Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 77

Sîmbătă 6 ianuarie 1973
16 pagini — 1 leu

Gînduri la început de an

„Și în acest an — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al R. S. România, în Cuvîntarea rostită la posturile de radio și televiziune cu prilejul Anului Nou — oamenii muncii au obținut succese de seamă în toate domeniile de activitate. În industrie, planul producției a fost depășit, iar în agricultură am obținut cea mai mare producție din istoria țării. A luat un puternic avînt întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Au continuat să se dezvolte învățămîntul, știința, arta, cultura, s-a îmbunătățit nivelul de trai, a crescut gradul de civilizație al întregii noastre națiuni socialiste".

Aceste cuvinte sintetizează strălucit un an de muncă și de succese. Anul 1972 a fost un an cu adevărat istoric. Documentele programatice elaborate de P.C.R. au dinamizat viața socială a țării, au determinat un ritm și mai înalt de dezvoltare economică, pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pentru învățămînt, anul 1972 reprezintă, de asemenea, un an de mari realizări care deschide nebănuite perspective. Vom aminti cîteva transformări calitative mai importante : reașezarea și îmbunătățirea practicii tehnico-productive a elevilor în spiritul educației pentru și prin muncă, îmbunătățirea predării științelor sociale, la toate nivelurile de învățămînt, diversificarea și extinderea liceelor de specialitate, înființarea institutelor de subingineri pe lîngă marile platforme industriale. Aceste realizări, dar și altele — vizibile în fiecare școală, în fiecare clasă — obligă pe viitor la mai mult și mai bine, pentru așezarea învățămîntului mai aproape de viață, de muncă, de cerințele societății socialiste.

Este știut că cea mai rentabilă investiție este investiția în om ; profesorii au această covîrșitoare sarcină socială de a educa, a modela și forma personalitatea elevilor, pentru a face din ei oameni multilateral dezvoltați, capabili să ducă mai departe pe noi culmi de progres patria socialistă. Dascălul, acest om al altruismului permanent, al devotamentului pentru elevii pe care îi veghează și-i educă, se bucură de prețuirea tuturor, corespunzător nobilelor sarcini care i-au fost încredințate în educarea și formarea generațiilor viitoare, înaltei misiuni de educator comunist.

Ce-și poate dori mai mult un profesor decît să-și vadă efortul materializat în elevi mai bine pregătiți, întreprinzători, devotați noului, educați în spiritul demnității, al echității și eticii socialiste, cu dragoste de muncă și viață, care să ne îndreptățească speranțele puse în ei. De multe ori nemărturisit, elevii așteaptă de la noi, dascălii, să le fim modele și exemple de comportament, conduită, exemple de la care trebuie să învețe și pe care să le urmeze.

Stă în puterea fiecăruia dintre noi, dascălii, să manifestăm o și mai mare grijă și o sporită atenție pentru educarea și instruirea elevilor, să nu precupețim nici un efort în formarea tinerei generații, să punem și mai multă pasiune, dăruire și devotament în munca noastră, pentru a ne înscrie și mai bine și mai eficient în acest impresionant efort al țării, al poporului, de construire a socialismului și comunismului în patria noastră.

Cu prilejul Anului Nou, 1973, revista „Tribuna școlii" urează tuturor cadrelor didactice, colaboratorilor și cititorilor săi, noi și însemnate succese în nobila muncă închinată educării tinerelor generații, propășirii patriei noastre socialiste.

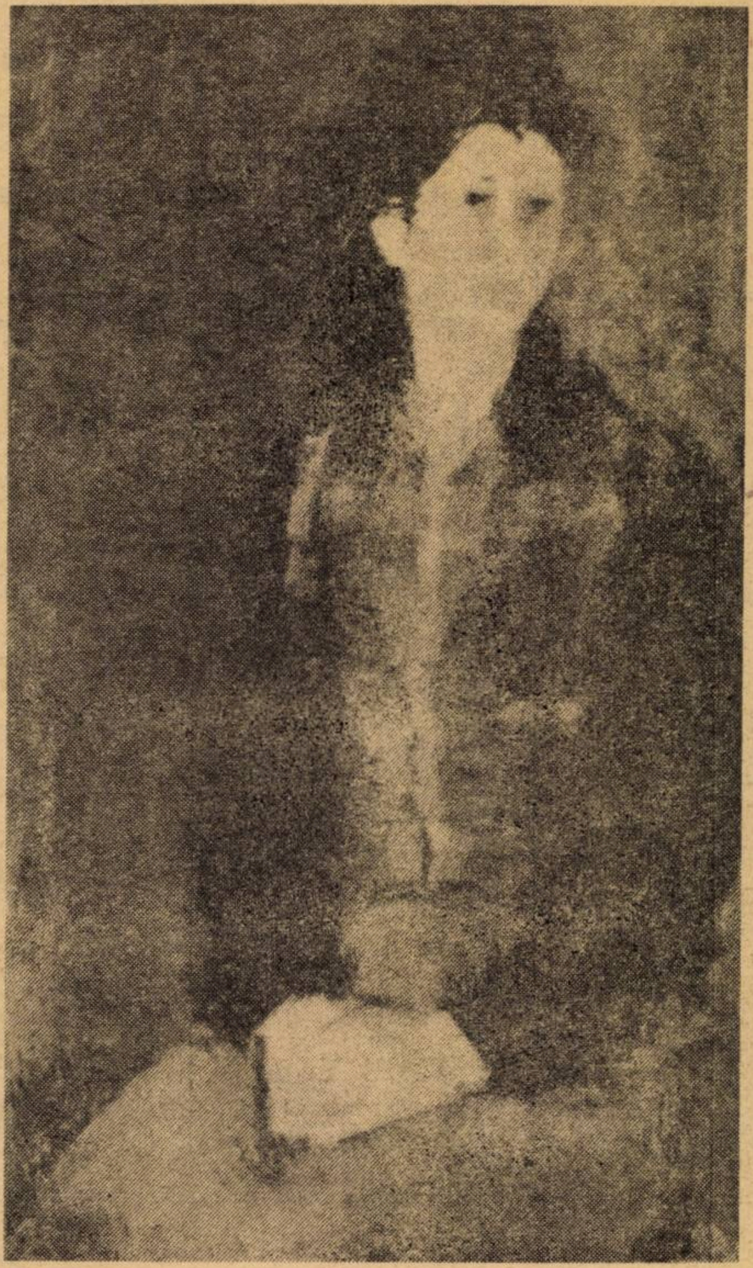

Lucian Grigorescu

Fata cu ochii verzi

COMPETIȚIILE TALENTELOR

Stimularea aptitudinilor pentru știință și tehnică, descoperirea și promovarea talentelor în rîndul tineretului școlar constituie una dintre preocupările permanente ale școlii românești, angajată, ca principal factor de educație comunistă, în marea operă de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Organizarea concursurilor și olimpiadelor pentru diferitele discipline, pe plan național și internațional, numărul mare al elevilor participanți, ca și rezultatele înregistrate, sînt dovezi elocvente în acest sens. Astfel, în anul școlar 1971—1972 s-au prezentat la concursurile școlare peste 500 000 elevi din școala generală, liceu și școli profesionale, dintre care 18 000 la matematică, 89 000 la fizică, 65 000 la chimie, 87 000 la meserii și diferite specialități. La olimpiadele internaționale, elevii români au obținut 5 premii la matematică (un premiu I), 5 la fizică și 6 la limba rusă (un premiu I și o medalie de aur).

Al doilea pătrar

Primul pătrar de secol al Republicii noastre și-a încheiat socotelile cu un uriaș activ, pe care nu-l mai reamintim aici în detaliu. în rezumat, avem astăzi o altă țară, alte orașe, un alt fel de-a privi viața; nu mai avem exploatare, boli endemice, analfabetism.

Doar omul, locuitorul de milenii al acestui pămînt, a rămas același: este omul care, în pătrarul încheiat, și-a restituit demnitatea sa de om, încrederea în forța creatoare a brațelor și a gîndurilor sale.

Nu voi putea participa la încheierea celui de-al doilea pătrar de secol. Dar delegații mei vor fi cu siguranță prezenți: copiii mei, nepoții și strănepoții mei. Dar pentru ei și pentru toți cei care vor trăi în 1997, visez ca, pînă atunci, să se realizeze o seamă de lucruri:

Visez că oamenii vor elimina definitiv războiul ca mijloc de rezolvare a litigiilor.

Mai visez că oamenii vor înceta, de asemenea, războiul împotriva aerului, a apei, a lumii peștilor, a pădurilor.

Visez că descoperiri științifice, pe care nici nu le putem închipui astăzi, vor rezolva problema surselor de energie și vor da posibilitatea omului să trăiască în pace cu un mediu ambiant netulburat.

Visez că omul din 1997 va avea posibilitatea realizării sale depline. Munca sa va fi viața sa, viața sa va fi împlinirea sa.

Mai visez, în sfîrșit, că forme noi vor fi găsite pentru ca școala să se integreze complet în cursul normal al vieții, cu eficiență mereu crescîndă. Ce fericiți vor fi, în 1997, strănepoții mei!

Va fi chiar așa de greu de transformat aceste visuri — și altele — în realitate?

Oamenii anului 1947 nu și-au închipuit niciodată că peste douăzecișicinci de ani țara lor va arăta așa cum o vedem noi astăzi. Atunci? Să începem chiar acum.

Miron Nicolescu

ACCENTE

Radioteleviziunea școlară în discuție

Problemele radioteleviziunii școlare au făcut obiectul unor interesante comunicări și referate în cadrul lucrărilor Colocviului național de pedagogie, secția a V-a, *Tehnologia didactică în condițiile folosirii mijloacelor moderne de învățămînt.* Lucrările secției au ocazionat un schimb de opinii care au relevat fapte semnificative:

Prin emisiunile sale, destinate tineretului școlar, Radioteleviziunea română exercită un rol de mare răspundere în perfecționarea sistemului de învățămînt și a adus o contribuție deloc neglijabilă în dezvoltarea și diversificarea amplă a tehnologiei didactice din țara noastră.

Cercetarea științifică — în special Laboratorul TV al Institutului de științe pedagogice, organizatorul unei rețele naționale de cercetare a eficienței radioteleviziunii școlare, la care participă sute de profesori din întreaga țară — a elaborat, deja, o serie de soluții pedagogice pentru integrarea optimă a televiziunii școlare în sistemul complex al educației comuniste.

Activitatea sectorului de radioteleviziune educativă din C.I.D.I. — materializată în principal, prin revista „Radioteleșcoală și instrucție postșcolară", editată în colaborare cu Radioteleviziunea română — a devenit o componentă indispensabilă în acțiunea concretă de renovare a tehnologiei învățămîntului, iar revista, o modalitate (care trebuie, desigur, încă mult perfecționată) de dialog între creatorii radio — telemesajelor și beneficiari — profesori și, în primul rînd, tot mai mulți elevi.

Cadrele didactice manifestă un interes major față de radioteleviziunea școlară și au prezentat opinii pertinente de care trebuie să se țină seama în acest domeniu modern al pedagogiei.

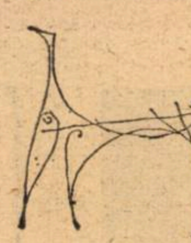

Desigur, nu putem concluziona asupra numeroaselor comunicări, referate, intervenții înregistrate în cadrul secției ce și-a dedicat eforturile, două zile, studierii, pe viu (majoritatea expunerilor au fost însoțite de telefilme scheme animate, modele mute, grafuri psiho-didactice, de multiple sondaje și metrii vizuale) a teleșcolii complementare și integrate. Este, însă, un lucru cert că profesorii și cercetătorii au analizat îndeaproape structura, finalitatea și, în genere, fizionomia emisiunilor-lecții, au făcut propuneri și sugestii notabile. Or, faptul acesta — discutat pentru prima dată în cadrul unei manifestări de o asemenea anvergură — este, prin el însuși, o pledoarie pentru certificarea eficienței și valorificării radioului și televiziunii în sprijinul școlii noastre.

CONSTANTIN CRIȘAN
FLORIN GABA

Teatrul și catedra

La Timișoara există o bună tradiție a teatrului școlar. Pentru a stimula însă și mai eficient gustul pentru spectacolul dramatic și a îmbogăți cunoștințele elevilor în acest domeniu, recent Inspectoratul școlar județean, în colaborare cu Teatrul Național din Timișoara, a inaugurat ciclul de manifestări artistice intitulat „Teatrul și catedra". Prima acțiune de acest fel a avut ca temă „Personajul în teatrul lui I. L. Caragiale", la care a fost invitat să participe academicianul, Șerban Cioculescu. În cele două întîlniri ale domniei sale cu auditorii (în număr de peste 5000) — elevi și cadre didactice din școlile timișorene — Șerban Cioculescu s-a oprit asupra unor probleme mai importante ale personajelor teatrale caragialene, cum ar fi: tehnica construirii lor, tipizarea, autenticitatea și originalitatea acestora etc. Între invitatul nostru și cei prezenți în sală s-a închegat un viu și fructuos dialog, iar în partea a doua a programului, actori ai Teatrului Național au ilustrat cele discutate cu tablouri din piesele marelui dramaturg. Ilustrările, deși fragmentare, au fost concepute de regizoarea Elena Simionescu ca un tot unitar și în concordanță cu problemele abordate în discuție.

Pentru acest an școlar, „Teatrul și catedra" are în pregătire și alte teme: „Comedia contemporană", „Drama în teatrul românesc contemporan", „Evoluția dramei istorice în literatura română" etc. Printre viitorii noștri invitați se numără Horia Lovinescu, Aurel Baranga, Paul Anghel, precum și istorici literari de prestigiu.

Prof. P. PETROMAN

Simpozion

La Liceul „Gheorghe Șincai", din București, a avut loc, recent, un interesant simpozion. Semnalăm manifestarea, pentru substanța comunicărilor care i-au dat contur, repartizate în două secții: Tehnologia didactică modernă; Educația politică și moral-cetățenească a elevului. Printre comunicări: Dezvoltarea spiritului de răspundere și a respectului față de muncă, prin intermediul activității tehnico-productive; Creșterea eficienței lecțiilor de economie politică în cunoașterea realităților concret-istorice din țara noastră, prin folosirea mijloacelor audio-vizuale; Valențele formative ale lecțiilor de televiziune integrată în predarea biologiei; Aspecte ale predării poeziei patriotice.

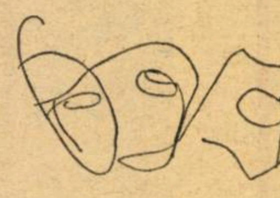

ȘCOLI ANIVERSARE

În ultimele zile ale anului 1972, la Rădăuți, s-a sărbătorit împlinirea unui veac de la înființarea Liceului nr. 1 din această localitate. Cu acest prilej s-a atribuit liceului centenar numele ilustrului cărturar de pe acele meleaguri, Eudoxiu Hurmuzachi.

Manifestarea a prilejuit o amplă trecere în revistă a frumoaselor tradiții progresiste ale școlii românești, a remarcabilelor realizări obținute, în anii socialismului de către corpul profesoral în importanta sa misiune educativă, de instruire și formare a tinerelor generații.

Generațiile de elevi ai școlii centenare s-au prezentat la acest jubileu cu realizări deosebite la învățătură, în activitatea obștească și în munca practică productivă.

La programul festivității, pregătit de elevii liceului, a participat un mare număr de foști elevi și profesori ai școlii, reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai organizațiilor locale de partid și de stat, precum și părinți.

●

În orașul **Jimbolia**, din județul Timiș, a avut loc sărbătorirea centenarului **liceului** din localitate.

Istoria unui secol de existență a liceului păstrează în cronica sa mărturia tradiției îndelungate a învățămîntului și culturii pe aceste meleaguri românești, faptul că ani de-a rîndul sute de tineri români, germani, maghiari și de alte naționalități, învățînd și trăind împreună, au absolvit cursurile acestei școli. Aniversarea a 100 de ani de existență a liceului se înscrie pe linia cultivării tradițiilor înaintate, ale cunoașterii patriei și poporului, promovate consecvent de partidul nostru.

PRO ȘI CONTRA

Hărți schematice sau hărți complicate?

Consider că nu este cazul să mai arăt marea importanță a folosirii hărților la lecțiile de geografie. Este suficient să amintesc că geografia se învață pe hartă.

Mă voi referi în cîteva cuvinte la geografia Republicii Socialiste România — manualul pentru clasa a IV-a. Este cunoscut că se folosesc în predare hărțile murale, hărțile din manual, hărțile schematice ș.a. Aceste hărți sînt foarte utile în toată perioada anului școlar și, în special, la predarea reliefului țării noastre, temă de mare importanță. Folosind în predarea reliefului harta fizică, murală, elevii trebuie să urmărească și pe harta din manual, să zicem „Carpații Meridionali"; dar aceste hărți, din manual, mai mult îi încurcă pe copii, întrucît sînt prezentate ca fotografii luate din avion, foarte complicate pentru ochiul elevului de clasa a IV-a. Este adevărat că învățătorul face o schemă la tablă, însă consider că și hărțile din carte trebuie să fie tot schematice.

Într-o altă ordine de idei, cred că a da ca temă pentru acasă să se deseneze harta din manual este de mare importanță în fixarea cunoștințelor. Hărțile actuale însă, nu prea se pot executa de către elevi.

Faptul ni se pare cu atît mai mult un paradox, cu cît, în timp ce hărțile de la clasa a IV-a sînt atît de complicate, cele din manualul de geografie pentru clasa a VIII-a sînt schematice. Poate era normal să fie tocmai invers.

Înv. ILIE DAN
com. Mihăilești, jud. Ilfov

La programe noi, manuale noi!

A fost difuzată programa analitică la matematică ce se va aplica în anul școlar 1973—1974 la toate liceele de cultură generală, începînd cu anul I. Programa este radical schimbată față de cele anterioare și, desigur, drept consecință, și manualele, culegerile de probleme... etc. vor fi altele.

Speranța noastră este că tipărirea altor manuale se va face ținînd seama mult mai mult decît pînă acum de anumite cerințe pedagogice, în prezent nu întotdeauna respectate. Adevărurile științei matematice trebuie expuse cu simț didactic, fiindcă manualul este adresat elevilor, tineretului, care trebuie să construiască, sprijinit de acest manual treaptă cu treaptă, adevărurile acestei științe.

Or, trebuie să recunoaștem că nu toate manualele tipărite în anii din urmă au ținut seama de aceste deziderate. Manualul trebuie să respecte rigurozitatea matematică, dar de la această calitate și pînă la „decupări" din diferite tratate universitare este o distanță mare. O lucrare care este numai o compilație de acest gen nu poate purta titlul, atît de pretențios din punct de vedere pedagogic, de manual în care calitatea didactică a lucrării trebuie să fie pusă pe picior de egalitate cu rigurozitatea științifică a ei. Oare se poate atribui titlul de manual de liceu lucrării „Elemente de algebră superioară" (autori: I. Cologoară și A. Dragomir), editate în anul 1968? De altfel, după un an, s-a și renunțat la el. Dar din cauza lui cîți tineri n-au fost dezamăgiți în posibilitățile lor de înțelegere și cîți au renunțat chiar și la un studiu mijlociu al acestei științe, în momentul cînd au încercat să înțeleagă ceva din tainele algebrei?

Multe din manualele noastre nu au exercițiile cele mai adecvate consolidării capitolului respectiv. Se speră probabil ca elevul să apeleze la culegerea de specialitate. Să nu uităm însă că rolul culegerii de exerciții este cu totul altul decît al exercițiilor din manual. Exercițiile din manual trebuie să urmărească treaptă cu treaptă, pornind de la nivelul cel mai scăzut, construcția logică a tot ce s-a demonstrat în capitolul precedent. După parcurgerea acestui număr minim de exerciții puse într-o ordine bine gîndită, elevul poate să se îndrepte spre culegere, unde, cu acest minim de cunoștințe, dar logic construit, să rezolve diversitatea exercițiilor existente. Nu cred că putem da prea multe exemple pozitive de astfel de manuale.

O latură aproape complet neglijată a unor manuale de matematică este partea estetică. Bunăoară, la manualul de geometrie în spațiu pentru anul II. Majoritatea manualelor noastre de matematici sînt tipărite cu caractere inexpresive. Nici presa cotidiană nu ar accepta astfel de caractere mici și lipsite de variație la rubricile cele mai banale, dar noi le folosim pentru manuale adresate celor care muncesc zi de zi cu ele și cărora vrem să le stîrnim interesul pentru studiu. Să privim și desenele care însoțesc demonstrațiile. Aceeași linie, aceeași grosime peste tot. Nimic nu se pune în evidență și aproape nimic nu sugerează un astfel de desen. Mai mult, în ultimele ediții ale unor astfel de manuale aceste desene, foarte necesare înțelegerii demonstrațiilor, s-au redus atît de mult ca suprafață încît a ajuns aproape de neînțeles ce ar trebui să sugereze ele. Oare pentru micșorarea volumului unui manual trebuie să renunțăm la unele calități absolut necesare unei astfel de lucrări?

Am semnalat doar cîteva carențe ale manualelor noastre de matematică, considerînd că acum, prin schimbarea programei analitice, a sosit și momentul îmbunătățirii acestor instrumente de lucru deopotrivă de utile profesorului și elevului.

Prof. GH. LĂPUȘNEANU
Liceul „Gh. Șincai", București

Educație în colectiv și individualizare

În sala de lectură pentru copii a Bibliotecii centrale de stat

Din punctul de vedere al instrucției propriu-zise — în măsura în care aceasta poate fi desprinsă de educație — se zice că ideal ar fi ca fiecare elev să-și aibă profesorul său ca în antichitate. Și totuși, sistemul din cale afară de aristocratic și neeconomic, a căzut definitiv nu numai din aceste considerente, ci, mai ales, pentru că instrucția însăși, educația, mai ales, făcute în colectiv își au atribute de superioritate pe care nici un specialist nu le mai contestă. Și poziția este aceasta avîndu-se în vedere în primul rînd nu interesele societății, ci pe ale individului însuși. Așa se explică de ce, chiar în societatea capitalistă, potentați și capete încoronate aleg pentru propriile odrasle nu sistemul educației individuale, ci pe acela în colectiv. Din același motiv, toate eforturile de modernizare a învățămîntului, inclusiv sistemele de instruire prin mașini, care au în vedere o individualizare a procesului de învățare, **de însușire** a cunoștințelor — pînă și cei mai zeloși reprezentanți ai lor — subliniază că aceasta este doar o parte a procesului de formare a personalității, cealaltă, și cea mai importantă, urmînd să fie realizată tot pe clase, pe grupe, pe colective, de către profesor. Evident, și aici individualizarea este profund și direct implicată, așa cum se știe.

Ca atare, ideal ar fi nu ca fiecare elev să-și aibă profesorul său, ci ca **educatori excelent pregătiți să lucreze cu colective de elevi rezonabil alcătuite și să folosească atît tehnica și avantajele sistemului de educație în și prin colectiv, cît și pe acelea ale individualizării, știind cum anume să le îmbine și să le subordoneze scopului de formare a unei personalități multilateral dezvoltate și capabile să dea cît mai mult societății.** Fiindcă, la drept vorbind, cînd se evidențiază dezavantajele sistemului de educație și instrucție în colectiv se incriminează inconveniente care țin nu de sistemul în sine, ci de exagerări sau deformări ale lui : clase supraaglomerate, programe și manuale care au în vedere un elev-tip, de regulă mijlociu, și, ca atare, o clasă omogenă de acest nivel — fenomene întîlnite în toată lumea și care, într-adevăr, îngreunează sarcina profesorului de a desfășura și o muncă individuală. Dar nu e mai puțin adevărat că acestor dificultăți obiective li se adaugă, nu rareori, lipsa de pregătire a profesorului în această direcție, comoditatea sau superficialitatea lui. Uneori există cele mai bune intenții, dar eșecul e provocat de absența abilității, a priceperii necesare. Nu se știe în ce măsură ne putem permite o adecvare a metodelor de educație, a temelor, a aprecierilor, a notelor, a recompenselor și pedepselor la specificul individualității fiecărui elev, astfel încît această individualizare să nu ajungă la limita la care să lezeze prerogativele educației în colectiv, să impieteze asupra inserării afective și efective a individului în cadrul său, să dăuneze educării colectivului însuși. Și, invers, cum să se mînuiască tehnica educării în și prin colectiv, astfel încît să-și poată găsi locul și individualizarea, nu de dragul individualizării, ci pentru a valorifica la maximum, prin intermediul ei, toate potențele individuale.

Căile și mijloacele, metodele și procedeele ce trebuie îmbinate cu măiestrie de către profesor — pentru a ajunge cu bine la capătul acestui drum greu și lung — sînt desigur nenumărate. Nu despre ele ne propunem să vorbim, ci dorim numai să punem în lumină relația de principiu care trebuie stabilită între educația în colectiv și individualizare. Pentru aceasta vom lua un exemplu: procedeul arhicunoscut și folosit de profesorii diriginți de a pune în discuția colectivului clasei pe elevii ce se fac vinovați de anumite abateri. Unii îi pun, invariabil, în discuție pe toți, alții, în numele individualizării, procedează diferențiat, de la caz la caz. Se pune întrebarea : dacă toți care se fac vinovați de anumite abateri sînt supuși aceluiași regim, indiferent de tipul temperamental, de sensibilitatea și caracterul pe care le posedă, nu se ignoră prin aceasta necesitatea de a adecva și acest procedeu la specificul trăsăturilor fiecăruia ? Cei care răspund afirmativ la această întrebare opinează că pe cei mai sensibili, mai receptivi la simplele observații directe, mai timizi, nu este nevoie să-i supunem neapărat judecății colectivului de copii. Ceilalți, obiectează, pe bună dreptate, că trebuie să-i educăm pe copii în spiritul echității și, de aceea, să nu uităm cît de sensibili sînt ei, la un tratament inegal, și cît de des recurg la argumentul : „și x a făcut același lucru, dar pe el nu l-ați pus în discuția clasei“. Iar dacă profesorul îi răspunde „de la tine am pretenții mai mari“ — elevul, pe bună dreptate, se întreabă de ce.

Cum să procedăm deci, astfel încît să valorificăm la maximum și potențele educației în și prin colectiv și pe acelea obținute prin individualizare ?

Personal, cred, că în numele individualizării nu avem dreptul să lăsăm nici cea mai vagă impresie că nu procedăm unitar, egal, „echitabil“ cu toți elevii. Pentru abateri de același calibru trebuie să-i punem pe vinovați — indiferent de trăsăturile lor individuale — în discuția colectivului. Dar, știind că, mai ales la vîrste mai mici, criteriile de apreciere ale copiilor sînt încă fragile, că tactul și măsura în aprecieri le lipsește, profesorul să dea dovadă de cea mai înaltă măiestrie, diriguind astfel judecata copiilor încît aceasta să fie și dreaptă, și adecvată trăsăturilor celui în cauză. Aici și acum să intervină individualizarea învățîndu-i astfel și pe copii să-și nuanțeze aprecierile, să cunoască mai bine pe alții, dar și pe ei înșiși. Educatorul trebuie deci să vegheze cu cea mai mare răspundere, ca „dezbaterile“ să decurgă principial, corect, fără exagerări, și să se mențină între limitele reale ale calităților și defectelor celui în cauză, lăsîndu-le deci să fie mai drastice sau, dimpotrivă, nuanțîndu-le în consecință, după cum cel vizat manifestă indiferență sau sensibilitate la opiniile colectivului. De ce ? Pentru că grija noastră supremă trebuie să fie educarea întregului colectiv chiar și atunci cînd avem în vedere educația unui ins anume. De aceea cred că e necesară o subordonare a „individualizării“, a procedeelor adecvate personalității fiecărui elev — ideii de educare și prin aceasta a colectivului însuși, de integrare a fiecăruia în cadrul său, prin atașare efectivă și nu prin aderență formală.

Să nu uităm, de asemenea, că individualizarea nu înseamnă o simplă conformare a dascălului la trăsăturile pe care copilul le are, ci că presupune și o muncă de modelare, de modificare în bine a acestor trăsături și că aceasta se realizează cel mai bine prin intermediul colectivului său.

De aceea cred că nu e rău că se vorbește atît de mult de necesitatea individualizării educației; în schimb, că nu e bine să se uite că aceasta era o cerință și a învățămîntului clasic (celebrul principiu „al conformității cu natura“), dar că pedagogia modernă a adus clarificări în plus care pun și mai mult în lumină cît de importantă și eficace este educația în colectiv. Individualizarea, așadar, trebuie subordonată acelorași țeluri de integrare a individului în viața socială și ca atare de formare a spiritului colectiv la elevi, a deprinderii lor de a-și subordona interesele și capacitățile personale, intereselor obștești și progresului social.

Individualizarea înțeleasă ca o necesitate de „a ne conforma la natura copilului“ trădează o viziune statică, fiind așadar, depășită. Ea trebuie înțeleasă ca o particularizare, ca o adecvare a **procedeelor de educație** în scopul valorificării tuturor potențelor individuale conform cerințelor societății, deci ale vieții în colectiv pe care o va duce, neapărat, fiecare.

Și școala trebuie să fie cel puțin o simulatoare perfectă a vieții sociale în toate resorturile relațiilor interindividuale pe care le presupune.

NADIA NICOLESCU

Școala și cultura elevului

Dascălul are, printre altele, și rolul foarte important de a-l face pe elevul inteligent și capabil să muncească metodic, pe intelectualul în formare, în continuă și sensibilă modelare, să înțeleagă că bazele unei culturi serioase, ale acelui aparat de informații și deducții care, peste timp, îl vor pune în situația fericită de a se ilustra social, de a se remarca pentru calitățile sale este școala. Profesorii de marcă foarte mulți în învățămîntul nostru, sînt acei părinți spirituali ai copiilor care le deschid, cu dăruire, prudență și măsură, drumul către o cunoaștere cît mai largă, cît mai nuanțată.

Un profesor știe să nu impună copilului cultura, ci să-l atragă spre edenul ei, să-l facă să înțeleagă ce mare lucru înseamnă o zestre de cunoștințe și trăiri.

Ferindu-l de pedanterii și teribilisme juvenile, inerente de cele mai multe ori la o anumită vîrstă, pe drept cuvînt numită critică, impunîndu-i prin modelul personal un tip de apropiere profund și organic de cultura adevărată, umanistă, aceea care îți mai lasă ceva în suflet după ce ai terminat de citit un roman sau o carte de poeme, un tratat filozofic, sau după ce ai audiat un concert, sau după ce te-ai regalat privind o pînză ilustrată, profesorul va face treptat din elevul său un intelectual în devenire, într-o stare de perpetuă îmbogățire spirituală, de perpetuă maturizare, de „rotunjire sufletească“.

Școala, profesorii ei cei mai buni, iată climatul și oamenii care definesc o personalitate în dezvoltare, iată punctul de plecare al autenticei mari valori ale culturii.

Marii scriitori, marii savanți, marii oameni politici au avut (lucru este întotdeauna subliniat cu insistență de biografiile lor, ca și de legenda orală) școli și dascăli foarte buni, care i-au deprins de mici, de foarte mici chiar, cu studiul pasionat, cu veritabilul cult al ideilor și formelor frumoase. Școala și cultura individuală a elevului mi se par indestructibil legate, ele corespondează prin discrete și infinit de multe vase comunicante : conjugîndu-se dau profil și stabilitate siluetei intelectuale a inginerului, tehnicianului, funcționarului, medicului, actorului, militarului sau compozitorului de mîine.

Școala, favorizînd și cultivînd cultura individuală a elevului, îl pregătește pentru viață, îl ajută să discearnă, să poată delimita oricînd aurul autentic de imitația lui, adevărul de eroare, urîtul de frumos și binele de rău.

Școala poate și trebuie să-l îndepărteze pe elev, pe intelectualul zilelor noastre, de pseudocultură, de aproximație și improvizație, de manierism și speculație seacă și după ureche, de spirit diletant și să-l circumscrie zonelor înalte și vaste ale culturii emanînd în egală măsură din tradiție, ca și din inovație, să-l facă adică, pe cel ce va pleca de pe băncile școlii, apt pentru actul cultural, un individ social complet și reușit.

DAN MUTAȘCU

Activitățile tehnico-productive

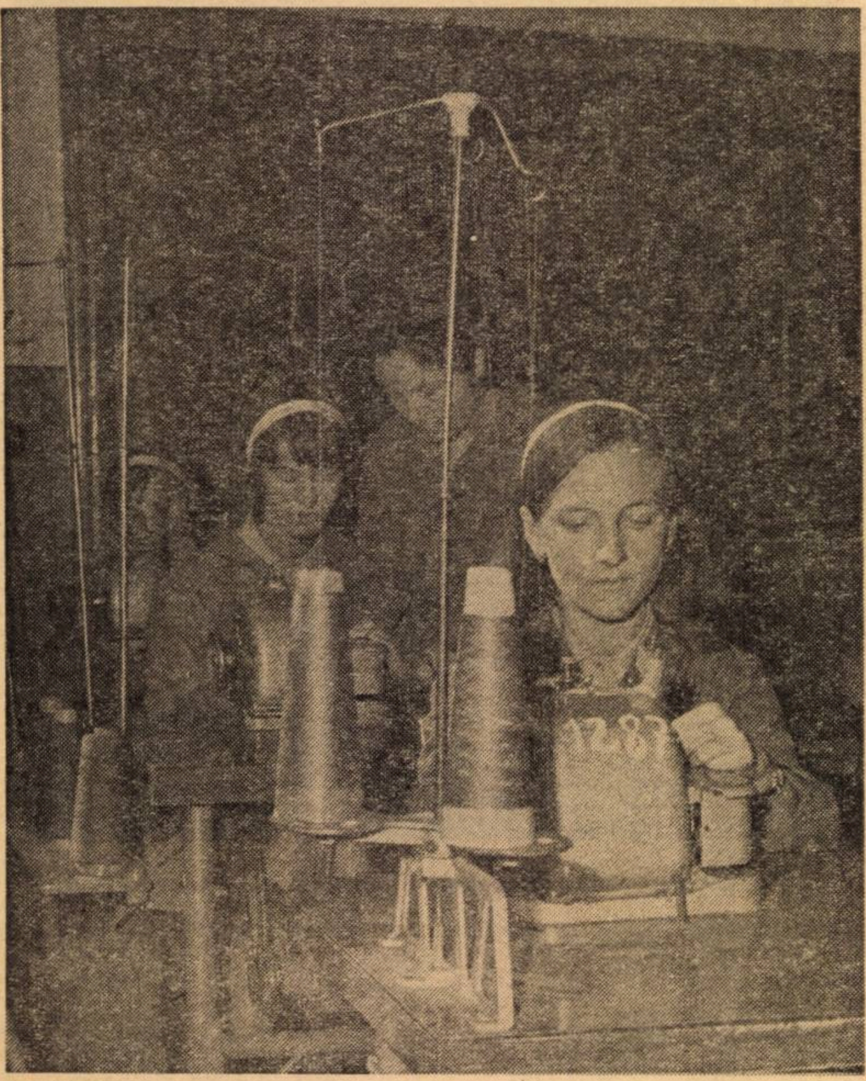

În atelierul de tricotaje al Liceului „Matei Basarab" din Capitală

Factor modelator

Modelarea tînărului pentru a deveni un om util sieși și societății în care trăiește, capabil să-și asume responsabilități în diverse planuri ale activității sociale și economice presupune o acțiune complexă și multilaterală, în care trebuie antrenați toți factorii care acționează asupra acestuia. O importanță de prim ordin o prezintă activitatea de instruire practico-productivă, cu rezultate imediat pe plan material și cu alte rezultate ce nu vor întîrzia să apară pe plan educativ, concretizate în conștiința omului de mai tîrziu. Munca devine astfel fundamentul învățăturii și al procesului de dezvoltare al unui om.

Este un fapt bine știut că instruirea practico-productivă are efecte formative mult mai puternice atunci cînd este realizată în condiții cît mai apropiate de ale producției moderne. În atelierul-școală de profil montaje-electrice de la Centrul interșcolar „Dimitrie Cantemir", din Capitală, atelier-școală pe care îl conduc, am căutat să introduc cîteva forme organizatorice care să obișnuiască elevii cu condițiile reale ale producției. Primul principiu pe care l-am introdus în activitatea desfășurată cu elevii a fost acela al autoconducerii. Practic, am procedat în felul următor : Privind grupa ca unitate productivă (și educativă), am împărțit-o în două echipe, fiecare avînd în fruntea ei cîte un șef de echipă. Cele două echipe alcătuiesc brigada, care are în frunte un șef de brigadă și un ajutor, care efectuează controlul tehnic de calitate al produselor realizate de elevi (un control preventiv, deoarece recepția reală o efectuez eu). Șeful de brigadă și ajutorul său reprezintă auxiliarii mei imediați. Înainte de începerea lucrului prezint atît tehnologia de lucru, cît și semnificația, finalitatea obiectului pe care îl vor executa, cum se integrează el într-un ansamblu de obiecte de utilitate publică. În acest fel caut să sugerez elevilor perspectiva muncii lor, finalitatea. În fiecare zi, la sfîrșitul orelor de practică, brigada prezintă raportul de activitate : îndeplinirea sarcinilor date în dimineața respectivă și aprecieri asupra muncii colective a brigăzii, ca și asupra fiecărui membru al ei. Deoarece instruirea practico-productivă este o componentă a procesului de instruire și educație a elevilor, e firesc ca ea să nu fie ruptă de celelalte activități desfășurate de elevi în școală. Pentru a păstra legătura cu școala și, în mod special, cu dirigintele clasei, am introdus un caiet al atelierului-școală, în care săptămînal comunic dirigintelui observațiile, sugestiile, aprecierile mele, caiet care, înainte de începerea primei ore de atelier, îmi este prezentat de șeful de brigadă cu viza dirigintelui respectiv. Disciplina în cadrul orelor de instruire practico-productivă devine o chestiune de autodisciplină și ea se realizează de colectiv și prin colectiv. În acest fel, nu au putut fi semnalate cazuri de îndepărtare de la această cerință a școlii.

În anul școlar 1972—1973, în toate cele șase ateliere de care dispunem, s-a lucrat intens pentru dotarea cu mobilier a noilor grădinițe înființate în municipiul București. Pe lîngă valoarea manoperei obținute, am realizat lucrul cel mai important, și anume, acela că elevii au dobîndit conștiința utilității și necesității lucrărilor pe care le execută. S-a reușit ca în cadrul multiplelor lucrări să se poată aplica operațiile prevăzute a fi însușite de programa școlară. Rezultate vizibile au fost observate în ceea ce privește atitudinea față de muncă a elevilor, care manifestă un interes crescînd pentru însușirea tehnologiei meseriei, întărirea disciplinei, cu urmări asupra conduitei școlare generale a elevilor.

S-au întîmpinat și greutăți, inerente acestor începuturi — neîncrederea întreprinderilor ce patronează atelierele din centru în acordarea unor lucrări cu un grad mai mare de complexitate, lipsa unor materiale necesare lucrărilor ce se execută, lipsa sculelor și a dispozitivelor necesare, cît și a spațiilor corespunzătoare. Sperăm ca în cursul acestui an să rezolvăm cea mai mare parte a acestor neajunsuri, să facem din acest centru interșcolar de ateliere un focar de instruire practică a elevilor.

Prof. maistru GH. CLISERU
Liceul „Dimitrie Cantemir",
București

Microferma școlară sporește responsabilitatea socială a elevilor

Una din formele de organizare și desfășurare a pregătirii tehnico-productive a elevilor din mediul sătesc este microferma agricolă școlară. În organizarea pregătirii elevilor școlii generale din comuna Dolhești, județul Suceava, am ținut seama atît de factorii psiho-pedagogici, de scopul pe care ni-l propunem, individualizînd procesul de instruire-practico-productivă în funcție de particularitățile de vîrstă ale elevilor, de capacitatea psiho-fizică a fiecăruia, cît și, bineînțeles, de posibilitățile de dezvoltare economică a localității noastre. Pentru a da un caracter cît mai științific muncii desfășurate, am adaptat la specificul școlii generale cîteva instrumente de lucru folosite în organizarea C.A.P.-ului.

În acest scop, am introdus **planul de lucrări** pe care l-am elaborat împreună cu elevii și cadrele didactice pe baza planului de producție al C.A.P.-ului din localitate. De asemenea, am introdus **fișa experimentală de organizare științifică** a activităților practice, la baza căreia au stat principiile de normarea muncii. În fine, am introdus, **caietul de practică** al elevului, în care s-a ținut o evidență strictă a activității desfășurate de fiecare elev sub raportul **organizării, normării** și al **rezultatelor obținute.** Repartizarea echitabilă a lucrărilor, munca în echipă, defalcarea planului pe brigăzi au constituit factori de prima mînă care au contribuit la organizarea riguroasă a activității și la rezultatele obținute. Elevii au efectuat lucrări variate. O suprafață de 3 ha. a fost cultivată cu cartofi și o alta de 0,20 ha. cu porumb. La cartofi au fost executate trei prașile. În loc de 54 tone, cît era prevăzut în plan, au fost recoltate 60 tone de cartofi. S-au efectuat științific și lucrările de întreținere și recoltare a suprafeței cultivate cu porumb, obținîndu-se cantitatea de 2 000 kg. porumb știuleți, față de 100 kg. obținute de pe aceeași suprafață în 1970. Deci, de 20 de ori mai mult. Colectivul de catedră de la disciplina agricultură-biologie din școală, adunarea membrilor-elevi ai microfermei școlare au dezbătut problemele metodice ale activității practice ale acestei discipline și au analizat modalitatea de a corela cunoștințele dobîndite aici cu diferitele discipline care se predau în școală. Aceasta, în ideea de a opera un transfer dublu de cunoștințe : de la și către munca practico-productivă.

Prof. VALERIU SANDOVICI
Școala generală, comuna Dolhești,
jud. Suceava

Programa de instruire la clasele I-IV

Activitățile practice la clasele I-IV constituie un factor important în dezvoltarea multilaterală a elevului, contribuind la formarea unor abilități practice necesare atît de mult în viață. În cadrul acestor activități trebuie să-i obișnuim pe elevi să lucreze în colectiv și pentru colectiv și, în același timp, să le dezvoltăm dragostea față de muncă și față de oamenii muncii, făuritorii bunurilor materiale.

Față de cerințele actuale ale învățămîntului nostru consider actuala programă de îndeletniciri practice ca fiind nu tocmai judicios întocmită și îmi permit să fac unele observații în legătură cu ea. Deși este prevăzută cîte o oră săptămînal la toate clasele, observăm că numărul total ale orelor de la clasele I și a II-a e de 32. pe cînd la clasele a III-a și a IV-a e de 34.

Pornind de la realitatea acestui an școlar, numărul de 32 de ore la clasele I și a II-a nu-l văd justificat. Consider că modelajul de la clasa a III-a poate fi trecut la clasele I și a II-a. Elevii vin din grădiniță, unde lucrează trei ani cu plastilină, iar în clasele I și a II-a își consolidează suficient aceste deprinderi.

Activitățile de împletituri la clasa I le consider suficient de greoaie pentru fete și de aceea cred că e bine să înceapă din clasa a II-a.

Aș propune ca numărul de ore de gospodărie să crească pe măsura înaintării în vîrstă a elevilor, pentru formarea de deprinderi cu adevărat folositoare. La clasele a III-a și a IV-a consider ca fiind necesar să se insiste mai mult asupra activităților de cusături și împletituri, astfel ca fetele, la absolvirea clasei a IV-a, să poată participa efectiv, alături de mamele lor, la confecționarea îmbrăcămintii și a lucrului de mînă pentru ornamentarea locuinței.

Numărul actual de ore pentru aceste activități îl consider potrivit pentru fete, urmînd ca pentru băieți, mai cu seamă în clasa a IV-a, să se prevadă mai multe ore de traforaj, tîmplărie și altele.

Pentru ca orele de activități practice să-și atingă cota maximă a eficienței lor, propun ca în școlile unde predă un învățător la o clasă sau la școlile cu clasele I—IV paralele să se organizeze aceste activități în așa fel ca învățătoarea să lucreze cu fetele, iar învățătorul cu băieții ; în acest scop, să se întocmească planificări deosebite.

Înv. ION CISMARU
Școala generală, Comloșu Mare,
jud. Timiș

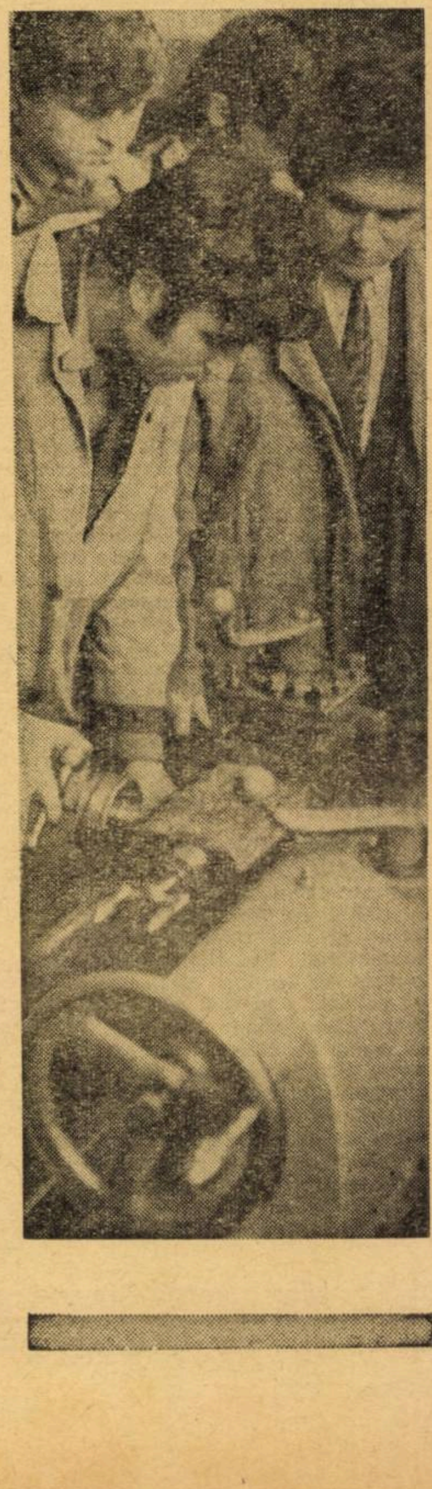

Supraîncărcarea

Cauze obiective, dar şi subiective

În discuţia pe care am purtat-o recent în oraşul Tulcea cu profesori de diverse specialităţi şi de la şcoli diferite (şcolile generale nr. 2 şi nr. 6 şi Liceul de cultură generală „Spiru Haret"), am surprins alte aspecte ale supraîncărcării elevilor, pe care le redăm în rîndurile ce urmează.

NECORELAŢII ÎNTRE CAPITOLE ŞI DISCIPLINE

Pentru ca elevul să-şi însuşească, într-un timp cît mai scurt şi fără eforturi suplimentare cunoştinţele fiecărui obiect de învăţămînt, între capitolele din manual şi din programă, ca şi între disciplinele predate, trebuie să existe o corelaţie firească. Să vedem însă cum stau uneori lucrurile. „La geografia fizică de clasa a V-a — ne spunea prof. Maria Ifrim (Şcoala generală nr. 2) — elevii n-au prea multe noţiuni de fizică şi chimie. Totuşi, la un moment dat, în manual se vorbeşte de **presiunea atmosferică**, de barometru, de mercurul care trebuie să se ridice la 760 mm etc.". „În anul III, la franceză, programa este deosebit de încărcată. Fără o pregătire prealabilă, care ar fi trebuit să se facă în anul II, aici se trece direct la studiul literaturii franceze, al vieţii şi operei clasicilor. Consider că se exagerează. Acest procedeu face franceza neatractivă şi greu de asimilat" (prof. Solange Blumenfeld, Liceul „Spiru Haret"). Un profesor de la Şcoala generală nr. 6 (ne-a rugat să nu-i dăm numele) se arată de-a dreptul îngrijorat că la clasa a IX-a, de pildă, la economie politică, programa prevede capitole ca : „Structura organizării şi conducerii întreprinderilor", „Fondurile întreprinderilor socialiste", „Conducerea întreprinderii socialiste" etc. — probleme care depăşesc înţelegerea elevilor de această vîrstă, iar pentru însuşirea lor copilul pierde timp imens de mult. Alteori, se cade în cealaltă extremă ; la unele clase, programa prevede prea multe ore pentru capitole învăţate deja în anii anteriori : „La capitolul **tehnica operaţiilor aritmetice** (clasa a V-a) — ne spunea prof. Nicolae Ivan, directorul Şcolii generale nr. 2 — se insistă fără justificare asupra unor noţiuni arhicunoscute, pisate îndelung în clasele a III-a şi a IV-a".

ACTIVITĂŢI PARALELE ŞI CARENŢE ORGANIZATORICE

Majoritatea profesorilor cu care am discutat explicau, cu argumente concrete, supraaglomerarea elevilor — mai ales a celor din şcolile generale — ca datorîndu-se nu atît programei de învăţămînt, cît unor activităţi extraşcolare la care aceştia sînt solicitaţi să participe. „Aproape zilnic — ne spunea prof. Constantin Petcu (Şcoala generală nr. 2) — elevii noştri consumă ore preţioase peste orele de la clasă : meditaţii (care se desfăşoară la şcoală), cercuri de specialitate, repetiţii pentru programele artistice, antrenamente pentru întrecerile sportive etc. Urmează, apoi, activităţile de detaşament ale pionierilor. Acestea se ţin de 3—4 ori pe lună şi fiecare, e adevărat, nu durează mai mult de o oră. Dar v-aţi întrebat **cîte ore durează pregătirea** unei asemenea activităţi de detaşament ?".

Interlocutorii noştri au relevat şi unele paralelisme nejustificate : „Cu mici deosebiri, aceleaşi cercuri de elevi există şi în şcoală şi la Casa pionierilor şi la Casa de cultură a sindicatelor — remarca un profesor de la Şcoala generală nr. 6. Elevii buni care activează, de pildă, la Casa pionierilor în diverse cercuri (teatru, navomodele, foto etc.) **sînt obligaţi** să participe şi în şcoală la cercuri similare, paralele — cînd ar trebui să fie lăsaţi să opteze singuri pentru locul în care să-şi desfăşoare activitatea. Şi încă un fenomen cu repercusiuni nedorite. Activităţile culturale — se ştie — trebuie planificate judicios, cu maximum de responsabilitate. Dar nu întotdeauna aşa stau lucrurile. Elevii şcolii noastre, de exemplu, au fost mobilizaţi pe data de 2 decembrie la Casa de cultură a sindicatelor pentru repetiţie la spectacolul dat în cadrul concursului organizat de Consiliul Pionierilor. Se înţelege, în ziua respectivă, lecţiile de dimineaţă au fost suspendate iar clasele care aveau ore după-amiază n-au mai avut cînd să-şi pregătească lecţiile.

DEPINDE NUMAI DE PROFESOR !

În predarea unui învăţămînt modern, chiar cînd e vorba de cabinete şi de laboratoare dotate excelent, rolul profesorului la lecţie nu se diminuează. Dimpotrivă, i se cere o mai mare măiestrie în predare, un mai amplu bagaj de cunoştinţe şi, totodată, o discernere, o selectare atentă a materialului propus elevilor spre asimilare. Manualul, în acest caz, ar trebui să devină doar un ghid pentru profesor şi nu **literă de lege**, apelul la gîndirea creatoare a elevului este indispensabil în orice moment. Aceste deziderate le înţeleg cele mai multe dintre cadrele noastre didactice. „Manualele sînt pline de definiţii — ne spunea Dobriţa Vergu, profesoară de română (Şcoala generală nr. 2). Dar de ce să pretinzi elevului să le memoreze, să le tocească cum scrie în carte ? Eu niciodată nu-i oblig pe elevi să înveţe din carte, papagaliceşte, definiţiile verbului, modului, subiectului etc. Pornesc întotdeauna de la exemple concrete, iar în final, după ce şi-au însuşit capitolul respectiv din gramatică (de pildă, predicatul) elevul va putea oricînd să-l definească cu cuvintele sale. Acest procedeu, consider eu, face învăţarea atractivă şi evită, pe cît posibil, supraîncărcarea".

„Un profesor poate să supraaglomereze «artificial» elevii — este de părere prof. Radu Vergu (Şcoala generală nr. 2). Să vă dau un exemplu. La obiectul ştiinţele naturale pe care îl predau, le-am spus elevilor să-şi facă ierbare. Dacă nu mă gîndeam la ei, la timpul lor liber, puteam să le impun : de pildă, fiecare elev să adune 200 de plante diferite. Am lăsat însă la latitudinea lor — unii au cules plante mai puţine, alţii mai multe, după pasiuni, după interesul manifestat pentru obiectul respectiv. De ce să-i determin pe elevi să-şi consume vacanţele şi duminicile cutreierînd coclaurii după ierburi, cînd acest lucru poate nici nu-i interesează ?!".

Părere la care subscriem şi o apreciem.

CÎND EŞTI OCUPAT TOATĂ ZIUA...

La Liceul „Mihail Sadoveanu" din Capitală am cerut conducerii şcolii să ne indice doi dintre elevii cei mai bine pregătiţi care fac faţă cu succes tuturor solicitărilor programei.

Ne-au fost prezentaţi elevii : M.S. (băiat) şi R.S. (fată) — ambii din anul III — informatică.

În cele ce urmează, transcriem convorbirea avută cu ei.

— Cîte ore din zi sînteţi ocupaţi cu şcoala şi cu pregătirea lecţiilor ?

R.S. : — Toată ziua, altfel nu putem face faţă.

— Descrieţi-mi o zi de-a voastră de muncă.

M.S. : — La 6,30 mă scol, la 8 sînt la şcoală, unde rămîn pînă la ora 14 (avem zilnic în medie 6 ore). Apoi mă întorc acasă. Drumul de la şcoală, plus masa de prînz, mă apropie de ora 15,30. Urmează o oră de somn, indispensabilă, altfel capul nu mai înregistrează. Pe la 16,30 încep pregătirea pentru a doua zi. Încep, evident, cu matematicile — materia cea mai grea, care îmi ia între 3—5 ore.

— Atît de mult ? — ne mirăm.

Intervine şi R.S. :

— Da, la secţia noastră — informatică —, unde materia de bază e matematica, pentru o pregătire superficială este nevoie de minimum 3 ore ; pentru una temeinică, însă, sînt necesare cam 5 ore (şi sînt elevii dintre cei mai buni ! — n.n.).

Apoi M.S. continuă :

— După ce m-am pregătit la matematică, trec la fizică — de asemenea, o materie importantă pentru noi ; pe urmă, la celelalte materii. Pe la orele 23,30, cînd ochii mi se închid de somn, mă culc.

— Şi aceasta zilnic ?

R.S. : — Aproape zilnic ; avem 10 ore de matematică săptămînal şi 3 de fizică.

— Dar duminica ?

M.S. : — Duminica lucrurile stau cam tot la fel, pentru că luni şi marţi avem orarul cel mai greu : luni — fizică, engleză, sport, din nou fizică, apoi istorie şi română ; marţi — 2 ore de matematică, fizică, engleză, română, biologie.

R.S. : — Eu duminica de-abia am răgazul să răsfoiesc în 10 minute Programul de radio şi t.v. pentru săptămîna viitoare. Şi deşi nu mă uit la televizor (n-am timp pentru aceasta !), pun radioul să cînte cînd învăţ.

Mai aflăm că cei doi elevi activează în cele două cercuri de specialitate din şcoală — de matematică şi fizică —, unde trebuie din cînd în cînd să susţină referate (cercurile se ţin, prin rotaţie, săptămînal), că M.S. este şi în echipa de baschet a şcolii, unde trebuie să meargă la antrenamente, precum şi în colectivul de redacţie ce editează revista liceului. Timp şi timp... Dar ziua are numai 24 de ore !

— Cînd mai vedeţi un spectacol, un film, cînd mai citiţi o carte ?

M.S. : — La filme mergem foarte rar. Aproape numai în vacanţe. Cărţile din bibliografie mai puţin importante (? !) le răsfoim seara înainte de culcare. Doar cîteva — fără de care nu se poate trăi în viaţă — le citim cum trebuie. Dar acest **lux** ni-l permitem, de multe ori, în detrimentul matematicii şi fizicii.

R.S. : — Cei care au întocmit programa liceului nostru au uitat că noi sîntem viitori intelectuali. Am vrea să citim şi cărţi de filozofie, de literatură universală, de artă ; dar, cînd ? La noi asemenea obiecte nu se predau ; or, ce fel de intelectual te poţi pretinde fără o cultură şi din aceste domenii ? Acei tovarăşi au mai uitat că avem un sistem nervos care o să ne trebuiască şi la facultate.

Sînt păreri de care trebuie să se ţină seama.

D. RACHICI

La lecţia

Ora de dirigenţie la întîmplare ?

Găsită foarte binevenită discuţia iniţiată de revista „Tribuna şcolii" asupra modalităţilor de îmbunătăţire a desfăşurării orelor de dirigenţie. Era un fapt aşteptat de multă vreme de cadrele didactice. Pînă în prezent, au fost exprimate multe opinii, aducîndu-se în felul acesta contribuţii substanţiale la problema discutată. Pe mine, totuşi, m-a frapat neplăcut faptul că unii diriginţi mai sînt încă de părere că ora de dirigenţie nu trebuie pregătită în prealabil sau că planificarea activităţii dirigintelui ar fi un lucru de prisos.

Cred că în susţinerea unei asemenea teze se pierde din vedere caracterul formativ, de perspectivă, al rolului orelor de dirigenţie şi al activităţii dirigintelui, în general. Atunci cînd avem sarcina mare de-a modela caractere, fiinţe vii, putem oare lucra la întîmplare, putem merge pe improvizaţia de moment ? Părerea mea este că nu ! Nu ne este permis să confundăm mania de-a face planuri de dirigenţie, pe pagini întregi, cu planul simplu, conceput mai mult mintal decît scriptic, pe care îl folosesc unii diriginţi. Mai întîlnim, uneori, diriginţi care spun cu o deosebită seninătate şi siguranţă de sine : „Eu nu mă pregătesc pentru ora de dirigenţie în mod special, discut în clasă problemele ridicate de elevi, fără nici o selecţie iar lecţia îmi reuşeşte de minune". Aici însă se merge „pe muchie de cuţit" şi nu o dată asemenea ore se soldează cu un total eşec.

Am discutat cu multe cadre didactice vîrstnice, cu experienţă, această problemă. Mi-au confirmat faptul că, dacă la ora de specialitate se mai prezentau în faţa elevilor cu o pregătire sumară, imediată, în schimb pentru ora de dirigenţie, mai ales la clasele mari, totdeauna se pregăteau dinainte, făcîndu-şi un plan de lecţie pe caiet. Personal, îmi amintesc de un fost diriginte din anii mei de studii, care în patru ore consecutiv ne-a vorbit despre **minciună**. Oare aceasta n-a fost o planificare ? Parcă îl văd şi acum cum sta la catedră şi-şi răsfoia un caiet din care ne dădea citatele, unde avea notat planul lecţiei. Apoi îmi amintesc de orele de dirigenţie ale altui profesor al meu care, vorbindu-ne în mai multe ore „desrpe felul cum să ne comportăm cînd sîntem invitaţi la masă", a folosit o întreagă gamă de glume, antrenante şi hazlii, pe care le avea notate pe hîrtie ! Omul s-a pregătit, şi 'n felul acesta lecţia ne-a rămas în memorie. S-ar putea aduce încă multe alte exemple concrete, toate atestînd că în munca de dirigenţie este necesară o pregătire prealabilă.

Prof. LUCA MANCIU
Liceul pedagogic, Cluj

Portrete de dascăli

Cu sentimentul responsabilității sociale

Cu oamenii deosebiți te întîlnești ca și cu adevărul: se ridică, singuri, precum untdelemnul la suprafața apei. Sînt evidenți, n-au nevoie de prealabile referințe. De obicei nu le place să vorbească despre ei înșiși, considerîndu-se îndeajuns reprezentați prin ceea ce fac. Se confundă cu munca lor; îi găsești întotdeauna în colectivul din care fac parte, sau pe care îl conduc, chiar dacă nu sînt de față. Un astfel de om este profesoara Floarea Glăja, directoare adjunctă a Liceului „Constantin Diaconovici Loga“ din Timișoara. Este șefa catedrei de economie politică a cadrelor didactice din învățămîntul mediu din municipiu, răspunde de munca propagandistică în cadrul biroului organizației de partid a școlii, coordonează instrucția și educația secției serale a liceului. Dar nu despre activitatea directorului adjunct — un excelent organizator — aș dori să vorbesc; nici despre profesorul de științe sociale care știe să-și valorifice experiența în sensul realizării unui învățămînt modern, stabilind, concret, legături firești între disciplina pe care o predă și viața economică a orașului; nici despre studiile de economie politică efectuate de catedra pe care o conduce, într-o întreprindere timișoreană, care pot valora — prin soluțiile pe care le propun pentru creșterea eficienței și productivității muncii — cît o invenție. Toate acțiunile profesionale și obștești ale profesoarei Floarea Glăja au drept impuls un puternic simț al răspunderii sociale și politice. Aceasta este calitatea care m-a impresionat cel mai mult la femeia hotărîtă, cu privire deschisă, cu opinii bine cristalizate, cu îndrăzneala oamenilor competenți. Sentimentul responsabilității majore, pe plan social, al durabilității în timp, al muncii pentru colectiv îi animă întreaga activitate.

— Iubesc oamenii, cunosc prețul omeniei și de aceea sînt convinsă că datorăm întreaga energie, forța noastră de muncă, creația noastră societății socialiste românești care are drept scop continua îmbunătățire a vieții materiale și spirituale a omului.

Sinceritatea afirmatiei este confirmată de tot ceea ce face profesoara Floarea Glăja pentru școală, de respectul pe care i-l poartă elevii, de aprecierile de care se bucură din partea colegilor.

Învățămîntul seral îl consideră o componentă a educației permanente.

— Concepîndu-l astfel — ne spune ea — vom înceta să mai avem greșita mentalitate conform căreia elevii de la seral trebuie să învețe — indiferent cum — doar pentru a obține o diplomă. Să nu uităm că acești elevi sînt deja oameni ai muncii, că pentru cei mai mulți dintre ei liceul nu înseamnă o reorientare profesională, ci posibilitatea de a cîștiga noi cunoștințe, de a se pregăti în direcția meseriei pe care o au.

Pornind de la o astfel de concepție, directoarea adjunctă încerca să facă din secția serală a liceului un sector de activitate care să concureze, din punct de vedere al calității procesului de învățămînt, cu clasele de la zi.

V. BACIU

Tratarea diferențiată a elevilor

Deși teoretic principiul tratării individuale este afirmat cu multă vigoare analitică și bine motivat de ample studii și cercetări științifice — de didactică și metodică —, dificultățile de ordin practic persistă, fiind explicate fie prin înțelegerea îngustă a sensului acestui principiu, fie prin interesul scăzut al cadrelor didactice pentru valorificarea practică a cercetărilor care, deși puține la număr, pun la dispoziție unele indicații metodice de aplicare a cerințelor acestui principiu în practica școlară.

Cercetările de pînă acum privind tratarea diferențiată a elevilor s-au ocupat mai mult de **aspectul formativ** al procesului educației în afara procesului de învățămînt, se pune însă problema de a valorifica **posibilitățile aplicării acestui principiu** în rezolvarea diferitelor situații ce se ivesc în **cadrul procesului de învățămînt,** în scopul punerii în evidență a tuturor posibilităților pe care le oferă lecția pentru dezvoltarea integrală și armonioasă a personalității fiecărui elev.

Aceste studii au avut în atenție, fie pe elevii rămași în urmă la învățătură sau cu diferite deficiențe, fie pe așa-zișii „dotați“. Se pune însă **problema elevilor „mijlocii“,** care, constituind majoritatea, nu pot fi neglijați sub aspectul tratării lor diferențiate în scopul depășirii limitei superioare a grupului căruia aparțin, respectiv promovarea lor în grupa elevilor cu capacități dezvoltate la maximum, asigurarea dezvoltării lor continue.

Ipoteza că menținerea elevilor în grupul celor care dacă nu ridică probleme nici nu se disting în mod deosebit se datorește nu incapacității lor de a depăși aceste limite, ci deficiențelor de ordin organizatoric și metodic ale procesului educațional-didactic, constituie conținutul articolului de față.

Practica școlară demonstrează că în cadrul procesului de predare-asimilare, **predomină tratarea frontală,** munca egală cu elevii. La aceste lecții — arată M. M. Levina, situație confirmată și prin constatări proprii — profesorul trece de **fiecare elev prin unul și același lanț de raționamente, de procedee.** Tratarea nediferențiată a elevilor duce la o „nivelare“ a cunoștințelor, a capacităților intelectuale, obținîndu-se un nivel mediu de rezultate, necorespunzător posibilităților reale ale elevilor. Interesul profesorului pentru elevul „mijlociu“ nu constituie în sine o greșeală, atîta timp cît nu afectează, nu diminuează preocuparea esențială pentru respectarea particularităților psihice individuale ale elevilor, ceea ce se realizează numai prin tratarea lor diferențiată, adică prin asigurarea (realizarea) unor condiții optime de dezvoltare intelectuală pentru fiecare elev în parte. Automulțumirea elevilor din grupa mijlocie cu anumite rezultate — minime, de obicei — este mai riscantă decît dacă ar obține rezultate mai slabe la învățătură și prin aceasta ne-ar atrage atenția, ne-ar alarma, determinîndu-ne să analizăm cauzele și să procedăm adecvat fiecărei situații, ajutîndu-i astfel să depășească starea de comoditate.

Tratarea diferențiată a elevilor în procesul de învățămînt ne obligă să procedăm la selecționarea metodelor și procedeelor didactice și în funcție de particularitățile individuale sau de grup ale elevilor, perfecționarea formelor de organizare a activității didactice în scopul creării condițiilor favorabile antrenării tuturor elevilor pe măsura capacităților individuale (concepute într-o ascensiune dinamică) la procesul de căutare, de „redescoperire“ și asimilare a acelorași adevăruri științifice, a aceluiași conținut prevăzut în planurile și programele de învățămînt unice (în școala noastră).

În accepțiunea nouă a termenului de „individualizare“ accentul se pune nu pe conformarea învățămîntului (sub aspectul conținutului) față de posibilitățile elevului — așa cum o concepeau adepții „Școlii active“ — ci **pe aspectul formativ,** pe luarea în considerare a posibilităților elevului în vederea **depășirii** acestor posibilități. Acordul între cerințele învățămîntului și posibilitățile elevului se află într-o **relație dinamică cu tendințe ascendente,** în sensul că un acord aproape perfect este acceptabil numai ca punct de plecare în activitatea educativă, pe parcurs cerințele tind să depășească **cu ceva** (accesibil totuși) posibilitățile elevului, tocmai **pentru a-l stimula să se dezvolte, să se autodepășească.** Important de reținut este faptul că, în optica pedagogiei științifice se pune accentul pe **respectarea sistematică** a principiului tratării diferențiate a elevilor ; de obicei, tratarea individuală se aplică după ce se constată unele lipsuri în pregătirea elevilor, or, recomandarea pe care o formulează unii autori (Mahmutov M.) ar fi să se aplice sistematic și **preventiv,** nu curativ, cuprinzînd în cîmpul atenției pe toți elevii, nu numai așa-zisele „cazuri“, „copii problemă“ sau „vîrfuri“. O altă remarcă este aceea că tratarea diferențiată — individuală sau pe grupe — a elevilor în procesul de învățămînt trebuie să se desfășoare **ca un proces cu o dinamică interioară continuă de la inferior la superior** și **nu de diferențiere statică, definitivă :** acest aspect are importanță în tratarea individuală a elevilor, dar, mai ales, în tratarea pe grupuri.

În condițiile muncii didactice cu colective mari de elevi (circa 25-45), este operantă **tratarea diferențiată a elevilor extinsă de la particularitățile individuale la cele de grup.**

Fără a adopta o poziție nihilistă fața de alte concepții, **grupul** (în accepțiunea noastră e înțeles ca unitate didactică umană reprezentativă a unor particularități tipice ale elevilor — membri ai aceleiași colectivități – clasă), diferă de accepțiunea termenului în sociologie sau alte orientări pedagogice (Couzinet) prin mai multe **caracteristici : —** sub aspectul **componenței,** grupul de elevi poate cuprinde atîtea individualități cîte au comună aceeași particularitate tipică (a activității psihice, intelectuale în special, deficiențe privind volumul de cunoștințe, natura greșelii comise, aptitudini etc.) ; — **mobilitatea, dinamica grupului** în funcție de evoluția, dezvoltarea membrilor componenți ; împărțirea clasei în grupuri de elevi : buni, mijlocii sau cu rezultate slabe la învățătură, este concepută **temporar.** Odată cu dezvoltarea elevilor, componența grupurilor se schimbă, dinamica procesului de diferențiere mergînd de jos în sus. În cadrul aceluiași grup se pot face diferențieri după criterii subordonate, fapt care ne permite să constatăm multitudinea posibilităților de diferențiere și — totodată — **apartenența** unuia și aceluiași membru (elev) la diferite grupuri din clasă, privit din perspectiva altui criteriu de diferențiere.

Această particularitate prezintă importanță mai ales în stabilirea scopului, conținutului și formelor de organizare a activității comune. Schimbarea componenței grupului nu afectează cu nimic buna desfășurare a activității grupului (a membrilor săi), deoarece acest lucru este cunoscut numai de către profesor ; — **anonimatul** apartenenței indivizilor la un anumit grup asigură prevenirea unor stări psihologice dăunătoare (complexe de inferioritate sau invers) ; — **rolul conducător revine profesorului** și nicidecum unui lider ales dintre membrii grupului sau impus din afară. Profesorul ține o evidență a particularităților individuale sau de grup ale elevilor, a nivelului lor de dezvoltare, le organizează activitatea independentă și colectivă, îi îndrumă, le analizează rezultatele muncii, îi apreciază fiind preocupat permanent de dezvoltarea capacității de autoapreciere.

Lector univ. MARICICA CHIȘU
Cluj

Metode în rezolvarea problemelor de fizică

În cadrul rezolvării unei probleme de fizică elevul are la îndemînă mai multe metode de rezolvare. Pentru a alege metoda potrivită, ținem cont de natura problemei și de posibilitățile elevului. Metodele folosite la rezolvarea unei probleme de fizică sînt :

1. Metoda aritmetică. Înțelegerea fenomenului fizic contribuie la alegerea justă a formulelor necesare. Se vor stabili relațiile dintre mărimile fizice ale problemei și, pe baza acestor relații, se vor efectua calculele. Rezolvarea problemei în acest caz se face prin calcule algebrice, proporții, reduceri la unitate.

2. Metoda grafică. Această metodă constă în construirea graficelor corespunzătoare și efectuarea de măsurători pe arii, segmente, unghiuri. Sînt capitole ale fizicii ca, de exemplu, mecanica, optica, compunerea oscilațiilor care se pretează în mod special la o rezolvare grafică. În unele cazuri graficele exprimă corelații care nu pot fi redate prin formule matematice.

3. Metoda nomogramelor. Nomogramele permit stabilirea valorii numerice a unei mărimi dacă se cunosc valorile numerice ale mărimilor de care depinde. În cazul unei funcții de o singură variabilă $y=f(x)$ avem o singură dreaptă. Scara variabilei x se marchează pe o parte a liniei, iar scara funcției y pe cealaltă parte a liniei; rezultă, deci, o scară dublă. Pentru fiecare valoare a variabilei independente x se citește direct valoarea funcției y.

4. Metoda operatorilor logici. În ultimul timp, în rezolvarea problemelor de fizică se folosesc tot mai mult principiile logicii; în aceste situații folosim simboluri. Propozițiile se înlocuiesc prin judecăți reprezentate prin simboluri. Legînd judecățile între ele prin intermediul conjuncțiilor se obțin operații logice. Aceste operații logice aplicate corect duc la găsirea soluției finale a problemei.

Dacă pentru a rezolva o problemă de fizică este necesară descompunerea ei în probleme și noțiuni mai simple, se aplică **metoda de rezolvare analitică.** Se ia ca punct de plecare al rezolvării mărimea căutată și se încearcă legături posibile între această mărime și alte mărimi. Aplicăm o relație potrivi-

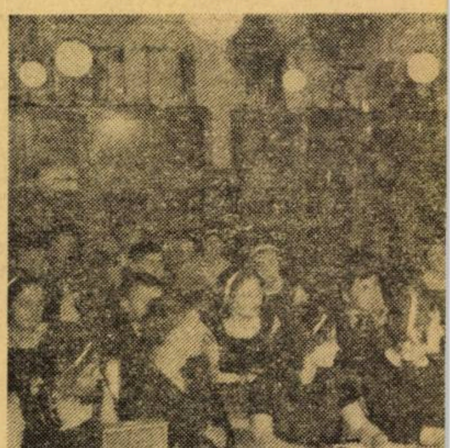

Lecție de fizică în laboratorul Liceu

tă, redată printr-o formulă fizică.

Avem la îndemînă două căi de rezolvare :

1. Exprimăm fiecare mărime necunoscută prin relații pînă ajungem la o formulă cu valori cunoscute din enunțul problemei. Ultima operație, în acest caz, este înlocuirea valorilor date în problemă și efectuarea calculelor.

2. Calculăm pe rînd fiecare mărime necunoscută din formula inițială, înlocuim în această formulă atît mărimile date în problemă, cît și mărimile obținute prin calcul. Și acum, ultima operație este efectuarea calculelor determinate de formula inițială.

Este recomandabil să se folosească prima metodă, evitînd în acest caz o îndepărtare de la conținutul fizic al problemei; se poate urmări mai ușor legătura dintre formulele folosite în rezolvarea problemei.

Pentru a rezolva o problemă de fizică pe baza unui raționament logic, stabilim diferite relații între mărimile date în problemă și alte mărimi necunoscute și aplicăm **metoda de rezolvare sintetică.** În acest caz, mersul rezolvării problemei este opus procedeului analitic; deci, nu se va porni de la mărimea necunoscută, ci de la mărimile date în problemă.

Este indicat, ca în cazul rezolvării problemelor de fizică cu elevii, mărimile fizice să le măsurăm în sistemul internațional. Cînd este cazul, vom arăta elevilor că există și alte sisteme de unități și discutăm chiar și relațiile dintre sisteme, dar insistăm și pretindem elevilor unitățile de măsură în sistemul internațional (mai ales că și unele manuale școlare suferă din acest punct de vedere).

Pentru a atinge scopul propus prin rezolvarea problemelor de fizică este necesar ca gradul de dificultate al problemelor să crească progresiv cu numărul de probleme rezolvate. Gîndirea logică a elevului trebuie formată și, în același timp, solicitată progresiv, în funcție de numărul și dificultatea problemelor rezolvate.

În cadrul procesului de rezolvare a unei probleme, un rol important îl are profesorul, care trebuie să facă o selecție corespunzătoare a problemelor, în funcție de cunoștințele de fizică posedate de către elevi și de scopul propus. Profesorul trebuie să intervină în rezolvarea problemei, cînd este cazul, cu indicații care să stimuleze gîndirea acestuia.

Profesorul nu va fi o sursă de informație, ci va fi un organizator, un îndrumător, un consultant al elevilor, creîndu-le în acest mod premise pentru dezvoltarea capacității lor intelectuale.

Un rol important în rezolvarea unei probleme de fizică îl are și atmosfera, mediul în care se lucrează. Indiferent dacă se lucrează în cadrul orei de fizică sau în cadrul unor activități extrașcolare, este indicat ca toți cei antrenați la rezolvarea problemei să participe din plin cu propria lor gîndire la găsirea soluției.

Prof. HORIA TISU

i „Mihai Viteazul" din București

In laboratorul de biologie al Liceului „Mihai Sadoveanu" din Capitală

Cîteva repere pentru organizarea laboratorului de biologie

Conceperea laboratorului de științe biologice din învățămîntul de cultură generală și de specialitate trebuie să rezolve adecvat cerințele legate de dimensiunile necesare unui laborator modern, de încăperile existente, de tipul mobilierului, de instalațiile cu care este prevăzut laboratorul de științe biologice, de aparatura, utilajele, sticlăria, ca și de materialul didactic clasic și modern.

Problemele esențiale sînt cele legate de deosebirile de conținut care se impun privind laboratoarele liceelor cu clase speciale de biologie și biologie-chimie, față de cele cu clase obișnuite și de necesitatea stringentă a unui personal didactic auxiliar calificat pentru buna întreținere și utilizare eficientă a acestui laborator. Dimensiunile laboratorului de biologie în general trebuie să corespundă efectivului de elevi ai clasei și să prevadă un număr de 10-15 locuri de rezervă pentru oaspeți ocazionali (studenții la practica pedagogică, profesori la schimb de experiență etc.). Condițiile optime de luminozitate sînt de o deosebită importanță pentru buna desfășurare a activității în laborator, a realizării lucrărilor practice de microscopie, a experiențelor de fiziologie a plantelor și a tuturor experiențelor.

Existența unui colț viu cu acvarii, terarii și plante ornamentale, foarte necesar pentru observarea unor fenomene biologice, este, de asemenea, conditionată de intensitatea luminii, constanța temperaturii camerei, buna aerisire, umiditate etc.

Spațiul de depozitare își va schimba treptat destinația și modul de amenajare prin înlocuirea planșelor cu dispozitive și prin îmbogățirea inventarului cu aparate și utilaje, sticlărie, substanțe chimice.

Diversitatea formelor de activitate didactică desfășurată în laborator impune necesitatea a cel puțin două încăperi anexe ale laboratorului. Una dintre ele, cu funcția de cabinet metodic pentru profesorii și cadrele auxiliare de specialitate, poate fi folosită ca loc de pregătire a experiențelor, de discuții și activități metodice, de sală de consultații. Ea va trebui mobilată ca atare, prevăzîndu-se și crearea unei mici biblioteci de specialitate. Anexa a doua poate fi folosită, dacă poziția ei corespunde față de sala de laborator și dacă peretele despărțitor este amenajat în consecință, drept sală de păstrare și utilizare a aparatelor de proiecție și a aparatelor de laborator, unele dintre aparate, de exemplu microscoapele, închise în cutii speciale, pot rămîne tot timpul pe mesele din laborator.

Din punct de vedere psiho-pedagogic, încadrarea spațială a laboratorului de biologie trebuie făcută încă din porțiunea de culoar care conduce spre această sală. Acesta poate fi transformat într-un mic, dar sugestiv, muzeu de istorie naturală, cu vitrine care să cuprindă aspecte din biotopuri, biocenoze, din filogenie, ocrotirea naturii și chiar colecții sistematice, toate înfățișînd elevilor complexitatea și diversitatea lumii vii, domeniile de cercetare ale ei, echilibrul său dinamic etc.

În același sens, propunem cîteva panouri sintetice, acționate electric, demonstrînd evoluția (filogenia) lumii vii, relațiile trofice dintr-o biocenoză, sinteza proteinelor, mecanismul de acțiune a codului genetic etc. deoarece în studiul lumii vii stimularea permanentă și dirijată a unui complex de analizatori este de o deosebită importanță pentru asigurarea randamentului maximal al instruirii elevilor și chiar în formarea unor deprinderi aplicative ca, de exemplu, recunoașterea speciilor.

Descoperirile recente au făcut ca viața să se studieze azi la nivel molecular. Trebuie să-i deprindem pe elevi să considere permanentă molecula vie în cadrul celei mai complexe unități structural-fiziologice, organismul viu. Pentru aceasta prototipul reprezentativ naturalizat poate fi de un real folos dacă clasa este stimulată să-l intuiască metodic. Pledăm susținut teza utilității în continuare a materialelor didactice clasice (colecții, materiale naturalizate, preparate anatomice), deoarece legea care condiționează în esență însăși menținerea și extinderea vieții pe planeta noastră — adaptarea la mediu — nu poate fi demonstrată concret și convingător decît cu ajutorul observației directe în natura vie, sau a acestor preparate naturale.

Studiul materiei vii prin metode didactice moderne : descoperire, metoda experimentală etc, — sub o formă sau alta — implică lucrări practice cel puțin tot atît de complexe și de variate ca și cele din domeniul chimiei, multe dintre ele fiind o reluare sub o altă formă și cu alte scopuri a experiențelor de chimie organică, mai ales. De aceea mobilierul și instalațiile trebuie să fie identice cu cele utilizate în laboratoarele de chimie (instalațiile de apă, electricitate, gaze).

Randamentul final al laturilor aplicative ale învățămîntului biologic de cultură generală constă, după părerea noastră, în faptul că în școală, prin lecții de laborator, formăm elevilor deprinderi practice de cercetare și de verificare a propriilor lor cunoștințe. Elevul instruit în condițiile unei școli cu laboratoare bine utilate se familiarizează încă din timpul școlarității cu folosirea aparaturii și utilajului didactic modern.

Sala de laborator pentru științele biologice, chiar dacă se organizează și se dotează, așa cum preconizează concepția modernă de învățămînt, cu aparatura experimentală care să permită antrenarea permanentă a întregului colectiv de elevi, este necesar să-și asigure și unele condiții elementare : mecanism de obscurizare, ecran, pentru utilizarea proiecțiilor statice și dinamice. Proiecțiile sînt un accesoriu indispensabil pentru toate temele programei de științe biologice.

Prof. CEZARA POPOVICI
București

LA ZI

Principiul diversificării atelierelor-școală, din mediul sătesc, în funcție de cerințele economiei locale și de perspectivele de integrare a absolvenților și în profesii cu profil industrial, a determinat conducerea Școlii generale din comuna Tutova, județul Vaslui, să înființeze un atelier de lăcătușărie în incinta școlii. Atelierul are o dotare corespunzătoare în scule (menghine, ciocane etc.), în valoare de 10 000 lei. Orele de instruire practico-productivă, care se țin cu elevii claselor VIII și IX, sînt conduse de un maistru de la S.M.A.-Tutova. În cadrul activității desfășurate pînă acum cu elevii, au fost confecționate din tablă rezervoare cu robinete pentru apă, pîlnii pentru mașina de tocat carne etc. (Inv. Petre Stat).

◆

La Școala generală nr. 69 din Capitală a avut loc recent o întîlnire între pionierii acestei școli, regizorii și redactorii de la Studioul „Alexandru Sahia".

Cei prezenți au urmărit cu mare interes filmele documentare realizate de regizorii invitați : Minitehnicus 1970, Visele copilăriei, Lumini în umbră, Meșterii lemnului, Datini.

În continuare, a avut loc un interesant dialog între elevi și regizori despre diferite modalități tehnice de realizarea filmului : filmări în apă, filmarea metamorfozei unei insecte ; cum este prins pe peliculă procesul de formare a unei flori ; cum se realizează un trucaj etc.

◆

Sub auspiciile Bibliotecii municipale din Pitești a avut loc o sesiune de comunicări pe tema „Monografii argeșene". Printre temele abordate : „Monografii argeșene", prezentare bibliografică de prof. Nicolae I. Rizescu, „Aspecte lingvistice în monografiile argeșene" de conf. univ. dr. Ion Moise, „Preocupări monografice în domeniul învățămîntului argeșean" de prof. Ion M. Dinu. Cu acest prilej s-a deschis și o expoziție de carte cu aceeași temă.

◆

Elevii și cadrele didactice ale Liceului din comuna Topolog, județul Tulcea s-au angajat să acorde tot sprijinul constructorilor pentru terminarea noului local al liceului în cinstea aniversării republicii Angajamentele s-au transformat în fapte și iată că cei 720 de elevi și 45 cadre didactice vor începe trimestrul al II-lea al anului școlar într-un nou local cu 8 săli de clasă, cabinete, laboratoare și o modernă bază sportivă.

◆

În cadrul Școlii generale din comuna Tomești, județul Hunedoara (director prof. Aurel Vuzdugan), din inițiativa profesoarei Maria Radic, a fost alcătuit un voluminos album cuprinzînd modele ale portului popular local străvechi, din urmă cu peste 200 de ani și pînă în zilele noastre, colecționate de elevi. Cele mai vechi modele au aspect geometric, reprezentînd semeția brazilor, evoluția cusăturilor tinzînd spre imaginile folclorice. (Ion Coțoi).

◆

Recent, la Liceul „Dimitrie Cantemir" din Capitală a avut loc un schimb de experiență cu toți profesorii de specialitate din București, cu privire la modelarea matematică în predarea la clasele speciale de matematică. Prof. emerit Gh. N. Rizescu a prezentat modul cum operatorii logici modelează contactele electrice bipoziționale. În continuare, a avut loc un experiment prin care s-a demonstrat practic că un circuit prin compunerea mai multor circuite cu contacte bipoziționale este închis sau deschis. Discuțiile, care s-au bucurat de participarea inspectorilor prof. Ionica Alexandrescu și prof. Mauriciu Badea de la Inspectoratul școlar al municipiului București, au subliniat necesitatea și utilitatea acestor manifestări pentru sporirea caracterului funcțional și aplicativ al matematicii. (Prof. Șt. Fătulescu).

Reînnoiți-vă abonamentele pe anul 1973 la revista „TRIBUNA ȘCOLII". Prețul unui abonament pe 12 luni este de 52 lei, pe 6 luni de 26 lei, pe 3 luni de 13 lei.

TRIBUNA CITITORILOR

„Scrie mai frumos!“

Cum poate fi ajutat un copil care are un scris urît și adesea ilizibil ? Pentru a interveni cu succes în corectarea scrisului, învățătorul trebuie să știe cărei categorii de deficiențe caligrafice aparține copilul.

După frecvență și caracteristici, aceste deficiențe pot fi grupate în trei categorii: în prima categorie intră elevii cu un scris neformat încă, nesigur pe scrisul lor, care se schimbă de la o zi la alta (clasele III-IV); altă categorie, specifică claselor VI-VII, o formează elevii cu scris format, dar care caută să-l individualizeze dînd cîteva caractere deosebite unor litere, prin prelungirea sau rotunjirea lor, făcînd punctul ca pe un oval mic ș.a. ; o a treia categorie cuprinde elevii cu un scris defectuos, condiționat de maladii ale sistemului nervos, de boli cu evoluție lentă sau de slăbirea vederii, fără a fi încă depistată. Tot în această categorie intră și elevii stîngaci care sînt obligați să scrie cu mîna dreaptă.

Scrisul poate fi dezordonat și datorită unei ținute necorespunzătoare la scris sau poziției crispate a degetelor.

Și acum cîteva greșeli tipice ale caligrafiei: poziția diferită a literelor componente ale unui cuvînt, unde o literă are poziție verticală, alta oblică, o literă este aplecată spre dreapta, alta spre stînga. Tot greșită este și tendința unor elevi de a nu respecta liniatura caietului. Scrisul caligrafic și cursiv trebuie să fie totodată o acțiune conștientă. În caz contrar, deformarea scrisului este și mai sigură, generînd alte tipuri de greșeli. Numai așa se explică scrierea de către elevi a unor cuvinte proprii în care toate literele au aceeași mărime, neglijîndu-se chiar ortografia.

Foarte dese sînt și acele cazuri cînd elevii omit literele de la sfîrșitul unui cuvînt ori termină cuvîntul cu o linie oblică, sau în loc de litere adaugă cîteva semne ce se pot confunda cu m, n,e etc.

Ceva asemănător se observă la scrierea defectuoasă a cifrelor, fapt ce permite, de pildă, confundarea lui 6 cu 0 (zero), și de aici greșeli de calcul. Greutăți întîmpină și elevii care nu înscriu cifrele în pătratele din caietul de aritmetică.

Față de asemenea situații, învățătorul este obligat să ia măsurile necesare, în sensul remedierii scrisului urît al elevilor săi. Este indicat ca greșelile caligrafice frecvente într-o clasă să fie scrise pe tablă, încadrate în tipurile respective și discutate. Exercițiile pentru elasticitatea degetelor și a încheieturii mîinilor dau, de asemenea, rezultate bune, Ținînd cont de faptul că orice scris format are caractere bine individualizate, se recomandă ca de îndată ce observăm la elev un asemenea scris, să nu căutăm să i-l mai schimbăm.

Scrisul este legat de om o viață întreagă și este expresia unor anumite deprinderi. De aceea, cerința „Scrie mai frumos !“, adresată celor mici este cu totul îndreptățită.

ERNA OBERTH

Îndrumător pentru lectura literară

(Clasele V — VIII)

Sînt mai mult decît lăudabile eforturile continue ale „Editurii didactice și pedagogice“ de a veni în sprijinul profesorilor și elevilor cu lucrări complementare prin care se încearcă satisfacerea diferitelor cerințe ale procesului instructiv-educativ. În mod deosebit, redacția de limba română a oferit un număr impresionant de asemenea lucrări. Nu putem să nu menționăm utilitatea deosebită a unora dintre ele : „Analize sintactice și științifice“ de Sorin Stati și Gh. Bulgăr (1970) ; „Curs practic de analiză gramaticală — introducere în metodica analizei gramaticale“ de Valeriu Vlad, Voichița Vlad-Budariu și Patriciu Știrbu (1970) ; „Îndreptar — limba și literatura română“ de A și E. Macarie (1971). Redacția a mai lansat o lucrare, de a cărei importanță pentru școală vorbește, convingător, epuizarea ei rapidă. Este vorba de „Îndrumător pentru lectura literară“ — clasele V—VIII — (material orientativ pentru pregătirea concursului de admitere în licee de cultură generală și de specialitate) 1972, de Gh. Burcescu, Const. Marinescu, I. Verdeș. Ultimul are meritul că propune un material complet, privind toate prevederile programei de concurs din clasele V—VIII, plus cîteva lecturi suplimentare. Este adevărat că materialele sînt inegal realizate : unele prea simple, altele prea pretențios dezvoltate.

Ne întrebăm, bunăoară, dacă problemele tratate simplu, privind folclorul (pg 5—7) și comentariile firave, privind poezii ca „Foc de tabără“ de Gh. Tomozei (pg. 160), sau „Joc de creion‘ de T. Arghezi (pg. 114) — cu o utilitate restrînsă, doar pentru elevul de clasa a V-a și a VI-a — corespund cerințelor superioare ale elevului de clasa a VIII-a care se pregătește pentru examenul de admitere, reluînd materia din clasele mici.

Este prea mare diferența de nivel dintre acestea și analizele, uneori, peste nivelul claselor respective, dar excelent desfășurate, la operele „Puiul“ de I. Al. Brătescu-Voinești (pg. 117) sau „Lupta de la Vaslui“ — M. Sadoveanu (pg. 98).

Oricum însă, multe analize ne-au lăsat o primă impresie deosebit de frumoasă : „Moartea căprioarei“ (pg.168) „O scrisoare pierdută“ (pg. 79), „Domnu' Trandafir“ (pg. 95), „Baltagul“ (pg. 100), „Pădurea spînzuraților“ (pg. 125), „În numele legii“ (pg. 130), „Partidului“ (pg. 165) și „Străinul“ (pg. 156).

Subliniem în mod deosebit preocuparea specială, pentru operele cu un conținut patriotic. Merită menționate, în această privință, „Sobieski și românii“ (pg. 21), „Mihai și călăul“ (pg. 28) și „Ardealul“ (pg. 31), „Dan, căpitan de plai“ (pg. 37), „Sergentul“ (pg. 40), și „Hora unirii“ (pg. 40), „Scrisoarea III“ (pg. 52), „Închinare“ (pg. 140), cu unele pagini delectabile chiar pentru oamenii trecuți, de multă vreme, de vîrsta școlară.

Prof. STELIAN CUCU
București

Un răspuns la o întrebare

Prof. Negrea Eugen, com. Bivolari, jud. Iași.

— Ce trebuie să fac, ce acte să prezint, cui să mă adresez pentru a obține definitivatul din oficiu, întrucît la data de 1 august 1959 aveam vechimea de 6 ani în învățămînt și funcționam la catedră. Lucrînd, după această dată, în alte sectoare de activitate, am revenit în învățămînt ca titular și sînt plătit cu salariu de stagiar, cu toate că am peste 10 ani vechime recunoscută în învățămînt.

— Din scrisoarea dv. se desprind două aspecte principale și anume, **definitivarea** în învățămînt și **categoria** de salarizare în care sînteți încadrat, cu toate că ne cereți lămuriri numai la primul aspect.

Definitivarea din oficiu, la care vă referiți, era reglementată de Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1 059/1959, care a fost abrogată prin Legea nr. 6 din 15 martie 1969 privind Statutul personalului didactic și, ca atare, nu puteți obține definitivarea în învățămînt în baza unui act normativ care nu mai este în vigoare. Singura cale de a vă definitiva în învățămînt este cea prevăzută de Statutul personalului didactic, în cazul dv. prin examen, în termenul ce vi s-a comunicat la numirea în învățămînt. În caz de nepromovare a acestui examen se aplică desfacerea contractului de muncă pentru necorespundere în muncă.

Cît privesc drepturile de salarizare vi s-a făcut o nedreptate. Prin numirea dv. în învățămînt ca titular obțineți gradația corespunzătoare numărului de ani de activitate recunoscută în învățămînt, ținîndu-se seama de caracterizarea întocmită de organizația socialistă în care ați funcționat. Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 2 841/1968, anexa 1 A, salariul tarifar trebuie să vă fie stabilit în raport de funcția didactică ce-o îndepliniți, pregătirea de specialitate și gradația de vechimea cuvenită, avînd posibilitatea obținerii unei noi gradații numai după promovarea examenului de definitivare în învățămînt.

Pentru rectificarea categoriei de salarizare vă recomandăm să vă adresați inspectoratului școlar județean prezentînd actele de studii și vechime.

Prof. Cucu Dumitru, comuna Beceleni, jud. Buzău. Ne solicită unele lămuriri cu privire la acordarea gradațiilor personalului didactic.

— Legislația școlară prevede că cele 5 gradații, care determină diferențierea salariului tarifar lunar potrivit cu calitatea activității instructiv-educative, se acordă din 5 în 5 ani de stagiu în învățămînt, personalului didactic a cărui activitate a fost apreciată drept **corespunzătoare** pentru perioada respectivă.

Pentru **rezultate deosebite** obținute în activitatea instructiv-educativă în perioada pentru care se acordă gradația, stagiul poate fi redus de la 5 ani la 4 ani de către inspectoratul școlar, la propunerea consiliului profesoral al unității de învățămînt în care personalul didactic respectiv are funcția de bază. Criteriile după care se apreciază rezultatele deosebite sînt cele stabilite de Ministerul Educației și Învățămîntului în Regulamentul privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic (1969). Absolvirea cursului de perfecționare cu calificativul „foarte bine“ poate influența, alături de alte rezultate, reducerea stagiului de acordare a gradației, dar nu poate constitui singurul criteriu de a trece la o categorie superioară de salarizare cu un an mai devreme.

IOAN BADIU

POȘTA REDACȚIEI

Un grup de cadre didactice de la Școala ajutătoare Nisipeni, jud. Satu Mare : După cum vă este cunoscut din precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 10860/1968 și din reeditarea lor cu nr. 100.000/1972, plata cu ora se face și pentru înlocuirea personalului didactic aflat în concedii medicale și de maternitate. Această dispoziție se poate aplica și în cazul educatorilor de la școlile speciale pentru copii cu deficiențe sau de la casele de copii, a căror obligație de activitate didactică este de 6 ore pe zi, ca și în cazul educatoarelor. De aceea, și plata cu ora pentru educatori se calculează (ca și în cazul educatoarelor) cu 1/190, indiferent de modul cum educatorul este salarizat, datorită studiilor pe care le are (adică cu salar de profesor sau de învățător).

Neculai Balaban, învățător, Școala generală Bursucani, jud. Galați : Personalul didactic care este concentrat, în perioada concediului legal de odihnă (iulie—august), primește solda pentru activitatea depusă și, în consecință, nu are dreptul la indemnizație pentru concediul de odihnă (pe care trebuie să o restituie, dacă a primit-o). El are însă dreptul la compensarea zilelor de concediu neefectuate, în anul școlar următor, în perioadele în care nu are activitate de predare la clasă.

Marin C. Bercan, profesor suplinitor, Școala generală Dejești, jud. Olt; Victoria Ivanovici, Școala generală Socol jud. Caraș-Severin : Așa cum s-a mai răspuns în revista noastră, deoarece sînteți absolvent fără diplomă de licență de la învățămîntul fără frecvență și nu vă încadrați în prevederile Ordinului ministrului educației și învățămîntului nr. 1 303/1972, salarizarea dv. ca „profesor cu bacalaureat“ este corectă.

Mihai Munteanu, profesor, Grupul școlar U.C.M. Reșița, jud. Caraș-Severin : Întrucît ați cerut acordarea gradației 4 cuvenită pentru o vechime în învățămînt de 20 de ani, în luna decembrie 1971, directorul școlii era obligat să vă acorde salarizarea respectivă de la 1 ianuarie 1972. Întîrzierea cu 8 luni în plata drepturilor dv. de salarizare fiind din vina unității, vă puteți cere drepturile pe perioada anterioară lui septembrie 1972, prin Comisia de judecată.

Mihăilescu Gheorghe, profesor, Liceul agricol Caracal, jud. Olt : Indemnizația de diriginte se acordă personalului didactic pentru întreaga activitate pe care trebuie să o desfășoare, cu elevii clasei, în această calitate, potrivit regulamentului, indiferent de numărul orelor educative prevăzute în planul de învățămînt. Cuantumul ei se stabilește în raport de numărul elevilor și de forma de învățămînt (zi sau seral) și nu în raport de numărul orelor din planul de învățămînt. În consecință, chiar dacă orele se țin la două săptămîni, sau nu se țin în perioadele de practică în producție, indemnizația se plătește în cuantumul legal stabilit după numărul de elevi, dacă personalul didactic își îndeplinește sarcinile prevăzute de regulament.

Ștefan Dumitru, profesor, Școala generală Urzica, com. Sinești, jud. Vîlcea : Norma didactică a profesorilor este stabilită — prin Statutul personalului didactic — între 18—20 ore (sau 20—21 ore) de predare pe săptămînă, în cadrul obligației de muncă de 48 ore pe săptămînă.

În vederea raționalizării activității personalului didactic, Ministerul Educației și Învățămîntului a dat indicații ca norma didactică a profesorilor și maiștrilor-instructori să fie stabilită la limita superioară prevăzută de Statut (20 sau 21 ore, respectiv 30 de ore).

În cazul în care la unele școli nu s-a putut aplica integral această prevedere în anul școlar 1972/1973, pentru a nu se produce perturbări în procesul de învățămînt, aplicarea acestei măsuri va trebui să fie realizată integral, începînd cu anul școlar următor.

TH. LEONESCU

Complementaritatea funcţiilor conducerii învăţămîntului

Oricine studiază literatura destinată conducerii sistemului de învățămînt sau părților structurale ale acestuia întîlnește un număr impresionant de opinii diferite în legătură cu numărul, problematica și evoluția funcțiilor conducerii. Diversitatea punctelor de vedere este cauzată de diversitatea formației profesionale, a preocupărilor și experienței opinenților, care vin uneori cu optici particulare în abordarea acestor probleme. Incontestabil, orice strădanie de clarificare în această direcție se înglobează în efortul de constituire a unei științe a conducerii învățămîntului, cu spectrul ei larg și variat de probleme și aspecte.

Deși în literatura contemporană care abordează problemele conducerii învățămîntului rar se întîlnește un punct de vedere unitar — atît sub raportul numărului funcțiilor, cît și al ordinei în care sînt tratate — totuși, într-o bună parte din lucrări, procesul conducerii este privit ca o manifestare cumulativă a următoarelor funcții : *planificarea, organizarea, îndrumarea, controlul și decizia.* Aceste funcții rămîn în principiu aceleași, indiferent de treapta ierarhică la care se desfășoară procesul conducerii. Bineînțeles că pe fondul trăsăturilor comune apar deosebiri în modul lor de manifestare, determinate de domeniile concrete ale conducerii și de sfera competenței conducătorilor. Referindu-se, spre exemplu, la activitatea directorului de școală, la relațiile cu profesorii, cu elevii, cu părinții și cu alți factori educativi, natural că în munca lui de conducere este antrenată într-un mod specific întreaga arie de probleme a funcțiilor menționate. Rolul lui principal este acela de a înfăptui o multiplă operă de coordonare și armonizare a componentelor procesului instructiv-educativ, de a lega și a integra organic activitatea fiecărui cadru didactic cu ansamblul muncii educative, de a veghea la obținerea, păstrarea și dezvoltarea caracterului unitar al influențelor instructiv-educative. În raport cu relația dintre subiectele și obiectele conducerii din cadrul fiecărei verigi de conducere a sistemului de învățămînt și în raport cu natura acțiunilor educaționale, elementele principale ale fiecărei funcții își pot schimba așezarea, tot așa după cum unele din aceste elemente capătă amplitudini și valori pedagogice deosebite la nivelul macrosistemului sau se pot reconstitui într-o formă specifică la nivelul microsistemului clasei, școlii, laboratorului, atelierului, facultății, inspectoratului etc.

Examinînd ansamblul de acțiuni din cadrul fiecărei funcții și stabilind elementele lor specifice, este necesar să le privim în legătura lor reciprocă, indisolubilă. Toate se află într-o relație de implicație, sînt corelative, interdependente și complementare. Complementaritatea funcțiilor conducerii rezultă din înlănțuirea lor în dialectica ciclului unei activități de conducre, din modul în care coexistă și cum sînt legate în fazele ciclului și în logica unei acțiuni de conducere. Spre exemplu, nu se poate stabili o planificare fără a dispune de anumite elemente de evaluare (deci, de control), iar organizarea, prin natura sa, indică cadrul și mijloacele de realizare a planificării. În altă ordine de idei, decizia, ca funcție cheie în conducere, este factorul comun și mijlocul de materializare a celorlalte funcții. Și controlul este prezent în toate funcțiile de conducere. O activitate de control în cadrul planificării ar fi aceea de detectare și colectare a informațiilor necesare adoptării planificărilor pe termen lung, mediu sau operativ. Tot prin control pot fi semnalate defecțiunile în procesul de organizare, în delimitarea responsabilităților, ca să nu mai vorbim de rolul său în furnizarea informațiilor necesare luării și corectării deciziilor, constatării modului cum sînt acestea înțelese etc.

În vorbirea curentă, uneori chiar în lucrări științifice, există tendința de a folosi una sau alta dintre funcțiile de conducere pentru a desemna și a exprima întregul proces al conducerii. Sensul categoriei conducere nu poate fi însă veridic cînd se fac referiri doar la una din funcțiile sale.

Sigur că prin diviziunea muncii în aparatul de conducere, crește specializarea funcțiilor, iar unii conducători din scara ierarhică a sistemului desfășoară preponderent numai anumite funcții ale conducerii. Există compartimente și verigi speciale în cadrul ierarhiei cu atribuții de organizare, de îndrumare și control sau de planificare. Dar nu numai în raport cu natura acestei specializări în cadrul diviziunnii muncii de conducere, ci și în raport cu priceperea, aptitudinile și preferințele unor conducători anumite funcții ale conducerii capătă ponderi deosebite în raport cu altele. Spre exemplu, unii directori de școală manifestă predilecție pentru problemele organizatorice, gospodărești, alții își îndeplinesc exemplar alte funcții, acordînd o mai mică atenție celorlalte. Într-o astfel de situație, activitatea lor nu concură la obținerea unui rezultat optim de ansamblu, singurul care caracterizează o conducere modernă, eficientă.

Situarea riguroasă a conducerii învățămîntului în ansamblul dinamicii conducerii vieții sociale are drept rezultat apariția unor noi funcții ale conducerii. Așa, spre exemplu, funcțiunea „de personal" și „de perfecționare a personalului" este rezultatul confruntării organelor de învățămînt ierarhic superioare cu o gamă nuanțată de sarcini de mare răspundere privind selecția, promovarea și perfecționarea cadrelor. De asemenea, o funcție distinctă a conducerii este prognoza. Acest lucru este dovedit chiar și numai de faptul că o parte mereu crescîndă a activității științifice este rezervată prognozelor dezvoltării sociale, iar explorarea viitorului învățămîntului în cadrul tendințelor generale ale evoluției societății noastre a început să devină o preocupare de actualitate. Complexitatea întrepătrunderii prognozei cu celelalte funcții și operații de conducere și faptul că se transformă într-un proces social de diviziune a muncii unor mari colective ne îndeamnă s-o considerăm ca știință cu statut propriu.

Tema deciziilor a făcut, de asemenea, obiectul unor studii numeroase și vaste, astfel încît cercetările din acest domeniu sînt considerate a fi ajuns deja la stadiul în care să constituie un corp de știință, știința deciziei. Anumite funcții ale conducerii, devenind baza unor cercetări și a unui învățămînt de specialitate, s-au constituit în teorii proprii, larg fundamentate, verificate și autentificate în știința și practica conducerii.

Reținem că fiecare dintre aceste funcții și-a mărit în ultimul timp sfera, iar natura și valoarea lor sînt deja obiectul unor capitole sau discipline specializate în cadrul științei generale a conducerii

VASILE V. POPESCU

Noua clădire a Școlii generale Nr. 200 din cartierul Titan, orașul București

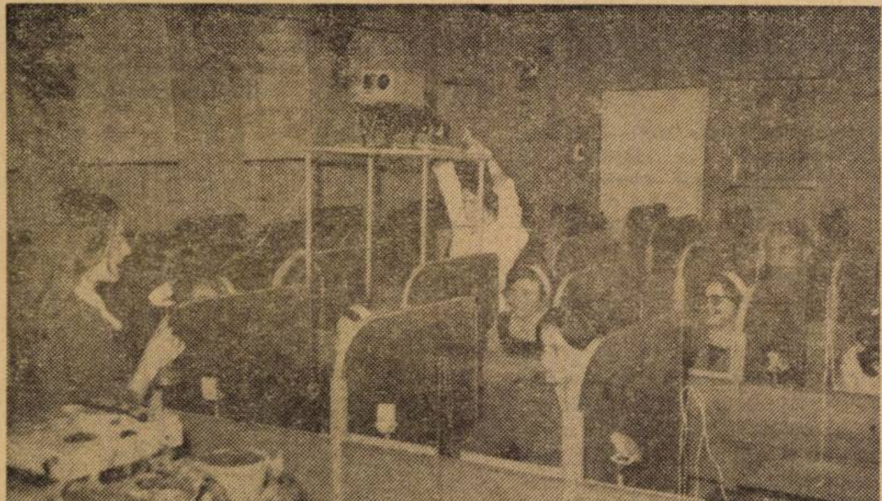

Lecție în laboratorul audio-vizual al Liceului Nr. 3 din Baia-Mare

Din inițiativa inspectoratelor

Bacău

Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din județul Bacău, în colaborare cu filialele societăților științifice a organizat o sesiune de comunicări cu caracter jubiliar. Printre lucrările prezentate amintim: Actul istoric de la 30 decembrie 1947 — de prof. I. Zaharia, Atitudinea P.C.R. față de monarhie în perioada 23 August 1944 — 30 Decembrie 1947 de asist. univ. V. Baciuc.

Cluj

Sub egida Inspectoratului școlar, a Comitetului sindicatului învățămînt și a Casei corpului didactic a apărut, la Cluj, culegerea cu titlul „Elevii și munca", reunind articole, studii de cercetare științifică ale cadrelor didactice din oraș și județ. Coordonat de prof. dr. docent A. Chircev, lector universitar Voicu Lăscuș și prof. Teodor Fodor, directorul Casei corpului didactic, volumul cuprinde mai multe secțiuni, printre care: Principii și modalități privind pregătirea tehnico-productivă a elevilor; Învățămîntul profesional; Învățămîntul preșcolar și clasele I—IV (A. Cristinescu.)

Ialomița

În acest an școlar, inspectoratul școlar al județului Ialomița și-a axat munca de instruire cu directorii pe tema contribuției acestora la modernizarea procesului instructiv-educativ. Astfel, în luna noiembrie, Inspectoratul școlar a expus în fața directorilor de școli un plan minimal de dotare a cabinetelor, de organizare a unei lecții moderne. De asemenea, în luna decembrie a.c. inspectoratul școlar a organizat o ședință de lucru cu șefii de catedră și responsabilii comisiilor metodice al cărei obiectiv a fost îndrumarea acestora pentru introducerea, prin comisii, a elementelor de modernizare în lecții. Totodată, la cercurile pedagogice ale cadrelor didactice din județ, în acest trimestru se vor organiza lecții moderne demonstrative, după care se vor dezbate diverse aspecte ale modernizării lecției.

Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii

ARITON VRACIU:

„Studii de lingvistică generală“

Ed. „Junimea“, 1972

Pornind de la mutațiile structurale care s-au produs în domeniul procedeelor de investigație a limbii, autorul consacră primul capitol orientărilor și metodelor noi în lingvistică. Se învederează, printre altele, întrepătrunderea diverselor discipline care au, într-un fel sau altul, limba ca obiect de studiu, complementaritatea dezvoltării lor. „Toate acestea nu înseamnă, în nici un caz, subliniază cu dreptate autorul, reîntoarcere la enciclopedism, căci o asemenea abordare a faptelor ar fi absurdă în epoca noastră, cînd sîntem martorii unei profunde și stricte specializări în cele mai variate sectoare ale științei. În același timp, prezența în cercetarea lingvistică a unor elemente și concepții din afara sferei umaniste nu duce la pierderea specificului ei ca disciplină socială“ (p. 16.)

Capitolul următor „Rolul și valoarea explicațiilor prin factorul etnologic în lingvistică“ relevă, într-o viziune personală și cu numeroase luări de poziție critice, ponderea substratului lingvistic și etnic printre cauzele care duc la schimbări în limbă. Pe fondul diverselor concepții privind etnologia modificărilor lingvistice se grefează, firesc și organic, documentatele „Considerații asupra elementelor autohtone ale limbii române“, care formează conținutul capitolului următor. Este vorba, în speță, de controversata problemă a identificării și precizării rolului pe care-l va fi avut în dezvoltarea fonetică, lexicală și gramaticală a limbii române graiul populației de baștină aflate pe acest pămînt înainte de instaurarea stăpînirii romane în Dacia (p. 93).

Capitolul final se ocupă de „Caracterele generale ale limbilor baltice“, atît de importante pentru gramatica comparată a limbilor indoeuropene, ca și pentru elucidarea unor momente din istoria idiomului daco-moesian, circumscris din timpuri străvechi spațiului carpato-danubiano-balcanic (p. 6, 125).

Bogăția, rigoarea și prospețimea informației, alături de sobrietatea și limpezimea exprimării, fac deopotrivă utilă și plăcută lectura cărții atît pentru specialiști, cît și pentru cei mai puțin avizați, dornici să găsească, în cîteva probleme-cheie, un fir al Ariadnei printre meandrele gîndirii lingvistice contemporane. Dacă mai era nevoie de demonstrat, o dată în plus, că știință autentică, de cea mai bună calitate, se poate face oriunde există rîvnă și strădanie, lucrarea de față constituie, în acest sens, argumentul peremptoriu.

A. HÎRLĂVANU
V. SOLOMON

D. POPESCU:

„Valoarea educativă a studiilor clasice“

E.D.P., 1972

„Se vorbește mereu, și nu fără rost — notează autorul acestei cărți, încă din cuvîntul înainte — de explozia de informații științifice, de necesitatea adaptării învățămîntului în mod continuu și pe toate căile la ritmul progresului științific și tehnic (...). În fața acestei situații, se aud destul de des voci — cum s-au auzit de altfel și altădată — împotriva învățămîntului clasic, împotriva limbii latine, mai ales în acele țări în care această disciplină ocupă un loc însemnat în planurile de învățămînt...“

După cum se vede — o introducere nu tocmai **pro domo** în temă. Profesorul David Popescu pare el însuși timorat, în pledoaria sa, de avalanșa tehnicii, de supremația disciplinelor științifice în învățămîntul contemporan. Aceste adevăruri, oricît de apodictice însă, după care școala trebuie să însemne astăzi știință, tehnică, producție chiar, nu trebuie să atragă după sine neglijarea studiilor clasice, umaniste prin excelență. Cu atît mai mult la noi, care sîntem un popor de origine latină. Apoi, să nu uităm că limba latină, în expresia ei, cultivă rigoarea, disciplina spiritului, sinteza în comunicare. Ca și elena, de fapt. Fără să mai spunem cît de stînjenitor ar fi, pentru un om al zilelor noastre, să recurgă numaidecît la dicționar, ori de cîte ori întîlnește un adagiu latinesc. De altfel, la noi nu se poate vorbi de o criză a studiilor clasice. Dovada: predarea limbii latine în liceul de cultură generală, ca și în cele clasice, firește.

Structurată pe mai multe capitole, cartea profesorului D. Popescu este cu atît mai necesară, cu cît e o raritate în contextul lucrărilor de metodică, aplicate problemelor puse de studiul limbii latine în școala românească de azi. Astfel, în numai o sută și ceva de pagini, autorul abordează o multitudine de aspecte esențiale ale predării acestei discipline. După un exhaustiv argument istoric, privind studiul limbilor clasice în trecut, la noi și în alte părți, se oprește mai îndelung la sarcini concrete ale învățămîntului clasic în țara noastră, ia în discuție evoluția programelor și metodelor de învățămînt corespunzătoare. Un capitol întreg, în mai multe secvențe, este închinat aspectelor modernizării învățămîntului în limba latină. Profesorii de la catedră vor afla de aici lucruri deosebit de utile despre rolul conversației în predarea atractivă a latinei, despre inducție și deducție în învățarea acestei limbi, despre traducerea și interpretarea textelor literare, ca și despre instruirea programată în cadrul disciplinei — aflată, la noi, într-un stadiu de început numai.

Și, pentru că am deschis aceste considerații pe marginea cărții profesorului David Popescu, cu un citat din însăși lucrarea lui, recent apărută, vom încheia la fel, reproducînd tot un gînd al său, de astă dată concluziv: „Prin limba latină elevii noștri intră în legătură directă cu moștenirea culturală lăsată de antichitate, învață limba română în perspectiva formării și a evoluției ei istorice, își dezvoltă, în sfîrșit, capacitățile intelectuale și morale prin cunoașterea experienței unor popoare și a valorilor unei culturi ale cărei energii alimentează neîntrerupt cultura modernă“.

Quod erat demonstrandum — cum spune o maximă euclidiană, ajunsă la [illegible] în traducere latină.

HRISTU CÂNDROVEANU

Revista presei de specialitate

LIMBĂ ȘI LITERATURĂ.

Vol. III/1972

Ultimul număr al revistei Societății de științe filologice, recent apărut, se prezintă în aceeași excelentă ținută științifică, devenită o permanență a cunoscutei și prestigioasei publicații. Rubricile sale — limbă și stil; limba română de azi; limbajul criticii literare: teorie, critică, istorie literară — sînt tot atîtea capitole dense, de articole și studii interesînd o largă categorie de cititori, de la cei doritori să se inițieze în tainele limbii și literaturii noastre, pînă la cercetătorii de specialitate.

Cadrele didactice, îndeosebi, găsesc aici o bibliografie de cel mai mare interes pentru preocupările, nevoile lor de la catedră. Rubricile citate și, în mai mare măsură, altele: analize de text; didactica modernă; cronici, recenzii sînt prețioase surse de informare a profesorilor, în continua lor strădanie de a acumula și transmite mereu mai multe cunoștințe elevilor lor.

În numărul pe care îl propunem atenției cititorilor noștri, semnează, printre alții: Al. Philippide, Șerban Cioculescu, B. Cazacu, I. Coteanu, Al. Graur, Al. Dima, C. Ciopraga, I. C. Chițimia, M. Novicov, Clara Georgeta Chiosa, G. Beldescu.

REVISTA DE PEDAGOGIE

Nr. 11/1972

Numărul atrage în mod deosebit atenția prin grupajul de articole și studii din cadrul rubricii „Relația profesor—elevi în desfășurarea procesului instructiv-educativ“. Această problemă, de o mare importanță și de actualitate stringentă, fiindcă afectează însăși desfășurarea procesului învățării și instruirii în școala modernă, face obiectul mai multor articole, dintre care menționăm: „Contribuții la metodologia cercetării relației profesor—elevi în procesul de învățămînt“, de Traian Pop și Dan Potolea, „Comportamentul profesorului în condițiile renovării tehnologiei didactice“, de Luminița Ghivirigă, „Forța motivațională a conducerii raționale a acțiunii la lecție de către profesor“, de Emilian Dimitriu.

Relația profesor—elevi este luată în discuție și în implicațiile ei în planul gîndirii pedagogice contemporane, în alte două interesante articole, semnate de Bernard Grigoriu și Hans-Martin Müller-Wolf.

Alte rubrici: „Istoria școlii și gîndirii pedagogice“, „Opinii“, „Cărți-idei“, completează profilul acestui număr bogat al Revistei de pedagogie.

S-au predat la Editura didactică și pedagogică ultimele 6 volume cuprinzînd monografii profesionale, privind profesiile din domeniile: transporturi, industrie alimentară, circulația mărfurilor, industria locală ș.a. Lucrările sînt elaborate de cercetătorii Institutului de științe pedagogice și alți specialiști (ingineri, profesori), sub coordonarea dr. Mihai Peteanu.

Șantier pedagogic

Particularități ale activității instructiv-educative la clasa I. în condițiile școlarizării copilului la vîrsta de 6 ani este titlul unui studiu la care lucrează un colectiv format din Cornelia Marinescu, Maria Boștină-Georgescu, Ana Maria Ichim, Olga Oprea, Mihai Sandu, Vasile Nicolescu, Ana și Dumitru Motet, Florica Andreescu — cercetători ai Institutului de științe pedagogice. Lucrarea va cuprinde un profil al evoluției psiho-fizice a copilului de 6 ani și îndrumări metodice privind predarea citirii, scrierii, aritmeticii, cunoștințelor despre mediul înconjurător, desenului, muzicii, educației fizice, îndeletnicirilor practice și a activităților la liberă alegere, precum și dezvoltarea vorbirii.

Cum vorbim
Cum scriem

Pronunțarea literară

Româna literară actuală s-a format în mai bine de un secol, din contopirea celor două aspecte teritoriale esențiale, cultivate în Muntenia și în Moldova. Sinteza creată din această combinare a presupus abandonarea multora dintre particularitățile dialectale, în special moldovenești.

În ce privește normele pronunțării literare actuale, se poate constata că, în general, acestea se identifică cu regulile rostirii muntenești. Unele trăsături fonetice proprii Munteniei, care nu au devenit literare, se aud încă în vorbirea multor oameni de cultură bucureșteni, chiar și atunci cînd exprimarea are ținuta aleasă „a stilului înalt“ al conferințelor publice, al expunerilor la radio și la televiziune, al prelegerilor universitare etc.

Dintre aceste particularități, remarcăm mai întîi medializarea vocalelor prepalatale (**e > ă, i > î ea > a**) după consoanele **d** și **p** în prepozițiile **de, din, pe, prin** (și în compusele cu ele) și în prefixul **des-(dez-)**. Ne sînt cunoscute prea bine rostiri ca: **dă, dîn, pă, pîn, pîntre, dăsigur, dăsface, dăzlega, dăprindere, dăcît, d-aici, d-acolo, p-aici, pă d-o parte, d-opotrivă** etc.

Se aude destul de des în vorbirea unor intelectuali și pronunțarea lui **i** provenit prin asimilare și disimilare dintr-un **e**, ca în exemplele: **soarili, zilili, numili, fetili** etc. Această trăsătură fonetică, pe care limba literară nu a adoptat-o, este caracteristică îndeosebi graiurilor din aria de nord a Munteniei.

În sfîrșit, în același mediu lingvistic bucureștean se întîlnește frecvent și rostirea cu timbru palatal a consoanelor șuierătoare **ș, j,** indiferent de poziția lor în contextul fonetic al cuvîntului. Din cauza caracterului palatal al acestor consoane, după ele nu se pot realiza decît vocale prepalatale: **ușe, fașe, coaje, plaje, degaje, îngrașe, degajind, îngroșind.** Se creează astfel omofonii între singular și plural, între indicativ și conjunctiv: **o schije — două schije, el îngroașe — el să îngroașe.**

Am remarcat aceste fapte de ordin fonetic pentru a arăta că, deși pronunțarea literară de astăzi se bazează aproape numai pe fonetica graiurilor muntenești, totuși, în vorbirea multor intelectuali din București, se aud astfel de pronunțări, chiar în contexte gramaticale și lexicale de înaltă ținută literară.

Este meritul regretatului profesor Emil Petrovici, de a fi cercetat amănunțit aspectele fonetice ale limbii literare vorbite.

Conf. univ. dr.
GRIGORE BRANCUȘ

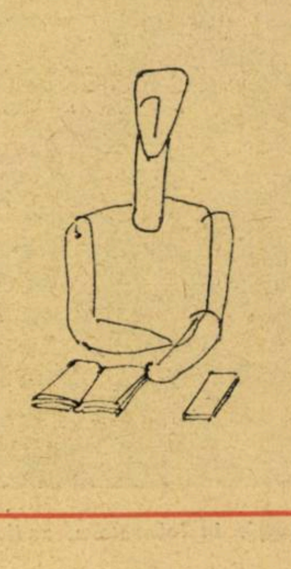

Filme pentru tineret: necesitate şi perspectivă

Preocupată de relevarea artistică a unor adevăruri conforme cu legitatea dezvoltării sociale, cinematografia românească a realizat o serie de filme de actualitate care demonstrează o bună cunoaştere a realităţilor timpului nostru, deopotrivă cu o siguranţă artistică dintre cele mai notabile.

Dintre filmele pentru tineret, **Dimineţile unui băiat cuminte** (Andrei Blaier), **Duminică la ora 6** (Lucian Pintilie) şi **Decolarea** (Timotei Ursu) rezistă unor probe de calitate, ele popularizînd în rîndul tinerilor anumite conţinuturi ideatice inspirate de realitate, dar fără să fie decalcuri ale acesteia. Aceste filme poartă amprenta facultăţilor creatoare ale realizatorilor, convingerea că lumea filmului nu este a ochiului, ci a conştiinţei. Ele conţin elemente de cunoaştere şi diagnoză asupra situaţiei tineretului nostru într-un anume moment istoric. **Duminică la ora 6** şi **Dimineţile unui băiat cuminte** relevă, totodată, o preocupare singulară pentru valorile de limbaj. Construcţiile formale tind să relanseze implicaţiile conţinuturilor tematice, devansînd perspectivele direct vizibile ale înţelegerii spectatorilor. Autorii ştiu să povestească cu multă vigoare, convingător, îmbinînd imperativele artistice cu tendinţele educative ale subiectelor.

Deşi handicapat de scenariu, **Decolarea** este lucrat şi el cu o acurateţă de limbaj depăşind orice aşteptare.

Unele pelicule destinate tineretului păcătuiesc, însă, printr-o problematică „schematic“ analizată. Ca atare, critica de specialitate a refuzat cu legitimitate, la timpul cuvenit, să „descopere“ valori de adevăr social în pelicule artificiale şi schematizatoare, marcate de un înalt coeficient de „utilitarism“, precum „Dragoste la zero grade“, „La vîrsta dragostei“, „Vacanţă la mare“, „Casa neterminată“, „Nu vreau să mă însor“, „Un film cu o fată fermecătoare“.

Ceea ce se aşteaptă, în continuare, de la filmul pentru tineret este înţelegerea caracterului diferenţiat al problematicii sale, necesitatea de a se depăşi binecunoscuta barieră „epistemologică“ a creaţiei cinematografice pentru tineret.

Veritabilul punct de plecare în realizarea filmului pentru tineret va fi deci observaţia lucidă a realităţilor sociale. Filmul dispune de mijloace enorme pentru a modela conduita tinerelor generaţii. Realizatorilor noştri le revin, de aceea, datoria şi privilegiul de a crea opere de valoare care să ofere tineretului satisfacţia unor momente de revelaţie estetică şi de intensă experienţă civilizatoare.

IANCU TOMA

Muzica din secolul XX

Complexitatea muzicii contemporane, dificultatea înţelegerii şi transformării ei într-un adevărat mijloc de educaţie, solicită toate forţele aflate în slujba ei, pe drumul găsirii metodelor care asigură randamentul maxim. Este un fenomen specific, ce se manifestă cu deosebită acuitate în zilele noastre vizînd, în principal, ecoul firesc al compoziţiei şi interpretării — acordul şi înţelegerea din partea publicului de azi şi de mîine. Am urmărit recent o frumoasă realizare, în acest sens, a Şcolii de muzică şi arte plastice nr. 5. În cadrul cursului de literatură muzicală, compozitorul Liviu Dandara, de comun acord cu profesoara Matilda Păun, directoarea şcolii, a invitat pe flautistul Voicu Vasinca pentru a prezenta elevilor un mănunchi de lucrări aparţinînd muzicii secolului nostru. Întreprinderea a avut un dublu scop şi anume : familiarizarea elevilor cu dimensiunile obligatorii ale unui recital şi apropierea de muzica zilelor noastre, sub aspect tehnic, estetic etc. Programul a reunit mai multe lucrări semnate de Jacques Ibert, Claude Debussy, Edgar Varèse, Jan Klusak, Vasile Herman şi Iancu Dumitrescu. Compozitorul Iancu Dumitrescu, împreună cu gazda sa, compozitorul Liviu Dandara, a încercat să puncteze cîteva din problemele de maximă necesitate care trebuie cunoscute de tinerii ascultători, aflaţi în faţa derutantei evoluţii muzicale a secolului nostru. Flautistul Voicu Vasinca, conştient de rolul său primordial educativ, a susţinut interpretarea cu o însufleţire sinceră, articulînd convingător, îngrijit, majoritatea elementelor de limbaj care păreau de neînţeles. Sunetul practicat era rotund, cald, închis sau deschis, slujind excepţional stilul. În plus, piesa Solex de Iancu Dumitrescu, prezentată în primă audiţie, datorită interpretării lucide, a pătrunderii în miezul problematicii sale particulare, a produs o foarte bună impresie. Este o lucrare reprezentativă care trebuie asimilată şi aşezată în rîndul valorilor autentice ale genului.

Iniţiativa Şcolii de muzică şi arte plastice nr. 5 constituie un adevărat eveniment şi, ca atare, poate servi drept model şi celorlalte unităţi şcolare de specialitate din Capitală şi din ţară. Formarea publicului şi interpreţilor de mîine poate fi catalizată, direcţionată, în lumina unor interpretări de prestigiu, care oferă încredere şi certitudine.

ANTON DOGARU

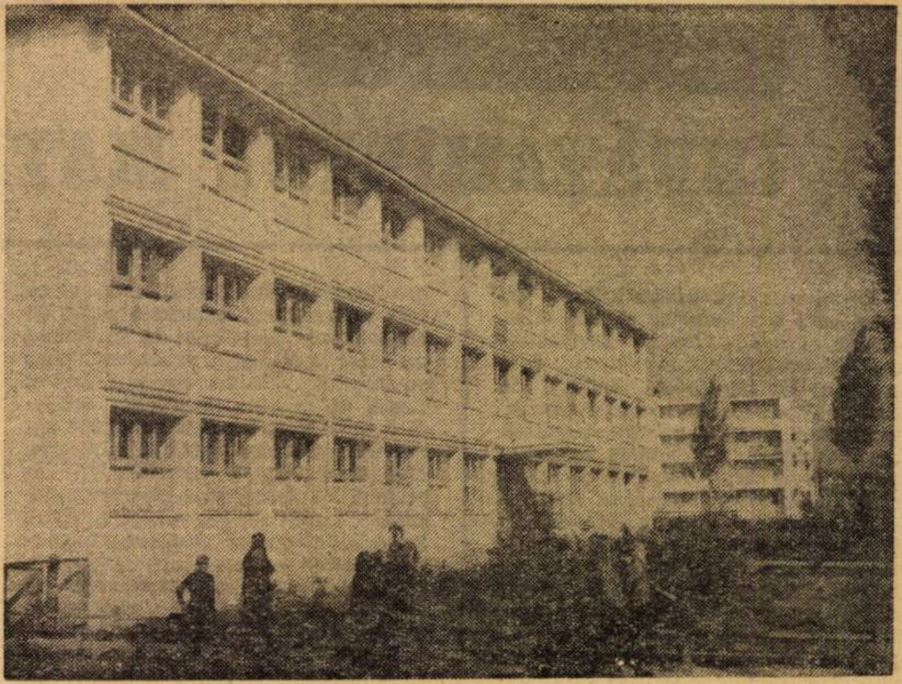

Noua clădire a Liceului din Buhuşi, judeţul Bacău

TVS integrată

La orele de geografie

De curînd geografia a experimentat televiziunea ca mijloc de învăţămînt. Pe canalul naţional au fost transmise şase lecţii, dintre care cinci de comunicare şi una de recapitulare.

Din practica experimentului de pe trimestrul I se desprind două moduri de desfăşurare a lecţiilor de televiziune integrată. Ambele modele sînt determinate de durata orelor şi de timpul în care încep cursurile.

Pentru şcolile cu durata orei de 50 de minute care încep cursurile la 8 dimineaţa, momentul integrării mesajului departajează lecţia în trei unităţi de timp, cu durată diferită : 5 minute preliminare mesajului, 20—25 de minute emisiunea propriuzisă şi 20 de minute finale.

Pentru şcolile cu durata orei de 45 de minute, ca şi cu începerea programului la 7 dimineaţa (cazul liceului nostru), mesajul televizat apare în ora a treia de curs şi determină o altă departajare de timp care cronologic se suprapune într-o oarecare măsură celor trei verigi clasice ale lecţiei : verificarea (15 minute), comunicarea 20—25 minute (integrarea mesajului televizat) şi fixarea 5—10 minute.

Deşi televiziunea este un mijloc de învăţare, metodica lecţiilor capătă un specific anumit.

Verificarea îşi pierde caracterul clasic de ascultare a cunoştinţelor precedente, cedînd locul integrării, stabilirii contextului în care se plasează organic cunoştinţele mesajului televizat. După emiterea mesajului, fixarea, în accepţia lecţiei integrate, devine un moment de clarificare şi sistematizare, de adaptare a cunoştinţelor la nivelul programei şi manualului. Deci, teama unora că profesorul îşi pierde rolul de conducător în lecţie este nejustificată. Se schimbă numai anumite raporturi în relaţia profesor-elev şi atît. Profesorul nu devine un simplu spectator, ci un inovator ce caută modalităţi corespunzătoare de integrare a mesajului în lecţie şi determină volumul şi felul activităţilor independente desfăşurate de elevi.

Televiziunea, ca mijloc de învăţămînt, poate fi îmbunătăţită şi perfecţionată.

În primul rînd, se pot îmbunătăţi filmele privind geografia patriei noastre. Filme ca acelea despre „Carpaţii Meridionali“ sau „Carpaţii Occidentali“ constituie o suită de secvenţe care, în ultimă instanţă, au caracter de generalizări parţiale. Imaginile panoramice reprezintă simple vederi în spaţiu, nu corelări de imagini tipice punctate pe caracterele generale enumerate în manual. Filmul didactic are o desfăşurare aparte, nu o succesiune ritmică, metronomică de imagini, ca într-un reportaj obişnuit. Unele din ele trebuie să aibă o durată de vizionare mai mare, pentru a fi intuite suficient. Personal aş renunţa la filmele amintite în favoarea celui recapitulativ „Carpaţii româneşti“ (caractere generale), cu unele rezerve privind întocmirea lui metodico-didactică, deoarece, prin specificul său, întregeşte pe celelalte două. Rezultă de aici şi un disponibil de ore — pe lîngă economii — pe care televiziunea le-ar pune la dispoziţia disciplinelor cu lecţii dificile.

După cum ştim, geografia pune accent pe intuirea realităţii concrete. În lipsa realităţii directe, copia fotografică este modelul cel mai veridic, cel mai apropiat. Uneori, în filme apar imagini neesenţiale, oricît de veridice ar fi ele. De exemplu, din mesajul televizat „Delta Dunării“ puteau fi omise unele secvenţe minore, substituite prin altele privind aspecte rezultate din eroziunea fluvială respectivă. Constat, de asemenea, lipsa unor schiţe bine concepute care să sugereze — prin animaţie — tocmai ceea ce constituie partea logică a lecţiei, adică interacţiunea proceselor fluvio-maritime, dezvoltate pe un soclu rigid, afectat de mişcările epirogenetice negative. Se vorbeşte despre acţiunea marină, dar nici filmul, nici manualul nu precizează prin ce se manifestă contribuţia sa.

Filmul „Dunărea“ pentru elevii anului IV a fost un fel de croazieră filmată, o excursie obişnuită, fără să răspundă unor eventuale dificultăţi în înţelegerea temei.

În concluzie, consider că televiziunea integrată trebuie să intervină acolo unde se constată dificultăţi greu de biruit cu mijloace clasice, filmele să cuprindă imagini şi schiţe bine selecţionate, sugestive şi să se respecte cu stricteţe prevederile programei. De asemenea, filmele să fie vizionate de profesori în prealabil, pentru buna pregătire a discuţiilor cu clasa.

Consider că experimentul la geografia patriei — anul IV de liceu — nu este bine ales. La aceşti elevi, aflaţi în pragul absolvirii, motivaţia psihologică este slabă, determinată de factori obiectivi : absenţa obiectului geografia patriei de la bacalaureat, apropierea concursului de admitere în învăţămîntul superior care le consumă timpul şi le canalizează interesele, mai ales că opţiunea pentru geografie e numeric mică. Probabil că şi la clasa a VIII-a a şcolilor de cultură generală interesul este diminuat de concursul de admitere în liceu.

După părerea mea, cele mai vizate în experiment ar trebui să fie clasele III—VII, unde particularităţile elevilor îi apropie mai mult de intuiţie, decît pe cei de anul IV liceal (fără a nega rolul intuiţiei în general).

Experimentul ar trebui să vizeze în special clasa a V-a. Aici, varietatea şi complexitatea fenomenelor fizico-geografice sînt largi, şi se ridică cu acuitate problema înţelegerii clare şi precise a lucrurilor. În clasa a V-a, noţiunile de geografie fizică generală constituie un sumum de probleme de largă teoretizare, care, dacă nu sînt însuşite temeinic, îngreunează procesul dezvoltării gîndirii geografice şi a gîndirii logice în general.

Prof. VOICU I. PAVEL
Liceul nr. 43, Bucureşti

In atenţia specialiştilor

ÎNVĂŢĂMÎNTUL MATEMATICII

Reuniunile matematicienilor din anul care s-a încheiat şi, mai ales, cel de al doilea Congres internaţional de învăţămînt matematic, care a avut loc în această toamnă, la Exeter (Anglia), au scos în evidenţă importanţa uriaşă pe care o prezintă „psihologia învăţămîntului matematic“ atît pentru însuşirea de către elevi a disciplinei de care vorbim, cît şi pentru pedagogia matematicilor, în general. Pentru a exemplifica, amintesc doar faptul că la recentul Congres, grupul de psihologie a fost de departe cel mai frecventat. Atenţia specialiştilor acestui grup a fost centrată în special pe următoarele teme, demne de menţionat pentru însemnătatea lor în învăţămîntul matematic :

— **Intuiţie şi raţionament în învăţămîntul matematic.** S-a pus în evidenţă faptul că trebuie luate în consideraţie intuiţii primare (cu caracter natural, spontan) şi intuiţii secundare (formate în procesul didactic), discuţiile abordînd în special conceptul de intuiţie primară, sensul acestuia şi varietatea formelor acestei intuiţii (în probabilităţi, în geometrie etc.)

— **Concept şi imagine în învăţămîntul matematic.** A fost relevat faptul că imaginile în raţionamentul matematic îndeplinesc funcţiuni diverse şi sînt de diverse tipuri. În antogeneza intelectului, imaginea se rafinează, se conceptualizează şi devine o parte componentă a raţionamentului (în speţă, a raţionamentului matematic). S-a subliniat faptul că aceeaşi imagine poate avea semnificaţii diferite pentru profesor şi pentru elev, întrucît se proiectează în sisteme conceptuale diferite. Faptul are importante consecinţe pedagogice. De asemenea, au fost prezentate o serie de jocuri didactice inspirate din concepţia lui Dienes, privitoare la învăţarea unor structuri matematice, expuse o serie de experimente privitoare la învăţarea de către copii, prin procedee ludice şi figurale, a unor operaţii logice. Legat de aceasta, problema validităţii unor asemenea experimente didactice a fost dezbătută în mod special. Două aspecte esenţiale sînt de relevat. a) Asimilarea de către copii a unor reguli de joc — reprezentînd anumite structuri abstracte logico-matematice — constituie ea dovada certă a faptului că aceşti copii au asimilat cu adevărat structurile conceptuale respective ? b) Jocurile logico-matematice (în sensul lui Dienes) favorizează efectiv progresul gîndirii matematice astfel încît, ulterior, elevii care le-au practicat să poată dovedi o mai mare facilitate în învăţarea conceptelor respective ? A reieşit din discuţii că la ora actuală nu sînt suficiente date pentru a putea răspunde definitiv la aceste întrebări. De asemenea, au fost scoase în evidenţă o serie de idei, din care menţionăm :

— **Importanţa relaţiei profesor-elev pentru învăţarea matematicilor.** Încrederea în sine a elevului, în posibilităţile proprii este esenţială pentru asigurarea succesului în învăţarea matematicilor. Această încredere este dependentă, la rîndul ei, de atitudinea profesorului, de modul în care ştie să încurajeze sau, dimpotrivă, să descurajeze eforturile elevului.

— **Necesitatea realizării unor teste de verificare** a eficienţei metodelor de predare a matematicii care să nu pună în evidenţă doar nivelul global al rezultatelor obţinute cu metodele respective. Faptul că un procedeu nou nu dă rezultatele scontate nu constituie o informatie suficientă. Trebuie să ştim în detaliu în ce constau deficienţele noii metode. Pentru aceasta testul trebuie să fie suficient de analitic sub raport psiho-pedagogic. El trebuie să vizeze şi să discearnă cu precizie aspecte cum sînt : calitatea calculului, stăpînirea corectă a noţiunilor, organizarea conceptuală, procedeele de raţionament etc.

— **Cultivarea gîndirii relaţionale** la elevi, întrucît noţiunile şi procedeele matematice sînt asimilate separat şi static.

— **Necesitatea de a asigura o mai bună, o mai eficace comunicare între cercetare şi munca didactică,** relevîndu-se faptul că, în prezent, între profesori şi cercetători există o adevărată prăpastie. Au fost avansate păreri potrivit cărora clasa poate constitui prin ea însăşi un cadru experimental — ştiinţific suficient pentru ca rezultatele să poată fi considerat ca valide. Pe de altă parte, unii specialişti au susţinut faptul că generalizarea rezultatelor unui experiment didactic presupune o organizare riguroasă a acestuia, în conformitate cu normele experimentului ştiinţific în general. Conducerea trebuie să revină cercetătorului, care poate asigura condiţiile de eşantionare corectă, controlul cadrului experimental, evaluarea corectă a rezultatelor etc. Profesorii pot juca un rol esenţial într-un asemenea experiment didactic numai cu condiţia să cunoască bine obiectivele şi planul experimentului, semnificaţia metodelor de investigaţii folosite.

În concluzie, s-a desprins ideea ca, pe viitor, să se stimuleze în mai mare măsură participarea cadrelor didactice din învăţămîntul elementar şi secundar la lucrările congreselor de învăţămînt matematic.

Dr. E. FISCHBEIN
Institutul de psihologie

• ŞTIRI • ŞTIRI • ŞTIRI • ŞTIRI • ŞTIRI •

Pentru elevii talentaţi

Cadrele şcolii superioare pedagogice din Erfurt (R. D. Germană) acordă o deosebită grijă învăţămîntului pentru elevii talentaţi din clasele VI—VIII. În prezent, cu un număr de 172 de elevi, care au vădit înclinaţii deosebite pentru matematică, geografie şi limbile străine, profesorii se întîlnesc la Casa pionierilor, practicînd metoda tratării individuale. După un program special (individual) li se dezvoltă aptitudinile pornind de la nivelul cunoştinţelor acestora.

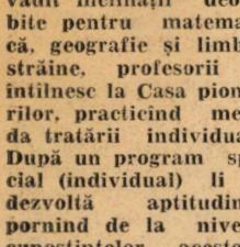

Taşkent (U.R.S.S.): Clădirea centrală a Universităţii de stat

Naţionalizarea şcolilor particulare în Pakistan

După cum a declarat ministrul învăţămîntului, ABDUL HAFIZ PIRZADA, la începutul acestui an şcolar a început în Pakistan naţionalizarea şcolilor particulare. Această măsură constituie o parte integrantă a unei reforme generale a învăţămîntului, anunţată mai înainte. Obiectivul principal este pregătirea condiţiilor în vederea unei instruiri sistematice a propriilor specialişti, necesari dezvoltării economiei ţării.

Începînd cu anul şcolar 1972—1973, în Pakistan a fost introdusă gratuitatea pentru învăţămîntul de 8 ani.

Copilul în mediul urban

În R.S.F. Iugoslavia, o anchetă întreprinsă în Bosnia şi Herţegovina, la Belgrad şi Pancevo va stabili cu exactitate dacă spaţiile verzi şi locurile de joacă pentru copiii din mediul urban corespund cerinţelor actuale pentru cei mici. Ancheta este efectuată de echipe alcătuite din urbanişti, pediatri, psihologi şi pedagogi. Au fost angajaţi şi 50 de studenţi din ultimii ani de la Facultatea de arhitectură şi urbanistică şi 25 de studenţi de la secţia de pedagogie a Facultăţii de filozofie. Concluziile anchetei vor fi prezentate forurilor în drept pînă la începutul anului viitor.

Miskolcs (R.P. Ungară): Tinerii electroenergeticieni la lucru

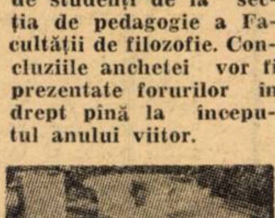

Clamart (Franţa): Biblioteca pentru copii

Plan pentru lichidarea analfabetismului

La Ministerul Învăţămîntului din India se studiază în prezent un plan detaliat pentru lichidarea analfabetismului în întreaga ţară. Astfel, se prevede organizarea învăţămîntului pe grupuri speciale pentru persoanele între 14—45 de ani. Pentru milioanele de copii între 11—14 ani se prevede introducerea învăţămîntului de cultură generală gratuit. Totodată, el prevede o creştere considerabilă a numărului de biblioteci publice şi aşezăminte culturale.

30 de ani de existenţă a Universităţii de stat din Ulan-Bator

Profesorii, studenţii, intelectualitatea din Republica Populară Mongolă au sărbătorit un eveniment de seamă din istoria dezvoltării învăţămîntului naţional : împlinirea a 30 de ani de la înfiinţarea Universităţii de stat din Ulan-Bator.

...1942. Primii 93 de studenţi — băieţi şi fete — în majoritate copii de crescători de vite s-au înscris la facultăţile de pedagogie, medicină şi zoologie-medicină veterinară ale Universităţii de stat din Ulan-Bator, care şi-a deschis, chiar atunci, porţile. In acest fel, s-au pus, pentru prima dată în istoria Mongoliei, bazele învăţămîntului superior.

Au trecut, de atunci, 30 de ani. Astăzi, la cele 12 facultăţi ale Universităţii studiază peste 3 000 de tineri, din care aproximativ 600 îşi fac studiile la cursurile serale şi fără frecvenţă. La cele 39 de catedre lucrează peste 320 de profesori şi lectori, printre care şi prof. dr. S. Daşima, absolvent al primei promoţii, din 1946, a Universităţii, astăzi şeful catedrei pentru metodologie la Facultatea de fizică-matematică.

În 1968, ca urmare a unei hotărîri a C.C. al P.P.R.M., a fost înfiinţată şi o facultate specială de perfecţionare. De atunci, în serii de cîte 500 de oameni, specialişti din cele mai diferite domenii — economişti, ingineri, medici, jurişti, istorici, ziarişti — se întorc pentru şase săptămîni, în auditorii, laboratoare, biblioteci, pentru a-şi însuşi cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, pentru a cunoaşte cele mai noi tehnologii folosite în diverse ramuri ale producţiei, precum şi metodele cele mai perfecţionate de conducere, planificare şi organizare ale economiei socialiste.

De asemenea, în ultimii ani, în vederea unei mai bune desfăşurări a procesului de învăţămînt, facultăţile de pedagogie, agronomie şi medicină au fost despărţite de Universitate şi funcţionează astăzi ca institute de învăţămînt superior independente.

Bilanţul întregii acestei activităţi este rodnic : pînă acum, pe porţile instituţiilor de învăţămînt superior au ieşit 8 900 de cadre cu o temeinică pregătire, din care peste 250 au şi obţinut gradul academic de candidat în ştiinţe. Odată cu încheierea anului universitar curent, această armată de specialişti va spori cu încă 600 de absolvenţi.

Lucrînd cu tragere de inimă la locurile lor de muncă — după cum remarcă presa mongolă cu prilejul acestui jubileu — ei au adus o importantă contribuţie la transformarea Mongoliei populare într-un stat industrial-agrar.

Pe lîngă procesul de învăţămînt, Universitatea de stat din Ulan-Bator, celelalte şcoli superioare mongole, desfăşoară o amplă activitate de cercetări ştiinţifice. Pentru a lega mai strîns învăţămîntul de nevoile producţiei, între instituţiile de învăţămînt superior şi diferite întreprinderi şi organizaţii au fost încheiate contracte pe baza cărora se desfăşoară aceste activităţi.

O contribuţie eficace la întreagă această activitate o aduce şi biblioteca universitară centrală care dispune de un fond de peste 400 000 de volume, printre care şi lucrări de specialitate din toate domeniile cunoaşterii umane, consultate, cu egal interes, atît de studenţi, cît şi de specialişti.

În cursul celor 30 de ani de existenţă — scriu ziarele mongole — Universitatea de stat din Ulan-Bator s-a dovedit a fi o importantă „forjă“ de cadre, a cărei însemnătate va spori odată cu continuarea înaintării R.P. Mongole pe drumul construcţiei socialismului.

AL. DIMA

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Comitetul jud. · cabinetul de partid

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 78
Sîmbătă 13 ianuarie 1973
16 pagini — 1 leu

Orizonturile profesorului

Istoria culturii ne poate servi numeroase exemple de puternice individualități, realizate în diverse planuri ale gîndirii, creației științifice sau artistice, ale activității social-politice — în același timp. Ajunge să invocăm, în acest sens, nume ilustre, cum au fost un Leonardo da Vinci, un Voltaire, un Lomonosov, Goethe, un Dimitrie Cantemir, un Nicolae Iorga. E drept, aceste destine s-au închegat, cu excepția ultimului amintit, într-o vreme cînd dezvoltarea științelor în general nu ajunsese la exploziva expansiune de azi. Un spirit selectiv însă, poate și trebuie să facă ordine în avalanșa de informații ce ne confruntă astăzi, ca oameni moderni, cînd viața ne cere să fim specialiști într-o disciplină, dar să nu devenim prizonierii ei, ci să rămînem deschiși tuturor orizonturilor.

Asemenea oameni, universali în cel mai uman înțeles al cuvîntului, se cade să fie profesorii, educatorii tineretului școlar. Firește, nimeni nu va cere unui profesor de literatură să țină lecții de chimie, de fizică sau matematică. Dar care elev al său îl va mai prețui, dacă, la un moment dat, nu va putea afla de la el cîteva informații — fie cît de sumare — despre dezintegrarea materiei, despre calculul infinitezimal sau dispersia luminii, despre teoria numerelor complexe ? Trăim într-un secol cînd rapiditatea înnoirii și reînnoirii tehnice face inoperantă folosirea cunoștințelor acumulate, dacă acestea nu sînt riguros selectate și, mai ales, puse în relație funcțională. Or, lucrul acesta de la profesor trebuie să-l învețe elevul în școală. Dar profesorul nu este numai instructorul și educatorul școlarilor săi. Toată știința sa se va dovedi literă moartă dacă nu se va pricepe să o pună în slujba mediului social unde își desfășoară activitatea. Trăind într-un sat, bunăoară, profesorul nu este acolo numai omul școlii. El este specialistul care poate să fie consultat de consiliul popular, de cooperativa agricolă de producție, de cei care organizează și desfășoară munca culturală acolo. Iar întregul corp profesoral de la nivelul unei comune, unui sat, trebuie să se constituie într-un veritabil corp de tehnicieni, la serviciile căruia să se poată recurge eficient ori de cîte ori nevoile dezvoltării ascendente ale localității respective o cer. Iată de ce, orizonturile profesorului de astăzi, din țara noastră, trebuie să fie practic, nelimitate.

O pildă de multilateralitate constructivă, creatoare în toate domeniile activității social-politice ne oferă nouă, cadrelor didactice, ca și tuturor oamenilor muncii, însuși conducătorul partidului și statului nostru. Prezent în fruntea complexelor treburi ale țării, dar și în uzine, întreprinderi, școli și institute de învățămînt superior, de cercetare științifică, în cooperative agricole de producție, pe șantiere de construcții, la congrese ale savanților, tovarășul Nicolae Ceaușescu proiectează imaginea intelectualului de tip multilateral, de care avem atîta nevoie în impetuoasa dezvoltare a societății socialiste pe care o edificăm.

HRISTU CÂNDROVEANU

Paciurea

Gigantul

INVESTIȚII

Numeroaselor transformări pe linia modernizării conținutului învățămîntului le corespunde o puternică dezvoltare a bazei materiale a școlii noastre. An de an, rețeaua obiectivelor școlare se mărește. Astfel, planul de investiții din fondul centralizat de stat pe anul 1973 pentru învățămîntul preșcolar și de cultură generală prevede 9400 de locuri în grădinițe, 1747 săli de clasă, 119 ateliere și laboratoare, 2 716 locuri în internate, peste 600 de locuri în cantine etc.

Sînt cifre care vorbesc de la sine despre grija pe care partidul și statul nostru o acordă bazei materiale a școlii și asigurării acesteia cu săli de clasă, laboratoare și ateliere corespunzătoare unui învățămînt modern.

Comparatismul în istoria literaturii române

S-a putut constata de multe ori — și cu drept cuvînt — că știința noastră literară a izbutit, în anii republicii, numeroase progrese metodologice și de conținut. Au fost, rînd pe rînd, acoperite unele pete albe ce mai stăruiau încă pe harta istoriografiei literare. Firește, în toate perioadele și mai ales în cuprinsul celei dintre ultimele războaie, mai sînt încă obiective de atins, dar ceea ce trebuie reținut — mai cu seamă — e, desigur, utilizarea tot mai proprie și mai suplă a noilor unelte ale cercetării, îndeosebi a concepției noastre științifice despre lume și viața spirituală, inclusiv cea despre literatură.

Dar, desigur nu numai metoda fundamentală a fost aplicată cu vădit succes, ci și unele mijloace adiacente printre care se bucură de o atenție deosebită disciplina modernă a literaturii comparate. Încă din primele istorii literare — manuale de la sfîrșitul secolului trecut, de la cele ale lui Aron Densușianu, V. A. Urechea, Ion Nădejde sau chiar Al. Philippide și M. Gaster și pînă la cele de după 1900, de la N. Iorga și pînă la D. Popovici și G. Călinescu și — se înțelege mai ales — cele din epoca socialistă cu și mai viguros accent, comparatismul s-a aplicat implicit. S-a observat, de la început, că nu e cu putință o istorie a literaturii naționale fără studiul relațiilor cu alte literaturi din jurul nostru și mai de departe, și raportările n-au lipsit, de fapt, niciodată. Izvoarele, influențele, difuzarea literaturii noastre peste hotare au fost totdeauna cercetate în diferite grade și intensități. Ceea ce voim însă să accentuăm aci e extinderea și adîncirea contemporană a comparatismului românesc al cărui istoric a fost înregistrat pentru prima dată la noi, de curînd, în lucrarea „Istoria și teoria comparatismului din România", apărută la Institutul de istorie și teorie literară „G. Călinescu" al Academiei de științe sociale (1972, 361 p.).

Într-adevăr, istoriografia literară românească e sprijinită azi de o metodă comparatistă mult mai cuprinzătoare ca pînă acum. Ea nu se mărginește la studiul influențelor și, fără a le nega, le înțelege cu totul altfel ca altădată, ci se referă și la cercetări paraleliste prin care fenomene din mai multe țări și epoci sînt descrise prin aspectele lor comune ce nu sînt expresii ale înrîuririlor. Apoi, ceea ce noul comparatism urmărește, îndeosebi, e caracterizarea specifică a literaturii române în raport cu celelalte literaturi, ceea ce nu se poate obține decît prin comparații susținute temeinic. Personalitatea distinctă a unei literaturi nu apare printr-o cercetare metafizică, „în sine", ci numai prin alăturarea de altele. De asemenea, locul literaturii noastre în lume despre care se vorbește atît astăzi nu poate fi determinat decît în același fel, prin comparatism substanțial-argumentat.

Iată de ce e necesară, în învățămîntul superior și de cultură generală, o cultivare mult mai largă și mai fundată a istoriei literaturii universale și, paralel, a celei comparate. Să adăugăm la acestea scopul înalt educativ al acestei discipline care dezvăluie cooperarea între literaturi și popoare, accentuarea aspectelor lor comune și a celor diferențiale, construind — în cele din urmă — un vast și pitoresc tablou al literaturii mondiale. În numeroase documente de partid, în cuvîntările de bază ale conducătorilor noștri, s-a vorbit insistent de relațiile internaționale ale culturii noastre, de circulația valorilor spirituale și de afirmarea noastră în cadru universal. O astfel de viziune nu poate fi realizată însă — în ce privește studiul literaturii — decît prin contribuția adecvată a disciplinei moderne a literaturii comparate, difuzată și prin învățămînt.

AL. DIMA

ACCENTE

Bibliotecile școlare în actualitate

În aceste zile, investighează în localități din toate județele țării membrii unui juriu republican, prezidat de profesorul universitar Dan Simonescu, constituit pentru desemnarea cîștigătorilor concursului „Cea mai bună bibliotecă școlară." După cum s-a precizat încă la lansare, în prima parte a anului trecut, acest concurs se numără printre manifestările specifice care au marcat Anul internațional al cărții. Conform regulamentului elaborat în cadrul Direcției documentării și bibliotecilor din Ministerul Educației și Învățămîntului s-au desfășurat, înaintea acestei faze, concursuri locale și județene.

Reprezentative pentru viața școlii, pentru nivelul și orizontul informației și formației elevilor, cele aproape 10 000 de biblioteci școlare ale țării sînt confruntate cu exigențe crescînde. Modernizarea lor, consecință a progresului general al învățămîntului, se integrează creator acestuia. Circa 31 milioane de volume citite de aproape 2,5 milioane de elevi și profesori (în proporție atent urmărite) recomandă de la sine biblioteca școlară ca pe un univers de valori stabil și totodată deschis dinamismului societății contemporane. De la colecția — de semnificație intimă — a revistei proprii pînă la fluxul marilor publicații profilat funcțional, de la cartea veche și rară la cea nouă și tot atît de rară prin prețul ei spiritual și șansa de a da impulsuri revelatoare în orientarea culturală a cititorului, de la portretul întemeietorilor și clasicilor la peisajele țării noi se întinde un spațiu vast al pasiunii pentru citit, pentru cunoaștere.

Dincolo de premiile — și ele achiziții de carte — care vor răsplăti în curînd pe cîștigători, concursul „Cea mai bună bibliotecă școlară" a contribuit la sporirea responsabilității în acest domeniu pe cît de tradițional, pe atît de perfectibil. Justificat, investigațiile conduc la propunerea permanentizării acestui concurs.

G.A.

Însetați de frumos

Dacă cercurile științifice de elevi urmăresc să dea acestora valențe formative, prin antrenarea lor într-o activitate teoretică și aplicativă, cercurile literare, respectiv cenaclurile, într-un liceu cu profil industrial au menirea de a sensibiliza elevii pentru frumos.

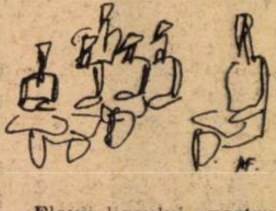

Elevii liceului nostru — Liceul industrial energetic din Cluj — în urmă cu doi ani s-au grupat într-un cerc de creație, căruia anul acesta i-au dat numele „Lucian Blaga". Roadele acestei entuziaste activități n-au întîrziat să se vadă. Unii dintre membrii cenaclului nostru au fost remarcați de către cenaclurile orășenești. Astfel, revista „Tribuna", din primăvara acestui an, îl numea pe Ion Cristofor (pe numele adevărat Filipaș Cristofor) drept cel mai „temut critic" al cenaclului orășenesc și-i publica o poezie. Într-o emisiune literară a postului de radio Cluj, din noiembrie 1971, s-au citit din poeziile lui Adrein Mariș (elevul Mureșan Alexandru).

Cu sprijinul direcțiunii și al organizației U.T.C., membrii cenaclului au organizat activități interesante, printre care putem aminti: vizita la unele case memoriale : Ion Creangă din Humulești, Al. Vlahuță ; ca și Rășinarii lui Goga ; mormîntul Veronicăi Micle și al lui Lucian Blaga ; de asemenea, au organizat întîlniri cu scriitori.

Prof. L. LOCUSTEANU
Cluj

Consfătuire

Recent, la Școala generală nr. 6 din municipiul Alba Iulia, județul Alba, a avut loc o consfătuire organizată de comisia de limbi străine a Casei corpului didactic cu profesorii care predau la clasa a II-a. Au participat profesori de limbile franceză, engleză, germană și rusă din Alba Iulia, Blaj, Cugir, Sebeș și Teiuș.

Consfătuirea și-a propus să dezbată și să analizeze progresul realizat pînă în prezent în predarea limbilor străine la clasa a II-a, precum și dificultățile cu care se confruntă profesorul, izvorîte atît din insuficienta sa pregătire psihopedagogică și metodică pentru munca cu copiii de 7—8 ani, cît și din particularitățile de vîrstă ale elevilor din clasa a II-a.

Consfătuirea a avut două momente distincte : în prima parte, profesorii participanți, repartizați în trei grupe, au asistat la o lecție de limbă franceză, la una din cele trei grupe de elevi ai unei clase a II-a; în partea a doua, s-au discutat lecțiile văzute și problemele specifice ale predării limbilor străine la elevii mici. Din consfătuire au reieșit cîteva idei cu utilitate practică ; atenție deosebită varietății metodelor și procedeelor folosite pentru însușirea conștientă a limbii ; menținerea interesului și înlăturarea sau evitarea oboselii care se instalează la copiii mici în urma unei activități încordate și îndelungate ; metode și procedee adaptate specificului vîrstei copiilor ; cîntece și poezii scurte cu însușiri mnemotehnice ; conversația situativă; dialogul dintre profesor și elevi sau dintre doi elevi ; dramatizarea sub forma unor mici scenete ; jocuri, folosirea benzii magnetice și a discului pentru alternarea timbrului și a ritmului de vorbire specific fiecărei limbi ; repetarea individuală și în cor etc.

În etapa actuală, orală, a predării, preocuparea profesorilor este ca elevii să-și însușească în bune condiții vocabularul uzual, expresii și structuri frazeologice specifice fiecărei limbi.

Prof. IOAN NADOS
Alba Iulia

Simpozionul „Geografia în școală"

La Casa universitarilor din București s-au desfășurat recent lucrările Simpozionului național de geografie, organizat de Societatea de științe geografice și Uniunea Sindicatelor din instituțiile de învățămînt, știință și cultură. Cadre didactice de specialitate de toate gradele și din toate colțurile țării, ca și reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, I.C.P.P.D., Institutului de științe pedagogice, Institutului de cercetări geografice, Editurii didactice și pedagogice etc. au dezbătut cu interes problema rolului și locului geografiei în școală, precum și pe aceea a modernizării predării geografiei.

Tematica simpozionului — în cadrul căruia au fost prezentate comunicări și referate urmate de discuții, au fost vizionate filme și diafilme — a prilejuit o analiză pertinentă a modului în care se predă geografia în școală (la noi și în alte țări), oferind sugestii pentru îmbunătățirea acestuia într-o perspectivă nouă.

S-a relevat între altele că insuficienta adaptare a geografiei didactice la condiția informativ-umană nouă impune restructurarea conținutului manualelor și aplicarea mijloacelor și metodelor moderne de predare. A fost subliniată, totodată, importanța care trebuie acordată Geografiei patriei atît la liceele teoretice, cît și la cele de specialitate, contribuția televiziunii școlare integrate, a altor mijloace moderne audio-vizuale și a cabinetelor și laboratoarelor de cunoștințe geografice. Accentul discuțiilor a căzut pe latura practică, aplicativă a geografiei, prin înțelegerea și cunoașterea problemelor mediului și ale lumii înconjurătoare, evidențiindu-se faptul că școala trebuie să înarmeze pe elevi cu capacități și deprinderi necesare încadrării lor active în producție, ca să poată participa cu pricepere la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Lucrările simpozionului au reliefat că sarcina de a înnoi și perfecționa predarea geografiei în școală constă, în esență, în trecerea de la static la dinamic, de la analiza izolată a mediului la cea de ansamblu, corelat cu întregul complex social.

În sfîrșit, ținînd seama de necesitatea perfecționării educației patriotice a elevilor, s-a propus introducerea disciplinei Geografia Republicii Socialiste România la examenul de bacalaureat, precum și în programele acelor licee de specialitate din care această importantă disciplină lipsește. Totodată a apărut necesară editarea unor materiale ajutătoare pentru perfecționarea cadrelor didactice, precum și accentuarea caracterului formativ al predării.

Prof. DANA VASILIU

PRO ȘI CONTRA

Cînd mai vin programele școlare?

Într-un număr al „Tribunei școlii" (65/14.X.1972), Editura didactică și pedagogică accentua necesitatea programelor școlare pentru studiul limbilor străine, programe în care „sînt precizate obiectivele predării, repartizarea orelor pe anul școlar respectiv, materialul de limbă cu care trebuie operat, tematica lecțiilor, problemelor de gramatică care trebuie tratate și uneori... chiar un inventar al structurilor pe care urmează să și le însușească elevii".

Aflăm din același articol că programele respective „sînt elaborate de comisii speciale numite de Ministerul Educației și Învățămîntului", că Ministerul Educației și Învățămîntului „acordă o atenție deosebită unei juste dozări și repartizări a cunoștințelor" etc.

Vorba ceea, toate bune și la locul lor, numai că la două luni și jumătate de la deschiderea cursurilor, școlile n-au intrat încă în posesia tuturor programelor și, ceea ce este mai curios, chiar a unor programe de limbi străine.

La 1 decembrie 1972, la liceul nostru nu sosiseră programele de limba franceză pentru școala generală (cl. V—X), limba rusă pentru liceu (anii I—IV), educație fizică pentru școala generală (cl. V—X) și liceu (anii I—IV).

Noi credem că n-are rost să mai demonstrăm absurditatea unei asemenea situații, dar, pentru a o aduce în sfera concretă a producției, ne întrebăm cum ar funcționa o întreprindere dacă n-ar ști ce să producă ? Ce-ar face, în ultima instanță, această întreprindere cu oamenii și utilajele care așteaptă să intre în „producție" ? Personal, noi nici nu credem că aceste programe n-ar fi apărut. Cine știe însă prin ce depozite zac !

Mai relatăm și alte neajunsuri în legătură cu difuzarea programelor.

E adevărat că pentru procurarea celei mai mari părți din programele școlare nu avem bătaie de cap, acestea venind la timp și în cantități suficiente. Dar pentru 20—30% din programe se înregistrează o adevărată performanță de pierdere de timp și consum de nervi (zeci de drumuri la inspectoratul școlar județean pentru a primi invariabilul răspuns „n-au venit încă").

Intrarea în posesia unor programe devine un adevărat eveniment. Orice justificare a lipsei de programe din partea oricărui for, chiar dacă ar fi vorba numai de o programă dintr-o mie, este nulă și iresponsabilă, pentru simplul motiv că profesorul nu poate justifica elevilor că nu poate face lecția fiindcă n-are programă.

Situația devine și mai grea cînd la lipsa programei se adaugă lipsa manualului. La clasa a X-a, de pildă, programa de cunoștințe social-politice a venit prin noiembrie, iar manualele n-au venit nici pînă la 1 decembrie 1972. Cum s-a predat la această clasă cînd profesorul nu dispunea nici de programă, nici de manual, n-are rost să mai discutăm (și să ne gîndim că atît programa, cît și manualul sînt valabile numai cele din 1972, fiind tăiată astfel orice posibilitate de folosire a celor din anii anteriori).

Un alt aspect constă în aceea că o serie de programe, puține la număr însă (anul acesta, cele de științe sociale la toate clasele), sînt trimise școlilor în copii dactilografiate ; lăsînd la o parte cantitatea enormă de timp pe care o cere dactilografierea atîtor sute de programe — fapt care duce la o întîrziere în expedierea acestora — ne întrebăm cum poate fi lăsată această problemă importantă pe seama unor dactilografe care, neînțelegîndu-le în totalitate, cum e și firesc, pînă la urmă le „potrivesc" ele care mai de care mai original.

Și apoi, mai cerem profesorilor să respecte programa în spiritul și litera sa, „literă" care uneori este înlocuită la dactilografiere ? !

Un ultim aspect pe care vrem să-l relatăm este al cantității programelor școlare difuzate.

Uneori, școlile intră în posesia unui număr foarte mic de exemplare (1—2), deși la aceste școli funcționează 4—5 profesori ; a fost, în acest an, cazul cu programele de științe sociale (la toate clasele școlii generale și liceale), cu programa de limba franceză pentru liceu etc. Paradoxal este faptul că alte programe vin în cantități enorme, parcă s-ar difuza și elevilor (programa de istoria muzicii, care era necesară în două exemplare, a venit în peste 50 de exemplare). Și, atunci, cum poate directorul școlii să mai țină o colecție completă de programe, cînd unele lipsesc cu desăvîrșire, iar altele nici nu ajung pentru profesori ?

Prof. GH. DASCALU
Liceul din Babadag,
județul Tulcea

DE LA INDIFERENŢĂ LA EMOŢIE ÎN ASIMILAREA ŞTIINŢEI

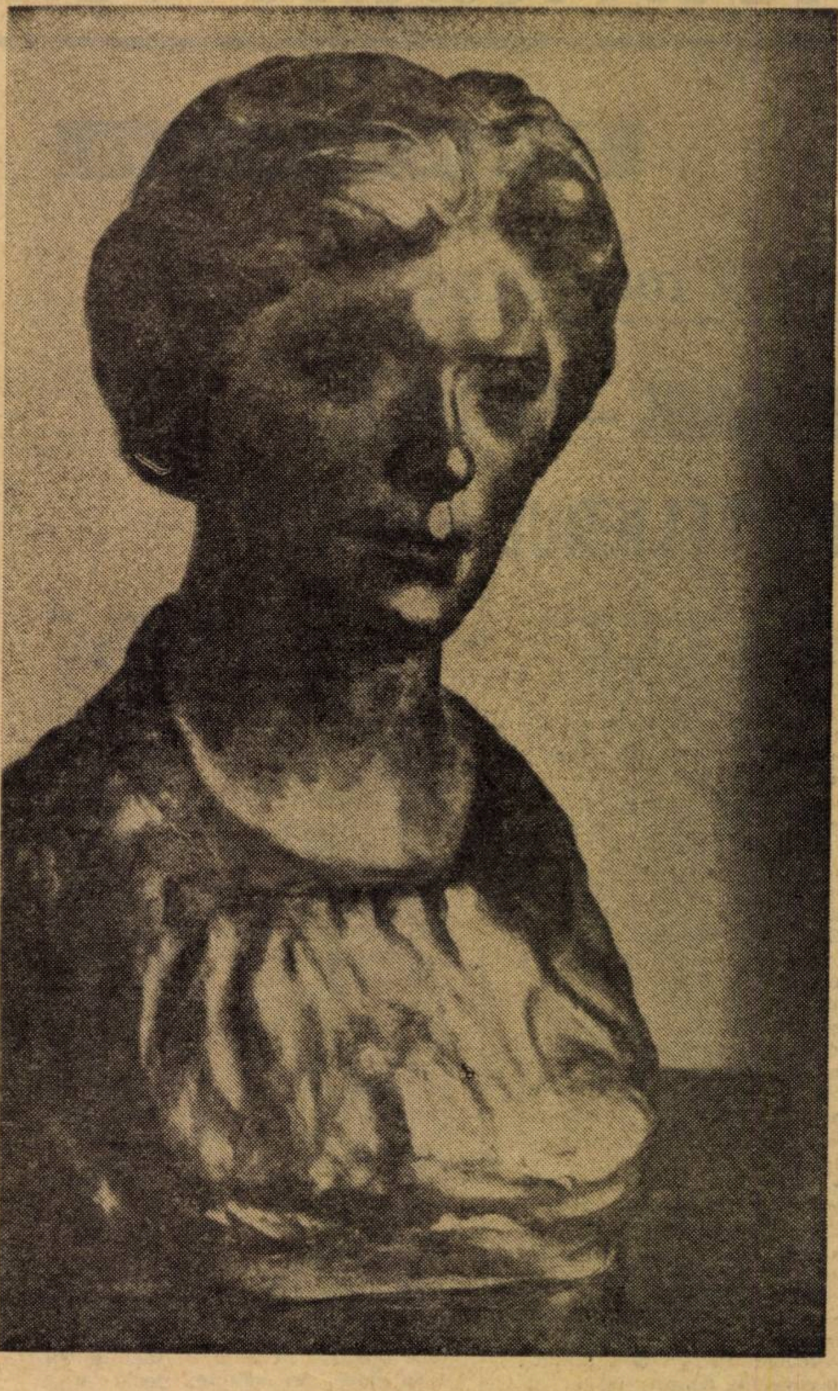

Paciurea

Portret

Intr-un recent interviu am formulat unele puncte de vedere referitoare la condiţiile, poate mai exact exigenţele, necesare pentru eficacitatea operaţiei de răspîndire a ştiinţei în masele populare. Una din problemele aduse în discuţie a fost referitoare la auditoriul sau, mai larg exprimat, adresabilitatea acţiunilor de culturalizare ştiinţifică.

Am fost totdeauna impresionat de preponderenţa auditoriului matur sau „hipermatur" din sălile de conferinţe, cu excepţia universităţilor populare, unde domină tinerii şi adulţii de cînd s-au organizat cursuri capabile să confere cunoştinţe asamblate, îndeosebi, în ştiinţele tehnice şi limbi străine.

Formarea unui interes susţinut pentru ştiinţă în masa tineretului nostru ar putea fi considerată ca o sarcină comună şi permanentă a oricărei forme de învăţămînt. Nu apare justificată adresabilitatea acţiunilor de culturalizare ştiinţifică cu pondere în contingentul adult al populaţiei — deşi necesitatea acestora nu poate fi desconsiderată. Educarea permanentă şi reciclarea, ca forme de educaţie a omului în civilizaţia tehnico-ştiinţifică, sînt unanim recunoscute. Diversele modalităţi ale culturalizării ştiinţifice creează premisele psihologice ale acestor modalităţi de educare organizată.

Unul din fenomenele negative ale acestor operaţii îl constituie lipsa de interes a unei fracţiuni variabile, ca densitate de populaţie care priveşte formal efortul suplimentar impus de educaţia permanentă. Sursele acestei atitudini sînt, desigur, multiple. Mă voi limita la una din motivările ce mi se pare verosimilă —prezentarea indiferentă a ştiinţei în procesul de învăţămînt al tinerilor.

Este unanim recunoscută ponderea crescîndă a ştiinţei în programele analitice şi în planurile de învăţămînt. Au crescut, în consecinţă, masa de informaţii ştiinţifice şi interesul tinerilor pentru ştiinţă şi tehnică. Participarea lor, din ce în ce mai interesată, la activitatea din laboratoare şcolare sau pioniereşti şi la cea din ateliere o demonstrează în chip convingător.

Dar nu la aceste aspecte doresc să mă refer, ci la modul de asimilare a informaţiilor ştiinţifice, la incandescenţa necesară pentru a influenţa personalitatea tinerilor. **Nu se poate obţine această tensiune spirituală, decît dacă reuşim să depăşim în predarea ştiinţelor treapta lor informaţională.** Se ştie, din teoria informaţiei, că fondul faptic al ştiinţei şi, în general, al experienţei umane directe oricare ar fi ea, se reduce sau foloseşte informaţii, care pătrund din lumea exterioară în sistemul nervos prin organele de simţ (exteroceptorii). Informaţiile pătrund în aceste canale ca semnale sau forme de energie, care, la nivelul centrilor nervoşi specializaţi în recepţia lor, sînt decodate şi transformate în senzaţii.

Lecţia ştiinţifică conţine şi ea o masă caracteristică de informaţii de diferite nivele cu surse concrete sau abstracte, care sînt, obligatoriu, obiective, măsurabile şi, inevitabil, indiferente din punct de vedere moral şi afectiv. Tocmai în aceste particularităţi ale informaţiilor ştiinţifice se situează răspîntia care ne îndreaptă spre asimilarea indiferentă sau emoţională a ştiinţei. Numai înregistrarea emoţională a informaţiilor ştiinţifice echivalează umanizarea lor. Înregistrarea indiferentă şi mai exactă decît a minţii omeneşti o face banda de magnetofon şi memoria calculatoarelor electronice. Dar niciodată aceste mijloace perfecte de investigare şi redare a informaţiilor nu le vor conferi calitate şi subiectivizarea minţii omeneşti.

Înregistrarea emoţională a informaţiilor ştiinţifice nu trebuie să altereze obiectivitatea şi exactitatea lor — deşi o poate face dacă înregistrarea se face într-o anumită stare emotivă care devine un factor de perturbare. O situaţie de acest fel apare la elevii stăpîniţi de frică şi de timiditate. Dar nu de starea emoţională perturbantă este vorba, ci de aceea generată de semnificaţia faptelor ştiinţifice, sau de interpretarea lor.

După opinia noastră, numai informaţiile ştiinţifice investite cu un minim de tensiune emoţională se transformă în cunoştinţe, depăşind etapa senzorială a informaţiei elementare. Într-un fel sau altul, în măsura în care contactul cu diverse înfăţişări ale ştiinţei se transformă în evenimente, se creează căile de formare ale unei personalităţi care va putea depăşi limitele informaţiei ştiinţifice elementare, prin integrarea într-o cultură complexă.

★

Ne putem întreba în ce măsură un tînăr poate accede singur la o treaptă atît de exigentă de formare spirituală. Posibil pentru genii şi pentru tinerii superior dotaţi ! Biografia personalităţilor de seamă ale culturii şi ştiinţei ne-o demonstrează cu prisosinţă.

Dar învăţămîntul se adresează, în primul rînd, masei de tineri fără calităţi excepţionale, care decid, prin nivelul lor de educare şi capacitatea de integrare socială, de prezentul şi viitorul unei naţiuni. Mobilizarea lor intensă cît mai timpurie posibilă pentru asimilarea emoţională a ştiinţei ne apare ca o datorie a profesorilor care predau învăţămîntul ştiinţific. Tinerii care vor deprinde de la primele contacte cu informaţia ştiinţifică asimilarea ei emoţională, vor păstra toată viaţa un interes şi ataşament pentru ştiinţă. Îmi reamintesc, cu o reprezentare tot atît de puternică după multe decenii, de impresionantele lecţii de biologie ale unui profesor strălucit, care a influenţat dezvoltarea ulterioară a personalităţii mele ştiinţifice.

Pentru realizarea acestei tensiuni emoţionale, un rol tot aşa de însemnat îl au cercurile şi societăţile ştiinţifice de elevi şi studenţi, universităţile populare şi dirijarea acţiunilor de culturalizare ştiinţifică spre tineret. Vom reuşi în acest fel să avem din ce în ce mai mulţi tineri care au devenit prieteni şi devotaţi ai ştiinţelor, nu numai posesori de informaţii ştiinţifice purtate ca un bagaj în sfera personalităţii lor.

★

Acest fel de a concepe asimilarea ştiinţei are nu numai un interes personal sau filozofic, ci, în egală măsură, şi unul social practic. Este cunoscută celebra formulă a lui A. Comte despre ştiinţa care conferă putere. Dar o ştiinţă indiferentă nu poate trece pe treapta socială dacă n-a fost integrată în personalitatea noastră. Informaţiile ştiinţifice devin unelte numai în măsura în care se transformă în fapte de conştiinţă, au căpătat deci o tensiune emoţională, singura capabilă să le integreze şi să conducă la folosirea lor în activităţile sociale. Poate aici se află „secretul" atîtor personalităţi posesoare a unei mase de informaţii egală, dar cu eficacitate socială inegală. **În culturalizarea ştiinţei, transformarea informaţiilor în conştiinţe şi unelte spirituale, reprezintă cel mai extraordinar rezultat, prin accesibilitatea operaţiunilor de difuzare a ştiinţei pentru milioane de oameni.** O pot mărturisi din experienţa personală repetata fecundare mentală ascultînd expuneri sau citind studii în afara domeniului meu de specialitate — uneori inimaginabil de deosebit, cum ar fi conferinţe de arheologie sau de muzicologie.

★

Cum se poate obţine această treaptă de comunicare umană fără a folosi şi mijloace adecvate de transmitere a ştiinţei ? Nu printr-o expunere sau scris indiferent, decolorat, care transpiră plictisul şi dilettantismul. Pe lîngă fondul ce trebuie stăpînit de vorbitor sau autor, intervine comunicarea emoţională care se obţine prin semnificarea faptelor obiective şi integrarea lor în istoria ştiinţei şi culturii. Se ştie că orice fapt ştiinţific înseamnă o cucerire a minţii omeneşti obţinută cu eforturi şi sacrificii ! El nu este indiferent emoţional decît dacă nu sesizăm sau ingnorăm implicaţiile lui afective. Nu este deloc o pledoarie pentru alterarea caracterului obiectiv al cunoştinţelor ştiinţifice, ci pentru umanizarea lor !

Atingerea acestei forme de predare sau expunere necesită într-un grad oarecare o dramatizare a descoperirilor care au generat cunoaşterea ştiinţifică, a luptei de idei în problematica filozofică a ştiinţei, în eroica existenţă a marilor creatori de ştiinţă a căror viaţă a trecut de atîtea ori în anonimatul unor laboratoare mediocre şi în condiţii de viaţă modeste.

S-ar putea obţine astfel nu numai o cunoaştere, dar şi o „iubire a ştiinţei", o condiţie esenţială pentru a descoperi şi încuraja pe creatorii potenţiali dintre tineri ; pentru a înnobila viaţa spirituală a celor adulţi şi vîrstnici. O asemenea misiune onorează pe acei ce o îndeplinesc şi-i situează în frontul combatanţilor pentru ştiinţă, ca formă a conştiinţei sociale care va decide soarta umanităţii în mileniul al treilea.

Acad. ŞTEFAN MILCU

Activităţile tehnico-productive

Puncte de vedere

Cum e mai bine:

ATELIERUL – ŞCOALĂ SAU ATELIERUL UZINAL?

Pregătirea tehnico-productivă poate fi socotită sarcina numărul unu a tuturor şcolilor. Aceasta — după cum se ştie — se realizează diferenţiat pentru băieţi şi pentru fete. Dacă pentru pregătirea băieţilor s-au editat materiale pentru toate nivelurile, care să vină în ajutorul cadrelor didactice, pentru fete, care constituie peste 50% din populaţia şcolară, aceste materiale lipsesc cu desăvîrşire. Chiar în ultima programă, recent apărută, doar două pagini sînt rezervate materialului în vederea instruirii fetelor. În toate şcolile munca s-a organizat ţinîndu-se seama de specificul muncii cu fetele ca viitoare mame şi soţii şi activiste obşteşti. Spun aceasta în primul rînd deoarece nu toate absolventele de liceu vor intra în cîmpul muncii şi lor le va reveni sarcina de a asigura viitoarelor lor familii un climat moral sănătos.

Fetele optează pentru meserii care să le solicite fantezia şi care să se desfăşoare în condiţii plăcute. Şi este firesc! Se observă că acolo unde munca este bine organizată, elevele de liceu aşteaptă cu plăcere ziua de practică. Faptul că această zi li se pare uneori prea scurtă înseamnă foarte mult. Se spune: învaţă o meserie. Să nu uităm că învăţarea unei meserii, oricare ar fi ea, este un proces de lungă durată, uneori chiar pentru toată viaţa, şi nu poţi învăţa fără să ştii ce trebuie să înveţi. Părerea unor cadre este că elevele învaţă la toate obiectele de învăţămînt, iar la practică trebuie numai să lucreze.

Nu opinez pentru desfăşurarea orelor de practică sub forma unor prelegeri, dar aici în atelierul-şcoală, este locul unde elevele îşi completează cunoştinţele cu privire la tehnologia meseriei şi le verifică practica. Relaţia informativ-formativ trebuie deci să fie mereu prezentă.

Atelierul-şcoală, cu tot decalajul de tehnicitate care poate exista faţă de unităţile productive, rămîne cadrul adecvat în care elevele îşi formează priceperi şi deprinderi — premisele integrării lor în ritmul procesului de fabricaţie, într-un timp cît mai scurt şi cu efort cît mai redus, pe baza tocmai a acestor priceperi şi deprinderi. Din experienţa celor 27 ani de muncă la catedră am constatat că o pregătire temeinică se asigură numai în atelierul-şcoală, condus de profesoara maistră (aceasta este titulatura corectă, deoarece ea este şi instructor şi educator), care asigură însuşirea tehnicii execuţiei tuturor operaţiilor din procesul tehnologic de fabricaţie.

Am condus practica în producţie a claselor a IX-a şi a X-a generală mulţi ani. Ce am observat? Fabrica nu are posibilităţi de a asigura locuri de muncă pentru fiecare elevă şi ele erau repartizate, prin rotaţie, pe lîngă mai multe muncitoare, conform unui grafic. Este ştiut că în condiţiile unei producţii sincronizate, muncitoarea execută o singură operaţie şi aceea simplă. În fapt realizăm doar o practică mai mult observatorie, de prea lungă durată ceea ce duce la oboseala elevelor, iar acestea sînt transformate într-un fel de ajutoare ale muncitoarei respective. Bine şi aşa, dar ce facem cu însuşirea meseriei? Numai în atelierul-şcoală eleva va urmări ordinea operaţiilor, iar verificarea cunoştinţelor dobîndite se va realiza în fabrică, într-o perioadă de 1—2 săptămîni de practică continuă. În ceea ce priveşte dotarea şi autodotarea atelierelor (se cam exagerează în investirea unor sume mari), optez pentru utilajul absolut necesar. Nu suma mare investită şi nici multitudinea utilajelor moderne fac munca eficientă, ci desfăşurarea unei activităţi creatoare şi pasionante, metodica pedagogico-ştiinţifică, conjugată cu ultimele noutăţi tehnice.

Planul de producţie pe atelier trebuie să fie un plan de perspectivă a ceea ce se poate realiza în procesul muncii prin exerciţii, căci aceasta este baza învăţării unei meserii. Realizarea lui trebuie să fie o urmare firească a acestei activităţi rodnice. (În goana după realizarea unor sume s-au făcut gogoşi şi s-au vîndut elevilor). La încheierea unor minute sau contracte cu unităţile socialiste să nu uităm nici o clipă că lucrăm cu eleve care abia învaţă. Produsele finite trebuie să fie cît mai bune, dar vor fi ele la nivelul tehnic cerut de comerţ?

O atenţie deosebită trebuie acordată comparării produselor date de eleve cu cele ale colegilor lor. Dacă acest moment psihologic nu este rezolvat la timp cu tact, se va crea elevei un complex peste care cu greu va putea trece. De asemenea, nu trebuie pierdute din vedere problemele pe care le ridică acomodarea organismului elevelor — obişnuite cu pauze la fiecare oră — la programul de trei-patru ore fără pauze, asemănător cu cel din instituţii şi fabrici.

Pregătirea tehnico-productivă rămîne încă un fel de cenuşăreasă a şcolilor, datorită pe de o parte mentalităţii unor conduceri de şcoli care privesc sarcina organizării unui atelier ca pe o năpastă, iar pe de altă parte, lipsei de preocupare pentru perfecţionarea metodelor de muncă. Dezinteres manifestă şi organele de îndrumare şi control ale inspectoratelor şcolare, care, de cele mai multe ori, sînt lipsite de specialişti în această problemă. Se simte nevoia unor cursuri de reciclare în masă a profesoarelor maistre, ceea ce ar permite şi o testare în prealabil, evitîndu-se astfel angajarea unor oameni care nu au nimic comun cu instrucţia şi educaţia fetelor.

ELENA SPÎNU
prof.-maistru
Liceul nr. 1, Vaslui

Din experienţa şcolilor

Eficienţa lucrărilor practice

Comitetul executiv al Consiliului popular şi Inspectoratul şcolar judeţean Ialomiţa s-au preocupat de asigurarea condiţiilor materiale necesare creării şi dotării atelierelor şcolare, punînd la dispoziţia conducerilor de şcoli sumele respective de la buget pentru procurarea de mobilier şi utilaje. De asemenea, se remarcă preocuparea directorilor de şcoli în ceea ce priveşte autodotarea acestor ateliere. La Urziceni, situaţia acestor ateliere se prezintă astfel: la Şcoala generală nr. 1 funcţionează un atelier de lăcătuşărie, unul de tîmplărie şi un atelier de croitorie-menaj, iar la Şcoala generală nr. 2 un atelier de lăcătuşărie şi reparaţii electrotehnice, un atelier de tîmplărie şi unul de croitorie. La amîndouă şcolile, dotarea acestor ateliere a permis ca procesul instructiv-educativ să se desfăşoare în condiţii mulţumitoare, întrucît dispun în mare parte de mobilierul şi utilajele necesare. De exemplu, atelierul de croitorie de la Şcoala nr. 1 este înzestrat cu trei maşini de cusut, două mese, 20 de scaune-taburete, pături pentru călcat, foarfeci, vase de preparat mîncare. Atelierul de lăcătuşărie este înzestrat cu 6 bancuri, 12 menghine şi dispune de minimum de scule pentru efectuarea lucrărilor cerute de programa de învăţămînt. Atelierul de tîmplărie posedă 5 tejghele noi, scaune şi uneltele necesare pentru diferite lucrări indicate de programa de învăţămînt.

Pentru a se asigura predarea lucrărilor practice la un nivel corespunzător, conducerile şcolilor s-au preocupat de recrutarea profesorilor-maiştri, bine pregătiţi, oameni cu calităţi morale care să realizeze sarcinile educaţiei comuniste. La Şcoala generală nr. 2, de pildă, elevii din clasele VII—VIII, conduşi de prof. Popescu Constantin, au executat lucrări ca: 15 buc. dornuri, 10 buc. manivele filetat. 10 buc. manivele pentru tarozi, 45 echere, 10 buc. compase grodime, 10 compase trasat, 10 buc. nicovale de lemn. În atelierul de lăcătuşărie s-au confecţionat 15 suporţi pentru ghivecele cu flori, 100 de cuiere, 10 chei fixe, simple, 10 ciocane electrice de lipit etc.

În atelierul de lăcătuşărie al Şcolii generale nr. 1 s-au efectuat o serie de articole de artizanat din fier forjat, ca: lampadare, mese fantezi, felinare hol, oglinzi, jardiniere. Elevele execută lucrări de croitorie, artizanat şi menaj. În cadrul orelor de gospodărie se fac diferite preparate reci, mîncăruri, dulciuri. Elevele din clasa a VII-a execută lucrări de iniţiere în croitorie, diferite cusături, iar cele din clasa a VIII-a, bluze după tipare şi şorţuleţe. Elevele din clasa a IX-a execută halate pentru protecţie şi capoade. Cooperativa „Unirea meşteşugarilor" din Urziceni a dat materialele necesare şcolilor generale nr. 1 şi nr. 2 pentru confecţionarea şorţuleţelor şi capoadelor. O grupă de eleve de la Şcoala generală nr. 2 face practică în domeniul alimentar-cofetărie, patiserie, bombonerie. Elevele de clasa a X-a de la Şcoala generală nr. 2 execută la S.M.A. Urziceni lucrări de bobinaj motoare iar cei de la Şcoala generală nr. 1, sprijiniţi de Fabrica de cărămizi care îi patronează, desfăşoară această activitate în parcul de maşini auto, după ora 16, în fiecare luni şi miercuri.

Cadrele didactice care predau această disciplină au urmărit şi executarea unor obiecte pentru vînzare, venitul cărora să fie folosit în scopul sprijinirii procesului de învăţămînt.

Prof. GHEORGHE GHEORGHIU
Urziceni

Planul de producţie anual al atelierului – şcoală

În cinstea celei de a XXV-a aniversări a Republicii, datorită efortului colectiv al conducerii şcolii şi al maiştrilor instructori, sub directa îndrumare a organizaţiei de partid, planul anual de producţie (în valoare de 400.000 lei), repartizat spre realizare de către Ministerul Construcţiilor Industriale Grupului şcolar de construcţii - Iaşi în cadrul activităţii de instruire practică productivă a fost realizat cu o lună de zile mai devreme.

Menţionez că în cinstea conferinţei municipale de partid, colectivul de cadre didactice de aici s-a angajat să realizeze în plus produse în valoare de 20 000 lei, sumă ce reprezintă suplimentarea planului anual. Şi acest angajament a fost realizat cu o lună de zile mai devreme. (1.XII.1972).

Produsele executate de elevi sînt: borduri de beton 20 x 25 x 100; borduri de beton 13 x 13 x 40, plăci prefabricate armate 50 x 50 x 5; tuburi de beton ∅ 300, ∅ 400; tiranţi din oţel beton, mobilier (scăunele cu spătar şi măşute) etc.

În luna decembrie 1972 s-au executat peste plan lucrări în valoare de 50.000 lei (confecţii metalice şi mobilier stejar). Un sprijin substanţial am primit din partea conducerii Trustului construcţii industriale Iaşi, care tutelează şcoala noastră, în ce priveşte aprovizionarea cu unele materiale necesare orelor de industrie practică şi realizarea planului de producţie.

De un real ajutor în realizarea acestei producţii în cadrul instruirii practice a fost introducerea la toate meseriile de anul I, începînd din acest an şcolar, a unui document şcolar foarte eficace în pregătirea elevilor: „fişa tehnologică didactică", care înlocuieşte cu succes caietele de practică (a căror completare necesită o pierdere de timp nejustificată din timpul afectat orelor de instruire practică).

Produsele realizate în cadrul temelor de instruire practică au fost recepţionate de către beneficiari cu calificativele de bine şi foarte bine (Trustul construcţii industriale, Direcţia judeţeană de drumuri şi poduri Iaşi, I.G.M. Iaşi, I.G.O. Hîrlău, Uzina mecanică Nicolina-Iaşi, Şantier electromontaj I.R.E.—Iaşi, Grădiniţa de copii Nicolina, Fabrica de mobilă—Iaşi D.R.D.P.—Iaşi şi altele).

GHEORGHE LARGU
maistru-instructor
Grupul şcolar de construcţii-Iaşi

BILANȚ

DUPĂ VACANȚĂ

De curind s-a încheiat vacanța de iarnă care, în acest an, a cuprins o mare diversitate de manifestări, cu valențe educative sporite, menite să contribuie la îmbunătățirea educării patriotice a elevilor, la formarea convingerilor lor ateist-științifice, la educarea acestora în spiritul concepției materialist-dialectice despre lume și viață. Manifestările cultural-artistice, sportive și turistice înscrise pe agenda acestei vacanțe, care au îmbogățit conținutul educativ al activităților extrașcolare au fost dedicate evenimentului sărbătorit de întregul nostru popor, împlinirea unui sfert de veac de la proclamarea Republicii.

Caracteristica principală a acțiunilor de vacanță din acest an o constituie caracterul larg, de masă al acestora, faptul că în aceste zile de odihnă fiecare elev a participat la cel puțin 1—2 activități, organizate pentru ei în întreprinderi și instituții, la școli, la casele pionierilor, cluburi, case de cultură, cămine culturale. Spicuind din manifestările care au avut loc, remarcăm faptul că la festivalul artistic închinat aniversării republicii „Republică, măreață vatră“ și concursul de creație literară „Tinere condeie“ au participat peste 100 000 de pionieri și elevi din toate județele țării la tabere, excursii județene și interjudețene aproximativ 80 000 elevi ; la „Festivalul filmului pentru tineretul școlar“ — vizionîndu-se filme românești inspirate din viața și activitatea poporului român, a clasei muncitoare, din istoria P.C.R. — sute de mii de elevi din toate școlile, iar la serbările „pomului de iarnă“ și cele dedicate aniversării Republicii — peste 3 500 000 preșcolari și elevi. La acestea se mai adaugă cele 189 orășele ale copiilor unde, zilnic, sute de mii de copii din întreaga țară s-au întîlnit cu Moș Gerilă și au participat la surprizele pregătite pentru ei, 350 revelioane la care au participat peste 50 000 elevi, în special, din licee și școli profesionale și o multitudine de alte acțiuni educative : carnavaluri, vizionări de filme, spectacole de teatru și teatru de păpuși, simpozioane, concursuri cultural-artistice și sportive, în cadrul cupei „30 Decembrie“ ș.a.

Ca un fapt inedit, în această vacanță cele 148 case de copii au organizat revelionul și serbarea „pomului de iarnă“ pentru cei peste 32 500 preșcolari și elevi, în noaptea Anului Nou, asigurîndu-se programe adecvate evenimentului și împărțindu-li-se, totodată, participanților daruri constînd din cărți, jucării, rechizite școlare, dulciuri, obiecte de îmbrăcăminte etc., pe baza fondurilor puse la dispoziție de Consiliul Central al U.G.S.R. Datele prezentate mai sus marchează noile dimensiuni pe care acțiunile de vacanță le-au înregistrat în acest an, eficiența educativă sporită a acestora.

Se remarcă mai pregnant preocuparea organizatorilor vacanței din unele județe care au întreprins o gamă variată de acțiuni. Spicuind din aceste realizări, remarcăm că în județul Brăila, de exemplu, s-au organizat 110 cluburi ale elevilor, iar în municipiul Brăila, în sala Teatrului de păpuși, s-au desfășurat programe zilnice încadrate sub genericul „Clubul orelor de vacanță“. În județul Timiș au fost cuprinși în diferite acțiuni peste 28 800 copii, s-au organizat 35 revelioane, un concurs, „Lira de aur“, pentru elevii din licee și școli profesionale, iar Teatrul școlar cu stagiune permanentă a prezentat, în turneu, spectacole în întreg județul. În județul Buzău, s-au prezentat spectacole festive pentru public în 83 comune și s-au făcut expuneri pe tema „Buzăul pe coordonatele socialismului“, în toate școlile. La Sibiu, s-au amenajat 7 patinoare, un centru de inițiere în patinaj și altul de patinaj artistic, s-au organizat, în zona alpină, 8 tabere de ski. Județul Mehedinți a întreprins o expediție în Munții Retezat, la care au participat elevi de la Liceul economic din Drobeta-Turnu Severin. În județul Alba s-au desfășurat 48 carnavaluri, concursuri sportive, cu 12 000 participanți, 135 grupuri de colindători cu plugușorul, 130 serbări festive dedicate aniversării Republicii. În județul Hunedoara și-au desfășurat activitatea 30 tabere la cabane — în munți, din care 11 au fost autofinanțate, s-au mai organizat 20 carnavaluri, cuprinzînd 2 500 elevi, concursuri gen „Cine știe, cîștigă“ pe tema „Cincinalul în patru ani și jumătate“ în 30 școli, 120 grupuri de elevi care au urat de Anul Nou cu plugușorul, olimpiada albă a Văii Jiului, la care au participat 500 concurenți, 3 expoziții de arte plastice și fotografii, excursii și tabere la care au participat 3 500 elevi. Județul Ilfov a pregătit pentru a fi editat un pliant „Patrie, te cîntă pionierii“ și a încheiat faza comunală a „Albumului ștafetă“ pe tema „Noi creștem o dată cu țara“, albumele premiate fiind înmînate la 30 Decembrie organelor de partid și de stat. Din municipiul București, în această vacanță, au fost trimiși în tabere (în 30 de stațiuni balneoclimaterice), peste 11 000 elevi, iar aproximativ 5 000 în excursii ; în același timp, peste 25 000 au vizionat spectacole de teatru, iar alte zeci de mii de elevi au participat la activitățile din orășelele copiilor și de la Palatul pionierilor.

Experiența acestei vacanțe, inițiativele organizatorilor din numeroase județe sînt un bun de preț, cîștigat, care va fi valorificat în organizarea acțiunilor viitoare, de pildă, în pregătirea vacanței de primăvară care preocupă încă de pe acum Comandamentul central, ce funcționează pe lîngă Ministerul Educației și Învățămîntului.

În concluzie, se poate aprecia că vacanța de iarnă a asigurat o odihnă activă copiilor, reconfortarea lor fizică și intelectuală, creînd premisele necesare pentru începerea în condiții mai bune a activității școlare în trimestrul II.

IOAN BARNA

Ce, cît și cum citesc liceenii?

În scopul cunoașterii felului cum biblioteca școlară răspunde nevoilor de cultură și informare a elevilor, am întreprins la Liceul de cultură generală din Sebeș, județul Alba, o anchetă pe bază de chestionar scris. Au fost anchetați 100 de subiecți, din anii I—IV de studiu.

Chestionarul a cuprins patru întrebări, care se refereau (după cum arăta și titlul materialului) la **ce, cît** și **cum** citesc elevii de liceu, precum și o întrebare care viza un răspuns referitor la felul cum cartea îi ajută în pregătirea pentru viață, pentru viitor.

S-au desprins, după opinia noastră, concluziile următoare :

Cartea beletristică, în general, se află permanent în atenția elevilor. Toți subiecții au declarat că citesc literatură beletristică. Fie că se limitează la așa-zisa „lectură particulară“, recomandată la clasă, fie că depășesc acest stadiu, elevii formulîndu-și criterii și exigențe personale. Autorii preferați sînt M. Eminescu, I. Slavici, M. Sadoveanu, G. Coșbuc, L. Rebreanu, T. Arghezi, Fr. Schiller, W. Goethe, Ch. Dickens, E. Hemingway, dar și L. Blaga, G. Călinescu, Zaharia Stancu, Marin Preda, Eugen Barbu, Ion Lăncrănjan.

Cartea științifică, precum și cea tehnică sînt, de asemenea, primite cu pasiune de elevi. Din cei 100 subiecți, 38 afirmă că „...citesc, în general, cărți de specialitate din diferite domenii, ca : biologie, chimie, fizică, matematică etc.“.

Cele mai frecvente titluri menționate sînt : „Matematica modernă“, vol. I și II, de Papy, „Fizica generală“, vol. I, de R. Țițeica și I. Popescu, „Complemente de geometrie“ de N. N. Mihăileanu, „Cum rezolvăm o problemă ?“, de G. Polya, „Complemente de matematică“, de I. Stănescu și I. Rădoi, „Fizica modernă“, vol. I și II, de R. Feynman, „Mecanica“, de O. Onicescu, „Fizica în concepția generației mele“, de Max Born, „Cum gîndim și rezolvăm 200 de probleme“, de Eugen Rusu ; „Exerciții de teoria mulțimilor“, „Hormonii și viața“, „Chimia anorganică“, „Astrofizica contemporană“, „Electronica nucleară“, „Istoria generală a științei“ ș.a.

Cartea social-politică, filozofică și istorică cîștigă teren în lectura cotidiană a liceanului și acesta ni se pare a fi faptul cel mai remarcabil.

Din cei 100 de subiecți, un număr de 49 au afirmat că citesc cărți din această categorie, titlurile cele mai frecvente fiind : „Istoria filozofiei românești“, vol. I tratatul Academiei ; „Economia politică — formațiunile presocialiste“ ; „Economie politică — socialismul“ ; „Dictatul de la Viena“ de A. Simion ; „Probleme filozofice ale fizicii moderne“, de Peter Mitelstaedt ; „Cultura și socialismul“ (volum antologic), „Introducere în filozofia culturii“, de Al. Tănase, „Esența vieții“, de Ion Drăghici, „Rostirea filozofică românească“, de Constantin Noica, „Istoria logicii“, de Anton Dumitriu, „Dezvoltarea conștiinței socialiste în etapa actuală“, „Curs de socialism științific“ ș.a. Credem că tot aici trebuie să fie menționat și faptul că 83 de subiecți citesc cu regularitate presa zilnică și săptămînală.

Privind numărul de cărți citite (chestionarul se referă la anul școlar 1971/1972), 55 de răspunsuri au fost între 15—18 cărți, 30 între 12—15 cărți, 10 între 9—12 cărți, iar 5 între 6—9 cărți. Specificăm că în anul școlar menționat mai sus, numai din biblioteca liceului, afară de bibliotecile personale și celelalte biblioteci ale orașului (unde — după constatări proprii — liceenii sînt zilnic prezenți), s-au citit 9 056 volume, consultîndu-se în același timp și 899 de ziare și reviste.

Timpul necesar lecturii : 27 de subiecți declară că citesc în fiecare zi lucrătoare între 1—2 ore și între 2—3 ore în zilele de duminică sau sărbătoare, iar în vacanțe numărul orelor sporește la 3—5 ore pe zi. 15 dintre elevii anchetați afirmă că „citesc numai în vacanță“ pentru că în rest „trebuie să se pregătească pentru lecții“, iar 2 susțin că citesc „doar noaptea, pînă la ore mici“, ziua „avînd de învățat, sau ocupîndu-se cu alte treburi“.

55 de subiecți își întocmesc fișe, sau cel puțin însemnări despre cele citite, 15 dintre ei recitesc multe din cărțile citite anterior, 5 „sar“ peste paginile „fără dialog“, ajungînd la „...un fel de înghițire a cuvintelor, la o viteză de citit (?) foarte mare...“, încît, cum declară unul dintre elevi, „am impresia că, dacă citesc încet, paginile se lasă mai greu citite... mai greu înțelese, chiar“.

În încheierea acestor constatări, efectuate, desigur, cu mijloace modeste, conchidem că în ultima vreme, ca urmare a studierii în cadrul învățămîntului politic organizat cu elevii de către U.T.C., a convorbirilor avute în clase în orele de dirigenție și a studiului individual, elevii se orientează cu mai mult discernămînt în alegerea cărților pe care și le propun să le citească.

Prof. IONAȘ IULIAN
Sebeș

Români în documentele de la Roma

Plecați la studii în anul 1774 de la Blaj la Roma, Ioachim Pop, Gheorghe Șincai și Petru Maior, la 28 ianuarie 1779 își încheiau studiile, absolvind teologia și filozofia cu cele mai strălucite aprecieri, răsplătind astfel ajutorul primit de la profesorii lor de a lucra fără nici o restricție în cele mai mari biblioteci și colecții de documente. Aceasta s-a materializat în idealul pe care și l-au format și căruia i-au rămas credincioși toată viața : de a deveni luminători ai satelor de valahi cărora nobilii din Transilvania nu le recunoșteau nici un drept de existență ca națiune.

Documentul pe care îl publicăm mai jos (aflat în Arhiva Congregației de Propaganda Fide ; Greci di Croazia ; vol. 2, f. 661) este o scrisoare adresată lui Ștefan Borgia, secretarul congregației. Ea lămurește împrejurările în care Gh. Șincai și Petru Maior au plecat din Roma și motivul rămînerii lor la Viena.

„Preaînalte și Prearespectate Principe !

Domnule, Doamne de noi Preavenerat.

Amintindu-ne de binefacerile făcute de către Eminența Voastră și de către Sacra Congregație de Propaganda Fide, în timpul cînd ne-am aflat în venerabilul Colegiu al aceleiași Sacre Congregații din Roma și am studiat disciplinele filozofice și teologice, de asemenea amintindu-ne și de jurămîntul făcut de noi ca elevi ai aceluiași Institut, socotim că este de datoria noastră să aducem la cunoștința Eminenței Voastre și a Sacrei Congregații despre situația noastră și despre locul unde ne găsim. Într-adevăr, plecînd din Roma, nimic nu ne-a fost mai plăcut și nici o altă dorință mai veche în suflet nu am avut, decît să ne reîntoarcem în Provincia noastră, căreia Sacra Congregație de Propaganda Fide ne-a destinat, și aici, în scurtul timp cît trăim, să ne dăruim cu tot sufletul luminile noastre răspîndirii Credinței Catolice și grijii sufletelor credincioșilor, în măsura în care ne este nouă dat acest lucru de către Tatăl (Dumnezeu — n.n.). Dar cînd am ajuns în Viena Austriei, s-a întîmplat să fie cu totul altfel de cum ne așteptam noi. Fiind lipsiți de cele necesare călătoriei, am fost siliți să rămînem cîtăva vreme în acest Oraș Regesc și ne-am dus la un oarecare Consilier al Maiestății Sale din Cancelaria Transilvaniei după cum este regula, iar el, întrebîndu-ne dacă am studiat la Roma Dreptul Canonic și, pentru că noi am răspuns că nu am studiat, ne-a îndemnat vehement ca imediat să rămînem aici un an de zile pentru a face studii de drept. Acest lucru a fost adus la cunoștința Cancelariei Transilvănene și Maiestății Sale și de către aceeași Cancelarie, s-a hotărît și Maiestatea Sa a întărit ceea ce urma să ni se dea pentru întreținere, ca doi dintre noi să rămînă să studieze Dreptul Canonic la Viena în Școala Normală ; ceea ce noi doi facem acum, adică Gabriel Șincai și Paul Maior, care ne găsim ca interni în Colegiul Grec Theresainum de la Sf. Barbara. Nu ne îndoim că Eminența Voastră și Sacra Congregație pe care o considerăm și o venerăm ca pe Mama noastră va aproba purtarea noastră, fiindcă vă este cunoscut că Dreptul Canonic ne este foarte necesar, de asemenea și limba germană care se predă în Școlile Normale. De altfel, în timp ce sărutăm purpura Eminenței Voastre, rămînem Ai Eminenței Voastre,

Viena, Austriei, 14 iulie 1779
Supuși și umili servi
Paul Maior și
George Gabriel Șincai
Alumni ai Prop. Fide“.

Din analiza scrisorii de mai sus și a altor documente similare, pe care am avut prilejul să le cercetăm în arhivele din Roma, se desprind următoarele fapte: Gheorghe Șincai

ION DUMITRIU

(Continuare în pag. a 15-a)

Portrete de dascăli

Îndrumătorul celor douăzeci de pictori și electroniști

Dincolo de coincidența de nume, ceea ce leagă pe Titel Mărgescu, învățătorul de la Școala generală din comuna Bîrzești, județul Argeș, de omonimul său din Vultureşti este aceeaşi ardoare în cultivarea talentelor micilor săi şcolari. Fiindcă, trebuie să recunoaştem, nu-i puţin lucru să ai o întreagă clasă — 20 de elevi din a IV-a — formată din pictori şi electroniști în acelaşi timp. „Totul a pornit foarte simplu, mărturiseşte învăţătorul Titel Mărgescu. Am dat elevilor mei — pe atunci numai în clasa a II-a — primele noţiuni de perspectivă, linie, culoare." Şi, adugă imediat : „i-am făcut atenţi să fie cît mai personali, să nu imite pe colegii lor din Vultureşti, să aibă «stil» ". În acest fel, între colectivele celor două şcoli din comune învecinate s-a declanşat indirect o invizibilă şi nobilă competiţie.

Strădaniile învăţătorului Titel Mărgescu n-au trebuit să aştepte multă vreme confirmările. În 1971, la Paris, la concursul „Lumea copiilor" solii micilor pictori din Bîrzeşti au primit două distincţii. Peste un an, aceiaşi doi pictori au primit menţiuni UNICEF. Dar pictorii din Bîrzeşti au deja şi manifestări colective : au ilustrat doi ani consecutiv (1971 şi 1972) numărul 6 al revistei „Luminiţa".

Pentru a înţelege a doua mare performanţă a celor 20 de pictori din Bîrzeşti este necesară o scurtă paranteză în biografia inimosului lor îndrumător. Absolvent al Şcolii normale de la Cîmpulung-Muscel în 1952 se întoarce în satul natal în 1960, unde predă fizică şi chimie timp de 9 ani. Aici se află „secretul" realizărilor tehnice ale elevilor săi. În 1972, cu resurse proprii, înfiinţează în şcoala generală din comună un atelier de electronică, cu membrii cercului de elevi. În acelaşi an, începe cu elevii clasei unde predă — pe atunci, în clasa a III-a — acest interesant experiment : instruirea în electronică a unor elevi de 8-9 ani !

Ce au lucrat pînă acum aceşti virtuali electronişti : aparate de radio cu un tranzistor, veioze. Realizarea tehnică cea mai spectaculoasă aparţine elevului Ion Mateescu — unul din deţinătorii menţiunilor de pictură la cele două concursuri internaţionale amintite — astăzi în clasa a IV-a, care a construit o sanie electrică cu motor. Această invenţie a micului electronist, împreună cu realizarea unor aparate de radio cu tranzistori a primit o menţiune colectivă la expoziţia „Minitehnicus" din 1972, la Bucureşti. Cu elevii membri ai cercului, învăţătorul Ion Mărgescu a realizat şi un aparat de verificat cunoştinţe cu trei răspunsuri — unul bun, celelalte două incorecte —, care funcţionează pe bază de semnal luminos, precum şi un aparat de radio cu patru tranzistori. În perspectivă, cu aceiaşi membri ai cercului, ambiţionează să construiască un robot... În tehnică nu există limită nici la această vîrstă.

I. ŢENESCU

Ancheta noastră

ÎN PRAGUL OPŢIUNII PROFESIONALE

Tineri între 17 şi 19 ani, gata de a prelua schimbul în producţie

Spre a cunoaşte mentalitatea tinerilor adolescenţi în pragul opţiunii-profesionale, am întreprins o anchetă asupra unui număr de 108 elevi între 17 şi 19 ani (fete, băieţi), cărora le-am pus intebările următoare, rugîndu-i să-şi consemneze nesemnat răspunsurile — aceasta pentru a avea garanţia sincerităţii lor. Iată întrebările :

1. Ai în vedere vreo profesie pe care s-o îmbrăţişezi ?
2. Cine ţi-a insuflat alegerea ei ?
3. Crezi că există profesii „bune" „rele", uşoare şi grele ?
4. Crezi că poţi avea mai multe profesii şi în toate să fii bun ?
5. Crezi că este bine să-ţi schimbi uneori profesia ?
6. De ce crezi că depinde succesul într-o profesie ?
7. Există profesii rezervate unui singur sex ?
8. Ai putea să-ţi cîştigi singur existenţa în momentul de faţă ?
9. Este într-adevăr munca o cinste, iar lenea o ruşine ?

„Liberul arbitru" mai tare decît şcoala?

La prima întrebare, în afară de 6 subiecţi toţi aveau opţiunea profesională gata făcută (102), ceea ce demonstrează că tineretul zilelor noastre, cu neînsemnate excepţii, este decis şi operativ. (Rezultatele noastre concordă şi cu cele obţinute de profesorii Panait Ivanciu şi Iacob Furtună, care, la începutul acestui an şcolar, întocmind un tablou sinoptic de opţiune profesională la Liceul „Gh. Şincai" din Bucureşti, au găsit doar zece indecişi, la 301 elevi din anul IV).

Întrebarea a doua evidenţiază că această opţiune profesională este încă la mare parte din tineri rezultatul unei alegeri personale. Din cei 108 elevi cuprinşi în anchetă, 48 au răspuns că ei înşişi, fără influenţa nimănui, s-au orientat profesional aşa cum au făcut-o, 24 au declarat că familia i-a înrîurit în această alegere, 13 au recunoscut lectura ca factor determinant în opţiune, 5 şi-au desemnat prietenii, 1 filmul şi 3, şcoala — drept inspiratorii alegerii. „Liberul arbitru" se pare, după aceste date, că are încă un cuvînt important în această chestiune, deşi optimiştii ar putea obiecta că influenţa şcolii este atît de discretă (dar eficientă) încît ea dă numai iluzia nedeterminismului.

La o a treia întrebare părerile au fost împărţite : 45, aproape jumătate din numărul subiecţilor anchetaţi, au declarat că într-adevăr există profesii „bune" şi „rele", în vreme ce exact jumătate (54) n-a fost de acord cu această părere. Pentru aceştia din urmă, toate profesiile sînt la fel de „bune" sau „rele", uşoare sau grele, după cît de abilitat sau de talentat este individul în profesia respectivă. „Ce nu ştii ţi se pare greu. Devine uşor după ce o înveţi bine" — rezumă părerea generală.

Un „hobby" pe lîngă specializare este normal

In privinţa întrebării numărul 4, există 36 de răspunsuri afirmative. Această categorie apreciază că „specializarea" este o idee preconcepută şi că, în orice caz, încă o profesie în care să excelezi nu ar fi de mirare mai ales dacă ea reprezintă un „hobby" (pasiune). Totuşi 64 de subiecţi, mai mult decît majoritatea, iau poziţie categorică contra acestei idei, iar 12 sînt indecişi. Probabil în cea de a doua categorie sînt în general firi mai statornice, cu o curiozitate mai la obiect şi mai profundă, în vreme ce în prima categorie, a celor cu răspunsuri afirmative, există spirite mai nestatornice, cu o curiozitate mai labilă, fugind de monotonie şi doritoare de diversitate.

N-am putea emite o sentinţă : subiecţii din ambele categorii pot fi la fel de utili societăţii, unii persistînd în profesia lor, alţii „reciclîndu-se". Se pare, de la o vreme, că specializarea prea îngustă nu-i atît de eficientă. În ciuda extraordinarei dezvoltări a ştiinţei şi tehnicii — ceea ce face azi imposibilă cultura de tip enciclopedic a individului, ca la faimasul Pico de la Mirandola — concluzia la care s-a ajuns în ţările cele mai avansate industrial este că un specialist va fi cu atît mai bun cu cît va fi dublat în specialitatea de „bază" şi de alte specialităţi contingente şi cu cît va avea o privire de ansamblu mai cuprinzătoare în ramura de care depinde specialitatea lui şi a legăturilor acesteia cu ramurile de activitate înrudite.

Dar dacă raportul între cei ce cred că poţi avea o meserie sau chiar două, pe lîngă una „principală", şi cei care nu-s de acord cu acest punct de vedere este aproape de 1/2 (36/64), în schimb numărul celor care la întrebarea nr. 5 din chestionarul nostru răspund că nu este bine să-ţi schimbi profesia este de 80, faţă de 22, care-s de părere că merită să-ţi schimbi, cîteodată, meseria. (Raportul este deci de 4/1). Numărul celor indecişi scade la numai 6.

Un mare interes a suscitat întrebarea a şasea. Subiecţii noştri au declarat că-s de părere că succesul în profesie depinde în primul rînd de muncă (71), apoi de perseverenţă (10), în al treilea rînd de sănătate (7), pe urmă de talent (6), noroc (4), sprijin material (1), relaţii (1) ; nedecişi 8.

Reţeta succesului: muncă şi perseverenţă

Faptul că munca a fost desemnată de marea majoritate ca determinantă a succesului dovedeşte principialitatea sănătoasă a tineretului nostru educat în spiritul socialist al culturii muncii. De altfel, mulţi dintre cei anchetaţi au asociat şi alţi determinanţi la muncă (noi am considerat însă pe primul indicat drept cel decisiv). Astfel, muncă şi perseverenţă sau muncă, perseverenţă şi sănătate au fost formulele cele mai frecvente. Un număr redus dintre subiecţii anchetaţi a arătat ca factor determinant norocul (4), iar relaţiile, un singur subiect — lucru ce dovedeşte spiritul realist şi, lucid al tineretului nostru. (Unul din răspunsuri a şi menţionat, bunăoară, că „norocul şi-l face omul").

În favoarea profesiilor rezervate unui singur sex, s-au pronunţat 63 de subiecţi, în vreme ce contra acestei opinii s-au înscris 35, iar 10 au rămas indecişi. În afara acelora care au susţinut că nu există profesii rezervate unui singur sex şi că nu este decît o prejudecată să condiţionezi exercitarea unei ocupaţii de sex (categorie de anchetaţi care, probabil, include multe fete), cei care aveau părere opusă au motivat că „unele profesii se potrivesc mai bine cu firea femeii decît a bărbatului".

Întrebarea numărul 8 a acestui test a fost de asemenea revelatorie. 84 de tineri (din 108) au declarat că pot să-şi cîştige în orice moment existenţa. Doar 12 s-au arătat temători în faţa acestei eventualităţi. Numărul celor indecişi a fost tot 12, unii dintre aceştia motivînd că nu văd necesitatea acestui gest, că nu concep să-şi abandoneze studiile, că li se pare absurd... ş.a.m.d., adică au răspuns indecis, fiindcă n-au înţeles scopul întrebării ; (dacă ar fi avut lămuriri suplimentare, probabil ar fi dat un alt răspuns).

Ultima întrebare a urmărit un control al consecvenţei în răspunsurile date şi a demonstrat că tineretul nostru are o admirabilă constanţă în idealurile sale, fiindcă în afara unui procentaj redus de tineri, cvasitotalitatea lor se gîndeşte din timp la profesia pe care s-o îmbrăţişeze, că este gata în orice moment, dacă ar fi nevoie, să treacă la o existenţă materială independentă şi, în sfîrşit, 88 dintre subiecţii anchetaţi au afirmat cu tărie că munca e o cinste, iar lenea o ruşine. (Totuşi, cele 6 răspunsuri negative, precum şi cele 4 indecise au anumite circumstanţe atenuante, căci bună parte dintre semnatarii lor concep lenea ca un fel e visare constructivă, de „preproct" de „climat" precedînd „marile decizii").

Maturitate şi simţ de răspundere

Unele răspunsuri constituie proba evidentă a unei chibzuinţe surprinzătoare pentru vîrsta subiecţilor. Astfel, unul dintre aceştia scrie că există profesii care-ţi dau satisfacţii imediate şi directe, altele mai tîrzii şi indirecte ; un altul crede că ar fi ideal ca fiecare să poată face cît mai multe lucruri şi cînd vrea să-şi poată schimba meseria. „Noţiunea de profesie de bază mi se pare absurdă", sună un răspuns. „Omul este o fiinţă mult prea complexă pentru a nu putea să se adapteze la o nouă profesie", adaugă altul. „Dacă munceşti mereu", poţi fi bun şi în altă meserie, „îţi întregeşti astfel personalitatea" completează alţii ; în vreme ce pe altă poziţie „Nu cred că este bine s-o schimbi (profesia), căci ţi-ai deforma aptitudinile" se integrează răspunsuri nu mai puţin vrednice de atenţie („nu e bine să tot schimbi profesia căutînd mereu o pîine mai albă").

Profesii dificile sînt cele pe care „le faci de voie, de nevoie", acelea care „sînt monotone şi de aceea te abrutizează". În orice caz, „un om care-şi organizează timpul judicios şi care perseverează" poate fi politalent profesional, căci „tocmai această schimbare te scoate din manismul vieţii zilnice" şi te conduce a o cunoaştere mai clară a vieţii".

Printre răspunsurile care consideră că femeii îi sînt interzise anumite profesii am constatat şi unele confuzii. De pildă, mulţi confundă sportul cu profesia, socotind că deşi în America există o femeie halterofilă, această ocupaţie este specifică bărbaţilor. O „feministă" convinsă se plasează, însă, tocmai în extrema cealaltă, socotind că „femeile au aplicaţie pentru orice". Cineva face chiar o remarcă : „o femeie turnător, care lucrează opt ore pe zi, din greu, nu mai e femeie".

Destul de mulţi declară că vara, în vacanţă, şi-au cîştigat existenţa muncind pe şantiere sau în birouri şi că oricînd ar relua această experienţă, bineînţeles însă fără abandonul studiilor.

Că lenea este o ruşine, „aceasta este un adevăr absolut" pentru cei mai mulţi dintre tineri. Din sondajul nostru reiese că marea majoritate, mai bine zis cvasitotalitatea tinerilor, şi-a şi ales profesia începînd de pe la 17 ani, că aceşti tineri sînt gata în orice moment, dacă ar fi necesar, să-şi cîştige singuri existenţa ca să nu fie o povară pentru părinţi şi familiile lor şi că ei sînt convinşi că succesul depinde, în primul rînd, de muncă şi perseverenţă ; de aceea, pentru ei munca este o cinste, iar lenea o ruşine.

Asupra acestor poziţii există, după cum se vede, în rîndurile tineretului, un consens unanim.

Oarecare diversitate în opinii începe din momentul în care se pune problema schimbării ocupaţiei, care, pentru cei mai mulţi, ar fi un semn de neconstanţă, deşi acest gen de „reciclare" are şi el partizanii săi, o treime din totalul anchetaţilor — ceea ce nu-i de altfel decît reflexul temerităţii ce caracterizează adolescenţa. Aceeaşi motivaţie poate fi extinsă şi la acea treime care e convinsă că nu există profesie rezervată unui singur sex.

În sfîrşit, o ultimă observaţie : (deşi ar mai fi şi altele de făcut) : aproape o jumătate din tineri a făcut opţiunea profesională „de bunăvoie şi nesilită de nimeni", ca să zicem aşa, adică nerecunoscînd influenţa nimănui în alegerea profesională, un sfert s-a lăsat înrîurită de familie, vreo 10% de lectură şi — subliniem aceasta — doar 3 dintre ei, adică o parte cu totul neînsemnată a acordat şcolii un merit în această privinţă, fapt care înseamnă că în clipa de faţă şcolii nu i se recunoaşte că exercită practic decît o slabă influenţă asupra elevilor în opţiunea lor profesională.

Privit în ansamblu, acest sondaj ne asigură că avem un tineret educat sănătos, în spiritul stimei faţă de muncă, care-şi cunoaşte datoria şi ale cărui cutezanţe, cu mici excepţii, sînt constructive.

ELENA MOROIANU
DINU MOROIANU

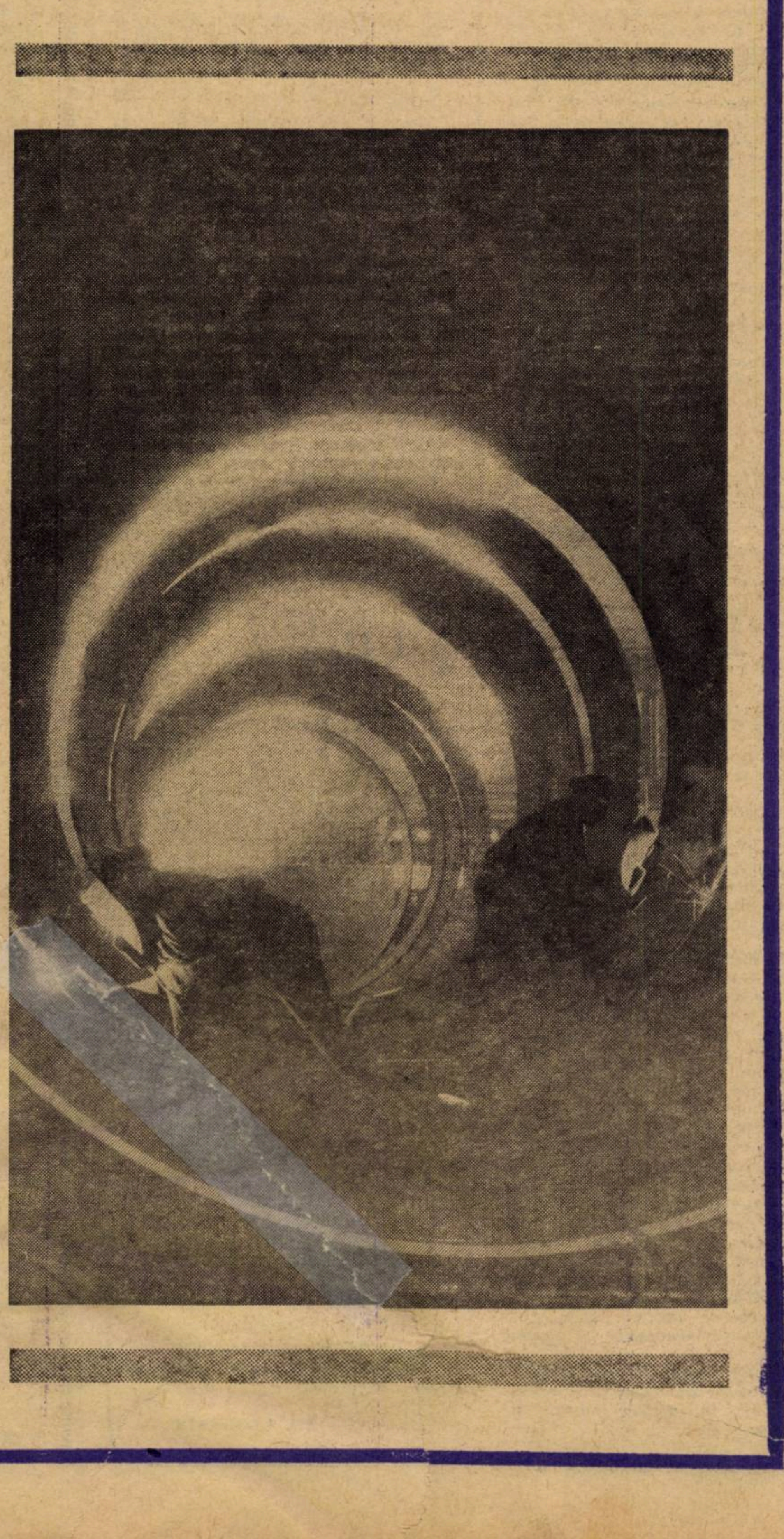

LA ZI

Organizaţia de bază P.C.R. de la Liceul nr. 4 din Timişoara a organizat de curînd o întîlnire între cadrele didactice ale şcolii, inspectori de diferite specialităţi de la Inspectoratul şcolar al judeţului Timiş şi al municipiului Timişoara, profesori, conferenţiari şi lectori de la I.C.P.P.D.-Filiala Timişoara, profesori, conferenţiari şi lectori universitari de la Universitatea din Timişoara. Tema dezbaterii a fost axată pe modernizarea procesului de învăţămînt, avînd drept bază informarea prezentată de prof. Ioan Ocolişan, secretarul organizaţiei de bază.

◆

In holul Şcolii generale de 10 ani Siliştea (Videle), judeţul Teleorman, s-a deschis de curînd o expoziţie cuprinzînd desene şi obiecte confecţionate în cadrul cercurilor pe specialităţi.

Se remarcă în mod deosebit cercul de artă plastică condus de prof. Vasilescu Ion Cele peste 140 de lucrări – desene şi acuarele în majoritate — expuse de către elevi, exprimă interesul cu care ei privesc viaţa din jurul lor, dovedind un surprinzător rafinament artistic, reuşind să trezească autentice emoţii estetice prin reflectarea realităţii cotidiene.

De asemenea, se evidenţiază unele obiecte executate în cadrul cercului de fizică, condus de prof. Ion Savasti, al cercului de ştiinţe naturale, condus de prof. Marin Drăgoi şi al cercului de gospodărie condus de prof. Paulina Ilie şi înv. Maria Tucu. (Prof. Ion Păunescu).

◆

La Liceul de cultură generală din oraşul Mangalia a avut loc un schimb de experienţă metodico-ştiinţific al membrilor filialei ce activează pe lîngă Casa corpului didactic din judeţul Constanţa cu participarea profesorilor de limba şi literatura română şi de limbi străine din oraşul Mangalia şi împrejurimi.

Profesoara Maria Creţeanu a prezentat o lecţie model de recapitulare trimestrială la limba franceză, în care au fost integrate mijloace audio-vizuale.

Deosebit de utilă a fost şi intervenţia profesoarei Agata Bizănescu, care a prezentat un plan de recapitulare la gramatică pe baza unor fişe-chestionare ce includeau tipuri variate de exerciţii gramaticale şi ortografice. (Prof. Larion Terente)

◆

În localul Liceului de cultură generală din Borşa, judeţul Maramureş, a avut loc, din iniţiativa Comitetului sindicatului învăţămînt, o consfătuire pe tema „Aspecte privind pregătirea preşcolarilor pentru intrarea în clasa I" şi „Factorii care influenţează învăţarea cititului la elevii de şase ani". Au participat educatoarele şi învăţătoarele claselor I de la toate grădiniţele şi şcolile generale din oraş. Discuţiile au demonstrat oportunitatea acestei consfătuiri, reliefînd principalele aspecte spre care trebuie să-şi direcţioneze activitatea cei prezenţi. În final s-a adoptat un plan de măsuri concrete pentru o activitate mai laborioasă şi mai eficientă. (Prof. C. Iureş).

◆

Cercul pedagogic al profesorilor de limba şi literatura română din şcolile generale din oraşul Olteniţa, judeţul Ilfov, a desfăşurat în ultimii ani o activitate variată în direcţia perfecţionării muncii la catedră. Astfel, au fost realizate lecţii deschise şi discuţii metodice pe teme ca „Perfecţionarea şi organizarea lecţiei", Raporturile profesor-elev, o condiţie a modernizării procesului de învăţămînt" (Cu acest prilej a fost ţinută şi o lecţie privind îndrumarea, controlul şi evidenţa lecturii elevilor), „Compuneri libere, creatoare ale elevilor", „Formarea şi dezvoltarea deprinderilor ortografice", „Metode şi procedee de analiză literară" şi altele. În afară de acestea s-au organizat şi activităţi în Capitală, întîlniri între profesorii de limba română şi diferiţi scriitori, o vizită la „Muzeul de istorie a literaturii române", sau au fost invitate la Olteniţa personalităţi ale vieţii noastre culturale.

În acest an şcolar, am introdus o formă nouă în activitatea cercului: prima şedinţă s-a desfăşurat în Biblioteca Centrală Pedagogică (cînd am stabilit să ţinem şedinţa de lucru în această instituţie am avut în vedere şi faptul că anul 1972 a fost declarat de UNESCO „An internaţional al cărţii"). (Prof. Mircea Biră)

TRIBUNA CITITORILOR

Între programă și manual

În numărul din 2.XII.1972 al revistei „Tribuna școlii" a fost inserat articolul prof. Gh. Berinde și prof. Marusceac Feodor de la Liceul „Dragoș Vodă" din Sighetul Marmației: „Inconsecvențe și neconcordanțe în manualul de geometrie al clasei a VII-a".

Neconcordanțe ca acelea semnalate acolo se întîlnesc și în manualele pentru clasele I—IV. Astfel, studiind programa de muzică (ed. 1972) pentru clasa a IV-a, am constatat o totală neconcordanță între manual și programă. Programa prevede pentru trimestrul I, după recapitularea materiei din clasa a III-a (6 ore), măsura de doi timpi (6 ore), materie ce s-a predat în clasa a III-a. În manual întîlnim gama do-tonica, ton, semiton. După măsura de doi timpi, programa prevede sunetul și nota do de sus; în manual urmează arpegiul. La capitolul 4 programa prevede durata de un timp și jumătate (materie predată în clasa a III-a), în schimb manualul prevede semne de repetiție, termeni de mișcare, nuanțe. La capitolul 5 programa prevede sunetul și nota si în manual se prevede anacruza de un timp. În felul acesta aș putea continua, arătînd toate neconcordanțele dintre manual și programă. De altfel, la acest obiect sînt neconcordanțe și în manualul și în programa pentru clasa a III-a. Ce facem în această situație? Predăm materia după programă, sau după manual? Știind că pentru un copil ajutorul cel mai prețios este manualul, ne putem închipui lesne ce perturbații s-ar produce în capul lor dacă ne-am conduce după programă.

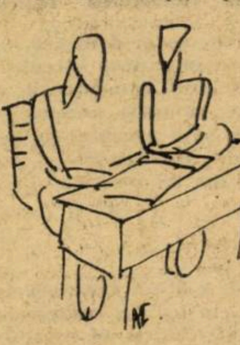

Inv. NATALIA POPA
Școala generală, com. Chirnogeni, jud. Constanța.

Jurnal sonor pentru nevăzători

Lumea nevăzătorilor, prin forța lucrurilor, face apel la cel de-al doilea telereceptor, auzul, și-și îndreaptă mereu atenția către mijloacele de reproducere electroacustice. Este și firesc, pentru că sunetul înregistrat și păstrat poate să redea momente de viață cu care cu greu ne-am putea astfel reîntîlni. Înregistrarea pe bandă sonoră permite în același timp o comunicare rapidă, directă, o documentare ce poate înlocui uneori volume întregi. Cerințele vieții practice, ca și pedagogia, au făcut ca dispozitivele electroacustice să-și afle o mare răspîndire și utilitate atît în procesul de învățămînt, cît și în cel de răspîndire a cunoștințelor de popularizare a celor mai variate forme de activitate umană, sau de relaxare și recreere. Acestea au fost considerentele care au determinat Consiliul Central al Asociației Nevăzătorilor, cu cîțiva ani în urmă, să treacă la întocmirea și difuzarea primului jurnal sonor în cadrul Grupului școlar special nr. 1 din București.

Jurnalul sonor este, neîndoios, o achiziție prețioasă a științei noastre pedagogice avînd atît o valoare teoretică, cît și una practică, orientativă pentru întreaga gamă de cercetări aplicative. Acest nou instrument de lucru este totodată și un bun mijloc de cunoaștere a vieții și activității tinerilor nevăzători, elevi și muncitori din toate sectoarele de activitate.

Pornind de la necesitățile de perspectivă ale societății noastre socialiste, conducerea Consiliului Central al Asociației a axat tematica jurnalului sonor pe acele probleme de importanță majoră cărora programa școlară, după care își desfășoară activitatea Grupul școlar special nr. 1 din București, nu le-a putu acorda încă spațiul corespunzător în vederea unei cît mai complete pregătiri tehnico-productive a elevilor. Conducerea Grupului școlar nr. 1 București își propune ca jurnalul sonor să corespundă cît mai temeinic și prompt cerințelor imediate ale școlii în limita documentelor Conferinței Naționale a partidului cu privire la dezvoltarea învățămîntului și a educației socialiste. Astfel, în planul de activitate a jurnalului sonor, un loc important îl ocupă problemele privind folosirea tehnicilor moderne de învățămînt, ca: sporirea eficienței lecțiilor prin folosirea mijloacelor audio; metodica folosirii mijloacelor audio la diferite obiecte de învățămînt; rubrici noi ca: „Mic atlas mondial" și „Profiluri celebre" care au o valoare pedagogică deosebită. În problematica de viitor a jurnalului sonor figurează și o serie de teme în legătură cu orientarea școlară și preorientarea profesională a elevilor din școala specială, sarcină complexă a cadrelor didactice de aici. Lărgind astfel orizontul de cunoaștere al elevilor, banda magnetică constituie un instrument deosebit de practic în procesul instructiv-educativ, contribuind la formarea profilului moral-politic al tineretului nevăzător. Jurnalul sonor este nu numai un organ viu de cunoaștere și legătură, dar, în același timp, este și un mijloc eficace de atragere în jurul lui a unui număr tot mai mare de oameni, făcînd apel la mereu alți colaboratori, punînd în lumină mereu noi elemente, aspecte și fapte semnificative din realitatea noastră socialistă.

Printre preocupările actuale și de perspectivă ale jurnalului sonor se mai poate menționa și „cartea vorbită" — ca mijloc de instruire și de culturalizare a tinerilor nevăzători — gen nou de prezentare a unui roman sau piese de teatru.

„Cartea vorbită" este și un mijloc eficace de a asimila mai ușor cunoștințele pe care le prevede programa școlară, asigurînd unitatea de concepție și metodologică a lecțiilor. Jurnalul sonor al Asociației Nevăzătorilor (integrat și la Grupul nostru școlar nr. 1) este o realizare de primă importanță atît pentru elevi, cît și pentru întreaga masă de nevăzători, urmînd a se extinde în toate școlile speciale de acest profil din țara noastră.

PETRE ADESPI

Un răspuns la o întrebare

Inv. Olteanu Florentina, Craiova: Întrucît examenul de definitivare în învățămînt l-am susținut în sesiunea septembrie 1968, am dreptul să mă prezint la examenul pentru obținerea gradului II în sesiunea iulie 1973, fără să am 5 ani împliniți de la definitivat la acea dată?

— Condiția de 5 ani vechime de la definitivat la gradul II prevăzută de Statutul personalului didactic o îndepliniți chiar dacă prin noile instrucțiuni sesiunea de examen a fost stabilită pentru luna iulie, deoarece ați efectuat în întregime munca instructiv-educativă din cei 5 ani școlari. Schimbarea datei examenului în timpul vacanței de vară, cînd personalul didactic își efectuează concediul de odihnă, nu poate influența această situație.

Prof. Achimescu Victoria, Islaz, Județul Teleorman: — Sînt profesoară de matematici în al doilea an de activitate la catedră. Fiind nevoită să-mi urmez soțul, în cazul în care renunț la catedră, mă pot încadra în alt domeniu de activitate și, apoi, mai am posibilitatea să revin în învățămînt?

— Potrivit Decretului 158/1970 aveți obligația să efectuați un stagiu de 3 ani în specialitatea în care v-ați pregătit, în scopul desăvîrșirii pregătirii dumneavoastră profesionale. În timpul efectuării stagiului vă puteți transfera, în interesul serviciului, în cadrul învățămîntului sau în alt domeniu de activitate, în specialitatea pentru care ați fost repartizată (matematici). În acest scop, urmează să vă adresați inspectoratului școlar județean în perioada legală de transferări, sau pentru eliberare din învățămînt în caz de transfer în alt sector de activitate, după încheierea cursurilor.

Puteți reveni în învățămînt în condițiile stabilite de Statutul personalului didactic.

Prof. Ionescu V. București: Ne cere unele lămuriri cu privire la condiția de vechime ce se pretinde pentru prezentarea la gradele didactice și, totodată, precizări asupra interpretării art. 242 din Statutul personalului didactic.

— Legea privind Statutul personalului didactic condiționează prezentarea la gradele didactice de o vechime de cel puțin 5 ani de la definitivat pentru gradul II și cel puțin 5 ani de la acordarea gradului II pentru gradul I. Aceste termene se reduc la 4 ani pentru personalul didactic care a obținut definitivarea în învățămînt sau gradul II cu media 10 și la 3 ani pentru educatoarele, învățătorii și institutorii de la școlile (grădinițele) de aplicație ale liceelor pedagogice, dacă lucrează la aceste școli de cel puțin 3 ani.

De la aceste termene legea face o excepție pentru **personalul didactic calificat, care funcționa în învățămînt la data de 1 august 1959,** dîndu-i posibilitatea să se prezinte pentru obținerea gradului II, sau I, la împlinirea a 10, respectiv 15 ani de activitate în învățămînt, fără a i se pretinde condiția de vechime de la gradul anterior.

Întrucît dumneavoastră nu erați personal didactic calificat la data de 1 august 1959, nu vă puteți folosi de această excepție.

Prof. IOAN BADIU

POȘTA REDACȚIEI

Eugenia Vlădescu, institutor, Școala generală Braniștea, jud. Dîmbovița: Învățătorii de la clasele I—IV cu gradul didactic II sau I, care obțin diploma unei instituții de învățămînt superior, vor fi salarizați ca institutori (potrivit studiilor dobîndite) și cu gradul didactic pe care l-au avut ca învățător. Numai dacă trec pe funcția de profesor la clasele V—X, nu mai pot fi plătiți decît ca profesor cu definitivare, dar fără grad didactic. În acest caz ei pot să se înscrie pentru obținerea gradelor didactice ca profesor, fără să li se mai ceară condiția de vechime prevăzută pentru aceste grade.

Mayer Ioan, învățător, Școala generală, com. Darova, jud. Timiș: Dacă funcționați ca învățător la clasele I—IV, la un post la care cele 3 ore de ed. fizică au fost incluse în catedra de educație fizică ocupată de un profesor de specialitate, și predați, în același timp, și ore de muzică la clasele V—VIII, puteți fi plătit cu ora numai pentru orele care depășesc obligația de predare. Ca atare, din cele 6 ore predate la clasele V—VIII, vi se retribuie prin plata cu ora numai 3 ore, celelalte 3 ore fiind incluse în salariul tarifar pentru care trebuie să prestați integral obligația ce vă revine ca învățător.

Gheorghe C. Nica, profesor, com. Ruginești, jud. Vrancea: Problemele ridicate de dv. necesită o verificare de fond a afirmațiilor, care nu poate fi făcută decît de inspectoratul școlar județean. În consecință, este necesar să vă adresați personal inspectorului general care conduce acest inspectorat. În cazul în care nu veți fi mulțumit de rezultatul obținut, vă îndrumăm să vă adresați Ministerului Educației și Învățămîntului.

Paula Catană, director, Liceul pedagogic, Galați: Liceele pedagogice sînt licee de specialitate — în orice situație — astfel cum este stabilit prin lege, chiar dacă (organizatoric) depind de aceleași organe de care depind unitățile școlare din învățămîntul de cultură generală. De aceea, ele aplică întotdeauna regulile stabilite pentru liceele de specialitate, cu excepția cazurilor cînd se precizează acest lucru.

Ca urmare, și în problemele privind plata cu ora, se aplică regulile stabilite pentru învățămîntul de specialitate, așa cum este reglementat prin precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 100 000/1972. În consecință, directorii și directorii adjuncți ai liceelor pedagogice se încadrează în prevederile pct. 5 din precizările nr. 100 000/1972, iar nu în cele ale pct. 3 din aceleași precizări care se aplică numai în cazurile indicate în textul lor.

E. Lupu, profesoară, Liceul din Crișcior, jud. Hunedoara: Faptul că eroarea făcută la calculul impozitului sau al contribuției pentru pensia suplimentară nu a fost constatată de unele controale anterioare, nu poate împiedeca un control ulterior s-o descopere.

Constatările și măsurile luate — dacă sînt în cadrul dispozițiilor legale — au aceeași valoare chiar dacă sînt rezultatul primului control sau al unui alt control efectuat mai tîrziu.

Călugăru Rădița, profesoară, Școala generală Dedulești, jud. Brăila: În conformitate cu normele pentru stabilirea vechimii în învățămînt, timpul cît ați servit în funcții didactice la o școală a Ministerului de Interne, vi se recunoaște ca vechimea în învățămînt dacă aveați licența în filozofie și dacă ați predat un obiect de cultură generală prevăzut în planul de învățămînt pentru școlile din învățămîntul de cultură generală. Dacă puteți dovedi cu acte că îndepliniți condițiile de mai sus, inspectoratul școlar este obligat să vă salarizeze potrivit vechimii astfel dovedite (după cele relatate de dv, la vechimea pentru 5—10 ani, pînă la obținerea definitivării în învățămînt).

TH. LEONESCU

Informatica în liceele de cultură generală şi posibilităţile de extindere a ei

Necesitatea predării cunoştinţelor de informatică în şcoala de cultură generală rezultă în principal din faptul că pentru ca societatea să poată beneficia de serviciile şi posibilităţile informaticii moderne, trebuie ca toţi membrii ei să fie apţi să utilizeze unele din echipamentele şi sistemele informatice pe care le creează sau le va crea ştiinţa şi tehnica informaticii.

Greutăţile legate de introducerea predării informaticii în liceele nevocaţionale sînt multiple. Domeniul evoluează foarte rapid. acumulează un volum mare de noutăţi, iar învăţămîntul nu dispune încă de acea tehnologie specifică şi costisitoare care să-i permită adaptabilitatea şi flexibilitatea necesare menţinerii în pas cu noutăţile.

Faţă de aceste greuăţi, precum şi faţă de încă multe alte restricţii pe care nu le menţionăm, este necesar totuşi să se întreprindă unele acţiuni în sprijinul introducerii informaticii în învăţămîntul mediu.

Aşa cum a rezultat şi dintr-o serie de consfătuiri ţinute în acest an pe tema introducerii noţiunilor de informatică în licee, rezultă că acest lucru este posibil în mod diferenţiat şi treptat. Astfel, în toate liceele de cultură generală este indicat să se introducă încă din anul al doilea noţiuni legate de descrierea proceselor de calcul (algoritmi şi scheme logice), care apoi să fie susţinute prin diverse exerciţii pe parcursul celorlalţi ani de studii. Diversele capitole de algebră şi analiză matematică pot prilejui rezolvarea unor exerciţii legate de algoritmi de calcul.

În ceea ce priveşte liceele reale, tratarea problemelor cu caracter algoritmic şi dezvoltarea unei gîndiri specifice descrierii proceselor de calcul, poate fi făcută cu succes şi în legătură cu alte capitole de matematică cum ar fi elementele de algebră liniară (care pot fi completate cu noţiuni de programare liniară), elementele de analiză numerică, logică matematică şi calculul probabilităţilor şi statistică matematică.

Aceste capitole de matematică sînt în prezent indicate a se aborda mai ales în cadrul cercurilor de elevi şi la clasele speciale de matematică.

Pentru întregirea cunoştinţelor elevilor este necesară şi introducerea (în cadrul orelor de matematică sau fizică, sau pe baza unui program comun), a unor lecţii descriptive legate de principiile de funcţionare a sistemelor moderne de calcul, lecţii, care dacă este posibil să fie însoţite (sau succedate) de o vizită la un Centru de calcul.

De o atenţie specială trebuie să se bucure clasele speciale de informatică, al căror număr nu este încă în măsură să satisfacă exigenţele dezvoltării acestui domeniu. Aici s-au întreprins deja o serie de acţiuni pozitive printre care cea mai remarcabilă este apariţia primului manual pentru anul II (autori M. Lovin, P. Preoteasa şi conf. dr. C. Popovici).

Aşa cum prevede şi manualul, programele claselor speciale de informatică trebuie să conţină în plus faţă de cele amintite anterior şi predarea unui limbaj de programare, fapt pe deplin realizabil în oraşele care dispun de Centre de calcul pentru învăţămînt sau de Centre teritoriale de calcul. Dar cred că pentru clasele speciale de informatică este necesar să se prevadă pe toată durata şcolarizării şi un stagiu de practică de minimum o lună în Centre de calcul.

Clasele speciale de informatică vor putea constitui o rezervă serioasă de candidaţi pentru facultăţile care pregătesc cadre de informatică. (Experienţa salutară a claselor speciale de matematică, fizică, chimie etc. constituie un argument serios în favoarea claselor speciale). Ar fi însă bine ca, pe măsură ce programul claselor speciale de informatică (acum în curs de experimentare) va fi definitivat, să se stimuleze şi activitatea Gazetei matematice seria B în ce priveşte publicarea de probleme privind schemele logice şi algoritmii de calcul.

O problemă importantă, căreia trebuie să i se dea atenţie în viitorul cel mai apropiat, este pregătirea şi perfecţionarea cadrelor didactice pentru informatică. Iniţiativa Institutului central pentru perfecţionarea personalului didactic de a organiza un sistem de pregătire chiar în cursul acestui an este un element stimulator. Ar trebui însă să se stimuleze mai mult pregătirea în informatică a profesorilor prin intermediul examenelor şi lucrărilor pentru obţinerea gradelor didactice. (Recent am avut ocazia să aflu, de exemplu, că un centru de perfecţionare din provincie a respins o lucrare de grad despre Metoda Monte-Carlo, metodistul recomandîndu-i candidatului să renunţe la temă pentru sesiunea viitoare).

În sfîrşit, trebuie menţionat şi elementul cel mai important şi anume cel legat de dotarea învăţămîntului. In ţările avansate există în funcţiune minicalculatoare cu destinaţie specială pentru învăţămînt. In ţara noastră acest lucru nu este posibil imediat. Dat fiind însă faptul că dispunem de orientări precise legate de producţia proprie de calculatoare, credem că ar fi bine ca în cincinalul următor să se prevadă instalarea în centrele universitare din ţară a unor calculatoare înzestrate cu echipamente de teleprelucrare şi sistem de operare interactiv, destinate exclusiv nevoilor învăţămîntului şi la care să aibă acces şi liceele sau cel puţin clasele speciale de informatică. Aceste configuraţii de calcul vor crea condiţii şi pentru autoinstruire (învăţămînt programat), domeniu care se prevede că va juca un rol important în dezvoltarea tehnologiei educaţionale.

În final trebuie spus că dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului de informatică în liceele de cultură generală va fi de un real folos şi în ceea ce priveşte recrutarea după criterii obiective a forţei de muncă cu calificare medie din domeniul informaticii. Se ştie că numărul cadrelor medii de informatică, cu calificare corespunzătoare, existente în momentul de faţă este foarte redus, iar învăţămîntul mediu de specialitate îşi va da roadele numai peste trei ani cu un contingent de cadre mult prea mic faţă de necesităţi.

Conf. univ. dr. ION VADUVA

TVS integrată la Liceul „Gh. Şincai" din Capitală

Mutaţii în structura mijloacelor de învăţămînt

Mijloacele de învăţămînt — parte componentă a tehnologiei didactice moderne — au cunoscut în ultimii ani o diversificare şi dezvoltare fără precedent. Ca urmare, în fiecare an şcolile primesc noi tipuri de mijloace de învăţămînt. În acest an, de exemplu, au fost realizate şi difuzate în şcoli 378 titluri (sortimente), din care 125 sînt noi (33%), cum sînt : aparate, truse, filme, diafilme, diapozitive, discuri, hărţi etc.

În planul de dotare pe următorii ani se prevede, în continuare, asimilarea unor noi tipuri de mijloace de învăţămînt, ca urmare a schimbărilor intervenite în conţinutul învăţămîntului şi a progreselor tehnicii moderne din ţara noastră.

Ceea ce caracterizează dinamica mobilităţii mijloacelor de învăţămînt nu sînt numai schimbările cantitative, ci şi cele calitative. Noile obiective ale şcolii noastre impun renunţarea la unele modalităţi de instruire şi educare învechite şi utilizarea altora noi, menite să asigure un randament sporit. Obiectivele educaţionale ale învăţămîntului în ansamblu, ale fiecărei etape şi discipline şcolare, calitativ superioare, determină o schimbare fundamentală a opticii asupra concepţiei şi producţiei mijloacelor de învăţămînt la care ne vom referi, pe scurt, în rîndurile ce urmează.

Pînă nu de mult aparatura de laborator avea doar **funcţie demonstrativă**, care îi condamna pe elevi la pasivitate. Această aparatură, deşi cu funcţionalitate limitată, era greoaie şi costisitoare. De curînd, în fabricarea aparaturii de laborator s-a adoptat o nouă concepţie care se caracterizează prin **tipizarea elementelor de bază şi prin funcţionalitate multiplă.** În acelaşi timp, componentele aflate în trusă devin instrumente de lucru pentru elevi, cu ajutorul cărora efectuează toate experienţele prevăzute de programa şcolară.

Începînd cu anul 1973 se va trece la fabricarea în serie a trusei complexe pentru şcoala generală. În fiecare din cele trei module (mecanică ; căldură, optică, acustică ; electricitate), care compun trusa, se află piese, dispozitive, instrumente şi subansamble. Aceste componente sînt concepute în aşa fel încît să permită cuplarea lor după dorinţă şi necesităţi, în vederea efectuării experienţelor de fizică.

Acest vast mozaic de piese, dispozitive, instrumente şi subansamble rezolvă mai bine unele probleme de ordin pedagogic şi economic : folosind instrumente de lucru, elevii ajung să înţeleagă mai bine rezultatele experienţelor şi legile fizicii, datorită propriilor lor eforturi şi observaţii ; costul dotării unui laborator de fizică se reduce considerabil, prin introducerea tipizării elementelor de bază aflate în trusă. Un alt avantaj este şi acela că trusa este modulată, fapt care va permite completarea ei cu alte accesorii şi dispozitive, în raport cu cerinţele modernizării continuului învăţămîntului şi cu posibilităţile financiare ale unităţilor de învăţămînt (o şcoală poate primi toată trusa sau numai anumite module, urmînd ca dotarea să se facă treptat). Acest sistem de truse se va extinde şi la alte discipline şi tipuri de şcoli.

Un alt domeniu care cunoaşte o dezvoltare rapidă este cel al mijloacelor audio-vizuale. Anul acesta au fost realizate 230 titluri, din care 83 sînt noi (60,8%). Un loc important îl ocupă proiecţia statică (diapozitive, diafilme) şi cea dinamică (filmul didactic). Practica şcolară de pînă acum relevă că imaginile înlătură în bună măsură balastul explicaţiilor verbale şi creează relaţii afective mai autentice între sursa de informaţie şi elev, decît în condiţiile expunerii teoretice de către profesor. În viitor, şcolilie vor fi dotate cu noi tipuri de aparate (rotoscop care animă proiecţia statică, diaproiector cu telecomandă, retroproiector ş. a.), precum şi cu materialele purtătoare de mesaje corespunzătoare (diapozitive pe o tematică mai largă, planşe din materialul plastic pentru rotoscop, transparente pentru retroproiector etc.).

Mutaţii în concepţie şi structură au loc şi în alte domenii ale mijloacelor de învăţămînt (modele pentru studiul biologiei, materialul grafic, jocuri didactice etc.). Aceste realizări, ca şi alte măsuri înscrise în programul de lucru al Oficiului central pentru mijloace de învăţămînt urmăresc să imprime întregului proces de învăţămînt un caracter cît mai activ, eficient.

Prof. TEODOR MUCICA

Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii

Ion Holban,

Ana Gugiuman:

„Puncte de sprijin în cunoașterea individualității elevilor"

E. D. P., 1972

Lucrarea se vrea, așa cum se precizează și în subtitlu, un „ghid" în această acțiune. Autorii însă nu se mulțumesc doar cu înșirarea unor sfaturi, îndrumări și recomandări, ci (în prima parte a lucrării) fundamentează științific această acțiune, stabilind accepțiunea și sensul cunoașterii individualității elevilor, principiile și metodele de investigare a vieții psihice, conceptul de diagnostic pedagogic etc. Tot aici sînt trecute în revistă principalele fișe psihologice și pedagogice elaborate în țara noastră și caracteristicile lor.

Partea a doua („Considerații speciale") este ghidul propriu-zis al utilizării și completării fișei elaborate de autori. Dar nici aici autorii nu merg pe linia unui empirism facil, de simplă înșirare a cerințelor de completare a rubricilor fișei, ci sînt preocupați de explicitarea procedurilor și tehnicilor de completare.

Preocuparea profesorului Ion Holban pentru problemele cunoașterii (studierii) și formării personalității este veche și constantă. Ne-o ilustrează atît lucrările publicate în ultima vreme („Probleme de psihologia muncii' — 1970 și „Realizarea personalității, hazard sau știință ?" — 1971), cît și activitatea sa îndelungată în cadrul laboratoarelor de psihologie (de orientare profesională, de psihologie rutieră etc.). În lucrarea căreia-i dedicăm rîndurile de față, Ion Holban își sistematizează și concretizează în și mai mare măsură viziunea în acest domeniu, al cunoașterii personalității. De altfel, unul dintre meritele autorului este preocuparea de a aborda studiul individualității din tripla perspectivă : psihologică, pedagogică și sociologică. Aceasta și prin teoretizările care au însoțit fișele sale (în diferite variante), cît și prin modul de elaborare a fișelor înseși. Prin acest mod de abordare a studiului individualității (și personalității), Ion Holban se deosebește de ceilalți autori de fișe și de studii de acest fel, care, de obicei, abordează problema unilateral (fie psihologic, fie pedagogic, fie sociologic).

Stilul limpede al lucrării, bogăția și caracterul intuit al exemplelor, precum și comentariul explicit al capitolelor care structurează conținutul fișei sînt cîteva din calitățile care o recomandă tuturor celor care se preocupă de studiul (cunoașterea) vieții psihice a copilului (învățători, diriginți, profesori, părinți, activiști de pionieri și U.T.C. etc.) și de educația lui științifică.

Fără a avea pretenția de a fi „deschizătoare de drumuri" sau „lucrare fundamentală", cartea aceasta realizează — chiar dacă autorii nu și-au propus — o altă performanță e o „carte de căpătîi' în studiul individualității elevilor, în sensul cel mai bun și cel mai propriu al expresiei.

Lector univ. ION DRAGAN
Timișoara

Cărțile lui Alexandru Balaci

La prima vedere, cărțile lui Alexandru Balaci pot apărea ca un șir prodigios de „Studii", în accepția notoriilor sale „Studii italiene". Prin „profiluri biografice", urmate de „Introduceri" în studiul operelor și titluri analitice, reluarea cadrului creează impresia unei sculpturalități metodice, a unui hieratism voit ; dintr-o cronologie a pasiunii și erudiției se desprind mai întîi **Giovanni Pascoli, Giosué Carducci,** mai apoi **Dante Alighieri, Francesco Petrarca** și, de curînd, **Leopardi.** Revelația poeziei și o infinită fidelitate față de ea emerg însă nu din calitatea de studii a scrierilor hermeneutice despre marii poeți, ci din timbrul sensibilității precipitate în jocul afinităților.

Înaintea tuturor cărților profesorului Balaci stă, poate nu numai cronologic, poemul **Dolores** (1941), sublimare baudelaireană a unui sentiment de adîncă, unică intimitate și autohtonie. Și nu ni l-am fi reamintit violent, fără tulburătoarea meditație, izvorîtă din același foc prim, care este cea mai recentă carte a lui Alexandru Balaci : **Leopardi** (Editura Albatros, București, 1972). Fremătătoarea mărturisire asupra poeziei declanșate „în urma unui pelerinaj meditativ început la Recanati, pe Colina Infinitului (p. 179) este, rece spus, încă o contribuție eminentă la cunoașterea poeziei italiene în România.

Pendularea între „studiu" și adorație — chiar disimulată în solemnități estetice — rearticulează pur adevăruri originare : „Aceste vibrante ecouri ale universului, poeții în stare de veghe, vor popula golurile pe care le lasă știința cu creațiile visurilor lor" (p. 89). Regăsindu-se lacom pe sine ca erudit și patriot, ca om al stilului său și ca memorialist, ca italienist și ca liric, **Leopardi** este într-un fel o carte a cărților lui Alexandru Balaci.

În patetica, noua răsfirare a „magicelor evanescențe" leopardiene, reintîlnim „umanitatea lui Dante Alighieri, vibrația lui de om modern și deplina lui armonie" **(Dante Alighieri,** 1966, p. 203), urma primului scriitor profesionist — navigatorul pe „mările necunoscute ale spiritului interior" **(Francesco Petrarca,** 1968, p. 145). Italia lui Leopardi rămîne întotdeauna „o Italie eroică, dantescă sau alfieriană" (p. 134). Ajungem, călăuziți de Giuseppe Ungaretti, în „aria infernului baudelairean" (p.8). De aici, proiectarea „în neliniștita noastră contemporaneitate", ține de direcția și inspirația — din plin fructificată — a exegetului poet.

Aplecat, paralel, asupra ediției lui Walter Binni (1969) și a întregii poezii moderne, meditația lui Alexandru Balaci se interferează — un verb ce-i este caracteristic — fenomenelor și momentelor literare de nesecată complexitate. Arborescența frazei aduce liniște în evocarea ideilor. Analogismul comentariului apropie gîndul cel mai intim al interpretului de sentimentul receptorului. Arhitectura scriiturii face loc ritmului și sintezei. Astfel, leitmotivele cărții lui Alexandru Balaci — reflexe cosmotice ale poeziei leopardiene : Ginestra, Silvia, „la noia", virtutea, răul — alcătuiesc un portret al poetului universal de o strivitoare și specifică personalitate „sub cel mai uman semn".

De înaltă vibrație a participării sînt și delimitările „stării clasice de poezie" și a „romantismului lucid" în moneda poeticii lui Leopardi. Pînă la sfîrșit, cititorul va saluta grija de a nu i se fi depărtat vederea de la destinul poetic pe treptele „pelerinajului", de la „profilul biografic" săpat în rocă vezuviană pînă la explicitarea finală a notațiilor din **Zibaldone.**

Leopardi al lui Alexandru Balaci este o carte poetică și o poetică. Recitești aceste pagini cu nostalgia „focului prim" din **Dolores,** cu bucuria unei reîntîlniri transfigurate, cu așteptarea poemului.

GHEORGHE ANCA

Anuarul Liceului pedagogic din Arad

Pornind de la principiul că anuarul este unul dintre mijloacele cele mai utile pentru asigurarea formării în cadrul școlii a unei atmosfere de muncă și preocupări culturale și că, de asemenea, mediul socio-cultural din școală generează în rîndurile elevilor conduite corespunzătoare societății socialiste și contribuie la maturizarea aspirațiilor lor, la Liceul pedagogic din Arad (străvechea „preparandie"), păstrîndu-se o nobilă tradiție, an de an, cu o regularitate și o conștiinciozitate pilduitoare, sub redacția unuia dintre cei mai apreciați oameni de școală, prof. emerit dr. Vasile Popeangă, apare o astfel de lucrare temeinic alcătuită, cu menirea foarte clară ca ea să poată îndeplini, real, un rol de perfecționare a activității elevilor și profesorilor.

Ultimul Anuar : 1971—72 (264 pagini) ni se pare a fi unul din cele mai izbutite din lungul șir al anuarelor editate în cadrul acestei instituții (care se bucură și de o revistă remarcabilă : „Tribuna elevilor") și îndrăznesc a spune că acest lucru mi se pare valabil nu numai pe plan local, ci chiar pe plan național.

Anuarul prezintă, pe de o parte, întreaga muncă școlară (procesul de învățămînt, organizația de pionieri și U.T.C., mediul cultural, eforturile depuse pentru perfecționarea cadrelor didactice, ca și rolul acestei instituții în viața socială locală) și, pe de alta, colectivul care duce la îndeplinirea sarcinilor pentru atingerea înaltelor țeluri către care liceul pedagogic aspiră.

A doua parte a anuarului însumează studiile de metodică elaborate de 18 dintre cadrele cele mai competente ale școlii, studii dintre care ne permitem să, remarcăm : „Structura activității de conducere a școlii" (prof. V. Popeangă), „Organizarea activității bibliotecii școlare" (prof. I. Lucaci), „Lectura elevilor din clasele I—IV" (prof. T. Crișpai), „Optimizarea predării istoriei la clasa a IV-a prin folosirea mijloacelor moderne audiovizuale" (prof. N. Roșuț) etc. etc. Aceste lucrări se înscriu în efortul pe care colectivul de pedagogi al liceului îl face pentru a participa la acțiunea organizată de inspectoratul școlar, cu scopul perfecționării educatorilor și a învățătorilor din județ. Deoarece, așa cum precizează în „Cuvîntul înainte" prof. V. Popeangă : „Într-o epocă în care dezvoltarea vertiginoasă a științei solicită o redefinire a demersului pedagogic, perfecționarea tehnicilor de predare se impune ca unul din obiectivele principale ale activității educatorilor. Într-un liceu pedagogic, renovarea tehnologiei didactice întărește rolul de laborator de experimentare pedagogică, pe care această instituție este chemată să-l joace".

ALEXANDRU MITRU

Cum vorbim

Cum scriem

Adjective substantivate în limbajul criticii literare

În limbajul criticii literare de astăzi se manifestă o vădită preferință pentru substantive provenite din adjective. Valoarea substantivală rezultă din contexte de felul acestora : **cîmpul posibilului, al exprimabilului ; poezia patologicului ; explorator în nonfigurativ ; reducere la elementar ; propensiune spre anarhic ; dincolo de psihologie ; atitudine simpatetică pentru originar, primitiv, arhaic** etc. La fel apar **inefabilul, eternul, absolutul, necesarul, convulsivul, artisticul, umanul, organicul, pateticul, necreatul, sofianicul, sărbătorescul, banalul, neverosimilul, atemporalul, documentarul, formalul, spectaculosul, grotescul, celestul, sacralul** etc., notînd doar cîteva din sutele de exemple pe care ni le oferă textele.

La criticii mai vechi, astfel de substantive ne întîmpină rar. Numai în scrisul lui George Călinescu, pe care mulți critici de azi îl urmează și în această privință, categoria de nume în discuție este bogat reprezentată (Vezi exemple numeroase în Istoria literaturii române de la origini pînă la prezent, 1941).

O caracteristică a acestor substantive este că toate sînt abstracte de genul neutru și că se folosesc, de regulă, la singular. Evitarea pluralului este impusă de conținutul lor abstract și general. Fenomenul creării acestei mari clase de substantive se explică pornindu-se de la sintagme constituite dintr-un substantiv de felul lui : **domeniu, fenomen, element, fapt, caracter, conținut** etc. și un adjectiv **(fizic, nebulos, sacru** etc.). Acesta din urmă a devenit el însuși substantiv, preluînd mărcile morfologice și calitățile sintactice ale substantivului înlăturat. Sintagme ca : **domeniul fizic, caracterul nebulos, elementul sacru** etc. au devenit : **fizicul, nebulosul, sacrul** etc., dintr-o nevoie de concentrare stilistică și de abstractizare a expresiei. Analitismul cedează locul sintetismului, concretul, abstractului, textul căpătînd astfel o ținută intelectuală elevată.

Dacă adjectivul presupune gruparea cu un substantiv feminin sau cu unul la plural, rezultatul substantivării este tot un neutru. De exemplu, **latura dramatică, partea spectaculoasă, trăsătura concretă, faptele imediate, elementele formale** devin **dramaticul, spectaculosul, concretul, imediatul, formalul.**

Din aceeași nevoie stilistică se evită și construcția analitică cu pronumele neutru **ceea ce** (exemplu : **ceea ce este autentic)** în favoarea echivalentului semantic de maximă concentrare a expresiei, adjectivul substantivat **(autenticul).**

Arătăm, în sfîrșit, că în dicționare, substantivele de acest fel nu sînt înregistrate întotdeauna. De exemplu, în fasciculele recente ale Dicționarului Academiei (literele M, N, O), adjective ca : **mitic, organic, orgiastic, originar, narativ, nebulos, neautentic, neverosimil** etc. nu figurează și ca substantive, deși cu această valoare circulă frecvent în limbajul criticii și teoriei literare.

Conf. univ. dr.
GRIGORE BRÂNCUȘ

Tovarășii profesori de la școlile și liceele de cultură generală sînt invitați să ne trimită, pe adresa redacției (cu mențiunea : pentru rubrica de față) — sugestii, propuneri privind articolele viitoare.

GR. B.

Concert – dezbatere

Am așteptat cu nerăbdare a doua ediție a concertelor-dezbatere organizate de Radiodifuziune. De data aceasta, programul a fost alcătuit pe linia unor genuri mai uzuale, lucrările inscrise în el fiind însă prezentate în primă audiție.

Antiphonia pentru 18 coarde soliste, de Nicolae Brînduș, construită pe o idee de bocet bănățean, ne-a propus apropierea de o modalitate inedită de interpretare a esențelor folclorice. Cele patru secțiuni epuizează tot atîtea ipostaze de spații melodico-timbrale sugerate de lucrarea amintită. Preludiul interpretării, la sugestia compozitorului, a fost chiar audiția pe bandă a ideii — sugestie, interpretată de un cor de femei la unison. „Extinderea în universal", cum aprecia compozitorul, a densității emoționale tipice acestei specii folclorice românești, creează sentimentul unei plenitudini tonice, reprezentative.

Formația „Camerata" a Conservatorului Ciprian Porumbescu, condusă de Paul Staicu, a prezentat audiția cu deosebită înțelegere. Tot pe această linie a prelucrării folclorice, se află și piesa **Colaje** (Jocuri 4) de Corneliu Dan Georgescu, interpretată de orchestra simfonică Radio, sub bagheta lui Emanuel Elenescu. Aici însă timpul muzical e supus unor acțiuni succesive, alternative, cu scopul evidențierii unei continuități de fond. Informația folclorică este acum transformată în limbaj curent, liantul unificator formal fiind alcătuit din alfabete de sonorități luate ca tare. O problemă care a stat in atenția compozitorului, după propriile declarații, a fost aceea a contactului în interpretare, care trebuie să depășească etajul concretului, asimilînd, solicitînd înțelegerea abstractului formal, pe care linie se află colajul propriu-zis, în accepția de „joc".

În deschiderea concertului, Corul Radio, sub conducerea lui Aurel Grigoraș, a prezentat tripticul **Cîntece de patrie** de Liviu Ionescu, pe versuri de Eugen Frunză. „Am urmărit cantabilitatea generoasă și comunicarea directă, am căutat acele premise creatoare de echilibru care să confere lucrării unitatea de concepție și realizare" — declară compozitorul în pliantul concertului.

Cele trei cîntece **M-am împletit cu pădurea, Descîntec pentru Dunăre și Munții noștri**, au avut darul de a creiona, cu mijloace specifice aparatului coral, sentimente de puternic patriotism ce i-a unit pe creatorul poeziei și muzicii.

Discuțiile ce au urmat concertului au pus în centrul lor problema creației contemporane sub aspectul de adresă imediată sau viitoare. În plus, au participat, prin luările de cuvînt, cîțiva nemuzicieni care și-au declarat deschis adeziunea la asemenea manifestări.

ANTON DOGARU

TVS integrată

Fonta

Emisiunea „Fonta" urmează a fi transmisă marți, 16 ianuarie, 1973, orele 9,05. Printre obiectivele comportamentale ce trebuie realizate în cadrul ei amintim :

— elevii să poată executa schema principalelor etape tehnologice ale elaborării fontei, în succesiunea lor corectă ;

— să poată reconstitui transformările fizico-chimice suferite de materia primă în furnal, localizîndu-le în principalele zone de reacție.

Inainte de începerea telelecției, profesorul se va informa asupra conținutului emisiunii și îndrumărilor de integrare, își va alcătui un model de tehnologie didactică propriu și va distribui pe mese modele de exerciții cu care elevii vor lucra în timpul telelecției. Va verifica starea tehnică a aparaturii.

Mijloacele de învățămînt necesare pentru desfășurarea acestei telelecții sînt : sistemul periodic al elementelor, planșe cu părți componente ale instalației de elaborare a fontei, dispozitive, mostre de minereuri, modele de exerciții, 1—2 telereceptoare și, bineînțeles, emisiunea de TVS integrată.

În etapa de la începerea telelecției pînă la începerea emisiunii, profesorul va crea situații problematice, cerînd, bunăoară, elevilor să găsească soluții chimice pentru obținerea fierului dintr-o serie de compuși prezentați (oxizi, cloruri, sulfuri, carbonați) ; el va recomanda clasei să urmărească emisiunea fără a lua notițe, pentru a putea sesiza toate aspectele importante ale mesajului.

În timpul vizionării emisiunii, profesorul va puncta oral etapele principale ale fluxului tehnologic. Activitatea predominantă a elevilor va fi observarea individuală.

După terminarea emisiunii pînă la terminarea telelecției profesorul va conduce activitatea elevilor pentru folosirea modelelor de exerciții distribuite înainte, formulînd succesiv temele exercițiilor prin care și-a propus să realizeze activizarea clasei.

Activitatea trebuie condusă în așa fel încît, în timpul acestei etape, să fie reconstituit întregul conținut al lecției (inclusiv părțile care nu au fost prezentate în mesaj). De exemplu, recapitulînd reacțiile de reducere care au loc în furnal, profesorul poate problematiza participarea hidrogenului la aceste reacții, solicitînd elevilor să stabilească sursele de proveniență ale acestuia.

Elevii vor rezolva exercițiile formulate de profesor și vor participa, prin sondaj, la realizarea conexiunii inverse.

Proiectul de tehnologie didactică de mai sus este orientativ și poate fi îmbunătățit sau reformulat în funcție de realitățile clasei respective. El se poate aplica numai în cazul în care orarul liceului permite împărțirea telelecției pe etapele menționate de noi. Dacă momentul începerii telelecției coincide cu ora de începere a emisiunii, atunci sarcinile care trebuie rezolvate în acest interval de timp vor fi integrate în lecția anterioară celei care beneficiază de mesaj televizat. În cazul în care nu rămîne timp suficient pentru valorificarea emisiunii, acest lucru se va realiza în lecția imediat următoare acesteia.

AL. GHEORGHIU
MARIANA ENE

Români în documentele de la Roma

(Urmare din pag. a 5-a)

și Petru Maior, în dorința de a rămîne la Viena pentru a-și continua studiile, completîndu-și propriile cercetări începute la Roma, s-au folosit de împrejurările respective și au făcut demersuri în limitele legale (bisericești și de stat). Ele înlătură definitiv presupunerile unor istorici după care Gheorghe Șincai și Petru Maior ar fi rămas la Viena „din ordinul împărătesei Maria Tereza", sau „din motive de stat". Viena găzduia în 1779 la colegiul „Sf. Barbara" un grup de studenți români cu idei foarte avansate și, în climatul general al filozofiei luministe, ei găseau posibilități de organizare politică — scrisoarea atestînd că ei au pus congregația în fața faptului împlinit. De notat, fie și în treacăt, că primul drum (din cele patru) al lui Horia — conducătorul răscoalei țăranilor din 1784 — a fost făcut în același an, 1779, cînd a stat în Viena patru săptămîni.

Scrisoarea reprodusă de noi apare pentru prima dată în presa românească și vine să întregească portretele lui Gheorghe Șincai și Petru Maior la dimensiunile înaltei lor conștiințe de luptători pentru libertatea și independența națiunii, folosind condițiile din Viena pentru documentare și organizare a bătăliei pe care aveau s-o înceapă în țară.

VĂ PREZENTĂM :

MUZEUL TEHNIC DIN BUCUREȘTI

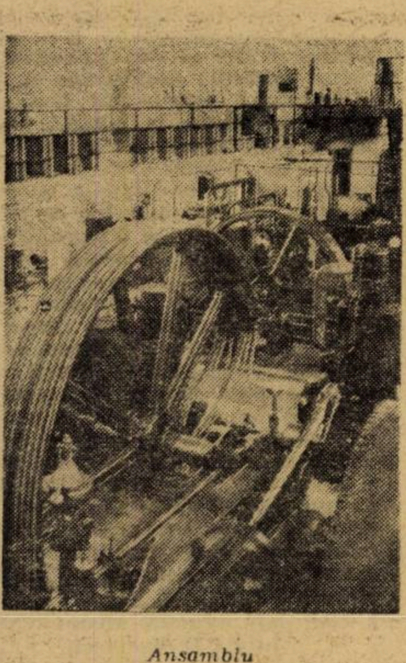

Ansamblu

În cadrul Oficiului de documentare energetică din M.E.E., își desfășoară activitatea muzeistică și didactică Muzeul tehnic „Prof. ing. D. Leonida", amplasat în frumosul peisaj al Parcului libertății din București, muzeu ce împlinește două decenii de activitate.

Organizat pe șase sectoare importante ale tehnicii (istoria mecanicii și astronomie ; magnetism și electricitate ; căldură, minerit și petrol ; iluminat, telecomunicații și chimie ; hidraulică ; mașini de forță), muzeul oferă publicului vizitator, în afara unei ample documentări asupra evoluției tehnicii, un bogat material didactic cu posibilități largi de a realiza unele experiențe prevăzute în programa analitică a școlilor.

În urma colaborării directe dintre conducerea muzeului și direcția de resort din cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului, s-a recomandat inspectoratelor școlare să popularizeze în rîndul elevilor acest valoros așezămînt de cultură, spre a fi vizitat.

Rezultate îmbucurătoare s-au arătat imediat. De la 82 elevi care au vizitat Muzeul tehnic în luna septembrie anul trecut, s-a ajuns la 1070 elevi în luna octombrie și la 2 402 elevi în luna noiembrie.

De asemenea, s-au realizat și unele cooperări cu diverse institute de învățămînt tehnic superior privind informarea și preocuparea cadrelor didactice și a studenților pentru istoria tehnicii, în general, și în special pentru aportul lui în evoluția și dezvoltarea tehnicii în țara noastră.

Cu ocazia aniversării a 20 de ani de la înființarea Muzeului tehnic, făcînd un bilanț al realizărilor, colectivul de muncă va căuta, pe baza noii orientări primite, să pună în valoare pe toate căile bogatul material muzeistic și documentar aflat în muzeu, să inventarieze monografiile făcute pînă în prezent și să obțină legiferarea protecției unor obiecte de mare valoare istorică. Se vor asigura prin aceasta vizitatorilor, elevilor și studenților, cît și cadrelor didactice, posibilități largi de documentare și de realizare a unor experiențe prevăzute în programa școlară, precum și cunoașterea nemijlocită a istoriei tehnicii.

Ing. IOAN C. MOZEȘ

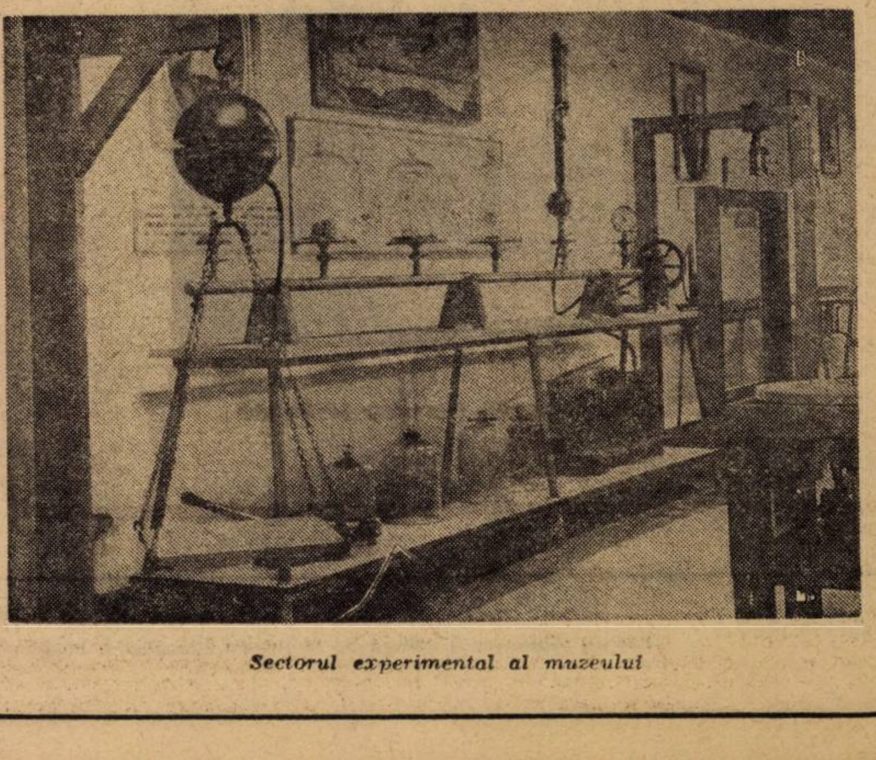

Sectorul experimental al muzeului

Preşedintele
NICOLAE CEAUȘESCU
în Pakistan

Impresionante manifestări de considerație și stimă față de poporul român

Timp de patru zile, președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat o vizită oficială în Pakistan, la invitația președintelui acestei țări, Zulfikar Ali Bhutto.

Încă de la debutul ei, călătoria în Pakistan a președintelui Nicolae Ceaușescu s-a bucurat de o atenție deosebită din partea gazdelor. În localitățile vizitate de solii poporului român — Rawalpindi, Islamabad, Terbela, Lahore, Oaraci — populația le-a rezervat o primire cordială. Convorbirile oficiale dintre șefii celor două state la care au participat și membrii delegațiilor oficiale, desfășurate într-o atmosferă cordială, prietenească, au prilejuit un amplu schimb de păreri privind dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, au evidențiat dorința comună de a dezvolta relațiile de prietenie și colaborare multilaterală dintre România și Pakistan. Totodată, schimbul de vederi asupra unor probleme internaționale a evidențiat poziții comune sau apropiate, în majoritate ale celor două țări. S-a evidențiat și cu acest prilej că dialogul între oamenii cu funcții de înaltă răspundere în state are o contribuție majoră în dezvoltarea relațiilor pe plan bilateral, mai buna cunoaștere pe care o facilitează conduce la identificarea unor noi căi de cooperare și colaborare pe multiple planuri, ceea ce coincide cu interesele popoarelor și statelor respective. In același timp, dialogul între factorii de răspundere are o firească și pozitivă influență asupra climatului politic internațional. Din această perspectivă ni se par pe deplin îndreptățite cele scrise de ziarul „Pakistan Times" : Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu care începe astăzi (luni n.n.) este considerată ca un eveniment de cea mai mare importanță de către guvernul pakistanez". De altfel, împărtășind acest punct de vedere, președintele Pakistanului, Zulfikar Ali Bhutto, spunea: „Sintem foarte fericiți că ați venit printre noi. Știm că vizita dumneavoastră va promova și va consolida în continuare relațiile dintre țările noastre". „Am venit în țara dumneavoastră — declara președintele Nicolae Ceaușescu — animați de dorința sinceră de a extinde, atît în domeniile economic, științific, cultural, cit și în alte domenii, colaborarea fructuoasă de pînă acum".

Vizita solilor poporului român în Pakistan a evidențiat exintența unor reale posibilități de consolidare și de extindere a relațiilor de colaborare dintre cele două țări, dînd noi dimensiuni acestor relații. Călătoria în Pakistan a președintelui Nicolae Ceaușescu a permis poporului acestei țări, conducătorilor ei, să dea glas sentimentelor de stimă și prețuire la adresa poporului român, a conducătorului său. Contribuția la colaborarea pașnică în relațiile internaționale și devotamentul față de principiile independenței naționale, integrității teritoriale și egalității suverane a tuturor statelor — ale președintelui Nicolae Ceaușescu — au produs o adîncă impresie în Pakistan și acest lucru, gazdele au ținut să-l sublinieze și într-un mesaj oficial.

Stimă, prețuire reciprocă, colaborare fructuoasă, multilaterală, acestea sînt pe scurt semnificațiile primei vizite oficiale efectuate în Pakistan de șeful statului român.

DUMITRU CONSTANTIN

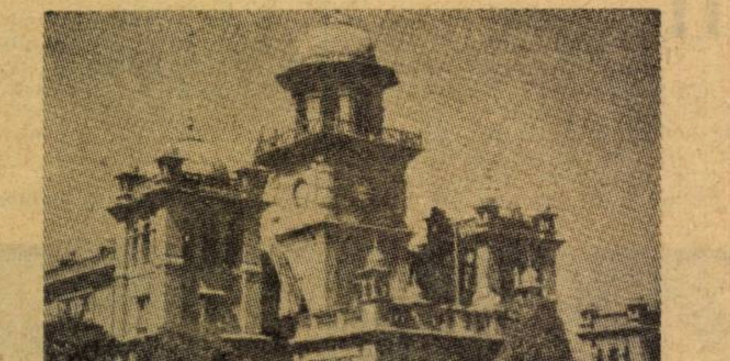

Colegiul islamic din Peshawar (Pakistan)

R. S. F. IUGOSLAVIA

ÎNVĂȚAREA LIMBILOR STRĂINE ÎN ȘCOALĂ

Nu se poate vorbi despre învățarea limbilor străine în Iugoslavia fără să se reliefeze că în această țară, la Zagreb, funcționează unul dintre primele centre metodice experimentale din Europa de utilizare a tehnicilor audio-vizuale moderne în predarea acestor discipline. La Belgrad și Zagreb se elaborează și se editează un bogat material vizual-acustic bazat pe metoda „global-structurală audio-vizuală". Tot de Iugoslavia este legată o invenție recentă pentru învățarea limbilor străine. Este vorba de un manual „sonor"; o bandă lată, colorată, aplicată pe partea de jos a paginii, care — frecată cu creionul — devine sonoră. Elevii pot auzi în acest mod, pronunțate corect, cuvintele, textul învățat pe parcursul lecției. Evident toate acestea se reflectă într-o măsură mai mare sau mai mică în procesul de învățare a limbilor străine în toate republicile federative iugoslave. Datorită însă autonomiei relative a vieții economice și social-culturale din fiecare republică federativă, există desigur, și unele particularități specifice acestora.

În cele ce urmează, vom prezenta cîteva aspecte din R. S. I. Muntenegru privind predarea limbilor străine.

Concepția care stă la baza predării limbilor moderne în R.S.I. Muntenegru urmărește însușirea practică a acestora ca mijloc de comunicare. În programa fiecărei clase sînt formulate obiectivele ce trebuie atinse. Orientarea spre însușirea practică, uzuală, a limbilor străine se reflectă în special în programele și manualele claselor V—VIII unde dialogurile, textele, exercițiile urmăresc însușirea vocabularului și utilizarea acestuia în procesul de comunicare pe diferite teme din viața cotidiană, potrivit interesului și vîrstei elevilor. In clasele de gimnaziu (liceu), ponderea cade pe studierea textelor literare. De pildă, în anii II, III, IV de gimnaziu, în manuale există 2/3 texte din opere literare și 1/3 texte alcătuite (dialoguri pe teme uzuale).

In manualele claselor de gimnaziu, biografiile scriitorilor nu figurează. În programă, se dau însă indicații privind comunicarea unor informații despre scriitori cu ocazia predării fragmentului din opera literară respectivă. Din izvoarele ce mi-au stat la dispoziție, rezultă că în anii III și IV se pune bază, în egală măsură, pe înzestrarea elevilor cu informații despre scriitorul respectiv, cît si pe dezvoltarea vorbirii elevilor cu ajutorul textelor literare studiate.

Așa cum am constatat cu prilejul vizitării unor școli, în R.S.I. Muntenegru există o preocupare intensă pentru conducerea învățămîntului, de înzestrare a școlilor cu laboratoare fonice și aparatură tehnică modernă. Laboratoarele lingvistice de la Centrul școlar din Herțegnovi, școala elementară de orbi și școala profesională și tehnică din Titograd, centrul de învățare intensivă a limbilor străine din același oraș, precum și Academia pedagogică din orașul Nikșici, incluse în programul vizitelor pe care le-am făcut, reflectă din plin preocuparea menționată.

Aceste școli, construite după o concepție elaborată de arhitecți, în colaborare cu întregul colectiv al școlilor respective, întruchipează cele mai avansate idei arhitecturale și de tehnologie didactică. Sălile de clasă, prin instalațiile și tehnicile moderne cu care sînt dotate, permit ca procesul de învățămînt să se desfășoare numai în laboratoare, cabinete și ateliere școlare, în cele mai bune condiții.

Celelalte școli, în special gimnaziile, sînt înzestrate cu magnetofoane, benzi procurate de la Centrul din Zagreb sau Belgrad, aparatură de proiecție fixă și o serie de filme. În multe școli se folosesc flanelograful și tabla magnetică. De asemenea, grafoscopul și rotoscopul sînt aparate foarte utile care se întîlnesc în cele mai multe școli din această republică. Toate manualele școlare (texte și exerciții) sînt înregistrate pe benzi de magnetofon, de către Centrul experimental de la Zagreb și puse la dispoziția școlilor.

Dotarea școlilor cu aparatură tehnică se realizează la cererea acestora de către Comitetul școlar regional (al obșcinei). Un mare aport în înzestrarea unităților școlare cu astfel de aparatură îl dau comitetele de părinți și colectivele de profesori, care contribuie prin muncă și mijloace financiare la completarea acestor materiale și tehnici moderne.

În general, din lecțiile la care am asistat, din discuțiile purtate cu specialiștii metodiști de la Centrul de perfecționare din Titograd, în cadrul unei consfătuiri cu consilierii de regiuni și catedra de limbi străine de la Academia pedagogică de 2 ani din Nikșici, cît și cu o serie de profesori din școli, rezultă că toate cadrele didactice sînt convinse de eficiența sporită a laboratoarelor lingvistice și a mijloacelor tehnice, însă în mod practic, tehnicile moderne se utilizează încă în mică măsură în predarea limbilor străine, în R.S.I. Muntenegru.

Secția de planuri și programe, precum și cea de perfecționare din cadrul Direcției republicane a învățămîntului, caută căi mai eficiente cu privire la dotarea școlilor cu materiale didactice moderne, revizuirea programelor Academiei pedagogice și prelungirea duratei de instruire a profesorilor de limbi străine, precum și îmbunătățirea formelor de perfecționare a cadrelor didactice — antrenarea acestora în utilizarea tehnicilor moderne, cu orientare spre însușirea practică a limbilor. In acest scop, Direcția republicană a învățămîntului — prin secțiile de specialitate, pe baza unui studiu temeinic, cu participarea largă a celor mai bune cadre didactice din școli și universități — a întocmit un plan de perspectivă (pînă în 1980) cu privire la modernizarea învățămîntului la toate disciplinele, care vizează și predarea limbilor străine.

Lector univ. SIMION MORĂRESCU
I.C.P.P.D.-București

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scinteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Col. PCR

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 79

Simbătă 20 ianuarie 1973
16 pagini — 1 leu

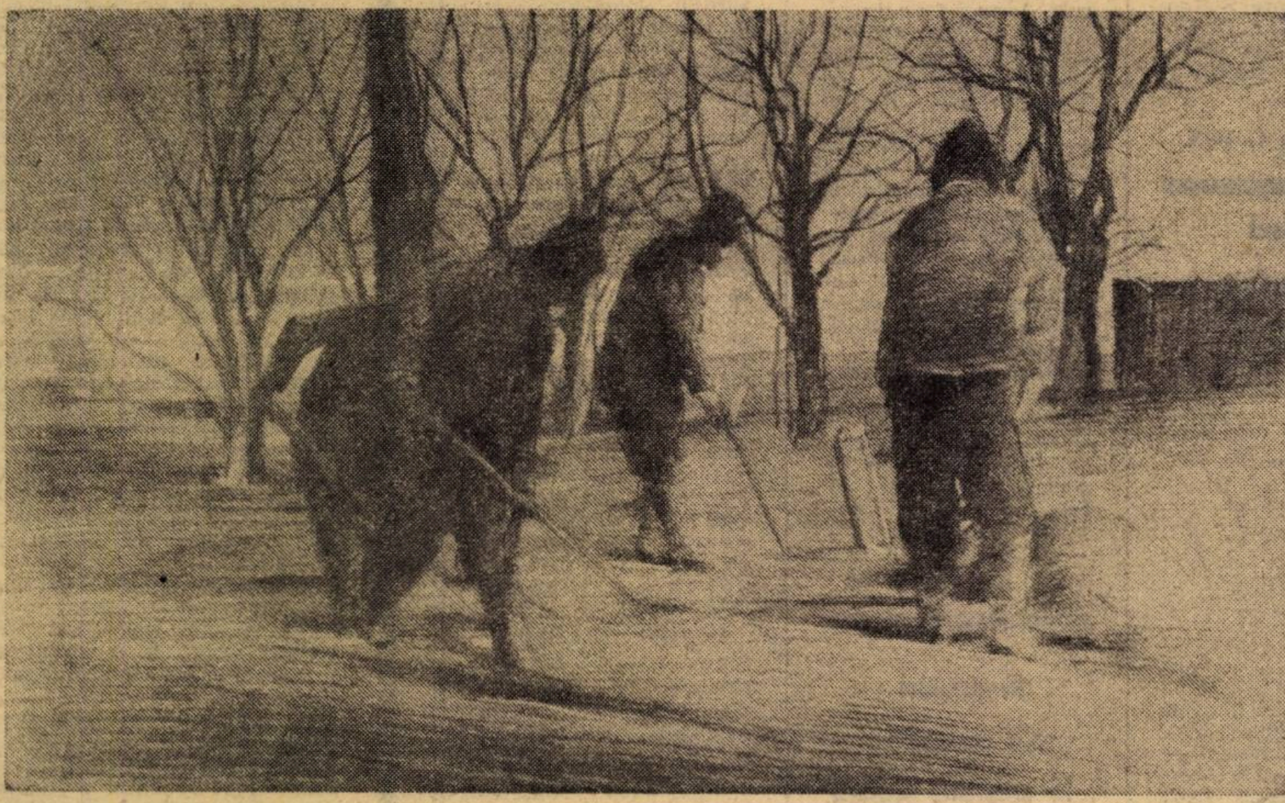

Luchian Muncitori

Resursele moral-educative ale muncii

Școala nu poate fi ruptă de cerințele dezvoltării economiei naționale. Ea pregătește cadrele necesare unei societăți multilateral dezvoltate cu o industrie și o agricultură structurată modern. Făuritorul de bunuri materiale trebuie să posede, potrivit cerințelor unei astfel de societăți, mobilitate, competență tehnică și științifică. Unde le va dobîndi mai bine dacă nu în procesul muncii ?! Aici va învăța să gîndească operativ și practic, aici va deprinde disciplina, perseverența, respectul și răspunderea pentru bunul obștesc. Muncii productive desfășurată în școală îi revine, în aceste condiții, rolul decisiv.

Creatoare de valori materiale, munca creează și modelează totodată personalitatea umană. Și dacă sînt vizibile în primul rînd niște rezultate imediate oarecum concrete, sînt altele mai subtile, care au repercusiuni decisive asupra personalității elevului, rezultante ale unui proces îndelungat, care necesită multă muncă educativă. Ținînd seama de aceasta, educarea prin muncă va avea în vedere nu pregătirea unui meseriaș care să devină un simplu executant, o mașină. Formarea priceperilor și deprinderilor pentru muncă trebuie să fie rezultatul unui proces în care educatorul va ține seama de particularitățile native ale individului, de aptitudinile sale și de cerințele societății. Făcîndu-l să înțeleagă semnificația socială a muncii, și, punîndu-l în situația să aibă trăiri afective pozitive față de muncă, vom forma la elev sentimentul datoriei, al răspunderii și al interesului pentru muncă. Elevul trebuie să știe că munca lui are o valoare reală, utilă. Mai este nevoie să arătăm cît de dăunătoare sînt improvizațiile, situațiile în care elevii sînt puși să facă treabă inutilă, numai pentru a se consuma orele destinate activităților practice ? Nu rareori am văzut elevi puși să transporte inutil materiale dintr-un loc în altul sau să deșurubeze niște piulițe pe care alți elevi, într-o oră anterioară, le înșurubaseră. Nu este vorba numai de pierderea de timp prețios, ci de deserviciile pe care le aducem muncii de educație. Ce vom forma în acest caz la elevi ? Dorința de a se sustrage de la muncă, de a pierde inutil timpul. Elevul trebuie pus de către educator în situații care să-l ducă la concluzia că munca este singura creatoare de valori materiale și spirituale atît pentru el, cît și pentru societate. Depinde de tactul pedagogului să găsească cele mai prielnice situații, pentru a ști să-l conducă pe elev spre o rezolvare pozitivă a situațiilor, pentru a-i sădi încrederea și convingerea elevului că munca în societatea noastră este baza progresului, că în ea omul găsește resursele celor mai mari satisfacții. Situațiile sînt numeroase și diferite în funcție de obiectul pe care-l predă profesorul.

În numeroase rînduri documentele de partid ne atrag atenția asupra necesității de a-l pregăti pe individ în concordanță cu cerințele societății de mîine. În acest context specializarea trebuie înțeleasă într-un sens mult mai larg. Calificarea într-un domeniu prea îngust îl pune pe individ în situația să nu-și poată manifesta din plin posibilitățile creatoare. Educatorului îi revine sarcina de a dezvolta la tineretul nostru dragostea pentru muncă, făcîndu-l pe fiecare să înțeleagă că în orice domeniu de activitate este necesar să-și aducă contribuția la dezvoltarea societății noastre. Este cel mai de seamă rol al educatorului de azi.

CORNELIA GIRMACEA

Mîini măiestre

Orice întrecere, orice expoziție a micilor artiști impresionează prin candoare, fantezie și ingeniozitate. Cu atît mai mult, cînd asemenea manifestări au un caracter național. La Bacău a avut loc de curînd expoziția-concurs „Mîini măiestre“, cuprinzînd cele mai reușite lucrări de sculptură ale pionierilor din țară. Încrustații, pirogravuri, cioplituri în lemn, executate cu talent și fantezie au făcut să vibreze de emoție pe orice vizitator. Arta pionierilor expozanți — sculuptura — vine din străfundurile istoriei, iar micii artiști, sub îndrumarea unor instructori pasionați, îi adaugă noi valențe. Mîinile acestor copii, mîini măiestre, asemenea păsărilor brâncușiene, sînt capabile să întruchipeze zboruri înalte din țărîna acestui pămînt dăruit.

De curînd au fost anunțați și cîștigătorii. Dar cîștigătorul prim este, fără îndoială, însuși poporul nostru, ale cărui tradiții străvechi nu sînt date uitării, ci continuate pe planuri mereu ascendente.

Pe marginea istoriei civilizației

In ultimii cinci ani, evident sub influența sociologiei, s-a pus în circulație părerea ca în școală să nu se mai predea, deocamdată, **istoria universală**, ci numai istoria civilizației. Nu este însă un consens general asupra conținutului noțiunii de civilizație. Uneori, cum fac arheologii preistoriei și numeroși filozofi ai culturii, se opune noțiunea de civilizație noțiunii de cultură, alteori, cele două cuvinte se acoperă, definind o singură noțiune !

După anumiți gînditori, civilizația ar cuprinde numai creațiile de ordin material ale omenirii, creațiile din domeniul științelor naturii și cele ale științelor cu caracter aplicativ, cum sînt agronomia, arhitectura, tehnicile de tot felul, economia politică, științele juridice, sociologia aplicată. In cazul lărgirii noțiunii de civilizație, pentru a cuprinde și creațiile din domeniul filozofiei și al artelor de tot felul, n-ar mai rămîne în afara istoriei civilizației decît creațiile de natură socială și politică. In felul acesta, în chip logic, formarea și evoluția statului ar fi excluse din sfera noțiunii de civilizație, ca și luptele claselor sociale, mișcările, răscoalele și revoluțiile, precum și războaiele dintre state.

Din analiza noțiunii de civilizație, ușor ne dăm seama că teza înlocuirii în școală a istoriei propriu-zise, adică a științei care cuprinde, în complexitatea lor, toate creațiile omenirii, atît pe cele social-economice, pe cele social-politice, cît și pe cele științifice și artistice, ia un aspect antiștiințific, antimarxist, căci vrea să înlăture lupta de clasă ca motor al dezvoltării societății întemeiate pe clase antagoniste și nu ține seama de faptul că, așa cum a arătat Lenin, politicul este economicul concentrat. **Formarea națiunii române și Revoluția de la 1848 în țările române** — probleme care vor forma obiectul a două prelegeri pe care le voi susține curînd la Radioșcoală, n-ar merita să fie cunoscute de ascultătorii emisiunilor Radioteleviziunii românești, pentru că însumează și noțiuni în afara conținutului istoriei civilizației?

Sau, poate, istoria civilizației cuprinde și social-politicul și nu desconsideră nici rolul personalității în istorie? În cazul acesta, de ce să se acopere cu un cuvînt asupra conținutului căruia există controverse, **civilizație**, vechea noțiune de **istorie**? Numai de dragul tautologiei?

Prof. univ. VASILE MACIU
membru corespondent
al Academiei
Republicii Socialiste România

ACCENTE

În sprijinul profesorilor de istorie

Casa corpului didactic, în colaborare cu Inspectoratul școlar județean Arad, are în plan editarea unor caiete metodice, pe specialități. Primul caiet de acest fel, intitulat „În ajutorul profesorului de istorie", cuprinde texte pentru clasele liceale, alese în conformitate cu programa școlară. Accentul se pune aici pe epoca istorică de pînă la unirea din 1918, în care documentele, pe lîngă faptul că multe erau redactate în limbi străine, nu au fost publicate în crestomații, iar accesul la ele este incomod și îngreuiat.

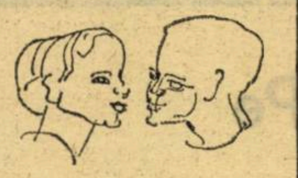

Profesorilor de istorie care predau la liceu, dar și celorlalți, li se aduce, astfel, un mare serviciu, deoarece fiecare lecție beneficiază de informații privind materialul cartografic, ilustrativ, documentar și bibliografic. Desigur că, dîndu-se elevilor un citat exact dintr-un document ce poate fi comentat mai apoi, se realizează mai multă eficiență.

Foarte bine sînt reprezentate prin documente lecțiile din manual despre epoca metalelor pe teritoriul României, evul mediu, dominația otomană etc. Printre documentele valoroase care se publică aici găsim : Diploma cavalerilor ioaniți, Tratatul dintre Dimitrie Cantemir și Petru I, Sentința de condamnare la moarte a lui Horia și Cloșca, Postulatele politice ale românilor ardeleni la dieta de la Cluj (1790—1791), Proclamația de la Padeș, Actul de la Adrianopol, Dispozițiile Regulamentului Organic, Proclamația de la Islaz ș.a.

Unor lecții mai dificile li se dau planuri tematice sintetice și recapitulative (Orînduirea comunei primitive, Orînduirea sclavagistă pe teritoriul patriei noastre).

Prin valoarea materialului informativ și documentar, autorii (prof. emerit Grigore Ștefan și prof. Valentin Diaconu) au oferit un auxiliar prețios colegilor lor.

Prof. ILICA ANTON

Procesul Caragiale-Caion

După cum se știe, faimosul proces a avut loc în 1902, fiind declanșat de acuzația de plagiat, adusă de un obscur publicist (C.A. Ionescu) — lui I. L. Caragiale Condamnat în martie 1902, pentru infamia sa, Caion este achitat însă, în iunie, același an, datorită unor sforării politice ale reprezentanților burgheziei, pe care marele scriitor a ironizat-o în întreaga sa operă. Procesul acesta nedrept a contribuit și el la autoexilarea dramaturgului, de mai tîrziu, dezgustat de moravurile unei societăți caricaturale.

La 70 de ani după consumarea acestui act de tristă aducere aminte, criticul Alexandru Oprea, directorul Muzeului literaturii române, ia lăudabila inițiativă de a rejudeca procesul, în cadrul instituției de cultură pe care o conduce. Astfel pe baza unui scenariu scris de Romulus Vulpescu, acuzația adusă lui Caragiale este repusă pe tapet. Firește, rolul preopinenților de acum șapte decenii este jucat de scriitori de astăzi, în frunte cu Șerban Cioculescu, alături de care participă Al. Oprea, Romulus Vulpescu Dan Deșliu, actorul și scriitorul Dinu Ianculescu, Diana Cristev, cercetătoare științifică, și alții.

Desigur, astăzi, i s-a făcut dreptate marelui clasic al literaturii noastre. Dincolo de echitatea verdictului însă, trebuie reținută semnificația rejudecării acestui proces : el s-a produs, ca act de cultură, în zilele noastre, ale societății socialiste, ca un profund omagiu adus literaturii, artei românești.

Dosarul revizuirii procesului Caragiale-Caion este publicat acum de Muzeul literaturii române, fiind astfel pus la dispoziția publicului cititor care dorește să-i cunoască istoria.

H.C.

Preocupări ale cercetării în medicina școlară

Cu prilejul unui recent simpozion, organizat de Uniunea societăților de științe medicale, și desfășurat la noua policlinică „Vitan" din Capitală au fost abordate importante probleme de medicină școlară și de psihopedagogie specială în cadrul unor cercetări interdisciplinare. S-au remarcat comunicările privind sindromul de nedezvoltare a vorbirii și compensarea lui funcțională, în care s-au analizat corelarea nedezvoltării vorbirii cu ansamblul proceselor de organizare și maturizare a sistemelor și funcțiilor cerebrale globale, subliniind corespondența acestui sindrom cu deficitul intelectual și cu ritmul lent de progres psihic și de achiziție lingvistică. Au fost analizate cele trei cauze ale nedezvoltării vorbirii — morbiditate prenatală, cauze perinatale și cauze dependente de mediu și educație. O pondere importantă a avut-o dezbaterea celor mai eficiente forme de recuperare, în perioada preșcolară, a copiilor, prin tratament medical și psihologoredic, astfel încît un procent cît mai mare din această categorie de copii să poată intra în colectivitatea școlară fără handicap.

Deosebit de interesante, și cu valoare practică, au fost și discuțiile despre rolul profilaxiei dentare pentru eliminarea unor cauze de scădere a randamentului școlar și despre modalitățile de sporire a eficienței acestei profilaxii.

Merite deosebite în orientarea dezbaterilor către această tematică importantă, dar insuficient abordată în simpozioanele medicale din ultima perioadă, au conducătorul științific al acestei manifestări, prof. dr. docent Victor Ciobanu, și organizatorul și gazda simpozionului, dr. Al. Mătasă.

H. LEREA

Acțiuni consacrate aniversării Unirii Principatelor Române

La 24 ianuarie se împlinesc 114 ani de la Unirea Țării Românești cu Moldova, eveniment cu profunde semnificații în istoria și viața poporului nostru, în procesul de formare și dezvoltare social-economică a Romaniei moderne.

Sărbătorirea acestui eveniment în școli constituie un prilej de evocare a luptelor duse de masele largi populare pentru înfăptuirea unității naționale și contribuie la educarea elevilor în spiritul patriotismului și internaționalismului socialist, la cultivarea sentimentelor de mîndrie și demnitate națională, de încredere și atașament față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, consacrată făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În vederea aniversării zilei de 24 Ianuarie, conducerile școlilor, împreună cu organizațiile de pionieri și U.T.C., sub conducerea organizațiilor de partid, vor organiza adunări festive dedicate aniversării Unirii Principatelor Române, urmate de programe artistice. Cu acest prilej, vor lua cuvîntul cadre didactice, istorici, publiciști, activiști de partid și de stat, care vor evidenția contribuția maselor populare la înfăptuirea Unirii, vor evoca figuri de patrioți și cărturari care au militat pentru Unire.

Programele artistice vor cuprinde recitări, piese de teatru și lucrări muzicale din repertoriul național, dansuri populare. În cadrul acestor programe se va cînta și juca „Hora Unirii".

De asemenea, în săptămîna premergătoare zilei de 24 Ianuarie 1973, orele de istorie, de limba și literatura română, de limba și literatura modernă, vor sublinia semnificația acestui eveniment pentru istoria patriei. Se va organiza vizitarea, în funcție de posibilitățile de transport, și de către elevii din alte localități, a Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România, a Muzeului Unirii din Iași, a muzeelor județene, precum și a unor monumente, locuri și case memoriale legate de actul Unirii, de viața și lupta unor personalități care au contribuit la înfăptuirea acestui deziderat național. Revistele școlare, stațiile de amplificare din școli, cercurile de istorie și științe sociale, societățile științifice ale elevilor vor reflecta, la rîndul lor, evenimentul.

PRO ȘI CONTRA

Pe marginea unor critici

Referitor la articolul „Inconsecvențe și neconcordanțe în manualul de geometrie al clasei a VII-a" (prof. Gheorghe Berinde și prof. Fedor Marusceac), apărut în nr. 72 din 2 decembrie 1972 al publicației noastre, am primit de la prof. A. Hollinger, autorul manualului, o scrisoare de răspuns, din care în virtutea dreptului la replică și conform dorinței exprimate de semnatar, reproducem partea a doua.

La punctul 1 se critică faptul că în manual nu se explică ce înseamnă o dreaptă exterioară unui cerc și o secantă a unui cerc. Socot că acest lucru nu este neapărat necesar. Oricine știe că „exterior" înseamnă „afară"; cît despre cuvîntul „secantă", elevii îl cunosc din clasa a VI-a, de la tema „Unghiuri formate de drepte tăiate de o secantă". Este adevărat că era mai bine dacă la locul potrivit se adăuga: „În acest caz se spune că dreapta este exterioară cercului" respectiv : „o secantă a cercului". Dar care este inconsecvența sau neconcordanța?

La punctul 2, enunțul: „Un unghi înscris în cerc este egal cu jumătatea arcului cuprins între laturile sale" este calificat ca inexact. Chestiunea a fost discutată pe larg la timpul său, cînd manualul era în manuscris. Evident, nu este vorba de egalitate în sens de congruență, ci de faptul că cele două mărimi au aceeași măsură (cu condiția să se adopte unități de măsură corespunzătoare). Sensul acestei egalități este explicat în manual înainte de acest enunț (pag. 183): „Dat fiind că atît unghiul, cît și arcul se măsoară în grade, minute și secunde, vom spune că un unghi este egal cu un arc cînd au aceeași măsură...". Cred că este clar. Poate că autorii articolului ar prefera formularea : măs M = măs AB / 2.

Dacă adoptam această formulare, ei ar fi fost îndreptățiți să vorbească de inconsecvență, căci, cel puțin în notația uzuală, nu se folosește cuvîntul măsură (măs). Toată lumea scrie, de exemplu, AB = 5 (cm) și nu s-a găsit nimeni să califice această formulare ca inexactă pe motiv că un segment (AB) nu poate fi egal cu un număr (5). Oricine înțelege că AB reprezintă aici nu un segment, ci măsura lui. Tot așa, cînd se spune că pentru a afla aria unui dreptunghi se înmulțește baza cu înălțimea și se scrie, de exemplu, S = AB.BC, se înțelege că se înmulțesc măsurile celor două segmente, nu segmentele, dar nu se scrie S = măs AB. măs BC. A fi consecvent înseamnă a alege una din două. Sau se scrie măs Â = măs BC/2 și atunci trebuie scris la aria dreptunghiului S = măs AB. măs BC (și analog la toate formulele care privesc ariile și volumele) sau entitatea geometrică și măsura ei se notează la fel și atunci simbolul „măs" nu se folosește nicăieri. Or, formule pentru arii și volume sînt multe și la ele nu se obișnuiește a se folosi simbolul „măs". Pentru a fi consecvent, nu am folosit acest simbol nici la teorema incriminată.

Este drept că notațiile moderne, care au început să pătrundă și în manuale, înlătură complet aceste ambiguități, dar despre aceasta autorii articolului nu pomenesc nimic.

Mai menționez un fapt ciudat. În articol se scrie „Acest capitol este ilustrat prin două figuri 35, a doua fiind confuză și fără nici o explicație". Dar aceste figuri nu au nimic comun cu unghiul înscris, ele se referă la tema precedentă! Autorii menționează și faptul că ambele figuri poartă același număr — ceea ce este într-adevăr o neconcordanță sau o inconsecvență gravă!

În articol se critică faptul că am schimbat ordinea temelor „aria triunghiului" și „aria paralelogramului", ceea ce „n-ar constitui o gravă eroare" — ce indulgență! și se cere să scot exercițiul 62 de la pagina 288. Lucrurile stau astfel: în cele mai multe cărți se dă demonstrația următoare. Fiind dat un paralelogram ABCD, în care unghiul A este ascuțit, se duc din D și C perpedincularele DE și CF pe dreapta AB (baza). Dacă punctul E cade între A și B, se suprimă triunghiul ADE și se adaugă triunghiul CBF. Prin aceasta paralelogramul se transformă într-un dreptunghi care are aceeași bază și aceeași înălțime cu el, deci... Această demonstrație nu mai este corectă dacă punctul E cade nu pe bază, ci pe prelungirea ei. Ca demonstrația să fie completă, trebuie considerat și acest caz de figură, ceea ce complică lucrurile. Pentru a evita această dificultate, am schimbat ordinea temelor, tratînd întîi

Prof. emerit A. HOLLINGER

(Continuare în pag. a 15-a)

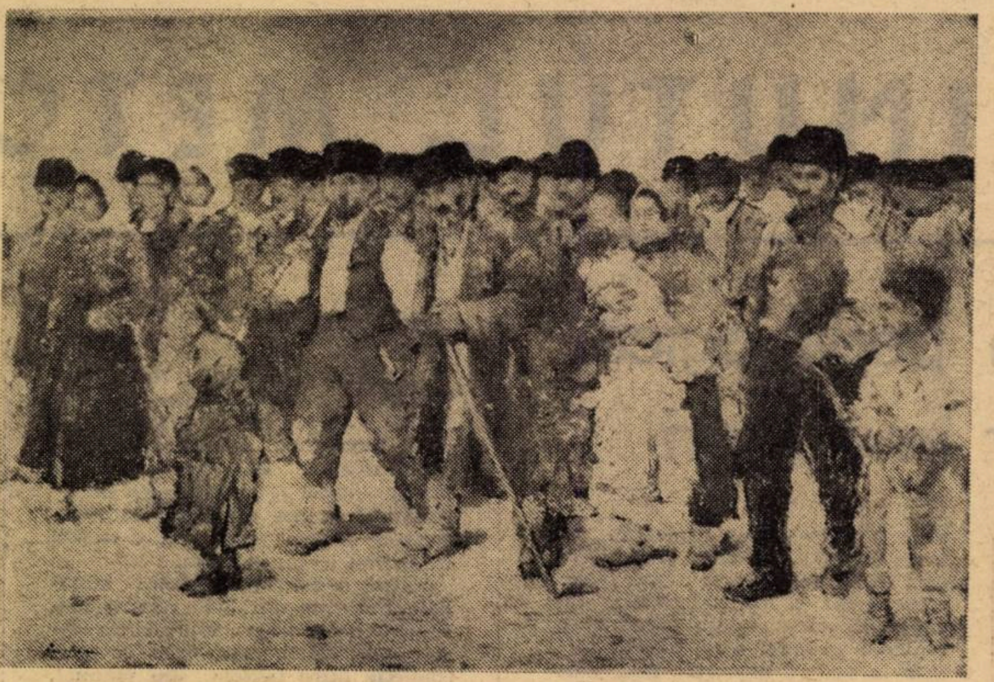

La împărțit porumb

Luchian

Perspectivele liceului de cultură generală

Într-o epocă de înaltă și precisă specializare, într-un stat ca al nostru în plină dezvoltare industrială, unde există o vie cerere de cadre tehnice, mai ales medii, cum își poate motiva existența și utilitatea socială liceul de cultură generală, ale cărui lacune privind funcționalitatea sa concretă au fost unanim semnalate ?

Pentru adaptarea liceelor teoretice noilor cerințe au fost aplicate anumite măsuri, începînd cu echilibrarea rețelei școlare, cu realizarea unor unități de profil sau cu clase speciale și terminînd cu racordarea lor la producție, printr-o însușire în paralel a unei meserii, în vederea unei mai facile integrări a absolvenților.

Alături de muncitori, tehnicieni, ingineri, arhitecți, medici, agronomi, zootehnicieni, contabili și planificatori, pe care în viitor îi vor forma cu precădere școlile profesionale și liceele de specialitate corelative facultăților de profil, sau de sportivi, coregrafi, pictori, muzicieni, crescuți la licee corespunzătoare, societatea are nevoie și de cercetători în domeniul lingvisticii, teoriei, criticii și esteticii literare, al istoriei și filozofiei, de juriști, profesori de discipline științifice și umaniste care vor proveni cu prioritate din secțiile liceelor de cultură generală, legate, la rîndul lor, de facultățile corespunzătoare. În aceste condiții, dacă liceele de specialitate, profilate pe principalele ramuri de producție sau de interes social, vor crea în special cadre necesare economiei și industriei, liceele de cultură generală vor pregăti cu precădere cadre necesare diferitelor compartimente ale culturii.

Cui vor fi destinate în viitor aceste licee de cultură generală ? Cred că pe măsură ce orientarea școlară și profesională va cîștiga teren și își va întări caracterul științific prin intermediul laboratoarelor psihologice școlare, liceul de cultură generală va trebui recomandat elevilor cu înclinații vădite spre munca de cercetare, celor cu evidente aptitudini științifice sau literare, motivate prin capacitatea intelectuală și rezultate concrete. Astfel de delimitare mi se pare necesară întrucît pentru ceilalți elevi există posibilități largi și foarte variate : licee de specialitate, licee de muzică, de arte plastice, de coregrafie, de sport, școli profesionale (pe care le vor urma absolvenții clasei a X-a a școlii generale). Firește însă că pentru aceasta se cere o atentă decelare a capacității intelectuale, a tipului aptitudinal și a categoriei de interese a fiecărui elev în parte.

Pentru a răspunde unor factori specifici ai dinamicii societății moderne, cum ar fi rapidul progres tehnico-științific care conduce la necesitatea începutului de specializare chiar pe băncile școlii, mi se pare extrem de necesară diversificarea mai accentuată a studiului în liceu. Un liceu în care se preconizează trei secții de profil — ce e drept, însă, slab diversificate — nu poate cultiva destul de eficient aptitudinile și nu poate oferi puncte de reper mai sigure pentru orientarea profesională.

O soluție practică binevenită este crearea unor clase speciale (de matematică, fizică, chimie, biologie, bio-chimie, limbi străine) în interiorul unor școli. Ar fi de preferat, poate, acestui mic nucleu insular de specializare (în fond experimental) și alte soluții mai generale, cum ar fi conturarea mai puternică a profilului celor trei secții, trecerea la învățămîntul pe grupe de obiecte afine alese de elevi în raport cu aptitudinile și interesele lor și în strînsă conexiune cu profilul secției universitare pe care aceștia intenționează s-o urmeze, crearea de licee de cultură generală integral profilate (de chimie, de fizică, de matematică, de literatură etc.).

Oare această specializare dictată de evoluția multilaterală a societății noastre și impusă de racordul mai strîns care va trebui să existe între învățămîntul liceal, cel superior și producție nu va afecta însăși menirea acestui gen de licee, aceea de a oferi elevilor un orizont de cultură generală ? La prima vedere obiecția ar părea întemeiată. Însă un liceu teoretic modern va opta pentru ideea de profunzime și de precizare a intereselor intelectuale și nu pentru o cultură generală difuză, concepută ca un evantai de noțiuni superflue din toate domeniile de activitate. **Cultura generală credem că va fi asigurată de prezența unor discipline comune tuturor secțiilor (limba română, două limbi străine, științele sociale, istoria patriei), de sistemul conexional în care vor fi incluse toate obiectele de profil pentru evitarea îngustării canalului de cunoaștere, prin completarea cunoștințelor în cadrul unor forme facultative de activitate în afara orelor de curs și prin autoinstruirea prin mijloace audio-vizuale moderne.**

În această nouă situație, corecta orientare profesională și selecția riguroasă a elevilor va pune într-un alt context și sistemul de admitere în facultățile organic legate de profilul acestor licee și alimentate prioritar de absolvenții acestora (filologie, drept, filozofie, biologie, fizico-matematici, chimie pură etc.).

În etapa actuală însușirea în paralel a unei meserii pentru a asigura tuturor absolvenților un loc util, facilitează integrarea socio-profesională a absolvenților de liceu de cultură generală în raport cu performanțele obținute. În vederea sporirii eficienței și funcționalității sociale a acestui tip de liceu, s-ar putea preconiza și o serie de activități practice mai organic legate de profilul secțiilor și de viitoarea profesiune a absolvenților (expediții bio-geografice, cercetări psiho-sociologice, lucrări de arheologie, epigrafie, biblioteconomie, ergonomie, de laborator, operații cu mașini cibernetice etc. etc.), unele din aceste lucrări putînd căpăta un caracter productiv și utilitar.

Sîntem convinși că documentele de partid, indicațiile date personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca și măsurile luate de Ministerul Educației și Învățămîntului pentru modernizarea școlii vor asigura liceului de cultură generală rolul și linia de perspectivă cele mai potrivite etapei istorice prin care trece societatea românească.

Prof. TUDOR OPRIȘ
Liceul „Gh. Lazăr"
București

Învățămîntul – „întreprindere" prospectivă

Convorbire cu conf. univ. ACULIN CAZACU

— Ce loc atribuiți învățămîntului în societatea contemporană ?

— Consider că învățămîntul este una dintre cele mai mari întreprinderi dintr-o societate, nu numai fiindcă tratează știința contemporană în concepte și termeni specifici întreprinderilor, dar și pentru amplitudinea forțelor pe care le angajează, precum și pentru faptul că produce forță de muncă. Învățămîntul este o imensă industrie de un tip deosebit — luînd, firește, termenul de industrie într-un sens foarte larg.

— În aceste condiții, conducerea învățămîntului trebuie să fie tratată în termenii conducerii proceselor de tip industrial.

— Conducerea, ca imperativ al societății noastre socialiste, înseamnă organizarea adecvată legității obiective și perspectivelor dezvoltării societății noastre. Conducerea este o chestiune de concepție, de organizare adecvată imperativelor legice ale societății în care trăim. Pentru învățămînt, ca și pentru alte domenii ale vieții sociale, ea mai înseamnă elaborarea largă a perspectivelor pe termen lung ale dezvoltării, implicit a strategiei și programului atingerii obiectivelor de perspectivă. Acest aspect angajează latura prospectării învățămîntului pentru orice dezvoltare condusă organizat.

— Învățămîntul este, deci, prin firea lucrurilor, • intreprindere prospectivă. Și, în aceste condiții...

— El trebuie să fie condus în lumina efectelor sale de viitor. Aceasta presupune integrarea nemijlocită a cercetării științifice în învățămînt și conlucrarea sistematică a învățămîntului cu producția. Atribuim aici producției sensul larg de producere de bunuri materiale și spirituale (facultățile umaniste, de exemplu, formează specialiști care se ocupă de producerea de bunuri spirituale). Realizarea armonios organizată a triunghiului învățămînt-cercetare-producție, teză extrem de modernă, prezentă în documentele de partid, ca o sinteză a dezvoltării pe plan mondial, trebuie să-și găsească expresie fermă în realitatea noastră socială. Vreau să spun că trebuie să depășim stadiul dezideratelor și să trecem la organizarea activității în lumina acestui triunghi. Învățămîntul nu este un bun de consum, ci o forță de producție.

— În ce măsură activitatea de control, desfășurată de inspectoratele școlare, poate contribui la realizarea obiectivelor învățămîntului ?

— Intr-o foarte mare măsură. Dar această contribuție nu se află deocamdată la înălțimea așteptărilor. În primul rînd, fiindcă adeseori controlul este conceput ca o operație care angajează evidențe birocratice: dacă ai plan de lecție, dacă participi la activitatea comisiei metodice. dacă s-au ținut ședințele consiliului profesoral, dacă, dacă... Deci, de multe ori, controlul se orientează spre aspecte formale. Or, avem nevoie de un control care să sesizeze nu numai măsura îndeplinirii sarcinilor de către cadrele didactice, ci care să stimuleze creativitatea.

— Aceasta este și orientarea actuală în învățămîntul nostru.

— Niște lucruri au și început să se contureze. În domeniul controlului, nu trebuie să se aștepte niște normative. Ministerul Educației și Învățămîntului a și început să-l conceapă ca pe un organ de concepție care, cu ajutorul cercetării, realizează concepția învățămîntului, lăsînd cîmp larg responsabilității politice și morale a activității județelor, lăsînd posibilitatea ca, pe baza însușirii concepției generale a învățămîntului, să-și elaboreze o concepție proprie. Pentru asta, cred eu, trebuie să existe nu numai un corp de control de inspectori specializați ai învățămîntului, ci și un autocontrol de tip comunitar realizat de echipe de cadre didactice. Așa cum funcționează forme de control obștesc și în alte organizații. De ce să nu avem încredere în responsabilitatea cadrelor didactice și să nu le angajăm în forme de control la nivel interșcolar în raza teritorială a aceluiași județ ? Totodată, acest tip de autocontrol guvernat de o concepție generală asupra învățămîntului ar genera o cristalizare a schimbului de experiență.

OCT. BUZESCU

CONŢINUTUL, METODICA

Din practica pedagogică a viitorilor învăţători

Rîndurile care urmează se referă exclusiv la felul cum este organizată practica pedagogică a viitorilor învăţători pe lîngă şcolile de aplicaţie la „Istoria patriei". Această intervenţie este determinată de dorinţa de a duce anumite îmbunătăţiri modalităţilor folosite actualmente. Mai înainte, să schiţez pe scurt modul în care elevii anului V (viitorii învăţători) obişnuiau — iar unii dintre ei obişnuiesc şi acum — să facă analiza lecţiei la care au asistat. După ce elevul care a ţinut lecţia a făcut o autoanaliză, urmează la cuvînt asistenţa. În general, cele spuse de fiecare elev nu ies dintr-un anumit şablon, care cuprinde cîteva idei : „propunătorul a avut o atitudine justă faţă de elevi" ; „planul a fost respectat de propunător"; „colegul a folosit materialul intuitiv" ; ‚a activizat clasa" ; „a notat just pe cei chestionaţi" etc., formule neilustrate de vreun exemplu concret. În felul acesta se proceda şi cînd se analizau lipsurile semnalate în lecţia predată. Procedeul prezintă evidente insuficienţe metodice. El nu completează cunoştinţele celor care asistă la lecţii. S-a ajuns la situaţia — verificată de nenumărate ori — că un elev putea să facă diferite critici colegului său care ţinuse lecţia fără să fi fost atent la lecţia respectivă. Mi-am dat seama de deficienţele care rezultă din practicarea acestui procedeu şi am căutat să găsesc o altă soluţie, care să ducă la antrenarea şi activizarea întregii grupe pe tot parcursul lecţiei. Am pornit de la o lecţie ţinută în cadrul „metodicii predării istoriei", în care, în prealabil, am indicat elevilor reperele pe care să le aibă în vedere atunci cînd vor trece la analiza lecţiei. Am trecut apoi în mod practic la demonstrarea celor spuse la lecţie. Înaintea discuţiei propriu-zise, am precizat că reperele pe care le-am indicat să le aibă în vedere urmăresc desprinderea unor concluzii practice, de metodologie, în activitatea lor de viitor. Astfel, la lecţia „Războiul ţărănesc din Transilvania condus de Gheorghe Doja", ţinută la începutul lunii decembrie anul trecut la una din clasele a IV-a, discuţiile s-au grupat în mod principal în jurul a două probleme, şi anume folosirea hărţii în orele de istorie — pe de o parte — şi legătura care se poate stabili de către învăţător între cunoştinţele predate la lecţie şi filmul artistic utilizat în lecţie, pe de altă parte. (În cazul nostru era vorba de filmul „Sentinţa"). La discuţii a participat aproape întreaga grupă, discuţiile folosind profesorului metodist şi ca un prilej pentru a face anumite precizări în ceea ce priveşte cultura generală pe care trebuie să o aibă învăţătorul. Consider că utilizarea unei asemenea analize la lecţiile de istorie, pe anumite momente ale orei şi nu prin privirea lecţiei în ansamblu — aşa cum se proceda pînă acum — asigură o mai mare eficienţă practicii pedagogice a viitorilor învăţători. Ea permite profesorului să cunoască mai bine grupa de elevi practicanţi atît sub raportul volumului de cunoştinţe asimilate, cît şi sub cel metodologic.

Prof. LUCA MANCIU
Liceul pedagogic, Cluj

Modernizarea predării limbii engleze

Cu puţin timp în urmă am propus acest subiect de discuţie profesorilor : Roxana Kerestely, Rodica Gruia, Vera Marinescu, Sanda Florea şi Cornelia Bobocescu de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală, nu pentru că subiectul ar fi la modă, ci pentru că la acest liceu s-au obţinut rezultate foarte bune în însuşirea limbii engleze, mai ales după înfiinţarea laboratorului fonic

— Ce înţelegeţi prin modernizarea predării limbii engleze ?

M. V. : — În nici un caz o absolutizare a rolului tehnicii (mijloace audio-vizuale), ci un ansamblu de operaţii privind conceperea şi desfăşurarea lecţiei într-un spirit modern.

— Aţi putea explica, folosind un exemplu ?

M. V. : — O lecţie bună din manualul de clasa a X-a, **„John has a cold"** (Ion a răcit) poate fi predată într-un stil perimat, sub forma unei simple lecturi, sau, într-un stil modern, sub forma unui dialog antrenant, într-o situaţie presupusă ca fiind reală.

— Cred că am putea stabili trei direcţii de modernizare : a metodicii, a manualului şi a aparatajului (magnetofon, film, epidiascop, picup). Ne-ar interesa — pe mine şi pe ceilalţi colegi profesori — să ştim ce metode de predare folosiţi în condiţiile laboratorului fonic ?

K. R. : — Metodele diferă în funcţie de caracteristicile grupelor cu care lucrezi. În principal există două tipuri. La o grupă mai slabă, ordinea operaţiilor e următoarea : se scrie întîi textul pe tablă, se ascultă banda, dacă e necesar se traduce, se reproduce de către toţi elevii, se şterge tabla şi se închid caietele, se reascultă banda în ritm lent, se reproduce apoi, la fixare, se reascultă banda în ritm normal. La o clasă foarte bună textul nu se mai scrie (folosim **comprehension text** — text de recunoaştere) : se ascultă banda prima oară în ritmul normal al vobirii curente, a doua oară mai rar şi cu pauze, a treia oară se repetă cu pauze şi elevii scriu pe maculator ceea ce înţeleg (un fel de dictare prin magnetofon). apoi un elev trece la tablă şi scrie textul aşa cum l-a luat după dictare pentru ca toată clasa să poată compara textele şi să efectueze corectura. În final, se revine la reproducerea textelor în ritmul normal al vorbirii. Prin această metodă se fac exerciţii complexe de pronunţie, ritm şi scriere.

— În cazul unor astfel de lecţii de laborator o problemă o constituie imprimările de calitate, cu o pronunţie fonetică impecabilă.

G. R. : — Aveţi dreptate. Oricît ne-am strădui, noi nu putem vorbi ca un englez veritabil. Aşa că recurgem la cele mai diverse surse : Universitate, Institutul de lingvistică, I.C.P.P.D. şi, în special, la textele înregistrate de profesori la cursurile de vară de la Sinaia.

B. C. : — Pentru a se facilita contactul elevilor cu limba vie ar trebui să existe benzi înregistrate de specialişti. Singurul curs **Eckersley** pe care îl avem la îndemînă este insuficient.

— Metodica predării a fost „revoluţionată" în special datorită mijloacelor audio-vizuale, care fac posibilă învăţarea intensivă a unei limbi străine. Însă nu toate orele din programă (mai ales cele de literatură) se pot desfăşura în laborator şi atunci profesorul e nevoit să-şi ţină lecţia în clasă.
Există o discrepanţă între metodele moderne din laborator şi metodele tradiţionale folosite în clasă ? Sau, altfel spus, există o contradicţie între textele din manual, predate sub formă de expunere, şi obligativitatea de a se însuşi o limbă vie, actuală (English of Today) ?

F. S. : — Cred că nu toate textele sînt potrivit alese. Sînt puţine lecţii de conversaţii, or **„Every day topics"** se poate învăţa numai prin conversaţie. Aşadar, se cere o revizuire a manualului şi, implicit, a cantităţii şi a calităţii textelor.

M. V. : — Manualele de literatură engleză pentru clasa a XII-a se opresc în jurul anului 1930. Dacă s-a predat literatura veche (**Beowulf**, în Old English), de ce nu s-ar preda şi literatura contemporană ?

— Şi ce propuneţi ?

M. V. : — În primul rînd, o sincronizare a manualului cu literatura şi viaţa actuală. Apoi, să se editeze materiale de informare, lecturi suplimentare, antologii, o istorie a literaturii engleze pentru elevii de liceu şi, poate, cîteva abonamente la ziare şi reviste.

— Ştiu că la liceul dumneavoastră există clase cu profil de matematică şi fizică. Pentru aceste clase credeţi că manualele „acoperă" necesarul de termeni tehnici ?

K. R. : — Din moment ce elevul şi-a însuşit structurile gramaticale de bază, el poate să-şi completeze cu uşurinţă vocabularul, mai ales că termenii tehnici au o provenienţă latină şi sînt de circulaţie internaţională. Totuşi, avem posibilitatea să folosim şi alte materiale adecvate, ca, de pildă : primele şase lecţii introductive din manualul inginerului, sau o carte recentă **Physics for Entertainment.** La solicitarea cîtorva elevi care se pregătesc pentru examenul de admitere la A.S.E., am făcut lecţii suplimentare cu texte de specialitate tipărite în engleză : Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Conferinţa Naţională a Partidului şi volumul şase din seria de „Opere".

— Ce măsuri întrevedeţi pentru modernizarea predării şi din punct de vedere tehnic ?

K. R. : — Sperăm ca în laboratorul fonic fiecare pupitru să fie dotat cu un magnetofon pentru ca elevii să poată lucra individual ; apoi, am dori să existe un stoc de filme didactice realizate de „Animafilm" sau „Al. Sahia", cu sprijinul specialiştilor, filme care să permită cu adevărat predarea limbii engleze prin metode şi mijloace moderne audio-vizuale.

EMIL CILANU

Liceul Nr. 32 din Capitală : Activităţi la clasa I

Predarea simultană la clasele I—IV

Activitatea de perfecţionare a personalului didactic se înscrie în contextul preocupărilor conducerilor de şcoli din întreaga ţară şi, evident, preocupă îndeaproape fiecare cadru didactic din comuna Vultureni-Bacău. În acest cadru se înscrie şi manifestarea ştiinţifică din ziua de 26 noiembrie 1972, cu participarea celor 19 învăţători, care s-a axat pe problematica modernizării predării gramaticii la clasele I—IV. S-a ţinut o lecţie deschisă la clasele I—IV (învăţător Pavel Savel), un simpozion („Metode şi procedee moderne folosite de învăţători în predarea gramaticii la clasele I—IV"), urmat de aplicaţii practice, analiza gramaticală a unui text pentru clasa a IV-a. Participanţii la discuţii au arătat că, în condiţiile muncii simultane, întîmpină unele greutăţi, pentru că timpul pe care îl au la dispoziţie pentru a lucra cu fiecare clasă nu le este suficient pentru aplicarea consecventă a metodelor şi procedeelor moderne care se impun în etapa actuală. De asemenea, au criticat faptul că revistele de specialitate se preocupă rar de tratarea problemelor legate de activitatea simultană, materialele care apar fiind dedicate aproape exclusiv muncii normale. Facem specificarea că toţi cei 19 învăţători din comuna noastră lucrează simultan la 2 sau la 4 clase. Ţinînd seama că în ţară sînt multe şcoli cu astfel de condiţii, se impune ca revistele de specialitate să trateze mai pe larg probleme legate de predarea în condiţiile muncii simultane în lumina noilor sarcini care stau în faţa învăţămîntului.

Prof. EMIL PAUL
Şcoala generală, comuna Vultureni,
jud. Bacău

ŞI TEHNOLOGIA INSTRUIRII

Biologia în liceul pedagogic

În actualul plan de învăţămînt al şcolii generale, ponderea ştiinţelor biologice prin obiectele „Cunoaşterea mediului inconjurător“ şi „Cunoştinţe despre natură şi om“ a crescut la cîte o oră pe săptămînă la toate clasele I—IV, faţă de numai o oră la clasa a IV-a cît prevedea vechiul plan. S-a ţinut astfel cont de importanţa crescîndă a ştiinţelor biologice în formarea generaţiei de mîine.Rezultă de aici, în mod firesc, cerinţele sporite şi în pregătirea metodică şi de specialitate a viitorilor învăţători in acest domeniu. Noul plan de învăţămînt al liceului pedagogic nu reflectă însă aceste cerinţe, ci, din contră, apare o contradicţie vădită între acestea şi reducerea ponderii ştiinţelor biologice faţă de vechiul plan.

Vechiul plan de învăţămînt al liceelor pedagogice prevedea studierea ştiinţelor biologice în anii I—II şi V ai secţiilor de educatoare şi în anii I—V ai secţiilor de învăţători, întregite de obiectele „Agricultura“ şi „Metodica predării ştiinţelor biologice la clasele I—IV“. In felul acesta, se asigura o temeinică pregătire de specialitate a absolvenţilor prin formarea şi fundamentarea concepţiei ştiinţifice despre natură, despre fenomenele biologice, precum şi o pregătire metodică conform cerinţelor învăţămîntului modern. Aceste cunoştinţe se aplică în cadrul practicii pedagogice în lecţii model şi de probă, îndrumate de profesorul de biologie în calitate de metodist, asigurîndu-se astfel o eficienţă sporită a acestor activităţi.

În noul plan de învăţămînt al liceelor pedagogice se prevede studiul ştiinţelor biologice numai în anul III al secţiilor de educatoare (Anatomia şi fiziologia omului) şi în anii IV şi V ai secţiilor de învăţători (Anatomia şi fiziologia omului, respectiv Biologia generală). Trebuie menţionat însă că în ceea ce priveşte studiul ştiinţelor biologice, liceele pedagogice nu pot avea un tratament egal cu liceele de specialitate, deoarece ştiinţele biologice fac parte din obiectele de specialitate, contribuind în mod direct la pregătirea absolvenţilor pentru predarea ştiinţelor biologice la clasele I—IV ale şcolii generale.

Se naşte întrebarea : cînd vor dobîndi viitorii învăţători cunoştinţe despre roci, plante, animale, despre probleme actuale ale ocrotirii mediului înconjurător etc. ? În clasele V—VII ale şcolii generale ? În ce situaţie se vor afla însă seriile care, datorită schimbării programei de ştiinţe biologice la şcoala generală (fără programă de tranziţie), n-au studiat botanica sau zoologia nici în aceste clase ?

Biologia generală se bazează pe cunoştinţele din celelalte discipline biologice. Este de neconceput studiul legilor celor mai generale ale materiei vii bazat pe cunoştinţele pe care elevii le-au dobîndit cu 6, 7 sau chiar 8 ani în urmă şi pe care le-au uitat, pentru că în primii 3 ani ai liceului pedagogic n-au mai venit în contact cu ele.

În liceul de cultură generală se pune în aplicare o programă nouă pentru ştiinţele biologice, concepută după criterii moderne. Aceasta prevede şi un număr sporit de lucrări practice care familiarizează elevii cu unele metode de cercetare în domeniul biologiei, le formează priceperi şi deprinderi în efectuarea unor experienţe, în alcătuirea unor colecţii biologice etc. Toate acestea ar fi de mare importanţă în special pentru elevii liceului pedagogic de învăţători, deoarece studiul ştiinţelor biologice la clasele I—IV ale şcolii generale se bazează în primul rînd pe observaţii şi experienţe. Cum vor putea efectua viitorii învăţători aceste experienţe, dacă nu le-au efectuat niciodată din lipsă de ore destinate acestui scop ? Elevii liceului pedagogic se recrutează în majoritatea lor din mediul rural, unde dotarea laboratoarelor în multe cazuri încă nu este la înălţimea cerinţelor. Din constatările noastre a rezultat că puţini din ei au lucrat vreodată la un microscop, mulţi din ei îl văd pentru prima dată în liceul pedagogic.

Experienţa a dovedit că lecţiile de ştiinţe biologice la şcoala generală se numără printre lecţiile cele mai dificile. Acestea datorită interesului deosebit pe care îl manifestă elevii la această vîrstă pentru cunoaşterea naturii înconjurătoare. Învăţătorul trebuie să posede cunoştinţe temeinice pentru a putea satisface şi dezvolta aceste interese atît în cadrul lecţiilor, cît şi al multiplelor activităţi extraşcolare care se desfăşoară în mijlocul naturii.

Ne întrebăm care au fost argumentele scoaterii din noul plan de învăţămînt al liceelor pedagogice de învăţători a „Metodicii predării ştiinţelor biologice la clasele I—IV“, fără a exista posibilitatea includerii acestor noţiuni în predarea unei discipline biologice, aşa cum se indică pentru geografie şi istorie? (Anatomia şi fiziologia omului sau Biologia generală nu oferă această posibilitate).

În noul plan de învăţămînt al liceelor pedagogice de învăţători se asigură pregătirea de specialitate şi metodică a absolvenţilor pentru toate obiectele care se predau la clasele I—IV ale şcolii generale. De ce numai pentru ştiinţele biologice, nu?

Cum se va putea asigura în aceste condiţii pregătirea viitorilor învăţători pentru predarea ştiinţelor biologice la clasele I—IV, discipline care necesită în primul rînd o concepţie biologică bine formată, cît şi cunoştinţe temeinice de specialitate şi metodică ?

Este neîndoielnic că aceste probleme necesită o rezolvare neîntîrziată. După părerea noastră, posibilităţile de rezolvare ar fi următoarele :

1. Introducerea programei de ştiinţe biologice a liceului de cultură generală în planul de învăţămînt al liceului pedagogic sau cel puţin al secţiilor de învăţători şi întregirea lui cu cunoştinţe de metodică a predării ştiinţelor biologice (ca o primă etapă).

2. Elaborarea unei programe speciale de ştiinţe biologice pentru liceele pedagogice de învăţători şi de educatoare care să corespundă cerinţelor de pregătire ale absolvenţilor în acest domeniu. Aceasta ar trebui să cuprindă pentru secţiile de învăţători noţiuni de geologie, filogenia regnului vegetal şi animal, biologia umană, biologia generală, precum şi metodica predării ştiinţelor biologice (ca o soluţie definitivă).

Aceste posibilităţi s-ar putea asigura în cadrul numărului existent de ore prevăzute în planul de învăţămînt printr-o distribuire mai raţională a diferitelor obiecte de învăţămînt în funcţie de cerinţe.

La elaborarea programei de ştiinţe biologice ar trebui cooptate în comisia de învăţămînt biologic şi cadre didactice de specialitate din liceele pedagogice.

Proiectul de programă ar trebui publicat pentru a da astfel posibilitatea cadrelor didactice de a face observaţii şi propuneri de îmbunătăţire, aşa cum s-a procedat în cazul programelor şcolii generale şi liceului de cultură generală.

Prof. MARGA SCHULLER
Prof. ANA NAFRANIŢA
Prof. GHEORGHE LAZĂR
Sibiu

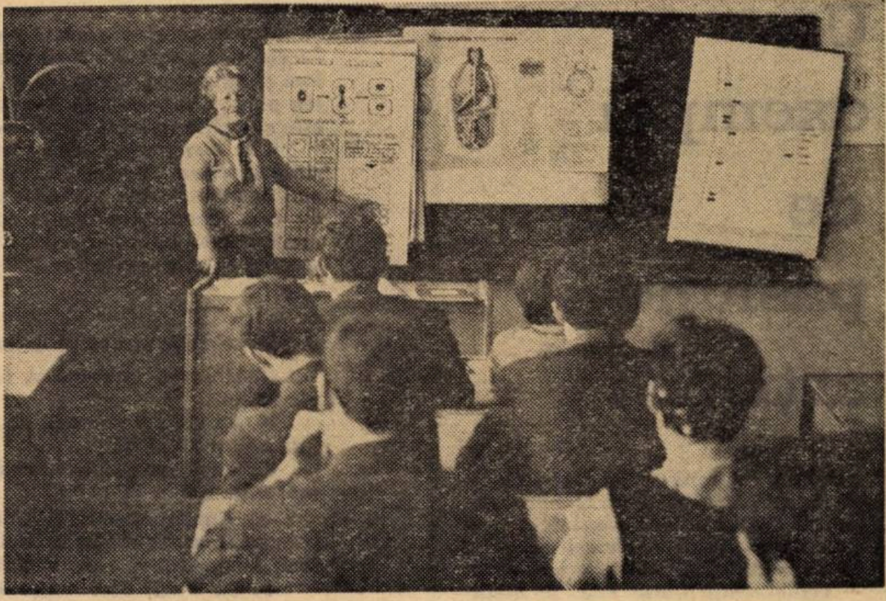

Liceul „Mihail Sadoveanu“ din Capitală : Lecţie de ştiinţe naturale

Sensul perspectival al formelor verbale temporale

Gramatical, timpul este conceput ca un moment sau o durată pe linia unei desfăşurări ireversibile a acţiunii dinspre trecut prin **prezent,** înţeles ca moment al vorbirii, spre viitor.

În stilistică, formele verbale temporale capătă şi funcţiuni de **perspective.** „Structura empirică a timpului este perspectivală“, afirma T. Vianu (v. **Studii de stilistică**, p. 76). Ca atare, timpul este fenomen de conştiinţă mobil, mişcîndu-se cu prezentul în trecut, privind din viitor către trecut sau din trecut către viitor.

În mod normal, **perfectul compus** indică acţiune trecută, încheiată cel mai tîrziu pînă în momentul vorbirii. El poate fi folosit însă şi pentru a indica acţiune viitoare, cum vedem, de exemplu, în următoarea frază a lui I. Creangă :

„Şi oriunde vei merge cu mine, nu care cumva să bleşteşti din gură către cineva despre ceea ce a urmat între noi, că te-**am şters** de pe faţa pămîntului“. **(Harap Alb).** Acţiunea exprimată prin verbul **te-am şters** concordă cu viitorul **vei merge,** indicînd ambele posibilităţi realizabile în viitor. În asemenea caz, perfectul are rolul de a indica o acţiune deosebit de certă. În acest scop, personajul vorbitor, Spînul, nu mai consideră ca prezent momentul vorbirii, ci pleacă de la un moment oarecare viitor, pe care îl ia în conştiinţa sa ca prezent.

Aşa cum perfectul poate fi folosit cu valoare potenţială, de act proiectat în viitor, poate, pe de altă parte, şi **viitorul** să capete valoare de timp al realităţii, exprimînd act desfăşurat în trecut. Acest lucru se întîmplă destul de frecvent în stilul narativ biografic, menit a apropia de sufletul biografului un personaj din trecut. Iată, de exemplu, ce ni se spune despre Dimitrie Cantemir, în monografia lui C. Măciucă:

„Oraşul i se păru mai fascinant decît imaginea plăsmuită de el în ceasurile de visare. Îl străbătu, aşa cum **va face** tot timpul cît **va locui** aci, în lung şi-n lat, privind seraiurile cu arhitectură maiestuoasă, moscheile impresionante, ca cea a lui Selim sau Ahmed. **Va trece** prin bazarurile cu aspect neobişnuit pentru ochiul străinului, **va privi** procesiunile religioase, **va culege** informaţi...“

Folosirea viitorului cu valoare de timp trecut nu înseamnă că el îşi pierde orice calitate perspectivală, proprie. Privirea spre viitor se face totuşi, dar nu plecînd de la momentul vorbirii, ci de la un moment trecut care a fost actualizat, adus de vorbitor în centrul conştiinţei sale, de la un „trecut reînviat în prezent“ — ca să folosim expresia lui T. Vianu. În asemenea contexte, timpul viitor nu mai este un viitor faţă de prezent, ci un viitor faţă de un moment din trecut, totul rămînînd pe planul trecutului.

Tot cu valoare de viitor al categoriei trecutului, bineînţeles cu o nuanţă modală diferită, poate fi folosit **imperfectul perifrastic :**

„Din înfundăturile codrului, românii îşi măsurau vrăjmaşul cu care **aveau să dea** piept a doua zi“. **(Al. Vlahuţă,** „România pitorească“).

Chiar **imperfectul** indicativului, cînd vrea să ni-l arate pe povestitor în stare de simpatie cu eroul său, capătă valoare de perfect. În mod obişnuit, gramatical judecînd, imperfectul este menit a exprima acţiune durativă care se asamblează altor acţiuni din trecut nu în ordinea succesiunii ca în cazul perfectului simplu, ci ca acţiune **simultană,** constituind adesea un cadru sau o circumstanţă a actului perfect. De exemplu :

„O lume totă-**nţelegea,** / Tu nu m-**ai înţeles**“ (M. Eminescu).

În stilul biografic, imperfectul poate exprima serie de fapte succesive :

„Transferat la Tecuci, unde în 1878 **lua** fiinţă un gimnaziu real comunal, ...drumeţul **se întorcea,** în 1881, ca director al gimnaziului de la Piatra...“ **(C. Ciopraga,** monografia „C. Hogaş“).

O tot mai mare întrebuinţare în limba română actuală primesc formele modale impersonale : infinitivul, gerunziul, participiul, care sînt şi atemporale şi omniperspectivale, ceea ce le dă o mai mare mobilitate în structura frazei, putînd concorda cu orice timp al modului personal. Ele sînt frecvente, mai ales, în formulări gnomice :

„**A-l munci,** scrisul nu e în sine o jucărie anodină, ci, de fapt, o tortură frumoasă, dar şi dureroasă“. **(T. Arghezi).**

„Omul şi l-a făcut cioplitul şi cu dalta şi cu pensula şi cu manuscrisul, cuvintele **fiind** relative şi **a ciopli** mai **însemnînd** şi a gîndi“. **(T. Arghezi).**

În concluzie, la cele discutate mai sus s-ar părea că axa centrală a timpurilor nu este în mod inflexibil **momentul** vorbirii. Acesta poate servi ca punct de plecare în definirea pur gramaticală a timpurilor. Păşind spre zona stilistică a limbajului, timpurile se organizează mai **mobil,** în jurul unui **moment-cheie** care se poate situa şi în trecut, ca şi în viitor. Această configurare mobilă a perspectivelor temporale are rolul de a impregna expunerii logice o vibraţie afectivă, de a anunţa expresia potrivit gradului în care obiectul expunerii îi este apropiat sufleteşte vorbitorului.

Prof. ŞT. IACOB
Braşov

Portrete de dascăli

Un exemplu de pasiune artistică

Biografia profesorului Dorel Georgescu, cel ce a înregistrat impresionantul număr de 41 de ani de activitate ca dirijor al aceleiași formații corale — corul „Ciprian Porumbescu“ — actualmente Corul mixt al Sindicatului învățămînt Slatina, impresionează printr-o statornică și rodnică dăruire în vederea propășirii activității muzicale în orașul Slatina.

Cercetînd, la Biblioteca Academiei R.S.R., presa slătineană de după 1900, am citit cu satisfacție numeroase rînduri scrise despre cei ce au contribuit la reușita manifestărilor artistice locale. Astfel, în ziarul „Opinia Oltului“ nr. 4, din 15 februarie 1920 se scria : „A avut loc în sala Martinescu o frumoasă serbare școlară organizată de școlile din localitate pentru sărbătorirea Unirei. Programul a fost bogat, alcătuit cu îngrijire și bine executat“. Iar în continuare se menționa : „S-a relevat frumoasa voce a elevului de liceu Georgescu Theodor“.

În anul 1927, studentul Dorel Georgescu, termină studiile la Conservator și în același an, tatăl său, Mihail D. Georgescu, îi predă conducerea corului „Ciprian Porumbescu“, pe care îl dirijase mai bine de 14 ani. Din anul 1931, formația corală redevine mixtă. În această perioadă corul concertează, sub bagheta maestrului Dorel Georgescu, în Slatina, Pitești, Craiova, Caracal, Drăgășani, Govora, Rîmnicu Vîlcea, Călimănești etc., peste tot bucurîndu-se de frumoase aprecieri.

Renumele pe care și-l cucerise corul „Ciprian Porumbescu“ a făcut ca, în 1939, să fie solicitat din nou să concerteze la Radio București. Concertul susținut în ziua de 27 mai 1939, și dirijat de maestrul Dorel Georgescu s-a bucurat de înalte și calde aprecieri.

După 23 August, actualul cor al Sindicatului învățămînt Slatina, care continuă tradițiile Societății corale „Ciprian Porumbescu“, sprijină diversele acțiuni de culturalizare a maselor și de înflorire a artei corale românești. Activitatea corului se confundă cu activitatea dirijorului Dorel Georgescu care, pe lîngă faptul că a condus mai multe formații corale slătinene, se află și în fruntea corului Sindicatului învățămînt pînă în anul 1968, cînd a predat bagheta talentatului dirijor, profesorului Jean Lupu.

Munca neobosită desfășurată de profesorul Dorel Georgescu a făcut ca membrii corului să vadă în el un bun dirijor, organizator, un neobosit animator al vieții culturale slătinene. Activitatea desfășurată în cei 41 de ani ca dirijor și, paralel, ca profesor de muzică, i-a adus ca răsplată binemeritată : Ordinul Meritul cultural clasa a III-a, Medalia Muncii, titlul de „Profesor fruntaș“, alături de mai multe diplome.

Astăzi, septuagenarul profesor își continuă activitatea de dirijor la Liceul „Ion Minulescu“, activitate pe care o desfășoară cu pasiune. Dragostea față de membrii corului Sindicatului învățămînt Slatina îl face să fie prezent aproape la fiecare repetiție generală. Întreaga sa biografie profesională se constituie, așadar, ca un exemplu de pasiune ardentă, pusă în slujba nobilelor idealuri ale consolidării unei activități muzicale revelatoare, prețuită ani de-a rîndul de iubitorii muzicii din întreaga țară .

Prof. ALEXANDRU STANCIU

Liceul pedagogic de mîine în lumina sarcinilor actuale

Am întreprins această anchetă în ambianța unui liceu pedagogic — Liceul pedagogic din Slobozia, județul Ialomița — printre viitori învățători și educatori, deoarece astăzi, mai mult ca oricînd, se simte necesitatea punerii în evidență a rolului lor crescînd în realizarea sarcinilor specifice învățămîntului românesc.

Cele trei puncte ale chestionarului, alcătuit pe baza unei ipoteze de confruntare a elevilor cu noul și vechiul, în ceea ce privește statutul social și maturitatea psihopedagogică a viitorilor învățători sau educatori, au fost jaloanele anchetei care-și propune să prefigureze noi indici ai conjuncturii de admitere în liceul pedagogic, precum și noi întăriri ale sarcinilor și obiectivelor lui instructiv-educative.

Intrebările au fost următoarele :

1. a) Ce v-a determinat să alegeți liceul pedagogic ? (adresată tuturor anilor).

b) Vă simțiți chemați să exercitați profesia aleasă la intrare ? (adresată anilor IV și V).

c) Există nostalgia unei duble calificări (secundare sau superioare) ? (adresată anilor IV și V).

2. a) Analizînd obiectele de învățămînt, credeți că pregătirea în liceul pedagogic corespunde activității voastre viitoare (de învățători, educatori) în mediul în care veți fi repartizați ? (adresată anilor III, IV și V).

b) Care sînt deci materiile pe care le considerați de prim ordin în asigurarea formației unui învățător competent, eficient ? (adresată anilor III, IV și V).

c) Ce pondere ocupă gramatica, aritmetica și disciplinele auxiliare lor (metodicile) în ansamblul pregătirii viitorului învățător ? (adresată anilor IV și V).

3. Ca viitori învățători și educatori, cum vă vedeți exercitîndu-vă rolul cultural-educativ în satele în care veți primi repartiția ? (adresată anilor III, IV și V).

Ancheta a cuprins 20 de eleve din anul I — educatoare, 20 elevi din anul II — învățători (10 fete, 10 băieți), 20 elevi din anul III — învățători (10 fete, 10 băieți), 25 elevi din anul IV — învățători (16 fete, 9 băieți), 10 eleve din anul IV — educatoare și 18 elevi din anul V — învățători (17 fete și un băiat). Dintre aceștia, 3 elevi locuiesc în orașul Slobozia, 7 provin din alte orașe și o elevă din afara județului, marea majoritate provenind din comunele și satele județului Ialomița.

Răspunsul la întrebarea 1 a fost, în proporție de 95%, în favoarea unei recunoașteri afective a frumuseții muncii cu copiii și a meritelor învățătorului, mai ales în ridicarea unor vlăstare apte pentru viața socială. „Motivele care m-au determinat să urmez acest liceu sînt mai multe : îmi place meseria de învățător, iubesc copiii, ieșim din acest liceu cu o calificare“ (T.C., anul II — învățători). Elevii declară că doresc să fie, la rîndul lor, buni „modelatori de suflete“. Răspunsuri de acest gen s-au întîlnit la anii I, II și III. „Iubesc gingășia copiilor, îi iubesc pentru că vor să știe cît mai multe, iubesc curiozitatea lor. În alegerea acestei profesii m-au ajutat mult și tovarășii profesori și părinții. Mi-au spus că am calitățile pentru această profesie și voi munci mult pentru că nu vreau, pentru nimic în lume, să-i dezamăgesc“. Categoria aceasta de motivări însoțește în proporție de 50% primele răspunsuri. Primează sfaturile părinților, care sînt generate mai ales de ideea că liceul pedagogic oferă o calificare imediată și că profesia de învățător (educator) este o meserie „curată“. Sfaturile diriginților se referă la aptitudinile elevilor pentru acest sector de activitate. Această ultimă motivare apare, totuși, mai rar. Doi elevi din totalul subiecților (anii III și V) mărturisesc că au ales liceul pedagogic și datorită profilului său „de muzică“, materie preferată. Un motiv subsidiar mai este, la anul I, existența unei surori mai mari, elevă a aceluiași liceu, sau a unei rude mai apropiate funcționînd în învățămînt. Abia în anii IV și V intervine des, în motivări, vocația. Frecvente răspunsuri la anii IV și V sînt de genul „și teama că la facultate nu voi reuși“ (Acest motiv este ultimul menționat, totuși). Un singur subiect își motivează opțiunea prin opoziția față de părinți și o înclanție timpurie și tenace spre profesia de învățător : „Voiam să merg la Constanța la liceul pedagogic de acolo, dar, la insistențele lor, am urmat primul an al liceului teoretic din Fetești. La primul semnal, am fost prima care și-a depus iscălitura pentru înscrierea la un liceu pedagogic, care urma să-și desfășoare cursurile chiar în județul nostru“ (N.E. anul V — învățători).

(N.N. În primii ani, din 1968 pînă în 1971, liceul pedagogic din județ a funcționat în municipiul Călărași.)

Un motiv — cam superficial, trebuie să recunoaștem — poate fi și acela al dorinței schimbării locuinței : „Am venit la liceul pedagogic pentru că schimbam Țăndăreiul cu Călărașul și pentru că acesta îmi oferea o calificare“ (P.M. anul V).

Unii elevi cu aptitudini deosebite afirmă că n-au fost atrași la început de această profesie. „Am dat examen de admitere la acest liceu numai ca să știu că sînt elevul unui liceu“ (N.I. anul IV — învățători). „Am urmat liceul pedagogic la început nu din motive interioare. Nu m-am gîndit atunci că voi putea să fiu învățătoare. Acum însă lucrurile s-au schimbat. Mi-am dat seama că a fi învățător este o meserie deosebit de frumoasă, pe drept cuvînt o meserie «nobilă»“.

Nu puțini sînt elevii care declară că s-au convins pe parcurs de frumusețea profesiei, că au prins curaj în urma lecțiilor de practică pedagogică (la anul V, 30%) sau că au avut discuții mobilizatoare cu foștii lor învățători. În cazuri cu totul izolate se menționează ca motivație nereușita la alt liceu.

O concluzie care se impune este că elevii din anii superiori, care au cunoscut perioada de pionierat a liceului, au fost mai puțin edificați, în general, la început, asupra vocației lor, în timp ce elevii anului I (care au cunoscut o strînsă concurență la admitere) manifestă o adeziune totală. Influența exercitată de părinți (în alegerea unui liceu mai apropiat, în dorința obținerii unei independențe materiale), teama nereușitei la facultate și marele ideal educativ pe care îl constituie pentru mulți (și spre care ei aspiră în taină) primii lor învățători, sînt de asemenea relevante. Elevii care abia așteaptă să devină învățători (educatoare) în satul lor sînt în proporție de 60% la anii IV și V.

Este de menționat faptul că mai mult fetele decît băieții se simt „chemate“ să-și exercite profesia aleasă. În ceea ce privește dorința unei calificări secundare sau superioare, elevii cei mai buni susțin că vor să urmeze mai departe o facultate, dar nu o specifică, în general. Dorința de a urma o școală tehnică postliceală apare izolat și la anii II și III, numai la clasele de băieți.

La întrebarea nr. 2, elevii anilor IV și V răspund că pregătirea asigurată în liceu este o pregătire „realistă“. „După cei cinci ani de școală, consider că ea ne-a oferit toate posibilitățile pentru a cunoaște situația reală a școlii și a învățătorului actual“ (V.F., anul V). O elevă are încredere în sprijinul pe care l-ar primi din partea fostei învățătoare dacă ar fi repartizată în satul natal.

Un alt subiect (anul V) afirmă necesitatea autoinstruirii permanente, a studiului individual. Majoritatea elevilor consideră că metodicile, dar, mai ales, lecțiile practice au fost îndreptarul lor cel mai prețios în depășirea decalajului dintre teorie și practică și le-au insuflat un sentiment de încredere în viitor. De aici, și propunerile : „Ar trebui mai mult timp afectat practicii pedagogice și mai ales în ultimul an“. (S.M. anul V). Apare frecvent ideea necesității pregătirii elevilor din punct de vedere cultural-artistic.

Mulți dintre subiecții anchetați consideră că, pe lîngă psihologie, pedagogie, metodici, muzică — materii de prim ordin în formația lor — ar fi necesar să se studieze mai amănunțit aritmetica și gramatica : „acestea contribuie mult la dezvoltarea noastră intelectuală, sînt foarte necesare în munca noastră didactică (anul IV — învățători).

La întrebarea nr. 3, e prezentă toată gama atitudinilor, de la scepticism pînă la entuziasm debordant. Există răspunsuri integral negative, dar și energic pozitive. „Obscur. Totul trebuie luat de la început. Acolo, activitatea cultural-artistică e de cîțiva ani aproape inexistentă“ (anul V). „Acest rol este foarte important, dar el nu este îndeplinit de majoritatea învățătorilor“ (anul III). „Consider că învățătorul trebuie să fie un animator al satului, un om de la care oamenii așteaptă numai lucruri mărețe. Orice greșeală a lui îi lezează personalitatea“ (anul V). „Un adevărat învățător, după mine, este acela care simte nevoia să ia parte activă la toate activitățile satului, în general, și la cea cultural-artistică în special“ (anul III — învățători).

Obstacolele întrevăzute sînt de natură diferită : „totul depinde și de ajutorul colectivului în care voi lucra“ (anul V) ; această participare este „condiționată și de ajutorul acordat de săteni, de copiii acestora“ (anul V) ; „trebuie să avem chemare în primul rînd pentru meseria pe care ne-am ales-o. În cazul acesta, cum nu mi-am ales-o singur, nu știu cum vor ieși lucrurile pînă la urmă“ (anul IV, băieți) ; „este un deziderat la ordinea zilei, dar realizarea lui depinde și de talentul nostru, iar unele din noi nu îl avem“ (anul IV — învățători) ; „voi încerca să activizez tinerii, să-i fac să nu se simtă plictisiți și uitați“ (anul V). Sînt si elevi care spun că nu simt nevoia să iasă din sfera activităților școlare, cărora însă le vor „face față cu succes“ (anul V).

Nu putem să nu subliniem în finalul acestor considerații seriozitatea majorității răspunsurilor, gradul de angajare a participanților la rezolvarea problemelor școlii, o maturitate evidentă a elevilor mari în considerarea și a altor aspecte ale profesiei lor, încă nesesizate suficient. Dar, pe de altă parte, nu putem să nu observăm că lacunele existente încă în configurarea sarcinilor formative ale liceului pedagogic țin de o nu prea temeinică popularizare a scopurilor diferitelor activități în cadrul liceului pedagogic, de o insuficientă, încă, colaborare între diferiții factori educaționali (lanțul profesor-profesor metodist-învățător-elev practicant-director al căminului cultural-diriginte-părinte etc.).

Prof. DOINA VOICULESCU
Liceul pedagogic Slobozia, județul Ialomița

Opțiunile profesionale: profesor, inginer și... cam atît

În numărul 78 din 13 ianuarie a.c., revista noastră a publicat, sub semnătura prof. Elena și Dinu Moroianu, o anchetă sondaj cu privire la opțiunile profesionale ale elevilor.

Publicăm în continuare un sondaj efectuat de colaboratorul nostru. Septimiu Ghelcea, în mai multe localități din țară asupra unui număr impresionant de elevi în care se relevă alte aspecte cu implicații profund sociale, între care cea mai importantă ni se pare corelarea sau racordarea opțiunilor profesionale ale tineretului nostru școlar cu necesitățile de cadre la niveluri de calificare diferite ale economiei naționale.

Acesta ar putea fi rezultatul unui sondaj de opinie privind profesiunea dorită, efectuat în șase licee teoretice din București, Brașov, Făgăraș și Lipova. Unui număr de 770 de elevi și eleve din anul III și IV secția reală (338 elevi și 98 eleve) și secția umană (77 elevi și 257 eleve) i s-a pus întrebarea : „Ce profesiune ați dori să practicați în viitor ?“. Înaintea noastră întrebarea a formulat-o adolescența, însăși, iar după noi o va impune stringent maturitatea. Răspunsul poate fi un optativ timid sau un imperativ lucid. Verbalizat sau nu, în concordanță sau nu cu posibilitățile individuale și sociale, fiecare elev trebuie să dea un răspuns la această întrebare. Și nu o singură dată. Reexaminarea în timp a aspirațiilor profesionale pregătește opțiunea finală, îi conferă discernămînt și, prin aceasta, multiple șanse de împlinire.

Cu toate acestea, aflați în pragul alegerii unei profesiuni, 28 la sută din lotul de tineri investigați nu au putut indica profesiunea pe care ar dori să o practice în viitor. Se pare că elevii secției umane a liceelor teoretice au mai clar conturate profesiunile spre care se vor îndrepta. Au indicat profesiunea dorită 81,76 la sută dintre „umaniști“ și doar 65,54 la sută dintre „realiști“. Cărui fapt i se poate datora această diferență ? Sînt profesiunile care cer o pregătire umanistă mai puțin numeroase și deci alegerea este mai ușor de făcut ? Sînt fetele mai hotărîte în alegerea profesiunii decît băieții ? (La secția umană numărul elevelor întrece de peste trei ori pe cel al elevilor). Fără a face o analiză amănunțită, se poate afirma că numărul profesiunilor „destinate“ absolvenților secției umane este mai redus în comparație cu numărul profesiunilor care cer o pregătire „realistă“. Chiar și din sondaj, numărul profesiunilor indicate de elevii secției umaniste apare ca fiind mai mic decît numărul profesiunilor pentru care optează elevii secției reale. Diferența este însă nesemnificativă : 58 de profesiuni indicate la secția umană față de 59 la secția reală. Dar, 58 și, respectiv, 59 reprezintă numărul profesiunilor despre care elevii au auzit sau cunosc cîte ceva. Pînă la 15 000—20 000 de posturi de muncă, cît numără nomenclatoarele profesionale, restul de profesiuni sînt, din punctul de vedere al individului, inexistente. Opțiunea profesională are în vedere cîteva zeci de profesiuni, în timp ce în societățile moderne există cîteva mii de profesiuni.

Pentru elevii liceelor teoretice investigați se pare că unica modalitate de realizare profesională este condiționată de frecventarea învățămîntului superior. Din lotul de 770 de elevi numai 7,40 la sută văd și o altă modalitate de realizare, în afara continuării studiilor în învățămîntul superior. Cei de la secția reală par a fi mai... realiști : 8,10 la sută dintre ei consideră că învățămîntul tehnic postliceal le este mai adecvat decît învățămîntul superior, în timp ce colegii lor de la secția umană numai în proporție de 6,70 la sută văd posibilitatea calificării într-o profesiune care să nu impună diploma universitară.

Părinții generației aflată azi în pragul opțiunii profesionale aveau de ales între profesiunile practicate de părinții lor, de rudele sau de cunoscuții lor. Mobilitatea socială intergenerații în România de dinaintea Republicii, extrem de redusă, restrîngea posibilitățile de alegere a profesiunilor. Opțiunea profesională avea pregnant o dimensiune individuală : părinții reușeau sau nu să asigure descendenților condiții favorabile pentru a-i „moșteni profesional“. La aceasta se reducea opțiunea profesională. România socialistă se caracterizează printr-o mobilitate socială ridicată. Între generații se produc mutații profesionale însemnate. Apar meserii noi, urmare a industrializării intensive, mentalitatea generațiilor este în continuă prefacere. Dorința generațiilor nu mai este aceea de a fi „moștenite“, ci de a fi „depășite“. Cazurile de preluare a profesiunii părinților de către copii sînt excepții. În sondajul nostru, doar 7,65 la sută dintre elevi intenționau să practice aceeași profesiune ca și părinții lor.

Pentru generația tînără de azi opțiunea profesională nu poate fi redusă numai la dimensiunea ei individuală. Dimensiunea socială prevalează : cabinetele de orientare școlară și profesională, publicarea și popularizarea monografiilor profesionale, educația prin și pentru muncă, intervenția organizației de tineret, presa de specialitate — toți acești factori acționează conjugat pentru ca opțiunea profesională să echilibreze aspirațiile individului cu necesitățile societății.

Cu toate acestea, sondajul de opinie la care ne referim a pus în evidență :

— un evantai restrîns al profesiunilor la care aspiră elevii (predominant la secția umană, profesor și, la secția reală, inginer) ;

— o anumită lipsă de concordanță a acestor aspirații cu necesarul de cadre calificate ;

— unele disfuncționalități în organizarea acțiunii de orientare școlară și profesională.

În proporție de 42,89 la sută, elevii secției umane doresc să devină profesori de diferite specialități. In ordinea frecvențelor cu care au fost indicate, aceste specialități se ordonează astfel : în primul rînd, limba română, apoi, istorie, franceză, engleză, geografie, sport, biologie, psihologie, muzică și desen. Între necesarul de cadre didactice, numărul studenților din anul I din Universitate și structura opțiunii profesionale a elevilor se pare că există un decalaj serios. Atrage atenția faptul că de trei ori mai mulți elevi doresc să devină profesori de limba română decît (de exemplu) de biologie. Și aceasta în situația în care nici în prezent nu există o lipsă de cadre didactice cu specialitatea limba română. Limbile străine sînt reprezentate doar prin franceză și engleză. Limbile rusă și germană — ca să nu ne oprim decît la cele care se predau în licee — nu apar deloc printre opțiunile celor care doresc să devină profesori de limbi străine, deși, în viitor necesarul de profesori de limba germană (de exemplu) pare a fi mai mare decît de profesori de limba franceză.

Rămîne în discuție problema dacă procentajul (42,89 la sută) opțiunilor profesionale ale elevilor secției umane care vizează profesiile didactice este adecvat nevoilor economiei naționale, dacă opțiunea pentru profesiile ce impun studii superioare (medic, 13,22 la sută ; jurist 5,13 la sută ș.a.m.d.) este în concodanță cu aptitudinile individuale și cu posibilitățile sociale de pregătire și utilizare eficientă a cadrelor.

La secția reală, cel mai frecvent este indicată dorința elevilor de a deveni ingineri (36,36 la sută din totalul opțiunilor). În primul rînd, ingineri electroniști, apoi, în ordinea opțiunilor exprimate, constructori, silvici, electrotehnicieni, mecanici, aeronautică, hidroenergetică, petrol și gaze. Opțiunea pentru electronică exprimă deschiderea spre nou a tinerei generații, dar poate fi interpretată și ca o modă. Oricum, se pune întrebarea : în viitorul cincinal vom avea nevoie de ingineri electroniști de 20 de ori mai mulți decît de ingineri chimiști sau petroliști ? Credem că această proporție nu concordă cu viitorul posibil. In afara profesiei de inginer, apar cu frecvențe mai ridicate în opțiunile elevilor secției reale următoarele profesiuni : profesor (19,72 la sută și economist (8,73 la sută). Ponderea relativ mare a opțiunilor pentru cariera didactică la elevii secției reale nu este dată de cei care doresc să devină profesori de matematică, fizică sau chimie — cum ne-am fi așteptat — ci de cei care, absolvind liceul și facultatea, doresc să fie profesori de sport (numărul acestora este dublu față de cel al elevilor care doresc să devină profesori de matematică). Frecvența sporită cu care apare profesiunea de economist printre opțiunile elevilor este în concordanță cu dezvoltarea socială a țării, cu creșterea ponderii sectorului terțiar în cadrul economiei naționale, cu atenția acordată învățămîntului superior economic de către conducerea partidului nostru.

La Conferința Națională a P.C.R. (19—21 iulie 1972) tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, indica orientarea școlii cu precădere spre producție, spre asigurarea cu cadre a sectoarelor de activitate cerută de nevoile generale ale țării. În lumina acestei indicații, acțiunea de orientare profesională trebuie să urmărească o repartiție echilibrată a absolvenților de liceu atît spre instituțiile de învățămînt superior, cît și spre școlile postliceale, iar în cazul cînd nu sînt urmate aceste forme de învățămînt, absolvenții liceelor teoretice să se poată integra rapid într-o activitate practică, direct productivă.

SEPTIMIU GHELCEA

În laboratorul de mașini și automatizare al Liceului industrial de chimie din Ploiești

LA ZI

Recent s-a semnat înțelegerea directă de colaborare științifică între Institutul de științe pedagogice din R.S.România și Institutul național de pedagogie din R.P.Ungară pe anii 1973-1974.

Înțelegerea va contribui la intensificarea colaborării dintre specialiștii români și maghiari, precum și la dezvoltarea științelor pedagogice din cele două țării.

◆

La Timișoara, sub egida Inspectoratului școlar județean, a Casei corpului didactic și Sindicatului învățămînt, a apărut culegerea de studii, note și referate intitulată „Buletin informativ“. Acest volum, cum se spune și în cuvîntul preliminar, înmănunchează un număr însemnat de lucrări ale cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, profesional și universitar, reflectînd o parte din preocupările slujitorilor școlii de pe meleagurile timișene. Bogatul sumar al volumului este compartimentat în secțiuni : Științe sociale: Studii-cercetări; Școala și viața; Activitatea educativă; Metodică. Informarea științifică și bibliografică. Prin materialul viu și documentat ce îl conține, „Buletinul informativ“ va fi, fără îndoială, de un real folos celor peste 6000 de educatoare, învățători și profesori din județul Timiș, angrenați în amplul proces de modernizare a învățămîntului. (D.R.).

◆

Inspectoratul școlar al județului Ialomița și-a propus ca, printr-o serie de acțiuni, să-i inițieze pe directorii de școli în munca de conducere. Cu acest scop, recent a avut loc o astfel de instruire a cărei tematică a fost „Rolul directorului în organizarea și creșterea eficienței procesului instructiv-educativ, în perfecționarea și modernizarea muncii școlare“.

Remarcăm varietatea problemelor tratate de susținătorii referatelor: „Creativitate, dinamism și eficiență în munca directorului“ — prof. Titus Nițu, inspector scolar general: „Informarea conducerii școlii“ — prof. Marin Zafiu, inspector școlar șef ; „Raportul director-profesor, aspecte ale convergenței și divergenței de atitudine“ — prof. Gh. Antonescu, directorul Casei corpului didactic; „Despre prioritate în munca de conducere a școlii“ — prof. Cornel Picu, inspector școlar; „Probleme de buget și gospodărire a școlii“ — Covalgiu Nicolae, contabil șef etc.

◆

Cu ajutorul conducerii școlii și al unui colectiv de profesori de matematică și fizică, profesorul Petre Călugăru, de la Liceul „N. Titulescu“ din Craiova a reușit să formeze un „nucleu“ de viitori „informaticieni“. Secția creată și condusă de acest dascăl în cadrul Societății științifice „N. Titulescu“ are un program special, un statut și o programă, din care am reținut cîteva teme : „Noțiuni fundamentale de informatică“, „Calculatorul și structura sa“, „Sistemul de programare a unui calculator“, „Noțiuni de logică matematică“, „Măsurarea cantității de informatică“ etc. Profesorul Călugăru a cerut și a obținut concursul Universității și al Centrului de calculatoare de la uzinele „Electroputere“ din localitate, unde se vor face aplicații practice. (Prof. Miltiade Ionescu).

◆

Pentru a veni în sprijinul profesorilor care predau limba franceză, dar nu sînt de specialitate (fiind profesori de limba română sau cadre necalificate), Inspectoratul școlar al județului Bihor a organizat un curs de pregătire pe o perioadă de 5 zile (25-29 decembrie 1972). Cursurile au fost predate de 12 metodiști ai Inspectoratului școlar, profesori cu o bună pregătire în domeniul specialității, cu experiență în activitatea de predare a acestei limbi moderne.

În cadrul cursului s-au dezbătut textele din manualul clasei a VIII-a integral (deoarece acest manual ridică probleme pentru cei ce predau), precum și cele mai dificile texte din manualul clasei a VII-a. S-au rezolvat, de asemenea, toate exercițiile lexicogramaticale, chestionarele, s-au explicat noțiunile gramaticale prevăzute în programa clasei a VIII-a. Au avut loc lecții demonstrative, proiecții de diafilme și diapozitive. (Inspector școlar (Francisc Ritter).

ŞCOALA ŞI PRODUCŢIA

Activităţi practice la casele pionierilor

La toate casele pionierilor funcţionează cercuri cu caracter tehnico-aplicativ, pentru depistarea şi stimularea unor talente din rîndurile copiilor. Avem deja un detaşament al micilor inovatori, mulţi descoperiţi cu prilejul concursurilor „Minitehnicus“, unii deţinători de premii chiar la expoziţii şi întreceri internaţionale.

. Este edificator faptul că, de la 634 participanţi la prima ediţie a concursului „Minitehnicus“, prezenţi cu 176 lucrări, s-a ajuns ca în 1972 să se înregistreze aproape 26 000 de participanţi, cu peste 10 000 creaţii originale, majoritatea realizate în cercurile tehnice ale caselor pionierilor.

Rezultatele cu adevărat remarcabile ale membrilor unor cercuri de acest tip, în special din marile centre industriale ca Bucureşti, Valea Prahovei, Reşiţa, Valea Jiului, Timişoara etc., îndemînarea şi spiritul inventiv vădite în execuţia unor aparate utile, cu reală valoare economică, au creat posibilitatea de a se putea trece chiar la execuţia unor comenzi ferme de produse necesare economiei locale sau naţionale (Cîmpeni, Sf. Gheorghe, Cîmpina, Ploieşti, Arad, Suceava, Botoşani etc.). Deosebit de grăitoare în acest sens sînt rezultatele obţinute de cercurile de tîmplărie artistică şi sculptură ale Casei pionierilor din Cîmpina, care au valorificat cu frumoase rezultate numeroase seturi de mobilă, realizate într-o manieră deosebit de originală, demne de a fi omologate pentru producţia de serie. Sînt case ale pionierilor care au încheiat chiar contracte, pe termen scurt, pentru realizarea unor produse solicitate de întreprinderi locale, sau şi-au propus corelarea programelor de cercetare din cercurile tehnico-ştiinţifice cu planurile de invenţii şi inovaţii ale unor cabinete tehnice din fabrici şi uzine (Piatra Neamţ, Ploieşti, Arad, Cîmpeni, Timişoara etc.). Ideal ar fi ca toate aceste centre metodice de activitate tehnico-ştiinţifică de masă în rîndurile pionierilor, să ţină o mai strînsă legătură cu uzinele şi fabricile din raza oraşului unde funcţionează. Să nu uităm că mulţi dintre actualii muncitori, ingineri şi tehnicieni din aceste întreprinderi, părinţi ai copiilor de azi, şi-au format primele deprinderi de muncă, au gustat primele satisfacţii ale realizărilor mîinilor lor, în cercurile tehnico-aplicative de la casele pionierilor ; mulţi dintre ei revin în mijlocul actualilor pionieri ca maiştri-instructori sau profesori. Dezvoltînd şi adîncind interesul pentru tehnică al copiilor, fără doar şi poate că aceşti părinţi, foşti ei înşişi pionieri, vor fi primii care vor sprijini iniţiativele de colaborare cu uzinele şi fabricile.

Casele pionierilor sînt centre metodice, dar şi centre de propagandă ale culturii tehnice de masă în rîndurile pionierilor şi şcolarilor, organizînd (şi nu doar pentru membrii cercurilor tehnico-ştiinţifice) forme variate de răspîndire a cunoştinţelor în acest domeniu — de la scurte conferinţe, însoţite de diafilme, de la planşe şi schiţe, la simpozioane şi schimburi de experienţă ; de la vizionări colective ale emisiunilor de televiziune sau ale unor gale de filme ştiinţifice, la organizarea de expoziţii cu propriile realizări, la antrenarea unui număr sporit de pionieri şi şcolari pentru concursurile care sînt organizate pe plan local şi republican. În această direcţie, o experienţă frumoasă au acumulat Palatul pionierilor din Bucureşti, casele pionierilor din Piteşti, Iaşi, Piatra Neamţ, Timişoara, Deva, Ploieşti etc., unde numărul celor care frecventează cercurile tehnice creşte de la an la an. Casa pionierilor din Piteşti, de exemplu, a organizat, cu sprijinul Consiliului judeţean Argeş al Organizaţiei pionierilor, simpozioane ştiinţifice şi întîlniri ale pionierilor şi maiştrilor-instructori cu specialişti în construcţia de maşini de la Uzinele de construcţii auto, la care au participat, ca invitaţi, şi conducători de cercuri din alte localităţi.

Pentru ca gîndirea tehnică să devină o deprindere şi o necesitate pentru copii, la unele case ale pionierilor, legarea teoriei cu practica este judicios urmărită, dîndu-se atenţie sporită nu doar cunoştinţelor de strictă informare, ci şi unor probleme mai dificile, ca elemente de calcul, întocmiri de schiţe ale viitoarelor lucrări planificate spre execuţie, cît şi învăţării citirii, proiectării şi programării lor etc. La Casa pionierilor din Deva, de exemplu, funcţionează un cerc de proiectare, arhitectură şi sistematizare, spre care copiii s-au îndreptat cu mult entuziasm. Aici ei dobîndesc cunoştinţe practice în domeniul organizării, proiectării, măsurării şi ridicării la scară, ceea ce le dezvoltă imaginaţia creatoare, oferindu-le un cîmp larg de iniţiativă. Membrii acestui cerc, în colaborare cu cei din celelalte cercuri tehnico-ştiinţifice, au realizat, de exemplu, proiectul de reparaţii şi amenajări al Casei pionierilor din Deva, proiectele unor cămine culturale săteşti, ale unor cabane, precum şi ale majorităţii căsuţelor din tabăra pionierească de la Costeşti. În acelaşi fel, pionierii din Arad şi Sf. Gheorghe şi-au construit cuptoare de ars obiecte de ceramică executate de colegii lor de la cercurile artistice ; iar membrii cercului de radio de la casele pionierilor din Petroşani, Cîmpina, Olteniţa au imaginat şi realizat sisteme originale de comunicaţie interfonică cu toate cercurile casei, în timp ce pionierii din Hunedoara au dat cîteva şarje de metal din microfurnalul executat cu forţe proprii. Să nu uităm apoi de performanţa Casei pionierilor din Galaţi, care semnează construcţia unor ambarcaţiuni pe perne de aer, precum şi de ingeniozitatea copiilor de la Drobeta Turnu-Severin, unde s-a „omologat“ o interesantă maşină pneumatică de spălat vase. Demnă de toată admiraţia este şi realizarea pionierilor din Rîmnicu Vîlcea, care au izbutit să realizeze o microhidrocentrală. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. Ei au şi luat în stăpînire acest obiectiv industrial, mîndră steluţă în constelaţia sistemului energetic de pe Olt, şi au pus-o în funcţiune, furnizînd curent electric în circuitul orăşenesc.

Aspect din activitatea radioamatorilor de la Casa pionierilor din Bistriţa

Iată, deci, cum de la simpli executanţi ai unor obiecte tehnice, copiii au devenit stăpînii unor maşini şi agregate, cu responsabilităţi sociale. Educaţia *pentru muncă* se face tot mai mult şi mai bine *prin muncă*. Nu e de mirare, deci, să aflăm că întreprinderi de prestigiu se adresează, ca de la egal la egal, caselor pionierilor pentru onorarea unor comenzi. Chiar case ale pionierilor cu mijloace modeste, ca acelea din Miercurea Ciuc sau Cîmpeni, au încheiat contracte cu unităţi economice şi comerciale pentru realizarea unor obiecte cerute pe piaţă. Casa pionierilor din Miercurea Ciuc, de exemplu, a încheiat astfel de convenţii cu Întreprinderea „Oltul“ şi Cooperativa meşteşugărească „Arta populară“ pentru realizarea unor obiecte croşetate din fire sintetice (bluze, baticuri, şepci, fulare) sau seturi întregi de cusături populare secuieşti (garnituri de masă şi de pat, pieptăraşe, bluze şi fote). La Cîmpeni, puii de moţi s-au angajat, de asemenea, să execute diferite obiecte din lemn pentru învăţămîntul preşcolar (jucării, material didactic) şi pentru O.N.T. (diferite obiecte de artizanat, tulnice, tăviţe şi cupe cu incrustaţii artistice etc.).

Desigur, exemplele eficacităţii şi valorii economice a cercurilor tehnico-aplicative de la casele pionierilor sînt mult mai numeroase. Îmbucurător este însă faptul că acestea se apropie tot mai mult de producţia în serie, de specificul economic al localităţilor unde funcţionează, pregătind în acest fel viitoarele cadre pentru industria socialistă în plin progres ; ele sînt forma cea mai convingătoare de preorientare profesională a copiilor, de educare a lor în spiritul dragostei şi respectului faţă de muncă.

IRIMIE STRĂUŢ

Lecţie practică în atelierul de lăcătuşărie al Grupului şcolar construcţii din Bucureşti

Cercurile tehnice din şcoală

Pasiunea pionierilor şi şcolarilor pentru o anumită activitate în cercul tehnic trebuie depistată şi cultivată cu atenţie de la vîrsta cea mai fragedă. În selecţionarea membrilor cercului educatorul este pus uneori într-o situaţie aparent fără ieşire. El are în faţă un colectiv de elevi, dintre care unii cu rezultate bune şi foarte bune la învăţătură, iar alţii cu rezultate modeste sau chiar mediocre şi trebuie să reţină pentru activitatea din cerc doar pe cei dintîi.

În atitudinea pe care o au faţă de elevii din ultima categorie, unii diriginţi, învăţători, părinţi şi chiar conducători de cercuri ştiinţifice săvîrşesc cele mai multe erori pedagogice. Nu o dată ne-a fost dat să auzim răspunsuri restrictive de acest fel venite din partea unui diriginte sau profesor: „Dacă nu ai nota 7 la fizică, să spunem, nu ai ce căuta la cercul de electrotehnică“. Pe de altă parte, părinţii manifestă exigenţele lor specifice: „Dacă nu învaţă, nu-l las“. Fireşte, rezultatele bune la învăţătură sînt condiţia esenţială a primirii într-o activitate de cerc a unui elev. Dar acest criteriu obiectiv nu poate fi aplicat oricînd şi oriunde, fără o analiză atentă a cazului individual. De foarte multe ori, primirea în cercul pentru care elevul manifestă un interes deosebit are consecinţe pozitive asupra performanţelor sale şcolare, marcînd un salt calitativ la învăţătură. Refuzul de a-l primi poate determina o stare de pasivitate şi de demobilizare, de complexe în rezultatele şcolare obţinute pînă atunci. Greşeli de acest ordin săvîrşesc şi conducătorii de cercuri deşi ei, cei dintîi, ar trebui să-şi dea seama de această optică îngustă, de absolutizarea unui criteriu obiectiv. Şi într-un caz şi în altul se eludează rostul fundamental al cercurilor tehnice de elevi, anume acela de a depista şi cultiva vocaţiile tehnice, de a familiariza elevul încă de pe băncile şcolii generale cu noţiuni şi procedee de tehnică modernă, pe care va putea foarte bine să le pună în aplicare mai tîrziu în cadrul activităţilor de instruire practico-productive, şi, în final, de a le forma — şi aceasta este poate cîştigul cel mai preţios — o gîndire tehnică.

VIRGIL GHIŢOAIA
maistru-instructor
Orşova, jud. Mehedinţi

INTERFERENŢE EDUCATIVE

Implicaţiile educative ale mesajului literaturii române (II)

Căile de acces spre descifrarea mesajului operelor literare sînt infinite, după cum infinită este experienţa umană care generează creaţia artistică. O primă cale importantă ce duce la descoperirea mesajului ar fi „decodarea" limbajului poetic, îndeosebi în domeniul poeziei lirice. Dacă în vorbirea obişnuită cuvintele îşi păstrează funcţia de comunicare intelectuală noţională, într-o poezie cuvintele se constituie într-un „cod" al poetului, ce se impune a fi lămurit. Ce înseamnă **mamă** în poezia cu acelaşi titlu de G. Coşbuc şi ce înseamnă în poezia **O, mamă** de M. Eminescu ori în **Mamă, Ţară** de T. Arghezi. Ce înseamnă **Dor şi jale** la Eminescu şi ce înseamnă eceleaşi cuvinte la O. Goga, ce înseamnă **minune** la Eminescu şi ce înseamnă **minune** la L. Blaga. Deosebirile dintre ele ţin de deosebirile de fiinţă artistică ale poeţilor înşişi. Distingerea acestor nuanţe în analizele literare duce, pe de o parte, la definirea mesajului operei literare, iar pe de altă parte la diferenţierea între scriitori, la desluşirea personalităţii lor artistice, întrucît, aşa cum afirma Remy de Gourmont, „A exista înseamnă a fi diferit" (Le Livre de masques, I, Prefaţă). Căci o poezie lirică îşi are „diferenţa ei specifică", nerepetabilă, inalienabilă, ce se poate releva mai ales prin interpretarea limbajului poetic.

„Ceea ce nu e original nu suscită interes, iar ceea ce este original poartă mereu în sine defectele individualului", aprecia Goethe în acest sens (Maxime şi reflecţii. Eseuri, Editura Univers, Bucureşti, 1972, p. 124). Se impune o precizare. Nu orice limbaj poetic greu de „decodat", „incifrat" dispune şi de mari încărcături artistice. „Arta" profesorului în analizele literare constă tocmai în a şti să distingă între limbaje poetice, în a şti să evalueze între „ermetizarea" limbajului arghezian, spre exemplu, şi aceea a limbajului poeziei suprarealiste, în a şti să ajungă la „înţelesul" major al operei, la trăirea individuală a creatorului, prin descifrarea limbajelor artistice în poezia lirică, întrucît prin adîncirea limbajului unui poet, urmăreşti, de fapt, însăşi forma simţirii lui în ceea ce are unic — natura individualizării acestui limbaj.

Ceea ce trebuie să se urmărească într-o analiză literară a unei poezii lirice, prin studierea lumbajului poetic, este tocmai descoperirea, în fiecare expresie, a ceea ce adaugă poetul la semnificaţia strict intelectuală a cuvîntului, adică semnificaţia afectivă asociată cu cea dintîi. Este vorba de a distinge, deci între denotaţie şi conotaţie, între sensul prim, noţional, şi cel adăugat, afectiv, cu care poetul îşi dotează expresia, întrucît prin conotaţie se înţelege tocmai capacitatea unui cuvînt sau a unei fraze de a denumi simultan obiectul cît şi unele atribute ale sale. (Solomon Marcus, Poetica matematică, Bucureşti, 1970, p. 48-49). Luat din terminologia filozofică şi introdus pentru prima dată în lingvistică de Leonard Bloomfield, termenul **conotaţie** (con + notaţie = notare asociativă), exprimă o „zonă stilistică" (Tudor Vianu), ce înconjoară nucleul semantic al cuvîntului. În analizele literare ale poeziilor lirice, extragerea şi reliefarea acestui **adaus**, acestui element „asociat" din conţinutul semantic al cuvîntului ar fi una din sarcinile esenţiale ale profesorului, punînd astfel în lumină semnificaţia individuală a expresiei, precum şi ponderea ei în organizarea şi exprimarea **mesajului** operei literare. Prin însuşirile ei afective, cu un caracter difuz, conotaţia generează ambiguitatea, deci **mesajul** poetic.

Privită în această perspectivă, analiza poeziei lirice solicită, în primul rînd, o descifrare a **conotaţiei** sau a **conotaţiilor valorificate** şi un procedeu de aplicare a lor, cu scopul final major de relevare a mesajului.

În şcoală, dezvoltarea capacităţii elevilor de a descifra limbajul poetic, de a descoperi mesaje literare se înfăptuieşte ca un proces continuu, de la cele mai mici clase pînă la cele mai mari, lărgindu-se şi adîncindu-se, treptat, cu fiecare operă analizată. Aceasta, în funcţie de posibilităţile de înţelegere ale elevilor, printr-un dialog permanent între profesor şi elevi, printr-o activizare a gîndirii şi sensibilităţii elevilor, printr-o problematizare a interpretării textului, prin creşterea neîntreruptă a interesului şi curiozităţi elevilor. De reţinut, însă, că sistemul mesajelor se realizează în creaţiile lirice nu numai prin limbajul poetic conotativ, figurat, ci şi prin cel cu sens propriu, denotativ, căci poeţii încarcă de afectivitate toate cuvintele utilizate în poezie, atribuindu-le un plus de expresivitate şi individualitate faţă de situaţia cînd sînt lăsate în libertate, singure. Bunăoară, poezia **Mamă, Ţară** de Tudor Arghezi, din fruntea manualului de limba română pentru clasa a VII-a, nu s-ar putea înţelege altfel decît printr-o atentă şi exigentă explicare a limbajului său poetic. Tudor Arghezi „încifrează" întreaga semnificaţie a poeziei într-un „cod" lexical poetic, fără lămurirea căruia mesajul ei atît de bogat în resurse educative nu poate fi desluşit, şi, ca atare, nu-şi poate exercita influenţele educative asupra conştiinţei tineretului şcolar. Nu numai expresiile figurate: **maică, neam blagoslovit, norocul,** pepenii de **zahăr** roşu, mia de **mărgăritare, dulce binecuvîntare, fir de vînt, un descînt,** cîmpul **pletele-şi desface, vatră de izvoare, untul negru, untdelemnul** etc. sau comparaţiile: **cît berbecii, cît dovlecii, cît cocoşu,** ci întregul lexic poetic cu aparent sens propriu dezvoltă un lanţ de semnificaţii, care, totalizate, întrupează gîndul pe care poetul îl transmite într-un „cod". Odată descifrat limbajul poetic, elevii pot să înţeleagă deplin sentimentul adînc patriotic ce animă întreaga poezie, dragostea nemărginită a poetului faţă de acest **„neam blagoslovit",** faţă de acest „pămînt" plin de „noroc". Numai astfel se ajunge la reliefarea **„sufletului"** poeziei, aşa cum l-a insuflat autorul ei, în forma ei originală, nealterată de false interpretări individuale ale fiecărui receptor. Dezvoltarea capacităţii elevilor de a explica limbajul poetic în analizele literare în şcoală sau în studiul lor individual are un profund caracter formativ, ascuţindu-le spiritul critic, mărindu-le posibilitatea de înţelegere, de sesizare a sensurilor unei poezii, îmbogăţindu-le şi înfrumuseţindu-le viaţa interioară, creîndu-le premisele unei exprimări corecte, frumoase, pline de substanţă evocatoare — deziderat permanent ce stăruie a fi încă insuficient realizat în învăţămîntul nostru.

Este necesar, în procesul complex al analizelor literare, să se demonstreze că poezia nu este limbă, ci este făcută din limbaj, după cum mobila nu este lemn, ci din lemn, că poezia este o construcţie artistică, în interiorul căreia, în spatele cuvintelor ca atare, sălăşluieşte un „suflet", o fiinţă artistică, ale cărei năzuinţe se împlinesc prin mijlocirea cuvintelor. Tocmai acest „suflet", care se vrea comunicat, trebuie căutat şi relev . aşa cum l-a infuzat autorul, prin fiecare cuvînt.

Conf. univ. dr. AL. BOJIN

Un „caz dificil," rezolvat

Ce se-ntîmplă cu elevii noştri după ce părăsesc sălile de clasă, după ce forfota oraşului mare ni-i scoate din perimetrul unghiului vizual? Elevul Doaneş (numele e fictiv, dar cazul autentic), dintr-a VIII-a „B" avea cam multe la activ. De la chiulul clasic, pînă la o tentativă de sinucidere, de toate. Privind acel chip de copil, cu ochii neverosimil de mari şi catifelaţi, cu greu puteam crede că dincolo de fruntea netedă se află gînduri ascunse, uneori înfricoşător de negre. Şi totuşi, aşa era. Iar eu nu cunoşteam aceste gînduri. Vizitele la familia Doaneş îmi ofereau imaginea unei case puse la punct, cu părinţi harnici, îndeajuns de ocupaţi, dar muncind cu rîvnă pentru viaţa senină a copiilor. Abia într-un tîrziu descoperisem că imaginea idilică nu corespunde cu realitatea, că părinţii nu ştiau mai nimic despre viaţa copilului lor, că atunci cînd aflaseră cîte ceva, treceau cu o condamnabilă uşurinţă peste gravitatea faptelor. Am aflat toate acestea, urmînd calea întoarsă a evenimentelor. Primul semn, care mi-a trezit interesul, a fost o cruce arsă pe antebraţul băiatului. O investigaţie de cîteva zile mi-a confirmat bănuiala că elevul Doaneş s-a înhăitat cu o „gaşcă" dubioasă, petrecînd aproape tot timpul său liber în sînul ei, ascultînd fascinat „aventurile grozave" ale lui Lică, Porto, Moldo şi ceilalţi. Cîţiva dintre purtătorii poreclelor de un gust îndoilenic au cunoscut, nu o dată, rigoarea legii. Şi atunci — ar putea întreba cineva — cum de-a fost posibil ca puştiul de numai 15 ani să accepte compania lor? Explicaţia nu e simplă. A existat mai întîi dorinţa de aventură, caracteristică vîrstei, a intervenit — ca circumstanţă negativă — necunoaşterea noţiunii de aventură. Iar interpretarea eronată a fost facilitată de lipsa de supraveghere a părinţilor, de incompetenţa lor categorică faţă de o vîrstă dificilă. Această interdependenţă a faptelor a dus la crearea unui mit fals şi nociv, cultivat lîngă o cafea, un rom şi în fumul multor ţigări, toate creînd atmosfera insalubră a alunecării pe o pantă ce duce spre periferia societăţii.

Venind acasă de mai multe ori după miezul nopţii (şi nefiind întrebat de nimeni unde a fost, deoarece părinţii grijulii i-au dat şi o cheie...), elevul în cauză s-a deprins cu vagabondările infinite, cu poposiri pe la restaurante şi cafenele, adoptînd formula de viaţă parazitară a găştii. Aceasta i-a dat şi diverse „misiuni", cum ar fi, de pildă, demontarea căştilor de la telefoane publice, furtul unei lăzi cu bere, acostarea fetelor la serile de dans etc. La rîndul său, Doaneş îşi cinstea „prietenii", după ce golise cu grijă portmoneul mamei. De două ori a fost adus acasă în totală stare de beţie. Am întrebat — după depistarea cazului — părinţii, de ce n-au sesizat şcoala. Mama şi tatăl au ridicat din umeri: după o oarecare ezitare au menţionat că ei au dat să bea băiatului, din cînd în cînd, acasă şi nu înţelege de ce a fost nevoie să mai meargă şi pe la cîrciumi.

Acum, la cîteva luni de la edificarea asupra cazului Doaneş, îmi pare că lupta crîncenă pe care am dus-o nu a fost zadarnică. In decursul lungilor convorbiri am dărîmat — cred — mitul fals al găştii, separîndu-l pe băiat de prezumtivii prieteni. Am fost mult timp împreună, pretutindeni, ca prieteni. Supravegherea de luni de zile s-a metamorfozat în discuţii amicale. Demontînd gîndirea elevului Doaneş, l-am îndrăgit pe omul din el, pe omul care posedă un fond bun, nevalorificat acolo unde trebuia valorificat în primul rînd: în familie. De cîtva timp nu-mi mai este elev. S-a înscris la o şcoală profesională unde învaţă o meserie. Şi sînt convins că tot acolo va învăţa să fie, înainte de toate, om

Prof. AL. COVACI
Hunedoara

In sala de lectură pentru copii a Bibliotecii centrale de stat.

DIALOG CU CITITORII

PAVEL GALUPA, învățător, Școala generală nr. 4 din satul Putna, comuna Tulgheș, jud. Harghita :

Sînt învățător de 15 ani, dintre care în ultimii 10 ani am funcționat neîntrerupt la aceeași unitate școlară, o școală cu clasele I—IV cu două posturi sau, cum sîntem considerați de cei de la școala coordonatoare, o școală periferică. În ultimul timp, de vreo trei ani, mă preocupă îndeosebi predarea aritmeticii la clasa I, sau, mai bine-zis, încerc necontenit să-mi îmbunătățesc stilul de muncă în această perioadă deosebit de importantă a vieții școlarului. Rezultatele pe care le-am obținut pînă în prezent sînt destul de bune, dar încă nu mă mulțumesc. Folosirea materialului didactic atractiv și variat este încorsetat de timp și, mai ales, de prezența celeilalte clase (clasa a III-a). Totuși, am căutat să folosesc cît mai mult din materialul didactic recomandat de lucrările de specialitate, dar, bineînțeles, instrumentul principal de lucru mi-a rămas străvechea socotitoare. În folosirea ei însă am observat la elevii mei tendința de a plimba bilele înainte și înapoi pe sîrma orizontală, plimbare însoțită fie de numărarea de 2 ori a aceleiași bile, fie de omiterea ei la numărătoare. Pentru cei ce nu lucrează zi de zi cu clasa I, acest lucru poate părea un fapt minor. Dar nu este. Am căutat remediul și cred că am reușit să-l găsesc confecționînd cu ajutorul elevilor din clasa a III-a, la o oră de lucru manual, o socotitoare pentru „prima zece“ de un tip deosebit. Această socotitoare se compune dintr-un cadru de sîrmă de forma unui U, cu picioarele în jos, fixate vertical pe un suport de scîndură. Pe acest cadru de sîrmă, cele 10 bile sînt grupate diferit după culoare și anume 1, 2, 3, 4, fie folosind bile de două culori, fie bile de 4 culori. Utilizînd-o la ore, elevii trec bilele din stînga în dreapta prin punctul cel mai înalt al curburii lui U răsturnat și apoi le lasă să cadă fără a le mai putea plimba înainte și înapoi pe sîrma orizontală. Am hotărît să vă scriu, deoarece am rugat cîțiva colegi în cadrul comisiei metodice să încerce să o folosească, dar nu au fost de acord să mă sprijine. Vă scriu cu speranța că se vor găsi învățători care dispun de condiții mai bune de a experimenta și de a trage concluzii, fie contra, fie pentru introducerea ei.

Deocamdată, nu ne dăm seama de calitățile socotitoarei pe care ați creat-o. Firește, cei mai în măsură să se pronunțe sînt învățătorii. Dar, după cîte spuneți, colegii dv. n-au apreciat-o. Noi apreciem, pînă una alta, preocuparea de a crea ceva nou. Cît privește valoarea a ceea ce ați realizat, ea se va verifica în practica școlară și nu ne îndoim că „noul“ își va face drum.

Prof. IOSIF ELINDER, Liceul de cultură generală din Aleșd, jud. Bihor :

Este cunoscut rolul manualului în procesul de învățămînt. Problema manualelor adecvate și, în special, a celor de fizică, la care mă voi referi, cred că este încă, o problemă deschisă, deși sînt numeroase căutările și soluțiile propuse, dintre care aș cita, în sens pozitiv, manualul pentru anul II liceu, secția reală (dacă facem abstracție de multele greșeli de tipar). Voi face o propunere care mi-a fost inspirată de „Compendiul de fizică“ editat în 1971. Cred că cele patru manuale, care se adresează elevilor corespunzător celor patru ani de liceu, redactate de tot atîtea colective de autori, ar putea fi înlocuite cu unul singur, cu caracter de compendiu. (...)

În ceea ce privește noutățile, acestea pot fi înglobate într-o anexă care ar fi editată periodic. Modernizarea învățămîntului fizicii cred că nu ar avea de suferit, mai ales că simpla schimbare a ordinii capitolelor din manual sau a colectivului său de autori, de la un an la altul, nu se poate numi modernizare. Dimpotrivă, introducerea unui singur manual, ar spori rolul profesorului în găsirea unor mijloace adecvate de modernizare, conforme cu personalitatea și originalitatea sa.

Avantajele manualului compendiu, ar fi multiple. În primul rînd, elevii ar avea la îndemînă, în toți cei patru ani, un manual unitar ca structură și concepție, la care ar putea apela oricînd, deci și în anul IV, cînd se pregătesc pentru bacalaureat sau admitere în școli superioare și au nevoie de cunoștințe învățate în anii precedenți. În al doilea rînd, nu s-ar mai ridica problema transmiterii sau netransmiterii manualelor și ar crește responsabilitatea elevilor în ceea ce privește păstrarea lor. În al treilea rînd, și nu și cel mai puțin important, costul elaborării manualelor pentru fizică (și poate că și pentru alte discipline de învățămînt) s-ar micșora simțitor, permițînd transferarea unor investiții în alte scopuri.

S-ar putea să aveți dreptate. Argumentele stau în picioare. Dar pot exista și contraargumente. Și pe acestea nu le cunoaștem încă.

DUMITRU ION POPESCU, București :

Privitor la corespondența mea publicată în „Tribuna școlii“ nr. 72 din 2 decembrie 1972, vă mulțumesc pentru aprecierea și munca depusă la redactarea și publicarea ei. Pentru mine a fost clară și plină de conținut. Știu că vă interesează însă comentariile ce au loc pe marginea publicațiilor și de aceea vă rog să nu-mi luați în nume de rău dacă vă spun că, discutîndu-se în mod neorganizat pe marginea corespondenței, s-ar putea spune că nu rezultă unde s-au făcut, la ce catedră și cine anume a ținut lecțiile (informările) de fizică, chimie etc. De aceea, cred, că era bine dacă în loc să amintiți de numele meu, să fi fost „catedra de științe sociale a sectorului III“, adică afirmarea colectivă. V-aș ruga, dacă timpul vă permite, să trimiteți eventual o scrisoare de stimulare și celorlalte cadre care au asigurat conținutul muncii pe adresa profesoarei Maria Ionescu, Liceul „G. Coșbuc“, Calea Moșilor, sectorul III...

După cum vedeți, am răspuns rugămintii dv. pe această cale.

IOAN OCOLIȘAN, Liceul nr. 4, din Timișoara :

Aș vrea să-mi exprim cîteva dorințe pentru anul 1973. Aș dori, de exemplu, ca în anul 1973, la sfîrșitul examenului de bacalaureat cele două clase de absolvenți de liceu pe care le-am pregătit să se prezinte la nivelul celor mai înalte exigențe. Aș dori ca fiecare din elevii pe care-i conduc spre terminarea liceului să devină oameni de nădejde, exemple de cinste și corectitudine ; exemple de omenie, înflăcărați apărători ai cuceririlor revoluționare ale minunatului și încercatului nostru popor. Și aș mai dori ca, la terminarea anului școlar, atît eu, cît și toate cadrele didactice din țară să primească într-un plic sau într-o altă formă următoarele ; 1. Planul de învățămînt pe anul școlar viitor. 2. Catedra viitoare cu indicarea claselor la care va preda. 3. Programele școlare valabile pentru anul școlar viitor (cît mai judicios concepute). 4. Manualele, cît mai sintetice, atrăgătoare sub aspect grafic, corelate cu programele, conforme cu cerințele moderne. 5. Lista cu materialul didactic pe care ni-l vor oferi cei care îl produc.

Vă dorim cu căldură îndeplinirea acestor dorințe, precum și a celorlalte înșirate mai spre sfîrșitul listei pe care spațiul nu ne-a îngăduit să le mai cităm.

CONSULTAȚII

Pe teme pedagogice

Prof. Vasile L., județul Cluj, ne împărtășește părerea că nu vede rostul încheierii proceselor-verbale de către comisiile de bacalaureat, cu ocazia deschiderii plicurilor cu subiectele unice date de Ministerul Educației și Învățămîntului.

— Nici eu nu le văd rostul. De altfel, întocmirea lor nu este prevăzută în nici un regulament sau instrucțiune date de minister. Cred că s-a ajuns la această practică în cadrul comisiilor de bacalaureat, al concursurilor ce se organizează pentru titularizarea pe posturi și catedre, al examenelor pentru definitivarea în învățămînt și cu alte ocazii, prin sistemul de predare a acestor plicuri, care impune o grijă și răspundere mărită, cu care ocazie se dresează procese-verbale, în care se menționează cine, cui le predă, numărul lor, precum și faptul că plicurile îndeplinesc toate condițiile pentru asigurarea secretului subiectelor. Aplicînd mecanic această formă de predare și la nivelul școlilor, s-a ajuns ca și comisiile, în plenul lor, să întocmească procese-verbale cu ocazia deschiderii fiecărui plic în parte. Cîtă muncă efectuată fără rost! Oameni imobilizați, materiale și timp consumat fără justificare. Asigurarea secretului subiectelor, scopul ce-l urmărim în toată această acțiune, se poate obține pe căi mult mai simple și eficiente, cu un efort minim și randament maxim

Una din căi ar fi și aceea prin care predarea subiectelor s-ar face de către minister și inspectorate pe bază de borderouri, printr-o simplă semnătură, cu toată vigilența necesară. Directorul liceului sau președintele comisiei care primește plicurile cu subiectele și răspunde de păstrarea și asigurarea secretului lor, deschide fiecare plic în ziua și la ora menționată pe el, după ce toată comisia s-a convins că e intact.

In situația în care plicul ar fi deschis, sau ar prezenta urme care pun sub semnul întrebării secretul subiectului, e cazul să se încheie proces-verbal de constatare, să se informeze organele superioare de învățămînt și, dacă e cazul, organele de cercetare penală.

Prof. pensionar Tudoran Drăghici, Murfatlar, jud. Constanța, ne solicită lămuriri asupra salariului la care ar avea dreptul dacă ar mai lucra ca învățător la clasele I-IV, avînd în vedere că înaintea Reformei învățămîntului din anul 1948 obținuse toate gradațiile ca învățător, iar după această dată a absolvit cursurile universitare și a fost salarizat ca profesor definitiv cu gradație de merit.

— Potrivit celor realatate de dumneavoastră și legislației școlare, în cazul în care veți preda la clasele I-IV, vă bucurați de drepturile de salarizare acordate institutorilor cu diplomă universitară, cu recunoașterea gradului I obținut ca învățător înaintea Reformei învățămîntului. Gradația de merit obținută ca profesor pentru rezultate deosebite în activitatea de învățămînt vă dă dreptul la un salar tarifar de încadrare majorat cu două clase de salarizare. În această situație, salariul dumneavoastră tarifar este de lei 2 800 (Legea nr. 6/1969 și H.C.M. nr. 2841/1968 anexa 4).

Prof. IOAN BADIU

Pe teme de statut

Tudor Cratciu, Școala generală Izvoarele, județul Teleorman. Citiți răspunsul dat în această rubrică, din nr. 36 al revistei noastre. Numărul de zile acordat pentru anul școlar 1971—1972 este legal.

Alexandru Ferenci din Satu Mare. În nr. 33 al revistei la rubrica „Răspundem cititorilor“ găsiți răspunsul care vă interesează.

Dumitru D. Teodoru din Brăila. Vă recomandăm să citiți răspunsul dat la această rubrică din nr. 32 al revistei.

Sanda Zamfirescu, comuna Topliceni, județul Buzău. Răspunsul care vă interesează îl găsiți în nr. 34 al revistei. Pentru lămuriri suplimentare adresați-vă Inspectoratului școlar al județului Buzău.

Maleș Maria, maistru-instructor, Casa de copii nr. 2, Botoșani : Salarizarea personalului didactic din învățămînt — inclusiv a maiștrilor-instructori — ca și acordarea definitivării în învățămînt, se pot face numai cu respectarea strictă a dispozițiilor legale care reglementează problema respectivă. Cei care nu se încadrează în aceste dispoziții — cum este și cazul dv. — nu pot beneficia de reglementările respective, indiferent dacă situația creată este din vina lor sau nu.

Motoc Vasile, prof. suplinitor, orașul Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud : Absolvenții cu diplomă ai Institutului pedagogic de 3 ani se pot titulariza în învățămînt, la școlile generale. Dacă nu găsiți post vacant în oraș, vă puteți titulariza și la o școală generală într-o comună din județ.

În ceea ce privește posibilitatea ca absolvenții facultății de desen de la institutele pedagogice să continue studiile superioare la un institut de arte plastice, problema este în studiu.

Maria Leoveanu, profesoară, Școala generală Terpezița, jud. Dolj : Suplinitorii numiți la un număr de ore răzlețe care nu formează o normă întreagă — și care nu mai au altă funcție de bază sau care nu sînt pensionari pentru limită de vîrstă — sînt considerați angajați la o normă incompletă și retribuiți prin salar tarifar proporțional cu partea de normă repartizată. Ei nu sînt retribuiți prin plata cu ora.

Prin aceasta, au dreptul să primească cota parte de salar tarifar și în perioadele în care nu este activitate de predare la clasă (vacanțele școlare de iarnă și primăvară), precum și concediul de odihnă calculat ca durată la numărul de luni lucrate. Indemnizația pentru concediul de odihnă li se calculează în proporție de cota parte de salar primită pentru toată durata concediului la care au dreptul.

Emilia Mocanu, profesoară, Școala generală Dăscălești, jud. Buzău : Instrucțiunile ministerului în vederea efectuării transferărilor pentru anul școlar 1973/1974 se vor trimite inspectoratelor școlare în timp util, adică pînă la 1 martie a.c. Ele nu se pot transmite, individual, cadrelor didactice.

TH. LEONESCU

Contribuții la educația muzicală a școlarilor mici

Volumul „*Educația muzicală a școlarilor mici*“ (cl. I—IV) cuprinde comunicările, referatele și dezbaterile care au avut loc în cadrul celui de al doilea simpozion organizat la Cluj sub auspiciile Conservatorului „Gh. Dima“.

Sînt comunicări care se referă la conținutul (programă și manuale), principiile și metodele, repertoriul, etapele de prenotație și notație muzicală, apoi studii asupra fenomenelor culturii vocale a școlarului mic, precum și a utilizării unor mijloace auxiliare (instrumentar muzical) ; o altă categorie însumează lucrările care se referă la aspecte ale modernizării procesului educației muzicale, pe de o parte, și la cercetările de ordin psihologic infantil întreprinse, sau la sisteme de predare a scrierii muzicale, pe de altă parte, și, în sfîrșit, o ultimă categorie — preocupările de ordin interdisciplinar, prin care se reliefează aportul muzicii la realizarea sarcinilor de ansamblu ale învățămîntului elementar.

„Probleme ale educației muzicale a elevilor clasei I“, semnat de prof. Ana Popa și prof. Saalah Martha, dezvoltă ideea acordării unui spațiu larg, în predare, jocului muzical, jocului cu cîntec, cîntecului cu mișcare și dialogului. Sînt sugerate chiar propuneri concrete legate de îmbunătățirea sistemului de predare a primelor elemente ale notației muzicale, de asemenea, acomodarea elevilor cu un repertoriu util, specific. În continuare, studiul „Aspecte ale educației muzicale la elevii clasei a II-a“ al conf. univ. Aurel Ivășcanu fixează cîteva repere de predare a sistemelor ritmice, precum a unor noțiuni de modalism. „Unele aspecte privind conținutul educației muzicale la elevii clasei a III-a“ de profesor Aurelia Covacs anunță intrarea elevilor într-o nouă etapă în învățarea muzicii, legată de notația muzicală. Semnalăm aici un experiment interesant, notat de autoare, care dezvăluie anumite calități ale unui procedeu de investigare a memoriei muzicale. Prof. Elena Constandin, în referatul „Aspecte ale predării muzicii la clasa a IV-a“, propune ancorarea materialului muzical, aflat la îndemîna învățătorilor, mai expres, în lumea modalismului și a problemelor ritmice. Autoarea ne comunică chiar rezultatele unui interesant experiment, realizat, în acest sens, cu elevii de la Liceul nr. 10 din Cluj. Am sesizat și ne declarăm de acord cu ideea ca învățătorii să se specializeze, pe baza aptitudinilor, în predarea muzicii, educației fizice și desenului, de o asemenea manieră, încît să fie posibilă predarea, de către aceeași persoană, la clasele paralele ale unei școli (de fapt, ideea nu este nouă !). Prof. emerită Ana Motora Ionescu, apreciată specialistă în problemele educației muzicale la școlarii mici, și-a adus contribuția, în cadrul simpozionului, cu comunicarea „principiile călăuzitoare ale elaborării manualului de muzică pentru clasele III—IV ale școlii generale“. Elementele de bază sînt notate pe principiul dezvoltării senzoriale, al dezvoltării intelectuale și al dezvoltării sentimentelor patriotice.

Ca un complement al studiilor de pînă aici, referatul „Necesitatea unui preabecedar muzical“, semnat de prof. Olga Suceava, încearcă să rezolve una din lipsurile cele mai acute ale învățămîntului nostru de specialitate și de cultură generală : atenția acordată educației preșcolarilor. Sînt inserate cîteva preliminarii de concepție, utile unui preabecedar muzical.

În studiul „Mijloace audio-vizuale moderne în educația muzicală a copiilor de vîrstă școlară mică“, aparținînd lect. univ. Ligia Toma Zoicaș, găsim cîteva interesante indicații la lărgirea spectrului de conținut și de utilitate a acestui domeniu. Pe linia argumentării experienței practicate, comunicarea „Formarea deprinderilor vocale la elevii din clasele I—IV“, semnată de lect. univ. Susana Coman Bosica, pornește de la ideea că „muzica instrumentală sau vocală audiată, fără a fi practicată, dezvoltă numai parțial muzicalitatea copilului. Cîntul practicat dezvoltă și cultivă simultan auzul muzical, intonarea justă, simțul ritmic, melodic și armonic, memoria muzicală și verbală, emisiunea vocală în ansamblul ei, dicțiunea, sensibilitatea și interpretarea artistică“. Foarte utilă, comunicarea „Educația vocală de ansamblu la copii“, de prof. Silvia Capătă și prof. Simion Capătă, urmărește elucidarea criteriilor de selecție a vocilor ; de asemenea, studiul vocalizelor ca experiment de educare muzical-fonetică. O problemă ce capătă importanță crescîndă este aceea a educației muzicale la școlarii mici cu ajutorul instrumentelor.

Prin apariția acestei serii de lucrări considerăm că literatura pedagogică școlară se îmbogățește cu o antologie valoroasă, utilă, care credem că nu va întîrzia să-și arate rezultatele concrete, aplicate în procesul de învățămînt.

ANTON DOGARU

„Limbă și literatură“ pentru elevi

Salutăm inițiativa Societății de științe filologice de a oferi elevilor un supliment al publicației sale, „Limbă și literatură“. Inițiativa ni s-a părut cu atît mai valoroasă, cu cît zecile de mii de liceeni din țara noastră sînt lipsiți de o revistă centrală, așa cum au pionierii sau studenții, iar cele două pagini lunare ale „Preludiului“ și ale „Amfiteatrului“ se dovedesc tot mai neîncăpătoare.

Succesul de care s-a bucurat primul număr al suplimentului în rîndul cititorilor, ca și comentariile favorabile apărute în presă au îndreptățit întocmirea celui de al doilea

Semnează nume binecunoscute de profesori din învățămîntul superior și de cultură generală, care oferă elevilor prețioase informații privind istoria literară, tehnica stilului literar („Școli, curente, orientări literare“ de D. Micu, „Tradiție și inovație în limbajul artistic“ de G. Bulgăr), caiete de sinteză (C. Negruzzi, L. Blaga, I. L. Caragiale), prezintă rezolvări ale temelor pentru concursurile de admitere la limba și literatura română în licee și facultăți (lectori universitari G. Beldescu și Ion Diaconescu), formulează concluzii asupra concursului revistelor școlare (Aug. Z.N. Pop). Alături de aceștia colaborează scriitori. Virgil Teodorescu, vicepreședintele Uniunii scriitorilor, răspunde unor întrebări de actualitate. Elevi talentați din toată țara susțin rubricile „Șantier de creație“, „Tinere speranțe“, „Traduceri“, „Știri din țară“, „Reviste școlare“ și pagina umoristică.

R. ȘIPOT

Liceul nr. 3 din Drobeta-Turnu Severin.

TVS integrată

Oțelul

Conținutul emisiunii, precum și tehnologia pe care o propunem pentru această telelecție sînt adecvate realizării următoarelor două obiective comportamentale :

— Elevul să poată face corelația dintre principalele operații ce intervin în procesul de elaborare a oțelului și procesele fizico-chimice specifice fiecăruia, demonstrînd această capacitate prin execuția unei scheme.

— Să poată numi și preciza conținutul fazelor principale de prelucrare a oțelului în corelație cu agregatele industriale corespunzătoare, de la exploatarea minereului pînă la obținerea de produși finiți și semifiniți .

Înainte de începerea telelecției, profesorul se va informa asupra conținutului ei și va consulta îndrumările metodice publicate, alcătuindu-și un model propriu de tehnologie didactică adoptat particularităților colectivului pe care îl conduce. Ajutat de elevi în activitatea de pregătire a laboratorului, va distribui la mese modele de exerciții (exemple au fost publicate de noi în buletinul Radioteleșcoală nr. 16/1972) pe care, în prealabil, le-a multiplicat prin mijloace locale.

Mijloacele de învățămînt utilizate în cadrul acestei telelecții vor fi : sistemul periodic al elementelor ; diapozitive și planșe cu instalații de preparare a oțelului ; unu, două telereceptoare ; modele de exerciții.

În etapa de la începerea telelecției pînă la începerea emisiunii de TVS (10-15 minute), profesorul, apelînd la cunoștințele din lecțiile precedente, va cere elevilor să alcătuiască și să precizeze, pe schema unui furnal, principalele elemente de structură care îl compun, funcțiile specifice fiecăruia, evoluția curentului ascendent de gaze și procesele fizico-chimice prin care trece materialul solid în furnal.

În funcție de particularitățile clasei, va putea repartiza sarcini diferite la mai multe grupe de elevi, sau va lucra frontal cu clasa.

După terminarea activității individuale, va dirija obținerea conexiunii inverse tot cu ajutorul elevilor, folosind modelul mut din lecția precedentă sau alte materiale (diapozitive, planșe etc.).

Tot în cadrul acestei etape a lecției, profesorul va cere elevilor să precizeze care sînt produșii furnalului, precum și căile de valorificare a acestora, avînd grijă să fie subliniat rolul fontei ca materie primă pentru obținerea oțelului.

Se recomandă stimularea discuțiilor și evitarea unei alte expuneri de la catedră.

Etapa de recepție a mesajului TVS. În timpul emisiunii, profesorul va urmări fără a interveni cu explicații (care s-ar putea suprapune comentariului și ar distrage atenția elevilor), fiind atent totodată și la reacțiile clasei, pentru a surprinde eventualele momente dificile. În cazul cînd intenționează ca elevii să ia unele notițe, acestea vor trebui limitate la minimum, pentru ca atenția să fie concentrată asupra acțiunii principale de observare.

În etapa de la terminarea emisiunii pînă la terminarea telelecției, profesorul va conduce activitatea elevilor de rezolvare a exercițiilor distribuite înainte de începerea telelecției, urmărind realizarea într-o măsură cît mai mare a obiectivelor menționate mai sus. Conexiunea inversă va fi obținută tot prin elevi. In general, se recomandă a se evita momentele prin care se reia expunerea în dauna activităților individuale.

În cazul cînd se folosește metoda lucrului în grup, respectîndu-se condițiile cerute de aceasta, elevii vor putea schimba locurile din laborator și vor discuta între ei pentru rezolvarea sarcinilor primite. Concluziile la care a ajuns fiecare grupă vor fi ulterior comunicate întregii clase de către un singur reprezentant, folosindu-se orice posibilitate de comunicare (proiecții la epidiascop, scris pe tablă, prezentare verbală, prezentare la retroproiector etc.).

AL. GHEORGHIU
MARIANA ENE

Pe marginea unor critici

(Urmare din pag. a 2-a)

aria triunghiului ceea ce ne scutește să considerăm la paralelogram două cazuri de figură. Pentru că mă așteptam ca mulți profesori să fie surprinși de această schimbare, am introdus exercițiul 62 pentru a atrage atenția asupra faptului că demonstrația uzuală nu este completă. Nu este vorba de un exercițiu oarecare, ci de un exercițiu cu tîlc. El trebuie să rămînă.

Remarcabilă este argumentația autorilor. Pe de o parte, ei susțin că prima demonstrație este corectă, iar pe de altă parte citează o carte de metodică în care se arată că „demonstrația este simplă și în acest caz“. Deci, și în lucrarea citată se recunoaște că trebuie considerat și un al doilea caz (cînd punctul E cade în afara bazei). Nepricepere sau rea-credință ?

La punctul 3 autorii articolului spun că nu pot „fi de acord nici cu metoda prin care se explică în manual aria cercului“. Ei preferă „să dăm elevilor direct formula“. În manual se dau unele indicații sugestive, menite să facă formula plauzibilă. Autorii articolului nu sînt de acord cu aceste indicații. Este o simplă părere, dar unde este inconsecvența sau neconcordanța?

Tot așa, la punctul 9, se arată că „formulele care dau latura și apotema... pot fi găsite pe baza noțiunilor de trigonometrie“. De acord, acest lucru este posibil, dar unde este neconcordanța sau inconsecvența?

În ultimul pasaj al articolului se spune că „Înlăturarea greșelilor și a neconcordanțelor semnalate ar face manualul mai folositor pentru elevi“. Articolul conține numai două obiecțiuni de fond și am arătat că ele sînt neîntemeiate, așa că n-am ce înlătura.

La sfîrșit se spune că „mai există unele răspunsuri greșite“. Manualul conține cîteva sute de răspunsuri, ele au fost verificate de mai multe ori. Nu este exclus să se fi strecurat totuși unele greșeli (de calcul sau de tipar), dar în articol nu se dă nici măcar un singur exemplu de răspuns greșit...

PROBLEME ACTUALE ALE EDUCAȚIEI PERMANENTE

Dacă urmărim astăzi scena cercetării pedagogice, remarcăm că educația permanentă propusă prin sistemul „Life-long Education“ (LED) este considerată ca necesară, în special de către numeroase instituții administrative internaționale sau naționale. Datorită poziției critice a multor personalități din domeniul educației față de felul cum este promovată în prezent în lumea capitalistă „educația permanentă“, este necesar să se definească ce așteptări, promisiuni și consecințe politice, sociale și ideologice se află în spatele conceptului LED. Să începem, deci, cu ideea, cu totul naivă, că, în diferite state, s-ar pune în aplicare astăzi un sistem LED extrașcolar și, în mare măsură, extrainstituțional. Dacă sistemul LED ar fi înfăptuit într-un mod cuprinzător, și nu numai ca un program compensatoriu de adaptare la structuri sociale existente (ca, de pildă, așa-numita perfecționare profesională într-un cadru definit, sau transmiterea compensatorie de „valori educative și de cultură“ unor pături sociale privilegiate restrînse), acest lucru ar duce la schimbări sociale radicale și la o situație care s-ar putea asemăna cu o revoluție. Dacă muncitorul care lucrează la bandă rulantă și-ar da seama că, și în ce măsură, este înstrăinat (în sensul lui Marx), că, și în ce măsură, ei învață „interese proprii“ care, de fapt, nu sînt ale sale, ci ale celor puternici (de pildă, ale întreprinderii capitaliste), dacă ar vedea, înțelege și, în sfîrșit, ar fi în stare și ar schimba toate acestea, atunci actualele structuri sociale s-ar nărui. Ar începe revoluția sistemului.

Ce concluzie se poate trage de aici ? Este clar că LED apare nu numai drept un concept reformist, ci ca unul reformist — radical și potențial revoluționar. În prezent, însă, el este propagat în permanență de instituții birocrate, complicate în cel mai înalt grad și, de aceea, tendențioase și, de fapt, incapabile de acțiune. Acest lucru se remarcă atît în organismele internaționale cît și pe plan național.

Atît pe scară internațională, cît și pe cea națională se operează deci cu formule goale, indiferent dacă este vorba despre LED — „studiu permanent“ sau „concediu pentru studiu“. După părerea criticilor sistemului, nu este greu să se descopere de ce există acest caracter al formulei goale. Tipologic, se pot stabili mai multe strategii, aflate, în sprijinul sistemului, care împiedică înfăptuirea perfecționării permanente și folosirea capacității de a învăța a indivizilor în cadrul acestui sistem.

O variantă deosebit de interesantă din punct de vedere strategic folosește următoarea metodă : în loc să reducă conceptul LED, de la bun început, la un program minimal de acomodare în vederea sporirii randamentului în muncă în cadrul sistemului social, în țările capitaliste, se alege următorul procedeu : se stabilesc obiective deosebit de înalte, ideea de umanism și alte asemenea țeluri, spre care merită să tinzi (cărora, de altfel, sînt deosebit de favorabile organizațiile internaționale) ; apoi, la următorul pas, se arată însă că, datorită unor „condiții obiective“, aceste țeluri înalte — oricît de frumoase și valoroase ar fi ele — nu pot fi pur și simplu realizate. Acest procedeu este, fără îndoială, reacționar. Pe de o parte, prin stabilirea acestor țeluri, se creează o haină ideologică în vederea camuflării realității, pe altă parte, arătîndu-se că, sistemul existent (care de fapt necesită o reînnoire totală) nu-și poate permite schimbările necesare și se sugerează că totul trebuie lăsat așa cum este. Este necesar deci, ca prin schimbarea subsistemelor, să se ajungă, în cele din urmă, la schimbarea structurii generale, deci a sistemului, care să facă posibilă o realizare a țelurilor propuse de LED.

În exclusivitate pentru „Tribuna școlii“

Frustrarea celor ce lucrează în sistemul de învățămînt pentru adulți este de înțeles. În multe țări, din așa-numita lume a treia, lipsesc mijloacele de învățămînt și pentru treapta elementară. În unele țări (de pildă, în India), se renunță la învățămîntul adulților pentru a putea, cel puțin, cuprinde în întregime, în sistemul de învățămînt, generația celor tineri. Dar și în țări, cum sînt S.U.A. sau R.F.G., învățămîntul pentru adulți este sprijinit mai mult verbal, decît financiar, deși țările lumii occidentale dispun de posibilitatea și de premisele economice de a finanța studiul (perfecționarea) unor indivizi din cadrul societății lor. În majoritatea lor, țările lumii a treia nu au măcar nici această posibilitate.

Am încercat să arătăm cum, prin reducerea conținutului LED la un program care să fie conform cu sistemul, țelurile și posibilitățile conceptului LED sînt, în prezent, anulate, respectiv, denaturate.

Un sistem social caracterizat prin inexistența relativă a represiunilor și constrîngerilor, iată care ar fi țelul unui concept LED, înfăptuit în mod umanitar. Dacă aceste țeluri sînt proclamate în mod deschis, atunci, obligatoriu, se ivesc conflicte cu sistemul existent, care adoptă măsuri de apărare și, în caz de nevoie, recurge la sancțiuni împotriva purtătorilor potențiali ai schimbărilor.

De aici decurge, pentru cei ce vor să efectueze schimbări, necesitatea de a submina din interior sistemele pseudodemocratice, existente și de a asigura o democrație internă. Acest lucru, se pare, este posibil doar prin democratizarea internă a anumitor subsisteme și, atunci, se pune problema unde — din punct de vedere strategic — se află aceste subsisteme. Răspunsul este banal, dar în mod evident incontestabil : procesul de socializare a generațiilor actuale și viitoare trebuie schimbat în mod radical. Aceasta înseamnă, la rîndul său, că, în funcție de realitățile sociale, subsistemele ce urmează să fie schimbate se pot localiza în grădinița de copii, școală sau familie. Strategia optimă de schimbare a procesului de socializare trebuie folosită, concomitent, pe toate planurile. Din diferite motive (chiar din motive pur organizatorice), acest lucru, deseori, nu este posibil. De aceea, „pe seama copiilor“ generațiilor actuale și viitoare sînt rezolvate schimbări care implică conflicte, care duc la discrepanțe, de pildă, între școala sau grădinița de copii progresiste și casa părintească total conservatoare. Dacă afirmarea totală a ceea ce există și, în ultimă instanță, reacția corespunzătoare este menită să exercite o influență de lungă durată asupra structurilor sociale, atunci aceste dispute generatoare de conflicte și nesiguranță, legate de ele, constituie premise necesare pentru schimbarea procesului de socializare și, astfel, pentru democratizarea internă a viitoarelor funcțiuni sociale.

În activitatea de cercetare a Institutului UNESCO pentru educație din Hamburg se fac remarcate, de aceea, cercetări ale situației existente ca premise necesare, prilej cu care este cercetat, în mod special, procesul de socializare și influențele sale asupra capacității de a învăța și de a accepta schimbări, ca și asupra aspectelor deosebite privind capacitatea învățămîntului pe plan cognitiv, social și afectiv. După constatarea situației existente trebuie încercat un al doilea pas în direcția situației dorite, a posibilităților de a planifica, dezvolta și de a verifica științific (eventual situații create în laborator), strategii în vederea unor schimbări. Numai astfel se poate împiedica ca LED să rămînă o formulă de învățămînt cu care teoreticienii faliți și frustrați ai învățămîntului pentru adulți să ducă un joc stupid care, în ultimă instanță, stă doar în slujba perpetuării actualelor nedreptăți sociale, ca și a lipsei de libertate și a represiunilor. Trebuie găsită o cale pentru posibilități relevante de schimbare care să nu se limiteze la reducerea LED-ului la o conformare la sistem după stabilizarea condițiilor existente printr-o idealizare teoretică aflată departe de realitate. Această sarcină oferă Institutului UNESCO pentru educație marea șansă și o justificare a existenței sale, pentru că ea stă în slujba omului și a afirmării sale.

Prof. dr.
HANS-MARTIN MÜLLER-WOLF
Institutul UNESCO pentru educație, Hamburg

ALGERIA

CONSTANTINE o citadelă universitară

Un edificiu impunător de beton cu 23 de etaje și două clădiri anexe spațioase, cu o lungime de 300 m. fiecare, construite pe piloni — așa va arăta noul complex universitar din orașul algerian Constantine. Considerat drept unul din cele mai reprezentative obiective ale planului quadrienal algerian, acest complex, a cărui construcție avansează rapid, se va inscrie într-un peisaj natural pe măsura sa. Implantată pe o colină, cu fața spre oraș, universitatea este înconjurată de ogoare, ce se opresc la numai cîțiva metri de fațadele de beton, lăsînd privirea să cuprindă întinderile vaste ale platourilor montane.

Ansamblul universitar care va deveni operațional la finele acestui an, va cuprinde, în cele două clădiri „pe orizontală“, o bibliotecă cu 400.000 de volume, un restaurant cu o capacitate de 2.000 locuri și un auditoriu de 1000 de locuri, prevăzut cu o scenă turnantă. Aceste instalații vor fi completate de turnul administrativ, precum și de un centru de calcul în formă sferică. Proiectul a fost încredințat reputatului arhitect brazilian Oscar Niemeyer care a optat, bineînțeles, excluzînd restaurantul, pentru construirea de pereți compacți de beton, străbătuți din loc în loc de hublouri. Sălile de curs și cele destinate lucrărilor practice vor beneficia de o iluminare artificială constantă. Instalațiile sînt planificate pentru o capacitate maximă de 20.000 de studenți, cifră ce va fi atinsă probabil în 1980. În acest sens, ritmul de creștere al numărului de studenți este grăitor pentru Algeria. Dacă în anul trecut, universitatea din Constantine număra cinci mii de studenți, anul acesta, cursurile celor patru facultăți de drept, litere, biologie și științe sînt frecventate de 7000 de studenți.

De altfel, dezvoltarea învățămîntului în Algeria cunoaște în prezent un dinamism fără precedent și se bucură de toată atenția autorităților. În afară de universitatea din orașul Constantine au fost înființate, sau se află în construcție, noi instituții de învățămînt. De pildă, la Bab-Ezzonar, lîngă Alger, s-a deschis șantierul unui nou institut de știință și tehnică. Echipa arhitectului japonez Kenzo Tange studiază în prezent planurile de construcție ale unei noi universități care va fi înălțată aproape de orașul Oran. Alte universități și școli sînt prevăzute a se construi la Annaba și Blida. Pentru aceste viitoare construcții, existente deocamdată doar în proiect, universitatea din Constantine va juca rolul unei stații-pilot sui-generis.

GABRIELA BONDOC

• ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI •

Amfiteatrele ansamblului universitar din Reims

Numărul copiilor din S.U.A. care suferă de tulburări psihice generate de vizionarea programelor de televiziune bazate pe acte de teroare, crește continuu. După cum arată revista medicală de specialitate „Selecta“, acești copii suferă de complexe de anxietate, insomnii și, deseori, de incapacitatea de a discerne realitatea de ficțiune în imaginile de film sau programele de televiziune. Pentru acești copii s-au înființat la New-York sanatorii speciale ce funcționează ca școli cu internat. În ele sînt tratați, deocamdată, circa 1 200 de copii între 8 și 12 ani.

■

Păstrarea și difuzarea tradițiilor orale, precum și rolul pe care îl pot avea în această privință mijloacele audio-vizuale, au constituit obiectul unui colocviu convocat de UNESCO la Dakar. Dintre recomandările adoptate la această sesiune, au reținut atenția cele care se referă la promovarea limbilor africane ca limbi de învățămînt și cele care preconizează ca studierea tradițiilor orale să fie inclusă în programele școlare și universitare. Colocviul a solicitat, în plus, organismelor africane de radiodifuziune să facă un apel mai larg la colaborarea specialiștilor în tradițiile orale și să ceară UNESCO să ușureze obținerea de burse, experți și echipament pentru pregătirea acelora ce sînt chemați să susțină și să difuzeze aceste tradiții.

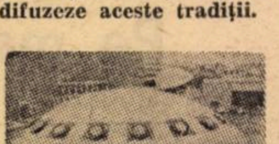
Budapesta : Reactorul atomic al Universității tehnice

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Col

„Să facem totul pentru a fi demni de istoria glorioasă a poporului nostru, să putem spune întotdeauna că nu am precupețit nimic pentru a făuri un viitor demn națiunii noastre socialiste. Să lăsăm generațiilor viitoare, urmașilor noștri, o viață liberă, înfloritoare, un viitor minunat, comunist.“

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul la Conferința Națională a Partidului Comunist Român)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 80

Sîmbătă 27 ianuarie 1973
16 pagini — 1 leu

Salut pionieresc

În ochii limpezi ca o zare albastră,
Ducînd strălucitorul țării cer
Vă adresăm de ziua dumneavoastră,
Fierbinte-un salut de pionier.

Primiți ofranda inimii curate
Ce-n pieptul nostru mic, nestăvilit,
Doar pentru România noastră bate
Și pentru-al ei Conducător iubit!

Partidului i-om fi ostenii mîine
Și împletind al faptelor contur
Vom scrie cartea gloriei române
Cu purpură, cu aur, cu azur.

Iar dacă din stejar, stejar răsare,
Eroi se nasc din vajnicii eroi,
Îi sîntem comunismului vlăstare.
Nădejdea viitorului e-n noi.

Noi ne legăm sub cerul libertății
Să creștem din străbune rădăcini,
Ca o pădure de stejari a vieții,
Cu toate ramurile în lumini.

Azi vă urăm cu dragoste și cinste
Ani mulți și spornici, drag
Conducător,
Spre fala României Comuniste
Și fericirea-ntregului popor.

VICTOR TULBURE

O viață dedicată aspirațiilor celor mai nobile ale poporului

Fiul cel mai iubit al poporului, inima cea mai devotată aspirațiilor de libertate și progres ale maselor de oameni ai muncii, împlinește — în atmosfera de caldă și emoționantă sărbătoare pe care am trăit-o fiecare în aceste zile — 55 de ani de viață și 40 de ani de activitate în rîndurile mișcării comuniste. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și-a împletit viața — încă din fragedă tinerețe — cu aspirațiile poporului nostru, în lupta necurmată pentru binele patriei, pentru eliberarea de exploatare a celor ce muncesc, pentru apărarea demnității lor umane.

De la vîrsta de 11 ani, cînd a început să lucreze în diferite ateliere și fabrici din București, a luat contact cu lumea muncitorilor, le-a cunoscut traiul greu, năzuințele. Foarte repede, apoi, s-a încadrat în mișcarea muncitorească revoluționară, participînd activ la frămîntările sociale din România anilor dinaintea ultimului război. În anul marilor bătălii de clasă, 1933, intră în rîndurile organizației de tineret a comuniștilor, încredințîndu-i-se sarcina de secretar al comitetelor regionale Oltenia și Prahova ale U.T.C. Tot atunci devine și membru al partidului.

Avea numai 15 ani cînd a fost arestat prima dată, în urma participării sale active la greve și demonstrații ale muncitorilor bucureșteni. În 1934 este reprezentantul tineretului democratic în Comitetul Național Antifascist ce coordona mișcările populare îndreptate împotriva partidelor de extremă dreaptă. Regimul polițist burghezo-moșieresc al vremii îl întemnițează la Brașov și Doftana între anii 1936—1938.

Represiunea nu-l sperie însă pe tînărul comunist, conștient de răspunderile sale în fața clasei muncitoare. Nicolae Ceaușescu este ales membru al C.C. al U.T.C., ca recunoaștere a calităților sale revoluționare, de bun organizator al luptei tineretului. El participă la demonstrația populară din București din 1 mai 1939, pentru apărarea independenței României împotriva pericolului hitlerist. Organizarea și participarea la alte acțiuni de acest fel îi atrag condamnarea, în contumacie, la 3 ani închisoare. Urmărit fără cruțare de organele represive burgheze, tovarășul Nicolae Ceaușescu e arestat și întemnițat, în iulie 1940, la Jilava, Caransebeș, apoi trimis în lagărul de deținuți politici de la Tg. Jiu.

Împreună cu alți comuniști, el nu încetează însă să participe la lupta pentru înlăturarea regimului antonescian și pentru scoaterea țării din războiul antisovietic. După eliberarea patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu este prezent la toate acțiunile îndreptate spre instaurarea unui guvern democratic și înfăptuirea multiplelor transformări sociale ce au urmat. În această perioadă devine secretar al C.C. al U.T.C., iar în octombrie 1945, Conferința Națională a Partidului Comunist Român îl alege membru al Comitetului Central. Lucrează, din 1946, ca secretar al Comitetului județean de partid Constanța, apoi Oltenia.

Dînd dovadă de experiență politică și de bun organizator, încă din primii ani ai revoluției socialiste i se încredințează o serie de sarcini de răspundere. Este șef al Direcției superioare politice a Armatei și locțiitor al ministrului forțelor armate în perioada 1950—1954, cu gradul de general-locotenent, iar în aprilie 1954 devine secretar al C.C. al P.C.R., și cu un an mai tîrziu — în martie 1955 — e ales membru al Biroului Politic al C.C.

Pentru meritele sale deosebite în organizarea și desfășurarea activității partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este ales, în martie 1965, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. La 9 decembrie 1967, Marea Adunare Națională îl alege și în funcția de președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

(Continuare în pag. a 2-a)

ACCENTE

Expoziția națională de sculptură în lemn a caselor pionierilor

La Bacău s-a organizat prima expoziție de sculptură în lemn, cu lucrări realizate la casele pionierilor de pe întinsul țării, urmînd ca această manifestare să se repete an de an.

A fost ales Bacăul pentru organizarea expoziției deschizătoare de drum, datorită remarcabilelor realizări de la casa pionierilor de aici, într-un domeniu ce era considerat aproape inaccesibil creatorilor de vîrste mici, din cauza rezistenței materialului lemnos, care nu se lasă modelat cu ușurință, ca argila sau plastilina.

Creațiile prezentate la această expoziție inaugurală dovedesc însă că atunci cînd există educatori pricepuți și inimoși, care să călăuzească elanul și energia creatoare a tineretului, pot fi abordate, în cercurile artistice pionierești, cele mai variate mijloace de expresie artistice.

Alături de laboriosul centru de la Bacău s-au mai distins prin sculpturi spațiale în lemn (ronde-brosse) casele pionierilor din județele Iași, Tulcea, Maramureș, Mureș, Prahova și Suceava. Prin încrustații în lemn, cu caracter artizanal, ce îmbină utilul și frumosul, s-au afirmat casele pionierilor din Baia-Mare, Craiova, Ploiești și Brăila. Intarsii meșteșugite au prezentat casele pionierilor din Galați și Piatra-Neamț. Casa pionierilor din Suceava a demonstrat elocvent cum una din cele mai seci mijloace de expresie, cînd realizează banale copii — pirogravura — dacă este folosită pentru a reda viziunile imaginative și sentimentele juvenililor creatori, realizează lucrări investite cu reale însușiri artistice. Este un promițător început de drum !

Prof. dr.
AL. TOHĂNEANU

La Casa corpului didactic

Din paleta variată a activităților organizate de Casa corpului didactic din Satu-Mare se desprind cîteva acțiuni deosebit de interesante și de atractive. Astfel, în cadrul cineclubului cadrelor didactice se lucrează (în colaborare cu cineclubul Fabricii „23 August“) la un film care va reda aspecte din practica productivă a elevilor, procesul tehnologic la care participă aceștia pentru producerea mașinilor casnice emailate.

Periodic, la redacțiile ziarelor locale, se vor deschide expoziții de artă plastică a profesorilor amatori. Prima de acest fel înmănunchează creația profesorilor Sabin Doroș și Petru Negruț.

„Școala părinților“ — o altă inițiativă a Casei corpului didactic — ia în discuție, în ședințe lunare, ce au loc în incinta diferitelor întreprinderii din județ cu participarea părinților, a directorului întreprinderii respective, a responsabilului grupei sindicale, a unor juriști, ofițeri de miliție, medici, pedagogi, membri ai Comisiei de ocrotire a minorilor, psihologi și ziariști — cazuri ale copiilor-problemă, ale familiilor care nu oferă un mediu prielnic pentru educație.

Ne preocupă problema educației juridice a tineretului și părinților, în sensul cunoașterii legilor țării, problema timpului liber al copilului, a unității de acțiune între factorii chemați să facă educație.

Tot în cadrul acțiunilor organizate de Casa corpului didactic amintim popularizarea inițiativelor valoroase, a experienței pozitive, a invențiilor și inovațiilor din școală. În colaborare cu Filarmonica am deschis un curs de inițiere muzicală pentru copiii de vîrstă școlară, clasele I—VIII, cursuri care se țin lunar, sub formă de concerte-școală. Corul Casei corpului didactic, cu o vechime de 50 de ani, își desfășoară activitatea săptămînal.

În ceea ce privește activitatea sportivă a cadrelor didactice, aceasta se va organiza pe cinci discipline : șah, volei, tenis de masă, tenis de cîmp și turism.

Prof. TEODOR CURPAȘ
directorul Casei corpului didactic Satu-Mare

Corul Liceului de muzică din Constanța la București

Sosit recent în Capitală, ansamblul coral al elevilor constănțeni a imprimat în studiourile Radiodifuziunii madrigale preclasice, prelucrări corale, cîntece pentru cei mici și nenumărate cîntece pionierești.

Cu ocazia concertului susținut în sala mică a Palatului R.S.R. (concert pentru care, din păcate, nu s-a organizat nici un fel de publicitate), am avut fericitul prilej să reascult acest ansamblu coral pe cît de numeros pe atît de unitar, cu o sonoritate bine cizelată, lucrat cu grijă și har pedagogic astfel încît vocile elevilor aflați între 10 și 16 ani și-au păstrat neștirbită prospețimea și strălucirea. Dintre numeroasele piese interpretate ne-au reținut atenția cîntecele pe o singură voce datorate compozitorului Victor Iusceanu (Suită de cîntece pentru copii) a căror gingășie și farmec adolescentin au fost intuite cu fidelitate de profesoara Elena Văcărescu, un veritabil dirijor de cor, care, fără a recurge la „artificii dirijorale“, sugerează prin gesturi discrete intențiile sale interpretative. De interpretări emoționante s-au bucurat și luminoasele madrigale ale lui Michael Pretorius sau G. Gastoldi (Viva la musica și respectiv Serbare școlară), cele cîteva din opusurile datorate compozitorilor noștri : Filaret Barbu (Cucumelci). Radu Paladi (Cîntec de drumeție), C-tin. Romașcanu (Cîntec de leagăn), Gheorghe Cucu (excelentele Orații de nuntă) ; alături de acestea primele audiții datorate compozitorului constănțean Boris Cobasnian, deosebit de valoroase, și-au aflat un loc de cinste printre celelalte lucrări de gen ale compozitorilor noștri consacrați.

STELIAN PIHULEAC

Manifestări dedicate aniversării Unirii Principatelor Române

Orașul Iași a fost miercuri gazda a numeroase manifestări cultural-artistice consacrate aniversării Unirii principatelor. Elevi, studenți, membri ai cenaclurilor literare din școli au depus jerbe și buchete de flori — alături de oamenii muncii din întreprinderi și instituții — la statuile lui Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu și Vasile Alecsandri. Tot aici, ei au interpretat versuri și cîntece patriotice. Elevii au participat, de asemenea, la entuziasta sărbătoare populară unde, în cursul după-amiezii, mii de cetățeni ai Iașului și din împrejurimi s-au prins în vestita „Horă a Unirii“. Cu același prilej, elevii conduși de profesorii lor, au vizitat „Muzeul Unirii“, fosta reședință a domnitorului Al. I. Cuza, adăpostește peste zece mii de obiecte și documente de mare valoare.

Pionieri și elevi din școlile craiovene au depus, în acordurile Horei Unirii, coroane și jerbe de flori la statuia domnitorului Alexandru Ioan Cuza. În aceeași zi, la Calafat, Băilești, Segarcea și Filiași au avut loc simpozioane despre semnificația Unirii Principatelor Române. În 43 de localități rurale din județul Dolj profesorii de istorie au vorbit despre actul istoric din 1859.

La Oradea, cu același prilej, lectorul universitar Sever Dumitrașcu, directorul Muzeului Țării Crișurilor, a vorbit despre însemnătatea istorică a actului de la 24 ianuarie 1859. În încheiere, a fost prezentat spectacolul „Unire-n cuget și-n gîndire“.

La Casa de cultură a elevilor și studenților din Pitești, a avut loc miercuri Simpozionul „Unirea Principatelor Române — act de mare însemnătate în istoria patriei“.

În școlile din Capitală, același important eveniment a fost marcat prin organizarea de simpozioane, conferințe, programe cultural-artistice, expoziții etc.

La Clubul tineretului din Gherla a avut loc un simpozion închinat celei de a 114-a aniversări a Unirii Principatelor Române. Expunerile (Semnificația și importanța zilei de 24 Ianuarie 1859 ; Unirea Principatelor Române oglindită în presa vremii ; Moment de neuitat — evocarea împrejurărilor în care Hora Unirii s-a cîntat la Gherla în 1861) au fost însoțite de recitări, cîntece, de Hora Unirii cîntată și jucată de elevi. A urmat o întrunire tovărășească a tineretului.

O viață dedicată aspirațiilor celor mai nobile ale poporului

(Urmare din pag. 1)

În fruntea partidului și statului, Nicolae Ceaușescu desfășoară o largă activitate pe tărîmul construcției de partid, de stat, economice, culturale și ideologice, al relațiilor internaționale. A condus delegații de partid și guvernamentale române în diferite țări socialiste și nesocialiste, unde s-a întîlnit cu șefi de state și conducători de partide comuniste și muncitorești, precum și cu reprezentanți ai altor organizații politice, făcînd să crească prestigiul țării noastre în lume, ca niciodată în istoria României.

Biografia sa, bogată în fapte pilduitoare, este întregită prin alegerea în funcția de secretar general al P. C. R., la Congresul al X-lea al partidului.

Exponent al celor mai înalte aspirații ale poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toate acțiunile sale, a promovat o politică internă și internațională, care se sprijină pe principiile marxism-leninismului, aplicate creator la condițiile din țara noastră.

Rapoartele prezentate de secretarul general la Congresele IX și X ale P.C.R., ca și la Conferințele Naționale din 1967 și 1972, sînt expresia unei activități neobosite și clarvăzătoare, desfășurate pe baza unui vast program de dezvoltare multilaterală a țării în acești ani, în care construcția socialistă a cunoscut un avînt fără precedent. Amplul proces de transformări și înnoiri revoluționare în care au fost cuprinse toate sectoarele vieții noastre social-economice atestă justețea politicii înțelepte promovate de partid și de conducătorul său, atestă devotamentul nețărmurit al acestuia față de popor, personalitatea proeminentă, prezența sa la datorie în posturile de supremă răspundere ce i-au fost încredințate.

Prezent în atîtea rînduri, împreună cu ceilalți conducători de partid și de stat, în mijlocul oamenilor muncii din fabrici, de pe șantiere, de pe ogoare, din instituții de cercetare și de învățămînt, l-am urmărit îndeaproape dînd îndrumări pentru rezolvarea operativă și în condiții optime a celor mai diverse probleme.

Clarviziunii sale îi datorează foarte mult și școala românească în toate compartimentele ei, de la instituțiile de învățămînt superior, pînă la învățămîntul preșcolar, în sensul apropierii ei de viață, de munca productivă, pentru a crește din tinerele vlăstare schimbul de mîine al societății noastre socialiste. Se cuvine să subliniem, în același timp, indicațiile neprețuite ale secretarului general al partidului, privind formarea în școlile noastre a unor tineri nu numai foarte bine pregătiți din punct de vedere profesional, dar și de o ținută etică ireproșabilă, care să înțeleagă umanismul profund al concepției noastre despre viață, răspunderile ce ne revin fiecăruia dintre noi pe drumul propășirii necontenite a patriei.

Destinul conducătorului partidului și statului nostru se confundă cu aspirațiile întregului popor. Aniversarea a 55 de ani de la naștere și a 40 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie o mare sărbătoare a poporului nostru, căci, prin întreaga sa viață și luptă, conducătorul iubit al partidului și statului nostru s-a identificat pînă la contopire cu aspirațiile supreme ale națiunii, cu interesele cauzei socialismului și comunismului. O expresie a acestor sentimente este azi chemarea : „Ceaușescu—eroism, România—comunism“, care cuprinde întreaga țară.

La aniversarea zilei sale de naștere, oamenii școlii — elevi, studenți, învățători și profesori, alături de întreaga suflare românească — îi adresează celui mai iubit fiu al patriei urarea fierbinte, pornită din întreaga noastră ființă : La mulți ani, conducător încercat și neobosit! Sîntem încredințați că energia ta inepuizabilă, pusă în slujba poporului, a partidului, clarviziunea ta ne vor conduce neabătut pe calea luminoasă a comunismului !

Scrisoare adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de Consiliul rectorilor din Centrul universitar București și Senatul Universității

Mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Consiliul rectorilor din centrul universitar București și senatul Universității, dînd expresie sentimentelor corpului profesoral, ale tuturor oamenilor de știința din țara noastră, de adîncă recunoștință față de Partidul Comunist Român, de înaltă prețuire pentru activitatea pe care o desfășurați în fruntea partidului și statului, vă adresează rugămintea de a accepta titlul de doctor honoris causa al Universității București.

Dorim să ne manifestăm, pe această cale, stima profundă față de un mare om de partid și de stat, care și-a închinat întreaga viață poporului român, cauzei socialismului și păcii, să cinstim pe comunistul de o nestrămutată principialitate, pe înflăcăratul patriot, care a știut ca nimeni altul, să dea expresie năzuințelor vitale ale națiunii noastre.

Decernarea acestui titlu reprezintă un omagiu adus meritelor deosebite pe care le-ați cîștigat față de poporul nostru. În perioada de după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, țara noastră a obținut realizări remarcabile în economie, în știință, cultură și învățămînt, în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, în dezvoltarea democrației, perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale. România s-a afirmat viguros pe arena internațională ca un promotor consecvent al prieteniei și colaborării cu țările socialiste, cu toate țările lumii. Se bucură de o largă recunoaștere contribuția țării noastre la eforturile pentru asigurarea păcii și securității în Europa și în lume, fermitatea cu care militează pentru dreptul sacru al popoarelor de a-și hotărî singure destinele, pentru așezarea relațiilor între state pe principiile dreptului, echității și moralei internaționale.

Evocăm cu un sentiment de puternică mîndrie aceste realizări ale poporului nostru, datorate politicii Partidului Comunist Român, la a cărei elaborare, dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați avut și aveți o contribuție hotărîtoare. Gîndirea și acțiunea dumneavoastră au adus un suflu înnoitor în întreaga noastră societate, o inestimabilă contribuție la situarea gîndirii social-politice a partidului nostru pe un loc de frunte în cadrul circuitului internațional de idei, la sporirea considerabilă a prestigiului partidului nostru, a poporului român, a politicii interne și externe a României socialiste.

Decernarea titlului de doctor honoris causa constituie, de asemenea, un semn de prețuire a rolului determinant pe care îl aveți în cadrul intensei activități desfășurate de partid pentru sintetizarea teoretică a experienței revoluției și construcției socialiste în România. Exemplu de marxism-leninism creator, gîndirea dumneavoastră se distinge printr-o temeinică cunoaștere a istoriei, a nevoilor și posibilităților de progres ale României, prin capacitatea deosebită de a valorifica experiența și înțelepciunea maselor populare, prin înțelegerea profundă a marilor realizări ale științei pe plan mondial, a experienței mișcării comuniste și muncitorești, a tendințelor dezvoltării social-economice contemporane. Ea continuă, dezvoltă și ridică pe un plan superior cele mai bune tradiții ale gîndirii social-politice românești.

Ca dascăli, nu putem să nu reliefăm grija dumneavoastră deosebită pentru dezvoltarea și modernizarea învățămîntului românesc, importanța concepțiilor dumneavoastră privind îmbinarea strînsă a învățămîntului cu cercetarea și producția, în deplin acord cu cerințele progresului științei și ale dezvoltării social-economice a țării noastre.

Spiritului dumneavoastră creator îi datorăm lărgirea orizontului cunoașterii, deschiderea de noi perspective pentru dezvoltarea gîndirii social-politice românești, pentru conducerea științifică a operei de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră. Sursă inepuizabilă de inspirație, lucrările dumneavoastră, reprezintă un puternic stimulent al dezvoltării științelor sociale, a tuturor domeniilor științei, constituie un sprijin de neprețuit în întreaga activitate de instruire și educare a tinerei generații.

Am fi deosebit de bucuroși ca decernarea titlului de doctor honoris causa să se înscrie, cu prilejul celei de-a 55-a aniversări a zilei dumneavoastră de naștere, ca o manifestare a sentimentelor profunde și durabile pe care vi le poartă cadrele didactice și oamenii de știință din țara noastră, întregul nostru popor.

Exprimîndu-ne speranța că veți fi de acord cu propunerea noastră, dorim să vă încredințăm, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că acceptarea acestui titlu ar reprezenta o deosebită cinste pentru Universitatea București, pentru întregul învățămînt, pentru întreaga știință românească.

CONSILIUL RECTORILOR DIN CENTRUL UNIVERSITAR BUCUREȘTI

GEORGE CIUCU
rectorul Universității București

RADU VOINEA
rectorul Institutului politehnic

CONSTANTIN ANASTASATU
rectorul Institutului de medicină
și farmacie

TIBERIU MUREȘAN
rectorul Institutului agronomic
„Nicolae Bălcescu“

STAN SOARE
rectorul Institutului de petrol
gaze și geologie

GHEORGHE ACHIȚEI
rectorul Institutului de arte plastice
„Nicolae Grigorescu“

LEON TEODORESCU
rectorul Institutului de cultură fizică
și sport

ION SASU
președintele Consiliului Uniunii
asociațiilor studențești din Centrul
universitar București

LEONTE RĂUTU
rectorul Academiei
„Ștefan Gheorghiu“

GHEORGHE DOLGU
rectorul Academiei de studii
economice

CEZAR LĂZĂRESCU
rectorul Institutului de arhitectură
„Ion Mincu“

RADU PRIȘCU
rectorul Institutului de construcții

EUGENIA POPOVICI
rectorul Institutului de artă teatrală
și cinematografică „I.L. Caragiale“

PETRE BRÂNCUȘI
rectorul Conservatorului
„Ciprian Porumbescu“

CORNEL PACOSTE
prim-secretar al Comitetului
de partid al Centrului universitar
București

MARIUS PREDA
președintele Consiliului sindicatelor
din Centrul universitar București

VLADIMIR MARIN
secretar al Comitetului municipal
București al U.T.C.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

Mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Comuniștii, lucrătorii Ministerului Educației și Învățămîntului, cadrele didactice, elevii și studenții de pe întreg cuprinsul țării, animați de cele mai profunde sentimente de stimă, admirație și prețuire, vă aduc un adînc omagiu și vă adresează calde felicitări cu prilejul aniversării zilei dumneavoastră de naștere, urări de sănătate, viață îndelungată și fericire. Pentru slujitorii școlii românești, ca și pentru toți cetățenii patriei noastre, viața și munca dumneavoastră constituie un minunat exemplu de slujire cu abnegație și devotament a intereselor vitale ale poporului român, a națiunii noastre, a cauzei socialismului, păcii și colaborării internaționale.

Participarea dumneavoastră activă de-a lungul a patru decenii la lupta revoluționară a partidului nostru, contribuția remarcabilă la lupta împotriva exploatării și asupririi burghezo-moșierești, la eliberarea țării și înfăptuirea revoluției socialiste, la întreaga operă de construcție a noii societăți, au făcut din dumneavoastră conducătorul de seamă al partidului și statului, al poporului român. Datorită politicii marxist-leniniste creatoare a Partidului Comunist Român — la elaborarea și realizarea căreia ați avut și aveți un rol hotărîtor — industria, agricultura, întreaga viață economică și socială cunosc o puternică dezvoltare. Se introduc larg în producție știința și tehnica modernă. Crește nivelul de trai al oamenilor muncii. Sînt promovate cu consecvență ideile nobile ale dreptății, ale eticii și echității comuniste. Se dezvoltă și se perfecționează democrația socialistă, organizarea și conducerea întregii vieți sociale. Contribuția dumneavoastră remarcabilă la dezvoltarea gîndirii social-politice a imprimat un suflu înnoitor în rezolvarea unor probleme complexe ale orînduirii socialiste și ale vieții politice contemporane.

Partidul și statul nostru desfășoară o prodigioasă activitate pe plan extern, dezvoltă multilateral legăturile cu toate țările socialiste frățești, cu celelalte țări ale lumii. Ampla dumneavoastră participare la viața internațională, la elaborarea și înfăptuirea politicii externe a partidului și statului nostru, la promovarea unor noi relații între state, a colaborării, păcii și securității în Europa și pe alte continente, a făcut ca România să se bucure de un prestigiu cum nu a cunoscut niciodată în istoria sa. Activitatea dumneavoastră neobosită, ca militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, consacrată unității forțelor revoluționare contemporane, este larg recunoscută și apreciată în întreaga lume.

Prin aportul dumneavoastră deosebit la stabilirea și realizarea liniei politice a partidului în domeniul învățămîntului, școala este astăzi tot mai prezentă în viața socială a țării, ca factor de seamă al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, se perfecționează și se modernizează procesul instructiv, se extinde integrarea organică a învățămîntului cu cercetarea științifică și producția. În această preocupare pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului noi vedem încă o expresie a înaltei prețuiri pe care o acordați OMULUI — suprema valoare a societății noastre. Măsurile luate de conducerea partidului și a statului pentru formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a tineretului, a maselor de oameni ai muncii, inițiate și promovate cu fermitate de dumneavoastră, stau la baza întregii noastre activități menite să dea țării buni specialiști și cetățeni devotați patriei socialiste, cu un larg orizont de gîndire și cunoaștere, cu o bogată viață spirituală și un profil etic înaintat.

Cu acest prilej sărbătoresc ținem să vă asigurăm, scumpe tovarășe Ceaușescu, că Ministerul Educației și Învățămîntului, profesorii și învățătorii, toți slujitorii școlii românești, conștienți de eforturile ce trebuie depuse pentru a ridica învățămîntul la nivelul înaltelor exigențe ale partidului și poporului, vor face și în viitor tot ce le stă în putință pentru continua perfecționare și modernizare a învățămîntului, pentru pregătirea cadrelor necesare dezvoltării societății noastre socialiste, pentru educarea tineretului în spiritul nobilelor idei ale comunismului. Cadrele didactice din școlile de toate gradele, elevii și studenții din întreaga țară se angajează să înfăptuiască cu hotărîre întreaga politică internă și externă a partidului, să servească cu devotament nemărginit cauza dezvoltării și înfloririi patriei noastre scumpe.

Vă urăm un fierbinte „La mulți ani !“, spre binele partidului și poporului român, pentru prosperitatea României socialiste, pentru triumful cauzei socialismului, păcii și colaborării internaționale.

**ÎN NUMELE COLEGIULUI
MINISTERULUI EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
PAUL NICULESCU-MIZIL**

**ÎN NUMELE
COMITETULUI DE PARTID
CORNELIU BĂJENARU**

**ÎN NUMELE
COMITETULUI SINDICATULUI
ILIE SÂRZEA**

Au fost multe, foarte multe momentele în care miile de copii ai țării au închinat conducătorului iubit cîntece și versuri. Au fost multe, foarte multe momentele în care au alergat cu sufletul deschis și cu brațele încărcate de flori spre cel care veghează cu grijă părintească la fericirea copilăriei lor. Astăzi, cînd întregul popor îl cinstește și-i urează într-un glas viață lungă spre binele țării, cîntecele și versurile lor sînt mai înaripate, florile mai vii, mai frumoase.

Acest mare bărbat de stat

Pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, care împlinește odată cu vîrsta de 55 de ani și 40 de ani de activitate în rîndurile mișcării comuniste, l-am cunoscut pe cînd era tînăr de tot. Avea 16 ani și jumătate.Astăzi este un mare bărbat de stat, o personalitate distinctă a mișcării noastre comuniste și în același timp o personalitate de prestigiu internațional. Recunoașterea sa pe plan mondial se poate vedea, între multe altele, din aceea că, în decurs de doi ani, din momentul cînd a apărut în străinătate prima lucrare biografică semnată de Michel Hamelet — scrisă exact acum doi ani — și pînă astăzi, biografia tovarășului Ceaușescu, precum și o parte din operele sale au fost publicate în zece limbi. Prestigiul său internațional se datorează cred, în mare măsură, promovării cu fermitate și consecvență a unor principii progresiste în politica externă, principii care se bazează pe internaționalismul proletar, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotări singur soarta, așa cum se potrivește fiecăruia.

Personalitatea tovarășului Ceaușescu se oglindește în munca sa neobosită și vastă pentru construcția socialismului la noi în țară. În timpul vizitelor de lucru pe care le face în toate județele țării, în unitățile tuturor domeniilor de activitate, însoțit de ministrul respectiv, el controlează și dă instrucțiuni care toate concură la progresul general al țării. Și tot o formă de manifestare a personalității sale este politica sa față de naționalitățile conlocuitoare, care au toate în țara noastră drepturi egale, fiind astfel definitiv legate de statul român. Personalitatea sa se manifestă în egală măsură în interesul pe care îl acordă dezvoltării culturii și în special învățămîntului. Oriunde s-ar duce, tovarășul Ceaușescu nu neglijează să viziteze un centru universitar, o instituție de învățămînt. Mi se pare semnificativă în acest sens recenta sa prezență la Conferința Organizației județene de partid Iași. Cred că aceasta dovedește implicit și o apreciere deosebită dată Iașului, care înseamnă în cultura românească foarte mult.

Caracteristice, pentru personalitatea sa sînt, în același timp, munca sa zilnică, neobosită, vizitele de lucru în țară, vizitele în străinătate — care contribuie la ridicarea prestigiului țării noastre pe plan mondial — atenția pe care o dă problemelor mari și mici. De fapt, pentru dînsul nu există probleme minore. Toate sînt de importanță egală, în fiecare direcție caută să-și spună cuvîntul. Totdeauna laudă meritele, dar caută mereu noi căi de îmbunătățire, de progres. Niciodată nu uită să spună „mai avem de împlinit ceva, mai avem de făcut ceva". Cînd vizitează o întreprindere, o fabrică, o instituție, găsește acolo ce e bun, dar spune, fără să descurajeze ; „să nu vă mulțumiți cu ce ați făcut, puteți să faceți mai bine".

Și tot caracteristic pentru personalitatea sa este dialogul viu, apropiat cu oamenii, atitudinea sa caldă, afectivă față de muncitori, de intelectuali, față de copii. Dar cîte nu se pot spune despre personalitatea acestui mare conducător al partidului și al statului nostru căruia îi urăm astăzi viață lungă și fericire, pentru fericirea și viitorul țării noastre.

PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI

Urare

Cum șoimi semeți străfulgeră-n Carpați
Purtînd pe aripi aurul solar
Și-n piepturi seva brazilor brumați,
Și noi — în lupte grele încercați,
Ți-aducem, inimile noastre-n dar.

E darul sfînt păstrat de la străbuni
Cu prețul muncii, jertfei și-al credinței.
Eroi au fost și-or fi între români —
Ca fruntea României să-ncununi
Cu laurii de foc ai biruinței.

Un cîntec peste-al țării necuprins
Un cîntec ce-l scandează toată glia
Răsună azi în noi, de neînvins :
Poporul — Ceaușescu — România !

Prof. ION BOCĂNEȚ
Școala generală nr. 2,
Faraoani, jud. Bacău

Tovarășului Nicolae Ceaușescu

Azi raza miilor de zori
Ne scaldă sufletu-n lumină
Vă dăruim din inimi flori
Și-a noastră dragoste deplină.

Și vă dorim ani lungi de viață,
De împliniri și sănătate !
Cu steagul faptelor în față,
Noi viitorul vom străbate !

CRISTINA MARC
elevă
Școala generală nr. 146
București

Ani mulți să ne trăiască!

Celui ce astăzi nouă,
Părinte drag ne este,
Celui ce ne-nvață
Urcușul sus pe creste,
Celui ce ne îndrumă
Mereu spre tot mai bine,
Trăind o viață nouă
Sub zările senine,
Azi îi închin și versul
Și gîndul meu curat
Căci el mi-a dat cravata
Din steagu-nflăcărat.
Ani mulți să ne trăiască
Noi îi dorim fierbinte
Prin grija-i părintească
Să mergem **Tot-nainte.**

ADRIAN NEACȘU
elev
Școala generală Tîncăbești,
jud. Ilfov

Stegar iubit

Neîntinînd trecutul acelor vremuri grele
Izvoare limpezi se întretaie între ele,
Coboară repezi și tumultuoase
Ochesc în stîncile fără foloase
Lucesc și iar se zbat pînă departe
Adună și-alte ape și se revarsă-n cataracte.
E-o poveste-adevărată,
Care poporul a creat-o minunată
E un popor cu sînge dacic și roman,
Acest popor numit „al lui Traian"
Urmînd o cale liberă și dreaptă
Și-a făurit un ideal în mintea-i înțeleaptă
El frunte luminată a urmat
Stegar iubit și respectat
Conducătorul nostru drag
Urmașul demn de roșul steag.

ELVIRA MEDAR,
elevă
Liceul de cultură generală, Brănești

Forța iradiantă a personalității

Nicolae
CEAUSESCU
The Man, his Ideas, and his Socialist Achievements
Presented by STAN NEWENS
Spokesman Books
Price 75p

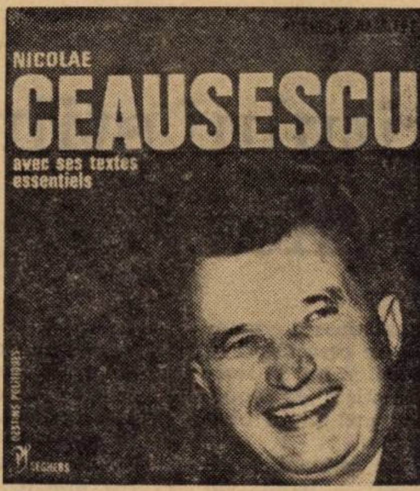
NICOLAE
CEAUSESCU
avec ses textes essentiels
SEGHERS

politieke geschriften van
Nicolae
Ceauşescu
PARIS/MANTEAU

NICOLAE
CEAUŞESCU
Romania
taistelussa edistyksen,
yhteistyön ja rauhan
puolesta

IZABRANA
DELA SAVREMENIH DRŽAVNIKA
NIKOLAE
ČAUŠESKU
MEĐUNARODNA POLITIKA 1970.

Cu permanența cuvîntului scris, mapamondul este astăzi jalonat de multipla prezență a cărților biografice și antologice consacrate „Unuia dintre cei mai profunzi și mai reprezentativi oameni politici ai vremurilor noastre“ și care nu este altul decît tovarășul Nicolae Ceaușescu. Definirile, aprecierile, omagiile în formule de o sobră concizie sau de o poetică înaripare abundă la adresa celui pe care un intelectual distins care conduce o mare organizație internațională l-a salutat odată ca pe „făuritorul entuziast al unei politici de pace și de cooperare internațională“. Din aceste omagii s-ar putea — și de ce nu ? — alcătui o altă antologie care n-ar fi decît imaginea concentrată, cu putere de simbol, a prestigiului de care se bucură politica României în lumea contemporană.

Am avut, de-a lungul anilor, prilejul să stau de vorbă cu unii dintre autorii sau editorii volumelor Ceaușescu apărute în străinătate, mai întîi în Franța, apoi în Japonia, în Republica Federală a Germaniei, în Italia, Brazilia, Belgia, Anglia ș.a.m.d. Am citit aproape tot ce au scris în cărțile respective autorii studiilor biografice, comentatorii textelor, îngrijitorii de ediții, editorii. Din convorbiri și din lecturi, se desprinde un sentiment unanim : de irezistibilă atracție intelectuală și emoțională exercitată de personalitatea excepțională a președintelui Nicolae Ceaușescu asupra celor care i-au cunoscut scrierile, l-au observat în acțiunea sa de om politic și de om, pur și simplu.

În cea mai recentă dintre lucrările consacrate tovarășului Nicolae Ceaușescu apărută în străinătate, comentatorul politic englez Donald Catchlove scrie că n-ar fi de mirare dacă, pentru opera sa de „mare promotor al destinderii în viața internațională“, președintelui Ceaușescu i s-ar atribui premiul Nobel pentru Pace.

Michel-Pierre Hamelet, autorul biografiei și culegerii de texte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, apărută la Paris în colecția „Destine politice“ a Editurii Seghers și apoi tradusă și în românește, a depănat în repetate rînduri, pentru presă și deci pentru marele public, impresiile produse asupra sa de viața, acțiunea și gîndirea omului politic român. „În fond — mi-a spus el printre altele — președintele Ceaușescu este un filozof. Totul o dovedește : acțiunea sa publică și viața sa particulară (...). E un operator al principiilor (...). E mereu gata să discute idei opuse celor ale sale, dar nu admite să se comită greșeli grave pe plan moral“.

Louis Nagel, editorul internațional care în 1970 a publicat, în colecția sa „Ecrits politiques“ volumul **Pour une politique de paix et de cooperation internationale,** înmănunchind o selecție de rapoarte, cuvîntări și declarații ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, mi-a spus, la un an după apariția acestei lucrări, că ea a fost un succes : „A fost foarte bine primită. Presa a semnalat-o imediat, aprecierile au fost foarte bune. Tezele susținute de președintele dv. au fost acceptate, analizate cu mult interes, cu un interes enorm, remarcîndu-se originalitatea lor“. Și editorul a ținut să-și exprime „respectuoasa recunoștință față de președintele Ceaușescu pentru a fi binevoit să autorizeze apariția acestei lucrări, care a oferit cititorilor o cunoaștere exactă a principiilor și pozițiilor ce definesc politica externă a României socialiste și a Partidului Comunist Român“.

La puțin timp după apariția cărții **Rumänien auf dem Weg des Sozialismus, Reden-Aufsätze-Interviews** („România pe drumul socialismului. Cuvîntări — Articole — Interviuri“), de Nicolae Ceaușescu, directorul editurii vest-germane Rombach, dr. Fritz Hodeige, venit la București pentru a prezenta primul exemplar ilustrului autor, a declarat : Trebuie să recunosc că volumul **România pe drumul socialismului** reprezintă pentru mine punctul culminant al activității editoriale nu numai pentru că în cadrul programului nostru au fost tipărite pentru prima oară scrierile unui președinte de stat, ci, înainte de toate, pentru că autorul, Ceaușescu, gîndirea sa vie, aplicată, merită să ajungă la cunoștința cît mai multor cititori (...) Selecția pe care o prezentăm are un conținut de idei neobișnuit de bogat, meritînd să fie dezbătut, independent de faptul că, în acest caz, autorul și președințele de stat sînt una și aceeași persoană“.

Ecourile aparițiilor editoriale purtînd în lume mesajul de pace, democrație, socialism, dreptate și omenie al României exprimat de conducătorul ei stimat, respectat și omagiat în întreaga lume sînt mult prea vaste și numeroase pentru a putea fi cuprinse, chiar și enunțiativ, în limitele unei evocări. Dar ea trebuie făcută și luată ca atare, cu valoarea ei simbolică, de esență, definitorie pentru un moment de însemnătate istorică excepțională în existența României : afirmarea ei, prin glasul unei personalități de o forță iradiantă, ca factor activ, determinant în viața internațională. Și aceasta într-o epocă de mare complexitate, în care totul e important, delicat și decisiv.

GABRIELA DOLGU

ルーマニア国家評議会議長
ルーマニア共産党書記長
ニコラエ
チャウシェスク

Nicolae Ceauşescu
Rumänien auf dem Weg des Sozialismus
Reden - Aufsätze - Interviews
Mit einem Vorwort von Waldemar Besson

CONȚINUTUL, METODICA ȘI TEHNOLOGIA INSTRUIRII

Cultivarea spiritului științific al elevilor

Spiritul științific nu e totuna cu o anume viziune teoretică, nici cu acumularea de cunoștințe științifice. Viziunile exclusivist științifice (scientismul, sau, azi, neopozitivismul logic) sînt străine de adevăratul spirit științific, mai modest și mai adînc în problematica și în implicațiile sale, după cum colecționarea de fapte și supraîncărcarea cu informații nu au comun cu știința adevărată decît elementul prim: cunoștințele. Cunoașterea nu este încă știința. Știința nu apare decît cu problematizarea cunoștințelor, odată cu sistematizarea lor creativă. Spiritul științific ar fi atunci atitudinea (mentală, practică și etică) creativă față de lume, a omului confruntat cu problemele sistematizării realului.

Fără îndoială, în pregătirea științifică a elevilor, trebuie folosite, treptat și nu exclusiv, cunoștințele și practica diferitelor științe, abilitățile tehnice de laborator, mijloacele și metodele cele mai moderne de experimentare (care însă, singure sau izolate, nu dau decît rezulate superficiale, de adaptare mimetică) dar, **mai ales**, trebuie introdusă educarea principiilor și problemelor fundamentale pe care se clădește știința: raționalitatea, obiectivitatea, sistematizarea — adică chiar gîndirea științifică. Fiindcă avem nevoie de oameni care să gîndească creator în practica științei, de cercetători și descoperitori de lumi, și nu de simpli aplicatori pragmatiști, de tehnicieni mai mult sau mai puțin bine adaptați.

Știința, fiind modul rațional, practic și util de însușire a lumii de către om, spiritul științific presupune, într-un om, aceeași întreită percepere și valorizare a lumii: 1) atitudinea mentală rațională față de cultură și idei; 2) atitudinea practică în fața lucrurilor și a realității empirice; 3) atitudinea etică față de persoane, în societate, în muncă, în colectiv. Și dacă prin raționalitatea științei înțelegem de obicei încrederea în instrumentul rațional al omului și în capacitatea lui de a organiza riguros acțiunea reală — în general îi învățăm astfel pe elevi — în schimb, cealaltă fată a rațiunii e aproape absentă din predare, anume latura lucidă și sceptică a gîndirii științifice, caracterul ei critic nonconformist și autocritic (nemulțumirea creatoare): mintea nesatisfăcută e una din cele mai adînci motivații ale cercetării. Iar creativitatea nu e posibilă fără o critică radicală a prezentului, prin definiție deja depășit. La fel, atitudinea practică față de lucruri, pe lîngă observația precisă, pe lîngă răbdarea și memoria necesare clasificării și spiritul metodic necesar experimentării (exigențe satisfăcute de învățămîntul nostru), mai înseamnă și curiozitate liberă, uimire fundamentală, joc și inventivitate în sesizarea spontană a raporturilor dintre lucruri, mai înseamnă intuirea practică a realității, singura în măsură să ducă spre o predicție autentic științifică. Și, atitudinea etică nu se reduce la probitatea și caracterul oamenilor de știință, cum se crede și se predă îndeobște, ci începe cu înlăturarea propriei subiectivități, cu eliminarea prea particularului uman. Atitudinea aparent rece și impersonală a științei este totuși pasionată, deci nu lipsită de entuziasm. Știința caută și descoperă **noul** prin critica și răsturnarea vechiului, printr-o revoluție; adică, explică logica realității fără să țină seama de realitatea constituită, de sine, de bunul simț și de psihologia obișnuită a oamenilor. Curajul etic al atitudinii cu adevărat științifice, puterea de a revoluționa cu mintea — iată ceea ce școala trebuie să învețe pe elev. Odată această necesitate formată, el își va găsi singur cunoștințele de care are nevoie, în orice domeniu ar fi, în orice loc din societate.

MIHAI BOGDAN
Institutul de științe pedagogice

Procedee de compunere liberă la clasele I-IV

Deoarece metodicile nu tratează îndeajuns modul de desfășurare a orelor de compunere liberă, propun deschiderea unui schimb de păreri pe această temă în coloanele revistei, pentru a ne ușura munca de pregătire a acestor lecții destul de dificile atît pentru învățător, cît și pentru elevi.

Din experiență, am constatat că atunci cînd sînt puși în situația să-și exprime independent ideile, elevii întîmpină destul de mari greutăți în alcătuirea propozițiilor și frazelor. Aceasta se manifestă prin aceea că nu știu să folosească corect anumite cuvinte care nu au intrat în vocabularul lor activ, nu fac corect acordul subiectului cu predicatul, ideile lor sînt uneori sărace în conținut. Pentru dezvoltarea expunerii libere a elevilor, am manifestat tot timpul anumite exigențe față de exprimarea orală și scrisă a elevilor, cerîndu-le ca ideile să fie comunicate clar, precis, corect, iar în formularea acestora să apeleze la cuvinte și expresii însușite la diferitele obiecte de învățămînt sau din lecturile efectuate.

M-a preocupat tot timpul care e structura unei lecții de compunere liberă. După multe încercări, am ajuns la concluzia că lecția trebuie să înceapă cu observații generale și particulare asupra compunerilor din ora precedentă, după care se trece la compunerea cu o nouă temă.

Obișnuiesc să recomand elevilor, cu cîteva zile înainte să se gîndească fiecare la subiectul pe care urmează să-l trateze. Fiecare copil aduce pentru ora respectivă 1—2 propoziții în legătură cu tema dată, acestea sînt citite, comparate cu ale celorlalți, reținute sau eliminate.

În același sens am deprins elevii să lucreze chiar cu dicționarul reușind ca în acest fel să rezolve tema dată cu propriile lor mijloace. Fiecare are notat la sfîrșitul caietului de compunere cuvinte și expresii culese cu ocazia lecturii, pe care le folosesc în compunerile lor.

Compunerile sînt concepute pe maculator, scrise cu creionul, dîndu-li-se astfel posibilitatea să șteargă, să completeze sau să intercaleze anumite propoziții. Discut puțin sau deloc asupra conținutului compunerii (la clasa a IV-a), pentru a-i feri de uniformizare și a da fiecăruia posibilitatea să dezvolte bine subiectul într-un mod cît mai personal.

Munca independentă cuprinde cea mai mare parte a orei, adică 35—40 minute, astfel încît elevii pot să termine compunerea în clasă nu acasă. În acest fel, elevii sînt feriți de intervenția unor persoane străine în redactarea compunerilor, iar eu notez lucrările la valoarea lor reală. Compunerile le notez la sfîrșitul lecției, și nu la începutul altei ore de compunere.

Consider că unele dificultăți pe care le întîmpină elevii se datoresc și faptului că li se dau compuneri pe „teme“ fixe. Chiar noi, cei maturi, uneori — cînd sîntem puși în situația să redactăm diferite materiale — avem anumite ezitări, greutăți și stîngăcie în exprimare. De ce nu ne gîndim atunci că și elevului i se poate întîmpla aceasta? Mai ales în clasele I—IV elevii ar trebui să-și aleagă singuri temele, și anume pe acelea care trezesc în ei anumite interese.

Manualul clasei a IV-a cuprinde diverse teme de compuneri libere. Mă întreb de ce nu se lasă uneori la latitudinea elevilor alegerea temei, fie din manual, fie din imaginația lor. Puțină îndrăzneală nu ne-ar strica, și în felul acesta am ieși din tipicul lecțiilor de fiecare zi.

Alături de celelalte obiecte de învățămînt compunerile trebuie să-și exercite cît mai eficient rolul lor în dezvoltarea gîndirii creatoare.

Inv. ANA ISTRATE
Școala generală nr. 4 Deva,
jud. Hunedoara

„Avem datoria să pregătim tînăra generație atît din punct de vedere al cunoștințelor de specialitate, cît și din punct de vedere politic, ideologic, astfel ca tînărul de mîine, noua generație, să poată duce în mod sigur înainte cuceririle înaintașilor, să ridice pe noi culmi civilizația socialistă, să asigure viitorul luminos al patriei noastre“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvintarea rostită la Cluj cu prilejul deschiderii noului an universitar)

In timpul vizitei la Institutul politehnic di Cluj — cu prilejul inaugurării acestui an universitar — unde studenții, după înțele tele recomandări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, imbină in laboratoare și atelie e-școală studiul cu producția, deprind aspectele concrete ale vitoarei lor profesiuni

Necesitatea stringentă a unei noi programe de matematică la clasele V-VIII

În materialul de față doresc să fac cunoscut opiniile a peste 400 de profesori de matematică din județul Iași în legătură cu actuala programă de matematică pentru clasele V—VIII și sugestiile pentru viitorul proiect de programă.

Părerile acestea au fost expuse în cadrul cercurilor pedagogice din luna noiembrie 1972 și cu prilejul a două mese rotunde organizate la Casa corpului didactic-Iași, la ultima participînd prof. Ogrezeanu Dumitru, inspector general din M.E.I., care, cu acest prilej, a prezentat principiile care vor trebui să stea la baza noului proiect de programă de matematică pentru clasele V—VIII.

Discuțiile purtate au încercat să dea răspuns următoarelor probleme: programa actuală de matematică pentru clasele V—VIII mai corespunde necesităților de pregătire a tinerei generații? la ce capitole din actuala programă trebuie să renunțăm? ce capitole noi se impun a fi introduse în noua programă?

Cîteva idei generale pot fi formulate cu claritate: necesitatea readaptării creatoare și continue la schimbările rapide și profunde suferite de societatea noastră în ultimul deceniu, implicit de învățămîntul matematic; introducerea de noi programe de matematică, programe care să corespundă necesităților de pregătire actuală și de perspectivă a tinerei generații; manuale pentru elevi și pentru profesori concepute pe baze moderne; reorientarea metodelor clasice de învățare a matematicii, introducerea metodelor moderne ca noi modalități de activitate cu maximum de eficacitate; pregătirea complexă a profesorului de matematică; noua strategie a educației, care deja se conturează, reclamă școlii să acorde un interes sporit legării ei cu practica, succesele acesteia măsurîndu-se nu prin volumul de cunoștințe dobîndite de elevi, ci prin capacitatea absolvenților școlii de a face față cerințelor societății moderne.

Pornind de la aceste idei generale, s-au desprins și unele cerințe la care trebuie să răspundă noua programă: programa să cuprindă o matematică modernă, înțelegînd prin aceasta matematica utilă în perioada actuală și în perspectiva a 10 ani; să dezvolte la elevi o gîndire corespunzătoare, bazată pe un raționament logic deductiv; să fie descongestionată de anumite noțiuni inutile și de probleme artificiale necorespunzătoare; să dea posibilitatea elevului să găsească metodele de rezolvare a problemelor (impuse de practică) și să-l lase să-și aleagă modul de rezolvare, folosindu-se de raționamente plauzibile; să asigure o corelare cu programa de matematică pentru liceele de cultură generală și cu programa pentru clasele I—IV.

Aceste cerințe pot fi rezolvate introducîndu-se următoarele noțiuni: începînd cu clasa a V-a să se predea noțiuni de teoria mulțimilor, mergîndu-se pînă la produsul cartezian, făcîndu-se în același timp un număr suficient de aplicații: să se predea noțiuni elementare de logică matematică (propoziții logice, disjuncții, conjuncții, negații, legile De Morgan); să se introducă mulțimea numerelor natural (N), definindu-se operațiile în această mulțime; să se introducă mulțimea numerelor între (Z), definindu-se operațiile în cadrul acestei mulțimi.

Într-o a treia etapă să se introducă mulțimea numerelor raționale (Q), definindu-se operațiile în această mulțime; fracțiile ordinare să se trateze axiomatic, motivîndu-se logic operațiile definite; în clasa a VI-a să se introducă noțiunea de funcție, iar mărimile direct și invers proporționale, proporțiile, procentele să se studieze în cadrul acestui capitol; extragerea rădăcinii pătrate să se studieze în cadrul fiecărei mulțimi, încercîndu-se a se generaliza noțiunea de rădăcină; să se introducă mulțimea numerelor iraționale și apoi să se lucreze în mulțimea numerelor reale (R); să se stabilească corespondența biunivocă între mulțimea numerelor reale și mulțimea punctelor unei drepte: să se stabilească cu elevii incluziunile $N < Z < Q < R$; să se lucreze în diferite sisteme de numerație poziționale, oprindu-se la sistemele în bazele $2 \dots 2^n$ și 5; să se introducă noțiuni de calculul probabilităților și statistică matematică; în clasa a VII-a să se studieze calculul algebric propriu-zis; de asemenea, să se definească în mod logic noțiunea de ecuație, pe baza noțiunii de propoziție deschisă: în același mod să se introducă inecuațiile de gradul I cu o necunoscută; rămînînd pentru clasa a VIII-a studiul sistemelor de ecuații de gradul I; studiul ecuațiilor de gradul al II-lea; studiul funcțiilor $f(x) = x^2$, $f(x) = ax^2$ și $f(x) = \frac{a}{x}$; studiul ecuațiilor de grad superior lui 2, folosind descompunerea membrului I în factori și alte ecuații reductibile la ecuații de gr. II (ecuație bipătrată, ecuație reciprocă etc.); sistemele de gradul I cu 2 și 3 necunoscute să se rezolve și cu ajutorul determinanților; legat de studiul ecuației de gradul II, să se introducă și planul complex (numai noțiunile necesare pentru aceasta).

Se observă, deci, că limitele dintre aritmetică și algebră sînt șterse.

Privitor la predarea geometriei la clasele V—VIII, s-au făcut importante observații, conturîndu-se idei interesante. Iată numai cîteva dintre acestea: geometria să se predea ca un sistem logic închegat care să ducă la dezvoltarea gîndirii matematice a elevului (nefiind totuși vorba de un sistem pur axiomatic), bazîndu-ne pe suportul intuitiv cînd introducem noțiunile fundamentale; să se lucreze în mod curent cu teorema directă, reciprocă, contrară și reciproca contrarei, subliniindu-se echivalența pe baza legii contrapoziției dintre teorema directă și reciproca contrarei, cît și dintre teorema reciprocă și contrară; avînd în vedere că elevii au luat deja contact pe bază intuitivă cu o serie de noțiuni de geometrie în clasele I—IV, să se renunțe la descrierea exagerată a acestor noțiuni în clasa a VI-a, structurîndu-se acestea în jurul a cîtorva idei esențiale; bazîndu-se pe noțiunile de trigonometrie însușite, la poligoane regulate să se introducă formulele generale pentru l_n și a_n (respectiv latura și apotema unui poligon regulat cu n laturi); să se pună un accent mai mare pe folosirea metodelor algebrice în rezolvarea problemelor de geometrie; atunci cînd se trece la probleme aplicative referitoare la corpurile geometrice studiate, elevii să posede și să aplice deprinderile de calcul cu radicali; în predarea noțiunilor de geometrie să se folosească în mod curent limbajul teoriei mulțimilor.

Ca o concluzie a discuțiilor din cadrul cercurilor pedagogice și a meselor rotunde, mai sus-amintite, se desprinde necesitatea stringentă a unei noi programe de matematică pentru clasele V—VIII ale școlii generale, care să fie așezată pe baze moderne; prin conținutul ei, să deplaseze accentul de la memorare și recepționare pasivă la capacitatea de a gîndi, de a sesiza esențialul într-o situație dată, capacitatea de a lua în mod independent și creator o anumită decizie.

Insp. PAVEL CONSTANTIN
Inspectoratul școlar județean — Iași

ŞCOALA ŞI PRODUCŢIA

„Trebuie să angajăm plenar tineretul în activitatea productivă, să-l ajutăm să se pregătească în raport cu nevoile societăţii noastre. Acest lucru este esenţial pentru progresul social, pentru construirea socialismului şi comunismului“

NICOLAE CEAUŞESCU

(Din Cuvintarea la Conferinţa extraordinară
a Organizaţiei de partid
a municipiului Bucureşti — 1972)

Orientări în activitatea tehnico-productivă

În condiţiile cerinţelor impuse de dezvoltarea actuală şi în perspectivă a economiei naţionale, problema pregătirii tineretului pentru muncă şi viaţă capătă noi dimensiuni. Aceasta presupune nu numai formarea unui bun specialist, ci şi a unui om de tip nou, cu o înaltă conştiinţă socialistă, revoluţionară, cu un larg orizont ştiinţific şi cultural.

În acest sens, sub îndrumarea Comitetului municipal de partid, Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti şi unităţile şcolare au acţionat mai eficient pentru aplicarea în viaţă a indicaţiilor conducerii partidului privind pregătirea tineretului prin muncă şi pentru muncă.

Astfel, în activitatea de pregătire tehnico-productivă sînt cuprinşi în acest an 101 475 elevi din şcolile generale şi liceele de cultură generală. În cele 652 ateliere organizate în şcoli pot fi cuprinşi zilnic 17 000 elevi. Un număr de 5 100 elevi din clasele IX—X ale şcolilor generale de 10 ani şi 3 100 elevi din licee efectuează activitatea tehnico-productivă în întreprinderile industriale.

Experienţa de pînă acum a arătat că formele cele mai eficiente de activitate sînt : atelierele organizate de întreprinderi în şcoli, ca microsecţii ale acestora ; atelierele interşcolare dotate cu utilaje şi susţinute cu comenzi şi materii prime de către întreprinderi şi Inspectoratul şcolar ; efectuarea muncii practice în întreprinderi, pe locuri de muncă anume organizate pentru elevi.

Astfel, la Şcoala generală nr. 178, patronată de Uzina de reparaţii auto Griviţa, s-a organizat o microsecţie cu un atelier de lăcătuşărie şi altul de electrotehnică. În aceste ateliere, elevii claselor VI—X, împreună cu cei patru muncitori daţi de întreprindere, sub îndrumarea maiştrilor-instructori ai şcolii, execută o serie de produse din planul de producţie al întreprinderii (borne pentru acumulatori, coliere şi altele) şi recondiţionează aparatura de bord şi motoarele electrice pentru autovehicule.

Tot sub această formă este organizată practica la şcolile generale de 10 ani nr. 3, 170, 171, liceele „I. L. Caragiale“, „I. Neculce“, „Mihai Viteazul“, „Al. Sahia“ şi altele.

În municipiul Bucureşti funcţionează cinci centre interşcolare de ateliere. Aşa, spre exemplu, la centrul de ateliere de pe lîngă Liceul „Gh. Lazăr“ efectuează activitatea tehnică-productivă elevii de la toate liceele din sectorul 6. Şi aici elevii lucrează o serie de produse din planurile de producţie ale întreprinderilor care patronează centrul de ateliere, cum sînt : Uzina Electromagnetica, Uzina Vulcan, Fabrica de ventilatoare, Fabrica de utilaje pentru morărit şi panificaţie şi Fabrica „Tînăra Gardă“. Asemenea centre de ateliere mai sînt organizate pe lîngă Liceul „D. Cantemir“, Liceul „M. Basarab“, Liceul nr. 25 şi Liceul „M. Sadoveanu“.

În aceste centre de ateliere, pe lîngă lucrările executate pentru întreprinderi, se realizează şi o serie de obiecte de mobilier, necesare dotării unităţilor de învăţămînt, cum sînt : paturi, scăunele, lenjerie şi jucării pentru grădiniţe, mobilier pentru laboratoare, bănci şcolare, bancuri pentru ateliere etc.

La unele întreprinderi sînt asigurate locuri de muncă pentru elevi în cadrul procesului de producţie, fiecare elev avînd posibilitatea de a lucra în mod efectiv la realizarea produselor din planul întreprinderii. Astfel de situaţii se găsesc la Uzinele 23 August, Vulcan, IAMC-Otopeni, Centrala industrială Dacia, INOX, Fabrica Suveica, IAEC, UREMOAS, Tipografia „13 Decembrie“ Fabrica „Progresul“ (încălţăminte), Fabrica de medicamente etc.

O problemă de mare însemnătate pentru buna desfăşurare a învăţămîntului tehnico-productiv o constituie asigurarea maiştrilor-instructori care îndrumă practica elevilor. Pe lîngă maiştrii-instructori care au funcţia de bază în învăţămînt, întreprinderile au repartizat 416 ingineri, tehnicieni şi muncitori care îndrumă nemijlocit elevii în atelierele-şcoală şi întreprinderi sau predau disciplinele tehnice de specialitate.

În vederea ridicării gradului de pregătire de specialitate şi pedagogică a cadrelor didactice, Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti a luat o serie de măsuri. Astfel, pentru maiştrii instructori au fost organizate două instructaje de cîte cinci zile, în cadrul cărora, pe lîngă problemele de specialitate, au fost tratate şi probleme de pedagogie, psihologie industrială, ergonomie şi etică profesională. De asemenea, în cadrul activităţilor desfăşurate de Casa corpului didactic sînt prevăzute schimburi de experienţă, expuneri pe diferite teme de specialitate şi de pedagogie etc.

În ce priveşte profesorii care predau desenul tehnic, s-a organizat un curs de perfecţionare cu durata de un an, care se desfăşoară în cabinetele de desen tehnic ale unor şcoli profesionale din Bucureşti.

Profilarea atelierelor-şcoală şi orientarea şcolară şi profesională a elevilor constituie, de asemenea, o preocupare de bază a inspectoratului şcolar. Pînă în prezent s-au organizat trei laboratoare de orientare profesională, iar în continuare se are în vedere organizarea cîte unui laborator interşcolar de orientare în fiecare sector din Capitală. În acelaşi timp, în şcoli a început o acţiune de organizare de cabinete tehnice care vor putea contribui atît la iniţierea profesorilor în probleme de tehnică şi de orientare şcolară şi profesională, cît şi la predarea obiectelor tehnice de specialitate (organe de maşini, tehnologia utilajelor şi a meseriei, studiul materialelor şi desen tehnic).

În legătură cu atitudinea elevilor faţă de activitatea tehnică-productivă, apreciem că există o situaţie bună, elevii manifestînd interes pentru însuşirea unei meserii.

La stabilirea meseriilor s-au avut în vedere în primul rînd acelea care sînt deficitare în forţă de muncă în cadrul unităţilor industriale din municipiul Bucureşti.

Pentru a veni în sprijinul realizării opţiunilor elevilor, începînd din anul şcolar viitor se va trece la constituirea claselor IX—X ale şcolilor generale de 10 ani după profilul meseriilor pe care doresc să le urmeze elevii.

În acelaşi timp, inspectoratul şcolar este preocupat să organizeze şi alte ateliere interşcolare, în afara celor cinci existente, aceasta fiind nu numai o formă din cele mai eficiente de activitate tehnico-productivă, dar oferă totodată şi posibilităţi mai mari de realizare a opţiunilor elevilor.

În vederea sprijinirii elevilor în pregătirea tehnică-productivă, sîntem de părere că este necesar a se introduce şi pentru licee discipline tehnice de specialitate, sau de cultură tehnică generală cum sînt : studiul materialelor, tehnologia utilajelor şi a meseriei şi organe de maşini. Predarea acestor discipline ar ajuta elevii să-şi poată însuşi într-o măsură apreciabilă cunoştinţele necesare în practicarea meseriilor în care se pregătesc, astfel încît cei care se vor încadra în producţie să-şi poată aduce aportul în suficientă măsură la realizarea sarcinilor de plan încă din primele luni. Fără o pregătire tehnică de specialitate nu se poate concepe un muncitor calificat, care să poată presta munci diferite în cadrul aceleiaşi ramuri.

Ing. C. PELINESCU
Ing. N. DINU
Bucureşti

În ajutorul maistrului-instructor

Metode de predare la orele de instruire practică

Predarea metodică a lecţiei de instruire practică impune din partea maistrului-instructor alegerea judicioasă a unor procedee potrivite fiecărei etape a lecţiei, înlocuind monotonia predării cu demonstrarea aplicativă a unor scheme de lucru, şablonizarea în şir a unor lecţii, cu noutatea predării etc. Toate acestea vor duce la dezvoltarea gîndirii creatoare a elevilor în executarea unor operaţiuni de lucru, stimulînd munca independentă, dezvoltînd iscusinţa şi iniţiativa elevilor. Eficienţa lecţiilor de practică depinde în mare măsură de procedeele de lucru şi de metodele de învăţămînt folosite de maistrul-instructor în atelierul-şcoală.

Am consemnat aici opinia unor maiştri-instructori de la şcolile generale de 8 şi 10 ani, din municipiul Craiova.

Pentru ca un profesor-maistru să reuşească, prin lecţiile practice, să formeze priceperi şi deprinderi şi să dezvolte aptitudini practice de lucru, trebuie să ţină cont de scopul şi de tipul lecţiei, de conţinutul ei, de vîrsta şi de nivelul de pregătire a elevilor, de gradul de dotare a atelierelor-şcoală, de particularităţile procesului tehnologic, de locul unde se desfăşoară lecţia. Din punct de vedere metodic, lecţiile de instruire practică trebuie să aibă în vedere, în mod imperios, formarea unor deprinderi la elevi şi a gustului pentru meseria aleasă.

Una din metodele de instruire practică o constituie, fireşte, expunerea verbală, care poate fi realizată prin : povestire, pentru elevii claselor V şi VI ; prin descriere, la elevii mai mari, VII şi VIII şi prin explicaţii însoţite de demonstraţii practice. În timpul executării lucrărilor, folosim conversaţia, prin care se evită desfăşurarea unor exerciţii practice executate mecanic, fără explicarea normelor de calitate şi precizie, a scopului lucrării, a termenilor tehnici, a greşelilor ce pot fi făcute, a modului de descoperire şi de remediere a lor.

Metoda cea mai eficace la o lecţie de instruire practică o constituie însă demonstraţia, pentru realizarea căreia maistrul-instructor trebuie să-şi pregătească din timp sculele, schiţele şi desenele la tablă, maşinile-unelte ; ele trebuie să explice elevilor procedeul, arătîndu-le, în etape, modul de execuţie în ritm încetinit, în aşa fel încît totul să fie văzut de fiecare dintre ei. Metoda demonstraţiei trebuie să fie îmbinată tot timpul cu explicaţia şi cu descrierea procedeului de muncă. Oricare ar fi materialul didactic intuitiv, el trebuie să demonstreze caracteristicile esenţiale ale obiectivului ce urmează să fie executat. El poate fi arătat înainte de expunere, stimulînd spiritul de observaţie al elevilor.

Activităţile practice din atelierul-şcoală, prin executarea conştientă şi repetată a unor operaţiuni, duce la formarea unor priceperi şi deprinderi de muncă, la un anumit grad de automatizare a activităţii, uşurînd apoi integrarea elevului în viaţă, în producţia de bunuri, cu alte cuvinte, uşurînd procesul de profesionalizare. Organizarea exerciţiilor se face mai întîi printr-o bună planificare şi alegere a lucrărilor practice, încă de la începutul anului şcolar (pe teme şi exerciţii). Lucrările alese pentru exersare trebuie să asigure o succesiune gradată şi sistematică a exerciţiilor, punîndu-se accentul pe lucrările cu caracter util productiv.

Este necesar ca utilitatea exerciţiului să fie explicată de către maistrul-instructor, iar elevul, obişnuit să se autocontroleze în muncă ; este fireşte important că elevul să-şi formeze capacitatea de a-şi aprecia calitatea lucrării şi, cu instrumentele de măsură, să poată stabili greşelile pe care le-a făcut şi modul de îndreptare a lor.

Insp. V. PREDESCU
Instr. GH. ALEXANDRU
Craiova

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Grădinița de copii, factor decisiv în educația muzicală a elevilor

Rîndurile acestea reprezintă unele concluzii ale unei profesoare de muzică care predă la liceu, dar care în paralel a urmărit și cîteva loturi de preșcolari din punct de vedere al capacității lor muzicale.

Programa, judicioasă în ceea ce privește conținutul (istoria muzicii, punctată cu cîntece și audiții) și corespunzînd dorințelor elevilor, nu se poate totuși realiza integral în liceu.

În primul rînd, **planul de învățămînt oferă muzicii la liceu un singur an școlar pentru a finisa procesul de educație muzicală** (excepție face anul II uman), restul anilor II-real, III și IV-real și uman urmînd să ia cunoștință de problemele istoriei muzicii și de cîntece prin intermediul cercului de muzică. În felul acesta, **se practică o educație muzicală facultativă și de grup, nu o educație de masă**, așa cum cer normele învățămîntului din țara noastră.

În această durată mică de timp (un an școlar, repetăm !) toate speranțele profesorului se îndreaptă spre elev, deoarece un elev bine pregătit oferă posibilități, aș putea spune, spectaculoase de însușire a programei, chiar în aceste condiții.

Ce înseamnă elev bine pregătit la muzică ?

În primul rînd, să fie „apt" pentru cîntec, să fi practicat cîntul în ansamblul coral, să-și fi însușit teoria elementelor muzicii, solfegierea necesară înțelegerii programei de liceu, să fi participat la concerte, să fi făcut audiție comentată la clasă.

Or, chiar la prima probă, „apți" pentru cîntec rămîn numai o parte din elevi. De exemplu, în seria 1971, din totalul de 180 elevi ai anului întîi, 98 intonează foarte bine, 29 bine și 51 insuficient!

Întreb colegii de la alte licee care este situația la școlile unde predau ei ? Ceea ce cunosc pînă acum mă îndreptățește să afirm că procentajul de elevi care nu intonează bine este un balast care ne îngreunează foarte mult munca la clasă și uneori ne și alarmează.

Cum se poate remedia această situație ?

Continuitatea antrenamentului este o condiție pe care o consider determinantă. Se pune problema ca de prima dată copilului să i se corecteze toate carențele intonative. Acest „de prima dată" pentru noi, pedagogii, înseamnă vîrstă optimă de 3 ani. Iată cîteva din aceste carențe care au predominat în loturile de preșcolari urmărite de noi la Liceul de muzică nr. 1 și Palatul pionierilor : **fluctuația intonativă, omisiuni de sunete, substituirea unor formule melodico-ritmice cu altele devenite obsesive, diapazon rigid, greutăți în transpoziție și modulație etc.**

Cine să facă aceste corecturi ? Desigur, cadre didactice abilitate în defectologia auzului muzical și educația preșcolară. (Deocamdată aceste preocupări sînt personale și răzlețe.)

Menționez că majoritatea copiilor preșcolari (83 la număr) cu care am încercat să lucrez și-au corectat sensibil intonația, în afară a două cazuri care au rămas rebele încercărilor noastre, copiii nereușind să cînte neînsoțiți de vocea profesorului, iar ceea ce intonau era un tip obsesiv de micromelodie la care se reducea orice cîntec dat !

Pentru cei interesați, menționez că există în posesia Laboratorului de cercetări pedagogice al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București un număr de 33 de benzi de magnetofon care au surprins momente din aceste ore și două filme de scurt metraj care tratează felul în care s-a abordat educația preșcolară.

Consider că **majoritatea copiilor care nu intonează bine și-au dobîndit defectul fie că au ascultat muzică** (lăsați fiind singuri în casă cu tranzistorul muzica umple aici o tăcere nedorită de copil și de aceea mărește dragostea lui pentru audiția muzicală, dar micșorează și frînează antrenarea la intonarea cîntecului), **fie că nu au cîntat cîntece adecvate.** Acest lucru nu înseamnă neapărat executarea unor cîntece cu puține sunete, după cum sîntem tentați să credem, ci copiii vor executa la început cîntece cu atîtea sunete cîte posedă fiecare în capacitatea inițială de redare melodică și ritmică.

Ajuns la liceul de cultură generală, un elev cu asemenea carențe intonative va face cu greu față programei de cîntece, iar prezența lui în colectivul clasei va modifica chiar profilul lecției. La o clasă în care sînt elevi mulți de această categorie se va face volens-nolens o lecție în care predomină discuția teoretică, pentru că efectiv nu se poate apela la cîntec în măsura cerută și dorită de normele noastre metodice (jumătate din ora de curs).

Copilul mic, fermecat de cîntec, ignoră greșelile de intonație, dar elevul de liceu își va da seama de ridicolul execuției unor cîntece în care predomină distonarea ca fenomen de masă.

De aceea, liceul privește cu atenție și cu speranță grădinița de copii ! Cu atenția și speranța de a fi descoperit acolo terenul cel mai potrivit pentru începerea educației muzicale de conținut nou : copilul de 3 ani, care posedă la această vîrstă — și numai la aceasta — capacități de modelare nebănuite.

Poate nu e departe timpul cînd conservatoarele din țară vor pregăti asemenea specialiști care să învețe copiii de la grădinițe „limba muzicii", așa cum se străduiesc să învețe o limbă străină profesorii de limbi străine în multe grădinițe din țara noastră.

Prof. GABRIELA MUNTEANU
Liceul „Gh. Șincai" București

PATRIA E CASA TA

Carnetul de elev

Acest catalog în miniatură și ecran al evoluției intelectuale și comportamentale din epoca școlarității este una din modalitățile dialogului obligatoriu dintre școală și familie. Fără a se substitui conversației directe și vizitei la domiciliul elevului — care își au rostul lor bine determinat — comunicarea reciprocă prin carnetul de elev este un prilej de a ține la curent familia cu acel „succes și insucces" al elevului și de a cunoaște simultan și gradul de interes al familiei pentru viața sufletească și intelectuală a copilului. E o datorie părintească să consulți regulat filele carnetului de elev al copilului, care te scutește să pierzi zilnic ore întregi ca să mergi la școală, să reții pe învățătoare cu problema : „Cum merge cu cartea copilul meu ?"...

Pentru a potența la maximum avantajele și eficiența acestui mijloc practic de conversație trebuie să existe o optică convergentă a școlii și a familiei în această privință.

Din nefericire însă unii profesori și învățători nu trec notele de la examinare. La rîndul lui, dirigintele — coordonatorul și „dispecerul" colectivului didactic al clasei — nu controlează decît sporadic corespondența dintre catalog și carnet și nici nu valorifică acele pagini albe din carnet, rezervate însemnărilor, limitîndu-se să pună doar la sfîrșitul trimestrului semnătura pe situația școlară. Unele familii neglijează controlul zilnic al carnetului, uită să confrunte, atunci cînd vin de la orele de consultație, realitățile carnetului cu cele ale catalogului. Elevii profită de aceste fisuri în colaborarea școlii cu familia. Ca urmare, cînd iau o notă rea pretextează la școală că au uitat carnetul acasă (fără a fi sancționați pentru aceasta), iar acasă, cînd sînt întrebați de părinți dacă au primit note, le arată carnetul imaculat (fără a trezi suspiciuni). Astfel carnetul de elev își pierde proprietatea de instrument pedagogic.

Ar trebui ca atît școala, cît și familia să stabilească un cod al obligațiilor reciproce, să-și formeze anumite deprinderi comune în folosirea acestui instrument de lucru.

Considerăm o îndatorire elementară a profesorului să treacă nota elevilor examinați și eventualele observații și să controleze, atunci cînd nu i se prezintă carnetul, cauzele așa-zisei... amnezii. Dacă se iau unele măsuri (trecerea în condica de clasă sau chemarea părinților la școală) lucrurile pot intra în normal. Și dirigintele este dator să controleze, prin sondaj, măcar la două săptămîni, carnetul elevului, ca să poată trage la timp semnalul de alarmă dacă e cazul, să răspundă solicitărilor familiei, să ceară, la rîndul său, referințe asupra comportării copilului acasă, asupra dificultăților pe care le întîmpină el în studiul individual. Iar părinții ar trebui să-și facă în fiecare seară obiceiul de a cere copilului lor carnetul de elev, să semneze de luare la cunoștință în dreptul notei obținute de acesta în ziua respectivă.

Înv. GHEORGHE ALEXANDRU
Ișalnița, jud. Dolj

DIALOG CU CITITORII

Transferarea din alt sector de activitate în învățămînt și transferarea din învățămînt în alt sector de activitate

O dificultate întîmpinată frecvent de inspectoratele școlare se datorește faptului că nu se cunoaște în ce măsură Codul muncii și celelalte prevederi ale legislației muncii sînt sau nu aplicabile personalului didactic, ale căror drepturi și obligații sînt statornicite, în principal, prin legea specială care este Statutul personalului didactic.

Obiectul examinării de față pune problema de a se statua dacă un angajat din alt sector de activitate, care are contract de muncă pe durată nedeterminată, sau chiar pe o durată determinată, poate fi transferat în învățămînt, la cerere, sau în interesul învățămîntului.

De plano, trebuie să admitem că și într-un caz și în celălalt, transferul atît la cerere, cît și în interesul învățămîntului (care este sinonim cu interesul serviciului conform art. 229 din Statut), este legal posibil, cu îndeplinirea, bineînțeles, a formelor procedurale respective.

La această concluzie ne conducem în temeiul art. 252 din Statut, care precizează că, în măsura în care nu se dispune altfel prin Statut, personalului didactic din învățămîntul de toate gradele i se aplică prevederile Codului muncii și celelalte dispoziții din legislația muncii.

Statutul, în art. 13, prevede posibilitatea de transferare la cerere sau în interesul învățămîntului a personalului încadrat în muncă în alte sectoare, dar nu reglementează modalitatea și condițiile în care se poate face o transferare a celor încadrați în muncă cu un contract încheiat pe o durată determinată (iar în învățămînt, sub denumirea de suplinitori).

În atare situație, urmează a se face aplicarea dispozițiunilor Codului muncii și din legislația muncii (art. 163 transferarea în interesul serviciului, așa cum au fost modificate prin art. 11 din Legea 1/1970 privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat), corelat cu celelalte dispoziții din Statut.

Regimul transferării implică însă examinarea a două aspecte, și anume dacă :

— transferul în învățămînt se efectuează pe un post (catedră) didactic, încheindu-se un contract de muncă pe durată nedeterminată, sau,

— transferul se face pe un post (catedră) de personal didactic suplinitor ; deci angajarea se face prin încheierea unui contract limitat în timp (durata unui an școlar, sau pînă la reintoarcerea titularului postului (catedrei) rezervat, sau o altă durată de timp mai scurtă).

În primul caz, cînd persoana care se transferă în învățămînt pe un post didactic cu contract de muncă pe durată nedeterminată, funcționează în alt sector de activitate în temeiul unui contract de muncă pe durată nedeterminată, aceasta este posibil cu respectarea celorlalte dispozițiuni legale stabilite de Statut.

Pe baza hotăririlor comisiilor de numiri și transferări, inspectoratele școlare, respectiv ministerele și celelalte organe centrale în subordinea cărora se află unitățile școlare, propun Ministerului Educației și Învățămîntului numirea în învățămînt.

Numai în temeiul acestui ordin prealabil se poate proceda la perfectarea formelor de transferare de către organele propunătoare, ale căror angajați devin aceste cadre didactice.

În cel de al doilea caz, cînd persoana încadrată în muncă în alt sector de activitate cu contract de muncă pe durată nedeterminată acceptă transferarea în învățămînt, pe un post de cadru didactic suplinitor, și încheie un contract de muncă pe durată determinată, cu inspectoratul școlar sau cu organele care au în subordine școli, transferarea fie la cerere, fie în interesul învățămîntului este legal posibilă.

Considerăm că un asemenea transfer este legal, întrucît, pe de o parte, singurul articol din Statut care se referă la numirea suplinitorilor (art. 35) stabilește numai durata pe care se poate încheia contractul de muncă al suplinitorilor și nu prevede nimic despre modul de încheiere a acestuia, iar pe de altă parte, actuala reglementare în materie (Codul muncii modificat prin Legea nr. 1/1970) cere o singură condiție, și anume ca : cel ce se transferă să aibă calitatea de angajat, necondiționînd posibilitatea transferării în funcție de durata contractului de muncă.

Statutul personalului didactic nu reglementează în mod expres această problemă, dar art. 230 face trimitere la legislația generală a muncii, precizînd că, personalul didactic suplinitor numit pe întregul an școlar sau care funcționează pe întregul an școlar beneficiază, potrivit legislației muncii, de aceleași drepturi ca angajații cu contracte de muncă pe durată nedeterminată.

Iată, deci, că ne putem afla în situația în care deși se schimbă natura contractului de muncă (din contract de muncă pe durată nedeterminată în contract de muncă pe durată determinată), aceasta nu poate să impieteze asupra legalității transferării, întrucît persoana încadrată în muncă este în măsură să hotărască asupra modificării clauzelor contractului de muncă, bineînțeles și cu acordul unităților respective.

Se pune însă problema dacă este legal posibil ca personalul didactic suplinitor să fie transferat în alt sector de activitate, la cerere sau în interes de serviciu.

Din examinarea prevederilor legale citate nu rezultă vreo discriminare între angajați după natura contractului de muncă pe care l-au încheiat cu unitatea de la care se transferă pentru a opera un transfer la cerere sau în interesul serviciului la o unitate din alt sector de activitate decît învățămîntul. În atare condiții, transferul la cerere sau în interesul serviciului poate fi perfectat cu respectarea celorlalte cerințe legale.

BOJAN V. IOAN
consilier juridic șef

Prof. Gheorghe Pirvu, Liceul de cultură generală din Șimleul Silvaniei :

— Recent, s-a încheiat sesiunea de examene în învățămîntul de cultură generală, cursuri fără frecvență. Ca președinte de comisie, îmi permit să fac cîteva reflecții asupra acestei forme de învățămînt. Sînt unanim cunoscute indicațiile partidului nostru cu privire la creșterea nivelului de cunoaștere al întregii populații, școala fiind principalul izvor de cultură și factor de civilizație în societatea noastră. Socotesc de aceea necesară reconsiderarea locului și rolului învățămîntului fără frecvență în sistemul nostru școlar și ridicarea lui la nivelul sarcinilor care ne stau în față. Din cei 135 de candidați prezentați la examene, la liceul nostru, în sesiunea recent încheiată, peste 100 provin din sectoare economice și peste 90 au la bază școli profesionale. Dacă la aceasta adăugăm pe cei 125 de seraliști, tot oameni ai muncii, se poate argumenta, în mod convingător, pe baza acestui exemplu semnificativ, interesul pentru aplicarea în viață a politicii partidului nostru și în acest domeniu. Aș propune ca școlile cu secții fără frecvență să organizeze consultații și îndrumări pentru studii, iar subiectele la lucrările scrise și pentru examinarea orală să fie astfel formulate încît să ceară candidaților nu cantitate de informații, ci capacitate de interpretare, de sinteză, de corelare.

— Sîntem de acord cu dv. în ceea ce privește necesitatea perfecționării învățămîntului fără frecvență, a ridicării eficienței sale. Considerăm chiar că, alături de sugestiile date de dv. în această direcție, se pot găsi și alte modalități și soluții pentru optimizarea acestei forme de învățămînt.

CONSULTAȚII

„Doi lucători de la Serviciul personal al unui inspectorat școlar județean“ ne relatează greutățile ce le întîmpină în întocmirea actului adițional la contractul de muncă, prevăzut de Legea nr. 1/1970, pe timpul cît personalul didactic urmează cursurile de perfecționare și ne cer lămuriri asupra posibilităților de ușurare a acestui mare volum de muncă.

— Este adevărat că Legea nr. 1/1970 privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat prevede, la art. 21, obligația unității care trimite un salariat la cursuri de perfecționare de a încheia cu salariatul respectiv un act adițional la contractul de muncă, în care se prevăd atît îndatoririle instituției, cît și ale salariatului. Însă, Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste de stat prevede la art. 33 că aceste acte adiționale la contractul de muncă se încheie numai cu cei care urmează cursul de perfecționare profesională cu scoatere din producție pe o durată minimă de 3 luni. Cu cei care sînt trimiși la specializare în străinătate se încheie acest act adițional la contract, indiferent de durata cursurilor.

Necunoașterea acestei legi a avut ca urmare efectuarea unui mare volum de muncă inutilă, care a afectat îndeplinirea în bune condiții a celorlalte sarcini de serviciu, precum și munca sau timpul liber al colegilor chemați pentru astfel de probleme.

Din această situație rezultă, totodată, că nu v-ați conformat nici Decretului nr. 468 din 20 decembrie 1971 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de aplicare și de popularizare a legislației.

Educatoarea Evulescu Elena, com. Drăguțești, jud. Gorj ne relatează că la 1 septembrie 1972 a împlinit 20 de ani vechime în învățămînt și nu i s-a acordat gradația a IV-a pe motiv că n-a absolvit cursul de perfecționare, la care e programată numai pentru vara anului 1973 și ne cere lămuriri în acest sens.

Din același județ, prof. Paralescu Maria, com. Bărbătești e îngrijorată că în această lună împlinește 10 ani vechime în învățămînt și n-a fost programată la nici un curs de informare științifică de specialitate și, ca atare, nu va primi gradația.

— Legislația școlară prevede că salarizarea personalului didactic se face, pe lîngă alte criterii și în raport cu vechimea în învățămînt și calitatea activității instructiv-educative, prin acordare de gradații din 5 în 5 ani. „Gradațiile se acordă personalului didactic a cărui activitate a fost apreciată drept corespunzătoare pentru obținerea acestora în caracterizările ce i-au fost făcute în perioada respectivă de 5 ani, ținînd seama de rezultatele obținute în muncă și de participarea la cursurile de informare științifică de specialitate la care a fost programat“ (H.C.M. 2841/1968).

Din această prevedere se desprind două aspecte de clarificat și anume: activitate corespunzătoare și participarea la cursurile la care a fost programat.

Potrivit Legii nr. 12/1971 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat (care modifică prevederile art. 74 din Statut), aprecierile asupra modului în care personalul didactic își îndeplinește îndatoririle se înscriu în caracterizările întocmite anual, notate cu calificative de foarte bine, bine, satisfăcător sau slab. Activitatea personalului didactic care a fost apreciată cel puțin cu calificativul satisfăcător, este socotită drept corespunzătoare pentru atribuirea gradației.

Cît privește participarea la cursurile la care a fost programat, se are în vedere perioada de 5 ani la care ne referim și nicidecum o altă etapă trecută sau viitoare. În cazul în care personalul didactic respectiv n-a putut participa la cursul programat, inspectoratul școlar județean apreciază temeinicia motivelor invocate. (De văzut și art. 23 din Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste de stat).

Dacă dumneavoastră îndepliniți aceste condiții, puteți pretinde atribuirea gradației și a drepturilor bănești aferente, începînd cu data de întîi a lunii următoare celei în care v-ați adresat în scris direcțiunii școlii.

Prof. IOAN BADIU

Marius Bunescu

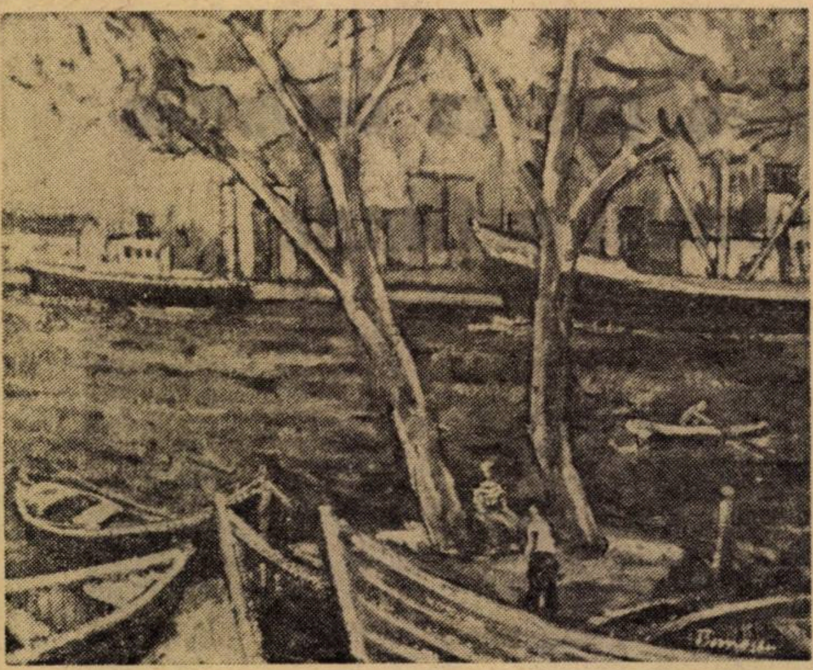

La Sulina, în port

Pinacoteca Marius Bunescu

Fiinţează din 1947, pe nedrept prea puţin cunoscută, pinacoteca Liceului nr. 1 din Caracal, o pinacotecă-manifest, poartă numele şi alesul mesaj al lui Marius Bunescu. Originar din acest oraş, pictorul a răspuns apelului şcolii dăruind zeci de tablouri, care-i erau, se pare, cele mai dragi. Astăzi, pe lîngă picturile sale (54) se pot vedea aici opere de Dumitru Ghiaţă, I. Theodorescu Sion, St. Popescu, St. Dumitrescu, Iosif Iser, Catul Bogdan, C. D. Stahi, R. Sweitzer-Cumpăna, Rodica Maniu, Costin Petrescu ş.a., bineînţeles, lucrări ale altor pictori născuţi în Caracal — Ion Musceleanu, Gh. Teodorescu-Romanaţi, Mihail Lapatay, Hortensia Popescu, Ion Popescu-Udrişte, Teodor Catană, Popa Jean-Tudor ş.a. Printre tablourile donate în 1949 de acad. St. S. Nicolau se numără şi 18 stampe japoneze sporite cu altele dăruite de acelaşi Marius Bunescu. În fine, este expus şi un bust de Ion Jalea.

Marinele, iernile şi celelalte peisaje ale lui Marius Bunescu, pictate parcă în umbra unor perpetui nouri de zăpadă, trezesc vibraţia valéryană a marmorei din privire. Autoportret-ul *tăiat masiv printre munţi de gheaţă — l-a şi pictat după o călătorie la polul nord — pe care artistul îl numea* Dacul, *nuanţează, o dată cu sufletul peisajelor, o profesiune de credinţă caligrafiată în manuscrisul* Flori pe mormîntul meu *(aflat la etajul liceului, în biblioteca* Barbu Locusteanu), *publicat fragmentar în cartea* Însemnările unui pictor *(1965) : „Cînd am început a pricepe grelele contradicţii ce frămîntă sufletul omului, am încetat a-i mai picta portretul. De teamă să nu falsific adevărata expresie a chipului său". Este un sacrificiu. Iar unul din* gîndurile *jurnalului exprimă astfel prima treaptă a iubirii : „Mai întîi îmi plac oamenii din tagma mea : «Dăruitorii»".*

Profesorul Muneshige Narazachi, din Tokio, directorul general al Asociaţiei japoneze ukiyo-e, ar fi bucuros, cred, să afle de existenţa colecţiei de stampe din Caracal. Motivul : toţi autorii reprezentaţi aici (şi sînt şi opere ai căror autori nu s-au identificat) figurează în cartea sa apărută în numărul 8 pe 1972 al seriei Cercetări japoneze *de la Tokio, dedicată picturii şi gravurii ukiyo-e. Au biografii printre cei mari şi se numesc (cei din colecţia noastră) : Kitagawa Utamaro (1753-1806), Utagawa Toyokuni (1769-1825), Utagawa Kunisada (1766-1864), Kikukawa Eizan (1787-1867), Keisai Eisen (1790-1848), Ktasushika Hokusai (1760-1849), Utagawa Hiroshige (1797-1858), Utagawa Kuniyoshi (1797-1861). Paradoxal, în călătoria fantastică prilejuită de stampele ukiyo-e de aici, în infinitatea peisajului japonez, adolescentul păstrează nuanţele tutelare ale zăpezii din priveliştile privite, mai înaite, la Marius Bunescu.*

Există un magnetism între tablourile româneşti ale pinacotecii, chiar dincolo de afinităţi şi influenţe, de ierarhia pecetluită în semnătura pînzelor. Poţi spune că, aşa cum anumite locuri cer oraşe — şi este cazul acestei urbe neverosimil de bogate în edificii cu coloane corintice şi frontoane vitruviene — anumite oraşe cer pictori.

GHEORGHE ANCA

TVS integrată

Cuprul

Conţinutul şi tehnologia didactică pentru telelecţia „Cuprul" urmăresc să formeze la elev o serie de comportamente, pe care să le demonstreze prin : Alcătuirea schemei fluxului tehnologic de preparare a cuprului, în fiecare din fazele principale (îmbogăţirea minereurilor, extragerea metalului prin procedeul pirometalurgic, rafinarea) ; Precizarea corelaţiilor care există între : procesele fizico-chimice caracteristice fiecărei etape, instalaţiile în care se produc şi fluxul tehnologic.

Înainte de începerea telelecţiei, profesorul se va îngriji de organizarea laboratorului de chimie, alcătuindu-şi un proiect de tehnologie didactică (pe baza materialului bibliografic adecvat şi a îndrumărilor metodice publicate) şi va pregăti toate mijloacele de învăţămînt necesare. Dintre acestea menţionăm : sistemul periodic al elementelor ; trusă cu minereuri de cupru ; trusă cu aliaje ale cuprului ; eprubete ; spatule ; lampă de spirt ; substanţe ; modele de exerciţii (indicaţii se găsesc în revista Radio-teleşcoală nr. 17/1973) ; 1—2 telereceptoare.

În etapa de la începerea telelecţiei pînă la începerea emisiunii TVS, elevii vor desfăşura o activitate individuală de rezolvare a unor probleme propuse de profesor, cum ar fi : efectuarea unei comparaţii între caracterele generale ale elementelor din grupa I principală şi elementele grupei I secundară, folosind schemele de structură electronică corespunzătoare ; executarea experienţelor de punere în evidenţă a proprietăţilor chimice ale cuprului şi ale compuşilor săi : reacţiile cuprului cu acizii, reacţiile de reducere a oxidului de cupru bivalent etc.

În etapa de recepţionare a mesajului televizat atenţia profesorului şi a elevilor participanţi va fi îndreptată în principal spre recepţionarea mesajului cuprins în emisiune.

După terminarea emisiunii, profesorul va da elevilor indicaţii de lucru pe modelele de exerciţii distribuite înainte de începerea telelecţiei. Va cere elevilor să alcătuiască schema unei instalaţii de electroliză, schema unei pile electrice (ex. pila Daniel) şi să precizeze : procesele fizico-chimice care au loc, asemănările şi deosebirile care le caracterizează (din punctul de vedere al construcţiei, proceselor, utilizărilor).

Se va urmări ca, printr-o intensă activitate individuală, elevii să-şi formeze concepte clare privind problemele principale ale telelecţiei şi să obţină capacitatea de a opera cu acestea.

În cazul în care emisiunea nu se încadrează după 10—15 minute de la începerea telelecţiei, echilibrarea diferitelor etape va depinde de profesor, care va putea adapta proiectul tehnologic la condiţiile sale de lucru.

Pentru confirmarea corectitudinii rezultatelor obţinute de elevi, conexiunea inversă va fi asigurată în permanenţă, solicitînd răspunsuri pe tot parcursul valorificării emisiunii, profesorul rezervîndu-şi misiunea de a asigura participarea întregului colectiv, şi de a interveni numai în cazurile absolut necesare.

AL. GHEORGHIU
MARIANA ENE

Cum vorbim
Cum scriem

Accentul

Există numeroase cuvinte vechi româneşti cu forme duble de accentuare, repartizate, de obicei, după regiuni. De exemplu, variantele **bólnav, schílav, dúşman,** cu accentul pe penultima silabă, sînt caracteristice graiurilor din Moldova. Româna literară preferă, în astfel de cazuri, formele munteneşti, care comportă accentul pe silaba finală : **bolnáv, duşmán** etc.

Cuvintele cu accentul pe a treia sau pe a patra silabă (numărînd de la finala cuvîntului) sînt rare în româneşte ; de aici şi preferinţa limbii literare pentru variantele cu accentul cît mai apropiat de finală. Şi neologismele s-au supus acestei norme : **caractér, fenomén** (nu : **carácter, fenómen).**

Dar nu în toate cazurile se aplică această regulă. Accentuări ca : **árşiţă, áripă, gíngaş** sînt considerate literare, deşi în limba vorbită sînt frecvente şi variantele cu accentul pe finală sau pe o silabă mai apropiată de finală : **arşíţă, arípă, gingáş.** Alt exemplu : unele derivate cu sufixul **-iţă** sînt accentuate în graiuri (în special în cele olteneşti) pe penultima, dar limba literară a consacrat formele cu accentul pe a patra silabă (sau, în general, pe o silabă depărtată de sufix) : **cóbiliţă, călúgăriţă, gógoriţă, bívoliţă.**

Deosebiri între accentuarea din limba vorbită şi cea literară se observă şi la unele pronume şi adverbe compuse. Formele **célălalt, cealaltă, céstălalt,** accentuate literar pe iniţială, se aud destul de des şi cu accentul pe componentul comun **-ált : celălált, cestălált.** În schimb, compusele : **cineva, ceva, careva, cîtva, cumva, undeva, cîndva** au în limba literară accentul pe elementul comun de origine verbală **-va : cinevá, cevá, cumvá** etc. În limba vorbită, accentul cade adesea, la aceste cuvinte, pe elementul distinct : **céva, cúmva, úndeva.**

În sfîrşit, aş mai observa că verbele neologice cu infinitivele în **-fica** (de origine latino-romanică sau făcute în româneşte după modelul romanic) cunosc în limba vorbită, la prezentul indicativ şi conjunctiv, şi altă accentuare decît cea recomandată de normele limbii literare. E cazul unor verbe de felul acestora : **califica, fortifica, certifica, identifica, falsifica, intensifica, glorifica, valorifica, clasifica, personifica, semnifica, planifica, edifica, specifica** pe care le auzim accentuate şi : (mă) **califíc,** (ne) **fortifícă, falsifícă, edifícă, specifícă, personifícă,** (îmi) **planifíc** etc.

În româneşte, accentul nu are un loc fix. Regulile literare privind accentuarea cuvintelor se bizuie pe factori diverşi, ca : frecvenţa unui tip de accentuare, particularităţile de accent ale limbii din centrul cultural al ţării, accentul în corespondentele etimologice ale cuvintelor etc. În practica didactică, e bine să apelăm, pentru toate situaţiile dificile, la indexul de forme din **Îndreptarul ortografic şi de punctuaţie,** elaborat de Academia republicii.

Conf. univ. dr.
GRIGORE BRÂNCUŞ

R. D. GERMANĂ

Învățămînt modern, în pas cu cerințele dezvoltării economiei naționale

Infăptuirea integrală a dreptului la invățătură reprezintă una din realizările de seamă ale societății socialiste din Republica Democrată Germană. În această țară s-a creat un sistem de invățămînt modern, unitar la orașe și sate, care incepe cu educația preșcolară in grădinițe (pentru copiii de la 3 la 6 ani) și continuă apoi cu școala medie, școala profesională, școala medie de specialitate, institutele de învățămînt superior și se încheie cu formele multiple de ridicare continuă a calificării profesionale a adulților. Prin această rețea de învățămînt, fiecare cetățean are posibilitatea ca în epoca revoluției tehnico-științifice să țină pas cu dezvoltarea rapidă din toate sectoarele de activitate.

Invățămintul public in R. D. Germană este gratuit. Aproximativ 90 la sută din elevii școlilor medii de specialitate și studenți sînt bursieri. Dacă numai în perioada 1968—1971 s-au construit in total 12 000 săli de clasă (circa 450 de școli noi), pînă in 1975 este prevăzut să se construiască 16 000—17 000 săli de clasă. Paralel, se acordă o atenție deosebită educației prin muncă în școlile medii. Îndrumarea spre alegerea din timp a profesiei, care să corespundă atît intereselor economiei naționale, cît și dorințelor personale, s-a soldat cu rezultate bune. Dintre absolvenți, circa 98 la sută au obținut un contract de ucenicie.

În conformitate cu tezele Congresului al VIII-lea al P.S.U.G., se acționează in așa fel, încit, pînă in 1975, invățămintul mediu de 10 ani să fie generalizat și obligatoriu. Aceasta reprezintă o constanță a invățămintului din R.D.G. și vorbește de la sine despre dimensiunile sociale ale pregătirii multilaterale a tuturor membrilor societății din această țară.

În cadrul planului privind invățămintul profesional, se pune un accent deosebit pe insușirea de către elevi a unor cunoștințe cu o largă arie de aplicabilitate, pe dezvoltarea gindirii cu specific economic. La elev, se menționează în plan, trebuie dezvoltată însușirea de a-și privi munca proprie, cît și pe cea a colectivului, prin prisma unei adînci înțelegeri a politicii economice a partidului și statului. In conformitate cu această cerință, au fost introduse în schemă noi profesii, dintre care 28 de profesii fundamentale, iar în instruire au fost introduse noi materii de bază, ca electronica, prelucrarea electronică a datelor, tehnica aparatelor de măsurat, dirijat și reglat etc. Diferitele ramuri ale economiei naționale urmează să primească, pînă in 1975, aproximativ 225 000 de absolvenți ai școlilor medii de specialitate și ai institutelor de învățămînt superior. Adincirea profilării studiului în aceste școli și institute, in ultimii ani, a creat posibilitatea ca economia națională să primească un număr mai mare de cadre cu specializare superioară.

Moderna clădire a școlii medii de 10 ani din satul Lübsdorf, districtul agricol Schwerin

Pentru a completa educația tinerilor și a celor adulți, în cele mai variate domenii, în R. D. Germană s-a dat o mare amploare activității publicistice. Astfel, cele 78 de edituri editează anual 7 cărți pe locuitor, situind, din acest punct de vedere R. D. Germană pe unul din locurile de frunte din lume. In cele aproape 21 000 de biblioteci publice stau la dispoziția cititorilor 25 milioane de volume. Anual se împrumută în medie 62 milioane de cărți. Există 101 săli de teatru și aproape 1 000 case de cultură cu o variată activitate. Setea de a învăța, de a se cultiva, a cetățenilor din R. D. Germană, poate fi plastic sugerată de cuvintele tinerei Gisela Scheider din Delitzschi, elevă a unei școli agricole: „Dacă înveți ceva, știi ceva — dacă știi ceva, ești cineva".

ION DRĂGUȘANU

• ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI •

În cele zece școli superioare din Letonia învață peste 40 de mii de studenți, ceea ce înseamnă că la 10.000 de locuitori revin 172 de studenți. În ultimii ani, in Letonia au apărut ramuri industriale noi: industria electronică, industria aparatelor de precizie, industria semiconductorilor. Inginerii acestor specialități sînt pregătiți de Institutul politehnic, una din cele mai vechi școli superioare din Riga. La cele 14 facultăți ale institutului învață 14 000 de studenți, calificindu-se in 38 de specialități, activitatea practică a acestui institut fiind legată de îndeplinirea sarcinilor economice cuprinse în planul cincinal. Beneficiile economice rezultate de pe urma aplicării in economie a lucrărilor la Institutul politehnic se ridică la circa cinci milioane ruble anual, cercetătorii și studenții institutului deținind 350 de licențe pentru invențiile lor.

■

Problema locurilor de muncă pentru cei ce urmează învățămintul superior frămintă pe mulți tineri francezi. Doar un student din șase, din domeniul literelor și un student din patru, din cel al științelor are șansa de a găsi un loc de muncă după absolvire. La începutul actualului an, la Universitatea din Lille care, prin tradiție, pregăteste profesori, rectorul a avertizat pe cei 7.000 de tineri care și-au început studiile că „numai unul din cinci absolvenți va avea șansa de a ocupa un loc in învățămînt".

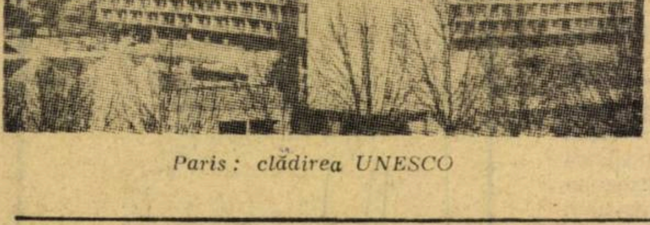
Paris: clădirea UNESCO

■

Nici pînă în anul 1983, cind, de pildă, Polonia va comemora 200 de ani de la interzicerea bătăii elevilor, în Marea Britanie nu vor fi desființate pedepsele corporale in școli. Conform declarațiilor Societății britanice împotriva pedepselor corporale, din 400 000 de cadre didactice britanice, numai 700 sint membri ai acestei societăți, pronunțîndu-se pentru abolirea bătăii in școală. Deși pedepsele corporale au fost suspendate în școlile din Londra, Liverpool și Edinburg încă din anul 1971, această interdicție este respectată, deocamdată, numai in liceele din Liverpool.

■

Incepind din anul 1974, în America de Sud, se preconizează înființarea unui sistem de teleinvățămînt care va pune la dispoziție educației, culturii, științei și informației unul din cele mai moderne mijloace de comunicație. La cererea formulată de nouă țări ale continentului, o misiune compusă din douăzeci de specialiști a început in luna august 1972 o călătorie de studii cu durata de opt luni pentru a stabili condițiile concrete în care ar putea fi înființat Sistemul educativ regional pentru America Latină (SERLA).

Campanie de alfabetizare în Africa Neagră

Vă prezentăm

Institutul de informații școlare din Praga

Dat fiind rolul crescind al sistemelor informaționale din cadrul revoluției tehnico-științifice, Ministerul Învățămîntului R. S. Cehe a aprobat încă din anul 1971 proiectul creării unui sistem complex de informare. Un loc dominant in acest sistem informațional îl deține Institutul informațiilor școlare.

Actualmente, acest institut cuprinde trei organe informative de bază și, anume, direcția informațiilor economico-sociale, direcția informațiilor tehnico-științifice și direcția informațiilor pedagogico-sociologice.

Direcția informațiilor economico-sociale prelucrează rapoartele statistice și economice privind învățămîntul din R. S. Cehă și rapoartele contabile primite de la organele pendinte ale ministerului.

Direcțiile tehnico-științifice și economică asigură legătura cu sistemul național al informațiilor științifice, tehnice și economice, iar în sectorul educației și al învățămîntului acționează ca un centru de informare pe ramură. De aici decurge conducerea metodologică și coordonarea activității centrelor fundamentale și a celor de ramură, dirijarea și conducerea evidenței centralei (de pildă, evidența lucrărilor de cercetare științifică, a plecărilor pentru studii în străinătate, traducerilor, asigurarea colaborării cu alte sisteme informaționale de ramură, național și internațional.

Cel de-al treilea organ, direcția informațiilor pedagogico-sociologice adună și prelucrează in primul rind acele informații care, prin caracterul lor, nu intră într-unul din sistemele tradiționale. Sursa acestor informații o constituie lucrătorii și organizațiile, la diferitele niveluri ale sistemului școlar, materialele de specialitate privind studiul și experiența în procesul instructiv-educativ, rezultatele acțiunilor de control și de inspecție, anchetele sociologice, rețelele permanente de colaboratori la diferite niveluri.

Enumerarea organelor de bază ale Institutului informațiilor școlare trebuie încă completată cu direcția de studii. Aceasta efectuează lucrări cu caracter complex de studiu și analiză ce depășesc competența celorlalte direcții, folosind materiale prelucrate de acestea. Direcția de studii este totodată și organizatorul echipelor de prelucrare formate din lucrători proprii și din afara învățămîntului ce pregătesc studii informative de specialitate privind sarcinile hotărîtoare ale resortului și efectuează aplicări teoretice și practice în alte domenii științifice pe resorturi in afara procesului instructiv-informativ.

Rezultatele activității institutului stau la dispoziția celor interesați sub formă de informații rapide, ansambluri de date și anuare statistice, traduceri de bibliografii, publicații privind rezultatele unor anchete, analize retrospective și ansambluri tematice, analize și studii.

H. AVRAMESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația; Piața Scinteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Cal PCR

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 82

Sîmbătă 10 februarie 1973
16 pagini — 1 leu

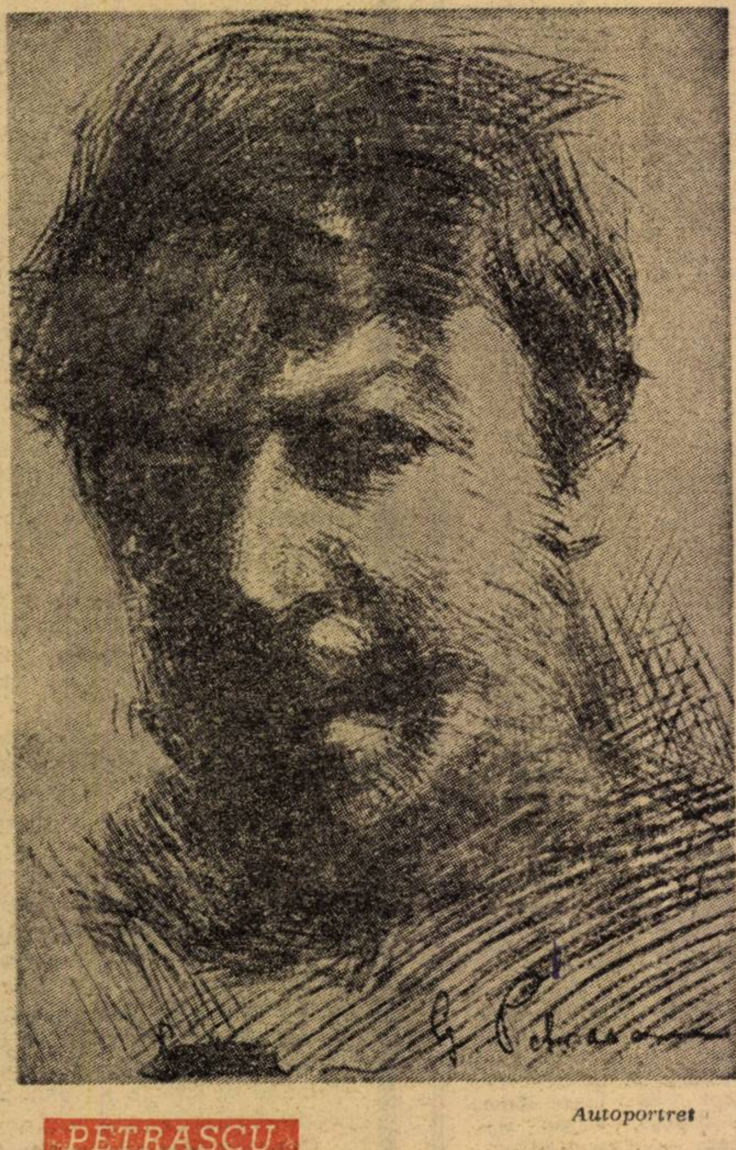

PETRAȘCU

Autoportret

DIN CUPRINS :

- O nouă structură a lecției — pag. 3
- Perfecționarea corpului didactic, condiție vitală a modernizării învățămîntului — pag. 6—11
- Atelierul — școală, laborator al muncii tehnico-productive — pag 12

Elaborarea manualelor școlare prin concurs

Despre organizarea unor concursuri pentru elaborarea de manuale școlare s-a vorbit foarte mult și stăruitor. „Concursul“ a devenit la un moment dat — pentru unii profesori și învățători — un fel de cheie fermecată. Ori de cîte ori vorbeau despre neajunsurile unor manuale, ajungeau în ultimă instanță la soluția „laitmotiv‘ : concursul Și nu fără temei.

Opțiunile numeroase și repetate pentru promovarea acestei metode sînt întru totul îndreptățite ; este o metodă democratică, echitabilă, folosită în multe alte sectoare de activitate ; ea permite antrenarea miilor de cadre didactice, din toate județele țării, asigură șanse egale participanților și e menită, prin esența ei, să ducă la selectarea de valori cu adevărat autentice.

De altfel, organizarea unor asemenea concursuri are un trecut relativ bogat în istoria învățămîntului românesc.

Dar să trecem, de pe planul principiilor, bine cunoscute, pe cel al faptelor. Trebuie să spunem deschis că „recolta“ de manuscrise obținută în ultimii ani, de către editura noastră, nu concordă cu cerințele care se pun în fața școlii și nici cu posibilitățile reale de care dispune valorosul nostru corp didactic, de pe întreg întinsul țării.

Venind în întîmpinarea propunerilor cadrelor didactice, Ministerul Educației și Învățămîntului a instituit, prin editura sa, la 11 iunie 1971, un concurs pentru elaborarea a 19 manuale școlare.

Care sînt rezultatele ? S-au prezentat la concurs numai 8 manuscrise pentru 6 titluri, reprezentînd doar două discipline școlare : literatura română pentru liceu și geografia pentru școala generală. Dintre acestea, comisiile au admis un singur titlu : un manual de literatură română, pentru anul III liceu, care a primit media 9,80, premiul I și recomandarea de tipărire.

De asemenea, comisiile au propus acordarea de mențiuni unui număr de două manuscrise pentru aceeași disciplină, și pentru același an de studiu, și unui manual de geografie pentru clasa a VIII-a a școlii generale, însă fără recomandarea de a fi publicate. Rezultatele obținute sînt — așadar — nesatisfăcătoare.

Din organizarea acestui concurs, se pot desprinde însă unele învățăminte :

1. **Competența și exigența comisiilor** alcătuite din cadre didactice — universitare, din licee și din școlile generale — constituie o condiție principală de reușită a unui astfel de concurs. Ea a fost realizată de data aceasta. Deși manuscrisele prezentate au fost puține, comisiile au cîntărit cu maximă răspundere fiecare lucrare, fără a pierde din vedere rostul esențial al unui astfel de concurs : ridicarea calității manualelor și stimularea inițiativei, a spiritului înnoitor, a celor mai largi cercuri ale corpului didactic. Competența și exigența maximă a comisiilor constituie o puternică garanție a succesului viitoarelor concursuri.

2. **Autoexigența autorilor** de manuscrise prezentate la concurs constituie o condiție la fel de importantă. Concursul la care ne referim nu s-a bucurat — din păcate — de îndeplinirea ei.

Comisiile au constatat, chiar la manuscrisele cărora le-au acordat mențiuni, o serie de lacune : stil deficitar, formulări simpliste, nivel scăzut sub raport informativ, științific și metodic, expuneri ermetice, texte monotone, cu date și cifre nesemnificative, care nu stimulează gîndirea și activitatea elevilor etc., fiind prin aceasta inferioare celor existente în circulație.

De asemenea, comisiile au respins încercările unor autori de a prezenta la concurs manuale existente în școli sau refaceri ale acestora.

Dr. EMIL BĂLDESCU
directorul Editurii didactice și pedagogice

(Continuare în pag. a 5-a)

Învățămîntul la distanță (II)

Eliberarea țării noastre, desăvîrșită prin instaurarea puterii populare, la 30 decembrie 1947, a adus după sine o modificare profundă în structura învățămîntului la toate nivelele.

Această modificare era imperios reclamată de un număr de solicitări cu caracter de urgență. Vom enumera cîteva : 1. necesitatea stîrpirii rapide a analfabetismului, deci, a cuprinderii în forma primului ciclu de învățămînt a tuturor copiilor țării. Aceasta reclama o creștere rapidă a corpului didactic corespunzător. 2. Necesitatea extinderii obligativității învățămîntului la un ciclu mai mare de ani, ceea ce implica iarăși o creștere numerică serioasă a corpului didactic pentru acest ciclu. Universitățile nu puteau satisface în totalitate aceste cerințe, în cadrul formelor existente de învățămînt de-atunci, cu toată creșterea numerică sensibilă a studenților. Și astfel a apărut necesitatea instaurării, în paralel, alături de un învățămînt „seral“, a unui învățămînt, „fără frecvență“. 3. Necesitatea creării unei industrii diversificate, care reclama, odată cu instalarea diverselor unități industriale pe întreg cuprinsul țării, pregătirea de lucrători, maiștri, ingineri, care să le pună în stare de funcționare. 4. Necesitatea suprimării unei inechități sociale izvorîte din structura vechiului regim.

Legiferarea învățămîntului fără frecvență s-a făcut, după cum se știe, prin Legea Învățămîntului din 1948. Intenția legiuitorului nu a constat numai în egalizarea șanselor la învățătură pentru toți cetățenii țării, dar și în egalizarea eficienței formelor paralele de învățămînt. In cazul nostru, al învățămîntului zis „de zi“ și al învățămîntului „fără frecvență“. Or, tocmai aici subsistă încă serioase deficiențe. Dacă la început ele puteau fi puse pe seama lipsei de experiență, astăzi, după 24 de ani, ele nu mai pot fi justificate decît printr-o inerție de care sîntem cu toți culpabili.

Adevărul este că această formă admirabilă de instruire a fost primită de la început cu scepticism de membrii corpului didactic. Sarcinile legate de învățămîntul fără frecvență s-au distribuit totdeauna după criteriul completării normelor, acolo unde apăreau goluri, și nu după criteriul competenței sau al vocației.

În al doilea rînd, forma de aplicare, constituită de o așa-numită corespondență cu studenții, nu a fost îndeplinită după regulile obișnuite ale corespondenței. Corespondența s-a făcut de două ori pe an. Nici de-o parte, nici de alta nu s-a arătat entuziasm pentru această formă de comunicare. Dintr-o parte se expediau, în multe cazuri, răspunsuri personale, sau împrumutate, de persoane care în mod vădit erau interesate să-și ridice, nu nivelul cunoștințelor, ci locul încadrării, printr-o nouă diplomă. De cealaltă parte, o vădită grabă, în a se debarasa de sarcina examinării lucrărilor, nu prin corectări sau explicații asupra erorilor comise, ci prin punctarea lor grafică, sublinieri cu creionul roșu, semnul mirării sau al întrebării.. În fața acestor semne, studentul de la distanță își pune și el, inevitabil, întrebările sale : „De ce am greșit ? De ce nu mi se explică nimic ?“

O serioasă revizuire a concepției despre această formă de învățămînt, care va fi probabil predominantă în viitor, este, cred, absolut necesară.

Miron Nicolescu

ACCENTE

Al treilea salon național al cărții

În incinta sălii Dalles, din inițiativa Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Centralei cărții și a Oficiului pentru organizarea expozițiilor, s-a deschis sîmbătă 3 februarie a.c. cel de-al treilea „Salon național al cărții", întrunind 2 500 exponate

Editura
UNIVERS

din producția editorială din anul trecut a celor 25 edituri din țară. Salonul va fi deschis pentru public pînă luni 12 februarie, cînd va avea loc decernarea festivă a premiilor în cadrul concursului „Cele mai frumoase cărți ale anului".

Din cele peste o sută de volume prezentate la standul Editurii didactice și pedagogice, rețin atenția elegantul „Atlas istoric", „Chimia generală" de C. D. Nenițescu, manualul „Desen tehnic pentru construcții de mașini" — pentru școli postliceale. Prin conținut, ținută grafică și ireproșabilă execuție poligrafică, se mai evidențiază lucrările : Emil Bâldescu — „Spiru Haret", „Citire" (manual pentru clasa a II-a de Maria Anca și Maria Radu), „Modele matematice ale sistemului educațional" de Mircea Malița și Corneliu Zidăroiu și „Novelle scelte" (adresată celor ce studiază limba italiană în liceu). În evantaiul expoziției mai spicuim interesante studii în colecția „Pedagogia secolului XX", aparținînd unor cercetători români (Stanciu Stoian — Educație și tehnologie) sau străini (Jean Piaget — „Psihologie și pedagogie", Emile Planchard — „Cercetarea în pedagogie", L. V. Zankov — „Convorbiri cu învățătorii"), lucrări privind istoria psihologiei, a învățămîntului, planchete din seriile Caiete de pedagogie modernă, Monografii profesionale, diferite manuale experimentale.

DOINA VOICULESCU

La începutul unei colecții Radioteleșcoală

Joi, 1 februarie a.c., la Librăria „Mihai Eminescu" din Capitală, a avut loc lansarea, într-un cadru festiv, a antologiei **Sinteze de limba română** — Radioteleșcoală, coordonată de conf. univ. dr. Th. Hristea și conf. univ. dr. Grigore Brâncuș. Antologia cuprinde cele mai izbutite lecții de limba română susținute la radio și televiziune, inaugurează o colecție apărută din inițiativa Editurii didactice și pedagogice și a Sectorului de radioteleviziune educativă din cadrul Centrului de informare și documentare al învățămîtului (redactor Valentin Andronache).

În incinta librăriei Eminescu s-au întîlnit autorii textelor cuprinse în antologie (conf univ. dr. Th. Hristea, conf. univ. dr. Grigore Brâncuș, dr. Mioara Avram, conf. univ. dr. Ion Diaconescu, prof. univ. dr. Gheorghe Bulgăr, prof. Corneliu Lancor) cu elevii liceelor nr. 42, nr. 38 și nr. 43 și ai școlilor generale nr. 153 și 13 din Capitală. O întîlnire necesară, deoarece antologia se adresează, în primul rînd, acelor elevi de liceu pe care îi așteaptă, la sfîrșitul liceului, examenul de admitere în facultățile de filologie. Mai mult decît atît, antologia se adresează tuturor celor interesați să cunoască subtilitățile limbii materne.

Academicianul Alexandru Graur a recomandat antologia cu multă căldură arătînd, încă o dată, că ea vine să suplinească o imensă lipsă din programa analitică a liceelor : omiterea orelor de limba română pe parcursul celor patru ani de studiu. Conf. univ. dr. Th. Hristea, vorbind din partea autorilor, a subliniat faptul că studiul limbii române nu trebuie să se oprească la analiza gramaticală mecanică, ci trebuie să includă și studiul vocabularului limbii române.

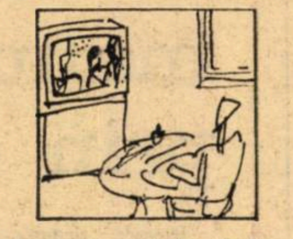

Pentru viitor semnalăm aparițiile antologiilor de filozofie și socialism științific și de literatură română.

ANCA NEMOIANU

„Catedra"

În concepția marxist-leninistă, școala este o puternică forță propulsivă, un factor social de formare a forței de muncă. Societatea socialistă a amplificat funcțiile sociale ale școlii, care a devenit o instituție polivalentă, integrată organic în viața colectivității sociale, în dinamica procesului de făurire a civilizației socialiste. Așa după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Nivelul actual al societății socialiste, perspectivele evoluției sale impun perfecționarea multilaterală a învățămîntului, într-o concepție unitară, pe baza programului de perspectivă, de pregătire a cadrelor, în strînsă legătură cu dezvoltarea economică și socială".

Acesta a fost punctul de vedere al Inspectoratului școlar și al Casei corpului didactic Arad, așa cum a fost enunțat în „Cuvîntul înainte" al autorilor, din editata culegere de studii intitulată „Catedra" — 1972 (168 pag.), publicație notabilă în peisajul literaturii noastre pedagogice.

Volumul se deschide cu foarte documentatul studiu al prof. Dorel Zăvoianu, secretar al Comitetului județean P.C.R. Arad, despre „Perfecționarea activității didactice", în care autorul, apreciind Plenara din 3-5 noiembrie drept un moment deosebit de important în ridicarea pe o treaptă superioară a întregului proces de formare a constructorilor socialismului și comunismului, de dezvoltare a conștiinței socialiste a celor ce muncesc, analizează cu competență felul în care, în lumina hotărîrilor acestei plenare, ca și, firește, ale Congresului al X-lea al partidului, a fost sporită contribuția factorilor implicați direct, deși în modalități și pe planuri diferite, la desfășurarea întregului proces educativ din județul Arad. Din rîndul celorlalte cincisprezece articole legate de perfecționarea activității didactice și, în general, de metodică, ca și de critică și bibliografie, atenția ne-a fost reținută, în special, de : Romulus Șiclovan — „Probleme ale lecturii copiilor de vîrstă școlară mică", Petru Clepe — „Elaborarea programului de pregătire tehnico-productivă într-o școală", George Manea — „Mișcarea muncitorească arădeană între anii 1938-1940", Ioan Lucaci — „Tehnologia lecției, obiect de investigație științifică", Miron Ionescu — „Clasic și modern în organizarea lecției" și Nicolae Roșuț — „Studii și articole de istorie".

ALEXANDRU MITRU

CONSULTAȚIE

Inv. Butunoi Sultana, satul Crăești, jud. Galați, ne cere lămuriri cu privire la întocmirea caracterizărilor care cuprind aprecieri asupra modului în care personalul didactic își îndeplinește îndatoririle. Caracterizarea — ne scria d-sa — se întocmește la încheierea celor 5 ani, se completează pe parcursul acestei etape cu anumite aspecte noi, sau se întocmește anual ? În calitate de învățătoare și organizatoare de grupă sindicală a cerut tovarășei directoare să-i permită să-și cunoască măcar caracterizarea dînsei, dar a fost refuzată.

— Legea nr. 6/1969 privind Statutul personalului didactic (art. 74) a prevăzut obligativitatea întocmirii, la intervale de 5 ani, a caracterizărilor privind aprecierile asupra modului în care personalul didactic își îndeplinește îndatoririle. Prin Legea nr. 12/1971 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat (art. 17—21) s-a introdus sistemul de apreciere anuală, în scopul cunoașterii posibilităților și a perspectivelor de dezvoltare și promovare a cadrelor, al repartizării și utilizării judicioase a acestora, al aplicării cu strictețe la fiecare loc de muncă a principiului socialist de repartiție după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii.

Aprecierile vor reflecta sintetic activitatea desfășurată și vor fi întocmite conform prevederilor art. 18 din Legea 12/1971 și a criteriilor prevăzute la art. 126—129 din Regulamentul privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic (1969). Conform noii legi, aprecierile vor conține un calificativ — foarte bun, bun, satisfăcător sau slab — în raport cu modul în care fiecare persoană corespunde cerințelor postului pe care îl ocupă.

Pentru personalul didactic de predare, caracterizările se întocmesc de conducerea școlii, cu consultarea organizației sindicale și se discută în consiliul profesoral în cursul lunii iunie. Aprecierile și calificativele se aduc la cunoștința celui în cauză, în cadrul colectivului din care acesta face parte. Cei nemulțumiți de aprecierile și calificativele primite pot face contestație la inspectoratul școlar în termen de 15 zile de la luarea la cunoștință. Soluționarea contestațiilor se va face în cel mult 30 zile de la data prezentării lor.

Caracterizările anuale rămase definitive se atașează la statul personal al cadrului didactic respectiv.

Prof. IOAN BADIU

PRO ȘI CONTRA

Inconsecvențe și „inconsecvențe"

În numărul 72 din 2 decembrie 1972 al revistei „Tribuna școlii" a fost publicat articolul „Inconsecvențe și neconcordanțe în manualul de geometrie al clasei a VII-a" semnat de prof. Gh. Berinde și prof. Marusceac Fedor.

„Nu putem fi de acord, declară autorii, nici cu metoda prin care se explică în manual aria cercului" se spune textual în articol. După părerea d-lor, ar fi mai indicat să dăm elevilor „direct" formula ariei cercului.

Mai întîi, că a da formula ca o afirmație gratuită (ca la clasa a V-a) contravine principiilor de educare a gîndirii științifice. Apoi, că noțiunea de limită, care se învață abia în anul III de liceu, trebuie pregătită cu grijă din clasele anterioare. Lecția „Aria cercului" are multe valențe cu noțiunea de limită, iar autorul manualului (prof. A. Hollinger) o realizează foarte original.

Critica ce s-ar fi putut aduce aici, și pe care articolul nu o sesizează, este aceea că există metode și mai intuitive, și mai riguroase. (A se vedea „Metodica predării geometriei în Școala generală" de E. Rusu, pag. 137).

În ceea ce privește recomandarea ca latura și apotema poligonului regulat să fie studiate direct pe cazul general, este expusă cam neconvingător. (E neconvingător, de pildă, a spune : „Cu cîteva zile înainte, elevii își însușesc unele elemente de trigonometrie" — ca și cînd ar fi ceva improvizat — cînd, în realitate, capitolul „Elemente de trigonometrie" precede nemijlocit capitolul „Poligoane regulate".) Era suficient a se recomanda „Metodica predării geometriei" de E. Rusu, pag. 129—130, sau a se cita ideile de bază de acolo.

Articolul conține și unele observații interesante, dar necorespunzător justificate. Așa, de pildă, se semnalează o formulare defectuoasă la pag. 184. Într-adevăr, unghiul și arcul sînt mărimi distincte, chiar dacă unitățile lor de măsură poartă aceeași denumire. Dar ce legătură este între faptul acesta și faptul că tema este ilustrată „prin două figuri 35, a doua fiind confuză și fără nici o explicație" ? (La drept vorbind, figura nu e deloc confuză, și nu cere mai multe explicații.)

De asemenea, se arată că manualul nu denumește secanta la cerc și nici dreapta exterioară cercului. Aduce însă și o „scuză" manualului, sub formă de învinuire adusă programei, care — chipurile — nici ea nu prevede așa ceva. Or, programa aici n-are nici un cusur, devreme ce prevede predarea poziției unei drepte față de cerc. Nu putem pretinde a se transforma programa în manual.

Articolul mai semnalează că în programă este prevăzută lecția (ca și cînd ar specifica : o singură oră!) „Cazurile de asemănare a triunghiurilor", în timp ce manualul tratează numai un singur caz. După părerea autorilor articolului — care țin cont de nivelul de înțelegere al elevilor clasei a VII-a — s-ar putea trata și al doilea caz de asemănare, propunînd în concluzie „o modificare a manualului, după o programă precisă". Programa însă e destul de precisă : „Cazurile de asemănare a triunghiurilor". Și nici manualul — după opinia mea — nu are aci vreun cusur esențial. La fel, în legătură cu temele : „Valorile funcțiilor trigonometrice ale unghiurilor de 30°, 45°, 60°", „Relații între laturile și unghiurile triunghiului dreptunghic —" și „Raportul perimetrelor a două poligoane asemenea". (O lipsă esențială aci — care scapă autorilor articolului, dar care trebuie semnalată — este faptul că manualul nu arată ce se înțelege prin laturi corespunzătoare (omoloage) a două poligoane asemenea. Se face doar o trimitere în subsolul paginii 221, în care se spune : „În cazurile simple pe care le vom studia, va fi ușor să recunoaștem care sînt laturile corespunzătoare").

Singura observație justificată din articol este cea cu privire la problema 62 (pag. 288), ca fiind o problemă insuficient gîndită.

Prof. BOGDAN NEAMU
Liceul nr. 7 — Galați

Repere ale modernizării

O NOUĂ STRUCTURĂ A LECŢIEI

O structură in virstă de peste 300 de ani

Structura lecţiei — aşa cum o practicăm astăzi la catedră dar şi în formarea personalului didactic — coboară din îndelungata trecere a peste trei secole, pentru întîia oară fiind aşezată de Comenius şi, apoi, prin Pestalozzi, reaşezată de Herbart pe ceea ce denumim, curent, treptele ei formale. Structurată prin pregătire, tratare, asociere, generalizare şi aplicare, lecţia înseamnează „predare de cunoştinţe", activitate verbală a educatorului care declanşează din partea elevului o activitate-răspuns de memorizare a cunoştinţelor predate.

Afectînd nemijlocit structura lecţiei, procesualitatea ei sau alte aspecte implicate ca : relaţia profesor-elevi, rolul mijloacelor de învăţămînt, atenuarea caracterului aversiv al controlului învăţării ş.a., poziţiile tipice se întîlnesc, aproape unanim, pe platforma îndepărtării din lecţie a discursivităţii, a autoritarismului şi sistemului de verificare şi notare. S-au imaginat şi s-au transpus în practica didactică unele amendamente (metode active similare euristicii socratice, intuiţia nemijlocită în contact direct cu realitatea sau mediat cu ajutorul mijloacelor de învăţămînt, problematizare ş.a.) care au atenuat monologul educatorului, au extins dialogul acestuia cu elevii (aşa s-a născut o întreagă pedagogie a „întrebării şi a ascultării"), dar care au menţinut în linii mari structura (treptele formale herbartiene) şi procesualitatea (discursivitatea profesorului) lecţiei devenită, prin trecerea secolelor, tradiţională.

Discursivităţii profesorului — încă de pe vremea cînd începuse să se răspîndească planul comenian al lecţiei — i-a fost opusă acţiunea elevului („Daţi lui Emil lucruri, nu vorbe" — Rousseau la mijlocul secolului al XVIII-lea), ca element de bază al unei alte procesualităţi (învăţare prin acţiunea elevului asupra realităţii), fără însă a se realiza o structură corespunzătoare acestui mod de învăţare. Structura şi procesualitatea lecţiei tradiţionale pot fi reprezentate prin trei momente : educatorul predă (expune, activizează etc.), elevul învaţă (memorizează cunoştinţe) şi profesorul evaluează nivelul memorizării de către elev.

Cadrul unei noi structuri a lecţiei

În raport cu „materialele" explozive cu care lucrează învăţămîntul (explozia informaţională, tehnică, demografică, a progresului social contemporan) şi cu raţiunea sa fundamentală (asigurarea nediscriminatorie pentru întregul tineret a unei integrări socio-profesionale rapide şi eficiente), termenul de „învăţare" de cunoştinţe este înlocuit, din ce în ce mai mult în practica didactică, prin cel de „dezvoltare" (de capacităţi).

Întăririle cunoştinţelor şi deprinderilor, precum şi transferul întregului proces instructiv-educativ în comportamente ale elevului vor fi cu atît mai durabile cu cît elevul, condus de educator, va acţiona asupra realităţii, va lucra cu ea, va investiga şi va descoperi cunoştinţele, pornind de la convingerea că lucrîndu-se cu ele, cunoştinţele vor forma capacităţi şi vor fi mai uşor înţelese, fixate, ierarhizate şi operaţionalizate.

În lecţia tradiţională, oricîte eforturi va depune educatorul, accentul principal revine tot memorizării, şi, prin aceasta, învăţării, în vreme ce, într-o lecţie adecvată cerinţelor actuale de educaţie în societatea noastră, greutatea specifică a acesteia va consta în acţiune şi, prin aceasta, în dezvoltarea gîndirii, creativităţii şi altor capacităţi.

Lecţia in raport cu integrarea socio-profesională

Dacă apreciem că raţiunea esenţială a învăţămîntului constă, din punct de vedere social, în integrarea socio-profesională rapidă şi eficientă a absolvenţilor corespunzător diferitelor tipuri şi nivele de şcolarizare, iar din punct de vedere individual, în formarea şi cristalizarea personalităţii în măsura în care locul de elecţie al afirmării şi perfecţionării acesteia îl constituie activitatea profesională, procesul instructiv-educativ se va organiza în funcţie de cerinţele acestei integrări şi ale acestei personalităţi.

Operaţiunea imediat următoare presupune definirea obiectivelor educative şi prefigurarea comportamentelor finale pe care le necesită un proces instructiv-educativ subordonat integrării amintite. Instrumentalitatea construcţiei comportamentelor este alcătuită de volumul multidisciplinar de cunoştinţe selectat şi tradus în obiecte (discipline) de învăţămînt, repartizat pe tipuri de şcoli şi nivele de şcolarizare.

Educatorul îşi începe activitatea sa de creaţie didactică, neîntreruptă, cunoscînd toate aceste trepte (cerinţele integrării, obiectivele educative, comportamentele finale prefigurate şi volumul de cunoştinţe selecţionat al disciplinei sale şcolare), organizînd teme de studiu (conform programei obiectului respectiv), trecînd apoi temele de studiu prin principalele variabile ale activităţii sale (metode de învăţămînt, tehnici, procedee, mijloace, nivelul şcolar al elevilor, efectivul clasei, durata lecţiei ş.a.) şi elaborînd sarcini de lucru pentru activităţile elevilor. Lecţia se desfăşoară în două etape : activitatea elevilor depusă pe baza sarcinilor de lucru primite (etapă în care profesorul, pînă acum creator de didactică, devine colaborator şi principal consultant al elevilor) şi valorificarea rezultatelor acestei activităţi (un rol final : profesorul evaluator de cunoştinţe, deprinderi şi comportamente, prin măsurarea nivelului dintre performanţele minime, obligatorii, determinate şi performanţele maximale, facultative şi indeterminate pe care elevii le-au realizat).

Creaţia didactică a educatorului

Pentru a realiza lecţia cea mai adecvată obiectivelor educative şi condiţiilor concrete în care îşi desfăşoară activitatea sa, educatorul „trece" tema de studiu prin principalele variabile amintite :

1) Metodele, tehnicile şi procedeele didactice sînt subordonate activităţii elevilor de realizare a unor sarcini de lucru, promovînd, totodată metodologia.

2) Mijloacele de învăţămînt au un rol de mediator de realitate asupra căreia elevii vor lucra şi de element de bază al constituirii mediului instruirii ; manualul devine principala sursă bibliografică în activitatea elevilor.

3) Nivelul real şcolar al elevilor orientează organizarea omogenă sau heterogenă a sarcinilor de lucru în funcţie de elevii avansaţi, dotaţi etc.

4) Efectivul clasei este, de cele mai multe ori, determinant pentru organizare individuală sau în grup a activităţii elevilor.

5) Durata lecţiei orientează, mai ales, estimarea cantitativă a sarcinilor de lucru.

Rezultatele „trecerii" temei de studiu prin aceste variabile (şi, eventual, prin altele) se consemnează în sarcinile de lucru pentru elevi şi măsurile de pregătire de către educator, a condiţiilor în care elevii îşi vor îndeplini aceste sarcini.

Lecţia — activitate şi valorificare a rezultatelor

La intrarea în clasă, elevii găsesc pe mesele lor fişele cu sarcinile de lucru, unele indicaţii asupra desfăşurării activităţii, materialele necesare şi, eventual, fişe şi indicaţii de consemnare a rezultatelor obţinute

Educatorul pregăteşte activitatea elevilor în cabinet (laborator sau atelier) prezentînd tema de studiu, concepte, idei ş. a. Urmează activitatea elevilor şi consemnarea de către aceştia, individual sau în grup, a rezultatelor obţinute.

Valorificarea rezultatelor activităţii elevilor se face cu ajutorul educatorului, stimulîndu-se cît mai mult valorificarea de către elevi. În această etapă, educatorul urmăreşte, în măsura în care este posibil şi necesar, realizarea de către elevi a performanţelor minime obligatorii.

*

Activitatea elevilor poate fi o muncă de observare, de investigaţie şi de descoperire, de rezolvare a unor situaţii probabile sau a unor jocuri, de pregătire şi de susţinere a unor referate, de participare la dezbatere, brainstorming ş.a.

Subordonate acestei activităţi pot fi oricare dintre toate metodele de învăţămînt, procedeele şi tehnicile didactice cunoscute. Lecţia, în această structură, se organizează în întregime, sau numai parţial, prin activitatea elevilor.

Prin procesualitatea şi structura ei, lecţia de tipul celei prezentate, alternată cu lecţii tradiţionale active, asigură elevilor „a învăţa", „a învăţa să înveţe" şi, mai ales, „a învăţa să cerceteze şi să soluţioneze".

COSTIN ŞTEFĂNESCU
şef de secţie,
Institutul de ştiinţe pedagogice

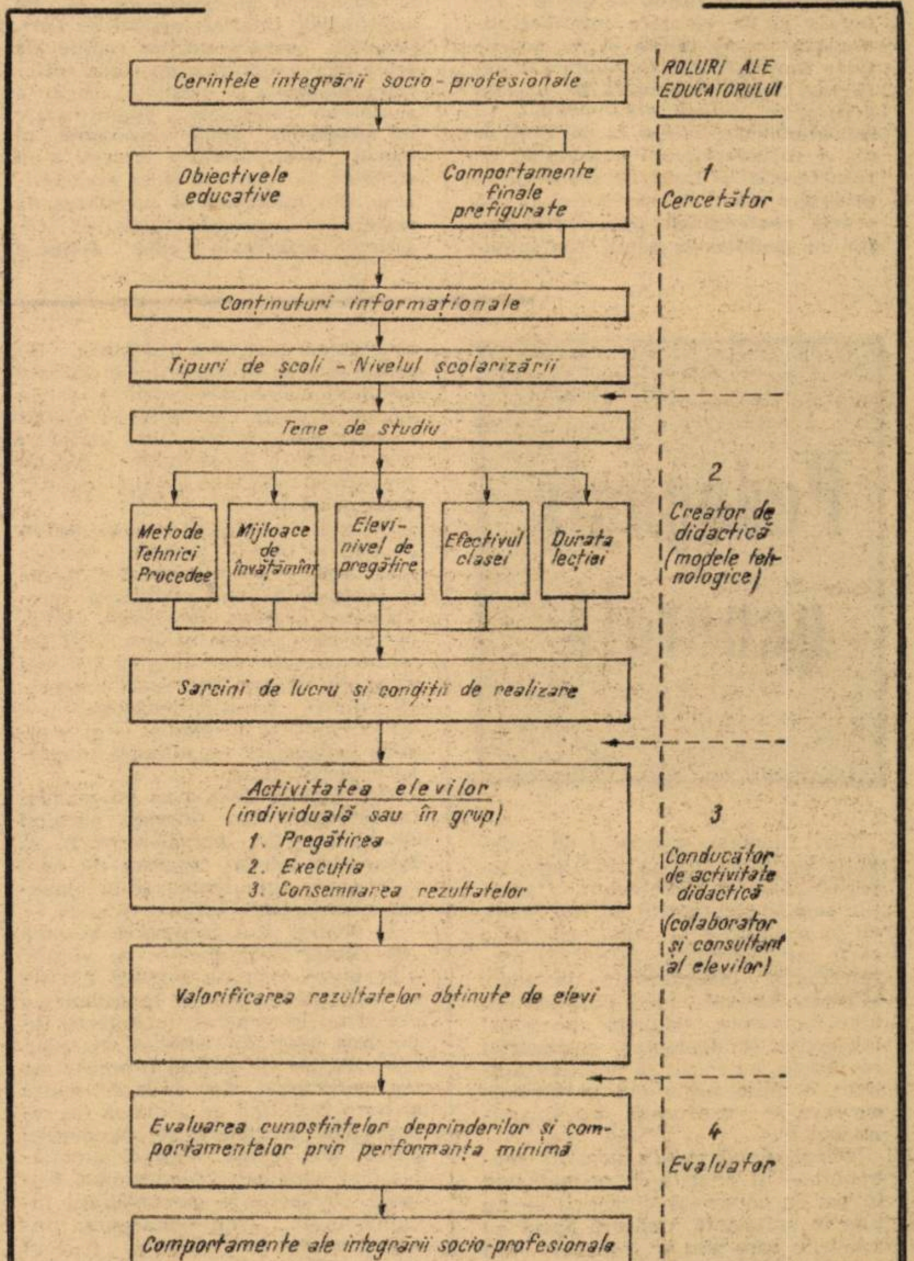
Cerinţele integrării socio-profesionale
Obiectivele educative
Comportamente finale prefigurate
Conţinuturi informaţionale
Tipuri de şcoli - Nivelul şcolarizării
Teme de studiu
Metode Tehnici Procedee
Mijloace de învăţămînt
Elevi - nivel de pregătire
Efectivul clasei
Durata lecţiei
Sarcini de lucru şi condiţii de realizare
Activitatea elevilor (individuală sau în grup)
1. Pregătirea
2. Execuţia
3. Consemnarea rezultatelor
Valorificarea rezultatelor obţinute de elevi
Evaluarea cunoştinţelor deprinderilor şi comportamentelor prin performanţa minimă
Comportamente ale integrării socio-profesionale
ROLURI ALE EDUCATORULUI
1 Cercetător
2 Creator de didactică (modele tehnologice)
3 Conducător de activitate didactică (colaborator şi consultant al elevilor)
4 Evaluator

CONȚINUTUL, METODICA

În discuție:

MANUALELE ȘCOLARE

Geografia economică

În dorința de a stimula o dezbatere pe marginea actualului manual de geografie economică pentru liceu, publicăm în numărul de față articolul elaborat de înșiși autorii manualului.

După cum pot lesne observa cititorii revistei, articolul constituie o invitație la o analiză aprofundată în vederea îmbunătățirii lui.

★

În toamna anului 1972 a apărut un nou manual de geografie economică generală pentru cursul liceal teoretic și de specialitate (autori : N. Djamo, Cristache Stan și N. Stoica), fapt care — potrivit presei de specialitate — marchează un „prim pas înainte pe calea îmbunătățirii calitative a învățămîntului geografic școlar“.

Pornind de la faptul unanim recunoscut că geografia constituie o importantă disciplină de cultură generală și de corelare interdisciplinară în școala medie și de necesitatea familiarizării elevilor cu o sferă mai largă și actuală de noțiuni geografice, autorii s-au străduit să înmănuncheze, într-o formă sintetică, și sistematică, un anasamblu de caracterizări și fapte de geografie economică mondială, de natură să dea ocazia confruntării tineretului școlar cu problemele lumii contemporane în domeniul relației om-mediu ambiant și al activității productive a societății.

În elaborarea acestui manual o preocupare centrală a autorilor a constat în îmbinarea caracteristicilor economico-tehnice ale producției pe ramuri și centre mari cu cerințele integrării lor specificului geografic pe zone și regiuni ale globului, prezentate comparativ și după o anumită ordine de importanță economico-socială.

Spre deosebire de vechiul manual, depășit, care repeta, pe țări, materia din ciclul inferior, actuala programă și manualul corespunzător de geografie economică a lumii reprezintă o cotitură structurală atît în conținutul, cît și în maniera de prezentare a materialului, adoptîndu-se metoda analizei pe mari ramuri ale economiei mondiale, introducîndu-se totodată și două capitole noi, „Populația globului“ și „Resursele naturale“, privite ca potențial uman și economic al Terrei.

În același timp, autorii apreciază că manualul tinde să devină o cotitură și în modul de asimilare a cunoștințelor geografice de către elevi, accentul gîndirii căzînd pe corelația și interpretarea faptelor axate pe ramuri și probleme ale economiei și populației globului, ca și pe schimbările relației om-mediu fizic, datorită transformărilor rapide ale peisajelor geografice de către societatea modernă și utilizării sporite a resurselor naturale, impulsionate de progresul tehnico-economic al epocii contemporane. Autorii s-au străduit să selecteze și să caracterizeze, din mulțimea și varietatea de materiale economico-statistice, trăsăturile principale care definesc potențialul și repartiția geografică a producției principalelor ramuri și subramuri ale economiei globului. Totodată s-au făcut și unele referiri la realizările, ascensiunea și locul României în economia mondială.

Capitolul „Resursele naturale“, introdus de programă în ultimul timp, a fost limitat, în ediția de față, numai la prezentarea unora dintre ele, deoarece acestea sînt studiate și ca materii prime la lecțiile despre industrie, unde resursele respective sînt mai organic și dialectic legate de procesul complex al activității omenești pe zone și regiuni mari ale globului. În schimb, la capitolul despre resurse naturale, autorii au adus o completare, introducînd probleme sumare de ecologie și noțiunea de „echilibru natural“, foarte actuale în geografia modernă.

În forma apărută (manual experimental), lucrarea, deși reprezintă o contribuție la perfecționarea învățămîntului geografic în liceu, cuprinde, totuși, și unele deficiențe, datorate timpului scurt avut la dispoziție pentru elaborarea, redactarea și tipărirea spre a ajunge în timp util în școli. Faptul că manualul cuprinde date din producție relativ bogate nu poate constitui o supraîncărcare pentru predare, deoarece trebuie să se aibă în vedere marea varietate a produselor și resurselor economice, precum și necesitatea aprecierii cantitative a celor principale. Memorarea lor nu este obligatorie, ci orientativă, multe date fiind cuprinse în paranteză sub formă de motivare a afirmațiilor sau explicațiilor din text, iar alte date sînt prezentate sub formă de grafice ușor de intuit.

Autorii și Editura didactică și pedagogică, în acord cu observațiile și sugestiile făcute în recenzia apărută în revista Terra nr. 6/1972, își propun o îmbunătățire substanțială a manualului, atît în ceea ce privește conținutul, cît și forma lui, în noua ediție revizuită și completată ce va apărea pentru anul școlar 1974/1975. Astfel, capitolele „Harta politică a lumii“, „Legăturile economice externe“ etc. vor fi extinse, pe măsura importanței conținutului lor. De asemenea, vor fi completate, restructurate și actualizate și celelalte capitole ale cărții și se vor introduce, cu literă mică și în limita spațiului disponibil, scurte descrieri de peisaje specifice, industriale, agricole etc., menite să întregească imaginile geografice ale lumii contemporane și dinamismul transformării condițiilor ei de trai. Semnatarii cărții își mai propun să completeze manualul cu o lecție de încheiere privind liniile de dezvoltare economică a umanității, în viitorul apropiat și cu un tabel statistic (pliant), la sfîrșitul cărții, cuprinzînd date pe categorii de produse și resurse. De asemenea, la finele unor lecții mai importante vor figura scurte întrebări asupra problemelor de conținut. Hărțile, schițele, graficele și fotografiile vor spori la număr și se vor îmbunătăți calitativ.

Dorind a stabili un dialog activ cu colegii din învățămîntul mediu și cu toți factorii interesați în perfecționarea manualului de față, rugăm colegii și cititorii din rîndul publicului larg să binevoiască a trimite pînă la 15 mai 1973 observațiile și sugestiile lor pe adresa : Editura didactică și pedagogică, redacția de Geografie, strada Spiru Haret nr. 12, sect. 7, București.

Pe toți îi asigurăm că vom lua în considerare toate sugestiile și observațiile judicioase ce ne sînt și ne vor fi adresate pentru îmbunătățirea și completarea acestei importante cărți de cultură generală, în ediția sa revizuită.

N. DJAMO,
CRISTACHE STAN și
N. STOICA

Pedagogie generală

Fără îndoială, manualul de pedagogie generală, ediția 1972, este superior celor de pînă acum. Calitățile sale îl recomandă tot mai mult, de la o apariție la alta, ca pe o carte indispensabilă activității profesorilor și învățătorilor de toate vîrstele. Autorii lui, personalități bine cunoscute datorită prezenței lor active în domeniul pedagogiei românești, au reușit să ne ofere, sintetic, o mare parte din problemele cu care se confruntă azi învățămîntul.

Totuși, după opinia noastră, manualul — și aceasta în primul rînd în partea rezervată didacticii — nu ține în suficientă măsură pasul cu înnoirile care sînt o realitate sau se întrevăd în viața școlii. Pe de altă parte, presa de specialitate, angajată plenar în acțiunea de modernizare a învățămîntului, prezintă probleme cu un puternic ecou în activitatea corpului didactic. Se poate afirma că materialele apărute în presă contribuie substanțial la schimbarea de concepție în munca instructiv-educativă, la inițierea unor studii și experimente menite să ducă la creșterea rolului școlii în viața socială.

Cu alte cuvinte, este vorba de un decalaj — într-o oarecare măsură inevitabil — între manual și presa pedagogică privind abordarea problemelor școlare. De aceea, considerăm că valoarea și funcționalitatea manualului vor spori cu atît mai mult cu cît vor fi reduse deosebirile dintre „această pedagogie“ — cea prezentată în manual — și „cealaltă pedagogie“ — difuzată în presa de specialitate.

Din dorința de a avea un manual îmbunătățit, vom încerca, pornind de la lipsurile actualei ediții, să formulăm cîteva sugestii de care s-ar putea ține seama și la elaborarea programei școlare viitoare.

În primul rînd, credem că la tema „Particularitățile psihice de vîrstă“ s-ar putea renunța întrucît acestea se studiază amănunțit la psihologia copilului. În general, se impune revizuirea spațiului acordat temelor, unele dintre ele putînd fi prezentate mai concentrat. Economia de spațiu și timp rezultată ar urma să fie repartizată extinderii și introducerii altora. Din prima categorie am putea cita teme ca : „Televiziunea școlară“, „Trăsăturile personalității învățătorului“, „Individualizarea învățămîntului cu ajutorul fișelor“ etc., iar din a doua : „Legitatea în pedagogie“, „Considerații cu privire la cercetarea în pedagogie“, „Educația intelectuală în condițiile societății contemporane“.

Intuiția — ca procedeu, didactic — ar trebui să-și găsească în viitorul manual o prezență mai mare, pe măsura posibilităților mai mari care există. În momentul de față, în manual se găsește un singur desen, și anume „schema unui sistem cibernetic“, ceea ce, să recunoaștem, este cu totul insuficient. Ar fi necesară reproducerea și a altor desene, a unor grafice, diagrame, imagini reprezentative din viața școlii, mijloace moderne audio-vizuale, mașini de instruire etc., care să contribuie la însușirea mai temeinică a cunoștințelor și să ofere totodată subiecte de discuții în cadrul lecțiilor.

Referitor la întrebările din manual, se impune observația că ele ar trebui să fie mai bogate în substanță problematică, pentru a solicita mai intens gîndirea, pentru a forma și dezvolta la elevi gîndirea pedagogică. Fără a susține că întrebările introduse prin „de ce ?“ ar rezolva de la sine acest deziderat, semnalăm totuși că din cele 222 de întrebări doar 5, adică 2,25 la sută, sînt formulate astfel.

Manualul utilizează, printre altele, și unele noțiuni insuficient explicate, cum ar fi :„integrare socială“, „aspect formativ“, „pedagogie prospectivă“, „euristic“, „educație permanentă“, la care se pot adăuga cele cu care se operează la capitolul „Educația, estetică“. Pe de altă parte, noțiuni des folosite astăzi, ca : „tehnică didactică“, „tehnologie didactică“, „teleșcoală“, „telelecție“, „educațional“ etc., ar trebui introduse și explicate corespunzător.

Examinarea și notarea elevilor — o problemă care provoacă destule dificultăți în activitatea la clasă mai ales a cadrelor tinere — este prea sumar tratată, de unde o serie de greutăți ivite chiar în timpul practicii pedagogice. De aceea, se impun considerații mai ample în legătură cu această latură importantă a muncii educatorilor, explicații privind verificarea progresului școlar prin teste docimologice.

De asemenea, ar fi necesar ca manualul să dezvolte cu mai mult curaj, în spiritul pedagogiei moderne, temele referitoare la : **conținutul învățămîntului, metodele de învățămînt, tipurile de lecții, formele de organizare a procesului de învățămînt.** Se simte nevoia unor precizări în legătură cu **învățarea prin descoperire, activitatea in grup, munca în cabinete și laboratoare, problematizarea** etc., arătîndu-se specificul aplicării lor la clasele mici. Totodată sîntem de părere că în manual, capitolul „Orientări noi în didactică“ nu trebuie să mai apară în poziția de „adăugat“ la problemele de didactică. Este mai util ca ideile respective să fie integrate organic în didactică în funcție de natura lor.

Remedierea lipsurilor semnalate, precum și a altora pe care nu le-am prezentat aici, ar putea duce la alcătuirea unui manual care să cuprindă o pedagogie renovată în toate compartimentele ei. Avem convingerea că o programă și un manual de pedagogie îmbunătățite ar permite pregătirea unor viitori învățători capabili să se încadreze imediat și cu randament sporit în dinamica învățămîntului modern.

Prof. IOAN DOBRE
Liceul pedagogic Abrud,
județul Alba

ŞI TEHNOLOGIA INSTRUIRII

DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU FENOMENELE BIOLOGICE

Dintre disciplinele şcolare, ştiinţele naturii sînt cele care, prin specificul lor, oferă în mai mare măsură elevului posibilitatea de a aplica tezele teoretice în practică. De aceea, predarea lor pricepută formează la elevi convingeri ferme despre utilitatea teoriei, despre importanţa şi necesitatea stăpînirii ei. Această convingere determină la elevi tendinţa de a cunoaşte şi de a rezolva probleme practice cu ajutorul teoriei, al cunoştinţelor, ceea ce constituie cel mai valoros şi cel mai rodnic motiv al învăţării.

Pornind de la o asemenea premisă psihologică, în lecţiile pe care le-am organizat la clasele V-VIII ne-a preocupat, în primul rînd, formularea clară a scopului fiecărei lecţii, avînd grijă ca în această formulare să punem în evidenţă valenţele practice ale conţinutului ce urma să fie predat.

Elevii claselor V-VIII manifestă un deosebit interes pentru mînuirea microscopului, deoarece cu ajutorul lui descoperă o lume pe care nu o întîlnesc în viaţa de toate zilele. Lucrările de laborator au, de asemenea, un rol deosebit în trezirea interesului pentru ştiinţele naturii, atît în aspectele teoretice ale acestor discipline, cît şi sub aspect practic. Acest lucru ne-a fost confirmat mai ales cu prilejul disecţiei iepurelui de casă. Ne-am propus la această lucrare ca elevii să cunoască, pe de o parte, topografia şi alcătuirea organelor interne, iar pe de altă parte, să observe cîteva fenomene fiziologice ca : respiraţia, circulaţia sîngelui, mişcările peristaltice ale intestinului etc. Elevii au urmărit tot timpul operaţiile concrete şi au făcut observaţii asupra funcţiilor vitale prezentate după narcotizarea şi disecţia iepurelui. Întrebările puse de ei asupra celor văzute indicau interesul lor pentru activitatea desfăşurată, atitudinea lor investigatoare determinată de „noutăţile“ pe care le vedeau (bătaia inimii, respiraţia etc.) Unii au stabilit chiar analogii între lucrarea noastră şi operaţiile făcute de chirurgi. O altă lucrare de laborator care a trezit interesul elevilor a fost cea despre „Algele verzi şi ciuperci“. Elevii au încercat o deosebită satisfacţie cînd au văzut că pot să facă singuri un preparat microscopic şi să fixeze singuri acest preparat în obiectivul microscopului. Şi mai mare le-a fost satisfacţia cînd au descoperit similitudini între preparat, aşa cum se vedea la microscop, şi desenul lui în carte. Ideea că algele conţin proteine şi că ele vor constitui una din sursele de hrană ale viitorului a trezit şi în mai mare măsură interesul elevilor pentru această temă şi pentru botanică, în general, căci la această vîrstă obiectele de învăţămînt încep să-i intereseze pe elevi în măsura în care cunoştinţele lor îi ajută mai tîrziu în viaţă.

Vîrsta preadolescenţei se caracterizează şi prin lărgirea sferei, intereselor.

Cunoscînd această caracteristică am încercat să dăm răspuns unor asemenea preocupări, recomandîndu-le bibliografii suplimentare din reviste, sau emisiuni radio şi T.V. pe teme de biologie. Efectele nu au întîrziat să apară în sfera cunoştinţelor lor. Aşa de exemplu la lecţia despre delfini, elevii au adus o serie de date suplimentare despre viaţa delfinilor, date pe care le citiseră în reviste şi le auziseră la o emisiune de televiziune despre studiile savantului român E. Pora, făcute asupra delfinilor. De asemenea, în clasa a VIII-a la lecţia despre biocenoză, elevii au venit cu completări privind viaţa în adîncuri şi adaptările ciudate ale vieţuitoarelor la presiune, salinitate şi luminozitate slabă, cunoscute din emisiunile televiziunii.

Şi la alte teme de biologie — originea omului, ereditatea, sîngele şi rolul leucocitelor etc., elevii au venit cu date suplimentare, date care reflectă lărgirea sferei şi intensificarea interesului lor pentru fenomenele biologice. Lucrările de specialitate scot în evidenţă o altă particularitate a vîrstei — **activismul.** Pentru a satisface această tendinţă am organizat lecţii şi activităţi care să le solicite priceperile, îndemînarea folosirii cunoştinţelor teoretice. Aşa, de exemplu, lecţiile de laborator la clasa a VI-a şi a VII-a, le-am conceput după un plan notat pe tablă la începutul orei, în care am precizat etapele lecţiei. În felul acesta am dat posibilitatea elevilor să lucreze independent. La lecţiile de laborator despre „Mucegaiuri“, planul de lucru a cuprins următoarele etape : reglarea luminii microscopului, obţinerea preparatului de mucegai alb, fixarea pe lamă a preparatului microscopic şi observarea şi desenarea celor văzute. La fel s-a procedat şi cu mucegaiul verde-albăstrui, iar, la zoologie, la lecţia „Protozoarele“.

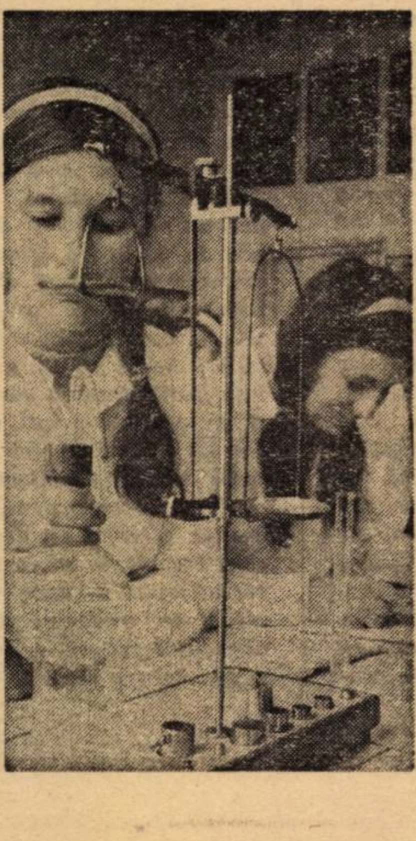

În afară de lucrările de laborator am considerat că elevii pot fi activaţi în efectuarea unor lucrări independente, în confecţionarea ierbarelor, insectarelor, preparatelor umede. După ce în prealabil am arătat cum se colectează plantele, cum se presează, cum se întocmeşte un ierbar, am lăsat elevii să lucreze independent, ceea ce a necesitat îndemînare, pricepere, precum şi cunoştinţe teoretice în determinarea lor.

Eficienţa unor metode şi procedee se vădeşte, desigur, în volumul şi calitatea cunoştinţelor şi deprinderilor dobîndite de elevi. Dar, după părerea noastră, eficienţa se reflectă şi în atitudinea elevilor faţă de munca şcolară, cu toate implicaţiile sale. Şi aceasta ni se pare chiar mai important decît primul aspect. Participarea activă la colectarea şi prepararea materialului didactic natural este un indiciu al interesului sporit pentru disciplinele biologice, interes a cărui geneză a început în cadrul lecţiilor de biologie, dar nu s-a sfîrşit aici, căci, dintre toate trebuinţele omului cea de cunoaştere nu se potoleşte prin satisfacere.

Lector univ. ION DRĂGAN
Prof. GEORGETA TĂTARU
Lic. Nr. 7 — Timişoara

Un cabinet şcolar de desen

La Şcoala generală nr. 51 din Capitală am vizitat nu de mult un cabinet mai puţin obişnuit. Pe pereţi atîrnau, ca într-o veritabilă expoziţie de pictură, lucrări ale elevilor, unele executate cu talent şi fantezie, altele mai stîngace, cu linii mai nesigure, mai inexpresive, dar degajînd acelaşi aer de puritate, propriu numai copilăriei. Aţi dedus, desigur, că este vorba de un cabinet de desen. Un cabinet creat de o tînără profesoară — pe nume **Constanţa Iancu** — care îi dă viaţă şi funcţionalitate prin munca ei pasionată de zi cu zi.

„Tot ce vedeţi aici, întreg cabinetul, ne spune dînsa cu un tremur de emoţie în glas, am amenajat numai cu doi elevi, doi mici meşteri mari (Macedon Fedea, din clasa a X-a şi Nicu Florea, clasa a VIII-a C, căruia îi sînt şi dirigintă) ; doi elevi sîrguincioşi pricepuţi la toate : la tîmplărie, la tencuit, lăcătuşărie şi la altele cîte or fi fost. Ei au prins pe pereţi şipcile de care atîrnă tablourile, au confecţionat stivele, poliţele pe care vedeţi obiectele de artizanat, au construit cuburile acestea din plăci masive ce slujesc drept postament pentru cele mai diverse obiecte luate ca model la ora de desen, au instalat galeriile şi perdelele la ferestre“.

De multe ori, munca profesoarei şi a celor doi harnici elevi, atunci, în toamna acestui an şcolar, cînd s-a amenajat cabinetul, se prelungea pînă noaptea tîrziu, pentru că ziua în clasă erau cursuri.

Acum cabinetul de desen este gata. Copiii îl iubesc şi lucrează în el cu pasiune, colegii de breaslă ai profesoarei şi alţi oameni care l-au vizitat vorbesc despre el cu entuziasm şi interes. Tînăra profesoară Constanţa Iancu, însă, nu e mulţumită, şi pe bună dreptate. Fiind vorba de un cabinet de desen, ar trebui o tablă mai mare şi mai netedă (actuala tablă are multe asperităţi şi este de mărime obişnuită), ar trebui un alt tip de bănci pe care să poată sta mai bine planşeta ; şi n-ar strica, evident, măcar, cîteva şevalete ! Dar cîte n-ar trebui ! Apoi, ce bine-ar fi dacă în cabinetul de care vorbim s-ar ţine numai orele de desen, nu şi de la alte discipline ! (De altfel, este inexplicabil de ce conducerea unităţii — atîta timp cît în Şcoala generală nr. 51 există două cabinete de matematică — plasează un curs de reciclare pentru profesorii de această specialitate — care are loc duminica dimineaţa — în cabinetul de... desen. De asemenea, orele uneia dintre limbile străine se ţin tot în cabinetul de... desen, deşi în şcoală funcţionează patru cabinete de limbi străine şi română.)

Avem certitudinea că pasiunea pentru meseria aleasă, ataşamentul Constanţei Iancu de copii şi de şcoală, dragostea faţă de activitatea acestui cabinet pe care l-a creat şi unde poate fi întîlnită de dimineaţa pînă seara tîrziu, cu mult peste programul de cursuri, vor da roadele pe care şi ea şi elevii le aşteaptă.

D. RACHICI

Elaborarea manualelor şcolare prin concurs

(Urmare din pag. 1)

3. **Obiectivitatea concursului.** Dintre autorii manualului premiat, recomandat pentru publicare, unii nu au participat pînă în prezent la elaborarea de manuale. Comisiile au constatat cu satisfacţie valoarea manuscrisului propus pentru tipărire : echilibru în elaborarea materialului, analize literare reuşite, tratarea cu competenţă a unor probleme fundamentale ale epocii, grijă pentru aparatul critic al lucrării.

Iată, deci, încă o dovadă că experienţa valoroasă şi munca serioasă trec cu bine de „furcile caudine“ ale concursului, că izbutesc şi oameni care pînă acum n-au îndrăznit să încerce a deveni autori de manuale.

4. **Participarea** la concurs a fost şi de data aceasta aproape **neînsemnată.** Este adevărat că mai sînt probleme de stimulare încă nerezolvate ; de pildă, cea privind cheltuielile făcute de autori pentru realizarea materialului grafic şi dactilografiere. Dar cei ce se prezintă la concurs trebuie să ţină seamă şi de faptul că e firesc ca statul să nu acopere cheltuieli în cazul în care manuscrisele sînt departe de a corespunde cerinţelor.

5. **Premiile** prevăzute de regulamentul de concurs **sînt stimulative :** premiul I pînă la 12 000 lei, premiul II pînă la 10 000 lei şi premiul III, pînă la 6 000 lei, în funcţie de dificultatea manualului. În plus, articolul 26 din regulament prevede restituirea costului pentru dactilografiere (cu excepţia textelor literare şi a ilustraţiilor), în caz de apreciere pozitivă a lucrării, iar articolul 28 prevede şi drepturile de autor cuvenite în baza contractelor de editare, drepturi ce se adaugă la premiile manualelor publicate.

Nu lipsesc nici stimulentele morale ; manuscrisele premiate şi cele cărora li s-au acordat menţiuni pot fi prezentate, conform articolului 20, în vederea obţinerii gradelor didactice sau a unor titluri ştiinţifice.

În ciuda participării restrînse şi a rezultatelor nemulţumitoare ale întrecerii recent încheiate, concursurile acestea rămîn în continuare o metodă la care nu trebuie să se renunţe.

Deci, să mergem înainte. Poarta spre reuşită rămîne deschisă.

Portrete de dascăli

Cel ce n-are vîrstă...

Alături de educatori aparținînd generațiilor noi, își desfășoară o eficientă misiune socială și maeștrii pedagogi cu experiență acumulată în decursul deceniilor, oameni înțelepți, cu un orizont larg, veșnic activi și neobosiți.

Un asemenea maestru — pedagog este profesorul dr. Józsä János din Cluj. De patru decenii și jumătate își desfășoară misiunea nobilă a educării tineretului român și maghiar în spiritul frăției și înțelegerii reciproce, al dezvăluirii și cunoașterii valorilor spirituale ale celor două popoare.

Viața și-a inceput-o la fel ca cei mai mulți copii săraci: ca să se poată întreține și învăța, a vîndut ziare, a lucrat ca zidar, a muncit în fabrici și uzine. Școala primară a terminat-o într-un cartier muncitoresc din Cluj. În liceu, apoi în universitate, s-a afirmat ca un element excepțional, bine pregătit. Facultatea a absolvit-o, obținînd licența în filologie și istorie, cu magna cum laudae.

În școlile și liceele din Aiud Odorheiul Secuiesc și Cluj, în cadrul universității și al facultăților muncitorești etc., a predat limba română și istoria cu acel elan tineresc care-i caracteriza întreaga sa viață.

A desfășurat o amplă și variată activitate publicistică și științifică în limbile română și maghiară începînd din anul 1932. În scrierile sale a promovat ideea majoră a prieteniei și frăției româno-maghiare, adînc înrădăcinată în trecutul îndepărtat al istoriei, oglindită în creații literar-artistice de mare valoare. Ca exemplu, cităm doar cîteva titluri: „Paralelism spiritual între literatura maghiară și română în secolul al XIX-lea“ (1936), „Prietenia maghiaro-română în secolul XV: campania lui Dragfi Bertalan în Moldova“ (1938), „Raporturi româno-maghiare“, „Note mărunte istorice și literare“ (1945) etc.

Numeroase sînt scrierile sale care popularizează cititorilor maghiari din România creația și activitatea marilor personalități ale istoriei și literaturii române. A tradus în limba maghiară lucrări ale lui V. Alecsandri, I. Creangă, P. Ispirescu, Em. Gîrleanu, L. Rebreanu etc., iar în română, valori ale literaturii clasice maghiare : nuvele și povestiri de Mikszáth, Gárdonyi, poeziile lui Petöfi și altele.

Lucrările sale pedagogice — manuale școlare, studii metodologice — reflectă grija pentru continua îmbunătățire a predării limbii române în școlile maghiare. Se preocupă și de cercetarea trecutului pedagogiei țării noastre. Editura „Kriterion“ a înscris în planul ei editorial o amplă monografie (elaborată împreună cu Victor Marian) despre renumitul enciclopedist ardelean din sec. al XVII-lea, celebrul profesor al Colegiului din Aiud, Pápai Páriz Ferenc.

Recentele sale scrieri, neobositele sale eforturi depuse în scopul realizării marei sinteze a experienței sale demonstrează că nu are vîrstă acela care consideră misiunea nobilă a educatorului drept o profesie cu adînci semnificații umane.

GABRIELA CSIRE

PERFECȚIONAREA

condiție vitală a mod

Așa cum anunțam în numărul trecut al revistei noastre, în zilele de 29 și 30 ianuarie a avut loc în prezența prof. univ. dr. Traian Pop, **adjunct al ministrului educației și învățămîntului, ședința Consiliului profesoral al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, care a luat în dezbatere modalitățile de sporire a eficienței tuturor formelor de perfecționare a corpului didactic, de racordare a acestora la marile cerințe actuale și de perspectivă puse în fața învățămîntului de dezvoltarea societății contemporane.**

Revenim asupra acestui eveniment, prin articolul de față, pentru a prezenta mai pe larg dezbaterile din cadrul ședinței, dezbateri care considerăm că vor marca un moment de cotitură în procesul de modernizare a perfecționării educatoarelor, învățătorilor, profesorilor și cadrelor de conducere din învățămînt.

Analiza întreprinsă de Consiliul profesoral a avut la bază un material de sinteză privind activitatea I.C.P.P.D. și a filialelor sale pe primul semestru al anului universitar 1972—1973.

Pe marginea acestui material de sinteză, membrii Consiliului au purtat vii discuții care au abordat multiple și complexe aspecte ale problemei perfecționării. Astfel, prof. univ. dr. **Anatolie Chircev,** prorector la I.P.P.D., filiala Cluj, sublinia — între altele — necesitatea de a diversifica formele de perfecționare. Aceasta și pentru motivul că în actuala structură a cursurilor nu se pot cuprinde cadrele didactice planificate. Totodată, vorbitorul s-a referit la necesitatea unificării programelor pentru studiu individual, a elaborării și difuzării materialului bibliografic, a completării catedrelor filialelor cu cadre didactice. Conf. univ. **Vasile Ștefănoiu,** secretarul organizației de partid a I.C.P.P.D., s-a oprit, de asemenea, în intervenția sa, asupra modalităților de a suplini imposibilitatea institutului și a filialelor sale de a cuprinde întreaga masă de cadre didactice în forme de perfecționare, prin activizarea și orientarea formelor de perfecționare de la nivelul școlii, localității și județului. Totodată, I.C.P.P.D. împreună cu inspectoratele școlare au luat măsuri de organizare a cursurilor săptămînale, a celor ținute în vacanțele de iarnă și de primăvară și a cursurilor din vacanțele de vară.

Prof. univ. **Vasile Cucu,** prorector al I.C.P.P.D. preciza că o problemă care trebuie să stea în mod deosebit în atenția institutului este aceea a eficienței cursurilor de perfecționare organizate cu inspectoratele. O altă problemă ridicată de V. Cucu a fost aceea ca toate lecțiile prezentate la cursurile de perfecționare să fie în prealabil scrise și multiplicate, astfel încît fiecare cursant să le poată avea la îndemînă. Propunea, chiar, să se stabilească ferm ca nici o lecție să nu se țină dacă nu a fost scrisă. În legătură cu notarea, considera că orice curs de perfecționare trebuie să se termine cu un calificativ sau o notă dată cursanților. Sublinia, totodată și necesitatea notării lucrărilor susținute la gradul I. Se impune o mai mare preocupare pentru conjugarea tuturor forțelor care se ocupă de problema perfecționării cadrelor didactice. Este necesar să se discute cu instituțiile și organizațiile respective și să se stabilească un plan comun de acțiune. Prof. **Alfred Lauterman,** directorul Bibliotecii centrale pedagogice arăta că, în general, cursurile universitare se editează într-un tiraj mic — ceea ce îi împiedică pe profesori să cunoască noile probleme ale specialității lor — și propunea ca bibliotecile Caselor corpului didactic să se transforme în oficii de împrumut pentru profesori, prin redistribuirea cursurilor și tratatelor de la alte biblioteci.

Conf. univ. dr. **Vasile Bunescu,** prorector al I.C.P.P.D. s-a referit la organizarea cursurilor, la problema multiplicării bibliografiei și programelor. În ceea ce privește conținutul programelor, V. Bunescu opina că programele de perfecționare trebuie să fie valabile pentru toate cadrele didactice indiferent dacă sînt sau nu înscrise la grad. Conf. univ. **Eugen Blideanu,** a insistat asupra importanței pe care o are pregătirea pedagogică a cadrelor didactice prin universitate, relevînd că la cursurile de perfecționare nu trebuie, în viitor, să se completeze golurile din pregătirea studenților, ci să se dea noi cunoștințe, să se pună accentul pe perfecționarea metodelor, asupra oportunității introducerii probelor de metodică la examenul de definitivat.

Lector univ. **Alexandru Găvenea,** prorector al I.P.P.D., filiala Brașov, formula propunerea să se elaboreze modele de lecții moderne și lucrări metodice noi care să slujească practic corpului didactic în modernizarea activității sale. Arătînd că la cursurile de perfecționare pentru limbi moderne cadrele didactice beneficiază de difuzarea lecțiilor multiplicate, prof. univ. dr. **Constantin Drăgulescu** insista asupra generalizării acestei metode la toate cursurile.

În încheierea discuțiilor, a luat cuvîntul prof. univ. dr. doc. **Dimitrie Todoran,** rectorul Institutului central de perfecționare a personalului didactic. Arătînd că opiniile conducerii institutului central s-au structurat parțial în materialul de sinteză prezentat, prof. D. Todoran declara că, pînă la un punct, pe temeiul documentelor oficiale, Institutul a reușit să organizeze un sistem de perfecționare unitar și să realizeze o unitate de concepție și acțiune în materie. Astfel că, în momentul de față, perfecționarea corpului didactic a intrat într-o fază nouă în care această unitate de concepție și acțiune trebuie accentuată în cîteva direcții mai importante. Una dintre acestea privește secțiile de conducere, organizare și planificare a învățămîntului — unde se formează corpul de conducere al școlilor și inspectorii școlari — de didactică și metodologie școlară, de cercetare
— reprezentată prin Laborator
analiză a procesului de învăță
— de informare și documenta
prin Biblioteca centrală pedag
— și de programe școlare. Vo
despre unitatea de concepție ș
țiune în materie de perfecțio
este necesar să se realizeze o
să legătură între aceste secți
altă direcție privește atenția
trebuie acordată metodologiilo
care se cer introduse nu num
sistemul de perfecționare a c
lui didactic, ci și în acela de
mare a acestuia. S-a remarcat
surditatea contradicțiilor d
teoriile pedagogice avansate p
sate de catedrele perfecționări
poziția aproape herbatiană și
herbatiană a profesorilor din
care predau așa cum au fost p
tiți în urmă cu 10—15 ani. Pr
nînd să se reducă cît mai
spațiul acordat expunerilor t
tice, prof. D. Todoran sublinia
cesitatea ca restul timpului să
afectat nu numai discuțiilor de
minar, ci și lecțiilor demonstra
Abordînd problema gradelor di
tice, vorbitorul separa în mod

Un sistem diversifi
tisfacă cerințele școlii
față de examenul de de
confirme o pregătire s
● Material informativ pe
le școlilor sătești de ce
viitoare institute județen
lă generală pilot. ● Un
întregului corp didactic
rențiate stabile, la înde

tinct definitivatul de gradele
dactice. Dacă definitivatul
obligatoriu, fiindcă el conferă d
tul de a ocupa un post în înv
mînt, gradul II nu este obligat
deci el nu poate constitui dec
formă de promovare și, ca at
nu trebuie să fie o acțiune
masă. Aceeași problemă se pune
atît mai mult pentru gradul I.
aceea, la aceste examene tre
să se manifeste o exigență maxi

În cuvîntarea rostită la sfîr
lucrărilor ședinței Consiliului pr
soral, prof. univ. dr. **Traian**
adjunct al ministrului învățăn
tului, a subliniat, în primul r
marile sarcini trasate învățăn
tului de conducerea partidului,
cini bine definite în Documen
Congresului al X-lea și ale Co
rinței Naționale a Partidului
munist Român, în numeroasele
vîntări ale tovarășului secretar
neral al partidului, Nico
Ceaușescu, care acordă o
sebită atenție învățămîntului,
pîndu-se personal de acesta, de
dicarea lui la nivelul cerințelor
cietății noastre, ale etapei pe
o parcurgem, de rolul său în
marea și pregătirea cadrelor. T
măsurile rămîn ineficiente dacă
avem oameni bine pregătiți care

CORPULUI DIDACTIC,
ernizării învățămîntului

și mai bine orientat care să sa-
ntemporane ● Exigențe sporite
tivat. ● Gradul II și gradul I să
rioară și rezultate remarcabile.
u cadrele didactice în biblioteci-
u. ● Casele corpului didactic,
e perfecționare, cu liceu și școa-
n de cuprindere, cu priorități, a
perfecționare. ● Programe dife-
a tuturor educatorilor.

participe la realizarea obiectivelor economice.

Arătînd că ne aflăm în al treilea an de la crearea Institutului central și a filialelor sale, vorbitorul menționa că pînă în prezent s-a obținut o bună experiență în aplicarea noului sistem de perfecționare preconizat prin statut, prin legea învățămîntului. S-au întărit institutul, filialele sale, s-au concretizat anumite forme de perfecționare. Fără să subaprecieze cu nimic ceea ce s-a realizat pînă acum, activitatea institutului, a filialelor sale, tovarășul T. Pop sublinia că activitatea de perfecționare, așa cum se desfășoară la ora actuală, nu răspunde încă pe deplin cerințelor școlii. În fața învățămîntului de cultură generală, a învățămîntului de toate gradele, stă problema modernizării, problema introducerii celor mai noi date ale științei, problema perfecționării tehnologiei didactice, a legării învățămîntului de viață, de producție. Tovarășul T. Pop arăta că numai în mică măsură am reușit să dăm viață acestor deziderate, și că datoria noastră este să facem în așa fel încît sistemul nostru de perfecționare să satisfacă cerințele școlii contemporane, ale cadrelor didactice — cu atît mai mult cu cît se știe că, în universități, în institutele pedagogice nu se asigură încă pregătirea pedagogică necesară viitoarelor cadre didactice.

Referindu-se la problema gradelor didactice, prof. univ. T. Pop aprecia că perfecționarea corpului didactic, pe această cale, constituie una din formele cele mai eficiente, care are de acum o experiență îndelungată în țara noastră. Dar această modalitate nu este încă în suficientă măsură folosită pentru perfecționarea școlii noastre. De exemplu, examenul de definitivat ar trebui să-i determine pe toți învățătorii, pe toți educatorii, pe toți profesorii să-și desăvîrșească, în stagiul de trei ani, pregătirea primită în școală sau facultate. Vorbitorul atrăgea atenția că este necesar să manifestăm maximum de exigență față de examenul de definitivat care ar trebui să verifice și să ateste buna pregătire de specialitate, pedagogică, ideologică și politică, capacitatea candidatului de a îndeplini funcția de educator în condițiile școlii contemporane. Examenul de definitivat trebuie să se ridice la exigența și prestigiul pe care l-a avut examenul de capacitate în tradiția școlii noastre.

În același context, se preciza că va trebui, totodată, să se stabilească niște norme orientative pentru cei care efectuează inspecția de definitivat pentru ca să se ia în considerare, alături de pregătirea politico-ideologică, de specialitate și pedagogică, rezultatele obținute în procesul instructiv-educativ și modul de comportare al cadrelor didactice în școală și în viața socială. Pe de altă parte, avînd în vedere că gradul II și gradul I nu sînt obligatorii, acestea trebuie acordate numai acelor cadre didactice care dovedesc o pregătire superioară și obțin an de an rezultate remarcabile în activitatea didactică, educativă și metodico-științifică. Gradul I ar trebui situat, la limitele învățămîntului general și liceal, pe același plan cu doctoratul în învățămîntul superior, să confirme o înaltă măiestrie pedagogică. Posesorul gradului I trebuie să fie un adevărat pedagog, un foarte bun specialist. Lucrarea metodico-științifică pentru gr. I să reprezinte o contribuție personală la dezvoltarea și perfecționarea tehnologiei învățămîntului sau la ramura științei pe care o predă.

Tovarășul T. Pop mai arată că o astfel de exigență pune în fața Institutului central de perfecționare și a filialelor sale sarcini sporite în ceea ce privește asigurarea corpului didactic cu materialul necesar informării și documentării. În acest scop trebuie recunoscut faptul că nu au fost valorificate nici pe departe posibilitățile existente. Prin intermediul Editurii didactice și pedagogice, al Centrului de informare și documentare al învățămîntului (C.I.D.I.), al Bibliotecii centrale pedagogice, al Caselor corpului didactic, al catedrelor universitare va trebui să se pună la dispoziția cadrelor didactice materialul documentar necesar. În planul editorial pentru 1974, s-a prevăzut editarea manualului pentru profesori la principalele specialități. Institutul central de perfecționare va întocmi un plan de măsuri care să prevadă ca în termen de 2—3 ani corpul didactic să dispună de materialul documentar strict necesar. Este necesar ca la nivelul fiecărei comune, biblioteca școlii de centru să dispună de o secție de documentare a cadrelor didactice. Se discută mult despre modernizare. Dar cadrele didactice au nevoie de îndrumări concrete pentru aplicarea principiilor modernizării. De aceea, institutul va trebui să stabilească în planul său de activitate și elaborarea de metodici la care pot fi antrenați cei mai buni învățători și profesori care desfășoară o activitate creatoare.

Abordînd în continuare problema cursurilor de perfecționare, vorbitorul aprecia că, în această etapă, ele trebuie să vină în sprijinul corpului didactic, în folosirea creatoare a programelor și manualelor școlare, astfel încît perfecționarea să aibă ca rezultat final ridicarea nivelului de pregătire al elevilor. Educatorii, învățătorii, profesorii întorși de la cursurile de perfecționare să poată lucra mai bine, să dispună de metode, de cunoștințe noi și deprinderi adaptate la noile conținuturi și tehnici ale învățămîntului.

Creșterea numerică, de la an la an, a corpului didactic face necesar să se găsească și alte modalități decît cele prezente pentru perfecționarea acestuia. În acest scop, casele județene ale corpului didactic vor trebui să participe nemijlocit la perfecționarea educatoarelor, învățătorilor și profesorilor. Pe măsura întăririi acestora, ele trebuie să devină adevărate institute de perfecționare pe lîngă inspectoratele școlare județene. Începînd chiar cu luna martie a acestui an, se va trece la pregătirea unui corp de lectori pe specialități și cicluri de învățămînt cu ajutorul cărora casele corpului didactic vor organiza și desfășura în timpul vacanțelor de vară perfecționarea educatoarelor, învățătorilor și profesorilor din fiecare județ. Pe lîngă fiecare casă a corpului didactic, se va organiza cîte un liceu și o școală generală pilot, care vor fi încadrate cu învățători și profesori bine pregătiți, cu experiență la catedră, iar laboratoarele acestor unități de învățămînt vor fi dotate cu aparatură modernă de către Ministerul Educației și Învățămîntului.

Vorbitorul aprecia că este necesar să se elaboreze un plan de cuprindere la cursurile de perfecționare a întregului corp didactic, odată la 5 ani, plan care să stabilească și anumite priorități cerute de procesul de modernizare a învățămîntului. În această idee, ar urma să fie cuprinși, după cum opina vorbitorul, în primul rînd, lectorii caselor corpului didactic. Iar în al doilea rînd, perfecționarea va trebui să cuprindă corpul de inspectori școlari, pentru ca prin intermediul acestora să se poată stimula și conduce acțiunea de modernizare a învățămîntului. În al treilea rînd vor trebui cuprinși directorii de licee și școli generale pe care să-i perfecționăm atît sub aspectul conducerii, cît și al specialității. Apoi, responsabilii cercurilor pedagogice, cîte un profesor pentru fiecare comună — care vor deveni șefi ai catedrelor și responsabili ai muncii metodice pe comună — și profesorii de la școlile pilot ale Casei corpului didactic.

În legătură cu programele pentru grade didactice și cursuri de perfecționare, vorbitorul a arătat că acestea trebuie elaborate în mod diferențiat, să fie consultați membrii corpului didactic cărora li se adresează și să fie solicitat sprijinul cadrelor universitare și al altor specialiști. Programele de perfecționare trebuie să cuprindă, pe de o parte, probleme care privesc informarea în specialitate, iar pe de altă parte, probleme de metodica specialității. Programele să aibă o stabilitate de cel puțin 5 ani și să se afle în toate bibliotecile școlare pentru a fi la îndemîna cadrelor didactice.

În încheierea alocuțiunii sale, vorbitorul a stabilit cîteva măsuri și a dat o seamă de îndrumări pentru îmbunătățirea stilului de muncă al conducerii institutului și al filialelor sale, precum și al catedrelor acestora. S-au făcut referiri speciale la activitatea științifică pe care vor trebui s-o desfășoare în viitor cadrele didactice ale institutului și filialelor sale.

OCTAVIAN BUZESCU

LA ZI

Pentru a veni în sprijinul profesorilor de geografie din școlile generale, din liceele teoretice și de specialitate de la orașe și mai ales de la sate, revista „Terra" publică în nr. 1/1973 — care va apărea în jurul datei de 20 februarie a.c. — programa orientativă pentru studiul individual necesar celor înscriși la cursurile de perfecționare în acest an școlar. De asemenea, revista „Terra" nr. 1/1973 publică programele orientative pentru studiul individual al profesorilor de geografie categoria I și a II-a care s-au înscris spre a susține examenul de definitivare în învățămînt, precum și pentru cei care s-au înscris la examenul de gradul II.

Ca și în anii precedenți, și în colecția din anul 1973 a revistei „Terra" se vor publica articole de sinteză, comunicări, note, planuri tematice, conspecte și alte materiale informativ-documentare asupra principalelor probleme cuprinse în programele menționate mai sus.

Cu acest prilej redacția reamintește celor interesați că revista „Terra" se difuzează aproape exclusiv prin abonamente.

◆

Continuînd seria preocupărilor pentru îmbunătățirea activității de protecția muncii în atelierele-școală, comitetul sindicatului învățămînt din municipiul Cluj a invitat în mijlocul profesorilor-maiștri, laboranților și al responsabililor cu protecția muncii din grupele sindicale pe inginerul I. Sigheti de la Întreprinderea județeană de electricitate.

Cu acest prilej a avut loc un instructaj pe principalele sarcini ce revin factorilor responsabili pentru respectarea de către elevi a normelor de protecția muncii, pentru prevenirea accidentelor, s-au purtat discuții și s-au făcut propuneri pentru creșterea gradului de responsabilitate a celor investiți cu sarcini și atribuții în domeniul protecției și securității muncii.

Participanții la consfătuire au vizionat apoi un film referitor la primul ajutor în caz de electrocutare.

S-a stabilit ca asemenea întîlniri să aibă loc trimestrial.

*

Cea de-a doua acțiune la care vrem să ne referim a înfățișat unui auditoriu numeros, învățători și profesori la școlile generale din Cluj, experimentul prof. univ. dr. Zörgo Benjamin de la Universitatea „Babeș-Bolyai" referitor la „Posibilitățile activării potențialității intelectuale la elevi prin utilizarea modelării".

Modelul l-au constituit cîțiva elevi din clasa a IV-a, care, la solicitările autorului experimentului, au demonstrat la tablă că și-au însușit foarte bine sistemul legăturilor elementelor chimice. (Nicola Burcea).

◆

Pe agenda activităților Casei corpului didactic — Tîrgoviște din această săptămînă au fost cuprinse noi acțiuni cu cadrele didactice din județ. Dintre acestea consemnăm cîteva. La Școala generală nr. 5 din municipiul Tîrgoviște s-a organizat o întîlnire între profesorii de limba și literatura română din centrele metodice Băleni, Moreni și Tîrgoviște și prof. Viorel Alecu, cercetător științific la I.S.P. București, care a conferențiat p tema: „Metode active în predarea literaturii române". În același interval de timp, profesorii de educație fizică din liceele și școlile generale ale județului au discutat la Școala generală nr. 8 din Tîrgoviște pe marginea programelor școlare la disciplina pe care o predau. La dezbateri au participat prof. Maria Login, inspector general în M.E.I., și prof. Vasile Lupan, de la Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport. În sfîrșit, în centrul metodic Băleni, învățătorii au organizat o masă rotundă în care au abordat probleme referitoare la modernizarea învățămîntului la clasele I—IV. (Prof. Lucian Grigorescu).

◆

Din inițiativa Biroului grupei sindicale de la Școala generală nr. 1 Cugir, între cadrele didactice ale acestei școli și cele din satele de munte (Călene, Mugești, Bucuru, Bocșitură, Fețe) s-a organizat un fructuos schimb de experiență.

În discuțiile purtate au fost scoase în evidență dificultățile pe care le întîmpină profesorii care predau la clasele V-VIII ale școlii din Cugir cu unii elevi veniți de la clasele I-IV ale școlilor aferente, s-au făcut unele recomandări privind îmbunătățirea calității muncii instructiv-educative. Un accent deosebit s-a pus, cu acest prilej, pe întărirea legăturii dintre școală și familiile elevilor, în special ale celor din satele mai izolate.

ŞCOALA ŞI PRODUCŢIA

ATELIERUL-ŞCOALĂ, LABORATOR AL MUNCII TEHNICO-PRODUCTIVE

Miercuri, 31 ianuarie, la Casa corpului didactic a avut loc o amplă dezbatere pe tema pregătirii tehnico-productive a elevilor în atelierele-școală. Au participat profesori-maiștri, directori de școli din București, reprezentanți ai Casei corpului didactic, ai Inspectoratului școlar ai municipiului București, ai Institutului de științe pedagogice și ai revistei „Tribuna școlii“.

Această dezbatere a prilejuit un larg schimb de opinii și de experiență care a acoperit o problematică de reală complexitate. Dintre temele luate în dezbatere amintim :

- **Ce este de preferat? Atelier-școală sau secție de producție a întreprinderii în școală?**
- **Ce avantaje oferă atelierul interșcolar? O mai bună dotare materială. Posibilitatea practicării unui mai larg evantai de profesii. Facilități pentru opțiunea profesională a elevilor.**
- **Pregătirea tehnico-productivă cu sau fără plan de producție ? Rentabilitate cu orice preț sau pregătire pentru viață ?**
- **Profilarea pe meserii de bază, condiței a integrării și mobilității profesionale.**
- **Necesitatea unei pedagogii a pregătirii tehnico-productive.**
- **Cum se notează pregătirea tehnico-productivă?**
- **Unitatea dintre învățămînt, cercetare și producție.**

În rîndurile de mai jos, redăm pe scurt intervențiile participanților la această dezbatere care și-a propus să caute căi și soluții pentru optimizarea pregătirii tehnico-productive a elevilor.

Ion Dragu : directorul Liceului „Ion Neculce“ : Din experiența pe care a acumulat-o liceul nostru, mi se pare că modalitatea cea mai indicată de a desfășura practica în producție a elevilor este aceea de a organiza secții de producție ale întreprinderilor în școli. Ce se obține astfel ? În primul rînd, dotarea școlilor nu mai depinde doar de bunăvoința întreprinderilor. Avînd acolo propriile lor secții de producție, întreprinderile le vor dota cu mijloace tehnice de valoare egală celor din alte secții. În același timp, pe această cale, se rezolvă toate problemele privind aprovizionarea cu materie primă și desfacerea produselor. Apoi, elevii învață efectiv meserie de la muncitorii cu care lucrează umăr la umăr. Ce avantaje mai oferă aceste secții de producție ? Elevul învață să devină muncitor din toate punctele de vedere. El lucrează alături de muncitori, trăiește sentimentele lor.

Gheorghe Cliseru, responsabilul Centrului de ateliere al Liceului „Dimitrie Cantemir“ : La Centrul de ateliere pe care îl conduce Liceul „Dimitrie Cantemir“ și la care fac practică elevi din alte trei licee și două școli generale, am încercat să organizez un colectiv de elevi care să se conducă singuri. În acest scop, am stabilit directori de schimb, ingineri șefi, șefi de secții și șefi de ateliere. Am inițiat, nu de mult, această organizare și sînt bucuros că am și început să recoltăm roadele. Elevii sînt la vîrsta cînd pot să-și rezolve multe probleme singuri, cînd pot realiza multe lucruri frumoase și utile lucrînd independent.

Mircea Baldovin, directorul Liceului „Mihail Sadoveanu“ : Nu ne-am propus să-i învățăm pe elevi meserie într-o lună sau două și de aceea programul nostru de pregătire tehnico-productivă a fost eșalonat pe mai mulți ani. Gama acestei pregătiri este largă. O parte a elevilor face practică obișnuită. Alții fac practică la calculator. Elevii anului al III-lea cunosc de acum limbajul FORTRAN și au trecut la COBOL. Avem și două clase speciale de informatică care lucrează la calculatorul mare al A.S.E.-ului. Anul acesta vom da prima promoție de tehnicieni biologi. Avem și un atelier în care elevii fac practică de croitorie și lucrări de confecție. Liceul nostru a fost transformat în liceu de specialitate. Atunci cînd s-a pus însă problema planului de producție pentru liceul de specialitate, am constatat că acesta nu există. Am întrebat ministerul de resort și ni s-a spus că elevii trebuie să învețe meserie, nu să fie legați de un plan de producție. De aceea nu am cuprins în planul de producție al liceului de cultură generală și elevii liceului de specialitate. Iată însă că, pe data de 15 ianuarie, același minister ne-a comunicat un plan de producție în valoare de 500 000 lei pentru liceul de specialitate. Iată cîtă inconstanță în dispozițiile pe care le dau ministerele.

Dezbatere organizată de Casa corpului didactic — București în colaborare cu Inspectoratul școlar al Capitalei, Institutul de științe pedagogice și revista „Tribuna școlii“

Virgil Dumitrescu, prof.-maistru la Liceul „Gheorghe Lazăr“ : Meseriile cerute de industria modernă sînt îndrăgite de toți elevii. Dar nu toate meseriile se află, în momentul de față, la nivelul exigențelor unei industrii moderne. Iar opțiunile lor profesionale trebuie să fie puse în concordanță nu numai cu necesitățile de perspectivă ale industriei, ci și cu cele actuale. Trebuie să împletim cerințele industriei cu cele ale elevilor, cu ale școlii. Școala trebuie să califice în meseriile de care are nevoie economia națională. Pregătirea tehnico-productivă trebuie să nu se facă meșteșugărește, ci științific. Deseori noi facem o pregătire inferioară aceleia din școala profesională. Pregătirea practică nu are un fundament teoretic. Nu există un sistem de notare a activităților practice. Am făcut în această problemă un raport pe adresa Ministerului Educației și Învățămîntului și mi s-a răspuns că problema se discută cu Ministerul Muncii. Cred că trebuie să se ajungă la o soluționare cît mai grabnică. Pregătirea tehnico-productivă este obiect de învățămînt cu toate drepturile care îi revin prin această calitate.

Mircea Drăguș, prof.-maistru la Școala generală nr. 146 : Se discută deseori despre calificare. Îi calificăm pe elevi, fie de la școala generală de 10 ani, fie de la liceu ? S-a cerut Ministerului Educației și Învățămîntului să difuzeze în școli instrucțiuni cu privire la precalificarea elevilor. Aceste instrucțiuni, deși a trecut foarte mult timp de cînd i-au fost cerute, ministerul nu le-a difuzat încă. Trebuie să vă spun că uzinele nu recunosc calificarea pe care noi o dăm elevilor în ateliere. Uzina îi angajează pe absolvenți și îi recalifică timp de 6 luni de zile, dacă este vorba de o meserie ușoară. Dacă este mai grea, acest proces durează și mai mult. Elevii mei lucrează pe patru strunguri și lucrează perfect. Am vorbit despre angajarea lor, după absolvire, cu uzina care ne patronează. Mi s-a răspuns că nu-i poate angaja ca muncitori calificați. S-a mai cerut, de asemenea, ca pregătirea tehnico-productivă să se facă în meserii de bază. Dar aceste meserii de bază nu au fost încă fixate.

Florica Angelescu, profesoară la Școala generală nr. 192 : Am constatat că elevii își dezvoltă mai bine pregătirea în atelierele întreprinderii decît în ale școlii. Acolo elevii își pot însuși cunoștințe practice temeinice. Este adevărat, însă, că nouă, profesorilor ne convine să muncim mai puțin în întreprindere decît în școală, fiindcă mediul întreprinderii nu ne permite să desfășurăm o lecție după tipicul pe care ni-l permite mediul școlar. Trebuie să depășim această dificultate fiindcă numai întreprinderea poate să-i ajute pe elevi atît la însușirea meseriei, cît și la înțelegerea adevăratelor probleme pe care le ridică producția.

Iacob Crișan, director la Școala generală nr. 86 : Indicația de a lega învățămîntul de producție are o mare însemnătate, după părerea mea, mai ales pentru școala generală de 10 ani fiindcă ea răspunde în cea mai mare parte de crearea rezervelor de cadre pentru economia națională. În ultimii doi ani s-au realizat lucruri extraordinar de frumoase pe linia dotării școlilor pentru pregătirea tehnico-productivă a elevilor. S-au creat mii de ateliere bine dotate. Și totuși, nu putem încă să vorbim despre dotarea atelierelor-școală ca despre dotarea unor laboratoare moderne. Nu se poate vorbi de un atelier-școală cu dotare modernă, atîta vreme cît în zestrea acestuia intră utilaje învechite la care renunță întreprinderile. Este, de asemenea, încă nerezolvată problema cadrelor care servesc pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Trebuie să pregătim cadrele didactice necesare acestui proces. Apoi, munca din ateliere nu este încă organizată științific. Nu ținem seama de opțiunile elevilor, de aptitudinile lor și de nevoile de cadre ale economiei. Deci, sînt o mulțime de defecțiuni foarte serioase care se cer înlăturate și se pot înlătura. Eu aș propune să se creeze ateliere centrale care ar permite să se elimine multe din deficiențele existente. Acestea ar putea fi dotate cu un utilaj mai bun iar recrutarea elevilor s-ar putea face ținîndu-se seama de opțiunile lor.

Nicolae Dinu, inspector școlar la Inspectoratul municipiului București : Activitatea tehnico-productivă ridică multe probleme și nu am ajuns să le găsim tuturor rezolvarea. Sînt probleme legate de asigurarea bazei materiale, de colaborarea cu întreprinderile, de pregătirea cadrelor didactice etc. Datoria noastră este să ne formăm un punct de vedere și să-l susținem în fața celor în drept. Atunci cînd s-a hotărît că elevii pot fi calificați în școala generală s-au avut în vedere toate implicațiile acestei probleme. Este adevărat că elevilor le lipsesc orele de cultură tehnică. Noi ne preocupăm să facem, în acest scop, propuneri Ministerului Educației și Învățămîntului. Bineînțeles că nu este suficient să facem doar propuneri. Trebuie să găsim și posibilitatea de a trece aceste obiecte în planul de învățămînt al fiecărei clase. Fiindcă tot noi sîntem aceia care ridicăm problema supraîncărcării copiilor noștri. Aceasta este o problemă foarte spinoasă. Este de dorit ca școlile să aibă plan de producție. Inspectoratul școlar are o listă întreagă de produse care se pot executa în perioadele de gol de producție pentru întreprinderi. Învățămîntului i-a fost dată sarcina să-și lege activitatea sa nu numai de producție, ci și de cercetare. Există posibilitatea ca la nivel de școală și liceu să se creeze un plan de cercetări, de inovații.

Dr. Petre Bărbulescu, șef de secție la Institutul de științe pedagogice : Consider că pregătirea tehnico-productivă trebuie să fie astfel concepută încît să dea elevilor posibilitatea unui exercițiu social care să le permită, după absolvirea școlii, o rapidă integrare în producția de bunuri materiale și spirituale. De aceea, totul trebuie să fie astfel organizat încît să reproducă la scara învățămîntului, activitatea reală din diferitele sectoare economice ale societății sau să permită desfășurarea învățămîntului însuși în mediul ambiant al producției materiale reale. In acest sens, mi se par pozitive toate acele experiențe care se înscriu pe linia apropierii învățămîntului de producție. S-a ridicat aici problema creării atelierelor interșcolare. Mi se pare o idee pozitivă cu care sînt în întregime de acord. Noi încercăm să facem o casă a tehnicii la Alexandria care are ca element primordial de concepție munca integrată. Această casă este concepută în esență așa : să fie dotată cu 12 tipuri de ateliere care să reprezinte elementele înaintate din producția județului Teleorman, astfel încît să dea posibilitatea mobilității de la un grup de profesii către alt grup de profesii. O altă problemă la care vreau să mă refer este aceea a cercetării științifice a problemelor pregătirii tehnico-productive. Cercetare care trebuie să ia în considerație toate laturile psihice, sociale și pedagogice ale acestui atît de important compartiment al învățămîntului.

★

Fără să poată da, firește, soluții la numeroasele și atît de importantele probleme legate de pregătirea tehnico-productivă a elevilor, schimbul de opinii pe care l-am prezentat mai sus a avut, credem, valoarea de a fi formulat cîteva idei utile pentru perfecționarea acestui proces. Așa, de exemplu în această dezbatere au fost subliniate avantajele secțiilor de producție ale întreprinderilor care funcționează în școală, precum și cele ale atelierelor interșcolare. S-au făcut, de asemenea, sublinieri cu privire la posibilitățile încă limitate ale școlii generale și ale liceului de a acorda certificat de calificare elevilor, cu privire la necesitatea profilării pe meserii de bază, ca o condiție a integrării și mobilității profesionale, la necesitatea unei pedagogii a pregătirii tehnico-productive și a unor cadre bine calificate.

B. OCTAVIAN

INTERFERENȚE EDUCATIVE

LA CATEDRĂ, CÎȘTIGĂTORUL TROFEULUI „STRUNGUL DE AUR“

(Oră de dirigenție la Liceul „Ion Neculce“)

Rodica Dracea Flori

Se spune despre orele de dirigenție — și, desigur, nu fără un anumit temei — că ar constitui, pentru dascăli, una din cele mai dificile activități. Cred că ar trebui, neapărat, să se adauge că ele reprezintă, în același timp, una din activitățile care atît prin conținutul și forma lor de desfășurare, cît și prin influența educativă pe care o exercită asupra elevilor, le oferă atît acestora, cît și diriginților lor satisfacții dintre cele mai înalte.

O adevărată pledoarie în acest sens o constituie recenta oră de dirigenție organizată de profesorul Louis Romanla la anul III D de la Liceul „Ion Neculce“.

Ora aceasta de dirigenție aduce elemente noi, inedite, care prezintă interes pentru elevi. La pupitrul de comandă — ora se desfășoară în modernul cabinet pentru munca educativă a liceului — se află tînărul muncitor Ion Anca de la Uzinele de utilaj chimic „Grivița Roșie“ — care patronează liceul — cîștigător al trofeului „Strungul de aur“. Alături de el, maistrul strungar Ion Cimbrescu, care de 42 de ani muncește în cadrul acestei uzine și care l-a format ca meseriaș. Un cuplu simbolic în ce privește stafeta generațiilor.

Atenția elevilor este încordată la maximum. Vor să nu le scape nimic din spusele tînărului muncitor, a cărui vîrstă nu depășește decît cu cîțiva ani pe a lor. Cîștigătorul invidiatului trofeu, născut pe meleagurile ialomițene, n-a văzut vreun strung pînă la vîrsta de 14 ani. Dar cînd el l-a văzut, s-a îndrăgostit de el și s-a decis să facă din această uimitoare realizare a tehnicii, instrumentul cu ajutorul căruia meseria să devină o „brățară de aur“. Și iată că a ajuns într-un timp relativ scurt să cucerească „Strungul de aur“.

Drumul n-a fost, desigur, ușor. A trebuit să urmeze școala profesională, să lucreze efectiv în producție, iar în prezent, să-și continue studiile în cadrul liceului seral. Pentru că, muncitorul de astăzi, și cu atît mai mult cel de mîine, va trebui să aibă studii liceale. Este o cerință a epocii noastre, a tehnicii moderne cu care este înzestrată economia noastră națională. De altfel, și în cadrul concursului menționat cei mai bine clasați sînt elevi sau absolvenți de liceu, mulți dintre ei intenționînd, însă, ca și cîștigătorul trofeului, să nu se oprească aci. Îi stimulează puternic cuvintele secretarului general al partidului care, cu prilejul decernării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din București spunea : „Sînt fiu de țăran. Sînt muncitor. Aparțin deci, în mod organic, celor două clase de bază ale societății noastre socialiste. Am devenit intelectual, înțelegînd că nu poți fi comunist adevărat, nu poți îndeplini în bune condiții sarcini de răspundere fără a învăța, fără a studia, fără a cunoaște tot ce a produs mai de preț omenirea în domeniul științei și culturii, al cunoașterii și, în primul rînd, fără a-ți însuși concepția revoluționară a proletariatului, materialismul dialectic și istoric, marxism-leninismul“.

Admirabil imbold la învățătură, la pregătire temeinică, multilaterală, pregătire ale cărei multiple sensuri sînt remarcate și subliniate în fața elevilor de cîștigătorul „Strungului de aur“.

Experiența celor peste patru decenii de muncă în Uzinele „Grivița Roșie“ conferă cuvintelor maistrului Ion Cimbrescu o încărcătură afectivă în plus, o cuceritoare forță de convingere. El se explică elevilor cît de mult ar fi dorit, alături de nenumărați colegi de generație, să studieze. Ceea ce n-au putut să facă atunci, au realizat mulți dintre ei în anii socialismului. Sînt pilduitoare momentele pe care maistrul strungar le înfățișează elevilor, explicîndu-le cum a făcut din noapte zi pentru a învăța și a se ridica la nivelul de pregătire pe care îl are astăzi, cînd este în măsură ca, la rîndul său, să formeze muncitori de talia utecistului Ion Anca.

Este emoționant să-l auzi pe omul cărunt de la catedră — reprezentant autentic al clasei muncitoare — pledînd pentru însemnătatea decisivă a efortului personal în atît de complexul dar și de delicatul proces al formării și dezvoltării propriei personalități. Maistrul strungar se vădește nu numai un dibaci făurar de piese de mare finețe, un neîntrecut șlefuitor al metalelor, ci și un priceput modelator de suflet, un admirabil educator. El vorbește cu atîta convingere despre importanța studiului fizicii, matematicii și al chimiei industriale și a împletirii acestuia cu munca direct productivă încît simți că tot ce spune izvorăște în același timp din sufletul său mare și din bogata și îndelungata sa experiență de viață.

Prezentîndu-l pe cîștigătorul trofeului „Strungul de aur“ și vorbind despre minunatele lui calități de muncitor, de utecist și om al zilelor noastre, maistrul Ion Cimbrescu prezintă elevilor un model al generației tinere, un reprezentant al tineretului nostru. Și din tot ce spune despre el rezultă marea încredere a clasei noastre muncitoare în schimbul său de mîine, inclusiv în elevii care din bănci îi sorb astăzi cuvintele și-i adresează întrebări ce demonstrează aviditatea lor de cunoaștere, dorința lor de a dobîndi cu adevărat o pregătire multilaterală pe care s-o pună în slujba patriei socialiste.

Prof. emerit ION DRAGU
directorul Liceului „Ion Neculce“
București

RECENZIE

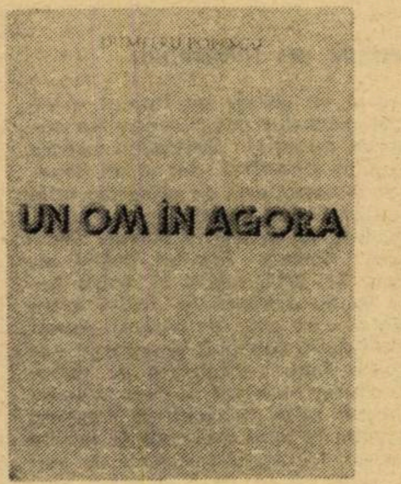

DUMITRU POPESCU:

„Un om în Agora“

În literatură, în marea literatură, nu se poate intra, și, mai ales, nu rămîne nimeni fără o conturată finalitate a demersului artistic. Izbînda, pe acest tărîm, a fost și va fi mereu piatra de încercare a creatorului adevărat.

Noua carte de poeme, *Un om în Agora*, de Dumitru Popescu, apărută de curînd, ne-o dovedește din plin.

Cunoscut prin activitatea sa publicistică, prin cărți de călătorie, remarcabile pentru reliefarea esențialității locurilor și mediilor sociale observate, într-o relatare robustă și incitantă, cum sînt: „Drumuri europene“, „Impresii de călătorie prin Egipt, Irak și Cuba“, ca și prin eseuri pe teme ale modului de existență abordate pătrunzător, cu un acut sentiment al responsabilității omului de cultură într-o societate aflată în plină autoedificare (Biletul la control), Dumitru Popescu va fi preocupat, și în poezie, de profilarea unor idealuri majore, deschizătoare de orizonturi, asumîndu-și și aici destinul tuturor, în care își circumscrie și propriul său destin. Va fi deci, ca poet, un om în Agora, un ins al Cetății, trăind, tensionat — printre și pentru oameni — sentimente definitorii, care ne exprimă ființa.

Ca și în „Pentru cel ales“, culegerea sa anterioară de versuri (1968), în noua carte autorul își declară ferm opțiunile, cu mijloacele artei, indiscutabil pe teritoriul acesteia. Nu e vorba, așadar de un demers liric compensatoriu, ci de o manifestare a unei vocații poetice irepresibile, exprimată adesea în accente grave și oficiată nu o dată sacerdotal, într-o ținută de o solemnitate impresionantă. Dumitru Popescu reușește să fie un poet al Cetății în dublul sens al cuvîntului: mai întîi, profilîndu-i propriu-zis universul; dar nu din afară, ci din interiorul ei, adică din chiar Cetatea — devenită acum, în procesul creației, lumea poeziei înseși: „vreau să scriu / poema nașterii / pe care-o sufăr și-o iubesc, / cu patimă, / îndelung. / Poema sinceră, umană, nefardată...“ (Poema dialectică). Poetul, om în Agora dialoghează cu semenii săi, invitînd la sinceritate și opțiune neechivocă „Te întreb, frate, / cum mă întreb la rîndul meu. / Ai început...? / Te pregătești / pe muntele Sinai al comunismului / cu tine însuți să te întîlnești ?' („Va fi odată... !“) Pentru el, *marea trecere* se traduce în *incrustarea în vreme*, rămînerea definitivă în timp, prin semnele perene ale înfăptuirii noastre, ceea ce înseamnă a înfrunta stihiile, luptă pe baricadele luminii pentru deschiderea de zări-certitudini : „Să defrișăm, / cu palmele voinței încleștate, / a spiritului magistrală / ce se înalță-n comunism, / pe treptele de uragane măturate... (din același poem) Și în care stă însuși sensul existenței noastre istorice milenare. Poezia, în concepția autorului, o facem toți, prin ceea ce sîntem, și, mai ales, vrem să fim, conștienți de măreția noastră : „Copii neînfricați ai vieții și morții / ai durerii și fericirii ; / străjeri credincioși / între început și sfîrșit ; / cavaleri ai iubirii și ai speranței ; / intrați în necunoscut / cunoscîndu-vă !“ (Destul) Este aici și un elogiu al lucidității, al supremației prezenței de sine — în chiar limitele condiției noastre biologice. Poetul care culege „din flori îndurerate amarul care naște mierea“, nu escamotează aceste praguri ineluctabile ce îi coboară și umbre în cîntec, dar sensul întregului său demers rămîne acela al triumfului vieții peste abisurile neființei. În trecerea noastră, trebuie să existăm în lumină : „Cu cea din urmă răsuflare / țineți timpul viu — / să ducem steag pe umeri, / nu sicriu !' *(Coșmarul templului căzut)*. Și existăm, pentru că purtăm în noi însemnele unui colț de lume inconfundabil, — altă certitudine a autorului, exprimată într-una din cele mai frumoase poezii din carte, din care reproducem aceste versuri antologice : „Cînd rătăcesc adeseori prin lume, / în rana visului răsare noaptea / durerea potopită fără nume / Mă-mbolnăvesc de depărtare, / gelos pe soarele / care-i sărută fruntea dimineața / și-o leagănă pe brațe-n înserare, / gelos pe stele și pe lună / care în fiecare noapte / îi înfășoară umerii-n tăceri / și-i luminează nobila cunună“ (Țara). Tărîm de legendă, mioritic !.

Cu *Un om în Agora*, Dumitru Popescu întregește o vocație, conturînd o voce distinctă în poezia noastră contemporană.

HRISTU CÂNDROVEANU

ŞTIINŢĂ • ŞTIINŢĂ • ŞTIINŢĂ

EVOLUŢIA ŞI VIITORUL TERREI

Planeta pe care trăim este alcătuită dintr-o mare varietate de forme de organizare a materiei. În mod mecanic, putem împărți materia Pămîntului în mai multe geosfere ; dintre acestea, cele referitoare la structura internă a Pămîntului, unde datele sînt incomplete și nesigure, ne vor interesa mai puțin.

Geosferele „clasice" vor fi atunci : atmosfera (aerul), hidrosfera (apa), litosfera (partea superficială, adică relieful), biosfera (viața) și, cea mai recentă, antroposfera (sau sociosfera). Între acestea există relații foarte precise. Suprafața de interferență a tuturor geosferelor creează maximum de dinamism și complexitate a planetei.

Marele nostru geograf S. Mehedinți arată că există legi foarte precise în interacțiunile geosferelor, că există o subordonare cauzală (în timp și spațiu) a lor. Modul particular de îmbinare și interacțiune a celor 4 sfere naturale, excepțional de diversificat, a dus la apariția unei game largi de regiuni naturale, de la ghețurile Antarcticii sau pustiurile Africii, pînă la mediul optim al regiunilor temperate.

Acestui mediu natural, rezultat din interferența geosferelor naturale, i se adaugă acțiunea cu totul spectaculoasă a celei mai noi sfere terestre : *antroposfera*. Apariția antroposferei este împlinirea unei legități interne de dezvoltare a biosferei, după cum și biosfera este împlinirea unei legități interne a lumii nevii. Antroposfera reprezintă, deci, dinamismul superior al evoluției biosferei și în general al materiei. Deși este cea mai nouă, cu o masă infimă, cu totul nesemnificativă, în raport cu celelalte geosfere, apariția antroposferei determină o modificare cu totul spectaculoasă și radicală a raporturilor de pînă acum, o transformare esențială însăși a Terrei ca planetă.

De obicei se fixează vîrsta Pămîntului la 4—5 miliarde de ani, dintre care, în cea mai mare parte planeta noastră a trăit relativ pustie, fără viață ; abia în ultima parte a apărut viața și, foarte recent, omul.

*

Este o preocupare îndeosebi a ultimilor ani aceea de a elabora prognoze în diferite domenii, privind evoluția viitoare probabilă a fenomenelor studiate.

În general, asupra viitorului Terrei se pot face două mari categorii de imaginări prospective, în funcție de implicarea sau nu a activității omenești.

Prima categorie cuprinde prognoze pe termen foarte îndepărtat, de milioane, chiar miliarde de ani, în care este luată în considerație doar evoluția fizică a planetei, fără implicarea oamenilor, pe baza unor extrapolări a cauzelor și fenomenelor cunoscute pînă acum ; este inclusă aici „stingerea" posibilă a Soarelui după cîteva miliarde de ani, „căderea" Pămîntului în Soare conform traiectoriei sale spirale, instalarea unor noi glaciațiuni etc.

A doua categorie are însă în vedere descrierea unor „modele de viitori" în care acțiunea societății omenești este considerată ca factor determinant al evoluției planetei și în care se ia ca referință un interval mai scurt de timp (de multe ori, pînă în anul 2000).

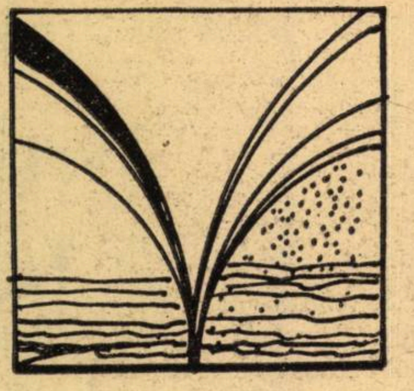

Este evident însă că planeta se va dezvolta în mare parte conform unor legități care au acționat în trecut și vor acționa și în viitor sub forma unor transformări permanente. Aici includem procesul natural de „expansiune" a Terrei, transformările geologice, procesele geomorfologice (formarea reliefului), modificările climatice etc ; tot aici includem fenomenele rezultate din acțiunea societății asupra mediului, cum ar fi exploatarea resurselor naturale, extinderea și intensificarea utilizării spațiului, transformarea „calității" mediului prin radiații, poluare, eroziune, industrializare, urbanizare etc.

Majoritatea proiectelor actuale au în vedere un interval relativ scurt de timp (cîțiva ani, cel mult cîteva decenii), un spațiu relativ limitat al suprafeței terestre și răspund în general unor necesități actuale.

Dintre acestea vom menționa : explorarea și exploatarea mai largă a mărilor și oceanelor prin utilizarea resurselor minerale (petrol, diamante), alimentare (pești, alge) și, în economie, a apei desalinizate ; construirea unor mari sisteme hidroenergetice și amenajarea complexă a unor bazine hidrografice, cum ar fi pe Volga, Enisei, Nil sau, în perspectivă, pe Ind, Amazon ; construirea unor poduri (peste Bosfor, peste strîmtoarea Messina), a unor tunele (pe sub M. Mînecii ; între insulele Honshu și Hokkaido, în Japonia) pentru realizarea unor legături mai bune ; utilizarea complexă a regiunilor deșertice prin fertilizarea, irigarea, cultivarea și popularea lor, precum și prin utilizarea unor resurse ale subsolului (petrol, săruri) ; proiecte de urbanizare și organizare optimă a spațiului Terrei ; sînt conturate de pe acum proiectele de construire a unor mari concentrări urbane („megalopolisuri"), cum ar fi Boston — New York — Washington (25—30 mil. loc.), San Francisco — Los Angeles (10 mil. loc.), Chicago — Pitsburg (10 mil. loc.), concentrarea urbană Ruhr (15 mil. loc.), Tokio (15 mil. loc.) etc. ; foarte numeroase sînt, de asemenea, proiectele de industrializare a unor regiuni, care vor duce la modificarea profundă a mediului natural.

*

Cele mai interesante proiecte — dar relativ îndepărtate în timp — au în vedere interacțiunea om-natură în caracterul ei global, ca interacțiune între două sisteme în relație.

Un prim proiect global este acela de dirijare a climei prin procedee care acum sînt chiar dificil de imaginat. S-au înregistrat progrese considerabile în ce privește obținerea datelor meteorologice, prelucrarea lor, elaborarea unor prognoze, utilizarea sateliților, meteorologiei, ceea ce va duce la o mai bună cunoaștere și prognoză a climei. O etapă superioară, de „control" a unor fenomene a și început ; în 1970, a avut loc o experiență de anihilare a unui ciclon în formare ; este pentru prima oară cînd un fenomen natural distrugător nu a mai avut loc, datorită intervenției oamenilor. Etapa superioară — după cunoașterea și controlul unor fenomene climatologice — va fi dirijarea climei la nivelul întregii planete.

Un alt proiect global, care merge pe linia unor preocupări actuale, este utilizarea optimală a oceanului și transformarea lui într-un nou „mediu" de viață. Alături de exploatarea resurselor (petrol, săruri, fier etc.), vegetale (alge) și animale (pești), se preconizează efectuarea unor culturi submarine, construirea unor industrii și chiar a unor orașe submarine.

Tot un proiect global, dar foarte greu de precizat în mecanismele lui de realizare, este acela de dirijare a biosferei, mai mult, așa cum se exprimă profesorul sovietic G.N. Volkov, de „transformare a biosferei într-un domeniu rațional reorganizat și dirijat, adică în domeniul neosferei". Aceasta necesită o cunoaștere foarte aprofundată și complexă a relațiilor și legităților biosferei în ansamblu pe care științele despre natură sînt chemate să o aducă.

Tendința acestui proces complex de adecvare reciprocă între mediul natural al Terrei și societatea omenească, va avea ca efect, pe de o parte, „umanizarea" continuă a naturii, și, pe de altă parte, „naturalizarea" omului. Karl Marx a intuit admirabil acest proces, arătînd că „științele naturii vor îngloba în sine știința despre om, după cum știința despre om va îngloba în sine științele naturii", ajungîndu-se la o „singură știință". Se va realiza astfel o sinteză nouă, superioară, între om și natură, între societatea omenească și mediul natural al planetei.

OCTAVIAN MINDRUŢ

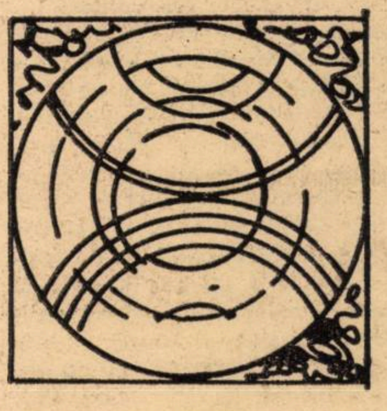

• BREVIAR ŞTIINŢIFIC • BREVIAR ŞTIINŢIFIC •

Hibridizarea parasexuală

...una din metodele de creștere a numărului varietăților de plante deja existente care pot fi folosite la creșterea producției de alimente. Metoda a fost pusă la punct de o echipă de cercetători de la Laboratorul Național Brookhaven al Comisiei de Energie Atomică a S.U.A. și publicată în Comunicările Academiei de Științe a S.U.A. vol. 69, pag. 2 292, din 1972. Pînă la această lucrare, încercările de a combina două celule genetice de la diferite specii de plante în vederea realizării unui hibrid nu au condus la nici un rezultat. Dr. Carlson, autorul acestei noi metode, a reușit să crească o plantă hibridă matură din combinarea a două celule genetice care aparțineau la două specii de tutun diferite. Această metodă de formare a noi specii ocolește complet procesele normale sexuale de reproducere a plantelor. După cum se știe pentru obținerea de specii hibride se folosește metoda standard de încrucișare cu ajutorul polenizării plantelor. Tehnica nouă pusă la punct constă în aceea că protoplasta (unitate a protoplasmei) izolată dintr-o varietate de țesuturi poate induce reproducerea întregii plante, protoplastele putînd fi stimulate să se unească prin manipulări experimentale. Deci, unirea a două protoplaste și regenerarea unei plante hibride fără ciclul sexual normal permite crearea, teoretic, a unei varietăți mari de plante cărora să li se prezică performanțele.

Cheia rezolvării acestei noi tehnici, existentă ca idee de mult timp, a fost găsirea condițiilor experimentale care să regenereze planta. Pentru a avea o idee ce a însemnat „găsirea condițiilor experimentale" exacte, selectarea celulelor de plantă se face cu ajutorul calculatorului electronic din milioane de candidați. Apoi, se selectează enzima corespunzătoare pentru a dizolva pereții protectori ai plantei (din celuloză), și, în continuare, se caută formularea exactă a mediului coloniilor de cultură a celulelor împreunate, parametrii pentru încolțirea primară, apariția frunzelor etc.

Noile plante hibride obținute cu această nouă tehnică se aseamănă perfect, din toate punctele de vedere, cu aceiași hibrizi, dar obținuți prin tehnici sexuale standard.

Aceste cuceriri spectaculoase ale „ingineriei genetice" sînt privite cu optimism și încredere în contextul efortului mondial de mărire a producției alimentare din diferite surse care stau la îndemîna omului.

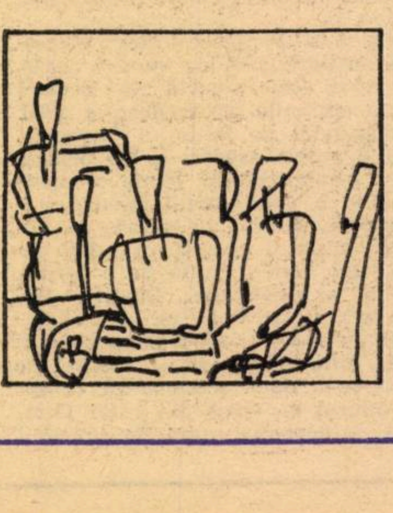

Nodulii de magneziu

...care se găsesc pe fundul mărilor și oceanelor pot constitui nu numai un material interesant pentru cercetare științifică, dar și un depozit încă neexplorat de minerale utile ca : fier, nichel, cobalt.

Recent, un articol în Marine Technology Society Journal, vol. 6, nr. 4, pag. 34, 1972, relevă că acești noduli își au originea în praful extraterestru care cade pe pămînt. Acești noduli dețin probabil și secretul variațiilor încă neexplicate de material cosmic observat în depozitele de minerale utile, în continuă creștere, existente la mari adîncimi în mările și oceanele lumii. Lucrarea de mai sus arată că în mod obișnuit concentrațiile de sferule cosmice în nodulii de magneziu pot fi de circa 100 de ori mai mari decît în orice sursă cunoscută. Nodulii acumulează peste circa 15 tone de sferule (mărimea medie a acestora este de 250 micrometri) din cantitatea care cade în mod obișnuit pe pămînt în fiecare an. Concentrația ridicată în minerale de mare interes economic dublată de abilitatea, încă neexplicată, de a rămîne mari perioade de timp (pînă la zeci de milioane de ani) pe fundul mărilor și oceanelor fără a fi îngropate, le conferă în actualitatea imediată un interes economic deosebit.

PETRE T. FRANGOPOL

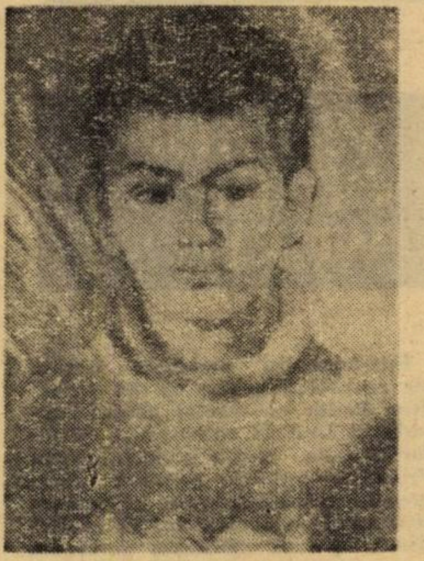

Cap de copil

CASA CORPULUI DIDACTIC

Cenaclul „Ion Andreescu"

Expoziţia de pictură şi grafică RODICA DRACEA

La Casa corpului didactic din Bucureşti — Cenaclul artelor plastice „Ion Andreescu" — a avut loc recent vernisajul expoziţiei de pictură şi grafică a profesoarei-pictor Rodica Dracea.

Sînt expuse lucrări în ulei, acuarelă, lucrări de grafică, într-un număr destul de mare. Dar nu sub raport cantitativ trebuie privită această expoziţie personală, ci sub raportul diversităţii subiectelor, gradului de emotivitate, al nivelului la care se ridică mesajul artistic, incidenţa cu spiritul epocii noastre, dacă ea se plasează cu competenţă în frontul larg al artei ; cu alte cuvinte, de ceea ce dorim noi să fie o artă cu audienţă, legată de temeiurile actualităţii.

Prin problematică şi accesibilitate, expoziţia răspunde unor cerinţe majore. Peisajele în ulei şi acuarelă ocupă un perimetru larg din gama bogată a frumuseţilor patriei : peisaje din Sibiu, Răşinari, Sălişte, Galiş, Făgăraş, Sîmbăta de Sus, Olăneşti şi din Bucureşti.

Prin diversitate, prin paleta bogată în nuanţe, prin portativul vibrant al culorii, lucrările expuse dau în ansamblu un optimism robust, care le face receptive, accesibile şi emoţionale.

Arta, fie ea şi modernă, trebuie să păstreze filonul accesibilităţii, al contingenţei cu epoca noastră, cu specificul nostru şi, mai ales, să-i menţină contactul ei cu publicul ; s-o mandatăm cu patosul compatibil mersului înainte şi aceasta nu la întîmplare, ci în ritm viu cu prefacerile şi, mai ales, cu scopurile destinului nostru de mîine.

Artistul are obligaţia să cultive gustul pentru artă şi admiraţia publicului pentru ea, ferindu-l de inhibare, de dezgust, de dezinteres, de dezartizare.

Sub acest aspect, al accesibilităţii, expoziţia vine în întîmpinarea acestui scop şi răspunde şi eposului şi direcţiei actului estetic. Spontaneitatea şi diversitatea de unghi vizual, de efect cromatic fac ca expoziţia să prezinte interes, ceea ce s-a putut constata încă de la vernisaj. Tot sub incidenţa actualităţii aş cita portretele : „Cap de copil" ; „Studentă" ; „Cercetătoare" ; etc. care, poate mai mult decît culoarea, marchează o diversitate de reprezentare ale căror efecte emoţionale au implicaţii de analiză psihologică specifică personajelor. Este un argument în plus că artista a aderat — sau poate nu s-a îndepărtat niciodată de nodul gordian al solicitării pe care îl asigură accesibilitatea mesajului artistic.

Cuvinte meritorii avem şi pentru Casa corpului didactic şi Cenaclul „Ion Andreescu", prin care se asigură posibilitatea de afirmare a profesorilor-pictori, mereu prezenţi cu lucrări valoroase la efervescenţa plasticii noastre.

CONSTANTIN BIVOLARU

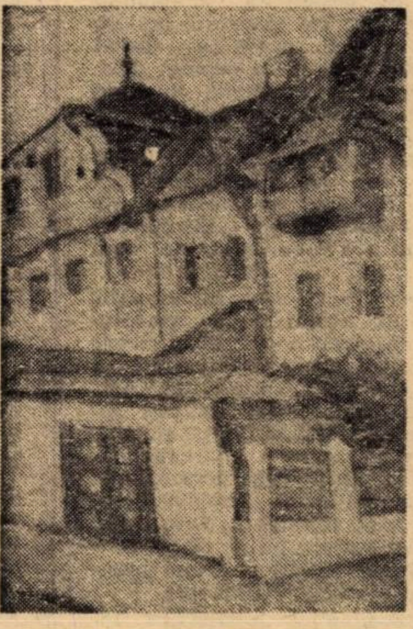

Peisaj din Făgăraş

TVS dirijată, o acţiune a cărei eficienţă poate fi îmbunătăţită

TVS dirijată a apărut în cadrul mijloacelor de învăţămînt concomitent cu cea integrată şi ca o varietate a acesteia. Pentru cei care nu sînt încă familiarizaţi cu denumirea, amintim că TVS dirijată este construită din retransmisiile emisiunilor de TVS integrată, în aceeaşi săptămînă, la două zile interval, în orele de activitate extraşcolară a elevilor (mai exact joia la orele 16,00 p.m.). Aşadar, deosebirea dintre cele două forme de manifestare a televiziunii ca mijloc de învăţămînt este numai faptul că emisiunile dirijate nu se integrează direct în lecţie. În rest, mesajul corespunde programei şcolare, ca şi planificării calendaristice, iar sub conducerea profesorului poate fi valorificat cu maximă eficienţă în lecţia imediat următoare vizionării.

Introducerea acestei modalităţi de folosire a TV şcolare a fost determinată de faptul că integrarea simultană a mesajelor televizate nu este posibilă în toate clasele paralele dintr-un liceu, datorită numărului mai mic de profesori la aceeaşi disciplină, dificultăţilor de sincronizare a orarului şi numărului încă insuficient de telereceptoare. Intenţia organelor care cooperează la realizarea acestei emisiuni de TVS a fost însă ca toţi elevii din clasele paralele care nu sînt cuprinşi în forma de TVS integrată să fie antrenaţi şi dirijaţi în întreaga ţară pentru a le urmări.

Deşi există numeroase exemple pozitive care demonstrează înţelegerea şi valorificarea acestei acţiuni, totuşi unele observaţii şi date parţiale, adunate pînă în prezent, ne permit să menţionăm existenţa şi a unor deficienţe. Astfel, unii profesori nu cer elevilor să urmărească emisiunile de TVS dirijată şi, în consecinţă, nici nu-şi propun să le valorifice. Alţii dau indicaţii de vizionare, dar nu le valorifică în lecţia imediat următoare, ceea ce slăbeşte într-o măsură motivaţia urmăririi lor regulate. Deşi ziua şi ora acestor emisiuni sînt cunoscute cu anticipaţie pentru întregul an şcolar, unele conduceri de licee nu asigură elevilor timpul liber pentru vizionare, programînd concomitent diferite alte activităţi. Este de semnalat şi faptul că sînt încă destule licee cu internat în care televizorul nu este accesibil elevilor interni la ora emisiunilor de TVS dirijată. De asemenea, în cazurile în care elevii au cursuri regulate după amiază, nu s-a înţeles peste tot că emisiunile îşi schimbă funcţiile, în sensul că aceea de marţi dimineaţa devine emisiune de TVS dirijată, iar cea de joi de TVS integrată.

TVS dirijată este un auxiliar preţios al profesorului, care are prilejul să-şi completeze prin ea, aproape fără nici un efort suplimentar, acţiunea didactică, prin folosirea unor imagini dinamice pe care nu le poate avea la dispoziţie cu uşurinţă. De exemplu, cîţi elevi îşi pot conceptualiza corect, numai prin explicaţiile profesorului, modul de formare şi de propagare a influxului nervos, sau cîţi reuşesc să aibă reprezentări corecte despre Delta Dunării numai prin cîteva imagini statice pe care i le furnizează manualul ? Or, toate emisiunile de TVS integrată, reluate ca TVS dirijată, au cuprins informaţii rare actuale, vizualizări ale unor procese în desfăşurare şi au fost structurate în aşa fel încît vizionarea lor să creeze o situaţie de învăţare cu participarea activă a tuturor elevilor spectatori. În al doilea rînd, trebuie să ţinem seama că un elev de liceu nu reuşeşte să vizioneze niciodată 5—6 filme didactice într-un trimestru, fapt corectat prin emisiunile de TVS. În plus transmisiile de TVS dirijată amplifică acţiunea educaţională în cadrul unor tehnologii didactice mult mai uşor de realizat decît în situaţia integrării aceloraşi emisiuni. Să nu uităm apoi că elevii de liceu, deşi au ajuns la vîrste mari, rămîn nişte vizuali, şi această latură a potenţialităţii lor nu este bine slujită în învăţămîntul de tip tradiţional.

Dacă există suficiente argumente care pledează în favoarea folosirii regulate a mesajelor de TVS integrată şi TVS dirijată, nu e puţin adevărat că eficienţa lor depinde pînă la urmă de cel care le valorifică, adică de profesor. Această activitate a lui constituie un cîmp larg de iniţiativă şi creaţie pedagogică. Este încă un domeniu în care între cercetarea pedagogică şi practica şcolară pot fi întinse numeroase şi trainice punţi de legătură.

Dr. AL. GHEORGHIU
şeful Laboratorului
mijloace moderne de învăţămînt

Notă : Indicaţiile metodice pentru integrarea emisiunii de TVS „Zincul şi mercurul", ce va fi transmisă marţi 13 februarie la orele 9,00, pot fi consultate in extenso, împreună cu întregul scenariu al emisiunii, în revista Radioteleşcoală şi instrucţie postşcolară nr. 18 pag. 18—20.

Cum vorbim
Cum scriem

Întrebuinţări ale modului optativ

Modul optativ caracterizează verbele predicative din propoziţiile enunţiative optative şi enunţiative potenţiale. În limbajul jurnalistic ne întîmpină însă, destul de des, folosirea acestui mod în propoziţii enunţiative reale. Reproducem după textul unei recenzii publicate în revista „România literară" din 18 ianuarie a.c., cîteva propoziţii principale cu verbe predicative la optativ : „Conceptul de poezie **ar rezulta** din suma celorlalte concepte în cauză" ; „Reacţia **ar presupune** sensuri polemice" ; „Ca artă, poezia modernă **ar urma** o tendinţă spre literalitate". Construite cu optativul, aceste propoziţii exprimă, prin raportare la enunţurile precedente, un conţinut conclusiv sau rezultativ, aşa cum reiese dintr-un context mai larg : „Acum consideraţiile sale sînt orientate spre o cuprindere generală. Poezia modernă **s-ar îndepărta** progresiv de clasica fundamentare **a** limbajului figurat. I-au devenit pe parcurs familiare anumite tensiuni semantice, poeţii dorind să obţină ambiguitatea înadins. Într-un astfel de context **ar apărea** exigenţa literalităţii". (Ibid). Autorul reia opiniile susţinute în textul recenzat fără să manifeste neîncredere, îndoială, rezervă în privinţa valabilităţii lor. Acţiunile (stările) redate prin optativ sînt considerate, în aceste exemple, ca reale, nu realizabile, posibile. Optativul este aici echivalent cu indicativul, modul acţiunilor reale, sigure. Cred că folosirea optativului în astfel de situaţii reprezintă o modalitate stilistică de a cita spusele cuiva. Recenzentul la care m-am referit este de acord cu caracterul real, sigur al ideilor din propoziţiile cu verbe la optativ, dar ţine să releve că aceste idei nu-i aparţin. Prin întrebuinţarea optativului, recenzentul şi autorul recenzat se diferenţiază cu claritate.

Cu optativul se realizează şi procedeul stilistic de „a atenua un ordin, o propunere" (vezi „Gramatica limbii române", vol. II, 1963, pag. 222), de a înzestra comunicarea cu o notă de ezitare sau de politeţe. Şi de această dată, optativul este, ca valoare modală, echivalent cu indicativul. Iată cîteva exemple din limba literară vorbită : „L-**aş întreba** pe N. ce l-a determinat să..." ; „**Aş propune** să se includă pe ordinea de zi şi..." ; „La cele spuse, **am adăuga** următoarele..." Notez finalul unei conferinţe rostite : „M-**aş opri** aici cu expunerea şi **aş fi bucuros** să răspund la întrebările pe care mi le veţi pune". Cu această valoare, subliniază „Gramatica" pe care am citat-o, optativul e recunoscut mai cu seamă la verbe care prin conţinutul lor semantic exprimă, indiferent de modul cu care se construiesc, dorinţa, trebuinţa, preferinţa, posibilitatea. Din exemplele date aici se observă însă că sînt şi verbe din alte categorii semantice.

Conf. univ. dr.
GRIGORE BRÂNCUŞ

ŞCOLILE ASOCIATE

Promovarea înţelegerii şi cooperării internaţionale

Am convingerea că sînt în asentimentul tuturor oamenilor be bună credinţă afirmînd că dacă părinţii de ieri şi de astăzi au fost nevoiţi să trăiască oribila perioadă a marilor războaie, copiii de astăzi şi de mîine trebuie să fie educaţi în spiritul păcii, pentru a deveni prima generaţie care să nu mai cunoască războiul.

Indiferent de natura lor, majoritatea neînţelegerilor care au generat conflictele militare între state au avut ca teren fertil şi lipsa unei bune cunoaşteri reciproce, fără prejudecăţi între tinerele generaţii din ţările beligerante. De aceea, pentru a preîntîmpina pe viitor conflagraţiile militare, pentru a promova în rîndul tineretului idealurile de pace, prietenie şi ajutor reciproc, de a face mai bine cunoscute problemele de politică contemporană şi preceptele cooperării internaţionale între state şi popoare, UNESCO a creat în anul 1953 Sistemul internaţional de şcoli asociate UNESCO.

Prin acţiunile ce se desfăşoară în cadrul programului sugerat de UNESCO, adaptate la condiţiile specifice fiecărei ţări şi aplicate de şcolile asociate, se realizează circuitul mondial al cunoaşterii reciproce de către elevi, al culturii şi civilizaţiei altor popoare, precum şi obiectivele şi activităţile O.N.U.

Şi pe linia şcolilor asociate România participă în mod activ la traducerea în viaţă a ideilor păcii, colaborării între popoare şi cunoaşterii reciproce. Şcolile asociate UNESCO din ţara noastră, în număr de şase, sînt următoarele : Liceul „Nicolae Bălcescu“ şi Şcoala generală nr. 150 din Bucureşti, Liceul nr. 2 din Ploieşti, Şcoala generală nr. 1 din Suceava. Liceul pedagogic din Cîmpulung Muscel şi Liceul de muzică „Ion Vidu“ din Timişoara. Printre acţiunile mai importante — ce s-au făcut remarcate prin varietatea formelor lor — desfăşurate pînă în prezent în cadrul programelor aplicate de şcolile asociate din România, se remarcă următoarele :

— Organizarea unor programe de studii, care au drept obiectiv principal educaţia elevilor în spiritul înţelegerii internaţionale. Aşa, de exemplu, Liceul nr. 2 din Ploieşti a organizat programe de studii bienale pe tema: „O.N.U. şi instituţiile sale specializate — contribuţia ţării noastre la activităţile acestor organisme internaţionale“.

— Înfiinţarea, în cadrul şcolii, a unor cercuri UNESCO, unde elevii îşi desfăşoară activităţile de acest gen. Tot în cadrul şcolilor asociate a fost organizat **Colţul UNESCO,** unde sînt expuse diferite obiecte şi materiale ilustrînd activităţile acestei organizaţii.

— Susţinerea unor **sesiuni ştiinţifice,** cu care prilej, elevii şcolii asociate au prezentat comunicări privind diferite probleme legate de realizările ştiinţei şi culturii din ţara şcolii cu care este asociată.

O altă formă de manifestare, de o largă răspîndire a constituit-o organizarea unor simpozioane şi reuniuni comemorative cu o tematică variată. Elevii au dezbătut cu acest prilej diferite aspecte privind scopurile şi activităţile organizaţiilor internaţionale, aniversări ale marilor personalităţi, anii internaţionali organizaţi de UNESCO, de exemplu, „Anul luptei împotriva rasismului şi discriminărilor rasiale“ (1971) şi „Anul internaţional al cărţii“ (1972) etc.

— „Clase pilot UNESCO“ înfiinţate la Liceul „N. Bălcescu“ (care prin activitatea multiplă şi susţinută în această direcţie, merită cu prisosinţă titlul de fruntaş al şcolilor asociate UNESCO din ţara noastră). Aici, fiecare elev studiază una sau două teme dintr-un grup ales şi participă la organizarea diferitelor acţiuni de popularizare a UNESCO. Elevii confecţionează, de asemenea, diferite materiale de propagandă (planşe, tablouri, afişe etc.).

Gama diversă a manifestărilor ce au avut loc şi se desfăşoară în prezent, în cadrul şcolilor asociate, nu se limitează doar la cele enunţate aici.

Pentru realizarea unor astfel de activităţi s-a avut în vedere ca programa şcolară şi timpul de studiu al elevilor să nu fie afectate. În acest sens, acolo unde a fost posibil, o parte din obiectivele urmărite de programul de şcoală asociată a fost integrată la diferite discipline, dintre care menţionăm : geografia, istoria, limbile străine, muzica, literatura şi arta universală etc.

Programele de activitate ale şcolilor asociate au fost definite în cursul a numeroase conferinţe şi reuniuni internaţionale pe această temă, unde, de altfel, au fost elaborate sugestii interesante. Aşa, de exemplu, documentele Reuniunilor internaţionale de experţi cu tema „Tineretul şi înţelegerea internaţională“ — care s-au ţinut la Bucureşti în octombrie 1968 şi respectiv în iunie 1971 — pot servi ca o excelentă bază teoretică în activitatea şcolilor asociate.

Se cuvine în acelaşi timp să fie relevată contribuţia substanţială şi eficientă pe care Secretariatul UNESCO din Paris şi Comisia naţională română pentru UNESCO, împreună cu Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, au adus-o pe linia bunei desfăşurări a activităţii şcolilor asociate din ţara noastră, prin materialele documentare puse la dispoziţie şi îndrumările date.

...Secolul timpului nostru a început de mult, dar „secolul păcii şi înţelegerii între popoare“ poate începe chiar de astăzi... Să-i educăm pe copiii noştri în acest spirit. Pe această linie, şcolilor asociate le revin sarcini mărețe ; ele trebuie să se afle în fruntea învăţămîntului modern şi realist, îmbinînd într-un tot organic, patriotismul pur şi înflăcărat cu cele mai nobile idei de pace şi înţelegere între popoare.

TITEL CANACHE

„NICOLAUS COPERNICUS“— un nou centru universitar polonez

Pe un teritoriu de 84 de hectare, în oraşul Torun, aşezat într-o regiune pitorească de pe cursul fluviului Vistula, se află în curs de construcţie un nou centru universitar polonez. Deşi nu şi-a deschis încă porţile, noua instituţie poartă deja un nume de prestigiu : „Nicolaus Copernicus“. În acest an, aniversarea a 500 de ani de la naşterea marelui astronom, matematician şi medic care a combătut cu curaj concepţia scolastică ce situa Pămîntul în centrul Universului, fundamentînd ştiinţific o nouă teorie, revoluţionară pentru acele timpuri — cea heliocentrică — va fi sărbătorită nu numai în Polonia, ci şi în multe ţări ale lumii. Centrul acestor manifestări va fi însă oraşul Torun unde, la 19 februarie 1473, Copernic a văzut lumina zilei.

Şantierul centrului universitar a fost deschis în 1967. Astăzi, pe aceste locuri se înalţă deja un corp cu 7 etape în care vor funcţiona Rectoratul, Facultatea de filologie, mai multe cabinete de studii lingvistice. Au mai fost terminate lucrările la trei cămine pentru studenţi, două hoteluri destinate asistenţilor, o cantină, două săli de gimnastică, o policlinică. Clădirile facultăţii de chimie, cu numeroase săli de studiu şi laboratoare, marele auditoriu cu 950 de locuri şi numeroase alte edificii sînt aproape terminate.

Centrul universitar a fost astfel planificat, încît construcţiile vor continua şi după octombrie 1973, cînd facultăţile îşi vor deschide ospitalier porţile miilor de studenţi veniţi din toate colţurile ţării. Astfel, pînă în 1980 se vor mai inaugura institutul de ştiinţe economice, de arte plastice şi altele.

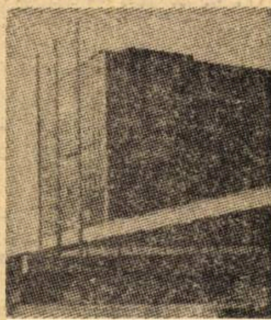

Clădirea Facultăţii de filologie a Universităţii Copernicus

„Vrem să cinstim amintirea marelui fiu al oraşului nostru prin lucrări care să fie folositoare atît generaţiei actuale, cît şi celor viitoare“ — a declarat Mirian Rissmann, primarul adjunct al oraşului Torun (oraş care numără astăzi 130 000 de locuitori), definind astfel rolul ce-i revine noii universităţi în pregătirea viitoarelor generaţii de intelectuali şi cadre de specialişti pentru economia în plină ascensiune a ţării vecine şi prietene.

AL. DIMA

REVISTA PRESEI

TEACHERS OF THE WORLD

Într-unul din numerele recente ale revistei „Teachers of the World“ Jean Petite — secretar pentru educaţie al Uniunii naţionale a profesorilor din şcolile secundare din Franţa — publică articolul „Progresul tehnico-ştiinţific şi critica sistemului de învăţămînt în capitalism“, în care abordează unele din problemele vitale cu care este confruntată şcoala în ţările occidentale.

În vederea realizării unei şcoli democratice, autorul arată că este necesară definirea relaţiei dintre progresul tehnico-ştiinţific şi dezvoltarea învăţămîntului în capitalism. Cîtă vreme în ţările socialiste există o legătură directă între progresul tehnico-ştiinţific şi şcoală, datorită sistemului economico-social, care prin adaptarea planurilor de învăţămînt, prelungirea învăţămîntului obligatoriu, planificarea fondurilor etc, face posibilă introducerea descoperirilor ştiinţifice în şcoală, în sistemul capitalist acest lucru nu se poate realiza. Aici, ştiinţa şi dezvoltarea tehnologică au devenit elemente fundamentale ale reproducţiei avuţiei. De aceea, pentru capitalism, este important de a capitaliza toate acestea, sau, cu alte cuvinte, de a le rezerva pentru sine, în vederea creşterii acumulării profitului. Pe aceasta se bazează şi evoluţia politicii şcolare în ţările capitaliste, printre care şi în Franţa.

În capitalism, accesul spre cercetare ştiinţifică este rezervat unui număr restrîns de oameni, unei elite.

Celor mulţi li se rezervă un învăţămînt care asigură însuşirea exclusivă a unor cunoştinţe profesionale sau de cultură generală, tot în vederea obţinerii de profituri.

Izolarea şcolii constituie o trăsătură fundamentală a sistemelor didactice din ţările capitaliste. Capitalismul chiar cînd face referinţă la revoluţia tehnico-ştiinţifică în scopul dezvoltării teoriilor posibile ale modernismului pedagogic“, tot în scopul amintit o face. Datorită faptului că dezvoltarea mijloacelor de învăţămînt în vederea schimbărilor calitative din educaţie sînt respinse, acesta rămîne închistat şi conservator.

Un alt aspect îl constituie refuzul de a asigura o pregătire corespunzătoare educatorilor. Capitalismul adînceşte, organizează şi menţine diferenţele sociale dintre categoriile de educatori. În esenţă, el menţine structurile existente care opun pe dascăli cu o perioadă de pregătire scurtă, celor cu o perioadă de pregătire mai lungă.

Pe de altă parte, el adînceşte şi opoziţia dintre învăţători şi cadrele didactice provenite din alte domenii, care sînt folosite într-o măsură tot mai mare în locul primei categorii. Acest lucru este cu atît mai uşor, cu cît pregătirea ştiinţifică a învăţătorilor este insuficientă.

În aceste condiţii, campaniile care se desfăşoară pe plan mondial pun sub semnul întrebării şcoala ca instituţie, precum şi obligativitatea şcolară. În ţările capitaliste industrializate, şcoala este acuzată ca generator al inegalităţii culturale şi ştiinţifice.

În încheiere, autorul arată că este necesară intensificarea luptei împotriva politicii şcolare din societatea capitalistă, pornind de la aceste constatări.

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 83

Sîmbătă 17 februarie 1973
16 pagini — 1 leu

Delimitări necesare

Despre modernizarea învățămîntului se vorbește și se scrie, chiar foarte mult, în ultimii 5-6 ani. Comparativ cu cît se vorbește despre modernizare, constatăm cu insatisfacție că, în practică, se realizează mult mai puțin. Cauzele sînt multiple ; noi considerăm însă, că cea mai importantă din ele constă în faptul că, în rîndul cadrelor didactice, conceptul de modernizare a învățămîntului circulă cu un sens cel puțin denaturat. De mai mare circulație se bucură trei asemenea denaturări : a) **Restrîngerea acțiunii complexe de modernizare a învățămîntului numai la înnoirea mijloacelor tehnice didactice ;** b) **Confundarea noului cu modernul ;** c) **Confundarea modei cu modernul.**

a) În ce privește prima denaturare, constatăm că ea are cea mai largă răspîndire și cele mai multe implicații negative în practica modernizării. Foarte mulți profesori, învățători, directori și chiar inspectori consideră că dacă și-au înzestrat școala cu cele mai noi mijloace audio-vizuale, cu laboratoare fonice, cu mașini de instruire, nu mai au nimic de făcut în privința modernizării învățămîntului. Restrîngerea aceasta nu constituie o simplă greșeală logică — restrîng întregul la una din părți —ci și o mare piedică în calea modernizării reale a procesului de învățămînt. Într-adevăr, socotind că modernizarea înseamnează, în primul rînd sau chiar exclusiv, înnoirea mijloacelor tehnice de învățămînt, unii consideră modernizarea realizată numai dacă au fost achiziționate cele mai scumpe mijloace tehnice și neavînd întotdeauna banii necesari, ușor se poate ajunge — și s-a ajuns — la concluzia că nu mai putem moderniza procesul de învățămînt. Această înțelegere denaturată este legată și de convingerea că întreaga acțiune de modernizare constă în a face cît mai comodă activitatea profesorului și mai lipsită de eforturi activitatea elevului. Asociată, această convingere, cu cea care leagă modernizarea numai de cheltuielile de înzestrare tehnică, se creează o stare de paralizie a inițiativelor, a căutărilor și în alte direcții, mai productive, de modernizare a învățămîntului. S-a ajuns chiar, în rîndurile celor la care întîlnim această denaturare, la convingerea că modernizarea este o acțiune care trebuie să vină din afară, pe care trebuie să o realizeze altcineva și nu cadrele didactice prin activitatea lor directă în procesul de învățămînt. Am ales această manifestare a restrîngerii modernizării pentru a demonstra mai ușor că orice reducere a acțiunii de modernizare numai la o singură direcție de intervenții în procesul de învățămînt este ineficace, iar restrîngerea modernizării numai la înnoirea mijloacelor tehnice este chiar dăunătoare.

b) Cea de a doua denaturare este, în mare parte legată de prima. În tehnică, înnoirile se succed la intervale foarte scurte. Cum modernizarea învățămîntului ar consta, în primul rînd, în înnoirea tehnicilor, instalațiilor etc., ușor s-a ajuns la concluzia că tot ce este **nou** (în tehnică, desigur) ar fi și modern pentru învățămînt. Cu alte cuvinte, ce s-a descoperit ieri la prînz în domeniul mijloacelor tehnice de învățămînt ar fi mai modern decît ce s-a descoperit ieri dimineață. În munca educativă însă, efectele

Conf. univ. VASILE BUNESCU
prorector al I.C.P.P.D.

(Continuare în pag. a 2-a)

ÎN ACEST NUMĂR:

La paginile 13, 14, 15 publicăm posturile vacante de educatoare, învățători, profesori, scoase la concurs pentru anul școlar 1973-1974

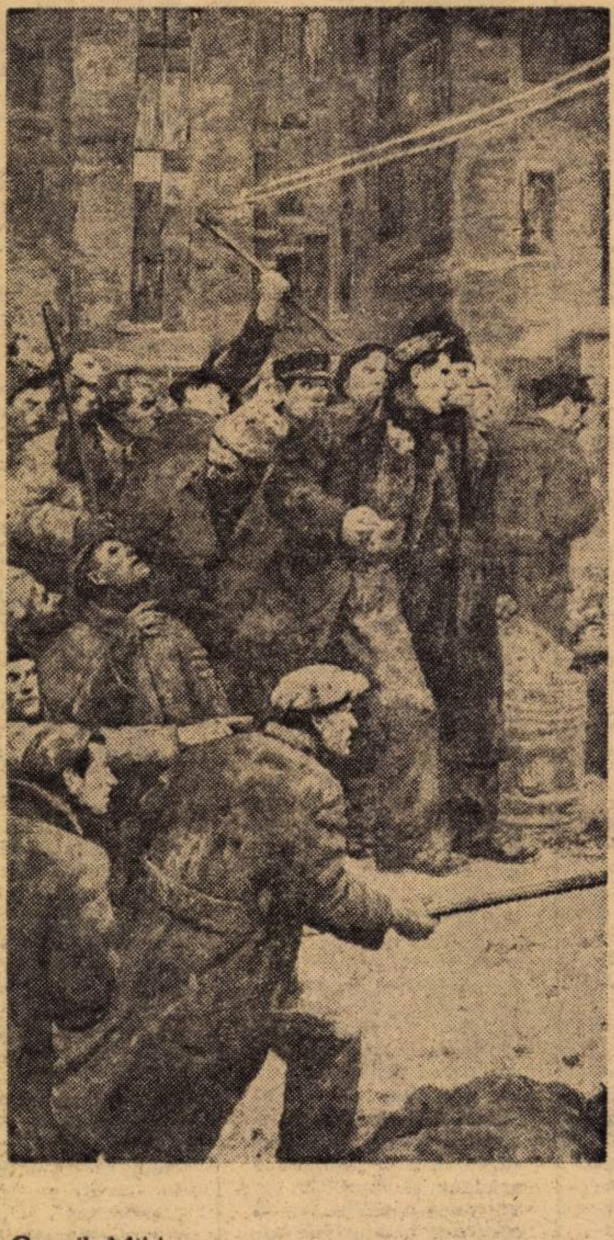

Gavril Miklossy — *Grivița 1933 (detaliu)*

GRIVIȚA ROȘIE

15 Februarie, 1933 : Cum trece timpul ! Secundele s-au devorat cu demență unele pe altele. Sînt 40 de ani de atunci. Luptele ceferiștilor au început să ia amploare încă de la începutul lui ianuarie. La 2 februarie, la Grivița s-a declarat o mare grevă care a început în uriașa hală de vagoane și apoi în fața Administrației. Au participat la ea 5 000 de oameni care și-au strigat cu putere revendicările lor drepte. Administrația Căilor ferate, Ministerul Comunicațiilor, pe de-o parte, de spaimă, pe de altă parte să cîștige timp, le-au făcut promisiuni. Și ceferiștii au rămas în așteptarea lor activă. În dimineața zilei de 15 februarie o veste străbătea ca fulgerul prin toate atelierele. Administrația C.F.R. și-a călcat cuvîntul dat. Poliția a arestat o mare parte din conducătorii ceferiștilor. Grivițenii cu o stare de tulburare și de revoltă maximă erau ca o mare în furtună. Ciocanele n-au mai căzut ca altădată pe nicovale. Ele sunau adînc în tampoanele vagoanelor chemînd la luptă. Sirena Griviței, spărgînd văzduhul de negură, chema la marea demonstrație pentru drepturile omului. Sirena Griviței chema Bucureștii, chema Țara, chema Lumea. 7 000 de oameni, 7 000 de suflete – lăcătuși, montatori, cazangii, electricieni, hamali – deveniseră un singur om, un singur suflet. În sprijinul ceferiștilor de la Grivița care ocupaseră Atelierele au venit mii și mii de oameni ai Bucureștilor, ceferiști din Iași, Pașcani, Cluj, Simeria, Pitești, din toată țara. Apoi marile lupte, marile demonstrații ale petroliștilor de pe Valea Prahovei.

16 Februarie, 1933. Orele 6,30 dimineața. Un ordin sec – „Foc !" Mitralierele și puștile au început să secere sufletele grele de văpaia dreptății. Zăpada albă s-a făcut roșie. Morți și răniți. Grupa de apărare de la Poarta nr. 1 a dat primele jertfe. A căzut comunistul Dumitru Popa. Sirena a tăcut și ea. A căzut și marele ei copil Vasile Roaită. Au căzut mulți atunci. Apoi 2 000 de arestați, dintre care unii au ieșit de sub zăbrele, din închisorile mucede, abia la 23 August 1944. Dar spiritul de luptă, de dreptate al Griviței, al întregului popor, a învins. România construiește azi în soarele libertății. Partidul Comunist, în frunte cu iubitul nostru secretar general, Nicolae Ceaușescu, conduce cu fermitate și iubire poporul nostru spre un viitor de aur. E bine. E foarte bine. Să nu ne uităm însă niciodată eroii, pe vechii zidari de lume nouă. Este un drept. Este o sfîntă datorie.

ION BĂNUȚĂ

Închiderea celui de-al treilea Salon național al cărții

Motto: „Oamenilor-cărțile oamenilor"

Luni 12 februarie a.c., la sala Dalles, a avut loc închiderea celui de al treilea Salon național al cărții și festivitatea acordării de distincții celor mai frumoase cărți românești ale anului cărții (1972), sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste. În alocuțiuni s-a subliniat faptul că Salonul a avut prin excelență un caracter bibliofil. Societatea română de bibliofilie din Tîrgoviște a acordat — pentru lucrări în domeniul științei și artei care se impun prin conținutul lor, exprimare aleasă și prezentare artistică poligrafică — Premiul național de bibliografie celei mai frumoase cărți prezentată în cadrul Salonului — volumul de balade „Miorița", apărut la Editura Albatros sub îngrijirea grafică a lui Emil Chendea — și diploma de onoare „Ex libris" celui mai bun studiu de istoria cărții — „Codex Aureus", tipărit la Editura Meridiane.

Premiul special al publicului, pentru cartea de cea mai largă popularitate, a revenit tot excelentului volum de balade „Miorița", ediție poliglotă îngrijită de prof. univ. dr. doc. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, avînd atașat un disc Electrecord — cu o variantă cîntată, culeasă din Maramureș.

În cadrul concursului „Cele mai frumoase cărți ale anului 1972", au fost înmînate distincții diferitelor edituri. Editura didactică și pedagogică a obținut medalia de argint, după Editura Minerva — deținătoarea medaliei de aur.

Cărțile medaliate ale editurii cu cel mai numeros public tînăr din țară (Editura didactică și pedagogică) au fost : 1) „Atlas istoric" — medalia de aur; 2) „Chimia generală" de C.D. Nenițescu — medalia de argint; 3) „Desen tehnic pentru construcții de mașini" — manual pentru școli post liceale — medalia de bronz.

Au fost acordate diplome volumelor: „Citire" (manual pentru clasa a II-a de Maria Anca și Maria Radu), „Novelle scelte" (ediție îngrijită de Haritina Gherman), „Spiru Haret" de Emil Băldescu și „Tehnologia fabricării aparatajului electric" (manual pentru școli profesionale — anul II), de Aurel Popa, precum și ilustrațiilor graficianei Elena Chinschi la volumul „Novelle scelte".

ODOBESCU
PSEUDO-CYNEGETICOS

DOINA VOICULESCU

ACCENTE

Corul Sindicatului Învățămînt din Slatina

Înnodînd, după ani îndelungați, remarcabila tradiție a „Societăților corale“ din trecutul muzicii românești, spre sfîrșitul anului trecut a luat ființă la Slatina „Societatea corală Ciprian Porumbescu“ a Sindicatului Învățămînt din localitate. Cu această ocazie au avut loc mari manifestări, prilejuite și de sărbătorirea a 60 de ani de existență continuă a corului.

Corul „Ciprian Porumbescu“ al cărui continuator este actuala formație a Sindicatului Învățămînt a luat ființă la 11 martie 1912.

După 23 August 1944, corul a fost reorganizat, îmbogățindu-și substanțial repertoriul, sub bagheta dirijorului Dorel Georgescu.

Ultimii ani găsesc corul Sindicatului Învățămînt Slatina angrenat în mișcarea muzicală a orașului, în care se detașează puternic manifestările consacrate stimulării creației și interpretării cîntecului patriotic și revoluționar. Anul trecut, în studioul de concerte al Radioteleviziunii, a participat la concursul coral interjudețean „Cîntare patriei“ confruntîndu-se cu reprezentanții județelor Brăila și Harghita, unde au obținut un succes remarcabil, pe baza căruia a fost promovat pentru etapa a doua.

Succesele continuă prin acordarea premiului III la cel de al X-lea concurs al formațiilor artistice de amatori — „Omagiu partidului“ din 1971, dedicat semicentenarului creării P. C. R., culminînd cu obținerea punctajului maxim (150) în urma evoluției în cea de a doua etapă a concursului „Cîntare patriei“ din 11 iunie 1972 de la București, sub conducerea competentă a profesorului Jean Lupu, obținînd astfel calificarea pentru faza finală ce va avea loc la 18 martie 1973 tot la București.

Pentru activitatea desfășurată timp de șase decenii, pentru contribuția adusă la impulsionarea mișcării corale din județ, corului Sindicatului Învățămînt Slatina — care, la această sărbătoare a reprimit numele strălucitului compozitor Ciprian Porumbescu — i-a fost acordată diploma de onoare a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor.

Prof. AL. STANCIU

„Amiezi de cîntec“

Semnalăm apariția unei elegante plachete de versuri „Amiezi de cîntec“ — editată de Casa corpului didactic din Galați, plachetă ce reunește creațiile poetice a treizeci și trei de dascăli de pe tot cuprinsul județului.

Placheta „Amiezi de cîntec“ se deschide cu o vibrantă închinare patriei socialiste — poezia „Chipul țării“ — semnată de profesorul tecucean Doru Scărlătescu. Urmează apoi numeroase alte versuri, sub diverse semnături dedicate patriei, partidului, împlinirilor socialiste, dragostei de viață.

Remarcăm în mod deosebit prezența în volum a versurilor semnate de profesorii : G. G. Ursu, Constantin Trandafir, Virgil Tiganuș, Aurel Brumă, Maria Petre, Dionisie Duma, Corneliu Stoica, Sterian Vicol ș. a. Placheta mai este întregită de cîteva excelente reproduceri de artă, creații remarcabile ale unor plasticieni locali. „Amiezi de cîntec“ constituie, în totalitate, fără rezerve, „o mărturie a simțului cetățenesc pe care dascălii gălățeni îl fixează în unduiri de grație și de frumusețe“, așa cum o spune prefațatorul culegerii, I. Rugonă, constituind, totodată, o prestigioasă realizare de bun augur a Casei corpului didactic din Galați care se impune continuată, credem noi, nu numai cu prilejul unor zile festive.

IOAN ȚIMBOLSCHI

Asociație sportivă

Din inițiativa Inspectoratului școlar județean, Sindicatului Învățămînt și Casei corpului didactic, la Arad a luat naștere, de curînd, Asociația sportivă „ȘTIINȚA“ a cadrelor didactice din municipiu dornice să participe la activitatea sportivă de masă și să petreacă o parte din timpul liber într-un mod cît mai plăcut. În ședința de constituire, ca președinte al biroului de conducere a fost ales profesorul Augustin Nădășan, inspector școlar. Asociația sportivă „ȘTIINȚA“-Arad are pentru început cinci secții : fotbal, volei, șah, turism și tenis, care își vor desfășura activitatea în sălile și pe terenurile de sport ale școlilor ce au amenajate baze sportive adecvate.

Se preconizează atragerea cît mai multor cadre didactice la practicarea sporturilor de masă, pentru destinderea intelectuală și fortificarea fizică. Totodată, prin secția **turism** se vor organiza drumeții, concursuri, excursii prin care cadrele didactice arădene și familiile lor vor avea posibilitatea să cunoască frumusețile patriei, vestigiile istorice, ori să vină în contact direct cu realizările mărețe din epoca socialistă.

Prof. I. ANTON

Artiști ai școlii

Expoziția deschisă la Casa corpului didactic din Brăila de către un mănunchi de tineri, și dascăli în același timp, aflați la prima lor manifestare, constituie un act cultural de prestigiu. Așa cum o dovedesc creațiile lor, artiștii care expun la Casa corpului didactic, sînt ancorați în tradiția marilor înaintași ai picturii, dornici să pătrundă tainele creației acestora pentru consolidarea propriului drum, refuzînd spectacolul efectelor facile, care nu răscolesc străfundurile sufletești. Brăileni unii, alții fiii unor meleaguri îndepărtate, și-au unit entuziasmul profesional în slujba afirmării distincte, în arta plastică, a acestui colț de țară.

Impresionat de lumină și de efectele culorii, orientîndu-și cu grijă suprafețele în vîrtejul unei compoziții dinamice, pline de pasiune, Dondoș Boer Constantin își revarsă bucuria în lucrări ca „Sărbătoare“, „Împlinire“, „Ceasul nunții“. Flăcările unui interior frămîntat de întrebări, izbucnind în gama roșului, dezvăluie trăirile lui Ion Iordache care, respingînd spectacolul, invită la meditație în creațiile „Fîntîni“, „Sperietori“, „Peisaj“. Am remarcat, de asemenea, prezența artiștilor Valeriu Țugui, Hugo Mărăcineanu, Gheorghe Naum, Teodora Constantinescu ș.a.

Prof. I. ȚARALUNGA

Delimitări necesare

(Urmare din pag. 1)

unor acțiuni nu se văd de azi pe mîine. În munca educativă îți trebuie o mare capacitate de prevedere a efectelor la distanțe mari. Aici efectele se pot constata după perioade de cîțiva ani și, dacă nu ai gîndit bine de la început, poți să ajungi la **„rezultate“** de proporția unei catastrofe, în fața căreia orice intervenție nu mai are efect.

Uneori, înnoirea mijloacelor tehnice este cerută cu vehemență, deși nici nu se cunoaște bine în ce constă funcționalitatea acestora. Nu negăm, desigur, necesitatea înnoirii mijloacelor tehnice. Această direcție de modernizare este evidentă, dar a acționa în învățămînt, chiar în numele modernizării, numai pentru că mijloacele sînt **noi**, înseamnă a face o mare greșeală. Și aici, ca și în alte domenii, este imperios necesar stadiul experimental și stadiul pilot. Socotim că înzestrarea cu asemenea mijloace să înceapă cu unitățile de cercetare și apoi să treacă la unitățile școlare. În fapt, la noi se petrece invers și de aceea asistăm și la aspecte nedorite.

c). Confundarea modei cu modernul este de cele mai multe ori rezultatul superficialității cu care se privește de către unii creșterea randamentului școlar. Nu de puține ori asistăm la asemenea discuții cînd se stabilește tematica unei comisii metodice : trebuie să punem ca temă pentru un referat și problema modelării ; **este la modă.** Cu alte cuvinte, să „discutăm“ și asta că tot va trece, ca orice modă. Este aici vorba și de manifestarea unei doze de neîncredere în eficiența schimbărilor prea dese care intervin (obiectiv însă) în organizarea și desfășurarea învățămîntului. Se naște, deci, problema educării cadrelor didactice în spiritul înțelegerii corecte, științifice a necesității schimbărilor și a formării capacității acestora de a decela, de a distinge ceea ce este științific, corect, de improvizație și impostură. Confuzia care se creează între modă și modern este dăunătoare.

Nu sîntem total împotriva modei, căci moda trece și rămîne totuși ceva. În pedagogie a fost cîndva la modă **„pedologia“**. A fost apoi la modă (zic unii, deși a fost o necesitate) combaterea pedologiei, dar de pe urma acestei mode a rămas ceva: să ne cunoaștem bine elevul ca subiect și obiect al educației, dacă vrem ca aceasta să fie eficientă.

Ce nu este modernizarea, deci, am înțeles, căci mai ușor este să demonstrez ce nu este un fenomen, un proces, un obiect etc. decît să spui **ce este.**

Atunci ce trebuie să înțelegem prin modernizarea învățămîntului ? Răspunsul îl vom da în numărul viitor.

PRO ȘI CONTRA

Iar meditațiile

Încep iar meditațiile !

Școala generală organizează, de exemplu, meditații cu elevii claselor a VIII-a, în vederea examenelor de admitere ce le stau în față. Dacă le face la un nivel de exigență superioară — așa cum de altfel și trebuie — nu vor profita decît „elevii care se pot ține de profesor“, cei cu nivel mediocru sau insuficient nu vor înțelege prea mare lucru. Dacă profesorul coboară nivelul meditațiilor, elevii bine pregătiți își vor pierde timpul și pînă la urmă, plictisindu-se sau temîndu-se de confruntarea cu examenul de admitere, vor angaja meditatori personali, la domiciliu. Poate există o soluție : repartizarea elevilor în grupe omogene, în eșantioane ale puterii lor de asimilare, și organizarea de meditații separate în fiecare grupă. Profesorii, sîntem siguri, n-ar precupeți un surplus de ore de muncă, dar dacă toți ar proceda astfel — sau cel puțin cei de română, matematică și istorie, „obiecte de admitere“ nu se ajunge la altă „școală în școală“, în care sălile și orarul de meditație sincronizat cu cel obișnuit de clasă al elevilor și profesorilor ridică probleme extrem de dificile ?

În aceste condiții, deși școala generală este o școală de mase, ce rost are să cuprindem în meditație elemente veșnic corigente și adesea repetente și care nici în ceasul al doisprezecelea nu manifestă urmă de bunăvoință ? Contribuim astfel oare în mod just la orientarea lor profesională ? Sau : de ce să începem meditațiile — cum se obișnuiește la foarte multe școli — chiar din primele săptămîni de cursuri, în septembrie ? Pentru ce să nu lăsăm copilul măcar în răstimpul tr. I să se descurce singur ? Cum va învăța el să studieze individual (baza învățăturii) dacă este „dădăcit“ tot timpul ?

Apoi : Nu copleșim oare un elev corigent la 4—5 materii, obligîndu-l să vină la meditații, la fiecare din ele, supraîncărcîndu-l cu un regim de muncă excesiv, cînd el nu face față nici măcar regimului normal de învățătură ?

În liceu, este oare bine „să facem tot ce putem“ prin meditații, cu elevii care, an de an, abia au scăpat de repetenție, nu vădesc nici o aptitudine și n-au nici o șansă să fie admiși la facultate ? Ce rost are „să ajutăm“ un elev de la o clasă specială, cînd el a venit aici pe baza — chipurile — a vocației lui ? De ce „să încurajăm“ un „realist“ să scape de corigență la matematică sau un „umanist“, la limbi, cînd aceste secții reprezintă pentru ei o primă opțiune profesională, (evident greșită) ? Nu-i logic ca și liceul să contribuie la selecția candidaților pentru învățămîntul superior ? Este oare admisibil — cum se practică pe alocuri — să transformăm aceste meditații în ore obligatorii pentru elevi cu notarea prezenței în cataloage ad-hoc ?

Școala — de la cea elementară pînă la universitate — în regimul nostru socialist este gratuită, dar asta nu înseamnă că trebuie să promoveze elemente care nu merită acest lucru.

Așa și cu meditațiile. Altfel, ele vor fi formale. Vom dovedi la inspecții, cu teancuri de hîrtii și procese verbale că „s-a făcut tot ce s-a putut“, dar nu va exista eficiență. Punem aceste probleme nu din comoditate, nu fiindcă ne zgîrcim la cîteva ore în plus — dimpotrivă — dar dorim ca această muncă a noastră să nu mai fie formală.

ELENA MOROIANU
DINU MOROIANU

REPERE ALE MODERNIZĂRII

De la teorie la practică

- Intenții
- Realizări
- Dificultăți

După un îndelungat stagiu în sfera dezbaterilor teoretice — încă neîncheiate, încă avide de clarificări, de sistematizare exhaustivă, de recomandări concrete — modernizarea învățămîntului se afirmă din ce în ce mai pregnant în realitatea activității pedagogice din școli. În dorința de a evalua măsura în care acest proces își face loc în activitatea școlară practică a corpului didactic, am solicitat mai mulți profesori de la Liceul „Matei Basarab" din București să ne vorbească despre încercările lor pe această linie.

Concepția profesorilor se schimbă treptat

Prof. Constantin Iliescu, directorul Liceului „Matei Basarab" : În liceul nostru, ca, de altfel, în toate școlile, se fac tot mai mult simțite eforturile pentru folosirea de noi metode și procedee de predare, la toate disciplinele de învățămînt. Treptat se schimbă și concepția profesorilor despre rostul învățării, urmărindu-se nu atît cantitatea cunoștințelor predate și cerute a fi însușite, cît, mai ales, dezvoltarea judecății elevilor și crearea deprinderilor de studiu care să le faciliteze posibilitatea autoperfecționării.

Fără a avea pretenția că am exclus definitiv tentația de a aluneca uneori spre lecția tradițională, încercăm să folosim metode cît mai eficiente, accentuînd, în primul rînd, pe caracterul lor euristic. La majoritatea disciplinelor, ne străduim să pregătim elevul ca viitor cetățean, conștient de complexitatea sarcinilor, la rezolvarea cărora va trebui să contribuim din plin.

Nu intru în detalii asupra modului în care acțiunea de modernizare a procesului de învățămînt se realizează în cadrul diverselor discipline, întrucît acest lucru îl vor face colegii mei. Aș vrea să precizez doar că problemele modernizării procesului de învățămînt stau în centrul atenției conducerii liceului nostru, a biroului organizației de partid care le urmăresc permanent în asistențele la lecții sau alte activități desfășurate cu elevii.

Paralel cu eforturile cadrelor didactice, ale colectivelor de catedre, ale consiliului profesoral, pentru renovarea predării ne străduim să aducem unele amenajări laboratoarelor de fizică, chimie, biologie pentru ca acestea să dispună de instalațiile necesare în vederea optimizării procesului de învățămînt la disciplinele respective și urmărim folosirea aparaturii moderne — e adevărat, încă modestă — în cadrul lecțiilor.

Accent pe dirijarea muncii independente

Paula Popescu, profesor de matematică : În încercările mele de modernizare a predării matematicii am pus accentul, mai ales, pe dirijarea muncii independente a elevilor. În acest scop, am recurs la mijloace auxiliare lecției cum au fost, de exemplu, fișele de lucru. Fișele pot fi unice pentru întreaga clasă, sau diferențiate, ținînd seama de nivelul de pregătire al elevilor, precum și de orientarea lor profesională. Astfel de fișe diferențiate pe trei categorii — elevi slabi, buni și foarte buni — au fost folosite la recapitularea noțiunii de funcție. Răspunsurile elevilor la întrebările formulate în fișe au fost discutate în cadrul unei ședințe de lucru (după ce au fost studiate de profesor), corectîndu-se eventualele greșeli, fixîndu-se esențialul, reliefîndu-se metodele cele mai potrivite de lucru, precum și cercetările elevilor.

La fel s-a procedat în cadrul cercului de logică matematică (anul II), pentru negarea propoziției compuse implicative. Prima reacție a elevilor a fost de a nega o implicație tot printr-o implicativă. Făcînd tabelul de adevăr și-au dat seama că negarea unei propoziții compuse implicative trebuie să fie totdeauna o conjuncție cu al doilea membru negat.

Analiza literară, metodă de bază în predarea literaturii

Sabina Renert, profesoară de limba română : În general, se pare că la anii I—IV (liceu), în predarea literaturii române, metodele clasice dau încă rezultate mulțumitoare. Am încercat să introduc elemente moderne, îmbinîndu-le cu metode tradiționale, prin antrenarea elevilor în discuții și solicitarea continuă a atenției, astfel încît ei să colaboreze efectiv la însușirea noilor cunoștințe. Sînt lecții care se pretează la astfel de metode și altele care rămîn aservite vechilor tipare. Am constatat că metodele audio-vizuale nu dau rezultatele scontate în predarea literaturii, unde se pune bază pe analiza textului literar. Studiul literaturii nu se poate face nici prin vizionare de spectacole (teatre, cinematografe sau televizor), nici după ureche. Mi se pare că analiza literară, prin care trebuie să-i învățăm pe elevi să învețe, să înțeleagă, să descopere și să justifice valorile estetice, rămîne forma de bază a lecției de literatură.

Principiu comun, problematizarea

Eustațiu Constantinescu, profesor de fizică : În cadrul orelor de fizică, am urmărit utilizarea unor metode și procedee care să orienteze gîndirea elevilor spre acțiune, nu numai în dobîndirea cunoștințelor, ci și în asimilarea tehnicilor muncii intelectuale și metodelor de investigare a realității. Aceste metode au avut ca principiu comun problematizarea care, după cum se știe, provoacă o situație conflictuală între necesitatea rezolvării unei probleme și caracterul nesatisfăcător al cunoștințelor elevului la un moment dat. Astfel, deseori, elevii au fost solicitați ca, pe baza cunoștințelor anterioare, să rezolve o problemă nouă, constînd în stabilirea unor relații cantitative ale unor proprietăți, sau a existenței unui fenomen fizic. Așa s-a procedat, de exemplu, la anul I, în studiul diferitelor tipuri de mișcări pe baza cunoștințelor despre accelerație, la anul II, în stabilirea legii lui Arhimede, pornindu-se de la existența presiunii hidrostatice, sau, la anul III, unde, elevii cunoscînd legile curenților ramificați, au studiat gruparea generatoarelor și, respectiv, apariția forței electrodinamice.

Cercetare și descoperire

Suzeta Pancu, profesoară de biologie : În timp ce altădată lucrările de laborator la biologie se reduceau doar la simple demonstrații făcute de profesor, astăzi ele sînt executate de toți elevii care sînt, în același timp, îndrumați spre cercetare și descoperire. S-au efectuat astfel o serie de lucrări practice legate de observarea de către elevi, în mod direct, a unor aspecte anatomice sau fiziologice, urmate de lucrări de disecție la pești, batracieni, păsări, mamifere pentru studiul unor sisteme sau organe cum ar fi, de exemplu, descoperirea encefalului la diferite vertebrate, studiul structurii globului ocular la mamifere, unde elevii au descoperit singuri membranele ochiului, nervul optic etc. Toate observațiile făcute i-au determinat pe elevi să analizeze, să grupeze, să sintetizeze cunoștințele și să ajungă, în mod independent, la generalizări. Telelecțiile, ca și alte mijloace audio-vizuale utilizate în lecțiile de biologie, au contribuit și ele la modernizarea predării acestei discipline.

A stimula dialogul profesor-elev

Elena Nisirius, profesoară de istorie : Am considerat că modernizarea lecțiilor de istorie înseamnă a stimula, cît mai mult, dialogul profesor-elev. De aceea, am pus în cea mai mare parte, în munca mea, accentul pe această modalitate. Așa, de exemplu, în lecția despre Revoluția de la 1848 în țara noastră am determinat, prin dialog, condițiile social-economice din preajma acestui eveniment, cauzele lui, forțele motrice ale revoluției, programele etc. Reflectînd asupra acestei probleme — discutată vreme de patru ore — elevii au reușit să desprindă caracterul unitar al revoluției române, dovedindu-l cu argumente științifice. La fel, am procedat în lecția care trata despre Unirea Moldovei cu Țara Românească și în alte lecții. Alteori, mai ales în cadrul lecțiilor de cultură, am recurs la diapozitive și filme, la un bogat material audiovizual. Eficiente s-au dovedit, de asemenea, și lecțiile pe care le-am ținut în Muzeul de istorie a republicii.

Studiu individual, creație personală

Elvira Ionescu, profesoară la limba franceză : Practic, în activitatea didactică, am insistat asupra studiului individual al elevilor, a creației personale și a activizării permanente. Elevii au tratat diverse subiecte libere și au făcut completări substanțiale și interesante la materialul literar prezentat în manualele pentru anii II—IV, atît în cadrul orelor de curs cît și în cadrul cercurilor științifice.

Sintetizînd răspunsurile pe care le-au dat profesorii Liceului „Matei Basarab" la problemele ridicate de redacția noastră, considerăm că putem aprecia în mod pozitiv efortul general de modernizare a practicii didactice. Cu elemente mai ferme sau mai timide, fiecare dintre conlocutorii noștri încearcă să imprime învățămîntului un caracter novator. Dar, așa cum pe bună dreptate remarca profesorul Constantin Iliescu, directorul liceului, unele metode și forme de instrucție tradiționale nu sînt încă eliminate. Socotim că, pentru grăbirea modernizării, este necesar ca perfecționarea corpului didactic să aibă în vedere înzestrarea nu numai cu concepte teoretice ale învățămîntului modern, ci și cu modalități concrete, practice, de traducere a acestora în viață.

OCTAVIAN BUZESCU

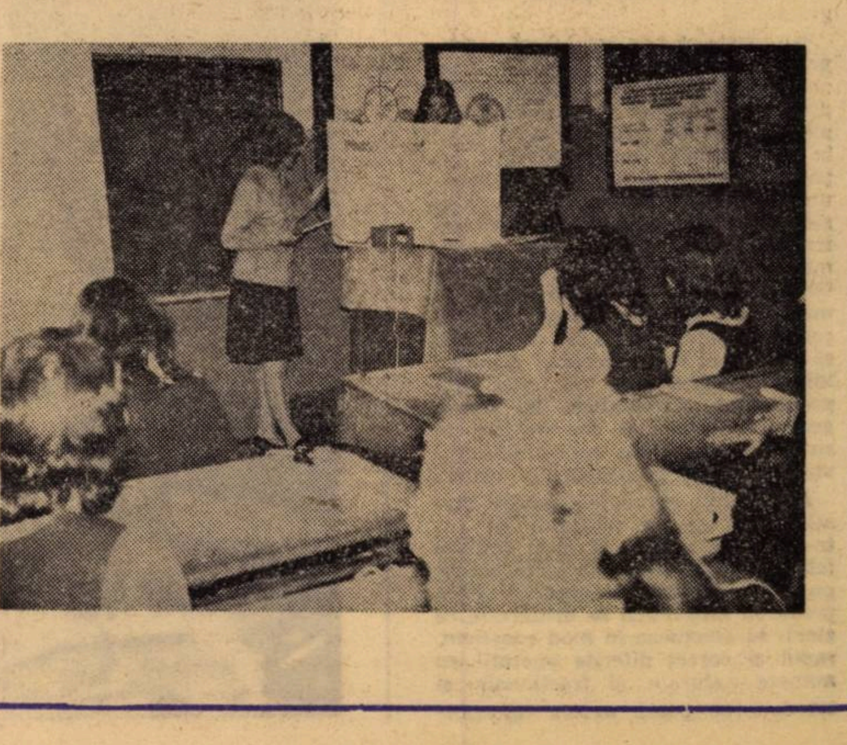

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Pe marginea programei de matematică din şcoala generală

Programelor şcolare le revine sarcina de a structura cunoştinţele unui domeniu. Structura oricărui domeniu de cunoaştere poate fi caracterizată în trei feluri, fiecare din ele afectînd capacitatea elevului de a şi-o însuşi, şi anume : **modul de reprezentare în care este exprimată, economia** şi **puterea ei efectivă. Modul, economia, puterea** variază în funcţie de diversele vîrste şi „stiluri“ ale elevilor şi de diversele discipline. Aşa, cum este, programa de matematică pentru clasele V—VIII este depăşită de nevoile şi cerinţele actuale.

„Se consideră că în şcoala generală elevii primesc cunoştinţe de iniţiere în matematici şi se face o pregătire a înţelegerii noţiunilor şi formelor logice ale gîndirii matematice“. Aproximativ cu aceste cuvinte începe „Nota explicativă“ la programă.

Nu vreau să neg valabilitatea programei de care ne-am slujit atîţia ani, dar mie mi se pare că unele din slăbiciunile ei pornesc chiar de aici. „Elevii fac un curs de iniţiere în matematici“, cu alte cuvinte, capătă primele noţiuni într-un domeniu în care nu au mai lucrat. Pînă aici totul bine dacă exceptăm activitatea preşcolară. Dar de ce numai îi pregătim pentru înţelegerea formelor logice ale gîndirii matematice. De ce nu-i facem, ţinînd cont de particularităţile de vîrstă, să gîndească logic începînd chiar cu iniţierea ? Mai ales că, citez din programă : „Matematica, în şcoala generală, trebuie să dea elevilor un sistem închegat de cunoştinţe, util viitoarelor lor preocupări în viaţă“.

Am răsfoit manualele pentru clasele I—IV şi am constatat că într-adevăr se face mai mult iniţiere (clasele I—II) şi nu se pune accent pe, citez tot din programă : „Prin predarea aritmeticii se urmăreşte ca elevii să efectueze în mod conştient, rapid şi corect diferite operaţii cu numere naturale şi fracţionale şi totodată să poată aplica cunoştinţele dobîndite în rezolvarea problemelor“.

Ţinînd seama de posibilităţile copiilor între 6—10 (11) ani, consider că se pot preda în clasa a IV-a noţiunile de geometrie prevăzute actualmente în clasa a V-a, dîndu-se astfel posibilitatea de rezolvare a problemelor cu caracter practic, ce ar lărgi orizontul elevilor şi ar duce la formarea de priceperi şi deprinderi atît de necesare. Copilul are nevoie de noţiuni de geometrie din cea mai fragedă vîrstă. Se pot introduce noţiunile primare încă din clasele I—II şi mai ales la orele de lucrări practice şi activităţi libere, legate direct de probleme.

De asemenea, avînd în vedere faptul că fac cunoştinţă cu noţiunile primare ale matematicii cu ajutorul teoriei mulţimilor de la vîrsta preşcolară şi primele clase, aş propune ca aceste noţiuni de „Teoria mulţimilor“ să nu fie întrerupte odată cu numeraţia, ci tot timpul să se lucreze pe baza lor. Ar dispare discontinuitatea de care ne izbim acum.

După programă, algebra se studiază în clasele VII—VIII în sistemul concentric. Acest sistem are avantajele şi neajunsurile sale. Cred că cea mai mare carenţă constă în faptul că încarcă elevul cu o seamă de cunoştinţe pe care nu le aprofundează din lipsă de timp pentru exerciţii, lăsînd să fie consolidate şi lărgite în clasa a VIII-a. (A se vedea programa.)

În clasa a VIII-a ne vedem puşi în situaţia ca în loc să facem recapitulare şi lărgirea cunoştinţelor, să reluăm o serie de lucruri, deoarece lipsa de priceperi şi deprinderi de calcul îşi spune cuvîntul. De altfel, programa de algebră pentru clasa a VII-a este prea încărcată pentru numărul de ore afectat — şi oricît ar dori — un profesor nu poate efectua suficiente exerciţii pentru consolidare. De asemenea, cred că nu este nevoie ca să segmentăm în clasele VII—VIII unele capitole.

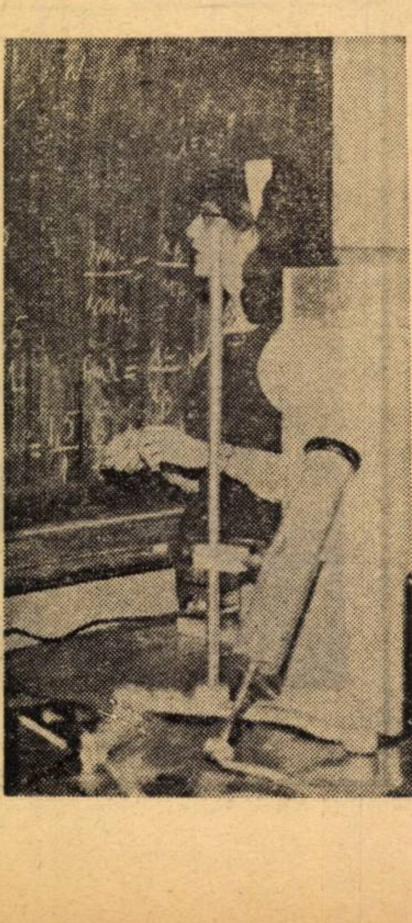

Pentru a descongestiona materialul şi pentru o asimilare mai profundă a cunoştinţelor, printr-o raţionalizare a orelor de aritmetică s-ar putea introduce capitolul „Numere pozitive şi negative“ în clasa a VI-a, ceea ce nu ar afecta manualul de aritmetică. Prin aceasta am da şi o continuitate teoriei mulţimilor. S-ar obţine astfel 10 ore, atît de necesare pentru exerciţii şi probleme.

Aş propune să se studieze în clasa a VII-a întregul capitol „Calcul algebric“, consolidat prin suficiente ore de exerciţii. Aceasta ar da o bază solidă şi ar rezolva atît discutata lipsă de priceperi şi deprinderi de calcul la absolvenţii clasei a VIII-a. Ar urma să fie transferat în clasa a VIII-a capitolul „Funcţia liniară“, care s-ar putea efectua în cadrul „Ecuaţiilor de gradul I şi sisteme“.

Cred că o atenţie deosebită trebuie să se acorde „Teoriei mulţimilor“ în toate clasele, operîndu-se de la început cu semnele convenţionale. Aceste semne nu vor încărca inutil memoria şi cred că vor fi reţinute repede, ştiut fiind că în jocurile lor, copiii întrebuinţează o serie de semne convenţionale sau inventează diferite cifruri.

Programa de geometrie în clasa a VII-a este mai darnică în numărul orelor ; aici nu sîntem în criză de timp. Cred că unele teoreme ar putea fi introduse cu aplicaţii la o altă teoremă, considerată de bază. De exemplu : Figuri asemenea — triunghiuri asemenea : Aplicaţii — teorema catetei, teorema înălţimii, teorema lui Pitagora. Este necesar să se facă o mai strînsă legătură între capitolul „Elemente de trigonometrie“ (cred că ar fi bine să-l numim „funcţii trigonometrice“) şi capitolul „Poligoane regulate“.

În programa de clasa a VIII-a, la „Noţiuni de cosmografie“ ar putea fi concentrat materialul actual în mai puţine ore şi completat cu unele date noi care interesează pe oricare om, indiferent de studii.

Am afirmat că programa este depăşită şi am propus cîteva modificări în succesiunea predării. Cred că ar fi nevoie şi de unele schimbări de fond.

În ultimii ani, tot mai des apare ideea că matematica modernă ar duce la includerea geometriei în celelalte discipline ale matematicii. Aceasta nu trebuie să ne trezească teama dispariţiei geometriei din programele şcolare. Dar expunerea liniară a geometriei euclidiene (cum sîntem obişnuiţi să o numim) poate fi înlocuită cu un „concentrat“ de geometrie intuitivă. O mare parte a geometriei se va dezvolta pe tot parcursul învăţămîntului în celelalte ramuri ale matematicii. Pînă la absolvirea liceului, să se obţină o structură completă a spaţiului euclidian într-o formă foarte maniabilă, care să se poată preta cu uşurinţă la generalizări (ca exemplu cel mai bun ar fi spaţiul Hilbert, atît de important din punct de vedere teoretic, cît şi prin aplicaţiile lui).

Printr-o reducere a numărului de ore la geometrie (dar nu a conţinutului de cunoştinţe) în modul susţinut mai sus, s-ar putea obţine ore preţioase în plus. Aceste ore ar putea fi utilizate pentru introducerea unor noţiuni de teoria probabilităţilor, care devin din ce în ce mai necesare. Ele pot fi introduse în legătură cu capitolele „Mărimi proporţionale“ şi „Grafice“ în clasa a VI-a şi în clasa a VIII-a, mai ales probabilităţi în cazul unui cîmp finit de evenimente şi elemente de statistică (la funcţii). Cred că este necesar deoarece tipul de raţionament întîlnit în teoria probabilităţilor este strîns legat de matematica „aplicată“, este foarte interesant (dacă vreţi distractiv), şi este de cea mai mare importanţă, întrucît nici un alt tip de raţionament nu poate aborda atît de multe probleme ale lumii moderne.

Prof. MIRCEA HOMESCU
Şcoala generală Chinţeni,
Cluj

Teoria mulţimilor în şcoala generală

Trăim într-o epocă de mare prestigiu pentru ştiinţa matematicii, căci ea intersectează astăzi aproape toate ştiinţele. Progresul tehnic însuşi este de neconceput fără matematică.

La începutul secolului nostru s-a constituit teoria mulţimilor. Pătrunderea metodelor acestei teorii în diferite domenii ale matematicii a dus la reconstrucţia din temelii a întregului edificiu al acestei ştiinţe, reconstrucţie ce continuă şi în zilele noastre, fiind o latură importantă a revoluţiei actuale din cadrul matematicii.

În ţara noastră, studiul matematicii, pe baza teoriei mulţimilor, a fost introdus cu succes în liceu şi universitate. Se studiază la liceu calculul probabilităţilor, teoria informaţiei etc. În şcoala generală însă se studiază matematica tot prin metodele clasice vechi. Se fac doar tatonări prin diferite experimente în vederea predării cunoştinţelor de matematică pe baza teoriei mulţimilor.

După părerea mea, un început trebuie făcut şi aici, cît mai curînd posibil, în primul rînd, pentru a asigura o continuitate în metodele de predare : şcoala generală — liceu — universitate, iar în al doilea rînd, pentru a facilita înţelegerea de către elevi a noţiunilor de matematică superioară cu care se vor întîlni în diversele compartimente ale vieţii economico-sociale.

Din moment ce metodele teoriei mulţimilor au pătruns cu mare succes în diferite domenii ale matematicii, şcoala generală nu mai poate rămîne comodă în fotoliul metodelor clasice ale predării matematicii.

Am studiat experimental posibilitatea introducerii la şcoala generală a teoriei mulţimilor în predarea matematicii şi am identificat ce se poate trata din capitolele prevăzute în programa şcolii şi ce nu se poate, fiindcă de dragul modernizării nu ne putem permite să forţăm mintea elevilor, puterea lor de înţelegere la diferite vîrste. Aceasta ar duce la superficialitate în înţelegerea cunoştinţelor şi ar constitui o frînă în dezvoltarea gîndirii logice, ceea ce este inadmisibil.

Cu ce să începem, totuşi ?

În primul rînd, cred că e necesar să se înceapă pregătirea în cadrul cercurilor de matematică, care, din păcate, nu prea se face, sau dacă se face, în multe cazuri, se transformă în nişte lecţii de clasă, şi acelea cu teme improvizate.

În al doilea rînd, cred că o contribuţie esenţială la pregătirea elevilor ar putea s-o aducă şi „Gazeta matematică“, care continuă să apară cu teme foarte puţine pentru şcoala generală, şi acelea de multe ori în contratimp cu predarea capitolelor la clasă sau în afara programei şcolare.

Prof. GRIGORE GHEBA
Bucureşti

ÎNCERCĂRI DE MODERNIZARE LA ORELE DE GEOGRAFIE

Modern înseamnă a fi în pas cu timpul în care trăim. Ori dinamismul societăţii noastre socialiste multilateral dezvoltate cere mai mult dinamism şi în şcoală. Ca dascăli, sîntem datori să pregătim tineri capabili să se adapteze schimbărilor rapide ce se petrec în ştiinţă şi producţie, tineri care să îndeplinească sarcini concrete, actuale şi de perspectivă, pentru instruirea şi perfecţionarea lor permanentă. Pornind de la principiul consolidării societăţii de mîine, a educării gîndirii elevilor, a capacităţii de a acţiona şi de a aplica în practică cunoştinţele, încercăm introducerea unei linii noi în predarea geografiei la clasă.

Cabinetele, laboratoarele, mijloacele audio-vizuale şi contactul direct cu terenul ar fi metodele moderne ideale, dar nu putem aştepta pînă cînd toate unităţile şcolare vor fi utilate cu mijloacele tehnice necesare. E bine să începem imediat, cu ceea ce avem la îndemînă, cu modernizarea formaţională şi umană, pînă să o putem înfăptui şi pe cea tehnică. Căci, într-adevăr, modernizare nu înseamnă folosirea excesivă a mijloacelor audio-vizuale — ca un scop în sine —, ea se realizează şi printr-o minuţioasă selecţionare şi sistematizare a materialului, eliminarea datelor nesemnificative şi sublinierea celor caracteristice. Esenţialul este felul în care predăm materia, ca să dezvoltăm elevilor noştri plăcerea de a învăţa, curiozitatea şi pasiunea de cercetare, sensibilitatea pentru frumos şi dragostea de patrie.

Avem în mod obişnuit la îndemînă mijloace expresive şi utile: *globul pămîntesc, harta, diagramele, ilustraţii, diapozitive, filme, excursii*, valorificarea lor maximală depinde însă de noi, profesorii.

Din experienţă ştim că enumerarea sterilă a cifrelor şi denumirilor în geografie nu trezeşte interesul elevilor. De ce n-am încerca atunci o dinamică a geografiei, atît a celei fizice, cît şi a celei economice, prin scheme colorate şi exprimarea vie a elementelor, de exemplu, formarea reliefului european, sau drumul parcurs de bogăţiile din subsol pînă la producerea materiilor finite, schimbul dintre bazine şi ţări, pe sisteme economice? Sau în geografia populaţiei, dinamica mişcării de eliberare naţională a ţărilor afro-asiatice? De ce n-am introduce în loc de memorizarea obositoare a sute de numiri dificile (fără să mai includem disputa toponimică), discuţii fructuoase, pe baza unor interpretări judicioase a materialului cartografic existent, fizic, economic, politic, a lumii şi a ţărilor în parte? Experienţa ne arată că asemenea încercări au serioase şanse de reuşită. De exemplu, am organizat la clasele de liceu grupuri de elevi cu păreri diferite despre un fenomen geografic şi l-am lăsat să se „înfrunte", bineînţeles sub controlul nostru. Lecţia a fost vie, toţi elevii au fost obligaţi să gîndească, să creeze, să-şi contureze păreri, să-şi afirme personalitatea. Intervine natural, mai mult ca de obicei, atenţia şi îndrumarea profesorului, dar lecţia cîştigă în participare şi interes. Personal mi-au fost de mare folos tipăriturile de documentare şi informare C.I.D.I. şi alte surse de specialitate, peste nivelul şcolii, ca să pot dirija şi îndrepta eventualele interpretări greşite. Concret este vorba de lecţii la anii II—III de liceu despre geografia economică generală. Schemele cu săgeţi arătînd dinamismul unui fenomen economic, sau încadrarea unui element într-un sistem economic, social-politic, mi-au fost de asemenea utile.

Lecţii predate în acest fel au fost: valoarea petrolului R.S.R. în sistemul C.A.E.R.; locurile ocupate de U.R.S.S. în economia lumii; exportul Franţei, importul Angliei; economia Japoniei; forţa economică a R.P. Chineze etc.

Concluziile trase de către elevi au mai multă valoare instructivă şi formativă decît fixarea clasică, formulată de profesor.

Este timpul să renunţăm la lecţiile cu caracter reproductiv, static, neeficace. Să dăm teme cu caracter operaţional, care să oblige la interpretări, scheme dinamice, inventivitate, asociaţii de idei. Să înfruntăm curajos conformismul, opunîndu-i imaginaţia creatoare, să aplicăm soluţii noi, atractive, altele decît cele utilizate pînă în prezent.

Dacă adaptăm metodele moderne de predare — şi este timpul să încercăm să o facem — trebuie să fim mai receptivi la informaţii noi şi să ne modificăm mersul gîndirii, ritmul, metodele şi atitudinea. Nu este prea uşor să te desparţi de obişnuinţă, integrîndu-te unor noi cerinţe. Dar meseria de profesor impune dăruire şi apropiere de cerinţele celor pe care îi îndrumăm. Ca să-i înţelegem şi să-i îndrumăm pe elevii noştri, trebuie să mergem în pas cu ei şi înaintea lor, să ne perfecţionăm profesional, să ne pregătim prin studiu individual, să ajungem ca transmiterea cunoştinţelor în clasă, modalitatea utilizată, să corespundă trebuinţelor individului şi societăţii în care trăim.

Geografia vine să lărgească orizontul de cunoaştere asupra lumii, sub multiple aspecte: fizico-geografic, economic, social, etnografic, politic. Disciplina noastră contribuie astfel substanţial la crearea unui mod de a gîndi, logic, bazat pe interdependenţa fenomenelor din natură şi societate şi formează elevii în spiritul dragostei de patrie.

Prof. DANA VASILIU
Liceul nr. 21 — Bucureşti

Lecţie de geografie la Liceul „A. Mureşan" din Bistriţa

Exerciţiile de citire la clasele mici

În clasele I—IV ale şcolii generale limba maternă este una dintre disciplinele de bază. Cunoştinţele obţinute aici constituie certitudinea însuşirii şi a celorlalte materii şi totodată trezeşte interesul şi dragostea elevilor faţă de carte.

Este un fapt verificat că elevii care citesc slab, foarte greu vor înţelege şi lecţiile de geografie, istorie sau de ştiinţele naturii.

Pentru a preîntîmpina şi elimina diferite greşeli de citire la elevii din aceste clase este important să aplicăm în mod diferenţiat anumite procedee de citire. În cele ce urmează, prezint cîteva din formele de citire, utilizate, ştiut fiind că nu este indiferentă metoda aplicată pentru însuşirea citirii corecte, curente, conştiente şi expresive de către elevi.

Citirea împreună. Elevul care are greutăţi în citire este solicitat să citească împreună cu învăţătorul. În acest fel el devine mai sigur de sine şi se deprinde cu citirea şi singur.

Citirea în perechi. În acest caz, sînt solicitaţi cîte doi elevi fie cu capacităţi egale de citire, fie diferite. Este o variantă interesantă mai ales atunci cînd partenerii se schimbă permanent. Unul citeşte cu voce mai tare în aşa fel ca să poată fi urmărit de partenerul său mai slab. Are un rol în diminuarea inhibiţiilor în timpul citirii.

Citirea în cor. Activizează şi menţine disciplina întregii clase, dar aplicată mai multă vreme devine plictisitoare. Este recomandabil ca numai o parte din lecţie să fie citită împreună.

Citirea-ecou. Acest exerciţiu se aplică în mai multe variante: a) un elev citeşte, iar altul îl secundează sub formă de ecou (răsunet); b) un elev citeşte, ecoul fiind „constituit" de un grup de elevi sau de întreaga clasă; c) un grup de elevi citeşte, răsunetul fiind produs de un alt grup de elevi. Este un exerciţiu ce activează întreaga clasă.

Citirea alternativă. O propoziţie se citeşte cu voce tare, iar propoziţia următoare se citeşte fără voce. Învăţătorul trebuie să fie atent ca şi aceste propoziţii din urmă să fie citite de către elevi.

Citirea întîrziată. În acest caz, elevii nu citesc curent, ci prima dată propoziţia este citită fără voce şi pe urmă cu voce tare. O variantă a exerciţiului poate fi aceea cînd propoziţia este citită de două ori, cu voce tare. Este recomandabilă mai ales pentru elevii care citesc greoi, neatent, cu diferite greşeli de pronunţie, întrucît acestea sînt diminuate sau chiar eliminate la a doua citire.

Citirea prin excludere. Din textul care se citeşte cu voce tare de către elevi se exclud unele cuvinte, adică nu sînt citite cu voce tare. Are mai multe variante: a) se exclud la citire cuvintele după virgulă (ajută la respectarea regulilor de punctuaţie; b) se exclud la citire diferite părţi de vorbire (substantivul, adjectivul); c) se exclud la citire cuvintele care încep cu vocale; d) se exclud la citire ultimul sau primul cuvînt din propoziţie. Este un exerciţiu care dezvoltă atenţia, gîndirea şi activizează memoria elevilor.

Citirea ortoepică. Este o variantă a citirii silabisite, însă fiecare silabă se citeşte de două ori. Uneori, devine amuzantă, dar totuşi utilă, întrucît dezvoltă previziunea elevilor în succedarea silabelor dintr-un cuvînt oarecare. Forma aceasta de exerciţiu contribuie la lărgirea orizontului asupra citirii.

Citirea în continuare. Învăţătorul citeşte o parte din text. Acel elev care descoperă mai rapid partea citită se anunţă şi citeşte mai departe.

Citirea în ştafetă. Fiecare elev citeşte una-două propoziţii, după care solicită pe unul dintre colegii săi să continue citirea. Este un mod de exerciţiu care reţine atenţia întregii clase.

Ştafeta greşelilor. Unul dintre elevi citeşte pînă la comiterea primei greşeli, după care, în ordinea stabilită, citirea este preluată de următorul elev. Elevii care nu fac greşeli de citire într-o anumită parte a lecţiei sînt opriţi de către învăţător, iar citirea se continuă de către un alt elev. Este o formă interesantă de exerciţiu şi pentru elevi.

Citirea de semnalare a greşelilor. Un elev este solicitat să citească textul. În cazul cînd comite vreo greşeală, aceasta este semnalată de către clasă. Reţine atenţia întregii clase.

Citirea în şoaptă. Elevul indicat de către învăţător citeşte fără rezonanţa coardelor vocale. Reprezintă o treaptă pentru pregătirea citirii mute.

Citirea în lanţ. Fiecare elev citeşte una sau două propoziţii în ordinea băncilor. Se aplică la momentul controlului temei de clasă. Această formă de exerciţiu activizează întreaga clasă, elevii fiind obligaţi să urmărească citirea întregului text pentru a se putea încadra în momentul oportun.

Formele de exerciţiu amintite pot îmbrăca şi alte aspecte decît cele arătate mai sus. În cadrul unei ore este util să nu apelăm decît la 3—4 forme de exerciţiu, în funcţie de programa lecţiei de citire. Rezultatele obţinute în urma aplicării diverselor forme de exerciţiu de citire depind de componenţa clasei, de situaţia educativă specifică, de personalitatea învăţătorului. În orice caz, învăţătorul este acela care, într-o situaţie dată, va trebui să aleagă formele cele mai adecvate de exerciţiu de citire pentru a obţine o maximă eficienţă.

Înv. VIORICA ALBERT
Şcoala generală nr. 6, Cluj

TEORIA
ŞI
PRACTICA
INSTRUIRII

Arta de a fi PROFESOR

Îmi amintesc că pe vremea, nu tocmai îndepărtată, cînd făceam practică pedagogică ca student la Limba Română la o şcoală din Bucureşti, undeva, nu departe de Drumul Sării, am avut fericita ocazie să întîlnesc pe unul dintre cei mai completi şi mai „artişti" profesori pe care i-am avut, sau i-am văzut vreodată ; e vorba de profesorul (poate acum o fi deja pensionar), Al. Ţuţuianu.

Era un om impozant şi sobru, plin de siguranţă şi distincţie a discursului său pedagogic, dar, în acelaşi timp, cald şi tandru cu copiii de îndată ce-i vedea că au învăţat, că au citit cu atenţie şi că sînt curioşi la modul pozitiv, că vor adică să afle mai multe, să-şi rotunjească aria cunoaşterii, să vadă dincolo de buchia corectă a cărţii.

L-am auzit şi l-am văzut predînd pe profesorul Ţuţuianu de mai multe ori ; era un spectacol magnific. Cu modestie, dar şi cu o admirabilă demnitate a ştiinţei, îşi preda lecţia ca şi cum ar fi oficiat.

Avea o voce gravă, care îl ajuta mult să capteze total atenţia tuturor, şi nu de puţine ori, noi, studenţii din bănci, ascultam cu răsuflarea tăiată, cot la cot cu puştii de clasa a VIII-a care îl iubeau foarte mult pe profesor, care, nu exagerez spunînd asta, îl idolatrizau, lecţiile acelea pline de culoare şi farmec. Molcom, cu metodă, neignorînd nici esenţialul, nici amănuntele, profesorul Ţuţuianu, un suflet ales şi bănuiesc eu cu mintea mea de azi, poate un poet timid, secret, preda literatura română într-un fel al lui, cuceritor, ca şi cum ar fi participat şi el, prin vreme, la scrierea ei.

Povestind despre Eminescu sau Creangă, de pildă, aveai impresia, tu, cel care stăteai în bancă, pentru a învăţa **arta predării limbii române** (fiindcă eu îmi permit să susţin că aceasta e o artă, o veritabilă artă), sau pentru a fi un şcolar adevărat, că profesorul Ţuţuianu a stat adesea de vorbă, în amurguri generoase, parfumate, sub umbrare violete, cu Luceafărul literaturii române şi cu talentatul şi spiritualul lui prieten din mahalaua Ţicăului, că ei i-au povestit, cu răbdare, multe despre meşteşugul cel greu şi ales al scrisului.

Îmi amintesc că, odată, cînd vorbea despre Eminescu, întreaga clasă l-a conjurat să continue, preferînd în bloc să nu iasă în recreaţie pentru ca el să le poată spune mai departe fapte din viaţa acestui Făt-Frumos-născut-cu-cartea-n-mînă şi pentru ca să-l mai audă pe profesor recitînd emoţionat, cu o mare sfinţenie, cu puritate, versuri din **Scrisorile** celui care a creat prin simpla lui prezenţă în veac literatura română modernă şi a înscris-o în circuitul exigent şi definitoriu al liricii universale, al recunoaşterii nelimitate şi perpetue.

Discutînd de mai multe ori cu dînsul, am văzut, cu mare bucurie, că profesorul Ţuţuianu avea un suflet tînăr şi fierbinte, că citea cu atenţie revistele literare ale vremii, în care unii dintre noi mai „comiteam" literatură şi că emitea în legătură cu arta scrisului la zi opinii autorizate şi subtile, denotînd şi un rar bun simţ, o reală înţelepciune a vieţii, o perfectă cunoaştere a oamenilor.

Iată de ce am scris aceste rînduri, pentru că mi-am amintit de profesorul Ţuţuianu, acest senior şi totodată fin actor al catedrei, un model (pe care n-am reuşit să-l uit aşa cum am uitat pînă acum atîtea lucruri) al modului în care **profesiunea de dascăl poate deveni o artă.**

DAN MUTAŞCU

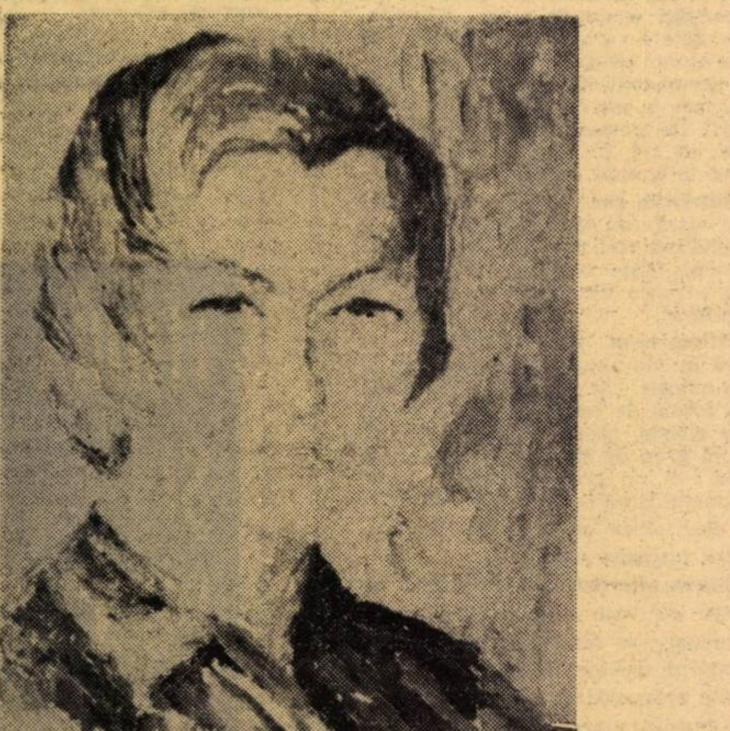

„Profesoara"

Din expoziţia de pictură RODICA DRACEA

Sinuosul drum al MANUALELOR

Anchetă în legătură cu difuzarea cărţii şcolare

Dacă s-ar respecta instrucţiunile...

Pentru a preîntîmpina unele deficienţe de ordin organizatoric şi a trasa calea cea mai scurtă a manualelor din tipografie în ghiozdanul elevului, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, în colaborare cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste şi cu Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum, a elaborat un set de **instrucţiuni** privind difuzarea cărţii şcolare. Aceste instrucţiuni, cu sarcinile ce decurg din ele, au fost aduse la cunoştinţa inspectoratelor şcolare judeţene, tuturor unităţilor de desfacere a cărţii din ţară, tuturor directorilor de şcoli. Dacă respectivele instrucţiuni ar fi respectate întocmai şi dacă întreprinderile poligrafice şi-ar achita onorabil îndatoririle contractuale, orice anomalie în privinţa difuzării cărţii şcolare ar fi evitată. Dar nu se respectă.

Tiraje în lanţ discontinuu

În unele întreprinderi tipografice cu care Editura didactică şi pedagogică are contract, se foloseşte, în scopul de a arunca praf în ochi (cui), următorul artificiu : **se dă o tranşă** (sau mai multe) de tiraj, la termenul prevăzut în contract ; se înregistrează, în acest fel, apariţia manualului. Baza pentru desfacerea cărţii ridică exemplarele trase şi chiar le difuzează prin unităţile sale. Dar de la „apariţie", pînă la recepţionarea integrală a tirajului de către Bază, timpul se întinde imens, parcă ar fi de cauciuc. Uneori, între primul exemplar ieşit din rotativă şi ultimul (care „sare" mult dincolo de începerea anului şcolar) se interpun luni de zile. „Citirea" de clasa a II-a, de pildă, s-a tipărit în cinci tranşe, de la 21 februarie 1972 pînă la 7 septembrie 1972 ; din „Cunoştinţe despre natură" de clasa a II-a, prima recepţie a avut loc la 22 august, ultima la 18 octombrie 1972 ; „Geografia" de clasa a VII-a (total 336 mii de exemplare) trece, de asemenea, prin mai multe recepţii : prima — de 50 de mii de exemplare — are loc în vară, iar ultima — de 35 de mii de exemplare — abia la 29 septembrie ; la fel cu „Socialismul ştiinţific" pentru anul II de liceu, al cărui tiraj total (75 de mii de exemplare) intră în Bază în trei reprize (29 septembrie, 6 şi 7 octombrie 1972). **Intrarea** în Baza de desfacere a cărţii din Bucureşti, cum îşi poate imagina oricine, nu înseamnă nicidecum intrarea manualului în ghiozdanul elevului : exemplarele trebuie numărate, ambalate, expediate, mai trece o bucată de vreme pînă ajung la centrul de judeţ, apoi la centrul de comună, unde aşteaptă să vină tovarăşul director din cutare sat să le ridice şi — dacă are cu ce — să le transporte. Aceleaşi instrucţiuni de care pomeneam mai sus precizează că manualele care apar după data de 31 august „vor fi transportate (de întreprinderile judeţene de difuzare — n.n.) la şcolile din mediul rural, pînă la centrul de comună, de unde directorii de şcoli de la sate le vor ridica".

Transmisibilitatea ? — lege sau formalitate ?

De cîţiva ani, în şcolile noastre a fost adoptată măsura transmisibilităţii manualelor de la un contingent de elevi la altul. Ea are, pe lîngă realizarea unor însemnate economii bugetare, un scop educativ bine definit : îl obişnuieşte pe elev să iubească şi să păstreze în bune condiţii cartea.

Pentru anul şcolar în curs, au fost prevăzute să se transmită 300 de titluri de carte şcolară. Precum se vede, un număr destul de mare. În privinţa transmisibilităţii manualelor, instrucţiunile în vigoare stipulează cîteva norme. Una din ele prevede să se transmită — la clasele şi categoriile de elevi indicate — manualele în proporţie de 90 la sută. Restul de 10 la sută (cărţi deteriorate, murdare —improprii învăţării) să fie completat cu manuale noi, furnizate de Baza pentru desfacerea cărţii. Se mai prevede un procent de aproximativ 20 la sută la vînzarea liberă. Ar trebui să se tipărească, în acest caz, numai un total de 30 la sută de cărţi noi. Cum stau lucrurile în realitate ? Din cîte am putut constata în discuţiile purtate la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi la Baza pentru desfacerea cărţii, în multe cazuri legea transmisibilităţii nu se respectă. Cîteva exemple sînt edificatoare. Manualul „Limba engleză" de clasa a V-a pentru anul în curs (total 21 de mii de elevi) trebuia retipărit (30 la sută) într-un tiraj de circa 7 mii exemplare. Cu toate că s-au tras 16 500 exemplare, tirajul s-a dovedit insuficient. Din „Limba germană", aceeaşi clasă (6 000 de elevi), s-au tipărit 3 000 de exemplare (50 la sută) şi s-a mai cerut o suplimentare de încă 2 200 de exemplare. La „Fizica" de clasa a VIII-a tirajul a fost suplimentat cu 8 000 de exemplare peste prevederi ; şi exemplele ar putea continua.

Recartări abandonate

Desigur, e greu să se stabilească cu o precizie de sută la sută necesarul de manuale din fiecare judeţ ; unele minusuri sau plusuri ar fi, deci, normale. Anormalul începe de-abia din momentul cînd diferenţele devin flagrante. Pentru a echilibra situaţia între minusul sau surplusul de manuale se recurge la recartare. Recartările se fac între şcolile aceluiaşi judeţ (prin inspectoratul şcolar) şi între judeţele ţării (prin Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului). Astfel, pînă la data de 10 X, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului ar trebui să primească din partea inspectoratelor şcolare judeţene, completate pe formulare tip, plusurile şi minusurile manualelor pentru recartarea acestora între judeţe. Dar nu se întîmplă întotdeauna aşa. În acest an şcolar, de exemplu, 9 inspectorate şcolare (Sălaj, Gorj, Mehedinţi, Teleorman, Ialomiţa, Buzău, Iaşi, Galaţi, Tulcea) au „uitat" să trimită ministerului formularele cu situaţia pentru recartare. În alte cazuri, ministerului i-au fost comunicate plusurile de manuale, acesta le-a şi recartat pentru alte judeţe, dar inspectoratele şi centrele de difuzare judeţene au omis să expedieze manualele spre locurile nou indicate. De pildă, nu de mult, Inspectoratul şcolar al judeţului Mureş a sesizat Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului că nu a primit manualele recartate din... 10 judeţe ! Ne oprim aici cu exemplele.

Am notat mai sus doar o parte din carenţele existente în difuzarea cărţii şcolare. În această perioadă, cînd se lucrează din plin la elaborarea manualelor pentru viitorul an şcolar, forurilor de resort le revine sarcina să analizeze situaţia creată, eliminînd din timp orice obstacol care ar putea duce din nou la întîrzieri nedorite. Manualul este cea mai importantă sursă de informare a elevului. Şi poate că nicăieri întîrzierile nu sînt mai păgubitoare.

D. CICHIRA

Vivant professores

Cînd am început studiile universitare, Titu Maiorescu era la sfîrșitul carierei sale. În cei doi ani, cît am avut prilejul să-i audiez cursul, am rămas surprins de o serie de contradicții care ne izbeau, din ce în ce mai puternic, în expunerile sale. La cursul său, în fosta sală numărul patru, de pe atunci, se îngrămădeau să-l asculte, studenți de la toate facultățile, fără nici o legătură cu filozofia, ca și multă lume străină. Tot acest auditoriu era în culmea admirației față de impecabila atitudine, oarecum teatrală, care însoțea expunerea profesorului, ce se așeza în mijlocul catedrei, în picioare, sprijinind cu o mînă cotul celeilalte, ridicate spre frunte. În sala arhiplină, cu scaune așezate pînă pe catedră lîngă profesor și în spatele lui, pentru cei care nu încăpuseră în băncile din sală, glasul lui Maiorescu revelator, ca venit din lumea înaltelor meditații, pronunțarea rară și limpede, produceau o puternică impresie și o adevărată plăcere. În admirația atîtor auditori veniți din toate părțile, mă căzneam să înțeleg în ce legătură se găsea gîndirea filozofică cu amintirile unor fapte diverse și întîmplări personale. Dar n-am reușit complet să mă lămuresc niciodată. Vina trebuie împărțită pe din două. O parte din ea cred că îi revine profesorului și după cum se cuvine, partea cea mai mare. Restul cît mai rămîne, o iau asupra mea. Și ca să nu rămîn mereu în culpă, i-am găsit și explicația. Profesorul nu era interesat de gîndirea filozofului analizat, pe care îl ignora în parte, ci mai mult de micile întîmplări în legătură cu persoana filozofului. Așa de pildă, vorbind de Stuart Mill, ne amintea întîlnirea sa cu el, pe un vapor, unde adresîndu-i-se profesorului, angajase între ei o discuție nu mai țin minte despre ce și în orice caz fără nici o legătură cu fondul operei lui Stuart Mill. Despre pozitivismul lui Auguste Comte amintea în treacăt, cu oarecare îngăduință și fără să explice fondul gîndirii sale. În schimb, pentru gînditorii idealiști își rezerva toată admirația, ca de pildă, pentru Carlyle și Cultul Eroilor. Pentru gîndirea materialistă avea o desăvîrșită aversiune. Toate aceste date trebuie să le dau numai din memorie, căci Titu Maiorescu, în tot cursul vieții sale, interzisese cu desăvîrșire, să i se litografieze prelegerile. De altfel, în întreaga sa viață, n-a dat la lumină nici o lucrare filozofică. Profesorul D. Popovici de la Universitatea din Cluj, în anul 1944, pe cînd încă trăia, a publicat în volumul al treilea din Studii Literare, la Sibiu, o notiță despre examenul de doctorat trecut de Maiorescu la Universitatea din Giessen, în care, la întrebarea adresată, de a i se comunica titlul tezei de doctorat, reproduce răspunsul primit de la universitate :

„Titu Maiorescu a fost promovat la noi ca doctor în filozofie pe baza unui examen oral, trecut cu magna cum laudae, fără să fi depus o dizertațiune (ceea ce la examenele orale, trecute cu magna cum laudae, este posibil)“. În toată cariera sa ca profesor de filozofie, Titu Maiorescu s-a ferit să lase ceva scris în legătură cu specialitatea sa, de aceea noi studenții săi de pe vremuri, apreciam magistrala sa expunere, ca o activitate de amator, din care nu trăgeam vreun folos apreciabil.

Ultima dizertație la filozofie, ținută în fața profesorului Maiorescu, a fost a mea. În ea, trebuie să recunosc că am încercat în mod absurd, să susțin că literatura simbolistă, pe care Maiorescu o combătea cu furie, se sprijinea pe gîndirea filozofului Schopenhauer, admirat cu pasiune de profesor. Încercarea mea dovedea o condamnabilă greșeală, chiar pentru vîrsta studentului de douăzeci de ani confundînd „simbolul“ cu simbolismul. Dar bila albă pe care am obținut-o atunci, cum putea fi socotită în legătură cu aprecierea profesorului ?

De altfel, și în critica pe care mi-a făcut-o profesorul atunci, am fost lăudat pentru ținuta mea vestimentară, pentru gesturile de care am ținut seamă și n-am ridicat mîna mai sus de frunte, ceea ce ar fi fost o greșeală și, în sfîrșit, știusem să proporționez volumul vocii cu volumul camerei în care vorbisem ! ! Asemenea principii determinau aprecierile profesorului și astfel am obținut o bilă albă. Dar profesorul își stăpînea nemulțumirea pe care mi-a arătat-o mai tîrziu, căci el nu uita niciodată.

După cîțiva ani, Maiorescu ajungînd ministru de externe, mi-a acordat favoarea de a mă primi pentru a-i lua un interviu în legătură cu o anchetă literară pe care o întreprinsesem prin ziarul Rampa. Fui primit într-un birou, o cameră foarte strîmtă de la Ministerul de Externe. La intrarea profesorului mă ridicai respectuos și emoționat, pentru a-l saluta, iar el mă întîmpină, fără să mă lase să-i spun vreun cuvînt, punîndu-mi întrebarea :

— Dumneata ești Cruceanu care publică la revista Viața Nouă ?

Recunoscător că profesorul îmi urmărește activitatea literară, răspunsei afirmativ și foarte respectuos. Dar ministrul mă privi cercetător, o clipă și apoi se ridică greoi de pe scaun și ieșind pe ușa de lîngă birou, spuse ca o sentință.

— Numai asta am voit să știu. Apoi îmi închise ușa în față ieșind.

Dintr-odată, pentru mine dispăruse profesorul și-i luase locul un ministru măreț, care de la înălțimea situației sale, găsise ocazia să umilească pe un tînăr colaborator la revista, unde se publicaseră două articole ce vorbeau despre „parazitismul“ literar al Junimii, cultivat cu atîta supunere de omul plecat al regelui de atunci. Dacă el a putut socoti gestul acesta ca o satisfacție, l-am socotit și eu cam tot astfel, pentru că mi-am putut explica întreaga situație și cauza pentru care pierduse atîția distinși partizani și căpătase tot atîția adversari, ca C.R. Motru, Mihail Dragomirescu, D. Drăghicescu (profesorul meu de sociologie) și apoi pe unii din colegii săi B.P. Hașdeu, N. Iorga, Ovid Densușianu, Coco Demetrescu etc., etc.

De la această despărțire, n-am mai avut ocazia să-l întîlnesc pe ilustrul meu profesor. El a părăsit universitatea înainte de a o termina eu, urmînd mai departe cariera politică pentru care se frămîntase toată viața. Cînd a ajuns prim-ministru, trecînd peste directivele șefului său junimist, C.P. Carp, în Capitală se povestea despre o „zeflemea“, specialitatea lui conu Petrache Carp — cum i se spunea de către toată lumea. Întrebat la Jockey Club, despre noul prim-ministru, Titu Maiorescu, prin voința regelui, reacționarul om politic, care părea că înțelege situația politică, răspunse ironic despre el că rămăsese „acelaș iobag“.

Carp îl ataca pe Maiorescu de pe poziția lui de reacționar, dar noi am putea spune, cu drept cuvînt, că iobagii protestează, confundați cu Maiorescu, căruia politica nu-i adusese nici un fel de prestigiu, pentru masa poporului.

MIHAIL CRUCEANU

IMPLICAȚIILE EDUCATIVE ALE MESAJULUI LITERATURII ROMÂNE (III)

Dacă în poezia lirică descoperirea mesajului se realizează îndeosebi prin „decodarea“ limbajului poetic, într-o operă epică sau dramatică, mesajul se revelează mai ales prin analiza personajelor literare, care acționează, se comportă după anumite comandamente majore. Personajele sînt purtătoarele de idei ale autorului, sînt mesagerii gîndurilor scriitorului. De aceea, cunoașterea adîncită a caracterelor și ideilor lor constituie unul din obiectivele fundamentale ale analizei literare, întrucît prin ele se vehiculează întreaga problematică a operei, creatorul își transmite propria-i concepție despre viață, propriile-i idealuri și experiențe personale în confruntarea cu viața. Bineînțeles, pentru pătrunderea în ființa morală a personajelor, se cere ca, în considerarea lor, să se aibă în vedere anumite perspective, întrucît numai în lumina și limitele lor, personajele își dezvăluie profilul uman, intențiile și gîndirea lor. S-ar cere, în acest sens, raportarea lor permanentă la trăsăturile generale, complexe ale personajelor ce fac parte din literatura aceluiași curent sau, eventual, aceleiași epoci literare : clasicism, romantism, realism, naturalism etc. Avînd această perspectivă, înțelegerea unui Alexandru Lăpușneanu ori Despot-Vodă se poate face mai ușor și se pot opera mai clar deosebirile dintre aceștia și bunăoară eroii lui Caragiale, Slavici, L. Rebreanu ori G. Călinescu. Cheia de boltă însă în problema caracterizării și cunoașterii personajelor este înțelegerea exactă a raporturilor dintre general și particular în configurația lor morală, ce este tipic și individual în personalitatea lui Cațavencu sau Ion, Mara sau Costache Giurgiuveanu, forța de sintetizare în ființa unui personaj a ceea ce este comun tuturor din aceeași categorie socială și, totodată, capacitatea artistică de a-și individualiza eroii de care dispune un mare artist.

Pentru înțelegerea deplină a personajelor literare, în fond a mesajului operei, se cere ca, în procesul analizelor literare, personajele respective să fie mereu raportate la epoca lor, la efervescența de idei care animau anumite momente din istoria societății noastre și judecate în perspectiva epocii respective. Cum s-ar putea explica altfel caracterul, orientarea și rolul lui Bălcescu din piesa cu același titlu și din romanul „Un om între oameni“ de Camil Petrescu, decît raportat strict la contextul general al anilor din preajma revoluției pașoptiste.

Profilul personajelor este o proiecție a atitudinii scriitorilor față de propriile lor plăsmuiri. În caracterizarea personajelor, este mai mult decît necesar să se demonstreze cum se reflectă atitudinea scriitorului față de ele, întrucît unele personaje sînt create în acord cu intențiile și gîndurile proprii ale autorului, desemnînd purtătoarele de mesaj ale operei, pe cînd altele, în aceeași lucrare, sînt animate de alte idei, ajungîndu-se astfel la confruntări și înfruntări de opinii și atitudini, la dispute ce declanșează, pînă în final, deznodămîntul. Într-un roman sau o piesă de teatru, dezvăluirea atitudinii scriitorului față de personajele operei sale luminează tendințele operei, mesajul ei. Cum s-ar putea altfel explica trăsăturile de caracter ale eroilor din „O scrisoare pierdută“, ignorînd aversiunea dramaturgului față de lumea din care s-a inspirat. Întrucît reflectarea realității în imagini artistice reprezintă cea mai importantă particularitate a artei, iar personajele sînt expresia cea mai vie a acestei realități, cunoașterea lor multilaterală este o cale certă de cunoaștere a lumii, a vieții sociale, cu toată problematica ei. Pentru acest motiv Engels afirma despre Balzac că a creat „cea mai remarcabilă istorie realistă a societății franceze“ din 1816 pînă în 1848. Clasicii marxism-leninismului au arătat însemnătatea cognitivă a „Comediei umane“ de Balzac, în cuprinsul căreia sînt prezentate raporturile dintre miile de personaje, caracterele acestora, aspectele esențiale, tipice ale unei întregi societăți din vremea sa.

— Fără îndoială că, pentru a descoperi și explora cu succes sursele mesajului într-o creație epică sau dramatică, se impune cu necesitate cerința științifică și metodico-didactică a ierarhizării și grupării personajelor după rolul lor, după ponderea pe care o au în acțiune, după sfera de influențe și interese sau conflicte etc. Uneori, cum este cazul unor romane ca Mara sau Ion, spre exemplu, această cerință, este facilitată de existența unui erou central, în jurul căruia gravitează problematica operelor respective. În altele însă distingerea lor se face mult mai greu, fiind mai multe pe același plan ca pondere în acțiune sau cam pe același plan. Ni se par mai mult decît utile, edificatoare în acest sens, criteriile aplicate de Solomon Marcus în Metodele matematice în studiul teatrului (vezi vol. Poetica matematică), după care unele criterii matematice duc la concluzii certe, eliminînd echivocul, dubiile, confuziile. Astfel, autorul solidei lucrări menționate conchide, referindu-se la „O scrisoare pierdută“, bunăoară că personajele principale sînt : Trahanache, Zoe, Tipătescu, Cațavencu, semiprincipale : Farfuridi, Brînzovenescu, Pristanda, Cetățeanu turmentat ; secundare — celalte, inclusiv Dandanache, care putea să și lipsească din piesă. O bună ierarhizare și grupare a personajelor literare indică certe căi de descoperire a mesajului, obiectivele majore ale operei spre care trebuie să se concentreze atenția în analiza literară. În aceeași ordine de idei, ierarhizarea trebuie definită nu numai între personaje, ci și între trăsăturile de caracter ale aceluiași personaj, căci nu toate relevă în mod egal, sensurile fundamentale ale comportamentului personajelor, ale profilului lor moral, ale concepției lor de viață. Prin aceasta se ajunge la descoperirea esențialului, la deosebirea lui de accidental, la distingerea generalului de individual, a tipicului de particular, a mesajului operei de semnificații minore.

Cum se ajunge la toate aceste disocieri, aceasta depinde de natura operei, de procedeele artistice utilizate de scriitor care trebuie cu discernămînt descoperite, ierarhizate și cercetate după funcționalitatea fiecăruia în totalitatea operei.

Dar, caracterizarea personajelor în școală nu trebuie să urmărească numai un scop cognitiv, de a cunoaște o realitate socială, politică, morală, ci de a acționa pozitiv în educația tineretului. Căci ceea ce îi conferă literaturii o pondere mare în rolul ei educativ este tocmai faptul că, în centrul ei, se află chipul omului, adică expresia fidelă a umanității. În acest sens literatura dispune de infinite resurse educative.

Conf. dr. AL. BOJIN

Modalitatea juridică pentru ocuparea posturilor celor ce nu-și fac stagiul

Exigența sporită în învățămîntul de azi impune rezolvarea cu operativitate și principialitate a tuturor problemelor și, cu atît mai mult, a acelora care ar fi de natură să influențeze negativ activitatea.

Neprezentarea la catedră (post), a absolvenților repartizați are implicații ce trebuie evitate prin adoptarea unor măsuri corespunzătoare. Ca atare, se pune întrebarea care este regimul juridic pentru ocuparea catedrelor pe care au fost repartizați absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior, de la învățămîntul de zi, și care nu s-au prezentat sau au încetat activitatea, în perioada de stagiu, din inițiativa lor?

Statutul personalului didactic (art. 35) prevede că numirea suplinitorilor se face de inspectoratele școlare sau de către organele care au în subordine școli, dar pentru disciplinele de cultură generală ministerele și celelalte organe centrale trebuie să obțină, în prealabil, și acordul inspectoratului școlar respectiv.

Contractele de muncă ce se pot încheia cu suplinitorii pot avea fie cel mult durata unui an școlar, în cazul posturilor vacante, fie pînă la prezentarea titularului. Se prevede, totodată, pentru directorul școlii dreptul de a aproba suplinirile pe o durată de maximum 30 de zile. Aceasta este reglementarea de principiu.

Să examinăm însă modalitatea legală de încheiere a contractului de muncă cu suplinitorii, pe catedrele celor care au obținut un act de repartizare în învățămînt.

O rezolvare legală trebuie să țină seama neapărat de eventualitatea în care absolventul beneficiar al actului de repartizare se decide să se prezinte la catedră. Totodată, și personalul didactic suplinitor trebuie să cunoască „ab initio", deci din momentul încheierii contractului de muncă, care este durata pentru care se angajează pentru a presta munca. Tocmai din aceste considerente opinăm că în contract trebuie să se stipuleze expres că suplinitorul va desfășura activitatea pînă la data cînd absolventul repartizat (neprezentat), sau personalul didactic stagiar (absolvent care s-a prezentat și a încheiat contractul de muncă, dar a încetat să mai funcționeze din inițiativa sa), se va prezenta la catedră, fără ca această angajare să depășească anul școlar respectiv.

Se naște întrebarea dacă această situație poate să se perpetueze ani în șir, avînd în vedere, pe de o parte, că cel repartizat nu se prezintă la catedră, iar, pe de altă parte, faptul că interesele învățămîntului dictează o stabilitate a personalului didactic la catedră.

În aceste situații este nevoie să se adopte unele măsuri legale prealabile pentru ca posturile neocupate prin neprezentări să devină catedre vacante și apoi să fie publicate și ocupate potrivit procedurii din statut.

Astfel, o catedră poate fi declarată vacantă numai dacă:

— absolventul nu s-a prezentat la catedră, deci nu a încheiat contractul de muncă cu unitatea la care a fost repartizat, și a expirat termenul de 30 de zile de la data cînd procesul-verbal de aplicare a penalității civile a rămas definitiv;

— absolventul s-a prezentat la catedră, deci a încheiat contractul de muncă, dar a încetat activitatea din inițiativa sa. În acest caz, este necesar să expire nu numai termenul de 30 de zile de la data cînd procesul-verbal de aplicare a penalității civile a rămas definitiv, ci și să fie îndeplinite în continuare formele legale de îndepărtare din învățămînt prin desfacerea contractului de muncă (pentru absențe nemotivate de la muncă), deoarece, în cazul acesta, absolventul repartizat, avînd un raport contractual de muncă cu inspectoratul școlar sau cu ministerele și celelalte organe centrale în subordinea cărora se află unitatea școlară, a devenit personal didactic stagiar și, ca atare, atît timp cît contractul de muncă subzistă postul nu poate fi declarat vacant.

În consecință, inspectoratele școlare județene și ale municipiului București, precum și ministerele și celelalte organe centrale în subordinea cărora se află unitatea școlară pot să soluționeze aceste cazuri în lumina dispozițiunilor legale în vigoare, dar pentru aceasta este necesar să se recurgă la măsurile arătate.

În ce privește modalitatea în care absolventul repartizat poate să-și îndeplinească stagiul la unitatea respectivă, după ce postul a fost declarat vacant, vom reveni într-un articol viitor.

IOAN V. BOJAN
Consilier juridic șef

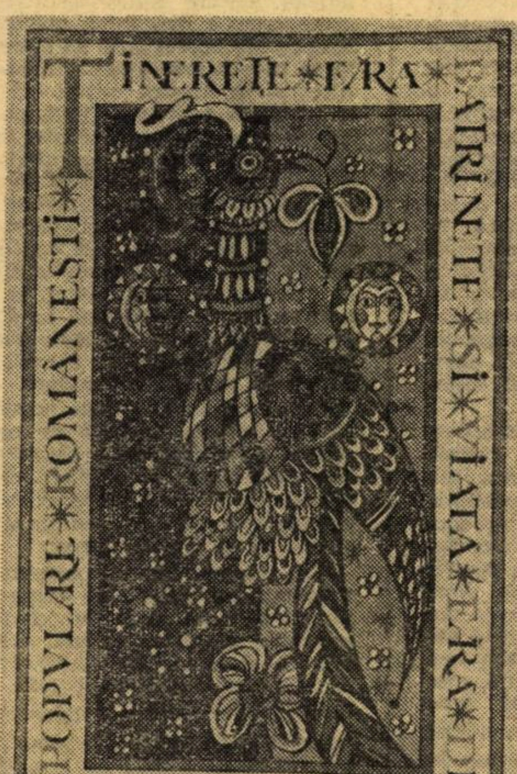
TINEREȚE*FĂRĂ*BĂTRÎNEȚE*ȘI*VIAȚĂ*FĂRĂ*DE*MOARTE*BASME*POPULARE*ROMÂNEȘTI

Medalie de aur la al III-lea Salon național al cărții

EUGEN BLIDEANU:

„Învățămîntul secundar de cultură generală din diferite țări – Aspecte și tendințe"

E.D.P., 1972

Conținutul cărții lui Eugen Blideanu, axat în jurul unei probleme de o stringentă actualitate, sintagmatic formulată încă din titlu, suscită un legitim interes nu numai prin faptul că în momentul istoric actual, datorită revoluției științifice și tehnice și în învățămînt — ca de altminteri și în alte domenii ale vieții sociale — sînt căutate pe plan mondial noi soluții de organizare a instituțiilor educaționale, mai adecvate scopurilor propuse, ci și prin optica autorului asupra materialului investigat, prin fluența comentariului și logica interioară a punctelor de vedere și a judecăților emise.

Autorul este scutit de riscul punerii în circulație a unor afirmații fără obiect, și nu poate fi suspectat nici de acceptarea unor idei bătătorite, vetuste, luate din locurile comune, din simplul motiv, dar foarte util în atari împrejurări, că la tot pasul există o motivare istorică, psihologică și pedagogică. Motivarea în acest sens nu trenează, nu are nici o notă ostentativă, sociologizantă — pericolul ar fi existat — meritul fiind, nu unicul, al autorului, care teoretizează cu multă ușurință plecînd de la un material faptic mai mult sau mai puțin cunoscut. Drumul acesta ascendent spre o opinie sau alta brăzdat de un laborios aparat critic conferă rezistență cărții. Evident că nu e vorba de propunerea unor formule-rețete pe care să le preiei apriori.

Autorul în cercetarea pe care o întreprinde pleacă de la o premisă pe cît de validă, pe atît de firească și anume: „cunoașterea sistemelor de învățămînt din alte țări se impune astăzi ca o cerință metodologică în acțiune pe care fiecare țară o desfășoară pentru dezvoltarea și perfecționarea propriului său învățămînt. În această amplă activitate — se spune mai departe — organizatorică și științifică de reorganizare și modernizare a învățămîntului, fiecare țară elaborează și dezvoltă o experiență școlară proprie, potrivit condițiilor și particularităților sale specifice, ceea ce reprezintă contribuția sa creatoare la realizarea sarcinilor generale care revin azi educației.

Dintr-un unghi de vedere analitic pe baza unei solide experiențe de învățămînt autorul dezbate comparativ (există multe date prețioase ale sistemelor de învățămînt din multe țări) o serie de probleme specifice ale învățămîntului secundar de cultură generală, cum ar fi, de pildă: funcția socială a învățămîntului secundar de cultură generală, cultura generală și specializarea, ponderea diferitelor obiecte de studiu în planurile de învățămînt, orientarea și selecția elevilor pentru liceul de cultură generală, semnificația bacalaureatului și pregătirea cadrelor didactice etc.

De aici și pledoaria caldă — nedeclarată discursiv, mai mult sugerată a cărții — pentru implicațiile dintre cele mai fericite pe care le are școala pentru societate, dar și pentru rolul pe care îl are societatea, factorii răspunzători pentru organizarea exemplară a învățămîntului.

Dovada cea mai indubitabilă, așa cum reiese, o oferă dezvoltarea școlii noastre în anii construcției socialiste în măsură să ofere soluții corespunzătoare unor probleme cu care este confruntat învățămîntul contemporan din mai multe țări.

NICOLAE VERDEȚU

TVS integrată

Metode fizice de analiză rapidă

Această telelecție se va transmite marți 20 februarie a.c. orele 9,00 (reluare: joi, 22 februarie, orele 16,00). Prin conținutul său, filmul completează și sistematizează cunoștințele despre metodele de separare a componenților din amestecuri în vederea analizei chimice.

Manualul de chimie al anului I include un capitol intitulat „Metode de separare din amestecuri", deci încă la începutul studiului chimiei generale se discută principiul cîtorva asemenea metode. Pe parcursul studiului chimiei sînt întîlnite și alte procedee de separare în vederea analizei componenților sau în vederea recuperării lor: desprăfuirea electrostatică, flotația, lichefierea fracționată, distilarea fracționată a amestecurilor de gaze lichefiate, utilizarea solvenților selectivi etc. Credem deci, că nu ar fi inutil să se ilustreze tehnologia unor asemenea metode de lucru.

Această lecție ar putea să constituie un bun prilej de recapitulare a unor cunoștințe din domeniul chimiei anorganice și o pregătire pentru începerea studiului chimiei organice. Capitolul introductiv al chimiei organice cuprinde o temă care se referă tocmai la „Izolarea și purificarea substanțelor", deci și această lecție s-ar preta la integrarea mesajului TV.

Profesorul, informat anterior asupra conținutului filmului, va particulariza mesajul cu exemple din domeniul anorganic sau organic, în funcție de tipul lecției. El își va alcătui un proiect propriu de tehnologie didactică în conformitate cu posibilitățile locale de realizare a unor experiențe pentru ilustrarea materialului teoretic prezentat.

Se va îngriji de pregătirea laboratorului pentru desfășurarea telelecției (funcționarea în bune condiții a telereceptorului, pregătirea pe mesele de lucru a truselor cu aparatură și substanțe pentru experiențele prevăzute).

În perioada dinaintea recepționării mesajului televizat, profesorul va prezenta teoretic cîteva metode fizice de analiză imediată folosite în mod curent pentru izolarea substanțelor dintr-un amestec.

a) Separarea unui amestec eterogen solid-solid; separarea prin vînturare (densitate diferită); prin cernere; separarea prin flotație; separarea magnetică — separarea unui amestec ($Fe+S$); dizolvarea fracționată (sare + sulf); cristalizare fracționată ($NaNO_3+KNO_3$); sublimarea (purificarea naftalinei).

b) Separarea unui amestec eterogen solid-lichid; sedimentarea și decantarea sau sifonarea (purificarea apei din nisip+apă); centrifugarea; filtrarea (precipitat de $AgCl$).

c) Separarea unui amestec eterogen solid-gaz; Ex. desprăfuirea electrostatică.

d) Separarea unui amestec eterogen lichid-lichid; centrifugarea; separarea cu pîlnia de separare (ulei+apă).

e) Separarea unui amestec omogen lichid-lichid; distilarea simplă; distilarea fracționată.

f) Separarea unui amestec gaz-gaz; absorbție; desabsorbție; lichefierea fracționată; distilarea fracționată a amestecului lichefiat.

După recepționarea mesajului televizat, profesorul va propune elevilor să aplice cele mai potrivite metode de separare a componentelor din amestecurile existente la mesele de lucru.

MARIANA ENE
RODICA NICOLAICIUC

CONCURS

pentru ocuparea unor posturi vacante în anul școlar 1973/74

In conformitate cu prevederile art. 25 din Legea nr. 6/1969 privind Statutul personalului didactic, transferarea și numirea cadrelor didactice in unele posturi și catedre vacante, pentru anul școlar 1973/1974, la grădinițe de copii, școli generale, licee de cultură generală și pentru obiecte de cultură generală la licee de specialitate, școli profesionale și tehnice. in municipiile și orașele arătate mai jos, se face pe bază de concurs.

La concurs se poate inscrie personalul didactic titular definitiv care, la data de 1 septembrie 1973, are cel puțin 3 ani de activitate didactică in postul pe care funcționează.

De asemenea, se pot înscrie la concurs și persoanele care au funcționat în învățămînt ca personal didactic titular definitiv și au fost nevoite. pentru motive întemeiate și cu aprobarea Ministerului Educației și Învățămintului sau a inspectoratelor școlare județene, să intrerupă activitatea didactică, precum și specialiști repartizați in alte sectoare de activitate, cu stagiul legal efectuat.

Poate cere inscrierea la concurs și personalul didactic titular definitiv care nu are cel puțin 3 ani de activitate didactică in postul pe care funcționează, dacă se află în una din situațiile :

a) funcționează intr-o localitate contraindicată pentru starea sănătății și nu are posibilitatea, fiind suferind, să-și ingrijească sănătatea (situație dovedită prin certificatul medical eliberat de comisia medicală) :

b) funcționează în altă localitate decit aceea in care domiciliază soțul (soția) și se înscrie la concurs pentru ocuparea unui post în localitatea în care domiciliază soțul (soția).

În municipiile și centrele aglomerate prevăzute de lege, pot solicita inscrierea la concurs numai persoanele care indeplinesc și condițiile prevăzute de normele legale in vigoare privind stabilirea in aceste localități.

Cererile de înscriere la concurs se vor depune la inspectoratele școlare județene (al municipiului București) in raza cărora se găsește unitatea școlară la care figurează postul didactic vacant, pînă la data de 3 martie 1973.

Cererile de inscriere la concurs vor fi însoțite de : copie legalizată după actul de studii, dovezi privind gradele didactice obținute și vechimea în învățămint, memoriu de activitate, aprecierea intocmită de conducerea unității școlare sau a instituției la care solicitantul funcționează sau a funcționat pînă la intreruperea activității didactice, vizată de inspectoratul școlar județean (al municipiului București) ori de forul tutelar al instituției la care funcționează.

Candidații se pot inscrie la concurs numai pentru ocuparea catedrelor la specialitățile și pentru gradul de învățămînt la care au dreptul să predea potrivit studiilor ce le posedă sau pentru care au fost atestați

Concursul se desfășoară pe baza programelor pentru examenul de definitivare în invățămint și constă dintr-o probă scrisă la specialitate pentru profesori și din două probe scrise, una la limba română (maternă) și alta la aritmetică pentru învățători, o probă scrisă la literatură pentru copii și la limba română (maternă) pentru educatoare, precum și din aprecierea activității candidaților

Proba scrisă se susține in intreaga tară în ziua de 11 martie 1973, orele 9,00.

Cea de a doua probă scrisă (de aritmetică pentru invățători) are loc in aceeași zi la orele 16,00.

Posturile și catedrele pentru care nu se organizează concurs vor fi publicate în Buletinul Ministerului Educației și Învățămintului și vor putea fi ocupate in perioada de numiri și transferări.

Pentru concursul din 11 martie sint vacante următoarele posturi didactice :

POSTURI DE EDUCATOARE

JUDEȚUL ALBA

Municipiul Alba Iulia : Grădinița nr. 1, Grădinița nr. 4, Grădinița nr. 9 (3 posturi). **Orașul Aiud :** Grădinița nr. 5, Grădinița nr. 7 Aiud II. **Orașul Blaj :** Grădinița de aplicație a lic. ped. (3 posturi), Grădinița-cămin Blaj (2 posturi), Casa de copii Blaj (3 posturi), Grădinița nr. 4. **Orașul Cugir :** Grădinița nr. 2, Grădinița nr. 5. **Orașul Ocna Mureș :** Grădinița nr. 1, Grădinița nr. 3, Grădinița-cămin nr. 6. **Orașul Sebeș :** Grădinița-cămin nr. 2 (3 posturi).

JUDEȚUL ARAD

Municipiul Arad : Grădinița nr. 1, Grădinița nr. 8 (2 posturi), Grădinița nr. 9, Grădinița nr. 12, Grădinița nr. 18, Grădinița nr. 19 (cu limba de predare germană) — 2 posturi, Grădinița nr. 21, Grădinița nr. 22 (cu limba de predare germană), Grădinița-cămin nr. 4, Grădinița-cămin nr. 8, Grădinița-cămin nr. 11 (2 posturi), Grădinița-cămin Teba, Grădinița-cămin 30 Decembrie (3 posturi), Grădinița-cămin 7 Noiembrie (2 posturi), Grădinița-cămin I.A.S. Aradul Nou, Grădinița-cămin I.A.S. Mureșul (2 posturi).

JUDEȚUL ARGEȘ

Municipiul Pitești : Grădinița nr. 1 (9 posturi), Grădinița nr. 3 (2 posturi), Grădinița nr.4, Grădinița nr. 5 (5 posturi), Grădinița nr. 6 (15 posturi), Grădinița nr. 7 (2 posturi), Grădinița nr. 8 (7 posturi), Grădinița nr. 13 I.C.H., Grădinița nr. 14, Grădinița nr. 15 (2 posturi), Grădinița nr. 17, Grădinița Textila (2 posturi), Grădinița C.E.I.L. (6 posturi), Grădinița Pitești-Bascov-Valea Ursului, Grădinița Pitești-Bascov-Schiau, Grădinița Pitești-Bradu-Geamăna, Grădinița Pitești-Colibași-Clucereasa, Grădinița Pitești-Colibași-Făget, Grădinița Pitești-Colibași-Mioveni, Grădinița Pitești-Colibași-Racovița de Jos, Grădinița Pitești-Colibași-Racovița de Sus, Grădinița Pitești-Mărăcineni-Argeșel (2 posturi), Grădinița Pitești-Mărăcineni-Lotași, Grădinița Pitești-Ștefănești-blocuri, Grădinița Pitești-Ștefănești-Vale, Grădinița Pitești-Ștefănești-Enculești, Grădinița Pitești-U.A.P. Ștefănești, **Orașul Cimpulung-Muscel :** Grădinița nr. 1 (2 posturi), Grădinița nr. 4 (5 posturi), Grădinița nr. 5 (4 posturi), Grădinița nr. 9 Drăcești. **Orașul Curtea de Argeș :** Grădinița nr.2 (5 posturi), Grădinița F-ca de Confecții (2 posturi), Grădinița Capu-Dealului, Grădinița Noapteș.

JUDEȚUL BIHOR

Municipiul Oradea : Grădinița nr. 8, Grădinița nr. 22, Grădinița nr. 24, Grădinița nr. 27, Grădinița nr. 29, Grădinița nr. 30, Grădinița nr. 36, Grădinița nr. 38, Grădinița nr. 44, Grădinița nr. 50, Grădinița nr. 51, Grădinița nr. 52, Grădinița nr. 53, Grădinița nr. 56, Grădinița nr. 58.

JUDEȚUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Grădinița de aplicație a lic. pedag. (3 posturi).

JUDEȚUL BUZĂU

Municipiul Buzău : Grădinița nr. 5, Grădinița nr. 11, Grădinița Cămin nr. 3 (3 posturi), Grădinița Cămin nr. 5 (3 posturi).

JUDEȚUL CARAȘ SEVERIN

Orașul Bocșa : Grădinița orar normal nr. 1 (2 posturi), Grădinița orar normal nr. 2 (7 posturi), Grădinița orar redus nr. 3, Grădinița orar redus nr. 6. **Orașul Caransebeș :** Grădinița orar normal nr. 2 (3 posturi), Grădinița orar normal nr. 3 (9 posturi). **Orașul Moldova Nouă :** Grădinița orar normal nr. 1 (2 posturi), Grădinița orar normal, nr. 2 (7 posturi), Grădinița orar redus nr. 5. **Orașul Oravița :** Grădinița orar normal (2 posturi), Grădinița orar redus nr 1, Grădinița orar redus nr. 5, Grădinița orar redus Oravița-Brădișorul de Jos, Grădinița orar redus Oravița-Ciclova Montană, Grădinița orar redus Oravița-Răchitova. **Orașul Oțelul Roșu :** Grădinița orar normal nr. 1 (2 posturi), Grădinița orar normal nr. 2 (7 posturi), Grădinița orar redus nr. 3. **Municipiul Reșița :** Grădinița orar normal nr. 1, Grădinița orar normal nr. 2, Grădinița orar normal nr. 3 (4 posturi), Grădinița orar normal nr. 4 (10 posturi), Grădinița orar normal nr. 5 (11 posturi), Grădinița orar redus nr. 4, Grădinița orar redus nr. 5 (cu limba de predare germană), Grădinița orar redus nr 11, Grădinița orar redus Reșița-Terova, Grădinița orar redus Reșița-Secu.

JUDEȚUL COVASNA

Orașul Sf. Gheorghe : Grădinița-cămin nr. 6 (2 posturi), Grădinița cămin nr. 2 (cu predare în limba maghiară) — 4 posturi, Grădinița-cămin nr. 3 (cu predare în limba maghiară), Grădinița-cămin nr. 6 (cu predare în limba maghiară) — 6 posturi, Grădinița-cămin nr. 7 (cu predare în limba maghiară), Grădinița Fabrica de țigarete (cu predare în limba maghiară).

JUDEȚUL DOLJ

Orașul Băilești : Grădinița nr. 1, Grădinița nr. 5. **Municipiul Craiova : Grădinița nr. 24 (2 posturi), Grădinița nr. 25 (2 posturi), Grădinița nr. 26 (2 posturi), Grădinița nr. 28, Grădinița nr. 29, Grădinița nr. 37 (3 posturi), Grădinița nr. 40 (5 posturi),** Grădinița nr. 41 (2 posturi), Grădinița surzi, Grădinița Independența (3 posturi), Grădinița Casa de copii preșcolari, Grădinița Craiova-Isalnița, Grădinița Craiova-Podari-Balta Verde.

JUDEȚUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu : Grădinița-cămin nr. 1 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 3, Grădinița-cămin nr. 5 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 6, Grădinița-cămin zona 9 Mai (15 posturi), Grădinița orar redus nr. 1, Grădinița orar redus nr. 2 (2 posturi), Grădinița orar redus nr. 6, Grădinița orar redus Bîrsești, Grădinița Drăgoeni, Grădinița Iezureni, Grădinița Ursați, Grădinița Bălești-Găvănești ; Grădinița Drăguțești, Grădinița Bălești, Grădinița Drăguțești-Cîrbești, Grădinița Bălești-Tămășești. **Orașul Motru :** Grădinița nr. 7, Grădinița nr. 8 (2 posturi), Grădinița Motru-Ploștina, Grădinița Motru-Însurăței.

JUDEȚUL HUNEDOARA

Municipiul Deva : Grădinița de aplicație a liceului pedagogic.

JUDEȚUL MARAMUREȘ

Municipiul Baia Mare : Grădinița nr. 1 (5 posturi), Grădinița nr. 2 (2 posturi), Grădinița nr. 4, Grădinița nr. 5, Grădinița nr. 7 (6 posturi), Grădinița nr. 9, Grădinița nr. 10, Grădinița nr. 11, Grădinița nr. 14 (2 posturi), Grădinița nr. 17 (2 posturi), Grădinița nr. 19 (2 posturi), Grădinița nr. 22 (9 posturi), Grădinița nr. 24 (2 posturi), Grădinița filatură (14 posturi), Casa de copii preșcolari (7 posturi). **Municipiul Sighetu Marmației :** Grădinița nr. 6 (2 posturi), Grădinița nr. 8, Grădinița nr. 9, Grădinița nr. 10, Grădinița nr. 11 (4 posturi), Grădinița nr. 12 (3 posturi).

JUDEȚUL MUREȘ

Orașul Reghin : Grădinița nr. 1 (2 posturi), Grădinița nr. 2 (4 posturi), Grădinița nr. 10 (2 posturi). **Municipiul Sighișoara :** Grădinița nr. 1, Grădinița nr. 2, Grădinița nr. 3, Grădinița nr. 5, Grădinița nr. 7. Grădinița „6 Martie“ (2 posturi). Grădinița Sighișoara-Albești (2 posturi), Grădinița nr. 2 (cu limba de predare germană), Grădinița nr. 3 (cu limba de predare germană), Grădinița nr. 5 (cu limba de predare germană). **Municipiul Tg. Mureș :** Grădinița-cămin nr. 1 (3 posturi), Grădinița-cămin nr. 2 (4 posturi), Grădinița-cămin nr. 5, Grădinița-cămin nr. 7 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 8 (5 posturi), Grădinița-cămin nr. 10 (4 posturi), Grădinița-cămin nr. 11, Grădinița-cămin nr. 12, (7 posturi), Grădinița-cămin I.M.F. (2 posturi), Grădinița - cămin „23 August“ (3 posturi), Grădinița-cămin „Fabrica de piele“ (3 posturi), Grădinița orar redus nr. 1, Grădinița orar redus nr. 3, Grădinița orar redus nr. 11, Grădinița orar redus nr. 13. Grădinița orar redus nr. 14. Grădinița orar redus nr. 21, Grădinița orar redus Cristești, Grădinița orar redus Sîng. de Mureș, Grădinița orar redus Sîncrai (2 posturi), Grădinița orar redus Sîncrai-Nazna, Grădinița Sîntana, Grădinița Brădești, Grădinița-cămin nr. 1 (cu limba de predare maghiară), Grădinița-cămin nr. 2 (cu limba de predare maghiară). Grădinița-cămin nr. 6 (cu limba de predare maghiară), Grădinița-cămin nr. 7 (cu limba de predare maghiară), Grădinița-cămin nr. 8 (cu limba de predare maghiară) — 3 posturi. Grădinița-cămin nr. 10 (cu limba de predare maghiară) — 3 posturi. Grădinița-cămin nr. 12 (cu limba de predare maghiară) — 8 posturi. Grădinița-cămin Fabrica de piele (cu lb. de pred. magh.) 2 posturi, Grădinița orar redus nr. 21 (cu limba de predare maghiară), Grădinița orar redus Cristești (cu limba de predare maghiară), Grădinița Sîntana (cu limba de predare maghiară). **Orașul Tîrnăveni :** Grădinița-cămin nr. 1, Grădinița-cămin nr. 2, Grădinița-cămin nr. 3 (3 posturi), Grădinița-cămin nr. 4 (7 posturi), Grădinița Combinatul chimic (4 posturi), Grădinița orar redus nr. 1, Grădinița orar redus nr. 3 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 4 (cu lb. de predare maghiară) — 2 posturi, Grădinița-cămin nr. 4 (cu lb. de predare maghiară) — 2 posturi.

JUDEȚUL NEAMȚ

Municipiul Piatra Neamț : Grădinița-creșă nr. 2 (4 posturi), Grădinița U.F.S. II (6 posturi), Grădinița orar redus cartier Dărmănești, Grădinița orar redus nr. 6. **Municipiul Roman :** Grădinița orar redus nr. 2, Grădinița orar redus nr. 6 (2 posturi). Grădinița orar redus nr. 7, Grădinița orar redus nr. 10, Grădinița Cordun (2 posturi), Grădinița Horia-Roman (3 posturi), Grădinița Cotu Vameș, Căminul I.M.R. (2 posturi), Căminul U.T.R. **Orașul Tg. Neamț :** Grădinița nr. 1, Grădinița nr. 2.

JUDEȚUL PRAHOVA

Orașul Bușteni : Grădinița nr. 3 Bușteni-Poiana Țapului, Grădinița nr. 4, Grădinița nr. 5 (2 posturi). **Orașul Cimpina :** Casa de copii preșcolari (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 9 (3 posturi). **Municipiul Ploiești:** Grădinița-cămin nr. 23, Grădinița-cămin nr. 25. (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 26, Grădinița-cămin nr. 27, Grădinița-cămin nr. 29, Grădinița-cămin nr 30, Grădinița-cămin nr. 31 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 32 (3 posturi), Grădinița-cămin nr. 35 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 36 (11 posturi), Grădinița-cămin nr. 37 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 38 (5 posturi), Grădinița-cămin Rafinăria. **Orașul Sinaia :** Casa de copii preșcolari (5 posturi), Grădinița nr. 2. **Orașul Vălenii de Munte :** Grădinița nr. 4.

JUDEȚUL OLT

Orașul Balș : Grădinița-cămin nr. 1 (3 posturi), Grădinița-cămin F.O.B. (6 posturi). Grădinița nr. 4. **Orașul Caracal :** Grădinița-cămin nr. 2 (2 posturi), Grădinița-cămin nr. 3, Grădinița-cămin nr. 4 (6 posturi), Grădinița nr. 1 (2 posturi), Grădinița nr. 2, Grădinița nr. 3. Grădinița nr. 5 (3 posturi). **Orașul Slatina :** Grădinița-cămin nr. 1 (5 posturi). Grădinița-cămin nr. 2 (9 posturi). Grădi-

(Continuare in pag. a 14-a)

(Urmare din pag a 13-a)

nița-cămin nr. 3 (5 posturi), Grădinița-cămin nr. 4 (5 posturi), Grădinița-cămin U.A.S. (4 posturi).

JUDEȚUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare : Grădinița-cămin nr. 2, Grădinița-cămin nr. 3, Grădinița-cămin nr. 9 (5 posturi), Grădinița-cămin nr. 10, Grădinița-cămin nr. 11 (9 posturi), Grădinița-cămin Mondiala (2 posturi), Grădinița-cămin Unio (2 posturi), Grădinița-cămin Texar, Grădinița nr. 15, Grădinița nr. 19, Grădinița nr. 21, Grădinița nr. 19 (cu predare în lb. germană), Grădinița nr. 23 (cu predare în lb. germană), Grădinița nr. 24 (cu predare în lb. germană), **Orașul Carei :** Grădinița de aplicație a Lic. pedag. (4 posturi).

JUDEȚUL SĂLAJ

Orașul Zalău : Grădinița de aplicație a Lic. pedag. (2 posturi).

JUDEȚUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Grădinița or. redus nr. 1 (2 posturi), Grădinița or. redus nr. 3, Grădinița or. redus nr. 4 (4 posturi), Grădinița or. redus nr. 7 (6 posturi), Grădinița or. redus nr. 9 (2 posturi), Grădinița or. redus nr. 10 (2 posturi), Grădinița or. redus nr. 11, Grădinița or. redus nr. 12, Grădinița or. redus nr. 13 (2 posturi), Grădinița Ipotești (2 posturi), Grădinița Ipotești-Lisaura, Grădinița Mitocul Dragomirnei-Lipoveni, Grădinița Mitocul Dragomirnei-Mitocaș, Grădinița Salcea (2 posturi), Grădinița Salcea-Plopeni (2 posturi), Grădinița Scheia, Grădinița Scheia-Mihoveni (2 posturi). **Orașul Cîmpulung :** Grădinița or. redus nr. 1 (2 posturi), Grădinița or. redus nr. 3, Grădinița or. redus nr. 4, Grădinița or. redus nr. 5, Grădinița cu cămin nr. 1 (2 posturi), Grădinița cu cămin nr. 2 (4 posturi). **Orașul Fălticeni :** Grădinița nr. 1, Grădinița Fălticeni-Oprișeni, Grădinița cu cămin a filaturii (2 posturi). **Orașul Gura Humorului :** Grădinița or. redus nr. 1, Grădinița cu cămin (3 posturi), Grădinița Boureni. **Orașul Rădăuți :** Grădinița cu cămin nr. 2 (4 posturi). **Orașul Vatra Dornei :** Grădinița or. redus nr. 3, Grădinița cu cămin nr. 1 (4 posturi), Grădinița cu cămin nr. 2.

JUDEȚUL TELEORMAN

Orașul Tr. Măgurele : Grădinița de aplicație a lic. pedag. (2 posturi).

JUDEȚUL TIMIȘ

Municipiul Lugoj : Grădinița Industria textilă (3 posturi). **Municipiul Timișoara :** Grădinița-cămin nr. 1, Grădinița-cămin nr. 2, Grădinița-cămin nr. 3 (4 posturi), Grădinița-cămin nr. 4, Grădinița-cămin nr. 11, Grădinița-cămin nr. 15, Grădinița-cămin nr. 18, Grădinița-cămin nr. 22 (3 posturi), Grădinița-cămin nr. 23 (9 posturi), Grădinița-cămin nr. 24, Grădinița-cămin nr. 25 (2 posturi), Grădinița or. redus nr. 1, Grădinița or. redus nr. 13, Grădinița Arta textilă, Grădinița Electro-Banat (5 posturi), Grădinița Industria lînii (2 posturi), Grădinița Teba, Grădinița Fabrica de țigarete, Grădinița Uzinele mecanice (4 posturi), Grădinița Uzinele textile (2 posturi), Grădinița Timișoara-Dumbrăvița (cu lb. de predare maghiară), Grădinița Uzinele mecanice (cu lb. de predare germană).

JUDEȚUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Grădinița Casa de copii preșcolari (8 posturi), Grădinița nr. 1 (4 posturi), Grădinița nr. 2 (2 posturi), Grădinița nr. 3 (2 posturi), Grădinița nr. 5, Grădinița nr. 6, Grădinița nr. 7 (3 posturi), Grădinița nr. 8, Grădinița nr. 9 (2 posturi), Grădinița nr. 10, Grădinița nr. 11 (2 posturi), Grădinița nr. 13 (5 posturi), Grădinița de aplicație a lic. ped. Tulcea.

JUDEȚUL VRANCEA

Municipiul Focșani : Grădinița de aplicație a lic. pedag. (3 posturi).

POSTURI DE ÎNVĂȚĂTORI

JUDEȚUL ALBA

Orașul Aiud : Șc. gen. nr. 3, Șc. gen. nr. 2 Aiud II. **Orașul Ocna Mureș :** Șc. gen. Ocna Mureș, Șc. gen. Ocna Mureș — Cisteiul de Mureș. **Orașul Sebeș :** Șc. gen. Sebeș Lancrăm, Șc. gen. Sebeș-Petrești.

JUDEȚUL ARAD

Municipiul Arad : Lic. pedagogic, Șc. gen. nr. 7 (2 posturi), Șc. gen. nr. 7 (cu limba de predare germană), Șc. gen. nr. 9, Șc. gen. nr. 10, Șc. gen. nr. 11, Șc. gen. nr. 12, Șc. gen. nr. 13, Șc. gen. nr. 14 (2 posturi), Șc. gen. nr. 15.

JUDEȚUL ARGEȘ

Orașul Curtea de Argeș : Șc. gen. nr. 3, Șc. gen. nr. 5, Șc. gen. Valea Sasului. **Municipiul Pitești :** Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 2 (7 posturi), Șc. gen. nr. 6, Șc. gen. nr. 7, Șc. gen. nr. 9 (3 posturi), Șc. gen. nr. 11 (4 posturi), Șc. gen. nr. 12, Șc. gen. Bascov-Schiau, Șc. gen. Colibași-Făget, Șc. gen. Ștefănești-Enculești, Șc. gen. Ștefănești-Zăvoi.

JUDEȚUL BACĂU

Municipiul Bacău : Șc. gen. nr. 3 (4 posturi), Șc. gen. nr. 4, Șc. gen. nr. 7 (2 posturi), Șc. gen. nr. 9 (3 posturi), Șc. gen. nr. 15, Șc. gen. nr. 17 (4 posturi), Casa de copii școlari (fete) — 2 posturi învățătoare-educatoare. **Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej :** Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 4.

JUDEȚUL BIHOR

Municipiul Oradea: Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 5, Șc. gen, nr.13, Șc. gen. nr. 16, Șc. gen. nr. 25, Șc. ajutătoare, Șc. gen. nr. 18 (cu limba de predare maghiară) — 2 posturi.

JUDEȚUL BOTOȘANI

Municipiul Botoșani : Șc. gen. nr 11, Casa de copii școlari nr. 2 (2 posturi).

JUDEȚUL BRAȘOV

Municipiul Brașov : Șc. gen. nr. 8 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen. nr 15 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen nr. 16, Șc. gen. nr. 17, Șc. gen. nr. 21.

JUDEȚUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Șc. de aplicație a lic. ped. (4 posturi), Șc. gen. nr. 19 Brăila (2 posturi), Șc. gen. nr. 20 Brăila (2 posturi), Șc. gen. nr. 21 Brăila (2 posturi), Șc. gen. nr. 22 Brăila (4 posturi), Șc. gen. nr. 24 Brăila (4 posturi), Șc. gen. nr. 25 Brăila.

JUDEȚUL BUZĂU

Municipiul Buzău : Șc. de aplicație a lic pedag., Șc. gen. nr. 14 (2 posturi).

JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

Orașul Bocșa : Șc. gen. nr. 1. **Orașul Caransebeș :** Lic. pedagogic. **Orașul Oravița :** Lic. de cult. gen., Șc. gen. (cl. I—IV) Oravița-Răchitova. **Municipiul Reșița :** Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 4, Șc. gen. nr. 8, Șc. gen. nr. 10 (cl. I—IV) — 2 posturi.

JUDEȚUL CLUJ

Municipiul Cluj : Șc. gen. nr. 5 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen. nr. 7 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen nr. 7 (cu limba de predare germană), Șc. gen. nr. 9, Șc. gen. nr. 12 (2 posturi), Șc. gen. nr. 13 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen. nr. 16 (cu limba de predare maghiară) — 3 posturi, Șc. gen. nr. 17, Șc. gen. nr. 17 (cu limba de predare maghiară) — 2 posturi, Șc. gen. nr. 19, Lic. nr. 4, Lic. nr. 6, Lic. nr. 14 (4 posturi), Șc. spec. de surzi nr. 1 (băieți) — educator, Șc. ajutăt. (băieți) — 22 posturi educatori. **Municipiul Dej :** Șc. gen. nr. 1, Șc. gen Dej — Valea Codorului, Șc. gen. Dej — Viile Dejului (2 posturi), Șc. gen. nr. 3, **Municipiul Turda :** Șc. gen. nr. 8 (2 posturi), Șc. gen. nr. 10 (2 posturi), Șc. gen. Turda — Cînepiști.

JUDEȚUL CONSTANȚA

Municipiul Constanța : Șc. gen. nr 1, Șc. gen nr 15, Șc. gen. nr.16, Șc. gen. nr. 18 (3 posturi), Șc. gen. nr. 19 (2 posturi), Șc. gen. nr. 23, Casa de copii școlari (fete) — 2 posturi, Șc ajutătoare (6 posturi). **Orașul Medgidia :** Șc. gen. nr. 4 (3 posturi).

JUDEȚUL DÎMBOVIȚA

Municipiul Tirgoviște : Șc. gen. nr. 8, Șc. gen. nr. 8 (clasele de recuperare) — 2 posturi, Lic. pedagogic (2 posturi).

JUDEȚUL DOLJ

Orașul Băilești : Șc. gen. nr. 3. **Municipiul Craiova :** Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 13, Șc. gen. nr. 16, Șc. gen. nr. 17, Șc. gen. nr. 19, Șc. gen. nr. 26, Șc. gen. nr. 27, Șc. gen. nr. 29 (2 posturi), Șc. gen. Craiova — Bucovăț, Șc. gen. Craiova — Bucovăț — Leamna de Jos, Șc. gen. Craiova — Cernele (2 posturi), Șc. gen. Craiova — Ișalnița, Șc. gen. Craiova — Simnicu de Sus — Albești, Șc. gen. Craiova — Simnicu de Sus — Izvor II, Șc. gen. Craiova — Podari — Balta Verde, Șc. gen. hipoacuzici (învățători-educatori) — 7 posturi, Șc. gen. surzi (învățători-educatori) — 6 posturi.

JUDEȚUL GALAȚI

Municipiul Galați : Șc. gen. nr. 1 (3 posturi), Șc. gen. nr. 3 (2 posturi), Șc. gen. nr. 5 (3 posturi), Șc. gen. nr. 9. (3 posturi), Șc. gen. nr. 10 (4 posturi), Șc. gen. nr. 11 (2 posturi), Șc. gen. nr. 12 (2 posturi), Șc. gen. nr. 13 (2 posturi), Șc. gen. nr. 14, Șc. gen. nr. 17 (8 posturi), Șc. gen. nr. 18 (8 posturi), Șc. gen. nr. 29 (2 posturi), Șc. gen. nr. 30 (5 posturi). **Municipiul Tecuci :** Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 5 (2 posturi), Șc. gen. nr. 6 (2 posturi), Șc. gen. nr. 7, Șc. gen. nr. 8, Șc. gen. nr. 10.

JUDEȚUL GORJ

Orașul Motru : Șc. gen. Motru. **Municipiul Tg. Jiu :** Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 7, Șc. gen. nr. 9 Bîrsești, Casa de copii școlari, Șc. gen. Tg. Jiu — Românești.

JUDEȚUL HARGHITA

Municipiul Odorheiu — Secuiesc : Liceul pedagogic (cu limba de predare română).

JUDEȚUL MARAMUREȘ

Municipiul Baia Mare : Șc. gen. nr. 10, Șc. ajutătoare (învățător-educator), Lic nr. 2 (3 posturi), Lic. nr. 2 (cu limba de predare maghiară). **Municipiul Sighetul Marmației :** Șc. gen. nr. 7 Sighetul Marmației — Tiurtiuluș, Șc. gen. nr. 13.

JUDEȚUL MUREȘ

Orașul Reghin : Șc. gen. nr. 5 (cu limba de predare germană). **Municipiul Sighișoara :** Șc. gen. Sighișoara — Dealul Viilor. **Municipiul Tg. Mureș :** Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 3 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen. nr. 10 (cu limba de predare maghiară) — 2 posturi, Șc. gen. nr. 11 (2 posturi). Șc. gen. nr. 16 (cu limba de predare maghiară).

JUDEȚUL PRAHOVA

Orașul Breaza : Lic. Breaza (3 posturi), Șc. gen. Breaza — Podul Vadului. **Orașul Bușteni :** Lic. de cultură gen. (2 posturi), Șc. gen. nr. 1, Șc. cămin nr 6 (2 posturi), Șc. gen. Bușteni — Poiana Țapului. **Orașul Cîmpina :** Lic. nr. 2, Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 3, Șc. gen. nr. 5 (2 posturi), Șc. gen. nr. 7, Șc. gen. Cîmpina — Prev. Muscel. **Orașul Sinaia :** Lic. de cult. gen. **Orașul Vălenii de Munte :** Lic de cult. gen., Șc. gen. Vălenii de Munte (2 posturi), Casa de copii (2 posturi educatori), **Municipiul Ploiești :** Șc. gen. nr. 5, Șc. gen. nr. 6 (6 posturi), Șc. gen. nr. 7, Șc. gen. nr. 15 (2 posturi), Șc. gen. nr. 16, Șc. gen. nr. 19 (4 posturi), Șc. gen. nr. 20, Șc. gen. nr. 22 (2 posturi), Șc. gen. nr. 30. Șc. gen. nr. 31 (5 posturi), Șc. gen. ajutătoare. Lic. pedagogic.

JUDEȚUL NEAMȚ

Municipiul Roman : Șc. gen. nr. 4, Șc. gen. nr. 6 (2 posturi), Șc. gen. nr. 10, Șc. gen. nr. 14, Șc. gen. nr. 16 Pildești — Cordun (9 posturi). **Municipiul Piatra Neamț :** Șc. gen. nr. 7 Văleni, Șc gen. nr. 20 Dărmănești — Piatra Neamț. Sc. gen. nr. 21 Ciritei — Piatra Neamț, Șc. ajutătoare fete (1 post) Șc. gen. nr. 8. **Orașul Tg. Neamț :** Șc ajutătoare (învățător-educator), Șc. gen. nr. 4 Tg. Neamț — Blebea.

JUDEȚUL OLT

Orașul Caracal : Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 4, Șc gen. nr. 5, Casa de copii (fete) (învățătoare-educatoare). **Orașul Slatina :** Șc. gen. nr. 2 (2 posturi).

JUDEȚUL SIBIU

Municipiul Mediaș : Șc. gen. nr. 2 (6 posturi), Șc. gen. nr. 3, Șc. gen. nr. 5, Șc. gen. nr. 5 (cu limba de predare germană), Șc. gen. nr. 6 (cu limba de predare germană) — 3 posturi, Șc. gen. nr 7. Șc. ajutătoare (învățători-educatori) — 3 posturi, Șc. ajutătoare, Lic. „St. L. Roth" (cu limba de predare germană) **Municipiul Sibiu :** Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 9, Șc. gen. nr. 10 (cu limba de predare germană), Șc. gen. nr. 11 (cu limba de predare germană) — 2 posturi, Șc. gen. nr. 11 (2 posturi), Șc. gen. nr. 14, Șc. gen. nr. 15 (cu limba de predare maghiară), Șc. gen. nr. 18, Șc. gen. nr. 20 (2 posturi), Șc. gen. nr. 22, Șc. gen. nr. 23 (2 posturi), Șc. gen. Sibiu — Cristian.

JUDEȚUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Lic. pedagogic, Șc. gen. nr. 3 (2 posturi), Șc. gen. Suceava — Ipotești — Tișăuți, Șc. gen. Suceava — Mitocul Dragomirnei — Dragomirna. **Orașul Cimpulung :** Șc. gen. nr. 4.

JUDEȚUL TELEORMAN

Orașul Alexandria : Șc. gen. nr. 1 (2 posturi), **Orașul Roșiorii de Vede:** Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 5 (2 posturi). **Municipiul Tr. Măgurele :** Șc. gen. nr. 2. **Orașul Videle :** Șc. gen. nr. 3 (2 posturi). **Orașul Zimnicea :** Șc. gen. nr. 2.

JUDEȚUL TIMIȘ

Municipiul Timișoara : Șc. gen. nr. 6, Șc. gen. nr. 11, Șc. gen. nr. 14, Șc. gen. nr. 15 (3 posturi), Șc. gen. ajutătoare (învățător-educator) — 2 posturi, Șc. gen. ambliopi (învățător-educator), Șc. gen. Timișoara — Chișoda, Șc. gen. Timișoara — Ghiroda.

JUDEȚUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Lic. nr. 2, Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 9, Casa de copii școlari (băieți) — 2 posturi.

JUDEȚUL VASLUI

Municipiul Bîrlad : Șc. gen. nr. 7 Șc. gen. nr. 9. **Orașul Huși :** Șc. gen. nr. 3, Șc. gen. nr. 7.

JUDEȚUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea : Lic. pedagogic (2 posturi), Șc. gen. nr. 7 Rm. Vîlcea — Stolniceni, Șc. gen. nr. 11 Rm. Vîlcea — Rîureni, Casa de copii școlari Rm. Vîlcea (fete) — 2 posturi.

JUDEȚUL VRANCEA

Municipiul Focșani : Șc. gen. pt. surzi, Șc. gen. Vîlcele.

POSTURI DE LIMBA ROMÂNĂ

JUDEȚUL ALBA

Municipiul Alba Iulia : Lic. ind. met. **Orașul Aiud :** Lic. ind. met. **Orașul Cugir :** Gr. șc. prof. U.M., Șc. gen. nr. 2 (completare lb. franceză). **Orașul Ocna Mureș :** Gr. șc. prof. chimie.

JUDEȚUL ARAD

Municipiul Arad : Gr. șc. ind. lemn, Gr. șc. Uz. Vag., Șc. prof. UCECOM (2 posturi), Gr. șc. constr. civile.

JUDEȚUL BRAȘOV

Municipiul Brașov : Șc. prof „Rulmentul", Șc. prof. Uzina nr. 2, Șc. prof. „Auto".

JUDEȚUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Șc. gen. nr. 19, Lic. ind. chimie (zi și seral), Lic. ind. constr. mașini și Gr. șc. prof. „Progresul", Șc. prof. chimie, Șc. prof. UCECOM.

JUD. CARAȘ-SEVERIN

Orașul Caransebeș : Lic. nr. 2, Gr. șc. pt ind. lemnului. **Orașul Reșița :** Lic. ind. constr. civile (completare lb. franceză), Gr. șc. prof. C.S. (2 posturi), Șc. prof. comercială (completare lb. franceză). **Orașul Bocșa :** Șc. prof. (2 posturi) **Orașul Oțelul Roșu :** Șc. prof.

JUDEȚUL CLUJ

Municipiul Dej : Șc. prof. constr. (2 posturi). **Municipiul Turda :** Șc. gen. „Mihai Viteazul" și Șc. gen. nr. 8, Gr. șc. M.I.U.

JUDEȚUL CONSTANȚA

Municipiul Constanța : Casa de copii școlari (fete) — educator, Lic. de marină, Lic. ind. cooperatist. **Orașul Medgidia :** Șc. gen. nr. 3, Șc. prof. I.M.U.

(Continuare in pag. a 15-a)

(Urmare din pag. a 14-a)

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sf. Gheorghe : Şc. gen. nr. 20, Lic. nr 1, Lic. nr. 2, Gr. şc. constr.

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte : Gr. şc. constr. maşini (2 posturi), Gr. şc. construcţii, Gr. şc. Uzina oţeluri, Gr. şc. petrol.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi : Şc. gen. nr. 18, Lic. ind. constr. civile, Şc. spec. surdo-muţi, Şc. spec. nr. 8.

JUDEŢUL GORJ

Oraşul Motru : Gr. şc. minier. **Municipiul Tg. Jiu :** Lic. agricol, Şc. prof. ind. lemnului, Şc. gen. nr. 10 Petreşti — Tg. Jiu.

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiul Secuiesc : Liceul pedagogic (la clase cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Hunedoara : Şc. gen. nr. 1, Gr. şc. C.S.H.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Oraşul Slobozia : Lic. ped.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare : Lic. ind. constr. maşini, Şc. prof. comercială. **Municipiul Sighetu Marmaţiei :** Şc gen. nr. 9 (la cls. I—IV, cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Drobeta Turnu Severin: Lic. „Traian", Şc. prof. Şantierul naval (2 posturi), Şc. prof. constr., Şc. gen. nr. 5 Drobeta Turnu Severin — Schela Cladovei, Şc. gen. nr. 7, Şc. gen. nr. 13 Drobeta Turnu Severin — Gura Văii.

JUDEŢUL MUREŞ

Oraşul Tîrnăveni: Centrul şcolar ch.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Roman : Şc. prof. I.M., Şc. prof. U.T., Şc. prof. constr., Şc. gen. nr. 16 Pildeşti (completare lb. franceză). **Municipiul Piatra Neamţ :** Şc. gen. nr. 7 Piatra Neamţ (Văleni), Şc. gen. nr. 20 Piatra Neamţ (Dărmăneşti).

JUDEŢUL OLT

Oraşul Balş : Sc. prof. F.O.B. (2 posturi), **Oraşul Slatina :** Gr. şc. met. — şc. prof. (3 posturi), Gr. şc. constr. — şc. prof. (2 posturi).

JUDEŢUL PRAHOVA

Oraşul Breaza : Şc. prof. UCECOM **Oraşul Cîmpina :** Gr. şc. petrol (2 posturi).

JUDEŢUL SATU MARE

Oraşul Carei : Lic. pedag.

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Mediaş : Şc. gen. nr. 1, Şc. gen. nr. 6, Sc. ajutătoare.

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Şc. gen. Suceava — Salcea — Văratec. **Oraşul Rădăuţi :** Sc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara : Lic. silvic.

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Şc. gen. nr. 1, Şc. gen. nr. 5, Lic. ind. de constr.

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Vaslui : Şc. prof. ventilatoare.

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea : Lic. ind. energetic, Lic. ind. forestier şi şc. prof. auto. Gr. şc. chimie (2 posturi).

POSTURI DE LIMBA MAGHIARĂ

(limba maternă în şcoli cu limba de predare maghiară)

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sf. Gheorghe: Şc. gen. nr. 4.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare : Lic. nr. 2.

POSTURI DE LIMBA GERMANA

(limba maternă în şcoli cu limba de predare germană)

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Mediaş : Lic. „A. Sever". **Municipiul Sibiu** Lic. nr. 2.

POSTURI DE LIMBA GERMANĂ

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj : Şc. gen. nr. 16 şi şc. gen nr. 2

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Oraşul Găeşti : Lic. de cult. gen.

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare : Şc. gen nr. 2

Municipiul Bucureşti

Sectorul 2 : Şc. gen. nr. 2, Şc. gen nr. 30, **Sectorul 3 :** Şc. gen. nr. 85. **Sectorul 5 :** Şc. gen. nr. 119, Şc. gen nr. 194. **Sectorul 7 :** Şc. gen. nr. 197

POSTURI DE LIMBA RUSA

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi : Şc. gen. nr. 5, Şc. gen. nr. 10. **Municipiul Tecuci :** Şc. gen nr. 1.

POSTURI DE LIMBA ENGLEZĂ

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj : Lic. nr. 1, Lic. nr. 6 şi Grup şc. comerc., Grupul şcolar sanitar, Lic. energ.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa : Şc gen. nr. 16.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi : Şc. gen. nr. 10 (clase experimentale), Şc. gen. nr. 11 (clase experimentale), Şc. gen. nr. 23 (clase experimentale), Sc. gen. nr. 24.

Municipiul Bucureşti

Sectorul 2 : Şc. gen. nr. 39 (2 posturi) ; **Sectorul 3 :** Şc. gen. nr. 46, Lic. nr. 29 şi şc. gen. nr. 56 ; **Sectorul 4 :** Şc. gen. nr. 94, Şc. gen. nr. 75, Şc. gen. nr. 70, Şc. gen. nr. 79 ; **Sectorul 5 :** Şc. gen. nr. 98 (2 posturi), Sc. gen. nr. 109, Sc. gen. nr. 194.

POSTURI DE LIMBA FRANCEZĂ

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad : Şc. gen. nr. 4, Şc. gen. nr. 9 şi şc. gen. nr. 11, Lic. nr. 2 (cls. II—XII) — 2 posturi, Lic. nr. 3 (seral), Lic. nr. 4, Gr. şc. ind. lemn., Gr. şc. comerc. (completare lb. rusă), Gr. şcol constr. civile.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj : Şc. gen. nr. 12 şi şc. gen. nr. 10, Lic. nr. 8 (2 posturi), Lic. de prelucr. aut. a datelor, Lic. industr. de constr., Lic. pt. ind. alim., Lic. de arte plast. şi Lic. econ., Gr. şc. sanitar.

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte : Şc. gen. nr. 2, Şc. gen. nr. 3, Lic. pedagogic, Lic. nr. 1, Lic. ind. petrol. **Oraşul Găeşti :** Lic. de cult. gen.

JUDEŢUL DOLJ

Oraşul Băileşti : Lic. de cult. gen. **Municipiul Craiova :** Lic. ind. pt. constr., Lic. ind mec-agric. şi Gr. şc. chimie, Gr. şc. comerc., Gr. şc. constr.

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi : Şc. gen. nr. 15, Şc. gen. nr. 18.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Piatra Neamţ : Lic. pedag., Centr şc. chim. **Municipiul Roman :** Şc. gen. nr. 3, Şc. gen. nr. 3 (curs seral), Şc. gen. nr. 7 (2 posturi), Lic. nr. 2 (2 posturi), Lic. mec. agric. **Oraşul Tg. Neamţ :** Şc. gen. nr. 1 şi Şc. gen. nr. 4, Şc. gen. nr. 3, Lic. de cult. gen.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Caracal : Lic. econ. Şc. gen. nr. 6. **Oraşul Slatina :** Lic. „R. Greceanu" (seral şi zi), Lic. „Ion Minulescu" (2 posturi), Lic. pedag. (compl. ed. fizică), Lic. agricol.

JUDEŢUL PRAHOVA

Oraşul Breaza : Lic. Breaza şi Şc gen Podul Vadului — Breaza. **Oraşul Cîmpina :** Şc. gen. nr. 2 şi Şc. gen. nr. 6 **Municipiul Ploieşti :** Şc. gen. nr. 4 (cls. II—IV). Şc. gen. nr. 8 (cls. II—IV), Lic. ind. chimie. **Oraşul Vălenii de Munte :** Şc. gen. Vălenii de Munte.

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare : Şc. gen. nr. 7, Şc. gen. nr. 2, Lic de muz. şi arte plastice.

Municipiul Bucureşti

Sectorul 3 : Şc. gen. nr. 67 şi Şc. gen. nr. 47, Şc. gen. nr. 78, Şc. gen. nr. 62 ; **Sectorul 4 :** Şc. gen. nr. 83 şi Şc gen. nr 91 — com. Glina

POSTURI DE LIMBA ITALIANA

Municipiul Bucureşti

Sectorul 3 : Şc. gen. nr. 49 ; **Sectorul 4 :** Lic. nr. 39, Şc. gen. nr. 89 (2 posturi) ; **Sectorul 5 :** Şc. gen. nr. 103 (3 posturi) ; **Sectorul 8 :** Şc. gen nr 175.

POSTURI DE LIMBA SPANIOLA

Municipiul Bucureşti

Sectorul 2: Şc. gen. nr. 28 (3 posturi ;**Sectorul 3 :** Lic. nr. 15 ; **Sectorul 4 :** Sc. gen. nr. 196 (3 posturi).

POSTURI DE ISTORIE

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov : Şc. gen. nr. 15 (la clase cu limba de predare maghiară), Şc. gen. nr. 10 (la clase cu limba de predare maghiară). **Oraşul Făgăraş :** Lic. nr. 2 (la clase cu limba de predare germană).

JUDEŢUL CONSTANŢA

Oraşul Medgidia : Sc. gen nr. 3

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte: Şc. gen. nr. 1

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu : Lic. ped. (cls V—VIII) şi Sc. gen. nr. 10.

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva : Şc. gen. nr. 2, Lic. nr. 2 (cls. V—VIII).

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi : Şc. gen. nr. 19 (complet. ed. cetăţ.), Şc. gen. nr. 25.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare : Lic. muz. şi arte plast. **Municipiul Sighetul Marmaţiei :** Şc. gen. nr. 7 (complet. geografie). Şc. gen. nr. 8

JUDEŢUL PRAHOVA

Oraşul Breaza : Şc gen. Breaza-Nistoreşti (completare geografie).

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare : Şc. gen. nr. 3 (cu predare în limba maghiară)

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Mediaş : Şc. gen. nr. 4 şi nr. 6 (la clase cu limba de predare germană), Şc. gen. nr. 5 (la clase cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Şc. gen. Suceava — Scheia — Mihoveni.

JUDEŢUL TELEORMAN

Oraşul Videle : Şc. gen. nr. 2.

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Lic. nr. 2.

POSTURI DE ECONOMIE POLITICĂ

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova : Lic. pedagogic (complet. filozofie), Lic. ind. constr. şi Lic. ind. constr. maşini (complet. filozofie).

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi : Lic. ind. constr. civile, Lic. prelucr. aut. a datelor, Liceul ind. energ., Lic. ind. pt. construcţii maşini, Şc. prof. comerc., Lic. nr. 6 (complet. filozofie), Lic. ped. de educ. (complet. socialism).

Municipiul Bucureşti, Sectorul 3 : Lic. „Alex. Sahia" şi Lic. nr. 8 (seral) şi Lic. ind. pt. ec. turismului ; **Sectorul 4 :** Lic. nr. 43 (seral) şi Lic. ind. chimie, Lic. ind. constr. maşini „Unirea" şi Lic. ec. nr. 2.

POSTURI DE SOCIALISM ŞTIINŢIFIC

Municipiul Bucureşti, Sectorul 4 : Lic. nr. 43 (zi şi seral) şi Lic. nr. 39.

POSTURI DE CUNOŞTINŢE SOCIAL-POLITICE

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova : Gr. şc. constr. (2 posturi), Gr. şc. „Electroputere" (2 posturi), Gr. şc. sanitar, Şc. profesională „7 Noiembrie" (2 posturi). Şc. profesională UCECOM (2 posturi).

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi : Centrul de chimie (3 posturi), Şc. prof. transp., Şc. prof. mat. constr., Şc. prof. M.I.U. (2 posturi), Şc. prof. uz. metalurgică, Lic. ind. constr. civile (3 posturi), Şc. prof. constr. ind. (2 posturi), Şc. prof. U.M.N. (2 posturi).

Municipiul Bucureşti, Sectorul 1 : Gr. şc. I.R.M.A., ; **Sectorul 3 :** Gr. şc. „23 August" (3 posturi), Şc. prof. spec. nr. 9 ; **Sectorul 5 :** Şc. prof. U.M.G.B., Şc. prof. auto.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Roman : Şc. prof. M.I.A., Şc. prof. I.M., Lic. mec. agr. şi Şc. prof. construc. **Municipiul Piatra Neamţ :** Centrul şc. chimie.

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare : Gr. şc. construcţii, Gr. şc. „Unio".

POSTURI DE FILOZOFIE

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi: Lic. nr. 2, Lic. nr. 8

JUDEŢUL SATU MARE

Municipiul Satu Mare : Lic. „M. Eminescu" (complet. ec. pol.).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Lic. pedag.

POSTURI DE PEDAGOGIE

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov : Lic. pedag.

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Lic. pedagogic.

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte : Lic. pedag.

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova : Lic. pedag.

JUDEŢUL IALOMIŢA

Oraşul Slobozia : Lic. pedagogic.

JUDEŢUL ILFOV

Municipiul Bucureşti : Lic. pedagogic de învăţători.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Slatina : Lic. pedag., Lic. pedag. (practică pedagogică).

JUDEŢUL SATU MARE

Oraşul Carei : Lic. pedagogic.

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara : Lic. ped. „Ef. Murgu" (2 posturi).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Lic. pedagogic (2 posturi).

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea : Lic. pedag.

Municipiul Bucureşti, Sectorul 7 : Lic. pedag. de educ.

POSTURI DE PSIHOLOGIE

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad : Gr. şc. comerc.

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Lic. pedagogic.

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiul Secuiesc : Lic. pedagogic (cu limba de predare maghiară), Lic. pedagogic (cu limba de predare română).

În numărul viitor vom continua publicarea posturilor vacante în anul şcolar 1973—1974.

Din presa străină

Tendințe actuale în orientarea profesională

În timpurile noastre, alegerea profesiunii a devenit o problemă socială, de o covîrșitoare importanță atît pentru fiecare tînăr în parte, cît și pentru întreaga societate. Principiile care stau la baza rezolvării acestei dificile probleme diferă însă în funcție de concepția politică și socială ce predomină într-o țară sau alta.

În țările capitaliste, în orientarea profesională, care se caracterizează printr-un pronunțat caracter de clasă, se pot distinge următoarele tendințe mai importante:

— **Tendința de a considera orientarea profesională drept un „bussiness" exclusiv economic.** În loc să constituie un proces de tranziție de la școală la munca efectivă, ea devine un act formal, de scurtă durată, în care nu se ține seama de tendințele individuale ale tînărului, ducînd de regulă la o adevărată goană după un loc de muncă și la mentalitatea de a „căpăta", ceva, de a „obține" ceva, adică o ocupație, indiferent care, pentru a cîștiga bani.

— **Tendința diagnosticistă,** bazată pe teste îndoielnice de aptitudini profesionale ce dă întîietate „psihologiei" adeseori înguste a individului, a pornirilor „lăuntrice", subiective, în dauna cerințelor sociale obiective, neglijînd factorii educativi. În acest caz se pune accentul pe „vocația interioară", singura ce poate decide asupra practicării unei profesii — una singură pentru toată viața. Această tendință, cultivată în Belgia și S.U.A., neagă posibilitățile largi de dezvoltare pe care le au indivizii.

— **Rezolvarea alegerii profesiunii exclusiv la nivelul școlii,** prin metoda „consultațiilor școlare și profesionale" în diverse etape, ca în Franța, sau prin introducere în „lumea muncii și economiei", ca în Suedia. Și în R.F.G. există asemenea tendințe, ce se manifestă prin instituționalizarea consultațiilor profesionale și prin aplicarea (termenul este destul de neadecvat) a „uceniciei pentru muncă" (de regulă, tînărul „ucenic" execută munci sub nivelul posibilităților sale, ceea ce duce la descalificare).

Slăbiciunea acestei tendințe constă în: a) caracterul unilateral — legat numai de școală — a orientării profesionale; b) incapacitatea de a înlătura diferențele sociale dintre elevi — oferind în schimb iluzia că ar da șanse egale de instruire tuturor tinerilor.

În aceste țări, orientarea profesională, marcată de instabilitatea pieței brațelor de muncă nu poate furniza date de perspectivă precise. Alegerea profesiunii este legată de apartenența tînărului la o anumită clasă socială, iar separarea prea timpurie a școlii în teoretică și practică duce la predeterminarea alegerii profesiunii.

Mascarea adevăratului caracter al îngrădirilor sociale pe care le impune „libera alegere a carierei" și testele uneori îndoielnice de aptitudini, sînt aspecte ale acestui sistem școlar, care cu greu permite copiilor, provenind din păturile muncitoare, să beneficieze de o orientare profesională adecvată încă din școală.

C. BUȚURA

CAI NATIONAL DES INSTITUTEURS

Franța. Demonstrație a cadrelor didactice pentru îmbunătățirea condițiilor de învățătură și muncă ale elevilor și institutorilor.

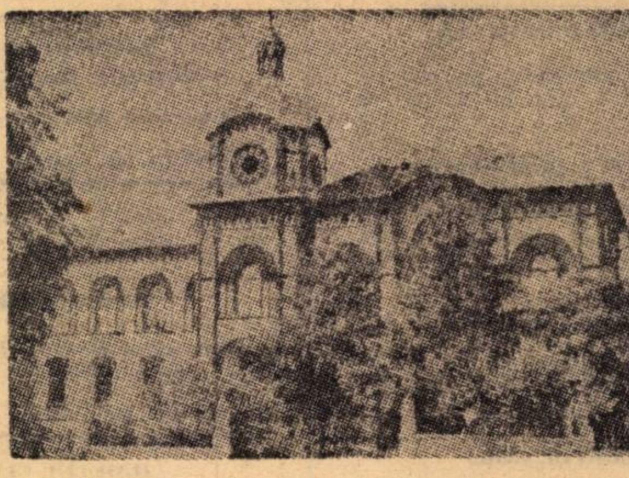

Liceul „Branco Radicevic" din localitatea Sremski Karlovci — R.S.F. Iugoslavia, care a împlinit recent 180 de ani de existență.

Și muncă și joacă

Nu există pedagog cunoscut care să nu fi scris despre educarea copiilor în familie, lucru de o deosebită însemnătate în formarea viitoarei personalități. Astăzi există o foarte însemnată literatură pedagogică despre educarea copilului în familie. Dar este numai aceasta suficientă?

În aplicarea științei pedagogice trebuie să ținem cont și de dezvoltarea noțiunilor. Nu vom reuși în această direcție dacă aplicăm astăzi vechile concepții și noțiuni. Să luăm, de exemplu, noțiunea de familie — odinioară și astăzi. Mama, cel mai indicat educator în casă, merge astăzi la servici. Apar o serie de întrebări inerente: Oare, are cine s-o înlocuiască corespunzător în casă? Există suficiente instituții preșcolare? Pot, oare, bunicii să îndeplinească rolul de educatori cînd ambii părinți lucrează?

Încercînd să găsească răspunsuri la aceste întrebări, Milan Prodanovic, profesor la Academia Pedagogică din localitatea iugoslavă Petrinje, a efectuat între anii 1965—1972 o anchetă în cîteva orașe mici, pentru că, spune el, orașele mici sînt foarte indicate pentru observarea rezultatelor educației în familie. „Acolo știm totul despre alții — și alții despre noi".

Datele au fost strînse prin observarea personală, prin discuții cu părinții și cu studenți excepționali și prin anchetarea elevilor.

„Consider educarea corectă, activă a copilului în familie și școală lucrul cel mai important în formarea omului de mîine", spune Milan Prodanovic. Copilul trebuie să învețe, dar și să se obișnuiască cu munca. Unii părinți, din dragoste exagerată, creează triste imagini în jurul nostru. Mama și tata — oameni vrednici, comuniști — își cresc copiii, să spunem, „aristocratic". De aceea, Milan Prodanovic ajunge la concluzia că cei care au posibilități materiale mai modeste reușesc mai mult în procesul educației, pentru că nu pot exagera în dragostea lor, nu pot ajunge la excese. Cu alte cuvinte, deși își iubesc copiii, nu-i pot scuti de anumite îndatoriri.

Milan Prodanovic a ales intenționat elevi din clasele mai mari ale școlii medii, pentru că acum este timpul cînd băieții și fetele pot și trebuie să facă unele treburi în casă. Ancheta a cuprins întrebări din munca de educație cum sînt: dacă ajută la curățenie, la întreținerea lucrurilor lor, dacă își curăță încălțămintea sau calcă rufe, dacă își pregătesc masa. Dacă munca le e plătită în casă de bunicul sau de bunica.

Au fost anchetate circa 100 de familii. S-a căutat ca 50% din părinții anchetați să aibă fete și restul de 50% — băieți.

S-a ajuns la concluzia că fetele participă mai mult la curățatul locuinței, decît băieții.

Ancheta a scos în evidență și faptul că majoritatea părinților sînt nemulțumiți, în primul rînd, nu pentru că fiii lor nu sînt activi în casă, ci de rezultatele slabe la învățătură sau de actele lor de indisciplină.

În concluzie, datele culese au arătat că copiii nu muncesc suficient în gospodărie. Există vreun motiv ca unui copil de 14 ani să-i curețe altcineva pantofii? Ar fi foarte util să existe o colaborare strînsă între părinți, școală și organizațiile sociale pentru a se ști cu precizie care sînt îndatoririle unui copil în familie de la naștere pînă la vîrsta de 15 ani. „Nu trebuie să se înțeleagă că sînt împotriva unei copilării «fericite», spune Milan Prodanovic în încheiere. Dimpotrivă!"

(din revista iugoslavă „Parodica i dijete)

Studiul postliceal din R. S. Cehoslovacă

Una din problemele importante de care s-a ocupat în ultimii doi ani Ministerul Învățămîntului din R. S. Cehoslovacă este aceea a perfecționării absolvenților liceelor de specialitate. Importanța acestei probleme rezidă în faptul că acești absolvenți devin cadre tehnico-economice medii în toate sectoarele economiei naționale.

Un astfel de sistem de perfecționare funcționează deja cu bune rezultate în majoritatea domeniilor și anume în cel sanitar, agricol și alimentar, construcțiilor terestre și de mașini, chimiei, industriei bunurilor de consum, energeticii etc. Pentru necesitățile acestor resorturi, studiul a fost organizat la liceele industriale respective în mai multe domenii (semiconductori, construcții terestre, raționalizarea producției agricole, genetică, creșterea animalelor de rasă, mecanizarea agriculturii, prelucrarea chimică a textilelor etc.), prevăzîndu-se extinderea lui în anii următori. Dezvoltarea cea mai mare o are energetica, unde studiul este organizat de Institutul energetic de pe lîngă Inspecția energetică de stat în domeniile: raționalizarea centralelor electrice cu aburi, controlul energetic, energetica industrială, reglării și automatizării etc.

O anchetă făcută în școli a arătat că absolvenții studiului postliceal asimilează cu 25—30 la sută de cunoștințe în plus (față de cei care nu urmează cursurile de prefecționare), fapt care facilitează în bună măsură pregătirea pentru rezolvarea sarcinilor practice din producție. Majoritatea absolvenților studiului postliceal au declarat că în urma îmbogățirii cunoștințelor, au putut să se achite mult mai bine de îndeplinirea sarcinilor lor profesionale la locul de muncă.

În prezent, organele de resort se ocupă de rezolvarea unor aspecte cu caracter metodologic, ca, de pildă, elaborarea unui plan pentru predarea obiectelor din domeniul științelor sociale. Este vorba de sistemul economic național, teoria conducerii, programul tehnico-științific, dreptul economic și administrativ, sociologia etc.

Importanța studiului postliceal crește odată cu intensificarea aplicării nemijlocite a cunoștințelor teoretice asimilate de elevi pe băncile școlii în practică — cerință obiectivă a unei economii moderne — și apare ca o sarcină fundamentală în fața conducerii învățămîntului, a organelor de resort din economie.

H. AVRAMESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația, Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

cabinet PCR

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 84

Sîmbătă 24 februarie 1973
16 pagini — 1 leu

Nicolae Dărăscu

Peisaj din Argeș

Academia și cultivarea limbii

Constituirea **Comisiei pentru cultivarea și dezvoltarea limbii române**, în cadrul Academiei R.S. România, nu s-a bucurat de publicitatea pe care o merită. Deși termenul „publicitate" ar putea să surprindă în acest context, insistăm asupra lui, pentru că reușita unei asemenea comisii este în funcție nu numai de un nucleu de specialiști, ci, mai ales, de contactul cu publicul. Or, cum poate fi realizat acest contact dacă nici măcar profesorii de limba română din facultăți nu beneficiază de un statut al comisiei, nu cunosc în mod detaliat structura și atribuțiile subcomisiilor ? !

Iată de ce inițiativa revistei „Limbă și literatură", nr. 2, 1972 de a publica o cronică pe marginea activității acestei comisii ni se pare binevenită. De remarcat faptul că, beneficiind de experiența trecutului, comisia nu înțelege acțiunea de cultivare a limbii în sens dogmatic, ci pe baza unei largi colaborări cu toate categoriile de vorbitori interesați de această problemă ; totodată, comisia își propune ca acțiunea de cultivare a limbii să fie în așa fel condusă încît **să nu devină o frînă în dezvoltarea limbii.**

Structura subcomisiilor este următoarea : 1) Subcomisia de onomastică ; 2) Ortografie și ortoepie ; 3) Prietenii Dicționarului limbii române ; 4) Limbajele științifice și tehnice ; 5) Limbajul presei, radioului și televiziunii ; 6) Limbajul poetic și al criticii literare ; 7) Limba română în învățămînt. Primele subcomisii de care ne vom ocupa sînt acelea în cadrul cărora profesorii de toate gradele sînt chemați să-și aducă un prețios aport. Subcomisia **Prietenii Dicționarului limbii române** își propune să reia vechea metodă a lui Hasdeu de a utiliza corespondenți voluntari, pe bază de chestionar, în inventarierea zestrei lexicale locale. Corespondenților li se cere să trimită informații cît mai exacte despre forma și sensurile unor cuvinte din aria locală, meșteșugărească etc. Cîți termeni, adevărate relicve ale trecutului național și social, nu sînt sortiți estompării treptate și dispariției, odată cu transformările masive ce au loc în lumea satelor ? ! Aflați în mijlocul realităților, înarmați cu cunoștințe de specialitate, profesorii sînt primii colaboratori de la care se așteaptă concursul în conservarea acestui patrimoniu.

La fel se pune problema și pentru numele de locuri, numele de persoane de care se ocupă subcomisia de onomastică. Cea mai apropiată prin preocupări de interesul cadrelor didactice este **Subcomisia privind limba română în învățămînt**, care își propune să analizeze din punct de vedere al corectitudinii limbii manualele școlare în circulație la **toate specialitățile.** În cadrul societăților științifice, al diverselor simpozioane și dezbateri, cadrele didactice supun discuției structuri defectuoase, incoerențe, adevărate „perle" vehiculate de unele manuale. Iată, în fine, un for care își propune să studieze și — sperăm — să facă ordine în acest domeniu.

Pentru limbajul presei, rodioului și televiziunii, subcomisia își propune să colaboreze direct cu redacțiile interesate. De ce nu-și propune — ne întrebăm noi — să publice un **Buletin** în care să apară cu regularitate punctele de vedere ale comisiei cu privire la un termen sau altul ? ! Știm că este foarte greu, știm că scriitorii și Academiile au recomandat termeni și forme pe care viața le-a infirmat. Dar cei mai mulți dintre termenii recomandați de Academia franceză prin comunicate speciale, constituie un punct de reper, sînt înregistrați de dicționare ca termeni receptați de Academie, constituie cel puțin **o premisă pentru normă.**

Sarcina cea mai grea o are, fără îndoială, **Subcomisia pentru limbajele științifice și tehnice.** Marile cuceriri ale lumii contemporane tre-

GABRIEL ȚEPELEA

(Continuare in pag. a 2-a)

Învățămîntul la distanță

(III)

„Această formă de învățămînt va fi probabil dominantă în viitor". O astfel de frază a fost inclusă în încheierea unui articol precedent. Ea exprimă, cred, o convingere generală. Dar rog cititorul să observe precauțiile luate. Am spus „probabil". Apoi am afirmat predominanța acestei forme, înțelegînd prin aceasta că nu exclud existența altor forme, inclusiv forma predominantă astăzi. Sondarea viitorului este o operație foarte delicată. Se cunosc variabilele de astăzi, necesare unei modelări matematice a viitorului și în particular a modelării matematice a învățămîntului de mîine. Voi enumera pe cele mai importante : curba demografică, dezvoltarea economică a societății, ritmul dezvoltării tehnico-științifice, graficul producției bunurilor de consum, raportate la creșterea populației... Pe baza acestora se poate face o modelare matematică, deci o reprezentare cantitativă a necesităților învățămîntului de mîine. Dar este suficient să apară o perturbare, sub forma unei descoperiri tehnice, sau a descoperirii unui fenomen științific cu largi implicații în tehnică, pentru ca formula stabilită astăzi să nu mai fie mîine valabilă. Aceasta nu înseamnă că trebuie să renunțăm la orice tentativă de scrutare a viitorului. Lucrul de care va trebui să ne ferim este absolutizarea rezultatelor cercetătorilor. Acestea trebuie să-și păstreze caracterul lor pur orientativ. Cu ajutorul lor vom putea planifica necesarul de cadre, de localuri de învățămînt, de echipare a acestora cu laboratoare, muzee etc. Vom putea astfel evalua și cheltuielile necesare. Ne așteptăm ca acestea să fie din ce în ce mai mari. De aceea, ca o consecință a tuturor acestor lucruri, se iau de pe acum măsuri de împletire a așa-numitului învățămînt de zi cu învățămîntul la distanță, de data aceasta cu ajutorul televiziunii. Copiii de pe tot cuprinsul țării pot astfel să urmărească o lecție de anatomie, sau de fiziologie, pe materialul corespunzător, dintr-un laborator vizibil tuturor, sau o experiență de chimie, sau o experiență de fizică, sau o lecție de matematică. Pentru școlile lipsite de aparatajul științific corespunzător, o asemenea îmbinare de metode este salutară.

Poate că televiziunea va putea, pe un al treilea canal, să devină o adevărată școală, nu numai pentru cei care sînt în școală, dar și pentru cei numeroși care simt nevoia unei îndrumări în efortul lor individual de instruire.

Un mare defect al acestui mod de învățămînt la distanță îl constituie imposibilitatea unui dialog între îndrumător și îndrumat.

Dar ceea ce este imposibil astăzi, este cu siguranță posibil mîine, cînd o nouă invenție va permite un astfel de dialog, la distanță, între profesori și elevi.

Miron Nicolescu

ÎN ACEST NUMĂR :

La paginile 14, 15 publicăm în continuare posturile vacante scoase la concurs pentru anul școlar 1973 — 1974

ACCENTE

Radioamatorii și YO2KEP

Stația colectivă YO2KEP, datorată tinerilor radioamatori ai Liceului din Gurahonț, județul Arad, a făcut ca numele acestei localități și al liceului să fie cunoscute în 86 de țări (U.R.S.S., S.U.A., Australia, Brazilia ș.a.) de pe toate continentele. De acolo, de peste mări și oceane, 2 000 de radioamatori au răspuns semnalelor și mesajelor de prietenie adresate de acești tineri de pe meleagurile Crișului Alb.

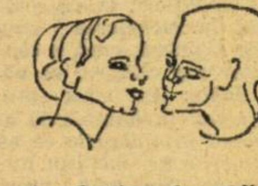

Încă de la înființarea în 1969 a cercului de radioamatori și a stației colective de radioemisie, an de an, acestea au ocupat locuri fruntașe la concursurile de specialitate pe județ și țară. La primul concurs „Vînătoare de vulpi" concurentele Andea Ciuta Cornelia și Necula Despina au cîștigat „Cupa României". Necula Despina a fost selecționată în lotul reprezentativ al României pentru „Cupa Mării Baltice" care s-a desfășurat la Rostock (R.D. Germană). Echipa de juniori a obținut în cadrul campionatului republican „Vînătoare de vulpi" locul III și medalia de bronz, iar stația colectivă YO2KEP a obținut locul II și titlul de vicecampioană a României.

Stația colectivă și-a propus, în continuare, realizarea a 5 000 de legături cu radioamatorii, participarea la toate competițiile organizate de Federația română de radioamatorism în unde scurte, ultrascurte și „Vînătoare de vulpi", precum și organizarea unui concurs anual „Vînătoare de vulpi" dotat cu cupa transmisibilă „Ion Buteanu — tribun al moților" la care vor participa și reprezentanții altor județe.

ION COȚOI

Pentru perfecționarea personalului didactic

Este evident că la baza tuturor acțiunilor de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală și liceal stă studiul individual temeinic și sistematic organizat de fiecare profesor în parte.

În domeniul biologiei, **Centrul de informare și documentare al învățămîntului** aduce, pe această linie, un aport substanțial prin Caietul de informare biologie-agricultură, din care au apărut pînă în prezent numerele 1, 2 și 3, 1972.

Caietul de informare biologie-agricultură cuprinde rubricile „Metodica predării" și „Probleme de specialitate" ce ilustrează ultimele descoperiri științifice, noile tendințe ale biologiei pe plan mondial, tangența biologiei cu alte discipline ale științelor naturii etc. conținînd totodată și metodica transmiterii acestor informații elevilor în cadrul programei de învățămînt. De un deosebit interes și un real folos în predarea la clasă sînt de asemenea, modelele pentru confecționarea materialelor didactice.

Materialul prezentat sub formă de referate, sinteze, traduceri prescurtate, prezentări de cărți, bibliografii, scurte știri elaborate pe baza literaturii străine de specialitate, existentă în țară, este accesibil și ușor asimilabil, constituind una din puținele surse de informare la îndemîna maselor de profesori.

În sprijinul studiului individual al personalului didactic, Institutul central de perfecționarea personalului didactic și Centrul de informare și documentare al învățămîntului au inițiat o colaborare de natură să contribuie la realizarea obiectivelor perfecționării și ale obținerii gradelor didactice de către profesori, la îmbunătățirea permanentă și modernizarea procesului de învățămînt.

Colaborarea între Institutul central de perfecționarea personalului didactic și Centrul de informare și documentare al învățămîntului se va face simțită începînd cu nr. 4, 1973 al Caietului de informare biologie-agricultură care va apare în curînd și va cuprinde și programa de perfecționare, gradul II și definitivat pentru profesorii din învățămîntul de cultură generală și liceal cu tematica respectivă amănunțită și însoțită de bibliografie.

ARIANA POP TODORAN
Catedra de biologie I.C.P.P.D.

Economii la C.E.C.

În cursul acestui an școlar, un număr de peste 1200 elevi din clasele I — VIII ale școlilor din orașul Reghin au devenit posesori ai carnetelor de economii școlare sau ai libretelor de economii, avînd pînă în prezent depusă suma de peste 100 000 lei. Între unitățile cu cele mai bune rezultate în acest domeniu se numără Liceul nr. 2 și Școala generală nr. 1.

Elevii clasei a VIII-a B de la Școala generală nr. 1 (diriginte prof. Gheorghe Hintya) au depus la C.E.C. pînă în prezent o sumă de peste 5000 lei, cu care vor efectua o excursie în țară, în vacanța mare. Elevii clasei I A de la Liceul nr. 2 (învățătoare Sabina Gherlan) depun la C.E.C. în scopul realizării unei excursii în județ, în perioada vacanței de primăvară. Alți elevi fac asemenea economii în vederea cumpărării de material sportiv, cărți, discuri diapozitive.

Înv. EMIL HUSAR

În sprijinul predării științelor sociale

Revista de pedagogie a publicat recent un supliment dedicat în întregime predării științelor sociale în școală. Abordînd aspecte ale organizării și funcționării cabinetului de științe sociale suplimentul cuprinde o serie de articole în care sînt analizate diverse probleme ale muncii în cabinet, ale predării lecției de științe sociale în condițiile existenței cabinetului. Semnalăm cîteva din articolele suplimentului: Funcționalitatea cabinetului de economie politică ; Rolul cadrelor didactice în asigurarea funcționalității cabinetelor de științe sociale ; Sarcinile cabinetului de științe sociale în educarea politică și moral-cetățenească a elevilor și studenților ; Aspecte privind desfășurarea lecției în cabinetul de științe sociale ; Lecția în cabinet — mijloc de dezvoltare a gîndirii creatoare a elevilor ; Necesitatea elaborării și aplicării unei noi metodici pentru predarea istoriei în cabinet etc.

Academia și cultivarea limbii

(Urmare din pag. 1)

buie transferate în vocabule românești. Specialiștii, surprinși de explozia informațională, nu au suficient timp și, poate, uneori nici suficiente cunoștințe lingvistice pentru a opta în ce condiții poate fi încetățenit un termen tehnic sau altul. Subcomisia constituită din specialiști reprezentînd toate domeniile, ajutată de un nucleu de lingviști, își propune să ducă la bun sfîrșit o asemenea sarcină dificilă. Succesul acestei subcomisii depinde nu numai de spiritul de colaborare dintre diverșii specialiști, ci, credem noi, și de modalitatea de organizare. Numai un grup suficient de numeros, lucrînd permanent, ținînd legătura cu toate publicațiile de specialitate și cu principalii reprezentanți ai disciplinelor de profil s-ar putea apropia de țelurile propuse. Pentru a exemplifica dificultățile acestei subcomisii vom face apel la experiența franceză. **Dicționarul francez de medicină și biologie**, editat recent la „Masson", a fost realizat în circa cinci ani de către un număr de 354 specialiști (inclusiv lingviștii). El cuprinde circa 150 000 termeni și își propune să contribuie „la normalizarea limbajului medical", cu alte cuvinte, să simplifice și să unifice terminologia de specialitate și, mai ales, să o ferească de abuzul împrumuturilor.

Există, după cum se vede, subcomisii cu sarcini mai ușoare și altele cu sarcini extrem de dificile. Succesul unora dintre ele (bunăoară al subcomisiilor 3, 5, 6, 7) depinde nu numai de specialiști, ci și de modalitatea organizării unui contact cît mai larg cu publicul. Lingviștii trebuie să dea dovadă de mai multă fermitate și inventivitate în cadrul rubricilor de limbă la radio, televiziune, în cronicile pe care le dețin în diferite publicații. Nu este un secret faptul că rubricile de limbă română de la radio și televiziune au fost concepute inițial ca rubrici de cultivarea limbii dar ele au alunecat treptat spre un conținut beletristic, lăsînd preocupările de cultivarea limbii pe un plan secundar.

Am menționat mai înainte ideea redactării unui **Buletin**, prin intermediul căruia opinia comisiei să se facă cunoscută. Un **Buletin** al Academiei înseamnează, în primul rînd, o bază de discuție și nu un dictat lingvistic.

Publicul de astăzi este la fel de interesat de problema îmbogățirii și corectitudinii limbii literare. Să-i oferim ocazia de a-și spune cuvîntul în presă, la radio, la televiziune, să creăm o opinie în materie de limbă.

PRO ȘI CONTRA

Observații la programele de matematică pentru clasele V – VIII

Din articolul „Necesitatea stringentă a unei noi programe de matematică la clasele V—VIII", publicat în „Tribuna școlii" nr. 80 din 27 I. 1973, am fost informați că în județul Iași s-au purtat ample discuții în legătură cu întocmirea unui proiect de programă de matematică pentru clasele V—VIII, discuții prin care s-a căutat să se dea răspuns celor mai importante probleme care se ridică în ceea ce privește modernizarea învățămîntului matematic pentru aceste clase.

Nu cunoaștem în ce stadiu se află acest proiect, dar considerăm că introducerea unei noi programe de matematică trebuie făcută cu cea mai mare răspundere și numai pe baza unei eficiențe bine fundamentate din punct de vedere metodico-științific. Amintim această chestiune întrucît în ultimii ani s-au introdus în programa de matematică pentru clasele V—VIII unele noțiuni matematice care nu și-au găsit locul cel mai potrivit în ansamblul celorlalte noțiuni prevăzute de programă. Astfel, au fost introduse unele „noțiuni sumare despre mulțimi", cum se spune în manualul pentru clasa a VII-a, noțiuni care tocmai din cauză că sînt prea sumare și foarte dispersate (cîteva noțiuni în manualul de clasa a V-a și apoi alte cîteva tot „sumare" în clasa a VII-a) devin cu totul inoperante și nu pot fi folosite pe tot parcursul predării matematicii la aceste clase. Observații similare se pot face și referitor la introducerea noțiunii de funcție, care este prevăzută în ultimele capitole de algebră de la clasele a VII-a și a VIII-a. Cu privire la predarea algebrei în clasele a VII-a și a VIII-a, am vrea să amintim că predarea așa-zis „concentrică", prevăzută de actuala programă, face să se irosească foarte mult timp și nu dă posibilitatea consolidării deprinderilor de calcul algebric încă din clasa a VII-a. Are oare vreo fundamentare științifică sau pedagogică introducerea în clasa a VII-a numai a fracțiilor algebrice raționale cu numitorul un monom ?

O problemă de cea mai mare importanță care trebuie să-și găsească rezolvarea prin introducerea unei noi programe de matematică este aceea a supraîncărcării elevilor, căci în această direcție pînă acum s-a realizat prea puțin. Așa cum se arată și în articolul amintit, eficiența predării matematicii trebuie măsurată nu prin volumul mare de cunoștințe predate, ci prin capacitatea elevilor de a aplica în mod creator aceste cunoștințe. Dacă ar fi să amintim subiectele care se propun la examenele de admitere în liceu, am putea observa că, de multe ori, acestea păcătuiesc tocmai prin pretinderea unor amănunte neesențiale sau a unor cunoștințe care de abia în anii de liceu se cristalizează definitiv. După părerea noastră, modernizarea nu înseamnă neapărat introducerea la clasele mai mici a unor noțiuni care în prezent se predau la clasele mai mari, ci introducerea acelor noțiuni de care tînăra generație va avea nevoie pentru a face față cerințelor societății în care va trăi și va activa în viitor. Considerăm, de asemenea, că este de la sine înțeles că o nouă programă de matematică pentru clasele V—VIII trebuie să aibă în vedere accesibilitatea cunoștințelor pe care le prevede, particularitățile de vîrstă ale elevilor din aceste clase (copii de 10—14 ani) și faptul că această programă se adresează întregii mase de copii și nu celor mai dotați dintre ei.

Va fi, probabil, necesar ca o nouă programă și, implicit, manualele de matematică pentru clasele V—VIII să cuprindă unele cunoștințe „suplimentare", destinate elevilor cu posibilități deosebite la această disciplină. Aceste cunoștințe urmează să fie însușite în cadrul unor ore special destinate acestui scop și numai la libera alegere a elevilor. Am vrea să amintim că acest deziderat nu este realizabil în bune condiții în cadrul actualelor cercuri științifice pe obiecte din cauza numărului prea mare de „ore obligatorii" pe săptămînă (peste 32 de ore la clasele a VII-a și a VIII-a). Dacă la acest număr mare de ore se mai adaugă și timpul minim necesar studiului individual, putem înțelege cu ușurință necesitatea unui plan de învățămînt mult mai elastic decît cel actual care să prevadă un număr mai mic de „ore obligatorii" și mai multe activități la alegerea elevului, în conformitate cu posibilitățile sale reale.

Prof. AUREL CĂPLESCU
Școala generală Lupșa de Jos, jud. Mehedinți

CE ÎNSEAMNĂ O ȘCOALĂ MODERNĂ

La această problemă am putea răspunde printr-o formulă lapidară: **Școala (învățămîntul) este modernă în măsura în care, prin conținutul, metodele, formele de organizare, mijloacele didactice folosite etc., dă un răspuns adecvat comenzii sociale a epocii.**

Și dacă acesta este sensul științific al modernizării învățămîntului, vom înțelege de ce încă acum o sută cincizeci și mai bine de ani, Gheorghe Lazăr, venind din Ardeal în Țara Românească, și-a propus și s-a străduit să realizeze o **Școală românească modernă.** De asemenea, vom înțelege de ce în Moldova, cu un deceniu mai tîrziu, Gheorghe Asachi lupta și el pentru o **școală modernă.** Și sîntem convinși că cei ce vor trăi peste 50 de ani, peste o sută de ani vor discuta cu și mai mare vehemență, poate, necesitatea modernizării învățămîntului, a școlii.

Dar ce înseamnează comanda socială a epocii? și care este comanda socială a epocii noastre? Căci, sigur, această comandă este alta decît cea de pe vremea lui Gheorghe Lazăr sau decît cea de peste o sută de ani.

Mai întîi, o precizare. Cînd ne referim, ca oameni de școală, la comanda socială a epocii noastre, noi nu ne gîndim la anul 1973, ci, cel mai de vreme, la anii 1985—1990, căci epoca în care elevul din fața noastră azi va fi în plină activitate este epoca acelor ani.

Prin ce se caracterizează comanda vremurilor noastre (înțeleasă vremea noastră ca mai sus), care este conținutul concret al acestei comenzi? Numai cunoscînd aceste trăsături specifice vom ști să acționăm pentru a transforma școala într-o școală modernă, căci **școala este modernă în măsura în care răspunde adecvat sarcinilor epocii, caracteristicilor acesteia, comenzii sociale, deci.**

Comanda socială. Epoca noastră se caracterizează prin cîteva trăsături care devin cerințe pentru școala contemporană.

1. Asistăm la o accelerare a ritmurilor dezvoltării sociale în ansamblu, la accelerarea ritmurilor acumulărilor de date noi în știință și tehnică. Accelerarea aceasta este determinată de acțiunea concomitentă a două categorii de revoluții: revoluțiile pe plan social-politic (revoluții socialiste, de eliberare națională etc.) și revoluția științifico-tehnică. Datorită acestor transformări revoluționare, ritmurile cresc (revoluțiile sînt locomotivele istoriei, spunea Marx).

Ca o ilustrare, la un interval de 18—20 de ani, volumul informațiilor științifico-tehnice, socialmente elaborate, crește cu peste 300 la sută. Această creștere a volumului informației științifico-tehnice are mari implicații asupra școlii, implicații care se transformă în comandă fermă. Datorită creșterii volumului informațiilor științifico-tehnice și relativei stabilități în dezvoltarea capacităților de asimilare (pe bază de memorare îndeosebi) ale elevilor, a apărut (și este mereu în creștere) între aceste două entități un decalaj care diminuează posibilitățile unei integrări eficiente a tinerelor generații. **Diminuarea acestui decalaj (condiție a unei integrări eficiente) este o sarcină a școlii contemporane și îndeplinirea ei contribuie în cea mai mare măsură la transformarea școlii într-o școală modernă.**

> **Un învățămînt cu prioritate formativ și nu informativ, adică nu un învățămînt în care trebuie transmise mai multe informații, pentru că socialmente se elaborează mai multe, ci un învățămînt care dezvoltă cu prioritate capacitățile mintale și trăsături morale.**

La aceste probleme pe care le ridică creșterea decalajului amintit se adaugă și faptul că multe din datele științei și tehnicii sînt perisabile. În 15—20 de ani, multe date nu mai sînt valabile. Datorită acestei situații apare încă o problemă: cum vom pregăti tineretul pentru integrarea într-o viață pe care încă nu o cunoaștem?

Este o sarcină precisă dată școlii de epocă. Cum o vom soluționa? Vom enunța numai această soluție căci vom reveni asupra ei: **realizînd — paradoxal — un învățămînt cu prioritate formativ și nu informativ,** adică nu un învățămînt în care trebuie transmise mai multe informații, pentru că socialmente se elaborează mai multe, ci un învățămînt care dezvoltă cu prioritate capacitățile mintale și trăsături morale.

Dacă prima trăsătură a comenzii sociale ridică în fața școlii probleme grele și, se înțelege, ele nu pot fi rezolvate numai pe calea înnoirii mijloacelor tehnice, cea de a doua trăsătură — vom vedea — ne ajută să descifrăm soluțiile, căile pe care trebuie să se acționeze pentru ca școala să devină modernă.

Cea de a doua trăsătură a comenzii sociale se caracterizează **prin datele noi cu caracter metodologic care apar în știință și tehnică în epoca revoluției științifico-tehnice.** Și în știință și tehnică revoluția nu se definește atît prin acumulările cantitative, cît prin saltul calitativ. Datele **cu caracter metodologic** exprimă tocmai aspectul calitativ al revoluției științifico-tehnice. Aceste date nu se adaugă pur și simplu peste datele anterior acumulate în ramura științifică respectivă, așa cum se adaugă cărămizile pe ultimul etaj al unei construcții, ci obligă la dărîmarea construcției și la reconstrucția ei dintr-o altă optică, din alt unghi de vedere. Așa se întîmplă și în revoluția științifico-tehnică actuală. Apariția unor asemenea date are mari consecințe pentru organizarea conținutului învățămîntului. Și școala devine modernă dacă își reorganizează conținutul în legătură cu schimbările în știință și în tehnică. În acest sens, exemplificăm cu ceea ce s-a întîmplat în fizică în ultimele 4—5 decenii, cînd pentru o imagine corectă a lumii fizicii am operat cu patru modele, de la modelul lui Bohr pînă la modelul actual al lui Edmond. Succesiunea aceasta de modele nu exprimă un simplu adaus la noi informații, ci o schimbare de concepție asupra modului de a gîndi lumea fizică. La fel în matematică. Dezvoltarea în ultimele decenii a unor noi domenii ale matematicii, nu a dus, așa cum consideră unele cadre didactice, la introducerea în programele din ultimul an al universității sau ultimul trimestru al liceului a acestora, ci la reconsiderarea multor altor domenii ale matematicii. Ca exemplu să luăm dezvoltarea teoriei mulțimilor. Modernizarea predării matematicii nu constă în învățarea acestui domeniu nou în ultimul an de studii, ci în reorganizarea învățării matematicii, poate chiar de la grădiniță, cînd copilul, fără să le denumească, va opera cu mulțimi de obiecte, incluziunea, apartenența etc., fiind realizate obiectual, așa cum pretinde psihologia copilului de această vîrstă. Școala este modernă dacă ține seama de aceste trăsături obiective ale dezvoltării științei. Și în tehnică lucrurile se petrec la fel. Uneori o simplă schimbare la un mecanism conduce la schimbarea unei linii tehnologice sau chiar la construcția într-un alt mod a numeroase întreprinderi. Aceste date au și aici caracter metodologic. Ele sînt cele mai utile și, în primul rînd, ele trebuie reținute. Nu toate datele noi, care sînt simple adausuri care nu schimbă cu nimic modalitățile de înțelegere sau de acțiune practică, trebuie deci incluse în programe.

Această trăsătură a comenzii sociale este de mai mare importanță pentru modernizarea conținutului învățămîntului, dar ea are implicații asupra activităților de ansamblu ale școlii.

În cea mai mare măsură sîntem impresionați de prima trăsătură a comenzii sociale, o sesizăm pe cea de-a doua în unele domenii ale științei, iar pe cea de a treia aproape că nu o cunoaștem. Este vorba de faptul că datorită ritmurilor rapide ale dezvoltării de ansamblu a societății actuale, tinerele generații au căpătat trăsături distincte față de generațiile anterioare, au o mai mare mobilitate intelectuală. Această trăsătură a tinerelor generații este expresia caracteristicilor epocii, căci personalitatea umană este — așa cum spunea Marx — în ultimă instanță, reflexul relațiilor, vieții sociale. Ritmurile vieții sociale s-au imprimat — uneori fără să știe școala — în structura personalității care a căpătat o mare mobilitate din necesitatea adaptării, integrării sociale. Această mobilitate intelectuală, constatată la majoritatea tinerilor, ne bucură, dar personalitatea este structurată unitar, și nu poate reacționa altfel în fața diverselor situații, adică acum și aici reacționezi cu latura intelectuală, dincolo cu latura efectiv-emoțională sau volițională. Așa, fiind, marea mobilitate de pe plan intelectual se transferă și pe latura afectiv-emoțională și pe latura volițională, într-un cuvînt și pe latura morală.

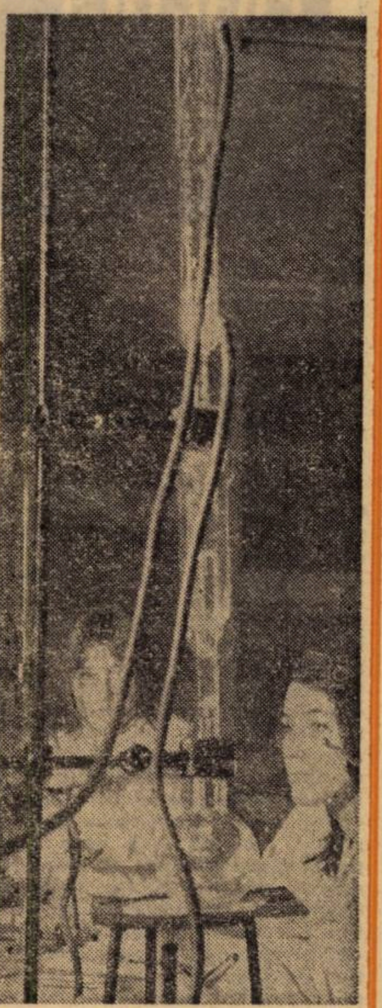
Experiențe în laborator

Școala devine modernă dacă satisface și aceste cerințe.

Cele trei trăsături amintite pînă acum sînt proprii comenzii sociale a epocii noastre, căreia trebuie să îi răspundă școala.

Școala noastră are însă și o comandă socială specifică, legată de etapa construirii societății socialiste multilateral dezvoltate în Republica Socialistă România. Astfel, deoarece dinamica vieții sociale din țara noastră este aproape unică în lume, ca ritmuri de dezvoltare este legată de muncă creatoare, de investiții de inteligență proprie și nu de import de inteligență.

În fond, se conturează clar o comandă socială fermă și specifică școlii noastre: educarea, dezvoltarea capacităților de inovație și creație la tinerele generații. Acestei comenzi sociale trebuie să-i răspundă școala noastră, dacă vrea să devină modernă.

Realizarea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune — după cum bine știm — ridicarea nivelului calitativ al activităților în toate domeniile, nu numai în ceea ce privește baza tehnico-materială, perfecționarea relațiilor de producție etc., ci și în domeniul formării omului nou, pe care atitudinile, sentimentele și comportarea morală superioară comunistă îl definesc în primul rînd. În această privință, școala noastră are o comandă foarte clară: educarea tinerelor generații pentru a se comporta în conformitate cu normele eticii și echității socialiste. Nu se mai poate spune că pe plan moral școala nu știe ce are de făcut. Dar și pentru răspunsul la această trăsătură a comenzii sociale, ca și pentru celelalte vom fi întrebați : cum trebuie să acționeze școala, ce trebuie să întreprindă pentru a deveni modernă?

V. BUNESCU

Lecție în laboratorul lingvistic al Liceului „Ion Neculce" din București

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Succesul şi insuccesul şcolar

1. Factorii reuşitei şcolare. Reuşita şcolară este o variabilă complexă, care exprimă adaptabilitatea elevului la sarcinile şcolare. Învăţarea fiind activitatea predominantă la vîrsta şcolară, reuşita-nereuşita elevului se evaluează, în esenţă, pe baza nivelului la care desfăşoară el această activitate. Reuşita în învăţare, desigur, ca în orice activitate, este o rezultantă a factorilor interni şi externi. Motivele învăţării, aptitudinea şcolară, trăsăturile de personalitate ale elevului sînt cei mai importanţi factori interni — pe lîngă vîrsta, sexul, dezvoltarea fizică, sănătatea elevului — în condiţionarea performanţei şcolare. Iar printre cei externi amintim ca factori esenţiali formele de organizare a învăţămîntului, metodele de predare, sistemul de cerinţe instructiv-educative, alături de personalitatea şi pregătirea profesorului, familia, profesiunea tatălui.

Gradul de adaptare la activitatea şcolară arată trebuinţa şi capacitatea elevului de a cunoaşte, de a asimila, de a interioriza cerinţele externe, influenţele instructiv-educative organizate şi dorinţa şi capacitatea lui de a se modela, de a se acomoda, de a se exterioriza în sensul acestora. Unul din factorii de bază ai reuşitei şcolare — dar nu singurul — este „inteligenţa şcolară". Termenul „inteligenţă şcolară" ar desemna, în perspectiva concepţiei lui J. Piaget, echilibrul dintre asimilarea cerinţelor şcolare şi acomodarea la acestea la diferite nivele de şcolarizare.

Deoarece învăţarea este o activitate cu un conţinut variat — gramatical, literar, matematic, tehnic etc. —, reuşita şcolară presupune o aptitudine complexă. **Nucleul aptitudinii şcolare este format,** după P. E. Vernon, de **inteligenţa generală,** de **aptitudinea verbală,** de **interesul,** de **atitudinea faţă de activitatea şcolară,** de **perseverenţa** şi de alte trăsături de personalitate. Dacă la un elev factorii înşiraţi se prezintă la un nivel înalt de dezvoltare, este foarte probabil că el va realiza performanţe şcolare bune.

2. Anticiparea reuşitei şcolare, premisa educaţiei. Succesul sau insuccesul unui elev în activitatea şcolară pot fi prevăzute — cu o oarecare probabilitate — prin studierea nivelului de dezvoltare a aptitudinilor sale şcolare.

Prognosticul corect se bazează pe o baterie de probe psihologice predictive, menită să clarifice nivelul de dezvoltare, gradul de maturizare a proceselor psihice fundamentale, responsabile pentru însuşirea şi desfăşurarea cu succes a activităţii prognosticate. Criteriul cel mai obiectiv de verificare a corectitudinii prognosticului îl constituie performanţa în activitatea prognosticată.

În vederea prognosticării reuşitei şcolare am aplicat — la începutul anului şcolar 1971—1972 — mai multe probe psihologice la 30 elevi (de 11—13 ani, din clasa a V-a a şcolii generale, cu performanţe diferite la învăţătură : foarte buni, mediocri şi foarte slabi).

a) **Gradul de concordanţă între performanţa la probele psihologice şi reuşita şcolară.** Activitatea şcolară şi sarcina experimentală pot fi considerate criterii de evaluare, de cunoaştere a dezvoltării mintale. Rezultatele obţinute la probele psihologice nu corespund întotdeauna cu reuşita şcolară. Analiza cazurilor individuale arată că 9 elevi cu performanţe bune la probele psihologice au insuccese sau rezultate slabe la matematică. Această neconcordanţă între diagnosticul psihologic şi reuşita şcolară poate genera neîncredere în datele oferite de probele psihologice sau îndoială faţă de valoarea diagnostică a notei.

Verificarea diagnosticului psihologic în cazurile de neconcordanţă — printr-o probă de inteligenţă generală şi prin metoda modelării obiectuale a operaţiilor mintale — semnalează decalajul accentuat între capacitatea de învăţare şi performanţă şcolară a celor 9 elevi.

Neconcordanţele, în mare parte, se datoresc factorilor extraintelectuali — motivaţia, atitudinea faţă de sarcină, modul de organizare, de prezentare a sarcinii — care intervin în determinarea reuşitei atît în situaţia experimentală, cît şi în cea şcolară. Elevul fiind o realitate vie, şi nu o noţiune abstractă, el este nu numai inteligenţă, ci şi emotivitate, dorinţe, impulsuri etc. Această realitate trebuie avută mereu în vedere, deoarece inteligenţa acţionează după modul în care o mobilizează şi orientează factorii emotivi-activi ai personalităţii (Al. Roşca, B. Zőrgó).

b) **Metoda activă este metodă formativă.** În concordanţă cu alte cercetări (B. Zőrgó, N. Obrocea), rezultatele noastre demonstrează că majoritatea elevilor slabi la unele obiecte şcolare dispun de posibilităţi intelectuale neexploatate la lecţie. Această constatare ne face să presupunem că „elevii slabi" la matematică, la română sau la biologie, dar buni la probele psihologice, întîmpină dificultăţi nu în asimilarea matematicii etc., ci în înţelegerea „lecţiilor" de matematică. Prin urmare, „ elevii slabi" se adaptează mai greu la forma, la metoda uzuală de predare practicată. „Elevii slabi" în ramurile amintite, dar buni în altele sînt, de fapt, în stare să înţeleagă problemele pe care, la prima vedere, nu le pătrund, dar cu condiţia să se folosească acele căi, **metode active,** care trezesc şi menţin curiozitatea şi interesul lor pentru sarcinile, problemele, activităţile şcolare (J. Piaget, V. A. Kruteţki).

Nereuşita şcolară a elevilor buni la probele psihologice se datoreşte unor deficienţe (factor intern) relativ uşoare — pierderea unei informaţii sau denaturarea ei, nesesizarea unei modificări mici, dar esenţiale, care denotă tulburări de atenţie, de memorie ; pierderea contactului cu obiectul, căutarea rezolvării în „vidul" verbalismului, care este o deprindere greşită formată în şcoală ; tendinţe de perseverare care evidenţiază inerţia gîndirii ; timiditatea ; emotivitatea... — dar neglijate, necompensate în cadrul procesului instructiv-educativ (factor extern).

Cunoaşterea acestor particularităţi, corectarea lor printr-o muncă educativă sistematică constituie obligaţia psihologului şcolar şi a fiecărui învăţător, profesor. Corectarea şi compensarea micilor tulburări psihice constituie în acelaşi timp măsura preventivă cea mai sigură pentru evitarea insucceselor şcolare.

Permanentizarea insuccesului, la cei care manifestă un interes real faţă de activitate — dar care datorită unor deficienţe uşoare întîmpină greutăţi — pe lîngă agravarea tulburărilor psihice, neînsemnate în momentul apariţiei lor, duce şi la estomparea curiozităţii, la „obişnuirea", la acceptarea statusului de „elev slab" — în pofida capacităţilor sale reale de învăţare —, la formarea atitudinii negative faţă de şcoală, faţă de profesor, faţă de anumite obiecte de studiu... toate colorate sumbru de sentimentul insuccesului. Elevul „privat" în mediul şcolar de succese, de aprecieri pozitive, de reacţii afective stimulative, le va căuta — deoarece ele constituie o necesitate activă pentru fiecare om — în mediul extraşcolar... şi le poate găsi în vagabondaj, în tendinţe agresive, de dominare etc.

Asist. univ. KULCSAR TIBERIU
Cluj.

În laboratorul de fizică al Liceului nr. 1 din Bistriţa-Năsăud

---

Laboratorul lingvistic

Este unanim recunoscut rolul cultural-educativ pe care îl au astăzi mijloacele audio-vizuale. Noutatea, volumul şi varietatea informaţiilor transmise fac posibile îmbogăţirea continuă a datelor cunoaşterii, a creşterii în intensitate a trăirilor afective.

Infirmată sau exagerată, valoarea laboratorului fonetic pune la dispoziţia profesorului o gamă variată de posibilităţi tehnice de lucru, cum ar fi : *materiale vizuale :* diapozitive, diafilme ; *materiale audio :* discuri, benzi de magnetofon ; *materiale audio-vizuale* : emisiuni la televiziune, filme, desene, scheme, însoţite de comentarii.

Deoarece în predarea limbii franceze, lexicul, fonetica şi ortografia se însuşesc de către elevi pentru dezvoltarea deprinderilor de vorbire activă şi creatoare, voi arăta succint cum am folosit laboratorul audio-vizual la Liceul „Gh. Lazăr", din Sibiu.

În organizarea lecţiilor am avut în vedere ca metodele şi procedeele moderne să fie combinate cu cele tradiţionale (demonstraţia, exerciţiul, conversaţia etc.) în aşa fel încît *să se realizeze* mai bine scopul lecţiei. Manualele de clasa a IX-a şi a X-a, de altfel, oferă posibilitatea de a face ora atractivă şi interesantă, bazîndu-ne în egală măsură pe spiritul nostru creator şi inventiv.

Odată cu prezentarea pe banda de magnetofon a textului „L'Alsace et la Lorraine" am proiectat imagini din aceste provincii ale Franţei. După ce elevii au audiat de două ori banda, s-a trecut la fixarea lecţiei, renunţîndu-se la text, elevului revenindu-i sarcina să explice diapozitivele.

Îmbinînd armonios mijloacele audio-vizuale (prin folosirea de proiecţii, desene, benzi, discuri) şi la lecţiile „La rentrée des classes", „La vengeance d'un éléphant", „L'Académie Silenciueuse", „Le lièvre et la tortue" etc., s-a facilitat înţelegerea rapidă a contextului şi a dezvoltării gîndirii elevului.

Pentru a forma elevilor deprinderea de audiere a vorbirii în limba străină, exprimată de persoane cu timbrul vocal diferit, am introdus un dialog : (o conversaţie telefonică) „L'espiègle Mireille) — ca punct de plecare în fixarea conjugării negative a verbului. În prima parte a lecţiei s-a trecut la audierea discului. Pentru crearea automatismelor, elevii trebuiau să reproducă răspunsul negativ al Mirelei. În a doua parte a orei, clasa a lucrat pe două programe pentru aprofundarea fenomenului gramatical : a) *primul grup a primit un exerciţiu de transformare :* „Vous saves qui vous parle ?" (Verbul trebuia să fie trecut la imperfect şi viitor după ce în prealabil s-au efectuat cîteva exerciţii structurale de transformare)

b) *al doilea grup a avut de substituit un verb cu altul* „Bogdan *invite* son cousin à venir à Braşov (dire)".

Avînd în vedere că în predarea limbii franceze elevii întîmpină dificultăţi în pronunţarea unor sunete specifice ei, magnetofonul s-a dovedit a fi un auxiliar preţios în formarea deprinderilor de articulare corectă. Se dau grupuri de cuvinte în care sînt incluse sunetele : u, oe, o, e, è. *Exemple :* le kilomètre, mettre, le maître, vous êtes ; fleur, l'oeil etc.

Fiecare cuvînt este repetat de către elevi, răspunsurile unor elevi cu dificultăţi de pronunţare se pot înregistra pe bandă şi analiza din punct de vedere al pronunţării corecte.

Uneori lecţia în laborator ne permite să lucrăm diferenţiat cu clasa: cu un grup, exerciţii de gramatică — de exemplu, aplicarea concordanţei verbului, iar cu restul clasei, o problemă de literatură.

Practica muncii în laborator prin metode şi procedee variate a dovedit superioritatea calităţii cunoştinţelor însuşite de elevi în aceste condiţii faţă de activitatea în clasă, contribuind la sporirea eficienţei predării, datorită realizării principiului participării conştiente şi active a elevilor la lecţie.

Se poate asigura însuşirea unui volum mai mare de cunoştinţe, pe de o parte, şi se realizează o înţelegere mai exactă a relaţiilor dintre fenomene, creîndu-se condiţii favorabile pentru o activitate independentă.

Prof. RODICA SEICEANU
Liceul „Gh. Lazăr", Sibiu

PREDAREA MATEMATICII ÎN LICEELE DE SPECIALITATE

Este, de acum, un lucru comun, un adevăr unanim admis, anume că matematica străbate un proces de accelerată penetrație în activitatea practică a omului. Profesionalizarea, cunoscînd la rîndul ei o evoluție ascendentă, nu mai poate fi satisfăcător concepută fără și în afara matematicii. Rămîne însă să vedem **cum, cît și în ce fel**, noi, cei care lucrăm în sistemul învățămîntului liceal de specialitate, transmitem cunoștințele de matematică, astfel încît capacitatea lor de a optimiza activitatea practică a muncitorului de înaltă calificare sau a tehnicianului să se poată manifesta plenar încă din primii ani de producție. Este neîndoielnic că s-au obținut rezultate pozitive în această privință, ca urmare a preocupării organelor de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și cele ale celorlalte ministere de profil.

Un aspect important, care rezultă din însuși caracterul matematicii ca atare, este cel care privește proporția dintre matematica aplicativă și matematica abstractă.

Este posibil ca la nivelul predării în liceul industrial, în special la ultimele clase, să se facă o alegere între predarea conceptelor de algebră abstractă pe de o parte, și a procedeelor de calcul numeric, pe de altă parte ; între consolidarea prin exerciții abstracte a unor teoreme de analiză matematică și, ca o alternativă, utilizarea lor în mecanică, fizică (extremum de funcții, calcul integral, ecuații diferențiale) ; de asemenea, între noțiunile generale de geometrie analitică și aplicarea lor la proiectarea diverselor forme etc.

Aspectul este complex, întrucît mai ales în matematică este dovedit că cele mai abstracte concepte ale sale pot deveni de o utilizare practică deosebită și să nu reamintim pentru ilustrare decît elementele de calcul logic, din logica matematică, deosebit de necesare pentru însușirea cunoștințelor despre calculatoare electronice și programare.

Credem că în faza actuală există încă prea puțin marcat caracterul aplicativ al matematicii în liceele industriale, în parte din cauza conceptului care stă la baza programei analitice și a manualelor și în mare măsură din cauza cadrelor care predau acest obiect. Un punct de vedere posibil referitor la acest aspect cred că ar fi acela al revizuirii programei analitice a manualelor și metodelor de predare a matematicii în liceele industriale, accentuîndu-se în mod deosebit asupra legăturii matematicii cu tehnica, științele naturii și economiei.

Ideea propusă ar fi aceea a diferențierii programelor analitice prin însuși conținutul lor la toate clasele și disciplinele matematice, diferențierea făcîndu-se în funcție de tipul liceului. Mă refer în acest sens la faptul că este posibilă elaborarea unor programe analitice pentru matematici, una care să servească în exclusivitate liceelor teoretice, o alta pentru liceele cu profil tehnic (energetic, de telecomunicații, de transporturi, auto, de căi ferate etc.), agronomic sau economic.

De pildă, la liceele care au o orientare tehnică se impune accentuarea unor capitole existente referitoare la : **aplicații ale calculului diferențial și integral,** precum și a **ecuațiilor diferențiale, noțiunile de posibilitate cu aplicațiile lor etc.,** capitole care la liceul teoretic pot fi tratate mai mult teoretic.

Evident că dacă programa analitică ar fi îmbunătățită, imprimîndu-i-se în acest scop caracterul aplicativ menționat mai sus, manualele vor trebui să fie redactate în același mod. Rămîn la convingerea că pînă cînd această problemă a creării unei programe analitice pentru liceele de specialitate în maniera prezentată nu-și găsește rezolvarea nu se poate afirma că am făcut totul pentru ca absolvenții noștri să fie foarte bine pregătiți pentru confruntarea cu tehnica modernă, la locul de muncă.

Un alt aspect pe care îl consider deosebit de important este acela al introducerii în cadrul disciplinelor matematice în liceele de specialitate **a noțiunilor de informatică, în special predarea limbajului FORTRAN.** În cadrul limbajului FORTRAN, în afara faptului că multe probleme de calcul matematic necesare în pregătirea elevului își găsesc o formulare eficientă, ele ajută și la formarea elevului în spiritul unei abilități de a putea exprima în scheme logice de prelucrare situații complexe, avînd și o calitate practică în problemele de asimilare a unor produceri tehnologice complicate.

Se știe că în cadrul planului de informatică în țara noastră, în următorii 10 ani, utilizarea calculatoarelor electronice în economie și învățămînt se va generaliza. Privit astfel, învățămîntul nostru are sarcina de mare răspundere de a pregăti cadrele medii necesare acestei acțiuni de mare amploare. Cred că rolul profesorului de matematică în liceele de specialitate, din acest punct de vedere, este încă nesemnificativ. Este necesară o acțiune largă de reciclare a profesorilor de matematică, pentru însușirea noțiunilor de informatică și a metodelor specifice de predare.

Un alt aspect pe care aș vrea să-l pun în discuție este acela al construirii unor laboratoare de matematică în liceele de specialitate, care ar putea să fie înzestrate cu mașini de calcul, diagrame, grafuri și grafice pentru teoria mulțimilor, probabilităților și analiza matematică, construcții geometrice în spațiu, scheme logice de prelucrare etc.

O altă referire ar fi aceea a **introducerii tehnicilor de învățămînt programat în predarea matematicii în liceele de specialitate,** profesorul de matematică fiind primul care să aplice această metodă, întrucît disciplina sa se pretează mai bine.

Rămîn totuși de rezolvat o serie de aspecte metodologice de mare importanță. Întrucît metoda învățămîntului programat presupune divizarea materialului de predat în cît mai multe elemente verificabile individual și parcurgerea pas cu pas a acestor elemente, este nevoie inițial de prelucrarea experimentală a anumitor capitole pentru găsirea celei mai judicioase tehnici de divizare și numai ulterior să se ia în considerare o extindere a metodei pe mai multe capitole. În această lumină nu ar fi lipsită de interes organizarea de către Ministerul Educației și Învățămîntului a unei consfătuiri cu un asemenea subiect.

Enumerînd cele cîteva puncte de vedere de mai sus, desigur că nu am putut parcurge nici măcar în parte problemele specifice predării matematicii în liceele de specialitate. Consider, însă, că este necesară inițierea unei discuții mai largi asupra unor asemenea probleme, cunoscută fiind importanța disciplinelor matematice în formarea elevilor ca buni tehnicieni pe locul de producție.

Prof. MARIANA BUHESCU
Liceul industrial de poștă și telecomunicații — București

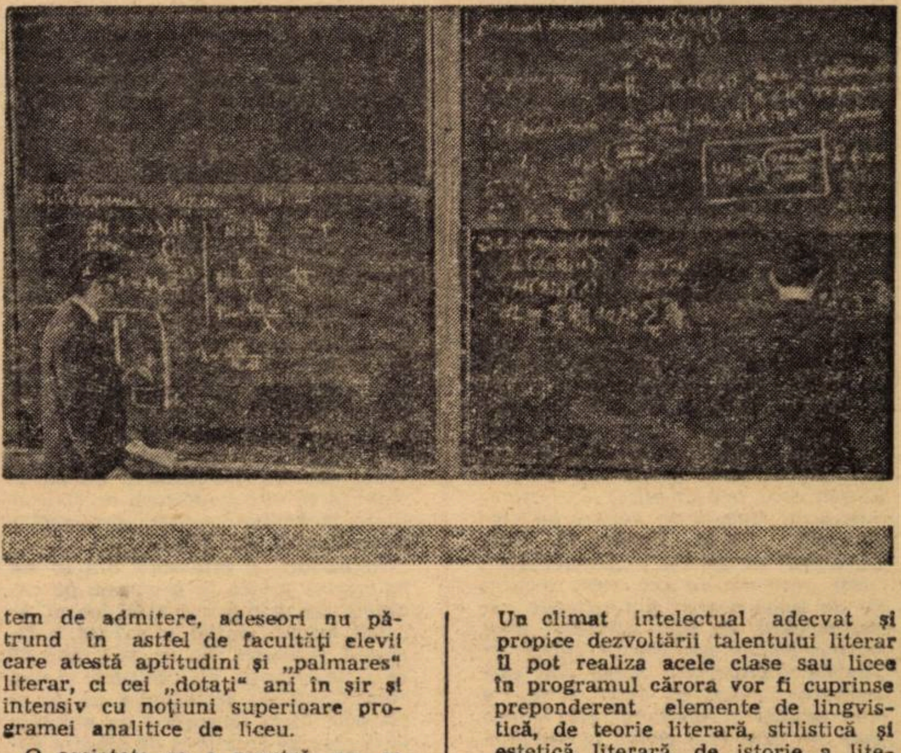

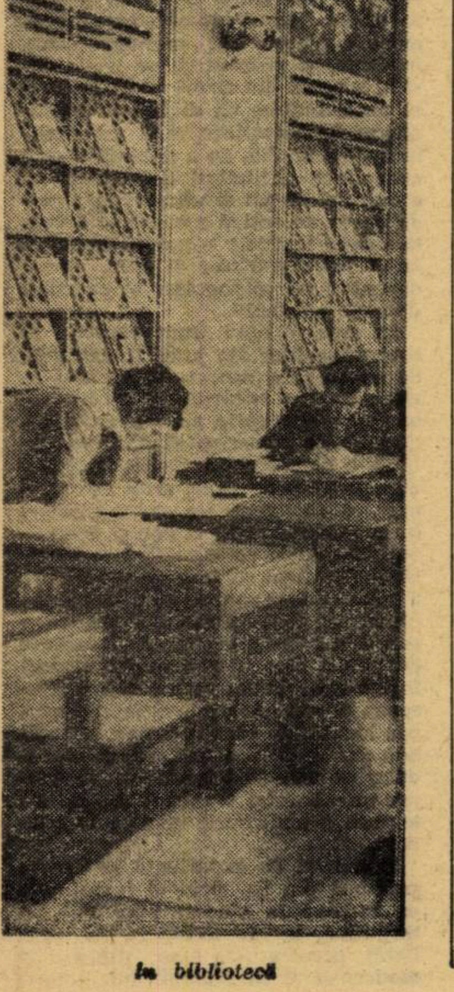

în bibliotecă

Clase speciale de literatură

Într-o epocă de diversificare a învățămîntului, cerută de caracterul multilateral al dezvoltării societății noastre, cînd s-au creat atîtea tipuri de școli profesionale și licee de specialitate, cînd există licee pentru viitorii sportivi, muzicieni, plasticieni, coregrafi, cînd în cadrul unor licee de cultură generală apar clase speciale de fizică, chimie, matematică, biologie, bio-chimie, cibernetică etc., cînd există licee cu profil de limbi clasice (latina, greaca) și moderne (rusa, franceza, germana, italiana, spaniola), pare surprinzătoare absența unor licee sau măcar a unor clase speciale menite să strîngă pe elevii cu aptitudini pentru creația, cercetarea și critica literară, pe viitorii profesori de limba română (ajunși la „litere" în primul rînd pentru realele lor aptitudini de a recepta și comunica fenomenul literar). **N-ar fi mai firesc ca secțiile de limbă și literatură română din cadrul universităților și institutelor pedagogice să fie frecventate de absolvenții unor licee profilate în acest sens ? Se știe prea bine că datorită deficiențelor actualului sistem de admitere,** adeseori nu pătrund în astfel de facultăți elevii care atestă aptitudini și „palmares" literar, ci cei „dotați" ani în șir și intensiv cu noțiuni superioare programei analitice de liceu.

O societate ca a noastră nu se poate lipsi de profesori de limba română de cea mai bună calitate, de scriitori, critici, esteticieni și istoriografi literari, de folcloriști și teoreticieni ai literaturii, de filologi, biblioteconomiști etc. Nu-i greu de înțeles că a fi „om de litere", în toate ipostazele enumerate mai sus, este o **profesiune,** o profesiune extrem de grea, că ea trebuie prefigurată încă din liceu și că liceul, dacă nu poate da o calificare de literat, precum ar da-o, pentru o altă meserie un liceu de specialitate, cel puțin așează temeliile unei orientări pe care o va desăvîrși o facultate cu profil literar.

Pentru realizarea unor astfel de licee în marile orașe (București, Cluj, Iași, Craiova, Timișoara) sau a unor clase speciale în acele centre unde există tradiția unei fructuoase activități literare pledează faptul că peste 20 000 de elevi sînt colaboratori la cele 1 300 de reviste liceale și pionierești ; peste 50 de antologii școlare adună anul 600—700 de tinere talente ; circa 20% din beletristica revistelor județene sau centrale e susținută de tineri sub 22 de ani. Și, totuși, fiind cotate doar ca aspecte de activitate extrașcolară (adesea, din păcate, formală) aceste manifestări nu reușesc să valorifice din plin marele fond de valori naționale. **Mulți copii și adolescenți talentați se vor „reprofila" dacă nu vor fi depistați, incluși într-un sistem organizat și supuși unei pregătiri sistematice și științifice.**

Un climat intelectual adecvat și propice dezvoltării talentului literar îl pot realiza acele clase sau licee în programul cărora vor fi cuprinse preponderent elemente de lingvistică, de teorie literară, stilistică și estetică literară, de istorie a literaturii române și de literatură comparată, de sociologia culturii, de istorie națională și universală, de filozofie și studiul unei limbi clasice și a două limbi moderne.

Prof. TUDOR OPRIȘ
Liceul „Gh. Lazăr". București

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Portrete de dascăli

Ceea ce îi definește ființa și munca

Cu cîțiva ani în urmă, aflîndu-mă cu treburi la școala din Vădăstrița județul Olt, am fost oaspete de o seară al profesoarei Angela Dumitrescu. Am ascultat, în acea seară, cîteva basme de mare frumusețe, imprimate pe bandă de magnetofon pe care nici în copilărie nu le auzisem. De fapt, nu basmele în sine m-au impresionat, cît modul în care erau rostite, graiul acela oltenesc, plin de farmec și bogăție plastică în care bătrînii — rapsozii erau toți bătrîni — le povesteau. Pe alte benzi erau imprimate proverbe și ghicitori, pe altele, balade spuse sau cîntate. O adevărată comoară, un neprețuit tezaur folcloric. Am aflat apoi că toate acestea înmănunchiau o muncă migăloasă, plină de dăruire, de pasiune pe care profesoara Angela Dumitrescu o desfășoară de ani de zile. Cu magnetofonul în mînă și, de cele mai multe ori, însoțită de elevi, Angela Dumitrescu a colindat comuna, satele din jur, județele și țara pentru a descoperi aceste frumuseți...

...Am poposit din nou, de curînd, la Vădăstrița. Casa în care am fost atunci s-a transformat într-un adevărat muzeu de folclor. Cît privește basmele și tot ce văzusem și ascultasem atunci, toate au fost transcrise sau prelucrate pe mii de pagini. Ele pot fi citite acum în cele șase volume pe care profesoara Angela Dumitrescu le-a publicat: „N-ați auzit d-un Jian, d-un haiduc de craiovean", „De la Dunăre la Olt", „Crăișorii de pe Olt", „Dorule dor", „Ieși papucule de sub pat", „Gălbior de lîngă soare" sînt titlurile acestor cărți, de fapt titlurile unor basme, balade sau snoave culese de Angela Dumitrescu. Astea sînt cele apărute. Pentru că, între timp, a mai adunat și prelucrat alte cîteva sute pe care le-a strîns în volumele: „Așa cap, așa căciulă", „Dur Pandur, pasăre măiastră", „Mărul de aur" pe care le-a încredințat tiparului.

Dar, aceasta este numai o parte și nu cea mai importantă, cea mai dragă a muncii sale. „Viața și munca mea o dăruiesc de fapt copiilor, copiilor de țărani din Vădăstrița și din toate satele țării pe care i-am cunoscut în peregrinările mele și cu care corespondez, pe care îi învăț să prețuiască și să cunoască frumusețile create de moșii și strămoșii lor" — îmi mărturisea profesoara Angela Dumitrescu.

Acolo, la școala din Vădăstrița, funcționează un cerc de folclor cu o activitate deosebit de interesantă și bogată condus de pasionata profesoară culegătoare de folclor. Membrii acestui cerc au devenit culegători de folclor, au caiete întregi de basme, de balade, de snoave culese de ei. Organizează șezători la care invită tot satul, se întîlnesc cu bătrînii rapsozi la școală sau în sat. I-am văzut de cîteva ori la televiziune, i-am ascultat la radio.

Firește, o activitate ca cea a profesoarei Angela Dumitrescu, nu poate fi epuizată în cîteva rînduri. Precum nici personalitatea, trăsăturile acestui dascăl comunist nu pot fi întru totul exprimate prin ceea ce am spus mai sus. Cred însă că ceea ce-i definește ființa și munca este această totală dăruire pentru descoperirea frumuseților create de poporul nostru, această dorință și strădanie de a le sădi în sufletul și inima copiilor, spre a le duce mai departe.

M. ROBEA

Școala din Ip sau dimensiunile reale ale renovării

Ip, o comună ca multe altele din județul Sălaj, așezată spre marginea de apus, a fost de curînd centrul unui eveniment cu semnificații deosebite pentru învățămîntul de pe aceste meleaguri. Școala generală de 10 ani din localitate își înscrie cu justificată mîndrie numele pe harta școlilor angrenate în efortul comun de ridicare a procesului de învățămînt la nivelul exigențelor pe care societatea noastră le are față de această instituție. Săptămîna trecută, acolo, a avut loc un schimb de experiență pe marginea rezultatelor obținute pînă acum de colectivul de cadre didactice în predarea pe cabinete. Manifestarea a fost organizată de inspectoratul școlar județean și s-a bucurat de îndrumarea și concursul forurilor județene de partid și de stat.

Evenimentul amintit din viața școlii sălăjene reține atenția în mod particular sub două aspecte. În primul rînd, prin alegerea unei localități rurale ca schimb de experiență în domeniul modernizării procesului de învățămînt se realizează implicit o modificare a opticii noastre asupra a ceea ce înseamnă școală-pilot. În al doilea rînd, experimentul însuși arată că acolo unde există un interes real pentru ameliorarea tehnologiei și metodologiei didactice se poate face un pas decisiv înainte prin mijloace proprii. Subliniem aceste două lucruri deoarece învățătorii și profesorii de la școala din Ip au reușit prin ei înșiși să amenajeze cabinete și ateliere școlare, să-și procure tehnologia didactică adecvată, precum și bibliografia de specialitate necesară.

Tehnologia modernă reclamă o metodologie adecvată

Temerarii pionieri ai modernizării învățămîntului de la școala din Ip — o mențiune specială trebuie să facem pentru „sufletul" acestei acțiuni, profesorul Grațian Porțan, directorul școlii — au ținut în fața invitaților din întreg județul: toți directorii coordonatori, toți directorii de licee și toți directorii școlilor profesionale, lecții demonstrative atît la clasele I—IV, cît și la clase V—X la diferite discipline de învățămînt și la lucrări de atelier. După cele două ore demonstrative, au urmat dezbateri pe discipline, apoi o ședință plenară comună în care s-au tras concluziile cu un caracter mai general. (Ședința a fost condusă de Cornel Vasile, secretarul Comitetului județean de Partid Sălaj, vicepreședintele Consiliului popular județean și au participat la ea toți inspectorii de specialitate, în frunte cu inspectorul școlar general, prof. Al. Trif.).

Învățătorii și profesorii din Ip au hotărît să treacă la predarea pe cabinete din trimestrul al II-lea al anului trecut. Inițial a existat o firească reținere. Nu se știa nici cu ce să se înceapă, nici de unde și nici cum. Consiliile pedagogice au devenit prin forța lucrurilor un autentic laborator de creație și de gîndire pedagogică. (Menirea lor firească, de altfel). Dezbaterile s-au referit la tot felul de probleme pentru căutarea soluțiilor celor mai potrivite pentru acțiunea pe care o aveau în vedere. S-a consumat o cantitate apreciabilă de timp și s-a consultat și o imensă cantitate de bibliografie de specialitate pentru a se documenta. Conștienți de dimensiunea reală a sarcinii pe care și-au asumat-o profesorii și învățătorii din Ip au căutat să afle și cum s-a procedat în alte părți. Pe nesimțite, întregul colectiv didactic s-a integrat organic în acțiunea întreprinsă. La rîndul lor, comitetele de părinți au considerat această inițiativă ca pe o cauză proprie, neprecupețind nici timp și nici efort. Este poate una din concluziile cele mai prețioase ale acestei experiențe. Sumele necesare achiziționării aparaturii — care nu este modestă: magnetofon, microscoape, epidiascop, diascol, diafilm, xilofon — au fost realizate în principal din veniturile microfermei școlare.

După asigurarea bazei materiale, colectivul de cadre didactice de aici și-a dat seama că în pofida unei tehnologii avansate el rămăsese totuși același, în viziunea asupra procesului de învățămînt. Atunci au avut revelația a ceea ce înseamnă cu adevărat modernizare, renovare a procesului de învățămînt. Au înțeles că a fi modern înseamnă a fi modern în concepția pedagogică.

Sensul autentic al modernizării

Lecțiile ținute au demonstrat convingător că ceea ce constituie un cîștig prețios pentru profesorii și învățătorii de la școala din Ip este, în primul rînd, faptul că și-au restructurat optica asupra conceptului de instruire, de predare. S-a realizat astfel nu o simplă trecere formală de la predarea pe clase la predarea pe cabinete. Între condițiile tehnice moderne și metodică s-a reușit să se stabilească o relație suplă, dialectică. Firește, ca în orice început au existat și unele excese. Înșiși participanții la schimbul de experiență au putut observa tendința de încărcare a cabinetului cu panouri și grafice care nu se integrau funcțional în lecțiile demonstrative ținute. De aici, sugestia de a se evita ca într-o anumită oră de curs să fie menținut în cabinet alt material (tabele, scheme, panouri sintetizatoare) decît cel strict necesar lecției respective. Cele două ore de lecții au mai probat și faptul că prin cabinet se creează un mediu ambiant adecvat pentru activizarea întregii clase și pentru munca individuală cu fiecare membru al colectivului. Au existat — iarăși, explicabil — și unele poziții de un optimism exagerat în ce privește valoarea în sine a tehnologiei didactice moderne, care ar rezolva, chipurile, de la sine totul. Un alt element cîștigat în acest schimb de experiență pentru școlile sălăjene este evidențierea ideii că prin predarea pe cabinete se asigură un plus de eficiență a caracterului aplicativ al cunoștințelor și se ridică la un nivel superior caracterul intuitiv al predării. La aceasta contribuie nu cu puțin schemele, graficele, fișele, jetoanele...

Lucrări practice în laborator

Profesorul, factor hotărîtor în predarea pe cabinete

Predarea în noul sistem a pus în discuție — și era inevitabil acest lucru — rolul pe care îl are educatorul în procesul de învățămînt. Fie că au vrut sau nu, că și-au dat seama sau nu de la început de acest fapt, învățătorii și profesorii din Ip au fost puși în situația de a-și reanaliza locul pe care îl dețin în procesul de învățămînt, de a căuta să-și găsească și să-și definească mai precis funcționalitatea în noua relație care se stabilea implicit între ei și elevi, între ei și tehnologia didactică, între ei și conținutul însuși de cunoștințe transmise. Au înțeles că departe de a fi micșorat, rolul educatorului crește, că, mai mult, predarea pe cabinete îl solicită într-un grad maxim, îl obligă să fie activ pe parcursul întregii ore de curs. Rolul activ al educatorului este preponderent în această nouă tehnologie didactică. Acest rol — a reieșit din lecțiile demonstrative, ca și din dezbateri — se manifestă în mai multe direcții: revizuirea cantității și calității cunoștințelor predate și, implicit, raționalizarea acestora pentru a da elevului ceea ce este strict necesar pentru integrarea sa într-o activitate utilă societății; utilizarea unei metodologii didactice noi; priceperea de a manevra și integra în cadrul lecției anumite mijloace tehnice. Accentul a fost astfel deplasat pe metodologie (învățămînt programat, modelare, euristică, problematizare, învățare în grup etc.), pe lecția însăși, aceasta din urmă fiind înțeleasă nu numai ca un mijloc de comunicare de cunoștințe, ci și ca o tehnică de a studia, de a dobîndi aceste cunoștințe. Schimbul de experiență a mai evidențiat și un alt fapt: modificarea de optică a cadrelor didactice duce implicit la modificarea relației între profesor și elev, elevul devenind un colaborator al cadrului didactic respectiv.

În crearea unui front comun al tuturor școlilor din județ în acțiunea de renovare a procesului de învățămînt un rol hotărîtor îl au inspectoratul școlar (prin aprecierea și generalizarea experienței pozitive dobîndite de diferite unități școlare) și directorii — de licee, școli profesionale, școli generale, coordonatori (prin receptivitatea la nou și inițiativă). Concluzia pe care fiecare participant la acest schimb de experiență a putut s-o tragă este de o mare utilitate practică. Pentru a realiza o școală modernă în fiecare localitate din județ este nevoie ca educatorul însuși să-și restructureze viziunea asupra procesului de învățămînt, asupra locului pe care îl deține în acest nou sistem de predare, asupra metodelor pe care le folosește, ca și asupra momentului și modalității de integrare a aparaturii tehnice în predare.

Schimbul de experiență la Școala generală din Ip prin el însuși este un îndemn la gîndire personală, la inițiativă, la creativitate. Și, probabil, aceasta este una din cheile modernizării învățămîntului.

NICOLAE SORIN

CERCETARE PEDAGOGICĂ

Însemnări pe marginea adunării generale a oamenilor muncii de la Institutul de științe pedagogice

Ceea ce a caracterizat adunarea generală a oamenilor muncii de la Institutul de științe pedagogice, chemată să facă bilanțul activității pe anul 1972, a fost caracterul pronunțat de lucru, spiritul de responsabilitate cu care darea de seamă și numărul mare de participanți la dezbateri au analizat rezultatele, neîmplinirile, dar mai ales au punctat perspectivele activității pentru elaborarea unor lucrări cu o sporită valoare aplicativă în vederea perfecționării muncii instructiv-educative din școli.

De la început trebuie menționat, așa cum de altfel subliniau darea de seamă și intervențiile la cuvînt, că față de anii precedenți, planul de cercetare pe 1972 care însumează 10 teme și 25 subteme, dintre care 7 cu dotație de la buget și 3 pe bază de contracte, exprimă, pe de o parte, tendința de concentrare a cercetării și a orientării acesteia spre problemele esențiale, prioritare ale învățămîntului, iar, pe de altă parte, eforturile de a investiga cît mai complet temele abordate.

Procesul de integrare a cercetării s-a dovedit a fi salutar în ceea ce privește valorificarea mai bună a potențialului institutului, eliminarea unor paralelisme, îmbunătățirea metodologiei de cercetare, mai ales în direcția abordării sistematice și interdisciplinare a învățămîntului, obținerea unor rezultate calitativ superioare.

Planul pe anul 1972 a cuprins, față de anul 1971, o tematică îmbogățită prin abordarea pentru prima dată a unor probleme ca : „cercetarea interdisciplinară a construcțiilor școlare", „cercetarea educației în slujba păcii și incidențele ei educaționale".

Alături de unele teme prioritare în planul Ministerului Educației și Învățămîntului, ca „Cercetarea căilor practice de generalizare a învățămîntului de 12 ani", „Problematica formării personalității elevilor în condițiile societății socialiste multilateral dezvoltate", „Educația pentru și prin muncă a elevilor în perspectiva integrării lor sociale", „Orientarea școlară și profesională. Pregătirea elevilor pentru opțiunea școlară și profesională", planul a mai cuprins și alte teme centrate în jurul unor probleme majore ale politicii școlare și ale pedagogiei românești, teme care au vizat și vizează perfecționarea tehnologiei didactice, introducerea în practică a unor mijloace de învățămînt și forme de organizare a activității didactice, mai corespunzătoare noilor obiective ale sistemului și procesului de învățămînt. Printre acestea amintim : „Integrarea televiziunii în practica școlară", „Studiul eficienței învățămîntului în perspectiva cercetărilor interdisciplinare", „Metodologia cercetării interdisciplinare în pedagogie", „Dicționar general de pedagogie". Tema „Cerințele spirituale ale satului socialist", prin studiile efectuate, aduce contribuții la perfecționarea metodelor și tehnicilor folosite în educația adulților și difuzarea cunoștințelor, cu propuneri concrete pentru planul de muncă și programul căminului cultural.

În afara activității de cercetare desfășurată conform planului, darea de seamă și discuțiile au subliniat colaborarea și aportul institutului la acțiunile de perfecționare și de prognoză a învățămîntului inițiate în anul 1972 de Ministerul Educației și Învățămîntului, soldate cu elaborarea de lucrări, participarea la acțiuni și comisii permanente de lucru.

În decursul anului trecut, cercetătorii institutului, la solicitările unităților școlare, ale inspectoratelor, caselor corpului didactic și ale sindicatelor din învățămînt au ținut conferințe și referate, au prezentat comunicări la sesiuni științifice pe cele mai actuale probleme ale învățămîntului și, ceea ce este deosebit de important, s-au apropiat, în felul acesta, de practica educațională și de activitatea forului de decizie. Activitatea în afara planului s-a concretizat și în publicarea unui însemnat număr de articole, recenzii, caiete tematice.

Pași înainte s-au făcut și în ceea ce privește prezentarea învățămîntului românesc și a rezultatelor cercetărilor pedagogice peste hotare prin comunicări la unele sesiuni științifice internaționale și prin publicarea unor articole într-un șir de reviste prestigioase.

Adunarea generală a mai dezbătut și unele aspecte legate de tematica și grafica „Revistei de pedagogie", apreciind receptivitatea colectivului redacțional la cerințele perfecționării învățămîntului, strădania depusă pentru scoaterea unor suplimente privind învățămîntul preșcolar, orientarea școlară și profesională, predarea științelor sociale în școli, deosebit de utile, apreciate mult de masa cadrelor didactice. Ea a constituit, totodată, cadrul unor propuneri judicioase pentru continua perfecționare a muncii de organizare și de conducere, legarea mai strînsă a cercetării de nevoile învățămîntului, pentru sporirea eficienței și introducerea rapidă în școală a investigațiilor științifice.

Au fost făcute propuneri pentru optimizarea relațiilor institutului cu direcția cercetării și celelalte direcții de specialitate din minister, pentru reglementarea raporturilor cu Editura didactică și pedagogică și asigurarea spațiului grafic necesar tipăririi lucrărilor institutului, pentru mai buna înzestrare și dotare a institutului cu mijloace tehnice, utilaje și aparatură modernă.

S-a cerut conducerii institutului și comitetului sindicatului, intensificarea preocupărilor în vederea : perfecționării pregătirii profesionale a tinerilor cercetători, stimulării inițiativelor creatoare, determinării unei permanente colaborări a cercetătorilor la nivelul institutului și pentru organizarea unor întîlniri periodice care să ofere cadru de discuții, de confruntări, de opinii pe marginea temelor prevăzute să fie realizate în planul de cercetare. De asemenea, în discuții și în darea de seamă, s-a subliniat necesitatea ca institutul să folosească mai mult organul său de presă, „Revista de pedagogie", pentru a propaga în mod sistematic în rîndurile cadrelor didactice rezultatele sale.

Selectate cu grijă, adăugate sau subliniate mai mult în planul de măsuri, propunerile izvorîte din lucrările adunării generale a oamenilor muncii de la Institutul de științe pedagogice au demonstrat dorința sinceră și responsabilitatea fiecărui lucrător din institut pentru îndeplinirea la timp și la un nivel calitativ superior a sarcinilor de cercetare pe anul 1973.

NICOLAE BURCEA

LA ZI

Concertul dat de Liceul de muzică nr. 1 din Capitală în sala Ateneului, duminică, 18 februarie, confirmă, dacă mai era nevoie, utilitatea ciclului de concerte prezentate de elevi, pentru elevi, ca și pentru marele public. De această dată, cunoscute lucrări ale epocii romantice au constituit tema majorității interpretărilor deosebit de valoroase. Între altele, concertul în fa minor pentru clarinet de Weber în interpretarea lui V. Mocioc ne-a amintit de lumea plină de farmec a operei Freischütz prin sunete pure și vibrante. L. Ciulei, în vîrstă de numai 14 ani, a înfruntat dificultățile concertului în Re major de Paganini și a reușit să ne convingă prin vioiciune, strălucire și forță lăuntrică. S. Constantin a interpretat concertul în re minor Wieniawski cu o tehnică violonistică, frazele muzicale fiind conduse cu inteligență. A. Schnarch a cîntat partea I din Simfonia spaniolă de Lalo cu sensibilitate și o frumoasă pregătire tehnică. Simțul muzical al lui E. Pedicuță s-a revelat în noblețea sunetului și a frazării din concertul în Re major de Ceaicovski. Apariția pe scenă a lui I. Prunner a prilejuit o comunicare plină de poezie a imaginilor muzicale pe care Grieg le-a gîndit în partea I a Concertului pentru pian în la minor.

La succesul concertului au contribuit orchestra anilor I și II mediu, condusă de tînărul dirijor N. Racu, care a acompaniat cu precizie, discreție, bun gust muzical și rafinament, precum și orchestra anilor III și IV mediu, condusă cu dăruire de mîna experimentată a dirijorului C. Petrovici. (Ileana Mironescu).

■

Peste 100 de pionieri din sectorul VII al Capitalei au participat recent la întrunirea din sala cinematografului „Favorit" prilejuită de aniversarea a 40 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști. Eroul muncii socialiste, Tatiana Bulan, participantă la sîngeroasele evenimente din 1933, a evocat cu căldură desfășurarea luptelor, dezvăluind multe aspecte inedite, emoționante. Expunerea completată de montajul literar-muzical intitulat „Omagiu eroilor Griviței" și de documentarul „România în lume", a constituit pentru pionierii din sală o lecție vie de eroism și istorie. (Prof. Vasile Sari).

■

Cercul literar al Școlii generale nr. 5 din municipiul Sighișoara, județul Mureș, a alcătuit trei montaje prezentate la Școala generală nr. 1, la Fabrica de mătase, la clubul Complexului C.F.R. și în comuna Vînători, care au constituit și vor constitui subiectul unor schimburi de experiență interesante. În zilele de 3 și 4 martie a.c. membrii cercului vor fi oaspeții Școlii generale nr. 2 din Ploiești, urmînd ca vizita să le fie întoarsă pe trimestrul al treilea. Se vor face, cu acest prilej, schimburi de culegeri de folclor prahovean și folclor de pe Tîrnave, care se vor fructifica într-o carte pregătită spre publicare, cuprinzînd creații folclorice din aceste două regiuni. Membrii cercului au mai predat Editurii „Ion Creangă" din București un volum de poezii dedicate patriei și partidului, construcției socialiste din România. (L. Maior)

■

În ansamblul de activități întreprinse pentru orientarea profesională a elevilor, colectivul didactic al Școlii generale — Beciu, comuna Plopii-Slăvitești, Teleorman, a organizat o expoziție ce cuprinde mostre ale materiilor prime și produselor unor întreprinderi din țară, pliante care prezintă aceste întreprinderi și produsele lor, fotografii, prospecte de școlarizare, micromonografii profesionale și alte materiale. Sînt prezentate astfel U.S.A.S. — Năvodari, G.I.C. — Tîrnăveni, „Danubiana" — București, U.F.S. — Iași, Uzina de alumină Oradea, C.S. Galați, C.C.M. Călărași, 6 întreprinderi textile ș.a. Multe din materialele expuse pot fi folosite ca materiale didactice în cadrul lecțiilor de chimie, zoologie sau în cadrul atelierului de croitorie al școlii. Pentru fiecare întreprindere prezentată au fost menționate întreprinderile similare din țara noastră. (Prof. Ion Gherghinescu).

Convorbire cu Z. ORNEA

despre recenta sa lucrare: „POPORANISMUL"

— În ultimii ani au apărut sub semnătura dv. cîteva lucrări (amintim : Țărănismul, Sămănătorismul, Studii și cercetări și altele) care s-au bucurat de real succes în rîndurile publicului interesat. Întrucît aceste lucrări se adresază și profesorilor de literatură română sau de istorie, v-am ruga să comentați semnificația ultimei dv. lucrări „Poporanismul", apărut de curînd la Editura „Minerva".

— Poporanismul a fost, cum se știe, unul dintre curentele noastre de idei importante care a dominat efectiv spiritul public românesc în anii 1906-1916. Am spus un curent de idei pentru că, după opinia mea, poporanismul (ca și pașoptismul, junimismul, sămănătorismul sau gîndirismul) nu a fost exclusiv un curent literar. Ca mai toate curentele care au marcat evoluția spiritualității românești moderne, poporanismul a fost o mișcare, o orientare poliformă în care aflăm deopotrivă reprezentate literatura, cultura în înțelesul ei general, ideologie literară, politică militantă, filozofia socială, sociologia. Poate că în spațiul poporanismului (spre deosebire de sămănătorism sau de junimism) aspectele sociologice sau cele politologice prevalează, fără ca acestea să anuleze în vreun fel valențele culturale și cele de ideologie literară, realmente foarte importante. Dar poporanismul nu a fost o școală literară (mentorii săi, Const. Stere și G. Ibrăileanu nici nu și-au propus un asemenea scop) sau un curent literar. De aceea, nu există, cum se mai crede adesea, o literatură poporanistă. Citind cu atenție **Viața românească** putem constata anumite preferințe literare — motivate pe o limpede expusă ideologie literară — dar nicicînd o literatură compusă după un normativ anume (ca în cazul sămănătorismului). Excepțiile sînt atît de puține și atît de nesemnificative estetic încît nici nu merită mai mult decît o atentă consemnare de „motive obsesive".

Întrucît despre poporanism circulă cele mai necontrolate opinii (de obicei, negative) m-am străduit (sprijinindu-mă pe unele puncte de vedere judicioase, formulate de cercetători prestigioși ca Al. Piru, Dumitru Micu, N. Tertulian, Const. Ciopraga, Ov. S. Crohmălniceanu, Savin Bratu) să reiau cercetarea de la început pentru a închipui fizionomia reală a curentului. Am repudiat cu hotărîre deopotrivă critica negatoare, adesea exclusiv adjectivală, ca și lirismul admirativ, pentru a restabili, cu obiectivitate științifică, locul și rolul poporanismului în istoria culturii românești. O atenție specială am acordat personalității impunătoare a lui Const. Stere, ale cărui convingeri și acțiuni demofile m-am străduit să le relev. Monografia e împărțită în cinci mari capitole, determinate de structura particulară a curentului pe care îl studiez. După ce înfățișez istoricul mișcării poporaniste, capitole speciale (dacă nu chiar specializate) sînt consacrate sociologiei poporaniste, locului acestei mișcări în viața politică a timpului, ideologiei literare și literaturii cultivate de **Viața românească**, pentru ca în capitolul final să încerc fixarea curentului în conștiința epocii (reacții, polemici, contestări). Sînt, de fapt, ipostaze ale unui întreg, pe care — repetăm — l-am descompus din nevoi strict metodologice. Imaginea de ansamblu, sper, nu a fost astfel prejudiciată.

H. LEREA

Şcoala şi producţia

Cultură generală şi producţie

Instruirea tehnico-productivă a elevilor din liceele noastre se impune ca o realitate stringentă pentru a realiza o concordanţă deplină între cerinţele vieţii sociale economice şi şcoală. S-au făcut evident paşi serioşi în această orientare fundamentală a şcolii româneşti de cultură generală ; este nevoie însă să luptăm pentru eliminarea opticii înguste în care a fost interpretată această sarcină, pentru a înlătura caracterul meşteşugăresc care mai există pe alocuri, pentru a da un conţinut adecvat acestor activităţi. Instruirea tehnico-productivă trebuie să permită adaptarea elevilor la situaţii reale, dar şi punerea bazelor iniţierii într-o profesiune, pe care elevul să o poată exercita după absolvirea liceului. Atelierele de instruire trebuie să devină anexe ale marilor întreprinderi industriale, utilate modern, care să-i apropie pe elevi de producţia modernă. Practicianul cu un orizont îngust, lipsit de elementele fundamentale ale unei culturi generale, sistematice, nu poate rezista ritmului tot mai accelerat al modificărilor care au loc în ştiinţă şi tehnică. Dimpotrivă, un om cu o temeinică cultură generală are o mai mare supleţe, plasticitate profesională, se poate adapta mai uşor schimbărilor. În contextul acestor complexe fenomene sociale, învăţămîntul liceal de cultură generală este un adecvat cadru formativ care va asigura specializarea tînărului pe baza unui fond de cultură generală multilaterală.

Prin prisma acestor adevăruri evidente, considerăm că ar trebui să se desfăşoare orice acţiune de educaţie şi instruire, de integrare socio-profesională a viitorilor absolvenţi de liceu.

În cele ce urmează, expunem cîteva dintre concluziile care se pot desprinde din experienţa Liceului „George Enescu" din Sinaia. Instruirea practică-productivă a elevilor de aici se desfăşoară în cadrul întreprinderii patronatoare, „Uzina de mecanică fină" Sinaia, căreia liceul a început să-i asigure pe fiecare an o parte din forţa de muncă necesară. Nu mă opresc asupra profilului de meserii în care sînt instruiţi elevii (despre acest aspect fundamental s-a mai scris în paginile acestei reviste), ci discut implicaţiile pe care le are integrarea socio-profesională a unor absolvenţi de liceu în această uzină modernă a industriei noastre socialiste. Pe lîngă formarea cunoştinţelor şi deprinderilor tehnice, se urmăreşte ca elevii să-şi însuşească procesul structural şi funcţional al organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii. Pentru a putea participa ca adult la rezolvarea problemelor sociale, ca şi pentru a-şi putea optimiza organizarea propriei activităţi, adolescentul trebuie să cunoască ştiinţa organizării şi conducerii, parte integrantă din formaţia omului modern.

Lucrînd in mod efectiv, elevii sînt puşi să participe la realizarea planului de producţie. De un mare efect formativ, au fost unele momente de dificultate în activitatea uzinei, cînd a trebuit ca elevii să fie mobilizaţi permanent, la asamblarea pompelor de injecţie, în vederea realizării planului de producţie.

Conştientizarea acestui fapt a determinat pe elevi să se angajeze cu toate eforturile în cadrul procesului de producţie, să se simtă atraşi de viaţa uzinei.

Participarea materială la procesul de producţie a constituit calea cea mai directă de integrare profesională şi socială a viitorilor absolvenţi.

Pentru a observa finalitatea şi eficienţa instruirii practico-productive a elevilor în cadrul uzinei e necesar să urmărim cum au fost integraţi în producţie cei 100 absolvenţi de liceu, angajaţi anul acesta.

Repartizarea s-a făcut ţinînd seama de abilităţile şi posibilităţile fiecăruia, pe maşini de rectificat cu comandă electronică şi în secţia de montaj, la produsele noi asimilate. Rezultatele sînt următoarele : după o scurtă etapă de iniţiere, absolvenţii s-au încadrat în ritmul de viaţă şi muncă al uzinei mult mai rapid decît absolvenţii şcolii profesionale (care reuşesc să-şi realizeze sarcinile de plan, în marea lor majoritate, după 2—3 ani de la angajare).

Din anchetele întreprinse, s-a observat că absolvenţii de liceu nou angajaţi corespund mult mai bine, din punctul de vedere al înţelegerii mecanismului funcţional al pompelor de injecţie, chiar decît unii muncitori ai uzinei, care, se limitează la cunoaşterea strictă a operaţiilor ce le execută la pompele de injecţie, fără a le înţelege semnificaţia şi rolul lor raportat la ansamblul obiectului produs.

Datorită înţelegerii ansamblului, a intercondiţionării dintre diferitele elemente componente ale utilajelor, funcţionalităţii lor, absolvenţii liceului se orientează mai repede, au o mai mare operativitate. Activitatea de instruire practico-productivă este o treaptă hotărîtoare care duce cu necesitate la integrarea socio-profesională în procesul de producţie a viitorilor absolvenţi. De ea depinde foarte mult dacă elevii vor dobîndi alături de o serie de deprinderi şi cunoştinţe tehnice şi o dragoste reală pentru muncă.

Prof. DAN NECULA
Liceul „George Enescu", Sinaia

Atelier de electronică

Elevii clasei a IV-a a şcolii generale Bîrzeşti, judeţul Argeş, sînt cunoscuţi în întreaga ţară pentru performanţele obţinute de ei în domeniile picturii şi electronicii. Acum vom face cunoscut cum au reuşit ei să obţină una din aceste performanţe — electronica.

În şcoala noastră, trecîndu-se la predarea pe cabinete am creat şi un atelier de electronică, înzestrat cu o masă la care pot să lucreze 12 elevi. La fiecare loc din acest atelier se găsesc : priză, ciocan de lipit, căşti, patent, bormaşină, pensetă, şurubelniţă şi alte scule. Tot acolo mai avem montate două menghine şi un polizor, iar pe un panou se găsesc ciocane, foarfecă de tăiat tablă şi ferăstrăul mecanic.

La crearea atelierului am fost sprijiniţi de Inspectoratul şcolar judeţean şi organizaţia judeţeană a pionierilor.

Baza materială pentru desfăşurarea activităţii am primit-o la uzina „Electronica" — Bucureşti.

Începînd din anul şcolar 1971—72 (începînd cu clasa a III-a) am renunţat la programa de îndeletniciri practice şi am introdus în locul croşetelor şi al cartonului, mînuirea primelor scule din atelier. Am împărţit clasa în două grupe de cîte 10 elevi şi am început cunoaşterea atelierului şi locul fiecărui elev. În primul trimestru am obişnuit pe elevi să mînuiască şurubelniţa, penseta, bormaşina, ciocanul de lipit, să taie cu foarfeca şi cu ferăstrăul mecanic. În continuare, i-am învăţat cum să lipească conductorii cu cositor. Paralel cu aceasta am predat şi primele noţiuni teoretice despre receptorul cu galenă. În trimestrul II am confecţionat primele aparate cu galenă. Ce bucuroşi au fost aceşti mici electronişti în devenire cînd au „prins" în casca receptorului emisiunea staţiei de radio Bucureşti !...

În trimestrul III am trecut la confecţionarea aparatelor cu un tranzistor, la măsurarea cu voltmetrul şi ohmetrul a diferitelor circuite. Au făcut cunoştinţă cu mai multe piese de radio, însuşindu-şi, totodată şi alte noţiuni teoretice. Tot în acest trimestru am trecut la confecţionarea veiozelor cu transformator de sonerie în diferite jucării.

În anul şcolar 1972—73 ne-am propus să lucrăm, pe lîngă aparatele de radio, veioze, şi un robot, o sanie cu motor electric, precum şi un tractor. Sperăm că aceste aparate să apară în expoziţie pe care intenţionăm să o deschidem la Piteşti şi Bucureşti alături de lucrările de pictură.

Inv. TITEL MĂRGESCU
Şcoala generală Bîrzeşti,
judeţul Argeş

ROLUL DIRECTORULUI
în organizarea pregătirii tehnico-productive a elevilor

În organizarea pregătirii tehnico-productive a elevilor, directorului de şcoală îi revin sarcini deosebite, fiind direct răspunzător de aplicarea în viaţă a indicaţiilor conducerii partidului în această importantă problemă. El trebuie să fie un bun cunoscător al experienţei altor şcoli, receptiv la sugestiile şi propunerile colectivului de cadre didactice cu care munceşte, un îndrumător apropiat şi, în acelaşi timp, exigent.

Prin grija directorului trebuie să se realizeze o colaborare strînsă cu unităţile economice patronatoare şi cu alte unităţi economice din localitate, să se asigure condiţii corespunzătoare de muncă în toate atelierele (locuri de muncă pentru fiecare elev, cîte o trusă manuală pentru fiecare loc de muncă, maşini dotate cu echipament de protecţie, încălzit, iluminat etc.). Tot prin grija sa trebuie să se aprovizioneze atelierele cu materiale necesare pentru realizarea unor produse finite ; să se asigure conducerea evidenţelor contabile a materialelor date în prelucrare şi a produselor rezultate ; să se întreţină relaţii cu unităţi sau persoane fizice pentru desfacerea produselor realizate de elevi. Un rol important îl are directorul şi în atragerea unor buni specialişti, din producţie, care să lucreze în atelierele-şcoală.

La întrebarea mult discutată — cum e mai bine să se desfăşoare practica : în ateliere-şcoală, sau în ateliere-uzinale ?, opinez, ţinînd cont de ramurile industriale şi de numărul relativ mic al întreprinderilor din municipiul nostru, că marea majoritate a grupelor de elevi trebuie să lucreze în atelierele-şcoală, în astfel de cazuri. Aceasta, pentru faptul că unităţile industriale nu pot asigura locuri de muncă pentru toţi elevii şi nici munci corespunzătoare opţiunilor lor. Altfel, desigur, ideal ar fi ca toţi elevii să lucreze în incinta uzinelor, în atmosfera efervescentă, de acolo, cu atît de evidente implicaţii, nu numai profesionale, dar şi pe plan educativ !

În liceul nostru, în toamna anului 1970, cînd s-a mărit numărul de ore la această disciplină, extinsă şi la clasele liceale, nu dispuneam decît de un atelier de gospodărie şi menaj. Cu sprijinul organelor locale de stat, al unităţilor economice care ne patronează (Fabrica de mobilă şi Fabrica de conserve) şi prin munca personalului didactic de specialitate, am reuşit să amenajăm şi să dotăm încă trei ateliere-şcoală (electrotehnică, prelucrarea metalelor şi tîmplărie). În prezent îmbinăm munca în atelierele-şcoală, cu munca în atelierele-uzinale şi cu prelucrarea în atelierele proprii a unor produse ale întreprinderilor. Două grupe de elevi, care studiază mecanică-auto, lucrează în atelierele moderne ale I.T.A. şi în atelierul de întreţinere şi reparaţii al I.G.G.L. Fabrica de mobilă ne dă unele piese pentru mobilă-stil, care se prelucrează cu elevii în atelierul propriu (şlefuire manuală). Între atelierele-şcoală există o strînsă cooperare.

În prezent, am reuşit să facem ca fiecare atelier să fie rentabil, capabil să se autofinanţeze, să-şi procure materialele necesare pentru producţie, pentru autodotare, iar din veniturile realizate în plus, în primăvara acestui an vom începe construirea unui atelier de mecanică fină.

Avem convingerea că, printr-o muncă bine organizată, formăm la elevi — pe lîngă priceperi şi deprinderi — o seamă de trăsături necesare viitoarelor cadre, care vor lucra în industria noastră. Atelierele sînt cea mai bună şcoală a muncii, în care îi familiarizăm pe elevi să muncească perseverent pentru realizarea şi depăşirea planului de producţie, pentru produse de bună calitate, pentru reducerea preţului de cost, îi învăţăm să respecte disciplina muncii, să coopereze la realizarea unor produse, să gîndească mai operativ şi practic.

Prof. emerit GHEORGHE I. ISĂ
director, Liceul nr. 2, Dej

INTERFERENŢE EDUCATIVE

Relaţia şcoală – familie

Se scrie destul de des şi în termeni rezonabili despre felul cum ar fi bine să funcţioneze această relaţie, dar mai puţin frontal şi destul de rar despre ipostazele reale pe care le îmbracă în practică. Bine ar fi dacă s-ar schimba puţin raportul, fiindcă şi aici, ca în orice alt domeniu al realităţii între ceea ce e ideal, pe plan teoretic, şi ceea ce se poate efectiv în condiţii date, nu există şi nu poate exista identitate. Din acelaşi motiv nu este, cred, exagerat să afirmăm că se întrebuinţează tot atîtea modalităţi concrete de colaborare între cei doi factori educativi, cîte colective şcolare există. Aceasta deoarece, deşi şi profesorii, şi părinţii sînt educatori, fiind prin aceasta cointeresaţi să-şi unească eforturile, poziţia lor unii faţă de alţii şi a fiecărei categorii în parte faţă de copii diferă întotdeauna — ceea ce este normal — dar nu de puţine ori în mod alarmant — ceea ce evident ar trebui evitat cu orice preţ.

Şi profesorii, şi părinţii reuşesc — atîta cît reuşesc — în munca educativă în primul rînd pe baza bunului simţ, din instinct.

Claparède spunea că rolul pedagogiei este să suplinească lacunele instinctului. Aşadar, bunul simţ ca să opereze optim trebuie să se sprijine, să fie controlat de ştiinţă. de pedagogie. Or, aici intervin deosebiri între cei doi factori educativi : dacă profesorii sînt mai mult sau mai puţin înarmaţi şi în această direcţie, părinţii rămîn încă departe de ceea ce ar trebui să ştie neapărat din domeniul ştiinţei educative.

Se ştie apoi că succesele educative sînt în mare măsură asigurate de afecţiunea, de dragostea reciprocă dintre educator şi copil. Or, şi din acest punct de vedere situaţia celor două categorii de educatori este diferită : în timp ce majoritatea părinţilor o au şi o manifestă în exces, cei mai mulţi profesori o exteriorizează deficitar (cel puţin prin comparaţie unii cu alţii). Cît despre copii, ei resimt imediat şi perfect diferenţa de temperatură afectivă.

Apoi, în privinţa obligaţiilor copilului, considerate şi de profesori şi de părinţi ca esenţiale, aceştia din urmă lasă capitolul cerinţelor şcolare aproape exclusiv pe seama profesorilor. În schimb, profesorii uită de cele mai multe ori că şi în familie copiii trebuie să aibă obligaţii — altele decît cele didactice, dar foarte importante sub raport educativ.

În fine, în timp ce colectivul de profesori al clasei, al şcolii este mai mult sau mai puţin omogen în privinţa atitudinii faţă de elevi, cel puţin din obligaţii profesionale şi sub raportul pregătirii lor generale şi al informării pedagogice, prin comparaţie, masa de părinţi cu care fiecare şcoală intră în legătură rămîne extrem de eterogenă şi ca nivel de pregătire generală (deşi aici s-a produs fără îndoială un salt remarcabil), şi, mai ales, ca pregătire pedagogică şi, deci, ca atitudine faţă de copii. Aceeaşi lipsă de omogenitate este evidentă şi la nivelul fiecărui colectiv familial, în cadrul căruia nu rareori se încrucişează mentalităţi şi practici învechite sau retrograde ale unor bunici sau alţi membri ai familiei, cu cele ale părinţilor, poate mai proaspete, dar neconsolidate din pricina experienţei de viaţă reduse. Şi nu rareori această încrucişare, la care se adaugă lipsa de timp acuzată, cu sau fără dreptate, de către părinţi lasă pe copii în voia influenţelor nu întotdeauna acceptabile sau acceptate nici chiar de către părinţii înşişi.

Faptul se constată, se resimte, bineînţeles, în primul rînd la şcoală. Acesteia îi revine obligaţia să intervină, să corijeze, să dirijeze, să acorde asistenţă pedagogică familiei, să o antreneze să se autoformeze — pe parcursul formării propriilor copii.

Dar cum să facă profesorii acest lucru ? Greu de răspuns desigur, dar oricine va admite totuşi că prima şi cea mai importantă condiţie este să ţină o strînsă şi permanentă legătură cu familia. E drept, dar aceasta nu atrage după sine automat pozitivarea aportului familiei, a colaborării cu aceasta, faptul depinzînd în mare măsură nu numai de bunăvoinţa şi perseverenţa dascălului, de bunul său simţ, cît mai ales de ştiinţa sa în ale educaţiei.

Oricum, în secolul nostru şi părinţilor li se cere tot mai insistent să-şi sprijine intuiţia lor în materie de educaţie. bunul lor simţ instinctiv pe o cunoaştere cît mai exactă a copilului şi a modalităţilor de a-i sprijini dezvoltarea în sensul necesar pentru societate şi pentru el însuşi. Dacă însă părinţilor li se cere acest lucru, ei nu sînt întotdeauna şi apţi să îl facă singuri. În schimb, ceea ce pentru părinte e de dorit, pentru dascăl devine obligaţie. Obligaţie de a stăpîni problemele educaţiei, obligaţie de a-i sprijini şi pe părinţi, să-şi perfecţioneze „meşteşugul" — obligaţie care decurge din însăşi alegerea deliberată de către el însuşi a propriei sale îndeletniciri. Un pedagog contemporan justifica spiritual această stare de lucruri argumentînd că, în timp ce părintele nu-şi alege copiii, şi nici copiii pe părinţi, în timp ce nici unii nici alţii nu-şi aleg profesorii, aceştia din urmă îşi aleg meseria şi, ca atare, trebuie să se pregătească în mod special pentru a face faţă oricărei situaţii educative, oricît de inedite.

Profesorilor le rămîne deci obligaţia de a acorda asistenţă pedagogică părinţilor, de a-i antrena într-o conlucrare eficientă cu şcoala. Ei trebuie sà le stimuleze şi selecţioneze informarea, de care au absolută nevoie, eventual să le-o şi procure. La noi, colaborarea şcolii cu familia are un anumit stagiu de vechime şi poartă amprenta unor principii ridicate la rangul de preocupare de stat. Dar şi în această situaţie aflîndu-ne, nu e greu de observat că, în mod practic, aceste relaţii se resimt încă de pe urma unei anumite inerţii a formelor pe care le îmbracă, a unui oarecare formalism, a unui globalism comod dar rămînînd uneori alături de ceea ce i-ar trebui fiecărei familii în parte.

NADIA NICOLESCU

Cînd şi cum se formează idealul profesional

Inserţia fără asperităţi a tînărului în viaţa socială, plină de exigenţe şi de rigori, se pregăteşte încă de atunci de cînd am început să-l înarmăm cu deprinderi şi cunoştinţe despre şi pentru viaţă, iar, ceva mai tîrziu, cînd l-am învăţat să se cunoască şi i-am dat primele jaloane prin care să se poată autoaprecia obiectiv şi raporta valoric la ceea ce societatea aşteaptă de la membrii săi.

Pentru a vedea efectele acestei munci — în care se conjugă acţiunile a numeroşi factori educativi — sau, mai bine zis, pentru a cunoaşte stadiul în care se află (la „ceasul cel mai din urmă" : anul IV) evoluţia liceenilor din acest punct de vedere, am efectuat un sondaj-anchetă (150 de subiecţi) în cîteva licee — „Nicolae Bălcescu", „Nicolae Titulescu", „Tudor Arghezi" — din oraşul nostru. Răspunsurile la întrebări (1. Ce motive v-au determinat să urmaţi liceul teoretic? 2. Ce obiecte v-au plăcut sau vă plac în mod deosebit? 3. La ce materii aţi obţinut cele mai bune note? 4. Ce veţi face după terminarea liceului? 5. Ce ştiţi despre profesia aleasă?) le-am supus examenului şi discuţiei unui şir de diriginţi ai anului IV şi directori de licee. Am reţinut pentru cititorii revistei noastre cîteva dintre comentariile care au subliniat probleme şi sarcini de o deosebită importanţă pentru activitatea educatorilor.

Prof. Silvestru Moraru, directorul Liceului „Fraţii Buzeşti": „La prima întrebare, alături de majoritatea răspunsurilor care reflectă o atitudine corectă şi o concepţie echilibrată în legătură cu specificul liceului teoretic au fost şi 32 de răspunsuri care denotă un punct de vedere negativ, (din partea unor părinţi şi elevi): „urmez liceul teoretic datorită orgoliului părinţilor" — spun unii şcolari: „am intrat în liceu ca să devin intelectual", — mărturisesc alţii. Se constată aici o concepţie greşită cu privire la munca intelectuală şi cea fizică, un dispreţ faţă de activităţile practice, care — chipurile — ar împiedica pe un tînăr să devină şi intelectual. Cred că este necesar să insistăm mai mult în activitatea noastră de formare a personalităţii tinerilor asupra clarificării noţiunii de intelectual, arătîndu-le, cu exemple vii şi numeroase, că — în societatea noastră — intelectual poate să devină orice om al muncii, prin străduinţa de a-şi lărgi mereu orizontul de cunoaştere şi de a-şi perfecţiona profilul psiho-moral, chiar dacă a absolvit alte şcoli, în afară de liceul teoretic. Şi, dimpotrivă, poate să nu devină intelectual, cu toate studiile liceale, atunci cînd profilul său spiritual se rezumă la nişte cunostinţe depăşite şi la interese personale şi meschine"...

Prof. Ion Şoacă, director adjunct la Liceul „Tudor Arghezi" : Întrebările 2 şi 3, referitoare la materiile de învăţămînt preferate şi cele cu note maxime, au scos în evidenţă că mulţi elevi nu-şi cunosc înclinaţiile, interesele şi aptitudinile şi, desigur, ei nu vor putea să se orienteze corect în alegerea profesiei. Oricît ar fi de relativă notarea, aprecierea cunostinţelor, notele şi mediile reflectă totuşi capacităţile reale ale şcolarilor, încît nu se poate spune că un elev cu note de 5, 6, 3, 4, 5, are aptitudini într-un anumit domeniu de activitate în care fundamentală este materia respectivă. Este necesar să-i învăţăm pe şcolari, mai mult şi mai bine, cum să-şi cunoască posibilităţile intelectuale şi fizice şi cum să şi le dezvolte"...

La întrebarea nr. 4 (care se referă la profesia aleasă), cele mai multe din opţiuni au fost: inginer, profesor, medic, economist, 21 de elevi s-au dovedit nehotărîţi. Două lucruri se desprind cu pregnanţă. Prima constatare este că mulţi elevi frecventează liceul teoretic formîndu-şi o părere greşită despre activităţile productive: doar 10 subiecţi din 48 au pus în evidenţă dorinţa de a intra în producţie sau de a se califica într-o meserie practică imediat după terminarea liceului. Pe de altă parte, trebuie consemnată şi nehotărîrea unui număr destul de mare de şcolari, care amînă, în ultimele luni sau zile de şcoală din anul IV, alegerea profesiei („Văd eu, atunci").

Unele răspunsuri denotă din partea elevilor o necunoaştere totală a profesiei alese, ori o viziune deformată asupra ei: „Nu ştiu prea multe lucruri": (B. Liviu); „E o profesie frumoasă" (I. Marian); „E curată" (M. Ilie); „Are timp liber mult, vacanţe" (despre profesia de educator, Lavinia S.). Răspund că „Nu ştiu nimic" un număr de 49 de elevi...

Profesorul C. Duţă, director adjunct la Liceul „Fraţii Buzeşti", consideră, printre alte cauze aceea că „elevii nu cunosc profesiile şi pentru faptul că îndrumătoarele cu privire la examenele de admitere nu sînt unitare. Ar fi necesară o concordanţă la nivelul ministerelor pentru învăţămîntul postgeneral, teoretic, tehnic şi profesional, pentru a întocmi un singur îndrumător bine documentat, cu toate indicaţiile şi explicaţiile necesare, cu întreaga reţea de şcoli şi licee, care să poată fi folosit cu eficienţă. Poate că asemenea lucruri s-ar putea realiza chiar la nivelul judeţului. Un îndrumător ar fi necesar şi pentru ucenicia la locul de muncă. Pentru învăţămîntul postliceal este, de asemenea, necesară o unificare a îndrumătoarelor, care să cuprindă nu numai facultăţile, învăţămîntul superior, ci şi şcolile postliceale, cele de subingineri şi posibilităţile de calificare în producţie, cu explicaţii şi date cît mai lămuritoare. Aceste îndrumătoare trebuie difuzate mai judicios. Ar fi bine să fie trimise fiecărei şcoli (contra cost) ca să devină cu adevărat instrumente funcţionale în activitatea diriginţilor"...

Prof. Ion Ilie, directorul Liceului „Tudor Arghezi", observă ca o deficienţă a muncii de orientare şcolară şi profesională pe care şcolile o desfăşoară modul de popularizare a profesiilor: Se discută prea mult, la unele ore de dirigenţie, despre avantajele muncii intelectuale şi prea puţin despre cele ale profesiilor practice. Elevii trebuie astfel orientaţi încît să se gîndească şi la „varianta" a doua ori a treia, în cazul nereuşitei la examenele de admitere în facultăţi. Altfel... ştim cu toţii ce se întîmplă cu cei rămaşi... (pensionari) ai familiilor!".

Prof. Vladimir Harego, diriginte al anului IV F. de la liceu „N. Titulescu", subliniază, ca o condiţie esenţială pentru eficienţa muncii de orientare profesională: concordanţa dintre opţiunea profesională şi posibilităţile reale ale elevului: „Din clasa pe care o conduc, o parte din elevi au posibilităţi pentru profesiile pe care şi le-au ales, dar pentru restul, trebuie insistat foarte mult, şi asupra lor şi asupra părinţilor, pentru a le arăta nişte căi mai potrivite cu posibilităţile lor reale. Cu unii am reuşit deja. Cu alţii mai am de lucru. Cred că am să reuşesc să-i orientez şi spre calificarea la locul de muncă pe unii dintre ei. Vom întreprinde o acţiune, la nivelul şcolii, cerînd întreprinderilor din oraşul nostru o situaţie în legătură cu posibilităţile de calificare a absolvenţilor de liceu"

Ca o concluzie la cele discutate de colegii mei pe marginea răspunsurilor primite de la elevii anchetaţi — aş vrea să subliniez relativa rămînere în urmă a unora dintre şcolari — în raport cu optica actuală a societăţii noastre — în ceea ce priveşte concepţia despre profesie şi realizarea în viaţă prin aceasta. Cauza acestei rămîneri în urmă trebuie căutată în mediul educaţional, respectiv în rîndul părinţilor care nu sînt întotdeauna bine orientaţi şi clarificaţi în aceste probleme ale vieţii contemporane. Apoi în munca de educaţie şi îndrumare desfăşurată de şcoală, care nu întotdeauna insistă asupra elementelor ce pot asigura drumul just în viaţă al tînărului: cunoaşterea reală şi evaluarea responsabilă a propriilor capacităţi, raportarea lor la cerinţele societăţii, aprecierea frumuseţii şi preţuirea utilităţii oricărei munci puse în slujba progresului societăţii.

Prof. MILTIADE IONESCU
Craiova

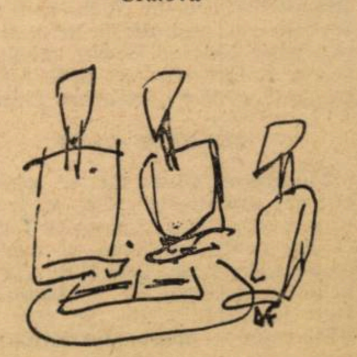

CONCURS

pentru ocuparea unor posturi vacante în anul şcolar 1973/74

Publicăm în continuare lista posturilor vacante pe anul şcolar 1973/1974, începută în numărul 83 din 17 februarie a.c. al revistei noastre.

POSTURI DE DEFECTOLOGIE

(prof. cu spec. defectologie — psihopedag. specială sau psihologie pedag.)

JUDEŢUL BUZĂU

Municipiul Buzău : Şc. gen. ajutătoare.

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj : Şc. ajut. Cluj.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa : Şc. ajutătoare (2 posturi).

Municipiul Bucureşti, Sectorul 5 : Şc. ajut. nr. 6 (3 posturi) ; **Sectorul 6 :** Şc. ajut. nr. 9 (3 posturi) ; **Sectorul 8 :** Şc. ajut. nr. 8.

POSTURI DE LOGOPEDIE

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad : Lic. pedag.

JUDEŢUL DIMBOVIŢA

Municipiul Tirgovişte : Şc. gen. nr. 4.

POSTURI DE MATEMATICĂ

JUDEŢUL ALBA

Oraşul Aiud : Lic. ind. met. (2 posturi). **Municipiul Alba Iulia :** Şc. gen. nr. 2, Şc. prof. met. (2 posturi). **Oraşul Cugir :** Lic. ind. **Oraşul Ocna Mureş :** Gr. şc. prof. chim.

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad : Gr. şc. constr. civile (2 posturi), Gr. şc. ind. lemn., Şc. prof. UCECOM, Şc. prof. C.F.R.

JUDEŢUL ARGEŞ

Oraşul Curtea de Argeş : Lic. agricol. **Municipiul Piteşti :** Şc. prof. C.F., Gr. şc. U.A. Piteşti-Colibaşi (2 posturi), Şc. gen. Piteşti-Mărăcineni-Argeşel (completare desen).

JUDEŢUL BIHOR

Municipiul Oradea : Şc. gen. nr. 12, Şc. gen. nr. 25.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani : Şc. gen. nr. 4.

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov : Lic. ind. pt. constr. maşini nr. 1, Gr. şc. energ., Şc. prof. Tractorul, Şc. prof. Hidromecanica, Şc. prof. auto, Şc. prof. căi ferate. **Oraşul Făgăraş :** Centrul şc. chimie, Şc. gen. nr. 1 (la cls. cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Lic. ind. chimie (zi şi seral), Lic. ind. pt. constr. maşini, Lic. ind. pt. constr., Lic. ind. dep. ap. radio şi televiz., Gr. şc. prof. Progresul (2 posturi).

JUDEŢUL BUZĂU

Municipiul Buzău : Lic. economic.

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Oraşul Oţelul Roşu : Şc. gen. nr. 2, Şc. prof. (3 posturi). **Municipiul Reşiţa :** Şc. gen. nr. 7, Şc. gen. nr. 6 (complet. şc. gen. nr. 8), Şc. gen. Reşiţa-Secu, Lic. ind. constr. civile, Gr. şc. prof. C.S., Gr. şc. prof. U.C.M., Şc. prof. comerc. (complet. fizică).

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj : Gr. şc. comerc., Gr. şc. „Tehnofrig", Gr. şc. transp. (2 posturi), Gr. şc. transp, şi Lic. nr. 16, Şc. prof. ind. lemn. şi Lic. ind. constr., Şc. prof. U.M.M.R· „16 Februarie", Şc. gen. nr. 1. **Municipiul Dej :** Şc. prof. constr., Şc. gen. Dej-Viile Dejului. **Municipiul Turda :** Şc. gen. nr. 8, Gr. şc. chimie.

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa : Şc. gen. nr. 15, Şc. ajutăt., Casa de copii şcolari fete (educatoare), Lic. ind. de cooperaţie. **Oraşul Medgidia :** Şc. gen. nr. 4, Şc. gen. nr. 5, Şc. gen. nr. 5 şi Şc. gen. nr. 4, Şc. prof. I.M.U. **Oraşul Techirghiol :** Lic. agricol Agigea.

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sf. Gheorghe : Gr. şc. constr.

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Oraşul Găeşti : Gr. şc. ind. chimie. **Municipiul Tirgovişte :** Lic. pedagogic, Lic. ind. constr. maşini, Gr. şc. constr. maşini (2 posturi), Gr. şc. construcţii, Gr. şc. Uzina oţeluri (2 posturi).

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova : Gr. şc. constr., Gr. şc. chimie, Gr. şc. „Electroputere" (3 posturi), Şc. prof. „7 Noiembrie" (2 posturi), Şc. prof. UCECOM (2 posturi), Şc. gen. hipoacuzici, Şc. gen. surzi, Şc. gen. nr. 25, Şc. gen. nr. 26, Şc. gen. Craiova — Sîmnicu de Sus — Leşile.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi : Şc. gen. nr. 13, Şc. gen. nr. 17, Lic. ind. constr. maşini, Lic. ind. constr. civile (2 posturi), Lic. ec. (seral).

JUDEŢUL GORJ

Oraşul Motru : Lic minier, Gr. şc. minier (şc. profesion.). **Municipiul Tg. Jiu :** Lic. pt. ind. lemn. (seral), Şc. prof. mat. constr. Şc. prof. pt. ind. lemn. (ucenici), Şc. gen. nr. 2, Şc. gen. Turcineşti.

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva : Şc. gen. nr. 2, Lic. ind. minier, Lic. ind. constr., Şc. prof. mat. constr. **Municipiul Hunedoara :** Gr. şc. C.S.H. (2 posturi). **Municipiul Petroşani :** Lic. ind. minier, Gr. şc. minier (2 posturi).

JUDEŢUL IAŞI

Municipiul Iaşi : Şc. gen. nr. 2, Şc. gen. nr. 16, Şc. gen. nr. 24, Şc. prof. U.M.N., Şc. prof. constr. ind. Şc. prof. mat. constr., Şc. prof. M.I.U., Şc. prof. energ.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare : Lic. nr. 2 (2 posturi), Lic. muz. şi arte plast., Lic. ind. constr. maşini (2 posturi), Şc. prof. comerc. **Municipiul Sighetul Marmaţiei :** Şc. gen. nr. 7, Şc. gen. nr. 11.

JUDEŢUL MEHEDINŢI

Municipiul Drobeta — Tr. Severin : Lic. de arte plastice şi Lic. de constr., Lic. constr. nave, Şc. prof. Şantierul naval (3 posturi), Şc. prof. constr., Şc. prof. mecanici auto.

JUDEŢUL MUREŞ

Oraşul Reghin : Şc. gen. nr. 1, Şc. spec. nr. 15 Reghin — Apalina (3 posturi), Şc. gen. nr. 5 (la clase cu limba de predare germană). **Municipiul Sighişoara :** Şc. prof. „Nicovala", Şc. gen. nr. 2, Şc. gen. Sighişoara — Viilor, Şc. gen. nr. 1 (la clase cu limba de predare germană). **Municipiul Tîrgu Mureş :** Lic. chimie (2 posturi), Lic. ind. constr. maşini, Lic. agricol, Gr. şc. constr., Gr. şc. comercial, Gr. şc. forestier, Şc. gen. nr. 1, Şc. gen. Cristeşti, Şc. gen. Sîncrai, Şc. gen, nr. 8 (cu limba de predare maghiară). **Oraşul Tîrnăveni :** Centrul şc. de chimie, Şc. gen. Tîrnăveni — Bobohalma.

JUDEŢUL NEAMŢ

Municipiul Roman : Şc. prof. M.I.A., Şc. prof. I.M., Şc. gen. nr. 16 (complet. fizică). **Municipiul Piatra Neamţ :** Şc. ajutătoare.

JUDEŢUL OLT

Oraşul Balş : Şc. prof. F.O.B. **Oraşul Slatina :** Gr. şc. metal. — şc. profesion. (3 posturi), Gr. şc. constr. — liceu, Gr. şc. constr., — şc. prof. Gr. şc. constr. — şc. prof. (completare fizică).

JUDEŢUL PRAHOVA

Municipiul Ploieşti : Şc. prof. UCECOM (2 posturi), Şc. prof. Uz. 1 Mai (2 posturi), Şc. prof. auto, Gr. şc. comercial (completare fizică) (2 posturi). **Oraşul Buşteni :** Şc. prof. Buşteni, Şc. gen. Poiana Ţapului şi Lic. Buşteni (completare fizică).

JUDEŢUL SATU-MARE

Oraşul Carei : Lic. pedagogic.

JUDEŢUL SIBIU

Municipiul Mediaş : Şc. ajutătoare, Şc. gen. nr. 5 (la clase cu limba de predare germană) — completare fizică. **Municipiul Sibiu :** Şc. gen. nr. 8 (la clase cu limba de predare germană).

JUDEŢUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Gr. şc. prof. şi tehnic, Şc. gen. nr. 2, Şc. gen. nr. 5, Şc. gen. Suceava — Mitocul Dragomirnei, Şc. gen. Suceava — Salcea, Şc. gen. Suceava — Salcea — Văratec. **Oraşul Fălticeni :** Şc. gen. nr. 1. **Oraşul Rădăuţi :** Şc. gen. nr. 2.

JUDEŢUL TELEORMAN

Oraşul Alexandria : Lic. ind. constr. (2 posturi).

JUDEŢUL TIMIŞ

Municipiul Timişoara : Lic. silvic, Gr. şc. UCECOM, Centrul şc. chimie, Gr. şc. UCECOM (completare fizică).

JUDEŢUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Şc. gen. nr. 3, Şc. gen. nr. 5, Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL VASLUI

Municipiul Bîrlad : Şc. gen. nr. 9, Şc. gen. nr. 8 şi Şc. gen. nr. 9. **Oraşul Vaslui :** Lic. economic, Gr. şc. constr., Gr. prof. ventilatoare (2 posturi).

JUDEŢUL VÎLCEA

Municipiul Rm. Vîlcea : Lic. ind. energetic, Gr. şc. chimie, Şc. prof. auto, Şc. gen. nr. 3.

JUDEŢUL VRANCEA

Municipiul Focşani : Şc. gen. pt. surzi, Şc. prof. constr.

POSTURI DE FIZICĂ

JUDEŢUL ALBA

Oraşul Aiud : Lic. ind. met. **Municipiul Alba Iulia :** Şc. prof. met. (2 posturi). **Oraşul Blaj :** Lic. agricol. **Oraşul Cugir :** Gr. şc. U.M. (3 posturi).

JUDEŢUL ARAD

Municipiul Arad : Gr. şc. ind. lemn. (2 posturi), Gr. şc. constr. civile, Lic. nr. 3 (seral) şi Şc. gen. nr. 1 (secţia magh.), Gr. şc. U.V. (2 posturi), Şc. prof. C.F.R., Gr. şc. constr. maşini (2 posturi), Şc. prof. UCECOM (2 posturi).

JUDEŢUL ARGEŞ

Oraşul Curtea de Argeş : Lic. ind. pt. ind. lemn. **Oraşul Cîmpulung-Muscel :** Gr. şc. minier, Lic. ind. chimie. **Municipiul Piteşti :** Gr. şc. petrol, Şc. prof. C.F., Gr. şc. U.A. Piteşti — Colibaşi.

JUDEŢUL BIHOR

Municipiul Oradea : Lic. ind. constr. maşini, Lic. agricol, Şc. prof. „Înfrăţirea", Şc. prof. Căi Ferate, Gr. şc. Oradea, Gr. şc. coop., Şc. gen. nr. 10 Oradea.

JUDEŢUL BOTOŞANI

Municipiul Botoşani : Lic. „M. Eminescu", Lic. ind. constr. şi Şc. gen. nr. 1.

JUDEŢUL BRAŞOV

Municipiul Braşov : Gr. şc. energetic, Şc. prof. „Tractorul", Şc. prof. auto, Şc. prof. „Rulmentul", Şc. prof. Uzina 2, Şc. prof. Căi Ferate. **Oraşul Făgăraş :** Lic. nr. 2, Şc gen. nr. 1, Şc. gen. nr. 4 şi Şc. gen. nr. 5, Centrul şc. chimie.

JUDEŢUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Lic. ind. chimie (2 posturi), Lic. ind. pt. constr., Lic. ind. pt. constr. maşini, Lic. ind. dep. ap. radio şi telev., Gr. şc. prof. „Progresul", Gr. şc. ind. lemn.

JUDEŢUL BUZĂU

Municipiul Buzău : Lic. economic, Lic. agricol, Gr. şc. chimie, Şc. prof. U.S.P.S. **Oraşul Rm. Sărat :** Şc. gen. nr. 1 şi Şc. gen. nr. 6.

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN

Oraşul Bocşa : Şc. profesion. Şc. gen. nr. 1 (complet. chimie). **Oraşul Caransebeş :** Lic. nr. 2, Lic. ind. pt. industr. lemn., Gr. şc. ind. lemn. **Oraşul Moldova Nouă :** Şc. prof. (complet. chimie). **Oraşul Oţelul Roşu :** Şc. profes. (3 posturi). **Municipiul Reşiţa :** Lic. ind. constr. civile, Gr. şc. prof. C.S. (4 posturi), Gr. şc. prof. U.C.M. (5 posturi).

JUDEŢUL CLUJ

Municipiul Cluj : Gr. şc. comerc., Gr. şc. Tehnofrig (3 posturi), Gr. şc. transp., Gr. şc. transp. şi Gr. şc. Tehnofrig, Şc. prof. ind. lemn. şi Şc. gen. 16, Şc. gen. nr. 5 şi Şc. gen. nr. 17, Şc. gen. nr. 12 (complet. matem.), Gr. şc. de constr. (complet. matem.). **Municipiul Dej :** Şc. prof. constr. (2 posturi), Şc. gen. nr. 3 (cu limba de predare maghiară) — complet. matem. **Municipiul Turda :** Şc. gen. nr. 8 (complet. matemat.).

JUDEŢUL CONSTANŢA

Municipiul Constanţa : Lic. de marină, Lic. ind. cooperatist, Gr. şc. comerc. **Oraşul Medgidia :** Şc. prof. I.M.U. (2 posturi), Şc. gen. nr. 3. (complet. chimie).

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sf. Gheorghe : Gr. şc. constr. (2 posturi).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Oraşul Găieşti : Gr. şc. ind. chim. **Municipiul Tîrgovişte :** Lic. ind. petrol, Lic. ind. constr. maşini, Gr. şc. constr. maşini (3 posturi), Gr. şc. constr., Gr. şc. Uzina oţeluri (2 posturi).

JUDEŢUL DOLJ

Municipiul Craiova : Lic. ind. constr. maşini, Lic. ind. constr., Lic. ind. energetic, Gr. şc. chimie, Gr. şc. comercial (2 posturi), Gr. şc. Electroputere (3 posturi), Şc. prof. „7 Noiembrie" (2 posturi), Şc. prof. UCECOM (2 posturi), Şc. gen. nr. 2, Lic. ind. de mec. agr., Şc. gen. surzi şi Şc. gen. hipoacuzici. **Oraşul Băileşti :** Lic. Băileşti şi Şc. gen. nr. 4.

JUDEŢUL GALAŢI

Municipiul Galaţi : Şc. gen. nr. 25 şi Şc. gen. nr. 1, Şc. gen. nr. 18, Şc. gen. nr. 21 şi Şc. gen. nr. 14, Lic. ind. transp. navale (2 posturi), Lic. ind. constr. civile (2 posturi).

JUDEŢUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu : Lic. ec. şi Şc. gen. nr. 8, Şc. prof. constr. civile şi ind., Şc. prof. mat. constr. (2 posturi), Şc. prof. ind. lemn.

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva : Şc. gen. nr. 2, Lic. nr. 2, Lic. ind. energ. (2 posturi), Lic. ind. minier (2 posturi), Şc. prof. mat. constr., Şc. prof. constr. **Municipiul Hunedoara :** Şc. gen. nr. 3, Şc. gen. nr. 10, Lic. ind. metal., Gr. şc. C.S.H. (2 posturi). **Municipiul Petroşani :** Lic. ind. minier.

(Continuare in pag. a 15-a)

(Urmare din pag. a 14-a)

JUDEȚUL IAȘI

Municipiul Iași : Șc. prof. comerc., Șc. prof. constr. ind., Șc. prof. Uz. metal., Șc. prof. M.I.U. (2 posturi), Șc. prof. mat. constr., Șc. prof. energ.

JUDEȚUL MARAMUREȘ

Municipiul Baia Mare : Lic. nr. 2, Lic. ind. constr. mașini (2 posturi), Centrul șc. constr., Șc. gen. nr. 9 (complet. chimie), Șc. gen. nr. 15 (complet. chimie).

JUDEȚUL MEHEDINȚI

Municipiul Drobeta Turnu-Severin : Lic. ind. constr. nave (2 posturi), Lic. „Traian", Șc. prof. constr., Șc. prof. Șantierul naval (2 posturi), Șc. gen. nr. 13 Drobeta Turnu-Severin — Gura Văii și Șc. gen. nr. 4 (completare chimie), Lic. de arte plastice (complet. chimie).

JUDEȚUL MUREȘ

Municipiul Sighișoara : Șc. gen. nr. 1, Șc. prof. „Nicovala". **Orașul Tîrnăveni :** Centrul șc. prof. și tehnic chimie, Șc. gen. nr. 1, Șc. gen. nr. 2. **Municipiul Tg. Mureș :** Lic. ind. constr. mașini, Gr. șc. comerc., Gr. șc. forestier, Gr. șc. „Metalotehnica" (3 posturi).

JUDEȚUL NEAMȚ

Municipiul Piatra Neamț : Șc. gen. nr. 9 și Șc. gen. nr. 7 (complet. chimie), Lic. pedag. **Municipiul Roman :** Șc. prof. I.M., Lic. mec. agric., Șc. prof. constr. (complet. chimie), Șc. prof. U.T. (complet. chimie), Șc. gen. Pildești (complet. chimie).

JUDEȚUL OLT

Orașul Balș : Șc. prof. F.O.B. (2 posturi). **Orașul Slatina :** Lic. „Ion Minulescu", Gr. șc. metal. — șc. prof. (2 posturi), Șc. gen. nr. 4 (compl. Șc. gen. nr. 7).

JUDEȚUL PRAHOVA

Municipiul Ploiești : Lic. ind. petrol Teleajen, Șc. prof. UCECOM (2 posturi), Șc. prof. Uz. 1 Mai (3 posturi), Șc. prof. auto (complet. chimie).

JUDEȚUL SATU-MARE

Orașul Carei : Lic. pedag. **Municipiul Satu-Mare :** Șc. gen. nr. 2 (complet. chimie), Șc. gen. nr. 8.

JUDEȚUL SĂLAJ

Orașul Zalău : Lic. pedag.

JUDEȚUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Gr. șc. ind. lemn. (2 posturi), Șc. gen. nr. 3, Șc. gen. Suceava-Scheia-Mihoveni. **Orașul Cîmpulung :** Lic. silvic. **Orașul Gura Humorului :** Șc. gen. nr. 2. **Orașul Vatra Dornei :** Lic. de cult. gen.

JUDEȚUL TELEORMAN

Orașul Alexandria : Lic. ind. constr.

JUDEȚUL TIMIȘ

Municipiul Timișoara : Șc. gen. nr. 12, Lic. ind. constr. civile (seral), Lic. silvic, Șc. prof. căi ferate, Șc. prof. căi ferate (complet. chimie), Gr. șc. UCECOM, Gr. șc. constr. (3 posturi), Centrul șc. chimie, Gr. șc. Electromotor.

JUDEȚUL VASLUI

Municipiul Bîrlad : Șc. prof. Fabr. rulmenți (2 posturi), Lic. ind. **Orașul Vaslui :** Lic. econ., Gr. șc. constr., Șc. prof. ventilatoare (3 posturi).

JUDEȚUL VRANCEA

Municipiul Focșani : Lic. pt. ind. lemn. (2 posturi), Lic. „Unirea", Șc. prof. mec. agric., Șc. prof. constr.

POSTURI DE CHIMIE

JUDEȚUL ALBA

Orașul Aiud : Lic. agric. Ciumbrud. **Orașul Blaj :** Lic. agric.

JUDEȚUL ARAD

Municipiul Arad : Șc. gen. nr. 9 (complet. fizică), Lic. ind. chimie, Gr. șc. constr. civile, Gr. sc. constr. mașini, Gr. șc. U.V., Șc. prof. UCECOM.

JUDEȚUL ARGEȘ

Orașul Cîmpulung-Muscel : Lic. ind. chimie, Gr. șc. U.M.M.

JUDEȚUL BIHOR

Municipiul Oradea : Șc. gen. nr. 2 (complet. fizică).

JUDEȚUL BRAȘOV

Municipiul Brașov : Șc. prof. Rulmentul, Șc. prof. Tractorul, Șc. prof. Căi ferate.

JUDEȚUL BRĂILA

Municipiul Brăila : Lic. ind. chimie (zi), Lic. ind. chimie (seral), Lic. ind. pt. constr. mașini, Lic. ind. pt. constr. și lic. dep. ap. radio și telev., Centrul șc. constr.

JUDEȚUL BUZĂU

Municipiul Buzău : Lic. nr. 1, Lic. nr. 2 și lic. nr. 1, Gr. șc. chimie și lic. agricol, Centrul șc. chimie.

JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

Orașul Bocșa : Șc. prof. Bocșa. **Orașul Oțelul Roșu :** Șc. prof. (2 posturi). **Orașul Caransebeș :** Lic. ind. pt. ind. lemn. **Municipiul Reșița :** Lic. econ., Lic. nr. 1 (complet, la s. germană).

JUDEȚUL CLUJ

Municipiul Cluj : Gr. șc. comerc., Gr. șc. „Tehnofrig", Gr. șc. constr., Gr. șc. transp. Lic. ind. constr. și lic. ind. chimie. **Municipiul Turda :** Lic. agricol (complet. fizică), Gr. șc. mater. constr.

JUDEȚUL CONSTANȚA

Municipiul Constanța : Șc. gen. nr. 8, Șc. gen. nr. 17, Lic. agr. Palas-Constanța, Lic. ind. cooperatist.

JUDEȚUL COVASNA

Orașul Sf. Gheorghe : Gr. șc. constr.

JUDEȚUL DÎMBOVIȚA

Orașul Găești : Gr. șc. ind. chimie. **Municipiul Tîrgoviște :** Lic. pedag., Lic. ind. constr., Gr. șc. constr. mașini (2 posturi), Gr. șc. Uzina Oțeluri (2 posturi).

JUDEȚUL DOLJ

Municipiul Craiova : Gr. șc. constr., Gr. șc. chimie, Gr. șc. C.F.R., Gr. șc. comercial, Gr. șc. „Electroputere", Șc. prof. „7 Noiembrie", Șc. prof. UCECOM.

JUDEȚUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu : Lic. mat. constr., Lic. constr. civile și ind. și Șc. prof. mat. constr., Șc. prof. constr. civile și ind., Șc. prof. ind. lemn., Șc. gen. Bălești.

JUDEȚUL HUNEDOARA

Municipiul Deva : Lic. ind. energetic. **Municipiul Hunedoara :** Gr. șc. C.S.H.

JUDEȚUL IAȘI

Municipiul Iași : Șc. prof. transp., Șc. prof. Uz. metal., Șc. prof. U.M.N., Șc. prof. constr. ind.

JUDEȚUL MARAMUREȘ

Municipiul Baia Mare : Lic. ind. constr. mașini. **Municipiul Sighetu Marmației :** Lic. „Dragoș Vodă".

JUDEȚUL MEHEDINȚI

Municipiul Drobeta Turnu-Severin : Lic. constr. nave, Lic. ind. constr. și Șc. prof. constr.

JUDEȚUL MUREȘ

Municipiul Sighișoara : Șc. prof. „Nicovala", Lic. nr. 1. **Municipiul Tg. Mureș :** Gr. șc. forestier.

JUDEȚUL OLT

Orașul Balș : Șc. prof. F.O.B. **Orașul Slatina :** Gr. șc. constr. șc. prof.

JUDEȚUL PRAHOVA

Orașul Breaza : Șc. prof. UCECOM. **Orașul Cîmpina :** Gr. șc. energetic. **Municipiul Ploiești :** Șc. prof. UCECOM.

JUDEȚUL SATU-MARE

Municipiul Satu-Mare : Șc. gen. nr. 6.

JUDEȚUL SUCEAVA

Orașul Vatra Dornei : Lic. de cult. gen.

JUDEȚUL TELEORMAN

Orașul Alexandria : Lic. ind. constr.

JUDEȚUL TIMIȘ

Municipiul Timișoara : Șc. gen. nr. 18, Lic. silvic.

JUDEȚUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Lic. ped., Șc. gen. nr. 2.

JUDEȚUL VASLUI

Municipiul Bîrlad : Șc. prof. Fabr. Rulmenți. **Orașul Vaslui :** Lic. nr. 1 și Lic. nr. 2, Șc. prof. ventilatoare.

JUDEȚUL VRANCEA

Municipiul Focșani : Lic. pt. ind. lemn., Șc. prof. constr., Șc. gen. nr. 10.

POSTURI DE BIOLOGIE

JUDEȚUL ALBA

Municipiul Alba Iulia : Șc. gen. Bărăbanț.

JUDEȚUL ARAD

Municipiul Arad : Lic. nr. 6 (la clase cu limba de predare germană) — complet. chimie.

JUDEȚUL BRAȘOV

Municipiul Brașov : Șc. gen. Ghimbav (cu limba de predare germană). **Orașul Făgăraș :** Lic. nr. 2 (cls. V—VIII) (cu limba de predare germană).

JUDEȚUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu : Lic. „Ecat. Teodoroiu" și Lic. „T. Vladimirescu", Lic. agr. și Lic. ind. lemn.

JUDEȚUL MUREȘ

Orașul Reghin : Șc. gen. nr. 5 (la clase cu limba de predare germană) — complet. geografie. **Municipiul Sighișoara :** Lic. nr. 2 „Iosif Haltrich" (la clase cu lb. de predare germană).

JUDEȚUL SUCEAVA

Municipiul Suceava : Șc. gen. Suceava-Scheia-Mihoveni.

JUDEȚUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Lic. „Spiru Haret".

JUDEȚUL VASLUI

Municipiul Bîrlad : Șc. gen. nr. 2, Șc. gen. nr. 8.

POSTURI DE GEOGRAFIE

JUDEȚUL BACĂU

Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej : Șc. gen. nr. 4 (complet. biologie).

JUDEȚUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu : Șc. gen. nr. 4.

JUDEȚUL MUREȘ

Orașul Tîrnăveni : Șc. gen. Tîrnăveni-Bobohalma.

JUDEȚUL NEAMȚ

Municipiul Roman : Șc. gen. Pildești-Cordun.

JUDEȚUL SATU-MARE

Municipiul Satu-Mare : Șc. gen. nr. 8 (complet. istorie), Lic. nr. 4.

JUDEȚUL SIBIU

Orașul Cisnădie : Lic. de cult. gen. **Municipiul Mediaș :** Șc. gen. nr. 5 (la clase cu lb. de predare germană).

JUDEȚUL TULCEA

Municipiul Tulcea : Lic. nr. 2.

JUDEȚUL VASLUI

Orașul Huși : Șc. gen. nr. 5. **Orașul Vaslui :** Șc. gen. nr. 5.

MUNICIPIUL BUCUREȘTI

Lic. nr. 21 (cu limba de predare germană).

*

LISTĂ SUPLIMENTARĂ

POSTURI DE LIMBA ROMÂNĂ

JUDEȚUL VASLUI

Municipiul Bîrlad : Șc. gen. nr. 1 și 5 (o singură catedră). **Orașul Huși :** Lic. nr. 2 și Șc. gen. nr. 5 (o singură catedră).

POSTURI DE ECONOMIE POLITICĂ

JUDEȚUL ARGEȘ

Municipiul Pitești : Lic. ind. constr. mașini Ștefănești.

POSTURI DE SOCIALISM ȘTIINȚIFIC

JUDEȚUL ARGEȘ

Municipiul Pitești : Lic. „N. Bălcescu" și Lic. „Al. Odobescu" (o singură catedră).

POSTURI DE CUNOȘTINȚE SOCIAL-POLITICE

JUDEȚUL ARGEȘ

Orașul Cîmpulung : Gr. șc. U.M.M. (2 catedre), Gr. șc. minier. **Municipiul Pitești :** Gr. șc. constr. civile ; Gr. șc. petrol și Gr. șc. chimie (o singură catedră) ; Șc. prof. M.I.U.

ERATĂ

În tabelul cu posturile vacante publicat în nr. 83 al revistei noastre, la pagina 14, coloana a II-a, se va citi la municipiul Cluj : Școala ajutătoare (băieți) 2 posturi educatori ; în loc de Șc. gen. nr. 7 (cu limba de predare germană) se va citi : Lic. nr. 7 (cu limba de predare germană).

La semnalul revistei

Răspuns incomplet

În urma apariției articolului „Supraîncărcarea elevilor" („Tribuna școlii" nr. 74, din 16 decembrie) în care erau criticate unele aspecte surprinse la Școala generală nr. 196 din Capitală, inspectorul pentru sectorul 4 (ss. indescifrabil) din cadrul Inspectoratului școlar al municipiului București, prin adresa nr. 353/23 dec. 1972, ne scrie : „Sîntem de acord cu principiile pe care le arătați în legătură cu orarul școlii. Este adevărat că, datorită unor deficiențe de numire a profesorilor și a fluctuației elevilor, încă de la 15.IX.a.c., în perioada de început (care s-a prelungit pînă la mijlocul lunii noiembrie ! — n.n.) au fost cazuri de schimbări de orar.

În legătură cu chemările la film, vă relatăm că se întîmplă așa, dar că s-au luat măsuri pentru eliminarea lor în viitor. Școlile vor participa la filmele planificate și contractate, în prealabil, cu cinematografele, în așa fel, încît să nu conturbe desfășurarea procesului de învățămînt". În scrisoare ni se aduce o obiecție : adresa nr. 6243 de care pomeneam în articol n-a fost expediată de Inspectoratul școlar al sectorului 4 (care, citām „nici nu există"), ci de cel al municipiului. Dar nu *de cine* a fost trimisă adresa respectivă interesa în articol, ci faptul că ea a făcut de la expeditor (Inspectoratul școlar) la destinatar (Școala generală nr. 196) un timp, citām „în care o corespondență putea face ocolul pămîntului !". Echivocul, dacă există sau nu un inspectorat școlar al sectorului 4, nu este greu de realizat : pe însăși ștampila scrisorii trimise redacției „Tribuna școlii" stă scris: „Inspectoratul școlar al municipiului București, Sectorul 4" !

În răspunsul adresat redacției noastre am fi vrut să aflăm (pe lîngă măsurile arătate mai sus, luate de inspectorat) ce s-a întreprins pentru restabilirea liniștei în Școala generală nr. 196, unde atmosfera dintre cadrele didactice pare destul de încordată. Situație care, ne-am putut da seama, se cunoaște la forul amintit.

D. RACHICI

DIN PRESA STRĂINĂ

Tendințe actuale în orientarea profesională

(II)

Orientarea profesională în țările sistemului socialist este considerată ca fiind un proces de instruire, sistematic și de lungă durată, în care sînt cuprinse atît consultațiile cu caracter educativ, cît și complexul de măsuri de lămurire și orientare, bazat pe conceptul educațional al socialismului științific. Aceasta a devenit un proces activ al personalității în curs de dezvoltare a elevului. Alegerea profesiei este cuprinsă în dialectica obiect-subiect, în care factorul obiectiv îl constituie locurile de muncă disponibile și necesare (în economia actuală și cea viitoare), instruirea însușită în școală, calitățile înnăscute ale tînărului, iar factorul subiectiv — înclinațiile, atitudinile, emoțiile individuale, cunoașterea exigențelor pe care le impune o profesiune sau alta etc.

O îmbinare corespunzătoare a celor doi factori, pe de o parte, satisfacerea nevoilor economice și spirituale ale societății în continuă dezvoltare și transformare, iar pe de altă parte, orientarea tînărului spre o muncă pentru care acesta vădește înclinații și plăcere, cultivarea și, în același timp, canalizarea judicioasă a acestor aptitudini în funcție de nevoile reale, fără a exercita presiuni care să mutileze sau să știrbească personalitatea elevului (acesta alegîndu-și în ultima instanță singur meseria), a devenit posibilă numai în aceste țări.

Prin aceasta, societatea socialistă este profund umană.

În Republica Democrată Germană, de exemplu, se caută stabilirea unor relații noi între instruirea generală, pregătirea profesională de bază și pregătirea profesională de specialitate. Toți tinerii au obligația să învețe o meserie. Meseriile de bază, cum sînt tăierea metalelor, electromecanica etc. au început să fie introduse în cadrul pregătirii profesionale încă din anul 1967, elevul specializîndu-se în una din aceste profesii în funcție de condițiile pe care le oferă întreprinderea pe lîngă care își face pregătirea. Astfel, încă din clasa a VII-a, acesta are posibilitatea să se informeze asupra diverselor meserii cu care apoi se familiarizează prin grija școlii (în procesul colaborării școală — întreprindere).

În această țară, principalele căi și criterii care stau la baza pregătirii tînărului în alegerea profesiei sînt următoarele :

— instruirea multilaterală a tinerilor pe baza instruirii generale de cultură generală, ca premisă în alegerea liberă a profesiei, proces, în care aceștia devin subiecți activi ;

— instruirea politehnică, componentă a instruirii generale, și bază pentru practicarea viitoarei profesii ;

— planificarea de lungă durată, ținîndu-se seama de perspectivele profesiilor în cadrul evoluției economiei naționale ;

— alegerea liberă a carierei în funcție de opțiunea proprie, manifestată în contactul direct cu munca, pe baza condițiilor obiective existente (tînărul trebuie să se supună unei „autoexaminări") ;

— educarea intereselor și înclinațiilor proprii față de profesie, educarea unei atitudini corecte față de muncă.

Sarcinile școlii în îndrumarea profesională comportă două aspecte : acela de lămurire, adică de informare a elevilor asupra posibilităților pe care le oferă profesiile și acela de orientare profesională, de dezvoltare a diverselor calități psihice în procesul de alegere a profesiei, pentru ca ei să adopte o atitudine pozitivă față de domeniul ales (să cunoască cerințele obiective ale profesiei pe care o aleg ; să accepte aceste cerințe și să se conformeze acestora).

Desigur, școala nu va putea rezolva de una singură toate problemele legate de orientarea profesională. Acest lucru nici nu este de dorit, fiindcă ar duce la izolarea ei. Acest proces de educație și instruire cuprinde toate elementele de lămurire, îndrumare și orientare a tînărului de către școli, întreprinderi, instituții economice, organizații de masă, autorități locale și asociații de părinți.

C. BUȚURA

Activități practice la o școală politehnică din Leipzig (R. D. Germană)

Cursuri de iarnă la Triest

O întîlnire cu Italia pentru două săptămîni în toiul iernii : mărturisesc că atunci cînd Ministerul Educației și Învățămîntului m-a propus, împreună cu alte trei colege profesoare de limbă italiană în București, ca bursieră la cursurile de specializare organizate de „Centrul de studii pentru predarea limbii italiene în străinătate" de pe lîngă Universitatea din Triest, imaginea unei Italii cenușii și friguroase mă cam deconcerta. Surpriza a fost marea însorită, povîrnișurile de dafin înverzit, surpriza au fost oamenii. Prietenia sinceră și cred că aceasta este cea mai înaltă valoare pe care a izbutit să o capete legătura noastră cu profesorii universitari și oameni de știință italieni (printre care l-aș aminti pe Maria Corti, Giuseppe Petronio, Gianfranco Folena), precum și cu participanții la cursuri, colegii noștri maghiari, polonezi, germani, suedezi.

Cursurile, atît cele de limbă, cît și cele de literatură, concepute sub formă de prelegere urmată de discuții libere, urmărind punerea în contact a profesorilor ce predau italiana în străinătate cu cele mai dezbătute probleme ale culturii italiene contemporane, precum și schimbul de experiență direct între cursanți, și-au atins scopul prin seriozitatea și înalta ținută științifică, cît și prin exercițiul de limbă prilejuit. Acest succes îndreptățește afirmația că pentru noi, participanții români, cursurile triestine și-au dovedit o dublă utilitate : în afara elementelor teoretice generale cîștigate în cadrul prelegerilor, se poate vorbi și de o utilitate practică imediată ; contactul cu limba vorbită și totodată folosirea celor mai noi terminologii lingvistice și literare ca instrumente ale activității didactice curente.

Un viu interes l-au deșteptat cele opt după-amieze dedicate fenomenului literar al secolului XX, care au permis o viziune panoramică asupra situației literaturii italiene de azi în toate implicațiile ei sociale și ideologice, devenind în acest fel un ajutor imediat în predarea orelor de literatură și un îndrumător prețios în întocmirea programelor și manualelor pentru clasele VII—VIII de la școlile generale și experimentale și clasele de liceu. Dintre toate, cea mai captivantă prin vioiciunea expunerii, cea mai interesantă prin forța de sintetizare și organizare a unei materii complexe și contradictorii ca literatura secolului nostru, s-a dovedit după-amiaza, ce amenința să se transforme în serată literară, prilejuită de cursul „Principalele direcții în literatura italiană a secolului XX" ținut de profesorul Giuseppe Petronio, decan al Facultății de litere din Triest. Și poate nu este nepotrivit să adaug că acest vechi prieten al României, traducător al lui Caragiale, autorul unui dicționar român-italian, dezinvolt vorbitor al limbii noastre, este cel care a inițiat și organizat cursurile triestine și, mai mult, cel care a întreținut în jurul nostru acea atmosferă de ospitalitate psihologic necesară stabilirii unei legături spirituale și umane trainice. Cît privește cursurile de limbă italiană, dacă prelegerile profesoarei Maria Luisa Altieri Biagi ne-au oferit prin teoria gramaticii funcționale un instrument simplu și eficace de a explica elevilor structuri sintactice relativ complicate pe baza raționamentelor logicii fundamentale, dialogul direct asupra tehnicii și metodelor predării limbilor străine, purtat cu restul cursanților, ne-a permis să deprindem cîteva metode operative pentru memorizarea flexiunii unor forme morfologice prin selectarea și gradarea exemplelor în baza unor criterii psihopedagogice.

SMARANDA STATI

R. P. Polonă

Muzică și matematică

Insemnări de călătorie

Șesul mazowian se desprinde calm din ritmul trepidant al Varșoviei, ca o coloană orizontală de liniște. Clape nevăzute atinse de o mînă imaginară resfiră sunete pure în aerul umed...

Frederic Chopin !

Acum ne grăbim spre casa unde s-a născut, spre grădinile în care a visat, de la Zelazowa Wola. Știam, spusese de atîtea ori ce a însemnat pentru el cei 50 km dintre capitală și casa părintească. De cîte ori îi străbătea, nu rezista tentației de a se opri să asculte, de a încerca să intre din nou, încă o dată, în armonie cu ecoul melodios și adînc al cîmpiei.

Aici poți găsi explicația pentru unele din impulsurile ce l-au ajutat să facă din pian instrumentul cu acele sunete de o extraordinară puritate, încît cineva a exclamat copleșit de emoție : „muzica lui Chopin miroase a paradis de la o poștă".

Au trecut aproape 150 de ani de cînd Frederic Chopin străbătea acest drum atît de drag lui. Șesul mazowian îi păstrează însă imaginea transparentă și nostalgică, chipul muzicii însăși.

...Fără să ne dăm seama, ne-am apropiat de casa unde s-a născut Frederic. O casă simplă, cu mai multe încăperi, unele podite cu scîndură de brad, altele cu cărămidă, plafoane cu grinzi din brad, geamuri obișnuite, aproape îți vine să te întrebi cum a reușit să cuprindă casa asta sub acoperișul ei un om de dimensiuni extraordinare, un geniu. Dar în spatele casei, de pe terasa cu balustrade de beton, se deschide priveliștea unei grădini de cîteva hectare, străbătută de un rîu. Spațiul și liniștea lui Chopin.

Am cercetat încăperile, camera de copil, de adolescent, fotografii, partituri, mobilier. La un moment dat, cu totul surprinzător, dinspre terasă s-a auzit pianul. Ghidul ne-a rugat să ne îndreptăm într-acolo.

Pe terasă, așezați cuminți pe bănci lungi, vopsite în verde, vreo douăzeci de copii, între 12 și 14 ani, ascultau înfiorați de emoție o bucată de Chopin. Am intrat după terminarea partiturii în vorbă cu profesorul care-i însoțea, un bărbat destul de în vîrstă, dar energic. L-am întrebat dacă a executat o lecție practică în cadrul programei școlare de muzică și, foarte natural, mi-a răspuns că, de fapt, el este **profesor de matematică**, iar ceea ce a încercat a fost, mai degrabă, o **lecție practică de geometrie !** Surprins, am întrerupt fără să vreau discuția.

Ca să înlăture orice nedumerire, profesorul mi-a explicat că, ori de cîte ori are posibilitatea, în special în lunile mai calde, convinge o parte din elevii de la școala unde activează să participe la concerte Chopin, aici, la Zelazowa Wola.

„Muzica — spunea el — disciplinează spiritul și-l obligă pe om la rigoare afectivă, dacă se poate spune așa; elemente foarte necesare în matematică, în special în geometrie ; dar nu numai în geometrie. De altfel, nu puțini matematicieni au fost pricepuți la muzică, au înțeles-o bine, și cred că acest lucru i-a ajutat mult. Bănuiesc — a subliniat zîmbind interlocutorul meu — că și muzicienilor le place matematica ; în felul lor, se-nțelege.

DUMITRU D. POPA

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 85
Sîmbătă 3 martie 1973
16 pagini — 1 leu

Direcții de modernizare a școlii românești

Este sigur că niciodată în istoria școlii românești nu a existat atîta preocupare din partea conducerii de stat pentru problemele educației și învățămîntului cîtă se manifestă în ultimii 6—7 ani din partea conducerii partidului nostru. Documentele de partid și de stat, elaborate în acești ani, precizează căile de urmat pentru a putea dezvolta și perfecționa învățămîntul, conturează direcțiile de acțiune în vederea modernizării școlii noastre, a transformării ei într-o școală care răspunde adecvat comenzii sociale a epocii în care trăim.

În articolul din numărul trecut am amintit caracteristicile comenzii sociale puse în fața școlii noastre și am înțeles că această comandă presupune realizarea multor sarcini. Complexității comenzii sociale îi corespunde un complex de direcții, de căi care conduc la transformarea școlii într-o școală modernă. Aceste direcții ale intervențiilor prezente în documentele de partid și de stat, pot fi prezentate în următoarea enumerare: 1. Intervenții în sistemul de învățămînt pentru continua lui adaptare la nevoile epocii. 2. Reorganizarea conținutului învățămîntului pentru a răspunde, în primul rînd, cerințelor revoluției din domeniul științei și tehnicii. 3. Modernizarea metodelor de învățămînt pentru a putea valorifica conținutul nou în direcția formării omului cerut de epocă. 4. Înnoirea mijloacelor de învățămînt, în primul rînd a mijloacelor puse la dispoziție de tehnica didactică modernă. 5. Modificarea arhitecturii (construcțiilor) școlare în raport cu funcționalitățile noi pe care trebuie să le satisfacă. 6. Schimbarea priorităților în adoptarea diferitelor forme de organizare a procesului de învățămînt. 7. Schimbarea concepției cadrelor didactice cu privire la procesul de învățămînt, în raport cu cerințele comenzii sociale.

Această enumerare exprimă complexitatea acțiunii de modernizare și atrage atenția asupra strategiei de urmat în realizarea acestei acțiuni: **nu se poate moderniza școala urmînd numai una sau alta, sau chiar unele sau altele din aceste direcții, ci pe toate în ansamblul lor, deși într-o anumită ordine de priorități. Esențialul este definirea scopurilor. Or, această sarcină este legată de concepția pedagogică privitoare la învățămînt.** În felul acesta, în acțiunea de modernizare a școlii esențialul constă în clarificarea concepției pedagogice care călăuzește politica noastră de modernizare a școlii. De aceea, în strategia modernizării, deși am enumerat-o la ultimul punct, precizarea concepției este de prim ordin. Pregătirea cadrelor didactice, a organelor de îndrumare și control din învățămînt, pentru a-și însuși elementele noi ale modului de gîndire în organizarea și desfășurarea procesului de învățămînt, devine punctul de plecare al acestei acțiuni, fiind perfect valabilă constatarea: **„rămînerea în urmă a educației se datorează, în primul rînd, lipsei de organizare; organizarea realității trebuie să înceapă însă, printr-o organizare în gîndire“.**

Conf. dr. V. BUNESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

Stefan Popescu

Treptele

DIN SUMAR:

- La Liceul „C.A. Rosetti“, o schimbare radicală de concepție
- Supraîncărcarea, motiv de reflecție
- Estetica construcțiilor școlare
- Selectarea și receptarea valorilor culturii universale
- Echitatea și dreptatea socială
- Completare la lista posturilor vacante pentru concurs

Bibliografie școlară

A fi fost om de catedră timp de aproape două decenii înseamnează a cunoaște „în direct“ nestinsa sete de lectură a școlii, perpetuată în ciuda tirajelor ce se revarsă realmente diluvionar spre acest teritoriu de fierbinte insetare și imediată absorbție. Aici se află, fără doar și poate, maximul barometric al pieței cărții, presiunea cea mai puternică, mai îndreptățită și necontenit reînnoită asupra capacităților editoriale. E și firesc să fie așa. În școală, cartea își află rostul său cel mai sigur și tot aici se pune mai acut decît oriunde problema cărții cu rostul cel mai deplin. Tocmai de aceea, pentru strategia editorială, teritoriul „bibliografiei școlare“ reprezintă cu siguranță cota cea ma importantă, oricît de spinoasă, pe multe laturi ale stăpînirii ei. Nu se pot tăgădui, desigur, nici preocuparea, nici succesele de pînă acum, conturate îndeosebi în ultimii ani. Colecții de considerabil tiraj s-au impus lectorilor școlari pe tot cîmpul „lecturii auxiliare“, într-o paletă ce numai de sărăcie și zgîrcenie nu poate fi învinuită: „Biblioteca școlarului“, „Lyceum“, „Texte comentate“, „Arcade“, „Clasicii literaturii universale“, „Biblioteca pentru toți“, „Romanul de ieri și de azi“, „Teka“ ș.a.m.d. Cu toate acestea, „setea“ continuă, cererile se înscriu, nu o dată, în gol, ofertele uneori întîrzie, alteori se suprapun, dau cîteodată senzația de lux și risipă, alteori de avariție sau hazard. Este, de aceea, imperios necesar ca și în acest domeniu, rutinei și spontaneității inițiativei să îi ia locul cercetarea, concepția de largă respirație, programul. *Va trebui pornit de la perspectivele imediate și de durată ale școlii românești, de la liniile directoare ale Conferinței Naționale a P.C.R. privind orientarea învățămîntului nostru spre practică, de la cerințele reprofilării sale structurale. E o prognoză de care „cartea de lectură“ — tradițional ancorată în beletristică și tributară științelor „umanioare“ — nu poate să nu țină seama. În această nouă direcție, nu se poate răspunde fără un efort intereditorial, căci nimic mai formal decît să lăsăm această sarcină exclusiv pe umerii a două-trei edituri de profil. După părerea noastră toate editurile pot și trebuie să concure la rezolvarea „în marș forțat“ a acestei situații noi, de uriașă (și poate de unii nebănuită) cotitură. Va trebui regîndită problema tirajelor de bibliografie școlară, ținînd seama, într-o dreaptă cumpănă, de diversitatea solicitărilor de carte, aceea a ordinei de urgență, problema tipului de carte (antologie, culegere, sinteze, compendii, dicționare, carte de tip enciclopedic etc.), a ritmului de tipărire, a prețului, a popularizării, a prezenței „saturate“ a acestei cărți, dacă nu în librării măcar în biblioteci etc. Este de la sine înțeles că o asemenea ecuație-program nu poate fi nici corect așezată și nici soluționată decît într-o continuă confruntare de opinii, de consultare cu dascălii înșiși și organele responsabile, de raportare la programele analitice — ele însele suferind prefaceri salutare — adică, în esență, transformîndu-ne ipotezele în program. Conjugarea eforturilor este indispensabilă, efortul însuși nu e al unei ședințe. Orice efort, însă, are în acest domeniu un ecou* național *și de aceea, înscrisă ca o problemă de primă necesitate pe agenda tuturor dascălilor și a milioane de școlari, ea este primordială și cardinală pe propria noastră agendă.*

Sînt acestea doar cîteva gînduri premergătoare primei întîlniri intereditoriale pentru bibliografia școlară, ivită, cred, sub bune auspicii, în pragul noului mărțișor.

MIRCEA SÂNTIMBREANU

ACCENTE

Cîte monografii profesionale editām?

Este binecunoscut rolul monografiilor profesionale în munca de orientare şcolară şi profesională. Nu se poate vorbi de orientare, fără instrumentele indispensabile acestui proces. De aceea, este demnă de apreciat iniţiativa Institutului de ştiinţe pedagogice şi a Editurii didactice şi pedagogice cărora le aparţine paternitatea editării acestor lucrări. Mai puţin de apreciat este măsura în care ele ajung în mîna celor interesaţi să obţină informaţii asupra profesiilor pe care le pot alege.

Un profesor diriginte ne spunea cîndva că a trebuit să-şi procure „pe sub mînă“ aceste lucrări. Este şi firesc! Tirajul în care se trag aceste lucrări pare o adevărată farsă: nr. 1, 4 100 exemplare, nr. 2, 4 000 ex., nr. 5, 3 500, nr. 9, 4 300. Rareori tirajul a ajuns dincolo de 5 000 şi într-un singur caz (nr. 3) la 6 000. Nu pretindem că fiecare elev din ultimele clase ale şcolii generale ar trebui să posede aceste lucrări. Nici măcar că ele ar trebui să ajungă în mîna celor 200 000 de cadre didactice. Credem însă că ar fi drept să ajungă măcar cîte una în fiecare şcoală generală. Şi, în toată ţara, sînt peste 14 000 de asemenea şcoli. Sau poate că cei care au hotărît actualele tiraje s-au gîndit că mai multe şcoli vor folosi în acelaşi timp aceeaşi monografie !? Soluţia ni se pare prea puţin corespunzătoare politicii de integrare socială a absolvenţilor şcolii generale.

B. OCTAVIAN

Corigenţi la transport

Brusturi, Buceava, Cristeşti, Băneşti şi altele sînt satele cele mai îndepărtate ale judeţului Arad. Din ele sînt peste 50 de elevi care urmează cursurile şcolii generale situate în comuna Hălmagiu. I-am întîlnit mărşăluind pe jos cei 12 km, de acasă şi pînă la şcoală. De aceea, adeseori la lecţiile din primele două ore aceştia lipsesc.

În ultimii ani s-au făcut destule adrese, s-au efectuat numeroase convorbiri telefonice între Consiliul popular al comunei Hălmagiu şi cele mai apropiate autobaze de transport auto, situate în judeţele limitrofe Bihor şi Hunedoara, de a introduce un autobuz pe traseul amintit, dar... zadarnic. Pe lîngă elevii care ar deveni abonaţi permanenţi, datorită obligativităţii urmării cursurilor şcolii generale, ar mai fi alţi călători navetişti şi ocazionali. În prezent pe traseul localităţilor amintite circulă cîteva autobuze contractate de Întreprinderea minieră Barza, care transportă doar pe muncitorii minei Brusturi. Pînă nu de mult, s-a mers la înţelegere între părinţii elevilor şi reprezentantul din Hălmagiu al I.M. Barza, fiind transportaţi şi elevii. În urma unor dispoziţii ale organelor de miliţie şi a controalelor efectuate de către întreprinderile de transport auto din Oradea (de care aparţin şi autobazele judeţului Arad) şi Deva, şoferii au fost sancţionaţi, iar elevii circulă din nou... per pedes apostolorum.

O situaţie asemănătoare am întîlnit şi pe traseul Ioneşti (inclusiv satele din jur) — Hălmagiu, unde circa 70 de elevi străbat pe jos pînă la şcoală 6 km.

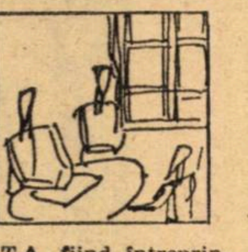

I.T.A. fiind întreprinderea specializată, tot ea va trebui să ia măsurile ce se impun pentru transportul elevilor pe traseele amintite. Corigentă a rămas, dar mai grav e dacă vor rămîne elevii. De aceea, adresăm un S.O.S. Ministerului Transporturilor.

ION COŢOI

Pregătirea viitorilor învăţători

Ţinînd seama de faptul că elevii anului V al Liceului pedagogic din Bîrlad vor fi repartizaţi în curînd la catedră, Inspectoratul şcolar al judeţului Vaslui, împreună cu Casa corpului didactic şi conducerea Liceului pedagogic din municipiul Bîrlad, au întreprins cîteva acţiuni menite să ducă la sporirea eficienţei pregătirii de ansamblu a viitorilor învăţători. Printre acestea amintim măsura ca la şedinţele cercurilor pedagogice ale învăţătorilor, începînd din trimestrul II, să participe şi elevii. Aceasta pentru a le permite familiarizarea mai timpurie cu condiţiile reale ale muncii de învăţător.

Lecţiile practice au constituit un alt instrument de lucru pentru elevii practicanţi în ce priveşte felul cum învăţătorul poate interveni în direcţia îmbunătăţirii conţinutului şi structurii lecţiei clasice.

Revista „Învăţămîntul profesional şi tehnic“

(Nr. 1/1973)

Din ultimul număr al revistei „Învăţămîntul profesional şi tehnic“ (1/1973), din ce în ce mai mult axată pe problematica specifică acestor tipuri de şcoală, prin conţinutul practic, concret, se detaşează materiale semnate de: ing. Ion Puşcaşu („Concluzii la o dezbatere“ — referitor la modalităţile de organizare a instruirii practice productive pe anul şcolar 1972—1973) şi ing. Costin Pelinescu („Un experiment la clasele IX—X. Rezultat final — atestarea profesională“, articol care cuprinde concluziile trase în urma introducerii unui experiment la şcolile generale din municipiul Bucureşti, concluzii care, prin caracterul lor larg, pot interesa şi alte inspectorate şcolare), precum şi grupajul de reportaje, semnificativ intitulat: „Uzina — şcoală a muncii“.

N. S.

Direcţii de modernizare a şcolii româneşti

(Urmare din pag. 1)

Concepţia pedagogică a procesului de învăţămînt imprimă soluţiile corespunzătoare tuturor direcţiilor de perfecţionare, de modernizare. În ceea ce priveşte activitatea directă a personalului didactic, nivelul gîndirii pedagogice se manifestă mai pregnant în organizarea conţinutului învăţămîntului (în modul de exploatare a valorilor ştiinţifice şi educative ale diferitelor discipline şcolare), în **modernizarea metodelor, formelor de organizare şi folosire a mijloacelor de învăţămînt.** Este evident faptul că aceeaşi concepţie pedagogică unitară trebuie să stea şi la baza intervenţiilor în sistemul de învăţămînt, la baza arhitecturii şcolare, direcţii care nu mai sînt realizate nemijlocit de personalul didactic în procesul de învăţămînt.

Întrucît nu se pot înfăptui concomitent toate acţiunile de modernizare, nici o schimbare, în vreo direcţie sau alta, nu poate avea loc, fără a fi raportată la consecinţele ei asupra celorlalte direcţii; schimbările care nu s-ar înscrie pe linia obiectivelor concepţiei n-ar trebui promovate, iar în orientarea cheltuielilor s-ar ţine seama de această ordine de priorităţi.

Nu insistăm asupra caracterului unitar al acţiunii de modernizare; considerăm că acest aspect este clar. Vom discuta mai pe larg, în intervenţiile noastre viitoare, fiecare din direcţiile de modernizare a învăţămîntului, începînd cu ce s-a întîmplat în sistemul de învăţămînt, cu **ce înseamnă, de fapt, modernizarea sistemului de învăţămînt.**

PRO ŞI CONTRA

Cu sau fără... dicţionar?

Deşi în Programa examenului de bacalaureat pentru sesiunile anului 1973 este indicat clar şi ferm că „La limbile moderne şi la limba latină, atît la lucrarea scrisă cît şi la proba orală, nu se vor folosi dicţionare“, totuşi în practică, există litigiu în cazul limbii latine.

Şi anul trecut au fost în Programă aceleaşi instrucţiuni. Anul acesta, a mai apărut în plus un răspuns, în „Tribuna şcolii“, dat profesoarei de la Secţia clasică a unui liceu din Iaşi. Răspunsul, care în principiu se referea la limba latină, în ansamblu, confirma ideea din programă, adică... fără dicţionar.

Cum se stîrneşte totuşi confuzia, dacă documentele sînt clare, ferme, fără echivocuri? Aproape tot aşa de limpede, dar contrară, este informaţia dată de Regulamentul şcolar. În art. 123, aliniatul ultim, din acest document stă scris: „La limbile moderne, atît la probele scrise, cît şi la probele orale, candidaţii nu pot folosi dicţionarul; acesta poate fi folosit numai la limba latină“.

Preşedinţii comisiilor de bacalaureat ţin seama, în primul, rînd, în organizarea examenului, de Regulament. Aşa se întîmplă că în faţa instrucţiunilor contradictorii avem de interpretat, de comentat, chiar la faţa locului, o informaţie confuză.

După părerea noastră, a acelora prin care prind viaţă hotărîrile forurilor de decizie, dreptatea este de partea programelor: nu numai fiindcă acestea sînt mai recente şi deci mai sincronizate cu noul, cu ceea ce e modern, dar şi pentru că informaţia furnizată este mai logică, inspirată din realitatea desfăşurării faptelor. Ce rost are dicţionarul la examenul de limbă latină, unde elevii sînt chemaţi să răspundă atît în scris, cît şi oral, la întrebări din materia studiată ?

Dar nu indicaţiile programelor, cu toată justeţea lor, au biruit pînă acum, fiindcă preşedinţii comisiilor, bazîndu-se pe Regulament, aprobă folosirea dicţionarului, la limba latină.

Nu intrăm în amănunte. Socotim că este necesar să se elimine echivocul; operaţia ni se pare simplă, deoarece izvorul celor două informaţii este acelaşi.

Deci, la bacalaureat la limba latină: cu sau fără dicţionar ?

Prof. NIC. TH. FRECEA
Constanţa

„Supraîncărcare“ şi „preţuire“

În articolul „Supraîncărcarea“ din 6 ianuarie 1973 se dezvăluie (şi nu-i nici un secret !) programul unei zile de lucru al celor mai buni elevi dintr-un liceu de specialitate. Cred că nu fără importanţă este răspunsul elevei R.S.: „Cei care au întocmit programa liceului nostru au uitat că noi sîntem viitorii intelectuali. Am vrea să citim şi noi cărţi de filozofie, de literatură universală, de artă, dar cînd? Acei tovarăşi au uitat că avem un sistem nervos care o să ne trebuiască şi la facultate“.

Dar în „Tribuna şcolii“ din 13 ianuarie 1973, în articolul „Ce, cît şi cum citesc liceenii“, apare un aspect cu totul contrar celui descris în articolul de mai sus. Aceasta, poate, legat şi de specificul liceului (liceul de cultură generală). Interesantă este constatarea: varietatea domeniilor din care elevii îşi aleg cărţile, numărul mare de cărţi citite, cît şi numărul de ore rezervate din zi cititului (1—2; 2—3).

Din cîte cunosc, ziua de pregătire pentru lecţii, mai ales la anii III şi IV, chiar şi la aceste licee, se încheie tot în jurul orei 23. Să-şi pregătească temele pentru a doua zi (care de obicei cuprinde în orar şase ore de studii) şi să mai folosească 1—2 ore sau chiar 2—3 ore pentru lectură, parcă nu e limpede!

Tot în acelaşi număr, apare şi articolul „Orizontul profesorului“ semnat de tov. Hristu Cândroveanu, în care se fac referiri la pregătirea intelectuală a profesorului. Dumnealui spune că nu i se cere unui profesor de literatură să ţină o lecţie de chimie, de fizică etc, dar „care elev al său îl va mai preţui, dacă la un moment dat nu ar putea afla de la el cîteva informaţii despre dezintegrarea materiei, despre calculul infinitezimal, sau dispersia luminii, despre teoria numerelor complexe“.

Sînt profesoară de istorie şi în pregătirea mea profesională mă conduc după cuvintele marelui savant român, cu renume mondial, Nicolae Iorga: „Profesorul care se limitează la clasă numai la manual, acela este bun de orice, numai de profesor de istorie, nu!“ Admir pe cei care posedă cunoştinţe multiple dar mă şi întreb: cum au reuşit, cînd? Dacă şi eu aş face acelaşi lucru, bineînţeles nu din porniri egoiste, nu numai pentru completarea culturii mele, ci ca să pot să dau din ceea ce ştiu elevilor mei, aş putea trece în planificarea săptămînală — care-i obligatorie — acest timp? Ţin foarte mult la ceea ce tovarăşul H. Cândroveanu spunea în articolul — **preţuirea profesorilor** din partea elevilor. Pentru mine aceasta constituie hrana mea sufletească, mulţumirea şi aprecierea mea, care-mi vine, fără aşteptări, în urma muncii depuse.

Dacă însă preţuirea unui cadru didactic se reduce la ceea ce se susţine în articol, atunci sînt complet derutată. Sînt prea în vîrstă să încep să studiez teoria numerelor complexe etc., etc. Dacă nu am aceste cunoştinţe, elevii mei nu mă vor mai preţui? Eu nu pot trăi fără preţuirea lor. E ceea ce mă menţine în învăţămînt.

Prof. MARIOARA CEAUŞESCU
comuna Margina,
judeţul Timiş

REPERE ALE MODERNIZĂRII

LA LICEUL „C. A. ROSETTI", O SCHIMBARE RADICALĂ DE CONCEPȚIE

Trei dialoguri cu Liana VOINESCU, Lucia Doina TIREA și Henrietta DUMITRESCU

Cred că aș putea începe cu o invitație lansată către toți directorii de școli, care ar suna cam așa: „Vreți să știți cum se poate realiza practic un învățămînt de factură modernă? Vizitați Liceul «C. A. Rosetti» (cu predarea unor obiecte în limba engleză) din București!" Cum însă știu că oricîtă bunăvoință ar avea gazdele — și au din belșug — ele nu vor putea să ofere ospitalitatea tuturor celor interesați să le vadă realizările, mi-am propus să schițez aici o imagine cît de sumară a acestora.

Deci, ce au realizat profesorii Liceului „C. A. Rosetti"? La această întrebare mi-au răspuns Liana Voinescu, inspector al Inspectoratului școlar al municipiului București, și profesoară de limba engleză la acest liceu, Lucia Doina Tirea, directorul liceului, și Henrietta Dumitrescu, director-adjunct.

O SCHIMBARE RADICALĂ

Cum era și firesc, primul răspuns l-am primit de la L. D. Tirea:

— O schimbare radicală a concepției asupra învățămîntului.

— Și la ce se referă practic această schimbare?

— La conținut și la metodologie.

— Dar conținutul este definit prin programe care au caracter obligatoriu.

— Este adevărat, dar ne este îngăduit să le aplicăm în mod creator. Urmărim să degajăm lecțiile de tot ceea ce este descriptiv, de balastul inutil de informație, să selectăm ceea ce este esențial și de ultimă oră, indiferent de ce natură va fi fenomenul studiat. Nu facem greșeala să adăugăm la informațiile științifice perimate informații noi. Introducerea noilor elemente se realizează pe calea unei restructurări, a unei reorganizări a materialului de studiu, prin prisma ultimelor descoperiri științifice. În această privință, sîntem întrucîtva avantajați, fiindcă profesorii noștri colaborează cu Institutul central de perfecționare a personalului didactic și cu Ministerul Educației și Învățămîntului, la elaborarea programelor și manualelor școlare.

— În ce constau modificările care au fost operate în sistemul de predare?

— Răspunsul la această întrebare este foarte complex fiindcă nu există un sistem unic pentru toate disciplinele și nici chiar pentru toate lecțiile. Utilizăm o largă gamă de modalități moderne pe care le-am adoptat, în funcție de specificul disciplinelor, al claselor și chiar al capitolelor. Sînt astfel larg utilizate problematizarea, metoda descoperirii, metoda modelării. La fizică, am introdus un sistem de lecții cu elemente de învățămînt programat, care nu se desfășoară după rigorile clasice ale programării. Este o formulă originală, care a dat rezultate excelente. De fapt, un experiment despre care vom publica un studiu în Revista de pedagogie.

PRINCIPII GENERALE COMUNE

— Deși ați arătat că modalitățile de modernizare la care ați recurs sînt foarte diverse, bănuiesc că există cîteva principii generale comune.

Ne-a răspuns prof. Henrietta Dumitrescu, referindu-se, mai ales la predarea limbii engleze.

— Unul dintre acestea a fost reprofilarea elevilor și profesorilor. În acest scop, profesorii se supun unui autocontrol docimologic (problemele statistice și curba lui Gauss și La Place). S-a pus problema creării unui nou tip de profesor, a unui nou tip de elev și a unor noi relații între profesori și elevi. Au fost instaurate relații lipsite de orice fel de formalism. Atît elevii cît și profesorii au nume mici, englezești. În timpul lecției, elevii nu se ridică în picioare atunci cînd vorbesc (la lecțiile de limbă engleză, ar fi și imposibil, fiindcă, în timpul unei ore, fiecare elev ajunge să fie examinat de cîte 10—15 ori. Vă imaginați ce ar însemna dacă s-ar ridica de fiecare dată în picioare).

Ne-am străduit să eliminăm toate metodele aversive. Elevii nu mai sînt notați pentru fiecare răspuns. Profesorul are un catalog în care face evaluări globale asupra pregătirii elevilor. Spre deosebire de verificarea tradițională, prin note, care nu poate să arate decît că un elev cunoaște o anumită lecție, la noi se face o verificare obiectivă prin teste docimologice, care ne oferă o oglindă fidelă a eficienței manierei de predare și a asimilării cunoștințelor.

— Limba engleză...

— Se învață paralel cu cea maternă și este abordată în maniere în care se învață limba maternă la început. Utilizăm așa-numita metodă audio-orală. Ceea ce înseamnă o abordare directă fără traducere, prin imitație, metodă care a dat rezultate spectaculoase, dar care nu poate fi descrisă în cîteva cuvinte. Elementele de modelare și de programare, de asemenea, sînt prezente clipă de clipă în predarea limbii străine. Se merge pe pași mici, în etape. Cultivăm gîndirea directă în limba străină și analogia în sînul aceleiași limbi.

ROLUL INSPECTORULUI: SĂ ÎNȚELEAGĂ ȘI SĂ STIMULEZE ACEST PROCES

— Care este locul și rolul inspectorului școlar în contextul acestor preocupări practice de modernizare a învățămîntului?

Răspunsul ni l-a dat, bineînțeles, inspectorul școlar Liana Voinescu.

— Nu-mi place să mă comport ca un inspector, în accepțiunea curentă a cuvîntului. Vreau să fiu un coleg care păstrează cu ceilalți profesori relații de îndrumare pur colegială. Am ținut să am ore la Liceul „C. A. Rosetti", tocmai fiindcă acest liceu s-a situat în avangarda încercării de modernizare a învățămîntului. Rolul inspectorului este de a înțelege și a stimula acest proces, de a contribui la popularizarea și răspîndirea experienței avansate. Profesorii de limba engleză pe care îi controlez și îi îndrum în școlile din Capitală sînt invitați să asiste la toate lecțiile de la „C. A. Rosetti", inclusiv la ale mele. Această insistentă invitație, precum și recomandarea bibliografiei de specialitate privind aplicarea metodelor moderne (o bibliografie extrem de bogată) sînt elemente pe care le consider a fi cele mai importante în munca mea de inspector. Odată cu venirea mea în acest liceu, am cerut inspectoratului ca metoda audio-orală să fie recomandată la toate școlile. Din cei aproximativ 300 de profesori de limba engleză din București, peste 100 au și fost antrenați în predarea la clase experimentale.

— Cum se verifică valoarea metodelor moderne de predare a limbii engleze?

— Prin eficiență. Prin nivelul la care se prezintă elevii, prin rapiditatea cu care își însușesc limba, prin amploarea cunoștințelor, prin reducerea la limită a numărului de corigenți, prin aceea că un elev care are nota 7 constituie un semnal de alarmă.

— Ce faceți cu scepticii, cu cei legați încă de metodele tradiționale?

— Lăsăm faptele să vorbească. Comparăm rezultatele lor cu ale noastre.

Încă o ultimă întrebare adresată directoarei liceului.

— Ce considerați esențial pentru cotitura pe care a realizat-o liceul dv.?

— Cîteva condiții: în primul rînd o uriașă muncă de informare. Apoi curaj, efort creator, efort de gîndire, pasiune, „morb", cum îi spunem noi. Și mai trebuie să iubești copiii, să te poți devota acestei cauze, care este o cauză a patriei. Deci să-ți iubești țara. Doar astfel visul de a deveni modern se poate transforma în realitate.

OCTAVIAN BUZESCU

Din nou, imagini dintr-un laborator fonetic! Este indispensabil pentru modernizarea predării limbilor străine? Este necesar, ne-au răspuns interlocutorii noștri de la Liceul „A.C. Rosetti". Dar, important, în primul rînd, este însușirea de către profesori a unei concepții și a unor metode de predare moderne. Lecțiile pot fi modernizate, chiar și în absența mijloacelor didactice moderne.

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Biblioteca centrală de stat — București, secția pentru copii

Compunerea liberă la clasele I-IV

Găsesc utilă inițiativa revistei „Tribuna școlii“ de a deschide o rubrică în coloanele sale pe tema „Compunerea liberă la clasele I—IV“. Personal, apreciez problemele ridicate de tovarășa învățătoare Ana Istrate de la Deva. În continuare, voi expune punctul meu de vedere, pe baza unei modeste experiențe în legătură cu compunerea liberă.

Din experiența la clasă am constatat că pentru a îi ajuta trebuie să se facă exerciții de pregătire pentru elaborarea compunerilor libere de timpuriu, încă din clasa I. Diversele exerciții de compunere liberă trebuie eșalonate potrivit puterii de înțelegere a elevilor, a cunoștințelor dobîndite în școală și în viață, în raport cu dezvoltarea lor intelectuală.

Un exercițiu util în acest scop este elaborarea unor compuneri la început orale, apoi scrise, pornind de la sugerarea temei cu ajutorul unor păpuși sau jucării. Elevilor li se prezintă, spre exemplu, două jucării: un cățel și o pisică și li se cere să povestească o întîmplare în legătură cu ele, pe care o redau oral într-o formă originală, îmbinînd narațiunea cu dialogul. (Acest exercițiu folosit la grădiniță este util și în cadrul orelor de dezvoltarea vorbirii la clasa I, iar în clasa a II-a se poate pretinde chiar redactarea în scris). Compunerile permit elevilor să-și dezvolte imaginația, constituind totodată și un valoros exercițiu de dezvoltare a exprimării orale și scrise în mod independent, neîngrădită de nimic.

În școala franceză se elaborează unele compuneri care pornesc de la maxime. În acest caz, fiecare elev brodează o serie de fapte care concordă cu ideea de la care s-a pornit, maxima constituind încheierea compunerii. Cred că și noi am putea împrumuta această idee valoroasă. Pornind de la maxime, zicători și proverbe, se poate cere elevilor să alcătuiască compuneri corespunzătoare ideii generale care se desprinde.

Începînd chiar de la clasele a II-a am încercat, și cu bune rezultate, elaborarea unor compuneri prin analogie, întrucît manualul de citire oferă un material faptic bogat. După lecțiile „Bătrîna“, „Ce-a aflat mama ?“, am cerut elevilor să alcătuiască compuneri cu titlul „O faptă bună“ sau „Școlarul ordonat“, compuneri care au permis elevilor să-și arate gîndirea, sentimentele, imaginația și modul personal de a se exprima. Ele au avut și un rol educativ puternic, pentru unii elevi constituind chiar momente de cotitură în viața de școlar. Aceste scurte compuneri s-au desfășurat nu numai în orele de compunere, ci și în cele de citire (în mod oral), altele date ca muncă independentă în clasă sau ca temă pentru acasă.

Consider utile compunerile cu început dat care sugerează elevilor subiectul prin 2—3 propoziții, dar care le dau posibilitatea să-l trateze în mod diferențiat, potrivit imaginației fiecăruia. Compunerile cu cuvinte de sprijin se pot efectua încă de la clasa a II-a. Ele contribuie la îmbogățirea vocabularului și-l determină pe elev să-și imagineze o întîmplare pornind de la cuvinte date. Treptat, se ajunge ca în clasele a III-a și a IV-a învățătorul să formuleze tema după care elevii să alcătuiască compunerea.

Dacă la primele ore compunerile se alcătuiesc oral și colectiv, pe măsură ce elevii cunosc cum se alcătuiesc trebuie deprinși să-și exprime ideile în mod personal. Elevii întîmpină greutăți în ordonarea ideilor pe care vor să le exprime. De aceea, învățătorul îi ajută în timpul elaborării planului. Cred însă că se greșește cînd învățătorul, de dragul verigilor lecției de compunere, conduce la fiecare oră munca de elaborare a planului compunerii. Poate că la un anumit stadiu de dezvoltare intelectuală, elevii ar trebui lăsați singuri să-l elaboreze, învățătorul devenind doar un îndrumător al acestei activități independente a fiecărui elev. Stabilind un plan comun cu toată clasa, la un moment dat se îngrădește oarecum actul de creație al elevului. Personal, am lăsat elevii să-și elaboreze singuri planul unei compuneri chiar de la sfîrșitul clasei a III-a și am intervenit doar cu îndrumări date individual elevilor. Acest mod de a lucra oferă elevilor un cîmp mai larg de activitate creatoare.

Toate aceste exerciții de compunere pregătesc terenul pentru a-i deprinde pe elevi să se desprindă treptat de indicațiile pe care învățătorul le dă pentru alcătuirea unei compuneri libere. Nu putem avea însă pretenția să trecem deodată la compuneri libere. Învățătorul trebuie să-i urmărească pe elevi și să propună la timp pasul imediat următor prin care să-l desprindă pe elev de sub tutela îndrumărilor. De altfel, acesta este un proces formativ de lungă durată, care nu se sfîrșește cu clasa a IV-a, ci se continuă în clasele V—VIII, cînd capacitatea intelectuală a elevului este mai mare, iar volumul de cunoștințe și vocabularul sînt mai bogate.

Colega de la Deva remarca faptul că elevii întîmpină greutăți în redactarea compunerilor și datorită faptului că se dau teme fixe. Eu cred că în perioada de început este riscant să lași copilul să-și aleagă singur tema pe care s-o dezvolte, dar li se pot sonda preferințele. Oricum, o îndrumare cît de sumară, sau măcar stabilirea domeniului din care să-și aleagă tema e necesară. Iar dacă temele propuse de manual nu sînt cele mai indicate, nu cred că e greșit să alegem altele mai bune. Sînt, totuși, de părere că este bine să planificăm temele de compunere liberă în așa fel încît să urmărească un fir gradat în ceea ce privește ponderea contribuției personale a elevilor.

Ideal este să reușim să-i formăm pe elevi astfel încît la sfîrșitul clasei a IV-a să aibă un stil personal, un vocabular bogat, să valorifice în mod creator cunoștințele dobîndite, să se exprime corect și logic oral și în scris.

Inv. ELEONORA POPESCU
Școala de aplicație a Liceului pedagogic, Galați

Eficiența cercurilor pedagogice pentru învățători

Fără a subaprecia celelalte componente ale acțiunii de modernizare a învățămîntului, considerăm că în centrul său trebuie să se afle preocuparea de pregătire și perfecționarea continuă a tuturor cadrelor didactice. Din multitudinea formelor existente de la cele instituționalizate pînă la studiul individual, organizarea cercurilor pedagogice constituie una dintre ele. Vorbind despre modernizare, trebuie să acceptăm că ea implică în mod necesar o îmbunătățire a înseși formelor de perfecționare pe baza experienței acumulate de-a lungul folosirii respectivelor forme, a observațiilor și constatărilor efectuate, a opiniilor celor antrenați în aceste forme.

Pornind de la acest deziderat, Inspectoratul școlar al județului Mureș, în colaborare cu Casa județeană a corpului didactic și-au propus să analizeze modul concret în care se desfășoară cercurile pedagogice ale învățătorilor, pentru ca pe baza celor constatate să inițieze forme noi de îmbunătățire a acestora.

În ultimii ani, ele au alunecat pe panta unui șablonism, limitînd și îngrădind inițiativa învățătorilor. Referatele prezentate erau de cele mai multe ori simple relatări din literatura de specialitate, mai mult sau mai puțin înțelese și însușite de înșiși referenții care le elaborau, lipsite de un conținut practic demonstrativ, exemplele culese din afară de viața clasei, fiind prezentate în forma lor finală, fără să se poată constata etapele prin care au trecut, dificultățile întîmpinate pe parcurs etc. Discuțiile se desfășurau aproximativ în același mod.

Începînd cu acest an școlar, cercurile pedagogice cu învățătorii au fost concepute într-un alt chip. Ele se desfășoară sub forma unui complex de activități instructiv-educative practice urmate de discutarea lor. Învățătorii din județ au fost repartizați în 24 de centre, fixîndu-se cîte un responsabil pentru fiecare. La începutul anului școlar s-a organizat o consfătuire cu acești responsabili, precizîndu-li-se noua formă pe care o va lua desfășurarea cercurilor pedagogice. În ansamblu, ea se compune din trei categorii de activități:

a) activități didactice propriu-zise care constau în organizarea unor lecții demonstrative la diferite obiecte. Atenția este concentrată asupra modalităților de reevaluare a metodelor tradiționale, de aplicare a unor metode și procedee care să asigure participarea activă a elevilor la asimilarea cunoștințelor, de folosire a unor mijloace moderne în predare, de organizare a lecției etc.

b) ședințe cu părinții, prin care învățătorul demonstrează modul în care procedează pentru atragerea părinților în rezolvarea unor probleme educative. Aceasta a oferit învățătorilor posibilitatea să discute cu părinții din alte localități și să compare cu modul în care au procedat ei înșiși.

c) organizarea unei activități pionierești sau a unui program artistic, cultural sau sportiv, prezentat în fața tuturor învățătorilor participanți la cerc și a părinților. După acestea, urmează discuții, învățătorii avînd posibilitatea să analizeze pe viu o anumită problemă, s-o argumenteze apoi, apelînd la cunoștințele lor de psihologie și pedagogie.

Toate activitățile se desfășoară pe parcursul unei zile (7 — 8 ore).

Din constatările efectuate pînă în prezent, din discuțiile purtate cu învățători și cu responsabilii cercurilor se desprind următoarele concluzii: noua formă, apreciată unanim, imprimă cercului pedagogic un caracter activ și practic aplicativ. Activitățile la care participă constituie sursa unor date concrete așa fel încît discuțiile nu mai au un caracter speculativ, ele fiind legate de un aspect concret, observabil; se rezolvă într-un mod nou relația dintre pregătirea teoretică și cea practică a învățătorilor.

Trebuie să recunoaștem că, prin specificul său, literatura de specialitate — pedagogică, psihologică, metodică — destinată învățătorilor are un caracter mai abstract — aceasta este de fapt o notă definitorie a teoriei —, din care cauză învățătorul trebuie să depună un efort intelectual considerabil pentru adaptarea ei la o situație concretă din clasa sa. De data aceasta, învățătorul care organizează activitățile demonstrative este pus în situația, nu de a relata cum a procedat, ci de a arăta pe viu cum procedează, faptele avînd o putere incontestabilă pentru cei care asistă

Această nouă formă de organizare a perfecționării învățătorilor facilitează acea întrepătrundere dintre știință și artă, activitatea dascălului încetînd de a fi o simplă meserie.

Perfecționarea formelor de perfecționare a personalului didactic constituie o latură intrinsecă a vastului program de modernizare a învățămîntului. Ea este cu atît mai fecundă cu cît vine din partea propriilor săi beneficiari. Trebuie să fim însă, receptivi la asemenea inițiative și să dovedim mai mult curaj în generalizarea lor.

Lector univ. dr. IOAN NICOLA
Inspector școlar ANA CHINEZU
Tîrgu Mureș

Unitatea și coerența raționamentelor din manualele de matematică

A învăța matematică înseamnă, în primul rînd, a învăța să raționezi corect, iar în matematică, printre raționamente, regulile de deducție ocupă un loc central. În orice proces de educație, valoare exemplului trăit este incomparabil superioară oricărui verbalism ; nivelul raționamentelor efectiv parcurse de elev în învățarea matematicii, reprezintă, de aceea, contribuția esențială în atingerea țelului formativ al învățării ei. Cu toate acestea, în manualele noastre școlare, există încă grave lipsuri în ce privește coerența raționamentelor, lipsuri cu atît mai alarmante, cu cît ele sînt adesea neglijate cu seninătate, deși pe coperta manualelor, printre autori și referenți, figurează unele nume de prestigiu.

Pentru exemplificare, ne vom referi numai la manualele de algebră din anii I și IV de liceu și la cunoștințe din cele mai simple, ca cele despre monom, polinom și fracții algebrice, cunoștințe pe care elevii le învață din clasa a VII-a și le reiau în clasa a VIII-a și apoi în anii I și IV de liceu. În nici unul din manualele claselor respective, cînd se relau cunoștințele, nu se precizează separat ceea ce se știe din clasele anterioare și, iarăși, separat, ceea ce se aduce nou în clasa respectivă. Definițiile care se dau (și trebuie să se dea definiții încă din clasa a VII-a pentru a se putea face deducții, demonstrații) sînt în fiecare an reformulate fără a se motiva niciodată schimbarea față de anii precedenți. Ce trebuie să facă elevul ? Să uite definițiile anterior învățate și să le învețe pe cele noi ? Să-și explice singur modificările ? Ce trebuie să facă profesorul care predă ? Să explice elevilor care au fost intențiile fiecărui autor ?

Să urmărim doar cîteva astfel de definiții. În manualul clasei a VIII-a, la pag. 5, „monomul este un produs de numere reale, în care unii factori sînt exprimați prin litere avînd exponenți numere naturale" (de ce litere cu exponenți și nu puteri ?). În manualul din anul I, la pag. 32, „o succesiune de semne, între care primul este o constantă, iar următoarele sînt variabile diferite despărțite între ele prin semnul consacrat operației de înmulțire (în particular pot figura semnele consacrate puterilor) constituie o expresie algebrică numită monom". De ce este aceasta mai bună decît definiția din clasa a VIII-a ? Polinomul este sumă de monoame în toate clasele, pînă în anul IV, cînd se încearcă a se face deosebirea dintre polinom și funcție polinom (la pag. 7 și 8) prin niște explicații total confuze pe care nu le mai reproducem din lipsă de spațiu.

Fracția algebrică rațională este în manualul clasei a VIII-a, la pag 51, definită astfel : „Fiind date două polinoame D și I considerate pentru valorile literelor care nu anulează pe I, numim fracție algebrică rațională D/I, rezultatul împărțirii polinomului D la polinomul I și avem egalitatea D/I I—D". În manuslul anului I, la pag. 63, fracția algebrică rațională „este o expresie de formă P/Q unde P și Q sînt polinoame" și nu se mai menționează în definiție nimic despre valorile admisibile pentru literele care apar în Q. Cum legăm „expresiile de formă" cu „rezultatul împărțirii" din anul precedent ? Pe de altă parte, tot la pag. 63, „două fracții algebrice P/Q și P_1/Q_1 sînt *egale* dacă, și numai dacă, $PQ_1=P_1Q$". În manualul clasei a VIII-a, la pag. 53, aceeași relație definește fracții *echivalente*, iar la pag. 67 din manualul anului I, fracțiile algebrice pot fi aduse la același numitor „înlocuindu-se cu fracții echivalente". Cum va deosebi elevul relația de echivalență de cea de egalitate ?

Deficiențele definițiilor sînt, în același timp, cauza și consecința libertății cu care, în manuale, sînt așezate cap la cap raționamente din construcții matematice diferite, raționamente eventual corecte în contextul din care au fost luate, dar a căror lipire nu mai constituie o succesiune logică.

Astfel, de exemplu, la pag. 33—35 din manualul anului I se arată că operațiile cu monoame rezultă din structura de corp a numerelor reale (ceea ce ar fi de dorit să fie realizat cu încă mai multă precizie și insistență). În schimb, pentru operațiile cu polinoame (deși ele sînt definite ca sume de monoame) nu se mai arată cum rezultă regulile de calcul din structura lui R. Adunarea și înmulțirea polinoamelor se definesc : „Fie polinoamele P și Q, asociem acestor polinoame un nou polinom numit suma acestor polinoame în modul următor..." (pag. 41), iar „produsul acestor polinoame va fi polinomul..." (pag. 42), pentru ca la pag. 46 să „se constate ușor că cele două operații definite, adunarea și înmulțirea, determină o structură de inel..."

Procedeul este încă susținut uneori sub motivul că în algebră, unde polinomul este un anumit șir de elemente dintr-un inel, adunarea și înmulțirea șirurilor se definesc, cam așa cum au fost definite adunarea și înmulțirea polinoamelor în manualul sus-menționat. Este surprinzător că un matematician poate să nu fie șocat de faptul că, dacă definiția operațiilor cu șiruri, care împreună cu definiția dată ulterior pentru polinom, formează în algebră un ansamblu coerent, aceeași definiție, deslipită din acest context și transplantată în algebră școlară, unde polinomul a fost anterior definit ca sumă de monoame, calcă cele mai elementare reguli de deducție.

Este evident și lăudabil că autorii vor să arate structura de inel a polinoamelor, dar este inexplicabil că se alege calea de a grefa pe algebra școlară raționamente din algebră, în loc de a regîndi cele ce vrei să spui, în cadrul pe care ți l-ai impus, îndată ce ai dat anume definiții și ai făcut anume raționamente anterioare. Argumente ca acela că o astfel de integrare este uneori dificilă, sau că elevii, cu nivelul pe care-l au în clasa respectivă, nu sesizează greșeala de logică, nu pot fi luate în considerare.

Este evident că o prezentare a cunoștințelor afectată de astfel de discontinuități, nu contribuie prea mult la formarea gîndirii elevilor. Deoarece raționamentele parcurse nu sînt în permanență coerente, nu constituie un exercițiu continuu de gîndire clară, elevul memorează încă prea multe reguli de calcul și artificii, insuficient structurate în jurul legăturilor lor deductive și își dezvoltă prea puțin capacitatea de a extrage concluziile care se impun din niște premise date.

Pentru ca învățarea matematicii să nu mai ceară elevului mai mult efort decît merită rezultatele obținute, este imperios și urgent necesar ca matematica școlară, cuprinsă în manualele de școală, să devină un sistem unitar și coerent în limitele pe care ea le are, un sistem unitar corent de la prima pînă la ultima clasă. Valoarea unui manual constă în primul rînd în priceperea cu care valorifică (în loc să se neglijeze sau să se contrazică) ceea ce elevii au învățat anterior și pregătește ceea ce ei vor învăța în viitor, realizînd astfel unitatea și coerența cunoștințelor și a raționamentelor.

Lector ELENA OPREANU
Universitatea București

Manualul de geografie economică generală

Întrucît intenționăm să facem numai cîteva observații și sugestii, nu vom insista asupra calităților incontestabile pe care le are manualul, limitîndu-ne doar la ceea ce — după aprecierea noastră — ar putea contribui la îmbunătățirea edițiilor sale viitoare.

Ca primă observație remarcăm faptul că (mai ales la capitolul *Industria* — și nu numai acolo) manualul este prea încărcat de date (nomenclaturi și cifre) de utilitate discutabilă, care solicită prea mult și cu prea puțin folos memoria elevilor, fapt pentru care este considerat arid și e puțin agreat de aceștia. Ca să ne convingem de realitate va fi suficient să deschidem cartea — întîmplător — la una din paginile : 84, 85, 95, 96, 108, 109, 110, 111, 124, etc. și vom constata că pe fiecare din acestea există 30—40 de nomenclaturi și date, care îngreunează lectura și sufocă memoria. De aceea, considerăm că ar fi bine ca datele facultative — și acestea abundă — să fie trecute cu litere mărunte în subsolul paginilor sau chiar înlocuite cu scurte lecturi potrivite, menite să facă manualul mai interesant și mai atrăgător.

Confruntînd manualul cu programa școlară constatăm o anumită lipsă de concordanță în ceea ce privește dozarea unor capitole, în sensul că, bunăoară, la capitolul *Harta politică a lumii*, pentru care programa acordă 3 ore de predare, manualul cuprinde numai 4 pagini de text, iar la capitolul *Geografia schimburilor economice internaționale*, pentru care programa rezervă 4 ore de predare — manualul cuprinde doar 5 pagini de text. În primul caz, ar fi necesar să se trateze mai pe larg problema, întrucît elevii anului II au studiat geografia continentelor doar în clasele a V-a și a VI-a, iar de atunci și pînă acuma harta politică a lumii a suferit importante schimbări, ca urmare a succeselor luptei de eliberare a țărilor și popoarelor coloniale și dependente. În cazul al doilea, considerăm că ar fi nimerit să se insiste asupra relațiilor economice externe ale României, punînd în evidență competitivitatea și prezența produselor românești pe diferitele meridiane ale globului, participarea noastră la expoziții economice și tîrguri internaționale etc. La fel, capitolul *Economia piscicolă și vînătorească*, pentru predarea căreia programa rezervă 2 ore, este tratat doar pe trei pagini și jumătate — destul de seci —, deși tocmai aceasta — mai ales — s-ar preta la ilustrarea sugestivă cu/o scurtă lectură interesantă.

Eliminînd ceea ce este greoi și neesențial și acoperind spațiul astfel eliberat cu lucruri interesante și atrăgătoare — de care literatura geografică dispune din belșug —, manualul ar cîștiga în valoare și funcționalitate, fără a necesita un mai mare consum de hîrtie.

Cu privire la materialul ilustrativ, apreciem ca foarte utile graficele și diagramele destul de numeroase, sugestive și ușor de interpretat de către elevi. Același lucru se poate spune și despre materialul cartografic, cu mențiunea că ar fi de dorit o mai deplină concordanță între conținutul hărților reproduse și cuprinsul textului pe care intenționează să-l ilustreze, cu atît mai mult cu cît în multe școli se resimte insuficiența atlaselor geografice școlare la îndemîna elevilor. Astfel, spre exemplu, harta aflată în manual la pagina 106, care își propune să ilustreze repartiția geografică a principalelor centre ale industriei constructoare de mașini, menționează în R.P. Chineză trei localități : Pekin, Shanghai și Nankin, — în timp ce manualul amintește localitățile : Shanghai, Shenyang, Harbin, Dairen și Pekin. În ipoteza că spațiul restrîns al hărții nu poate cuprinde toate localitățile amintite în text, credem că ar fi bine să se acorde prioritate localităților mai puțin cunoscute, — în cazul de față : Shenyang, Harbin și Dairen. Totodată ar fi imperios necesară și o hartă politică a lumii (color, dacă e posibil), chiar dacă ar fi necesar să se renunțe în schimb la harta volantă cu „Răspîndirea pe glob a pădurilor".

Fotografiile, altfel destul de numeroase, sînt de slabă calitate. Unele sînt inutile prin conținutul lor (exemplu : fotografia de la pagina 104, reprezentînd partea din față a unui tractor produs de uzinele din Magdeburg), iar cele mai multe sînt cu totul inexpresive datorită proastei execuții tehnice, ca, de exemplu cele aflate la pag. 80, 103, 141, 153, 210 etc. Astfel de material ilustrativ acoperă fără nici un rost spațiul paginilor, sporind în mod nejustificat prețul de cost al manualului.

Dar ceea ce considerăm mai necesar de a fi semnalat sînt unele greșeli de conținut strecurate în text. Astfel, la pag. 29 apare incorect Uniunea Sud-Africană, în loc de Republica Africa de sud. La pag. 31 se afirmă că în 1960 populația urbană reprezenta 60 la sută din populația lumii, cînd știut este că în prezent de abia reprezintă circa 40 la sută. La pag. 33 portul Antofagasta din Chile este plasat în Peru, iar la pag. 84 se afirmă în mod greșit că Ducatul Luxemburg produce 17 000 kg. oțel pe cap de locuitor (!)

Fără îndoială că astfel de greșeli mai pot fi aflate, deși nu în toate cazurile sîntem în măsură să verificăm exactitatea datelor care ne inspiră îndoială. De aceea, considerăm necesar ca autorii să verifice cu mai multă atenție textul îmbunătățit pentru edițiile viitoare.

Cu toate lipsurile semnalate și observațiile făcute cu privire la manualul nou de geografie, acesta rămîne o realizare remarcabilă — susceptibilă însă de îmbunătățiri.

Prof. emerit GHEORGHE BREHARU
Liceul „Petru Maior", Gherla

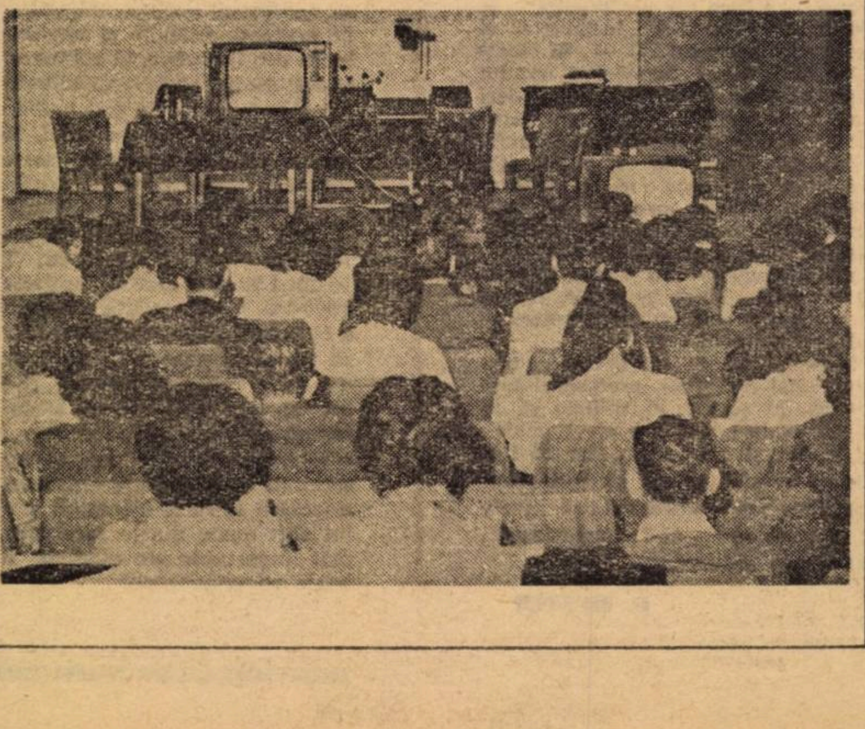

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

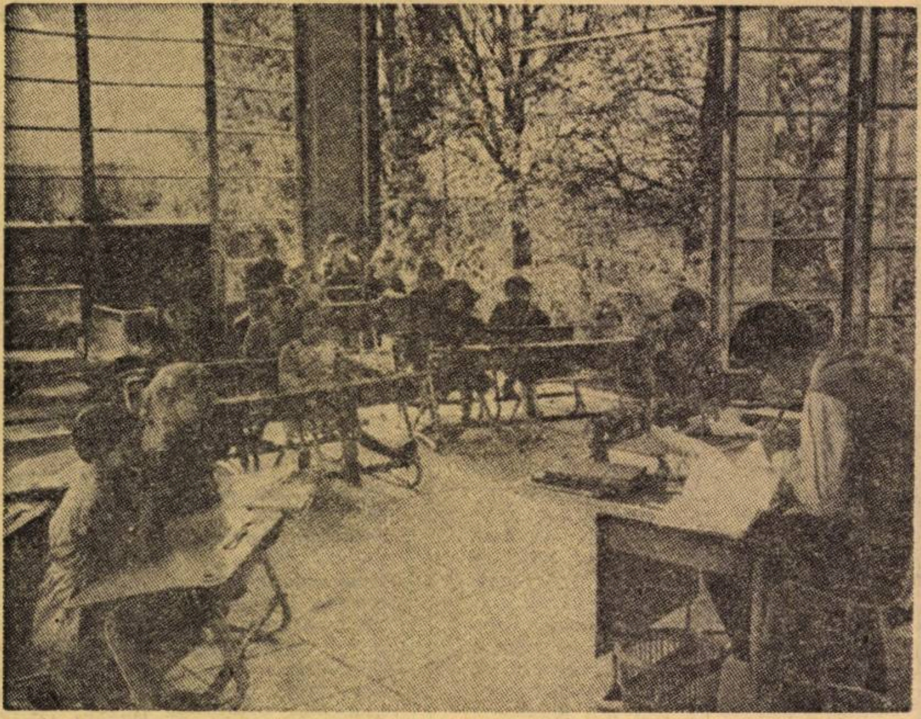

Clase, într-o viziune modernă

Pe teme de dicționar pedagogic

Învățămînt-instrucție-educație

Într-un studiu amplu mai vechi, am analizat cei trei termeni fundamentali ai științei pedagogice, în jurul cărora pot fi dezbătute problemele școlii și ale educației permanente. O anume situație specială cerea cu necesitate acel studiu.

Sînt acum și alte cauze care aduc în actualitate o dezbatere în jurul celor trei termeni, printre care complicația produsă de un nou sens, pus în circulație de traducătorii grăbiți ai literaturii anglo-americane pentru termenul „educație“, anume acela de „pedagogie“. (Să se vadă „Educativ și educațional“, în „Tribuna școlii“ nr. 73 din 9 decembrie 1972).

Dar rămînînd la EDUCAȚIE, acest termen are mai multe sensuri, care produc destule neconcordanțe. Rezumativ și esențial (pentru amănunte trimit la studiul anterior menționat), „educație“ înseamnă : 1. într-un sens larg, **influență formatoare a** mediului (se spune : „școala, familia, colectivul locului de muncă fac educație“) ; 2. **efect** al acelei influențe asupra individului („și-a însușit o educație temeinică“) ; (relativ la sensul 1. și totdeauna cu o determinare) **aspect al formării** („educație intelectuală“, „educație estetică“, „educație fizică“ etc.) ; 4. (o anume formă a sensului 3). **aspect social-moral** al educației, bună conduită, **bună-creștere** („știe să se poarte, are educație“) ; 5. (în opoziție cu „instrucție“), **dezvoltare, exercitare,** a unor funcțiuni, aptitudini, trăsături și grupări ale acestora („educația atenției“, „educația simțurilor“, „educația auzului“).

INSTRUCȚIE este mai puțin complicat, are în special înțelesul de transmitere (respectiv de receptare) de cunoștințe, de **informare.** A avut (și păstrează încă) și un înțeles apropiat de „educație“ — sensurile 1. și 2. („instrucția militară“ nu dă doar cunoștințe, ci și exercită, dezvoltă, formează deprinderi — chiar de un înalt nivel moral). Cu acest sens a existat la noi denumirea „Ministerul Instrucției Publice“, pentru ministerul școlilor).

Este momentul acum să constatăm că, în fapt, în **procesul pedagogic** (nu spun „proces educativ“, ca să evit discuțiile precizatoare) sînt două fenomene elementare care se petrec : a) predarea / respectiv contractarea unor informații și b) exercitarea / respectiv dezvoltarea unor aptitudini (trăsături, grupe de însușiri) ; în cîte un cuvînt : **informare și formare.**

Am mai arătat că cele două procese sînt **coexistențe,** deși se poate pune accent mai mare pe unul sau altul dintre ele ; nu se poate face însă informare fără să se realizeze concomitent un cît de slab efect formativ (cel puțin dezvoltarea memoriei, a atenției) ; nu se poate realiza formare (educație) fără să se utilizeze în acest scop un material informativ. În același timp, nu se poate face numai o categorie de educație (intelectuală, estetică, fizică etc.) ; orice obiectiv specializat am urmări („educație fizică“, spre exemplu), se realizează și efecte, cît de mici, în celelalte compartimente („educație morală“, „educație estetică“, „educație intelectuală“ etc.).

Acum, dacă „educația“ (sensul 1.) se petrece în toată viața omului, de la începutul pînă la sfîrșitul ei (educație „preșcolară“, „extra-școlară“, „post-școlară“ — „educație permanentă“, într-un cuvînt), prin ÎNVĂȚĂMÎNT se înțelege **„educația instituționalizată“,** realizată în **școala** de toate gradele și categoriile. Învățămîntul este în continuă prelungire, fiindcă se instituționalizează, organizîndu-se pe măsura progresului social-economic, și treapta preșcolară (coborîrea vîrstei școlare), dar se prelungește și durata școlii obligatorii. Dar, întrebuințînd denumirile proceselor elementare, învățămîntul realizează deopotrivă și cu necesitate „informare“ și „formare“ — cu accente variabile, care pot să nu corespundă „comenzii sociale“ — precum și toate „categoriile de educație“ (intelectuală, fizică, morală etc.), cu accente variabile, potrivit „comenzii sociale“.

Așadar, instituția școlară realizînd „învățămîntul“ (adică „educația“ în sensul 1.) face și „informare“ și „formare“ — deci și „instrucție“ și „educație“ (sensul 5) — în toate direcțiile bunei formări a omului contemporan, îmbrățișează deci toate sectoarele de „educație“ (sensul 3.), producînd absolvenți cu bună „educație“ (sensurile 2. și 4.). Cu cîtă atenție trebuie să ne mișcăm printre sensurile neprecizate suficient în dicționare și lucrări pedagogice ! (Dar mai sînt și alți termeni neprecişi — nu numai în limba noastră, ci și în altele, dintre care am citat aci pe anglo-americanul „education“).

Independent de slăbiciunile terminologiei discutate, profesorul bun știe că, în școală, el trebuie să se preocupe de pregătirea elevilor săi : să le dea și cunoștințe, dar să-i și crească și să-i învețe să aplice cunoștințele, să muncească, să învețe în continuare ; să-i „instruiască“, dar să-i și „educe“.

D. MUSTER

ESTETICA CONSTRUCȚIILOR ȘCOLARE

Estetica industrială, disciplină de sinteză (știință, tehnică, artă), își propune proiectarea, în spiritul unității esteticului cu funcționalul, a produsului industrial, a ambianței muncii și loisir-ului. Existența unui „stil industrial“ nu poate fi contestată. Et. Souriau îl caracterizează astfel : valorificarea materialelor sintetice, epurarea formelor, expresivitatea utilizării, suprimarea ornamentației supraadăugate, marcarea detaliilor și a pieselor mobile, integralitatea formelor și sinteza morfologică completă. Principiul economiei formei pe care îl formula Saint-Exupéry : „un lucru este perfect nu atunci cînd nu-i mai poți adăuga nimic, ci atunci cînd nu mai poți detașa nimic :“ (fără a compromite echilibrul și integritatea), pare să constituie trăsătura fundamentală a stilului industrial din secolul XX. Stilul industrial, la intersecția principiilor stabile cu fluctuațiile modei, în fiecare etapă trebuie să aibă valoare de noutate. El trebuie să producă un șoc psihologic. Stilul industrial capătă specificări nu numai în funcție de timp, dar și de spațiu : el reflectă particularitățile vieții materiale și spirituale a fiecărei națiuni. Evoluția tehnicii, revoluționînd procedeele de fabricație și introducînd în procesul de producție materii și materiale noi, a determinat evoluția esteticii industriale. Se înțelege, nu este vorba de o determinare automată, dar, în perspectivă istorică, se poate spune că fiecare epocă tehnică (bazată pe energia cărbunelui, a petrolului, pe energia electrică și pe energia atomică) a creat cîte o nouă „estetică industrială“.

Modificarea relațiilor sociale, ca urmare a revoluționării raporturilor de proprietate, schimbă orientarea esteticii industriale, accentuînd caracterul ei umanist. Punctul de vedere sociologic surprinde orientarea esteticii industriale : cui servește ea ? și în ce măsură ? Categoria de frumos trebuie totdeauna raportată la cadrul social-concret. Sensibilitatea, gustul, trebuința estetică variază nu numai de la o epocă la alta, dar și în cadrul aceleiași epoci, de la o categorie socio-profesională la alta. Sociologia este chemată să ofere informații cu privire la dorințele și trebuințele publicului. De la sociologie se așteaptă nu numai constatări, ci și prognoze : care vor fi trebuințele viitoare ? ce își vor dori oamenii în viitor ? Sociologia ajută la descifrarea „comenzii sociale“ pentru estetica industrială.

Estetica industrială trebuie mai întîi să înfrumusețeze ceea ce este urît, nu să dea strălucire pentru ceea ce este frumos, ea trebuie în primul rînd să înlăture chinul și abia apoi să sporească bucuria muncii. Pînă în prezent, mașinile și uneltele de lucru din industrie, în comparație cu aparatura de birou și mobilierul școlar, s-au bucurat de mai multă atenție din partea designer-ului. În viitor, o dată cu sporirea sectorului terțiar și prelungirea școlarității, estetica industrială va dobîndi noi cîmpuri de afirmare. „Astăzi, designer-ului — apreciază Roger Tallon — nu i se mai cere să proiecteze al 3 000-lea fotoliu (viața noastră tinde a fi invadată de obiecte care poluează vizual existența). Se pune problema de a crea insulițe de coerență într-un univers incoerent și de a estompa obiectele ; probleme ca aceea a roboților menajeri care să suprime sarcinile obositoare, a insonorizării, a izolării termice a luminii și soarelui sînt unele dintre sarcinile cele mai importante ale esteticii industriale contemporane“.

În prezent, în construcția școlară, estetica industrială, ca ambianță artistică permanentă, devine o forță educativă inestimabilă. Gîndită ca sistem, școala este proiectată de designer în corelația funcțiilor ei, urmărind să ofere elevului o carte deschisă a inteligenței și a sensibilității poporului din care face parte, o imagine materială a raporturilor economice și politice, pentru că, aforistic exprimat, estetica industrială reflectă în totalitate societatea.

Optimismul unei epoci nu poate fi oglindit în tonurile de gri-albastru sau verde-cachi în care se scălda școala de altădată. Astăzi sînt bine cunoscute efectele fiziologice și psihologice ale culorilor. Culorile spectrului — împărțite în culori calde și culori reci, după impresia de căldură sau răceală pe care o provoacă — au efecte psihice distincte : culorile reci (albastru, verde etc.) sînt calmante, în timp ce culorile calde (roșu, portocaliu etc.) sînt excitante. În spiritul esteticii industriale, mobilierul școlar este bine să fie vopsit în culori deschise cu coeficienți de reflexie de 30—50 la sută. S-a constatat că un text deprimat citit pe o masă de culoare deschisă are un efect demoralizator mult mai redus decît atunci cînd este citit pe o masă de culoare închisă.

Cercetări științifice românești au pus în evidență faptul că diferitele grupuri umane (profesionale sau de vîrstă) manifestă preferințe stabile față de anumite culori. Pentru elevii în vîrstă de 14—18 ani culoarea preferată este albastru ultramarin, iar culoarea cea mai puțin agreată este negrul. În concordanță cu aceste cercetări, din ambianța școlară se recomandă înlocuirea tablei de culoare neagră cu o tablă de culoare albastru ultramarin. Creta școlară obișnuită (albă) realizează pe o astfel de tablă un contrast optim (cf. Wilsan. Zimmermann). Pereții interiori ai construcțiilor școlare ar urma să fie vopsiți în roz, plafonul în alb, băncile în ocru și podeaua în maro.

Dar estetica industrială în construcția școlară nu se reduce la „zugrăvirea pereților“. Dimensionarea mobilierului școlar în raport cu datele antropometrice ale elevilor, dispunerea funcțională a acestui mobilier, lărgirea spațiului prin suprimarea a tot ceea ce este în plus și, mai ales, deschiderea clasei spre lumina naturală, prin înlocuirea ferestrelor cu pereți mobili de sticlă, îl preocupă în cel mai înalt grad pe proiectantul școlilor de azi și de mîine. Nu pot în aceleași bănci să încapă și elevi de-a întîia și elevi de-a opta, iar dacă încap, ori unii ori alții, nu pot recepționa optim informația transmisă de la catedră, care și ea nu poate fi una și aceeași pentru toți profesorii. (Pot fi gîndite ca și pupitrele, catedre cu înălțime reglabilă). Șirurile de bănci, exprimînd o anumită formă de ierarhie și de disciplină școlară, sînt înlocuite cu o dispunere semicirculară a pupitrelor, ceea ce permite elevilor să privească unii în ochii celorlalți (și nu în ceafa lor), apropiindu-i spațial și psihologic atît între ei, cît și față de profesor, care se plasează în centrul privirilor tuturora.

Față de estetica industrială, mărunte rațiuni de ordin economic nu pot prevala. Estetica industrială nu este un lux, ci o necesitate : poluarea vizuală, mai ales în școală, asfixiază. Într-o ambianță urîtă, cu greu poți recepta frumosul, cu greu îl poți crea și, mai cu seamă, cu greu poți trăi frumos.

SEPTIMIU CHELCEA

SUPRAÎNCĂRCAREA

motiv de reflecţie

Continuînd ancheta noastră cu privire la supraîncărcarea elevilor începută în numerele precedente ale „Tribunei şcolii", am purtat discuţii, de această dată, cu profesori de la unele şcoli din judeţele Timiş şi Caraş-Severin.

Cînd programa joacă feste

„Programa trebuie respectată — ne spunea prof. **Maria Aron** de la Liceul nr. 2 din Caransebeş. Dar dacă ea e întocmită prost ? Să luăm, de pildă, capitolul **analiza literară** pentru anul I de liceu, căruia îi sînt rezervate două ore. Cum poţi să-l înveţi pe elev să facă analiza literară a unei opere, cu toate detaliile implicate, în numai două ore ? ! Ne mirăm atunci că la examene, majoritatea elevilor **povestesc** operele, cînd sînt solicitaţi să facă o analiză. Sau capitolul despre **limbajul poetic** din manualul de acelaşi an, pentru care programa prevede, de asemenea, un număr prea mic de ore. Aceste chestiuni învăţate în anul I sînt indispensabile în următorii ani de liceu şi la facultate. Trebuie, deci, însuşite temeinic.

Dar cînd, dacă nu în ore suplimentare ? Condensarea din programă duce, inevitabil, la supraîncărcare".

„În licee s-a introdus săptămînal o zi de practică productivă. Dar programa de învăţămînt a rămas aceeaşi. În aceste condiţii elevii devin supraîncărcaţi — e de părere prof. **Ion Martin**, directorul Liceului „Vincenţiu Babeş" din Timişoara. Dacă pentru anii I şi II s-au luat unele măsuri de remediere a carenţelor, pentru anii III şi IV programa este foarte deficitară. Iată, de exemplu, Blaga este predat în nu mai mult de 5 ore ! Cu viaţa, poezia, memorialistica, filozofia, teatrul lui. Elevii sau nu vor înţelege nimic din această alergare cu sufletul la gură prin opera marelui scriitor, sau vor pierde timp învăţînd singuri. În schimb, altor scriitori, de mai mică importanţă le este afectat un spaţiu prea vast în programă".

Pasiunea predării — un vis iluzoriu

Cînd profesorul depune multă pasiune în disciplina pe care o predă, de la el la clasă odată cu cunoştinţele propuse spre asimilare, se transmite şi acel fluid imperceptibil care ajunge la inima elevului, îl emoţionează, îl ţine atent şi îl face să regrete că s-a terminat ora. În astfel de cazuri, elevul pleacă din clasă cu lecţia pentru ora viitoare ştiută într-o proporţie care ajunge uneori la 100%. Dar acesta e un vis frumos (au fost de părere interlocutorii noştri), la care nu poţi ajunge cînd materia e prea încărcată şi abundă în date. „Despre pasiune în predare nu mai poate fi vorba, în prezent, decît la clasele mici, unde cantitatea de informaţii cerute să fie transmise este mai scăzută — vorbea cu nostalgie profesoara de matematică **Felicia Lupu** de la Liceul nr. 2, din Caransebeş. La clasele mari, datorită comprimărilor de materie pe care sîntem nevoiţi să le facem, elevii nu mai pot pleca din clasă cu lecţia învăţată. Noi, profesorii, sîntem mulţumiţi dacă ajung să plece cu ea înţeleasă în linii mari. Greul învăţării rămîne pe elevi, acasă, prin studiu individual, ceea ce nu e bine !"

Manuale „savante" şi selecţie neriguroasă

Transcriem, brute, aşa cum ne-au fost furnizate, cîteva păreri despre manualele în vigoare care provoacă dureri de cap elevilor, dar şi cadrelor didactice :

Prof. **Pavel Maximilian** (Liceul „C. Diaconovici Loga", Timişoara) : „Fizica pentru anul II de liceu este un exemplu tipic cum nu trebuie scris un manual. În dorinţa de a fi moderni, cei care l-au elaborat, au introdus în el un număr mare de noţiuni noi, dar atît de nemetodic legate între ele, încît totul lasă impresia de greoi şi dezorganizat. La fel stau lucrurile şi cu Fizica de anul IV. Capitolul despre tratarea numerelor cuantice, ca să dau un exemplu, se vrea a fi scris «savant», dar pentru a deveni inteligibil elevul trebuie să apeleze la bibliografie suplimentară". Un exemplu asemănător ne dădea şi prof. **Ion Martin** (Liceul „V. Babeş") : „Cînd se analizează poemul «După melci» de Ion Barbu se foloseşte un limbaj greu de înţeles. La Istoria de clasa a V-a se vorbeşte de stilul ionic, doric, corintic".

Prof. **George Suru** (Şcoala generală Cornuţel-Banat) : „Româna de clasa a VII-a, chiar în ediţia actuală, are multe lacune : textele, adeseori nu sînt fericit alese. Ce caută aici, de pildă, o nuvelă submediocră ca «Ultima brazdă» (din care apoi pe parcursul manualului, la gramatică, se citează masiv), ce caută unele poezii lozincarde ? Gustul pentru literatură al elevului trebuie format de timpuriu. Or, cu asemenea texte"...

Prof. **Maria Aron** (Liceul nr. 2 — Caransebeş) : „În unele manuale se foloseşte o asemenea terminologie, încît elevii sînt nevoiţi să lucreze cu dicţionarele literare şi de neologisme. Citiţi capitolele despre **imaginea artistică** sau despre **raportul dintre realitate şi ficţiune** ale manualului de anul I şi vă veţi convinge. Ce fraze alambicate !"

Prof. **Ioan Viriş** (Liceul „C. Diaconovici Loga") : „Manualele de matematică cuprind multe chestiuni de amănunt, bazate pe noua tehnologie didactică. Prea mult balast ! Ar trebui operată o selecţie, în conţinut, rămînînd să transmitem doar acele cunoştinţe care sînt absolut indispensabile. Geometria de anul I abundă în demonstraţii inutile, ca şi Algerba (cap. înmulţirea numerelor reale). Chestiuni plictisitoare şi pierdere de timp atît pentru elev, cît şi pentru profesor".

Un profesor din judeţul Caraş-Severin (ne-a rugat să nu-i dăm numele) : „Manualul de analiză matematică pentru anul III e la fel de greu ca un curs universitar. Exerciţiile prevăzute pentru secţia umanistă sînt mai dificile decît cele pentru secţia reală".

Prof. **Ioan Lambert** (Liceul nr. 2, Caransebeş) : „Manualul de română de clasa a VII-a pentru elevii de naţionalitate germană este prea greu şi duce la supraîncărcare. Ar trebui un manual special".

Prea multe activităţi extraşcolare !

Cînd elevii sînt, cum am putut vedea, atît de ocupaţi cu însuşirea materiei, fiecare oră, fiecare minut atîrnă greu în balanţa timpului lor liber. Activităţile extraşcolare, de aceea, de orice natură ar fi ele, trebuie organizate şi planificate cu multă chibzuinţă. Dar nu întotdeauna se întîmplă aşa. Unul dintre interlocutorii noştri ne dădea următorul exemplu de muncă sisifică : şcolile timişorene au fost repartizate să răspundă, pe străzi, de frumuseţea şi curăţenia oraşului. În toamna trecută, elevii strîngeau ziua în grămezi frunzele căzute şi din cauză că nu se asigura concomitent şi transportul lor, peste noapte vîntul le împrăştia. A doua zi, munca era reluată de la capăt. Altă dată, un număr de 300 de elevi ai unei şcoli au fost scoşi la muncă pe un şantier. Organizatorii însă n-au procurat unelte decît pentru vreo 20. Restul a bătut drumul pînă acolo de pomană, irosind timp preţios. „În ultima vreme în Timişoara — ne spunea prof. **Ion Martin** — toate acţiunile extraşcolare se organizează prin inspectoratul şcolar. Acest lucru preîntîmpină multe anomalii. Dar este loc şi pentru mai bine. Se ştie, de pildă, că fiecare trimestru şcolar are o lună de vîrf (tezele). În această lună, cred eu, pentru a evita supraîncărcarea elevilor, nu ar trebui organizate nici un fel de acţiuni extraşcolare de masă. Să-i lăsăm pe elevii noştri să înveţe pentru teze, care, se ştie, au o pondere de 50% la notare !"

„Sînt prea multe activităţi extraşcolare — a fost de părere şi prof. **Ioan Lambert**, de la Liceul nr. 2 din Caransebeş. Iată, numai în ultimele două săptămîni, elevii liceului nostru au trebuit să participe la mai multe instruiri, cu caracter orăşenesc, la pregătirea pentru concursurile şcolare, la consultaţii etc. Toate acestea, desigur, în dauna timpului lor liber rezervat pentru învăţare".

„Înainte de a purcede la o acţiune extraşcolară cu elevii noştri, ar trebui să ne punem întrebarea : ce eficienţă va avea această acţiune, ce rol îndeplineşte ea pe plan educativ şi instructiv ? Bunăoară, serbările şcolare. Îşi ating oare ele întotdeauna scopul propus, sau le facem, calendaristic, îndeplinind şi prin aceasta o sarcină planificată ?" — ne spunea prof. **George Suru**, de la Şcoala generală Cornuţel-Banat, judeţul Caraş-Severin. Opinie pe care o împărtăşim întocmai.

Paralelisme care devoră timpul

Cîţiva dintre interlocutorii noştri ne-au dezvăluit un alt aspect al supraîncărcării : paralelismul lecţiilor. De fapt, e vorba de trei feluri de paralelisme : 1) în cadrul aceleiaşi discipline (cînd se reiau cunoştinţe care au fost predate în clasele anterioare. Ne-a fost dat aici ca exemplu matematica pentru anul I de liceu care pe parcursul unui întreg trimestru repetă chestiuni cunoscute din clasa a VIII-a) ; 2) paralelism între capitole ale diverselor discipline ; 3) paralelism între capitolele aceluiaşi manual.

Despre fenomenul paralelismului şi despre posibilitatea evitării lui ne-a vorbit prof. **Nicu Poşircă**, director adjunct al Liceului nr. 1, Caransebeş : „Repetarea pe parcursul mai multor ore a cunoştinţelor predate la alte discipline sau chiar în cadrul aceluiaşi obiect în anii precedenţi se face în detrimentul elevului, al timpului său. Geografia României de clasa a XII-a repetă noţiuni predate în clasa a XI-a; la Economie politică, cifre — cîte vaci, cîţi porci etc. — pe care elevul e nevoit să le înveţe pe de rost, deşi ele se schimbă de la un an la altul. În ce priveşte Economia politică, manual ce cuprinde 2 secţiuni (a capitalismului şi socialismului), legile general valabile şi pentru socialism şi pentru capitalism ar putea fi învăţate în aceeaşi lecţie, nu în lecţii paralele. În acest fel, s-ar cîştiga o oră în favoarea elevilor". Interlocutorul nostru, în dorinţa de a uşura munca elevilor, făcea şi următoarea propunere : manualele viitoare de ştiinţe sociale să includă la sfîrşit şi textele bibliografice din documentele de partid indicate. Elevul ar fi scutit în acest fel, să alerge pe la biblioteci sau prin alte instituţii în căutarea cutărei sau cutărei lucrări prevăzute în bibliografia obligatorie.

D. CICHIRA

LA ZI

Un reuşit concert experimental

Sala mică a Palatului R.S.R. a găzduit, un convingător şi emoţionant concert simfonic. Susţinută de orchestra anilor I şi II şi orchestra de cameră a Liceului de muzică nr. 1 din Bucureşti, seara muzicală — compusă din piese de virtuozitate pentru clarinet, vioară, pian-solo şi orchestră, aparţinînd unor nume de răsunet în istoria muzicii universale (K.M. von Weber, N. Paganini, G. F. Haendel) şi româneşti (Dinu Lipatti. Paul Constantinescu) — face parte dintr-o serie de „concerte-experiment" cu public, ale Liceului de muzică nr. 1. destinate încurajării talentelor de azi, virtuali interpreţi de frunte ai scenelor noastre de mîine. Publicul a ovaţionat cu căldură arta solistică a tinerilor Leontin Boanţă (clasa prof. Adriana Winkler), Nicolae Bragari (clasa prof. Dinu Cristea Valentin), Gabriela Boeru (clasa prof. Ileana Mironescu), precum şi acordurile pure, cu sonorităţi surprinzătoare, ale orchestrei, (începutul sonor al concertului de Weber sau pasajele de forţă ale concertului lui Paganini).

A cucerit sufragiile şi măiestria conducerii orchestrei anilor I şi II de către tînărul dirijor Nicolae Racu.

Deplasări cu cîntec

Nu, titlul n-are nimic ironic. Dimpotrivă. Este vorba de nişte deplasări, nişte turnee prin localităţile învecinate întreprinse duminică de duminică de orchestra cadrelor didactice a Şcolii de muzică din Rm. Vîlcea. Numai în luna februarie a.c. orchestra a întreprins asemenea ieşiri, cu muzică de diferite genuri, în comunele Bodeşti, Bărbăteşti şi Racoviţa. Şi turneul duminical al inimoşilor muzicieni continuă spre bucuria altor şi altor săteni cărora le sînt oaspeţi. O acţiune care ar putea sluji drept exemplu şi pentru formaţiile artistice din alte şcoli.

Cabinetele de română

O interesantă expunere, cu tema: „Puncte de plecare în conceperea, amenajarea şi dotarea cabinetelor de limba şi literatura română" a fost susţinută, la Lugoj, de către profesorul Pavel Petroman, inspector şef la Inspectoratul şcolar judeţean Timiş.

Acţiunea, menită să contribuie la perfecţionarea profesorilor de limba şi literatura română, a reţinut atenţia acestora prin prezentarea atractivă a unui material bine documentat.

Nădăjduim că asemenea acţiuni nu vor rămîne singulare în judeţ.

Placheta „86"

A apărut placheta „86" a Şcolii generale cu acelaşi număr din Bucureşti, selecţie cuprinzînd creaţii poetice şi lucrări de artă plastică ale elevilor talentaţi ai acestei şcoli. În scurta prefaţă, prof. I. Crişan, directorul şcolii, relevînd succesele de care s-au bucurat poeziile şi creaţiile plastice ale şcolii în cadrul unor concursuri şi expoziţii organizate de Palatul pionierilor, reproduse în unele reviste sau bucurîndu-se de aprecieri internaţionale, îşi exprimă dorinţa ca, pe linia cultivării frumosului, placheta „86" să insemne începutul unei tradiţii.

Împărtăşim şi noi această dorinţă ; realizarea ei rămînînd în sarcina exclusivă a şcolii.

Şcoala şi producţia

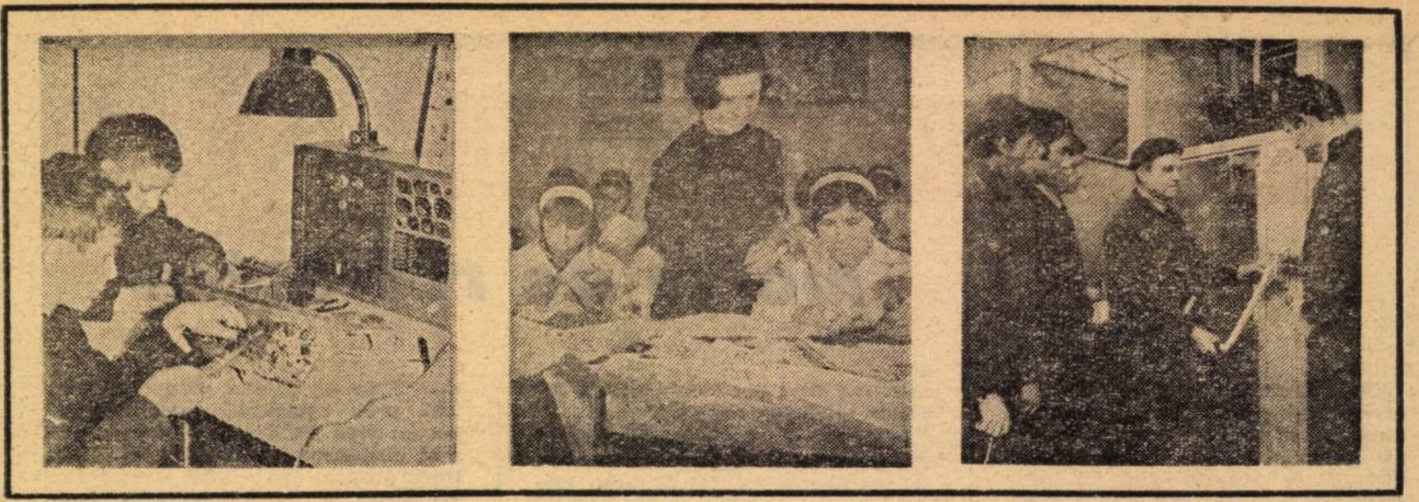

Microîntreprindere condusă de elevi

Inspectoratul şcolar judeţean Prahova, analizînd posibilitatea aplicării Directivelor Conferinţei Naţionale a partidului cu privire la activitatea tehnico-productivă din şcolile generale, a dat indicaţii pentru comasarea temelor întregului an şcolar, ale fiecărei clase, în primul trimestru, următoarele trimestre fiind rezervate exclusiv activităţii practice.

Cu sprijinul acordat de către întreprinderea repartizată să tuteleze Şcoala generală de 10 ani nr. 25 din Ploieşti, s-a trecut în primul rînd la crearea unei baze tehnico-materiale, care să asigure procesul de instruire a elevilor.

La începutul anului şcolar 1972/1973, şcoala noastră trebuia să întărească relaţia cu întreprinderile I.T.T.C. şi I.T.P.-Ploieşti, pentru dezvoltarea bazei materiale şi realizarea sarcinilor educative.

Pornind de la relaţia şcoală-întreprindere, s-a constatat necesitatea întocmirii unui plan de producţie, din care să rezulte : denumirea lucrărilor, cantitatea, valoarea lucrărilor, termenul de execuţie.

Tot relaţia şcoală-întreprindere a sugerat ideea organizării grupelor de elevi pe microîntreprindere. Această idee s-a discutat în şedinţele de pionieri şi U.T.C., unde elevii au privit-o cu mult interes, acceptînd-o în unanimitate. În continuare, într-o şedinţă organizată, s-au discutat atribuţiile tuturor serviciilor de conducere şi coordonare a producţiei din marile întreprinderi ; s-a trecut la alegerea funcţiilor în microîntreprindere : inginer şef, contabil şef, serviciul mecanic, tehnic, invenţii-inovaţii, protecţia muncii, şef de echipă, sculer şi magaziner. Menţionăm că întreaga activitate de organizare şi constituire a microîntreprinderilor s-a desfăşurat în afara orelor de practică.

Prezenţa elevilor se face pe cartele de pontaj, indicînd ora sosirii şi ora plecării, ceea ce a dus ca de la început ei să aibă o atitudine serioasă faţă de muncă. Fiecare elev poartă legitimaţie, cu fotografia şi funcţia pe care o are.

Cum se lucrează :

Conducerea şcolii, ca beneficiar, emite comandă către una din microîntreprinderi (conform planului de producţie). Conducerea microîntreprinderii aprobă intrarea în execuţie a lucrării, conform planului de producţie dinainte stabilit. Serviciul mecanic şi serviciul tehnic emit documentaţiile de execuţie (schiţe, fişe tehnico-economice, note de comandă interne). Şefii de echipă analizează documentaţiile primite, calculînd materialele necesare ce trebuie scoase de la magazie. Tot ei emit bonuri de materiale care sînt semnate de contabilitate şi inginerul şef. În şcoală există o magazie centrală de materiale, ce alimentează toate microîntreprinderile. Materialele din magazie sînt înregistrate în fişe, unde se operează după fiecare emitere de bon şi scoatere din magazie. Se menţionează faptul că toate operaţiile se fac pe imprimate stas, procurate din întreprinderi.

În timpul activităţii practice, inginerul şef urmăreşte executarea lucrărilor, muncind alături de colegii lui. Lucrările finite sînt verificate de serviciul C.T.C., care avizează calitatea lor. Acestea sînt apoi expediate la beneficiar, cu formele de expediere.

Elevilor claselor a IX-a şi a X-a li se cere o disciplină apropiată activităţii productive, prin vizite la întreprinderi, prin prelucrarea diferitelor normative cu privire la drepturile şi îndatoririle oamenilor muncii, explicarea normelor de lucru, ajungîndu-se pînă la fişe de acord.

Acest mod de organizare, considerat la început ca un joc, a dezvoltat la elevi simţul răspunderii, al dragostei faţă de muncă, autocontrolul şi, în final, autoconducerea.

Prof. NICOLAE ŞTEFĂNESCU
Prof. LUDOVIC BOLONI
Ploieşti

Necesitatea practicii în producţie a profesorilor de chimie

Pentru ca şcoala să nu rămînă în urma dezvoltării economiei şi producţiei, este necesar ca şi programele, manualele etc, să ţină pasul cu nevoile şi stadiul de dezvoltare al acestora. În acest sens, consider că unii autori de manuale de chimie nu s-au familiarizat suficient cu producţia şi economia noastră. Aş da un singur exemplu. În manualele de chimie la capitolul „Metalurgia fierului“, de foarte mult timp se menţine, cu un conservatorism exagerat, descrierea convertizorului Bessemer, care la noi în ţară nu este folosit. De ce învaţă elevii acest lucru, cînd sînt şanse foarte puţine să se întîlnească cu el ?

Dar nu este suficient ca numai programele şi manualele să-şi tragă seva din realitatea obiectivă. Mai mult chiar, ***cei care dau viaţă acestor programe şi manuale, profesorii, trebuie să fie la curent cu problemele producţiei şi economiei ţării.*** .

Asistînd la multe lecţii de chimie, am constatat că mulţi profesori predau diferite noţiuni de tehnologie chimică, de metode industriale de preparare a diferitelor substanţe chimice, fără a fi convinşi de ceea ce spun. Este normal să fie aşa, deoarece convingerile se formează prin confruntarea cu realitatea.

Există de asemenea profesori de chimie care predau elevilor, spre exemplu, „Construcţia şi funcţionarea coloanei de fracţionare“, fără ca ei să fi văzut cel puţin o dată această coloană. Cu ocazia anumitor vizite la diferite combinate siderurgice din ţară, nu de puţine ori, am auzit profesori, cu o vechime destul de mare în învăţămînt, exclamînd : „Ce superb ! Este pentru prima dată cînd văd descărcarea unei şarje de fontă“.

De aceea, consider că perfecţionarea profesorilor de chimie prin informarea lor doar asupra unor probleme teoretice, care, de cele mai multe ori, nu sînt stringente şi actuale pentru industria chimică, ca singură metodă de perfecţionare, nu este cea mai bună.

Perfecţionarea ar trebui să fie direcţionată spre cunoaşterea nemijlocită a realităţii şi problematicii industriei chimice din ţara noastră. În acest sens consider că ***profesorii de chimie, în special cei din licee, ar avea mai mult de cîştigat, dacă ar face practică în producţie***, ca formă a perfecţionării, în principalele ramuri ale industriei chimice. Discutînd cu mai mulţi profesori de chimie, din mai multe judeţe ale ţării, această problemă, am constatat că au primit-o cu foarte mare satisfacţie. De aceea, propun ca această practică să fie făcută, timp de o săptămînă, în fiecare ramură principală a industriei chimice, în vacanţa de vară, sub îndrumarea şi controlul unui colectiv de ingineri de la întreprinderea respectivă. La sfîrşit ar avea loc un colocviu la care profesorii să primească un calificativ.

În timpul acestei practici, profesorii de chimie trebuie să urmărească şi să studieze fluxul tehnologic, principalii parametri de care depinde obţinerea unui produs, metodele de obţinere industrială a diferitelor substanţe, metodele industriale de analiză în laboratoarele uzinale, diferite instalaţii chimice în funcţiune etc. ***Consider că un profesor de chimie care nu cunoaşte condiţiile în care se obţine un anumit produs şi nu a stat de vorbă cu muncitorii, tehnicienii şi inginerii din diferite ramuri ale industriei chimice nu poate convinge pe elevii săi despre dezvoltarea industriei chimice în ţara noastră.*** Tot în această perioadă de practică, profesorii şi-ar putea confecţiona diferite materiale didactice, ar putea strînge diferite mostre cu ajutorul uzinei respective etc., ceea ce este foarte necesar pentru predarea chimiei la clasă.

Există unii profesori care au făcut această practică în timpul facultăţii, însă numai într-o singură ramură sau, cel mult, două. Indiferent de aceasta, trebuie să ţinem seama că industria chimică s-a modernizat şi se modernizează continuu.

Propun Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului să dea posibilitatea profesorilor de chimie să-şi întregească cunoştinţele teoretice printr-o activitate practică în industrie şi să stabilească împreună cu Ministerul Industriei Chimice, în funcţie de actualele programe de chimie, care ramuri ale industriei chimice sînt necesare a fi cunoscute de un profesor de chimie, unde vor putea face practică, formele de realizare ale acestei practici etc., întrucît sînt ferm convins că ea va contribui, într-o mare măsură, la sudarea şcolii cu producţia, conform cerinţelor actuale.

Prof. PAVEL STOICESCU
inspector şcolar, judeţul Dîmboviţa

„Să formăm o conştiinţă muncitorească“

În practica muncii colectivului didactic de la Liceul din Comăneşti, preocupările pentru legarea învăţămîntului de viaţă, imprimarea unui caracter aplicativ, au o veche tradiţie. De mulţi ani elevii liceului, mai ales cei de la internat, participă la efectuarea unor reparaţii curente ale şcolii, întreţinerea şi repararea instalaţiilor electrice şi sanitare, întreţinerea fermei şcolare ce funcţionează pe lîngă cantină, amenajarea şi valorificarea produselor din sera şcolii, precum şi la acţiuni de efectuare şi menţinere a curăţeniei. De asemenea, de aproape zece ani, la şcoala noastră funcţionează un cerc de mecanică şi conducători auto. În urma indicaţiilor date de partid, la noi au luat fiinţă cinci ateliere cu profil de electrotehnică, lăcătuşărie, mecanică auto, croitorie, tîmplărie şi o secţie de cusături naţionale pe motive locale.

Deşi am obţinut unele rezultate bune, constatăm că atelierele şcolare de lăcătuşărie, electrotehnică şi mecanică auto devin necorespunzătoare pentru elevii anilor III şi IV. Oricît ne-am străduit noi să asigurăm în atelierele noastre condiţii cît mai apropiate de cele din întreprindere, nu reuşim s-o facem. Mai mult, **atmosfera, climatul muncitoresc din secţia de producţie a uzinei nu le putem realiza în atelierul şcolar.** De aceea, cu sprijinul întreprinderilor, am luat măsura ca elevii din anii I şi II să efectueze practica în atelierele şcolare (unde să primească o pregătire prealabilă în limita posibilităţilor ce le oferă acestea), iar în anii III şi IV, ei să lucreze în secţiile de producţie ale întreprinderilor, încadraţi în formaţiunile de lucru existente, alături de muncitorii calificaţi. În acest fel, credem noi, vom realiza o mai profundă apropiere de producţie, **elevul se va simţi participant la toate problemele ce frămîntă întreprinderea şi-şi va forma o psihologie tipic muncitorească.** Aceasta, bineînţeles, nu presupune scăderea preocupărilor pentru perfecţionarea muncii în atelierele şcolare, ci ridică rolul acestora, avînd menirea să pregătească elevii cît mai bine pentru a se putea uşor integra în producţie cînd vor fi în anul al treilea de liceu.

BUCUR ALEXANDRU
Liceul Comăneşti,
judeţul Bacău

Valențele educative ale predării chimiei

Chimia ocupă un loc bine definit în ansamblul planului de învățămînt, cu obiectivul de a înarma tineretul cu cele mai noi cuceriri ale științei, de a-i forma concepția științifică despre lume prin informarea asupra legilor de bază ale naturii.

Dar valențele acestui obiect de predare sînt mult mai largi, cu implicații educative multilaterale, chimia putîndu-se alinia din acest punct de vedere istoriei, geografiei patriei, literaturii române etc. cu rezultate de maximă eficiență formativă.

Mă voi referi deocamdată numai la unele laturi ale mesajului educativ al predării chimiei și anume : educația mîndriei patriotice și educația ateist-științifică.

Educația mîndriei patriotice nu cere un efort deosebit din partea profesorului de chimie, ținînd seama de spectaculoasele realizări ale regimului nostru în acest sector. Încă din primele lecții din clasa a VII-a, prezentînd elevilor importanța chimiei și principalele ei ramuri, avem o largă posibilitate de a le explica dezvoltarea vertiginoasă a acestui sector în țara noastră, ponderea pe care o are industria chimică în ansamblul investițiilor (deci, importanța studierii chimiei). Enunțarea unor ramuri ca petrochimia, industria cloro-sodică, de medicamente, de hîrtie, ciment, coloranți, fire și fibre sintetice, obligă la scoaterea în evidență a faptului că, în totalitate, sau aproape în totalitate, acestea sînt realizări ale regimului nostru, cu toate că materia primă a existat și înaintea instaurării societății socialiste.

Anii II-III, prin capitolele prevăzute în programă, permit prezentarea industriei noastre de îngrășăminte cu azot și fosfor, sub multiple aspecte, ca moment introductiv al lecțiilor despre combinate noi — și aproape toate sînt noi —, răspîndirea lor pe teritoriul țării, caracterul impresionant al lor ca întindere și procesele tehnologice automatizate pe care le folosesc ; realizările în domeniul obținerii unor metale ca natriul și compușii săi în industria cloro-sodică și sutele de produse exportate din acest sector, competitive pe plan mondial, ca aluminiul, fonta și oțelul — ca să amintesc numai domeniul cu cele mai spectaculoase realizări, care au depășit de mult hotarele țării.

Chimia organică studiată în anii III-IV deschide, de asemenea, largi posibilități peste care nu putem trece fără a le valorifica din punct de vedere educativ. Dezvoltarea industriei organice, legată în bună parte de petro-chimie, a adus țării noastre recunoașterea pe plan mondial a multora dintre realizările în domeniul descoperirii de noi procedee și metode de preparare sau purificare a unor substanțe ca aldehida formică, acetilena, anilina, cracări, industria medicamentelor, coloranților, fire și fibre sintetice.

De toate aceste capitole se leagă concret, pe lîngă cifre de plan, realizările uimitoare, ca uriașele platforme chimice, rafinării, printre cele mai moderne ale Europei, exportul de multe produse. Legate de acest domeniu sînt numele de savanți de mult sau mai recent intrate în literatura mondială de specialitate, încă un domeniu deci prin care țara noastră s-a făcut cunoscută.

Educația ateist-științifică consider că are implicații mai largi decît aceea de a explica elevilor de ce, uneori, în cimitire, pot răbufni niște flăcări din morminte. Este vorba de formarea unei concepții științifice asupra lumii, înarmarea elevilor cu cunoștințele necesare interpretării de pe poziții științifice a fenomenelor mai mult sau mai puțin cunoscute. Deci, se pune problema ca elevii, pe baza cunoștințelor însușite la toate materiile prevăzute în planul de învățămînt, inclusiv chimia, să fie capabili să explice fenomenele din jur pe baza legilor materialist-dialectice și să găsească perfect satisfăcătoare concluziile la care vor ajunge. Să li se pară anacronic apelul sau refugiul la forțe supranaturale pentru a găsi explicații în afara plauzibilului.

Repet că nu este vorba de lecții anume. Firul logic călăuzitor al predării trebuie să aibă o asemenea finalitate. Totuși o dezbatere a structurii atomului, a căilor anevoioase prin care omul a pătruns taina materiei, corelația dintre structura atomului și comportarea acestuia în reacții, în transformarea substanțelor dintr-unele în altele, studiul temeinic al legăturilor chimice și cunoștințe asupra structurii substanțelor din natură, obținerea a nenumărate substanțe inexistente în natură, sau imitarea naturii prin reconstituirea pe cale sintetică a nenumărate substanțe existente în natură, dovedesc — și merită să subliniem la unele lecții — că omul poate pătrunde, cunoaște și stăpîni legile naturii, realizînd permanent ciclul : studiul practicii — elaborarea teoriei și confruntarea cu practica a teoriei elaborate. Sînt clasice exemplele ca sintetizarea alizarinei din antracen (amintit chiar de Engels în „Anti Dühring), a ureei — experiența lui Wôhler — medicamentele, firele și fibrele chimice și în special amino-acizii, încercările lui E. Fischer, Zelinski de a realiza în vitro celula vie. Sînt tot atîtea posibilități de a convinge pe elevi că omul pătrunde tot mai mult tainele naturii, cunoaște fenomene tot mai intime, legile care le călăuzesc; că în toate studiile sale niciodată nu a dat de fenomene supranaturale, nici un fenomen nu a cerut explicații care să includă divinitatea în rezolvarea lui.

Înarmarea elevilor cu cunoștințe științifice are consecințe de cea mai mare însemnătate asupra concepției generale a elevului. Deci, educația intelectuală, formarea gîndirii materialist-dialectice, a gîndirii logice trebuie să fie în atenția permanentă a profesorului de chimie. Aceasta pentru că transmutarea cunoștințelor se poate realiza în multe feluri, ca metodă și conținut, și poate avea tot atîtea consecințe (pozitive sau negative) asupra gîndirii independente, creatoare a elevului. Este vorba de a alege între dogmatism în predare și însușire ; de creativitate în predare și însușire. Cu alte cuvinte, se pune problema de a opta fără ezitări pentru aspectul formativ al predării.

Prof. OSCAR ROȘEANU
București

IRINA CIAUȘU *Iubiți copiii lumii*

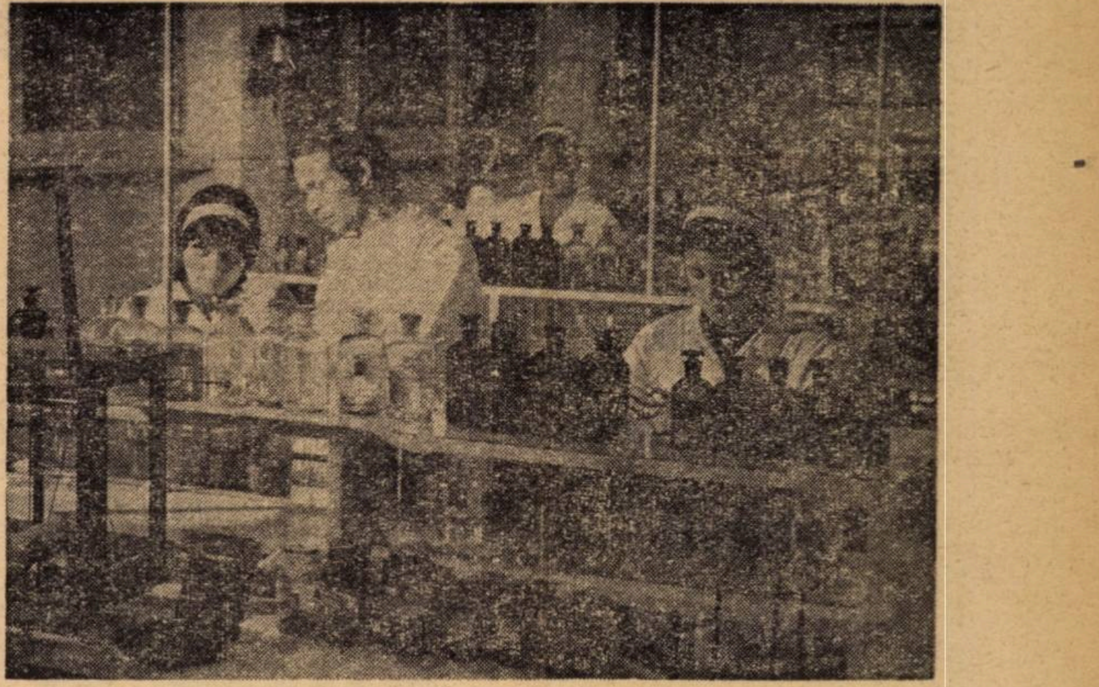

Lucrări practice în laboratorul de chimie

O colaborare rodnică

Dorința de a determina rezultate superioare la învățătură constituie temeiul conjugării permanente a eforturilor întregului complex de factori care răspund de educația tinerei generații din județul nostru.

Acționînd pe această linie, Consiliul județean al Organizației pionierilor, cu sprijinul nemijlocit al biroului Comitetului județean de partid, a organizat cu toți factorii de răspundere aprofundarea problemelor pe care le ridică realitatea noastră școlară din întreg județul. Ca urmare, activiștii consiliului județean și inspectorii școlari au studiat în aproape 40 de unități de învățămînt modul cum acționează factorii educativi din școală pentru activizarea pionierilor și elevilor la învățătură. Ei s-au interesat de măsura în care educația politico-ideologică, activitățile în cadrul adunărilor de detașamente sporesc motivația politică a eforturilor depuse de elevi în procesul de învățămînt. În majoritatea școlilor controlate s-a constatat o fermă unitate de acțiune a directorilor și a comandanților instructori pentru ca fiecare acțiune organizată să aibă un sens politic precis, o finalitate politică, materializată în rezultate superioare la învățătură.

Lărgind sfera acțiunilor destinate mobilizării elevilor pentru obținerea unor rezultate meritorii, Consiliul județean al Organizației pionierilor, conlucrînd fructuos cu inspectoratul școlar județean, a organizat schimburi de experiență între școlile din mediul urban și cele din mediul rural, dezbateri pe tema participării active și cu bune rezultate a cadrelor și elevilor în procesul de învățămînt, mese rotunde etc. Pe centre, comandanții unităților de pionieri au dezbătut tema: „Stilul de muncă al consiliilor pionierești din școli și evaluarea lui în procesul de învățămînt".

Chemarea „Doljul nostru ca o floare" a Consiliului județean al Organizației pionierilor a constituit un viu imbold pentru o activitate de nivel superior în fiecare școală a județului nostru. Sînt multe școli — și printre acestea citām pe cele din Coșoveni, Segarcea, Brădești, Hunia, Valea Stanciului, Podari ș.a., precum și liceele „N. Bălcescu" și „Frații Buzești" din Craiova — unde nici un pionier nu este corigent. Totodată se manifestă o vie preocupare a comandanților instructori-diriginți și a comandamentelor pionierești pentru educarea elevilor prin și pentru muncă, pionieria aducîndu-și un substanțial aport la înființarea și dotarea celor 497 ateliere școlare, a celor 138 de microcooperative agricole de producție în care se depun eforturi serioase pentru legarea învățămîntului de viață, de practică.

Prof. HARITON V. STOICULESCU
președintele Consiliului județean Dolj al Organizației pionierilor, inspector școlar șef

Caietul dirigintelui

Funcționînd la mai multe școli, de-a lungul anilor, am avut prilejul să constatăm că modul în care se întocmește caietul dirigintelui diferă de la o unitate școlară la alta. Totul rămîne uneori la latitudinea directorului. Mai mult, în cadrul diferitelor asistențe efectuate în vederea susținerii examenelor (definitivare, grade etc.) se formulează deseori păreri cu totul deosebite privind documentele dirigintelui. Am observat și că unii profesori utilizează „Agenda pentru profesorul diriginte" difuzată prin agențiile C.E.C. !

Din această cauză, propunem editarea unui caiet al dirigintelui în genul caietelor de practică pedagogică folosite în învățămîntul superior. După părerea noastră, acesta ar urma să cuprindă rubrici privind caracterizarea clasei, planurile de muncă ale dirigintelui, tematica orelor educative, pagini pentru asistențele efectuate ca diriginte etc. O latură importantă pentru cunoașterea elevului în scopul unei juste orientări școlare și profesionale ar constitui-o fișele psiho-pedagogice (40 — 45 fișe).

Considerăm că un astfel de caiet al dirigintelui (pentru școala generală, pentru liceu) ar duce la o unitate de vederi și de cerințe privind activitatea cu elevii și ar economisi timpul cadrelor didactice.

Prof. ELENA DIACONESCU
Prof. ION GIRJOI
Școala generală Motru, județul Gorj

DIALOG CU CITITORII

Catedrele la care se poate face stagiul neefectuat

La prima vedere s-ar părea că problema nu ar comporta o examinare de fond, deoarece se ştie că dispoziţiunile legale prevăd obligaţia pentru absolvenţii unei instituţii de învăţămînt superior de la învăţămîntul de zi de a efectua un stagiu la organizaţia socialistă unde au fost repartizaţi.

Cu toate acestea, sînt situaţii cînd catedrele lor au fost declarate vacante în condiţii legale. În aceste cazuri, urmează să relatăm modalitatea prin care absolvenţii îşi vor putea efectua stagiul, cunoscînd că potrivit legii, nu pot fi încadraţi în altă organizaţie socialistă şi rămîn în continuare obligaţi să-şi îndeplinească stagiul la organizaţia socialistă unde au fost repartizaţi.

După dispoziţiunile legale se pot lua următoarele măsuri :

Dacă catedra repartizată a fost declarată vacantă şi nu a fost ocupată cu un titular, ca de exemplu şef de lucrări (lector), asistent şi asistent stagiar, transferat în interesul învăţămîntului din învăţămîntul superior, şi a fost publicată în Buletinul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, această catedră poate fi atribuită absolventului care s-a prezentat la catedra repartizată, dar nu a efectuat integral perioada de stagiu sau absolventului care nu s-a prezentat la catedra repartizată. Măsura poate fi însă perfectată numai înainte de data începerii lucrărilor comisiei de numiri şi transferări, deoarece, personalul didactic care solicită transferarea pe acea catedră nu are un drept cîştigat în care să fi fost vătămat.

După ce comisia de numiri şi transferări a început să soluţioneze cererile de numiri şi transferări la catedrele declarate vacante nu mai poate fi încadrat absolventul care, din vina sa, nu a dat curs actului de repartizare, deoarece, prin hotărîrea comisiei de numiri şi transferări, catedra respectivă poate fi atribuită altuia îndreptăţit la numire sau transferare în învăţămînt, în ordinea de preferinţă stabilită de art. 24 din Statut.

De asemenea, după încheierea operaţiunilor de transferare şi numire, comunicate Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi transmise la comisiile de repartizare a următoarei promoţii de absolvenţi, pe catedrele rămase vacante, nu se mai poate opera încadrarea absolvenţilor din promoţia anilor precedenţi, ale căror catedre au fost declarate vacante pentru motivele arătate, deoarece prin aceasta s-ar leza un drept al noului absolvent, care, în lipsa acestei catedre afişate, putea să-şi aleagă o altă catedră convenabilă.

Tocmai pentru prevenirea unor atari situaţii este necesar ca posturile comunicate comisiei de repartizare să fie riguros exacte.

Pe catedrele rămase vacante după încheierea lucrărilor de repartizare, precum şi pe acelea devenite vacante prin desfacerea contractelor de muncă ale unor cadre didactice, sau prin transferarea în alt sector de activitate, pensionare sau deces pot fi încadraţi absolvenţii care din vina lor nu şi-au executat dispoziţia de repartizare.

Decretul nr. 158/1970 (art. 15), reglementează cazurile în care absolvenţii repartizaţi nu-şi pot executa integral stagiul la unitatea respectivă, întrucît, din motive neimputabile lor, li se desface contractul de muncă (desfiinţare de unitate, reducere de posturi sau alte situaţii asemănătoare). Cei aflaţi în această situaţie vor continua stagiul la o altă unitate stabilită de ministerele şi celelalte organe centrale, ori de comitetele executive ale consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti, în subordinea cărora se află unitatea şcolară la care au fost repartizaţi.

De subliniat este faptul că obligaţia de a se îngriji de găsirea unui loc de muncă corespunzător pregătirii acestuia revine direct organelor administrative ierarhic superioare unităţii şcolare unde a fost repartizat absolventul, pentru a nu fi pus în imposibilitatea (cel în cauză) de a efectua stagiul conform dispoziţiunilor legale în vigoare. De altfel, prin desfacerea contractului de muncă în condiţiile arătate, cel în cauză nu este exonerat de obligaţia de a îndeplini stagiul, deoarece el rămîne în continuare la dispoziţia organelor administrative ierarhic superioare ale unităţii şcolare la care a fost repartizat.

Considerăm că, în atari împrejurări, se poate recurge la soluţia extremă a desfacerii contractului de muncă numai dacă transferarea în interesul învăţămîntului la o altă unitate şcolară nu este posibilă din lipsă de catedre în specialitate.

Precizăm că prin desfiinţarea unor catedre de natura celei ocupate de absolventul repartizat, la examinarea cazurilor, se vor avea în vedere criteriile de selecţie prevăzute de art. 28 din Statut, care sînt aplicabile şi acestora.

Cînd absolventul nu s-a prezentat în termen legal la unitatea şcolară la care a fost repartizat, sau nu şi-a efectuat stagiul în întregime, datorită unor motive întemeiate : boală confirmată cu acte medicale, accidente şi alte situaţii asemănătoare, pe care legea nu le enunţă, dar care pot fi examinate cu obiectivitate şi principialitate de către organul central sau local, penalitatea civilă nu i se aplică.

Acestea sînt însă obligate să-i asigure, în limita locurilor vacante, o catedră corespunzătoare pregătirii dobîndite la una din unităţile şcolare subordonate.

Textul legal instituind această obligaţie, absolventul poate fi încadrat fie pe catedra repartizată dacă este vacantă, fie pe una din catedrele vacante care să corespundă pregătirii sale, legiuitorul avînd grija ca aceşti absolvenţi să nu rămînă fără asigurarea postului.

În aceste cazuri este posibilă încadrarea pe oricare din posturile vacante publicate în Buletinul ministerului pînă la data începerii examinării cererilor de numire şi transferare, pe posturile rămase după încheierea lucrărilor comisiei de contestaţii, cele rămase după repartizarea ultimei promoţii de absolvenţi şi cele vacante în orice alt mod după această dată.

În nici un caz acestora nu li se pot acorda catedre care să înfrîngă anumite cerinţe legale de repartizare (posturi pe care se instituie concurs, iar absolventul trebuie să aibă media generală minimă 9 ; recomandarea consiliilor profesorale pentru a fi repartizaţi în învăţămîntul superior şi cercetarea ştiinţifică), catedre (posturi) pe care nu le-ar fi putut obţine nici la repartizare din cauză că nu au întrunit condiţiile prevăzute de lege şi instrucţiunile Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

IOAN V. BOJAN
consilier juridic şef

Completări la lista cu posturile şi catedrele vacante, scoase la concurs pentru anul şcolar 1973/1974

Publicăm în continuare următoarele completări la lista cu posturile şi catedrele vacante, scoase la concursul din 11 martie 1973, apărute în numerele 83 şi 84 ale revistei noastre.

POSTURI DE EDUCATOARE

JUDEŢUL BUZĂU

Oraşul Rm. Sărat
Grădiniţa Fabricii de confecţii
(4 posturi)

POSTURI DE ISTORIE

JUDEŢUL VASLUI

Oraşul Huşi
Liceul nr. 2 (cl. V—X)
Şcoala generală nr. 3 şi Şcoala generală nr. 6.

POSTURI DE SOCIALISM ŞTIINŢIFIC

JUDEŢUL HARGHITA

Municipiul Odorheiul Secuiesc
Liceul pedagogic (la clase cu lb. de predare română)

ERATĂ

POSTURI DE MATEMATICA

JUDEŢUL GORJ

Oraşul Motru
Se radiază Liceul minier Motru.

POSTURI DE LIMBA ROMÂNĂ

JUDEŢUL COVASNA

Oraşul Sf. Gheorghe
Se radiază Şc. gen. nr. 20

Etica şi reclamaţiile

Omul de la catedră, învăţătorul sau profesorul, în oricare loc s-ar afla, într-un mare liceu al Capitalei sau într-o şcoală rurală dintr-un cătun de munte, trebuie să răspundă aceloraşi comenzi sociale, să-şi îndeplinească sarcinile instructiv-educative cu aceeaşi competenţă şi conştiinciozitate.

Astăzi ne este foarte clar că temeinica pregătire a tineretului pentru viaţă, educaţia lui comunistă, într-un cuvînt, formarea omului este imperativul major al tuturor raţionamentelor noastre politice. A trata superficial această sarcină, a o eluda sau a abdica de la ea echivalează cu abolirea însăşi a profesiei de dascăl, cu anihilarea ei.

Dacă atributele de buni educatori, de dascăli devotaţi trup şi suflet profesiei lor înţelese în accepţiunea pe care am subliniat-o aici, onorează imensa majoritate a acestui detaşament de peste 200 000 intelectuali, nu putem afirma, din păcate, că nu se întîlneşte şi reversul medaliei. Această realitate tristă şi nedorită o atestă reclamaţiile şi sesizările ce ne vin din rîndul cadrelor didactice, situaţiile conflictuale întîlnite în unele şcoli, relaţiile încordate, viciate de patimi mărunte care frînează grav munca unor colective didactice, abateri de natură foarte diversă şi de diferite grade în ordinea gravităţii care tulbură şi prejudiciază mersul normal al şcolii şi, în ultimă analiză, pregătirea elevilor cu nimic vinovaţi să suporte consecinţele atitudinii unor dascăli nărăviţi şi uneori incompetenţi.

Fireşte, a pune în centrul gîndirii şi practicii noastre, valoarea şi demnitatea persoanei este un principiu etic fundamental de la care nu trebuie să abdice nici un cadru didactic. Numeroase sesizări sînt făcute în numele acestui principiu, abordînd chiar marile probleme umane ale colectivului, chestiunile vitale ale şcolii. Dar ne întrebăm cu mare nedumerire de ce aceste probleme vitale şi de interes general nu se discută deschis, nu se abordează în chip comunist, aşa cum se înfăţişează în unele scrisori ? De ce nu se caută rezolvarea lor prin însăşi forţa colectivului, prin exemplul personal de conduită etică şi profesională ? De ce nu se poate discerne între subiectivitate tendenţioasă şi obiectivitate constructivă, între ambiţii personale nocive şi interese colective ?

Răspunsurile pot fi diferite de la caz la caz, însă însumînd cazurile se poate decanta un răspuns esenţial : slaba conştiinţă politică a unor cadre didactice printre care se găsesc din păcate şi unii comunişti investiţi cu sarcini de răspundere în şcoală şi chiar în forurile de îndrumare locală.

Ne oprim la un exemplu recent întîlnit la şcoala generală din satul Rîul Alb, judeţul Dîmboviţa, un caz de îndelungată măcinare a unui colectiv didactic, aflat pe rol la toate forurile unde se primesc reclamaţii de vreo 10 ani.

Controlul efectuat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, timp de aproape două săptămîni, a scos la lumină din hăţişul adversităţilor şi intrigilor obscure, care luaseră proporţii neobişnuite, o realitate tristă din viaţa şcolii. O facem cunoscută pentru ca situaţii de acest gen şi altele asemenea care mai dăinuie uneori prin şcolile noastre, să fie curmate din rădăcini în chip necruţător.

La această şcoală din Rîul Alb, ani în şir, profesorii dispuşi în tabere s-au urmărit şi suspectat reciproc, adunînd declaraţii şi „dovezi" unii împotriva altora, acţiune în care au fost antrenaţi şi părinţii, unii elevi căzînd victime ale acestor lupte. Autorul reclamaţiei către organele judeţene de partid şi Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a colecţionat doi ani fapte incriminatorii pentru a le aşterne în 18 puncte, el însuşi făcîndu-se răspunzător de multe din faptele incriminate. Vinovat s-a făcut şi secretarul b.o.b., precum şi directorul şcolii.

Care este bilanţul pentru procesul de învăţămînt ? : 17 elevi neşcolarizaţi, tineri de 16—17 ani care nu au frecventat şcoala, urmînd a fi cuprinşi la cursurile fără frecvenţă, nivel extrem de scăzut la învăţătură, mai mult de jumătate promovaţi la limită (cu note de 5 şi 6), grave deficienţe în documentele şcolare — elevi corigenţi deveniţi promovaţi fără a-şi susţine examenele de corigenţă, note modificate şi note fictive în cataloage, planificări superficiale, formale, munca educativă extradidactică inexistentă, profesori care absentează nemotivat de la ore, unul venind la ore chiar în stare de ebrietate etc., etc.

Aceste grave abateri au determinat adoptarea unor severe măsuri disciplinare, mergînd pînă la destituirea directorului şi aplicarea a nouă sancţiuni într-un colectiv de 15 cadre didactice ; toate acestea în împrejurări în care lucrurile se puteau rezolva foarte bine de către colectivul didactic însuşi dacă s-ar fi aplecat cu răspunderea cuvenită asupra obligaţiilor sale şi dacă Inspectoratul şcolar Dîmboviţa nu adopta tactica mersului de la sine.

MIRCEA IFRIM
inspector general în M.E.Î.

TVS integrată

Fiziologia digestiei

(Marți 6 martie a. c., orele 9;

Joi 8 martie a. c., orele 16)

Mesajul televizat urmărește să sprijine formarea următoarelor comportamente ale elevilor : 1) Să poată preciza principalele procese fiziologice care au loc în diferitele etape ale digestiei. 2) Să poată preciza esența fenomenelor de digestie. 3) Să poată explica modul de coordonare și realizare unitară a tuturor funcțiilor digestive. 4) Să poată descrie modalitățile prin care se obțin informații privind fiziologia digestiei.

Ținînd seama de aceste obiective, în emisiunea TVS a fost selecționat următorul conținut :

Metodele de explorare a funcțiilor digestive. Sînt prezentate diverse căi prin care se pot obține informații asupra fiziologiei digestiei și anume : folosirea razelor x, explorarea cu ajutorul izotopilor radioactivi, analizele de laborator, experiențele efectuate direct pe animale ș.a.m.d.

Fenomene fizice din cursul digestiei. Sînt prezentate succesiv : a) Procesul de masticație, care pregătește bolul alimentar pentru deglutiție. b) Deglutiția cu cei trei timpi ai săi. c) Mișcarea organelor cavitare (stomac, intestin) realizate prin contracția musculaturii netede.

Fenomenele chimice. Sînt prezentate sintetic transformările chimice ale substanțelor alimentare care încep din cavitatea bucală și sînt continuate în celelalte segmente ale tubului digestiv prin acțiunea enzimelor, ajungîndu-se la produși finali de absorbție : monozaharidele, aminoacizii, acizii grași și glicerolul.

Absorbția intestinală. Este prezentat procesul complex al absorbției de la nivelul vilozităților intestinale și trecerea substanțelor nutritive din tubul digestiv în mediul intern al organismului.

Reglarea funcțiilor digestive. Coordonarea perfectă a funcțiilor digestive realizată prin sistemul nervos și umoral este exemplificată prin reglarea nervoasă a activității glandelor salivare și a procesului de deglutiție.

Insistăm ca, **înainte de începerea telelecției,** profesorul să-și elaboreze cu minuțiozitate proiectul propriu de tehnologie didactică, deoarece emisiunea de televiziune devine utilă, în special, în funcție de această pregătire. Recepționarea mesajului în clasă poate fi pregătită printr-o recapitulare a noțiunilor legate de fiziologia aparatului digestiv, folosindu-se toate celelalte mijloace de învățămînt existente (mulaje, diapozitive, secvențe filmate), organizîndu-se experiențe biochimice și multiplicîndu-se cu ajutorul elevilor modele de exerciții. De exemplu, pe o foaie în centrul căreia a fost desenată schema tubului digestiv (după manual) se cere elevilor să facă precizări de tipul : transformările biochimice suferite de o anumită categorie de substanțe alimentare și localizarea lor în diferitele segmente digestive ; traseul substanțelor absorbite ; timpul de trecere al diferitelor tipuri de alimente prin tubul digestiv.

În timpul mesajului se recomandă observarea individuală fără luarea de notițe. Elevii își pot nota doar unele observații pe care le vor lămuri, după recepționare, cu ajutorul profesorului sau al celorlalți colegi.

În ultima etapă a telelecției se poate continua rezolvarea de exerciții, cerîndu-se elevilor să precizeze consecințele diferitelor tulburări digestive determinate de : lipsa unui ferment, tulburări în secreția acidului clorhidric, lipsa bilei din duoden, hipermotilitate gastrică, stază intestinală etc.

În încheiere, profesorul, cu ajutorul elevilor, va preciza locul digestiei în ansamblul funcțiilor de nutriție și legăturilor cu celelalte funcții de nutriție.

Dr. AL. GHEORGHIU
GEORGETA CHIOCHIU

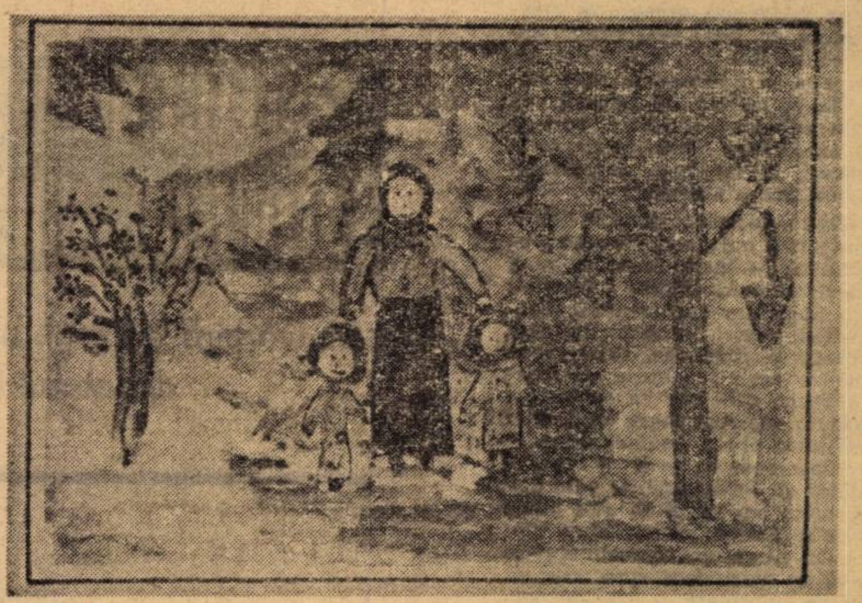

IRINA CIAUȘU *Mama cu fetițele*

Două surori, două talente...

Întrebată care sînt instrumentele ei de lucru, Irina răspunde : „Am niște culori, creion, foaie...". Preferă albul, în timp ce mezina, Ioana, e îndrăgostită de bronz. În desenele lor explodează, în culori ce cîntă, dragostea de viață, privită cu ochiul lor atent și proaspăt ; aria tematică investighează mediul imediat: „Mama", „Bunica", „Flori", „Odihnă", „La bunici la Gherghelì", „Mama vine de la piață", „Iarna", „Fata stejarului", „Hai să ne jucăm", „Iubiți copiii lumii".

Desenele surorilor CIAUȘU IRINA (elevă în clasa a II-a A la Școala generală nr. 5) și CIAUȘU IOANA (în vîrstă de 5 ani și 8 luni), expuse în cadrul vernisajului care a avut loc în localul Bibliotecii municipale pentru copii „Ion Creangă" din str. Cristian Tell nr. 10 (Piața Amzei) din București, s-au bucurat de salutul elogios al unor oameni de artă, ca și de afluența curioasă a micilor vizitatori, membrii cenaclului literar „M. Eminescu" de la aceeași bibliotecă.

DOINA VOICULESCU

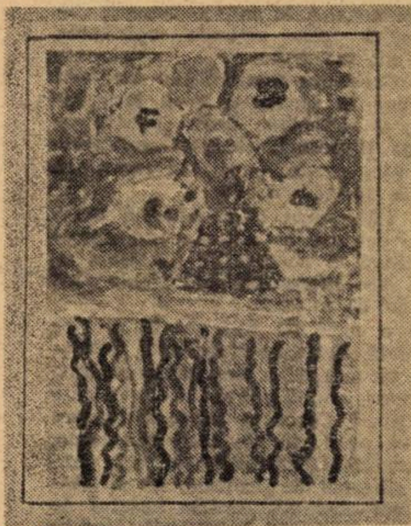

IOANA CIAUȘU *Flori*

Recenzii • Recenzii • Recenzii •

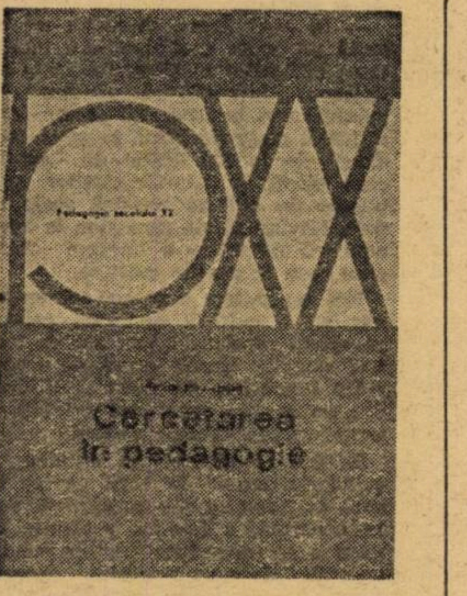

Profesorul belgian Emile Planchard este o personalitate științifică binecunoscută, care s-a impus pe plan internațional în domeniul pedagogiei, îndeosebi prin lucrările apărute în mai multe limbi : Introducere în pedagogie (1969, ediția a III-a), Cercetarea în pedagogie (1967, ediția a II-a), Pedagogie școlară contemporană (1968, ediția a III-a), Studii de pedagogie universitară (1956), Orientări pedagogice (1968, ediția a V-a), Studii de pedagogie (1970).

Cercetarea în pedagogie, apărută în colecția „Pedagogia secolului XX" traducerea prof. dr. Victoria Petrescu și prof. Elvira Balmuș cu un studiu introductiv semnat de prof. dr. Victoria Petrescu, constituie o lucrare valoroasă prin concepția științifică de abordare și soluționare a unei arii tematice de mare însemnătate și actualitate, ca aceea a naturii și specificului pedagogiei ca știință, metodologia cercetării științifice și, îndeosebi, a statutului pedagogiei experimentale într-un cuprinzător sistem de referință implicînd concept și definiție, dezvoltare și metode, valabilitate și limite.

Preocupat de imperativul de a se „perfecționa meseria pedagogică" și a se adopta o „strategie și o organizare nouă" (p. 274) corespunzătoare impresionantului progres al științei contemporane, Emile Planchard întreprinde o temeinică și adîncită analiză a ariei tematice abordate : Evoluția și conținutul pedagogiei experimentale, Modalitățile cercetării pedagogice, Dezvoltarea actuală a pedagogiei experimentale, Psihologul școlar, Adaptare, orientare și selecție pedagogică, Evaluarea randamentului școlar, Valoarea educativă și elaborarea programelor, Studiul experimental al obiectelor de învățămînt ș.a.

Analiza fenomenului educativ, a pedagogiei ca știință și a statutului pedagogiei experimentale întreprinsă de profesorul Emile Planchard este axată organic pe o profundă motivație filozofică vizînd destinul uman în îngemănarea creatoare a individului cu societatea.

În acest demers de analiză gnoseologică și metodologică este afirmată prioritatea cunoașterii faptelor „în ele însele, în adevărata lor natură și în structura lor unitară" (p. 23), este fixat conceptul de „fapt pedagogic" văzut ca „tot ceea ce contribuie la modificările intenționate, voite" și conceptul de „acțiune pedagogică" considerată ca „tot ceea ce, direct sau indirect, are legătură cu randamentul școlii" și contribuie „să producă în rîndul elevilor modificări intenționate (educație și instrucție)" (p. 24), este statuată autonomia faptelor pedagogice și a pedagogiei ca știință, arătîndu-ne că deși pedagogia „recurge la explicațiile numeroaselor științe auxiliare" și cultivă relațiile interdisciplinare, ea își formulează însă problemele numai „în termeni direct pedagogici", fiind o „disciplină care are în vedere situații existente sau create intenționat și pe care le consideră sub unghiul ei pragmatic", iar „obiectivul final al investigației pedagogice este de a domina aceste fapte, de a le provoca la nevoie, de a le orienta, a le modifica sau de a le suprima, după împrejurări" (p. 24). — deoarece „numai intenția generală și dominantă a unei științe îi conferă specificitatea domeniului" (p. 25). Văzută de profesorul Emile Planchard ca o știință autonomă, descriptivă, normativă, practică, tehnică și ocupîndu-se deopotrivă de scopuri (pedagogie teleologică) și de mijloace (pedagogia tehnică), — metodologiei pedagogice i se dă o pondere însemnată. Respingînd fetișismul metodologic („nu vom putea propune niciodată o metodă ca un talisman infailibil" — p. 47) și afirmînd rolul creator al profesorului, Emile Planchard pune accent pe metode (istorică, genetică, experimentală, observarea directă, statistică, ancheta, chestionarul, p. 26—29, 47—48).

Delimitînd-o de psihologia experimentală, de psihologia pedagogică, de curentele pedagogiei și educației noi, de metoda testelor, profesorul Emile Planchard consideră pedagogia experimentală o ramură a științei educației, avînd drept specific „controlul științific al faptelor pedagogice considerate în sine" (p. 22). Ea este o știință pedoșcolară, tehnică experimentală, pragmatică, legitimînd în anumite limite necesitatea unei „științe cantitative a fenomenelor pedagogice" (p. 29) și folosește deopotrivă demersul teoretic activ și aplicativ, — scopul ei fiind „să contribuie la sporirea de fapt a randamentului instituției școlare" (p. 30). În ce privește aria de cercetare și acțiune, Emile Planchard aduce un punct de vedere de mare însemnătate : „mediul de investigație pedagogică trebuie să fie școala însăși... numai în cazuri excepționale, școlarul trebuie să fie examinat în afara ambianței normale în care studiază într-o clinică sau în laborator... dar în aceste cazuri, experimentatorul se va sili să creeze o atmosferă cît mai apropiată posibil de aceea a școlii" (p. 68).

„Cercetare în pedagogie" reprezintă o contribuție de seamă adusă în domeniul științei educației. Excelenta traducere a ei în limba română, însoțită de valorosul studiu introductiv, este binevenită, sporind aria de cunoaștere a mișcării pedagogice contemporane.

ION ORGHIDAN

SELECTAREA ȘI RECEPTAREA VALORILOR CULTURII UNIVERSALE

Convorbire cu prof. univ. ROMUL MUNTEANU, directorul Editurii „Univers"

PVBLIVS OVIDIVS NASO
TRISTELE PONTICELE
ABATELE PRÉVOST
LESCAUT
NIVERS

Cărți premiate la al III-lea Salon național al cărții

— Prin însăși esența ei, literatura de pe toate meridianele globului se integrează organic în efortul comun de înțelegere între oameni, contribuie la o mai bună cunoaștere și la o apropiere între națiuni. În ce măsură considerați că valorile culturii universale participă la explorarea lumii interioare și exterioare, la lărgirea orizontului de cunoaștere a acesteia ?

— Cine cercetează peisajul literar contemporan universal observă cu ușurință că pe meridianele globului s-a declanșat un interes deosebit pentru literatura documentară, pentru jurnal, pentru lucrările de largă informație și circulație. Prin urmare, pentru acele fenomene ale creației artistice care par să contacteze în măsura cea mai mare individul la realitatea epocii contemporane.

În zilele noastre, prin vastitatea canalelor de informație de care dispune, orice om poate să afle zilnic ceea ce se petrece pe suprafața globului. Or, literatura reprezintă și ea o sursă de deschidere spre acest orizont de informare, o cale de participare care-l angajează pe cititor la cunoașterea lumii, cu toate frămîntările și transformările ei. Desigur că alături de creația originală a artiștilor și scriitorilor noștri, cea universală mijlocește această deschidere spre univers, spre lărgirea orizonturilor. Esențială este, în acest sens, legătura lor cu realitatea contemporană, cu experiența omului zilelor noastre, la care se adaugă cea mijlocită prin operele spirituale mari ale trecutului.

— Care sînt modalitățile care pot concura la formarea unui larg interes al cititorilor noștri pentru operele literaturii și artei universale ? Mai precis, cum ne raportăm noi la aceste valori ?

— Căile prin care cititorul obișnuit, precum și cititorul de profesie intră în contact cu diversele opere ale literaturii universale sînt extrem de variate.

În o serie de țări ale lumii se constată, după anumite date statistice, că numai în domeniul romanului apar, anual, cel puțin cîteva sute de titluri. Or, dacă avem în vedere marea producție de carte din lume, observăm cît de grea este, atît pentru cititorul de profesie, cît și pentru cel obișnuit, decizia actului de lectură, aderarea la anumite opere care să fie tălmăcite în limba română.

Totuși, producția de carte nu trebuie să creeze o stare de perplexitate din partea cititorului și nici o resemnare a editorului, care pare, la prima vedere, să-și piardă criteriile de selecție și receptare în fața avalanșei de titluri. Există o stereotipie pe care unele case de editură din lume o folosesc în sistemul lor editorial. Unele cărți sînt prezentate și comentate prin recenzii, cronici literare și interviuri cu autorii lor. Altele, prin ecranizare sau prin lectorate acreditate de diferite țări.

Este adevărat însă că cel mai harnic critic și cel mai devotat cititor nu pot parcurge decît numai cîteva sute de titluri pe an. Nu putem nega nici faptul că, în anumite cazuri, hazardul poate să decidă ca un cititor să intre în contact cu o carte sau alta ! Dar ceea ce nu poate realiza un critic singur pot îndeplini mai mulți specialiști, al căror obiectiv este selectarea pentru editare a marilor capodopere ale literaturii universale, conforme cu idealurile societății noastre. O carte nouă nu este întotdeauna o surpriză ieșită din neant. Ea se înscrie, adeseori, în suita unor opere spre a căror lectură ne orientăm în funcție de informațiile date de anumite cronici, recenzii, interviuri și comentarii ale unor jurii internaționale. Oricum, opțiunile noastre — destinate să sporească orizontul de informare a cititorului român și să-i modeleze gustul — au la bază criterii care ne feresc de erori fundamentale, chiar dacă, uneori, o carte mediocră se bucură de succes de public.

O literatură contemporană în plină efervescență creatoare ne îngăduie să nu mai căutăm — ca generațiile trecute — o „sincronizare" docilă cu contemporaneitatea universală, ci să fim cu adevărat sincroni cu realitățile lumii moderne. De aceea, prețuind la justa valoare creațiile literaturii și artei universale din trecut, ca și din prezent, ne situăm față de ele pe poziția acelora care, la rîndul lor, au contribuit prin creațiile lor la sporirea acestor valori. Sîntem participanți egali la îmbogățirea tezaurului culturii universale, și nici un sentiment de subordonare nu trebuie să afecteze desfășurarea elanului nostru creator. Așadar, nici un complex de inferioritate în raportul nostru cu valorile culturii universale.

— Care sînt aceste valori și cum pot fi ele asimilate ?

— Fără să încercăm o clasificare, putem vorbi despre operele „clasice" și despre operele „moderne".

Înainte de toate se cere asimilată lecția clasicilor. Niciodată în trecutul culturii noastre n-am avut o perioadă în care să se fi urmărit mai sistematic răspîndirea marilor opere ale clasicilor literaturii universale ca în anii noștri. Ediții integrale sau parțiale, colecții de traduceri, ca și studiile aferente, oferă unui public larg cunoașterea marilor scriitori și a operelor lor cele mai de seamă. De la Homer, prin tragicii greci, pînă la mari prozatori și poeți ai secolului trecut, capodoperele literaturii universale ne stau la îndemînă în remarcabile tălmăciri românești. Apoi, interesul nostru s-a îndreptat și spre acei scriitori care sînt considerați clasici ai secolului XX. De la Faulkner și Hemingway, pînă la Sartre și Camus, am înregistrat tot ce intră în claviatura de opere literare care se înscriu ca o cerință de primă necesitate în acest orizont de informație al cititorilor contemporani. Aș aminti, apoi, pe Alberto Moravia, H. Böll, Max Frisch și alții, care reprezintă în peisajul culturii contemporane universale o anumită legătură între spiritul clasic și cel modern. Eforturi susținute am făcut, mai ales, în domeniul publicării romanului, prin creațiile lui Th. Mann, Th. Hardy, Julien Green (Manuel), Jean Giono (Să-mi rămînă bucuria), Virginia Woolf (Valurile), Siegfrid Lenz (Ora de germană) etc.

Sincronizate cu aceste succese au fost și traducerile din domeniul dramaturgiei furnizate de E. Ionescu, Beckett, Strindberg, Brecht etc.

Spre deosebire de proză și dramaturgie, poezia universală nu a ocupat în preocupările noastre o atenție atît de largă. Faptul se datorește, după părerea mea, și situației pe care o trăiește creația lirică în zilele noastre, cînd afirmările sale sînt mai puțin evidente, iar acele experimente etichetate ca acte novatoare în domeniul poeziei nu reprezintă, pentru moment, decît o aventură ! De aceea, interesul nostru s-a îndreptat asupra unor poeți deja remarcați în circuitul valorilor culturii universale, cum sînt : Andrei Vosnesenski, Jacques Prevert, Ezra Pound, Pierre Emmanuel, René Char, Julian Tuwim etc., urmînd ca în viitor să publicăm versuri din Ana Ahmatova, Gottfried Benn, Paul Celan etc.

Toate acestea nu sînt decît cîteva exemple dintr-o serie mai bogată de opere care au văzut sau urmează să vadă lumina tiparului în traduceri românești. Dar numai numărul acestora și nici chiar calitatea traducerilor nu conferă deplina valoare culturală a tezaurului literaturii universale pe care ni-l apropriem. Pentru ca acesta să fie cu adevărat asimilat, el trebuie receptat prin perspectiva propriei noastre culturi, cu antenele propriei noastre experiențe, a viziunii despre lume care ne călăuzește.

— Cum trebuie să se desfășoare acest proces pentru a recepta și asimila exclusiv valorile autentice ale culturii universale contemporane ?

— Orice editor se află în fața unui public cu o structură eterogenă datorită educării, pe care acesta o are pentru un anume gen literar. Nevoia de a răspunde unor astfel de cerințe impune o balanță echilibrată între cartea de literatură clasică și contemporană, ca și între cartea europeană și cea realizată pe alte continente. Este normal ca traducerile să se sincronizeze cu marile acte de cultură care se petrec în zilele noastre pe întreg globul pămîntesc. Dar cum informația noastră nu este întotdeauna la zi datorită lipsei de cadre pregătite pentru un anume domeniu sau altul, au fost momente cînd au avut loc opțiuni pentru unele cărți mediocre, la care aș adăuga și unele spații albe care se ivesc în marea muncă a traducerilor pe care ne-am propus să le realizăm. Din cauza lipsei de specialiști avem foarte puține traduceri de pe continentul african. Nu am publicat o antologie a marilor mituri din literaturile popoarelor africane. Tălmăcirile din literatura japoneză, ca și din alte literaturi asiatice sînt extrem de reduse, iar acțiunile noastre se împlinesc cu greu din cauza necunoașterii fenomenului respectiv. Același lucru se poate spune și despre literatura latino-americană, colecția „Meridiane" fiind adesea încărcată cu titluri care nu s-au bucurat de aprecierea cuvenită atît din partea criticii literare, cît și a masei de cititori.

Uneori, valorile pe care ni le transmit unii scriitori contemporani sînt inegale. De aceea, sînt absolut necesare o serie de disocieri critice în legătură cu aceste opere, disocieri care nu au însoțit întotdeauna operele traduse ; mai mult chiar, dorința de a fi „la zi" a dus la traducerea unor cărți din literatura universală fără valoare absolută, promovînd căutări artistice infructuoase. Trebuie mai mult discernămînt în cîntărirea valorilor, mesajului uman al operelor, căci lectura unei cărți înseamnă o luare de atitudine care derivă din propria noastră poziție în universul valorilor, din concepția noastră materialist-dialectică despre lume. Ea se cere cu atît mai elaborat critică, cu cît cel care receptează este mai puțin un simplu lector al operelor literar-artistice, cu cît el însuși participă la construirea propriului nostru edificiu cultural-artistic. Snobismul, cosmopolitismul s-au strecurat, uneori, datorită lipsei de criterii, de discernămînt, absenței unei poziții și a unor principii ferme în problemele culturale.

— Acum am dori să ne vorbiți despre modul în care cărțile publicate de Editura „Univers" contribuie la procesul de formare a personalității spirituale a tînărului cititor în general, a elevilor și studenților în special.

— În mod firesc, tineretul reprezintă un mare coeficient din totalitatea cititorilor cărților publicate de Editura „Univers". Ne gîndim în primul rînd la tineretul școlar din ultimele clase de liceu, ca și la studenții de la facultățile de profil, care găsesc în titlurile cărților publicate de editura noastră acele opere fundamentale care stau la baza educării umaniste a fiecărui tînăr care bate la porțile culturii.

Noi nu putem concepe azi un tînăr cu o cultură generală relativ completă care nu a luat act de teatrul marilor clasici greci, de poemele homerice, de poezia lui Ovidiu, de creația dramatică a lui Shakespeare sau Goethe ș.a.m.d.

Editura „Univers" nu publică o categorie anume de cărți pentru tineri, dar, așa după cum ușor se poate constata, o imensă cantitate de cărți care reprezintă datele fundamentale ale patrimoniului culturii fiecărui tînăr. Însăși cartea de critică, concepută ca o carte de informație și instruire în spiritul ideilor umaniste, stă alături de operele marilor clasici, ca un alt element al culturii generale a fiecărui tînăr studios. În felul acesta, traducerile, care se înscriu într-o anumită treaptă de cultură a tineretului, reprezintă, în același timp, un mod de realizare a legăturilor dintre național și universal, un criteriu de distincție între valoare și nonvaloare, o invitație la o lectură plină de pasiune, atît pentru cartea străină, mare, cît și pentru capodoperele literaturii naționale.

DUMITRU LAZĂR-SĂRĂIANU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 86

Sîmbătă 10 martie 1973
16 pagini — 1 leu

Un eveniment major în viața țării noastre

Impreună cu întregul popor, cadrele didactice din întreaga țară au urmărit cu viu interes lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din zilele de 28 februarie — 2 martie 1973, eveniment politic de o deosebită însemnătate. Plenara a analizat modul in care se înfăptuiesc sarcinile adoptate la Conferința Națională pentru accelerarea mersului înainte al României pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, precum și măsurile stabilite la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1972 în vederea îndeplinirii planului pe anul 1973 — an hotărîtor pentru realizarea înainte de termen a actualului cincinal.

Dînd o înaltă apreciere abnegației și hotărîrii cu care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii înfăptuiesc politica partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, Plenara Comitetului Central a adoptat măsurile necesare pentru concentrarea tuturor forțelor în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor cantitative și calitative maximale ale planului și a angajamentelor asumate pe anul 1973. Plenara a trasat importante sarcini cu privire la asigurarea aprovizionării ritmice cu materii prime și materiale, contractarea integrală, fabricarea și livrarea utilajelor și a instalațiilor de automatizare, gospodărirea rațională a resurselor de materii prime, materiale, energie și combustibil, creșterea eficienței în toate ramurile producției materiale, îmbunătățirea calitativă a întregii activități economice. S-au prevăzut măsuri pentru îndeplinirea planului de investiții și punerea în funcțiune a obiectivelor economice planificate, care reprezintă o condiție esențială a realizării și depășirii prevederilor cincinalului. De asemenea, s-au precizat obiective pentru dezvoltarea agriculturii, a activității de export, pentru creșterea nivelului de trai al populației.

Urmărind aplicarea în viață a hotăririlor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R., în vederea perfecționării, organizării și conducerii vieții economico-sociale, Plenara a examinat și aprobat proiectele de lege privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, a Curții Superioare de Control Financiar și a Consiliului pentru problemele organizării economico-sociale. Au fost examinate și aprobate propunerile de modificare a Legii pentru dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case proprietate personală, de odihnă și a Legii privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași, propuneri ce vor fi supuse, de asemenea, dezbaterii publice înainte de a fi înaintate Marii Adunări Naționale.

Plenara Comitetului Central a luat în dezbatere și a aprobat hotărîrea cu privire la îmbunătățirea organizării și retribuirii muncii în agricultură, o hotărîre cu privire la îmbunătățirea activității de educație fizică și sport, precum și unele măsuri privind reducerea numărului cadrelor de conducere și

AL. GOLIANU

(Continuare în pag. a 2-a)

Orientări prioritare în educația fizică și sportul școlar

Cuprinderea pe agenda de lucru a recentei Plenare a C.C. al P.C.R. a problemei educației fizice și sportului atrage atenția asupra grijii deosebite manifestate de conducerea de partid și de stat față de acest sector de activitate. Totodată, este o recunoaștere a rolului pe care educația fizică și sportul îl joacă în făurirea unui tineret capabil de a contribui activ la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

În acest context, școala este chemată și ea să-și perfecționeze metodele și mijloacele, dar mai ales conținutul activității privitoare la educația fizică și la sportul de performanță. Educația fizică și sportul, temeinic repuse în drepturi în viața școlii moderne, au devenit o cerință stringentă și adînc ancorată în complexele măsuri educative adresate tineretului.

Nimeni nu mai poate ignora rolul tot mai important în formarea omului, în formarea de caractere, pe care educația fizică și sportul îl au, ca domenii propice de afirmare a personalității, cu directe influențe asupra evoluției acesteia sub aspect afectiv și spiritual. După cum, de asemenea, nu se poate neglija rolul social tot mai evident pe care mișcarea de educație fizică, dar mai ales sportul, îl joacă în viața națiunilor, devenind tot mai mult o activitate de interes național. Ocazie de strîngere a legăturilor de prietenie între tinerii diferitelor țări, sportul este totodată și terenul unor afirmări naționale de larg răsunet.

Iată motivele pentru care atenția forurilor diriguitoare din țara noastră se îndreaptă spre creșterea eficienței activității de educație fizică și sport, investindu-se în acest domeniu un efort material și uman considerabil. Este clar că față de aceste considerente, rolul școlii crește considerabil, ca instituție care se află pe primul loc al frontului comun al educației.

Numai că învățămîntul de educație fizică și sport simte nevoia unei îmbunătățiri calitative, cu creșterea consecutivă a eficienței lecției de educație fizică și a practicării sportului în școală. Fără a aprofunda problema bazei materiale, se poate sublinia necesitatea folosirii ei în mod eficient, adică fără pauze și la întreaga ei capacitate, atît în orele de clasă, cît și activitatea sportivă extrașcolară.

Dar importantă mi se pare, mai ales, reconsiderarea conținutului orei

Dr. EUGEN AVRAMOFF
șef de lucrări la Institutul de educație fizică și sport

(Continuare în pag. a 14-a)

Foto : prof. V. BOGDANEȚ

Mărțișor

Nu știu alții cum sînt, dar eu — parafrazîndu-l pe vrăjitorul de cuvinte din Humulești — cînd mă gîndesc la mama, simt în nări, proaspăt, mirosul de iarbă cosită din satul meu, iar în ochi îmi apare cîmpia bănățeană, cu roadele ei și o lacrimă prelungă îmi izvorăște între pleoape: de bucurie că ființa care mi-a dăruit viața e lîngă mine, de bucurie că prin ea exist. Nu știu alții cum sînt, dar eu cînd mă gîndesc la soția mea, la sora, la colegele mele, îmi vine în minte, nu știu de ce, Primăvara lui Boticelli — acea nemaipomenită îmbinare de duioșie, de puritate, de severă hotărîre și suveran optimism. Nu știu de ce... Afară însă, Pămîntul se înclină spre Soare, semințele germinează în brazde prevestind nașterile care vor urma, căci acum încep marile fecundări dătătoare de viață. Natura întreagă ia chipul unei femei. Și, desigur, nu este nici o coincidență că tocmai în acest anotimp al fecundității plenare, popoarele lumii serbează Ziua Femeii.

În veacul cefal și apter, *cum numea un mare poet român secolul XX, femeia, orice s-ar spune, nu și-a pierdut nimic din atributele ce-i conferă feminitatea. Dimpotrivă. Femeia-constructor, Femeia-lucrător pe ogoare, Femeia-sociolog, profesor sau cibernetician, este aceeași ființă sensibilă și delicată, care ne umple sufletul de căldură, care naște pruncii, veghindu-le somnul, care este alături de noi în orice clipă, la bucurii și dureri, oferindu-ne darul cel mai de preț : Iubirea*

Iubirea, fără de care Pămîntul ar deveni un deșert.

D. RACHICI

ACCENTE

Pentru părinții din Sinaia

Cel mai adesea, neazurile noastre cu copiii se datoresc lipsei de continuitate în familie a acțiunilor începute de școală. De aceea ne-am gîndit să folosim niște căi mai eficiente de sprijinire a părinților pentru ca ei să acționeze în consens cu noi, socotind necesar să depășim clasicul procedeu de informare pedagogică în cadrul școlii — lectoratele cu părinții. Astfel, am organizat la Casa corpului didactic, în colaborare cu Universitatea populară, un curs de informare pedagogică a părinților. La acest curs sînt invitați să audieze conferințe, să discute liber, să vizioneze filme documentare etc., atît învățătorii, profesorii și diriginții, cît și părinții. Pentru realizarea acestor acțiuni am cerut sprijinul unor specialiști, cercetători, oameni de știință, mai ales din București, care au răspuns cu plăcere și s-au deplasat la Sinaia, ori de cîte ori au fost chemați.

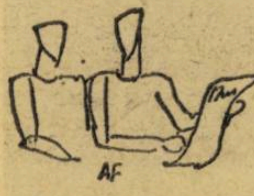

Prof. C. D. RAPCEA
Sinaia

Impasul de la Olteni

O vizită recentă la Liceul de cultură generală din Olteni, județul Teleorman, ne-a relevat o stare de lucruri îngrijorătoare : cei 124 de elevi interni ai liceului sînt distribuiți să locuiască, de un timp încoace, în nu mai puțin de 11 puncte din comună. În plus, un cabinet școlar (cel de matematică) și un atelier (de țesut covoare) din incinta liceului au fost transformate ad-hoc în... dormitoare.

Cum s-a ajuns la acest impas ? În timpul vacanței de iarnă, fosta clădire a internatului (care nu era a școlii) trece sub tutela întreprinderii Tricotajul roșu-București cu intenția de a se crea aici o stație-pilot a fabricii. Intenție nobilă, de altfel, mai ales că Olteni este o comună prevăzută în planul de urbanizare. Dar de la ziua trecerii ei în antrepriza amintitei întreprinderi (data de 30 decembrie 1972) și pînă la ora recentei noastre vizite, clădirea stă încuiată ! În acest caz, se pune întrebarea : organele care au luat această măsură nu puteau tolera elevii în clădirea fostului internat (care, după cum am văzut, stă încă nefolosită) pînă la încheierea anului școlar în curs ? „Ni s-a propus de forurile locale — ne spuneau oamenii din conducerea Liceului din Olteni — să mutăm internatul în clădirea căminului cultural. Clădirea este însă improprie unui internat : n-are apă curentă, grupul sanitar este în curte, la o distanță mare. Iarna, vă dați seama... N-am acceptat această soluție. Am acceptat însă soluția a doua, căci alta nici nu exista : să treacă în proprietatea școlii noastre cele 11 apartamente din comună, ale I.G.O. Videle, plasate în clădiri noi, confortabile. Numai că aceste clădiri, o parte din ele, mai sînt ocupate — de profesori și de unii reprezentanți din conducerea comunei. Și, deși avem promisiuni că se vor elibera"...

— Cum vedeți rezolvarea problemei internatului ? — l-am întrebat pe tovarășul Zamfir Licoiu, secretarul Consiliului popular Olteni.

— Numai în perspectivă. Cei care ocupă spațiul din apartamentele școlii și au unde să se mute, se vor muta. O parte dintre ei s-au și mutat. Eu — pentru că și eu dețin un astfel de apartament — îl voi elibera săptămîna viitoare. Pentru ceilalți va începe în iulie a.c. construirea unui bloc de 16 apartamente. Atunci problema va fi soluționată în întregime.

— Și cînd se prevede să se dea în folosință blocul ?

— Depinde de constructor.

Și totuși, la Olteni, provizoratul acesta nu poate dăinui. Care este soluția ?

D. CICHIRA

„Învățămîntul preșcolar" Nr1/1973

Salutară inițiativa „Revistei de pedagogie" de a edita un supliment pentru învățămîntul preșcolar prin care să se pună la îndemîna educatoarelor un material dens, bogat și absolut indispensabil. Cadre didactice universitare, profesori de la liceele pedagogice, învățători, educatoare cu multă experiență în munca dificilă și plină de noblețe cu cele mai tinere vlăstare semnează, în primul supliment de acest gen pe anul în curs, articolele substanțiale, scrise în general bine, și variate ca temă. „Coordonatele comportamentului infantil și tulburările de integrare", „Învățarea prin descoperire la vîrsta preșcolară", „Rolul activităților alese în dezvoltarea aptitudinilor copiilor" sînt doar cîteva dintre titlurile reprezentative incluse în sumar, care vor stîrni, fără îndoială, interesul cititorilor.

O bună impresie lasă ancheta semnată de Silvia Dima, pe tema : „Pregătirea copilului preșcolar pentru școală", la care aduce contribuții pertinente un mare număr de participanți, specialiști în materie. Cuprinsul numărului 1/1973 al suplimentului „Învățămîntul preșcolar", conceput judicios, este întregit de rubricile : „Cîntec-teatru-joc-poveste", „Poezii", „Consemnări" și „Vitrina cu cărți". Versurile publicate, însă, sînt de slabă factură : greoaie și, în general, fără umor — element de strictă necesitate cînd e vorba de preșcolari. Iar dacă n-au nici un haz...

DIM. R.

Un eveniment major în viața țării noastre

(Urmare din pag. 1)

îmbunătățirea structurii organizatorice la ministere, centrale și organizații economice.

Aprobînd în unanimitate activitatea internațională a Partidului Comunist Român și statului român în 1972, Plenara Comitetului Central a constatat cu satisfacție că, în anul care a trecut, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România au desfășurat o activitate internațională deosebit de bogată, multilaterală, în deplină concordanță cu interesele fundamentale ale poporului român și cu cerințele generale ale cauzei păcii, democrației, colaborării și socialismului în întreaga lume.

Comitetul Central a dat o înaltă apreciere activității neobosite desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru elaborarea și pentru înfăptuirea practică a politicii externe a partidului și statului. Această activitate a dus la creșterea prestigiului României pe plan mondial, a înscris o contribuție valoroasă la promovarea destinderii internaționale, la dezvoltarea dialogului și a colaborării între state, la statornicirea unor raporturi noi, bazate pe încredere și egalitate între toate țările.

Întregul ansamblu de măsuri adoptat de Plenară ilustrează pregnant trăsăturile definitorii ale stilului de lucru al partidului nostru, principialitatea, realismul și caracterul creator al politicii sale. Ceea ce se cere acum, după ce a fost elaborat și aprobat acest program concret de acțiune, este să se treacă imediat la înfăptuirea sa, pas cu pas, în practica edificării noastre socialiste, în fiecare compartiment de activitate. În acest sens, cadrele didactice sînt chemate să contribuie activ, susținut, la cunoașterea hotărîrilor Plenarei, la ridicarea continuă a nivelului de pregătire teoretică și practică a tineretului școlar și universitar, la educarea sa în spiritul înaltelor idealuri ale eticii și echității socialiste.

Exprimîndu-și încrederea deplină în justețea politicii partidului, profesorii și învățătorii, toți lucrătorii din sistemul învățămîntului public se angajează ca, împreună cu întregul popor, să acționeze cu abnegație pentru a da viață hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R., pentru a ajuta efectiv la parcurgerea cu succes a actualei etape pe calea progresului continuu al societății noastre socialiste multilateral dezvoltate.

PRO ȘI CONTRA

40 de elevi în clasa I ! Nu sînt prea mulți ?

În revista „Tribuna școlii" s-au comentat în cîteva numere anumite probleme legate de învățămîntul la clasa I. De fapt, de cînd a început învățămîntul la 6 ani, problema clasei I și a II-a a fost mereu discutată. Dar, din păcate, concret, nu s-au prea luat măsuri pentru optimizarea acestuia. Încă din timpul anului trecut am fost preocupată de numărul de elevi ce-l voi avea anul acesta la clasa I. Cred că situația de la clasa mea nu e unică și ar trebui să fie luată în discuție cu mai mult curaj. Anul acesta, la clasa I, am aproape 40 de elevi, un număr foarte mare, dacă ne gîndim la specificul muncii la această clasă, determinat de caracteristicile psiho-pedagogice, de care noi trebuie să ținem seama în predarea lecțiilor. Să nu uităm că, la această vîrstă, copilul vorbește încet și greoi, citește încet, gîndirea lui cere timp, se plictisește repede. Ca atare, ora trebuie deseori întreruptă pentru a trece la o activitate distractivă. Îmi pun întrebarea, dacă în condițiile arătate mai sus, pot eu să predau metodic o lecție, sau să organizez o activitate distractivă necesară. În realitate, abia îmi rămîne timp să verific lecția anterioară. Ne găsim la clasa unde fiecare elev trebuie să fie verificat în fiecare oră.

Ministerul Educației și Învățămîntului a avut în vedere ca, la unele licee de specialitate, clasele să aibă 25 de elevi — aceasta bineînțeles pentru a se face un învățămînt de calitate. Dar să nu uităm că, la aceste licee, profesorul lucrează cu elevi gata formați. Mă întreb din nou ce fac eu la clasa I, cu 40 de școlari în timp ce grădinițele cuprind un număr mic de copii și aceștia nu le frecventează regulat tot timpul anului școlar. Avînd în vedere situația de mai sus, cred că ar fi timpul ca pentru viitor, să se găsească o soluție privind numărul de elevi în clasa I.

Inv. OLGUȚA DÎRDARĂ
Școala de 10 ani, Oșești,
jud. Vaslui

Biblioteci școlare, nu simple depozite de cărți

În multe unități școlare, biblioteca este alcătuită din cărți de literatură și un număr redus de cărți de alte specialități. Opere literare în alte limbi, care să dezvolte gustul pentru cunoașterea limbilor străine, sînt aproape inexistente. În afară de manuale, elevii nu folosesc alte materiale pentru studiul limbilor străine, deoarece nu există o preocupare pentru procurarea acestora.

De asemenea, majoritatea volumelor din bibliotecă există într-un singur exemplar, ceea ce duce, pe de o parte, la distrugerea rapidă a unor cărți cu o circulație mai largă și la scoaterea lor din uz înainte de vreme, iar pe de altă parte, la folosirea greoaie și îndelungată a acestora de către elevi, care așteaptă să le vină rîndul să citească opera de care au nevoie în clasă. Din această cauză, lectura ori continuă să se facă și după ce s-a încheiat studierea scriitorului respectiv, ori, cel mai adesea, este abandonată.

Primenirea bibliotecilor cu cărți noi și în mai multe exemplare trebuie să stea în atenția conducerii școlilor. E recomandabil ca aceasta să se facă permanent, nu o dată sau de două ori pe an, pentru procurarea cărților nou apărute la momentul potrivit.

Majoritatea bibliotecilor sînt total lipsite de o secție documentară, absolut necesară și de real folos pentru o mai bună și temeinică pregătire a tuturor profesorilor, atît pentru ore, cît și pentru definitivat, examene de grad sau cursuri de reciclare.

În majoritatea școlilor, bibliotecile sînt lăsate în sarcina profesorilor de limba română, care distribuie cărți o dată sau de două ori pe săptămînă. Elevul citește dezorganizat, tot ce găsește, din toate domeniile, pentru toate vîrstele și gusturile. Astfel bibliotecile își pierd o parte din utilitatea lor funcțională.

În locul unui singur profesor care să facă o muncă formală de distribuire a cărților, biblioteca să fie împărțită pe specialități tuturor profesorilor, conform obiectului de studiu. Fiecare profesor se va preocupa de îmbogățirea permanentă a sectorului său cu ultimele noutăți apărute în edituri, lucrări de specialitate, reviste etc. În același timp, elevii pot fi informați asupra conținutului operei pe care o solicită și nu mai rătăcesc în labirintul bibliotecii. Totodată profesorul poate cunoaște mai bine aptitudinile și preocupările elevilor săi, îi poate îndruma mai ușor, sau le poate stimula interesul și curiozitatea într-un anumit domeniu de cercetare spre care au aptitudini sau sînt atrași.

Toate acestea necesită, însă, lărgirea spațiului destinat bibliotecii și amenajarea unei săli de lectură care s-ar putea realiza printr-o judicioasă reorganizare și redistribuire a spațiului.

Prof. VICTOR MIHAESCU

REPERE ALE MODERNIZĂRII

SISTEMUL DE ÎNVAŢĂMÎNT

Explozie demografică, explozie informaţională ● Nevoia de cultură pentru toţi ● În lupta cu timpul şi cu avalanşa de informaţii: ce, cît, pînă cînd învăţăm? ● Atestatele şi acoperirea lor

Cînd vorbim de direcţiile de modernizare a învăţămîntului, firesc, începem cu **sistemul de învăţămînt.** Intervenţiile în sistemul de învăţămînt, care au loc în majoritatea ţărilor sînt, în primul rînd, un răspuns la transformările social-politice din epoca noastră. Este binecunoscut faptul că trăim în epoca revoluţiilor socialiste, democrat-naţionale, de eliberare colonială etc., care nu au dus numai la o explozie demografică, ci şi la o explozie **educaţională.** Pe toate meridianele globului asistăm la o cerinţă a popoarelor pentru un mai înalt grad de cultură. În ţara noastră, revoluţia socialistă, după cum se ştie, a cuprins ca pe o latură componentă şi revoluţia culturală, deci, implicit, învăţămîntul.

Pentru a înţelege corect măsurile luate de conducerea noastră de partid şi de stat, pentru a sesiza sensul modernizării pe această direcţie (întrucît prin sistem de învăţămînt unii înţeleg tot ce se întîmplă în conţinutul învăţămîntului, în metodele, formele, mijloacele de învăţămînt etc.), este necesar să precizăm conţinutul noţiunii. Prin **sistem de învăţămînt înţelegem ansamblul instituţiilor special organizate pentru a realiza instrucţia şi educaţia tinerelor generaţii. În ultimul deceniu se includ în sistemul de învăţămînt şi instituţiile de educaţie permanentă, deci şi educaţia şi instrucţia generaţiilor mai vîrstnice.** În felul acesta, sistemul de învăţămînt cuprinde instituţiile de educaţie şi învăţămînt, începînd de la căminele şi grădiniţele de copii şi terminînd cu învăţămîntul superior şi postuniversitar, precum şi formele de reciclare, recalificare, perfecţionare etc.

Sferele şcolarizării

Principala acţiune întreprinsă pe această linie, de statul nostru, pentru a răspunde comenzii sociale, a fost **prelungirea învăţămîntului obligatoriu.**

Prin prelungirea învăţămîntului obligatoriu se răspunde astfel cerinţei de cultură a maselor, dar şi cerinţei legice ridicată de nevoile construcţiei societăţii socialiste. Noua societate, superioară celei anterioare, posibil de construit printr-o bază tehnico-materială avansată, prin relaţii interumane, presupune un nivel înalt de cultură pentru întregul popor.

La noi, după cum se ştie, s-a prelungit şcolaritatea obligatorie de la **4 la 7 ani,** apoi de la **7 la 8 ani** şi azi avem un învăţămînt obligatoriu de 10 ani. În expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la a 50-a aniversare a P.C.R. se precizează că în ţara noastră se va ajunge în următoarele decenii la generalizarea învăţămîntului liceal.

Prelungirea şcolarităţii obligatorii, ca intervenţie dominantă în structura sistemelor de învăţămînt, este una din căile principale prin care se acţionează pentru a se da un răspuns comenzii sociale, deci este o acţiune de modernizare a şcolii. Printr-o prelungire a şcolarităţii obligatorii, evident, se asigură un volum mai mare de informaţii ştiinţifice, se **aduce o contribuţie la micşorarea decalajului dintre volumul informaţiei ştiinţifico-tehnice socialmente elaborată şi volumul posibil de asimilat al acestei informaţii din partea fiecărui individ în condiţiile vechii durate de şcolarizare,** micşorare care constituie o cerinţă pusă în faţa şcolii contemporane. Dar niciodată, dacă din ansamblul învăţămîntului ne preocupă numai volumul informaţiilor asimilate, nu poate fi soluţionată problema decalajului amintit, pentru că oricît am prelungi şcolaritatea obligatorie, chiar dacă am prelungi-o pînă la adînci bătrîneţi (prin educaţie permanentă se face acest lucru) şi s-ar asimila cunoştinţe numai dintr-o singură ramură a ştiinţei, nu ne-ar ajunge timpul pentru însuşirea întregului volum de informaţii.

Prelungirea şcolarităţii obligatorii contribuie deci la rezolvarea decalajului amintit, dar în mică măsură. Ea singură nu soluţionează problema, aşa după cum nici numai înnoirea mijloacelor de învăţămînt nu o soluţionează. De aceea, această acţiune este corelată cu acţiunile pe celelalte direcţii de modernizare.

Prelungirea şcolarităţii obligatorii constituie o contribuţie la modernizarea învăţămîntului pentru că răspunde nevoilor de cultură mereu crescînde ale maselor. În practică acest răspuns este exprimat printr-un sistem de **învăţămînt democratic.**

Valorificarea maximă a capacităţilor

Sistemul de învăţămînt este democratic în măsura în care creează condiţii pentru dezvoltarea maximă a capacităţilor intelectuale, afectiv-emoţionale, morale, fizice ale fiecărui individ. Din acest punct de vedere putem afirma că sistemul de învăţămînt din ţara noastră este cel mai democratic din lume.

Nu numai gratuitatea integrală în toate instituţiile de învăţămînt, de la grădiniţă pînă la doctorantură, îi conferă acest caracter, ci şi faptul că s-au luat şi se iau măsuri pentru ca fiecare copil, fiecare tînăr să beneficieze de şcolarizare. Se acordă burse, sînt asigurate cantine, cămine etc. Conducerea de stat face eforturi ca toţi copiii ţării să beneficieze de condiţiile necesare pentru dezvoltarea maximă a capacităţilor şi trăsăturilor morale. Sîntem conştienţi de faptul că, chiar dacă avem cel mai democratic învăţămînt din lume, mai avem încă multe de făcut pentru ca acesta să devină pe deplin democratic.

În vederea valorificării maxime a capacităţilor, aptitudinilor şi talentelor, sistemul nostru de învăţămînt are o mare diversitate de tipuri de şcoli. Crearea şi dezvoltarea în ultimii ani a liceelor de specialitate, a claselor speciale, elaborarea unor planuri de învăţămînt care să asigure prin discipline la alegere satisfacerea intereselor şi înclinaţiilor elevilor sînt tot atîtea aspecte care vorbesc de continua modernizare a sistemului nostru de învăţămînt.

În ţara noastră se bucură de condiţiile unui învăţămînt democratic real şi cei cu deficienţe. Sistemul de învăţămînt cuprinde şcoli pentru deficienţi senzoriali, mintali, motori etc. Aşa cum este structurat şi cu perspectivele de prelungire a obligativităţii pînă la 12 ani, sistemul de învăţămînt din ţara noastră poate să se adapteze, printr-o mai mare flexibilitate, condiţiilor noi pe care le impune dezvoltarea social-economică a ţării.

Vorbind de faptul că în condiţiile unui învăţămînt democratic real este posibilă dezvoltarea maximă a capacităţilor intelectuale, fizice şi morale, precizăm **că maximum nu este acelaşi la toţi indivizii.** Diferenţele nu sînt, în primul rînd, de natură ereditară ; ele sînt determinate de condiţiile care pot fi foarte diverse. De aceea, un real învăţămînt democratic pretinde ca în spatele tuturor atestatelor şcolare să existe o acoperire în capacităţi intelectuale şi trăsături morale reale.

Această realitate trebuie avută în vedere cînd se proiectează un sistem de învăţămînt. Practic, aceasta înseamnează un sistem de învăţămînt deschis care nu îngrădeşte pe nimeni în trecerea de la un grad de învăţămînt la unul superior, pe verticală, şi de la un tip de învăţămînt la altul, pe orizontală. Aşa se poate asigura valorificarea maximă a posibilităţilor fiecăruia. Măsurile care s-au luat şi care se iau cu privire la sistemul de învăţămînt au în vedere asigurarea condiţiilor ca fiecare individ **să-şi dezvolte la maximum posibilităţile pentru a le putea pune în slujba dezvoltării multilaterale a ţării.** Înfiinţarea liceelor de specialitate, ca şi mai marea diversificare a liceului de cultură generală, legarea învăţămîntului de producţie sînt expresia acestei continue transformări a sistemului de învăţămînt pentru a răspunde comenzii sociale.

Iată, deci, că schimbările în sistemul de învăţămînt pot constitui o direcţie de modernizare. Numai această acţiune nu poate realiza însă, singură, modernizarea învăţămîntului. Sînt necesare intervenţiile şi pe alte direcţii, direcţii care ţin mai ales de activitatea directă a profesorului, a învăţătorului.

VASILE BUNESCU

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Un pericol al vătămării autorității noastre

Fără îndoială că, dacă ar lipsi notele, instrucția școlară nu s-ar deosebi prea mult de celelalte forme de învățămînt. În jurul acestor cifre din catalog se constituie mitul și realitatea vieții noastre de elev, de ele se leagă toate bucuriile și suferințele anilor de școală și, sub acțiunea lor, ne alegem, adesea drumul consacrării noastre de mai tîrziu. Notarea este, prin excelență, un act responsabil și delicat, ea însemnînd în același timp și o probă de competență și probitate profesională. Nicăieri, ca în procesul acordării notelor, nu sîntem mai amenințați de pericolul vătămării autorității noastre la clasă. Nicăieri nu sîntem priviți și judecați cu atîta asprime și meticulozitate. Sîntem drepți, pentru că atribuim cu obiectivitate notele și sîntem nedrepți, pentru că în aprecierile noastre ne lăsăm uneori furați de stări trecătoare. Interesul unui elev pentru notare merge atît de departe, încît el este capabil să țină minte toate notele pe care colegii săi de clasă le au la un moment dat. Mai mult chiar, el poate să-și amintească pînă și răspunsurile date de ei sau împrejurările în care aceștia au fost notați într-un fel sau altul de profesor. Competiția intelectuală, care se instaurează la nivelul clasei, aprinde la elevi dorința și pretenția echității în întreaga noastră acțiune de apreciere și notare, făcîndu-i să ne urmărească tot timpul cu o scrupulozitate nesperată. Iată pentru ce notarea trebuie să fie un act de justiție pedagogică veritabilă, o componentă esențială a personalității noastre în școală și dincolo de zidurile ei. Severitatea exagerată, ca și clemența prea largă sînt semnele aceloraşi lipsuri de obiectivitate.

Nota măsoară cu relativă exactitate cuantumul cunoștințelor și nivelul lor la un moment dat, iar pe de altă parte, stabilește și o ordine pe verticală a elevilor, după rezultatele obținute de ei. Ea îndeplinește, deci, o funcție mobilizatoare și ierarhizantă, stimulînd elementele valoroase și sancționînd atitudinea delăsătoare față de carte. Cu alte cuvinte, nota exprimă un raport de obligație reciprocă între educator și elev în cadrul aceleiași responsabilități : încadrarea optimă și rapidă în viața socială. Nota își menține valoarea de instrument didactic eficient numai cît timp este înțeleasă ca mijloc stimulativ și nu ca scop ultim. Prin acțiunea ei intermitentă, nota nu oglindește nivelul global al cunoștințelor, ci numai calitatea lor într-un moment al pregătirii elevilor. Iar acest moment îl poate găsi pe elev într-o stare nespecifică sau proprie lui, sub ori peste limita obișnuită a pregătirii sale la lecție. Nota va fi astfel mai mică sau mai mare, după cum nivelul cunoștințelor este mai scăzut sau mai ridicat. Și într-un caz și în celălalt, elevii trebuie să înțeleagă că nota primită nu reprezintă un verdict definitiv, ci o măsură a randamentului lor din ziua respectivă. Se întîmplă, nu o dată, ca un elev cu rezultate generale bune să capete o notă mică, tot așa cum altul, mai slab, să obțină o notă mare. În ambele situații avem de-a face cu oscilații în activitatea elevilor ; primul semnalînd fisuri temporare în pregătire, iar al doilea, o ambiție mai mult sau mai puțin statornică. Oricum, însă, cade în sarcina noastră să le explicăm amîndurora că notele atribuite sînt fie un accident, fie un prim pas pe calea înțelegerii cu adevărat a sarcinilor școlare. Altfel spus, nota nu trebuie nici să slăbească, dar nici să exacerbeze încrederea elevului în puterile sale, ci să dea imaginea cea mai veridică a rezultatelor înregistrate de el în diferite etape de pregătire și verificare. Cu această condiție, notele devin cu siguranță factor de reglare și autoreglare a acțiunii noastre educativ-instructive, indicîndu-ne de fiecare dată nevoia mai mică sau mai mare de intervenție. Și aportul nostru poate fi considerabil, dacă ne gîndim la reacția felurită a elevilor în fața calificativelor, unii înțelegîndu-le ca adevărate stimulente, iar alții, resimțindu-le ca piedică sau obsesie frînantă.

Atribuirea notei este în fond un act de valorificare, de prețuire și de măsurare a muncii depuse de elevi. Criteriul de apreciere trebuie să fie întotdeauna unul obiectiv, eliminîndu-se pe cît se poate capriciul personal sau variațiile afective ale profesorului. Obiectivitatea noastră dezvoltă la elevi spiritul de dreptate și sentimentul echității, atît de necesare în structura personalității lor de mai tîrziu. Rezultatul acesta îl putem obține, dezvăluind la capătul fiecărei verificări componentele calitative și cantitative ale răspunsurilor. Și fiindcă am ajuns aici, socotim oportun să spunem că deocamdată criteriile de acordare a uneia sau alteia dintre note nu sînt formulate cu destulă claritate în regulamentele de pînă acum. Am în vedere faptul că întreaga construcție docimologică trebuie să se clădească pe idealurile fundamentale ale școlii, pe adîncirea laturii formative a învățămîntului,

Bogăția informației și labilitatea extraordinară a unora dintre datele științelor au făcut necesară apariția unui nou obiectiv în fața școlii — pregătirea unor oameni cu o mare capacitate de adaptare la schimbări rapide, în domeniile lor de muncă. Acesta cere să dezvoltăm la elevi, încă de pe acum, facultatea lor cea mai de preț : creativitatea. Astăzi valoarea deosebită a unui răspuns nu mai constă în capacitatea de memorare și de reproducere fidelă a unor precepte, ci în puterea de a descoperi și inventa relații și structuri noi, în forța de adîncire a observației și în posibilitatea de scurtare maximă a timpului de găsire a soluției. Evident, calea de realizare a acestor deziderate rămîne aceeași pe care o cunoaștem : asigurarea ambianței și a condițiilor de practică nemijlocită, În acest caz, rolul notei crește considerabil, ea trebuind să oglindească imaginația și inspirația elevilor, capacitatea lor de efort și dăruire, atitudinea generală față de muncă.

S. SELAGEA

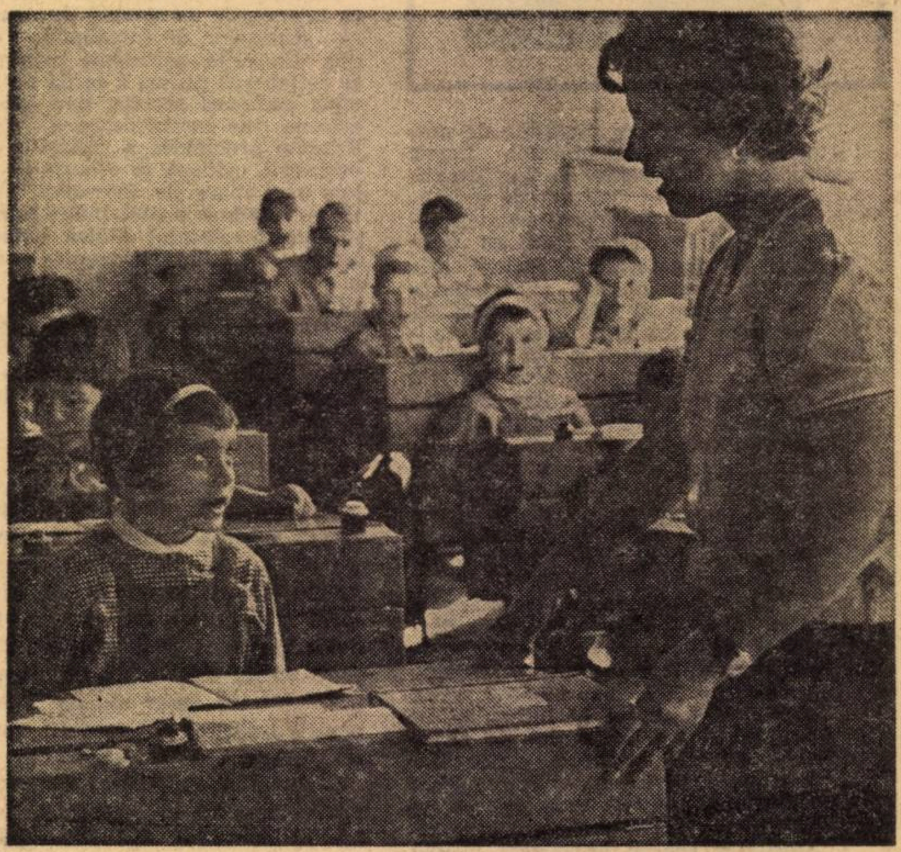

Lecție în clasa I la Liceul nr. 32 din București

Cei sub medie și

Este bine cunoscut faptul că un procent de elevi au posibilități sub limita medie, fără a atinge un grad de debilitate mintală care să justifice încadrarea lor într-o școală ajutătoare. Acești elevi sînt menținuți în școala generală.

Experiența a dovedit însă că școlarizarea acestora în clasele normale nu este eficientă, ei nu reușesc să se încadreze în ritmul de muncă al clasei și, ca urmare au insuccese care duc la rămînerea în urmă la învățătură. În aceste condiții, rămînerea în urmă este greu de recuperat și ea devine cronică, cu repercusiuni grave asupra pregătirii pentru viață ca și asupra dezvoltării morale a acestor copii. Pentru ei, școala devine o instituție ostilă, îi refuză normele, ajungînd în conflict cu cerințele societății. Situația este cu atît mai gravă cu cît unii dintre aceștia au o întîrziere limitată în dezvoltarea lor, întîrziere care se poate recupera printr-o activitate individualizată într-o perioadă de 1—2 ani.

Clase diferențiate pentru cei rămași în urmă

Această situație a determinat formarea claselor de recuperare și diferențiate. La școala generală nr. 111 aceste clase s-au format din anul 1969. În anul școlar 1972/1973 funcționează o clasă a II-a, o clasă a IV-a, o clasă a V-a, una a VII-a și una a VIII-a. Clasele au un efectiv de 15—20 elevi, efectiv care dă posibilitatea învățătorului sau profesorului să cunoască bine fiecare elev, să lucreze cu el la nivelul posibilităților individuale. Elevii au fost selecționați la recomandarea cadrelor didactice, cu avizul Centrului de neuropsihiatrie infantilă.

Rezultatele obținute în anii de funcționare a claselor de recuperare și diferențiate s-au dovedit a fi bune. Elevii au reușit să-și însușească un volum de cunoștințe de bază care a permis promovarea lor. Un rezultat și mai important este acela că și-au schimbat atitudinea față de muncă, față de școală. Dacă în celelalte clase se simțeau veșnic înjosiți, apostrofați și se manifestau — în concurență inechitabilă cu colegii — într-un mod care contravenea cerințelor școlii, aici se găsesc în condiții relative de egalitate, simt mult mai mult grija colectivului didactic și au o atitudine radical schimbată. Elevii care au repetat clasa de mai multe ori, fiind încadrați în 1969 în clase diferențiate vor termina anul acesta clasa a VIII-a și avem convingerea că se vor putea încadra într-o școală profesională calificîndu-se într-o meserie.

Rezultate asemănătoare se pot constata în majoritatea cazurilor din celelalte clase de recuperare și diferențiate. Un număr de elevi au putut fi recuperați fiind integrați în clasele normale.

Nu trebuie să neglijăm nici faptul că scoaterea acestor elevi din clasele normale a creat posibilitatea creșterii simțitoare a nivelului de lucru cu aceste clase.

La ce distanță sînt școlile?

Cu toate rezultatele bune obținute, apreciem că în activitatea claselor de recuperare și diferențiate se manifestă încă o serie de scăderi determinate de factori, la care ne propunem să ne referim în continuare. Considerăm astfel că numărul școlilor care au creat acest gen de clase este prea redus. De aceea, la școala noastră vin să frecventeze clasele de recuperare și diferențiate elevi aparținînd altor circumscripții școlare din cartiere depărtate. Ei străbat distanțe mari pentru a ajunge la școală.

Asemenea clase s-ar putea crea, în cîte o școală din fiecare cartier, evitîndu-se astfel deplasările și cuprinzîndu-se toate cazurile existente.

Selecționarea copiilor ar trebui să se facă, cu grijă, încă de la sfîrșitul anului școlar. În timpul vacanței, recomandările ar putea fi analizate de Centrul de neuropsihiatrie infantilă și activitatea ar începe cu efectivele complete de la începutul anului școlar. S-ar evita astfel situația în care elevii vin, cu trimiteri pentru asemenea clase, în perioade foarte diferite ale anului școlar.

Necesitatea CRITICII MILITANTE

- Cronicarul — coautor permanent al manualului
- În toga de educator estetic
- Meditaţii care să prezideze pregătirea profesorului

Pionierii Liceului nr. 6 din Capitală fac cunoştinţă cu imaginile eroilor U.T.C.-işti

Cu, aproape, aceiaşi termeni numeam, nu de mult, o temă de prelegere necesară într-un posibil **Curs de sociologia literaturii** (apărut în „Forum“, 4/1972). Vorbeam acolo de necesitatea militantismului criticii literare. Astăzi, mai mult ca oricînd, înalte exigenţe sociale şi estetice reclamă prezenţa criticului în agora literaturii, nu în ipostaza de observator distant şi neutru, nu în situaţia recenzentului sau cronicarului cuminte care catalografiază apariţiile — imense, tot mai multe — ale unei săptămîni. Nici vorbă : criticul de azi este chemat de societate în toga justiţionarului, estetic, înnobilat cu sarcina de a decide asupra foloaselor sau inutilităţii estetice implicate într-o operă literară. Cînd spunem foloase, trebuie să ne gîndim neapărat la veşmintele educaţionale ale criticii, la posibilitatea ei de a orienta cititorul într-un peisaj stilistic pluriform, şi — cu osebire — la rolul ei major de a desprinde şi forma substanţele gustului literar. Iată sensul adînc generos, pe care îl extragem din cuvintele tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Conferinţa Naţională a scriitorilor : „Critica trebuie să încurajeze ceea ce este nou, înaintat în literatură, chiar dacă la început nu este perfect din punct de vedere artistic, sau chiar al conţinului, văzînd lucrurile în perspectivă. **În acest sens este necesar să fie sprijinit tineretul, pentru că, pînă la urmă, viitorul literaturii româneşti, stă în miinile tineretului pe care îl formăm astăzi**“. (s.n.)

Să recunoaştem că, nu întotdeauna, critica de azi are privirile aţintite (prognostic !) asupra acestui tineret, că nu întotdeauna critica îşi re-cunoaşte rolul, atit de nobil, de a forma, de a orienta gîndirea intelectual-politică a cititorului cotidian, în rîndul căruia locul cel mai de seamă îl ocupă, fără tăgadă tineretul şcolar. Dar, ar putea spune unii, pentru tineretul şcolar, există **manualul de literatură** şi **profesorul** — interpret creator al acestui manual. Să analizăm o clipă cele două „instrumente“ ; manualul este, prin firea lucrurilor, un ghid binevenit, dar, oricum, perisabil şi incomplet faţă de dinamica fără precedent a literelor noastre, iar, pe de altă parte, nu întotdeauna şi nu fiece educator îl interpretează la zi creator, procedînd la zilnica — şi absolut necesara — lui actualizare. În aceste condiţii criticul sau cronicarul literar este, trebuie să fie, personalitatea care recomandă sau decomandă spre lectură o operă literară. El este — criticul, cronicarul — un coautor permanent al unui manual de literatură în continuă deplasare, în neîncetată îmbogăţire estetică, stilistică, tematică. Numai cu o astfel de conştiinţă, criticul-cronicar îmbracă toga militantului, a educatorului estetic, adică haina de sărbătoare pe care, mai mult chiar decît creatorul pur, trebuie s-o poarte în fiecare zi.

Ne simţim obligaţi să subliniem, mai întîi, **necesitatea urmăririi** — de către cadrele didactice de specialitate — a cărţilor noastre de critică literară — inclusiv a cotidienelor şi periodicelor de partid, a organelor de presă, de cultură şi literatură, care analizează fenomenul literar actual, fie prin cronici literare curente, fie prin exegeze, studii, articole de îndrumare, de orientare estetică şi politică, în genere. Iată de ce vom menţiona în primele rînduri ale unei astfel de bibliografii, eseul tovarăşului Dumitru Popescu din „Era socialistă“ nr. 2/1973. **„Critica de artă — componentă a îndrumării culturii de către partid“**, care oferă o sinteză valoroasă de interpretare a criteriilor criticii literare marxiste, a menirii ei în cadrul artei şi culturii, elaborată azi, în cadrele generoase ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Credem că acestea — pe lîngă neobosita sete de informare în domeniu — trebuie să constituie meditaţii esenţiale care să prezideze activitatea de pregătire, „la zi“, a profesorului de literatură română, inclusiv puterea de a discerne, în avalanşa apariţiilor contemporane, putere care poate să crească graţie cronicii literare, urmărită îndeaproape, cu simţul selecţiei, al valorii de conştiinţă.

Mai întîi, aşadar, necesită a fi urmărite cronica literară sau notele de lectură care apar în ziarul „Scînteia“, „România liberă“, în „Scînteia tineretului“ în „România literară“, „Contemporanul“ — îndrumar preţios pentru profesorul de literatură care întîmpină nu puţine dificultăţi de interpretare în abordarea literaturii de azi.

O altă sursă, importantă, pentru atelierul informaţional formativ al profesorilor de literatură : antologii, culegeri ale poeziei patriotice, printre care, la loc de cinste, am menţiona „Ţara poeţilor“ (Ed. Albatros, 1971), carte apărută în cinstea semicentenarului P.C.R., sinteze asupra literaturii contemporane (Al. Piru : Panorama deceniului literar românesc 1940—1950, E.P.L., 1968), studii monografice dedicate unor probleme de bază ale prozei contemporane.

O dovadă în plus că astfel de însemnări, recenzii, cronici, se transformă în judecată matură, căpătînd drept la volum aparte este — luăm deocamdată un exemplu — cronica literară, susţinută de mai mulţi ani încoace în coloanele „Scînteii tineretului“, de criticul C. Stănescu, cronică revărsată în pasta a două cărţi: **Cronici literare** (Ed. Cartea românească, 1971) şi **Poeţi şi critici** (Ed. Eminescu, 1972).

Sadoveanu şi Marin Preda, Eugen Barbu şi Alexandru Ivasiuc, Fănuş Neagu şi Sînziana Pop, D.R. Popescu şi Mircea Horia Simionescu, Paul Anghel şi Ion Băieşu — ca şi mulţi alţi scriitori de azi — au fost urmăriţi în dimensiunile esenţiale ale literaturii lor realiste. Tocmai de aceea, cronica, departe a se fi pulverizat în aerul exclusiv al zilei de apariţie, şi-a creat, la un moment dat, spaţiu de existenţă în paginile unei cărţi independente cu o structură autonomă şi, în ansamblu, inedită. Lucrurile par şi mai dificile, cînd vrem să reţinem aptitudinile criticii noastre de azi. Şi, în aceeaşi carte, în care întîlnim conturul unor poeţi de diverse generaţii, vom avea plăcerea să filtrăm o serie de adevăruri, vehiculate de critica unor : Vladimir Streinu, George Ivaşcu, Ion Dodu Bălan, Nicolae Balotă, Matei Călinescu, N. Manolescu, Dumitru Micu, Ileana Vrancea, M. Petreanu, Dan Zamfirescu, Savin Bratu ş.a. (Poate că în acest sector — în a doua parte a cărţii sale dedicată criticilor, C. Stănescu ar fi putut întîrzia depăşind cronicarul în istoric, stabilind adică geneza în timp a unor forme ale limbajului criticii româneşti contemporane, căci tocmai limbajul acesta — de care se teme uneori, pe nevăzute cititorul — este poate cîştigul esenţial în drumul spre originalizare a criticii noastre literare.)

Astfel de voci critice pot figura, fără contestaţie, în bibliografia orientativă a elevului şi profesorului, fiind un preţios auxiliar în înţelegerea fenomenului complex şi atît de bogat care este literatura română contemporană.

CONSTANTIN CRIŞAN

---

recuperarea lor

Pentru ei, învăţători şi profesori cît mai buni

Unul dintre elementele esenţiale ale asigurării succesului activităţii la aceste clase îl constituie încadrarea lor cu cadre didactice avînd o foarte bună pregătire pedagogică şi de specialitate. Dar tocmai această problemă se realizează cu dificultate. Se manifestă încă, la numeroase cadre didactice tendinţa de a evita activitatea la clasele de recuperare şi diferenţiate. La clasele I—IV această activitate a fost acoperită numai de învăţători suplinitori.

Considerăm în acest sens valoroasă iniţiativa I.C.P.P.D. de a organiza cursuri de perfecţionare pentru cadrele didactice care lucrează la clasele de recuperare şi diferenţiate. Dar acţiunea ar trebui extinsă, asigurînd cuprinderea tuturor cadrelor didactice care predau la aceste clase. (Din şcoala noastră au participat la cursuri numai două cadre, ceea ce este insuficient.) Totodată, s-ar impune realizarea unui larg schimb de experienţă între cadrele didactice de la clasele de recuperare şi diferenţiate. În municipiul Bucureşti, de exemplu, există un număr de şcoli care au asemenea clase şi în care s-a acumulat o bogată experienţă, cunoscută numai la nivelul şcolii. **Organizarea unui schimb de experienţă între şcoli ar contribui la elucidarea unor probleme, la găsirea în comun a căilor pentru învingerea unor greutăţi. Am sugera chiar ideea formării unui cerc pedagogic al cadrelor didactice de la clasele de recuperare.**

Şi altfel de programe

În consfătuirile noastre cu cadrele didactice problema cea mai mult dezbătută a fost cea a programelor şi manualelor. **Experienţa a dovedit că nu este posibilă parcurgerea în întregime a programei la aceste clase, cunoscut fiind faptul că se folosesc programele şcolii generale.**

La cerinţa repetată de a se alcătui programe speciale ni s-a răspuns că profesorul sau învăţătorul trebuie să se adapteze la nivelul clasei şi să asigure însuşirea de către elevi a unui minim de cunoştinţe prevăzute de programă. Care este însă acest minim ? În special profesorii renunţă cu greu la anumite elemente din domeniul specialităţii care depăşesc cu mult acest minimum. **Considerăm că a fost acumulată suficientă experienţă pentru a se trece la elaborarea unor programe speciale sau măcar a unor indicaţii care să facă precizări la folosirea programelor la aceste clase.** Indicaţiile s-ar putea referi şi la folosirea manualelor.

Ne-am exprima, de asemenea, dorinţa ca experienţa claselor de recuperare şi diferenţiate să fie studiată de specialişti iar concluziile, urmate de îndrumări, să apară în presa şcolară pentru a contribui la îmbunătăţirea calitativă a muncii. Am sesiza şi greutatea cu care unii părinţi se hotărăsc să-şi lase copiii la asemenea clase. Credem că se impune o largă popularizare a rezultatelor obţinute, a valorii acestor clase pentru viitorul copiilor, determinînd o opinie publică favorabilă unor astfel de clase.

Prof. DALII FELDMAN
directorul Şcolii generale de 10 ani nr. 111 Bucureşti

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Unde se învață „profesia“ de părinte?

Cadrul primelor experiențe sociale ● Doi parteneri egali cu responsabilități egale ● Întîlnirea școlii cu familia, moment de dezbateri vii, la obiect ● Pregătirea psiho-pedagogică a părinților, acțiune de sistem.

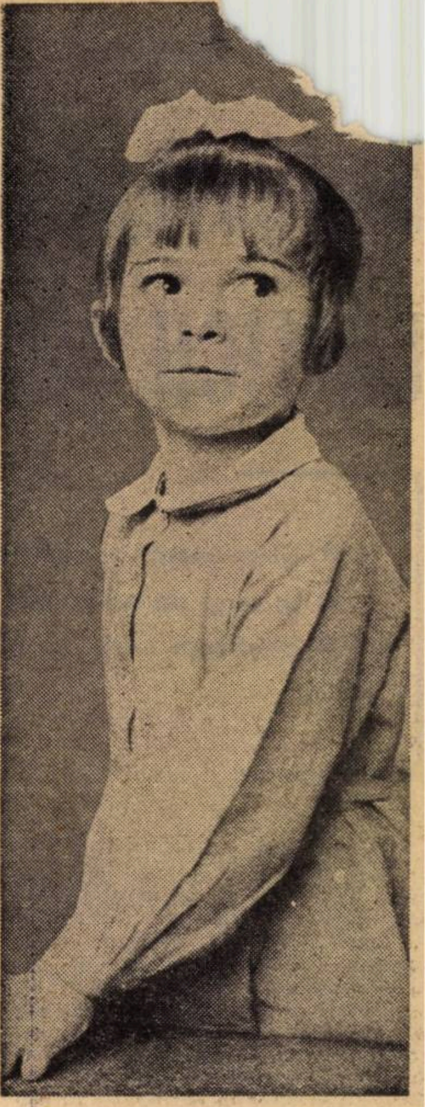

Iată o întrebare pe care, din păcate, nu ne-o punem cu destulă insistență și căreia, nu i-am găsit nici un răspuns satisfăcător. Într-adevăr, cine se ocupă, în mod sistematic, științific de pregătirea pedagogică și psihologică a părinților, de perfecționarea, de reciclarea lor acum, în condițiile dezvoltării impetuoase a tuturor științelor, inclusiv pedagogia și psihologia și a complexității vieții sociale în genere. S-ar putea răspunde că această treabă se face în cadrul educației permanente, că există un cadru organizatoric, forme instituționalizate, organisme abilitate pentru această sarcină. În particular, în mod concret și nemijlocit, sarcina aceasta revine școlii.

Practic, însă, cum stau lucrurile ? Se știe că în procesul de educație, școala și familia sînt doi parteneri egali, cu responsabilități egale. Fiecare însă folosește, conform cadrului și statutului său, căi diferite, specifice, fiecare își onorează acest contract în funcție de competența, de experiența sa. Ca instituție creată tocmai spre a instrui și educa, școala beneficiază, firește, de un grad superior de competență, de forme și metode științifice, de cadre specializate, de tradiție și experiență îndelungată. Pe de altă parte, nu se poate tăgădui rolul important pe care îl are familia în formarea personalității copilului, știut fiind că personalitatea lui nu e un dat înnăscut, ci este achiziție ontogenetică. Achizițiile acestea se dobîndesc, încă din primele faze ale dezvoltării, în copilărie și adolescență, printr-o muncă migăloasă, atentă, complexă și plină de responsabilitate, atît a școlii, cît și a familiei. Familia este însă mediul care exercită asupra copilului influența cu relativ cea mai lungă durată. De felul în care ea va ști să-și exercite acest rol depinde, în ultimă instanță, profilul, personalitatea, comportamentul omului de mîine. Familia trebuie să facă față ritmului de dezvoltare a învățămîntului, a științei și culturii, să poată ține pasul cu acest ritm, să se poată alinia școlii. Or, ținînd seama de compoziția sa eterogenă, de nivelul diferit de pregătire, ea nu poate face întotdeauna față cu succes, nu întotdeauna poate ține pasul. Decalajul, discrepanța între pregătirea sa, între posibilitățile pe care le are, de a contribui la formarea și educarea copiilor, și cerințele școlii, ale societății sînt evidente și uneori au urmări cu totul nefericite. Tocmai din acest motiv, sau, tocmai spre a înlătura acest decalaj, școlii îi revine, alături de celelalte instituții, dar, în primul rînd, ei, rolul de a îndruma familia, de a-i pune la îndemînă instrumente științifice, moderne, de informare și pregătire pedagogică și psihologică.

★

Nu se poate spune că între școală și familie nu s-au statornicit o serie de forme de colaborare, de îndrumare și propagandă pedagogică. Se cere remarcată, în acest sens, inițiativa Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova, care a înființat, cu trei ani în urmă, un Ateneu al educației părinților. Antrenînd în această acțiune instituții avizate și interesate ca Universitatea populară, de pildă, conducerea liceului a elaborat un program de perspectivă, în care problemele pregătirii psiho-pedagogice a părinților sînt închegate într-un sistem și abordate gradat și diferențiat. Un exemplu poate fi elocvent. Efectuînd un sondaj în legătură cu bugetul de timp al elevului și cu modul în care acesta este folosit, consilierul pentru problemele psihologice și de orientare școlară și profesională al liceului a desprins o serie de concluzii deosebit de semnificative și interesante pe care le-a dezbătut cu părinții. (Între altele, faptul că numeroși elevi își petrec mult prea multe ore în fața televizorului în detrimentul studiului, sau că tehnicile de studiu individual sînt adeseori greșite, neștiințifice).

O preocupare constantă privind colaborarea dintre școală și familie, pentru găsirea unor forme noi și consolidarea celor tradiționale și dovedite eficiente, am întîlnit și la Brașov la : Liceul nr. 1, Liceul „Dr. Ioan Meșotă“, Liceul pedagogic, Școala generală nr. 8 și nr. 15. La Liceul nr. 1, temele lectoratelor cu părinții sînt alese cu grijă, pornindu-se de la realitățile și problemele concrete ce-i frămîntă pe aceștia. Ele sînt eșalonate, într-o anume perspectivă, de-a lungul unui ciclu, pentru a evita repetarea lor de la an la an. Plecînd, de exemplu, de la premisa că eficiența muncii de orientare școlară și profesională a școlii este asigurată de colaborarea cu familia, colectivul didactic al Liceului nr. 1 a inițiat o serie de acțiuni cu scopul de a le arăta părinților cum trebuie să-i îndrume pe copii pentru o justă orientare profesională. S-a constatat cu prilejul acestor acțiuni că temele formulate la nivelul general sau superficial, fără a-i oferi părintelui răspunsurile la problemele concrete de educație care-l frămîntă și de care se simte tot mai mult depășit, indiferent de profesie și pregătire, nu trezesc interesul, ajungîndu-se la situația în care — așa cum mărturisea directorul unei școli brașovene — pentru atragerea părinților la asemenea acțiuni se recurge la... organizarea unor scurte programe artistice.

Un prețios ajutor în transmiterea sistematică a cunoștințelor pedagogice în rîndul părinților îl au, așa cum au dovedit-o pînă acum, universitățile populare din Cluj, Iași, Craiova și Brașov. La inițiativa Comisiei pentru răspîndirea cunoștințelor științifice din cadrul F.U.S. și a Comitetului educației și culturii socialiste din Brașov, Universitatea populară locală a organizat, în anul școlar 1972 — 1973, o serie de cursuri menite să contribuie la pregătirea pedagogică a părinților și a bunicilor. Cursul de propagandă pedagogică în rîndul bunicilor, intitulat Școala bunicilor, s-a remarcat prin varietatea tematicii, stabilind în ce constă ajutorul pe care-l pot da bunicii în munca de educație a copiilor: „Înțelepciunea bătrînilor" (ce știe un bunic și cu ce poate fi de folos într-o familie) ; „Există conflicte între generații ?“ ; „Am învățat de la bunica“ (formarea deprinderilor moral-cetățenești, gospodărești și casnice); „Bunicii greșesc !“ (practici vechi — greșeli în munca de educație).

De asemenea, interesantă ni s-a părut și tematica cursurilor de educație a părinților organizate de Universitate populară din Brașov în orașele Hărman și Codlea.

★

Nu ne propunem să ne oprim pe larg asupra formelor pe care școala le folosește în îndrumarea și pregătirea familiei. Ceea ce dorim să desprindem însă, este dacă ceea ce se face *acum* în școală, ce se face în general pentru îndrumarea și informarea, pentru „reciclarea“ părinților acoperă insuficiența și uneori chiar lipsa totală a pregătirii lor psiho-pedagogice, dacă aceste forme se înscriu pe linia modernizării educației, a concepțiilor moderne ale pedagogiei.

Analizînd problematica, conținutul, nivelul metodelor, modul de desfășurare a informării familiei, se poate trage concluzia că multe dintre ele, așa cum sînt astăzi, nu pot avea maximum de eficiență. Și aceasta din cîteva motive. Mai întîi, foarte multe din întîlnirile școlii cu părinții (ne referim în special la lectorate, deoarece în momentul de față acestea constituie aproape singura modalitate de informare și pregătire psiho-pedagogică a familiei) nu au ca subiect probleme stringente de educație, izvorîte din situații reale, din cercetări, studii, teste, observații și analize profunde, științifice, temeinice asupra diverselor fenomene pe care le ridică instruirea și educarea elevilor.

Am participat, nu de mult, la un astfel de lectorat la Oltenița, unde, în prezența cîtorva sute de părinți, majoritatea muncitori în port și femei casnice, un medic, un procuror, un scriitor, un activist U.T.C. și un profesor (de ce a fost nevoie de atîția vorbitori !) au ținut cîte o conferință într-un limbaj cu totul specios și pe probleme generale. Mulți din sală nu înțelegeau nimic. Se pare însă că pentru organizatori, lectoratul acesta, unde au participat „peste 500 de părinți !“, a constituit „o frumoasă realizare". Din păcate, asemenea exemple s-ar mai putea da.

Apoi, întîlnirile cu părinții nu sînt întotdeauna organizate diferențiat în funcție de vîrsta copiilor, de etapele lor de dezvoltare, tematica lor nu este tratată în mod gradat și sistematic, într-o viziune de ansamblu și de continuitate.

★

Credem că nu mai trebuie aduse argumente care să pledeze pentru necesitatea revizuirii, îmbunătățirii, actualizării și modernizării muncii cu familia, pentru necesitatea ca pregătirea, informarea curentă și sistematică a familiei să constituie nu o preocupare „auxiliară“ a școlii, a celorlalte instituții chemate să o facă, ci una majoră, de prim ordin. În afara celor spuse mai sus se mai poate adăuga și faptul că familia (înțelegînd prin familie părinții, dar și bunicii, deoarece în multe cazuri în seama acestora rămîn copiii, iar posibilitățile lor de a corespunde actualelor cerințe ale educației sînt reduse), pregătirea și alinierea sa la nivelul școlii, al cerințelor societății în materie de educație, constituie pe plan mondial o problemă căreia i se acordă atenție din ce în ce mai sporită. În afara unor forme instituționalizate, a unor organisme create special cu acest scop se tipăresc în numeroase țări publicații de profil, se organizează emisiuni radio-televizate etc. În acest sens, la noi, în afara acțiunilor pe care le organizează școala, problemele familiei trebuie să fie abordate mai mult de televiziune, de radio (sînt foarte puține emisiunile care iau în dezbatere probleme care frămîntă părinții), de universitățile populare, de organizațiile sindicale, de organizațiile pentru femei.

Mai frecvent se cere oglindită această problemă în presă, după cum considerăm că se simte și la noi nevoia unor publicații destinate în exclusivitate familiei. Se impune mai ales ca, în pregătirea psihologică și pedagogică a părinților, să fie angajați, într-o muncă de sistem, factori, instituții, organisme, între care școala să aibă rol primordial, care să acționeze într-un front comun, într-o deplină concordanță și unitate de vederi. Aceasta este o cerință esențială, hotărîtoare.

MONICA ROBEA
CORNELIA GÎRMACEA

PROFESORUL, aşa cum îl văd elevii

La unul din marile şi de veche tradiţie licee din Bucureşti — Liceul „Gheorghe Lazăr" — la iniţiativa organizaţiei de partid şi cu concursul catedrei de filozofie, s-a întreprins către sfîrşitul anului 1972 un sondaj al cărui scop a fost cunoaşterea opiniei elevilor privind calităţile şi activitatea profesorilor. Sondajul a constat din răspunsul la două întrebări :

1. Ce admir mai mult la profesorii mei ?

2. În ce moment mai important din viaţa mea de elev, personalitatea unui profesor şi relaţiile cu acesta au avut o înrîurire puternică asupra mea ?

S-au colectat 125 de răspunsuri scrise în clasă de la cei mai buni elevi din anii I—IV, fruntaşi la învăţătură şi în activitatea U.T.C.

Datele acestui sondaj, încadrate într-o serie de considerente psihopedagogice, au fost dezbătute într-o foarte vie şi fructuoasă adunare generală de partid şi au făcut obiectul unui plan de măsuri vizînd valorificarea opiniilor judicioase ale elevilor în vederea ameliorării procesului instructiv-educativ.

Considerînd că problemele ridicate cu mult curaj, franchețe şi seriozitate de elevi oglindesc în mare măsură modul cum adolescentul de azi — beneficiarul unor deosebite condiţii de civilizaţie şi cultură — concepe relaţia dinamică şi constructivă elev-profesor şi că unele observaţii şi concluzii care răstoarnă multe poncife şi principii prăfuite pot constitui un prilej de reflectare atît pentru cercetători, cît şi pentru cadrele didactice din toate liceele, vom da luminii tiparului rezultatele acestei valoroase iniţiative.

În răspunsurile la prima întrebare : **„Ce admir mai mult la profesorii mei ?**, ni s-a părut deosebit de semnificativ că elevii fac distincţie între condiţiile obligatorii, am spune statutare ale profesiunii, şi calităţile uman-profesionale ale cadrelor didactice pe care nici un document oficial nu le enumeră. Lor li se pare firesc ca un profesor, care are o diplomă universitară şi atestate profesionale, să stăpînească materia, metodele de predare, să transmită interes şi pasiune pentru obiect şi să respecte normele etice ale meseriei : să fie drept, corect, obiectiv, moral. Nu aceste trăsături intră în componenţa imaginii profesorului ideal, (ele sînt implicate şi deci indiscutabile), ci altele, am putea spune complementare, care ţin mai de grabă de individualitatea, de personalitatea profesorului. Astfel, sub raportul pregătirii profesionale ei sînt atraşi nu de cîtă „carte de specialitate" ştie profesorul, ci de orizontul general de cultură al acestuia, de talentul său de a realiza cît mai interesante şi sugestive conexiuni ale obiectului cu celelalte discipline. Sînt combătute o serie de „îngustimi" profesionale cum ar fi : fetişizarea manualelor, absolutizarea importanţei obiectului, interdicţia contrazicerii, uscăciunea, glacialitatea, monotonia, precum şi ritmul sufocant al predării. Sînt în mod special apreciate asociaţiile, digresiunile, glumele de calitate, receptivitatea la discuţiile în contradictoriu care potenţează gîndirea şi interesul şi realizează comuniunea afectivă între profesori şi clasă, măresc buna dispoziţie şi gradul de asimilare a cunoştinţelor aride.

Sînt greu de îndeplinit multe din dezideratele lor. Dar acolo unde lecţia sau timpul permit, considerăm că nu-i nimic de pierdut colorînd puţin orele de curs şi aerisindu-le prin introducerea cîtorva pauze psihologice şi momente de deconectare, absolut necesare — credem — în actualul sistem de învăţămînt, extrem de încărcat, care îi supune atît pe elevi cît şi pe profesori unei permanente tensiuni nervoase.

Alături de farmecul unei distinse personalităţi culturale (la care mulţi adaugă farmecul şi distincţia ţinutei vestimentare, eleganţa stilului de comportare), 99 la sută din elevi opinează că „înţelegerea" este cea mai preţuită calitate a profesorului. Noţiunea de înţelegere are o sferă foarte largă pentru ei. Ne bucură faptul că nici un elev sondat nu confundă înţelegerea cu indulgenţa, cu abdicarea de la exigenţă, cu rabatul acordat disciplinei.

Noţiunii de înţelegere elevii îi dau următoarele accepţii principale: a) Stăpînirea deplină a psihologiei adolescentului ; b) Bunăvoinţa de a se apropia de problemele de viaţă ale elevului, de a le analiza cu interes şi seriozitate şi a le sugera soluţii concrete ; c) Realizarea unui climat de colaborare, cu dispariţia sentimentului de teroare, a obsesiei notei, a ameninţării ; d) Realizarea unor relaţii afective elev-profesor, bazate pe respect reciproc ; e) Delicateţe, blîndeţe, dar şi fermitate în raporturile cu elevii, înlăturarea tonului de comandă, a expresiilor dure şi jignitoare, a umilinţelor publice ; f) Autoritate căpătată prin competenţă, omenie, bună-creştere şi nu prin permanentă fluturare a „spectrului" calităţii didactice ; g) „Desfiinţarea" barierei care în mod inevitabil se naşte între profesor şi elev".

★

În ce priveşte cea de a doua întrebare a sondajului **„În ce moment mai important din viaţa mea de elev personalitatea unui profesor şi relaţiile cu acesta au avut o înrîurire puternică asupra mea ?"**, răspunsurile sînt contradictorii.

În proporţie de 60 la sută, elevii sondaţi, au negat în genere influenţa profesorului în luarea deciziilor de viaţă şi rolul lor de modele pedagogice.

Negaţia a căpătat nuanţe, fie de valori absolute („Nu, în nici un moment"), fie parţiale („Asemenea raporturi au avut puţine înrîuriri şi acelea neînsemnate") ; note de uşor dubiu („Nu ştiu dacă a fost într-adevăr un moment în care personalitatea vreunui profesor să fi avut vreo înrîurire asupra mea") ; de dubiu categoric („În activitatea şcolară nu poţi să-ţi dai seama ca elev cînd relaţia profesor-elev are o înrîurire maximă"). Doar în 3—4 cazuri întrebarea a rămas fără răspuns.

O categorie de elevi încearcă să motiveze slaba influenţă a profesorilor prin durata insuficientă a acţiunii de înrîurire : („O influenţă nu poate fi stabilită decît dacă se exercită într-un interval lung de timp"). Schimbarea prea frecventă a profesorilor şi diriginţilor, deci discontinuitatea influenţei educative şi frecvenţa efortului de readaptare la stiluri variate de predare. („Am schimbat uneori 3—4 profesori de specialitate şi 2—3 diriginţi" — se plîng unii subiecţi) constituie o reală cauză obiectivă a slăbirii influenţei cadrelor didactice asupra personalităţii elevilor.

Negarea rolului educativ al personalităţii profesorului provine şi dintr-o schimbare a opticii tinerei generaţii faţă de „modele", ceea ce ar necesita o reconsiderare a pedagogiei modelelor, o restructurare a metodelor prin care putem impune în procesul instructiv-educativ o personalitate ca factor modelator, ca etalon de măsură a trăsăturilor omului nou, comunistului. Cert este că luciditatea acestei generaţii înlătură mitul personalităţii înfrumuseţate, hiperbolizate, a aşa-ziselor prototipuri de virtuţi. Realismul şi puternica personalitate a tinerilor de azi resping acţiunea de copiere mecanică a unor modele abstracte, reconstituite „literar" după un cod de cerinţe şi normative etice şi chiar le pune la îndoială adaptabilitatea la viaţa socială.

Au existat însă şi mulţi alţi elevi (circa 40 la sută) care au afirmat încă rolul modelator continuu al profesorului şi influenţa acestuia în anumite momente decisive ale vieţii şcolare şi particulare.

Momentul critic cel mai des pomenit, unde decizia profesorului ar putea părea că e hotărîtoare e acela al alegerii liceului. Subiecţii anului IV, exceptînd cîteva cazuri izolate care atribuie influenţei directe a profesorilor o anumită orientare, nu atribuie profesorilor un rol în alegerea viitoarei cariere. Probabil, la 19—20 de ani, personalitatea este mai bine conturată şi mai activă. Majoritatea elevilor din anul IV ca şi cei din anul III socotesc că înrîurirea „modelelor" şi influenţarea deciziilor se manifestă cu prioritate, dacă nu în exclusivitate, în şcoala generală.

Traumele psihice care reduc rolul modelator al profesorului sînt, după datele sondajului, provocate în ordine de : abuzul de autoritate, brutalitate, spiritul de răzbunare, nedreptatea, absolutizarea importanţei obiectului, falsa exigenţă, pretenţiile absurde (care ascund uneori slăbiciuni în pregătirea profesională, mai ales cînd profesorul dă puţin şi cere mult), aerul distant, ironia tăioasă, refuzul dialogului de la suflet la suflet.

★

Cu titlul de curiozitate iată o apreciere de sinteză a unui profesor ideal formulată de subiectul nr. 30 din anul IV : „Pentru ca un profesor să fie mai apreciat, cred că ar trebui să aibă un nivel foarte înalt de pregătire pedagogică şi profesională, să aibă prestanţă, să cunoască drumul sigur spre sufletul elevilor, să le transmită, dacă se poate, alături de experienţa sa de viaţă, o pasiune puternică pentru disciplina respectivă".

Orice comentariu e de prisos, pentru că manualul de pedagogie, deşi ar trebui să fie un instrument exclusiv al profesorului, pare a nu scăpa şi atenţiei iscoditoare a elevilor.

Prof. TUDOR OPRIŞ

LA ZI

A fost ziua mamelor noastre, a profesoarelor noastre, a colegelor noastre. Pionierele şi elevele de la internatul Liceului nr. 15 din Capitală au sărbătorit această zi, conform unei tradiţii înrădăcinate de mai mulţi ani în şcoală. Evident, n-au lipsit florile, felicitările, urările de sănătate şi de noi succese în muncă. Dar pe lîngă toate acestea, elevele interne au pregătit un splendid montaj literar-muzical intitulat „Flori de ziua ta", în cadrul unui spectacol cu dansuri populare, cu poezii şi scenete. Programul artistic dedicat Zilei Femeii a avut un inspirat epilog : „Carnavalul bucuriei", la care au luat parte cu însufleţire şi mamele elevelor prezente la primăvărateca festivitate. (Înv. Vasilica Sari).

■

Literatura modernă nu poate fi studiată şi nici înţeleasă făcînd apel exclusiv la arsenalul mijloacelor tradiţionale de interpretare a ei. Tocmai de aceea, la Casa corpului didactic din Buzău — după cum ne relatează prof. Gh. Andrei **— a fost organizată o interesantă întîlnire a profesorilor buzoieni cu doi conferenţiari universitari (Ion Rotaru şi Al. Hanţă) de la Facultatea de limbă şi literatură din Bucureşti, pe tema „Analiza literară". Acţiunea ni se pare cu atît mai importantă, cu cît încă mai persistă printre unele cadre didactice (chiar de specialitate !) ideea că literatura contemporană, în ansamblul ei, devine tot mai încifrată şi mai greu de asimilat. Idee, desigur eronată în bună măsură, vehiculată însă fără discernămînt şi printre elevi ; în cele mai multe cazuri, este vorba numai de comoditate şi de obişnuinţă.**

■

Liceul nr. 4 din Timişoara, în colaborare cu Inspectoratul şcolar al judeţului Timiş, Casa corpului didactic, Societatea de ştiinţe filologice — filiala Timişoara, Catedra de literatură de pe lîngă Universitatea din Timişoara, Cercul de etnologie din Timişoara, afiliat secţiei de antropologie şi etnologie de pe lîngă Academia R.S.R. şi Sindicatul învăţămînt Timişoara va organiza în zilele de 9 şi 10 iunie 1973, la Timişoara, o sesiune de comunicări pe teme folclorice pentru elevi.

În perioada afectată lucrărilor sesiunii se vor organiza diferite acţiuni menite să contribuie la valorificarea schimbului de experienţă al reprezentanţilor cercurilor similare, la cunoaşterea municipiului Timişoara, a împrejurimilor acestuia şi la cimentarea prieteniei tinerilor folclorişti din întreaga ţară.

Organizatorii vor finaliza lucrările sesiunii prin tipărirea rezumatelor comunicărilor şi prin publicarea celor mai preţioase dintre ele în revistele de specialitate.

Lămuriri suplimentare se pot lua de la direcţia liceului sus-menţionat. (Ioan Ocolişan).

■

O feerie de culori îmbinate armonic, desfătînd ochiul şi făcînd sufletul să tresalte : parada costumului popular bănăţean, desfăşurată nu de mult pe scena căminului cultural din Uivar (Timiş). Îmbrăcaţi în pitoreşti costume naţionale, lucrate care de care cu mai multă măiestrie de părinţii lor sau chiar de ei, elevii şcolii generale din localitate s-au perindat, în ritmul dansului, prin faţa spectatorilor şi a unui juriu competent căruia îi revenea greaua misiune de a alege din frumos mai frumosul.

Au fost distribuite premii în cărţi pentru costumele cele mai izbutite. Dar marele premiu al organizatorilor paradei de la Uivar constă în faptul că arta noastră populară, care are la noi tradiţii milenare, este cultivată şi în epoca zborurilor cosmice cu aceeaşi pasiune străveche.

Şcoala şi producţia

CE AŞTEAPTĂ DE LA ŞCOALA GENERALĂ profesorii Grupului şcolar al Uzinei „Vulcan"

Dinamica dezvoltării profesiunilor presupune îmbogăţirea şi adecvarea mijloacelor şi metodelor de orientare profesională. Şcoala generală, ca instituţie socială destinată instruirii şi educării sistematice a tinerelor generaţii, dispune de multiple asemenea mijloace. Sînt ele pe deplin valorificate ? Îndeplinesc seriile de absolvenţi condiţiile necesare optimei integrări socio-profesionale ? Se dă examenului de admitere în şcoala profesională importanţa cuvenită ? Mă aflu, pentru a culege opinii în legătură cu aceste probleme, la Uzinele „Vulcan" din Capitală, unitate reprezentativă pentru industria constructoare de maşini. Interlocutori — cadrele didactice de la Grupul şcolar patronat de uzină.

Orientare judicioasă, pregătire temeinică!

— Integrarea socială a absolvenţilor şcolii generale presupune o bună orientare şcolară şi profesională. Cum se reflectă această orientare în pregătirea candidaţilor la concursul de admitere în şcoala dumneavoastră ?

OVIDIU CONSTANTINESCU, director adjunct, profesor de matematică-fizică : Mulţi dintre candidaţi ne lasă dureroasa convingere că au nimerit aici din întîmplare. La examen nu-ţi poţi da seama de existenţa deprinderilor practice hotărîtoare în orientare, dar nivelul de cunoştinţe la obiectele de concurs (matematica şi fizica) este nepermis de scăzut. Să fie la mijloc prejudecata că la şcoala profesională se intră mai uşor ? Orientare profesională fără spulberarea acestei prejudecăţi nu cred că se poate. Puţini sînt candidaţii pe care-i aşteptăm cu chemare pentru meseriile noastre (strungari, frezori, cazangii etc.) şi cu un nivel corespunzător de cunoştinţe teoretice generale.

— Cum vă explicaţi faptul că lipsesc, din pregătirea candidaţilor pentru examen, noţiuni elementare de matematică şi fizică ?

MARIN MITROI, profesor de matematică-fizică : Consider că în unele şcoli generale se munceşte insuficient cu elevii. Sau, în orice caz, inegal. Majoritatea absolvenţilor ne vin din mediul rural, în care mai există elevi atraşi de familie la muncile agricole, în defavoarea pregătirii şcolare. Profesorii întîmpină, astfel, unele greutăţi. Din lipsă de continuitate, apar „goluri" în pregătire, opţiunea profesională întîrzie şi în ultimul an e greu să remediezi lacune, să formezi deprinderi de calcul. Ar trebui, prin urmare, depistate la timp carenţele în pregătirea elevilor, „tratate" în formele cunoscute ale muncii la clasă şi individuale.

Elevi care ştiu să muncească singuri

— Educarea muncii independente are o însemnătate deosebită în procesul de pregătire a elevilor. În ce măsură absolvenţii şcolii generale cu care aţi venit în contact ştiu să lucreze singuri ?

AURELIA IVAN, profesoară de matematică : Am avut candidaţi (şi mai tîrziu elevi) care cunoşteau mersul problemei, dar aşteptau încuviinţări din partea examinatorului, aşteptau sprijinul acestuia în efectuarea calculelor. Ceea ce denotă lipsa obişnuinţei lor de a munci independent, sau faptul că au fost „dădăciţi" de către profesori. Atît de eronatul „am înţeles în clasă, nu mai lucrez" lasă o amprentă nefericită pe stilul de muncă al elevului nesupravegheat. Intervine aici nevoia de a-i obişnui pe elevi cu autocontrolul în munca independentă.

Accentul pe latura formativă

— Învăţămîntul modern nu mai poate însemna aglomerare de informaţii, ci potenţarea laturii formative. Care este tributul şcolii generale în acest sens ?

IOANA GRIGORAŞ, profesoară de chimie : În şcoala generală, stimularea creativităţii şi inventivităţii elevului nu poate fi realizată printr-o lecţie „din vîrful cretei", ci legînd de noţiunile teoretice imaginea lor practică. Dezvoltarea capacităţii de gîndire a elevilor nu se poate realiza fără aducerea lecţiei „la zi", mai aproape de viaţă, de reprezentările ei concrete.

— Ce obiect de învăţămînt din şcoala generală este mai apropiat de specificul şcolii dumnevoastră şi cum îl serveşte ?

ŞTEFAN OLARU, director adjunct, inginer : Desenului tehnic, căruia în şcoala generală nu i se dă importanţa cuvenită, i se preferă desenul „artistic" (deseori în forme rudimentare) chiar acolo unde înclinaţiile artistice întîrzie să se arate. În schimb, cîtă nevoie ar fi ca elevii să înveţe să reprezinte figuri geometrice ! Viitorii strungari, frezori n-ar mai întîmpina greutăţi în reprezentarea spaţială a corpurilor, ar recunoaşte cu uşurinţă pe piesă linia de pe tablă etc.

Meseria aleasă să fie adecvată!

— Opţiunea profesională apare — în cazurile ideale — nu la sfîrşitul şcolii generale, în funcţie de numărul locurilor de la o şcoală sau alta, ci mai devreme... Care din factorii care o determină vi se par hotărîtori ?

LUTHER NICA, director, inginer: Fără îndoială, cei motivaţionali ! Trebuie precizat că nu e suficient ca meseria aleasă să fie „îndrăgită" la modul superficial de către elev, care nu-şi cunoaşte pe deplin aptitudinile. Cei indicaţi să i le cunoască (ajutaţi de familie) sînt profesorii, pentru ca pe baza acestora să acţioneze în formarea deprinderilor. Şi numai deprinderile fac ca o meserie aleasă să fie şi **adecvată.** Mă gîndesc chiar, cu mare încredere, la încercările izolate care s-au făcut de a introduce în examenul de admitere o probă pentru verificarea deprinderilor, a aptitudinilor practice.

— Consideraţi că se face totul, în şcoala generală, pentru ca aceste deprinderi, aptitudini practice să se formeze, să se dezvolte ?

— De la caz la caz. Posibilităţi există, se creează, dar lipseşte uneori interesul. Chiar în mediul rural, aceste deprinderi se pot dezvolta. Avem elevi veniţi de la şcoli rurale şi care s-au adaptat uşor la ritmul de muncă al şcolii. Pentru a da un singur exemplu, Anghel Nicula a venit la noi din comuna Izbiceni (Olt) cu deprinderi vizibile care i-au asigurat premierea la faza republicană a concursului pe meserii. Prin urmare, e pripit să arunci calificativul „slabi, foarte slabi" — referindu-te numai la pregătirea teoretică — asupra unor tineri nevinovaţi, poate, întru totul, de acest lucru. Experienţa ne-a învăţat că prin efortul nostru, al tuturor (profesori, maiştri, tovarăşi de muncă) dintr-un elev „corigent" la şcoala generală şi chiar la noi, poţi obţine un fruntaş în producţie. Există ceva asupra căruia vreau să insist : atitudinea, dragostea faţă de muncă, de meseria **adecvat** îmbrăţişată, pot determina autodepăşirea... Şi aici, ajutorul şcolii generale trebuie sporit.

— Există — am înţeles — şi elevi care au venit din întîmplare la Grupul şcolar „Vulcan"...

— Intr-adevăr, după o perioadă oarecare, unii elevi pretind că „au nimerit" la o meserie grea (cazangiu, de pildă), cerînd să fie trecuţi la alta „mai uşoară", alţii se retrag şi se califică la locul de muncă, în uzină.

— Deci, şi sub acest raport, al iniţierii în specificul meseriilor, s-ar putea face mai mult în şcoala generală. Dar Grupul şcolar „Vulcan", cum îşi atrage candidaţii ?

— Deocamdată, într-un mod deficitar, limitîndu-se la popularizarea prin presă şi la deplasarea unor brigăzi în şcolile generale.

— Întreprinderile patronează şcoli generale. Este orientarea profesională influenţată de această împrejurare ?

DUMITRU RIZESCU, director adjunct, inginer, profesor de tehnologia meseriei : De cele mai multe ori — da, într-un mod favorabil opţiunii profesionale a elevilor. Este important ca repartiţia grupurilor de elevi pe întreprinderi să se facă în funcţie de identitatea sau asemănarea deprinderilor. Căci, altfel, dacă se ia drept criteriu apropierea de întreprindere a şcolii (ca poziţie, cum se mai întîmplă), se obţin situaţii neconcludente: o meserie **se practică, alta se va alege.** Vreau să vă spun, din experienţa mea ca maistru-instructor, timp de şaisprezece ani, că mi s-a întîmplat să descopăr în ochii copiilor bucuria amestecată cu mirare în faţa primelor piese pe care le-au lucrat. I-am reîntîlnit, pe unii dintre ei, pe coridoarele Grupului şcolar „Vulcan", la examene...

★

Sinteza opiniilor exprimate de participanţii la această anchetă conduce, în primul rînd, la ideea unei sporite preocupări care să asigure — din partea şcolii generale — o mai judicioasă orientare profesională absolvenţilor săi. Orientare, din care să nu lipsească pregătirea temeinică la obiectele de învăţămînt şi îndeosebi la obiectele de examen. Se cere deci, ca elevii să fie eliberaţi de prejudecata că examenul la şcoala profesională este uşor. A fost calificată ca necesară introducerea unei probe de verificare a deprinderilor, cu scopul de a se evita rolul „întîmplării" în alegerea viitoarei profesii. S-a precizat : meserie adecvată, nu doar aleasă, opţiune conştientă, nu întîmplătoare, nici impusă ! Se aşteaptă, în tot mai mare măsură, de la şcoala generală educarea atitudinii elevilor faţă de muncă, în spiritul idealurilor noastre morale şi sociale.

Anchetă realizată de
DRAGOMIR MAGDIN

INTERFERENŢE EDUCATIVE

Predarea chimiei sub semnul integrării sociale

Sîntem cu toţii de acord asupra faptului că finalitatea muncii noastre educative trebuie să fie o cît mai rapidă şi uşoară integrare a tineretului în activitatea practică productivă. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a accentuat de repetate ori în ultimul timp această sarcină primordială care stă în faţa învăţămîntului nostru. Această problemă, cu uriaşe implicaţii social-economice, prezintă multiple aspecte de ordin educativ şi pentru profesorii de chimie al căror rol este extrem de concret.

Unii consideră că pregătirea elevilor pentru activitatea practică-productivă, adică pregătirea lor în vederea încadrării în producţie după absolvire a diferitelor grade de învăţămînt, înseamnă numai înarmarea lor cu deprinderi practice în atelierele şcolare sau în activitatea practică din uzine, ogoare, şantiere. Este o concepţie profund eronată. Însuşirea unor deprinderi practice nu înseamnă, din oficiu, şi înţelegerea conţinutului acestei activităţi, atitudine creatoare, inovatoare în activitatea depusă. Nu înseamnă că rezultatul va fi implicit şi în toate cazurile dragostea faţă de muncă. A te obişnui cu munca, nu înseamnă încă dragoste faţă de muncă ; a executa nişte lucrări de lăcătuşărie, electrotehnică simplă, de ţesut covoare, croitorie nu înseamnă încă facilitarea integrării în producţie, unde absolventul va munci cu totul altceva. A nega însă rolul şi importanţa atelierelor şcolare ar însemna o gravă greşeală. Am vrut doar să scot în evidenţă faptul că, pentru integrarea în practica productivă a absolvenţilor, sarcinile educative sînt mult mai complexe şi toţi avem o contribuţie foarte concretă de adus.

Ţinînd seama de extrem de variatul profil al economiei, a fiecărei întreprinderi şi secţii în parte, de faptul că nevoile de cadre ale economiei sînt tot mai mari, deprinderile practice însuşite de elevi în timpul şcolarităţii rareori pot coincide cu munca concretă pe care o vor executa în activitatea de producţie. Rezultă clar o concluzie, anume că elevii trebuie înarmaţi cu cunoştinţe teoretice şi practice în cadrul fiecărui obiect de învăţămînt, după specificul obiectului, astfel ca ei să recunoască cu uşurinţă, în procesul de producţie, legile care călăuzesc fenomenele întîlnite, să aibă siguranţa stăpînirii lor şi, la nevoie, să poată interveni creator.

Faptul că tînărul încadrat în producţie cunoaşte, în momentul încadrării sale, procesele care se petrec în timpul funcţionării utilajelor, în spatele pupitrelor de comandă, al contoarelor şi graficelor, îi dă satisfacţia realizării sale ca om, certitudinea că, prin cunoştinţele pe care le are, se poate integra lesne în practica productivă. Aceasta îi va insufla dragostea faţă de muncă tocmai datorită faptului că încadrarea nu cere eforturi deosebite, nu aduce insatisfacţiile omului complexat în faţa necunoscutului, care, uneori, pare imposibil de pătruns, sau nu-i dă complexe faţă de colegii de muncă deveniţi competenţi printr-o practică mai îndelungată.

Care poate fi contribuţia studierii chimiei în acest sens ?

Însuşirea temeinică de către elevi a legilor care călăuzesc fenomenele chimice, a metodelor generale de preparare a elementelor, în special a metalelor, cunoaşterea proporţiilor chimice ale elementelor şi ale substanţelor compuse în dependenţă de structură, a căilor de dirijare a vitezelor de reacţie, rezolvarea cu uşurinţă a diferitelor tipuri de probleme cu caracter aplicativ-practic, realizarea de lucrări practice de laborator, montaje de aparatură simplă etc. vor înarma elevii cu cunoştinţe ale căror aplicaţii le vor identifica cu mare satisfacţie aproape în toate sectoarele productive. Confruntarea acestor cunoştinţe şi deprinderi practice cu realitatea din uzinele cu profil chimic sau laboratoarele de analiză de pe lîngă oricare întreprindere, prin vizitele în întreprinderi, va confirma elevilor faptul că tot ce au studiat în cadrul orelor de chimie are aplicaţie nemijlocită în practica productivă, că aceste cunoştinţe le dau posibilitatea să stăpînească procesele de producţie, să le dirijeze, că ar putea, într-un timp foarte scurt, să mînuiască aparatura specifică unui laborator ; deci, încadrarea în producţie — în cazul în care nu vor urma o formă superioară de învăţămînt — nu va cere eforturi speciale de integrare, din contră „competenţa profesională" le va da satisfacţia majoră a activităţii conştiente creatoare.

Iată de ce vom conferi orelor de chimie valenţe educative cu cele mai adînci implicaţii social-economice, dacă vom accentua permanent, la lecţii, importanţa practică a problemelor studiate, aplicabilitatea cunoştinţelor, dacă vom scoate în evidenţă unele elemente de tehnologie chimică pentru a apropia elevii de terminologia industrială, dacă le vom face cunoscute denumirile de utilaje, pentru ca, în momentul recunoaşterii lor în producţie, absolvenţii să aibă convingerea că aceste probleme le sînt familiare, că integrarea lor în producţie nu înseamnă decît o prelungire a activităţii lor şcolare în practică.

Din păcate, în actualele manuale se pune încă un accent insuficient pe asemenea aspecte ale studiului chimiei. Rare şi neconcludente sînt aluziile la importanţa practică a diferitelor elemente, compuşi, metode de preparare, tipuri de reacţii, clase de substanţe etc. studiate, precum şi la tipurile de utilaje specifice industriei chimice (reactori, coloane de distilare, aparate de contracurent etc.) care ar întări aspectul practic-concret al chimiei.

Prof. OSCAR ROŞEANU
Bucureşti

Lucrări practice în laboratorul de chimie

Ce întrebăm? Cum întrebăm?

Printre metodele practicate în scopul cunoaşterii elevilor se numără şi folosirea chestionarului, întîlnit pe scară destul de largă în şcolile noastre. Nu întotdeauna însă el este utilizat cu eficienţă. Se constată, de exemplu, că nu se exploatează la maximum posibilităţile pe care ni le oferă el, în sensul că folosirea lui are o doză de unilateralitate. Să mă explic.

Profesorii diriginţi şi nediriginţi îl utilizează, în marea majoritate a cazurilor, în scopul adunării de material informaţional asupra intereselor, înclinaţiilor, aptitudinilor, motivaţiilor, aspiraţiilor şi atitudinilor şcolarilor de diverse vîrste. În felul acesta, chestionarul are un rol constatativ şi prea puţin formativ. Caracterul formativ îl poate îmbrăca doar sub forma iniţiativelor care se iau, în funcţie de informaţiile culese, astfel încît să se contribuie la dezvoltarea laturilor pozitive şi la eliminarea sau diminuarea celor negative ale personalităţii elevilor în cauză. Literatura de specialitate, psihologică şi pedagogică, este destul de bogată în furnizarea de modele de chestionare, pe care cadrele didactice le pot folosi, pe baza unei prelucrări şi adaptări la condiţiile specifice ale clasei respective şi fără să abuzeze de ele.

Lipsesc însă chestionarele care, prin conţinutul lor, să urmărească un efort formativ, servind subiecţilor drept sugestii pentru activităţi viitoare, care să-i ajute în autocunoaştere, autorealizare, autodepăşire, autoorientare.

Consider că sînt demne de luat în seamă astfel de întrebări scrise sau orale puse elevilor : Ai căutat să stai de vorbă individual cu tovarăşul profesor care predă obiectul care-ţi place cel mai mult ? Ai cerut vreodată sfatul dirigintelui (sau al părintelui) în problemele personale care te frămîntă ? Ai stat de vorbă cu psihologul şcolar în probleme legate de cultivarea înclinaţiilor şi aptitudinilor sau în privinţa alegerii profesiunii ? Ai căutat să te documentezi asupra specificului profesiunii spre care aspiri (teoretic şi practic) ?. Cunoşti părerea părinţilor asupra viitorului tău şi concordă ea cu propriile aspiraţii ? Ai pus de acord posibilităţile tale cu aspiraţiile spre profesiune şi cu cerinţele economiei naţionale ? Ai cerut sfatul medicului în explicarea unor stări organice care te-au incomodat uneori în activitate ? Dar în privinţa cerinţelor medicale faţă de profesiunea aleasă ? etc.

Astfel de întrebări-sugestii pot fi puse şi părinţilor : V-aţi consultat cu interesele şi înclinaţiile fiului dumneavoastră ? Care sînt preferinţele deosebite ale fiului dumneavoastră în timpul liber ? Ce profesiune i-aţi recomanda şi de ce ? Ce profesiune doreşte fiul dumneavoastră? Cunoaşteţi părerea şcolii în acest sens ? Cum înţelegeţi să ajutaţi pe fiul dumneavoastră ?

Întrebările-sugestii pot fi puse chiar şi învăţătorilor şi profesorilor de diferite specialităţi de către director, profesor orientator (sau psiholog şcolar) ori de către diriginte : Care sînt elevii cei mai buni la obiectul pe care îl predaţi ? Care din elevi prezintă înclinaţii şi aptitudini în această direcţie ? Cum îi ajutaţi pe aceşti elevi ? Care elevi prezintă dificultăţi în pregătirea la obiectul pe care îl predaţi ? Cunoaşteţi cauzele acestor dificultăţi la fiecare din ei în parte ? Cum înţelegeţi să veniţi în sprijinul acestor elevi ?

Valoarea formativă a chestionarului este condiţionată însă şi de calitatea răspunsului, de gradul lui de obiectivitate, precum şi de receptivitatea la sugestiile ce vin în favoarea activizării muncii educative şi autoeducative. O importanţă deosebită o are convorbirea individuală a celui care a dat chestionarul cu cel care a formulat răspunsurile, fiind un bun prilej de îndemn la meditaţie, la autocunoaştere şi la autoformare.

Iată de ce chestionarul poate fi socotit nu numai ca o metodă de cunoaştere a individualităţilor în formarea şi în dezvoltarea lor, ci şi un mijloc pus la dispoziţia cadrelor didactice spre a-l folosi cu scop formativ.

Rămîne doar să respectăm rigurozitatea ştiinţifică atît în aplicarea chestionarului, cît şi în prelucrarea, interpretarea şi valorificarea informaţiilor culese cu ajutorul lui. Aceasta presupune interes, stăruinţă în activitatea de cunoaştere a elevilor şi o pregătire psihopedagogică, pentru asigurarea unui ajutor efectiv dat copiilor, adolescenţilor şi tinerilor în vederea unei dezvoltări somato-psihice corespunzătoare şi pentru o maximă punere în valoare a posibilităţilor lor, în conformitate cu cerinţele societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Lector univ. TITUS ŞUTEU
I.C.P.P.D. — Filiala Cluj

Dirigintele şi colectele de bani

Citind „Tribuna şcolii", am aflat că de repetate ori a trebuit să se răspundă la întrebarea dacă este legal şi educativ să se strîngă bani de la elevi, căutînd diferite pretexte. Răspunsul negativ al revistei este şi cel dat de tovarăşii inspectori. Se pare, însă, că nu există un document oficial care să interzică în mod categoric şi general colecta de bani; altfel nu-mi explic de ce şcolile cer încă elevilor bani pentru serbările şcolare, de ce la şcoli sînt trimise pentru vînzare, diferite obiecte (felicitări) sau fişe de concurs, cartonaşe C.E.C., de ce noi, diriginţii, sîntem puşi în situaţia să lămurim în continuare elevii şi părinţii să ne aducă la timp banii, ca şcoala să-i trimită mai departe. Uneori obligaţiile băneşti de acest gen se adună în aşa măsură, încît noi, diriginţii, intrăm în conflict, mai întîi cu tovarăşii care ne cer strîngerea banilor, apoi cu părinţii. Nu de mult ni s-au înmînat cîte 10 fişe pentru un concurs fără să fim întrebaţi dacă vom putea sau nu să le vindem; s-a cerut doar ca luni, banii să fie depuşi. Aş fi preferat însă, să ni se spună cum să lămurim elevii să cumpere nişte fişe pentru un concurs la care nu pot participa (elevii ştiu aceasta din anii precedenţi): întrebările depăşeau cunoştinţele unui elev de şcoală generală, iar documentarea lor pentru a da răspunsurile este imposibilă, chiar dacă li s-ar pune la îndemînă bibliografia.

După cîte am înţeles, situaţia aceasta trebuie să existe şi în alte şcoli din ţară — fapt ce a determinat pe părinţi şi profesori să vă scrie, pentru a se şti dacă este legal şi educativ să se recurgă la mijloacele citate, în vederea strîngerii unor fonduri băneşti. Cred că cel puţin o circulară a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului ar lămuri definitiv şi pe toată lumea.

Prof. CONSTANŢA STRAFF
Şcoala generală nr. 15,
Ploieşti

DIALOG CU CITITORII

Prof. Gheorghe Cocoşilă, Liceul pedagogic, Turnu Măgurele : Scrisoarea dv. subliniază un aspect foarte important pentru munca de educaţie în general (şi nu numai pentru ora de dirigenţie) — anume necesitatea unei jalonări, a ieşirii „din sfera liberei alegeri" în care se menţin de obicei colectivele didactice din şcoli. Restrîngîndu-vă la orele de dirigenţie, dv. arătaţi — pe bună dreptate — că „deşi prilejuri de cugetare colectivă, de confruntare a opiniilor, de formare a convingerilor — orele de dirigenţie se realizează în moduri atît de diferite... ca o consecinţă a lipsei caracterului unitar al cerinţelor educative..., în evidentă discordanţă cu modul unitar (desigur în sensul cel mai bun al cuvîntului, n.n.) în care se concepe profilul moral al omului societăţii noastre".

În ultima vreme, cadrele didactice, în intervenţiile lor din „Tribuna şcolii" au subliniat cu mare frecvenţă importanţa particularităţilor clasei în planificarea acţiunilor educative, a tematicii orei de dirigenţie (aici s-a insistat şi asupra necesităţii de a respecta dezideratele colectivului de elevi respectiv), trecîndu-se mai uşor peste ceea ce dv. foarte bine relevaţi : „Desigur colectivele de elevi, în cadrul cărora se desfăşoară munca educativă la un moment dat se prezintă diferit sub aspectul educaţiei psiho-morale, al condiţiilor în care ele există şi acţionează. Cu toate aceste deosebiri, membrii colectivelor respective trebuie să ajungă la acelaşi nivel educativ, cel solicitat de societate". Sîntem de acord cu ceea ce susţineţi în subtext — că în planificarea muncii educative şi tematicii orei de dirigenţie trebuie să se îmbine obiectivele majore ale educaţiei tinerei generaţii din zilele noastre, cu cele pe care le impun particularităţile clasei de care răspundem.

Prof. Mihai C. Mocanu, Şcoala generală Dăscăleşti, com. Puieşti, jud. Buzău : Sîntem de acord cu dv. că un plan de muncă nu trebuie să cuprindă numai aspecte organizatorice sau să se rezume la „centralizarea problemelor care privesc diversele sectoare din şcoală", ci să se ocupe de conţinutul muncii, indicînd modalităţile concrete de asigurare a lui. Cît despre sarcinile directorului şi căile prin care prezenţa lui în conducerea şcolii poate fi eficientă, revista noastră a rămas, în adevăr, datoare cititorilor săi. Am reţinut dintre temele în care simţiţi o nevoie mai mare de ajutor : metodica consiliului profesoral, asistenţele la disciplinele pentru care directorul nu este în specialitate, problemele bugetare („unde — arătaţi dv. — ne lipsesc nişte reguli financiare clare") etc.

N. Vlad, Şcoala generală Şieu, jud. Maramureş : „Ora de dirigenţie, o oră de educaţie modernă" (tema scrisorii pe care ne-aţi trimis-o) trebuie să constituie o preocupare vie pentru orice profesor diriginte. Credem că aveţi dreptate să atrageţi atenţia asupra faptului că „mulţi diriginţi, probabil, se mai ghidează în alcătuirea planificării după tematica orientativă elaborată, cu mai mult timp în urmă, de către M.E.I. În etapa actuală, cînd se pune cu mai mare acuitate problema modernizării învăţămîntului şi, implicit, a educaţiei, temele din programa respectivă nu mai corespund, multe din ele fiind depăşite". Cît despre inoportunitatea folosirii referatelor la orele de dirigenţie ar fi necesar să reveniţi cu argumente mai fondate.

A. C.

Erori, reglementări

E. Lupu, profesoară, Liceul din Crişciori, jud. Hunedoara : Faptul că eroarea făcută la calculul impozitului sau al contribuţiei pentru pensia suplimentară nu a fost constatată de unele controale anterioare, nu poate împiedica un control ulterior s-o descopere. Constatările şi măsurile luate — dacă sînt în cadrul dispoziţiilor legale — au aceeaşi valoare, chiar dacă sînt rezultatul primului control sau al unui alt control efectuat mai tîrziu.

Rădiţa Călugăru, profesoară, Şcoala generală Deduleşti, jud. Brăila : În conformitate cu normele pentru stabilirea vechimii în învăţămînt, timpul cît aţi servit în funcţii didactice la o şcoală a Ministerului de Interne, vi se recunoaşte la vechimea în învăţămînt dacă aveţi licenţa în filozofie şi dacă aţi predat un obiect de cultură generală prevăzut în planul de învăţămînt pentru şcolile din învăţămîntul de cultură generală. Dacă puteţi dovedi, cu acte, că îndepliniţi condiţiile de mai sus, inspectoratul şcolar este obligat să vă salarizeze potrivit vechimii astfel dovedite (după cele relatate de dv. la vechimea pentru 5-10 ani) pînă la obţinerea definitivării în învăţămînt.

Colectivul de cadre didactice al Şcolii generale nr. 5, Huşi : Aveţi perfectă dreptate, dar aceasta este situaţia. Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului — ca şi celelalte ministere — are competenţe bine stabilite prin lege. Ca urmare, în unele probleme cu caracter economic sau financiar, reglementările respective se pot elabora numai cu acordul altor ministere competente (Ministerul Muncii, Ministerul Finanţelor ş.a.). Una din aceste situaţii este şi acordarea alocaţiei de stat pentru copii. Întrucît în baza art. 18 al Decretului nr. 285/1960 privind acordarea alocaţiei de stat pentru copii, Ministerul Muncii este competent să reglementeze condiţiile de aplicare a prevederilor acestui decret, şi Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului trebuie să ţină seama de avizul acestuia. De aceea, prin circulara Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului nr. 29482/1973 (dată în conformitate cu avizul Ministerului Muncii nr. 8553/1973) s-a stabilit că, începînd cu 1 februarie 1973, la încadrarea beneficiarilor alocaţiei de stat pentru copii în plafoanele prevăzute de ar. 2 (1) al Decretului nr. 285/1960 (republicat în 1971) — atît pentru întregul personal angajat cu contract de muncă pe durată nedeterminată cît şi pentru cadrele didactice angajate ca suplinitori pe cîte un an şcolar — se iau în considerare pe lîngă elementele sistemului de salarizare indicate la lit. „a" şi „b", şi cele de la lit. „c" : a) salariul tarifar brut de încadrare, inclusiv majorările de 1-3 clase de salarizare pentru condiţiile specifice în care îşi desfăşoară activitatea şi indemnizaţiile care, potrivit legii, fac parte din salariul tarifar de încadrare : director (adjunct), diriginte clasă, învăţător (institutor) care predă la 2-4 clase ; b) veniturile din plăţile cu ora ; c) indemnizaţiile pentru prestarea unei munci în afara sarcinilor de la funcţia de bază şi indemnizaţiile pentru îndeplinirea unor activităţi pentru care nu se justifică un post cu normă întreagă (comandant de unitate de pionieri, îndrumător U.T.C. bibliotecar şcolar, secretar şcoală, director cămin cultural etc.). Nu se include în plafon indemnizaţia acordată celor care desfăşoară activitate în unităţi de învăţămînt din localităţi rurale cu condiţii deosebite.

TH. LEONESCU

Orientări prioritare în educaţia fizică şi sportul şcolar

(Urmare din pag. 1)

de educaţie fizică în lumina sarcinilor tot mai mari care stau în faţa educaţiei fizice şi sportului şcolar. In acest sens, se simte nevoia unei sistematizări ştiinţifice a materialului ce alcătuieşte conţinutul programelor analitice. De cîţiva ani, aceste programe fac obiectul unor serioase studii în care specialiştii în educaţie fizică şi sport se pare că au ajuns la concluzii valoroase. Este vorba, fără îndoială, de faptul că şi la noi în ţară se face manifest fenomenul de accelerare a creşterii biologice a tinerelor generaţii, că sînt deci posibilităţi superioare de valorificare a potenţialului biologic al elevilor pe linia creşterii densităţii lecţiei de educaţie fizică şi de introducere, tot mai mult, a elementelor de sport.

Se impune, deci, împletirea strînsă între elementele de pregătire fizică generală şi elementele sportive, cu orientarea predominantă spre acele sporturi care permit o „specializare timpurie". Altfel spus, este vorba ca, pe fondul cerinţelor actuale ale programei analitice, care satisface asigurarea unei sănătăţi şi a unei dezvoltări fizice armonioase, să se grefeze o permanentă selecţie a elevilor şi o rapidă transferare spre antrenamentul organizat în vederea creşterii performanţelor. Aceasta ar fi, în evoluţia firească a procesului de educaţie fizică, un cîştig de ambele părţi, adică întărirea sănătăţii, dar şi întărirea rîndurilor viitorilor performeri sportivi.

Pentru aceasta însă este nevoie de energice măsuri de eliminare a formalismului încă prezent în desfăşurarea orelor de educaţie fizică şi sport. Se impune o permanentă perfecţionare a cunoştinţelor profesorilor de educaţie fizică, precum şi un riguros control şi îndrumare din partea factorilor responsabili, în spiritul unei eficienţe crescute a activităţii.

Consultaţie

Prof. Ştefan Popoiu, comuna Piscu, jud. Galaţi, ne relatează că, citind un răspuns în „Tribuna şcolii", şi-a reamintit problema stabilirii salariului de încadrare, la cea de a doua numire în învăţămînt, efectuată la 1 septembrie 1970, de care a fost profund nemulţumit şi cu toate că atunci s-a consolat în urma mai multor discuţii avute cu organele de învăţămînt, care l-au convins că aşa e normal, ne întreabă acum dacă salariul i-a fost corect stabilit. Dacă a fost nedreptăţit, ce să facă, cui să se adreseze ? (Pînă la data de 20 oct. 1968 a funcţionat ca învăţător titular, timp în care a urmat şi absolvit institutul pedagogic de 3 ani, prin cursuri fără frecvenţă, avînd în învăţămînt o vechime de 8 ani. După completarea studiilor universitare la cursurile de zi şi susţinerea examenului de licenţă, a fost din nou numit în învăţămînt, pe data de 1 septembrie 1970, cu un salariu lunar de 1 480 lei, corespunzător funcţiei de profesor stagiar cu o vechime de 2—3 ani în învăţămînt).

— Consolarea dv. şi necunoaşterea temeinică a legislaţiei şcolare de către autorităţile de învăţămînt la care aţi apelat au ca rezultat situaţia de a fi fost încadrat cu un salariu de 1 480 lei lunar, în loc de 1 720 lei, la cît aveţi dreptul, încasînd, pînă în prezent, mai puţin cu 7 200 lei.

În situaţia dv. nu s-a ţinut seama de gradaţia obţinută înaintea absolvirii studiilor universitare care vă dădeau dreptul la o altă salarizare după pregătire, chiar dacă nu aţi avut definitivarea în învăţămînt. La numirea în învăţămînt (din 1 septembrie 1970, ca profesor, absolvent al universităţii cu examen de licenţă, cu gradaţia 1 — vechime 8 ani în învăţămînt) conform Legii nr. 6/1969 şi a H.C.M. Nr. 2841/1968 trebuia să vi se fixeze salariul de 1 720 lei, putînd obţine o nouă gradaţie numai după promovarea examenului de definitivat.

Pentru a vă bucura de drepturile ce vi le acordă legile statului nostru, va trebui să întreprindeţi două acţiuni paralele :

a) una, referitoare la stabilirea salariului tarifar lunar de 1 720 lei, ce urmează să-l primiţi pe viitor pentru care vă veţi adresa, în scris, inspectoratului şcolar judeţean ;

b) a doua referitoare la încasarea drepturilor băneşti pe perioada expirată prin care sesizaţi comisia de judecată, deoarece aceste drepturi nu pot fi achitate decît pe baza unei hotărîri a organului de soluţionare a litigiilor de muncă.

În ambele situaţii, veţi invoca prevederile Legii nr. 6/1969 art. 172, ale H.C.M. nr. 2841/1968, art. 2 şi anexa 1 A, precum şi art. 142 din Regulamentul privind numirea, transferarea şi evidenţa personalului didactic, aprobat prin ord. M.I. nr. 12 361/1969, a cărui valabilitate s-a prelungit. În susţinerea cauzei dv., vă recomand să menţionaţi că aceleaşi „Precizări privind modul de acordare a gradaţiilor personalului didactic", trimise de Ministerul Învăţămîntului cu nr. 7 825 din 17 mai 1969, invocate în preambulul Deciziei Inspectoratului şcolar al jud. Galaţi nr. 4 949/1970 (din care au aplicat art. 2 şi v-au nedreptăţit) prevăd la art. 11 rezolvarea favorabilă a cazului dv.

În acţiunea prin care sesizaţi comisia de judecată, în afară de cele de mai sus, vă veţi referi şi la prevederile art. 172/3, 173, 176 şi următoarele din Codul Muncii, intrat în vigoare la 1 martie a.c.

Prof. IOAN BADIU

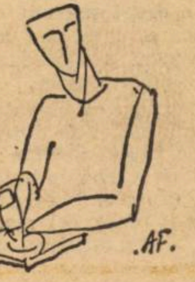

Recenzie

FĂNICĂ N. GHEORGHE:

„MIHAI EMINESCU — analize şi sinteze"

E.D.P., 1972

În **„Cuvînt înainte"**, autorul precizează că „analizele şi scurtele sinteze din prima parte a volumului îşi asumă, în primul rînd, o valoare de atmosferă şi de sugestie, uneori de îndreptar, şi nu se doresc etichetate drept modele..."

După cum se ştie, creaţia lui Eminescu — apogeul poeziei româneşti şi unul din piscurile poeziei universale — se studiază, conform principiului cronologic care stă la baza istoriei literaturii, în anul II (în liceele de cultură generală şi liceele de specialitate), cînd nici vîrsta elevilor şi nici cultura lor nu concură din plin la aprofundarea poeziei şi prozei eminesciene.

Spre sfîrşitul liceului, în preajma bacalaureatului — în cadrul lecţiilor de sinteză — cînd elevii au parcurs, în linii mari, întreaga istorie a literaturii române şi cînd capacitatea de a înţelege marile valori literare a crescut — profesorul are prilejul să adîncească mai bine poezia şi proza lui Eminescu.

Atît problemele de fond cît şi cele de formă — la care se adaugă, în măsură mai mare, raporturile operelor lui Eminescu cu literatura universală — reclamă, din partea profesorului, o informaţie bogată şi o bună cunoaştere a ultimelor cercetări de specialitate.

Ţinînd seama de astfel de cerinţe, profesorul Fănică N. Gheorghe apelează, cînd e cazul, la filozofia lui Platon, Leibnitz, Kant, Hegel, Schopenhauer, ori la poezia lui Ovidiu, Horaţiu, Dante, Petrarca, Shakespeare, Byron, Shelley, Goethe, Schiller, Novalis, Hoffmann, Heine, Chamisso, Alfred de Vigny, Lermontov, avînd grijă să sublinieze, la tot pasul, originalitatea genialului creator al „Luceafărului" : **„în orice etapă a ei, creaţia lui Eminescu se recomandă, în ultimă instanţă, întru totul naţională, fie că este vorba de cadru ori ideaţie, de eroi sau de mijloace de expresie"** (p. 101).

Toate **analizele** şi **sintezele** pe care profesorul Fănică N. Gheorghe le oferă elevilor şi candidaţilor la bacalaureat şi concursurile de admitere în învăţămîntul superior, precum şi altor cititori, sînt scrise cu o caldă şi sinceră devoţiune. Şirul **analizelor** şi **sintezelor** se încheie printr-un substanţial capitol final : **„Eminescu în literatura naţională şi universală"**. În partea a doua a volumului, autorul analizează — în 11 capitole — **„Universul rural în opera lui Eminescu.** (Studiul este reluarea unui eseu mai vechi, substanţial îmbunătăţit).

În esenţă, Fănică N. Gheorghe susţine că, în opera lui Eminescu, „Universul rustic nu constituie doar un sector al viziunii sale existenţiale" şi nici nu ţine numai de „paradisul copilăriei, greu de uitat", ci universul rural este indisolubil legat de toate etapele vieţii afective şi intelectuale ale poetului". (Se citează aici cazul a încă doi scriitori pătrunşi de „duhul satului" : Ion Creangă şi Mihail Sadoveanu — la care noi am mai adăuga şi pe alţii, în primul rînd pe Lucian Blaga).

Pentru susţinerea prezenţei universului rural în opera lui Eminescu, profesorul Fănică N. Gheorghe foloseşte numeroase elemente, pe care le culege direct din manuscrisele poetului, păstrate la Biblioteca Academiei, ori prin intermediul celor şase tomuri monumentale academice, editate de regretatul Perpessicius.

Prin ţinuta ştiinţifică şi prin devoţiunea cu care este scrisă, cartea profesorului Fănică N. Gheorghe, **„Mihai Eminescu — analize şi sinteze"**, se recomandă şi se impune.

Prof. VLADIMIR DOGARU

VOICU LĂSCUŞ:

„Cercetări asupra opţiunii profesionale"

E.D.P., 1972

Cartea lui Voicu Lăscuş, „Cercetări asupra opţiunii profesionale", este rezultatul unor anchete şi sondaje efectuate în anii şcolari 1969/70 şi 1970/71 printre elevii claselor V—VIII (IX—X) de la cîteva şcoli generale atît din mediul urban, cît şi din cel rural.

Autorul stabileşte, în urma opţiunilor profesionale ale elevilor, o serie de grafice pe profesii, şi, interpretîndu-le, se întreabă pe bună dreptate : „...înspre ce domenii de activitate şi către ce profesiuni trebuie îndrumaţi, în momentul în care specialiştii sesizează că opţiunile elevilor nu corespund necesarului de cadre planificate ? Desigur că activitatea lor orientativă trebuie să îndrepte atenţia şi interesul elevilor îndeosebi spre domeniile profesionale care solicită un număr ridicat de cadre, cum sînt : industria grea, industria extractivă, construcţiile şi deservirea populaţiei. Sînt, apoi, domeniile care capătă o dezvoltare din ce în ce mai mare, ca de exemplu, industria chimică şi cea electronică". Soluţionarea problemei, evident, fără pretenţii de exhaustivitate, este propusă pe parcursul lucrării.

Metodele de investigare a opţiunii profesionale, în noile condiţii, se cer reevaluate, în concordanţă cu pedagogia modernă : „Metodele tradiţionale utilizate în cercetarea opţiunii profesionale tind să fie completate prin instruirea programată, care s-a introdus în acest domeniu, atît în cercetarea informaţiei profesionale a elevilor, cît şi a altor aspecte ale opţiunii şi orientării profesionale". Opţiunea profesională e un proces complex care se desfăşoară în timp, cu multă răbdare, şi pe baza unei serioase documentări în domeniul diferitelor profesii din partea celui care o întreprinde.

Lucrarea se adresează cadrelor didactice de la clasele V—VIII (IX—X) ale şcolii generale, diriginţilor şi tuturor celor care, prin natura profesiei, sînt chemaţi să contribuie la orientarea profesională a tinerei generaţii.

Prof. GHEORGHE ANDREI
Buzău

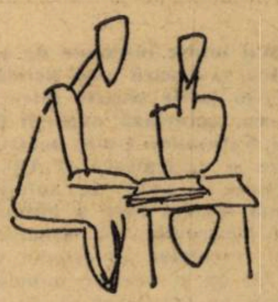

TVS integrată

Igiena digestiei

(13.III.1973 orele 9, şi 15.III.1973, orele 16)

Această emisiune a fost propusă în încheierea capitolului „Digestia", cu scopul de a favoriza transferuri utile dintre comportamentele cognitive şi unele comportamente psiho-motorii, privind deprinderile igienice necesare pentru desfăşurarea normală a digestiei.

Întrucît este prima telelecţie de acest fel, trebuie să subliniem că mesajul televizat în sine nu poate aduce decît cadrul în care să se desfăşoare activitatea elevilor coordonată de profesor, ţinînd seama că o deprindere nu se poate obţine decît în urma unui număr de exerciţii efectuate individual.

Problema devine complexă prin faptul că pretinde angajarea afectivă şi voluntară a elevilor la o acţiune de autoprotecţie, fundamentată numai pe cunoaşterea consecinţelor posibile în cazul cînd nu sînt respectate anumite condiţii obligatorii de igienă.

Fără îndoială, sarcina profesorului în această situaţie este cu mult mai dificilă decît atunci cînd el conduce un proces de instruire pe baza unor activităţi, bazate pe experienţă directă. Cu atît mai mult, cu cît legătura dintre cauza cu potenţial nociv şi consecinţele nefavorabile pe care le are acţiunea ei asupra sănătăţii omului se face în timp şi nu într-o succesiune imediată.

Pentru asigurarea unităţii în valorificarea lecţiei, profesorul poate porni de la următoarea relaţie :

Consecinţele nefavorabile asupra sănătăţii organismului → Organismul uman → Cauza nocivă existentă în mediul omului

pe care o propunem pentru dezbatere înaintea începerii emisiunii de TVS. Se pot face analogii cu situaţii obişnuite din viaţa cotidiană care pot provoca acidente (de circulaţie, casnice etc.).

Plecînd de la asemenea exemple, se va sublinia că aceeaşi lege stă şi la baza tulburărilor ce apar în desfăşurarea procesului de digestie, cu singura diferenţă că intervine o anumită perioadă de timp din momentul acţiunii cauzei pînă la apariţia efectului.

Pentru a mări puterea de convingere a mesajului, profesorul poate folosi şi alte consecinţe concrete şi să încerce stabilirea cauzelor şi modalităţilor în care acestea pot fi combătute. Ca exerciţiu, el poate formula cîteva situaţii problematice, rezolvabile pe grupe sau individual, cum ar fi : a) Din cavitatea bucală a unui tînăr au fost extraşi un incisiv, un premolar şi 2 molari. Care ar fi consecinţele asupra fiziologiei digestive ? ; b) Pe schiţa de plan a unui sat, pe care sînt amplasate 10—12 case, o apă curgătoare, 2 fîntîni şi 2—3 uliţe, se produce o epidemie de boli intestinale ce cuprinde persoane ce locuiesc într-un perimetru apropiat. Cum s-ar putea explica o asemenea situaţie şi ce investigaţii ar putea fi organizate pentru a se descoperi şi stăvili cauza producătoare ?, c) Un muncitor lucrează, alternativ, cîte o săptămînă în schimbul de dimineaţă şi o săptămînă în schimbul de după-amiază. Ce măsuri ar trebui să fie luate pentru a nu tulbura bioritmul funcţiilor sale digestive ? ; d) Cîţiva elevi de şcoală profesională obişnuiesc să ia gustarea din cursul zilei, în timpul lucrului în atelier, în următoarele condiţii : alimentele sînt împachetate în jurnal, unii se spală pe mîini cu benzină, alţii se şterg numai cu bumbac ori folosesc detergent ; alimentele sînt ţinute în dulap cu echipamentul de protecţie şi de lucru, gustarea se ia în picioare, repede, vorbind sau chiar în timpul lucrului.

Rezolvarea situaţiilor problematice de tipul celor de mai sus trebuie să permită formularea concluziei că luarea măsurilor igienice înseamnă îndepărtarea cauzelor care ar putea tulbura digestia şi că, oricît de simple par la prima vedere, importanţa lor este esenţială pentru menţinerea stării de sănătate şi capacităţii de muncă.

Dr. AL. GHEORGHIU
G. CHIOCHIU

MUZICA

Secţia corală a Uniunii Compozitorilor (secretar Dumitru Botez) a organizat recent un cenaclu cu muzică corală destinată copiilor.

Au fost prezentate un număr de 18 cîntece, realizări recente semnate de 15 compozitori, care au avut darul de a alcătui o „plachetă cu cîntece pentru copii" — cum atrăgea atenţia compozitorul Constantin Palade ; încă o dovadă că genul respectiv nu e chiar atît de sărac pe cît se afirmă ci, mai mult, necunoscut". „Din punct de vedere componistic, sublinia în alocuţiunea sa compozitorul Emil Lerescu, este important să realizăm lucrări care să fie cîntate cu multă plăcere de către copii". Accesibile, convingătoare, acestea trebuie să intre în repertoriul permanent.

Am salutat cu bucurie faptul că printre semnatarii plachetei se aflau membri ai secţiei simfonice care au început să acorde cîntecului pentru copii atenţia cuvenită, chiar dacă respectivele realizări solicitau formaţii mai abile, cu experienţă, cu ţinută concertistică apreciabilă. „Avem nevoie şi de cîntece destinate concertului, pentru corurile foarte bune" — observă muzicologul Vasile Tomescu. În acest sens, am ascultat cîteva izbutite mostre. *Fluier de copil* de Sergiu Sarchizov e un cîntec vesel, imitînd melodica instrumentală care era utilizată ca suport, *Tripticul* lui Aurel Popa (*Albinele şi lăcusta, Lecţii de vacanţă, Cimpoiaşul fermecat*) cu o ţinută simfonică în care sînt utilizate eficient procedeele polifonice sugerînd atmosfera tipică jocului de copii, iar *Dipticul* lui Theodor Bratu (*În ţara moţilor şi Pe Gutin cînd mă urcai*) melodizează poematic, cu conţinut mai mult armonic, hăulita şi dansuri oşeneşti, apropiate de lumea muzicală a lui Bela Bartok.

Un loc aparte a ocupat, în cadrul programului, preocuparea pentru cîntecul liric. Considerat iniţial ca opus profilului, acesta a început să fie tratat cu atenţie specială de către compozitorii de muzică pentru copii. *Curge rîul în albioară* de Ion Vanica, o piesă ternară lentă, infuzează în preocupările infantile atenţia pentru problemele existenţiale de bază, pentru explicarea lor cu resursele psihologice tipice gîndirii folclorice, metaforice.

Laurenţiu Profeta propunea o preocupare specială, din partea compozitorilor, pentru realizarea de cîntece pentru copii în genul muzicii uşoare. Lucrarea sa *Urare* utilizează un solist, grup vocal şi mică orchestră şi traduce, în limbajul specific genului, sentimentul de mîndrie patriotică. Inspirate din folclorul copiilor (folclorul muzical sau poetic), lucrările *Vrabia, mare gospodină* de Claudiu Negulescu, *Un pom, o floare* de Nicolae Popescu şi *Vine ploaia* de Matei Socor, reprezintă cîteva categorii tipice în arhitecturi intenţionat onomatopeice, imitative care lăsă să se contureze sugestia folclorică de cîntec sau joc.

Interesantă şi realizabilă ni se pare propunerea de a se organiza concursuri de coruri şcolare, cu ajutorul televiziunii, în genul celui existent pentru coruri mixte.

ANTON DOGARU

Mările şi oceanele, o imensă cămară de alimente

Milioane de oameni în pericol de înfometare ● Eşecul „revoluţiei verzi" ● Viitorul resurselor subacvatice ale alimentaţiei

Mai multe milioane de oameni ar putea să moară anul acesta de foame, în ţările situate între Dakar şi Dacca, apreciază experţii Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru alimentaţie şi agricultură (F.A.O.). Aceste regiuni au avut de suferit de pe urma secetei care a bîntuit de doi ani consecutiv. Ca urmare, preţurile cerealelor au crescut vertiginos la fel ca şi nevoile populaţiei. Experţii au constatat că, în şase luni. preţul pe tona de grîu, inclusiv transportul, a crescut cu 75 la sută...

Secretarul general al F.A.O., Abdeke Boerma, a lansat, recent, un puternic „semnal de alarmă", avertizînd asupra eşecului aşa-numitei „revoluţii verzi" în ţările pe cale de dezvoltare. Deşi producţia agricolă a anului 1972 a crescut pe plan mondial cu 3 la sută faţă de 1971, se asistă — potrivit studiilor F.A.O. — la o răsturnare surprinzătoare şi aproape completă a situaţiei alimentare între ţările industriale şi cele în curs de dezvoltare. În timp ce producţia agricolă a sporit cu 5—6 la sută în primul grup de state, ea n-a progresat decît cu 1,5 la sută în cel de-al doilea. Dacă se are în vedere faptul că populaţia ţărilor în curs de dezvoltare a continuat să crească într-un ritm mediu anual de 2,5 la sută, rezultă că întregul spor al producţiei agricole a fost „înghiţit" de ceea ce specialiştii numesc „explozia demografică". La sfîrşitul anilor '60 se puneau mari speranţe în „revoluţia verde", în cultura noilor soiuri de cereale extrem de productive, în aplicarea tehnicilor moderne capabile să plaseze agricultura sub semnul zeiţei Ceres. Din păcate, aceste speranţe s-au dovedit a fi iluzorii. Aproape două miliarde de oameni, care, în marea lor majoritate, trăiesc în ţările în curs de dezvoltare, se află încă sub spectrul foametei şi al subnutriţiei. Dar, populaţia Terrei creşte într-un ritm rapid. Ea ar trebui — potrivit unor calcule ale O.N.U. — să atingă 6 miliarde de oameni, la sfîrşitul acestui secol, ceea ce ar însemna aproape dublarea ei în numai 30 de ani. Se pune deci problema hrănirii acestei populaţii, deoarece producţia agricolă nu ar fi suficientă. Cu alte cuvinte, trebuie găsite noi surse alimentare.

Numeroşi savanţi şi specialişti cu reputaţie mondială susţin că viitorul omenirii, în problema alimentaţiei, este legat de oceane şi mări, care ocupă aproape 71 la sută din suprafaţa globului pămîntesc. Produsele marine sînt deja utilizate în diferite domenii de activitate economică: industria alimentară şi textilă, medicină, agrotehnică, viticultură, creşterea animalelor, construcţii de locuinţe etc. Dar, în prezent, nu se exploatează decît o foarte mică parte din resursele mării.

Pescuitul în mări şi oceane dă, în prezent, peste 70 milioane de tone pe an. Prin „pescuit" se înţeleg toate produsele extrase din mare şi în care peştele reprezintă 88 la sută. Determinată de conţinutul în proteine, valoarea nutritivă a celor peste 70 milioane tone, corespunde unei turme de circa 200 milioane de cornute mari! Totuşi, aceasta nu reprezintă decît unu la sută din producţia alimentară mondială. **Printr-o utilizare raţională a resurselor marine, susţine savantul englez John Lucas, este posibil să se obţină de pe un hectar de mare de două ori mai multă carne decît se obţine de pe un hectar cu cele mai bune păşuni.** Peştele nu este numai un preţios aliment pentru om. Industria de prelucrare a peştelui produce un excelent aliment pentru animale şi păsări.

Aproape de coaste, în apele mai puţin adînci, se pot cultiva moluşte, crustacee, peşti, alge. Suprafaţa acestor ape este egală cu aceea a Europei. Creînd ferme marine, omul va suprima organismele de care nu are nevoie şi le va înlocui prin organisme utile, furajere sau alimentare.

Toate acestea pot părea nerealizabile sau puţin eficiente. Experienţa unor ţări (Japonia, Franţa), dovedeşte însă contrariul. Cultura marină este una dintre sursele potenţiale cele mai importante de alimente.

Graţie utilizării energiei solare, vegetaţia produce materii organice indispensabile activităţii vitale. Dar, energia solară care atinge suprafaţa planetei noastre este utilizată numai în proporţie de 20 la sută de vegetaţia terestră şi de 80 la sută de alge. Utilizînd cantitatea de energie solară asimilată în prezent de masa verde a oceanelor şi mărilor şi presupunînd că toată vegetaţia ar fi compusă numai din plante alimentare şi furajere, ar fi posibil de creat — numai în limitele suprafeţelor desecabile — suficiente produse pentru a hrăni o populaţie de 58 miliarde de oameni. Dacă s-ar putea utiliza resursele tuturor oceanelor ar fi posibil de hrănit 300 miliarde de oameni, adică de 4—5 ori mai mult.

În realitate, aceste posibilităţi apar şi mai importante. După datele savantului sovietic A. N. Zenkevici, volumul producţiei oceanelor şi mărilor este de o mie de ori superior actualei suprafeţe agricole. De exemplu, **sub mare se pot obţine pînă la 15 tone de masă verde la hectar faţă de 4 tone pe terenurile agricole.** Mai mult, algele marine acumulează de 4—5 ori mai multe materii organice decît plantele terestre. După unele calcule, numai în Marea Baltică, Marea Neagră şi în mările care scaldă Extremul Orient sovietic, este posibil să se obţină, în fiecare an, o recoltă de peste 100 milioane tone de masă vegetală.

Într-un viitor apropiat, consideră o serie de savanţi, plantele marine vor figura în meniul nostru cotidian, reprezentînd o revoluţie în alimentaţie la fel de importantă ca aceea a consumului de cartofi.

V. CORAVU

Principalele zone de pescuit din lume

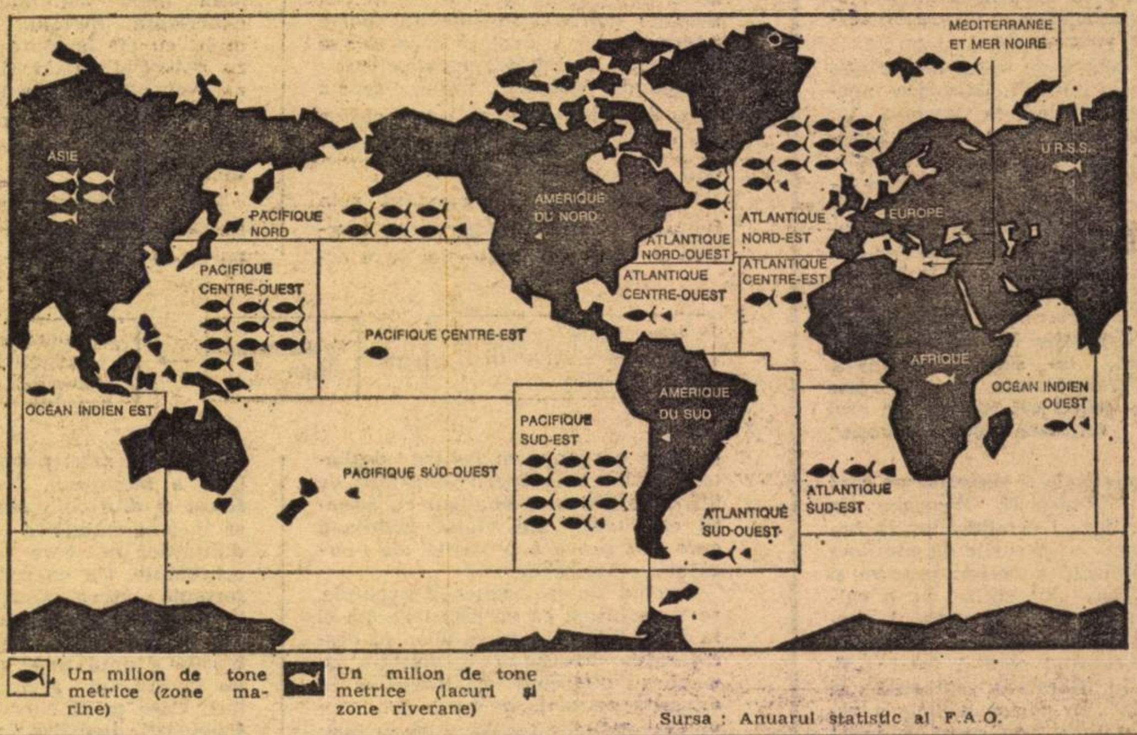

Sursa: Anuarul statistic al F.A.O.

L'éducation dans le monde

Recent, sub auspiciile UNESCO, a apărut lucrarea „L'éducation dans la monde : politique, législation et administration de l'éducation". fiind al cincilea volum şi ultimul din seria consacrată învăţămîntului în lume.

Primul volum, publicat în anul 1955, conţine informaţii cu caracter general despre sistemele de învăţămînt din 194 ţări şi teritorii. Acestui volum i-au urmat încă trei, consacrate învăţămîntului primar (1958), secundar (1961) şi superior (1961), care sintetizează situaţia învăţămîntului în lume, în perspectiva problemelor cu care este confruntată, în prezent, omenirea.

Prezentul volum, întocmit de Secretariatul UNESCO pe baza informaţiilor primite din partea statelor membre ale acestei organizaţii, cuprinde 4 mari secţiuni: obiectivele învăţămîntului, legislaţia existentă în materie, structuri organizatorice şi informaţii suplimentare.

Primul capitol se referă la obiectivele generale ale învăţămîntului pe plan naţional şi la funcţiile acestuia în raport cu societatea. De asemenea, sînt date informaţii privind metodologia urmată de diferite state la elaborarea politicii în domeniul învăţămîntului, principiile care stau la baza acestuia etc.

Capitolul dedicat legislaţiei în domeniul învăţămîntului oferă cititorului ocazia de a fi informat asupra principalelor acte normative existente în diferite state în această materie.

Structurile organizatorice care fac obiectul unui alt capitol, privesc formele de organizare şi finanţare a învăţămîntului, construcţiile şcolare şi dotarea acestora cu echipament de laborator, formele de control şi inspecţie etc.

Capitolul din volum dedicat ţării noastre conţine date şi cifre privind dezvoltarea pe care a cunoscut-o învăţămîntul în perioada postbelică. Evocîndu-se diferitele faze ale evoluţiei învăţămîntului în România, se menţionează că acesta are ca principală sarcină „ridicarea nivelului de instrucţie a populaţiei, pentru a contribui la îmbogăţirea vieţii intelectuale şi a forma personalul necesar economiei şi construcţiei socialiste".

Capitolul este bogat ilustrat cu cifre care oglindesc imensele realizări dobîndite de ţara noastră în această disciplină a spiritului uman care este învăţămîntul.

C. ANGHELUŢĂ

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scinteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scinteii",

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 87
Sîmbătă 17 martie 1973
16 pagini — 1 leu

Imperative actuale ale educației fizice și sportului

Elaborată în temeiul concepției potrivit căreia educația fizică și sportul sînt fenomene sociale de importanță majoră, în condițiile noii orînduiri fiind considerate activități de interes național, parte componentă esențială a complexului proces de educație comunistă a maselor de oameni ai muncii, în special a tineretului, **Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973 cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului** vine să confirme preocuparea constantă a partidului nostru încă de la instaurarea regimului democrat-popular de a **transforma activitatea sportivă într-un bun al întregului popor,** de a forma climatul necesar pentru ca fiecare om al muncii să se bucure de binefacerile mișcării în aer liber, de a-și dezvolta trupul și mintea. Animat de cele mai înaintate și generoase idei despre menirea educației fizice și sportului în societatea socialistă, acest autentic document programatic, această pîrghie în acțiune își fundamentează obiectivele concrete pe care le indică pentru **perfecționarea sportului de masă ca mijloc principal** în fortificarea organismului și dezvoltarea capacității fizice a tuturor cetățenilor patriei pe considerentul că în acest domeniu munca se cere orientată cu precădere spre folosirea celor mai accesibile căi și modalități de practicare a educației fizice și sportului de către mase în aer liber. Largile deschideri pe care Hotărîrea le face în acest sens sînt limpezi, precise și exacte. Este de relevat înainte de toate faptul că se vor intensifica eforturile pentru asigurarea condițiilor optime ca toți cetățenii patriei, înainte de toate întregul tineret din școli și facultăți, din întreprinderi, uzine și instituții, de la sate și din armată să practice **sistematic** educația fizică, să aibă asigurat accesul nelimitat la sport și baza sa materială, în mod organizat, în timpul liber. Din acest punct de vedere și în acest context rețin în mod deosebit atenția complexele măsuri preconizate pentru ca **Școala** — acest veritabil lacaș de cultură, educație și civilizație, acest forum de dăltuire și modelare a fizionomiei omului nou al societății noastre socialiste — să-și îndeplinească, într-o structură socială ce impune cu mîndrie învățămîntul general obligatoriu de 10 ani, în perspectiva apropiată și pe cel liceal, exigent și în mod exemplar rolul pe care îl are și în sistemul educației și sportului. Potrivit Hotărîrii, în școlile de toate gradele o atenție primordială se va acorda **îmbunătățirii calității și eficienței procesului de învățămînt în cadrul orelor de educație fizică,** prin orientarea programelor acestei discipline în așa fel încît să asigure un conținut adecvat pregătirii temeinice a elevilor și studenților ; cea mai mare parte a activităților se va desfășura în aer liber ; planul de învățămînt pentru unitățile preșcolare va cuprinde, zilnic, jocuri și exerciții fizice accesibile vîrstei copiilor. Organizarea celor mai diverse forme ale activității de educație fizică, sportivă și turistice, a întrecerilor care să desemneze pe cei mai buni sportivi la diferite ramuri și probe, serbările și duminicile cultural-sportive, complexul polisportiv denumit „Sport și Sănătate“, crosurile de masă, marșurile reprezintă doar cîteva din pîrghiile care vor fi create și acționate pentru a stimula pionierii, elevii, stu-

ION IUGA

(Continuare în pag. a 2-a)

ÎN ACEST NUMĂR:

Repere ale modernizării ● Aspecte ale corelării disciplinelor la clasele I-IV ● O tratare strategică a învățămîntului ● Forța de muncă și utilizarea ei ● Contra formalismului, contra rutinei.

Tableta săptămînii

Reciclare

Ion I. Aron este un tînăr membru al Facultății de fizică. Demn urmaș al lui Ion Aron, cunoscutul academician, el a trecut de faza „îndreptățește mari speranțe“, instalîndu-se solid în categoria de „tînăr savant, deja cunoscut în lumea specialiștilor“. Este însurat și are o delicioasă fetiță — Ileana. Trebuie să aibă șase sau șapte ani. Prietenia care mă leagă de decenii de tată, s-a extins în mod natural și asupra fiului.

Tocmai la el mă gîndeam, întorcîndu-mă de la facultate, cînd a apărut brusc, în fața mea. Nu eram grăbiți nici unul, nici altul, ceea ce ne-a îngăduit să înfiripăm un mic dialog :

—Ce mai faci ?, l-am întrebat.

— Ce să fac ? Mă reciclez.

— Cum așa ? Ați intrat și voi la rînd ?

— Nu ; nu e vorba de specialitatea mea, răspunse el ușor înțepat. Aici eu contribui la reciclarea altora. Este vorba de ceva mult mai grav. Am reînceput să studiez materiile de clasa întîi.

— Elementară ?

— Elementară.

— Sînt curios să știu ce anume studiezi.

— În primul rînd, scrisul (cu cititul mă descurc). Constat că a evoluat binișor de pe vremea cînd eram eu în clasa întîi. Buclele de la l, b nu se mai fac așa groase ca pe vremuri. Acum au siluetă. Apoi, nodul de la literele r, b nu se mai face în dreptul liniuței superioare, ci mai jos. În sfîrșit, litera t a crescut în lungime. După atîția ani, era și natural ! De ce rîdeți ?

— Rîd pentru că mă gîndesc la nepoții mei. Copiii mei fac o experiență similară. Trebuie să-ți spun că deseori sînt și eu antrenat la această muncă. Dar continuă, te rog.

— În al doilea rînd, vine modul de scriere al unor grupe de consonante : ghe, ghi, che, chi. Într-o zi, fetița vine acasă, ușor preocupată. „Ce ai ?“, am întrebat-o. „Tăticule pentru mîine am de scris o pagină întreagă cu cuvinte care conțin pe ghe, ghi“. „Nu e nimic“, am răspuns eu optimist. Dar optimismul meu era prematur. Am găsit eu vreo două-trei cuvinte, dar atît. Și atunci, în timpul mesei, am transformat tema fetiței într-un joc de societate la care am antrenat toți membrii familiei. Cu chiu, cu vai, am reușit să umplem pagina.

— Poate că acest joc de societate ar fi trebuit inițiat de învățătoare, cu toți elevii clasei. Ar fi petrecut cu toții o oră minunată.

— Nu o fi intrînd în canoanele pedagogice actuale.

— Tot ce se poate. Povestea asta îmi readuce în minte o vorbă a unui doctor al copiilor mei, un minunat practician și un înțelept. „Copii mici, griji mici. Copii mari, griji mari“, mi-a spus el. Acum patruzeci de ani.

— Nu se mai potrivește acum, observă tînărul meu prieten.

— Nu se mai potrivește. De aceea sînt, ca să spun așa, ușor nedumerit.

Nicolescu

Școala, în acțiunea patriotică de deszăpezire

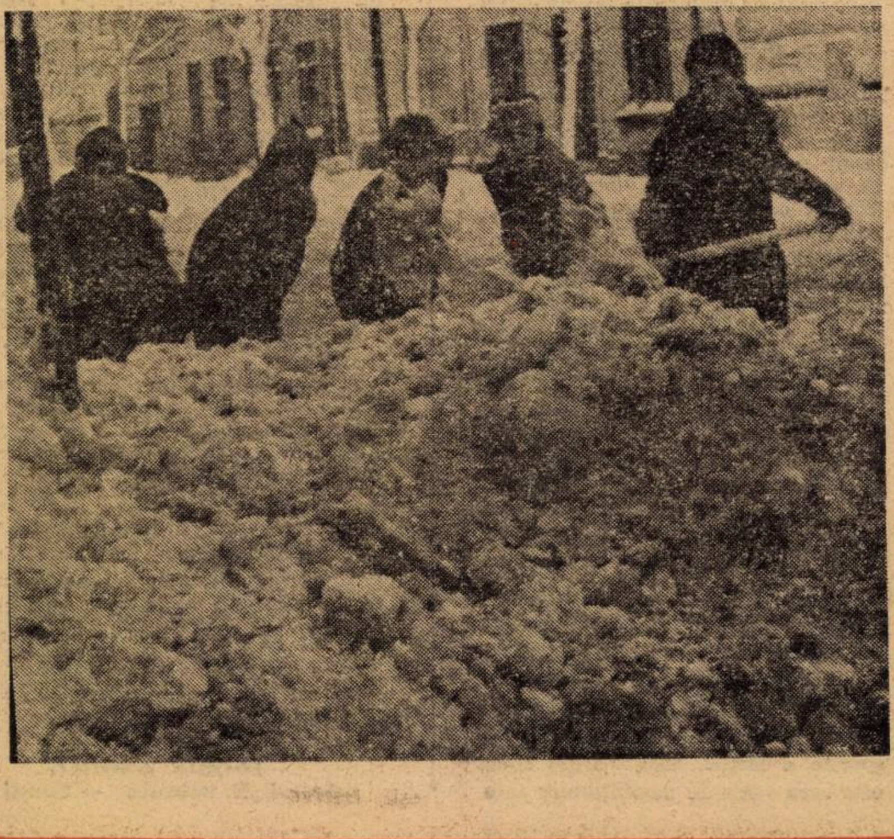

Capricioasă, iarna acestui an ne-a adus în agonia ei o surpriză deloc plăcută : căderi masive de zăpadă, viscole și troiene care au blocat arterele de circulație în București și în unele județe din sudul țării, făcînd dificile aprovizionarea și accesul oamenilor la locul de muncă.

La chemarea Comandamentului Central pentru înlăturarea urmărilor căderilor masive de zăpadă și ale viscolului au fost mobilizate mari forțe mecanice și umane ; toți cetățenii apți de muncă, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, sprijiniți de unități ale armatei, într-un suprem efort fizic și de voință, au muncit zi și noapte pentru ca urmările nefaste ale iernii să fie grabnic înlăturate. Oamenii școlii, profesori și elevi, ca în orice împrejurare asemănătoare, n-au putut rămîne nici de această dată nepăsători la acțiunea patriotică de deszăpezire. Cu entuziasmul și eroismul ce îi caracterizează, înarmați cu lopeți și tîrnăcoape, ei s-au atașat miilor de cetățeni de pe străzile orașelor sau din incinta întreprinderilor, ajutînd la deblocarea lor, dînd dovadă, nu o dată, de adevărat eroism. Cu brațele lor tinerești ei deschid parcă drumul primăverii apropiate.

D. RACHICI

ACCENTE

Programele pentru examenele de definitivat și cursurile de perfecționare

In atenția educatoarelor și învățătorilor inscriși la examenele pentru definitivarea în învățămînt și obținerea gradului al II-lea.

Programele pentru sesiunile de examen din anul 1973 sînt cele care au fost valabile pentru sesiunile din anul 1972. Aceste programe au fost tipărite și difuzate inspectoratelor școlare județene.

De asemenea programele pentru cursurile de perfecționare din acest an sînt cele publicate în „Tribuna școlii" numerele 7 și 8 din 18 și 25 iunie 1971, după care s-au desfășurat și cursurile din anul 1972.

Mic ghid de orientare școlară și profesională

O utilă inițiativă a revistei „Învățămîntul profesional și tehnic" o constituie rubrica-supliment „Itinerar în lumea profesiunilor", din care în numărul pe februarie 1973 ni se oferă partea a VI-a. După o scurtă prezentare a specificului industriei construcției de mașini grele (care, se subliniază în preambul, „constituie pivotul principal al întregii industrii naționale"), a dezvoltării ei fără precedent în anii construcției socialismului sînt descrise, în continuare, profesiile și specialitățile în care se pot pregăti absolvenții învățămîntului general și liceal, precum și rețeaua școlară. În partea I sînt arătate specialitățile care sînt pregătite prin școlile profesionale și ucenicie, specialități de o largă gamă profesională și cu o mare pondere în economia națională : cazangiu, frezor, rabotor, mortezor, strungar, rectificator, lăcătuș, electrician întreținere și reparații, modeleri etc. În partea a doua a acestui ghid, sînt arătate specialitățile care se pregătesc în cadrul liceelor industriale, ca și în cadrul școlilor de specializare postliceale (în automobile și tractoare, în prelucrări la cald, prelucrări prin așchiere, mașini și utilaje, construcții navale — licee industriale ; laborator mecano-metalurgic, tehnologia sudurii, proiectări în industria construcțiilor de mașini — școli de specializare postliceală). De o reală utilitate pentru familie, elevi și școli este lista inserată în partea finală a ghidului care cuprinde rețeaua de școli profesionale și ucenicie, licee industriale și școli de specializare postliceală în această ramură a industriei naționale.

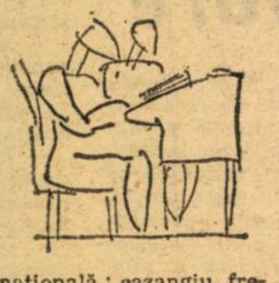

N.S.

In sprijinul perfecționării profesorilor biologi

Începînd cu numărul 1 (ianuarie-februarie a.c.), revista „NATURA" deschide rubrica „In sprijinul perfecționării", menită să prezinte studii utile cadrelor didactice care predau biologia și care urmează să susțină examenul de definitivat și grad.

Necesitatea clarificării noțiunii de specie, a trăsăturilor ei și a diferitelor ei trepte calitative, constituie obiectul studiului conf. univ. D. Mititelu de la Universitatea din Iași, intitulat : „Specia ca sistem și nivel de organizare a materiei vii". N. Fabian și I. Szabo, lectori universitari la Universitatea din Cluj, propun ca „Modele cu caracter problematizat care pot fi folosite la lecțiile de recapitulare finală la zoologie" 12 planșe sintetice, elaborate și experimentate în vederea dezvoltării capacității de analiză și sinteză, adaptării cunoștințelor la situații noi, dezvoltării inteligenței elevilor.

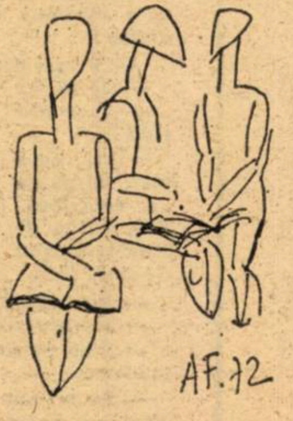

Prof. Gabriela Mărășescu (Liceul nr. 1 Tîrgoviște) oferă sugestii exemplificate de modernizare a lecțiilor de recapitulare finală, în formula lecției în laborator, a lecției-problemă și a lecției-excursie, precum și întrebări cerînd răspunsuri bazate pe conexiunea inversă, scrise pe fișe-text.

La rubrica „Biologia în școală", prof. Mihai Bejenaru din Cîmpulung-Moldovenesc pledează pentru predarea interdisciplinară a biologiei, apelînd, mai ales, la biochimie și pentru adaptarea programelor, manualelor, filmelor didactice la această nouă necesitate stringentă. Profesorii Dumitru și Ariadna Ioan, de la Liceul nr. 7 din Iași, demonstrează o modalitate modernă de restructurare a lecției de sinteză „Organismul, un tot unitar", iar prof. Elena Gane de la Liceul „N. Grigorescu"-Cîmpina, un procedeu de folosire a fișei „suport" la lecțiile de biologie.

Informări, recenzii completează acest număr bogat.

D. VOICULESCU

PRO ȘI CONTRA

Unii experimentează, dar ceilalți ce fac?

Cred că nimeni nu se arată dispus să socotească o metodă sau opinie „moderne" doar fiindcă sînt de apariție recentă (sau aparent recentă). Așa, de pildă, în broșura „Puncte de sprijin pentru perfecționarea procesului de învățămînt", editată de Institutul de științe pedagogice în 1971, se afirmă că „în învățămîntul tradițional (cît de „tradițional" ?), elevul era considerat obiect al educației, recipient pasiv al unei informații oferite". Dar, încă prin secolul XVI, Montaigne cerea un dascăl „qui eût plutôt la tête bien faite que bien pleine" — tocmai pentru a-și deprinde școlarul să judece cunoștințele primite. Să ne mai referim și la poziția avansată cuprinsă în „la leçon des choses" a lui Rousseau ?

Am avut unele rezerve, pe vremea cînd era destul de greu să-ți îngădui astfel de rezerve (din cauza „unanimității" acceptării acestor concepții) cu privire la proclamarea priorității învățămîntului oral — ca și a eficienței „miraculoase" a structurilor — în predarea limbilor moderne. Iată însă că ultimul număr din culegerea „Limbile moderne în școală" (vol. I. 1973) publică unele puncte de vedere care atestă că mai sînt și alți... rebeli care gîndesc că nu există metode exclusiviste.

Aceasta nu înseamnă că sînt — aprioric — împotriva oricărei perfecționări a metodelor de predare. Mi se pare că nu pot afirma că au atins un „punctus terminus" în materie de predare decît cei cuprinși de suficiență.

Alături de alți colegi, am încercat și eu cîteva modeste experimente privind studierea pe grupe de elevi și „reconstituirea" textului literar — încercări pe care le-am expus într-o comunicare ținută la Colocviul Național de la București, 14 decembrie 1972. La acest Colocviu, ascultînd celelalte referate și comunicări, mi-am dat seama că perfecționarea predării este, în fond, un zbucium permanent — cu izbînzi și eșecuri — în vederea obținerii unei eficiențe sporite a lecției. Sau, altfel spus, este acea stare de nemulțumire care ne ferește de automulțumire, de rutină. Cum se realizează acești pași înainte ? „Printr-o uriașă muncă de informare. Apoi curaj, efort creator..." („Repere ale modernizării" — „Tribuna școlii", nr. 85). În legătură cu această „uriașă muncă de informare" (și aș adăuga nu numai de informare) vreau să consemnez unele nedumeriri.

Cu prilejul diferitelor inspecții, ținerii unor lecții demonstrative, al unor referate și comunicări sau unor schimburi de experiență se apelează la cîțiva profesori — de obicei aceiași — care sînt „cuprinși în experiment". Aceștia, după ce că se străduie, uneori zile și nopți pentru o mai bună reușită a obiectivului propus, sînt ținta ironiilor acelora care, arborînd un scepticism „superior" se „abțin" de la orice experiment. Și se țin deoparte. Și-și văd liniștiți de treabă. Și „figura" le merge.

Dar este drept ca numai cîțiva profesori să fie „cuprinși în experiment" ? Ceilalți ce fac ? De ce nu sînt și domniile lor obligați să țină lecții demonstrative și comunicări ? Nu de alta, dar să vedem și noi cît de moderne sau cît de „tradiționale" sînt lecțiile dînșilor. Și cît de „infailibile" sau cît de vulnerabile sînt. Să ne dăm și noi seama ce uriaș efort de informare (și nu numai de informare) înglobează orele lor.

Eu așa cred că ar fi drept. Nu știu alții ce părere vor avea.

FLORIN ANGHEL
Liceul „N. Bălcescu" — Pitești

Imperative actuale ale educației fizice și sportului

(Urmare din pag. 1)

denții, tinerii muncitori și țărani, marea majoritate a cetățenilor patriei să-și apropie educația fizică și sportul ca pe niște aliați firești, indispensabili, organic integrați în preocupările fiecăruia, astfel încît să devină, efectiv, un bun al tuturor, o **necesitate** vitală.

În această complexă acțiune, la loc de frunte se află greaua și nobila sarcină a profesorului sau instructorului desemnat de a conduce această activitate, de a insufla elevilor interesul și, apoi, pasiunea pentru educația fizică, în așa fel încît exercițiul fizic cotidian, sub orice formă, să pătrundă organic în viața tînărului, a fiecărui cetățean. S-ar părea, la prima vedere, că mișcări atît de firești cum sînt alergarea, săritura, aruncarea nu ar mai trebui învățate, omul însușindu-și-le și efectuîndu-le cu naturalețea impusă de necesități fiziologice. Eroare ! Investigațiile științifice relevă că omul evoluat, stăpîn pe mijloace perfecționate manifestă uneori tendința unei „moleșeli" fizice de loc sănătoasă. Iată de ce profesorii și instructorii de educație fizică sînt chemați să păstreze nealterat sentimentul nobilei lor meniri ; să învețe pe oameni să alerge, să sară, să arunce, să-și fortifice sănătatea, prin sport și educație fizică.

Este evident că în spiritul Hotărîrii partidului nu numai școala trebuie să fie aceea care să fundamenteze complexul primar a ceea ce se numește educație fizică și sport, ci și familia, toate organizațiile și instituțiile existente, avînd în preocupările lor educarea tineretului, a oamenilor muncii în general. O asemenea constatare se impune mai cu seamă în virtutea faptului că și alte calități, proprii nu numai sportivilor, ci comune unei educații complexe, cum sînt : îndemînarea, prezența de spirit, rapiditatea în luarea unor decizii ș.a.m.d., pot și trebuie să fie cultivate și chiar determinate de diferiți factori educaționali.

Paralel cu dezvoltarea educației fizice în rîndul oamenilor muncii, Hotărîrea preconizează măsuri concrete menite să intensifice calitativ preocupările viitoare în domeniul **sportului de performanță**. Se va acorda prioritate îmbunătățirilor de concepție ; de organizare și de climat vizînd **întărirea muncii și disciplinei în toate unitățile sportive, afirmarea pe o scară tot mai largă a talentelor autentice, reprezentarea tot mai prestigioasă pe plan mondial a sportului românesc.**

Preocuparea manifestată a partidului de a contura un program de acțiune calitativ, cît mai cuprinzător și mai concret, din care fiecare dintre cei ce au atribuții pe tărîmul educației fizice și sportului, fiecare dintre cei ce practică sportul, fiecare cetățean în parte să înțeleagă ce anume este chemat să facă pentru ca într-adevăr, pe de o parte, toți școlarii, întregul tineret, populația țării să practice în mod sistematic sportul și exercițiile fizice ; iar, pe de altă parte, talentele autentice să se poată afirma plenar, să-și îmbunătățească constant performanțele într-un exigent climat de muncă și disciplină și să reprezinte cu demnitate sportul românesc în confruntările internaționale constituie esența și scopul final al recentei Hotărîri a Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea educației fizice și sportului în țara noastră. Ea relevă pregnant necesitatea și vizează ca educația fizică să se desfășoare pe scară națională, să devină realmente instrumentul dezvoltării fizice generale a populației, mijlocul eficient de formare a unui om integru, sănătos, robust, capabil să-și consacre energia creatoare edificării noii orînduiri pe meleagurile României.

REPERE ALE MODERNIZĂRII

Conținutul învățămîntului

O direcție de modernizare a învățămîntului o constituie intervențiile în conținutul acestuia pentru ca el să reflecte transformările care au loc în știință și tehnică, să servească obiectivele educaționale impuse de epoca noastră.

După cum se știe, conținutul învățămîntului se obiectivează în planurile de învățămînt, în programele școlare și în manuale. Pentru a înțelege ce intervenții sînt necesare în vederea modernizării acestora sînt necesare unele precizări pe care le impun caracteristicile epocii.

În primul rînd, este necesară o înțelegere clară a scopurilor școlii, definită în documentele partidului nostru ca „izvor de cultură și factor de civilizație".

În al doilea rînd, a apărut necesitatea unei noi definiții a culturii generale, pornind de la cerințele epocii și, în raport cu acestea, a apărut necesitatea precizării trăsăturilor dominante care să definească personalitatea umană. În felul acesta, vom putea stabili conținutul cu care să operăm în direcția realizării lor.

Orice fapt de civilizație constituie cultură realizată

Privitor la prima problemă, observăm că în definirea școlii se operează cu două categorii : „cultură" și „civilizație". Pînă nu de mult, cele două categorii se deosebeau astfel : cultura era considerată ca ansamblu al valorilor spirituale, iar om de cultură era cel care asimilase cît mai multe asemenea valori. Civilizația era considerată ca ansamblu al valorilor materiale, îndeosebi ca ansamblu al uneltelor și tehnicilor de intervenție în transformarea naturii.

Deși se păstrează termenii cultură și civilizație, sensul lor este altul. Cultura este ansamblul atît al valorilor spirituale, cît și al celor materiale, iar civilizația este realizarea acestora în viața cotidiană. Cu alte cuvinte, cultura este întotdeauna o treaptă spre civilizație, o civilizație pe cale de realizare, iar civilizatia este o cultură pătrunsă în viața cotidiană a poporului.

Sigur că nu orice valori de cultură se convertesc în fapte de civilizație, dar orice fapt de civilizație este o cultură realizată, presupune valori culturale. De aceea, școala are sarcina de a transmite valori de cultură (de data aceasta înțelegînd prin cultură atît pe cea spirituală cît și pe cea materială), dar, mai ales, are sarcina de a organiza pătrunderea acestei culturi în viața cotidiană pentru a civiliza poporul. În felul acesta, orientarea dată școlii, de conducerea noastră de partid, pentru a introduce în conținutul învățămîntului și obiectul „instrucția tehnico-productivă" este o orientare cu fundamente științifice clare, o expresie a luptei pentru civilizație.

Înțelegînd raportul dintre cultură și civilizație ca pe un raport de determinare, de geneză între cultură și civilizație, putem defini educația ca acțiune de asimilare a valorilor culturale, în fond ca asimilare a experienței social-istorice a omenirii și ca pe o transpunere a ei în viață, ca pe o îmbogățire „prin aplicare" a acestei experiențe social-istorice. Dacă înțelegem în felul acesta educația, ea apare ca un factor propulsiv al progresului social. Știința, arta, tehnica fac parte din experiența social-istorică, din cultura generală pe care trebuie să o realizeze școala. Insistăm asupra concluziei : și tehnica face parte din cultura generală. Tehnica nu mai este o entitate alături de cultura generală, ci ea intră în conținutul culturii generale.

O analiză pe verticală corelată cu formarea stadială

Cum trebuie să definim cultura generală în epoca noastră ?

În primul rînd, este necesară completarea analizei, am spune, orizontale, de însumare matematică a domeniilor culturii, cu o analiză pe verticală a culturii generale, corelînd această analiză cu formarea stadială a omului de cultură, formare impusă și de prezența unor paliere de structurare a proceselor psihice la diverse nivele de vîrstă.

În lucrarea „Introduction à la pédagogie", G. Mialaret, respectînd în mare parte indicațiile privind dezvoltarea mintală stadială, dată de Piaget, prezintă stadiile de formare a omului cult contemporan. Pentru a înțelege aceste stadii și valoarea lor în acțiunea de formare a omului cu o cultură generală, este necesar să precizăm trăsăturile acestui om cerut de epoca contemporană.

Se acreditează ideea că omul de cultură contemporan este specialistul cult. Specialistul cult se caracterizează în primul rînd prin receptivitate deosebită la nou. Această receptivitate, am putea spune, îl face incapabil de rutină în activitatea sa. El nu este un om „perfect" în sensul de sistem închis, ci este un om cu multe valențe libere. Aceste valențe pot fi folosite în direcția progresului propriei sale specialități, căci poate asimila noutățile din alte domenii de cultură și le poate folosi pentru dezvoltarea continuă a specialității sale. Aceasta înseamnă mare mobilitate, mare capacitate de elaborare a soluțiilor înlocuitoare, capacitate de a renunța la soluții anterioare formulate, dovedite greșit.

Formația culturală a specialistului cult nu mai poate fi bazată pe totalitatea informațiilor din toate domeniile de cultură. Ea presupune, însă, pe lîngă o cultură temeinică a specialității, și o cultură matematică, precum și o cultură filozofică. Precizăm, este vorba de „specialistul cult", la ultima treaptă pe drumul formației într-un domeniu sau altul al activității sociale, treaptă ce ar trebui realizată în instituțiile de învățămînt superior. Pe celelalte trepte ale învățămîntului se realizează pregătirea necesară acestei formații. Pregătirea se face prin selecția informațiilor din diferite domenii de cultură și după criteriile stadiale despre care vom vorbi mai jos.

Matematica și filozofia sînt cele două domenii de cultură pe care trebuie să le posede orice specialist cult al epocii noastre. Matematica, pentru că, în condițiile volumului de informații extrem de bogat care se acumulează azi, ne ajută să sintetizăm și să exprimăm sintetic cunoștințele. Limbajul matematic este cel mai sintetic, cel mai direct și universal în același timp. În epoca noastră, esențial este să știm să înlăturăm elementele perturbatoare. Matematică ne ajută să înlăturăm redondanța. Limbajul matematic, limbajul logicii matematice îndeosebi, este un limbaj științific de mare perspectivă.

Filozofia are însă o altă caracteristică. Ea oferă posibilitatea de circulație a informației pe arii foarte largi pentru că operează cu categorii sintetizatoare de cea mai mare generalitate. Din această cauză, ea ajută la realizarea dialogului eficient între orice categorie de specialiști. Datorită faptului că stimulează și latura afectiv-emoțională, filozofia materialist-dialectică antrenează și acțiuni eficiente de largă rezonanță. Ea determină atitudini. Acestea stau la baza realizării culturii în viața cotidiană, la convertirea ei în civilizație.

Stadiile de formare: instrumental, operațional, al reflecției filozofice și specializării

Care sînt stadiile de formare a personalității culte cu însușirile mai sus prezentate ? Primul stadiu de formare culturală este stadiul însușirii culturii instrumentale, al cunoștințelor cu caracter instrumental. Cunoștințele cu caracter instrumental, indispensabile oricărui om, sînt tocmai acele cunoștințe care asigură însușirea în continuare a culturii în general, sau a unor domenii de cultură. Bunăoară, citit-scrisul este instrumentul însușirii oricărei culturi. Pentru cultura muzicală, solfegierea este un instrument de bază. Cine nu știe să solfegieze nu poate dobîndi cultura muzicală. Fără acest instrument al solfegierii nu ar fi existat Bach, Mozart, Enescu pentru că fără partitură nu s-ar fi transmis opera lor de-a lungul anilor.

Al doilea stadiu indispensabil oricărui om îl constituie stadiul operațional. Cine nu are cunoștințe și deprinderi cu care să opereze, să depășească dificultăți, să rezolve probleme teoretice și practice acela nu poate să progreseze. Stadiul operațional are două nivele. Un prim nivel al operaționalității este acela în care cunoștințele ajută numai la rezolvarea problemelor practice, în primul rînd a celor care sînt date pentru a ilustra aplicațiile unei teoreme, ale unor principii, legi etc. Al doilea nivel al operaționalizării se caracterizează prin faptul că propulsează omul spre o formație culturală superioară. În școală, acest nivel constă în faptul că elevul însuși este obligat, pentru a soluționa o anumită problemă practică, să aleagă, bunăoară, dintre mai multe teoreme, pe cea care ajută la soluționarea problemei.

Profesorii spun că ridică elevii la nivelul al doilea de operaționalitate, cînd, de fapt, realizează prima etapă. De obicei, se întîmplă astfel : se demonstrează, la matematică, de exemplu, o anumită problemă și apoi este pus elevul să o demonstreze și el ; se dă după aceea o problemă „aplicativă" în care se folosește întocmai teorema învățată ; problema este de același tip cu celelalte rezolvate în fixarea lecției.

Operaționalizarea la nivelul doi deschide drum formării complete a personalității, deschide perspective pentru stadiul al treilea, pentru stadiul reflecției filozofice și al specializării, stadiul necesar oricărui om pe care, în condițiile generalizării învățămîntului de 12 ani, școala noastră îl va realiza.

Specializarea este eficientă cînd se corelează cu reflecția filozofică, adică atunci cînd căutarea și alegerea specialității este rezultatul propriilor analize, propriilor reflecții. Specializarea care se naște la acest nivel de cultură este totdeauna o concretizare a unei culturi ample într-o direcție bine definită ; ea apare ca o concretizare a culturii generale într-un domeniu conturat precis.

Se înțelege că atît stadiul instrumental cît și stadiile operațional și cel al specializării se realizează printr-un conținut specific, prin cunoștințe care au caracteristici preponderent instrumentale, operaționale sau de specializare.

Idealul educațional se obiectivează la noi în activitatea acelui specialist care, prin consecvența sa principial-morală, traduce în întreaga sa comportare o atitudine morală comunistă. Conținutul învățămîntului trebuie să realizeze, deci, atît sarcinile educației intelectuale cît și pe cele ale educației morale, și să contribuie la convertirea culturii în civilizație.

V. BUNESCU

Expoziția
republicană
● de pictură,
● sculptură
● și grafică
a profesorilor
de arte plastice

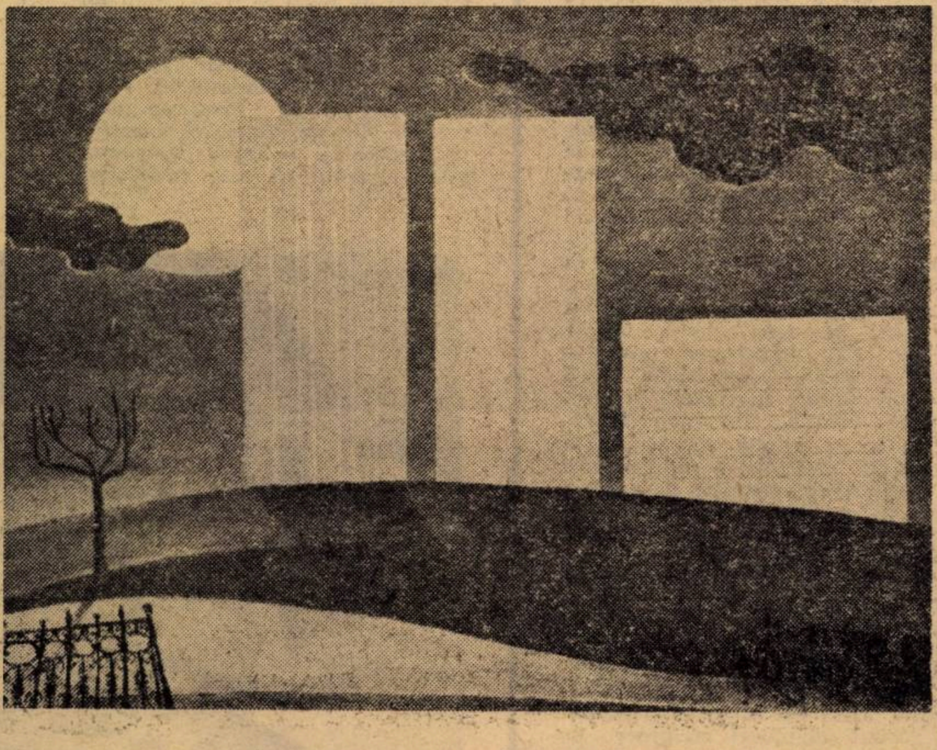

„Citadină"

EMIL GRAMA

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Pedagogia vocabularului

Activitatea în legătură cu îmbogățirea vocabularului constituie o sarcină specială a lecțiilor de citire, un obiectiv principal al predării limbii române, iar la clasele mici al tuturor obiectelor de învățămînt.

Explicarea cuvintelor și expresiilor, îmbogățirea fondului lexical al elevilor, tehnica și metodica acestei activități trebuie să fie întemeiate pe o concepție didactică funcțională, care, în acest domeniu, are drept obiective lărgirea universului cultural al elevilor, sporirea eficienței instrumentelor lor de cunoaștere, dezvoltarea capacității limbajului de a înțelege și exprima gîndurile și sentimentele umane.

În explicarea cuvintelor trebuie să se aibă în vedere procesul formării noțiunilor, legile generale ale învățării. Se desprinde astfel concluzia că activitatea de explicare a cuvintelor este, în fond, o activitate care se înscrie în planul sarcinilor cognitive ale procesului de învățămînt.

Așa cum diferite cunoștințe care se transmit elevilor se consideră numai atunci însușite de elevi, cînd ei pot opera cu ele, adică știu să se folosească de ele în activitatea de cunoaștere, de rezolvare a unor probleme teoretice sau practice, în diferite situații de viață, tot așa și cuvintele și expresiile noi întîlnite în textele de citire se pot considera însușite în condițiile în care elevii le folosesc, ca resurse ale limbajului lor, pentru înțelegerea ideilor altora și pentru a se face înțeleși de către alții prin comunicarea propriilor lor gînduri și stări sufletești.

Textele de citire urmăresc în mod implicit continua lărgire, îmbogățire și precizare a vocabularului elevilor așa cum urmăresc, de altfel, lărgirea orizontului lor de cunoaștere. A limita scopul lecțiilor de citire numai la citirea propriu-zisă, la însușirea tehnicilor și deprinderilor de citire ar însemna să minimalizăm contribuția acestui obiect de învățămînt la formarea generală a elevilor, să-i reducem funcțiile sale.

A învăța să citești înseamnă a învăța să înveți, a învăța să înțelegi, a învăța să te cultivi, să pătrunzi, treptat, în tezaurul cultural al omenirii. De aici rezultă funcția instrumentală a citirii, necesitatea însușirii în clasele mici și perfecționarea în anii următori de școlaritate a acestui instrument de muncă intelectuală. De aceea, se impune ca lecțiile să acorde un loc mult mai important activității legate de vocabular. Nu exagerăm dacă considerăm că oricare ar fi structura unei lecții de citire — și aceste structuri pot fi foarte variate — o etapă obligatorie să fie îmbogățirea vocabularului. Nu este vorba numai de sporirea fondului de cuvinte și expresii, ci de lărgirea și adîncirea sensurilor cuvintelor vechi, de activizarea continuă și sistematică a vocabularului pasiv, de antrenarea elevilor în folosirea cuvintelor pe care le înțeleg, dar nu le folosesc în comunicarea lor. Metodicile în vigoare prevăd o diversitate de procedee pe care le poate folosi învățătorul în explicarea cuvintelor și expresiilor.

Dar problema care se ridică și pe care trebuie să și-o pună un învățător preocupat de realizarea unei învățări conștiente și temeinice se referă la modalitățile prin care aceste achiziții noi devin cu adevărat un bun al elevului, îi amplifică, de la o lecție la alta, posibilitățile sale de cunoaștere, de investigație, de înțelegere și de expresie.

În acest scop, pentru fiecare cuvînt și expresie nouă s-ar cere variate exerciții lingvistice care să pună în evidență raporturile de sens ce se pot stabili între cuvinte, diferite sensuri pe care acestea le pot primi în contexte, în diferite construcții verbale menite să evoce întîmplări, situații, dorințe, aspirații ale elevilor, să redea, să comunice idei și sentimente ale lor.

Astfel de strategii pe care le aduce în prim plan didactica funcțională situează pe elev în rolul firesc de participant activ. El nu va recepționa pasiv explicațiile date de învățător privind semnificația unor cuvinte sau expresii, ci va acționa, valorificînd cunoștințele sale, fondul său lexical, capacitățile sale de exprimare și implicit de gîndire, de elaborare și sistematizare a ideilor, a impresiilor. Fiecare elev va fi solicitat să încerce integrarea noilor cuvinte și expresii în fondul lui lexical și să probeze această integrare — care înseamnă asimilare — prin construcții proprii de redare și exprimare verbală. Prin astfel de exerciții elevii își vor însuși resursele limbii, vor învăța „meșteșugul" de a combina cuvintele în vederea exprimării cît mai precise și mai nuanțate a gîndurilor și sentimentelor lor. Exercițiile despre care aminteam reprezintă din partea elevilor încercări de creație, de afirmare a originalității lor, de manifestare a personalității. A dezvolta personalitatea, spune un pedagog contemporan, înseamnă a o înzestra cu multiple mijloace de a se exprima în mod corespunzător.

Dezvoltarea spiritului creator la elevi nu trebuie lăsată numai pe seama lecțiilor de compunere, care au loc o dată pe săptămînă. Întreaga activitate didactică desfășurată cu elevii se cere să fie orientată în această direcție : să urmărească insistent formarea capacităților creatoare ale elevilor, însușiri definitorii ale omului societății socialiste din patria noastră. Nu numai activitatea legată de îmbogățirea vocabularului și dezvoltarea vorbirii, implicate în orice lecție de citire, oferă posibilități pentru a acționa în direcția creării premiselor pentru o activitate creatoare a elevilor. La clasele mici, nu putem vorbi de o activitate creatoare în adevăratul sens al cuvîntului, ci de preocupările pentru a forma și dezvolta în mod treptat elementele acestei capacități. Așa cum arătam în alte articole publicate în „Tribuna școlii", o activitate rodnică în această privință se poate desfășura în legătură cu analiza conținutului textelor, cu desprinderea ideilor principale și întocmirea planului textelor studiate. Activitatea legată de îmbogățirea, precizarea și dezvoltarea vocabularului poate fi înscrisă și pe o altă coordonată a pedagogiei moderne — care să ducă la dezvoltarea spiritului de colaborare, de conlucrare între elevi, să situeze pe fiecare elev în sursă de informații pentru ceilalți.

Pe lîngă alte funcții didactice pe care le are această participare a elevilor, ei învață încă din școală să învețe unii de la alții, pregătindu-se sub acest aspect pentru activitatea ce vor desfășura ulterior în societate, unde vor colabora și coopera, făcînd schimburi reciproce de idei, de informații, de experiență.

EUGEN BLIDEANU

Un manual util, mult așteptat

Conceput și elaborat de un colectiv de profesori din Cluj, manualul „Limba română, clasa a V-a, școli și secții cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare", de Doina Bendorfeanu, Viorica Zaharanschi și Ilona Hobàn, București, E.D.P., 1972, reprezintă un model izbutit de valorificare a experienței școlii noastre și de aplicare creatoare a noilor cuceriri ale psiholingvisticii, psihopedagogiei și didacticii moderne pentru învățarea limbilor moderne, adaptate la cerințele studierii și însușirii limbii române în școlile cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare.

În redactarea manualului, autorii, ținînd seama atît de particularitățile limbii române față de limbile naționalităților conlocuitoare, cît și de cerințele specifice diferitelor zone lingvistice, s-au străduit și au reușit în bună parte să filtreze printr-o concepție modernă întregul material necesar însușirii limbii române în cît mai bune condiții, în medii lingvistice cît mai variate, cît mai diferite. În această direcție poate fi consemnat meritul autorilor de a asigura manualului atît un caracter minimal, cît și unul maximal, incluzînd atît texte obligatorii pentru toate unitățile, indiferent de limba de predare, cît și lecturi facultative care vor putea fi studiate numai acolo unde elevii receptează și își consolidează mai rapid cunoștințele, priceperile și deprinderile de practicare a limbii române.

În dispunerea capitolelor și eșalonarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, autorii au ținut seama de particularitățile de vîrstă și individuale ale copiilor, de experiența lor de viață, introducînd poezii, cîntece, jocuri didactice și exerciții diferențiate pentru educarea aparatului fonator în vederea formării și exersării automatismelor de vorbire corectă.

Limba e privită ca un tot unitar, lectura fiind îmbinată cu gramatica și cu părțile ei ajutătoare — vocabularul și fonetica — tratarea celor din urmă fiind asigurată, pe baza textului literar studiat, ceea ce contribuie efectiv la conștientizarea fenomenului de limbă, la dezvoltarea gîndirii elevilor în limba română.

În toate lecțiile, indiferent de specificul lor, autorii au asigurat un spațiu larg conversației, ca mijloc de bază pentru însușirea limbii române. Pentru vitalizarea principiului, au introdus cît mai multe texte inspirate din realitatea cotidiană, din geografia patriei, din istoria, cultura și civilizația poporului nostru, texte care cuprind un mare număr de cuvinte din vorbirea contemporană.

Lexicul textelor introduse este selectat după criteriul de frecvență în vorbirea contemporană și e repartizat pe teme și lecții, fiind utilizate procedee multiple și variate în vederea însușirii lui pe cale aplicativă, excluzînd astfel procedeul folosirii limbii materne ca verigă intermediară în însușirea limbii române. De menționat că însușirea vocabularului, a limbii în general, este asigurată pe cale structurală, manualul oferind în acest sens căi de utilizare a unor elemente de învățămînt programat, prezente, mai ales, în exercițiile de formare a cuvintelor cu ajutorul fișelor, în modele și asociații de limbă, prin utilizarea omonimelor, sinonimelor, antonimelor și paronimelor.

O noutate este adusă și în modul de abordare a problemelor de gramatică, autorii propunînd — în conformitate cu prevederile programei — studierea gramaticii începînd cu sintaxa și numai după aceea a morfologiei (în studiul morfologiei se începe cu verbul). Inovația se susține nu numai ca o cerință a învățămîntului structural, dar, efectiv, practic, noul sistem favorizează sensibil activitatea de construcție a structurilor, a modelelor de limbă, deci de activizare a lexicului și a folosirii lui în vorbirea vie.

În toate problemele de gramatică, se urmărește tratarea gramaticii ca un instrument de învățare corectă a limbii și nu ca un inventar de reguli și definiții. Autorii țin seama, în cea mai mare măsură, de greutățile pe care le ridică predarea fiecărui fenomen gramatical, mai ales cînd acesta e necunoscut în limba maternă sau cînd generează fenomenul de interferență. De aceea, fiecare element e descompus pe ore și lecții și studiat cu ajutorul modelelor, structurilor și asociațiilor de cuvinte. Pentru însușirea limbii corecte — oral și în scris —, sînt prevăzute exerciții multiple, diferențiate, care sprijină atît formarea și consolidarea deprinderilor ortoepice, cît și a celor de punctuație și ortografie.

Autorii acordă o deosebită importanță repetării cunoștințelor, reluării și sistematizării lor într-o formă nouă, introducînd, în afara exercițiilor de repetare curentă, lecții anume de recapitulare periodică, pentru consolidarea vocabularului și automatismelor verbale. Manualul numără nu mai puțin de patru lecții de acest fel.

Ilustrarea textelor literare și sublinierea unor capitole, asigurate de graficienele Helga Unipan și Margit Zold Soo, măresc puterea de înțelegere a unor idei și sentimente.

Apreciind buna intenție a autoarelor de a valorifica unele din sugestii, formulez și eu cîteva, față de care nădăjduiesc că vor manifesta receptivitate : includerea unor lecții de recapitulare finală (lecții tematice pentru lecturi literare și sistematizarea cunoștințelor studiate în cursul anului, însoțite de aplicații practice la gramatică) ; introducerea în manual a lecțiilor de compunere, ca o măsură pentru sistematizarea și aplicarea, prin redactări diferite, a cunoștințelor de limbă ; refacerea unor ilustrații care nu-s în concordanță cu textul literar (ex. : ilustrația care însoțește poezia „Iarna pe uliță" de G. Coșbuc, la pagina 97).

În încheiere, o propunere pentru Editura didactică și pedagogică : dacă e posibil, manualul să apară și într-o ediție cartonată. Merită și e necesar.

Prof. MARIN GAȘPAR

Aspecte ale corelării disciplinelor la clasele I-IV

Chiar și o experiență modestă de catedră scoate în evidență locul central pe care îl ocupă citirea și gramatica limbii române (respectiv a limbii materne) în ansamblul disciplinelor care se predau în primele clase ale școlii generale. Cunoștințele de scris și citit insuficient asimilate, ori neasimilate la timp, au consecințe pe o durată mai lungă sau mai scurtă de școlaritate, putînd îngreuia sau întîrzia în anumite cazuri procesul de instruire. Relația dintre limba română (limba maternă) și celelalte obiecte nu funcționează însă într-un singur sens.

Corelarea dintre manualele de limbă română și disciplinele : geografie, cunoștințele naturii și istorie a constituit obiectul unei dezbateri care a avut loc de curînd la Școala generală de 10 ani nr. 111 din București. Din multitudinea de opinii formulate cu acest prilej, am reținut pe acelea care privesc îndeosebi problemele : evitarea suprapunerilor și a repetițiilor între cunoștințele din manualul de limbă română și celelalte manuale școlare ; predarea într-un anume „flux", care să permită atît concordanța între momentul în care se predă o lecție la o anumită disciplină și lecțiile înrudite de la celelalte discipline, cît și respectarea unei anumite cronologii interne a materialului predat, cronologie care să fie identică cu aceea a fenomenului care se studiază sau cu a evenimentului istoric evocat.

Deși nu a făcut obiectul acestei dezbateri corelația dintre aritmetică și abecedar, prima neconcordanță (și deci dificultate pe care o întîmpină învățătorul la clasa I) este aceea dintre perioada de abecedar și momentul în care elevii trebuie să rezolve anumite exerciții pe baza cunoașterii în prealabil a unui enunț. Pentru a permite elevilor să înțeleagă ce li se cere să rezolve în cadrul anumitor exerciții (care conțin litere pe care ei încă nu le cunosc), se impune așadar scurtarea perioadei de abecedar.

Cele mai multe observații au fost însă formulate din unghiul disciplinelor : cunoștințele naturii, geografie și istorie.

Pentru clasa a II-a a școlii generale, manualul de citire, prin anumite lecții, suplinește absența unui manual de istorie, contribuind la educarea elevilor în spiritul patriotismului, al cunoașterii trecutului de luptă al poporului nostru, al marilor săi înaintași, în sensul cultivării dragostei pentru tradițiile revoluționare ale partidului nostru. Aceasta, s-a subliniat în cadrul dezbaterii, cere o anumită eșalonare în timp, potrivită cu însăși cronologia evenimentelor — așa cum se petrec lucrurile cu lecțiile : „Strămoșii noștri", „Legenda lui Gelu", „Vlad Țepeș" și altele. Există însă și unele inversiuni între lecții, cum ar fi aceea dintre bucata de lectură dedicată figurii lui Ștefan cel Mare, dispusă după lectura în care se înfățișează personalitatea marelui domnitor Cuza Vodă.

La manualul de istorie pentru clasa a IV-a se simte necesitatea unui număr mai mare de texte de lecturi care să evoce activitatea ilegală a partidului sau evenimentele cruciale din istoria Patriei noastre, cum este actul de la 23 August. Este un fapt bine știut — au subliniat participanții la dezbatere — că la această vîrstă povestirea istorică, legenda, evocarea au un conținut emoțional mult mai puternic decît o lecție propriu-zisă, oricît de bine ar fi ea predată.

În ce privește cunoștințele despre natură din manualul de citire, observația fundamentală formulată cu acest prilej a fost aceea de a plasa mai judicios textele de lectură astfel încît să se respecte calendarul. În acest sens, s-a făcut remarca întemeiată că nu pot avea o eficiență reală lecții despre diferite aspecte ale iernii care sînt așezate în manual la început, în plină toamnă. Și în manualul de cunoștințele naturii s-a observat o anumită neconcordanță între perioada cînd se predau anumite lecții și anotimp. S-a exemplificat cu lecția „Livada", care se predă iarna. În această împrejurare ne putem lesne închipui cum mai poate fi aplicat de către învățător principiul frumos, dar inadecvat situației de a pleca de la observațiile empirice ale elevilor pentru a le forma și consolida cunoștințe de o anumită rigoare științifică. Dar chiar și în această situație nu există nici o consecvență. După lecția „Livada", urmează aceea despre „Dăunătorii plantelor", care nu se referă, cum s-ar părea, la livadă. Soluția ar fi ca materialul studiat să fie grupat pe capitole și pe discipline (zoologie, botanică etc.). Pentru a se elimina și evita paralelismul, se impune renunțarea la o serie de texte din manualul de citire care nu fac altceva decît să „anticipeze" cunoștințe dobîndite la științele naturii. O altă observație privește modul de predare. O lecție eficientă are ca punct de plecare observațiile directe ale elevilor asupra mediului înconjurător. Aceasta atît pentru a le dezvolta interesul, pasiunea, curiozitatea, cît și pentru a fundamenta învățămîntul pe principiul intuiției, al pornirii de la cunoscut spre necunoscut, de la concret spre mai puțin concret. Ca exemplu, ni s-a oferit lecția „Incubatorul", care nu face apel la experiența directă a elevilor și care ca atare le este greu accesibilă. S-a sugerat ca lecțiile de acest fel să fie trecute în manualul de cunoștințele naturii.

Un alt fapt care ar trebui să stea în atenția autorilor de manuale școlare pentru aceste clase este fenomenul suprapunerii între lecțiile cu conținut practic științific din manualul de citire și acelea care în mod firesc își au locul în manualul de cunoștințele naturii. La această ultimă disciplină, în realitate, se repetă ceea ce s-a predat chiar în clasa I (animale domestice, animale sălbatice). Nu se vine în manualul de specialitate cu anumite completări, adînciri ale cunoștințelor predate. O soluție ar fi aceea de a se edita pentru elevii clasei I un manual ilustrat de cunoștințele naturii.

În predare la această disciplină, elevii se întîlnesc cu noțiuni de geografie, zoologie, botanică. Ordinea firească în comunicarea acestor noțiuni ar fi : zoologie (animale și păsări pe care le cunosc din chiar manualul de citire), urmînd ca în trimestrul II să se predea noțiuni de botanică, astfel ca la sfîrșitul anului școlar elevii să fie familiarizați cu noțiuni de geografie și geologie. Din discuție, a reieșit faptul că ordinea de predare a acestor cunoștințe nu este cea firească.

În ce privește noțiunile de geologie, participanții au pus serios sub semnul întrebării rostul lor în acest context.

Din mulțimea de observații și opinii colectate cu prilejul acestei mese rotunde, am reținut pe acelea pe care le-am considerat că ar trebui să se afle, în primă urgență, în atenția acelora care au obligația să alcătuiască manualele școlare.

NICOLAE SORIN

Efectele motivației primare și secundare

Ca orice formă esențială de activitate, învățarea se caracterizează printr-o anumită finalitate care, pentru a fi atinsă, presupune existența unui ansamblu de motive. Cu cît acestea sînt mai puternice, mai bine organizate și mai stabile cu atît gradul de mobilizare a eforturilor nervoase și intelectuale în direcția sarcinilor de învățare va fi mai mare. Din punct de vedere genetic, motivația învățării este de două feluri : **primară și secundară.** Prima este alcătuită din totalitatea impulsurilor și tendințelor înnăscute de a intra în contact cu lumea, de a achiziționa impresii și trăiri noi. Ea este integrată în reacția de orientare-investigare și în starea subiectivă de curiozitate. În plan extern, este stimulată și susținută de aspectele mai deosebite, cu o forță de impresionare imediată și puternică, ale lucrurilor (culoare, formă, mișcare etc.). Durata secvențială a motivației primare este de regulă scurtă, ea comutîndu-se cu repeziciune de la un obiect la altul. Învățarea, care reclamă un contact îndelungat cu unul și același obiect, analiza și însușirea unor laturi, relații etc. în sine mai puțin impresionante, nu se poate desfășura eficient exclusiv pe baza motivelor primare. În mod obiectiv, apare necesitatea structurării unor motive noi sub forma intereselor, trebuințelor, pasiunilor — adecvate prin conținutul și semnificația lor activității de învățare. Procesul instructiv-educativ trebuie, de la început, organizat și condus în așa fel, încît asemenea motive să se elaboreze firesc în însăși acțiunea concretă de predare și asimilare a cunoștințelor și deprinderilor. Dezvăluirea semnificației și laturii motivaționale obiectivate în fiecare cunoștință (noțiune) constituie singurul procedeu psihopedagogic maximal eficient în formarea unor motive autentice ale învățării. La îndemîna profesorului și părinților stă o serie de alte procedee cu funcție motivațională, adică de potențare și direcționare a activității de învățare a elevului. Asemenea sînt, de pildă, notele, aprecierile verbale, compararea rezultatelor, indicarea unor exemple pozitive privind valoarea sau efectele învățării, recompense materiale sau de alt gen, mustrări, sancțiuni etc. Folosirea lor trebuie însă subordonată primului procedeu, evitîndu-se cu orice preț instituirea lor ca motive dominante.

În funcție de locul pe care îl ocupă în structura de ansamblu a activității de învățare, motivația poate fi **internă** și **externă.** Vom avea corespunzător o formă de învățare **intrinsec motivată,** caracterizată prin aceea că sursa de declanșare, susținerea și direcționarea se află în însuși conținutul **actului** („a învăța" devine o trebuință și, în același timp, o satisfacție, în ciuda oricăror obstacole sau dificultăți), și o formă de învățare **extrinsec motivată,** a cărei sursă de stimulare se află situată în afara ei („a învăța" devine un „instrument" de obținere a unor satisfacții, avantaje, recompense etc. sau de evitare a unor experiențe penibile — sancțiuni, ironii, compromiteri, respingerea sau disprețul altora etc.).

La început, în primele clase, învățarea este, în cea mai mare parte, extrinsec motivată : copiii învață pentru notă, pentru a face plăcere părinților, pentru a se bucura de „prestigiu" în clasă, pentru a deveni „cineva", pentru obținerea recompenselor promise etc.

Cea mai eficientă, sub toate aspectele, este învățarea intrinsec motivată. De aceea, cu cît ponderea ei va fi mai mare, atît în plan individual, cît și în plan grupal, cu atît, se poate spune, valoarea formativă a procesului de învățămînt va fi mai mare.

M. GOLU

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

ORGANIZARE, CONDUCERE, ÎNDRUMARE

O tratare strategică a învăţămîntului

Prezenţa inspectoratului şcolar în angrenajul vastului cîmp al activităţii umane, care se cheamă **învăţămîntul**, este tot mai evident modificată, în sensurile ei, de ceea ce modernizarea presupune şi pretinde. Astăzi este de neconceput, bunăoară, ca trecerea inspectorului printr-o şcoală să se soldeze doar cu acele cîteva observaţii de la lecţii sau din studierea documentelor directorului, transcrise fidel în condica de procese-verbale. Optica inspectorului trebuie să se restructureze astfel încît, din miile de fapte mărunte cu care i se prezintă realitatea şcolară, să distingă **fenomenele** care o domină, sau care încep să se contureze. Acea **putere de analiză** şi disecare a realităţii (probată în cuprinsul amintitelor procese-verbale şi care, în urmă cu mai mulţi ani, erau marca unei bune activităţi de inspecţie) devine, astăzi, doar **o treaptă** pentru ridicarea — dacă vreţi — deasupra realităţii, printr-un matur proces de **abstractizare**, de **sinteză** şi de **esenţializare.** Bazîndu-se pe analiza riguros ştiinţifică a fenomenului şcolar de azi şi de ieri, inspectorul trebuie să aibă capacitatea de **a vedea înainte** şi de a lua măsuri în perspectivă, pregătind cu meticulozitate şi răspundere **viitorul.** Este tocmai ceea ce frapează în practica Inspectoratului şcolar al Capitalei, condus de inspectorul general prof. **VASILE PRICEPUTU.**

Red. : Tovarăşe inspector general, care este după dumneavoastră prima condiţie pentru adoptarea unei strategii cu efecte favorabile în domeniul învăţămîntului ?

Vasile Priceputu : În primul rînd, înţelegerea şi însuşirea programului partidului în această etapă — condiţie hotărîtoare pentru o abordare calitativă a evoluţiei învăţămîntului oriunde este el prezent — într-o mică şcoală sătească sau în cel mai mare oraş al ţării.

Pentru noi, bucureştenii, această primă condiţie înseamnă în acelaşi timp, integrarea structurală a activităţii inspectoratului şcolar, a tuturor unităţilor şcolare, în ansamblul muncii desfăşurate de Comitetul municipal de partid pentru accelerarea progresului economic şi social al Capitalei, adică în ceea ce a devenit o realitate cu putere de simbol „Cincinalul în patru ani şi jumătate". Şi, în sfîrşit, se impune cu aceeaşi necesitate studiul aprofundat şi competent al realităţilor, înţelegînd prin aceasta nu numai ceea ce se cheamă stricto-sensu „învăţămînt" şi tot ceea ce îi poate influenţa evoluţia (natalitatea, starea de sănătate a copiilor, mişcarea populaţiei, structura cerinţelor de forţă de muncă calificată, resursele interne care pot fi puse în valoare pentru micşorarea cheltuielilor de investiţie în învăţămînt, evoluţia procesului de urbanizare şi multe altele).

Red. : În cazul dv., în stabilirea celor ce aveţi de întreprins pentru viitor, în toate compartimentele învăţămîntului, ce fenomene vă solicită cel mai pregnant atenţia şi eforturile ?

V.P. : Atenţia ne-o solicită mai multe fenomene şi întrebări, printre care aş enumera cerinţa de a ajunge în scurt timp la generalizarea învăţămîntului preşcolar ; creşterea numărului de copii de vîrstă şcolară în perioada pînă după 1980 ; schimbările ce se cer efectuate în orientarea tineretului după absolvirea învăţămîntului general ; integrarea reală a învăţămîntului tehnico-productiv în sistemul de discipline care concură la formarea profilului ştiinţific, etic şi civic al tineretului ; ce sisteme trebuie să sprijinim cu deosebire în acţiunea de organizare modernă a vieţii şcolare şi ce metode de învăţămînt sînt mai adecvate, mai eficiente şi mai puţin costisitoare din mulţimea de experienţe şi opţiuni care ne solicită atitudinea şi decizia ; cum să fructificăm mai bine spiritul de participare care cuprinde tot mai larg masa de elevi.

Cînd este vorba însă de solicitarea eforturilor şi mai ales a eforturilor de decizie şi acţiune, se impune să introducem în programul nostru curent **conceptul de prioritate.**

Red. : Ce înseamnă aceasta pentru dumneavoastră ?

V.P. : Efortul de a găsi soluţii pentru asigurarea condiţiilor de spaţiu şi cadre în vederea cuprinderii pînă în 1976/77 a cel puţin 90 la sută din populaţia preşcolară în diferite tipuri de grădiniţe, fără a solicita mijloace de investiţii sau bugetare suplimentare. În acel an, numărul copiilor de vîrstă preşcolară va fi de 47.000. Prin realizarea integrală a investiţiilor de acest gen cuprinse în actualul cincinal, amenajări şi construcţii făcute de unităţile productive, amenajarea unor imobile de către consiliile populare de sector, construirea de grădiniţe din contribuţia şi hotărîrea cetăţenilor în cadrul Legii nr. 20, raţionalizarea folosirii spaţiilor existente, introducerea unor tipuri de mobilier care permit folosirea multifuncţională a fiecărui spaţiu, vom putea dispune în 1976 de minimum 42.500 de locuri din care 36.000 în grădiniţele cu cămin de zi şi săptămînal. În continuare, pînă în 1980, prevedem să aducem îmbunătăţiri de structură şi să ducem mai departe unele cercetări pe care le facem pe linia apropierii grădiniţei de zona de locuit a beneficiarilor.

- **Mutaţii calitative în funcţia de îndrumare şi control. E vorba, în esenţă, de reconsiderarea ei...**
- **Ce măsuri strategice determină în învăţămînt studiul realităţilor din Capitală.**
- **Spre un corp profesoral stabil, cu colective durabile, cu o structură echilibrată.**

Cea mai grea problemă pe care o avem de soluţionat însă în acest domeniu este asigurarea cu cadre didactice calificate unde sîntem deja deficitari. Cred că în acest domeniu se impunea mai demult un studiu de perspectivă la nivelul Capitalei. Generalizarea cuprinderii în grădiniţe presupune creşterea cu peste o treime a necesarului de educatoare, necesitate care se resimte încă din acest an. Soluţiile pe care le-am găsit pînă acum sînt dublarea, începînd cu anul 1973/74, a numărului de locuri în anul I la Liceul pedagogic pînă în anul 1976/77 şi înfiinţarea unui curs seral de 2 ani, cu 200 de locuri pe an, pentru pregătirea absolventelor de liceu angajate ca educatoare suplinitoare, ceea ce ne va permite să asigurăm, pînă în 1980, cu educatoare calificate întregul învăţămînt preşcolar din Capitală.

Avem desigur în vedere să obţinem modificări calitative şi în conţinutul muncii educatoarelor.

Prin toate acestea apreciem că răspundem atît unor cerinţe sociale imediate — eliberarea mamei de îngrijirea copilului în timpul zilei şi facilitarea posibilităţii de a se angaja în producţie — cît şi cerinţei de a desfăşura o muncă sistematică şi de perspectivă pe linia pregătirii copilului pentru viaţă şi societate.

Red. : La ce soluţii de spaţiu aţi ajuns în ceea ce priveşte învăţămîntul general-obligatoriu, raportat la tendinţele curbei natalităţii în Capitală ?

V.P. : Aceasta este o a doua direcţie de efort a noastră : găsirea soluţiilor pentru satisfacerea nevoilor crescînde de spaţiu şi cadre pentru învăţămîntul general obligatoriu pînă în 1980/83 apoi, după ce curba se modifică în raport cu cifrele la care începe să se stabilizeze natalitatea, redistribuirea forţei de muncă didactică şi a spaţiilor de şcolarizare, fără a afecta unitatea colectivelor didactice şi a perturba conţinutul procesului de învăţămînt în general. Studiile efectuate în ultimele două luni ne-au permis să aducem multe corecturi inventarului de probleme ce se cer rezolvate, viziunii cu privire la căile prin care se pot rezolva ele, să promovăm soluţii mai puţin costisitoare şi în acelaşi timp în concordanţă cu cerinţele menţinerii unui curs ascendent nivelului calitativ al învăţămîntului şi înaintării consecvente către o organizare modernă a învăţămîntului general.

Cîteva cifre. Numărul claselor de elevi din învăţămîntul general obligatoriu din Capitală creşte de la 4 014 în 1972/73 la 5 050 în 1976/77, an din care el se menţine relativ staţionar pînă în 1980/81. În cadrul acestei mişcări, la clasele I-IV curba creşte de la 1 800 la 3 100 ca, apoi, din 1980, să coboare cu puţin peste 1 800. Clasele V-VIII capătă o creştere substanţială în această perioadă, ajungînd de la 2 190 în 1972/73 la 3 120 în 1980.

Corelînd aceste date cu evoluţia în perspectivă a liceului de cultură generală şi cu necesitatea de a construi şcoli generale în cartierele de locuinţe noi, prevăzute în planul de sistematizare, am stabilit măsuri prin care, în această perioadă, se va putea asigura şcolarizarea tuturor copiilor în condiţiile folosirii raţionale a spaţiilor existente şi a celor care vor apare în noile cartiere. Concomitent, vom asigura reducerea treptată a numărului de schimburi de la 1,5 în 1972/73 la 1,4 în 1976/77 şi la 1,1—1,2 în 1980/81 cînd, din acest punct de vedere, vom dispune de condiţii optime de şcolarizare.

Nu ne oprim desigur aici, continuăm să adîncim studiul nostru prin determinarea evoluţiei necesarului de profesori pe fiecare disciplină, în fiecare sector şi apoi în fiecare şcoală în perspectiva anului 1980, acest lucru putînd fi realizat temeinic numai după ce dispunem de planuri de învăţămînt stabile.

Pentru atingerea acestui obiectiv, în prezent ne ocupăm de rearondarea circumscripţiilor şcolare, măsură ce se va aplica în 28 de situaţii, folosirea unor săli de clasă ce se fac disponibile în liceele de cultură generală aflate în cartierele unde există şcoli generale care vor fi supraaglomerate, revizuirea listei de obiective de investiţii şcolare pentru anii 1974 şi 1975 şi întocmirea unei liste mai temeinic fundamentată pentru 1976 ş.a.m.d.

În acelaşi mod procedăm şi în vederea asigurării cadrelor didactice, domeniu în care urmărim cu deosebire menţinerea unui corp profesoral stabil, cu colective durabile, cu o structură echilibrată şi o creştere raţională, care să dispună de condiţii pentru a aplica tot mai bine principiile pedagogice moderne în activitatea didactică. Trebuie să facem mai mult pentru ca învăţătorii şi profesorii să se poată concentra cu toate eforturile asupra conţinutului procesului de învăţămînt şi să-i ferim de numeroasele preocupări colaterale care, nu de puţine ori, le devorează o bună parte din timp şi energie. Crearea unui asemenea climat concret de muncă în învăţămîntul bucureştean acum cînd, după cum vedeţi, se ridică numeroase probleme specifice cu caracter temporar — este o datorie de bază a inspectoratului nostru şcolar. Un asemenea deziderat nu se poate realiza fără studierea aprofundată a fenomenelor în evoluţia lor viitoare şi fără proiectarea riguroasă a căilor şi măsurilor de soluţionare a lor. Se impune de asemenea cu aceeaşi necesitate cunoaşterea acestor probleme de către întregul corp profesoral, întrucît el va trebui să participe la rezolvarea lor. În acest fel, fiecare inspectorat de sector şi fiecare şcoală va cunoaşte obiectivele şi sarcinile activităţii sale pînă în 1980 şi se va putea ocupa din timp şi conştient de soluţionarea tuturor problemelor.

Red. : Înţeleg că munca inspectorilor, la orice nivel, devine, în condiţiile noastre, în principal, un teren de manifestare a spiritului creator, a inţiativei profesionale, a maturităţii lor social-politice...

V. P. : Practic, este şi aici vorba de o reconsiderare a funcţiei pe care — fie că o recunoaştem, fie că nu — realităţile moderne ne-o cer...

În acest context permiteţi-mi să spun cîteva cuvinte în legătură cu controlul şi îndrumarea de specialitate asupra activităţii de învăţămînt la nivel local.

Schimbările care au loc în structura învăţămîntului pe plan local impun măsuri adecvate în vederea lărgirii atribuţiilor, şi îmbunătăţirii structurii organelor municipale de îndrumare şi control. Inspectoratul şcolar municipal este profilat practic pentru îndrumarea şi controlul învăţămîntului general obligatoriu şi liceal de cultură generală. Chiar şi în acest domeniu, îndrumarea învăţămîntului tehnico-productiv nu are o acoperire minimă în structură. În Bucureşti, dispunem de un singur post de inspector pentru învăţămîntul profesional, liceele de specialitate şi pregătirea tehnico-productivă a elevilor din învăţămîntul general şi liceal de cultură generală. Adică, aşa cum a fost şi cu 15 ani în urmă, în timp ce numărul unităţilor şcolare în care se califică elevii în diferite meserii este de 56 cu 67.714 elevi, iar ponderea învăţămîntului tehnico-productiv în planurile de învăţămînt ale şcolii generale şi liceelor de cultură generală a crescut pînă la 17 la sută la liceu şi 1/3 la clasele IX—X ale şcolii generale. Ca urmare, învăţămîntul profesional şi liceal de specialitate este slab controlat. Apar numeroase necorelări în exercitarea controlului asupra muncii cadrelor didactice care predau disciplinele de specialitate (care revine ministerelor) — şi a celor care predau disciplinele de cultură generală — (care revine inspectoratului municipal). Trecerea inspectoratului şcolar în subordinea directă a secretarului cu propaganda al Comitetului municipal P.C.R., devenit şi vicepreşedinte al Consiliului popular, şi lărgirea atribuţiilor consiliilor în elaborarea planului în sistem teritorial — inclusiv a secţiunii privind asigurarea forţei de muncă — consider că justifică extinderea atribuţiilor inspectoratului şcolar asupra întregului învăţămînt mediu existent în localitate şi îmbunătăţirea corespunzătoare a structurii sale.

Întrucît inspectoratul şcolar are de asemenea importante atribuţii de decizie în probleme ce trebuie rezolvate unitar în întreaga reţea de pe teritoriu, asigurarea şi repartizarea cadrelor didactice, perfecţionarea lor, dezvoltarea modernă a bazei materiale a învăţămîntului, selecţionarea şi extinderea experienţei didactice valoroase etc., se face simţită necesitatea ca activitatea să fie condusă de un organ colectiv în care să fie cuprinse cadre din toate tipurile de şcoli, precum şi din învăţămîntul superior care pregăteşte cadre didactice.

În lumina sarcinilor trasate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Conferinţa Comitetului municipal de partid, sîntem conştienţi că mai avem multe de făcut. Trebuie să obţinem o ridicare substanţială a nivelului de însuşire de către elevi a matematicii, fizicii, chimiei, ştiinţelor sociale, limbilor străine vorbite, în dezvoltarea conştiinţei politice şi civice a elevilor. Trebuie să intensificăm munca pentru întărirea disciplinei şi ordinei în şcoli, pentru folosirea şi conservarea mai bună a bazei materiale de care dispunem, pentru dezvoltarea colaborării şcolii cu organizaţiile U.T.C., de pionieri şi cu familia, în general pentru sporirea contribuţiei şcolii bucureştene la realizarea programului adoptat de partid în domeniul dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului.

ANA COSMIN

Pe traiectoria modificării de concepţie

Modernizarea învăţămîntului presupune şi modernizarea muncii de conducere şi a directorului, formarea lui ca om temeinic pregătit pentru ca în activitatea ce o desfăşoară pentru îndeplinirea obiectivelor şcolii să se exercite din plin intuiţia, creativitatea, personalitatea, perspicacitatea şi discernămîntul celui care conduce. Inspectoratul şcolar al judeţului nostru a luat măsuri pentru ca activitatea de instruire a directorilor să fie concepută şi organizată în aşa fel, încît ei să-şi însuşească noul spirit şi noul stil de conducere. Astfel, pentru aprofundarea problemelor privind planificarea şi prospectarea activităţii şcolare, au fost dezbătute cu directorii chestiuni care se referă la mutaţiile ce au survenit în ştiinţa conducerii şcolii, elementele de prioritate în munca de conducere, căile şi formele de investigare necesare în munca directorului.

Avînd în vedere mişcarea puternică ce străbate acum şcolile noastre, înnoirea concepţiei asupra muncii didactice, precum şi faptul că directorul de şcoală întruchipează cel mai bine relaţia om-om în acţiunea sa de a convinge cadrele şi a le îndruma pe calea renovărilor, am abordat şi această latură a instruirii lor. În acest sens, am pus în faţa directorilor probleme noi ale metodologiei asistenţelor, coordonate ale perfecţionării cadrelor tinere din şcoală, unele chestiuni privind folosirea tehnologiei moderne în activitatea de perfecţionare a cadrelor didactice, creativitatea, dinamismul şi eficienţa în muncă, precum şi aspecte ale îndrumării individuale, îndrumarea în grup şi îndrumarea frontală a colectivelor de cadre.

Acţiunile de informare au fost alternate cu activităţi de observare şi analiză în cadrul unor schimburi de experienţă din şcolile pilot. Cu această ocazie, s-au prezentat directorilor demonstraţii prin activităţi şcolare şi extraşcolare organizate model, diferite forme de concepţie asupra organizării şi conducerii şcolii, precum şi elementele de îndrumare şi control specifice fiecărei discipline de studiu.

Din programul nostru, nu au lipsit măsurile de educaţie politico-ideologică a directorilor, mai ales în probleme privind lărgirea democraţiei socialiste şi intensificarea participării maselor la conducere, în condiţiile intensificării rolului conducător al partidului. Astfel, printr-un mănunchi de acţiuni şi teme, s-a demonstrat că metoda principală de conducere căreia trebuie să i se subordoneze şi în cadrul căreia trebuie să evolueze integrat orice altă metodă, instrument, procedeu, tehnică sau sistem de conducere, este aceea a conducerii colective a muncii în echipă şi a deciziei prin consimţămîntul echipei.

E lesne de înţeles că, în urma acestor măsuri, s-a recuperat o însemnată parte din deficitul ce există în munca de conducere. Totuşi, dată fiind mobilitatea extraordinară a cerinţelor impuse acum şcolii, observăm cu claritate că mai sînt multe de pus la punct. Ne-am propus ca, în viitor, să înlesnim directorilor întreţinerea unui permanent dialog cu cadrele didactice, să le creăm posibilitatea de a insufla motivări care să le determine ca la rîndul lor să depăşească orice poziţie pasivă.

Considerăm că, acum mai mult ca oricînd, directorii noştri trebuie formaţi (acesta fiind un alt obiectiv al inspectoratului nostru) în aşa fel încît să înţeleagă că lista unor metode de conducere este permanent deschisă şi poate oricînd îngloba orice cale pe care ar alege-o un conducător pentru a atinge unul din nenumăratele obiective ce îi stau în faţă. Va trebui să le ţinem atenţia trează pentru ca ei să nu uite că este necesar să-şi reînnoiască mereu obiectivele, în funcţie de cerinţele şcolii pe care o conduc şi că trebuie să urmărească mereu un mare număr de obiective, evident, ordonate după importanţa şi prioritatea pe care o merită, găsindu-se, deci, în situaţia de a folosi concomitent, mai multe metode de conducere.

Mai mult, ne propunem să-i ajutăm ca, în permanenţă, să asocieze, să combine, să creeze noi metode de lucru prin care să reuşească să atingă cît mai multe din obiectivele învăţămîntului contemporan.

Prof. NIŢU TITUS,
inspector şcolar general
al judeţului Ialomiţa

Contra formalismului, contra rutinei

În zilele noastre, inspecţia şcolară se realizează ca principală formă de îndrumare şi control pe care o exercită organele de specialitate ale aparatului de stat în domeniul învăţămîntului în scopul perfecţionării muncii instructiv-educative. Oricît de îngăduitori am fi, avînd în vedere progresele inspecţiei şcolare, este necesar să arătăm că ea mai menţine suficiente elemente de rutină şi formalism.

Din practica muncii de îndrumare şi control, am constatat că, de foarte multe ori, activitatea cadrelor didactice la clasă este controlată după reţete îmbătrînite. De regulă, atît directorii de şcoli, cît şi inspectorii şcolari, în analizele pe care le fac, în documentele în care consemnează rezultatele inspecţiei, uzează de formule generale care nu spun nimic despre specificitatea activităţii didactice cercetate. Se întîlnesc, încă de multe ori, formule ca: „lecţia şi-a atins scopul", „predarea materiei s-a realizat conform planificării calendaristice", „în cadrul verificării se asigură o notare ritmică a elevilor" etc.

Aprecierile sînt frecvent limitate la aspecte tradiţionale ale procesului instructiv-educativ în detrimentul surprinderii unor practici didactice noi, sînt lipsite de valoare analitică şi de cauzalitate, formulate într-o manieră constatativă, la nivelul unor afirmaţii ce evidenţiază nişte elementare deprinderi de muncă şcolărească. Foarte rar se acordă atenţia cuvenită aspectelor de modernizare a învăţămîntului, tehnologiei didactice, raporturilor dintre profesori şi elevi, în condiţiile în care beneficiar permanent este şi trebuie să fie elevul.

Considerăm că este absolut necesar ca inspecţia şcolară să se realizeze la nivelul unei munci de analiză, cercetare şi prospectare ştiinţifică şi pedagogică, care să asigure posibilitatea unei reale îndrumări a corpului didactic. Acest lucru îl considerăm pe deplin posibil, cu respectarea condiţiilor esenţiale pe care trebuie s-o îndeplinească „inspectorul şcolar" a cărui competenţă se măsoară în parametrii ce ţin de pregătirea ideologică, de specialitate şi tehnică, şi pe care, într-un cuvînt, şcoala prezentului îl doreşte echipat cu cele mai moderne metode de cercetare, investigare şi impulsionare a întregului laborator pedagogic al vieţii şcolare.

Totodată, inspectorul şcolar al zilelor noastre nu trebuie să fie numai un profesor de o specialitate oarecare, ci să fie un om politic care, în tot ceea ce întreprinde, să planteze înaltul simţ al educaţiei comuniste împlinită cu toată exigenţa.

Realităţile şcolii noastre şi măreţele ei obiective sporesc rolul şi importanţa celui care răspunde de îndrumarea şi controlul activităţii instructiv-educative. Mai întîi, considerăm că inspectorul şcolar trebuie să cunoască precis documentele de partid şi de stat, să cunoască şi să înţeleagă clar trebuinţele şcolii în etapa actuală, să descopere şi să-şi formeze instrumentele cu care să lucreze, să permită punerea în valoare a tot ceea ce se manifestă ca iniţiative novatoare în viaţa unor colective didactice, deschizînd în felul acesta drum statornicirii noului în practica şcolii.

Se impune, mai ales, schimbarea concepţiei privind organizarea inspecţiei şcolare, începînd cu stabilirea şcolii inspectate (justificarea alegerii), formularea unei tematici adecvate specificului unităţii şcolare respective, stabilirea forţelor de muncă antrenate în control, — în raport de volumul sarcinilor stabilite prin tematică — durata controlului, tehnici şi procedee folosite în cercetarea activităţii şcolare şi extraşcolare, felul de alcătuire a materialului de analiză, formele de evaluare a rezultatelor inspecţiei şcolare. Ar fi de dorit ca inspectorul şcolar să surprindă, în sfera cercetării şi anchetelor, elementele noi din viaţa şcolii şi, mai ales, realizările de la o vizită la alta, a căror evidenţiere ar orienta activitatea conducerilor de şcoli şi a cadrelor didactice spre alte activităţi creatoare, stimulînd spiritul de iniţiativă, inventivitate şi inovaţie atît de necesar în şcoala noastră, în etapa actuală.

Inspecţia şcolară, ca formă de cercetare şi orientare a conţinutului şi metodologiei învăţămîntului, se impune a fi complet renovată, pentru fundamentarea ştiinţifică a activităţii instructiv-educative. Pentru renovarea inspecţiei şcolare, subscriem la iniţierea de către Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a unor cursuri de perfecţionare cu inspectorii. Realizarea acestor cursuri ar răspunde, cred, nevoii de a înarma inspectorii şcolari cu metode şi procedee adecvate, impuse de necesitatea sporirii randamentului şi calităţii muncii de îndrumare şi control.

Prof. FERNAND CHIREA
inspector şcolar general
al judeţului Teleorman

Lucrări practice în laboratorul de fizică

LA ZI

Intîlnirea dintre eroul muncii socialiste, Dinu Paul, şeful secţiei de transformatoare mari de la Uzina „Electroputere" Craiova, şi elevii Grupului şcolar Electroputere — specialitatea electricieni — a fost pasionată, ne comunică prof. Paul Niţoiu. Atmosfera discuţiilor a fost caldă, interlocutorul derulînd calm şirul evenimentelor care l-au situat în fruntea celor cîtorva mii de muncitori ai Uzinei „Electroputere", evocînd participarea la munca de proiectare, realizare şi instalare a marilor transformatoare de la hidrocentralele de pe Argeş, Bicaz, Porţile de Fier, Lotru.

Elevilor li s-a inculcat sentimentul de mîndrie pentru faptul că aceste transformatoare nu mai sînt importate de la firme străine ci sînt produsul inteligenţei româneşti

Iată, deci, încă un exemplu concret a ceea ce ar trebui să constituie, în şcoala românească, fuziunea teoriei cu practica, legarea învăţămîntului de activitatea directă de producţie, stimularea elanului creator al elevilor noştri în preluarea ştafetei noilor construcţii socialiste ale patriei.

■

Cu prilejul împlinirii unui secol de la primele atestări documentare ale activităţii metodico-ştiinţifice şi cultural-educative a cadrelor didactice din judeţul Prahova, la Casa de cultură a oraşului Cîmpina s-a desfăşurat o sesiune de comunicări metodico-ştiinţifice „Tudor Arghezi".

Maria Ştefănescu, şefa Centrului metodic şi scriitorul Baruţu T. Arghezi au evocat viaţa şi opera argheziană şi unele aspecte ale activităţii poetului în judeţul Prahova Profesorii Constantin Trandafir, Paul Laudiu Marinescu, Narcis Zărnescu, dr. Ion Bălu, de la Liceul „N. Grigorescu" — Cîmpina, inspectorul şcolar Ion Dumitru şi directorul Casei corpului didactic Prahova, Ieronim Tătaru, au prezentat comunicări inedite despre opera argheziană.

■

Din iniţiativa Inspectoratului şcolar şi a Casei corpului didactic, de curînd, la Rm. Vîlcea, a avut loc consfătuirea judeţeană a educatorilor, cu tema: „Cultivarea capacităţilor de cunoaştere la preşcolari în procesul de învăţămînt din grădiniţă". După prezentarea a două informări politice, lucrările au continuat cu expunerea unor coreferate prezentate de educatoare cu experienţă în învăţămîntul preşcolar, în care s-au dezbătut probleme practice specifice locului de muncă: dezvoltarea spiritului de observare, cultivarea operaţiilor gîndirii şi a limbajului, în activitatea de cunoaştere, cultivarea atenţiei voluntare, a imaginaţiei, a trăsăturilor de voinţă ş. a. De asemenea, s-a prezentat un caiet metodic cu modele orientative pentru învăţămîntul preşcolar, lucrare întocmită de un colectiv de educatoare.

În încheierea lucrărilor consfătuirii, prof. Ion Tudose, inspector şcolar general, şi prof. Bratu Gheorghe, din partea Comitetului judeţean de partid Vîlcea, au expus principalele sarcini care stau în faţa învăţămîntului preşcolar.

■

Volumul omagial „100 de ani de existenţă a Liceului pedagogic «Al. Vlahuţă» din Bîrlad (1870—1970", editat cu ocazia sărbătoririi centenarului liceului, consemnează programul acestei importante manifestări, comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice, ale foştilor şi actualilor elevi, din cadrul sesiunilor care au avut loc, creaţii originale scrise cu acest prilej, scrisori, telegrame, evocări, iar în partea a II-a un interesant anuar al şcolii, cu fotocopii după acte originale găsite la Arhivele Statului şi ale Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Printre foştii profesori ai liceului se numără şi C. Dimitrescu-Iaşi, pionier al pedagogiei comparate la noi în ţară.

Şcoala şi producţia

Elevele: între cratiţă, andrele şi profesiile moderne

Cum pregăteşte şcoala de cultură generală fetele pentru muncă, pentru viaţă ? Sîntem cu toţii de acord că ele trebuie să păşească în viaţa socială cu aceeaşi pregătire teoretică şi practică pe care o capătă colegii lor, băicţii, fără a fi handicapate încă din şcoală de lacune nedorite, dar posibile. Şi este foarte bine aşa. Dar nu trebuie să scăpăm din vedere un fapt deosebit de important, o realitate : elevele de astăzi vor deveni peste cîţiva ani muncitoare, proiectante, inginere, profesoare, dar şi mame, gospodine, educatoare în familie. Le revin atribuţii în plus, care nu trebuie şi nu pot fi în nici un chip neglijate.

Cum putem răspunde optim acestor particularităţi specifice în cadrul pregătirii tehnico-productive a elevelor ? Redăm, în rîndurile de mai jos, cîteva dintre opiniile unor interlocutori interesaţi de judicioasa rezolvare a acestei probleme.

„Dimpotrivă, atelierul..."

Am lucrat cu elevele din clasele IX—X, în trei condiţii diferite : risipite în unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti, în grupe mici (două sau trei eleve), în secţiile unei întreprinderi industriale şi în atelierul şcolar. Optez pentru atelierul şcolar, deoarece : a) repartizarea în unităţile cooperaţiei sau în întreprinderi nu se poate face practic pe baza opţiunilor şi aptitudinilor manifestate în anii de şcoală de către fiecare elevă în parte, aşa cum de altfel se recomandă ; b) posibilităţile de îndrumare şi control de către profesor sînt reduse. Acesta îşi risipeşte adesea forţele în drum de la o unitate productivă la alta, şi, practic, nu poate sesiza gradul de interes manifestat de fiecare elevă în parte, pentru activitatea cerută şi nici preocuparea persoanei pe lîngă care lucrează ea; c) în unele secţii industriale elevele execută operaţii foarte simple, obositoare prin monotonia lor, practica în producţie efectuîndu-se la un nivel necorespunzător. Sînt dese cazurile cînd nu se asigură nici continuitatea în activităţile desfăşurate pe parcursul celor doi ani (ceea ce este absolut necesar în vederea calificării). De aceea, un mare număr de absolvente care au făcut practică în atelierele cooperaţiei meşteşugăreşti sau în secţiile întreprinderilor industriale, nu optează, la angajare, pentru unitatea în care au lucrat, sau măcar pentru una cu profil asemănător.

Dimpotrivă, atelierul şcolar poate deveni un mijloc eficient de educare a tinerelor pentru muncă, o unitate cu sarcini concrete de producţie, organizată după modelul întreprinderilor. În acest scop, atelierele şcolare pentru fete trebuie amenajate, dotate şi conduse într-un mod cît mai apropiat de unităţile socialiste productive, căutîndu-se acele forme organizatorice în care vor lucra elevele după absolvire. Astfel, în atelier, se pot urmări : a) respectarea punctualităţii, ordinei, disciplinei specifice muncii practice ; b) organizarea optimă a locului de muncă, a ustensilelor, materialelor etc. ; c) prezentarea obiectului de confecţionat, a finalităţii lui ; d) organizarea muncii după necesităţi, pe clase, grupe, echipe, care execută un obiect integral sau pe faze şi operaţii ; e) cunoaşterea de către eleve a fondurilor investite în materiale, a fazelor de aprovizionare, producţie şi desfacere ; f) prospectarea pieţei de desfacere, a posibilităţilor de valorificare a produselor etc. De asemenea, este necesar să realizăm o participare activă şi conştientă a elevelor la procesul de producţie din ateliere, insistînd asupra gospodăririi raţionale şi eficiente a fondurilor investite, valorificării deşeurilor inutilizabile în unităţile industriale, ridicării calităţii produselor — cerinţă fundamentală a economiei — astfel încît obiectele realizate în scopul valorificării să fie comparabile cu cele produse în întreprinderi.

Îmbunătăţirea muncii cu fetele în atelierul şcolar este condiţionată şi de adîncirea specializării cadrelor — prin cursuri de perfecţionare şi practică periodică în întreprinderi, prin studierea cu precădere de către acestea a economiei politice — şi de gruparea muncii pe profiluri de şcoli.

LIVIA MUREŞAN
Şcoala generală nr. 12,
Braşov

„Să întrebăm şi mamele!"

Există o neînţelegere asupra procesului de formare a deprinderilor de muncă practică-productivă, cît şi asupra pregătirii pentru viaţă a elevelor din clasele V—VIII. Gîndindu-ne la integrarea cît mai rapidă a fetelor în producţie, la iniţierea lor în domeniul diferitelor meserii, ne scapă din vedere faptul că le pregătim şi pentru viaţa de familie, cu obligaţiile ei multiple, ce revin fetelor ca gospodine, soţii şi mame.

Noua programă afectează, pentru clasele V—VI, ore prea multe de gospodărie şi foarte puţine pentru lucrul de mînă, în timp ce la clasele VII—VIII nu se prevede nici o oră de gospodărie. Or, tocmai elevele din clasele V—VIII au nevoie mai mult de noţiuni de croitorie, lucru, broderie şi menaj, noţiuni pe care acum şi le pot însuşi mai bine şi care le vor fi de mult folos în viaţă, în căsnicie. Cunoscînd bine aceste îndeletniciri, viaţa lor de gospodine, de mai tîrziu, de soţii şi mame, le va fi mult mai uşoară. Ele vor economisi timp în rezolvarea obligaţiilor gospodăreşti în familie. Nu mă declar pentru menţinerea acestor ore de lucru (de mînă, gospodărie, croitorie, broderie), la licee, dar le consider absolut necesare la clasele V—VIII, şi, în parte, şi la clasele IX—X ale şcolii generale. La întocmirea programelor şcolare, se impune să se consulte inspectoare de specialitate, să se ţină seama de propunerile făcute în cercurile pedagogice de către cadre didactice de specialitate (mai cu seamă femei) să se solicite părerea unor părinţi care au fete, în special părerea mamelor. De asemenea, este necesar să se editeze un îndrumător sau o metodică şi pentru fete, nu numai pentru băieţi, iar îndrumarea în şcoli, la această disciplină, să fie făcută de cadre de specialitate.

Interesul pentru muncă al elevelor ar spori considerabil dacă s-ar reveni la notarea obişnuită, cel puţin pentru elevele din clasele V—VIII. Calificativele nu influenţează media generală, fapt pentru care elevii nu acordă atenţia cuvenită laturii atît de importante a instruirii practice în actuala etapă de orientare a învăţămîntului din ţara noastră.

ECATERINA AVRAM
Şcoala generală nr. 2
Bistriţa

Multilateralitatea, în cazul lor

Prin activitatea desfăşurată de elevi în atelierele-şcoală, în fabricile şi uzinele patronatoare, ei iau contact nemijlocit cu munca, cu practica, iniţiindu-se în tainele atîtor meserii. Menirea noastră, a profesorilor-maiştri, este de a-i forma pe elevi la această şcoală a muncii, astfel încît, după terminarea liceului, să fie capabili să presteze o activitate de utilitate socială. Dar nu numai atît : gîndindu-ne la fete, în special, ştim că, pe lîngă atribuţii sociale mai largi, ele le vor avea şi pe acelea de mame şi gospodine. Ca atare, în şcoală, în liceul de cultură generală, elevele trebuie să primească un minimum de cunoştinţe de gospodărie.

Exprimîndu-ne regretul pentru omiterea — din noua programă a claselor a VII-a şi a VIII-a, ca şi din programa liceelor teoretice — a orelor de gospodărie, considerăm că s-a nesocotit faptul că o tînără trebuie să-şi însuşească deprinderi legate de diferitele sarcini de gospodărie : prepararea mîncărurilor, întreţinerea locuinţei, înfrumuseţarea ei, întreţinerea rufăriei, a hainelor. Propunem, deci, ca în instruirea practică a fetelor la clasele VII—VIII să se reintroducă ore de gospodărie săptămînal, iar în liceele teoretice, la nivelul fiecărui an, să se programeze cel puţin două zile pe trimestru de gospodărie, în cazul cînd fetele îşi desfăşoară munca practică în atelierul şcolar.

OLIVIA VIORCA.
Liceul „Unirea", Braşov

În atelierul de ţesut covoare al Liceului „Matei Basarab" din Capitală

În atelierul de croitorie al Liceului Nr. 36 din Bucureşti

Nu am dori cumva să se înţeleagă că pregătirea practică a fetelor ar trebui să se deosebească în mod esenţial de cea a băieţilor. Dimpotrivă, în perioada actuală este imperios necesar ca elevele să-şi însuşească aceleaşi cunoştinţe tehnice, să devină cadre bine pregătite în toate sectoarele productive, unde, de altfel, ele s-au încadrat şi se încadrează cu foarte bune rezultate. Avem tinere excelent pregătite în toate ramurile industriale : electronică, optică, chimie, mecanică fină etc. Exemplele pot continua. Sînt binecunoscute şi calităţile fetelor, ce se manifestă în producţie : corectitudine, precizie şi acurateţe în construirea celor mai pretenţioase piese. Şcoala trebuie să le creeze deprinderi pentru aceste munci. Dar, în acelaşi timp, tot şcoala trebuie să asigure un echilibru (şi nu precar !) în instruirea practică. Tocmai acest echilibru, atît de necesar, se pare că nu a fost încă realizat. Am fi bucuroşi dacă şi alte cadre didactice ne-ar scrie în acest sens.

În ceea ce priveşte cadrul în care se desfăşoară activitatea practică a elevelor, opinăm că ar fi ideal ca întreprinderile să înfiinţeze secţii proprii în fiecare şcoală. Unde nu este încă posibil, munca productivă ar fi bine să se desfăşoare — cel puţin în ceea ce priveşte clasele mari — în fabrici şi uzine, sub o supraveghere comună din partea cadrelor didactice şi a conducerii întreprinderilor, pentru apropierea efectivă a instruirii de producţie.

Pagină realizată de
C. BUŢURA

INTERFERENȚE EDUCATIVE

DIRIGINTELE — portret robot —

Circulă prin toate școlile, în toate clasele — îl veți identifica neapărat.

Este numit, după caz, „părintele“ sau „dădaca“ clasei. Îl veți găsi întotdeauna în fruntea „copiilor săi“ la mitinguri și sărbători naționale, la muncă voluntară și patriotică, pe ogoare și pe șantiere. El îi însoțește pe elevi în excursii și în tabere, el se duce cu ei la spectacole, el îi urmărește la practica în producție și tot el le dă și primele noțiuni de pregătire militară.

Este nelipsit la adunările pionierești sau uteciste, pe clasă sau pe școală, la învățămîntul politic și la informarea politică a tinerelor vlăstare.

Părinții îl cunosc foarte bine — fie că-i vizitează la domiciliu, fie că vin ei la școală, cînd sînt în impas cu educația propriilor lor copii.

Urmele trecerii sale apar peste tot : la gazeta de perete, al cărei editor din umbră este, în starea de curățenie și în aspectul estetic al sălii de clasă, asupra cărora tot el veghează, în ținuta vestimentară a elevilor, unde se substituie adesea indulgenței părintești, sau în programarea tezelor — acțiune ce stîrnește uneori nemulțumiri printre colegii din cancelarie.

Merge cu îndrăzneala atît de departe, încît întocmește caracterizări scrise (fișe psiho-pedagogice) elevilor și chiar are pretenția de a-i orienta profesional... Posedă, în orice clipă, evidența frecvenței celor școlarizați, le motivează sau nu absențele și chiar conduce anchete în lumea micilor „delincvenți“ Semnătura lui o veți întîlni adesea în carnetul elevilor, unde este obligat să le treacă mediile și notele din catalog, iar la unele ore asistă spre a urmări comportarea unora dintre elevii săi.

De aceea el trage semnalul de alarmă pentru părinți, spre a evita mici drame familiale.

Semnalmentele lui sînt însă departe de a se fi epuizat.

O dată pe săptămînă, ține ora de dirigenție, oră educativă, cu scopul de a-i forma psiho-caracterologic pe elevii săi. Prin această oră, prin exemplul viu al atitudinii sale, el trebuie să reușească acolo unde au dat greș familia, rudele, să repare unde au stricat filmul, televiziunea și alte mijloace de mass-media. Și, deși părinții n-au fiecare decît unul sau doi copii, iar dirigintele 30-40, cîți cuprinde clasa — și aceștia doar „adoptivi“ — el reușește totuși adesea să readucă satisfacția în sînul familiei, acolo unde ea s-a dovedit neputincioasă.

Tot ceea ce am inserat pînă aici n-a fost, însă esențial. Cercurile apropiate acestui specimen susțin că el este și omnicompetent. Ține, în cadrul dirigenției, ore despre regulile de circulație pe căile publice, despre protecția muncii, despre educația sexuală a tineretului... ș.a.m.d. Dar, ar trebui să se țină seama că, de fapt, toată această muncă psiho-educativă, de cunoaștere și modelare morală a elevilor nu reprezintă activitatea lui de bază, cum s-ar fi putut crede, datorită complexității ei, ci ea este doar o parte, o mică — deși importantă — parte, căci, la fel ca oricare altul dintre colegii lui, dirigintele este în primul rînd profesor, cu o normă de predare în specialitatea în care este abilitat și în cuprinsul căreia trebuie să țină ore de calitate, la nivelul cerințelor moderne, să organizeze în plus meditații, cercuri cu elevii, simpozioane, spartachiade, serbări... etc.

Poate că o să surprindă, dar acest portret robot n-ar fi sugestiv, dacă n-am adăuga și faptul (nota bene !) că la toate ședințele de analiză a muncii din școală, dirigintele este cel mai adesea criticat. El are șansa, de oricîtă experiență s-ar bucura, să audă „că nu și-a făcut pe deplin datoria“.

Nu tragem nădejdea că acest portret robot va ajuta la descoperirea vreunui erou sau, poate, a unui țap ispășitor. Sperăm însă să-l recunoașteți ușor pe cel descris, căci — după cum am mai spus — el circulă prin toate școlile, îl veți întîlni în mai toate clasele și este cu siguranță și printre cititorii rîndurilor de față, stimați colegi !

ELENA MOROIANU
DINU MOROIANU

Pledoarie pentru înțelegerea elevilor

Sînt elevi care la un moment dat nu mai pot răspunde nici la cele mai simple întrebări la un anumit obiect de învățămînt. Atitudinea nepedagogică a unor profesori le provoacă o astfel de teamă, descurajare și aversiune încît chiar și vederea unui anumit manual îi înspăimîntă. Este semnificativ faptul că asemenea stări sînt provocate mai ales de profesori care predau obiecte dificile : matematica, fizica, chimia.

Un loc aparte îl ocupă profesorii exagerat de distanți și de ironici. Rîsul și batjocura lor urmăresc pînă și în somn copiii și chiar și unii adulți au uneori coșmaruri, visîndu-se elevi ai unor profesori de care se credeau scăpați de mult. Pe cînd eram elev am fost „prins“ cu lecția neînvățată de un profesor de științele naturale peste măsură de sever. Bănuiți cît de rău am fost pedepsit de vreme ce și acum, după mai bine de 30 de ani, ori de cîte ori mă visez elev, tremur la gîndul că voi fi ascultat la naturale.

Dintre metodele nepedagogice folosite în practica educativă cea mai dăunătoare este bătaia. Școala veche poate fi numită pe drept cuvînt școala bătăii. De altfel, în multe desene și caricaturi de epocă, dascălii sînt înfățișați „înarmați“ cu o nuia. Era atît de înrădăcinată credința în eficacitatea bătăii încît unii părinți desconsiderau pe învățătorii și profesorii care nu băteau.

Din fericire, în prezent, lucrurile s-au schimbat. Ar insemna însă să ne autoamăgim dacă socotim că ea a fost eliminată definitiv din practica pedagogică.

Am asistat acum cîțiva ani la o școală din Pitești la o scenă de-a dreptul revoltătoare. Un profesor, congestionat la față, lovea cu pumnii și picioarele o elevă de clasa a VIII-a sub privirile îngrozite ale clasei. Cînd a obosit, a aruncat-o afară pe coridor, unde nu știu ce s-ar fi întîmplat cu ea dacă nu-i dădeam primul ajutor împreună cu mama unui băiat, venită întîmplător la școală. Vă imaginați ce impresie a făcut această scenă asupra elevilor. Chiar dacă nu sînt ei înșiși loviți de palmele, de vorbele grele sau nedreptatea unui profesor, suferă și ei alături de colegul brutalizat sau jignit. Am chestionat în scris sute de elevi despre bătaie și m-am convins, din răspunsurile lor, cît de mult îi revoltă și-i jignește fie și o palmă dată mai mult în glumă, ca să nu mai vorbim de bătaia administrată în dușmănie, cu descărcări de nervi, scrîșniri din dinți, insulte. Este adevărat că uneori elevii sînt neastîmpărați, obraznici, chiar răi. Nimic însă nu justifică folosirea bătăii care, de altfel, n-are nici o eficiență educativă.

Lipsa de obiectivitate în notare este o altă cauză a unor stări conflictuale la copii. Fără să se gîndească la traumele psihice pe care le cauzează, sînt cadre didactice ce pun note de doi sau trei pentru fiece greșeală. Majoritatea copiilor trec fără urmări peste astfel de insuccese, dar sînt și din cei ce se descurajează. Încă vreo cîteva asemenea eșecuri și-și pierd încrederea în propriile lor forțe.

Ați privit vreodată în ochii unui copil căruia i-ați pus notă mică ? Nu găsiți că există uneori condiții obiective care-i împiedică să se pregătească ? Să ne amintim că am fost și noi elevi și că au fost zile cînd priveam cu teamă, ca și ei, întoarcerea foilor catalogului. Cînd notăm să ne gîndim, deci, pe cît posibil, și la temperamentul elevului, cunoscînd că dacă nota mică poate eventual stimula în muncă pe unii elevi, pe alții îi demobilizează și, uneori, îi îndepărtează pentru mult timp de disciplina respectivă.

Profesiunea noastră pretinde, pe lîngă o bună cunoaștere a specialității, și o temeinică pregătire psihopedagogică. Ea ne ajută să observăm că, în clasă, sînt 30—40 de temperamente diferite și nu o masă omogenă de elevi. Majoritatea lor pot suporta, la nevoie, și toanele și nervii dascălilor. Dar sînt și copii mai sensibili care pretind multă înțelegere. Nu trebuie uitat nici faptul că elevii vin din 30—40 de medii familiale diferite. Cei mai mulți au acasă un climat educativ favorabil dezvoltării. Dar sînt și din cei ce vin la școală neliniștiți din cauza neînțelegerilor dintre părinți sau cu inima îndurerată după părintele care l-a părăsit. Sînt și din cei ce trec printr-o dramatică criză de neîncredere în propriile lor forțe. Să ne imaginăm numai ce înseamnă pentru acești copii un cuvînt dur, o palmă sau o notă mică dată, poate, cu oarecare ușurință.

Se spune pe drept cuvînt că adevărata autoritate a profesorului este invers proporțională cu numărul de pedepse de care are nevoie pentru a menține o disciplină perfectă la ore. Pregătirea profesională, spiritul de dreptate, concordanța dintre vorbe și fapte sînt adevăratele elemente din care se compune autoritatea unui dascăl.

Prof. CONST. C. POPESCU
Pitești

Dragostea de muncă la clasele mici

Pe baza ultimelor hotărîri de partid și de stat, educația prin muncă și pentru muncă se înscrie în sarcinile de bază ale învățămîntului, fiind un obiectiv de mare importanță în epoca în care trăim. În vederea realizării acestor hotărîri au fost luate o serie de măsuri începînd din clasa a V-a. La clasele I—IV însă, această activitate a rămas aproape neschimbată.

Deși formarea primelor deprinderi de muncă se realizează ca o continuare a activității din grădinițele de copii în cadrul claselor I—IV, totuși la aceste clase, în programa școlară, este prevăzut și în continuare, săptămînal, doar o singură oră. Acest program nu a suferit modificări esențiale nici din punctul de vedere al conținutului, în vederea corelării lui cu programele claselor V—XII. Nici învățătorii nu au fost antrenați la diferite forme de perfecționare în acest sens.

Iată doar cîteva probleme de care este frămîntat învățătorul de azi în vederea găsirii celor mai bune căi și metode de realizare a educației prin muncă și pentru muncă a elevilor.

Un cîmp larg de afirmare și manifestare l-au constituit diferitele activități pionierești care, prin caracterul lor practic, au trezit interesul și plăcerea copiilor de a munci, i-au apropiat de viață, le-au orientat interesul spre diferite domenii de activitate. Aceste activități au exercitat și o puternică influență educativă, dezvăluindu-le copiilor că pot contribui, încă de pe acum, prin munca lor, la înflorirea patriei noastre socialiste.

Astfel detașamentele de pionieri din municipiul Satu-Mare, sub îndrumarea comandanților instructori, au organizat activități ca : vizite, întîlniri, drumeții, excursii, precum și diferite concursuri, care au implicat în desfășurarea lor valorificarea de către elevi a unor cunoștințe și deprinderi de muncă, aducînd o contribuție însemnată la educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor.

Rolul cel mai important în educarea în acest spirit a elevilor din clasele mici l-a constituit antrenarea lor la diferite cercuri cu aplicații practice, în funcție de interesele dominante și aptitudinile lor. Ei sînt antrenați în cercurile de cusături, modelaj, traforaj menaj, împletituri, aero și navomodele, foto etc., la care participă cu multă plăcere și însuflețire.

Întrucît, în școli, nu întotdeauna dispunem de toate condițiile necesare activității unor cercuri, am întreprins un experiment prin organizarea, încă din anul școlar trecut, la Casa pionierilor din Satu-Mare, a patru cercuri specifice elevilor claselor I—IV, dintre care două cu activități caracteristice în special fetelor, iar două băieților. Astfel :

Cercul de jucării și artizanat cuprinde elevi din clasele a II-a care lucrează diferite obiecte de joacă și artizanat din deșeuri de pînză și postav. La **cercul de țesături** activează fetițe din clasele III—IV. Ele se perfecționează în țesutul covorașelor din lînă ; de asemenea, și în executarea unor zgărzi din mărgele de diferite culori, aplicînd motivele oșenești și codrenești. **Cercul de metalo-plastie** întrunește elevi din clasele a III-a. În cadrul activităților din acest cerc, ei se perfecționează în mînuirea ciocanului, pansonului, a aparatului de șlefuit și lustruit, executînd la început operații simple, iar pe parcurs mai complexe, creînd obiecte de artă prin fructificarea imaginației, înclinațiilor și talentelor. **Cercul auto-moto** are cea mai mare atracție în rîndul elevilor. La acest cerc activează elevi din clasele III—IV. Ei își însușesc mai întîi elementele de bază ale funcționării motorului, denumirile pieselor și ansamblurilor din care e compus. Pe parcurs, fac cunoștință și cu practica conducerii carturilor. Atrași de această activitate elevii își însușesc rapid tehnica conducerii, a mînuirii sistemului de direcție, rulare și frînare. Această activitate impune și însușirea unor operații de reparare și remediere a unor defecțiuni care apar, ceea ce cultivă spiritul de inițiativă, priceperea în găsirea și repararea defecțiunii apărute. Activitatea desfășurată pînă în prezent de aceste patru cercuri, rezultatele obținute dovedesc că ele sînt utile. Elevii s-au legat atît de mult de activitatea pe care o desfășoară, încît și în perioada vacanțelor vin cu multă plăcere să lucreze, să creeze.

În cadrul acestor cercuri, elevii au posibilitatea de a-și dezvolta deprinderile practice, constructive, de a-și forma o gîndire tehnică orientată spre creativitate.

Inv. FERENCZI ALEXANDRU
Satu-Mare

DIALOG CU CITITORII

Prof. Lupu Nică, com. Brăneşti, jud. Ilfov : În legătură cu propunerea făcută de profesorii Elena Diaconescu şi Ion Gîjoi (articolul „Caietul diriginţelui“, din „Tribuna şcolii“ nr. 85) de a se edita un caiet al diriginţelui, ne spuneţi că şi dv. v-aţi „schiţat un plan cu cîteva capitole principale pe care trebuie să le cuprindă un astfel de caiet“, pornind de la constatarea „unei mari diversităţi de păreri care există în ceea ce priveşte documentele diriginţelui — de la o şcoală la alta şi de multe ori chiar în cadrul aceleiaşi şcoli. Acesta — ne scrieţi în continuare dv. — ar duce la o oarecare apropiere în felul de a-şi concepe diriginţii munca (fără a exclude posibilitatea unei diversităţi în funcţie de mai multe condiţii)“.

În ceea ce priveşte dorinţa dv. de a vă împărtăşi experienţa concretă în acest sens, vă rugăm să ne trimiteţi acel plan despre care ne vorbiţi, pentru a-l studia şi a-l populariza în cazul în care va fi găsit util.

Înv. N. Popescu, Şcoala generală Ciuta, com. Măgura, jud. Buzău : Ne bucură intenţia dv. de a colabora la revista noastră, care de fapt este o tribună a învăţătorilor şi profesorilor din întreaga ţară. Articolele care ne interesează nu sînt altele decît cele care ar interesa masa mare de colegi ai dumneavoastră : articolele care discută problemele cele mai actuale ale şcolii, care le analizează din unghiuri de vedere noi, originale şi dau soluţii bine argumentate şi fundamentate ştiinţfic. În acest cadru, articolul dv., care deşi este bine scris şi abordează un aspect foarte important al muncii educatorului de la orice nivel : cunoaşterea elevului pe parcursul întregii sale evoluţii, — comunică cititorului date cunoscute, pe care le-ar putea găsi şi în manualele de specialitate psihopedagogică. Marginalul „Opinii“, pe care l-aţi adăugat la titlul articolului, ne face să vă îndemnăm să vă revedeţi materialul, astfel încît el să conţină o contribuţie mai originală (şi, prin aceasta, mai interesantă pentru cititori) în elucidarea problemei.

Prof. Constantin Iovu, Iaşi : O anchetă pe care aţi făcut-o la două şcoli cu privire la economia timpului elevului v-a condus la concluzia că „nu avem **clase** suprasolicitate (în cazul anchetei noastre), dar pot fi zile cu orar încărcat sau etape şcolare (tezele, ultimul trimestru pentru anii IV) ; apoi avem materii, profesori care pot supraîncărca şi, foarte ades, **elevi** supraîncărcaţi“ cu toate efectele negative asupra stării lor psiho-fiziologice.

Din păcate, recomandările pe care le daţi pentru a evita asemenea carenţe, deşi juste, sînt formulate la modul general. De pildă, cereţi pe bună dreptate „respectarea riguroasă a unui regim raţional de muncă“ (dar care ar fi acel regim ?), „un orar judicios alcătuit“ (care sînt principiile alcătuirii lui şi ce greşeli mai reprezentative se fac ?), „temele date acasă să fie bine chibzuite“..., „lecţiile metodic prezentate“ etc.

Dr. Nicolae Opreanu, Cluj : Am reţinut din scrisoarea dv. observaţia că în organizarea practicii tehnico-productive a elevilor „s-au neglijat unele aspecte ale igienei şcolare şi a muncii, ajungîndu-se la unele categorii de elevi la o activitate ce depăşeşte uneori pe aceea a unui adult“. În continuare, subliniaţi, cu deplin temei, — că „la întocmirea programului integral de activitate complexă din şcoală ar fi bine **să fie consultaţi şi specialiştii din inspectoratele sanitare** de stat şi de medicină şcolară“ şi cereţi ca „familiile şi cadrele didactice să manifeste mai multă grijă pentru sănătatea elevilor“. Transcriem şi ultima propunere a dv. care ni se pare foarte judicioasă, pentru a sta în atenţia forurilor de resort : „problemele legate de sănătatea elevilor trebuie reconsiderate exact aşa cum au fost reconsiderate programele analitice şi conţinutul activităţilor şcolare şi extraşcolare“.

A. CERNEA

Educaţia şi cinematograful

În această epocă a audio-vizualului influenţa filmului asupra publicului este enormă (V. „Psihosociologia culturii de masă“ — Editura ştiinţifică, 1968 şi „Contribuţii la sociologia culturii de masă“). Sigur că nu poate fi vorba de o influenţă directă, ci de una mai subtilă prin intermediul emoţiei estetice. De aceea, etichetele provoacă reacţii inverse : „Interzis tinerilor sub 18 ani“ măreşte tentaţia vizionării, iar „Film educativ pentru tineret şi copii“ reduce din interesul publicului, care consideră că filmul este declarat educativ (a se citi moralizator) şi mai puţin realizat din punct de vedere artistic.

Nu greşim cînd susţinem că educaţia se poate face cu orice gen de filme adresate tuturor categoriilor de spectatori. Sînt educative filmele istorice : „Dacii“, „Columna“, „Mihai Viteazul“, pentru că îşi aduc contribuţia la formarea sentimentelor patriotice, dar şi filmele cu un pronunţat caracter social, militant : „Lupeni '29“, „Golgota“, „Canarul si viscolul“, „Duminică la ora 6“, sau basmul „Tinereţe fără bătrîneţe“, în care regizoarea Elisabeta Bostan exemplifică lupta dintre bine şi rău, triumful binelui, frumuseţea morală a poporului român.

Toţi sînt de acord că prin film se poate şi trebuie să se facă educaţie. Dar cum să se facă ? În primul rînd, caracterul educativ al filmului trebuie implicat în temă şi nu expus didacticist. El trebuie să reiasă din rezolvarea conflictului, din psihologia personajelor şi din mesajul umanist pe care-l poartă. Mai dificil este să faci un film de actualitate cu un pronunţat caracter educativ fără a cădea în desuetudine, în didacticism plat. „Casa neterminată“, „La vîrsta dragostei“, „Gaudeamus igitur“, „Ultima noapte a copilăriei“ ş. a. au ridicat probleme reale ale tineretului din acei ani. Dar viaţa de astăzi, trăirile cotidiene ale diverselor categorii de tineri, de ce nu sînt prezentate suficient pe ecran ? Trebuie sondate noi medii sociale, analizate mii de întîmplări din amplul proces de construire a socialismului pentru a desprinde sensurile morale ale existenţei noastre. Pentru a putea face educaţia comunistă a maselor (şi în special a tineretului), credem că personalitatea cineastului trebuie dublată de cea a pedagogului, care va „aviza“ autenticitatea relaţiilor înfăţişate, va da sugestii pentru a se evita prezentarea superficială, schematică, a vieţii sociale.

EMIL CILANU

CURIER

Paula Catană, director, Liceul pedagogic, Galaţi : Liceele pedagogice sînt licee de specialitate — aşa cum este stabilit prin lege — chiar dacă (organizatoric) depind de aceleaşi organe, de care depind unităţile şcolare din învăţămîntul de cultură generală. De aceea, ele aplică întotdeauna regulile stabilite pentru liceele de specialitate, cu excepţia cazurilor cînd se precizează acest lucru.

Ca urmare, şi în problemele privind plata cu ora, se aplică regulile stabilite pentru învăţămîntul de specialitate, aşa cum este reglementat prin precizările Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului nr. 100 000/1972. În consecinţă, directorii şi directorii adjuncţi ai liceelor pedagogice se încadrează în prevederile pct. 5 din precizările nr. 100 000/1972, iar nu în cele ale pct. 3 din aceleaşi precizări, care se aplică numai în cazurile indicate în textul lor.

Un grup de maiştri-instructori de la Şcoala profesională specială nr. 5 a Ministerului Muncii : Problema personalului didactic din unităţile şcolare ale învăţămîntului profesional şi tehnic, care nu are studiile indicate în art. 9 al Statutului personalului didactic, a fost lămurită de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului prin ordinele nr. 1948/1972 şi 2616/1972. Ca urmare, în afara profesorilor care au studiile indicate în Statut, mai pot fi menţinuţi ca profesori de specialitate titulari şi cei care au studiile echivalente arătate în art. I şi II din „Normele pentru stabilirea studiilor echivalente“ (aprobate cu ordinul M.E.I. nr. 1948/1972) pentru a preda la anumite şcoli sau discipline. De asemenea, sînt menţinuţi ca titulari şi maiştrii-instructori care au studiile arătate la art. IV din aceleaşi norme, chiar dacă nu au studiile indicate în Statut.

Pentru şcolile speciale de reeducare şi şcolile profesionale speciale din subordinea Ministerului Muncii, în art. III al normelor sus-menţionate, sînt arătate de asemenea studiile echivalente care dau dreptul la menţinerea sau încadrarea ca profesor în aceste unităţi şcolare.

În ceea ce priveşte personalul didactic de cultură generală de la unităţile şcolare din învăţămîntul profesional, tehnic şi liceal de specialitate, acesta beneficiază în continuare de normele de echivalarea studiilor aprobate prin ordinul M.E.I. nr. 766/1970 pentru învăţămîntul de cultură generală. Profesorii de cultură generală care nu au însă diploma de licenţă a unei universităţi, vor fi transferaţi, treptat prin grija inspectoratelor şcolare, la unităţile şcolare pentru care au studii corespunzătoare.

În situaţiile în care, în lipsa unor solicitanţi cu studii corespunzătoare, în unele funcţii didactice de predare sînt utilizaţi suplinitori potrivit art. 233 din Statutul personalului didactic, salarizarea acestora se va face în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 2841/1968, adică aceşti suplinitori vor fi retribuiţi ca personal didactic fără pregătire corespunzătoare (profesor cu bacalaureat sau maistru-instructor categ. II de studii) sau — dacă este cazul — vor putea primi salariul potrivit studiilor echivalate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, dar fără a putea fi consideraţi titulari.

TH. LEONESCU

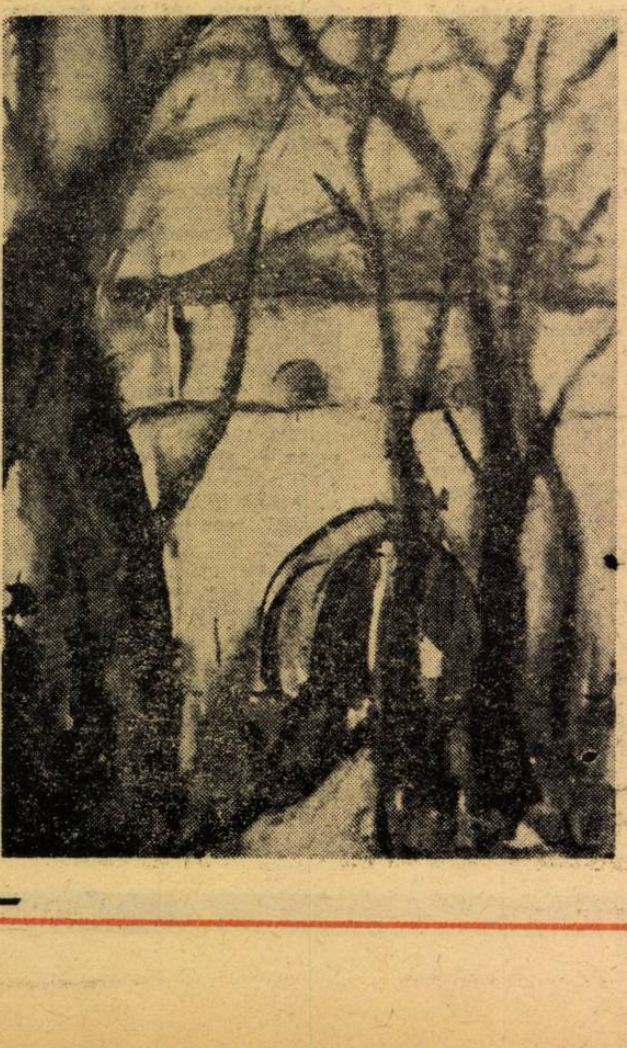

EMMA GHERGHEL

„Intrare la Muzeul Satului“

Expoziţia republicană de pictură, sculptură şi grafică a profesorilor de arte plastice

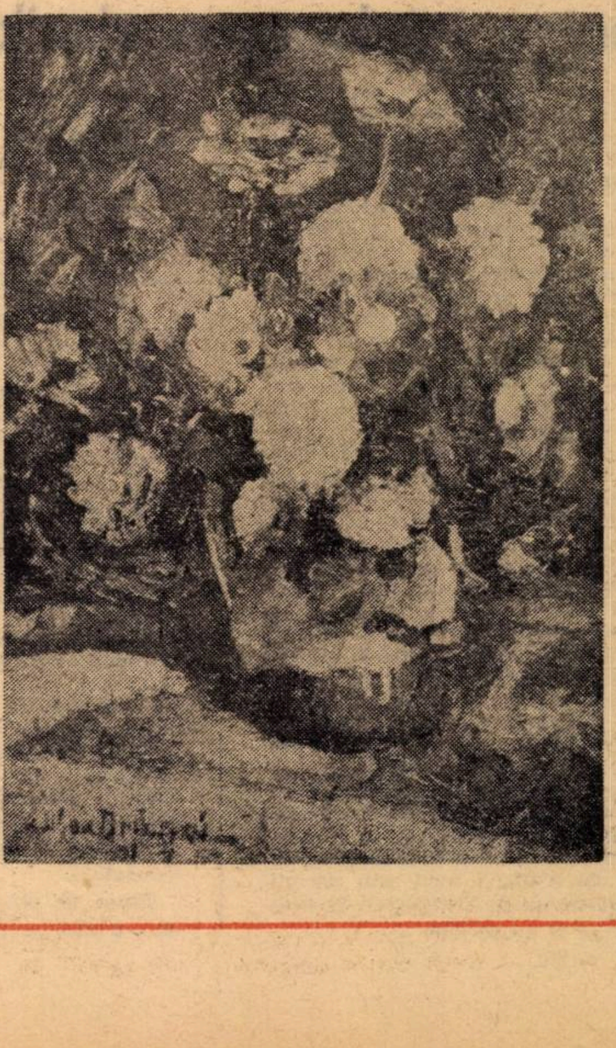

ALEXANDRU DRĂGOI

„Flori“

Recenzie

„Inițiere în Cobol"

Ed. tehnică, 1972

Seria de inițiere — automatică — **Informatică, Electronică, Management** care apare la Editura tehnică, s-a îmbogățit cu o nouă lucrare intitulată „Inițiere în Cobol" și care este semnată de matematiciana Margareta Drăghici de la Centrul de calcul al Universității București. Autoarea face parte din prima serie de cercetători care, în anul 1968, după instalarea calculatorului I.R.M. 360/30 la Centrul amintit mai sus, a învățat să lucreze pe un calculator modern, pentru a putea preda un curs modern. Este prima carte în limba română care tratează limbajul COBOL și care corespunde unei necesități stringente, căci este bine cunoscută tendința permanentă de a se înlocui procedeele clasice de rezolvare a problemelor de gestiune a întreprinderilor prin cele automate. Acest limbaj este unul din instrumentele de bază în programarea acestei clase de probleme (economice, financiare și chiar științifice) fiind ușor de asimilat și aplicat, în ultimii ani, de către programatorii centrelor de calcul. Pentru a veni în sprijinul celor ce doresc să se inițieze în acest domeniu al calculatoarelor, autoarea prezintă în volum atît lucrul pe sistemul de operare al calculatorului românesc FELIX C-256, cît și al altor calculatoare, urmînd ca scrierea efectivă a programelor să fie precedată de consultarea manualului de referință al firmei. Expunerea, bogată în exemplificări, se face în mod gradat, pornind totdeauna de la un suport intuitiv ; cititorul este astfel condus către înțelegerea necesității diverselor elemente ale limbajului, ținîndu-se seama de caracteristicile clasei de probleme pentru care a fost conceput limbajul. De asemenea, sînt prezentate noțiuni de organizare și manevrare a datelor necesare programatorului în Cobol, diviziunile unei programe Cobol, tehnicile de lucru cu fișiere și păstrarea datelor.

În prefața lucrării, acad. prof. Grigore C. Moisil arată că „Rolul pe care, și în țara noastră, încep să-l joace calculatoarele este important nu numai pentru ingineri și economiști, pentru cei ce fac statistică, pentru fizicieni și chimiști, dar pentru toată lumea". În continuare, reputatul savant român, unul din primii inițiatori ai introducerii calculatoarelor în țara noastră, afirmă că „A ști să folosești un calculator înseamnă să știi să-i dai de lucru, adică să știi ce să-i dai de lucru și să știi cum să-i dai de lucru, cu alte cuvinte, trebuie să cunoști disciplina de care te ocupi în vederea folosirii calculatorului; pe de altă parte, e nevoie să cunoști limbajul calculatorului".

Lucrarea Margaretei Drăghici își propune astfel să contribuie la cunoașterea acestei probleme, adresîndu-se cititorilor care posedă noțiuni referitoare la funcționarea calculatoarelor.

H. L.

TVS integrată

Integrarea emisiunilor de TVS în lecțiile de recapitulare

Folosirea televiziunii școlare în lecțiile de recapitulare contribuie substanțial la :

— sistematizarea cunoștințelor ; orientarea imaginilor pentru clarificarea și înțelegerea corectă a părților cu un grad mai mare de dificultate ; sporirea interesului, a gradului de participare afectivă și a angajării elevilor în procesul de cunoaștere pentru obiectul respectiv ; formarea capacităților cognitive cerute și, în special, a celei de sinteză ; deschiderea gîndirii elevilor spre orizonturi mai largi și conexiuni interdisciplinare.

Deoarece în acest an școlar au fost difuzate emisiuni de recapitulare pentru geografie (anul IV) și biologie (anul III), o mare parte dintre profesorii care le-au integrat au dobîndit o anumită experiență, pe temeiul căreia să poată participa la discutarea temelor, pe care articolul de față își propune să o inițieze.

1. În condițiile folosirii TVS, tema de recapitulare este planificată anticipat și, în consecință, profesorul care intenționează să o realizeze este dator să-și organizeze procesul de învățămînt în așa fel, încît să-i asigure utilitatea și să-i valorifice conținutul.

2. Poziția cea mai corespunzătoare a mesajului TVS pare a fi în prima parte a telelecției de recapitulare. Cum acest deziderat nu poate fi realizat întotdeauna, integrarea mesajului obligă la realizarea unui proiect de tehnologie didactică de o factură specială, care să cuprindă activizarea dirijată a elevilor prin cît mai multe situații problematice, cărora să li se găsească soluții cu ajutorul achizițiilor anterioare ale elevilor. De ex. în telelecția „Fiziologia digestiei" o situație problematică utilă s-a formulat astfel : „Să ne imaginăm că sîntem primii cercetători care intenționăm să descoperim mecanismul complex al fiziologiei digestiei ; ce căi ar trebui să investigăm pentru a obține informații exacte ?".

3. Folosirea emisiunilor de TVS pare mai eficientă dacă se integrează ca atare, păstrîndu-se comentariul transmis. Oricît de bine pregătit ar fi profesorul care o integrează, el nu ar putea păstra sincronizarea perfectă cu imaginea și, ceea ce pare mai important, nu va realiza proporția sunet/imagine, care în emisiuni este în general de 1/2.

4. Mesajul de TVS trebuie să apară ca un adevărat pretext pentru folosirea celorlalte mijloace de învățămînt existente în laborator. Ceea ce rămîne important este să li se atribuie funcții proprii situației de recapitulare. De ex. folosirea modelelor mute în această lecție are rolul de a favoriza stabilitatea comportamentelor formate anterior. La aceeași telelecție, un profesor a imaginat un model pe care erau desenate șase eprubete. El i-a îndemnat pe elevi să le folosească în timp ce executau primele faze ale cîtorva experiențe de biochimie, ca : amestec proaspăt de amidon și salivă, amestec mai vechi de amidon și salivă, ulei cu apă, ulei cu bilă, suc gastric, recoltat de la un om normal, suc gastric recoltat de la un om nevrotic, etc. Problemele de rezolvat vizau interpretarea fenomenelor care au loc. După ce elevii și-au formulat părerile cu ajutorul modelului mut, profesorul a finalizat experiențele (cu ajutorul unor substanțe indicatoare etc.) confirmînd sau infirmînd rezultatele presupuse de elevi.

Pentru o altă situație, au fost folosite în paralel două clișee radiografice ale unei vezici biliare pe care se puteau observa cu ușurință diferențe de volum. Problema a fost să se precizeze care dintre ele a fost făcută înainte și care după prînz, cerîndu-se și specificarea alimentului care ar fi putut determina modificările observate.

Deosebit de eficiente s-au remarcat și modelele care au permis sinteza întregului proces de digestie pe o singură schemă, corelîndu-se anatomia cu fiziologia, succesiunea proceselor, locul de producere, transformările chimice, catalizatorii participanți etc. deci, datele pe care elevii le achiziționaseră în momente și lecții diferite. Cu același prilej, elevii au fost ajutați să-și asimileze noi instrumente folosite într-un proces modern de autoinstruire.

5. Ținînd seama că, în telelecția de recapitulare, profesorul își poate manifesta larg competența și capacitatea de creație, proiectele de tehnologie didactică realizate cu aceste prilejuri ar putea fi adunate pentru a fi discutate în cercurile de specialitate sau chiar publicate în materialele Caselor județene ale corpului didactic, pentru a folosi profesorilor mai tineri sau celor care doresc să participe la acțiunea deschisă de inovare a didacticii specialității.

Dr. ALEXANDRU GHEORGHIU
VIRGINIA CREȚU
Institutul de cercetări pedagogice

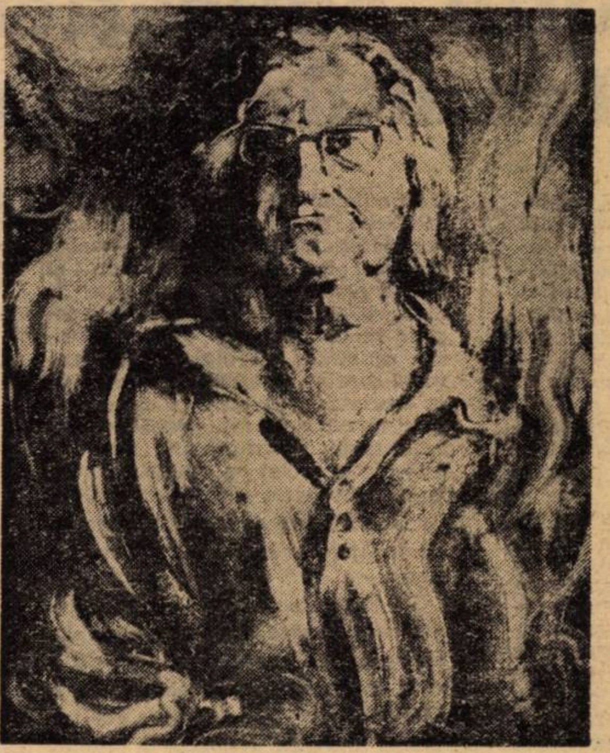

ZAMFIR DUMITRESCU

Portretul pictorului Corneliu Baba

Expoziția republicană de pictură, sculptură și grafică a profesorilor de arte plastice

În sala Dalles din București, a avut loc, de curînd, vernisajul primei expoziții republicane a profesorilor de arte plastice din învățămîntul nostru de toate gradele. Expoziția s-a deschis sub auspiciile Ministerului Educației și Învățămîntului, Societății profesorilor de muzică și desen din Republica Socialistă România și a fost organizată cu sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Socialistă România și Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Se întîlnesc, pentru prima dată, la o expoziție cu caracter republican, 232 de lucrări de pictură, 40 de lucrări de sculptură și 54 de lucrări de grafică, reprezentînd activitatea artistică a unui număr de 218 expozanți din rîndul cărora se impun numele unor artiști de frunte ai plasticii românești ca : Corneliu Baba, Alexandru Ciucurencu, artiști ai poporului ; Brăduț Covaliu, Ion Silișteanu, Gheorghe Șaru, Lucian Murnu, Mac Constantinescu și alții.

Sînt expuse lucrări de o mare diversitate tematică și modalități diferite de reprezentare, unele cu bune rezultate, altele deficitare din punct de vedere al clarității, al înțelegerii mesajului artistic.

Voi cita cîteva din acele lucrări care prin conținutul lor dovedesc o preocupare mai directă, mai apropiată, de problemele artei contemporane. Consemnăm la tematica evenimentelor istorice : „Execuția brîncovenilor", „Moartea lui Tudor" (Ion Grigorescu). La lupta clasei muncitoare : „În ilegalitate" (Mircea Horia Asciu), „Pregătire pentru demonstrație" (Veronica Gridinoc). Aspecte din viața oamenilor muncii de la orașe și sate : „Muncă patriotică" (Aurelia Heinrich-Belicincu) ; „Țesătoare" (Angela Delmondo) ; „Laminorul" (Mircea Rotaru-Putna) ; „Nocturnă la rafinăria din Cîmpina" (Victoria Faranga) ; „Șantier naval" (Mihai Dăscălescu) ; „Construcțiile patriei" (Virginia Videa) ; „La sfat" (Brăduț Covaliu) ; „Sărbătoarea satului" (Doina Boceanu) ; „Țărancă" (Traian Brădean) ; „Diminețile pescarilor" (Vasile Melica).

Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu" al Casei corpului didactic din București este reprezentat prin lucrări de pictură și grafică ale profesorilor : Eugenia Brateș, Aurelia Ionescu-Conolov, Ecaterina Delighioz, Alexandru Drăgoi, Rodica Dracea, Maria Frînculescu, Emma Gherghel, Constanța Manolescu, Marius Popescu, Mircea Saulea, Alexandrina Zberea.

Sculptura este axată pe un conținut realist. În spațiu, dimensiunile și sensurile realității sînt mai ușor de restabilit prin volume care oferă posibilități pentru un contact mai direct între artist și spectator. Întîlnim și aici cîteva portrete : „Decebal" (Valeriu Giumacu) ; „Caragiale" (Nicolae Pascu-Brașov) ; „Vlahuță" (Eugen Lungu) ; „George Enescu" (Constanța Iancu) și alte subiecte — „Avînt" (Gyenge Imre) ; „Jertfă" (Jecza Petru) — evocări care măresc sfera preocupărilor tematice. Aș menționa, de asemenea, compozițiile lui Gheorghe Tofan și Crina Ionescu care se remarcă prin acuratețe compozițională și rafinament.

La pictură și grafică — reprezentate cu cel mai mare număr de lucrări — trebuie să menționăm discrepanța dintre denumirea unora dintre ele și conținutul lor la care se mai constată și o tratare compozițională sau cromatică neadecvată. Unele lucrări sînt sterile, lipsite de sinceritate, șablonarde, datorită goanei autorilor lor după un așa-zis „modern" care le scoate din perimetrul concordanței cu realitatea. Altele exaltă incertitudinea, magia cromatică prin exuberații policrome, cu o claviatură docilă, sub scuza intenției, nematerializată, de a realiza o sinteză de stil și expresie. Este greu să ceri spectatorului să aprecieze atari lucrări absconse.

Condiția sa de educator reclamă ca profesorul de desen să fie consecvent cu exigențele de gust estetic. Elevul trebuie să fie ținut în concordanță cu ceea ce îi cere școala azi și ceea ce-i va cere viața mîine. Profesorul trebuie să asigure racordarea gustului estetic al elevului la idealurile morale și estetice ale societății. Și pe această cale, tinerii pot fi educați să răspundă cerințelor complexe ce se ivesc și se vor ivi în evoluția firească a societății noastre, în toate compartimentele ei.

Sînt demne de remarcat exemplele școlilor din Vulturești — Argeș și Afumați — Ilfov, unde munca artistică, dusă cu elevii de către profesorii de desen, a dat rezultate excepționale, mult apreciate în țară și străinătate.

Fără îndoială că activitatea creatoare desfășurată în afara catedrei de profesorii de arte plastice trebuie să constituie un exemplu pentru viitoarele generații. Ele așteaptă încă de pe acum teme majore, cu larg orizont ideologic și estetic, care să dea expresie contemporană procesului de formare artistică, axat pe realitățile societății noastre socialiste.

C. BIVOLARU

Conținutul educației și omul multilateral dezvoltat

În cursul ultimelor decenii, explozia științifică a exercitat o influență covîrșitoare asupra conținutului instruirii școlare. Dacă în prima jumătate a secolului XX teoria științifică nu ocupa decît un rol infim în programele școlare, astăzi ea figurează și în învățămîntul elementar. În legătură cu aceasta, pedagogul I. S. Bruner [1]) afirmă că „este posibilă predarea sub o anumită formă a principiilor fundamentale ale oricărei discipline, oricui și la orice vîrstă".

Profesorul V. Davîdov a aplicat experimental la Școala nr. 91 din Moscova programe noi, pentru a apropia și mai mult învățămîntul elementar de știință. Principala problemă de care s-a ocupat a fost prezentarea noilor materii, pentru ca elevul să pătrundă într-un domeniu necunoscut în mod rapid și cu bune rezultate. Astfel, elevii au fost inițiați încă din clasa I în morfologie, apoi în sintaxă. La sfîrșitul anului V de studii, ei termină de învățat gramatica. Programa de matematică este și mai spectaculoasă. Din primele zile de școală, elevii învață ce sînt egalitatea, inegalitatea și ecuațiile elementare. Relațiile matematice sînt exprimate prin cifre, dar și cu ajutorul literelor.

Apropierea educației de știința modernă s-a accentuat în mare măsură și datorită cooperării strînse dintre oamenii de știință, educatori și psihologi.

Nu trebuie scăpat însă din vedere faptul esențial, că conținutul și structura educației sînt determinate de obiectivele acesteia. Referindu-se la acest aspect, W. Okón (cercetător polonez) afirmă că, avînd în vedere importanța procesului de învățămînt pentru construcția socială, școala are în prezent sarcina de a forma omul multilateral, factor activ în perfecționarea societății, edificarea celei de mîine, unde progresul științific este hotărîtor[2]). Pentru atingerea acestui scop, programele de învățămînt vor trebui modificate radical, în mai multe direcții : realizarea unor programe noi, care să reflecte realizările științei moderne ; eliminarea definitivă a detaliilor și amănuntelor inutile, fără aplicații practice ; ierarhizarea și structurarea materialului pedagogic în sensul acordării întîietății principiilor și ideilor generale, unde „modelele" și descrierile servesc la înțelegerea legilor fundamentale ; individualizarea activității elevului într-o manieră care să simplifice trecerea de la teorie la practică ; elaborarea unui număr sporit de practici pentru facilitarea transformării mediului biologic și social cu ajutorul cunoștințelor teoretice și practice căpătate în școală ; introducerea în procesul de învățămînt a ideilor și valorilor umane.

Va trebui acordată o atenție sporită activităților cognitive, eliminîndu-se memorizarea și stimulîndu-se metoda dialogului viu, elaborarea de idei. Activitățile productive vor trebui să faciliteze aplicarea în practică a noilor teorii științifice, învățămîntul politehnic oferind un excelent teren acestui scop.

În sfîrșit, W. Okón accentuează asupra următoarelor obiective ale școlii moderne : pregătirea tinerilor și adulților pentru îndeplinirea îndatoririlor lor de cetățeni, îndeplinirea sarcinilor profesionale, organizarea judicioasă a timpului liber, a vieții particulare și, ceea ce este mai important, pregătirea lor pentru a participa în mod activ la viața socială, la edificarea societății viitoare.

C. BASILIADE

---

[1]) I. S. Bruner : The Process of Education, Cambridge, Harvard University Press, 1961.

[2]) „Conquêtes pédagogiques et homme global" („Perspectives", nr. 3, v. II, 1972).

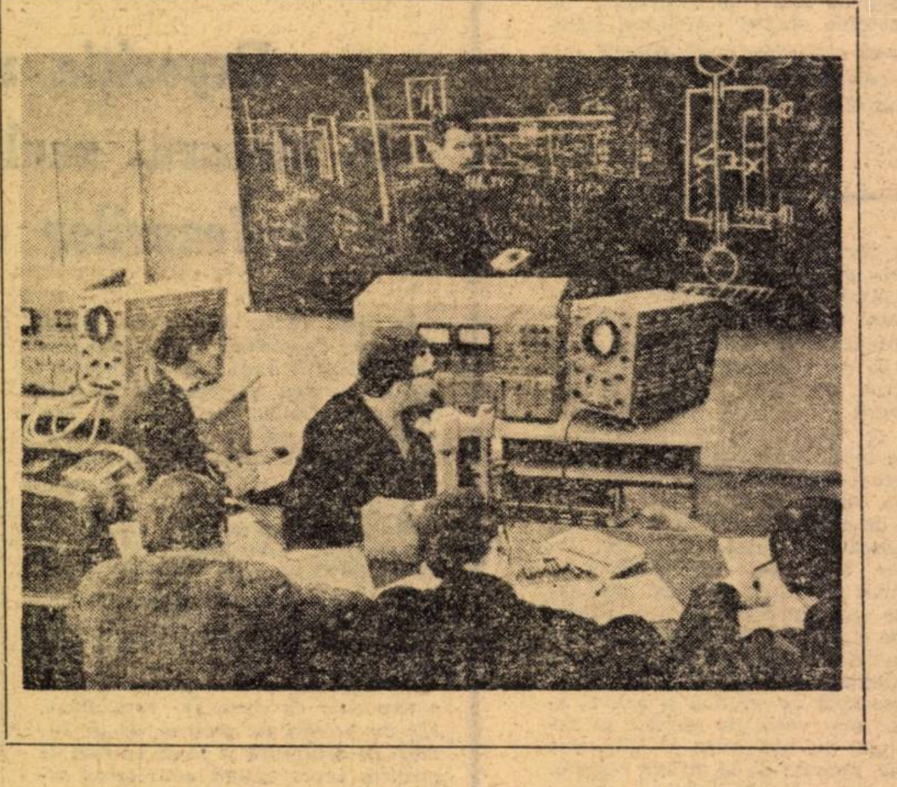

R. S. F. IUGOSLAVIA

De aici incepe lumea...

După „Prosvetni pregled" (Revista de cultură) din R. S. F. Iugoslavia

Educatori severi. Da sau nu?

În pedagogia socialistă, una din regulile de bază este respectarea reciprocă și înțelegerea în educație — între elev și educator. Respectarea personalității elevului este condiția fără de care nu se poate forma un tînăr corespunzător, matur, capabil pentru o viață constructivă. Aceasta este, fără îndoială, o cucerire deosebit de însemnată a pedagogiei și culturii în general. Practica muncii de fiecare zi cu copiii ne arată că profesorii și educatorii au acceptat, în general, această teorie.

Educatorii trebuie, sau nu, să fie severi ? La această întrebare încearcă să răspundă Djuro Svrdlin în revista „Familia și copilul" (Porodica i dijete) nr. 1 din ianuarie 1973. Cînd se știe că una din cele mai importante funcții ale educației este astăzi aceea de a stimula și încuraja dezvoltarea copilului, nu doar aceea de a-i furniza cunoștințe, atunci este clar că această funcție o pot îndeplini cu greu acei educatori care sînt egocentrici, care construiesc cu greu o punte între ei și copii. Aceștia sînt așa-numiții educatori autoritari, severi și intransigenți, spune Djuro Svrdlin. Astfel de educatori nu sînt de dorit pentru că nu pot realiza o legătură spirituală între ei și copii, legătură fără de care nu se poate cunoaște lumea interioară a copilului, condiție esențială pentru ca educatorul să-și poată exercita influența sa etică asupra tînărului. Deci, educatorul autoritar nu este deloc de dorit pentru tineri. Pentru că, prin atitudinea lui de fiecare zi, determină închiderea în sine a copilului, neîncrederea, comportament agresiv și alte urmări nedorite. Există destule exemple în jurul nostru care confirmă acest lucru. Astfel de educatori provoacă teama permanentă a copiilor, inhibarea lor și chiar rezultate slabe la învățătură. Deși nu sînt rău intenționați, acești educatori obțin efecte contrarii. Din cauza stării emoționale, copilul este incapabil de a se angaja total din punct de vedere intelectual. Acestea sînt situațiile cînd elevul nu poate spune nici măcar ceea ce știe (acasă știe, dar la școală, cînd este examinat, tace sau dă răspunsuri greșite).

Dacă profesorul nu este model pentru copii, pe toate planurile, el nu trebuie să aștepte acest lucru de la copii. „Ei nu pot da mai mult decît primesc", spune Djuro Svrdlin.

Învățămînt complet prin televiziune

Prima rețea de televiziune școlară în Japonia care oferă un ciclu de învățămînt complet, a fost inaugurată oficial la începutul acestui an școlar în orașul Tateyama. Deși în învățămîntul japonez se folosesc pe o scară largă mijloacele audio-vizuale, televiziunea școlară, acestea nu au un program comun. De aceea, experiența din Tateyama a stîrnit un viu interes în rîndurile pedagogilor și specialiștilor.

Comisia municipală pentru educație din Tateyama a aprobat, în 1970, crearea unei rețele comune de televiziune, care leagă grădinițele, școlile primare și secundare din localitate, astfel ca fiecare elev să beneficieze de lecțiile celor mai buni profesori și învățători. În 1971 a fost construit un centru de emisiune, o clădire modernă cu 2 etaje în care se află un centru de documentare, un studio dotat cu 5 camere de luat vederi, o sală de regie, dotată cu aparate de selectarea imaginii, reglarea sunetului, reproducerea documentelor, magnetofoane cu casete și cu o cabină de proiectare. Totodată au fost instalate dispozitive de receptarea imaginii în 38 de puncte ale orașului : în 9 grădinițe, 12 școli primare, 7 școli secundare și 10 săli municipale. Legătura între centrul de emisiune și aceste dispozitive — care, la rîndul lor, transmit imaginile celor 319 aparate de televiziune instalate în sălile de clasă — este asigurată de o rețea de cabluri coaxiale în lungime de 45 de km. Acest centru de emisiune transmite pe 4 canale : 3 canale pentru transmisiune de la centru la școli și unul pentru transmisiuni de la școli la centrul de emisiune. Deci, diferitele programe educative sînt transmise pe 3 canale, iar camerele de televiziune mobile, instalate în fiecare școală, permit transmiterea unor emisiuni de la școală la centru. În plus, un circuit telefonic între centru și școli permite o legătură directă între acestea pe baza unor întrebări și răspunsuri.

Centrul de documentare înființat în 1965 dispune deja de sute de materiale didactice sub formă de filme și diapozitive. Lecțiile care urmează să fie transmise sînt pregătite de profesorii și tehnicienii centrului. În timpul transmisiunii, centrul de emisiune poate repeta de mai multe ori aceeași imagine pe baza unui apel automatic de la televizoare. Astfel, profesorul are posibilitatea să explice mai amănunțit problemele ce i se par dificile. Rolul preponderent în acest sistem de televiziune școlară îl are profesorul, televiziunea avînd un rol auxiliar. În viitor, această rețea de televiziune din orașul Tateyama va servi și la educația permanentă a adulților.

J. FARKAȘ

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămintului și Uniunea Sindicatelor din Invățămint, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scinteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scinteii",

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 89
Simbătă 31 martie 1973
16 pagini — 1 leu

Cum este și cum ar trebui să fie admiterea în facultate

Există o unanimitate de păreri că actualul sistem de admitere în **majoritatea facultăților** (litere, filozofie, drept, medicină, științe exacte, comerț etc.), generează o serie de aspecte negative, îngrijorătoare prin proporțiile și consecințele lor sociale.

Prin sondarea volumului de cunoștințe ca unic criteriu de selecție, ele favorizează promovarea celor „dopați“ cu noțiuni superioare programelor analitice, a mediocrității grijulii a candidaților care cu 3—4 ani înainte își pregătesc protezele intelectuale cu ajutorul unei armate de meditatori. Cu toată aparența de obiectivitate și asigurare a corectitudinii, sistemul cu „bilețele“ (abandonat în mai toate țările avansate) lasă o poartă larg deschisă hazardului și subiectivismului în apreciere, provocat uneori de însuși gradul inegal de dificultate al problemelor conținute în bilețele. Acest sistem reliefează, de asemenea, inechitabila competiție dintre marile centre universitare și orașele de provincie, ai căror reprezentanți valoroși nu se bucură din plin nici de un climat și nici de o asistență competentă la nivelul supraliceal al cerințelor concursului. În sfîrșit, goana după o cît mai intensă pregătire la obiectele de concurs duce în ultimul an școlor la neglijarea celorlalte obiecte, la absențe masive, la desconsiderarea examenului de bacalaureat, devenit în actualele condiții de susținere și, mai ales, de finalizare a diplomei aproape o formalitate.

Introducerea unor paleative cum ar fi organizarea unor cursuri de pregătire pe lîngă facultăți nu soluționează problema : prezența lor acuză din plin recunoașterea incapacității elevilor de a se pregăti singuri tocmai din cauza cerințelor neconcordante ale facultății și liceelor și servesc prea puțin celor de la sate sau din orașele îndepărtate care nu le frecventează decît în proporție de 20—25%. Aceste cursuri, care cheltuiesc și forțe materiale și energii spirituale, ar putea foarte bine lipsi dacă optica examenelor ar fi corectată, modernizată. Am putea adăuga, de asemenea, că libertatea înscrierii la orice facultate pe baza diplomei de bacalaureat intră în conflict și anulează intensa propagandă în favoarea intrării în producție a absolvenților de liceu. Nu e de mirare că sondajele televiziunii în rîndul elevilor din clasa a XII-a indică o orientare către producție numai în măsura în care subiecții au epuizat toate șansele examenelor de admitere în facultate Așa se ajunge la paradoxala situație a unor concursuri care întrunesc 15, 20 pînă și 30 de candidați pe un loc și care obligă diferitele comisii la un volum enorm de muncă și la erori omenești, generatoare de contestații și nemulțumiri.

Desigur, există soluții pentru remedierea acestor grave deficiențe, acuzate de toată lumea și pentru eliminarea cărora încă nu s-a întreprins nimic.

Personal, cred că este necesar să se reglementeze înscrierea la facultățile unde nu se cer probe de aptitudini. Pentru a fi admiși la concurs, candidații trebuie să prezinte trei acte : **diploma de bacalaureat** (consemnînd note minime de 8 la obiectele de profil universitar), **recomandarea școlii** (bazată pe performanțele concrete școlare și palmaresul extrașcolar în domeniul respectiv : premii la olimpiade, activitate literară, publicistică etc.) **și avizul de orientare** al psihologului școlar de pe lîngă cabinetele de orientare profesională (care ar trebui să existe în fiecare oraș mai mic sau pe centre de școli în orașele mai mari), pe baza unor teste ale căror concluzii diminuează considerabil coeficientul de eroare și deci de insucces profesional.

În ce privește examenul propriu-zis, el trebuie să țină seama de două obiective principale : aprecierea gîndirii, sensibilității, imaginației candidatului și detectarea aptitudinilor,

Prof. TUDOR OPRIȘ
Liceul „Gh. Lazăr“, București

(Continuare în pag. a 2-a)

În atelierul de electrotehnică al Liceului „Liviu Rebreanu“ din Bistrița

ÎN ACEST NUMĂR

80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România

Tableta săptămînii

Bunul cel mai de preț

A apărut odată, de mult, o limbă cu hrisov din vechime, rezistentă ca granitul, cristalină ca apele izvoarelor de munte, luminoasă și clară ca zilele însorite ale iernii. Nici un asalt din afară nu a reușit, de-a lungul secolelor, să-i schimbe înfățișarea, iar timpul a cizelat-o, ca pe cea mai scumpă piatră, transformînd-o din limba domoală a vechilor cronicari și povestitori la gura vetrei, în limba zilelor noastre. Cu ajutorul cintăreților anonimi și al celor care le-au împrumutat spre gloria lor, versul și muzica. Cuvintele străine care, într-un secol sau altul, s-au agățat ca spinii de limba noastră, au stat cît au stat pînă s-au uscat și au picat. Iar limba a rămas curată, ca mai înainte, curată ca limba țăranilor, care — ea — neintinată a rămas.

Cele mai periculoase asalturi la făptura sa s-au dat, așa cum știm de la Grigore Alexandrescu, dinlăuntru. Dar iubitori ai limbii au vegheat cu autoritate și au intervenit energic întru apărarea ei. Să ne amintim de Titu Maiorescu și de lupta sa împotriva „Beției de cuvinte“. Am trecut cu succes și prin această încercare.

Dar iată că o nouă beție de cuvinte ne bîntuie de cîtva timp Există o întrecere frenetică în inventarea de cuvinte noi, nu din necesitatea exprimării unor idei sau concepte noi, ci din motive complexe pe care nu le voi analiza aici. Prefer să dau cîteva exemple. Astfel :

1. cei mai mulți oameni vizionează. *Ce-i împiedică să vadă ?*

2. foarte des, unii oameni lecturează. *Oare pentru că au uitat să* citească *?*

3. cei care nu mai știu să atragă atenția, *se resemnează să* atenționeze.

4. în tinerețea mea, casele vechi se dărîmau, *astăzi se* demolează, *ș.a.m.d.*

Există o comisie de cultivarea limbii. Pe lîngă Academie. Există și o revistă : „Limba noastră“. Sînt semne, semne bune.

Activitatea acestor organisme este lăudabilă. Dar pătrunde ea pretutindeni acolo unde trebuie să pătrundă, în scrisul din cărți, din reviste și din gazete, în redactarea afișelor, în tot ceea ce contribuie la răspîndirea invențiilor verbale, a greșelilor de limbă, în masa mare a cetățenilor ?

Există comitete cetățenești pentru păstrarea curățeniei străzilor. De ce n-ar exista astfel de comitete, formate de iubitori competenți ai limbii, care să vegheze la păstrarea purității acesteia ? Este o datorie patriotică a tuturor, în particular a profesorilor (și nu numai a celor de limba română, căci limba noastră și a părinților noștri trebuie vorbită corect în orice împrejurare) să apere bunul cel mai de preț al nostru, cartea de vizită a individualității noastre în fața celorlalte popoare.

Limba, din care un Eminescu, un Arghezi, un Coșbuc, un Ion Barbu, un Blaga au scos mărgăritare neprețuite, merită respectul nostru dacă voim să merite admirația celorlalți.

Leon Nicolescu

ACCENTE

CRONICĂ

Vineri, 6 aprilie a.c., ora 8,30 va avea loc la Casa universitarilor din București Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Pe cine selectează concursul?

Forma actuală de desfășurare a concursului pentru ocuparea diferitelor posturi și catedre didactice existente la școlile din mediul urban vizează numai o latură a pregătirii profesionale a candidatului : cantitatea de informații acumulate în specialitatea respectivă. Nu se ține seama și de cealaltă latură, tot atît de importantă, și anume de pregătirea metodică a cadrului didactic. Aceasta nu este numai sursă de informare (dimpotrivă de formare !) științifică a elevilor, ci trebuie să fie un fin și pasionat pedagog, un cunoscător al celor mai diverse tehnologii didactice. Concursul reflectă această pregătire multilaterală a candidatului ? Credem că nu. Numai criteriul informațional, al cunoștințelor de strictă specialitate, este insuficient în aprecierea gradului de pregătire a cadrelor didactice prezentate la concurs.

NICOLAE BĂRNĂU
director, Școala generală Sofronea, jud. Arad

Olimpiada de matematică, etapa locală

Recent a avut loc Olimpiada de matematică, etapa locală. O statistică a tuturor elevilor premiați la această fază a olimpiadei ar fi prematură și nesemnificativă. Urmărind însă, an de an, rezultatele olimpiadei ne reține atenția numărul mare de elevi premiați de la Liceul „Mihai Viteazul“ din Capitală. Nume ca Ștefan Ralescu, Nicolae Burcea, Victor Pătrângenaru, Eugen Pavel — foști elevi ai acestui liceu și actualmente studenți la facultățile cu profil matematic — se înscriu printre premiații fazei finale a olimpiadelor din anii anteriori. Și, pentru ca tradiția să nu fie dezmințită nici în acest an, dintre cei 38 de elevi din sectorul 3 din Capitală care au fost premiați la faza locală a olimpiadei, 21 sînt de la Liceul „Mihai Viteazul“. Am stat de vorbă cu profesorul Ion Ilie, din a cărui clasă specială de matematică fac parte cei 21 de elevi premiați.

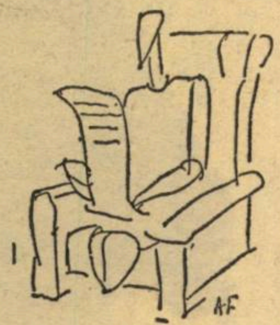

„Rezultatele la olimpiadă depind desigur de cei doi factori : profesor și elev, ne spune interlocutorul nostru. Rolul hotărîtor în obținerea unor rezultate deosebite îl are, neîndoielnic, profesorul. Acesta îi formează elevului acea gîndire matematică care-l face capabil să stăpînească foarte bine niște noțiuni de logică. Elevului nu-i mai este suficientă abilitatea în calcul, actualele concursuri îl pun pe acesta în situația să demonstreze niște propoziții matematice foarte subtile. Important este ca profesorul să vegheze permanent ca în pregătirea elevului să nu se creeze niște lacune și în plus să-l înarmeze pe acesta cu niște cunoștințe temeinice. De asemenea, profesorul va rezolva cu elevii problemele de la concursurile anterioare, le va face cunoscută orientarea Societății de matematică, îi va stimula în activitatea de creație, în cea publicistică. Și, bineînțeles, înainte de toate îi va obișnui cu un studiu individual consecvent și intens“.

Picturi pe sticlă ale elevilor

La Ateneul tineretului din Capitală s-a deschis o expoziție deosebit de interesantă, atît prin tematică cît și prin mijloacele de expresie folosite.

Membrii cercului de desen de la Casa pionierilor din Calafat expun 28 de picturi pe sticlă inspirate din baladele populare locale „balade unice, păstrate doar în această «buclă» a Dunării, vatră de obiceiuri și tradiții pierdute în alte colțuri ale țării“ (cum scrie Romulus Vulcănescu, în caietul de impresii). Expun pionierii Lelia Croitoru, Lidia Nistor, Elena Voinic, Elena Drînceanu, Otilia Butoi, Marcela Leoveanu, Angela Mitran, Eugen Chisar, Elena Ciuciuc, Aurelia Goagara, Rodica Lăpădat, Gilberg Sîrbu și Ana Toma. Picturile, inspirate din baladele vest dunărene (culese chiar de membrii Casei pionierilor din Calafat): „Andreiaș“, „Andrei și Fira“, „Fata turcului“, „Florea Cioroianu“, „Miu Haiducu“, „Nunta haiducului“, „În satu din vale“, „Toma Tomoiaș“ și „Zmeul“, amintesc fapte din trecut, păstrate în memoria poporului. Ele nasc în sufletul pionierilor artiști ecouri lirice și sînt exprimate prin îmbinarea elementelor terestre cu cele celeste : flori și stele, prin antropomorfizarea elementelor naturii (luna devine o fată frumoasă), prin eleganța figurilor și gesturilor și prin „cîntecul“ culorilor.

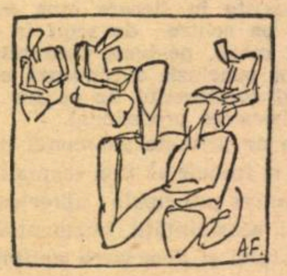

Fiecare lucrare expusă este în felul său o viziune cosmică, cum de altfel se petrec lucrurile și în multe dintre baladele noastre populare.

Merită felicitări autorii exponatelor, ca și profesoara Letiția Sterian, care i-a îndrumat pe elevi.

Prof. dr.
ALEX. TOHĂNEANU

PRO ȘI CONTRA

Cel puțin două zile

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, punînd în fața școlii o serie de sarcini concrete pentru educarea și pregătirea tineretului, ne obligă să ne regîndim activitatea și să-i imprimăm o eficiență educativă maximă. Există încă posibilități nevalorificate. Mă gîndesc, bunăoară, la orele puse la dispoziția învățătorilor, la toate disciplinele. Desigur, există colegi care se străduiesc să le folosească în mod cît mai judicios, cu eficiență. Cazurile cu rezultate bune sînt rare însă, trebuie să recunoaștem. Mai degrabă putem vorbi de o ineficiență în întrebuințarea lor, ceea ce nu-i deloc îmbucurător și nici recomandabil, dacă ne gîndim că, adunate, acestea formează anual o sumă de peste cincizeci de ore. Sper că sînt în asentimentul multor colegi dacă propun ca o parte din fondul de timp pus la dispoziția lor prin aceste ore să fie folosit pentru organizarea drumețiilor și excursiilor, cel puțin două zile pe trimestru. Actualele reglementări nu permit cumularea orelor și folosirea lor în acest sens, dar reglementările pot fi îmbunătățite pe linia cerințelor majore.

Mi se poate spune, de exemplu, că drumețiile și excursiile să se facă duminica și în vacanțe. Nu sînt împotriva organizării lor oricînd se ivește un prilej favorabil. Dar nu pot să nu arăt unele inconveniente reale. Duminica, autocarele O.N.T. sînt mult solicitate de felurite organizații, chiar de turiști străini, și pentru școli se aprobă mai greu. Apoi șoselele sînt mult aglomerate și, făcînd abstracție de procentul ridicat de periculozitate — care, totuși, nu e de ignorat — inconvenientul este că se pierde mult timp pe drum. Obiectivele de vizitat sînt „luate cu asalt“ de către vizitatorii adulți, se așteaptă mult la intrare și ghizii dau explicații zorite, iar copiii nu pot căpăta în condiții mulțumitoare cunoștințele care îi interesează. Ca să nu mai vorbim de un alt aspect obiectiv : dorința legitimă a părinților de a rămîne cu fiii lor o zi întreagă, măcar o dată pe săptămînă, duminica.

Desigur, cele semnalate mai sus vizează mai mult cadrul urban, dar își au corespondențe de netăgăduit și în mediul rural.

La excursiile organizate în cadrul fondului de „ore la dispoziție“, în timpul săptămînii (zile lucrătoare), participarea ar fi aproape totală și, dacă mijloacele de transport achiziționate ar avea suficientă capacitate, ar putea participa și clase paralele. Învățătorul s-ar adresa nestingherit, în acest caz, copiilor cu același nivel de cunoștințe.

Scopul ieșirilor nu trebuie limitat numai la un aspect îngust, de divertisment, ci va viza o arie cuprinzătoare, în centrul necesităților instructiv-educative. Prin organizarea de activități care să necesite o zi întreagă, programul de învățămînt, nu numai că n-ar fi păgubit, dar ar cîștiga în mod neîndoios. Evadînd dintre cei patru pereți ai clasei, îndrumați de un dascăl priceput, copiii — oamenii de mîine ai țării — vor vibra altfel în mijlocul frumuseților naturii, vor admira marile construcții ale patriei.

Un cîștig principal este și fortificarea fizică, pentru că asemenea excursii permit organizarea unor jocuri în aer liber, într-un cadru înmiresmat și pitoresc, cu influențe favorabile asupra organismului.

Inv. IRINA FULGEANU
Școala generală nr. 178, București

Cum este și cum ar trebui să fie admiterea în facultate

(Urmare din pag. 1)

nota acordată avînd un caracter global, adică subsumînd aprecierea cuantumului de cunoștințe, a capacității de înțelegere conștientă, de asociere și aplicare a cunoștințelor și a calităților aptitudinilor pentru facultatea respectivă (unui economist i se cer alte aptitudini decît unui medic, profesor, ori cercetător științific). La confluența acestor trei factori (pregătire, inteligență creatoare, vocație), putem construi aprecierea obiectivă a candidatului al cărui loc în facultate nu trebuie să fie motivat de volumul de cunoștințe (care se acumulează progresiv de-a lungul întregii vieți și se reciclează periodic, prin depășirea multora din ele), ci de capacitatea de gîndire activă, de acei parametri psihici solicitați de specificul respectivei munci intelectuale care garantează succesul profesional, deci randamentul social superior al posesorului de diplomă la locul de producție.

Aceste cerințe moderne impun — după părerea mea — modificarea fundamentală a actualului sistem de examinare, o reprofilare atît a probelor scrise, cît și a celor orale.

Probele scrise ar trebui să cuprindă subiecte de sinteză la disciplinele umaniste sau aplicative în domeniul științelor pozitive care să solicite nu memoria candidatului, ci posibilitatea lui de a raționa, de a-și exprima personalitatea, de a-și pune cultura și imaginația în serviciul unor probleme concrete ale societății noastre și ale omului contemporan. Deci, nu „sistemul nervos“ la medicină (care poate fi „tocit“ din diferite tratate), ci „Care sînt condițiile de apărare ale organismului uman în condițiile de stress contemporan“, nu „Rolul ARN și ADN“ sau „Evoluția aparatului digestiv în seria nevertebratelor“ la facultatea de biologie (subiecte pregătite anticipat), ci „Ce s-ar putea întîmpla cu Terra dacă i s-ar distruge stratul vegetal al biosferei“, nu „Satul romănesc în opera lui Rebreanu“ (prilej de a pune cap la cap citate critice de autoritate), ci analiza unei poezii moderne, nestudiate, care ar putea pune în valoare sensibilitatea, intuiția, cultura estetică a candidatului de la filologie.

Examenul oral cu biletele de loterie ar trebui înlocuit cu discuții colocviale de cel puțin o jumătate de oră (lucru posibil ținînd seama că prin reglementarea înscrierilor se va pune capăt fluxului diluvial al candidaților). Astfel de discuții vor constitui un dialog deschis, apropiat, afectiv, între un candidat care progresiv își pierde emotivitatea și un profesor mobil care se străduiește să radiografieze cît mai profund pe viitorul său student și colaborator.

Sînt absolut convins că prin aplicarea corectivelor de mai sus, grefate pe onestitatea morală și simțul de răspundere al tuturor factorilor care dau drumul spre facultate și primesc la facultate pe absolvenții liceelor, aceste deficiențe vor fi înlăturate.

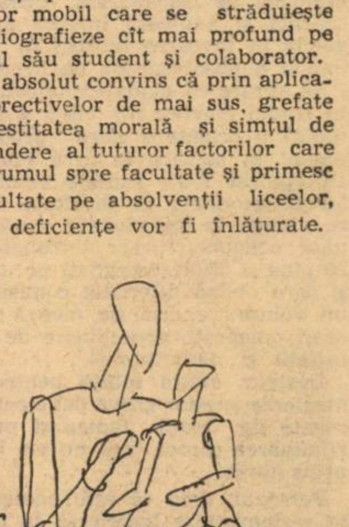

FORUMUL studenților comuniști

La sfîrșitul săptămînii trecute, în Palatul Marii Adunări Naționale, studențimea noastră s-a întîlnit în cel mai larg și mai democratic forum al său : cea de a IX-a Conferință a Uniunii asociațiilor studenților comuniști din România. Timp de două zile, reprezentanții cei mai autorizați ai tineretului nostru studios au dezbătut, într-un inalt spirit civic, cu pasiune tinerească, combativitate și intransigență revoluționară, pătrunși de responsabilitate deplină pentru sarcinile care mîine le vor reveni în diferite domenii de activitate, probleme specifice lor, intelectualității noastre socialiste, tineretului, țării în întregime. Conștientă de responsabilitatea sa față de destinele patriei, cu un sentiment acut al datoriei de onoare pe care o are față de Partidul Comunist, față de clasa muncitoare, față de poporul din care face parte, studențimea comunistă românească, și-a exprimat cu fermitate angajamentul ei solemn de a munci neprecupețit pentru a acumula acum, în perioada studiilor, cunoștințele de care patria are nevoie, de a fi la înălțimea increderii și afecțiunii cu care este inconjurată de toată suflarea acestei țări. Lucrările conferinței — și Cuvîntarea secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat ca fiind o cerință fundamentală pe care partidul și societatea noastră o au față de școala de toate gradele — au avut ca preocupare centrală integrarea organică a învățămîntului cu cercetarea și producția. Nici nu se poate concepe astăzi, de altfel, în nici o parte a globului, un învățămînt rupt de nevoile prezente și de perspectivă ale colectivității a cărei emanație este în ultima analiză, un învățămînt care să nu răspundă cu soluții eficiente și operative la nevoile societății.

Maturitatea politică și ideologică a tineretului nostru studios au fost evidențiate de modul responsabil în care au fost abordate problemele pregătirii sale profesionale și integrării în viața social-economică și politică a României, de modul în care a înțeles să răspundă prin fapte sarcinilor actuale și de perspectivă ale României socialiste.

Preocupată să-și sporească contribuția la progresul general al țării încă din anii de studiu, studențimea noastră comunistă a discutat cu aceeași seriozitate și angajare socială și participarea ei la munca tehnico-științifică, prin sporirea eficienței economice a temelor științifice contractate cu diferiți parteneri. „Tineretul, studenții trebuie să-și sporească exigența față de ei înșiși, muncind cu sîrguință pentru însușirea a tot ce este mai valoros, mai înaintat în tehnica și știința contemporană, pentru a se pregăti temeinic și a putea astfel aduce mîine o contribuție tot mai activă în toate domeniile de activitate la progresul României socialiste, la ridicarea nivelului de civilizație și bunăstare al întregului nostru popor“, a spus în cuvîntarea rostită cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este un îndemn mobilizator, care constituie un vast program de muncă pentru cea mai tînără generație de intelectuali a României socialiste.

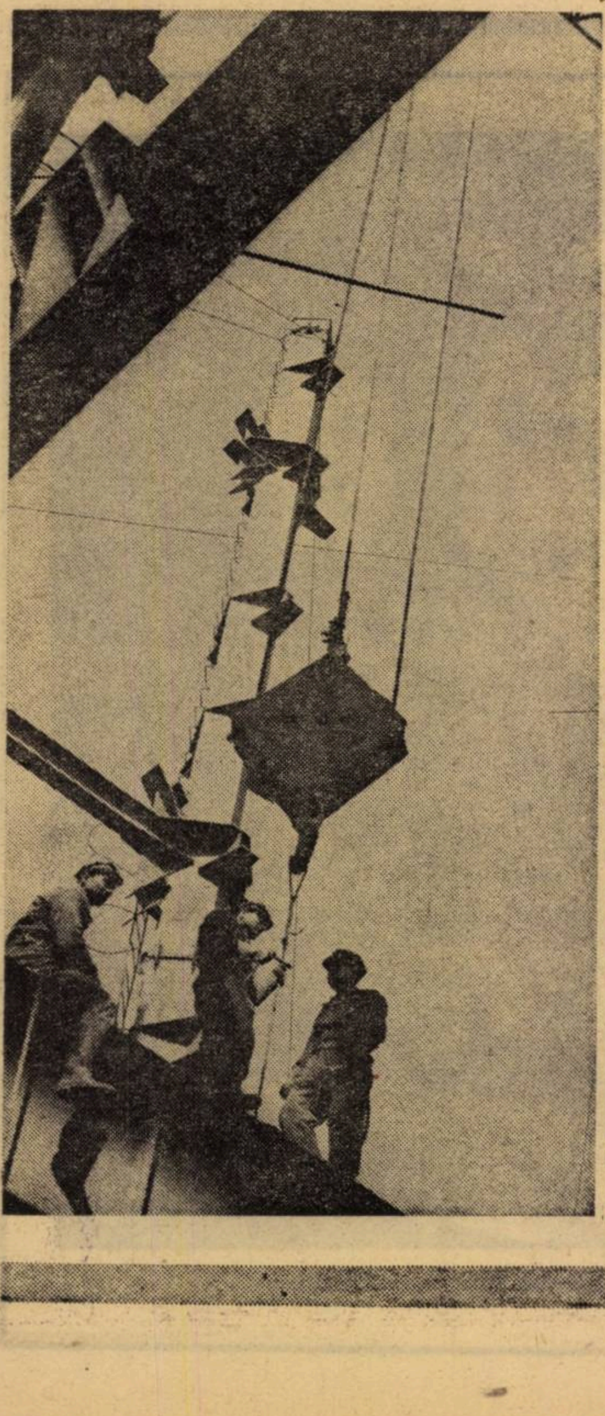

In atenția fotografilor amatori

Am primit, de curînd, la redacție, un set de fotografii artistice pe care ni le-a trimis profesorul Ioan Ghețiu din Iași. Publicăm, în numărul de față, cîteva dintre ele.

Invităm cu acest prilej pe toți cititorii noștri pasionați de arta fotofrafiei, să ne trimită din realizările lor. Firește, ne interesează, în special, fotografii pe teme de educație și învățămînt.

CONSTRUCTORII

Foto : *IOAN GHEȚIU*

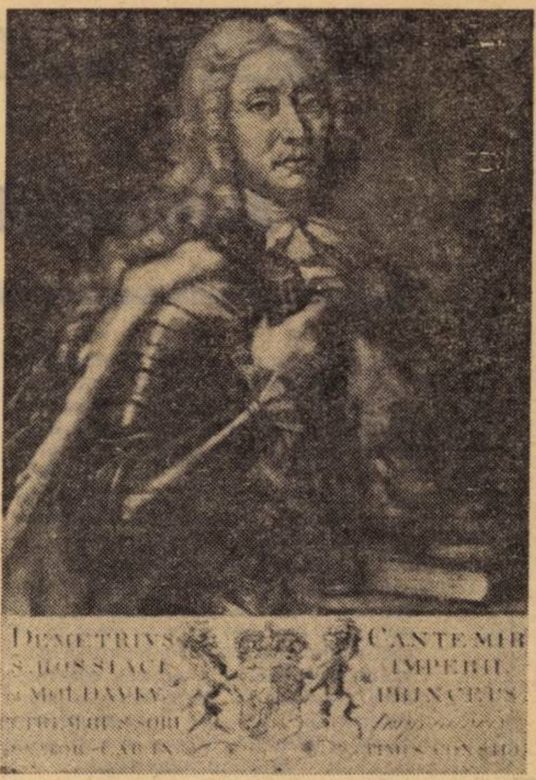

DIMITRIE CANTEMIR —eruditul

Personalitatea complexă, erudit de valoare universală, minte strălucită, Dimitrie Cantemir — de la a cărui naștere se împlinesc 300 de ani, iar de la a cărui moarte, 250 de ani — se afirmă prestigios în perspectiva istoriei ca unul dintre cei mai de seamă fii ai poporului român dăruiți culturii umanității. Acest domnitor, care se trăgea însă dintr-un neam de răzeș din părțile Fălciului, „crescut între cărți înțelepte“ — așa cum scria despre el N. Iorga — a fost un remarcabil umanist și, totodată, un om activ, trăind intens zbuciumata sa existență. Cărturar neîntrecut în vremea sa, Cantemir a văzut în cultură și îndeosebi în istorie nu un lucru rupt de viață, rezultatul unor laborioase cercetări în afara realității contemporane lui, ci un instrument politic, o armă pusă în slujba țelurilor pe care le slujea și a poporului român, căruia îi aparținea. Bucurîndu-se de o pregătire similară oricărui cărturar al vremii sale din țările mai înaintate ale Europei, dar unind la aceasta o profundă și multilaterală cunoaștere a orientalisticii, o informare largă și cuprinzătoare a problemelor de ideologie și de practică ale lumii ruse, în care a viețuit în ultima parte a vieții, și, mai ales, înțelegînd **unitar** și **complex** ce înseamnă poporul român și zona geografică care îi aparținea, Dimitrie Cantemir apare celui ce zăbovește asupra lui ca o rară și aleasă personalitate umană.

Cunoscînd limbile clasice — latina și greaca, în cea dintîi scriind cea mai mare parte a lucrărilor sale, — care l-au ajutat, de altfel, a da într-un sens mai accentuat cunoștințelor sale o **valoare universală**, limbi orientale ca turca, araba și persana — cîștigate de el în timpul îndelungatei sale șederi la Constantinopol, dar mai ales datorită pasiunii sale pentru studiu — și limbi curente epocii lui ca franceza, italiana și rusa. Cantemir a putut aborda cu competență domeniile care l-au atras : istoria, filozofia și teologia, matematica, arhitectura, geografia și muzica. El a unit cu facilitatea pe care i-o dădeau inteligența și cultura sa multilaterală, studiul cu necesitățile zilelor lui, căci Dimitrie Cantemir, om politic și diplomat, a căutat și a găsit un permanent sprijin în cultură pentru activitatea sa practică. Acest admirator al civilizației clasice a fost totodată **un om modern**, trăind și acționînd cu pasiune și orientîndu-și întreaga activitate de cărturar în sensul servirii **utilului** și **necesarului.** Pornind îndeosebi de la studii filozofice și teologice, Cantemir a trecut printr-un propriu proces de creștere, de desprindere de misticism, de înțelegere mai largă, pentru a aborda în perioada sa de maturitate îndeosebi teme istorice legate de realitățile vremii lui. El nu s-a ferit niciodată de a se arăta preocupat de o problematică contemporană lui, dimpotrivă, **contemporanul** l-a atras și poate că ceea ce a rămas cel mai valoros de la Cantemir sînt tocmai părțile din scrierile lui privind epoca viețuirii sale.

Cel ce a fost ales în 1714 membru al Academiei de Științe de la Berlin, primind astfel, **cel dintîi dintre români,** confirmarea meritelor sale și recunoașterea prestigiului său științific, a dat cea mai mare importanță istoriei între preocupările sale științifice. Contribuția sa este în această privință valoroasă și deosebită de cea a antecesorilor, dar și a urmașilor săi, cronicarii, chiar a celor mai eruditi. Viziunea sa mai largă, informația sa amplă și, mai ales, spiritul său modern i-au îngăduit să abordeze în alt fel fenomenul istoric, să-l trateze ca **primul istoric modern român,** să deschidă drum istoriografiei ce avea să vie la mai bine de o jumătate de secol după dispariția sa, cea reprezentată de Școala Ardeleană și care va fi pusă în mod direct în slujba cauzei națiunii moderne române născută atunci, în perioada de destrămare a orînduirii feudale, căreia Cantemir nu i-a aparținut, dar a cărei venire el a prevăzut-o în mod evident. **Istoria ieroglifică,** pamflet politic dar și scriere istorică dedicată unei problematici contemporane lui, **Istoria creșterii și descreșterii curții otomane** — lucrare care a cunoscut în secolul XVIII două ediții engleze, una franceză și una germană și care își păstrează și astăzi valoarea în privința părților referitoare îndeosebi perioadei trăite de Cantemir, care a oprit lucrarea sa chiar în anul 1711, ori **Descrierea Moldovei,** lucrare cu caracter complex dar totuși predominant istoric, comandată fostului domnitor de Academia de la Berlin, ne dau o imagine a capacității sale de a aborda fenomenul istoric, a resurselor sale intelectuale. **Viața lui Cantemir** ori **Evenimentele Cantacuzinilor și ale Brîncovenilor,** deși scrise, ca și **Istoria ieroglifică,** în slujba intereselor politice ale lui Cantemir, ni-l dezvăluie, de asemenea, și pe istoric, pentru ca acesta să apară apoi plenar, ca **istoric al poporului român,** în **Hronicul vechimii moldo-vlahilor,** operă de erudiție, în care sînt citați 154 de autori și căreia fostul domnitor i-a dedicat ultima jumătate de deceniu din frămîntata sa viață. De data aceasta, Cantemir nu mai apără interesele sale sau ale dinastiei pe care nădăjduise s-o formeze, de data aceasta nu mai apără Moldova, pe care ar fi vrut s-o vadă liberă și strălucitoare, ci el scrie ca istoric al întregului popor român, ca exponent al unor năzuințe încă incipiente, dar care, pe temeiurile puse de el, vor fi duse mai departe de generațiile următoare, care vor prelua numeroase din ideile sale, dar și din erudita sa informație.

Istoric militant, om de o largă viziune în spațiu și în timp, cărturar român, Dimitrie Cantemir se impune peste veac, cinstirii și respectului, el ridicînd prin pilda vieții și operei sale însăși poporul său la dimensiuni universale, știind, totodată, a-l afirma, a-l face cunoscut și respectat.

DAN BERINDEI

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Pe teme de evaluare a rezultatelor

Abandonul şcolar

Preocupările, tot mai accentuate, ce se manifestă în ultima vreme în direcţia adaptării învăţămîntului nostru la cerinţele societăţii contemporane şi, mai ales, în perspectiva celor de mîine, vizează, între altele, şi sporirea eficienţei economice şi pedagogice a învăţămîntului

În acest context, este important de relevat faptul că numeroase aspecte privind eficienţa învăţămîntului general necesită o cercetare amplă şi aprofundată în vederea adoptării unor măsuri de consolidare a şcolii de bază. Printre acestea, unele privesc rezultatele calitative ale activităţii de instrucţie şi educaţie, exprimate în pregătirea elevilor şi în trăsăturile formate acestora, altele se raportează la cuprinderea generaţiilor în procesul de şcolarizare.

Valorificarea deplină a potenţialului uman al fiecărui contingent şcolar impune o analiză multilaterală a evoluţiei generaţiilor pe diferite trepte de şcolarizare, din care să se desprindă nivelul de pregătire, pierderile produse pe parcursul şcolarizării, cauzele care le-au generat, analiză pe baza căreia se pot proiecta măsuri de ameliorare a unor situaţii nesatisfăcătoare, de ridicare a eficienţei muncii şcolare.

În şcoala generală, ca şi pe alte trepte de învăţămînt, între momentul intrării şi cel al absolvirii, are loc un proces de prelucrare din care rezultă, pe de o parte, un flux normal de şcolarizare reprezentat de acea parte din generaţie care satisface, nuanţat, cerinţele programului şcolar, iar pe de altă parte, pierderi, întîrzieri.

În legătură cu aceasta, două fenomene atrag cel mai mult atenţia: **întreruperea (abandonarea) cursurilor şi repetarea unor ani de studii (întîrzierea şcolară).**

La cea de a 32-a sesiune a Conferinţei internaţionale a educaţiei de la Geneva, din 1970, care a avut ca obiectiv dezbaterea problemelor privind ameliorarea eficacităţii sistemelor de educaţie, mai ales prin reducerea pierderilor efectivelor la toate nivelele de învăţămînt, s-a considerat că abandonarea studiilor înainte de a termina o etapă sau un ciclu de învăţămînt — „deperdiţiunea" — constituie un element de evaluare a eficacităţii sistemelor de învăţămînt.

De aceea, considerăm necesar ca, în activitatea directorilor de şcoli şi a inspectoratelor şcolare, cercetarea acestor fenomene, pe baze ştiinţifice, să se înscrie printre obiectivele de primă importanţă, iar concluziile desprinse să conducă la măsuri operative şi eficiente în vederea îmbunătăţirii activităţii şcolare.

Cum urmărim pierderile?

Pe măsura consolidării învăţămîntului de bază, ca urmare a dezvoltării economice şi sociale a ţării noastre, se asigură cuprinderea integrală a efectivului fiecărei generaţii de copii şi, mai ales, an de an, se înregistrează creşterea părţii din fiecare contingent care termină şcoala generală de 8 ani, ca şcoală de bază.

Într-o anumită etapă a realizării, de fapt, a învăţămîntului primar obligatoriu, atenţia a fost concentrată asupra cuprinderii în şcoală, cu deosebire în anul de început, a tuturor copiilor de vîrsta şcolarităţii. Evident, nu a fost absentă nici preocuparea pentru şcolarizarea în clasele următoare a copiilor aflaţi sub incidenţa obligativităţii şcolare.

Odată cu prelungirea duratei instruirii generale şi obligatorii, la 7 ani, apoi la 8 ani şi în prezent la 10 ani, o nouă problemă s-a ivit în privinţa şcolarizării, şi anume continuarea studiilor de către întregul contingent, la pragul de trecere din clasa a IV-a în clasa a V-a şi pînă la absolvirea şcolii generale.

În acest scop, este cunoscut faptul că un ansamblu de măsuri a fost pus în aplicare: extinderea reţelei şcolilor pentru a fi cît mai aproape de domiciliul elevilor, organizarea de internate şcolare, a transportului în comun, acordarea de burse şi alte ajutoare materiale, lărgirea reţelei instituţiilor de ocrotire ş.a.

Ca urmare, se constată că, an de an, din fiecare generaţie a crescut procentul celor care termină şcoala de 8 ani şi, corelat cu aceasta, s-a redus numărul acelora care abandonează şcoala înainte de a atinge nivelul şcolarităţii obligatorii.

Datele statistice indică diferenţe între efectivele contingentelor la intrarea în şcoală şi cele de la absolvire care reprezintă, în ultimii trei ani şcolari, 13—18 la sută din întregul efectiv. Dar, pînă în prezent, fenomenul este examinat după datele statistice prin compararea efectivelor de la intrarea şi ieşirea dintr-un ciclu de învăţămînt sau de la o clasă la alta, ale aceleiaşi serii de elevi, fără să se cunoască, pe această cale, numărul celor care abandonează şcoala, care repetă un an de studii sau mai mulţi şi în ce proporţie fiecare serie îşi completează efectivele, micşorate prin cauzele de mai sus, cu elevi din seriile antemergătoare

O metodologie de cercetare a fenomenului

Considerăm că nu este concludent, pentru evaluarea eficacităţii şcolii generale, să se facă aprecieri asupra gradului de realizare a obligativităţii şcolare numai pe baza numărului elevilor care au început sau au terminat un ciclu de învăţămînt, fără să se ţină seama de dimensiunile unor fenomene cum sînt întreruperea studiilor şi întîrzierile şcolare. În acest scop, este necesară **elaborarea unei metodologii adecvate de cercetare a acestor fenomene,** îmbunătăţirea datelor şi indicatorilor, perfecţionarea tehnicilor de evaluare.

Componentele de bază ale acestei metodologii, după opinia noastră, ar trebui să fie următoarele:

a) Cercetarea evoluţiei fiecărei generaţii nu numai din punct de vedere al efectivului de elevi de la o clasă la alta sau de la un ciclu de învăţămînt la altul, ci în componenţa nominală, exactă, a fiecărei promoţii. O asemenea analiză este perfect posibilă la nivelul fiecărei şcoli. Cercetarea evoluţiei şcolare a unui contingent pe o arie mai mare (în cadrul unui judeţ) implică analiza nominală a unui eşantion suficient de cuprinzător pentru a permite formularea unor concluzii valabile pentru întreaga zonă. Din această examinare urmează să se reţină: partea din efectivul contingentului care termină şcoala generală fără întreruperi; partea care întrerupe studiile sau care absolvă şcoala generală odată cu seriile posterioare, deci cu o anumită întîrziere.

b) Frecvenţa întreruperii studiilor la diferite nivele de şcolarizare (în ciclul elementar, odată cu trecerea în clasa a V-a, spre sfîrşitul şcolii generale, cînd unii elevi ating vîrsta ce le permite desfăşurarea unor activităţi productive etc.).

c) Examinarea şi clasificarea cauzelor care provoacă abandonarea studiilor. Aceasta implică cercetarea documentelor şcolare pertinente, obţinerea de informaţii de la personalul didactic, elevi, părinţi, autorităţi locale etc., precum şi efectuarea unor analize de caz care permit cunoaşterea mult mai aprofundată şi nuanţată a cauzelor.

Cauze şi soluţii posibile

Cercetarea fenomenului abandonării studiilor ne poate conduce la desprinderea mai multor cauze, cu influenţe variabile pe diferite trepte de şcolarizare. Dintre acestea, considerăm că ar putea fi avute în vedere următoarele: **economico-sociale** (situaţia materială, unitatea familiei, climatul familial, încadrarea în muncă a celor care, în urma repetării unui an sau doi de studii, ating vîrsta de 15—16 ani înainte de absolvirea şcolii, instabilitatea domiciliului unor familii în unele perioade ale anului şcolar); **şcolare** (adeseori insuccesul la învăţătură — repetenţia — generează întreruperea studiilor, cei în cauză pierzînd încrederea în posibilitatea de a satisface cerinţele unei şcoli obligatorii care cuprinde prima treaptă a învăţămîntului secundar); **de organizare a reţelei şcolare** (depărtarea de şcoală); **referitoare la mentalităţi retrograde** (considerarea primelor patru clase elementare ca fiind suficiente pentru integrarea în muncă, ori neînţelegerea necesităţii instruirii fetelor ş.a.).

Mai trebuie menţionat că acţiunea factorilor arătaţi este variabilă pe diferite trepte de şcolarizare. Constatările noastre şi datele statistice arată, de pildă, că abandonarea studiilor este mai frecventă şi de mai mari proporţii la momentul trecerii din clasa a IV-a în clasa a V-a. Numărul celor care întrerup activitatea şcolară odată cu trecerea în clasa a V-a este aproape egal cu numărul care însumează abandonarea şcolii pe întreg ciclul elementar (clasele I—IV). Aceasta se explică nu numai prin depărtarea domiciliului unor elevi de şcoli generale cu clasele I—VIII, ci şi prin faptul că, adeseori, frecventarea claselor V—VIII presupune schimbarea şcolii de către mulţi copii.

De asemenea, pierderile de elevi din fiecare contingent, deşi se produc pe întreg parcursul celor opt clase ale şcolii generale, sînt totuşi de 2—3 ori mai mari în clasele V—VIII decît în primul ciclu elementar. Se pare că, mai ales în ultimele clase ale şcolii generale, întreruperea cursurilor este mai frecventă în rîndul fetelor decît al băieţilor.

Formularea unor propuneri privind căile de ameliorare a eficacităţii subsistemului învăţămîntului obligatoriu prin reducerea la minimum a dimensiunii fenomenului de abandon trebuie să fie în concordanţă cu cauzele, cu frecvenţa situaţiilor de diverse categorii. Ele pot viza o rearondare a circumscripţiilor şcolare astfel încît acestea să faciliteze, cît mai mult cu putinţă, frecventarea şcolii de către toţi copiii de vîrstă şcolară, o judicioasă folosire a mijloacelor de sprijinire materială a unor familii — burse, ocrotire socială, internate — acţiunea conjugată a tuturor factorilor responsabili pentru asigurarea transportului elevilor, o activitate susţinută din partea şcolii şi a autorităţilor locale, în rîndurile părinţilor, pentru înţelegerea răspunderii legale şi cetăţeneşti de a asigura frecventarea şcolii de către copii pînă la absolvirea acesteia.

Deşi în strînsă legătură cu abandonarea şcolii, fenomenul întîrzierilor şcolare — de altfel, mult mai complex — necesită o examinare aparte.

ION T. RADU

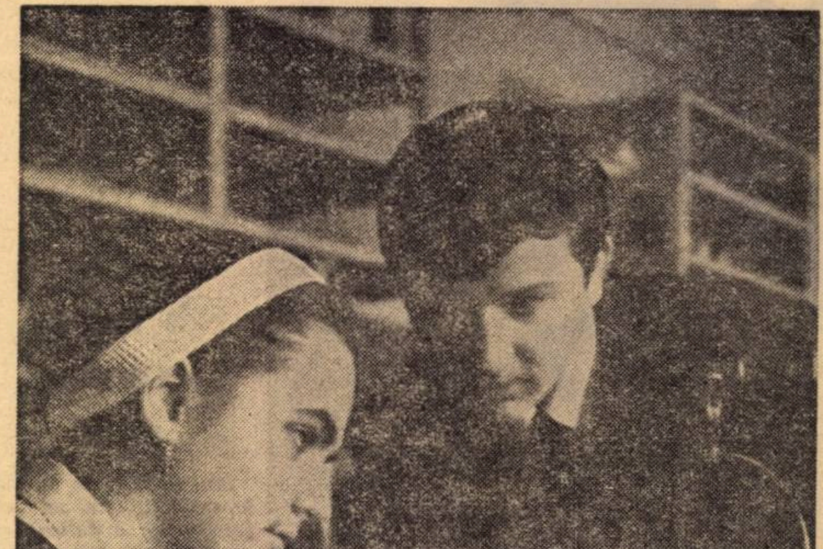

Lucrări practice în laborator

De la „ce ştie" la „ce poate"

Formarea oamenilor de mîine impune realizarea unui învăţămînt formativ-educativ în care întrebarea „Ce şi cît cunoaşte elevul ?" se transformă în „Ce poate să facă elevul ?" În această perspectivă, chimia şcolară trebuie văzută în interacţiunea a trei factori: *obiectivele instructiv-educative ale procesului de predare-învăţare; elaborarea conţinutului şi tehnologiei didactice în lumina obiectivelor stabilite; stabilirea metodelor şi instrumentelor de evaluare* în funcţie de obiective, conţinut şi tehnologia de predare-asimilare.

După Bloom, toate obiectivele au fost clasificate în trei domenii; *cognitiv, afectiv* şi *psihomotor*. Obiectivele asupra cărora se concentrează atenţia oricărui profesor de ştiinţă, în particular a profesorului de chimie, aparţin domeniului cognitiv, care include dobîndirea de cunoştinţe şi dezvoltarea acelor deprinderi şi abilităţi de a opera cu cunoştinţele, de a le aplica. Obiectivele domeniului afectiv sînt legate de dezvoltarea aptitudinilor, capacităţilor, interesului şi aprecierii. Activităţile fizice, de manipulare şi motoare aparţin domeniului psihomotor.

Pentru deducerea obiectivelor generale ale procesului de predare-învăţare a chimiei, am luat în considerare o cerinţă majoră a societăţii noastre: formarea unui om înarmat cu o concepţie ştiinţifică, materialist-dialectică despre lume, capabil să relaţioneze permanent cunoştinţele teoretice la sfera problemelor practice, productive, aplicative, capabil să gîndească independent şi să creeze.

Dintre obiectivele generale formative, de bază, pentru elevi, fac parte: *înţelegerea chimiei;* pentru aceasta, trebuie ca elevul să înţeleagă *procesul ştiinţei* (mijloacele de investigare prin care se achiziţionează sistemul de cunoştinţe) şi *produsele ştiinţei* (sistemul de cunoştinţe ce rezultă din investigări); *stimularea interesului pentru chimie* (care este determinat de înţelegerea chimiei); *dezvoltarea capacităţii de operare şi operarea în sens creator* cu cunoştinţele însuşite.

Putem considera ca obiective specifice ale predării chimiei: *înzestrarea elevilor cu un cadru bine închegat de cunoştinţe teoretice generale* şi *formarea de deprinderi practice,* în scopul înţelegerii importanţei chimiei în activităţile actuale şi viitoare ale omului (pentru cei care nu vor continua studiul chimiei), cît şi în scopul pregătirii adecvate (pentru cei care vor continua să o studieze) : *formarea şi dezvoltarea unei gîndiri ştiinţifice* proprii chimiei.

Procesul de predare-învăţare a chimiei are obiective *specifice* ei în domeniul cognitiv, afectiv şi psihomotor. Stabilirea lor trebuie să se facă după un raţionament corespunzător atingerii acestor obiective, adică în funcţie de comportamentele pe care le vor manifesta copiii. *Ceea ce trebuie să facă elevul* din punct de vedere cantitativ şi calitativ la sfîrşitul studiilor şi *condiţiile* în care îşi dovedeşte competenţa constituie *comportamentul final* al elevului.

Stabilirea şi exprimarea obiectivelor în termeni de comportament observabil, descriptibil, măsurabil şi evaluabil necesită încercări de a descrie procesul de predare-învăţare pentru a identifica comportamentele şi interacţiunea dintre profesori şi elevi, pentru a clarifica şi clasifica activităţile din clasă şi pentru a cuantifica repetarea variabilelor în procesul amintit. Aceasta presupune o evaluare a procesului de predare a ştiinţei chimiei: şi ca să poţi evalua ceva, trebuie mai întîi să poţi să-l descrii precis.

Pentru a înţelege ce este un obiectiv comportamental şi ce caracteristici trebuie să aibă, să dăm un exemplu. Un „studiu asupra reacţiei de combinare" este conţinutul unei lecţii de chimie la nivelul clasei a VII-a. Acesta nu este un obiectiv. O primă formulare, incompletă, a obiectivului acestei lecţii, ar fi: la sfîrşitul lecţiei elevii să identifice care substanţe se pot combina, să precizeze în ce condiţii se pot combina şi să indice ce rezultă prin combinarea lor.

Determinînd comportamentele care sînt obiectul învăţării reacţiei de combinare, se pune o altă problemă: în ce condiţii vor fi observate aceste comportamente (acasă, în laborator, în uzină, sau dacă se referă la substanţele existente în natură sau numai la un grup de substanţe) ? Răspunzînd la această întrebare, obiectivul formulat va fi ceva mai precis: la sfîrşitul acestei lecţii, elevii să poată să identifice care din substanţele: sulf, fier, magneziu, oxigen, hidrogen, clor se pot combina; să precizeze în ce condiţii se pot combina acestea în laborator şi să indice ce rezultă prin combinarea lor.

Obiectivul astfel stabilit nu indică dacă elevul trebuie să facă identificarea numai sub forma unui exerciţiu teoretic (ipoteze teoretice) sau dacă trebuie să facă identificarea şi experimental (verificînd în acest mod justeţea ipotezelor propuse). Prin urmare, acesta trebuie restabilit prin luarea în considerare *a nivelului minim acceptabil al îndeplinirii.* Obiectivul este în acest caz ca la sfîrşitul acestei lecţii, elevul să identifice cel puţin 3 substanţe din grupul: sulf, fier, oxigen, hidrogen, clor, care se pot combina între ele prin elaborarea ipotezelor teoretice şi verificarea lor experimentală în laborator, să precizeze în ce condiţii se pot combina şi să indice ce rezultă prin combinarea lor.

Deoarece obiectivele depind de structura subiectului (elev), ele se schimbă ca un rezultat al experienţei cu elevii în clasă; deci, sînt dinamice, nu statice.

VIORICA LUPU
Catedra de metodică, Universitatea București
DEMETRA PREOTEASA
Institutul de ştiinţe pedagogice

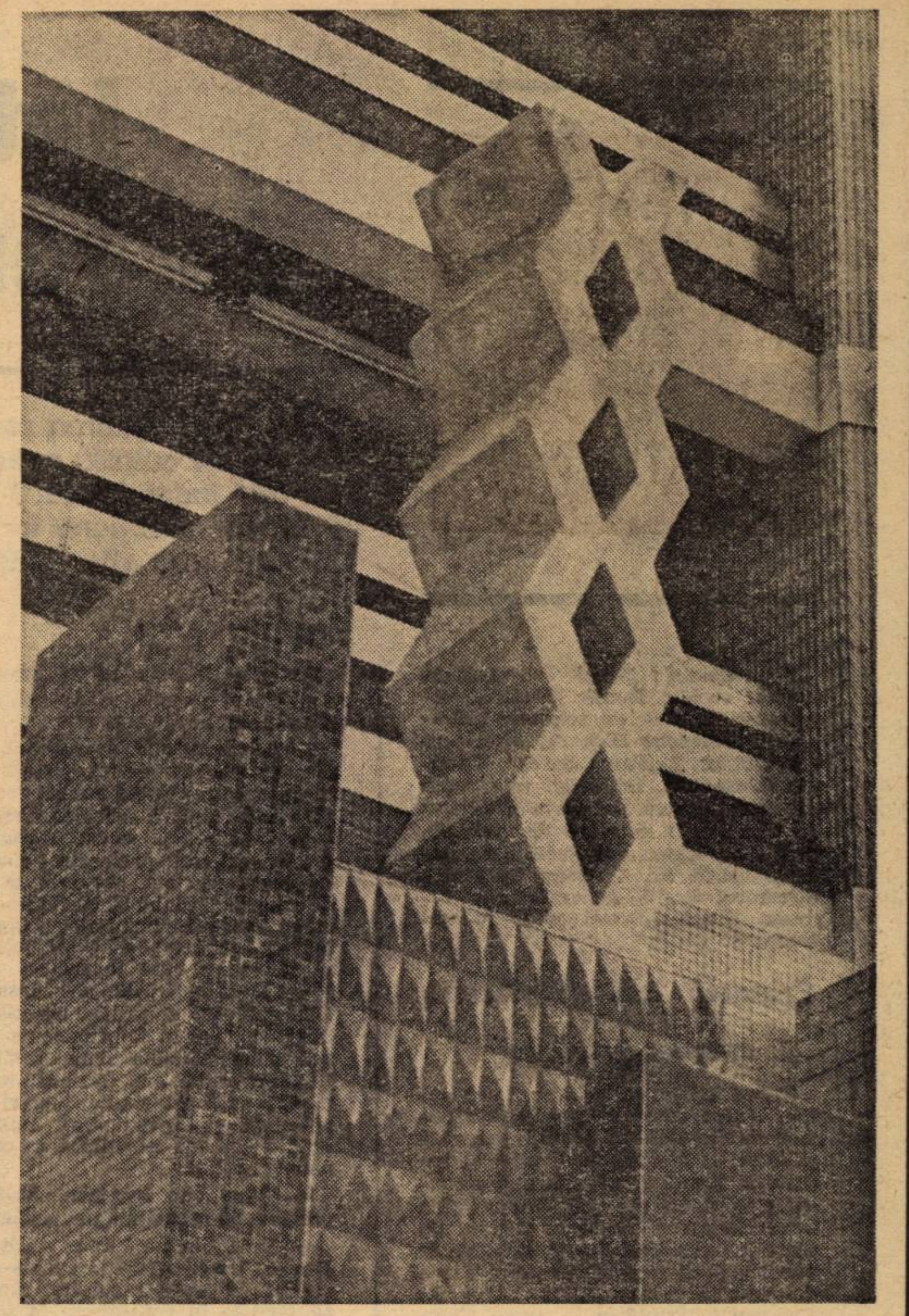

Arhitectură *Foto : IOAN GHEŢIU*

Modalităţi elementare de problematizare

Instruirea problematizată reprezintă o faţetă modernă de aplicare a principiului însuşirii active şi conştiente a cunoştinţelor de către elevi, metodă cu bune rezultate folosită de mine la toate obiectele, dar mai ales la aritmetică şi gramatică. Nu pot să spun că am folosit-o prea des, deoarece în rezolvarea situaţiilor elevii au nevoie de informaţii suficiente pentru a da răspuns problemei puse în discuţie. În clasele I-IV, şi mai ales la clasa a II-a, la care predau, elevii au un bagaj de cunoştinţe limitat. Ca atare, problemele puse în discuţie nu au fost prea grele, cerîndu-le doar rezolvarea cunoştinţelor predate anterior de mine. În cele ce urmează, mă voi referi la aritmetică.

Încă de la începutul anului şcolar, deci cînd elevii de clasa a II-a aveau un minimum de cunoştinţe, le-am cerut să rezolve exerciţii şi probleme care au solicitat independenţa şi flexibilitatea gîndirii. Exemplu : ? + ? = 20. Din cei 32 elevi, 21 au gîndit soluţiile :

$$\begin{aligned} 1 + 19 &= 20 \\ 2 + 18 &= 20 \\ 18 + 2 &= 20 \\ 19 + 1 &= 20 \\ 20 + 0 &= 20 \\ 0 + 20 &= 20 \end{aligned}$$

etc.

Descoperirea soluţiei de către elev, îi obligă pe ceilalţi să găsească alta, diferită decît cea gîndită de colegii lor.

Am folosit des probleme care i-au obligat pe elevi să construiască ipoteze, să încerce soluţionarea pe baza acestor ipoteze, să părăsească ipotezele respective cînd şi-au dat seama că sînt greşite, să construiască alte ipoteze cu valoare operativă superioară faţă de primele, pînă cînd ajung să rezolve corect problema dată. Tot la clasa a II-a, am dat spre rezolvare elevilor următoarea problemă :

„Pe masa de lucru, Petrişor are 8 beţişoare roşii, 7 beţişoare galbene şi 5 beţişoare verzi. Din toate acestea. Petrişor a luat 12 beţişoare pentru a le folosi la socotirea unor exerciţii. Cîte beţişoare roşii, galbene şi verzi a putut lua Petrişor ?". În astfel de probleme, enunţul nu indică alegerea operaţiilor ce duc la găsirea soluţiei, ci solicită mai mult gîndirea elevilor, supleţea şi mobilitatea acestora. Soluţiile date de elevi au fost foarte variate şi interesante. Petrică a putut lua : 8 beţişoare roşii + 2 beţişoare galbene + 2 beţişoare verzi ; 3 + 5 + 4; 4 + 4 + 4; 2 + 5 + 5 etc.

Sau, pentru a lua un alt exemplu, vorbindu-le elevilor despre mulţimi, le-am explicat că o mulţime poate avea un singur element, mai multe elemente sau nici un element. Le-am cerut să dea exemple. La mulţimea cu mai multe elemente s-au întrecut în descoperirea exemplelor, la mulţimea cu un element şi fără nici un element, răspunsurile au fost neaşteptate. Exemple de mulţimi cu un singur element : mulţimea învăţătorilor dintr-o clasă ; mulţimea catedrelor dintr-o clasă ; mulţimea coşurilor de gunoi dintr-o clasă ; mulţimea bibliotecarilor dintr-o şcoală etc. Exemple de mulţimi vide : mulţimea oamenilor care s-au apropiat de soare ; mulţimea copiilor din clasa noastră care au fost la Paris etc.

Într-o oarecare măsură, instruirea problematizată am folosit-o şi la însuşirea cunoştinţelor despre doime şi sfert. Cerîndu-le elevilor să adune jumătatea numărului 22 cu sfertul numărului 36, sau să adune sfertul numărului 8 cu sfertul numărului 16 etc., n-am făcut altceva decît să-i pun în situaţia să apeleze la cunoştinţele privind aflarea jumătăţii unui număr şi a sfertului unui număr (folosind aceste cunoştinţe în alte împrejurări).

Din experienţa de pînă acum am constatat însă că la clasele I—IV instruirea problematizată se poate folosi într-o măsură mult mai redusă decît la celelalte niveluri de vîrstă. Ca atare, este bine să proporţionăm dificultatea situaţiilor-problemă cu posibilităţi de rezolvat ale elevilor, să ştim precis dacă elevii şi-au însuşit lecţiile predate anterior, cunoştinţele de care au nevoie pentru a rezolva problema dată.

Înv. EUGENIA GORAN
Şcoala generală nr. 146
Bucureşti

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Școala și producția

Integrarea socială, cri
de verificare a eficienței

● Pregătirea practică a elevilor din licee și școlile de cultură generală corespunde nevoilor industriei județului dv. ? ● Pregătirea tehnico-productivă, încă o acțiune formală ? ● Poate asigura școala o calificare absolvenților săi ? În ce condiții ?

Ne răspund : **Mihai Trușcan**, inspector școlar, **Zamfir Dimitriu**, directorul Fabricii de tricotaje „Zimbrul“, **Gheorghe Eichorn**, directorul Liceului nr. 2 „Petru Rareș“, **Dumitru Alexeevici**, tehnician la Grupul de uzine pentru industria utilajelor de construcții și piese de schimb, **Paul Leu**, directorul Școlii generale de aplicații nr. 3, **Radu Parareici**, directorul Școlii generale din comuna Bosanci, toți din județul Suceava.

Primează încă satisfacerea nevoilor imediate

Mihai Trușcan : În ultimii doi ani am căutat să racordăm pe cît posibil atelierele din școlile generale și licee la nevoile economiei și industriei locale. Lăcătușăria și strungăria sînt cerute de majoritatea întreprinderilor noastre : Grupul de uzine pentru industria utilajelor de construcții și piese de schimb, Uzina de reparații auto etc. Elevii fac, de asemenea, tîmplărie — avem Combinatul de industrializare a lemnului (C.I.L.), —, croitorie — pregătim elevele pentru Fabrica de tricotaje „Zimbrul“ —, electrotehnică, mecanică auto etc.

Sîntem însă departe de a ne declara mulțumiți. Programa care se aplică în școli corespunde numai parțial necesităților industriei județului. În clasele mari ar trebui lărgit evantaiul de meserii : este nevoie de mai multe ateliere de mecanică fină, ar trebui să-i pregătim pe elevi pentru industria alimentară, minerit, dar n-am reușit încă. Întîmpinăm din partea unor întreprinderi greutăți în dotarea atelierelor sau în practica în producție

— Cine poartă vina pentru această neînțelegere ?

— Am constatat faptul că unii dintre directorii de întreprindere nu au înțeles pe deplin necesitatea pregătirii din timp a cadrelor. **Primează încă satisfacerea nevoilor imediate.** De aceea, sînt preferate cursurile de scurtă durată, ucenicia la locul de muncă, școala fiind într-o oarecare măsură neglijată. Consider însă că directorii de școli, inspectoratul, are o vină la fel de mare. N-am fost suficient de insistenți. Am acceptat situațiile așa-zise „obietive“, fără să folosim toate resursele și să căutăm toate posibilitățile. De multe ori, căutînd „imposibilul“, realizezi multe lucruri. Este adevărat că întîrzierea legiferării dotării școlilor cu utilaje ne creează mari greutăți.

— Cum s-au încadrat absolvenții școlilor generale în producție ?

— Unitățile au fost mulțumite. Din cei angajați, 70 la sută s-au încadrat cu bune rezultate, rămînînd să lucreze în continuare la locurile de muncă. În ceea ce privește calificarea elevilor în școli, consider că în condițiile actuale de practică (o zi pe săptămînă) acest lucru nu este posibil pentru meseriile pretențioase : lăcătuș, strungar, montor, sudor. Pentru calificare, **elevii ar trebui să efectueze o practică continuă** (de 1—2 luni pe an) la uzină, sub o supraveghere atentă și competentă. Avem în județ un exemplu fericit : Întreprinderea de rețele electrice a dotat o școală generală cu un atelier de lăcătușărie în care a organizat pentru elevi cursuri de calificare în regie proprie, cu rezultate mai mult decît satisfăcătoare. Deci, dacă există interes, se găsesc mijloace și forme. N-aș vrea să dau rețete pentru forma ideală de practică, dar sînt convins că pînă cînd nu vom desființa **cadrul formal** în care se desfășoară, în multe școli, **înființînd secții complete,** fie la fabrici, fie la școli, exact după modelul din întreprinderi, nu vom putea ajunge la rezultatele scontate.

Să înființăm secții în fabrici sau școli

Zamfir Dimitriu : Producția finită dată de elevele Școlii generale nr. 3, unde avem o secție cu două ateliere ale fabricii, este inferioară celei de aici, din întreprindere. Totuși, înființarea secției este un început bun pentru legarea școlii de producție. Deocamdată absolventele școlii pe care le-am angajat sînt mai prost pregătite decît muncitoarele care au absolvit cursul de calificare de scurtă durată în fabrică. Din această cauză am încadrat și elevele în aceste cursuri. Seriile următoare vor da probabil doar un examen. Pînă atunci, preferăm tinerele din satele apropiate.

— Sînt mai bine pregătite ?

— N-aș putea spune, dar mult mai sigure și mai modeste. Orășencele, mai ales absolventele de liceu, caută cu tot dinadinsul un post de funcționară. Iar dacă pentru moment devin muncitoare, după o perioadă de cîteva luni se transferă în altă parte, sau pur și simplu își dau demisia.

— Deci, reproșați școlii nu atît pregătirea deficitară în meserie, cît educația necorespunzătoare pentru muncă ?

— Este tocmai ce doream să spun. N-aș vrea să neg rolul școlii, dar ceea ce se face deocamdată pentru ca elevii să îndrăgească munca fizică este, după opinia mea, insuficient.

Lucrări practice în atelier, la Școala generală nr

Rezistența elevilor la efortul fizic

Pentru a obține rezultate optime în desfășurarea activității tehnico-productive și pentru ca aceasta să fie un stimul pozitiv pentru sănătatea și dezvoltarea elevilor, este necesară dozarea efortului în procesul instruirii practice în ateliere-școală și în producție, în funcție de dezvoltarea fizică și de posibilitățile funcționale ale organismului de diferite vîrste și sexe. Pentru aceasta este necesară asigurarea concordanței dintre munca fizică și gradul de dezvoltare morfologică-somatică și funcțională a organismului de sex și vîrstă diferite.

Paralel cu creșterea organismului, crește și capacitatea acestuia de a efectua un efort fizic. Este totuși greșit să se creadă că rezistența fizică se mărește strict proporțional cu creșterea dimensiunilor somatice, după cum este și mai puțin corect să se susțină că există un paralelism direct între vîrstă și capacitatea de efort a organismului tînăr. În cadrul aceleiași grupe de vîrstă se deosebesc diferite grade de dezvoltare fizică, maturizare funcțională și capacitate de efort. De aceea nu vîrsta cronologică este indicatorul cel mai adecvat al capacității funcționale, ci vîrsta biologică, exprimată prin gradul de dezvoltare fizică și de maturizare funcțională.

Trebuie să se țină permanent seama că dezvoltarea funcțională se desăvîrșește mai tîrziu decît cea somatică, precum și de faptul că puterea de muncă, posibilitățile fizice ale copiilor și tinerilor sînt mai mici decît ale adulților, la dezvoltare fizică egală cu a acestora. Astfel, capacitatea cardio-pulmonară crește de la 5 la 25 de ani, diferențele între cele două sexe fiind evidente de la vîrsta de 12 ani. Capacitatea de efort fizic de lungă durată atinge maximum, după unii specialiști, la fetele de 18 ani și la băieții de 22 ani, iar capacitatea de efort fizic foarte mare, dar de scurtă durată, atinge maximum după 20 ani la sexul feminin și între 22-24 ani la sexul masculin.

În comparație cu un copil de 13-14 ani, copilul de 5-6 ani are o capacitate de lucru de 37%, cel de 7-9 ani de 50%, iar la 10-12 ani — de 83%. Comparativ cu capacitatea de muncă a bărbatului adult, valorile corespunzătoare sînt de 20%, 28% și respectiv 44%.

Diferența între tineri și adulți, în ceea ce privește tipul de muncă și dificultatea muncii prestate, constă în faptul că o aceeași muncă reprezintă pentru preadolescenți și adolescenți un efort mai mare decît pentru adulți. În plus, organismul tînăr răspunde mai intens la acțiunea nefavorabilă a unor factori ai ambianței decît organismul adult, producîndu-se mai frecvent și mai ușor îmbolnăviri ale diferitelor sisteme și aparate.

Principalele caracteristici funcționale ale organismului în perioada 11-18 ani arată o capacitate de muncă fizică în plină dezvoltare, care trece prin mai multe etape de transformări și perfecționări pentru a atinge nivelul final al adultului.

Igiena muncii școlarului

Astfel, amploarea modificărilor funcționale produse de efortul fizic este direct proporțional cu mărimea intensității solicitării ; cele două sexe răspund diferit la un același efort fizic : modificările funcționale sînt mai accentuate la fete decît la băieții de aceeași vîrstă ; amploarea modificărilor determinate de efortul fizic este invers proporțională cu vîrsta și cu dezvoltarea fizică, fiind cu atît mai accentuată cu cît vîrsta este mai mică, iar greutatea, înălțimea, suprafața corporală sînt mai scăzute.

Cercetările de specialitate au arătat că, între 11-18 ani, din punct de vedere funcțional, ca și din punct de vedere somatic, se succed mai multe perioade cu caracteristici diferențiate. Astfel, în perioada preadolescenței și a adolescenței capacitatea de muncă prezintă o „evoluție în trepte“, există „vîrste-prag“ în cursul dezvoltării și adaptării funcționale; se deosebesc astfel mai multe subperioade evolutive : 11—13 ani, 14—15 ani, 16—17 ani și 18 ani și peste. Este interesant faptul că, la 17 ani, organismul, la ambele sexe, răspunde funcțional relativ mai amplu decît la 16 ani, deoarece vîrsta de 17 ani constituie o nouă fază de labilitate și reactivitate crescută a organismului, maturizarea funcțională nefiind definitivă. În schimb, vîrsta de 18 ani reprezintă o treaptă superioară de echilibrare în cadrul maturizării funcționale a organismului, un grad superior de adaptare, posibilități funcționale crescute de a face față unor solicitări exterioare.

Corespunzător proceselor de maturizare sexuală și somatică se diferențiază și capacitatea de muncă la cele două sexe : la 11 ani fetele au o capacitate de muncă relativ mai mare decît băieții de aceeași vîrstă; la 12 și 13 ani cele două sexe au po-

eriu
racticii

— Care ar fi, după dv., calea de
rezolvare a acestei stări de fapt ?
— Dacă am reuşi să înfiinţăm
secţii pentru eleve chiar în fabrică,
sau ateliere bine puse la punct în
toate şcolile şi dacă s-ar intensifica
colaborarea dintre toţi factorii in-
teresaţi : fabrică, şcoală, organele
locale de stat. Aşa cum se desfăşoa-
ră în prezent practica elevelor în
fabrică, ea nu corespunde cerinţelor
actuale. La noi mai sînt gîtuiri în
producţie, uneori se execută munci
simple, stereotipe. Personal **optez**
pentru secţii bine dotate la şcoli sau
pe lingă fabrici. Altfel, tot ce facem
este formal şi ineficient. În privinţa
calificării, optez pentru extinderea
şcolilor profesionale. Şi şcolile gene-
rale vor putea da — teoretic — ti-
nere calificate, dar pentru aceasta
trebuie, mai întîi, să aibă ateliere
bune, maiştri la fel de buni şi dra-
goste de muncă.
— De ce nu dotaţi şi alte şcoli cu
ateliere ?
— Nu avem maşini de cusut. Şi
n-aş vrea să ocup spaţiul şcolilor cu
fier vechi. Eu zic să mergem mai în-
cet (de nevoie), dar mai eficient, de-
cît repede şi de ochii lumii, cum se spune. Avem un început promiţător la Şcoala nr. 3.

din Suceava

lităţi funcţionale asemănătoare
a răspunde la un acelaşi efort
c, dar de la 14 ani băieţii au o
acitate de muncă fizică mai mare
ît fetele. În cazul supunerii la
citări trebuie deci să se ţină sea-
, în primul rînd, de gradul de
voltare fizică în cadrul grupei
sex şi vîrstă dată. *Elevii cu o*
voltare staturo-ponderală mai
usă vor efectua eforturi fizice
i puţin intense decît colegii lor
aceeaşi vîrstă mai bine dezvoltaţi
c. De asemenea, încă de la vîrsta
13 ani, fetele vor fi supuse unor
rturi fizice de intensitate mai
usă decît băieţii.
Pentru ambele sexe, intensitatea
rtului trebuie să fie dozată para-
cu înaintarea în vîrstă, diferen-
du-se solicitarea admisibilă pen-
11—13 ani faţă de cea indicată
14—15 ani şi de cea adecvată la
–17 ani sau la 18 ani, chiar dacă
unele cazuri un elev de 15 ani
e mai bine dezvoltat fizic decît
ul de 17 ani.
Respectarea regulilor de igienă a
ivităţii practice a elevilor, care
t strîns legate de caracteristicile
pei de dezvoltare, sex şi vîrstă,
o foarte mare importanţă pentru
zvoltarea multilaterală a copiilor
tinerilor.

Dr. IRINA CHIRIAC
Institutul de igienă şi sănătate publică, Bucureşti

Forme depăşite

Gheorghe Eichorn : Deşi ne-am preocupat ca elevii noştri să se deprindă cu meseriile cerute de industria locală (avem ateliere bine organizate de lăcătuşărie-mecanică, electrotehnică-bobinaj, mecanică auto, menaj-gospodărie), m-am convins că această formă, în special în ceea ce priveşte clasele mari, **este total depăşită.** Oricît ne-am strădui să apropiem atelierele noastre de specificul secţiilor din fabrică, nu reuşim s-o facem. Şi iată de ce. Avem un spatiu limitat (deşi, precum vedeţi, la prima vedere, ele par încăpătoare şi frumoase) şi de aceea nu avem unde depozita materia primă. În comparaţie cu uzina, un specialist îşi poate da imediat seama că la nivelul actual al producţiei, atelierele noastre sînt totuşi slab dotate. Ne-ar trebui freze, raboteze, aparate de măsură etc. Copiii dispun de absolut toate maşinile şi aparatele (insist că nu se poate face o pregătire cu jumătăţi de măsură) necesare doar la uzină. Acolo, şi numai acolo, procesul de producţie se prezintă **ca un tot întreg,** ceea ce este indispensabil pentru calificare. De aceea, ne mîndrim cu faptul că am reuşit să organizăm practica în producţie.

— Cum urmăriţi elevii la practică ?

— Răspunde maistrul-instructor. Sarcina principală a acestuia este de a-i conduce pe elevi la locul de muncă, a-i urmări, a-i nota, adică a răspunde de ei de la A la Z. Ne-am convins că metoda a dat rezultate bune.

— Cîţi dintre absolvenţii şcolii dv. s-au încadrat în producţie ?

— Din ultima promoţie o treime sînt angajaţi la Uzina de reparaţii auto. Vă asigur că aceasta nu ar fi fost posibil, dacă ei n-ar fi lucrat în timpul practicii acolo. Astfel s-a făcut legătura intimă dintre producţie şi elev.

Musafiri în uzină
şi practică fără rezultate

Dumitru Alexeevici : Grupul nostru de uzine îşi recrutează muncitorii prin următoarele canale : prin ucenicie la locul de muncă (sînt primiţi absolvenţii claselor a VIII-a şi a X-a), prin şcoli profesionale şi cursuri de calificare de scurtă durată.

— Cîţi absolvenţi ai şcolilor generale de 10 ani aţi angajat în ultimul an ?

— Din ultima promoţie, numai doi... Deşi la noi fac practică elevii de la Liceul „Ştefan cel Mare", Şcolile generale nr. 5, nr. 2, aceştia (în special liceenii) se plimbă printre maşini în loc să lucreze. Îşi dau aere de intelectuali... Cred că este imperios necesar să vină la practică împreună cu maiştrii-instructori, să fie mai bine organizaţi şi supravegheaţi. În felul în care se desfăşoară astăzi practica, nu văd ce rezultate poate da. Dacă m-aş referi la licee sau chiar la şcolile generale ca sursă de cadre, sincer vorbind, n-aş avea ce spune. **Ele nu se văd.**

—Am văzut lucrind în uzină numeroase grupuri de tineri bine organizaţi.

— Adevărat. Sînt ucenicii noştri, care lucrează în atelierele-şcoală special amenajate.

— Nu aveţi astfel de ateliere şi pentru elevii şcolilor generale ?

— Nu avem posibilităţi. Şi dacă am avea, cred că le-am folosi tot pentru ucenici sau pentru cei care sînt la cursurile de scurtă durată. Vedeţi, ne gîndim la eficienţa investiţiilor. Liceenii vin, pleacă...

— Totuşi, cum muncesc ei aici, în uzina dv. ?

— Pe lîngă maşini, Se uită. Unii mai fac ceva. Toţi îi consideră musafiri.

— Nu se ocupă nimeni de ei ?

— Ba da. Maiştrii noştri, inginerii, dar în limita posibilităţilor. Producţia trebuie să meargă înainte...

— Care credeţi că ar fi soluţia ?

— Crearea unor secţii speciale pentru elevi, dar să avem grijă să fie... rentabile. Sarcina primordială a şcolii în privinţa muncii practice este după cum ştim cu toţii, dezvoltarea plăcerii de a munci. Tocmai aici e buba. **Lor nu le place să muncească cu mîinile.** De aceea, ne recrutăm cadrele mai mult prin cursuri de scurtă durată, care, în treacăt fie zis, sînt mai eficiente decît trei ani de şcoală profesională.

Necesitatea prognozei

Radu Parareici : Absolvenţii şcolii noastre se duc de regulă la ucenicie sau cursuri de calificare, conform intereselor proprii. La şcoală, avem ateliere de tîmplărie şi croitorie. Cei care au făcut tîmplăria sînt atraşi spre Combinatul industriei lemnului ; fetele de la croitorie se duc la „Zimbrul". Nu însă în mod organizat. Lăcătuşărie încă nu avem, dar vom face un atelier anul viitor, mai ales că Bosanci este o comună foarte aproape de Suceava. **Preluarea parţială a producţiei unei fabrici sau cooperative de consum ar fi o rezolvare. Trebuie să învingem inerţia** în care ne găsim, dînd tineri calificaţi industriei noastre.

— Vă rog să precizaţi.

— Pentru aceasta, ar trebui să vorbim în primul rînd de dotarea atelierelor, de diversificarea lor în raport cu cerinţele, de maiştri pricepuţi. Ne trebuie polizoare, maşini de găurit şi atîtea altele. Elevii sînt dornici să înveţe meseriile cele mai diverse. Inspectoratul singur nu poate face faţă acestor cerinţe. Dacă s-ar legifera dotarea şcolilor de către marile întreprinderi, situaţia s-ar schimba. În al doilea rînd, **este necesară o activitate de prognoză la nivel de judeţ.** Personal, aş vrea să cunosc, ca profesor de matematică (o ştiinţă exactă, deci) peste 2, 3, 5, 20 de ani nevoile de cadre ale industriei noastre judeţene. Deocamdată bîjbîim. Atunci ce să spunem elevilor ?

Eficienţă şi continuitate

Paul Leu : Am reuşit să înfiinţăm la şcoala noastră (Şcoala de aplicaţie nr. 3), două ateliere montate de Fabrica de tricotaje „Zimbrul". **Am luat maşinile sub formă de împrumut.** Cota de amortizare se obţine din desfacerea produselor lucrate de elevi. Fabrica ne-a pus la dispoziţie maiştri (plătiţi de şcoală) şi materia primă. Tot fabrica asigură şi desfacerea produselor.

—Cîte eleve din ultima promoţie s-au angajat ?

— 15 din 32 !

— Deci un procent foarte mare.

— Da. Rezultatele obţinute au fost încurajatoare, deşi fabrica mai are unele obiecţii privind pregătirea în meserie a elevelor noastre... S-a mai întîmplat ceva semnificativ : mulţi părinţi insistă ca fetele lor să urmeze la şcoala noastră, fiindcă au asigurată calificarea şi, deci, un loc de muncă. Cred că aşa ar trebui să procedeze toate şcolile. **Toate atelierele trebuie să aibă eficienţă şi continuitate : calificarea şi, implicit, locul de muncă.**

★

Din cele relatate, desprindem pe scurt următoarele : este imperios necesar ca şcolile generale, liceele teoretice să organizeze ateliere — secţii ale fabricii (în şcoală sau uzină), incluse în planul de producţie al întreprinderii şi asigurate cu cadre calificate din întreprindere ; în aceste ateliere-secţii să fie asigurat un proces complet de producţie (într-o ramură dată), cu toate verigile sale, care să nu se deosebească în esenţă de cel din „uzina-mamă", lucru indispensabil pentru formarea unui lucrător bine pregătit ; asigurarea continuităţii practicii productive în cei patru ani ai liceului, respectiv în anii de învăţămînt din şcoala generală.

Pentru a pune definitiv capăt formalismului ce mai dăinuie, din păcate, în acest domeniu într-un număr de şcoli (atragem atenţia că s-a trecut de mult de faza încercărilor şi experimentărilor), şcolile, inspectoratele vor trebui să găsească noi forme organizatorice — exemplele aduse aici sînt cea mai bună dovadă că este posibil — prin care să se ajungă la scopul propus : îndrăgirea de către elevi a muncii practice, calificarea într-o meserie, integrarea în activităţile direct productive.

Anchetă realizată de
C. BUŢURA

LA ZI

Cadrele didactice de la Şcoala generală din Băjeşti (com. Bălileşti, jud. Argeş) au consacrat o duminică de martie orientării profesionale a elevilor.

Invitaţii — cadre de conducere ale Trustului de construcţii Argeş — au vorbit elevilor din clasele VII—VIII şi părinţilor acestora despre satisfacţiile şi răspunderea meseriei de constructor, despre marele grup şcolar, despre atmosfera de lucru a şantierelor.

Între conducerea şcolii şi cea a trustului s-a convenit ca şcoala să fie patronată de trust, după care participanţii au urmărit un program artistic prezentat de elevii Grupului şcolar construcţii Piteşti.

Acţiunea — ne asigură prof. Virgiliu Niţescu — s-a bucurat de un real interes din partea elevilor.

■

În satul Zimbru, aparţinător comunei Gurahonţ din judeţul Arad, iubitorilor de rarităţi le stă la dispoziţie rezervaţia botanică a Academiei Republicii Socialiste România, numită „Dosul laurului". Este singurul loc natural în care se poate admira, în flora patriei noastre, laurul — planta care în antichitate încununa victoria. Ghidul ne spune că acest loc este punctul cel mai nordic al ariei sale mediteraneene şi cel mai estic al ariei sale atlantice.

Rezervaţia „Dosul laurului" este aşezată la o altitudine de 600—650 m, versant sud-estic, şi se întinde pe o suprafaţă de circa doi ari, laurii părînd ca nişte insule compacte, de un verde ce persistă tot timpul anului. Înălţimea medie a plantelor : 2,20 metri, diametrul de 2—3 cm, pe un sol brun de pădure (degajat de arbori prin extragerea speciilor copleşitoare de plop, carpen, fag ; de spini şi de mărăcinişuri — adeseori cu ajutorul şcolilor din împrejurimi).

Oricînd, o excursie la rezervaţia botanică a Academiei Republicii Socialiste România. „Dosul laurului" (Ilex Aquifolium) din Zimbru este interesantă pentru elevi şi profesori. (Ion Coţoi).

■

300 de elevi şi cadre didactice de la şcolile din Buftea au participat duminică, 25 martie a.c., la ample acţiuni de desecare pentru înlăturarea urmărilor inundaţiilor de pe raza oraşului. Alături de ceilalţi cetăţeni din localitate şi din Capitală, ei au săpat un canal pentru evacuarea apelor, lung de 200 m. şi adinc de 2 m., excavînd peste 1 000 metri cubi de pămînt clisos. (Mihai Ionescu)

■

De aproape un deceniu, prof. dr. Ion Ghelase, un entuziast al operei lui Mihai Eminescu, nu precupeţeşte nici timp, nici energie pentru a face cunoscute aspecte inedite din activitatea marelui nostru poet. L-au audiat oameni veniţi la odihnă în pitoreştile staţiuni de pe Valea Prahovei, muncitori, tehnicieni, ingineri din Bucureşti şi alte centre industriale, dar publicul său obişnuit îl constituie tineretul : muncitori, elevi, studenţi. Nu lipsesc din rîndurile celor care îi urmăresc expunerea nici specialiştii : profesori de literatură română, economişti etc.

De curînd, la Clubul Grupului şcolar „23 August" din Capitală, prof. Ion Ghelase a ţinut, în faţa elevilor şi profesorilor Liceului industrial pentru construcţii de maşini, conferinţa „Eminescu şi matematica", conferinţă făcînd parte dintr-un ciclu: „Gîndirea ştiinţifică, social-economică a lui M. Eminescu". Ne facem o plăcută datorie de a consemna în aceste rînduri devoţiunea unui dascăl. (N. S.).

■

În zilele de sîmbătă 31 martie şi duminică 1 aprilie se desfăşoară la Bucureşti, Cluj, Iaşi, Craiova şi Timişoara etapa zonală a festivalului elevilor din şcolile şi liceele de artă — ediţia 1973. La rampa festivalului se prezintă tineri interpreţi, formaţii corale, camerale şi orchestrale. Cu aceeaşi ocazie, vor fi inaugurate expoziţii de artă plastică.

INTERFERENȚE EDUCATIVE

CU PĂRINȚII

Discuții apropiate, nu prelegeri ex cathedra

Fie că are loc sub forma unor consultații, a unor conferințe sau lectorate, ținute cu părinții tuturor elevilor dintr-o școală sau cu ai celor dintr-un grup de clase apropiate ca vîrstă, transmiterea cunoștințelor pedagogice în forme organizate constituie o obligație a școlii.

În orice colectiv școlar se nasc nenumărate probleme specifice, apar aspecte și fenomene educative de un tip special care se cer dezbătute cu toți părinții tocmai pentru a le direcționa și lor preocupările în sensul pe care viața colectivului școlar respectiv il reclamă. Atitudini și reacții mai des întîlnite la elevi, ar interesa, la prima vedere, numai pe părinții celor care le manifestă. În realitate, la fiecare vîrstă, în felul ei, „contaminarea" se produce lesne și, ca atare, nu e deloc rău ca și ceilalți părinți să fie avertizați, pentru ca, eventual, să o prevină. Dar de un asemenea gen de subiecte nu se poate în nici un caz abuza. Pe de altă parte, așa cum spuneam cu alt prilej, publicul acesta de părinți căruia ne adresăm este foarte diferențiat ca nivel și mai ales sub raportul îndrumărilor de care are nevoie. Copilul fiecăruia este o individualitate distinctă, punîndu-i părintelui său probleme, iar acesta la rîndul lui poate găsi fiecărei probleme o rezolvare adecvată. Ca atare, ceea ce pentru unii poate fi interesant și oportun, pentru alții poate însemna simple platitudini sau banalități lipsite de orice semnificație practică. Faptul este pînă la un punct inevitabil.

Abordarea globală este cu atît mai dificilă cu cît masa auditoriului este mai mare și deci mai neomogenă. Și totuși ceva ar trebui făcut pentru a evita latura formală, plicticoasă pentru unii a acestor ședințe, sau lectorate.

Încercăm să folosim cîteva sugestii. Primul și cel mai important lucru pare a fi necesitatea de a evita caracterul academic al acestor alocuțiuni. Pe cei mai mulți părinți îi va handicapa, pe unii îi va speria, pe alții îi va plictisi, iar cei cu spirit critic mai ascuțit le vor considera simple parade de erudiție. Toată lumea știe că „ar fi bine să fie bine", dar cum să facă pentru a atinge acest deziderat știe mai puțin. Nu vreau să se înțeleagă cumva că aș susține necesitatea unei pedagogii a familiei care să fie exclusiv normativă și pe care să o distribuim părinților în pilule cu destinație expresă spre un simptom sau altul. Se știe doar că, pînă și aspectele practice minore își au temeiurile lor teoretice și, ca atare, o rezolvare sau alta se va justifica prin orientarea de principiu adoptată de cel care susține expunerea. Opinăm doar pentru ideea de a pleca întotdeauna de la situații și incertitudini părintești, tipice pentru vîrsta copiilor la care ne referim, iar atunci cînd încercăm să sugerăm soluțiile, să le susținem întotdeauna cu argumente din arsenalul psihologiei și pedagogiei, pe care însă să le expunem explicit, bazîndu-ne pe fapte și observații la care să aibă acces orice persoană fără o pregătire de specialitate în această direcție.

Iată, de exemplu, decît să expunem după tipicul unui tratat trăsăturile preadolescenței (dacă aceasta ne e tema determinată de interesul părinților convocați) putem intra în subiect pe o cale foarte directă : „Ce ați observat în ultima vreme la copiii dumneavoastră ? Nu vi se pare că sînt mai nervoși ca de obicei, că încep parcă să se depărteze oarecum de dumneavoastră, să manifeste o independență în forme uneori cam insolente sau chiar agresive ?" Părinții înșiși se vor simți poate stimulați să completeze lista manifestărilor specifice pe care le-au remarcat în ultima vreme la copiii lor. Profesorul va întregi treptat tabloul, avînd grijă să avertizeze pe părinți că aceste manifestări apar, la această vîrstă, la aproape toți copiii, dar nu e cazul să se alarmeze, pentru că nu sînt stabilizate, ci trecătoare, cu condiția ca ei să le înțeleagă și să știe cum să le facă față. Trebuie neapărat să li se sublinieze ideea că reprimarea, ca și tolerarea nesăbuită a acestor atitudini negative pot fi deopotrivă de dăunătoare pentru copil și, bineînțeles, să li se sugereze cîteva feluri de soluții pentru fiecare gen de manifestare, astfel încît părinții să le aleagă pe cele care se potrivesc cu firea, cu temperamentul copilului lor. Cu alte cuvinte sîntem pentru discuții apropiate, directe, sincere cu părinții și nu pentru prelegeri protocolare, în care să se îngrămădească tot felul de adevăruri teoretice netransfigurate în formele concrete pe care le îmbracă în realitate.

Asemenea discuții credem că vor avea darul de a-i lega pe părinți de profesori, dar și pe părinți între ei — fapt foarte important dacă avem în vedere legăturile de colegialitate și prietenie dintre copiii lor, legături cu profunde rezonanțe reciproce în caracterul și al unora și al altora.

În al doilea rînd, cred că ar fi din multe puncte de vedere recomandabil ca tema să fie dinainte anunțată tuturor părinților. Dacă știu dinainte subiectul, și dacă vin în primul rînd fiindcă acesta îi interesează, chiar dacă expunerea nu întrunește toate calitățile și prin aceasta nu vor da răspuns la nedumeririle pe care le aveau, vor pune ei niște întrebări, vor stimula și aprinde spiritele.

În fine, formularea temei, a titlului are o importanță — fără nici o exagerare — excepțională. Dacă în cazul temei de mai sus vom propune titlul „Trăsăturile preadolescentului" sau „Despre preadolescență" ne ratăm în mare parte participarea unui auditoriu numeros. În schimb, un titlu de genul : „Copilul dv. a ajuns la preadolescență. Știți cum să-i îndrumați acum comportarea ?" va fi desigur mai antrenant.

Este de criticat atitudinea acelor colective didactice care, atunci cînd planifică și desfășoară asemenea acțiuni, le judecă eficacitatea după numărul participanților. Acesta este semnul cel mai sigur al formalismului.

NADIA NICOLESCU

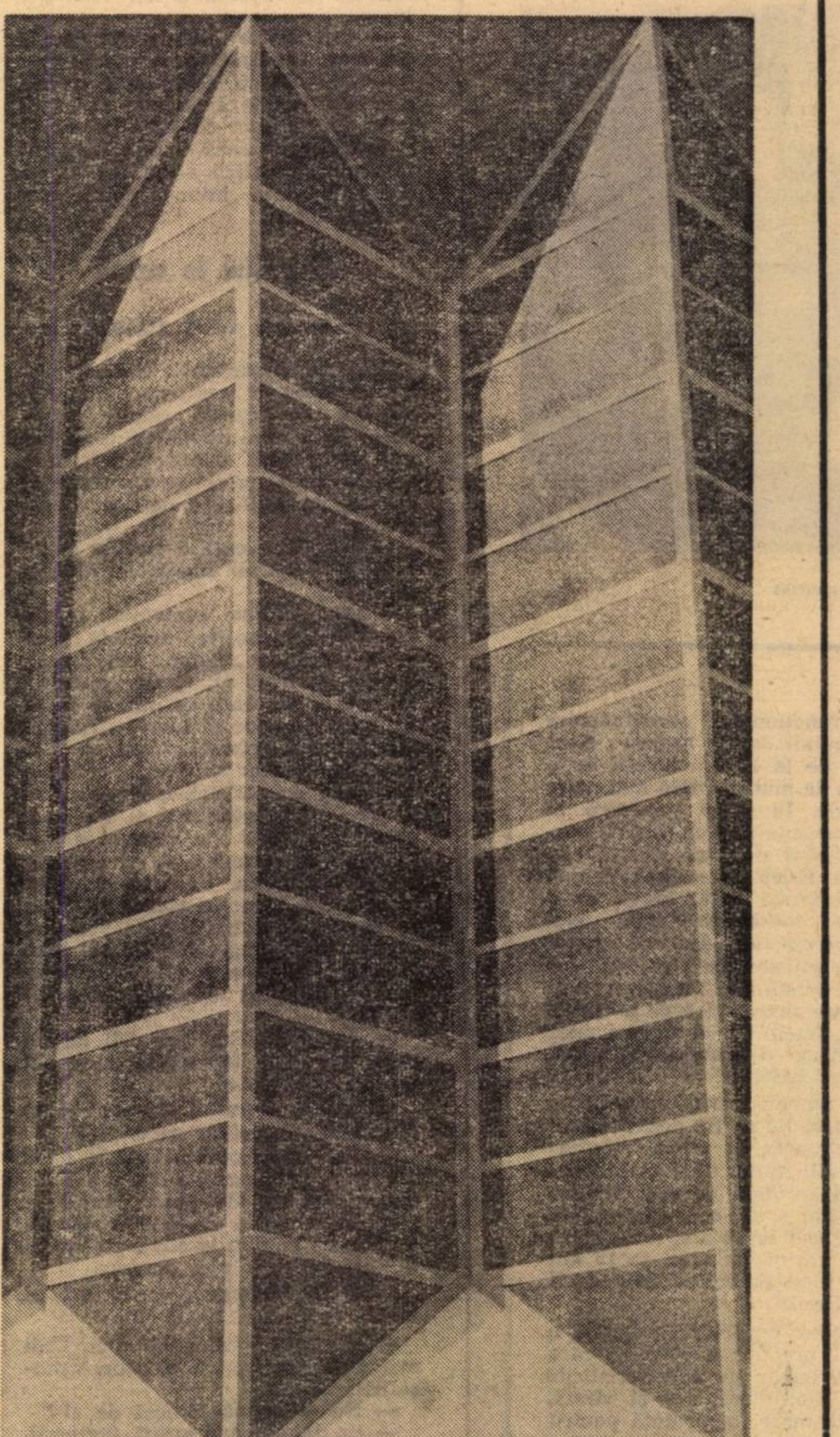

Armonică industrială *Foto : IOAN GHEȚIU-Iași*

Birocrația și dirigenția

Cu toate că nu numai dirigintele răspunde de educația elevilor, ci toți profesorii — el are o serie de obligații în plus pe această linie : pregătirea și buna desfășurare a orei de dirigenție, cunoașterea climatului socio-familial al elevului, îndrumarea pedagogică a părinților, ca să nu mai vorbim de discuțiile cu elevii, în grup sau individual, în afara orei de dirigenție, participarea la diverse manifestări ale clasei — și tot ce poate duce la perfecta cunoaștere a elevului în vederea influențării lui eficiente.

Consider că în școala noastră diriginții sînt împiedicați să se ocupe pe larg de aceste foarte importante probleme ale educației, pentru că sînt solicitați la rezolvarea a tot felul de probleme mărunte, administrative, dar care ocupă un mare volum de timp.

La începutul anului trebuie să întocmești, personal, tabele cu elevii pentru primirea rechizitelor școlare, a echipamentului, pentru primirea cărților de la bibliotecă ; lunar faci tabele pentru primirea materialelor de igienă și mergi la administratorii școlii pentru întocmirea bonurilor de magazie, după care umbli să obții semnăturile contabilității și conducerii școlii, apoi stai la magazie să asiști la distribuirea respectivelor materiale. În fiecare lună, distribui cartelele pentru cei care locuiesc în căminul școlii și urmărești săptămînal curățenia în cămin. La plecarea în vacanță, distribui banii pentru IRTA și foile de drum pentru C.F.R., iar la venirea din vacanță strîngi biletele de autobuz sau C.F.R. și le decontezi la contabilitate. Ni se cere să completăm în fiecare an, în fiecare trimestru, în fiecare săptămînă, caiete speciale cu plan de muncă și plan de lecție.

Ce timp ne mai rămîne pentru a ne cunoaște bine elevii, a ne documenta, a urmări problemele concrete pe care le ridică viața complexă, aflată într-o continuă schimbare și dezvoltare a colectivului de elevi, a chibzui asupra căilor de îmbunătățire a activității noastre ?

În același timp, cred că diriginții trebuie sprijiniți și mai mult, nu numai în ceea ce privește crearea timpului necesar muncii lor, ci și în îndrumarea și buna lor orientare în activitate. Se discută foarte mult despre carențele orelor de dirigenție și, în general, ale sistemului de lucru al dirigintelui. Este timpul să se treacă la alcătuirea unei noi programe a muncii educative, care să nu cuprindă dogme, ci orientările cerute de evoluția actuală.

Bine ar fi să se editeze și o metodică a muncii educative, atît de dorită în școli, ceea ce nu exclude cerința ca structura orei de dirigenție să o poată stabili dirigintele, în funcție de tema aleasă, ca și de particularitățile clasei sale.

Prof. FLORIAN ȘTEFĂNESCU
Centrul școlar chimie, Pitești

DIALOG CU CITITORII

Absolvenţi cu şi fără diplomă

Regim juridic diferenţiat pentru cele două categorii

Dispoziţiunile legale prevăd modalitatea în care se încheie studiile de învăţămînt superior, instituind obligaţia pentru absolvenţi de a promova examenul de diplomă. Absolvenţii care nu promovează examenul de diplomă, fie că sînt respinşi, fie că nu se prezintă la examen, pot primi, la cerere, certificat de absolvire. Drepturile conferite absolvenţilor sînt însă diferenţiate, în raport cu promovarea sau nepromovarea examenului de diplomă.

Acest regim juridic diferenţiat se concretizează, chiar odată cu repartizarea în producţie a absolvenţilor instituţiilor de învăţămînt superior şi constă în faptul că cei fără diplomă sînt repartizaţi în producţie după repartizarea absolvenţilor care au promovat acest examen, astfel că, posibilitatea lor de alegere a postului preferat este mai restrînsă. Totodată, absolvenţii căsătoriţi, ai aceleiaşi promoţii, care nu au promovat examenul de diplomă, nu beneficiază de dreptul de a fi repartizaţi în aceeaşi localitate sau în localităţi apropiate, în ordinea şi după media cea mai mare obţinută de unul dintre soţi.

Odată cu prezentarea absolventului la unitatea unde a fost repartizat, consecinţele juridice sînt şi mai evidente. Astfel, absolventul cu examenul de diplomă, repartizat în comună, potrivit Decretului nr. 158/1970, care are domiciliul în altă localitate, va primi o indemnizaţie de instalare egală cu un salariu lunar. Absolvenţii fără diplomă nu pot beneficia legal de această indemnizaţie şi vor primi, de la unitatea respectivă, la cerere, o jumătate de salariu, ca avans, în condiţiile prevăzute de lege.

O altă consecinţă legală a nepromovării examenului de diplomă este şi aceea a pierderii dreptului la ocuparea postului ce i-a fost repartizat în învăţămînt ca personal didactic titular, după expirarea perioadei de stagiu. În această situaţie, cel în cauză poate fi încadrat în funcţie ca personal didactic fără studii corespunzătoare şi salarizat ca atare, potrivit dispoziţiilor legale.

Absolvenţii instituţiilor de învăţămînt superior, fără examen de diplomă, care, la data intrării în vigoare a statutului (15.III.1969) funcţionau în învăţămînt, păstrează dreptul de a preda în învăţămîntul obligatoriu de cultură generală ; nu beneficiază de acest drept absolvenţii institutelor pedagogice, care au pregătit profesori numai pentru învăţămîntul obligatoriu de cultură generală.

Dispoziţiile legale prevăd, totodată, că absolvenţii, în perioada de stagiu, au situaţia juridică de stagiar şi numai după îndeplinirea acestui stagiu au dreptul să obţină definitivarea încadrării în organizaţia socialistă respectivă, sau încadrarea la o altă organizaţie socialistă . Cu alte cuvinte, pe perioade cît absolventul este în executarea stagiului, conform actului de repartizare, acesta are un contract de muncă pe o perioadă determinată cu unitatea respectivă. Numai după scurgerea acestui timp determinat, absolventul are dreptul să încheie un contract pe durată nedeterminată, fie cu unitatea unde şi-a îndeplinit stagiul, fie cu o altă organizaţie socialistă, cu respectarea procedurii legale.

În învăţămînt însă, pentru a se putea încheia un contract pe durată nedeterminată, se mai pretinde şi îndeplinirea unor condiţii prealabile. În temeiul actului de repartizare ce se emite absolventului instituţiei de învăţămînt superior de la învăţămîntul de zi, acesta este numit în învăţămînt de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului ca personal didactic de predare, titular. Statutul personalului didactic instituie obligaţia pentru aceşti absolvenţi de a se prezenta la examenul pentru definitivarea în învăţămînt, la expirarea stagiului de 3 ani. La acest examen, cadrele didactice se pot prezenta în 3 sesiuni consecutive. Ca atare, acest personal didactic are calitatea de titular stagiar de la data prezentării la catedră şi pînă la obţinerea examenului de definitivat, sau cel mult pînă la expirarea perioadei de timp în care este obligat să se prezinte şi să promoveze examenul pentru definitivarea în învăţămînt (5 ani).

Desigur, o condiţie sine qua non este aceea că personalul didactic titular stagiar care urmează să se prezinte la acest examen de definitivat trebuie să fi promovat în prealabil examenul de diplomă ; în caz contrar, nu are dreptul să se prezinte la acest examen, deoarece este considerat că nu îndeplineşte condiţiile de studii prevăzute de art. 9 din Statut.

Trebuie avut în vedere că în calculul perioadei de stagiu în muncă nu intră durata satisfacerii serviciului militar de către absolventul repartizat în producţie căruia îi revine obligaţia îndeplinirii reale a unui astfel de stagiu în muncă.

IOAN V. BOJAN
consilier juridic şef

Editura didactică și pedagogică ne răspunde :

Am primit de la Editura didactică şi pedagogică scrisoarea de mai jos :

Cu privire la articolul „Manualul de Geografie economică generală" apărut în „Tribuna şcolii" nr. 85 din 3.III.1973, vă comunicăm următoarele : 1. Aproape totalitatea observaţiilor critice referitoare la manualul de Geografie economică generală pentru anii II—III liceu sînt juste, judicios expuse, reflectînd îndelungata experienţă didactică şi spiritul de observaţie al profesorului emerit Gheorghe Breharu de la Liceul „Petru Maior" din Gherla. 2. În legătură cu lipsurile semnalate menţionăm că studiul Geografiei economice generale a fost introdus pentru prima dată în şcoli, în anul 1973, manualul în cauză fiind elaborat experimental, fără a exista un precedent în acest domeniu. La aceasta se adaugă faptul că programa analitică a fost primită de E.D.P. cu o mare întîrziere, ceea ce a impus un ritm de elaborare, redactare şi tipărire a lucrării, departe de cel normal, care să asigure condiţiile unei realizări de calitatea dorită atît de Editură cît şi de beneficiarii manualului.

Sîntem cu totul de acord cu semnatarul articolului apărut în „Tribuna şcolii" că există unele capitole încărcate cu date şi cifre de prisos (mai ales capitolul „Industria"), că unele capitole au textul prea scurt faţă de numărul de ore acordat de programă (Harta politică a lumii, Geografia schimburilor economice internaţionale, Economia piscicolă şi vînătoarea) şi că există unele neconcordanţe între text şi hărţi, ca urmare a faptului că ele au trebuit să fie elaborate concomitent, nu succesiv (întîi textul şi apoi hărţile).

Lipsa de timp nu ne-a permis să adăugăm manualului o hartă politică a lumii, realizată în culori, lipsă care, pe bună dreptate, este remarcată de autorul sesizării, iar cea mai mare parte a ilustraţiei la alb-negru a trebuit să fie improvizată, apelîndu-se în unele cazuri la ilustraţii din alte lucrări apărute (unele grafice, harta răspîndirii pădurilor pe glob, cea mai mare parte din fotografii). Hîrtia şi tiparul de slabă calitate au influenţat negativ aspectul ilustraţiilor. Procentul de 60% pentru populaţia urbană în loc de 30% (pag. 31) se datorează unei greşeli de tipar. De asemenea şi greşeala de la pag. 33, unde textul corect „unele porturi din Peru şi Chile (Antofagasta)" s-a tipărit eronat, fără referire la Chile. Aceste greşeli au fost deja corectate la ediţia 1973, aflată în tipografie. Precizăm că producţia de oţel „pe cap de locuitor" a Luxemburgului, deşi pare de necrezut, este dată corect în manual. Acest lucru se poate constata uşor prin împărţirea cantităţii totale de oţel produse (5,8 milioane tone) la numărul locuitorilor (340 000).

În concluzie, mulţumim profesorului Gheorghe Breharu atît pentru aprecierea generală a manualului, ca fiind „o realizare remarcabilă", cît şi pentru judicioasele observaţii critice. Îl asigurăm că vom ţine seama de ele cu prilejul apariţiei ediţiei viitoare a manualului.

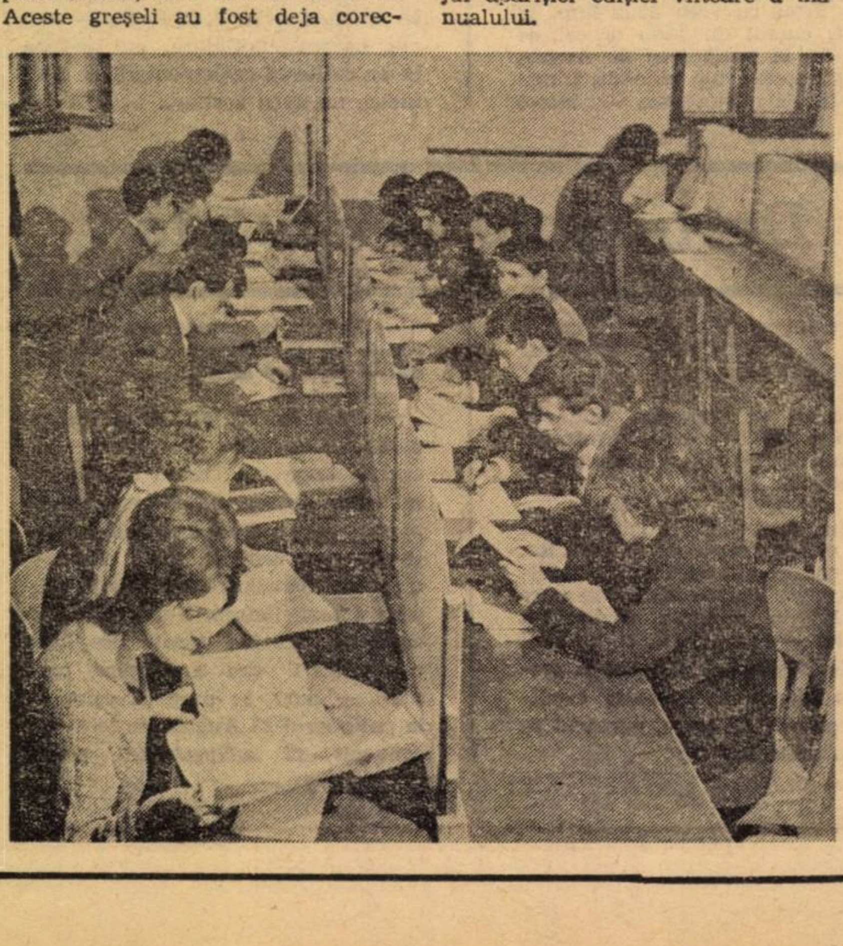

CONSULTAŢII

Inv. Pinkhardt Ioan, Arad, doreşte să ştie dacă, în timp ce urmează conservatorul prin cursuri fără frecvenţă (anul V) trebuie să participe şi la cursurile de reciclare la care e planificat.

— Calificarea superioară ce o urmaţi dumneavoastră prin cursurile fără frecvenţă este una din formele prin care se realizează perfecţionarea pregătirii profesionale prevăzute de Legea nr. 2/1971 privind perfecţionarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unităţile socialiste de stat, art. 2, 3, alin. e. Ca atare, nu puteţi fi planificat şi la alte forme de perfecţionare, în acelaşi timp. Vă recomandăm să faceţi cunoscut, în scris, inspectoratului şcolar judeţean situaţia în care vă găsiţi, pentru a opera această modificare în evidenţele ce le ţine.

(Definitivarea în învăţămînt obţinută pentru funcţia de învăţător rămîne valabilă şi pentru celelalte funcţii didactice, dacă îndepliniţi condiţiile de studii — art. 83 din Statut).

Directorul Şcolii generale — Sanatoriul T.B.C. Deleni — Hîrlău, jud. Iaşi, ne roagă să-i răspundem dacă se acordă o zi liberă, în afară de duminica, profesorilor de la clasele V—VIII.

— Nici un act normativ elaborat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului nu prevede aşa ceva. Vă recomandăm să revedeţi art. 112 şi 124 din Codul Muncii, precum şi Capitolul „Obligaţia de muncă a personalului didactic" din Regulamentul privind numirea, transferarea şi evidenţa personalului didactic, aprobat cu Ordinul ministrului învăţămîntului nr. 12316/1969, în vigoare şi în prezent. Din scrisoarea dv am rămas surprinşi cum poate fi „ocupată catedra de matematică-fizică, de mai bine de 6 ani, de un profesor pensionar, în vîrstă de 68 de ani, licenţiat în litere şi filozofie". Al cui interes a fost servit ?

Prof. Dorobanţu Cleopatra, com. Botoroaga, jud. Teleorman, absolventă a institutului pedagogic de 3 ani, cursuri fără frecvenţă, cu examen de diplomă, **suplinitoare,** ne relatează că Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman i-a respins cererea de rectificare a salarizării la împlinirea stagiului de 10 ani în învăţămînt (1 XII 1972), deoarece nu are gradul definitiv şi ne solicită lămuriri în acest sens.

— Vă recamndăm să vă adresaţi din nou inspectoratului şcolar arătînd că **suplinitorii** angajaţi în conformitate cu art. 34 din Statutul personalului didactic se salarizează aşa cum se prevede în H.C.M. nr. 2841/1968, punctul 3 din nota la Anexa 1 A şi punctul 10 din Precizările privind aplicarea acestei hotărîri, potrivit condiţiilor de **studii** stabilite pentru funcţia didactică îndeplinită şi **stagiul** de activitate recunoscut în învăţămînt şi anume, de la 1 a lunii următoare celei în care suplinitorul comunică în scris că îndeplineşte condiţia de studii sau stagiu şi prezintă actele doveditoare. În acest scop, inspectoratele şcolare au primit şi adresa Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului nr. 31883 din 1971, care înlocuieşte punctul V din Instrucţiunile nr. 9375/1970.

Institutoarea Baciu Ecaterina, com. Brăneşti, jud. Ilfov, întreabă dacă poate susţine gradul II ca profesoară.

— Institutorii pot obţine gradele didactice la una din specialităţile pentru care s-au pregătit în învăţămîntul superior.

Prof. Pavel Gh. Ion, com. Blădeşti, jud. Bacău, solicită lămuriri privind repartizarea studenţilor care au urmat învăţămîntul superior prin cursuri fără frecvenţă.

— De repartizarea în producţie beneficiază numai absolvenţii instituţiilor de învăţămînt superior de la cursurile de zi. (Decretul 158/1970). Cei ce şi-au completat studiile superioare prin cursuri fără frecvenţă, pot cere numirea în învăţămînt în perioada legală de transferări.

ION BADIU

Cărţi pentru elevi, pentru toţi elevii

După cum se ştie, elevii şcolilor de cultură generală şi din licee reprezintă un impresionant contingent de cititori de literatură. Aşa se întîmplă şi la noi, şi peste tot în lume. E în firea lucrurilor de altfel, să fie aşa.

Cîteva date, fie şi aproximative, privind numărul de cititori din ţara noastră, recrutaţi din mediul şcolar, vor fi elocvente pentru adevărata dimensiune a problemei abordate în însemnările de faţă : în şcolile generale (clasele I—X) învaţă aproximativ 1 500 000 elevi ; la aceştia se adaugă aproape 500 000 elevi din licee.

Trebuie să spunem însă că ediţiile de bibliografie şcolară nu sînt solicitate numai de elevi, ci şi de alte categorii de cititori, recrutaţi din rîndurile tineretului, după încheierea studiilor ; de asemenea, cadrele didactice, alţi oameni ai muncii cumpără cărţile destinate elevilor, din mai multe motive : ediţiile şcolare sînt ieftine, ele se tipăresc în tiraje mari şi, găsindu-se aproape permanent în librării, sînt mai uşor de procurat ; foarte des, spre lauda editorilor, aceste cărţi sînt frumos tipărite şi deci, atrăgătoare pentru orice cititor de literatură. Aşa se explică epuizarea — grabnică, de cele mai multe ori — a ediţiilor destinate elevilor ca lectură obligatorie ori facultativă.

Chestiunea care se pune este, aşadar, să se găsească modalitatea satisfacerii, mai mult decît pînă acum, a cererii de carte de acest gen. Bibliografia destinată elevilor trebuie tipărită în asemenea ritm, încît aceştia să şi-o poată procura din librării tot timpul şi, cu deosebire, la început şi la sfîrşit de an şcolar.

La efortul tipăririi literaturii pentru tineretul studios se impune să participe toate editurile din ţară, potrivit profilului fiecăreia. Cu atît mai mult cu cît învăţămîntul românesc de astăzi, prin structura lui modernă, şi-a lărgit orizonturile, apropiindu-se pregnant de viaţa practică, sarcina lui fiind, în lumina documentelor de partid, aceea de a pregăti viitorii oameni ai muncii în toate domeniile de activitate socială. Urmărind pe discipline programele şcolare, editurile pot contribui, mai mult decît pînă acum în ansamblul lor la realizarea bibliografiei necesare elevilor. Într-un asemenea context, Editura „Ceres", spre pildă, ar tipări, pentru şcolarii din mediul rural, lucrări care să vină în sprijinul predării şi aprofundării obiectului „Agricultura" ; „Stadion", lucrări pe teme de educaţie fizică ; „Tehnică", lucrări care să completeze predarea organelor de maşini cu aplicaţii la automobile şi tractoare (Predate în clasa a IX-a a şcolii generale), sau a elementelor de electrotehnică şi electronică (studiate în clasa a X-a a şcolii generale) etc. Aceeaşi editură poate avea în vedere tipărirea de broşuri ajutătoare în cadrul pregătirii tehnico-productive a elevilor. Toate disciplinele predate în şcoală — dacă vor fi consultate programele corespunzătoare — vor conduce, de fiecare dată, la întocmirea de liste de lucrări de bibliografie, utile elevilor, care pot fi tipărite de o editură sau alta. Din păcate însă, programele şcolare, aprobate şi editate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, nu prevăd — exceptînd limba şi literatura română, parţial şi limbile moderne — indicaţii de bibliografie şcolară suplimentară. O lacună care, după părerea noastră, trebuie înlăturată cît mai repede cu putinţă.

Pornind însă de la titlurile existente, întocmite de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, ele ar putea fi grupate cel puţin pentru clasele mici (I—IV), în volume selective ; proză ; poezie. (E vorba de bibliografia literară.) Fără să impieteze asupra ilustraţiei, acolo unde aceasta se impune. Procedeul ar conduce la realizarea unor seturi, pe clase, uşor de procurat, ca şi de manevrat. Volume antologice sînt posibile şi pentru clasele mai mari (ceea ce s-a făcut într-o măsură şi pînă acum, nu destul de sistematic însă). Astfel, pentru clasa a IX-a ar putea apărea un volum cuprinzător de literatură populară (proză) şi altul de versuri (balade, doine, legende, obiceiuri) ; o culegere din literatura veche — pînă la cronicari, — şi alta, mai cuprinzătoare, din opera cronicarilor. De asemenea, antologii şcolare pentru începuturile literaturii române culte (poezie, proză, teatru) ; nuvela românească în secolul XIX ; selecţiuni din critica literară a secolului XIX ; dramaturgia interbelică ; critici români din secolul XX ; critică românească contemporană ; nuvela contemporană ; dramaturgi contemporani ; poeţi contemporani. Am adăuga : volume pe curente şi specii literare, sinteze critice, monografii, de tipul : D. Micu : „Început de secol" ; Şerban Cioculescu : „Caragiale" ; Ov. S. Crohmălniceanu „Literatura română între cele două războaie mondiale" ; D. Micu, N. Manolescu : „Literatura română de azi" (bineînţeles, revăzută) ; Al. Piru : „Panorama deceniului literar românesc 1940—1950" etc.

În editarea unor astfel de lucrări, în tiraje de masă, o contribuţie substanţială ar putea aduce prin seriile şi colecţiile lor, toate editurile de literatură beletristică de la noi şi, în special, „Ion Creangă" (pentru clasele mai mici), iar pentru clasele mai mari şi pentru liceu : „Albatros", „Minerva", „Didactică şi pedagogică", „Eminescu", „Cartea românească", „Junimea", „Dacia", „Univers" (pentru literaturile străine).

Cu toate eforturile depuse pentru tipărirea bibliografiei necesare elevilor, aceasta se epuizează repede, din motive în parte menţionate de noi aici. Pentru a fixa cartea de acest gen cît mai mult cu putinţă în lumea celor cărora li se adresează în mod special, trebuie întreprinse o serie de măsuri, printre care : bibliotecile din ţară, de toate categoriile să fie aprovizionate cu un număr mai mare de volume din cele recomandate ca bibliografie şcolară; (adesea, din unele titluri de acest fel, cota ce revine bibliotecilor e de-a dreptul simbolică) ; bibliotecile din şcoli să primească mai multe volume (mai ales cele din sate) din cărţile recomandate elevilor spre lectură, prin grija Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului ; în şcoli să se creeze uşoare decalaje de timp, în predarea scriitorilor, la clasele paralele, pentru a permite cît mai multor elevi accesul la cărţile aflate în bibliotecă ; profesorii de limba şi literatura română, de limbile moderne şi de alte discipline, diriginţii, să-şi îndemne elevii, în front comun şi permanent, să-şi formeze biblioteci personale ; să existe în şcoli standuri permanente, aprovizionate mai ales cu cărţi din bibliografia şcolară, de unde elevii să şi le poată procura ; cu prilejul premiilor şcolare, al concursurilor, elevii cei mai buni să fie stimulaţi în primul rînd cu cărţi prevăzute ca bibliografie de studiat ; în bibliotecile şcolare să se desfăşoare o susţinută şi variată activitate de popularizare, printre elevi, a acestei bibliografii.

HRISTU CANDROVEANU

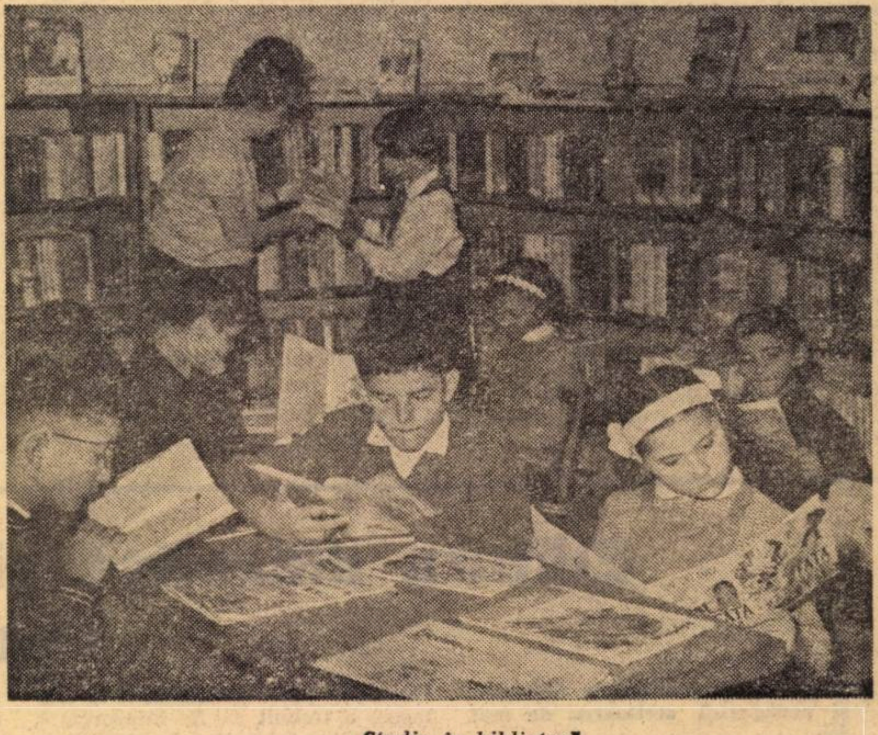

Studiu în bibliotecă

Desfiinţate şi mutate

Un scriitor de prestigiu descria nu de mult următoarea scenă la care fusese martor ocular : în plin centru al oraşului, o femeie tînără şi frumoasă s-a trezit acostată de un huligan cît un munte. Şi fiindcă nu i se dădea atenţia pretinsă, huliganul a recurs la insulte, la grosolănii, apoi a vrut s-o brusccheze pe tînără. Atunci s-a petrecut ceva senzaţional : femeia s-a întors brusc şi printr-o singură mişcare (în care, precizează scriitorul, n-a uitat să pună şi graţie feminină) l-a silit pe huligan să facă o robinsonadă prin aer izbindu-l de trotuar de i-au trosnit toate oasele. Pînă individul să se desmeticească ce se întîmplă cu el, tînăra se pierduse de mult în mulţime, sub privirile admirative ale celor din jur : se grăbea probabil la servici, la piaţă, ori la vreo întîlnire importantă şi nu îşi permitea să întîrzie din cauza unui huligan. Femeia însă ştia judo — un sport caracterizat, în primul rînd, prin însuşirea tehnicii de apărare la un eventual atac.

În urmă cu vreo două luni, am asistat la cîteva antrenamente de judo, în incinta patinoarului 23 August. Erau acolo tineri de vîrste şi profesii diferite — elevi, studenţi, muncitori, tehnicieni, funcţionari, care, sub atenta îndrumare a antrenorului Liviu Urmă, deţinător al Centurii negre Dan III, se iniţiau în tainele judo-ului. Alţii practicau karatele. Nu-ţi venea să crezi văzînd cum nişte ţînci de 15—16 ani (între care şi cîteva fete) zvîrleau peste umăr şi lungeau pe saltea adevărate „goleme". Aceasta însă a fost în urmă cu vreo două luni. În prezent, cursul de judo şi cel de karate de la patinoarul 23 August sînt desfiinţate ; mai bine-zis, transferate la Sala Floreasca — într-o încăpere improvizată sub tribuna oficială, în condiţii dintre cele mai necorespunzătoare.

— De ce aţi desfiinţat cursurile de judo şi karate ? — l-am întrebat pe tovarăşul C. Enoiu, directorul patinoarului 23 August.

— Din lipsă de participanţi. În ultima vreme erau doar 6—7 (N.R. : Aici e necesară o paranteză. La ultima noastră vizită — care se pare că a fost în preajma desfiinţării cursurilor — erau în sală nu mai puţin de 15 amatori de judo. În prezent, la Floreasca, cu toate condiţiile improprii de acolo, numărul se menţine acelaşi).

— Cîţi au fost la început ?

— Vreo 40—50. (Antrenorul L. Urmă vorbea, însă, de un număr mult mai mare — n.n.). Apoi — continuă directorul C. Enoiu — sala era necorespunzătoare, nu încăpea în ea salteaua reglementară de 8×8 metri, nu avea vestiar...

— Totuşi, în comparaţie cu condiţiile de la Floreasca — adăugăm noi — sala era ideală !

— Anul trecut, cînd s-au deschis cursurile de judo şi karate — ne spunea tovarăşul Traian Iliescu, directorul Întreprinderii economice pentru administrarea bazelor sportive — s-a urmărit, între altele, şi un scop financiar ; participanţii plăteau o taxă lunară. Numărul participanţilor scăzînd (poate din lipsa popularizării sau a taxelor prea mari — n.n.), se pare că celor de la patinoarul 23 August nu le-a mai convenit să adăpostească aceste cursuri. Le vom relua însă în sala de atletism, odată cu ieşirea atleţilor în aer liber, sau în incinta patinoarului, după terminarea sezonului de patinaj.

— Deci, practic, pînă la toamnă, cînd atleţii vor reintra în sală şi pe gheaţa patinoarului vor scînteia iar patinele.

— Exact. Necazul este că la noi pentru judo şi karate nu există încă o federaţie. Tocmai de aceea, lucrurile se desfăşoară haotic. C.N.E.F.S. şi Consiliul municipal pentru educaţie fizică şi sport ar trebui să acorde acestor discipline mai multă atenţie. Întîi şi-ntîi, să amenajeze o sală după toate cerinţele.

Ne oprim aici cu relatările. Credem însă că atîta timp cît dispunem de instructori experimentaţi în acest domeniu, cît există şi tineri dornici să practice aceste sporturi ce educă la om o mulţime de calităţi fizice şi psihice, bazele sportive şi forurile în drept au datoria să se ocupe cu mai mult interes de judo şi karate, nu să fie pentru ele adevărate mame vitrege. Noile măsuri luate de conducerea de partid şi de stat privind îmbunătăţirea activităţii sportive din ţara noastră îi au în vedere, desigur, şi pe judokani şi karateci.

D. RACHICI

RECENZII

Selecția și orientarea profesională

E. D. P. — 1972

Unghiul din care este dezbătută această problematică atît de stringentă — de altfel, nici nu se putea concepe altfel — este acela al sarcinilor pe care viața, societatea noastră le-au ridicat în fața școlii spre rezolvare. După o etapă inerentă de căutări de soluții pe plan mondial și de ipoteze de lucru pe plan național, se impunea tot mai mult găsirea unor soluții practice, suple, care să reflecte experiența noastră — fără a ignora ce s-a realizat în alte părți — și care să satisfacă subsistemul nostru școlar, atît în prezent, cît și în perspectivă.

Orientarea școlară și profesională (și implicit selecția) este confruntată cu o serie de probleme cheie : în ce măsură actuala structură școlară satisface cerințele diferențierii și diversificării ; gradul în care sistemul de învățămînt stimulează interesele și aptitudinile elevilor ; existența unei metodologii suficient de suple, dar și exacte pentru a răspunde sarcinilor pe care le are școala. Și mai ales : în ce măsură se asigură tuturor tinerilor condițiile pentru a face singuri, în deplină cunoștință de cauză și responsabilitate, opțiunea școlară și profesională. O altă serie de întrebări se referă la cei care au îndatorirea de a soluționa orientarea practic — individual și în grup —, cu erori minime, măsura în care aceștia sînt înarmați cu instrumentele de lucru necesare. În fine, o altă serie de întrebări care se pun în fața specialistului se referă la relația dintre preorientare și orientarea școlară și profesională, pe de o parte, și orientarea și selecția și adaptarea profesională. Este limpede că o orientare școlară realizată științific va spori șansele unei orientări profesionale fără erori și, implicit, va realiza și o selecție școlară. Într-un anume fel, orientarea școlară, subliniază autorul primului articol din această culegere (D. Salade), poate fi privită și ca o preorientare profesională. Ajuns aici, specialistul clujean întreprinde după Ed. Claparède o necesară și fină disociere între orientare și selecție.

Ce mijloace are la dispoziție consilierul de orientare școlară și profesională, în realizarea acestei sarcini fundamentale a școlii ? În primul rînd, o cunoaștere științifică a personalității elevului constituie premisa unei viitoare orientări și selecții școlare și profesionale. Al doilea instrument de lucru îl constituie pentru toți factorii interesați ceea ce metaforic numim „lumea profesiunilor". Este limpede pentru oricine că un pedagog nu va cunoaște toate profesiile care se exercită astăzi în lume și nici pe cele din țara noastră. O restrîngere a sferei de cunoaștere a gamei profesiunilor este și necesară și realizabilă pentru o selecție și orientare școlară științifică. Aceasta se poate obține printr-un demers în două direcții : prin cunoașterea profesiilor cerute pe plan local și regional de economie și cultură, pe de o parte, și prin cunoașterea de sectoare și de grupe de profesiuni înrudite, pe de altă parte. De o reală utilitate pentru dirigintele și profesorul orientator sînt nomenclatoarele meseriilor și specialităților pentru diferite trepte de învățămînt (școli profesionale, ucenicie, licee de specialitate), monografiile profesionale, nomenclatorul specialităților maiștrilor.

Cunoașterea personalității elevului, ca și cunoașterea lumii profesiunilor constituie însă doar premisa acestei activități științifice de importanță națională. Abia de aici încolo începe munca plină de răspundere a orientatorului școlar. Ce metodologie are la dispoziție acesta ? Enumerăm cîteva dintre mijloacele amintite în culegerea pe care o prezentăm. Mai întîi, sînt metode de investigație în structura psihologică a persoanei elevului : observația, convorbirea, anamneza, chestionarul, ancheta, metoda aprecierii obiective, investigația experimentală prin intermediul testelor, fișa individuală, fișa pedagogică. Întrucît selecția școlară și profesională tinde să treacă de la diagnoză la prognoză este limpede că se impune cunoașterea și evaluarea cantitativă și a altor elemente ale vieții psihice și fizice a elevului : inteligență, aptitudine verbală, aptitudini tehnice, dexteritate manuală, factori emotivi și de caracter. Această cercetare este întregită de examenul medical și de ancheta socială a mediului familial. Confirmarea sau infirmarea unei bune orientări și selecții școlare sînt dezbătute în capitolul „Validitatea și fidelitatea examinării". (N. Mărgineanu), poate capitolul cel mai pasionant al acestei culegeri.

Ultima secțiune discută cîteva aspecte de un ordin particular : rolul familiei, al organizațiilor de tineret, copiii-problemă.

Ce este în esență orientarea școlară și profesională, se întreabă pe bună dreptate coordonatorul lucrării, prof. N. Mărgineanu, în partea finală a Cuvîntului său introductiv. Și este nevoit să răspundă cu multă prudență : „...nu este numai o operă de știință în dezvoltare și consolidare, ci și una de eficiență practică, precum și una de multă înțelepciune". Sînt cuvinte care trebuie să fie mereu prezente în conștiința acelora care au primit acest mandat din partea societății noastre.

NICOLAE SORIN

AL. ROȘCA și B. ZÖRGÖ:

Aptitudinile

E. Ș., București, 1972

Există domenii în care cercetările științifice contemporane au produs restructurări radicale. Unul dintre acestea, care a fost revoluționat de cercetările de genetică moleculară, este și domeniul psihologiei aptitudinilor. Lucrarea profesorilor clujeni Al. Roșca și B. Zörgö, „Aptitudinile", învederează într-o formă sintetică și elocventă acest lucru.

În cele cinci capitole, autorii clarifică următoarele chestiuni : Actualitatea problemei ; Întrepătrunderi funcționale și delimitări conceptuale ; Structura aptitudinilor ; Natura și varietatea aptitudinilor ; Detectarea și formarea aptitudinilor.

Tratînd despre actualitatea problemei aptitudinilor, autorii o privesc din perspectiva perfecționării vieții sociale în țara noastră prin orientare și selecție profesională, prin valorificarea optimă a potențialului uman.

În capitolul al II-lea se subliniază un aspect, de obicei neglijat, trecut cu vederea în lucrările mai vechi, și anume interfuncționalitatea aptitudinilor și a proceselor psihice. Fiind tratate separat, în lucrările de psihologie, se lasă impresia că acestea nu ar avea nimic comun. Or, în această lucrare se subliniază tocmai acest punct de vedere modern, structuralist : corelarea lor funcțională. Bogăția datelor și exemplelor utilizate în acest scop dă pregnanță afirmațiilor.

În privința structurii aptitudinilor, autorii analizează factorii componenți ai aptitudinilor intelectuale, senzoriale și psihomotorice. Și de data aceasta autorii abordează problema în chip modern, funcțional, părăsind vechea concepție, statică, asupra structurii aptitudinilor.

Tratînd despre natura și varietatea aptitudinilor, autorii nu se mulțumesc doar cu o inventariere a lor, ci procedează și la analiza influențelor și corelațiilor dintre mediu și ereditate în procesul de formare a aptitudinilor, precum și la punerea în evidență a structurii diferitelor aptitudini (pentru artă, tehnică, matematică, știință etc.) și a modificării aptitudinilor odată cu vîrsta.

Capitolul cu cea mai evidentă implicație în practică este cel privitor la detectarea și educarea aptitudinilor. Deși concis — ca, de altfel, întreaga lucrare —, acest capitol este bogat în sugestii privitoare la căile și metodele de detectare a aptitudinilor, autorii oprindu-se cu precădere la teste, instrumente neglijate pînă mai nu de mult.

Dacă ar fi să căutăm o calitate dominantă a lucrării la care am făcut referiri, aceasta ar fi densitatea ideilor și concizia stilului. Se spun în cele 146 de pagini ale ei mai multe lucruri decît s-au spus și se spun în lucrări voluminoase. În ceea ce mă privește, cred că acesta este tipul modern de lucrare (carte), adecvată ritmului alert de viață în care trăim. Nici bibliografia nu e prea abundentă, ci selectivă. Cred că E.D.P. ar putea scoate o serie (colecție) în genul colecției „Orizonturi" cu asemenea lucrări (teme) necesare procesului de învățămînt.

Pe lîngă faptul de a fi abordat problema aptitudinilor dintr-o perspectivă modernă, lucrarea mai are meritul accesibilității, datorită stilului ei limpede și exemplificărilor practice. Lectura ei este utilă unei game foarte largi de cititori: învățători, profesori, părinți, psihologi, școlari (consilieri de orientare), adică tuturor celor care se preocupă de depistarea potențialului psihic al copiilor și tineretului și de valorificarea cît mai rațională (prin selecție și orientare) a acestuia.

I. DRĂGAN

„Limba română" nr. 1, 1973

La rubrica „Vocabular" revista inserează studiul lui Th. Hristea „Contribuții la studiul etimologic al neologismelor românești", succintă controversare a unor etimologii multiple numite de tip **mixt** sau **combinat** (cînd unul și același cuvînt are, în limbă, o dublă proveniență, externă și internă), față de sensul teoretizat de acad. Al. Graur, al etimologiei multiple, devenit clasic. Th. Hristea clarifică astfel etimologia verbului **arhaiza**, a substantivului **gestică**, urmînd ca în partea a II-a (cea mai interesantă), **Contribuții la studiul influenței franceze**, autorul să pună în discuție exagerarea sau denaturarea de către dicționarele noastre a influenței franceze în limba română, „punînd pe seama acesteia chiar unele împrumuturi care provin din alte limbi, precum și o serie de derivate create în mod evident în interiorul limbii române". Exemplele se susțin prin inventarierea etimologiilor atribuite unor cuvinte ca : **simplitate** (care nu provine din francezul simplité, ci din românescul simplu plus sufixul-itate), **picaj**, **remiză**, **șiș** ; după cum **omoform**, **maximalism** și **maximalist**, provin din limba rusă ; cuvîntului convoi i s-a complicat inutil etimologia (din francezul **convoi**) atribuindu-i-se și o origină italiană, pe lîngă cea franceză sau rusă ; alte cuvinte cu o etimologie denaturată sînt **pifă** **și** **pifan**, create prin contaminația a două sinonime, francezul **biffe** și **biffin** și mai vechiul ruso-ucrainean **pihotă**. În a treia parte a studiului, cuvintelor **etnic**, **pitagoreic**, **epicureic**, **elizeic**, **plebeic**, **prozaist** și **placat** li se atribuie o origine germană, explicabilă prin penetrarea influențelor filozofice germane la mijlocul secolului trecut (**elizeic** se explică și prin influență austriacă în Bucovina : în „Înmormîntarea la români" de S. Fl. Marian).

În același număr al revistei, Andrei Avram semnează „Note etimologice", menite să înlăture mențiunea de „etimologie necunoscută" unor cuvinte figurînd în D.L.R., tomul VII, partea a 2-a, litera O ; Ilinca Constantinescu expune continuarea studiului asupra „Influenței limbii engleze în vocabularul sportiv românesc", iar Grigore Brâncuș operează o nouă descriere sintetică a „Graiului din Muntenia".

DOINA STERESCU

IOAN CERGHIT:

Mass-media și educația tineretului școlar

E. D. P. — 1972

În lucrarea sa, „Mass-media și educația tineretului școlar", Ioan Cerghit, prin o serie de procedee cum ar fi „ancheta socială", „observația nemijlocită", „convorbirea individuală sau colectivă", „interviul" (individual sau colectiv), „sondajul de opinie", la care se adaugă și o solidă bibliografie, analizează explozia informațională din prezent, cu mijloacele specifice fiecărei surse, precum și rolul acesteia asupra tineretului școlar. Este deci o lucrare de sinteză care își propune să sublinieze *ce* și *cum* trebuie luat din ansamblul de sisteme informaționale atît de familie cît mai ales de elevi, pe baza unui ascuțit spirit de discernămînt. Autorul atrage atenția de la început că școala are datoria „să cultive cu atenție o sensibilitate autentică la elevi pentru problemele culturii, inclusiv pentru cele ale culturii mass-media (ansamblul mijloacelor moderne de răspîndire a culturii de masă)".

O problemă importantă este cea care se pune între însemnătatea cuvîntului și a imaginii în transmiterea informațiilor, deoarece, în ultima vreme, mai ales prin extinderea televiziunii, rolul imaginii este din ce în ce mai mare. Nu cumva imaginea vine în detrimentul cuvîntului ? Autorul caută să împace într-un mod discutabil această chestiune, arătînd că atît cuvîntul rostit sau scris cît și imaginea sînt moduri de organizare a reflectării luminii și a atitudinii umane față de ea. „Fiecare realizează, însă în mod diferit această organizare cu consecințe tot atît de diferite. Cuvîntul, ca formă generalizată a reflectării, a dus la dezvoltarea rațiunii, dar a sărăcit viața efectivă... Imaginea, dimpotrivă, ca formă negeneralizată de reflectare, deși are o misiune mult mai limitată în procesul de cunoaștere, are o înrîurire directă asupra sensibilității umane".

Faptul de a condamna cuvîntul ca fiind lipsit de încărcătură afectivă, dînd prioritate imaginii statice, nude, din realitate, ne creează nedumeriri. Dimpotrivă, cel de al doilea sistem de semnalizare e superior primului, fiindcă îl re-creează pe acesta cu întreaga lui încărcătură afectivă. Imaginea consolidează, completează, dar nu determină. O imagine cît de frumoasă și atractivă ar fi, fără o explicație măcar sumară, nu spune mai nimic prin ea însăși. Așadar, cuvîntul este cel care o introduce în planul afectiv.

Trecînd peste această formulare (pe care și autorul o echilibrează pe parcurs), lucrarea lui Ioan Cerghit, mai ales prin capitolele „Comunicațiile culturale de masă și formația spirituală a tineretului școlar" și „Mass-media și școala", se impune prin rigurozitate științifică, documentare elevată, și o recomandăm ca atare.

Prof. GHEORGHE ANDREI
Buzău

„FIECARE OM E DESTINAT SĂ FIE UN SUCCES..."

Dezbateri pe marginea Raportului Comisiei internaționale pentru dezvoltarea educației

Comisia națională pentru UNESCO a Republicii Socialiste România a organizat, săptămîna trecută, la Casa corpului didactic din Capitală un simpozion asupra Raportului Comisiei internaționale pentru dezvoltarea educației („Apprendre à être", ed. Fayard — UNESCO, 1972).

Au prezentat opinii deosebit de interesante și instructive în legătură cu ideile exprimate în Raport: Președintele Comisiei naționale pentru UNESCO, prof. univ. dr. docent *Jean Livescu*; prof. univ. dr. *Petre Burloiu*, decanul Facultății de economia producției, A.S.E.; conf. univ. dr. *Aculin Cazacu*, de la Universitatea din București; prof. univ. dr. *George Văideanu*, directorul Institutului de științe pedagogice, București.

Prof. univ. dr. docent *Jean Livescu* a început prin a prezenta condițiile în care a luat naștere Raportul. Comisia, instituită de UNESCO în 1970, avînd ca președinte pe Edgar Faure a reușit ca, într-un timp record (febr. 1971—mai 1972) să realizeze un studiu amplu destinat să constituie o bază în elaborarea programelor viitoare ale UNESCO în materie de educație. Aceasta, întrucît problemele educative constituie domeniul fundamental al activității UNESCO, însumînd aproape 40% din fondurile organizației. În conștiința umanității — a arătat în continuare prof. univ. dr. docent Jean Livescu — se impune din ce în ce mai mult adevărul că educația este concomitent o obligație a societății și a individului, un drept inalienabil al acestuia și modalitatea fundamentală prin care el se poate realiza, devenind un membru activ al colectivității. Dacă învățămîntul dintr-o țară sau alta este expresia specifică a unor condiții locale de dezvoltare, legat de tradiții, de valorile proprii materiale și spirituale, ca și de finalitatea politicii școlare, cunoașterea experienței altor țări în acest domeniu este în măsură să contribuie la accelerarea procesului de modernizare a învățămîntului. Colaborarea internațională, realizată prin UNESCO și prin alte mijloace, apare, astfel, ca o condiție fundamentală a progresului sistemului național de învățămînt. Țările de curînd independente văd, în sprijinul cultural, nu un transfer de modele valabile în alte părți, ci o chemare la viață nouă a propriilor potențe naționale, în vederea găsirii unor soluții adecvate, conforme cerințelor locale.

Educativ în concepția UNESCO înseamnă, de fapt, instructiv-educativ, ceea ce explică diversitatea de acțiuni, în care unitatea este asigurată de ideile directoare ale programelor organizației aflate în strînsă intercondiționare: democratizarea învățămîntului, permanentizarea acțiunii educative, spiritul novator în organizarea, structurile, metodele, conținutul și chiar baza materială a învățămîntului.

Democratizarea învățămîntului presupune egalitatea de acces la instituțiile educative a tuturor membrilor colectivității. Studiul „Apprendre à être" — întocmit pe baza unui bogat material documentar și statistic, în urma vizitelor pe care membrii Comisiei le-au făcut în diferite țări ale lumii — pune la dispoziția statelor unele soluții, criterii, elemente de metodologie, pentru o strategie națională în problemele educației. Citind Raportul — a arătat în continuare prof univ dr docent Jean Livescu — se pot constata și unele lacune. Învățămîntul din țările socialiste n-a fost luat suficient în considerare. De fapt, însuși gradul de generalitate a temei pune probleme dificile. Studiul își propune să sintetizeze în trăsăturile sale esențiale situația actuală a eforturilor educative de pe glob, să dezvăluie, în sistemele locale, lacune și scăderi și totodată să elaboreze propuneri, pe baza experienței statelor, să dea unele sugestii privitoare la posibilitățile de perfecționare.

Prof. univ. dr. *Petre Burloiu* s-a referit la relația — prezentă în Raport — dintre sistemele de învățămînt și dezvoltarea economică a societății.

În ce privește finanțarea învățămîntului pe plan mondial, Raportul citează situații diferite, în funcție de orînduirea și stadiul de dezvoltare al țărilor respective. Astfel, țările în curs de dezvoltare, în care învățămîntul obligatoriu n-a fost generalizat, fac eforturi mari în acest domeniu și investesc mai puțin în învățămîntul superior. Or, România, care n-a fost citată, se caracterizează printr-o pondere mare a cheltuielilor pentru învățămîntul superior. În 1966, 172 persoane din 10 000 aveau studii superioare, în 1970, numărul lor a crescut la 197, iar în 1980, raportul va fi de 245 la 10 000.

Din Raport, se desprinde o problemă majoră: aceea a pregătirii noilor generații pentru a face față solicitărilor societății de mîine, ce se va caracteriza printr-o mare mobilitate.

Își va urma — atunci — învățămîntul calea clasică a transmiterii de cunoștințe sau va pune accent pe găsirea unor metode cu ajutorul cărora elevii să-și însușească singuri cunoștințele?

Profilarea profesională — o altă problemă prezentă în Raport — va trebui să fie una largă permițînd adaptarea și reprofilarea în tot parcursul vieții. Chiar dacă nu-și părăsește domeniul, omul se perfecționează de două, trei ori în viață. Învățămîntul poate asigura aceste condiții, prin două trepte: un învățămînt de bază, în care se predau disciplinele fundamentale; un învățămînt de mai mare mobilitate, în tot cursul profesiei; altfel spus: un învățămînt școlar, universitar; un învățămînt postșcolar, postuniversitar.

Conf. univ. dr. *Aculin Cazacu* a precizat că studiul este o „critică" la adresa școlii ca realitate mondială, nu a tuturor sistemelor de învățămînt. De exmplu, în Raport se atrage atenția asupra unei disfuncționalități: școala contemporană „trebuie" să pregătească oameni pentru tipuri de societăți care încă nu există. În felul acesta, o parte din produsele educației sînt refuzate de societate, în timp ce integrarea rapidă a specialiștilor este imperios necesară. Conștienți că pedagogia modernă e marcată de trecerea de la o educație inițială la o educație continuă, autorii Raportului propun educația permanentă, care să acopere întreaga viață a omului, ca o dominantă a politicilor naționale în problemele educației. Ceea ce permite studiului să deschidă perspectiva optimismului educațional, susținut și de recomandarea unor direcții de perfecționare a învățămîntului. Între acestea, ideea de integrare învățămînt-cercetare-producție și aceea de fundamentare pe unele discipline noi, ca teoria informației, semiologia, cercetarea operațională, cibernetica, ergonomia. Așadar, o pledoarie pentru integrarea interdisciplinară, ca o condiție a modernizării învățămîntului. Metodele de realizare a procesului educațional sînt, de asemenea, supuse tirului critic — a arătat mai departe, conf. univ dr. Aculin Cazacu — și ele vor trebui puse în acord cu achizițiile științei și tehnicii contemporane, vor trebui subordonate scopului fundamental, al formării omului total, complex.

Meritul Raportului, a afirmat prof. univ. dr. *George Văideanu*, este acela de a constitui o sinteză convingătoare și utilă, echilibrată, într-o perioadă în care învățămîntul este supus transformărilor. Autorii lui au arătat că în prezent un număr de teme prioritare și de științe noi cad la periferia predării, ceea ce impune o restructurare a conținutului. Ei preconizează, apoi, o largă deschidere a educației școlare spre informațiile asimilate de elevi în activitățile extradidactice. În acest sens — se face necesară introducerea în învățămînt a unor ore de sistematizare, prelucrare, analiză a informațiilor bogate, variate, pe care elevii le asimilează. Studiul avansează ideea că perfecționarea metodei este mai importantă chiar decît aceea a conținutului, pentru că solicită în mod direct profesorul. Și e considerată modernă acea metodă care nu admite un conflict între „nou" și „tradițional", ci o adaptare armonioasă la personalitatea elevului.

Motto-ul unuia din capitole: „Fiecare om e destinat să fie un succes...", nu poate fi separat de metodele școlii, de contribuția fiecărui cadru didactic la îmbunătățirea calitativă a procesului de învățămînt.

D. MAGDIN

UNESCO
BULETIN
UNESCO
UNESCO

Cărți UNESCO

CUBA

Sistemul paralel de învățămînt

Alături de sistemul obișnuit, în Republica Cuba funcționează un sistem paralel de învățămînt — prin excelență opus formării unei „elite" de intelectuali. El constituie un mijloc adecvat pentru apropierea aspirațiilor în materie de educație de nevoile actuale ale societății din această țară. Cuprinde *școli profesionale, școli-ateliere* și *școli „Pre-Columnas"* (de recuperare).

Aceste școli permit tinerilor, concomitent cu însușirea bazelor culturii generale, pregătirea pentru principalele profesii din industrie și agricultură.

Școlile profesionale, frecventate de băieți și fete între 13 și 14 ani, au scopul de a pregăti pe elevi pentru o școală tehnică cu program obișnuit de învățămînt. Programa acestor școli cuprinde zilnic (de luni pînă vineri), patru ore de cultură generală și patru ore de orientare profesională (activități practice pentru crearea deprinderilor de muncă, activități sportive și recreative).

Școlile-ateliere, reunesc tinerii de 15—16 ani. Ele îmbină învățămîntul de cultură generală cu cel tehnic și au scopul de a asigura o precalificare a tinerilor, pentru ca aceștia să se poată ușor încadra într-un loc de muncă bine determinat. Programa de studii cuprinde următoarele materii: matematica, predată în legătură strînsă cu desenul tehnic, științele naturii, predate în legătură cu procesul de producție (din agricultură), geografia, istoria și limba maternă. Pregătirea tehnică se face pe calea activităților practice (cîte patru ore zilnic) și are loc în întreprinderi sau unități agricole. Ea se bazează pe programele practice elaborate de tehnicienii centrelor și unităților productive în colaborare cu factorii de răspundere din sistemul paralel de învățămînt. În plus, pentru elevii școlilor-ateliere și școlilor „Pre-Columnas", s-a organizat un curs secundar care cuprinde două semestre a cîte 17 săptămîni, în cadrul căruia se predau matematica, limba maternă, chimia, fizica, desenul tehnic, geografia și biologia. Absolvenții acestui curs se pot înscrie la facultatea „Obreras y Campesinas", ce funcționează sub egida sindicatelor și centrelor de muncă. În programa școlilor-ateliere, teoria și practica sînt strîns legate, munca efectivă fiind considerată drept principalul factor formativ.

Școlile „Pre-Columnas" sînt tot școli-ateliere, dar au un caracter special. Acestea cuprind băieți și fete între 13—16 ani, care din motive obiective sau subiective au abandonat școala și au un nivel de instruire foarte scăzut. Preocuparea de bază a cadrelor didactice de la aceste școli, constă în studierea amănunțită a mediului social de unde provin elevii, pentru a cunoaște cauzele inadaptabilității fiecărui elev, eforturile fiind concentrate asupra eliminării tendințelor de instabilitate, în vederea preîntîmpinării unui nou abandon.

În general, sistemul paralel de învățămînt din Republica Cuba oferă tinerilor posibilități suplimentare de formare atît din punctul de vedere al culturii generale, cît și din cel al calificării profesionale. El are, de asemenea, funcția de recuperare a unui mare număr de tineri care altădată erau socotiți „pierduți" pentru școală, permițînd dezvoltarea rapidă a personalității, a înclinațiilor lor profesionale.

A. TOMESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămintului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 90

Sîmbătă 7 aprilie 1973
16 pagini — 1 leu

Prioritate formativului

Pentru înţelegerea corectă a modernizării metodelor de învăţămînt este necesar să clarificăm, în prealabil, în afara problemelor legate de comanda socială pe care le-am discutat, două chestiuni : 1) **sensul corect al învăţămîntului formativ ;** şi 2) **raporturile profesor-elev.** Am putea afirma chiar că înţelegerea corectă a acestor două chestiuni este o condiţie fundamentală pentru modernizarea în practică a metodelor de învăţămînt.

Privitor la prima chestiune, este necesar să pornim de la sensul cu care circulă categoria **învăţămînt formativ** în rîndul cadrelor didactice. Prin învăţămînt formativ, de obicei, se înţelege acel învăţămînt care, cu prioritate, **dezvoltă capacităţi intelectuale şi trăsături morale.** Cu alte cuvinte, nu se neagă necesitatea informaţiilor (nici nu se poate), dar se pune accentul pe valoarea lor formativă şi pe organizarea învăţării, în aşa fel încît această organizare să creeze condiţii optime de dezvoltare a proceselor intelectuale şi trăsăturilor morale.

Acest sens, deşi este corect, nu este suficient pentru a ne ajuta în modernizarea procesului de învăţămînt. În fond, acelaşi sens au dat învăţămîntului formativ şi unii pedagogi progresişti cu 300—400 de ani în urmă. Încă Montaigne şi chiar Rabelais vorbeau despre necesitatea unui învăţămînt care să ducă nu **atît la un cap plin, cît la un cap bine făcut.**

În istoria şcolii noastre, şi în istoria gîndirii pedagogice româneşti întîlnim, de asemenea, pedagogi care au promovat cu stăruinţă un învăţămînt formativ. Să ne amintim de Spiru Haret care, în raportul de prezentare a legii privind bacalaureatul, precizează că nu a introdus acest examen cu intenţia de a măsura volumul informaţiilor din mintea elevilor, **ci mai ales pentru a aprecia capacitatea lor de cugetare.**

Rămînînd însă la sensul cu care, de obicei circulă termenul de învăţămînt formativ, nu am putea da o orientare practicii şcolii pentru ca ea să servească actuala comandă socială. Să pornim tocmai de la una din trăsăturile acestei comenzi sociale. În articolele noastre anterioare, am precizat că, datorită ritmurilor extrem de rapide ale dezvoltării, îndeosebi datorită ritmurilor de acumulare a datelor în ştiinţă şi tehnică, a apărut un decalaj mereu în creştere, între volumul informaţiei ştiinţifico-tehnice socialmente elaborată şi capacităţile elevului, studentului care nu au evoluat în acelaşi ritm.

Problema aceasta, a decalajului, am putea spune este o problemă primordială a şcolii de pe toate meridianele lumii ; ea nu este prezentă numai în şcoala românească. Deşi această problemă s-a născut ca un raport cantitativ între acumularea informaţiei şi capacitatea de asimilare, rezolvarea ei nu poate să aibă loc, rămînînd în planul cantităţii. Rezolvarea acestei probleme poate avea loc numai transferînd-o de pe planul cantităţii pe planul calităţii, ceea ce în limbaj pedagogic se numeşte **schimbarea accentelor între latura informativă şi cea formativă a învăţămîntului.**

Pentru a pregăti un tineret, capabil să facă faţă acestor transformări din viaţa socială, nu este necesar să mărim volumul informaţiilor, ci este mai ales necesar să le transmitem selectiv, căci, cum arătam, capacităţile de asimilare ale individului nu au crescut în acelaşi ritm cu creşterea volumului de informaţii ştiinţifico-tehnice. Învăţămîntul nu trebuie să fie organizat pentru a transforma un mai mare volum de informaţii, ci pentru a dezvolta cu prioritate capacităţile intelectuale şi a forma moral personalitatea.

Pentru a ne apare mai clar sensul învăţămîntului formativ contemporan trebuie să ne referim din nou la comanda socială, şi, anume, trebuie să pornim şi de la o altă trăsătură a ei — de la cea care ne atrage atenţia că în epoca revoluţiilor în ştiinţă şi tehnică apar date noi cu caracter metodologic, adică asemenea date care nu se adaugă peste vechile date aşa cum se adaugă o cărămidă pe ultimul etaj al unei construcţii, ci obligă la reconstituirea ansamblului, cel puţin dintr-o altă optică, dintr-un alt unghi de vedere. Ce capacităţi intelectuale sînt solicitate în soluţionarea unor asemenea situaţii, corelate cu ritmurile rapide de succesiune a condiţiilor mereu noi ?

Pornind de la această caracteristică a epocii am spune : ne trebuie tineri cu o gîndire creatoare, bazată pe originalitate, pe flexibilitate şi fluiditate, deci un învăţămînt care dezvoltă cu prioritate capacităţile gîndirii creatoare. Capacităţile solicitate cu prioritate în epoca noastră nu mai sînt aceleaşi ca cele care erau solicitate acum 50—100 de ani pentru că, dacă acum 50 de ani eram mulţumiţi dacă dintr-o promoţie de bacalaureaţi aveam un număr de tineri care puteau **descoperi** o zonă necunoscută pe Terra sau nişte specii noi de plante sau animale etc., astăzi asemenea capacităţi proprii tipului de **descoperitor** amintit, deşi sînt necesare, nu mai sînt suficiente. Noi facem distincţie, cum făcea încă I. Kant, între **descoperire, inovaţie** şi **creaţie.** Capacitatea de **creaţie** (creativitatea) este cea solicitată astăzi cu prioritate şi precizăm, o formă anume de creativitate. Pentru a înţelege diferenţa dintre creativitatea solicitată astăzi şi capacitatea de a descoperi, solicitată şi azi, dar cu precădere pînă acum 50—100 de ani, să luăm două exemple. Astăzi, evident, se mai descoperă şi noi specii de animale. Dar cît de mult poate progresa societatea, ştiinta chiar contemporană în ansamblul său (chiar zoologia) prin această descoperire ? Dacă am fi rămas la ase-

Conf. dr. V. BUNESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

ÎN ACEST NUMĂR

Programa de socialism ştiinţific pentru examenul de definitivare în învăţămînt ● Întirzierea şcolară ● Comportament aversiv ● Pregătirea cadrelor didactice ● Corolarul practicii: calificarea în meserie

Start în cibernetică *Foto : V. BOGDĂNEŢ*

Toate drumurile duc spre om

Discutăm mult şi pasionant despre şcoală, discutăm despre ce trebuie să facă şcoala şi educaţia pentru a spori resursele materiale şi spirituale ale ţării, descoperim noi atribute şi funcţionalităţi condensate în actul de învăţare. Există numeroase aspecte ce redimensionează relaţiile dintre şcoală şi viaţa socială. Apropierea şcolii de ştiinţă este mai funcţională, revoluţia tehnică ne-a apropiat de vasta posibilitate de a utiliza mijloacele audio-vizuale frontal, fapt ce acţionează profund asupra întregului sistem de predare-învăţare. Pe zi ce trece se studiază mai atent relaţii şi aspecte noi ale şcolii şi educaţiei.

În acest context, subscriem la tezele că şcoala şi educaţia deţin în societatea modernă **funcţia de a prepara cadre pentru o economie ce încă nu există** şi, fireşte, **pentru o societate ce există doar în proiecte îndrăzneţe.** Aceste teze există condensate în strucura învăţămîntului nostru, în elanul constructiv ce le-a dat fiinţă.

Există numeroase lucrări ce abordează multilateral problemele raportului dintre şcoală şi industrie, şcoală şi productivitatea muncii, şcoală şi economie (Edgar Faure, Firestone O.J., Shulz Th. W., Denison E., Maliţa M., Nicolae V. etc.). S-a calculat şi pregnanţa aşa-numitului „factor rezidual“ drept cotăparte a contribuţiei şcolii şi educaţiei la creşterea venitului naţional (Firestone, Canada). Relaţia inversă ne era pînă ieri mai inaccesibilă. Desigur, toate acestea ne îndreptăţesc să considerăm şcoala ca un fel de **industrie de bază a viitorului,** care produce material uman capabil să realizeze **„tehnologia transformării vieţii şi a societăţii multilateral dezvoltate“.** În esenţă, responsabilităţile noi ale şcolii sînt evidente şi discuţiile pe acest plan devin superflue. Mai puţin clare sînt căile, demersurile de parcurs.

Iată însă că tradiţionalişti ca R. Hutchins (conducătorul Centrului de studii al Instituţiilor democratice — S.U.A.) şi neoaristotelienii critică în gura mare slaba adaptare a sistemelor de educaţie moderne la cerinţele erei industriale şi la ritmurile ei de dezvoltare (de acord, pînă aici) şi consideră că educatorii care s-au angajat în acţiunea de apropiere a şcolii de societatea modernă întreţin **cultul imediatului,** sînt **prezentişti** (implicit luptă pentru fixarea prezentului în dauna viitorului şi a progresului). Deja s-a consumat ceva cerneală în problema aceasta şi s-au difuzat o grămadă de sofisme, s-au stîrnit confuzii de toate nuanţele. Ultraprogresiştii de ultimă oră se şi văd frustraţi de „apropierea viitorului“ datorită încetinelii cu care se urnesc sistemele de învăţămînt... ca şi cînd şcoala ar crea viaţa socială şi nu invers.

Totuşi, undeva se conturează necesitatea ca atenţia noastră să se axeze mai mult şi mai analitic asupra necesităţii de a apropia şcoala

Prof. univ. dr. URSULA SCHIOPU

(Continuare în pag. a 3-a)

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC •

Non stop pentru elevi

Vineri nu se mai găsesc programe de radio și televiziune. Telespectatorii — un procent respectabil îl formează tineretul școlar — se aprovizionează din timp pentru a se asigura, cu cîteva zile mai devreme, că micul ecran le va oferi plăcute surprize sau așteptate reîntîlniri.

Și, dis-de-dimineață, în singura zi de repaus — deși a venit într-adevăr primăvara — ne instalăm în fața ecranului hipnotizor, încercînd să împrumutăm ochii și sensibilitatea tinerilor de vîrstă școlară. Firesc ar fi să începem cu gimnastica matinală. Totuși, duminică se doarme mai mult, așa că amînăm deschiderea televizorului cu cîteva minute. „Cravatele roșii“ ne înviorează. „Tolba cu scrisori“, iscusit alcătuită de cuplul Alecu — senior și junior — îi împacă pe cei mai mici cu ei înșiși, pregătindu-i pentru revederea cu istețul Flipper — amnezic în acest episod — și neastîmpăratul său prieten Bud. Apoi, elevii-telespectatori trec conștiincioși la pregătirea lecțiilor pentru luni. Îi incită cele cîteva ore bune de încordată atenție pe care le promit meciurile de handbal feminin și de fotbal (e mai comod și mai puțin riscant să te agiți în propriul tău fotoliu, decît pe banchetele tribunelor din stadioane). S-a încheiat și repriza a II-a. Oftăm sau jubilăm din spirit de echipă și, cînd să ne așezăm la masă, pentru recuperarea energiei nervoase, ne oprește neînvinsul Mighty Mouse, exploatat de redactorii de la Copii și tineret pînă la extenuare. Elevii își amintesc admirîndu-l pe Walt Disney că mai au de terminat niște planșe pentru ora de desen. Hotărăsc să mănînce, totuși, și înghit supa cu găluști odată cu gogoșile lui Puiu Călinescu (Nu-i nimic, ne-a plăcut și Brigitte Bardot și Sophia Loren). Se putea închide aparatul — o mică și salvatoare pauză pentru recapitularea la literatură română — dar urma „Pierduți în spațiu“ (Părinții răsuflă eliberați : „În sfîrșit, ultimul episod, ne-am regăsit liniștea de după-amiază). Dar ei tot nu s-au întors la mama Terra. Seamănă a amenințare. Acum, că s-au dus — deocamdată —putem spune adevărul ! îl preferăm, încă, pe bătrînul Jules Verne. Poate „Tunelul timpului“ ne va scuti de cronofagie. E ora 18. O oră și jumătate de libertate pentru elevii hipnotizați de ecran. Trebuie să aleagă : desenele, recapitularea sau puțină plimbare în aer liber. Părinții optează pentru aer („Ai stat toată după-amiază închis în casă, cu nasul în televizor !“) La ora 20,30 alt film, „Căpitanul“, cu Jean Marais. După film, tatăl vrea s-o asculte pe Angela Similea, mamei îi place vocea lui Florin Bogardo. În fond, de ce să nu se destindă și tinerii cu puțină muzică ușoară ? Și ce dacă i-au mai auzit ? Mai ales, că imediat se transmit știrile sportive din toată lumea. Acum putem închide televizorul.

Ne gîndim la elevii care au urmărit, ca și noi, programul. Îi compătimim. S-ar putea spune : ce importanță are ? Peste 4 zile pentru ei începe vacanța. Și-afară, primăvara-i primăvară ! Așa este. Dar săptămîna aceasta a început seria filmelor mari la televizor. Și emisiunile pentru tineret. Și muzică ușoară. Și mai e și teleșcoala — geografia României, biologie, economie politică — joi 5 aprilie, în chiar ultima zi de școală ! Și ...Stop ! Selecție !

După premieră

Nu este prima dată cînd ne întrebăm de ce se scrie despre spectacolele de teatru numai după premiere ? Și chiar despre toate, fie strălucite, fie slabe. Este adevărat că, mai ales atunci cînd te ajută critica dramatică, sînt piese pe care — cu toate că nu le-ai văzut la spectacolul de debut — nu dorești să le cunoști niciodată. (Prejudecată, firește). Dar există și altfel de spectacole. Se aseamănă cu muzica bună. Vrei să te mai întîlnești cu ele, cum ți-e dor de o nocturnă de Chopin sau de un concert de Beethoven. Or, te mulțumește gîndul că urmărești, din nou, evoluția actorilor din „Oameni și șoareci“, de pildă — după atîta vreme de la premieră, spectacolul se joacă tot cu săli pline — așa cum te bucuri cînd îi asculți, des, istovitor de des, pe interpreții de muzică ușoară preferați.

Am revăzut piesa lui Steinbeck, duminică seara, interpretată de un colectiv al Teatrului Național-București. Ne-a emoționat Florin Piersic mai mult decît la premieră. După primul tablou, sub ochii stăruitori ai sălii, ne-a convins și Matei Alexandru. Pentru că au reușit — după cîte reprezentații ? — să nu dea impresia de repetare, de oboseală profesională. În pauză, m-am apropiat de un grup de tineri. Am tras cu urechea. (Scuzabil, îmi făceam meseria). Erau contaminați de atmosfera scenei. Vorbeau despre Lennie, George, Candy, Carlson, Slim fără să pomenească numele actorilor. Or, acest lucru, este într-adevăr notabil : la atîta vreme după premieră, personajele sînt vii, sînt ele, nu s-au transformat în actorii care le-au împrumutat numele pentru o seară.

Cu toate că textul dramatic nu ridică dificultăți, pentru cei mai tineri dintre spectatori, care respectă și iubesc teatrul, am dori și altfel de caiete program. De exemplu, închinate unor renumiți autori dramatici regizori sau scenografi români.

Revista revistelor

Din „Dialogul“ revistei „Tînărul leninist“ cu cititorii ei, reținem aprecierile unui elev din Craiova despre această publicație : „Cea mai populară, mai apreciată revistă a tineretului“. Am citit, de la prima la ultima filă, numărul 3, 1973. Mărturisim sincer, fără să fim tentați să sărim peste prea multe rubrici. Nu recurgem la superlativul întrebuințat de cititorul amintit, dar notăm cu reală satisfacție că „Tînărul leninist“ este o publicație solid conturată, bine scrisă, apelînd la colaboratori serioși, cu un condei agil, exersat ; dar mai ales o revistă cu probleme care se circumscriu preocupărilor tinerilor de toate vîrstele, elucidate cu sobrietate și cu aplomb, fără a deveni rigide prin modalitățile de tratare sau prin soluții unilaterale. Și încă ceva : titluri și subtitluri inteligente, sintetice, magnetice : „un mic paradox mare“ (ancheta din pag. 2, 3, 13), „Mi-ar fi rușine să mă întîlnesc cu pădurea dacă aș ști că am trădat-o“ (Istorie contemporană, pag. 8, 9), „Mai multe vieți ale ideii“ („Diagnostic în doi“ pag. 33—35).

Pentru oportunitatea lor, pentru actualitatea dezbaterilor și pentru receptivitatea de care se bucură în rîndul cititorilor, mai amintim materialele : „Temperamentul test“, „Timpul la persoana întîi“, „Stilul participativ“, „Viteze psihice“. Fără a-i face o gratuită publicitate, recomandăm revista cu sinceritatea cu care o primesc lectorii ei.

VALERIA BACIU

Faza finală a concursului liceelor de artă

În zilele de 7, 8 și 9 aprilie, în sala George Enescu a Conservatorului „Ciprian Porumbescu“, din București, se va desfășura faza republicană a concursului elevilor din școlile generale de muzică și liceele de muzică. În zilele de 6 și 7, în sala Operei maghiare din Cluj, va avea loc faza republicană a concursului liceelor de coregrafie.

O nouă tehnică artistică : rofotipia

Încă o inițiativă care se dovedește a fi prima în țară : expoziția experimentală de rofotipie a Nataliei Rusu (inventatoarea procedeului rofotipiei în varianta sugativei ca matriță transportoare de culoare de apă) și a micilor discipoli de la Școala generală de 10 ani nr. 198 din București, sub conducerea profesorului de desen Ion Șușală, expoziție deschisă în ziua de 29 martie a.c. în localul școlii.

Procedeul, brevetat încă din anul 1963, s-a aplicat în primul cerc de rofotipie din țară aici, printre elevii de la Școala nr. 198, la 1 februarie 1973. Fasionați de frumos, elevii au fost inițiați timp de două luni în tainele unei tehnici artistice noi, care „nu cere decît mijloace foarte simple și cheltuială minimă“.

Așteptăm cu interes ca, printr-o adevărată popularizare acest procedeu de multiplicare a acuarelei să facă noi adepți.

D. V.

Expoziția de pictură Rodica Dumitrașcu-Leontescu

Expoziția de la Dalles — prima expoziție personală a educatoarei *Rodica Dumitrașcu-Leontescu*, după alte cîteva în grup — ne relevă o artistă autentică, care are multe de spus în colocviul cu lumea înconjurătoare întreținut prin intermediul culorilor. Florile, copiii (care ce sînt altceva decît tot niște flori ?), peisajul cu vegetație luxuriantă, plin de viață și dinamism — iată temele preferate ale artistei. Cele 40 de tablouri expuse, selectate cu gust și exigență, ne aduc în față mai mult decît expozițiile precedente o personalitate în mare măsură conturată care îmbină într-un mod fericit cele mai bune tradiții ale picturii noastre cu modalitățile moderne de expresie, asimilate organic și fără stridențe, dovedind mari disponibilități creatoare.

Nu știm cît din arta sa transmite educatoarea Rodica Dumitrașcu-Leontescu copiilor de grădiniță, alături de care trăiește zilnic. Dar știm — și se poate convinge oricine de acest lucru vizitînd expoziția — cîtă gingășie și inocență, cîtă copilărie, cît soare împrumută ea de la acești copii.

R. DIMITRIE

În atenția profesorilor de biologie

Aducem la cunoștința cititorilor noștri inițiativa conducerii Facultății de biologie de la Universitatea din București de a organiza anual seminarii cu teme de interes prioritar din domeniul științelor biologice. Ședințele seminariilor care se desfășoară pe marginea unor expuneri efectuate de cadre didactice universitare au loc lunar în incinta facultății, în amfiteatrul „Dimitrie Voinov“. Tema seminarului pentru anul universitar 1972/1973 este **„Progrese și perspective ale biologiei contemporane“.**

Expunerile din seminarii vor fi publicate într-un volum care va putea fi procurat de la Societatea **de** științe biologice.

DE LA MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Cererile de numire și transferare ale personalului didactic pentru anul școlar 1973/1974, însoțite de actele necesare se depun **în perioada 15—25 aprilie a.c.** la inspectoratele școlare județene și la serviciile de personal de la ministerele economice care au în subordine școli, după cum urmează :

— **cererile de transferare**, pentru obiectele de cultură generală, la inspectoratele școlare județene pe raza cărora funcționează cadrul didactic ;

— **cererile de numire** în posturi și catedre de cultură generală, la inspectoratele școlare ale județelor pe raza cărora se află școlile unde cei interesați doresc să fie numiți ;

— **cererile de numire și transferare** pentru disciplinele de specialitate tehnică și de instruire practică la ministerele sau inspectoratele școlare în subordinea cărora se află unitățile de învățămînt.

În cazul cînd posturile sau catedrele solicitate sînt situate în județe diferite, se vor depune cereri separate pentru fiecare județ, cunoscînd că nu pot fi solicitate posturi sau catedre din mai mult de două județe. Cei aflați în astfel de situații, vor menționa în fiecare cerere posturile pe care le-au mai solicitat.

Prioritate formativului

(Urmare din pag. 1)

menea forme de creativitate ca cea solicitată în descoperirea (nu în crearea) unor noi specii de plante sau de animale, s-ar fi putut construi reactorul atomic ? Ar fi trebuit, pentru a construi reactorul atomic, cu capacitățile de descoperitori amintite, să găsim niște materiale refractare în „mama natură“, pe Terra, sau pe Lună, care să reziste la mii de grade temperatură, la presiuni de mii de atmosfere etc. O formă a creativității i-a ajutat însă pe cei care au construit reactorul atomic și aceasta este cea mai valoroasă astăzi, căci, mai ales, ea asigură integrarea eficientă a tinerilor în societatea contemporană. Este vorba de **capacitatea de a compune și recompune din date vechi (cunoscute) sisteme și structuri cu funcționalități noi.** Dacă nu ar fi existat aceste capacități nu s-ar fi putut construi reactorul atomic. Aici a intervenit capacitatea creativă mult solicitată în contemporaneitate. Iată, deci, că, atunci cînd discutăm despre un învățămînt formativ, în sens modern, și punem pe primul plan gîndirea creatoare, este necesar să studiem și care anume din formele de creativitate sînt solicitate cu prioritate de epoca noastră contemporană.

Un alt aspect, foarte important, al învățămîntului formativ constă în faptul că acesta trebuie să **educe educaționalitatea,** adică să formeze un om capabil să se autoperfecționeze. Poate că cel mai mare neajuns al învățămîntului cu prioritate informativ se concretizează în stingerea gustului pentru noi cunoștințe.

Dat fiind faptul că învățămîntul bazat pe numeroase examene, promovează cu succes pe cei care memorează mai multe informații, înseși eforturile pentru asemenea memorare trezesc aversiune pentru o continuă perfecționare bazată pe studiu.

De fapt, marea carență a învățămîntului informativ-excesiv constă în faptul că nu formează adevărați oameni de cultură, intelectuali, în sensul corect, adică oameni în măsură să contribuie la progresul propriei lor specialități prin înțelegerea și fructificarea datelor noi.

Dacă sensul învățămîntului formativ trebuie integrat pe baza analizelor mai sus-menționate, rezultă că și tradiționalele metode de învățămînt trebuie reorientate în direcția acestui sens și folosite unele metode noi cu mari rezerve pentru educarea creativității.

Pe teme de evaluare a rezultatelor

ÎNTÎRZIEREA ȘCOLARĂ

Deși în strînsă legătură cu abandonarea cursurilor, întîrzierea școlară — dealtfel mult mai complexă — care se manifestă prin repetarea unuia sau a mai multor ani de studii, este un fenomen școlar cu profunde implicații sociale și pedagogice.

Avem în vedere că repetenția prelungește în fapt, pentru un an, doi sau trei, durata reală a instruirii considerate obligatorii. Eforturile pe care societatea noastră le face — pe toate planurile — pentru a asigura instruirea întregului tineret pe o durată de minimum 8 ani și — în curs de înfăptuire — 10 ani sînt amplificate proporțional cu mărimea acelei părți din fiecare generație care efectuează cele opt clase ale școlii generale în nouă, zece sau chiar unsprezece ani.

Pe plan social, acest fapt are cel puțin două urmări nedorite : a) se ajunge la o sporire a cheltuielilor făcute de societate pentru instruirea generală a generațiilor tinere ; b) prin repetarea unor ani de studii, se întîrzie — corespunzător — absolvirea școlii și, deci, intrarea unei părți din fiecare generație tînără în grupa de vîrstă activă, integrarea acesteia în activitatea socio-profesională.

Necesitatea cercetării fenomenului

Chiar dacă am avea în vedere numai aceste două aspecte, ele sînt suficiente pentru a demonstra faptul că, în perspectiva intereselor întregii societăți, întîrzierile școlare și, mai ales, dimensiunile acestui fenomen, reprezintă un indicator de primă importanță pentru evaluarea randamentului școlii generale și obligatorii la un moment dat. În acest context, fără să ne propunem examinarea tuturor implicațiilor fenomenului, consemnăm că repetenția, care duce la o școlarizare întîrziată, nu trebuie privită ca un fenomen obișnuit, inerent activității școlare, nici ca o chestiune care privește numai subiecții în cauză, ci, dimpotrivă, ea constituie unul din aspectele esențiale ale acțiunii de sporire a eficienței activității școlare.

Există și aspecte de ordin psihopedagogic care atestă necesitatea cercetării multilaterale și aprofundate a acestui fenomen. De pildă, este de domeniul constatării curente faptul că repetarea unui an de studii, mai cu seamă în școala obligatorie, constituie, în multe cazuri, un traumatism moral pentru cei în cauză, iar în cazurile în care are loc a doua sau a treia oară în aceeași clasă sau pe parcursul unui ciclu de învățămînt, devine un factor generator de abandon școlar. Experiența școlară în această privință demonstrează că o parte însemnată din elevii care întrerup studiile înainte de absolvirea școlii datoresc aceasta unor insuccese școlare care le formează convingerea că nu sînt apți pentru a face față la rînd cu colegii lor, exigențelor școlare.

Constatări, ipoteze și premise

În prezent, apelînd la argumentarea datelor statistice privind eșecurile școlare — aproape singura modalitate folosită pentru cunoașterea în ansamblu a dimensiunilor fenomenului de întîrziere școlară — se pot face cîteva constatări, considerate doar ipoteze și premise ale unei cercetări multilaterale și riguros științifice ale acestui fenomen : a) Coeficientul eșecului școlar este mai ridicat la prima clasă elementară. Aceasta poate fi explicat prin mai multe cauze : capacități diferite de adaptare la programul școlar ; diferența de nivel cultural și de dezvoltare intelectuală între copii, generate de mediul cultural familial diferit și de faptul că unii au beneficiat de activitatea de propedeutică școlară în grădiniță, iar alții nu ; în fine, pentru a ne opri numai asupra cauzelor cu o frecvență mai mare, depistarea în primul an de activitate școlară a unor deficiențe, mai ales intelectuale, care nu pot fi diagnosticate cu certitudine în perioada anteșcolară. b) Procentul de repetenție scade treptat în clasele următoare ale ciclului elementar, ajungînd chiar pînă la cota care reprezintă $^{1}/_{3}$ față de prima clasă. c) În clasa a V-a, ca urmare a dificultăților de adaptare pe care le comportă trecerea de la o activitate școlară condusă de un învățător la una realizată cu participarea mai multor persoane specializate, la care se adaugă schimbarea școlii de către o parte însemnată de copii, se înregistrează, de asemenea, un procent mai ridicat de repetenți, foarte apropiat de cel constatat la începutul școlii. d) Este în scădere, de la o clasă la alta, în ciclul al doilea al școlii generale. e) Semnificativ este faptul că numărul întîrzierilor școlare este mai mare printre băieți decît printre fete. Datele psihologiei diferențiale dovedesc superioritatea fetelor în îndeplinirea îndatoririlor lor școlare, în asimilarea cunoștințelor care fac apel la memorare, în timp ce băieții au înclinații către discipline matematice și tehnice, precum și abilități tehnico-practice mai puțin dificile în școala generală.

Trei jaloane

Pentru sporirea randamentului muncii școlare și, implicit, a eficienței sociale și pedagogice a școlii generale este necesară, atît în planul fiecărei școli cît și în activitatea de conducere a învățămîntului pe o arie mai mare (directori coordonatori sau inspectorate școlare) analiza științifică și multilaterală a întîrzierii școlare, depistarea cauzelor care o provoacă, în vederea proiectării unor măsuri adecvate de remediere.

Elaborarea indicatorilor și tehnicilor de evaluare a întîrzierii școlare și, mai ales, a măsurilor de sistem ce trebuie proiectate în vederea diminuării acestui fenomen, urmează să se facă în perspectiva a trei idei pedagogice : a) Întîi, școala de bază, oricare ar fi durata ei, fiind menită să asigure instruirea generațiilor cu întregul lor efectiv, realizează într-un grad mai mare obiectivul său fundamental de valorificare a energiilor umane ale fiecărei generații în măsura în care reduce la minimum atît abandonarea studiilor, cît și întîrzierile școlare. b) Cel puțin pînă în momentul în care, prin perfecționarea sistemului școlar și a tehnicii didactice, aceste fenomene vor fi complet înlăturate, este nevoie de conceperea unor forme instituționalizate pentru școlarizarea adecvată a celor care nu au efectuat studiile considerate minime, la vîrsta corespunzătoare. Existența abandonului și a întîrzierilor școlare impune cu necesitate menținerea și, în caz de nevoie, extinderea formelor de instruire pentru perioada de vîrstă ce se situează dincolo de vîrsta școlarității. c) Subsistemul, în care se realizează instruirea generală de bază, trebuie să reflecte în structură și în conținut același principiu general al unui sistem școlar modern, conform căruia se asigură circulația liberă a elevilor de la un tip de școală la altul sau de la o formă de învățămînt la alta atunci cînd asemenea reorientări sînt necesare în evoluția copiilor.

Alți factori

Expresie a acestui principiu, în forma specifică instruirii de bază, subsistemul acesta urmează să cuprindă paralel cu învățămîntul obișnuit, pentru copii și tineri de vîrsta școlarității, „forme complementare" sau „paralele" (învățămînt seral, prin corespondență, învățămînt pentru handicapați) pentru a permite celor abandonați sau întîrziați să-și completeze pregătirea teoretică și să dobîndească o formare profesională.

(Mai pot fi situații de conjunctură — îmbolnăviri, frecvența neregulată, depărtare de școală — care de asemenea influențează sensibil asupra rezultatelor școlare).

Experiența școlară ne arată că există anumiți factori și unele condiții care favorizează întîrzierea școlară. Unele au caracter economico-social, referitoare la condițiile de viață ale copiilor în familie (starea materială, nivelul socio-cultural și unitatea familiei, climatul afectiv al acesteia etc.). În general, acestea acționează pe tot parcursul școlarității, constituind cauze cu caracter general, dar prin care nu pot fi explicate variațiile sensibile ale dimensiunii fenomenului la diferite clase.

Alte cauze sînt de ordin psihologic — dezvoltarea intelectuală lentă, motivație slabă față de învățătură ; ori de natură pedagogică, referitoare la slăbiciuni ale muncii didactice desfășurate de școală (activitate nesatisfăcătoare, absența unor acțiuni de sprijinire a elevilor etc.).

Efectele unora dintre aceste cauze pot fi diminuate sau înlăturate pe măsura reexaminării rețelei școlilor generale, prin asigurarea transportului elevilor care frecventează școli în alte localități decît cele în care își au domiciliul stabil, extinderea rețelei internatelor școlare, folosirea rațională a burselor școlare, conceperea unor forme de instruire diferențiată ș.a.

Altele impun o examinare atentă a diverselor aspecte ale muncii didactice, de exemplu, cele referitoare la conținutul învățămîntului și la metodele de lucru folosite în prima clasă elementară, sau la folosirea unor activități care să ușureze acomodarea elevilor în trecere de la clasa a IV-a la clasa a V-a ș.a.

Pe de altă parte, în fiecare școală este necesară o atenție mult mai mare analizei fiecărui caz de repetare a unui an de studii pentru a elimina pe cît posibil cauzele care duc la această situație.

Conf. dr. ION T. RADU

La o oră de geografie, in clasa a IV-a, la Școala generală nr. 205 din Capitală

Toate drumurile duc spre om

(Urmare din pag. 1)

nu de orice formă de practică socială (fiindcă despre acest fenomen e vorba), nu de orice fel de industrie, nu la întîmplare, ci de formele cele mai avansate de muncă care încorporează o mai mare „cantitate de viitor".

Încercînd să redimensionăm datele problemei, toate drumurile duc la om, mai exact la tînăr, la tineret și la societate.

Dacă, înainte cu cîteva decenii, psihologii aveau în atenție un anumit model al actului de învățare, cu schemă redusă, în care „cunoștințele" **se depozitau,** înzestrînd o personalitate sau alta, în psihologia modernă, actul învățării este privit ca un model în care **subiectul uman este o stație tranzitorie,** un canal de comunicare. Accentul se mută sensibil dinspre „depozite și piramide de cunoștințe" spre **operații** care servesc utilizării cunoștințelor.

Schimbarea are proporțiile unei adevărate revoluții coperniciene. Se antrenează în aceste condiții modificări importante în structura de bază a învățării, atît pentru formarea unei atitudini interogative față de problemele societății, practicii și științei (intrarea în stație), cît și pentru încărcarea explozivă a cunoștințelor cu potențialități diverse de aplicabilitate (la ieșire). În termeni mai de specialitate se preconizează activarea învățării **prin descoperire** (la intrarea în stație) și se include printre obiectivele educației stimularea capacităților explozive de creativitate (pentru ieșirea din stație).

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Comportament aversiv

Fiecare etapă pe care o parcurge societatea noastră pune în fața școlii exigențe mereu sporite. Școlii i se cere astăzi nu numai să formeze și să informeze, ci și, de pe poziții prospective, să determine un interes constant pentru cunoaștere, pentru reîmprospătarea și completarea permanentă a cunoștințelor și după absolvirea școlii.

Realizarea acestui obiectiv implică nu numai obligația de „a-l învăța pe elev să învețe“, ci și închegarea unor legături afective puternice, cu tot ceea ce școala reprezintă pentru elev.

Crearea unui climat bazat pe comprehensiune favorizează o orientare afectivă pozitivă a elevului, ajutîndu-l să-și construiască motivații profunde pentru activitatea sa școlară. Ulterior, exigențele societății sub aspectul adaptării la noile structuri profesionale vor fi considerate ca firești, reprezentarea afectivă pozitivă a învățării acționînd în acest sens.

Desigur, tehnologia învățămîntului a făcut astăzi mari progrese. Totuși, metodele didactice ultramoderne, laboratoarele și cabinetele școlare, atelierele înzestrate cu cea mai nouă aparatură nu epuizează condițiile unui proces instructiv-educativ eficient. Tot atît de importantă ni se pare crearea în școală, din primele zile ale învățăturii, a unui climat pozitiv în relațiile dintre profesori și elev.

O deosebită însemnătate are momentul în care copilul face cunoștință cu școala. Dacă acela care personifică pentru copil evenimentul mult așteptat are o comportare rigidă și cazonă, dacă micul elev este de la început întîmpinat cu un lung șir de pedepse pentru fiecare gest care nu corespunde exigențelor educatorului, el va adopta de la început o atitudine de apărare, manifestată fie prin retragere în el însuși, fie prin atitudini de protest care afectează disciplina clasei.

Fără îndoială, regulamentul școlar este obligatoriu pentru fiecare elev, dar el nu trebuie confundat cu o permanentă constrîngere.

Se afirmă uneori necesitatea ca în școală climatul să fie mai sever decît în familie, copilul trebuind să simtă o deosebire de atitudine care să-i impună un comportament diferențiat. În acest fel, elevul ar fi apărat de efectele eventualei supraprotecții și ale răsfățului pe care-l întîlnește adeseori în familie. Ar fi o greșeală ca unele comportamente negative ale familiei să continue și în școală, dar această disociere nu justifică o atitudine aversivă față de elev, care, departe de a-l pregăti pentru viață, are efecte negative asupra formării personalității sale și a echilibrului său afectiv.

În școala noastră lucrează multe cadre didactice cu experiență care știu să îmbine autoritatea și dragostea pentru elevi, care își prezintă exigențele în forme acceptate de copii ca ceva firesc. Totuși, mai întîlnim învățători și profesori partizani ai unui autoritarism excesiv, care consideră cea mai mică abatere de la schemele comportamentale rigide ca pe un delict educativ grav, ce trebuie sancționat cu o pedeapsă adeseori disproporționată cu fapta. În același sens, ironia, tonul permanent iritat, jignirea nu sînt cele mai potrivite procedee pentru a forma la elevi o reprezentare a școlii care să-i îndemne și mai tîrziu la menținerea unei atitudini pozitive față de învățătură.

Eliminarea comportamentelor aversive în relațiile cu elevii trebuie să constituie o preocupare permanentă a întregului colectiv de educatori din școală. Cunoașterea profundă a elevilor, utilizarea ei în fiecare moment al desfășurării procesului instructiv-educativ oferă posibilitatea detectării rapide a efectelor pe care le-ar putea avea o atitudine aversivă. De asemenea, cooperarea între profesori, frontul unic al educatorilor, exigențele comune și modul asemănător de a aprecia rezultatele pozitive și negative creează condiții pentru formarea climatului afectiv pe care-l dorim școlii noastre.

Am convingerea că fiecare dintre noi putem găsi în această direcție un domeniu de acțiune și creație pedagogică.

JULIETA ALEXANDRU
Institutul de științe pedagogice

Lucrări practice în laboratorul de fizică *Foto : V. BOGDĂNEȚ*

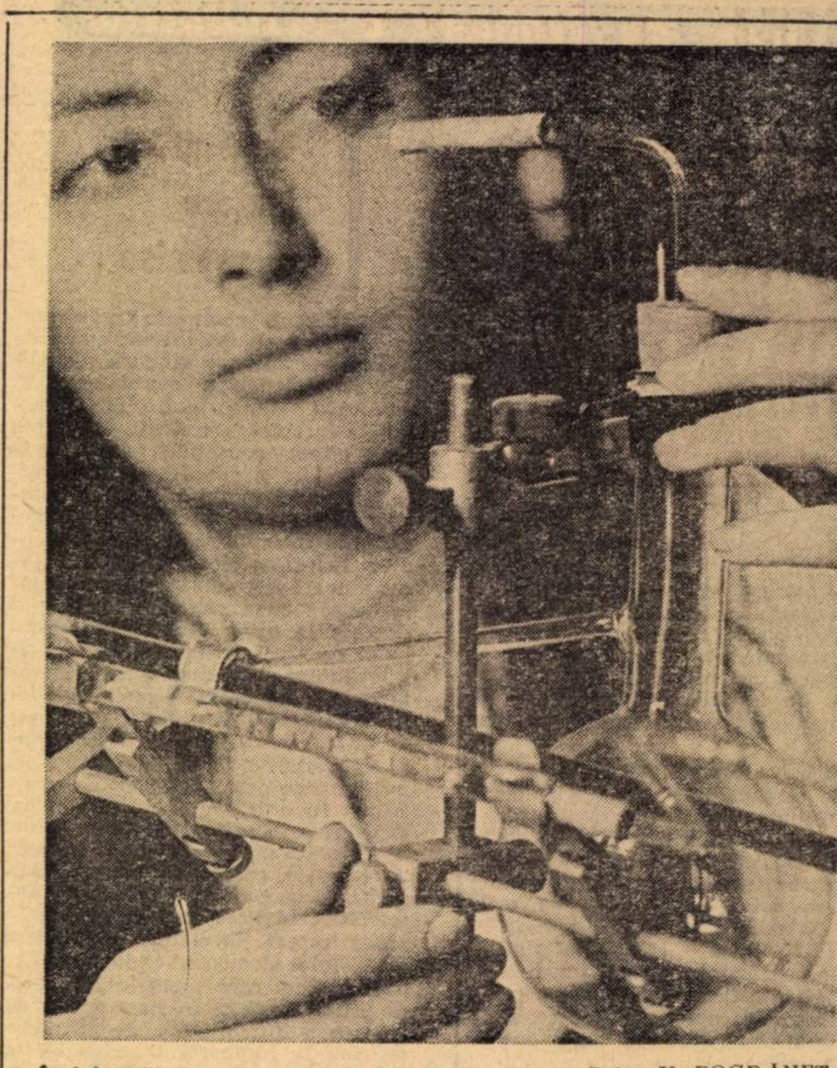

În laborator *Foto : V. BOGDĂNEȚ*

Corespund manualele de limba franceză cerințelor actuale? Dar programele?

Concepute și realizate în spiritul noilor orientări metodice și al cercetărilor recente din domeniul lingvisticii aplicate și al pedagogiei limbilor moderne, manualele claselor V—VIII constituie, după opinia noastră, excelente instrumente de lucru, atît pentru profesor cît și pentru elevi. Nu același lucru se poate afirma despre manualele anilor I și II ai liceelor de cultură generală. Acestea au mai fost criticate pentru lipsa unor linii directoare care să le orienteze spre niște obiective clare. În plus, textele, nefolosind dialogul, nu sînt atractive și nu oferă, conform noilor orientări pedagogice, „situații de viață“.

Dar și din punct de vedere al concepției, manualele sînt depășite. Anul I, de pildă, ar trebui să fie un an de omogenizare a cunoștințelor elevilor, întrucît aceștia vin de la școli diferite, cu nivele inegale de pregătire. În anul II — limba uzuală fiind însușită (sau aproape) — elevii vor face cunoștință cu limba literară — textele predominante urmînd să fie însă cele de cultură și civilizație. În fapt, predomină textele literare selectate într-un mod evident eclectic din punct de vedere al „nivelului“ limbii : Anatole France, Voltaire, Daudet, La Fontaine, Péguy, Rimbaud, Gamarra... În anii III și IV se studiază evoluția literaturii franceze — privită în mod cronologic — deci pornindu-se de la textele mai greu spre cele mai ușor accesibile... În această privință, opiniile se situează între două extreme. Unii contestă utilitatea studierii literaturii („...en l'an de grâce 1970, vos bons auteurs nous intéressent beaucoup moins que la vie quotidienne de vos paysans ou la dernière chanson de Felix Leclerc“ — în „Le Français dans le Monde nr. 72, articolul „S.O.S. civilisation française“ de Sten Gunnar Hellström). Trecînd peste aspectul de frondă al acestei opinii, nu se poate totuși nega că ar trebui introduse mai multe texte referitoare la cultură și civilizație, dat fiind caracterul aplicativ al studierii limbilor moderne. Alții acordă studierii textelor literare niște virtuți quasimiraculoase. Aceștia susțin că — plecînd de la o pagină sau două, ori de la o poezie — se poate spune totul... și încă ceva, despre epoca, școala sau curentul literar în care autorul se încadrează, valențele etice și estetice ale întregii sale opere — în afara analizei propriuzise a textului sau poeziei respective. E clar că procedeul lui Cuvier nu poate fi aplicat în literatură. Dar chiar și la limba română, se încumetă un profesor să definească — în totalitatea lor — pe Arghezi sau Sadoveanu, pornind de la analiza unei poezii sau unui extras de două pagini ? Închide poezia lui Rimbaud „La bohème“ tot tumultul sufletesc al autorului, precum și acea fulgurație de geniu ? Atunci cum să reușească profesorul de franceză — oricît de magistral ar preda — să prezinte scînteia la proporțiile unui rug incandescent ? Pe bună dreptate subliniază I. Vicol în articolul „Predarea literaturii în clasele mari“ publicat în culegerea „Limbile moderne în școală“ vol. I, 1972 că : „...uităm prea adesea că, în învățămîntul de cultură generală noi sîntem profesori de limbă și nu de literatură și că predarea acesteia din urmă este un simplu pretext, un instrument plăcut, interesant și atractiv penru învățarea limbii...“

Socot că manualele ar trebui diferențiate (pe licee de cultură generală, de specialitate, pedagogice, de muzică etc.) iar studiul literaturii accentuat la clasele umaniste și cercurile de elevi care s-ar interesa în mod deosebit de literatură. Pentru secțiile reale, ar trebui niște manuale care să cuprindă mai multe aspecte aplicative din matematică, fizică etc. De altfel, chiar programa actuală arată că, întrucît manualele moderne urmează „a se elabora treptat, începînd cu anul școlar 1973—74, este absolut necesar ca profesorii de specialitate să le folosească (pe cele actuale) în mod creator“. Sau, mai limpede spus, actualele manuale nu sînt corespunzătoare, ele fiind întocmite după niște programe care, de mulți ani, s-au schimbat în așa fel încît... nu s-a modificat nimic.

FLORIN ANGHEL
Liceul „N. Bălcescu“ Pitești

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Grupul în procesul educațional

Dacă în fixarea scopurilor educative nu se poate face abstracție de particularitățile de vîrstă ale copiilor și, mai ales, de cele individuale, de asemenea, nu se pot ignora nici particularitățile psihosociologice ale colectivelor din care fac parte cei educați. Relația elev-elev, relația elevului cu grupul din care face parte, relația grupului, cu personalitatea sa, cu un alt grup sau relația profesor-elev, privită ca o relație interpersonală, nu numai în activitatea de pregătire intelectuală, ci și în afara ei, sînt factori importanți care-și pun amprenta asupra dezvoltării personalității elevilor.

Tot mai mulți cercetători susțin ideea caracterului formativ al relațiilor interpersonale. Astfel, D. Anzieu emite ipoteza „priorității raporturilor interindividuale asupra tuturor formelor dezvoltării psihice". W. Kay vede sarcina primordială a școlii în a-i învăța pe „oameni să conviețuiască cu oamenii", idee a cărei realizare o consideră salutară „în condiții în care cheltuim mii de ore pentru a-l învăța pe copil să trăiască cu cărțile și, aproape, nici una pentru a-l învăța să trăiască cu oamenii, deși, după ce va părăsi școala, el își va petrece poate o jumătate de oră pe zi în compania cărților, iar tot timpul și-l va petrece în compania oamenilor". C. Rogers consideră că ar fi util ca „măcar costul a 1-2 rachete să fie utilizat pentru cercetări privind o mai bună înțelegere între oameni". P. Bartolini arată că „orice tip de raport interindividual are și un efect educativ indirect".

De cele mai multe ori, în cadrul unei colectivități de elevi ființează concomitent atît relații interpersonale pozitive, cît și negative. Problema de ordin practic care se pune este de a sesiza caracterul acestor relații și de a interveni, pe această bază, în orientarea lor adecvată, chiar în modificarea lor dacă este cazul. Astfel, se va proceda la temperarea celor cu tendințe extremiste, excesive, la activizarea celor rămași în urmă, a celor pasivi, la redimensionarea relațiilor prezente etc.

În cazul neîncadrării adecvate a unor elevi în colectiv trebuie depistată cauza. Această neîncadrare se poate, uneori, datora unei „ambivalențe psihologice", care se referă — după cum spune R.L. Coser — la sentimentele contradictorii în cadrul aceleiași persoane. Alteori, neîncadrarea în colectiv poate fi cauzată de o „ambivalență sociologică", care se referă la atitudinea neadecvată față de rol și poate fi efectul unei contradicții care survine de la un singur partener al rolului.

Cercetătorii dinamicii grupului arată că ceea ce blochează progresul unui grup către soluția unei probleme este, de multe ori, mai puțin o chestiune intelectuală, cît mai ales un complex afectiv provocat de o tensiune latentă între unii membri, de opoziția unui lider care vrea să se impună etc. Deci, trebuie avută în vedere dinamica statutelor și rolurilor primite sau asumate de elevi, ca și influența directă a relațiilor interpersonale asupra formării și dezvoltării personalității lor.

Literatura de specialitate menționează faptul că în grupurile de elevi în care predomină relații interpersonale negative, conflictuale, atît rezultatele de ordin educativ, cît și rezultatele la învățătură sînt mult inferioare față de cele din grupurile de elevi în care predomină relații interpersonale pozitive, de colaborare, cu caracter mobilizator.

Importanța închegării colectivului în educația școlară este un fapt dovedit, deoarece grupul — ca unitate distinctă — poate amplifica eficiența activității elevilor, ca urmare a cooperării, activizîndu-le potențialitățile, sporindu-le forța creativă ; de asemenea, le poate dezvolta viața afectivă, cît și atitudinile. Deci, în gruparea elevilor pentru anumite activități trebuie să se țină seama atît de interesele, aptitudinile, priceperile și deprinderile lor, cît și de relațiile interpersonale afective.

Relațiile interpersonale pozitive, pe lîngă faptul că facilitează cooperarea elevilor în vederea realizării unor sarcini școlare care necesită activitatea în grup, precum și a sarcinilor extrașcolare, duc la restructurarea adecvată a modului de comportare a celor care au avut dificultăți în încadrarea în colectiv.

Valorificarea relațiilor interpersonale care dau un climat motivațional-afectiv optimizant trebuie să se realizeze în cadrul oricărui grup de elevi. Aceasta presupune asigurarea tratării diferențiate a elevilor, activizîndu-li-se potențialitățile cu ajutorul unor metode și procedee adecvate, angajarea mai largă a personalității fiecărui elev în activitate, integrarea eficientă în colectiv.

În țara noastră, sistemul de învățămînt este în consens cu educarea în grup, în colectivitate, aceasta răspunzînd formării omului în spiritul colectivismului, al umanismului socialist, așa cum se subliniază și în Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste.

La Conferința Națională a P.C.R. și în alte documente de partid s-a relevat importanța îmbinării teoriei cu practica, cu producția, cu cercetarea, îmbinare care necesită și relații interpersonale adecvate. Necesitatea colaborării în cadrul procesului de muncă, în conducerea activității sociale, chiar și în cercetarea științifică, impune pregătirea tinerilor pentru viitoarea activitate în grup, în colectivitate, prin dezvoltarea multilaterală a personalității lor, prin educarea în spiritul prețuirii muncii, colectivismului și demnității comuniste.

Asist. univ. VASILE EDA
Facultatea de istorie-filozofie
a Universității din Cluj

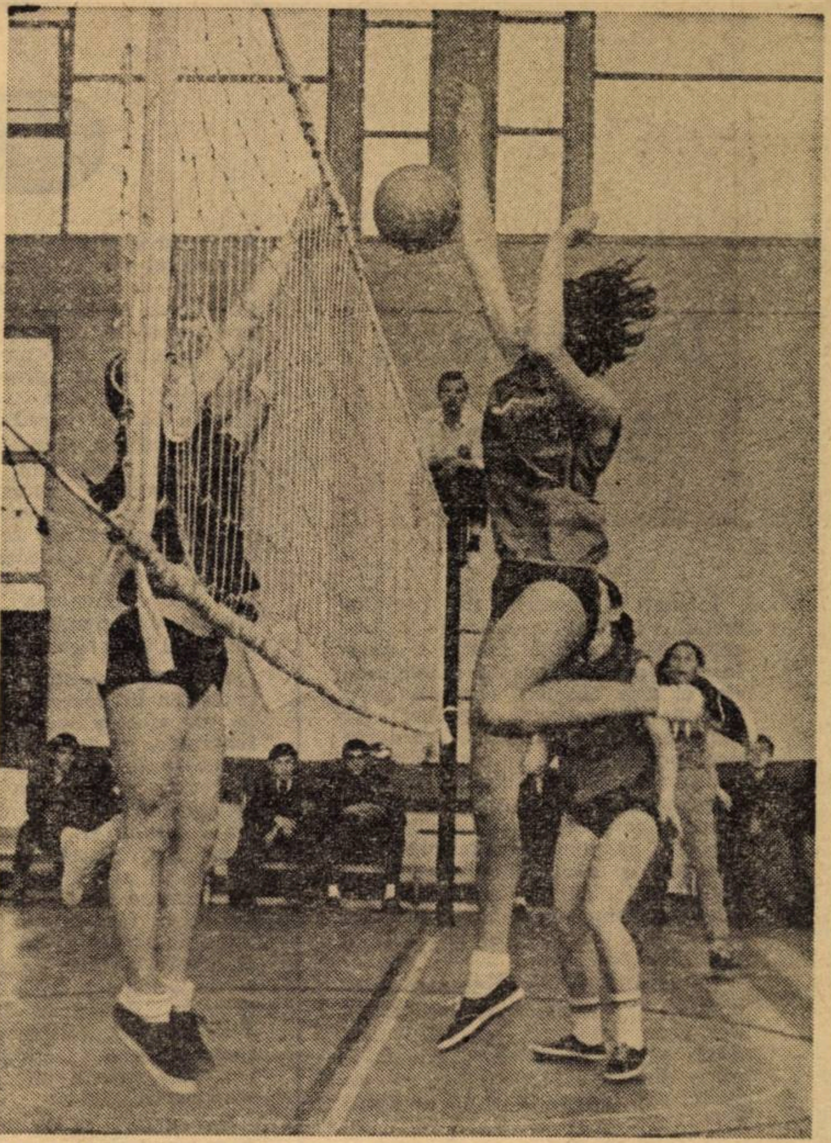

Voleiul la un pas de balet *Foto : V. BOGDĂNEȚ*

În atenția fotografilor amatori

Primul care răspunde invitației adresată de redacția noastră, în numărul trecut al revistei, cititorilor pasionați de arta fotografică este profesorul V. Bogdăneț din Bacău. Răspundem promptitudinii sale cu aceeași promptitudine ilustrînd acest număr cu cîteva dintre fotografiile trimise. Așteptăm poșta...

„Dreptul" de a face 40 de absențe ?...

La una din orele educative, elevul N. Constantin din anul IV de liceu, i-a replicat dirigintelui, care îl trăgea la răspundere pentru absențele nemotivate de la școală :

— Nu puteți să mă eliminați : **am dreptul** să fac 40 de absențe nemotivate !

Atitudinea ireverențioasă a elevului se conjuga vădit cu o confuzie, după părerea mea gravă, între limita de absențe, peste care cineva poate să fie exmatriculat, și obligația de a frecventa (totuși), în mod regulat, cursurile școlii.

Un sondaj făcut la mai multe clase de anii III și IV, a dus la concluzia că există uneori destul de mulți elevi care, fie că nu cunosc prevederile regulamentului școlar, fie că nu înțeleg just spiritul în care el a fost alcătuit, confundă îndatoririle cu drepturile pe care le au. De exemplu, majoritatea elevilor chestionați erau convinși că pot face 39 de absențe nemotivate, fără să li se întîmple nimic.

Mai atent analizată problema, absențele la care se simt „îndreptățiți", prin regulament, unii elevi — cum este cel amintit la început, care lipsise în mod premeditat (împreună cu alți 3) un număr de ore de la chimie, fizică și franceză — înseamnă pur și simplu putința de a se **sustrage** fie și „numai" pentru 39 de ore, de la o activitate obligatorie pentru orice elev, necesară pregătirii lui. Cu ce schimbă ei această activitate ? Cu ce se ocupă în timp ce colegii lor, împreună cu profesorii, împreună cu întreaga școală muncesc din răsputeri pentru a-și forma o pregătire temeinică ?

Vreau să spun că „zelul" cu care unii elevi „îndeplinesc" prevederile regulamentului, aici, la capitolul absențe nemotivate — chiar dacă ele nu sînt atît de multe încît să depășească plafonul admis și să atragă luarea unor măsuri disciplinare — trebuie să alerteze în modul cel mai serios pe fiecare pedagog. Pentru că în dosul a 2, 5, 10 sau 39 de absențe, fără un motiv serios, stă de cele mai multe ori un surplus de... minusuri. Și încă în compartimente care nu ne pot fi indiferente : concepția despre viață a elevului, atitudinea lui față de muncă, respectul datorat școlii.

Prof. MILTIADE IONESCU
Craiova

În cabinetul lingvistic al Liceului „V. Alecsandri" din Bacău — Foto : V. BOGDĂNEȚ

Pregătirea cadrelo

Două variante de proiect

Întrucît și meseria de profesor trebuie învățată asemenea tuturor celorlalte profesiuni pentru a căror însușire nu e suficientă numai teoria, ci este absolut necesară și o bogată și susținută practică, se impune cu necesitate acordarea unei ponderi și mai mari practicii pedagogice, ca și bazei metodico-pedagogice. Dacă vom reflecta la practica profesională a viitorilor ingineri, efectuată pe platforme industriale, și a viitorilor medici, în policlinici și clinici, vom da, desigur, o însemnătate tot atît de mare și practicii pedagogice în școli a viitorilor profesori.

La facultățile cu o singură specialitate (chimie, biologie, fizică), dar care pregătesc specialiști cu dublu profil — și specialiști (chimiști, fizicieni) și profesori — situația s-ar putea remedia pe două căi.

O cale ar consta în diversificarea secțiilor, de la un anumit nivel al facultății, între absolvenți care vor fi repartizați în afara profesiunilor didactice și care, deci, nu vor mai efectua practică pedagogică și cei care se vor îndrepta spre profesiunea didactică și vor primi pregătirea necesară acestei profesiuni. Dar cum această diversificare nu există încă decît numai la unele secții care nu au în planuri practică pedagogică, încercăm să oferim o oarecare soluție pentru situația actuală, cînd absolventul are un dublu profil.

Proiectul propus de noi oferă o îmbinare a practicii profesionale din atelier, întreprindere, laborator, pe teren, cu practica pedagogică, care trebuie considerată tot o practică profesională. În acest sens, am căutat să îmbinăm în fiecare an de studii la facultățile cu o singură specialitate (matematică, fizică, chimie, biologie) practica profesională solicitată de specialitate cu practica pedagogică, dînd cîte un semestru, în fiecare an, ambelor feluri de practică, după cum se poate vedea în *proiectul 1*:

Anul I, semestrul 1: în practica profesională se vor efectua lucrări pe teren, în atelier sau în laborator etc. (specifice specialității). **Semestrul 2:** în practica profesională se va efectua o introducere în tehnica mijloacelor audio-vizuale, precum și în elaborarea de material didactic (îndrumări practice 1 oră + lucrări practice 3 ore). Studenții fiecărei facultăți vor efectua lucrări specifice disciplinei. Astfel, viitorii profesori de biologie vor confecționa planșe, ierbare, insectare, material conservat, diapozitive, precum și lucrări pe lotul școlar sau în laboratorul unei școli de aplicație. Studenții de la facultatea de fizică și chimie vor confecționa aparate, vor efectua experiențe didactice în laboratorul de chimie și fizică.

Anul II, semestrul 3: în practica profesională specifică specialității se vor efectua lucrări în atelier, laborator, pe teren etc. În acest semestru se va introduce și primul curs din grupa disciplinelor psihopedagogice — cel de psihologia copilului și psihologie pedagogică (cu 2 ore). În **semestrul 4**, în cadrul practicii profesionale, se vor efectua lucrări practice de introducere în tehnica studierii elevului în școală și în familie și de elaborare a fișei psihopedagogice și de orientare școlară și profesională. (Lucrările din semestrele 3 și 4 se pot inversa dacă sînt necesare la specialitate lucrări de teren care solicită un anotimp corespunzător).

Tot în anul II, în semestrele 3 și 4, se va desfășura și cursul de pedagogie, cu 2 ore pe întreg anul (cu examen).

Anul III, semestrul 5: se va ține cursul de metodică (2 ore) cu examen. În acest semestru vor avea loc și lucrări practice specifice specialității. **Semestrul 6:** practică pedagogică de observare și primele lecții și activități educative efectuate 4—5 ore săptămînal, întreg semestrul.

Anul IV, semestrul 7: practică pedagogică continuă (1—31 octombrie), în care se vor efectua ultimele lecții și activități educative de probă și lecția finală. **Semestrul 8:** lucrări practice, cercetări, experimentări necesare elaborării lucrării de diplomă.

În facultățile numai cu profil didactic, practica profesională în producție ar trebui contopită cu practica pedagogică, deoarece școala este locul de producție pentru profesori. Orice profesor trebuie să plece pregătit din universitate nu numai în specialitate, ci și în direcția psihopedagogică și metodică, însușindu-și în același timp deprinderi trainice și priceperi didactice (mai ales astăzi, cînd tot mai acut se solicită rolul pregnant al profesorului în modernizarea și optimizarea învățămîntului).

Pentru studenții facultăților cu două specialități, dar cu profil didactic (filologie, istorie) propunem **proiectul 2**, în care practica profesională să fie contopită cu practica pedagogică și să se acorde un timp mai extins practicii în mediul școlar — locul exercitării viitoarei profesiuni.

Anul I, semestrul 1: lucrările practice în cadrul practicii profesionale se vor axa pe activități legate de introducerea în tehnica informațiilor bibliografice. **Semestrul 2:** practica profesională va avea de scop introducerea în tehnica elaborării și a mînuirii mijloacelor audio-vizuale, a activității în laboratorul lingvistic, a elaborării de fotocopii, diafilme, diapozitive asupra documentelor istorice sau literare. În același an, se va introduce și primul curs din ciclul disciplinelor psiho-pedagogice, și anume: cursul de psihologia copilului și psihologia pedagogică (de preferat 2 ore în semestrul 2, cu examen).

Anul II, semestrul 3: se vor efectua lucrări practice de studiere a elevului în școală și în familie, de elaborare a fișei psiho-pedagogice și de orientare școlară și profesională (cu notarea caracterizării efectuate). **Semestrul 4:** în practica profesională efectuată în școli de aplicație sau alternativ în mediul rural se vor efectua lucrări privind observarea și asimilarea stilului de muncă al dirigintelui, instructorului de pionieri, al activistului cultural-educativ. În același an, se va desfășura cursul de pedagogie cu 2 ore în ambele semestre și examen; lucrările practice din semestrul 4 avînd un caracter aplicativ al cunoștințelor audiate la curs.

Anul III, semestrul 5: se va desfășura cursul de metodică al predării specialității A, 2 ore (cu examen). În același semestru se va începe practica pedagogică de observare la specialitatea A. **În semestrul 6,** se va desfășura cursul de metodică a predării specialității B. (1 oră, cu verificarea pe parcurs). În practica pedagogică se vor efectua lecțiile de probă și finale la specialitatea A.

Anul IV, semestrul 7; de la 1—31 octombrie se va desfășura sub forma unei practici pedagogice continue practica la specialitatea B, cînd se va efectua și verificarea pe parcurs a cunoștințelor teoretice de metodică la specialitatea aceasta. In **semestrul 8,** practica se va axa pe lucrări experimentale și de cercetare necesare lucrării de stat,

Considerarea practicii pedagogice la același nivel cu practica în producție prezintă multe avantaje. Studenții pot cunoaște, în toată complexitatea, procesul instructiv-educativ din școală, pot efectua o practică mai intensă la catedră, se pot integra mai complex în sarcinile și obligațiile viitoarei lor profesiuni. Se va putea da o pondere corespunzătoare nu numai practicii în predarea specialității, ci și activităților educative.

Considerînd practica pedagogică drept un stagiu de pregătire și calificare la locul de muncă sub îndrumarea competentă a catedrei de metodică și pedagogie și cu ajutorul experienței profesorului îndrumător din școala de cultură generală, se va putea asigura pregătirea necesară viitorului profesor astfel ca intrînd la catedră să fie un profesor și educator bine calificat.

În aceste opinii am urmărit să supun discuției două proiecte, posibile de aplicat în condițiile unui învățămînt superior de 4 ani, cu foarte puține modificări în actualele planuri de învățămînt, cu convingerea, desigur, că trebuie acționat mai rapid în vederea îmbunătățirii pregătirii metodico-psihopedagogice și practice a viitorilor profesori.

Prof. univ.
GEORGETA MUNTEANU
șefa catedrei de metodică,
Universitatea din Cluj

In secția de manuscrise rare a Bibliotecii centrale de stat

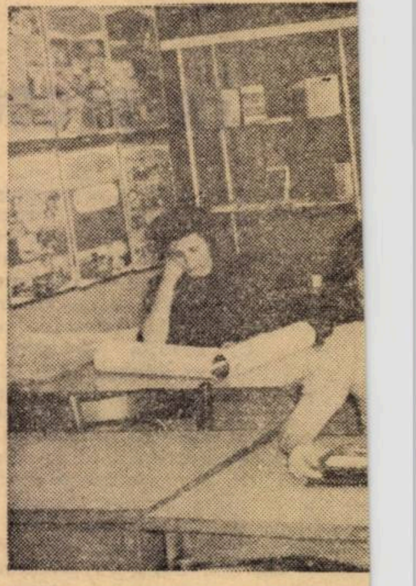

O cale a perfecționă

Învățătorii și universitatea

În situația de astăzi, pregătire învățătorilor se face în liceul p dagogic. De la început susțin c pentru cerințele societății noastr socialiste multilateral dezvoltate datorită faptului că trăim din pli în epoca revoluției tehnico-științifice, pregătirea învățătorului în l ceul pedagogic nu mai este suficientă.

Liceele pedagogice sînt școli d grad mediu, la fel cu fostele școl normale, școli postgenerale, care a corespuns atunci cînd cerințele societății erau ca fiecare copil al țării să știe citi și scrie, să fie scoasă țara din analfabetism, aceasta fiind „comanda socială a epocii". Astăzi însă, cînd o mare parte din copii învață „pe furate" să citească înainte de a merge la școală, cînd copilul de grădiniță sau din clasa I pune întrebări uneori dificile învățătorului, societatea pune în fața școlii alte cerințe, „comanda socială" este cu totul deosebită față de aceea de cu treizeci-patruzeci de ani în urmă. Învățătorul nu mai poate rămîne la nivelul de pregătire a școlii medii, a liceului pedagogic, ci se impune să aibă o pregătire superioară, o pregătire universitară corespunzătoare cerințelor societății de azi.

Liceul pedagogic este un liceu de specialitate. Dacă în ramurile economiei legate de producție aceste licee dau rezultate bune sau foarte bune, liceul pedagogic nu pregătește aceleași cadre care să facă o muncă tot așa de calificată în ramura învățămîntului, fiindcă munca învățătorului este o muncă deosebită.

În primul rînd, munca învățătorului nu se poate învăța, nu se poate deprinde în atelier sau în laborator ca orice meserie. Munca învățătorului nu este o meserie, nu trebuie considerată o meserie care te învață să torni mereu aceeași lecție în același tipar. Chiar dacă ne gîndim numai la latura instructivă a procesului de învățămînt, ne dăm seama că nu e totuna a lucra o piesă, mereu aceeași piesă, turnată în aceeași formă, sub controlul unui maistru sau inginer, sau a învăța să-i înveți pe alții cum să învețe.

Dacă ne gîndim că în școală azi,

didactice

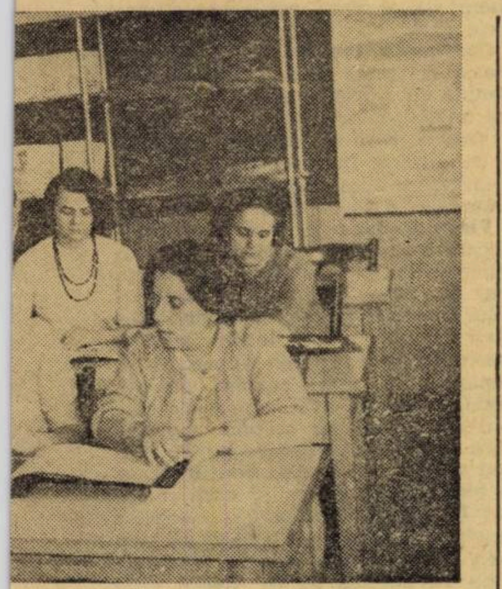

esorilor: studiul individual

și îndeosebi la clasele I—IV, trebuie să se pună preț în primul rînd pe partea formativă a procesului de învățămînt, învățămîntul trebuie „să dezvolte cu prioritate capacitățile mintale și trăsăturile morale ale copilului", ne dăm seama că învățătorul trebuie să fie un cercetător în domeniul psihologiei copilului și să fie în măsură să cunoască toată zestrea sufletească cu care vine la școală ca astfel să-l poată îndruma pe fiecare la locul potrivit. Din acest punct de vedere, pregătirea cu care părăsește școala absolventul liceului pedagogic nu este satisfăcătoare. Pregătirea universitară a învățătorului ar lărgi orizontul său în toate problemele de învățămînt și ar avea influență pozitivă asupra desfășurării întregului proces de învățămînt.

Pregătirea universitară a învățătorului mai are și un alt aspect. Prin condițiile create de conducerea noastră de partid și de stat ca fiecare cetățean să-și poată ridica nivelul de pregătire pe o treaptă superioară, cu frecvență sau fără frecvență, un mare număr din rîndul învățătorilor, astăzi sînt profesori. Acest fenomen a însemnat un bine pentru școală, dar e rău că locul acestora, mai cu seamă, în ultimii ani, a fost ocupat în mare parte de absolvenți de liceu care n-au putut lua examene de admitere în învățămîntul superior sau o școală postliceală și astfel au bătut la porțile învățămîntului. Cu un curs de doi ani făcut cu frecvență sau fără frecvență au devenit învățători. Există un adevăr. Cine nu și-a putut organiza pentru el un sistem de a învăța, de a gîndi atunci cînd a fost pus să învețe, nu poate organiza un sistem de a învăța nici pentru alții.

Nu vreau să arunc nici o greutate în sarcina învățătorilor care predau la clasele I—IV, dar sînt de părere că originea numeroaselor note de 4 și 5 în cataloagele școlilor trebuie căutată în primele forme de școlarizare începînd cu învățămîntul preșcolar și clasele I—IV. Trebuie găsite mijloace ca munca învățătorului care predă la clasele I—IV să fie ridicată pe o treaptă superioară, egală cu a profesorului care predă la clasele V—VIII.

Învățătorii au cerut în congresele anuale ale fostei Asociații a învățătorilor, cu 50 de ani în urmă, pregătirea universitară pentru învățător. Prin anii 1938—1939, s-au înființat în cadrul Universităților din București, Iași și Cluj, școli normale superioare la care se puteau înscrie învățători prin concurs. Aceste școli au dat primele și ultimele două sau trei serii de absolvenți.

Prin Statutul cadrelor didactice, s-a instituit titlul de institutor menit să îndrume pregătirea la practica pedagogică în liceele pedagogice. Credem că această pregătire universitară a institutorului ar trebui să fie generalizată pentru toți învățătorii.

Înv. FLORIAN PANTIS
Oradea

Perfecționare la primul nivel

Sub titlul „Perfecționarea corpului didactic — cerință vitală a dezvoltării învățămîntului" s-au publicat concluziile consiliului profesoral al I.C.P.P.D. privitoare la modalitățile de lucru în procesul de îmbunătățire a pregătirii personalului didactic („Tribuna școlii", nr. 82/10.II.1973). Subliniind valoarea măsurilor preconizate, ne vom referi, în cele ce urmează la necesitatea integrării școlii — ca loc de muncă didactică permanentă — în sistemul de perfecționare.

Sistemul de perfecționare trebuie să-și conceapă o structură unitară, dar cu nivele diferite, corelate însă, pentru a se evita suprapunerile și paralelismul. Din cadrul acestor nivele nu poate lipsi în nici un caz școala. Școala este primul nivel unde se manifestă stringent necesitatea perfecționării.

În timp ce toate formele muncii de perfecționare se finalizează într-un fel în afara catedrei (trecerea unui examen, susținerea sau publicarea unei lucrări etc.), perfecționarea, determinată strict de nevoile catedrei, se finalizează concret tot la catedră, aceasta fiind într-un fel cea mai eficientă.

Nu trebuie neglijat nici faptul că în timp ce toate formele de perfecționare sînt predominant verbale — ele consumîndu-se la nivel de „expunere", „răspuns" sau „dezbatere" — formele de perfecționare din școală pătrund în munca fiecăruia dintre noi, căpătînd un caracter concret-aplicativ. Ca să folosești un film didactic, de pildă, îți construiești o mulțime de variante de lecții, selecționezi pe cea care o crezi cea mai potrivită, o aplici. Realitatea didactică poate să infirme această variantă. Munca este reluată pînă cînd „catedra" răspunde pozitiv. Această cantitate de muncă nu trebuie să se piardă, ea trebuie să rămînă și să se transmită în ceea ce numim noi experiență didactică. A fi posesorul unei experiențe didactice înseamnă nu numai a ști „ce să faci", ci și a ști „ce să nu faci".

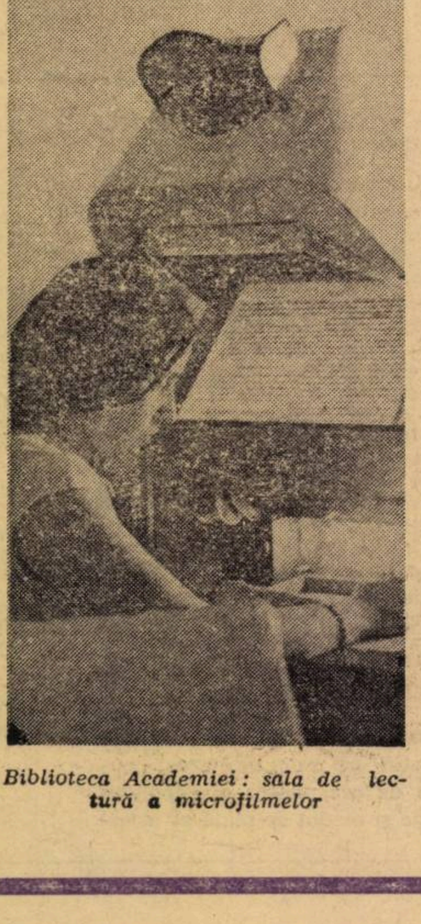

Biblioteca Academiei: sala de lectură a microfilmelor

Perfecționarea la nivelul școlii fiind cea mai apropiată de cerințele catedrei trebuie însă concepută întru-un program unitar cu perfecționarea la celelalte nivele. Și atunci, poate cea mai importantă sarcină a organelor centrale de specialitate este întocmirea acestui program unitar. Credem că nu mai are rost să se lase la cheremul fiecăruia planificarea acestei munci. E adevărat că fiecare școală are realitatea sa didactică, dar luarea în considerare a acestui specific nu trebuie să ne ducă la concluzia că fiecare s-o facă după gustul său. Acest program unitar se poate realiza prin cele trei organisme de la nivelul fiecărei școli: consiliul profesoral, catedrele și comisia diriginților, care trebuie să devină și organe colective de îndrumare, control și decizie, respectînd, bineînțeles, specificul muncii didactice.

Colectivele didactice ar alege cîte 8—10 teme într-un an pentru fiecare organism. Aceste teme ar constitui programul de perfecționare la nivelul școlii. Pentru a asigura însă nivelul științific ridicat al cunoașterii temelor respective, revistele societăților și presa pedagogică ar publica materiale referitoare la acestea. Dezbaterea unor asemenea teme în organismele din școli, pe lîngă abordarea teoretică, ar duce la analiza diverselor aspecte, cărora li s-ar propune soluții. Conducerile de școli și șefii de catedre ar urmări repartizarea temelor, calitatea materialelor, pregătirea cadrelor pentru discuții și, ceea ce este mai important, traducerea în viață a soluțiilor propuse.

În acest fel s-ar crea în școli organisme care ar impune introducerea experienței înaintate — de la concepție pînă la tehnici de lucru. Activitatea acestor organisme nu trebuie să se rezume la ședințe (și-am propune ca întrunirile respective nici să nu se numească ședințe), ci să fie, așa cum e normal, obligații de catedră pentru fiecare învățător și profesor, în care ponderea s-o aibă urmărirea activității concrete a fiecărui cadru didactic prin prisma renovării tehnologiei didactice și a îmbunătățirii pregătirii elevilor.

Activitatea consiliului profesoral trebuie să cîștige un caracter științific, să nu se rezume doar la „analiza" muncii (și trebuie să spunem sincer că multe „analize" se improvizează). Pentru a imprima un asemenea caracter, consiliul profesoral și-ar ține toate ședințele lunare pe teme strict didactice, urmînd ca „analizele" trimestriale și anuale, prezentarea planurilor de muncă etc. să se facă în vacanțele elevilor. Cele 8—10 teme dintr-un an ar fi repartizate spre studiu și urmărite în viața școlii pe colective de profesori, care ar aduce în materialele prezentate nu numai concluziile teoretice, ci și realitatea didactică a propriei școli. Consiliul profesoral trebuie să devină astfel un organ colectiv de decizie nu numai în probleme organizatorice și administrative, ci și în luarea unor măsuri cu privire la activitatea didactică și pedagogică a fiecărui cadru didactic.

Școala trebuie să dispună de acel climat care să stimuleze studiul individual, baza întregului sistem de perfecționare. Pentru realizarea acestuia se impune un program unitar de perfecționare, pe baza unor tematici și bibliografii (alcătuite de societățile științifice și I.C.P.P.D. — nu ca cele trimise acum de Casele corpului didactic ce cuprind toate articolele din presă). În sfîrșit, se cere umplerea cadrului organizatoric actual al muncii de perfecționare cu un conținut corespunzător cerințelor școlii, precum și aprecierea oficială a activității de perfecționare din școală.

Prof. GH. DAȘCĂLU
Babadag

LA ZI

Pe linia continuei perfecționări a pregătirii profesionale a cadrelor didactice ce predau discipline practice, Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din județul Iași au inițiat și programat în trimestrul al II-lea un curs de pregătire psihopedagogică cu un grup de maiștri-instructori. În programul cursului au fost incluse teme ca: „Sarcinile actuale ale perfecționării personalului didactic în lumina actualelor documente de partid", „Cerințe psiho-socio-pedagogice în pregătirea practică a elevilor", „Procesul formării deprinderilor practice", „Tipologia lecțiilor practice", „Orientări noi în didactică" și altele. Tematica cursului, participarea cadrelor didactice și schimbul de opinii realizat au contribuit la elucidarea multor probleme impuse de practica didactică la această specialitate. În trimestrul III se va relua cursul, cu un alt grup de maiștri-instructori, în așa fel încît o mare parte din cadrele didactice angajate la disciplinele cu caracter practic să beneficieze de o orientare și îndrumare suplimentară din acest punct de vedere. (Prof. Aurora Tudose și C. Cristofor)

■

Sub egida Filarmonicii „George Enescu" din București, marți seara, în Sala Ateneului Român, corul Liceului „Mihai Viteazul" distins cu premiul I la Concursul Național al Corurilor Școlare — edițiile 1969 — 1972 — ne-a oferit un autentic concert de muzică românească și clasică. Sub conducerea profesoarei Valeria Nica-Chiriță, ansamblul elevilor din această școală a făcut o reușită demonstrație de virtuozitate interpretativă — unitate, exactitate, nuanțare — asemănătoare cu cea a unor profesioniști îndelung exersați. Vocile tinere au fost cu grijă alese și cultivate pentru a face față unor bucăți muzicale destul de dificile (Tambourin, madrigal francez din sec. XVII" — aranjament coral de Gheorghe Pascu — sau „Fantezie în do major op. 80 — final cor cu pian" — de Ludwig van Beethoven).

Sîntem convinși că și cei mai exigenți dintre auditori au fost emoționați ascultînd „În poieniță lîngă plop" (Gheorghe Danga), „Idilă bihoreană" (Sabin Drăgoi) sau Mama, și „Foaie verde lămîiță" (D.G. Kiriac)

■

Casa pionierilor din orașul Reghin, jud. Mureș, a organizat o reușită expoziție sub genericul „Din comoara timpului liber". Expoziția a cuprins un număr de peste 500 obiecte datorate pionierilor și școlarilor — jucării, construcții tehnice, cusături, desene, diferite colecții (de ilustrate, timbre, bani, șervețele), albume și culegeri de cusături, caiete cu poezii originale, pirogravură etc. Expoziția s-a bucurat de aprecierea celor peste 5 000 de vizitatori care, în caietul de impresii, au notat cuvinte elogioase cu privire la preocupările utile și creatoare ale pionierilor și școlarilor din timpul lor liber. La reușita acestei acțiuni și-au adus contribuția cadrele didactice de la Casa pionierilor Reghin, comandanții instructori ai unităților de pionieri și directorii de școli din oraș. (Înv. Husar Emil).

■

Inspectoratul școlar județean Argeș și Casa corpului didactic au organizat cu directorii de școli din zona Costești a județului, un util schimb de experiență, la Școala generală Ionești, com. Buzoești. Dezbaterea temei „Rolul școlii în organizarea și desfășurarea activității de educație fizică și sport" a fost însoțită de prezentarea bazei materiale a școlii-gazdă (un teren de volei și baschet bituminat, teren de handbal, pistă de atletism, portic de gimnastică, precum și o sală amenajată pentru desfășurarea orelor atunci cînd condițiile atmosferice nu permit ținerea lor afară), precum și de asistențe la lecții la clasele I-IV și V-VIII. În încheiere, directorii participanți au vorbit despre realizările din școlile lor în îmbunătățirea predării educației fizice și au apreciat inițiativa Inspectoratului școlar de a organiza schimbul de experiență sus-menționat. (Prof. Fl. Stancu).

Şcoala şi producţia

Corolarul practicii: CALIFICAREA ÎN MESERIE

Convorbire la Fabrica de maşini-unelte şi agregate din Bucureşti, despre eficienţa practicii productive a elevilor.

Interlocutori: ing. VICTOR CADAR şi ing. CONSTANTIN IONESCU, responsabili cu practica în producţie a elevilor

— Pentru început, vă rugăm să ne relataţi pe scurt cum a fost organizată practica productivă a elevilor de la Liceul „Mihai Viteazul", pe care-l patronaţi.

Victor Cadar : Elevii acestui liceu fac practică la şcoală şi la F.M.U.A.B. La liceu am înfiinţat un atelier cu 20 de maşini de diferite tipuri (strunguri paralele, freze universale, maşini de rectificat etc.). Fabrica asigură întreţinerea maşinilor, materia primă, plăteşte amortismentele. În primele patru luni, trei strungari şi un frezor de la noi au acordat asistenţa tehnică necesară, pînă cînd maiştrii-instructori (de la liceu) s-au deprins cu specificul muncii.

— Cum se desfăşoară practica elevilor în fabrică ?

Victor Cadar : Elevii anilor III şi IV, care fac practică la noi, lucrează sub directa îndrumare şi supraveghere a trei ingineri şi cinci maiştri de la F.M.U.A.B. Procedăm în felul următor : cu o zi înainte, pregătim materia primă, sculele şi celelalte trebuincioase înaintea orelor. Împărţim pe elevi sarcinile concrete, precum şi sculele, piesele respective. Facem şi teorie cu ei, dar în procesul muncii, la maşină.

Constantin Ionescu : Şcoala ar trebui să asigure liceenilor o pregătire tehnică teoretică generală mai serioasă. Liceenilor li se cere (ca şi celor de la şcolile profesionale, mai bine pregătiţi la acest compartiment) să intre imediat în complexitatea problemelor tehnice din fabrică, fără ca ei să posede pregătirea teoretică corespunzătoare.

— Ar fi interesant de aflat ce rezultate formative aţi obţinut.

Constantin Ionescu : Neinformaţi suficient teoretic din şcoală, elevii au fost pur şi simplu surprinşi de complexitatea şi grandoarea procesului de producţie (sîntem una din cele mai mari şi mai moderne întreprinderi de acest profil din ţară), de maşinile moderne, de mediul de muncă din uzină. Apoi, elevii au fost curioşi să cunoască procesul de producţie. Folosindu-ne de acest moment psihologic, am căutat să le satisfacem dorinţa, să-i familiarizăm cu toate aspectele muncii, iniţiindu-i în „secretele" meseriei, transformînd simpla curiozitate a vizitatorului într-o curiozitate, să zicem, productivă, într-un real interes pentru muncă şi producţie.

— În acest caz aţi fost buni psihologi şi pedagogi.

Victor Cadar : Nu vrem să ne facem un merit din aceasta, dar altfel nu se poate... În meseria noastră lucrăm mult cu oamenii. Eu cel puţin, m-am obişnuit să-i tratez pe elevi ca pe muncitorii din fabrică, îi numesc „oamenii mei", ceea ce îi încurajează mult.

Constantin Ionescu : Deşi majoritatea dintre ei s-a obişnuit repede cu munca şi le place, am avut şi unele necazuri.

— Aţi putea să precizaţi ?

Constantin Ionescu : Da. Cîţiva tineri din anul al III-lea priveau munca din uzină cu dispreţ, ca pe ceva înjositor, impus „din afară". Atunci am apelat la ajutorul dirigintelui, punînd totodată „în mişcare" opinia clasei, măsură care s-a dovedit deosebit de eficace. Rezultatele nu s-au lăsat mult aşteptate : cei vizaţi şi-au corectat atitudinea, au înţeles că nu au dreptul să compromită colectivul în care învaţă, cerîndu-şi chiar şi scuze. Ei s-au încadrat apoi cu foarte bune rezultate în disciplina muncii întregului grup de practicanţi.

Victor Cadar : Aş dori să subliniez faptul că rolul familiei în educaţia pentru muncă este enorm. Dacă munca fizică este privită cu rezerve sau cu scepticism acasă, ne este foarte greu să schimbăm optica copiilor. Aceasta se potriveşte întrucîtva la cele relatate mai înainte de colegul meu.

— Care ar fi, după părerea dv., „corolarul" practicii elevilor în uzină ?

Victor Cadar : Neîndoios, calificarea. Din experienţa mea de mulţi ani de inginer mecanic-şef şi de fost profesor, afirm cu toată tăria şi competenţa că liceenii pot deveni la absolvire muncitori foarte bine pregătiţi. În legătură cu această problemă esenţială, vreau să subliniez cîteva lucruri : elevii anilor III şi IV care fac practică la noi sînt cu cîţiva paşi înaintea celor care vin în mod obişnuit să se angajeze (majoritatea au 7—8 clase). Asistăm la o situaţie anormală : absolventul de liceu este angajat tot ca muncitor necalificat. Pînă va obţine calificarea, va pierde timp preţios (chiar şi doi ani, în cazul că se „încuie" într-o şcoală de calificare cu scoatere din producţie), iar economia va pierde produse importante. Sincer vorbind, îmi pare rău de pregătirea şi de posibilităţile lor. Să privim această problemă şi din punctul de vedere al absolventului : angajîndu-se ca muncitor necalificat, pentru ce a mai urmat atunci liceul ? În celălalt caz (angajîndu-se ca muncitor calificat), avîndu-se în vedere pregătirea sa teoretică superioară, el va progresa rapid în profesiune. Cu această perspectivă în faţă, absolventul de liceu nu se va gîndi neapărat la un transfer sau la universitate. Sînt de părere ca Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului trebuie să ia hotărîrea de a acorda absolvenţilor liceelor de cultură generală, odată cu diploma de bacalaureat, atestatul de calificare. Personal pot să garantez pentru mulţi elevi care lucrează aici, în ceea ce priveşte competenţa în meserie. Cred că ar mai trebui lămurite cîteva probleme privind calificarea. La fabrica noastră, calificarea (avînd în vedere condiţiile actuale) se poate obţine numai în anumite meserii ca lăcătuşăria, mecanica fină, ajustarea. Nu mă pot angaja să calific strungari şi frezori, fiindcă nu dispunem de suficiente maşini. Fiecare elev ar trebui să primească în grija sa o maşină **la care să lucreze nestingherit şi fără un plan obligatoriu de producţie** (cel puţin în primul an). Dacă liceul ar dispune de un număr sporit de maşini-unelte (cele 20 sînt insuficiente), calificarea s-ar putea face foarte bine şi în şcoală. Însă pentru aceasta, elevii trebuie să presteze o muncă variată (sînt împotriva producerii în serii mari a unei singure piese), care să cuprindă operaţiile de bază cerute de o meserie dată.

Constantin Ionescu : Pentru aceasta ar trebui să se elaboreze împreună cu întreprinderile o programă unică pentru practica productivă în fabrici, care să asigure totodată şi calificarea. În prezent, fiecare întreprindere organizează practica elevilor cum o taie capul.

Victor Cadar : Ar fi minunat dacă fiecare fabrică ar organiza 1—2 ateliere-secţii pentru elevi. Atunci nu s-ar mai pune problemele transportului materiei prime, cadrelor, legăturii elevilor cu întreprinderea. Deocamdată însă (cred că trebuie să depăşim cît mai curînd această fază), pînă vom avea sufeciente maşini-unelte (să nu scăpăm din vedere faptul că la fiecare dintre maşini se lucrează în flux continuu), ar fi bine ca, în meseriile care reclamă folosirea exclusivă a acestor maşini, calificarea elevilor să se facă în atelierele şcolare, cu condiţia ca acestea să fie foarte bine utilate, iar în celelalte meserii, în fabrică. În primul caz, trebuie să avem grijă ca şcoala să nu piardă legătura cu întreprinderea.

Convorbire realizată de
C. BUŢURA

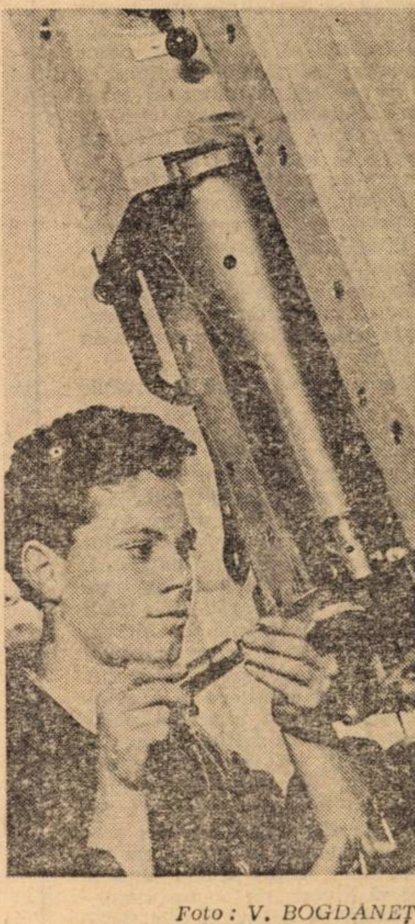

Foto : V. BOGDANEŢ

Mai multă adecvare la specificul local şi cîteva propuneri

Am urmărit cu atenţie articolele din revista „Tribuna şcolii", cu privire la instruirea practică a elevilor, ca disciplină nouă şi de maximă importanţă în programa şcolilor de cultură generală.

Ca director de şcoală, mă interesează modul de organizare şi dotare al atelierelor, dar mai ales felul în care se desfăşoară munca în ateliere, rezultatele ce se obţin, atît din punct de vedere material, cît şi instructiv. Am constatat că realităţile de pe teren contravin uneori programei şcolare şi instrucţiunilor primite de la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului.

Să pornim de la faptul că planul de învăţămînt nu ţine cont că în mediul rural sînt mai multe tipuri de sate. De exemplu, în comunele de deal, din jurul zonelor industriale, majoritatea absolvenţilor şcolii generale merg în industrie. Prin urmare, efectuarea practicii productive exclusiv în agricultură nu corespunde cerinţelor economiei. *Cred că nu s-ar greşi dacă s-ar lăsa la aprecierea directorului alegerea profilului practicii şi a numărului de ore pe care acesta să le poată repartiza în agricultură şi atelier*, în conformitate cu nevoile concrete (în limita orelor fixate la nivel central). Nu sînt pentru scoaterea completă a practicii în agricultură din aceste şcoli, întrucît fiecărui muncitor care locuieşte în mediul rural îi sînt necesare cunoştinţe de pomicultură, zootehnie şi legumicultură, de agricultură, în general.

După părerea mea, pentru zonele de deal, puternic industrializate, repartiţia orelor de agricultură şi atelier ar putea fi următoarea : la clasele a V-a şi a VI-a — două ore de agricultură (una de teorie şi una de aplicare practică) şi o oră de atelier ; la clasele a VII-a şi a VIII-a — cîte două ore de agricultură (una de teorie şi una de practică) şi trei ore de atelier, sau o oră de agricultură (teorie şi practică) şi trei ore de atelier (săptămînal).

Consider, de asemenea, că şi numărul de elevi dintr-o grupă (15—30) este prea mare pentru ca instruirea practică să se desfăşoare în bune condiţii. Unde sînt peste 30 de elevi într-o clasă, se pot organiza două grupe, dar unde sînt 28 de elevi, cum se poate lucra cu toţi ? În planul de învăţămînt se dă indicaţia să se formeze grupe din două clase apropiate, de exemplu : dacă în două clase sînt 48 de elevi, se pot forma trei grupe, dar a treia nu va putea practic participa la o serie de ore.

Hotărîrea de a pune calificative în loc de note este, de asemenea, în defavoarea practicii productive. Ar fi mai stimulativ pentru elev ca aprecierea muncii să se facă prin note care să se adune la media generală

O altă problemă pe care o găsesc fără justificare este limitarea numărului de ore pentru maiştrii din producţie şi modul de plată al acestora. De ce nu s-ar da dreptul fiecărui maistru să predea pînă la 12 ore săptămînal ? Ni s-ar uşura controlul, ar spori calitatea muncii, răspunderea pentru producţie, pentru dotare şi autodotare.

Procurarea materiei prime este una din problemele cele mai dificile. Sînt instrucţiuni în acest sens, dar ele sînt greu de aplicat. Depozitele sînt prea departe, mijloace proprii de transport nu avem. De cele mai multe ori nu găsim ce ne trebuie. *Nu s-ar putea înfiinţa, la nivel de judeţ, un depozit coordonat de inspectorat de unde să se aducă, pe bază de comandă, tot ce trebuie fiecărui atelier?* S-ar uşura şi mai mult munca dacă aceste depozite ale inspectoratului ar dispune de una, două maşini, cu care să aducă materia primă şi care să ducă produsele finite la beneficiar.

Rezolvîndu-se aceste probleme, credem că şcoala ar putea să se achite mai bine de sarcinile care-i revin.

Prof. MIHĂILĂ IOAN
director coordonator,
Com. Telcaga-Prahova

PE SCURT

Săptămîna trecută a fost deschisă expoziția **„80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România“**. Expoziția însumează un mare număr de piese documentare — fotografii, facsimile, extrase din presa vremii — care relevă pregnant, cu puterea adevărului și forță creatoare, existența de mai bine de un secol a organizațiilor politice ale clasei muncitoare din România, începuturile mișcării muncitorești din România și dezvoltarea acesteia sub influența ideilor marxismului.

Din inițiativa Comitetului municipal de partid Lugoj, s-a organizat, în cadrul cabinetului municipal de științe sociale, un ciclu de expuneri și consultații pe probleme ale construcției socialiste pentru cadrele didactice înscrise la examenele de grad și definitivat. Membri ai biroului Comitetului municipal de partid și lectori de prestigiu vor ajuta pe educatoare, profesori și învățători să aprofundeze problemele teoretice ale construcției socialiste în patria noastră, cum sînt : conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată ; sporirea rolului factorului conștient și creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român în edificarea socialismului și comunismului; dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste ; lupta dintre vechi și nou; contradicțiile, rolul și rezolvarea lor în societatea socialistă ; politica P.C.R. în domeniul ideologiei și culturii ; aspecte ale revoluției tehnico-științifice contemporane și implicațiile ei economico-sociale ; activitatea internațională a P.C.R. și a României socialiste și altele.

■

O acțiune salutară a Bibliotecii Astra din Sibiu : alcătuirea unei bibliografii selective pe tema celor „7 zile ale creației“, însumînd aproape 180 de titluri de lucrări cu caracter de popularizare a științei. Catalogul bibliografic constituie, în același timp, și programul expoziției pe aceeași temă deschisă în localul bibliotecii. Sînt unite astfel cartea, filmul, diafilmul, reproducerea de artă și materialul ilustrativ într-o acțiune de educare științific-ateistă a oamenilor. Selectăm cîteva din lucrările catalogului bibliografic : Vasile C. Ciocîrlan : „Facerea lumii“, Mircea Herovanu : „Introducerea în fizica atmosferei“, Carina Pârvulescu : „...și Pămîntul a fost pus în mișcare“, I. M. Ștefan : „Familia Soarelui“, P. Raicu : „Cum a apărut viața pe pămînt“, Ștefan Milcu : „Despre rase și rasism“, Jean Effel : „...și a fost lumină“, „Antologia ateismului din România“, Gheorghe Pușcaș: „Secolul luminilor și religia“, Paul Popovici: „Religie sau știință“.

■

Sub auspiciile Inspectoratului școlar, Casei corpului didactic și filialei Societății de științe istorice din județul Prahova, recent a avut loc o sesiune de comunicări pe tema : „Utilizarea elementelor locale în predarea științelor sociale“. Consemnăm din titlurile comunicărilor susținute cu această ocazie : Ion Bocioacă : „Prezența și utilizarea unor elemente locale în cadrul cabinetului de istorie“, Alexandrina Ionaș : „Introducerea unor elemente locale în predarea unor momente importante din istoria României la clasele a III-a și a IV-a“. Florian Ionescu : „Unele aspecte ale folosirii presei locale în predarea lecțiilor de istoria patriei la clasa a VIII-a“, Valeriu Lungu : „Utilizarea elementelor locale la lecțiile de economie politică a socialismului“, Paul D. Popescu : „Utilizarea beletristicii în prezentarea sau reconstituirea unor aspecte locale“.

■

Recent a avut loc, la Cluj, în prezența unor oameni de știință, cadre didactice universitare, cercetători și studenți, un simpozion organizat de Asociația oamenilor de știință și Comitetul național român Pugwasch. Cu acest prilej, cunoscutul savant atomist britanic Erich H. Burhop, președintele Federației mondiale a oamenilor de știință, a vorbit despre responsabilitatea socială a omului de știință, precum și despre rolul cercetării în asigurarea progresului și păcii. Oaspetele a remarcat contribuția deosebită pe care oamenii de știință din țara noastră o aduc, în cadrul mișcării internaționale Pugwasch, la dezvoltarea schimbului de valori științifice puse în slujba colaborării și înțelegerii internaționale.

Prof. dr. docent Corneliu Penescu, membru corespondent al Academiei, președintele Comitetului național român Pugwasch, s-a referit la activitatea și perspectivele organizației Pugwasch în domeniul colaborării științifice, ca factor important în crearea unui climat de apropiere între națiuni. În continuare, prof. dr. Aurel Negucioiu, secretar al Comitetului județean de partid, a vorbit despre politica partidului și statului nostru în domeniul promovării unei largi colaborări între națiunile europene.

■

La Miercurea Ciuc s-a organizat un interesant simpozion despre istoria și demografia orașelor Miercurea Ciuc, Odorheiul-Secuiesc, Gheorghieni și Bălan. La sesiune au participat membrii filialelor Societății de științe istorice și de geografie, precum și profesorii de specialitate ai liceelor din județ.

■

La Caransebeș a avut loc o importantă sesiune de comunicări științifice pe teme de istorie și cultură. Manifestarea a fost onorată de prezența unor personalități de prestigiu și cercetători din Cluj și Timișoara. În cele două secțiuni de lucru — istorie și istoria culturii — s-au prezentat un mare număr de comunicări privitoare la așezările neolitice din această parte a țării, localizarea cetății Caransebeșului și cronologia dezvoltării ei, participarea localnicilor la marile evenimente politico-sociale, patriotice și culturale din secolele trecute — Revoluția de la 1848, începuturile mișcării muncitorești pe aceste meleaguri, ale presei românești, actul unirii Transilvaniei și Banatului cu România, precum și profundele schimbări pe care socialismul le-a adus pe vatra Caransebeșului.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 90 din 7 aprilie 1973

Consultație pentru profesorii de economie politică

Dezvoltarea planificată și proporțională a economiei naționale

Orice societate, în cadrul istoricește constituit al economiei naționale, dispune de un anumit fond de muncă socială (vie și materializată) — limitat în fiecare moment dat de nivelul dezvoltării sale — pe care trebuie să îl utilizeze, să îl repartizeze între diferitele ramuri de activitate, în raport cu nevoile sociale în continuă creștere și diversificare. Astfel orice economie este constituită dintr-un ansamblu de multiple și complexe relații de intercondiționare între procesele sferelor reproducției, între ramurile și subramurile producției materiale, între diferitele sectoare de activitate, deci un ansamblu sau un sistem de proporții economice. O economie este caracterizată printr-o stare de proporționalitate atunci cînd, prin complexul relațiilor amintite, repartizarea mijloacelor de producție și a timpului de muncă al societății este realizată în concordanță cu nevoia socială. Într-o asemenea situație, procesul economic de ansamblu se desfășoară normal, resursele de muncă sociale sînt folosite cu eficiență, sînt create condițiile pentru continua dezvoltare economică și pentru satisfacerea din ce în ce mai înaltă a necesităților de consum ale membrilor societății. Și, invers, apariția unor disproporții antrenează pierderi de muncă socială și, în funcție de importanța lor, pot duce la stagnare și chiar la regres.

Fără a intra într-o analiză de detaliu a sistemului proporțiilor economice dorim să reamintim faptul că din rîndul acestora se desprind așa-numitele proporții fundamentale care determină cadrul general al economiei naționale sau care, altfel spus, definesc diviziunea generală a muncii în interiorul fiecărei economii naționale. În rîndul acestor proporții fundamentale se înscriu acelea dintre activitățile productive și cele neproductive, dintre industrie și agricultură ca principale ramuri ale economiei, dintre acestea două și celelalte ramuri ale activității economice — construcții, transporturi și telecomunicații, comerțul interior și exterior. Dacă plecăm de la faptul că în general consumul se subdivide în consum productiv sau intermediar și consum final, apar o serie de alte proporții fundamentale care determină mișcarea procesului economic de ansamblu : între mijloacele de producție și bunurile de consum în cadrul produsului social total, între produsul social total și venitul național, între partea din venitul național alocat fondului de dezvoltare economico-socială și partea destinată consumului, etc. La rîndul lor, toate aceste proporții fundamentale se concretizează la nivelul ramurilor economice într-o serie de expresii particulare, specifice. În sfîrșit, privite prin prisma valorii de întrebuințare, proporțiile menționate au o expresie materială, iar prin prisma cheltuielilor de muncă socială încorporate în respectivele valori de întrebuințare au o expresie valorică. Desigur, am prezentat un tablou extrem de simplificat al sistemului proporțiilor economice, deoarece în realitate acestea se determină și se interferează reciproc, dar, credem, suficient pentru a evidenția importanța deosebită pe care starea de proporționalitate o are pentru funcționarea ritmică, armonioasă a mecanismului extrem de complex pe care îl reprezintă economia națională.

Dacă în condițiile orînduirii capitaliste, bazate pe proprietatea privată, starea de proporționalitate se realizează printr-un continuu joc al disproporționalităților, deoarece procesele sale economice, profund contradictorii, sînt guvernate de forțe spontane, care, de cele mai multe ori scapă de sub control, în schimb, socialismul, realizînd socializarea mijloacelor de producție, are posibilitatea obiectivă de a regla anterior, în mod rațional, aceste proporții, în concordanță cu interesele generale ale societății. Desființarea proprietății private și înlocuirea ei cu proprietatea socialistă înlătură cauza obiectivă a apariției disproporțiilor, transformă economia națională într-un organism economic unitar, astfel încît munca socială poate fi repartizată conștient, pe diversele sectoare ale activității după criterii științifice. Dar, în același timp, aceasta este și o necesitate pentru economia socialistă. Funcționarea mecanismului economic unitar al economiei socialiste, îndeplinirea obiectivelor dezvoltării nu pot fi concepute și realizate fără o unitate de acțiune care să asigure integrarea armonioasă a fiecărui segment al economiei naționale — ramură, sau unitate economică — în dezvoltarea economico-socială de ansamblu. Această necesară unitate de acțiune, expresie a unității de voință a întregului nostru popor, întruchipată în politica Partidului Comunist Român, se poate realiza numai prin conducerea întregii vieți economice și sociale de către partid ; statul socialist, ca emanație și ca reprezentant al întregului popor fiind instrumentul principal prin care masele muncitoare transpun în mod conștient, unitar și coordonat, politica partidului.

Posibilitatea și în același timp necesitatea reglării conștiente a proporțiilor economiei naționale, a repartiției muncii sociale în concordanță cu nevoia socială se manifestă în socialism prin acțiunea legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale. Această lege economică obiectivă exprimă modalitatea specifică socialismului de reglare prealabilă, prin intermediul planului, a producției sociale în conformitate cu necesitatea socială predeterminată, deci de reglare conștientă a funcționării mecanismului economiei naționale. Desigur însă, acțiunea legii dezvoltării planice proporționale nu exclude prin ea însăși posibilitatea apariției, temporar, local, a unor disproporționalități, a unor neconcordanțe între pro-

NICOARĂ IONESCU

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag I)

ducția socială și unele cerințe ale societății. Important este însă că societatea socialistă dispune de posibilitatea de a sesiza apariția unor astfel de neconcordanțe și de a lua măsurile adecvate pentru înlăturarea lor. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din iulie 1972 „rolul factorului conștient, al conducerii de către partid, al activității statului socialist constă nu în a închide ochii și a nega existența contradicțiilor, ci în a recunoaște existența lor, a le înțelege, a le studia temeinic și a găsi căile care să ducă la atenuarea și lichidarea lor".

Concretizarea posibilității și necesității societății socialiste de a reglementa în mod conștient sistemul proporțiilor economice o constituie activitatea de planificare desfășurată de statul socialist, ca reprezentant al întregii societăți. Astfel, planificarea poate fi definită ca instrumentul prin care societatea, ținînd seama de ansamblul legilor economice obiective ale economiei socialiste, acționează conștient pentru a regla și dirija în mod unitar producția socială, în conformitate cu țelurile sale generale și cu interesele oamenilor muncii. Ea este deci o componentă esențială a mecanismului economic general prin care se înfăptuiește conducerea de către partidul comunist a întregii vieți economice și sociale, prin care se exercită în fapt rolul economic al statului socialist.

Deoarece, sub influența unei multitudini de factori, atît cerințele cît și posibilitățile societății se află într-o continuă mișcare, nici sistemul proporțiilor economice nu poate fi stabilit într-o anumită configurație, o dată pentru totdeauna, și are un caracter eminamente dinamic. Se poate spune că orice nouă întreprindere intrată în circuitul economic determină apariția unor noi resurse, dar în același timp și a unor noi necesități, deci o anumită modificare în proporționalitatea existentă anterior. De altfel, plecînd de la acest aspect, însuși procesul dezvoltării economice ar putea fi considerat ca trecerea la o nouă stare de proporționalitate, superioară din toate punctele de vedere celei vechi.

Dacă ne referim la dezvoltarea economică a țării noastre, la situația de la care am plecat, la care am ajuns, și la ceea ce, așa cum reiese din documentele Conferinței Naționale, ne propunem să realizăm în următoarele două decenii apare evident că este vorba tocmai de evoluția cantitativă și calitativă a proporționalității din economia noastră națională. Înfăptuirea industrializării socialiste, ritmurile diferențiate de dezvoltare ale ramurilor industriale, dirijarea cu prioritate a mijloacelor către ramurile hotărîtoare pentru dezvoltarea întregii economii, către subramurile noi care s-au impus în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane au vizat și vizează tocmai crearea unei noi proporționalități economice, calitativ superioară, care să asigure folosirea cît mai eficientă a resurselor de muncă socială.

În orice caz, caracterul dinamic al proporțiilor nu trebuie și nu poate fi confundat cu disproporționalitatea. Se poate spune că, în conținutul său, planificarea înseamnă tocmai stabilirea premeditată, pe baza obiectivelor de dezvoltare pe care ni le propunem, a cunoașterii și luării în considerare a tendințelor care se manifestă pe plan mondial, a noii proporționalități vizate, precum și dirijarea conștientă a resurselor societății în vederea realizării acestei noi proporționalități. Aceasta și explică îmbinarea planificării curente, care are în vedere stabilirea și menținerea proporționalității necesare pe o perioadă limitată, cu planificarea de perspectivă care se referă la determinarea evoluției de durată a proporțiilor în economia națională. De asemenea, atenția pe care partidul și statul nostru o acordă dezvoltării activității de prognoză, faptul că aceasta a devenit un instrument de fundamentare a planului unic de dezvoltare, se explică prin necesitatea de a dispune de o imagine cît mai clar conturată a obiectivelor pe o perioadă îndelungată de timp, a sistemului de proporții care urmează să fie realizat, de posibilitatea de a ierarhiza sarcinile în funcție de urgență, de importanță și, în același timp, de posibilitățile existente ale economiei naționale, astfel încît să se obțină o dezvoltare continuă și în ritmuri accelerate. De altfel, obiectivul strategic pe care ni-l propunem în domeniul economiei, acela ca într-o perioadă istorică scurtă să depășim stadiul de țară în curs de dezvoltare și să ne ridicăm la nivelul țărilor dezvoltate, impune nu numai eforturi din partea întregului popor, ci și valorificarea acestor eforturi cu cea mai mare eficiență, concentrarea și dirijarea lor științifică pe direcțiile cele mai susceptibile de a avea efecte maxime asupra îndeplinirii obiectivului strategic.

Odată cu dezvoltarea economiei, cu creșterea gradului ei de complexitate, cu sporul de experiență acumulată, activitatea de conducere planificată a trecut în țara noastră printr-un continuu proces de perfecționare, proces care nu se poate considera încheiat, deoarece viața, în continuă evoluție, ridică permanent noi și noi probleme a căror rezolvare trebuie găsită. De aceea, referindu-se la încheierea activității de perfecționare a conducerii planificate a economiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în raportul prezentat Conferinței Naționale din iulie 1972 următoarele : „Nu vreau să rezulte însă în nici un fel că odată cu aceasta nu vom mai avea nimic de făcut în această direcție. Dimpotrivă, perfecționarea conducerii planificate a societății trebuie să constituie o preocupare continuă a partidului și a statului, un proces permanent determinat de însăși dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție și sociale".

Un efect esențial al perfecționării sistemului de conducere planificată a economiei îl constituie, în ultimă instanță, ridicarea nivelului științific al acestei activități, sporirea considerabilă a posibilităților de a acționa cît mai eficient pentru realizarea obiectivelor stabilite, de a menține permanent starea de proporționalitate în economia națională. Să ne referim din acest punct de vedere la două dintre cele mai recente măsuri, hotărîte de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1972. În primul rînd faptul că pentru prima dată în planurile pentru anul curent sînt integrate într-un sistem coerent angajamentele suplimentare ale oamenilor muncii, astfel încît acestea să fie avute în vedere la corelarea diferitelor ramuri, subramuri și întreprinderi care se află în legături reciproce în procesul de producție. De asemenea trecerea la nominalizarea fizică a produselor și la defalcarea trimestrială și lunară a sarcinilor de producție este de natură să contribuie la menținerea în și mai bune condiții a stării de proporționalitate în economie. Pe de o parte, nominalizarea fizică a sarcinilor de producție evită situații în care unele întreprinderi, în dorința de a-și realiza mai ușor planul, fabricau produse de valoare mai mare, neglijînd realizarea altora foarte necesare economiei, ceea ce în anumite situații putea să ducă chiar la apariția unor disproporții. Pe de altă parte, defalcarea sarcinilor asigură îndeplinirea lor ritmică, deoarece pentru buna funcționare a mecanismului economic este necesar ca starea de proporționalitate să nu reprezinte o medie a unei perioade, ci să fie efectivă în fiecare moment.

Ca o consecință obiectivă a dezvoltării economice, a creșterii gradului de complexitate a economiei naționale și, corespunzător, a problemelor pe care le ridică conducerea și organizarea acesteia, apare necesitatea creșterii continue a rolului partidului și statului în domeniul vieții economice. Primatul pe care l-a cîștigat funcția economico-organizatorică a statului socialist, în an-

(Continuare în pag. a III-a)

(Urmare din pag. a VI-a)

Nicolae Ceaușescu : România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate Ed. politică, vol. V, p. 231—263. Expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii agriculturii. Ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25 noiembrie 1972.

Nicolae Ceaușescu : România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate Ed. politică, vol. V, p. 475—518. Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie 1971

Nicolae Ceaușescu : Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, 6 iulie 1971. Expunerea la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, Ed politică. 1971.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntarea la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior, Ed. politică, 1972

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntarea la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de a XXV-a aniversări a proclamării Republicii, 29 decembrie 1972.

Nicolae Ceaușescu : Expunere la Plenara C.C. al P.C.R. din 20 noiembrie 1972, Ed. politică, București, 1972.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Conferința Organizației municipale de partid București, Ed. politică, București, 1973.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Conferința Organizației județene de partid Iași, Ed. politică, București, 1973.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973, Ed. politică, București, 1973.

Comunicat cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a R. S. România în anul 1972, Scînteia XLII, nr. 9420 din 14 februarie 1973.

CARTEA SOCIAL-POLITICĂ

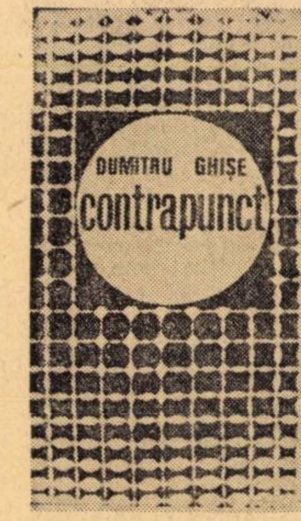

Metafora de esență muzicală, **„Contrapunct"** ce constituie titlul volumului de eseuri al lui Dumitru Ghișe, apărut în 1972 la Ed. Minerva, este mult mai elocventă decît pare la prima vedere. Nouă cel puțin, ni se pare atît de elocventă încît eram ispitiți să așezăm aceste însemnări sub denumirea de **Contrapunct filosofic.** Și iată de ce : contrapunctul este dialectica muzicii, după cum dialectica este contrapunctul filosofiei. Socotim că paradoxul revelează exponențial spiritul plurivalent, stilul de gîndire și dominanta militantă a personalității lui Dumitru Ghișe, care, pasionat de dialectica contrariilor, contradicțiilor și multiplilor, aplică, la rezolvarea celor mai stufoase probleme și situații, algoritmii marxismului creator. Și — trebuie accentuat acest lucru — Dumitru Ghișe mînuiește, cu deosebită virtuozitate, ipotezele de lucru, instrumentele metodologice și supletea înaripată a marxismului creator. Mai mult decît atît : fiecare eseu al lui Dumitru Ghișe, fiecare demers al gîndirii sale însetate de cunoaștere, fiecare judecată de valoare pe care o formulează și fiecare emoție metafizică pe care o încearcă, sînt, fiecare în parte, și toate la un loc, mărturii majore despre virtuțile creatoare ale învățăturii marxiste. Asimilat — în temeiurile lui ontologice, în structurile lui economico-sociale, în funcțiunile lui epistemologice și în ethosul lui umanist —, marxism-leninismul rămîne pentru profesorul Dumitru Ghișe o viziune despre lume și viață pururea deschisă, impunîndu-se prin inegalabila lui vitalitate fertilizatoare. De aceea, în universul ideilor marxist-leniniste, poziția ideologică, filosofică și științifică a lui Dumitru Ghișe este una de suplețe, de cuprinzătoare elasticitate mintală, de eleganță comportamentală și de largă putere de înțelegere.

Ca pregătire universitară, de specialitate filosofico-științifică, Dumitru Ghișe este produsul Facultății de filosofie a Universității din Cluj, unde a studiat magistralele prelegeri, cum singur le numește, ale profesorului D.D. Roșca și s-a emoționat de prezența lui Lucian Blaga. Dealtminteri, Dumitru Ghișe o spune singur, și mai frumos decît alții, în eseul „Sursele filosofice ale unei atitudini protestatare", unde citim : „Nu mă îndoiesc nici o clipă de caracterul axiomatic al afirmației că pentru fiecare dintre noi, mai vîrstnic sau mai tînăr, există oameni a căror prezență — intelectuală, etică, afectivă — o resimți, ca pe constantă, subjacentă, dar trainică, în toate demersurile sau gîndurile tale. Sînt marii dascăli de viață, oameni sub a căror înrîurire a înflorit, undeva, în labirintul propriei tale ființe, un gînd înțelept sau o faptă generoasă... De ei, de acești oameni, se leagă, într-un fel sau altul, propriul tău univers, îndeletnicirile și descoperirile tale, deprinderea de a înlănțui un silogism sau de a îndrăzni o metaforă. Printre acești oameni se numără, pentru mine, profesorul D. D. Roșca. Au trecut mulți ani de cînd îi audiam cursurile și, ca mine numeroși alții, înainte sau după, generații la rînd, i-au ascultat sau îi ascultă, cu aceeași emoție și cu același interes, lecțiile, «magistralele» lecții — cum ne plăcea să le numim".

În cazul dat, maestrul poate fi, și este — o spunem în cunoștință de cauză — încîntat de elev, care a dovedit exemplar, în lucrările sale de pînă acum (**„Existențialismul francez și problemele eticii"** și **„Contrapunct"**) o temeinică pregătire filosofică, o vastă și riguroasă informație la zi, o neștirbită probitate științifică și un sentiment de accentuată răspundere pentru cuvîntul scris, pentru enunțul formulat și pentru judecata emisă.

Înarmat, pe de o parte, cu tot ceea ce marxism-leninismul înseamnă pentru complexa problematică (umană, socială, politică, economică etc.) a lumii de azi și a celei de mîine, iar, pe de altă parte, cu ultimele date ale epistemologiei și filosofiei, se înțelege de la sine că Dumitru Ghișe poate ataca, **sine ira et idola,** cele mai acute și mai grave probleme ale contemporaneității. Și aceasta, cu deplină competență, cutezanță de cuget și eleganță de expresie.

Dacă la toate cele de mai sus, adăugăm sensibilitate pentru arta mare și autentică, pasiunea analitică, precum și vigurosul spirit critic și de discernămînt al lui Dumitru Ghișe, ne dăm seama de vastul orizont spiritual, pe ale cărui cuprinsuri se desfășoară inspirata sa meditație.

GRIGORE POPA

(Urmare din pag. a V-a)

Caracterul revoluționar și militant al culturii socialiste. Valorificarea moștenirii culturale. Creativitatea originală. Schimbul de valori spirituale cu alte popoare.

Politica P.C.R. de perfecționare multilaterală a învățămîntului, de dezvoltare a științei, literaturii, artei, a vieții cultural-artistice. Preocuparea pentru pregătirea multilaterală a tinerei generații.

11. CONȘTIINȚA SOCIALISTĂ.

Trăsăturile conștiinței socialiste. Relația dintre ideologia marxist-leninistă și valorile contemporane ale culturii în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste. Rolul conștiinței socialiste în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Programul Partidului Comunist Român de îmbunătățire a activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. Educarea ateistă a maselor. Cultivarea atitudinii socialiste față de muncă și avutul obștesc, a spiritului de echitate și dreptate socială. Ridicarea nivelului combativității revoluționare și a spiritului militant — cerință a întregii activități politice, ideologice și de educație. Rolul școlii, al științelor sociale în promovarea idealurilor socialismului, în educarea comunistă. revoluționară a tinerei generații.

Importanța documentelor adoptate de Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972 pentru educarea oamenilor muncii în spiritul moralei comuniste.

12. RELAȚIILE INTERNAȚIONALE CONTEMPORANE.

Tipuri de relații internaționale actuale.

Principiile relațiilor politice internaționale.

Relațiile dintre țările socialiste. Adîncirea cooperării dintre țările socialiste.

Coexistența pașnică dintre țări cu orînduiri sociale diferite.

Apărarea și consolidarea păcii — problemă principală a relațiilor internaționale contemporane. Cauzele și caracterul războaielor în etapa actuală. Premisele sociale, economice, politice și tehnico-militare ale preîntîmpinării războiului mondial în zilele noastre. Poziția mișcării muncitorești în problemele păcii și războiului.

13. POLITICA EXTERNĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.

România socialistă în cadrul relațiilor internaționale.

Principiile politicii externe a Republicii Socialiste România. Politica externă — parte integrantă a liniei politice generale a partidului și statului nostru.

Politica partidului și statului de dezvoltare a relațiilor de alianță, prietenie și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste.

Politica României de dezvoltare a relațiilor cu toate statele, indiferent de orînduirea socială.

Colaborarea cu țările în curs de dezvoltare.

Poziția P.C.R. și R.S. România în principalele probleme internaționale ale lumii contemporane; rolul statelor mici și mijlocii pe arena internațională; dezvoltarea relațiilor de cooperare între state; schimburile de valori materiale și spirituale; slăbirea încordării internaționale; dezarmarea; securitatea europeană; lichidarea focarelor de război și încordare existente în lume.

Bibliografie

K. Marx-Fr. Engels: Manifestul Partidului Comunist, în K. Marx și Fr. Engels, Opere, vol. 4, E.P., București, 1959.

K. Marx: Capitalul, vol. I, Ed. 1960, Așa-numita acumulare primitivă, Sistemul colonial, p. 744—755.

K. Marx: Critica programului de la Gotha, în K. Marx și Fr. Engels, Opere, vol. 19, E.P., București, 1964.

K. Marx: Manuscrisele economice-filozofice din 1844, în K. Marx-Fr. Engels. Scrieri din tinerețe, E.P., București, p. 549—561.

K. Marx: Scrisoare către Weydemeyer, în K. Marx și Fr. Engels, Opere alese, în două volume, vol. II, E.P, București, 1967, p. 423—425.

Fr. Engels: Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință, în K. Marx și Fr. Engels, vol. 19, E.P., București, 1964.

Fr. Engels: Principiile comunismului, în K. Marx și Fr. Engels, Opere, vol. 4, E.P., București, 1958

Fr. Engels: Anti-Dühring. Secțiunea a III-a. Socialism, Ed. 1955, sau 1966.

Fr. Engels: Introducere la lucrarea lui K. Marx „Luptele de clasă în Franța, 1848—1850", K. Marx-Fr Engels, Opere vol. 22, E.P., 1965. p. 505—523.

V. I. Lenin: Stîngismul — boala copilăriei comunismului, în Opere, vol. 31, E.S.P.L.P., București, 1956.

V. I. Lenin: Note critice în problema națională, în Opere complete, vol. 24, E.P., București, 1962.

V. I. Lenin: Statul și revoluția, în Opere complete, vol. 33, București, 1962, cap. I, II și IV.

Nicolae Ceaușescu: Raport la Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972.

* * * : Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la realizarea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, creșterea continuă a eficienței activității economice, dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie, 1972, p. 433—453.

* * * : Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea organizării și conducerii vieții sociale și la dezvoltarea democrației socialiste. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972", p. 454—465.

* * * : Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la principalele orientări ale dezvoltării economico-sociale a României în următoarele două decenii. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972", p. 466—469.

* * * : Hotărîrea Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la pregătirea forței de muncă și creșterea nivelului de trai al populației. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972", p. 470—475.

* * * : Directivele Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială. În vol. „Conferința Națională a P.C.R. 19—21 iulie 1972", p. 476—498.

*** : Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la perfecționarea activității politico-organizatorice și ideologice a partidului. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972", p. 499—506.

* * * : Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972", p. 507—513

* * * : Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la înflorirea națiunii socialiste și la problema națională a R.S.R. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972", p. 514—522

* * * : Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la politica și activitatea internațională a P.C.R și R.S.R. În vol. „Conferința Națională a P.C.R., 19—21 iulie 1972". p. 523—535.

* * * : Plenara C.C. al P.C.R., 3—5 noiembrie 1971, Ed. politică.

Nicolae Ceaușescu: România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Ed. politică, vol. II, 1968. p. 504—611 Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României. prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 6 decembrie 1967.

Nicolae Ceaușescu: România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Ed. politică. 1969. vol. III, p 871—904. Cuvîntarea la Conferința Națională a cadrelor didactice din 7 februarie 1969.

Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, 1970. p. 248—349 Raportul C.C. al P.C.R cu privire la activitatea în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului. 6 august, 1969.

Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică. vol. IV, 1970, p. 757—804. Adunarea festivă consacrată centenarului nașterii lui V. I. Lenin. 17 aprilie 1970.

Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, vol. IV, p. 671—713. Cuvîntare la Plenara C. C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970.

(Continuare în pag. a VII a)

(Urmare din pag. a II-a)

samblul funcțiilor sale, decurge în mod organic din rolul hotărîtor al dezvoltării forțelor de producție, al economiei în general, pentru progresul multilateral al societății. „În perspectiva făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a creării premiselor pentru trecerea la comunism, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al partidului, funcțiile statului se vor schimba și mai mult, activitatea sa internă concentrîndu-se în direcția organizării producției, a vieții științifice și culturale". Direcția principală a amplificării rolului statului în dirijarea organizată a tuturor laturilor activității economico-sociale în etapa actuală, în condițiile creșterii rolului conducător al partidului, a fost definită de Conferința Națională ca fiind realizarea unei anumite împletiri a activității partidului și statului, asigurîndu-se, totodată, delimitări clare care să evite suprapunerile și paralelismele. De asemenea, complexul de legi cu caracter economic adoptate în ultimul timp, care, reglementînd multilateral, prin mijloace specifice activității statale, organizarea economiei, ansamblul raporturilor care se creează în desfășurarea activității economice, atribuțiile, competențele, responsabilitățile fiecărei verigi în toate sferele reproducției, în fundamentarea, întocmirea și realizarea planurilor, care ele însele sînt investite cu putere de lege, constituie o expresie a creșterii rolului economic al statului în etapa actuală.

După cum se știe, principiul de bază în organizarea statului nostru îl constituie centralismul democratic, iar amplificarea funcției economice a statului, întărirea rolului planului național unic, nu au nimic comun cu centralizarea excesivă. De altfel, toate măsurile de perfecționare a organizării și conducerii economiei noastre naționale, au vizat și adîncirea democrației economice, atragerea cît mai largă a maselor la conducere, a valorificării resurselor lor de inițiativă și energie în adoptarea și îndeplinirea deciziilor economice. „Partidul nostru, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara a C.C. al P.C.R. din noiembrie 1972, acționează cu consecvență pentru a asigura ca planificarea, întreaga activitate de conducere și organizare a economiei să se realizeze cu participarea nemijlocită a clasei muncitoare, a maselor largi de oameni ai muncii". De aceea, concomitent cu amplificarea rolului economic, se perfecționează în continuare cadrul organizatoric necesar pentru ca puterea de stat să reflecte cît mai deplin interesele și năzuințele întregului popor, precum și organismele colective de conducere ce au fost create la toate nivelele în vederea adîncirii democrației socialiste, factor de o deosebită importanță pentru dezvoltarea orînduirii noastre, element primordial al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Revoluția democrat populară în România

Revoluția democrat-populară din România, care a început cu insurecția națională antifascistă din August 1944, s-a desfășurat în condițiile social-economice ale unei țări cu nivel mediu de dezvoltare, cu o economie ruinată de război, și de urmările acestuia și a fost influențată de dinamica rapidă a raportului forțelor de clasă, în care masele populare, conduse de Partidul Comunist Român, au constituit factorul hotărîtor al transformărilor radicale în viața social-politică a țării.

Victoria insurecției armate din August 1944, care a marcat doborîrea dictaturii militare-fasciste, scoaterea României din războiul antisovietic și începutul luptei armate împotriva hitleriștilor pentru eliberarea întregii țări, nu a dus nemijlocit la răsturnarea de la putere a claselor dominante și nu a afectat baza economico-socială a regimului burghezo-moșieresc. Regimul instaurat odată cu formarea primului guvern prezidat de generalul C. Sănătescu, în care activau și doi reprezentanți ai partidelor muncitorești, era un regim burghezo-democratic care acționa în cadrul unei forme de stat monarhice și în condițiile existenței mai multor partide politice.

Acest fapt, al trecerii de la dictatura fascistă la un regim burghezo-democratic, dublat de activitatea legală a partidelor și organizațiilor revoluționare ale clasei muncitoare și de afirmare largă a maselor ca forță hotărîtoare în dezvoltarea ulterioară a țării, au constituit elemente esențiale ale începutului revoluției democrat-populare. Pornind de la indicațiile orientative stabilite încă de Congresul al V-lea, privind caracterul și perspectivele revoluției în România, dar ținînd totodată seama de faptul că sarcinile democratice, antimoșierești și antiimperialiste ale revoluției corespundeau intereselor fundamentale ale celor mai largi clase și pături sociale, P.C.R. s-a orientat de la începutul activității sale legale spre realizarea unui larg front democratic, care să cuprindă toate forțele vii ale națiunii interesate în progresul țării.

Pe baza acestei concepții tactice, partidul a urmărit întărirea unității de acțiune a clasei muncitoare — forța conducătoare în revoluție — și făurirea alianței muncitorești-țărănești, în jurul căreia urmau să fie atrase celelalte pături muncitoare și chiar anumite cercuri ale burgheziei. De asemenea, ținînd seama de faptul că în această fază a revoluției realizarea transformărilor cerute de mase nu venea în conflict direct cu forma de stat monarhică, P.C.R. și celelalte forțe revoluționare au considerat ca nefiind necesară schimbarea imediată a acesteia, urmînd ca regele să fie determinat să folosească prerogativele puterii în interesul poporului. Exprimat în proiectul de platformă al F.N.D., elaborat de C.C. al P.C.R., la 24 septembrie 1944, și însușit de celelalte partide și organizații democrate care au aderat la Frontul Național Democrat, programul de transformări ivite în desfășurarea revoluției, capătă formă definitivă în programul de guvernare al F.N.D. din 28 ianuarie 1945 care a pus la ordinea zilei problema instaurării unui guvern cu adevărat democratic, care să reprezinte masele populare și să acționeze în interesul acestora.

Simultan cu organizarea unor grandioase mitinguri și demonstrații, care se desfășurau în strînsă dependență cu avansarea procesului de organizare a clasei muncitoare și a aliaților săi, au fost întreprinse acțiuni de preluare de către muncitori a controlului întreprinderilor, confiscarea de către comitetele țărănești a pămînturilor aparținînd elementelor fasciste și ale moșierilor, cucerirea prin forță a conducerii organelor locale ale puterii de stat — primării, preturi, prefecturi — extinderea pozițiilor forțelor democrate în guvern și exercitarea, și pe calea puterii de stat, a unei permanente presiuni asupra majorității reacționare din guvern, precum și asupra regelui. Concomitent, partidul comunist s-a preocupat de lărgirea și consolidarea bazei politice a Frontului Național Democrat, de extinderea muncii de lămurire în rîndurile ostașilor,

Dr. GH. ȚUȚUI

(Continuare în pag. a IV a)

(Urmare din pag. a III-a)

cu scopul de a nu permite folosirea armatei în slujba ţelurilor reacţiunii, pregătind şi înarmînd totodată formaţiunile de luptă patriotice, în permanenţă gata de acţiune.

Această multilaterală activitate politică, ca şi faptul că programul forţelor revoluţionare se sprijinea pe o amplă bază de masă, au avut ca rezultat zdrobirea uneltirilor reacţiunii şi instaurarea la 6 martie 1945, a unui guvern real democratic prezidat de dr. Petru Groza, înflăcărat patriot şi militant progresist.

Victoria de la 6 martie 1945 a încoronat astfel o perioadă de puternice lupte revoluţionare, care au început cu insurecţia naţională din August 1944 şi au crescut continuu în intensitate, pînă la îndepărtarea de la conducerea ţării a burgheziei reacţionare.

„Prin instaurarea acestui guvern — arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu — procesul revoluţionar din România a intrat într-o nouă etapă, al cărei obiectiv era încheierea procesului de desăvîrşire a revoluţiei burghezo-democratice, înfăptuirea unor transformări social-politice, profunde în societatea românească“.

Guvernul a legiferat în prima parte a anului 1945 o serie de măsuri economice, politice şi sociale, privind democratizarea aparatului de stat, reforma agrară, introducerea controlului cetăţenesc în scopul stăvilirii speculei şi sabotajului economic, înfiinţarea economatelor în vederea aprovizionării salariaţilor, trecerii industriei la producţia de pace etc. Din acest ansamblu de măsuri, legea reformei agrare, adoptată la 23 martie 1945, se detaşează prin însemnătatea şi urmările sale, ea legalizînd acţiunea revoluţionară înfăptuită în mare parte în perioada anterioară, ceea ce a dus la lichidarea clasei moşierilor — forţa socială cea mai retrogradă a societăţii noastre. Totodată, au fost împroprietăriţi numeroşi ţărani fără pămînt sau cu pămînt puţin şi au fost constituite unităţi aparţinînd sectorului de stat — sub forma fermelor model şi a centrelor de închiriat maşini şi tractoare, elemente de mare însemnătate în soluţionarea ulterioară a problemei ţărăneşti în România.

Măsurile legislative adoptate, eforturile considerabile depuse în primul rînd de clasa muncitoare, precum şi de ţărănime şi de ceilalţi oameni ai muncii pentru reconstrucţia ţării, primele succese în domeniul politicii externe, au dus la refacerea şi dezvoltarea economiei naţionale şi la consolidarea regimului de democraţie populară. O importanţă deosebită în stabilirea direcţiei şi a căilor de urmat în dezvoltarea economică şi social-politică a ţării a avut-o Conferinţa Naţională a P.C.R. din octombrie 1945, care a stabilit că reconstrucţia economiei naţionale trebuie să se întemeieze pe refacerea şi dezvoltarea industriei, acordîndu-se prioritate industriei grele, ca bază a progresului economic general.

Eşecul încercărilor reacţiunii interne, în frunte cu monarhia şi avînd sprijinul cercurilor imperialiste străine, de a doborî guvernul democrat, consolidarea poziţiilor acestuia şi a legăturilor sale cu masele, recunoaşterea noii puteri de stat de către S.U.A. şi Marea Britanie la începutul anului 1946, au deschis perspective favorabile organizării alegerilor parlamentare menite să ducă la zdrobirea politică a partidelor burgheze. Analiza condiţiilor în care au avut loc pregătirea şi desfăşurarea alegerilor parlamentare, acţiune care a cerut partidului comunist un uriaş efort politic şi organizatoric şi a prilejuit o intensă muncă de clarificare a maselor, evidenţiază justeţea concepţiei sale tactice, de unire într-un singur bloc a tuturor partidelor şi a grupărilor participante la opera de guvernare a ţării, ca şi caracterul democratic al măsurilor legislative, adoptate în vederea extinderii dreptului de vot pentru toţi cetăţenii majori, votul „universal“ devenind acum pentru prima dată o realitate în România.

Desfăşurarea revoluţiei democrat-populare pînă la începutul anului 1947 a avut drept rezultat soluţionarea principalelor probleme cu caracter burghezo-democratic, făcînd posibilă acum aplicarea unui complex de măsuri menite să desăvîrşească acest proces, să ducă la cucerirea deplină a puterii în stat de către clasa muncitoare şi aliaţii săi, în vederea trecerii la revoluţia socialistă. Din acest unghi de vedere, anul 1947 este caracterizat prin schimbarea hotărîtoare a raportului de forţe în favoarea celor cărora le revenea misiunea istorică de a duce revoluţia populară dincolo de faza ei burghezo-democratică.

Sub influenţa schimbărilor economice-sociale — survenite în anii 1944—47 — şi a creşterii rolului proletariatului, în toate domeniile vieţii publice s-au produs deplasări substanţiale în orientarea şi caracterul grupărilor participante la opera de guvernare, în raporturile existente în cadrul alianţelor politice ale clasei muncitoare. În acest context se înscriu începutul activităţii de îngrădire a elementelor capitaliste de la oraşe şi sate, măsurile de reorganizare a Frontului Plugarilor şi a Uniunii Populare Maghiare etc.

O anumită regrupare de forţe se conturează şi în tabăra adversă, unde, după izgonirea de pe scena politică a partidelor „istorice“, locul de principală forţă de opoziţie şi de susţinător al instituţiei monarhice este preluat de către gruparea burgheză condusă de Gh. Tătărescu, care făcea încă parte din guvern şi din coaliţia democratică.

Cerinţele dezvoltării social-politice a României, orientarea forţelor revoluţionare spre aplicarea unei linii mai ferme în vederea trecerii la revoluţia socialistă şi, drept consecinţă, ascuţirea contradicţiilor dintre proletariat şi burghezie, făceau ca spre sfîrşitul anului 1947, colaborarea dintre forţele revoluţionare şi gruparea burgheză tătărăsciană să nu mai fie nici posibilă, nici necesară.

Sprijinindu-se pe noul raport al forţelor social-politice, raport care înclina în mod hotărîtor în favoarea proletariatului şi a aliaţilor săi, şi ţinînd seama şi de conjunctura internaţională favorabilă, P.C.R. a trecut la elaborarea şi aplicarea planului de măsuri în vederea doborîrii monarhiei şi proclamării Republicii Populare. Cum acţiunea de îndepărtare a monarhiei avea un caracter predominant politic, Partidul Comunist Român a întreprins măsuri de mobilizare a organizaţiilor sale şi a celor de masă, care au fost pregătite să acţioneze atît pe calea muncii de propagandă, cît şi prin alte mijloace, în funcţie de evoluţia situaţiei şi de gradul de împotrivire a forţelor reacţionare.

Abolirea monarhiei şi proclamarea Republicii Populare Române la 30 Decembrie 1947 nu au fost un act de tranzacţie politică, ci rezultatul unui proces obiectiv, în care masele largi populare, conduse de Partidul Comunist Român, şi-au impus voinţa lor cucerind pas cu pas, puterea politică în stat.

Schimbarea calitativă produsă în conţinutul puterii prin instaurarea dictaturii proletariatului şi trecerea la revoluţia socialistă nu s-a produs pe calea unei noi explozii revoluţionare, ci a fost săvîrşită de către însăşi conducerea de stat, cu sprijinul maselor, ca rezultat al dezvoltării continue a procesului revoluţionar şi al creării unui nou raport de forţe pe arena politică.

Hotărîtor în această direcţie a fost faptul că în întreaga etapă care a urmat după 23 August 1944, Partidul Comunist Român a aplicat în mod creator, adecvat condiţiilor ţării noastre, învăţătura marxist-leninistă referitoare la politica de alianţe în revoluţie.

Exercitarea rolului conducător al proletariatului, făurirea şi consolidarea alianţei muncitoreşti-ţărăneşti, strîngerea într-un singur front a tuturor forţelor democratice, care au acţionat în comun sub conducerea P.C.R., au constituit factorii de bază care au asigurat victoria revoluţiei democrat-populare.

Programa de socialism ştiinţific pentru examenul de definitivare în învăţămînt

— învăţători şi profesori —

1. EPOCA CONTEMPORANĂ.

Procesele fundamentale ale trecerii omenirii de la capitalism la socialism. Dinamica raportului de forţe în evoluţia istorică contemporană ; schimbarea raportului de forţe în favoarea forţelor antiimperialiste, revoluţionare, socialiste. Analiza acestui raport în documentele P.C.R. Aprecierile Conferinţei Naţionale din 19—21 iulie 1972 cu privire la mutaţiile social-politice de pe arena mondială şi la influenţa lor asupra dezvoltării contemporane.

Revoluţia ştiinţifică şi tehnică şi influenţa ei asupra dezvoltării sociale şi politice contemporane.

2. FORŢELE REVOLUŢIONARE. MIŞCĂRILE DEMOCRATICE ŞI PROGRESISTE CONTEMPORANE.

Clasa muncitoare — principala forţă revoluţionară a epocii contemporane. Dezvoltarea mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale ; principiile relaţiilor dintre partidele comuniste ; activitatea P.C.R. pentru întărirea unităţii mişcării comuniste. Rolul mişcărilor de eliberare naţională în cadrul forţelor revoluţionare contemporane. Rolul mişcărilor democratice progresiste şi antimonopoliste ale ţărănimii, intelectualităţii, tineretului, femeilor şi altor categorii sociale în făurirea istoriei contemporane. Politica activă a P.C.R. pentru coeziunea întregului front antiimperialist.

3. SOCIETATEA CAPITALISTĂ.

Dialectica dezvoltării societăţii capitaliste. Structura socială în capitalism.

Relaţiile politice în capitalism. Statul capitalist contemporan şi rolul său. Democraţia burgheză. Naţiunea şi relaţiile naţionale în capitalism. Cultura spirituală în societatea capitalistă. Rolul istoric şi sarcinile partidului revoluţionar al clasei muncitoare în societatea capitalistă.

4. MIŞCĂRILE DE ELIBERARE NAŢIONALĂ ŞI DE FORMARE A STATELOR NOI INDEPENDENTE.

Prăbuşirea sistemului colonial al imperialismului şi însemnătatea sa istorică. Caracterul şi forţele motrice ale revoluţiilor de eliberare naţională.

Lupta noilor state independente împotriva imperialismului şi neocolonialismului.

Relaţiile politice. Statul şi naţiunea în ţările în curs de dezvoltare.

Contribuţia Republicii Socialiste România la sprijinirea consecventă a luptei pentru eliberarea naţională, pentru formarea statelor naţionale unitare.

5. REVOLUŢIA SOCIALISTĂ

Revoluţia socialistă, calea trecerii omenirii de la capitalism la socialism. Trăsăturile revoluţiei socialiste. Rolul partidului comunist în pregătirea şi înfăptuirea revoluţiei socialiste. Strategia şi tactica în revoluţia socialistă. Generalul şi particularul în revoluţiile socialiste.

Revoluţia populară în România. Etapa populară şi cea socialistă a revoluţiei în ţara noastră. Caracterul creator al politicii Partidului Comunist Român de înfăptuire a revoluţiei în ţara noastră.

6. DIALECTICA FĂURIRII ŞI DEZVOLTĂRII SOCIETĂŢII SOCIALISTE.

Procesul istoric al formării şi dezvoltării societăţii socialiste. General şi particular în făurirea şi dezvoltarea societăţii socialiste. Direcţia dezvoltării societăţii socialiste.

Societatea socialistă multilateral dezvoltată. Programul P.C.R. de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Orientările şi direcţiile dezvoltării economico-sociale a României în deceniile următoare.

Structura socială, clasele şi grupările sociale în socialism, creşterea rolului conducător al clasei muncitoare în societate.

Unitatea socialistă a poporului. Frontul Unităţii Socialiste şi rolul său social-politic.

7. RELAŢIILE POLITICE ŞI PUTEREA DE STAT ÎN SOCIALISM.

Statul socialist — instrument principal al construirii socialismului.

Funcţiile statului socialist ; documentele P.C.R. despre evoluţia lor. Contribuţia creatoare a Conferinţei Naţionale a P.C.R. din 1972 la dezvoltarea şi îmbogăţirea teoriei revoluţionare cu privire la statul socialist. Perfecţionarea formelor şi metodelor de organizare şi funcţionare a statului nostru socialist.

Suveranitatea — atribut inalienabil al statului socialist.

Conţinutul, instituţiile şi mecanismul democraţiei socialiste. Dezvoltarea şi perfecţionarea democraţiei socialiste — factor de bază al făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Democraţia socialistă în viaţa economică, socială, politică.

Libertatea şi responsabilitatea socială şi individuală în condiţiile democraţiei socialiste. Crearea cadrului organizatoric şi juridic adecvat, pentru aşezarea relaţiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii şi echităţii socialiste şi comuniste.

8. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — FORŢA CONDUCĂTOARE ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ SOCIALISTĂ.

Necesitatea conducerii ştiinţifice a societăţii socialiste.

Componentele şi principiile conducerii ştiinţifice a societăţii.

Specificul înfăptuirii de către P.C.R. a rolului său conducător în domeniile activităţii economice, politice şi culturale.

Programul elaborat de partid pentru perfecţionarea conducerii întregii vieţi sociale.

Conferinţa Naţională a P.C.R. din iulie 1972, etapă importantă în realizarea cerinţelor conducerii ştiinţifice a societăţii noastre.

Creşterea rolului conducător al P.C.R. în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a înaintării spre comunism — expresie a integrării sale tot mai organice în activitatea şi viaţa întregii societăţi.

Unitatea dintre naţional şi internaţional în politica Partidului Comunist Român.

9. NAŢIUNEA ŞI RELAŢIILE NAŢIONALE ÎN SOCIALISM.

Procesul formării şi dezvoltării naţiunii socialiste — parte integrantă a edificării noii societăţi. Trăsăturile naţiunii socialiste. Contribuţia P.C.R. la îmbogăţirea teoriei marxist-leniniste despre naţiunea socialistă şi rolul ei.

Rezolvarea problemei naţionale în ţara noastră. Politica P.C.R. de dezvoltare a frăţiei şi de asigurare a deplinei egalităţi în drepturi a tuturor cetăţenilor, fără deosebire de naţionalitate.

Patriotismul socialist şi internaţionalismul proletar.

10. CULTURA SPIRITUALĂ ÎN SOCIALISM.

Principalele trăsături ale culturii spirituale în socialism. Rolul ideologiei marxist-leniniste în dezvoltarea culturii socialiste.

(Continuare în pag. a VI-a)

Analiză la faţa locului:

Perfecţionarea muncii sindicale din municipiul Craiova

- Prezenţă activă în acţiunea de şcolarizare.
- În colaborare cu întreprinderile, pentru formarea deprinderilor de muncă.
- O gamă largă de căi şi mijloace cultural-educative.
- Trei direcţii ale activităţii organizatorice.
- Antrenare responsabilă în procesul de modernizare a învăţămîntului.

Preocupat de orientarea şi îndrumarea directă a sindicatelor afiliate, Biroul executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură şi-a înscris în planurile sale de muncă analiza la faţa locului a activităţii unor sindicate. O asemenea analiză a avut loc săptămîna trecută la Craiova cu participarea membrilor Biroului executiv al C.U.S.I.S.C., ai comitetului sindicatului învăţămînt Craiova, ai unor preşedinţi ai sindicatelor din învăţămîntul de cultură generală de pe raza judeţului Dolj şi din centrele de judeţ mai apropiate. La şedinţă au mai participat ca invitaţi tovarăşii : *Ion Cetăţeanu*, secretar al Comitetului judeţean de partid Dolj, *Aurel Bold*, inspector general al Inspectoratului şcolar judeţean, *Ilie Solomon*, preşedintele Consiliului municipal al sindicatelor Craiova, *Viorica Păcuraru*, membră în Biroul executiv al Consiliului judeţean al sindicatelor Dolj, *Puiu Georgescu*, preşedintele sindicatului Universităţii din Craiova. Analiza s-a efectuat pe baza unei informări prezentate de Comitetul sindicatului şi a unui referat al Biroului executiv al Comitetului Uniunii.

*

Informarea prezentată de prof. *Ion Ştefan*, preşedintele comitetului sindicatului învăţămînt Craiova, a reliefat activitatea desfăşurată de organele şi organizaţiile sindicale, sub conducerea organizaţiilor de partid şi unele rezultate obţinute în domeniul profesional, politic, cultural-educativ şi social.

Prin căi şi mijloace specifice, sindicatul din municipiul Craiova, alături de inspectorat şi conducerile şcolilor, şi-a adus contribuţia la înfăptuirea sarcinii puse de partid privind şcolarizarea tuturor copiilor, mai ales în clasele a IX-a şi a X-a a şcolii generale obligatorii. În strînsă legătură cu generalizarea învăţămîntului de 10 ani a fost privită şi tratată acţiunea de însuşire de către elevi a unor noţiuni şi deprinderi tehnico-productive, educarea şi formarea lor prin şi pentru muncă. Grupele sindicale de la şcolile generale nr. 9, nr. 10, nr. 11, nr. 21, nr. 22, liceele nr. 1 şi nr. 2 au reuşit, printr-o strînsă legătură cu sindicatele din întreprinderile care le patronează, să contribuie la dotarea corespunzătoare a atelierelor şcolare. În momentul de faţă Inspectoratul şcolar şi Comitetul sindicatului învăţămînt au în atenţie, după o prealabilă analiză, corectarea profilului unor ateliere, punerea de acord a lor cu nevoile de cadre cerute de dezvoltarea economico-socială a municipiului Craiova şi a judeţului Dolj.

O pondere însemnată în activitatea sindicatului o deţin iniţiativele şi acţiunile în sprijinul îmbogăţirii permanente a pregătirii ştiinţifice şi pedagogice a cadrelor didactice, impuse de procesul accentuat şi continuu al modernizării învăţămîntului. Din iniţiativa grupelor sindicale, în cancelariile şcolilor au fost instalate panouri intitulate „Ce să citim", „Vă recomandăm să citiţi", „Revista noutăţilor", „Vă informăm că au apărut". Ceea ce se extinde de la o vreme în activitatea organizaţiilor sindicale este sistemul de a se organiza expuneri, dezbateri, mese rotunde, simpozioane pe teme ce vizează aspecte ale modernizării învăţămîntului.

În pregătirea şi desfăşurarea acestor acţiuni, Comitetul sindicatului colaborează cu inspectoratul şcolar, cu filialele societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice, filiala Institutului central de perfecţionare a personalului didactic. Ca rod al acestei colaborări mai menţionăm şi tipărirea pînă în prezent a două numere „Din viaţa şcolii Doljului", „Buletinul de informare şi documentare al cadrelor didactice", culegerea „Recapitularea şi sistematizarea finală a materiei", precum şi o culegere de articole referitoare la activitatea tehnico-productivă. De curînd Comitetul sindicatului a editat foaia volantă intitulată sugestiv : „Catedra" care şi-a propus să devină o tribună a experienţei înaintate şi a dezbaterii unor probleme sindicale şi de învăţămînt de stringentă actualitate.

O gamă largă de căi şi mijloace foloseşte sindicatul în activitatea politică şi cultural-educativă, pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste a salariaţilor. Periodic, se organizează expuneri pe principalele probleme ale politicii interne şi externe ale partidului şi statului nostru informări politice şi mese rotunde. O muncă meritorie, desfăşoară şi formaţiile artistice de amatori. Formaţia corală, înfiinţată în anul 1945, a obţinut de două ori titlul de „Laureată", iar la cel de-al X-lea concurs „Omagiu partidului" a obţinut „Marele premiu". La etapa a III-a a concursului televizat „Cîntare patriei" a obţinut punctajul maxim. În cadrul sindicatului mai activează formaţia de teatru de păpuşi, orchestra de muzică uşoară şi de muzică populară. Rezultate bune se obţin, de asemenea, în domeniul educaţiei fizice şi sportului. Asociaţia sportivă cuprinde secţiile şah, volei, baschet, handbal, tenis de masă, turism. Ca urmare a recentei hotărîri a partidului, sindicatul şi-a propus să atragă un număr mai mare de membri de sindicat la participarea în diferite excursii şi drumeţii, la sfîrşit de săptămînă şi în vacanţele şcolare.

Informarea s-a referit şi la conţinutul şi eficienţa adunărilor trimestriale ale grupelor sindicale şi a punctat cîteva din direcţiile activităţii pînă la finele anului 1973.

*

Materialul de aprecieri şi concluzii, prezentat de tovarăşa *Elena Cojan*, secretar al Comitetului Uniunii, s-a ocupat pe larg de stilul şi metodele de muncă ale comitetului sindicatului învăţămînt din Craiova. De asemenea, materialul a cuprins recomandări ale Biroului executiv pentru continua perfecţionare a muncii comitetului sindicatului. Rezultat al unei perioade de analiză şi de consultare a colectivelor didactice din licee şi şcoli generale, de discuţii şi îndrumare a 4 comitete de secţie şi 27 birouri de grupă, concluziile prezentate au relevat elementele distincte care definesc stilul de muncă propriu sindicatului învăţămînt Craiova.

S-a apreciat că, sub conducerea organelor locale de partid, activitatea sindicatului învăţămînt din Craiova este în general bine orientată, organizată şi condusă de comitet. Planurile de muncă reflectă obiectivele care au rezultat din şedinţa comună organizată în preajma deschiderii anului şcolar la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, unde, alături de inspectorii generali ai inspectoratelor şcolare judeţene, au fost prezenţi şi preşedinţi ai sindicatelor din învăţămîntul de cultură generală. Din analiză a rezultat că, în activitatea organizatorică, atenţia sindicatului din Craiova este axată pe trei direcţii : a) studii şi analize realizate cu comisiile pe probleme, ale căror rezultate sînt prezentate în şedinţe de birou sau comitet pentru a stabili măsuri şi a înainta inspectoratului şcolar propuneri bine justificate ; b) organizarea unor acţiuni de perfecţionare şi informare în colaborare cu inspectoratul şcolar, filialele societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice, sindicatul Universităţii sau alte sindicate ; c) impulsionarea activităţii comitetelor de secţie şi a grupelor, care, prin modalităţi concrete, să rezolve cerinţele profesionale, educative şi sociale specifice fiecărui colectiv de muncă.

Evidenţiind stilul şi metodele de muncă corespunzătoare în activitatea sindicatului, Biroul executiv a subliniat unele neajunsuri, referitoare mai ales la gradul de participare a întregului comitet şi a tuturor membrilor birourilor grupelor sindicale la îndeplinirea sarcinilor propuse. Referatul a făcut recomandări menite să ridice conţinutul muncii organelor şi organizaţiilor sindicale din învăţămînt, din municipiul Craiova, la nivelul cerinţelor şi exigenţelor actuale.

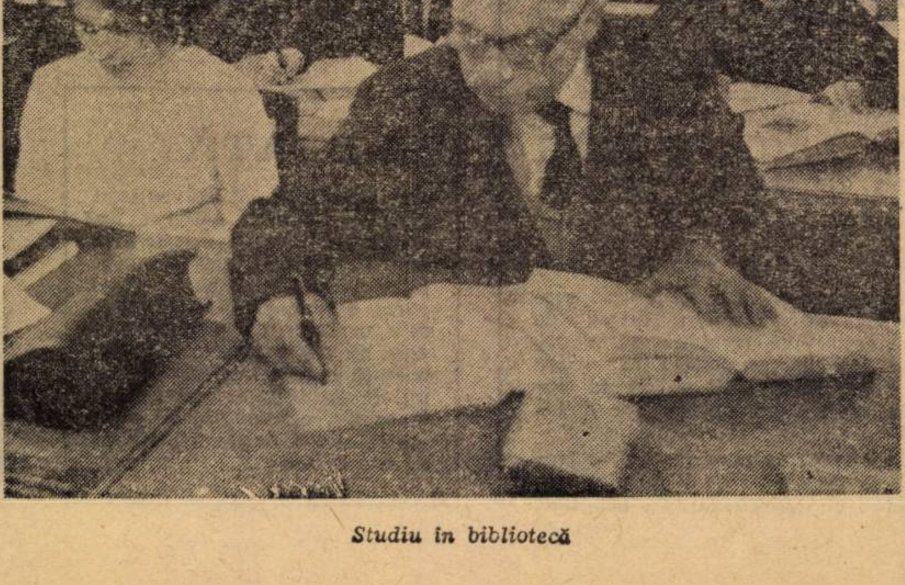
Studiu în bibliotecă

Pe marginea materialelor prezentate au participat la discuţii tovarăşii *Steliana Stănescu* şi *Georgeta Vasile*, membre ale Biroului executiv, *Matilda Mincă*, preşedinta sindicatului învăţămînt din sectorul 5, Bucureşti, *Elena Blideanu*, preşedinta sindicatului învăţămînt din sectorul 4, Bucureşti, *Elena Butfoi*, preşedinta sindicatului învăţămînt din Giurgiu, *Nicolae Ştefănescu*, preşedintele sindicatului învăţămînt din Ploieşti, *Ion Talabă*, preşedintele sindicatului învăţămînt din Tg. Jiu. În cuvîntul lor, vorbitorii au apreciat metoda folosită de Biroul executiv al Uniunii de a analiza la faţa locului activitatea unor sindicate. Din partea Comitetului sindicatului învăţămînt din Craiova, tovarăşii *Florica Chirea* şi *Nicolae Andrei* au relevat sprijinul acordat prin această analiză şi s-au angajat să dezvolte activitatea pe baza recomandărilor desprinse.

In intervenţia sa. *Aurel Bold*, inspector general al Inspectoratului şcolar judeţean, după ce a subliniat utilitatea acţiunii de la Craiova pentru continua dinamizare a muncii sindicatului în şcoli, a subliniat necesitatea creşterii spiritului de exigenţă faţă de sarcinile profesionale şi obşteşti ale cadrelor didactice şi rolul grupelor sindicale în această direcţie.

Preşedintele Consiliului municipal al sindicatelor Craiova, tovarăşul *Ilie Solomon*, a apreciat activitatea sindicatului învăţămînt, mai ales în modul de orientare a grupelor sindicale, în afirmarea pe plan local şi central cu formaţii artistice proprii, alcătuite din învăţători şi profesori.

Secretarul Comitetului judeţean de partid Dolj, tovarăşul *Ion Cetăţeanu*, s-a referit pe larg la rolul şi atribuţiile organelor şi organizaţiilor sindicale din învăţămînt de pe raza municipiului Craiova şi a judeţului în acţiunea de informare şi perfecţionare a cadrelor didactice, în cadrul căreia un loc dominant trebuie să-l deţină studiul individual ; la rolul şi locul educatorului în şcoală şi în afara şcolii pentru formarea unui tineret capabil să se integreze rapid cerinţelor impuse de dezvoltarea societăţii noastre şi pentru educarea socialistă a maselor de oameni ai muncii. Vorbitorul a cerut organizaţiilor sindicale din învăţămînt să pună accent mai mare pe generalizarea experienţei înaintate, să contribuie mai mult la dezvoltarea bazei materiale a atelierelor şcolare, printr-o strînsă colaborare cu sindicatele din întreprinderi.

*

În încheierea şedinţei de Birou executiv lărgit, a luat cuvîntul tovarăşa *Maria Stănescu*, preşedinta Comitetului Uniunii. După ce a mulţumit organelor locale de partid, sindicale şi de stat pentru sprijinul pe care-l acordă sindicatului învăţămînt din Craiova, a insistat asupra necesităţii perfecţionării şi dezvoltării în continuare a stilului şi metodelor de muncă pentru antrenarea responsabilă a cadrelor didactice la procesul de modernizare a învăţămîntului, asupra grijii permanente pentru evitarea paralelismului în desfăşurarea unor acţiuni, mai ales cu caracter profesional, asupra necesităţii sporirii rolului educativ al grupelor sindicale, veriga de bază în activitatea sindicatului. A recomandat comitetului sindicatului să militeze pentru o permanentă colaborare cu inspectoratul şcolar, cu filialele societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice, cu sindicatul Universităţii în vederea unificării eforturilor şi corelării acţiunilor întreprinse.

Asigurînd Comitetul sindicatului învăţămînt Craiova de sprijinul Biroului executiv, tovarăşa *M. Stănescu* şi-a exprimat convingerea că această analiză va contribui la stimularea perfecţionării muncii sindicale în unităţile de învăţămînt din municipiul Craiova, pentru înfăptuirea sarcinilor puse de partid în faţa şcolii şi slujitorilor ei.

NICOLAE BURCEA

DIALOG CU CITITORII

Scrisoare și răspuns

„Subsemnata Dănescu F. Lucreția, învățătoare la Școala generală din comuna Aricești-Zeletin, județul Prahova, vă rog a dispune cercetarea cu atenție și cu spirit de omenească înțelegere a situației mele... Sînt din această comună ca și soțul meu, profesorul Dănescu I. Florea, de la aceeași școală., am grad definitiv și sînt titulară în post, cu o vechime de 21 de ani în învățămînt". În continuare, învățătoarea ne aduce la cunoștință că Inspectoratul școlar al județului Prahova intenționează să o transfere din toamna acestui an într-o altă localitate, dînd prioritate unei învățătoare cu o vechime mai mică în muncă, dar care are gradul II. La intervenția redacției noastre, prin adresa nr. 1540/1973, Ministerul Educației și Învățămîntului, anchetînd cazul respectiv, ne răspunde:

„În unitatea școlară în care funcționează autoarea scrisorii sînt în prezent cinci clase I—IV. Cercetînd planul de școlarizare pentru anul viitor delegatul Ministerului Educației și Învățămîntului care s-a deplasat la Inspectoratul școlar al județului Prahova a constatat că, din cele cinci clase existente, vor rămîne cu efective prevăzute de regulamentele în vigoare, la 1 septembrie 1973, numai patru. Ca urmare, unul din învățători va trebui să-și desfășoare activitatea, în anul școlar 1973/1974 în altă unitate.

Aplicînd criterii stabilite prin Statutul personalului didactic și prin Regulamentul de numiri și transferări, Inspectoratul școlar al județului Prahova a stabilit că tov. Dănescu F. Lucreția urmează să treacă — prin restrîngerea de activitate — în altă unitate. Ținîndu-se seama de situația de familie a petiționarei și de faptul că în localitate nu mai era vacant nici un post de învățător, fără a i se afecta salarizarea tovarășa a fost trecută temporar într-un post de educatoare, în învățămîntul preșcolar, la Grădinița Dănari, în apropiere.

S-a recomandat Inspectoratului școlar al județului Prahova să păstreze în atenție situația tov. Dănescu Lucreția și, în eventualitatea ivirii unor noi posibilități, pînă la 1 septembrie 1973, să dea o soluție mai avantajoasă în rezolvarea cazului său". Împreună cu petiționara, așteptăm găsirea acestei soluții.

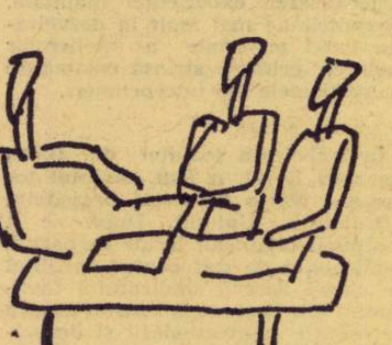

Spinii de la Bulz

„Cu cîteva zile în urmă — ne scrie învățătorul F. Praja, din Bulz, județul Bihor — la un sfîrșit de săptămînă, după ultima oră de curs, tovarășul director trecînd pe la fiecare clasă anunță pe un ton hotărît: «Mîine dimineață toată lumea să fie prezentă la școală; mergem la tăiat spini».

A doua zi însă, duminică, totul s-a petrecut altfel de cum se aștepta tovarășul director deoarece, din cauza slabei mobilizări, elevii n-au ieșit la muncă. Aveau însă să plătească scump această **nesupunere**, căci, din ordinul directorului, în ziua următoare au fost ținuți numai „în picioare" în toate cele cinci ore de curs — de la ora 9 și pînă la 14 —, iar de la această oră au luat muntele cu asalt pentru curățatul pășunii, pînă la ora 16. Cred că orice comentariu este de prisos.

Vreau să remarc însă un singur lucru. Cum de nu s-a găsit nici unul din cadrele didactice, de la această școală, care să ia poziție împotriva acestei măsuri abuzive, nedrepte, neregulamentare și antipedagogice?"

Aceeași întrebare ne-o punem și noi; v-o adresăm totodată și dv., tovarășe F. Praja, în calitate de **învățător**; iar inspectoratul școlar județean îl întrebăm de măsurile luate.

Oare așa să fie?

În urma apariției articolului „Sinuosul drum al manualelor", unde se aborda, printre altele, și problema transmisibilității, învățătorul Nan Vasile, de la Școala generală din comuna Vlad Țepeș (Ialomița), ne trimite o scrisoare din care spicuim: „Adesea vorbim despre mijloace audio-vizuale, despre învățămînt programat și aplicarea ciberneticii în școală, iar pe de altă parte, punem în mîinile unor copii manuale improprii și le mai cerem să învețe după ele, să le păstreze **curate**, cînd ele abia se mai țin... Prin aceasta nu facem altceva decît să-i îndepărtăm de carte... să facem să apară la ei germenii invidiei pentru colegii cu manuale noi (de ce ție ți-a dat și mie nu?)... Consider măsura transmisibilității manualelor școlare (în special la clasele mici) drept o măsură perimată". Oare așa să fie?

Remarcă justă. Dar...

„Elev în clasa a XI-a, băiatul meu intenționează să urmeze cursurile Facultății de medicină, secția pediatrie; pentru aceasta, a început de pe acum să învețe asiduu. Cînd își pregătește lecțiile zilnice are în vedere, în primul rînd, obiectele care îl vor ajuta în realizarea scopului propus și la care obține note de la opt în sus; în schimb, răspunsurile la obiectele care nu aparțin de **scop** sînt notate de la opt în jos.

Această dereglare în sistemul de învățătură mi-am lămurit-o într-o ședință cu părinții, cînd dirigintele afirma că urmărește «ca elevii să învețe mai mult la obiectele cu care se vor prezenta la examenul de admitere în facultăți»" (C. Bălăceanu, șantier I.C.F. Satu-Nou, Com. Tanacu, jud. Vaslui).

După cum se știe, programa școlară este un ansamblu **intreg** de informații ce trebuie asimilate, astfel ca, la terminarea cursurilor de liceu, absolvenții să fie în posesia unui fond de cultură generală.

Deci, remarca pare justă. Dar trebuie să ținem seama și de alte elemente: de supraîncărcare, de pildă, de factorii subiectivi (interese, aptitudini, vocație), de exigențele admiterii în facultate...

D. RACHICI

C. E. C. ne răspunde

În articolul „Dirigintele și colectele de bani", publicat de revista dv. în nr. 86 din 10 martie 1973, autoarea articolului, profesoara Constanța Straff, referindu-se la obiectele trimise în școli pentru vînzare (felicitări, fișe de concurs etc.) în vederea colectării de bani, a inclus în categoria acestora și „cartonașe C.E.C.), adică cecurile de economii pentru școlari.

Cecul de economii pentru școlari nu este obiect de colectă, ci un instrument specific, destinat cultivării spiritului de economie la elevi și **nu se vinde**. Banii depuși pe aceste cecuri nu reprezintă un act de vînzare-cumpărare a lor, ci o modalitate de fructificare a micilor economii, care **se restituie** oricînd la cerere. Lucrul acesta este clar și fără echivoc. Desigur, în școli, inclusiv în Școala generală nr. 15 din Ploiești, elevii, pentru a li se cultiva deprinderea de a economisi, sînt îndemnați să economisească pe cecuri de economii pentru școlari pentru organizarea unor excursii sau a altor acțiuni în timpul vacanțelor. În plus, cecurile de economii îi ajută pe elevi să-și îmbogățească cunoștințele generale, ele popularizînd personalități din trecutul glorios al patriei, savanți români, figuri proeminente ale literaturii, muzicii și picturii românești etc.

Vă informăm că cecurile de economii pentru școlari au fost introduse în anul 1968, pentru a contribui într-o mai mare măsură la îndeplinirea sarcinilor privind educarea și dezvoltarea spiritului de economie la tînăra generație, cu aprobarea organelor de stat competente și cu avizul favorabil al Ministerului Educației și Învățămîntului. De aceea, în regulamentul privind normele depunerilor pe acest instrument, se precizează că difuzarea în rîndurile elevilor a cecurilor de economii pentru școlari se poate face (ca și a foilor cu timbre de economii) și în școli, cu ajutorul profesorilor-diriginți sau al unui cadru didactic numit de consiliul profesoral. Pentru a nu se facilita răspîndirea unei concepții eronate despre cecurile de economii pentru școlari, vă rugăm să binevoiți a face cuvenita rectificare în coloanele revistei.

Director, M. PÂRCĂLĂBESCU
Șeful serviciului popularizare
P. NEDELCU

ERATĂ

În articolul „„Absolvenți cu și fără diplomă" apărut în numărul 89 din 31 martie a.c., pag. 13, coloana 1, aliniatul 3, ultimele șase rînduri, s-a strecurat o eroare. Textul corect este următorul: **Absolvenții, care nu pot beneficia legal de această indemnizație, vor primi de la unitatea respectivă, la cerere, o jumătate de salariu ca avans, în condițiile prevăzute de lege.**

CONSULTAȚII

Înv. suplinitoare Alexandra Popa, comuna Valea Călugărească, satul Radila, jud. Prahova, ne relatează că nu este înțeleasă de directorul coordonator și inspectoratul școlar județean, în problema ce o expune în scrisoare și ne solicită un răspuns urgent și lămuritor.

Pentru susținerea examenului de diplomă la absolvirea institutului pedagogic de trei ani, cursuri fără frecvență, a cerut concediu fără plată pe perioada 10 ianuarie — 3 februarie a. c., depunînd, în acest scop, cererea scrisă la direcțiunea școlii coordonatoare încă din luna decembrie. După susținerea examenului de diplomă, pe care l-a promovat cu succes, directorul coordonator îi face cunoscut, verbal, că nu-i poate aproba decît 6 zile, iar pentru restul zilelor de concediu să apeleze la inspectoratul școlar județean. I s-a indicat să întocmească o nouă cerere, pe care directorul coordonator a menționat situația de fapt și felul cum a fost asigurată suplinirea, pe care a predat-o personal inspectoratului școlar județean.

Inspectoratul școlar al județului Prahova, cu adresa nr. 1232 din 16 martie a. c., răspunde că nu se aprobă retroactiv concediu fără plată pentru susținerea examenului de stat (!).

— Dacă pînă acum n-ați fost dumneavoastră înțeleasă, de data aceasta nu putem noi înțelege atitudinea direcțiunii școlii coordonatoare și a inspectoratului școlar județean în rezolvarea acestui act simplu de administrație școlară, care dezvăluie multe aspecte privind grija față de om, rezolvarea legală și operativă a cererilor oamenilor muncii, cunoașterea problemelor ce le revin ca sarcini de serviciu etc.

Baza legală a concediului fără plată solicitat o constituie prevederile H.C.M. nr. 1052/1962, modificate prin H.C.M. nr. 1190/1967, potrivit cărora studenții admiși la învățămîntul superior fără frecvență beneficiază de un concediu fără plată de pînă la 30 de zile calendaristice pentru prezentarea o singură dată la examenul de stat.

În loc să se dea curs favorabil cererii, prin grija direcțiunii școlii și a inspectoratului școlar, în termen legal, s-a răspuns negativ, contrar legii, cu repercusiuni asupra continuității muncii, a drepturilor de concediu etc.; s-a fărîmițat competența de aprobare în mod arbitrar, contrar prevederilor Statutului personalului didactic; s-a răspuns cu mare întîrziere, încălcîndu-se prevederile Decretului nr. 534/1966; solicitantei i-au fost cauzate multe neplăceri, cheltuieli inutile, pierderi de timp, nesiguranță etc.

Personal sînt convins că în termen de cel mult zece zile veți primi răspuns favorabil din partea Inspectoratului școlar al județului Prahova, ca urmare a realizării cererii dv. înregistrată la nr 1232/1973, fără să mai faceți nici o intervenție. În caz contrar, vă rugăm să ne anunțați.

Un caz asemănător ne relatează **prof. supl. Laurian Săvescu din comuna Cătunele, jud. Gorj**. La solicitarea de a i se aproba un concediu fără plată pentru susținerea examenului de diplomă, inspectoratul școlar i-a comunicat că „nu-i aprobă, dar este de acord cu plecarea la examen, iar perioada respectivă nu i se va considera vechime în învățămînt". (!)

— Răspunsurile la întrebările ce ni le puneți, le găsiți în cele relatate mai sus. Și în acest caz, sîntem convinși că veți primi aprobarea solicitată fără alte demersuri.

Mai mulți învățători și profesori ne solicită precizări în legătură cu durata vacanței de primăvară.

— Conform regulamentelor școlare, în acest an, vacanța de primăvară începe în ziua de 5 aprilie, după ultima oră de curs, și durează pînă în ziua de 22 aprilie inclusiv.

Prof. IOAN BADIU

• CARTEA • RECENZII • CARTEA •

T. LĂZĂRESCU:

Un profesor, poet de limbă latină

Un eveniment neaşteptat pentru cei mai mulţi. În Editura „Eminescu“ a apărut de curînd, elegant prezentat, volumul de poezii ale profesorului Traian Lăzărescu *Carmina latina*. Preocupat de poezia latină încă de pe băncile universităţii, Traian Lăzărescu a început să publice din versurile lui originale în revista de cultură latină *Camenae*, care apărea în Bucureşti, în 1943. Numai mulţi ani mai tîrziu i-a apărut, în parte, oda închinată lui Ovidiu, dar în acea vreme poetul nostru de limbă latină avea o bogată creaţie literară necunoscută la noi. În vreme ce în *Vita latina*, revistă de la Paris, i se publicau în fiecare număr noi poezii, în revistele noastre i-a apărut traducerea în latineşte a *Odei — în metru antic* a lui Eminescu. Astăzi, avem în sfîrşit volumul *Carmina latina* şi ne putem da seama ce însemnează autorul ca poet latin.

Cultul pentru limba latină este determinant. „Sublimis lingua latina“ îi dirijează avîntul liric în temele fundamentale din volum, aşa cum le înfăţişează, urmînd tradiţia clasică, într-o *Invocaţie* către Muze. Entuziasmul autorului se revarsă cu preferinţă asupra figurilor maiestuoase din viaţa politică şi culturală. Glorificarea îi cuprinde şi pe Ştefan cel Mare al Moldovei, şi pe Eminescu, dintre ai noştri, dar şi pe unele personalităţi culturale străine. Recunoştinţa şi preţuirea i se îndreaptă spre instituţii de cultură ca Universitatea din Bucureşti cu reprezentanţii ei mai străluciţi, spre Academia de studii latine de la Amsterdam, spre revista *Vita latina*, îndrumătoare a clasicismului în Franţa.

Un loc important îl ocupă versurile prieteniei cu oameni care ne apar ca într-o republică a literelor, legaţi între ei prin acelaşi cult şi acelaşi sentiment. Traian Lăzărescu este, în aceasta, pe o linie de inspiraţie ades întîlnită în poezia neolatină din Franţa şi Italia Renaşterii. Poeziile se adresează unor personalităţi cu activitate strălucită pe tărîmul clasicismului şi care îşi manifestă calda prietenie şi pentru ţara noastră, preţuită de ei şi pentru preocuparea de la noi de tot ce antichitatea greco-latină a creat în domeniul marii culturi.

Volumul cuprinde, în versuri sprintene, şi cîntarea unor sentimente obşteşti tradiţionale în poezie. Vinul şi femeia se bucură de atenţia pe care o merită şi întrebarea poetului vine firesc: *Quit fuit utile aquam bibisse?* — La ce a folosit că ai băut apă? — Sentimentul dragostei se împarte darnic pentru o avalanşă de fiinţe feminine — ca pe vremea bătrînului Conachi — este un fel de reactualizare a anacreontismului, dar la Traian Lăzărescu avem doar umor, nevinovată glumă în limba latină.

Nu lipseşte nici vehemenţa satirică, aşa cum o întîlnim la Juvenal, iar ceea ce amărăşte în special pe poet este neînţelegerea pentru munca lui într-un domeniu atît de puţin cultivat, este umbra pe care o aruncă unii asupra vieţii noastre literare.

Două poezii ies în relief. Una este *Oda către Ovidiu*, caracterizare sobră a ceea ce reprezintă poetul latin pentru cultura noastră prin înregistrarea poetică a unor aspecte de viaţă autohtonă de acum aproape două milenii, dar totodată şi larga simpatie pentru poetul care a suferit pe pămîntul nostru şi prin aceasta devine şi poet al ţării noastre: *Noster es vates, Ovidi poeta...* Poezia este remarcabilă prin amplasarea temei şi prin versurile ei care arată abilitate excepţională şi siguranţă deplină în folosirea expresiei clasice.

Cealaltă poezie, *Cum Istrum revisi...* este a nostalgiei poetului după tinereţea petrecută pe malurile Dunării şi a aspiraţiei, un fel de *Mai am un singur dor...* de a-şi avea mormîntul umbrit de sălcii plîngătoare, aproape de fluviul străjuit de luna care-şi revarsă razele aurii peste valurile şopotitoare la suflarea zefirului.

★

Poezia aceasta de gînduri şi sentimente personale a trezit curiozitatea prin expresia ei latină. Este o manifestare literară care ne integrează în viaţa spirituală a unei lumi care există, lumea de cultură clasică. Lipsită de încătuşarea vreunei prejudecăţi, creaţia vine de la sine, de la un stăpîn pe toate resursele limbii latine, aceasta folosită cu uimitoarea uşurinţă în versuri de factură variată, aşa cum o cunoşteam în Vergiliu, Horaţiu, Ovidiu. În restrîngerea, ca poet, la limba latină, nu avem din partea lui Traian Lăzărescu ispita unei singularizări, ci împlinirea unei vocaţii.

La noi, împrejurările se arată favorabile acestei manifestări clasice. Editura ştiinţifică popularizează pe istoricii greco-latini, „Univers“ ne-a dat traducerile lui Teodor Naum din Theocrit, Vergiliu, Catul şi Ovidiu, au apărut monografiile *Vergiliu* de G. Guţu, şi *Ovidiu* de N. Lascu, s-a întemeiat o societate *Ovidiana*, de curînd avem şi *Istoria literaturii eline* de Maria Marinescu-Himu şi Adelina Piatkowski. Între ele este binevenită poezia lui Traian Lăzărescu şi toate împreună au semnificaţia unui suflu nou, a unei largi aspiraţii de afirmare a spiritualităţii noastre pe un plan care trece dincolo de strictul hotar al patriei.

D. MURĂRAŞU

„Revista de pedagogie“

Nr. 3 — martie 1973

Numărul, apărut într-o nouă formulă grafică acordă un binemeritat spaţiu educaţiei moral-cetăţeneşti în şcoală. În „Educaţia ştiinţifică ateistă a elevilor“, conf. univ. Ion Stanciu aduce argumente în urmărirea formării concepţiei ştiinţifice despre lume şi viaţă a elevilor. Provocarea „îndoielii“ în mintea elevilor cu înrădăcinate credinţe mistice trebuie să preceadă generalizarea unor teze ştiinţifice cu caracter filozofic! Subliniind şi necesitatea sintezei între ştiinţele naturii şi cele sociale (prin înlăturarea caracterului prea analitic al procesului de învăţămînt), autorul susţine angajarea în egală măsură a afectivităţii şi voinţei elevilor, pe lîngă intelect, în explicarea fenomenelor lumii înconjurătoare.

Prof. univ. dr. O. Şafran semnează studiul „Particularităţi ale educaţiei morale şi ale programării ei“, propunînd în programa de învăţămînt integrarea obiectului *etica*.

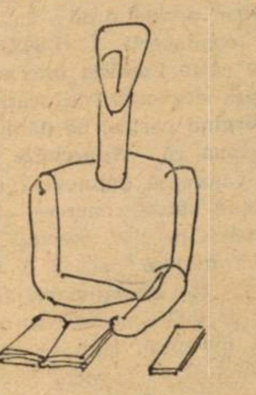

Alte articole pe tema propusă dezbat educarea adolescenţilor în spiritul eticii şi echităţii socialiste, proiectul de norme — model de comportament pentru elevi, datoria morală — obiectiv central al educaţiei, educarea tineretului în spiritul combativităţii şi vigilenţei revoluţionare, pentru pace şi echitate socială.

La rubrica a doua — Discuţii — parteneri de dialog: un grup de profesori din judeţul Prahova, pe tema de mare actualitate a pregătirii pedagogice a profesorilor. Alte rubrici interesante sînt consacrate perfecţionării tehnologiei didactice, istoriei şcolii şi gîndirii pedagogice, pedagogiei comparate şi recenziilor de cărţi noi.

DOINA VOICULESCU

M. CRUCEANU:

„Pălării şi capete“

Volumul de povestiri al poetului Mihail Cruceanu ne-a amintit, fără să vrem, celebra distincţie a lui Schiller între poezia naivă şi cea sentimentală. Dacă s-ar supune acestei judecăţi estetice, poetul ar aparţine, fireşte, celei de-a doua categorii în care excesul de imaginaţie covîrşeşte ideea. Pătrunse de misterul rememorării, sentenţioasele convorbiri ale fostului poet simbolist cu pălăriile, exponente ale diferitelor categorii sociale, cu focul din sobă reînviind primul fior de dragoste adolescentină, cu vestigiile sculpturale ale istoriei antice, impunînd prototipul universal al femeii, cu virtuţile alegoric adunate într-un muzeu, cu propriul său duh al trecutului, în fantoma copilului blond şi liber în faţa superstiţiilor, cu evantaiul unei fete la primul ei bal, cu florile transformate în femei ce părăsesc grădina bătrînului, cu vîntul, frunzele — inventariind nuanţe de case şi paşi omeneşti, cu clopotul de pension ce nu-şi mai găseşte menirea, cu „tabloul în ţara viselor“ căutînd-o pe „ea“, cu toate aceste voci ale primelor iubiri pierdute, care-l împovărează cu regrete nostalgice, pînă la simbolica revoltă a mamelor în numele păcii şi evocarea, în faţa nepoţilor de azi, a revoluţiei din 1917 şi a lui Lenin („Toţi copiii lumii sînt nepoţii lui“!) — proza poematică a lui M. Cruceanu conţine, pe parcursul a 60 de ani, din 1911 pînă în 1971, ceva din vechile răbufniri temperate ale nonconformismului tipic mişcării de avangardă simbolistă.

Într-o proză pe care am putea s-o definim în acelaşi timp memorialistică şi sentimental-fantastică, în care trecutul se insinuează cu atîtea voci şi şoapte, Mihail Cruceanu îşi manifestă un optimism funciar în legătură cu noile generaţii, în acordul vibrant la ideile noi ale lumii socialiste, al căror apărător s-a făcut, din anii tinereţii.

Din această perspectivă, apărarea drepturilor dintotdeauna ale omului la fericire simplă, la inalienare spirituală, la propria sa plenitudine sufletească şi libertate socială transmite volumul lui M. Cruceanu un vitalizant îndemn la... tinereţe.

D. STERESCU

O culegere didactică

Meritorie iniţiativa Casei judeţene a corpului didactic Dolj, căreia i s-a alăturat şi cea a Comitetului sindicatului învăţămînt Craiova, de a pune la dispoziţia cititorilor volumul doi al culegerii de studii şi cercetări intitulată **„Viaţa şcolii Doljului“**. Semnalăm competenţa cu care scriu conf. dr. I. Dumitrescu despre **„Criza adolescenţei“** şi conf. univ. dr. Marin Stoica despre **„Educaţia nouă şi lumea modernă“**, precum şi materialul pe un spaţiu destul de întins al profesorului emerit Nicolae Andrei, intitulat **„Profesorii craioveni şi marea răscoală din 1907“**, care aduce în conţinutul publicaţiei portretul unor figuri de dascăli olteni, ce se înscriu în rîndul personalităţilor naţionale.

Articolul **„Aspecte ale desfăşurării instruirii practicii“** în cadrul Grupului şcolar „Electroputere“ împărtăşeşte din experienţa unui specialist (directorul ing. V. Stănescu), în relaţiile de învăţămînt şi producţie cu uzina tutelară, în vederea calificării viitorilor muncitori, iar opiniile profesorului I. Andreescu (de la Şcoala generală Almaj) inserate în articolul **„Activităţile practice productive de la şcolile din mediul rural“** oferă unele propuneri şi sugestii privind măsurile ce se impun la sate pentru ca atelierele să-şi trăiască adevărata viaţă, să aibă eficienţa pentru care au fost create (n-ar fi inoportun dacă forurile în drept ar putea da un răspuns în această privinţă). Inspectorul Nicolae Miu cheamă pe toţi profesorii care predau fizica să întreprindă ceva mai mult pentru dezvoltarea gîndirii tehnice şi a culturii tehnologice a elevilor.

Lîngă un asemenea compartiment al culegerii, solid motivat din punct de vedere metodic şi ştiinţific, citām contribuţiile referitoare la latura educativă a procesului de învăţămînt, ponderea deosebită pe care o are aceasta în formarea viitorilor constructori ai comunismului. Reţinem, pentru caracterul practic, fondat pe o experienţă personală, materialul: **„Directorul şcolii şi rolul său în conceperea, organizarea şi îndrumarea activităţii de educare a elevilor prin şi pentru muncă“** (prof. I. Gugu), **„Timpul liber al elevilor ca posibilitate şi realitate“** (prof. Paul Duşcă), **„Este şcoala cheia care deschide porţile bibliotecii?“** (prof. Tudor Nedelcu) şi altele.

Dincolo de intenţiile onorabile, ca şi de ţinuta ştiinţifică a unora din materiale (altele sînt redactate mai arid şi grăbit), culegerea de faţă ar cîştiga, indiscutabil, în prestigiu, dacă ar fi mai supravegheată în tipografie şi chiar în munca pe manuscris.

Prof. M. BARBU

„A INVĂȚA SĂ FII"

Sub egida UNESCO, în Editura Fayard, la sfîrșitul anului 1972, a apărut în librăriile franceze și în bibliotecile multor instituții de cultură din întreaga lume — o carte profund necesară : **Apprendre à être.** Autorii ei sînt personalități de seamă din lumea culturii, învățămîntului și educației, binecunoscuți pe plan mondial pentru activități prestigioase puse în slujba acestui nobil țel, scump omenirii moderne și contemporane : **invățămîntul.** Să-i menționăm : Edgar Faure — coordonatorul lucrării, personalitate marcantă a învățămîntului francez, cu funcții importante deținute în ultimele decenii — este secondat de cîteva personalități : Felipe Herrera (profesor la Universitatea din Chile), Abdul-Razzak Kaddoura (profesor la Universitatea din Damasc), Henry Lopes (ministrul afacerilor externe al Republicii Congo), Arthur V. Petrovski (membru al Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S.), Majid Rahnema (fost ministru al învățămîntului superior din Iran), Frederick Champion Ward (consilier pentru educație internațională la Fundația Ford). Aceștia semnează (în cartea numită) o serie de studii importante a căror valoare depășește, desigur, proiectul de a înainta un raport conducerii UNESCO, realizat de către Comisia internațională asupra dezvoltării educației.

Parcurgînd cartea, ne dăm de îndată seama că **Apprendre à être** este o valoroasă antologie unitară cuprinzînd studii concrete, elaborate pe teme precise, servind o idee centrală, majoră : aceea a învățămîntului și educației privite prin prisma societății moderne, contemporane, devenită, cum se spune și în prefață și pe coperta finală de prezentare, o adevărată cetate educativă. Neputînd, din motive lesne de înțeles, să intrăm în detaliul argumentelor teoretice, avansate de studiile cuprinse în această carte, vom desprinde din ea ideea de bază, și anume că lumea de astăzi este prin întreg sistemul informațional-formativ o lume fără frontiere (colecția în care apare cartea se numește „Le monde sans frontières"), vizînd formarea a ceea ce autorii acestei colecții numesc o **conștiință planetară.** Nu ne vom opri la semantica foarte complexă a acestei sintagme, cu care putem să fim sau nu de acord : dar ea nu exclude, și nu putea, dealtfel, să excludă, ideea generoasă că devenirea umană — prin învățămînt, prin educație instituționalizată — nu poate fi gîndită în afara unei conștiințe naționale chemată să servească, înainte de toate, nevoile sociale și politice ale țării care o susține. Mai ales dacă avem în vedere formularea precisă a lui Edgar Faure din **Preambul**, care afirmă — ceea ce ni se pare demn de a se integra întru totul gîndirii noastre : „educația trebuie considerată ca un domeniu politic". În altă parte, vorbind de revoluția tehnico-științifică prin care trece azi întreaga lume, revolutie care se datorează în mare măsură și setei de a învăța **(libido sciendi)**, Edgar Faure subliniază că, ceea ce constituie finalitatea învățămîntului, a educației, în contextul acestei revoluții tehnico-științifice, este **umanismul științific** ; renunțînd la adjectiv, noi am prefera, pur și simplu, să-i spunem, pe scurt, **umanism.** Umanismul ne dă, prin educație și învățămînt, ideea practică a unei cooperări internaționale fără precedent în trecut și a unei „solidarități mondiale" (Edgar Faure), spre care trebuie să tindă **omul total**, format, realizat prin învățămînt. Scopul educației este — ceea ce reiese din întreaga carte — de „a permite omului să fie el însuși, să devină". Ce înseamnă aceasta ? Înseamnă că prin educație, susține Edgar Faure și — cu argumente diferite, în domenii diferite —, ceilalți autori, omul trebuie să se formeze pentru el însuși și pentru semenii săi, să devină, cu alte cuvinte, un ferment al progresului neîncetat, un element de certitudine a viitorului social și spiritual al omenirii.

Sociologia educației (cap. III : „Educația, produs și factor al societății"), strategia educației (cap. VII: „Domenii și funcții ale strategiei educative"), prognoza învățămîntului (cap. V : „Aspecte, fapte ce anunță viitorul"), educația, pusă atît sub semnul întrebării și analizei de către contemporani, dar văzută și prin prisma rezultatelor surprinse pe plan mondial (cap. I) — sînt doar cîteva din canalele esențiale pe care, educatori și educați, ca și toți factorii umani care contribuie la învățămîntul și educația contemporană, pot ajunge la definirea acestui domeniu major al vieții spirituale a omenirii, la concluzii, învățăminte și — de ce nu ? — la măsuri practice. Fiindcă, aflîndu-ne în fața unei hărți analitice a învățămîntului contemporan în lume, grație căreia cunoaștem situația acestuia într-o serie importantă de țări, ne găsim, ipso facto, în fața unei hărți de didactică și pedagogie comparată. Pedagogia este văzută ca o „artă veche", dar și ca o știință mereu nouă ; la împlinirea dezideratelor ei contribuie astăzi mijloacele negîndite în trecut : laboratorul, informatica, ergonomia, cibernetica, semiologia și — pe linie instrucțională auxiliară — radioul, televiziunea, adică tot ce am putea numi cu un termen deja consacrat, mass-media.

Într-un cuvînt, pe lîngă elemente de politică, strategie și planificare ale învățămîntului, pe lîngă căile și mijloacele acestuia, pe lîngă virtuțile lui în geneza și dezvoltarea creativității umane, trebuie să salutăm cu certă satisfacție, în **Apprendre à être**, o carte cu adevărat antologică, servind, asemenea unui statut, la elucidarea sincronică și diacronică a învățămîntului, văzut prin prisma dezideratelor nobile ale Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură.

CONSTANTIN CRIȘAN

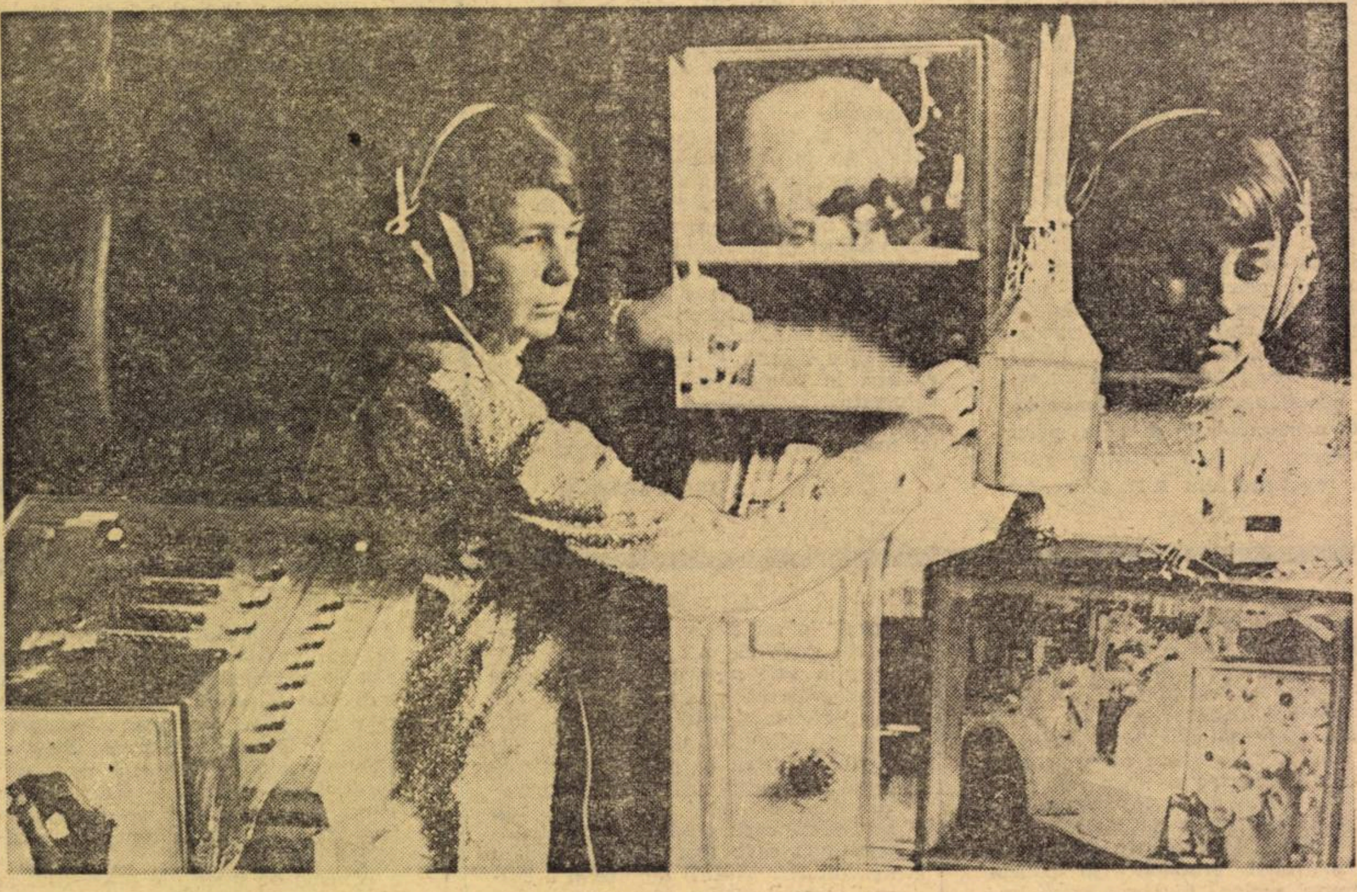

Mesaj recepționat simultan : pe ecran și în cască

Revista presei străine

Despre tine, orașul meu...

Revista italiană (care apare la Florența) „La vita scolastica", destinată celor ce lucrează în învățămîntul preșcolar și elementar, rezervă (în nr. 10/1973), un spațiu larg rubricii (cu cea mai mare funcționalitate în contextul publicației) „Școală practică", după ce a tratat o serie de probleme de interes mai general (limbajul și dezvoltarea cognitivă, „flasch"-ul matematicii moderne etc.). Această rubrică, în care sînt prezentate îndrumări concrete pentru activitatea la clasă, cu elevii de diverse vîrste și la fiecare disciplină, se distinge și de astă dată prin armonizarea predării cu problemele etapei în care ea are loc. Fiind vorba de o perioadă în care primăvara se instalează încetul cu încetul, tema spre care sînt orientate de preferință discuțiile la ore (acolo unde se pretează) este „noi și arborii". Spațiul nu ne permite să descriem varietatea de mijloace și de metode ce sînt recomandate cadrelor didactice pentru a-i ajuta pe elevi să deslușească raportul complex și plin de implicații dintre omul modern și mediul înconjurător, să cunoască științific și să iubească natura. Am reținut dintre articolele rubricii amintite pe cel intitulat „Educație și siguranță" în care dascălul este îndrumat să-l pună pe elev în situația de a constata și a judeca — pe mai multe planuri — consecințele adeseori nefaste ale acțiunii civilizației moderne asupra naturii. Pentru aceasta, autoarea articolului (Diomira Tinti) recomandă, printre altele, folosirea unei însemnări a lui Luigi Pirandello (publicată într-o revistă florentină în martie 1900) în care el constată cu amărăciune că omul „mutilează" pur și simplu natura, imprimînd — cu foarfecele — coroanelor arborilor o geometrie după bunul său plac, forțîndu-le ramurile să crească în bolți ornamentale („dar construiți-vă din piatră portalurile!" — exclama el contrariat).

Întrebările indicate pentru elevi, pe marginea acestei bucăți, obligă la analogii, la un efort personal de a evolua — pe baza observațiilor cotidiene ale fiecăruia — atitudinea omului față de natură, să intuiască pericolele pe care civilizația modernă le prezintă pentru ea. În continuare, se propune o întrebare, prin care copiii sînt duși mai departe în aprecierea realităților înconjurătoare. Întrebarea „Găsești vreo analogie cu poezia care urmează ?" îl trimite pe elev la o foarte frumoasă și semnificativă creație datorată lui Carl Sandburg, intitulată „Despre tine, orașul meu". „Despre tine, orașul meu, lucrul cel mai rău / ce s-ar putea spune / este că ai răpit copiilor soarele / roua proaspătă, / lumina care se juca / în iarbă / sub cerul limpede, ploaia / liniștită ; / și i-ai închis între ziduri reci, / i-ai constrîns, / hărțuiți și obosiți, la muncă, pentru / puțină / pîine și un salariu mizer ; să înghită / praful / și să moară așa, cu inima / istovită / pentru un pumn de bănuți, în / puține nopți de sîmbătă".

Poezia îmbogățește paleta tematică a dialogului din clasă prin realități încă mai aproape de viață și de trăirile copiilor într-un oraș al civilizației contemporane, ca și de viața hărăzită multora dintre ei, în zilele noastre, de către societatea bazată pe exploatare.

S. P.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cabinet

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 91

Simbătă 14 aprilie 1973
16 pagini — 1 leu

DIMITRIE CANTEMIR, om al secolului luminilor

Cînd un popor produce chiar din primele secole ale afirmării sale pe plan internațional o figură atît de prestigioasă ca aceea a lui Dimitrie Cantemir, se înțelege că el se bucură de haruri spirituale specifice, ieșite din comun. Într-adevăr, poporul român arătase cîteva valori de seamă lumii, un domn activ și înțelept, făcător conștient de istorie, ca Ștefan cel Mare în secolul XV, un domn cu o natură etică foarte pronunțată, doritor de pace și de dreptate ca Neagoe, autorul marilor *Învățături* cu caracter religios, dar și moral și politic în secolul XVI. Cronicari și mitropoliți erudiți și talentați, oameni politici și făcători de cultură destui s-au întîlnit în secolul XVII în Moldova și Muntenia deopotrivă.

Dar abia sfîrșitul secolului acestuia, la 1673, aduce, în sfîrșit, pe omul care s-a afirmat, în chip strălucit, în consonanță cu Europa luminilor, ca principe cu strălucite relații în toată lumea, ca savant, gînditor și literat, precursor al atîtor activități moderne pe pămîntul nostru. Dimitrie Cantemir stă în istoria culturii românești care este o cultură de „mijloc“ și de sinteze, ca un liant cu multe valențe, împlinind funcții de o mare importanță pentru noi în direcția răspîndirii faimei noastre în lume și în direcția legăturilor între punctele cardinale făcute într-un fel caracteristic. Un prinț ca el, crescut mai mult la Constantinopol, în pestrița și cosmopolita lume a Porții otomane, dobîndind învățătură în chip precumpănitor străină, vorbind mai mult turcește, arăbește și persienește decît în limba blajină a strămoșilor săi, a putut înțelege mai bine, prin comparație, și ființa poporului, și originile limbii, și frumusețea obiceiurilor. Cu ochi proaspăt și neprevenit, Cantemir a înțeles și obîrșiile, pe care le înțelesese înaintea sa și Miron Costin, dar și necesitățile evoluției istorice, care cereau ieșirea din anumite servituți, din anumite legături nefirești. Istoricul a priceput liniile de creștere cotropitoare ale imperiului turcesc și le-a fixat într-o *Istorie a imperiului otoman*, folosită ca sursă bibliografică de seamă de către istoricii iluminiști. Muzica turcă îl interesa, ca și folclorul, pe care-l privește în trăsăturile lui pitorești. Îl atrăgea filozofia orientală și cea occidentală — și a scris o *Logică* și o *Metafizică*. Iar *Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul* reia o veche modalitate a dialogului filozofic venind din Antichitatea orientală. Dar Cantemir nu uita niciodată, fie că era la Poarta otomană, fie că era consilier al lui Petru cel Mare al Rusiei după lupta de la Stănilești, de unde se trăgea și unde-i erau rădăcinile. Cronicar el însuși, întregind șirul harnicilor și înzestraților săi predecesori, el a scris istorie într-un fel mai vast, cu o perspectivă mai largă și mai preocupată de sensuri decît aceia, în *Hronicul româno-moldovenilor* unde repune o serie din problemele ridicate de Miron Costin, cu mai multă acuitate.

Faimoasa *Descriere a Moldovei*, comandată autorului de Academia din Berlin, al cărei strălucit membru a fost, are o culoare și o vivacitate unică într-o scriere predominant etnografică și folclorică, și trădează o iubire nemicșorată față de patria măruntă, de Moldova lui atît de plină de frumuseți, atît de vrednică de laudă. *Istoria ieroglifică*, roman cu cheie, vorbește în alegorii tipic medievale despre lumea și intrigile curților moldovene și muntene din vremea domniei lui Cantemir. O biografie a părintelui său, *Viața lui Constantin Cantemir*, îl ține pe autor în același mediu pe care l-a prețuit, în care s-a simțit acasă și pe care a vrut să-l arate lumii întregi pentru a proba vrednicia lui. Și într-adevăr prințul s-a făcut cunoscut și pe sine și poporul său. Notorietatea lui Cantemir a fost foarte mare. Membru al Academiei din Berlin, citat de Montesquieu și de Voltaire, apoi, mai tîrziu, de Byron și Hugo, semn al unei oarecare durate a reputației, el s-a bucurat de o excelentă faimă de cărturar in țările arabe, în Orientul Mijlociu, unde continuă să se descopere cărți și manuscrise ale operelor lui. Nici nu ne dăm seama încă de aria pe care s-a întins spre sud-est reputația savantului și gînditorului acestuia universal, ca un continuator al idealurilor Renașterii în plin secol al luminilor, și care a izbutit să rămînă în același timp atît de legat de peisajul său de acasă. Dimitrie Cantemir, cu costum și barbă de domn și boier moldovean sau cu perucă și jabou de dantelă, înfățișează în secolul său nu schimbări la față determinate de schimbări de mediu, ci o dualitate rodnică în acel secol de înnoiri, a intelectului prins între valorile propriului său pămînt și valorile spiritului european.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

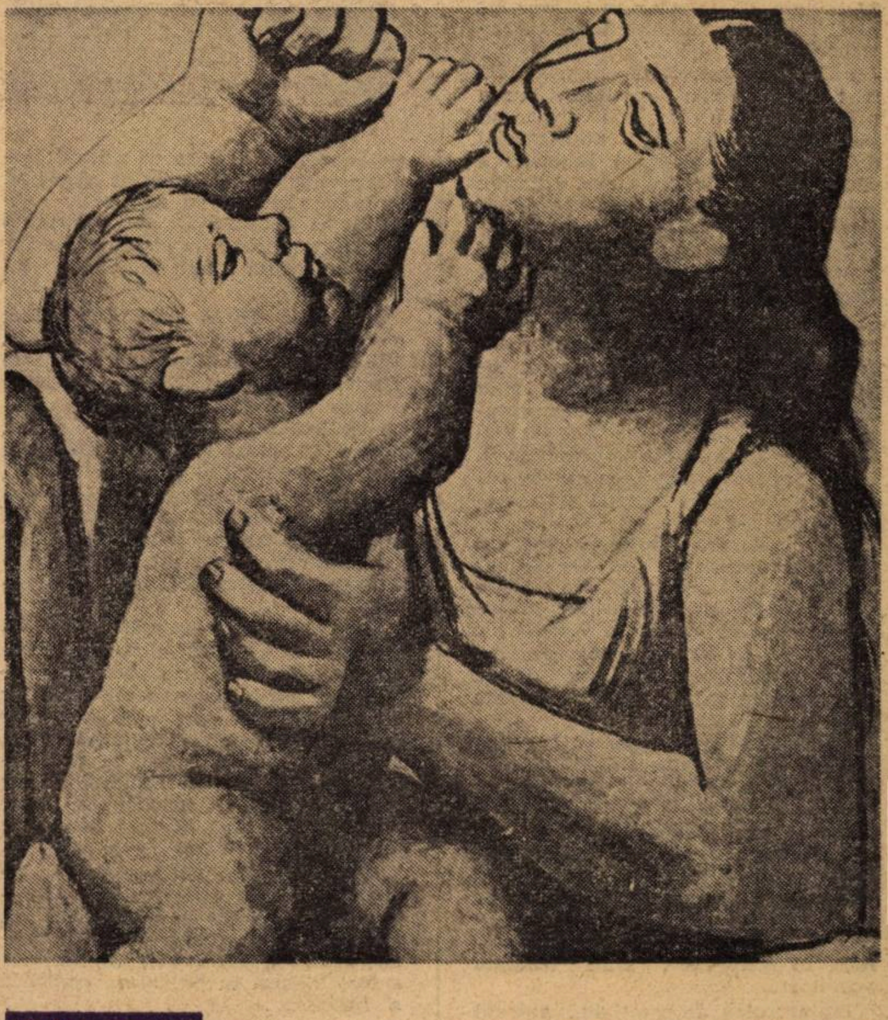

Picasso

Mama și capilul (detaliu))

ÎN ACEST NUMĂR

- În dezbaterea adunării de partid din Ministerul Educației și Învățămîntului: Aplicarea normelor unitare de organizare a instituțiilor
- Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Lecția de istorie, mijloc de umanizare

Nu risc afirmînd că prezența istoriei în programa noastră școlară trece printr-o criză. Eliminarea acestui obiect de studiu din școlile cu profil profesional a provocat și provoacă vii discuții. Consecințele non predării se vor vedea peste cîțiva ani, cînd vom surprinde în cultura generală a unei generații niște lipsuri, niște goluri de care va să ne cam rușinăm, dacă nu chiar să ne speriem.

Dar asta, deocamdată, este altă problemă. Mai ales că și istoricii și profesorii de istorie au oarecare vină în soarta de acum a istoriei în școala de cultură generală.

Vreau să spun aici un cuvînt despre predarea istoriei, despre lecția de istorie. Și am să pornesc de la lecția învățătorului Ovidiu Rotaru, de la Școala nr.17 din Iași. A verificat lecția despre Unirea din 1859 și a predat domnia lui Alexandru Ioan Cuza. Elevii, marea lor majoritate fii de muncitori din Păcurari, s-au comportat excelent. N-a fost unul, în toată clasa, care să nu fi dorit să dea un răspuns. În toate cele cincizeci de minute a dominat o emulație, o întrecere impresionantă, cuceritoare. Cuza, Kogălniceanu, Alecsandri, moș Ion Roată, „Boierii cei răi“, cum îi numea învățătorul pe adversarii reformelor dintre 1859-1866, erau prezenți, nu numai în portretele aranjate în clasă anume pentru buna desfășurare a lecției, ci s-a creat impresia foarte vie, sugestia chiar că au reînviat din paginile de carte și s-au înfățișat aidoma în fața școlarilor transformați într-un fel de mic, dar intransigent, tribunal al istoriei. Cea mai mare parte a lecției a fost un fel de original spectacol — și nu exagerez de fel — în care dascălul a dirijat cunoștințele cu ajutorul povestirii, al întrebărilor, al imaginilor, al hărții, al comparațiilor, al referirilor la actualitate, la viața și experiența copiilor. N-a rămas nici o noțiune neexplicată sau neconsolidată. N-a rămas nici un moment necomentat și nici o personalitate neportretizată. Și iarăși am avut impresia că statuia lui Cuza din Piața Unirii și cea a lui M. Kogălniceanu din fața Universității, în conștiința elevilor au încetat să mai fie de bronz, ci au redevenit așa cum au fost acum un veac. Iar fina-

DUMITRU ALMAȘ

(Continuare în pag. a 12-a)

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC •

Cariatidă — La 90 de ani de la apariția „Luceafărului" —

Primăvara aceasta înregistrează 90 de ani de la apariția „Luceafărului", în „Almanahul Societății academice social-literare România Jună" din Viena. Dată memorabilă în istoria culturii românești, ea a prilejuit **Inspectoratului școlar al județului Hunedoara, Sindicatului de învățămînt, și Casei județene a corpului didactic din Deva,** editarea volumului „Profil eminescian" și organizarea simpozionului „Mihai Eminescu", care s-a desfășurat la Deva, și la Institutul de mine din Petroșani, în zilele de 25-26 martie.

În prima zi a lucrărilor, la Deva, cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. emerit Cornel Stoica, inspector-general al Inspectoratului școlar județean Hunedoara, iar salutul biroului Comitetului județean al P.C.R. a fost transmis de către prof. Petre Stoican, președinte al Consiliului județean al culturii și educației socialiste.

Prof. univ. dr. I. D. Bălan, vorbind despre „Eternitatea lui Eminescu", „ultimul mare romantic din lirica lumii", dedică prin adopțiune, geniului eminescian, celebrele versuri ale lui Saurin de pe bustul lui Molière, de la Academia franceză: „Nimic nu-i lipsește gloriei sale, / El lipsea însă, gloriei noastre".

Atenția participanților a fost polarizată de prezența col. Gh. Eminescu, nepot de frate al poetului, fiu al căpitanului Matei Eminescu. Mărturisirile sale de familie au îndreptat, cu decență, unele erori cu privire la raporturile dintre Mihai Eminescu—I. L. Caragiale, pe de altă parte, „erori a căror sesizare e necesară, pentru a nu trece din generație în generație", cum sublinia vorbitorul.

Eminescolog de prestigiu, autorul prețioaselor „Contribuții documentare la biografia lui Eminescu", prof. univ. dr. docent Augustin Z. N. Pop a reținut și de astă-dată atenția auditoriului, nu numai prin probitatea expunerii : „Omenesc și artă în «Luceafărul»", dar și prin încărcătura emoțională păstrată fie la expunerea părerilor proprii, fie evocînd-o

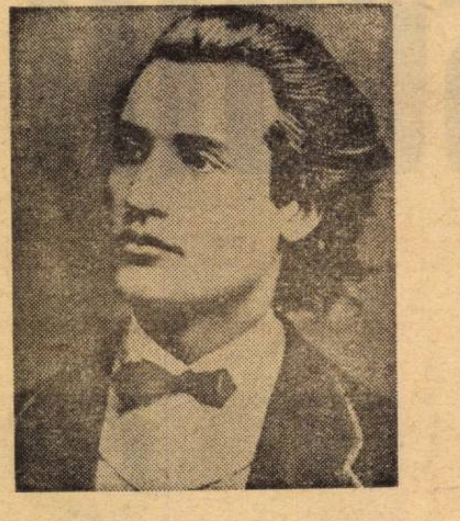

pe Veronica Micle ca pe primul dintre contemporanii poetului care l-au „salutat vizionar cu atributele geniului și perenității", sau citindu-l pe Tudor Arghezi cu pioasa „Inscripție pe amfora lui" închinată lui Eminescu.

De înaltă ținută științifică a fost comunicarea prof. univ. dr. I. G. Tohăneanu (Facultatea de filologie Timișoara) : „Semnificația stilistică a unor termeni din domeniul muzicii în lexicul eminescian". „Lira", „Harpa", „Struna" sînt simboluri livrești ale harului poetic. „Cornul", prelungire a „Cimpoiului" scitic din poemul mitologic „Gemenii", stă mărturie a trecerii prin cultură, iar „Buciumul" — simbol exclusiv autohton, presupune întoarcerea la natură.

Interesant studiul prof. univ. dr. docent I. C. Chițimia, despre „Receptarea lui Eminescu în literatura polonă" și nu-l denumim întîmplător studiu, întrucît aria cercetării sale se întinde începînd din anul 1889, cînd a apărut la Varșovia necrologul poetului, în care Eminescu este situat printre „creatorii de talie mondială" și pînă în anul 1960, data editării, tot la Varșovia, a unui volum în colecția „Mari poeți ai lumii", tradus de zece scriitori. Cronicarul volumului îl denumește pe poet „romanticul demiurg". De reținut că în Polonia, poezia „La steaua" a fost inclusă în programa analitică a liceelor.

Cu rigoare profesională au fost prezentate și lucrări ca : „Arta tehnică la Eminescu" de conf. univ. dr. Traian Cantemir, „Prezența lui Eminescu în paginile «Familiei»" de lector univ. Lucian Drimba, decan al Facultății de filologie Oradea „Eminescu și retorismul romantic" de asist. univ. Luiza Petre (Institutul pedagogic Pitești), „Eminescu — făuritor al limbii literare" de conf. univ. dr. Gh. Pop, decan al Facultății de filologie din Baia Mare, „Eminescu, poet al tineretului" de prof. Ioan Damșa din M.E.I., „Eminescu și paremiologia" de prof. Grațian Jucan, Cîmpulung-Moldovenesc, „Perenități eminesciene" de prof. Susan Dumitru, Liceul Decebal, ori „Teluric și cosmic în Luceafărul" de prof. Rovența Georgina, Liceul Brad.

Am păstrat intenționat, la urmă, „Notele la «Luceafărul»" prezentate de lector univ. Gh. Dogaru, tocmai pentru că expunerea s-a centrat pe semantica poemului, propunînd o interpretare deosebită, în susținerea căreia stă și teza vianistă cu privire la „lirica rolurilor". Se respinge delimitarea strictă și fortuită între lumea nepieritoare a lui Hyperion și cea efemeră a Cătălinei și a lui Cătălin, considerîndu-se fiecare dintre aceste personaje ca ipostaze ale aceluiași „eu" poetic.

Cuvinte de laudă se cuvin amfitrionilor în fapt ai acestei manifestări culturale, prof. Ilie Avram, director al Casei județene a corpului didactic și prof. Alex. Șerbănescu, documentarist al aceleiași Case, redactor al „Profilului eminescian".

„Sărbătoarea Eminescu a fost ca o rimă strălucită într-o baladă" — așa cum se exprimă I. D. Bălan — și grație picturilor de inspirație eminesciană ale artistei Lucilia Arămașu-Negri, originară din Ipotești, și grație recitalului susținut de Ion Bănuță din versurile proprii, precum și cîntecelor interpretate cu acuratețe și sensibilitate, de cele două formații corale feminine ale Liceului pedagogic din Deva.

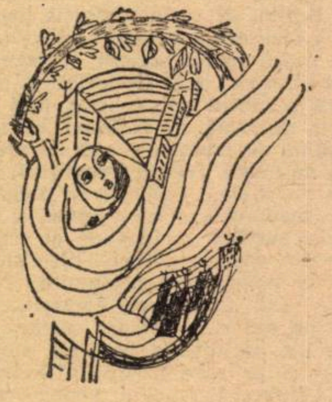

Prof. ANA ȘINCAI LUPAN
I.C.P.P.D.-Biblioteca centrală pedagogică

Mai mult „spirit olimpic" olimpiadelor școlare

În foarte mare măsură — și cam de mult, dealtfel, cel puțin — olimpiadele de matematică nu mai au suflu romantic, sînt simțitor sclerozate, formalizate.

Aș încerca acum, într-o oarecare ordine, să sugerez cîteva direcții de posibilă revitalizare a acestui prestigios mod de manifestare în viața socială a școlarilor dintotdeauna.

a). În ce privește cadrul olimpic, ca și spiritul olimpic al organizării, desfășurării, olimpiadelor, s-ar cuveni ca în școli și localități, pe parcursul trecerii de la o etapă la alta, acestor manifestări să li se dea mai multă atenție. Concurenții și cîștigătorii — la nivelul școlilor, al localităților, al județului — să fie în mai mare măsură cunoscuți, popularizați, „cinstiți". Presa locală și centrală ar putea să se intereseze mai mult de ei. La licee, mai ales organizațiile de U.T.C., ar putea să organizeze cu prilejul diferitelor etape ale *Întrecerilor olimpice școlare* acțiuni cuplate, cultural-sportive. Sălile de concurs ar putea să aibă un aer mai ospitalier, sărbătoresc.

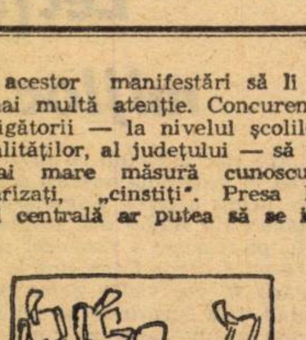

Și, fără îndoială, în slujba intențiilor mai sus-amintite, e loc destul și pentru alte inițiative și propuneri.

b) În ce privește conținutul propriu-zis al probelor întrecerii, s-ar putea și aici aduce unele îmbunătățiri. E adevărat, o olimpiadă de matematică, oricît de „olimpic" i-ar fi cadrul, rămîne o întrecere în matematică. Dar probele ar putea să solicite mai mult fantezia și spiritul creator al elevilor : maturitatea gîndirii matematice pe baza celor însușite în școală (și nu cum se mai întîmplă, prin probe ce se referă la cunoștințe scoase din programa școlară — sau de neîntîlnit în programă).

c) M-aș gîndi, în al treilea rînd, la posibilitatea ca — la fel cu olimpiadele sportive — participanții la întrecerile pe materii să traverseze în prealabil o perioadă de pregătire — și de popularizare a olimpiadei — care s-ar putea asemăna cu antrenamentul prealabil (cantonament) al sportivilor. Și aici, le-aș vedea un rol mai serios cercurilor de matematică — cercuri care tot sînt în căutarea unor prilejuri de a-și anima activitatea.

Închei intervenția mea, reafirmîndu-mi convingerea că oplimpiadele pe materii ale școlarilor pot să-și îmbogățească sensurile lor romantice. Că de roadele acestor nobile întreceri ale unor tineri și foarte tineri intelectuali aflați în plin avînt și plină formă, societatea noastră, timpurile noastre au din ce în ce mai multă nevoie.

Prof. ALEXANDRINA MATEI
Liceul nr. 1, Tîrgoviște

Întîlnire de lucru

În lumina recentei Hotărîri a Plenarei C.C. al P.C.R., cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, zilele trecute, la Ministerul Educației și Învățămîntului, a avut loc o întîlnire de lucru a conducerii ministerului cu inspectorii școlari de specialitate din municipiul București și județe cu participarea unor reprezentanți ai U.T.C.-ului (Septimiu Todea, adjunct de șef de secție la C.C. al U.T.C.), C.N.O.P. (Florin Moraru, șeful Comisiei de educație și sport din C.N.O.P.) și C.N.E.F.S. (Anghel Vrabie, secretar general al Comitetului Olimpic Român). Lucrările au fost conduse de Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului. Au fost analizate și dezbătute planul de măsuri al Ministerului Educației și Învățămîntului (prezentat de Alexandru Forțu din cadrul direcției de resort), precum și măsurile luate de inspectoratele școlare pentru traducerea în viață a prevederilor Hotărîrii. S-a subliniat conținutul nou al educației fizice și sportului, s-a atras atenția asupra finalităților și mijloacelor de realizare a acestui conținut nou în sportul de masă și de performanță, s-a discutat asupra modalităților de asigurare a bazei materiale, precum și asupra mijloacelor de activizare și perfecționare a cadrelor de specialitate. S-a subliniat necesitatea formării unei optici noi la toți factorii de răspundere angajați în această sarcină de interes național și la toate nivelele. Pentru a cuprinde întreaga masă de elevi trebuie să se pună accentul pe unitatea școlară cea mai mică : clasa ; să se organizeze activități atractive, interesante, respectînd particularitățile de vîrstă și de sex ale elevilor ; să se fixeze un calendar competițional pe întreg anul școlar, inclusiv anotimpul rece, calendar care să fie integrat în programul de activități extrașcolare al unității respective. Începînd cu clasa a V-a orele de educație fizică și sport se vor desfășura demixtat. S-a arătat că o deficiență a activității de educație fizică în trecut a fost aceea că nu se lucra cu întreaga masă de elevi, că în diferitele competiții școlare era atras un număr mic de elevi, că se „sărea" cu ușurință peste etapele inferioare (clasă-școală). În cadrul acestor activități, va trebui să se intervină pentru a modifica și optica profesorului de specialitate, pentru a-l determina să lucreze cît mai mult în aer liber, cu întreaga masă de elevi. Jocurile, diferitele exerciții, mișcările în aer liber constituie baza unei educații fizice temeinice, atrăgătoare și, totodată, certitudinea călirii organismului tineretului școlar. De aici, rolul important care revine gimnasticii de inviorare, de antrenament, diferitelor exerciții la toate vîrstele, începînd cu grădinițele de copii. Un accent deosebit s-a pus pe gimnastica la clasele I—IV. S-a arătat că aici este nevoie atît de asistența tehnică a profesorului de specialitate, cît și de îndrumarea competentă a inspectoratelor școlare județene pentru a da orelor de educație fizică un conținut adecvat și a asigura o metodologie modernă, preîntîmpinînd fenomenele care se manifestă pe alocuri de a înlocui aceste ore cu alte activități școlare.

În ceea ce privește profesorul de specialitate, s-a subliniat necesitatea stabilirii anumitor norme, criterii care să contribuie la aprecierea activității depuse și la stimularea acestuia.

O serie de măsuri analizate se referă la modul de depistare, selecție și orientare a tinerilor școlari cu perspective în sportul de performanță la sporirea eficienței liceelor și secțiilor sportive... Se impune ca și exigențele controlului și îndrumării la nivelul conducerilor școlilor și inspectoratelor școlare să crească corespunzător cu sarcinile care stau în fața învățămîntului. De asemenea, în strînsă colaborare cu Consiliile județene pentru educație fizică și sport și organizațiile de pionieri, să se treacă de urgență la rearondarea școlilor de pe lîngă bazele sportive, pe care le folosesc în mod gratuit.

Concluzia acestor dezbateri a fost aceea de a spori eficiența educației fizice și sportului în școală, de a imprima un spirit nou în activitatea pe care o desfășoară toți factorii cu responsabilitate în acest domeniu.

ÎN DEZBATEREA ADUNĂRII DE PARTID DIN MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI:

APLICAREA NORMELOR UNITARE DE ORGANIZARE A INSTITUŢIILOR

- **O structură organizatorică dinamică, operativă, eficientă**
- **Verigi intermediare lichidate**
- **De la şapte compartimente, la o singură direcţie**
- **Pentru lichidarea birocratismului**

Miercuri, 11 aprilie a.c., în prezenţa tovarăşului **PAUL NICULESCU-MIZIL**, membru al Prezidiului permanent, al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul educaţiei şi învăţămîntului, a avut loc adunarea generală lărgită a organizaţiei de partid din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului care a luat în dezbatere măsurile adoptate potrivit hotărîrilor Plenarei C. C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie a.c. şi Decretului Consiliului de Stat privind stabilirea normelor unitare de organizare a ministerelor şi a celorlalte instituţii centrale de stat.

Atît în referatul prezentat de tovarăşul **Corneliu Băjenaru**, secretarul Comitetului de partid din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, cît şi în intervenţiile comuniştilor şi ale celorlalţi salariaţi care au luat parte la dezbateri, a fost apreciat ansamblul de măsuri care a dus la aplicarea operativă a directivelor trasate de Plenara C. C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973. Aşa după cum se arăta în referatul Comitetului de partid, pe baza normelor unitare de organizare a ministerelor, a fost elaborată o nouă structură organizatorică a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, nomenclatorul funcţiilor şi categoriilor de personal în raport cu volumul, complexitatea, importanţa şi specificul activităţii învăţămîntului. Prin noua structură organizatorică, se asigură o aplicare mai eficientă a principiului muncii şi conducerii colective, ca urmare a constituirii consiliului de conducere al ministerului şi a reorganizării consiliilor pentru învăţămîntul preşcolar şi general obligatoriu, liceal, tehnic şi profesional, învăţămînt superior şi perfecţionarea cadrelor, muncă politico-educativă şi predarea ştiinţelor sociale care au un rol deliberativ în problemele de învăţămînt discutate.

Dezbaterile au scos în evidenţă faptul că, prin noua structură a ministerului, au fost înlăturate multe verigi intermediare, s-a îmbunătăţit sensibil raportul dintre numărul cadrelor de conducere şi al celor de execuţie (de la 1/4 la 1/10), ceea ce permite o activitate nemijlocită a cadrelor de conducere cu personalul de specialitate, cu instituţiile de învăţămînt şi inspectoratele şcolare şi o creştere substanţială a operativităţii în soluţionarea problemelor complexe ale şcolii româneşti.

Participanţii la lucrările adunării au fost unanimi în aprecierea faptului că prin aplicarea decretului s-au înlăturat neajunsurile care decurgeau din existenţa unui aparat greoi, cu multe verigi intermediare. În referatul Comitetului de partid se arăta că numai în direcţiile generale coordonate de primul adjunct şi de cei trei adjuncţi ai ministrului existau 8 directori generali şi 20 de directori generali adjuncţi. Prin înfiinţarea unei singure direcţii pentru învăţămîntul superior şi cercetarea ştiinţifică, în locul celor trei compartimente existente anterior, s-a creat cadrul organizatoric adecvat rezolvării unitare a problemelor învăţămîntului superior şi, in mod deosebit, a celor referitoare la integrarea învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. De asemenea, pînă de curînd, de învăţămîntul liceal s-au ocupat două direcţii generale diferite, ceea ce a generat dificultăţi privind îmbunătăţirea raportului dintre liceele de cultură generală şi cele de specialitate. Înfiinţarea unei direcţii a învăţămîntului liceal, tehnic şi profesional va asigura soluţionarea unitară a acestei probleme. De asemenea, crearea direcţiei ştiinţelor sociale, a activităţilor educative şi sportive, prin unificarea compartimentelor din fostul departament, este de natură să asigure tratarea şi rezolvarea unitară a muncii de educaţie şi o mai bună colaborare cu organizaţiile de tineret şi obşteşti, cu toţi factorii implicaţi în activitatea educativă. Unificarea într-o singură direcţie a compartimentelor de plan. salarizare, prognoză, statistică, norme, finanţe, salarizare şi investiţii a creat posibilitatea şi cadrul pentru desfăşurarea unei activităţi coordonate şi eliminarea unor greutăţi din activitatea acestor sectoare.

A fost, totodată, subliniat faptul că, ţinîndu-se seama de creşterea rolului şi importanţei controlului, ca parte integrantă a conducerii, este necesară sporirea preocupării direcţiilor de învăţămînt şi, cu deosebire, a corpului de control al ministerului pentru îndrumarea şi controlul unităţilor de învăţămînt şi a inspectoratelor şcolare în vederea aplicării hotărîrilor partidului şi statului în domeniul educării tineretului şcolar şi universitar. Întărirea corpului de control şi subordonarea lui direct ministrului sînt de natură să îmbunătăţească legătura ministerului cu unităţile subordonate asigurînd o informare promptă a conducerii asupra organizării şi desfăşurării procesului instructiv-educativ.

Dezbaterile adunării au insistat totodată asupra necesităţii de a se acorda o atenţie deosebită îmbunătăţirii permanente a stilului de muncă, promovării spiritului novator în întreaga activitate a ministerului, îmbinării permanente a conducerii ştiinţifice cu nevoile concrete ale şcolii noastre de toate gradele. Atît în referat cît şi în intervenţiile participanţilor la dezbateri s-a arătat, în mod insistent, că întreaga activitate a ministerului trebuie să fie astfel organizată încît să se reducă la strictul necesar formularele. diversele rapoarte, să se elimine hîrtiile de prisos. A fost criticată practica de a solicita inspectoratelor şi instituţiilor de învăţămînt, telefonic sau prin diferite instrucţiuni, tot felul de date, informaţii, de cele mai multe ori nevalorificate, care, în fond, n-au altă menire decît să acopere lipsa de legătură directă a lucrătorilor din minister cu terenul.

Lucrările adunării au scos în evidenţă faptul că noua structură organizatorică oferă condiţii favorabile perfecţionării şi specializării personalului din centrala ministerului prin prisma sarcinilor de perspectivă care stau în faţa învăţămîntului. Totodată, a fost subliniată ideea că perfecţionarea structurii organizatorice a ministerului trebuie să-şi găsească reflectarea în perfecţionarea legislaţiei şcolare, în îmbunătăţirea activităţii de cercetare pedagogică, de perfecţionare a cadrelor didactice, de informare şi documentare a întregului personal din învăţămînt.

*

Luînd cuvîntul în încheierea lucrărilor adunării, tovarăşul **Paul Niculescu-Mizil** a arătat că aplicarea hotărîrilor partidului cu privire la mai buna aşezare a aparatului nostru de stat este de natură să îmbunătăţească conducerea, să-i dea mai mare eficienţă, să înlăture o serie de fenomene negative. Subliniind că mai buna organizare a muncii de conducere, a structurii aparatului de stat constituie o preocupare a Comitetului Central al partidului nostru, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu personal, vorbitorul a arătat că ea izvorăşte din dorinţa ca aparatul de stat să răspundă cerinţelor mari ale poporului, să rezolve în mod rapid şi eficient problemele de conducere. Referindu-se la problema birocratismului, acest fenomen care poate frîna activitatea creatoare a poporului nostru, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a arătat că este de datoria tuturor comuniştilor să lupte pentru reducerea la maximum a activităţii birocratice. Abordînd implicaţiile etice ale măsurilor privind raţionalizarea aparatului de conducere. vorbitorul a insistat asupra necesităţii educării lucrătorilor din aparatul de stat în spiritul slujirii necondiţionate şi fără margini a intereselor maselor largi populare.

Menţionînd că în aparatul de conducere al ministerului s-a operat o reducere de la 75 la 41 de posturi, ministrul educaţiei şi învăţămîntului a apreciat acest fapt ca pozitiv şi a subliniat necesitatea ca, în continuare, să se definească cu maximum de claritate atribuţiile fiecărui compartiment, ale fiecărui conducător şi lucrător, să se stabilească precis modalităţile de evidenţă, de simplificare a formularisticii şi hîrtiilor, precum şi necesitatea de a se elabora un sistem administrativ şcolar modern care să conducă la lichidarea cheltuielilor inutile.

Oprindu-se asupra unor trăsături fundamentale ale muncii salariaţilor din minister, din întreg domeniul educaţiei şi învăţămîntului, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a pus accentul pe importanţa iniţiativei şi originalităţii în gîndire, pe atitudinea novatoare, curajoasă, anticonservatoare, pe disciplina în muncă, în înfăptuirea sarcinilor, în respectarea riguroasă a termenelor. pe responsabilitatea fiecăruia pentru calitatea şi conţinutul colaborării judicioase dintre diferite compartimente, pe ridicarea nivelului de competenţă a fiecărui salariat.

Marile obiective şi sarcini care stau în faţa învăţămîntului românesc contemporan cer o mai mare responsabilitate pentru fiecare lucrător din minister, mai multă fermitate în înfăptuirea politicii partidului, în traducerea în viaţă a programului acestuia. O atenţie mare va trebui acordată în continuare îmbunătăţirii sistemului de control. Acesta va trebui să devină mai ferm în urmărirea aplicării şi respectării legilor, în soluţionarea problemelor la faţa locului. Referindu-se la învăţămîntul superior, vorbitorul a subliniat activitatea pe care trebuie s-o desfăşoare lucrătorii ministerului pentru înfăptuirea integrării învăţămîntului cu cercetarea şi producţia.

În expunerea sa, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a prezentat pe larg sarcinile puse de conducerea de partid şi de stat în faţa lucrătorilor din domeniul şcolii, insistînd cu deosebire asupra următoarelor : generalizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani, dezvoltarea învăţămîntului liceal, mai ales a învăţămîntului liceal-tehnic care pregăteşte cadrele necesare dezvoltării economiei naţionale, a învăţămîntului profesional şi tehnic. Ministrul educaţiei şi învăţămîntului s-a oprit totodată asupra eforturilor pe care trebuie să le depună ministerul pentru continua modernizare şi perfecţionare a învăţămîntului românesc, pentru ridicarea conţinutului de idei al acestui învăţămînt în aşa fel încît el să asigure pregătirea cadrelor necesare dezvoltării economiei naţionale. ridicării nivelului de instrucţiune şi cultură a întregului popor. Bineînţeles că soluţionarea tuturor problemelor nu poate fi realizată decît cu atragerea tuturor forţelor şcolare, a tuturor cadrelor didactice, a instituţiilor de învăţămînt de toate gradele, a inspectoratelor, a tot ce are mai de preţ învăţămîntul românesc.

Referindu-se la problemele muncii de educaţie politico-ideologică şi etică, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a arătat că în acest domeniu trebuie să se urmărească eficienta acţiunilor, modul cum contribuie ele la formarea fizionomiei ideologice şi morale a tineretului nostru şi a relevat necesitatea de a se perfecţiona sistemul predării ştiinţelor sociale printr-o largă consultare a cadrelor didactice de specialitate El a subliniat sarcinile care revin ministerului şi şcolii în îndeplinirea hotărîrii recentei Plenare a C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educaţiei fizice şi sportului.

Încheind cuvîntul său, ministrul educaţiei şi învăţămîntului şi-a exprimat convingerea că lucrătorii din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, împreună cu toţi slujitorii şcolii româneşti. vor munci cu abnegaţie şi energie pentru a da viaţă politicii partidului nostru în domeniul învăţămîntului, ca şi întregii politici interne şi externe a partidului.

OCTAVIAN BUZESCU

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

A învăța să înveți, în condițiile modernizării

Pentru a se putea adapta și readapta continuu la schimbările intervenite în profesia lor, în ambianța culturală de progres, oamenii trebuie să învețe permanent, să-și perfecționeze pregătirea obținută în școală, care, oricît ar fi de temeinică, nu poate oferi răspunsuri adecvate solicitărilor impuse de viață.

Este cunoscut faptul că o asemenea sarcină nu s-a pus în trecut în mod special sau direct în fața școlii. Azi, un obiectiv important al școlii ~~este să-i învețe~~ pe tineri cum să învețe. A învăța să înveți nu constituie numai o condiție sau o necesitate privind viitorul omului ca individ, ci și ca membru al unei colectivități în care el trebuie să se integreze.

A învăța pe elevi să învețe reprezintă un obiectiv al fiecărei lecții, o cerință a reușitei ei ; formarea unor capacități, deprinderi și stiluri de muncă **intelectuală** trebuie angajate în orice activitate de cunoaștere desfășurată cu elevii. Multe din eșecurile școlare, atît în trecut, cît, în parte, și astăzi, își au cauza în lipsa acestei preocupări din partea școlii. De aici, învățarea pe de rost, memorarea mecanică și reproducerea ad litteram a textului din carte sau a notițelor care redau explicațiile învățătorului ori profesorului. Aceste practici mai există în școala noastră și nu ne sfiim să spunem că le întîlnim la toate nivelele.

Formarea la elevi a capacităților și deprinderilor de a învăța trebuie să devină scop, sarcină și acțiune permanentă în toate etapele școlare, ținînd, bineînțeles, seama de **nivelul** psihopedagogic la care se situează fiecare etapă în ansamblul procesului educațional.

Problema de a învăța pe elevi să învețe o examinăm în legătură cu folosirea textului tipărit, pentru că o lungă perioadă de timp cartea va rămîne principalul mijloc de instruire și de cultivare a omului. Fără îndoială, este necesar ca învățarea cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale (filmul, televizorul, magnetofonul), care și-au afirmat rolul de auxiliari importanți ai învățării, să fie studiată în mod special. De asemenea, în viitor, vor servi acestui scop mașinile cu programare, calculatoarele electronice, computerele ș.a. și nu este exclus ca generația care se instruiește azi mai mult cu ajutorul textelor tipărite să-și continue pregătirea servindu-se și de asemenea mașini și aparate, care au început să fie deja utilizate în unele școli, de unde rezultă necesitatea — pe măsura introducerii lor în învățămînt — a inițierii în folosirea acestora. „Televiziunea, laboratoarele lingvistice, aparatele de proiecție, materialul didactic mecanic și alte produse ale tehnologiei moderne amplifică resursele grafice și umane aplicate în mod tradițional" (Philip Eisenberg — Învățămîntul în America : Schimbări îndrăznețe, în „Tehnologia în învățămînt", p. 1).

Dorim să facem și o altă precizare la care ar trebui să **medităm** mai mult în perspectiva pregătirii tineretului pentru **a învăța.** Astăzi se pune cu toată ascuțimea introducerea unor noi metode de învățare și de orientare a metodelor clasice în același spirit : problematizarea, învățarea prin descoperire, algoritmizarea, modelarea ș.a., al căror rol în constituirea capacităților de cunoaștere, de investigație a proceselor și fenomenelor realității nu mai trebuie comentat.

Dar aceste metode se referă doar la o activitate care presupune prezența și schimbul reciproc de mesaje într-un dialog oral, de scurtă durată între profesor și elevi. Cultura, ca și formația elevului, mai ales cu cît acesta urcă pe treptele de școlarizare, nu pot fi puse numai pe seama acestei activități bilaterale, care modelează gîndirea lui în direcțiile amintite. Să presupunem că și manualele școlare — care constituie o altă sursă de informație și formare a elevului — vor fi alcătuite în viitor după aceste modele. Dar, așa cum remarcă Emil Planchard în lucrarea „Cercetarea în pedagogie", referindu-se la o cercetare efectuată de C. H. Jud, profesor la Universitatea din Chicago, și de colaboratorii săi în legătură cu valoarea psihologică, pedagogică și socială a cărților școlare în circulație : „În general, autorii manualelor destinate învățămîntului secundar acordă mai multă atenție felului de prezentare a materiei decît mijloacelor de stimulare a gîndirii. Puțini autori se străduiesc să organizeze și să prezinte situații-problemă și să îndrumeze elevul în rezolvarea acestor situații... Metodele de studiere pe care elevii sînt încurajați să le adopte prin aceste manuale constituie procedee inferioare de memorizare" (Emil Planchard, „Cercetare în pedagogie", E.D.P., București, 1972, p. 239).

Observația pe care o face autorul este valabilă și pentru multe din manualele folosite în școala noastră. (Cu toate îmbunătățirile aduse pe parcurs.) Dealtfel, o lungă perioadă de timp, manualele au excelat prin supraîncărcarea lor, autorii, bine intenționați, căutînd să le alinieze programului științific contemporan, au urmărit să introducă în ele ceea ce a apărut nou într-un domeniu sau altul, supraetajîndu-le cu noi și noi cunoștințe, fără a se proceda la o reorganizare și restructurare a acestor cunoștințe în sisteme și să le selecteze după criteriile esențialității și în lumina cerințelor psihologiei și pedagogiei obiectelor de studiu. A urmat apoi o replică, nu mai puțin deficitară, a simplificării, „a înlăturării supraîncărcării manualelor", care, de asemenea, n-a rezolvat procesul firesc al restructurărilor, reorganizării cunoștințelor considerate valabile și necesare, menite să satisfacă nu numai informarea elevilor, ci să le ofere metode de studiu, de asimilare cît mai economicoase și eficiente, să le creeze stiluri de muncă intelectuală, să le ofere instrumente de activități similare pentru viitor.

Manualele, nu numai cele de la noi, ci și cele care se folosesc și în școlile din alte țări, oferă elevilor o singură activitate — lectura. Ele, nu se deosebesc, aproape, din acest punct de vedere, de alte genuri de lucrări. Față de acestea, manualele au în plus, poate, mai multe ilustrații, iar unele și cîteva întrebări în legătură cu conținutul textului.

Așa cum menționează același Emil Planchard în lucrarea citată, o carte școlară trebuie să îndeplinească multiple funcțiuni și să determine, din partea elevilor, variate activități de nivelul celor desfășurate în timpul lecțiilor. Textele lecțiilor, în general, sînt prezentate în formă expozitivă sau descriptivă și foarte rar sub forma dialogului sau pe un fond problematic.

Se creează astfel o contradicție între orientarea metodologică modernă pe care o imprimă în tot mai mare măsură învățătorul și profesorul în procesul de predare și între maniera în care sînt prezentate lecțiile în unele manuale după care elevii trebuie să-și continue pregătirea.

Desigur că această contradicție va fi rezolvată, manualele urmînd să fie elaborate după aceeași concepție metodologică care se impune în activitatea de predare, procesul de modernizare a învățămîntului realizîndu-se în toate componentele sale.

EUGEN BLIDEANU

Randamentul școlar și eficiența educațională

Verificarea și estimarea rezultatelor obținute de elevi în cursul școlarizării constituie, pentru cadrele didactice, preocupări tot atît de vechi ca și însuși procesul de învățare. Mai aproape de zilele noastre, această latură a activității didactice s-a construit într-o ramură distinctă a pedagogiei, docimologia. Este vorba despre un corpus de principii, criterii și procedee, destinate să pună la îndemîna profesorului instrumentele necesare unei examinări edificatoare și unei aprecieri imparțiale a progreselor înregistrate de copiii și tinerii care îi sînt dați în grijă. Recent, au început să se depună eforturi pentru a se imprima sistemului de control și măsurare un caracter formativ mai pronunțat, (de unde și apropierea în raport cu preocupările strict educaționale) dar, în același timp, și o funcție selectivă explicită (introducerea, pe alocuri încă experimentală, a testelor pedagogice, a probelor intermediare și a scărilor de „produse" școlare, la diferite examene, începînd cu intrarea în învățămîntul general și sfîrșind cu pătrunderea în învățămîntul superior).

Timpul limitat pe care personalul din învățămînt îl are la dispoziție pentru a realiza programul, necesitatea de a modifica probele obiective în pas cu schimbările intervenite în conținut și de a le „împrospăta" periodic, atunci cînd, devenind prea cunoscute de către populația școlară, riscă să denatureze situația reală la învățătură, au creat treptat docimologiei statutul unei specialități distincte, chemată însă, totodată, să alimenteze școala cu instrumente de măsurare validate științific.

Cu toată importanța sa practică, docimologia nu epuizează însă problematica randamentului școlar. Probele pe care le elaborează nu cuprind decît **cuantumul cunoștințelor acumulate** la diferite obiecte și numai **în oarecare măsură gradul** în care elevii au căpătat exercițiul de a le folosi practic în diverse împrejurări de viață. În felul acesta, sînt trecute cu vederea laturi esențiale ale personalității în formare, ca afectivitatea, voința, relațiile sociale, aspirațiile, interesele, aptitudinile, comportamentele. Iată de ce chiar dacă am presupune că docimologia ar fi ajuns la un consens unanim asupra unor probe perfecte la toate materiile (ceea ce încă nu s-a întîmplat) și că aceste probe ar fi fost introduse în toate unitățile școlare încă nu am putea afirma că s-ar cunoaște cu precizie starea de funcționalitate a întregului sistem de învățămînt, măsurată prin coeficientul de influență exercitată asupra elevilor în lumina obiectivelor dinainte fixate. În acest scop, sînt necesare investigații speciale, care, pe lîngă diagnosticarea fondului biopsihic al celor ce intră într-o anumită formă și treaptă de învățămînt și pe lîngă prognosticarea succesului lor școlar și profesional, să scoată în evidență eficiența educațională, respectiv **cît** progresează copiii și tinerii în cursul școlarizării, sub aspect cognitiv și comportamental, precum și **căror factori** se datorește progresul, rămînerea în urmă sau eșecul lor. Intră aici în joc o multiplicitate de condiții, începînd cu cele sociale de învățare, continuînd cu planurile, programele și tehnologia, cu organizarea și conducerea procesului de învățămînt și a unităților școlare și terminînd cu trăsăturile caracteristice ale tineretului sub aspectul idealurilor, valorilor, concepției de viață, relațiilor de grup și între categoriile de vîrstă, cu accesibilitatea și permeabilitatea structurilor școlare, comparativ cu cererea de educație din partea populației.

VL. KRASNASESCHI
Șeful sectorului „Evaluarea eficienței învățămîntului"
Institutul de științe pedagogice

În laboratorul de chimie al Liceului „C. A. Rosetti" din București.

În atelierul de lăcătuşărie al Liceului „Mihail Sadoveanu" din Capitală.

Discrepanţe care întîrzie progresul

Călăuzit de principiile şi măsurile înscrise în programul partidului şi folosind condiţiile materiale şi spirituale ce-i sînt asigurate din plin, procesul de perfecţionare a sistemului de învăţămînt se desfăşoară în ritmuri şi cu o eficienţă social-economică mereu sporite. Inovarea este practicată cu perseverenţă asupra tuturor elementelor sistemului **(organizare şi conducere, conţinut, tehnologie, evaluare, formarea personalului didactic** etc.) de către învăţători şi profesori, oameni de ştiinţă, for de decizie şi alte grupuri interesate. În ultimă instanţă, soarta inovării şi a produselor ei depinde de competenţa, inteligenţa, fantezia creatoare a educatorilor. Cum este şi firesc, ei acordă atenţie deosebită optimizării tehnologiei didactice, pe care o corelează cu progresele înregistrate de celelalte elemente ale sistemului de învăţămînt, în lumina finalităţilor educaţiei comuniste. În acest fel, „rezonanţa" specifică teoriei perfecţionării devine din ce în ce mai mult în practica şcolară de zi cu zi, datorită învăţătorilor şi profesorilor, integrare eficace. Aici apare o problemă care îşi aşteaptă neîntîrziata rezolvare : **efortul creator al cadrelor didactice, capacitatea lor de a conduce mereu mai bine acţiunea la lecţie sînt stînjenite de tergiversările ce se datoresc celorlalţi factori răspunzători de progresul învăţămîntului şi, mai ales, de cei chemaţi să elaboreze obiectivele educaţionale, conţinutul diferitelor discipline, criteriile şi procedeele de evaluare.** Este clar că atîta vreme cît pedagogii, în cooperare cu psihologii, sociologii, oamenii de ştiinţă de diverse specialităţi, nu vor întocmi sistematica obiectivelor în termeni comportamentali cît mai precişi, mai verificabili şi nu vor programa conţinutul învăţămîntului în lumina principiilor interdisciplinarităţii, a integrării ştiinţelor, potenţialul de care dispun educatorii şi educaţii va fi valorificat insuficient, iar traducerea deplină în viaţă a concepţiei acţional-operaţionale asupra tehnologiei didactice va fi supusă întîrzierii. Cadrele didactice sînt conştiente de aceste discrepanţe şi de pericolul generat de ele : transformarea achiziţiilor tehnologiei în virtuozitate, în excelenţe procedurale fără urmări deosebite în formarea elevilor şi, la limită, chiar cu consecinţe nedorite. Ele solicită celor care fac ştiinţa şi pedagogia să elaboreze mai ales o teorie a programării conţinutului învăţămîntului în care să se pună accent pe structuri cognitive, pe scheme conceptuale, pe principii şi interprincipii, armonizînd „produsul" cu „procesul". Cele mai importante idei ale ştiinţei trebuie convertite în unităţi optimale de instruire. Schemele conceptuale sînt implicate în învăţare, o orientează, avînd o **dimensiune substantivă** şi alta **metodologică**, în raport de complementaritate. Ele fac posibilă geneza conceptelor şi a procedeelor de coroborare a lor, constituie reguli ce reglementează înlănţuirea observabilelor şi enunţuri de bază datorită cărora interpretăm datele.

Organizarea conţinutului ca un ansamblu coerent care pune accentul pe unitatea fundamentală a ştiinţei, evitarea, pe cît posibil, a compartimentărilor exagerate, adesea artificiale, precum şi a repetărilor **(prin evidenţierea interacţiunilor, a analogiilor, a principiilor de corelare, facilitarea transferurilor)**, introducerea unor discipline de graniţă — au drept principale consecinţe deschiderea metodologică a spiritului educatorilor, stimularea creativităţii lor, înlăturarea clişeelor, a stereotipiilor şi barierelor. Învăţătorii şi profesorii nu aşteaptă ca pe un dar programe şi manuale pe măsura succeselor ştiinţei, a culturii contemporane şi a liniilor de dezvoltare a acesteia. Ei doresc să participe la această importantă lucrare, de care este responsabilă întreaga intelectualitate din ţara noastră. Esenţialul este să ştim să-i antrenăm şi, înainte de aceasta, să ne mobilizăm şi să ne organizăm.

Dr. EMILIAN DIMITRIU
Institutul de ştiinţe pedagogice

Biomatematica, o nouă coordonată a lecţiei de biologie

Prin lecţia de biologie se transmit elevilor cunoştinţe cu o utilizare concretă şi eficientă şi totodată li se creează posibilitatea organizării unor activităţi cu caracter aplicativ. Un rol important în asimilarea tehnicii de învăţare de către elevi revine biomatematicii, care, alături de celelalte ştiinţe interdisciplinare — biocibernetica, biofizica şi biochimia — imprimă lecţiilor de biologie, prin datele noi ştiinţifice şi metodele noi de învăţare, un caracter preponderent explicativ şi formativ. Dintre teoriile matematicii moderne care pot fi utilizate la lecţiile de biologie, accesibile atît profesorului cît şi elevului, menţionăm : **teoria mulţimilor, teoria matematică a informaţiei** şi **teoria modelării.**

Teoria mulţimilor poate fi utilizată la teme de sistematica plantelor şi animalelor (mulţimi de specii, familii), de fiziologie (mulţimi de funcţii, procese), de genetică, ecologie şi biologie generală (mulţimi de populaţii, de niveluri de organizare a materiei vii, de cromozomi). Exprimarea fenomenelor biologice cu ajutorul limbajului matematic necesită cunoaşterea semnelor (apartenenţă, reunit, incluziune, intersectat), a unor termeni (mulţimi, submulţimi, parte), precum şi a unor reguli care dau posibilitatea elevilor să opereze cu formule şi scheme grafice, în vederea cunoaşterii structurii logico-matematică a fenomenelor biologice.

De exemplu, organismul (plantă sau animal) reprezintă o mulţime deoarece cuprinde funcţiile de relaţie, de nutriţie şi reproducere, care sînt submulţimi ale mulţimii-organisme şi constituie „un sistem ordonat prin relaţie de cuprindere" (O. Onicescu). În cazul de faţă, dacă funcţiile organismului (R=relaţie ; N=nutriţie ; Re=reproducere) sînt cuprinse în mulţimea O (organism), putem nota :

$$O = \{R, N, Re\}$$

În următorul moment demonstrăm prin scheme intuitive relaţia de cuprindere a submulţimilor R, N, Re în mulţimea O :

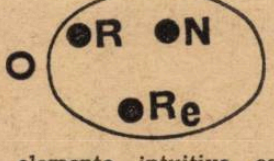

aceste elemente intuitive conduc elevii la procesul de reprezentare grafică a formulelor care semnifică relaţia de apartenenţă a submulţimilor ; $R \in O$, $N \in O$, $Re \in O$ ($\in$ = apartenenţă ; R. N. Re, submulţimi aparţin mulţimii O).

În etapa finală putem demonstra cu ajutorul limbajului matematic că funcţiile (submulţimile R, N, Re) organismului (mulţime) sînt în relaţii de interdependenţă şi formează o unitate structural-funcţională, prin folosirea relaţiei de reuniune $R \cup N \cup Re = O$ ($\cup$ = reunit)

Teoria matematică a informaţiei, prin datele noi ştiinţifice incluse în procesul învăţării, reorganizează conţinutul ştiinţific al lecţiei, iar metodele moderne de învăţare oferite de matematica modernă **(modelarea)** restructurează tehnologia didactică.

Noţiunile fundamentale ale teoriei informaţiei (informaţie, emiţător, canal de transmisie, codificare, decodificare ş.a.) şi unele scheme model (modelul informaţional) pot fi folosite în cadrul unor teme care necesită explicarea şi aprofundarea proceselor de recepţie, transmiterea de informaţie, înregistrare şi prelucrare.

De exemplu, la tema „Funcţiuni de relaţie", cunoştinţe de teoria informaţiei vin să precizeze în cadrul lecţiei rolul receptorilor în procesul de codificare a informaţiei, demonstrează care sînt canalele de comunicaţie în interiorul organismului (fibre nervoase şi sînge), precum şi mecanismul de transformare a informaţiei în fapt de conştiinţă (senzaţii, percepţii) de către scoarţa cerebrală, care decodifică semnalele primite, elaborează mesajele şi trimite comenzi pentru corectarea abaterilor.

Această intuire a modelului logico-matematic a sistemului nervos cu ajutorul teoriei informaţiei permite elevilor să înţeleagă într-o manieră nouă mecanismul de autoreglare, ca rezultat al interacţiunii unor laturi contrarii (feed back pozitiv şi negativ) şi de stabilitate structural-funcţională (homeostazie), trăsăturii principale ale sistemelor biologice. Aceste date noi ale teoriei informaţiei, incluse în structura lecţiei cu ajutorul unor strategii didactice adecvate, nu supraîncarcă mintea elevului, ci, dimpotrivă, contribuie la organizarea gîndirii şi la formarea deprinderilor de a opera cu noţiuni abstracte în procesul învăţării.

Orientarea aplicativă a conţinutului lecţiei cu ajutorul teoriei informaţiei poate fi realizată şi în cadrul temelor de genetică, fiziologie, ecologie, citologie, biologie ş.a. De exemplu, în cadrul reproducerii, se poate demonstra că oul, care conţine programul genetic, devine canal de transmitere a informaţiei ereditare de la o generaţie la alta, realizînd continuitatea genetică. De asemenea, teoria informaţiei permite înţelegerea modului cum fiecare specie, prin limbajul propriu, realizează comunicarea intraspecifică ; explică şi faptul că relaţiile trofice şi de reproducere intraspecifică reprezintă canale de circuit ale informaţiei sub formă de **energie** şi **substanţă.** Teoria informaţiei face posibilă înţelegerea şi interpretarea într-o lumină nouă a noţiunilor de informaţie ontogenetică, filogenetică, adecvare, adaptare, sistem biologic ş.a.

Acest conţinut înnoit al lecţiei, prin promovarea spiritului interdisciplinar, impune folosirea, în procesul predării, a unor metode şi strategii didactice adecvate conţinutului ştiinţific. Corelaţia dintre conţinut-metodă poate fi realizată prin includerea în structura metodică a lecţiei a **modelelor matematice (teoria modelării)**, care, din punct de vedere didactic, reflectă structura organizată a unui organism sau fenomen biologic. Din categoria modelelor matematice folosesc mai frecvent **modelul algoritmic,** care conduce gîndirea elevului la soluţionarea unor probleme pe baza asimilării unei reguli sau succesiuni de operaţii care devin algoritmi ai activităţii intelectuale.

Algoritmul de rezolvare concretizat în scheme ;

$$E + S \rightleftharpoons ES \longrightarrow E + P$$

(E=enzimă ; S=substrat ; ES=complex enzimă substrat ; P=produs), folosit la tema „Digestia chimică", înlesneşte elevilor posibilitatea înţelegerii logico-matematică a procesului de cataliză enzimatică ; le dezvoltă, totodată, deprinderea de a opera cu noţiuni abstracte şi-i învaţă să rezolve probleme cu ajutorul unor metode raţionale.

Aceste cîteva consideraţii foarte sumare evidenţiază faptul că biomatematica contribuie în mare măsură la renovarea lecţiei, la îmbogăţirea formelor de organizare a procesului didactic şi la realizarea predării integrate a biologiei.

Prof. DUMITRU V. IOAN
Liceul nr. 7,
Iaşi

TEORIA
ŞI
PRACTICA
INSTRUIRII

O practică anemică și o... ciudată versiune de curs

Conceptul de „producție" este greșit înțeles cînd este vorba de pregătirea viitorilor profesori. Dacă pentru un viitor inginer producția este ceea ce înțelegem și știm cu toții — producția de bunuri materiale — care este producția pentru care pregătim pe viitorul profesor ? Desigur, se va spune, nu una de bunuri materiale. Profesorul nu poate și nu trebuie să producă bunuri materiale, ci valori care, la rîndul lor, vor produce bunuri materiale : oameni, oameni educați (adică tineri temeinic educați). Dar dacă aceasta este „producția" pentru care pregătim viitorii profesori, de ce este ea în așa măsură subestimată ? De ce practica în această „producție" este atît de anemic reprezentată în planurile de învățămînt ale universităților și institutelor pedagogice ? Să comparăm locul (timpul) pe care-l ocupă practica pedagogică în planurile de învățămînt ale universităților, cu locul (timpul) pe care-l ocupă practica în clinică (sau cea din uzine) a studenților de la medicină, respectiv a celor de la institutele politehnice, și nu vom mai avea nevoie de comentarii.

Să fie profesiunea de educator singura care se însușește „dintr-o aruncătură de ochi" ? N-aș crede ! Și totuși, așa este considerată de vreme ce practicii pedagogice i se alocă un spațiu atît de restrîns în sistemul de pregătire a studenților, a viitorilor profesori. Într-un asemenea spațiu, sînt lăsate pe dinafară o seamă de forme de practică : studenții nu văd și nu țin lecții de dirigenție, nu participă și nu desfășoară activități cu pionierii, cu părinții etc. Cît despre cunoașterea (studierea) elevilor și întocmirea fișei psihopedagogice de către studenți, ele au rămas de ani de zile simple deziderate. De ce ? Din lipsă de timp prevăzut în planul de învățămînt pentru asemenea activități. În cele patru ore pe săptămînă (în două semestre) studenții abia reușesc să țină numărul de lecții (opt) prevăzut pentru specialitate, iar la secțiile și facultățile cu profil dublu și aici trebuie să se facă „rabat", studenții neputînd ține decît patru lecții la fiecare specialitate. Deci, nici planul lecțiilor de probă nu se poate realiza decît în proporție de 50%. Cînd să se mai țină, atunci, activitățile amintite mai sus ?

Consecințele ? Nevăzînd și neefectuînd asemenea activități, viitorii profesori nu au de unde să știe să le desfășoare cînd ajung la catedră. Ca atare, după patru ani de facultate urmează o „calificare", de vreo cîțiva ani, „la locul de muncă". E nefiresc, e dăunător pentru educația copiilor, dar nu se poate altfel, atîta timp cît nu se alocă în planurile de învățămînt timpul necesar pentru aceste activități. Și, existînd acest timp, s-ar putea pretinde o programă completă de practică pedagogică în care să fie incluse toate formele.

Este o soluție care nu cere decît înțelegere a ceea ce înseamnă „producție" pentru viitorul profesor. O asemenea înțelegere nu poate să nu determine o altă atitudine față de practica pedagogică din partea celor care răspund de pregătirea viitorilor profesori.

Dacă așa stau lucrurile cu „producția", apoi nici cu pregătirea teoretică ele nu se prezintă prea strălucit. O practică temeinică presupune și o pregătire teoretică pe măsura ei și a cerințelor contemporane. Or, cu șapte prelegeri de psihologie și cu alte șapte prelegeri de metodică (cum există astăzi în planurile de învățămînt la unele facultăți) nu prea văd ce pregătire teoretică pot avea viitorii profesori în acest domeniu. Cum vor putea să realizeze un studiu al individualității elevului, cum vor putea să se ocupe în mod științific de orientarea școlară și profesională a elevilor, de orele de dirigenție etc ? După părerea mea, în cele șapte prelegeri nu se poate realiza decît un anemic instructaj și nicidecum un curs. Ba, în ultimul timp, mai circulă o altă versiune și mai... ciudată, cu privire la predarea acestor discipline într-un curs comun care să se numească psiho-pedagogie-metodică. Dar procesul educativ, pentru a se desfășura cu succes, cu eficiență, necesită temeinice cunoștințe de psihologie (a copilului) și de pedagogie. Altfel educația va fi empirică, fiindcă „psihologia, mai mult decît orice altă disciplină, deține instrumentele necesare pentru a explora limitele perfectibilității omului (J. S. Brunner).

Dacă aceste lucruri s-ar înțelege de către cei în cauză, nu ar mai fi necesare repetate și insistente pledoarii pentru dreptul la „cetate universitară" a acestor discipline, drept pe care de fapt l-au cucerit și cu un secol în urmă (de cînd se predau în universitățile europene). Acest lucru nu este cunoscut de către cei ce pledează pentru desființarea lor prin „comasare" ? Poate în acest context ar fi necesar să amintim o idee a marelui psiholog elvețian J. Piaget, care spunea că „cele mai frumoase reforme (școlare n.n.) au eșuat imediat dacă nu au avut la dispoziție profesori de calitate satisfăcătoare..." (Psihologie și pedagogie, E.D.P., 1972). Mi-aș permite să completez această idee cu aceea că nici modernizarea învățămîntului nu are sorți mai buni dacă nu vom avea profesori temeinic pregătiți psihologic, pedagogic, metodic pentru realizarea ei științifică.

Cred că în acest domeniu un reviriment este pe cît de necesar, pe atît de posibil și chiar iminent. Rîndurile de mai sus nu au altă pretenție decît de a-l anunța.

Este o speranță ? O credință ? Nu, o certitudine ! Căci altfel nu cred că se poate. Ne-o spune răspicat viața.

Lector univ. ION DRĂGAN
Timișoara

Profile Foto : IOAN GHEȚIU

Cum vorbim
Cum scriem

Transferul semantic în expresii eliptice

În virtutea principiului de economie în limbă, unele expresii mai utilizate în vorbire se comprimă, suferind elipse, dar păstrîndu-și intact înțelesul originar. Firește, cuvintele rămase în expresie, preluînd și valorile lexicale sau gramaticale ale părții omise, se îmbogățesc cu noi sensuri.

O primă categorie de asemenea exprimări rezultă din absența în propoziție a unui determinant sau chiar a determinatului. Bunăoară, locuțiunii verbale **a o lua la fugă**, pentru plasticitate i s-a adăugat atributul sănătoasa : a o lua la sănătoasa fugă. Expresia s-a redus apoi în **a o lua la sănătoasa...**, în care cuvîntul **sănătoasa** înseamnă **sănătoasa fugă.**

Fenomen asemănător întîlnim în expresii ca următoarele, în care cuvintele puse în paranteze nu se mai exprimă : a face (semn) cu ochiul, a se avea (bine) cu cineva, a-și da cuvîntul (de onoare), a merge ca pe apă (în jos), a da (examen de admitere) la facultate, a nu avea un (ban) chior în buzunar etc.

Se întîmplă uneori ca elipsa din propoziție să atragă după sine schimbarea raporturilor sintactice, fără afectarea tîlcului inițial. Astfel, expresia **a lua lumea pînă în cap**, însemnînd a pleca undeva departe, a devenit **a lua lumea în cap,** care înseamnă același lucru, în ciuda construcției sintactice noi. După ce din expresia **a se crăpa (cuiva) ochii de ziuă** a rămas locuțiunea **a se crăpa de ziuă,** în ciuda ilogicei construcții sintactice, ea păstrează sensul clar de a indica apariția zorilor și în același timp momentul cînd omul începe a deschide ochii trezindu-se din somn.

Uneori deformarea raporturilor sintactice este acoperită de o aparentă corectitudine. Încă de la romani exista zicătoarea **a promite mările și munții** (maria montaque polliceri), cu înțelesul de a promite ce nu poți da, bunuri ce nu erau proprietate particulară. În limba română, pentru eufonie, s-a ajuns la forma **a făgădui marea și munții cu sarea,** referindu-se la adevărata valoare a munților în vechime. Prin comprimare, în **a promite marea cu sarea,** atributul **cu sarea** a devenit un determinant plauzibil al lui **marea,** dat fiind că și apa mării conține sare.

Frecventă este reducerea expresiei în fraze menite a indica raport între cauză și efect. Este omisă fie propoziția care indică efectul, fie cea care arată cauza, dar partea de frază rămasă preia înțelesul celei absente. Cînd zicem despre o pînză că **a intrat la apă,** nu ne gîndim atît la faptul în sine exprimat, ci la efectul produs, anume că s-a strîmtat. Cînd zicem despre o vită că **a apucat-o strechea,** nu ne gîndim la înțepătura numitei insecte, ci la impulsul nestăpînit al vitei de a alerga fără oprire. Sau, cînd zicem despre cineva că **i-a sărit țandăra,** nu ne mai gîndim la imaginea tăietorului de lemne pe care l-a atins la nas o țandără din lemnul cioplit, ci avem în vedere direct efectul produs, acela de a se surescita fără a putea învinui obiectiv pe cineva.

Alteori, enunțul conține efectul și lasă subînțeleasă cauza. Pornind de la imaginea țăranului care ține vițelul de un ștreang mai scurt sau mai lung, după gradul lui de zburdălnicie, s-au încetățenit în limbă două expresii cu sens opus : **a ține mai din scurt** și **a slăbi** (pe cineva), înțelegînd prin ele a lua sau, respectiv, a lăsa libertatea de mișcare a cuiva. Bineînțeles, forma negativă **a nu slăbi** ajunge sinonimă cu **a ține de scurt.** Aceste expresii ne sugerează și cauza pentru care libertatea cuiva este mai mult sau mai puțin îngrădită, fiind vorba de persoane dependente, despre care credem că nu știu să-și autoghideze acțiunile întreprinse. Expresia **a bate cîmpii,** cu înțelesul de a o lua razna, s-a născut dintr-o acțiune de vînătoare. Gonacii porniți să scoată iepurii din ascunzișuri trebuiau să se deplaseze în direcții variate, aparent orbește, în virtutea zicalei că „nu știi de unde sare iepurele". Ideea de abatere de la un drum drept este, de aceea, inclusă în expresia de mai sus.

Evoluat este și conținutul semantic al expresiilor **a-i da mîna** și **a fi cu dare de mînă,** folosite pentru a caracteriza o persoană care își poate permite să facă ceva grație mijloacelor de care dispune. Ele își au originea în norma socială convențională de altădată conform căreia celui mai înstărit îi era îngăduit să întindă mîna unuia mai umil, nu și invers. Motivul acesta nu mai este exprimat, dar el este conținut ca sens special de expresiile menționate.

Exemplele ar putea fi mai numeroase. Pe cele date însă le socotim suficiente pentru a demonstra că expresiile comprimate. de felul acestora, cristalizează sensuri largi și prin aceasta ele revin deosebit de sugestive, contribuind la expresivitatea limbii.

Prof. ȘT. IACOB
Brașov

Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură

In ziua de 6 aprilie, la Casa universitarilor din Bucureşti s-au desfăşurat lucrările Plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură. La lucrările şedinţei plenare au participat CONSTANTIN MINDREANU, secretar al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, prof. univ. dr. TRAIAN POP, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, DINA COCEA, artistă emerită, vicepreşedinte al Asociaţiei oamenilor de teatru şi muzică, ION BOLD, director în Consiliul culturii şi educaţiei socialiste, MARIN STANCIU, directorul Centralei România-Film. Pe ordinea de zi a Plenarei a figurat referatul privind activitatea sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură pentru realizarea sarcinilor ce le revin din programul P.C.R. de educaţie socialistă a oamenilor muncii prezentat de MARIA STĂNESCU, preşedinta Comitetului Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, planul de acţiune pe 1973 prezentat de VICTORIA ŞTIOPOL, vicepreşedintă a Comitetului U.S.I.S.C., execuţia bugetară pe 1972 şi Proiectul de buget pe 1973, prezentate de ELENA COJAN, secretara Comitetului Uniunii şi cooptarea de noi membri în biroul executiv. Lucrările Plenarei au fost conduse de tovarăşa Maria Stănescu.

Aşa după cum se arată în referatul cu care au debutat lucrările acestei şedinţe, plenara şi-a propus ca, pe baza experienţei acumulate de organele şi organizaţiile sindicale din şcoli, facultăţi, institute de cercetare ştiinţifică, instituţii de spectacole, concerte şi cinematografie, să stabilească în continuare noi măsuri în vederea creşterii contribuţiei lor la traducerea în viaţă a prevederilor programului adoptat de către partid referitor la perfecţionarea învăţămîntului, ştiinţei şi culturii, la creşterea rolului lor în opera de educare socialistă a oamenilor muncii.

În domeniul învăţămîntului, sindicatele au organizat acţiuni privind perfecţionarea activităţii instructiv-educative, modernizarea metodelor de învăţare, accentuarea caracterului aplicativ şi formativ al învăţămîntului. Urmărind realizarea legăturii între învăţămînt, cercetare, producţie, în lumina Documentelor Congresului al X-lea al P.C.R. şi a Conferinţei Naţionale, Biroul executiv a organizat la Braşov o consfătuire, pe această temă, cu preşedinţii Comitetelor sindicatelor din învăţămîntul superior şi cercetare ştiinţifică. O acţiune de larg interes, în acelaşi sens, a constituit-o Simpozionul Naţional „Educarea elevilor pentru munca productivă", organizat împreună cu Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. Concluziile simpozionului au făcut obiectul unei analize în biroul executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. în cadrul căreia s-a hotărît atragerea consiliilor teritoriale şi uniunilor sindicatelor din ramurile productive în rezolvarea complexelor sarcini ce revin şcolii în pregătirea tehnico-productivă a elevilor.

O atenţie deosebită a fost acordată în referat problemelor privitoare la ridicarea nivelului politico-ideologic şi ştiinţific al corpului didactic. Sindicatele din învăţămînt au iniţiat cicluri de expuneri, mese rotunde, dezbateri şi informări politice şi au colaborat îndeaproape cu societăţile ştiinţifice ale cadrelor didactice la organizarea în comun a unor dezbateri, sesiuni metodico-ştiinţifice, simpozioane înscriindu-se ca contribuţii reale la perfecţionarea pregătirii ideologice şi ştiinţifice a cadrelor didactice. Asemenea acţiuni au avut loc la Bacău, Suceava, Braşov, Brăila, Tulcea, Oradea, Craiova, Bucureşti etc. S-au organizat, de asemenea, manifestări pentru informarea cadrelor didactice asupra planului de dezvoltare economică, socială şi culturală în actualul cincinal, precum şi al judeţelor şi localităţilor pentru legarea învăţămîntului de cerinţele concrete ale vieţii Astfel de acţiuni au avut loc în Piteşti, Constanţa, Braşov, Oradea. Buzău etc. Casele corpului didactic au reuşit, de asemenea, să devină, într-o bună măsură, centre de educare, informare şi documentare a cadrelor didactice. Între acestea se remarcă, mai ales, casele corpului didactic din Bucureşti şi din judeţele Iaşi, Botoşani, Alba, Tîrgul Mureş, Timişoara, Ilfov ş.a.

În referat s-a subliniat preocuparea de a se cuprinde mai direct şi mai profund problemele specifice ale muncii sindicatelor prin deplasări pe teren şi analize în biroul executiv a activităţii unor sindicate, de a realiza o colaborare fructuoasă cu sindicatele din unităţile economice şi social-culturale implicate în legarea învăţămîntului de practică. S-a apreciat că chezăşia unor reuşite demne de reţinut în principalele direcţii ale activităţii constă în buna colaborare cu Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului care în ultima perioadă a manifestat o maximă solicitudine şi receptivitate la iniţiativele uniunii.

O activitate intensă s-a desfăşurat şi în domeniul relaţiilor internaţionale. În cursul anului 1972 au vizitat ţara, la iniţiativa U.S.I.S.C., delegaţii ale sindicatelor de ramură din Franţa, R.P. Polonă, Marea Britanie, Mexic, R.A. Egipt, R.F. Germania şi U.R.S.S., iar reprezentanţi ai Uniunii au fost oaspeţi ai organizaţiilor sindicale din R.S.F. Iugoslavia, R.P. Bulgaria, R.P. Ungară şi au participat la Conferinţa europeană a sindicatelor din învăţămîntul superior la Dijon, la Sesiunea Comitetului administrativ al F.I.S.E. şi la un Simpozion internaţional pe tema „Actorul şi cultura naţională".

Pentru îmbunătăţirea pe mai departe a activităţii sindicale s-a propus un întreg complex de măsuri între care amintim: mobilizarea tuturor resurselor pentru intensificarea pregătirii elevilor pentru şi prin muncă, eliminarea formalismului din unele activităţi practice, diversificarea muncii productive; o activitate mai intensă pentru a imprima organizaţiilor sindicale un spirit partinic, combativ, pentru promovarea fermă a ideilor partidului în toate acţiunile pe care le întreprind; ridicarea rolului adunărilor grupelor sindicale în ce priveşte autoperfecţionarea morală, politico-ideologică şi profesională; introducerea practicii dezbaterilor periodice a problemelor muncii politice şi cultural-educative.

Participanţii la dezbateri au abordat probleme complexe de o mare diversitate ale activităţii organizaţiilor sindicale din unităţile de învăţămînt, ştiinţă şi cultură. Astfel, tovarăşul **Preda Marius**, Bucureşti, arăta că, în viitor, organizaţiile sindicale pot da un ajutor mai eficient pentru stabilirea temelor proiectelor de diplomă şi în elaborarea acestora pe baza activităţii de cercetare a proceselor tehnico-economice din întreprinderi. Acelaşi vorbitor a insistat asupra necesităţii creşterii numărului de cadre didactice asociate. Tovarăşul **Ion Bădică** din Constanţa şi tovarăşa **Maria Pîrvu** din Şimleul-Silvaniei s-au referit pe larg la contribuţia cadrelor didactice la educaţia moral-cetăţenească a oamenilor muncii din întreprinderi şi instituţii. Referindu-se la necesitatea abordării într-un mod nou a rolului cadrelor didactice din mediul rural în activitatea cultural-educativă, tovarăşul **Vasile Bunescu,** I.C.P.P.D., arăta că acesta trebuie realizat prin extinderea calităţii lor de organizator, nu prin transformarea acestora în actori. Tovarăşa **Cornelia Cristescu,** Bucureşti, a vorbit despre necesitatea însuşirii cunoştinţelor de astronomie ca fundament al educaţiei ateist-ştiinţifice. Subliniind rolul colaborării dintre sindicat şi societăţile ştiinţifice, tovarăşul **Ilie Ion,** secretar general al Uniunii societăţilor ştiinţifice, a insistat asupra necesităţii dezvoltării acesteia pentru perfecţionarea cadrelor didactice şi informarea lor în specialitate. În acelaşi sens, **Dumitru Bădulescu**, directorul Casei corpului didactic din Bucureşti, s-a referit la necesitatea acţiunilor metodice de nivel. Apreciind bunele rezultate relevate de referat, tovarăşa **Elena Cojan** s-a oprit asupra necesităţii de a se acorda mai multă atenţie posibilităţilor pe care le au sindicatele de a contribui la perfecţionarea şi modernizarea procesului de învăţămînt, la organizarea de dezbateri cu personalul didactic în vederea îmbunătăţirii planurilor programelor şi manualelor şcolare. Tovarăşul **Constantin Georgescu** din Buzău a amintit unele dintre acţiunile Comitetului sindical din Buzău privind educarea etico-profesională a cadrelor didactice.

În intervenţia sa, tovarăşul **Traian Pop** a arătat că, în ultimul timp, Uniunea a reuşit să se apropie mai mult de problemele concrete ale învăţămîntului, de acele probleme care interesează în mod deosebit corpul didactic şi să realizeze o foarte bună colaborare cu conducerea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Relevînd marile preocupări actuale ale ministerului şi rolul pe care îl pot juca organizaţiile sindicale în atingerea obiectivelor învăţămîntului, vorbitorul s-a referit la perspectivele extinderii învăţămîntului preşcolar, la înfăptuirea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani, la racordarea învăţămîntului profesional cu nevoia de cadre a economiei naţionale şi la pregătirea condiţiilor pentru generalizarea învăţămîntului liceal.

Vorbitorul a atras atenţia asupra nivelului scăzut de pregătire a elevilor din unele unităţi de învăţămînt în care cadrele didactice nu-şi fac cu conştiinciozitate datoria şi a solicitat organizaţiile sindicale să pună în discuţie problemele calităţii învăţămîntului, să vină în sprijinul informării şi documentării personalului didactic prin organizarea la biblioteca şcolilor rurale de centru a unei secţii de documentare pentru învăţători şi profesori. Vorbind despre casele corpului didactic, tovarăşul T. Pop a arătat că acestea trebuie să se constituie în puternice centre metodologice, urmînd ca, în perspectivă, să devină adevărate instituţii de perfecţionare ale inspectoratelor şcolare judeţene. Totodată vorbitorul a atras atenţia asupra numeroaselor fenomene de scoatere a cadrelor didactice de la clasă, solicitînd sprijinul sindicatelor pentru lichidarea acestor abuzuri. Acelaşi sprijin a fost cerut şi pentru cultivarea unei conduite de înaltă ţinută morală şi cetăţenească în rîndul cadrelor didactice, pentru asigurarea condiţiilor de viaţă şi de muncă ale acestora, a unui climat sănătos de activitate în fiecare şcoală, în raporturile dintre cadrele didactice şi organele de conducere a învăţămîntului.

Tovarăşul **Constantin Mîndreanu,** secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, şi-a exprimat în cuvîntul său acordul cu problemele ridicate de tovarăşul T. Pop şi a rugat biroul uniunii ca atît aceste probleme, cît şi cele ridicate de alţi vorbitori să fie analizate cu atenţie pentru a desprinde din ele elemente concrete pentru îmbunătăţirea planului de acţiune. În continuare, vorbitorul a abordat probleme ale educării ideologice şi politice a membrilor de sindicat, precum şi probleme privitoare la răspîndirea cunoştinţelor ştiinţifice, la rolul intelectualităţii în această activitate. Solicitînd sindicatele să depună eforturi mai susţinute pentru înfăptuirea programului elaborat de partid în acest domeniu, tovarăşul C. Mîndreanu sublinia rolul imens pe care pot să-l joace cadrele didactice în activitatea de răspîndire a culturii în rîndul maselor. Apoi vorbitorul s-a referit la caracterul obştesc al activităţii sindicale, la necesitatea de a antrena cît mai mult în această activitate un mare număr de activişti nesalariaţi. Totodată tovarăşul C. Mîndreanu s-a referit la sarcinile care revin sindicatelor în aplicarea Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educaţiei fizice şi sportului.

În încheierea lucrărilor sale, Plenara a completat biroul executiv al U.S.I.S.C. alegînd în unanimitate pe următorii tovarăşi: **Alexandru Niculescu**, preşedintele Sindicatului de la Întreprinderea Cinematografică Bucureşti, **Maria Petraşcu**, preşedintele Sindicatului învăţămînt din Timişoara, **Nicolae Burcea,** activist al Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură **Cornelia Calu**, preşedinta Sindicatului învăţămînt din Constanţa, **Ion Ştefan,** preşedintele Sindicatului învăţămînt din Craiova.

AGENDA

La Liceul agricol din comuna Podu Iloaiei (Iaşi) s-a ţinut, în pragul vacanţei, a VI-a sesiune de comunicări a cercurilor pe materii. Cercetarea ştiinţifică devine o pasiune pentru tot mai mulţi tineri; chiar şi din sate! ● O peşteră de dimensiuni impresionante a descoperit elevul Aurel Panţîru din Bicaz-Chei, în masivul Piatra Glodului. Fosile de animale preistorice, stalactite şi stalagmite, coridoare interminabile. O adevărată comoară pentru speologi, arheologi, geologi şi... viitori turişti. Şi cînd te gîndeşti că descoperirea elevului a fost făcută la o plimbare. Aşa, într-o joacă! ● Comitetul sindicatului învăţămînt Craiova a editat foaia volantă „Catedra", propunînd un larg schimb de experienţă între cadrele didactice de diverse specialităţi ● Grădiniţa nr. 13 din Cluj a antrenat într-un original concurs copiii de 3—5 ani ai cartierului. Trofeul: o păpuşă cu păr de aur ● În holul Casei de cultură a oraşului Odobeşti s-a deschis expoziţia de pictură a elevilor Şcolii generale din localitate, conduşi de profesoara Elena Stoiciu. Manifestarea ţinîndu-se periodic, tinde să devină o tradiţie; ceea ce nu e rău ● „Verificarea economico-geografică a oceanului planetar" şi „Predarea geografiei în lumina documentelor Conferinţei Naţionale a P.C.R." — iată titlul celor două teme ale comunicărilor ştiinţifice prezentate de profesorii M. Stănescu şi N. Stătescu la Casa corpului didactic din Buzău ● La Şcoala generală nr. 119 din Capitală s-a întîmplat o mare nenorocire: elevul Cristian Stancu a fost accidentat mortal prin prăbuşirea peste el a unor prefabricate de beton depozitate în curtea şcolii. Cine e vinovat? ● Două premiere la Teatrul pentru copii şi tineret din Iaşi: „Hercule în căutarea merelor de aur" de Valentin Silvestru şi „Un pantof fericit" de Victor Leahu ● Peste 80 de directori din judeţul Suceava s-au întrunit la Şcoala generală din comuna Preuteşti avînd ca temă de discuţie: „Preocuparea directorilor de şcoli pentru modernizarea conţinutului şi mijloacelor folosite de cadrele didactice în procesul de învăţămînt" ● „Cupa arcaşilor", organizată la Bicaz în primele zile de vacanţă, a întrunit participarea a peste 1 000 de copii. Trageri cu arcul şi cu arma cu aer comprimat. Nu ne-a parvenit nici o ştire despre accidente; semn că tragerile... şi-au atins ţinta ● Din programul Casei corpului didactic Bucureşti, pe luna aprilie, spicuim: un simpozion pe tema orientării şcolare şi profesionale; cursul de pregătire pentru educatoarele înscrise la examenul de definitivat; consultaţiile, lecţiile deschise, lucrările practice ale cadrelor didactice se îmbină armonios cu activităţile cultural-educative, variate şi... zilnice ● Timp de două zile, la Tîrgu-Mureş, cei mai buni mesageri ai cîntecului şi dansului (în total 2 000 de elevi) din judeţele Mureş, Cluj, Sălaj, Maramureş, Satu-Mare, Sibiu şi Bistriţa-Năsăud s-au întrecut în faza zonală a Festivalului cultural-artistic al pionierilor şi şcolarilor ● Revista „Poteci" a Liceului nr. 3 din Satu-Mare a împlinit cinci ani de la apariţia primului număr; în acest răstimp, a cucerit un binemeritat premiu III pe ţară la concursul revistelor şcolare ● Filiala Casei corpului didactic din Mangalia este deosebit de activă. Recent, 30 de profesori de matematică şi fizică au participat la o dezbatere privind aplicarea problematizării, modelării şi metodei prin descoperire la obiectele predate. Participanţii au avut în mijlocul lor, ca invitaţi, lectori din specialităţile respective de la Institutul pedagogic ● Urmărind transpunerea în viaţă a ideii „Învăţămînt-cercetare-producţie şi noua tehnologie didactică", la Liceul pedagogic din Carei, jud. Satu-Mare, a avut loc Sesiunea cercurilor de elevi, cu tema: „Tehnologia didactică în condiţiile folosirii mijloacelor moderne de învăţămînt".

Şcoala şi producţia

ÎN JUDEŢUL TELEORMAN

EXPERIENŢE ŞI CERTITUDINI

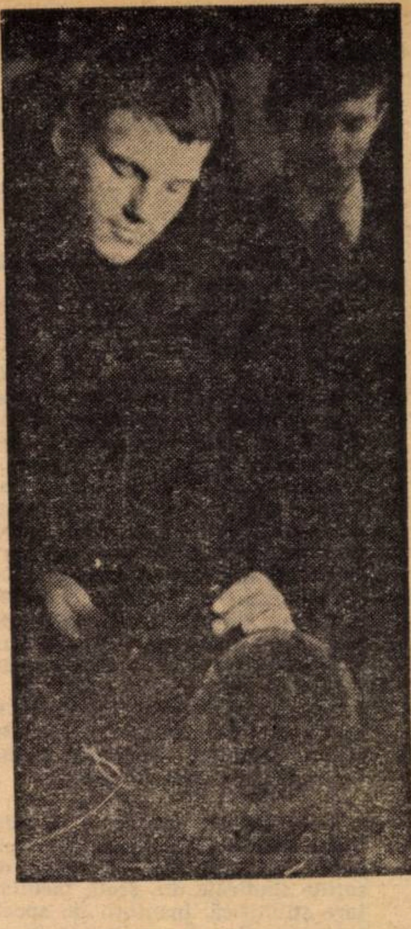

În cadrul convenţiei de colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice din Bucureşti, Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman a organizat, la Drăgăneşti-Vlaşca, o dezbatere cu maiştrii-instructori pe tema: „Aspecte metodice ale instruirii practice a elevilor în întreprinderi“. Au participat, din partea Institutului de cercetări pedagogice, prof. Costin Ştefănescu, şef de secţie, prof. dr. Petre Bărbulescu şi ing. Valentin Vişan. Din partea Inspectoratului şcolar judeţean, ing. **Gheorghe Florea** a prezentat o informare privind organizarea şi desfăşurarea pregătirii tehnico-productive, în liceele şi şcolile de cultură generală din judeţ.

În informare s-a arătat că în comparaţie cu anii trecuţi, a crescut ponderea atelierelor cu profil industrial (lăcătuşărie, tîmplărie, textile etc.). Iniţierea elevilor în diferitele meserii, ilustrată procentual, nu ni s-a părut în toate cazurile judicioasă. De pildă, din totalul de aproape 28 000 de elevi, (din care 18 000 în şcolile săteşti), 37% se iniţiază în croitorie şi artizanat şi numai 1% în meserii legate de mecanizarea agriculturii. Am reţinut, ca adecvată, orientarea pregătirii tehnico-productive în circa 20 de şcoli generale din zonele de irigaţie Turnu-Măgurele şi Zimnicea spre activităţi adiacente cu meseriile legate de exploatarea şi întreţinerea sistemelor de irigaţie. Pe de altă parte activitatea de instruire a elevilor direct în producţie este privită, încă, în multe şcoli, cu neîncredere sau prudenţă, după cum în altele se simte lipsa unei orientări în ce priveşte organizarea, metodica şi desfăşurarea ei. Împrejurări ce au determinat intervenţiile pe care le consemnăm:

De la „Aşa am procedat“, la „Aşa propunem“...

Ancu Mărăcine, Liceul „Unirea“ Turnu-Măgurele: Cum am procedat noi? În primul trimestru, în cadrul atelierului-şcoală, am urmărit ca elevii să-şi însuşească unele cunoştinţe de bază privind tehnologia materialelor, documentaţia tehnică, mînuirea uneltelor în specialitatea tîmplărie. Începînd cu trimestrul II, elevii au fost integraţi în producţie, pe echipe, şi acestea repartizate echipelor de muncitori. Prin rotaţie, elevii au parcurs toate operaţiunile prevăzute de programă, de la materia primă la produsul finit, mobila, folosind o tehnologie modernă. Avantajele, din punct de vedere educativ, ale integrării în producţie, sînt certe: elevul trăieşte nemijlocit climatul real de muncă, prezenţa muncitorului fiind pentru el un îndemn şi un exemplu. Dar nici dezavantajele nu lipsesc: elevii nu beneficiază în permanenţă de o îndrumare pedagogică, se riscă o învăţare meşteşugărească, nu aşa cum ar trebui, ştiinţifică.

Emil Petrescu. Liceul din Zimnicea: În anul şcolar trecut, liceul nostru a repartizat, pentru instruire tehnico-productivă, două grupe de eleve în secţia de covoare a I.I.L. „Flamura roşie“ şi o altă grupă la fabrica de pasmanterie. Astfel, fetele instruite în producţie urmează să fie angajate, pe baza unui examen sumar, de către unităţile respective. Meseria fetelor cerînd mult exerciţiu, le-am repartizat cîte una la un gherghef, de care răspunde o muncitoare cu o calificare superioară. Pentru băieţi, am adoptat forma de instruire colectivă: brigăzi mixte, alcătuite din muncitori şi elevi.

Ion Postelnicu, Şcoala generală nr. 4. Alexandria: Pentru înlăturarea acestui neajuns şi a altora, cadrul de bază al instruirii tehnico-productive ar putea rămîne atelierul-şcoală organizat în întreprindere, cu obligaţia ca aceasta să-l doteze şi să asigure elevilor echipamentul de protecţie. De asemenea, deşeurile rezultate din procesele de fabricaţie pot trece în atelierul-şcoală din întreprindere, pentru ca elevii să confecţioneze din ele diferite obiecte de uz casnic etc., mijloc în plus de atracţie.

Petre Ivan, Liceul Drăgăneşti-Vlaşca: Este clar că, pentru a trece direct în producţie, elevii trebuie să fie iniţiaţi în tainele meseriei, la nivelul atelierului-şcoală. Dacă atelierul este dotat, astfel încît să permită desfăşurarea activităţii în flux, el se poate transforma în „atelier de producţie“ şi instruirea poate continua, cu unele modificări în organizare, alcătuindu-se, de exemplu, brigăzi de elevi. Avînd ca model brigăzile de muncitori, elevii ar beneficia de întărirea relaţiilor prieteneşti, de ajutor în muncă şi ritmul muncii ar fi adecvat particularităţilor de vîrstă şi individuale.

„Dacă intreprinderea nu ne vrea, noi o vrem!“

Eugen Jiba, Liceul „Unirea“, Turnu-Măgurele: În realitate, unele întreprinderi „patronează“ numai cu numele... Am cerut Combinatului de îngrăşăminte chimice să ne utileze atelierul. Întîi, conducerea ne-a cerut echivalentul în bani, apoi s-a apărat zicînd că n-a primit, în acest sens, directive. Aş spune, parodiind: „Dacă întreprinderea nu ne vrea, noi o vrem!“.

Constantin Ionescu, Liceul nr. 1, Roşiorii de Vede: „Argumentul“ pentru care atelierul-şcoală va trebui să rămînă pionul nr. 1 în pregătirea tehnico-productivă e simplu: majoritatea elevilor noştri vin de la ţară, le lipseşte contactul cu sectoarele industriei, încît, în primii doi ani, tot în atelier e bine să-i instruim. Dar ce te faci, cînd dotarea e necorespunzătoare, cu pasivitatea unor întreprinderi?

Factorul principal rămîne şcoala...

Petre Negea, Şcoala generală nr. 1, Roşiori: Dacă şcoala rămîne factorul principal în instruirea tehnico-productivă este firesc ca raţiunile pedagogice să predomine. Şi este normal să verificăm gradul de corespondenţă a programelor. Căci, de exemplu, programa instruirii prevede, la clasa a VI-a, prelucrarea metalelor, fără ca elevii să aibă încă volumul necesar de cunoştinţe de fizică, chimie, desen. Realizăm, astfel, o instruire ştiinţifică? O punere de acord a programelor de învăţămînt ne-ar ajuta foarte mult.

Victor Olteanu, Şcoala generală nr. 3, Roşiori: Consider că nu am rezolvat în întregime problema pregătirii tehnico-productive, dacă acordăm absolvenţilor şcolii atestatul de iniţiere în meserie, atîta timp cît nu le asigurăm gradul corespunzător de cultură tehnică, de care beneficiază absolvenţii şcolii profesionale. Şi — venind mai aproape de specificul şcolii — m-aş pronunţa pentru notare în aprecierea rezultatelor la pregătirea tehnico-productivă.

Cine este, ce face maistrul-instructor?

Stelian Dumitrache, inginer, directorul Şcolii profesionale de mecanici agricoli, Roşiori: Ar trebui precizat că, cel puţin deocamdată, pregătirea tehnico-productivă **nu califică,** ci iniţiază şi, mai ales, **orientează** elevii... În această situaţie, maistrului-instructor îi revin sarcini de pedagog, care nu se poate mulţumi să conducă elevii la întreprinderi şi să-i încredinţeze muncitorilor. La fel ca şi în atelier, în întreprindere, maistrul-instructor organizează **un tip aparte de lecţie,** explicînd elevilor temeiul ştiinţific al unor faze ale procesului tehnologic, iar la sfîrşitul zilei procedează la un fel de fixare, analizează, trage concluzii. Toate acestea însă presupun ca el însuşi să posede cunoştinţe tehnice şi ştiinţifice, să aibă, adică, o specializare în direcţia în care instruieşte. De asemenea, este oportun să cunoască bine specificul întreprinderii.

Ing. Gheorghe Florea, inspector şcolar: Într-adevăr, de multe ori rolul maistrului-instructor este denaturat, fie în sensul că face de toate, fie că nu se ocupă decît de repartizarea elevilor pe echipe, în întreprindere. De aceea, o măsură a inspectoratului nostru judeţean este ca, în fiecare an, toţi maiştrii-instructori să se încadreze timp de două săptămîni în producţie, în întreprinderea în care vor coordona instruirea. Este tot atît de adevărat că la îndemîna maiştrilor-instructori nu se află încă foarte necesarele îndrumătoare, indicaţii metodice etc.

Într-o formă sau alta, să asigurăm conţinutul!

Luînd cuvîntul în încheierea dezbaterilor, prof. dr. **Petre Bărbulescu** a arătat că formele multiple ale activităţii în discuţie nu sînt de natură să îngrijoreze, ele fiind expresia condiţiilor diferite. Esenţial este ca, indiferent de cadrul ales, să fie asigurat conţinutul, scopul educativ al activităţii de pregătire tehnico-productivă, să fie înţeles de către elevi sensul ei social. Desigur, atelierele-şcoală nu pot oferi elevilor totul despre muncă şi nu pot reproduce aidoma toate profesiile practicate în ţară. Totuşi, ele se recomandă în pregătirea elevilor în prima etapă (clasele V-VIII şi, la liceu, anii I-II), urmînd ca etapa următoare să coincidă cu instruirea acestora direct în producţie (clasele IX-X, respectiv anii III-IV). O mare atenţie trebuie acordată ergonomiei muncii şcolare, deoarece elevul încă nu produce, ci învaţă să producă, în virtutea „legilor“ învăţării. Ritmul de muncă nu va fi acela al muncitorului, ci unul corespunzător vîrstei, cu pauze necesare pentru odihnă etc. Folosind mai departe şi potenţînd atelierele, preocupîndu-se de calificarea maiştrilor-instructori, şcoala va putea aduce în întreprindere elevi pregătiţi în mod real pentru muncă. Institutul de cercetări pedagogice — a spus în final prof. dr. Petre Bărbulescu — lucrează la un regulament al activităţii de atelier, care va veni în sprijinul maiştrilor-instructori.

DRAGOMIR MAGDIN

(Urmare din pag. 1)

Lecţia de istorie, mijloc de umanizare

...lul lecţiei, în care învăţătorul a citit, cu un remarcabil talent, lectura din carte, iar elevii au cîntat două strofe din „Hora Unirii“, a semănat cu acele încheieri de spectacol de la care te ridici cu inima încărcată de bucurie, de plăcere, de mulţumire. Nu cred că vreunul din cei treizeci de copii cîţi au urmărit şi au participat la această lecţie va uita vreodată cum le-a înfăţişat dascălul lor domnia lui Cuza Vodă. Aşa după cum nu pot eu să uit cum mi-a predat învăţătorul meu Nicolae Dandu, bătălia de la Războieni, ori cum mi-a înfăţişat profesorul meu de liceu Nicolae Stoenescu lecţia despre revoluţia franceză. Dar predăm toţi aşa, lecţii de neuitat? Nu. Din păcate, nu. Nu-i uşor să predai nici matematica, nici fizica. Dar a preda istoria, aşa cum trebuie, este deosebit de greu. Căci dacă datele de la matematică se pot opri şi găzdui foarte bine numai în creier, cele din istorie trebuie să coboare şi să se instaleze şi în inimă. Vorbim adesea despre predare audio-vizuală, despre problematizare. Şi lecţia de istorie se pretează la multiple şi varii experienţe metodice, pe care le întreprind colegii în toate şcolile ţării. Există o mare grijă pentru imaginea însoţitoare în lecţie: albumul, diapozitivul, filmul, harta, schema, jocul. Mulţi colegi îşi duc şcolarii şi măcar o parte din lecţii le fac în muzeu. Am întîlnit elevi în excursii cu tematica de istorie. Am văzut şi cabinete de istorie bogat înzestrate, cu obiecte, documente şi material beletristic destinat pentru completarea lecţiilor şi înviorarea lor.

Toate sînt foarte bune. Mai trebuie însă, totdeauna, şi ceva în plus. Mai trebuie un dram de suflet şi talent. Iorga spunea: „Ştiinţele fizico-naturale, cele matematice ridică spiritul pe culmi de unde viaţa se vede fără relief, culoare şi interes: istoria nu numai că se lasă în mijlocul vieţii, dar o lărgeşte prin prospectiva imensă a trecutului, prin presimţirea viitorului fără de capăt. Nu există disciplină omenească prin care să ne facem mai sociabili, mai altruişti, mai iubitori de om şi de viaţă... Istoria e disciplina cea mai umană din toate“.

Datoria şi rolul istoriei în şcoala de cultură generală este tocmai aceasta: de a ajuta, ca şi fizica, şi matematica, şi chimia, şi mecanica, aceste admirabile şi vitale ştiinţe să fie, pentru om, în slujba omului, nu împotriva lui. Să fie, adică, şi ele umane, perfect umane.

Altminteri nu va fi bine. Să fim înţeleşi: istoria ar putea ajuta „ucenicul vrăjitor“ să nu uite cuvîntul magic

Schimbări discrete în structura aspiraţiilor la tineretul şcolar

Nu de puţine ori ni se impune cerinţa de a cunoaşte mai bine „cauzalitatea psihică“ inclusă în construcţia socială. În acest context ne întrebăm dacă şi în ce direcţie există schimbări ale spiritualităţii fiinţei umane şi mai ales ale personalităţii tineretului sub influenţele convergente ale prezenţei şi creşterii socialismului ca realitate socială ?

Nu este greu să stabilim faptul că modul de a fi atent, a observa, a compara, a generaliza, abstractiza (însuşiri de formă şi de funcţionalitate ale percepţiei şi gîndirii). ca şi alte caracteristici ale personalităţii (trăsături de caracter) se schimbă lent. dar sesizabil de la o generaţie la alta. Copiii din zilele noastre trăiesc într-o lume de mare densitate în ceea ce priveşte informaţia despre construcţia vieţii sociale şi suportă influenţele permanente ale unei „băi culturale“ ce este străbătută de principalele aspiraţii de parcurs spre socialismul multilateral dezvoltat. Acest fapt creează condiţia unei permanente combustiuni direcţionate a formării personalităţii. Dar toate aspectele la care ne-am referit mai sus au o curbă de dezvoltare lentă, un coeficient de schimbare care întăreşte ipoteza dezvoltării lente a conştiinţei, mai lentă decît a cadrului material-economic al societăţii. Există un instrumentar psihic, extrem de mobil. care are o mai evidentă capacitate de modificare sub influenţa vieţii sociale. E vorba de aspiraţii, dorinţe. năzuinţe. Aceste aspecte proiective ale personalităţii pătrund ca nişte nevăzute vilozităţi în viaţa socială, hrănind-o şi alimentîndu-se din substanţele ei.

Deşi între aspiraţia de a face o excursie şi aceea de a avea o bibliotecă sau de a deveni inginer, există diferenţe foarte mari din punct de vedere psihologic, aceste proiecţii ale personalităţii, prin aspiraţii, sînt relativ asemănătoare. Din cauză că aspiraţiile construiesc o schemă ideală a viitorului, caracteristicile lor prezintă mai mult decît importanţă psihologică. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît ele sînt instrumente de schimbare a societăţii implicate în tehnologia construcţiei material economice. Oricît de eterogene şi nesemnificative ar părea, aspiraţiile constituie un material psihologic deloc de neglijat. Ele ne atrag atenţia asupra calităţii adaptării sociale şi a înălţimii spirituale la care se ridică construcţia socială a viitorului în edificiul personalităţii umane.

Nenumărate anchete sociale privind aspiraţiile profesionale sau alte zone ale viitorului (ce doreşti să faci cel mai mult în viaţă ?) arată că aspiraţiile copiilor şcolari de 10—14 ani sînt impregnate de substanţa socialismului. (Vreau să devin folositor socialismului. Vreau să ajung un om adevărat. Vreau să învăţ ca să ajung un om de nădejde. Etc.) Între 14—18/19 ani, această proiecţie angajată fără nici o condiţie, devine mai reticentă. Există un coeficient de uşoară contradicţie a aspiraţiilor. Am vrea să ne referim la condiţionarea acestui fenomen aparent negativ. Aspiraţiile, ca instrumente ale personalităţii, se ajustează în funcţie de condiţiile subiective şi obiective ale practicii sociale individuale. Ajustarea aspiraţiilor profesionale şi de angajare socială se face prin intermediul **posibilităţilor** (a aptitudinilor şi capacităţilor). Orientarea şcolară şi profesională are în atenţie în mod mai expres procesul acestei dezvoltări. Şcoala creează condiţia apropierii posibilităţilor de aspiraţii. fie prin ridicarea gradului de eficienţă a posibilităţilor. fie prin cel de ajustare a aspiraţiilor. Am atrage atenţia asupra faptului că, în orientarea şcolară, nu e întotdeauna privită cu atenţie această relaţie. Empiric, ea se poate traduce în întrebarea : poate copilul mai mult ? Dacă nu poate cît doreşte şi aspiră, înseamnă că nu dispune de suficiente posibilităţi ; dacă poate mai mult înseamnă că nu sînt antrenate suficient aspiraţiile sale. În acest caz este necesară **o muncă educativă în direcţia creşterii nivelului de aspiraţii** şi a angajării lor într-o relaţie de alimentare şi intercorelaţie mai profundă cu posibilităţile şi capacităţile. Or, dimensiunile acestei forme de educaţie rămîn încă adeseori neglijate. Şi nu se cuvine.

Prof. univ. dr. URSULA ŞCHIOPU

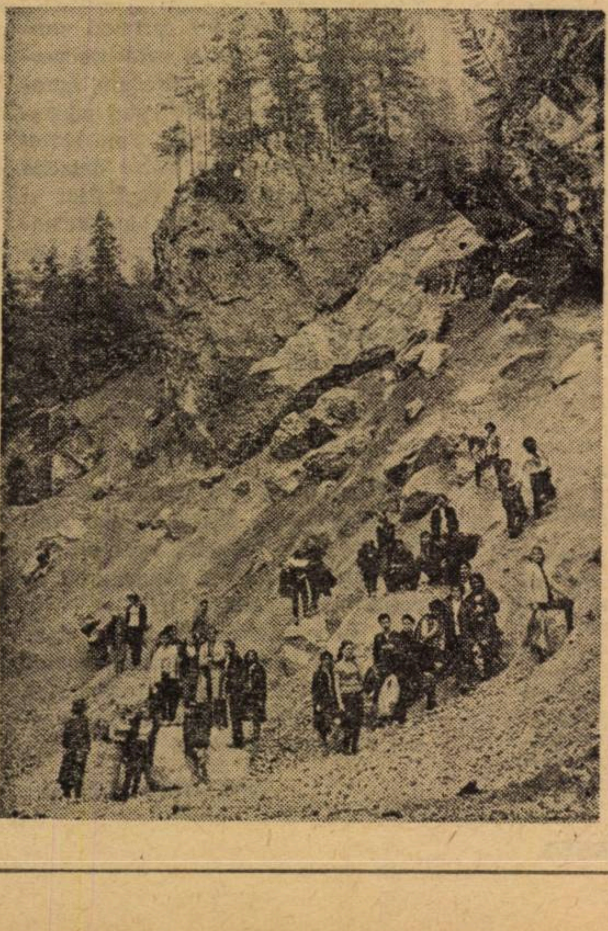

În excursie prin Cheile Bicazului

Foto :V. BOGDANEŢ

INTERFERENŢE EDUCATIVE

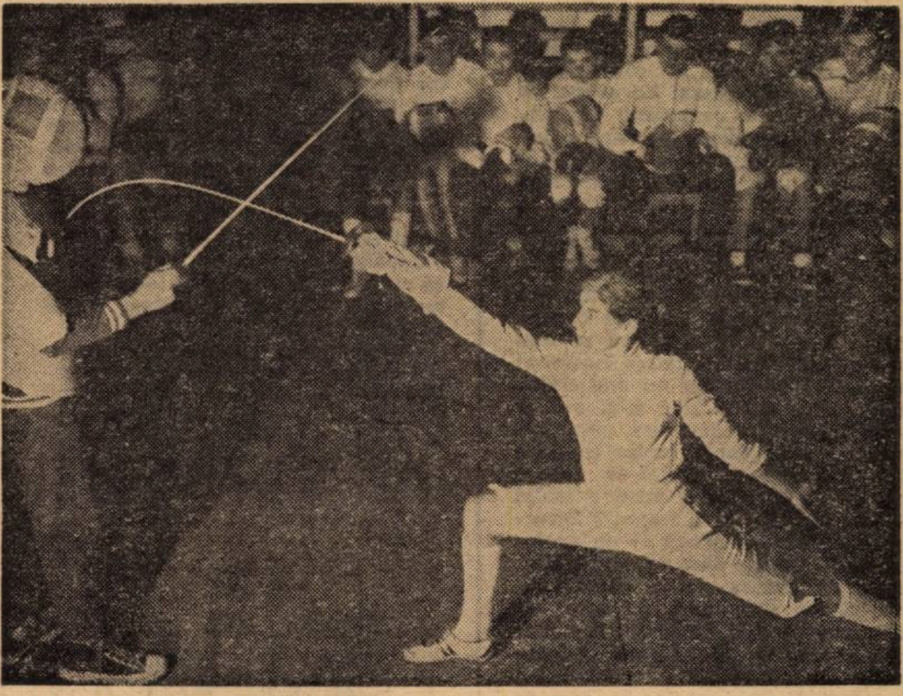

Lecţie de scrimă

Vacanţa – amplu cadru educativ, reconfortant

Vacanţa de primăvară din acest an se remarcă prin amploarea acţiunilor, prin cuprinderea masivă a elevilor în diferite activităţi, multe dintre ele inedite.

Realizarea unor asemenea acţiuni este posibilă datorită unor însemnate înlesniri făcute de către stat, asigurării unor condiţii materiale, simţitor îmbunătăţite faţă de anii trecuţi. Astfel, pe baza unei hotărîri recente a Consiliului de Miniştri, fondurile rămase necheltuite de la acţiunile din vacanţa de iarnă se folosesc, începînd din acest an, pentru tabere şi excursii în vacanţa de primăvară. De asemenea, Ministerul Turismului a creat facilităţi în organizarea excursiilor, acordînd reducerea costului excursiilor cu 50% pentru elevi, faţă de costurile obişnuite din timpul verii. Amintim totodată şi accesul gratuit în vizitarea muzeelor, expoziţiilor şi caselor memoriale.

La aceste înlesniri, care determină o cuprindere sporită a elevilor, se adaugă o reţea de circa 50 tabere de odihnă de 7 zile — de regulă, la cabanele montane şi în staţiunile balneoclimaterice — şi peste 140 baze turistice. cu o capacitate de peste 25 000 locuri pe zi, care asigură pentru întreaga perioadă a vacanţei de primăvară aproximativ 400 000 zile — cazare-elev

Caracteristica principală a acestei vacanţe o constituie, ca urmare a înlesnirilor de mai sus. organizarea pe scară largă a taberelor de odihnă şi excursiilor care. numai în această vacanţă. cuprind peste 100 000 de elevi. tot atîţia cîţi, în urmă cu 5 ani au fost cuprinşi în toate vacanţele unui an şcolar întreg Numai din municipiul Bucureşti au plecat pînă acum în taberele de la Călimăneşti, Borsec, Slănic-Moldova, Tuşnad. Sinaia, Buşteni. Predeal. Cheia, Poiana Izvoarelor, Poiana Secuilor peste 9 000 elevi Alţi circa 2 000 îşi petrec zilele de odihnă în staţiunea Neptun. pe litoral. fiind cazaţi în hoteluri confortabile. avînd la îndemînă bazine cu apă caldă, acoperite, pentru înot. În programul acestei tabere sînt înscrise şi excursii.

Excursiile de cunoaştere a Capitalei. un alt punct important din programul acestei vacanţe, pentru vizitarea muzeelor şi a unor obiective economice şi social-culturale vor cuprinde peste 30 000 de elevi din toate judeţele. Alte zeci de mii participă la excursii interjudeţene şi judeţene.

Pe agenda acestei vacanţe s-a înscris, începînd din acest an. şi organizarea fazei republicane a concursurilor de literatură română, matematică, fizică şi chimie, sub forma unor tabere de 7 zile. Spre deosebire de anii trecuţi, cînd aceste concursuri se desfăşurau în trimestrul III, timp de două zile, la Bucureşti, stînjenindu-se desfăşurarea procesului de învăţămînt, în acest an aceste concursuri — olimpiade — au avut loc în timpul vacanţei, în trei centre universitare : Iaşi (literatură română), Craiova (fizică şi chimie) şi Constanţa (matematică). Pe lîngă condiţiile optime de desfăşurare. concurenţii au avut posibilitatea să cunoască instituţiile de învăţămînt superior din localităţile respective, precum şi unităţile economice şi social-culturale.

Festivalul cultural-artistic al pionierilor şi şcolarilor — faza republicană, organizat de C.N.O.P. împreună cu M.E.I. tot în această vacanţă — reuneşte sute de formaţii din şcolile generale cu zeci de mii de participanţi din toată ţara. Din palmaresul concursurilor şi festivalurilor acestei vacanţe nu lipsesc nici cele cu caracter sportiv. De curînd, s-a încheiat concursul republican de gimnastică, în zilele următoare se desfăşoară : finalele de volei ale diviziei şcolare, la Buzău ; finalele diviziei şcolare de baschet, la Braşov şi festivalul ansamblurilor de gimnastică modernă. la Constanţa.

„Săptămîna primăverii“ adună mii de elevi într-o vastă desfăşurare de forţe pentru sădirea şi îngrijirea pomilor, înfrumuseţarea şcolilor. precum şi la unele acţiuni din campania de primăvară. Elevii din judeţul Botoşani au plantat în aceste zile peste 6 000 de pomi fructiferi şi au efectuat 31 ha. de împăduriri, au amenajat 5 000 mp. spaţii verzi, au văruit 5 600 pomi pe şosele etc. ; şcolile din judeţul Timiş au plantat 1 000 de duzi pitici, 5 350 pomi fructiferi, 830 arbuşti ornamentali, iar elevii din liceele silvice Timişoara, Ciacova şi Lugoj au fasonat 7 000 bucăţi material săditor ; elevii din Bistriţa-Năsăud au plantat 8 000 butaşi de salcie pe malul Bistriţei şi vor participa, alături de populaţie, la plantarea a 250 000 pomi fructiferi ; elevii din judeţul Vaslui au plantat 50 000 pomi fructiferi. 516 000 puieţi pentru împăduriri. iar cei din judeţul Bacău 80 000.

Experienţa pozitivă în pregătirea şi desfăşurarea acestei vacanţe pentru valorificarea potenţialului ei politico-educativ constituie un prolog deosebit de important al „vacanţei mari“, care va căpăta noi dimensiuni, prin diversificarea continuă a activităţilor şi prin cuprinderea integrală a elevilor din şcoli în acţiunile ce se vor organiza

IOAN BARNA

DIALOG CU CITITORII

Subscriem și noi

O școală cu condiții total ieșite din comun este cea din satul Racova, județul Vaslui, al cărei director, profesorul *Neculai Zărnescu*, ne scrie: „Școala e construită din pămînt, cu clase mici, răcoroase și întunecoase. În timp de iarnă, în toate clasele e frig, deși se face permanent foc, astfel încît cadrele didactice și elevii se văd obligați să lucreze cu haine groase, aproape cu tot echipamentul cu care vin îmbrăcați de acasă. În zilele scurte, la prima oră de dimineață și la ultimele ore de după amiază, în clase nu se mai vede și sînt necesare lămpi cu petrol aprinse". Mai departe nu mai cităm, pentru că... ni se face frig, pur și simplu. Ne întrebăm, însă, cum este posibil, ca organele locale (în primul rînd cele județene) să lase o școală — chiar dacă satul e izolat — într-un asemenea impas? Directorul școlii din Racova — un profesor, din cîte ne dăm seama, îndrăgostit de munca de la catedră — face cîteva propuneri, pe care le supunem atenției forurilor competente, inclusiv Ministerului Educației și Învățămîntului: mai întîi, să se construiască un local nou de școală, corespunzător, în care elevii și profesorii să-și poată desfășura munca în condiții prielnice; avînd în vedere că satul e izolat, școala să fie considerată drept *școală cu condiții grele* (să se acorde mai multe burse și semiburse pentru copiii proveniți din familii numeroase, să se înființeze, măcar pe timp de iarnă, un internat și o cantină pentru elevii care locuiesc departe); să fie repartizate și aici cadre calificate și... statornice. Propuneri la care subscriem și noi, alături de corespondentul nostru

Un singur nume: omenie

„Casa de copii școlari din Pitești — ne scrie prof. *Const. C. Popescu* — s-a mutat de curînd într-un local nou, la a cărui construcție au muncit, după puterile lor, și elevii ce urmau să fie găzduiți aci. Apoi, cînd clădirea a fost terminată, copiii au fost repartizați să învețe la Școala generală nr. 12, din apropiere. M-a impresionat de la început grija părintească și căldura cu care ei au fost primiți. Au fost repartizați cîte 3—4 într-o clasă, iar elevii mai vechi ai școlii doreau cu toții să aibă coleg de bancă un elev de la Casa de copii. În pauze, copiii își împart între ei bomboanele, merele și alte «bunătăți». Mulți elevi de la Școala generală nr. 12 — mai ales cei mici — invită la ei acasă, după ore, pe colegii lor de la *Casă* pentru a se juca și a-și face temele împreună. Aceeași solicitudine față de orfani o manifestă și cadrele didactice — de la directoare, pînă la educatoare — care stau toată ziua în mijlocul lor, pentru a-i pregăti cît mai temeinic și a-i face pe unii dintre ei să uite că abia de curînd le-au murit tatăl sau mama, ori chiar ambii părinți".

În continuare, corespondentul nostru dă multe nume de cadre didactice care muncesc din tot sufletul pentru ca acești copii să nu se simtă singuri și să iasă din ei oameni de nădejde. Strădaniile lor nobile poartă un singur nume: OMENIE.

Fals în acte publice

Se știe că orice încercare de falsificare a actelor publice este pedepsită aspru de legile țării. Și este normal să fie așa! Pentru obținerea unei diplome, de pildă, sau a unui certificat de absolvire a cutărei școli sau a cutărei facultăți, în urma cărora ești investit cu dreptul de a ocupa o funcție în societate, este nevoie de ani întregi de strădanii. Dacă legile țării ar fi blînde, s-ar găsi destui *binevoitori*, cu inima largă, împărțind astfel de documente în dreapta și-n stînga; bineînțeles, nu pe gratis! Dar și așa, cîte unii mai riscă. „Poate scap de data aceasta" — își zic ei La fel, probabil, și-a zis și învățătorul Ion Neda, de la Școala generală din comuna Bănia, județul Caraș-Severin, cînd a eliberat unui cetățean un certificat fals de absolvire a șapte clase. Numai că falsul, cum se întîmplă de obicei în afacerile necurate, a ieșit în curînd la iveală. Prin sentința nr. 533/1972 a Tribunalului județean (rămasă definitivă), Ion Neda a fost condamnat la 10 luni închisoare. Iar prin Ordinul nr. 3548/29 martie 1973 emis de Ministerul Educației și Învățămîntului — îndepărtat de la catedră. Acum, probabil, regretă gestul lui *filotim*. Dar prea tîrziu!

Fără briceag și toporișcă!

Un îndrăgostit de aurul verde al arborilor pare să fie maistrul-instructor *Virgil Chițoaica*, din Orșova, care ne trimite un articol patetic, pledînd pentru ocrotirea pădurilor din țara noastră: „Defrișarea în unele ocoale silvice s-a făcut irațional, iar consecințele nu au întîrziat să apară: alunecări de teren și eroziuni ale solului. Pe lîngă toate acestea, se mai adaugă și degradările poate involuntare ale copiilor care cutreieră pădurile, incrustînd date și nume în scoarța copacilor, rupînd puieții plăpînzi în joaca lor neatentă".

Sîntem și noi de acord cu observațiile de mai sus ale maistrului-instructor. Învățătorii și profesorii din localitățile cu păduri în preajmă au datoria să insufle elevilor, mai mult decît au făcut-o pînă acum, sentimentul dragostei față de arbori, pe care să-i ocrotească, nu să-i schilodească cu briceagul și toporișca. De asemenea, trebuie alertați conducătorii excursiilor școlare, în al căror sezon am și intrat; căci nu o dată s-a putut observa cum potecile, poienele, crîngurile tinere pe unde își avea excursia itinerarul ajungeau într-o stare de plîns. Să nu uităm nici o clipă că pădurile, pe lîngă bogăția pe care o reprezintă pentru economia națională, dețin rezervele de oxigen pentru plămînii noștri!

D. CICHIRA

COMENTARII

Prof. George I. Deca, Școala generală Bodeștii de Jos, jud. Neamț: În spiritul articolului „Dirigintele — portret robot" publicat în nr. 37/1973 al revistei noastre subliniați o problemă pe care o socotim deosebit de însemnată: răspunderea pentru educarea copiilor din fiecare clasă revine întregului colectiv de profesori al ei, nu doar dirigintelui. Obiceiul unor profesori — despre care ne scrieți — de a-l chema pe diriginte să rezolve el problemele disciplinare ce se ivesc la orele lor, denotă nu numai comoditate, dar și o foarte slabă orientare pedagogică E un fel de a recunoaște în fața clasei că nu ai puterea sau priceperea să rezolvi singur problemele pe care ea ți le pune Iar elevul atît așteaptă...

Maria Antonescu și Silvia Bică, Grădinița cu cămin nr. 2, Pitești: Inițiativa despre care ne vorbiți — întîlnirea de lucru dintre educatoarele grădiniței și învățătoarele care lucrează de mai multă vreme cu copii proveniți din această grădiniță — apreciem că poate înlătura unele carențe din activitatea cu preșcolarii, pentru buna lor pregătire în vederea intrării în clasa I

Utilă (pentru acomodarea copilului cu atmosfera din școală) ni se pare și măsura ca preșcolarii să fie aduși periodic în școală, să se organizeze șezători comune cu clasa I, ca și aceea de a „înainta învățătoarelor — o dată cu trecerea copilului la școală — o scurtă caracterizare, pentru ca acestea să-i cunoască de la început înclinațiile, talentele, scăderile"

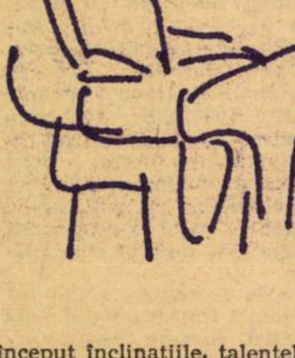

Florin Negoiță, Școala generală Plopu, jud. Brăila: Atrageți atenția, pe bună dreptate, asupra necesității de a folosi integral și la cel mai înalt nivel didactic orele afectate prin planul de învățămînt educației fizice la clasele I—IV („se mai obișnuiește — spuneți dv. — ca în timpul destinat orelor de educație fizică, să se facă aritmetică sau citire"). Elevii trebuie ajutați să îndrăgească educația fizică și sportul, antrenîndu-i în activități frumoase, fiind noi înșine mereu alături de ei în aceste activități. Cereți chiar ca educatorul să se joace cu copiii „chiar dacă sîntem de două ori mai înalți ca ei și cu părul cărunt". Sîntem convinși că aceasta contribuie la apropierea dintre elev și profesor, sporind interesul celor mici față de activitatea pe care profesorul le-o propune

Cît despre propunerea dv. privind obligativitatea șahului începînd de la clasele I—IV („mai ales pe trimestrul II cînd condițiile climaterice sînt nefavorabile în general") o transcriem în atenția forurilor de resort — deși sîntem convinși că șahul cu toate resursele lui educativ-formative pe plan psihic — nu poate înlocui mișcarea în aer liber, exercițiile care călesc și fortifică nemijlocit organismul

Insp. școlar Maria Boca, Sibiu: Am înțeles din scrisoarea dv că există la inspectoratul școlar județean o vie preocupare pentru cunoașterea conținutului procesului instructiv-educativ din școli. Ne-ar interesa — și, credem, și pe cititorii noștri — constatările și concluziile la care ați ajuns din studierea realităților școlare, măsurile concrete pe care le-ați luat pentru îmbunătățirea muncii.

A. CERNEA

CONSULTAȚII

Școala generală Buteni, jud. Arad, relatează că, în urma verificării financiare de fond, unei educatoare i s-a cerut să restituie indemnizația de instalare încasată la 1 septembrie 1971, pe motiv că „H.C.M. nr. 826/1951 a fost abrogată prin Decretul nr. 158/1970" și ne întreabă dacă indemnizația a fost încasată legal sau ilegal.

— Indemnizația de instalare a fost încasată legal, iar imputația stabilită cu ocazia controlului financiar nu are suport juridic.

Prin H.C.M. nr. 826 din 11 august 1951, pe lîngă alte măsuri de îmbunătățire a condițiilor de trai și de muncă ale cadrelor didactice din învățămîntul elementar și mediu, prin art. 2, se instituie acordarea unei indemnizații de instalare egală cu un salariu lunar educatoarelor, învățătorilor și profesorilor tineri, veniți pentru prima oară în învățămînt, într-o altă localitate decît cea în care au domiciliat. Paralel cu această hotărîre, pînă la apariția Decretului nr. 158/1970, problemele privind repartizarea în producție a absolvenților școlilor pedagogice și a instituțiilor de învățămînt superior erau reglementate și de Decretul nr. 180/1950 și H.C.M. nr. 918/1960. Prin Decretul nr. 158/1970 cu privire la repartizarea în producție a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior, art. 30, se abrogă numai Decretul nr. 180/1950 și H.C.M. nr. 918/1960.

În concluzie, indemnizația de instalare se acordă educatoarelor și învățătorilor în temeiul art. 2 din H.C.M. nr. 826/1951, iar absolvenților instituțiilor de învățămînt superior de la învățămîntul de zi în baza art. 17 din Decretul nr. 158/1970.

Pentru rezolvarea acestui caz, recomandăm tovarășei educatoare ca, în situația în care controlul financiar nu și-a încheiat lucrările, să sesizeze Corpul unic de control al Comitetului executiv al Consiliului popular județean Arad, iar în caz de imputare să se adreseze comisiei de judecată, bazîndu-se pe prevederile legale menționate mai sus.

Prof. Coroescu Victoruț, Sălașu de Jos, jud. Hunedoara, relatează că după absolvirea universității cu examen de diplomă, cursuri fără frecvență, în anul școlar 1971/1972 a funcționat ca profesor suplinitor, salarizat cu 1720 lei lunar, avînd peste 5 ani vechime în învățămînt. Odată cu numirea în învățămînt ca titular, la 1 septembrie 1972, a fost încadrat ca stagiar cu un salariu de 1480 lei, pe motiv că nu avea definitivarea în învățămînt. Față de această situație ne roagă să-i comunicăm dacă încadrarea este bine făcută sau nu.

— Încadrarea dv. nu este bine făcută. Prin stabilirea salariului de 1480 lei pierdeți lunar cîte 240 lei din drepturile dv. Potrivit prevederilor Regulamentului privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic de predare, aprobat cu Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 12316/1969, art. 148, personalului didactic care a funcționat ca suplinitor și care este numit titular în învățămînt, i se menține gradația de care a beneficiat, pe baza caracterizării de la ultima unitate de învățămînt la care a funcționat.

În lumina celor de mai sus, vă recomandăm să solicitați inspectoratului școlar județean rectificarea încadrării dv. la 1720 lei

Un grup de învățătoare de la Școala generală Casimcea, jud. Tulcea, ne întreabă dacă s-au modificat datele susținerii examenului de definitivat și gradul II.

— Nu s-au modificat aceste date. Între 1 și 7 iulie au loc examenele pentru definitivarea în învățămînt, iar între 8 și 15 iulie, colocviul pentru obținerea gradului II

Prof. IOAN BADIU

AL. ROŞCA:

„Creativitatea"

E.E.R., Colecţia „Orizonturi", Bucureşti, 1972.

Lucrarea urmăreşte prezentarea conceptului de creativitate sub multiplele lui faţete şi reliefarea acelor aspecte care pot avea utilitate în viaţa socială, cu precădere în activitatea instructiv-educativă. Actul de creaţie nu este o manifestare spontană şi inconştientă a spiritului, ci o activitate susţinută şi îndelungată a acestuia, care apare în toate domeniile de activitate: ştiinţă, artă, tehnică, conducere ş.a.

Autorul întreprinde o clasificare a elementelor care determină apariţia şi manifestarea creativităţii, precum şi o ordonare a fazelor actului de creaţie (percepţia, incubaţia, inspiraţia sau iluminaţia, verificarea sau revizuirea). Factorii creativităţii sînt grupaţi în: *factori subiectivi* (însuşiri ale subiectului creator, intelectuali, motivaţionali, temperamentali, de caracter şi aptitudini speciale) şi *factori obiectivi* (condiţii obiective de viaţă, factori social-educativi).

Creativitatea este legată nu numai de inteligenţă, de memorie, de existenţa unor aptitudini speciale, ci şi de unele trăsături ale personalităţii. La finele capitolului „Factorii creativităţii" autorul se ocupă de interrelaţia factorilor creativităţii, subliniind rolul primordial al factorilor motivaţionali şi de caracter.

Al. Roşca sintetizează mai multe concepţii privitoare la detectarea creativităţii (predicţie pe baza unor examinări psihologice — teste de inteligenţă, predicţie pe baza notelor şcolare, pe baza unor activităţi cu elemente de creativitate).

Capitolul „Metode de cercetare a creativităţii" operează trecerea în revistă a procedeelor concrete de cercetare a creativităţii: analiza biografică, analiza produselor creativităţii, metoda observaţiei, studiul cazului, metoda convorbirii, investigarea statistică, istoriometria, metoda testelor, studiul longitudinal, metoda gemenilor, metoda experimentală, metoda modelării. Creativitatea nu se manifestă între anumite limite fixe şi invariabile ale vîrstei. Există manifestări timpurii ale creativităţii (dar care nu se confundă cu precocitatea) şi manifestări tîrzii. Autorul stabileşte frecvenţa contribuţiilor de mare valoare în ştiinţă, tehnică, literatură, muzică etc., la anumite vîrste (subcapitolul „Creativitatea de-a lungul vîrstelor"). Pentru majoritatea domeniilor de activitate, vîrsta cea mai productivă este, în general, cuprinsă între 30 şi 40 de ani, dar creativitatea apare şi înainte de 30 de ani sau se prelungeşte şi după 40 de ani. Marea variaţie a limitelor de vîrstă între care se manifestă creativitatea este dată atît de „diferenţele individuale şi de domeniul de afirmare, cît şi de diferenţele în condiţiile de mediu, în care persoana respectivă s-a dezvoltat şi a lucrat" (p. 113).

Partea finală a lucrării are ca scop rezolvarea acelor factori care contribuie la cultivarea şi educarea creativităţii, care favorizează formarea personalităţii creatoare şi a colectivului creator. Aptitudinile nu sînt ereditare, rolul primordial în dezvoltarea lor avîndu-l educaţia, în speţă, învăţarea. Subcapitolul „Condiţiile procesului de învăţămînt care pot favoriza dezvoltarea creativităţii" se adresează direct profesorului practician şi face apel la acel proces de învăţămînt care duce la dezvoltarea gîndirii independente şi creatoare.

Prof. NINA BĂRBULESCU
Turda

AL. MITRU:

„În ţara legendelor"

Editura pentru turism.

Îndemnul magic al lui Eminescu să ascultăm poveştile, care au întotdeauna cerul deasupra („În ele trăieşte Archaeus... Poate că povestea e partea cea mai frumoasă a vieţii omeneşti"), ca şi visul dacizării întrevăzut de el încă din proiectata epopee naţională „Genaia" acordă cărţii scriitorului Al. Mitru o veche şi nedestructibilă semnificaţie. Premiată de Academia Republicii Socialiste România cu premiul „Ion Creangă", recomandată să fie cuprinsă în programa de studiu a liceelor pedagogice, cartea se bucură de prefaţa elogioasă a profesorului Alain Guillermou, director al Institutului de studii româneşti de la Sorbona. Credem că apreciatul făuritor de legende care este Alexandru Mitru a pornit de la tainicul său îndemn, dragostea de patrie, de meleagurile natale, pline de comori, ale Ardealului, ale ţării Bihariei, Munteniei şi Dobrogei, pe care trec, foşti viteji, cele trei Crişuri şi toate rîurile ţării, pe care se înalţă munţii cu nume atît de plastic evocatoare. Fiece colţ din ţară musteşte de legende. Întreaga natură paradisiacă şi preistorică, cu balauri ai căror urmaşi, şerpii, se mai infiltrează încă printre stînci, cu izvoare curate ca gheaţa şi limpezi ca lacrima, ţîşnite din sufletele celor daţi jertfă iubirii, se însufleţeşte într-un fel de animism, mitizînd istoria numelor celor mai pitoreşti locuri ale patriei, de la legenda Stînei de Vale pînă la cea a pădurii de tei înmiresmate din grindurile Deltei Dunării.

Şi, în centrul tuturor acestor plăsmuiri, ivite din vechi mituri şi credinţe populare, evidenţiind încă o dată vigoarea splendidă a folclorului românesc, trăieşte, învingătoare în eterna luptă dintre bine şi rău, dragostea pură, luminoasă a tinerilor descendenţi din aştri, fenomene ale naturii (Fulg de nea), sau de pe meleagurile terestre natale, care au botezat cu numele lor apele, munţii, cascadele, văile ţării (Cei trei fraţi Criş).

Legendele Ţării Bihariei decurg una din alta, cu căldura specifică stilului lui Alexandru Mitru. „Basmele mării" grefează pe un presupus fond tracic (Viteazul Dapix şi fiica lui Gebila) un anume farmec oriental. Interesul excepţional al cărţii nu e numai unul literar, dublat de cel turistic-geografic. Ea oferă cititorilor de toate vîrstele, şi mai ales celor tineri, tot atîtea prilejuri de eficientă educaţie patriotică, morală, civică, estetică şi dezvoltă, pe lîngă elan, afectivitate şi capacitatea de a vibra în faţa frumosului din natura patriei, trăsături de caracter: cinstea, generozitatea, curajul, voinţa şi tenacitatea în luptă. Atît educatorii, profesorii şi diriginţii, cît şi părinţii nu au decît să apeleze cu succes la puternica înrîurire formativă pe care cartea o poate avea asupra copiilor şi tineretului şcolar din patria noastră.

DOINA VOICULESCU

Caietele MIHAI EMINESCU

Editura „Eminescu", 1972.

Îngrijitorul ediţiei, istoricul şi criticul literar Marin Bucur, observă pe bună dreptate că prin apariţia acestor „Caiete" se reia firul întrerupt al unei tradiţii de acum patru decenii, instituită prin tipărirea „Buletinului Mihai Eminescu". Cu toate neajunsurile acestuia dintre care cea mai gravă o menţionează editorul a fi „monopolizarea" „contribuţiilor" eminesciene, „Buletinul" a însemnat la vremea respectivă trezirea interesului major pentru opera şi viaţa marelui nostru poet naţional. Poate fi o simplă coincidenţă, dar deceniului patru îi datorăm biografia şi marea exegeză călinesciană, contribuţia lui Tudor Vianu, a lui D. Murăraşu, cît şi începutul masivei ediţii Perpessicius...

Dintre eminescologii din vechea generaţie azi încă în viaţă întîlnim în aceste „Caiete" doar numele lui D. Murăraşu. Este o pierdere ireparabilă pentru cultura noastră naţională că n-au putut apărea încă acum două decenii, cînd Perpessicius în „Introducerea" sa la volumul IV din ediţia Eminescu sugera tipărirea unei „publicaţii periodice tri sau semestriale".

Dar să revenim la aceste „Caiete".

Contribuţii documentare preţioase şi utile cercetării aduc Augustin Z. N. Pop (Cîteva întregiri biografice), Octavian Păun (Mihai Eminescu, director al Bibliotecii centrale din Iaşi), George Munteanu (Eminescu — Documente noi) şi Gheorghe Eminescu, nepotul de frate al marelui poet. Aici este de regretat parcimonia spaţiului acordat acestor mărturii. Pentru cititorul dornic de întregirea cunoaşterii, facem trimiterea la textul amplu publicat în culegerea „Profil eminescian" (tipărită la Deva, cu prilejul Simpozionului consacrat împlinirii a 90 de ani de la apariţia poemului „Luceafărul").

Un subtil comentariu, cu nuanţări fine, îl constituie elegantul eseu semnat de prof. univ. dr. doc. Zoe Dumitrescu-Buşulenga, titularul catedrei Mihai Eminescu, care distinge „cele două feţe ale eroului: Luceafărul şi Hiperion", ca şi cele două „stări" ale eroinei: Fata de Împărat şi Cătălina (Hiperionul românesc). Precizări preţioase, cu fine detectări de surse, întîlnim şi în articolul semnat de eminescologul D. Murăraşu (Data traducerii piesei „Lais"). Mai menţionăm corespondenţa prof. Şerban Cioculescu cu Perpessicius, emisă cu prilejul apariţiei vol. IV din Opere, — Eminescu, ca şi contribuţiile generaţiei mai tinere de eminescologi: Edgar Papu (Simfonica eminesciană) şi Gh. I. Tohăneanu (Expresia oralităţii în poemele ciclului folcloric). Reţine atenţia, de asemenea, articolul cercetătorului budapestan Ladislau Gàldi (Centenarul unei poezii uitate: „Cîntecul lăutarului"). Şi pentru că ne aflăm la acest capitol: eminescologi străini, nu putem să nu regretăm că n-am întîlnit încă din acest prim număr al „Caietelor" şi alte nume de pasionaţi cercetători şi cunoscători străini ai operei marelui nostru poet.

NICOLAE SORIN

Randamentul şcolar în învăţămîntul ştiinţelor

(proiect internaţional).

În cadrul Asociaţiei internaţionale pentru evaluarea randamentului şcolar sînt examinate periodic proiectele internaţionale legate de evaluarea randamentului şcolar la diferite discipline de învăţămînt. Astfel, au fost examinate cu ajutorul calculatoarelor electronice din statul Iowa — S.U.A. (la ultimul congres, care a avut loc la Frankfurt pe Main — R.F.G.) rezultatele evaluării randamentului în ştiinţe. Rezultatele comparative şi estimative privind randamentul şcolar din ţările participante au fost apoi oficializate.

S-a urmărit să se furnizeze centrelor naţionale date caracteristice cu privire la evaluarea comportamentelor elevilor în studiul diferitelor discipline ştiinţifice, avînd o arie de investigaţie care se referă atît la domeniul cognitiv, cît şi la cel afectiv al elevilor. Rezultatele proiectelor cu privire la ştiinţe prezintă o mare valoare ştiinţifică şi metodică atît pentru celelalte ţări participante, cît şi pentru ţara noastră, deoarece oferă profesorilor de ştiinţe criterii minuţios verificate pentru aprecierea cunoştinţelor elevilor. Au fost precizate următoarele categorii de obiective: 1. **Capacitatea elevilor de a obţine informaţii ştiinţifice, care se referă la:** observarea fenomenelor şi descrierilor în limbajul propriu al elevilor; dobîndirea de informaţii ştiinţifice; terminologia ştiinţifică ca sursă de precizie în observarea ştiinţifică; măsurarea ca o extindere a descrierii; adecvarea măsurilor; estimări şi limite de acurateţe; experimentarea incluzînd recunoaşterea problemei, formularea ipotezelor de lucru; selectarea metodelor şi planificarea procedeelor experimentale adecvate; 2. **Capacitatea elevilor de a interpreta informaţii ştiinţifice:** organizarea, clasificarea şi prelucrarea datelor; recunoaşterea corelaţiilor; generalizarea datelor particulare şi extinderea terminologiei sau definiţiei, corelaţia funcţională şi capacitatea de a înţelege adecvat legile ştiinţifice; 3. **Capacitatea elevilor de a construi un model teoretic:** recunoaşterea de către elevi a necesităţii unui model teoretic în scopul de a relata diferite fenomene; recunoaşterea corelaţiilor satisfăcute de model; abilitatea elevului de a face prezumţii raţionale după utilizarea modelului; 4. **Utilizarea teoriei:** utilizarea teoriei ştiinţifice la observarea directă în experiment; evaluarea şi interpretarea rezultatelor ştiinţifice experimentale la nivel teoretic; 5. **Înţelegerea:** abilitatea de a identifica, înţelege şi recunoaşte semnificaţia cunoştinţelor ştiinţifice într-un nou context, dacă este obţinut ca rezultat al unei anumite experienţe directe sau derivate dintr-o sursă secundară. 6. **Aplicarea cunoştinţelor ştiinţifice:** aplicarea cunoştinţelor ştiinţifice într-un context nou şi lărgit şi depăşirea limitelor subiectului. 7. **Obiective personale şi sociale:** dezvoltarea ingeniozităţii personale; încurajarea atitudinilor şi obiceiurilor dezirabile; ştiinţa şi perspectiva ei istorică; aspectele tehnice şi economice ale ştiinţei, corelaţia dintre progresul ştiinţific, realizările tehnice şi dezvoltarea economică. 8. **Aspecte filozofice:** limitarea aplicaţiilor ştiinţifice; metodologia ştiinţifică; influenţa metodologiei ştiinţei asupra filozofiei generale.

Un aspect important se referă la comportamentele elevilor legate de practica experimentală. Pentru fiecare din aceste obiective au fost constituite instrumentele specifice de evaluare. Rezultatele cercetărilor oferă soluţii concrete pentru ameliorarea învăţămîntului ştiinţelor în diferite ţări.

În cadrul sectorului de eficienţă a învăţămîntului de la Institutul de ştiinţe pedagogice se studiază problemele legate de aplicarea unor proiecte asemănătoare cu ajutorul calculatoarelor electronice din ţară.

VASILE ŞTEFĂNESCU

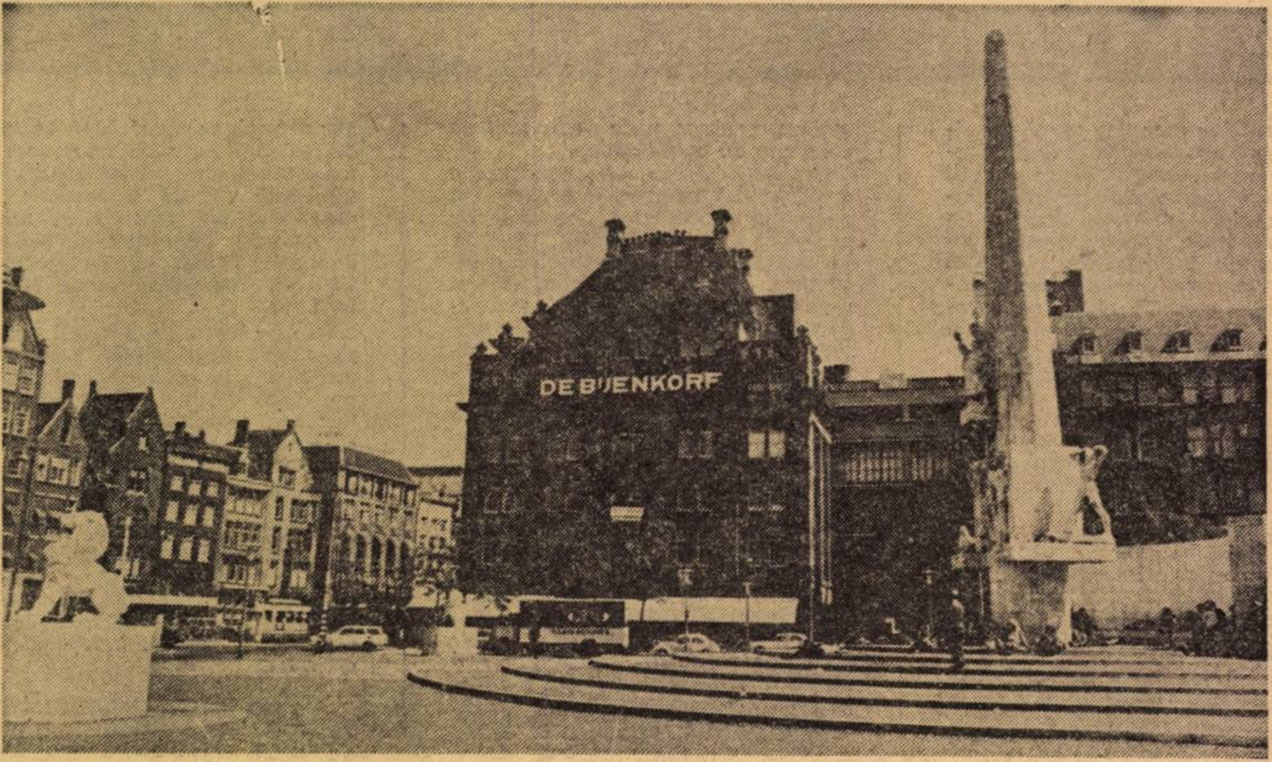

Olanda: Monumentul naţional din Piaţa Dam din Amsterdam.

Aspecte ale învăţămîntului olandez

Pretutindeni, în lume, învăţămîntul — prin structura şi organizarea sa, prin obiective şi conţinut, ca şi prin ideile pedagogice care îl animă — reflectă, mai mult sau mai puţin, trăsături sociale, politice şi economice fiecărei ţări. În puţine ţări, însă, îmbinarea elementelor tradiţionale cu schimbările înnoitoare apar atît de pregnant ca în sistemul şcolar din Ţara lalelelor. Această constatare trebuie pusă în legătură cu o anumită stabilitate conferită structurilor şcolare, în organizare şi conţinut, precum şi cu o accentuată receptivitate faţă de concepţiile moderne, puse în aplicare după o impresionant de minuţioasă şi temeinică pregătire, incluzînd în aceasta, în mod necesar, experimentări prealabile.

Trăsăturile definitorii ale sistemului şcolar actual olandez sînt stabilite prin legea din 1963, care a fost pusă în aplicare începînd din anul 1968. Ele reflectă noile concepţii în pedagogie care vizează adaptarea sistemului de învăţămînt şi a procesului didactic la interesele şi înclinaţiile elevilor, conducînd la un învăţămînt cît mai diversificat, orientarea elevilor spre tipul de şcoală cel mai potrivit capacităţilor şi aptitudinilor lor, circulaţia nestînjenită pe orizontală şi verticală în sistem ş.a.m.d.

În politica şcolară a statului olandez un loc de seamă îl ocupă învăţămîntul preşcolar. Este destinat copiilor în vîrstă de la 4 la 6 ani, avînd durata de doi ani. Deşi educaţia preşcolară instituţionalizată este facultativă, totuşi reţeaua unităţilor este foarte răspîndită cuprinzînd între 82 şi 95 la sută din copiii în vîrstă de 4 şi 5 ani. Pe lîngă funcţia socială de sprijinire a familiilor în creşterea copiilor, se acordă o deosebită importanţă funcţiei de propedeutică şcolară. Dealtfel, se manifestă tendinţa ca instituţiile de educaţie preşcolară să fie incluse în şcoala primară, cei doi ani urmînd să îndeplinească rolul unui ciclu preparator.

Şcolarizarea obligatorie începe la vîrsta de 6 ani. Pînă nu de mult, durata acesteia era de 8 ani. La 1 august 1971, a fost amendată legea obligativităţii şcolare (Compolsory Education Act) în două sensuri: întîi, durata învăţămîntului obligatoriu a fost prelungită cu un an, încheindu-se după clasa a IX-a de şcoală sau la împlinirea vîrstei de 16 ani, apoi a fost introdus un „învăţămînt cu timp parţial“ de îmbinare a muncii în producţie cu învăţătura, pentru copiii care nu termină şcoala obligatorie.

Instruirea de bază se realizează în şcoala elementară de 6 ani. Pe fondul de stabilitate ce i-l conferă existenţa îndelungată a şcolii primare de 6 ani, măsurile aplicate în ultimii ani vizează, pe de o parte, întărirea funcţiei acestei şcoli în direcţia pregătirii elevilor pentru şcoala secundară, prin stabilirea unei legături strînse între conţinutul acestora, iar pe de altă parte, adaptarea conţinutului la capacităţile diferenţiate ale elevilor, aplicîndu-se în acest scop sistemul disciplinelor principale şi opţionale.

După absolvirea şcolii elementare, se deschid elevilor multiple direcţii de orientare şcolară în învăţămîntul secundar. Acesta cuprinde o mare varietate de tipuri de şcoli cu durată diferită.

a) Învăţămînt secundar, cu durată de 6 ani, cuprinzînd mai multe tipuri de unităţi: „gimnaziul clasic“ cu menirea de a-i pregăti pe elevi pentru învăţămîntul superior. În ultimele două clase este divizat în două secţii — alpha, cu accent pe latină şi greacă şi — beta, care, deşi cuprinde latina şi greaca, pune accentul pe ştiinţele naturii; „ateneul“, cu caracter real avînd, de asemenea, două secţii diferite privind proporţia între ştiinţele sociale şi cele naturale; „liceul“, care este o combinaţie a primelor două tipuri, avînd, în consecinţă, patru secţii corespunzătoare.

b) Învăţămînt secundar cu durată de 5 ani, care-i pregăteşte pe tineri îndeosebi pentru învăţămîntul superior tehnic.

c) Învăţămînt secundar intermediar, de 3-4 ani (ceea ce ar reprezenta primul ciclu al învăţămîntului secundar) ai cărui absolvenţi pot fi admişi în învăţămîntul profesional intermediar de 2-4 ani.

d) Învăţămînt profesional de bază, de 2-4 ani, care pregăteşte muncitori calificaţi în meserii simple.

e) Învăţămînt elementar superior, de doi ani, constituit ca un ciclu terminal, din clasele VII-VIII, în completarea obligativităţii şcolare. De obicei acest ciclu este urmat de forme de învăţămînt cu timp parţial, adică de ucenicie.

De menţionat că toate aceste tipuri de şcoli, deşi au profile şi durată diferite, sînt legate între ele prin multiple posibilităţi de tranziţie.

De asemenea, este caracteristic faptul că în stabilirea conţinutului învăţămîntului, pe măsura trecerii în clasele superioare, scade greutatea specifică a disciplinelor obligatorii şi creşte ponderea celor facultative.

Un element care reţine atenţia în structura învăţămîntului secundar este crearea unui an de tranziţie (clasa a 7-a) cu caracter de orientare, destinat să uşureze trecerea în învăţămîntul secundar şi să permită să se observe dacă elevul este apt să urmeze şcoala respectivă.

Este un an de „primire“ a tinerilor în învăţămîntul secundar, care, prin conţinutul său, oferă acestora posibilitatea de a exersa în principalele domenii, de a-şi verifica aptitudinile, pentru ca la sfîrşitul anului să poată lua o decizie cît mai potrivită lor privind tipul de şcoală pe care trebuie să-l urmeze. Instituirea acestui an este expresia principiului după care orientarea şcolară trebuie să devină o funcţie intrinsecă a oricărui sistem şcolar.

ION T. RADU

Panorama nocturnă a podului Meagre din Amsterdam

Revista presei străine

GENITORI

Societatea şi răspunderile familiei

Se vorbeşte foarte frecvent — spune Sergio Cammelli, autorul articolului „Familia, ultimul refugiu“ publicat în nr. 191 al revistei bologneze — despre criza familiei, şi lesne putem fi seduşi de tezele cele mai pesimiste, dacă nu ne-am da seama că este vorba de o colosală mistificare.. în care termenii problemei sînt invertiţi, punîndu-se în seama familiei toate crizele societăţii în care trăim.. Deşi se spune că dificultatea cea mai mare în care se află azi familia constă în aceea că ea trebuie să susţină un rol mai mare decît îi sînt posibilităţile, autorul subliniază că, de fapt, nu aceasta defineşte situaţia actuală a familiei, ci faptul că societatea o „încarcă cu greutatea tuturor crizelor instituţiilor sale“. Dacă şcoala nu funcţionează, miniştrii îşi permit să meargă liniştiţi la culcare şi să amîne pentru a doua zi găsirea soluţiilor pentru remedierea situaţiei. Cei care însă nu pot să adoarmă, pentru că problema copilului trebuie, astăzi, şi imediat, rezolvată, sînt tatăl şi mama. Dacă se închid fabricile sau, în spitale, nu sînt locuri suficiente, familia trebuie să se frămînte spre a găsi o soluţie salvatoare pentru fiul şomer, sau pentru bătrînul bolnav.

Ce oferă societatea — se întreabă revista italiană — tinerilor care se droghează, handicapaţilor, deficienţilor? Se ţin congrese şi discursuri, dar familia pînă la urmă, tot ea rămîne singură cu copilul drogat, handicapat, mongoloid — să găsească o soluţie pentru a-l ajuta să trăiască.

Deşi articolul nu-şi propune un studiu profund al raportului societate-familie pe planul obligaţiilor cu privire la educaţia tinerei generaţii, el reuşeşte să detaşeze un adevăr crud: că familia, în societatea capitalistă, este lăsată singură în faţa celor mai dificile şi mai dramatice situaţii, fenomen ce apare cu atît mai îngrijorător atunci cînd este vorba, pînă la urmă, de soarta şi de viitorul tinerelor vlăstare.

S. P.

L'ÉCOLE LIBÉRATRICE

Funcţia de institutor

Editorialul numărului 24 (1973) al revistei L'école libératrice — organ al Sindicatului naţional al institutorilor din Franţa, sub titlul „O acţiune coerentă“, semnat de însuşi secretarul general al acestei organizaţii — André Ouliac — reamintind cititorilor preocupările legate de pregătirea Congresului S.N.I., ce va avea loc la Pau, în primele zile ale lunii iulie — se opreşte îndelung la una din problemele ce se vor plasa, în mod firesc, în centrul dezbaterilor pe marginea raportului secretarului general şi anume „revalorizarea morală şi materială a funcţiei de institutor“. O problemă care constituie „un obiectiv prioritar“ al luptei pentru drepturile învăţătorilor şi educatorilor din Franţa — aşa cum a fost pusă în evidenţă de congresele S.N.I. de la Paris (1970) şi Nantes (1971) şi a cărei rezolvare este „aşteptată de toţi cei care — servind cu devotament educaţia copilului şi formarea omului — trăiesc totuşi sentimentul dureros al izolării“.

Articolul îi asigură încă o dată pe cititori că această problemă (care revine adeseori în paginile revistei) face parte din preocupările asidue, cele mai nobile ale S.N.I., pentru a cărei soluţionare el va lupta, indiferent de piedicile şi obstacolele pe care le-ar avea de înfruntat.

A. C.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 92

Sîmbătă 21 aprilie 1973
16 pagini — 1 leu

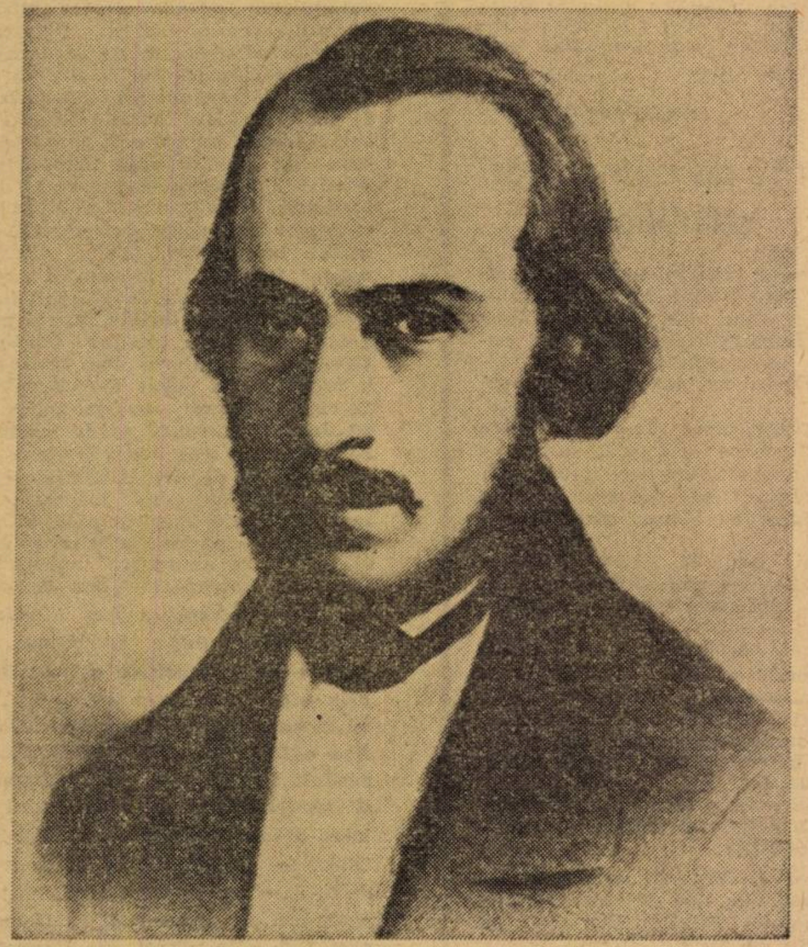

„**Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Uneltitorii ei sînt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși“.**

NICOLAE BALCESCU

Învățămînt de cultură generală

Evoluția sistemelor școlare și odată cu aceasta teoria strategiei învățămîntului — ca domeniu al macro-pedagogiei — îmbogățește fondul de termeni specifici domeniului. Unii dintre aceștia au o foarte largă răspîndire. Menționăm : diversificarea și diferențierea studiilor, învățămînt de cultură generală, învățămînt postliceal, organizarea modulară, sistem opțional ș.a. Firește că multe dintre aceste concepte au un sens și un conținut precis. Pentru altele, însă, sensul nu este unanim însușit, ceea ce duce la imprecizie în analiza unor fenomene sau, uneori, chiar la erori.

Conceptul de **„învățămînt de cultură generală“** a cunoscut, ca multe altele, o evoluție istorică. În prezent, este folosit în două accepțiuni : una, ca o categorie ce desemnează un **subsistem al sistemului școlar** și anume pe acela care cuprinde școala generală de bază și învățămîntul secundar complet care asigură, celor care-l frecventează, o cultură științifică raportată la domeniile cele mai importante și care are un caracter nonprofesional. Acest subsistem este diferit de cel care, după o instruire de bază, comună tuturor copiilor — realizată înainte în școala primară, iar astăzi extinsă asupra primului ciclu al învățămîntului secundar — cuprindea, în continuare, mai multe tipuri de școli tehnice și profesionale care realizau o formare în vederea exercitării unei profesiuni.

Odinioară, aceste două subsisteme coexistau. și se prezentau chiar într-o oarecare opoziție, argumentată printr-un nivel mai ridicat al învățămîntului de cultură generală față de învățămîntul profesional.

În structura sistemelor de învățămînt contemporan și în teoria pedagogică o asemenea distincție se păstrează încă între învățămîntul de cultură generală și învățămîntul tehnico-profesional, deși a fost sensibil modificată în dublu sens : întîi, prin faptul că primatul unui subsistem asupra celuilalt nu se mai prezintă decît ca o reminiscență a unei concepții sau strategii desuete, apoi prin aceea că structurile sistemelor școlare tind spre ștergerea granițelor dintre cele două subsisteme, fie prin conceperea unui învățămînt integrat, comprehensiv, fie prin stabilirea unor obiective educaționale de formare profesională sau cel puțin de pregătire profesională în orice tip de școală.

A doua accepțiune se raportează la **o anumită structurare a conținutului învățămîntului.** În acest sens, conceptul de cultură generală, exprimat în conținutul învățămîntului, cuprinde cunoștințele fundamentale din principalele domenii științifice, organizate într-un număr mai mare sau mai mic de discipline. Ele au fost predominante sau chiar au constituit, în exclusivitate, conținutul învățămîntului de cultură generală. În același timp, o parte din aceste cunoștințe sînt cuprinse în conținutul învățămîntului tehnico-profesional, reprezentînd cultura științifică generală considerată necesa-

Conf. dr. ION T. RADU

(Continuare în pag. a 3-a)

ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ A SARCINILOR

Ultima etapă a anului școlar — „decisivă“ cum preferă să o considere unii — începe în condițiile unei imense mobilizări de forțe pentru mai buna organizare a muncii în fiecare instituție, pentru întărirea disciplinei și îndeplinirea exemplară a sarcinilor. Această mai științifică și mai modernă organizare se bazează, în principal, pe **simplificare**, în sensul cel mai bun al cuvîntului : al înlăturării verigilor intermediare, de prisos, care trenează și încetinesc ritmul activității, al creșterii responsabilității fiecărui om pentru ceea ce este chemat să realizeze, al eliminării tendințelor birocratice, ale formalismului, care irosesc timp și energie. Este limpede că toate acestea țintesc spre o **eficiență** sporită a muncii pe toate planurile și la toate nivelurile, spre **rentabilizarea** prezenței fiecărui om în angrenajul vast al activității. ceea ce, pe ansamblul societății noastre, va însemna noi pași pe calea prosperității și bunăstării generale.

Pentru universul școlii — ogorul, prin excelență chemat să dea societății roadele cele mai de preț : inteligențele scăpărătoare, capacitățile creative și tot ceea ce constituie azi fondul de aur al tezaurului uman — buna organizare (a muncii elevilor, profesorilor, personalului administrativ-gospodăresc, în clasă și în afară de clasă, extrașcolară, la internat și la cantină, cu părinții, cu organizațiile de tineret etc.) constituie o cerință vitală, a cărei nerespectare. fie și în detaliul cel mai mic, tulbură ritmul și fluența activității.

Cel care răspunde ca activitatea să fie judicios organizată în toate compartimentele școlii este, firește, directorul. Pentru buna desfășurare a complexei munci de care răspunde el, este necesar, în condițiile actuale de exigență, să se preocupe cu cea mai mare atenție de precisa definire a atribuțiilor fiecărui sector din unitatea pe care o conduce, pentru a se evita paralelismele sau omisiunile în îndeplinirea unor sarcini, și a se asigura realizarea integrală a obiectivelor învățămîntului. Totodată, acum, la începutul etapei finale de muncă din școală, care are loc în condițiile unor cerințe exprimate cu toată claritatea de către secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, directorii de școală trebuie să asigure cunoașterea precisă de către fiecare lucrător — din sectorul didactic sau administrativ — a sarcinilor pe care le are de îndeplinit la locul său de muncă. Este în logica oricărui proces modern de perfecționare a sistemelor muncii ca măsurile luate de către forul de conducere să fie dublate de efortul fiecărui salariat de a-și organiza științific propria activitate, de a duce la îndeplinire în mod exemplar sarcinile ce îi revin. În școală, această cerință este resimțită cu o putere dublă, căci profesorul constituie pentru elev, în același timp, și un model de îndeplinire conștiincioasă a sarcinilor profesionale, de activitate sistematică, depusă cu interes și pasiune. Pe întreg colectivul didactic, pe întreaga școală, modul în care își fac datoria învățătorii și profesorii, diriginții, pedagogii din internate, directorul, personalul administrativ constituie însăși atmosfera în care cresc copiii, spiritul în care vor fi obișnuiți să lucreze toată viața. Acea unitate de acțiune a profesorilor și învățătorilor pentru buna educare a elevilor este necesar să fie revitalizată, fiecare cadru didactic avînd obligația să respecte cerințele unice, formulate pentru întreaga școală, în scopul de a-i obișnui pe elevi cu o muncă susținută și temeinică, cu respectarea normelor elementare ale raporturilor cu colegii, cu profesorii și părinții, pentru formarea bunelor deprinderi de viață ale viitorilor cetățeni ai patriei.

Ultimul trimestru al anului școlar, etapă de bilanț și analize retrospective, este, de astă dată, și o etapă de îmbunătățiri organizatorice în fiecare școală. de natură să dea un impuls calitativ superior întregii activități. Stă în puterea fiecărui om de la catedră — chemat să-și îmbunătățească aportul în opera pe cît de nobilă pe atît de vastă pe care o îndeplinește școala — să contribuie cu tot ce are mai de preț la pregătirea exemplară a tineretului patriei.

ÎN ACEST NUMĂR

- 1848 — piatră de hotar a istoriei noastre naționale
- Raporturile profesor-elev
- Cercurile de științe sociale
- După un an de la integrarea televiziunii școlare în procesul de învățămînt
- Speranțe pentru oprirea degradării memoriei

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC •

Mesaj al talentului

Primul salon internațional de artă plastică a copiilor, deschis în capitala Braziliei între 5—20 septembrie 1972, a găzduit 62 de lucrări ale școlarilor din România. Recent, autorii a 54 dintre aceste lucrări au primit tot atîtea diplome, care le atestă talentul și fantezia. Tablourile trimise circulă și astăzi în toată Brazilia. Dintre lucrările expediate s-au evidențiat cele ale școlarilor din județele Ilfov, Hunedoara, Satu-Mare, cel mai mare număr de diplome revenind pictorilor-pionieri din Dîrvari-Ciorogîrla, județul Ilfov.

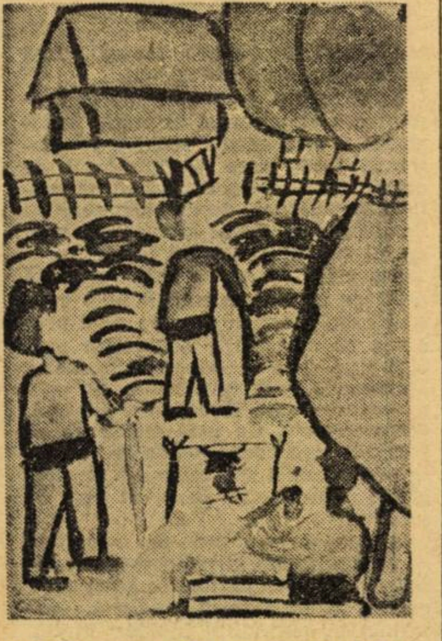

Cercul de arte plastice de la Școala generală Dîrvari a fost înființat în anul 1968. Profesoara de desen Elena Vasilescu-Cernăianu, membră a Cenaclului U.A.P., prezentă prin lucrări remarcate la cîteva saloane de pictură din țara noastră și la două expoziții personale, s-a gîndit să împărtășească taina culorilor și elevilor din această școală. Sensibilitatea și bunul gust, agerimea observației și franchețea atitudinii micilor ucenici, i-au dat încredere. A trimis la cererea Consiliului Național al Pionierilor un număr de tablouri, fără ca să se aștepte ca discipolii ei să devină nume cunoscute în continentul sud-american. Nici Oprea Fănica și Virginica Alexandru, din clasa a VII-a, nici Maria Ghencea din clasa a VI-a sau Gherghina Gheorghe și Tudora Vasile, din clasa a VIII-a n-au știut că sînt posesoarele unora dintre diplomele acordate de Salonul Internațional de artă plastică, organizat în Brazilia. Picturile lor — portrete, interioare în stil autentic românesc, compoziții din care respiră candoarea și prospețimea vîrstei — au încîntat și continuă să impresioneze vizitatorii brazilieni. Limbajul culorii este universal. În acest fel, pionierii din Dîrvari vorbesc lumii despre părinții și bunicii lor, despre jocurile lor, despre copilăria lor fără griji. Pictorii din Dîrvari fac concurență — în sensul stimulator al cuvîntului — pictorilor din Vulturești. Se pare că în majoritatea școlilor din satele noastre profesori entuziaști descoperă noi și noi pictori.

V. B.

O întîlnire utilă

Zi însorită de primăvară, la Bistrița-Năsăud, colț de țară pitoresc, cu oameni minunați, ale căror simțăminte vibrante și obiceiuri strămoșești, nealterate, au fost magistral cîntate de Coșbuc și adînc încrustate în opera lui Rebreanu. În acest oraș, de la poalele Bîrgăului, mi-a fost dat să particip deunăzi, la o întîlnire a 100 de învățători și profesori din județ, promoția 1972, cu conducerea Universității din Cluj, organizată de Comitetul județean de partid, prin inspectoratul școlar.

Dincolo de ambianța stimulatoare, au impresionat tinerii educatori, modești și sinceri. Aprecierea cea mai favorabilă și-au atras-o prin felul în care s-au integrat în colectivele în care muncesc, în ciuda lipsei de solicitudine a cîte unui director. Cum să nu asculți cu satisfacție pe acești educatori la începutul activității lor care înțeleg cu ușurință conceptele moderne: problematizare, învățare prin descoperire, programare și se ostenesc să le aplice la lecții, fără să devină prin aceasta robi ai modernismului?

În schimbul de păreri exprimate, fără notițe dinainte prefabricate, s-a circumscris și problema înzestrării școlilor cu material didactic. Lista articolelor necesare mi-a inspirat remarca: prea multă hîrtie și cerneală consumă unii cercetători, scriind despre mijloace audiovizuale, mașina de predat a lui Skinner, multe tunete se descarcă împotriva școlii tradiționale, dar fără ploaie binefăcătoare! Formalismul din cadrul unor cercuri pedagogice, în care predomină referate cu caracter general și laudativ, caracterul festiv al unor interasistențe au fost criticate cu aciditatea și prospețimea spiritului tînăr. Denunțarea acestor fenomene negative este o garanție a lichidării lor. Cele mai categorice reproșuri s-au adus practicii pedagogice din institute și facultăți. Confruntarea cu viața din școli a arătat că practica pedagogică nu este îndeajuns de eficientă: au lipsit orele de laborator, de dirigenție, de pregătire a materialului didactic, activitățile cu pionierii etc. Pregătirea psiho-pedagogică ce se face în învățămîntul superior a fost apreciată și ea, sub nivelul cerințelor actuale. Absolvenții au exprimat regretul că practica pedagogică nu se organizează pentru toți studenții și în școlile de la sate. (Desigur, pentru această promoție faptul este consumat). Pentru cele viitoare, propunerile au fost reținute cu receptivitate de reprezentantul Universității clujene.

EMIL BÎLDESCU

Ședințe de comunicări științifice

Pentru a veni în sprijinul profesorilor de istorie, Societatea de științe istorice din R.S. România, filiala București, organizează în perioada aprilie-iunie 1973 următoarele ședințe de comunicări științifice:

24 aprilie, orele 18: I. Fîntînaru — „Atitudinea României față de principalele evenimente internaționale actuale" (ședință organizată în colaborare cu Casa corpului didactic).

8 mai, orele 18: Conf. univ. dr. Gh. Cazan — „Mișcarea muncitorească internațională contemporană".

22 mai, orele 18: Lect. Florea Stănculescu și prof. Livia Musculiu — „Dezbatere asupra problematizării, descoperirii și modelării în predarea istoriei" (ședință organizată în colaborare cu Casa corpului didactic).

5 iunie, orele 18: Simpozion „Al. Ioan Cuza, primul domn al României moderne".

Lucrările vor fi prezidate de prof. univ. dr. doc. Dumitru Berciu, președintele filialei București a Societății de științe istorice.

Vor conferenția: dr. Dan Berindei — Rolul lui Cuza în făurirea României moderne; prof. Paul Grigoriu — Politica internă a lui Cuza oglindită în presa vremii; cercet. șt. pr. Irina Rădulescu Valasoglu — Al. I. Cuza — un mare diplomat; prof. Cleopatra Borcea și prof. Maria Buga — Figura lui Cuza în amintirea poporului. (Ședință organizată în colaborare cu Casa corpului didactic).

Ședințele vor avea loc la Muzeul de istorie a municipiului București, b-dul 1848 nr. 2.

D. V.

Bloc-notes

Din activitatea caselor corpului didactic

ARAD

În colaborare cu Societatea de științe fizice și chimice din Arad, Casa corpului didactic a editat o plachetă „Algoritmizarea în predarea fizicii și chimiei", cuprinzînd comunicările de la Consfătuirea republicană a profesorilor de fizică și chimie, din octombrie 1972. Se constată că **învățămîntul prin descoperire dirijată** poate fi armonios îmbinat cu **algoritmizarea**, ca acțiune concretă. După Ion Mînzat, **algoritmizarea** (folosită în programare) și **modelarea** ca procedeu euristic trebuie să facă parte din una și aceeași organizare, complementîndu-se și intersectîndu-se. Urmează și alte propuneri de algoritmizare a învățării, aparținînd profesorilor de fizică și chimie din Arad, București, Cluj, Brăila.

TÎRGOVIȘTE

Colecția „Însemnări pedagogice" a Casei corpului didactic s-a îmbogățit cu două noi apariții: o scrisoare metodică „Lecția de fizică și chimie în condițiile modernizării învățămîntului" elaborată de inspectorul Pavel Stoicescu, care analizează critic activitatea profesorilor din județ și caracterul euristic al metodelor de învățămînt modern și „Informare, control, îndrumare în predarea limbilor moderne", de Eusebiu Platcu.

Tot la Tîrgoviște a avut loc recent o sesiune metodico-științifică cu tema „Metodologia predării științelor sociale". Printre invitați: conf. univ. Ion Șendrulescu, de la Universitatea București, lector univ. Florea Stănculescu de la I.C.P.P.D. București și C. Dima, cercetător științific la Institutul de cercetări pedagogice.

Pictori și electroniști la zece ani

Nu știm cîți vizitatori are, în zilele acestea de vacanță, holul teatrului Palatului pionierilor din București, care, dealtfel, programează curent filme românești cu conținut adecvat vîrstei celor în vacanță. La ora cînd am pătruns în hol, numai cîteva grupuri de fete și băieți cercetau cu o curiozitate manifestă lucrările plastice ale copiilor din clasa a IV-a a Școlii generale din Bîrzești, județul Argeș, grupate — surprinzător — într-o expoziție cu titlul: „Pictori și electroniști la zece ani". Conducătorul lor este învățătorul **Titel Mărgescu**.

Frapează minuția, revărsarea de cascadă a culorilor, geometria modernă a picturii și tematica anticipativ fantezistă. Se cuvin laude celui ce a trezit aceste disponibilități artistice, laolaltă cu pasiunea pentru descoperirea tainelor electronicii, la niște elevi de numai zece ani.

Expoziția discipolilor învățătorului Titel Mărgescu e deschisă pînă în 25 aprilie.

DOINA VOICULESCU

AGENDA

Casa corpului didactic din Arad găzduiește expoziția retrospectivă de pictură a regretatului profesor de desen Iulian Toader, fost elev al lui Costin Petrescu, alături de care a lucrat la fresca Ateneului. Un îndrăgostit de natură și de lumină • La Bîrlad a avut loc un schimb de experiență între educatoarele din județul Vaslui, la care au participat și elevele din anul V al Liceului pedagogic. S-au ținut lecții deschise, folosindu-se mijloace moderne de predare, s-a prezentat o comunicare despre problematizare în munca cu preșcolarii. Devenim moderni de la cea mai fragedă vîrstă! • Din programul celei de-a 5-a Sesiuni de comunicări desfășurate la Timișoara, sub egida inspectoratului școlar județean, desprindem capitolele: „Pregătirea tehnico-productivă", „Cabinetele școlare și perfecționarea învățămîntului", „Îmbunătățirea metodelor de predare-învățare la clasele I—IV", „Învățămîntul preșcolar", precum și tematicile pe obiecte de învățămînt (matematică, științe sociale, fizică, geografie etc.). • În comuna Cernat—Covasna, învățătorul Pal Hasmann a înființat un bogat muzeu sătesc, la care a lucrat nu mai puțin de 50 de ani. Pasiunea sa de veritabil colecționar a transmis-o și celor doi fii ai săi, în prezent colaboratori de nădejde ai Muzeului județean. De unde rezultă, o dată în plus, că pasiunea naște pasiune • Drumul greșit pe care apucaseră elevii Ion Coman și Constantin Vîlcu din orașul Rîmnicu-Sărat a fost întrerupt la Constanța, după ce trecuse (cu furturi din autoturisme și magazine) prin mai multe orașe ale țării. Ce au de spus părinții și profesorii lor? Așa o lecție!... • Orașul Breaza a găzduit simpozionul „Perfecționarea și modernizarea învățămîntului de toate gradele" la care și-au dat întîlnire — cu comunicări, referate și discuții — educatoare, învățători și profesori. Au participat, ca invitați, profesori universitari din București și reprezentanți ai organelor locale. Inițiativă care, sperăm, nu va rămîne singulară. • În holul Filarmonicii de stat din Satu-Mare s-a deschis o reușită expoziție filatelică a profesorilor din localitate. O mare bogăție tematică a seriilor de mărci poștale. Între expozanți, a fost acceptat să participe și un elev, pasionat de filatelie: Mircea Circa, de la Liceul nr. 2, care expune o temă interesantă, în colecție completă: cosmonautica. • În urmă cu trei ani, pe cîteva dealuri din preajma Șiriei-Arad, elevii Școlii generale au plantat puieți de salcîm, al căror număr depășește 100 000. Pe lîngă faptul că acești arbori tenaci împiedică eroziunea solului și dau un lemn de esență tare, ei constituie un adevărat rai pentru coloniile de albine ale sătenilor. Acțiunea micilor plantatori de salcîmi continuă, amplu, și în această primăvară. • Iașii au fost de curînd gazda primitoare a etapei republicane a Concursului de literatură „Mihai Eminescu", organizat de Ministerul Educației și Învățămîntului, C.C. al U.T.C. și Societatea de științe filologice. Finaliștii (un număr de 360 de elevi) s-au întrecut în două probe: de cunoștințe și de talent. După concurs au participat la o sesiune de comunicări, au vizitat instituții de cultură din Iași și împrejurimi. În concluzie, nici necîștigătorii concursului n-au avut ce regreta. • Între 1—4 iunie a.c. la Oradea se va desfășura simpozionul național „Carstologia românească — realizări și tendințe" organizat de Societatea de științe geografice și Institutul pedagogic din localitate.

REPERE ALE MODERNIZĂRII

Raporturile profesor-elev

Nedumerire

VIRGIL JIREGHIE. Foto : Prof. Arad

Educaţia trebuie să formeze omul în perspectiva unui ideal social. Idealurile sociale nu se pot însă transmite ereditar. Fiecare epocă istorică îşi are idealurile sale sociale, umane, educaţia este cea care face ca idealurile sociale să devină şi idealuri ale fiecărui individ. Aşa fiind, se înţelege că nu orice fel de raporturi profesor-elev pot fi promovate într-o şcoală care serveşte formarea unui om necesar societăţii socialiste, societate care trebuie construită prin muncă, prin activitate creatoare.

În întregul învăţămînt românesc modern este necesar să fie promovată cu consecvenţă relaţia de colaborare. Organizarea întregului proces de învăţămînt pretinde relaţii de acest tip, deoarece numai o astfel de ambianţă contribuie direct şi în măsură determinantă la formarea concepţiei ştiinţifice despre lume, fundamentul conştiinţei socialiste, conştiinţă care trebuie să fie activă şi să determine **angajarea** totală a personalităţii în acţiunea de transformare a lumii. Esenţa acestui tip de relaţie constă în faptul că elevul nu mai este cu prioritate „obiect" al educaţiei, ci el devine şi **subiect al acesteia.** El colaborează la propria sa formare cu un tovarăş care i-a cîştigat încrederea pentru că are experienţă, cunoştinţe, ţinută morală demnă etc. Această schimbare de raporturi are multiple implicaţii în organizarea şi desfăşurarea actului educaţional, al procesului de învăţămînt.

În primul rînd, acest proces nu mai este în exclusivitate un act de „predare", de transmitere şi „reluare", ci devine o activitate în cadrul căreia elevul **cooperează cu** profesorul pentru **cucerirea** adevărurilor, pentru propria sa formare morală, intelectuală, profesională etc.

Profesorul nu mai este în exclusivitate un **„transmiţător"** de informaţii, ci devine educator, arhitect, constructor de conştiinţe umane, de oameni în înţeles comunist. Dacă profesorii vor să rămînă — ceea ce le place multora să creadă că sînt — transmiţători de informaţii ştiinţifice, sîntem convinşi că societatea nu va mai avea nevoie de o asemenea funcţie socială în perspectiva a 20—25 de ani. Funcţia socială de educator, însă, nu va dispare probabil niciodată, iar în epocile revoluţionare ea rămîne un factor fundamental.

În condiţiile acestui tip de relaţii profesor-elev, învăţămîntul realizează mult mai sigur şi mai deplin obiectivele sale generale.

Făcînd eforturi în procesul de cunoaştere pentru a dobîndi cunoştinţele şi nu a le prelua de-a gata prin memorare din explicaţiile profesorului, deci, făcînd eforturi de reproducere a procesului de cucerire a adevărurilor ştiinţifice, elevul realizează : a) **însuşirea mult mai temeinică a cunoştinţelor, a deprinderii de a munci şi a obişnuinţei de a munci ;** b) **dezvoltarea capacităţilor mintale solicitate în efortul de cunoaştere ;** c) **asimilarea tehnicilor de cunoaştere, de cercetare, de muncă, de producţie ;** d) **formarea trăsăturilor morale : tenacitatea, perseverenţa, interese superioare, angajare totală a personalităţii în activităţi practice şi teoretice.**

Tocmai pentru că unul din cele mai importante obiective ale învăţămîntului în condiţiile noilor raporturi profesor-elev devine **însuşirea tehnicilor, metodelor** de cunoaştere, de investigare şi cercetare, de muncă, de producţie, în ultimul timp se foloseşte, ca mai adecvat, termenul de **metodologie** şi nu cel de **metodică.** Metodologia, se ştie, este studiul metodelor de cercetare, de pe fundamentul unei concepţii filozofice (evident, la noi, cea materialist-dialectică). Şi nu numai a fenomenului actual, ci mai ales studiul modalităţilor de devenire, de dezvoltare a acestuia. Aşa fiind, în condiţiile în care elevul devine subiect în procesul educaţiei, **metodele** de învăţămînt nu pot fi decît o altă exprimare a celor de cunoaştere ştiinţifică, în condiţiile impuse de cerinţele psihopedagogice.

O altă consecinţă — metodele de învăţămînt nu mai pot fi privite numai ca strategii ale profesorului, exterioare elevului, ci, în primul rînd, ca strategii de cunoaştere, realizate în mintea elevului.

Esenţialul în modernizarea metodelor de învăţămînt va consta deci nu în îmbinarea metodelor tradiţionale cu cele noi, ci în folosirea metodelor tradiţionale, dar într-o orientare nouă, dată de noul mod de concepere a raporturilor profesor-elev, îmbinate cu cele noi.

Alte consecinţe ; elevul devenind cu prioritate subiectul acţiunii educaţionale, se vor schimba organizarea şi tipologia lecţiilor. Tipul principal de lecţii nu mai poate fi de „comunicare de noi cunoştinţe", ci lecţie de „dobîndire de noi cunoştinţe". Însăşi această schimbare de denumire obligă la un alt mod de a gîndi procesul de învăţămînt : în mare parte, lecţiile se vor desfăşura sub forma unui dialog viu, între elev şi fenomene, procese, obiecte sau între profesor şi elev, elevul fiind el, în primul rînd, activ. Metodele şi procedeele de învăţare prin descoperire vor deveni mai frecvente. Scopul lecţiilor nu va mai fi, aşa cum de cele mai multe ori se întîmplă, „de a face cunoscut elevilor...", ci devine de „dobîndire de către elevi a cunoştinţelor".

Planificarea — atît de mult urmărită la unele inspecţii — nu va mai fi o planificare a „comunicării", lucrul cel mai simplu de realizat, dar extrem de grav prin consecinţele sale. În adevăr, pot planifica **comunicarea** cunoştinţelor în aşa fel încît în aceeaşi săptămînă să se poată „preda" tema „Materie şi conştiinţă", bunăoară, la toate şcolile. Dar pot să mă mulţumesc (pentru a respecta planificarea) doar să comunic şi să nu mă intereseze ce au învăţat elevii, dacă şi-au însuşit bine cunoştinţele, dacă şi-au dezvoltat operaţiile mintale respective etc. Toate acestea nu se pot însă planifica cu aceeaşi rigoare, căci diferenţele de la un colectiv la altul sînt sensibile. A respecta însă numai **planificarea comunicării** înseamnă a renunţa la realizarea obiectivelor majore ale învăţămîntului Iată cîteva idei care privesc raporturile profesor-elev şi unele consecinţe ale schimbării acestui raport pentru organizarea învăţării. Este evident însă că raporturile de colaborare sînt fundamentul de neclintit al educaţiei pentru muncă, al unei educaţii morale comuniste, eficiente.

Modalităţile, metodele de înfăptuire a acestei orientări sînt multiple. Despre aceste metode vom discuta în intervenţiile noastre viitoare.

Conf. dr. VASILE BUNESCU

Experienţă în laboratorul de chimie

Învăţămînt de cultură generală

(Urmare din pag. 1)

ră pentru înţelegerea unor procese tehnice, precum şi pentru însuşirea unor deprinderi practice.

Aşadar, unei anumite structuri de organizare — caracterizată prin existenţa unor şcoli de cultură generală, nonprofesionale, şi şcoli tehnico-profesionale — i se adaugă o anumită structură a conţinutului învăţămîntului care face distincţie între o cultură generală, cuprinzînd elemente din domeniul ştiinţelor matematice, ştiinţelor naturii şi ştiinţelor umaniste, pe de o parte, şi o cultură tehnică, pe de altă parte.

Realitatea contemporană a condus, însă, la reconsiderarea vechiului punct de vedere despre relaţia dintre cultura generală şi cultura tehnică, socotite ca domenii diferite, delimitate. Ca urmare a progreselor ştiinţifice şi a creşterii rolului ştiinţei în activităţile umane, conţinutul culturii generale dobîndeşte sensuri şi dimensiuni noi.

Din acest punct de vedere, constatăm că **evoluţia conceptului de cultură generală urmează direcţia schimbării raportului dintre cele două domenii în conţinutul procesului formării omului, realizîndu-se o îngemănare a acestora într-un concept modern de cultură ştiinţifică în care se includ atît cunoştinţe din domeniul ştiinţelor despre natură, umaniste şi matematice, cît şi cunoştinţe şi abilităţi tehnice fără de care omul nu se poate integra activ şi eficient în viaţa socială.**

Referindu-se tocmai la corelaţia dintre cultura ştiinţifică şi cea tehnică, B. Suchodolski apreciază că „stadiul în care educaţia tehnică era identificată cu transmiterea cunoştinţelor şi deprinderilor pentru executarea meseriilor tehnice este definitiv depăşit, tehnica devenind un atribut esenţial al omului modern".

Se poate afirma că evoluţia conceptului de cultură generală conduce la un sens şi un conţinut care ar putea fi definit prin următoarele propoziţii :

— orice cultură ştiinţifică generală, autentică, implică cunoştinţe tehnologice, care devin în mod necesar componente esenţiale ale conceptului ;

— orice pregătire tehnico-profesională se întemeiază tot mai mult pe o solidă şi bogată cultură ştiinţifică ; specializarea devine fecundă numai în măsura în care se realizează pe fondul unei pregătiri generale cît mai cuprinzătoare posibil ;

— formarea profesională devine un veritabil act de cultură, ea făcînd parte integrantă din conţinutul cultural al umanităţii.

Unificarea acestor componente ale procesului de formare a omului devine un principiu dominant în învăţămîntul contemporan.

În acest fel, este de aşteptat ca structura şcolară, atît în ceea ce priveşte organizarea diferitelor trepte şi grade de învăţămînt, cît şi conţinutul său, să exprime tot mai mai mult **o contopire a celor două tipuri de învăţămînt, tradiţionale, într-un singur tip de învăţămînt secundar, cele două culturi devenind aspecte, laturi ale unui proces unic de formare a omului, corespunzător direcţiilor de dezvoltare a ştiinţelor şi tehnicii, precum şi cerinţelor societăţii.**

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Activizarea elevilor cu ajutorul fişelor de lucru

Pentru verificarea cunoştinţelor elevilor am încercat să utilizez în decursul anilor, pe lîngă metodele clasice, (răspunsuri orale sau scrise, lucrări de control, exerciţii la hartă etc.), şi unele metode şi procedee moderne cu privire la aprecierea nivelului lor de cunoştinţe, putînd să mă conving de eficienţa acestora din urmă.

În întocmirea fişelor de lucru, am recurs la procedee diferite. În cele ce urmează, voi prezenta succint cîteva dintre acestea.

Utilizarea de texte incomplete. Elevii au ca sarcină completarea acestora cu răspunsul şi noţiunea corectă în locurile punctate. Consider că această formă de verificare a cunoştinţelor nu are eficienţa scontată, deoarece verificarea se desfăşoară într-un cadru prea restrîns — întrebările nu stimulează în suficientă măsură gîndirea — contribuie mai mult la verificarea aptitudinilor de memorizare. Totuşi, ne putem convinge dacă elevul ştie cele învăţate.

Metoda alegerii răspunsului. La o întrebare se dau 2—3 răspunsuri diferite, iar elevul alege pe cel potrivit, subliniind răspunsul corect cu cerneală albastră. La aplicarea acestui procedeu, am observat că posibilitatea alegerii răspunsului corect i-a derutat şi pe unii dintre elevii care posedă un volum mare de cunoştinţe. De asemenea, trebuie remarcat faptul că redactarea şi dactilografierea întrebărilor necesită un volum de muncă mult mai mare decît munca efectuată de către elevi pentru aflarea răspunsului corect.

A treia variantă a verificării cunoştinţelor pe baza fişelor de lucru o utilizez cel mai des, deoarece aici am obţinut cele mai bune rezultate. La comunicarea noilor cunoştinţe nu scriu pe tablă constatări, ci întrebări, iar răspunsurile sînt discutate în comun cu elevii. Potrivit vastităţii materiei, am făcut verificarea din mai multe lecţii.

Verificare pe baza schiţei cartografice. Elevii trebuie să demonstreze pe baza fişei de lucru volumul de cunoştinţe acumulate .

Am căutat să fac o succintă prezentare a cîtorva din metodele şi procedeele folosite de mine în verificarea cunoştinţelor elevilor, care au dat rezultate mulţumitoare.

Procedeul utilizării fişelor de lucru se generalizează în ultima vreme tot mai mult, dar nici Institutul de cercetări pedagogice n-a ajuns să fixeze jaloanele comune în ceea ce priveşte forma şi conţinutul acestora. Ce parte să verificăm ? Dacă e bine să fixăm cu anticipaţie întrebările ? Dacă formulăm elevilor întrebări probleme comune, sau dacă va lucra fiecare elev în parte potrivit stilului de muncă individual ? Dacă putem da probleme suplimentare elevilor care au un ritm de muncă mai rapid, sau dacă la apreciere se va ţine cont şi de timpul utilizat pentru completarea fişelor de lucru ?

Ţelul urmărit prin introducerea fişelor şi caietelor de lucru este unic : fiecare elev să fie capabil să prelucreze o cantitate informaţională cît mai mare, în mod independent, fără prea multe intervenţii din partea profesorului.

În urma experienţelor arătate, am constatat următoarele avantaje în folosirea fişelor de lucru individuale la verificarea cunoştinţelor elevilor ; au ajutat prelucrarea temeinică a materiei prevăzute pentru lecţia la zi, (datorită economisirii timpului afectat verificării s-a putut majora timpul afectat predării noilor cunoştinţe) ; elevii au pus o bază mai mare pe cunoaşterea hărţilor (nu s-au mărginit numai la citirea semnelor convenţionale, ci le-au ilustrat cu bogate comentarii); elevii au efectuat studii individuale, au selectat materiale şi articole din presa cotidiană în legătură cu cunoştinţele lor geografice.

Pentru îmbogăţirea rezultatelor în această direcţie consider că este necesar să se alcătuiască cîte un grup de cercetători pentru fiecare clasă care să elaboreze — potrivit planului de învăţămînt — cîte un **model de caiet** şi **fişe** de muncă individuale, care să fie anexe ale manualelor — după ce au fost supuse unei dezbateri colective —, pentru ca în viitor să putem acţiona uniform şi cu mai multă eficienţă în verificarea elevilor pe baza întrebărilor sintetice.

Prof. BÁRÓ HAJNAL
Liceul pedagogic, Odorheiu Secuiesc, Judeţul Harghita

În cabinetul de geografie al Liceului din Dorohoi

În ora de citire

Premise funcţionale pentru însuşirea scris-cititului

Scrisul şi cititul, ca activităţi de bază în procesul de instruire şi educaţie, pot fi deprinse fără dificultăţi, dacă s-a dezvoltat normal motricitatea fină a mîinii şi a degetelor şi asocierile perceptive vizual-motorii, vizual-tactile şi tactil-kinestezice, încă din perioada preşcolară. Aceste premise funcţionale sînt condiţionate într-o mare măsură de activitatea dirijată sau spontană a copilului, înainte de intrarea acestuia în şcoală.

Importantă este dezvoltarea senzaţiilor kinestezice extero şi interoreceptive şi învăţarea copilului să devină conştient de diversele mişcări şi poziţii ale segmentelor corporale sau ale corpului în totalitate şi, în special, dezvoltarea discernămîntului între mişcare — nemişcare.

În cursul orei de educaţie fizică se vor face exerciţii de modificare a poziţiei mîinii, piciorului în sensul : copilul va sta într-un picior, cu o mînă în sus sau îndoită de la cot; cu sau fără control vizual (cu ochii închişi). Alternîndu-se mîna şi piciorul se vor relua diversele poziţii cu ochii închişi, copilul indicînd mîna sau piciorul care intră în mişcare, cu descrierea gestului pe care îl efectuează.

Sînt indicate, de asemenea, probe de săritură în înălţime, lungime, aruncare cu mingea, alergare, săritură pe un picior şi pe altul, pe o linie desenată cu împingerea unui cub, precum şi jocul şotron. Copilul va fi ajutat să ajungă la reprezentarea mentală a corpului său în totalitate şi a părţilor componente, prin exerciţii de recunoaştere a ceea ce înseamnă dreapta-stînga, sus-jos, înainte-înapoi, la corpul său şi la cel al vecinului. Se vor face exerciţii de gimnastică după ordin verbal de rotire la dreapta, rotire la stînga, de balansare încrucişată a mîinii drepte şi piciorului stîng şi invers.

Educatorul va insista asupra perfecţionării posibilităţilor de orientare a gesturilor în funcţie de schema corporală proprie şi a altora, prin exersarea unor mişcări de următorul fel : mîna dreaptă la ochiul stîng, mîna stîngă la urechea dreaptă. Stînd în faţa copiilor, educatorul le va cere să-i imite gestul, avînd în vedere propria lor schemă corporală. În acest fel, mişcarea va deveni conştientă şi se vor elimina erorile.

În orele de lucru manual, exerciţiile de decupare de contururi umane şi animale, de forme geometrice reprezentate prin fructe (cireşe, mere, pere), obiecte (casă, masă, dulap) etc., ajută la formarea noţiunii de spaţiu delimitat şi dezvoltă în acelaşi timp motricitatea — îndemînarea manuală — şi percepţia vizuală. În cadrul activităţii de desen se va insista pe jocuri de copiere a unor contururi — de pe model, pe foiţă ; modelul va reprezenta linii verticale, orizontale, oblice de diferite dimensiuni. Se va urmări executarea lor de sus în jos, de jos în sus, de la stînga la dreapta, de la dreapta la stînga. Se vor executa, de asemenea, linii curbe-cicloid complet sau întrerupt, cu înscrierea acestora în sensul rotirii acelor de ceasornic sau invers, precum şi cîrlige, componente ale literelor u, m. Ar fi de dorit ca foiţa, pe care se copiază, să aibă liniatura caietului de aritmetică, iar modelul să aibă aceleaşi dimensiuni, cu ale literelor. Tot la ora de desen se vor trasa contururi după şablon la diferite scări, mai mari sau mai mici. De asemenea, se vor efectua exerciţii de trecere de la o scară la alta pentru forme geometrice — triunghi, pătrat, cerc şi linii oblice, verticale şi orizontale.

Înaintea activităţii de desen se vor face exerciţii de ţinere corectă a caietului sau a unei foi de hîrtie, în raport cu trunchiul, exerciţii de mînuire a pixului — creionului — pensulei, controlîndu-se permanent poziţia pe scaun şi faţă de masa de lucru, dezvoltîndu-se autocontrolul asupra posturii în timpul lucrului, conştientizîndu-se astfel relaţia normală, între scriptor şi spaţiu grafic.

Pentru dezvoltarea asocierilor perceptive, tactile şi kinestezice (sub control vizual fin), în cursul activităţii manuale se vor face exerciţii de pianotare — pe rînd, cu fiecare deget, de încheiere şi descheiere de nasturi, de înşirare-legare-dezlegare a şireturilor, de înşurubare şi deşurubare de dopuri la sticle, de închidere şi deschidere cu o cheiţă a unei cutii, de înşirare a unor mărgele etc.

Un mijloc important pentru dezvoltarea neuromotorie a copilului este fixarea, prin descrierea verbală, a tuturor activităţilor pe care le execută.

Copiii care prezintă dificultăţi în rezolvarea exerciţiilor mai sus enumerate vor fi de timpuriu recomandaţi medicului, în vederea decelării cauzelor care generează o coordonare motorie nesatisfăcătoare.

Colaborarea strînsă a educatorului cu medicul, cu psihologul şi familia copilului în acţiunea de pregătire a acestuia în vederea intrării în clasa I, asigură efectiv recuperarea unor tulburări şi deficienţe, în dezvoltarea neuromotorie şi creează premisele unei adaptări şcolare eficiente.

Dr. ELENA STĂNCIULESCU
Institutul de igienă şi sănătate publică, Bucureşti

Metoda audio-orală în predarea limbilor străine

Începînd cu a treia decadă a secolului nostru s-au schiţat în Statele Unite ale Americii formele unui sistem nou de predare a limbilor străine, cunoscut sub denumirea de **metodă audio-orală (sau audio-linguală).** Acest sistem de predare a fost o consecinţă firească a cuceririlor din domeniul lingvisticii structurale (Leonard Bloomfield, Charles C. Fries, Robert Lado) şi a psihologiei behavioriste (Skinner şi alţii).

La baza metodei audio-linguale stau următoarele principii : 1. pornind de la premisa că limba este un sistem care operează prin structurile sale la diferite nivele de organizare (— fonologic, — morfologic, — sintactic) şi că fiecare limbă îşi are propriul său sistem de structurare, predarea unei limbi străine trebuie să se bazeze pe însuşirea productivă a structurilor de bază ale limbii respective. Însuşirea acestor structuri se realizează prin exerciţii structurale ; 2. deoarece orice vorbitor învaţă mai întîi să vorbească şi numai mult mai tîrziu să scrie în limba sa maternă, în însuşirea unei limbi străine trebuie urmată aceeaşi ordine naturală, şi anume : activităţile de înţelegere şi vorbire să preceadă cititul şi scrisul ; 3. considerînd că limba vorbită este primordială, în predare trebuie acordată multă atenţie însuşirii sistemului fonologic al limbii studiate : foneme, accent, ritm, intonaţie ; 4. învăţarea unei limbi străine înseamnă în fond dobîndirea de deprinderi şi automatisme în cadrul unui sistem organizat şi gradat de structuri. Deprinderile şi automatismele se dobîndesc prin exersare : repetare şi memorizare ; 5. structurile de bază ale limbii studiate sînt prezentate în mod gradat, cîte una, cu permanentă revenire la structurile însuşite anterior, în vederea consolidării acestora. Caracterul, succesiunea şi durata exersării structurilor sînt determinate de asemănarea sau deosebirea dintre acestea şi structurile limbii materne ; 6. activitatea din clasă trebuie completată cu exersarea individuală în laboratorul de limbi străine a materialului prezentat.

Cum se lucrează în cadrul metodei audio-linguale ? Materialul pentru începători constă din dialoguri situaţionale care cuprind expresii uzuale şi structuri de mare frecvenţă ale limbii ce se învaţă. Dialogul este prezentat de către profesor sau, de preferinţă, ascultat de pe bandă, rostit de vorbitori nativi. Enunţările sînt repetate mai întîi de clasa întreagă, apoi de grupe de elevi şi, în sfîrşit, individual, pînă cînd sînt bine memorate şi redate cu intonaţia şi ritmul cuvenit. Această primă fază a lecţiei se numeşte faza de **mimică-memorizare.** În cazul enunţurilor mai lungi, pentru o mai uşoară memorizare se foloseşte tehnica denumită **construire** (building up). Ea constă din segmentarea enunţului în părţi logice care corespund pauzelor normale ale propoziţiei, care se repetă regresiv, pînă la construirea întregului enunţ.

După memorizarea dialogului se trece la **exersarea structurilor.** Şi aici se începe cu **repetarea în cor** a modelului prezentat de profesor, urmată de **repetare individuală.** După ce clasa întreagă a ajuns la o oarecare facilitate în folosirea structurii studiate prin diferite tipuri de **exerciţii structurale (substituţie simplă, substituţie complexă, transformare, completare** etc.), se trece la o scurtă generalizare pentru înţelegerea mecanismului structurii.

Munca din clasă este suplimentată de cea din laborator, unde fiecare elev ascultă, de pe banda magnetică şi reproduce dialogul, apoi efectuează exerciţiile structurale înregistrate, cu indicaţii precise, dar scurte, asupra modului în care trebuie să lucreze. Banda cu exerciţii structurale cuprinde, de obicei : **enunţul exerciţiului,** dat de preferinţă în limba maternă a elevilor, **modelul preliminar** şi **secvenţele exerciţiului.**

Predarea limbilor străine după conceptul metodei audio-linguale începe cu o **perioadă pur orală,** în care elevii îşi însuşesc **sistemul fonetic al limbii studiate fără suport scris.** Durata acestei perioade orale diferă în funcţie de limba care se studiază, adică de zonele de divergenţă dintre sistemul limbii străine şi al limbii materne a elevilor, de vîrstă şi de condiţiile de predare. Limitele între care variază sînt între un an şi şase săptămîni. După perioada orală se introduc în mod gradat **cititul şi scrisul.** La început, scrisul este numai **imitativ** (copiere), mai tîrziu este menţinut în cadrul a ceea ce s-a însuşit temeinic şi numai în perioada avansată de studiu devine **scris creator** (compuneri).

Avantajele şi limitele metodei audio-linguale. În ultima vreme eficienţa metodei audio-linguale a fost contestată de către adepţii lingvisticii transformaţional-generative (Noam Chomsky, Karl Conrad Diller, Kenneth Chastain) şi de către unii psihologi care lansează o nouă teorie (cognitivă) a învăţării limbilor străine, cunoscută sub denumirea **cognitivecode learning theory** (Ne referim în special la John B. Carroll şi la lucrarea **Toward a Cognitive Approach to Second Language Acquisition,** editată de Robert C. Lugton şi Charles Heinle, Philadelphia, 1971). Controversa principală dintre structuralişti şi transformaţionalişti în problema predării este dacă însuşirea unei limbi străine înseamnă **dobîndirea unor deprinderi** sau este un **proces intelectual.** Dacă este o deprindere, ea se însuşeşte în primul rînd prin **practica intensivă.** Dacă este un proces intelectual, pentru însuşirea ei este nevoie de **un antrenament intelectual** cu scopul de a putea alege regulile corecte şi de a le aplica pentru a face comunicarea inteligibilă.

Sîntem de părere că pentru profesorul practician **aceste două concepţii nu se exclud reciproc.** Părerea aceasta este de fapt împărtăşită şi de unii din cei mai de seamă autori din domeniul metodologiei predării limbilor străine, ca Wilga Riwers (**Teaching Foreign Language Skills,** Chicago, 1968). Metodologia predării limbilor străine din ţara noastră nu a acceptat niciodată ideea că o limbă străină s-ar putea însuşi numai în mod mecanic. Întotdeauna am considerat că practica trebuie însoţită de un proces cognitiv prin care se face uz intens de capacităţile intelectuale ale elevilor. Un profesor priceput va utiliza metodele şi tehnicile cele mai potrivite pentru ca elevii să înţeleagă şi să reţină faptele de limbă studiate. Pentru acestea el va avea în vedere **vîrsta elevilor, nivelul lor de pregătire şi obiectivele de realizat.** Dar exerciţiul practic este o parte esenţială a învăţării nu numai la nivelul de începători, ci şi la cel intermediar şi chiar şi la cel avansat.

Profesorul este mult mai solicitat lucrînd cu metoda audio-linguală decît cu metode tradiţionale. Pentru ca o lecţie audio-linguală să se desfăşoare în condiţii bune şi la ritmul cerut, profesorul trebuie să depună **multă energie,** să dea dovadă de **imaginaţie** şi **spirit întreprinzător.** El trebuie să se pregătească conştiincios pentru fiecare lecţie, **să aleagă, să dozeze şi să organizeze materialul cu multă grijă.**

Lector EVA SEMLYEN
Cluj

Obiectivele lecţiei de fizică

In general, direcţiile de modernizare în cazul fiecăreia din disciplinele de învăţămînt au vizat pînă acum îndeosebi conţinutul disciplinei şi metodele de predare-învăţare. Pe această linie fizica a concentrat serioase energii pentru a perfecţiona materiale didactice necesare experimentelor, pentru a găsi o mai bună structurare a sistemului cunoştinţelor de predat sau pentru a găsi modalităţi de integrare a activităţilor experimentale în lecţie. Deşi astfel de eforturi nu sînt lipsite de succes, rezultatele înregistrate nu se pot înscrie într-o perspectivă unitară, deoarece criteriile după care sînt apreciate aceste rezultate diferă, de cele mai multe ori, de la o acţiune la alta.

Ce aspecte care se desprind de aici privesc direct activitatea la catedră? Se impune, în primul rînd, necesitatea de a cunoaşte profund obiectivele specifice disciplinei. Aceasta înseamnă să ai răspunsuri cît mai clare la întrebările „De ce se învaţă fizica ?“, „Ce obiective sînt. vizate la nivelul fiecărei vîrste la care se învaţă această ştiinţă ?“.

Programele care se editează, folosite curent de profesorul de fizică la planificarea activităţii didactice, sînt însoţite de o notă explicativă asupra cunoştinţelor de transmis. Aceasta ar putea deveni un auxiliar preţios pentru activitatea fiecărui profesor dacă **ar cuprinde explicit o taxonomie a obiectivelor educaţionale ale învăţării fizicii.** În acest fel ar exista un referenţial comun pentru acţiunile de perfecţionare şi modernizare a fizicii şcolare. La stabilirea sistemului de obiective, alături de comisia care elaborează conţinutul programei, ar trebui să-şi dea concursul şi specialişti în domeniul psiho-pedagogiei.

Un alt aspect priveşte **stabilirea obiectivelor pentru fiecare lecţie în parte,** sarcină ce revine fiecărui profesor. Aceasta înseamnă mai mult decît fixarea unui scop al lecţiei în sensul în care pînă nu demult se înţelegea acest lucru.

Se apreciază că formularea unui obiectiv este satisfăcătoare, dacă : obiectivul este exprimat în **termeni de comportament ;** comportamentul este **măsurabil ;** este precizată **performanţa minimă** care trebuie realizată pentru atingerea obiectivului.

Prima condiţie cere să se precizeze ceea ce elevii trebuie să fie capabili să facă, în condiţii date, pentru a dovedi, la sfîrşitul lecţiei, că au atins obiectivul ; cea de a doua condiţie arată că o formulare este eficientă dacă se poate construi un instrument (sub forma unor teste, probleme, întrebări etc.) care să permită măsurarea performanţei elevului.

De exemplu, dacă lecţia „Conservarea energiei mecanice“ se consideră că are scopul „de a face pe elevi să ştie legea conservării energiei mecanice“, nu s-a definit un obiectiv educaţional conform condiţiilor arătate. Dacă cineva „ştie“ legea conservării energiei mecanice, poate dovedi acest lucru în felurite moduri. Formularea de mai sus nu precizează în care anume fel urmează să facă elevii această dovadă şi nici cum se va putea aprecia ca acceptabil nivelul lor de înţelegere a legii. Lecţia respectivă are, într-o formulare mai corespunzătoare, următoarele obiective : elevii **să identifice** tipurile de energie mecanică ce caracterizează o anumită stare a unui sistem mecanic izolat ; **să calculeze** energia mecanică a unui sistem mecanic izolat, la un moment **dat ; să compare** energia mecanică a unui sistem mecanic izolat, pentru stări diferite ale acestuia, dacă în transformările care au loc nu intervine frecarea.

Odată stabilite obiectivele lecţiei, se poate trece, ţinînd seama de acestea, la alegerea **strategiei** adecvate pentru învăţare, la alegerea **experimentelor** şi **problemelor** şi la **elaborarea instrumentului de evaluare.** Aşa, de exemplu, pentru a obţine comportamentul care cere ca elevii să identifice tipurile de energie mecanică ale sistemului este potrivit să se aleagă stări în care părţile sistemului mecanic să posede, pe rînd, energie cinetică, apoi energie potenţială şi, apoi, ambele tipuri. Performanţa minimă acceptabilă, în cazul acestui comportament, poate să pretindă recunoaşterea (într-un interval de timp anumit) atît a **energiei cinetice,** cît şi a **energiei potenţiale** a unui **sistem format din două corpuri.** În ansamblu, lecţia îşi atinge pe deplin scopul dacă pentru fiecare din comportamente elevul realizează cel puţin performanţele minime acceptabile.

Stabilirea obiectivelor fiecărei lecţii de fizică şi elaborarea instrumentelor de evaluare constituie activităţi destul de complexe chiar în cazul în care obiectivele generale ale învăţării fizicii ar fi bine cunoscute şi însuşite. Deprinderea acestor activităţi cere din partea profesorului o investiţie suplimentară de timp pentru pregătirea lecţiei, dar prezintă avantajul că oferă o imagine mai corespunzătoare a cerinţelor reale de modernizare a fizicii, precum şi o mai bună cunoaştere a locului fizicii în sistemul disciplinelor şcolare.

Prof. ALEXANDRU BURCIN

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Un element activ al inovării tehnologiei didactice

Cînd, acum un an, la 25 aprilie 1972, se inaugurau, potrivit planului de măsuri al M.E.I. aprobat de Comitetul Executiv al Partidului Comunist Român, primele emisiuni de televiziune școlară integrată, specialiștii Institutului de științe pedagogice parcurseseră un drum lung, căruia alte țări îi închinaseră mult mai mult timp: acumulaseră experiența pedagogică și tehnică necesară, depistaseră temele care se pretează mai bine vizualizării, elaboraseră un model de recepționare-valorificare a emisiunilor, se instruiseră pe ei înșiși, dar și pe profesorii care deveneau primii beneficiari ai televiziunii școlare integrate și, în fine, elaboraseră, fără a avea timp și pentru validare, un set de instrumente pentru evaluarea eficienței emisiunilor.

Instituirea TVS integrate punea în evidență totodată și un model eficient al relațiilor, atît de greu de elaborat și de practicat, între cercetare și decizie, între cercetare și practica educațională. Noul gen de emisiuni, care trebuiau integrate organic în sistemul didactic practicat de profesor, s-a realizat pe baza unei judicioase diviziuni a răspunderilor și a conjugării eforturilor direcției interesate a M.E.I. a redacției de specialitate a Televiziunii, a presei pedagogice (Buletinul Radio-Telescoală și „Tribuna școlii") și a laboratorului de specialitate al institutului. Succesul stă în faptul că TVS a fost concepută și realizată ca acțiune pedagogică bazată pe cercetare și corelată cu ansamblul acțiunilor preocupate de inovarea procesului didactic. *Experiența noastră a confirmat teza că emisiunile care ignorează principiile teoriei învățării și funcția specifică a diferitelor componente ale tehnologiei educaționale, nu pot fi eficiente, rămînînd un corp străin în cadrul procesului didactic.*

Peste unele dificultăți de elaborare sau valorificare a emisiunilor de acest tip, se impune faptul că cercetările preocupate de inovarea tehnologiei didactice dispun de un canal prin care comunică nemijlocit cu practica educațională. Pe acest canal se vor putea prezenta și promova în activitatea didactică noi metode de predare-învățare, informații științifice și ilustrări inaccesibile majorității școlilor, noi criterii de evaluare a pregătirii elevilor.

Aceste emisiuni, care acompaniază munca profesorilor, care, ajutîndu-i, le fac în același timp o concurență onestă și utilă, pot deveni un agent activ și eficient al perfecționării cadrelor didactice. Imediat ce condițiile tehnice și organizatorice vor fi întrunite, Institutul va institui un sistem de emisiuni rezervat cadrelor didactice în scopul difuzării rezultatelor cercetării. Astfel, noile metode vor fi prezentate „în acțiune" și pe baza unor rezultate observabile și măsurabile.

Proiectele Institutului de științe pedagogice se îndreaptă simultan spre instituirea emisiunilor pentru cadrele didactice și spre extinderea acestui tip de televiziune în școala generală și în învățămîntul preșcolar.

Prof. univ. dr. G. VĂIDEANU
directorul Institutului de științe pedagogice

DUPĂ UN AN DE LA
INTEGRAREA TEL
în pro

Cercetările și experiența acumulată în domeniul TV școlare integrate permit să se delimiteze cîteva etape succesive:

— Faza de pregătire (1969/1970), cînd Institutul de științe pedagogice și-a organizat un colectiv care a acumulat experiența elaborării unor astfel de emisiuni,

— Faza de preexperimentare (1971), în care Institutul a organizat primul Studio de TV școlară în circuit închis în localul Școlii experimentale nr. 122 din București și a realizat primele emisiuni de TVS integrate direct în lecții,

— Faza de pregătire prin cursuri și demonstrații a profesorilor care urmau să integreze, în întreaga țară, emisiunile de TVS transmise pe canal național.

— Faza de elaborare și difuzare pe canal național a primelor emisiuni de TVS integrată, realizate de Televiziunea Română în colaborare cu Institutul de științe pedagogice (aprilie 1972 — aprilie 1973).

Rezultat al unei colaborări eficiente

Cercetările din domeniul TVS integrate beneficiază de un anumit specific național, deoarece se raportează la necesități și realități specifice.

Pentru țara noastră introducerea acestui gen de emisiuni răspunde în primul rînd cerinței de perfecționare a procesului de învățămînt, prin prin participarea concomitentă a unui organism de cercetare pedagogică și a Televiziunii naționale ca principal realizator și transmițător al emisiunilor.

În practica de pînă acum acțiunea a revenit Redacției Radio-telescoală și instrucție post-școlară din Radioteleviziunea Română și Laboratorului mijloace moderne de învățămînt din Institutul de științe pedagogice.

Dacă rezultatele obținute au fost apreciate ca meritorii, acest fapt se datorește spiritului de colaborare și cooperare permanentă care a animat relațiile dintre aceste două organisme, experiență pe temeiul căreia prevedem dezvoltări utile pentru practica școlară din țara noastră.

Dr. AL. GHEORGHIU
șeful Laboratorului mijloace moderne de învățămînt

Corespunzător acestui scop principal, s-a delimitat și fluxul tehnologic prin care se realizează întreaga acțiune și care, pentru fiecare emisiune de TVS integrată, cuprinde următoarele compartimente:

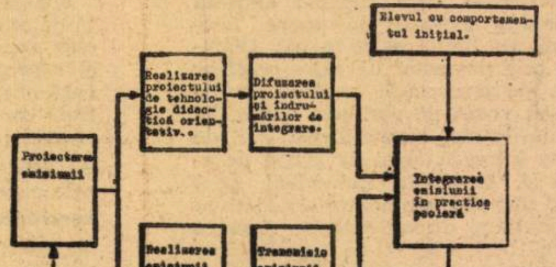

Elevul cu comportamentul inițial.
Realizarea proiectului de tehnologie didactică orientativ.
Difuzarea proiectului și îndrumărilor de integrare.
Proiectarea emisiunii
Integrarea emisiunii în practica școlară
Realizarea emisiunii
Transmisia emisiunii
Elevul cu comportamentul format după participarea la procesul de învățămînt.
Evaluarea rezultatelor / proiect.

Din această prezentare rezultă că acțiunea nu poate fi realizată decît integrarea organică în tehnologia didactică practicată de cadrele didactice dintr-un număr cît mai mare de școli și licee a mesajelor audiovizuale absolut necesare pentru obținerea unui grad sporit de eficiență.

Realizări

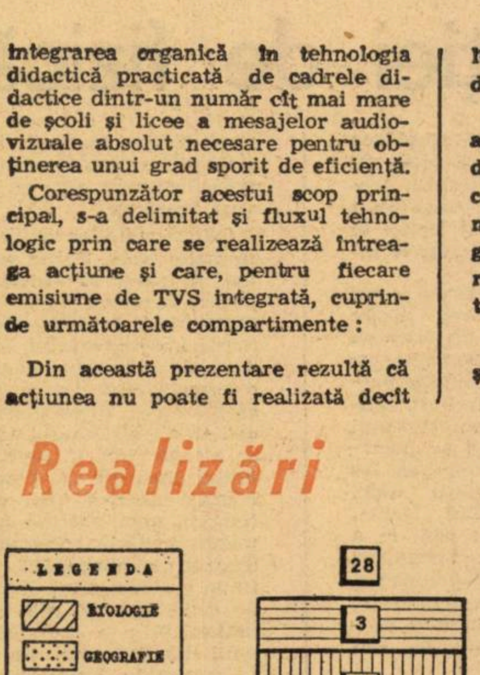

NUMARUL EMISIUNILOR DE TVS INTEGRATA PE ANI SCOLARI

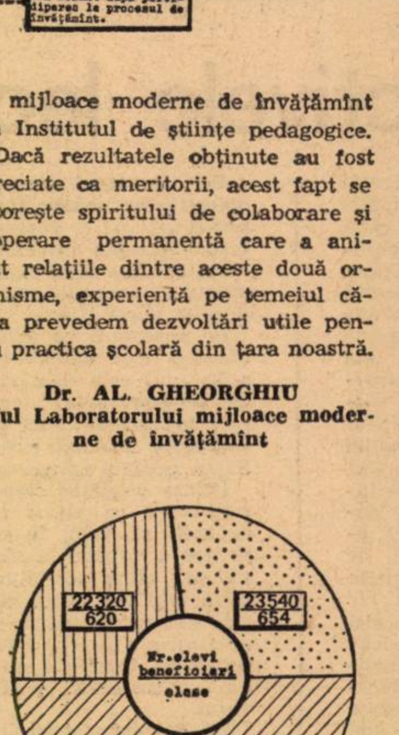

Rolul cercetă

Cerințele au un caracter deschis cuprinzînd colective de profesori di toate județele țării și pentru fiecar dintre obiectele la care se folosesc emisiuni de TVS integrată.

În acest fel ele sînt puternic ancorate în realitățile obiective ale școli și realizează unitatea funcțională dintre cercetare — învățămînt — producție.

A fost demonstrat caracterul interdisciplinar, evident de-a lungul întregului flux tehnologic caracteristic acestor cercetări, ce cuprind pentru fiecare grup de emisiuni de TVS integrată: faza de proiectare faza de realizare a emisiunii, faz de realizare a proiectului orientativ de tehnologie didactică, faza de practicare în școală și faza de evaluare a rezultatelor în raport cu proiectul.

Cercetările de TVS integrată și-au propus ca ipoteză să demonstreze că, în condițiile în care procesul de învățămînt cuprinde în ansamblul tehnologiei didactice și desfășurarea emisiunii de TVS integrată, capacitățile intelectuale și interesele elevilor se realizează la un nivel superior și au o stabilitate mai mare decît în condițiile didacticii tradițio nale.

Cercetările pedagogice au delimitat factorii și nivelul minim de exigență care condiționează eficienț

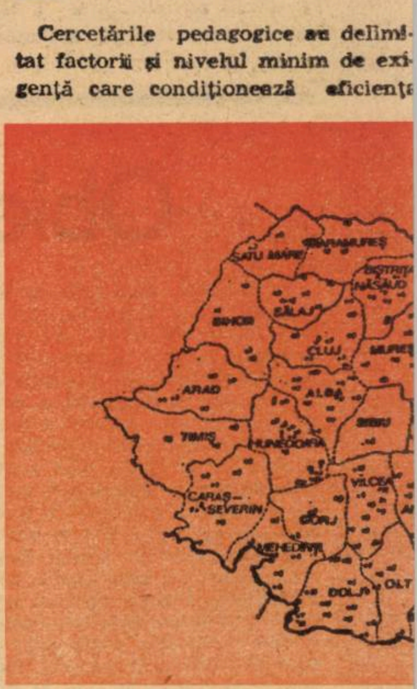

Caractere

TVS integrată cuprinde numai e misiunile care se folosesc direct î lecție și al căror mesaj **se integrea ză** în programa școlară a unui obiec de învățămînt, **se sincronizează** c orarul școlar și planificarea calen daristică, **se recepționează** de elev sub conducerea profesorului și **se va lorifică** în cadrul procesului de în vățămînt.

Conținutul emisiunilor este selec ționat și organizat în funcție de o biectivele educaționale ale temei î care se integrează și cuprinde numa acele părți care nu pot fi realizat eficient de profesor cu ajutorul alto mijloace didactice mai simple.

Emisiunile au o durată medie de 2

EVIZIUNII ŞCOLARE
cesul de învăţămînt

pedagogice

integrării TV în practica şcolară, arătînd că depind de: organizarea procesului de învăţămînt, pregătirea profesorilor pentru integrarea mesajelor, calitatea şi structura mesajului, cantitatea emisiunilor, calitatea proiectelor de tehnologie didactică practicate, operativitatea cercetării pedagogice, pregătirea elevilor pentru recepţie.

Cercetările aplicative şi fundamentale din domeniul TVS integrate se desfăşoară în mai multe direcţii:

— Cercetări prospective privind stabilirea necesarulu audio-vizual.

— Cercetări de elaborare şi perfecţionare a tehnologiei didactice.

— Cercetări de evaluare şi ameliorare.

— Cercetări de dezvoltare.

În urma cercetărilor întreprinse a fost acreditată ideea că în ţara noastră TVS integrată şi dirijată reprezintă, pentru o perioadă de cel puţin două decenii, o soluţie realistă şi economică pentru asigurarea pe plan naţional a necesarului audio-vizual solicitat de procesul de învăţămînt general şi liceal.

Unul din rolurile importante ale cercetării pedagogice a fost recunoscut în stabilirea unităţii de acţiune şi a circuitului informaţional între instituţiile interesate la realizarea TVS integrate în ţara noastră.

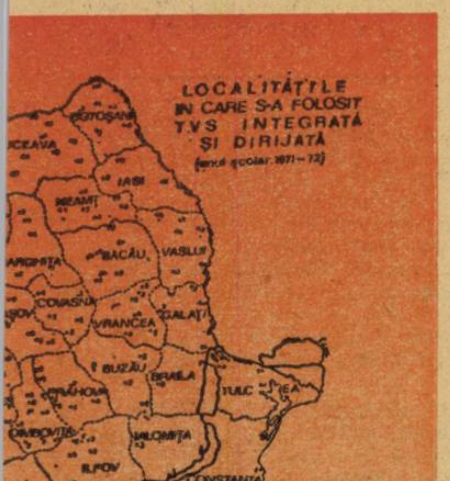

definitorii

minute, cuprind numai imagini utile cu predominarea celor dinamice, evită sistematic intervenţia pe ecran a unui teleprofesor şi beneficiază de un comentariu care favorizează observaţia independentă.

Valorificarea emisiunilor de TVS integrată şi dirijată este asigurată prin elaborarea şi practicarea proiectelor de tehnologie didactică în care se îmbină, într-o unitate funcţională, ansamblul de forme, metode, mijloace şi relaţii ale procesului de învăţămînt.

Costul emisiunilor TVS integrată. este de 30—40 ori mai redus decît al copiilor de filme pe care le-ar folosi pentru aceleaşi lecţii un număr egal de elevi-beneficiari.

Pentru a mări numărul elevilor beneficiari ai emisiunilor de TVS integrată, în acord cu Televiziunea română, fiecare emisiune este reluată la un interval de cîteva zile ca TVS dirijată, formă ce se deosebeşte de TVS integrată numai prin modul de recepţionare realizat de elevi individual ca activitate extraşcolară.

Deschidere spre şcoala generală

Şcoala generală, care cuprinde majoritatea elevilor ţării, poate beneficia cu succes de avantajul televiziunii şcolare integrate care a devenit o realitate, un auxiliar preţios al predării anumitor discipline de învăţămînt în liceul de cultură generală. Emisiunile de televiziune şcolară integrată îşi propun să aducă pe ecran obiecte, realităţi şi fenomene inaccesibile perceperii directe în condiţiile clasei sau a unor lecţii-vizită (erupţia unui vulcan, prezentarea unor zone de climă, evenimente istorice), să realizeze experienţe de chimie, fizică, biologie, greu sau imposibil de realizat în clasă sau în timpul lecţiei (experienţe periculoase de lungă durată, experienţe ce nu se pot realiza decît în laboratoarele unor institute de cercetări), să vizualizeze prin modele animate procese intime.

De aceea, tocmai în şcoala generală, cînd elevii îşi formează numeroase noţiuni şi se pun bazele sistemului de noţiuni ştiinţifice, imaginea dinamică specifică emisiunilor de televiziune poate fi de o eficientă deosebită. Acest lucru a fost, dealtfel, demonstrat experimental prin cercetările efectuate de Laboratorul de mijloace moderne de învăţămînt al Institutului de ştiinţe pedagogice, în cadrul studioului de televiziune în circuit închis instalat în Şcoala generală nr. 122. Noţiunile elevilor şi-au precizat conţinutul şi îmbogăţit sfera în mod considerabil în comparaţie cu cele ale elevilor claselor de control. A crescut, de asemenea, considerabil capacitatea elevilor de a opera cu noţiunile noi, de a le folosi în situaţii noi. Creşteri considerabile din punct de vedere statistic s-au înregistrat mai ales la elevii slabi şi mediocri, al căror interes pentru însuşirea materiilor respective (geografie, puericultură, fiziologia omului) a sporit considerabil. Aceste avantaje de ordin psiho-pedagogic ale mesajului emisiunilor de televiziune se corelează cu eficienţa economică a extinderii televiziunii şcolare integrate pe canal naţional în şcoala generală.

Numărul elevilor care pot beneficia de emisiunile de televiziune poate creşte prin vizionarea emisiunilor în timpul liber de către elevii ce nu le-au văzut în lecţie. În condiţiile în care această vizionare este dirijată şi valorificată de profesor în lecţiile dinainte şi de după emisiune, se obţine, de asemenea, o sporire a eficienţei lecţiei în comparaţie cu clasele de control. Întrucît cercetările socio-pedagogice au dovedit numărul mare de emisiuni de toate categoriile, vizionate de elevii preadolescenţi de bună voie în timpul lor liber, vizionarea a una sau două emisiuni săptămînal de maximum 15 minute, nu va împieta asupra timpului lor liber, ci va fi un ajutor real în pregătirea lecţiilor.

Extinderea televiziunii şcolare integrate pe canal naţional în şcoala generală va ridica eficienţa procesului de învăţare a elevilor cît şi eficienţa procesului de dotare a şcolii cu mesaje dinamice.

VIRGINIA CREŢU
cercetător ştiinţific la Institutul de ştiinţe pedagogice

Perspective

Direcţiile principale de dezvoltare ale cercetărilor şi acţiunilor din domeniul TVS integrate sînt:

— deschiderea spre şcoala generală tehnică.

— deschiderea spre disciplinele legate de munca tehnico-productivă a elevilor;

— cuprinderea treptată, alături de emisiunile destinate culturii generale, şi a obiectelor de cultură generală tehnică;

Întreaga acţiune este concepută în cadrul unui program unitar de dezvoltare care să asigure în intervalul 1973—1980 întregul necesar audio-vizual pentru învăţămîntul general şi liceal.

Va trebui elaborat un program naţional de pregătire unitară a cadrelor didactice actuale, ca şi a studenţilor ce vor deveni cadre didactice, pentru a putea participa eficient la acţiunea de perfecţionare a tehnologiei didactice şi de integrare corectă a mijloacelor moderne de învăţămînt în practica şcolară.

Prin acţiuni convergente se proiectează cuprinderea treptată a întregii populaţii şcolare în folosirea regulată a emisiunilor de TVS integrată şi dirijată.

Una din căile de perfecţionare a întregii acţiuni va trebui să vizeze reluarea emisiunilor de TVS integrată în intervalul aceleiaşi săptămîni, pentru a oferi şcolilor mai multe posibilităţi de organizare şi sincronizare a orarelor.

Colectivele angajate în aceste cercetări şi acţiuni vor amplifica treptat posibilităţile de informare şi perfecţionare ale cadrelor didactice ce utilizează TVS ca mijloc de învăţămînt, folosind resursele variate ale presei, radioului şi televiziunii.

Întreaga acţiune va obţine un maximum de eficienţă cînd va beneficia de un canal naţional destinat special emisiunilor educative şi de teleşcoală şi cînd se vor integra în procesul de învăţămînt emisiunile color.

Pagină realizată
de ANCA STOICULESCU
Institutul de ştiinţe pedagogice

Opiniile profesorilor

Tehnologia lecţiei cu televiziune integrată impune un complex de metode clasice şi moderne — între care problematizarea asigură în mod deosebit latura formativă a lecţiei — pentru a căror îmbinare armonioasă profesorul este stimulat spre o perfecţionare continuă.

Lecţiile cu televiziune integrată omogenizează nivelul de cunoştinţe al elevilor din întreaga ţară la obiectul respectiv, conform cerinţelor învăţămîntului modern de cultură generală.

Într-un an care s-a scurs de la introducerea televiziunii şcolare integrate în procesul de învăţămînt calitatea şi realizarea tehnică a mesajelor s-au îmbunătăţit mult.

Ce perspective dorim învăţămîntului cu televiziune integrată?

Fireşte, extinderea sa la toate disciplinele de învăţămînt, apreciind aceasta ca fiind una din principalele căi de modernizare a învăţămîntului, eficiente şi economice.

Prof. emerit CEZARA POPOVICI
inspector şcolar, Bucureşti

O concluzie care s-a conturat pe parcursul folosirii telelecţiilor în procesul predării anatomiei şi fiziologiei omului, este mai intensa activizare a elevilor.

Prin însăşi structura telelecţiei se realizează activizarea elevilor, participarea elevilor la lecţie într-un ritm mai susţinut, înlăturîndu-se timpii morţi, inerenţi la lecţiile de tip clasic. Televiziunea şcolară integrată este incontestabil un mijloc modern de învăţămînt profitabil pentru elevi.

Profesorii de biologie din Bihor se angajează să utilizeze în continuare televiziunea şcolară, precum şi alte mijloace de învăţămînt în vederea activizării elevilor, a creşterii interesului acestora pentru ştiinţă în general.

Prof. VIORICA PINTEA
Liceul nr. 2, Oradea

Dovedindu-se un mijloc sintetic, TV a dispus de numeroase posibilităţi prin care s-a evitat atitudinea pasivă a spectatorului în timpul vizionării, influenţînd direct eficienţa procesului de cunoaştere. Folosind cu o mare amploare intuiţia, emisiunile televizate au creat elevilor posibilitatea de a depăşi stadiul de percepţie a obiectelor, sugerînd relaţiile dintre ele şi esenţa fenomenelor.

Întrucît emisiunea televizată nu a depăşit durata de 15—20 minute, restul de timp afectat telelecţiei a stat la dispoziţia profesorului, creîndu-se posibilitatea folosirii unor mijloace didactice extrem de variate atît pentru pregătirea, cît şi pentru valorificarea emisiunii.

Strădiunţa noastră trebuie să se orienteze şi concentreze spre folosirea mijloacelor de instruire care realizează deziderately procesului educaţional contemporan — înţelegînd prin aceasta educaţia pentru viitor — între ele un loc de seamă cuvenindu-se televiziunii şcolare.

Prof. CONSTANŢA MESEŞAN
Liceul pedagogic, Galaţi

Televiziunea este un mijloc de mare eficienţă educativă. Ea şi-a cîştigat un loc de necontestat în contextul mijloacelor moderne folosite în educarea maselor.

Raportată la scopurile didactice, din scurta noastră experienţă constatăm că televiziunea şcolară integrată determină noi orientări în optica noastră profesională.

Televiziunea şcolară, ca mijloc de învăţămînt, transformă lecţia de tip clasic în lecţie modernă.

Profesorul care foloseşte TVS integrată este un factor dinamic, căruia i se oferă prilejul de a realiza cu maximă eficienţă opera de formare a tinerei generaţii de şcolari.

Prof. VOICU PAVEL
Liceul nr. 43, Bucureşti

Şcoala şi producţia

Avem nevoie de mai multe cadre de înaltă execuţie şi concepţie!

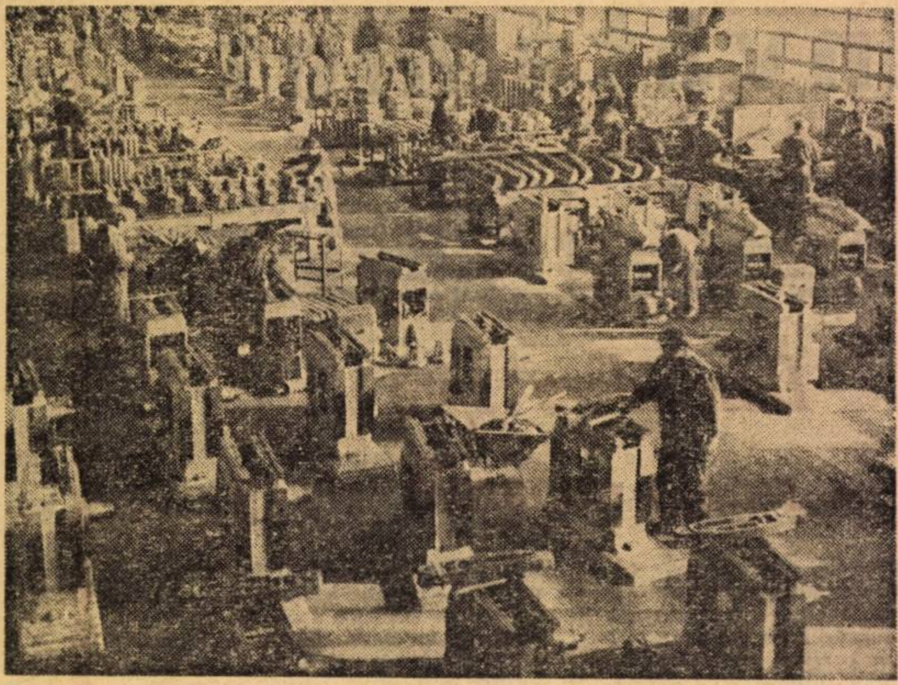

Trăim zile şi ore neobişnuite pentru noi, pentru toată ţara. Nu există oraş sau sat pe harta patriei care să nu treacă prin prefaceri radicale. La chemarea partidului, avîntul constructiv ne-a cuprins pe toţi, fără excepţie. În această grandioasă încleştare pentru schimbarea feţei ţării, tineretul se află în primele rînduri. Iar atunci cînd spunem tineret, spunem şi şcoală, iar cînd spunem şcoală, trebuie neapărat să spunem producţie. Într-adevăr, în anii noştri, şcoala devine o adevărată uzină. Datoria ei, a şcolii de tip nou, a şcolii-industrie, a şcolii-uzină, este de a pregăti multilateral tinerii, de a-i îndruma acolo unde economia noastră are mai mare nevoie.

In economia ţării noastre, ca dealtfel în oricare economie, un loc cheie îl ocupă industria constructoare de maşini. Ştim cu toţii că în această ramură noi, românii, am obţinut rezultate spectaculoase : tractoarele româneşti trag brazde în Asia şi Africa, camioanele noastre circulă pe drumurile Orientului Îndepărtat, excavatoarele, purtînd marca „Made în România", muşcă pămînturile a patru continente, iar cargourile produse în cetăţile de pe vechiul Danubiu spintecă valurile tuturor mărilor de pe glob.

Dar pentru a menţine şi a spori ritmul alert al dezvoltării noastre cu care ne-am obişnuit deja şi cu care ne mîndrim, **avem nevoie de tot mai multe cadre de execuţie şi concepţie foarte bine pregătite.** La nivel mondial, cum se spune. Şi numai dacă vom reuşi să creştem muncitori competenţi, ne vom putea menţine în „marea întrecere". Este problema zilei, a orei, dacă vreţi.

Într-o discuţie pe care am avut-o zilele trecute la Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini (M.I.C.M.), unul din interlocutorii mei (ing. Ion Tăcutu, şeful serviciului de învăţămînt) sublinia faptul că cei mai buni specialişti (de nivel mediu) **provin din absolvenţii liceelor.** Explicaţia este simplă : aceştia acumulează o pregătire de cultură generală tehnică superioară, element hotărîtor în activitatea productivă. Dar, spre regretul unanim, foarte puţini (este vorba de absolvenţii liceelor teoretice) sînt acei care pleacă în industria constructoare de maşini (ca, dealtfel, în toate ramurile industriale). Anul trecut, din circa 20 de mii de tineri calificaţi în această ramură, prin cursuri de scurtă durată, numai 324 (un procent neglijabil, deci) au absolvit liceul teoretic. Şi aceasta în condiţiile în care **industria noastră constructoare de maşini are nevoie de 10 ori mai mulţi muncitori de înaltă calificare,** reclamînd totodată, ca **cel puţin 50% din tinerii calificaţi să aibă o pregătire medie completă !**

Pe de altă parte, s-a constatat (pentru a cîta oară ?) faptul că şcolile de cultură generală, în special liceele teoretice, nu duc o activitate suficient de susţinută de îndrumare a tinerilor pentru munca productivă. **Elevilor nu li se fac cunoscute avantajele pe care le prezintă cursurile de specializare postliceală de scurtă durată (6—8 luni), care reprezintă forma de calificare cea mai avantajoasă pentru absolvenţii liceelor care merg în producţie.** Astfel, spre deosebire de tinerii care se califică pe alte căi, absolvenţii cursurilor de specializare postliceală au o serie de priorităţi. Imediat după absolvire, ei sînt încadraţi într-o categorie superioară de calificare (a II-a) şi beneficiază de termene mult reduse de promovare, pînă la cea mai înaltă categorie, ceea ce scuteşte timp preţios şi prezintă avantaje pentru producţie. Cîştigul lor mediu (la absolvire) nu este mai mic decît al tehnicienilor, de pildă, şi poate fi chiar mai mare. Ei pot urma, dacă doresc, forme superioare de învăţămînt. Prin urmare, **absolvenţii cursurilor de specializare postliceală au calea deschisă atît pentru a trece în categoriile superioare** (în calitate de muncitori de înaltă calificare, maiştri sau tehnicieni), **cît şi pentru specializările la nivel mai înalt** (subinginer, inginer). Nici nomenclatorul specialităţilor nu este cunoscut cu exactitate de elevi. **Este vorba** (în ramura de care vorbim) **de meserii de înaltă calificare** (cum ar fi frezor la maşini cu roţi dinţate, montator de agregate energetice, modelier universal, sculer, lăcătuş pentru construcţii mecanice, strungar la strung carusel şi multe altele pe care nu le putem enumera aici).

În acelaşi timp, numărul şcolilor profesionale şi, mai ales, cel al liceelor de specialitate din ramura construcţiilor de maşini este cu totul insuficient. Deşi asistăm la o creştere a numărului acestora (în anul 1973/74, numărul liceelor de specialitate a crescut la peste 30 faţă de 18 în 1972/73), ele nu acoperă nici pe departe necesităţile mereu crescînde de cadre medii de care are nevoie industria constructoare de maşini. Ar fi de prisos să insistăm asupra faptului că liceele de specialitate constituie pepiniera cea mai de preţ a cadrelor tehnice şi singura cale care dă o perspectivă clară creşterii acestor cadre. Nevoile imediate sînt mari şi trebuie satisfăcute, dar trebuie să ne gîndim şi la viitor. Indicaţiile date de către conducerea superioară de partid în sensul transformării majorităţii şcolilor de cultură generală în şcoli de specialitate sînt clare. Este imperios necesar să se intensifice acest proces care, se pare, a demarat destul de lent.

Avînd în vedere dezvoltarea impetuoasă pe care a luat-o industria noastră constructoare de maşini în toate judeţele ţării şi în toate domeniile (îndeosebi în sectorul de utilaj tehnologic, al mijloacelor de transport auto, feroviare, navale, al maşinilor agricole etc.), **numărul locurilor de muncă, care reclamă o specializare medie, asigurată de liceele de specialitate, cît şi de formele de calificare de scurtă durată va creşte în mod substanţial.**

Să nu uităm : **astăzi necesarul de cadre de înaltă calificare este de zece ori mai mare, iar mîine, va fi, cu siguranţă, şi mai mare.**

C. BUŢURA

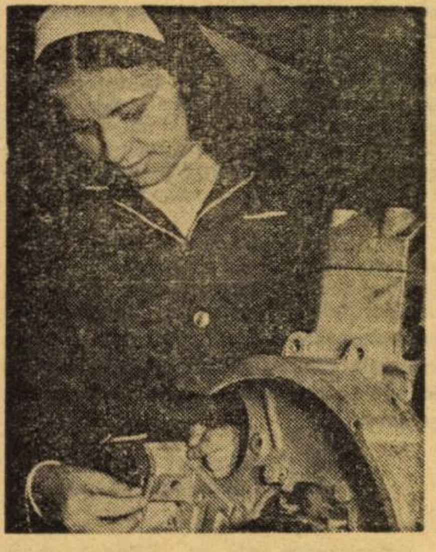

Ateliere şcolare sau secţii ale întreprinderii?

Am citit în nr. 82 al revistei „Tribuna şcolii", dezbaterea pe tema „Şcoala şi producţia", organizată de Casa corpului didactic — Bucureşti în colaborare cu Inspectoratul şcolar al Capitalei, Institutul de ştiinţe pedagogice şi revistă.

S-a discutat acolo despre tendinţa întreprinderilor de a-şi organiza secţii productive în incinta şcolii, cu scopul evident de a-i apropia pe elevi de procesul de producţie. În aceeaşi dezbatere, s-a relevat faptul că elevii se orientează încă în număr insuficient spre unele meserii care au pondere în viaţa economică. Prin urmare, se cuvine să precizăm că nu orice secţii productive, instalate în şcoală, rezolvă problema orientării profesionale juste a elevilor, în acord cu cerinţele economiei naţionale. De pildă, meseriile din domeniul construcţiilor civile şi industriale sînt mult solicitate şi puţine ateliere-şcoală sau ateliere interşcolare sînt, după cîte ştiu, amenajate, în acest sens.

Atelierele din şcoli şi cele interşcolare prezintă avantajul că îi pot iniţia pe elevi în diferite meserii, la cererea mai multor întreprinderi încît, după terminarea şcolii, în urma unei probe teoretice şi practice, acestea să-i angajeze. În plus, în atelierele din şcoli, maistrul-instructor explică elevilor tehnologia materialelor, se urmăreşte operaţie cu operaţie, deprinderile decurg una după alta, elevii participă la toate fazele procesului tehnologic, pe cînd în practica productivă din cadrul întreprinderilor ei execută o singură operaţie, maşina fiind reglată la o anumită fază a procesului tehnologic.

Este binecunoscut rolul maşinilor în creşterea productivităţii, dar să nu uităm că în practica productivă a elevilor eficienţa este legată de responsabilitatea cu care elevul execută un obiect şi aici are un cuvînt de spus învăţarea manuală.

Maistru-instructor
VIRGIL GHIŢOAICA
Şcoala generală, Orşova

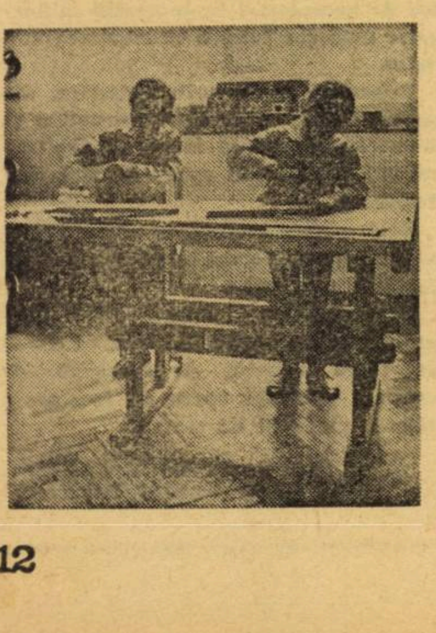

Miniatelierele şi preşcolarii

În judeţul Sibiu au fost organizate mai multe acţiuni pentru formarea şi dezvoltarea deprinderilor elementare de muncă la preşcolari. Dintre acestea, amintim : schimbul de experienţă organizat cu un grup de directoare la Grădiniţa de copii I.A.S. din comuna Hoghilag, judeţul Sibiu, unde s-a putut urmări direct activitatea copiilor într-un miniatelier organizat într-o încăpere separată şi o dezbatere organizată cu educatoarele de la grădiniţele de copii din municipiul Sibiu. Au prezentat informări educatoare cu experienţă şi rezultate bune în activitatea cu preşcolarii. Cu această ocazie s-a organizat şi o expoziţie cu lucrările copiilor executate în aceste miniateliere. Au fost organizate miniateliere cu profil de : croitorie, ţesut, tîmplărie, împletituri, pictură, olărit etc. Din informările şi lucrările prezentate, din discuţiile purtate, s-a desprins faptul că preşcolarii manifestă un interes deosebit pentru asemenea activităţi. În acelaşi timp, au fost subliniate cerinţele care se impun educatoarelor în organizarea raţională a acestora, în îndrumarea lor permanentă cu tact şi pricepere.

S-a reliefat faptul că în procesul activităţii în miniateliere gîndirea copiilor este mult înviorată de faptul că ei aderă cu plăcere la aceste activităţi, aplică în situaţii noi cunoştinţele primite în cadrul activităţilor obligatorii. Obiectele confecţionate de ei au fost folosite deseori în jocurile de creaţie, în activităţile obligatorii. Din acest motiv satisfacţia lor a fost mai mare, deoarece copiii s-au convins că munca lor nu a fost în zadar. Obiectele produse de ei s-au dovedit utile, găsindu-şi o întrebuinţare.

Prof. SILVIA VULCU
Inspector şcolar

INTERFERENŢE EDUCATIVE

Exigenţă şi supleţe în acordarea sancţiunilor

În societatea noastră socialistă sancţiunea este folosită avîndu-se în vedere în primul rînd efectele ei educative. La fel trebuie să fie folosită şi în şcoală. Aici însă este nevoie să ne adaptăm măsurile — pînă la nuanţă — particularităţilor de vîrstă şi individuale ale copiilor. Aceasta, deoarece ceea ce este rău la un adult are un caracter conştient, intenţionat şi relativ stabilizat la copil, abaterile pot fi întîmplătoare sau expresie a contradicţiilor devenirii sale. De intervenţia la timp şi cu măsuri potrivite a educatorului depind îndreptarea şi statornicirea unor trăsături pozitive, a unui comportament moral comunist.

În şcoală, ca şi în viaţă, o sancţiune trebuie să fie, aşadar, expresia exigenţei neabătute a societăţii, a colectivului faţă de individ şi, pe cît posibil, a autoexigenţei fiecăruia. Nu pedepsim pe cineva numai pentru el însuşi, ci avînd în vedere pe toţi cei în mijlocul cărora trăieşte. Îl sancţionăm ca să-i arătăm în mod cît mai concret, atît lui cît şi celorlalţi, în ce constă greşeala şi să-i convingem pe toţi că anumite lucruri nu sîntem dispuşi să le tolerăm pentru că, în viaţă, nimeni nu le poate admite. Dar aceasta nu înseamnă deloc acceptarea rigidităţii. În acordarea oricărei sancţiuni este absolut necesar să ţinem întotdeauna seama de firea, de particularităţile caracterului celui căruia i se aplică, fără ca, prin aceasta, să abdicăm de la principialitate. Să fim, prin urmare, supli şi pretenţioşi în acelaşi timp. Elastici şi riguroşi totodată.

Gama măsurilor punitive admise în şcoală este, cum se ştie, largă. Şi ce bine că e aşa, fiindcă unele măsuri sînt operante la unii indivizi, dar altele nu. De unde necesitatea ca profesorul să cunoască atît de bine pe fiecare elev, încît fiecăruia să-i aplice ceea ce i se „potriveşte" pentru a-l îndrepta şi nu pentru a-i da o pedeapsă în sine. Pedeapsa să fie recompensatorie — cum spunea un pedagog celebru — adică pe măsura faptelor care o determină, dar şi pe măsura individului, ca să-l antreneze în efortul de autocorijare. Pe unul îl interesează nota — căci şi aceasta e un mijloc de sancţionare — pe altul îl lasă indiferent; unul este foarte ataşat de un profesor încît, dacă acesta îi arată cumva că s-a supărat pe el, este în stare de orice penitenţă, altul „suportă" orice, dar din motive afective nu vrea să afle mama. Aceeaşi măsură disciplinară poate avea efecte cu totul diferite. Iată, de exemplu, **ironia**. Cineva o poate gusta cu o adevărată plăcere intelectuală, fără a se simţi în vreun fel lezat; pe un altul îl umileşte şi-l dezarmează; pe unul îl amuză, pe altul îl îndurerează, pe unul îl îndreaptă, pe altul îl înrăieşte sau îl îndepărtează de cel ce o foloseşte. Ironia, ca mijloc de sancţionare, presupune multă măiestrie şi flexibilitate pedagogică. A fi invariabil ironic, şi cu toată lumea, înseamnă a anula virtuţile educative ale acesteia.

Supleţea e uneori înţeleasă ca o diminuare a exigenţelor faţă de individ; necesară în măsura în care trebuie respectate particularităţile fiecăruia. Este un mod greşit de interpretare. Exigenţele sînt egale faţă de toţi. Supleţea vizează alegerea celui mai indicat procedeu de corectare, precum şi nuanţarea acestuia în raport cu particularităţile fiecăruia, cu circumstanţele comiterii greşelii (dacă se produce sau nu pentru prima oară, mobilurile care au determinat-o, receptivitatea subiectului etc.).

Îmi amintesc de un caz: un băieţel fusese bătut straşnic de un coleg, cunoscut pentru practicile sale „pugilistice" în rîndul celorlalţi elevi. Dirigintele, sosit la faţa locului, a încercat să afle adevărul: „Cine a început?". „El" (cel mic). „Aşa e?". „Aşa!". „De ce ai sărit la bătaie?". „Fiindcă, din senin, mi-a pus piedică". „Ce ai căutat ai găsit: ştiai cît e de puternic, nu trebuia să i te potriveşti" — a conchis dirigintele, vrînd să fie sigur că măcar băiatul nu se va mai amesteca în incidente de acest fel. Judecata a decurs — cum se vede — după tipicul arhicunoscut şi repetat probabil pentru a nu ştiu cîta oară. Dar în cazul dat, evident, conta mai puţin cine a început, cît cine a sfîrşit, aşa cum a sfîrşit, nu ca într-o simplă harţă copilărească, ci cu o maltratare crudă, ieşită din comun.

Am fost curioasă să aflu epilogul: băieţelul s-a declarat de acord cu aprecierea dascălului său. Probabil şi bătăuşul, de vreme ce nu a primit nici o sancţiune („Ce să-i fac?! E pentru a nu ştiu cîta oară cînd mă pune în această situaţie!"). Dar peste cîteva zile, a bătut un altul. De unde concluzia că supleţea te obligă să potriveşti sancţiunile nu numai prin „atenuare", ci şi prin agravare. Prin urmare, rezultă şi de aici că supleţea nu se opune exigenţei, ci o completează şi o slujeşte, trebuind să opereze, după caz, cînd într-un sens, cînd în altul şi nu unilateral. Fiindcă supleţea nu presupune vreun rabat pe care l-am putea face cuiva în numele fie şi al unor considerente psihologice. Normele şi cerinţele morale rămîn norme şi cerinţe faţă de toţi.

NADIA NICOLESCU

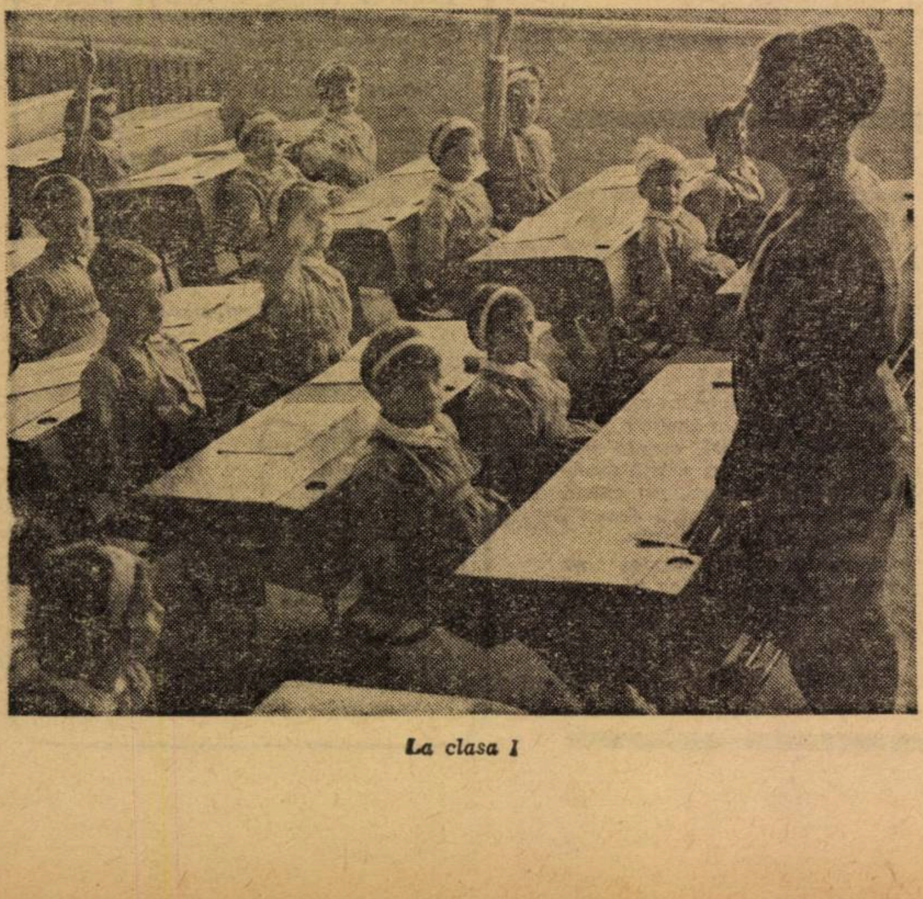

La clasa I

Atît de mici şi atît de conformişti? De ce?

Dacă nu cunoşti elevii unei clase şi încerci să te apropii de înţelegerea felului lor de a gîndi, de preocupările şi viaţa lor afectivă, examinarea caietelor de compuneri oferă foarte puţine date. Este deconcertantă stereotipia formulărilor, deci a ideilor exprimate. Aceste „creaţii originale", care ar trebui să fie compunerile, se aseamănă între ele uneori atît de mult încît singurele elemente de diferenţiere rămîn estetica scrisului, tipul şi frecvenţa greşelilor de ortografie sau de punctuaţie. Şi, totuşi, în realitate, copiii sînt distinct individualizaţi.

Ce îi determină atunci să se „contamineze" unii de la alţii — şi, toţi, de la învăţător — să intre în nişte şabloane de expresie care, chiar dacă au meritul corectitudinii, al clarităţii logice şi al vocabularului îngrijit, nu răspund cerinţei considerate de noi primordială pentru compuneri: sinceritatea, modul personal de redare a unor idei şi emoţii proprii.

Principala cauză credem că este insuficienta stimulare a elevilor spre independenţa gîndirii, spre atitudini sincere, directe, Se consideră adesea împlinite obiectivele orelor de compunere, dacă elevii ajung să deprindă, cît de cît, tehnica exprimării în scris a unui conţinut, conform planului întocmit cu învăţătorul, să scrie citeţ, îngrijit şi cu cît mai puţine greşeli. Practicate în acest mod, orele de compunere marchează în contextul modernizării lecţiei, un loc de refugiu al formalismului, o frînă în dezvoltarea personalităţii copilului.

Elevi care se lansează cu îndrăzneală în emiterea unor ipoteze, în descoperirea unor soluţii originale la aritmetică şi geometrie, capabili de interpretări independent construite privind fenomene istorice, din domeniul ştiinţelor naturii sau al geografiei, care se întrec să facă desene de o mare prospeţime a expresiei — devin deodată atît de puţin inventivi, inhibaţi, fără idei, cînd trebuie să facă o compunere scrisă. Din lucrările lor răzbate un anume conformism, o încadrare docilă în modelul sugerat în etapa premergătoare executării lucrării. Pericolul acestei atitudini nu trebuie apreciat numai sub criteriul dezvoltării exprimării scrise. El îşi vădeşte efectele negative mai profund, pe planul trăsăturilor de caracter, al convingerilor, al afectivităţii, obiectivîndu-se în comportamentul elevilor.

Cei care se limitează la a reproduce corect ideile inventariate în clasă pentru a fi incluse în compunere, rămîn exteriori relatărilor din lucrare, nu le adaugă nici o vibraţie emotivă personală, dovedind fie sărăcie afectivă, fie reţinere în a-şi afirma, în mod sincer, impresii şi gînduri proprii.

Formulări de tipul „eu am învăţat din această întîmplare...", „mie mi-a plăcut mai mult..." (sau, într-o variantă agravată: **„nouă** ne-a plăcut...") dacă vin să repete ceea ce s-a discutat în clasă, nu reprezintă un progres în direcţia sincerităţii, ci dimpotrivă pot fi suspectate de oarecare demagogie.

Nu înseamnă, desigur, că este de dorit să abunde în comupneri fraze exclamative, mărturisiri de simţăminte a căror lipsă de autenticitate este evidentă. Nu ne trebuie elevi pricepuţi să facă fraze înflăcărate despre patriotism, muncă, prietenie dar care, prin comportamentul lor, demonstrează că sînt departe de însuşirea acestor valori etice.

Lectură *Foto: V. BOGDĂNEŢ*

Cum putem, aşadar, stimula elevii să fie sinceri în compunerile lor — adică să exprime gînduri şi sentimente proprii, fără reţineri, dar şi fără exagerări?

Lecţiile de compunere ţinute la cîteva şcoli din oraşul Piteşti, încadrate în cercetarea pe tema: „Perfecţionarea metodelor de predare-învăţare", indică unele soluţii apreciate de noi ca răspunzînd adecvat dezideratului de mai sus. Elementele introduse vizează două etape din structura lecţiei de compunere: pregătirea şi analiza lucrărilor.

Considerăm că elevii trebuie să dobîndească de-a lungul primilor patru ani de şcoală, o independenţă mereu sporită în elaborarea compunerilor. În clasele a III-a şi a IV-a, discuţiile premergătoare redactării pot fi mai puţin analitice, mai puţin insistent directive sub aspectul conţinutului, limitîndu-se la precizări de cadru general. Sîntem mai ales împotriva unor fraze-model oferite elevilor după cum se sugerează în metodici. Dacă dăm curs, de pildă, indicaţiei de a ajuta elevii în redactare, cerîndu-le să spună „cum ar exprima clar şi frumos" o amintită idee, deschidem pentru mulţi dintre ei calea cea mai comodă, a şablonismului, pe care e atît de uşor să se obişnuiască a o urma.

Chiar titlul compunerii poate înlesni orientarea elevilor spre lucrări de creaţie. La scolile generale nr. 3 şi nr. 11 din Piteşti, în locul tradiţionalei teme „A venit primăvara", elevii au făcut compunere despre „Impresii personale din plimbarea în parcul Trivale".

Comprimînd — ca problematică şi ca timp — partea introductivă a orei de compunere, nu-i lipsim pe elevi de strîngerea materialului necesar redactării, furnizat de observaţii, lecturi, analize literare. Dobîndeşte, în schimb, mai multă extindere etapa de analiză, în cadrul căreia o pondere însemnată se acordă mijloacelor personale de expresie. Spontaneitatea, putinţa de a fi el însuşi într-o lucrare scrisă, care-i îngăduie elevului anumită libertate de lucru, se vădesc mai ales în compuneri şi tocmai de aceea le privim ca obiective speciale ale analizei acestora.

La şcolile citate, am experimentat un procedeu care poate constitui un bun exerciţiu pentru încurajarea sincerităţii, a independenţei gîndirii şi totodată pentru cunoaşterea stilului personal al fiecărui elev. Învăţătorul strînge lucrările, citeşte în faţa clasei cîteva dintre ele şi, fără a spune care sînt autorii lor, cere elevilor să îi numească. Rapiditatea cu care este identificat de către colegi constituie pentru fiecare elev o dovadă că a izbutit să facă o lucrare cu adevărat personală. Pentru învăţător — un temei să considere că a contribuit la educarea sincerităţii elevilor săi.

LUMINIŢA GHIVIRIGĂ

DIALOG CU CITITORII

Vizită cu bucluc

„Mă numesc Govoreanu Victor și sînt profesor de matematică la Școala generală Oteșani, județul Vîlcea ; consider că în cei aproape 9 (nouă) ani de muncă neîntreruptă la catedră, am căpătat o oarecare experiență pedagogică.

Vă scriu aceste rînduri cu rugămintea de a vă pronunța în cadrul «Tribunei școlii» sau de a afla opiniile colegilor în cazul cînd veți face acest lucru public. Iată despre ce este vorba : Într-una din zilele lunii februarie 1973, intrînd la ora de algebră la clasa a VII-a am fost surprins de prezența la catedră a tov. Prodescu Nicolae, director la școala unde funcționez (director coordonator) și a tov. Diaconu Dumitru — directorul Școlii generale din satul Cîrstănești, comuna Oteșani. Tovarășii directori purtau discuții cu elevii (fără să fi discutat în prealabil cu mine) și au continuat și după venirea mea la oră, ca și cum nici nu m-ar fi văzut. I-am poftit să mă asiste la lecție ; au refuzat, dar au continuat dialogul cu elevii (în cadrul orei). Tovarășul Diaconu Dumitru — directorul școlii subordonate — cu un ton aspru se adresa copiilor astfel : « Dă-mi caietul cu tema ! Unde l-ai pătat ? De ce nu ai scris data ? Care este titlul temei ?» Apoi altui elev : «Tu ai scris? Ia să vedem» etc.

După acest «raid» în care timp nu știam ce să cred, tov. Diaconu Dumitru a comutat dialogul cu mine pe același ton : «Ai colaboratori la Gazeta matematică ? Ai pregătit olimpiada ? Care este cel mai bun din clasă ?»

În acest timp, asistenții raidului — elevii — stăteau nemișcați, ca niște stane de piatră, cu ochii ațintiți la cele ce vedeau și auzeau. Această liniște absolută în care se auzea doar glasul «reporterului», în prezența celor 72 de ochi din clasă care priveau cu uimire fără clipire, mi-au produs o stare sufletească greu de închipuit și suportat. În sfîrșit, după aproximativ 10 minute pierdute din oră cu aceste «interviuri», rămînem singuri. Elevii respiră adînc și fiecare căuta parcă să afle de la colegul de bancă ce rost a avut această vizită, care — vă mărturisesc sincer — de neînțeles a fost și pentru mine.

Vă rog să-mi spuneți dacă tovarășii directori au procedat pedagogic în acest caz. Mă întreb ce cred elevii clasei a VII-a despre această «vizită» a tovarășilor directori, în cadrul orei ?!"

Întrebăm și noi **ce crede**, mai ales, Inspectoratul școlar al județului Vîlcea de la care așteptăm un răspuns cu măsurile luate.

Poreclele și... „atenționarea"

Într-o scrisoare sosită la redacția noastră se aduceau grave acuze directorului Școlii generale din Budureasa, județul Bihor. Sesizat de noi, inspectoratul școlar județean a întreprins o anchetă la fața locului constatînd că învinuirile puse pe umerii conducătorului școlii respective nu se confirmau ; în afară de una — cea privitoare la poreclele elevilor. „Atît directorul școlii, cît și unele cadre didactice — se spune în adresa inspectoratului către „Tribuna școlii" — au folosit uneori poreclele existente în sat atunci cînd s-au adresat unor elevi. Au fost cu toții atenționați și li s-a interzis acest mod de a se adresa elevilor".

„Atenționăm" și noi, în rîndurile de față, pe alți oameni de la catedră tentați să folosească, în raporturile cu elevii, poreclele. Procedeul ni se pare din cale afară de nepedagogic și de neindicat. Orice poreclă, se știe, conține în ea nuanțe peiorative. Iar tu, dascăl, folosind-o, înseamnă că ești de la început de acord cu ea și îl pui pe elev într-o lumină proastă, inhibîndu-l, stîrnind, în cele mai multe cazuri, ilaritatea colegilor. Cine însă îți dă **acest** drept ? Folosirea poreclelor elevilor, după părerea noastră, ar trebui sancționată ; ca și folosirea bătăii !

Copil maltratat

„Anul trecut aveam în clasă un elev timid. Cînd îl scoteam la lecție, tremura ca varga și se rezuma mai bine să tacă, chiar dacă știa ceva. Iar dacă îi făceam puțină observație, cînd nu știa, începea să plîngă. Cîteodată da răspunsuri uimitoare, cu toate că avea note mici. Cu colegii nu se juca. Sta retras și speriat. M-am întrebat, ce se întîmplă cu acest elev ? Plecînd pe firul adevărului, am dat de urmele timidității lui. Elevul S. G. din clasa a IV-a era bătut mai în fiecare zi de tatăl său. Fie că era vinovat, fie că nu, bătaie tot lua. De cîte ori tatăl se necăjea, acasă, pentru te miri ce lucru, se răzbuna pe copil. Asta am aflat-o din vizita făcută la domiciliul elevului. Vecinii mi-au spus că tatăl își bate în fiecare zi soția și copilul. Dar pentru a verifica, totuși, spusele celor din jur, am invitat pe părintele elevului în cauză la școală, fiindcă în ziua vizitei nu l-am găsit. A doua zi, tatăl elevului se prezintă la școală, scuzîndu-se că treburile familiale l-au făcut să nu poată veni. I-am arătat situația școlară de pe trimestrul I a copilului și i-am dat indicații de felul cum să-l ajute să se îndrepte. M-a asigurat că va ține cont de îndrumările date. Se forța însă să-și ascundă în întregime iritarea provocată de convorbirea noastră.

A doua zi elevul a venit la școală cu răni pe obraji. Se cunoștea că a fost bătut. L-am chemat la mine și l-am întrebat ce s-a întîmplat. Mi-a răspuns cu suspinuri că l-a bătut tată-său. Copilul tremura și-mi spunea că a luat o bătaie de moarte. Și-ntr-adevăr, fața îndurerată a elevului S. G. era desfigurată de groază". (Înv. Gh. Alexandru, Școala specială de reeducare, Ișalnița, Dolj).

În continuare, după ce își exprimă repulsia față de asemenea acte barbare, corespondentul revistei întreabă : ce procedeu trebuia aplicat? Credem că trebuiau sesizate organele de miliție. Un articol (sau mai multe) de lege prevede sancțiuni drastice pentru cei ce maltratează copiii. Fie ei chiar părinți !

D. CICHIRA

COMENTARII

FLORIN ANGHEL, Liceul „N. Bălcescu", Pitești : Aflăm, din scrisoarea pe care ne-o trimiteți, că „începînd cu anul școlar trecut, cîteva școli din Pitești — cu sprijinul și sub îndrumarea Inspectoratului școlar — au inițiat o serie de experimente privind perfecționarea și, implicit, modernizarea predării lecției". După ce ne amintiți că rezultatele acestor „căutări" au făcut obiectul unor comunicări în cadrul Colocviului național de pedagogie și ne asigurați de sprijinul prețios primit din partea Institutului de cercetări pedagogice, propuneți, cu îndreptățire, să se alcătuiască planuri tematice comune. Mai mult, credeți că „s-ar putea solicita și colaborarea I.C.P.P.D..., eventual și a catedrelor de specialitate din învățămîntul superior". Toate bune, dacă în final nu v-ați teme că, „fără o documentație la zi" (de cine depinde ?) „noi, practicienii, s-ar putea să explorăm niște căi care nu duc prea departe". Ceea ce ar însemna o mîhnire, pentru cei care spuneați că v-au sprijinit îndeosebi.

ELENA ADRIANA-TEODORU, Liceul industrial nr. 4, București : Lectura paginii intitulate, în revista noastră „Elevele : între cratiță, andrele și profesiile moderne" v-a făcut să vă întrebați de ce, „dacă cunoștințele de gospodărie sînt necesare pentru viață, ele trebuie însușite numai de fete ?... Oare numai fetele vor trăi, vor mînca, vor avea haine cu nasturi și tivuri ?" Evident, nu ! Cum tot evident, „dreptul bărbatului de a ști să-și coase un nasture, de a avea deprinderea gătitului etc." nu e contestat. Poate, doar, de la caz la caz !

Mai spuneți : „Ar fi cazul ca școala să dea un exemplu pozitiv pentru a convinge familia, opinia publică (!) că, așa cum nu există muncă numai pentru bărbați, nu există nici muncă numai pentru femei". Perfect adevărat, în principiu.

Numai că, uneori realitatea ne contrazice. Și chiar de ce să n-o spunem — multe „mame și profesoare".

Red.

CONSULTAȚII

Consiliul profesoral al Școlii generale nr. 1 din com. Schela, jud. Galați, apreciind rezultatele deosebite obținute de un cadru didactic în activitatea instructiv-educativă, a propus inspectoratului școlar județean, în vederea acordării gradației superioare, reducerea stagiului de la 5 la 4 ani. Inspectoratul școlar al județului Galați, cu adresa nr. 9544, din 26 decembrie 1972, a restituit actele cu mențiunea că „trecerea la o categorie superioară de salarizare înainte de împlinirea vechimii cerută de normele și normativele în vigoare nu se face la cerere" (?).

— Problema pusă în discuție merită mare atenție, avînd în vedere faptul că ea cuprinde atît aspecte legate de drepturile personalului didactic, cît și de stimularea lor în muncă. Legislația școlară prevede că la stabilirea salariului personalului didactic se are în vedere — pe lîngă funcția didactică îndeplinită, pregătirea cerută pentru ocuparea funcției didactice, gradul didactic obținut, condițiile specifice în care-și desfășoară activitatea — **și vechimea în învățămînt și calitatea activității instructiv-educative.** Potrivit cu vechimea în învățămînt și calitatea activității instructiv-educative se face **diferențierea salariului tarifar prin acordarea de gradații.** Acestea, în număr de cinci, se acordă din 5 în 5 ani de activitate recunoscută ca stagiu în învățămînt și apreciată drept corespunzătoare.

În această situație, legea prevede că **inițiativa aparține cadrului didactic interesat,** care trebuie să comunice în scris școlii la care este încadrat că îndeplinește stagiul de activitate cerut pentru acordarea gradației, urmînd ca inspectoratul școlar să aprobe acordarea gradației pe baza propunerii școlii și a aprecierii activității. Totodată, legislația școlară prevede că „personalului didactic care a obținut rezultate deosebite în activitatea instructiv-educativă, în perioada pentru care i se acordă gradația, **i se poate reduce stagiul** necesar pentru acordarea gradațiilor, de la 5 la 4 ani, **la propunerea consiliului profesoral".**

Cum normele pentru acordarea gradațiilor de vechime aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 12316/1969, întocmite conform prevederilor art. 174 din Legea nr. 6/1969 și art. 3 din H.C.M. nr. 2841/1968, nu prevăd vreo modificare de procedură privind sesizarea autorităților de învățămînt în cazul de excepție — acordarea gradației la 4 ani — **inițiativa poate aparține atît celui interesat, cît și direcțiunii școlii.** (Să sesizăm deosebirea de formă : în prima situație, întocmește dosarul cu acte doveditoare din inițiativa proprie, în cea de a doua, îl întocmește la sugestia direcțiunii școlii). **Important este fondul problemei** — existența unor rezultate deosebite obținute de cadrul didactic respectiv și propunerea consiliului profesoral care-i cunoaște activitatea și o apreciază ca atare.

Inspectoratul școlar, care are în competență aprobarea reducerii stagiului și acordarea gradației superioare, rămîne să analizeze temeinicia propunerii consiliului profesoral și să se pronunțe în consecință.

Sîntem convinși că această formă de stimulare a muncii cadrelor didactice, prevăzută în legislația noastră, care, pe lîngă efectul moral, influențează direct îmbunătățirea condițiilor de viață ale cadrelor didactice, este insuficient folosită de cei care au atît dreptul, cît și datoria să o aplice.

Prof. IOAN BADIU

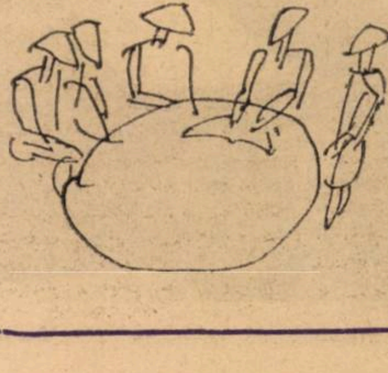

• CARTEA • RECENZII • CARTEA •

AL. CERNA-RĂDULESCU:
Arbori din țara promisă
Ed. C. R., 1972

Migăloasă și înșelătoare pentru cititorul grăbit este construcția acestor studii de autentică istorie literară. Avînd ca punct de plecare o secvență memorialistică ori un moment din anii de formare spirituală a autorului, sub influența binefăcătoare a cărților scrise de autorii evocați, fiecare dintre cele șapte contribuții pătrund cu o serioasă armătură în domeniul istoric-literar, pentru a dezvălui un aspect mai puțin cercetat din viața și opera scriitorilor discutați. Interesul acestei cărți este deci dublu: unul pur documentaristic, al doilea rezultînd din valoarea mărturiei publicistului. Deoarece punctul de plecare este aparent anecdotic (în esență, memorialistic), era firesc ca unele din aceste personalități evocate să aparțină unei geografii culturale regionale: Oltenia, ținutul de baștină al autorului. În acest fel ne explicăm prezența în acest volum a unor personalități ca: D. Tomescu (Primejdiile fanatismului), N. Plopșor (Subordonarea de bunăvoie) sau chiar Petre Pandrea (Dinamismul lucid). Însuși Gala Galaction intră în sfera de interes literar al lui Al. Cerna-Rădulescu prin evocarea unei topografii binecunoscute viitorului publicist. Dar stîlpii de rezistență ai acestei cărți îi constituie studiile consacrate lui Nicolae Iorga (Vocația profetică), Tudor Arghezi (Poetul, sinteză a umanității), Gala Galaction (Freneticul cenzurat), ca și medalionul consacrat lui Liviu Rebreanu (Nostalgia eticului).

Criticul operează prin izolarea „facultății dominante" de celelalte însușiri ale personalității evocate, „facultate dominantă" pe care — ca un vrednic urmaș al vechilor caracterologii ale clasicismului — o privește dilatat, absorbind celelalte însușiri și subordonîndu-și toate actele personalității respective. Tehnica aceasta de lucru, firește, comportă anumite riscuri, prin sărăcirea portretului moral și spiritual, dar nu e mai puțin adevărat că prin pregnanța cu care este pusă în evidență (trăsătura dominantă), îl luminează mai puternic.

Studiile conțin multe informații profitabile pentru amatorul de literatură, ca și pentru profesorul și specialistul în istorie literară. De pildă, demonstrația că piesa „Mitică Popescu" a lui Camil Petrescu este de fapt o replică la piesa „Apostolii" a lui Liviu Rebreanu (idee pe care autorul studiului o enunțase și mai înainte).

Patriotismul ardent al lui Nicolae Iorga, caracterul său dîrz, inflexibilitatea în fața presiunilor exercitate asupra sa în nobila luptă de apărare a drepturilor poporului român la o viață demnă, în cadrul unui stat național, unitar și independent, campania sa neslăbită împotriva primejdiei fascismului, dusă pînă în ultimul ceas al vieții, cînd a căzut răpus de gloanțele legionarilor, patriotism materializat de-a lungul a zeci de ani de publicistică militantă, este evocat într-un dens studiu. Alte elemente inedite află cititorul din capitolul rezervat lui Petre Pandrea. Ținuta demnă, de neînfricat adversar al hitlerismului și fascismului intern a acestuia este dublată, în calitatea de avocat, de aceea de apărător al antifasciștilor și comuniștilor în timpul dictaturii legionaro-antonesciene. Și tot aici află cititorul și despre sprijinul moral (nu fără anumite riscuri) pe care i l-a acordat Lucian Blaga lui Petre Pandrea, pentru a apăra viața cîtorva sute de antifasciști și comuniști, amenințați cu o judecată sumară și execuție.

Episodul articolului „Baroane", publicat de Tudor Arghezi în 1943 în „Informația Capitalei", este integrat în mod firesc în contextul social-politic, în publicistica pe care poetul o practică în acel moment greu pentru destinele țării, episodul (și articolul) căpătînd astfel o semnificație mult mai adîncă.

În paginile pe care le consacră lui Gala Galaction, Al. Cerna-Rădulescu avansează o interesantă ipoteză asupra motivelor reale care l-au determinat pe viitorul scriitor să îmbrățișeze haina preoțească. Criticul crede că este vorba aici nu de o „criză religioasă", ci de un moment de răscruce pentru cariera literară a lui Gala Calaction, pe care acesta o rezolvă în felul binecunoscut: „Laicizarea" crizei religioase — ipoteză interesantă, dar contrazisă de înseși mărturisirile lui Gala Galaction — este deci de reținut doar sub acest aspect.

Cartea lui Al. Cerna-Rădulescu — curios aliaj de memorialistică, jurnal intim și istorie literară — este o apariție peste care nu pot trece cu ușurință critica și istoria literară, sau profesorul de specialitate. Lectura ei reprezintă un prețios capital de informație asimilat.

NICOLAE SORIN

JOHN DEWEY:
Democrație și educație
E. D. P., 1972

„Democrație și educație", avînd ca subtitlu „O introducere în filozofia educației" (tipărită la New York, în 1916), reprezintă o sinteză a gîndirii filozofice și pedagogice a lui John Dewey, rezultată din lunga sa activitate de profesor la universitatea Columbia. Neobosit animator al studiilor de psihologie, pedagogie și filozofie, multă vreme președinte al Societății americane de filozofie, John Dewey este de multă vreme cunoscut în țara noastră prin lucrări care i s-au tradus și studiat în cadrul facultăților, școlilor normale și institutelor pedagogice actuale.

Deși a trecut mai bine de jumătate de secol de la apariția cărții, interesul pentru ideile pozitive ce le vehiculează autorul nu s-a diminuat pînă azi. Multe din soluțiile și sugestiile ce le propune John Dewey în domeniul școlii și educației pot fi valorificate de noi în prezent, lăsînd, bineînțeles, la o parte ceea ce constituie partea idealistă a gîndirii sale.

Pedagogul american ridică numeroase probleme, ca, de pildă, aceea a rolului activ al filozofiei în îndrumarea societății. Dar cele mai profitabile sînt ideile sale despre școală și educație, el fiind, poate, printre primii gînditori care au făcut din școală o problemă centrală și au localizat filozofia în sistemul educațional. Rezultatul a fost „elaborarea unei noi teorii a educației, cuprinzătoare și profundă, dar și ridicarea utopică a școlii la rangul de principală instituție a progresului social".

Deosebit de atrăgătoare sînt ideile sale în direcția activizării școlii în sensul legării ei cu munca practică productivă. După John Dewey, munca practică este menită să schimbe radical școala și să o așeze în inima societății moderne industrializate, dezvoltînd la elevi spiritul de solidaritate socială și de viață comună, spiritul de emulație, simțul responsabilității etc. Munca practică lărgește experiența personală, însuflețește asimilarea științelor și permite elevului să urmărească progresul umanității. O atitudine contemplativă față de lume și societate nu poate folosi individului, în timp ce o școală activă îl poate integra în energia cosmică, făcîndu-l să-și trăiască cu adevărat viața și să și-o dirijeze după cum dorește.

Capitolul „Aspectele pregătirii profesionale în educație" este cel mai interesant și mai actual prin problemele dezbătute în legătură cu școala activă și educația în stadiul societății industrializate. Practic, aici John Dewey rezumă în 5 puncte principalele sale argumente și afirmații expuse în întreaga lucrare. Se arată, de pildă, că, în condițiile exploziei industriale, „ocupațiile tehnice au căpătat un conținut intelectual infinit mai larg și valențe culturale infinit mai bogate decît înainte. Necesitatea unei educații care să-i familiarizeze pe cei ce muncesc cu bazele și implicațiile sociale și științifice ale muncii lor a devenit imperioasă, deoarece acei ce sînt lipsiți de ea sînt reduși în mod inevitabil la rolul unor anexe ale mașinilor pe care le mînuiesc" (pag. 268).

Plină de interes este și concepția sa, după care integrarea în munca productivă trebuie să se facă treptat, pe parcursul școlarității, ca o trecere pe nesimțite de la joc la activități cu finalitate practică.

Lăsînd la o parte unele idei, izvorîte din concepția idealistă a pragmatismului, reținem la John Dewey marea sa dragoste pentru om și grija pentru educația lui, frumusețea expunerii, stilul curgător, logica strînsă a argumentației, economia și conciziunea limbajului (fiecare capitol se încheie printr-un succint rezumat făcut de autor).

Am sugera Editurii didactice și pedagogice să continue a da la lumină lucrările fundamentale ale corifeilor școlii active cum ar fi, de pildă, „Școala muncii" de Georg Kerschensteiner, „Orientarea profesională", de Eduard Claparède, precum și reeditarea revăzută a lucrării lui Ad. Ferrière „Școala activă" (apărută la noi în 1925, în traducerea lui I. G. Marinescu). Este cunoscută frumoasa tradiție care există în gîndirea pedagogică românească în ce privește școala activă și în acest sens Editura ar putea întocmi o antologie de texte a școlii active românești. De asemenea, socotim că reeditarea lucrării fundamentale a lui I. C. Petrescu, „Școala activă" (1926), nu poate suferi amînări.

GH. COSTIN

„TERRA", nr. 2/1973

În sprijinul perfecționării cadrelor didactice: tematica orientativă privitoare la elaborarea lucrărilor pentru gradul I, programul taberelor de vară organizate de S.S.G. din R.S. România, pentru instruirea științifică pe teren a profesorilor de geografie, utilitatea și eficiența experimentului televiziunea școlară integrată la geografie.

Pentru documentare științifică de specialitate: date noi asupra climei Antarctidei, culese de exploratorul român **G. Neamu** în expediția sa din anii 1971/1972; perturbațiile atmosferei și vînturilor violente pe glob; repartiția pădurilor și folosirea fondului forestier mondial în prezent și perspectivă; geografia Țării Dornelor, sistemul de irigații Carasu, precizări referitoare la unele aspecte ale geografiei Lunii și planetelor Marte și Venus. Un material succint ne informează asupra activității geologilor **G. Istrate** și **I. Teodoru** — primii geologi români care au explorat recent unele zone vulcanice din Antarctida, la invitația vulcanologilor argentinieni.

Cronica geografică se ocupă — cu prilejul centenarului nașterii lor — de viața și activitatea lui **Ion Simionescu** (se dă și lista celor peste 60 de lucrări ale sale privitoare la geografia teritoriului României) și a marelui geograf francez **Emm. de Martonne.**

Pentru elevi se publică lista celor 5 echipaje de elevi **„Cutezătorii"** care au fost premiate cu abonamente la revista „Terra" pe anul 1973, pentru activitatea lor din anul 1972. Se mai oferă elevilor lecturi geografice despre Sahara și despre expediția unor studenți geografi ieșeni cu pluta de la izvoarele Bistriței pînă la Marea Neagră. De asemenea, probleme și jocuri geografice instructiv-distractive, note și informații, recenzii etc.

Predarea limbilor moderne în liceele și institutele cu profil tehnic

Recent, Societatea de științe filologice a organizat sesiunea metodico-științifică a profesorilor de limbi moderne care predau în liceele și institutele cu profil tehnic.

Atît din comunicările prezentate, cît și din bogatele discuții pe marginea lor au reieșit cîteva idei fundamentale. Prima idee care trebuie să stea la baza predării limbilor moderne în învățămîntul cu profil tehnic este diferențierea față de programele predării acelorași discipline în liceul de cultură generală. În învățămîntul tehnic trebuie să se predea varianta tehnico-științifică a limbii. Aceasta nu trebuie însă confundată cu un inventar de termeni specifici (fiecărui domeniu tehnico-științific) și nici nu poate fi izolată artificial de limba uzuală. Elevul sau studentul trebuie să fie capabil să susțină o conversație uzuală, să citească un ziar sau o revistă, să elaboreze în scris un text fără prea mari dificultăți. Stăpînind limba uzuală, elevul de la liceul tehnic își va concentra apoi atenția asupra limbajului tehnico-științific, corespunzător domeniul său de specialitate, spre deosebire de elevul liceului de cultură generală, care studiază literatura. Unii participanți la discuții au insistat totuși să nu fie eliminate cu desăvîrșire textele literare, mai ales din motive de ordin educativ. O importantă lacună în predarea limbilor moderne în liceele tehnice este, cu puține excepții, lipsa unor manuale diferențiate pe grupe de specialitate: manuale pentru învățămîntul economic, industrial, agricol, artistic etc. Se impune ca Editura didactică și pedagogică să-și îndrepte atenția spre elaborarea rapidă a unor astfel de manuale, căci altfel, în timp ce s-au realizat mari eforturi pe linia modernizării învățămîntului, asistăm la situația nedorită ca profesorul să copieze cu mîna textele de specialitate utilizate în procesul de predare.

Sesiunea a dezbătut și problema pregătirii viitorilor profesori de limbi moderne în învățămîntul cu profil tehnic, atrăgînd atenția că facultățile care pregătesc profesori de limbi moderne trebuie să-și adapteze programele de curs practic ținînd seama că un procent însemnat din absolvenți vor preda în liceele de specialitate. De asemenea, practica pedagogică a studenților trebuie să se desfășoare parțial și în liceele cu profil tehnic. În acest scop, este necesară încadrarea acestora cu profesori experimentați și dotarea lor cu aparatură modernă audio-vizuală, așa cum s-a constatat la școlile unde s-au ținut lecțiile demonstrative. În scopul perfecționării profesorilor care predau la liceele cu profil tehnic, s-a cerut ca I.C.P.P.D. să organizeze cursuri speciale de perfecționare pentru aceștia, cu tematică adecvată. S-a insistat asupra necesității unei mai strînse colaborări între cadrele didactice de la liceele tehnice și cele de la institutele de învățămînt superior de profil, pe linia patronării de către acestea a primelor. S-a preconizat utilizarea culegerilor de texte publicate de institutele de învățămînt superior de către liceele de specialitate, pînă la apariția unor manuale proprii.

Țara noastră are o veche și frumoasă tradiție în ceea ce privește predarea limbilor moderne în învățămîntul cu profil tehnic; este suficient să amintim nivelul înalt de predare al acestora în vechile licee comerciale, precum și ținuta manualelor publicate pentru uzul lor. În condițiile avîntului incomparabil sporit astăzi al învățămîntului cu profil tehnic, în condițiile în care, pentru a-și aduce o contribuție eficientă la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nu se poate concepe un bun tehnician sau specialist care să nu aibă o deschidere spre tehnica și știința mondială prin cunoașterea unei limbi de largă circulație, revine o răspundere sporită atît profesorilor de limbi moderne din învățămîntul cu profil tehnic, cît și tuturor factorilor care au misiunea de a veghea la continua lui perfecționare.

Prof. univ. ION BRAESCU

Speranțe pentru oprirea degradării memoriei

În fiecare zi, după atingerea vîrstei de 35 de ani, un adult pierde în medie circa 100 000 de celule ale creierului, cunoscute ca neuroni, care sînt implicate după cum se știe în gîndirea, memoria sau alte activități cerebrale fundamentale. Aceste celule nervoase mor din cauza îmbătrînirii, a unei proaste circulații a sîngelui sau din alte cauze.

La naștere, se apreciază că omul pornește cu o zestre de circa 10 miliarde de neuroni. Aceștia nu se mai împart sau reproduc ca alte celule. O aritmetică simplă arată că fiecare individ pierde probabil 36,5 milioane neuroni pe an și circa un miliard în 30 de ani. Frecvența pierderii zilnice pentru unii indivizi poate fi mai mare sau mai mică și explică de ce memoria scade cu vîrsta, de ce alte facultăți cerebrale încep să dispară, instaurîndu-se senilitatea. Chiar dacă se va găsi un remediu pentru vindecarea cancerului sau pentru prevenirea bolilor cardio-vasculare care provoacă adevărate ravagii prin mortalitatea lor ridicată, multe persoane nu vor fi apte să trăiască un secol de viață sănătoasă, viguroasă, dacă această „scurgere“ constantă a creierului continuă.

S-a găsit, nu de mult, o posibilitate pentru a se stopa „scurgerea“ și prin aceasta un nou control al vieții omului. Se întrevede astfel o alternativă pe care oamenii de știință care se ocupă cu aceste probleme o văd pîlpîind în experiențele lor de laborator ca o perspectivă potențială care va permite omului un control larg și drastic asupra existenței sale și a destinului său.

Dr. James Bonner, un biolog de la Institutul de tehnologie din California, S.U.A., nu știe cum să prevină distrugerea ireversibilă a neuronilor. Dar el privește optimist la o soluție de perspectivă: producerea altor celule ale creierului care să preia lucrul neuronilor care lipsesc. Această posibilitate există, întrucît fiecare celulă din corpul omenesc conține exact aceeași proporție de informație genetică, aceleași gene care comunică celulelor **ce să fie** și **ce să facă.** O celulă a ficatului este o celulă a ficatului fiindcă numai acestora li se comunică să aibă o activitate specifică dintre toate genele existente. O celulă nervoasă este o celulă nervoasă fiindcă numai aceasta are un anumit tip de funcționalitate. Și așa mai departe cu oasele, pielea, părul și alte celule specializate. Cercetările doctorului Bonner se referă la aflarea mecanismului care conferă unor gene la început anumite specificități funcționale. Genele se închid sau se deschid la un moment dat pentru a primi anumite informații și comenzi despre ce anume să facă. Dacă se va rezolva acest mecanism, se apreciază că s-ar putea găsi posibilitatea creării sau substituirii de celule nervoase.

Creierul omenesc conține în total circa 100 de miliarde neuroni. O mare parte din structura acestuia o reprezintă celulele gliale — celule de suport — deși ele pot juca unele roluri în funcțiile de învățare și de memorie. Dacă și cînd se va cunoaște precis care sînt comutatoarele chimice care comandă închiderea sau deschiderea unei gene, atunci va deveni posibil să se comande celulelor gliale să se oprească a mai fi ele însele, și să devină în schimb neuroni. Și, poate, se vor putea converti celulele gliale în celule nervoase la o viteză de 100 000 celule/zi, înlocuind astfel pierderea neuronilor. Înlocuirea neuronilor va conduce la capacitatea depozitării în creier de noi memorii și desfășurării de activități diferite. În timp ce neuronii vechi vor fi feriți de dispariție, unele cunoștințe și chiar memoria vor începe să scadă datorită fenomenului de îmbătrînire, așa cum ni se pare firesc. Dar dr. Bonner subliniază că, în epoca noastră de schimbări rapide, o mare parte din informațiile pe care le înmagazinează memoria noastră devin învechite.

Posibilitatea de control al celulelor creierului sau de inginerie genetică este deosebit de promițătoare. Cercetările precise, pline de strălucirea ideilor geniale care le-au generat în ultimii 20 de ani, au deschis calea către baza înțelegerii codului genetic al vieții, al mecanismului prin care genele dictează soarta unei celule. Genele sînt conținute în ADN (acidul desoxiribonucleic) și se încolăcesc în nucleul fiecărei celule în forma faimoasei elice duble. În timp ce fiecare celulă conține toată cantitatea de informații pe care orice altă celulă o are, numai anumite seturi ale genelor sale sînt în funcțiune. Depinzînd de felul celulei, numai 1—10% din gene sînt vreodată active; restul nu fac nimic niciodată.

S-a descifrat, nu de mult timp, că niște entități chimice, cunoscute ca histone, închid activitatea genelor sau o păstrează închisă. Aceste histone printr-un mecanism chimic veghează ca o genă să nu devină activă. Dar histonele nu pot citi codul genetic. Agenții responsabili pentru această citire sînt niște molecule cunoscute sub numele de ARN-C (acid ribonucleic cromosomic), care apare în mod natural înăuntrul celulei. ARN-C interacționează și se leagă de gene care nu sînt în acest fel înăbușite în activitatea lor. Histonele nu se pot atașa și lega în același mod de aceleași gene. S-a reușit ca acidul ribonucleic cromosomic să poată fi luat dintr-un organ A și amestecat cu celulele organului B. Acesta se va lega de gene în organul B, așa cum realiza în același mod acest proces în organul A. Rezultă că ARN-C poate fi folosit pentru a deschide genele în organul B. Rămîne de realizat ca o sarcină dificilă separarea diferitelor porțiuni de ARN-C pentru a alege cele dorite și necesare în vederea introducerii acestor fracțiuni în celule, pentru a comuta către o activitate lucrativă genele care dorim (aflate în inactivitate). Această posibilitate poate conduce la convertirea celulelor gliale ale creierului în neuroni.

Nu se poate aprecia pînă la ora actuală intervalul de timp necesar pentru ca acest proces de convertire, deci de păstrare a creierului, să capete o modalitate practică de realizare. Dar progresele spectaculoase realizate în descifrarea mecanismelor intime care au loc în interiorul celulelor au deschis pentru viitor noi domenii de investigație în efortul care se duce pentru prelungirea vieții și păstrarea la un nivel de activitate normală a organismului omenesc.

THEODOR E. CORNEA

U.R.S.S.

Preocupări pentru modernizarea lecției

Cine desenează mai repede și mai bine ?

În Uniunea Sovietică există 200 000 de școli de cultură generală, în care învață circa 50 de milioane de elevi. 80% din școlari, absolvind școala de 8 ani, capătă apoi o educație medie completă. Este în curs trecerea la învățămîntul general mediu.

Cum va arăta școala sovietică de mîine ? Cum se va spori eficiența procesului educativ ? Pedagogia sovietică rezolvă aceste probleme pe baza strict științifică a cercetării neîntrerupte, a verificării ideilor în practică.

O experiență interesantă se află în curs într-o școală din orașul Tbilisi (capitala Gruziei sovietice). Forma tradițională de instruire — lecția în interesul obișnuit al cuvîntului— este înlocuită aici prin lecțiile-dialog, lecțiile-dezbateri, lecțiile-jocuri și prin concerte. Educatorul se străduiește să facă procesul instructiv-educativ interesant, atrăgător pentru copii, ca prin aceasta să-i ajute să-și concentreze atenția asupra materialului de învățat.

În clasele întîi și a doua, nu se pun note, întrucît dorința elevilor de a căpăta o notă bună se transformă adesea într-un scop în sine, care coboară nivelul creator în procesul de învățare, distrage atenția de la țelul principal — obținerea unor cunoștințe solide.

Revista presei străine

„Köznevelés“ (R. P. Ungară)

Revista de pedagogie Köznevelés (Educația publică), din R.P. Ungară, care apare din acest an, săptămînal și într-un format nou, a constituit timp de cîteva luni tribuna unor dezbateri interesante cu participarea a numeroși specialiști din domeniile pedagogiei, istoriei pedagogiei, sociologiei, avînd ca temă „Viitorul învățămîntului secundar — liceul de mîine“. Articolele și studiile publicate analizează locul și ponderea liceului în sistemul învățămîntului secundar și importanța tot mai crescîndă a învățămîntului tehnic. Cercetătorul Vendégh Sándor în articolul intitulat „Învățămîntul tehnic și educarea omului“ (nr. 11/1973) atrage atenția asupra implicațiilor revoluției tehnico-științifice, care impune restructurarea pregătirii muncitorilor calificați, a cadrelor medii. Școlile tehnice, care, după părerea autorului trebuie să stea și în viitor la baza pregătirii cadrelor care lucrează în economie, pregătesc elevii pentru munca nemijlocită în producție, dar în același timp și pentru continuarea studiilor în liceele de specialitate și facultăți. Procesul instructiv-educativ trebuie să aibă în vedere necesitățile economice, politice, culturale ale societății contemporane, dar și dezvoltarea personalității elevilor — acest proces fiind un mijloc de dezvoltare a omului multilateral.

Învățămîntul tehnic, pe lîngă cunoștințele legate de specialitățile respective, trebuie să asigure un înalt nivel de cultură generală. Reluînd această idee, profesorul Takács László analizează o modalitate interesantă de a rezolva aceste probleme și anume, unificarea liceelor de cultură generală cu liceele de specialitate, modalitate care ar oferi posibilități foarte largi de orientare profesională.

În articolul „Clasa «închisă» sau materiile facultative ?“ (nr. 4/1973), Lukács Sándor prezintă o experiență interesantă efectuată într-un liceu din Budapesta. Elevii anului I de liceu, pe lîngă disciplinele obligatorii, pot alege două materii (care nu trebuie să fie înrudite, de exemplu matematică-engleză, chimie-engleză etc.) pe care le studiază într-un număr sporit de ore, iar materiile alese inițial pot fi schimbate, după preferințe, de trei ori pe an. Materiile facultative sînt studiate în grupuri, ceea ce permite constituirea unor grupuri omogene de elevi, avînd scopuri comune. Astfel, se acordă un teren larg și variat aptitudinilor, posibilităților și sferelor de interes al fiecărui elev în parte. Sistemul clasei „închise“ este o moștenire care constituie obstacolul principal în calea perfecționării învățămîntului. De aceea, dezvoltarea rapidă a științelor, a tehnicii, a modalităților de lărgire a cunoștințelor, impune în mod necesar trecerea la educația permanentă, a cărei primă etapă (și bază) o formează școala, care asigură o instruire diferențiată, într-un sistem de clase „deschise“. Experiențele de pînă acum demonstrează posibilitatea și chiar necesitatea introducerii materiilor preferate (facultative).

Studiile pe care le-am amintit au meritul de a schița posibilitățile și direcțiile de dezvoltare ale învățămîntului secundar din R.P. Ungară. Aceste experiențe din școli vor contribui cu siguranță la conturarea unui proces instructiv-educativ mai apropiat de cerințele societății viitoare.

FARKAS J.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Cabnut

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 93

Sîmbătă 28 aprilie 1973
16 pagini — 1 leu

FLORI DE MAI

Zăpezile cu niște reflexe dure de argint și de aproape uimire, zăpezi ce năvăliseră în Martie – și năvăliseră absurd in plină primăvară – s-au topit datorită razelor de foc ale Măriei-sale Soarele și s-au topit datorită inimii Omului, nu o dată mai fierbinte decît dogoarea sublimului nostru astru ceresc.

Natura reînvie mereu ca într-o parcă dulce poveste. Ochii mă ademenesc întotdeauna întru cunoaștere și splendoare. Văd drumurile vaste ale Muncii. E timpul marilor speranțe, e timpul certitudinilor. Îi văd pe țăranii mei desdoiți de șale, liberi, slăvind munca, mai mult ca oricînd, fiindcă azi pămîntul e al lor.

Îi văd pe mineri, drapați în haine de eroi, scoțînd din adîncurile planetei elixirul negru al industriei.

Îi văd pe oțelari, strălucind în ploaia de scîntei a metalului aprins, dînd la iveală tăria timpului.

Îi văd pe celeriști adulmecînd văzduhul pe magistralele lumii ca niște vechi și mereu noi temerari.

Îi văd pe dascăli croind din sufletul lor dimensiunile luminilor, îmbrăcînd acest sublim popor cu hainele de aur ale cunoașterii și frumosului. Văd flori. Flori. Flori. Dar, poate, in aceste clipe de 1 Mai, de Ziua muncii și a libertății, florile de maci roșii aruncate în cîmp ca niște drapele de foc în Univers sînt cele mai vii, cele mai cuceritoare, cele mai simbolice întru acele grele aduceri aminte ale luptelor clasei muncitoare, ale luptelor omenirii pentru dreptate, pentru libertate, pentru fericire.

În România Revoluția a învins. Sîngele vărsat n-a fost pierdut în zadar. Țara se inalță, sublimă, în soare. În evantaiul multicolor al creșterilor noastre, aidoma semenilor mei, aud creșterile viitoare. A fost foarte greu. Și e încă greu. Însă marile victorii nu cunosc decît aromele tari ale dăruirii, ale dăruirii pentru patrie, pentru omenire. Ce sublimă armonie se află în noi, în faptele noastre, în explozia de vis a florilor din Mai !

Într-un cîntec folcloric japonez aud cu inima, precum aud creșterea incomensurabilă a firelor de iarbă, și a florii-soarelui aceste versuri :

*„Ce frumos e primăvara !
Stăm întinși alăturea
cu vinul sărbătorii florilor"...*

ION BANUȚA

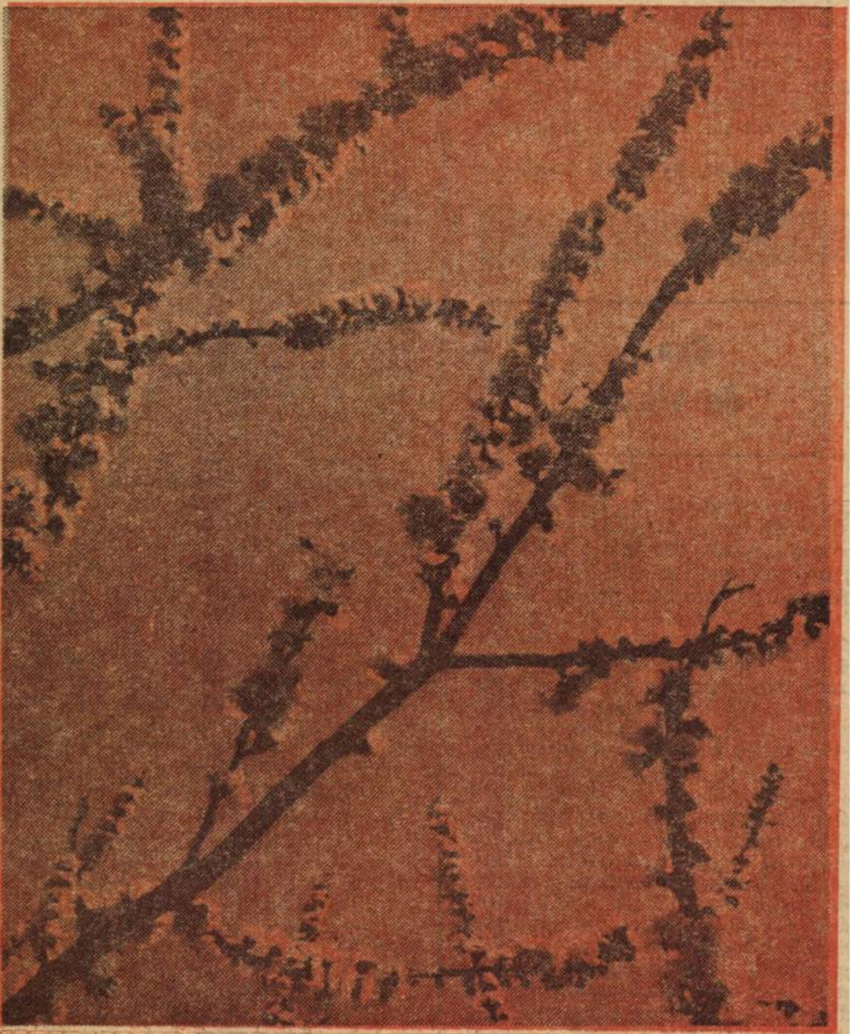

1 MAI

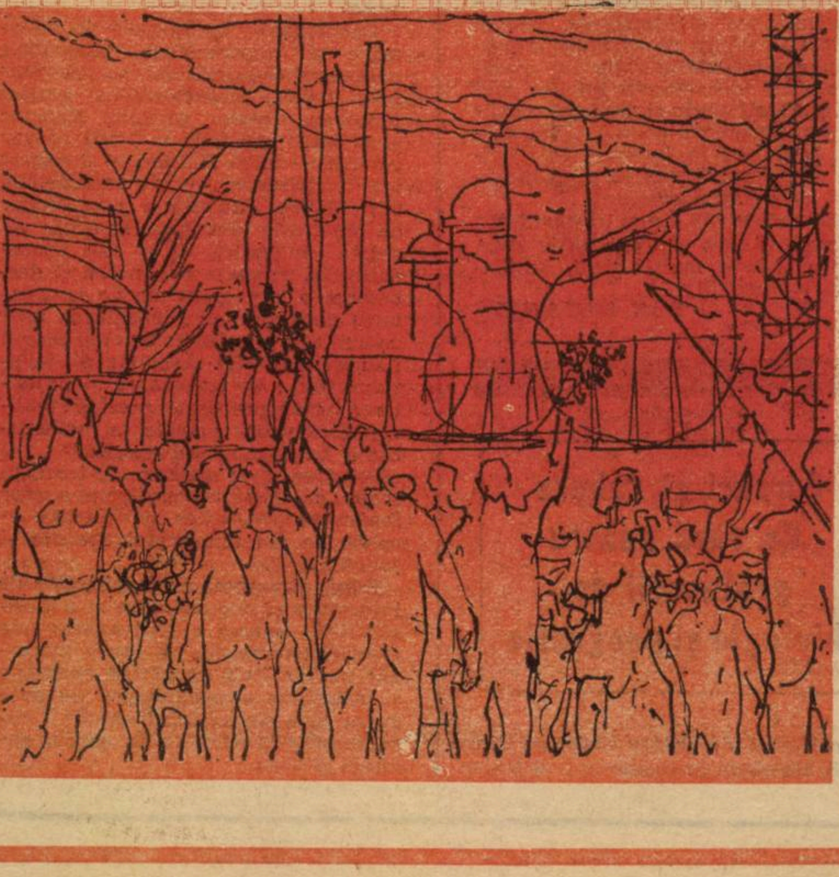

Ședințe de lucru ale consiliilor învățămîntului

În zilele de 18, 19 și 20 aprilie a.c. au avut loc, la Ministerul Educației și Învățămîntului, ședințe de lucru ale consiliilor învățămîntului preșcolar și general-obligatoriu, liceal și tehnico-profesional, cu participarea inspectorilor generali ai județelor și municipiului București. S-a dezbătut cu acest prilej un ansamblu de măsuri referitoare la îmbunătățirea continuă a învățămîntului preșcolar, a școlii de cultură generală, a liceului și a învățămîntului tehnico-profesional.

În încheierea dezbaterilor, a luat cuvîntul tovarășul Paul Niculescu-Mizil, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru al educației și învățămîntului.

ÎN ACEST NUMĂR

Lecție „modernistă" sau lecție modernă ● A învăța să înveți (II) ● „Mașinismul" didactic și exigențele lui ● Învățămîntul preșcolar (grupaj de opinii) ● Filozofia românească în a doua jumătate a secolului al XIX-lea ● Neohegeiianismul

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC •

Concursul „Cea mai bună bibliotecă școlară“

Marți, 24 aprilie, a.c., a avut loc în Capitală festivitatea decernării premiilor pentru concursul „Cea mai bună bibliotecă școlară — 1972“, amplă acțiune de stimulare a muncii cu cartea, desfășurată sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului.

Antrenînd în competiție un număr de aproximativ 9 400 de biblioteci școlare — din școli generale, licee, școli profesionale și tehnice — concursul (primul de acest gen din țara noastră) a fost declanșat începînd cu luna mai a anului trecut, la recomandarea Adunării Generale UNESCO, în cadrul Anului internațional al cărții.

Premiile, în număr de 37, au fost acordate de Ministerul Educației și Învățămîntului, de Comitetul Central al U.T.C., de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, din partea unor uniuni de creație și edituri, din partea unor biblioteci centrale. Juriului, avînd în fruntea sa pe prof. dr. docent Dan Simonescu, i-a fost destul de greu să se decidă în acordarea înaltelor distincții, întrucît foarte multe dintre bibliotecile competitive din școlile noastre sînt bine dotate și se achită cu cinste de sarcinile ce le revin.

Criteriul de selecție prioritar a fost acela al bibliotecii funcționale, vii, al bibliotecii-laborator și atelier de muncă, diversă ca specific, care, pe lîngă, volumele de care dispune, organizează și ample manifestări, facilitînd drumul spre cunoaștere al elevului și cadrului didactic : procese literare, prezentări de cărți, întîlniri cu scriitori și oameni de știință etc. Tot cu acest prilej, s-a putut constata că în majoritatea bibliotecilor participante la concurs lucrează oameni competenți, care, în achiziționarea cărților, se orientează după specificul școlii unde funcționează biblioteca, după programa analitică și după doleanțele cadrelor didactice.

Concursul „Cea mai bună bibliotecă școlară — 1972“, avînd drept scop atragerea spre lectură a sutelor de mii de elevi și dascăli, fiind o reușită, poate n-ar fi rău — cum sugera dealtfel și președintele juriului său — să devină o permanență.

Cel puțin un pom!

Conducerile de școli și cadrele didactice din județul Bihor și-au propus ca „fiecare școală să devină un colț de livadă“, stabilind ca obiectiv principal extinderea numărului de pomi fructiferi, de viță de vie, pe loturile școlare, în curtea și în parcul școlii, pe terenurile neproductive, astfel ca fiecare elev să planteze cel puțin unul-doi pomi fructiferi.

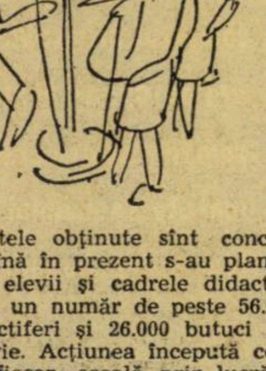

Rezultatele obținute sînt concludente : pînă în prezent s-au plantat de către elevii și cadrele didactice din județ un număr de peste 56.000 pomi fructiferi și 26.000 butuci și viță de vie. Acțiunea începută continuă în fiecare școală, prin lucrările de întreținere ce se impun și prin combaterea bolilor și a dăunătorilor. Avînd în vedere sarcinile deosebit de importante ce stau în fața școlii și a cadrelor didactice de specialitate, care asigură instruirea tehnico-productivă a elevilor din mediul rural, Inspectoratul școlar județean a venit în sprijinul profesorilor de biologie și care predau agricultura, organizînd în zilele de 9—12 aprilie a.c. un curs de inițiere în lucrările practice agricole din sectorul pomicol, viticol, legumicol și floricol. La acest curs au participat peste 140 cadre didactice, care au efectuat nemijlocit, sub îndrumarea unor specialiști, lucrări diversificate, aplicații practice în pepinieră, în livezile pomicole pe rod, în viticultură și la Întreprinderea „Sere“ Oradea.

Cadrele didactice prezente la aceste cursuri au apreciat caracterul practic al activităților, care le-au sugerat inițiative și preocupări mai eficiente în legarea teoriei de practică, a școlii de viață, de producție.

Prof. TEODOR TRIFA

Ora de viață

Ora de dirigenție este, n-aș vrea să fie luată drept o simplă speculație afirmația, poate, cea mai importantă oră a programei pentru cine predă o materie de maxim interes : *Viața.*

Pedagogul trebuie să știe să găsească în cele cincizeci de minute ale orei de dirigenție cel mai scurt drum către inima elevului, să se apropie de el, să-l înțeleagă, să-l ajute în mod real și eficient. În ora de dirigenție, prilej de subtile colocvii între generații și mentalități, profesorul știe să explice elevului rolul puterilor culturii, sensul educației, obligațiile sociale ce-i revin. Acele cincizeci de minute dedicate colaborării sincere și pozitive dintre omul de la catedră și omul din bancă vor ști să aducă în discuție idealurile, mișcarea ideilor, proiectele, năzuințele. Ora de dirigenție, materializează în cuvinte, în replici, acuta nevoie de dialog a omului contemporan ; ea, atunci cînd e bine condusă, devine un superb spectacol al emulației și nobleței sufletești. Într-o societate ca a noastră, socialistă, „care e sens, iar nu simplă conviețuire“, ora de dirigenție devine un spațiu al discuțiilor fructuoase, al stimulării reciproce, al îmbogățirii reciproce.

Cu o degajare care nu exclude disciplina, elevii și profesorii se vor sfătui, vor căuta cele mai bune soluții pentru ca munca lor, visele lor să capete contur și consistență sub cele mai fericite auspicii. În mica oră de dirigenție pe care, sperăm, nici un dascăl nu riscă s-o trateze superficial, s-o desconsidere, elevul poate afla soluții de extremă importanță pentru configurația lui morală, pentru dezvoltarea lui de mai tîrziu. Clarificîndu-și în fața colegilor și a profesorului unele idei, porniri, individul în formare, în continuă modelare, învață să se autoconducă, să se autodefinească.

Iată de ce îmi asum răspunderea să cred că ora de dirigenție este, pentru foarte mulți elevi, anticamera maturității.

DAN MUTAȘCU

Cursuri și tabere de vară pentru profesorii de biologie și geografie

Societatea de științe biologice din R.S. România în colaborare cu Uniunea sindicatelor din învățămînt, știință și cultură organizează în vara acestui an, ca formă de informare și documentare pentru profesorii de biologie de la școlile de cultură generală și licee, următoarele cursuri de vară :

— Banat (Timișoara) între 20 iulie — 2 august 1973 ;

— Oltenia (Craiova-Tg. Jiu) 20 iulie — 3 august 1973 ;

— Dobrogea (Constanța) între 1 iulie — 15 iulie 1973 ;

— Moldova (Stațiunea de cercetări biologice, geologice și geografice „Stejarul“ Pîngărați) între 6—20 august 1973.

Cadrele didactice de specialitate care doresc să participe la unul din aceste cursuri se vor adresa filialelor S.S.B. de unde pot afla condițiile de participare.

*

Societatea de științe geografice în colaborare cu Uniunea sindicatelor din învățămînt, știință și cultură organizează în perioada 20—30 iulie a.c. a XIV-a ediție a taberelor de informare și documentare pentru profesorii de geografie din școlile generale și liceele din țara noastră.

În acest an se vor organiza 4 tabere amplasate în zonele : 1) Oltenia de nord (cu centrul la Tg. Jiu), 2) Hațeg — Deva (cu centrul la Deva) ; 3) Țara Oltului Munții Făgăraș (cu centrul la Făgăraș) ; 4) Subcarpații și Carpații Argeșului și ai Dîmboviței (cu centrul la Cîmpulung Muscel).

Tabăra Tg. Jiu își va desfășura activitatea în nordul Olteniei, efectuînd unele incursiuni în zonele subcarpatică și montană. Principalele unități cuprinse în programul taberei Deva sînt : Munții Trascăului, Metaliferi, Poiana Ruscăi, Retezat, Parîng și Șurean, Măgura Uroiului, Culoarul Mureșului (între Deva-Ilia), depresiunile Brad, Hunedoara, Hațeg-Pui, Petroșani etc. Aplicațiile **taberei Făgăraș** se vor desfășura în țara Oltului, în Podișul Hîrtibaciului, în Munții Făgăraș și depresiunea Sibiului.

Tabăra Cîmpulung-Muscel-Rucăr își va desfășura programul de aplicații în Piemontul Cîndești. Subcarpații argeșeni (Dealul Mățău, depresiunea Aref-Căpățîneni) la lacul de retenție de la Vidraru, în zonele carstice Mateiaș, Ghimbav, Podul Dîmboviței, Fundata-Giuvala, Piatra Craiului, în Munții Iezer-Păpușa, Leaota și în depresiunea Brașovului.

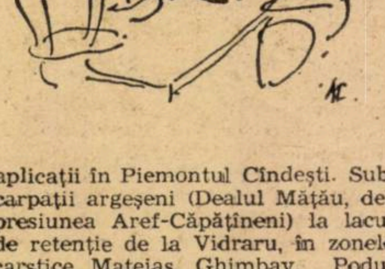

Participanții la taberele de informare și documentare geografică, precum și delegații din partea filialelor S.S.G., inspectoratelor școlare județene, Caselor corpului didactic și ai unor unități de profil se vor întruni — între 31 iulie — 2 august a.c. la Craiova — la tradiționala Consfătuire anuală a profesorilor de geografie din țara noastră. Această întrunire, ca și cele precedente, își propune expunerea și dezbaterea a trei probleme de larg interes geografic: a) prezentarea unor comunicări și referate privind cadrul natural și social-economic al județului Dolj ; b) expunerea și dezbaterea unor probleme privind realizări și tendințe actuale în modernizarea învățămîntului geografic ; c) efectuarea unor aplicații de teren în scopul cunoașterii nemijlocite a unor fenomene geografice și obiective economice din municipiul Craiova și județul Dolj.

Ediția din acest an a taberelor de informare și documentare și a Consfătuirii anuale a profesorilor de geografie va marca un nou și însemnat pas pe linia pregătirii metodice și științifice a profesorilor de geografie și a modernizării predării cunoștințelor geografice în școala generală și liceu.

CONSULTAȚII

Prof. Vlase Eugenia, Școala generală Grădiștea, jud. Ialomița, ne relatează că din anul 1969 s-a adresat, în repetate rînduri, organelor de învățămînt, cerîndu-le să-i recunoască la vechimea în învățămînt și cei 7 ani cît a funcționat ca pedagogă și laborantă înainte de a urma cursurile institutului pedagogic de 3 ani, avînd ca studii liceul teoretic și nu poate înțelege de ce i se refuză, în continuare, recunoașterea vechimii în învățămînt.

— Repetatele dumneavoastră intervenții la toate forurile de învățămînt timp de 4 ani nu au nici un suport legal. **Atît actualele** „Norme privind stabilirea vechimii (stagiului) în învățămînt a personalului didactic din învățămîntul preșcolar, obligatoriu de cultură generală, liceal, profesional și tehnic“ (punctul 1 b), aprobate prin Ordinul ministrului învățămîntului nr. 954/1969, **cît și fostele** „Instrucțiuni pentru aplicarea H.C.M. nr. 1 059/1959“ (punctul 11, alineatul 4), abrogate prin Legea nr. 6 din 15 martie 1969, prevăd recunoașterea ca vechime în învățămînt a timpului lucrat într-o funcție didactică ajutătoare dacă în perioada cît a funcționat pe aceste posturi îndeplinea condițiile de studii pentru ocuparea unei funcții didactice de predare.

Cît privește recunoașterea ca stagiu în învățămînt a timpului cît ați fost studentă, la care vă referiți în continuare, nu îndepliniți condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 1 059/1959 (să fi funcționat în învățămînt, minimum 3 ani, într-o funcție didactică de predare, înainte de trecerea la studii).

O bună documentare inițială asupra celor ce doreați să revendicați ca drepturi și solicitarea numai în lumina actelor normative în vigoare v-ar fi scutit de frămîntări inutile atîția ani, pierdere de timp, cheltuieli fără rost și, totodată, ați fi dat posibilitatea organelor de învățămînt, la care ați apelat 4 ani la rînd, să se ocupe mai mult de probleme de conținut.

Două cadre didactice din județul Teleorman și-au depus dosarele de rectificare a încadrării, ca urmare a absolvirii unor studii superioare care le dau dreptul la o altă salarizare. Cu toate că cererile însoțite de actele doveditoare au fost înregistrate pe data de 31 ianuarie a.c., cu numerele 640 și 641, Inspectoratul școlar al județului Teleorman menționează, în decizia dată, că noua salarizare se aplică începînd cu 1 martie. Solicitînd unele lămuriri asupra acestei întîrzieri li s-a explicat că sesiunea se numește „ianuarie-februarie“ și abia de la 1 martie intră în noile drepturi (!).

— Soluția adoptată de inspectoratul școlar nesocotește drepturile legale ale acestor cadre didactice. Legislația școlară prevede că salarizarea personalului didactic se stabilește, pe lîngă alte criterii, și în raport cu pregătirea cerută pentru ocuparea funcției didactice (art. 172 din Legea nr. 6/1969 și art. 2 din H.C.M. nr. 2 841/1969). Firesc ar fi ca organele de administrație să acorde drepturile bănești ale cadrelor didactice începînd chiar cu prima zi după susținerea examenului care confirmă absolvirea unor studii superioare. Pentru a simplifica, însă, munca administrativă s-a stabilit ca rectificarea salariului să se facă de la 1 al lunii următoare celei în care personalul didactic comunică în scris că îndeplinește condițiile de studii și prezintă acte doveditoare. (Regulamentul privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic de predare, precum și aplicarea altor prevederi cuprinse în Statutul personalului didactic — aprobat cu Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 12 316/1969, precum și Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 31 883/1971).

După cum se poate observa, din conținutul actelor normative, în acordarea acestui drept, organelor administrației de stat le revine numai sarcina de aplicare și nu de apreciere. Pentru a se intra în legalitate se impune emiterea unei noi decizii prin care se revine, în parte, asupra celei vechi, în sensul că noua salarizare se aplică de la 1 februarie a.c. Pe baza acestei decizii se vor achita și drepturile bănești neîncasate pe luna februarie.

Prof. IOAN BADIU

REPERE ALE MODERNIZĂRII

Învăţămîntul general — obligatoriu

Relativ puţine concepte cu care operează teoria sistemelor şcolare generează atîtea interpretări confuze şi întrebuinţări eronate ca acela de învăţămînt general-obligatoriu.

Ca şi alte categorii, sensul şi conţinutul aceleia pe care o avem în vedere au evoluat, reflectînd mutaţiile ce s-au produs în fenomenul şcolar pe care îl desemnează. Astfel, odinioară, cînd obligativitatea şcolară se aplica şcolii primare, de 4—5 ani, era folosit, de regulă, conceptul de **învăţămînt primar obligatoriu.** Primele decenii ale veacului nostru au dus, între altele, la extinderea obligativităţii şcolare pînă la vîrsta de 14—15 ani. Pretutindeni ea se realiza prin şcoala primară după care, o mică parte a fiecărei generaţii continua studiile în învăţămîntul secundar, o altă parte în învăţămîntul profesional, iar cei mai mulţi erau îndrumaţi spre un învăţămînt supraprimar sau complementar. Ca urmare, conceptul de învăţămînt primar obligatoriu se păstrează, dar este raportat, de data aceasta, la o instruire realizată pe o durată mai mare — în cele mai multe cazuri fiind de 7 ani.

Concomitent cu extinderea obligativităţii şcolare are loc, mai cu seamă prin reformele şcolare adoptate în deceniile 6 şi 7, un **proces de unificare a diverselor tipuri de şcoli** în care se realiza instruirea tinerilor pînă la vîrsta de 14—15 ani, **într-o şcoală unică.** În aceste cazuri, cursul supraprimar se apropie tot mai mult, prin conţinut şi metode, de şcoala secundară. Este ceea ce s-a numit „secundarizarea" şcolii primare complete. Rezultatul îl reprezintă constituirea şcolilor generale de 8, 9 sau 10 ani ca şcoli unice, de bază, ale sistemelor de învăţămînt în toate ţările socialiste şi chiar în unele ţări capitaliste cum sînt Suedia, Italia, Spania, Norvegia ş.a. Acestea sînt şcoli unice care asigură o instruire unitară, cu caracter general, a tuturor copiilor care cad sub incidenţa instruirii obligatorii.

Reflectînd aceste schimbări, în structura multor sisteme şcolare, a fost adoptat conceptul de **învăţămînt general-obligatoriu.** Dar tot de aici încep şi confuziile. Cele mai frecvente sînt, pe de o parte, între învăţămîntul general-obligatoriu şi învăţămîntul de cultură generală, iar, pe de altă parte, între învăţămîntul general-obligatoriu şi şcoala generală sau şcoala de bază.

Pentru a uşura înţelegerea sensului şi conţinutului trebuie să menţionăm că **învăţămîntul general-obligatoriu exprimă obligativitatea instruirii generale, a tuturor copiilor şi tinerilor, între anumite limite de vîrstă sau într-un anumit grad de învăţămînt.** În acest consens, instruirea general-obligatorie poate fi corelată cu un anumit grad şi tip de şcoală cum ar fi, de pildă, şcoala de 8 ani — în ţara noastră (pînă la instituirea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani), în R.P. Polonă, R.S.F. Iugoslavia, şcoala de bază de 9 ani — în R. S. Cehoslovacă, Suedia, Japonia, sau chiar cu o şcoală generală de 10 ani — cum este şcoala generală şi politehnică din R.D.G. Alteori, aşa cum se constată în reformele şcolare adoptate în ultimele decenii, instruirea generală şi obligatorie este stabilită avînd în vedere o anumită limită de vîrstă, 16—17—18 ani, indiferent în ce tipuri de şcoli se realizează (exemplu: R.F. Germania, Franţa, Anglia, S.U.A., ş.a.). În fine, sînt şi situaţii cînd obligativitatea şcolară este raportată la un număr de ani de studii, aşa cum prin prevederile Legii învăţămîntului, în ţara noastră a fost instituit învăţămîntul obligatoriu de 10 ani.

Rezultă din această analiză că, pe de o parte, conceptul de învăţămînt general-obligatoriu **nu coincide în mod necesar cu un anumit grad de şcoală,** deci nu este unul şi acelaşi lucru cu şcoala generală cum, din păcate, putem constata foarte frecvent în literatura pedagogică. De exemplu, învăţămîntului general-obligatoriu din ţara noastră îi corespunde, potrivit Legii învăţămîntului, şcoala generală de 8 ani continuată cu minimum 2 ani de învăţămînt liceal sau, pentru cei care nu urmează liceul, completată cu ciclul superior (clasele IX—X) ale şcolii de 10 ani. De asemenea, instruirea obligatorie de 10 ani în U.R.S.S. se realizează în şcoala de 8 ani plus învăţămîntul tehnic, şcolile profesionale sau clasele IX—X ale şcolii medii de 10 ani. În Anglia, instruirea obligatorie pînă la vîrsta de 16 ani implică frecventarea şcolii primare de 6 ani, urmată de un număr corespunzător de clase din şcolile secundare. Pe de altă parte, învăţămîntul general-obligatoriu nu **poate fi identificat nici cu învăţămîntul de cultură generală,** ceea ce adesea se poate constata în unele lucrări. Acesta din urmă, ca subsistem al sistemului şcolar, cuprinde şcoli de grade diferite, ordonate în trepte, cuprinzînd atît şcoala generală, de bază, cît şi învăţămîntul secundar complet, dar cu o orientare ştiinţifică generală, nonprofesională.

În concluzie, **învăţămîntul general-obligatoriu nu reprezintă un grad de învăţămînt sau un tip de şcoală, ci statutul social al copiilor şi tinerilor dintr-o ţară sub raportul instruirii.** De aceea, orice referire asupra învăţămîntului obligatoriu implică luarea în considerare a criteriului pe baza căruia este stabilită obligativitatea şcolară, precum şi a modalităţilor de realizare în condiţiile concret-istorice ale fiecărui sistem de învăţămînt.

Conf. dr. ION T. RADU

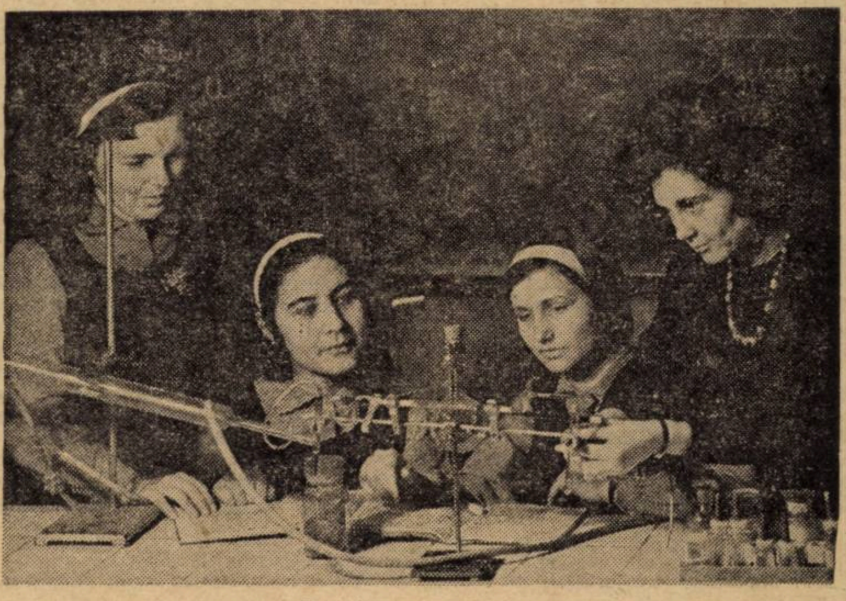

În laboratorul de chimie

Lecţie „modernistă" sau lecţie modernă?

Modernizarea este rezultatul unei evoluţii interioare, al maturizării reale, în care noutatea devine nu numai inevitabilă, dar şi necesară. În unele articole, referate, discuţii sau polemici din lumea şcolii se abuzează însă de noţiunea de „modern" într-atît încît preocuparea salutară de a căuta soluţii, metode, procedee noi în predare dă naştere uneori la fetişuri, mimetisme şi exagerări unilateralizante ori la confuzii ce răstoarnă subit **intreaga ierarhie** de valori a lecţiei.

Nu-i de mirare că asemenea spirite aşa-zise moderne — puţine cîte există — văduvite de un autentic cult al muncii sistematice şi fiind informate după ureche, pot fi dispuse să solicite, cu seninătate (şi uşurătate), în numele renunţării legitime la clişee şi canoane, un soi de independenţă totală a profesorului, în sensul unei activităţi întîmplătoare.

Modernizarea, creativitatea (care, de fapt, e strict dependentă de scopul propus, de particularităţile de vîrstă şi individuale ale elevilor, de cunoştinţele transmise, de mijloacele de învăţămînt etc.) riscă într-o atare perspectivă să se transforme la clasă într-o muncă improvizată, realizată ad-hoc, anarhică în ultimă instanţă, în care dascălul **trebuie neapărat** să predea cît mai puţin şi să **asculte** cît mai mult. Contează, zice-se, „lovitura de teatru", „bomba", ineditul spectaculos şi de mare efect! Oare nu cumva obsesia modernistă, ticul „experimentului" trădează — pe ici, pe colo — diletantismul pedagogic, lipsa de personalitate reală, incapacitatea precizării unor metode şi viziuni proprii ?

Lecţia „modernizată" în aşa manieră, chiar dacă are loc în cabinet sau laborator şi profesorul utilizează mijloace tehnice audio-vizuale ori de altă natură, este mai anacronică decît cea mai „tradiţională" oră de clasă : improvizaţia, impostura didactică nu sînt în stare să-l ajute pe elev să înregistreze saltul creator, să-l deprindă a învăţa prin efort propriu şi să-l activizeze pentru a-şi putea trece noile noţiuni prin filtrul raţiunii.

Tendinţa zgomotoasă — şi contagioasă — de a forţa modernizarea predării, indiferent de condiţiile concrete de lucru, conduce, printre altele, la gustul de a vorbi şi teoretiza despre necesitatea expresă a abandonării mecanice a lecţiei „clasice" (sub pretextul că pedagogia clasică e total „depăşită" şi se situează în afara actualităţii, cînd, în realitate, ea este o dimensiune importantă a actualităţii noastre şcolare), ca şi despre inovarea în grabă a tehnologiei învăţării, fără să se cunoască îndeajuns momentele reprezentative din evoluţia metodologiei didactice.

Neîndoios, profesorul modern trebuie să trezească în conştiinţa elevilor săi marile întrebări ale vieţii, setea de cunoaştere, să semene sămînţă bună în sufletele lor, să instruiască şi să educe. Pentru aceasta e nevoie să înlăturăm munca plafonată, acţiunea de tutelare a gîndirii tinerilor şi întregul arsenal de mecanizare a cunoştinţelor, înlocuind — printre altele — sala de clasă „tradiţională" cu cabinetul (laboratorul). Dar cabinetul nu poate fi un scop în sine şi nu se poate confunda cu o expoziţie pe care elevii s-o viziteze aproape zilnic. Ce legătură poate să aibă însă modernizarea predării cu sufocarea cabinetului, a orei de curs şi a personalităţii elevilor cu o sumedenie de mijloace, materiale, ş.a., expuse decorativ şi insinuant pe pereţi sau pe mese ?

Restructurarea lecţiei presupune, firesc şi obligatoriu şi perfecţionarea relaţiilor profesori-elevi, în funcţie de obiectivele educaţiei socialiste şi de psihologia tineretului nostru de azi, perfecţionare în care autoritatea profesorală bazată pe principiul „magister dixit" e înlocuită cu una întemeiată pe rolul de îndrumător şi coordonator al educatorului. În lumina noii concepţii didactice socotesc că nu e suficient să inovezi didactica instruirii, să foloseşti cu alte cuvinte o procedură modernă şi mijloace tehnice de ultimă oră şi să desfăşori lecţia în cabinet (laborator), în schimb în relaţiile profesori-elevi să menţii, dintr-un conservatorism metodic inactual, arbitrariul, practici învechite, prejudecăţi şi să ţii ca elevii să ţi se supună necondiţionat, întreţinînd o stare conflictuală permanentă latentă, mascată sau declarată.

Preluînd modernul trecutului şi legîndu-l de modernul prezentului, fiecare lecţie devine laboratorul viu în care se produc marile reacţii sufleteşti.

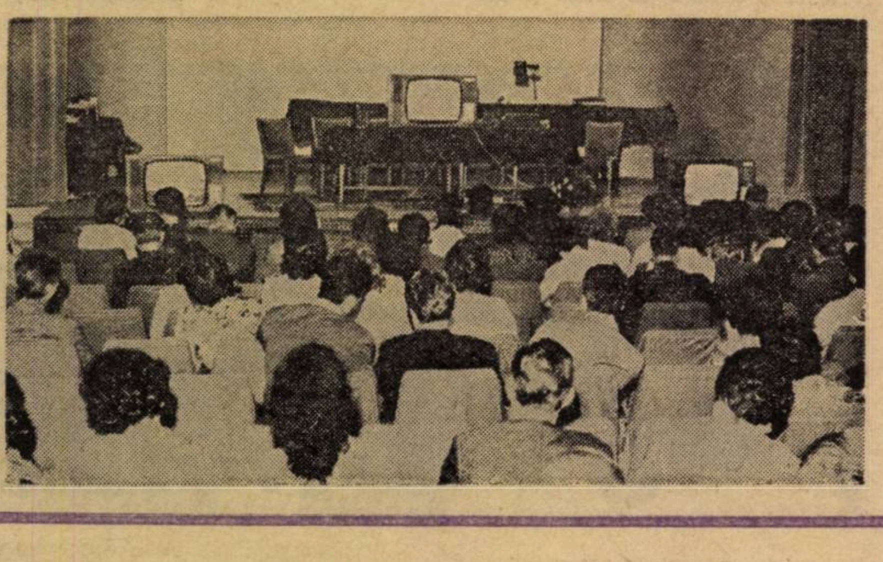

Prof. VAL. C. NEŞTIAN
Liceul agricol Podu Iloaiei,
jud. Iaşi

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

A ÎNVĂȚA SĂ ÎNVEȚI

II

A-i învăța pe elevi să învețe înseamnă în primul rînd a-i învăța cum să studieze o carte. În acest sens, trebuie început cu manualele școlare. Între metodele de învățămînt, cursurile de pedagogie generală tratează și despre metoda muncii cu manualul și cu alte cărți. Această metodă, după modul în care este utilizată, se găsește pe undeva, pe la subsolul metodologiei didactice. În clasele mici, se pare că ocupă un loc mai important în cadrul citirii explicative, la clasele mai mari este, de asemenea, utilizată la lecțiile de limbă și literatură și la limbile străine. La celelalte obiecte de învățămînt, nici la clasele mici, nici la cele mari nu se desfășoară nici un fel de activitate cu manualul. Se urmăresc doar rezultatele, adică ce au reținut elevii din textele respective. Dar : cum au studiat elevii, de ce instrumente de lucru s-au folosit, cum se explică faptul că unii elevi au pătruns esențialul și redau cu cuvintele lor, o parte dintre ei reproduc textul, iar alții declară că l-au citit de cîteva ori, dar nu l-au înțeles — constituie întrebări la care trebuie să mediteze orice educator. O privire sumară asupra manualelor folosite de elevi ne arată lipsa unor îndrumări în acest scop. Unii elevi subliniază anumite rînduri, cuvinte, notează pe marginea lor sau printre rînduri diferite cunoștințe, consemnează planul sau rezumatul lecției respective. Aceasta arată că o parte din elevi desfășoară o anumită muncă cu manualul, simt nevoia unei astfel de activități în studiul lor. Și cu siguranță, munca lor cu manualul și cu alte cărți ar fi mult mai productivă dacă s-ar consacra ore speciale, la toate obiectele de învățămînt, pentru a-i îndruma cum să studieze. Ceea ce ni se pare mai grav, din perspectiva în care examinăm această problemă, este un alt aspect, și anume acela că unii elevi nici nu mai utilizează manualul în pregătirea lecțiilor, folosind în acest scop numai notițele luate după explicațiile cadrelor didactice. Această tendință, desigur, este încurajată de cadrele didactice care examinează elevii numai pe baza explicațiilor date în timpul lecțiilor. Elevii aceștia vor pleca din școală cu serioase lacune în comportamentul lor ulterior, lipsindu-le deprinderile de activitate cu cartea, principala sursă de cultură, de autoinstruire și autoeducație, țeluri care se pun cu atîta insistență în fața acțiunii educative a școlii de astăzi.

Și cum în primii ani de școlaritate se constituie deprinderile de bază și se însușesc instrumentele elementare ale muncii de studiu, este firesc să analizăm problema, începînd din această etapă școlară.

Se cunoaște că elevii de vîrstă școlară mică, dată fiind sfera lor redusă de experiență și de cunoștințe, caracterul concret-intuitiv al proceselor psihice, receptivitatea mai pronunțată a memoriei au tendința de a memora texte, poezii, cuvinte, chiar dacă nu le înțeleg. Sînt frecvente cazurile la elevii din clasa I care, trecînd la citirea textului din abecedar, l-au memorat și-l reproduc după 2—3 lecturi. Pentru un învățător neavizat, însușirea și reproducerea de către elevi a diferitelor cunoștințe, poate să mascheze ceea ce trebuie să fie esențial — procesul de înțelegere, de conștientizare al acestora. Lipsind acest suport, la scurt timp, cunoștințele înmagazinate în memorie se rarefiază treptat și pînă la urmă pot să dispară.

În activitatea cu elevii din clasele I—IV problema a învăța pe elevi cum să învețe presupune răspunsuri la o multitudine de întrebări legate de principalele obiective și conținuturi educaționale specifice primei trepte de învățămînt, cum ar fi : cum îi învățăm să scrie, să citească și cum să înțeleagă ceea ce scriu și citesc, cum îi învățăm numerația, operațiile aritmetice, rezolvarea problemelor, cum îi învățăm să observe și să înțeleagă obiectele, fenomenele și procesele din natură, cum să înțeleagă evenimentele și faptele istorice, cum să studieze un text literar, cum să învețe o poezie, cum să aprecieze o operă literară, cum să judece faptele și conduitele umane, cum le dezvoltăm în toate aceste domenii curiozitatea, interesele de cunoaștere, dorința de a ști cît mai multe lucruri despre adevăr, bine și frumos, despre gîndurile și înfăptuirile oamenilor. Arătăm că elevii vin la școală cu un interes și o curiozitate naturală de a învăța. Ei vor să citească, să scrie cît mai repede, să învețe poezii, să deseneze etc. Ei nu stăpînesc instrumentele necesare acestor activități. Cunoașterea și însușirea acestor instrumente constituie una din sarcinile de căpetenie în primele patru clase. De aceea, unii pedagogi denumesc aritmetica, lectura, scrisul, ortografia „obiecte instrumente de instrucție".

Însușirea lor ridică la o mare răspundere funcțiile primelor patru clase în ansamblul sarcinilor școlii. În același timp, această însușire nu se limitează doar la luarea în stăpînire a unor tehnici și instrumente de lucru, ci presupune cu insistență formarea capacităților și operațiilor mintale specifice prin care instrumentele și tehnicile respective pot fi utilizate în situații cît mai variate.

Așa cum se cunoaște, textele de istorie, de geografie, de cunoștințe despre natură, fără să mai vorbim de cele de matematică sau gramatică, față de textele de citire, sînt mult mai dense, mai bogate în idei, au un volum sporit de noțiuni științifice exprimate cu ajutorul unor cuvinte cu un grad mai mare de simbolizare și de generalitate, și stiluri diferite de comunicare.

Metodologia lecțiilor de citire, a cărei finalitate o reprezintă formarea unei atitudini conștiente față de textele studiate, înțelegerea conținutului lor, însușirea unor tehnici de învățare, ar trebui deci extinsă și la predarea celorlalte obiecte de învățămînt. A învăța pe elevi să învețe nu se poate limita numai la o parte din activitățile desfășurate de elevi — cele legate de lecțiile de citire —, ci trebuie să cuprindă ansamblul activităților, de învățare desfășurate de elevi, ținînd seama de particularitățile specifice fiecărei discipline.

A învăța pe elevi să învețe înseamnă inițierea lor în mod treptat (și în studierea unei bibliografii, lucrări, reviste și diferite publicații) și totodată în sistemul de întocmire a fișelor, a însemnărilor, a conspectelor și, în general, a valorificării materialului studiat.

EUGEN BLIDEANU

„Mașinismul" didactic și exigențele lui

Cu puțină fantezie și cu o bună cunoaștere a specificului școlii, orice realizare tehnică poate deveni material didactic. Avîntul „mașinismului" și apariția unor îndrăznețe idei didactice ne fac să asistăm, astăzi, la abandonarea treptată a mijloacelor clasice, care odinioară ajutau elevii la învățătură și la înlocuirea acestora cu așa-numitele mijloace „moderne" : diapozitive, diafilme, magnetofon, emisiuni de radio și televiziune, calculatoare, cărți programate etc. Acestea n-au apărut peste noapte. Predecesorii mijloacelor actuale au existat, sub diferite forme, mai demult. Noile generații s-au văzut obligate, însă, să zămislească altele și mai evoluate.

Ce a însemnat această „revoluție" în învățămînt ? Perfecționarea procesului de învățămînt, înlăturarea conservatorismului tradițional privind educația copiilor ; Radio-TV a făcut ca părinții să nu mai fie primii și singurii educatori ai copiilor lor ; „mașinismul" didactic a produs o schimbare și în conștiința profesorilor, în dezvoltarea lor pe multiple planuri.

La început, mașinile din ce în ce mai complexe și mai complicate — este de la sine înțeles — i-au captivat, i-au încîntat pe profesori. Dar le-au pus în față și probleme noi.

Spre a se evita eșecurile în instruire, profesorii trebuie să asigure elevilor programe de calitate superioară, să întocmească planuri de învățămînt bine gîndite și să știe cu exactitate ce idee trebuie să prezinte fiecărui elev și cînd. Este drept că eforturile depuse pentru realizarea unei calități superioare a unei audiții sau a unei imagini TV sînt mult mai mari decît cele care erau necesare în cazul formelor vechi de predare, dar rezultatele superioare justifică efortul depus.

De asemenea, introducerea și folosirea, pe scară largă, a mijloacelor audio-vizuale presupun, din partea tuturor profesorilor, însușirea unui bagaj substanțial de cunoștințe tehnico-aplicative, fără de care nu se pot valorifica optim mijloacele „moderne".

Pentru evitarea deprecierii emisiunilor audio-vizuale, este necesar ca profesorii să stăpînească mînuirea și repararea mașinilor didactice. În acest fel s-ar ajunge, totodată, la eliminarea unor eforturi (suplimentare) financiare ale școlii. Introducerea noutăților tehnice de predare nu presupune, nicidecum, încărcarea schemelor de funcțiuni ale școlilor cu operatori sau tehnicieni mecanici. Greșit a procedat, de exemplu, directoarea unui liceu din București, care a solicitat personal în plus odată cu introducerea televiziunii integrate în procesul de învățămînt.

Ce încredere pot să aibă elevii față de acei profesori care, singuri, nu pot să folosească diverse diapozitive didactice sau nu pot să înțeleagă tehnica aparatelor și a transmisiunilor ?

Tocmai de aceea consider că este necesar ca profesorii să-și completeze cunoștințele și să deprindă unele dintre noile tehnici de predare. O obligație revine, în acest sens, și învățămîntului, în ansamblu, care va trebui să urmărească accentuarea caracterului practic-aplicativ, în cadrul tuturor obiectelor de învățămînt, în formarea multilaterală a profesorilor și chiar a elevilor.

„Mașinismul" didactic solicită, pe lîngă formarea unor deprinderi tehnice, și o mare abilitate în valorificarea superioară a avantajelor lui.

Știm cu toții că înregistrările pe benzi de magnetofon pe filme se păstrează pe benzi magnetice. „Păstrarea și recuperarea" textelor îmbracă multiple și diferite forme. Cărțile sînt reproduse pe microfilme, pagină cu pagină, și depozitate astfel, încît o bibliotecă însumînd un milion de cărți poate fi instalată într-o încăpere foarte mică. Paginile de text pot fi copiate, în cîteva secunde, printr-un procedeu electrochimic numit xerografie. În afară de aceasta, pagini întregi pot fi reproduse întocmai și transmise instantaneu pe distanțe de sute de kilometri, prin cablu telefonic sau prin microunde.

Ce ne împiedică, atunci, să înregistrăm vocea unor mari „savanți" contemporani, ca, de pildă, Grigore Moisil, C.C. Giurescu, Al. Rosetti, Al. Philippide, Al. Graur, S. Cioculescu ș.a., pentru a face orele de dirigenție mai educative și mai plăcute ?

De ce profesorii de limbă și literatură română n-ar înregistra, pentru a le folosi în predare, vocile marilor noștri scriitori contemporani, păstrate și transmise periodic de „fonoteca de aur" a Radiodifuziunii Române ?

Este timpul ca scrierile vechi, „Scrisoarea lui Neacșu", „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie", hărți geografice și politice să fie înregistrate pe peliculă și redate elevilor prin intermediul diapozitivelor, televiziunii, etc., într-un tiraj de masă. Cred, de asemenea, că televiziunea va putea „realiza", într-un viitor nu prea îndepărtat punerea la punct a unor „discuri" sau „casete" de film, care vor fi introduse, pur și simplu, într-un dispozitiv special, montat la aparatul de televiziune — la domiciliu sau în sala de clasă — putîndu-se comanda astfel atît succesiunea, cît și repetarea programelor de televiziune, la alegere. Iată doar cîteva sugestii. Ne revine, însă, tuturor, sarcina nobilă, generoasă de a da formă mai vie marilor idei didactice de a le pune neîntîrziat, prin intermediul științei, tehnicii, artei audio-vizuale în slujba dezvoltării învățămîntului.

ADRIAN PĂIȘ

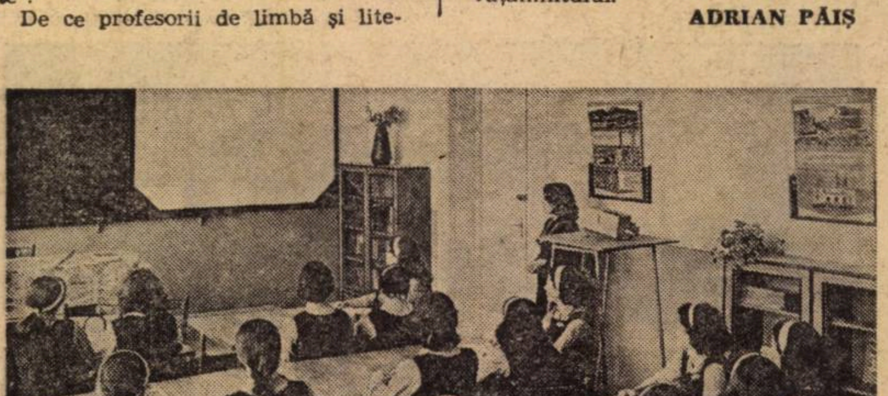

Lucrări practice în laboratorul Liceului din Dorohoi.

Biologia pentru anul I de liceu

Aşteptat cu mult interes de profesori şi elevi, noul manual de biologie pentru anul I (autoare : Virginia Todor) prezintă principalele grupe de plante şi animale, în ordinea lor evolutivă, şi cîteva elemente de filogenie.

În dorinţa de a cuprinde într-un manual ce se studiază în două trimestre aproape toată botanica şi zoologia, care s-au studiat pînă acum în doi ani şcolari a cîte 2 ore pe săptămînă, autoarea a realizat un manual foarte „concentrat“, supraîncărcat cu noţiuni de botanică şi zoologie, tratînd unele teme amănunţit, cum sînt algele unicelulare şi pluricelulare, gimnospermele, spongierii şi celenteratele, altele sumar, enunţiativ.

Numărul de termeni şi noţiuni noi cu care elevii fac cunoştinţă în diferite lecţii este extrem de mare. Aşa, spre exemplu, în lecţia „Bacterii şi alge unicelulare“ (forme vegetale unicelulare de tip procariot) sînt cuprinşi 38 de termeni şi noţiuni noi pentru elevi (procariot, cromatină, cromotofor, xantofilă, sporocist, zoospor, izogamet, gonidie, anteroizoid etc., la care se adaugă denumirile unor plante), 21 dintre aceştia necesitînd explicaţii suplimentare pentru a putea fi memoraţi în mod logic de către elevi. Aceeaşi abundenţă de termeni şi noţiuni noi se păstrează şi în alte lecţii (cîte 20—30 termeni într-o lecţie). Mai cităm un exemplu : tema „Viermii“, în care se întîlnesc 25 de termeni şi noţiuni noi, cum sînt : plathelminţi, turbelariate, protonefridii, ganglioni cerebroizi, anelide, polichete, artropode, celom, metanefridii, sistem nervos scalariform etc. Nici un termen ştiinţific nu este explicat din punct de vedere etimologic, în subsolul paginilor sau într-un glosar, la sfîrşitul manualului. Explicarea lor răpeşte mult timp, iar neexplicarea ar duce la o memorare mecanică.

Aşa cum este alcătuit, manualul se adresează mai ales profesorului şi în mai mică măsură elevului de liceu. Elevul, pus în situaţia să înveţe singur o lecţie după manual, este nevoit să memoreze — după cum am arătat — o seamă de termeni al căror sens nu-l poate înţelege. Or, manualul trebuie să constituie un instrument de lucru în mîna elevului şi nu o sperietoare.

În lecţiile de sistematică a regnului vegetal nu se dau notiunile de **plante monoice şi dioice**, dar se vorbeşte despre plante cu flori **hermafrodite**. Nu se dă nicăieri structura anatomică a tulpinii la dicotiledonate, în schimb se redă structura tulpinii la gimnosperme şi la monocotiledonate şi se face comparaţie între structura tulpinii de monocotiledonate şi dicotiledonate (pag. 73). Nu se ştie dacă e vorba de structura primară sau secundară a tulpinii la dicotiledonate.

Noţiunile de sistematică vegetală şi animală sînt prea sumare, iar legăturile filogenetice dintre diferite grupe de plante şi animale nu sînt redate destul de clar şi precis. La fiecare grup de plante şi animale ar trebui precizat : cînd şi prin ce forme au apărut, cum au evoluat în erele sau perioadele geologice următoare, care sînt dovezile actuale care demonstrează legăturile filogenetice, legături care stau la baza sistemelor naturale de clasificare. O seamă de detalii ar putea fi explicate în cadrul unor lecturi, a căror lipsă se face simţită din actualul manual.

Din manual lipsesc, de asemenea, lecţiile de sinteză : arborele filogenetic al plantelor şi arborele filogenetic al animalelor, din care elevii ar putea să reţină firul roşu al evoluţiei celor două regnuri, mai ales dacă textul ar fi însoţit de scheme şi ilustraţii color. Manualul nu conţine planşe color, care ar fi mult mai intuitive şi ar ajuta la o mai bună înţelegere a principalelor grupe sistematice de plante şi animale.

Consider nejustificată din punct de vedere metodic plasarea lucrărilor practice **(studiul florii la angiosperme, disecţie la rîmă, disecţie la rac)** înaintea lecţiilor teoretice. Asemenea lucrări dau randament dacă elevii ştiu precis ce au de observat, după ce şi-au însuşit în mod teoretic, cu ajutorul desenelor şi al planşelor, unele cunoştinţe de morfologie şi anatomia vegetală sau animală.

Avînd în vedere faptul că în anii II şi III de liceu, elevii urmează să studieze **elemente de anatomie şi fiziologie comparată şi reproducerea şi ereditatea**, propun ca viitoarea ediţie a manualului să fie descongestionată de detalii anatomice şi fiziologice şi de cele privitoare la reproducere.

Propun, de asemenea, ca Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului să revizuiască programa în vigoare şi să aplice în practică proiectul programei propus de prof. dr. doc. acad. Eugen A. Pora, publicat în „Tribuna şcolii“, anul I, nr. 17, din 1 octombrie 1971, care a fost logic conceput şi conform căruia studiul filogeniei trebuie să preceadă pe cel al paleontologiei cu elemente de geologie.

Prof. emerit GHEORGHE I. ISĂ
Liceul nr. 2, Dej

Laborator lingvistic

Studiul limbilor străine nu se poate realiza decît într-un cadru care să valorifice cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane. Acest cadru îl oferă laboratorul lingvistic, pentru că, pe de o parte, reprezintă etapa actuală a tehnicii, asigurînd realizarea unui învăţămînt aşezat pe baze realiste, puternic legate de producţie, iar pe de altă parte, deoarece se încadrează perfect în acţiunea de modernizare a învăţămîntului, oferind posibilitatea de a utiliza o tipologie modernă, mobilă a lecţiei, in care ponderea o au elevul şi munca lui.

Plecînd de la aceste cîteva considerente generale şi de la experienţa pozitivă a Liceului din Cîmpeni, Inspectoratul şcolar al judeţului Alba, a considerat că principalele licee din judeţ pot fi dotate cu laboratoare lingvistice realizate pe plan judeţean. În prezent, patru asemenea laboratoare (Liceul-Cîmpeni, Şcoala generală-Sălciua, Liceul „Bethlen Gábor-Aiud, Liceul „Horia, Cloşca şi Crişan“-Alba Iulia) sînt în funcţiune, iar alte patru laboratoare (la liceele din Sebeş, Blaj, Ciumbrud şi Cugir) sînt în diverse stadii de construcţie.

Laboratoarele aflate în construcţie au ca prototip laboratorul lingvistic al Liceului „Horia, Cloşca şi Crişan“ din Alba Iulia. Concepţia şi proiectul laboratorului sînt originale, aparţinînd prof. Liviu Hebedeanu

Cîteva elemente din care să rezulte originalitatea şi funcţionalitatea lui, trebuie semnalate. Remarcăm excelenta acustică a sălii, realizată prin capitonajul pereţilor, alegerea materialelor, a formelor şi o raţională distribuţie a volumelor şi distanţelor, ceea ce permite o perfectă izolaţie şi separare fonică a elevilor. Instalaţia de lumini şi combinaţia de culori realizează o iluminaţie uniformă, igienică şi discretă. Pupitrul de comandă, prin panoul de distribuţie, televorbitoare, amplificatoare, aparate audio-vizuale (2 picupuri, 2 magnetofoane, aspectomat, aparat de proiecţie de 16 mm.) şi echipamentul celor 36 de cabine, asigură deplina funcţionalitate a laboratorului, dînd posibilitatea realizării mai multor programe : **programul profesor-elev** (profesorul se poate adresa întregii clase, unui elev la alegere, sau unui grup de elevi, poate da tuturor elevilor programul de pe magnetofon sau picup, poate da programe diferenţiate întregii clase, împărţind elevii în maximum 4 grupe, fiecare grupă lucrînd altceva) ; **programul elev-profesor** (elevul poate cere legătura prin butonul de apel, poate fi auzit numai de profesor, de către un grup de elevi sau de toţi elevii) ; **programe între cabine** (convorbirea dintre 3—4 cabine poate fi izolată de restul activităţii clasei sau poate fi audiată de toţi elevii) ; **controlul profesorului ; programele tuturor surselor de sunet** pot fi şi direct audiate pe difuzoare prin staţii de amplificare. (Laboratorul e dotat şi cu o orgă electronică de construcţie industrială, pentru predarea muzicii).

Laboratorul, construit în 1972 de către elevii liceului, membri ai cercului de electronică „Celta“, în colaborare cu celelalte ateliere ale şcolii, sub directa îndrumare şi conducere a prof. Liviu Hebedeanu, este o realizare remarcabilă. Pentru a veni în sprijinul profesorilor de limbi străine din şcolile care posedă laboratoare lingvistice, Casa corpului didactic a organizat mai multe acţiuni de perfecţionare. Astfel, sub conducerea lect. univ. Simion Morărescu şi a prof. Liviu Hebedeanu, în luna noiembrie 1972, a avut loc un curs de iniţiere metodică şi tehnică pentru desfăşurarea lecţiilor de limbi străine în laboratorul lingvistic, curs la care s-au dezbătut aspecte legate de echipamentul tehnic al laboratorului tip „Celta“, manevrarea aparatelor şi instalaţiilor din dotare, particularităţile metodice ale lecţiilor din laborator, pregătirea profesorului, aspecte psihopedagogice ale utilizării tehnicilor audio-vizuale în laborator etc. O altă acţiune a fost schimbul de experienţă realizat în laboratorul Liceului „Horia, Cloşca şi Crişan“ din Alba Iulia, în luna februarie a.c., cu participarea conf. univ. dr. Marcela Dragomirescu de la I.C.P.P.D. Bucureşti. Prima parte a cuprins două lecţii demonstrative (una de limbă engleză şi alta de limbă franceză), iar a doua, o masă rotundă în cadrul căreia s-au dezbătut problemele metodice specifice ale lecţiilor desfăşurate în laboratorul lingvistic.

Prof. IOAN NADOŞ,
Alba Iulia

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Portrete de dascăli

Sufletul muzeului de la Lupşa

Ghidurile şi îndrumătoarele turistice, revistele istorice şi etnografice româneşti şi străine consemnează, cu legitimă mîndrie, existenţa în inima Apusenilor, în comuna Lupşa, a unui muzeu etnografic demn de invidiat de multe altele asemănătoare.

Ceea ce nu reţin aceste publicaţii, şi, ceea ce este aproape imposibil de redat în cuvinte, este acea pornire interioară, acea dăruire unică a celui care timp de peste 45 de ani a adunat materialele admirate şi rîvnite ale muzeului: învăţătorul Pamfil Albu.

Originar din locurile moţeşti, absolvent al Şcolii normale din Abrud, învăţătorul Albu şi-a închinat 42 de ani de viaţă nobilei activităţi de dăltuire a sufletelor şi de luminare a minţilor fiilor de moţi de pe Arieş. Doar cine a cunoscut duritatea vieţii de odinioară din Apuseni, poate să înţeleagă apostolatul învăţătorului Albu. Cuvintele sînt de prisos. Gerurile, ploile, nopţile petrecute în cele mai îndepărtate case de pe munte pentru a răspîndi lumina cărţii, pentru a ajuta, a îmbărbăta şi a îndemna la învăţătură i-au brăzdat adînc faţa, dar i-au lăsat intactă tinereţea spiritului. În locurile de unde alţi intelectuali căutau să scape cît mai grabnic şi-a înfăptuit acest om de o rară modestie marea chemare a vieţii.

Ceea ce este însă demn de subliniat şi de urmat în conduita morală a acestui dascăl e faptul că nu şi-a uitat niciciînd menirea sa civică şi patriotică. Respectul pentru ţinuturile natale şi dragostea de oameni l-au determinat să le cunoască munca, uneltele, simţul artistic, şi, mai mult, l-au determinat să adune mărturiile materiale ale acestor manifestări ca un semn pentru viitorime.

Din 1938 depune o activitate sistematică de adunare şi clasificare a materialelor etnografice, punînd bazele muzeului sătesc în condiţii foarte grele. Prin truda şi căutările învăţătorului Albu, cele douăsprezece săli ale muzeului cuprind peste 20.000 de exponate, multe unice în ţară şi în lume. Merită semnalate colecţiile de arme de atac şi apărare confecţionate din lemn, lanţul din lemn (unic în lume), obiectele referitoare la albinărit, păstorit şi agricultură, pentru care muzee din America şi Europa au oferit sume incredibile. Muzeul cuprinde, prin grija acestui dascăl, obiecte din toate sectoarele vieţii materiale şi spirituale: obiecte muzicale foarte vechi, unice în ţară, ţesături vopsite prin tehnica ancestrală a coloranţilor naturali. O sală de mare întindere este cea dedicată lui Avram Iancu. Învăţătorul Pamfil Albu a adunat, cu un sentiment al responsabilităţii uimitor, documente aparţinătoare lui Iancu şi tovarăşilor săi, obiecte şi arme.

Cine vizitează muzeul rămîne impresionat de căldura, vraja şi pasiunea cu care Pamfil Albu prezintă exponatele. Auzindu-l vorbind, simţi că acolo este depozitată cea mai frumoasă şi interesantă parte a vieţii lui, descoperi înapoia obiectelor flacăra pasiunii, vezi din gesturile sale simple că munca şi dragostea de oameni sînt cele ce l-au călăuzit, vezi ceea ce este de admirat: un dascăl patriot.

Muzeul este vizitat în fiecare an de sute de turişti români şi străini.

Astăzi, la vîrsta senectuţii, cînd alţii se bucură de liniştea unui trai tihnit, învăţătorul Albu este acelaşi vioi şi neobosit cercetător. Îi dorim viaţă lungă şi noi succese.

Prof. IOAN LERIC
Liceul
„Horia, Closca şi Crişan",
Abrud

ÎNVĂŢĂMÎNTUL

Problematica pregătirii preşcolarului pentru şcoală

Realizarea învăţămîntului general obligatoriu de 10 ani — obiectiv major al revoluţiei culturale ce se desăvîrşeşte pe întreg cuprinsul patriei socialiste — ridică şi în faţa **învăţămîntului preşcolar** o serie de sarcini printre care se înscrie, înainte de toate, **pregătirea copilului pentru şcoală.** Nu încape discuţie că acesta este **scopul fundamental** al grădiniţelor de copii. Vîrsta preşcolară precede vîrsta şcolară, încît din punct de vedere psihogenetic, cerinţele „pregătirii" se întemeiază pe legile obiective ale dezvoltării **stadiale** a fiinţei umane.

Se pune însă întrebarea, **ce trebuie să înţelegem prin pregătire,** în condiţiile şcolarizării copilului la 6 ani ? În mod curent vorbim despre un **învăţămînt preşcolar,** dar nu este permis să uităm că acesta **nu este tot una** cu învăţămîntul de **tip şcolar.** Faptul că unii preferă, pentru a diferenţia, termenul de „educaţie preşcolară", în fond nu schimbă esenţa problemei, dacă nu precizăm conţinutul ei.

Într-adevăr, delimitările între cele două trepte învecinate ale învăţămîntului sînt absolut necesare. Ele sînt dictate, precum bine se ştie, de **particularităţile psihologice de vîrstă** ale celei **de-a doua** şi **a treia** copilării, corespunzătoare perioadei preşcolare şi, respectiv, perioadei şcolare primare. Cu toate acestea se observă, atît în teoria pedagogiei preşcolare, cît şi în practica învăţămîntului preşcolar, tendinţa de a transfera şi prelua înainte de vreme, **conţinuturi, metode** şi **forme** de predare specifice învăţămîntului de tip şcolar. (E de ajuns să confruntăm programa şi metodicele preşcolare, cu cele elaborate pentru clasa I; la fel, activităţile obligatorii aşa cum frecvent se desfăşoară în grădiniţe, cu lecţiile realizate în clasa I).

Considerăm, de aceea, că acest mod de a concepe şi de a realiza „apropierea" preşcolarului de şcoală, stă în totală contradicţie cu legităţile dezvoltării intelectuale, sociale şi morale a copilului. Apropierea se poate produce numai din „interior", iar nu din „exterior". Or, din „interior", înseamnă în cazul de faţă, a asigura atingerea **nivelelor** de dezvoltare psihică accesibile celor trei grupe preşcolare: de 3—4 ani, de 4—5 ani şi de 5—6 ani. Numai în măsura în care au loc schimbări calitative în sfera proceselor psihice, în interiorul fiecărei perioade preşcolare, din cele trei mai sus-amintite, putem vorbi despre o apropiere reală a copilului de şcoală.

Desigur, nu constituie pentru nimeni o noutate afirmaţia, că „apropierea" de şcoală, echivalează cu **starea de pregătire psihologică** a copilului pentru o activitate de tip şcolar: învăţătura. De aceea, fiecare educatoare trebuie să-şi pună întrebarea, dacă pe parcursul celor trei etape evolutive preşcolare, copiii au atins gradul de **maturizare** necesară (intelectuală, socială şi morală) pentru a putea realiza cu succes trecerea „pragului" în clasa I. În fond, la un alt nivel, datorită schimbării condiţiilor socio-culturale, intrarea în şcoală, reeditează intrarea copilului în grădiniţă. Trecerea copilului din mediul familial în cel preşcolar constituie, s-ar putea spune, **o primă treaptă a reînvăţării.** Grădiniţa nu seamănă cu familia. Altele sînt natura şi conţinutul activităţilor, precum şi sistemul de relaţii în care se include copilul cu adulţii (educatoarele) şi cu cei de vîrstă egală (alţi preşcolari). Copilul învaţă tot mai mult „rolul" de **preşcolar** şi realizează achiziţii foarte importante în asimilarea universului socio-cultural al adultului. Dar nu anticipînd etapa următoare a dezvoltării.

Mai departe, intrarea în şcoală marchează **cea de-a doua treaptă,** a reînvăţării. Ea este condiţionată de un nou sistem de cerinţe şi de relaţii socio-culturale pe care trebuie să le asimileze copilul pentru a realiza rolul, de data aceasta, de **elev.** E de la sine înţeles că „pregătirea pentru şcoală" nu înseamnă a forţa artificial ritmurile dezvoltării psihice şi a-i impune preşcolarului un rol impropriu, acela de „elev". (Este adevărat că **învaţă** şi preşcolarul, la fel ca şi şcolarul, dar fiecare în felul său). Or, aceasta, în parte, se întîmplă, atunci cînd educatoarea în zelul ei legitim de a-i pregăti cît mai bine pe copii pentru şcoală, uită **cu cine** lucrează. Am avut prilejul nu odată să observăm, cu ocazia efectuării inspecţiilor speciale, că activităţile obligatorii seamănă foarte mult cu lecţiile ţinute la clasa I de către învăţători. Astfel, scopul **formativ** al activităţilor nu este îndeajuns de clar determinat şi drept urmare eficienţa educaţională se reduce în mod simţitor. La fel, în selectarea cunoştinţelor şi în dozarea volumului lor, nu se ţine seama, într-un caz, de particularităţile de vîrstă, într-un alt caz, de valenţele formative ale conţinutului, într-un al treilea caz, de evitarea supraîncărcării, de posibilităţile de înţelegere şi de asimilare ale copiilor din grupe diferite. De asemenea, am întîlnit cazuri cînd în cadrul activităţilor obligatorii, educatoarea a explicat şi demonstrat timp de 12—15 minute, iar copiii au lucrat numai 5—8 minute (de exemplu, în cazul construirii unui pod). Nici mijloacele audio-vizuale nu sînt folosite întotdeauna în mod adecvat. De pildă, pe ecran se proiectează „Capra cu trei iezi", **fără text,** după care copiii (grupa mică) audiază la magnetofon povestirea **fără imagini.** Uneori educatoarea nu ştie să se oprească la momentul culminant al activităţii, pentru a oferi copiilor răgazul necesar gestării productive a impresiilor foarte vii pe care le-au trăit. Se aduce în faţa copiilor un iepuraş viu şi activitatea se desfăşoară în cele mai bune condiţii. Entuziasmul copiilor este de nedescris, cunoscută fiind atracţia lor pentru animale. Dar, din păcate, educatoarea a găsit necesar să prezinte după aceea, pentru fixare (?), un tablou cu imaginea unui iepuraş desenat. Evident, noile impresii au estompat reacţiile emoţionale puternice anterioare ale copiilor. De unde rezultă că din punct de vedere psihologic şi educaţional este tot atît de important să ştii, nu numai **cum** să acţionezi, ci şi **cînd** să te opreşti, pentru a spori la maximum eficienţa influenţelor exercitate asupra copiilor.

Faţă de cele de mai sus, putem spune, în concluzie, că pregătirea copilului pentru şcoală înseamnă, de fapt, asigurarea dezvoltării lui multilaterale pe parcursul vîrstei preşcolare ca atare. Educatoarea se va ghida după următoarele puncte de reper: **de ce** predă (scopul şi motivaţia), **ce** predă (conţinutul), **cît** predă (volumul), **cui** predă (grupele preşcolare), **cînd** predă (nivelele dezvoltării) şi **cum** predă (metodele procedeele şi mijloacele).

Prof. univ. dr. doc.
A. CHIRCEV
prorector al I.P.P.D.
Filiala Cluj

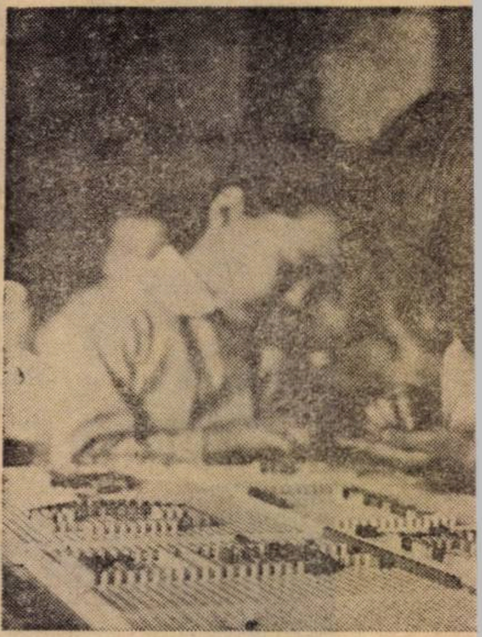

O perfecţionar de muncă, adec

Grădiniţa de copii — parte integrantă a sistemului de învăţămînt din ţara noastră — are drept scop stimularea dezvoltării complexe şi armonioase a tuturor proceselor fizice, psihice şi intelectuale ale copiilor, a însuşirilor de voinţă şi de caracter ale acestora.

În raport cu sarcinile impuse de societatea noastră în continuă transformare şi perfecţionare, este necesar ca, în procesul de educaţie al preşcolarilor, să se accentueze în mod deosebit asupra dezvoltării capacităţii de cunoaştere, a creativităţii, a independenţei în gîndire şi acţiune, a dragostei de muncă şi a interesului pentru tehnică. Rezolvînd cu succes aceste sarcini se asigură implicit şi pregătirea copiilor pentru intrarea în clasa întîi.

Obiectivele, sarcinile şi conţinutul educaţiei fizice, intelectuale, morale şi estetice a preşcolarilor, în lumina scopului enunţat mai sus, sînt concretizate în programa activităţii instructiv-educative din grădiniţa de copii, generalizată în practică din anul şcolar 1971—1972. Acest document a fost elaborat pe baza directivelor conducerii de partid şi de stat cu privire la perspectiva dezvoltării învăţămîntului din ţara noastră.

Ca urmare s-a reuşit să se realizeze reducerea volumului de cunoştinţe la toate disciplinele şi accentuarea formării deprinderilor şi priceperilor; elaborarea unui nou conţinut la următoarele discipline: reprezentări matematice, jocuri de creaţie, desen, modelaj; elaborarea unor noi programe pentru jocuri de construcţie, activităţi şi jocuri alese în clasă şi în aer liber, program distractiv, colaborarea cu familia, legătura cu şcoala; restructurarea programelor de cunoaşterea mediului înconjurător şi dezvoltarea vorbirii, educaţie fizică şi muzicală, activitate manuală.

În reuşita procesului instructiv-educativ nu este însă de ajuns ca numai programele activităţii cu copiii să corespundă sarcinilor etapei prin care trecem, ci şi celelalte componente ale acestora. De aceea, se **impune o activitate de perfecţionare pe mai multe planuri.** Între acestea consider că o atenţie deosebită trebuie acordată **perfecţionării sistemului de lucru cu preşcolarii în sensul adecvării formelor, metodelor şi mijloacelor de muncă particularităţilor copiilor de 3, 4 şi 5 ani,** astfel încît viaţa copiilor în grădiniţă să fie mereu nouă, interesantă, atractivă, să le dea satisfacţii şi să se obţină eficienţa educativă scontată la fiecare

PREȘCOLAR

e a stilului
vată copiilor

tapă de dezvoltare a acestora ;
ntensificarea practicării formelor
e muncă individuală și pe grupe
are, la unele discipline, va trebui
ă predomine și să înlocuiască acti-
itatea obligatorie cu întreaga grupă
e copii ; perfecționarea relației
ducatoare-copil, pornind de la
leea unanim acceptată că și
opilul este parte activă a proce-
ului său de educație, deci, copilul
ebuie să fie acela care să acțio-
eze, să vorbească, să întrebe, să
îndească etc., ajutat, la nevoie, de
ducatoare ; perfecționarea pregă-
rii profesionale a cadrelor didac-
ce în scopul înțelegerii și tradu-
erii corecte și creatoare în practi-
ă a îmbunătățirilor aduse siste-
ului de educație din grădiniță.

În perspectiva următorilor zece
ni, consider că este necesar să se
ducă substanțiale îmbunătățiri
stemului de educație a copiilor
e la naștere și pînă la intrarea în
coală, după cum urmează : elabo-
area unui sistem unitar de educa-
e a copiilor între 0—6 ani, care
ă contribuie la remedierea caren-
lor serioase existente în prezent
educația copiilor, de 0—3 ani
n creșe, sub aspectul dezvoltării
otricității, al gîndirii și vorbirii,
sociabilității, ca urmare a rup-
rii existente în educația copiilor
in creșe și grădinițe și a lipsei de
regătire pedagogică a cadrelor
nitare din creșe ; includerea în
est sistem a obiectivelor, a sarci-
ilor și a conținutului privind în-
ușirea unei limbi străine, de la
îrsta de 4 ani ; ca urmare a gene-
alizării cuprinderii copiilor de 5
ni la grădiniță, se impune perfec-
onarea programelor grupei mari
sensul accentuării unor elemen-
pregătitoare pentru citit-scris și
atematică : elaborarea de lucrări
caracter metodic (diferențiate
entru elevele liceului pedagogic
pentru educatoare), de literatură
edagogică și de noi prototipuri de
ateriale didactice ; organizarea și
oordonarea activității de cercetare
edagogică, psihologică și psihope-
agogică ; intensificarea activității
ublicațiilor de specialitate și a
lor literare pentru copii și ca-
ele didactice.

În aceste condiții create de
ul cadru în care se va dezvolta în-
ățămîntul preșcolar considerăm
se poate îmbunătăți simțitor
litatea activității educative ca și
zultatele acesteia ceea ce va co-
spunde în mai mare măsură ce-
nțelor societății noastre viitoare.

FLORICA ANDREESCU
lector la Institutul central
de perfecționare
a personalului didactic

Educatoare cu o pregătire de înaltă ținută

Amploarea pe care o cunoaște astăzi învățămîntul preșcolar atît pe plan mondial cît și în țara noastră, ridică problema pregătirii corespunzătoare a cadrelor care se îngrijesc de pregătirea și educarea copiilor.

Educatoarea este aceea care, printr-o pregătire competentă, poate să pună bazele educației copilului, introducîndu-l în grupul social, formîndu-i deprinderi practice, dezvoltîndu-i procesele de cunoaștere și limbajul, dîndu-i primele noțiuni despre lumea înconjurătoare.

Învățămîntul pedagogic românesc are o valoroasă tradiție în ceea ce privește formarea cadrelor pentru învățămîntul preșcolar și aceasta trebuie continuată și orientată spre cerințele învățămîntului în general, trebuie corelată cu nivelul de dezvoltare și modernizare pe care l-a atins în ultimii ani școala românească. În cele ce urmează, mă voi referi la cîteva probleme de conținut care vizează activitatea în liceele de profil.

Planul de învățămînt pentru liceele pedagogice de educatoare, care se aplică începînd cu acest an școlar în mod experimental, a adus o serie de îmbunătățiri și o ușoară descongestionare. Astfel, la anul I — unde se aplică — se asigură mai mult timp liber pentru studiul individual. Cu toate acestea s-a constatat că în afara orelor de curs, organizarea orelor de muzică instrumentală pe grupe, răpește mult timp elevilor, contribuie la o nouă supraîncărcare.

Descongestionarea planului de învățămînt este absolut necesară spre a crea elevelor timp suficient pentru studiul individual. Plecînd de la învățămîntul formativ se cere ca, pe lîngă aprofundarea cunoștințelor cerute de programă, elevele să fie învățate în școală să folosească o bibliografie suplimentară, să prezinte o lucrare de specialitate și să fie introduse în munca de cercetare în domeniul educației preșcolare.

Pentru a evita supraîncărcarea cred că trebuie să se treacă la predarea unor obiecte pe capitole de sinteză. De exemplu : fizică, chimie, biologie, istorie, lăsînd mai mult loc pregătirii profesionale. Se impune, de asemenea, ca în cadrul programei științelor biologice, al zoologiei și botanicii să se ceară elevelor însușirea noțiunilor clare și precise despre animalele și plantele pe care le observă copiii în activitățile obligatorii, iar la anatomie să se insiste asupra cunoștințelor legate de sistemul nervos, cunoștințe absolut necesare pentru înțelegerea psihologiei. Studiul obiectelor de specialitate solicită elevelor o pregătire temeinică și la zi.

Acestea sînt bine repartizate în planul de învățămînt și e binevenită introducerea inițierii în cercetarea psiho-pedagogică.

Propunem ca psihologia generală să se predea împreună cu psihologia copilului (constituind un singur obiect) pentru a corela mai bine cunoștințele și pentru a evita paralelismele. Pentru completarea pregătirii psiho-pedagogice a viitoarelor educatoare este necesară introducerea unui curs de defectologie cu aplicații practice, ținînd seama că la vîrsta preșcolară apar frecvent tulburări ușoare care, depistate la timp, se pot corecta, pregătind astfel un copil apt pentru activitatea școlară.

Prin scoaterea istoriei din planul de învățămînt se creează unele goluri în cunoștințele elevelor și consider că în viitoarele programe ea va trebui reintrodusă.

În noul plan de învățămînt s-au prevăzut 2 ore pentru activități artistice (teatru de păpuși), activitate mult apreciată de preșcolari și care are o mare influență din punct de vedere afectiv. Este nevoie ca la aceste ore, ca și la orele de literatură pentru copii, să se insiste asupra artei de a povesti și de a recita.

Dacă planul de învățămînt a adus unele îmbunătățiri, programele și manualele, mai ales cele de specialitate (psihologia și pedagogia), au nevoie de o îmbunătățire substanțială pentru a informa asupra cercetărilor moderne. La literatura pentru copii sînt necesare o programă și un manual speciale pentru educatoare, deoarece în prezent se studiază problemele literaturii pentru copiii școlari, neglijîndu-se specificul literaturii pentru vîrsta preșcolară.

Programa de lucru manual este necorespunzătoare, întrucît elevele învață să confecționeze un material didactic care nu se mai folosește în grădiniță. Pe lîngă confecționarea materialului didactic și a jucăriilor este necesar să se introducă noțiuni elementare de tehnică, ce interesează pe copii și cu care e recomandabil să-i familiarizăm.

Practica pedagogică are o mare importanță în formarea viitoarelor educatoare. Din experiența didactică am constatat că aceasta contribuie la sporirea dragostei pentru copii și pentru meseria de educatoare, la mărirea simțului de răspundere al elevelor și a interesului pentru învățătură. Unele eleve mai slabe la învățătură obțin rezultate mai bune, după ce încep practica pedagogică. Prin formele actuale de organizare și desfășurare a practicii pedagogice, se ajunge în mare măsură la formarea profesională a viitoarelor educatoare.

Ținînd seama că în timpul practicii eleva este mult dirijată prin asistența profesorilor de pedagogie și a profesorilor metodiști, iar durata practicii continue este scurtă, (eleva lucrează o săptămînă avînd conducerea independentă a grupei de copii) sugerăm o altă formă de practică pedagogică în care elevele din anii III și IV să lucreze două săptămîni în grădinițe de la 1—15 iunie sau de la 1—15 septembrie, aceasta constituind munca lor pe perioada vacanței. În cadrul practicii pedagogice este necesar ca programa să prevadă mai multe forme de activitate cu părinții copiilor.

În îndrumarea și pregătirea viitoarelor educatoare un rol de seamă îl are, firește, colectivul de profesori care lucrează zi de zi alături de ele și care, pe lîngă cunoștințe, priceperi și deprinderi, trebuie să le transmită prin exemplu personal, dragostea pentru profesiune.

Prof. IRINA CRISTESCU
COLFESCU
directoarea Liceului pedagogic,
București

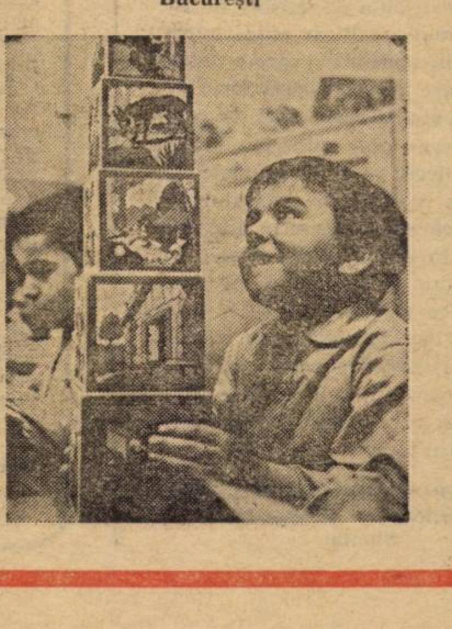

AGENDA

Pe lîngă Școala generală din Ghergani (Dîmbovița) funcționează de mai mulți ani un cerc apicol, bine pus la punct, care în timpul verii își instalează cartierul general în munți, în mijlocul florei alpine. Copiii, odată cu apicultura, fac și drumeții și excursii, trăind tot timpul într-o ambianță plăcută, cu aer încărcat de ozon. Fiind vorba de miere, putem spune că cei care se ocupă de îndrumarea elevilor le fac viața... dulce ● Cadrele didactice din Reghin și comunele învecinate s-au întrunit timp de trei zile în cadrul unui program metodico-cultural. Au fost audiate comunicări, s-au organizat activități cu caracter recreativ ; și probabil participanții au regretat că totul n-a durat decît trei zile ● Timp de două săptămîni, membrii expediției pionierești „Arcașii lui Ștefan“ de la Școala generală de aplicație nr. 3 — Suceava au străbătut un traseu muntos trecînd prin Munții Călimani, Piatra Stampei, Rarău etc. Scopul principal al expediției : ocrotirea naturii, inventarierea unor specii rare de plante și arbori, culegerea de folclor etc. Fiecare membru al echipajului purta un „nume“ sugestiv : „Ochi ageri“, „Pană de aur“, „Rapsodul“, „Libelula“, „Sfarmă-piatră“ ● 1 500 de elevi între 11 și 16 ani, grupați pe trei categorii de vîrstă, au participat la întrecerile zonale de judo. Un sport frumos, al celor puternici, care se extinde tot mai mult și la noi ● Profesorul Titus Turcu de la Liceul „Octavian Goga“ din Sibiu, este un pasionat al turismului. Lucrînd, în timpul său liber, ca ghid pe lîngă Oficiul județean de turism, profesorul a străbătut (conducînd excursioniști români și străini) un traseu de... 70 000 km ! Cu aceste prilejuri însă n-a uitat nici de cealaltă vocație a sa — istoria — culegînd, în agendă sau pe peliculă, tot ce i se părea demn de atenție ● În numărul 91 al revistei noastre, tot la această rubrică, publicam știrea despre elevul Aurel Panțîru de la Școala generală nr. 2 din Bicaz-Chei, care a descoperit o peșteră impresionantă. Directorul școlii respective (tov. Petre Străchinaru) aduce următoarea precizare : Aurel Panțîru, în momentul descoperirii, a fost însoțit de încă patru elevi : Pop Răzbuc T. Nicolae, Toader Ghenci, Simion Dandu și Ion Munteanu. Facem cuvenita rectificare ● 35 de directori de școli generale, din județul Botoșani, au participat la un schimb de experiență organizat de inspectoratul școlar în comuna Unțeni. Accentul, din cîte ni se relatează, s-a pus îndeosebi pe modernizarea procesului instructiv-educativ. Bănuim că, după un asemenea schimb de impresii, școlile județului Botoșani vor înregistra un plus de modernizare. Evident, dacă nu s-a bătut apa în piuă ! Căci se mai întîmplă... ● Profesori de limba și literatura română din județele Cluj, Bihor, Sălaj etc. (responsabili de cercuri pedagogice și de comisii metodice) au participat la un curs de perfecționare organizat de Filiala I.C.P.P.D. Cluj ● A apărut un nou număr al revistei „Muguri“ a Liceului nr. 2 Satu Mare, evocînd cei 25 de ani de existență a liceului seral care a dăruit țării intelectuali de nădejde. Respingînd unilateralitatea de care suferă în general publicațiile școlare, revista se bucură și de frumoase condiții grafice, în ciuda titlului devenit oarecum unul din locurile comune ale revuisticii școlare, dezmințit însă de conținutul „matur“ al revistei.

Școala și producția

Cum îndrumăm absolvenții școlii generale spre producție

O experiență valoroasă de pe Valea Prahovei

Purtînd discuții cu elevii, prin sondaje, prin ședințe deschise în cadrul lectoratelor cu părinții, ne-am dat seama că atît părinții cit mai ales tinerii, își puneau mari speranțe în instruirea tehnico-productivă pe care și-o doreau de la început cît mai aproape de meseria pe care o visau.

Un element indispensabil pentru îndrumarea profesională

Ne-am dat seama că împărțirea pe grupe și profile de meserii în clasa a IX-a și apoi și la clasa a X-a nu se poate face la întîmplare. Abia după ce **ne-am înarmat cu unele date de prognoză privind dezvoltarea industriei locale** constructoare de mașini (Uzina de mecanică fină), a industriei alimentare (Fabrica de salam), a industriei hoteliere și turismului și a cooperației meșteșugărești am reușit să constatăm ce anume forțe de muncă solicită sectoarele amintite în acest cincinal. Credem că am greșit că nu am exploatat cu mai mult curaj posibilitatea instruirii elevilor în industria turismului. Aceasta poate și pentru faptul că întreprinderea însăși nu ne-a oferit în acești ani posibilități mai variate, meserii mai variate. Adică ni s-a oferit prea puțin în afară de meseriile de ospătar, cofetar, bucătar. Avînd în vedere însă dezvoltarea impetuoasă a acestei industrii în valea superioară a Prahovei, trebuie neapărat să studiem posibilitățile instruirii și în aceste meserii. Aceasta cu atît mai mult cu cît întreprinderea de turism și odihnă din localitate se dezvoltă mereu, are nevoie de cadre și în mare măsură și le recrutează în prezent din întreaga țară, creîndu-se astfel probleme cu calificările la locul de muncă, probleme de spațiu locativ etc.

Legătură intimă cu meseria

După ce ne-am înarmat cu asemenea date, am făcut elevilor o prezentare a meseriilor ce se pot practica în orașul Sinaia și în celelalte orașe mai apropiate, în cadrul unei acțiuni la nivelul cabinetului de orientare școlară și profesională. Am vizitat cu ei de cîteva ori Uzina de mecanică fină din localitate unde li s-a vorbit, la fața locului, în secții, laboratoare hale de montaj etc., de către muncitori, tehnicieni sau ingineri despre frumusețea meseriilor respective, ponderea lor în cadrul uzinei, despre prestigiul uzinei, li s-au prezentat produsele, o hartă a exportului peste hotare în cele peste optzeci de țări, li s-a vorbit despre cîștigul mediu, nivelul de trai etc.

Aceleași acțiuni le-am întreprins la Fabrica de salam, Cooperativa Prestarea etc. Le-am arătat apoi elevilor posibilitățile de instruire tehnico-productivă și posibilitatea legării lor de viitoarele meserii și locuri de muncă. Ei au fost puși să se consulte cu familiile în ce privește opțiunea. **Le-am prezentat apoi elevilor listele cu nevoile economiei locale pe meserii**, pentru anul viitor: strungari, frezori, electricieni, turnători, rectificatori, laboranți, croitori bărbați, croitorese bărbați, croitorese femei, lengerese, marochinărie etc. Apoi elevilor li s-a cerut să opteze în scris. Cei ce au optat pentru meseriile în cadrul uzinei de mecanică fină, băieți și fete — au format o grupă pentru industrie.

În cadrul uzinei, elevii au fost repartizați pe secții în funcție de doleanțe, preferințe, prieteni, rude care lucrau de mai mulți ani în uzină etc. Pentru toate meseriile înrudite cu croitoria s-a făcut o grupă de fete în cadrul școlii, cu practică în atelierul școlii și atelierul Cooperativei Prestarea din localitate. Am cercetat în permanență atitudinea elevilor noștri din clasa a IX-a și a X-a la clasă și la locul de producție. Am făcut-o prin asistențe la orele de curs, prin vizite în întreprindere și în ateliere, în discuții cu cadrele didactice, maiștrii, cu muncitorii, cu elevii. După circa 6 luni am constatat că 90 la sută din elevi erau deja îndreptați spre o meserie și că mai puțin de 10 la sută se gîndeau la un eventual examen de diferență pentru liceu.

Două zile de practică pe săptămînă

Am constatat totuși unele greutăți în ce privește învățarea meseriei. Greutățile nu sînt legate de formarea deprinderilor sau de cunoașterea unor principii de mecanică, electrotehnică etc. Dimpotrivă, putem semnala faptul că elevii mînuiesc mașinile încă din primele săptămîni, sînt atrasi, pasionați chiar de procesul tehnologic. Am observat că se învață prea puțină meserie, iar disciplinele tehnice care se învață în școală nu sînt întotdeauna în concordanță cu meseriile alese de elevi. Credem deci că ar fi necesar ca la clasa a X-a cel puțin, numărul zilelor de practică să crească la două pe săptămînă.

Un plan maleabil acordat cu nevoile concrete ale regiunii

Avînd în vedere că acești elevi nu mai au în perspectivă un transfer la o altă școală decît în cazuri excepționale — planul de învățămînt ar putea fi și mai mobil decît în cazul liceului cu obiecte la alegere strîns legate de meseria pe care și-au ales-o elevii. Mă gîndesc la desen tehnic, tehnologie, protecția muncii, chimie alimentară sau chimie industrială. Planul de învățămînt — în ce privește disciplinele tehnice și tehnologice a căror pondere trebuie să crească ar putea căpăta și o puternică coloratură locală, dacă el ar avea maleabilitatea despre care vorbeam. Și credem că este normal ca din punctul de vedere al obiectelor la care ne referim, planul de învățămînt al unei școli dintr-un oraș agrar cum este Vînju Mare — să difere de cel al unei școli dintr-un centru chimic cum este Roznovul — sau de al unei școli dintr-un oraș cu tradiție în construcția de mașini, minerit etc. **Planul școlii ar putea purta amprenta întreprinderii care o patronează și care își recrutează forța de muncă din școala respectivă.** În prezent, el merge prea mult în paralel cu cel de liceu, ca și programele de altfel, ceea ce vine în avantajul a 3—4 elevi care se gîndesc la diferențe — dar în dezavantajul masei de elevi care se gîndesc la o meserie.

În ceea ce privește legătura școlii cu ceilalți factori, colaborăm cu comitetul orășenesc de partid, cu serviciile de personal și învățămînt din cadrul întreprinderilor și instituțiilor din localitate.

Prof. RAPCEA D. CONSTANTIN,
directorul Liceului „George Enescu",
Sinaia

Experiențe în laborator — Foto: prof. V. BOGDĂNEȚ

Relația dintre unitatea industrială și grupa de activitate tehnico-productivă

Activitatea tehnico-productivă reprezintă o legătură organică între școală și viață, constituie un mijloc important de formare și dezvoltare a priceperilor și deprinderilor de muncă productivă. Realizarea valoroaselor valențe formative și orientative ale acestei activități permite elevilor școlii de cultură generală să se integreze — în viitor — mult mai ușor în producția socială

Am elaborat Modelul relației dintre unitatea industrială și grupa de activitate tehnico-productivă (vezi schema alăturată pentru a arăta că cei doi factori se află într-un raport de reciprocitate, și interdependență, factorul de bază fiind unitatea industrială: întreprinderea, uzina etc.

Între grupa de activitate tehnico-productivă și unitatea industrială este necesar să se asigure o similitudine structurală și o convergență funcțională. Similitudinea structurală se realizează dînd ca obiective grupelor tehnico-productive înseși activitățile tehnico-productive ale respectivei unități industriale, ca de pildă:

A — A = lucrări în lemn (tîmplărie modelărie etc.); B — B = lucrări în metal (lăcătușărie, construcții metalice, matrițerie, strungărie, prelucrări la cald etc.); C — C = lucrări de electrotehnică (montaj aparataj de joasă tensiune, lucrări de întreținere electrică etc.); D — D = = lucrări de radio-tehnică, televiziune — etc. Similitudinea structurală fiind realizată, grupa de activitate tehnico-productivă poate fi patronată cu eficiență de către unitatea industrială fie în sensul asigurării bazei tehnico-materiale prin dotarea grupei cu scule și materiale adecvate oferindu-i și cadre profesionale competente, fie prin instruirea elevilor direct în producție, desigur după însușirea pregătirii elementare. Și într-un caz și în celălalt, modelul real și permanent al activității grupei tehnico-productive rămîne activitatea desfășurată în respectiva unitate industrială. În felul acesta, prin adaptarea și familiarizarea treptată a elevilor cu cerințele esențiale ale viitoarei profesii se realizează o veritabilă preprofesionalizare.

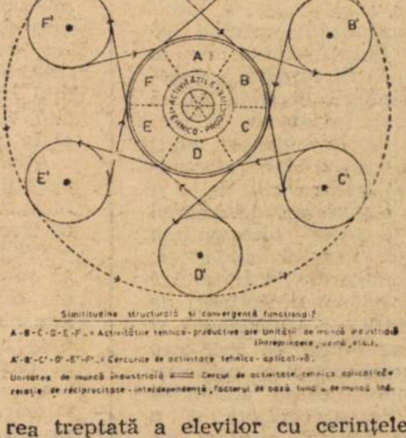
UNITATEA DE MUNCĂ INDUSTRIALĂ ȘI CERCUL DE ACTIVITATE TEHNICO-APLICATIVĂ
A'
B'
C'
D'
E'
F'
A
B
C
D
E
F
ACTIVITĂȚILE TEHNICO-PRODUCTIVE
Similitudine structurală și convergență funcțională
A-B-C-D-E-F – Activitățile tehnico-productive ale Unității de muncă industrială (întreprindere, uzină, etc.).
A'-B'-C'-D'-E'-F' – Cercurile de activitate tehnico-aplicativă.

Grupa însăși va concura la realizarea unei temeinice selecții și orientări profesionale în vederea viitoarei integrări social-economice, contribuind la înlăturarea fluctuației de cadre profesionale, ale cărei consecințe negative sînt cunoscute.

MARIUS GROPPOȘILĂ

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Accent pe formativ în educația fizică

Scopul central al educației fizice este de a forma la elev cunoștințe, priceperi și deprinderi motrice pentru a-l ajuta ca, în viață, să fie mai îndemînatic și să facă față, mai ușor și în mod diferențiat, situațiilor practice pe care le va întîlni.

Pentru aceasta, se cere ca fiecare elev să participe în mod activ la lecțiile de educație fizică, să înțeleagă ceea ce este corect și avantajos în fiecare mișcare. Profesorul trebuie să-i stimuleze acel interes intern-motivațional care îl face să tindă și să persiste în executarea corectă a mișcării.

După cum se știe, de multe ori, în fața unor situații ce implică o serie de greutăți, elevul dă înapoi, este cuprins de teamă. Profesorului îi revine sarcina de a-l stimula, de a-l determina să învingă acele greutăți creîndu-i reprezentările necesare pentru depășirea obstacolelor. Desigur, la început, apare neîndemînarea elevului, însă și încercarea lui de a căuta imaginea clară și precisă a mișcării.

Drumul acesta de căutare și exersare în vederea perfecționării devine mai ușor sau mai anevoios după cum profesorul știe să-l stimuleze pe elev să găsească și să folosească procedeele cele mai eficiente de lucru. Căutarea aceasta este partea care antrenează cel mai mult efortul creator al elevului. Pentru că nu-l putem considera bine pregătit, în raport cu scopul major al educației fizice, numai dacă posedă niște cunoștințe și deprinderi din sfera disciplinei noastre. Elevul trebuie determinat și obișnuit să folosească acest bagaj instructiv în mod creator. Într-o competiție sportivă cei cu o pregătire tehnică bună — să zicem în handbal, unde elevii știu să conducă bine mingea, să arunce la poartă, au șut puternic etc. — se întîmplă adeseori să piardă dacă nu știu să-și elaboreze niște manevre tactice în raport cu stilul adversarului. În concluzie, învinge echipa care, pe teren, are niște jucători inventivi și spontani, buni coordonatori de joc. Prin lecțiile de educație fizică, profesorul trebuie să dezvolte la elev plasticitatea gîndirii, viteza de reacție și promptitudinea, flexibilitatea mișcărilor, capacitatea de a le doza și folosi la momentul oportun. (Alergători de mare rezistență pot pierde întrecerea tocmai pentru că nu și-au dozat efortul fizic, așa că, la finiș, alergarea lor nu mai poate căpăta acel mic impuls adeseori hotărîtor).

Ca și la alte discipline, este foarte important să ținem seama de particularitățile elevului, ale colectivului cu care lucrăm. Fiecare am observat, mai ales cînd folosim metodele demonstrative și explicative că unii elevi pricep mai ușor alții mai greu, sau foarte greu. Aici nu este vorba de aptitudini native, ci de intuirea deosebirii între ceea ce vede copilul și ceea ce face. La unii reprezentările se formează mai greu, la alții mai ușor. Elevii trebuie ajutați să intuiască ceea ce este esențial, să disocieze mișcările în părțile lor componente sau să-și formeze în mod global reprezentarea mișcării. Personal, cînd am învățat cu clasa tehnica alergărilor — mai întîi, i-am pus pe elevi să alerge în grupe de cîte 3-4, iar restul să observe felul de alergare al fiecăruia. După fiecare caz, am scos în evidență părțile negative și pozitive, subliniind scopul acestei mișcări naturale a omului. O dată înțelese toate acestea, elevii au efectuat mișcări mai corecte, iar interesul lor pentru lecție a crescut.

Greutățile pe care le întîmpinăm cu elevii la anul I de liceu în însușirea bagajului de cunoștințe și deprinderi la orele de educație fizică, vin, după părerea mea, și de la pregătirea lor anterioară. Nu de puține ori ne vin elevi care n-au sărit peste o stachetă, nu știu să bată pe un prag de sărituri etc. Și cu acești școlari se poate lucra — mai greu la început, desigur. Mulți dintre ei, prin calitățile fizice de care dispun, la care se adaugă interesul și priceperile pe care și le formează apoi, ajung din urmă pe cei care au lucrat în condiții optime.

Ceea ce nu înseamnă că în școala generală nu este important să se acorde, începînd de la clasa I, cea mai mare atenție educației fizice și sportului, principiilor științifice de însușire a lor.

Prof. ILIE DUMITRU
Pitești

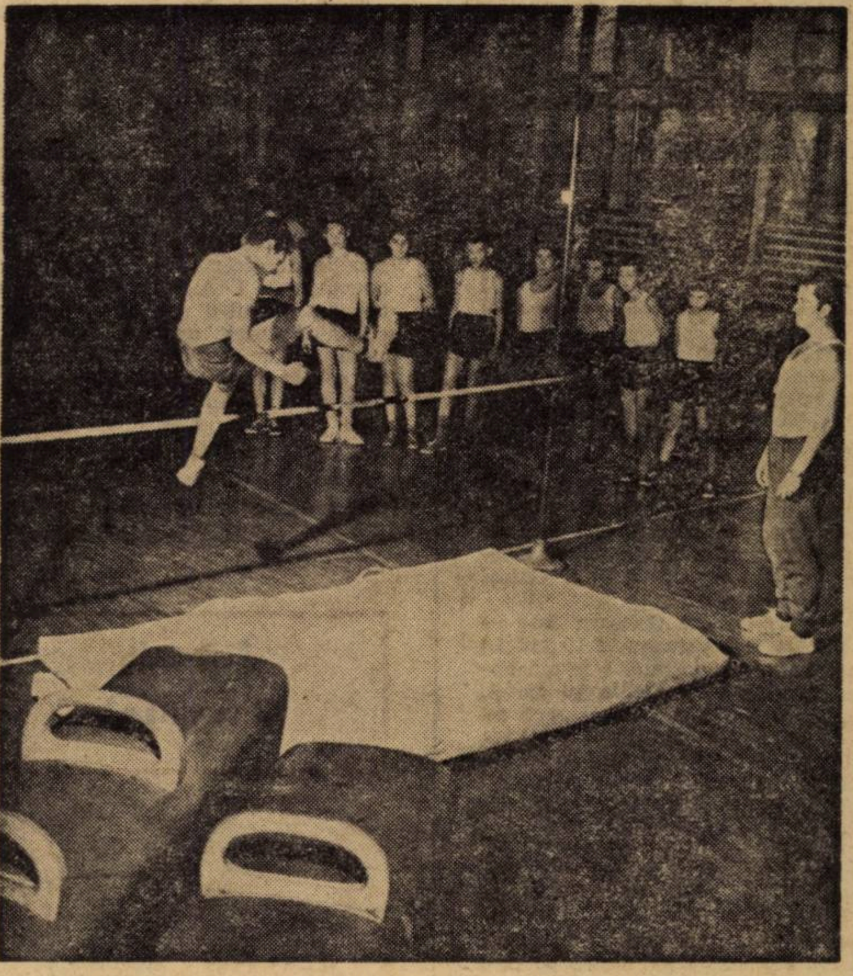
În sala de sport a Liceului Nr. 35 din Capitală

Observații cu privire la sistemul muncii educative

În ultima vreme s-au subliniat pregnant valențele educative ale diferitelor obiecte, trecîndu-se, oarecum, cu vederea rolul focalizator al dirigintelui în cadrul sistemului educațional școlar. Simptomatic ne apare și faptul că volumele dedicate acestei activități dificile și delicate sînt în număr extrem de redus, iar articolele ce au apărut în „Revista de pedagogie" și „Tribuna școlii" deși cuprind opinii extrem de interesante, sînt incapabile să suplinească nevoile teoretice și metodologice complexe ale muncii dirigintelui, chiar prin adunarea lor într-un corpus.

Între acestea se înscrie și articolul „Caietul dirigintelui" (3 martie 1973). Motivația utilității unei asemenea lucrări e simplă, însă grăitor exprimată: activității educative în spiritul conceptului de educație socialistă elaborat la Congresul al X-lea al P.C.R. trebuie să-i corespundă un punct de vedere unitar, o serie de cerințe ferme, materializate într-o formă adecvată, unică și eficientă, în stare să curme discuțiile inutile și să economisească timpul cadrelor didactice.

Împărtășind oportunitatea unei asemenea lucrări, considerăm totuși că este greu de realizat. Plecînd de la dezideratul continuității muncii educative, să ne imaginăm cam ce dimensiuni ar trebui să aibă un astfel de caiet utilizabil o perioadă de 4 sau chiar 5 ani.

Ceea ce s-ar putea realiza foarte ușor însă de către Ministerul Educației și Învățămîntului, în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, în urma unei dezbateri în revista noastră, încă pentru anul școlar 1973/1974, ar fi un îndrumar teoretico-metodic pentru ora educativă, cu rol orientativ și călăuzitor. Acesta ar cuprinde : 1. O serie de principii, imperative și obiective pentru un întreg ciclu școlar (V—VIII ; IX—X ; I—IV), dar și altele, proprii fiecărui an de studii, în funcție de nivelul de dezvoltare politică, moral-cetățenească, intelectuală și psihică al acestuia (de ex. formarea la elevi a unei conduite civilizate, elevate — la anul I, sau problemele integrării sociale, ale vieții de familie — la anul IV), cu eventuale titluri — teme pentru orele educative, numai și numai cu caracter orientativ (2—3 de fiecare direcție educativă). 2. O tratare succintă a celor mai propice metode utilizabile în cadrul orei educative. 3. Un număr de rubrici obligatorii, cu caracter exemplificator și minimal, pentru documentele dirigintelui (caietul pentru ora educativă și caietul pentru observațiile psihopedagogice).

Astfel s-ar înlătura uniformitatea, fiecare diriginte avînd latitudinea aplicării creatoare a principiilor și a îmbogățirii numărului de rubrici în funcție de experiența proprie și cunoașterea clasei.

Sînt convins că lipsa unui îndrumar la obiect — ca să conducă la crearea unei unități (nu uniformități) în diversitate — constituie una din sursele vulnerabilității profesorului diriginte și ale aprecierii subiective a activității acestuia, și că penuria unei bibliografii corespunzătoare rămîne un fapt (am în vedere materialele metodice, auxiliare și pe diversele probleme ale educației) ușor de înlăturat prin precizarea unor direcții, principii, obiective, ca și prin indicarea unui număr de rubrici strict obligatorii în documentele dirigintelui.

Prof. IOAN MUNTEANU
Liceul economic „Ion Ghica"
Brăila

Oră în cabinetul de științe sociale.

DIALOG CU CITITORII

Din vîrtejul hîrtiilor lipsește una: cea esențială!

„Avîndu-se în vedere faptul că educatoarea Ionescu Ana posedă o bună pregătire de specialitate, i s-a încredințat funcția de directoare a grădiniței de copii cu cămin nr. 33, Galați. Exercitarea funcției de directoare a demonstrat însă că nu are capacitatea de a organiza și conduce un colectiv“ (Din adresa-răspuns nr. 70/11 aprilie a. c. trimisă de Inspectoratul școlar al jud. Galați revistei noastre).

„... Subsemnata (Ionescu Ana — n. n.) am fost directoare 16 ani în aceeași unitate de muncă și am obținut gradul I cu media 10 (zece). Menționez că în activitatea mea nu am avut nici o abatere și nu am fost dată exemplu negativ în nici o ședință“. (Din sesizarea educatoarei Ionescu Ana sosită la redacția revistei „Tribuna școlii“).

„În legătură cu memoriul dv. prin care arătați că ați fost înlocuită, pe nedrept, din funcția de directoare a grădiniței... vă facem cunoscut următoarele: Potrivit art. 41 din Legea nr 6/1969 privind Statutul personalului didactic, eliberările și numirile în funcția de directoare la grădinițele de copii se efectuează de inspectoarele școlare județene. S-au dat indicații Inspectoratului școlar județean Galați să cerceteze cu atenție cele semnalate de dv., și să ia măsurile corespunzătoare. Rezultatul asupra cercetărilor îl veți primi direct de la inspectoratul școlar“. (Din adresa nr. 20.333/1972 a Ministerului Educației și Învățămîntului trimisă educatoarei Ionescu Ana).

„De curînd am fost inspectată de o comisie pe linie profesională, care m-a notat cu calificativul foarte bine, dar cazul meu nu a fost anchetat conform adresei Ministerului Educației și Învățămîntului și încă nu am primit un act oficial prin care să fiu înștiințată de ce am fost destituită din funcția de directoare“. (Citat de asemenea din sesizarea petiționarei trimisă revistei „Tribuna școlii“).

„...educatoarei, în plenul cadrelor didactice, într-o ședință ținută la data de 15 septembrie 1971, i s-au adus la cunoștință cauzele destituirii.“ (Din aceeași adresă-răspuns a inspectoratului către redacția noastră).

Ne oprim aici cu citatele. Din caruselul amețitor al hîrtiilor, lipsește una singură — cea importantă — care dacă ar fi fost emisă la timpul potrivit n-ar fi declanșat probabil vîrtejul de mai sus. Este vorba de decizia de destituire din funcția de directoare, hîrtie pe care educatoarea I. A., din cîte ne spune, n-a primit-o nici după aproape doi ani! Oricît ar căuta Inspectoratul școlar al județului Galați să ne convingă de *legalitatea* măsurii luate, de faptul că educatoarei „i s-au adus la cunoștință cauzele destituirii“ din funcția de directoare (deținută 16 ani!) „în plenul cadrelor didactice, în ședință,“ nu reușește și, evident, n-o convinge nici pe petiționară.

Pînă unde transmitem?

„La articolul «Oare așa să fie ?» din nr. 90 al revistei «Tribuna școlii» răspund afirmativ, dînd dreptate învățătorului Nan Vasile. Îmi întemeiez acest răspuns pe faptul că la Școala generală cu clase I—IV din Cerghizel, pe care o conduc, în fiecare toamnă părinții îmi cer să nu mai dau copiilor lor cărți **vechi,** ci numai **noi** ; în caz contrar, să le spun de unde să le comande pe cele noi, contracost.

Poate la clasele mari transmisibilitatea să aibă efectul scontat, dar la clasele I—IV, unde copiii nu știu încă îngriji cărțile (multe dintre ele sînt și slab legate), acestea se deteriorează ; mai ales **Citirea și Aritmetica,** cu care se lucrează zilnic.

Propun, deci, din experiență proprie, ca la clasele mici, măcar în ce privește aceste două manuale să se renunțe la transmisibilitate“. (Petru Nichita, învățător, satul Cerghizel, comuna Ungheni, județul Mureș).

Propunem și noi, pe această cale, sugestia corespondentului nostru atenției forurilor competente.

Lipsa de sensibilitate a învățătoarei

Profesorul Al. Covaci, din Hunedoara, ne trimite un articol în care ne relatează cum, în timpul vacanței, într-o tabără de copii, a observat că un elev (de clasa a II-a) stătea mereu izolat, simțindu-se străin printre ceilalți. Cu timpul, profesorul a reușit să se apropie de el, să și-l facă... **prieten.**

„Toate au mers bine — ne scrie colaboratorul nostru — pînă într-o după-amiază cînd, în timp ce mîncam la masa rezervată comandanților, Felix (așa îl cheamă pe copil — n.n.) s-a oprit lîngă mine, cerîndu-și voie să mă aștepte pînă termin. Dar, dintr-o dată, o colegă — învățătoare — a sărit ca arsă: «Pînă cînd îl mai porți după dumneata pe puștiul acesta ? Felix ! — strigă ea cu autoritate — te duci imediat în dormitor !» Copilul a plecat, cu capul în pămînt ; eu înmărmurisem. Colega, însă, continuă cu aceeași vehemență : «Nimic nu mai putem discuta la masa aceasta din pricina lui Felix al dumitale. Habar n-ai de pedagogie ! Un copil nu trebuie să fie apropiat de cei mari, în special de educatori !».

Neîndoios — scrie mai departe profesorul Al. Covaci — colega ar mai fi continuat, dacă nu m-aș fi ridicat de la masă cu amărăciune în suflet. Iată cum, doar cu cîteva vorbe grele, a dărîmat tot ce eu clădisem cu migală în atîtea zile. L-am căutat pe Felix. Nu m-am înșelat : băiețelul plîngea într-un colț al dormitorului. Iar eu nu mai știam ce să-i spun“.

Într-adevăr, după intervenția atît de inoportună și de lipsită de tact a învățătoarei, era și greu să găsești cuvinte **convingătoare** pentru copil. Ca în orice meserie, și în profesiunea de dascăl este nevoie de vocație. Pe semne, învățătoarea în cauză n-avea nici o tangență cu această nobilă carieră, în care a ajuns prin cine știe ce concurs de împrejurări. Altfel, de unde atîta insensibilitate ?

D. CICHIRA

Cît de concludente pot fi asistențele la lecții?

Din scrisoarea trimisă la redacție de prof. Mihai Popescu din Craiova ne-a reținut cu deosebire atenția propunerea ca : „aprecierea profesorilor să se facă și în raport cu rezultatele muncii, cu cunoștințele elevilor săi, nu numai după o oră sau două de asistență la clasă, oră în care lecția poate fi regizată sau poate fi ratată din cauza firii emotive a cuiva“. Date fiind tocmai aceste riscuri ale verificării muncii profesorului prin asistența la oră și imposibilitatea de a desprinde, pe baza ei, fenomenele reale care se conturează în stilul de lucru al profesorului, în pregătirea clasei etc., practica înaintată a unor conduceri de școli și inspectorate se îndreaptă tot mai precis spre sistemul verificării muncii profesorului prin testarea frontală a cunoștințelor elevilor din clasa de care răspunde. Uneori această verificare amplă se face la etape diferite pentru a se vedea și progresele realizate, dacă lipsurile au fost înlăturate sau persistă. Deosebit de elocventă pentru calitatea muncii fiecărui profesor este compararea datelor obținute la aceeași disciplină, în mai multe clase, în care predau profesori diferiți.

Sistemul necesită însă un mare efort din partea forului de îndrumare și control — în alegerea și formarea întrebărilor, în examinarea răspunsurilor și desprinderea notelor dominante ale activității pe care o reflectă ele.

A. CERNEA

De vorbă cu stomatologul

La sugestia a numeroase cadre didactice care ne-au atras atenția asupra consecințelor afecțiunilor dentare în dezvoltarea psihică generală a elevilor și implicit în desfășurarea procesului de învățămînt, am deschis „convorbirea“ cu medicul stomatolog căreia îi facem loc în pagina de față.

★

Creșterea considerabilă a bolilor dentare în epoca noastră, precum și apariția complicațiilor lor, uneori destul de grave, fac ca sănătatea copiilor noștri să fie în permanent pericol.

Caria dentară este astăzi recunoscută ca o boală socială, iar prevenirea ei și, mai ales, a complicațiilor ei, a devenit o preocupare principală a țărilor cu civilizație industrială, alocîndu-se circa 15% din bugetul medical pentru asistența stomatologică. În țara noastră, numai în ultimii ani s-au alocat 60 milioane lei pentru utilarea cabinetelor școlare cu aparatură dentară, fără să mai vorbim de instrumentar, materiale și salariile medicilor stomatologi și ale asistentelor medicale dentare. Cabinetele stomatologice devin astfel o parte integrantă a activității zilnice din școlile moderne și considerăm necesară deschiderea unui „Dialog stomatologic“ în care Clinica de stomatologie infantilă din București se angajează să stea de vorbă pe această cale cu corpul didactic pe cele mai variate și mai importante probleme legate de morfologia, filogenia, patologia regiunii dentare, bucale, maxilare și faciale și profilaxia afecțiunilor dento-maxilare la copii și adolescenți.

Ne adresăm atît elevilor pentru ca aceștia să învețe să-și cunoască dinții temporari sau permanenți, să știe să-i mențină curați, sănătoși, albi strălucitori ; ne adresăm părinților pentru a înțelege necesitatea îngrijirii dinților copiilor lor, indiferent dacă sînt temporari sau permanenți. Apelăm la dascălii din școli, la directorii, la diriginții și profesorii de științe naturale sau educație fizică, care urmează să îndeplinească o importantă acțiune socială, aceea de a include în program și educația dentară. Din experiența pe care clinica noastră o are în dispensarizarea copiilor școlari rezultă că îngrijirea tuturor afecțiunilor stomatologice la toți copiii școlari, constituie cea mai eficientă și mai economică metodă de a preveni complicațiile grave pe care le pot avea caria, parodentopatia și anomaliile dento-maxilare la copii. Am constatat, de asemenea, că evoluția psihică a copiilor tratați în timpul orelor de școală, este mai echilibrată decît la copiii ce nu-și tratează dinții sau la cei ce vin la tratament numai cînd au dureri. Dictonul latin al lui Juvenal „Mens sana in corpore sano“ s-ar putea parafraza cu un motto modern : „Dentis sanis in corpore sano“.

Dorim să abordăm în coloanele revistei „Tribuna școlii“ un dialog viu între medicul stomatolog și dascăli, din care să învățăm cea mai bună cale profilactico-curativă a afecțiunilor dento-maxilare din perioada copilăriei. Ne punem întrebarea dacă medicul stomatolog școlar nu poate fi integrat în rîndul dascălilor, cel puțin pentru aspectele de educație sanitară dentară ; am fi foarte interesați dacă în cadrul orelor de educație fizică s-ar adăuga și unele exerciții ale capului sau mandibulei, mai ales la copiii cu anomalii dento-maxilare. Un sprijin deosebit solicităm profesorilor diriginți, în ideea de a controla igiena bucală și igiena alimentației, a cărei eficiență în profilaxia cariei dentare este binecunoscută.

Nu vrem să prezentăm de la început o tablă de materii a capitolelor ce urmează să fie publicate ; preferăm să primim sugestii sau critici ale corpului didactic, la care vom încerca să răspundem, propunînd eventual modificări în metodele utilizate astăzi de medicul stomatolog școlar. Sperăm că acest dialog cu medicul stomatolog pediatru va fi util și va face posibilă consolidarea acțiunii profilactico-curative organizată în principalele afecțiuni stomatologice la copii. Sîntem convinși că o colaborare între medicul stomatolog școlar, pe de o parte și dascălii lor, pe de altă parte, va fi încununată de succes, contribuind și pe această cale la dezvoltarea sănătoasă și armonioasă a tineretului nostru școlar.

Prof. dr. doc. P. FIRU
șeful Clinicii de stomatologie
infantilă București,
membru al Consiliului
învățămîntului preșcolar și general
obligatoriu al Ministerului Educației
și Învățămîntului

TVS integrată

În serviciul predării fizicii

Fizica reprezintă cel de al IV-lea obiect de învățămînt care, după biologie, geografie și chimie, va beneficia de emisiuni de televiziune școlară integrată, realizate de TV română în colaborare cu Institutul de științe pedagogice. În cursul trimestrului III al anului școlar 1972/1973, se vor transmite pe canalul național de televiziune următoarele trei emisiuni cu caracter experimental, destinate integrării în lecțiile de fizică ale anului III: Tranzistorul, Undele electromagnetice, Radiolocația. Aceste emisiuni fac parte dintr-un program maximal care va cuprinde treptat emisiuni destinate predării fizicii din diferite clase, atît în liceu cît și în școala generală. Alegerea temelor și stabilirea conținutului emisiunilor sînt rezultatul unei duble confruntări: a) confruntarea obiectivelor predării fizicii ca știință experimentală cu posibilitățile pe care le prezintă televiziunea din punct de vedere al prezentării fenomenelor în mișcare: b) confruntarea cu posibilitățile pe care le au în mod obișnuit profesorii de a efectua în laborator anumite experiențe, de a prezenta anumite fenomene.

În urma acestor confruntări, conținutul emisiunilor de TVS integrată în lecțiile de fizică va fi orientat spre reproducerea fenomenelor fizice ce nu pot fi demonstrate în condițiile obișnuite ale laboratorului școlar ca: experiențe periculoase (de exemplu, din capitolul „Radioactivitatea“; experiențe în care se folosesc cantități mari de mercur etc.), experiențe ale căror rezultate nu pot fi observate frontal de elevii clasei, iar înzestrarea cu aparate pe grupe de elevi este costisitoare (experiențe privind funcționarea tranzistorului, reactanța capacitivă, descărcări în gaze etc.), procese fizice interne ce nu pot fi reproduse decît printr-un model animat (undele electromagnetice, principiul de funcționare al tranzistorului, curentul electric în electroliți, cîmp magnetic învîrtitor etc.), demonstrarea fenomenelor și legilor fizice în condiții de producție sau situații de viață inaccesibile unor lecții-vizită (producere de izotopi radioactivi, principiul radiolocației etc.), vizualizarea unor date științifice deosebit de recente din fizică.

Ca și în cazul celorlalte discipline, eficiența lecției de fizică cu TVS integrată va depinde de măsura în care profesorul va ști să integreze organic și firesc emisiunea în structura lecției, stimulînd activitatea proprie a elevilor. De aceea, profesorul, cunoscînd conținutul emisiunii din publicațiile anterioare ei, va identifica acele obiective la realizarea cărora emisiunea fie că nu contribuie, fie că are o contribuție redusă și va preciza perioada în care se vor realiza: înainte sau după emisiune. Apoi va organiza astfel lecția încît obiectivele din această categorie să fie realizate pe cît posibil prin activitatea proprie a elevilor: experiențe individuale sau pe grupe, montaje de aparate, examinare individuală sau în grup a unor scheme etc.

Realizarea în ansamblu a tuturor obiectivelor temei respective depinde de pregătirea recepționării emisiunii și de valorificarea aportului ei în activitatea comună a profesorului cu elevii. Înainte de emisiune este indicat ca profesorul să creeze situații problematice pentru orientarea atenției elevilor și pentru stimularea procesului lor de gîndire pe marginea problemelor ce vor fi ridicate de emisiune. După emisiune, este util ca elevii să aplice datele oferite de mesajul televizat în situații noi și să rezolve probleme noi cu ajutorul emisiunii. Pentru întreaga clasă, profesorul va preciza soluțiile corecte și va evidenția soluțiile originale ale elevilor.

Se impune ca întreaga lecție să fie în așa fel structurată, încît să se stimuleze activitatea operatorie a tuturor elevilor, iar profesorul să devină îndrumătorul și consilierul care stimulează motivația elevilor și conduce activitatea de căutare a adevărului științific de către elevi.

În Buletinul radio-teleșcoală și instrucție postșcolară se va publica anticipat conținutul fiecărei emisiuni, ca și proiecte orientative de tehnologie didactică pentru integrare. Fiecare profesor, în funcție de condițiile specifice în care își desfășoară activitatea, își va elabora propriul proiect de tehnologie didactică.

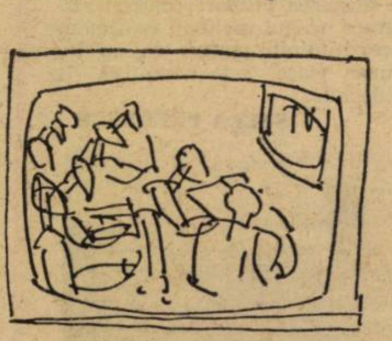

Elevii claselor care nu vizionează emisiunea de TVS în timpul orei de clasă, vor fi îndrumați să recepționeze aceste emisiuni în timpul lor liber (în forma televiziunii școlare dirijate). În acest caz, în lecția ce precede vizionarea emisiunii, atenția elevilor va fi orientată de profesori spre problemele principale, iar în lecția ce succede vizionării, valorificarea va putea fi realizată analog emisiunii integrate.

VIRGINIA CREȚU
MUGUR POPESCU
Institutul de științe pedagogice

Cronica plastică

Expoziția de pictură a profesoarei MIA STEURER MOŢATU

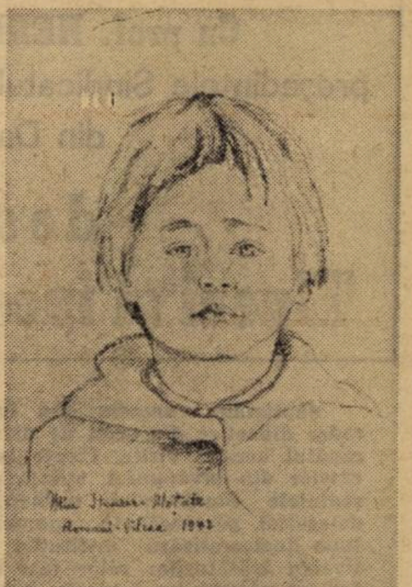

Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu“ al Casei corpului didactic din București a organizat în cursul lunii aprilie a.c. expoziția de pictură a profesoarei **Mia Steurer Moțatu.** Sînt expuse lucrări în cărbune și acuarelă.

Exponanta provine dintr-o familie de artiști plastici: pictorița Maria Ciurdea Steurer și I. Steurer, care i-au fost nu numai îndrumători în tainele artei, ci și stimulatori. Încă de la vîrsta de 8 ani execută primul portret cu care participă alături de părinții săi în două expoziții, în anul 1917 la București și în anul 1919 la Constanța. Artista le aduce un omagiu în actuala expoziție prin cele două portrete: „Octogenarul“ și „Pictorița Maria Ciurdea Steurer“.

Iată-ne în fața unei activități artistice de aproape 60 de ani, dintre care 23 au fost dăruiți cu generozitate muncii la catedră. Din anul 1956 — data pensionării artistei — s-a dedicat exclusiv artei plastice. Cele patru expoziții personale și numeroase participări colective au fost apreciate de iubitorii de frumos.

Cele 31 de lucrări aduc în expoziție acuratețe, liniștea și calmul atmosferei de puritate și sensibilitate a artistei neangajată în lupta cu capriciile de moment ale „modei“. Artista a ținut și a perseverat să se identifice cu cerințele și funcția socială a artei, lucrînd pe propria ei scară de autocunoaștere și autodefinire plastică.

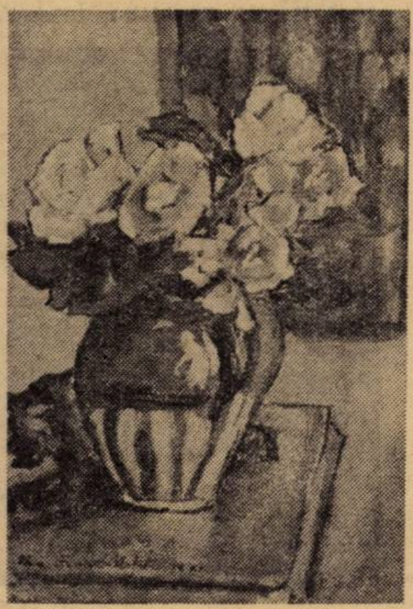

Portretele sale în cărbune dau o vibrantă luminozitate și sinceritate în confruntarea cu timpul. „Cap de copil“ este un echilibru de sinceritate naivă și patos matern. „Fata din Săliște“ este un elogiu adus frumuseții feminine căreia îi întregește plenar coordonatele plastice prin vestimentația splendid redată. Artista a perseverat cu zel să mențină faima costumației din regiune, cunoscută și apreciată în țară și peste hotare, prin manifestările noastre folclorice. „Cioban din Mărginime“, „Tipograf de la Neamț“ sînt tot atîtea evocări care ne leagă indestructibil de istoria acestor meleaguri.

Peisajele în acuarelă: „Peisaj din Tulcea“, „Dunărea la Viena“ redau atmosfera Danubiului și, în același timp, milenara punte de prietenie între țările ce le scaldă bătrînul fluviu. În lucrarea „Vechi și nou“ este redată transformarea plenară a țării noastre, într-o comparație de necontestat.

În sfîrșit, capitolul: florile este un elogiu adus bogăției de culoare a pămîntului nostru, o radianță cromatică care ar putea fi explozivă dacă friul modalității de reprezentare nu ar fi acuarela. Dar ea nu știrbește frumusețea pe care o întregește imaginar spectatorul, afecțiunea ce decantează tot ceea ce avem peren în sufletul nostru. Menționăm „Oală cu flori“, „Circiumărese“, „Armonie“.

Profesoara **Mia Steurer Moțatu** este un exemplu de dăruire, pe tărîmul frumosului, „un mod loial și vibrant de a vedea viața“ — după cum consemna scriitoarea Lucia Demetrius într-o cronică de avanprezentare la o expoziție anterioară a pictoriței.

Eu aș adăuga prezența sa subtilă, nezgomotoasă în toată cariera sa care poate fi bine conturată, considerînd-o ca „ideal de viață“.

C. BIVOLARU

Breviar științific

Un instrument nou de tăiere a metalelor

Se apreciază că acest nou instrument fabricat din cristale subțiri de „Borazon“, o nitrură de bor cubică, este deosebit de promițător în creșterea spectaculoasă a productivității în industria construcțiilor de mașini. Încercările de pînă acum au demonstrat că temperaturile înalte nu au un efect destructiv asupra cristalelor, iar noul instrument are o viteză de tăiere de opt ori mai mare decît instrumentele convenționale de tăiere bazate pe carburi metalice. Timpul lor de viață în prelucrarea unor materiale deosebit de abrazive este de cel puțin o mie de ori mai mare decît instrumentele cu carburi metalice.

Bastonul cu laser ajută orbii

Un baston construit special pentru orbi, care dă posesorului un semnal acustic puternic în situația cînd apare un obstacol în calea sa la înălțimea încheieturii mîinii sau mai sus, a fost recent pus la punct de cercetători suedezi.

Bastonul prototip, de 1,3 metri lungime, este confecționat din fibre de sticlă întărite cu fibre din material plastic. Se atașează bastonului un laser cu arseniură de galiu, un transmițător și un receptor, ambele miniaturizate, precum și un amplificator. Energia este furnizată de o baterie subțire nichel-cadmiu.

Laserul emite aproximativ 1 000 pulsuri pe secundă și cînd unul din acestea întîlnește un obiect — de exemplu un camion sau stîlpul unui indicator de circulație — este reflectat înapoi bastonului laser care îl transformă electronic într-un semnal acustic.

Ceramica poroasă biodegradabilă

Acest nou material se anunță promițător în chirurgia osoasă. Implantarea acestei ceramici sinterizate într-un os care a suferit o fisură, ruptură sau căruia îi lipsește o porțiune, poate conduce la totala refacere a osului inițial în circa șase săptămîni. Preparat din diferite forme de fosfat de calciu, materialul ceramic poate să fie străpuns de sînge sau de alt material fluid din corpul omenesc care regenerează osul, degradîndu-se în același timp fără a lăsa nici o urmă în locul unde a fost implantat.

Roboții în industrie

Robotul neinteligent va capta din ce în ce mai mult atenția și interesul în decada următoare în comparație cu alte forme de automatizare folosite curent în industrie. Ei vor fi folosiți în sectoarele unde deja există un domeniu larg de experiență prin perfecțiunea metodelor utilizate, de exemplu, în diferite sisteme de control sau la calculatoarele electronice în diferite operații standard. Japonia se află în fruntea competiției promovării și perfecționării unor astfel de roboți care vor conduce procese de fabricație bazate în totalitate pe automatizarea operațiunilor datorită calculatoarelor electronice. În afară de creșterea gradului de automatizare și de productivitate se citează și alte avantaje: reducerea rebuturilor, îmbunătățirea utilizării spațiilor de lucru, creșterea securității muncii, posibilitatea realizării unui inventar îmbunătățit. Toate acestea cu costuri minime.

PETRE T. FRANGOPOL

Cu prof. HERMAN OSCHLAK,

președintele Sindicatului pedagogilor comuniști din Danemarca

despre:

Tineri și incertitudinile lor

Săptămîna aceasta și-a încheiat vizita în țara noastră un grup de cadre didactice din școli de diverse grade și tipuri din Danemarca. La capătul acestei vizite, făcute la invitația Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, prof. Herman Oschlak, președintele Sindicatului pedagogilor comuniști din Danemarca, șeful delegației, personalitate cunoscută peste hotare pentru eforturile pe linia democratizării instituției școlare și sporirii aportului ei la cultivarea trăsăturilor celor mai nobile ale tineretului, a avut amabilitatea să acorde un interviu redactorului nostru.

Red. : Formarea personalității omului de miine — una dintre problemele care, în mod constant, își fac loc pe agendele dezbaterilor de specialitate — se detașează pretutindeni ca o preocupare asiduă a celor ce slujesc scoala. Care este tipul de personalitate spre care aspirati dumneavoastră, cei ce faceți parte din Sindicatul pedagogilor comuniști ?

Prof. Herman Oschlak : Dezvoltarea personalității elevului în condițiile noastre, este o problemă cu multiple fațete și implicații specifice. În orice caz, dintre trăsăturile pe care le socotim necesare a fi cultivate în primul rînd, aș aminti dezvoltarea independenței în gîndire a elevului și a tuturor calităților care îi dau posibilitatea să ia singur o hotărîre într-o situație limită reușind să discearnă ceea ce este esențial, ceea ce reprezintă faptul de fond dintr-o împrejurare dată.

Red. : Care ar fi, aici, implicațiile specifice despre care aminteați la început ?

Prof. Herman Oschlak : Eforturile pentru cultivarea unor astfel de trăsături sînt, la noi, permanent contracarate de multitudinea de influențe de un anumit gen, cu care mediul ambiant îl asaltează pur și simplu pe elev : reclamele, revistele, televiziunea, radioul și tot ceea ce intră în ansamblul așa-numitelor mass-media. Acestea se prezintă în fața tînărului cu o paletă imensă de fapte și argumente care îl înrîuresc. Noi vrem ca tînărul să opteze pentru ceea ce este mai bun din toate acestea.

Aici există însă o serioasă dificultate, pe care foarte puțini o sesizează și o înțeleg. Pentru că problema opțiunii celei mai bune nu înseamnă, de exemplu, să alegi la nevoie, una din cele nu mai puțin de 42 feluri de pastă de dinți care există în Danemarca. Sau, extinzînd problema în domeniul politic : la noi, au loc alegeri la fiecare patru ani, cînd oamenii pot opta între 10 partide diferite. În realitate, însă, ele nu reprezintă decît două căi de urmat : una care lucrează pentru socialism și alta pentru capitalism Fiindcă între cele 10 partide despre care vorbeam, cel puțin 5 nu prezintă în fond absolut nici o diferență. Deosebirea stă numai în faptul că se numesc altfel. Așa încît dacă este vorba să se facă cu adevărat o alegere, atunci cetățeanul trebuie să poată sesiza situația de fond.

Red. : După cite știu, ați fost impresionat de preocuparea cadrelor didactice din școlile noastre pentru cultivarea dragostei și respectului elevilor față de muncă — la noi, una din principalele componente ale tipului de personalitate spre care țintește educația. Ce loc ocupă această trăsătură în ansamblul preocupărilor educative din școlile dumneavoastră, în care — bănuiesc — au acces în primul rînd tinerii aparținînd păturilor avute ale societății ?

Prof. Herman Oschlak : Ideea ca munca să devină o necesitate este foarte greu să fie acceptată de către aceștia, pentru că de fapt, pentru ei, munca nici nu este o necesitate. Acest lucru are însă urmări dintre cele mai neplăcute pe plan moral. Tinerii, căutîndu-și fireștile satisfacții în viață, în altă parte decît în muncă, le găsesc adeseori în băutură, în fumat, în droguri etc. Drogurile, de exemplu, au devenit la noi o problemă serioasă, care ne alarmează. Pentru a ilustra, e destul să spun că există la noi o categorie de școli frecventate de tineri între 16 și 19 ani, care nu au reușit la licee ; aproape fiecare din ele au elevi la centrele de dezintoxicare. Uneori, jumătate din elevii unor astfel de școli se droghează — înțelegînd prin aceasta pe cei care-și fac, efectiv, injecții cu stupefiante.

Red. : Specialiștii din întreaga lume — și mă gîndesc aici, în primul rînd, la cei care acționează în cadrul UNESCO — își concentrează tot mai mult atenția asupra fenomenelor pe care le prezintă criza actuală a educației. Ce este, după părerea dv. mai propriu acestui fenomen în Danemarca ?

Prof. Herman Oschlak : La noi nu există o dezvoltare planificată a învățămîntului, nu există o vedere de ansamblu asupra întregii pregătiri a tineretului. De aceea, în general, numărul absolvenților de școală nu concordă cu necesitățile reale ale societății. Eu lucrez la o școală de construcții și aici jumătate din tineri, la absolvire, nu găsesc plasament. Foarte mulți elevi părăsesc școala în diferite stadii ale pregătirii lor. Și fiindcă la noi nu există o corelație între diferitele forme de învățămînt, cînd ei se înscriu într-o altă școală trebuie să ia pregătirea de la început, ceea ce înseamnă pierdere de timp în pregătirea pentru viață a tînărului.

Așa încît, deși există o mare libertate în alegerea viitoarei meserii, tînărul trece pragul școlii cu sentimentul incertitudinii, pentru că nu întotdeauna viața este receptivă la serviciile lui.

STELA PREDESCU

Vedere din Copenhaga

Știri din R. D. G.

Festivalul mondial al tineretului

Între 27 VII—5 VIII 1973 la Berlin, în R.D.G. va avea loc cel de-al X-lea Festival al tineretului din lumea întreagă

În cele ce urmează redăm primele vești care ne au parvenit de la Berlin în legătură cu activitățile de pregătire a Festivalului în care acțiune tineretul din R.D.G. se află în primele rînduri.

● Grupa de lucru a Comitetului internațional pentru pregătirea Festivalului a prezentat un proiect de program care cuprinde propunerile delegatilor care și-au început activitatea în cadrul Comitetului internațional pregătitor. Proiectul prevede ca fiecare zi a Festivalului să fie închinată unei probleme majore: vor fi zile închinate solidarității cu popoarele tineretul și studenții din Indochina luptei pentru pace securitate și colaborare, tinerelor fete, precum și o zi dedicată tineretului din R.D.G. Numeroase întîlniri și manifestări vor fi dedicate solidarității prieteniei și colaborării cu tineretul lumii, cu studenții care luptă pentru eliberarea națională, independență democrație și progres social. În cadrul Festivalului vor fi create centre permanente de agitație, ca de exemplu centrul denumit „Tineretul acuză imperialismul" care va deveni liantul tuturor activităților Festivalului centrul solidarității internaționale. Concomitent cu numeroase conferințe „foruri" și seminarii, privind problemele de bază ale epocii noastre, sînt prevăzute și un număr de întîlniri amicale între delegațiile participante la festival, întîlniri profesionale, printre care și întîlniri între pedagogi, școlari, specialiști precum și manifestări cultural-sportive..

● În studioul „Defa"-Berlin se lucrează intens la un film colorat de circa o oră, intitulat „Ne întîlnim la Berlin" În afara versiunii germane, sînt prevăzute versiuni în limba rusă engleză franceză spaniolă, arabă. Filmul își propune să prezinte un portret colectiv al generației de tineri cetățeni din R.D.G care au împlinit vîrsta de 20 de ani constructori ai socialismului care vor fi gazdele Festivalului. El cuprinde referiri la trecut care permit spectatorilor să aprecieze dezvoltarea impetuoasă pe care au luat-o statul socialist german și tineretul său, după anii fascismului.

Revista presei străine

Mediul ambiant și experiența senzorială a copilului

Atentă la problemele de importanță majoră ale educației preșcolarilor, punînd, de obicei, la dispoziția cititorilor un material de orientare didactico-pedagogică precisă — revista italiană **„Vita dell'Infanzia"** excelează în nr. 5/1973 în preocuparea de a oferi soluții pentru dezvoltarea multilaterală a copilului, prin folosirea resurselor inepuizabile ale mediului ambiant. Unul dintre cele mai utile articole care analizează fațetele acestei modalități de acțiune pedagogică („Mediul înconjurător și materialul senzorial", de Maria Fini Pecchia) își propune să arate cum pot fi determinați copiii să folosească, în activitatea lor, experiența personală, în scopul accelerării dezvoltării lor intelectuale

Foarte important este ca, mai întîi, educatorul să-l ajute pe copil să cunoască și să intre într-o relație cît mai largă cu mediul înconjurător. Revista indică să se folosească, în acest scop, ceea ce Maria Montessori numea „alfabetul pentru redescoperirea lumii", prin care ea înțelegea o sumă de materiale senzoriale de următoarele categorii : 1. Materiale pentru simțul văzului (educarea ochiului pentru dimensiuni ; educarea ochiului pentru culoare — simțul cromatic ; educarea ochiului pentru formă). 2. Materiale pentru simțul tactil. 3. Materiale pentru simțul stereognostic. 4. Materiale pentru simțul termic. 5. Materiale pentru simțul de presiune. 6. Materiale pentru simțul auditiv (educarea urechii pentru zgomot ; educarea urechii pentru sunete). 7. Materiale pentru simțul gustativ. 8. Materiale pentru simțul olfactiv.

Exercițiile care se recomandă cu aceste materiale urmăresc să-l obișnuiască pe copil „să observe, să compare, să judece, să decidă". În aceste exerciții, simțurile nu sînt considerate în mod izolat, ci în corelație cu operații care solicită inteligența. Astfel — arată revista — experiența, legătura cu mediul înconjurător, devin factorul fundamental al dezvoltării mentale. De fapt, este vorba de o interdependență, în care „experiența este asimilată de către structura mentală a copilului, dar în același timp, structura lui mentală se adaptează la experiență și, prin aceasta, se transformă".

În același timp, revista subliniază pe bună dreptate că raportul cu mediul înconjurător trebuie să devină o condiție de viață, nu doar un moment didactic, creat de educator. Punînd însă accentul pe elementele prin care copilul intră în „relație dinamică" cu lucrurile, pe ceea ce oferă larg mediul ambiant pentru dezvoltarea intelectuală, nu înseamnă a diminua importanța exercițiilor concepute anume de pedagog, pentru că ele ajută la organizarea și sistematizarea procesului cunoașterii. Problema care se pune, în fapt, aici, este de a evita caracterul rigid al instrucției, punîndu-l pe copil în contact larg cu mediul înconjurător, care îi îmbogățește experiența, îl ajută să cunoască mai bine lumea și, prin aceasta, să se dezvolte intelectual mai repede.

S. P.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 94

Sîmbătă 5 mai 1973
16 pagini — 1 leu

Pregătirea cadrelor, factor hotărîtor al progresului

Problema ridicării nivelului cultural al întregii populații și a pregătirii cadrelor necesare dezvoltării economiei noastre socialiste a stat totdeauna în centrul atenției conducerii Partidului Comunist Român. Începînd cu Conferința Națională din 1945 și pînă în prezent, această problemă a apărut în numeroase documente de partid și de stat, cu prilejul rezolvării sarcinilor concrete din diferite etape. O dată în plus, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea sa la Conferința organizației municipale de partid-București, din 25 ianuarie 1973, a precizat că **„pregătirea cadrelor — atît formarea cadrelor noi, cît și perfecționarea celor existente — constituie un factor hotărîtor al înfăptuirii întregului plan cincinal, pentru dezvoltarea în perspectivă a României“.**

Ca urmare a acțiunilor de mare amploare inițiate în domeniul învățămîntului de Partidul Comunist Român, care sînt studiate astăzi cu atenție și de alte țări în curs de dezvoltare, ponderea populației din țara noastră cu nivel de instruire superior școlii primare a crescut de la 14,7 la sută în anul 1956, la 24,7 la sută în anul 1966. Prin cele șapte promoții pe care le-au dat toate gradele de învățămînt după ultimul recensămînt — 15..III.1966 — această pondere a continuat să crească.

În condițiile în care generațiile vîrstnice aveau un nivel de instruire modest, poporul nostru a trebuit să facă față totuși sarcinilor pe care în acea etapă ni le-a pus în față partidul privind construirea socialismului. În acest scop, paralel cu pregătirea generațiilor tinere în sistemul de învățămînt, s-a trecut în mod curajos la pregătirea adulților în întreprinderi, prin forme de calificare și de ridicare a calificării. Cîteva milioane de oameni s-au pregătit astfel în întreprinderi. Cei mai mulți dintre ei au provenit din agricultură și au pășit pentru prima dată în industrie. Ne mîndrim că față de anul 1950 producția industrială a crescut în anul 1971 de 13 ori, productivitatea muncii în industrie a crescut de peste 5 ori, iar produsul social și venitul național au crescut de 7 ori.

Prof. univ. dr. PETRE BURLOIU

(Continuare în pag. a 3-a)

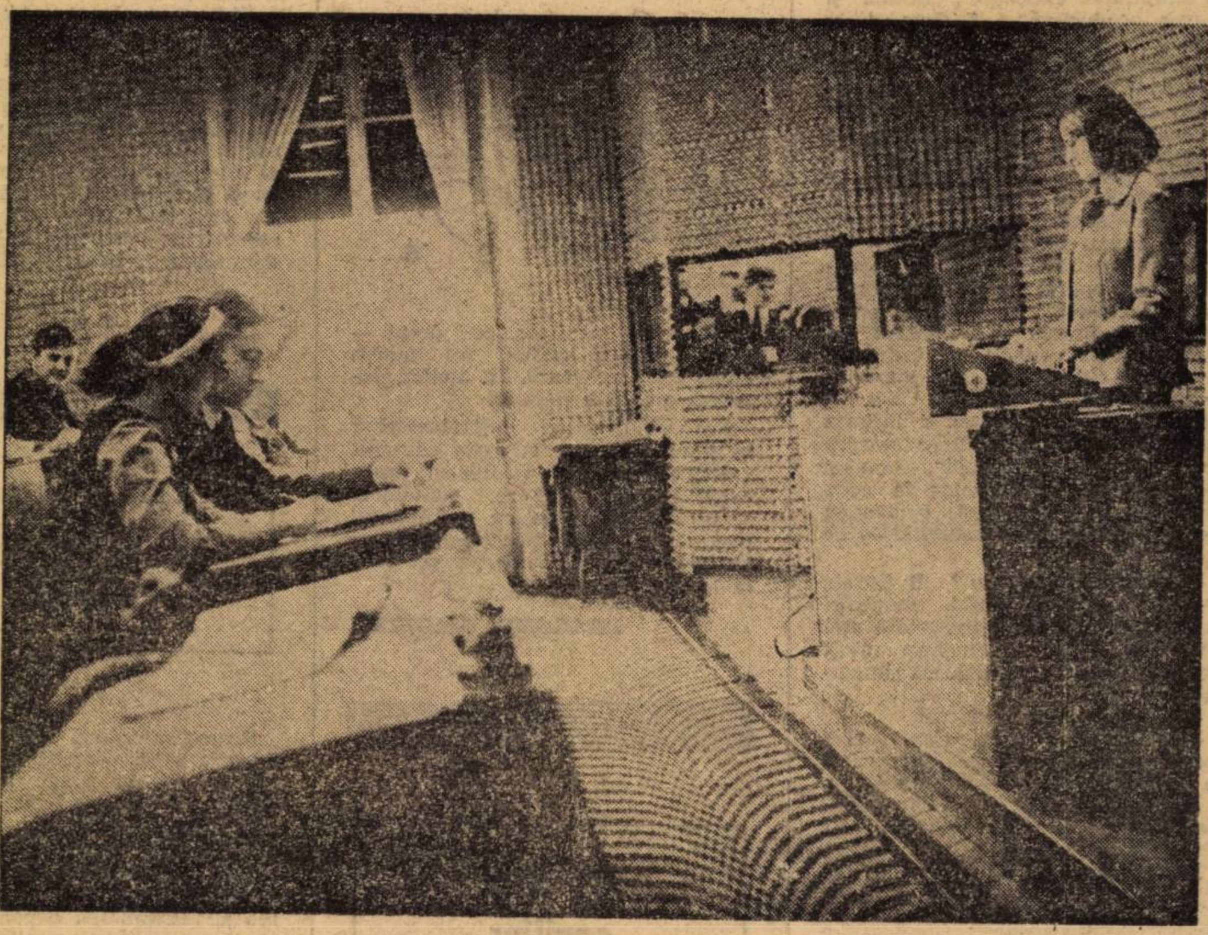

Lecție în laboratorul audio-vizual al Liceului nr. 4 din Oradea

ÎN ACEST NUMĂR

Măsurarea inteligenței prin produs ● Restructurări necesare în programa de chimie ● Candidații la profesia de profesor ● Legea, instrument de exprimare a voinței poporului ● Gîndirea filozofică românească

Personalitatea educatorului

Elevii se dezvoltă sub imperiul autorității, al prestigiului și modelului uman al învățătorilor și profesorilor lor și, de aceea, rămîn pentru totdeauna îndatorați acestora, amintindu-și de ei cu adîncă recunoștință toată viața. Învățătorii și profesorii reprezintă, pentru elevi, veritabili părinți spirituali și, în același timp, împuterniciți ai societății să-i înarmeze și să-i călăuzească în viață, în etapa decisivă a copilăriei și adolescenței, care se încheie cu integrarea socială și profesională. De aceea, în structura personalității cadrului didactic se impun și trebuie să se impună calități fundamentale pentru constructorul societății socialiste și militantul pentru viitorul comunist al patriei. Elevii își vor urma profesorii, indiferent de profesiunea lor ulterioară, tocmai pe linia acestor calități ce desemnează caracterul comunist. Mai mult decît atît, prin formația lor politico-ideologică și prin calitățile lor morale de tip comunist, învățătorul și profesorul trebuie să prefigureze, să anticipe întrucîtva profilul omului viitorului, multiplicat în proporții de masă.

Pedagogul reușește cu atît mai mult în îndeplinirea funcției sale educative cu cît el însuși demonstrează o mare capacitate autoeducativă, perfecționîndu-se mereu, depășindu-se pe sine. Exigența generală față de personalitatea pedagogului și autoexigența acestuia privesc și o serie de valori general-umane, cum sînt : bogăția spirituală, modestia, demnitatea, stăpînirea de sine, perseverența, omenia, înțelepciunea ș.a. În activitatea lor, învățătorul și profesorul trebuie să îmbine organic educația și instrucția, să realizeze una prin intermediul celeilalte. Tocmai de aceea, pedagogului i se cer o serie de calități specifice privind educația și instrucția. În prim plan vin calitățile care permit instruirea unor relații optime între pedagogi și elevi — atașamentul față de copii și tineri, înțelegerea, dragostea și grija exigentă față de aceștia. Aici intervine și capacitatea de cunoaștere psihologică a elevilor și relațiilor dintre ei, de sesizare a calităților și defectelor elevilor și a perspectivelor lor de dezvoltare. Pedagogul acordă o largă și caldă încredere discipolilor săi și în acest fel știe să cîștige încrederea lor. Preocuparea pentru a cîștiga încrederea și dragostea elevilor este foarte importantă, dar aceasta nu se poate realiza decît în măsura în care învățătorul sau profesorul dovedește dăruire de sine, se identifică cu înalta sa misiune de inginer și făuritor de oameni. În același timp, pedagogul este exigent față de elevi, intervenind la vreme pentru a corecta greșelile și a preîntîmpina evoluțiile nedorite, dovedind că este un om drept și consecvent.

Profesiunile padagogice se pot însuși de către oricine, în baza orientării, pregătirii și antrenamentelor adecvate. Aceasta nu înseamnă însă că oricine, indiferent de formația sa intelectuală, fără o pregătire și o antrenare specifice poate fi un bun pedagog. Autoritatea învățătorului și profesorului se bazează, în principal, pe : 1) pregătirea de specialitate și orizontul de cultură generală, 2) măiestria pedagogică. Aceasta din urmă este specifică și presupune că înseși stocurile de informații mereu împrospătate pe care le deține cadrul didactic se structurează în perspectiva valorificării lor didactice. Pedagogul deține o artă a comunicării didactice care se întemeiază atît pe buna cunoaștere psihologică a copiilor cît și pe aptitudinea vorbirii și demonstrației culte și accesibile. Cu atît mai bun este un pedagog cu cît el este mai comunicativ, în sensul că mesajele transmise de el sînt în cea mai mare măsură recepționate și asimilate de către elevi. Între pedagog și fiecare elev în parte trebuie să se închege o legătură continuă, astfel încît cadrul didactic să stimuleze gîndirea și simțirea discipolilor

Prof. univ. dr.
PAUL POPESCU-NEVEANU

(Continuare în pag. a 14-a)

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC •

De la munca tehnico-productivă la estetica industrială

Îmi fusese anunțată, prin telefon, cu simplitate, expoziția : „Școala și munca productivă". A doua zi, la Casa județeană a corpului didactic Ilfov aveam să înțeleg că modestia creatoare păstrase pentru sine adevărul că, într-o școală (Liceul din Buftea) elevii învață să muncească și, muncind, să se apropie de artă.

Dacă între profesorii-maiștri, de la o școală sau alta, mai sînt și dintre aceia care îți arată coșuri împletite sau piese neinstructiv lucrate de elevi într-un atelier improvizat, aici împrejurarea e de domeniul excepției. Profesorul artist Gheorghe Ștefan s-a născut în Buftea. Prin urmare, nu întîmplător, după cîteva apreciate expoziții de sculptură în Capitală, s-a întors la Buftea pentru a înființa (admirabilă inițiativă !) o catedră de „Estetică industrială". Aceasta în octombrie, anul școlar în curs. A pornit la drum. Îmi spune, cu numai cîteva grupe, însumînd 50 de elevi.

— Maniera de lucru ? îl întreb.

— Desen, mult desen, modelări în lut și, treptat, în materiale mai pretențioase. De asemenea, mult exercițiu pentru stimularea imaginației spațiale.

— A existat un risc ?

— Unul singur : ca elevii fără înclinații să abandoneze, pentru a se reîntoarce la atelierele existente, a căror activitate e remarcabilă. Ceea ce s-a și întîmplat, cu 6—7 din cei aleși.

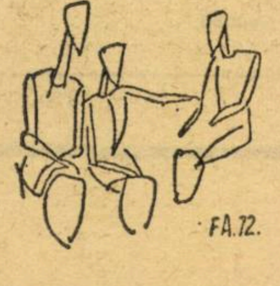

În centrul sălii de expoziție, lucrările artistului coordonator : un interesant grup statuar în lemn („Familia") propus pentru a fi realizat, la scară mare, de elevi. Un „Cap de copil", studiu în ghips, un „Ciclu al vieții" reprezentat, în lemn, prin pești înghițindu-se în cerc, un „Studiu" semnificînd alfabetizarea, în sfîrșit, o impresionantă „Moarte a căprioarei", în lemn. Căldură, putere de sugestie, măiestrie — exemple de bun augur pentru elevii ale căror lucrări constituie obiectivul expoziției. Cele de metaloplastie, grupate pe teme (industrie, știință, muzică) atestă o bună stăpînire a mijloacelor, gust al culorii, dar vizitatorul atent rămîne cu impresia unei simbolistici puțin diferențiate. Se detașează de grup lucrări ca : „Armonie" (Rodica Fanea), „G. Enescu" (Emilia Constantin) și „Cele trei grații" (Leontina Popescu).

Sub inscripția „Lucrări la liberă alegere" (celelalte au fost cumva, impuse ?) se oferă atenției două variante ale temei „Răscoala" (Vasile Nae și Gh. Cruceanu) și „Naufragiu" (Adriana Ștefănescu). Un cadru aparte constituie ciclul de desene în ceracolor al Leontinei Popescu, reprezentînd piesaje, apoi portretele în cărbune ale unor domnitori, scriitori ; „Vlad Țepeș" (Florina Barbu), este, alături de cele semnate de Lucian Popescu și Dorel Bobocel, o reușită. Plini de gingășie, „Fluturii" lui Horia Ioniță. Modelările în lut și ceramică, fără indicația numelui. atestă o ușoară slăbire a spiritului de selecție. Se remarcă, aici, „Cosașii" aceleiași Leontina Popescu, ale cărei certe înclinații se arată, de pe acum multivalente.

În expoziție mai sînt prezente lucrări executate în atelierele de broderie artistică și electromecanică. Broderiile, cu modele propuse de eleve, au uneori un colorit apropiat de cel natural (Dorina Șerban). Cusături românești (Georgeta Badea, Luminița Brîndușa), un set de șervețele cu spice de grîu, mileuri etc. Și ele, rezultat al convergenței muncii și interesului către artă. Ceva mai slab reprezentat e atelierul de electromecanică : suporturile — inspirate, ce-i drept — pentru flori și oglinzi, nu putem crede că acaparează, în atelier, întreaga muncă a elevilor.

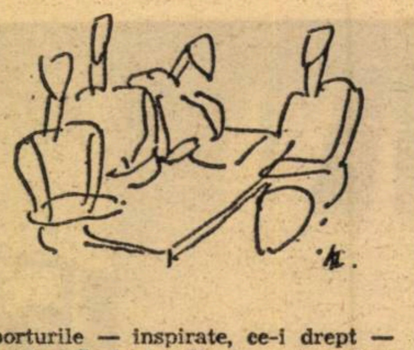

Reproșînd, poate, organizatorilor că n-au selectat, în toate cazurile, valori certe și că n-au ilustrat preocupările altor ateliere, vizitatorul părăsește expoziția cu sentimentul încrederii în potențele tinerei generații și al prețuirii pentru cei care le descoperă.

DRAGOMIR MAGDIN

Un dar copiilor

La sfîrșitul spectacolului, primul gînd a fost de a întreba cîțiva copii de vîrsta Veronicăi ce le-a plăcut mai mult din film. Răspunsurile, spontante și sintetice, au sunat așa : „Vulpea", „culorile", „șoriceii cum dansau", „cum a zburat trăistișoara", „iepurașii și zîna și Veronica". Ne-am oprit la aceste „judecăți" de gust ale micilor spectatori — cărora li se adresează în primul rînd filmul — deoarece, adunate, relevă impresia cu care rămîi cînd părăsești sala cinematografului. Pentru că filmul Elisabetei Bostan se aseamănă cu o suită de imagini caleidoscopice : fiecare secvență se constituie în sine, cu propria ei armonie cromatică și, mai ales, cu propria ei fabulă, deși elementele componente sînt aceleași. Deci, o succesiune de tablouri independente, care s-ar putea intitula : Povestea cîntată a Angelei Moldovan, Traista Veronicăi, Casa vulpii, Motanul Dănilă, Vulpea și corbul, Cîntecul licuriciului, Dansul șoriceilor. Și, eventual, altele, mai scurte, toate lucrate cu minuție artistică, cîteva interpretate aproape fără cusur. Însă, semnificația etică, care ar trebui să se sprijine pe ideea enunțată în cîntecul zînei, este simplificată la clasicul conflict bine — rău și diluată de aglomerarea „moralelor" din secvențele următoare. În acest fel, finalul ne trezește dintr-un vis cu povești, amintindu-ne oarecum începutul filmului și încercînd să ne întindă cursa unei alte idei (copilăria are nevoie de reverie, dar nu poate ignora realitatea), pe care o curmă brusc.

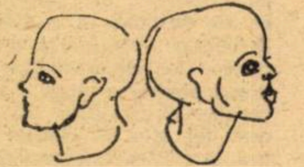

În timpul rulării, simțind de cîteva ori că obosim, ne-am întrebat dacă filmul a fost gîndit numai pentru preșcolari, sau pentru toți copiii, ba chiar și pentru tineri și adulți. Ne-am pus această întrebare fiindcă doar cei mai mici pot trece cu ușurință peste unele texte — seci, fără poezie (suplinită de muzica lui Temistocle Popa) sau peste lipsa de continuitate a ideii centrale.

Dar cele spuse nu anulează seriozitatea și meritele regizorului care a știut să-și aleagă copiii interpreți — îndeosebi pe Lulu Mihăilescu pentru rolul Veronicăi — reușind să-i păstreze firești, plini de candoare, deloc intimidați de reflectoare, aparate de filmat sau de prezența celor mari. Cum nu se poate să nu admiri jocul lui Dem Rădulescu și al Vasilicăi Tastaman, calitatea imaginii color, ori să nu fii captivat de atmosfera de feerie, predominantă în această peliculă.

V. B.

În ospeție

Recent, pionierii brăileni au avut bucuria să găzduiască, în ospeție, aproape 300 de colegi de-ai lor din celelalte județe ale țării.

Cu acest prilej au fost vizitate expoziții și muzee școlare, la care pionierii-gazdă și-au adus o substanțială contribuție în dotarea, păstrarea și întreținerea exponatelor, s-au studiat cu atenție realizările Organizației pionierilor din Brăila. Vizitatorii au împărtășit din experiența organizațiilor lor.

Consiliul județean al Organizației pionierilor Brăila și Comitetul județean al U.T.C. au organizat în acele zile, pentru vizitatori, un reușit program artistic pionieresc, un recital al renumitului cor bărbătesc „Armonia", vizite la muzeul Brăilei, la expoziția de desene „România 2000" și o plimbare pe Dunăre, care, alături de turul orașului, a contribuit la îmbogățirea paletei de impresii ale copiilor. Oaspeții au avut prilejul să cunoască importante obiective economice ale orașului Brăila, instituții de artă și cultură, șantierul naval, realizările impresionante ale combinatului de la Chișcani etc.

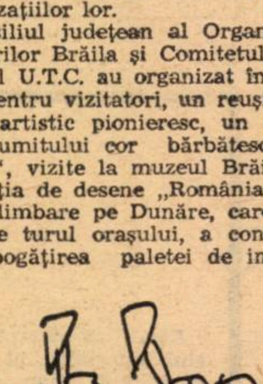

Vizita s-a încheiat cu sădirea cîte unui pom — de fiecare județ — pe faleza brăileană, pentru o alee ce se va numi sugestiv „Aleea prieteniei".

În timpul petrecut la Brăila, oaspeții, precum și gazdele s-au întîlnit. într-un cadru emoționant, cu tovarășii Dumitru Bălan, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R., și Virgil Radulian, președintele Comitetului Național al Organizației Pionierilor.

Vizita a constituit un reușit mijloc de educație civică și patriotică a elevilor.

Prof. ION VÎLCIU

Lumea cărților văzută de copii

Acesta este titlul, atît de sugestiv și de grăitor, al unei surprinzător de bogate expoziții-concurs, deschisă în Sala de marmură a Palatului culturii din Ploiești.

Patronată de Centrul de îndrumare a creației populare și mișcării artistice de masă — Prahova și de Biblioteca municipală „N. Iorga", expoziția — adevărat eveniment cultural — reunește lucrările a peste 50 de elevi, toți cititori asidui ai secției pentru copii din cadrul bibliotecii (cum arată încărcatele lor fișe de lectură). Măcar în treacăt trebuie spus că la această secție (condusă de bibliografa Doina Puiu) a rodit și o altă inițiativă lăudabilă : s-a înființat aici un cenaclu al pionierilor, care a publicat pînă acum, cu sprijinul prof. Gh. Maxim, directorul instituției și președintele Comitetului municipal al culturii și educației socialiste, mai multe culegeri de literatură din creația micilor cititori.

Expoziția pionierilor-pictori, amintind de statornicele preocupări ale de-acum cunoscuților lor colegi din Vulturești, este o mirifică excursie în lumea cărților frumoase — așa cum se proiectează ele, esențial imagistic, în conștiința cititorilor școlari. Firește, basmele le-au furnizat micilor pictori subiectele, în primul rînd, lor fiindu-le consacrate adesea mai multe planșe, semnate de diferiți elevi. Iată : „Cenușăreasa", după Frații Grimm (Adam Georgeta, Brătilă Daniela) ; „Ursul păcălit de vulpe", după Ion Creangă (Baciu Cornelia, Făgădău Cristina) ; „Prîslea cel voinic și merele de aur", după Ispirescu (Nicolae Daniel, Matei Constantin, Ilie C. Adrian, Ionescu Răzvan, Crăciun Nicoleta), „Făt-Frumos din lacrimă", de Eminescu, „Pinocchio", de Carlo Collodi, „Albă ca zăpada și cei șapte pitici", de Frații Grimm, „Povestea porcului", de Creangă. Marele povestitor moldovean le mai prilejuiește încîntătoare subiecte și din „Amintiri din copilărie", din „Povestiri și povești". Sînt ilustrați și alți scriitori români, cu opere reprezentative : Alecsandri, Negruzzi, Bolintineanu, Caragiale, Coșbuc, Sadoveanu, Agîrbiceanu, Hogaș, Rebreanu, Arghezi, Geo Bogza, precum și străini, Jules Verne mai ales. O adevărată „bibliotecă" în imagini. Pinacoteca micilor creatori ploieșteni oferă și tablouri mai grave însă, inspirate din răscoala lui Doja, din „Scrisoarea III" de Eminescu, din romanul „Răscoala" al lui Rebreanu, din evenimentele de la Grivița anului 1933, precum și secvențe din anii noștri tumultuoși, în deosebit de sugestive creații : „În mină", „Republică, măreață vatră", „Rafinăria Brazi", „În vacanță" și altele, numeroase.

Este uimitoare fantezia acestor copii. Fiecare planșă propune o altă interpretare a unor „clasice" imagini, din atît de cunoscute cărți ! Într-o sărbătoare de culori, în care, natural, abundă cele deschise, tonice, în reprezentări de o prospețime și puritate asemenea sufletului lor imaculat. Mereu stimulînd închipuirea noastră, a celor mari.

O vorbă pentru organizatorii acestei manifestări. Afluxul spectatorilor, de toate vîrstele, din sala expoziției, sancționează cum nu se poate mai elocvent generoasa lor inspirație.

H. CÂNDROVEANU

Institutul central de perfecționare a personalului didactic, București

Anunță :

Candidații la examenele pentru definitivarea în învățămînt și acordarea gradului didactic II, din sesiunea iulie 1973, mai pot solicita schimbarea centrelor de examen numai pînă la data de 10 mai a.c.

Cererile vor fi bine motivate, însoțite de acte justificative.

REPERE ALE MODERNIZĂRII

Măsurarea inteligenței prin produs

Ideea că inteligența este funcția psihică de rezolvare a problemelor s-a rafinat considerabil de cînd a fost formulată și pînă astăzi. Într-o recentă carte de psihologia pedagogică se enumeră 11 definiții date inteligenței de specialiști mai vechi și mai noi, dar, fără excepție, recunoscuți ca autorități mondiale în materie. Din această diversitate s-au extras prin analiză un număr de factori distincți, care au fost structurați apoi într-un model.

În mod semnificativ, factorii sînt clasificați după operațiile prin care se manifestă : cunoaștere (descoperire, recunoaștere, redescoperire), memorie (reținere), gîndire convergentă (demonstrarea a ceea ce se cunoaște) sau divergentă (descoperirea noului, creației), evaluare. Operațiile se exercită pe obiective materiale, pe figuri, simboluri (litere, cifre, semne convenționale), fraze, comportamente.

Prin combinare, operațiile și obiectele (conținuturile) lor se materializează în produse. Semnul observabil și măsurabil al inteligenței rezidă, prin urmare, în produs.

Iată o idee echilibrată teoreticește, verificată experimental și care are multiple consecințe în sfera teoriei și aplicațiilor psihologiei. Dintre acestea din urmă, sînt de menționat cu prioritate testările destinate orientării școlare și profesionale, precum și reexaminarea manualelor, a metodelor folosite în procesul de instruire și a tehnicilor prin care se măsoară rezultatele.

A vorbi astăzi despre investiția în învățămînt ca investiție în inteligență înseamnă a vorbi despre funcțiile eminente ale școlii, care, în lumina datelor furnizate de psihologie, constau în însușirea metodelor de cunoaștere, în înmagazinarea numai a cunoștințelor indispensabile, în capacitatea de demonstrare și de creație, în formarea deprinderii de autocontrol prin evaluarea propriilor produse (indiferent dacă sînt materiale sau spirituale).

În atari condiții, evaluarea randamentului școlar numai prin măsurarea cantității de date depozitate în memoria populației școlare devine insuficientă și se cere completată cu aprecierea gradului și a modului în care elevii se obișnuiesc, sub influența școlii, să aplice informațiile sigure, să le examineze pe cele incerte, să inoveze, să inventeze. Adică, în sensul celor arătate anterior, unitatea de măsură a eficienței învățămîntului nu este randamentul înțeles ca volum de acumulare pasivă, ci deblocarea și stimularea inteligenței, singura capabilă să aibă randament prin produse.

Cu un termen mai general, inteligența se materializează în comportamente adecvate, care intervin în sfera cunoașterii, atitudinilor, relațiilor sociale, producției materiale, artei.

O asemenea direcție a evaluării este susceptibilă să exercite o retroacțiune pozitivă asupra planurilor și programelor, a tehnologiei didactice, a practicii examinării și aprecierii, deci, asupra domeniilor chemate să se coordoneze și să se subordoneze scopului unic al dezvoltării unui om util societății, tocmai fiindcă este capabil de discernămînt, efort motivat, percepere și realizare a noului viabil.

Programarea și desfășurarea în acest mod a proceselor educaționale presupun, ca element decisiv, perfecționarea personalului didactic în spiritul conducerii științifice a proceselor din școală.

Chemat să-și dinamizeze răspunsurile la solicitările colectivității, realizîndu-și astfel vocația de factor al creșterii și dezvoltării, sistemul de învățămînt găsește în inteligența măsurată prin randament unul din principalii parametri necesari controlului permanent al traiectoriei sale suple și sigure pe drumul viitorului.

VL. KRASNASESCHI

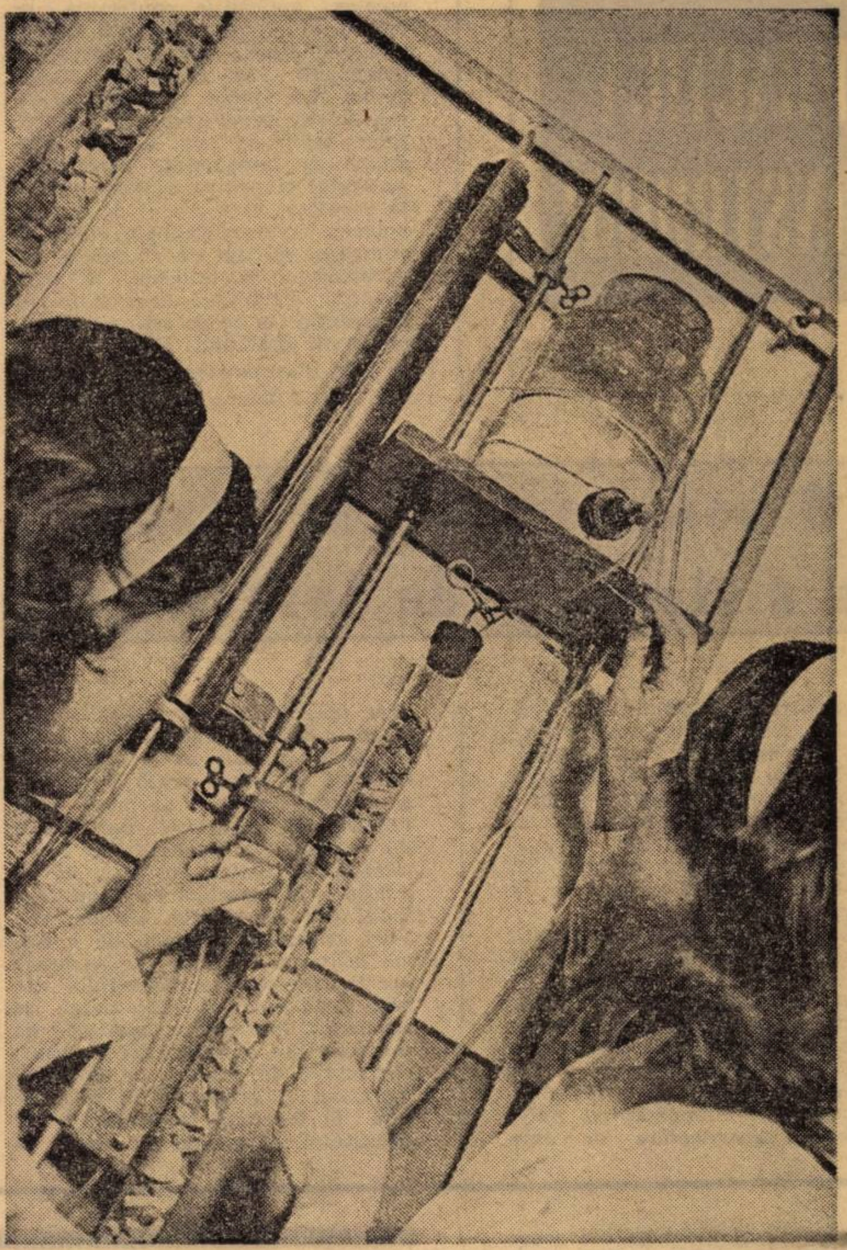

Foto : Prof. V. BOGDĂNEȚ

PREGĂTIREA CADRELOR, FACTOR HOTĂRÎTOR AL PROGRESULUI

(Urmare din pag. 1)

La aceste realizări, exprimate sintetic prin acești indicatori au contribuit atît cadrele formate în învățămînt, cît și cele formate în întreprinderi. Putem afirma, fără să greșim, că pregătirea muncitorilor în întreprinderi a constituit principala formă de pregătire în această etapă. Bineînțeles că pregătirea profesională a adulților în întreprinderi a fost legată și de unele dificultăți, datorită faptului că a trebuit ca aceștia, paralel cu pregătirea profesională, să-și însușească și noua disciplină impusă de industria modernă, cu care ei nu erau obișnuiți. Reeducarea lor în spiritul acestei discipline este un proces de durată, care se resimte însă în nivelul productivității muncii. Nu trebuie să uităm atunci cînd ne comparăm cu alte țări puternic industrializate că acestea au un avans față de noi în instruirea populației.

Pe măsura dezvoltării forțelor de producție, spre sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, în toate țările se dezvoltă învățămîntul secundar de cultură generală, apar școli care dau o pregătire profesională și medie în diferite domenii și se manifestă tendința să se prelungească durata învățămîntului obligatoriu. În S.U.A. s-a elaborat, în anul 1895, un program al învățămîntului cu durata de 8 ani, indicînd cunoștințele indispensabile oricărui copil. Constituția Germaniei, din anul 1919, precizează că instrucțiunea obligatorie pentru toți se face în principal prin școlile populare cu durata de cel puțin 8 ani și prin școlile complementare, pînă la 18 ani împliniți. În Italia s-a stabilit prin lege în anul 1904 că elevii care nu fac studii secundare urmează obligatoriu cursul popular, respectiv clasele a V-a și a VI-a. În Japonia s-a organizat învățămîntul primar modern în anul 1872, cu durata de 8 ani, format din două cicluri de 4 ani. Numai primul ciclu era la început obligatoriu. În anul 1907 au devenit obligatorii 6 clase, iar în anul 1941, toate cele 8 clase.

Din aceste cîteva exemple privind țările puternic industrializate, cu tradiție îndelungată, rezultă că ele au trecut la prelungirea duratei învățămîntului general cu 50—70 de ani înaintea noastră. Această investiție făcută în pregătirea oamenilor s-a adeverit ca cea mai eficientă, obținînd venit național pe locuitor superior altor țări care au pășit mai tîrziu pe calea prelungirii duratei obligatorii de învățămînt și a dezvoltării învățămîntului în general.

Eforturile uriașe care s-au depus la noi, în anii de după eliberare, în vederea ridicării nivelului cultural al populației, a pregătirii cadrelor necesare la nivelul cerințelor economiei noastre în plin avînt, s-au concretizat în prelungirea duratei învățămîntului obligatoriu și în restructurarea diferitelor tipuri și subsisteme pe baze moderne.

Putem cita, în acest sens, cîteva date elocvente privind unele rezultate obținute prin dezvoltarea învățămîntului nostru : cadre cu studii medii : 306 357 (15 XI. 1958) ; 624 637 (2.IX.1968) ; cadre cu studii superioare : 157 947 (15.XI.1958) ; 274 541 (2.IX.1968).

Promoția învățămîntului superior din anul 1970 la 100 000 de locuitori a fost de 206 absolvenți, din care 42,6 la sută ingineri, ceea ce situează România printre țările cu învățămînt superior dezvoltat.

România, lichidînd într-un termen record decalajul în care se află, se orientează cu pași siguri pe această linie de dezvoltare. Tinerii care în acest an vor promova clasa a VIII-a, sînt în vîrstă de 15 ani, iar în anul 2000 vor avea 42 de ani, adică vor fi în plină capacitate de creație. În anul 2000 se va ajunge ca circa 75—80 la sută din totalul populației să aibă 8 și peste 8 clase.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită cu prilejul anului universitar 1971—1972, a precizat că după 1980—1985 se vor crea condiții ca întregul tineret să urmeze un învățămînt echivalent liceului. Înfăptuirea acestei măsuri, care va situa România printre țările cu cel mai dezvoltat învățămînt din lume, este asigurată de dezvoltarea forțelor de producție din economia noastră. Față de anul 1938, venitul național a ajuns în anul 1971 de aproape 7 ori mai mare, iar în perioada 1971—1975 va continua să crească într-un ritm mediu anual de 11—12 la sută.

Prin realizarea sarcinilor trasate de Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie 1972 privind legarea mai strînsă a învățămîntului de practică, respectiv prin integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, se creează condiții favorabile pentru creșterea eficienței calitative a cadrelor pe care le pregătește.

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

O componentă importantă a sistemului de învățămînt

Organizarea învățămîntului preșcolar ca sistem, precizarea sarcinilor perfecționării conținutului acestuia și a metodologiei de lucru cu copiii, spre a valorifica la maximum potențialul formativ al procesului de învățămînt — iată principalele obiective ce stau în fața învățămîntului preșcolar în momentul actual.

Fată de aceste complexe sarcini ce revin învățămîntului în general și celui preșcolar, în special, se impune examinarea nivelului de pregătire psiho-pedagogică și metodică a educatoarelor cărora le este încredințată organizarea și desfășurarea procesului de învățămînt din grădinițe: îmbunătățirea mijloacelor de documentare de care dispun educatoarele, a pregătirii profesionale a elevelor din liceele pedagogice (viitoare educatoare), identificarea unor resurse posibile de cercetare pedagogică în domeniul învățămîntului preșcolar. Fiecare dintre ele poate constitui obiectul unei cercetări aprofundate, dar ne rezumăm la semnalarea cîtorva aspecte.

Cu privire la sursele de documentare, educatoarele dispun de o programă aplicată în ultimii doi ani la toate disciplinele: dezvoltarea vorbirii și cunoașterea mediului înconjurător, educația fizică, muzica, aplicațiile, confecțiile de jucării și complet renovată la matematici, desen, modelaj, jocuri de construcții. De asemenea, dispun de un îndrumător privind aplicarea acestor programe. Dar un conținut, oricît de bun, al unei programe de învățămînt, perfectibilă la rîndul ei pentru a avea eficiența scontată, cere o metodologie de aplicare corespunzătoare care să stimuleze spiritul de creație al educatoarelor și, totodată, să ofere condiții favorabile de manifestare a copilului în toate acțiunile organizate în grădiniță. Or, toate metodicile disciplinelor de specialitate sînt ediții foarte vechi, tributare unor idei după care metodica oferă niște modele elaborate, iar educatoarele trebuie să le aplice în structuri și forme date. Înșiși autorii acestor lucrări ar putea să-și reexamineze punctele de vedere din perspectiva modernizării învățămîntului. Astfel, în timp ce în grădinițe se practică cu copiii desenul din imaginație, elevele, viitoare educatoare, dispun de o teorie metodică oferită de manuale vechi, care recomandă copiilor desene după modelul educatoarei. De asemenea, în timp ce la grupa de preșcolari se fac exerciții și jocuri distractive de operații cu mulțimi, manualul și programa se mai referă la însușirea număratului și socotitului. Contradicția este în fapt rezolvată de către profesorii metodiști de matematică, care s-au orientat spre însușirea tehnicilor de lucru cu elevele liceelor pedagogice în spiritul programei învățămîntului preșcolar.

Oră de desen la grupa mijlocie de la Grădinița nr. 6 din Arad

Pentru o îmbogățire a surselor de documentare a educatoarelor considerăm necesar să se elaboreze manuale pentru educatoare, diferențiate ca structură și complexitate de manualele de metodică pentru elevele din liceele pedagogice. Lipsesc din grădinițe culegerile de jocuri, cîntece, dansuri, etc. De asemenea, se simte nevoia unui curs de literatură pentru copiii preșcolari, cu elemente de analiză literară pentru educatoare.

În favoarea intensificării cercetărilor pedagogice în domeniul educației preșcolare, liceele pedagogice, cu echipele complexe de profesori și grădinițele de aplicație, trebuie să acționeze ca laboratoare vii, ce se cer activizate în favoarea perfecționării procesului de învățămînt preșcolar. În acest scop, profesorii metodiști de diferite specialități trebue să-și îmbogățească cultura psiho-pedagogică privitoare la copilul preșcolar și să se inițieze în practica educativă cu preșcolarii la disciplina respectivă. În felul acesta s-ar crea condiții de îndeplinire a dezideratului legării teoriei cu practica în educația preșcolară. Organizarea unor cursuri de perfecționare, selective, ale acestor categorii de cadre ar oferi prilejul unui bogat schimb de experiență și ar stimula cercetarea pedagogică interdisciplinară. Rezultatele ulterioare ar urma să fie valorificate periodic în sesiuni de comunicări științifice, la nivel național, care să unească eforturile specialiștilor din cele 40 de licee pedagogice de educatoare și ale unor specialiști din învățămîntul universitar din domeniile respective. Relevăm inițiativa Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București, care a realizat integrarea unui grup de studenți în practica educației preșcolare din Grădinița Fabricii de confecții și tricotaje-București.

Relația conservator-grădiniță de copii deschide un capitol de colaborare-cercetare posibilă și în rîndul altor facultăți. Extinsă în toate centrele universitare din țară, în cercurile științifice studențești și în lucrările de stat ale studenților, preocuparea pentru învățămîntul preșcolar ar favoriza cercetări competente, interdisciplinare în domeniul învățămîntului preșcolar.

ELEONORA POP
inspector în Ministerul Educației și Învățămîntului

Restructurări necesare în programa de chimie

Observațiile și investigațiile noastre asupra procesului de însușire a cunoștințelor de chimie ne-au relevat unele dificultăți ale elevilor determinate mai ales de *modul de organizare a cunoștințelor în programele și manualele de chimie, de maniera în care se realizează sistematica cunoștințelor și* — în speță — *de modul de integrare a unor capitole de bază.*

Credem că trebuie să preocupe modul cum se poate realiza o structură cît mai logică în prezentarea cunoștințelor în manuale, o cît mai bună sistematizare în expunerea lor, o succesiune cît mai riguroasă prin asigurarea prezentării inițiale a noțiunilor și legilor de bază ale chimiei și corelarea intimă a noțiunilor care se sprijină reciproc care devin esențiale, explicative, pentru ansamblul fenomenelor chimice.

În acest sens, manualul de chimie pentru clasa a VII-a se impune a fi radical restructurat. Includerea simbolurilor în reprezentarea formulelor substanțelor și a reacțiilor acestora și introducerea unor noțiuni fundamentale ca aceea de valență, legi — destul de tîrziu în manual —, lipsa unei sistematici corespunzătoare determină deficiențe în asimilarea cunoștințelor, duc la o învățare mecanică, fac greoaie învățarea chimiei. Aceasta explică de ce unii profesori ne relatează că manualul nu le poate fi de folos ci că sînt obligați să nu-l respecte, în general. În condițiile actuale, cu manualele și programele existente, credem că profesorul este îndreptățit să ia o atitudine novatoare, prin programarea rațională a conținutului, în așa fel încît cunoștințele să se coreleze logic unele cu altele, să se intregreze într-un sistem unitar. Considerăm că principiul fundamental în elaborarea manualului la clasa a VII-a ar trebui să fie acela al adaptării logicii didactice de prezentare a cunoștințelor în manual la logica chimiei contemporane, ca știință, a realizării unitare a principiului respectării particularităților de vîrstă.

Deosebit de importantă ni se pare asigurarea de la începutul studiului chimiei a însușirii noțiunilor fundamentale (noțiuni despre structura atomului, simbolul, molecula și reprezentarea ei prin formule pe baza valenței, reacției chimice și reprezentarea lor prin ecuații chimice, sistemul periodic), a principiilor și legilor care stau la baza înțelegerii fenomenelor chimice.

Experimentarea, la clasa a VII-a a succesiunii propuse mai înainte ne-a dovedit eficiența organizării acestui sistem de predare și că accesibilitatea cunoștințelor, gradul de asimilare, nivelul de dezvoltare a gîndirii elevilor, capacitatea de a opera cu cunoștințele însușite depind de logica urmărită în prezentarea cunoștințelor. În corelațiile ce se stabilesc între acestea și, mai ales, în măsura în care noțiunile fundamentale (în perspectiva chimiei moderne) devin pentru elevi instrumente cu care operează permanent în studiul chimiei, însușirea formală a unor cunoștințe în verigile de început ale procesului de învățare afectează întregul sistem.

Desigur, și cu privire la manualul pentru clasa a VIII-a se pot face unele observații. Menționăm că manualul dovedește o inadecvată inserare a capitolului „Despre structura atomului și sistemul periodic", care sînt introduse abia în ultima parte a manualului.

În scopul realizării unui învățămînt formativ-educativ, pe lîngă modernizarea conținutului chimiei (organizarea și selectarea informațiilor în acord cu viziunea chimiei contemporane), profesorul trebuie să fie preocupat de cultivarea la elevi a sentimentului patriotic, prin relevarea contribuției unor chimiști români la soluționarea unor probleme ale chimiei și prin accentuarea în contextul unor lecții a problemelor cu conținut practic, legate de producție.

Un alt aspect, mai puțin prezent în modul de elaborare a manualelor, este *prezentarea problematizată a cunoștințelor*. Punerea de probleme, relevarea unor situații contradictorii pentru gîndirea elevilor, care să-i angajeze în rezolvări, creînd situații de derută, constituie o modalitate eficientă pentru *însușirea activă a cunoștințelor* și *stimularea gîndirii*. Aceasta trebuie să preocupe în predare, dar trebuie să fie prezentă și în concepția ce stă la baza elaborării manualelor.

Restructurări importante trebuie să se realizeze, în primul rînd, *la nivelul programelor*, care direcționează modul de elaborare a manualelor. În acest sens, pentru a alcătui o programă de chimie a școlii generale, trebuie, mai întîi, să ne întrebăm ce este chimia actuală: un proces intelectual, activ (nu fapte sau produse), caracterizat prin achiziționarea cunoștințelor prin investigări.

Realizînd acest deziderat, programa va angaja elevii în căutare de informație, în cercetare.

Alte cerințe care trebuie respectate în alcătuirea unei programe eficiente de chimie *sînt: menținerea integrității științei chimiei; organizarea logică a cunoștințelor prin predarea adecvată a structurii ei fundamentale; respectarea caracteristicilor psihologice și de vîrstă ale elevilor; gradul și tipul de îndrumare ce urmează să i se asigure elevului în procesul de învățare.*

În esență, atît *procesul* (mijloacele de investigare prin care se achiziționează sistemul de cunoștințe), cît și *conținutul structurat* (concepte și scheme conceptuale, nu înșiruire de fapte izolate) trebuie combinate și predate împreună. Nu este deloc ușor pentru profesor să găsească și să propună exerciții prin care elevii să învețe atît procesul, cît și conținutul în același timp, dar rezultatele obținute reprezintă o apreciabilă răsplată; pot înțelege structura esențială a unei discipline și pot explica orice învață din această structură; învață cum cercetează oamenii de știință în disciplina respectivă; au sentimentul că învață știința în același timp în care ei se simt mici cercetători.

VIORICA LUPU
Catedra de metodică — Universitatea București
DEMETRA PREOTEASA
Institutul de științe pedagogice București

Cum predăm noțiuni de ecologie la lecțiile de geografie și biologie

Cu deosebire în ultimii ani, se remarcă o creștere a preocupărilor oamenilor de știință de a studia raporturile dintre natură și societatea omenească în aspectele concrete, particulare ale acestei interacțiuni, dar și global, ca două sisteme în relație. Aceste studii pornesc de la necesitatea rezolvării unor probleme practice curente, cum ar fi apariția unor dezechilibre între om și natură, a unor dezechilibre în natură, creșterea cerințelor economiei pentru surse noi de energie și materie primă etc. În acest sens, se poate vorbi de o adevărată orientare „ecologică“ a științelor despre natură. Este de la sine înțeles că abordarea unor asemenea domenii și, mai ales, a relațiilor om-mediu prezintă o deosebită importanță pentru educarea și formarea elevilor. De aceea, școala trebuie să se orienteze — prin unele discipline de învățămînt cum ar fi îndeosebi geografia și biologia — spre abordarea acestor teme majore, ele însele probleme de intensă cercetare științifică, spre a-i înarma pe elevi cu temeinice cunoștințe și deprinderi de a înțelege mecanismele relației om-mediu, de a utiliza optim resursele naturale ale planetei.

Problematica raporturilor dintre natură și societatea omenească, domeniu prin esență interdisciplinar, își găsește o reflectare mai pregnantă în cîteva discipline și preocupări pe care le vom menționa succint în continuare. **Biologia** (prin domeniile sale : ecologia, biologia populațiilor etc.), a abordat cel mai mult, și cu bune rezultate, aceste probleme. Cu deosebire, **ecologia**, ca știință a relațiilor dintre biocenoze și mediu fizic, oferă cele mai consistente premise ale înțelegerii raporturilor dintre lumea vie și mediu, a echilibrelor biologice din natură, a ocrotirii și conservării naturii. Nu vom intra în detalii deoarece disciplinele biologice școlare, prin îmbunătățirea programelor și manualelor, cuprind în mod implicit acest aspect.

Geografia își propune și ea, în ultimul timp, tot mai frecvent „reorientarea“ unor preocupări tradiționale, abordînd acest domeniu al interacțiunilor globale dintre mediu și societatea omenească. Ne vom opri mai mult asupra acestei discipline, deoarece numeroase preocupări actuale ale geografiei de cercetare în acest sens nu au găsit un suficient ecou în conținutul programelor și manualelor școlare. **Geografia ca știință a relațiilor** (statice, dinamice, temporale și spațiale) **dintre geosfere** (atmosferă, hidrosferă, litosferă, biosferă și antroposferă) oferă cea mai complexă imagine a interacțiunilor dintre componenții mediului natural (aer, apă, relief, viață), pe de o parte, și în raport cu societatea omenească, pe de altă parte, analizate în perspectiva valorificării planetei de către om. Noțiunile „clasice“, ca mediu natural, mediu geografic, peisaj geografic, regiune naturală etc., sînt binecunoscute. Mai recent este utilizat termenul de „mediu ambiant“, subînțelegîndu-se însă mediul ambiant al omului.

În sensul celor arătate mai sus este necesar ca la lecțiile de geografie să fie abordate și o serie de probleme actuale ale studierii raporturilor om-mediu, dintre care vom menționa cîteva : studiul echilibrelor naturale specifice **geosferelor** (echilibrele geomorfologice, climatice, hidrologice etc.) pentru reliefarea existenței unor **dezechilibre** (eroziunea solurilor, poluarea aerului și a apelor, alunecările de teren, inundațiile etc.), precum și mijloacele de cunoaștere, prevenire și combatere a lor ; studiul **echilibrului geografic**, al peisajului natural ca echilibru al geofactorilor, al unităților geografice regionale, al modificărilor peisajelor naturale la suprafața pămîntului. Este de la sine înțeles că aceste probleme pot fi abordate aproape la orice lecție de geografie cu cerința de a se acorda o atenție sporită legilor de combinare a geofactorilor, modificarea lor în spațiu și timp ; **studiul transformării naturii de către om** („umanizarea peisajului“), în perspectivă istorică, și analiza mediului geografic al regiunilor puternic transformate și umanizate. Aici, atenția principală trebuie acordată consecințelor geografice ale utilizării resurselor naturale și nu utilizării însăși a lor (obiect al economiilor de ramură și al economiei regionale).

În acest context este necesară, de asemenea, acordarea unei atenții sporite unor domenii de mare interes și utilitate practică, cum ar fi **oceanografia** și **meteorologia**. De resursele oceanului se leagă numeroase speranțe ale omenirii, iar cunoașterea, prevederea și dirijarea fenomenelor atmosferice constituie o necesitate a zilelor noastre.

Tot o problemă de mare actualitate o constituie **organizarea spațiului** (sau organizarea teritoriului), în esență geografică, care își propune să prezinte proiecte de organizare optimă ale unui anumit teritoriu, pe baza analizei complexe a **factorilor naturali** (ape, climă, relief, vegetație, resurse) și **sociali** (populația, așezările omenești, structura teritorial-economică) și în raport cu anumite cerințe de dezvoltare în viitor a acelui teritoriu. Elevii pot fi deprinși în acest fel — pe lîngă cunoașterea și înțelegerea relațiilor spațiale dintre fenomene — cu proiectarea unor soluții de organizare optimă a spațiului, în concordanță cu necesitatea păstrării echilibrelor naturale și a celor dintre natură și om.

O atenție sporită trebuie acordată și studiului **interacțiunii globale**, la nivelul planetei, între societatea omenească și natură : aici un loc important îl poate avea studiul transformării peisajelor geografice și, mai ales, al proiectelor de transformare ale planetei de către om.

Prof. OCTAVIAN MÎNDRUȚ

În cabinetul de științe naturale al Liceului din Bacău

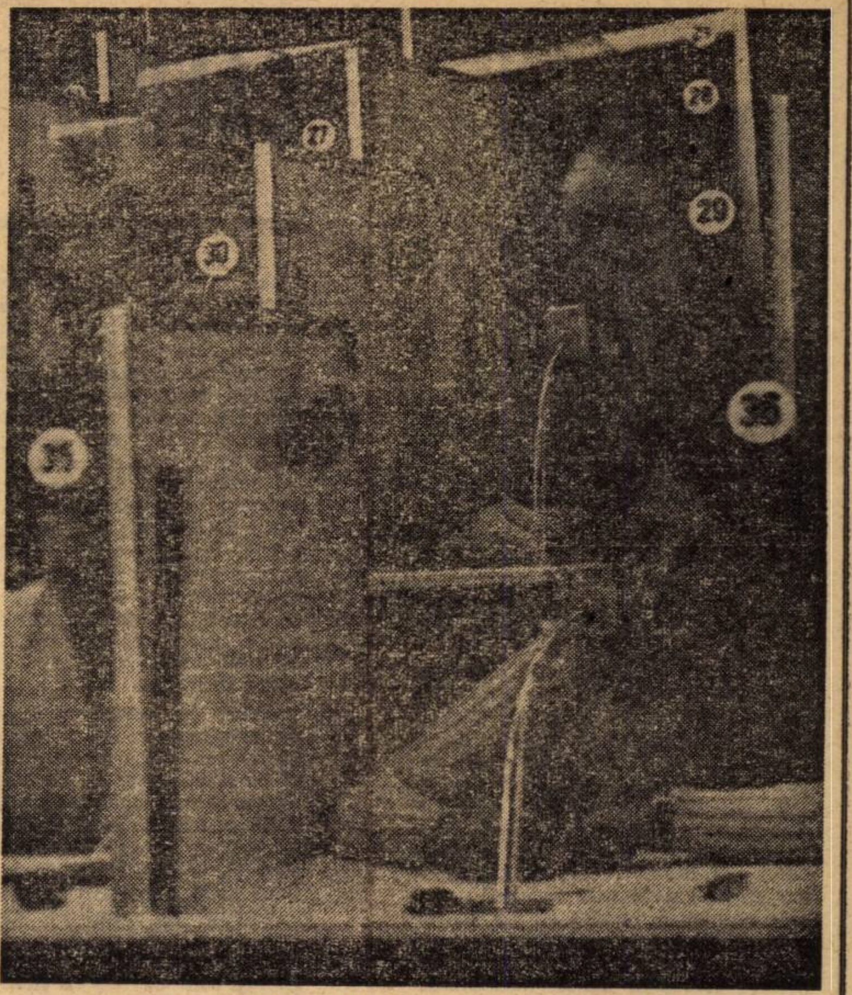

Profesori de limbi străine la unul din cursurile de inițiere metodică desfășurate la Liceul din Alba Iulia

Analiza contrastivă în predarea limbilor moderne

Analiza contrastivă reprezintă o metodă de cercetare sincronică a limbilor. Pornind de la ceea ce este asemănător, comun fenomenelor aparținînd unor limbi diferite, analiza contrastivă are drept scop să scoată la iveală deosebirile dintre ele, izvorîte cu necesitate din raporturile specifice în care se găsesc elementele din sistemele date. Pe analiza contrastivă se întemeiază un șir de discipline cu caracter aplicativ, ca metodica predării limbilor străine, gramaticile școlare, lexicografia bilingvă, traducerea automată etc. Cercetarea și inventarierea tuturor fenomenelor și elementelor diferențiale a două sau mai multe limbi, la toate nivelurile : lexicologic, morfologic și sintactic, reprezintă scopul final al analizei contrastive.

Analiza contrastivă a fenomenelor lingvistice permite relevarea unor aspecte care pot trece neobservate pentru cercetarea concepută în limitele unui singur sistem.

Așa, bunăoară, româna nu marchează prin termeni diferiți deosebirile de înțeles pe care engleza le redă prin cuvintele **grandson** și **nephew.** Alt exemplu : româna și rusa sînt limbi cu accent dinamic, dar gradul de intensitate diferă. În rusă, silaba accentuată se scoate în evidență mai puternic decît în limba română (cf. rus. làmpa și rom. lampă).

Alt exemplu. Deși franceza dispune de cuvîntul **mois**, noțiunea respectivă este exprimată foarte frecvent prin **30 jours** ; pentru „an“ se folosește sintagma **12 mois.** Un „an și jumătate“ va fi în franceză **18 mois.** De aici, se poate desprinde concluzia că în franceză există tendința de a exprima intervalele de timp cu ajutorul unităților de rang inferior, iar în limba noastră, invers.

Chiar dacă inventarul sensurilor lexicale ar fi aproximativ același la limbi diferite (aflate pe aceeași treaptă de civilizație), ele s-ar deosebi prin modul specific de organizare și repartizare a sensurilor pe unitățile lingvistice. Astfel, fr. **boeuf** și rom. **bou** au aceeași semnificație, dar în limba franceză același termen cumulează și semnificația **o bucată de carne de vită**, ceea ce nu este cazul corespondentului românesc.

Prin confruntarea directă și nemijlocită a faptelor aparținînd unor limbi diferite se pot stabili o serie de reguli care izvorăsc din deosebirile de sistem dintre limbile studiate, punîndu-se în felul acesta la dispoziția vorbitorului o serie de criterii care-l pot ajuta la folosirea corectă a unor construcții dificile.

Analiza contrastivă a unor limbi diferite face posibilă previziunea transferului și interferenței, ceea ce permite elaborarea celor mai eficiente exerciții și procedee de prevenire și combatere a greșelilor tipice comise de vorbitorii români în procesul însușirii unei limbi străine.

Profesorii și autorii de manuale trebuie să-și reprezinte clar raporturile dintre sistemul limbii străine și cel al limbii române, nu pentru transformarea lecțiilor și manualelor într-un studiu paralel a două limbi, punctat cu digresiuni savante, fără însemnătate practică, ci pentru a selecționa și organiza succesiunea materialului lingvistic ce urmează a fi predat într-un sistem adecvat, menit să asigure optimizarea procesului de însușire a limbilor străine în școala românească.

Lector univ. A. HIRLAOANU

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Portrete de dascăli

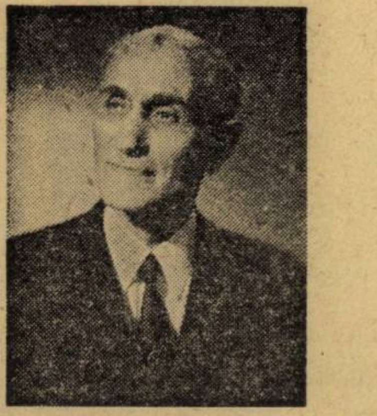

Un precursor: OCTAVIAN VASILIU

Harnicul și inimosul institutor pensionar OCTAVIAN VASILIU, care a obținut remarcabile succese în experiențele sale școlare de la Cluj, timp de 15 ani (1925-1940) cu : educația igienică, școala în aer liber, comunități școlare și autoconducere, *se preocupă și acum la vîrsta sa frumoasă de 80 de ani de aceste „probleme", căci în școala de azi experiențele sale integral reușite odinioară merită să fie cunoscute și adoptate spre folosul copiilor și tinerilor noștri, cum și spre folosul societății noastre socialiste.*

Desigur, experiențele sale nu au fost primele în România. Le-au făcut și alții înaintea sa și cu egal ori mai puțin succes. Înainte de noi, românii, le-au făcut francezii, englezii, germanii, în școli devenite celebre pe tot globul.

Am cunoscut bine școala în aer liber „École des Roches" din Franța, înființată de Ed. Demolins (1890), unde am făcut un stagiu de o lună, și am mai văzut asemenea școli în Anglia, apoi în Germania, printre care cele din Breslau, München, Generalizarea *școlilor în aer liber începe în Franța încă acum 30 de ani.*

Eu însumi am experimentat timp de 2 luni școala în aer liber *în București (parcul Tei) în 1919. Atunci am înțeles că școala în aer liber nu e profitabilă decît cu condiția de a se face un local special construit în acest scop, cu pereți mobili de sticlă și terase, cum propunea Octavian Vasiliu și cum există deja în străinătate (ex. Suresnes — Paris), sau în pavilioane deschise (chioșcuri), ca cele realizate de institutorul Octavian Vasiliu la Cluj.*

În țara noastră, încă din 1915, Radu Petre și subsemnatul, în toate școlile prin care am activat, am experimentat cu deplin succes educația moral-cetățenească prin sistemul conducerii de sine a clasei și a școlii și prin comunități de lucru ca : biblioteci pe clase, cooperativă școlară, post sanitar (iar Radu Petre, și „calendar școlar", corespondență școlară etc.). Apoi, Societatea profesorilor secundari de pedagogie a militat și ea pentru această innoire a școlii.

Neobosita activitate a pedagogului Octavian Vasiliu, care a experimentat aceste metode cu succes la Cluj, merită toată atenția noastră. Nici la această vîrstă venerabilă institutorul Octavian Vasiliu nu a încetat să-și pună vasta sa experiență în slujba propășirii școlii socialiste românești. Mărturie în acest sens este articolul „Comunități școlare de lucru și autoconducere" (Revista de pedagogie, nr. 11, noiembrie 1972). Articolul semnalează carențele care mai persistă în activitatea școlii noastre, lansînd totodată un cald apel la schimbarea de atitudine și de metode în educația tineretului nostru. Autorul lui scoate în evidență două principii : 1) bazele psihologice pe care se sprijină metoda practică de educare moral-cetățenească pe care o propune și 2) marele adevăr că această educație nu se poate realiza numai cu lecții și sfaturi teoretice, ci folosind intens metode practice pentru cîștigarea deprinderilor și însușirilor morale.

Rețin atenția îndeosebi acele pasaje în care sînt expuse programa și propunerile de innoire a școlii, cu care orice pedagog devotat acestei instituții cred că este perfect de acord.

Prof. emerit
DUMITRU THEODOSIU

CANDIDAŢI LA PROFESIA DE PROFESOR

Sondaj de opinii

Trăim astăzi toți slujitorii învățămîntului în consonanță cu un mare imperativ: imperativul modernizării. Sub acest unghi, credem că a sosit ora reevaluării stringente a întregii pregătiri a studenților — viitori profesori — și, îndeosebi, a pregătirii lor psiho-pedagogice. În acest scop, ne-am adresat forurilor unor instituții de învățămînt superior din București : Facultatea de limba și literatura română, Facultatea de limba și literatura engleză (a Institutului de limbi străine), Facultatea de fizică și Facultatea de matematică, pentru a puncta cîteva din aspectele esențiale ale pregătirii viitoarelor cadre didactice.

Avînd în vedere că la examenul de admitere în învățămîntul superior nu există o testare a vocației psiho-pedagogice a candidaților, redacția a vrut să afle ce măsuri prevede programa universitară pentru pregătirea în acest sens a studenților și, în subsidiar, dacă se consideră utilă o testare de acest fel la examenul de admitere. De asemenea, se știe că ponderea disciplinelor pedagogice în învățămîntul superior este de 5% la noi, față de 25% în alte țări. Putem considera satisfăcător acest raport ? O ultimă problemă pusă în discuție se referă la modul cum se desfășoară în prezent practica pedagogică și cum se apreciază contribuția metodistului și a profesorului de la școala unde se desfășoară practica.

Conf. univ. dr. A. Hanță, prodecanul Facultății de limba și literatura română : „La admitere se pot testa deocamdată doar calitățile intelectuale. Intervin aici aprecieri subiective. În materie de pedagogie candidații sînt tabula-rasa, deoarece nu studiază în liceu și nu dau examen la discipline pedagogice. În facultate, pedagogia are un spațiu suficient, trebuie însă găsită modalitatea diversificării practicii pedagogice, în sensul că ea n-ar trebui să se limiteze numai la lecții. Studenții trebuie să cunoască ansamblul obligațiilor unui profesor, întreaga existență a școlii. Sînt și discipline care interferează. Sociologia educației ar trebui să fie inclusă în cursul de pedagogie. Ponderea nu e satisfăcătoare, dar coroborîndu-se acțiunile, e de preferat să se perfecționeze cursurile, metodele existente, nu să se mărească orele. De exemplu, cursul de metodică poate să fie ținut concomitent cu lecțiile de probă. Există și o altă mare defecțiune : practica pedagogică nu e îndrumată de cadre de specialitate. Facultatea are puține cadre de metodiști care să lucreze în școli".

Prof. univ. dr. Dumitru Chițoran, decanul Facultății de limba și literatura engleză : „Sigur că ne-ar interesa să avem o imagine mai clară asupra candidaților, în afara examenului propriu-zis. De exemplu, ne-ar interesa să aflăm nu numai nivelul de cunoștințe pe care-l posedă candidații în momentul susținerii examenului (poate fi un nivel avansat datorită unui număr foarte mare de ore în care s-au pregătit în prealabil), ci să avem o imagine mai clară a posibilităților de dezvoltare intelectuală a viitorilor profesori. Noi am făcut propuneri pentru tipuri de probe care să vizeze aceste aspecte. În ceea ce privește testele, ele trebuie să fie realizate de către cercetători. Noi am avut un simpozion științific pe această temă, în colaborare cu laboratorul de psiholingvistică al Universității. Institutul de științe pedagogice și Institutul de psihologie al Academiei. Psihologii, pedagogii ar trebui să ne prezinte o listă de parametri indicați pentru profesia de dascăl. Aș vedea utilă introducerea unor probe sau cel puțin mijloace care să dea posibilitatea unei comisii să observe candidații ; la fel, prezența unui psiholog sau pedagog în comisia de admitere, chiar ca simplu observator. Dar problema aptitudinilor nu trebuie privită static. E vorba de un dar în continuă dezvoltare. Poate fi dezvoltat sau poate rămîne latent.

Ponderea disciplinelor pedagogice ocupă o parte însemnată. Există un acord general că numărul de ore e satisfăcător. Discuțiile cu privire la anumite paralelisme care se creează sînt totuși îndreptățite. Cursurile trebuie să fie mai bine diversificate, diferențiate. Pregătirea pedagogică din facultate nu pune suficient accent pe problema inițierii studenților în folosirea mijloacelor audiovizuale. O parte din disciplinele teoretice pedagogice ar putea ceda loc activităților practice. Un curs de metodică trebuie să fie prin excelență un curs îndreptat spre viitor : un curs de tehnica și metodologia predării de mîine.

În schimb, numărul de ore afectat practicii (asistență și predare) nu e satisfăcător. În ultimul timp, s-au luat măsuri însemnate : contactul cu școlile este mult mai larg, nu numai cu liceele patronate, dar și cu școlile generale. Aici avem o propunere importantă. Noi întîmpinăm dificultăți mari în trimiterea studenților în mediile muncitorești și rurale. La admitere se constată absența candidaților proveniți din aceste medii, tocmai acelea în care nu se prezintă absolvenții repartizați ai facultății. Pe cît e posibil, practica pedagogică ar fi util să se desfășoare în școli din aceste medii".

În bibliotecă

Conf. univ. dr. Constantin Vrejoiu, Facultatea de fizică : „O primă modalitate de testare la concursul de admitere sînt întrebările care ies din sfera șablonului, dînd putința candidaților să se afle în situații noi, solicitînd flexibilitatea și creativitatea gîndirii, orientarea pe cazuri concrete (în probleme experimentale). Planul în curs — la facultatea noastră — care n-a ajuns să se aplice, urmărește să asigure o pregătire separată, specială, din anul trei, cînd se face defalcarea pe două secții : cercetare-producție și secția pedagogică. Planul nu e încă definitivat pe aceste secții, avem numai un plan de principiu. Cei care sînt în anul III vor fi integrați în acest sistem. Necesitatea, la care se răspunde astfel, e de a se ști ce vor deveni studenții cu un an sau doi înainte, prin selecție. Se simte, firește, nevoia de psihologi în elaborarea unor metode concrete de testare".

Prof. univ. dr. doc. Vasile Mihu, Facultatea de fizică : „Acum, desființîndu-se Institutul pedagogic de trei ani, sarcina pregătirii viitorilor profesori revine facultății în întregime. De aceea, cred că secția didactică a facultății ar trebui să fie o secție didactică complet separată încă din anul I. Actualmente, abia în anul IV se separă : o secție didactică și mai multe secții — 7-8 — de cercetare. Încercările de testare la admitere sînt cu totul empirice".

Prof. Gheorghe Pârnuță, metodist al Facultății de limba și literatura română „Seminarul pedagogic, reînființat prin Ordinul 793 din 1971 a fost bine conceput, dar nu poate acoperi toată aria obiectivelor urmărite. Sînt grupe cu efective prea mari de studenți (27—28), cu două subgrupe de practică pedagogică (13—14). Aceasta stingherește fără discuție procesul de învățămînt. Grupa nu poate să realizeze sarcinile practice de predare numai prin 8 lecții de probă și una finală, la o clasă de 37 de elevi — exceptînd formele de educație în școală. Practica ținînd numai două semestre, la facultățile de dublu profil acest număr de ore se înjumătățește.

Facultatea de limbă și literatură română a prevăzut trei semestre de practică pedagogică, în loc de două. Ca membru al biroului Seminarului pedagogic, mă gîndesc la micșorarea numărului de studenți pînă la 7—8 într-o grupă și asimilarea practicii productive cu cea pedagogică. Am obținut un semestru de asimilare, dar ar fi bine să se asimileze două. În primul semestru să se efectueze practica educativă, în care studenții să se familiarizeze cu munca de diriginte, munca cu pionierii, extrașcolară, cu munca directorului. Aceasta fără să mărim numărul de ore. Al doilea semestru să fie consacrat practicii de predare. Aici perioada de practică demonstrativă, de asistență (prevăzută la 40 de ore de către minister) s-ar putea reduce, și intenționăm s-o reducem, din toamnă. O altă propunere ar fi : cei ce se ocupă de îndrumarea studenților din partea facultății să aibă munca normată. De altfel, și profesorii din școli sînt remunerați aproape simbolic. Bineînțeles că în planul nostru de învățămînt e nevoie de un curs de psihologie, pe lîngă cel de pedagogie și cel de sociologia educației, și așa destul de restrînse (o oră pe săptămînă, la pedagogie și 13—14 ore, adică 7 lecții, fără examen, fără colocviu, fără seminar, la sociologia educației). Pregătirea studenților nu e testată la admitere și nu se ține seama de ea nici la repartiție.

Un corectiv al practicii ar fi acesta : ca ea să se desfășoare și în școli generale, nu numai în licee".

Conf. univ. dr. Radu Nicolae, prodecanul Facultății de matematică : „Planul de învățămînt nou introdus prevede existența separată a secției pedagogice încă din anul I, iar practica pedagogică să se mărească la trei semestre (în două semestre nu se poate realiza o pregătire, numai în anul III). Am prevăzut în programă mai multe cursuri de fundamentele matematicii, un curs de matematică pedagogică : „Metode moderne în matematica elementară". Așa cum am făcut anul trecut și acum doi ani, mai mulți profesori din facultate vor preda, pe rînd, metodica. Numărul de ore de asistență a fost redus. O deficiență în forma de organizare de acum este aceea că e greu să se întocmească de către studenți fișa psiho-pedagogică a elevilor. În sfîrșit, am preconizat ca practica să se facă la diverse tipuri de școli, nu numai la licee teoretice, și sub îndrumarea unor profesori de cel puțin gradul II".

★

Rezultă cel puțin trei mari acțiuni care trebuie să stea în atenția perfecționării pregătirii viitorilor profesori, și anume : necesitatea detectării, respectiv stimulării vocației pedagogice a studenților prin teste, cursuri adecvate, apropiate de practica instruirii și educației, în acord cu ultimele descoperiri și evitînd paralelismele încă existente; perfecționarea cadrelor de la catedrele de metodică prin selecționarea lor din rîndul profesorilor de înaltă pregătire în specialitatea respectivă; în sfîrșit, mărirea eficienței practicii pedagogice prin racordarea ei la pulsul real al școlii de azi, cu toate aspectele de multilateralitate ale cîmpului educațional.

Consemnare de
DOINA VOICULESCU

Ce e nou în energetică

Marile orașe nord-americane ale anului 2000 vor fi alimentate cu electricitate transportată cu ajutorul cablurilor criogenice funcționînd la temperaturi apropiate de zero absolut (minus 273 grade Celsius) care. la o lungime egală vor costa de trei pînă la patru ori mai scump decît o autostradă și care vor putea transporta toată energia necesară unui oraș ca New Yorkul printr-o simplă tranșee de circa un metru lățime ? Din ce în ce mai des companiile de electricitate au în vedere de pe acum această ipoteză acordîndu-i o mare atenție întrucît America de Nord își va multiplica de șase ori consumul ei actual de energie electrică în viitorii 25 de ani.

Considerînd, pe de o parte, prețul ridicat al terenurilor urbane și, pe de altă parte, faptul că o milă terestră (1609 metri) de linie aeriană care transportă energia electrică necesită un acru de teren (circa 4000 m²), rezultă că devine evident prohibitiv de a dori multiplicarea cu șase a numărului liniilor de transport existente, sau de a le înlocui cu linii care au o capacitate de șase ori superioară. Se caută deci soluții pentru rezolvarea problemei transportului energiei electrice în condițiile cele mai economice. O soluție ar fi creșterea*) enormă a tensiunii (voltajul) noilor linii pentru a transporta mai multă energie fără a provoca încălzirea excesivă a conductorilor.

În aceste condiții, se poate întrevedea interesul pe care îl prezintă dispunerea de cabluri subterane care ar putea fi plasate în tranșee deja existente. În aceste condiții, au fost multiplicate eforturile în ultimul timp pentru a se putea crește capacitatea liniilor subterane care ar putea fi implantate în interiorul culoarelor pe care marile companii de electricitate le posedă deja. Marea problemă este că aceste cabluri subterane de înaltă tensiune au pierderi foarte ridicate ; lungimea lor este practic limitată la circa 35 km., terenul devenind incapabil de a evacua căldura care se degajă. Soluția ar putea apare în două ipoteze : pe de o parte să fie evacuată căldura pentru a transporta mai multă energie fără a provoca stricăciuni conductorului, iar pe de altă parte, să se încerce limitarea pierderilor pentru a reduce direct căldura degajată. Noile cuceriri ale tehnicii permit astăzi folosirea curentului continuu, ceea ce limitează pierderile în căldură. Totuși costul suplimentar al instalațiilor de transformare, la fiecare capăt al liniei, face această idee prohibitivă pe distanțe scurte. Cu echipamentul tradițional este, de asemenea, dificil de a realiza tensiuni foarte înalte.

Într-o altă optică, s-a folosit deja circulația uleiului pentru a răci cablul dar această tehnică a ajuns la capătul posibilităților sale. Se scontează de asemenea folosirea gazului comprimat, de exemplu hexafluorura de sulf, în același scop. Acest gaz este un excelent izolant, ceea ce îl face deosebit de atrăgător. Din păcate, această tehnică ar fi deosebit de costisitoare, circa 2 milioane de dolari per milă pentru o putere de 2.000 megawați și ar necesita construirea de tranșee speciale. Tehnologia necesară este totuși pusă la punct.

Criogenia oferă posibilități incomparabile pe baza tehnicilor deja existente. Studiile arată că liniile criogenice sînt cu atît mai rentabile cu cît capacitatea lor este mai mare. Proiectele studiate pînă în prezent se referă la puteri adesea superioare cifrei de 10.000 megawați, ceea ce reprezintă consumul de astăzi al New Yorkului.

Cablurile „criorezistente" sînt conductori care au o rezistență foarte slabă la temperaturi foarte joase, ceea ce micșorează enorm încălzirea cablului. Se limitează termenul de conductori „criogenici" la aceia care operează la temperaturi foarte joase, unde unele materiale au o rezistență electrică nulă. În aceste condiții, devine posibil transportul de cantități enorme de energie chiar și la o tensiune comparabilă celei care există în casele de locuit. Progresele recente în tehnica izolării conduc la neglijarea schimbului de temperatură cu exteriorul : o persoană ar putea atinge învelișul exterior fără a-și putea da seama de diferența de temperatură.

Totuși apar probleme foarte mari. Costul unor astfel de conductori va fi foarte ridicat și vor trebui construite instalații de răcire deosebit de fiabile **) și eficace. Mașinile termice actuale sînt puțin eficace. Cu cît temperatura este mai coborîtă, cu atît randamentul lor este mai mic. Astfel pentru a evacua un watt de căldură la temperatura heliului lichid (minus 269 grade centigrade) legile lui Carnot prevăd că trebuie să fie furnizate cel puțin 70 wați de energie mașinii frigorifice. În practică, frigiderele existente sînt departe de a se apropia de această limită teoretică : cele mai bune solicită circa 300 de wați pentru a evacua un watt de căldură la 4 grade Kelvin (—269° C).

O a doua dificultate a fost treptat depășită în cursul ultimilor ani : conductorii actuali nu sînt cu adevărat supraconductori decît în curent continuu. În curent alternativ, se produc fenomene parazite care provoacă pierderi de energie în conductor. Pentru energiile foarte înalte, liniile criogenice în curent continuu apar deci cele mai interesante. Liniile în curent alternativ le secondează de aproape întrucît pierderile mai mari sînt compensate de economia transformatorilor. Cablurile criorezistente care funcționează la temperaturi puțin mai ridicate suscită astfel un interes deosebit întrucît este mult mai ușor să se evacueze căldura produsă de slaba rezistență a conductorului.

La prima vedere, nu există o adevărată linie criogenică experimentală care ar permite efectuarea de studii de fiabilitate : o astfel de linie cere investiții enorme, fără a aminti de energia necesară funcționării sale. Totuși se caută începerea studiilor experimentale în țările unde energia electrică este ieftină și disponibilă unor astfel de experimente costisitoare datorită condițiilor naturale, de exemplu Canada. Experți ai unor mari companii americane au arătat că mai există suficiente probleme care vor trebui rezolvate. Astfel, construirea de frigidere mai eficace și de centrale la extremitatea liniilor criogenice. Vor fi necesare instalații capabile de a manipula energii deosebit de mari și care să permită trecerea progresivă de la temperatura criogenică la temperatura ambiantă. Vor putea fi folosiți conductori foarte mici din cauza absenței rezistenței electrice, ca și în cazul electro-magneților criogenici de mare putere.

Stația de transformare a curentului de la Fabrica de piese radio din Curtea de Argeș

PETRE T. FRANGOPOL

---

*)Cea mai mare linie de transport a energiei electrice se află în Canada : 735.000 volți (735Kv). În prezent se studiază posibilitatea construirii liniilor de 1200 și 1500 Kv. care ridică probleme tehnologice considerabile în realizarea practică.

**) Probabilitatea de funcționare a unui aparat la parametrii nominali în condiții normale de exploatare, fără reparații, un interval dat.

AGENDA

La Craiova a avut loc etapa republicană a concursurilor școlare de fizică și chimie ; aproape 500 de elevi s-au întrecut în această amplă competiție științifică. Savanții de mîine au de unde să crească ● Un simpozion privind modernizarea predării limbii și literaturii române s-a ținut la Mizil — Prahova. Profesori de specialitate au ținut comunicări și au făcut un valoros schimb de experiență ; cu argumente din propriile școli ! ● Eleva Gabriela Năpruiu, de 7 ani, din comuna Mateești, județul Vîlcea, este în clasa a IV-a. Un copil excepțional care, pentru a putea realiza această performanță, a primit dispensă de vîrstă. Bine că au primit-o, că nu s-a încurcat prin vreun hățiș birocratic. S-ar fi putut întîmpla ● La Broșteni (Suceava) elevii și cadrele didactice au amenajat o seră în care țin orele de științe naturale. Totodată, sera școlii furnizează răsaduri pentru cetățenii din comună. Bineînțeles, nu gratis ● „Folclor din Teleorman" este titlul unei culegeri editate de Inspectoratul școlar al județului Teleorman. Volumul cuprinde cele mai valoroase producții populare (doine, balade, cîntece satirice etc.) culese de elevi, membri ai cercurilor de specialitate de pe cuprinsul județului ● O expoziție-concurs la Școala generală din Iliuc — județul Timiș, intitulată „Mîndru-i portul românesc" ; ii, fote, pieptare, ițari din diferite regiuni ale țării, lucrate de elevi. Costumele sînt liliputane. Dar micii lor executanți dau dovadă de un suflet mare.

● În cadrul cabinetului de științe sociale de la Școala generală din comuna Belcești (Iași) a avut loc un simpozion consacrat împlinirii a 125 de ani de la revoluția din 1848. Cadre didactice din localitate și din satul Ulmi, aparținător comunei, au vorbit despre marele eveniment istoric, au evocat figurile revoluționarilor, reformele înfăptuite ulterior sub domnia lui Al. I. Cuza. Simpozionul a avut un pronunțat caracter educativ pentru elevii participanți ● În dorința de a stimula mișcarea sportivă din școli, Inspectoratul școlar al județului Maramureș, în colaborare cu Consiliul județean pentru educație fizică și sport, a organizat o consfătuire cu profesorii de specialitate. S-au făcut propuneri interesante privind distincțiile care să fie acordate elevilor și profesorilor performeri, echipamentul sportiv cu care să fie dotate școlile, numărul orelor etc. După o asemenea acțiune mai rămîne un singur lucru : să vedem campionii ; ceea ce, desigur, e puțin mai greu ● Comisia metodică de limba română de la Școala generală nr. 1 din orașul Jibou a organizat, începînd încă din trimestrul I al actualului an școlar, predarea unor lecții la clasele 1—IV de către profesorii de specialitate. Scopul : obișnuirea treptată a elevilor cu mai mulți profesori și, evident, însușirea cît mai corectă a limbii. Experimentul, din cîte sîntem informați, a dat rezultate ● 300 de elevi din școlile generale și liceele clujene au luat startul la un concurs de orientare turistică. Concursul a fost o reușită ; semn că organizatorii s-au orientat bine. În alte centre de ce se orientează atît de puțin ? ● În zona Ineu—Mocrea (Arad) s-a deschis un șantier al muncii patriotice, unde elevii Liceului de cultură generală și Școlii profesionale speciale din Ineu curăță și sapă șanțurile pentru scurgerea apei. După vacanță, în cadrul „Săptămînii primăverii", s-a început săditul florilor. Să se simtă că e primăvară ! ● Elevii școlilor din orașul Nădlac au luat sub patronajul lor parcul din mijlocul orașului, denumindu-l „Parcul pionierilor și al utecîștilor". Parcul este împărțit în parcele, pe clase. Între parcele (și clase) există o întrecere. Care va fi mai frumoasă ? ● În comuna Beriu (Hunedoara) pe lîngă școala generală se construiesc un internat și o sală de sport. Obiectivele se vor da în folosință odată cu deschiderea noului an școlar. Bineînțeles, dacă termenul de pe hîrtie va coincide cu cel din realitate. Căci s-au mai văzut cazuri... și inverse ● Cadrele didactice și alți intelectuali din localitățile Zdrapți și Crișcior (Hunedoara) au „judecat" de curînd procesul literar al „Marelui singuratic" de Marin Preda. Procesul, în nici un caz, nu s-a desfășurat în singurătate, ci în fața unei numeroase asistențe.

Şcoala şi producţia

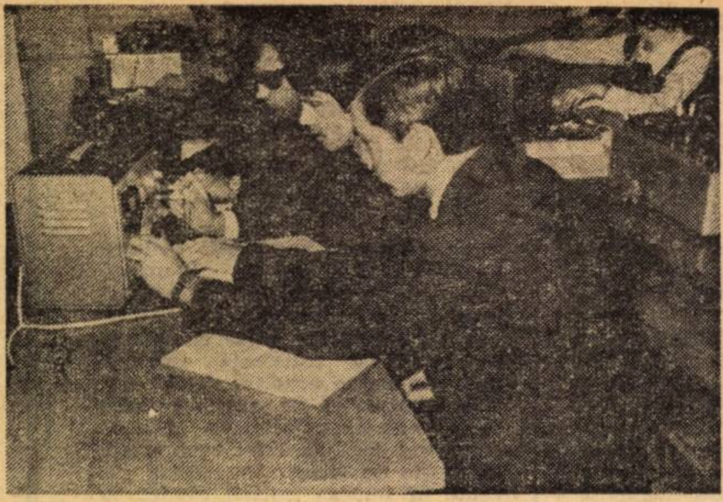

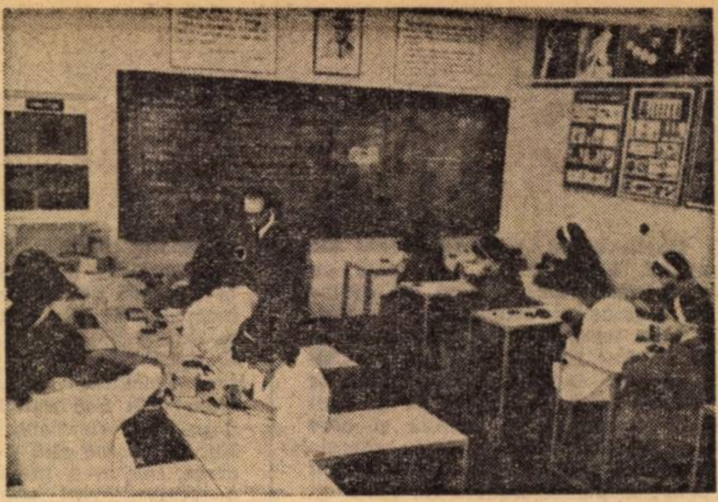

Locul orelor de laborator în cultivarea deprinderilor de muncă practică

Destinate ca, în cadrul învăţămîntului fizicii, să fundamenteze legătura dintre teorie şi practică, să formeze şi să dezvolte la elevi sistemul cunoştinţelor, obişnuinţelor, deprinderilor şi priceperilor necesare lucrătorului din producţia modernă de bunuri materiale, **orele de laborator s-au dovedit a fi bogate în posibilităţi de situare a elevilor în condiţiile variate şi interesante ale muncii în uzină.** Activitatea de laborator dă elevului posibilitatea să cunoască direct materialele, uneltele, aparatele, maşinile şi chiar instalaţiile cele mai moderne, să lucreze cu ele şi, în acest fel, să realizeze o întreagă gamă de operaţii: de la simpla observare şi pînă la executarea, folosirea sau studierea unor montaje, operaţii în care contribuţia personală a elevului poate urca de la treapta modestă a respectării unor indicaţii verbale sau scrise pînă la conceperea în variante originale a unora dintre elementele tehnice ale aparaturii pe care o mînuieşte.

De exemplu, pentru lecţia în care se predau cunoştinţele despre bateria electrică de buzunar, li s-a cerut elevilor (din timp) să aducă la şcoală cît mai multe baterii care nu mai funcţionau. La lecţie li s-au distribuit cîte două baterii uzate, la fiecare bancă, voltmetrele existente în şcoală etc. Profesorul a procurat două seringi în stare de funcţionare şi o soluţie de ţipirig. La momentul potrivit, li s-a cerut elevilor să desfacă una din baterii şi să separe cu grijă părţile ei componente pînă la ultima fărîmă de material, urmărind totodată alcătuirea bateriei. La cea de-a doua baterie, elevii au perforat dopul de smoală al fiecărui element şi au conectat bateria la voltmetru. Acul acestuia stătea la zero. Au injectat apoi soluţia de clorură de amoniu urmărind deviaţia acelor voltmetrelor, care se mişcau acum ascendent, pe măsură ce lichidul pătrundea în pasta cu electrolit. La sfîrşitul lecţiei au fost comunicate rezultatele obţinute : s-au realizat zinc şi piroluzită pentru experienţe de chimie, cărbuni de retortă pentru experienţe şi s-au recondiţionat zece baterii electrice care au fost date elevilor care aveau lanterne de buzunar. Clasica lecţie de lucrări de laborator în care elevul găsea pe masa de lucru toate materialele şi tot utilajul necesar şi instrucţiuni în care i se spunea amănunţit ce să facă şi cum să facă şi ce să constate, aşa cum ştie orice absolvent de liceu, capătă rezonanţe educative şi formative, dacă începe cu un anunţ al profesorului care spune elevilor că după terminarea liceului ei vor munci în producţie şi că lecţia îi pune în situaţia muncitorului care a primit o unealtă, o maşină sau un material de lucru, nou pentru el, cu care trebuie să lucreze. După o asemenea comunicare s-a constatat o creştere vizibilă a interesului elevilor pentru studiul utilajelor şi materialelor şi un ritm de lucru mult mai vioi, datorat atît creşterii dorinţei unora de a deveni muncitori, cît şi curiozităţii lor de a se găsi în situaţii identice celor ce produc bunurile materiale.

Interesul elevilor a cunoscut un adevărat salt la o clasă unde la fiecare masă de lucru din laborator li s-a dat spre studiu, montare şi experimentare, aparate fabricate de I.M.D. cu instrucţiunile scrise trimise de fabrică, fără alte indicaţii din partea profesorului. La trei grupe în care se aflau cei mai buni „tehnicieni" ai clasei, au fost date aparatele încă nedespachetate. Lucrările de laborator în care elevilor nu li se mai dau instrucţiuni de lucru — toate informaţiile necesare putînd fi obţinute din manual — nu sînt atît de dificile cum s-ar părea. Tema se comunică din timp sub forma unei probleme de tipul următor: „Se dă o planşetă de carton, lame groase de sticlă, ace cu gămălie, linie şi raportor. Determinaţi indicele de refracţie al sticlei din care sînt făcute lamele".

Asemenea lucrări constituie — aşa cum a arătat experienţa activităţii cu elevii în laborator — o fază obligatorie de trecere spre situaţiile în care utilajul sau materialele necesare lucrării de laborator prezintă defecţiuni sau lipsuri nu prea greu de depistat şi a căror remediere poate fi făcută de către elevi, fără un consum prea mare de timp. Elevii pot fi puşi şi în situaţia în care piesa sau materialul care le lipseşte îi impedică să efectueze lucrarea (de exemplu: lipsa riglei gradate la lucrarea de determinare a acceleraţiei gravitaţionale cu ajutorul pendulului bifilar), cît şi în situaţia în care lucrarea se poate efectua, dar incomplet (de exemplu: la determinarea constanţei de elasticitate a pendulului elastic le dăm un singur corp cu masa cunoscută în loc de 2—3 corpuri).

Prin alegerea unor teme potrivite, **profesorul poate determina elevul să treacă de la formarea sau dezvoltarea unor deprinderi şi priceperi de mînuire a materialelor şi utilajelor, la procese de muncă în care să aplice sistematic cunoştinţele lui ştiinţifice.** Toate aceste forme de lucrări nu determină însă în suficientă măsură pe toţi elevii să se pregătească temeinic pentru ora de laborator şi nu dau posibilitatea profesorului să efectueze un control frontal, esenţial pentru asigurarea unei eficienţe ridicate a activităţii. În încercările de soluţionare a acestei probleme — de metodică şi educaţie în acelaşi timp — am folosit şi procedeul următor: elevilor li s-au comunicat temele lucrărilor din timp, dar la venirea în laborator au găsit mesele goale şi li s-a cerut să indice utilajele şi materialele de care au nevoie. În timp ce laborantul, ajutat de elevi-membri ai cercului de fizică experimentală (căci aceştia sînt cei mai familiarizaţi cu laboratorul), aduce cele necesare, profesorul cere elevilor să justifice necesitatea celor solicitate şi apreciază răspunsurile lor, făcînd corectările sau înlocuirile impuse de situaţie. **Elevii sînt acum în cazul muncitorului care, primind bonul de lucru, merge la magazie să-şi ia cele necesare îndeplinirii sarcinii de producţie ce i-a fost dată.**

O formă de activitate de laborator şi mai dificilă este aceea în care elevii îşi procură cele necesare utilizînd piese şi materiale uzate, deşeuri etc., de acasă, de la cunoscuţi, sau din mica magazie de materiale, scoase din inventar, a laboratorului, (magazie care nu trebuie să lipsească din nici o unitate şcolară). Tema dată poate fi cît se poate de simplă, de ex. : „Demonstrarea, cu mijloace mecanice, a legii a III-a a dinamicii".

Elevul, sau grupa de elevi (de obicei 2 sau 3), trebuie să studieze atent manualul şi să conceapă un montaj experimental pe care-l prezintă, sub formă de propunere profesorului, care-l avizează. Urmează căutarea materialelor necesare şi întocmirea unei schiţe a montajului, din care să rezulte modul de folosire a acestor materiale. În acest stadiu de pregătire, lucrarea este supusă discuţiei în colectiv, neapărat în prezenţa profesorului.

Prof. T. LUNGU
Liceul „Alex. Sahia", Olteniţa.

Alături de ferma satului, microferma elevilor

Zilele trecute m-am abătut prin locurile unde funcţionează ca director de şcoală un om pe care l-am cunoscut mai demult. Aflasem atunci despre interesul lui deosebit pentru problemele complexe pe care le ridică timpul nostru în faţa şcolii şi a slujitorilor ei. E un pedagog de vocaţie, se bucură de prestigiu în rîndul elevilor, în rîndul părinţilor acestora.

Cînd l-am cunoscut (aceasta s-a petrecut în urmă cu peste trei ani), mi-a vorbit pe larg despre însemnătatea legării învăţămîntului de viaţă, despre consecinţele pe care le implică o asemenea acţiune în munca de formare a oamenilor.

— Şi la noi, îmi spune el, după terminarea şcolii generale pleacă la oraş mai mult de jumătate dintre elevi pentru a se califica. Acesta-i un lucru firesc, nu-i aşa ? Dar mai rămîn acasă destui tineri. Ce fac aceştia, ce ştiu să facă ? Nu prea mare lucru. *Satul are însă nevoie de oameni pricepuţi şi destoinici.* Ca să avem aşa ceva, trebuie să-i formăm pe elevi în spiritul muncii, să le deschidem drumul către diverse meserii din mediul rural. Aceasta cred eu că e principala menire a unei şcoli săteşti.

Şi iată-mă din nou la Vulturu, în judeţul Vrancea, comuna unde profesează directorul Călin Ionel. Reluăm discuţia din punctul de unde am lăsat-o acum trei ani. Vorbim adică despre legătura dintre şcoală şi viaţă, dintre şcoală şi producţie. Îmi înfăţişează greutăţile pe care le-a avut de întîmpinat, precum şi realizările şcolii din perioada de după despărţirea noastră. Una dintre aceste realizări este microcooperativa şcolii.

— N-am organizat-o de mult timp, îmi spune. Ne aflăm încă la început de drum, dar am acumulat deja o anumită experienţă. Ne-au preocupat formele prin care să putem asigura un caracter cît mai ştiinţific muncii, adoptînd cîteva instrumente de lucru folosite în organizarea cooperativei agricole. Împreună cu elevii am elaborat planul de producţie. Am introdus fişe experimentale de organizare ştiinţifică a muncii. Am fixat responsabilităţi precise, atît pentru elevi cît şi pentru profesori. Acestea se referă la utilizarea caietului de practică al elevului, evidenţa strictă a activităţii, la repartizarea echitabilă a lucrărilor, la munca în echipe şi brigăzi.

O asemenea organizare riguroasă a activităţii tehnico-productive la microcooperativa şcolii nu poate să nu ducă la rezultate pozitive. Pe o suprafaţă de numai un hectar, cultivat cu sfeclă de zahăr, s-au obţinut peste 40 000 kg şi aceasta în condiţii de calamitate parţială.

— Dar cel mai important rezultat pe care l-am obţinut, îmi spune directorul, aparţine educaţiei. Elevii s-au obişnuit cu felul de a munci în cooperativa agricolă, cu spiritul de răspundere. Întrecerea în muncă a creat un teren fertil de dezvoltare pentru aceste deprinderi. S-a produs un fel de transfer dublu de cunoştinţe de la şi către munca practico-productivă şi disciplinele predate la şcoală.

Microcooperativa şcolii din Vulturu a realizat o frumoasă producţie la legume : 24 000 kg roşii şi 34 000 kg varză la hectar. Valorificarea acestor produse s-a făcut de către elevi, prin delegaţii pe care i-au ales în adunarea generală.

În timpul activităţii practice, conducerea microcooperativei (formată numai din elevi) a urmărit executarea lucrărilor la timp şi de calitate. S-a lucrat în acord global, elevii înţelegînd principiile acestuia. Acest mod de a lucra, considerat la început un joc, a dezvoltat la elevi simţul de organizare, discernămînt, de prietenie, le-a dat încredere în forţele proprii. Experienţa lor se cere îmbogăţită. E necesar ca şi conducerea cooperativei agricole Vulturu să acorde mai multă atenţie acestor activităţi ale şcolarilor. Anul trecut s-a hotărît foarte greu să le acorde terenul necesar şi după lungi tergiversări a repartizat şcolii un teren aflat într-o zonă predispusă inundaţiilor. Sperăm că acest lucru nu se va mai întîmpla şi în acest an.

GH. STOICA

INTERFERENȚE EDUCATIVE

INTERNATUL ȘCOLAR
– Educația în și pentru colectiv –

Internatul școlar contribuie la desăvîrșirea operei de educare și instruire a elevilor, oferind un mediu propice pentru o gamă largă de preocupări mai puțin obișnuite în practica muncii școlare și în viața de familie.

Poate cea mai importantă dintre contribuțiile internatului la opera educativă este faptul că aici se pot organiza cel mai bine influențele privind respectul față de colectiv și de cerințele lui, spiritul de întrajutorare și în general, relațiile de muncă și de viață colectivă. Mai mult decît familia, internatul oferă posibilitatea pregătirii tînărului pentru viața în societatea modernă, în care se pune un deosebit accent pe spiritul de inițiativă și organizatoric, pe puterea de autoconducere și conducere, cu tot ceea ce presupun ele. Colectivul larg de elevi interni, care învață, se recreează și se odihnesc împreună, devine astfel, un cîmp inepuizabil de acțiune educativă.

Principalul instrument de care ne servim în desfășurarea acestei largi acțiuni de educare — aș zice, *în și pentru* colectiv — este însuși colectivul de elevi, a cărui influență este cu atît mai puternică cu cît este mai închegat. Pentru aceasta, am „început" prin a cointeresa pe fiecare elev la viața de internat, făcîndu-l, într-un fel, părtaș și responsabil pentru fondul și felul de desfășurare ale ei. În consecință, ne-am preocupat de stabilirea unor responsabilități precise pentru fiecare copil în rezolvarea problemelor comune impuse de viața din internat. Experiența ne-a demonstrat că aceasta sporește capacitatea de înțelegere și respectare a regulilor de conduită, dezvoltă respectul față de munca altuia, față de necesitățile colective. Totodată, în acest an ne-am propus să perfecționăm sistemul de organizare al colectivului elevilor interni, prin introducerea sistemului de autoconducere, antrenînd într-o mai mare măsură participarea elevilor la conducerea vieții de colectiv din internat. Și, deși sîntem în fază de experiment în ce privește organizarea autoconducerii, pot spune că aceasta s-a resimțit în sensul cel mai pozitiv asupra conduitei și atitudinii elevilor față de problemele internatului, ale vieții și muncii întregului colectiv. Pot spune chiar că elevii din comitetul internatului și din brigada de control (de altfel, cei mai buni uteciști) au dobîndit o anumită maturitate în abordarea problemelor colectivului și ale membrilor săi.

Pentru un schimb de experiență cu alți colegi care dau o atenție sporită problemelor educației în colectivul de internat, ale autoconducerii, menționez că, în principal, comitetul nostru de internat are următoarele atribuții : urmărește situația la învățătură a elevilor interni prin discuții cu dirigintii, pedagogii și responsabilii de meditații (care, în cele mai multe cazuri, sînt și responsabili de clasă la orele de curs) ; verifică modul de utilizare a timpului afectat meditațiilor și păstrarea disciplinei ; discută cazurile elevilor rămași în urmă la învățătură și propune măsurile de ajutare a lor ; urmărește, comparativ, situația la învățătură și disciplină pe clase și o materializează periodic prin grafice. Totodată, răspunde de buna organizare și desfășurare a tuturor activităților care au loc la clubul internatului ; întocmește programul activităților cultural-educative, în urma consultării colectivului, și îl supune spre aprobare conducerii internatului, organizează și mobilizează colectivul în vederea vizionării spectacolelor în afara școlii ; urmărește ordinea și disciplina pe timpul acestei activități.

Pe linia acțiunilor sanitare și gospodărești, comitetul de internat urmărește modul de desfășurare a programului zilnic (înviorarea, igiena personală și colectivă, ordinea și curățenia în dormitoare, în sălile de clasă și meditație, întreținerea mobilierului și a bunurilor din dotare, precum și a obiectelor personale) ; organizează serviciul pe internat, la dormitoare și cantină ; inițiază acțiuni pe linia autogospodăririi și autodotării, urmărește modul în care se desfășoară autoservirea la cantină. Mobilizează colectivul de elevi la acțiuni cu caracter patriotic, la acțiunile de înfrumusețare a dormitoarelor, a sălii de meditații, de masă etc.

În realizarea atribuțiilor sale, comitetul de internat nu acționează singur. De altfel, i-ar fi imposibil să cuprindă această imensă listă de probleme și sarcini care trebuie rezolvate fără să se ajute de alți elevi, cum ar fi responsabilii de clasă, de meditații, echipele nepermanente, create ad-hoc, în vederea organizării și desfășurării unor acțiuni. În felul acesta, majoritatea elevilor sînt în situația de a contribui la organizarea și mobilizarea colectivului și, după caz, de a se supune voinței lui.

Întreaga activitate a comitetului de internat, a responsabililor de clasă și meditații, a echipelor nepermanente și a tuturor elevilor care au sarcini și atribuții este controlată de brigada de control, care efectuează controale săptămînale sau atunci cînd este necesar și informează conducerea asupra problemelor constatate.

Am căutat să imprimăm activității din internat — prin modul său de organizare — un caracter democratic, membrii comitetului și ai brigăzii de control fiind aleși și avînd obligația de a informa periodic adunarea generală asupra activității pe care o desfășoară. Totodată, prin organizarea acelor echipe nepermanente despre care am vorbit, fiecare are posibilitatea să-și asume responsabilități, aceasta contribuind la dezvoltarea relațiilor interpersonale dintre elevi și la creșterea simțului lor de răspundere.

Este limpede însă că autoconducerea colectivului nu exclude — ba dimpotrivă, presupune — supravegherea, îndrumarea și controlul permanent din partea educatorilor. Dreptul colectivului de elevi la autoconducere — ca mijloc eficient de educare în și pentru colectiv — nu scutește cadrele didactice de a organiza și îndruma activitatea educativă cu competență și spirit de răspundere. Dar supravegherea aceasta trebuie să fie plină de tact și elasticitate pedagogică, astfel încît elevii — deși determinați să acționeze într-un sens sau altul — să aibă totuși impresia că o fac cu forțele și capacitățile lor, că acțiunile sînt pornite din inițiativa exclusivă a membrilor colectivului.

Fără îndoială, problema educării în și pentru colectiv, în cadrul larg al internatului, ca de altfel întreaga muncă ce se desfășoară aci, are numeroase aspecte. În diferite internate s-a dobîndit o experiență valoroasă, care își cere dreptul la o valorificare corespunzătoare. Organizarea unor schimburi de experiență, deocamdată cel puțin în cadrul publicațiilor de specialitate, ar fi, după părerea noastră, oportună, cu atît mai mult cu cît munca în internatul școlar nu și-a dobîndit încă pe deplin prerogativele unui obiect de cercetare științifică.

FELICIA CIȘMIGIU
director adjunct, Liceul „Zoia Kosmodemianskaia".
București

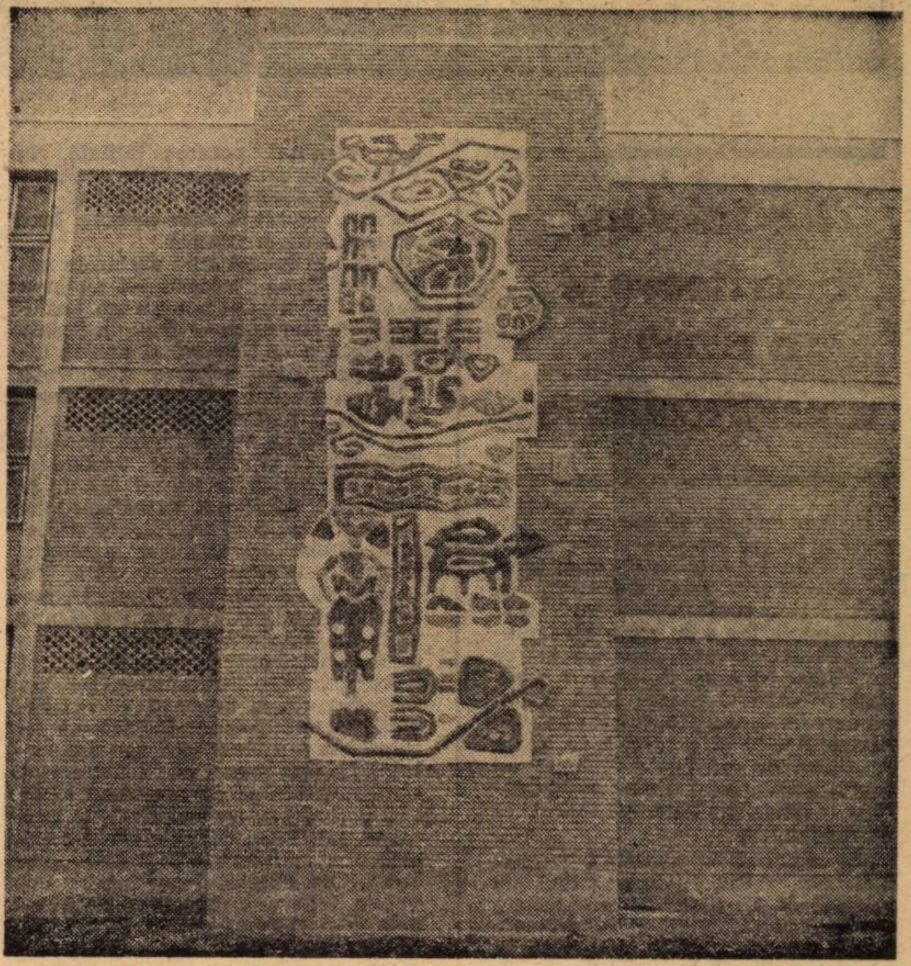

„Compoziție pe motive de folclor" — Fațada Grupului școlar poligrafic „Dimitrie Marinescu" din Capitală

Aer mereu curat în sălile de clasă!

Capacitatea de lucru, starea generală a organismului elevilor depind în bună măsură de compoziția chimică, de proprietățile fizice, de încărcătura microbiană și cu pulberi a aerului din clasă ; el este de bună calitate numai în măsura în care este cît mai asemănător cu aerul din exterior. Or, prin șederea școlarilor în clasă, prin respirația, activitatea și mișcarea lor, aerul se viciază, își modifică proprietățile fizice și chimice, se încarcă cu pulberi și microbi.

Într-o clasă aglomerată și insuficient ventilată, crește cantitatea de bioxid de carbon datorită eliminării lui prin respirație ; în paralel, se modifică și proprietățile fizice ale aerului, datorită eliminării de căldură și de vapori de apă de către organism. Temperatura aerului crește astfel, depășind zona de confort, care se situează între 19—21 grade C ; umiditatea se mărește, ieșind din limitele admise : 40—60 la sută. Dacă și umiditatea și temperatura sînt crescute, apar la elevi tulburări de termoreglare : se reduce pierderea de căldură a organismului, care se supraîncălzește, stare ce favorizează apariția bolilor prin răceală, scăderea capacității de lucru, oboseala și somnolența.

De asemenea, aerul rece și umed exercită o acțiune deosebit de nefavorabilă asupra organismului, determinînd producerea afecțiunilor respiratorii acute, mai ales dacă este prezentă și o mișcare prea mare a aerului în încăpere, ce depășește viteza de 0,1—0.3 m pe secundă, admisibilă în condiții de temperatură și umiditate confortabile.

Chiar în timpul unei activități obișnuite, în cazul unei aglomerări mari a sălii de clasă și a lipsei ventilației, aerul încăperii se încarcă cu praf și microorganisme. Praful este adus pe îmbrăcăminte, încălțăminte, manuale și rechizite ; el poate intra din exterior sau din încăperile vecine ; se poate produce prin ștergerea tablei cu cîrpa sau buretele uscat : 1 cm^3 de aer conține mii și zeci de mii de particule de praf, pe care-l ridică elevii prin mișcarea lor. Aceste particule produc iritații ale căilor respiratorii superioare și ale ochilor (conjunctivite). În plus, praful vehiculează microbii care sînt eliminați prin vorbire, tuse, strănut de către elevii bolnavi și sînt apoi inspirați de cei sănătoși.

Menținerea aerului curat și a confortului termic în clasă reprezintă o sarcină de mare importanță. Aceasta se realizează prin deschiderea permanentă a oberlichturilor sau a ferestrelor mai depărtate de bănci, pe toată durata programului. În funcție de diferența de temperatură dintre exterior și interior, numărul ferestrelor deschise va fi variabil reducîndu-se atunci cînd afară este vînt puternic sau ger mare.

Aerisirea aceasta nu este totuși suficientă pentru asigurarea în permanență a unui aer de bună calitate în încăperea de clasă. Trebuie asigurat și un schimb complet de aer, prin deschiderea largă a tuturor ferestrelor în timpul recreațiilor, în absența elevilor, care trebuie să iasă în curte sau în sălile de recreație, la aer curat.

Menținerea curățeniei în școală și în clasă contribuie, de asemenea, la asigurarea unui regim sănătos de aer în fiecare încăpere. În acest sens, trebuie acordată o deosebită atenție folosirii sistematice și corecte a grătarelor-ștergătoarelor pentru încălțăminte de la intrarea în școală, în tot cursul anului, în special pe timp de ploaie și iarnă. Copiii să fie obișnuiți cu aruncarea hîrtiilor și a resturilor de mîncare numai în coșuri (care e bine să fie plasate la îndemînă), atît în clasă, pe coridor, cît și pe terenul școlii. Joaca și fuga să fie permise numai în curte, nu pe coridoare sau în clasă.

Întreținerea curățeniei este indicat să se efectueze cu mijloace umede în tot localul școlii, dacă nu se folosesc aspiratoarele de praf. Pentru ștergerea tablei să se utilizeze buretele umed, periodic curățat, pentru a se evita împrăștierea în aer a prafului de cretă. Zilnic mobilierul clasei — bănci, dulapuri, tablă — trebuie șters de praf și păstrat în condiții de maximă curățenie.

Dr. IRINA CHIRIAC
Institutul de igienă
și sănătate publică
București

DIALOG CU CITITORII

Un telefon, o scrisoare şi o crasă superficialitate

Redăm mai jos scrisoarea de răspuns a Inspectoratului şcolar al județului Suceava, adresată Ministerului Educației şi Învățămîntului, cu privire la o **contestație** a învățătoarei Olimpia Popa în urma concursului pentru ocuparea unor posturi de învățători în oraş. Scrisoarea o redăm **in extenso** pentru felul insolit în care e formulată (mai ales în partea finală) şi pentru a se vedea ce dureri de cap poate declanşa un singur telefon atunci cînd se lucrează cu superficialitate şi fără simț de răspundere :

„În legătură cu aspectele semnalate prin scrisoarea înregistrată la nr. 15457/P. 73, ținem să încredințăm conducerea M.E.I. că s-a lucrat corect şi cu deplină responsabilitate la concursul din 11 martie a.c. şi că, practic, nu s-au săvîrşit „miracole“ cum apreciază petiționara, obişnuită să privească cu neîncredere activitatea inspectoratului şcolar.

Cei trei profesori de limba şi literatura română au corectat şi apreciat lucrările învățătorilor luînd în calcul ambele subiecte propuse spre tratare, după care, în dimineața zilei de 12 martie a.c. inspectoratul şcolar (respectiv, inspectorul şef, în calitatea sa de preşedinte al comisiei de examinare) a afişat rezultatul examenului, la învățători fiind declarată admisă numai Popa Olimpia.

La 2—3 ore după afişarea rezultatelor inițiale, între orele 13—14, s-a primit indicația telefonică a M.E.I. de a se recorecta lucrările la limba română, de data aceasta luîndu-se în calcul numai subiectul de limbă (gramatică). În aceeaşi zi, luni 12 martie, orele 17, profesorii din comisie au fost convocați şi puşi să recorecteze lucrările în baza noilor indicații primite. În această nouă situație au fost declarate admise încă două învățătoare care au obținut punctaj mai mare decît tov. Popa. Menționăm că şi lucrarea tovarăşei Popa a fost revăzută, dar **s-a menținut notarea inițială, în timp ce în cazul celorlalte două învățătoare notarea s-a modificat favorabil, deoarece rezolvaseră bine subiectul de gramatică.**

Cele trei învățătoare declarate admise în urma concursului au avut deplina libertate să-şi aleagă posturile cele mai bune — două la Şcoala generală nr. 3 Suceava şi una la Liceul pedagogic Suceava (tov. Popa Olimpia a optat pentru Şcoala generală nr. 3 Suceava), aşa încît nu erau motive de nemulțumire, **de unde deducem că discutăm şi reclamăm ca să ne aflăm în treabă** (s.n.). Şi pentru că rezultatul titularizării pe posturi a celor 3 învățătoare declarate admise nu se poate schimba, pentru satisfacția facilă voită cu orice preț, în cazul tov. Popa O. putem, eventual, majora punctajul pînă la limita maximă (?!). În fond, ceea ce a dorit şi obținut prin rezultatul examenului — titularizarea pe un post din oraşul Suceava — **s-a săvîrşit pe merit** (s.n.). Că această titularizare s-a făcut cu 7 sau 8 puncte — aceasta e mai puțin important şi considerăm că nu era cazul să se mai discute (?). Ne surprinde şi faptul că tov. Popa Olimpia nu şi-a exprimat nemulțumirea față de conducerea inspectoratului sau față de organele județene. Cînd a fost întrebată a şi răspuns că nu prezentăm încredere, că n-are cine s-o înțeleagă. E bine totuşi că cei de la inspectorat merită doar neîncrederea ei (?). Odată cu răspunsul, vă rugăm să-i transmiteți şi mulțumirile noastre, eventual invitația de a ne considera totuşi oameni demni de încrederea ei“.

Prin urmare, rezumînd, lucrurile ar sta cam aşa : se ține concursul, se afişează şi rezultatele ; o singură concurentă întruneşte punctajul pentru **admis.** Vine apoi telefonul cu pricina, cînd o probă de concurs (literatura) este anulată ; se recorectează lucrările (deschise !) şi apar încă două învățătore care întrunesc un punctaj chiar mai mare decît prima. Este aceasta îndreptățită să fie nemulțumită de procedeul aplicat ? Fără îndoială !

În scrisoarea adresată redacției noastre, învățătoarea Olimpia Popa face unele remarci : „Eu sînt **titulară** de 11 ani în municipiul Suceava, iar în urma concursului am fost **transferată** la Şcoala generală nr. 3 (de cînd **a transfera** — se întreabă corespondenta — înseamnă **a titulariza ?)**“. Întrucît şi inspectorul din M.E.I. care îi trimite răspunsul la memoriul adresat şi inspectoratul şcolar județean au privit **contestația** tovarăşei Olimpia Popa ca pe **o reclamație,** aceasta precizează: „Am contestat, în termen legal, nota tovarăşelor Rusu Emilia şi Vieru Viorica, notă pe care au primit-o beneficiind de o notare cu tezele deschise, după ce se anunțase rezultatul concursului (de cînd **a contesta** înseamnă **a reclama ?)**“.

Şi o ultimă observație a corespondentei noastre, cu care sîntem întru totul de acord: „Cred că un concurs, în urma căruia se stabileşte valoarea profesională a unor oameni, nu poate fi transformat într-un bîlci“.

A purta oamenii pe drumuri

În nr. 87 (din 17 martie a.c.) al revistei noastre a apărut un anunț, din care cităm : „În atenția educatoarelor şi învățătorilor înscrişi la examenele pentru definitivarea în învățămînt şi obținerea gradului al II-lea.

Programele pentru sesiunile de examen din anul 1973 sînt cele care au fost valabile pentru sesiunile din anul 1972“.

Institutul central pentru perfecționarea personalului didactic — care a tipărit anul trecut respectivele programe — a expediat şi-n acest an fiecărui inspectorat şcolar un număr însemnat de exemplare din stocul de care dispunea în depozit.

Două scrisori însă primite din partea învățătorului Silvestru Coroamă din Techirghiol (probabil cazul nu e izolat) ne aduc la cunoştință următoarele :

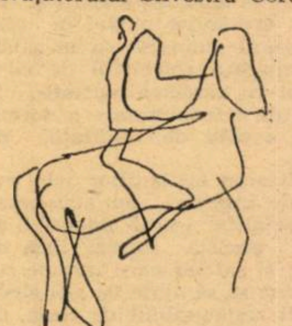

„Vă scriu că, în urma acestui anunț, am fost de mai multe ori la inspectorat, dar mi s-a spus că nu au venit (programele — n.n.). După ce v-am scris prima oară, iar am fost (la Inspectoratul şcolar al județului Constanța — n.n.) şi tot aşa mi s-a spus. M-am dus din nou, de această dată cu revista în mînă şi am arătat ce scrie. Mi s-a răspuns că programele n-au venit, totuşi.“

Iată cum un om (şi probabil şi alții asemenea corespondentului nostru) este nevoit să bată drumurile, să piardă timp prețios în căutarea buclucaşei broşuri. Oare, într-adevăr, inspectoratul din Constanța să nu fi primit programele în cauză ? În tot cazul, cum ele au fost tipărite (şi valabile !) încă de anul trecut, credem că era de datoria amintitului inspectorat să-i comunice corespondentului nostru de la început acest lucru, eventual să-i indice o sursă sigură unde programele puteau să fie măcar consultate (dacă nu împrumutate acasă) ; nicidecum să-l poarte pe drumuri, cum a făcut-o, cu atîta lipsă de solicitudine !

D. CICHIRA

CONSULTAȚII

Eugenia Vlădescu, institutor, Şcoala generală Braniştea, jud. Dîmbovița : Învățătorii de la clasele I—IV cu gradul didactic II sau I, care obțin diploma unei instituții de învățămînt superior, vor fi salarizați ca institutori (potrivit studiilor dobîndite) şi cu gradul didactic pe care l-au avut ca învățător. Numai dacă trec pe funcția de profesor la clasele V—X, pot fi plătiți ca profesor cu definitivare, dar fără grad didactic. În acest caz ei pot să se înscrie pentru obținerea gradelor didactice ca profesor, fără să li se mai ceară condiția de vechime prevăzută pentru aceste grade.

Gheorghe C. Nica, profesor, com. Rugineşti, jud. Vrancea : Problemele ridicate de dv. necesită o verificare de fond a afirmațiilor, care nu poate fi făcută decît de inspectoratul şcolar județean. În consecință, este necesar să vă adresați personal inspectorului general care conduce acest inspectorat. În cazul în care nu veți fi mulțumit de rezultatul obținut vă îndrumăm să vă adresați Ministerului Educației şi Învățămîntului.

Mayer Ioan, învățător, Şcoala generală com. Darova, jud. Timiş : Dacă funcționați ca învățător la clasele I—IV, la un post la care cele 3 ore de educație fizică au fost incluse în catedra de educație fizică ocupată de un profesor de specialitate, şi predați, în acelaşi timp, şi ore de muzică la clasele V—VIII, puteți fi plătit cu ora numai pentru orele care depăşesc obligația de predare. Ca atare, din cele 6 ore predate la clasele V—VIII vi se retribuie prin plata cu ora numai 3 ore, celelalte 3 ore fiind incluse în salariul tarifar pentru care trebuie să prestați integral obligația ce vă revine ca învățător.

TH. LEONESCU

PERSONALITATEA EDUCATORULUI

(Urmare din pag. 1)

săi, să prevadă şi să depăşească, prin ajutor acordat la timp, dificultățile de care elevii se izbesc, să răspundă la întrebările pe care şi le pun ei şi să le deschidă mereu perspectiva unei activități intelectuale independente. Din acest punct de vedere, pedagogul este în egală măsură stăpînitor al tehnicilor şi legilor învățării şi inovator, creator în acest domeniu. Tactul pedagogic presupune măsură, ajustare la personalitatea fiecărui elev şi la situațiile didactico-educative, presupune adoptarea de măsuri prompte şi soluții suple pentru a obține, de fiecare dată, efecte optime. Este antipodul rutinei şi formulelor standardizate. Cu alte cuvinte, pedagogul trebuie să fie mereu capabil de înnoire, de alegere a acelor metode care sînt optime în situația şi relația dată, de combinare variabilă a procedeelor şi chiar de improvizație. Lecția se construieşte atît după criterii ştiințifice, cît şi după exigențe specifice artei. Considerată astfel, fiecare lecție ajunge să reprezinte o punere în scenă de „dramă“ intelectuală, „dramă“ la desfăşurarea căreia elevii sînt chemați să participe cît mai activ. Autoritarismul didactic excesiv este de mult depăşit şi infirmat de practica şcolară. Profesorul modern reuşeşte în principal, prin activizarea elevilor, conducînd cu ingeniozitate clasa în operațiile de asalt al ştiinței. Relațiile dintre cadrul didactic şi elevi se modifică continuu tocmai în scopul activizării elevilor, astfel încît, în ultimele clase de liceu, ei ajung la forma unor raporturi de colaborare şi îndrumare. Dacă în modernizarea procesului instructiv trebuie să se îmbine, în doze variabile, algoritmica şi euristica, realizarea progresivă a acesteia din urmă implică arta de a modifica tot mai mult raporturile cu elevii, în profitul creşterii şi afirmării libere a personalității acestora. În acest fel, ingeniozitatea metodică se uneşte cu ingeniozitatea în construirea raporturilor cu elevii. Ni se pare deosebit de concludent un decalog al profesorului elaborat de Polya, un eminent promotor al metodelor euristice. Citām cele zece reguli de care trebuie să țină seama în activitatea sa didactică orice cadru didactic :

1. Să fii interesat de subiect.
2. Să-ți cunoşti subiectul.
3. Să cunoşti căile pe care se dobîndesc cunoştințele ; calea cea mai bună de a învăța ceva este să descoperi singur.
4. Străduieşte-te să citeşti pe fețele elevilor, încearcă să le ghiceşti anticipările şi dificultățile, pune-te în locul lor.
5. Transmite-le nu numai informație, ci şi know-how, atitudini ale intelectului, obişnuința muncii metodice.
6. Fă-i să învețe să ghicească.
7. Fă-i să învețe să demonstreze.
8. Fii atent la acele trăsături ale problemei de azi care ar putea fi utile la rezolvarea problemelor de mîine — caută să degajezi schema generală care se ascunde în spatele situației concrete de față.
9. Nu dezvălui dintr-o dată tot secretul — lasă-i pe elevi să-l ghicească, înainte de a li-l spune — determină-i să descopere singuri cît mai mult posibil.
10. Sugerează, nu impune.

În activitatea sa, pedagogul dispune de independență şi de posibilitatea de a adopta diverse inițiative. Ceea ce contează este scopul : educarea multilaterală intelectuală, moral-politică, artistic-culturală şi tehnică a elevilor. Condițiile pentru realizarea superioară a acestor obiective sînt, printre altele, colaborarea şi spiritul de echipă al colectivului de cadre didactice şi înaltul spirit de răspundere al fiecărui pedagog. Trebuie să se țină seama de faptul că este greu să se închege, la nivelul claselor, colective de elevi cu un veritabil potențial autoeducativ dacă şcoala nu a realizat un colectiv pedagogic coeziv şi cu o mare funcționalitate. Colectivul şi răspunderea pentru alții sînt calități pedagogice realizate într-un chip specific de către cadrele didactice.

CARTEA • RECENZII • CARTEA • CONSEMNĂRI • CARTEA •

Gh. Marin:

„Cele 1001 fețe ale Adevărului și Minciunii"

Editura „Albatros", 1972

Aristot spusese, mi se pare, că „un lucru frumos e un scop în sine", aforism care ne duce imediat cu gîndul că adevărul însuși a fost dintotdeauna un lucru frumos și ipso facto, un scop. Pe cît de adevărată este această propoziție, pe atît de falsă ne-ar apărea afirmația că minciuna iese din sfera unei cauzalități precise. Ea a apărut ca o contrapondere a adevărului, ca o antinomie a lui și este o esență a luptei dintre Bine și Rău. Nu degeaba Antichitatea, Renașterea și, astăzi, epoca de lumină și generozitate constructivă pe care o reprezintă societatea socialistă, au recunoscut, recunosc semnul de egalitate ce trebuie așezat între Adevăr, Bine, Frumos.

Sub acest unghi, adevărul și minciuna ar fi devenit subiectul unei monografii prea vaste care s-ar fi putut întinde pe mii de pagini. Scopul lui Gh. Marin a fost mai modest și tocmai de aceea el ne apare mult mai util ; pe autorul cărții l-a interesat evoluția și comportarea celor două concepte la scara individului uman, și nu a organizărilor sociale privite în istoria devenirii lor. Cartea ne apare, dintru început ca o investigație psihologică pătrunsă de scopuri profund educaționale : este pusă în discuție **geneza minciunii, posibilitatea erorilor, claviatura minciunii tactice, a minciunii de amuzament, a minciunii în slujba prudenței, a minciunii ca instrument abil al răutății, bîrfei și calomniei**, acestea din urmă privite în vecinătatea minciunii maladive — **mitomania.**

Și totuși, ambiția lui Gh. Marin este mare ; detectînd canti-cali-tatea minciunii omenești, felurile ei, autorul reușește să întreprindă o întreagă clasificare a minciunii, depășind într-un fel, prin sondare și tipologie individualizat psihologică travaliul mai vechi al acelui rege al umorului american, Mark Twain, care se amuza, cu decenii în urmă, să inventarieze totalitatea minciunilor omenești. Dar ambiției lui Gh. Marin îi lipsește orice tentă de calambur literar. Tipologizînd minciuna, autorul nostru se gîndește să ne ofere o imagine a răului pe care-l produce ea, într-un fel sau altul, individului uman, societății din care acesta face parte. Din cauza acestei nobile propensiuni, ar fi putut cădea în cealaltă extremă — a gravității didactice, didacticiste, a sfatului cu milimetrul, ceea ce îndeobște displace cititorului contemporan fie el adolescent, tînăr sau adult. Înarmat cu o puternică bibliografie — la care deseori nici nu ne-ar fi dus mintea și în cadrul căreia filozofia, etica, literatura, psiho-pedagogia ocupă un loc de prim ordin — autorul reușește în cele mai multe cazuri să fie un consilier, un expert obiectiv și istoric al problemei. În această ipostază, dublat, nu de puține ori, de un povestitor-moralist rafinat, susținînd o frază alegră, de un stil extrem de plăcut lecturii, Gh. Marin își atinge scopul ascuns, de etician al problemei desfășurate sub lupa analizei : **minciuna e reprobabilă, adevărul trebuie să însoțească pretutindeni viața noastră, din copilărie pînă la ultimul prag.** Iată primul adevăr fundamental din **cele 1001 de fețe;** certitudinea și luciditatea în interrelațiile umane, respectul reciproc, bucuria de a (ne) cunoaște, sinceritatea sînt date exclusiv de matca luminoasă, limpede curgătoare a adevărului, ca tot atîtea alte 1001 de fețe de luptă cinstită împotriva minciunii.

Pentru tineret, ca și pentru adulți, pentru cititorul de oricare categorie socio-profesională, cartea e o pledoarie implicită pentru întemeierea relațiilor între oameni pe criteriul adevărului și al responsabilității față de apărarea lui — parte integrantă a ideologiei sănătoase, constructive, a societății noastre socialiste. În acest sens, poate că un capitol aparte dedicat relațiilor interumane de azi, ca relații bazate pe adevăr ar fi fost necesar, înscriind astfel — dată fiind tema — o viziune originală în marea bibliografie teoretică a problemei.

Dincolo de această reținere, trebuie să recunoaștem sincer : copilul și adolescentul, tînărul și adultul vor descoperi în cartea lui Gh. Marin un tratat de etică sintetică, scris cu dăruire și vibrantă responsabilitate față de dimensiunile educației contemporane. Prin astfel de cărți, Editura „Albatros" răspunde încă o dată vocației sale de a fi prezentă în conștiința cititorilor noștri tineri.

CONSTANTIN CRIȘAN

„Flori de nufăr"

Sub egida Inspectoratului școlar județean și a Casei corpului didactic Tulcea a apărut, în condiții grafice deosebite, un florilegiu de poezie populară, rod al strădaniilor îndelungate ale prof. Aurel Munteanu, director adjunct la Liceul „Spiru Haret".

Statornic îndrăgostit de creația folclorică, autorul acestei culegeri ne propune spre lectură un însemnat număr de poezii lirice și epice, a căror selecție dovedește competență și bun gust.

Avînd un evident caracter funcțional, culegerea amintită oferă cititorilor posibilitatea de a cunoaște nu numai o parte reprezentativă a folclorului tulcean — mai vechi sau actual — dar și modul în care în țesătura creației populare apar elemente cărturărești — expresie a locului pe care îl ocupă cartea în viața locuitorilor patriei noastre.

Prin preocupările sale, profesorul Aurel Munteanu se înscrie în numeroasa familie a slujitorilor școlii care îmbină, cu rezultate fructuoase, activitatea didactică cu cea de cercetare.

Trebuie menționată atitudinea Inspectoratului școlar județean și a Casei corpului didactic Tulcea, care au creat un climat propice valorificării diverselor preocupări ale cadrelor didactice — fără sprijinul cărora nu ar fi fost posibilă apariția acestei lucrări.

V. TEODORESCU

Gr. Gheba:

„Exerciții și probleme de matematică"

E.D.P., 1973

În sprijinul elevilor care dau examen de admitere în liceu a apărut în limbile română, maghiară și germană o nouă ediție a lucrării susmenționate, într-un tiraj de masă. Lucrarea cuprinde capitole noi față de edițiile anterioare, ca : sisteme de numerație ; un capitol de exerciții și probleme recapitulative de sinteză ; exerciții și probleme date la diferite olimpiade între anii 1969-1972 ; temele date la examenul de admitere în licee între anii 1969-1972. Și capitolele păstrate din edițiile anterioare au fost îmbunătățite substanțial și completate cu teme de sinteză. Lucrarea este un instrument de lucru indispensabil pentru elevii de clasa a VIII-a, care au în vedere diferite concursuri în învățămîntul postgeneral.

E. R.

TVS integrată

GHIDUL PROFESORULUI

• Principalii termeni folosiți în teledidactică

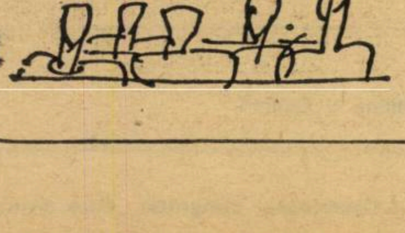

Televiziune școlară : Mijloc modern audio-vizual de învățămînt constituit din totalitatea emisiunilor de televiziune care au ca scop să sprijine procesul de învățămînt pentru realizarea pe un plan superior a obiectivelor educaționale.

Televiziune școlară integrată : Emisiunile de televiziune școlară care se integrează în programa școlară ținînd seama de obiectivele educaționale ale disciplinei respective ; se sincronizează cu orarul școlar și cu planificarea calendaristică, se recepționează în cadrul lecțiilor curente și se valorifică sub conducerea profesorului clasei în procesul de învățămînt.

Televiziunea școlară dirijată : Variantă a televiziunii școlare integrate, de care se deosebește numai prin faptul că emisiunile sînt recepționate de elevi în afara orelor de școală. De cele mai multe ori cuprinde reluarea, la interval de cîteva zile, a emisiunilor de TVS integrată.

Telelecție : Lecția în care se integrează o emisiune de televiziune școlară.

Obiectiv educațional : Formularea în termeni de comportament a performanțelor pe care trebuie să le realizeze, pe plan cognitiv afectiv și psihomotor, absolventul unei forme de învățămînt, atunci cînd este confruntat cu practica socială. Datorită caracterului lor taxonomic, obiectivele se formulează pentru fiecare obiect și temă de învățămînt.

Tehnologie didactică : Ansamblul formelor, metodelor, mijloacelor și relațiilor practicate în procesul de învățămînt, cu scopul realizării obiectivelor educaționale și în condițiile unor evaluări riguroase.

Proiecte de tehnologie didactică : Schemă-proiect în care profesorul își propune să integreze tehnologia didactică într-o temă din programa școlară. Bazîndu-se pe obiective educaționale precise, proiectul cuprinde schemele de desfășurare ale tuturor lecțiilor din tema respectivă, avînd rubrici care precizează activitatea profesorului, activitatea elevilor și mijloacelor de învățămînt folosite.

Mijloace de învățămînt : Ansamblul auxiliarelor materiale care participă și condiționează desfășurarea unui proces de învățămînt. Cuprind: construcțiile școlare, mobilierul școlar, echipamentele tehnice și mijloacele integrate.

Mijloace de învățămînt integrate : Auxiliare care se integrează în tehnologia didactică practicată în procesul de învățămînt, cu scopul comunicării de informații, realizării de exerciții, formării de deprinderi, asigurării conexiunii inverse, evaluării riguroase a rezultatelor.

Mesaj televizat : Conținutul ce se comunică printr-o emisiune de televiziune.

Model mut : Model de exerciții ce cuprinde desenul schematic al formelor în care se desfășoară un proces (fiziologic, chimic sau fizic) și care, prin multiplicare și difuzare la toți elevii, este folosit pentru activizarea lor permanentă, în sensul rezolvării de probleme, stimulării creativității etc.

Conexiunea inversă : Procesul prin care rezultatul real al unei acțiuni este comparat cu rezultatul dorit (proiectat, corect etc.). În procesul de învățare, conexiunea inversă trebuie realizată ori de cîte ori elevul are nevoie de confirmarea corectitudinii acțiunilor sale.

Eficiență (în teledidactică) : Raport între rezultatele obținute și obiectivele proiectate ; această categorie este folosită în teledidactică pentru a evidenția aportul integrării emisiunilor de TVS la realizarea obiectivelor propuse.

Ergonomia recepției televizate : Precizarea tuturor regulilor care asigură o recepție TV, cu solicitări în limite fiziologice ale analizatorilor vizual și auditiv, aparatului locomotor etc.

Dr. AL. GHEORGHIU
Institutul de științe pedagogice

În exclusivitate pentru „Tribuna școlii"

ŞCOALA PĂRINŢILOR, o născocire sau o necesitate?

De vorbă cu prof. dr. GEORGES HEUYER, de la Academia franceză de medicină, președintele Școlii părinților

In ultimele decenii, intîlnim tot mai frecvent noțiunea de „școala părinților". Nu credem că exagerăm atunci cînd afirmăm că nu sînt prea mulți cei care știu cum s-a ajuns ca educația părinților să se impună atenției tuturor acelora care, sub o formă sau alta, se ocupă de copii și de tineret. Pentru a lămuri această problemă, ne-am adresat profesorului Georges Heuyer, membru al Academiei de medicină din Franța. Profesorul G. Heuyer este unul din eminenții medici francezi, care, după Itard, Séguin, Bourneville, deține un loc important în istoria psihologiei copilului și a metodelor educative. D-sa a creat în Franța o ramură nouă a medicinei, neuropsihiatria infantilă. A fondat la Facultatea de medicină din Paris o catedră destinată acestei științe, care a adus un prețios sprijin Școlii părinților din Franța.

In 1946, după moartea fondatoarei acestei școli, scriitoarea Vérine, profesorul Heuyer a adus noii direcții a școlii, în calitatea sa de președinte, nu numai sprijinul inestimabil al prestigiului legat de numele său, dar și o contribuție activă, tratînd diverse teme privind psihologia și educația copiilor.

— Școala părinților ființează de zeci de ani, aproape pretutindeni în lume. Totuși, problema este încă nouă, căci asemenea organizații n-au existat înainte de război. Vreți să ne spuneți ce a stat la baza creării unor asemenea școli ?

— Convingerea, formată de-a lungul anilor, că la originea inadaptării copiilor se află carențele educative. Iar la baza acestora din urmă se află, trebuie s-o recunoaștem, absența studiului copiilor inadaptabili.

— Care a fost, la început, manifestarea cea mai evidentă a inadaptării copiilor la viața familială, școlară și, mai ales, socială ?

— Delincvența și criminalitatea. Prima **Juvenile Court** a fost creată la Chicago, prin legea din 21 aprilie 1899.

Numeroși juriști și medici, dar mai ales psihiatri, au studiat, în toate țările, delincvența infantilă. Psihiatrii, studiindu-i pe anormalii psihici și pe tinerii deținuți, au dovedit că aceștia suferă de o pervertire, denumită constituțională, a simțului moral, o incapacitate de a rezista instinctelor, determinînd geneza criminalului născut din părinți sifilitici și alcoolici.

Dupré, în raportul prezentat Congresului din Tunis (1912), stabilise diversele forme ale pervertirilor denumite instinctive, și, într-un studiu precis și amănunțit, a adus o contribuție importantă psihologiei criminale, făcînd-o să beneficieze de progresele psihiatriei.

— Cum era privită cu 50 de ani în urmă, în domeniul delincvenței infantile, expresia socială a tendințelor perverse ?

— Medicii o socoteau drept o dovadă a unei anomalii a caracterului individual. În 1914, am publicat, sub titlul de „Copii anormali și delincvenți juvenili", rezultatul cercetărilor pe care le-am întreprins în domeniul delincvenței. În acest studiu notam frecvența disociațiilor familiale în antecedentele tinerilor criminali. În perioada dintre cele două războaie mondiale, cel puțin pînă în 1930, psihiatrii au acordat cea mai mare importanță factorilor ereditari patologici, individuali în criminalitatea copiilor și a tineretului. În psihiatrie, teoria constituției a succedat celei a degenerescenței mintale.

Epidemia de encefalită, care a bîntuit între 1918-1920, a zdruncinat doctrina constituțiilor.

Studiile care au intervenit mai tîrziu au modificat și lărgit perspectivele existente despre criminalitate în general și, în special, despre aceea a copilului și a adolescentului, dovedind importanța mediului familial și rolul părinților în formarea conflictelor afective care duc, mai devreme sau mai tîrziu, la tulburări neuro sau psihopatice și la delincvență. În Franța, teza fostului meu elev Mérut, în America, studiile semnate de Kate Friedlander au confirmat rolul nociv al disociațiilor familiale și al traumatismelor afective ale copilăriei în producerea delincvențelor.

Fără să mă mai opresc aici la alte importante studii — cadrul interviului nostru nici nu mi-ar îngădui s-o fac — vreau să arăt că ele au dovedit că tulburările de comportament antisociale ale copiilor și ale adolescenților, fie că e vorba sau nu de delincvență se datoresc erorilor educative ale părinților.

— Așadar, nu mai e cituși de puțin vorba de copii anormali, pe care constituția lor ereditară, perversă sau psihopatică îi ducea la delincvență ?

— Firește că nu ! În complexitatea factorilor ereditari, afectivi, sociali, culturali, economici care îl fac pe copil și pe adolescent să comită o faptă delictuoasă sau criminală, mediul familial, rolul părinților apar esențiale. Copilul suportă consecințele proastelor condiții afective ale mediului familial, fie în mod direct din cauza carenței sau a greșelilor educative ale părinților, fie în mod indirect din cauza grelei situații economice și sociale, care împiedică dezvoltarea unei vieți familiale normale.

— Deci, în domeniul delincvenței, studiul inadaptării, al cauzelor ei, a permis nu numai să se aducă un remediu, dar să se stabilească și măsurile de prevenire pentru proteguirea copilului împotriva urmărilor unei proaste educații ?

— Da. Într-adevăr, în urma constatării rolului important pe care îl dețin în producerea delincvenței infantile și juvenile disociațiile familiale, greșelile educative, a apărut necesitatea de a acorda organizării familiei o atenție și o protecție care n-au existat înainte, iar părinților sfaturi educative, spre a evita erori a căror victimă este copilul.

— Și astfel a apărut ideea creării acestor Școli ale părinților ?

— Natural ! Evidența disocierilor familiale și a erorilor educative în etiologia delincvenței infantile și juvenile, ca și concepția individualității copilului, a cunoașterii dezvoltării sale psihologice și a participării sale la grupul social al familiei i-au făcut pe educatori, psihologi și medici să aprofundeze rolul părinților în supravegherea copilului în cursul dezvoltării sale fizice și psihice. S-a dovedit că părinții în general ignoră etapele, aspectele, incidentele și accidentele dezvoltării copilului în familia sa, și că ignoranța lor este cauza erorilor, a conflictelor și a eșecurilor. Astfel a luat naștere, în 1928, Școala părinților din Paris, creată și condusă de scriitoarea Vérine, soția unui medic legist, discipolă a școlii active inspirată de ideile lui Rousseau.

N-am să vă vorbesc aici despre doctrina Școlii părinților, nici despre metodele ei, căci aceasta o va face, după cum mi-a mărturisit însuși animatorul Școlii părinților, prietenul meu André Isambert, președintele de onoare al acestei școli și al Federației internaționale a Școlilor părinților, ca unul care le cunoaște mai bine decît oricine.

În încheiere, țin, în primul rînd, să subliniez că, datorită unei inițiative fericite a unei femei inteligente și bune, luată cu aproape 50 de ani în urmă, azi, noțiunea de educație a părinților s-a extins aproape în lumea întreagă, legată de structurile familiale, de ideile politice și sociale, ca și de dezvoltarea științelor psihologice. Și, în al doilea rînd, că, datorită acestor Școli ale părinților, în care părinților li se predau — dacă se poate spune așa — noțiuni educative, care să-i ajute în îndeplinirea rolului lor de părinți și de educatori ajutători ai școlii, „mentalitatea magică" tradițională, care vedea în dificultățile de caracter și de educație, consecințele dispozițiilor înnăscute ale copiilor, începe treptat-treptat să dispară, acceptîndu-se din ce în ce mai mult ideea că ele nu pot fi înlăturate decît prin educație.

Interviu de PAUL B. MARIAN

Moment de la al 12-lea salon al jucăriilor, Paris, 1973

Revista presei străine

Debutul în meserie

„Revista sindicală maghiară" editată la Budapesta, sub egida Consiliului Central al Sindicatelor din R. P. Ungară, prezintă (nr. 3/1973) cîteva informații interesante (articolul : „În pragul meseriei" de Rudolf Mayer), cu privire la felul în care se desfășoară orientarea școlară și profesională a viitorilor muncitori, eforturile ce se fac pentru integrarea lor în colectivul de muncă al fabricilor sau uzinelor.

În Ungaria, subliniază revista, fiecare tînăr are posibilitatea să-și însușească o cultură de nivel liceal sau al școlii secundare profesionale (ambele cu o durată de patru ani, ultima realizînd însă, pe lîngă cultura generală, și o pregătire într-o profesie dată).

Alegerea judicioasă a profesiei — remarcă pe bună dreptate autorul articolului — este de cele mai multe ori condiția de bază care facilitează debutul în meserie, făcînd „dintr-un începător un bun muncitor". Această alegere are loc, în Ungaria, cu ajutorul centrelor de orientare profesională, printr-o serie de examene de aptitudini și a literaturii de specialitate care stă la îndemîna elevilor, a cadrelor didactice, părinților.

Viitorii muncitori își însușesc cunoștințele practice ale meseriei lor în așa-numitele „întreprinderi de bază" ; ei studiază în clasă trei zile pe săptămînă, iar alte trei le dedică activității în atelierul-școală al uzinei, fermei de stat etc. Există o foarte strînsă legătură între aceste întreprinderi și școli, ele informîndu-se reciproc asupra necesarului de cadre și, respectiv, numărului de absolvenți de diferite specialități ce termină cursurile în fiecare an. Legăturile cu uzina devin și mai trainice prin aceea că mulți tineri, încă din anii de studiu, semnează cu aceasta contracte de muncă. Toate acestea fac ca, practic, să nu existe tînăr care în ultimul an de școală să nu știe în ce întreprindere va lucra după absolvire.

În atelierele-școală, tinerii învață meseria alături de muncitori cu experiență, adeseori devenind membri sau „membri patronați" ai unei echipe de lucru ; ei iau parte la activitățile organizațiilor de tineret, ale sindicatului din uzină, participă la plenarele și conferințele ce au loc aici, la viața culturală și sportivă a colectivului de muncitori. În sprijinul tinerilor vin și o serie de înlesniri pe care întreprinderea le acordă nu rareori : masa la cantină (la un preț scăzut), îmbrăcăminte de lucru ; uneori prime, burse etc.

La venirea în întreprindere, tinerii muncitori sînt primiți în mod sărbătoresc, sînt informați asupra trecutului și prezentului uzinei, asupra proiectelor ei de viitor. Conducerea se interesează de problemele personale ale tînărului, pentru a-l putea cunoaște, a-l ajuta, a și-l apropia.

În felul acesta, debutul în meserie — care de obicei este o etapă dificilă de viață — are loc în condiții optime, fără zguduiri, fără traume.

A. C.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 98

Simbătă 2 iunie 1973
16 pagini — 1 leu

cabinet

Iscălind tradiționalele panglici ale absolvenților de liceu

Pentru o justă aplicare a normelor unitare de organizare a instituțiilor de învățămînt

Preocupările conducerii de partid și de stat pentru o mai bună organizare și desfășurare a procesului de învățămînt, pentru o mai eficientă activitate a personalului didactic, a personalului administrativ din instituțiile de învățămînt sînt susținute și sprijinite de lucrătorii din domeniul educației și învățămîntului, de întregul popor muncitor.

Privitor la organizarea și funcționarea instituțiilor de învățămînt, noile norme unitare de structură stabilite recent prin Decret al Consiliului de Stat conțin ca element de importanță deosebită, alături de criteriile pentru dimensionarea instituțiilor de învățămînt și formațiilor de studiu, și stabilirea unor rapoarte optime între diferitele categorii de personal care lucrează în învățămînt și numărul preșcolarilor, elevilor (și studenților).

Raportul număr de preșcolari și elevi care revin unui cadru didactic joacă un rol deosebit în stabilirea și optimizarea normelor cadrelor didactice. Variațiile acestui raport se datoresc multor factori, așa cum vom vedea, și de aceea optimizarea lui și, deci, a normelor didactice este foarte complexă și dificilă. Numărul de preșcolari, elevi (și studenți) ce revin la un cadru didactic depinde de subsistemul educațional în care el se calculează, de politica privind acest subsistem educațional. Altul va fi acest raport în învățămîntul preșcolar, în continuă creștere, față de învățămîntul de cultură generală, de acum un învățămînt tradițional, și alte valori va avea acest raport în învățămîntul profesional, de specialitate și superior. În cadrul aceluiași subsistem de învățămînt, valorile acestui raport sînt în funcție de timp, de spațiu (mediu rural sau urban), de calitatea și gradul de pregătire a clasei (grupei sau formațiunii de studiu), în funcție de natura procesului de învățămînt (prelegere sau lecții practice), de gradul și metoda de predare (a personalului didactic) și de cheltuielile alocate subsistemului respectiv din bugetul de stat pentru învățămînt.

În același subsistem educațional, exponenții decizionali, prin politica de școlarizare, care presupun factorii demografici, economico-sociali, culturali etc., precum și elementele de învățămînt specific subsistemului respectiv pe care le-am amintit mai sus, vor decide asupra compoziției și dimensiunilor claselor (grupelor sau formațiunilor de studiu).

Pentru a ne da seama de valorile în timp și spațiu ale raportului număr de preșcolari și elevi ce revin unui cadru didactic în învățămîntul de cultură generală din Republica Socialistă România și pentru a vedea terenul pe care vin să acționeze recentele norme unitare pentru instituțiile de învățămînt să privim capitolul „Învățămînt“ din Anuarele Statistice ale Republicii Socialiste România din perioada 1960—1972 și să facem puțină analiză statistică.

Lector univ. FABIAN TODOR
Laboratorul de planificare a educației
din Academia de studii economice

(Continuare în pag. a 3-a)

ÎN ACEST NUMĂR :

Tehnologia didactică și potențialul educațional ● Profesorul și microcosmosul școlar ● Învățarea inductivă și euristică ● Al patrulea trimestru : vacanța de vară ● Ridicarea calității produselor, sarcină majoră a economiei naționale ● Tradiție și inovație în predarea științelor sociale.

SELECȚIA '73

La sfîrșitul săptămînii trecute, în zilele acelea cu soare generos și parfum de salcîm și tei în floare, aproape o sută de mii de adolescenți, de liceeni, au pus punct unei etape de învățătură. Evenimentul a fost sărbătorit cu tot entuziasmul tinereții lor, în revărsări de veselie, de fantezie și de spontaneitate : aproape o sută de mii de panglici încărcate de semnături — simboluri ale veșnicii aduceri aminte — au fluturat pe străzi, nesfîrșite „șiruri indiene“ au străbătut parcurile în ritmul cîntecelor, mii de instantanee ale acelor zile au fost imortalizate pe peliculă. Am privit cu toții și-am zîmbit cu condescendență și invidie acestor adolescenți care, la hotarul dintre copilărie și maturitate, păstrează încă atita candoare, atîta puritate, păstrează încă atît de multă copilărie. Dar, dincolo de aceste gesturi spontane, de moment, absolvirea liceului semnifică pentru ei mult mai mult. Pentru fiecare dintre cei aproape 100 000 de tineri ea reprezintă nu numai încheierea unei importante etape de studiu, ci, mai ales, atestatul maturizării și împlinirii lor, certificatul definirii personalității și profilului lor de viitori comuniști. Existența lor va fi marcată de această dată, de întreaga perioadă a anilor de liceu, ca fiind, între alte cîteva la fel de importante, un reper al vieții lor viitoare, un punct de pornire, de răscruce. Pentru că pe băncile școlii, ale liceului au deprins să deslușească lumea cu toate problemele și fenomenele sale complexe și sinuoase, au aflat răspuns marilor întrebări și incertitudini ale vîrstei. Și-au însușit alfabetul riguros al muncii cu cartea, al studiului, au învățat să prețuiască ceea ce este drept, cinstit și demn, să discearnă adevăratele valori, de nonvalori. Pe băncile școlii au învățat să iubească și să prețuiască munca, să-i descifreze tainele, să-i deprindă alfabetul. Tot aici le-a încolțit și-a rodit sentimentul camaraderiei, al prieteniei și solidarității, respectul și stima față de cei mari, de cei care i-au format și educat, sentimentul responsabilității, al exigenței și autoexigenței, al datoriei.

Și-acum, cu această neprețuită zestre pe care le-a dăruit-o școala, bat la porțile viitorului. Optimiști, încrezători. Îi așteaptă nenumărate posibilități, au în față multe drumuri de ales. Important este ca ele să fie drepte, netede, curate.

Avem convingerea că selecția '73 a liceelor noastre, promoția aceasta formată și educată în anii aceștia impetuoși și încărcați de frumusețe, va ști să-și facă pe deplin datoria.

MONICA VERDEȘ

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC •

Succese ale filmelor didactice românești

În ultimii ani, în școlile din țara noastră, activitatea instructiv-educativă a folosit cu tot mai multă eficiență o vastă gamă de mijloace moderne de învățămînt. Între acestea, filmele didactice au căpătat o mare extindere.

Pentru realizarea lor s-au înființat laboratoarele de cineficare în unitățile de învățămînt superior, studiourile cinematografice naționale și-au sporit, îmbunătățit și diversificat producția de filme didactice, realizate la cererea Ministerului Educației și Învățămîntului, iar numeroase colective de cadre didactice din învățămîntul de toate gradele au fost antrenate la realizarea acestor filme.

Aprecierilor favorabile făcute, în primul rînd, de beneficiarii direcți ai filmului didactic — elevii și profesorii din școlile de toate gradele din țara noastră — li s-au adăugat și cîteva binemeritate distincții acordate de juriile unor festivaluri internaționale ale filmului didactic, cum ar fi cele de la Sofia, Roma, Teheran.

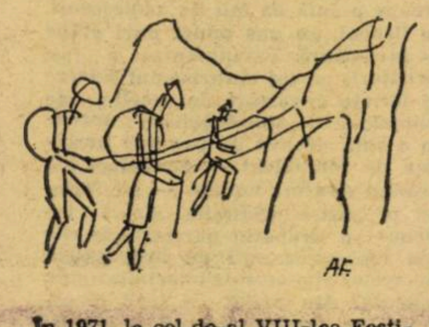

În 1971, la cel de-al VIII-lea Festival internațional al filmului didactic organizat la Teheran de către Ministerul Educației al Iranului, filmul didactic românesc „Celuloza“, realizat de Studioul cinematografic „Alexandru Sahia“ (scenariul : conf. univ. dr. C.D. Albu, consultant științific : prof. univ. dr. docent I.V. Nicolescu, regia : Dinu Cheșu), a fost distins cu „Certificatul de merit“ al festivalului. În același an, aceluiași film i s-a acordat o distincție și la Festivalul internațional de la Roma.

Juriul internațional al Festivalului filmului didactic de la Teheran (ediția următoare, 1972) a acordat „Certificatul de merit“ al festivalului, de astă dată filmelor : „Apa“ (scenariul : lector univ. Marieta Sava, consultant științific : prof. univ. dr. docent Marieta Brezeanu, regia : Maria Săpătoru) și „Carpații Orientali“ (scenariul : conf. univ. dr. Alexndru Roșu, consultant științific : conf. univ. dr. Ilie D. Ion, îndrumător științific : prof. univ. dr. Mihai Iancu, regia : Petre Sirin), produse tot de Studioul cinematografic „Alexandru Sahia“, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului.

Încununarea filmelor românești cu premii și distincții la festivalurile internaționale constituie un prilej firesc de satisfacție și mîndrie națională, dar și un stimulent pentru a spori mereu calitatea acestui mijloc modern de învățămînt.

Prof. GEORGE I. ȘTEFĂNESCU

Trusa „modele structurale“

Noua trusă realizată de întreprinderea „Didactica“ reprezintă un mijloc de învățămînt eficient. Ea poate fi utilizată de profesor în timpul predării sau de elevi pentru fixarea și înțelegerea noțiunilor predate.

Trusa se compune din bile de polistiren viu colorate. fiecare bilă fiind prevăzută cu unul pînă la șase orificii de prindere, conform tipurilor de hibridizare a orbitalilor de legătură. Ca piese de legătură se folosesc, pentru asamblarea unor modele moleculare, bare cilindrice confecționate din polietilenă.

Trusa poate fi utilizată și la ilustrarea noțiunilor legate de structura materiei, întrucît permite modelarea unor sisteme de cristalizare.

O broșură însoțitoare cuprinde schemele mai multor modele ce se pot realiza, precum și alte indicații de lucru. Calitatea execuției și funcționalitatea multiplă pe care o are trusa impune prezența ei în laboratoarele școlare ca mijloc necesar pentru înțelegerea și învățarea rațională a noțiunilor legate de structura materiei.

Prof. VALENTIN OANCEA

„Discutăm“

Așa se intitulează „caietul metodic“ al Liceului nr. 2 (cu program de educație fizică) din Brașov — de bună seamă fiindcă propune cititorului — dincolo de aspectele îngust metodice ale muncii instructiv-educative cu care ne-a obișnuit uzanța caietelor metodice din ultimii ani — dezbateri, din unghiuri de vedere noi, a muncii din propria școală, a învățămîntului modern, în general — în intenția, pe care o exprimă, încă din primele pagini, directorul liceului, prof. Aurel Moarcăș, de a imprima întregului colectiv didactic acea „orientare“ și „coeziune“ care îl fac să lupte eficient pentru mereu „mai mult“.

Tema abordată cu cel mai mare interes este modernizarea — începînd cu sfera acestei noțiuni și limitele pe care le vădește adeseori interpretarea ei (fin sesizate de către prof. O. Gurău) — și continuînd cu modul cum se reflectă ea în conștiința fiecărui profesor al liceului (bună ideea unei anchete „Ce înțelegeți prin modernizare“), cu discutarea accepțiunii moderne a noțiunii de cultură generală, din care, azi, nu pot să lipsească dragostea și deprinderile de cultură fizică și sport. (Dar aceasta, nu fiindcă cei care vorbesc sînt profesori ai unei școli cu program de educație fizică, ai cărei elevi au stabilit, bunăoară, la atletism, peste 50 de recorduri republicane și au cucerit peste 100 de locuri întîi și titluri de campioni republicani ! Dealtfel, indiferent dacă elevii școlii vor urma sau nu, în studiile superioare, educația fizică, sportul, așa cum relevă ancheta profesorului Constantin Olteanu, în concepția acestor tineri trebuie să constituie un mod de viață al omului modern și să devină, pentru fiecare dintre ei, o necesitate).

Fiind vorba de o unitate în care preocupările s-ar putea scinda — unele spre realizările pe linia educației fizice și sportului și altele spre buna predare a celorlalte discipline de cultură generală — lucrarea, așa cum ne-a mărturisit prof. Constantin Olteanu, care se ocupă de redactarea ei, vrea să asigure un echilibru în cîmpul de vederi al corpului didactic, atrăgînd atenția asupra problemelor esențiale ale școlii și învățămîntului, a căror rezolvare solicită efortul comun și competența fiecăruia dintre profesori. Și a căror rezolvare — adăugăm noi — necesită o efervescență continuă și dincolo de ședințele consiliului pedagogic.

A. C.

S-a dat cercului de geografie un nume...

Deunăzi, aflu că, la Școala generală nr. 10 din Capitală, membrii cercului de geografie pregătesc ceva deosebit. Ajuns în mijlocul lor, nu văd profesoara urmărind cu bățul pe hartă un itinerar închipuit, ci elevii comentînd cu însuflețire și pricepere un diafilm : expediția navei „Belgica“, la bordul căreia se afla, între 1897-1899, savantul român Emil Racoviță. Așadar, o imaginară însoțire a echipajului, la împlinirea a 75 de ani de cînd — unul din elevi o va spune — „Emil Racoviță lega pe veci un nume românesc de Antarctica“ ! Profesoara, Maria Enache, nu participă la evocare, „ocupată“ cu mînuirea diapozitivului. Îi descoperi, însă, prezența în concepția modernă a expunerii, efectuată de elevii înșiși. Mai presus de alte surprize, avusese grijă ca în cabinetul de geografie al școlii să se afle, la această oră, al doilea explorator român al Antarcticii, geograful cercetător Gheorghe Neamu. Presimt neobișnuitul ce va urma, dar îmi vine greu să mă despart de frazele cu strălucire de aisberg, încălzit la un agil soare românesc, pe care micii geografi, din clasele a V-a și a VI-a le rostiseră. Este, apoi, momentul să aflu că cercul (un poet l-ar fi numit, acum, „echipaj“) împlinește zece ani de existență. Prin urmare este necesar ca el să poarte un nume. Ilustru : „Emil Racoviță“ ! Invitat pentru a i-l conferi — al doilea român explorator al ținuturilor antarctice... Și Gheorghe Neamu, geograful dublat de pedagog, se destăinuie : participase, împreună cu alți cîțiva oameni de știință din țări socialiste europene, la cea de-a 17-a expediție antarctică sovietică, începută în noiembrie 1971. În imagine (diapozitiv) : vasul, care stîrnește, între pionieri, un murmur de uimire și satisfacție, un răsărit de soare la Ecuator, vegetația „verticală“ a Insulelor Canare, Aleea Eucalipților (Australia), Monumentul lui Magellan (America de Sud), aurora australă, o peșteră în aisberg. Dar cîte lucruri noi despre locuri (Țara Focurilor : America de Sud), oameni (guanașii : primii locuitori ai Insulelor Canare) și animale (delfinul „Curcubeu“, elefantul de mare, pinguinul „Nas roșu“, adus de cercetător în țară) etc. În sfîrșit, despre vîntul antarctic, care „începe ca o tînguire și sfîrșește ca o locomotivă“ ! De ce nu îngheață marea, cînd temperatura ei este mult scăzută ? De ce apa dulce, obținută prin topirea aisbergurilor, începe să intereseze omenirea ? Prin ce se deosebește aurora australă de cea boreală ? Întrebări la care s-a răspuns, pe nesimțite, cu ajutorul elevilor, într-o expunere plină de farmec. Autorul ei a făcut ca, prin comparațiile cu drumul și impresiile lui Racoviță, prin relatarea întîlnirii cu două vase românești în portul Las Palmas, prin descrierea împrejurării că un român a pășit, pentru prima oară și a rezistat la „Polul frigului“, vibrante unde de patriotism să însoțească „echipajul“ tinerilor însoțitori. Cercul de geografie al Școlii generale nr. 10 are, de-acum, un nume..., „Cutezătorilor“ care îl compun le revine — în școală și în viață — datoria să-l merite !

DRAGOMIR MAGDIN

SIMPOZIONUL

„Cultivarea spiritului de economie la elevi“

Cu prilejul „Săptămînii economiei“, va avea loc în București, la data de 30 octombrie 1973, simpozionul : „Cultivarea spiritului de economie la elevi“, la care sînt invitați să prezinte comunicări și să participe la dezbateri, cadrele didactice din școlile de cultură generală și liceele din Capitală.

Comunicările științifice care vor fi prezentate la simpozion și dezbaterile ce vor avea loc pe marginea acestora vor aborda următoarele teme importante pentru educarea politico-ideologică și moral-cetățenească a elevilor :

a) spiritul de economie ca trăsătură etică a omului nou și ca aspect al manifestării practice a conștiinței socialiste ;

b) procesul instructiv-educativ școlar și cultivarea spiritului de economie la elevi (modalități concrete, educative, oferite de procesul instructiv-educativ în general și pe diferite obiecte de învățămînt) ;

c) metodica cultivării spiritului de economie în activitatea profesorului diriginte ; colaborarea sa cu familiile elevilor ;

d) activitatea educativă extrașcolară : acțiuni și manifestări de cultivare și stimulare a spiritului de economie ; participarea organizațiilor U.T.C. și de pionieri la aceste acțiuni ;

e) tradiția cultivării spiritului de economie la elevi în școala românească ;

f) cadrul organizatoric al procesului de economisire la C.E.C., în școală ; colaborarea școală—unități C.E.C.

Se recomandă ca, în comunicări, să se prezinte acțiuni, inițiative și realizări ale cadrelor didactice în domeniul educării elevilor în spiritul economiei. Tematica nu poate fi extinsă ; se primesc comunicări numai în cadrul tematicii anunțate.

Casa de Economii și Consemnațiuni va acorda premii, în librete de economii, autorilor celor mai valoroase dintre comunicările prezentate. Premiile se vor înmîna în cadrul simpozionului, la data de 30 octombrie a.c.

Cadrele didactice care doresc să prezinte comunicări științifice, sînt rugate să comunice, în scris, secretariatului simpozionului (pe adresa: Casa de Economii și Consemnațiuni, Calea Victoriei, sector 4, București — „pentru simpozion“), **pînă la 20 iunie a.c.**, tema, titlul și rezumatul (maximum 12 rînduri dactilografiate) comunicării științifice.

Autorii vor menționa pe comunicare adresa exactă, și, eventual, telefonul la care pot fi găsiți de secretariatul științific al simpozionului.

Întrucît textele unora dintre comunicări și dintre intervențiile participanților la dezbateri vor fi publicate ulterior într-un volum, anunțarea înscrierilor pînă la data de 20 iunie a.c. nu poate fi depășită.

Comunicările științifice ce vor fi prezentate la simpozion vor fi predate secretariatului științific pînă cel mai tîrziu la **1 octombrie a.c.** Textele acestora nu vor depăși 10 pagini dactilografiate la două rînduri.

Orice alte informații privind organizarea simpozionului se pot obține de la tovarășii George Nestor, la Institutul de cercetări pedagogice, telefon 15 85 74, și Preda Nedelcu, la Casa de Economii și Consemnațiuni, telefon 13 66 02.

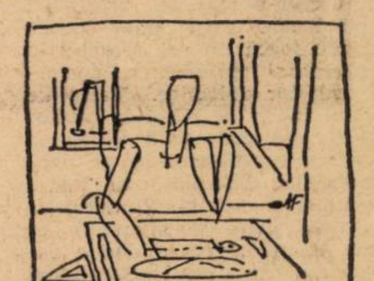

REPERE ALE MODERNIZĂRII

TEHNOLOGIA DIDACTICĂ ŞI POTENŢIALUL EDUCAŢIONAL

Dezbaterile asupra tehnologiei în învăţămînt devin din ce în ce mai interesante şi mai eficiente. Refuzînd supranormarea metodică, care a bîntuit şcoala ani de-a rîndul, şi părăsind accepţiile obiectuală şi instumentală ale tehnicii didactice, oamenii şcolii înţeleg lecţia ca un cîmp specific de cunoaştere-acţiune şi îşi pun competenţa, pasiunea, generozitatea în slujba inovării, fără de care perfecţionarea învăţămîntului rămîne doar o intenţie. Sîntem martorii expansiunii şi intensificării nemaiîntîlnite a creaţiei didactice, trăim timpul cînd în proporţii de masă învăţătorii şi profesorii — pe temeiul pedagogiei ştiinţifice — îşi construiesc măiestria, o fac să progreseze neîncetat. Remarcabila experienţă novatoare la care participă în mod organizat sute de cadre didactice din judeţul Argeş confirmă asemenea judecată de valoare. A devenit clar că fiecare profesor trebuie să fie specialist în conducerea unei anume acţiuni, în tehnici de instruire, în diagnosticare şi orientare. Componentele noului rol didactic nu sînt activităţi de predare în sensul tradiţional. Mesajul unanim al teoriilor avansate asupra instruirii cere profesorului să înceteze în mare măsură să predea şi să-şi asume răspunderea creării mediului optimal de instruire. A învăţa este un verb activ. El presupune stimulare, explorarea mediului şi acţiuni de răspuns (auto) transformatoare. Termenul „a preda“ devine din ce în ce mai inadecvat, iar termenul „a îndruma învăţarea“ este mereu mai semnificativ pentru ceea ce se întîmplă în clasă. Înseamnă oare aceasta instalarea în lecţii a „laissez-faire“-ului, stingerea treptată a rolului conducător al profesorului ? Nici vorbă de aşa ceva. Dimpotrivă, acest rol se va întări prin eliminarea totală a birocratismului (a „controlului extern formal“ ce generează disfuncţii, nutreşte frustrarea, înăbuşe brutal conflictele, deoarece se întemeiază pe raporturi impersonale, reguli stricte, exces de normare) şi prin cultivarea competentă şi sinceră a conducerii democratice şi comportamentului de experimentalist. **Exercitarea unei tehnologii didactice eficiente nu este mai ales o problemă de mecanism, de operaţii, de montaj, ci de întreţinere a climatului afectiv-evaluator pozitiv, fecund, congruent.** Degeaba va şti profesorul de ce şi cum să procedeze el şi elevii, degeaba va lucra cu ipoteze asupra acţiunii la care coparticipă, dacă nu se pricepe să motiveze, să antreneze, să entuziasmeze. **Valoarea unei tehnici didactice este dată de întreaga personalitate a profesorului,** care, nefiind nici artizan, nici tehnocrat, pune mijloacele şi metodele ce-i stau la dispoziţie în slujba realizării — prin elevi şi în elevi — a obiectivelor educaţionale.

Lecţie în laboratorul lingvistic al Liceului „Ion Neculce“ din Bucureşti.

Dacă „zona de esenţă“ a psihicului educatorului (adică ştiinţa şi convingerile sale) este puternică, cristalină, atunci „zona fenomenală“ (adică comportarea sa) va fi bogată, nuanţată, determinînd schimbări pozitive în elevi.

Dacă profesorul este fiinţa preferată, cu care tinerii doresc să semene, să se asocieze pentru a întreprinde o activitate în comun, deoarece o stimează pentru ceea ce este **(personificarea unor valori),** ceea ce ştie **(competenţă),** ceea ce şi cum face **(strategie),** dacă el, profesorul, manifestă consideraţie pentru elevi, iniţiativă de structurare, îndrumare şi evaluare a acţiunii, sensibilitate— atunci va exercita influenţă puternică asupra fiecărui elev, asupra organizării şi sintalităţii (activităţii globale a grupului).

Iată de ce discutarea şi cercetarea tehnologiei din învăţămînt în vederea ameliorării ei trebuie să se centreze pe căutarea celor mai bune modalităţi de valorificare a întregului potenţial de care dispun profesorii şi elevii, fiindcă **tehnologia** — aşa cum scriam la început — **vizează organizarea cu precădere a forţelor de care dispun agenţii acţiunii educaţionale.**

Dr. EMILIAN DIMITRIU

Un cabinet de chimie bine dotat, ca cel al Şcolii generale din satul Cucuieţi, comuna Plătărăşti, judeţul Ilfov, constituie un permanent stimulent pentru studiul serios al elevilor şi o garanţie pentru temeinica lor pregătire.

Pentru o justă aplicare a normelor unitare de organizare a instituţiilor de învăţămînt

(Urmare din pag. 1)

a) Numărul de preşcolari ce revin unei educatoare, în anul şcolar 1971/72 a fost de 25,1 pe total R. S. România, după ce acest număr a scăzut de la 28,3, în anul şcolar 1960/61, la 23,7, în anul 1970/71. Dacă în majoritatea judeţelor ţării în anul şcolar 1971/72 numărul de preşcolari ce revin unei educatoare oscila foarte aproape de valoarea medie pe ţară, erau totuşi unele judeţe, unde abaterea de la media pe ţară (care medie pare acceptabilă) avea amplitudini mari. Astfel, în timp ce în municipiul Bucureşti numărul de copii preşcolari ce revin unei educatoare era de 17,6 (deci, mic), în judeţul Ialomiţa, în anul şcolar 1971/72, acest număr a fost de 43,8 (în judeţul Tulcea era, în acelaşi an şcolar, de 29,7 copii preşcolari la o educatoare, iar în judeţele Ilfov şi Vîlcea peste 29,3 copii la o educatoare).

Prin aplicarea noilor norme unitare de structură pentru instituţiile de învăţămînt se poate şi trebuie a se îmbunătăţi (a se mări) numărul de educatoare în judeţe ca : Ialomiţa, Tulcea, Ilfov, Vîlcea etc., mai ales dacă şi factorul demografic (numărul de copii preşcolari) ne orientează în această direcţie în anii care vin.

În învăţămîntul general obligatoriu (clasele I—X), în anul şcolar 1971/72 numărul de elevi ce revin unui cadru didactic a fost de 20,8 pe total R.S. România, după ce acest număr a scăzut de la 24,9, în 1960/61, la 21,3, în anul şcolar 1970/71.

Oscilaţiile în jurul valorii medii ale acestui număr pe judeţe în anul şcolar 1971/72 au fost relativ mici, şi anume între 18,2 elevi la un cadru didactic în judeţul Bihor şi 24,2 elevi în judeţul Galaţi. Numărul optim de elevi ce revin unui cadru didactic la clasele I—X va trebui analizat şi în perspectivă, avînd în vedere generalizarea învăţămîntului general obligatoriu de 10 ani.

Pentru liceul de cultură generală, numărul de elevi ce revin la un cadru didactic a fost în anul şcolar 1971/72 de 22,2 elevi/cadru didactic. Acest număr a crescut de la 23,0 elevi la un cadru didactic în anul şcolar 1960/61, la 27,4 în anul şcolar 1965/66 şi apoi a scăzut la 24,1 în 1970/71, ceea ce înseamnă că în perioada respectivă a existat o oscilaţie a încadrării cu cadre didactice a liceelor de cultură generală, precum şi o oscilaţie a efectivelor de elevi.

Pe judeţe, numărul de elevi ce revin unui cadru didactic în învăţămîntul liceal de cultură generală, în anul 1971/72, a oscilat între 19,3 elevi/cadru didactic în judeţul Arad şi 26,1 în judeţul Brăila. Deci, oscilaţiile sînt ceva mai pronunţate decît în învăţămîntul general obligatoriu.

În privinţa unui număr optim de elevi ce revin unui cadru didactic în acest tip de şcoală problema este, după cît se pare, în funcţie de evoluţia tehnologiei didactice (apariţia televiziunii şcolare, a cabinetelor şi laboratoarelor şcolare), de echilibrarea reţelei şcolare, prin stabilirea unui raport mai just între liceele de specialitate şi liceele de cultură generală, de factorul demografic şi de cheltuielile aferente acestui subsistem de învăţămînt. În celelalte subsisteme ale învăţămîntului, ca : şcoli profesionale, licee de specialitate, învăţămînt superior, problema raportului număr de elevi şi studenţi/cadru didactic comportă aspecte specifice, dar analiza acestui indicator în timp şi spaţiu (mediu, urban, pe judeţe) are o importanţă deosebită pentru o justă aplicare a normelor unitare de structură în instituţiile de învăţămînt.

Enumerînd succint diferitele subsisteme ale sistemului educaţional din R.S. România, privitor la acest indicator număr de preşcolari şi elevi ce revin la un cadru didactic, care se preconizează a se optimiza, prin aplicarea noilor norme unitare de structură pentru instituţiile de învăţămînt, ne dăm seama de mulţimea problemelor care apar, precum şi, parţial, de complexitatea acestor probleme. Desigur, la această „optimizare“, folosirea analizei de sisteme şi a cercetărilor operaţionale se impune cu necesitate.

În încheiere, considerăm că noile norme unitare de structură pentru instituţiile de învăţămînt se integrează în contextul măsurilor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. şi ale Conferinţei Naţionale din iulie 1972, precum şi faptul că aceste norme unitare nu sînt nişte tipare rigide, ci au menirea de a adapta învăţămîntul în mod continuu la dezvoltarea economico-socială a R.S. România şi de a contribui astfel la construirea unui sistem şcolar modern şi eficient, în care să se elimine pierderile financiare şi umane.

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Profesorul şi microcosmosul şcolar

Ideea despre rolul educatorului în determinarea sistemului de relaţii care se stabilesc în clasă nu este nouă şi nu ne aparţine. În cele ce urmează, vom prezenta, însă, două tipuri de relaţii profesor-elevi, a căror dezbatere, chiar dacă nu cuprinde întreaga bogăţie de nuanţe posibile şi deşi se bazează pe o analiză teoretică, o considerăm necesară şi utilă, deoarece reprezintă, în fond, premisele fundamentale ale oricărui act educativ în şcoală.

O pedagogie activă nu poate fi concepută în afara unor relaţii dintre profesori şi elevi care să permită o reciprocitate a schimburilor educaţional-informaţionale. În şcoală, elevii sînt condiţionaţi de o situaţie structurată prin „superioritatea" profesorului, raporturile dintre educator şi educaţi dezvoltîndu-se în interiorul acestei „inegalităţi". Superioritatea profesorului are cel puţin trei cauze : **apartenenţa la generaţia adultă, autoritatea** conferită de statutul său social, **competenţa** pe care i-o atribuie elevii. S-ar părea că inegalitatea esenţială dintre profesori şi elevi ar duce, pentru aceştia din urmă, la relaţii de inevitabilă dependenţă. Fapte de experienţă dovedesc că, dacă în unele cazuri (din păcate, încă destul de multe la noi), această dependenţă se instituie într-adevăr, alături (şi dovedită mai cu seamă prin constatări foarte recente) este posibilă o reciprocitate a schimburilor între cei doi termeni ai relaţiei educative.

Calitatea, specificul relaţiilor, care se stabilesc în procesul de învăţămînt, depind, în primul rînd, de comportamentul profesorului şi, în special, de tipul de conducere promovat de el.

Cînd colectivitatea şcolară este structurată de un comportament „dominativ" al profesorului, cînd el monopolizează întreaga activitate din clasă (folosind metode tradiţionale şablon), cînd totul trece prin controlul său, este evident că raportul profesor-elevi se va caracteriza prin unilateralitate. Care sînt consecinţele unei atare situaţii pe linia educării elevilor ? **Închiderea** căilor de cunoaştere a elevilor (căci se reduce posibilitatea lor de a se exprima, de a-şi dezvălui personalitatea), **un comportament uniformizant,** defavorabil educării spiritului de iniţiativă, capacităţii de decizie sau atitudinii de căutare în faţa informaţiei (obiective însemnate ale instruirii formative în şcoală) ; ba, mai mult, **cultivarea** insidioasă a **dorinţei de a fi conduşi, dominaţi.** Controlul, în aceste condiţii, va îndeplini, mai ales, funcţia de control-sancţiune, ceea ce va face ca însăşi instruirea să se facă în sensul acestui control, iar elevii să înveţe doar cînd ştiu că vor fi chestionaţi. Comportamentul „dominativ" al profesorului defavorizează, astfel, în mare măsură, însăşi dezvoltarea personalităţii elevilor.

Trecerea de la o relaţie de dependenţă, care îngrădeşte posibilităţile de acţiune individuală, la o relaţie de reciprocitate, de cooperare, nu este, însă, de nerezolvat — şi pătrunderea tot mai decisă a modernizării în învăţămînt o demonstrează cu prisosinţă ; ea se rezumă, în esenţă, la înlocuirea situaţiei în care elevul este învăţat („subiect" pasiv), **cu situaţia în care el învaţă** („subiect" activ). Nu mai este necesar să subliniem că ultima situaţie implică folosirea unor metode care să solicite activitatea complexă, multilaterală a elevilor.

Bazat pe un comportament „integrator", educatorul va deveni un organizator al grupului, facilitînd schimburile, permiţîndu-i, astfel, să existe şi să se exprime. Însuşi educatorul va obţine o mai mare autenticitate a relaţiilor sale cu clasa, îşi va putea îndeplini rolul său de modelator al personalităţii elevilor, căci permiţîndu-le acestora să şi-o dezvăluie, îi va fi posibil să cunoască nivelul lor de dezvoltare, particularităţile acestei dezvoltări. Nici controlul nu mai este atunci doar o „sancţiune", ci îndeplineşte, mai cu seamă, funcţia de „feed-back" substanţial pentru profesor.

Analiza sistemului de relaţii în şcoală — fie că pleacă de la dimensiunea psiho-socială, fie de la situaţia pedagogică — relevă faptul că educatorul **nu este numai un mediator** în transmiterea cunoştinţelor, ci **elementul esenţial** care structurează întreaga situaţie şi ambianţă şcolară. Maniera acestei structuri diferă, însă, în învăţămîntul tradiţional şi în formele moderne de învăţămînt. Prin folosirea metodelor preconizate de o pedagogie activă, educatorul are posibilitatea să deplaseze preocuparea şi atenţia elevilor de la propria sa persoană spre o **sarcină colectivă,** rolul lui fiind acela de a interveni doar în momentele dictate de specificul acesteia, prin organizarea modului în care elevii o abordează şi o rezolvă.

Asist. univ. SOFIA NEMES
I.C.P.P.D. — Filiala Cluj

Compunerea liberă la clasele I–IV

Am reflectat cu mult interes la opiniile celor două colege învăţătoare care au deschis spre discuţie problema compunerilor libere la elevii claselor mici. Procedeele enunţate în articolele revistei sînt într-adevăr valoroase, dar ridică şi unele semne de întrebare în ceea ce priveşte optimismul cu care se priveşte reuşita în formarea acelui stil personal al şcolarului mic. Consider că pînă la a forma un stil personal acestui şcolar, munca învăţătorului trebuie să străbată numeroase niveluri de realizare, pornind de la un mare deziderat, acela al formării, în primul rînd, a unei gîndiri organizate la aceşti elevi.

Acesta este un imperativ pe care-l cer toate obiectele de învăţămînt, dar care se realizează prin excelenţă în modul cel mai direct prin lecţiile de compunere. În acest sens, opinez pentru veracitatea celor arătate de către colega din Galaţi (în ce priveşte acel exerciţiu de durată în scopul perfecţionării stilului) şi voi încerca să arăt şi eu cum am conceput să lucrez, adaptîndu-mi procedeele de muncă la realităţile clasei, ale colectivului cu care se lucrează.

După ce am parcurs etapa compunerilor colective orale şi scrise, cu plan dat sau întocmit în clasă, cu început dat, cuvinte de sprijin etc., am considerat că-mi cunosc îndeajuns copiii, sub raportul organizării gîndirii şi al puterii de creativitate, ca să-mi pot permite să determin în clasă formarea a două grupuri de elevi — şi-n consecinţă să lucrez diferenţiat. Am socotit că uniformizarea lor, prin acelaşi stil de lucru, ar fi doar fictivă, forţată, că psihopedagogic privind n-aş reuşi să realizez acel acord deplin între cerinţele şi posibilităţile fiecăruia dintre elevi. Această deprindere a elevului de a se desprinde treptat de indicaţiile învăţătorului cred că se poate realiza prin munca în grup, primul grup omogen constituind şi o punte de trecere spre următorul, superior lui. M-am bazat şi pe faptul, constatat, că prin colaborare de grup se produce acel proces de fuziune în care elevii fac transfer reciproc de idei şi-n acelaşi timp se produc şi restructurări pozitive în personalitatea lor.

Menţionez că această muncă diferenţiază o practic doar începînd cu elevii clasei a IV-a, cînd apreciez că acest exerciţiu al organizării gîndirii a dat unele rezultate pentru toţi elevii clasei şi că e momentul să creez condiţii pentru cei cu tendinţe spre personalism, iar celorlalţi să le faciliteze ascensiunea prin colaborare de grup.

Primul grup omogen este constituit din elevi care încă se complac în a se îngrădi într-un plan precis, cu idei slab colorate, cu imaginaţie mai săracă. Al doilea grup este alcătuit din elevi care au depăşit acest prag, dovedind o oarecare originalitate. Primul grup face plan în colaborare, ca emanaţie a tuturora, şi compoziţie individuală, Elevii celui de-al doilea grup fac plan individual sau nu fac deloc şi compunere individuală. Indicaţia generală este : propoziţii bine închegate, ordine în gîndire, expresii şi sentimente proprii. Caietele se strîng la sfîrşitul orei, se văd, fără a se corecta, iar ora următoare de compunere este destinată discuţiilor pe marginea lor. În această oră se surprind intervenţiile dinamice ale elevilor în sesizarea aspectelor plăcute sau mai puţin plăcute ale compunerilor, astfel că elevii grupului superior se transformă în mici critici competenţi şi-n acelaşi timp exigenţi. Se susţin şi se completează reciproc, căutînd geneza greşelilor, ajungînd frecvent la concluzia că ele vin din lipsa de pricepere în închegarea propoziţiilor pentru a suna „frumos" în urechile ascultătorilor. Nu lipseşte remarca învăţătorului că prin colaborare în alcătuirea planului au realizat o compunere mai bună şi că e un pas făcut înainte, cu previziunea că în curînd vor ajunge alături de ceilalţi. Citirea compunerilor celor cu plan individual constituie modele pentru primul grup, iar pentru fiecare din ei emulaţie pentru viitoarele compuneri. Altă viitoare oră de corectare, a altor compuneri, prin recunoaşterea progresului făcut de către unii elevi, deci valoarea compunerilor lor, le dă dreptul de a se alătura grupului superior (ceea ce constituie un stimul pentru cei rămaşi încă în aceeaşi fază).

Această formă de muncă am folosit-o pînă la trimestrul III, cînd am apreciat că s-a realizat o relativă apropiere a forţelor — cu excepţia a 3—4 elevi —, şi-n consecinţă uniformizarea, lucrîndu-se în acelaşi mod cu toţi elevii, urmărindu-se însă cu şi mai multă stăruinţă efortul depus pentru menţinerea tuturor la acelaşi nivel şi asigurîndu-se progresul vădit al unora spre „stil" personal.

Învăţătoare DORINA BUCUR
Şcoala generală de 10 ani, nr. 1
Alba Iulia

Instantaneu la clasa I — Liceul nr. 32 din Bucureşti

Învățare inductivă și euristică la o lecție de geografie de sinteză

(Tema: Regiunile naturale ale Pămîntului, clasa a V-a)

La identificarea regiunilor naturale ale Pămîntului se va porni de la analiza elementelor fizico-geografice la nivelul întregului glob terestru, care au fost parcurse în cadrul capitolelor de atmosferă, hidrosferă, litosferă și biosferă. Este vorba deci — în cadrul lecției — de un prim moment al recapitulărilor parțiale (pe geosfere), al cărui scop îl constituie prezentarea — de către elevi, cu ajutorul profesorului — a celor mai importante și reprezentative fenomene din fiecare geosferă. Menționăm de la început că noțiunea de **regiune naturală** nu trebuie confundată în ceea ce privește conținutul ei cu noțiunea de **zonă naturală,** care a fost studiată la „Biosferă“ (deși în mare parte ele se suprapun spațial). Scopul acestei lecții de sinteză este de a recapitula cu elevii noțiunile fundamentale însușite pînă acum, dar îndeosebi de a-i conduce la descoperirea legităților de combinare a factorilor fizico-geografici în teritoriu, care au ca rezultate tocmai formarea acestor **regiuni naturale** (sau regiuni geografice), și la identificarea și definirea lor.

Astfel, vor fi abordate și sintetizate cunoștințele cu privire la **atmosferă** (însușite la capitolul respectiv), insistîndu-se, prin conversație euristică cu elevii, asupra marilor zone și subzone de **climă**; o atenție specială va fi acordată recapitulării factorilor climatici (temperatură, precipitații, vînturi), urmăriți de la ecuator la poli. În strînsă legătură cu zonele climatice vor fi analizate marile **artere hidrografice** ale planetei, urmărindu-se dependența lor de zonele climatice în care sînt situate. Se va trece apoi la enumerarea și caracterizarea sumară a principalelor forme și unități de **relief** ale planetei. În continuare, se va insista în mod special asupra zonelor de **vegetație și faună** (însușite, mai recent, la capitolul „Biosferă“) și asupra interdependenței lor cu zonele climatice; cîte un elev va caracteriza pe scurt fiecare **zonă de vegetație** (pădurea ecuatorială, pădurile musonice, pădurile galerii, savanele, deșerturile, vegetația mediteraneană, pădurile de foioase din zona temperată, stepele, taigaua și tundra).

Prin discuții cu elevii, se va ajunge apoi la concluzia că relațiile de interdependență dintre elementele fizico-geografice (aer, apă, relief și vegetație) se reflectă în modul cel mai evident în repartiția vegetației pe glob (deci, în zonele de vegetație).

Prima parte a lecției parcursă pînă acum (partea „recapitulativă“) va fi urmată de o a doua parte în care elevii, cu ajutorul profesorului, vor căuta să identifice și să definească regiunile naturale ale pămîntului. Pentru o mai bună fixare (dar și pentru identificarea și caracterizarea lor), este foarte util ca această parte să fie însoțită de executarea unei schițe de **hartă** (independent, de elevi, dar și de profesor, la tablă). Acest procedeu are o adîncă semnificație, fiind un procedeu prin esență euristic (de descoperire), individualizat (de la elev la elev), **foarte formativ și care răspunde și motivațiilor elevilor.** Va fi desenată extensiunea pădurilor ecuatoriale (concomitent de profesor și elevi), după care elevii vor observa că ea coincide cu regiunile de ploi abundente și fluvii cu debit mare de apă (Congo, Amazon) și o vor caracteriza pe scurt; profesorul va spune că aceasta este regiunea **ecuatorială.** Tot astfel, spre exterior va fi definită și desenată regiunea **subecuatorială,** cu savane, și va fi prezentată în mod complex (temperaturi, alizee, un anotimp secetos, rîuri mai mici, savane, podișuri etc.). Se va trece, apoi, pornindu-se de la zonele unde bat musonii, la identificarea și desenarea regiunilor **musonice,** care vor fi definite, de asemenea, în mod complex. Urmează identificarea și definirea regiunii **tropicale** secetoase pe baza extensiunii deșerturilor, caracterizarea ei sumară, insistîndu-se asupra cauzelor care au favorizat formarea deșerturilor, precum și valorificarea actuală de către om. Se va acorda o atenție mai mare identificării regiunilor **mediteraneene** (subtropicale), în care, pe lîngă factorii fizico-geografici studiați la celelalte regiuni, se va analiza rolul configurației țărmurilor, cu referire specială la Marea Mediterană. În continuare, elevii vor caracteriza regiunea **temperată,** mai detaliat, pe baza cunoștințelor dobîndite pînă acum. Elevii vor observa unele deosebiri în cadrul regiunii temperate (stepa, pădurile temperate, taigaua, deșerturile din Asia Centrală, zonele temperat oceanice), pe care le vor explica. Pe scurt, vor fi caracterizate apoi regiunile **polare** (arctică și antarctică).

Acest mod de a organiza procesul de predare-învățare, printr-o lecție inductivă și euristică, de sinteză, este foarte util atît în însușirea fermă, operativă, a noilor cunoștințe, cît și la dezvoltarea spiritului de căutare și investigare.

Prof. OCTAVIAN MÎNDRUȚ

În cabinetul de geografie al Liceului din Dorohoi

Noi resurse de dotare a laboratoarelor școlare de biologie

Oricare ar fi firul conducător al programei de biologie din învățămîntul de cultură generală, dotarea unui laborator școlar modern de biologie trebuie să cuprindă întreaga zestre de materiale didactice care să permită studierea viului de la organism la moleculele care-l compun.

Oricît de perfecționate ar fi mijloacele tehnice pe care le folosim și oricît de subtile ar fi amănuntele pe care le cunoaștem în structura materiei vii, să nu pierdem din vedere că în procesul instruirii elevilor trebuie să pornim sau să ajungem la reprezentările unitare de ansamblu ale formelor și structurilor naturii. Altfel îi înstrăinăm de ea, îi facem să devină niște „tineri prețioși ridiculi“ în sens molieresc și în același timp ignoranți ai celor mai elementare realități.

Acest punct de vedere, spre care m-a condus practica didactică, mă determină să dezvălui pe această cale o nouă sursă foarte economică de materiale didactice biologice care vin să completeze golurile pe care Întreprinderea „Didactica“, în condițiile actuale de accentuare a caracterului său industrial, nu le mai poate umple.

Este vorba de produsele atelierului-școală care funcționează pentru studenți în incinta uneia din vechile clădiri ale grădinii botanice din București, sub îndrumarea unui colectiv de cadre tehnice și universitare.

În cursul acestui an școlar, studenții facultății de biologie din București au confecționat în cadrul practicii productive sute de exemplare de piese de material didactic natural, menite să concretizeze programa de învățămînt a liceelor și școlilor generale. Menționez cîteva categorii din aceste materiale: schelete ale reprezentanților diferitelor grupe de vertebrate; diferite specii reprezentative de animale naturalizate; preparate microscopice vegetale și animale, histologice și embriologice; incluziuni cuprinzînd specii de viețuitoare mici, enoschelate etc. menite a fi folosite ca material distribuit pentru lucrările practice de morfologie și de determinări de specii.

Apreciind în primul rînd calitatea acestor materiale, produse ale unor lucrări de manoperă întemeiate pe competența științifică și tehnică necesară și ținînd seama de costul redus al acestora, este recomandabil ca școlile să valorifice această posibilitate directă de dotare, cumpărînd aceste produse în număr corespunzător tehnologiei lecțiilor la care se vor folosi.

În cabinetul de biologie al Liceului din Buhuși

Pe această cale actualii studenți ai facultății de biologie din București contribuie, înainte de a fi profesori, la sporirea eficienței învățămîntului de cultură generală, la accentuarea caracterului său formativ-aplicativ.

Cartea naturii formînd pentru oricine cel mai prețios document de instruire, elevii și profesorii de specialitate și toți cei interesați au posibilitatea să-și procure și individual aceste piese contra unor sume bănești care nu reprezintă decît costul materialelor consumate la confecționarea lor.

Personal, întrevăd în existența acestui atelier de preparare de material didactic natural, sursa principală a biobazei centrale cerute în nenumărate rînduri de profesori de biologie bucureșteni.

Totodată propun completarea atelierului cu o secție de biofizică și biochimie căreia îi sugerez confecționarea unor tablouri biotehnologice acționate electric care să pună în evidență schema mecanismelor biocibernetice (feed-backul în diferite procese fiziologice), autoduplicarea A.D.N.-ului și sinteza proteinelor în ribozoni, pătrunderea bacteriofagilor și multiplicarea lor în celule etc.

Asemenea panouri confecționate de studenții care au aptitudini și pentru celelalte științe ale naturii (fizica, chimia) vor putea reprezenta în laboratoarele școlare problemele actuale ale biologiei, aducînd în atmosfera în prezent încă clasică și descriptivă elemente moderne.

Prof. emerit CEZARA POPOVICI
inspector școlar, București

TEORIA
ȘI
PRACTICA
INSTRUIRII

Profesorii brașoveni în schimb de experiență la Sibiu

Necesitatea de progres și înnoire, atît de vizibilă și stimulatorie în toate compartimentele activităților umane, modifică fizionomii și metode tehnologice, impunînd oamenilor și colectivelor de muncă preocupări continue de introducere a noului.

Ca pretutindeni, și în lumea școlii, inițiativele trec cu repeziciune în domeniul realizărilor, înregistrîndu-se adevărate recorduri de inventivitate și creativitate, care ne inspiră și ne obligă la participare pentru a fi mereu în cadență cu noul.

Cu aceste gînduri, profesorii liceului brașovean „Dr. I. Meșotă" sprijiniți de inspectoratele școlare din Brașov și Sibiu, au efectuat, recent, un schimb de experiență la liceele „Gh. Lazăr" și „Octavian Goga" din Sibiu, pentru a cunoaște nemijlocit preocupările colegilor lor, privind modernizarea mijloacelor de învățămînt și a metodelor de lucru, pentru a se informa și a transmite, la rîndul lor, aspecte din experiența personală.

Primiți cu interes și amabilitate, cei 40 de profesori brașoveni au avut posibilitatea să cunoască două licee de prestigiu. cu tradiție îndelungată și să poată compara condițiile și preocupările fiecărui colectiv. în dorințele lor legitime de a transmite elevilor cunoștințe solide, de a-i ajuta să observe, să înțeleagă fenomenele și să le aplice în viață

Atenția noastră s-a concentrat în special către laboratoarele, cabinetele și atelierele școlare, interesîndu-ne în special stilul de lucru al profesorilor, modul de organizare și de desfășurare a experiențelor de laborator, finalitatea formării deprinderilor de muncă ale elevilor, contribuția acestora la confecționarea aparaturii de laborator și a materialului didactic, modul în care se desfășoară colaborarea cu întreprinderile din Sibiu în legătură cu practica și sprijinirea procesului de învățămînt de către acestea.

Din discuțiile cu directorii celor două licee și cu profesorii de specialitate care au răspuns întrebărilor noastre, am putut desprinde competența cu care se lucrează pentru obținerea unor rezultate, remarcînd, mai ales, spiritul de echipă format în cadrul fiecărei discipline, precum și colaborarea dintre diferitele catedre.

Laboratoarele și cabinetele vizitate, mai ales cele ale Liceului „Gh. Lazăr", impunătoare prin construcție, se remarcă prin dotarea lor, prin depozitele de materiale adunate în decursul timpului și păstrate cu grijă, prin tehnica modernă care a pătruns aici din plin, prin instalațiile realizate cu concursul unor cadre didactice, în activitatea cărora am putut descifra flacăra mereu aprinsă a omului care se dăruiește cu pasiune profesiunii sale.

Realizînd cu ingeniozitate, concentrarea unor aparate audio-vizuale, a instrumentelor de măsură și control, a instalațiilor de energie curentă, laboratoarele de fizică, de chimie, de științe sociale, de învățare a limbilor străine, de biologie se remarcă în plus prin funcționalitatea lor, prin posibilitatea de antrenare a elevilor în cercetarea și soluționarea unor probleme care apar în cadrul lecțiilor de specialitate.

Orele de discuții au trecut cu repeziciune și cu greu ne-am despărțit de colegii noștri sibieni, care ne-au primit cu dragoste și amabilitate, nu însă înainte de a-i invita la Brașov pentru a cunoaște, chiar și în parte, condițiile în care își desfășoară activitatea profesorii și elevii Liceului „Dr. I. Meșotă", experiența lor privind promovarea noului, contribuția la imprimarea caracterului formativ procesului de învățămînt.

Prof. V. GEORGESCU
directorul Liceului „Dr. I. Meșotă", Brașov

Codul străzii

Știm cu toții că accidentele, indiferent de natura lor, sînt tragice și nedorite. Cu atît mai mult cele petrecute pe stradă, care sînt destul de multe și în creștere în ultimul timp, în toată lumea. Bineînțeles că aceasta se datorește creșterii necontenite a numărului de mașini de toate categoriile, a participanților la trafic în general. Și toate acestea, în timp ce strada rămîne — uneori — aceeași. Se pune atunci pe bună dreptate întrebarea : reprezintă strada un pericol ? Nu. Strada nu prezintă nici un pericol. Dimpotrivă. Ne cheamă în fiecare zi să ne întîlnim cu ea și vrînd-nevrînd — trebuie să-i acceptăm chemarea. De multe ori, cu deosebită plăcere. Dar pericolul acesteia — despre care se vorbește — apare iminent atunci cînd una din regulile ei este încălcată.

Strada — locul unde-și desfășoară activitatea o societate în continuă mișcare — cere respectarea normelor de către toți cei ce vin în contact cu ea. În caz contrar, urmările — de multe ori grave — nu se lasă așteptate. Dar pentru a respecta o normă, aceasta trebuie cunoscută. Iar cele cîteva reguli ce sînt adresate pietonului trebuie însușite și respectate atît de el, cît și de omul de la volan, întotdeauna și oriunde, pentru a se putea izola în acest fel pericolul de accidente.

Numai așa, credem, că permanentul dialog conflictual pieton șofer va fi conciliat favorabil în folosul ambilor. Dar pînă atunci, se lasă încă destul de mult loc intervenției justificate și necesare dealtfel a organelor de miliție. Uneori însă, aceasta ca și sosirea mașinilor salvării este tardivă, nemaiputîndu-se salva viețile omenești. Iar organele de anchetă sosite la locul accidentului conchid grav : accident de circulație. Și tot așa de grav menționează în procesul verbal și cauza imediată, majoră și directă a accidentului ; depășirea vitezei legale, stare de ebrietate, traversare prin loc nepermis etc. Cu alte cuvinte, nerespectarea regulilor de a circula corect pe drumul public.

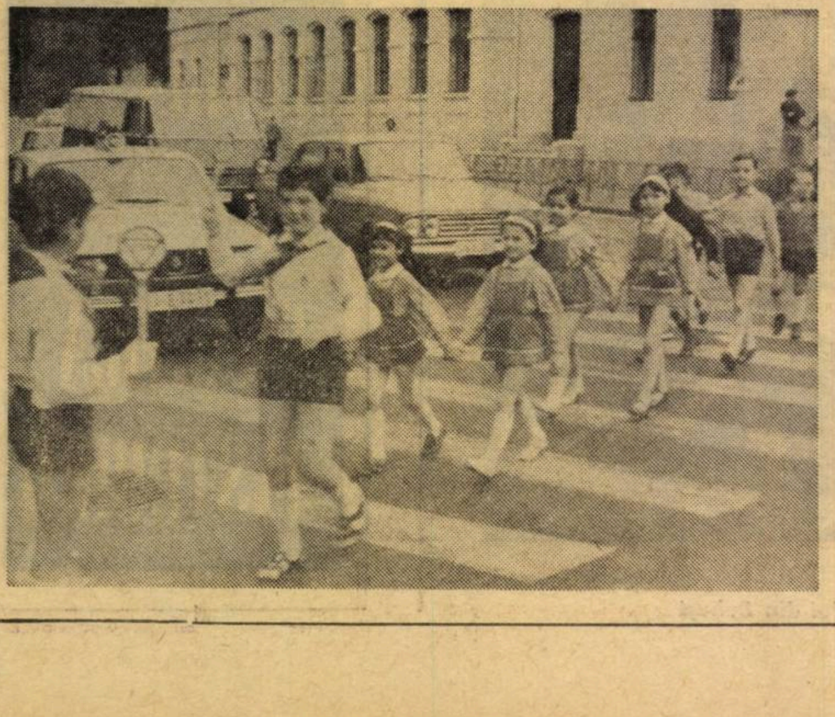

Răsfoind registrele în care se ține evidența accidentelor de circulație, am întîlnit o serie de evenimente datorate, atît omului de la volan, cît și pietonului.

Toate acestea sînt grave, tragice, dar cele ale căror victime cad copiii, sînt zguduitoare.

Dar să dăm citire cîtorva.

Nu ajunsese încă acasă. Se plimba pe stradă, la o oră de prînz, în plină zi cu soare. 19 mai 1973. În cartierul Drumul Taberii oameni de toate vîrstele mergeau pe trotuare, iar mașini de toate tipurile pe partea carosabilă. Cînd nimeni nu se aștepta, o fetiță și-a desprins mîna din cea a bunicii sale cu care se plimba. Și nenorocirea a făcut ca să nu alerge în altă parte, decît... în fața unei mașini ce trecea în plină viteză. Mîinile rugătoare ale bunicii au fost întinse prea tîrziu. Fetița ce pînă atunci se jucase și o ținuse de mînă acum nu mai era. Dispăruse pentru totdeauna. De ce ? De ce o așa de grea pierdere ? Pentru că, încălcarea legii străzii atrage după sine urmări nebănuit de grave.

În împrejurări de asemenea tragice, în după-amiaza zilei de 21 mai, pe calea Floreasca, la intersecție cu strada Glucozei, a fost accidentat mortal un tînăr în vîrstă de 18 ani : cauza care a generat acest accident este într-adevăr revoltătoare : a traversat intersecția prin centrul acesteia și fără se se asigure.

În ziua următoare, un alt accident mortal a fost comis, căruia i-a căzut victimă tot un elev. Traversînd șoseaua București-Steănești, la intersecția cu str. Cernișor, prin fața unui autobuz oprit în stație, fără să se asigure, un alt tînăr în vîrstă de 16 ani, elev în anul I la Grupul școlar montaj nr. 1 din b-dul. Energeticienilor, sectorul 4, a fost accidentat mortal.

Odată cu apropierea mult doritei vacanțe, copiii sînt mai mult ca oricînd tentați să „uite", cel puțin pînă la toamnă, grija pregătirii lecțiilor, timpul lor liber îndreptîndu-l spre... joacă. Lipsa de supraveghere parțială a părinților, educatorilor și profesorilor trebuie înlocuită cu un plus de înțelegere din partea lor asupra necesității de a respecta riguros normele de circulație pentru a preîntîmpina pericolul accidentelor.

Ca și pînă acum, în această perioadă, patrulele școlare de circulație, cu ocazia activităților ce le întreprind, trebuie să dea dovadă de aceeași grijă, spirit de răspundere și disciplină în respectarea regulilor de circulație de către colegii lor mai mari ori mici. Și dacă este cazul (de multe ori ne-am convins de acest lucru). să fie făcuți atenți chiar adulții. Va fi un gest frumos al unui mic și de ce nu, poate, viitor agent de circulație.

Răspunderea noastră a tuturor pentru viitorul de mîine este majoră. Familia și, în egală măsură, școala au datoria morală și — dacă vreți — legală de a educa, și prin aceasta, de a apăra tinerele vlăstare de pericolul accidentelor. Nu-i suficient să-i învățăm pe copiii noștri regulile de igienă, de comportare în familie, fără a-i învăța și obliga să cunoască și să respecte „codul străzii".

Lt. maj. VOCHINA VIRGIL
din serviciul de circulație al Miliției municipiului București

AL PATRULEA TRIMESTRU :

VACANȚA MARE

În cadrul sistemului educațional, organizarea vacanței de vară asigură continuitatea procesului instructiv-educativ, contribuie la îmbogățirea experienței sociale a elevilor, la reconfortarea lor fizică și intelectuală. În același timp, vacanța de vară constituie un bun prilej pentru manifestarea spiritului organizatoric, al inițiativei, fanteziei și creativității copiilor, este o perioadă de finalizare, prin forme specifice, a activităților educative inițiate în timpul anului școlar. De aceea, pe drept cuvînt „vacanța mare“, de care ne mai despart doar două săptămîni, este tot mai frecvent numită „al patrulea trimestru al anului școlar“.

Urmare a grijii pe care o poartă partidul și statul nostru pentru creșterea unui tineret viguros, capabil să contribuie cu pricepere și dăruire la înfăptuirea marilor obiective ale construcției socialiste, an de an au fost sporite fondurile alocate pentru educarea tineretului, pentru organizarea vacanțelor școlare.

Ministerul Educației și Învățămîntului, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, împreună cu instituțiile și organizațiile obștești care fac parte din Comandamentul central de organizare a vacanței, au stabilit măsuri ca, în această vacanță, copiii să beneficieze de cele mai deosebite condiții de odihnă, să aibă posibilitatea să cunoască nemijlocit frumusețile și bogățiile patriei, realizările oamenilor muncii, valorile culturii noastre naționale.

Deși învățămîntul preșcolar se încheie la 15 iunie, în aceste zile, în care elevii sînt încă antrenați în parcurgerea ultimei etape a trimestrului III, pentru încheierea cu succes a anului școlar, unii dintre cei mai mici preșcolari și-au început de zece zile odihna în coloniile de la Costinești, Schitu și 2 Mai, Mangalia, pe litoral, iar, începînd din această săptămînă, coloniile de la Sinaia și Bușteni, Timișul de Sus și Dîmbul-Morii, Sîmbăta de Sus și Dragoslavele, Homorod-Băi și Cisnădioara și din multe alte localități, situate în locuri pitorești din zonele montane ale țării, își inaugurează activitatea cu prima serie de copii.

Vacanța de vară din acest an se caracterizează atît prin sporirea cifrei de cuprindere a preșcolarilor în colonii și a elevilor în tabere, excursii și expediții, cît și prin diversificarea și îmbogățirea activităților cu caracter educativ. Numai în taberele de odihnă, de instruire și sportive, la munte și la mare, vor fi cuprinși, în acest an, peste 287 000 de elevi, cu 147 000 mai mulți decît în anul 1972. Pentru coloniile de preșcolari, cifrele de plan prevăd o creștere cu 50 la sută față de anul trecut, iar la expedițiile pionierești „Cutezătorii“, aflate la cea de-a treia ediție, care și-au dobîndit un binemeritat prestigiu, participă peste 15 000 de pionieri și școlari. Celor peste 350 000 de preșcolari și elevi, care vor fi trimiși la odihnă cu sprijin din fondurile asigurate pe plan central li se vor adăuga un număr însemnat de copii a căror vacanță se va organiza de către comandamentele județene, cu fonduri realizate din contribuția părinților, a cooperativelor agricole de producție, întreprinderilor și instituțiilor, a organelor locale.

Aproape în toate județele se va organiza un număr însemnat de „sate de vacanță“, care vor atrage zeci de mii de elevi din întreaga țară.

O trăsătură distinctă a vacanței din acest an o constituie mai buna diversificare și diferențiere a acțiunilor întreprinse. Astfel, pe lîngă taberele de odihnă de 14 zile, taberele de instruire și sportive, se vor mai organiza — pentru prima dată în acest an — tabere de odihnă de 7 zile, amplasate la cabanele montane de altitudine joasă și mijlocie, în marile centre economice și social-culturale ale țării, în Capitală, pe litoral. Se vor extinde taberele speciale pentru elevii cîștigători ai unor concursuri școlare și pentru aceia care s-au distins în activitatea unor cercuri științifice, literare, a formațiilor cultural-artistice și sportive din școli. Două din aceste tabere vor reuni la Cîmpulung-Muscel și la Stațiunea republicană a tinerilor naturaliști de la Timișoara elevii clasați pe primele locuri la etapa județeană a concursurilor de economie politică și de biologie. Desfășurarea fazei republicane a celor două concursuri în tabără asigură, pe lîngă posibilitatea adîncirii laturii practice-aplicative a acestora, întîlnirea concurenților cu oameni de știință din domeniile respective și o binemeritată odihnă pentru participanți.

Pe litoral se organizează colonii, tabere și baze turistice la Năvodari, Costinești, Schitu, 2 Mai, Mangalia și în municipiul Constanța. Numai în complexul de odihnă pentru copii al Consiliului Central al U.G.S.R. de la Năvodari vor fi cuprinși cîte 5 400 elevi pe serie, în total 32 400 în întreaga vară.

La munte coloniile și taberele sînt situate pe Valea Prahovei și Valea Timișului, la Slănic-Prahova, Ștefești, Cheia și Telega, la Bran și Homorod-Băi, la Valea Uzului și Bucșoaia, la Nucet și Sîngeorz-Băi, la Sarmizegetusa și Herculane, la Poneasca, Novaci și Peștișani și în alte multe localități din țară.

Tot pe litoral, la începutul lunii august a.c., va avea loc festivalul „Litoral '73“, la care vor participa 2 000 de elevi, laureați ai concursurilor școlare, care, timp de o săptămînă, vor vizita stațiunile de pe litoral și vor prezenta programe artistice.

Acțiunile de vacanță au fost în așa fel concepute încît să asigure odihna activă a elevilor, petrecerea educativă a timpului lor liber, dezvoltarea deprinderilor de autoservire, de autogospodărire, antrenarea elevilor în acțiuni de muncă patriotică pe șantierele de construcții școlare, în unități economice, industriale și agricole, pe șantierele naționale și locale ale tineretului, accentul punîndu-se pe activitățile de mișcare în aer liber. Activitățile organizate vor trebuil să-și aducă o contribuție însemnată la continuarea muncii de pregătire politico-ideologică și patriotică a elevilor, la cultivarea și dezvoltarea unor deprinderi, interese și aptitudini științifice, tehnice, literar-artistice, cultural-sportive și turistice ale acestora, precum și la colecționarea unor materiale care vor îmbogăți colecțiile, laboratoarele și muzeele școlilor.

Programele de vacanță din această vară, întocmite de comandamentele județene, prevăd organizarea la nivelul școlilor, cartierelor și localităților a unor jocuri și întreceri sportive de atletism, volei, handbal, baschet, fotbal, tenis etc., vizite, drumeții și excursii pentru cunoașterea localităților și împrejurimilor, concursuri de orientare turistică, cursuri de învățare a înotului și a altor sporturi de sezon. Pentru aceasta, în timpul verii, bazele sportive, ștrandurile și bazinele de înot vor trebui transformate în centre de inițiere și practicare a sporturilor, de desfășurare a unor întreceri și alte manifestații sportive de masă. De asemenea, localurile școlilor, sălile și terenurile de sport, casele pionierilor, cluburile și casele de cultură, căminele culturale vor putea fi folosite în organizarea cît mai utilă și instructivă a timpului liber al copiilor.

Este de apreciat operativitatea cu care comandamentele județene de vacanță, îndrumate și ajutate de comitetele județene de partid, au trecut la realizarea programului aprobat de Comandamentul Central, în ședința de lucru de la începutul lunii mai a.c.

Astfel, a fost mult dezvoltată rețeaua destinată odihnei copiilor care cuprinde, în prezent, 50 colonii de preșcolari, peste 200 tabere de odihnă de 14 și 7 zile și 300 de baze turistice situate în cele mai pitorești locuri din țară.

Din inițiativa unor consilii populare județene, a inspectoratelor școlare și a consiliilor județene ale organizațiilor pionierilor din județele Timiș, Hunedoara, Constanța, Alba, Caraș-Severin, Vîlcea și Galați, rețeaua taberelor și bazelor turistice continuă să se dezvolte, ceea ce va asigura realizarea integrală a cifrelor de cuprindere a elevilor în colonii, tabere și excursii.

În prezent, în județele țării se lucrează intens pentru amenajarea taberelor și bazelor turistice, a locurilor de agrement pentru copii în jurul marilor orașe. Inspectoratele școlare județene Constanța, Argeș, Brașov, Mureș, Covasna, Prahova, Sibiu, Bihor, Arad, Caraș-Severin, Timiș ș.a. sînt deja pregătite să primească în tabere primii oaspeți. La Homorod-Băi, în județul Harghita, se efectuează, în prezent, ultimele lucrări de reparații și amenajări a celor peste 60 de vile destinate organizării odihnei copiilor, cu ajutorul elevilor de la școlile profesionale din județ, economisindu-se astfel, prin munca elevilor, peste un milion de lei.

Experiența elevilor din județul Harghita va fi folosită și de colegii lor din județul Prahova care, constituiți într-o tabără de muncă, vor repara și amenaja, în această vară, tabăra de la Paltinu-Cîmpina pe valea Doftanei, care, în final, va găzdui peste 600 elevi pe serie, adăugînd o nouă unitate de odihnă la rețeaua taberelor de pe văile Prahovei și Teleajenului din acest județ.

Răspunderi deosebite revin comandamentelor județene de organizare a vacanțelor școlare în ceea ce privește asigurarea securității vieții copiilor, pentru prevenirea îmbolnăvirilor și accidentelor, astfel încît, și în acest an, asemenea anului trecut, să nu se înregistreze nici un accident în colonii, tabere și excursii. În acest scop, inspectoratele școlare județene vor cere concursul inspectoratelor județene de miliție, direcțiilor regionale C.F.R., agențiilor de voiaj, direcțiilor sanitare, întreprinderilor de transport auto, oficiilor județene de turism și agențiilor B.T.T.

Antrenînd cu răspundere în acțiunea de pregătire toți factorii educaționali care compun comandamentele de vacanță, se va asigura cadrul corespunzător de desfășurare a unei vacanțe pe măsura eforturilor depuse de partid și de stat pentru educarea tinerei generații. Aceste preocupări trebuie să fie susținute de întreg personalul didactic din unitățile de învățămînt și educație, de organizațiile de copii și tineret, de părinții elevilor, de comitetele executive ale consiliilor populare sub îndrumarea și conducerea organelor locale de partid.

Pregătirile făcute pînă acum constituie premise sigure pentru realizarea integrală și în condiții optime a programului de vacanță în anul 1973.

Conf. univ. CORNELIU BĂJENARU,
director al Direcției științelor sociale, activităților educative și sportive din M. E. I.

AGENDA

In cadrul manifestărilor consacrate sărbătoririi a 125 de ani de la revoluția din 1848, la Casa județeană a corpului didactic Teleorman s-a inițiat o sesiune de referate și comunicări pe tema : „Momente ale desfășurării revoluției de la 1848 în județul Teleorman“. La sesiune au participat, cu expuneri, Marin Badea, cercetător științific la Institutul de științe istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. și prof. Fernand Chirea, inspector general școlar la Inspectoratul școlar județean Teleorman • Societatea de științe filologice din Republica Socialistă România a organizat, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, o dezbatere, la Breaza, pe tema : „Probleme actuale ale modernizării predării limbii și literaturii române“. Comunicările, urmînd unui cuvînt de deschidere rostit de prof. univ. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei, s-au referit la direcțiile de modernizare a tehnologiei didactice, la interpretarea stilistică a textului literar, etc. Cum se vede, pe drumul sinuos al modernizării, nu ajutorul prețios al teoreticienilor ne lipsește... • Rod al preocupărilor Comitetului județean de partid Olt, Inspectoratului școlar județean și Societății de științe matematice-filiala Slatina, de a contribui la îmbunătățirea calitativă a procesului de învățămînt, o recentă consfătuire pe tema : „Intenția și rigoarea în matematică și în predarea ei“, s-a bucurat de prezența academicianului Caius Iacob. • In satul Bătrîni, comuna Starchiojd, județul Prahova, duminica de 27 mai a.c. a fost una cu totul deosebită : Școala generală din localitate și-a sărbătorit centenarul ! Prilej, pentru cadrele didactice, de a cuprinde, într-o sesiune de referate, începuturile, realizările și perspectivele școlii. După care, „Bătrînii“ au găzduit o revărsare a bucuriei, talentului și... tinereții, într-un program cultural artistic, numit sugestiv „Nestinse trepte de lumină“. Școlii centenare îi urăm să ridice, în continuare, lumina cărții, pe nenumărate „nestinse trepte“ ! • La clubul Grupului școlar „23 August“ din Capitală numeroși profesori, ingineri, studenți și elevi au ascultat două interesante expuneri privitoare la Eminescu. Prima, susținută de Gheorghe Eminescu, nepotul poetului : „Eminescu și contemporanii săi“, a doua, de prof. dr. Ion I. Ghelase : „Eminescu, despre finanțele burgheziei“ • Personalitatea ilustrului cărturar român, Dimitrie Cantemir, a fost, de curînd, evocată de elevii Liceului pedagogic din Constanța, în cadrul unui simpozion. N-au lipsit, desigur, opinii referitoare la „Cantemir și problemele educației“ • „Lumea văzută de copii“ — o expoziție (desen și acuarelă) deschisă, în aceste zile, la Brașov, în sălile „Victoria“, pentru spectatorii de toate vîrstele, care aduc cu ei un imaginar certificat de încredere în penelul, tot mai des încercat, al copilăriei. • La intîlnirea „pe un tăpșan însorit“ cu elevii Școlii generale din comuna Aref, județul Argeș, poetul Ion Bănuță a trecut, de la lectura propriilor versuri, la confesiuni literare și apoi (ca într-o panoramă a schimbului de emoții) la condiția de spectator : tinerii iubitori de poezie au interpretat un montaj literar — „Copiii de pe Argeș“ — realizat după versurile poetului invitat. Au răsunat, desigur, aplauze, sub cerul liber. Să fi ajuns pînă la alte școli ?! • Timp de două zile, elevii clasei speciale de biologie de la Liceul „Unirea“ din Turnu Măgurele au vizitat Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa“ și Grădina botanică din Capitală, au participat la expuneri și lucrări practice efectuate de profesori universitari, de la facultățile de biologie și medicină. Așa, „viața“ ca obiect de studiu se apropie — pentru ei — mai mult de viață !

Şcoala şi producţia

Notarea cunoştinţelor şi aprecierea aptitudinilor

Orientarea şcolară şi profesională este considerată astăzi ca o acţiune psiho-socio-pedagogică continuă, ca un proces formativ de lungă durată în pregătirea elevului pentru alegerea profesiunii. Desigur, în acţiunea comună a tuturor factorilor educaţionali — şcoală, familie, organizaţie de tineret etc. — elevul deţine rolul principal în procesul de autocunoaştere şi autoorientare, în făurirea propriei sale personalităţi.

Şcoala, pe lîngă multiplele sale sarcini, trebuie să ducă o activitate de formare la elevi a acelor aptitudini, care asigură mersul înainte al economiei naţionale, legată, desigur, de preferinţele pe care le are fiecare în alegerea profesiunii. Cunoştinţele teoretice nu sînt suficiente pentru formarea înclinaţiilor şi aptitudinilor. Numai îmbinarea teoriei cu practica poate duce la formarea de interese puternice, la depistarea înclinaţiilor şi aptitudinilor fiecăruia. Aptitudinea se dezvoltă în procesul muncii, în măsura acumulării cunoştinţelor, în precizarea intereselor şi dobîndirea priceperilor şi deprinderilor necesare domeniului de activitate ales. Deprinderea de muncă intelectuală şi practică (specifice diferitelor obiecte de învăţămînt) sînt tehnici de execuţie a activităţii, procedee automatizate de realizare a acţiunii.

Pentru evaluarea gradului însuşirii cunoştinţelor şi al formării priceperilor şi deprinderilor la un obiect, este folosită azi metoda docimologică a notării de la 1 la 10. Dar nu acelaşi lucru se întîmplă şi cu notarea cunoştinţelor tehnologice şi cu formarea priceperilor şi deprinderilor de muncă în instruirea practică, **folosindu-se astăzi incorect metoda calificativelor.** Şi aici trebuie aplicată metoda notelor de la 1 la 10, renunţîndu-se la pretenţia că prin aplicarea lor s-ar aprecia aptitudinile tehnice ale elevilor. **În prezent, în instrucţia practică noi nu dăm calificative aptitudinii pe care o are un elev, ci obiectului constituit, produs al muncii productive realizat la nivelul cunoştinţelor tehnologice însuşite şi al priceperilor şi deprinderilor de muncă formate.**

Dar ce sînt aptitudinile ? Psihologii au dat o multitudine de definiţii. S-ar putea înţelege, însuşirile sau calităţile omului care-l fac apt pentru îndeplinirea cu succes a unei forme de activitate în interesul societăţii şi care îl situează deasupra mediei. Aptitudinile se formează în procesul instructiv-educativ, într-un timp îndelungat, cu eforturi sustinute în procesul muncii. **În şcoală trebuie să se facă diferenţa între notarea cunoştinţelor şi notarea aptitudinilor.**

Nu totdeauna se întîmplă ca între notarea cunoştinţelor şi aptitudinilor să existe echivalenţă, în sensul că unii elevi au note mari la un obiect, dar nu posedă aptitudini pentru acest domeniu. S-ar putea întîmpla ca un elev bun la matematică să poată efectua cu succes diferite activităţi de natură tehnică şi deci să posede o aptitudine în această direcţie. În consecinţă, vom aplica metoda notării şcolare de la 1 la 10 pentru cunoştinţele dobîndite la matematică, procedînd de asemenea, la evaluarea gradului de dezvoltare a aptitudinii tehnice în formare, prin aplicarea calificativelor corespunzătoare. Este posibil, de asemenea, ca un elev să realizeze în orele de instruire practică un obiect la o valoare apreciabilă, dar să aibă aptitudini pentru literatură. În acest caz va trebui să aplicăm metoda notării de la 1 la 10 pentru obiectul realizat, produs al muncii productive, la nivelul cunoştinţelor şi al priceperilor şi deprinderilor de muncă formată şi aplicarea calificativului corespunzător aptitudinii literare în curs de formare.

Aplicarea calificativelor se poate face urmărind etapele de formare a aptitudinilor: iniţială, de conturare, de consolidare şi productivă, pe întreaga perioadă de şcolarizare. Se vor urmări cu multă atenţie la unii elevi, acele aptitudini, care printr-o muncă perseverentă dau posibilitatea unor creaţii originale, adică devin talente. Spre deosebire de notarea curentă, evaluarea aptitudinilor se va face la sfîrşitul fiecărui an şi respectiv la terminarea şcolii. La evaluarea stadiului de dezvoltare a aptitudinii este bine să se constituie cîte o comisie pentru fiecare clasă din care să facă parte profesori ai clasei care cunosc bine elevii, conducători ai cercurilor. Ar fi bine ca în catalog să fie deschisă o rubrică în care să se noteze aptitudinea şi stadiul de dezvoltare al acesteia, sau pe tot parcursul şcolarizării să fie ţinută la zi fişa psiho-pedagogică în care să se consemneze evoluţia aptitudinii.

Printr-o evaluare corespunzătoare a rezultatelor activităţii tehnico-productive care vor fi cuprinse în media generală a elevilor prin acordarea de note de la 1 la 10, cît şi printr-o corectă apreciere a stadiului de dezvoltare a aptitudinilor, facem ca, în colaborare cu ceilalţi factori, să crească cointeresarea elevilor în cadrul acestei activităţi, să asigurăm totodată formarea în bune condiţii a priceperilor şi a deprinderilor de muncă intelectuală şi practică, legate de conţinutul muncii, să stimulăm dezvoltarea aptitudinilor, factor esenţial în orientarea şcolară şi profesională.

POMPILIU POPESCU
maistru-instructor

Sînt necesare mai multe ore...

Programa şcolară actuală privind pregătirea tehnico-productivă la clasa a V-a este mult mai greoaie decît în anii precedenţi, deoarece s-au introdus mai multe activităţi de iniţiere tehnologică şi practică productivă, ca : tehnologia lucrărilor de traforaj, pirogravură, tehnologia lucrărilor de prelucrare a lemnului. Din experienţa dobîndită, s-a constatat că aceste activităţi nu se pot cuprinde în numai 2 ore săptămînal. În plus, elevilor din clasa a VI-a, care pînă în anul trecut făceau lucrări în lemn, li se cere în prezent să execute lucrări în metal.

Ţinînd seama de situaţia existentă, propun ca elevii claselor a V-a să efectueze săptămînal cîte 3—4 ore lucrări de traforaj şi pirogravură, iar elevii claselor a VI-a să efectueze 3—4 ore de lucrări în lemn.

Dacă facem o comparaţie cu anii trecuţi, cînd în clasele V—VI se executau săptămînal cîte 5 ore (3 ore băieţii, 2 ore fetele) în această specialitate, observăm că în prezent pregătirea practică la clasa a V-a se rezumă la numai 2 ore săptămînal, ceea ce este cu totul insuficient. Cred că prin efectuarea a cîte 3—4 ore săptămînal la cls. V—VI în specialitatea lemn se va asigura o bună pregătire a elevilor în acest domeniu, deoarece lucrul în lemn corespunde mai bine înclinaţiilor şi aptitudinilor elevilor de această vîrstă.

Propun de asemenea ca lucrul manual (lucrări de traforaj) la clasele a III-a şi a IV-a băieţi să fie predat de maiştrii-instructori în atelierul-şcoală, pentru familiarizarea elevilor cu o serie de unelte simple pentru prelucrarea lemnului.

I. SIRGHIE
maistru-instructor

Liceul „23 August" din Capitală : instantaneu la o emisiune la staţia de radioficare a şcolii

Pornind de la lucrul manual...

Pentru a pregăti elevii în mod ştiinţific pentru muncă, este necesar ca procesul de formare a viitorului om al muncii să înceapă de la cea mai fragedă vîrstă.

Încă din primele clase, copilul trebuie introdus treptat în toate formele de muncă accesibile dezvoltării sale. Calea principală prin care aceşti elevi pot fi introduşi în munca practică este ora de lucru manual.

Pentru obţinerea rezultatelor dorite, trebuie ca metodele şi formele de organizare a predării lucrului manual să se facă ţinîndu-se seama de principiile didactice generale.

În situaţia actuală, aşa cum au arătat şi alte cadre didactice, cred că este necesară revizuirea programei şi editarea unui îndrumător pentru predarea activităţilor practice, materialele existente fiind depăşite de cerinţe.

Pentru ca lecţiile de lucru manual să fie cît mai atrăgătoare şi în acelaşi timp accesibile elevilor, ne-a preocupat realizarea corelaţiei dintre orele de lucru manual şi orele celorlalte discipline şcolare.

Lecţiile de lucru manual constituie un prilej de aplicare în practică a cunoştinţelor însuşite la diferite obiecte de învăţămînt, de consolidare, aprofundare şi sistematizare a acestora. Pentru sistematizarea şi fixarea cunoştinţelor din domeniul ştiinţelor naturii, am confecţionat cu elevii mei planşe cu mostre de seminţe, roci, ierbare şi albume cu plante din diferite regiuni ale ţării. Pentru completarea şi sistematizarea cunoştinţelor din domeniul istoriei şi geografiei, am confecţionat albume cu ilustrate şi fotografii din ţară, aranjate după anumite criterii.

Corelaţia dintre lecţiile de lucru manual şi cele de desen este pusă în evidenţă prin faptul că numeroase lucrări ce se realizează în orele de lucru manual necesită desenarea lor în prealabil.

Folosind aceste mijloace, am reuşit, cu elevii din clasa a IV-a, să pregătesc o mare parte din materialul didactic pentru elevii din clasa I. De exemplu, am pregătit întregul material didactic pentru predarea primei zeci : figuri geometrice, steguleţe, porumbei, veveriţe, puişori, brăduţi etc. În vederea predării orelor de dezvoltarea vorbirii, elevii au desenat şi decupat scene din poveşti.

Înv. AURELIA PÎRLEA
Şcoala generală nr. 4, Cluj

Treptat, spre opțiune

Cred că lucrul cel mai important pe care trebuie să-l clarificăm cînd abordăm problema orientării școlare și profesionale este acela al înțelegerii corecte a termenilor de „îndrumare" și „orientare". De multe ori, activitatea de îndrumare școlară și profesională este confundată cu cunoașterea opțiunilor elevilor și ale părinților și, eventual, a posibilităților intelectuale ale copiilor. Dacă elevul se pune de acord cu părinții pentru o anumită școală sau meserie, dacă posibilitățile sale îl ajută în acest sens, sîntem tentați să spunem că am făcut îndrumarea și orientarea necesară cu privire la alegerea viitoarei meserii. Dar aceasta nu înseamnă decît că profesorul diriginte cunoaște dorințele elevului și ale familiei și este sau nu de acord cu ele. Vreau să spun că, de fapt, aici nu se poate vorbi de o îndrumare. În cazul în care însă un elev a fost ajutat să-și cunoască posibilitățile reale și manifestă interes pentru o anumită școală sau meserie, cînd dirigintele îl determină să-și subordoneze eforturile năzuinței de a se realiza într-o anumită ramură, în cazul acesta putem spune că am întreprins ceva pentru orientarea școlară. Cînd elevul își alege o meserie nu pentru că părinții i-o cer, ci pentru că a fost convins de către școală că numai acolo va putea fi util cu adevărat și cînd face totul pentru a-și atinge scopul, se poate vorbi de o muncă în acest sens a dirigintelui.

Ceea ce am relatat mai sus au fost, desigur, doar cîteva punctări ale problemei. Pentru că de fapt, orientarea școlară și profesională nu se rezumă la aceasta, ea presupunînd o muncă minuțioasă, continuă și perseverentă. Pentru cunoașterea elevului, care este primul pas în orientare, sînt de un real folos fișele psiho-pedagogice sau caietele metodice care urmăresc dezvoltarea psihică și intelectuală a elevilor din clasele I—IV. În clasa a V-a, am primit un astfel de caiet care mi-a fost de mare ajutor. Utile, de asemenea, pot fi lecțiile ținute în special în clasa a IV-a de către viitorul diriginte, ca și participarea lui la unele activități pionierești și discuțiile cu învățătorul clasei despre elevii săi. Tot pentru cunoașterea elevilor, se poate înființa un caiet al corespondenței cu dirigintele în care elevul își relatează necazurile, greutățile de ordin școlar și extrașcolar, din familie, nelămuririle în problemele de viitor, ale alegerii meseriei etc. Elevul devine mai curajos în scris, mai ales că acest caiet are caracter personal.

Cred — cel puțin pentru școala generală — că în vederea unei bune orientări școlare și profesionale este necesar un plan de muncă riguros pe perioada ultimilor patru ani de școlaritate ai elevului. Intr-un asemenea plan eu, de exemplu, mi-am prevăzut pentru clasa a V-a, ore de dirigenție cu caracter îndrumător, cu elemente de joc, fantezie. Teme ca „Eu, peste douăzeci de ani", „Localitatea mea în anul 2000", pot să dezvolte interesul pentru propriul viitor, să înaripeze visul copiilor. Intr-o asemenea oră organizată cu clasa mea, elevii au plasat — pe o schiță a comunei noastre în anul 2000, făcută pe tablă — fabrici, stadioane, școli, baraje. Ei și-au descris viitorul loc de muncă, drumul pînă la acesta, au discutat despre noile modele de școli ce s-ar cere atunci, despre amplasamentele lor etc. Tabla a rămas neștearsă pînă a doua zi...

În clasa a VI-a planul de muncă a fost astfel conceput încît activitățile să stimuleze lupta de opinii în ceea ce privește drumul în viață, motivarea alegerii unei meserii sau alteia. „Meseria mea e mai frumoasă" a fost titlul unei teme abordate la o oră de dirigenție. Elevul care vorbea despre frumusețea meseriei pe care și-a ales-o, asculta apoi și părerile celorlalți în această problemă. I se prezentau argumente pro și contra, multe privind posibilitățile și înclinațiile personale, ceea ce a contribuit la autocunoașterea elevului cu sprijinul întregului colectiv.

Vizitarea centrelor industriale și agricole se continuă — conform planului meu — în clasa a VII-a, cînd elevii au un bagaj de cunoștințe ce le permite să „vadă" mai limpede rolul și rostul acestor întreprinderi, să se intereseze de perspectivele lor și să-și pună propriul viitor profesional în acord cu posibilitățile deschise de acestea pe plan local. Am prevăzut, de asemenea, discuții cu oameni ai muncii din diferite domenii de activitate, întîlniri cu elevi din licee și școli profesionale în vederea unui dialog despre munca lor.

În felul acesta se ajunge *treptat* la o cristalizare a dorințelor fiecărui elev, la luarea unei hotărîri pentru propriul viitor.

Ultimul an — clasa a VIII-a — trebuie să fie perioada în care fiecare elev devine *conștient* de ceea ce vrea, de drumul pe care va merge. Nu se poate admite ca, în această clasă, vreun elev să nu poată spune încă de la începutul anului, ce va face după absolvire. Pentru această clasă am rezervat activități de documentare precisă despre școlile ce pot fi urmate (condițiile de admitere, numărul de locuri, orașele în care se află etc.). Nu este rău ca elevii care s-au decis pentru o anumită școală să alcătuiască pliante cu fotografii, machete, aspecte de la locul de muncă din acea școală, care să stea la îndemîna tuturor elevilor clasei. În clasa a VIII-a urmăresc cu deosebită atenție „cazurile" apărute în clasă, soluționarea lor urgentă.

Sigur că acest plan poate fi completat cu multe alte acțiuni, în funcție de posibilitățile școlii, ale profesorului, de particularitățile clasei. Mai rămîne o întrebare foarte grea pentru diriginte : Este mai bine să-i învețe pe copii să creadă că totul este posibil, că orice vis al lor este realizabil, sau să-i învețe să fie mai realiști, să stea „cu picioarele pe pămînt", să-și cunoască adevăratele posibilități ? În primul caz, tînărul poate ajunge la decepție, deoarece viața și potențele individuale nu sînt întotdeauna pe măsura visului. E bine totuși — cred — să-i convingem pe copii că, prin muncă, pot ajunge oriunde, că nimic nu le stă în cale ca să se realizeze. Dacă adoptăm cea de a doua soluție, putem încorseta voința tînărului în lupta pentru ideal. În schimb, îl scutim de pasul „în gol", de riscul unei nereușite.

Prin urmare, cum este mai bine ?

Prof. M. NICA
Școala generală din Adjudul Vechi, jud. Vrancea

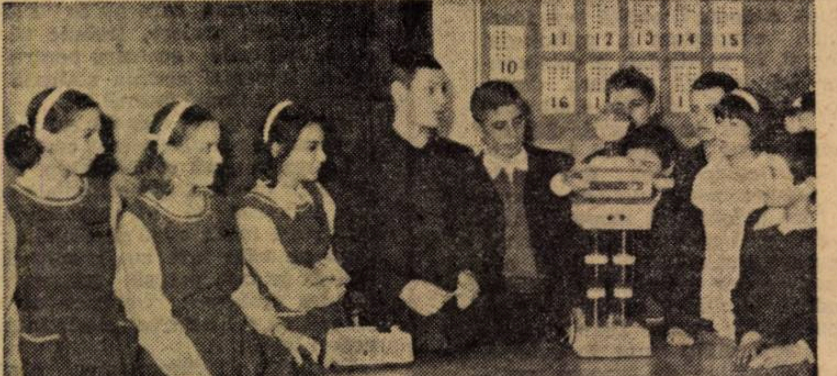

In adunarea de detașament cu tema „Cea mai bună invenție", elevul Doru Roman din clasa a VII-a B. de la Școala generală din Alexandria, a prezentat una din creațiile sale : „Robot II"

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Pe axa de simetrie a gimnasticii Foto : prof. V. BOGDANEȚ

Sportul — necesitate vitală

Vi s-a întîmplat și dumneavoastră ca, răsfoind albumele „de familie", să vă opriți la unele poze din care vă privesc niște tineri atletici, cu busturile bombate și purtînd bizare echipamente sportive. Ați ascultat, zîmbind desigur, explicațiile nostalgice ale vreunui bătrînel, încă țanțoș, care pune degetul pe unul dintre acei tineri și zice că acela este el și că aceea este echipa cîștigătoare, în anul cutare — la oină, alergări, la ciclism, vîslit, la înot sau chiar la fotbal.

Dar și semnatarul acestor rînduri — care este puțin mai... contemporan, în comparație cu atleții din albumele de familie — își amintește de niște concursuri sportive care constituiau adevărate evenimente în viața școlii de odinioară. Ce „baze sportive" aveau, de exemplu, în Pitești? : platoul din Trivale, modestul teren al „Sporting-club"-ului, curtea și „dealul" școlii, șoselele și străzile (pentru ciclism) și Rîul Doamnei (pentru înot) !

În anii noștri — cînd baza materială a sportului s-a lărgit considerabil, în virtutea grijii pe care o manifestă statul pentru sănătatea fizică a oamenilor — au loc numeroase manifestări sportive de masă. Este însă totdeauna participarea în concordanță cu condițiile materiale create ?

Am asistat și eu la multe concursuri școlare în orașul nostru. Deși participarea elevilor a fost destul de mare, mie mi s-a părut insuficientă, întrucît tineretul școlar din municipiul Pitești numără cîteva zeci de mii de tineri, aproape cît toată populația orașului din 1938. Mi-am exprimat această nedumerire profesorului I. Vorovenci de la Liceul „N. Bălcescu" — „descoperitorul" unor atleți valoroși, ca multiplul campion național și european Carol Corbu.

— Grija pe care o acordă regimul nostru educației fizice și sportului a făcut ca școlile să devină adevărate pepiniere de atleți și gimnaști. Și la liceul nostru — ne-a spus prof. I. Vorovenci — au „crescut" numeroși sportivi care s-au ridicat pînă la nivel republican.

— Ce se întîmplă însă cu marea masă a elevilor, care nu au condiția fizică pentru a ajunge la nivelul acestora ?

— Mulți elevi nu privesc sportul ca o *necesitate vitală* pentru călirea organismului și preferă formele sedentare de activitate și de petrecere a timpului liber. Deplasarea accentului pe sportul de mase — după cum precizează recentele documente de partid, cu privire la dezvoltarea sportului — va duce la cuprinderea masei mari a elevilor la diversele activități sportive.

— Ce ați făcut în școală pentru a schimba optica asupra sportului și a face ca el să capete un caracter de masă ?

— Am inițiat concursuri interclase la diferite discipline, vom desfășura numeroase acțiuni turistice, vom efectua lunar — și mai des — crosuri care vor cuprinde marea masă a elevilor. Vrem să reînviem și frumoasa tradiție a concursurilor interșcoli. În acest sens vom provoca liceele din municipiul nostru la întreceri atletice și jocuri sportive.

...Toate bune și frumoase, dar vor putea profesorii de gimnastică singuri — fie ei cît de inimoși — să producă acea „emulație" care să cuprindă întreaga masă de școlari la diversele activități sportive și, mai ales, să determine acele schimbări în conștiința și în modul lor de existență, care fac din sport o necesitate vitală și o ocupație la fel de prețuită ca și spectacolul sau cartea ? Dragostea pentru mișcarea în aer liber, interesul pentru cultura fizică se cultivă pe îndelete și prin acțiunea conjugată a tuturor factorilor educativi din școală și familie.

Prof. FLORIN ANGHEL
Liceul „N. Bălcescu", Pitești

DIALOG CU CITITORII

La Voetin (sperăm) va fi liniște

Lipsurile semnalate nu se confirmă decît în parte — ar fi concluzia la care ajunge Inspectoratul școlar al județului Vrancea în urma anchetei întreprinse la Școala generală din Voetin, pe baza unei sesizări sosite la redacția noastră. „În cei patru ani de cînd conduce această școală — se spune în răspunsul primit — tov. Matei State (directorul școlii, pe seama căruia în sesizare se puneau abateri grave — n.n.) a reușit să facă din ea un model de curățenie, de organizare... (El) stăpînește problemele conducerii școlii, cere cu fermitate îndeplinirea exemplară a tuturor obligațiilor de muncă ale cadrelor didactice, poziție care nemulțumește pe cei ce uneori sînt tentați să trateze cu ușurință această chestiune. Una din învățătoarele școlii (i se dă și numele — n.n.) a considerat că neacordarea unei gradații de salarizare de către inspectoratul școlar s-ar datora caracterizării nefavorabile făcute de directorul școlii și a început să-l reclame pe acesta la diverse organe, exagerîndu-i uneori lipsurile sau atribuindu-i altele imaginare. În realitate, cererea de trecere la o nouă categorie de salarizare i-a fost respinsă pentru că, în timpul campaniei de recoltare — cînd elevii mari și celelalte cadre ale școlii, în frunte cu directorul, culegeau sub ploaie produsele din grădina de zarzavat a C.A.P.-ului — am găsit-o pe tovarășa învățătoare stînd la taclale cu o educatoare, în curtea școlii, în loc să-și facă ora, copiii în acest timp jucîndu-se nesupravegheați".

Dar dacă învinuirile aduse directorului nu sînt întemeiate, din același răspuns aflăm că „tonul folosit de acesta, în relațiile cu cadrele din școală, nu e totdeauna cel mai potrivit, ceea ce creează uneori stări de tensiune".

Oare fără a ridica *tonul*, fără a provoca *stări de tensiune* să nu se poată conduce o școală ? Noi credem că se poate, mai ales cînd dispui de toate celelalte calități !

Intenția Inspectoratului școlar al județului Vrancea, formulată în finalul răspunsului trimis redacției noastre, ni se pare, de aceea, salutară : „O mai deasă prezență a noastră, pe care sperăm să o realizăm, în mijlocul colectivului școlii din Voetin, poate să tempereze înclinațiile spre șicană ale celor ce nu înțeleg să-și consume energia spre binele școlii. Poate, totodată, netezi unele asperități nedorite din activitatea directorului".

Probabil în acest fel liniștea la Voetin va fi înscăunată definitiv.

Măcar în ceasul al doisprezecelea

Într-o școală din Hunedoara, ne scriu profesorii **Al. Covaci** și **I. Stecoane**, s-au petrecut întîmplări grave, avînd ca protagoniste două eleve.

L. Maria este — mai precis a fost — elevă în clasa a VII-a B a unei școli generale de 10 ani. Azi umblă după dispensă de vîrstă pentru a se căsători, forțată de împrejurări, firește, cu un vecin de 22 de ani. În lunile care au anticipat decizia fetei (cuvîntul decizie ține mai degrabă de părinți !), cadouri scumpe: un ceas de aur, pantofi Romarta, bluze de import. Curios, nici unul dintre părinți nu s-a întrebat de unde au apărut aceste obiecte de preț. Pentru că aceste cadouri au apărut în urma aventurii galante, desfășurate sub ochii lor iertători, care considerau abaterile fetei niște „mici nebunii", inerente vîrstei. E greu de presupus că acești părinți nu au știut nimic din ceea ce se petrecea cu fiica lor. Fiind chemați la școală, părinții respectivi au declarat cu multă candoare că nu aveau habar de cele petrecute.

Dirigintele și conducerea școlii au sesizat însă din timp apariția unor obiecte nejustificate la eleva în cauză. Anunțați, părinții nu numai că nu au luat nici o atitudine, ci, dimpotrivă, au căutat să camufleze situația. De menționat că în decurs de șapte ani de studii, părinții respectivi nu au călcat pragul școlii spre a afla dacă între viața școlară și cea extrașcolară a copilului lor există o concordanță firească. Apelul dirigintelui, semnalînd absențele elevei respective, a rămas fără ecou. A existat doar faptul împlinit, nerectificabil, umbrind tot ceea ce făcuse școala pentru o bună cooperare cu mediul familial.

Celălalt caz vizează reprobabila atitudine a elevei K. Katherine, elevă care în mediul său familial se vedea tratată cu aceeași indiferență. Școala „a moștenit" acest caz al elevei de la o altă școală, de unde K. Katherine fusese mutată *disciplinar*. E trist să constați că eleva K. Katherine era „un caz" încă din clasa a VI-a (!). Părinții elevei au fost sesizați de absențele nejustificate, de scăderea randamentului la învățătură. Dar singurul gest făcut de părinți, altminteri oameni harnici la locul de muncă, a fost acela de a sta de vorbă cu dirigintele clasei.

Faptele consemnate de „cronica" noii școli, unde eleva ajunsese, sînt deosebit de grave. Absențe timp de două săptămîni de la ore, după care a fost readusă la domiciliu și implicit la școală de organele de miliție. Escapadele la Cisnădie și la Craiova, în compania unor indivizi de o moralitate dubioasă, au colorat evantaiul de aventuri al elevei K. Katherine. În acest răstimp, familia s-a mulțumit cu constatarea faptelor, cu trecerea lor la capitolul trecutului, fără să încerce să depisteze motivul deselor evadări din sînul familiei. Eleva K. Katherine avea acasă tot ce-i trebuie. Lipsea, însă, ceea ce era mai important : căldura familiei, vigilența de a îndepărta copilul de tentația dubioasă a vieții lejere. La întrebarea școlii : „ce au făcut părinții pentru a preveni declinul moral al copilului, răspunsul a fost o ridicare din umeri".

Impasibilitatea părinților celor două tinere este îngrijorătoare. Nepăsarea lor alarmantă a dat prilejul alunecării unor copii pe pante nedorite. Măcar acum, în ceasul al doisprezecelea, acești părinți și alții asemenea lor vor înțelege eroarea educativă săvîrșită ? Poate lucrurile se mai pot îndrepta.

D. CICHIRA

În atenția colaboratorilor noștri

Manuscrisele trimise redacției trebuie să fie dactilografiate sau scrise citeț pe o singură parte a filei. Menționăm că redacția ia în considerare numai acele scrisori care poartă semnătura expeditorului, în așa fel, încît cele relatate în ele să poată fi oricînd verificate. Colaboratorii care în decurs de trei luni nu primesc răspuns în coloanele revistei sau prin poștă la adresa indicată vor înțelege că materialele lor sînt respinse — fie din cauza nivelului scăzut în care sînt scrise, fie din cauză că depășesc preocupările noastre.

Articolele reținute spre publicare vor apare în ordinea urgenței problemelor abordate și a necesităților redacționale.

COMENTARII

Prof. Ilie Dumitru, Pitești : Problema dezvoltării bazei materiale a sportului — pe care o ridicați în scrisoarea trimisă redacției — este desigur de reținut.

Am desprins din scrisoarea dv. — pentru cititorii noștri — și un alt aspect la care desigur ar trebui reflectat. „De obicei directorii de alte specialități — mai ales de cînd se pune cu insistență problema modernizării procesului instructiv-educativ — se văd preocupați mai ales de crearea unor condiții optime pentru activitatea instructiv-educativă de la obiectul lor de specialitate" ...Și ceea ce este desigur grav : „De multe ori, cabinetele organizate la unele discipline de învățămînt au suprimat sala de gimnastică... ; mi-a fost dat să văd sala de gimnastică transformată în expoziție de desen și cusături..." Asemenea practici trebuie, desigur. combătute cu toată fermitatea.

Prof. Gh. I. Căpitan, Liceul agricol, Arad : Ne bucură faptul că revista noastră v-a venit în ajutor tocmai la momentul potrivit, respectiv cînd „dreptul la 40 de absențe" constituia pentru dv. o preocupare, chiar o frămîntare. „Nu o dată — ne scrieți dv. în completarea celor relatate de prof. Miltiade Ionescu în articolul pe această temă — am întîlnit elevi care își țin o evidență a absențelor nemotivate. Deci, în mod conștient uzează de „dreptul" acordat de regulament și au doar grija ca nu cumva să depășească limita maximă. E de reținut și precizarea pe care o faceți în rîndurile următoare : „Recent, în fața consiliului profesoral a fost prezentat cazul unui elev care ajunsese la 41 de absențe. Regulamentul nu precizează că va fi exmatriculat, ci numai că poate fi exmatriculat. Și cum numai pentru o absență, unii membri ai consiliului au considerat că nu se face să-l exmatriculăm pe elev, în consecință acesta a scăpat, prin indulgența consiliului și a Regulamentului, fără pedeapsa meritată. Și uite așa, din 40 de absențe se fac 41 și uneori și mai multe (cînd elevul obține și cîte o motivare, eliberată și ea cu anumită doză de indulgență)".

Prof. Gh. Antonescu, director al Casei corpului didactic Ialomița : În conducerea științifică a școlii, ca dealtfel a oricărei instituții sau întreprinderi, un rol foarte important îl are munca directorului cu cadrele, natura raporturilor dintre lucrătorii școlii pe verticală și pe orizontală. Cum bine observați în scrisoarea pe care ne-ați trimis-o „de raporturile dintre membrii colectivului didactic depind într-o mare măsură înseși rezultatele la învățătură ale elevilor și în activitatea de educare a lor". Directorul este cel care răspunde de întronarea unei atmosfere sănătoase de muncă și de colaborare în școala pe care o conduce. Aceasta îl obligă la o foarte bună cunoaștere a psihologiei umane și, în particular, a colaboratorilor săi. cerință pe care, dealtfel, o subliniați și dv. cînd spuneți : „Lucrînd cu oamenii, directorul nu-și poate permite să le neglijeze particularitățile" (personalității, temperamentului, caracterului). Fără îndoială că scopurile majore ale școlii nu pot fi subordonate acestor particularități, dar nerespectarea lor sistematică poate prejudicia împlinirii sarcinilor fundamentale ale școlii. Dialectica acestei reciprocități pune în evidență o multitudine de aspecte analizate de literatura privind conducerea științifică. La multe din ele v-ați referit și dumneavoastră. Spuneam „v-ați referit", pentru că, abordînd prea multe aspecte într-un singur articol, nu ați reușit să le analizați în profunzime.

A. CERNEA

CONSULTAȚII

Nepromovarea examenului de definitivat

Potrivit prevederilor din Statut, personalul didactic are obligația de a se prezenta la examenul pentru definitivare în învățămînt la expirarea celor 3 ani, efectiv prestați în activitatea didactică de predare. La acest examen, personalul didactic se poate prezenta în trei sesiuni consecutive. Neprezentarea sau nepromovarea acestui examen atrag după sine pierderea sesiunilor și, implicit, posibilitatea de a obține definitivarea în învățămînt. Scopul ce se urmărește prin acest examen este acela de a verifica dacă candidații dispun de pregătirea de specialitate și psiho-pedagogică necesară pentru a putea îndeplini cu rezultate bune funcția didactică pe care o exercită. Desigur că nepromovarea acestui examen în termenul arătat conduce la concluzia că acel cadru didactic este necorespunzător pentru activitatea de învățămînt, întrucît nu a făcut dovada unei capacități profesionale pentru îndeplinirea funcției încredințate.

Tocmai din aceste considerente, statutul prevede că : „personalul didactic care nu obține definitivarea în învățămînt pierde calitatea de titular și, ca urmare, contractul de muncă al acestuia se desface, aplicîndu-se dispozițiile Codului muncii, privitoare la desfacerea contractului pentru necorespundere în muncă".

Față de această dispozițiune legală, inspectoratele școlare județene și al municipiului București, ministerele și celelalte organe centrale care au în subordine unități școlare au obligația să întocmească documentația și formele necesare în vederea obținerii din partea Ministerului Educației și Învățămîntului a ordinului de eliberare din învățămînt a personalului didactic respectiv. În temeiul acestuia, se va proceda la emiterea dispoziției de desfacere a contractului de muncă în baza art. 130, lit. e din Codul muncii, combinat cu art. 19 din Statut, cu motivarea că este necorespunzător sub raport profesional pentru învățămînt.

De observat este faptul că această măsură trebuie adoptată cu grijă, avîndu-se în vedere și dispozițiunea imperativă a art. 133 din Codul muncii, ce a intrat în vigoare la 1 martie a.c., care instituie, pentru cel ce angajează, obligația „de a oferi persoanelor în cauză trecerea în altă muncă corespunzătoare, solicitînd în acest scop sprijinul organului ierarhic superior și al organelor de repartizare în muncă sau, după caz, să ia măsuri pentru recalificarea acestor persoane". Ca urmare, măsura de desfacere a contractului de muncă trebuie să fie precedată în mod obligator de oferta unei alte munci corespunzătoare sau de posibilitatea unei recalificări. Bineînțeles că această măsură nu trebuie să aibă un caracter formal, ci trebuie să constituie un mijloc real pentru cel în cauză, a se integra într-o activitate socială utilă.

În acest scop, inspectoratele școlare județene și al municipiului București trebuie să fie sprijinite de comitetele executive ale consiliilor populare, iar ministerele și celelalte organe centrale, care au în subordine unități școlare, trebuie să adopte măsurile necesare pentru a aplica întocmai cerința statuată de legiuitor în Codul muncii.

Dacă personalul didactic nu acceptă trecerea pe un alt post corespunzător, sau refuză recalificarea, fapte ce pot fi probate, inspectoratele școlare județene și al municipiului București, ministerele și celelalte organe centrale care au în subordine unități școlare pot să recurgă la măsura desfacerii contractului de muncă, cu respectarea celorlalte prevederi legale.

Precizăm că răspunderea pentru neîndeplinirea obligației legale enunțate revine organelor care dispun desfacerea contractului de muncă, personalul didactic avînd raporturi contractuale cu aceste organe.

IOAN V. BOJAN
consilier juridic șef

O ediție Delamarina cu inedite

Editura timişoreană „Facla" a inclus în planul său lucrări de interes general, o colecție satirică, precum şi ediții consacrate valorilor bănățene ; Ion Popovici-Bănățeanu, o antologie a poeților de limbă germană din regiune, o ediție Delamarina etc. Ediția Delamarina, intitulată **Al mai tare om din lume,** după cea mai populară dintre poeziile în grai bănățean ale autorului, se deosebeşte de edițiile anterioare, atît prin aparatura critică, cît şi prin publicarea unor pagini autobiografice inedite.

Foarte popular în trecut (el figura în manualele şcolare), Victor Vlad Delamarina, — asupra căruia s-au aplecat cu înțelegere Titu Maiorescu, într-un articol din „Convorbiri literare" în 1898 şi ulterior, Mihail Dragomirescu, George Călinescu, — s-a estompat treptat din atenția istoriografiei şi criticii literare. În Banat însă, numele său a fost prezent mereu, alături de cel al lui G. Gârda, la toate şezătorile, descrețind frunțile cu verva satirică, înmuiată şăgalnic în pronunția locală.

Într-un valoros studiu introductiv, Simion Dima, noul editor, se apleacă cu grijă asupra destinului operei lui Delamarina, fixîndu-i traiectoria în conştiința generală şi locală, şi. întregind imaginea prematurului dispărut (a trăit doar 26 de ani !) cu circa 100 de pagini extrase dintr-un manuscris inedit păstrat la muzeul Banatului din Timişoara. Este vorba de un caiet autobiografic intitulat **Cartea vieții mele,** în care poetul îşi reconstituie, începînd de prin 1892, principalele evenimente ale vieții de şcoală si armată.

Nu vom insista în cele ce urmează asupra operei poetice a lui Delamarina care precedă paginile amintite. mărginîndu-ne a sublinia realismul dezinvolt al portretizării din „Scrisoare Bincii". semnificația mai largă, cu valoare de simbol. al învingătorului de bîlci Sandu Blegea tăbăcarul, satirizarea „păcatului" care „strică bănățenele", „...farba şi albelele". Sperăm că editia de față, cu un glosar în subsol, va găsi o audiență şi la generațiile mai noi de cititori, poposind. de asemenea, la şezătorile din alte părți ale țării.

Valoarea fragmentelor publicate este inegală : pe de o parte există pagini de o valoare pur documentară (date personale, rememorări ale poetului de la vîrsta de 4—5 ani), pe de alta, jurnalul prezintă evenimente ce se constituie în schițe, portretizări etc. Din însemnările cele mai fugare transpare un observator ager, cu o deosebită înclinație spre satiră şi umor, cu o apetență caragialeană pentru subtilitățile şi deformările lingvistice. Se impun, în mod special, prin reconstituirea unei atmosfere şi vibrația lor umană, fragmentele : **La pension, La Craiova** (descrierea oraşului, întîmplările din viața militară), **Fuga la Tărița** şi descrierea vieții sociale şi militare de la Sulina. Fiind vorba de amintiri din perioada şcolară, cele mai multe pagini scot în relief portrete de pedagogi şi profesori, înfrățiți ca spirit şi metodă cu Domnul Vucea, militari de o cazonerie bufă, însemnări de călătorie. Notația este realistă, alertă. Autorul lui Sandu Blegea se vădeşte la fiecare pas, notînd atît deformările olteneşti („Pasagerii stă în picere"), cît şi cele moldoveneşti ale sergentului magazioner („Cum o vidè o patî, ti vîr la închisoari...").

Mirarea, revolta se traduc uneori în realizări expresive care anunță un prozator cu alese posibilități. Astfel, drumul cu trăsura de la gară pînă în centrul Craiovei, cu „zdruncinături... care îți mutau splina din loc", este pentru autor „Drumul cel ciupit de vărsatul nepăsării...". Profesorul de caligrafie şi de desen de la şcoala militară era „un biet suflet adăpostit la leafă binevenită".

Se poate conchide că ediția realizată de Simion Dima este în acelaşi timp o restituire a unui Delamarina pe nedrept uitat, dar şi o completare a imaginii cu atributele unui prozator realist, înzestrat.

GABRIEL ȚEPELEA

ŞT. MUNTEANU:

„Stil şi expresivitate poetică"

Editura ştiinţifică, 1972

Ultimele cercetări româneşti în acest domeniu (stilistică teoretică şi stilistică aplicată) raportează problemele stilului la noile rezultate ale cercetării lingvistice şi stilistice străine. În acest context, cartea lui Şt. Munteanu aduce o notă deosebită prin aceea că este o veritabilă sinteză a problemelor de stilistică, încercînd o privire de ansamblu asupra obiectului, relațiilor şi conținutului stilisticii.

Situată la intersecția mai multor drumuri, stilistica literară nu se confundă cu nici una dintre ştiințele tangente, revendicîndu-şi mai degrabă un teren interdisciplinar, cu trăsăturile sale specifice. De aceea, avînd ca punct de plecare afirmația lui Ch. Bally, Şt. Munteanu admite că „stilistica nu are ca obiect studiul unei părți a limbajului, ci limbajul în întregimea lui" (p.17), cercetătorul român referindu-se însă la **limbajul artistic examinat dintr-un anumit unghi, unghiul atitudinii scriitorului sau vorbitorului.** Acest fapt aduce în discuție noțiunea de calitate a stilului şi conceptul de **expresivitate poetică** drept obiect al cercetării stilistice de față.

Schița istorică din capitolul al II-lea reprezintă o incursiune în istoricul preocupărilor stilistice din antichitate pînă azi. Autorul manifestă spirit de discernămînt, simț al valorilor şi capacitate de sinteză în semnalarea şi interpretarea momentelor de seamă care marchează evoluția concepțiilor despre stil, de la retorica greacă şi latină la construirea stilisticii prin cercetările lui Ch. Bally (1909) şi pînă la investigațiile contemporane, române şi străine. Din această pasionantă confruntare de opinii, se conturează imaginea complexă şi contradictorie a domeniului stilisticii, permanent completat cu noi interpretări şi rezultate.

De o continuă raportare la cercetările actuale în stilistică se bucură şi acea parte a studiului (capitolele III şi IV) care tratează relațiile lingvisticii, psihologiei şi esteticii cu expresivitatea poetică, a cărei bază ele o asigură. În consecință, **expresivitatea poetică** se defineşte ca fiind „nu numai facultatea limbajului de a spori forța de comunicare a cuvîntului, ci însăşi această forță realizată în actul armonios al «potrivirii» celor două laturi ale cuvîntului (expresie şi conținut — n.n.) care fac posibilă reprezentarea profundă şi revelatorie a ideii ca imagine, în formele gîndite de autor" (p.120).

Relațiile, interferențele dintre expresivitatea poetică şi diferite categorii stilistice sînt examinate din perspectiva noilor rezultate ale lingvisticii structurale (raportul sensul denotativ — sensurile conotative ; raportul semnificat — semnificant etc.), relevîndu-se cu acest prilej caracterul structuralist al stilisticii, disciplină care studiază mesajul poetic ca entitate şi elementele componente prin raportarea lor la structură.

„Limbajul artistic figurat" (cap. V.) stabileşte o paralelă comparație — metaforă, a cărei concluzie subliniază semnificația metaforei ca formă esențială de comunicare ; considerațiile teoretice, minuțioase, sînt însoțite de exemple ilustrative, analizate cu competență şi subtilitate.

Amintită într-un capitol anterior, ca importantă pentru dezvăluirea semnificațiilor artistice, categoria de **context** face obiectul cap. VI („Expresivitate şi context"). Spre deosebire de contextul gramatical, **contextul stilistic** este un ansamblu lingvistic condiționat de existența unui **subtext,** pe care ni-l dezvăluie analiza stilistică ; ea se va orienta asupra contextului nu în ordinea sintetică obişnuită, ci în ordinea în care anumite cuvinte transpun sensul gramatical în sens figurat. Studiul subtextului apare astfel autorului ca obiect şi metodă proprii cercetării stilitice pornind de la structura stilistică a contextului către individualitatea stilistică şi viziunea artistică a scriitorului (cap. VII).

În spiritul afirmațiilor teoretice, autorul interpretează pasaje din literatura română şi oferă cititorului cîteva modele de analiză stilistică, parțială sau completă, cel mai elocvent exemplu în acest sens rămînînd analiza poeziei lui M. Eminescu „Peste vîrfuri". De aici, şi caracterul aplicativ al studiului lui Şt. Munteanu.

Disocierile fine şi de nuanță în rețeaua densă a problematicii oferite de stilistică, bogăția informațiilor bibliografice româneşti şi străine, exemplele edificatoare din literatura română, sistematizarea riguroasă a problemelor fac din „Stil şi expresivitate poetică" o reală contribuție la dezvoltarea cercetării stilistice, iar pentru profesorul de specialitate, un instrument de lucru necesar.

RODICA GOIA

N. R. LEMNARU:

„Ursuleții lui Răduna"

Editura „Ion Creangă", București, 1973

Cartea, cu destinație pentru preşcolari şi şcolari mici, relevă valențele de scriitor pentru copii ale lui Nicolae Rădulescu-Lemnaru. Meseria de profesor, exersată îndelungi ani cu pricepere şi dăruire, i-a facilitat şi cunoaşterea universului infantil, a sensibilității cititorului pretențios şi sincer care este copilul. Poate de aceea autorul a considerat că e bine să-şi plaseze personajele în lumea animalelor de care cei mici se simt foarte apropiați. Astfel, ne întîlnim cu doi ursuleți pierduți de mama lor, o ursoaică aprigă care-i recuperează, răzbunîndu-se pe gospodăria pădurarului unde se adăposteau („Ursuleții lui Răduna"), cu o vulpe şireată şi lacomă ca toate vulpile („Năzdrăvăniile unui iepure", „Vulpea şi puii iepuroaicii), cu un ogar înțelept şi cu lupi flămînzi („Judecata din pădure"), cu mulți iepuraşi isteți şi chiar eliberați de prejudecata fricii, care-i reduce într-una dintre poveşti („Vitejii") la umilitoarea condiție de patrupede puse veşnic pe goană („Ningea", „Ureche-Ciuntă şi Moțişor"). Limbajul, obiceiurile, natura relațiilor, „statutul" lor etic sînt împrumutate de la oameni. Aşa se explică şi evidențierea tradiționalei prietenii dintre aceştia şi animalele credincioase sau simpatice lor, reprezentante ale acelor trăsături morale pe care se bazează formarea unei personalități integre. Din cele 11 istorioare, 7 pot fi considerate fabule, fiecare final echivalînd, deci, cu un apolog în care rapacitatea, viclenia, minciuna, răutatea sînt pedepsite, iar înțelepciunea, solicitudinea, bunătatea se răsplătesc, cum se întîmplă, dealtfel, în oricare compoziție literară clasică similară. Aceste scurte povestiri constituie şi punctele de rezistență ale cărții lui Rădulescu-Lemnaru, fiind bine realizate cu mijloacele specifice genului.

Celelalte patru povestiri, mai ales ultima, păstrează aceeaşi intenție vădit educativă prin relatarea unor întîmplări neobişnuite (două din timpul războiului, „Cînd vin apele" localizată în perioada inundațiilor din 1970), accentuînd eroismul, curajul, devotamentul eroilor — de data aceasta, pe lîngă păsări şi animale — copii.

VALERIA BACIU

GH. ACHIȚEI:

„Ce se va întîmpla mîine?"

Cartea lui Gh. Achiței, apărută la Editura „Albatros", în ciuda titlului (care i-a făcut pe mulți recenzenți s-o socotească o carte de viitorologie), nu este o lucrare de prospectivă, ci una care reflectă evoluția şi devenirea tuturor domeniilor de activitate a omului. „Sîntem condamnați etern, pare-se, la a ne anticipa devenirea, la a ne face mereu proiecte, indiferent dacă ulterior ele se vor dovedi realizabile sau nu. „Sîntem singurele ființe (pe planeta noastră cu certitudine) înzestrate cu facultatea de a ne prevedea existența în timp" — spune autorul. Este o definiție, la fel de valabilă şi cuprinzătoare ca toate definițiile despre om. În sensul acesta putem afirma, odată cu autorul, că omul este „om la infinit", dar nu putem spune că omul este o ființă prospectivă la infinit deoarece omul n-a prospectat dintotdeauna. Prin acest volum, Gh. Achiței, pornind la un lucru atît de complex şi greu ca prospectarea, ne apare ca un înțelept care, aflat în fața unui munte pe care trebuie să-l urce, se uită înapoi peste toată cîmpia şi peste văi, se opreşte puțin să treacă totul prin filtrul memoriei, să reaşeze lucrurile, să cumpănească. Este gestul tradițional, din instinct, al țăranului român. Aceasta e marea lecție a lui Gheorghe Achiței. Înainte de a purcede la prospective, la stabilirea de modele viitorologice ale devenirii unei realități, înainte de a ne răspunde „ce se va întîmpla mîine", autorul ne arată ce se întîmplă astăzi. El este un excelent profesor de estetică şi filozofie (în sensul în care Lucrețiu Pătrăşcanu făcea distincție între filozofi şi profesori de filozofie), informația sa atentă şi vastă (mai ales făcută cu scop) se adună de pe mari arii geografice. Gh. Achiței delimitează, defineşte şi clasifică cele mai importante fenomene de cultură ale lumii contemporane după locul pe care acestea îl ocupă, bine situat, în existența omenirii. Surprinde mai ales la el capacitatea de a ordona, de a clasifica, de a face clară şi rațională o lume atît de controversată cum este cea contemporană. După ce adună şi ordonează un vast material, Gheorghe Achiței se opreşte aici. De acum este datoria viitorologului, a vizionarului să vină să ia acest material să-l cerceteze, şi să purceadă la a spune cum va arăta lumea de mîine ; el, profesorul (şi omul) şi-a făcut din plin datoria. Acesta e sensul cărții lui Gh. Achiței, mai presus decît cartea însăşi.

ŞTEFAN DUMITRESCU

În exclusivitate pentru Tribuna școlii

CINEMATOGRAFUL ŞI TELEVIZIUNEA, prieteni sau duşmani ai educatorului?

De vorbă cu HENRI JOUBREL, președintele Asociației internaționale a educatorilor tinerilor inadaptați

Ar fi să repetăm un truism subliniind rolul important pe care il ocupă filmul și televiziunea în educația copiilor și a tineretului, alături de carte și teatru. Filmele, atunci cînd sînt alese cu grijă, invață prin imaginile și comentariile care le insoțesc.

Desigur, producătorii cinematografici, ca și cei de TV ar trebui să țină seama de aceste lucrări și să răspundă cerințelor de instruire și educație ale copiilor și tineretului. Din păcate, însă, în Occident, interesele materiale prevalind asupra celor educative, ei aruncă pe piață filme tot mai nocive, care, departe de a atinge obiectivul pomenit mai sus, ajung pur și simplu să intoxice în așa măsură pe micii și tinerii spectatori, incît multe infracțiuni comise în străinătate de adolescenți își au dacă nu originea în această hrană amară a sălilor de cinema și a micului ecran, în mod aproape cert „modelul" negativ. Ne-am adresat, de aceea, unui mare specialist, Henri Joubrel. Într-adevăr, acest doctor în drept, avocat, apoi magistrat, s-a consacrat, din 1942, exclusiv problemei reeducării tineretului inadaptabil din Franța. Autor al unui număr însemnat de lucrări, a căror temă este aceeași problemă a inadaptării copiilor, — dintre care cităm : „Delincvența juvenilă în Britania" ; „Ker goat, salvarea copiilor pierduți" ; „Copilăria denumită vinovată" ; „Meșteșugurile educației dificile" ; „Copii răi din familii bune", Henri Joubrel este delegatul general al Asociației franceze și președintele Asociației internaționale a educatorilor tinerilor inadaptați. Deci, tot atitea titluri care il recomandă ca pe unul dintre cei mai buni cunoscători ai problemei care constituie obiectul interviului nostru.

— În multe cazuri, cînd în Occident, băieți (și, de asemenea, fete) au fost duși la poliție sau au comparut în fața judecătorului a fost învinuit cinematograful sau, mai exact spus, un anumit cinematograf. Să fie oare adevărat ? !

— Și da, și nu ! În definitiv, cei 1 500 000 de tineri spectatori ai celor 5 756 de săli cinematografice franceze (vă indic cifrele acestea, deținute de mine, fără să știu dacă ele sînt și ultimele) nu comit doar în toate zilele infracțiuni penale ! Nu le săvîrșesc decît cei care au anumite „predispoziții". Cutare film poate declanșa delictul gata să funcționeze. Lascivitatea sau violența unor imagini nu ating în mod serios un „fond moral" bine protejat de o constituție sănătoasă și o îngrijită educație. Dar cum subiectele „predispuse", manifestînd o „reactivitate" deosebit de vie, par să devină din ce în ce mai numeroase, cum majoritatea tinerilor nu pare că s-ar adapta fără prejudecăți stimulărilor din ce în ce mai vii pe care le provoacă instinctele lor, sîntem îndreptățiți să manifestăm un oarecare pesimism.

— Dar ce acuzații se pot aduce, în mod rezonabil, cinematografului, după ce i s-au recunoscut imensele sale posibilități de a transmite cele mai frumoase emoții artistice, ca și pe acelea de a facilita învățămîntul și cultura ?

— Înainte de orice, pe aceea de a-și cufunda spectatorii într-o **lume irealǎ.** Dacă adulții echilibrați sînt capabili să discearnă caracterul excepțional, anormal sau factice al unei situații prezentate pe ecran, tinerele sensibilități și inteligențe, lipsite de maturitate, nu sînt în măsură să procedeze la o astfel de critică. Unii copii și adolescenți din țara noastră, care se duc la cinema de trei sau șase ori pe săptămînă, ajung astfel să facă complet abstracție de contingențele societății „banale" în care trăiesc și în care vor trebui să trăiască.

Așa cum notează Jean Chazal, președintele Asociației internaționale a judecătorilor pentru copii, în remarcabila sa lucrare **Copilăria delincventă,** tînărul cinespectator prea asiduu „se scaldă într-un univers cinematografic". Imaginile filmat îl îmbibă în așa măsură, încît ajung să-i apară ca expresia ideală a realității. Sugestionabil, el simte nevoia să se identifice cu personajele care, în prea multe cazuri, sînt de o violență deplorabilă sau de o morbiditate bolnăvicioasă.

— Așadar, aceste filme le oferă o falsă viziune a existenței, pe care tinerii dv. spectatori și-o însușesc încetul cu încetul și care ajunge să devină un factor de inadaptare socială ?

— Firește ! Băieții își închipuie că pot birui totul cu pumnii, așa cum au văzut în nenumărate filme polițiste sau de aventuri, fetele că pot parveni la o viață de trîndăvie și de lux folosindu-și farmecele personale. Valorile tradiționale ale muncii, ale solidarității, ale tenacității, sînt rareori scoase în evidență pe ecran, căci filmul ar fi „searbăd" și nu ar „face rețete". Șansa, „combinația", încăierarea, alcovul, iată prea adeseori cheile „succesului" pe care „templele întunecoase" le propun „credincioșilor" lor.

— Aceasta e singura vină pe care i-o găsiți cinematografului, așa cum este el conceput și, în mare măsură, realizat în Occident ? Spectacolul cinematografic nu mai prezintă și alt inconvenient ?

— Ba da ! Unul, foarte important, este hipnoza pe care o provoacă și care „depersonalizează" victimele, le înlătură dorința de a gîndi, afară de puținele „cluburi cinematografice", unde un animator suscită, înainte și după spectacole, reacțiile unui public care, de obicei, e cultivat. Copilul sau adolescentul nu este la cinema „antrenat" ca într-o echipă sportivă sau ca într-o mișcare de tineret. Nu participă la o acțiune. Pe cînd contingențele externe îl îndeamnă să se lase în voia soartei, el găsește în fotoliile adînci din sălile cinematografice încă o ocazie de a se cufunda în inerție. O adevărată toxicomanie pune stăpînire pe el și el simte de aci înainte nevoia de a-și reînnoi doza sa de drog.

— S-ar putea spune că scene moralmente blamabile, prezentate pe ecran, sînt capabile să determine săvîrșirea unor fapte identice de către cei sau cele care le-au vizionat ?

— Unii psihologi susțin că ele pot, dimpotrivă, datorită unui fenomen, denumit catharsis, să elibereze, să descarce unele subiecte de impulsurile lor vinovate. În ciuda valorii acestei ipoteze, nu mai încape îndoială că în aceste cazuri, din fericire foarte rare, ele declanșează un mecanism gata să funcționeze. Tineri inculpați răspund drept scuză a infracțiunii comise : „Asta am văzut la cinema". Trebuie să admitem că unele „tehnici" delictuoase sau criminale sînt învățate dintr-unele filme, căci ele se află exact reproduse, mai tîrziu, în realitate.

— Dar afișele cinematografice ?

— Întrebarea e foarte justă, căci și afișele au o contribuție la dezvoltarea acestei delincvențe juvenile. Chiar cînd un tînăr nu asistă la proiectarea unui film e solicitat de revolvere ațintite asupra lui din afișe, de îmbrățișările voluptoase, de femei ispititoare cărora niște văluri transparente abia le acoperă goliciunea trupurilor. S-a încercat, într-adevăr, la noi, în 1955, să se modereze aceste chemări la crimă sau la senzualitate, printr-o lege, dar, afară de cîteva excepții, poliția nu invocă cu mai multă vigoare această lege decît interzice filmele prea „îndrăznețe" minorilor sub 16 ani.

— Televiziunea franceză, ca în genere cea occidentală, prezintă și ea aceleași inconveniente ca și cinematograful ?

— Nu în aceeași măsură, pentru că nu mai există atmosfera „magică" pe care o întîlnim la cinematograf : acea obscuritate caldă, acel freamăt satifăcut al unor necunoscuți adunați laolaltă într-o sală. Uneori, micul ecran adună în jurul lui familia, reținîndu-i seara sau duminica pe copii în jurul părinților lor (deși ei preferă, în general, să se ducă să privească la prieteni, unde adulții se grăbesc să le facă loc !). Dar încătușarea pe care o impune televiziunea este cu atît mai eficace cu cît oricine poate deschide televizorul.

— Dacă toată lumea din țara dv., care este preocupată de problema educației copiilor, își dă seama de neajunsurile pe care le pricinuiește T.V. copiilor și adulților, de ce nu se iau și măsurile de îndreptare dictate de această situație ? Sau, cel puțin, pînă el va ajunge aci, de ce nu se încearcă să se găsească măcar unele soluții parțiale ?

— Întrebarea d-tale mi-amintește de o întîmplare cu un scriitor celebru, care, în orele lui libere, mai era și moralist; și care, întîlnindu-l la o cafenea, mi-a spus, între altele, că el nu va aduce niciodată în casa lui un televizor, ca, după cîteva luni, să descopăr acest aparat, și încă unul dintre cele mai frumoase, instalat pe mocheta salonului, în fața fiului acestui autor, îmbrăcat ca un cow-boy, culcat pe burtă și cu bărbia sprijinită în mîini. Căci una e să spui un lucru și alta este să-l faci ! Așa se întîmplă și cu măsurile care ar trebui luate spre a stăvili neajunsurile T.V. E adevărat, televiziunea franceză precizează spectacolele care nu sînt indicate pentru copii și tineri. Și mai încearcă, fără să reușească întotdeauna, să înlăture din programele ei producțiile mediocre sau traumatizante. Tot părinților le revine, și le va reveni mereu, rolul important de a interveni în această problemă. Te întreb însă pe d-ta : cîți dintre ei au curajul să acționeze cu fermitate atunci cînd închiderea televizorului se dovedește, din punct de vedere educativ sau școlar, necesară ? Cîți dintre ei încearcă să comenteze apoi cu copiii lor un spectacol televizat ?

E drept, sarcina educativă a părinților de pretutindeni, cred eu, a devenit cu mult mai dificilă decît acum douăzeci și cinci de ani, și tocmai într-o vreme cînd au mai puțin dorința și — de ce să n-o spunem ? — timpul de a și-o asuma ! Dar dacă înțeleg că rolul lor de părinte nu se poate mărgini doar la faptul de a fi dăruit viață copiilor lor, ci de a lupta să facă din ei oameni adevărați, ei trebuie să depună toate eforturile spre a-și îndeplini această nobilă și frumoasă sarcină educativă.

Interviu de PAUL B. MARIAN

IRAN

Eforturi susținute în domeniul școlii

Ultimul deceniu — deceniul împlinirii programului inițiat de șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryammehr — a permis angajarea potențialului uman și material al Iranului într-un amplu proces înnoitor. Rezultatele : economia iraniană a căpătat nu numai o evidentă stabilitate, ci și un dinamism puțin obișnuit. Prioritățile stabilite la Teheran indică necesitatea dezvoltării siderurgiei, petrochimiei, energiei electrice, construcției de mașini, ascensiunea industrială modificînd tabloul tradițional al economiei țării. Satul trăiește și el sub semnul unor transformări. În acest sens, un loc important l-a ocupat și îl ocupă reforma agrară.

Toate aceste transformări au necesitat o atenție sporită pregătirii de cadre naționale calificate. O asemenea misiune, deosebit de importantă, a revenit școlii iraniene. În cincinalul încheiat recent, 32 la sută din cheltuielile bugetare au fost destinate dezvoltării economiei, iar 28 la sută învățămîntului și pregătirii cadrelor. Aceste cifre vorbesc și despre atenția acordată educației în Iran. Merită menționată, de asemenea, bătălia împotriva analfabetismului care, în urmă cu numai un deceniu, ținea în captivitate 80 la sută din locuitorii țării. 12 000 de școli au fost construite într-un timp record, iar abnegația tinerilor din „armata științei" care au dus lumina cărții pînă în satele izolate, încremenite în trecut, entuziasmul băieților și fetelor care s-au dedicat unei cauze care aparține întregii națiuni — învățătura — au întrunit o unanimă apreciere și admirație.

Cel de-al cincilea plan de dezvoltare națională, intrat în vigoare la 21 martie a.c., prevede că, pînă la sfîrșitul anului 1978, vor fi școlarizați 5 milioane de copii. De asemenea, numărul studenților va crește la 200 000. Se apreciază că numărul elevilor din școlile primare va crește, în perioada menționată, cu 46 la sută, cel al elevilor din școlile secundare — cu 54 la sută, iar al studenților — cu 82 la sută. În această perioadă, fondurile bugetare alocate pentru educație înregistrează o creștere record, de 300 la sută, ridicîndu-se la 405 000 milioane de riali, față de 134 000 milioane riali, sumă înscrisă în planul cincinal precedent.

Se acordă o mare atenție pregătirii și formării de cadre didactice, organizării școlilor și institutelor de cercetări. Cele mai importante fonduri vor fi destinate învățămîntului primar. În perioada acestui cincinal, acesta va beneficia de 129 200 milioane de riali din totalul bugetului alocat educației.

Importanța și complexitatea sarcinilor în domeniul educației i-au determinat pe specialiști să elaboreze în acest sens un program de perspectivă de zece ani, adică pînă la sfîrșitul celui de-al șaselea plan de dezvoltare națională a Iranului. În acest program de perspectivă, printre altele, se prevede și lichidarea analfabetismului pînă în anul 1983.

Totodată, vor fi create posibilități pentru calificarea medie și superioară a unui număr tot mai mare de cadre. Acest lucru a fost în atenția guvernului iranian și pînă în prezent. O asemenea preocupare poate fi întîlnită și la hotarul capitalei țării, în halele uzinelor „Iran National" care produc autovehicule de cele mai diferite tipuri — de la autoturisme la autobuze și autosanitare — lucrează cadre pregătite în școala profesională a uzinei, iar la serviciul de concepție sînt numai ingineri și proiectanți proveniți de la Politehnica din Teheran.

Așadar, școala, în întreaga sa complexitate, o preocupare permanentă în Iran.

I. DRĂGUȘANU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scinteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 99

Sîmbătă 9 iunie 1973
16 pagini — 1 leu

FILE DE ISTORIE

Organizații, organe și personalități ale revoluției române de la 1848

Avînd sarcina istorică de a răsturna orînduirea feudală și de a uni într-un singur stat național și democratic întregul popor român, revoluția de la 1848 s-a întemeiat pe masele largi țărănești și orășenești. Fără organizare și conducere, acestea n-ar fi putut ajunge decît la o răzvrătire lipsită de program, repede înăbușită de cîrmuirea feudală. Lupta revoluționară a poporului a avut însă și forțe politice — organizații, organe de stat și militare, organe de presă și conducători — care au pregătit și condus revoluția.

Încă din septembrie 1843, din inițiativa lui N. Bălcescu, s-a înființat la București societatea revoluționară secretă **Frăția**, cu scopul de a pregăti revoluția. **Frăția** a recrutat aderenți și în Transilvania și în Moldova, unde în 1846 activa o organizație revoluționară **Asociația patriotică**, în rîndurile căreia se afla și Vasile Mălinescu. Simțindu-se nevoia unei acțiuni nestînjenite și a colaborării cu mișcările revoluționare din Occident, **Frăția** a înființat în decembrie 1845, prin C. A. Rosetti, un centru revoluționar în capitala Franței, **Societatea Studenților Români din Paris**, al cărei conducător neoficial a fost desemnat în iulie 1846 : N. Bălcescu. Sub egida acestei societăți s-a ținut în iulie-august 1846 la Paris o conferință a principalilor conducători ai mișcării revoluționare din Principate, pentru pregătirea revoluției. Participau între alții : N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, C. A. Rosetti, Scarlat Vîrnav, Ion Ghica, precum și Ion Ionescu (de la Brad).

În martie 1848, cînd revoluția era gata să izbucnească, au luat ființă organizații revoluționare atît în Principate cît și în Transilvania. Autorii apelului lansat în Moldova, contra cîrmuirii abuzive a lui M. Sturdza și pentru libertate declarau că reprezintă o „partidă mare“, numită ulterior **Partida Națională**. În Transilvania, din inițiativa lui S. Bărnuțiu, sprijinită de profesorul Aron Pumnul și de tînărul jurist Avram Iancu, a fost convocată Adunarea pregătitoare din 18/30 aprilie de la Blaj, s-a organizat apoi la Sibiu o conferință, la care a participat, alături de S. Bărnuțiu și A. Treb. Laurian, venit de la București, unde era profesor și colaborator al lui N. Bălcescu la redactarea „Magazinului istoric pentru Dacia“. Conferința a convocat Adunarea Națională din 3-5/15-17 mai, tot la Blaj, la care au participat 40 000 de oameni, majoritatea țărani, conduși de numeroși tineri intelectuali ieșiți din popor, numiți tribuni ca în Roma republicană. Aprobînd **Petițiunea Națională**, adunarea a ales și **Comitetul Național Permanent** de la Sibiu ca for colectiv de conducere, în care, alături de episcopul Andrei Șaguna și de Timotei Cipariu, un rol important aveau democrații revoluționari S. Bărnuțiu, A. Treb. Laurian și Avram Iancu.

În septembrie, o nouă adunare la Blaj, condusă de Avram Iancu, Ioan Axente Sever, venit de la București, și de ofițerul de grăniceri Iovian Brad, a hotărît formarea unei oștiri populare compusă din 15 legiuni, comandate de prefecți, pentru alungarea autorităților nobiliare. După destrămarea, în martie 1849, a Comitetului Național

VASILE MACIU

(Continuare în pag. a 2-a)

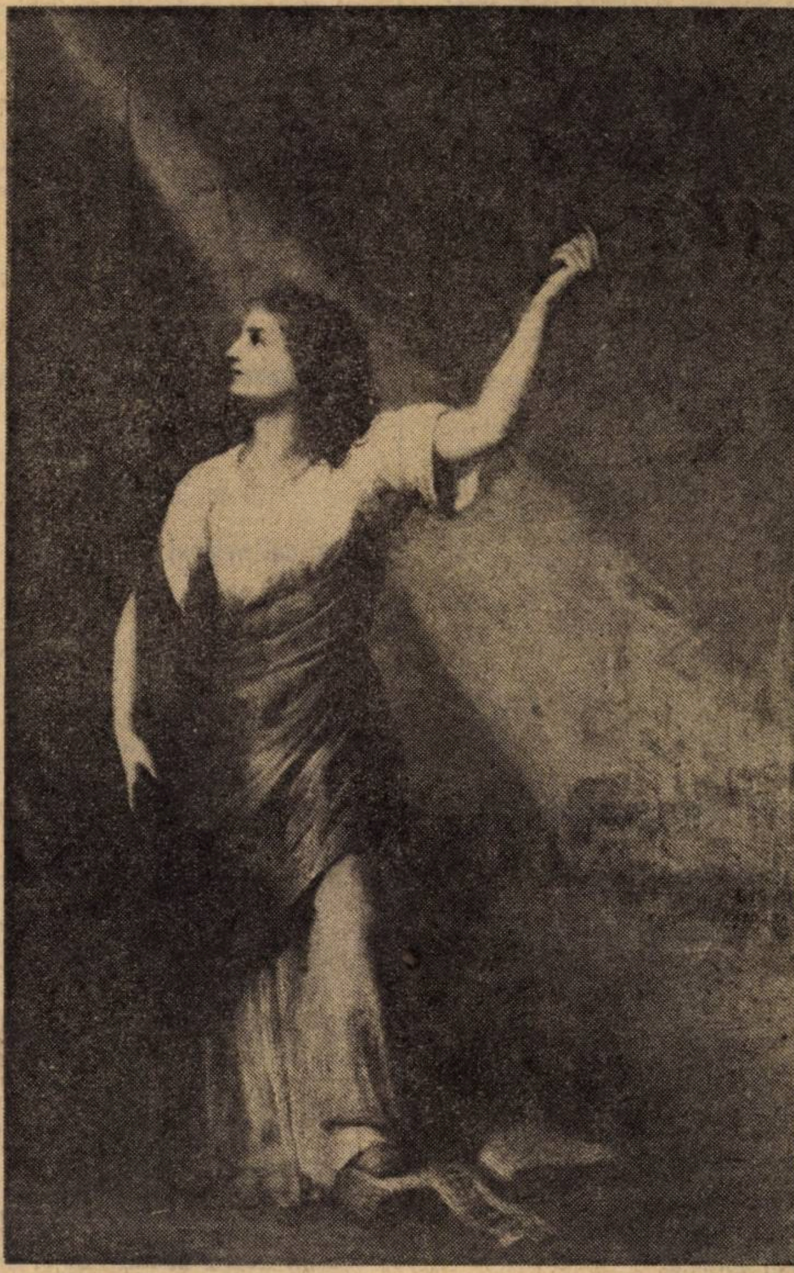

C. D. ROSENTHAL : „România rupîndu-și cătușele pe Cîmpia Libertății“

ÎN ACEST NUMĂR

Un pătrar de secol de la naționalizare ● La masa rotundă : participanți la un curs de perfecționare ● O lecție de chimie structurată ● Dopajul școlar ● Viitorii învățători față în față cu profesia ● Munca practică în școli : ce este și ce ar trebui să fie

EDUCATORUL

Și în această dimineață — ca în toate celelalte — citim scrisorile care ne aduc în redacție una dintre cele mai rodnice vizite ale colegilor noștri de la catedră ; ne vizitează din sate și orașe, la sute de kilometri distanță între ele, o întreagă lume de preocupări, dar și de frămîntări, de proiecte, dar și de soluții, de realizări, dar și de dificultăți ale misiunii încărcate de înalta responsabilitate de a traduce în viață politica partidului nostru în domeniul învățămîntului spre a forma generațiile tinere, corespunzător cerințelor dezvoltării neîntrerupte a societății noastre socialiste.

Transcriem dintr-o scrisoare pe care, ca pe o tablă dintr-un laborator de chimie, se află ecuații chimice și liste de elemente și valențe :

„...la clasa a VII-a, la capitolul «Reacții chimice. Structura substanțelor», după lecția «Simbol chimic» am predat formulele chimice, valența elementelor chimice, legile chimiei și, apoi, ecuații chimice. Numai după ce elevii și-au însușit — ca să zic așa — alfabetul chimiei, limbajul chimic am trecut la predarea elementelor (oxigen, hidrogen, sulf) sau ecuații analoage. Menționez că profesorul, cînd dă elevilor să scrie o anumită reacție (Ex. : „Scrieți reacția de stingere a varului“) se află printre bănci și-i sprijină pe elevi în activitatea lor. Toate aceste procedee îi determină pe elevi să dezlege singuri tainele limbajului chimic, să capete și mai multă încredere în forțele lor, să-și verifice rezultatele și, mai ales, să-și însușească logic cunoștințele care le dezvoltă gîndirea.

Cînd am predat substanțele compuse la clasa a VII-a, am rămas surprinsă de cîte formule de oxizi, baze și săruri au putut alcătui elevii“.

Tovarășa profesoară Maria Dună, de la Școala generală nr. 2 din Alexandria, scriindu-ne despre felul în care a predat un capitol de chimie, ridică — doar în cîteva rînduri ale scrisorii sale — unele dintre cele mai însemnate aspecte ale activității didactice despre care se scriu continuu studii, comunicări și cursuri ; predarea corespunzător cerințelor logice specifice obiectului de învățămînt, dezvoltarea activității independente de descoperire pe care o depune elevul, întărirea rolului profesorului de colaborator-consultant al elevului, sporirea valorii formative a învățării cunoștințelor de chimie, creșterea satisfacției în muncă a elevilor ca temei esențial al întăririi motivației acestora față de însușirea obiectului de învățămînt, dar — totodată — și a satisfacției profesorului „surprins de cîte formule de oxizi, baze și săruri au putut alcătui elevii singuri“, precum și — ceea ce putem aprecia ca deosebit de valoros — însușirea de către elevi, la început de drum pe căile chimiei, a alfabetului și a limbajului chimic.

Și din alte multe, foarte multe scrisori am desprins preocupări care exprimă, cu aceeași grăitoare convingere, înscrierea colegilor noștri în acțiunea amplă de modernizare a învățămîntului românesc : cu simplitate, cu modestie și cu frumusețea actului necesar și firesc.

5 iunie 1973.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC

Programele valabile pentru examenele de definitivare în învăţămînt şi acordarea gradului didactic II, în sesiunile anului 1973

Institutul central de perfecţionare a personalului didactic aduce la cunoştinţa candidaţilor la examenele de definitivare în învăţămînt (1—7 septembrie 1973) şi acordarea gradului didactic II (7—14 iulie 1973), că sînt valabile programele tipărite în anul 1972 şi difuzate prin inspectoratele şcolare, cu excepţia următoarelor discipline, pentru care s-au elaborat programe noi : **Limba şi literatura română** (tipărită în revista „Limbă şi literatură" nr. 1/1973), **Istorie** (tipărită în revista „Studii şi articole de istorie" nr. XXI/mai 1973), **Geografie** (tipărită în revista „Terra" nr. 1/1973 şi extrase difuzate la inspectoratele şcolare şi sediile I.C.P.P.D. din Bucureşti, Braşov, Cluj, Craiova, Iaşi, Timişoara), **Biologie, Fizică, Chimie, Matematică** (tipărite în Caietele C.I.D.I. şi extrase difuzate la inspectoratele şcolare şi sediile I.C.P.P.D. din Bucureşti, Braşov, Cluj, Craiova, Iaşi, Timişoara), **Filozofie** (multiplicată în cadrul I.C.P.P.D.-Bucureşti), **Economie politică** (s-a distribuit candidaţilor la cerere), **Pedagogie** pentru toate specialităţile, numai definitivat (în curs de tipărire. Va fi distribuită prin inspectoratele şcolare şi sediile I.C.P.P.D. în cursul lunii iunie a.c.), **Probleme ale construcţiei socialiste** pentru gradul II (publicată în revista „Tribuna şcolii" nr. 73/9 XII. 1972), **Socialism ştiinţific**, pentru definitivat (publicată în revista „Tribuna şcolii", nr. 90/7.IV.1973).

Colocviul naţional de „teoria filtraţiei"

Cîmpina, 1973

Intrat în tradiţia vieţii ştiinţifice a oraşului Cîmpina, Colocviul naţional de teoria filtraţiei, care şi-a desfăşurat lucrările în zilele de 6, 7 şi 8 mai 1973, a reunit în jurul academicianului Caius Iacob cercetători de renume mondial şi naţional din diversele centre universitare ale patriei şi profesori din învăţămîntul general şi liceal din judeţul Prahova.

Pornind de la faptul că învăţămîntul, cercetarea şi producţia sînt un proces inseparabil în formarea specialiştilor din diferite ramuri ale ştiinţei şi tehnicii şi ţinînd seama de cerinţele crescînde ale societăţii contemporane, al doilea colocviu de teoria filtraţiei de la Cîmpina a urmărit, prin lucrările sale, să fructifice rezultatele remarcabile obţinute în ultimul timp în domeniul mecanicii fluidelor, în cadrul căreia „teoria filtraţiei" este, din punct de vedere aplicativ, una dintre ramurile importante. Studiind mişcarea fluidelor prin mediile poroase, ea oferă spectrul mişcării apei pe sub baraje, în decantoarele ce servesc la alimentarea cu apă a oraşelor. descrie fenomenele care guvernează exploatarea petrolului.

Interesul teoretic pentru teoria filtraţiei rezidă în aceea că instrumentul său matematic de bază este aparatul bine pus la punct al funcţiilor de variabilă complexă, de unde posibilitatea studierii situaţiilor ce intervin în practică, apoi metodele de aproximare şi cele numerice îşi găsesc în teoria filtraţiei o arie largă de aplicaţii.

Au prezentat comunicări, în cadrul colocviului : ing. dr. *Ion Lari*, de la Institutul de cercetare şi proiectare tehnologică pentru industria de ţiţei şi gaze Cîmpina ; ing. *Ion Mirel*, şef de lucrări la Institutul politehnic Timişoara ; *Viorel Popa*, şef de lucrări la Institutul de subingineri Piteşti ; dr. *Elena Ungureanu*, cercetător la Institutul de matematică Bucureşti ; prof. dr. docent *Ştefan I. Gheorghiţă*, de la Universitatea din Bucureşti ; dr. *Vasile Ionescu*, de la Universitatea din Craiova ; conf. dr. *Ciprian Cosma*, de la Institutul agronomic Bucureşti ; lect. univ. *Gheorghe Petrescu*, de la Institutul pedagogic Piteşti, şi alţii.

Concluziile lucrărilor colocviului au fost prezentate de academicianul Caius Iacob. Savantul român a răspuns, în aceleaşi zile, invitaţiei Casei corpului didactic Prahova (centenară în toamna acestui an) de a coordona o masă rotundă cu profesorii de matematici de pe Valea Prahovei, pe tema : „Introducerea studiului mecanicii în liceu".

Discuţia a fost precedată de conferinţa „Transformări geometrice şi aplicaţiile lor în aerodinamică", audiată cu mare interes de peste 150 de elevi din ultimul an, de la liceele de cultură generală şi de specialitate din judeţ.

Prof. MARIA ŞTEFĂNESCU
preşedintele subfilialei
de matematici, Cîmpina

Lecţii de sinteză de istorie a culturii şi civilizaţiei

Cabinetul de istorie al Liceului „Samuil Vulcan" din Beiuş îşi primeşte eventualii vizitatori cu ospitalitatea sobră a locurilor destinate cercetării şi studiului. Am asistat la o astfel de primire. Un grup de profesori ai Şcolii generale nr. 4 din Oradea s-a deplasat la acest liceu pentru a-şi îmbogăţi experienţa referitoare la organizarea activităţii elevilor şi profesorilor în cadrul cabinetelor de specialitate.

Profesorul de istorie Constantin Duma-Suceveanu a explicat colegilor orădeni cum înţelege predarea modernă a acestei discipline, considerînd că aparatura tehnică cu care este înzestrat cabinetul formează acel instrumentar auxiliar — susceptibil mereu de perfecţionare — necesar procesului de învăţămînt contemporan, şi care trebuie exploatat raţional. Dintre metodele, cu vădit scop formativ, întrebuinţate la lecţiile de istorie, una ne-a atras în mod deosebit atenţia : profesorul C.D. Suceveanu transformă capitolele privitoare la cultura diferitelor perioade, epoci sau ţări — uneori destul de succint tratate în manuale şi de obicei memorate mecanic de către elevi — în lecţii-sinteză de istorie a artei, a filozofiei, de istorie a civilizaţiei materiale şi spirituale în general. Trăsăturile unei culturi, modalităţile specifice prin care se exprimă, viaţa şi activitatea personalităţilor din domeniile artei sau ştiinţei care o reprezintă sînt studiate pe baza unor biografii selectate de către membrii cercului de istorie sau de către cei mai buni elevi ai clasei. Aceştia întocmesc fişe şi scurte prezentări sau caracterizări cu caracter biografic şi monografic ; materialele sînt verificate de profesor, alegîndu-se cele mai bune şi mai îngrijit redactate pentru a face parte din documentarul cabinetului de istorie. Această muncă de cercetare şi redactare, care pasionează elevii, are ca rezultat o temeinică însuşire a cunoştinţelor din compartimentul amintit, constituind în acelaşi timp, un excelent mijloc de educaţie umanistă.

V. B.

Cursuri de vară pentru profesorii de istorie şi biologie

Societatea de ştiinţe istorice va organiza în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură **cursuri de vară de informare şi documentare pentru profesorii de istorie din învăţămîntul de cultură generală**, membri ai societăţii.

În vara aceasta cursurile vor avea loc în centrele : **Cluj** (15—28 iulie), **Constanţa** (15—28 iulie), **Suceava** (18—31 iulie).

Programul cursurilor va cuprinde expuneri, conferinţe, consultaţii, discuţii privind probleme majore ale istoriei patriei, istoriei universale, metodicii predării istoriei (susţinute de academicieni, profesori universitari, cercetători ştiinţifici profesori de liceu), precum şi aplicaţii ştiinţifice, vizite-excursii de documentare tematice.

Profesorii care doresc să participe la aceste cursuri vor înainta cereri de înscriere, numai prin intermediul filialelor S.S.I., pînă la data de 15 iunie a.c.

Pentru amănunte privind condiţiile de participare la cursuri, profesorii interesaţi se vor adresa filialelor S.S.I. din toate judeţele ţării, unde vor putea consulta şi tematicile cursurilor respective.

*

Societatea de ştiinţe biologice din R.S. România în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură organizează în vara acestui an, ca formă de informare şi documentare pentru profesorii de biologie de la şcolile de cultură generală şi licee, cursuri de vară în **Timişoara**, între 20 iulie — 2 august 1973 ; **Craiova** şi **Tg. Jiu**, 20 iulie — 3 august 1973 ; **Constanţa**, între 5 — 20 iulie 1973 şi la Staţiunea de cercetări biologice, geologice şi geografice „Stejarul"-**Pîngăraţi** între 6—20 august a.c.

Cadrele didactice de specialitate care doresc să participe la unul din aceste cursuri se vor adresa filialelor S.S.B., unde pot afla condiţiile de participare.

Expoziţie de desene ale preşcolarilor

La Casa corpului didactic din Capitală s-a organizat una dintre cele mai interesante şi mai grăitoare expoziţii ale acestui sezon atît de bogat în asemenea manifestări. Putem afirma că această expoziţie marchează un eveniment, atît prin faptul că reprezintă o deschidere de drum, cît şi prin valoarea ei intrinsecă. Datorită unei bune selecţionări a lucrărilor, bogatul şi frumosul mănunchi de exponate ne arată o dată mai mult că vîrsta preşcolară este deosebit de prielnică formării unor deprinderi de bază, cu consecinţe preţioase în procesul educativ ce se va desfăşura în timpul şcolarităţii. Universul copiilor se reflectă sugestiv în linii şi culoare ; realitatea înconjurătoare este redată prin optica copilăriei. În imaginile de o graţioasă naivitate putem descifra interesele copiilor bucureşteni, ceea ce reţin ei din realitatea înconjurătoare, felul în care interpretează această realitate. Educatoarele bucureştene şi-au dat seama că desenul spontan al copiilor este un joc spiritual cu bogate consecinţe în dezvoltarea intelectuală şi afectivă a micilor desenatori. De asemenea, s-au convins că variatele mijloace de lucru (acuarela, tempera, creioanele colorate etc.), precum şi libertatea de expresie acordată preşcolarilor îi descătuşează de inhibiţii, iar cînd sînt bine îndrumaţi li se dezvoltă sensibilitatea şi receptivitatea pentru frumos. Pe lîngă faptul că este un puternic mijloc de socializare spirituală, desenul contribuie — de la cea mai fragedă vîrstă — la dezvoltarea iniţiativei, a ingeniozităţii, în general a creativităţii. În acelaşi timp desenul copiilor este o oglindă a personalităţii lor, care ne indică şi o parte din procedeele educative ce li se potrivesc.

Pentru reuşita acestei frumoase expoziţii — pe care o dorim un început al unei suite de manifestări similare — merită felicitări entuziastele educatoare Maria Petre şi Ana Datcu care au organizat-o cu concursul Inspectoratului şcolar al municipiului Bucureşti şi al conducerii Serviciului grădiniţelor de copii din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, demonstrînd progresul ce-l marchează activitatea educativă din grădiniţele de copii ale Capitalei.

Prof. dr. ALEX. TOHĂNEANU

Organizaţii, organe şi personalităţi ale revoluţiei române de la 1848

(Urmare din pag. 1)

Permanent, în Munţii Apuseni conducerea a fost luată de Avram Iancu în conlucrare cu ceilalţi prefecţi de legiuni, Ioan Axente Sever, Simion Balint şi Ioan Buteanu. În Banat a fost înfiinţat un Comitet Român la Timişoara pentru organizarea rezistenţei româneşti. Cauza revoluţiei a fost apărată în Transilvania de „Gazeta de Transilvania" şi de „Foae pentru minte, inimă şi literatură", redactate la Braşov de G. Bariţiu, şi de „Organul naţional", editat la Blaj de Timotei Cipariu.

În Ţara Românească, unde exista nucleul **Frăţia**, C. A. Rosetti a organizat în martie 1848 un Comitet revoluţionar. După revenirea în ţară a revoluţionarilor români de la Paris, între care N. Bălcescu şi D. Brătianu şi prin aderarea lui I. Eliade Rădulescu, **Comitetul revoluţionar din Bucureşti** s-a întărit. El a elaborat programul revoluţionar şi o proclamaţie adresată poporului şi a ales o **Comisie executivă,** compusă din N. Bălcescu, C.A. Rosetti şi G.A. Golescu. Comisia executivă a organizat insurecţia de la 9/21 iunie de la Islaz, unde o adunare compusă în majoritate din ţărani a ales un guvern provizoriu, din care făceau parte I. Eliade Rădulescu, Şt. Golescu, maiorul Chr. Tell, căpitanul N. Pleşoianu şi preotul sătesc Radu Şapcă. În urma insurecţiei de la 11/23 iunie din Bucureşti şi a abdicării lui Gh. Bibescu, poporul, adunat pe Cîmpia Libertăţii, a ales un guvern provizoriu din care făceau parte principalii membri ai Comitetului revoluţionar. Au luat fiinţă la Bucureşti şi la Craiova cluburi revoluţionare şi au apărut gazete, cum au fost „Pruncul român", redactat de C. A. Rosetti, „Poporul suveran", aflat sub influenţa lui N. Bălcescu, şi „Amicul comercianţilor", inspirat de I. Eliade Rădulescu, menite să apere cauza revoluţiei. Gh. Magheru a organizat lîngă Rîmnicul Vîlcea **Tabăra lui Traian, o** oştire populară.

La Cernăuţi, în iunie 1848, s-a reorganizat un **Comitet revoluţionar moldovenesc,** sub conducerea lui C. Negri. Din însărcinarea acestui Comitet, M. Kogălniceanu a redactat şi publicat un nou program, **Dorinţele Partidei Naţionale în Moldova,** asemănător programului revoluţionar de la Islaz, precum şi revendicarea Unirii Moldovei şi Ţării Româneşti. La 4 octombrie a început să apară la Cernăuţi gazeta „Bucovina", redactată de fraţii George şi Alexandru Hurmuzachi la care colaborau şi exilaţii moldoveni şi G. Bariţiu. Aproape un an, „Bucovina" a apărat singură cauza întregii revoluţii române.

A existat şi dorinţa centralizării revoluţiei. La 20 iunie 1848, A. Treb. Laurian, aflat la Sibiu, a propus prin N. Bălcescu convocarea la Bucureşti a unui congres al întregului popor român, care n-a mai avut loc datorită condiţiilor externe nefavorabile. Cu toate că la 1848 au existat diferite comitete revoluţionare — moldovean, muntean, transilvan şi bănăţean — revoluţia a fost una singură, exprimînd dorinţa unică a creării unei noi orînduiri şi a unui singur stat naţional român şi democratic.

1848 – moment de răscruce în istoria poporului român

Elevi în faţa documentelor care reconstituie imagini ale revoluţiei de la 1848

Pentru istoria poporului român revoluţia de la 1848 se înfăţişează ca un moment de răscruce. În el se adună şi se înnoadă tot cortegiul de suferinţe şi umiliri ale epocii feudale. Prin el aceste nemulţumiri şi dureri se preschimbă în văpaia ardentă a răzvrătirii şi face să ţîşnească lumina progresului. Cauzele revoluţiei, cum observa şi N. Bălcescu, se pierd în negura veacurilor. Răscoala lui Horea şi mişcarea revoluţionară condusă de Tudor Vladimirescu stau ca un prolog la '48.

Bărbaţii politici din 1848 au avut de rezolvat, întîi şi întîi, problema ţărănească. La Iaşi, în petiţia-proclamaţie sau în „Prinţipiile noastre pentru reformarea patriei“ date în Braşov ori în „Dorinţele partidei naţionale în Moldova“ alcătuite de M. Kogălniceanu, în programul de la Blaj ca şi în articolul 13 al Proclamaţiei de la Islaz, revoluţionarii cereau, în chipul cel mai categoric, desfiinţarea şerbiei, „ştergerea blestematei iobăgii“ şi împroprietărirea ţăranilor. Era solicitarea social-economică de masă cea mai importantă. Desfiinţarea şerbiei însemna triumful ideii de libertate în societatea românească. Însemna prima mare revendicare în folosul poporului. După ea urma ştergerea tuturor rangurilor nobiliare şi egalitatea în faţa legii. Aceasta marca începutul dreptăţii pentru cei mulţi, mult prea oropsiţi şi călcaţi în picioare de discriminarea socială şi politică a societăţii feudale.

Bălcescu a spus-o răspicat: miezul revoluţiei din 1848 se afla în problema emancipării ţăranilor şi împroprietărirea lor. Burghezia şi intelectualii din 1848 au privit această problemă şi soluţionarea ei ca pe o mare necesitate istorică, vitală pentru însăşi existenţa poporului român în anii ce urmau. Numai eliberaţi, ţăranii puteau să lupte în Dealul Spirii, la Rîureni sau acolo, în acea casă a tradiţiilor revoluţionare româneşti — Munţii Apuseni. Dar în 1848, prin cultură şi educaţie, conştiinţa naţională a poporului român era deplin cristalizată. Se afirma ca un izbuc de lumină.

De aceea, 1848 a venit în patrimoniul marilor evenimente istorice cu încă două mari idei şi sarcini revoluţionare: ideea afirmării şi recunoaşterii naţiunii române şi ideea unirii tuturor românilor. În documentele de la Blaj, în cele de la Braşov, în întreaga presă a anului 1848 s-a cerut şi s-a strigat pentru drepturile naţiunii române, ca un tot indisolubil, care a săvîrşit minunea persistenţei prin vipia secolelor, deşi a zăcut cu cătuşele unor despotice stăpîniri. Pînă în 1848 poporul român, naţiunea română nu era recunoscută de silnicii stăpînitori. Dar, cum scria Bălcescu, „năvălirea, împilarea şi tirania străină putură batjocori şi chinui pe român în dreptul lui şi, în timpul lor, putură a-l socoti în afară de legi şi a-l privi în rîndul dobitoacelor, dar nu-l putură atinge în sufletul lui, nu putură stinge dintr-însul credinţa naţională“.

La Blaj şi la Islaz, în Apuseni sau în orice alt colţ al României, poporul nostru s-a afirmat atunci în ochii întregii lumi. Acelaşi Bălcescu slăveşte ziua de 3/15 mai 1848 cînd s-a ţinut marea Adunare populară şi naţională de la Blaj ca pe o „zi de lumină“, de libertate şi de mărire română... La fel s-a simţit şi s-a gîndit şi la Iaşi şi la Islaz şi la Bucureşti şi la Braşov şi la Cernauca fraţilor Hurmuzachi, şi pretutindeni unde se aduna poporul ori se adăposteau fruntaşii prigoniţi de reacţiune. Şi aşa se face că şi în „Prinţipiile noastre“ de la Braşov şi în presa revoluţionară din Bucureşti şi în toată lirica patriotică din acel fierbinte '48 s-a vorbit de corolarul logic al dezvoltării conştiinţei naţionale, de unitatea naţională românească, de formarea statului naţional român. Pe Cîmpurile Libertăţii, un popor întreg declara: „Sînt, deci intru în drepturile mele !“. Iar celor care propuneau o „unire“ potrivnică simţămîntului naţional, la Blaj patruzeci de mii de glasuri au înălţat spre ceruri uriaşa strigare: **„Noi vrem să ne unim cu ţara !...“.**

Toate acestea au dat revoluţiei din 1848 acel splendid caracter de unitate, în ciuda faptului că s-a desfăşurat pe trei scene. E vorba, în primul rînd, de o unitate de program, o unitate ideatică, o unitate de aspiraţii: dreptate socială, eliberare şi unitate naţională. 1848, după 1600, a unit românii dacă nu în fapt, măcar în „cuget şi-n simţiri“. Şi asta însemna că faptul Unirii nu era departe. De obicei spunem că revoluţia din 1848 a fost înfrîntă. Pentru un moment, da. Majoritatea „căuzaşilor“, a fruntaşilor emigraţi au ştiut însă că un eveniment aşa de mare nu poate pieri fără urme în istorie. „Va veni ziua fericită, ziua izbîndirii — prevestea N. Bălcescu — cînd omenirea întreagă se va scula; atunci nu va mai fi nici un om rob, nici naţie roabă, nici om stăpîn pe altul, nici popor stăpîn pe altul, ci domnirea Dreptăţii şi Frăţiei !

Aceste cuvinte ce odată am dat de deviză naţiei mele, vor domni lumea; atunci aşteptarea, visarea vieţii mele se va împlini; atunci toţi românii vor fi una, liberi şi fraţi !“.

Revoluţia din 1848 a însemnat o explozie de aspiraţii, de idei, de fapte, pe care poporul român le va realiza în decadele următoare: a fost începutul României moderne.

„Revoluţia din 1848, a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu, **a zguduit din temelii vechile rînduieli feudale care frînau mersul înainte al societăţii româneşti, a marcat începutul unei noi etape în dezvoltarea economico-socială a ţărilor române, în lupta pentru libertate şi o viaţă mai bună, împotriva exploatării şi asupririi maselor muncitoare, pentru realizarea unităţii naţionale, formarea statului unitar român, scuturarea jugului dominaţiei străine şi cucerirea independenţei şi suveranităţii patriei noastre“.**

DUMITRU ALMAŞ

La masa rotundă:

Participanţi la un curs de perfecţionare

În cursul anului şcolar 1972—1973, catedra de limba şi literatura română de la Institutul central de perfecţionare a personalului didactic din Bucureşti a organizat cursuri de perfecţionare pentru profesorii de specialitate din şcolile generale şi licee atît în Bucureşti cît şi în alte centre din ţară ca: Roşiori de Vede, Giurgiu, Braşov, Sf. Gheorghe. La sfîrşitul cursului, care a avut loc în Bucureşti, am invitat în jurul mesei rotunde pe cîţiva dintre absolvenţii lui şi pe coordonatorul cursurilor, conf. dr. Alexandru Bojin de la I.C.P.P.D. Pentru început, l-am rugat pe tovarăşul Al. Bojin să ne facă o scurtă prezentare a cursurilor de perfecţionare pentru profesorii de limba şi literatura română.

Al. Bojin: Unele cursuri s-au ţinut în vacanţele de iarnă şi primăvară, iar altele de-a lungul anului şcolar, în zilele destinate activităţilor metodice (cel din Bucureşti a avut loc numai în zilele destinate activităţilor metodice). Cursurile de metodica specialităţii (limbă şi literatură) şi unele cursuri de informare ştiinţifică au fost predate de cadre didactice de specialitate de la Institutul central de perfecţionare, iar majoritatea orelor de informare ştiinţifică (limbă şi literatură) au fost predate de cadre didactice de la Facultatea de limbă şi literatură română a Universităţii Bucureşti. Cursurile de informare ştiinţifică au urmărit să prezinte problemele de literatură română în lumina ultimelor cercetări de specialitate, să informeze cursanţii cu ultimele noutăţi în domeniul literaturii române. Au fost abordate astfel probleme fundamentale de limbă şi literatură română. În prezentarea problemelor de metodica specialităţii, conferenţiarii au avut în vedere îmbinarea elementelor clasice cu cele moderne, eliminarea din practica profesională a aspectelor metodice perimate. În numărul 1 al revistei „Limbă şi literatură“ pe anul 1973 au apărut toate programele de perfecţionare, definitivat şi gradul I, precum şi tematica lucrărilor de gradul I. În felul acesta, profesorii au la dispoziţie documente pe baza cărora pot să studieze în vederea susţinerii probelor respective.

Red: După ce am ascultat opiniile coordonatorului cursurilor, să ascultăm şi părerile cursanţilor.

Irina Manolache (Liceul de prelucrare automată a datelor „Dr. Petru Groza“): Pot da multe exemple cu teme de metodica literaturii prezentate la acest curs care ne-au ajutat în orientarea noastră. Admirabilă a fost expunerea „Tehnica analizei literare“, ţinută de tovarăşul Alexandru Bojin. S-a arătat în ea că dascălul trebuie să găsească cea mai potrivită cale pentru a descoperi universul artistic. Acesta poate schimba metoda de investigare chiar la aceeaşi operă în funcţie de componenţa clasei, de vîrstă etc. La o altă lecţie, despre modalităţile de analiză a textului liric, tovarăşul profesor a insistat, pe lîngă altele, asupra structurii poeziei. Profesorul care răspunde de această catedră a stat aproape zilnic la dispoziţia noastră. Fiind puţin îngrijorată de felul în care trebuia abordat subiectul referatului meu, „Modalităţi de analiză a poeziei lirice“, l-am consultat pe profesorul Alexandru Bojin care mi-a arătat cerinţele unei astfel de lucrări şi mi-a indicat o preţioasă bibliografie de specialitate, dîndu-mi chiar şi materiale. Susţinerea referatelor cu care s-a încheiat cursul a constituit un fericit schimb de experienţă între cadrele didactice.

Red.: Sînt şi alte păreri ?

Lucian Panaiot (Liceul nr. 34): Consider că ar fi fost necesare mai multe ore de metodică. Ar fi necesar ca, în viitor, cursanţii să propună texte cu dificultăţi de analiză pentru a fi dezbătute cu prilejul acestor ore. Ar fi necesare, de asemenea, mai multe ore de prezentare a temelor de teorie literară.

Ecaterina Sutaşu (Şcoala generală nr. 5): Subliniez înalta ţinută ştiinţifică a prezentării temelor de limba română şi asta mi se pare că se datorează faptului că au fost susţinute de cadre de prestigiu în cercetarea limbii.

Petrina Prunea (Şcoala generală nr. 5): Vreau să menţionez că acest curs a contribuit la îmbogăţirea cunoştinţelor noastre. Ne-am însuşit unele metode moderne în legătură cu problematizarea şi activitatea în grup pe care am şi început să le aplicăm în activitatea noastră la catedră. În legătură cu tematica cursului, consider că ar trebui completat cu încă 6—8 ore de metodică.

Red.: Ce alte sugestii şi propuneri aveţi în legătură cu acest curs ?

E. Sutaşu: Ar fi bine ca, în programul cursului, să figureze şi activităţi practice. Să se organizeze şi să se asiste la lecţii şi activităţi didactice moderne.

Al. Bojin: Pentru aceasta ar fi necesar să se creeze şcoli-pilot.

L. Panaiot: Aş îndrăzni să fac o propunere cu privire la extinderea unor teme. Eu m-am gîndit, de exemplu, că problema curentelor literare ar merita o atenţie deosebită. Aş propune, de asemenea, să fie extinse temele legate de curentele literare şi de literatura contemporană. Trebuie să avizăm inspectoratele şcolare şi conducerile şcolilor să ne acorde mai mult timp pentru studiul individual. Temele pentru referate să fie, de asemenea, propuse din timp. Mai propun ca institutul să selecteze referatele cele mai valoroase şi să le publice.

OCT. BUZESCU

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

O lecţie de chimie structurată

Pentru înțelegerea optimă de către elevi a conceptelor din știința chimiei, profesorul trebuie mai întîi **să identifice conceptele** ce urmează a fi introduse în procesul predării. Apoi, profesorul **stabileşte nivelul prezent de cunoaştere** a acestor concepte de către elevi, efectuînd un control ce se poate realiza prin teste de pre-instrucție sau discuții în grup. Pe baza informațiilor obținute, profesorul poate să stabilească **unde începe instrucția.**

Pentru formarea și înțelegerea noilor concepte, elevii trebuie să folosească materialele de care dispun în laborator (să le observe, să efectueze exprimente, să le interpreteze, să tragă concluzii). Uneori, în alte situații, pentru formarea unor reprezentări adecvate, profesorul poate să recurgă la nivelul imaginar (nivelul reprezentării). Mijloacele vizuale ca : filme de scurt metraj, tabele, modele pot fi folosite cu eficiență sporită. Noile concepte nu se descriu elevilor. Ei vor fi încurajați să le descopere, fiind stimulați în acest sens, prin probleme-întrebări formulate în legătură cu informația (oferită de experiment sau de alte materiale ajutătoare ca : grafice, diagrame, tabele etc.).

Imediat după folosirea noilor materiale, **elevii** — constituiți în grupe — au posibilitatea **să demonstreze cunoștințele noi** achiziționate într-o varietate de moduri.

Vom concretiza cele relatate printr-o lecție la anul I de liceu, cu tema „**Electroliza. Electroliza în soluție apoasă**‘, în realizarea căreia **procedee** variate **de problematizare**, incluse în diferite momente ale lecției, **se îmbină cu descoperirea dirijată.** Pentru reactualizarea cunoștințelor, pe baza cărora elevii puteau ajunge independent la stabilirea unor date noi, s-au propus spre rezolvare următoarele cîteva exerciții care ofereau elevilor posibilitatea să opereze în cadrul problematizat cu cunoștințele anterior dobîndite (oxido-reducere, acizi, baze, săruri, ionizarea apei) : a) „Notați ecuațiile reacțiilor posibile dintre elementele : clor, sodiu cupru ; stabiliți coeficienții ecuațiilor prin oxido-reducere." ; b) „Se dau substanțele : apă, acid clorhidric, amoniac. Ce reacții credeți că sînt posibile între aceste substanțe ? Notați cît mai multe posibilități de reacție, interpretați-le pe baza teoriei transferului de protoni stabilind sistemul conjugat în fiecare caz" ; c) „Indicați și explicați tipul de legătură chimică între atomii următoarelor substanțe : H_2O ; HCl ; NaCH. Explicați comportarea acestor substanțe în soluție apoasă. Ce aplicații practice credeți că sînt legate de proprietățile indicate de voi ?"

După ce elevii, conduși de profesor, au stabilit problemele generale care trebuiau să-și găsească răspuns într-o primă discuție despre electroliză, folosind cunoștințele privind clasificarea substanțelor după conductibilitatea electrică dobîndite la fizică, în clasele mici, ca și cunoștințe obținute prin executarea efectivă a unor operații (nichelare, cromare) la orele de practică în atelierul școlii sau în unitățile industriale corespunzătoare s-a recomandat elevilor — organizați în grupe — să observe și să indice părțile componente ale instalației de care dispun pe masă (celulă electrolitică, ce poate fi confecționată de ei în atelierul școlii). În cadrul unui dialog la nivelul clasei — condus de profesor — s-a explicat instalația (celulă electrolitică formată din 2 electrozi — catod, respectiv anod, după cum sînt legați la sursa de curent — cufundați în soluția de electrolit).

Pentru a pune în evidență capacitatea conductorilor de ordinul II (electroliți) de a conduce curentul electric, elevii au desfășurat o activitate experimentală pe baza **fișelor de lucru** distribuite fiecărei grupe, și-au notat observațiile privind experiența efectuată, au interpretat fenomenele și au tras concluziile corespunzătoare. Iată modelul acestor fișe :

Lucrarea : Electroliza clorurii cuprice în soluție apoasă.

Ipoteza : Ce presupuneți cu privire la fenomenele ce vor avea loc și produsele ce vor rezulta ?

Material necesar : Celulă electrolitică, soluție de clorură cuprică, sursă de curent electric.

Mod de lucru : Turnați soluția de clorură cuprică în cuva electrolitică, apoi faceți legătura cu sursa de curent electric. Observați fenomenele ce au loc și interpretați-le corespunzător, notîndu-le în spațiile libere din fișă.

Observații . . . .
Interpretarea fenomenului . :
Concluzii . . . .

Antrenarea permanentă a gîndirii elevilor la lecție prin operare cu concepte fundamentale ale chimiei anterior cunoscute (oxido-reducere, legătura chimică, ionizarea substanțelor) permite stabilirea unor date noi (influența cîmpului electric asupra ionilor din soluție, descărcarea acestora la electrolizi prin acceptare de electroni «catod» respectiv pierdere de electroni «anod» și separarea lor), redescoperirea lor prin raționament ipotetic deductiv. Observarea și interpretarea datelor experimentale a oferit elevilor posibilitatea să tragă concluzii (asupra fenomenelor ce au loc la electroliza soluției de clorură cuprică), care, apoi, se confruntă la nivelul clasei. Toți elevii au fost solicitați să participe (cu răspunsurile lor), iar profesorul a făcut o sistematizare selectivă a răspunsurilor corecte, apreciindu-le și completîndu-le cu cunoștințe despre potențial de depunere, reacții primare și reacții secundare, necesare în explicarea și înțelegerea conceptului de electroliză. Schema potențialelor de depunere a diferiților ioni (cationi, respectiv anioni) se poate prezenta cu retroproiectorul sau sub forma unei planșe.

Generalizarea privind electroliza trebuie realizată de către elevi („Cum credeți că s-ar formula definiția electrolizei" ?)

În final, profesorul face aprecieri și subliniază definiția corectă intervenită cu reformulările necesare. Elevii vor fi solicitați să opereze cu cunoștințele noi achiziționate în elaborarea ipotezelor pe care le vor verifica experimental (privind electroliza iodurii de potasiu în soluție).

Efectuarea acestui experiment (electroliza iodurii de potasiu în soluție) se va realiza după o fișă de lucru cu structură analogă modelului anterior prezentat (fiecare grupă de elevi — sub conducerea profesorului — participă activ la elaborarea fișei).

Pentru a antrena și în momentul final al lecției capacitatea de elaborare a elevilor, s-a propus grupelor să rezolve exerciții diferențiate problematizate, de exemplu : Dacă am supune electrolizei soluțiile de : sulfat de cupru, clorură de sodiu, sulfat de sodiu, bromură de potasiu, ce produse credeți că s-ar obține la catod și anod ?

VIORICA LUPU
Catedra de metodică
a Universității — București
DEMETRA PREOTEASA
Institutul de științe pedagogice

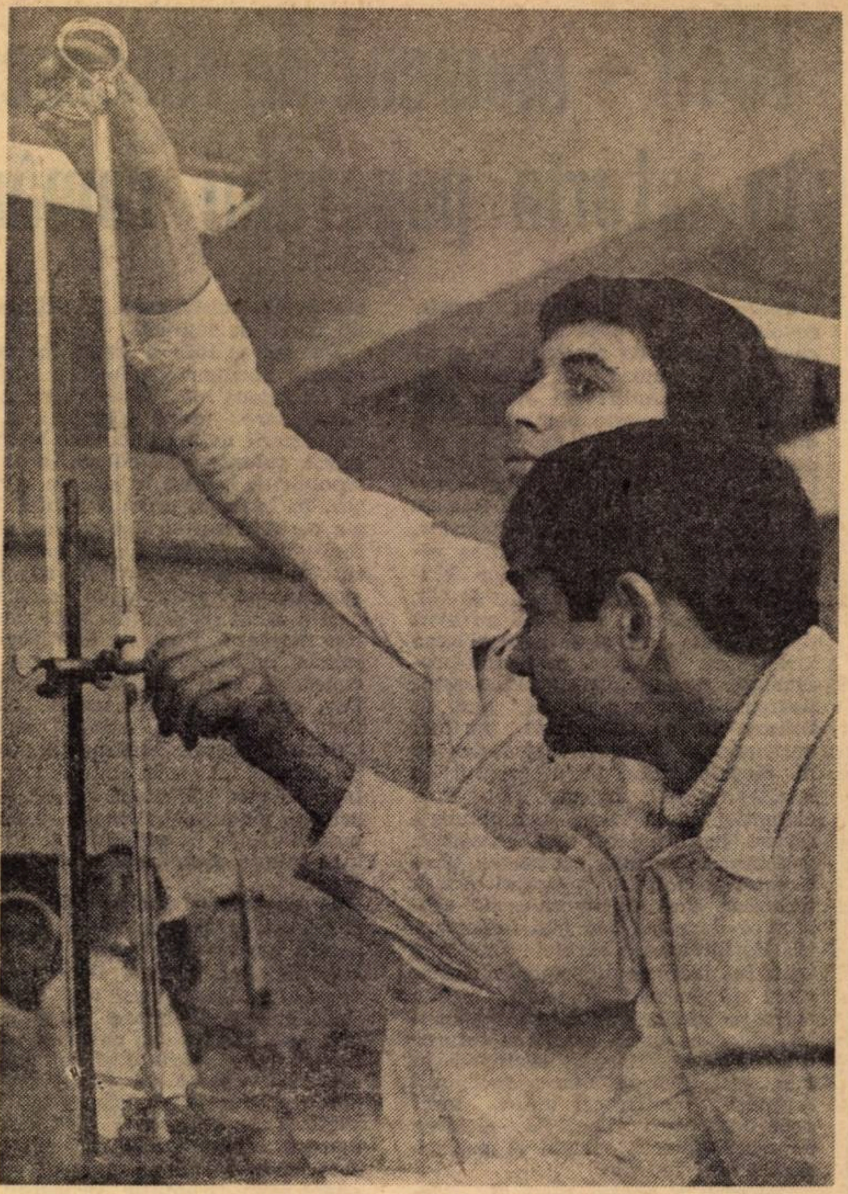

Lucrări practice la laboratorul de chimie

Relaţia cabinet şcolar – obiect de studiu

Mai întîi, un fapt la îndemîna oricui : cabinetele s-au integrat realității școlare, dîndu-i învățării dimensiuni sporite de eficiență. Dar faptul că uneori lucrurile rămîn și aici la stadiul unui formalism mai mult sau mai puțin vizibil ne îndeamnă să pledăm — folosindu-ne de cîteva observații — pentru acea funcționalitate implicită care e necesar să caracterizeze existența unui cabinet școlar. Am văzut săli de clasă pe care se scrie fără nici o acoperire „Cabinet de literatura română" sau „Cabinet de geografie". Fără acoperire, fiindcă înăuntru, în afara cîtorva planșe prinse pe pereți, nu există nimic altceva care să justifice o concepție de organizare a cabinetului.

În ce ar consta această concepție ? (Evident, nu ne propunem decît să exprimăm cîteva păreri personale, prin forța lucrurilor incomplete).

Răspunzînd întrebării, am spune că un cabinet școlar (independent de disciplina respectivă) trebuie să dea, în primul rînd, o imagine despre **specificitatea obiectului**, în așa fel încît cineva venit din afară să poată intui în ce constă **aportul general și specific** al obiectului în procesul învățării. În acest context, un loc important îl are realizarea în cadrul cabinetului, în mod sugestiv, a **definiției obiectului.** S-a vorbit, cu nu prea mulți ani în urmă, insistent, despre nevoia definirii obiectului de învățămînt. Pentru acest lucru pledează în special universitarii, iar în multe școli lucrurile au fost înțelese exact și definirea obiectului joacă un rol important în stabilirea contactului dintre clasă și particularitatea lui.

Cabinetul școlar trebuie să dea, pe de altă parte, o imagine vie, sistematică, despre **structura obiectului**, ceea ce implică automat și **structurarea materialelor existente** în dotare pe baza unor criterii logice, de capitol, cronologice etc. Structurarea poate să se realizeze ca în manual sau, dimpotrivă, după o concepție proprie a profesorului. Dacă ar fi să dăm un exemplu, am spune, de pildă, că în cazul cabinetului de română s-ar putea pleca în privința gramaticii, de la sintaxă către morfologie și nu așa cum face manualul.

Dar funcționalitatea cabinetului nu se poate reduce numai la atît. Orice cabinet presupune alte cîteva relații necesare. Există astfel anume relații între **cabinet** și **programa obiectului repectiv.** În ce constă sensul relației ? Cabinetul trebuie să răspundă în linii mari datelor programei pentru a servi eficient la fiecare din orele de predare. În același timp, însă, el trebuie să realizeze dincolo de programă conexiuni informative, dezvoltări care, din punct de vedere al profesorului, contribuie la amplificarea învățării. În acest context cabinetul de română, de exemplu, trebuie să conțină un minimum de **documente** (facsimile) (acesta este un exemplu), documente care justifică de fapt dezvoltarea de care aminteam.

În fine, alte relații pe care le propune cabinetul se referă la legătura dintre acesta și **actualitatea științei.** Este, am zice, obligatoriu ca, în raport cu manualul și programa, cabinetul să fie caracterizat de o actualitate în plus, la zi.

Un cabinet trebuie, pe de altă parte, să poată rezolva într-un mod special și hotărîtor problema **activității independente a elevilor.** În măsura în care structurarea logică a materiei este reușită, elevul poate să descopere cu mai multe șanse de reușită legile științei, fenomenele esențiale. Activitatea independentă a elevilor beneficiază în cadrul cabinetului de o mai utilă și organică **îmbinare a concretului și abstractului,** îmbinare care are un rol important în procesul învățării.

Desigur, toate aceste atribute funcționale ale cabinetului școlar cer **raporturi noi între profesor și elev, profesor și obiectul predării.** Implicațiile predării pe cabinete țin — așa cum poate oricine observa — de o concepție modernă a învățămîntului, în care locul profesorului capătă noi valențe.

ADRIAN COSTACHE

PENTRU PERFECȚIONAREA PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Întîlnirile colectivului L.A.P.I. (Laboratorul de analiză a procesului de învățămînt) cu cadrele didactice din școli fac parte din complexul de acțiuni desfășurate de laborator în sensul unei permanente confruntări a punctelor sale de vedere cu realitatea școlară, în diferitele etape ale fiecărei cercetări.

Astfel, discuțiile cu personalul didactic din municipiul București și din numeroase județe se alătură concluziilor sondajelor întreprinse de catedrele I.C.P.P.D. și L.A.P.I în legătură cu actualul sistem de perfecționare, confirmînd unele ipoteze de lucru ale L.A.P.I. și constituind, totodată, sugestii pentru desfășurarea ulterioară a cercetărilor.

În continuarea unei relatări anterioare („Tribuna școlii" nr. 96, 19 mai 1973), prezentam unele observații și propuneri formulate de cadrele didactice din județul Suceava, care, socotim, pot determina o discuție mai largă și luarea unor măsuri corespunzătoare pentru perfecționarea procesului de învățămînt.

Din nou s-a arătat că cele mai multe dintre cursurile de perfecționare (organizate în cazul în discuție de filiala Iași) repetă pe cele universitare, prezintă „lucruri pe care le putem citi și singuri" și neglijează aspectele practice. De asemenea, programele de grad sînt la fel cu cele universitare ; la obținerea gradelor nu se ține, decît formal, seama de activitatea zilnică a profesorului în școală ; cadrele universitare, care alcătuiesc în totalitate comisiile de examene, examinează din perspectiva strictei specializări, așa încît «de nu știi paleografie, pici la istorie»".

Relevînd insuficienta pregătire psihologică și pedagogică a absolvenților universității, cadrele didactice au cerut ca : în cadrul reciclării să se facă mai multe demonstrații practice și ore de pedagogie și psihologie ; pe lîngă I.C.P.P.D., filialele sale și casele corpului didactic, în orașele mari să existe școli-pilot sau laboratoare metodice care să asigure **asistență calificată** școlilor din zona respectivă ; să se elaboreze caiete metodice pe discipline.

Întrucît eficiența perfecționării depinde și de rezolvarea unor aspecte organizatorice, activitățile de perfecționare să fie judicios planificate astfel încît să se știe de la începutul anului școlar care sînt acțiunile și oamenii care le vor frecventa (stabilirea corectă a persoanelor care necesită o anumită pregătire ar fi posibilă dacă ar exista o evidență clară a situației pregătirii și perfecționării cadrelor din fiecare școală) ; cadrele didactice să aibă latitudinea să-și dea examenele de definitivat și grad în centrul pe care-l doresc, mai precis acolo unde au urmat cursurile învățămîntului superior ; în comisiile de examene pentru obținerea definitivatului și gradul II să fie recrutați și profesori cu gradul I ; să se aibă în vedere valorificarea lucrărilor de grad prin publicațiile de specialitate și ale caselor corpului didactic ; activitatea zilnică a profesorului în școală să ocupe o pondere mai mare în obținerea gradelor didactice, dar să nu se aprecieze în urma unei inspecții de două zile, ci după o perioadă mai îndelungată de urmărire de către un colectiv de inspectori mai larg (un an, o lună).

O mare parte a dezbaterilor s-a referit la întărirea activității de perfecționare în cadrul școlii. În acest sens, s-a subliniat necesitatea ca I.C.P.P.D. să-și lărgească preocupările de îndrumare științifică a activității metodice din școală, în așa fel încît principala formă de perfecționare să devină autoinstruirea la locul de muncă. În aceste condiții s-a precizat că este necesar să se editeze într-un tiraj sporit literatura pedagogică, metodică, psihologică și de specialitate, precum și cursurile universitare și materialele de referință și să se reconsidere formele de activitate metodică existente în școală. Cadre didactice de diferite categorii și specialități au arătat că în prezent se pierde mult timp cu referate teoretice și analiza superficială a unor lecții ; că este inutil să existe două forme care în esență se repetă (cercuri pedagogice și comisii metodice) și s-a propus să existe o singură formă (la nivel de oraș sau pe grupe de școli).

Au fost formulate o serie de sugestii referitoare și la alte aspecte ale procesului de învățămînt, care trebuie luate în considerare de colectivele de cercetare și factorii de decizie. Astfel, cadrele care predau la clasele I-IV au cerut să se studieze mai atent condițiile de lucru cu elevii claselor a III-a și a IV-a care au început școala la 6 ani și să se alcătuiască programe și manuale corespunzătoare nu doar pentru clasele I și a II-a, ci pentru întreg ciclul elementar ; pentru elevii care au rezultate foarte slabe la învățătură se impune un alt ritm de parcurgere a materiei și lucrul cu un număr mai mic de elevi, ceea ce nu se poate asigura în clasele obișnuite ; programele de învățămînt să se experimenteze riguros înainte de adoptarea lor ; să se precizeze mai riguros, mai exact rolul și funcționalitatea caselor corpului didactic.

STELIANA STERIAN
I.C.P.P.D. — București

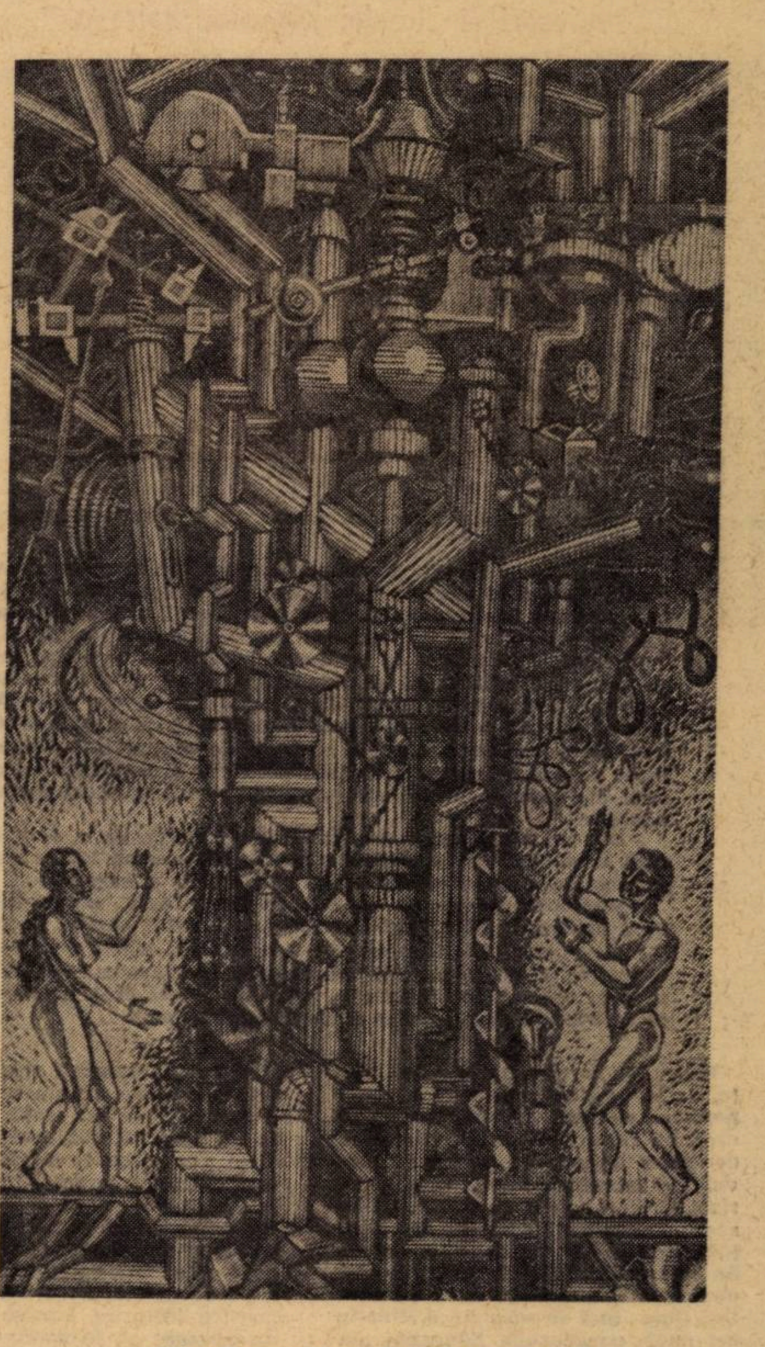

Irina Borovschi — „Pomul cunoașterii"

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Manualul învățătorului

Conceput ca „un îndrumător metodic, teoretic și practic" (după cum se arată și în prefață), „Manualul învățătorului — limba română — clasa I pentru școlile și secțiile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare" (autori : Simion Morărescu și Elvira Morărescu) este una dintre cele mai izbutite apariții editoriale destinate învățătorilor în ultimii ani. Așteptată cu mult interes, prezenta ediție (a II-a), revăzută și adaptată noilor programe a încorporat în paginile sale nu numai progresul realizat în științele psiho-pedagogice în intervalul dintre cele două ediții, ci și experiența practicii școlare de doi ani a învățătorilor care predau limba română în școlile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare. Întrucît la școlile mai sus-amintite s-a indicat prin programă ca în clasa întîi învățarea limbii să se facă pe cale **exclusiv orală**, iar scris-cititul să înceapă din clasa a II-a, manualul pentru elevii clasei întîi apare **fără text**, alcătuit **numai din imagini** (care reprezintă obiecte, acțiuni, însușiri) și **din ilustrații tematice** destinate exercițiilor de folosire a limbii române, ca mijloc de comunicare în diverse împrejurări ale vieții (în limitele cerințelor programelor școlare).

Aceste modificări înregistrate în programe și manuale obligă la modificări corespunzătoare și în dinamica desfășurării lecțiilor, fapt care nu este ușor de realizat.

Urmărind evitarea empirismului în desfășurarea lecțiilor **Manualul învățătorului** informează cadrele din învățămînt asupra unor probleme de psiholingvistică modernă a predării limbii române ca limbă nematernă.

Felul în care sînt dispuse ilustrațiile tematice din manualul pentru elevi orientează întrucîtva spre cadrul de organizare a lecțiilor. Lipsind însă indicațiile scrise, ilustrațiile nu pot sugera întotdeauna metodele și procedeele de lucru pentru învățători. De aceea, **Manualul învățătorului**, instrument indispensabil în activitatea celor care predau la clasa întîi, oferă exemple concrete de schițe și de planuri de lecții pentru fiecare pagină ilustrată din manualul elevilor, îmbinînd **mijloacele și metodele tradiționale** cu cele mai noi. Autorii s-au detașat de metodicile învechite, care, din păcate, mai sînt folosite ca îndrumare la lecții, au ținut seama și de situația reală a dotării școlilor cu mijloace tehnice audio-vizuale și au dat lecțiilor o orientare modernă : au folosit **metode structurale, tehnici audio-vizuale, jocuri audio-linguale, cîntece, poezii, proverbe, ghicitori**, asigurînd lecțiilor dinamism și varietate.

Este precizat chiar de către autori că exemplele de planuri nu sînt obligatorii. Ele constituie un ghid pe care învățătorii îl folosesc potrivit condițiilor locale, pregătirii și spiritului creator al fiecăruia.

Menționăm că **Manualul învățătorului** este mai mult decît o lucrare metodică obișnuită : este o carte de psiho-pedagogie aplicată la învățarea limbii, care dă soluții multor probleme de mare interes nu numai pentru învățători, ci și pentru cadre didactice care predau limba, indiferent la ce nivel, pentru autorii de manuale și pentru metodicieni în general.

Lector AL. POPESCU-MIHAEȘTI
I.C.P.P.D. — București

Profesori ai Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova despre:

Dopajul școlar

Întotdeauna Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova, liceul acesta cu rădăcini adînc implîntate în inima pămîntului oltenesc, în istoria și cultura neamului nostru, mi-a inspirat profundă stimă și, în același timp, senzația de trăinicie și soliditate, de echilibru, de armonie și vigoare. Sentimentele acestea le dă nu numai construcția ca atare, prin stilul său de autentică arhitectură românească, ci, mai ales, atmosfera de elevată activitate intelectuală, ținuta de o deosebită rigoare științifică profesională și morală ce caracterizează munca dascălilor acestui liceu. Consolidat de o puternică tradiție, aureolat de prestigioase nume înscrise cu litere de aur în istoria sa liceul acesta este și astăzi, la fel ca altădată, unul din pilonii culturii craiovene, un adevărat focar de instrucție și educație.

Intr-un asemenea cadru, intenția și dorința de a dezbate cu profesorii liceului cîteva probleme esențiale ale muncii lor a fost justificată și, socotesc, aducătoare de multe idei, opinii și sugestii.

Invitației noastre au răspuns cu amabilitate cîțiva dintre cei mai buni profesori, alături de directorul și sufletul acestui liceu, profesorul Nicolae Andrei. **Discuția noastră s-a oprit la cîteva aspecte ale muncii educative și cu deosebire la măsura în care educarea elevului se realizează prin procesul de instrucție, prin lecție mai ales, la cîteva probleme pe care le indică activitatea extrașcolară cu elevii.**

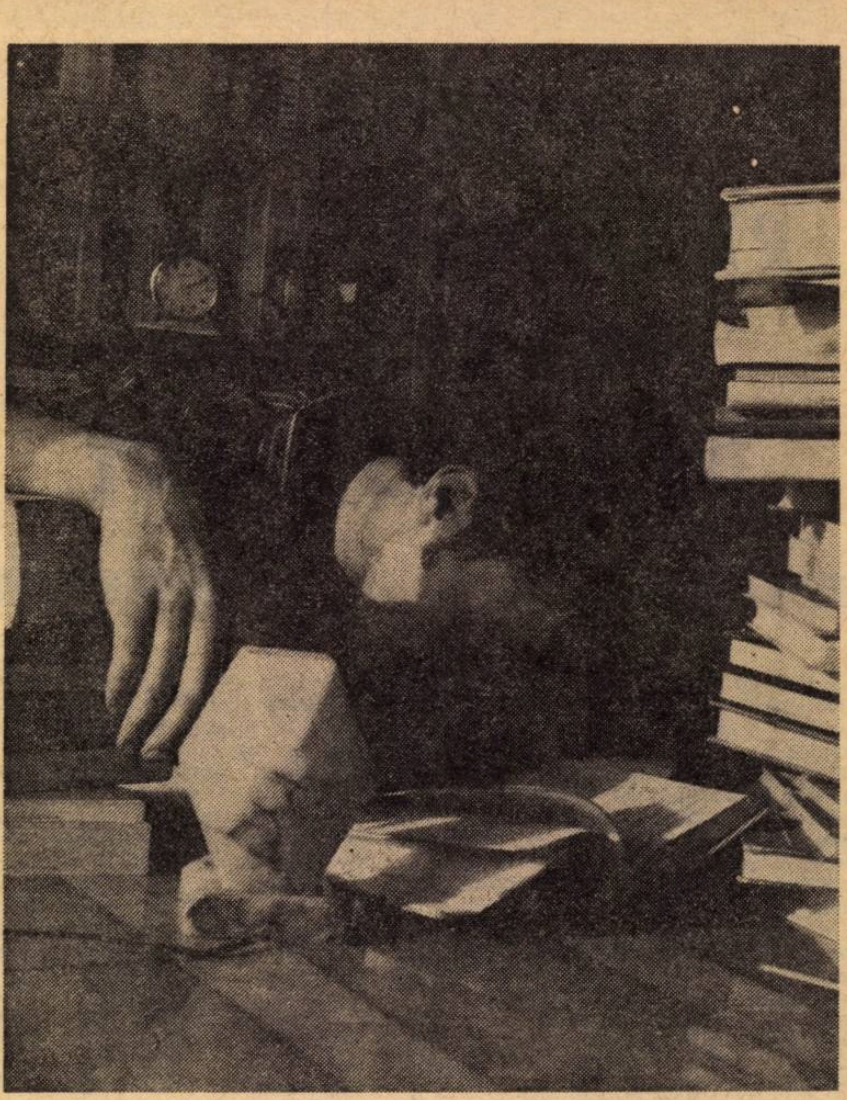

Pînă la ce oră din noapte durează „ziua" de muncă a unui elev ?

Red. : Să pornim de la o realitate, de la o situație pe care o recunoaștem cu toții. Nimeni nu poate nega că fiecare profesor acordă o deosebită importanță educării elevului și folosește în acest scop o variată și largă gamă de forme. Că în acest domeniu al muncii didactice inițiativa, creativitatea au teren larg de manifestare și că rezultatele sînt de cele mai multe ori bune. În același timp însă se constată o situație cel puțin paradoxală. Educația nu este întotdeauna socotită ca un proces strîns legat de instrucție, ca derivînd chiar din ea, ca o parte dintr-un tot, ca un element al unui sistem consolidat și, treptat, ea s-a departajat, realizîndu-se în special în afara procesului instructiv, în afara lecției, a clasei, prin acțiuni extrașcolare care de multe ori prelungesc orarul școlar în mod abuziv și nu întotdeauna eficient. Situația aceasta a dus la fenomene de supraîncărcare excesivă a elevilor și, firește, și a profesorilor, la denaturări ale rolului și scopului educației. Cum se explică acest fenomen și care sînt, după opinia dv., cauzele care l-au generat ?

Prof. Nicolae Andrei : Preocuparea noastră pentru educarea elevilor, pentru îmbunătățirea conținutului activităților educative a sporit simțitor. Și aceasta deoarece prin măsurile stabilite de documentele de partid și mai ales prin indicațiile date de însuși secretarul general al partidului s-au limpezit, s-au clarificat multe lucruri, se cunoaște mai exact rolul școlii în această privință. Totuși, după părerea mea, școala, procesul de învățămînt nu realizează încă, la nivelul dorit, sarcinile educației comuniste a elevilor. Se acționează încă, în activitatea educativă, pe campanii determinate de apariția unor documente sau comandamente sociale. Dar cauzele care au dus la situația de care vorbeați mai sus, adică a transferării muncii educative în afara lecției, a clasei, și de aici urmările pe care le cunoaștem, cred că sînt în principal două : insuficienta valoare educativă a instrucției, a lecției, și, în același timp, slaba valorificare a resurselor și virtuților educative ale lecției și apoi modul defectuos, irațional și în ultimă instanță nepedagogic, în care se desfășoară uneori munca educativă extrașcolară.

Să mă opresc pe scurt la primul aspect. Trebuie s-o recunoaștem, lecțiile noastre reprezintă de multe ori doar niște aglomerări de date, de fapte. Preocuparea pentru cuprinderea vastului bagaj informațional, pentru înarmarea elevului cu cunoștințele prevăzute de programă și manuale, ne obligă să neglijăm uneori aspectul educativ. Predăm contra cronometru, galopăm prin materie, prin noianul de fapte, date și cifre și, arareori, reușim să medităm cu clasa asupra sentimentelor care se degajă din lecții, să scoatem în evidență patosul, mesajul, valorile etice cuprinse în lecții. Aș spune însă că nici programele, nici manualele nu ne ajută să sporim caracterul educativ al lecției. Se pare că, așa cum sînt concepute, au urmărit doar rolul informativ și mai puțin cel formativ. Lipsesc din manualele noastre lecturile, lipsesc acele elemente care să le confere valori educative, lipsesc exemple sugestive și convingătoare și, mai ales, este prea puțin prezentă în manuale contribuția țării noastre la tezaurul culturii și științei mondiale.

Prof. Liliana Bobîrnac : Aș adăuga la cele spuse de tovarășul Andrei încă ceva : cantitatea apreciabilă de lucruri nesemnificative care abundă în manuale, apoi inaccesibilitatea unor lecții, a unor noțiuni întîlnite în manuale și programe. Aceasta, ca și în cele arătate mai sus duce la o învățare mecanică, la toceală. Elevii acumulează mult, fac eforturi deosebite de memorare și uită, de la un trimestru la altul, ce au învățat că n-au avut răgaz să gîndească, să mediteze, să-și explice, să poată interpreta, filtra și prelucra ceea ce li s-a comunicat, să trăiască afectiv ceea ce au învățat în lecții. Ar exista un remediu care ar soluționa cred, în parte, situația : programele, manualele, să fie elaborate și de profesori din învățămîntul de cultură generală, de colective mixte, universitari și profesori de liceu. Aceștia din urmă, cunoscînd mai îndeaproape cerințele școlii, ar putea asigura mai mult conținut educativ programelor și manualelor.

Red. : Vă amintiți poate, Călinescu spunea că viciul învățării mecanice, al tocelii este anonimatul elevului. Și mai spunea că misiunea profesorului este de a stimula studiul prin sforțarea lui spirituală originală, de a înmîna doar cheia cu care să descui, iar la modul în care o faci să ajungi singur. Iar atunci cînd constată la un tînăr un pas spre perfecția sufletească să nu-i mai ancheteze memoria asupra unor lucruri inutile. Reiese de aici imensul rol pe care-l are profesorul, faptul că personalitatea sa este determinantă pentru calitatea educativă a lecției.

Prof Const. Mișulescu : Acceptînd cele spuse de colegii mei ca drept cauze obiective ale slabului conținut educațional al predării, a insuficientei îngemănări a informativului și formativului în lecțiile noastre cred că se poate vorbi și de cauze subiective. Ele se referă la ceva care depinde exclusiv de profesor : competența, pregătirea sa profesională. „La lecție profesorul trebuie să vină pregătit ca o albină" spunea un bătrîn dascăl. Documentarea multilaterală, o solidă pregătire psiho-pedagogică i-ar da posibilitatea și răgazul să asigure lecției afectivitate și valoare educativă.

Prof. Nicolae Safta : Uitați timpul scurt de care dispunem pentru pregătire, tovarășe profesor. Noi, ca și elevii, muncim uneori contra cronometru. Și încă altceva. Nici facultatea nu asigură pregătirea psiho-pedagogică necesară, pregătirea profesorului pentru a putea face față sarcinilor și obiectivelor educative ale școlii. Pedagogia și psihologia sînt, în facultăți, pe post de cenușăreasă, iar la institutele cu profil pedagogic cursurile de metodică sînt facultative.

Red.: S-au scos în evidență cîteva cauze care au dus la sărăcirea conținutului educativ al lecțiilor, al predării în general. Firește, la o analiză detaliată ar mai putea fi analizate și altele. Tovarășul Andrei, în intervenția sa, spunea că o a doua cauză care a dus la supraîncărcarea elevilor și profesorilor, la oboseala lor, la „dopajul" acesta la care sînt supuși elevii constă și în organizarea nejudicioasă a activităților educative școlare și extrașcolare. Să ne oprim pe scurt asupra acestui aspect.

Prof. Longin Enache: Fenomenul este deci acesta: neavînd condiții, din motive obiective sau subiective s-a ajuns ca educația să se realizeze nu atît în și prin instrucție, ci, mai ales, în afara sa printr-o serie de forme extrașcolare. Nimeni nu-și închipuie că obiectivele și sarcinile educației se pot îndeplini numai prin instrucție, numai valorificînd potențialul și resursele educative ale lecției și că nu trebuie să educăm elevii prin acțiuni în afara lecției, extrașcolare organizate de profesori, de organizațiile de tineret etc. Astfel este și concepută educația în sistemul învățămîntului nostru. Dar de la acest principiu și pînă la unele fenomene și situații la care se ajunge uneori...

Rred. : Vă referiți, poate, la inflația de acțiuni educative, la supraîncărcarea excesivă.

Prof. L. Enache: Exact. Mă refer la faptul că ne-am obișnuit să socotim realizate obiectivele muncii educative după numărul de acțiuni înscrise în program, iar eficiența acțiunilor după durata lor. Și încă ceva. Cu cît sînt cuprinși mai mulți elevi într-o acțiune, cu cît aceasta este „mai de masă" socotim că ne-am achitat mai deplin datoria. Umplem un amfiteatru cu elevi — de toate vîrstele — și le vorbim, de obicei, la sfîrșitul unei zile de curs despre ceva. Ne ascultă sau nu, era necesar să le vorbim în acel moment despre acel lucru anume, sînt probleme la care nu medităm suficient întotdeauna. M-aș mai referi și la numărul lor, la paralelismele care se creează. Sînt foarte multe și nejustificate acțiunile la care îi solicităm pe elevi. Prea multe concursuri și festivaluri de tot felul, cu etape peste etape, prea multe așa-zise simpozioane, prea multe conferințe și întîlniri cu cine vrei și cine nu vrei, prea multe spectacole. Și, din păcate, mult prea puține acțiuni de calitate cu un autentic și valoros conținut educativ, mult prea puține acțiuni pentru elevi, pentru gustul și preocupările lor, acțiuni vii, netocite, originale, spontane, scurte.

Red.: Nu credeți că stă în puterea dv. a pedagogilor să le oferiți astfel de acțiuni elevilor și că, de fapt „inflația" tot dv. ați creat-o ?

Prof. Tiberiu Pleniceanu: Poate că așa este. De fapt noi — și înțeleg prin „noi" pe profesori, pe cei care conduc și îndrumă activitatea organizațiilor de tineret — organizăm aceste acțiuni. De noi depinde dacă sînt bune, eficiente, interesante. Poate că este vorba aici și de un exces de zel, de o ambiție greșit înțeleasă de a organiza cît mai multe, scăpînd din vedere calitatea lucrului pe care-l organizăm. Adevărul este că se simte acut nevoia unei restructurări, a unei remanieri organice a muncii educative. Este necesară o selecție mai riguroasă, o reducere și diferențiere a acțiunilor. Și, mai ales, este necesar ca totul să pornească de la personalitatea elevului, să poarte pecetea vîrstei sale, să existe un mai larg spirit democratic, o mai largă libertate de opțiune.

*

Ne oprim aici. N-am epuizat tot ce se poate spune pe marginea unor atît de importante probleme și nici nu ne propunem să desprindem concluzii. Credem însă că opiniile profesorilor de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova sînt demne de luat în seamă.

MONICA ROBEA

VIITORII ÎNVĂȚĂTORI FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU PROFESIA

La început a fost... învățătoarea

O discuție despre profesia de educator cu cea mai tînără promoție care în scurt timp — pentru unii dintre ei acest eveniment va avea loc odată cu deschiderea noului an școlar — se va afla la catedră este tulburătoare în sine. Toate aceste tinere și toți acești tineri abia ieșiți din adolescență au conștiința marii responsabilități cu care societatea noastră i-a învestit, știu să fie exigenți cu ei înșiși, în primul rînd, și cu cei din jurul lor, apoi, au conștiința apartenenței la generația lor, fără a pierde nici un moment din vedere apartenența la marea armată a intelectualității care își dedică tot ceea ce are mai nobil în ea educării și instruirii omului, formării acestuia la nivelul aspirațiilor și cerințelor unei societăți în plină expansiune, cum este societatea noastră.

Prin această „optică" s-a desfășurat și dezbaterea la care au fost antrenați absolvenți sau elevi din penultimul an de studii de la liceele pedagogice din **Brașov, Sibiu** și **Ploiești** și Institutul de educatoare și învățători din Ploiești. Aproape în toate explicațiile interlocutorilor noștri a revenit ca o motivație a opțiunii făcute rolul determinant al învățătoarei din primii ani ai școlii generale. Și îmi place să cred că nu este nimic convențional aici... Profesia este prin excelență o profesie a generozității, a unei imense afecțiuni pentru copii. Dealtfel, în ordinea importanței, imediat după indicarea rolului decisiv al învățătoarei, a fost menționată dragostea pe care o nutresc toți acești viitori educatori pentru copii. Alteori, la exemplul (și îndemnul) învățătoarei se adaugă sfaturile familiei, îndeosebi ale mamei. Aici intervin elemente de ordin mai particular (este o profesie considerată mai apropiată de profilul feminin ; putința de a dobîndi o independență materială de la o vîrstă relativ tînără, demnitatea în sine a meseriei). Chestiunea validării opțiunii pentru această meserie — validare pe care numai cunoașterea condițiilor de studii o poate realiza — a fost cu insistență adusă în dezbatere, cu seriozitate și luciditate. („Nu știu dacă toți elevii liceului cînd au dat examen s-au gîndit dacă au sau nu vocație pentru profesiunea de învățător", spunea o elevă din anul IV la Liceul pedagogic din Brașov. Iar în continuare, formulează o sugestie pentru verificarea acestei opțiuni, sugestie valabilă, cred, nu numai pentru liceul unde învață : „Felul în care dirigintele îi ajută pe părinți este hotărîtor. Ar trebui ca dirigintele să poată interveni în anumite situații pentru a reorienta profesional elevul").

Cu ce începem?

Partea cea mai substanțială a dialogului cu acești reprezentanți ai liceelor din localitățile amintite s-a referit la modul în care au fost pregătiți pentru a face față cerințelor școlii încă din prima oră de cursuri, la anumite carențe ale programelor și manualelor școlare, la aspecte ale desfășurării practicii pedagogice. Cei mai mulți consideră pregătirea psiho-pedagogică și metodologică suficientă și, mai mult chiar, unii dintre aceștia, îndeosebi elevii liceului pedagogic din Ploiești și Sibiu, au chiar conștiința unei pregătiri superioare pe acest plan în raport cu absolvenții facultăților de profil pedagogic. Este ceva adevărat aici, dar aceasta trebuie înțeleasă mai mult ca o carență în pregătirea viitorilor profesori. Cu toții au recunoscut că sînt anumite lucruri care le-au creat reale dificultăți. Nu a existat întotdeauna o sincronizare între anul în care studiază o anumită disciplină (pe care o vor preda la școala primară) și anul în care o predau în cadrul practici pedagogice. Așa este cazul disciplinelor istoria și geografia României, pe care le studiază în anul V și la care fac practică în anul IV. Este limpede, subliniau interlocutorii mei, că în asemenea condiții sîntem obligați să facem eforturi în plus pentru a ne pregăti în bune condiții lecțiile de practică. În același context, s-a adus în discuție și chestiunea unei mai bune corelări între psihologia generală și psihologia copilului, ca și între pedagogia generală și metodici. Capitolul de psihologia preșcolarului din Manualul de psihologie a copilului este considerat insuficient de dezvoltat. Se simte nevoia unei adînciri și a capitolului de igiena copilului, din același manual. Învățătoarele resimt ca pe o lacună serioasă a pregătirii lor lipsa unor cunoștințe de puericultură, de care beneficiază colegele lor de la secția de educatoare. Aceleași necorelări între discipline și metodicile respective au mai fost semnalate la desen și caligrafie (pe care le studiază în anul I), lucrul manual (pe care îl studiază în anul II), și metodicile acestora (pe care le studiază în anii III și IV, ultimul an amintit fiind și anul în care fac practică pedagogică). În felul acesta se creează un interval prea mare între momentul de asimilare a cunoștințelor din disciplinele amintite, momentul însușirii metodicii predării și respectiv al practicii pedagogice. Sînt apoi o serie de discipline absolut necesare unui viitor învățător și care nu au fost prevăzute să fie studiate în programa în vigoare pentru aceste promoții de viitori învățători. Unele dintre discipline sînt suplinite sub forma unor cursuri la școala populară de artă (dans, dirijorat, păpușerie, dansuri populare, regie, teatru), altele sînt suplinite prin activități în cadrul cercurilor din școală. Este însă absolut necesar ca aceste cunoștințe operaționale pentru învățători să fie dobîndite în cadrul unei programe bine așezate. Pare curios la prima vedere, dar acești viitori învățători și învățătoare, care vor preda și un capitol din istoria antică a României, sînt lipsiți de posibilitatea de a cunoaște orînduirea respectivă în cadrul unui curs de istorie antică universală.

Mici perplexități

Modul de desfășurare a practicii pedagogice a reținut atenția interlocutorilor mei sub două aspecte : locul în care se face practica și relațiile cu colectivul de cadre didactice unde o efectuează. Formula ideală ar fi ca practica pedagogică să se desfășoare inițial în școala de aplicație de pe lîngă liceu, urmînd ca după un anumit timp (în partea a doua a anului V), pe baza unui program bine alcătuit, să se țină — în școli generale diferite, cu condiții de lucru foarte diferențiate (atît din mediul rural cît și urban). În acest mod integrarea în realitatea școlii unde vor fi repartizați se va face mult mai ușor. În ce privește relațiile cu colectivele didactice din școlile unde fac practica, au semnalat și unele rețineri manifestate din partea unora. Cu toții au considerat insuficient pentru pregătirea lor viitoare capitolul din pedagogie consacrat predării simultane, precum și timpul afectat practicii pedagogice în această formă. De aceea, de un real folos pentru viitoarele învățătoare ar fi redactarea unui **îndrumător** care să sintetizeze recomandările pentru un număr de lecții în condiții de predare simultană (opinie formulată de elevele Liceului pedagogic din Sibiu).

Intelectual și cetățean

Viitorii învățători și învățătoare sînt pe deplin conștienți de responsabilitatea lor civică, de necesitatea de a fi cu adevărat factori de cultură și știință în localitățile în care vor fi repartizați, de a depune toate eforturile pentru a ridica nivelul de cunoștințe și cultură al populației adulte. Dealtfel, încă din anii de școală ei sînt cuprinși în anumite forme de activități artistice, culturale și științifice, pe care le desfășoară la casele de cultură ale pionierilor, în tabere de vară sau la căminele culturale din localitățile de unde provin (în vacanța mare). Tot de pe acum sînt obișnuiți cu rigoarea cercetării științifice. De curînd, la Liceul pedagogic din Ploiești s-a ținut cel de al doilea simpozion „Relația profesor-elev" la ale cărui lucrări viitoarele învățătoare, învățători și educatoare au participat cu un număr impresionant de comunicări. Alte forme de activitate pe care le întrevăd acești tineri intelectuali ai satelor noastre se referă la : culegeri de folclor, organizarea de formații corale, sportive, de echipe de dansuri, de teatru, alcătuirea de muzee etnografice.

„Integrarea socio-profesională nu depinde numai și neapărat de colectivul în care vom intra, ci de noi, spunea ca o concluzie a discuției o elevă de la Liceul pedagogic din Sibiu. Să nu uităm, a adăugat tot ea, că fiecare dintre noi sîntem o personalitate. Sîntem pregătiți să răspundem cerințelor colectivelor în care ne vom integra". Această certitudine este expresia nu numai a tinerei care a formulat-o ci a tuturor colegilor și colegelor ei. Este garanția că așa vor proceda în locurile unde vor fi repartizați.

I. TENESCU

Lucrare colectivă executată de Mihaela, Gili și Miruna de la Grădinița de aplicație din Constanța. Foto : EUGENIA DRAGOȘ — învățătoare

AGENDA

Cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la Revoluția română din 1848, Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România a organizat o impresionantă seară muzeal-artistică avînd drept cadru mărturii istorice originale. Evocări muzicale oferite de corul „Madrigal" și literare aparținînd actorilor de la Teatrul Național au inscris, pe agenda manifestărilor consacrate marelui eveniment, noi autentice vibrații ale sentimentului patriotic ● Festivitatea dezvelirii bustului lui Nicolae Bălcescu — operă în bronz a cunoscutului sculptor Romul Ladea — a însemnat, în viața Liceului „Nicolae Bălcescu" din Cluj, un eveniment deosebit de important. Reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, cadre didactice, părinți și elevi, au ascultat un scurt istoric al liceului, realizat de directorul Lucian Bogdan și evocarea emoționantă a personalității marelui patriot și revoluționar, de către prof. univ. dr. Ștefan Pascu, rectorul Universității Babeș-Bolyai ● Concursul „Cine știe cîștigă", pe tema „Deșteptarea României", desfășurat la Școala generală din comuna Tileagd, județul Bihor, s-a terminat cu... felicitări și premii în cărți, pentru concurenții din clasele a X-a, a VIII-a B și a VIII-a C. Felicitărilor — le adăugăm pe ale noastre ! ● Spicuim, din Programul celei de a VII-a sesiuni de referate și comunicări ale elevilor de la Liceul nr. 2 Ploiești, cîteva titluri : „Din corespondența inedită a pașoptiștilor" (Luminița Vădan), „Caracterul științific al P.C.R. oglindit în politica de prognoză" (Valentin Dumitrescu), „Asupra modelării matematice a proceselor sociale" (Radu Dragomir), „Omul și îmbătrînirea" (Lucia Constantin și Ion Vagaon). Lista și, cu ea, increderea noastră, continuă... ● Problemele discutate la Casa județeană a corpului didactic Cluj, în legătură cu „Perfecționarea muncii directorului de școală" ne îndreptățesc să sperăm, acolo unde e cazul (sau necazul) în noi și simțitoare îmbunătățiri. ● 17 copii din orașul Reghin au luat un start mai puțin obișnuit pe asfaltul străzii, purtînd în mîini... o cretă și un burete ! După o oră „de lucru", balcoane înflorate, peisaje, scene din viața școlii, portrete au transformat în admirație nedumerirea celor prezenți. Decizia juriului : pe primele locuri, desenele elevilor Maria Doboș, Alexandru Ioancic, Iuliana Husar, Viorel Muntean. Ceilalți s-au mulțumit cu cîte o ciocolată : în clasa I consolează... Pe cînd inscripția : „Nu călcați desenele !" ? ● Tot la Reghin, elevii Liceului nr. 2 și ai școlilor generale din oraș au trimis pe scena „Festivalului Teatrului școlar" pe cei mai buni interpreți, recitatori, cititori. Cu sceneta „Mitruț și timpul liber" de Maxim Banciu, membrii formației de teatru a Școlii generale nr. 1 au obținut premiul I. Dacă au învățat ceva de la personaje !... ● Din inițiativa Casei județene a corpului didactic Ialomița, cincizeci de educatoare din județ, însoțite de inspectorul școlar I. Ardeleanu au participat la un schimb de experiență organizat la Grădinița cu orar săptămînal de la Fabrica de confecții și tricotaje București. Variate forme de activitate, desfășurate și dezbătute, cu acest prilej, au fost în măsură să arate cît de mari sînt problemele celor mici ! ● Inspectoratul școlar al municipiului București invită în aceste zile, la Casa corpului didactic, pe cei preocupați de fantezia și îndemînarea elevilor, să viziteze (a nu se citi întocmai) „Expoziția cu vînzare de articole pentru copii" realizate în atelierele-școală din liceele și școlile de cultură generală din municipiul București.

MUNCA PRACTICĂ ÎN ȘCOLI:

CE ESTE ȘI CE AR TREBUI SĂ FIE

Interlocutori: prof. Hans Schuller, directorul Liceului Nr. 21
și prof. Ion Popescu, directorul Liceului „Mihai Viteazul"
din București

În atelierul de tîmplărie al școlii generale din comuna Dolheștii Mari — județul Suceava. (Fotografie trimisă de prof. VALERIU SANDOVICI)

Practica continuă — o garanție a calificării

La Liceul nr. 21 (cu limba de predare germană) sînt întîmpinat de către directorul Hans Schuller, care mă conduce neîntîrziat în atelierele școlii. Elevii lucrează atenți, preocupați.

— În noul local unde ne vom muta în toamna acestui an, vom avea șase ateliere (acum școala dispune numai de trei, din lipsă de spațiu) bine utilate, dintre care unul de electroradioautomatică. Elevii și profesorii vor munci în timpul practicii continue pe șantierul școlii din strada Dorobanți. Cu toții dorim să începem munca cît mai curînd în clădirea cea nouă.

Are dreptate directorul. Cu toate eforturile (vizibile pentru vizitator) nu se poate face o treabă gospodărească în vechiul local. Peste tot înghesuiala sare în ochi.

— Vă doresc din toată inima să vă mutați cit mai curînd in noul local. Sinteți amabil să comunicați cititorilor noștri ce aveți în vedere pentru a îmbunătăți rezultatele practicii productive, mai ales acum, cînd veți dispune de toate condițiile ?

— Și pînă în prezent am obținut rezultate frumoase. Toți elevii noștri fac practică în întreprinderi, la locul de producție. Mai sînt și atelierele școlare. După cum ați remarcat, sînt bine utilate. Școala are venituri de ordinul zecilor de mii de pe urma practicii productive a elevilor, pe care le vom folosi pentru autodotare. Dar nu doresc să mă joc cu vorbe mari. La începuturile activității mele am lucrat ca simplu ucenic la Uzina electrică din Sibiu. Deci pot vorbi în cunoștință de cauză. Convingerea mea este că nu așa trebuie pregătiți elevii pentru o viitoare activitate practică. Un inginer de la CESAROM, pe care-l stimez in mod deosebit pentru competența sa, îmi spunea că **o singură zi de practică pe săptămînă este cu totul insuficientă.** Ca să nu cădem în formalism, cum s-a întîmplat cu alții, consider că **o adevărată calificare se poate obține doar în timpul unei practici continue,** evitîndu-se pe cît posibil întreruperile. După părerea mea, **aceasta ar putea să se desfășoare la întreprinderea unde elevii au lucrat în timpul anului școlar.** Avînd continuitatea asigurată (mă gîndesc la practica în aceeași întreprindere) la sfîrșitul ultimului an de liceu, am putea vorbi despre un examen de atestare. Vedeți bine, elevii sînt dornici să se afirme, să devină competenți în meserie. Dar ce te faci dacă în fiecare an de studiu sau perioadă de practică (așa cum s-a întîmplat pînă în prezent) elevul este obligat să schimbe întreprinderea și implicit domeniul în care lucrează, luînd-o mereu de la capăt ? În această problemă cred că inspectoratele, împreună cu marile întreprinderi, ar fi bine să ia neîntîrziat măsurile ce se impun (se știe că o practică prelungită la o fabrică necesită pregătiri speciale). Vreau să vă atrag atenția încă asupra unui aspect : actuala zi de practică este privită cu rezerve în întreprinderi, unii tovarăși considerînd-o „zi de plimbare" a elevilor. Pe de altă parte, din cauza lipsei de continuitate a practicii, uzinele nu vor să facă contracte cu școala. Înclin să le dau dreptate. Pentru a înlătura această situație, apreciez că este imperios necesar ca ziua de practică în întreprinderi să fie mai riguros organizată de pe pozițiile obiectivelor educative și ale principiilor pedagogice ale procesului instructiv-educativ școlar. **Poate ar fi mai bine ca zilele de practică din cursul anului școlar să fie comasate cu perioada practicii continue, prelungind-o.** Optez ca în timpul anului școlar să se predea elevilor un anumit număr de ore de tehnologie legată de specificul muncii (practicii), iar la sfîrșitul anului școlar aceștia să facă practică continuă la întreprinderi, unde există toate condițiile necesare pentru însușirea meseriei, condiții pe care atelierele școlare, oricît de bine ar fi utilate, nu le pot îndeplini.

Microsecțiile — un cadru ideal pentru munca productivă

La Liceul „Mihai Viteazul"...

— Neîndoios, **succesul practicii productive a elevilor poate fi asigurat in mare parte prin înființarea în școli a unor microsecții după modelul secțiilor din întreprinderi** — își începe relatarea directorul Ion Popescu. În acestea fabrica își transferă o parte din lucrări, personal calificat, materia primă necesară, forța de muncă fiind asigurată de către școlari. În același timp, sînt de părere ca elevii să capete primele noțiuni nu în uzină, ci în atelierul școlar sau în microsecția ce funcționează în școală. Aici se pot asigura toate etapele procesului de învățămînt, pe cînd în fabrică, uneori, se procedează meșteșugărește. Apoi, climatul școlii mai trebuie încă păstrat pentru copiii din primii doi ani de liceu. Anii III și IV își vor găsi finalitatea în fabrică, calificîndu-se. Procedîndu-se în acest fel etapă cu etapă, elevul își poate alege la timp specialitatea (în anul al III-lea, de pildă), iar apoi (în anul al IV-lea) să se pregătească temeinic pentru examenul de atestare. La liceul nostru funcționează cu bune rezultate formative, cît și din punct de vedere al rentabilității, două microsecții înființate de uzina „Metalurgica" unde lucrează alături de elevi două muncitoare. Acestea răspund de calitatea pieselor lucrate, de aprovizionarea ritmică cu materie primă, reprezentînd într-un cuvînt fabrica. Muncitoarele sînt dealtfel remunerate din veniturile realizate de microsecție.

— Care sînt avantajele microsecțiilor față de atelierele școlare obișnuite ?

— În microsecții, elevii execută reperele (piesele) **de la A la Z,** adică construiesc o piesă sau un aparat de la început pînă la sfîrșit, creează un întreg util. Acestea sînt apoi asamblate, împachetate tot aici, primesc C.T.C.-ul și sînt trimise direct la beneficiar. Ca la fabrică.

Peste cîteva minute, aveam să mă conving de toate acestea, vizitînd rînd pe rînd atelierele și microsecțiile. M-au impresionat îndeosebi fetele din anul al doilea pe care le-am găsit în plină activitate „bărbătească", lovind cu ciocanul sau lucrînd la mașinile de găurit, tăiat, strunjit etc. Munca decurgea în mod normal, firesc, iar buna dispoziție domnea peste tot. La capătul „benzii rulante" erau stivuite cutiile de carton, conținînd casete-siguranțe pentru autobuze, cu C.T.C.-ul marcat, gata de drum. Am fost plăcut surprins cînd o muncitoare mi-a spus că cele două microsecții colaborează efectiv, „banda rulantă" începînd de fapt în prima și terminîndu-se la capătul celei de-a doua microsecții, unde erau stivuite cutiile. Am rămas cu convingerea că așa trebuie lucrat.

— În acest an școlar 50 de elevi din anul al IV-lea se vor prezenta la examenul de calificare în diferite meserii — continuă directorul I. Popescu.

— Se pare că ați pornit pe drumul cel bun. Ce probleme mai trebuie rezolvate pentru a vă declara mulțumiți ?

— Mulțumiți nu vom fi niciodată. Acum facem eforturi pentru a da posibilitatea elevilor să execute repere cît mai multe și mai variate (la atelierul de mașini-unelte se realizează în prezent 10 repere) pentru ca elevii să se deprindă mai bine cu meseria. Am dori să mărim numărul microsecțiilor, să facem un atelier complex de croitorie, un altul de mecanică-auto, în care să calificăm șoferi profesioniști (dar inspectoratul are rezerve), să utilăm atelierele din școală cu mașini-unelte mai bune (să ne audă și să ne ajute „Metalurgica" F.M.U.A.B., toate întreprinderile cu care conlucrăm !), dorim să lărgim atelierul de artă aplicată (pe care unii au dorit cu tot dinadinsul să-l desființăm, dar nu ne-am lăsat). Nu sînt adeptul artizanatului cu orice preț, dar tinerii noștri au dreptul și simt nevoia să facă și artă...

— Ce alte greutăți aveți ?

— Se simte nevoia de încă cel puțin doi-trei muncitori în microsecții, pentru a asigura și celelalte schimburi. Am avea nevoie de un electrician (de întreținere) pentru atelierul de mașini-unelte, fiindcă e păcat să stea mașinile de pomană pentru un circuit defect. Mai este spinoasa problemă a materiei prime, care ajunge la atelierele noastre în mod foarte neregulat și în cantități insuficiente, mai ales în ultima perioadă. Și iarăși e păcat... Ar mai fi problema utilizării veniturilor obținute de pe urma practicii productive a elevilor. Cabinetul de matematică utilat cu mașini de calcul pe care l-ați vizitat a fost amenajat recent din aceste fonduri. Putem face încă multe altele...

C. BUȚURA

Harpă industrială ***Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ***

EXIGENȚE MAJORE ALE EDUCAȚIEI

Învățămîntul modern se desfășoară sub semnul unei continue înnoiri, a valorificării instructiv-educative a celor mai profunde și eficiente date ale științei și culturii. Adecvarea la cerințele concrete și practice ale activității sociale, ca și trasarea jaloanelor educației și instrucției permanente au impus categoric în învățămînt — ca strategie centrală — formativitatea. Interesează nu doar prezența unui stoc de informații oricum raportabile într-un cadru didactic artificios, ci însăși formațiunea intelectuală și practică a elevului, închegarea sistemului operațional de gîndire, a sistemului de atitudini, abilități și deprinderi. Principiul interpenetrației învățămîntului cu investigația științifică și activitatea productivă implică tocmai o astfel de plurivalentă și coerentă formație a personalității fiecăruia din cei ce se dezvoltă în clase și ateliere, integrîndu-se treptat, prin variate acțiuni obștești și cetățenești, în circuitul vieții noastre sociale. Nu încape nici o îndoială că în acest proces formativ, esențialul, nucleul integrator de la care pornesc și la care revin toate, îl reprezintă concepția științifică și comunistă despre lume și viață.

Sub raport psihologic, constituirea treptată a concepției și mentalității este un fapt necesar, obiectiv. Nu a existat niciodată de la comunitățile primitive și pînă la civilizația secolului nostru și nu va putea niciodată exista conștiință individuală detașată de conștiința socială, sistem de gîndire care să se poată defini și să poată funcționa fără categorii supreme, orientative, personalitate care să nu se centreze pe un fond de valori călăuzitoare. Întrucît concepția intervine ca un factor sine qua non, pedagogic, nu se pune decît problema unicității concepției și modalităților de cultivare și propulsare ascensională a ei. Reluînd o metaforă a lui Marx, am putea considera că în edificarea educațională, a neglija închegarea fermă și unitară a concepției înseamnă a nesocoti — la facerea unei case — acoperișul, a nu acorda atenție faptului că e nerezistent, nesigur, spart, făcut la întîmplare și deci avariile sînt iminente.

Disproporții în procesul educațional al școlii

Școala noastră a adus și aduce masive contribuții la orientarea științifică și formarea în spirit revoluționar a noilor generații. Însuși conținutul realist-științific al învățămîntului și integrarea sa militantă în opera de construire a socialismului multilateral dezvoltat determină astfel de rezultate. Cele peste două sute de mii de cadre didactice reprezintă cel mai numeros și semnificativ detașament al noii intelectualități. Neprețuita experiență de educație socialistă pe care, în ultimul sfert de veac, cadrele didactice au acumulat-o, este bine cunoscută și se dovedește tot mai fecundă. Totuși, considerînd multilateralitatea procesului educațional, sîntem nevoiți să recunoaștem că mai persistă unele inegalități, disproporții în ce privește eforturile depuse într-o direcție sau alta. O latură a formării concepției despre lume și viață care este pe alocuri ceva mai slab urmărită și realizată este aceea referitoare la viziunea filozofică unitară privind lumea și îndeosebi viața umană.

Neîndoielnic, școala acționează în direcția formării unor convingeri materialiste și dialectice, dar unele cadre didactice se integrează insuficient în stilul unei veritabile lupte ideologice care să implice nu doar afirmații dar și negații, poziție fermă de combatere a vederilor subiectiviste, idealiste și mistico-religioase.

Dezvoltarea consecventă a mentalității materialist-științifice este întru totul solidară cu ateismul științific, acesta constituie reversul medaliei pentru viziunea materialistă. În caz contrar orientarea științifică este prejudiciată printr-o serie de elemente de superstiție și credință mitologică sau religioasă. Psihologic, este posibilă coexistența la același individ a unor vederi materialist-științifice cu altele spiritualiste, religioase. Coexistența trece, cu timpul, inevitabil, într-o macerantă contradicție internă, ce reduce forțele creatoare ale individului, cota lui de inserție în procesul istorico-social și-l face să plătească, tacit, dar la fel de dăunător pentru societate și sine însuși, un amar tribut înstrăinării spirituale. Religiozitatea sau ateismul noilor generații trebuie să fie considerate în raport cu tabelele de valori care în mod cert decid și, mai ales, vor decide viața fiecăruia și a tuturor în perspectivă. Degajarea de misticism, de ultimele și cele mai rafinate rămășițe ale lui nu este o cauză exclusivă a sistemelor socialiste, ci aparține acestora în măsura în care o societate socialistă ca a noastră realizează conștient, tenace și accelerat cerințele inexorabile ale construirii celei mai înalte culturi și civilizații. După cum se știe însă fenomenele de „secularizare“, de trecere masivă la cultura laică se produc în toate societățile numite „industriale“, iar în acele zone ale lumii ce se aflau nu de mult sub imperiul fanatismului religios, intervine un proces de relativizare, de „subțiere“ a mentalității religioase care amintește de efectele Renașterii europene. Deși religia a fost cîndva o formă de cultură cu rosturile ei — acum revolute, anarhice — acțiunea de propagandă antireligioasă și de educație ateistă ce incumbă școlii, se înscrie integral în opera de făurire a promotorilor și coparticipanților noii culturi și civilizații a cărei validitate n-o poate legitima decît istoria. De aceea nu putem tăinui unele observații și constatări prilejuite de o investigație specială în rețeaua de învățămînt a unuia din județele țării noastre. Fără a subaprecia eforturile depuse în ordinea educării ateiste, trebuie să menționăm inegalitatea contribuțiilor aduse de cadrele didactice și chiar faptul că destul de mulți educatori neglijează conștient sau inconștient această latură cu majore semnificații ideologice a activității educative. De multe ori am avut surpriza unei senine automulțumiri. La întrebări directe privind situația elevilor din punctul de vedere considerat, răspunsuri liniștitoare: „în școala noastră nu există o astfel de «problemă», au fost mai demult doi elevi sectanți care nu frecventau sîmbăta, nici la examen nu se prezentau — părinții erau neînduplecați — unul a abandonat deși era destul de capabil, altul a fost îndepărtat pentru că începuse să-și recruteze prozeliți, dar în rest, acum n-avem de ce să ne plîngem, avem copii buni, ce-i drept unii mai merg pe la biserică din an în paști, dar, știți, cum sînt copiii, mai mult pentru fast și ca să fie pe placul familiei...“.

Influența și toleranțele părinților

Oricît ar fi de gravă aderența unor copii și tineri la formule fanatice și vădit retrograde de cult, totuși problema mentalității religioase nu se poate reduce la aceștia. Interesează, în primul rînd, masa elevilor, fenomenele de religiozitate mai slabă, dar cuprinzînd încă unii elevi. Din acest punct de vedere, după constatările noastre, în multe școli situația nu este cunoscută. Aplicînd un chestionar anonim și cu răspunsuri la alegere, urmărind testarea pe trei criterii — participare la cult, reprezentări mistico-religioase și trăiri, sentimente religioase — am constatat, cu toată varietatea rezultatelor, că în unele școli situația nu este așa cum încercau directorii și alți profesori să o prezinte.

— Da — ni s-a spus — există unele indicii dovedind că o oarecare parte din elevi mai sînt influențați de religie. Lipsesc în zile cu semnificații de sărbătoare religioasă. Exhibează amulete religioase justificate invariabil ca amintiri de familie, daruri. Sînt, de regulă, elevi pasivi, singuratici, sterși. Sînt și alții, tot mediocri, dar turbulenți și superficial-agitați. Poate cu timpul, prinși în vîrtejul vieții, își vor reveni.

Aceste influențe se datoresc — e limpede — familiei și numai familiei. Se cunosc cazuri foarte grave în care părinții se îngrijesc exclusiv de educația religioasă a copiilor lor și mai mult decît atît, condiționează participarea lor la acțiunile școlii de îndeplinirea prealabilă și prioritară a „obligațiilor“ de cult. În alte cazuri, familiile manifestă o egală grijă atît față de instrucția școlară cît și față de integrarea religioasă a copiilor lor. Echivocul acestei situații nu-i interesează, socotind că pot să meargă foarte bine și una și alta. Școala are unele dificultăți cu acești părinți, întrucît ei, pe față, acceptă programul de educare al școlii, dar în cadrul familial procedează așa cum cred de cuviință. Sînt și situații în care părinți indiferenți față de religie manifestă o inexplicabilă toleranță față de influențarea religioasă exercitată de bunici asupra copiilor.

Profesorii — propagatori activi ai ideilor științifice

Am consemnat aici, în chip sintetic, de răspuns colectiv, datele furnizate de zeci și zeci de profesori cu care am întreținut discuții pe tema educației ateiste a elevilor. Neîndoielnic, profesorii au dreptate cînd formulează observații critice la adresa unora dintre familii. Problema depășește cadrul școlar și, pe o anumită latură, se înscrie în sistemul activității ideologice generale. Se știe că o parte din profesori activează cu mult succes în brigăzile științifice, țin conferințe ateiste și sînt cunoscuți în sfere mai largi pentru poziția lor. Este regretabil că numărul profesorilor cu astfel de merite este încă restrîns. Aceasta cu atît mai mult cu cît demonstrarea publică a atitudinilor cadrelor didactice ar configura mai clar, față de familii, poziția reală a școlii. Este de semnalat și valoarea experienței pe care o dobîndesc profesorii în calitate de lectori ateiști pentru ceea ce întreprind ei înlăuntrul școlii. Formulîndu-și priceperea corespunzătoare de propagandiști, realizînd și demonstrații, experimente concludente, unii profesori au reeditat acțiunile lor în fața elevilor la lecții și conferințe. Nu se poate însă pune în chip total în dependență orientarea elevilor de părerile părinților. Aceasta ar afecta grav rolul conducător al școlii în educație. Cînd unii elevi la întrebările noastre vizînd opțiunea între științific și religios în una sau alta dintre probleme răspund: „familia zice că da, școala că nu, eu nu știu ce să mai cred“. Este o situație de indeterminare față de care școala nu poate să rămînă pasivă.

În primul rînd, este necesar să se explice clar părinților că ei nu au dreptul de a încălca libertatea de opinie a copiilor lor și că dacă ei, părinții, rămîn religioși, nu trebuie să forțeze pe tineri să devină asemenea lor. Aceasta în însuși interesul viitorului fericit al acestor urmași, care s-au născut și format într-o altă lume decît mulți dintre părinți și vor trăi în cu totul alte condiții, dincolo de limitele acestui secol. Au părinții garanția că peste 30—40 de ani, în condițiile unei societăți de înalt nivel științific și cultural, urmașii lor nu le vor reproșa impunerea unor superstiții, reprezentări denaturate, simțăminte de neputință care le vor crea dificultăți în adaptarea socială și în închegarea unei existențe fericite? Oare faptul că au adus pe lume niște ființe umane le conferă dreptul de a le face prizoniere trecutului, cînd lor le aparține viitorul? Profesorii pot de cele mai multe ori să dobîndească de la familie, discutînd cu severitate problema perspectivelor tinerilor, dreptul de statu-quo pentru dezvoltarea concepției despre lume și viață a acestora. Pentru aceasta este însă necesar ca datele procesului instructiv să fie, într-o mult mai mare măsură, valorificate în planul educației ateiste. A practica un învățămînt militant înseamnă a trage din cunoștințele comunicate toate concluziile filozofice și a indica net funcția lor de înlăturare a vederilor neștiințifice. Nu la orice temă și nu mai mult de $5^{0}/_{0}$ din durata unei predări se pot realiza la biologie, geologie, chimie, fizică, psihologie, istorie, momente edificatoare din punctul de vedere al accentelor antireligioase și al generalizărilor în beneficiul filozofiei materialiste.

Este însă clar că preocuparea pentru consolidarea orientării ateist-științifice trebuie să fie continuă, sistematică și bine dozată. Sînt necesare angajările de discuții concrete cu elevii în condiții de încredere și deplină sinceritate. La unele licee funcționează cercuri de ateism ale elevilor. Am participat la un astfel de cerc în care elevii puneau probleme de educație ateistă nu doar într-un plan teoretic, ci se refereau la cazuri petrecute cu colegii lor, vădind ei înșiși un început de experiență în lucrul cu cei ce alunecaseră pe panta narcozei mistice. Dacă cea mai mare parte din elevii atei ar fi îndrumați în sens militant, în școală s-ar obține, în intervale relativ scurte, rezultate de o însemnătate apreciabilă din punctul de vedere al cîștigării celei mai mari părți din numărul minoritar de elevi, prin diverse accidente, contaminați de religie. Un cuvînt greu de spus în această privință revine desigur organizațiilor școlare de U.T.C. Este deci deplin posibil ca, acționînd cu tact, dar cu forțe unite, profesorii și elevii înaintați să obțină mari succese în opera constructivă de eliberare spirituală a multora dintre elevi.

PAUL POPESCU-NEVEANU

DIALOG CU CITITORII

Urgent... în pas de melc

În numărul din 7 aprilie a.c. al revistei noastre, la rubrica „Consultații", se arăta eroarea comisă de directorul coordonator din comuna Valea Călugărească și de Inspectoratul școlar al județului Prahova privind neacordarea unui concediu fără plată învățătoarei Alexandra Popa pentru a-și susține examenul de diplomă. În finalul răspunsului dat petiționarei în revistă, se spunea : „Sîntem convinși că în termen de cel mult zece zile veți primi răspuns favorabil din partea Inspectoratului școlar al județului Prahova, ca urmare a reanalizării cererii dv. înregistrată la nr. 1232/1973, fără să mai faceți nici o intervenție. În caz contrar, vă rugăm să ne anunțați".

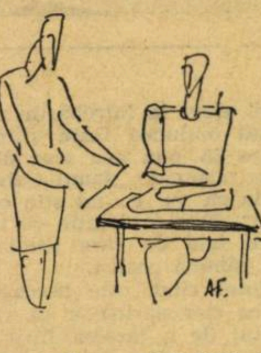

Și învățătoarea Alexandra Popa, printr-o nouă scrisoare trimisă recent „Tribunei școlii", ne anunță : „Aflați că așteptările mele au fost zadarnice În ziua de 25 aprilie a.c. am fost la inspectorat și, probabil pentru a scăpa de mine, de la secretariat mi s-a spus că mi s-a trimis răspuns favorabil. Dar de atunci au trecut destule *zece zile* și răspuns tot nu am primit — nici acasă, nici la școală". Pe unde s-o fi rătăcit ? *Așteptăm, de această dată, noi,* răspunsul Inspectoratului școlar al județului Prahova.

Profesoarei i s-a făcut dreptate

Profesoara Maria Piuari, din Șimleul Silvaniei, s-a adresat redacției noastre cerind lămuriri în privința salarizării (este în învățămînt de aproape zece ani și între timp a absolvit la cursurile fără frecvență, Facultatea de matematică).

Corespondența profesoarei a fost trimisă spre soluționare Inspectoratului școlar al județului Sălaj, în competența căruia intra rezolvarea cazului respectiv. Prin adresa nr. 35/1973, forul amintit ne răspunde : „Vă facem cunoscut că toate problemele ridicate în scrisoarea tovarășei Maria Piuari au fost discutate și lămurite în prezența directorului unității și a persoanei în cauză. Totodată, au fost luate măsuri pentru plata diferenței de salar, retroactiv pe trei ani, cuvenită solicitantei".

Un răspuns prompt și eficient, care onorează forul respectiv.

Inspecții legale ?

„Eu consider următoarele fapte ilegale — își începe scrisoarea profesorul Constantin Todi de la Școala generală din Podu Iloaiei (Iași). Tovarășa Viorica Popiță este profesoară de biologie, dar la școala noastră, de cînd a venit (din 1969), predă fizica la clasele VI-VIII, în locul soțului său care este director adjunct. Anul acesta s-a înscris la definitivat pentru specialitatea **biologie.** Marți, 15 mai 1973, un tovarăș inspector a asistat-o la ore pentru inspecția specială.

Profesoara Viorica Popiță — fiindcă nu are în școală ore de biologie — a ținut orele unei colege de această specialitate. Este legală admiterea la examenul de definitivat în aceste condiții ?" — se întreabă corespondentul nostru. Iar mai departe scrie: „Tovarășului George Popiță — profesor de fizică și director adjunct, care predă fizica la clasele a IX și a X-a — i s-a făcut inspecția specială pentru definitivat sîmbătă, 12 mai a.c. Conform orarului, însă, sîmbăta clasele dumisale au pregătire tehnico-productivă : fetele — în atelierul de croitorie, iar băieții — în cel de lăcătușărie Cînd a venit tovarășul inspector, elevii au fost luați din ateliere și duși în laboratorul de fizică unde s-au desfășurat orele pentru inspecția specială. În felul acesta tovarășul George Popiță a fost admis la examenul pentru definitivat. Este legal oare acest procedeu ?" — se întreabă pentru a doua oară corespondentul nostru. Credem că nu! Inspectoratul școlar al județului Iași ce părere are ?

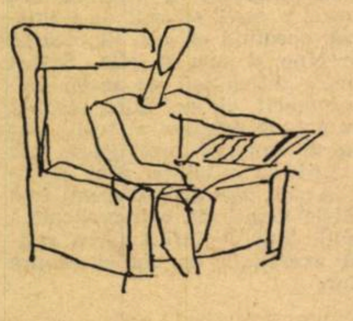

Tratament...

Profesorii Gheorghe și Eugenia Roman, de la Școala generală din comuna Văgiulești, județul Gorj, ne semnalează : „În anul școlar trecut, ne-am adresat Consiliului sindical al județului în vederea repartizării unor bilete de tratament reumatologic pe timpul vacanței școlare. Din lipsă de bilete pentru perioada solicitată, acestea ne-au fost repartizate abia pentru perioada 4—15 septembrie 1972.

În luna august am efectuat activitate pentru perioada menționată — conform referatelor puse de tovarășul director al școlii pe cereri — spre a ni se aproba concediu de inspectoratul școlar. Cu adresele numărul 6257 și 6258/1972, însă, Inspectoratul școlar al județului Gorj ne-a făcut cunoscut că nu ne aprobă concediul solicitat. La data de 24 XI 1972, cu recomandata nr. 51, ne-am adresat, pentru clarificarea situației, Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și am revenit cu recomandata nr. 28 din 24 II 1973. Dar nu am primit nici o lămurire. Atunci am mers personal la forul respectiv, unde ni s-a spus că prima sesizare a fost repartizată spre soluționare unui tovarăș de la Tg. Jiu, iar a doua nu s-a primit".

Oare cît timp îi trebuie **acelui tovarăș de la Tg. Jiu** să rezolve o petiție a unor oameni ? Mai ales că în ea e vorba de tratamentul unor afecțiuni ! Probabil e nevoie și aici de un... tratament ! Cine îl administrează ?

D. RACHICI

COMENTARII

T. Kulcsár — Cluj : Pentru edificarea cititorilor în problema copiilor anxioși ar fi bine să lămurim următoarele : 1) Ce este anxietatea. 2) Ce cauze o generează. 3) Ce urmări are ea asupra evoluției copilului. 4) Căile prin care poate fi ameliorată sau înlăturată starea de anxietate.

Prof. Traian Mârza — Sighișoara : Nu am fi dorit o discuție polemică pe marginea articolului profesoarei P. Cristețiu. Sîntem de acord să mai discutăm despre ora de dirigenție și așteptăm cu plăcere un articol de la dumneavoastră în care să ne împărtășiți părerile și experiența de diriginte.

Prof. Al. I. Dinu — Craiova : Acum, în apropierea vacanței, problema valorificării elementelor de istorie locală prin activitatea elevilor capătă o importanță deosebită. Ei au timp să se ocupe mai pe larg de colecționarea, identificarea și sortarea materialelor cu caracter istoric care, altfel, „ar putea fi iremediabil pierdute, întrucît nu întotdeauna familiile localnice le cunosc valoarea". „Fiecare sat, comună, oraș sau regiune are o istorie proprie, oferind importante surse pentru colecțiile de documente, scrisori, fotografii, obiecte de artizanat, de uz casnic, unelte de muncă, țesături, obiecte de interes arheologic etc." — profesorii, în special cei de istorie, fiind chemați să-i învețe pe copii cum să lucreze cu întreg acest material. Este necesar ca elevii să fie inițiați în recunoașterea urmelor materiale de importanță istorică... ajutați să cunoască criteriile „științifice ale determinării lor, ale întocmirii fișelor acestora", deoarece „dacă se pierd datele privind proveniența obiectelor, acestea își pot pierde întreaga valoare muzeistică".

Ideea pentru care — din cîte am înțeles — susțineți înființarea de muzee școlare, este foarte frumoasă. Ea nu constă numai în necesitatea de a-i educa pe elevi în spiritul dragostei pentru trecutul patriei, ci și în datoria dascălilor de a-i transforma pe școlari în mici căutători și păstrători ai comorilor trecutului, din dragoste și respect pentru acestea.

Andrei Ghidali — București : Este adevărat că modul în care formulăm titlul discuției de la ora de dirigenție poate să stimuleze interesul elevilor sau să-l dizolve. De aceea, e bine „să evităm ca titlul să enunțe, din capul locului esența, concluzia către care tindem" ; „printr-o formulare enigmatică, metaforică, sau paradoxală legătura dintre titlu și subiectul orei poate fi inițial marcată, ea evidențiindu-se pe parcursul sau la sfîrșitul orei". Din exemplele dv. reținem cîteva titluri care, credem, pot genera discuții rodnice : „Păzește-te a doua zi după succes" (despre orgoliu), „Drumul sau ținta ?" „Vă cunoașteți... părinții ?" etc.

În scrisoarea pe care ne-ați trimis-o vă opriți îndelung la deosebirea dintre titlul, tema și subiectul convorbirii etice. Pe bună dreptate, pentru că unele cadre didactice nu sînt îndeajuns de atente la aceste deosebiri, deși elevii au învățat să le facă de la orele de română, încă din clasele mai mici. E nevoie, firește, ca diriginții să le aibă în vedere cînd își alcătuiesc planurile de muncă și mai ales cînd anunță în clasă titlul convorbirii etice care va avea loc la ora de dirigenție.

A. CERNEA

IMPORTANT!

Pentru a vă asigura primirea cu regularitate a revistei „Tribuna școlii" pe timpul vacanței de vară, nu uitați să vă reinnoiți abonamentul în această perioadă.

Prețul unui abonament este :
— 52 lei pe un an
— 26 lei pe 6 luni
— 13 lei pe 3 luni

CONSULTAȚII

Prof. Țuluș Florea, com. Ceanu Mare (Boian), jud. Cluj, ne solicită să clarificăm situația încurcată în care se găsește privind drepturile de salariu, întrucît încercările întreprinse n-au dus la nici un rezultat. Ca profesor suplinitor cu studii universitare a solicitat, în luna noiembrie 1970, rectificarea salariului de la 1 720 la 1 900 lei, corespunzător vechimii între 10 și 15 ani, însă cererea i-a fost respinsă pe motiv că nu avea definitivatul. Ulterior, în urma unor consultații din „Tribuna școlii", pe data de 1 martie 1973, a fost salarizat cu 1 900 lei lunar. Ce drepturi bănești are și cum poate intra în posesia lor ?

— Două aspecte importante se desprind din situația relatată : salarizarea profesorilor suplinitori și încasarea unor drepturi neacordate.

Legislația școlară prevede că salarizarea personalului didactic angajat ca suplinitor se face potrivit condițiilor de studii stabilite pentru funcția didactică îndeplinită și stagiul de activitate recunoscut în învățămînt. (H.C.M. nr. 2841/1968, anexa 1 A, pct. 3 din notă). În circulara Ministerului Învățămîntului nr. 93.754/1970, trimisă inspectoratelor școlare județene, s-a menționat că „salarizarea profesorilor suplinitori cu studii superioare, care au un stagiu recunoscut în învățămînt de peste 5 ani, este aceea corespunzătoare gradului definitiv atît timp cît persoanele respective sînt menținute în învățămînt". Prin adresa ministerului nr. 31.883/1971, care modifică pct. V (lit. a și b) din circulara nr. 93.754/1970, s-a precizat că rectificarea salarizării se face de la data de întîi a lunii următoare celei în care suplinitorul comunică în scris școlii la care este încadrat că îndeplinește condițiile de studii sau stagiu și prezintă acte doveditoare.

Față de aceste prevederi, răspunsul primit de dumneavoastră cu nr. 10.509 din 16.XI.1970, prin care vi se respinge rectificarea salariului condiționînd-o de obținerea definitivatului, nu are temei juridic. În schimb, acum, pentru rezolvarea favorabilă a cererii dumneavoastră, acest răspuns este hotărîtor, întrucît prin el puteți face dovada cea mai bună că ați solicitat aceste drepturi în cursul anului școlar, la împlinirea unui nou stagiu. Cu puțină atenție, această situație ar fi putut fi sesizată la începutul anilor școlari 1971/1972 și 1972/1973, cu ocazia noilor angajări ca suplinitor pe cîte un an școlar, pe catedre vacante, cînd, în mod normal, salarizarea trebuia stabilită pe baza actelor de studii și vechime prezentate, mai ales că ați fost angajat la școli din comune diferite, Tritenii de Jos și Ceanu Mare. Probabil, dintr-o defecțiune de evidență sau transmitere a unor instrucțiuni, rectificarea salarizării s-a făcut cu o întîrziere de 27 de luni, ceea ce v-a cauzat pierderi de 4 860 lei (calcul aproximativ). Dealtfel, rectificarea salariului pe data de 1 martie a.c., fără obținerea definitivatului, arată atitudinea principială a inspectoratului școlar județean în această problemă.

Cît privește încasarea unor drepturi neacordate, potrivit prevederilor Codului muncii (art. 176/2), pentru orice pretenții bănești, față de unitate, ale persoanelor încadrate în muncă, termenul de sesizare este de 3 ani de la data cînd drepturile trebuiau să le fie acordate. Deci, dv. sînteți în termen încă pînă în luna noiembrie a.c. Pentru a intra în posesia acestor drepturi, pe care inspectoratul școlar nu le poate achita decît pe baza unei hotărîri a organelor de soluționare a litigiilor de muncă, urmează să vă adresați comisiei de judecată.

În susținerea cauzei dv. vă recomandăm să invocați prevederile actelor normative menționate mai sus, anexînd, pe lîngă adresa de răspuns, actele de studii și vechime ce le aveați la data solicitării, precum și calculul drepturilor neacordate, întocmit pe baza dovezilor de funcționare eliberate de școlile unde ați lucrat în cele 27 luni la care vă referiți.

IOAN BADIU

I. C. Petrescu:

„Școala activă"

Editura didactică și pedagogică

Colecția inițiată cu cîțiva ani în urmă sub titlul „Pedagogia secolului XX" de către Editura didactică și pedagogică înscrie un nou succes prin apariția celei de a IV-a ediții a lucrării „Școala activă" operă de o reală valoare științifică a pedagogului I. C. Petrescu, îngrijită de prof. dr. doc. Anghel Manolache.

Reeditată la un interval de timp de aproape o jumătate de secol de la data elaborării ei, ca lucrare pe baza căreia în 1924 I. C. Petrescu a obținut doctoratul în filozofie și litere la Universitatea din București, această nouă ediție își păstrează și astăzi prospețimea de idei, numeroase din ele fiind viabile și pentru practica școlii noastre de astăzi.

În studiul introductiv la „Școala activă", precum și în notele și comentariile la volum, prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache analizează în mod profund și multilateral activitatea științifică a profesorului I. C. Petrescu, arătînd că el... „rămîne în istoria gîndirii pedagogice românești ca cel mai de seamă reprezentant al curentului școlii active în țara noastră... unul din cei mai însemnați reprezentanți ai pedagogiei românești dintre cele două războaie mondiale".

Ca urmare a cunoașterii temeinice a realităților școlii românești și a unei informații științifice multilaterale, lucrările și studiile sale vizează o problematică complexă, de la preocuparea de a fundamenta pedagogia pe baze psihologice și sociologice, pînă la acelea privind lucrările cu caracter istoric, statistic, bibliografic sau realizarea unor traduceri.

Lucrarea pe care o aducem în atenție în rîndurile de față — „Școala activă" — pornește de la o analiză a „Curentelor pedagogiei contemporane", arătînd în mod critic că vechiul sistem de educație este intelectualist, nu respectă vîrsta copilului, nu pregătește pentru viață, se servește de metoda pasivă etc.

Partea I a lucrării — „Fundamentul istoric al școlii active" — trece în revistă, într-o privire retrospectivă, aspecte ale acestei orientări pedagogice de la Socrate la Comenius, Locke, Rousseau, Pestalozzi. Autorul are aici în vedere și fundamentul filozofic, biologic, psihologic, sociologic, etic etc.

Trecînd în partea a II-a la analiza „Direcțiilor școlii active", autorul se pronunță pentru concepția școlii active integrale, concept pe care îl analizează în mod convingător.

Principiile școlii active (activitatea proprie, activitatea practică, principiul intuiției și al educației naturale) sînt analizate în partea a III-a a lucrării, iar în partea a IV-a — „Școala activă în România" — se prezintă un tablou complet și edificator al problemei puse în discuție.

În ansamblu, lucrarea nu este numai o elaborare teoretică, pe bază de informație sau de meditație, ci și o contribuție originală proprie în domeniul practicii învățămîntului, a politicii școlare. Dacă ne-am referi, de pildă, numai la ideile pedagogice și la îndrumările privind întocmirea unui muzeu școlar, am putea observa că autorul se adresează nu numai specialiștilor în domeniul pedagogiei, ci și masei largi de educatori. Dealtfel, întreaga operă pedagogică a lui I. C. Petrescu răspunde pe deplin dorinței — ideal de viață al său — care afirmă că „menirea educatorului e să dea din sufletul său peste tot pe unde calcă: peste tot să rămînă urme din sufletul său". Să sperăm că, în curînd, și alte lucrări ale sale vor revedea lumina tiparului.

Prof. dr. PETRE BĂRBULESCU

„Învățămîntul preșcolar"

Nr. 2/1973

Tot mai substanțial, suplimentul „Revistei de pedagogie" înscrie în ultimul număr un studiu general — orientativ de o importanță deosebită, prezentat la Seminarul internațional de educație preșcolară din Budapesta (octombrie 1972), semnat de Eleonora Pop: „Raportul dintre instrucție și educație în vederea formării capacităților intelectuale ale copiilor preșcolari în lumina noii programe". Un experiment, „Grădinița veselă", care vizează îndeosebi stimularea imaginației creatoare și a inițiativei preșcolarilor — este prezentat de Viorica Dinescu și Eugenia Dragoș.

După interesante articole pe tema procesului educației semnate de H. Barbu, A. V. Lovinescu, Lucreția Rez, V. Chiovari, al doilea centru de greutate al numărului e format de continuarea largii dezbateri organizate de Silvia Dima (redactor al volumului): „Pregătirea copilului preșcolar pentru școală". La rubrica de real interes „Învățămîntul preșcolar din alte țări", cercetătorul Vasile Ștefănescu prezintă un experiment american privind formarea unor reprezentări matematice la copilul preșcolar. Rubrica **Cîntec-Teatru-Joc-Poveste** oferă educatoarelor noastre un variat material didactic și se bucură, printre altele, de frumoasa colaborarea a poetului Dimitrie Rachici cu poeziile „Puii doar atîta știu", „Berze vin !".

D. STERESCU

Observații pe marginea unui „Dicționar de terminologie poetică"

În manualele școlare (v. manualul de Literatură română, An. I.E.D.P., 1972) problemele de compoziție, versificație și stilistică sînt prezentate sumar și incomplet. Lacunele manualului pot fi suplinite prin utilizarea unor lucrări ca: Eugeniu Speranția, „Inițiere în poetică", Dicționar de terminologie literară, Noțiuni de compoziție și stil, „Dicționarul de idei literare", al lui Adrian Marino (care prin profunzimea științifică și vastitatea informației depășește informația școlară). În schimb, Dicționarul de terminologie poetică (Ed. „I Creangă", 1973) are, în primul rînd, o utilitate didactică, constituind un instrument de lucru indispensabil pentru însușirea fenomenului poetic. Relativ la exemple, se impun două observații: ele sînt fie prea cunoscute, existente în toate manualele, fie neconcludente: pentru invectivă, de pildă, se reproduce o poezie lîncedă de Duiliu Zamfirescu, cînd opera lui I. Heliade Rădulescu, M. Eminescu, Tudor Arghezi ofereau suficiente exemple convingătoare; pentru anecdotă se apelează la opera lui Th. Speranția, deși se amintesc și anecdotele lui A. Pann, superioare autorului „Anecdotelor pipărate".

Referitor la narațiune se remarcă la un moment dat: „Faptele și personajele sînt proiectate de obicei în trecut, mai apropiat sau mai depărtat. Pentru a le aduce în prezent se folosește dialogul" (p. 43). Împletirea modurilor de expunere nu are exclusiv acest rol stilistic, ci altele mult mai însemnate, cum ar fi: impresia de oralitate, spontaneitate și vioiciune în acțiune etc.

Cuvîntul *teratologie* (p. 87) este considerat sinonim cu *bombasticism*. Este un sens forțat și îngust al termenului de vreme ce în „Dicționarul de neologisme" (Ed. științifică, 1966, p. 700) citim: teratologie, s.f. — ramură a anatomiei care studiază anomaliile morfologice ale viețuitoarelor, iar Șerban Cioculescu vorbind despre mereu citata, dar încă nereeditata ***Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent*** (1941) a lui G. Călinescu scrie: „E o viziune — șarjă, teratologică, de pamfletar și de poet" (v. *Aspecte literare contemporane*, Editura Minerva, 1972, p. 675). La provincialisme se citează și cîteva ardelenisme; cuvîntul *bolînd* este explicat greșit: *bolnav*, pentru că în D.L.R.M. Ed. Acad. 1958, la p. 87, arătîndu-se etimologia cuvîntului din maghiarul „bolond" se explică: *nebun, smintit, nerod.*

Înțelegem că un *Dicționar de terminologie poetică* cu destinație de uz didactic nu poate fi exhaustiv. Cîteva completări se impun totuși. În cadrul licenței poetice se disting trei categorii: în ortografie, în gramatică și în dispunerea cuvintelor. De fapt, licența poetică e impusă de cele mai multe ori din necesități de metrică. Ex. „Acest sunet, acest nume valurile-l *priimesc* (v. Gr. Alexandrescu, *Umbra lui Mircea. La Cozia)*. Așadar, clasificarea este superfluă. După definiția distihului se impunea, credem, sublinierea rolului artistic al distihului arghezian, de generalizarea concluzivă: Ex.: „E timpul, slugă veche și robul celui rău / Tu omule și frate să-ți fii stăpînul tău" (v. *Cel ce gîndește singur)*. La baladă trebuie neapărat pomenit din cadrul literaturii universale François Villon, la care specia respectivă era o poezie cu formă fixă, iar din literatura română contemporană Radu Stanca și Șt. Aug. Doinaș, care dau speciei un colorit filozofic. La parodie, alături de G. Topîrceanu, se cuveneau menționați Marin Sorescu și Mircea Micu, doi reprezentanți notabili ai speciei, ale căror volume de parodii: *Singur printre poeți* (ed. a II-a) și respectiv. *Dracul verde* au apărut de curînd. Surprinzător e, de asemenea, faptul că la psalm nu este pomenit Dosoftei, iar la *epitalam* I. Budai Deleanu, G. Călinescu și Radu Cârneci. Aria geniului didactic este restrînsă la două specii: poemul didactic și epistola, dar tratatele mai vechi de poetică includ alături de acestea: satira, fabula, apologul, anecdota, și epigrama (v. Eugeniu Speranția, *Inițiere în poetică*, Editura tineretului (1967), p. 132—136).

Șirul completărilor posibile nu se oprește aici. Evidențiind aceste carențe ale *Dicționarului de terminologie poetică*, încheiem prin a recunoaște că, în ciuda lor, utilitatea lui didactică este de netăgăduit.

Prof. ION BUZAȘI

Rosa del Conte:

„Carlo Cattaneo și filologia română"

Autor al unei opere de tardivă autoritate — **Despre legătura dintre limba valahă și italiană (Del nesso fra la lingua valaca e l'italiano,** 1837) — tipică spiritualizare a comunității de idealuri naționale ale patrioților români și italieni în epoca Risorgimento-ului, Carlo Cattaneo, sărbătorit nu de mult la centenarul morții, este confruntat în recentul studiu al Rosei del Conte (Modena, Roma 1971), cu Simion Bărnuțiu, descins în mai 1848 pe Cîmpia Libertății, atît de prezentă în aceste zile în conștiința românească, rostind un discurs de răsunet în țară, cunoscut și lui Marx. Cele două părți ale studiului se dedică, mai precis, poziției lui Cattaneo și replicii în latinește a lui Iosif Hodoș, studios padovan împreună cu Al. Papiu Ilarian, inspirat de Bărnuțiu.

Fiind în discuție originile, fie ale celor două popoare, fie ale relațiilor și recunoșterii reciproce, ne întîlnim, prin intermediul acestei limpezi și intim patetice sinteze de istoria ideilor, cu figurile unor corifei români de la D. Cantemir la B. P. Hașdeu, de la S. Micu, G. Șincai, P. Maior la I.H. Rădulescu sau Gh. Asachi, precum și italieni de la Innocenzo III, Enea Silvio Piccolomini, Filippo Bounaccorsi, A. Bonfini, pînă la G. Perticari, J. Alexi sau C. Cattaneo.

Riguroasă cercetare filologică, pledoaria Rosei del Conte urmează pînă la un punct liniile comparativismului istoric, spre a formula concluzii de filosofia istoriei, într-o accepție cît se poate de actuală. Calea ține și de metodă, dar și de o anume sublimă subiectivitate transpusă într-un sobru sinopsis al literelor române prin culmile ei. Căci cheia sensibilă a considerațiilor, chiar dacă aluzive, vine dinspre Eminescu, dinspre Blaga. Astfel, chiar dintru început, argumentarea lui Cattaneo (care va fi contrazisă parțial de Hodos) care ignoră existența unei literaturi valahe, autoarea strecoară într-o notă în josul textului, această revelație cu grad de permanență: „...ne limităm să spunem că limba literară română era deja constituită în sec. 17. Întrucît există o literatură religioasă și o literatură istorică (cronicile) se poate vorbi legitim chiar de «stiluri» diferențiate natural, și nu numai pur și simplu despre limba «scrisă». Dealtfel, cel mai convins asertor al valorii artistice a literaturii religioase a secolelor XVI-XVII nu e un gramatician, ci un artist: Eminescu". (p. 3). Iar la sfîrșit, ca o circumscriere în absolut, îl lasă să vorbească pe Blaga: „Animatorii culturii românești, flăcări de sacru elan în poarta vîntului își întind, de un secol și mai bine, unul altuia moștenirea de îndemnuri" (p 65). Mai este necesar să amintim că Rosa del Conte este autoarea acelui monument **Mihai Eminescu o dell'assoluto,** lăudat de Perpessicius sau Mircea Eliade, ori a recentei antologii Lucian Blaga, deschise cu un studiu? Tocmai o astfel de perspectivă schițată pe tot traseul culturii române în relație cu cea latină, neolatină și, în particular, cu cea italiană, spre a ajunge la conceptele și spiritualitatea de azi fundamentează o viziune integrală, mereu apelînd la adevărul istoriei, privit cu ochi moderni.

„Acea corespondență interioară cvasisecretă între limbile română și italiană" de identică derivație, pe care o constată cu bucurie Cattaneo, „polemica" lui Hodoș cu acesta, reexaminarea moștenirii școlii latiniste, ca și a tezelor filologice esențiale românești sînt tot atîtea prilejuri analitice, dar mai ales de interpretare și exprimare a unei atitudini cu vaste implicații, izvorîte din cunoaștere obiectivă, ca și din participare.

În plus, o concepție supraliterară conduce la considerații, interesînd destinele românești neolatine, de la evoluția limbii și culturii, la cele politice. Autoarea subliniază începîndu-și comentariul și acceptarea replicii lui Hodoș: „Niciodată recunoașterea caracterului limbii sale nu a avut o greutate atît de determinantă asupra destinului unui popor, asupra posibilității sale de resurecție morală, înainte de cea civilă și politică" (p. 41).

Rosa del Conte își scrie paginile de știință cu o cerneală colorată românește.

GHEORGHE ANCA

AFRICA

Armonizarea şcolii cu trebuinţele şi spiritul continentului

> *„Dacă-ţi faci planuri pentru un an, plantează orez, dacă ţi le faci pentru o sută, instruieşte poporul“.* (Proverb african)

Răspîndirea culturii în mase, instruirea poporului şi, aspect esenţial, crearea unor contingente de specialişti autohtoni s-au înscris printre preocupările de primă importanţă ale tinerelor state africane ca sarcini de a căror rezolvare depinde progresul lor economic şi social. În acest sens, este suficient să amintim că, în clipa dobîndirii independenţei, în numeroase ţări africane aproape întreaga populaţie era analfabetă, mai precis la începutul anilor '60 (cînd majoritatea statelor africane şi-au cucerit independenţa), potrivit studiilor UNESCO 73,4 la sută din populaţia adultă masculină a continentului şi 88,5 la sută din cea feminină nu ştia să scrie şi să citească.

În ultimii ani, ca urmare a eforturilor proprii (în general, guvernele au alocat, anual, 16—25 la sută din buget pentru învăţămînt), cît şi a sprijinului unor organisme internaţionale, în special UNESCO şi UNICEF, în tinerele state de pe „continentul negru“ a apărut o largă reţea de şcoli primare, s-a dezvoltat un învăţămînt mediu, de cultură generală şi tehnic-profesional, au fost înfiinţate numeroase institute de învăţămînt superior. În Algeria, de pildă, în prezent numărul elevilor atinge 2,6 milioane iar al studenţilor cincisprezece mii. Recent, din capitala algeriană s-a anunţat inaugurarea primului Institut de studii sociale şi politice, darea în folosinţă a noii clădiri a Institutului tehnologic pentru lucrări publice şi construcţii, precum şi crearea a numeroase şcoli în satele din regiunile sudice ale ţării. În Republica Zair, acţiunile întreprinse se concretizează în crearea unei largi reţele şcolare, în prezent, în ţară funcţionînd 55 000 de şcoli în care învaţă peste 3 milioane elevi. De asemenea, au fost înfiinţate o serie de şcoli tehnice şi profesionale şi s-a dezvoltat învăţămîntul universitar, în care învaţă peste 6 000 de tineri. Realizări remarcabile a obţinut şi Republica Populară Congo (procentul de şcolarizare 80 la sută), unde populaţia şcolară a crescut în ultimii ani cu un milion, ţara situîndu-se pe primele locuri pe continent în ceea ce priveşte dezvoltarea învăţămîntului. În Republica Mali, scria recent revista „Jeune Afrique“, efectivele de elevi au crescut, în ultimii zece ani, de la 73 000 la 217 000 în ciclul primar, şi de la 4 000 la 27 000 în cel secundar. Realizări importante în direcţia creării unei şcoli naţionale au fost obţinute şi în alte ţări africane ca Zambia, Guineea, Republica Africa Centrală, Tunisia, Camerun, Niger şi Coasta de Fildeş.

Concomitent cu aceste preocupări, guvernele au început să-şi îndrepte atenţia şi spre problemele privind calitatea învăţămîntului, legarea acestuia de necesităţile dezvoltării economice şi social-culturale. În acest sens, a fost declanşată o susţinută acţiune de „africanizare“ a învăţămîntului, care vizează armonizarea deplină a şcolii cu spiritul şi nevoile continentului, tinzîndu-se, între altele, spre înlocuirea profesorilor şi învăţătorilor străini cu cadre indigene, folosirea limbilor autohtone în procesul de învăţămînt, a unor programe şcolare şi manuale, care să răspundă nevoilor exprese ale popoarelor autohtone. Acest proces a înregistrat succese notabile în Tanzania, Republica Zair, R.P. Congo, Zambia şi Guineea. În Republica Zair, de pildă, crearea unor şcoli pedagogice şi a unor cursuri intensive pentru pregătirea de cadre didactice au făcut ca, în prezent, în învăţămîntul primar să predea peste 70 000 de învăţători indigeni. În Tanzania a luat sfîrşit procesul de „tanzanizare“ a cadrelor din învăţămîntul primar şi în curînd el va fi încheiat şi în cel secundar. Şi în Algeria, R.P. Congo, Zambia şi Etiopia, datorită măsurilor luate pe linia dezvoltării învăţămîntului pedagogic, reciclării corpului didactic, are loc o susţinută acţiune de înlocuire a institutorilor străini cu cadre autohtone.

Cît despre utilizarea în şcoală a limbilor autohtone, semnalăm că în Tanzania, limba swahili, devenită limbă oficială, este larg folosită în procesul de învăţămînt şi în administraţie. Aceeaşi limbă a început să fie utilizată tot mai mult şi în Kenya şi Uganda. O acţiune similară se desfăşoară şi în Algeria şi Tunisia, ţări în care limba arabă cîştigă tot mai mult teren, înlocuind limba franceză atît în şcoală cît şi în administraţie. De asemenea, în ţările din vestul Africii, o serie de limbi vorbite de milioane de oameni, ca songhay, fulfude, peul, lingala etc. au început să fie introduse în procesul de învăţămînt, precum şi la tipărirea unor cărţi şi manuale.

Pe linia realizării unui învăţămînt în concordanţă cu necesităţile continentului se înscriu şi măsurile iniţiate de o serie de state în direcţia înfiinţării de şcoli medii sau facultăţi cu profil tehnic. Dezvoltarea învăţămîntului tehnic-profesional, produs al ultimilor ani, va suplini nevoia acută de cadre în ramuri cheie ale economiei ca agricultura, industria minieră, petrolieră etc. Dintre ţările în care dezvoltarea învăţămîntului tehnic, mediu sau superior a înregistrat progresele cele mai semnificative amintim Algeria, Egipt, Tanzania, R. P. Congo, Zambia, Zair şi Kenya, în care au fost create şcoli medii de diverse specialităţi — finanţe, sanitare, de chimie, turism — precum şi o serie de institute pentru pregătirea de ingineri, medici, economişti etc. În aceste ţări ca şi în altele ca Guineea, Mali, Tunisia, Etiopia, avîndu-se în vedere că agricultura reprezintă principala ramură a economiei, s-a acordat o atenţie deosebită dezvoltării învăţămîntului agricol (şcoli medii cu profil agrar, facultăţi pentru pregătirea de ingineri agronomi, zootehnişti, specialişti în cultivarea şi întreţinerea culturilor tropicale).

Un astfel de învăţămînt — nota revista „Présence africaine“ într-un amplu articol consacrat şcolii — eliberat de tipare colonialiste, de concepţii străine Africii şi în conformitate cu problemele lingvistice, psihologice, economice şi politice ale continentului, contribuie la decolonizarea personalităţii africane, la afirmarea plenară a acestuia, la dezvoltarea şi progresul Africii contemporane.

C. CARBARĂU

In diferite state africane apar mereu noi unităţi de învăţămînt superior pregătind intelectualii de mîine. În fotografie : în laboratorul de fizică de la Centrul Educaţiei din Coasta de Fildeş

Oaspeţi de peste hotare

Recent a părăsit Capitala delegaţia Federaţiei lucrătorilor din activităţile sociale a R.S.F. Iugoslavia, care, la invitaţia Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, a făcut o vizită de schimb de experienţă în ţara noastră. Delegaţia, compusă din Joze Marolt, preşedinte al Federaţiei, Olga Nikolic, preşedinte al Comitetului republican din Serbia, Angel Georgijev, profesor la Facultatea de economie de la Universitatea din Skoplje (R.S. Macedonia), a vizitat unităţi de învăţămînt şi cultură (Academia de ştiinţe economice, Opera română, Liceul „Ion Neculce“, grădiniţa de copii a Fabricii de confecţii şi tricotaje din Capitală, Universitatea din Braşov ş.a.) şi a purtat discuţii cu cadre didactice şi lucrătorii din artă şi cultură.

În cursul vizitelor şi convorbirilor, oaspeţii s-au interesat de procedeele prin care se asigură o strînsă conlucrare între lucrătorii din învăţămînt, ştiinţă şi cultură şi cei din sectoarele producţiei de bunuri materiale, de rolul şi influenţa sindicatelor în instituţiile de învăţămînt, ştiinţă şi cultură, de condiţiile în care se organizează învăţămîntul profesional şi tehnic (.raportul dintre pregătirea practică şi teoretică, condiţiile de admitere, repartizarea în cîmpul muncii etc.).

La încheierea vizitei, delegaţia Federaţiei lucrătorilor din activităţile sociale din Iugoslavia a fost primită de către tovarăşul Mihai Dalea, preşedintele Consiliului Central al U.G.S.R. La primire a participat tovarăşa Maria Stănescu, preşedinta Comitetului Uniunii sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură.

Oaspeţii au apreciat că schimbul de experienţă a fost util şi rodnic şi au avut cuvinte de laudă despre eforturile făcute pentru asigurarea condiţiilor de studiu şi de muncă în instituţiile noastre de învăţămînt superior, atît studenţilor cît şi cadrelor didactice, pentru seriozitatea cu care este privită problema pregătirii pentru viaţă a elevilor de liceu, şcoli profesionale şi grădiniţe.

„Şcoala la cîmp“

Menită să sporească aportul tineretului cubanez la prosperitatea ţării şi, în acelaşi timp, să ofere elevilor o temeinică pregătire tehnico-productivă, „Şcoala la cîmp“, despre care revista noastră a mai scris, a antrenat în activitate, nu de mult, o numeroasă serie — de 22.000 de elevi — din şcolile secundare de bază (clasele VII—X). Aceşti elevi au plecat spre diferitele zone agricole ale ţării, însoţiţi de 1.500 de educatori, unde vor lucra pe plantaţiile de citrice, de tutun, în livezi etc.

Reţea naţională de orientare şcolară

În R.P. Ungară, orientarea tinerilor a fost încredinţată unei întinse reţele naţionale de centre şcolare şi profesionale, numai în Budapesta şi în cele 19 departamente administrative ale ei funcţionează 21 de asemenea centre, încadrate cu peste 300 de specialişti cu înaltă calificare. În plus, 300 de cadre de conducere din şcoli generale şi medii au sarcina de a sfătui şi îndruma tinerii în alegerea şcolii ce vor să urmeze sau viitoarei profesiuni. Pe lîngă aceşti pedagogi specializaţi, peste 3.000 de învăţători se ocupă cu orientarea elevilor. Începînd din anul 1974, se preconizează introducerea sistemului de învăţămînt cu profil teoretic şi profesional.

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia : Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 100
Simbătă 16 iunie 1973
16 pagini — 1 leu

ÎN CAPITALĂ:
Reuniuni sindicale internaționale

Intre 18 și 24 iunie, in București, se va desfășura o vie activitate internațională cu caracter sindical, de invățămint, prilej al unui larg schimb de vederi și de experiență intre educatori din toate continentele, în problemele privind căile de transformare a școlii intr-un factor stenic al progresului societății.

Prima dintre aceste manifestări — Sesiunea Comitetului Administrativ al Federației Internaționale a Sindicatelor Educatorilor (F.I.S.E.) ce va avea loc luni, 18 iunie a.c. — va discuta și definitiva materialele ce vor fi prezentate în zilele următoare, la cea de a X-a Conferință statutară a F.I.S.E., găzduită tot de țara noastră.

Această conferință (19—21 iunie), la care vor participa zeci de educatori din 36 de țări ale lumii, va dezbate darea de seamă asupra activității desfășurate de organizație în perioada care a trecut de la ultima Conferință statutară (Damasc, 1969), prezentată de Marius Delsal, secretar general al F.I.S.E. Se află inscrise pe ordinea de zi, de asemenea : raportul Comisiei de cenzori, ratificarea cererilor de afiliere aprobate de Comitetul Administrativ, adoptarea unor documente (rezoluția generală, planul de perspectivă pe 1973—1975), alegerea organelor de conducere ale F.I.S.E.

Raportul, precum și dezbaterile din cadrul Conferinței statutare a Federației vor aduce, cum e și firesc, „la zi“ tabloul crizei invățămîntului din țările capitaliste, al realizărilor obținute in democratizarea școlii, in transformarea educației intr-un bun al maselor — probleme pentru care educatorii și organizațiile lor progresiste manifestă continuu un larg interes. Ele au făcut, dealtfel, și obiectul altor analize, cum au fost cele prilejuite de cea de a IX-a Conferință statutară a F.I.S.E. ținută la Damasc (iulie, 1969), Seminarul latino-american ținut la Chile (sept., 1969), Conferința Mondială a Educatorilor, ce a avut loc la Berlin, în R.D. Germană (aprilie, 1970), Seminarul și masa rotundă de la Chartoum (martie, 1971), Colocviul asiatic de la Calcutta (ianuarie, 1973) ș.a

Problemele actuale ale educației profesionale și tehnice și unitatea de acțiune a organizațiilor educatorilor cu clasa muncitoare în soluționarea acestor probleme — este tema următoarei manifestări ce va avea loc la București, între 22—24 iunie — anume Conferința Internațională a Sindicatelor Educatorilor. Tema va fi dezvoltată prin patru referate de bază : 1. „Probleme actuale ale invățămîntului politehnic, învățămîntul politehnic general și învățămîntul tehnic profesional“ (U.R.S.S.) ; 2. „Relația școală-producție, factor al progresului social ; locul științelor exacte și tehnologice în învățămîntul actual“ (România) ; 3. „Dezvoltarea învățămîntului tehnic și profesional — unul din factorii care concură la soluționarea sarcinilor economice și social-politice din țările în curs de dezvoltare“ (Chile) ; 4. „Revoluția științifică și tehnică și unele probleme ale învățămîntului tehnic și profesional din țările capitaliste“ (Franța).

În țările socialiste, instituțiile școlare, perfecționarea continuă a învățămîntului tehnic și profesional, precum și procesul de instruire profesională a tineretului reprezintă obiective fundamentale ale politicii școlare.

În țările capitaliste, clasa muncitoare, prin lupta sa, creează posibilități de pregătire profesională și culturală, dar se menține discriminarea socială.

În aceste condiții, sindicatele educatorilor promovează noi și diverse forme de cooperare ale educatorilor cu clasa muncitoare, prin care, în diversitatea nivelurilor de dezvoltare și de situații naționale, în diversitatea sistemelor social-economice se poate ajunge la concluzii aplicabile în domeniul educației. În acest context se înscrie și reuniunea sindicatelor educatorilor ce va fi găzduită în București.

MARIA STĂNESCU
președinta Uniunii Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură.

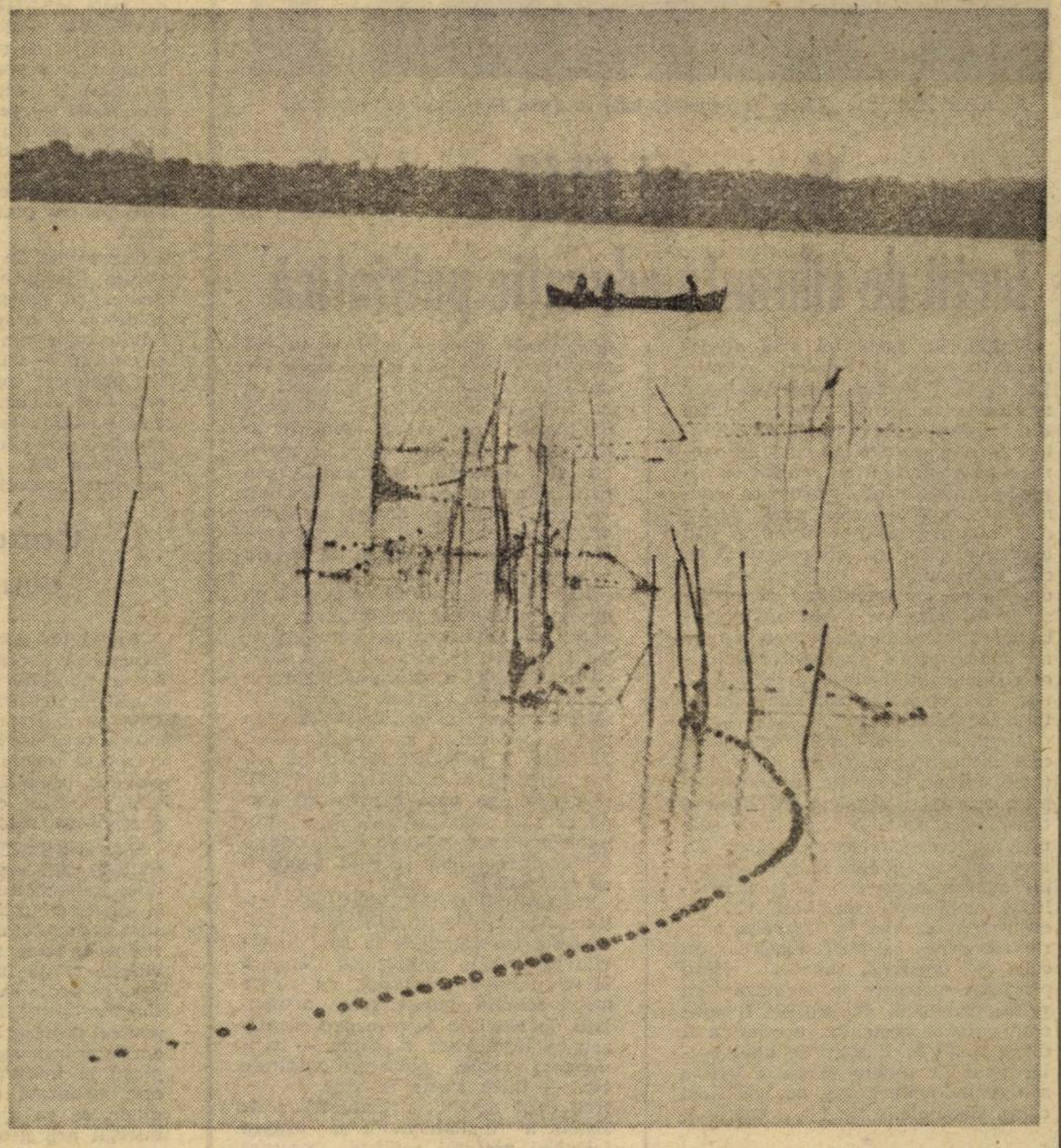

A venit vacanța !

Transfer peste generații

Mi se pare cuceritoare ideea de multiplicare pe care o sugerează inevitabil această relație. Parțial, cultura, condiția etică, inteligența unui educator se transferă în structura intelectuală și morală a unor multitudini de individualități care sint date spre formare. (Firește, nu-mi imaginez un proces absurd și mecanic conform căruia cineva ar putea să producă în serie manechine după chipul și asemănarea sa, ci unul de transfer discret de valori care imbogățesc și formează personalitatea celui educat.) Socotesc ideea cu atit mai fascinantă pentru imprejurarea in care cel educat este destinat să devină la rindul lui educator. Multiplicarea ia, pe această linie, trecind din planul unei vieți, pe verticala unei succesiuni de generații, proporțiile epocii contemporane. Iar responsabilitatea educatorului, care trimite prin spațiu și timp mesagerii propriilor sale idealuri, gînduri și fel de a fi, devine uriașă.

Poate, de aceea, mi-a rămas atit de adinc întipărită in memorie convorbirea pe care am avut-o cu citva timp in urmă, cu profesorii de la Liceul pedagogic din Drobeta Turnu Severin — una dintre acele elegante școli, cu gazde amabile, in care a petrece citeva clipe este o adevărată reconfortare. Imi amintesc de replicile profesoarei Vera Potcoavă, o femeie demnă de stimă nu numai pentru pasiunea cu care își iubește profesia și elevii (numai educatorii pot ști ce inseamnă această dragoste !), pentru inteligența și sensibilitatea ei, dar mai ales pentru nemulțumirea ei față de ceea ce este încă astăzi sau față de ceea ce nu este și ar putea sau ar trebui să fie profesorul și indeosebi profesorul unei școli pedagogice. „Nu știu de ce — spunea Vera Potcoavă — cred că ne repetăm incă prea mult, că facem încă aceleași gesturi și luăm aceleași atitudini pe care le-am văzut la foștii noștri profesori. Facem niște încercări de a rupe lanțul unor obișnuințe perimate sub imperativul devenit obsedant, al modernizării. Dar am impresia că misterele psihologiei umane și mai ales al instrumentelor cu care putem lucra asupra ei ne rămin încă nedeslușite, că nu avem cheia cu care să deschidem toate porțile spre maxima valorificare a resurselor latente existente in fiecare dintre elevii noștri. Mă gîndesc adeseori la gravitatea responsabilității de a te constitui ca un model de educator pentru educatorii care vor păși peste pragul anului 2 000“.

Și, mi-au rămas de asemenea in amintire preocupările unei alte profesoare de la aceeași școală, Marcela Brătuianu, care, mi-a vorbit despre elementele clasice depășite ce persistă în pregătirea viitorilor învățători cu toate eforturile școlii de a le contracara prin introducerea unor elemente moderne. „Nu există încă — îmi spunea această profesoară — un tratat sistematic care să cuprindă intr-un tot problematica atit de complexă a pedagogiei moderne și, poate, din această cauză, ne lăsăm uneori furați de vechi obișnuințe. Dacă pentru alții acest instrument de lucru este indispensabil, pentru noi il socotesc vital“.

Sint toate acestea, desigur, indoieli, deziderate și pozitive nemulțumiri de o rară frumusețe care își caută făgaș, clarificări și impliniri și pe care le-am auzit exprimate și de alți profesori și in alte ocazii. Iar insăși existența lor, o garanție că actuala generație de educatori va transmite colegilor din generațiile ce vor veni, bunurile cele mai de preț ale spiritualității lor și ale școlii românești.

OCT. BUZESCU

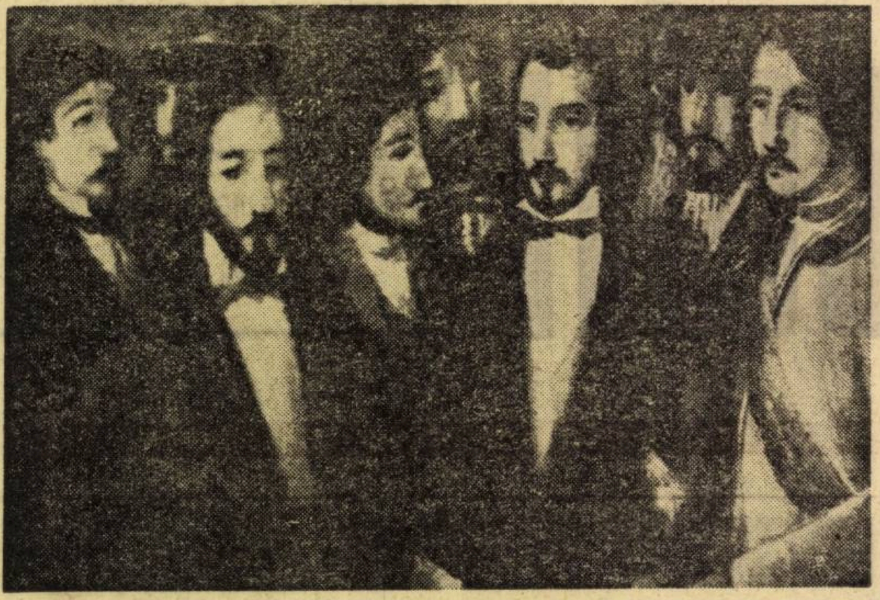

IULIAN ALEXE : „Grup de revoluționari în Țara Românească” (detaliu).

Momentul 1848 — lecții de vibrantă educație patriotică

Sărbătorită peste tot prin numeroase acțiuni, aniversarea revoluției de la 1848 din țările române se găsește în atenția opiniei publice din întreaga țară, și recentele cuvîntări luminoase ale secretarului general al partidului au relevat cu vigoare semnificația măreţului eveniment. Pentru lumea școlii, apare deci necesară abordarea lui și sub aspect metodic, cu atît mai mult cu cît procesul de modernizare se desfășoară cu intensitate și profesorul își pune pe drept cuvînt întrebarea : care sînt aspectele actuale ale modernizării studiului revoluției românești din 1848 în condițiile unei săli de clasă, sau ale cabinetului de istorie.

Chestiunea cea mai importantă este modernizarea conținutului lecțiilor despre revoluție, acțiune impusă atît de recentele lucrări teoretice asupra problemei, cît și de cele mai noi cercetări istoriografice. Cîteva aspecte solicită în mod deosebit atenția noastră : unitatea revoluției românești, specificul ei de eveniment crucial în întreaga istorie modernă a țării noastre. În cele ce urmează, sugerez cîteva procedee metodice în legătură cu prima problemă. Ele nu pot fi aplicate aidoma peste tot, urmînd a fi diferențiate în funcție de anul școlar avut în vedere (clasa a VIII-a sau anul IV de liceu), de specificul clasei date etc.

*

O modalitate interesantă de relevare a unității revoluției este studiul programelor revoluționare. Este posibil ca profesorul să înfățișeze el însuși conținutul lor, subliniind cu diferite ocazii că — în esență — în toate cele trei țări române obiectivele au fost aceleași. Este mai bine însă dacă, pe baza înfățișării materialului faptic de către profesor, caracterul unitar al programelor se reliefează de către elevii înșiși în momentul cînd aceasta se solicită de la catedră.

Tratînd desfășurarea evenimentelor în Moldova și conturînd represiunea lor de către forțele reacționare, profesorul propune elevilor spre studiu programele revoluționare moldovenești (petiția — proclamația din 28 martie, „Prințipiile noastre pentru reformarea patriei“ din 12 mai, „Dorințile partidei naționale în Moldova“ de la sfîrșitul lunii august 1848). Aceasta se poate face fie pe baza lecturii individuale a expunerii din manual, fie pe baza distribuirii în cabinet a unor file cu fragmente din textul programelor. Se acordă un răgaz pentru studiu, în care timp, profesorul se deplasează printre elevi pentru a le da indicații, care să le faciliteze cercetarea, apoi se duce o discuție comparativă asupra conținutului și caracterului programelor.

În mod similar, se procedează și în contextul lecției despre evenimentele din Țara Românească, în momentul în care tratează despre adunarea de la Islaz din 9 iunie 1848. De data aceasta însă, în discuție vor fi puse și întrebări ca : ce obiective comune observați în programele moldovenești și în cel muntean ? care din prevederile lor dovedesc acest lucru ? Tot așa și în legătură cu cercetarea „Petițiunii naționale“ (Blaj 4 mai 1848). În acest din urmă caz, întrucît elevii cunosc de-acum programele din toate cele trei țări române, discuția va reliefa concluzii cu privire la revoluție în ansamblu, adică va conchide — din acest punct de vedere — asupra unității ei.

Dar ideea din urmă se degajă nu numai în lumina programelor. Ea apare, de asemenea, pe baza înțelegerii condițiilor care au generat-o cu necesitate, a cunoașterii procesului formării națiunii române la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a celui de-al XIX-lea, a reliefării legăturilor între militanți în ajunul și în timpul revoluției, pe baza cunoașterii amplelor sale implicații. Aceasta impune o discuție asupra complexului problematic. Cum și cînd poate fi ea realizată ?

Cu prilejul tratării chestiunii inițiale a primei lecții („Cauzele și caracterul revoluției de la 1848 în țările române“), profesorul enunță ideea unității revoluției, cu care prilej solicită cunoștințele acumulate de elevi în lecțiile precedente: asupra legăturilor multiple — economice, sociale, politice, culturale etc. — între țările române, în întreg evul mediu ; asupra crizei de sistem a feudalismului și asupra formării națiunii române, procese ce impuneau forțelor sociale înaintate rezolvarea unor obiective comune în toate cele trei țări române (lichidarea relațiilor de producție învechite și a dominației politice a feudalilor, zdrobirea jugului dominației străine și — pe baza lichidării împotrivirii celor trei imperii reacționare : otoman, țarist și habsburgic — realizarea unirii pămînturilor românești și cucerirea independenței naționale). Concluzia se impune de la sine : revoluția ce sta să izbucnească urma a fi unitară pe întregul nostru teritoriu.

În cuprinsul lecțiilor asupra revoluției, profesorul prezintă un bogat material faptic semnificativ, utilizează izvoare istorice, operează cu concluzii științifice din literatura teoretică și din istoriografie, introduce în țesătură proiecția statică și dinamică etc. Cînd tot acest material a devenit cunoscut elevilor, li se poate propune a demonstra caracterul unitar al revoluției. Dacă se intenționează ca discuția să se poarte la încheierea ultimei lecții asupra anului 1848, se acordă un răgaz de cîteva minute pentru ca elevii să-și sistematizeze argumentele pe baza consultării caietului de notițe, a manualului etc., după care se ascultă răspunsurile și se fac punctările necesare de către profesor. Lucrurile se pot prezenta și altminteri : problema se dă ca temă pentru acasă și se discută în cadrul lecției următoare ; o soluție interesantă va fi și aceea de a se programa dezbateri — cu durata de o oră — asupra problemei.

L. ROMAN

Secretari generali ai societăților științifice, în vizită la redacție

Răspunzînd invitației noastre, conf. univ. dr. **ILIE D. ION**, prof. dr. **ION HANGIU**, prof. **ANTON SCORNEA** — secretari gnerali ai Societăților de științe geografice, filologice, și a profesorilor de muzică și desen și cercetătorul **VASILE NECȘOIU** — secretar științific al Societății de științe biologice — au participat la o discuție pe marginea activității care se va desfășura în taberele de informare și documentare pentru profesori, din această vară.

Organizate de către Societățile de științe filologice, istorice, biologice, geografice, matematice și de muzică și desen — și sprijinite de Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură — cursurile de vară pentru profesori constituie una dintre cele mai eficiente forme de pregătire postuniversitară. Iată și argumentele care pledează în acest sens, desprinse din schimbul de opinii ale interlocutorilor noștri.

Cunoaștere complexă

Avînd un program diferențiat, în funcție de profilul fiecărei societăți, aceste reuniuni științifice reprezintă excelente prilejuri de contact nemijlocit cu experiența, cu documentul, cu ultimele noutăți din domeniul de cercetare respectiv. Ele dau participanților posibilitatea de a-și îmbogăți continuu cunoștințele, de a-și perfecționa metodele de predare.

Ținuta științifică, deci calitatea activității este asigurată de prezența unor îndrumători îndeobște cunoscuți și apreciați (cadre didactice universitare, cercetători), ca și de abordarea unor teme actuale de largă circulație și de interes național, prin care se poate realiza o temeinică informare științifică. În mod deosebit pentru profesorii de istorie și geografie se urmărește cunoașterea complexă și integrală a zonei în care este localizată tabăra; treptat, pe etape, se va ajunge la cuprinderea întregii arii geografice a țării și la cunoașterea ei atît din punctul de vedere al dezvoltării natural-teritoriale și economice, cît și sub aspect general istoric și cultural.

Profesorii de biologie vor adăuga problemelor de strictă specialitate, cunoștințe legate de regiunea respectivă (prin vizitarea unor rezervații naturale, stațiuni de cercetare, muzee, obiective istorice și industriale). În cadrul prelegerilor și seminariilor se vor stabili corelații instructive între problemele de biologie și cele referitoare la protecția naturii și mediului ambiant, la aspectele social-economice.

Prelegeri și seminarii de literatură (critică literară), limbă și stil, didactică modernă, excursii documentare, mese rotunde sînt o parte din activitățile la care vor fi antrenați profesorii de limbă și literatură română.

Încadrate scopului general al cursurilor de vară, programele pentru profesorii de muzică și desen urmăresc cunoașterea folclorului muzical și a specificului artei populare din zona taberei, influența acestora asupra operelor culte; de asemenea organizarea unor expoziții personale. Existența a trei formații instrumentale și a altora trei corale la tabăra din Negrești va crea posibilitatea unor instructive activități practice.

Munca de cercetare oferă și profesorilor de biologie satisfacții deosebite: cei mai pasionați își alcătuiesc colecții rare (de plante sau insecte) care pot constitui puncte de atracție ale materialului didactic utilizat la lecții.

Axat în primul rînd pe dezbaterea și aprofundarea unor probleme importante privind istoria României, istoria universală, metodica predării istoriei, precum și dezbaterea unor probleme ideologice și politice, programul cursurilor estivale pentru profesorii de istorie cuprinde și acțiuni de informare și documentare pe teren prin organizarea unor aplicații științifice, excursii pentru cunoașterea trecutului istoric și a prefacerilor care au loc în prezent pe tot cuprinsul țării.

Dealtfel, însăși cunoașterea reciprocă a cadrelor didactice participante, facilitată de aceste întruniri, implică confruntarea unor multiple și utile experiențe, stimulează creativitatea profesorilor, le sporește interesul pentru un studiu minuțios, documentat.

Selecție prospectivă

Pentru ca pregătirea competentă a profesorilor că capete caracterul unui amplu proces — manifestat intensiv și extensiv — se tinde ca majoritatea cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, tehnic și liceal să participe la aceste cursuri de vară. Una dintre condițiile de participare este de a fi membru al unei secții sau filiale S.S.B.

De obicei tinerii se lasă mai greu antrenați în această activitate. Pentru acest lucru este bine ca societățile științifice să atragă în rîndurile membrilor lor pe tinerii absolvenți. Un procent considerabil din numărul locurilor trebuie să fie rezervat profesorilor din mediul rural, care au mai puține posibilități de informare și documentare.

Pregătirea permanentă

În fixarea tematicii cursurilor de vară s-a ținut în mare măsură seama de preocupările Institutului central pentru perfecționarea personalului didactic, problemele abordate venind în sprijinul profesorilor care se pregătesc pentru examenele de definitivat și de grad.

O altă finalizare îmbucurătoare: cercetarea științifică determină colaborarea fructuoasă dintre profesori și conducătorii științifici, al cărei rezultat constă în apreciate lucrări publicate. De exemplu, peste 2000 de profesori vor contribui la culegerea materialului pentru elaborarea dicționarelor geografice pe județe, acțiune care, pe lîngă îmbogățirea cunoștințelor conduce și la formarea unui stil științific de muncă.

Odată cu pregătirea de specialitate, participanților li se creează și posibilitatea de a-și continua pregătirea ideologică și politică, cursurile de ideologie, politică, internă și externă fiind conduse de propagandiști recomandați de comitetele județene de partid.

Prin însuși caracterul lor, taberele de informare și documentare pentru profesori din perioada verii se dovedesc a fi un mijloc modern, eficient de educație permanentă. Adeverințele individuale care atestă frecventarea acestor cursuri, obținute la încheierea activității, au de fapt o semnificație mult mai adîncă: demonstrează interesul personalului nostru didactic pentru o înaltă și continuă calificare, pentru autoperfecționare.

V. B.

Învăţămîntul începe din grădiniţă

Marele rol de primă treaptă

— Masă rotundă la Şcoala generală nr. 5 din Bucureşti —

„Blocuri, maşini automate, se construiesc şi în grădiniţa noastră !“ (Fotografie trimisă de educatoarea Eugenia Dragoş — Grădiniţa de aplicaţie din Constanţa)

Ca în orice activitate de educaţie, începem prin a fixa scopul întîlnirii noastre, la această masă rotundă. Se asociază titlul de mai sus preocupărilor de optimizare a procesului instructiv-educativ în grădiniţe şi în şcoala generală, pentru o trecere lină şi firească a copiilor în noul ciclu de învăţămînt, pentru diminuarea eventualelor şocuri de adaptare ale celor de şase ani care trec pragul şcolii ? Grădiniţa, acest prim centru educaţional al copilului, în strînsă colaborare cu familia, e în suficientă măsură şi un prim pas în larga lui integrare socială, în dezvoltarea mai precoce, armonioasă şi multilaterală a personalităţii lui ?

Am adresat prima întrebare tovarăşelor educatoare de la grădiniţele coordonate de Şcoala generală nr. 5 :

Red. : Cum pregătiţi dumneavoastră copiii pentru şcoală ? Ce obiective v-aţi propus să realizaţi şi ce rezultate au dat acţiunile întreprinse ?

Maria Găitan, educatoare, Grădiniţa Ministerului de Finanţe : Pregătirea copiilor pentru şcoală începe, bineînţeles, încă din grădiniţă. Deoarece copiii manifestă o grabă poate exagerată de a cunoaşte totul, li s-a explicat ce importanţă are fiecare obiect din şcoală, cartea şi caietul, de exemplu. (S-a realizat un panou reprezentînd şcoala, de la rechizitele şcolare pînă la chipuri de elevi). Am pus accent pe grija datorată acestor bunuri pe care le vor folosi în şcoală. O altă cale de legătură o constituie seria caietelor cu pătrăţele mai mari, de geometrie, în care copiii înscriu puncte, linii, cerculeţe (elemente prevăzute în programă). Prin desen decorativ li se dezvoltă gustul creării de modele asamblate, dar se şi obişnuiesc cu faza scrisului. O altă sursă de cunoaştere a şcolii sînt fraţii mai mari, care au fost la grădiniţă şi o vizitează în continuare, relatînd foarte serioşi cum e la şcoală, iar fraţii mai mici înfăţişează „Şcoala fratelui meu“ (în desene). În sfîrşit, s-a organizat o vizită în grup, pentru cunoaşterea locului de muncă viitor, în care au făcut cunoştinţă cu învăţătoarea, au văzut cum arată clasele, un laborator, au avut o oră comună la clasa I, în care au recitat toţi şi au pregătit un buchet de flori — în semn de respect — pentru tovarăşa învăţătoare.

Maria Ionescu, educatoare, Grădiniţa nr. 116 : Copiilor le face multă plăcere acest gen de vizite, care le dezvoltă dragostea pentru şcoală...

Red. : ...le întăreşte motivaţia...

Maria Ionescu : ...da, ele comportă o încărcătură afectivă deosebită : îi impresionează clădirea exterioară a şcolii, faptul că elevii au bănci, cu cărţi, şi nu măsuţe... Superemotivii au fost copleşiţi de „importanţa“ acestei vizite. Poate că ar trebui să nu fie aceasta numai o vizită spontană, ci, în viitor, să se organizeze două vizite, cel puţin, cu participarea lor la lecţii, cu solicitarea chiar a unor răspunsuri din partea lor.

Mariana Popescu Mazilu, învăţătoare, Şcoala generală nr. 5 : Familia nu e suficient de lămurită ce înseamnă trecerea de la grădiniţă la şcoală. De aceea, acest prag se trece încă greu.

Maria Ionescu : Familia nu se interesează întotdeauna de progresele intelectuale ale copilului, ci, mai ales, de modul în care e hrănit, dacă i se asigură rechizitele...

Olga Pop, directoare, Şcoala generală nr. 5 : Într-adevăr, de această atitudine necorespunzătoare se face vinovată într-o măsură şi mentalitatea unor familii.

Maria Ionescu : O legătură strînsă cu şcoala nu am avut, deşi era prevăzută şi trebuia. Am luat legătura o dată cînd a avut loc şi un program artistic al preşcolarilor în faţa şcolarilor. Atunci, ei au primit daruri de la elevi : cîte un creion, un caiet, jucării traforate, un desen, cu adresa celui care dăruia... Dar vizite organizate nu s-au întreprins.

Red. : Pe linia celuilalt scop esenţial — asigurarea continuităţii fireşti a activităţii între grădiniţă şi şcoala generală — în ce măsură s-au organizat întîlniri între dumneavoastră, tovarăşe învăţătoare, şi tovarăşele educatoare, pentru un transfer de experienţă şi tehnologie didactică ? Ce rezultate şi ce concluzii s-au evidenţiat ?

Mariana Popescu Mazilu : Eu am ţinut o lecţie deschisă în legătură cu diverse procedee de calcul mintal, pe baza raţionamentului logic. Faptul că s-a redus programa **numai pentru clasa I** rupe lanţul de legătură între programa grădiniţii şi cea a şcolii, iar noi trebuie să suplinim aceste goluri în anii următori. Ca să mă orientez mai bine în acest sens, am citit manualele destinate grădiniţei.

Maria Ionescu : În cadrul reprezentărilor matematice li se formează copiilor din grădiniţă noţiunea de **mulţime** sau de succesiune **crescătoare** şi **descrescătoare** a numerelor, dar în clasa I ei nu se mai lovesc de această nomenclatură nouă.

Olga Pop : Sînt elevi care, deşi memorează, nu raportează numărul la cantitate ; aceştia sînt cei care „ştiu tot“, sînt indisciplinaţi. Părinţii acestor copii nu sînt pe deplin conştienţi de rolul formativ pe care trebuie să-l aibă învăţarea în dezvoltarea intelectului, a operaţiilor gîndirii.

Red. : Aşadar cunoaşterea programei celuilalt ciclu de învăţămînt devine o necesitate. Ce măsură mai prevede programa pentru depăşirea discrepanţei între caracterul oral al învăţămîntului preşcolar şi treapta lui grafică în şcoală ?

Maria Ionescu : Elemente grafice pregătitoare pentru faza scrisului se realizează prin activităţi manuale, care vizează mai ales aspectul vizual şi motric al scrisului, corectarea poziţiei. Programa grădiniţei, după părerea mea, ar trebui să fie epurată de elementele vechi, căci nu atît reproducerea formei obiectului supus observaţiei contează cît finalitatea actului observării. Sînt de acord că în multe familii părinţii pun preţ pe memoria mecanică a copiilor lor, pentru aceştia e mai important dacă au mai învăţat poezii...

Red. : Tocmai spre ultimul punct al discuţiei noastre — propunerile — observ că ea se deplasează insistent în direcţia factorului „familie“. De ce oare ? Ce pondere poate avea familia în accentuarea sau diminuarea rolului formativ al grădiniţei ?

Olga Pop : Se explică prin statutul social actual al educatoarei (şi chiar al învăţătorului), prin mentalitatea greşită a unor părinţi care văd în educatoare doar responsabilul cu „supravegherea“ copiilor, nu **educatorul.** Insuficienţa unor deprinderi de comportare cade nu numai în grija grădiniţei, ci şi a familiei (needucarea stăpînirii de sine, a respectului pentru cuvîntul maturului, tutelarea absolută a copilului, care devine un anchilozat incapabil să-şi vîre cămăşuţa în pantaloni, să-şi închidă ghiozdanul, să-şi încheie şireturile la plecare...)

Maria Ionescu : Uneori chiar copiii reacţionează la acest tratament: „Lasă-mă, tăticule, în pace, că ştiu şi eu“. Dealtfel, şi spiritul ordinei vine din familie. Unii părinţi supraliciteează factorul instructiv, favorizînd dopajul, alţii — pe cel educativ, din afară, pretextînd că n-au timp („Lasă, că o să facă şcoala destul“). În schimb, cînd au asistat cu adevărat la o lecţie cu preşcolarii, au rămas surprinşi de mărimea materialului didactic adunat şi de greutatea muncii noastre în general.

Mariana Popescu Mazilu : Trebuie să combatem mentalitatea potrivit căreia copilului i se cuvine totul ; cum şi-ar mai respecta părintele, educatorul, învăţătorul ? Emisiunea „Căminul“ a Televiziunii nu acordă suficient spaţiu acestor probleme, aşa cum o face în ultima vreme colecţia „În ajutorul părinţilor“.

Maria Ionescu : Lipsa de respect a unor copii faţă de învăţător şi educatoare se combate printr-o conlucrare mai strînsă a părinţilor cu aceştia, printr-o prelungire a activităţilor de la grădiniţă în activităţi ale părinţilor cu copiii, ieşiri la plimbare, observări, convorbiri etc. extrem de utile. Nu există încă o propagandă pedagogică substanţială printre părinţi.

Maria Găitan : Consultaţiile individuale sînt ineficiente, dat fiind că sistemul muncii în ture împiedică un dialog permanent cu părinţii.

Olga Pop : Propunerea cea mai importantă ar fi să antrenăm mai mult părinţii în lectorate, şedinţe tematice, la şcoală, dar ele să se extindă neapărat şi la grădiniţe, măcar o dată pe trimestru.

Maria Găitan : O alta ar fi micşorarea grupelor de copii la grădiniţe ; acum se lucrează cu prea mulţi copii (33) ; 25 de copii maximum într-o grupă ar ajunge, pentru o muncă de calitate.

★

În ciuda paşilor timizi, se conturează un interes tot mai general pentru instituţionalizarea legăturilor între şcoală şi grădiniţă, prin acţiuni educative reciproce, perfecţionarea cadrelor didactice din ambele cicluri de învăţămînt şi, mai ales, înnobilarea statutului social al educatoarelor, prin educaţia pedagogică a părinţilor, colaborarea tuturor factorilor educativi implicaţi în acest proces, spre ridicarea realmente şi în cel mai scurt timp a grădiniţei la marele rol de primă treaptă a învăţămîntului nostru.

DOINA VOICULESCU

O dezbatere la Buzău

Recent, Inspectoratul şcolar judeţean Buzău şi Casa corpului didactic au organizat o dezbatere la care au participat educatoarele din municipiu şi judeţ, care predau la grupele mari de preşcolari şi un grup de învăţători de la clasele I.

În materialul prezentat, educatoarea Florica Ticu a subliniat că noua programă pentru grădiniţe e substanţial îmbunătăţită prin faptul că vine mult în sprijinul pregătirii preşcolarilor pentru şcoală.

Educatoarea Veronica Tătaru a afirmat că grădiniţa are exclusiv rolul de formaţie, iar şcoala, pe lîngă aceasta, pe cel de instrucţie. De aceea, se impune ca în grădiniţe să se accentueze pe modelarea proceselor psihice ale copilului, prin dezvoltarea gîndirii, vorbirii, prin cunoaşterea mediului înconjurător etc. În felul acesta, copilul va fi înarmat cu o serie de cunoştinţe pentru şcoală. Grădiniţa e bine să nu intre în atribuţiile şcolii, obligîndu-i pe copii să facă liniuţe, bastonaşe sau chiar litere.

Introducerea scrisului prin desen în grădiniţe, deşi nu se practică, nici nu o prevede programa — a spus în cuvîntul său educatoarea Maria Horhocea — ar ajuta mult la dezvoltarea copilului pentru şcoală. Aceasta ar fi bine să se facă la desenul decorativ, în cadrul căruia, prin desenarea unor obiecte, copilul s-ar deprinde cu semnele pregătitoare ale unor litere, pe care, bineînţeles, le va învăţa în clasa I.

Substanţială a fost intervenţia învăţătoarei Aurelia Iuga (Liceul pedagogic), acordată cu propunerea educatoarei Elena Dumitrescu, ca educatoarele să cunoască programele de clasa I, dar şi invers : învăţătorii să cunoască programa de grădiniţă, asigurîndu-se astfel continuitatea firească între activitatea din grădiniţă şi cea din şcoală. Învăţătoarea Aurelia Iuga a propus ca această îndatorire să se pretindă educatoarelor şi învăţătorilor la examenele de reciclare. Propunerea urmează să fie înaintată Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

Pentru familiarizarea copiilor din grădiniţe cu şcoala, s-a propus ca aceştia să facă vizite în şcoli, să discute cu colegii lor mai mari, care au devenit şcolari, să se facă chiar schimburi de experienţă între preşcolarii mari şi elevii din cl. I, să se invite preşcolarii la serbările claselor I etc.

Acţiunea a fost deosebit de interesantă pe linia elucidării unor metode şi procedee ce trebuie folosite în scopul pregătirii copiilor pentru şcoală, fiind, aşadar, un mijloc de reflecţie pentru anul şcolar viitor.

Prof. GH. ANDREI
Casa corpului didactic-Buzău

TEORIA ŞI PRACTICA INSTRUIRII

Geografia mediului înconjurător — disciplină de învăţămînt

Am asistat şi asistăm în ultimul timp la înlocuirea treptată în planurile de învăţămînt, a unor domenii sau capitole clasice din discipline ca: fizica, matematica, biologia, chimia, etc. cu altele noi, utile, la părăsirea „enciclopedismului“ şi introducerea, mai ales pentru clasele liceale, a elementelor ce promovează raţionamentul şi stimulează creativitatea.

Din păcate, nu acelaşi lucru îl putem spune că se întîmplă cu geografia, care deşi în ultimii doi ani încearcă un profil nou la nivelul claselor liceului, rămîne însă în urmă în ce priveşte promovarea problematicii actuale, atît în şcoală, cît şi la nivelul învăţămîntului superior. Rămîne un bun cîştigat pentru formarea şi educaţia tineretului disciplina de geografie generală (din cl. a X-a) sau cursurile de geografia resurselor, populaţiei, geografia rurală şi urbană.

Întreaga opinie publică din ţara noastră a luat în dezbatere „Proiectul de lege privind protecţia mediului înconjurător“, un adevărat program care exprimă umanitatea în plinătatea ei, cu obiective şi sarcini care trebuie nu numai înţelese, ci aplicate cu stricteţe şi responsabilitate.

Cine asigură realizarea unor astfel de obiective de importanţă naţională şi mondială ? Evident, cadre pe deplin formate în această direcţie. Trebuie abandonată ideea că aspectele discutate astăzi în jurul mediului înconjurător sînt probleme generale.

Aşa cum rezultă şi din proiectul de lege, mediul înconjurător ridică o problematică de ordin practic şi teoretic fără precedent, cu implicaţii de perspectivă de nebănuit. Protejarea mediului nu va fi astfel privită unilateral numai din punct de vedere biologic ; ea este, în acelaşi timp, o problemă economică, tehnică şi juridică. Se impune astfel o cunoaştere a tuturor acestor aspecte la toate nivelele de formare — şcoală generală, liceu, învăţămînt superior, învăţămînt umanist sau real şi tehnic-profesional.

Numai în acest fel vom reuşi să formăm, să educăm „prieteni“ şi nu „duşmani“ ai naturii. Se impune deci o disciplină, obiect de învăţămînt la nivelul întregului proces instructiv-educativ. Unii specialişti consideră că sînt suficiente cunoştinţele de biologie ca să poţi căpăta „armătura“ necesară protejării şi conservării mediului înconjurător. Nimic mai descurajator.

Fără a mai enumera ţările dezvoltate sau mai puţin dezvoltate, în care „mediul înconjurător“ se constituie ca obiect propriu de învăţămînt, am cita doar definiţia cuprinsă în „Proiectul de lege privind protecţia mediului înconjurător“ ; „Mediul înconjurător, în înţelesul prezentei legi, este constituit din **totalitatea** factorilor naturali şi a celor **creaţi prin activităţi umane** care, în strînsă interacţiune asigură menţinerea echilibrului ecologic, determină condiţiile de viaţă pentru om şi de dezvoltare a societăţii (subl. ns.). Nimic mai clar şi convingător, mai ales dacă luăm finalul acestei definiţii. Echilibrul ecologic contribuie la buna calitate a mediului înconjurător alături de celelalte fenomene economice, tehnice sau naturale.

Geografia, ca singură ştiinţă a învelişului terestru, a mediului, luat în totalitatea sa, situată la confluenţa ştiinţelor naturii cu cele sociale, şi care se ocupă cu analiza componentelor mediului geografic ca părţi ale unui întreg, de relaţia om — activitate economică — natură, conduce la înţelegerea complexităţii structurii şi dinamicii acestuia.

Cum orice activitate economică nu se poate produce decît într-un cadru teritorial, într-un anumit mediu, înţelegerea interdependenţei dintre acestea cu toate urmările ei, devine o necesitate pentru specialistul din oricare domeniu productiv, de la medic şi pînă la chimist, de la agricultor şi pînă la constructor.

De aici, necesitatea conturării unui domeniu geografic de învăţămînt cu largă răspîndire : **Geografia mediului înconjurător,** disciplină diversificată în conţinut corespunzător cu capacitatea de cuprindere a diverselor stadii de formare a tineretului. Şcoala viitorului este menită să dea cunoştinţe ample în acest domeniu de permanentă necesitate practică şi aplicabile în oricare latură a activităţii economice. Sub raport educativ, astfel de noţiuni contribuie direct la formarea unei concepţii materialist-dialectice despre lume, la înţelegerea necesităţii protejării naturii, a dragostei de patrie. De aici, în esenţă necesitatea conturării şi introducerea în planurile de învăţămînt general, apoi liceal teoretic şi de specialitate a Geografiei mediului ca disciplină şcolară de larg profil didactic.

O astfel de disciplină ar fi de real folos şi la unele facultăţi, cum ar fi facultatea de ştiinţe juridice, chimie, pedagogie şi psihologie, arhitectură, precum şi la şcolile postliceale tehnice-profesionale. Evident că, în acest scop, facultăţile de geografie trebuie să asigure un plan de formare în continuare a specialiştilor săi, capabili să facă faţă pe deplin unor astfel de cerinţe.

Prof. dr. V. CUCU,
Conf. dr. ALEX. ROŞU

Creaţie şi poziţie acţională

Educarea tinerei generaţii, formarea omului nou, definit ca personalitate multilateral dezvoltată înzestrată cu capacităţi şi forţă de creaţie constituie procesul însuşi al realizării şi devenirii omului în concordanţă cu idealurile societăţii, cu necesitatea istorică şi cu propriile sale aspiraţii.

Societatea socialistă, potrivit legităţilor ei specifice materiale şi morale a situat în plin plan drept criteriu fundamental de măsurare şi apreciere a valorii omului cota de contribuţie pe care o aduce la crearea şi sporirea avuţiei sociale a colectivităţii în care trăieşte, şi prin care el se afirmă ca agent activ, conştient al progresului istoric.

Educarea tineretului, pregătirea sa pentru viaţă trebuie gîndite nu numai în scopul de a asigura adaptarea şi readaptarea lui la schimbările şi transformările pe care le va cunoaşte societatea. Această optică lasă în umbră rolul activ, creator al omului, îl situează, într-un anumit fel, în afara procesului care produce schimbările şi transformările al căror autor este el însuşi.

Omul va fi pregătit, format, modelat pentru a deveni creator al propriei sale existenţe, făuritor de civilizaţie şi progres depăşindu-se mereu pe sine prin creaţie. La intrarea în viaţa socială, în domeniul în care va lucra, tînărul va considera realizările existente — aşa cum sînt ele — creaţii ale predecesorilor săi, în care aceştia au încorporat munca, fantezia, inventivitatea şi pasiunea lor, potrivit cu cerinţele vremii, cu progresele ştiinţei şi tehnicii, cu nivelul experienţei sociale de atunci.

Datoria celor care vin şi preiau această zestre de experienţă şi de valori create de înaintaşi, pregătindu-se pentru viaţa şi activitatea socială, este de a se realiza la rîndul lor, prin contribuţii proprii, de a ridica pe noi trepte de progres şi civilizaţie poporul căruia îi aparţin.

Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a societăţii comuniste, în condiţiile defăşurării impetuoase a revoluţiei ştiinţifice-tehnice, reprezintă o operă creatoare de proporţii uriaşe, care angajează participarea plenară a tuturor cetăţenilor patriei, motivată de o înaltă responsabilitate morală, oferind, în acelaşi timp, un cîmp larg de afirmare a energiilor şi capacităţilor creatoare ale fiecărui individ.

Ar fi deci necesar ca şcoala să acţioneze pe un plan larg educativ pentru a dezvolta la tînăra generaţie, care-i este încredinţată, motivaţii şi interese sociale de perspectivă, convingeri trainice în legătură cu viitorul ei rol social, să conştientizeze, deci, într-o optică prospectivă, efortul care-i este solicitat pentru educarea şi pregătirea sa.

Situaţia elevului în poziţie acţională de participant conştient la propria sa formare în concepţia activismului modern înseamnă, în primul rînd, solicitarea sa pe planul adeziunilor, al atitudinilor, al motivaţiilor conştiente faţă de scopurile pe care le urmăreşte şcoala, de activitatea pe care o desfăşoară pentru formarea lui la care elevul nu numai că este solicitat să contribuie, ci şi să vadă în muncă, în eforturile care i se cer sensul existenţei sale în această perioadă a vieţii.

Paralel cu acţiunea care se desfăşoară pentru a informa pe elevi despre importanţa şi caracteristicile diferitelor profesiuni şi a-i orienta spre una sau spre alta potrivit aptitudinilor şi intereselor lor speciale, ar fi indicat să se insiste asupra caracteristicilor comune şi esenţiale ale tuturor profesiunilor, care asigură îndeplinirea lor cu performanţe deosebite, cu contribuţii cît mai mari de creativitate.

Perseverenţa, sîrguinţa, eforturile continue, sistematice pentru depăşirea dificultăţilor, disciplina riguroasă a muncii, autoexigenţa şi autodepăşirea călăuzite de conştiinţa clară a scopurilor urmărite, întreţinute de motivaţii şi interese superioare reprezintă însuşiri esenţiale ale personalităţii şi, în acelaşi timp, factori constitutivi ai performanţelor creatoare în orice domeniu de creativitate.

Acestea trebuie formate de-a lungul anilor de şcolaritate, considerîndu-le obiective educative pentru fiecare lecţie.

Trăsăturile de caracter şi, în ultimă instanţă, trăsăturile care definesc personalitatea umană vor fi situate în primul plan al activităţii şcolare, al muncii educative de fiecare zi. Ele nu pot fi doar presupuse, intercalate printre celelalte sarcini ale procesului de învăţămînt care, de regulă, se axează pe problemele instructive şi pe metodologia transmiterii şi însuşirii cunoştinţelor. Fără îndoială, acestea sînt deosebit de importante şi rolul lor în formarea capacităţilor creatoare ale elevilor este tot mai mult scos azi în evidenţă în diferite studii de didactică şi de psihologie pedagogică.

Personalitatea creatoare, modelul uman pe care trebuie să-l formeze şcoala noastră nu poate fi conceput şi realizat pe părţi, ci în întregul lui, în care toate însuşirile şi capacităţile sale se structurează într-o unitate organică.

EUGEN BLIDEANU

Convorbire cu patru directori ai caselor de copii despre:

CURSUL DE PERFECȚIONARE DE LA MIERCUREA-CIUC

Educarea și instruirea minorilor rămași fără părinți sau lipsiți de posibilitatea de a fi crescuți în familie constituie, în țara noastră, o problemă de stat. În unități ca : Leagăne, Case de copii preșcolari, Case de copii școlari, activează, în sensul educării și instruirii copiilor ocrotiți, cadre didactice (directori, educatori) a căror perfecționare continuă se află în atenția Ministerului Educației și Învățămîntului. În luna mai a.c. s-a desfășurat, la Miercurea-Ciuc, un curs de perfecționare a directorilor Caselor de copii școlari. Pentru a face cunoscute cititorilor problemele specifice ale acestei activități, dezbătute la curs, ne-am adresat cu unele întrebări, conf. univ. Ioana Ionescu, conducătoare a cursului din partea I.C.P.P.D. și citorva directori cursanți.

Red. : Care sînt necesitățile actuale, legate de specificul muncii instructiv-educative în casele de copii pe care și-a propus să le evidențieze (și să le răspundă, prin tematica sa) recentul curs de perfecționare a directorilor, de la Miercurea-Ciuc ?

I. Ionescu : Cursul de perfecționare, organizat, nu întîmplător, în acest an, la Miercurea-Ciuc, unde rezultatele sînt dintre cele mai bune, a reliefat, ca primă problemă specifică, necesitatea creării unui climat familal în casele de copii. Ceea ce presupune, desigur, mai întîi, existența unui colectiv de cadre didactice (directori, educatori) cu o corespunzătoare pregătire psiho-pedagogică, în plus, cu bogate resurse de omenie și valori sufletești, transformabile într-un atașament asemănător celui părintesc față de copii. Pentru ca tinerii crescuți în aceste instituții să se bucure de o încadrare socio-profesională reușită, este necesară eliminarea „insucceselor" școlare, respectiv a mediocrității și, uneori, submediocrității explicabile, în majoritatea cazurilor, prin apariția unor tulburări psihice, a golurilor în școlarizare etc. Se impune, de aceea, ca, în școală și în case, cadrele didactice care se ocupă de instruirea și educarea copiilor ocrotiți să procedeze — cursul, prin tematica sa, a oferit modalități și exemple — la tratarea diferențiată a acestora. Trebuie adăugat că mulți dintre copiii considerați handicapați intelectual manifestă o compensatorie atitudine adaptativă (psihotaxis pozitiv) în dorința de a se face remarcați la activitățile cu caracter practic : acțiuni obștești, munca în ateliere, în cercurile tehnice ale casei. Ei se atașează, deseori de maiștrii-instructori, care le descoperă și încurajează aptitudinile pentru o meserie sau alta. Schimbul de experiență prilejuit de curs a ilustrat, cum nu se putea mai bine, acest fenomen.

Red : Revenind la baza teoretică a cursului, alte cîteva idei avansate...

Vasile Vlad, directorul Casei de copii școlari nr. 10, București : Prin comunicările și referatele de o remarcabilă ținută științifică, susținute de cercetători renumiți (prof. univ. dr. doc. A. Chircev, prof. univ. dr. D. Salade, prof. univ. dr. O. Safran, conf. univ. dr. V. Bunescu și alții) cursul a insistat asupra necesității diversificării formelor și metodelor folosite în activitatea educativă, în așa fel încît aceasta să răspundă intereselor și dorințelor copiilor. Căci ei trebuie să devină (acolo unde încă nu au devenit) inițiatorii și organizatorii propriilor activități, pentru a se simți cu adevărat „acasă". Binevenite au fost, în acest sens, pentru noi, practicienii, expunerile privind tehnicile de studiere a copilului, sau modul de completare a fișei psiho-pedagogice.

Red. : Care sînt, în acord cu dezideratul arătat, avantajele școlii generale aflate în incinta casei de copii ?

Ludovic Bodó, directorul Casei de copii școlari din Miercurea-Ciuc : În primul rînd, într-o asemenea casă, cu școală generală proprie, copiii învață, se comportă și comunică nestînjeniți. Mai mult, dacă la școala respectivă învață și copii externi, ceilalți, adică ai noștri, nu se mai simt nici izolați, nici — potrivit unor impresii specifice — „de la casă", ci, așa cum s-a mai spus, „acasă". În plus, conducerea unică, a casei și a școlii, permite un mai atent control și o mai directă îndrumare a colaborării acestora.

Red. : Cu sau fără școală generală în incintă, se pare că, în casele de copii, organizarea timpului liber ridică unele probleme. Au intrat, cumva, în atenția cursului ?

Olimpia Motrescu, directoarea Casei de copii școlari nr. 8, București : Desigur, în sensul că s-a recomandat un timp liber-creație în locul unuia, de tip vechi, însemnînd simplă consumație. Faptul că la Casa de copii din Miercurea-Ciuc, de pildă, fiecare copil are perechea lui de schiuri, că la dispoziția fiecăruia se află bazinul de înot, că există o echipă de hochei, o mulțime de medalii și trei campioni republicani la judo a însemnat pentru directorii cursanți o transpunere în viață a ideii de mai sus.

Red. : Răspunsul dumneavoastră atribuie un caracter de veritabil schimb de experiență cursului de perfecționare. Alte confirmări ?

L. Bodó : Din experiența vizitatorilor noștri, a cursanților, am reținut, la rîndul nostru, o mulțime de aspecte pozitive. Mi s-a părut admirabilă, de exemplu, consecvența cu care colectivul de cadre didactice de la Casa de copii școlari din Beiuș acordă asistență tinerilor crescuți, ocupîndu-se ca, la încadrarea lor în producție, să-i încredințeze organizațiilor U.T.C. și P.C.R., unor grupuri de muncitori fruntași, pentru a preveni unele eventuale greutăți de adaptare.

Red. : Față de cursurile anterioare de perfecționare a existat un element surpriză, revelator prin implicațiile practice, al cursului de acum?

Gheorghe Anghelescu, directorul Casei de copii școlari Ploiești : Majoritatea cursanților au apreciat noutatea, din punct de vedere pedagogic-aplicativ a „studiului de caz" : metodă prin care ni s-au propus, spre rezolvare, unele situații dificile intervenite în practica didactică a caselor de copii.

Red. : Cum ați contura, în lumina cerințelor societății noastre actuale, evidențiate de tematica cursului, personalitatea directorului unei case de copii ?

V. Vlad : Din partea conducerii, implicit a directorului unei case de copii se pretinde (sau se așteaptă) o continuă preocupare pentru îmbunătățirea bazei materiale, care să asigure condiții optime de viață și de muncă pentru copii, să permită o varietate necesară de preocupări, al căror efect ergoterapeutic a fost menționat. Desigur, un director care să practice o conducere științifică...

Red... Care presupune ?

V. Vlad : O concepție pedagogică matură, exprimată prin preocuparea ca personalitatea fiecărui copil să se dezvolte în mod complex, în vederea integrării sociale optime.

Red. : Cîteva sugestii pentru modul de organizare și desfășurare a cursurilor de perfecționare următoare...

O. Motrescu : Cum Ministerul Educației și Învățămîntului și-a propus să organizeze cursuri de perfecționare a educatorilor, consider indicat ca la aceste cursuri să participe și diriginții claselor în care învață copii din „case". Chiar și inspectorii școlari de resort !

Gh. Anghelescu : Fiind vorba de cursanți-educatori, să se insiste mai mult și mai adaptat la specificul muncii noastre asupra criteriilor științifice de studiere a psihologiei copilului.

M. DRAGOMIR

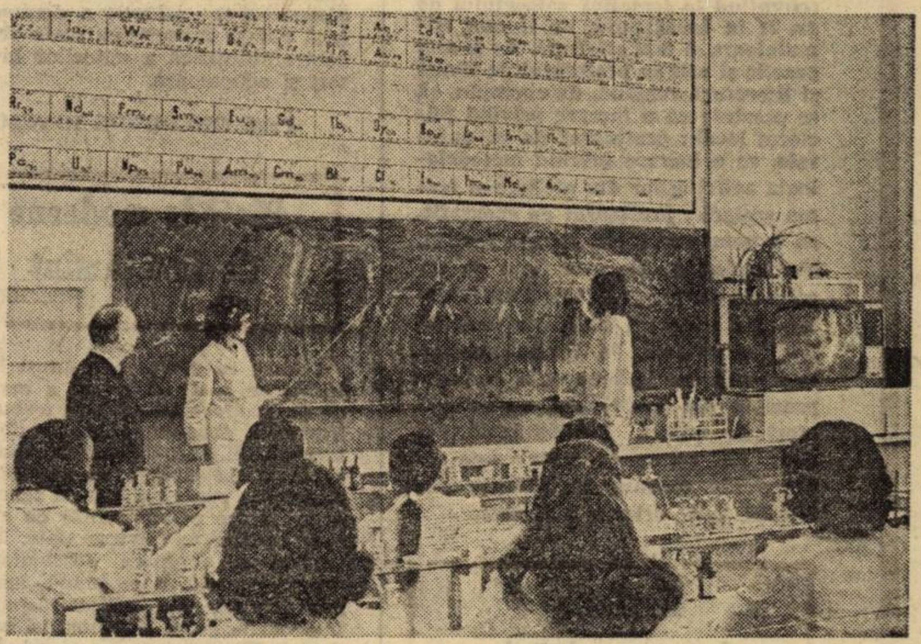

In laboratorul de chimie de la Liceul „V. Alecsandri" din Bacău.

Seminarul de literatură română

Atît lecția, cît și seminarul școlar urmăresc același scop instructiv-educativ, dar mijloacele prin care se realizează sînt deosebite. Seminarul nu este o simplă repetare a lecției de verificare sau de recapitulare periodică și nici nu poate fi privit ca o formă auxiliară sau secundară de studiu. Sarcina didactică a seminarului de literatură este aceea de a asigura o muncă independentă continuă și sistematică, sarcină pe care lecția obișnuită nu o poate îndeplini singură.

De aceea, pregătirea seminarului — după opinia mea – necesită o alegere judicioasă a problemelor care se pun în discuție. În cadrul seminariilor nu pot fi discutate toate chestiunile prezentate în lecțiile capitolului respectiv, ci, mai ales, acelea care asigură înțelegerea profundă a creațiilor literare, care sînt mai grele, mai complexe. Alegerea temelor pentru seminar constituie — credem — condiția esențială a reușitei acestuia.

Odată cu comunicarea temei, profesorul anunță problemele ce se vor discuta în cadrul seminarului, bibliografia obligatorie, cu referințe critice de ultimă oră, precum și unele capitole din manual asupra cărora elevii vor insista pentru pregătirea răspunsurilor. Elevii vor fi îndrumați să urmărească articolele pe teme literare din presă și să extragă din publicațiile literare „la zi" date, comentarii, idei și păreri autorizate pentru a putea ilustra din unghiul actualității valorile multiple ale creației literare românești. În afară de aceasta, profesorul va recomanda din documentele de partid paginile care se referă la problemele literaturii și artei — ori de cîte ori e cazul. Uneori, discuția poate fi prefațată de un referat. Pregătirea elevilor pentru seminar este o preocupare permanentă a profesorului. El controlează în mod sistematic modul în care se pregătesc elevii, îi ajută în înlăturarea greutăților ivite în pregătire, îi învață să conspecteze bibliografia selectivă, să facă extrase din partea literară, le dă consultații, în așa fel încît, fără să le înăbușe independența, să fie convins că toți elevii se pregătesc pentru seminar.

Profesorul urmărește să creeze la seminarul de literatură română o atmosferă de discuții libere, stimulează lupta de opinii, pentru ca în acest chip elevii să se deprindă cu susținerea argumentată și fermă a părerilor și convingerilor lor, să fie educați în spiritul combativității și al intransigenței față de ideile străine esteticii marxist-leniniste. Întrucît seminarul școlar urmărește să deprindă pe elevi să-și expună ideile, convingerile, părerile literare, în mod sistematic, logic închegat, argumentat, în mici expuneri complete și corecte sub aspectul exprimării, profesorul va conduce seminarul de așa manieră încît să nu fragmenteze expunerile, să nu întrerupă elevii și să antreneze întreaga clasă pentru observații și completări. Greșelile din expunerile elevilor, omisiunile, precum și formulările eronate sînt rectificate de dascăl doar atunci cînd colectivul clasei nu a izbutit să le sesizeze. În timpul expunerii elevilor, profesorul nu face aprecieri, pentru a nu împiedica participarea creatoare la dezbateri a clasei și a nu deruta pe elevul care a luat cuvîntul.

Firul conducător al seminarului îl constituie raportarea corespunzătoare la viața practică, la mesajul umanist desprins din operele studiate, contribuind, în același timp, la formarea gustului și a receptivității pentru contemporaneitate, prin continue referințe la fapte, oameni și opere literar-artistice notabile de azi.

Din acest unghi de vedere, concluziile profesorului sînt o sistematizare succintă, logică a temei, prin scoaterea în evidență a esențialului și a importanței actuale a problemelor, ideilor literare și operelor analizate.

Considerăm că verificarea prin notă nu face parte din sarcinile principale ale acestei forme de muncă didactică. Totuși, seminarul de literatură oferă posibilități largi de apreciere a volumului și calității cunoștințelor elevilor, întrucît în cadrul dezbaterilor se evidențiază capacitatea de sinteză și maturitate de gîndire a elevilor. Aprecierile sînt reținute de profesor și concretizate în note cu prilejul verificării în cadrul lecțiilor obișnuite, pentru a nu deplasa atenția de la obiectivele majore ale seminarului școlar și pentru a nu stînjeni participarea degajată activă a tuturor elevilor la fiecare seminar. Bineînțeles, elevii vor ști că nivelul discuțiilor purtate de ei în seminar se va avea în vedere la notare, la definitivarea mediilor.

Îmbinînd armonios activitatea de gîndire depusă de elev în cadrul lecției cu aceea a unei participări mai active și creatoare a lui în seminar, activitate caracterizată printr-un nivel mai înalt al independenței și al spiritului creator, predarea literaturii române în liceu contribuie la formarea la elevi a unei discipline a muncii intelectuale și răspunde în mai mare măsură de cerințele educative actuale ale școlii noastre.

Prof. VALERIU NEȘTIAN
Liceul agricol Podul Iloaiei,
județul Iași

Tribuna „Tribunei”

Lucrări originale pentru susținerea examenului de gradul II

După cîteva observații pertinente asupra procesului continuu de perfecționare a cadrelor didactice, colaboratorul nostru prof. VALERIU SANDOVICI **se oprește îndelung asupra modalității de susținere a gradului II. Domnia-sa consideră că în actuala formă examenul amintit nu face decît să repete examenul de stat și de definitivat. Ca atare, propune o altă soluție :**

„Ar fi mai util dacă s-ar renunța la «șablonizarea candidaților» prin constringerea acestora de a învăța o serie de cursuri, unele din ele fără nici o tangență cu meseria de zi cu zi și s-ar introduce forme noi care să stimuleze creativitatea. Prezentarea de către candidat a unei lucrări originale, care să reflecte atît aprofundarea științifică a unei teme alese, cît și implicațiile ei metodice, ca rezultat al experienței didactice, renunțînd la tematica colocviului de gr. II în învățămînt, ar fi mai stimulatoare și mai eficientă. Ar fi mai practic și util ca profesorul de limbă și literatură română, de exemplu, să se prezinte cu o lucrare privind folclorul local ; profesorul de șt. naturale, cu o lucrare privind metodolologia activităților din ateliere și ferma școlară ; profesorul de geografie, cu o monografie etc. Aceste lucrări, bineînțeles, să fie precedate de un colocviu despre probleme fundamentale ale societății socialiste multilateral dezvoltate. În forma actuală, examenul nu promovează valorile practicii din învățămînt, nu solicită efort de muncă independentă, ci doar de reținere a unor date și nume din cursuri sau diferite publicații, care, oricum, sînt citite“.

Sesiune de comunicări

Ca în fiecare an, cu prilejul zilei școlii, la Școala ajutătoare din Iași a avut loc cea de-a V-a sesiune de comunicări metodico-științifice avînd ca bază experimentele efectuate în cursul anului școlar. Manifestarea s-a bucurat de participarea a numeroase cadre din alte instituții, în afară de colectivul didactic al școlii respective. Au participat, de asemenea, reprezentanți ai catedrei de pedagogie de la Universitatea din Iași, de la Institutul de științe pedagogice — Filiala Iași, Inspectoratul școlar județean, Casa corpului didactic, Spitalul de neuropsihiatrie, Centrul logopedic interșcolar, școli speciale. Au participat și cadre didactice de la unele școli speciale din țară (Timișoara, Deva, Constanța, Brașov, Piatra Neamț, Tîrgu Neamț etc.).

Au fost prezentate 20 de comunicări, toate bazate pe materiale experimentate la Școala ajutătoare din Iași. Au fost susținute comunicări care sintetizau rezultatele introducerii unor metode active la specificul acestei școli („Jocul ca metodă de învățare“, „Metoda descoperirii dirijate“ și „Metoda lucrului în grup“). Lucrările au fost conduse la secția I (Modernizarea metodologiei oligofrenopedagogice) de către prof. emerit M. Pricop, inspector școlar de specialitate, iar la secția a II-a („Corectare, recuperare, integrare“) de conf. dr. I. Străchinaru. În încheierea lucrărilor au luat cuvîntul, între alții, prof. emerit Stere Rădoi, inspector școlar general al județului Iași, și prof. Virgil Sfetcu, inspector general din corpul de control al Ministerului Educației și Învățămîntului.

Prof. MARIA-ELENA DUMITRESCU

Elevii, cercetători științifici

În ultima decadă a lunii mai a.c., la Liceul și Institutul pedagogic de învățători și educatoare din Ploiești s-au desfășurat lucrările celui de al II-lea Simpozion avînd ca temă : „Relația profesor-elev“. Au prezentat referate și comunicări invitații : conf. dr. Vasile Bunescu, prorector I.C.P.P.D. București, prof. dr. Luminița Ghivirigă, cercetător științific principal la I.S.P. din București și Dumitru Bazac, cercetător la Centrul de cercetări pentru problemele tineretului. În continuare, lucrările simpozionului s-au desfășurat pe cinci secții, în cadrul cărora au fost prezentate 40 de referate de către cadrele didactice și elevii liceului. Simpozionul amintit a demonstrat încă o dată capacitatea reală de cercetare științifică a viitorilor învățători și educatoare.

Prof. GHEORGHE IONESCU

Metode moderne de învățămînt

Pentru ca elevul să ajungă în situația de a descoperi și a inventa, de „a produce știință“, el trebuie să înțeleagă procesul științific din interiorul lui, să participe, sprijinit de profesor, la elaborarea acestuia. În realizarea cunoașterii unui fenomen elevul trece printr-o fază de explorare, în care va strînge date, le va analiza și compara, deschizîndu-și drum spre o a doua etapă, aceea a formalizării, cînd, aflînd răspuns la întrebările ce și le-a pus, își cristalizează ideile într-o formă corespunzătoare, le sistematizează, le aranjează într-o înlănțuire logică, în vederea folosirii lor în practică. În importanta acțiune de modernizare a învățămîntului, *problematizarea* constituie doar un aspect. Văzută ca o creare de situații-probleme, ca un conflict de cunoaștere, ca o modalitate de a-i determina pe elevi să raționeze în „complexe problematice“, problematizarea, ca metodă, a început să cîștige tot mai mult teren în didactica actuală.

Aplicarea metodei poate fi realizată, așa cum arată *G. Bruhardel*, în trei alternative : 1. se pleacă de la materialul ce duce la conflictul de cunoaștere, elevul avînd datoria să determine problema ; 2. profesorul prezintă problema, iar elevul trebuie să găsească și să selecteze materialul pentru relevarea ei ; 3. elevul să găsească probleme și în datele care, la prima vedere, n-ar conține o „situație problematică“.

Literatura de specialitate, pînă acum, a prezentat puține exemple care să ilustreze folosirea problematizării în predarea noilor cunoștințe. De aici, uneori, și reținerea profesorului în a o aplica în practică. Modelele propuse de Georgeta Munteanu și Minodora Comes (*Revista de pedagogie*, nr. 3/1972, p. 73—80) prezintă interes prin îmbinarea unor metode : redescoperire, problematizare, lucrul în grup etc., cu mijloacele tehnice audio-vizuale, folosirea documentelor literare, toate acestea aplicate în predarea unor lecții ca : „I. Slavici — Activitatea literară“, „Moara cu noroc“, „Contribuția lui I. Slavici la dezvoltarea literaturii“.

Mai complet este modelul propus de un cercetător sovietic, care consideră că o lecție problematizată ar trebui să cuprindă următoarele etape: I. crearea situației-problemă ; II. punerea problemei ; III. elaborarea propunerilor și justificarea ipotezelor ; IV. demonstrarea ipotezei și rezolvarea problemei ; V. verificarea rezolvării (analiza procesului de rezolvare).

În etapa întîi, activitatea profesorului constă în desfacerea problemei, punerea întrebării problemei ; elevii participă direct la actualizarea cunoștințelor, intuiesc situația-problemă. În a doua etapă, elevii analizează situația creată și formulează, la rîndul lor, problema. În etapa a treia, se desfășoară procesul dirijării cercetării mintale prin întrebări informaționale și material faptic ; se elaborează mai multe presupuneri, se actualizează experiența și se verifică presupunerile ; se justifică ipoteza aleasă. A patra etapă presupune dirijarea cercetării, comunicarea noilor fapte, întărirea, comunicarea faptelor pentru analiză, denumirea termenilor noi. Consolidarea cunoștințelor și verificarea soluției se realizează în etapa a cincea, după care ciclul se reia prin punerea întrebării-problemă și a situației-problemă.

Autorul a aplicat schema la o lecție de geografie, dar ea poate fi utilizată cu succes la orice lecție care presupune existența unei contradicții obiective în materialul faptic, deci care se pretează la problematizare.

Prof. NICU VRABIE
Liceul nr. 2 Miercurea-Ciuc
județul Harghita

În drumeție *Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ — Bacău*

Capete de capră și mîini rupte

Profesorul de desen MAXIM RADU de la Școala generală din comuna Băcești, județul Vaslui, se adresează redacției revistei noastre în două chestiuni : puținătatea articolelor din specialitatea domniei sale publicate în revista noastră, iar a doua, desenele inserate în paginile ei. Dar să dăm cuvîntul corespondentului nostru : „În «Tribuna școlii», s-a scris foarte, foarte puțin despre acest obiect“. „În «Tribuna școlii» se face abuz cu o serie de desene ca cele de la «Mozaic». Vă trimit cîteva mostre.

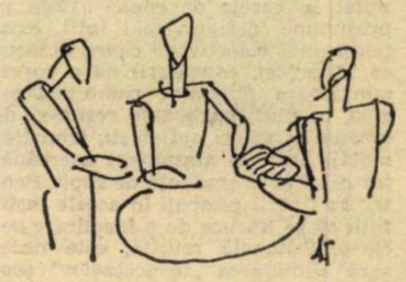

Una din „mostrele“ publicate în „Tribuna școlii“, nr. 97 din 26 mai a.c.

Acestea nu au nici o legătură cu textul, nu sînt frumoase. Înțeleg că e bine să fie stilizate, dar nici chiar așa. Sînt oribile. Capetele ca de capre, gîturile enorm de lungi, mîinile par rupte ș.a.m.d. Ele ocupă și loc mult într-o revistă ca aceasta, unde s-ar putea scrie multe lucruri interesante ce ne privesc pe noi, cadrele didactice“.

★

Publicînd acest semnal critic, îi invităm pe colegii profesori de desen să ne spună părerile și propunerile lor despre ilustrarea „Tribunei școlii“, și, mai ales, să ne trimită desene-vignete pentru a îmbunătăți prezentarea grafică a revistei.

Omogenizarea colectivului didactic

După ce amintește cîteva dintre condițiile prealabile pentru statornicirea unui autentic climat de muncă într-un colectiv didactic, profesorul P. PLATON **se oprește mai pe larg la unele implicații ale relației conducător de școală-colectiv didactic, respectiv director-profesor. Printre aceste condiții absolut necesare, numește : „atitudinea responsabilă, angajată față de muncă ; îndeplinirea exemplară a obligațiilor didactice și extradidactice ; răspunderea educatorului, independent de specialitate ; spiritul critic și autocritic care trebuie să caracterizeze pe fiecare cadru didactic și întregul colectiv, respectul reciproc și comportamentul eticii“.**

Referitor la relația director-colectiv didactic, corespondentul nostru analizează cîteva dintre direcțiile care duc la ameliorarea acestei relații.

„Modificarea concepției directorului de școală, unde este cazul, privind : raporturile de subordonare și conlucrare cu membrii colectivului profesoral, cerințele și influențele reciproce dintre conducător și colectiv și, în principal, înțelegerea temeinică a faptului că, în ultimă instanță, colectivul profesoral, sub aspectul fizionomiei, este un rezultat al competenței și tactului conducătorului unității respective.

Îmbunătățiri se impun în manifestarea concretă a modului cum se îmbină principiul muncii colective cu responsabilitatea individuală. De tactul conducătorului unității școlare depinde, în mare măsură, eliminarea manifestărilor extremiste în realizarea acestui principiu, dozarea și finalizarea responsabilităților încredințate cadrelor didactice. Spațiul nu ne permite să punctăm necazurile pe care le generează — pe planul calității și raporturilor dintre membrii colectivului didactic — repartizarea neechitabilă a sarcinilor pe oameni. Toate acestea au ca finalitate ceea ce se numește omogenizarea atitudinii responsabile față de muncă“.

Microferma Liceului din Feldioara — unitate productivă

Rolul microfermei din școlile din mediul rural nu mai trebuie subliniat : dezvoltă inițiativa, spiritul de grup și intrajutorare, stimulează gustul pentru cercetare, se face educația voinței, se realizează o dezvoltare armonioasă, crește respectul pentru muncă, se clarifică opțiunea pentru alegerea profesiei ș.a.

Școala noastră dispune de un lot în suprafață de 0,87 ha. În anul școlar trecut — 1972 — pe lîngă acest lot, am mai avut 4 ha de la C.A.P. din localitate. În acest an am continuat cultivarea lotului și am luat de la C.A.P. 10 ha teren, destinate culturii legumelor. Pentru toate, am întocmit un plan de cultură care a fost aprobat de adunarea generală a membrilor microfermei.

Pentru lotul școlar, planul prevede amănunțit felul culturii, suprafața, necesarul de semințe, producția planificată la hectar și clasa (brigada) care va îngriji cultura respectivă. Lotul cuprinde un teren pentru producție de circa 70 ari și un altul care are mai mult caracter didactic de circa 17 ari pe care cultivă peste 35 feluri de plante, cele mai reprezentative pentru zona noastră geografică. Partea din lot destinată producției e cultivată cu cartofi „soiul Desire“ 5 000 m.p., varză de toamnă — 700 m.p., ceapă — 50 m.p., morcovi — 300 m.p., sfeclă furajeră — 400 m.p. Restul e ocupat pe suprafețe mult mai mici, de alte plante ca : pătrunjel, păstîrnac, spanac, salată, sfeclă roșie, țelină, fasole, ridichi, mazăre, grîu, orz, ovăz, secară, porumb, soia, bob, plante medicinale, chimion, coriandru, nalba de grădină, fenicul, galbinele, plante furajere (trifoi, lucernă, dungatea, sparceta, golomat, bolium), plante textile (in, cînepă), rădăcinoase (sfeclă de zahăr și furajeră) ș.a.

În acest cadru avem și microexperiențe (aclimatizarea și cunoașterea de noi plante, — culturi comparative cu opt soiuri de cartofi, influența iernii asupra cerealelor de toamnă în formarea spicului și bobului ș.a.).

În anul 1972, am obținut de pe acest lot producții în valoare de 12 156 lei, produsele fiind valorificate la cantina școlii (cartofi — 8 000 kg., morcovi — 690 kg., varză — 850, sfeclă roșie — 830 kg., sfeclă furajeră — 1 200 kg., fasole păstăi — 126 kg. ș.a.). Cultivîndu-le, elevii învață să le cunoască, să afle tehnica culturilor, împrospătează materialul didactic, fac observații fenologice etc.

Suprafața de 4 ha primită de la C.A.P. în 1972 a fost cultivată cu morcovi. Semănatul s-a făcut de către C.A.P., iar elevii au întreținut cultura curată și au recoltat. Valoarea lucrărilor a fost de 13 020 lei. În acest an avem 5 ha cu morcovi și 5 ha cu varză de toamnă. Între C.A.P. și școală a intervenit un contract în care sînt stipulate obligațiile C.A.P. (pregătirea terenului, semănatul și asistența tehnică) și ale școlii (lucrările de întreținere, organizarea muncii, lucrările de recoltare, sortare).

Prof. OSACI PAVEL

La cercul de aeromodele de la Casa pionierilor din Galați
Foto : prof. VIRGILIU JIREGHIE

Am venit, am văzut... ne-am convins

Din inițiativa Inspectoratului școlar al județului Sălaj și a Casei corpului didactic, cu participarea profesorilor de biologie-agricultură din județ, la Școala generală din Surduc a avut loc un schimb de experiență pe tema pregătirii tehnico-productive a elevilor. Participanții la această întîlnire au vizitat terenul microcooperativei, locurile de practică a elevilor, s-au întreținut cu cadrele didactice care răspund și conduc instruirea practico-productivă etc.

Înființată la 27 februarie 1972, micro-cooperativă agricolă școlară din Surduc dispune de o suprafață de 8 ha teren arabil. Elevii desfășoară practica în agricultură, în atelierele S.M.A. și la școală. Sînt instruiți în culturi mari de legumicultură și zootehnie. Osebit de aceasta, în clasele IX—X, au posibilitatea să se instruiască în mecanizarea agriculturii și să primească la absolvirea celor 10 clase ale școlii generale atestat de mecanizatori. Dincolo de aspectul instructiv-educativ al acestei activități, este de subliniat faptul că se obțin venituri importante. Astfel, dacă în 1972 au realizat 103 700 lei, planul de venituri, pe anul 1973 prevede suma de 130 000 lei. Din veniturile realizate în acest an, școala va aloca 70 000 lei pntru procurarea de material didactic modern, iar 50 000 pentru confecționarea de mobilier necesar autodotării cabinetelor școlare.

Prof. RUDOLF MÜLLER
directorul Casei corpului didactic, Sălaj

Sesiune de referate ale elevilor

Recent, s-au desfășurat lucrările sesiunii de comunicări și referate ale elevilor Grupului școlar „Electroputere“ din Craiova. Au fost prezentate referate pe teme din disciplinele de cultură generală (limba română, C.S.P., matematică, fizică, chimie), precum și altele privind probleme ale disciplinelor de specialitate. Din cele 23 de referate și comunicări amintim cîteva titluri pentru a ilustra varietatea de preocupări ale elevilor : „Patriotismul scriitorilor pașoptiști“ (elev Gheorghe Constantinescu) ; „Dimitrie Cantemir“ (elev Alexandru Văduva) ; „Lumea fabulelor lui Grigore Alexandrescu“ (eleva Marilena Staicu). În cadrul cercului de C.S.P., elevul Marin Firu a prezentat comunicarea : „125 de ani de la revoluția din 1848 — o ideologie militantă“. Dintre referatele și comunicările susținute la celelalte cercuri amintim : „Incursiune în teoria mulțimilor“ (Cercul de matematică, elev Gh. Giurcă), „Reacții de identificare în chimia analitică a cationilor“ (referat prezentat la Cercul de fizico-chimice de către elevul Bălărie Gavrilă, cîștigător al premiului I pe țară la Olimpiada de chimie), „Aparatajul de înaltă tensiune fabricat la Uzina «Electroputere»-Craiova (referat colectiv susținut la cercul de tehnologia meseriei electricieni și AMC).

Prof. PAUL NIȚOIU

Și totuși, ce este rofotipia?

Corespondenta noastră, prof. MARIANA REVNIC de la Școala generală de 10 ani din comuna Tăuți-Măgherăuș, județul Maramureș, a cărei specialitate este desenul, a aflat dintr-o emisiune de la televiziune că un coleg „profesor de desen din București a inventat o nouă tehnică și anume rofotipia, care a fost brevetată în 1968, iar în anul acesta s-a înființat primul cerc de rofotipie la o școală din București. La televizor au fost prezentate unele lucrări în această tehnică însă nimic mai mult.

Am dori și noi, cei din provincie, cîte ceva despre această tehnică nouă pentru ca să o putem aplica la clasă. Cred că este un lucru interesant și copiii ar lucra cu plăcere“.

În continuare, se adresează redacției revistei noastre : „Nu ne puteți ajuta dumneavoastră publicînd un articol despre tehnica aceasta a rofotipiei ? Cred că foarte mulți colegi s-ar bucura pentru acest lucru. În domeniul specialității noastre și așa apare prea puțin“.

Stimatei noastre colege și corespondente îi reamintim că în numărul 90 din 7 aprilie 1973 al revistei „Tribuna școlii“, la rubrica „Mozaic“ a fost inserată o notă referitoare la această tehnică. Bineînțeles, nota respectivă nu poate constitui un impediment pentru a reveni asupra tehnicii amintite într-unul din numerele viitoare ale revistei.

Pagină realizată de
I. ȚENESCU

Tribuna „Tribunei”

AGENDA

„Valorificarea economică și turistică a Carpaților meridionali“ a fost tema unui simpozion organizat la Rîmnicu-Vîlcea de Inspectoratul școlar județean în colaborare cu Casa corpului didactic și Filiala Rm. Vîlcea a Societății de geografie din R.S.R. Comunicările — susținute de cadre didactice de specialitate din învățămîntul superior, precum și de profesori din județul Vîlcea și județele învecinate — au scos în evidență marile resurse din această zonă a țării care așteaptă să fie valorificate mult mai amplu, din punct de vedere economic și turistic. O documentare la fața locului, cu aplicații pe teren, pe traseul : Rm. Vîlcea — Călimănești — Voineasa — Barajul Vidra, a încheiat simpozionul într-o formă atractivă și i-a dat aer de... înălțime. ● AGENDA ● O manifestare școlară interesantă la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România : Expoziția de artă plastică a pionierilor din Găești, Tulcea și Bacău. Obiecte cu caracter decorativ, sculpturi în lemn și piatră atestă talentul bogat și iscusința micilor „cutezători“ care, îndrumați de dascălii lor sau de părinți și bunici, au reușit să împletească, uneori magistral, valoroasele tradiții folclorice cu inepuizabila fantezie infantilă. Așadar, artiștii din Vulturești, cunoscuți nu numai în țara noastră, au „confrați de breaslă“ la fel de talentați și ambițioși în cele mai diverse puncte ale patriei. E puțin lucru ? ● AGENDA ● În privința manifestărilor extrașcolare, cadrele didactice din orașul Breaza sînt deosebit de active. Revista noastră le-a mai prezentat și cu alte prilejuri. În numărul de azi consemnăm simpozionul : „Probleme actuale ale modernizării predării limbii și literaturii române“, simpozion de mare amploare, care a întrunit reprezentanți din 35 de județe. Vizitarea complexului pentru predarea limbii și literaturii, de la Liceul „Aurel Vlaicu“ din Breaza, a prilejuit un dialog fructuos, cu demonstrații practice, privitor la eficiența cabinetelor de limbă și literatură. Cu ce învățăminte s-au întors acasă participanții rămîne să se vadă la toamnă, după deschiderea noului an școlar. ● AGENDA ● În inima pădurii Baisa, eleva Doina Chelaru, de la Școala generală Stîncești (Suceava), a descoperit peste 50 de fire din Papucul doamnei, plantă deosebit de rară pe aceste meleaguri. Mica naturalistă și-a semnalat imediat „descoperirea“, care a stîrnit interes în rîndul specialiștilor ● AGENDA ● Deoarece busturile unor personalități marcante ale culturii noastre, în orașul Tîrgoviște, erau amplasate necorespunzător, din inițiativa profesorului Gabriel Mihăescu, directorul Muzeului județean, ele au fost așezate la locul potrivit, după cum urmează : bustul lui Grigore Alexandrescu — în parcul de lîngă casa în care s-a născut ; bustul lui Ienăchiță Văcărescu — în curtea liceului ce-i poartă numele ; al lui Vasile Cîrlova — în fața Școlii generale nr. 1 ; iar bustul lui Ion Heliade Rădulescu — în fața primăriei orașului. În felul acesta, marilor înaintași tîrgovișteni li s-a făcut încă o dată dreptate ● AGENDA ● Prima promoție de învățători de după întîiul război mondial — absolvenți ai fostei Școli mixte din Botoșani — și-a aniversat recent a 55-a reintîlnire. ● AGENDA ● Agava — plantă exotică de origine mexicană — are un ritm de înflorire din două în două decenii. Recent ea și-a deschis corola în orașul Deltei, Maliuc. Un alt exemplar din această plantă se află în incinta Școlii generale din aceeași localitate. După calculele estimative, ea va înflori pentru prima oară în anul 1993. Așadar, răbdare !

Şcoala şi producţia

PRACTICA DE VARĂ

După un an rodnic de învăţătură, urmează binemeritata vacanţă. Pentru cea mai mare parte din elevi şi în special pentru cei din clasele a IX-a şi a X-a ale şcolilor generale ca şi din anii I—IV ai liceelor teoretice — în vacanţă va avea loc şi practica de vară pe care o vor întreprinde pe parcursul a două săptămîni. În judeţul Galaţi, aproape 5 000 de elevi vor lucra în diverse întreprinderi, pe ogoare ori în atelierele şcolare, urmărindu-se prin aceasta nu numai educarea în spiritul dragostei faţă de muncă, **ci şi formarea deprinderilor necesare pentru practicarea în viitor a unor meserii.**

Cum a fost organizată practica de vară a elevilor din judeţ ? Ce măsuri au fost luate pentru ca ea să realizeze cu adevărat o apropiere a şcolii de producţie ? Sînt întrebări ale căror răspunsuri vom încerca să le prezentăm în continuare.

— Practica pe care elevii o vor efectua în această vară — ne-a spus tovarăşul inspector Marin Alexandrescu de la Inspectoratul şcolar al judeţului Galaţi — se va desfăşura timp de două săptămîni, cîte şase ore zilnic, în serii, pe toată durata vacanţei. Această măsură de eşalonare a fost luată pentru a evita supraaglomerarea elevilor în întreprinderile industriale, care ar stînjeni atît bunul mers al producţiei în unităţile respective, cît şi desfăşurarea în condiţii optime a activităţii productive a elevilor. Tot din aceste motive, circa 30 la sută din elevii liceelor judeţului vor efectua această activitate în atelierele şcolare, unde, pe baza unor contracte cu diverse unităţi socialiste, vor executa comenzi : scule, mobilier, piese de schimb etc. Se va urmări ca, acolo unde există posibilităţi, activitatea elevilor să permită o continuitate şi totodată o materializare a cunoştinţelor dobîndite de elevi în perioada anului de învăţămînt precedent, în cadrul orelor de instruire practică.

Activitatea pe care o vor desfăşura elevii în această perioadă va fi îndreptată în trei direcţii : executarea de comenzi de produse pentru unităţi terţe ; lucrări de autodotare în şcoli ; activităţi productive în sectorul agricol. Astfel, elevii Liceului nr. 2, ca şi cei ai Şcolii generale nr. 8 din Tecuci vor executa coliere metalice, sertare etc., în cadrul Uzinei de reparaţii auto din localitate. Elevii Şcolii generale nr. 5 din Galaţi, continuînd activitatea desfăşurată în orele de instruire practică din cursul anului şcolar, vor efectua lucrări de tîmplărie, în cadrul cooperativei meşteşugăreşti „Danubius", din acelaşi oraş. Pe baza unor contracte încheiate, elevii Şcolii generale nr. 6, ai Liceului „Vasile Alecsandri" şi ai Liceului nr. 2, din Galaţi, vor lucra în diverse meserii ca : aşchierea metalelor, tîmplărie, lăcătuşărie etc., în cadrul unităţilor „11 Iunie", „Întreprinderea de sîrmă, cuie şi lanţuri", Cooperativa „Avîntul", „Trustul de reparaţii pentru construcţii de locuinţe" etc., din localitate. Continuînd acţiunea de autodotare începută (lucrări în valoare de peste 10 000 lei), o parte din elevii Şcolii generale nr. 6 din Galaţi vor confecţiona în această perioadă instrumente de laborator, diverse materiale şi mobilier didactic.

Şi în sectorul agricol elevii şcolii vor fi de un real sprijin producţiei. În comuna Slobozia-Conachi, după cum ne arată directorul coordonator, tovarăşul Dumitru Hodină, elevii vor participa la lucrări de cultură mare şi viticultură în baza unui contract încheiat cu cooperativa agricolă de producţie din localitate. Ei vor fi repartizaţi, pe echipe şi brigăzi, după principiul de organizare al C.A.P.-ului, primind o atentă îndrumare din partea instructorilor şcolii, ca şi a cadrelor tehnice din cooperative. Asemănător va fi organizată practica elevilor şcolilor generale, unde deja au fost încheiate contracte cu diverse unităţi de producţie, din unele comune ale judeţului, ca : Schela, Tudor Vladimirescu, Griviţa etc.

În numeroase întreprinderi, elevii practicanţi, mai ales cei din clasele a X-a ale şcolilor generale, odată cu însuşirea meseriei, vor putea, după absolvirea şcolii, să se încadreze în urma unui examen ca muncitori calificaţi. Propuneri concrete, în acest sens au fost făcute şcolilor din partea întreprinderii „11 Iunie", cooperativei meşteşugăreşti „Danubius" şi a Fabricii de mobilă şi materiale de construcţii din Galaţi, ca şi din partea a numeroase I.A.S.-uri din judeţ.

Eforturile şcolilor din judeţ, ale inspectoratului şcolar, pentru a asigura condiţii optime de desfăşurare a practicii de vară a elevilor, încadrarea ei eficientă în procesul de formare şi educare a tinerilor pentru muncă şi prin muncă sînt remarcabile şi merită a fi subliniate. **Există însă unele neajunsuri care se cer a fi înlăturate în cel mai scurt timp.** Spre exemplu, numărul de meserii, sfera de activitate către care sînt dirijaţi elevii este prea îngustă. Să nu uităm că judeţul Galaţi, aflat într-o puternică dezvoltare economică, are nevoie şi de numeroşi proiectanţi, laboranţi, desenatori tehnici, electricieni etc., profesii către care ar putea fi îndreptaţi mai ales absolvenţii liceelor. **Dar este de neînţeles, de ce în cea mai mare unitate industrială a judeţului — Combinatul siderurgic Galaţi, nu a fost prevăzută în această perioadă practica elevilor din liceele teoretice şi şcolile generale ?** Combinatul, după cum ne spunea tovarăşul Ioan Mocanu, tehnician în cadrul biroului de învăţămînt al acestuia, nu a fost solicitat pentru efectuarea practicii de vară de nici una din şcolile amintite. Dacă ţinem seama de faptul că, în următorii ani ai cincinalului numai prin dezvoltările prevăzute în sectorul oţelăriei, Combinatul siderurgic Galaţi va avea nevoie de încă alte cîteva mii de muncitori calificaţi, din care doar o parte vor proveni din grupul şcolar propriu, restul urmînd a fi instruiţi la locul de muncă, ne putem da seama cît de utilă ar fi fost organizarea practicii elevilor în această măreaţă vatră de foc şi metal a ţării. **Şi cu atît mai mult, cu cît Combinatul patronează 6 şcoli din judeţ.** Sînt consideraţii de care, sperăm că factorii răspunzători de organizarea şi desfăşurarea practicii în producţie a elevilor din judeţ, vor ţine seama, pentru ca această importantă activitate educativă pentru tineretul nostru să fie cu adevărat utilă întregii societăţi.

HORIA COSMA

Şah industrial *Foto : prof. IOAN GHEŢIU, Iaşi*

Lecţie în incinta fabricii

Printre acţiunile care s-au întreprins la Şcoala generală nr. 1 din Urziceni pentru apropierea tot mai strînsă a elevilor de procesul de producţie, se numără lecţiile organizate în întreprinderi. Astfel, elevilor din cl. a IX-a li s-a predat, în incinta Fabricii de ferite din Urziceni, o lecţie de cunoştinţe economice cu tema : „Fondurile întreprinderii". Elevii au cunoscut, cu această ocazie, care sînt principalele caracteristici ale unei întreprinderi industriale, care este locul întreprinderii în cadrul centralei, relaţiile de producţie cu alte întreprinderi etc. Delegatul întreprinderii a vorbit elevilor despre calificarea la locul de muncă, după care s-a trecut la vizitarea primei faze a procesului de producţie (prepararea pulberilor de oxizi). Vizita a continuat în hala de formare a pieselor de ferite şi hala tratamentului termic al pieselor în cuptoare speciale. Ultima fază — sortarea pieselor — i-a interesat în mod deosebit pe elevi, întrucît vor lucra aici. De asemenea, i-a interesat şi i-a atras gradul înalt de automatizare al fabricii, felul în care fabrica îşi asigură toate piesele necesare în atelierul de autodotare.

Lecţia şi vizita elevilor au fost urmate de o masă rotundă la care au participat cadre din conducerea întreprinderii şi a şcolii, maiştri şi — fapt semnificativ—tehnologul principal, ing. Lucia Voicu, fostă elevă a Şcolii generale nr. 1 din Urziceni.

La această masă rotundă s-a convenit ca întreprinderea să transfere în şcoală o secţie de producţie a benzilor plastice în care să lucreze elevii conduşi de un specialist. La rîndul ei, şcoala va ajuta întreprinderea în amenajarea bazei sportive, va prezenta periodic programe artistice la clubul întreprinderii. Profesorii din şcoală vor participa la activitatea cabinetului de ştiinţe sociale şi economice din întreprindere.

Prof. GHEORGHE GHEORGHIU
Urziceni

Ce este şi ce ar trebui să fie tabăra de vară?

In complexul acţiunilor de vacanţă, tabăra rămîne forma cea mai eficientă de îngemănare a influenţelor instructiv-educative cu odihna intelectuală şi fizică a elevilor, cu trebuinţele lor de recreare şi reconfortare după un an de solicitări intense. Aceasta este şi raţiunea pentru care un număr mereu sporit (anul acesta cu aproximativ 50 la sută mai mare decît în 1972) de copii preşcolari, de pionieri şi elevi îşi petrec o parte din vacanţă în taberele de la munte sau de la mare.

Cum se fructifică acel imens capital pe care îl reprezintă milioanele de „zile-elev" petrecute în tabără, în cursul unei singure vacanţe? Cu ce se soldează ele? Cu oboseală sau, dimpotrivă, plictiseală? N-ar trebui, pentru că elevii au venit să se odihnească, să se recreeze. Cu un plus de maniere îndoielnice şi cîteva concepţii înapoiate? Dar vacanţa nu este ***o pauză în educaţie şi, într-un fel, nici chiar în instrucţie. Este vorba, aşadar, de o reciprocitate „odihnă-educaţie", care, după cît se ştie, nu*** *şi-a găsit pretutindeni rezolvarea cea mai bună. Dificultatea soluţiei stă în acea mare doză de fler şi bună orientare pedagogică, în acea perfectă cunoaştere a sufletului şcolarului (de ce nu?, aflat în vacanţă), de înţelegere a finalităţii taberei, care trebuie să-i caracterizeze pe cei trimişi să administreze inestimabilul capital al „zilelor-elev" din fiecare tabără.*

Publicăm mai jos cîteva păreri care credem că ar putea ajuta la cristalizarea unei concepţii juste cu privire la taberele pentru pionieri şi şcolari. Participă „veterani" din Bucureşti ai taberelor de vacanţă, organizate în cele mai diverse locuri din ţară, profesori şi chiar elevi (Jean Jacques Rousseu spunea: „Copilăria îşi are propriul său fel de a vedea, de a gîndi, de a simţi şi nu este nimic mai nesăbuit decît încercarea de a-l înlocui cu al nostru").

Cînd e soare şi cînd plouă

Cred că lipsa cea mai mare a vieţii din taberele noastre pentru pionieri şi şcolari — în special în cele centrale — este **rigiditatea prea mare** — în program, în cerinţele pe care le avem faţă de elevi. Furaţi de ideea că vacanţa nu trebuie să fie o pauză în educaţie, exagerăm prin impunerea unor norme, valabile în cursul anului, dar nepotrivite în vacanţă, nepotrivite cu scopul recreativ — reconfortant al zilelor de tabără. Supunîndu-i pe elevi unei discipline prea rigide, ei vor căuta să se achite de nişte reguli, controlîndu-se excesiv. Aceasta îi oboseşte, apoi ne împiedică să-i cunoaştem aşa cum sînt ei, pentru ca să putem interveni cu influenţele noastre educative acolo unde trebuie.

Mi se pare esenţial pentru eficienţa recreativ-educativă a taberelor **organizarea lor pe grupe mai mici,** pe cît posibil cu elevi ai aceleiaşi şcoli şi cu profesorii lor, care îşi cunosc copiii (şi au nevoie să-i cunoască încă mai bine prin ceea ce fac în acest cadru, diferit de cel al şcolii). Altfel, în 7 sau 14 zile cît sînt cu noi, copiii nu prea pot fi „omogenizaţi", iar activitatea se poate cel mult adapta la trebuinţele lor de vîrstă, dar nu şi la particularităţile lor.

Ca unul care am lucrat în multe tabere, apreciez că este mult mai sănătos din punct de vedere reconfortant-educativ, plasarea taberelor în plin cadru natural (dar nu prea departe de mijloacele de transport), nu în oraşe-staţiuni (scopul nostru nu este ca elevul să schimbe viaţa dintr-un oraş cu aceea din altul) şi nici chiar în vile elegante, unde totul i se serveşte de-a gata, la cel mai înalt nivel de comoditate. Desigur din punct de vedere material ar costa mult mai puţin (ceea ce ar facilita o cuprindere mai mare de elevi în tabere), iar din punct de vedere educativ-recreativ, ar însemna mult mai mult, — viaţa în taberele instalate în corturi sau barăci. Este foarte bine să-i punem pe elevi să se organizeze şi să se gospodărească singuri, să-şi întreţină ei înşişi curăţenia în dormitoare, să se autoservească. În colectiv şi în cadrul natural toate acestea le vor face cu mare plăcere şi interes, iar elevii vor pleca acasă mai buni gospodari, mai buni organizatori, cu mai mult respect pentru ordine şi curăţenie.

Odihna, desigur, e necesar să fie activă, dar nu cred că am căutat suficient formele specifice acesteia în tabere. Or, cred că la ora actuală, se simte peste tot nevoia unui registru mai mare de asemenea activităţi, să punem la dispoziţia beneficiarilor şi **forme noi**, pentru că altfel, îi plictisim cu aceleaşi activităţi organizate an de an. În Republica Federală Germania, de exemplu, în unele tabere, copiii efectuează şi unele activităţi uşoare şi recreative de muncă practică (îngrijirea poneilor, a ambarcaţiunilor pe care tot ei le folosesc etc.)

Punctul cel mai slab al taberelor noastre îl constituie activitatea în zilele nefavorabile. Cînd e soare mergem în excursie, cîntăm şi ne jucăm. Dar cînd plouă? Cunosc mulţi elevi care mi-au povestit cît de tare s-au plictisit în asemenea zile. Vina este numai a pedagogilor care nu au avut atîta inspiraţie şi atîta tragere de inimă să organizeze ceva frumos şi atractiv şi între cei patru pereţi ai clubului, dormitoarelor sau sufrageriei. Pentru că de obicei problema zilelor nefavorabile scapă, iar acestea ar putea echivala uneori cît durata unei „serii" — propun ca fiecare tabără să aibă şi variante de program pentru asemenea situaţii. Şi, neapărat, instructorii să aibă în „bagajul" profesional cu care se prezintă în tabără şi o sumedenie de activităţi ce s-ar putea organiza pe timp nefavorabil.

Şi cu aceasta, m-am apropiat de o foarte importantă problemă a taberelor: cine este trimis să desfăşoare activitatea în cadrul lor. Cred că, indiferent de specialitate, acesta trebuie să fie un foarte bun pedagog, cu rezultate bune în activitatea extraşcolară cu elevii, bun organizator de excursii, de expediţii şi jocuri în aer liber etc. Cît despre multiplele calităţi morale ale pedagogului care merge să lucreze în tabără este de prisos să mai vorbim. Vreau să accentuez că el trebuie să fie un om foarte harnic, pentru că activitatea de tabără — bine făcută — cere foarte mult efort.

Prof. VALERIA PASCAL
Liceul „Zoia Kosmodemianskaia"

Un criteriu de grupare: interesele

În cei 22 de ani de cînd particip fără întrerupere ca profesor, director sau invitat în tabere de pionieri sau elevi cu cel mai variat profil, pot spune că s-au manifestat diferite „concepţii" despre tabere, care uneori se băteau cap în cap: tabere aşa-zise de odihnă, reduse la masă, plimbări, sport şi tabere de „instructaj" unde 6—8 ore pe zi elevii stăteau închişi la diverse „cursuri" şi „şedinţe". Şi într-un caz şi în altul scopul taberei, acela de a asigura o odihnă activă, reconfortantă şi în acelaşi timp profitabilă intelectual, era neglijat. Tabăra trebuie să fie o comunitate tinerească, o şcoală sui-generis în aer liber unde se capătă deprinderi de viaţă organizată, de muncă independentă, unde se folosesc la maximum factorii naturali, unde se poate stabili un dialog spiritual între copiii şi adolescenţii din diferite colţuri ale ţării.

Iată de ce, excluzînd cazul taberelor sanatoriale, unde sînt recomandaţi elevi care au nevoie medicală de o cură la munte sau mare şi unde principalul scop este odihna, n-ar trebui să se organizeze decît tabere de profil unde **elevii să fie grupaţi pe interese la cererea lor.** Experienţa ne-a arătat că aceste tabere au fost cele mai interesante şi cele mai profitabile, cu toate imperfecţiunile lor de organizare şi insuficienta lor structurare pedagogică. Ar trebui să evităm însă **pulverizarea** intereselor celor mici în o mie şi una de tabere cu profil care de care mai năstruşnic şi care, chiar dacă răspund printr-un aspect particular unei necesităţi a educaţiei cetăţeneşti, pierd din vedere obiectivele majore şi scopul final al unei tabere pionereşti. Mă refer la aşa-zisele tabere care poartă numele de „prietenii...". Cred că multe din necazurile organizatorilor (minister şi organizaţii de tineret) s-ar putea înlătura dacă ar exista • **mai mare stabilitate în alegerea şi permanentizarea localurilor şi profilurilor de tabără.** Schimbarea de la an la an a locurilor şi profilurilor ridică şi probleme de ordin gospodăresc şi are destul de neplăcute implicaţii pedagogice. Ca să se salveze situaţia din lipsă de localuri, în acest an de pildă, s-a renunţat la tabere de tradiţie (şi e bine să respectam tradiţia), ceea ce a provocat consternare în rîndul elevilor. Nu e recomandată de asemenea aşa-zisa tabără pluriprofilată, cum este cazul taberei olimpicilor, care, ca să se poată desfăşura normal, ar trebui să rămînă doar o tabără stimulativă. Cred, de asemenea, că pentru a nu se mai invoca lipsa fondurilor este bine ca în toate taberele de profil să existe o cotă bănească pe care s-o suporte organizatorii şi o alta elevii.

Prof. TUDOR OPRIŞ
Liceul „Gh. Lazăr"

Numărul orelor de instructaj să nu-l depăşească pe cel de odihnă!

Apreciez în mod deosebit iniţiativa de a se organiza tabere cu profil care să reunească tineri cu aceleaşi aptitudini. Am fost în tabere de instructaj politico-ideologic, în tabere pentru redactorii şefi ai revistelor şcolare, în tabere pentru preşedinţii societăţilor literare şi artistice... de peste tot am strîns amintiri plăcute. Nu o dată însă numărul orelor de instructaj depăşeau pe cele al orelor de odihnă sau drumeţie, nu o dată soarele şi aerul proaspăt, de munte ne-au surprins aplecaţi asupra caietelor de conspecte, în atmosfera încărcată a unei săli de mese. N-aş vrea să se creadă că pledez pentru reversul medaliei — adică pentru numai şi numai odihnă. Niciodată nu am simţit că este „în regulă" cînd, întorcîndu-mă acasă — constatam că ceilalţi colegi ai mei care îşi petrecuseră vacanţa în taberele de odihnă nu prea aveau multe de povestit şi că singurul lor „cîştig" din aceste tabere erau cîteva kilograme în plus la greutate sau ore (binemeritate dealtfel) de somn. În rest... cam nimic!.

Este adevărat că taberele de odihnă îşi au rostul lor la diferite vîrste, ele însă au căpătat un caracter mai, să-i spunem, „sanatorial"-curativ: cură helio-marină, regim alimentar intens. Dar bunele obiceiuri cu seri cultural-distractive, cîntece, drumeţii, spartachiade s-au cam uitat...

La fel de adevărat este că sînt necesare instructajele pentru pregătirea cadrelor U.T.C., dar e bine să nu uităm că ele s-ar putea face şi în cursul anului şcolar, în plenare sau şedinţe speciale şi normal ar fi ca orele de instructaj în tabără să nu fie mai multe de 2 sau 3.

Cred în posibilitatea organizării unor tabere ale prieteniei şi ale bunei dispoziţii, cred în nişte tabere care să prelungească într-un fel activitatea din cursul anului şcolar, care să deschidă curiozitatea şi setea noastră de cunoaştere!

CĂTĂLINA MIHAELA-MOGA
preşedinta Societăţii literar-artistice „George Călinescu" a elevilor din Bucureşti

CĂRŢI ŞI... CĂRŢI

Pe care le recomandaţi pentru tabără, tovarăşe profesor?

DIALOG CU CITITORII

Profesorul închide ochii...

„Eu n-am cunoscut nimic din cele întîmplate, pînă la data de 2 mai 1973, cînd am fost sesizat de organele de miliţie din comuna Floreşti că fiul meu ar fi furat de la profesorul I.B. (în scrisoare i se dă numele întreg — n.n.) un număr mare de obiecte şi bani“ — ne scrie Dumitru I. Vioşu din satul Peşteana, comuna Floreşti, judeţul Mehedinţi. „Profesorul declară că de un an şi jumătate cunoaşte că elevul Vioşu Gh. (fiul meu) i-ar fi furat în mai multe rînduri bani şi obiecte şi că l-ar fi lăsat să vadă pînă unde ajunge. Eu m-am întîlnit de mai multe ori prin sat sau la şcoală, la şedinţele cu părinţii, cu tovarăşul profesor I.B., dar dumnealui nu mi-a spus nimic. Ştiu că un profesor, la prima abatere a unui elev, ia imediat legătura cu părinţii acestuia şi cu ceilalţi profesori spre a-l readuce pe calea cea bună. Tovarăşul I.B. de ce n-a făcut-o, de ce a închis ochii la aceste abateri?“

Iată o întrebare la care e dificil să răspunzi. Să fi găsit profesorul I.B. o metodă nouă de educaţie? Oricum, impasibilitatea lui este din cale afară de condamnabilă.

Reactualizarea unei restanţe de concediu

Din cauză că în vara anului trecut în comuna în care locuieşte s-a construit un local nou de şcoală, profesorul Neculai Zaharia de la Şcoala generală din Drăguşani-Parava, judeţul Bacău, nu şi-a putut efectua decît parţial concediul legal de odihnă.

În vacanţa de iarnă a anului şcolar 1972/1973, profesorul a mai efectuat 20 de zile de concediu, rămînîndu-i încă un rest de 9 zile, pe care directorul coordonator a refuzat să i-l acorde în vacanţa de primăvară.

La intervenţia revistei noastre (în urma sesizării primite), Inspectoratul şcolar al judeţului Bacău, prin adresa nr. 20164/21 mai 1973, îi răspunde petiţionarului, trimiţîndu-ne şi nouă o copie după acest răspuns, din care cităm: „vă comunicăm că s-a luat legătura cu conducerea şcolii de centru şi s-a stabilit să vă acorde concediul de odihnă neefectuat pentru anul şcolar 1971/1972, în număr de 9 zile“. Un exemplu elocvent de rezolvare operativă a doleanţelor oamenilor din învăţămînt, pe care l-am vrea extins şi la alte inspectorate.

„Banchetul“ ţîncilor a eşuat

Un telefon dat redacţiei noastre:

— Alo! Dumneavoastră ştiţi că la Şcoala generală nr. 21 (sectorul 4) elevilor din clasa a IV-a C li s-a spus să ducă la şcoală cîte 25 de lei fiecare?

— Nu ştim. In ce scop li s-au cerut banii?

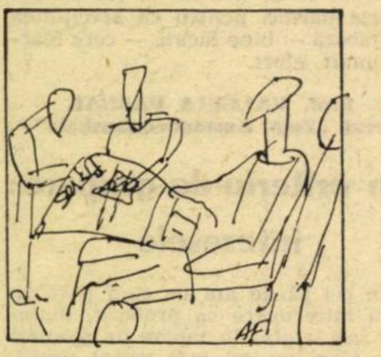

— *Pentru* banchetul *de sfîrşit de an şcolar.*

— Banchet la... clasa a IV-a?!

— Da.

Aici convorbirea s-a întrerupt.

O deplasare a noastră la şcoala amintită a confirmat cele sesizate. Învăţătoarea Victoria Nicula (cadru didactic conştiincios şi bine pregătit profesional, din cîte ni s-a spus), a căutat să păstreze o „tradiţie“ din anii precedenţi: puştii din clasa a patra, însoţiţi de părinţi, să se adune în faţa unei mese cu diverse... trataţii.

— Părinţii cu care am discutat — ne-a încredinţat învăţătoarea — au fost de acord cu intenţia noastră. Nu era vorba de 25 de lei, ci numai de 10.

— Părinţii au fost de acord, spuneţi, dar nu chiar toţi, dovadă sesizarea primită la redacţia noastră!

— Înainte de a lua această măsură — intervine directorul şcolii, prof. Ilie Alexe — v-aţi consultat cu cineva din conducere, i-aţi cerut consimţămîntul?

— Nu! a fost răspunsul învăţătoarei.

În felul acesta „banchetul“ ţîncilor n-a mai avut loc. Dealtfel, aşa cum preciza directorul şcolii, vădit surprins de o asemenea „iniţiativă“, el nu-şi avea nici o justificare: copiii se vor întîlni din nou, după vacanţă, la aceeaşi şcoală — e adevărat într-o clasă mai mare. Altfel s-ar fi pus problema dacă erau în cauză absolvenţii clasei a VIII-a, care se despart de şcoala unde au învăţat pînă acum, mergînd fiecare pe drumul ales! Dar nici aici, credem, n-ar fi cazul să se recurgă la bani percepuţi de la părinţi. Mai ales că nici absolvenţii de clasa a VIII-a n-au nevoie de banchet *în lege!*

Ce se mai aşteaptă?

„La cererea dv., vă facem cunoscut că inspectoratul şcolar a dat dispoziţie conducerii şcolii, cu ordinul nr. 10042/1972, să vă achite suma reţinută, întrucît în luna septembrie a.c. aţi prestat muncă. Urmează să vă primiţi drepturile băneşti cuvenite“. Aşa sună o adresă a Inspectoratului şcolar al judeţului Olt, din data de 19 decembrie 1972, către învăţătoarea Floarea Rădulescu de la Şcoala generală din comuna Coteana. Iată însă, că o scrisoare a învăţătoarei, sosită recent la redacţia noastră, ne aduce la cunoştinţă următoarele: „Nici pînă în prezent n-am primit drepturile ce mi se cuveneau, deoarece directorul şcolii nu vrea să le achite, spunînd că pot face destule sesizări şi că deocamdată tot dînsul se situează pe poziţii mai rezistente. După aproape trei luni de aşteptare, m-am adresat din nou Inspectoratului şcolar făcîndu-i cunoscut că n-am primit banii. Dar inspectoratul tace. In baza cărei legi — întreabă corespondenta — mi-a fost reţinută suma respectivă şi de ce nu mi se achită?“

Răspunsul îl aşteptăm şi noi din partea Inspectoratului şcolar al judeţului Olt. Bineînţeles, cu măsurile luate faţă de cei vinovaţi.

D. CICHIRA

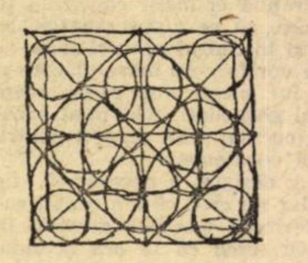

TVS integrată

Criteriile de apreciere ale unei emisiuni

Unele discuţii ce se poartă în jurul emisiunilor de TVS integrată relevă tendinţa de a le caracteriza prin aprecierile limbajului cotidian, acordîndu-li-se calificative ca: „emisiune bună“, „emisiune slabă“, „emisiune reuşită“ etc. Plecînd de la aceste constatări, intenţionăm să prezentăm cîteva elemente de reper pentru aprecierea mesajului cuprins într-o emisiune de TVS.

De la început subliniem că, în general, o apreciere care permite exprimarea gradului comparativ este, în ultimă analiză, un proces de evaluare cantitativă ce presupune referirea la un parametru fix, cu care se compară rezultatul obţinut. Raportînd această afirmaţie la cazul emisiunilor de TV şcolară, apare necesară precizarea grupului de repere fixe cu care se vor efectua comparaţiile.

1. Emisiunea de TVS este realizată pentru a fi folosită într-un anumit context pedagogic şi nu pentru a fi vizionată independent, ca un film de completare sau de actualizare ştiinţifică. Acest context este reprezentat de tehnologia didactică prin care se integrează şi care determină anumite limite de conţinut şi o anumită structură a mesajului. De exemplu, într-o lecţie unele părţi din conţinut se realizează prin munca independentă a elevilor, altele printr-o activitate practică şi numai o anumită porţiune revine emisiunii de TVS integrată în acest ansamblu didactic. De aici rezultă că, pentru a formula o apreciere, este nevoie să fie îndeplinite concomitent trei condiţii: Emisiunea să fie vizionată în contextul pedagogic pentru care a fost proiectată şi realizată (în cadrul lecţiei respective). Să se cunoască, în prealabil, proiectul de tehnologie didactică prin care s-a propus integrarea ei. Contextul emisiunii să fie raportat la celelalte modalităţi care sînt folosite în timpul lecţiei.

2. Tehnologia didactică aplicată într-o telelecţie este elaborată pe baza obiectivelor educaţionale ce urmează a fi realizate în cadrul temei din care face parte. De aceea, mesajul emisiunii de TVS va fi elaborat şi structurat în concordanţă cu aceste obiective. Rezultă că, pentru aprecierea sa, intervin încă două condiţii: Să fie cunoscute obiectivele educaţionale care condiţionează tehnologia didactică prin care se integrează emisiunea de TVS. Să se raporteze conţinutul şi structura mesajului realizat, la obiectivele proiectate.

3. Pentru a obţine o caracterizare cît mai veridică este necesar să fie introduse şi alte criterii de apreciere, dintre care menţionăm: raportarea emisiunii integrate la eficienţa pedagogică obţinută în finalul acţiunii; raportarea conţinutului emisiunii la necesarul de imagini actualizate pentru disciplina respectivă, aplicîndu-se criteriile ştiinţifice de selectare (imaginea să cuprindă elementele care nu pot fi realizate satisfăcător de profesor în condiţiile dotării actuale a şcolilor — procesele intime ale fenomenelor, achiziţiile recente ale ştiinţei etc.); raportarea la elevul care o foloseşte (stimularea creativităţii, a observaţiei independente, activizarea etc.); raportarea la regulile realizării tehnice (raport de timp între imagine/comentariu, raport la condiţiile de realizare a secvenţelor animate, la procedeele de filmare etc.); raportarea la criteriile estetice încorporate în emisie (bineînţeles, unde este posibil), tele-genia şi audio-genia prezentatorilor etc.

4. Pentru emisiunile care se folosesc dirijat, formularea unor aprecieri necesită participarea la cele două lecţii succesive în intervalul cărora este plasată emisia de TVS.

Din prezentarea succintă de mai sus dorim să desprindem ideea că o apreciere în domeniul emisiunilor de TVS integrată devine competentă şi utilă atunci cînd se raportează la repere precise, plasînd cît mai fidel acţiunea în contextul didactic pe care îl sprijină şi îl perfecţionează.

Dr. AL. GHEORGHIU
Institutul de ştiinţe pedagogice

CONSULTAŢII

Prof. Rugină Gheorghe, com. Gohor, jud. Galaţi, ne solicită sprijinul în clarificarea cît mai urgentă a situaţiei în care se află, întrucît intervenţiile repetate la inspectoratul şcolar n-au dat nici un rezultat şi a început să i se reţină din salariu. Funcţionează ca profesor suplinitor, absolvent al universităţii cu examen de diplomă susţinut în sesiunea februarie a.c., cu o vechime în învăţămînt de 10 ani, 10 luni şi 19 zile (la 1 martie a.c.). Pînă la 28 februarie a.c. a fost salarizat ca profesor suplinitor cu institut pedagogic de 3 ani, cu 1 410 lei lunar, corespunzător vechimii între 3—5 ani. Solicitînd schimbarea salarizării în urma susţinerii examenului de diplomă, inspectoratul şcolar judeţean, prin Dispoziţia nr. 45/1973, i-a rectificat salarizarea, de la 1 410 lei la 1 130 lei pe perioada 1 septembrie 1972—28 februarie 1973 şi de la 1130 lei la 1640 lei începînd cu data de 1 martie a.c. În urma mai multor sesizări şi contestaţii, care n-au influenţat măsura administrativă luată de inspectorat, s-a prezentat la tovarăşul Z. Nedelcu, economist principal, pentru susţinerea cauzei cu tot arsenalul de documente, însă, şi de data aceasta, fără rezultat.

— Din cele relatate rezultă, deci, că prin măsura luată de Inspectoratul şcolar al judeţului Galaţi, pentru perioada 1 sept. 1972—28 februarie 1973 urmează să restituiţi suma de 1680 lei, iar de la 1 martie a.c. sînteţi plătit cu salariul de 1640 lei lunar.

Să analizăm cu atenţie legalitatea măsurilor luate, ţinînd cont că salarizarea personalului didactic angajat ca suplinitor se face potrivit condiţiilor de studii stabilite pentru funcţia didactică îndeplinită şi stagiul de activitate recunoscut în învăţămînt (H.C.M. nr. 2841/1968, anexa A, pct. 3 din notă):

a) Salarizarea ca profesor cu bacalaureat pe perioada 1 septembrie 1972—28 februarie 1973 este legală, încadrîndu-vă în prevederile Ordinului ministrului învăţămîntului nr. 1303/1972, care modifică Normele pentru stabilirea studiilor echivalente aprobate prin Ordinul ministrului învăţămîntului nr. 766/1970 art. I lit. C. pct. 3 şi 4 şi art. III. În schimb, avînd în vedere vechimea dv. de peste 10 ani, în loc de 1130 lei aveaţi dreptul la un salariu tarifar de 1220 lei (H.C.M. nr. 2841/1968, Anexa 1 A-b. Funcţii ocupate de cadre didactice fără studii corespunzătoare, nr. crt. 1). Ca urmare a acestei încadrări greşite vă revine să restituiţi numai 1140 lei în loc de 1680 lei.

b) Rectificarea încadrării la 1640 lei pe data de 1 martie 1973, ca urmare a promovării examenului de diplomă, e făcută greşit, întrucît un profesor suplinitor cu studii universitare, la vechimea de peste 10 ani are dreptul la salariul de 1900 lei (H.C.M. nr. 2841/1968 anexa 1 A-a. Funcţii didactice nr. crt. 1). Din această greşită rectificare pe lunile martie-iunie salariul v-a fost diminuat cu 1040 lei.

c) Din actele oficiale trimise rezultă că salarizarea dv. n-a fost corect făcută cu mai mulţi ani în urmă, însă, potrivit prevederilor Codului muncii (art. 176/2), puteţi pretinde aceste drepturi neacordate pe maximum 3 ani. Calculînd retroactiv aceste drepturi, pînă în iunie 1970, trebuie avut în vedere faptul că pînă la 1 septembrie 1972 dv. îndepliniţi condiţiile de studii stabilite de Ordinul ministrului nr. 766/1970 pentru a fi salarizat ca profesor cu diplomă a institutului pedagogic de 3 ani, în funcţie de vechime. În această situaţie, în cele 4 luni ce depăşesc 10 ani aveaţi dreptul la un salariu de 1 640 lei, iar în restul de 23 luni la un salariu de 1480 lei, în loc de 1410 cu cît aţi fost încadrat. Ca drepturi neacordate pe perioada septembrie 1972—iunie 1970 rezultă 2310 lei. Făcînd un bilanţ constatăm că dumneavoastră ar trebui să restituiţi 1140 lei şi să primiţi 3.350 lei.

În vederea reglementării situaţiei dumneavoastră în spiritul legalităţii socialiste vă recomandăm să vă adresaţi cu încredere conducerii Inspectoratului şcolar al judeţului Galaţi, care, ca organ administrativ de stat, are dreptul să revină asupra măsurilor luate, reanalizînd întreaga situaţie în lumina actelor normative menţionate. Pentru a intra în posesia unor drepturi băneşti pe care inspectoratul şcolar nu vi le poate achita pe perioada expirată decît în baza unei hotărîri a organelor de soluţionare a litigiilor de muncă, urmează să vă adresaţi comisiei de judecată.

Ne exprimăm, totodată, încrederea că noua conducere a Inspectoratului şcolar al judeţului Galaţi va lua măsurile ce se impun pentru însuşirea temeinică a actelor normative de către toţi cei care au sarcini în aplicarea legii aşa cum prevăd Documentele Plenarei din 3—5 noiembrie 1971 a C.C. al P.C.R. şi Decretul nr. 468/1971.

Prof. IOAN BADIU

Colecția „Modernizarea Invățămintului"

Statornic preocupat de găsirea și elaborarea unor soluții care să contribuie la modernizarea învățămîntului nostru, la perfecționarea procesului instructiv-educativ, Institutul central de perfecționare a personalului didactic — Biblioteca centrală pedagogică continuă elaborarea ciclului de lucrări din colecția „Modernizarea învățămîntului" cu volumele 2 ale seriilor „Predarea limbii și literaturii române" și „Predarea matematicii".

Adresat, ca și volumul anterior, profesorilor de limbă și literatură română de la clasele V—X ale școlii generale și de la clasele IX—XII ale liceului, volumul „Predarea limbii și literaturii române" constituie o selecție de materiale ce urmăresc, în primul rînd, să ofere o serie de sinteze informative, referate și bibliografii asupra unor teme actuale și importante care solicită un mai deosebit efort de documentare.

În ceea ce privește structura volumului, ea este asemănătoare cu a celui precedent, incluzînd sinteze ale criticii literare, asupra modernismului în literatura română, cîteva referate și două bibliografii selective. Remarcăm din cuprinsul volumului studiul semnat de prof. univ. dr. Georgeta Munteanu intitulat : „Exercițiile structurale — un nou mijloc de formare a automatismelor ortografice" și cel al lectorului univ. dr. I. Dumitrescu, „Structuri stilistice în poezia «Ce te legeni»". Abordînd, în primul studiu, o serie de aspecte privind soluțiile pentru înlăturarea deficiențelor ortografice, analizînd tipurile de exerciții structurale aplicabile la ortografia limbii române, autoarea conchide că exercițiile structurale pot fi incluse în învățămîntul tradițional, dacă se acordă timpul suficient necesar desfășurării activității independente cu acest tip de exerciții. Ele asigură condiții optime pentru însușirea cu mai multă ușurință a regulilor de scriere și, mai ales, pentru formarea și consolidarea deprinderilor ortografice.

Cel de al doilea studiu constituie o amplă și interesantă analiză a poeziei lui Eminescu „Ce te legeni codrule", cu referiri speciale asupra izvoarelor și structurilor expresiei sale.

Volumul mai cuprinde lucrările : „Modernismul și literatura română între cele două războaie mondiale" de M. Frînculescu și M. Gheorghe ; „Despre eficiența lecțiilor de literatură" de N. I. Kudreașev etc.

*

Volumul 2 al seriei **„Predarea matematicii și fizicii"** cuprinde, între altele, lucrările : „Încotro se îndreaptă matematica modernă" de Pierre Audureau ; „Predarea matematicii la elevii de liceu mai puțin dotați" de J. K. Backhouse ; „Psihologie și matematică" de Jacques Beauvais ; „Învățămîntul programat în fizică" de L. D'Hainaut ; „Problema posibilității de modelare și a caracterului intuitiv în predarea fizicii atomice" de D. I. Penner și altele.

Menționăm că acesta este ultimul volum al seriei, întrucît Biblioteca centrală pedagogică nu va mai edita decît seriile : Probleme de pedagogie contemporană, Predarea limbii și literaturii române, Predarea limbilor străine, Predarea istoriei, Predarea disciplinelor artistice și Predarea la clasele I—IV.

M. V.

„TERRA"

Nr. 3 — 1973

La cererea profesorilor de geografie de la cursurile de perfecționare și a celor care-și pregătesc examenele de grad și definitivat, acest număr al revistei *Terra* a publicat cîteva materiale speciale care să le sprijine activitatea.

Astfel amintim articolele : Dimitrie Cantemir — savant umanist ; Dezvoltare și perspectivă în științele geografice ; Direcții de cercetare în geografia științifică actuală ; Paleogeografia Arhaicului ; Structura atmosferei terestre în lumina cercetărilor actuale ; Economia R. S. România la aniversarea unui sfert de veac de la naționalizare ; Explicarea fenomenului de viscol din 11-16 martie a.c. ; Natura și economia Depresiunii Brașov ; La început de drum pentru alcătuirea „Dicționarelor geografice ale județelor României" ; Cronică geografică.

Elevii găsesc în același număr al revistei, alături de nume și fotografii ale colegilor care colaborează la publicația noastră, o utilă sursă de informare în materialele : Probleme și jocuri instructiv-distractive ; Lecturi geografice despre insulele Noile Hebride ; Caleidoscop pionieresc ; Note și informații din țară și de pe glob. În plus recomandări bibliografice.

MIHAI EMINESCU

1889 — 1973

La 15 iunie 1889 se stingea Luceafărul. În semn de pios omagiu adus geniului tutelar al poeziei românești, publicăm poezia „La steaua" în tălmăcirea profesorului Traian Lăzărescu, autor al unui remarcabil volum de poezii originale în limba latină „Carmina latina", apărut anul trecut la Editura „Eminescu", colaborator al unor reviste de expresie latină din Paris, cum este „Vita latina". Alăturat reproducem și textul românesc.

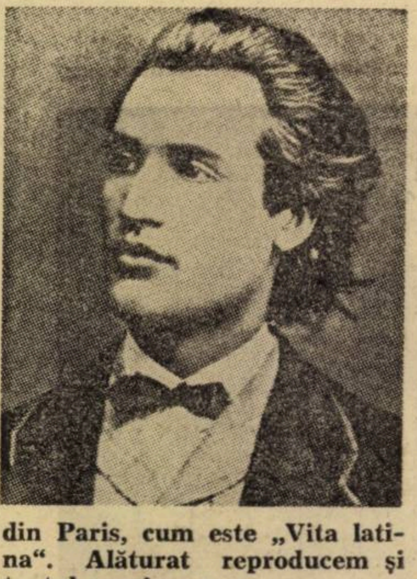

Ad stellam

Usque ad hanc stellam, mihi nuper ortam,
Ut ferunt, tam longa via est, ut anni
Mille luci huius fuerint necesse,
Nos ut adiret.

Forsan exstincta est bene pridem in oris
Caerulis, at vix hodie refulsit
Visui nostro radii nitentis
Lumen amoenum.

Mortuae stellae gradiens imago
Leniter surgit mihi in orbe caeli ; haec
Olim erat non visa, hodie videtur,
Non tamen exstat.

Sic enim, cum nostra cupido in altam e
Vanuit noctem, rediviva nunquam,
Lumen exstincti tamen usque nosmet
Torquet amoris.

La steaua

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atît de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe cînd nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel cînd al nostru dor
Pieri în noapte-adîncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

PETRU VINTILĂ:

„Călătorie pe planeta Zeta"

Editura „Ion Creangă", 1972

Prozator (inițial poet), dramaturg și reporter fecund, Petru Vintilă dobîndește, cu romanul „Călătorie pe planeta Zeta", o nouă, favorabilă ipostază : creator de ficțiune literar-științifică pentru copii. Cadrul acțiunii rămîne — pînă la înlocuirea, în finalul cărții, cu visul — unul real. Două familii : a colonelului de aviație Sergiu Vitănescu și a fratelui său, astronomul Costi Vitănescu, pleacă din București, pentru o vacanță la țară, într-un sat bănățean de munte, Lișava. Copiii aviatorului : Țucurel, în jur de doisprezece ani, elev la o școală generală din Capitală, și Emil, absolvent al Liceului militar. Temerarul Țucurel se arată, încă de la începutul cărții (respectiv al călătoriei de vacanță), dornic de o „expediție adevărată, plină de aventuri și primejdii". Dacă primejdiile așteptate ar fi, să zicem, de natura luptei cu urșii, relatate, în trenul forestier, de localnici, pasiunea și aventura lui Țucurel ar fi, se pare, obișnuite... Dar un băiat care „se comporta numai aparent copilărește și de fapt el era un omuleț înzestrat de timpuriu cu simțul maturității" nu rămîne indiferent la știrea, avansată pe un peron, că ziarele consemnează o nouă apariție a farfuriilor zburătoare ! Și e gata să emită ipoteze asemănătoare în legătură cu enigmaticul corp mișcător surprins, într-o seară, la Lișava, de luneta unchiului Costi. Lecturile asimilate, relatările, întemeiate pe aceleași surse, ale aviatorului, argumentele științifice ale astronomului nu fac decît să pregătească atmosfera... Dar, decepție : astronauții care-i vor tăia calea, într-una din zile, sînt pionieri travestiți, din tabăra apropiată ! Prietenia micului orășean cu vizitiul, Agăsin (frecventă în romanele de altădată) i-a ușurat cunoașterea împrejurimilor. Hotărît, Emil și studenta Lili vor trebui să-l urmeze pe Țucurel la Peștera Zeului (Zamolxis), în expresia localnicilor, Tăul Zăului. Așadar, „Izolați în fundul pămîntului, cei trei descoperă un mesaj extraterestru..." anunță, cu doza caracteristică de mister, titlul unuia din capitole. Într-o „sală" a peșterii, pardosită cu dale, între care unele, dispuse circular, colorate, în mijloc cu o masă de piatră, pe unul din pereți — mesajul : un desen rupestru, înfățișînd conturul unui... cosmonaut ! Emil, adolescentul grav, cu ton „aspru și decis", nu va înțelege frenezia lui Țucurel, cum nici „dorința lui neșovăitoare de a semăna cu nenumărații eroi cutezători despre faptele cărora citise un raft întreg de cărți". Dar va simți cu un aer matur nevoia să-l liniștească și ocrotească din clipa în care tustrei — rupîndu-li-se frînghia — se vor afla în fața primejdiei. Căutări febrile, soluții, frămîntări pentru a ieși din peșteră... Zadarnice, toate ! Salvator, în asemenea împrejurări — somnul. Din care — visînd — Țucurel va avea de cîștigat : o călătorie, cu întregul echipaj (unchiul Costi, personaj principal) pe planeta Zeta. Astronauții răpitori vorbesc românește (!), comandantul aeronavei deține, înregistrate, cantități apreciabile de „declarații a mii și mii de personalități umane" (între care, ultimele cuvinte ale lui Decebal și sonetele nescrise ale lui Shakespeare !), vorbește de amestecul paleoastronauților în marile construcții și descoperiri umane, dar... rămîne un cinic prin dorința de a reține, pentru experiențe, pe planeta lui, pămîntenii. Altfel (și aici fantezia scriitorului se întrece pe sine), planeta Zeta e fascinantă (aproape... un vis) : locul atmosferei îl ține „culoarea spațiului dintre obiecte, o culoare ultravioletă cu o nuanță odihnitoare de roz pastelat". Apoi, „metrouri verticale, trenuri aeriene, suspendate pe enorme estacade, trotuare, scări monumentale, ba chiar străzi și bulevarde întregi rulante se deplasau cu viteze variabile și pietonii se mișcau de fapt fără nici un efort fizic". Pentru că — aflăm mai departe — circulau cu ajutorul unor aparate autonome de zbor... Relațiile între zetani și pămînteni sînt cît se poate de „umane". Incredibilul e, și pe această cale, atenuat. Țucurel, de pildă, constată că fata comandantului aeronavei își riscă viața încercînd să-i salveze pentru că... s-ar fi îndrăgostit de Emil ! Concluzia lui : „Se vede că pînă și în cele mai îndepărtate colțuri ale Universului, adolescența înseamnă romantism, candoare și puritate". Candidați la vîrsta candorii sînt, în această carte, mai toate personajele. Autorul însuși — un fin cunoscător și interpret. Calități care îl recomandă (nu numai) tinerilor cititori, aflați în pragul marii vacanțe.

DRAGOMIR MAGDIN

SCHIMBUL INTERNAȚIONAL DE IDEI

Două ore, la Bratislava, cu dr. Emil Straciar

Întîlnirea noastră cu profesorul dr. Emil Straciar — eminent și pasionat cercetător al educației, director al Institutului de cercetări pedagogice din Bratislava — a avut loc în biroul său, între cărțile sale preferate și mapele cu proiecte și rezultate ale cercetărilor pe care le conduce.

Atent la întrebările ce îi adresăm, ponderat, concis și clar în exprimarea ideilor sale, interesat de temele puse în discuție și emoționat de a aborda perspectivele învățămîntului slovac, interlocutorul nostru vorbește cu modestia competenței și cu certitudinea eficienței muncii sale. Lucrează, ca reprezentant al cercetării pedagogice, de peste doi ani, în cadrul unei comisii de partid și de stat pentru dezvoltarea învățămîntului, însuflețit de dorința de a oferi soluții științifice pentru ceea ce numește „un învățămînt bun", adaptat condițiilor specifice în care se dezvoltă societatea slovacă în cadrul statului socialist cehoslovac și cerințelor de cuprindere integrală a tineretului în activitatea socială utilă.

La întrebarea noastră în legătură cu metodologia elaborării studiului pentru realizarea acelui bun învățămînt la care s-a referit, doctorul Straciar ne răspunde :

— Studiul constituie nu numai o analiză atentă pe care comisia a efectuat-o asupra învățămîntului slovac din ultimii ani, ci — mai ales — o construcție a modelului de învățămînt necesar sfîrșitului acestui veac, realizat în întregime în jurul anului 1995.

Au fost antrenate în mod efectiv disciplinele implicate — pedagogia, demografia, economia, sociologia ș. a. — prin conținuturile și metodele lor specifice, dar și prin contribuția lor la realizarea unei prognoze cît mai complexe a integrării sociale și profesionale a tineretului în deceniile următoare și, de asemenea, au mai fost antrenate diferite paliere ale activității noastre socio-economice și politico-culturale ca foruri politice și științifice, organisme administrative și obștești, miniștri ai ministerelor economice, primii secretari ai comitetelor județene de partid și alții.

O astfel de consultare amplă și o atît de complexă participare la elaborarea unui studiu de prognoză a învățămîntului, cred că ne conferă îndeajunse garanții de tratare realistă a acestui domeniu.

— V-ați referit la un model final realizabil în jurul anului 1995 ; ce drum se prefigurează învățămîntului slovac pînă la data respectivă ?

— Sistemul de învățămînt este unitar pentru întregul stat cehoslovac. Dealtfel, Institutul de cercetări pedagogice din Bratislava — care în prezent se ocupă de studii privind manualele școlare pentru elevii slovaci, programele de învățămînt, îndrumătoarele metodice pentru profesori, educația comunistă a tineretului școlar ș. a. — și-a asumat sarcini privind noul model al liceului ; Institutul de cercetări pedagogice din Praga — pe lîngă numeroasele teme de cercetare pe care le are în studiu — și-a asumat sarcini privind ciclul I ; alte organisme studiază școlile profesionale.

Fiecare dintre acestea își elaborează studiile pornind de la înțelegerea unanim acceptată că pînă în 1980 — dată nu prea îndepărtată — să străbatem o primă etapă de transformări treptate care să pună toate premisele generale ale prefacerilor din etapa a II-a (pînă în 1990) și realizării modelului final al școlii integrale și generale de nivel liceal din jurul anului 1995.

În convorbirea noastră am parcurs și domeniile asupra cărora se efectuează în prezent cercetările colectivului Institutului din Bratislava. Ni s-a configurat o imagine aproape completă a sectoarelor și direcțiilor de învățămînt și gîndire pedagogică pe care colectivul de cercetători al institutului și interlocutorul nostru — mereu ponderat, concis și clar în exprimarea ideilor sale — le cercetează cu pasiune și rigurozitate științifică.

Școala contemporană bulgară

Pe muntele Vitoșa — care străjuie capitala Bulgariei cu semeția cu care Postăvarul domină Brașovul — într-o vilă confortabilă și modernă, îl ascultăm pe academicianul Hristo Vasiliev vorbindu-ne despre tradiție și inovație în învățămîntul bulgar. Am început un rodnic schimb de experiență, oferit cu bună prietenie și prodigios efort, de redacția revistei de învățămînt „Ucitelsko Delo" care apare la Sofia, din anul 1905.

Ne aflăm la acest schimb de experiență împreună cu redactorii șefi ai unor publicații ale ministerelor educației și învățămîntului și uniunilor sindicatelor din învățămînt din țara gazdă și din R.S. Cehoslovacia, R.D. Germană, R.P. Mongolă, R.P. Polonă, R.P. Ungară și U.R.S.S.

Punînd premisele unui program educațional în interiorul căruia se cere clarificată relația dintre tradiție și inovație, academicianul Hristo Vasiliev stăruie asupra cîtorva dintre acestea — dezbătute în revista „Ucitelsko Delo" în ultimele luni — printre care : educarea tineretului școlar în spirit politic și revoluționar, formarea unor personalități apte să gîndească independent și creator, îmbinarea activității de formare a specialiștilor cu pregătirea lor politică și generală, crearea unor structuri logice în predarea diferitelor obiecte de învățămînt, elaborarea concluziilor ce se impun din abordarea elevului ca subiect al educației școlare și atragerea învățătorilor și profesorilor la perfecționarea organizării învățării.

Apreciind că tradițiile progresiste constituie o bază a inovației în învățămînt, referatul prezentat indică diferite repere ale perfecționării structurilor de învățămînt, ale ameliorării relației profesor-elev (pregătirea elevului la nivelul scopurilor didactice și a exigențelor procesului de însușire a informației la nivelul indicilor proiectați, ridicarea nivelului de înțelegere de către elev a faptelor generale și particulare, aplicarea creatoare a cunoștințelor în diferite situații stereotipe și nestereotipe, identificarea abaterilor din învățare prin culegerea de informatii cu rol de aferentație inversă ș. a.), ale perfecționării metodelor de predare ș. a.

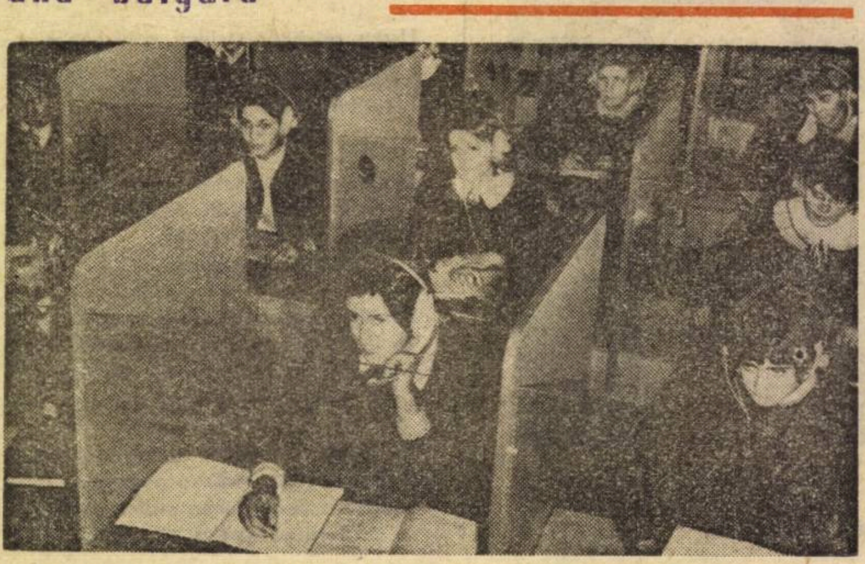

In laboratorul fonetic al Liceului din Varna — R.P. Bulgaria

O imagine cuprinzătoare asupra preocupărilor statului bulgar privind dezvoltarea învățămîntului ne este prilejuită de expunerea ministrului adjunct, prof. univ. dr. Alexandr Ghenov.

Aflăm despre preocupările de extindere a cuprinderii tineretului în forme de învățămînt și de elaborarea unei noi structuri a învățămîntului care să cuprindă trei cicluri de cîte patru ani (ultimul ciclu cu limite variabile de trei sau patru ani).

Din toamna acestui an, se va introduce distribuirea gratuită a manualelor școlare pentru elevii din clasa întîi ; la toate celelalte clase se preconizează schimbarea completă a manualelor și, corespunzător, a îndrumătoarelor metodice pentru învățători și profesori ; se elaborează caiete de muncă individuală a copiilor care vor putea lucra singuri teme acasă, fără să solicite neapărat ajutorul părinților ; se perfecționează sistemul de formare și perfecționare a personalului didactic (o mai completă pregătire în raport cu rolul complex al educatorului) și se examinează realizarea unui sistem corelat de metode și mijloace moderne de învățămînt.

Noul sistem de învățămînt — sîntem informați în încheierea expunerii — are sarcina esențială de a lichida diferența existentă dintre modul în care este structurat învățămîntul în prezent și cerințele dezvoltării Bulgariei.

Ideilor desprinse din cele două expuneri le corespund preocupări concrete în care se află antrenați învățătorii, profesorii, părinții elevilor, organizatorii învățămîntului și alți factori interesați ; este ceea ce am avut prilejul să vedem în Sofia, în Școala generală nr. 21, în Școala medie electrotehnică „Kirov" și în Școala generală nr. 122, experimentală, în care doctorul G. Lozanov conduce, cu rezultate remarcabile, experimentarea unor metode de predare.

Schimbul de experiență ne-a relevat eforturi și căutări, proiecte și realizări în domeniul învățămîntului bulgar, pe care Maria Silianova, redactor șef, și întregul colectiv redacțional al revistei „Ucitelsko Delo" le promovează cu inteligență și prestigiu în paginile revistei.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

În Republica Volta Superioară

Școala în acord cu trebuințele societății

Începînd din anul 1960, cînd și-a dobîndit independența și mai ales după 1966, cînd la cîrma țării a venit guvernul de militari condus de generalul Sangoulé Lamizana, poporul tînărului stat african Volta Superioară (suprafața 274 200 km. p., populația 5,5 milioane locuitori) face ample eforturi pentru învingerea subdezvoltării, pentru progres economic și social-cultural. Măsurile inițiate de guvernul Lamizana, planurile economice 1967—1970 și 1972—1976 au coordonat și coordonează aceste eforturi, îndreptîndu-le spre realizarea unor obiective importante, cum ar fi valorificarea eficace a resurselor naturale ale țării, punerea bazelor unei industrii autohtone, dezvoltarea și modernizarea agriculturii. Ca urmare a acestor măsuri, în ultimii ani peisajul economico-social voltez a cunoscut profunde transformări. În țară, au apărut o serie de construcții și obiective cu caracter economic, crescînd și diversificîndu-se producția agricolă și înregistrîndu-se importante mutații în felul de a trăi și munci al oamenilor.

Moștenirea grea lăsată de stăpînirea colonială în domeniul învățămîntului, necesitățile presante ale dezvoltării au determinat autoritățile de la Ouagadougou, capitala țării, să-și îndrepte atenția spre promovarea școlii, spre combaterea analfabetismului și ridicarea nivelului cultural al populației.

Primele măsuri luate de autorități în acest domeniu au fost etatizarea și laicizarea școlii, subordonarea acesteia nevoilor dezvoltării social-economice ale țării. Simultan, din bugetul statului au fost alocate importante sume pentru crearea unei rețele de școli, pentru dotarea acestora cu materialul didactic necesar. În consecință, în anii din urmă, la Ouagadougou, Bobo-Dioulasso (important centru economic al țării), cît și în numeroase localități rurale au fost înființate școli primare și secundare, unități ale învățămîntului mediu de specialitate. Potrivit revistei „Jeune Afrique", în anul de învățămînt 1971—1972 în Republica Volta Superioară au funcționat 594 de școli primare cu aproximativ 100 000 elevi. În același an, învățămîntul secundar număra 31 de unități școlare în care erau cuprinși 6 100 de elevi.

În ceea ce privește învățămîntul de specialitate, avînd în vedere locul important pe care-l ocupă agricultura în economia țării, faptul că în acest domeniu lucrează 95 la sută din populație, autoritățile volteze și-au concentrat atenția spre crearea unor școli cu profil agrar. În anul de învățămînt amintit, unitățile școlare cu profil agrar erau în număr de 170 și cuprindeau 30 000 de elevi. În același an, în învățămîntul tehnic, 1 300 de elevi urmau cursurile a zece școli.

Lipsa de cadre, necesitățile organizării vieții social-administrative au determinat autoritățile să creeze și o instituție de învățămînt cu acest profil, în 1967 luînd ființă o școală națională de administrație. De asemenea, la Ouagadougou a început construirea unui centru pentru învățămîntul superior.

Desigur, combaterea analfabetismului, crearea unui învățămînt modern, a unor contingente de specialiști autohtoni sînt sarcini care necesită nu numai importante eforturi financiare și umane, ci și un timp mai îndelungat. De aceea, aceste probleme beneficiază în continuare de o atenție specială din partea guvernului Republicii Volta Superioară. Planul cincinal, în curs de realizare, confirmă acest fapt, el cuprinzînd prevederi importante pe linia dezvoltării școlii, prevederi a căror realizare va permite Republicii Volta Superioară să facă pași importanți atît pe linia ridicării nivelului cultural al populației cît și al progresului său social-economic.

C. CARBARĂU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația ; Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul ; Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
ANUL III Nr. 101

Sîmbătă 23 iunie 1973
16 pagini — 1 leu

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DIN 18 — 19 IUNIE 1973

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului

Stimați tovarăși,

În raportul prezentat plenarei a fost înfățișat un bilanț al înfăptuirii hotărîrilor Comitetului Central din 1968, al aplicării legii învățămîntului. După cum se vede, am obținut o serie de rezultate în mai buna organizare și desfășurare a procesului de învățămînt, în asigurarea cadrelor necesare diferitelor domenii ale activității economico-sociale. Învățămîntul nostru asigură predarea la un nivel mai înalt a unor cunoștințe și satisface, aproape în totalitate, necesarul de cadre de specialiști. Acesta este un rezultat de seamă al activității desfășurate de partid în domeniul pregătirii cadrelor, al ridicării nivelului general de cunoștințe al tineretului și al întregului nostru popor.

Așa cum se înfățișează în raportul prezentat plenarei și cum cunoaștem din viață, în domeniul învățămîntului continuă să se mai manifeste încă o serie de neajunsuri. În primul rînd, consider că trebuie să subliniem faptul că Ministerul Educației și Învățămîntului, instituțiile de învățămînt, ministerele care au atribuțiuni în domeniul învățămîntului nu au acordat atenția necesară și nu au urmărit în suficientă măsură înfăptuirea hotărîrilor plenarei, realizarea prevederilor legii învățămîntului. Aceasta a făcut ca în învățămîntul de toate gradele să mai dăinuie lipsuri serioase.

Sînt lipsuri în ce privește planificarea necesarului de cadre, atît în domeniul școlilor profesionale, al cadrelor medii, cît și în învățămîntul superior. O planificare judicioasă cere o cunoaștere mai bună a perspectivei de dezvoltare economică-socială a țării. Avem un plan cincinal, avem prevederi pe o perioadă mai îndelungată, dar am impresia că nu s-a ținut seama în suficientă măsură de acestea pentru a se asigura pregătirea cadrelor de care avem realmente nevoie și pentru a se evita școlarizarea unor cadre pentru specialități sau sectoare de care nu avem nevoie. De aceea avem astăzi unele sectoare cu surplus de cadre, pe care trebuie acum să le îndrumăm spre recalificare, spre producție.

Nu în suficientă măsură s-au aplicat prevederile cu privire la legarea învățămîntului de practică, de viață. S-au obținut, e drept, și rezultate bune în această direcție. Pe de altă parte, organizarea de ateliere, de laboratoare, dotarea lor necesită un anumit timp. După cum ați auzit din cuvîntul unor tovarăși, sînt în curs o serie de măsuri privind realizarea de construcții și de dotări care vor îmbunătăți mult situația, mai cu seamă în învățămîntul superior, în învățămîntul profesional și în cel de specialitate tehnică. Și-a făcut însă loc o anumită mentalitate — la Ministerul Educației și Învățămîntului și la unele cadre didactice — că nu ar fi necesar ca în toate domeniile să se pună accent pe practică. Această mentalitate are o influență negativă asupra realizării hotărîrilor plenarei Comitetului Central din 1968 cu privire la legarea învățămîntului de viață.

Consider că o lipsă serioasă a Ministerului Educației și Învățămîntului este faptul că nu a luat măsurile corespunzătoare pentru asigurarea în bune condiții a generalizării învățămîntului de 10 ani. Dimpotrivă, s-au emis tot felul de teorii, care puteau să ducă, pînă la urmă, la abandonarea ideii de generalizare a învățămîntului de 10 ani.

Unele lipsuri s-au manifestat și în activitatea consiliilor populare și a comitetelor județene de partid, mai ales în ce privește îndrumarea învățămîntului de cultură generală și profesional. Nici de la Comitetul Central — mă refer la Secretariat, la organele centrale de partid care trebuiau să vegheze la aplicarea hotărîrilor — nu s-a exercitat un control temeinic, nu s-a acționat cu destulă fermitate. La rîndul său, Consiliul de Miniștri, care răspunde de înfăptuirea prevederilor legii, a hotărîrilor de partid, nu a exercitat un control și o urmărire efectivă, permanentă a realizării sarcinilor stabilite.

Dacă asemenea stări de lucruri negative nu s-ar fi ma-

(Continuare în pag. a 2-a)

Problemele învățămîntului în dezbaterea înaltului for politic al țării

În zilele de 18 și 19 iunie 1973 a avut loc Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

La primul punct al ordinei de zi, plenara a dezbătut și aprobat raportul Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din România.

În încheierea lucrărilor la această problemă a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Plenara a aprobat în unanimitate concluziile și sarcinile cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului.

Comitetul Central a stabilit ca, în spiritul propunerilor Comitetului Executiv, al concluziilor tovarășului Nicolae Ceaușescu și al recomandărilor făcute de participanții la discuții, să se definitiveze hotărîrea cu privire la perfecționarea învățămîntului, corespunzător cerințelor dezvoltării economico-sociale a societății noastre socialiste. Hotărîrea urmează să fie dată publicității. Totodată, s-a stabilit ca, la sfîrșitul fiecărui an de învățămînt, să se prezinte Comitetului Central o informare cu privire la modul în care se aplică măsurile adoptate.

Dezbaterea problemelor învățămîntului în înaltul for politic al țării — ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român — constituie expresia înaltei prețuiri pe care partidul, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, o acordă pregătirii tineretului pentru muncă și pentru viață, a grijii deosebite cu care este abordată și soluționată ridicarea școlii românești — ca și a tuturor celorlalte sectoare de activitate — la un nou nivel, mai înalt, corespunzător progresului neîntrerupt al patriei noastre socialiste.

Învățămîntului din țara noastră, care reflectă transformările profunde din viața societății noastre, îi revine sarcina plină de răspundere de a pregăti tineretul pentru muncă și pentru viață. „**Aceasta** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este sarcina fundamentală a unui învățămînt cu adevărat serios, capabil să pregătească poporul pentru construcția societății socialiste și comuniste**".

Bazată pe o concepție unitară, consecvent promovată de partid, școala românească se dezvoltă într-o formă unitară, ca un sistem deschis continuu spre cerințele dezvoltării noastre sociale, economice, științifice și culturale.

Pregătirea școlară a generațiilor tinere începe de la cea mai fragedă vîrstă ; avem îndatorirea să acordăm mai multă atenție învățămîntului preșcolar, să îl considerăm ca primă treaptă a învățămîntului, ca parte integrantă a acestuia și să extindem cuprinderea copiilor în grădinițe, pentru ca toți preșcolarii să beneficieze de cunoștințe necesare intrării în clasa I a școlii generale.

Învățămîntul de 10 ani — ciclul primar, gimnaziul și liceul — se înfățișează ca un sistem unitar pentru întreaga populație tînără a țării, ca o școală generală a muncii și a educației.

(Continuare în pag. a 3-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului

(Urmare din pag. I)

nifestat, dacă ele ar fi fost mai hotărît combătute, ne-am fi putut înfăţişa acum cu rezultate mai bune. Cred că e bine ca, după cinci ani, cînd discutăm ceea ce am realizat, cînd luăm noi măsuri în vederea îmbunătăţirii întregii activităţi în învăţămînt, să menţionăm aceste neajunsuri, pentru ca ele să fie eliminate, astfel încît să putem realiza în mai bune condiţii ceea ce vom stabili în această plenară.

După cum aţi văzut, se fac o serie de propuneri, cred, judicioase, care asigură dezvoltarea într-o formă unitară a întregului sistem de învăţămînt din ţara noastră. Avem posibilitatea să urmărim, într-o concepţie unitară, întregul proces de învăţămînt şi de pregătire a cadrelor, începînd de la grădiniţele de copii.

Grădiniţele trebuie să facă şi ele parte din procesul de educare şi formare a copilului. Învăţămîntului preşcolar nu i s-a acordat la noi suficientă atenţie. Va trebui ca în viitor, aşa cum se prevede în material, să fie cuprinşi efectiv toţi copiii în acest sistem sau în orice caz, cel puţin în ultimul an. Consider măsurile ce se propun în întregime juste. Va trebui să creăm condiţii materiale ca, realmente, copiii pînă la 6 ani să poată primi o anumită educaţie şi anumite cunoştinţe care să le faciliteze intrarea în învăţămîntul propriu-zis. Trebuie să considerăm grădiniţele ca o parte a învăţămîntului, pregătitoare — dacă vreţi —, dar ea o parte a învăţămîntului.

Învăţămîntul de 10 ani este conceput acum, după părerea mea, într-o formă mai unitară. Aceasta creează posibilitatea generalizării lui, a înfăptuirii obligativităţii ca întregul tineret să absolve 10 clase. Trebuie părăsită vechea mentalitate şi vechea situaţie de a pierde pe drum circa 10 la sută din copii. Şcoala, învăţătorul, profesorul sînt obligaţi să găsească formele de educaţie cele mai corespunzătoare pentru ca toţi copiii să parcurgă această perioadă obligatorie de învăţămînt. Obligaţia statului, a societăţii, nu este să-i scoată afară din şcoală pe cei care învaţă mai greu, ci să găsească mijloacele potrivite pentru a-i ajuta pe toţi copiii să-şi însuşească cunoştinţele corespunzătoare. Să creăm şi sisteme separate, de cămin, de internat pentru acei care au condiţii mai grele, să le asigurăm profesori speciali. Pe alţii să-i trecem în şcoli speciale, în aşa fel încît, practic, întregul tineret să parcurgă cele 10 clase obligatorii. Este inadmisibil să mai existe astăzi tineri care să se ducă la armată cu una sau două clase de şcoală. Învăţămîntul trebuie să asigure cadrul şi măsurile necesare ca întregul tineret să-şi însuşească cunoştinţe la nivelul a 10 ani de şcoală.

Formele propuse aici sînt acceptabile şi, după cîte am înţeles, toţi tovarăşii au fost de acord cu ele. Cei 10 ani vor fi realizaţi în trei trepte : ciclul primar, gimnaziul şi liceul. De ce este nevoie să procedăm astfel ? Pentru că sistemul de pînă acum — cînd după clasa a VIII-a tineretul se despărţea, o parte mergînd spre şcoala profesională şi alta spre liceu — dezorganiza şcoala. Trebuie să mergem pe un sistem unitar de 10 ani, urmînd ca după aceea să se facă separarea celor care merg la liceu şi a celor care merg în învăţămîntul profesional. Cu o subliniere : — ca în primii doi ani de liceu, ultimii doi ani de şcoală din cei zece obligatorii, trebuie pus un mare accent pe cunoştinţele practice. Întregul învăţămînt trebuie să pregătească tineretul pentru producţie, pentru muncă. Şi tînărul din liceu şi cel din universitate trebuie să fie în stare să execute o muncă concretă în societatea socialistă. Fiecare trebuie să înţeleagă că nu se pregăteşte să devină funcţionar, ci pentru a contribui la sporirea avuţiei naţionale. Consider că trebuie să înscriem ca principiu de bază în hotărîrea Comitetului Central şi în lege că învăţămîntul trebuie să pregătească tineretul pentru muncă şi viaţă. Aceasta este sarcina fundamentală a unui învăţămînt cu adevărat serios, capabil să pregătească poporul pentru construcţia societăţii socialiste şi comuniste. (Aplauze).

Este necesar să aducem o serie de îmbunătăţiri formelor şi metodelor de predare. Există o preocupare destul de susţinută pentru a se lăsa profesorului mai mult timp liber în vederea studiului şi altor activităţi. Mai puţină preocupare există însă la pedagogul nostru de a lăsa copilului timp de studiu. Copiii sînt supraîncărcaţi cu predarea. Există un număr prea mare de ore de predare. Aceasta este valabil şi în învăţămîntul superior. Trebuie să mergem cu hotărîre la îmbunătăţirea procesului de învăţămînt. În primul rînd, este necesar să se înţeleagă faptul că elevul, studentul nu pot învăţa nelimitat. Noi în trecut ceream 6 ore de activitate pentru tineretul pînă la vîrsta de 18 ani. Este clar că nu se poate impune zilnic elevului — şi cred că aceasta e valabil şi pentru student — mai mult de 6 ore de învăţămînt — în care să fie incluse şi orele de clasă şi practica. Este suficient să se înveţe în şcoală 30—36 ore pe săptămînă, în care să fie incluse predarea, seminarul, laboratorul, practica. Dacă vrem ca copilul, tînărul să poată învăţa temeinic, trebuie să reducem orele de predare, încărcate cu elemente inutile, cu repetări fără discernămînt, să aducem serioase îmbunătăţiri metodelor şi formelor de predare în învăţămîntul nostru de toate gradele.

S-a vorbit aici despre învăţămîntul în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. Pe drept cuvînt, în raportul prezentat se subliniază justeţea politicii partidului nostru în acest domeniu, rezultatele obţinute în crearea unui învăţămînt larg pentru întregul tineret, inclusiv în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, rezultatele deosebite ale întregii politici naţionale a partidului nostru.

Se pune problema : este sau nu necesar ca tînărul de naţionalitate maghiară sau germană să înveţe în şcoală şi limba română ? Cred că nu asigurîndu-i condiţii să înveţe această limbă i-am face o nedreptate, ci invers, dacă l-am lăsa în continuare să nu cunoască limba română. În felul acesta l-am pune într-o situaţie de inegalitate faţă de tineretul român, deoarece practic el nu ar putea avea acces liber la toate formele superioare de învăţămînt. Am mai spus şi cu alte prilejuri : noi nu vom putea crea institute speciale de fizică, chimie sau alte specialităţi pentru tinerii care nu cunosc limba română. De aceea, a nu crea condiţii pentru învăţarea limbii române ar însemna să-l punem pe tînărul maghiar sau german într-o situaţie de inegalitate faţă de colegul său român. Nu am fi marxişti, nu am fi comunişti dacă am proceda în felul acesta. Una este să asigurăm — şi trebuie să asigurăm — posibilitatea tuturor de a învăţa în limba proprie, şi alta e obligaţia noastră, a societăţii, de a-i sprijini pe tinerii de alte naţionalităţi să înveţe şi limba română, limba de stat care-i ajută să aibă acces liber, nelimitat, în toate domeniile de activitate. În felul acesta trebuie înţeleasă problema.

În material se pune şi problema ca tinerii de naţionalitate română din comunele şi judeţele unde se vorbeşte şi limba unei naţionalităţi conlocuitoare, să cunoască şi limba acesteia. Este cred just, normal. Este necesar să luăm măsuri în acest sens, să creăm condiţii corespunzătoare. Este evident că într-un sat unde sînt şi români şi maghiari, sau şi români şi germani, învăţătorul, indiferent că e de naţionalitate română, maghiară sau germană, trebuie să cunoască ambele limbi. Altfel nu va avea posibilitatea să lucreze bine cu copiii. De aceea, este necesar să ne gîndim la asemenea măsuri practice care să corespundă situaţiilor concrete din fiecare loc, pornind de la necesitatea asigurării condiţiilor ca tineretul să poată învăţa în limba naţionalităţii respective şi, în acelaşi timp, să poată învăţa şi limba română. Limba română nu este pentru nici un tînăr care trăieşte în România o limbă străină ! Este limba societăţii noastre socialiste şi trebuie învăţată de toţi cetăţenii români. Numai astfel se pot realiza condiţii reale de egalitate în drepturi. Putem discuta oricît, dar realitatea aceasta este. Nu poate fi egalitate dacă cetăţenii aceleiaşi ţări nu cunosc limba statului, care le permite să-şi desfăşoare activitatea în oricare domeniu.

Pornind de aici, doresc să mă refer şi la problema limbilor străine. Nu se poate spune că stăm prea bine cu învăţarea limbilor străine ; dimpotrivă, în această direcţie există încă neajunsuri serioase. Avem obligaţia de a asigura tineretului nostru posibilitatea de a învăţa în şcoli limbi străine. Dacă ne gîndim la viitor, la apropierea între naţiuni, este clar că învăţarea limbilor străine constituie o problemă de bază a apropierii — nu numai în cadrul României, între români şi naţionalităţi, dar şi pe scară mai generală. Lăsînd însă la o parte această perspectivă îndepărtată, trebuie să spunem că accesul la cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane nu este posibil fără stăpînirea măcar a două limbi de circulaţie mondială. Astăzi fără limba rusă nu te poţi descurca într-un şir de probleme tehnice. Fără engleză, de asemenea, nu te poţi descurca în cele mai multe probleme tehnice. La fel în ce priveşte germana, franceza. Nu întîmplător se predau în şcoală rusa, franceza, engleza şi germana. S-a pornit tocmai de la necesităţile dezvoltării societăţii noastre. Cel puţin în condiţiile de astăzi. Ce va fi peste 100 de ani se va vedea atunci. Se va merge probabil, spre reducerea limbilor, spre apropiere şi nu spre diversificarea lor. Ca să se înţeleagă, oamenii trebuie să poată vorbi aceeaşi limbă. Iată de ce învăţarea limbilor străine de circulaţie mondială este obligatorie. Vina Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului este că nu a luat măsuri pentru pregătirea cadrelor necesare predării acestor limbi şi că n-a urmărit predarea la nivelul corespunzător a acestora. Vor trebui luate urgent măsurile pentru a se aduce îmbunătăţirile ce se impun în această direcţie.

S-a vorbit aici despre liceele de specialitate. Sînt unele neajunsuri în organizarea liceelor tehnice, în specializarea lor. În primul rînd, trebuie criticată fărîmiţarea exagerată a specialităţilor. Dacă vrem să pregătim tineri în domeniul chimiei, nu avem nevoie să creăm licee de mase plastice, de cauciuc, de fire etc. Trebuie să facem un liceu de chimie în care să se predea şi chimia organică şi anorganică şi care, în ultimul an, să asigure o anumită specializare. Altfel nu vom avea nici o finalitate, vom scoate un tînăr care nu va avea nici o cultură de bază chimică şi care, din punct de vedere practic, se va pricepe mai puţin decît absolventul şcolii profesionale să lucreze la fibre sau la cauciuc. Deci nu trebuie să renunţăm la liceul de chimie, ci la fărîmiţarea specialităţii. Acelaşi lucru este valabil în construcţii de maşini, în industria lemnului şi în celelalte domenii.

În prezent, în construcţii de maşini avem circa 7—8 specialităţi de licee. Pînă şi contabilul se diferenţiază pentru cooperativa agricolă de producţie, pentru cooperativa meşteşugărească, pentru cooperativa de consum, pentru turism, pentru comerţul interior, pentru comerţul exterior. Ce fel de liceu este acesta ? Noi avem nevoie de un contabil care să fie bun oriunde ar lucra. Regulile contabile trebuie să fie unitare peste tot, evidenţa trebuie să fie aşezată pretutindeni pe aceeaşi bază. Exagerările au pornit de la faptul că Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului n-a condus acest învăţămînt care a fost lăsat în atribuţia ministerelor de specialitate. Au fost preluate vechile şcoli tehnice menţinîndu-se vechea organizare, nu s-au adus îmbunătăţirile corespunzătoare. Iată de ce trebuie să reorganizăm liceele de specialitate, să le concentrăm, să le punem pe o bază temeinică.

Şi în ce priveşte şcolile profesionale s-a alunecat spre exagerare, spre fărîmiţarea meseriilor. Trebuie să dăm şi tinerilor din aceste şcoli o pregătire multilaterală. Dacă e vorba să înveţe o anumită operaţie dintr-un proces de producţie, aceasta se poate realiza în cursuri de scurtă durată. De aceea nu trebuie să transformăm învăţămîntul profesional într-un mijloc de a-l învăţa pe tînăr o operaţie simplă. Şcoala profesională trebuie să dea o pregătire multilaterală, să creeze muncitori de înaltă calificare, de care e nevoie peste tot. În această privinţă trebuie să aducem îmbunătăţiri. Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului nu trebuie să se lase — să spun aşa — condus în această orientare de cerinţele fiecărui minister, ale fiecărei întreprinderi care judecă lucrurile pe moment, fără o privire generală. De aceea avem un minister al învăţămîntului, ca să conducă unitar, să asigure o politică unitară de pregătire pentru toate domeniile de activitate. Cu o serie de observaţii făcute aici, prevederile din raport, referitoare la învăţămîntul general şi la licee, cred că pot fi acceptate şi adoptate ca orientare viitoare după care să se conducă Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, toate ministerele, toţi aceia care au atribuţii în acest domeniu de activitate.

În ce priveşte învăţămîntul superior, lucrurile sînt mai clare. Aici s-au adus multe îmbunătăţiri, drumul pe care am pornit, punînd un accent mai mare pe învăţămîntul tehnic, e un drum bun. În funcţie de prognozele pe care le vom avea, este necesar să asigurăm ca planificarea specialiştilor să ţină seama de perspectiva dezvoltării societăţii noastre. După părerea mea, problemele care se pun acum în faţa învăţămîntului superior sînt mai mult de ordin calitativ. Avem, cred, suficiente centre universitare ; nu este nevoie să ne propunem să mai creăm noi facultăţi. După părerea mea, cel puţin pînă în 1980 trebuie să punem la punct ceea ce avem. Centrele de care dispunem pot satisface în bune condiţii necesarul de cadre pentru dezvoltarea de perspectivă a României. Ceea ce se cere acum este ridicarea calitativă a întregului învăţămînt universitar.

În primul rînd, se pune problema îmbunătăţirii programelor, a specialităţilor. Şi aici trebuie combătută specializarea excesivă. Nu putem avea buni specialişti dacă mergem la o specializare excesivă. În chimie nu putem avea facultăţi şi pentru fibre, şi pentru mase plastice, şi pentru cauciuc. La fel în construcţii de maşini, în metalurgie, în energetică. Inginerul, indiferent în ce domeniu lucrează, trebuie să aibă un orizont ştiinţific foarte larg. Specializarea excesivă, în fapt, nu a dus la creşterea cunoştinţelor, ci la o scădere a nivelului învăţămîntului. Rectoratele, care dispun de multe drepturi, trebuie să acţioneze pentru îmbunătăţirea profilului învăţămîntului tehnic superior. Trebuie să începem prin a pune ordine în concentrarea şi reducerea specializărilor, mergînd pe calea formării unui inginer cu un profil larg, care să poată lucra în orice sector al ramurii respective. Trebuie să aducem îmbunătăţiri în sistemul de predare, punînd accentul, aşa cum se întîmplă pe plan mondial, pe activitatea de laborator şi pe activitatea practică. Aşa cum am prevăzut în lege, profesorul trebuie să-şi petreacă jumătate din timp cu studentul, la practică. În rest trebuie să lucreze în laboratorul de cercetare, tot cu studentul. S-a luat un anumit curs în această privinţă, dar trebuie accelerat. Trebuie să adoptăm formele

(Continuare în pag. a 3-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului

(Urmare dn pag. a 2-a)

verificate pe plan internaţional. Este necesar să dezvoltăm laboratoarele, să dotăm corespunzător atelierele şi să facem realmente din ele ateliere de producţie, de prototipuri de serie mică. Trebuie să ajungem acolo ca şcoala să împletească organic ştiinţa cu producţia. Dacă vom dezvolta corespunzător atelierele în licee şi universităţi, nu va mai fi nevoie ca tinerii să-şi facă practica în uzină.

Învăţămîntul superior trebuie să pregătească oameni pentru producţie. Să dezrădăcinăm complet mentalitatea care se mai întîlneşte încă în învăţămîntul superior şi în special la unii părinţi, potrivit căreia nu s-ar cuveni ca, după atîta şcoală, tînărul să meargă în producţie. Dar pentru ce se pregăteşte tînărul nostru? Pentru a face teorie sau pentru a deveni funcţionar? Însuşirea ştiinţei celei mai înaintate este necesară pentru a spori bogăţia materială a societăţii care nu se poate realiza în afara producţiei. Acest lucru tineretul îl înţelege. El are o atitudine bună, foarte bună aş putea spune. Trebuie îmbunătăţită însă organizarea şcolii pentru a asigura tineretului pregătirea practică corespunzătoare. Aceasta e una din obligaţiile principale pe care le avem faţă de tînăra generaţie, faţă de viitorul ţării noastre. După părerea mea, avem o bază temeinică pentru a rezolva în următorii ani cu succes această problemă. Dispunem şi de cadre, avem şi o bază materială corespunzătoare. Trebuie să punem cu fermitate această sarcină în faţa învăţămîntului nostru superior.

Nu doresc să mă ocup de învăţămîntul pedagogic, de diferite forme de pregătire a cadrelor didactice. Şi aici trebuie să aducem îmbunătăţiri în sensul legării învăţămîntului de practică. În trecut, învăţătorul, profesorul de liceu ştiau să conducă şi activitatea practică — desigur, la nivelul cerinţelor de atunci.

Vorbind de orientarea profesională, cineva a spus aici că trebuie să avem psihopedagogi. Dar ce face profesorul? Nu intră aceasta în atribuţiile lui? Cine poate cunoaşte mai bine ce înclinaţii are elevul? Nu cei care predau diferitele discipline? Trebuie să vină un specialist din afară care să facă teorii abstracte despre cunoaşterea tînărului? Nu e mai firesc să capete asemenea cunoştinţe psihopedagogice profesorul de specialitate care poate urmări zilnic înclinaţiile tineretului şi aprecia, în funcţie de aceasta, în ce direcţie trebuie orientat? Pornind de la necesităţile de orientare profesională nu înseamnă neapărat să creăm noi specialităţi de profesori. Perfecţionînd învăţămîntul, trebuie să mergem la ridicarea nivelului de cunoştinţe al învăţătorului şi profesorului, la creşterea răspunderii lor. Numai astfel vom putea obţine o ridicare calitativă a întregului proces instructiv şi educativ. Trebuie să ridicăm rolul cadrelor didactice în procesul educativ, în sensul hotărîrilor partidului.

În acest sens este necesar să crească şi rolul asociaţiilor comuniste studenţeşti, participarea lor activă la îmbunătăţirea procesului instructiv şi educativ, consultarea studenţilor în legătură cu aceste probleme. S-au obţinut rezultate bune în participarea studenţilor la cercetare. Trebuie să antrenăm mai activ studenţimea, să asigurăm o participare mai largă a studenţilor, a asociaţiilor lor la întreaga activitate din institute şi universităţi.

În ce priveşte predarea ştiinţelor sociale, activitatea educativă, politică, cetăţenească avem în acest sens, după cum se ştie, o hotărîre. Cred că este necesar să-i aducem anumite îmbunătăţiri, în direcţia unor precizări. Trebuie eliminate unele tendinţe care încarcă inutil timpul elevilor şi studenţilor, trebuie realizate unele simplificări. Să asigurăm predarea marxism-leninismului, a materialismului dialectic şi istoric, a cunoştinţelor politice, nu repetînd mecanic an de an aceleaşi lucruri sau reluînd ceea ce se face în cadrul organizaţiilor U.T.C. Trebuie pus accentul nu pe predarea lecţiilor, ci pe studiu, pe seminarii, pe antrenarea tînărului la activitatea politică, cetăţenească. În felul acesta şi educaţia politică va da rezultate mai bune.

Trebuie să acordăm mai multă atenţie creşterii rolului organizaţiilor de partid din şcoli şi universităţi. În prezent nu-şi îndeplinesc în mod corespunzător rolul de organizator şi îndrumător al întregii activităţi din învăţămînt. Sînt, dacă vreţi, puţin în urma consiliilor universitare. Or, consiliul universitar este sub controlul comitetului de partid, al organizaţiei de partid, nu invers. Trebuie puse organizaţiile de partid din universităţi în drepturile lor legitime! Ele sînt forţa conducătoare, ele controlează activitatea, ele trasează sarcini consiliilor universitare! Comuniştii, indiferent de gradul lor ştiinţific, sînt obligaţi, ca membri de partid, să aplice hotărîrile organizaţiei de partid din care fac parte. Desigur, organizaţia de partid nu-i poate spune unui savant cum să rezolve o problemă ştiinţifică, dar poate şi trebuie să-i spună ce să facă el ca membru de partid, inclusiv pentru ridicarea învăţămîntului. Organizaţia de partid trebuie să controleze cum se desfăşoară activitatea ştiinţifică, cum se foloseşte timpul de muncă în şcoală. Nu e un secret că numeroase cadre didactice petrec cam mult timp în deplasări în străinătate. Sîntem partizanii unor contacte internaţionale largi, înţelegem că ştiinţa noastră nu trebuie să se izoleze; dimpotrivă! Dar contactele nu trebuie să se desfăşoare în dauna bunului mers al învăţămîntului nostru, a calităţii sale.

Creşterea rolului organizaţiilor de partid în controlul şi în conducerea învăţămîntului presupune ca ele să vegheze ca toate cadrele didactice să-şi îndeplinească obligaţiile, să participe la eforturile pentru ridicarea nivelului învăţămîntului nostru.

Trebuie să crească rolul şi răspunderea comuniştilor în conducerea întregii activităţi din învăţămînt! Ei trebuie să asigure îndeplinirea liniei partidului. Fiecare organizaţie de partid, fiecare comunist poartă răspunderea pentru aceasta. Să ridicăm în mod hotărît activitatea şi rolul organizaţiilor de partid! Spun aceasta pentru că sînt aici primii secretari ai comitetelor judeţene de partid. Chiar dacă nu m-am referit în mod concret la ei, cred că au înţeles că aceste critici se adresează şi comitetelor judeţene de partid, birourilor comitetelor judeţene, inclusiv primilor secretari, care au răspundere directă faţă de buna desfăşurare a învăţămîntului de toate gradele.

Am lăsat la sfîrşit Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului pentru a sublinia că aplicarea tuturor acestor măsuri necesită o cotitură în felul de muncă al ministerului. Am avut hotărîri bune. Desigur, orice hotărîre, chiar şi aceasta pe care o luăm acum, poate şi trebuie permanent perfecţionată. Nimic nu e perfect. Dar este necesar ca Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului să asigure soluţionarea operativă, rezolvarea la timp a problemelor. Trebuie o mai largă atragere a forţelor de care dispune învăţămîntul nostru, inclusiv în cercetare, pentru stabilirea măsurilor corespunzătoare care se impun în acest sector. Sper că Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului va trage concluziile necesare şi, pe baza hotărîrilor pe care le vom lua, va realiza o îmbunătăţire substanţială, începînd din anul acesta, a învăţămîntului.

Se impune, desigur, ca şi Secretariatul Comitetului Central să asigure un control mai eficace, mai operativ, asupra felului cum se aplică hotărîrile Comitetului Central, ale organelor superioare de partid. Cînd vorbesc de Secretariat, cuprind tot aparatul nostru, pentru că, în fond, Secretariatul poartă răspunderea organizării şi mobilizării întregului aparat de care dispunem, pentru a-şi îndeplini obligaţiile. Se înţelege, cerem şi Consiliului de Miniştri să exercite un control mai eficient, să urmărească permanent cum se aplică hotărîrile. Nu trebuie să ne întîlnim iar peste 5 ani ca să analizăm cum se aplică aceste hotărîri. În mod operativ, permanent, să aducem perfecţionările care se impun în sistemul învăţămîntului. Se pun mereu noi probleme, se impun continuu îmbunătăţiri. Învăţămîntul este poate cel mai mobil sector social şi trebuie să ţinem permanent seama de acest lucru. Activitatea noastră trebuie să fie şi ea foarte mobilă. Mai mult ca în alte domenii, se cer multă operativitate, energie, participare activă.

Sînt convins că, pe baza hotărîrilor pe care le va adopta Comitetul Central, vom putea obţine ridicarea învăţămîntului nostru la un nou nivel, mai înalt, corespunzător cerinţelor dezvoltării economico-sociale a ţării.

Problemele învăţămîntului în dezbaterea înaltului for politic al ţării

(Urmare din pag. 1)

Plenara C.C. al P.C.R. a evidenţiat însemnătatea legării cît mai strînse a şcolii de producţie, indicînd ca în primii doi ani ai liceului, ultimii doi ani de şcoală din cei zece obligatorii, să se pună un mare accent pe cunoştinţele practice.

Ne revine nouă, tuturor celor care ne-am dedicat munca şi viaţa noastră misiunii nobile de educator, sarcina de a găsi formele de educaţie cele mai corespunzătoare pentru ca toţi tinerii să parcurgă cu succes perioada obligatorie de şcolarizare. Este necesar să se înlăture cu hotărîre prejudecăţile care ar alimenta orice pierdere din efectivele învăţămîntului de 10 ani. Prin munca noastră, desfăşurată lecţie cu lecţie în cabinet, în laborator sau în atelierul şcolar, prin cultivarea la elevi a dragostei faţă de învăţătură şi faţă de muncă, prin dezvoltarea la părinţii elevilor a spiritului de răspundere faţă de pregătirea şcolară a copiilor lor şi prin toate celelalte forme şi metode pe care le va releva activitatea noastră în şcoală, să raportăm la finele fiecărui an de învăţămînt, şcolarizarea completă a întregului efectiv de elevi, succese în lărgirea orizontului de cunoştinţe al acestora, în dezvoltarea gîndirii lor independente, în înzestrarea lor cu deprinderi de muncă practică şi în formarea lor ca tineri demni de epoca noastră socialistă.

Ni se cere să ne îndreptăm şi cu mai multă atenţie, efortul nostru, priceperea şi experienţa didactică spre perfecţionarea formelor şi metodelor de predare şi spre a asigura elevilor cele mai bune condiţii ca să poată învăţa temeinic.

Plenara C.C. al P.C.R. din 18 şi 19 iunie a.c. a indicat direcţiile hotărîtoare pentru rezolvarea a numeroase probleme privind învăţămîntul în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, profilul pregătirii în liceele de specialitate, aspectele perfecţionării calitative a învăţămîntului universitar, ale predării ştiinţelor sociale şi ale muncii educative, ale orientării şcolare ş.a., configurînd imaginea vastă a activităţii şcolare şi aria preocupărilor ce se cer intensificate şi materializate în activitatea cadrelor didactice.

Această plenară se înscrie ca un eveniment de cea mai mare însemnătate pentru fiecare educator, pentru fiecare elev şi student, pentru organizatorii învăţămîntului şi pentru toţi cei care răspund de activitatea şcolii.

Avem un învăţămînt puternic dezvoltat, sîntem înarmaţi cu un program de perspectivă clar şi bogat. Sîntem datori să examinăm, fiecare la locul activităţii noastre, cu responsabilitate comunistă, toate sarcinile ce ne revin, să luptăm hotărît pentru înlăturarea lipsurilor şi să aplicăm neabătut măsurile indicate de partid.

Vacanţa de vară constituie nu numai „trimestrul al IV-lea“ al anului încheiat, ci şi prologul autentic al viitorului an şcolar. Este necesar ca la baza întregii activităţi de pregătire a viitorului an de învăţămînt să aşezăm studierea şi însuşirea temeinică a indicaţiilor date şi a măsurilor elaborate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., hotărîrea de a contribui efectiv pentru ridicarea învăţămîntului nostru la nivelul cerinţelor construcţiei socialismului multilateral dezvoltat.

Pe linia modernizării învăţămîntului, corelarea tot mai strînsă a instuirii cu munca tehnico-productivă duce la formarea unor tineri demni, pregătiţi multilateral pentru viaţă, pentru nevoile ţării.

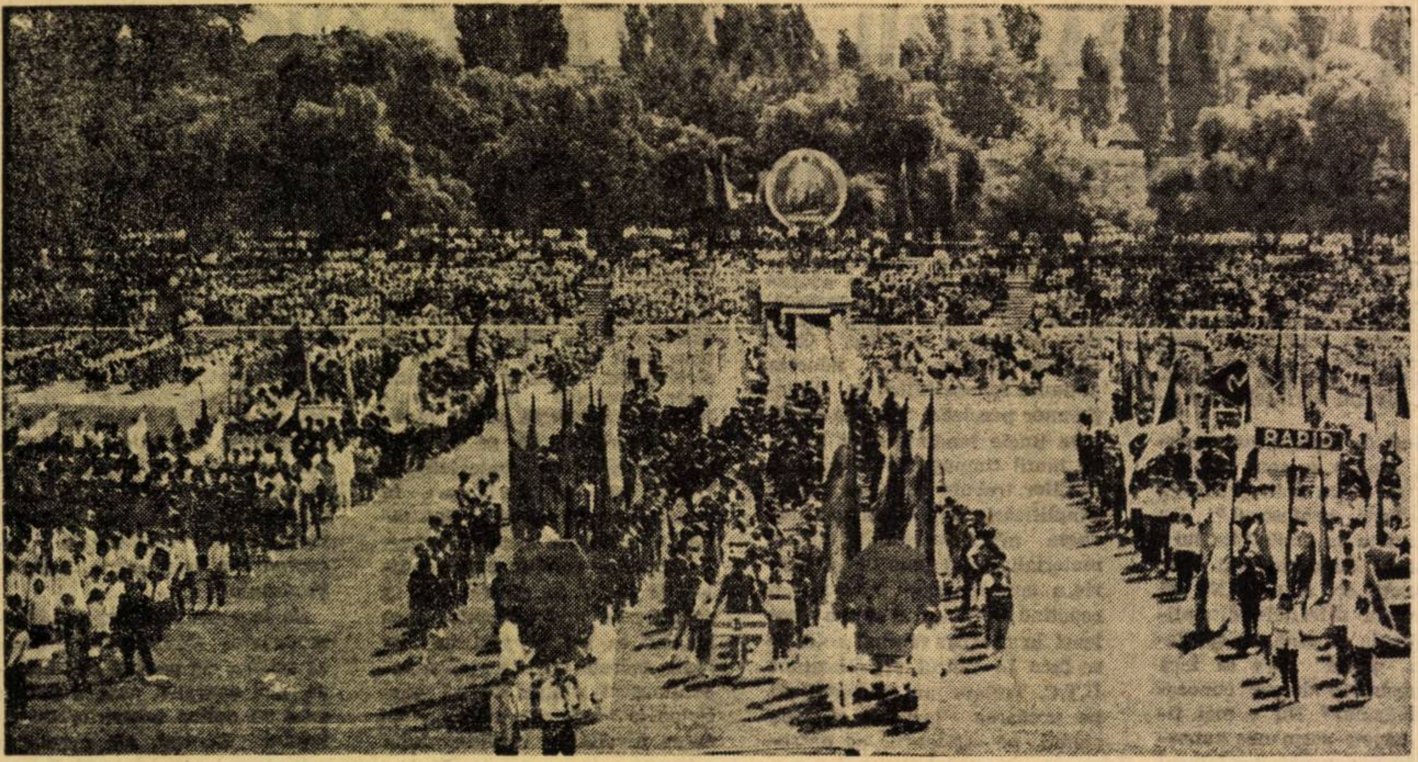

Pe stadionul Dinamo

Săptămîna trecută, pe stadionul Dinamo din Capitală a avut loc o impresionantă manifestare sportivă, dedicată încheierii anului școlar sportiv.

Protagoniștii, cei 8 000 de elevi, au desfășurat în fața a 15 000 de spectatori — elevi bucureșteni — un grandios program menit să confirme amploarea sportului școlar, performanțele deosebite, rezultate ale muncii susținute și îndrumării competente din partea profesorilor. Competițiile, adevărate numere de virtuozitate sportivă la gimnastică, fotbal, handbal, baschet, înot, rugby, ciclism etc. au demonstrat încă o dată succesele sportului școlar, precum și atașamentul tineretului din școlile noastre pentru activitatea sportivă, pentru mișcarea în aèr liber.

Sfîrșit de an școlar

Jumătatea lunii iunie a marcat ca în toți anii, și de această dată, pentru elevii patriei noastre, încheierea unui an de muncă.

O semnificație deosebită capătă finalul acestui an de învățămînt în condițiile în care Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 analizează și trasează sarcini de importanță majoră pentru dezvoltarea și perfecționarea invățămîntului.

Final de an școlar — prilej de rodnic bilanț și justificată bucurie pentru cele patru milioane de elevi și părinții lor, pentru cele peste 200 000 de mii cadre didactice deopotrivă. În anul cînd întregul popor răspunde cu insuflețire chemării partidului, secretarului nostru general, de a scurta acest cincinal cu o jumătate de an, școala a făcut și ea eforturi pentru a se înscrie la nivelul celor mai înalte cerințe ale societății noastre, pentru a se apropia și mai mult de realitățile acesteia.

Pentru oamenii școlii, acest an a marcat înmulțirea eforturilor pentru modernizarea mijloacelor și metodelor instructive și educative, pentru ridicarea nivelului politic și ideologic al tinerei generații, pentru sporirea și perfecționarea bazei materiale a instituțiilor de învățămînt.

In clasă ,în atelierele școlare, pe loturile agricole, la muncă patriotică, în numeroasele concursuri și competiții sportive, elevii noștri, îndrumați de educatori, și-au manifestat recunoștința pentru grija cu care le este vegheată copilăria, tinerețea.

Stau mărturie rezultatele bune la învățătură, numeroasele expoziții cu obiectele lucrate în ateliere școlare, sutele de mii de ore de muncă patriotică, premiile la concursuri și performanțele sportului școlar.

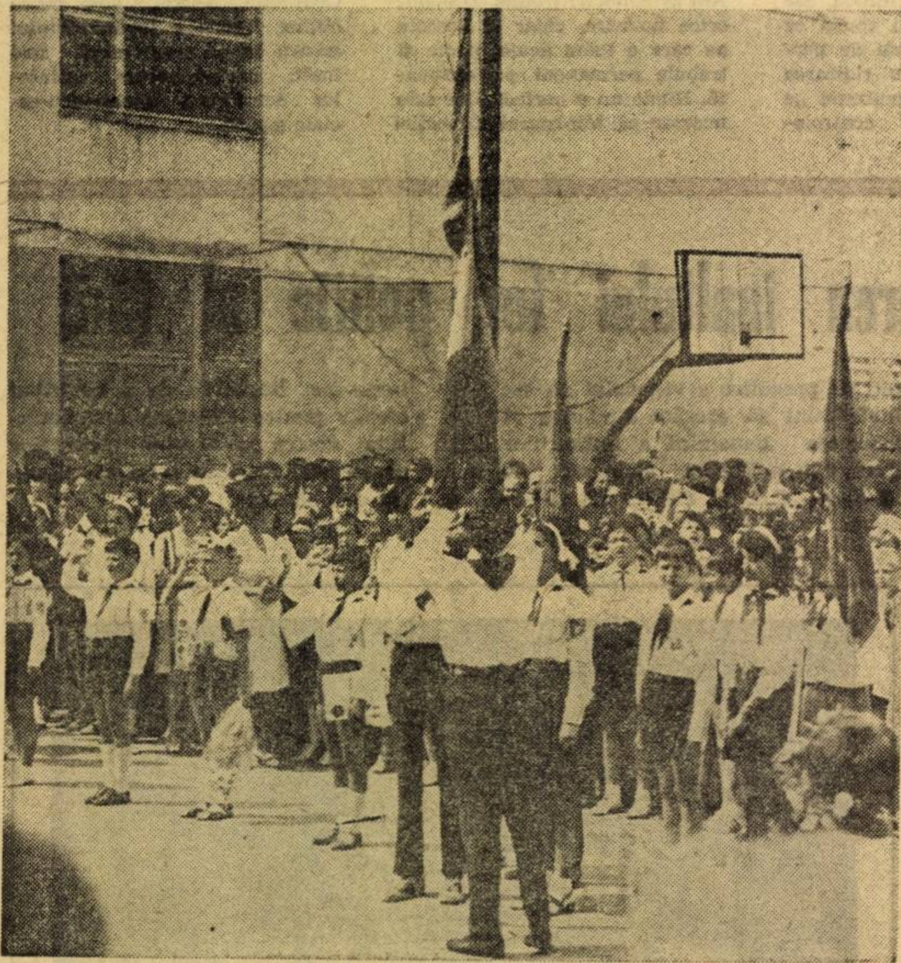

Ziua pionierilor

Ziua bilanțului școlar și-a sporit de cîțiva ani încărcătura sărbătorească printr-o nouă semnificație. Ea a devenit totodată ziua pionierilor Careurile pionierești și-au umplut rîndurile. În vîrfurile catargelor au fluturat steagurile, goarnele și tobele au vestit sărbătoare.

Cei ce s-au evidențiat la învățătură și în activitățile pionierești și-au sporit, cu această ocazie, numărul treselor pionierești. Ei sînt cîștigătorii unor activități cu caracter competițional, devenite deja cunoscute sub numele de „Minitehnicus“, „Cutezătorii", concursuri de creație artistică și competiții sportive.

Tradiționala serbare finală

Duminică 17 iunie. Pentru elevii patriei noastre și familiile lor, pentru profesori, această duminică nu a fost una obișnuită. Școlile și-au deschis porțile pentru a găzdui cea mai emoționantă zi a anului școlar: tradiționala serbare finală... Și cine nu i-a cunoscut atmosfera ei sărbătorească, țesută din diplome și coronițe de flori, din bucuria premianților și a părinților, din mîndria profesorilor !

Și acum, trimestrul IV !

Anul școlar s-a încheiat ! Acum, pe elevi îi așteaptă taberele, excursiile. ...Aici își vor continua, în condiții specifice vacanței, obișnuita activitate recreativă. Și cîte nu sînt de făcut... colecții de roci, plante și insecte, expediții arheologice, tabere de muncă patriotică... Zilele vacanței se vor scurge pe nesimțite. Vi le dorim cît mai plăcute, dragi elevi !

Şcoala şi producţia

> **„Însușirea științei celei mai înaintate este necesară pentru a spori bogăția materială a societății care nu se poate realiza în afara producției. Acest lucru tineretul îl înțelege. El are o atitudine bună, foarte bună aș putea spune. Trebuie îmbunătățită însă organizarea școlii pentru a asigura tineretului pregătirea practică corespunzătoare. Aceasta e una din obligațiile principale pe care le avem față de tînăra generație, față de viitorul țării noastre".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
>
> (Din Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.)

Două convorbiri la ora bilanțului

— Cu profesorii : ILINCA TĂNĂSESCU, director al Liceului nr. 15 și prof. ADRIANA IONESCU, director adjunct al Liceului nr. 43 din București.

Meseria se învață lucrînd reperele în întregime

— Deși de la Liceul nr. 15 au fost instruiți pînă la sfîrșitul acestui an școlar 150 de elevi și eleve în diferite meserii (băieți : 55 în meseria lăcătuș-mecanic, 4 în meseria strungar ; fete : 40 în meseria montator mecanisme manometre, restul de 50 în meseria confecționer textile), nu sîntem pe deplin satisfăcuți de rezultatele obținute în domeniul practicii tehnico-productive în anul școlar 1972—1973, ne relatează prof. **Ilinca Tănăsescu.**

— Ați putea preciza ce anume v-a nemulțumit ?

— Înainte de toate, condițiile în care au muncit și mai continuă să muncească elevii (atelierele sînt amplasate nefuncțional, în subsolul clădirii), precum și faptul că Întreprinderea de mecanică fină nu a dat elevilor posibilitatea să lucreze aparatele, în speță, manometrele (în mod concret, mecanismul manometrului), în întregime. În cei doi ani de cînd elevii au început să lucreze, uzina nu a putut transfera la școală toate utilajele necesare pentru realizarea mecanismului manometrului. La prima vedere, pare un lucru de amănunt, **dar, din această cauză, elevii nu au putut efectua și învăța o serie de operații absolut necesare atît pentru construirea aparatului, cît și pentru însușirea meseriei.** Este adevărat, ei ajungeau să monteze mecanismul manometrului cu ajutorul muncitorilor, în fabrică, consider însă că nu este îndeajuns. **Se ridică și problema continuității practicii, sau mai bine zis a discontinuității ei.** Consider că intervalul de o săptămînă între zilele de practică este prea mare. Elevii sînt „scoși din mînă". Ei trebuie ca, după șapte zile, să se reacomodeze cu munca, ceea ce înseamnă randament scăzut în primele ore de practică. Nici întreprinderile nu sînt încîntate de acest program, întrucît uneori ele au nevoie de ajutor tocmai atunci cînd elevii, nu sînt acolo.

— Cum veți remedia această situație ?

— Odată cu înființarea în aceste zile a unei microsecții a uzinei aici la noi, sperăm că aceste lacune vor dispare. Vom insista ca, împreună cu elevii, să lucreze și un număr de doi-trei muncitori, care să-i îndrume și să răspundă de calitatea producției. De asemenea, comenzile pe care le vom executa în viitor, vor fi incluse în planul de producție al fabricii.

— Ce alte măsuri preconizați pentru ridicarea și mai mult a „ștachetei" practicii tehnico-productive ?

— Printre obiectivele noastre principale se numără **lărgirea paletei de meserii și asigurarea executării de către elevi a cît mai multor repere, piese, aparate, cu alte cuvinte, asigurarea bazei pentru pregătirea unor meseriași polivalenți.** Voi reveni acum la amplasarea atelierelor. Consider că nu mai putem continua tot așa. Subsolul este neîncăpător. Se impune de urgență construirea (atelierele actuale sînt și insuficiente ca număr) unei hale în curtea școlii (dispunem de 3000 m. p.) unde pot fi amplasate microsecțiile. Soluția cea mai bună însă este construirea lor în aripa neterminată a clădirii unde există fundațiile. Ar reveni mai ieftin, construcția se va armoniza cu întreaga clădire, iar curtea nu va fi ciuntită. Acum cîteva luni a venit o comisie la fața locului și a făcut constatări. Noi însă am dori să urgentăm începerea lucrărilor. Întreprinderea de mecanică fină s-a obligat să utileze noile ateliere și microsecții. Sîntem convinși că numai rezolvînd această problemă foarte importantă pentru activitatea tehnico-productivă cît și pentru liceul nostru, ne vom putea încadra în circuitul optim al producției școlare.

Pe lîngă bucurii mai sînt și... necazuri

— În cursul anului care a trecut, **— își începe relatarea prof. Adriana Ionescu —** am simțit din plin necesitatea patronării școlii de către marile întreprinderi industriale, cu pondere în sistemul economiei, cum ar fi de exemplu, Uzinele „23 August",F.M.U.A.B., „Electronica", etc., unde elevii s-ar fi putut familiariza cu meseriile de lăcătuș, sudor, montator, strungar și altele, solicitate de către fabrici și uzine, cît și de elevi. Liceul nr. 43 din Capitală, fiind patronat de țesătoria „Unirea" și Fabrica de medicamente, a reușit ca la sfîrșitul acestui an școlar să instruiască un număr de 200 elevi, aproape toți, în meseria de țesător (prin „Unirea") și 40 de fete în specialitatea confecționer (prin Fabrica de confecții). Mai urmează să se prezinte în aceste zile 30 de fete la întreprinderea „Borangicul" pentru atestare în meseria de țesătoare. Precum vedeți, aria pregătirii școlarilor noștri a fost deosebit de îngustă.

— Care este după părerea dv. cauza acestei situații ?

— **O repartizare nejudicioasă a școlilor la întreprinderi** (la nivelul sectorului și chiar la nivelul municipiului). Am observat că nu toate uzinele au un număr egal de elevi la practică. Cred că este de datoria inspectoratelor să ne faciliteze colaborarea cu marile unități, chiar dacă sînt situate în alte sectoare ale orașului, aceasta în interesul tinerilor școlari. O altă nemulțumire (care derivă tot din greșita repartizare) a fost aceea că **nu toți elevii au avut acces permanent la întreprinderi** (au fost siliți să efectueze practica prin rotație din cauza capacității limitate a întreprinderilor). Pe de altă parte, **am observat faptul că în anumite întreprinderi** (de exemplu la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante) **școlarii au efectuat operații prea simple, stereotipe,** care compromit de fapt ideea practicii productive.

— În această situație ce măsuri a luat conducerea școli ?

— Am depus toate eforturile pentru a suplini lacunele printr-o judicioasă organizare a muncii elevilor la atelier (îndeosebi la atelierul interșcolar pe sector) unde aceștia au lucrat integral reperele comandate. Pentru a lărgi aria meserilor, am obținut aprobarea ca elevii să facă practică și în alte unități. Astfel, începînd cu anul școlar viitor, vom pregăti chimiști și desenatori tehnici (două grupe). Este însă prea puțin. Este necesar să instruim elevii și în domeniile mecanicii fine, electrotehnicii, montajului. Pentru aceasta însă ar fi de dorit să fie revăzută repartizarea școlilor la întreprinderi sau să fie construite mai multe ateliere școlare și interșcolare cu profile variate.

C. BUȚURA

Expoziția sectorului III din Capitală

Cifre și rezultate formative

Săptămina trecută, la Liceul nr. 15 din Capitală, a fost deschisă expoziția „Din activitatea tehnico-productivă a elevilor școlilor sectorului III", care oglindește rezultatele cu totul remarcabile obținute, pe planul general al educației, în cadrul orelor de instruire practică-productivă. Expoziția face totodată bilanțul traducerii în viață a hotărîrii de o deosebită importanță trasată de conducerea superioară de partid, de educare prin muncă și pentru muncă a elevilor din școlile de toate gradele și profilele, de participare efectivă a acestora la activitatea productivă care se desfășoară în întreprinderi și în atelierele-școală.

Pe întregul sector, valoarea produselor realizate în școli, la sfîrșitul acestui an școlar, a depășit opt milioane lei. Semnificativ este faptul că pe lîngă școlile profesionale și speciale, care au o pondere mai mare în valoarea totală a produselor realizate, școlile generale și liceele au realizat, pînă la sfîrștiul anului școlar, produse totalizînd peste 1 200 000 lei. Se evidențiază în mod deosebit liceele **„Alexandru Sahia"** (care a realizat 325 000 lei), „George Coșbuc" (128 000lei) „„23 August" (125 000 lei), „Mihai Viteazul" (119 000 lei), precum și școlile generale nr. 56, nr. 85, nr. 64, nr. 67 și nr. 46. O importantă contribuție la obținerea acestor succese și-au adus-o întreprinderile care tutelează școlile din sector, printre care, Uzinele „23 August", Întreprinderea de mecanică fină, Republica, Metalurgica, Metaloglobus, Mătasea populară și altele, care au acordat o atenție deosebită dotării microsecțiilor și atelierelor din școli cu utilajele necesare și asigurării unei activități productive continue.

Munca productivă și-a orientat atenția în primul rînd către însușirea de către elevi a unor meserii mult solicitate de întreprinderi pe care școlarii le vor putea practica după absolvire. Acum, la ora bilanțului, subliniem faptul că un număr de peste 932 de elevi, absolvenți ai liceelor și școlilor de cultură generală au fost instruiți în specialitățile : strungar, frezor, lăcătuș, montator, programator pentru mașini de calcul și altele. Acest început promițător va fi continuat cu perseverență, deoarece necesarul forței de muncă calificată pentru întreprinderile industriale va fi tot mai mare în următorii ani.

C. B.

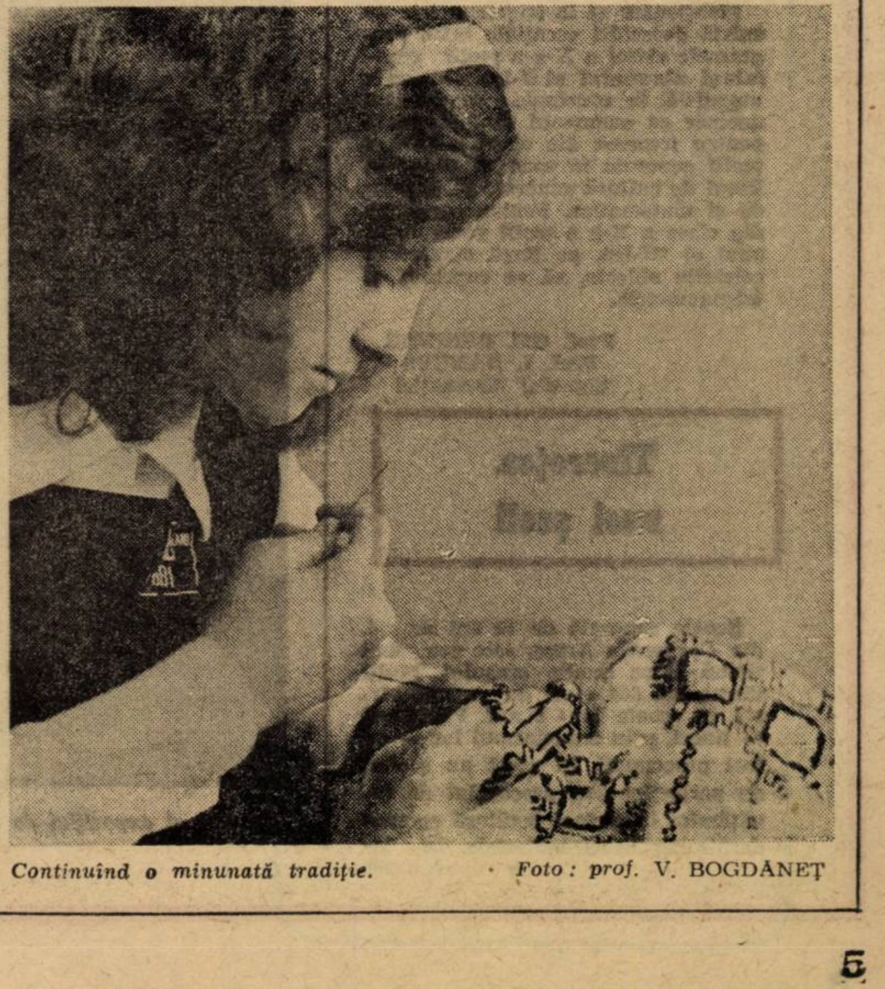

Continuînd o minunată tradiție. · *Foto: prof. V. BOGDĂNEȚ*

Tribuna „Tribunei"

Lacune ale examenelor de diferenţă

La începutul fiecărui an şcolar întîlnim, în anul al II-lea sau al III-lea al liceului de cultură generală, un număr de elevi proveniţi din şcolile generale, în urma unui examen de diferenţă. Am observat însă că nivelul de pregătire al acestor elevi la matematică este scăzut.

Cercetînd cu atenţie această stare de lucruri, am ajuns la concluzia că una dintre cauze o constituie modul cum este conceput examenul de diferenţă, pe care aceşti elevi îl susţin pentru a putea continua studiile în liceul de cultură generală.

Astfel, pentru elevii care doresc să urmeze anul al II-lea, examenul de diferenţă nu prevede proba de matematică, iar pentru cei ce doresc să urmeze anul al III-lea, examenul de diferenţă la matematică se rezumă numai la algebră. Prevederile regulamentului şcolar privind examenul de diferenţă se bazează pe presupunerea că elevii şcolilor generale primesc în clasa a IX-a, la matematică, un volum de cunoştinţe echivalent cu cel primit de elevii din anul I al liceului de cultură generală. Totodată, se presupune că între absolvenţii clasei a X-a şi ai anului al II-lea, secţia reală, există diferenţe în cunoştinţele de matematică, dar numai la algebră.

Analizînd programele de matematică ale liceului de cultură generală şi ale şcolii generale constatăm că lucrările se prezintă oarecum diferit. Astfel, elevii clasei a IX-a a şcolii generale nu studiază : ecuaţii bipătrate, sisteme de ecuaţii de gradul II omogene, puterea punctului faţă de cerc, reciproca teoremei lui Thalles, teorema bisectoarei, diviziunea armonică — teme pe care le învaţă elevii din anul I al liceului de cultură generală. Mai mult, între cele două programe avem şi o diferenţă de un capitol, anume „Transformări geometrice", iar cunoştinţele despre mulţimi prevăzute pentru clasa a IX-a au un volum mic pe lîngă cele pe care le studiază elevii din anul I al liceului. În mod analog, elevii din clasa a X-a nu studiază la trigonometrie materia prevăzută în programa anului al II-lea, secţia reală, din cadrul liceului de cultură generală.

Menţionăm că la trigonometrie nu există deosebiri esenţiale între programele clasei a X-a a şcolii generale şi ale anului al II-lea — secţia umanistă. În concluzie, considerăm necesar ca examenul de diferenţă pentru trecerea din clasa a IX-a a şcolii generale în anul al II-lea la liceul de cultură generală să cuprindă şi matematica. Pentru trecerea din clasa a X-a a şcolii generale în anul al III-lea, pe lîngă algebră şi celelalte obiecte, să se cuprindă şi trigonometria.

Prof. GH. BERINDE
Prof. I. DĂNCUŞ
Sighetul Marmaţiei

Tinereţea unei şcoli

Şcoala generală de 10 ani nr. 4, din Curtea de Argeş, este cea mai tînără între şcolile oraşului. Mulţi dintre cei 664 elevi au aceeaşi vîrstă cu şcoala lor : 9 ani. Profesorii — tineri, prin entuziasmul lor — au fost preocupaţi, în acest an şcolar, de perfecţionarea procesului de învăţămînt în strînsă legătură cu modernizarea bazei materiale. În laboratorul de fizică, de exemplu, toată aparatura necesară a fost instalată în mesele-vitrine, prevăzute cu tensiuni de la 0 la 24 volţi, curent continuu şi alternativ, şi 220 volţi curent alternativ. De asemenea, la fiecare masă, există o veioză pe care elevul o poate aprinde pentru ca să-şi ia notiţe atunci cînd se fac proiecţii pe tabla de sticlă mată care joacă şi rol de ecran în laboratorul obscurizat.

S-a automatizat aparatul de proiecţie pentru diafilme şi diapozitive, făcîndu-se telecomandă de la un pupitru special de unde se distribuie şi tensiunile de lucru la mese. Alături de pupitrul de comandă se află un alt pupitru pe care sînt instalate : magnetofonul, picupul, amplificatorul de redare stereofonică, difuzoarele fiind orientate în trei direcţii deosebite pentru uniformizarea audiţiei.

Pe un panou mobil, sînt montate toate aparatele de măsură şi control pentru electricitate. Panoul poate fi adus pe rotiţele instalate în mijlocul laboratorului, la îndemîna elevilor (prototipuri executate de prof. Ion Florescu).

Mesele-vitrină din laboratorul polifuncţional sînt lucrate de elevi, în atelierele şcolii, ca şi cuierele şi jardinierele de metal de pe coridoare şi din clase, ca şi numeroasele cusături naţionale (ii, seturi, şervete) expuse în vitrine. Mai mult, şcoala a contractat cusături naţionale cu Cooperativa „Unirea meşteşugarilor" din localitate.

În cadrul cercului de pictură, s-a organizat o expoziţie permanentă pe o temă etnografică : port naţional, obiecte specifice oraşului străvechi de pe Argeş. Clasele şi coridoarele sînt împodobite cu picturi, cu glastre de flori, cu planşe, covoare, cu tablouri reprezentînd scene istorice şi chipuri ale oamenilor de seamă din ştiinţă, literatură, istorie. Grija permanentă a cadrelor didactice şi elevilor pentru înfrumuseţarea şcolii a dat rezultate pretutindeni : în parcul din faţa şcolii, în cancelarie, în ateliere, în cabinete şi laboratoare.

Dr. ION MICUŢ
profesor

Un colţ al expoziţiei de sfîrşit de an la Lic. „Lucreţiu Pătrăşcanu", Bacău.
Foto : prof. V. BOGDĂNEŢ

Am cuplat unele ore

Iniţierea elevilor din clasele I—IV în munca tehnico-productivă se realizează, în principal, prin intermediul lucrului manual. De modul în care sînt organizate şi conduse aceste activităţi, de caracterul lor util şi plăcut, depind, în mare măsură, dezvoltarea dragostei şi aptitudinilor pentru muncă ale elevilor, a ingeniozităţii şi gîndirii lor creatoare.

În organizarea orelor de lucru manual, am pornit de la considerentul că volumul de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi cu care voi înarma elevii trebuie să constituie un fond general pe care să se formeze pregătirea pentru o anumită profesie pe următoarele trepte de învăţămînt.

În acest sens, considerînd că elevii şi-au însuşit în primele două clase suficiente cunoştinţe, că şi-au format deprinderile necesare executării unor lucrări din plastilină şi hîrtie, am înlocuit în clasa a III-a activităţile de acest gen, trecute în programă, cu lucrări din lemn, sîrmă şi tablă ca, de exemplu : cuţitaşul pentru tăiat hîrtie, lănţişorul, butonii pentru manşete etc., care au dat posibilitatea elevilor să cunoască proprietăţile principale ale materialelor cu care vor lucra mai tîrziu, în atelierele claselor următoare, să înveţe să mînuiască uneltele de mînă necesare prelucrării lor. De asemenea, urmărind dezvoltarea în perspectivă a aptitudinilor elevilor, am înlocuit treptat lucrările uşoare din primele clase, cu lucrări ce presupuneau un mai mare volum de muncă.

La dorinţa elevilor, nemulţumiţi de eşalonarea pe mai multe ore a acestor lucrări (întîrzie finalizarea obiectelor ce se execută) am prelungit ora de lucru manual prin cuplarea a două ore consecutive cu pauză între ele.

Rezultatele pe care le-am obţinut în urma acestor încercări au fost bune. Elevii au lucrat cu mult entuziasm, despărţindu-se cu greu de lucrul lor chiar şi pe durata pauzei. Munca a fost cu atît mai antrenantă cu cît ea s-a desfăşurat în atelierul mixt, amenajat în acest scop. Prin cuplarea orelor de lucru manual s-au putut executa un număr mai mare de lucrări care au dezvoltat agilitatea şi îndemînarea elevilor, au stimulat dezvoltarea inventivităţii şi creativităţii acestora, lărgind în mod simţitor posibilităţile lor de muncă. Totodată am putut aplica unele metode moderne de învăţămînt ca problematizarea şi lucrul în grup, întrucît timpul rezervat pentru prezentarea rezultatelor nu a redus din timpul necesar efectuării lucrării propriu-zise.

Ţinînd cont de sarcinile care stau în faţa învăţămîntului, consider utilă şi necesară îmbunătăţirea programei de îndeletniciri practice prin înlocuirea lucrărilor depăşite de cerinţe cu lucrări utile, pentru care elevii să manifeste un real interes.

Inv. AUGUSTA BEIAN
Blaj, judeţul Alba

Lucrările în atelier suferă

Dacă predarea obiectului „Agricultură" se poate încadra — la clasele a VII-a şi a VIII-a — în cele două ore (săptămînal) prevăzute, dacă lucrările practice agricole sînt uneori lăsate în seama practicii continue de la sfîrşit de an, lucrările în atelier, prevăzute prin alternare cu cele de agricultură, suferă... Căci ce volum de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi de tîmplărie, lăcătuşărie etc. îşi poate însuşi un elev în cele 12—14 şedinţe, din noiembrie pînă în martie ? De aceea, consider că lucrările în atelier ar putea fi introduse, încă în clasa a V-a, pe durata întregului an şcolar. În felul acesta, elevii s-ar familiariza mai de timpuriu cu unele noţiuni şi ar beneficia de continuitatea atît de necesară într-o meserie sau alta.

Prof. C. PANFILOIU
Şcoala generală
Mătăsari-Gorj

Pentru o „revistă a revistelor"

Între alte realizări novatoare, învăţămîntul din judeţul Caraş-Severin promovează cu tot mai mare entuziasm un fel de curent al revistelor şcolare. Se poate ca aceste gingaşe experimente publicistice să păcătuiască prin unilateralitate (în unele reviste domină poezia, în detrimentul altor genuri de creaţie), aşa cum prin unilateralitate păcătuiesc adesea şi destule reviste consacrate. Luate în ansamblu, însă, cele 50 de reviste editate de redactori-elevi, în limitele unui singur judeţ, ilustrează cu prisosinţă — credem noi — la toate capitolele, principiile de bază ale unei veritabile publicistici şcolare, ai cărei numeroşi afluenţi colectează necontenit, într-o matcă largă, fapte şi evenimente strîns legate de viaţă.

Revista „Dăruiri", de pildă, a Şcolii generale Căvăran, ne oferă succint, şi într-o formă deosebit de atractivă, — la rubrica „Ştiaţi că" — cele mai semnificative date din istoricul localităţii, pornind de la etimologia toponimului „Karan" şi pînă la evenimente social-culturale de prim ordin, privind trecutul sau prezentul Căvăranului. O altă rubrică — Vatra folclorică — inserează, într-un spaţiu destul de restrîns, cîteva creaţii lirice orale reprezentative pentru zona în care au fost culese. Unele reviste inserează în paginile lor notabile încercări de cuprindere monografică a aşezării, specificului local geografic, istoric, demografic, cultural etc., cu hărţi, legende şi alte detalii preţioase. E aceasta încă o dovadă a unei munci ştiinţifice migăloase, la care se supun, încetul cu încetul, cele mai bune colective de educatori şi elevi de care dispun şcolile din judeţ.

Altele sînt preocupate de prezentarea etnografică a unor unelte agricole, astăzi pe cale de dispariţie. Este cazul revistei „Steluţe purpurii". Prin rubrica acesteia, „Colţul absolventului", se urmăreşte o orientare şcolară şi profesională în funcţie de specificul şcolii, al localităţii etc. Cu alte cuvinte, revistele şcolare din judeţul nostru dobîndesc, din ce în ce mai mult, un pronunţat caracter funcţional. Socotim foate util să se editeze cît mai repede un fel de „revistă a revistelor", care să cuprindă cîteva rînduri (sau chiar pagini) critice pentru fiecare revistă şcolară apărută pînă în prezent. Ar fi cel mai bun îndreptar cu putinţă, atît pentru cadrele didactice conducătoare de cercuri şi animatoare de reviste, cît şi pentru foarte tinerele colective redacţionale.

G. C. RUSU

De ce „mai puţină plictiseală" şi nu „fără plictiseală ?!"

În articolul de sîmbătă, 26 mai a.c. din „Tribuna şcolii" : „Mai puţină plictiseală în orele de dirigenţie", prof. PAULA CRISTESCU afirmă în mod categoric anumite idei în ceea ce priveşte „structura" orei de dirigenţie, idei cu care în mare parte nu pot fi de acord. Am convingerea că şi alţi colegi vor fi de aceeaşi părere.

(...) Parcurgînd cît de cît serios toate etapele anunţate, care preced tema propriu-zisă, nu ştiu dacă mai rămîn măcar „cîteva minute" şi pentru aceasta. Repetînd aceste etape, la fiecare oră, mă îndoiesc că s-ar mai putea vorbi de un caracter variat.

Pînă acum, n-am întîlnit elevi care să „dorească" muştruluiala şi s-o aştepte nerăbdători. Munca de educaţie nu constă în primul rînd în control : controlul ţinutei, controlul curăţeniei etc. etc. Iar cînd acesta este totuşi necesar, se poate face la orice oră din zi (ba chiar şi din noapte). Iar dacă ne petrecem mai mult timp printre elevi, nici nu mai este nevoie de controale anume.

O informare politică făcută de către un elev sau chiar de către diriginte în cîteva minute mi se pare total ineficientă, o pură formalitate. Cred că e bine să se recurgă la alte procedee în scopul stimulării interesului elevilor pentru citirea presei zilnice, iar informările politice să se ţină atunci cînd este cazul, în mod temeinic, afectîndu-li-se timpul necesar.

Dacă ora de dirigenţie este foarte bine gîndită şi pregătită din timp, este aşteptată cu interes şi plăcere atît de către elevi, cît şi de către dirigintă. Din practica mea ca dirigintă, am constatat că este bine ca din ora anterioară să le dau elevilor trei, patru întrebări, sugestii referitoare la tema respectivă, asupra cărora să gîndească şi pe baza cărora să dirijeze apoi discuţiile. Ora de dirigenţie nu poate fi ruptă în nici un caz din contextul întregii activităţi educative, în sensul că succesul sau eşecul ei este determinat în mod esenţial de întreaga muncă a dirigintelui.

Prof. NICA FILOFTEIA
Turnu Măgurele

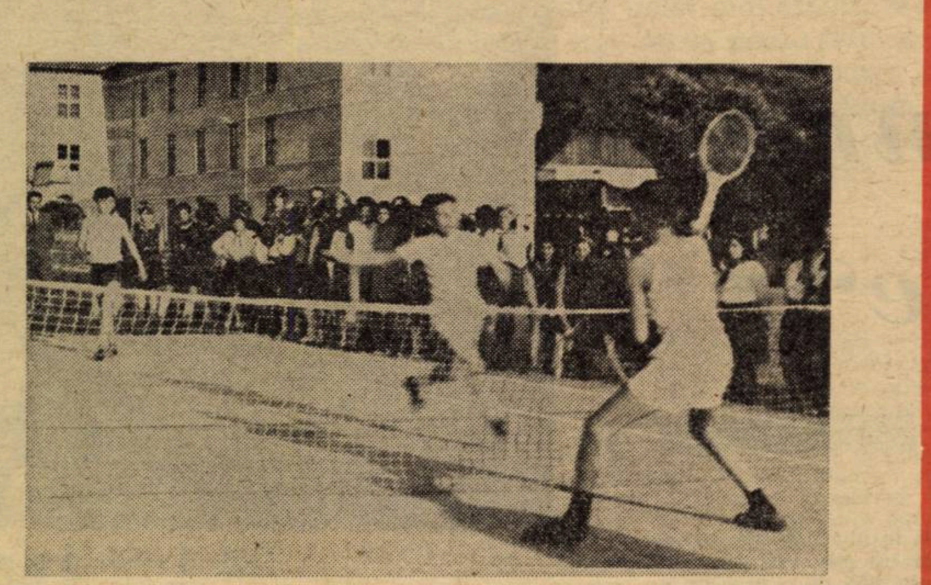

Elevii Şcolii generale din Şiria, jud. Arad învaţă cu multă perseverenţă tainele sportului lui Năstase şi Ţiriac.
Foto : Prof. VIRGILIU JIREGHIE

Scop şi durată în practica pedagogică

Despre practica pedagogică a studenţilor înscrişi la forme fără obligativitatea frecventării cursurilor se scrie prea puţin. Practica lor pedagogică este cel puţin unilaterală, de vreme ce vizează numai activitatea didactică, şi nici aceasta în totalitate. Studenţii asistă la cîteva ore şi predau un număr minim de lecţii sub directa coordonare a unui profesor cu mai multă experienţă la clasă, ales de candidat. Unele universităţi (cea din Cluj, de exemplu), pretind studenţilor şi o caracterizare psihopedagogică făcută unui elev.

Se scapă din vedere un lucru esenţial : obligaţiile profesorului nu se termină odată cu semnarea condicii de prezenţă. Activitatea lui se continuă în afara clasei pentru lărgirea orizontului de cultură al elevilor în vederea educării gustului pentru frumos, pentru cunoaşterea trecutului nostru istoric etc. În acest sens, ar fi util să se includă, în practica pedagogică, probe privind organizarea unor activităţi pionereşti sau ale U.T.C., a unor manifestări de profil (medalioane literare, seri de poezie, dimineţi de basme etc., dacă ne referim la un student în filologie).

Apoi, să nu uităm pregătirea viitorului educator pentru încadrarea organică în comunitatea satului şi oraşului, la culturalizarea căreia este chemat să participe efectiv.

Pentru realizarea acestor sarcini ar fi, poate, necesar ca practica pedagogică să fie eşalonată pe toată durata unui an şcolar. Totodată, ar fi indicat ca universităţile, în colaborare cu inspectoratele şcolare, să fixeze liceele şi profesorii care să coordoneze practica pedagogică. De la începutul anului şcolar să fie cunoscuţi studenţii, să le fie judicios organizată practica prin fixarea orelor de asistenţe (la diferite tipuri de lecţii şi clase, ca şi la activităţile extraşcolare), precum şi a lecţiilor pe care le vor preda (iarăşi de diferite tipuri) ori activităţile pe care ei înşişi urmează să le pregătească şi să le susţină.

Prof. I. CODĂU
Liceul de cultură generală Ineu,
jud. Arad

Greşim noi, învăţătorii, sau...?

Cînd, într-una din zile, distribuiam elevilor cărţi din biblioteca şcolii, am observat, în mîna unei fetiţe din clasa a II-a, cartea „muzeul deva" *(!) În ochii ei, ridicaţi spre mine, o nedumerire şi un... reproş.*

— Vedeţi, tovarăşa învăţătoare, şi aici „deva" e scris cu literă mică?! Ce răspuns să-i fi dat fetiţei ? Cu două zile în urmă, îi scăzusem nota, la compunere, pentru o „abatere" identică... Mă întreb : în situaţii asemănătoare, „greşim" — faţă de elevi — noi, învăţătorii, profesorii, sau... cei care nu deschid „Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuaţie" ?

Inv. VIORICA GUGA
Şcoala generală Băţălari, jud. Hunedoara

Cînd dăm nota, la gramatică...

Pierzîndu-se uneori din vedere faptul că studiul gramaticii nu e un scop în sine, ci un mijloc prin care urmărim să-i învăţăm pe elevi cum trebuie să vorbească şi să scrie, se ajunge la false evaluări ale cunoştinţelor cînd se corectează teze, lucrări de examen, extemporale.

De analiza sintactică a unei fraze şi analiza gramaticală a unor propoziţii din cuprinsul ei atîrnă cîteva puncte din nota lucrării. Adesea, chiar mai mult de jumătate din totalul care reprezintă nota.

Există elevi care, mai mult sau mai puţin intuitiv, s-au deprins cu o exprimare corectă, coerentă şi care scriu cu puţine greşeli. Se întîlnesc însă, destul de mulţi care numesc exact părţile de vorbire, părţile propoziţiei, fac chiar şi schema corectă a frazei, dar compun greşit frazele, scriu cu greşeli de ortografie.

E, şi nu e, vorba de un paradox în acest din urmă caz. Mai degrabă de un mod greşit de învăţare a gramaticii. De o transformare a analizei gramaticale într-un scop.

Credem că ar fi mai concludentă o probă care constă într-o punere la punct a ortografiei unui text conţinînd erori sau într-o dictare. Alături, bineînţeles, de subiectul pentru tratarea căruia se cer cunoştinţe de literatură. De fapt, felul în care elevul îl tratează pe acesta din urmă ne poate da şi măsura cunoştinţelor sale de gramatică.

Prof. C. RĂDUCANU
Iernut

Pagină realizată de
DRAGOMIR MAGDIN

Tribuna „Tribunei"

AGENDA

Expoziţia de desene, deschisă la Siliştea (Teleorman) între 5—25 iunie, cuprinde peste 140 de lucrări executate de membrii cercului de artă plastică al Şcolii generale de 10 ani. Cele mai multe lucrări au ca temă viaţa locuitorilor silişteni, preocupările acestora de zi cu zi. Expoziţia mai cuprinde obiecte selectate riguros dintre lucrările elevilor executate în cadrul orelor de muncă tehnico-productivă ● AGENDA ● „Coordonate ale modernizării procesului de învăţămînt" a fost titlul celei de a 5-a Sesiuni judeţene de referate şi comunicări metodico-ştiinţifice a cadrelor didactice din judeţul Maramureş. Desfăşurată pe secţii (Învăţămînt preşcolar, Învăţămînt special, Ştiinţe sociale, Limba şi literatura română, Limbi moderne etc), sesiunea a scos în evidenţă efortul colectiv al educatoarelor, învăţătorilor şi profesorilor de pe meleagurile maramureşene, pentru modernizarea, pe toate treptele, a învăţămîntului. Tematica lucrărilor prezentate — bogată şi variată ● AGENDA ● Pe bulevardul Lacul Tei din Capitală se află în construcţie o nouă şi modernă grădiniţă de copii, cu o capacitate de 300 de locuri, care îşi va deschide porţile primitoare la începutul viitorului an şcolar. Deocamdată aici se aude scrîşnetul macaralelor şi forfota şantierului. Dar în curînd, dacă constructorul îşi va respecta angajamentul, văzduhul din preajmă va răsuna de rîsetul şi jocurile celor mici ● AGENDA ● Cercul de geografie, condus de profesoara Maria Enache, de la Şcoala generală nr. 10 din Bucureşti, cu prilejul unui deceniu de activitate, şi-a luat numele renumitului savant român Emil Racoviţă. La festivitate a participat, ca invitat de onoare, cercetătorul ştiinţific Gh. Neamu, întors recent dintr-o expediţie din Antarctica, unde a ajuns pînă la Polul frigului ● AGENDA ● La punctul Pădurea Rotundă din apropierea Reghinului a avut loc un interesant concurs al elevilor şcolilor generale din oraş şi din comunele învecinate grupaţi în cercurile „Prietenii pompierilor". Concursul, dotat cu diplome şi insigne, a arătat seriozitatea cu care sînt pregătiţi micii „pompieri" de către consiliile organizaţiei pionierilor din şcoli şi formaţiile P.C.I. din întreprinderi. Ce vreţi, cu focul nu e de joacă ! ● AGENDA ● 5 000 kg de plante medicinale au adunat în sezonul actual pionierii din judeţul Constanţa. În această acţiune de profund patriotism, s-au evidenţiat şcolile din Hîrşova, Tariverde, Săcele, Cogealac, precum şi din Constanţa (numerele 18, 19, 20, 21, 22 şi 31). Acţiunea continuă. Alte şcoli nu le urmează exemplul ? ● AGENDA ● Detaşamentul de pionieri al clasei a III-a A de la Şcoala generală din Eforie Nord este înfrăţit cu echipajul navei „Sălaj". Pionierii fac schimb de scrisori şi ilustrate cu „fraţii" lor, marinarii, aflaţi la mii de kilometri de patrie. Întoarcerea navei în apele ţării este programată pentru luna iulie a.c. Se prevede o întîlnire emoţionantă ● AGENDA ● Inspectoratul şcolar al judeţului Vaslui, în colaborare cu Casa corpului didactic a organizat o masă rotundă între educatoare şi învăţători pe tema „Pregătirea preşcolarilor pentru şcoală". Şcoala, s-a subliniat încă o dată cu acest prilej, trebuie să înceapă încă din... grădiniţă ● AGENDA ● „Integrarea învăţămîntului cu producţia" — o consfătuire care a avut loc în judeţul Teleorman, cu participarea unor profesori de biologie şi inspectori şcolari din 25 de judeţe ale ţării. Scopul : un schimb de experienţă privitor la atragerea elevilor spre munca din agricultură. Au fost vizitate, cu acest prilej, microfermele fruntaşe din comunele Piatra, Fîntînele, Ţigăneşti ● AGENDA ● Casa de copii şcolari nr. 2 din Bîrlad a fost gazda unei întîlniri anuale a educatorilor de pe plaiurile vasluiene, întîlnire ajunsă la a treia ediţie. S-a discutat problema muncii educatorului în vederea pregătirii şi formării pentru viaţă a copiilor din casele de copii şcolari. Problemă deloc uşoară, avînd în vedere că se lucrează cu oameni în devenire.

Ce înseamnă „mai bine"?

În paginile revistei „Tribuna școlii" a fost din nou dezbătută problema examenului și a concursului de admitere în învățămîntul superior, care socotim că nu și-a găsit încă o rezolvare satisfăcătoare.

În legătură cu aceasta facem și noi cîteva reflecții. Dacă există un consens în a considera că actualul mod de desfășurare a examenelor în general și a concursului de admitere în special trebuie mai bine organizat, din opiniile prezentate rezultă însă că nu există unanimitate de vederi asupra a ceea ce înțelegem prin „mai bine" din punctul de vedere al schimbărilor pe care le dorim.

Sîntem cu toții de acord că examenul de admitere la o facultate are ca obiectiv selecționarea, în limita locurilor, a celor mai apți tineri pentru însușirea specialității și a profesiunii respective. Pornind de la acest obiectiv, rezultă că examenul are sarcina să țină seama, în primul rînd, de *aptitudini*, ceea ce înseamnă că dintre candidați vor fi aleși aceia care prezintă cel mai mare potențial de realizare științifică și profesională.

Examenul ar trebui, apoi, să țină seama de o serie de *calități moral-volitive* ale candidaților, adică dintre tinerii cu aptitudini sensibil egale să fie preferați cei pentru care e mai mare posibilitatea de a dovedi consecvență în pregătirea din timpul facultății și apoi în producție.

În sfîrșit, examenul de admitere trebuie să fie și un *examen de cunoștințe* legate de disciplinele ce urmează să fie studiate în timpul facultății.

Organizarea examenului de admitere după aceste criterii s-ar apropia mai mult de o soluție ideală. În realitate, însă, cu excepția Institutelor de teatru și de arhitectură, nici un alt institut de învățămînt superior nu ține încă seama de alte calități ale candidaților, în afara volumului de cunoștințe, a unei cantități de informație înmagazinată în memoria candidaților. Situația este explicabilă deoarece încă nu există instrumente pentru evaluarea aptitudinii candidaților pentru diferite profile de specializare și nici suficiente preocupări pentru elaborarea unor astfel de instrumente după criterii științifice și experimentale concludente. Sarcina stabilirii aptitudinilor necesare unui tînăr pentru a fi admis depășește competența comisiei de la concursul de admitere: ea ar trebui să revină unor colective de specialiști ai domeniului facultății respective, psihologi, sociologi, economiști etc. Membrii comisiei de examinare ar urma să fie în posesia unor asemenea cercetări după care să se orienteze și să le folosească drept instrumente de lucru la examinare.

În condițiile actuale, examenul de admitere rămîne, din aceste cauze, o probă de cunoștințe. Orice efort de perfecționare al lui nu poate însă rezolva problema concursului de admitere în tot complexul ei.

Dar nici perfecționarea acestei probe nu este înțeleasă în același fel de toate cadrele angajate în pregătirea sau examinarea candidaților. Controversele principale sînt legate de „cîtă" informație și „la ce nivel" trebuie să se pretindă candidaților.

Bunăoară, la fizică, sînt opinii după care este greșit dacă unele comisii nu iau în considerație decît materia prevăzută în programe și reflectată în manualele de liceu atunci cînd apreciază răspunsurile candidaților. Cităm dintr-un articol: „Unele comisii de admitere și de examinare cer candidaților să trateze subiectele din lucrarea scrisă referindu-se numai la materia din manualul respectiv de liceu și tot ceea ce este scris în plus față de manual este tăiat și nu este luat în considerare. Acest mod de a proceda nu este justificat, deoarece la un concurs de admitere urmează să reușească acei care sînt mai bine pregătiți, adică acei care au mai multe cunoștințe și la un nivel mai ridicat". Autorul arată mai departe că în acest fel candidații sînt lipsiți de posibilitatea de a folosi „cunoștințele mai vaste" pe care le-au însușit în cercuri sau pe alte căi.

Nu împărtășim acest punct de vedere, mai întîi pentru că un volum de cunoștințe nelimitat nu poate să constituie criteriu de selecție. Aceasta ar genera situații absurde și inechitabile, candidații putînd fi testați și din materia asupra căreia n-au fost avizați de programă. Elevii ar fi nevoiți să acopere arii cît mai întinse de cunoștințe, în direcții neprecizate, ceea ce ar stimula forme pe care le criticăm atît de vehement: „dopajul" cu meditatori, supraîncărcarea cu urmările ei nefaste asupra sănătății tinerilor etc. O asemenea situație este încurajată de unele lucrări destinate documentării candidaților pentru concurs. Compendiul de fizică, de exemplu, îndeamnă pe elevi să-și însușească mai multe sisteme de unități de măsură în afara S. I. legal în țara noastră, sisteme pe care doar specialiștii le folosesc.

Considerăm că la examenul de admitere trebuie respectată întocmai programa de liceu, deoarece numai în acest fel dispunem de un cadru unic de referință pentru selectarea candidaților. În cazul fizicii aceasta înseamnă că un candidat poate fi apreciat cu punctaj maxim dacă tratează cunoștințele utilizînd instrumentul matematic și unele interpretări la nivelul întregii programe de liceu. Se înțelege că acestea pot depăși uneori nivelul interpretativ sau al instrumentului matematic din manualele din anii mai mici. A considera însă că cei mai bine pregătiți candidați sînt aceia care posedă „cunoștințe mai multe și la un nivel mai înalt" înseamnă a ne situa pe poziția unui învățămînt în care principalul rol al elevului este acela de a reproduce ceea ce profesorul transmite și, ca urmare, capacitatea de memorare a elevului ar deveni criteriul de bază în evaluarea pregătirii lui. Or, aceasta este o lacună a învățămîntului tradițional care se cere a fi depășită de metodele moderne.

O soluție mai potrivită pentru concurs ar putea fi de exemplu, la fizică, înlocuirea subiectului de teorie, proba de cunoștințe urmînd să constea din probleme de *două tipuri: probleme obișnuite de calcul* și *probleme-întrebări* sau *situații-problemă*. Cele din a doua categorie ar putea fi rezolvate de candidați numai printr-o regrupare a elementelor de teorie învățate în noi sisteme cu valoare explicativă. În acest fel examenul ar măsura mai puțin capacitatea de reproducere a cunoștințelor de către candidat și mai mult facultatea de a explica și interpreta a acestuia.

Optimizarea modului de desfășurare a examenelor și concursului de admitere nu trebuie privită ca posibilă în sine, ci numai în strînsă legătură cu perfecționarea metodelor de învățămînt, a procedeelor de evaluare a randamentului școlar și a orientării școlare și profesionale.

Prof. N. STANESCU
cercetător științific principal

Prof. ALEX BURCIN
cercetător
Institutul de științe pedagogice,
București

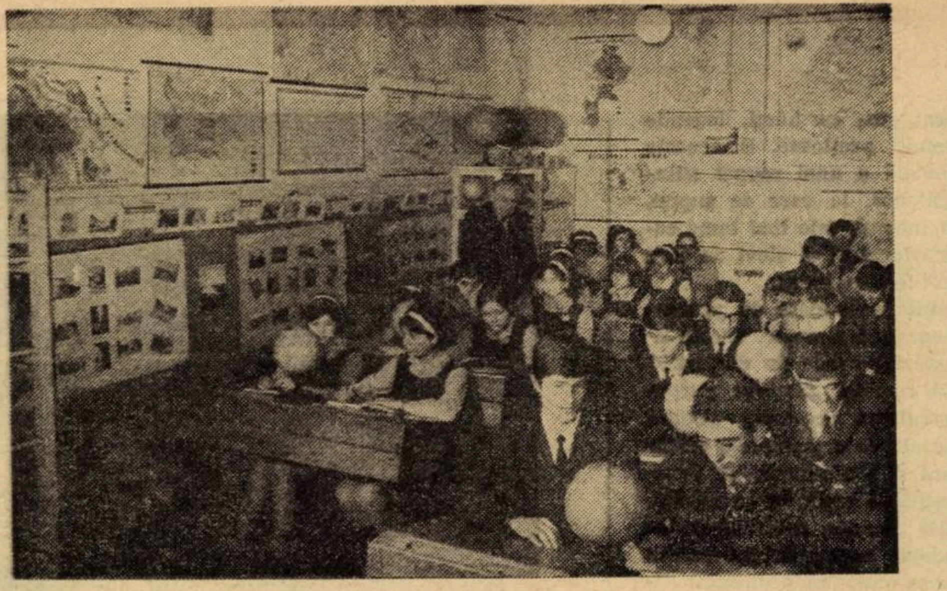

Lecție în cabinetul de geografie.

Cîteva tipuri de întrebări-problemă

Se știe că întrebarea-problemă urmărește, ca principal obiectiv, să trezească în mintea elevilor o situație conflictuală, prin care să se sesizeze scopul care trebuie atins, să ducă la căutarea de soluții și mijloace de rezolvare, pe baza cunoștințelor anterioare. Întrebarea-problemă se folosește treptat, sporind din ce în ce mai mult activitatea independentă a elevului și, asigurîndu-se astfel operativitate și independență în gîndirea creatoare. Lecțiile sînt structurate pe obiecte și fenomene geografice în corelație spațială și cauzală. De exemplu, la lecția „Caracterizarea industriei R.S. România", la anul IV, repartiția teritorială a obiectivelor economice se explică pe baza cerințelor principiilor socialiste de repartizare teritorială justă, aproape de sursele de materie primă, de centrele de consum, de mijloacele lesnicioase de transport, dar ținîndu-se seama și de dezvoltarea armonioasă a județelor. În felul acesta elevii și-au format deprinderea să coreleze spațial și cauzal fenomenele și obiectele geografice. Putem enumera mai multe tipuri de întrebări-problemă, utilizate la lecțiile de geografie:

1. **Întrebări-problemă care sporesc interesul elevilor pentru însușirea de noi cunoștințe.** De exemplu, la lecția „Lacurile din R. S. România" (clasa a VIII-a), în discuția introductivă s-a pus întrebarea „**de ce pe teritoriul țării, cu o suprafață redusă, se găsesc atît de numeroase lacuri și atît de variate ca origine, întindere, temperatură, importanță?** (varietatea condițiilor fizico-geografice, evoluția în timp geologic a pămîntului românesc și intervenția factorului uman reprezintă principalii factori genetici ai lacurilor). Bazîndu-se pe date și relații cunoscute, întrebarea-problemă prezintă interes pentru lecție și impune operații de gîndire, prin care se descoperă noi relații dintre factorii fizici sau economico-geografici și lacurile din țara noastră.

2. **Întrebări-problemă care urmăresc fixarea și aplicarea cunoștințelor însușite recent.** La lecția „Vînturile" (anul I liceu) s-a început cu o recapitulare a cunoștințelor despre noțiunile anterioare de temperatură și presiune atmosferică, prin care a fost înțeleasă clima. Astfel, s-au pus întrebările-problemă: „De ce mersul izotermelor anuale și sezoniere (ianuarie—iulie) este neregulat în emisfera nordică? De ce presiunea atmosferică este schimbătoare la suprafața pămîntului? Care sînt mișcările ariilor ciclonale și anticiclonale din ambele emisfere și de ce?" **La aceste întrebări elevii au răspuns activ, cu interes și curiozitate, înțelegînd astfel întregul mecanism al** climei. S-a trecut apoi la comunicarea noilor cunoștințe legate de vînturi. În cuprinsul lecției, elevii au înțeles că circulația maselor de aer este determinată de poziția ariilor ciclonale și anticiclonale și de raporturile dintre acestea.

3. **Întrebări-problemă care au solicitat recapitularea selectivă a cunoștințelor.** Așa, de exemplu, la lecția „Podișul Transilvaniei" (anul IV) s-au pus următoarele întrebări-problemă: „Cum se explică rezervele de gaz metan și sare din Podișul Transilvaniei? Ce perspective economice se deschid acestei regiuni?"

La anul II (geografie economică generală), putem cita lecția „Industria carboniferă pe glob". Ce consecințe prezintă marile bazine carbonifere (Ruhr, Pensilvania etc.) în dezvoltarea regiunilor apropiate? Elevii au fost în măsură să răspundă că aceste regiuni sînt puternic industrializate, cu o industrie complexă (prin valorificarea variatelor resurse naturale ale subsolului din apropiere) și cu puternice centre urbane, regiuni de concentrare a forței de muncă calificată și specializată, explicate și prin concentrarea puternică a monopolurilor. Pe de altă parte, sub aspect social, elevii au subliniat existența contradicției de bază a capitalismului, care generează șomajul și mizeria oamenilor muncii.

Am prezentat doar cîteva exemple din noianul de întrebări-problemă care pot fi formulate pentru a contribui la dezvoltarea gîndirii geografice și, în general, la dezvoltarea capacității intelectuale a elevilor, dînd posibilitatea rezolvării prin efort personal a diferitelor probleme. Tipurile de întrebări-problemă sînt foarte variate și sistemul lor se poate stabili în funcție de diferitele criterii: **conținutul lecției, nivelul intelectual al clasei, structura logică a lecțiilor de geografie.** Considerăm că întrebările-problemă sînt mult mai accesibile elevilor la verificarea cunoștințelor, la fixare și recapitulare, și mai dificile, dar cu eficiență mai mare, la comunicarea și însușirea cunoștințelor. În general, am constatat că întrebările-problemă trebuie îmbinate cu utilizarea de modele: hărți, diagrame, scheme sau diferite mijloace audio-vizuale, pentru o eficiență sporită. Aplicarea problematizării la geografie va fi îngreunată din cauză că în noul plan de învățămînt geografia este lipsită de baza ei — geografia fizică, ramură cu rol formativ și operațional principal.

Prof. LIVIA ROMAN
Prof. LIGIA GHEORGHIU
Prof. IRINA CĂREAN
Cluj

Comisia guvernamentală de coordonare a repartizării în producție a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior — cursuri de zi

Vineri 15 iunie, la Ministerul Educației și Învățămîntului a fost constituită, potrivit unei recente Hotărîri a Consiliului de Miniștri, Comisia guvernamentală de coordonare a repartizării în producție a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior — cursuri de zi, condusă de tovarășul Paul Niculescu-Mizil, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul educației și învățămîntului. Din comisie fac parte, ca membri, reprezentanți ai conducerilor unor ministere economice, Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale, Uniunii Generale a Sindicatelor, Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, ai altor organizații și instituții centrale.

Avînd drept sarcină asigurarea unei repartizări raționale a cadrelor cu pregătire superioară, comisia guvernamentală, pe baza propunerilor prezentate de ministere, de celelalte organe centrale și locale ale administrației de stat, elaborează și supune aprobării Consiliului de Miniștri proiectul planului anual de repartizare numerică a absolvenților; controlează modul în care se asigură locuri de muncă pentru absolvenți potrivit pregătirii dobîndite în timpul studiilor; aprobă modalitățile de organizare a repartizării nominale în producție și controlează aplicarea acesteia.

Cursuri de informare și documentare

Societatea de științe filologice organizează, în colaborare cu U.S.I.S.C., două cursuri de informare și documentare pentru profesorii de limba și literatura română : un curs la Baia Mare, în perioada 6—19 iulie a.c., și altul la Sibiu, în perioada 23 iulie — 4 august a.c.

Programul cursurilor cuprinde : prelegeri și seminarii de literatură, limbă și stil, didactică modernă, mese rotunde în cadrul aniversărilor UNESCO — D. Cantemir, Gh. Lazăr și Ov. Densușianu — expuneri cu caracter ideologic privind politica internă și externă a partidului, precum și excursii documentare la case memoriale, muzee istorice și etnografice, monumente istorice și obiective industriale.

*

Societatea profesorilor de muzică și desen, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, organizează cursurile de vară pentru profesori, pe secții. Pentru **Secția „muzică“** va funcționa Tabăra de informare și documentare de la Negrești (județul Maramureș) în perioada 11 iulie—14 iulie 1973. Pentru **Secția „arte plastice“** vor funcționa 4 tabere de informare, documentare și creație ; Breaza (județul Prahova) : 15 iulie —15 august (sculptură) ; Jurilovca (județul Tulcea) : 15 iulie—1 august ; Tulcea (oraș) : 15 iulie—15 august ; Negrești (județul Maramureș) : 15 iulie—15 august.

Simpozion la Gorj

Filiala județeană Gorj a Societății profesorilor de muzică și desen și-a propus printre alte sarcini și pe aceea de a stimula activitatea muzicală și de desen care se desfășoară în grădinițele și școlile generale din municipiul Tg-Jiu și din județul nostru.

În acest sens, recent, în sala de ședințe a Casei corpului didactic, a avut loc un simpozion unde s-au prezentat referatele : „Caracteristici ale desenului copiilor și mijloace de stimulare a activității creatoare la copii“ (prof. Marin Colțan) și „Copilul și muzica“ (prof. Liviu Sălceanu). În sală, a fost din timp pregătită și o expoziție cu unele din cele mai reprezentative desene și creații literare ale copiilor de la grădinițe, Casa pionierilor din Tg-Jiu și din unele școli generale. Referatele au fost completate cu explicații, prilejuite de creațiile expuse, precum și de proiectarea unora dintre cele mai reușite lucrări ale copiilor (care au fost publicate) și cu proiecții comentate de prof. Nicu Gheorghe.

Toate acestea au fost urmate de discuții animate, la care au participat, alături de membrii filialei noastre, și un mare număr de educatoare și învățători care și-au manifestat dorința de a fi invitați și la alte activități asemănătoare.

Prof. MARIN COLȚAN.

În atenția cadrelor didactice care doresc să participe la simpozionul : „CULTIVAREA SPIRITULUI DE ECONOMIE LA ELEVI“

Organizatorii simpozionului „Cultivarea spiritului de economie la elevi“ au stabilit ca termenul de înscriere și predare a rezumatelor lucrărilor care se propun a fi prezentate în cadrul acestuia, să fie **prelungit** pînă la data de **1 septembrie a.c.**

Rezumatul lucrărilor (maximum 12 rînduri dactilografiate), împreună cu numele și adresa autorilor, se va înainta Secretariatului științific al simpozionului.

Alte detalii privind tematica simpozionului găsiți în „Tribuna școlii“ nr. 98 din 2 iunie 1973.

A apărut „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale și ucenicie la locul de muncă“

A apărut „Indrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale și ucenicie la locul de muncă“ pe anul școlar 1973—1974.

Editat de revista „Învățămîntul profesional și tehnic“, ÎNDRUMATORUL face cunoscute candidaților rețeaua vastă de școli profesionale și profilul distinct al acestora, din toate județele țării și din municipiul București.

Broșura publică, totodată, condițiile de admitere în școlile amintite, precum și datele cînd are loc concursul (2—14 iulie — la învățămîntul de zi și ucenicie la locul de muncă ; 1—10 septembrie — la învățămîntul seral, și la învățămîntul de zi și ucenicie unde nu au fost completate toate locurile).

Excursiile în grup și „logica“ financiară O.N.T.

Deoarece vacanța mare este o perioadă ideală pentru excursii, vreau să semnalez cîteva anomalii legate de transportul elevilor care, după părerea mea, ne stînjenesc activitatea.

La transportul cu autobuze I.T.A., copiii (pînă la vîrsta de 9 ani) au dreptul la 1/2 de bilet pentru călătorie. Dar, culmea ! Acest drept dispare atunci cînd merg în excursie, cu un autobuz I.T.A. angajat prin O.N.T., anume cu acest scop. Nu înțeleg miracolul acestei răsturnări, căci, după mine, elevii ar trebui ca în cazul excursiilor organizate, în special cu grupuri mari, să aibă unele reduceri, nicidecum să-și piardă drepturile pe care le au ca simpli călători.

Apoi, se știe că elevii mei (clasele I—IV) nu pot efectua excursii de lungă durată, iar pentru excursii de una-două zile se aprobă foarte greu autobuze aceste excursii socotindu-se... nerentabile În plus transportul revine și foarte scump pentru copii. Un exemplu : în vacanța de primăvară, am organizat o excursie pe distanța Straja (comuna unde funcționez) — Suceava, distanță de 80 km, pentru care am plătit 40,35 lei de elev. Mi se pare foarte ridicat acest „preț“ ținînd cont că un călător adult plătește pentru aceeași distanță 46 lei.

Care este rațiunea acestor abateri de la normele general valabile pentru călătoriile adulților și cele ale copiilor ?

Inv. ARSINETA ȚIPRIGAN
Școala generală de 10 ani,
com. Straja, jud. Suceava

De zece ori „bravo“!

Consiliu profesoral: 40 de dascăli au pus deoparte orice altă problemă și, încălziți puțin în discuții, sugerau căi noi către eficiența recompensei și a sancțiunii școlare. „Regulamentul — spunea un coleg — ne pune la îndemînă prea puține recompense“. „În vara trecută — relata un altul — am fost într-o tabără la mare. Copii grozavi... Nici o poznă... nimic! Totul mergea de minune. Păcat că n-am putut să recompensăm decît verbal un grup de copii așa de minunat...“.

Și discuțiile continuau tot așa, cînd gîndul meu s-a întors către Mogoș... elevul Mogoș, care, în urmă cu cîțiva ani, în clasa I, trimetea din bancă spre mine o privire de veveriță și neastîmpărul a două degete mici.

— Astăzi am știut ceva ce n-a știut nimeni din clasă — a spus el, într-o seară, acasă.

— Și ce-a zis învățătoarea — s-a grăbit mama să-l întrebe.

— Ce să zică??!... (a urmat un moment de ezitare)... Ce să zică? A zis: „bravo, de zece ori bravo!“

Răspunsul copilului, ce-i drept, mi-a plăcut grozav și cu adevărat am gîndit că merită „de zece ori bravo“, dar, de fapt, nu-i spusesem nimic! L-am privit numai o clipă. Și atît.

Mama elevului îmi relata mulțumirea lui de acasă și-mi dădeam seama că, de fapt, copilul negricios și bondoc a înțeles exact ce am gîndit despre el în clipa în care și-a încheiat răspunsul.

Nu căutam pe atunci în regulamente nici prudența, nici economia în recompense și era departe de mine indiferența; dar știam, ca și acum, că întotdeauna dascălul are la îndemînă un ceva mai mult decît orice s-ar spune și s-ar scrie. Și acel ceva se simte. *Negreșit, se simte!*

Inv. MARCELA PENEȘ
Școala generală nr. 190,
București

Expoziția micilor meșteșugari

Între 1—15 iunie a.c., la Palatul pionierilor din Capitală a fost organizată (de către Inspectoratul școlar al sectorului 6 în colaborare cu Consiliul Organizației pionierilor și comitetului U.T.C.) o interesantă expoziție de lucrări ale liceenilor și elevilor școlilor generale din sectorul 6 — București, care a cuprins repere din planul de producție al întreprinderilor, aparatură electrotehnică, mobilier pentru laboratoare, lucrări de artizanat, confecții textile ș.a. Toate exponatele au fost realizate de către școlari în orele de practică tehnico-productivă în atelierele-școală sau întreprinderi.

Este semnificativ faptul că spre deosebire de anii precedenți, au predominat exponatele industriale, aceasta reflectînd o nouă optică a conducerii școlilor în conformitate cu documentele de partid, care prevăd orientarea activității practice a elevilor către nevoile industriei.

Expoziția a fost vizitată de un mare număr de școli, realizîndu-se astfel un rodnic schimb de experiență în legătură cu problemele practicii tehnico-productive

Paralel, au fost organizate la toate școlile din sector expoziții similare cu vînzare. Fondurile provenite din vînzări se vor folosi pentru dotarea atelierelor-școală. Au realizat expoziții deosebit de funcționale și atrăgătoare școlile generale nr. 135, 150, 128, 136, 141.

B. C.

Oră de limbă franceză în atelier

Cerințele modernizării învățămîntului și ale legării acestuia de realitățile social-economice fac necesară adaptarea studiului limbilor străine la exigențele vieții practice, pentru a da posibilitatea viitorilor specialiști să se documenteze în limbi străine în meseriile de bază. Pe de altă parte, în condițiile colaborării economice multilaterale a țării noastre cu alte state, specialiștii noștri trebuie să aibă un nivel ridicat de cunoștințe și posibilitatea de a comunica direct cu muncitorii și specialiștii străini.

Pentru a le oferi elevilor posibilitatea de a folosi limba străină în viitoarea specialitate s-a efectuat o experiență în predarea aplicată a limbii franceze la clasa a X-a din Școala generală nr. 178 din București. Astfel, s-a încercat folosirea limbii franceze în timpul unei ore de atelier. În acest scop, s-a luat legătura cu profesorul maistru care conduce practica elevilor în atelierul școlii, pentru a depista termenii specifici meseriei de lăcătuș mecanic. S-au extras termenii tehnici folosiți de elevi în timpul lucrului pentru scule utilizate, materiale, aparate și operațiuni executate. Acești termeni au fost transmiși elevilor în limba franceză, cerîndu-li-se să și-i noteze pe caiete. Pentru a fi mereu în atenția elevilor, au fost confecționate etichete — cu denumirile obiectelor respective în limba franceză — și planșe care au fost expuse în atelier Odată materialul pregătit, lecția s-a putut desfășura în atelier sub forma unei ore obișnuite de limbă franceză.

Elevii au primit cu mult interes această încercare de folosire a limbii străine în activitatea practică și s-au pregătit cu multă grijă.

Scopul lecției-experiment de a-i familiariza pe elevi cu principalii termeni ai viitoarei profesiuni, de a le arăta utilitatea însușirii unei limbi străine, de a le spori interesul pentru studiul limbii ca mijloc de informare profesională și de comunicare, a fost atins ; s-a ajuns la concluzia că asemenea lecții se pot repeta.

În această privință, manualele, în special cele pentru clasele a IX-a și a X-a ale școlii generale, sînt oarecum deficitare Se cere o legare mai mare a acestora de meseriile pe care le învață elevii, de realitățile vieții economice și sociale Evident, această legătură trebuie să fie reflectată și în programele școlare pentru aceste clase. Lipsesc, bunăoară, lecții privind atelierul-școală, profesiunile viitoare ale elevilor, aspecte ale activității oamenilor muncii din țara noastră.

Grija pentru viitorul tinerei generații constituie o preocupare susținută a școlii cu scopul de a da societății un om pregătit multilateral, capabil să poată folosi în cele mai bune condiții tehnica modernă și de a-și pune în valoare toate valențele creatoare.

Prof. FELICIA DIMA
Scoala generală nr. 178

REDACȚIA ÎN VIZITĂ LA:

Pentru informarea operativă a cadrelor didactice, a cititorilor revistei noastre, în cursul acestei săptămini, am intreprins citeva vizite la Institutul central de perfecționare a personalului didactic, Institutul de științe pedagogige și Editura didactică și pedagogică. Tema discuției a fost : noutăți în domeniul de activitate respectiv.

Institutul central de perfecționare a personalului didactic

Ne răspunde prof. dr. V. CUCU, prorector :

În atenția conducerii Institutului se află pregătirile pentru desfășurarea examenelor de gradul II la toate disciplinele. Pentru a asigura condiții normale au fost inițiate cursuri de pregătire încă din perioada vacanțelor școlare. Acum, prin inspectoratele școlare și Institut, sînt comunicate (afișate) datele consultațiilor permanente pe care le acordă celor interesați, la sediul Institutului, cadrele noastre didactice. Ceea ce preocupă în acest moment Institutul este încheierea activității diverselor cursuri de perfecționare, care s-au desfășurat în diferite județe și cu durate de timp la fel diferite, printr-o perioadă de finalizare. Este vorba de o pregătire intensivă finalizată, prin referate, coreferate, dezbateri (cu participarea unor comisii din cadrul Institutului). Fiecare cursant a primit din timp tematica și bibliografia.

Se preconizează, de asemenea, elaborarea unei programe de perspectivă care să fie mult mai strîns legată de nevoile școlii. Este necesară elaborarea unei asemenea programe-cadru pentru fiecare disciplină, care să permită, ca pe baza și în limitele ei, să se elaboreze tipuri de programă diferențiate pe categorii de profesori, vechimea în învățămînt etc., în așa fel încît să nu mai fie nici o temă care să iasă din sfera de interese a cadrului didactic respectiv. În această programă-cadru vor fi date toate indicațiile cu privire la sursele de informare, materialele elaborate (de Institut sau de Biblioteca centrală pedagogică), temele de finalizare a pregătirii, pentru care cursanții respectivi vor avea la dispoziție un timp de elaborare de un an de zile. De asemenea, programa va prevedea și cursuri de sinteză selectate. Ea are menirea de a promova studiul individual pe toată durata anului. În vederea realizării unei programe dinamice, Institutul intenționează să efectueze sondaje nu numai în rîndul profesorilor, ci și la nivelul elevilor (prin testări). O pondere din ce în ce mai mare va reveni inspectoratelor școlare și caselor corpului didactic, prin corelarea tuturor formelor de perfecționare la nivel județean cu programa-cadru elaborată de Institut.

Între alte măsuri pe care Institutul le preconizează este și formarea unui corp de lectori pe probleme — selecționați și din rîndul cadrelor didactice cele mai bine pregătite și cu cea mai bună reputație. În acest ansamblu de măsuri apare ca o necesitate stringentă perfecționarea programelor, atît în ce privește conținutul lor, cît și formele. O atenție deosebită se va acorda și asigurării bazei materiale a Institutului (clădire, laboratoare, cabinete). Institutul — sublinia interlocutorul nostru, prof. dr. V. Cucu — nu își poate desfășura activitatea în mod empiric ; are nevoie de laboratoare, de școli-pilot etc.

În încheierea convorbirii noastre, prof. dr. V. Cucu arată că este o preocupare permanentă a conducerii Institutului de a dinamiza, de a reliefa acele forme eficiente de perfecționare a personalului didactic care să răspundă cît mai rapid cerințelor actuale și de perspectivă ale învățămîntului. Prin întreg ansamblul de cursuri și forme de perfecționare se va asigura implicit o continuitate, un flux neîntrerupt, o legătură mult mai strînsă între școala secundară și învățămîntul superior.

Institutul de științe pedagogice

Interlocutor : IULIAN NICA, director adjunct :

Sînt pregătite pentru tipar lucrările celui de-al II-lea Colocviu național de pedagogie pe tema : „Prognoză, inovare și interdisciplinaritate“, organizat de Institut cu sprijinul M.E.I. și Comisiei naționale UNESCO. Caietele Colocviului însumează experiența pedagogică acumulată în țara noastră în intervalul de timp care s-a scurs între prima și a doua manifestare științifică de anvergură-Colocviul național de pedagogie (1970, respectiv 1972). În stadiul final, pentru a fi predată Editurii didactice și pedagogice, se găsește și lucrarea „Evoluția sistemelor și proceselor educaționale“, elaborată de un grup de cercetători din Institut și cadre didactice din învățămîntul de cultură generală Sînt prezentate metode de măsurare a învățămîntului din punct de vedere al randamentului instruirii și al rezultatelor educative. Volumul oglindește atît modul de abordare a problemei pe plan internațional, cît și rezultatele noastre concrete.

Și tema-experiment organizată de Institut în colaborare cu Inspectoratul județean Teleorman : „Pregătirea tehnico-productivă“ se apropie de faza finală a unei etape de lucru. Pînă la sfîrșitul acestei luni, volumul I (Instruirea tehnico-productivă în mediul rural) va fi încredințat Editurii didactice și pedagogice. Lucrarea, concepută în două volume, al doilea urmînd a fi predat pînă la sfîrșitul anului, va contribui la clarificarea problemelor unei pedagogii a muncii productive în țara noastră.

Editura didactică și pedagogică

Interlocutor : MIHAI ROMAN, redactor șef :

Printre noutățile planului editorial ale viitorului an școlar ni se menționează **Cartea de citire pentru cl. a V-a** (autori : Grațiela Ștefan și Vladimir Gheorghiu). Manualul este elaborat într-o concepție nouă. Se pune accentul pe gîndirea elevilor, pe dobîndirea de deprinderi de scriere și citire curentă de către aceștia. Nu se mai dau îndrumări sub formă expozitivă, ci prin teme. Un loc important îl ocupă în manual compunerile cu caracter creator.

Un alt manual elaborat într-o viziune nouă este manualul de istorie pentru anul II de liceu — (coordonator : Ștefan Pascu). Ce este interesant de reținut aici este faptul că problemele istoriei sînt tratate pe baza evenimentelor istorice importante, punîndu-se un accent deosebit pe mișcările culturale.

Și manualele de limbi străine pentru anul II de liceu (anul I de studiu) sînt elaborate într-o viziune nouă. Se accentuează îndeosebi elementele de vorbire și de scriere curentă. Elevii sînt puși în situația de a folosi expresii uzuale.

Manualul de filozofie pentru anul III de liceu este în întregime restructurat. Cuprinde lecții de istoria filozofiei în care gîndirea filozofică românească ocupă locul pe care îl merită, precum și lecții de materialism-dialectic și istoric. Manualul este redactat de un colectiv condus de conf. univ. Eremia Ion (Cluj).

Și acum o premieră editorială didactică : **Manualul de ecologie pentru clasa a VII-a a școlii generale.** (autori : conf. dr. Bogdan Stugren și lector univ. Hansgeorg Killyen). Scopul editării acestui manual este limpede : de a ajuta elevii să-și însușească noțiunile fundamentale de ecologie prin aplicații făcute în mod sistematic la specificul țării noastre. Se pune un accent deosebit pe problemele protecției mediului înconjurător și pe conservarea unor specii de plante și animale ocrotite prin lege. Manualul este elaborat într-o concepție modernă : sînt studiate principalele zone ecologice din țara noastră (ecosisteme : bălți, lacuri, mare, munte etc.).

I. ȚENESCU

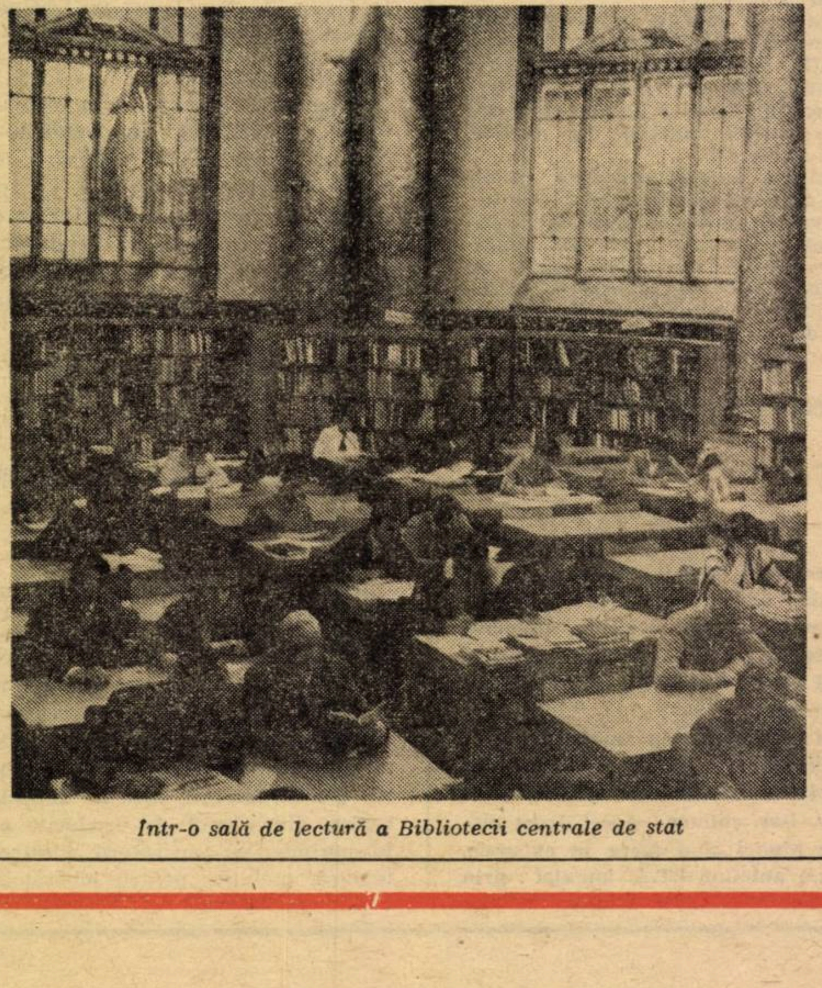

Într-o sală de lectură a Bibliotecii centrale de stat

CONSULTAȚII

Prof. Brînzei Maria din com. Casimcea-Rahman-Tulcea, Mărieș Lucreția din com. Bordușani-Ialomița și Maghiș Ioan din com. Căbești-Bihor ne întreabă dacă perioada cît au urmat cursurile de pregătire organizate de I.C.P.P.D. și filiale, în vacanța de primăvară, în vederea susținerii examenului de definitivat și cea din septembrie, cînd va avea loc examenul de definitivare în învățămînt, sînt considerate ca făcînd parte din concediul de odihnă al cadrelor didactice sau ca activitate școlară.

— Aceste perioade sînt considerate ca activitate și nu afectează concediul de odihnă. Dacă aceste cursuri de pregătire sau examene pentru definitivat și grade didactice ar avea loc în timpul concediului de odihnă al personalului didactic, concediul de odihnă neefectuat se compensează în perioadele cînd se întrerupe activitatea de predare la clasă. (Instrucțiuni referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic din învățămîntul de toate gradele pentru aplicarea Legii nr. 26/1967 privind concediul de odihnă al angajaților, aprobate prin Ordinul ministrului învățămîntului nr. 380/1968 și Indicații în legătură cu aplicarea instrucțiunilor referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic, pct. 10).

Prof. Negrescu V. Ion, com. Bălești, jud. Gorj, învățător definitiv, absolvent al universității fără examen de diplomă (are dreptul să-l susțină pînă în 1974), împlinind 15 ani vechime în învățămînt a solicitat acordarea gradației a 3-a pe data de 1 sept. 1972.

Inspectoratul școlar județean, prin Dispoziția 480/1972, îi acordă gradația a 3-a pe data de 1 noiembrie 1972 și îi atrage atenția că e obligat să urmeze cursurile de perfecționare în vara anului 1973, în caz contrar i se va retrage gradația. I se poate retrage gradația dacă nu urmează cursul de perfecționare în vara anului 1973 ? În funcție de calificarea ce o are și avînd în vedere că predă la clasele V-X de peste 10 ani, e normal să urmeze cursul de perfecționare pentru învățători ?

— Gradația acordată ca urmare a activității depuse în ultimii 5 ani și a participării la cursurile de informare științifică de specialitate la care a fost programat, tot pentru perioada de timp la care ne referim, nu poate fi condiționată de alte cursuri și nici nu poate fi retrasă în aceste condiții.

Prevederile legale au fost încălcate și în privința datei de cînd v-a acordat gradația, întrucît legislația școlară prevede că gradațiile se acordă de la data de 1 a lunii următoare celei în care personalul didactic comunică în scris școlii la care este încadrat că îndeplinește stagiul de activitate cerut pentru acordarea gradației și prezintă acte doveditoare. Cît privește programarea dumneavoastră la cursurile de perfecționare pentru învățători, nu se justifică. Absolvirea, după încadrarea în post, a unei instituții de învățămînt este una din formele prin care se realizează perfecționarea prevăzută de Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste (art. 3/e).

În sensul celor de mai sus, vă recomandăm să vă adresați inspectoratului școlar județean.

Prof. Prescornițoiu Liviu, Liceul Dolhasca, jud. Suceava, absolvent al institutului pedagogic de 3 ani, secția fără frecvență, cu examen de diplomă promovat în sesiunea ianuarie-februarie 1973, suplinitor, cu o vechime de 9 ani în învățămînt, a solicitat contabilității liceului să-i rectifice încadrarea la 1 480 și nu la 1 280 cum s-a procedat, dar a fost refuzat. Ar dori să știe la ce salariu are dreptul.

— În calitate de profesor, cu institut pedagogic, suplinitor și cu o vechime de 9 ani în învățămînt aveți dreptul la salariul de 1 480 lei (H.C.M. nr. 2 841/1968, anexa 1 A pct. 3 din notă și Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 31 883/1971, pct. II). Adresați-vă în acest sens Inspectoratului școlar al județului Suceava.

IOAN BADIU

A X-A CONFERINȚĂ STATUTARĂ

Un examen exigent al răspunderilor mișcării sindicale din învățămînt

Pe stindardele mișcării sindicale progresiste a educatorilor au stat mereu cele mai nobile idealuri : asigurarea accesului la carte al tuturor copiilor și transformarea școlii într-un bun al maselor de milioane, ridicarea condiției materiale și morale a dascălului la nivelul înaltelor sale răspunderi sociale. Ele au fost și de astă dată – la cea de a X-a Conferință statutară a F.I.S.E. — prilej de largă analiză retrospectivă și de privire în viitor, pe fundalul acțiunilor de anvergură ale forțelor progresiste preocupate să apere drepturile celor ce muncesc, libertățile popoarelor, împotriva imperialismului, în condițiile unei păci trainice în lume.

Democratizarea învățămîntului, abordată cu caracter prioritar în contextul întregii problematici a Raportului de activitate al F.I.S.E. (prezentat în numele Comitetului administrativ de către secretariatul F.I.S.E. ; raportor Marius Delsal) și al dezbaterilor a supus unei priviri critice tabloul efectelor nefavorabile pe care le are, asupra învățămîntului, criza generală a sistemului capitalist : „insuficiență — cum se spunea în raport — dacă nu absență a învățămîntului preșcolar, lipsă de locuri în școli, clase supraîncărcate, situație slabă la învățătură încă din școala elementară, un număr mare de eșecuri școlare la toate nivelele de învățămînt, orientarea școlară predeterminată de condițiile sociale și economice ale părinților, discriminare în învățămîntul secundar și superior, schimbări în programele școlare fără pregătirea adecvată a cadrelor didactice, insuficiența formelor de educație permanentă inclusiv a celor pentru educatori, șomajul tinerilor absolvenți de școli“... Totodată au fost distinct formulate punctele de vedere ale Federației și ale organizațiilor ei naționale în problema democratizării învățămîntului, în speță faptul că aceasta necesită o școlarizare de masă, unificată, de la grădiniță pînă la învățămîntul superior, un sistem național, care să îndeplinească rolul de serviciu public, pus la dispoziția tuturor tinerilor și comportînd cel puțin un învățămînt elementar obligatoriu. Un sistem care exclude orice selecție cu caracter social și orice discriminare de rasă, sex, opinii, credință și naționalitate, un învățămînt democratic, avînd sarcina să difuzeze o cultură umanistă și de un înalt nivel științific, să asigure dezvoltarea armonioasă a personalității și aptitudinilor intelectuale și fizice, să formeze tineri cu o calificare profesională adecvată, capabili să joace un rol activ și creator în progresul economic, social și cultural (înzestrați — cum sublinia Olga Amaro, secretar general al Sindicatului național al lucrătorilor din educație și știință al Cubei – „cu o conștiință de producători și nu de consumatori“), tineri pătrunși de idealurile de justiție socială, de suveranitate a popoarelor, de solidaritate internațională și de pace.

Un loc important l-a ocupat pe agenda de preocupări a Conferinței problema pregătirii educatorilor, mai precis a formării și perfecționării lor, în raport cu înnoirile generate de tehnică și de știință în baza materială a școlii și în programele de învățămînt, precum și în raport cu cerințele viitoare ale fiecărei țări. Combătîndu-se practica învățării meseriei „la fața locului“ întîlnită adeseori în țările capitaliste, Conferința a scos în evidență concepția sănătoasă care stă la baza formării educatorilor în țările socialiste, unde li se asigură o pregătire de înalt nivel — studii de specialitate riguroasă, în raport cu gradul de învățămînt în care vor preda, studiul științelor sociale, al unor discipline de cultură generală, inclusiv limbile străine, o formație teoretică și practică didactico-pedagogică, cultura fizică și chiar perfecționarea dicțiunii. Și de astă dată, ca și în multe din manifestările și dezbaterile internaționale F.I.S.E., a fost relevat cu pregnanță rolul esențial al educatorului în evoluția și eficacitatea sistemelor școlare, faptul că acest rol — cum spunea, în cuvîntul de deschidere a conferinței, Paul Delanoue, președinte al F.I.S.E. — deși modificat în condițiile învățămîntului programat, ale folosirii mașinilor de predare și învățare, a mijloacelor audio-vizuale inclusiv a televiziunii — nu va putea fi niciodată diminuat sau anulat, ceea ce justifică interesul organizațiilor de sindicat afiliate F.I.S.E. pentru temeinica pregătire și perfecționare a educatorilor, pentru calitățile lor morale, intelectuale și pedagogice.

În acele părți ale lumii, în care societatea cunoaște încă exploatarea capitalistă, trăiește realitățile imperialismului și neocolonialismului — așa cum s-a subliniat — situația educatorilor nu este dintre cele mai mulțumitoare, condițiile lor de viață și de muncă fiind grele. În multe țări salariile cadrelor didactice sînt mici, se aplică o remunerare discriminatorie în funcție de rasă și de sex (în ciuda numărului mereu mai mare de femei care deservesc învățămîntul : 60—70 la sută în cel primar și 45—50 la sută în cel secundar), se observă lipsa ori carențe serioase în acordarea asistenței sociale, lecțiile se desfășoară în condițiile unor clase suprapopulate, în școli improprii și prost dotate, după orare prea lungi, tinerele cadre didactice nefiind sprijinite pentru adaptarea și integrarea lor profesională. În acest complex de realități este de înțeles grija specială a F.I.S.E. pentru condițiile de muncă și de viață ale celor ce slujesc școala, pentru înălțarea condiției de dascăl de la aceea de „misionar“ supus tuturor sacrificiilor și privațiunilor, la aceea de intelectual cu un rol precis în dinamica societății, stimat și răsplătit echitabil pentru strădaniile și aportul său.

Lucrările celei de a X-a Conferințe statutare a Federației Internaționale a Sindicatelor din Învățămînt, trecînd în revistă toate aceste aspecte, realitățile complexe ale muncii învățătorilor și profesorilor din întreaga lume, răspunderile lor și larga problematică a vieții și activității lor în contextul social-politic și economic atît de diferit de la o regiune la alta — au menționat — prin Documentul de orientare — că „F.I.S.E. va continua să susțină pe educatorii care, împreună cu popoarele lor, luptă împotriva agresiunii imperialiste, pentru independența și suveranitatea națională, pentru schimbări sociale, pentru triumful politicii de coexistență pașnică“, și că „va duce lupta de idei necesară dezvoltării conștiinței de clasă a educatorilor, făcînd mai bine cunoscute sarcinile școlare și culturale ale țărilor socialiste, difuzind experiența, succesele luptei maselor de cadre didactice.“ Rezoluția generală și celelalte documente pe care le-a adoptat Conferința au scos în evidență necesitatea de a se persevera în lupta pentru buna orientare a maselor de lucrători ai învățămîntului și pentru creșterea solidarității internaționale a educatorilor, care servesc cu devotament și abnegație visul îndreptățit al popoarelor, ca știința de carte să fie pentru toți oamenii, indiferent de rasă, religie, sex sau rang social, nu un privilegiu, ci un drept firesc.

STELA PREDESCU

Aspect din timpul lucrărilor celei de a X-a Conferințe statutare a F.I.S.E.

Vă prezentăm:

Federația Internațională a Sindicatelor din Învățămînt

Locul și anul înființării : Paris, 1946.

Sediul actual : Praga.

Numărul membrilor : circa 12.000.000, grupați în sindicate și asociații profesionale.

Caracterul Federației : Organizație de solidaritate între cadrele didactice din învățămîntul de toate gradele, pentru drepturile lor și pentru libertățile sindicale, pentru realizarea unei școli democratice în fiecare țară din lume.

Activitatea : Anchete și studii, dezbateri privind situația internațională a școlii, condițiile de viață și de muncă ale slujitorilor ei, problemele analfabetismului și ale școlarizării în diferite regiuni ale lumii, relația dintre progresul științei, a tehnicii moderne și modificările impuse de acesta în structura școlii.

Publicații F.I.S.E.: Revista internațională a educatorilor (trimisă în 124 de țări) — în care au apărut articole ca : „Lenin și educația tineretului studențesc“, „Aspirațiile și sarcinile sindicalismului educatorilor“, „Educație, unanism și progres“, „Monopolurile, piața comună europeană și formația tehnică“ etc.

Buletinul „Curierul educatorilor“.

Manifestări internaționale : În afară de conferințele statutare (pînă în prezent în număr de zece), au mai fost organizate : Seminarul latino-american (cu privire la democratizarea învățămîntului), Chile, sept. 1969 ; Conferința Mondială a Educatorilor, Berlin R.D.G., aprilie, 1970 ; Seminarul (pe problemele alfabetizării în continentul african) și masa rotundă (privind problemele profesionale ale sindicatelor educatorilor africani, condițiile lor de viață și de muncă, libertățile democratice etc.), ținute la Chartoum, martie, 1971 ; Întîlnirea internațională de la Praga (despre drepturile sindicale și libertățile democratice ale cadrelor didactice), iulie, 1971 ; Colocviul asiatic de la Calcutta (pe tema învățămîntului superior în contextul dezvoltării economice și sociale a țărilor Asiei), ian. 1973 ; Conferința internațională a sindicatelor educatorilor. (București, iunie 1973).

Simpozion la Slobozia, pe tema:

„Școala și viața“

Sîmbătă, 16 iunie 1973, la Slobozia s-au desfășurat lucrările sesiunii anuale de referate și comunicări „Școala și viața“, manifestare tradițională a eforturilor dascălilor ialomițeni în domeniul modernizării metodelor de predare, al schimbului util și eficient de experiență, menit să încurajeze și tendințele de cercetare a fenomenului școlar, în general.

La lucrările sesiunii au participat tovarășii: Marin Vasile, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Ialomița al P.C.R., Ion Petre, secretar al Comitetului județean Ialomița al P.C.R., academician profesor Al. Graur, directorul Editurii Academiei și Corneliu Băjenaru, director general în Ministerul Educației și Învățămîntului.

Au fost, de asemenea, prezenți cu comunicări prof. Luminița Ghivirigă, cercetător științific principal la Institutul de științe pedagogice, prof. Elena Cojan, secretar al Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, conf. univ. dr. Silvestru Patița, vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor, și prof. Nițu Titus, inspector școlar general.

În cele 11 secții ale simpozionului, s-au prezentat peste 55 de comunicări, iar alte 83 au putut fi consultate la secretariatul sesiunii. La întîlnirea cu profesorii de limbă și literatură română, acad. Al. Graur a vorbit despre „Precizia absolută în limbă“, problemă de maximă importanță, prin toate efectele ei. O altă discuție a fost angajată cu prof. dr. Gheorghe Bolocan de la Institutul de lingvistică al Academiei — prilej de dezbatere asupra întocmirii dicționarului toponimic al județului Ialomița (parte din dicționarul toponimic al Munteniei).

Ne-a bucurat prezența în mijlocul nostru a unor cadre didactice de la Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic Dîmbovița și Brăila.

Ne străduim să cuprindem într-un volum toate comunicările demne de interes, pentru ca rezultatele sesiunii să fie cunoscute de cele peste 3500 cadre didactice din județul nostru.

GH. ANTONESCU
director al Casei corpului didactic, Ialomița

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

Diversitate în formele de şcolarizare

O vizită de documentare în Republica Federală Germania ne-a pus în contact cu unele realităţi ale învăţămîntului din această ţară. Prezentăm în cele ce urmează cîteva informaţii în legătură cu structura învăţămîntului şi cu sistemul de pregătire a cadrelor didactice adaptat acestei structuri.

Organizarea sistemului de învăţămînt în Republica Federală Germania este menţionată în constituţia şi în legislaţia învăţămîntului din fiecare land în parte. Potrivit prevederilor cuprinse în aceste acte normative, şcolaritatea obligatorie începe la vîrsta de 6 ani împliniţi şi se încheie, în general, după 12 ani adică la etatea de 18 ani, de regulă, după obţinerea unei calificări într-o anumită profesie. În majoritatea landurilor şcolaritatea obligatorie este considerată încheiată numai la vîrsta de 21 de ani.

Învăţămîntul obligatoriu se realizează prin : **şcoala elementară** — cu o durată de 4 ani sau de 6 ani, **şcoala principală** cu clasele V—IX sau VII—IX în funcţie de clasele promovate anterior în şcoala elementară, **şcoala reală** cu clasele V—X sau VII—X, **liceul** (gimnaziul) cu clasele V—XIII sau VII—XIII, **şcoli de meserii** pentru absolvenţii şcolii principale cu o durată de 3 ani, **şcoala secundară de meserii** cu durata de 2 ani în care sînt primiţi absolvenţii şcolii reale sau tinerii care au promovat clasa a X-a de liceu şi **şcoala superioară de meserii** cu durata de 3-4 ani pentru absolvenţii a 12 clase liceale sau ai şcolii secundare de meserii.

În această structură se implantează un trunchi comun de instruire cu durata de 4 sau 6 ani pînă la vîrsta de 10-12 ani, care se realizează în şcoala elementară ; după aceasta învăţămîntul se diversifică :

Şcoala elementară îşi propune să asigure copiilor, ţinînd seama de interesele şi capacităţile fiecăruia, bazele necesare formării lor ulterioare într-o societate caracterizată printr-o pronunţată mobilitate. În primele două clase învăţămîntul nu este structurat pe obiecte distincte, astfel realizîndu-se, de fapt, tranziţia de la grădiniţă la şcoală. În celelalte clase, predarea se face pe obiecte de studiu distincte. Elevul care a absolvit şcoala elementară are posibilitatea să solicite înscrierea la o şcoală reală sau la liceu, iar dacă nu face acest lucru este obligat să urmeze cursurile şcolii principale.

Şcoala principală are o durată de 5 ani în landurile în care şcoala elementară funcţionează numai cu clasele I—IV şi de 3 ani în celelalte. Scopul acestei şcoli este de a permite tuturor elevilor accesul la cultură şi de a se putea încadra în funcţie de capacităţi în viaţa activă. Elevii din şcoala principală se pot transfera, în principiu, la o şcoală reală sau liceu, cu condiţia de a urma cursuri speciale, de tranziţie. În practică, transferul se face, de regulă la absolvirea clasei a VII-a sau a VIII-a.

Şcoala reală este considerată şcoală secundară şi are ca scop pregătirea elevilor pentru realizarea unor sarcini care cer multă iniţiativă în sensul responsabilităţii şi al conducerii în unele profesiuni. Şcoala reală se deosebeşte de şcoala principală nu numai prin durata mai mare a şcolarităţii, ci şi printr-o mai mare varietate a disciplinelor de studiu. Elevii din această şcoală se pot transfera în clasele echivalente ale liceului, iar absolvenţii îşi pot continua studiile în licee sau alte şcoli cu caracter profesional. Menţionăm că există şcoli secundare de meserii la care au acces numai absolvenţii şcolii reale. De fapt, marea majoritate a absolvenţilor şcolilor reale se orientează înspre şcoli de meserii.

Liceul (gimnaziul) are ca scop pregătirea tinerilor pentru intrarea în universităţi sau alte forme de învăţămînt superior. Există licee a căror absolvire, cu examen final, asigură accesul în universităţi la orice specialitate, precum şi unele care dau dreptul la continuarea studiilor în învăţămîntul superior numai la anumite specialităţi.

Şcolile de meserii pregătesc, în funcţie de nivelul şcolii, muncitori calificaţi sau tehnicieni (cadre medii).

În ceea ce priveşte tendinţele de dezvoltare, în perspectivă, a învăţămîntului din Republica Federală Germania, este de remarcat faptul că se preconizează coborîrea vîrstei de început a şcolarizării de la 6 la 5 ani şi introducerea în şcoala elementară şi în învăţămîntul secundar a unui sistem unitar de predare, considerîndu-se că diferenţierile metodice, în procesul didactic, între începutul şi încheierea şcolarităţii nu sînt oportune. Se preconizează, de asemenea introducerea studiului unei limbi străine încă din şcoala elementară. În majoritatea landurilor se pune problema prelungirii cu un an a duratei şcolii principale şi asigurarea unei mai riguroase cooperări între diferitele tipuri de şcoli secundare pe baza unor programe unice. Se experimentează, de asemenea, în mai multe landuri integrarea învăţămîntului secundar într-un singur tip de şcoală polivalentă (Gesammtschule).

Pentru a satisface necesarul de cadre didactice, un accent deosebit se pune pe pregătirea de specialitate şi pedagogică a acestora. Pregătirea profesorilor se face în două etape şi anume :

O primă etapă de studii în universitate sau într-o şcoală de nivel universitar, cu durata de 18 luni, care se termină cu „primul examen de stat“. Etapa a doua o constituie un stagiu pedagogic denumit „serviciu pregătitor“, cu durata între 2-4 ani, care se termină cu „al doilea examen de stat“.

În Hamburg, Rhenania-Westfalia de Nord, viitorii profesori audiază seminarii speciale („Studienseminare“, „Bezirksseminare“) după primul lor examen de stat. În timpul stagiului ei participă la ore de clasă ţinute de profesori experimentaţi şi încep să predea ei înşişi. Această formă de calificare în activitate se numeşte „referendariat“. Există tendinţa de a reduce durata stagiului, din cauza penuriei de cadre didactice. După al doilea examen de stat, absolventul devine funcţionar („Beamter auf Lebenszeit“).

Numirea profesorilor se face şi ea în două etape : după „primul examen de stat“ absolvenţii sînt numiţi funcţionari stagiari în instituţii sau funcţionari provizorii în cadrul „serviciului pregătitor“. După cel de al doilea examen de stat, şi supunerea la probe de lucru, profesorii sînt numiţi funcţionari titulari. Condiţia de a fi numit funcţionar titular este de a avea naţionalitatea germană, de a fi în posesia tuturor facultăţilor fizice şi psihice, lucru ce se cere atestat prin certificat medical, de a dovedi aptitudini pentru obiectul de specialitate, a avea studiile corespunzătoare şi a nu fi suferit condamnări grave. Candidaţii trebuie să fie ataşaţi principiilor care guvernează în stat. Funcţionarii titulari trebuie să aibă 27 de ani împliniţi, să fi trecut cu succes al doilea examen de stat şi perioada de probă.

Nu există sistemul promovării pe bază de vechime. Orice funcţionar titular se poate prezenta însă la concursuri pentru posturi superioare, vacante. De un spor la salariu beneficiază profesorii din şcolile reale şi gimnazii, după o vechime de 16 ani. Profesorii temporari sau suplinitori nu au statut de funcţionare. Ei sînt încadraţi în legile generale care reglementează munca. Drepturile şi obligaţiile profesionale însă sînt aceleaşi cu ale funcţionarilor. După 15 ani de activitate, profesorii temporari sau suplinitori devin inamovibili, fără a li se acorda însă titlul de funcţionar.

ROMEO DĂSCĂLESCU
ARPAD DEBRECZI

La Institutul pentru psihologia şcolii aparţinînd Universităţii din Giessen, R.F. Germania, a fost realizată o maşină de învăţat care poate fi folosită de copii de vîrstă preşcolară.

PE SCURT

Pentru a şasea oară, Gyula a fost oraşul gazdă al Festivităţilor şcolare „Erkel“, întilnire deja tradiţională a tinerilor din trei judeţe : Bàcs-Kiskun, Bichiş şi Csongrád şi din oraşele Seghedin şi Budapesta. În cadrul acestor festivităţi, între 21 şi 23 mai, a.c., s-au desfăşurat concursuri în diferite domenii artistice, la care tinerii au obţinut succese remarcabile şi, nu în ultimul rînd, medalii preţioase.

■

Cu toate eforturile făcute în lume pentru dezvoltarea învăţămîntului primar şi pentru alfabetizare, numărul celor ce nu ştiu să scrie şi să citească este în creştere — datorită, printre altele, sporului considerabil pe care il cunoaşte populaţia adultă a globului (în 1970—1980 creşterea se cifrează la 536 de milioane, faţă de 418 milioane în deceniul 1960—1970).

După cum se estimează, în 1980, din cei 2 823 de milioane adulţi pe care îi va număra omenirea, 820 de milioane vor fi analfabeţi. Cifra absolută a neştiutorilor de carte cunoaşte între 1960—1980 o creştere de 85 de milioane, în timp ce aceea a persoanelor adulte care ştiu să scrie şi să citească, de 870 de milioane.

Desigur calculele matematice şi previziunile s-ar putea să nu fie confirmate integral de către viaţă. Deja ritmul de creştere al analfabetismului a fost pînă acum mai lent decît estimările pe care le îndreptăţeau situaţia din perioada 1950—1960. Conform lor, procentul analfabeţilor ar fi fost astăzi de 34,8% şi nu de 29% cît este în realitate.

■

Părăsirea centrelor urbane este un fenomen care se cristalizează tot mai limpede în ultimii ani în Japonia — după cum remarcă specialiştii, datorită poluării şi a crizei de locuinţe. Din cei 17 000 de cetăţeni care au părăsit oraşele în decurs de doi ani pentru a se stabili la sat, 50% sînt persoane între 20 şi 24 de ani. În ultimii trei ani, 50% din tinerii japonezi posesori ai unei diplome de studii secundare şi-au părăsit locul de muncă din oraşe după numai doi ani de activitate, stabilindu-se în mediul rural. Numărul de diplomaţi care lucrează în industrie a scăzut cu 3,2% în cursul anului trecut. Faţă de această situaţie, se studiază posibilitatea deplasării construcţiilor industriale spre zonele rurale.

■

„Tendinţe noi în matematică“ este titlul unei valoroase lucrări colective apărute în colecţia „Predarea ştiinţelor fundamentale“, sub auspiciile UNESCO. Volumul — operă a 19 matematicieni din 11 ţări — a cărui elaborare a început din 1971, se ocupă de : matematica în învăţămîntul elementar, algebră, geometrie, analiză logică, aplicaţii ale matematicii la alte ştiinţe, tendinţe noi în metodica predării acestei discipline, evaluarea aptitudinilor şi a cunoştinţelor matematice, cercetarea pedagogică în domeniul ştiinţelor matematice etc.

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Invăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia : Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
ANUL III Nr. 102

Sîmbătă 30 iunie 1973
16 pagini — 1 leu

„Noi dăm o înaltă apreciere muncii pe care o desfăşuraţi fiecare în domeniul respectiv de activitate, pentru educarea copiilor, a elevilor şi studenţilor, pentru creşterea tinerei generaţii în spiritul dragostei faţă de partid, faţă de muncă şi faţă de patrie, de socialism, de pace şi colaborare între popoare".

NICOLAE CEAUŞESCU

ZIUA ÎNVĂŢĂTORULUI

de MIHNEA GHEORGHIU

În ultima zi a lunii iunie, adică după ce solstițiul de vară anunța marile vacanțe, mi-aduc aminte cu cită bucurie, eliberați de ghiozdanele pline cu obligații „serioase", dădeam iama prin duzi și cireși și prin corcoduși, pentru ca, după primele ceasuri de euforie, fiecare să înceapă să se simtă cam solitar și fără rost, în absența școlii, a clasei, a colegilor din recreație și, uneori, a învățătorului.

Acest „uneori" m-a preocupat multă vreme după aceea. De ce așa ? De ce nu înțelegeam nimic din zbuciumul acelui intelectual vrednic și prost plătit, care-și dădea sufletul pentru noi ?

La vîrsta zburdălniciei, e foarte greu ca școlarii să intuiască exact importanța acestui om în viața lor. El e doar expresia obligației de a fi harnic și corect, adică „serios", adică de a fi plicticos și plictisit, ca oamenii mari.

Despre „învățători și școlari" și despre amintirile acestea, din copilăria fiecăruia sau a celorlalți, s-au scris în literatura noastră pagini glorioase, ediții specific române, admirabile, ale admirabilului „Adio, domnule Chips".

Odată cu trecerea vremii și mai ales a vremurilor, învățămîntul nostru primar s-a îmbunătățit, s-a emancipat, sau a făcut eforturi în direcția aceasta, cu rezultate variabile. Nu despre ele vreau să vorbesc acum.

Dar pus dinaintea unui șir de noi eforturi intelectuale și fizice, obligat de sarcinile-i multiple să se dividă cu doi, sau cu patru, ca să le facă față, uneori – tot „uneori" – învățătorul a realizat că nu numai el, dar și școlarul este încărcat peste poate și că ceva nu este în regulă cu organizarea învățămîntului. Pînă la urmă, precum se știe, apele s-au limpezit.

Vreau să spun că, în situația actuală, se poate conta pe o anumită stabilitate de bun-augur în învățămîntul nostru de zece ani, astfel încît eforturile depuse de toți factorii de răspundere, mai ales în ultima vreme, garantează succesul deplin.

Dar nici despre critica, sau lauda sistemului nu-i vorba acum, cind am serbat „ziua învățătorului" pe tot cuprinsul țării, ci despre conținutul și prețul moral al muncii acestuia, atît de gingașe, de speciale, de grea : lupta și munca sistemului educațional, cu sistemul psihic al copilului. Fiindcă pedagogia este o profesie la fel de grea ca astrofizica și uneori mai plină de satisfacții și de surprize decît cufundarea-n stele.

Învățătorul face, cu elevul său, operă de modelator în cea mai prețioasă materie plastică, supunînd-o unui întreg șir de schițe de lucru : etică, matematică, literatură, chimie, muzică și desen, istorie, educație fizică, lucru manual și mai ales gustul pentru studiul individual – piatra de temelie a educației permanente – prin care el s-a angajat, în fața societății, să scoată : „o minte sănătoasă, într-un corp sănătos".

Spre deosebire de adepții „diviziunii muncii" în învățămîntul elementar, ai fărîmițării specialiștilor în genul didactic, eu cred în învățătorul complet, care (pînă la o anumită vîrstă a școlarului său) știe totul și face totul pentru a-l învăța pe discipolul său tot ce știe.

Bineînțeles că astăzi materiile predate prezintă mai multe dificultăți decît în trecut, în ce privește pregătirea ambilor parteneri ai acestui schimb intelectual : dascălul și elevul. Și orice exagerare în plus va avea efectul, resimțit, al celor în minus a căror experiență am trăit-o.

Dar, ca să fie mai bine, trebuie să avem mai multă grijă și înțelegere față de timpul și munca învățătorului, să-l prețuim și să-l răsplătim cum se cuvine, fiindcă de el, de cadrele noastre didactice, depinde viitorul copilului care, la ora asta, sper că citește ceva, sau doarme liniștit, în patul lui, acasă, sau într-o tabără sportivă, pentru ca mîine dimineață, bucuros de vacanța mare, să se cațere, ca și noi altădată, printre crengile duzilor și ale cireșilor, ca să ne răsune-n amintire glasul istoric al mătușii humuleșteanului : „dă-te jos, impielițatule... !".

Cine sau ce va fi peste numai o generație, „impielițatul" ? Va fi un Ion Creangă, un Racoviță, un Luchian, sau un Coandă ?

E bine că luna iunie începe cu „ziua copilului" și se termină cu „ziua învățătorului" ; poate fiindcă, între ele, se înscrie pe cerul patriei, solstițiul : cea mai lungă zi, ziua soarelui.

O floare pentru Dumneavoastră!
„Tribuna școlii"

Pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în România
(în paginile 5, 6 și 11)

Ce așteptăm de la faza pe țară a concursului de economie politică al elevilor din licee ?
(Răspunde prof. dr. doc. N. N. Constantinescu, în suplimentul de Științe sociale)

AGENDA

La Tutova, jud. Vaslui, a fost inaugurată Casa pionierilor, în prezența organelor județene de partid și de stat, a unui numeros public alcătuit din părinți, cadre didactice și elevi. Noua instituție va funcționa, la început, cu patru cercuri : turism, artizanat, foto și rachete. O primă acțiune, expediția avînd ca scop studierea florei și faunei masivului Ceahlău, se află în pregătire. Participanților la expediție — mult succes, Casei pionierilor — viață îndelungată ! • AGENDA • Împlinindu-se 50 de ani de activitate corală și 25 de ani de activitate orchestrală a cadrelor didactice din Bacău, în zilele de 23 și 24 iunie și-au dat concursul, la festivitate, formații corale și orchestrale ale cadrelor didactice din județele Neamț, Gorj, Iași, Ilfov, Botoșani ș.a. În program a mai fost inclusă o sesiune de referate și comunicări, cu tema : „Activitatea corală și orchestrală a cadrelor didactice din țara noastră și probleme ale metodologiei predării muzicii în școlile de toate gradele — mijloc de educație comunistă a tinerei generații“ • AGENDA • Curtea și împrejurimile Școlii generale din Cojarca-Fîntînele, jud. Dîmbovița, au constituit, de curînd „cîmpul de luptă“ a elevilor cu... scaieții ! Constatîndu-se că avea... umor, ultimul scaiete a fost transformat în titlu al gazetei de perete a școlii • AGENDA • Și un alt război a fost declarat, de data aceasta, omizilor, de către elevii din județele Brăila, Galați și Vrancea, la inițiativa Inspectoratului de carantină și protecția plantelor Brăila • AGENDA • Recent, colectivul de cadre didactice de la Școala generală din satul Frumușeni, jud. Arad, a organizat, în cadrul comisiei metodice a diriginților, o dezbatere metodică prilejuită de apariția cărții cercetătorului arădean, prof. emerit dr. Vasile Popeangă : „Clasa de elevi, subiect și obiect al actului educativ“ • AGENDA • 44 de educatoare din județul Neamț au participat, la invitația Inspectoratului școlar al județului Cluj, la un interesant schimb de idei, opinii și impresii în legătură cu obiectivele vizitate (cabinetul metodic al municipiului Cluj, o serie de grădinițe), la o demonstrație pe marginea experimentului logopedic, în sfîrșit, la o reușită serbare dată de copiii de la Grădinița nr. 1 din Cluj. Un program variat de valorificare a experienței pozitive. • AGENDA • Drept răspuns la chemarea „Ștafetei cravatelor roșii“, pionierii de la Școala generală din Pantelimon, jud. Constanța, s-au angajat să contribuie la construirea unui nou local de școală. În cele 300 de ore de muncă patriotică, deja efectuate, au fost stivuite cărămizile, a fost nivelat terenul pe care se va înălța noua construcție. Ca o ștafetă a albastrului, pe care o preia, din ochii micilor constructori, azurul ! • AGENDA • La Școala generală din Dolheștii Mari, județul Suceava, s-a dat în funcțiune, la sfîrșitul anului școlar, un punct alimentar realizat prin munca patriotică a elevilor. Membrii cercului de artă culinară își valorifică, aici, produsele, foarte apreciate. • AGENDA • Pe-un picior de plai bănățean, la Timișoara, elevii au susținut prima lor sesiune de comunicări pe teme folclorice, prezidată de prof. univ. dr. Eugen Todoran. Cele 70 de lucrări prezentate au scos la iveală bogăția nesecată a folclorului nostru, atribuind totodată sesiunii caracterul de însemnat schimb de experiență între cercurile de etnografie și folclor din țară. • AGENDA • Școala generală „Vasile Cîrlova“ din Tîrgoviște se pregătește pentru întîmpinarea unui eveniment deosebit : împlinirea a 140 de ani de activitate. Cu acest prilej, cadrele didactice din școală fac tot posibilul ca activitatea acesteia „să fie cunoscută și de către alți colegi din țară“. Așteptăm, cu încredere modalitatea și, cu urări de prosperitate, evenimentul ! • AGENDA • La Bastionul Cetății din Timișoara s-a deschis expoziția „Școala și viața“, organizată de inspectoratul școlar în colaborare cu Comitetul județean U.T.C. și Consiliul județean al Organizației pionierilor. • AGENDA • În zilele de 2 și 3 iulie a.c. se vor desfășura în București, în localul Liceului „Gh. Șincai“, lucrările Consfătuirii științifice de lucru „TV școlară integrată în anul școlar 1972“, organizate de Institutul de științe pedagogice.

În ajutorul studierii aprofundate a sarcinilor trasate învățămîntului de Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973

Publicăm, începînd cu acest număr de revistă, un „Fișier documentar“ pe marginea a două dintre sarcinile trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 : ridicarea, în școlarizarea copiilor, a ponderii grădinițelor prin lărgirea cuprinderii preșcolarilor în această primă treaptă a învățămîntului și perfecționarea procesului educativ ; asigurarea școlarizării integrale a efectivului de elevi ai învățămîntului de 10 ani.

Invităm cititorii și colaboratorii revistei să ne scrie despre acest prim „Fișier documentar“ (tematica sa, întinderea și nivelul adnotărilor, numărul lucrărilor recomandate ș.a.) și despre alte forme de informare pedagogică și de specialitate pe care le apreciază oportun a fi publicate.

I. Grădinița — prima treaptă a învățămîntului

Andreescu, Florica : O nouă orientare a activității instructiv-educative în grădiniță. În Revista de pedagogie, 1970, nr. 1, p. 8—12.

Cuprinde : Accentuarea laturii formative a procesului instructiv-educativ. Asigurarea continuității și a unității de cerințe între grădiniță și școală.

Andreescu, Florica : Stimularea activității intelectuale a preșcolarilor prin folosirea elementelor de problematizare. În Învățămîntul preșcolar (Supliment al Revistei de pedagogie), 1972, nr. 2, p. 3—6.

Atodiresei, Maria ; Stan, Varvara : Metoda „descoperirii“ în activitățile cu preșcolari. În Învățămîntul preșcolar (Supliment al Revistei de padagogie), 1972, nr. 1, p. 40—45.

(...) Educația preșcolară și predarea la cl. I—IV. Dosar documentar. București, Biblioteca centrală pedagogică, 1971, 119 p.

Din această culegere de traduceri și referate recomandăm materialele intitulate : „Despre dezvoltarea vorbirii coerente la preșcolarii din grupa mică“ și „Jocuri didactice în sistemul instruirii copiilor în vederea orientării în spațiu“.

Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului. Culegere de rezumate și comunicări metodico-științifice. Bacău, 1971, 363 p.

Cap. Învățămînt preșcolar.

Atodiresei, Maria : Observații privind formarea colectivului de copii în unitățile preșcolare, p. 57—67.

Popa, Lucia : Utilizarea mijloacelor audio-vizuale în scopul ridicării eficienței procesului instructiv-educativ p. 83—85.

Oprică, Octavian : Pregătirea educatoarelor de limbi străine în liceul pedagogic. În Învățămîntul preșcolar (Supliment al Revistei de pedagogie). 1972, nr. 2, p. 33—35.

Necesitatea pregătirii educatorilor pentru predarea limbilor străine în grădinițe. În pregătirea lor, se pune accent pe formarea deprinderilor orale (ascultare, înțelegere orală, vorbire) și pe pregătirea psihopedagogică necesară predării în grădinițe.

II. Asigurarea școlarizării integrale a efectivului de elevi ai învățămîntului de 10 ani

A. CULTIVAREA DRAGOSTEI FAȚĂ DE ÎNVĂȚĂTURĂ

Bucur, Valentin : Stimularea inventivității și spiritului creator al elevilor din clasele mici. În Revista de pedagogie, 1972, nr. 11 (noiembrie), p. 86—91.

În cadrul disciplinelor predate la clasele I—IV.

Chișu, Maricica : Tratarea diferențiată a elevilor. În „Tribuna școlii“, 1973, nr. 77 (6 ianuarie), p. 6.

Proces cu o dinamică interioară continuă de la inferior la superior ; rolul conducător al profesorului.

(...) Predarea chimiei și biologiei, vol. I, București. Biblioteca centrală pedagogică, 1971, 140 p.

Din această culegere de referate recomandăm, în special, articolele care prezintă aplicarea unor metode noi de predare în vederea stimulării interesului elevilor : metoda jocurilor și a rolurilor, dezvoltarea percepțiilor și educarea gîndirii, folosirea algoritmilor, a instruirii programate, a sistemului audio-meditațiilor, a mijloacelor și metodelor audio-vizuale.

B. LICHIDAREA REPETENȚIEI

Dumitrescu, Gheorghe T. : Psihopedagogia în fața repetenției școlare. În Revista de pedagogie, 1971, nr. 8 (august), p. 39-43.

Ichim, Ana-Maria : Preocupări pe plan mondial cu privire la copiii cu dificultăți școlare. În Revista de pedagogie, 1970, nr. 4 (aprilie), p. 105-110.

Factorii care generează eșecul școlar. Măsuri luate în diferite țări. Crearea de clase speciale, cu învățămînt individualizat conduse de profesori experimentați.

Radulian, Virgiliu : Contra insuccesului școlar. București, E.D.P., 1967, 220 p. + 3 f. schemă (Profesori și părinți).

Din cuprins : Formele de manifestare ale rămînerii în urmă la învățătură a elevilor și cauzele care le produc. Prevenirea și combaterea rămînerii în urmă la învățătură a elevilor : 1. Măsuri generale ; 2. Contribuția profesorului ; 3. Ce poate face dirigintele în acest domeniu ; 4. Elevul și prevenirea rămînerii în urmă la învățătură ; 5. Contribuția familiei și a organizației de tineret.

C. PERFECȚIONAREA PREDĂRII

(...) Educație și contemporaneitate. Sub redacția : Andrei Dancsuly — Dumitru Salade. Cluj, Editura Dacia, 1972, 365 p.

Cuprinde : Coordonate de bază ale unui învățămînt formativ contemporan ; Educația — dominantă a dezvoltării personalității ; Atitudinea creatoare în organizarea procesului de învățămînt — deziderat major al didacticii moderne ; Cunoașterea clasei ; Conținutul și procedeele programării pedagogice ; Aptitudinile didactice în configurația măiestriei pedagogice ; Relația profesor-elev ; Premisele teoretice și metodologice ale educării morale la vîrsta școlară mică ; Aspecte genetice ale educației morale ; Implicații psihologico-didactice ale activității în cercurile școlare ; Organizarea pionierilor ; Familia — problemă socială a contemporaneității.

(...) Elevii trebuie învățați cum să învețe. Coordonator E. Fischbein. București, E.D.P., 1973, 190 p. (Caiet de pedagogie modernă 4).

Aspecte ale psihologiei învățării. Metodologia muncii intelectuale în învățămînt. Tehnica studiului literaturii române. Îndrumarea studiului individual al științelor sociale. Învățarea unei limbi străine. Integrarea în activitatea matematică. Să-i învățăm pe elevi cum să cunoască lumea vie. Cîteva procedee de învățare productivă la geografie. Aspecte metodice în realizarea lecțiilor de chimie, în vederea îndrumării activității independente a elevilor.

Pop, Traian ; Potolea, Dan : Contribuții la metodologia cercetării privind relația profesor-elev în procesul de învățămînt. În Revista de pedagogie, 1972, nr. 11 (noiembrie).

(...). Predarea istoriei și geografiei. vol. I, București, Biblioteca centrală pedagogică, 1970, 111 p.

Sub forma referatelor asupra unor studii apărute în publicații străine de specialitate, volumul prezintă probleme actuale de didactică cu aplicare la istorie și geografie, documente și texte utile în predarea istoriei. Un interes deosebit prezintă referatele intitulate : Rolul și importanța problematizării în predarea istoriei ; Cu privire la predarea programată a istoriei ; Folosirea unui document istoric ; Despre indici cantitativi și cifre în geografia școlară ; Cabinetul de geografie.

(...) Predarea matematicii și fizicii, vol. 1, București, Biblioteca centrală pedagogică, 1970, 112 p.

Volumul conține referate din cărți și articole străine referitoare la diverse aspecte ale modernizării predării acestor două discipline. Din sumar recomandăm referatele : „Modernizarea predării matematicii“, „Predarea prin probleme“, „Despre rolul calculelor orale în consolidarea și adîncirea cunoștințelor“, „Învățarea matematicii prin metoda descoperirii în școala primară“, „Probleme de metodică în activitatea cu modelele la fizică“ și „Unele probleme ale instruirii programate în școală“.

(...) Predarea matematicii și fizicii. Vol. 2., București, Biblioteca centrală pedagogică, 1973, 187 p.

Din sumarul acestei culegeri de referate din cărți și articole străine, referitoare la multiple aspecte ale modernizării predării matematicii și fizicii, menționăm următoarele titluri : „Predarea matematicii la elevi de liceu mai puțin dotați“, „Descrierea proceselor algoritmice prin utilizarea ciclurilor — Exemple din programa școlară de matematică“, „Gîndirea matematică operațională concretă și operațională formală“, „Unele probleme ale interdependenței în predarea fizicii și matematicii, „Învățămîntul programat în fizică“, „Problema posibilității de modelare și a caracterului intuitiv în predarea fizicii atomice“ și „Formele prescripției algoritmice și funcția lor în predarea fizicii“.

Văideanu, George : Spre inovarea metodologiei și tehnologiei didactice. În Revista de pedagogie, 1971, nr. 5 (mai), p. 28—35.

Modernizarea metodelor de învățămînt și stimularea creativității și atitudinii inovatoare a elevilor.

„Fișierul documentar“ a fost realizat de Biblioteca centrală pedagogică-București

Rolul și statutul social al educatorului

Amintirea unei zile a educatorului înseamnă omagiul de prețuire și recunoștință dăruit acelora care, cu pricepere, bunătate, răbdare, înțelegere părintească și deplină responsabilitate făuresc personalitatea oamenilor, făcîndu-se prezenți în sufletul copiilor, în structura lor spirituală, de la primul contact și pentru totdeauna ; înseamnă cinstirea faptului că educatorii pun cu generozitate și elan munca la temelia progresului neamului lor, își dăruiesc strădaniile înaltelor idealuri socialiste, făcînd să strălucească în succesele lor chipul de mîine al patriei.

Recunoașterea rolului social al educatorilor, lauda adusă frumuseții îndeletnicirii lor, cinstea, dragostea și prețuirea cu care sînt înconjurați, felicitările și urările ce li se fac pentru îndeplinirea înaltei lor misiuni — și la care vibrează sincer inima fiecăruia dintre noi — sînt de fapt prilejuri de bilanț care fac să se deschidă noi perspective, să se descifreze sarcini tot mai mari ce duc în chip firesc la creșterea rolului profesiunii de educator și reclamă noi elemente în statutul social al educatorului.

Ar fi însă prea puțină floarea care se aduce în dar de ziua lor și prea firave cuvintele care vorbesc despre sublimul acestei misiuni. Frumusețea faptelor pe care fiecare dintre noi le-a săvîrșit în viață și în țară după ce a zburat de sub ochiul și inima lor, ar fi desigur un mai îmbucurător și profund omagiu pentru sufletul generos de educator.

Ca pedagog, îmi propun, în pragul marii sărbători a educatorilor să îndrept gîndul asupra acelor tendințe, direcții de dezvoltare și condiții de practicare a profesiunii de educator, menite să adîncească înțelegerea rolului educatorului în societatea contemporană și în perspectivă, să pună în lumină înaltele exigențe și sporitele responsabilități ce-l așteaptă, convins fiind că asemenea clarificare e bine primită, poate duce la încordarea puterilor și la eficiența mai ridicată a imensului efort pedagogic de formare a omului societății noastre socialiste.

Bilanțul obiectiv al situației educației, în condițiile profundelor transformări care au loc în societatea timpului nostru și îndeosebi în socialism, scoate la iveală noi caracteristici ale educației. Astfel, cererea de educație este fără precedent. Educația cuprinde astăzi în întregime și straturile populare excluse pînă nu de mult din circuitul educativ. Au apărut noi factori de educație, constituind un amplu și complex sistem educațional. Masele adulte sînt introduse sistematic în acest proces, creîndu-se noi instituții. Omul societății noastre este chemat să utilizeze noi surse de informație : radio, televiziune etc. Perfecționarea constituie de fapt a doua etapă a formării neîntrerupte a omului ; educația permanentă — educația omului întreg, la toate vîrstele — a devenit o cerință fundamentală a lumii contemporane.

Se schimbă funcțiile educatei. Funcția instructivă — transmiterea cunoștințelor în mod tradițional — este de mult socotită nesatisfăcătoare. Accentul trece treptat asupra rolului educativ-formativ al învățămîntului. Educația nu se mai adresează unor oameni pasivi. Elevul este chemat să participe activ, conștient și responsabil la însușirea cunoștințelor, la propria formare. Funcția educației este să-l învețe pe elev, pe adult, să învețe să dobîndească cunoștințele prin efort propriu, în mod independent, să devină subiect al educației. Educația nu se mai poate limita la caracterul informațional, sau formativ intelectual. Numai cunoștințele nu sînt suficiente pentru a face cultura omului. Educației i se cere să formeze omul întreg, complet, să fie o educație globală, să formeze omul capabil să participe la edificarea sa, a propriului său viitor și al societății în care trăiește, să se realizeze plenar, cu toate aptitudinile, capacitățile și aspirațiile sale, ca individ, ca membru de familie, ca profesionist, ca membru al colectivelor în care se manifestă, ca cetățean, ca om care să se simtă în armonie cu alții și cu sine însuși — care să știe să existe în condițiile civilizației planetare de astăzi, capabil să-și afirme pe deplin responsabilitatea.

Aceste transformări în funcțiile educației, în raport cu evoluția socială, științifică, tehnică și culturală, cu cerințele vieții contemporane, înseamnă de fapt o corelație mai strînsă între educație și societate, o articulație practică a educației, a instituțiilor de educație cu societatea.

Lucrare de laborator cu profesoara emerită Cezara Popovici, la Liceul nr. 15 din București.

În acest sens, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, subliniază faptul că în viitor învățămîntul, școala românească, se va dezvolta ca un sistem deschis larg către imperativele și cerințele societății noastre, către economia, știința și cultura noastră în plină dezvoltare. **„Și tînărul din liceu și cel din universitate** — arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea amintită — **trebuie să fie în stare să execute o muncă concretă în societatea socialistă. Fiecare trebuie să înțeleagă că nu se pregătește să devină funcționar, ci pentru a contribui la sporirea avuției naționale.**

Această educație determină practic o sensibilă reducere a constrîngerilor impuse elevilor, celor care învață, în materie de comportament, a modificării radicale a raporturilor profesor-elev, transformarea elevului și a adultului. Din simplul obiect al educației, element pasiv și receptiv, în subiect al educației activ, conștient și responsabil, purtător al intereselor și posibilităților proprii, participant la elaborarea cunoștințelor, a disciplinei, la formarea și perfecționarea sa neîncetată, înseamnă transformarea permanentă a educației în autoeducație, în autoformare, în efort continuu de autodepășire.

Aceasta cere forme noi de cooperare, în afara structurilor stabilite, cere adevărate mutații pedagogice — o mobilitate și flexibilitate crescute ale educației, a tuturor instituțiilor de educație, o individualizare autentică a educației, cere noi raporturi nu numai între educatori și elevi, dar și între educatori și părinți, între toți factorii de educație — educația devenind astfel misiunea și răspunderea întregului nostru sistem social — necesită introducerea unei pedagogii creatoare și instituirea unei atmosfere educaționale de tip nou, o practică educațională novatoare, în plin avînt.

Toate aceste mutații în actul educativ atestă în esență modificări nu numai în conținutul, metodologia și tehnologia didactică (întreaga metodologie pedagogică urmărind să fie fundată pe ideea participării active, pe efort și creație, prin forme vii, mai atrăgătoare și mai vaste pentru copii, adolescenți, tineret, adulți), în arhitectura școlară (spații polivalente, cabinete, laboratoare, ateliere, spații mobile cu înzestrări pentru grupe mici de muncă, pentru discuții sau studiu individual) în strategia educației în repartiția resurselor ; atestă modificări considerabile în ceea ce privește rolul educatorului și statutul social juridic al diferitelor categorii de educatori care activează în cadrul diferitelor subsisteme educaționale.

Prof. univ. dr. doc.
ANGHEL MANOLACHE

OMAGIU

Se aniversau 200 de ani de la înființarea Școlii generale din Maieru, județul Bistrița-Năsăud. Comuna este situată la cîțiva kilometri de Sîngeorz-Băi, de-a lungul Văii Someșului.

Ședința festivă s-a ținut în aer liber. Ca să încapă satul și satele din jur. Deși ningea — prima ninsoare acolo m-a prins — oameni erau cu miile. Țărani, muncitori, intelectuali, din Maieru și de prin alte părți de țară, foști elevi ai școlii biseculare.

Stam între doi bătrîni ai satului. Îl întreb pe cel din dreapta :

— Cîți ani ai, moșule ?

— 80 fără doi, tovarășe. M-am uitat mai bine la el : avea pletele unse cu unt, ca în tinerețe, la ciobănie.

Moșul din stînga mea avea și el 81 de ani.

În timp ce directorul școlii își citea darea de seamă de pe niște foi de hîrtie pe care cerneala se prelingea întinsă de zăpada topită pe pagină, eu eram interpelat de către vecinii mei octogenari :

— Sîntem fruntași ! Da, sîntem fruntași !

Eram convins că cei doi bătrîni nu umblaseră în copilărie la școală. Ciobăniseră analfabeți pe creste de munte. După 23 August 1944, a pătruns și pe meleagurile lor suflul vieții noi. Au început și ei, ca multe mii la fel, cu alfabetizarea. Ei care știau pe dinafară toate buruienile de leac ale muntelui, bolile turmelor, mersul stelelor pe cer, descopereau acum tainele minții omului caligrafiate îngrijit pe hîrtie. Descopereau acum faptul că numele lor se scrie cu pana înmuiată în cerneală ca să fie citit de toată lumea : pînă atunci îl apăsau cu degetul pe hîrtia mîzgălită cu o pată de tuș sau cerneală, de ieșeau niște cercuri strîmbate din care nu aveai ce alege.

Am apelat la sprijinul profesorilor Radu Telceanu și Lazăr Ureche, ca să-mi pot lămuri pe cît de îndreptățită era mîndria măierenilor.

— Școala noastră dispune de trei corpuri de clădire, cu un total de 20 săli de clasă.

— În comună funcționează șase grădinițe cu un efectiv de 210 copii.

— Avem o bibliotecă cu peste 2 000 de volume !

— Ați văzut muzeul organizat de colegul Sever Ursu, cu elevii școlii ? Dispunem de 3 500 exponate. Am consemnat pînă acum 20 000 de vizitatori.

— Știți că în 1956 ultimul neștiutor de carte absolvea cursurile de alfabetizare ?

— Poate vă interesează creșterea populației școlare. În 1919 școala avea 306 elevi, doi învățători. Frecventau cursurile 80—100 elevi ; în 1961 numărul elevilor a crescut la 591, al cadrelor didactice la 23, al elevilor cu frecvență regulată la 583 ; în 1971 școala are 1 074 de elevi, 42 cadre didactice, o frecvență de 100 la sută.

— Vezi, tovarășe ?, mă înghiontea unul din bătrîni care mă urmărea cum îmi notez datele furnizate.

— Modernizarea a pătruns în școala noastră atît în conținutul lecțiilor cît și sub aspectul dotării cu aparatură modernă. În timpul orelor de fizică, chimie, biologie, elevii pot fi văzuți aplecați asupra microscoapelor, eprubetelor, în laboratorul școlii mînuind cu pricepere aparatele de proiecții, urmărind diafilme, diapozitive, sau înregistrînd pe banda de magnetofon cîntece din folclorul local.

— Notați, vă rog, că jumătate din membrii colectivului didactic sînt foști elevi ai acestei școli. Aici se întîlnesc generațiile de dascăli, aici muncesc elevii de acum 10—15 ani alături de foștii lor profesori.

— Sînt cunoscute succesele colectivului didactic în acțiunile social-culturale. Formația corală a căminului cultural, la care participă toate cadrele didactice a obținut, în 1969, premiul III pe țară...

— La festivalul coral din Suceava am luat trofeul „Ciprian Porumbescu" !

— Copiii rivalizează cu părinții. Corul pionierilor a obținut recent locul I pe județ și mențiune pe țară în 1970.

— Avem o revistă a elevilor, „Cuibul visurilor".

— În 1968, la faza republicană a concursului de proză, elevul nostru Hodaran Eusebiu a luat premiul I, colegii lui Mureșan Ioan și Avram Lazăr au obținut mențiuni.

— Elevii școlii din Maieru pot fi văzuți plivind primăvara micile plante din răsadnița școlii, altoind pomi pe lotul școlar, iar clasele mari efectuînd practica la atelierele sectorului mecanic Anies, fetele învățînd croitoria.

— Sîntem fruntași, tovarășe ?, m-au întrebat într-un glas amîndoi bătrînii.

Prin gîndurile pe care le exprima această insistentă întrebare, i-am simțit mai tineri decît erau, aproape de cravatele roșii ale pionierilor care se armonizau cu portul național al elevilor așezați în careu.

M-am gîndit atunci la realizările asemănătoare din școlile de pe întreg cuprinsul țării și la oamenii care aprind lumina științei de carte în mintea generațiilor tinere și le înaripează visurile pentru cinstirea cărora Partidul Comunist Român a instituit „Ziua Învățătorului".

ROMEO DĂSCĂLESCU

ZECE DINTRE CEI MAI BUNI

Ca în fiecare an, la 30 iunie sărbătorim „Ziua învățătorului". Ca în fiecare an, vom folosi acest minunat prilej pentru a ne aduce sincerul nostru omagiu celor peste 215 000 de educatoare, învățători și profesori care, cu abnegație și modestie, clădesc viitorul națiunii noastre socialiste. Ca în fiecare an și, totuși, altfel. Educatori, elevi, părinți, noi, cu toții, cei care într-un fel sau altul sîntem legați de școală și ne este scump destinul ei, am ascultat amplul program mobilizator de dezvoltare a învățămîntului trasat la lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dorind să marcăm prezența noastră la marea sărbătoare a școlii, prezentăm zece dintre cei mai buni din rîndurile largi ale educatorilor pasionați, competenți și îndreptățiți la mîndrie pe baza rezultatelor obținute în pregătirea tinerelor noastre generații.

Educatorul este un cetățean

Nu-i, desigur, ușor lucru să cîștigi afecțiunea celor mici, să o păstrezi nealterată. Cînd la dragostea spontană a acestora se adaugă stima părinților, este dovada cea mai concludentă că profesiunea a fost aleasă din vocație. Acesta este și cazul educatoarei **Alexandrina C. Juncu, directoarea Grădiniței de copii nr. 14 din Iași.** Bogata experiență dobîndită în cei 32 de ani de activitate se oglindește în rezultatele în muncă ale colectivului de educatoare pe care îl conduce. Educatoarea Alexandrina C. Juncu este permanent preocupată de perfecționarea procesului de învățămînt, dovedindu-și calitățile indiscutabile de competență, elasticitate, înțelegere, operativitate în rezolvarea tuturor problemelor. Convinsă că un educator nu poate să facă abstracție de calitatea sa de cetățean al țării, directoarea Grădiniței de copii nr. 14 din Iași este un neobosit militant pe tărîm social-obștesc.

Cercetător științific

Directoarea Școlii generale nr. 1 din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, județul Bacău, învățătoarea Eugenia V. Covăceanu, este unul din sutele și miile de educatori de pe întinsul țării care știu să îmbine activitatea de zi cu zi de la catedră de formare a tinerelor generații în spiritul generos al umanismului nostru socialist cu o necontenită muncă de cercetare metodologico-științifică. Această latură inseparabilă și definitorie pentru educatorul contemporan se materializează în ceea ce o privește în manualele școlare pe care le-a elaborat. Este deci firesc ca directoarea Școlii generale nr. 1 din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Eugenia V. Covăceanu, să fie și un exemplu în perfecționarea profesională și ridicarea nivelului politico-ideologic pentru colectivul de cadre didactice pe care îl conduce de mulți ani cu exigență, competență și dăruire de sine. Gradul didactic I obținut este o mărturie în plus pentru constanța și devotamentul cu care slujește de 27 de ani școala românească.

Climat educativ optim

14 ani din cei 26 de ani de cînd funcționează în învățămînt a consacrat directorul **Ludovic L. Bodó** instruirii și educării elevilor din **Casa de copii din Miercurea Ciuc, județul Harghita.** Prin strădania sa neobosită, a izbutit să facă din unitatea pe care o conduce una din cele mai bune din țară, statornicind un climat educațional și afectiv optim, pentru educarea și instruirea copiilor. Învățătorul Ludovic L. Bodó desfășoară o variată activitate extrașcolară și obștească, răspunzînd la toate acțiunile inițiate pe plan local. Un rezultat al preocupării permanente pentru perfecționarea profesională și ridicarea nivelului politico-ideologic este și faptul că directorul Casei de copii din Miercurea Ciuc este întîiul învățător din județ care a obținut gradul didactic I.

Arta de a conduce

De aproape un sfert de veac **profesorul Matei A. Möss, directorul Școlii generale nr. 2 din Sibiu,** județul Sibiu, își consacră talentul didactic, energia neistovită, cunoștințele, priceperea pentru formarea tinerilor generații de elevi din județul și orașul Sibiu. Îndelungata sa activitate în funcții de conducere, experiența bogată dobîndită se oglindesc în rezultatele în procesul de învățămînt obținute de școlile pe care le-a îndrumat ori le îndrumă, precum și în lărgirea bazei materiale a acestora.

Educator și sfetnic

Directorul **Școlii generale, din Beșlii, comuna Mînzălești, județul Buzău, profesorul de limba și literatura română Dumitru N. Cristea,** a înțeles de la început că activitatea sa didactică nu se poate restrînge la limitele specialității pe care o predă. Ca atare, a contribuit la construirea unor noi localuri de școală situate în sate mai îndepărtate, cu căi de comunicare mai greu accesibile, a modernizat laboratoarele școlare și a dotat cu tot ce este necesar pentru buna desfășurare a activității de instruire practico-productivă a elevilor atelierele școlilor pe care le conduce. Bune rezultate a obținut și în acțiunea de cuprindere a tuturor copiilor de vîrstă școlară în unitățile de învățămînt pe care le îndrumează. Bun coleg și conducător, cu o bună pregătire metodico-științifică, directorul Școlii generale din Beșlii are merite în activitatea de perfecționare a cadrelor didactice care sînt în primii ani de învățămînt. Profesorul Dumitru N. Cristea s-a integrat în viața social-obștească a satului în care muncește, desfășurînd o intensă activitate extrașcolară.

De la grădiniță la comisia de femei

Educatoarea Evița D. Miscovici de la **Grădinița de copii Sînmartinul Sîrbesc, județul Timiș** știe că bunele rezultate pe care le obține în educarea și instruirea copiilor preșcolari din unitatea unde lucrează depind în bună măsură de modul în care reușește să atragă la diferite acțiuni cetățenești mamele, femeile din localitate. Prin intermediul organizației de femei din comună, a mobilizat femeile la diferite acțiuni de înfrumusețare, la muncile agricole etc. Cadru didactic activ, educatoarea Evița D. Miscovici își îndeplinește cu mult simț de răspundere atît îndatoririle profesionale, cît și sarcinile care îi revin pe linie cultural-obștească.

Autor de manuale

Profesorul de matematică **Gheorghe V. Călugărița de la Liceul „N. Bălcescu" din municipiul București** s-a impus în stima colegilor săi în primul rînd prin bunele rezultate pe care le-a obținut cu elevii pe care îi instruiește. Promoțiile de elevi pregătite de profesorul Gheorghe V. Călugărița s-au clasat printre primele la diversele examene și concursuri la care au participat. Îmbinînd activitatea didactică cu munca de cercetare științifică, profesorul de matematică de la Liceul „N. Bălcescu" din București are satisfacția de a fi și autorul unui manual de specialitate.

Dincolo de catedră

Este desigur mai mult decît o simplă coincidență faptul că profesorul de biologie **Gheorghe I. Chilărescu,** directorul **Liceului de cultură generală din Drăgășani, județul Vîlcea,** a obținut rezultate deosebite în primul rînd în organizarea și desfășurarea instruirii practico-productive a elevilor săi. În acestea și-au spus cuvîntul îndelungata sa activitate la catedră — 38 de ani —, experiența dobîndită, pasiunea și devotamentul pentru disciplina pe care o predă, pentru școală.

Înaltă conștiință profesională

Pentru colectivul didactic al Școlii generale de 10 ani nr. 3 din orașul Sighetul Marmației, județul Maramureș, ca, de altfel, pentru toate școlile din oraș, succesele pe care an de an le obține în munca cu elevii pe care îi instruiește și îi educă **învățătoarea Elisabeta I. David** nu mai constituie o surpriză. Este o mîndrie pentru un școlar să poată afirma că a fost elevul învățătoarei Elisabeta I. David. Bine pregătită profesional, cu o solidă cultură psihopedagogică și generală, învățătoarea Elisabeta I. David manifestă un înalt simț de răspundere civică și o permanentă preocupare pentru ridicarea nivelului politico-ideologic.

Inspector voluntar

Este indiscutabil o mărturie de prețuire să faci parte din Comisia metodică de științe sociale a profesorilor de specialitate din sector, să fii inclus în corpul de inspectori voluntari al sectorului, în care calitate să efectuezi diferite inspecții pentru definitivat și gradul II. O asemenea recunoaștere a competenței profesionale și a calităților metodico-științifice o are implicit profesoara de economie politică **Cristina N. Goga,** de la **Liceul pedagogic de educatoare din municipiul București.** Experiența dobîndită în cele două decenii de activitate la catedră se concretizează, între altele, și în cabinetul de științe sociale pe care l-a amenajat în incinta școlii, în ținuta înaltă ideologică și științifică a lecțiilor pe care le ține.

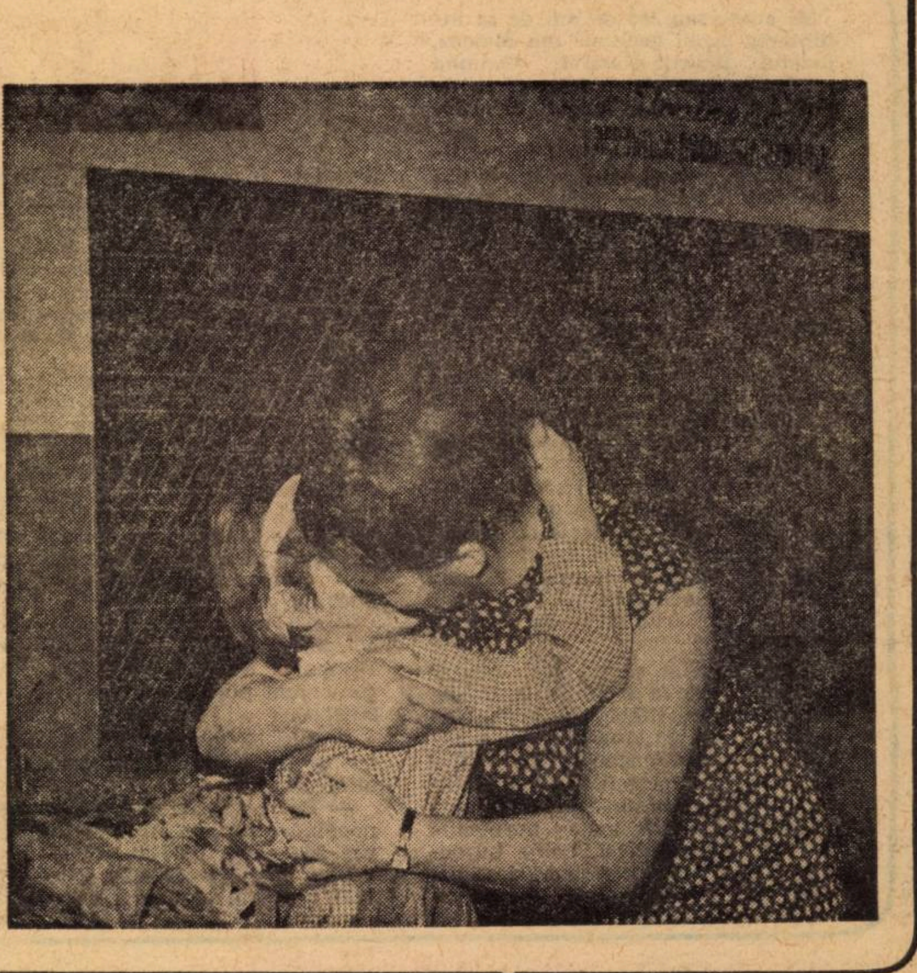

PENTRU DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

V. I. ȘTEFĂNOIU
secretarul Organizației de bază
P.C.R. a I.C.P.P.D.-București

„Un program cu vaste perspective“

Cuvintarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămintului constituie un program clar, care dă perspectivă și lumină îndatoririlor ce stau în fața slujitorilor școlii de toate gradele. Sînt subliniate principalele sarcini ale cadrelor didactice: generalizarea învățămîntului de 10 ani; pregătirea, în școală, a tineretului pentru producție, pentru muncă; îmbunătățirea formelor și metodelor de predare. Este trasată școlii sarcina de a împleti organic știința cu producția.

Institutului central de perfecționare a personalului didactic, instituție creată și destinată special perfecționării cadrelor didactice, îi revin îndatoriri multiple și de o deosebită însemnătate. Lucrătorii Institutului sînt conștienți de faptul că activitatea lor poate contribui la îndeplinirea sarcinilor ce rezultă din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. pentru perfecționarea muncii cadrelor didactice. Organizația de partid din I.C.P.P.D. este mobilizată să fie la înălțimea răspunderii ce-i revine și a obligațiilor, pe care trebuie să le traducă în viață.

Comuniștii și ceilalți membri ai colectivului didactic al Institutului sînt hotărîți să facă tot ce le stă în putință pentru a contribui la îmbunătățirea metodelor și formelor de predare în învățămîntul nostru de toate gradele. În acest scop, este necesar să studiem și să îmbinăm, în activitatea de clasă, rezultatele pozitive obținute în cercetarea pedagogică pe plan mondial cu experiența înaintată a cadrelor noastre didactice. Cursurile de perfecționare ce vor fi organizate, începînd cu vara acestui an, trebuie să acorde o mai mare atenție metodicii predării obiectelor respective, depistării și generalizării experienței înaintate.

O atenție deosebită trebuie să acorde lucrătorii I.C.P.P.D., în cadrul diferitelor activități de perfecționare, legării școlii de viață, pregătirii tineretului pentru producție, pentru muncă, la toate nivelele învățămîntului. În acest scop, în mod deosebit, la obiectele cu un puternic caracter aplicativ — chimie, fizică, științele naturii, matematică, — pe lîngă activitățile de ordin metodic, în cadrul cursurilor de perfecționare, trebuie să fie subliniate aspectele practice aplicative, în cadrul cărora atît profesorii participanți la cursuri, cît și elevii la clasă să efectueze lucrări practice legate de producție.

Cursurile și celelalte activități de perfecționare își propun să evidențieze mai pregnant metodele și procedeele prin care profesorii pot antrena pe elevi în propria lor formare, precum și la activitatea politică, cetățenească. În felul acesta, școala va răspunde, prompt și adecvat, comenzii ce i se formulează, aceea de a pregăti tineri pentru societatea socialistă în continuă dezvoltare. În același timp, școala, cadrele didactice vor reuși să găsească formele de educație corespunzătoare pentru ca toți copiii să parcurgă perioada obligatorie a învățămîntului, să găsească mijloacele cele mai potrivite pentru a-i ajuta pe toți elevii să-și însușească cunoștințele necesare dezvoltării lor.

O preocupare de seamă a cadrelor Institutului o va constitui, așa după cum rezultă din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, pregătirea psiho-pedagogică și politico-ideologică a cadrelor didactice participante la cursuri și la celelalte activități de perfecționare, pentru a reuși să realizeze o mai atentă cunoaștere și, pe baza ei, orientarea profesională a tineretului nostru.

Organizația de partid din Institut nu va precupeți nici un efort pentru ca, începînd încă din vara acestui an, sarcinile ce-i revin să prindă viață răspunzînd astfel încrederii ce i s-a acordat.

Laboratorul de chimie al Liceului „Lucrețiu Pătrășcanu" din Bacău.

Inv. emerită MARIA PETRAȘCU
Timișoara

„A nu mai avea rebuturi“

Analiza privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, înscrisă pe ordinea de zi a recentei plenare a C.C. al P.C.R., constituie, pentru noi, cadrele didactice, un eveniment care confirmă încă o dată grija pe care conducerea de partid din țara noastră o poartă școlii și slujitorilor ei.

Oferindu-ne imaginea unui învățămînt unitar conceput, racordat la cerințele obiective ale societății socialiste multilateral dezvoltate, plenara C.C. al P.C.R. a evidențiat necesitatea pregătirii tineretului pentru muncă și pentru viață. În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a insistat asupra obligativității ca întregul tineret din țara noastră să absolve 10 clase. Ceea ce presupune, pentru noi, învățătorii, în primul rînd, ca activînd la primele trepte de școlarizare, o participare mai responsabilă, mai angajată în eforturile de a găsi formele și metodele de educație cele mai potrivite pentru ca acei copii care învață mai greu să nu mai fie privați de posibilitatea de a parcurge perioada de învățămînt obligatorie. Ideea de „rebut" (eșecul, repetenția) nu cadrează cu răspunderea pe care o avem, fiecare dintre noi, față de ceea ce ne încredințează societatea — copiii — pentru a-i restitui ei sub forma unui produs uman caracterizat prin demnitate, dragoste de muncă și un înalt nivel de cultură și civilizație. Pentru aceasta, este binevenit apelul, făcut de la înalta tribună, la pasiunea, priceperea și dăruirea cadrelor didactice, ca și îndemnul la continuă perfecționare și autodepășire. O mai susținută atenție se așteaptă din partea noastră, a tuturor, față de pericolul supraîncărcării elevilor cu informații, activități etc.

Și, o permanentă contribuție creatoare la îmbunătățirea programelor de învățămînt, a manualelor, a procesului de învățămînt însuși.

Prof. univ. dr. MARIUS PREDA
membru al Biroului Executiv
al Comitetului Uniunii Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură,
președintele Consiliului Sindicatelor
din C. U. București

„Absolvenți cu un profil larg“

În cei douăzeci de ani de cînd lucrez în învățămîntul superior am putut să-mi dau bine seama ce important este pentru munca noastră, a sindicatelor cadrelor didactice, să avem în față bine precizate, în fiecare etapă, direcțiile de perfecționare a complexului proces instructiv-educativ.

Aceste direcții actuale de perfecționare sînt foarte bine, clar și precis indicate în extrem de importanta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Cuprinderea întregului nostru tineret într-un învățămînt de concepție unitară, organizat științific și orientat ferm spre pregătirea și educarea pentru munca utilă societății, este garanția unei vieți prospere pentru acest tineret, premisă sigură a unui viitor luminos al patriei noastre.

Pentru cadrele didactice și studenții din învățămîntul superior tehnic ne sînt de mare folos indicațiile date și măsurile preconizate pentru combaterea unor tendințe de specializare îngustă și pentru pregătirea unor ingineri cu profil larg. Lucrez la o disciplină cu un astfel de profil larg și am putut urmări munca multor serii de studenți. Am constatat că numai o temeinică și suficient de largă pregătire în fizica mecanicii, electrotehnică și electronică poate pregăti un inginer bun, capabil de realizări practice și creator de progres tehnic. În indicația majoră cuprinzînd o orientare globală de foarte mare importanță eu simt un neprețuit ajutor direct acordat pentru munca de la nivelul catedrelor care contribuie la anumite laturi ale acestei pregătiri de profil larg, în activitatea ce o desfășurăm în confruntările cu colegii de la disciplinele de specialitate avem noi și convingătoare argumente pentru combaterea unei specializări excesive.

Nu ne putem gîndi la plenara amintită fără să simțim covîrșitoarea importanță a rolului și răspunderii crescute a organizațiilor de partid și de sindicat din instituțiile de învățămînt.

ELENA ROMAN
directoarea grădiniței Fabricii de
confecții și tricotaje — București,
grădiniță experimentală a I.C.P.P.D.

„Grădinițe pe lîngă întreprinderi“

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie a. c., care a avut ca prim punct al ordinei de zi analizarea dezvoltării și perfecționării învățămîntului, analiză profundă în care a fost cuprins și învățămîntul preșcolar, s-a desfășurat în perioada în care copiii muncitorilor Fabricii de confecții și tricotaje — București, care frecventează grădinița cu cămin săptămînal al acestui mare obiectiv industrial, se aflau împreună cu întreg corpul didactic în frumoasa stațiune „Timișul de Sus", județul Brașov, pentru ca timp de 3 săptămîni viitorii școlari să se fortifice și să se recreeze în colonia de vară.

Conținutul amplei cuvîntări rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., a constituit un moment de mare bucurie și satisfacție pentru colectivul grădiniței noastre, întrucît conducerea de partid și de stat, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, consideră instituția preșcolară ca parte a învățămîntului din patria noastră, și ca atare, întregul proces de învățămînt și pregătire a cadrelor va trebui să înceapă de la grădinița de copii.

Faptul că în viitorul apropiat se prevede cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă preșcolară în acest sistem, sau cel puțin în ultimul an, respectiv copii de 5—6 ani, va determina creșterea simțitoare a rolului învățămîntului pe plan social și în același timp va crește importanța instructiv-educativă a instituției preșcolare.

Consider foarte binevenită hotărîrea de a constitui creșe și grădinițe de zi și săptămînale pe lîngă întreprinderi. Atît construcția, dotarea cît și întreținerea acestora se vor realiza mai ușor, mai bine și totodată cu mai multă operativitate.

Fac această afirmație, bazată pe experiența acumulată în peste 20 de ani de relații exemplare de colaborare între grădinița noastră și conducerea acestei fabrici. Ca directoare a acestei grădinițe am simțit în permanență un sprijin substanțial din partea întreprinderii respective.

Hotărîrile aduse de plenara partidului cu privire la perfecționarea și dezvoltarea impetuoasă a învățămîntului ne-au bucurat, dar în același timp ne și obligă la sarcini deosebit de mari.

Fiecare cadru didactic din grădiniță este hotărît să-și perfecționeze necontenit pregătirea profesională, să stăpînească ultimele cuceriri ale didacticii moderne, conștient fiind că numai în felul acesta se va putea asigura desfășurarea unui proces instructiv la nivelul cerințelor actuale și de perspectivă și vom reuși să formăm și să pregătim copiii din grădinițe cu cunoștințe necesare intrării lor în clasa I a școlii generale.

PENTRU DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

Prof. STELIANA STANESCU
directoare adjunctă la Școala generală nr. 1, Pitești

„Deprinderile practice, de la cea mai fragedă vîrstă“

Documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R. au subliniat din nou și pe drept cuvînt necesitatea unei mai temeinice pregătiri a tinerilor din școli pentru viață, pentru producție. Unde trebuie să primească elevii deprinderile practice ? În școală și în familie. Încă de la cea mai fragedă vîrstă, copiii trebuie să cunoască cum și unde muncesc părinții lor, cum să respecte munca acestora. În grădiniță ei vor efectua — jucîndu-se — munci ușoare, mici servicii de autogospodărire. Copiii vor cunoaște că mobilierul pe care-l folosesc este confecționat în combinatul X (unde lucrează unul dintre părinți, o rudă, un părinte al colegului etc.) și pe care trebuie să-l păstreze.

În școală educația pentru muncă capătă valențe noi. Elevii — și în special cei din clasele IX—X — vor trebui să privească munca practică pe care o efectuează în cadrul școlii (și în cadrul familiei) ca o pregătire temeinică pentru viitoarea profesie, care nu va fi decît o continuare pe alt plan și la alt nivel al activității lor practice începută din școală. Personal înțeleg că munca practică nu se poate realiza într-un cadru îngust, în anumite ore speciale. Deprinderile practice pot fi realizate la toate lecțiile și disciplinele și la toate nivelele de învățămînt.

După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntul său la plenară, nu este necesar să avem în școală psihopedagogi și alți specialiști în plus, pentru a cunoaște elevii. Fiecare educator (și prin aceasta înțeleg profesorii, maiștrii-instructori, toți cei care îndrumă practica elevilor la uzină), să fie un bun pedagog, un bun psiholog și un specialist competent, să posede toate calitățile pentru a îndruma elevii spre meseria aleasă. Este o sarcină de onoare, o datorie a tuturor educatorilor. Pentru a ridica la un nivel mai înalt practica tehnico-productivă în școala obligatorie este bine să aducem în ateliere muncitori — specialiști din uzină — care să-i îndrume îndeaproape pe elevi. Vom crea astfel relații noi, relații meșter-ucenic și un climat favorabil muncii. Elevii ar trebui să aibă acces în ateliere și în afara programului, pentru a-și definitiva lucrările începute. În acest fel evităm ruptura dintre orele din școală și timpul liber al elevilor, canalizîndu-le activitatea extrașcolară spre munci utile.

La Pitești se impune o mai bună înzestrare a școlilor cu ateliere moderne, care să țină pasul cu impetuoasa dezvoltare industrială a orașului. Este necesar să pregătim elevii în meseriile cerute de economia locală, după cum s-a subliniat pe drept cuvînt în documentele plenarei. Se observă o oarecare neconcordanță între numărul absolvenților pregătiți într-o anumită meserie și numărul locurilor pe care aceștia îl ocupă în producție. Va trebui să promovăm în muncă (imediat după terminarea școlii) absolvenții atestați în meserii, înaintea celor necalificați, care pot fi îndrumați la școli profesionale etc.

De asemenea, se impune asigurarea condițiilor pentru a cuprinde mai bine fetele în școlile profesionale și lărgirea evantaiului de meserii pe care acestea să le poată practica în școala de cultură generală. Ele pot fi instruite și în electrotehnică, mecanică fină ș.a. Să revedem în acest sens programa instruirii tehnico-productive.

Nu toți maiștrii-instructori au o pregătire de specialitate și pedagogică corespunzătoare (mulți au o specializare îngustă). Ar fi bine să ne îngrijim de perfecționarea lor în mod organizat prin cursuri teoretice și practică în uzine. Acest lucru este valabil pentru toți profesorii. Se impune ca toate cadrele didactice să lucreze alături de elevi, să-i conducă în școală și la fabrică, să-i îndrume îndeaproape.

În acest mod cred că vom putea să îndeplinim sarcinile mobilizatoare care ne revin pe linia legării învățămîntului cu cerințele producției.

Ing. GEORGETA TAFTA
director al Direcției personal-învățămînt, secretariat și oficiul juridic-arbitraj

„Învățămîntul și necesarul de cadre“

Ținînd seama de caracteristicile etapei în care ne aflăm, de sarcinile rezultate din Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, activitatea de pregătire a cadrelor, desfășurată de Ministerul Industriei Ușoare, a fost concepută astfel încît să ducă la realizarea sarcinilor privind îmbunătățirea muncii de planificare a necesarului de cadre, descongestionarea planurilor de învățămînt și a programelor școlare în vigoare, legarea mai strînsă a învățămîntului de practică, de viață, îmbunătățirea și aplicarea unor metode moderne de predare, impulsionarea lucrărilor de construcții și de dotare a școlilor cu ateliere, laboratoare, aparatură etc. De buna realizare a obiectivelor amintite mai sus va depinde în final ridicarea pe o treaptă superioară a pregătirii profesionale a cadrelor. Au fost luate în acest sens măsuri de îmbunătățire a activității de organizare a întregului sistem de pregătire a cadrelor, de realizare a unei legături mai strînse de colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, cu centralele industriale și întreprinderile din subordine, de optimizare a procesului instructiv-educativ, atît în ceea ce privește conținutul documentelor școlare, cît și asigurarea unor cadre didactice competente.

Ținînd seama că în actualul cincinal sînt prevăzute a intra în funcțiune un număr de 44 unități noi și se vor dezvolta și reutila cele existente, au fost luate de asemenea măsuri pentru asigurarea pregătirii necesarului sporit de cadre calificate.

Astfel, s-a prevăzut creșterea ponderii cadrelor de muncitori calificați pregătite prin școli, avîndu-se în vedere necesitatea asigurării unor nuclee de muncitori cu o pregătire multilaterală, cu un înalt nivel de cunoștințe și un orizont larg, capabil să deservească utilajele moderne existente în sector.

În prezent, au fost constituite colective de specialiști din industrie, cercetare, proiectare și învățămînt care analizează posibilitatea descongestionării planurilor de învățămînt la școlile profesionale, ucenicie și licee industriale, precum și îmbunătățirea programelor școlare la aceleași forme de învățămînt, în scopul eliminării noțiunilor depășite, a paralelismului, precum și pentru introducerea elementelor legate de ultimele realizări ale științei și tehnicii.

Avîndu-se în vedere specificul industriei ușoare, au fost date indicații în lumina documentelor recentei plenare a C.C. al P.C.R., de recrutare a unui număr cît mai mare de fete și de cuprindere a acestora în școlile profesionale.

În scopul legării învățămîntului profesional și tehnic de practică ; menționăm faptul că școlile Ministerului Industriei Ușoare sînt dotate cu ateliere de producție pentru meseriile de bază din profilul fiecărei școli, ateliere care sînt înzestrate cu utilaje moderne capabile să asigure o instruire științifică a elevilor.

Alături de preocuparea pentru formarea unor priceperi și deprinderi practice cît mai temeinice, există și grija pentru realizarea unui număr însemnat de sortimente la un bun nivel calitativ. Astfel, în anul școlar 1973—1974 se vor realiza articole cu o valoare de 45 milioane lei.

Prof. ELENA GEORGESCU
inspector școlar general
al județului Brașov

„Măsuri imediate“

Am citit cu interes cuvîntarea secretarului general al partidului nostru, privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din patria noastră, unde am găsit școala integrată într-un sistem bine structurat și dinamic, în continuu proces de optimizare.

Cadrul politic și sociologic în care ni se prezintă dezvoltarea școlii românești, instituție educațională în ansamblul său, care reflectă dezvoltarea explozivă a învățămîntului nostru, atrage adeziunea noastră plenară. Sistemul deschis în care este concepută perfecționarea școlii, dă posibilitate absolvenților ei să se realizeze după aptitudini și facilitează, în același timp, integrarea și adaptarea lor în producție.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu este o sinteză cuprinzătoare a etapei în care se găsește în prezent școala noastră, este o privire clară asupra realizărilor, dar și a limitelor ei.

Salutăm, ca întotdeauna, promptitudinea cu care se asigură coordonarea diferitelor sectoare de activitate și ne obligăm să muncim ca „cel mai nobil sector social, care este școala, să răspundă cerințelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării societății noastre“.

Atmosfera optimistă, creată de recenta plenară a C.C. al P.C.R. și de cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, perfecționările propuse a fi aduse școlii în viitorul imediat, angajează Inspectoratul școlar al județului Brașov, cele peste 5 000 cadre didactice din județ să folosească metodele și procedeele cele mai potrivite pentru a valorifica zestrea intelectuală a tineretului nostru. Conștiința răspunderii eticopolitice și profesionale, pe care o are personalul nostru didactic, ne va da posibilitatea ca „din mers“ să găsim soluții, pentru ca investițiile ce le vom face în elevii noștri să-i poată forma în modul cel mai eficient ca făuritori ai deceniilor următoare.

În acest realist context, Inspectoratul școlar-Brașov și-a propus măsuri imediate pentru imprimarea unui caracter cît mai activ întregului proces de învățămînt. Ele vizează intensificarea preocupărilor noastre, ale tuturor directorilor de școli și cadrelor didactice pentru dezvoltarea bazei materiale la nivelul cerut de procesul modernizării învățămîntului. Vom avea ca obiectiv, în această vară, în mod deosebit, găsirea de soluții pentru sporirea locurilor în grădinițele de copii, remediind situația actuală nefavorabilă, a învățămîntului preșcolar. De asemenea, pentru reașezarea școlii de 10 ani vom concentra unități puternice în centrele de comună, unde mijloacele audio-vizuale să poată pătrunde temeinic în activitatea elevilor, întreaga tehnică să dea posibilitatea unei munci independente pentru fiecare elev. Utilarea claselor, laboratoarelor și atelierelor, după criterii ergonomice cu ajutorul întreprinderilor care patronează școlile noastre, va constitui, de asemenea, pentru noi o preocupare de seamă.

Cursurile de perfecționare organizate în vara aceasta pentru cadrele didactice vor fi un prilej deosebit pentru înnoirea concepției cadrelor noastre didactice asupra tuturor componentelor și factorilor procesu-

Florile recunoștinței

lui de învățămînt : conținut, metode, mijloace, organizare, relația profesor-elev, cadre didactice etc.

Realizarea sarcinilor școlii, riguros prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, necesită o cooperare din partea tuturor factorilor de răspundere pe care inspectoratele școlare, printr-o muncă bine organizată, o poate realiza.

Prof. univ. dr. GEORGE VĂIDEANU
directorul Institutului de cercetări pedagogice

„Calitatea, obiectiv prioritar“

Dincolo de formulările lapidare, specifice unor acte normative de partid, cititorul atent descoperă cu satisfacție, în cuvîntarea secretarului general al partidului nostru, un program cuprinzător, înțelept și realist de adaptare a învățămîntului la imperativele în continuă ascendență ale prezentului și ale viitorului.

În toate țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, problemele calității învățămîntului trec pe primul plan. Există o legătură directă și din ce în ce mai frecvent evidențiată între calitatea învățămîntului, calitatea formației profesionale și morale ale omului și calitatea activității umane, indiferent de domeniul în care se efectuează. Prin calitatea sa și, deci, prin rezultatele sale, educația a devenit una dintre cele mai sigure și mai eficiente modalități de sporire a productivității muncii, de îmbogățire a societății și de perfecționare a vieții moral-sociale.

Putem considera că prin profunzimea analizelor realizate și prin anvergura transformărilor preconizate, ca și prin abordarea unitară a tuturor subsistemelor și a întregii problematici, Plenara din 18—19 iunie a deschis cu hotărîre lupta pentru calitatea învățămîntului. Ar fi suficient să corelăm cîteva teze enunțate în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și să gîndim la semnificația lor socială și pedagogică pentru a pune în lumină liniile unui amplu program de perfecționare a învățămîntului românesc.

„Trebuie să considerăm grădinița ca o parte a învățămîntului, pregătitoare — dacă vreți — dar ca o parte a învățămîntului (...) Trebuie părăsită vechea mentalitate și vechea situație de a pierde pe drum circa 10 la sută din copii (...) Să aducem serioase îmbunătățiri metodelor și formelor de predare în învățămîntul nostru de toate gradele (...) Trebuie să adoptăm formele verificate pe plan internațional (...) Ceea ce se cere acum este ridicarea calitativă a întregului învățămînt universitar (...) Învățămîntul trebuie să pregătească tineretul pentru muncă și viață. Aceasta este sarcina fundamentală a unui învățămînt cu adevărat serios, capabil să pregătească poporul pentru construcția societății socialiste și comuniste.“

Lupta pentru calitate presupune o anumită inovare a structurilor, o flexibilizare a formelor organizatorice, dar ea se dă și se decide în domeniul procesului didactic, vizînd în principal, cele două mari și durabile probleme : ce predăm (conținuturile) și cum predăm (metodele). Deci, lupta pentru calitate se dă și trebuie cîștigată în fiecare școală, de către fiecare educator, în fiecare zi. Ea înseamnă în esență inovare, modernizare și sporire a randamentului educativ. Tocmai pentru a realiza maximum de mobilitate în sfera tehnologiei educaționale și în restructurarea conținuturilor avem nevoie de structuri și reglementări stabile pe durate mai mari. Importantele lucrări ale plenarei la care ne referim, ca și cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în toamna trecută la Cluj cu prilejul începerii anului universitar, creează premise pentru stabilitatea cadrului organizatoric al învățămîntului, lăsîndu-ne răgazul și, totodată, obligîndu-ne să perfecționăm continuu formele, metodele și conținuturile procesului didactic. Și dacă apelul la modernizarea insistentă a învățămîntului îi vizează pe educatori, pe toți educatorii, el îi angajează cu atît mai mult pe cercetătorii domeniului educativ. Fiindcă, cele mai sigure și temeinice progrese educaționale sînt cele bazate pe rezultatele unor cercetări concepute cu îndrăzneală și întreprinse cu răbdare și obiectivitate.

Prof. VICA PANȚIRU
președintele Comitetului sindicatului din învățămîntul de cultură generală din municipiul Iași

„Școlarizarea întregului efectiv“

Am urmărit cu vie emoție lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R., care a venit în întîmpinarea aspirațiilor întregului corp didactic și tuturor tinerilor țării noastre. Se poate afirma cu toată certitudinea că stabilirea de către plenară a trecerii hotărîte la generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, astfel încît acesta să ofere tinerilor cunoștințe culturale și științifice la nivelul primilor doi ani de liceu, va crea condiții pentru ca întreaga generație pînă la vîrsta de 16 ani să fie cuprinsă într-un învățămînt obligatoriu și unitar. Prin aceasta se facilitează integrarea elevilor în activitatea profesională, creîndu-se baza pentru a realiza, în perspectivă, învățămîntul liceal obligatoriu.

Foto : Prof V. BOGDĂNEȚ

Cum vor acționa cadrele didactice, educatorii de toate nivelele pentru a împlini aceste importante sarcini trasate de către conducerea superioară de partid și personal de către tovarășul Nicolae Ceaușescu ? Conștienți că școlii îi revine un rol de prim rang în formarea și perfecționarea cadrelor necesare economiei noastre în plină dezvoltare, a științei, culturii, tuturor domeniilor de activitate socială, dascălii își vor mobiliza toate forțele pentru a fi capabili să răspundă acestor cerințe. Se cer mai multă hotărîre, dăruire și mai ales inițiativă, creativitate.

Pentru a cuprinde toți elevii în învățămîntul obligatoriu, „a produce“, fără rebuturi sociale, școala, cadrele didactice, vor trebui să găsească forme mai adecvate, să creeze altele

---

noi. Cu elevii mai slabi ar fi bine să lucrăm în grupe separate fără însă a-i rupe de colectiv sau a-i complexa. Ne putem folosi pentru acest scop de cabinete și cercurile de specialitate. În cadrul lor putem organiza ședințe de lucru la care să atragem școlarii cu dificultăți, la început ca simpli auditori, apoi, după două-trei ședințe, cînd vom constata că interesul lor a fost stîrnit, îi vom trata la fel cu ceilalți. Consider că este o metodă bună. Putem crea și grupe sau ani de recuperare. Numai în cazurile cu totul ieșite din comun să-i îndrumăm pe tineri la școlile speciale.

Toate școlile ar fi de dorit să aibă o strictă evidență a elevilor care au depășit vîrsta școlară, pentru a-i îndruma spre producție (să urmeze concomitent și cursurile la seral sau fără frecvență), iar cadrele didactice să fie repartizate pentru a-i ajuta să termine ciclul de învățămînt.

În legătură cu programele de învățămînt, sînt de părere ca la matematică să se perfecționeze predarea teoriei mulțimilor, începînd cu clasa a V-a. Este necesar să dăm elevilor mai multe probleme cu caracter practic, care să se justifice și să se verifice în practica tehnico-productivă.

IZSAK FRANCISC
inspector general al Inspectoratului școlar al județului Covasna

„Premisă pentru a se afirma în mod egal“

Alături de toți colegii mei, am citit cu un deosebit interes cuprinzătoarea cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. Consider că aprecierile și concluziile conținute în această cuvîntare au o mare valoare teoretică și practică pentru ridicarea la un nivel mai înalt a școlii noastre, pentru munca noastră de zi cu zi.

Forumul înalt al partidului nostru, dezbătînd larg aspectele esențiale ale dezvoltării învățămîntului din patria noastră, s-a ocupat — ca și în multe alte prilejuri — și de învățămîntul în limbile naționalităților conlocuitoare din țara noastră. Pe bună dreptate s-a subliniat justețea politicii naționale a partidului în acest domeniu. Avem asigurate toate condițiile ca fiii naționalităților conlocuitoare să învețe în limba proprie. În același timp, sîntem conștienți de importanța însușirii limbii române de către toți tinerii maghiari din țara noastră, premisă esențială pentru a se afirma în mod egal în toate sectoarele de activitate. Tocmai în acest sens, ne propunem să îmbunătățim substanțial predarea limbii române în școlile din județul nostru, începînd de la grădinițe. O preocupare permanentă va fi îmbunătățirea lecțiilor, accentul punîndu-se pe însușirea practică a limbii. Vom organiza cursuri de limba română pentru educatoare și învățători, precum și pentru profesorii care predau istoria și geografia patriei. Vom extinde și mai mult organizarea unor acțiuni extrașcolare comune, cu participarea elevilor români și maghiari, vom înființa în fiecare școală cercuri de limba română pentru elevi, vom dezvolta în continuare legăturile frățești cu școlile din alte județe.

Sîntem convinși că preocupările și eforturile noastre vor contribui la însușirea temeinică a limbii române de către toți copiii din școlile și secțiile cu limba de predare maghiară din județul nostru, creîndu-se astfel premisele necesare ca ei să se pregătească în condițiile egale cu colegii lor români pentru munca productivă, utilă societății patriei noastre socialiste.

Prof. ARON SABĂU,
director adjunct la Școala generală nr. 25 — Oradea

„Aport creator la fiecare lecție“

Ca om al școlii, ca reprezentant al unui colectiv de muncă harnic și priceput, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și măsurile adoptate de plenara din 18—19 iunie 1973, ne-au însuflețit pe mine și pe colegii mei, o dată mai mult, în modul nostru de a gîndi și acționa, în felul în care dorim să transpunem în practică indicațiile conducerii de partid și de stat privind creșterea calitativă a învățămîntului din țara noastră, în deplină concordanță cu dezvoltarea economico-socială a României socialiste.

Cuprinderea în școala generală de 10 ani, obligatorie, a întregului nostru tineret va contribui, fără îndoială, la ridicarea nivelului de cultură și civilizație al națiunii noastre.

Pentru aceasta, noi, oamenii școlii, n-avem dreptul să uităm nici o clipă că „obiectul“ nostru de lucru este elementul uman. Oricît de moderne ar fi metodele de predare utilizate la clasă, oricîte laboratoare, cabinete și ateliere am înființa, fără pasiune din partea profesorului, fără aportul lui creator la fiecare lecție, roadele culese nu vor fi cele așteptate. Învățămîntul — orice s-ar spune — este un act de creație care depinde de măiestria dascălului. Lecțiile-șablon sînt neatractive pentru elev. Ele atestă comoditate, sau — de ce nu ? — incompetență și trebuie combătute cu hotărîre. Măiestria profesorului se vede în potențialul lui creator, în noutatea cu care vine la fiecare oră de curs, cînd predă noi cunoștințe. Dar nu **noutate** de dragul **noutății** și nu **creație** de dragul **creației**, ci totul decurgînd firesc, în așa fel, încît drumul spre cunoaștere al elevului să fie cel mai scurt și mai fără obstacole.

La aceasta se poate ajunge numai printr-o pregătire temeinică, prin informare la zi și printr-o continuă perfecționare. La școala unde lucrez, din a cărei conducere fac parte, aceste deziderate stau permanent în atenția noastră. Perfecționarea învățămîntului românesc, înscrierea sa pe o linie mereu ascendentă — cum s-a subliniat în plenară — trebuie să înceapă cu reevaluarea contribuției proprii a fiecărui cadru didactic.

PENTRU DEZVOLTAREA
ȘI PERFECȚIONAREA
ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

Tribuna „Tribunei"

Din nou despre gradul didactic

În numărul 100 al revistei a apărut — la rubrica Tribuna „Tribunei" — articolul : „Lucrări originale pentru susținerea examenului de gradul II", al prof. Valeriu Sandovici. În acest sens, vrem să discutăm și noi problema supusă dezbaterii. Credem, cu toată fermitatea, că actualul sistem (bilete cu subiecte din întreaga materie a celor 5 ani de studii — din specialitate —, plus materia de metodică, pedagogie și din „Probleme ale construcției socialiste") este cel mai potrivit. Profesorii care se prezintă la gradul II (vorbesc de colegii care predau româna) vin de la diferite școli : de la școlile generale — unde se face gramatică multă, dar o literatură la nivelul acestor elevi —, de la liceele de cultură generală, liceele de specialitate etc. Programele acestor școli diferă mult. Cea a liceelor de specialitate, de pildă, se deosebește atît de cea a școlilor generale, cît și de cea a liceelor de cultură generală. Deci, este imperios necesar ca profesorilor să li se ceară să posede perfect întreaga materie de limbă și literatură, să fie apți în orice clipă să predea la școli de orice grad. Or, gradul II este o ocazie excepțională și ea nu „șablonizează" candidații, ci le conferă capacitatea mai sus-amintită.

Cum poate fi stimulată creativitatea cînd colegul nostru V. Sandovici propune pentru grad o lucrare privind folclorul local (a uitat că ministerul recomandă o lucrare originală la **gradul II**, dar cu conținut metodic și de specialitate) ? Consider că valorile practice se promovează excelent prin sistemul actual (al biletelor), deoarece acest procedeu dă posibilitatea unui colocviu unde candidatului (în afară de cunoștințele stricte pe care trebuie să le dovedească) i se cer de către comisie și aprecieri personale, metode, procedee folosite în practica școlară. Așa și numai așa vom fi pregătiți la un înalt nivel și nu vom mai avea nefericita ocazie să constatăm că unor colegi încă nu le este clară diateza reflexivă, nici problema locuțiunilor, nici cum se scrie „să fii".

Prof. TRAIAN MARZA
Sighișoara

Mai multă atenție ocrotirii naturii !

Protecția mediului înconjurător are o importanță vitală pentru omenire. Tocmai de aceea, legea adoptată la noi recent, prin care se pun sub ocrotire flora și fauna țării și prin care aerul și apele sînt ferite de poluare, presupune o contribuție activă din partea fiecărui cetățean la respectarea prevederilor ei. Nu trebuie să fii neapărat biolog ca să participi la protecția mediului din jurul tău. Dar dacă ești profesor, de indiferent ce specialitate, ai datoria patriotică de a insufla elevilor tăi dragostea de natură și de menținerea echilibrului ei biologic. Metodele prin care se atinge acest scop sînt multiple și variate. Pe primul plan, însă, stau, desigur, ieșirile pe teren, munca de cercetare cu elevii, colectarea de plante, de insecte, roci etc.

O deplasare a mea cu elevii anului I, de pildă, la Grădina botanică, după lecția privind filogenia plantelor, le-a oferit acestora prilejul să vadă pe viu clasificarea plantelor după schema regnului vegetal Busch. Elevii au făcut cunoștință (unii pentru prima oară) cu plantele ornamentale, care înfrumusețează și purifică mediul, cu plantele medicinale, cu flora mai rară a țării, cu plantele exotice, de seră etc. Cu altă ocazie, am vizitat pădurea de la Călugăreni, unde predomină stejarul. Vizita a avut un dublu caracter : istoric și geografic-botanic. Cei 29 de elevi din anul I A, care au participat la această documentare pe teren, au colectat un număr mare de plante acvatice și de mlaștină, foi și crengușe de diferite specii de foioase etc. Discuția cu pădurarul a fost deosebit de fructuoasă : acesta le-a făcut cunoscute atribuțiile ce îi revin pentru ocrotirea pădurii și pentru respectarea legilor în vigoare. S-a desprins de aici grija deosebită acordată pentru crearea condițiilor optime de creștere a fiecărei specii de arbore.

În alte excursii am făcut studii asupra comportamentului și felului de viață al animalelor sălbatice, asupra menținerii echilibrului biologic etc. Desigur, nu ne vom opri aci. Proiectele noastre pentru vacanță și pentru viitorul an școlar sînt vaste. Dragostea pentru natură și pentru ocrotirea ei cer eforturi mari. Dar și satisfacțiile vor fi, fără îndoială, pe măsura acestor eforturi.

Prof. MARIA IONESCU
Liceul „Alex. Sahia",
București

O arhivă școlară centenară

Prof. *George I. Deca*, de la Școala generală Boldeștii de Jos, județul Neamț, ne scrie : „Stăpînit de gîndul de a cerceta trecutul școlii generale în care îmi desfășor activitatea didactică de aproape 12 ani, scotocind prin dulapuri cu arhivă veche am dat de urma unui tom de dosare, îngrijit împachetate și sigilate datînd nici mai mult, nici mai puțin din perioada anilor 1859—1864". „Cu sfiala și curiozitatea unui copil", cum se autocaracterizează, corespondentul nostru a avut bucuria ca în dosarul nr. 1 din anul 1859 să descopere în primul rînd îmborderat, datînd din luna decembrie, ziua 23, semnătura primului învățător al satului, C. Conta, care se adresează Ministrului de culte cu rugămintea de a „trimite încă un număr de abecedare precum și de a i se regula salariul cuvenit". Corespondentul nostru se întreabă dacă nu cumva inimosul dascăl ar putea fi tatăl filozofului român Vasile Conta.

După ce mai inserează alte acte, în finalul corespondenței, profesorul George I. Deca se adresează redacției noastre cu rugămintea : „Să mă ajute, facilitîndu-mi posibilitățile constituirii unei comisii alcătuite din cadre didactice zeloase care să cerceteze trecutul acestei școli, iar cei în drept să încuviințeze — cel puțin în 1974 — sărbătorirea centenarului școlii".

Referitor la această rugăminte, redacția noastră comunică profesorului George I. Deca următoarele : Tovarășul Octavian Ionescu, cercetător științific în domeniul pedagogiei și învățămîntului de la Institutul de științe pedagogice din București (Str. Sf. Apostoli nr. 14, sectorul 6), a acceptat bucuros invitația noastră de a colabora cu dumneavoastră pentru valorificarea acestor documente de arhivă. Vă rugăm să stabiliți o legătură directă.

Pionierii sanitari

Învățătorul Husar Emil, *de la Casa pionierilor din Reghin, ne informează despre una din inițiativele Consiliului organizației pionierilor din școlile orașului Reghin privind intensificarea educației sanitare a pionierilor. „In majoritatea școlilor — scrie domnia-sa — au fost organizate pe clase ore de dirigenție avînd diferite teme de educație sanitară". La aceste acțiuni un rol eficient au avut instructorii de unități de pionieri și directorii de școli, care au luat măsuri pentru îmbunătățirea activității de educație sanitară a elevilor lor, antrenînd diriginții, medicii pediatri și cadrele sanitare medii. Pentru a finaliza activitatea cercurilor pionierilor sanitari, „Consiliul orășenesc al organizației pionierilor a organizat recent (29 mai 1973) un reușit concurs intitulat «Sanitarii pricepuți» la care au participat echipe reprezentative formate din cîte 5 pionieri sanitari din toate cele 6 unități școlare cu clasele I—VIII din oraș. Echipelor cîștigătoare le-au fost înmînate diplome din partea Consiliului orășenesc al organizației pionierilor și premii constînd în jocuri distractive din partea Casei pionierilor".*

Inspecția specială

Numărul mare de inspecții speciale ce se efectuează cu ocazia acordării gradelor didactice a făcut necesar ca pe lîngă colectivul de inspectori să fie antrenate multe cadre didactice cu experiență, astfel că cea mai mare parte din aceste inspecții nu le conduc inspectorii, ci cadrele de la catedră, antrenate în această activitate.

Este lesne de înțeles că cel ce inspectează nu poate să-și formeze o convingere fermă asupra activității celui inspectat în numai o zi-două, dacă nu ia legătura cu toți factorii de răspundere din școală. De obicei, știm cum se procedează : se asistă la 3—4 ore de curs (împreună sau nu cu directorul școlii), se discută cu secretarul organizației de partid și responsabilul grupei sindicale cîteva minute pe coridor, sau într-un colț de cancelarie (asta cînd se discută) și i se face o analiză amănunțită de 2—3 ore, la care participă, de regulă, și directorul școlii, care de cele mai multe ori nu e de specialitatea celui inspectat.

Nu e cazul să reamintesc în acest articol rolul organizațiilor de partid, de tineret, sindicale și de pionieri din școli, precum și rolul catedrelor sau al comisiilor metodice și consiliilor profesorale. Reamintesc însă că toți cei ce conduc aceste organizații sau organisme de specialitate au și trebuie să aibă un cuvînt hotărîtor de spus în aprecierea activității celui inspectat.

Propun ca la activitățile ce le conduce cel inspectat să participe în mod obligatoriu directorul școlii și șeful catedrei sau unul dintre specialiștii recomandați de director și în mod facultativ secretarul organizației de partid, secretarul organizației U.T.C. — cadre, responsabilul grupei sindicale și comandantul-instructor pe unitatea de pionieri. La analiza muncii celui inspectat să participe însă toți cei sus-menționați, care trebuie să-și spună părerea în cadrul analizei și chiar să facă propuneri de calificative pentru munca celui inspectat în prezența acestuia. Abia după ce-i ascultă pe toți, cel ce conduce inspecția poate delibera în voie avînd toate datele problemei. În acest sens un cuvînt de spus trebuie să-l aibă colectivul din care face parte cel inspectat și reprezentanții lui cei mai autorizați.

După inspecție, în primul consiliu profesoral, sau într-o adunare sindicală, să fie prezentate concluziile inspecției.

De regulă, toți colegii se pregătesc temeinic pentru inspecțiile speciale. Unii se pregătesc 2—3 ani la rînd. De ce atunci eu, colegul lor, să fiu obligat să le caracterizez activitatea de ani în numai două-trei minute într-un colț de cancelarie sau pe coridorul școlii, grăbindu-mă să nu întîrzii la oră ?

Prof. MIHAI GIURGESCU,
Tîrgoviște

Pagină realizată de
D. RACHICI

„In natură, după natură"

Foto : Prof. V. Bogdănel

INTERFERENȚE EDUCATIVE

DIRIGINTELE

Atent, cu adîncă înțelegere

Copii fumători? ● O petrecere și un diriginte surprins

După cum precizează și regulamentele școlare, dirigintele este conducătorul și organizatorul întregii activități de educație din clasa de care răspunde. După mine, aceasta înseamnă, în modul cel mai direct, că dirigintele are calitatea de a îndruma și activitatea celorlalți profesori de la clasă, în funcție de sarcinile și obiectivele educaționale ce și le-a stabilit. Această îndrumare și colaborare se reduce în unele școli la informarea reciprocă; dirigintele comunicînd profesorilor situația și problemele deosebite ale unor elevi și aflînd, la rîndul său, cum se manifestă clasa la lecții. Cred însă că acest sistem de colaborare nu e suficient.

Important e, în primul rînd, ca dirigintele să asigure contribuția tuturor profesorilor clasei la realizarea obiectivelor muncii de educație, atît prin lecțiile ce le susțin, cît și prin alte activități. Aici, discuțiile cu mare periodicitate, consultările reciproce în vederea unor măsuri comune, care să se aplice prin grija **tuturor** celor ce lucrează cu colectivul clasei sînt mijloace de muncă absolut necesare. Spre exemplu cunoscînd că unii elevi din clasă fumează, dirigintele poate organiza, împreună cu profesorul de anatomie, ca, la aceste ore, să se insiste asupra caracterului nociv al acestei practici, exemplificîndu-se chiar cu ceea ce oferă concret acel colectiv. De asemenea, dacă un elev manifestă o timiditate excesivă, simțindu-se izolat în colectiv și neîndrăznind aproape să răspundă la întrebările profesorilor (am avut un asemenea caz în liceu), dirigintele împreună cu colegii săi îl poate ajuta să iasă din impas. În cazul nostru, el a sugerat familiei să-l dea pe copil, cel puțin pentru o perioadă, la internat. În același timp, a discutat cu profesorii clasei ca, atît la lecții cît și la internat, cînd sînt de serviciu, să caute prilejuri pentru a-l antrena în discuții și a-l determina să se exteriorizeze. Rezultatul a fost cît se poate de bun. Sau: La un anumit obiect, se crea, aparent fără motive reale, o atmosferă apăsătoare, încordată, însoțită de o inhibare excesivă a elevilor. Discuția dintre diriginte și elevi, dintre diriginte și profesorul respectiv a relevat motivele acestei stări. Împreună, cei doi pedagogi au găsit și căile de remediere a ei.

Foarte multă abilitate îi cere dirigintelui activitatea extrașcolară a elevilor, mai precis modul cum trebuie să-i îndrume pentru găsirea celor mai potrivite și mai eficiente forme de organizare a ei. Așa cum am avut prilejul să constatăm fiecare, elevii se pot organiza și singuri, dar nu întotdeauna o fac în sensul pe care-l dorim noi. O serată literară sau o reuniune tematică, o acțiune de muncă patriotică sau o întrecere sportivă își ating scopul în măsura în care elevii cunosc ce conținut trebuie să i se imprime acțiunii respective. Așa încît ei trebuie ajutați să „vadă" acest conținut, spre ce obiective țintește el și să selecteze judicios materialele și formele de prezentare. Foarte dăunătoare este aici tutelarea exagerată, cînd elevii sînt minuiți ca niște marionete, devenind simple și docile instrumente de lucru în mîna educatorului. E foarte important să știm ce și cît sugerăm, ce îndrumăm și cum controlăm pentru ca elevii să nu se simtă încătușați, dirijați. Să-i obișnuim să ne ceară concursul și în același timp să-și manifeste și personalitatea proprie în ceea ce fac. Am putea oferi, în acest sens, exemplul unei excursii organizate cu o clasă din școala noastră. Itinerarul s-a ales printr-o discuție în cadrul colectivului clasei, după care s-au stabilit grupe de elevi care să răspundă de programul fiecărei zile. De asemenea, dirigintele a indicat elevilor ce materiale să studieze pentru a se informa asupra obiectivelor ce urmau a fi vizitate. Rezultatul a fost o excursie cu valențe educative deosebite, în același timp plăcută, în care nici o zi nu semăna cu celelalte.

Pentru a nu fi depășit de fapte, ceea ce ar fi în detrimentul acțiunii educative, dirigintele este obligat să cunoască perfect relațiile din cadrul grupului, starea de spirit din clasă, manifestările ei și semnificația lor. Iată la ce ar putea duce necunoașterea pînă la nuanță a clasei sub acest aspect: O clasă a organizat la restaurant, într-un separeu, o petrecere în care băuturile au constituit cea mai de seamă consumație. Din discuțiile cu elevii a rezultat că astfel de petreceri, cu participare mai mult sau mai puțin numeroasă, s-au organizat nu numai o dată și nu numai în acest an școlar. Totuși, la analiza faptei în consiliul profesoral, dirigintele (care conduce clasa de mai mulți ani) a afirmat că această „ieșire" constituie pentru el o surpriză, că n-a socotit colectivul respectiv predispus la asemenea manifestări. Surprinderea dirigintelui a rezultat, desigur, din necunoașterea colectivului de elevi în toate detaliile lui. Și cînd spun aceasta mă gîndesc nu numai la viața întregului colectiv, la semnificația faptelor mici sau mari din care se compune ea, ci și la indivizii care îl formează. Colectivul este alcătuit dintr-o multitudine de temperamente și individualități umane. De aceea, abordarea nediferențiată a unor fenomene în care se înscriu unii sau alții dintre elevi, constituie principala cauză a eșecului muncii unor diriginți. De exemplu, cîțiva elevi pot, la un moment dat, să nu învețe la nivelul maxim al cerințelor. Dar cauzele pentru care ei fac aceasta sînt diferite, iar modul de a-i ajuta trebuie adecvat cauzelor. Altfel putem comite erori ireparabile, ca în cazul pe care îl voi aminti mai jos. Un elev, fiindcă nu învăța „la nivelul exigențelor" și nu participa activ la viața colectivului, era mereu criticat și apostrofat de către diriginte. Înainte ca anul școlar să se încheie, elevul a fost însă internat în spital, fiind grav bolnav (incurabil) pentru ca, în vacanță, să și moară. Dacă dirigintele ar fi cunoscut situația elevului, ar fi înțeles și de ce el nu depune efortul necesar la carte și ar fi știut măcar să-i ușureze suferința printr-o vorbă bună, un cuvînt de încurajare. În schimb o elevă dintr-o altă clasă era mereu elogiată de diriginte pentru buna purtare, evidențiată la toate serbările de sfîrșit de an. Dacă însă dirigintele și-ar fi cunoscut eleva mai complex și mai profund, ar fi văzut că acea „bună purtare" nu era decît o perdea după care se ascundeau abateri foarte serioase de la morală.

Vreau să spun că activitatea de diriginte este infinit de nuanțată și de complexă, putîndu-se cu greu încadra în „normative" și deloc în scheme. Succesul, care nici măcar nu e întotdeauna palpabil, se obține greu, prin efort și continuă preocupare. De fapt, în munca dirigintelui nu există nici recreații, nici vacanțe și nici ore de relaxare.

Prof. GHEORGHE MOVILĂ
Liceul Comănești, jud. Bacău

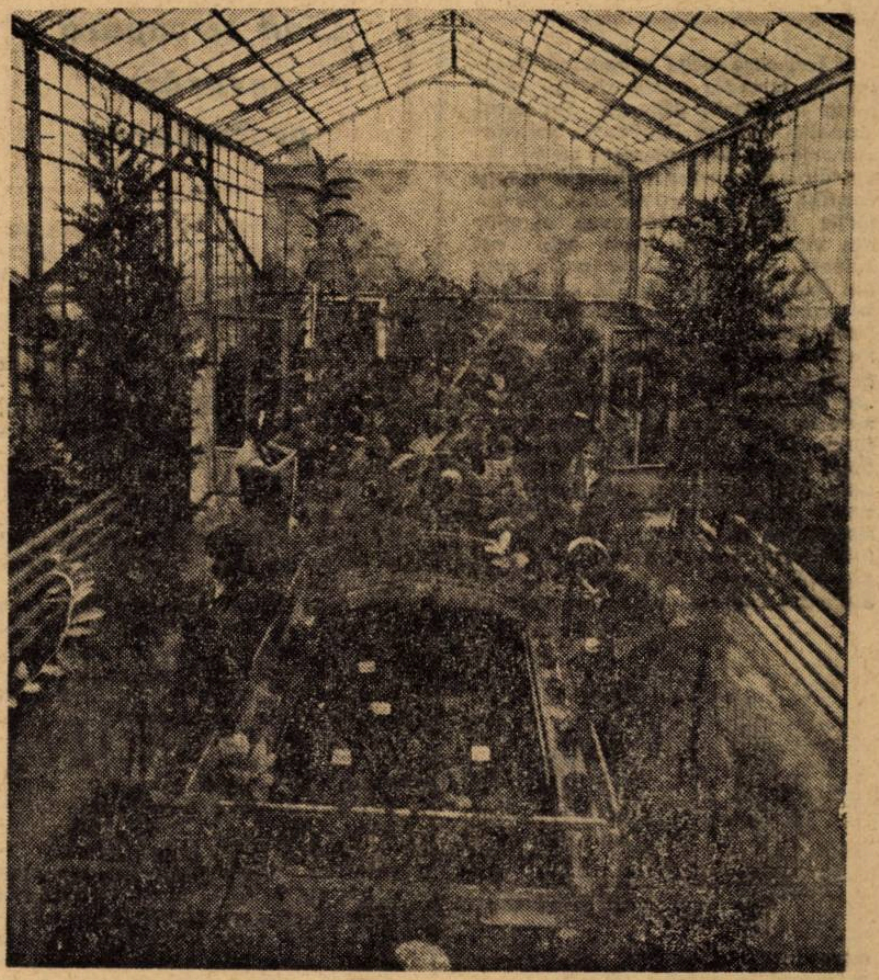

Lecție practică în sera Grădinii botanice din Jibou, grădină căreia profesorul Vasile Fati și cîțiva colaboratori ai săi i-au conferit un pronunțat caracter didactic.

Meseriile satului

Cadrele didactice din școala noastră au înțeles că e necesar să depună eforturi deosebite pentru orientarea tinerilor spre profesiile legate de dezvoltarea satului, a comunei, a județului.

Pentru a da o bază științifică activității noastre în acest domeniu, am făcut mai întîi o analiză a forței de muncă calificată între 14—50 de ani, ocupată în activități neagricole, precum și a celei în perspectivă. Analiza ne-a demonstrat că, dacă s-au obținut rezultate bune în cuprinderea absolvenților în școli postgenerale și ucenicia la locul de muncă, mai puțin s-a realizat în orientarea directă spre diferite profesii. Astfel, în satul nostru există la ora actuală 41 tractoriști, 42 mecanici, 30 tîmplari, 22 zidari, 20 croitori, 9 frizeri, 10 cizmari, 34 șoferi etc. Prin școlile profesionale și ucenicia la locul de muncă se mai pregătesc 14 zidari, 5 cizmari, 12 tîmplari, 2 electricieni, 2 instalatori, 1 forjor, 1 bobinator etc. Reiese că s-a lucrat deficitar în orientarea spre anumite profesii foarte necesare, că s-a mers în special spre unele meserii tradiționale: tîmplar, zidar, croitor.

Pentru a efectua o influență mai eficientă în orientarea școlară și profesională a elevilor, am hotărît să înființăm un cabinet dotat cu cele necesare acestei munci. În afară de mobilierul cu care a fost înzestrat — mese, scaune, etajere pentru cărți — cabinetul dispune de un aparat de proiecție, o bibliotecă cu literatură legată de orientarea școlară: îndrumătoare, monografii profesionale, programe pentru examenele de admitere, fotografii din diferite întreprinderi, albume, prospecte, scheme, grafice cum ar fi cele privind situația calificării forței de muncă în prezent și în perspectivă pentru comuna noastră, a necesarului ei de această forță, a meseriilor și școlilor spre care s-au îndreptat absolvenții clasei a VIII-a etc. Tot aici pot fi consultate de către cadrele didactice o serie de testechestionare folosite de diriginți pentru cunoașterea elevilor și a opțiunilor lor, planuri ale orelor de dirigenție, corespondențe cu părinții etc.

Cabinetul este condus efectiv de diriginții claselor a VIII-a și a IX-a. În cadrul lui au loc convorbiri cu părinții, convorbiri pe grupe de elevi care se îndreaptă spre aceeași meserie, testarea părinților și a elevilor privind alegerea profesiunii, schimb de experiență între diriginții diferitelor clase, întîlniri cu muncitori, ingineri, conducători de întreprinderi și instituții.

În discuțiile ce se poartă la cabinetul de orientare școlară și profesională s-a arătat părinților și elevilor că dezvoltarea comunei prevede modernizarea agriculturii, creșterea sectorului zootehnic, înființarea unui complex de îngrășare a tineretului taurin, cu o capacitate de peste 4.500 de viței, ceea ce va crea necesitatea unor meserii ca: motopompist, mecanic agricol, contabil agricol, mulgător, viticultor, legumicultor. Ilustrațiile pe care le avem la îndemînă, colecțiile de ziare și documente ne-au ajutat să demonstrăm că județul nostru, fiind în plină dezvoltare industrială, are nevoie și de bobinatori, forjori, matrițeri, instalatori, modelori etc. Schema cu rețeaua școlilor postgenerale și profilele acestora au convins pe părinți că, pentru ca fii lor să-și însușească aceste meserii, nu trebuie să se îndrepte spre alte părți ale țării, întrucît acest lucru se poate realiza prin școlile existente în județul nostru. Asemenea convorbiri pe baza unor rezultate concrete, oglindite și în materialul ilustrativ-sintetic despre care am vorbit au provocat vii discuții, întrebări, căutări de soluții. În urma lor, numărul elevilor care doresc să îmbrățișeze meseriile de care satul și județul au nevoie este din ce în ce mai mare.

Prof. emerit
CONSTANTIN CIOPLEA
Școala generală de 10 ani, Nușfalău, jud. Sălaj

DIALOG CU CITITORII

Neglijențe reperate

O scrisoare sosită la redacția noastră ne semnala unele abateri existente la Școala generală din satul Temelia, județul Bacău. La solicitarea noastră, inspectoratul școlar județean a întreprins o anchetă la fața locului, și ne-a comunicat constatările făcute. Școlarizarea elevilor din circumscripția școlii este rezolvată integral și nu parțial *cum am fost noi sesizați. De asemenea, în școală, există o atmosferă de bună înțelegere între profesori și nu una de bîrfă și șicane. În privința situației din cataloage, însă citām: „se constată că un număr de cinci note au fost modificate prin transformarea în alte note, iar altele două sînt șterse. Această abatere se datorește neglijenței manifestate de unele cadre didactice în folosirea sistemului de notare, cît și directoarei școlii care n-a urmărit cu exigență și spirit de răspundere modul cum cadrele didactice notează cunoștințele elevilor și cum le consemnează în catalog. Menționăm că modificările de note nu au influențat cu nimic situația școlară a elevilor și că ele au la bază nu intenția de favorizare a vreunui elev, ci, pur și simplu, neglijența în folosirea acestui document școlar“.*

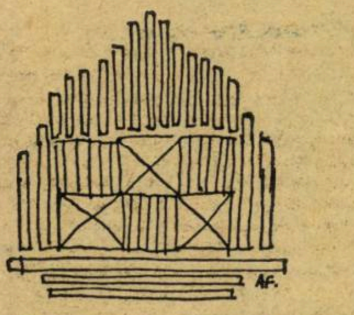

În sesizare, ni se mai făcea cunoscut că unii elevi din Temelia, pentru comportamentul lor deficitar, au fost amendați de organele de miliție. În răspunsul trimis de inspectorat citim: „Situția relatată s-a întîmplat în cursul anului școlar 1971/72, cînd doi elevi din clasa a VII-a, venind de la școală, au așteptat lîngă un grajd din apropiere pe o colegă a lor, căreia i-au adresat cuvinte înjositoare. În timp ce se petrecea această scenă, a apărut tatăl fetei, care i-a reținut pe elevi, i-a reclamat la miliție și pentru comportarea necuviincioasă au fost amendați cu cîte 150 lei. Este adevărat, această atitudine a elevilor constituie o abatere de la normele de conviețuire socială și arată că munca de educație în rîndul elevilor, desfășurată în școală este deficitară“.

Și în concluzie: „Pentru neregulile constatate la Școala generală din Temelia, directoarea școlii și odată cu ea încă două cadre didactice (care au modificat notele), au fost sancționate“.

Cînd se supără tovarășa profesoară!

În aceste zile, cînd întreaga suflare a dăscălimii noastre trăiește sub impresia încheierii cu succes a unui rodnic an școlar, cînd este animată de noile măsuri adoptate în vederea perfecționării învățămîntului, cerem scuze cititorilor noștri că în rîndurile ce urmează vom prezenta un caz total ieșit din comun, o gravă abatere a unui cadru didactic, sancționată ca atare de organele în drept. Prezentăm acest caz izolat nu pentru insolitul său, ci cu scopul de a oferi un prilej de reflecție tuturor celor care răspund de educarea și creșterea tinerelor vlăstare.

În ziua de 13 martie a.c. (zi cu ghinion), la Școala generală din localitatea Corlata, județul Suceava, s-a petrecut un fapt grav, care a umplut de indignare pe toți locuitorii satului și din satele vecine. Dar, să-i dăm cuvîntul celei care a fost autoarea acestei întîmplări, ex-profesoara de limba și literatura română, Lucreția Seserman, citînd din declarația dată de ea în fața organelor de anchetă și lăsîndu-i intactă ortografia: „În pauză supraveghind elevii am găsit la clasa a VII-a doi elevi vacabonzi *(sublinierea cuvîntului ne aparține; prima dată am crezut că e vorba de goana condeiului, care a înlocuit litera g cu c, dar în declarație cuvîntul apare cu insistență avînd aceeași grafie — n.n.) Duca Gh. și Hogea V., dezbrăcați, desculți făcînd prostii în fața copiilor. Atunci m-am supărat tare... M-am dus în cancelarie la tov. prof. să le cer ajutor. Ei au spus că s-au săturat și* n-are ce le face“ *(s.n.).*

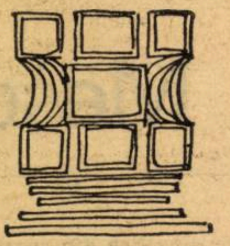

Și așa, supărată cum era, profesoara Lucreția Seserman, după ce clopoțelul a sunat de intrare, a pătruns în clasa a VII-a, înainte de începerea orei de științe naturale, să-i ia la rost pe cei doi elevi. A urmat o scenă penibilă. Profesoara a rupt o stinghie dintr-o bancă și, prin clasă, sub privirile uimite ale celorlalți elevi, a început o adevărată cursă de urmărire. La un moment dat, elevul Gh. Duca spre a se apăra de stinghia amenințătoare a profesoarei, se ascunde după tablă. Lovitura cade în gol, iar pe elevul Vasile Hogea îl umflă rîsul (oare scena nu era de rîs?!). Profesoara se întoarce atunci spre el, dar de această dată stinghia își atinge ținta. Elevul, fără cunoștință, e transportat de urgență la dispensarul comunei Drăgoiești, iar, după primele îngrijiri, este trimis la un spital din Suceava, unde rămîne zece zile sub asistență medicală.

Iată o întîmplare care putea avea un grav deznodămînt pentru o „simplă“ supărare a tovarășei foste *profesoare. Spunem* foste, *pentru că, prin Ordinul nr. 3758/10 mai 1973, Lucreția Seserman, pentru abaterea relatată mai sus, care n-a constituit decît picătura ce-a umplut paharul, a fost îndepărtată din învățămînt.*

Concurs interesant, cu gust dulce... nu pe deplin

„Un moment de autentică emoție am trăit, atit noi, părinții, cît și copiii noștri, duminică 10 iunie a.c., asistînd la decernarea diplomelor cîștigătorilor concursului de biologie „Emil Racoviță“ — ne scrie cititorul A. Popescu din București. Ne-am bucurat și am apreciat această frumoasă inițiativă a Societății de științe biologice, care are darul să stimuleze preocupările și pasiunile tinerilor pentru un domeniu de mare viitor, cum este biologia. Din păcate, însă, am plecat de la această festivitate cu un gust amar; la sfîrșitul festivității ni s-a adus la cunoștință că elevii care la concurs au obținut numai 19 puncte — din 20 posibile! — nu vor putea participa la faza finală pe țară, cum de fapt s-a intîmplat cu colegii lor din anul trecut. Motivele? Sînt cele «de ordin obiectiv».

Este lesne de înțeles — scrie în continuare corespondentul nostru ce efect demobilizator are pentru copiii măsura luată. De aceea, pentru a preîntîmpina acest efect, deloc plăcut, propun (și am și asentimentul altor părinți prezenți la festivitate) să se revină asupra acestei hotărîri. Participarea la faza finală și a elevilor care au întrunit numai 19 puncte la faza anterioară ar da, după părerea noastră, concursului un caracter competitiv mult mai accentuat, făcîndu-l totodată mai atractiv și mai dinamic“.

Sugestii pe care le supunem atenției forurilor competente. ◆

D. CICHIRA

COMENTARII

Prof. Teodor Curpaș, directorul Casei corpului didactic din Satu-Mare: Am înregistrat cu interes acel „start sigur“ despre care ne scrieți că l-a luat „școala părinților“ organizată în orașul dumneavoastră. Reținem preocuparea organizatorilor ei de a veni în întîmpinarea doleanțelor și trebuințelor pedagogice ale familiilor prin dezbaterea unor teme ca: „Despre autoritate“, „Despre toleranță“, „Cine educă mai mult: școala sau familia?“, „Strada și vîrsta critică“, „Morala, monolog sau dialog?“ „Copilul de ieri și cel de astăzi“ etc. Faptul că asemenea dezbateri („gen masă rotundă“ — subliniați dv.) au loc chiar în întreprinderi și, mai ales, cu participarea unor specialiști cu răspunderi directe în opera de educare a tineretului (pedagogi, psihologi, diriginți, profesori, medici, juriști, ofițeri de miliție etc.) va servi foarte bine intenției dv de a face din această acțiune „un valoros mijloc de îndrumare a părinților, un sprijin competent în găsirea metodelor și procedeelor cu randament educativ maxim“.

Prof. Mihai Lazăr, Școala generală nr. 1, Vișeul de Sus: Concursul de orientare turistică la care au avut prilejul să participe, din cîte am înțeles, peste 400 de elevi și pionieri ai școlilor generale și ai Casei pionierilor din localitate, constituie, după părerea noastră, un valoros preludiu pentru vacanța mare, în care excursiile, drumețiile, expedițiile de tot felul, vor abunda odată cu necesitatea cunoștințelor și priceperilor de orientare turistică.

Prof. George Deca, Bodeștii de Jos, jud. Neamț: „Mult adevăr faptic aplicativ stă în articolul «Treptat, spre opțiune», semnat de prof. M. Nica, în nr 98 al revistei «Tribuna școlii», ne scrieți dv., alăturîndu-vă, prin cele ce ne relatați, punctelor de vedere exprimate în articol cu privire la orientarea școlară și profesională. În plus, este în adevăr de reținut ceea ce subliniați dv. — necesitatea de a evita „dădăceala orientării profesionale“ care „nu numai că-l plictisește pe elev, dar îl și face să-și piardă încrederea în propriile potențe opționale“; ca urmare, considerați, pe bună dreptate, „mai utilă intervenția exemplului viu, aceea prin care elevul vede cu ochii săi că nimic nu este imposibil în viață... dacă înveți și ai voință“.

Merită reținut și faptul că dv. urmăriți în fiecare an — prin niște chestionare anume — și concordanța dintre opțiune din școală a elevului și profesiunea pe care, pînă la urmă, a ajuns s-o practice. Aceasta v-ar putea ajuta să trageți concluzii importante despre influențele nenumăraților factori care concură la alegerea profesiunii.

Florin Negoiță, Școala generală Plopu, jud. Brăila: Este de dorit ca fiecare învățător și profesor să rămînă în amintirea elevilor săi ceea ce a rămas, pentru dv., profesoara C. Ghelase, pentru care și acum, peste ani, aveți atîtea cuvinte de admirație și respect.

Prof. Ioan Giurcă, Alba-Iulia: „Perspectivele educației tineretului în condițiile marilor aglomerări urbane“ este o temă vastă, tratată pe un spațiu vast. Formatul mic al revistei noastre nu îngăduie decît articole de dimensiuni reduse, așa încît, dacă, totuși, vă interesează problema educației în „marile aglomerări urbane“ ar trebui să vă opriți la un singur aspect al ei, pentru ca acesta să poată fi bine adîncit.

A. CERNEA

CONSULTAȚII

Prof. Vasile Moldovan, Școala generală Ilva Mică, jud. Bistrița-Năsăud, ne relatează că în lunile ianuarie-februarie a.c. a suplinit, timp de 21 zile, un învățător care se afla în concediu de studii cu plată în vederea susținerii examenelor la învățămîntul fără frecvență. Solicitînd achitarea drepturilor bănești pentru aceste zile, i s-a răspuns că „nu se aprobă, întrucît această suplinire se efectuează prin măriri de sarcini“. Are dreptul la plata orelor prestate?

— Ca să putem da răspuns la întrebarea pusă, se impune să analizăm legalitatea acordării concediului de studii cu plată. Probabil această aprobare s-a dat în temeiul H.C.M. nr. 1052/1962 care prevedea că personalul didactic beneficiază de concedii de studii plătite, pentru sesiunile de examene care nu coincid cu vacanțele școlare, precum și acordarea unui concediu de studii plătit, de 30 zile calendaristice, pentru prezentarea la examenul de stat, însă, H.C.M. nr. 1 190/1967 i-a adus unele modificări. Potrivit noii hotărîri, studenții admiși la învățămîntul superior fără frecvență beneficiază de cîte un **concediu fără plată** de pînă la 30 zile calendaristice anual pentru prezentarea o singură dată la examenul de admitere, la examenele pentru promovarea fiecărui an de studiu și la examenul de stat. Deci, conform legislației în vigoare, i se putea aproba numai un concediu de studii fără plată. În această situație, postul de învățător la clasa a III-a a devenit temporar vacant și poate fi ocupat prin plata cu ora. (Precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 100 000 din 20 octombrie 1972 în legătură cu plata cu ora — pct. 9 și 1). Adresați-vă, în acest sens, inspectoratului școlar județean

Inv. Szlovak Malvina și Szlovak Agoston, comuna Sinteu, jud. Bihor, împlinind, la 1 septembrie 1972, vechimea de 8 ani în învățămînt și 3 ani de la primirea gradației, au depus actele doveditoare și au cerut acordarea gradației următoare prin reducerea stagiului, întrucît își desfășoară activitatea într-o localitate cu condiții grele. E legal răspunsul directorului școlii cum că gradația următoare li se poate acorda numai la împlinirea vechimii de 10 ani?

— Legislația școlară prevede că personalului didactic definitiv, care funcționează în unități de învățămînt din localități rurale cu condiții deosebite, stabilite ca atare prin normele legale în vigoare, i se poate reduce stagiul necesar pentru acordarea gradațiilor de la 5 la 3 ani, socotiți de la acordarea gradației precedente.

Întrucît dumneavoastră aveți definitivatul, vă desfășurați munca într-o localitate rurală cu condiții deosebite și activitatea v-a fost apreciată cu calificativele de bine și foarte bine, aveți dreptul la acordarea gradației a doua prin reducere de stagiu de la 5 la 3 ani (art. 174 din Legea nr. 6/1969, art. 3 din H.C.M. nr. 2 841/1968 și art. 138 din Regulamentul de numiri și transferări). Pentru a intra în posesia drepturilor ce vi le acordă legile statului nostru, adresați-vă inspectoratului școlar județean.

Prof. Vekás Albert, Tușnad, județul Harghita, ne relatează că e salarizat, în continuare, ca învățător, după calificarea inițială, cu toate că în sesiunea februarie a.c. a absolvit Facultatea de studii economice din cadrul Universității, cu examen de diplomă și ne cere lămuriri în acest sens.

— În urma încheierii studiilor universitare, ca profesor suplinitor, aveți dreptul la salarizare de profesor cu diplomă a unei instituții de învățămînt universitar, începînd cu data de 1 martie a.c. (H.C.M. nr. 2 841/1968, anexa 1 A, pct. 3 din Notă și Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 31 883/1971)

Solicitați inspectoratului școlar județean rectificarea încadrării, anexînd noul act de studii.

IOAN BADIU

ÎN SPRIJINUL PERFECȚIONĂRII MIJLOACELOR DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Mijloacele de învățămînt, ca mediator de realitate în activitatea de predare-învățare din cabinetul, laboratorul și atelierul școlar, ridică — prin creșterea continuă a nivelului lor tehnic — unele dintre cele mai acute probleme ale perfecționării formelor și metodelor de învățămînt, de la motivare științifică pe temeiurile studiului și teoriilor învățării și pînă la evaluarea riguroasă a aportului instructiv-educativ al fiecărui nou mijloc de învățămînt introdus în practica didactică. De asemenea, în condițiile promovării de către educatori a activității directe a elevului cu sursele de informare, verbalismul — atît de criticat — al profesorului, nu e necesar să fie înlocuit printr-un alt verbalism, mai subtil și mai rafinat al mijloacelor tehnice moderne de învățămînt.

Concursul anual, deschis de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, tuturor cadrelor didactice și tuturor celor care sînt interesați în realizarea de mijloace de învățămînt, constituie un bun îndemn la creație didactică autentică. Publicăm — alăturîndu-ne acestui îndemn — Regulamentul concursului.

REGULAMENT
privind organizarea concursului de mijloace de învățămînt

aprobat cu ordinul Ministerului Educației și Învățămîntului, nr. 3968/1973

Art. 1. — Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură organizează anual concurs de mijloace de învățămînt, avînd următoarele obiective :

a) stimularea spiritului de creație al personalului didactic și al altor specialiști, în realizarea de noi mijloace de învățămînt și rezolvarea unor probleme tehnice ;

b) îmbogățirea, diversificarea și modernizarea mijloacelor de învățămînt necesare instituțiilor de învățămînt ;

c) perfecționarea mijloacelor de învățămînt existente, în vederea creșterii valorii lor pedagogice, tehnice și reducerii prețului de cost.

Art. 2. — La concurs pot participa : personal didactic, precum și muncitori, tehnicieni, ingineri din întreprinderi, artiști plastici, regizori și alte persoane. Participarea poate fi colectivă sau individuală.

Art. 3. — La concurs pot fi prezentate : aparate, dispozitive, instalații, truse pentru experiențe de laborator, aparate audio-vizuale, hărți, atlase, albume, scenarii de filme, diafilme și diapozitive, jocuri și jucării didactice, aparate pentru educație fizică etc.

Se iau în considerație propunerile prezentate sub formă de prototipuri, machete sau proiecte, însoțite de documentația necesară din care să rezulte : piesele componente, modul de execuție și de asamblare, toleranțele admisibile, materialele din care se execută și consumul de materiale, schițe de execuție, prețul de cost aproximativ (prețul materialelor și al manoperei).

Art. 4. — Pot fi prezentate la concurs și propuneri privind perfecționarea unor mijloace de învățămînt existente, care să contribuie la creșterea valorii lor pedagogice, tehnice și la reducerea prețului de cost al mijloacelor respective.

Art. 5. — Pentru orientarea participanților la concurs, Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură publică anual în revista „Tribuna școlii" tematica titlurilor scoase la concurs, precum și data organizării concursului.

Art. 6. — Cele mai bune lucrări prezentate la concurs vor fi premiate ; prototipurile care întrunesc toate condițiile de a fi introduse în fabricație și sînt omologate vor fi plătite autorului de către întreprinderea producătoare, conform legislației în vigoare, privind invențiile, inovațiile și raționalizările (în cazul în care lucrările au fost înregistrate ca atare).

Art. 7. — Mijloacele de învățămînt prezentate la concurs trebuie să fie originale și să corespundă prevederilor programelor școlare în vigoare. Documentația prezentată de autori (în forma definitivă) trebuie să fie astfel concepută, încît să dea posibilitatea ca mijloacele de învățămînt premiate să poată fi confecționate cu materiale și utilaje existente în țară.

Art. 8. — Lucrarea pentru concurs se va depune pînă în ziua închiderii concursului, la registratura Oficiului central pentru mijloace de învățămînt, în str. Spiru Haret nr. 12 — București, sau se va trimite prin poștă într-un ambalaj sigilat, care va purta un motto.

Odată cu obiectul (lucrarea) se va depune un plic sigilat, cuprinzînd următoarele date : numele și prenumele autorului, profesia, adresa, telefonul, instituția la care lucrează, titlul lucrării depuse la concurs și enumerarea pieselor respective.

Pentru identificarea obiectului (lucrării) și a autorului, pe plicul sigilat se va scrie același motto, ales de autor.

Materialele sosite prin poștă după data închiderii concursului se vor lua în considerare numai dacă poartă ștampila de primire a poștei cu o dată anterioară celei de închidere a concursului.

Art. 9. — Semnarea lucrării sau a documentației cu numele autorului are ca urmare scoaterea acestora din concurs.

Art. 10. — Aprecierea fiecărei lucrări prezentate la concurs, precum și propunerile de premiere se fac de către subcomisiile organizate de Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură.

Din fiecare subcomisie fac parte : un cadru didactic sau specialist din învățămîntul superior, liceal și tehnic profesional, care este și președintele subcomisiei ; un reprezentant al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură ; un reprezentant al Oficiului central pentru mijloace de învățămînt, care este și secretarul subcomisiei ; un cadru didactic din învățămîntul preșcolar *) ; un cadru didactic din învățămîntul general obligatoriu ; un cadru didactic din învățămîntul liceal și tehnic profesional *) ; un specialist de la întreprinderea de profil.

Art. 11. — Atribuțiile subcomisiilor sînt următoarele :

a) studiază materialele prezentate la concurs ;

b) participă la experimentarea în școlile de profil a prototipurilor de mijloace de învățămînt asupra cărora comisia centrală a luat o asemenea hotărîre.

c) întocmesc procesele-verbale care vor cuprinde : descrierea lucrării, motto-ul sub care s-a prezentat, observații detaliate asupra calității lucrării, propunerea motivată de premiere, de îmbunătățire a lucrării sau de respingere ;

Art. 12. — Lucrările subcomisiilor sînt coordonate și îndrumate de către o comisie centrală formată din : un reprezentant al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură ; un delegat al Oficiului central pentru mijloace de învățămînt, ca secretar al comisiei ; un specialist al Centrului de cercetare și perfecționare a personalului didactic din învățămîntul liceal și tehnic profesional ; un specialist al Institutului de științe pedagogice ; cîte un specialist din direcțiile de profil din Ministerul Educației și Învățămîntului, în funcție de natura lucrării ; un delegat al întreprinderii „Didactica".

Art. 13. — Comisia centrală este numită din ordinul secretarului general al Ministerului Educației și Învățămîntului, cu avizul secretarului Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură. Unul din membrii comisiei va fi numit președinte.

Art. 14. — Atribuțiile comisiei centrale sînt : verifică propunerile de premiere ale subcomisiilor ; avizează și propune ordinea și mărimea premiilor parțiale ; propune, în cazuri bine justificate, modificarea numărului și a valorii premiilor în cadrul sumelor prevăzute pentru fiecare grupă specificată în anexă ; deschide plicurile cu motto, după ce premiile stabilite au fost aprobate de conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului și de Biroul Executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură.

Art. 15. — Propunerile de premiere se aprobă de către secretarul general al Ministerului Educației și Învățămîntului, cu avizul secretarului Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură și Direcția plan-finanțe și investiții.

Art. 16. — Lucrările nepremiate se restituie autorilor. Lucrările premiate devin proprietatea Ministerului Educației și Învățămîntului — Oficiul central pentru mijloace de învățămînt, care le va introduce în fabricație sau le va populariza.

Art. 17. — În cazul în care lucrările premiate se introduc în producția de serie, la solicitarea întreprinderii, care urmează să execute lucrarea, autorii sînt obligați să dea lămuririle necesare.

---

*) În funcție de tipul instituției de învățămînt căruia i se adresează lucrarea.

Premii acordate la concursul de mijloace de învățămînt

GRUPA I

A) Mijloace didactice pentru grădinițe

Tema 1 : Jocuri și jucării didactice, jocuri pentru rezolvarea unor situații-problemă, caiete de muncă individuală ; 1 Premiu I, în valoare de 2 000 lei ; 1 Premiu II, în valoare de 1 000 lei ; 2 Mențiuni, în valoare de 500 lei fiecare.

Tema 2 : Aparate pentru educație fizică : 1 Premiu I, în valoare de 2 000 lei ; 1 Premiu II, în valoare de 1 000 lei ; 2 Mențiuni, în valoare de 500 lei fiecare.

Tema 3 : Aparate, dispozitive, pentru școli speciale : 1 Premiu I, în valoare de 3 000 lei ; 1 Premiu II, în valoare de 2 000 lei ; 2 Mențiuni, în valoare de 1 000 lei fiecare.

GRUPA A II-A

B) Mijloace de învățămînt pentru învățămîntul de toate tipurile

Tema 1 : Prototipuri de aparate, truse de laborator, mijloace audio-vizuale, modele de mașini și agregate în stare de funcțiune, dispozitive de laborator : 1 Premiu I, în valoare de 5 000 lei ; 2 Premii II, în valoare de 3 000 lei fiecare ; 2 Mențiuni, în valoare de 1 500 lei fiecare.

Tema 2 : Perfecționări de aparate și înlocuiri de materiale : 1 Premiu I, în valoare de 2 000 lei ; 2 Premii II, în valoare de 1 500 lei fiecare ; 3 Mențiuni, în valoare de 500 lei fiecare.

Tema 3 : Tablouri, portrete : 1 Premiu I, în valoare de 2 000 lei ; 1 Premiu II, în valoare de 1 000 lei ; 1 Mențiune, în valoare de 500 lei.

Tema 4 : Hărți, atlase, albume : 1 Premiu I, în valoare de 3 000 lei ; 1 Premiu II, în valoare de 2 000 lei ; 2 Mențiuni, în valoare de 1 000 lei fiecare.

Tema 5 : Aparate pentru educație fizică și sport : 1 Premiu I, în valoare de 2 000 lei ; 2 Premii II, în valoare de 1 000 lei fiecare ; 2 Mențiuni, în valoare de 500 lei fiecare.

GRUPA A III-A

Tema 1 : Scenarii de diafilme și diapozitive didactice, texte pentru discuri și benzi de magnetofon didactice : 1 Premiu I, în valoare de 2 000 lei ; 2 Premii II, în valoare de 1 000 lei fiecare ; 3 Mențiuni, în valoare de 500 lei fiecare.

Tema 2 : Scenarii de filme didactice : 1 Premiu I, în valoare de 4 000 lei ; 2 Premii II, în valoare de 2 500 lei fiecare ; 3 Mențiuni, în valoare de 1 500 lei fiecare.

Pe traseele școlii din R. F. Germania

La ora marilor opțiuni

Traseul München — Hamburg trecînd prin Nürnberg, Würzburg, Göttingen, oraș universitar, al congreselor și al institutelor de cercetare, și prin Hanovra, ni se înfățișează atunci cînd privim harta, asemeni meridianului central al Republicii Federale Germania. Am străbătut acest meridian pe coordonatele învățămîntului, într-un moment cînd efervescența pentru realizarea școlii integrate atinsese cote dintre cele mai înalte.

„Fiecare land are problemele sale de învățămînt specifice — îmi spunea Michael Stiefvater, inspector general de învățămînt la München [*] — dar cîteva fenomene esențiale preocupă, în egală măsură, corpul nostru didactic : este vorba de realizarea învățămîntului integrat și de orizontalizarea învățămîntului general de 10 ani, adică realizarea unei școli generale reale care să asigure elevilor șanse egale de a atinge același nivel de cunoștințe“.

Doar atunci cînd pătrunzi în realitățile sistemului actual de învățămînt din R.F. Germania și întîlnești alături de noile școli-pilot, rod al unei concepții didactice dintre cele mai moderne, cum sînt de pildă, Academia de arte grafice din München, marile școli primare și secundare de gradul I din Nürnberg, cele șase forme tradiționale ale învățămîntului gimnazial, poți înțelege pe deplin greutatea specifică a acestor deziderate. Aceleași căutări de soluții determină și interesul sporit pe care-l nutresc diverși oameni de învățămînt din orașele pe care le-am străbătut față de experiența înaintată a altor țări și, îndeosebi, față de multiplele soluții pozitive aplicate în școala românească.

Profesorul Fürth Hauptmannl, care conduce aplicarea unei programe moderne de învățămînt matematic a cărei introducere a început, în acest an școlar din clasa I, manifesta un deosebit interes pentru apropierea timpurie de știință practicată în școala noastră primară, în timp ce Helmut Scheidt din Frankfurt urmărea să găsească soluții pentru realizarea unor programe aplicabile într-o școală integrată.

Evident, tradiția nu este întotdeauna un balast. Ea și-a spus un cuvînt cu deosebire pozitiv în realizarea Academiei de arte grafice din München. Sînt reunite aici, într-o instituție care pregătește specialiști pentru toate profesiile ce intră în sfera artelor grafice — de la design la imprimeria de artă — tradițiile învățămîntului profesional-tehnic care a „produs“ de-a lungul secolelor adevărați meseriași, artiști cu tehnologii didactice moderne și cu o dotare tehnico-materială, în pas cu ultimul cuvînt al producției. Sînt pregătiți în această modernă instituție de învățămînt, tehnicieni, maiștri și tineri cu pregătire de nivel secundar care pot ocupa un loc în producție sau să urmeze o formă de învățămînt superior în specialitate. „Academia“ pare că va constitui un model pentru crearea unor centre școlare complexe care să asigure pregătirea tinerilor în toate profesiunile unui anumit sector industrial.

Numeroase școli moderne, concepute și dotate în pas cu ultimul cuvînt al tehnologiei didactice, oferă despre învățămîntul din Republica Federală Germania imaginea unui organism dinamic, gata să-și depășească propriile performanțe, să-și modifice liniile de contur, structura organizatorică, să-și perfecționeze continuu planurile și programele de studiu. Dar dincolo de tehnologia didactică, de laboratoarele multimedia, de rețeaua de televiziune școlară există o responsabilitate tot mai puternică a oamenilor de la catedră față de misiunea lor ca educatori. Determinantă în această responsabilitate este conștiința că învățămîntul nu poate exista fără educație în spiritul idealurilor umaniste, în respectul tuturor popoarelor lumii și a contribuției lor la valorile civilizației mondiale. Este ceea ce îmi spunea unul dintre reprezentanții de frunte ai tinerei generații de profesori din Hamburg, dr. Wilhelm Wortmann, argumentîndu-mi participarea lui la manifestările educative cu caracter internațional organizate la Sonnenberg.

Și în acest sens interesul față de conceptele și structurile moderne ale școlii românești completează interesul față de România socialistă ca promotoare a unei politici de colaborare și destindere internațională. Am fost literalmente asaltat, în zilele care au precedat vizita oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Federală Germania, de zeci de întrebări despre țara noastră, întrebări care denotă nu o simplă curiozitate, ci un interes statornic pentru tot ceea ce asociază atît de strîns idealurile și acțiunile politice, actuale, de cultură, relațiile interumane promovate de „Ihre Land“ — țara dv. — cu înalte valori umaniste.

MIRCEA HERIVAN

Braunschweig-Hamburg, iunie 1973

---

[*] În R.F. Germania nu există un minister central al educației, ci doar ministere ale landurilor, care conduc fiecare, autonom, școlile.

Pregătirea tehnică și profesională a tineretului — problemă vitală a contemporaneității

Conferința internațională a sindicatelor din învățămînt (București, 22—24 iunie a.c.) organizată de Federația internațională a sindicatelor din învățămînt, împreună cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură din Republica Socialistă România, a prilejuit un schimb rodnic de opinii și de experiență în una din problemele cele mai actuale și mai complexe ale școlii contemporane : pregătirea tehnico-profesională a tinerei generații și unitatea de acțiune a organizațiilor de educatori cu clasa muncitoare în soluționarea acestei probleme.

Așa cum au subliniat referatele, precum și mulți dintre participanții la discuții — în condițiile de azi, ale dezvoltării rapide a științei și tehnicii, ale eforturilor pe care le fac popoarele pentru progresul lor economico-social, pregătirea profesională și tehnică nu mai poate fi considerată decît ca parte integrantă a procesului de instruire completă a tinerei generații.

Implicațiile pe care le prezintă rezolvarea acestei probleme, devenită — cum sublinia referatul delegației române — **vitală** pentru societatea contemporană, au fost pe larg analizate în cadrul Conferinței, astfel încît participanții (reprezentanți ai organizațiilor sindicale de învățămînt din 48 de țări, de pe toate continentele) și-au putut forma imaginea vastă și extrem de diversă a străduințelor pentru pregătirea tehnică și profesională a tineretului, pentru a-l ajuta să se integreze rapid și cu cel mai mare folos în fluxul activității constructive a fiecărui popor. Căci, altele sînt desigur problemele ce se pun, din acest punct de vedere, în fața organizatorilor școlii din țările care pînă nu demult se aflau sub dominația colonială și în care învățămîntul traversează de abia acea fază incipientă, de luare a unor măsuri pentru construcția de școli, înființarea de noi și noi unități etc., în scopul lărgirii accesului la carte al populației și eradicării analfabetismului. Acel „stadiu cantitativ“ al educației, cum îl numea Mansour Hussein, membru al Comitetului executiv al Sindicatului educatorilor din R. A. Egipt, în care problemele de „conținut“ ale pregătirii profesionale și tehnice își găsesc expresie mai ales în preocuparea de a crea și școli pe cît posibil profilate după specificul economic al acelor țări și, poate, în acea „alfabetizare funcțională“ a lucrătorilor care nu știu să scrie și să citească. Apoi, altele sînt problemele învățămîntului tehnic și profesional și obligațiile organizațiilor sindicale de educatori în țările capitaliste, în care această sarcină nu se pune acum pentru prima oară și în care responsabilitatea pregătirii tehnico-profesionale a viitoarelor cadre nu revine numai statului și „nici măcar în mod esențial sistemului școlar“ — cum precizează raportul Comisiei internaționale UNESCO, prezidate de Edgar Faure, și publicat sub titlul „Apprendre à être“, ci și întreprinderilor, patronilor care — spunea Fernand Hostalier (Franța), în raportul său la Conferință — trebuie să găsească o soluție convenabilă la întrebarea : „cum să desfășoare pregătirea muncitorilor — pentru că aceasta a devenit indispensabilă, odată cu evoluția științifică și tehnică — fără să afecteze sau, dacă se poate, încercînd să adîncească sistemul de exploatare ?“. Și altele sînt aspectele pe care le prezintă țările socialiste, în care pregătirea tehnică și profesională a tinerei generații se face în folosul plenar al societății, pentru prosperitatea ei generală. În aceste țări, în care statul însuși se ocupă de pregătirea tehnică și profesională a tineretului, se are în vedere permanent, alături de formarea unor buni muncitori, tehnicieni, specialiști, și educarea lor ca oameni și cetățeni.

O mare diversitate de situații și de soluții — a relevat Conferința — prezintă politica școlară în domeniul pregătirii tehnice și profesionale chiar în sînul aceleiași orînduiri sociale. Astfel, problematica variază în sistemul capitalist, după cum e vorba de țări cu structuri școlare centralizate, ca Franța, sau descentralizate, ca Marea Britanie sau Republica Federală Germania. În unele țări, ca Belgia și Olanda, elevii primesc o pregătire orientată spre o anumită meserie începînd de la vîrsta de 11—12 ani, pe cînd în altele ca Franța, Italia, Suedia, Marea Britanie, accentul se pune pe învățămîntul general pînă la vîrsta de 15—16 ani, formația profesională venind după aceea.

Recenta Conferință de la București — apreciată, de către secretarul general al Federației internaționale a sindicatelor din învățămînt, Daniel Letureau, în cuvîntul său de închidere, drept „o etapă a gîndirii pedagogice contemporane“ — s-a distins prin spiritul exigent de analiză și prin consensul opiniilor, educatorii dovedind și de astă dată că privesc cu cea mai mare responsabilitate viața și destinele copiilor care trebuie să devină constructori competenți și de mare eficiență, într-o lume a păcii și înțelegerii între popoare.

STELA PREDESCU

„Un prieten italian...“

Din Cagliari, un tînăr poet muncitor italian — Salvatore Cau — își înstrunește lira pe acordurile frumuseților României socialiste, pe care le-a admirat vara trecută, într-o vacanță în țara noastră. Scrisoarea care însoțește poezia și în care ne spune că „am creat aceste versuri pentru frumoasa dumneavoastră țară“, se încheie cu „urări de bine de la un prieten italian“.

„Romania '72“

Distese di grano che non finiscono mai,
pozzi che sgorgan di qua' e di la'
quel liquido prezioso
chiamato oro nero,
le industrie che fioriscono ogni giorno
per dare a tutti il lavoro quotidiano,
per dare a tutti un posto sicuro,
per garantire a tutti il benessere sociale.
Romania :
come sei fiorita e profumata,
pari un albero di mandorli
di mandorli sempre in fiore,
come é laboriosa la tua gente,
come é simpatica la tua gente,
sempre cordiale, ospitale, fraterna.
Lo straniero da te é un amico,
l'Italiano lo accogli a braccia aperte
da fratello.

SALVATORE CAU

„România '72“

Întinse grînare, la nesfîrșit
De ici și de colo fîntîni țișnitoare
Cu aurul negru, neprețuit,
Industrii ivind ca pe-o floare ;
Industrii, prin munca de fiece zi,
Asigură omului ziua de mîine,
Tu, „Românie“, mereu pari a fi
Migdalul în floare, mireasma de pîine
Și oamenii harnici ai tăi, minunați,
Cu mîna întinsă-s mereu către un frate,
Străinii bineţe ce-ți dau îți sînt frați
Și italianul, de asemenea, frate.

În românește de :
GABRIELA TARABEGA

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
ANUL III Nr. 103

Sîmbătă 14 iulie 1973
16 pagini — 1 leu

Adunarea generală deschisă a organizației de partid a Ministerului Educației și Învățămîntului

Vineri, 22 iunie, au avut loc lucrările adunării generale deschise a organizației de partid a Ministerului Educației și Învățămîntului, la care au luat parte comuniștii și alți lucrători din centrala ministerului, reprezentanți ai organizațiilor obștești și ai instituțiilor subordonate ministerului.

Cu acest prilej, au fost dezbătute și adoptate măsurile pentru aplicarea hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului.

Participanții la dezbateri au subliniat importanța istorică a plenarei, care a stabilit programul și concepția clară ale unui sistem unitar de învățămînt ce va influența în mod fundamental formarea și perfecționarea cadrelor necesare dezvoltării rapide a economiei și culturii, ridicarea nivelului general de pregătire a tinerelor generații, creșterea orizontului de cunoștințe al întregului popor. Analizînd cu maximă responsabilitate liniile directoare ale programului școlii românești, așa cum sînt trasate în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenară, vorbitorii au făcut propuneri pentru îndeplinirea întocmai a sarcinilor imediate și de viitor, privind mai strînsa legare a școlii de viață, pregătirea tuturor tinerilor pentru muncă, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, dezvoltarea activităților educative, modernizarea conținutului, structurilor, formelor și metodelor de învățămînt. De asemenea, au fost analizate măsurile propuse pentru traducerea în viață a sarcinilor trasate de plenară cu privire la generalizarea învățămîntului preșcolar, trecerea la generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani și, în perspectivă, la realizarea învățămîntului liceal obligatoriu, măsuri care situează școala românească la nivelul învățămîntului din țările avansate.

Participanții la adunare s-au angajat să mobilizeze toate forțele lor pentru a înlătura lipsurile și neajunsurile din activitatea Ministerului Educației și Învățămîntului, să-și dedice toată energia și competența aplicării exemplare a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973, înfloririi învățămîntului românesc.

Intr-o atmosferă de entuziasm, a fost adoptat textul unei telegrame adresate C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În încheierea lucrărilor adunării generale a luat cuvîntul tovarășul Paul Niculescu-Mizil, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul educației și învățămîntului.

Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu

Comuniștii, lucrătorii din Ministerul Educației și Învățămîntului, intruniți în adunarea generală pentru a analiza și stabili sarcinile ce ne revin din hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R., își manifestă in unanimitate adeziunea față de aceste documente de o inaltă valoare programatică și practică, față de modul științific in care au fost abordate și soluționate problemele fundamentale ale invățămintului in actuala etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste.

Participanții la adunarea generală exprimă recunoștința lor fierbinte pentru grija și preocuparea statornică a conducerii de partid, a dumneavoastră, mult stimate tovarășe Ceaușescu, față de destinele școlii — sector de primordială importanță pentru evoluția intregii societăți, pentru pregătirea cadrelor de viitori constructori ai socialismului și comunismului.

Considerăm că aplicarea hotăririlor plenarei, care stabilesc pentru o indelungată perioadă de timp liniile directoare de dezvoltare ale invățămintului din patria noastră, va spori contribuția școlii la pregătirea cadrelor și specialiștilor necesari dezvoltării rapide, economice și sociale, a patriei, la ridicarea nivelului general de cultură și civilizație al poporului, la lichidarea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, la infăptuirea programului construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Vă asigurăm că aceste hotărîri reprezintă programul de muncă și activitate pentru toți lucrătorii din Ministerul Educației și Învățămîntului, pentru slujitorii școlii românești.

Sintem pe deplin conștienți că ridicarea pe o treaptă mai inaltă a nivelului invățămintului, pentru a răspunde pe deplin cerințelor dezvoltării multilaterale și continue a patriei noastre, depinde de conținutul procesului instructiv-educativ, de legarea mai strinsă a școlii de viață și de practica construcției socialiste, de contribuția nemijlocită a tuturor cadrelor didactice la educarea multilaterală a tineretului nostru.

Comuniștii din organizația noastră, toți lucrătorii ministerului, trăgind invățăminte din analiza profundă efectuată de plenară, din critica făcută neajunsurilor și lipsurilor din activitatea ministerului, din hotărîrile de o importanță excepțională stabilite cu acest prilej, sînt ferm hotăriți să facă totul pentru aplicarea lor in viață, să-și imbunătățească stilul de muncă, să îndrume cu mai multă competență și spirit de răspundere activitatea din școli și facultăți.

Pe baza Hotărîrii Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului și Comitetul de partid au elaborat măsuri concrete pentru realizarea in cele mai bune condiții și la timp a sarcinilor actuale și de perspectivă care ne revin.

Vă asigurăm, mult stimate tovarășe Ceaușescu, că nu vom precupeți nici un efort, că vom munci cu toată hotărîrea, competența și abnegația pentru realizarea vastului program stabilit de Plenara Comitetului Central al partidului, pentru ca școala românească de toate gradele să contribuie in mai mare măsură la pregătirea pentru muncă și viață a tineretului, la creșterea nivelului de cultură al intregului popor, la ridicarea patriei noastre socialiste pe noi culmi ale progresului și civilizației.

**PARTICIPANȚII LA ADUNAREA GENERALĂ
A COMUNIȘTILOR ȘI SALARIAȚILOR
DIN MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI**

ÎN ACEST NUMĂR

- **Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România**
- **Titluri și ordine acordate cadrelor didactice cu prilejul „Zilei învățătorului"**
- **Vacanța '73**
- **Copilul și mediul natural**

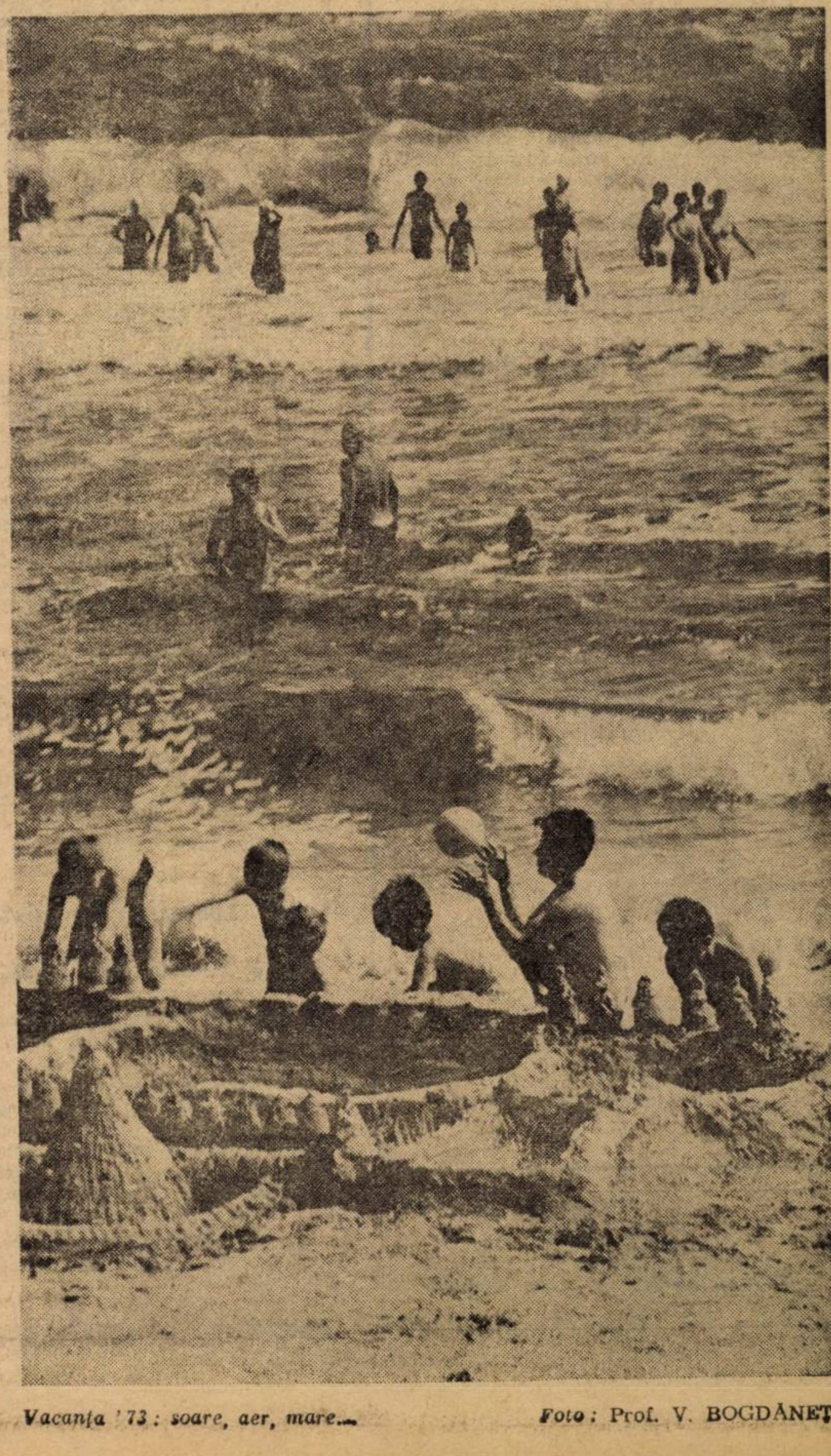

Vacanța '73: soare, aer, mare...

Foto: Prof. V. BOGDĂNEȚ

Vizita ministrului educaţiei şi învăţămîntului în Algeria

Duminică, 8 iulie a.c., şi-a început vizita în Republica Algeriană Democratică şi Populară, tovarăşul **Paul Niculescu-Mizil,** membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul educaţiei şi învăţămîntului, la invitaţia ministrului învăţămîntului superior şi al cercetării ştiinţifice din această ţară, Mohamed Seddik Benyahia.

Luni seara, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a asistat la o adunare a studenţilor din Alger.

În cursul dimineţii zilei de marţi, oaspetele român, însoţit de ministrul învăţămîntuuli superior şi al cercetării ştiinţifice, Mohamed Seddik Benyahia şi de ambasadorul României la Alger, Ştefan Mihai, a vizitat şantierul noii universităţi de ştiinţe tehnice din Alger şi a avut o convorbire cu Abdelkrim Benmahmoud, ministrul învăţămîntului primar şi secundar. S-au discutat aspecte ale modului de organizare a învăţămîntului din cele două ţări şi s-au evidenţiat posibilităţile dezvoltării colaborării şi a schimburilor de experienţă româno-algeriene în domeniul învăţămîntului.

Miercuri, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a vizitat în oraşul Constantine noua universitate, la care îşi aduc contribuţia şi specialişti români, precum şi complexul de motoare-tractoare al „Sonacome".

Joi, 12 iulie, tovarăşul Paul Niculescu-Mizil, a fost primit de **Houari Boumediene** preşedintele Consiliului Revoluţiei şi guvernului Republicii Algeriene Democratice şi Populare.

Tovarăşul Paul Niculescu-Mizil a înmînat şefului statului algerian mesajul tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, prin care se adresează un salut prietenesc, urări de sănătate şi succes şi se afirmă hotărîrea dezvoltării în continuare a relatiilor româno-algeriene.

Mulţumind pentru mesaj, preşedintele Houari Boumediene a transmis la rîndul său, urări de sănătate şi succes tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a exprimat convingerea că relaţiile româno-algeriene vor cunoaşte şi în viitor o largă dezvoltare.

În cursul întrevederii, care s-a desfăşurat într-o atmosferă deosebit de cordială, au fost abordate probleme de interes reciproc şi s-a făcut un schimb de vederi asupra problemelor internationale actuale.

Vizita delegaţiei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului în R.D. Germană

În perioada 2—9 iulie a.c., o delegaţie a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, condusă de tovarăşul **Traian Pop,** adjunct al ministrului, a făcut o vizită oficială de documentare în Republica Democrată Germană, la invitaţia tovarăşei Margot Honecker, ministrul învăţămîntului public. Delegaţia s-a informat asupra rezultatelor obţinute de şcoala socialistă din Republica Democrată Germană cu privire la realizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani, pregătirea practică a elevilor din clasele V—XII, sistemul de pregătire şi perfecţionare a cadrelor didactice precum şi unele domenii ale cercetării pedagogice. Au fost vizitate şcoli, instituţii de învăţămînt superior, institute de cercetare şi perfecţionare. Delegaţia a avut două întîlniri de lucru cu tovarăşa ministru Margot Honecker, în cadrul cărora a avut loc un schimb util de păreri privind dezvoltarea învăţămîntului în cele două ţări şi s-au trecut în revistă problemele care interesează cele două părţi în vederea unei mai strînse colaborări.

Cu aceeaşi ocazie delegaţia a fost primită la C.C. al P.S.U.G. de către Lothar Opermann, şeful Secţiei învăţămînt.

ÎN ATENŢIA CITITORILOR

Numărul următor al revistei „Tribuna şcolii" va apare sîmbătă, 28 iulie.

În ajutorul studierii aprofundate a sarcinilor trasate învăţămîntului de Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973

(Urmare din nr. 102)

III. Şcoala şi viaţa (şcoala şi producţia)

(...) Pregătirea pentru muncă. Obiectiv al învăţămîntului. Referate şi comunicări prezentate la simpozionul organizat de Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman şi Institutul de cercetări pedagogice. Alexandria, f.e., 1971, 492 p.

Din cuprins: Bazele teoretice ale educaţiei prin muncă în şcoală; Experimente, acţiuni; Munca — obiect de învăţămînt; Forme, metode şi procedee ale pregătirii tehnico-productive; Cercetarea pedagogică în sprijinul educaţiei prin muncă a tineretului şcolar din România.

Probleme de pedagogie contemporană. Vol. 2 Bucureşti, Biblioteca centrală pedagogică, 1971, 168 p.

Volumul conţine şi o serie de referate tratînd probleme de sociologia educaţiei, de orientare şcolară şi profesională. Semnalăm cîteva titluri de referate care tratează diverse aspecte ale legării şcolii de viaţă: Despre dezvoltarea capacităţilor individuale şi a talentelor din punctul de vedere al alegerii profesiunii; În căutarea unei orientări educative a adolescenţilor; Mai multă atenţie orientării profesionale a elevilor.

Revista de pedagogie, 1973, nr. 4 (aprilie). Număr tematic: Activitatea tehnico-productivă în şcoală.

Cuprinde: Educarea elevilor prin muncă şi pentru muncă; Activitatea tehnico-productivă a elevilor în concordanţă cu cerinţele social-economice; Contribuţia şcolii de cultură generală la pregătirea forţei de muncă; Pregătirea tehnico-productivă a elevilor şi asigurarea necesarului forţei de muncă; Şcoala — pepinieră de cadre pentru întreprinderi; Microîntreprinderea şi pregătirea elevilor pentru activitatea social-economică; Microuzina — formă avansată de pregătire tehnico-productivă a elevilor; Valoarea educativ- formativă a activităţilor tehnico-productive; Organizarea şi evidenţa pregătirii tehnico-productive a elevilor din mediul rural; Eficienţa educativă şi economică a muncii productive; Instruirea tehnico-productivă a elevilor dintr-o şcoală sătească; Relaţia şcoală-întreprindere în pregătirea pentru muncă a elevilor; Familia şi unele probleme ale pregătirii tehnico-productive a elevilor; Activitatea tehnico-productivă a elevilor din liceu; Rolul desenului tehnic în instruirea elevilor; Profilul spiritual al maistrului instructor; Folosirea matematicii pentru apropierea elevilor de activitatea economico-productivă.

IV. Educaţia comunistă a tineretului şcolar

Apostol, Pavel: Primatul educaţiei. În „Tribuna şcolii", 1971, nr. 7 (18 iunie), p. 5.

Formarea unui tineret inventiv, capabil să participe la dezvoltarea comunistă a ţării.

Constantinescu, Miron: Şcoala — instituţie fundamentală a educaţiei socialiste. În „Scînteia", 1970, nr. 8313 (21 ian.) p. 1, 4.

Creşterea valorii educative a şcolii prin îmbunătăţirea conţinutului învăţămîntului, întărirea caracterului său ideologic, creşterea rolului cadrelor didactice în munca de educare a tinerei generaţii.

Dimitriu, Emilian: Profesorul — propagator al ideologiei şi politicii partidului la lecţie. În Revista de pedagogie, 1972, nr. 4 (aprilie), p. 11—16.

Educatorul, deci, profesorul, trebuie să fie un activist, care duce cuvîntul partidului în rîndul tineretului, educîndu-l în scopul formării personalităţii integrale.

Ghitera, Alexandru: Dirigintele şi informarea politică a elevilor. În Revista de pedagogie, 1972, nr. 4 (aprilie), p. 61—65.

Informarea politică, sarcină fundamentală a profesorului-diriginte în formarea conştiinţei politice a elevilor.

Educaţia moral-cetăţenească. În Revista de pedagogie, 1973, nr. 3 (martie). Număr tematic.

Cuprinde: Ion Stanciu: Educaţia ştiinţifică-ateistă a elevilor; O. Şafran: Particularităţi ale educaţiei morale şi ale programării ei; Steliana Năstăsescu-Cruceru: Educarea adolescenţilor în spiritul eticii şi echităţii socialiste; Julieta Alexandru: Proiectul de norme-model de comportament pentru elevi; Marin Călin: Datoria morală — un obiectiv central al educaţiei; Ion Dragu: Educarea tineretului în spiritul combativităţii şi vigilenţei revoluţionare; G. Văideanu: Educaţia în serviciul păcii; Pavel Apostol: Educaţia pentru pace şi echitate socială.

(...) Exigenţele noi în metodica predării ştiinţelor sociale. Colocviu organizat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, în cadrul manifestărilor prilejuite de întîmpinarea Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român, 30—31 mai 1972. În Forum, Ştiinţe sociale, 1972, nr. 1, 192 p. Număr tematic.

Din cuprins: Constantin Vlad: Folosirea documentelor de partid în predarea ştiinţelor sociale; Gheorghe P. Apostol: Metodologia şi metodica în contextul preocupărilor actuale privind creşterea eficienţei predării ştiinţelor sociale; Ion Tudosescu: Metodica predării ştiinţelor sociale şi eficienţa lor formativ-educativă; Marin Vişan: Predarea ştiinţelor sociale în concepţia pedagogiei moderne; Valdemar Popa: Corelarea cunoştinţelor din domeniul ştiinţelor sociale cu cele însuşite de elevi la alte discipline; Vasile Asănăchescu: Metode şi mijloace de combatere a concepţiilor mistice, religioase la lecţiile de ştiinţe sociale.

Predarea disciplinelor artistice, Vol. 1, Bucureşti, Biblioteca centrală pedagogică, 1972, 166 p.

Pe lîngă problemele concrete ale predării artelor plastice şi muzicii în şcoala medie, volumul cuprinde referate consacrate problemelor educaţiei estetice în sensul larg al cuvîntului. Merită atenţie referatele: Cultura estetică şi şcoala, Educaţia muzicală, Dezvoltarea aptitudinilor creatoare ale elevilor la lecţiile de arte plastice. Volumul cuprinde şi o listă de materiale de educaţie estetică existente în Biblioteca centrală pedagogică.

Probleme de pedagogie contemporană. Vol. 1, Bucureşti, Biblioteca centrală pedagogică, 1970, 148 p.

Culegere de referate consacrate principalelor domenii ale pedagogiei şi învăţămîntului. Atragem atenţia în mod special asupra capitolului dedicat educaţiei, în care sînt abordate aspecte ca: formarea disciplinei, idealurile elevilor de liceu, relatiile educative în cadrul clasei.

Probleme de pedagogie contemporană. Vol. 3, Bucureşti, Biblioteca centrală pedagogică, 1972, 207 p.

Semnalăm prezentarea a trei ample studii apărute în presa de specialitate de peste hotare, care tratează aspecte mai puţin dezbătute ale unor probleme interesante de educaţie comunistă: Studierea relatiilor din cadrul grupurilor mici ca expresie a poziţiei morale şi personalităţii; Evaluarea morală în învăţămînt: Diagnosticul nivelului de educaţie morală a personalităţii.

V. Predarea limbilor străine

Demetrescu, Viorica: Activizarea elevilor la lecţiile de limbi străine. În Revista de pedagogie, 1972, nr. 7 (iulie), p. 74—78.

Modernizarea şi perfecţionarea metodelor de predare a limbilor străine.

Novicicov, Eugen: Predarea limbilor străine. Probleme lingvistice şi psiho-pedagogice. Vol. 1, Bucureşti, E.D.P., 1968, 224 p.

Obiectivele noi pe care şi le propune predarea limbilor străine în momentul de faţă impun cu necesitate o restructurare a celor două elemente esenţiale: conţinutul disciplinei şi procesul de predare la care trebuie să se adauge datele lingvisticii şi psihologiei.

Oprică, Octavian: Predarea experimentală a limbilor străine la primele clase ale şcolii generale. În Revista de pedagogie. Supliment, 1971, p. 69—71.

Cu referire la limba engleză.

Saraş, Marcel: Mijloace tehnice audio-vizuale în predarea limbilor străine (Laboratorul lingvistic). Bucureşti, E.D.P., 1967, 136 p.

Studii şi cercetări de didactică a limbilor moderne şi clasice, Bucureşti, 1970, 358 p.

Din cuprins: Tatiana Slama-Cazacu: Cîteva probleme psiho-lingvistice ale învăţării limbilor străine; Romeo Chivescu: Aportul lingvisticii moderne în predarea limbilor străine.

(...) Predarea limbilor străine, Vol. 2, Bucureşti, Biblioteca centrală pedagogică, 1972, 216 p.

Acest volum cuprinde, în prima parte, referate asupra unor studii de problematică generală în materie de metode şi mijloace noi (abordarea sistemică, structuralismul, metoda structural-globală, mijloacele audio-vizuale etc.). Partea a doua, consacrată problemelor de metodică specială, conţine referate adresate profesorilor de limba rusă (crearea situaţiilor de conversaţie — folosirea aspectelor şi a timpurilor la indicativ), celor de limba franceză (analiza a trei poezii incluse în programă, un amplu studiu asupra pronumelor personale), de limba germană (structura sintactică contemporană, expresii idiomatice) şi de limba engleză (varierea tipurilor de exercitii).

„Fişierul documentar" a fost realizat de Biblioteca centrală pedagogică-Bucureşti

UN VAST PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ŞI PERFECŢIONAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

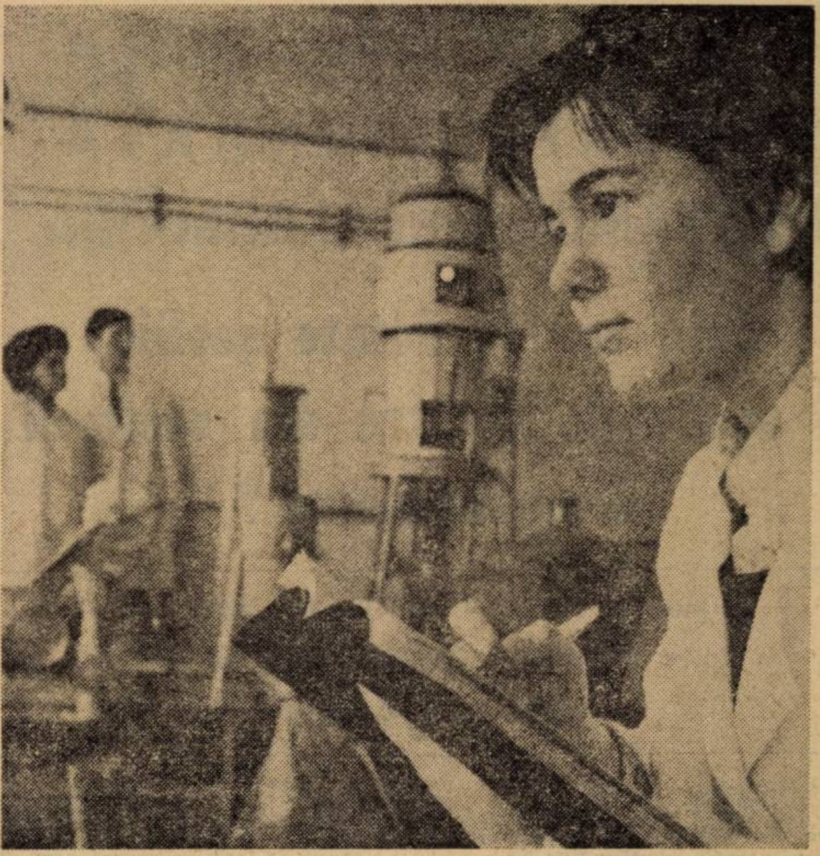

La staţia pilot a laboratorului tehnologic al centrului şcolar de chimie Ploieşti.

Prof. dr. doc. STANCIU STOIAN,
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

„O pagină de autentică pedagogie"

Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie marchează un moment important în istoria şcolii româneşti. Moment politic şi pedagogic.

Din 1944, şcoala noastră a trecut deja printr-o serie de momente, pînă să ajungă la situaţia de azi. A trecut mai întîi printr-o fază de luare de poziţie, pe o linie revoluţionară, în primii ani. Şi cum fixarea poziţiei nu s-a făcut cu ochii închişi, am avut şi un popas de repliere şi reconsiderare a realizărilor (1956—1957), cînd a trebuit să ne amintim de experienţa pozitivă mai veche a şcolii din România. O cotitură s-a făcut în deceniul următor, la Congresul al IX-lea (1965), cînd şcolii, „principal izvor de cultură şi factor de civilizaţie", i se lămuresc rosturi în construcţia socialismului în ţara noastră, întemeiate pe o concepţie nouă despre natură şi societate, pe tradiţiile progresiste ale şcolii româneşti şi pe experienţa pedagogiei universale. Legea pentru reformarea învăţămîntului, din 1968, vine să consacre acest lucru, într-o perspectivă clară, de lungă durată.

Plenara din 18—19 iunie a.c. duce mai departe procesul început, spre precizări şi consolidare. Documentele ei şi cu deosebire cuvîntarea secretarului general al partidului constituie o pagină de autentică şi semnificativă pedagogie, aplicată la ţara noastră. Prin problemele puse, ca şi prin modul cum sînt ele rezolvate.

O primă semnificaţie a plenarei şi documentelor ei : ele nu vin să răstoarne nimic în sistem — pentru că nici nu era cazul ; ele vin să analizeze ceea ce s-a făcut şi ceea ce nu s-a făcut din 1968 şi pînă acum, să pună în lumină cauzele întîrzierilor şi pericolele nelichidării lor la timp. Greşeli s-au făcut în planificarea învăţămîntului, în legarea acestuia de practică, în politica de cadre şi mai ales în generalizarea şcolii obligatorii de zece ani ş.a. Era timpul ca aceste greşeli să fie dezvăluite, pentru a nu se persista în ele.

Aspectul cel mai important al analizei şi comentariilor pe baza ei nu-l prezintă însă arătarea laturii negative a procesului de dezvoltare al şcolii, ci latura pozitivă, constructivă, măsurile şi viziunea teoretică în care ele sînt prinse. Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu dă lapidar acest răspuns.

Care sînt problemele, măsurile şi cum se prezintă justificarea lor teoretică ? Chiar şi numai trecerea în revistă a acestora este suficientă, credem, pentru a demonstra cele afirmate.

Pe primul loc stă, evident, o chestiune de principiu, legată de filozofia educaţiei în spirit socialist : necesitatea edificării unei concepţii unitare, pentru „o formă unitară a întregului sistem de învăţămînt din ţara noastră". O concepţie filozofică stă, evident şi la temelia şcolii burgheze, dar, după cum se ştie, nu unitară, ci dualistă, de clasă. Concepţia noastră unitară priveşte toate treptele de învăţămînt, de la grădiniţele de copii mici, cuprinşi de la cinci ani în sistemul învăţămîntului obligatoriu, pînă la universitate, trecînd prin şcoala de zece ani, clarificată de astă-dată în funcţia şi rosturile ei şi liceul diversificat, cu pondere tot mai mare pe practică. Cît despre învăţămîntul superior, problemele care se pun în legătură cu el sînt, cum spune tovarăşul Nicolae Ceauşescu „mai mult de ordin calitativ". Aci capătă mai ales expresie — trebuie să capete — principiul suveran, într-un fel, pentru întreg învăţămîntul, acela al strînsei legături dintre învăţămînt, cercetare şi producţie.

Un loc important în discuţiile plenarei şi mai ales în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, îl ocupă problemele de conţinut ale învăţămîntului, în şcoala noastră socialistă (obiectele de studiu şi modul cum trebuie ele să fie abordate, limba română şi limbile naţionalităţilor conlocuitoare, limbile străine, orientarea şcolară şi profesională), ca şi problemele metodei de predare. Timp pentru profesor, dar timp şi pentru elev, iată o înţeleaptă lozincă pentru învăţămîntul nostru, de multe ori reclamată şi în trecut, dar tot de atîtea ori uitată. Şi nu numai timp, ci şi efort pentru punerea ştiinţei şi tehnicii moderne în slujba tehnicii şi măiestriei didactice. Acest deziderat trebuie atins la un aşa nivel, încît, pentru copilul normal, normală să fie trecerea lui fără opreliştii prin toate clasele de orice grad. „Trebuie — spune pe drept cuvînt tovarăşul Nicolae Ceauşescu — părăsită vechea mentalitate şi vechea situaţie de a pierde pe drum circa 10 la sută din copii". Nu admitem rebuturi în producţia materială, cu atît mai mult nu trebuie să admitem în şcoală.

În ansamblu, lucrările Plenarei din 18—19 iunie a.c. a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, ne întăresc, credem, convingerea că, prin aceasta, nu numai sistemul de învăţămînt se îndreaptă spre o structurare proprie, închegată, mereu perfectibilă, ci şi gîndirea pedagogică românească. La vechea tradiţie progresistă, venim să punem bazele uneia noi: o tradiţie pedagogică socialistă. Care nu vine şi nici nu merge mai departe de la sine.

Prof. CORNELIA CALU,
directoarea Şcolii generale nr. 29, Constanţa

„Să-l cointeresăm pe elev în instruire şi educaţie"

Lucrez la o şcoală generală şi am primit cu deplină satisfacţie ideea generalizării învăţămîntului de 10 ani obligatoriu — formulată în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la recenta plenară. În prezent, noi „pierdem" pe drum un număr destul de mare de tineri ; vreau să spun că nu toţi tinerii din şcoala noastră ajung să-şi formeze un bagaj serios de cunoştinţe, care să le permită să fie pregătiţi pentru viaţă, pentru meseria aleasă.

Trecerea la învăţămîntul obligatoriu de 10 ani — ca primă treaptă a şcolarităţii — se impune, deci, ca o necesitate. Prin această măsură, se va realiza un sistem de învăţămînt unitar — în conţinut şi în formă. Se va schimba, totodată, optica elevilor şi în special a unora dintre părinţi, care vor privi cu mai multă încredere frecventarea claselor a IX-a şi a X-a decît au făcut-o pînă acum.

Nouă, cadrelor didactice, ne revin sarcini de mare răspundere în acest sens. Numai de felul cum vom acţiona noi, numai de felul în care vom găsi metodele şi mijloacele cele mai potrivite, mai moderne, de predare, vom reuşi să transmitem elevului cunoştinţele pe care ni le propunem. Noi trebuie să-l ajutăm pe elev să devină un **colaborator** al nostru, să-l cointeresăm în educaţia şi instruirea lui. Munca omului de la catedră va fi astfel mai eficientă şi rezultatele nu vor întîrzia să se vadă.

Din cuvîntarea secretarului general al partidului am mai desprins un mare adevăr, pe care mulţi dintre oamenii şcolii îl avem la inimă, şi anume : că astăzi programa de învăţămînt este prea încărcată cu elemente inutile formării tînărului pentru viaţă, că ea este prea **teoretică** şi cuprinde repetări şi suprapuneri care răpesc timp preţios atît elevului cît şi cadrului didactic. Această stare de lucruri trebuie curmată. Să păstrăm în programa predării la clasă numai acele obiecte de studiu — decantate de tot balastul existent — care sînt absolut necesare tînărului pentru formarea lui ca om şi să afectăm un spaţiu mai larg activităţilor practice care creează deprinderi şi dragoste de muncă.

Cuvintele rostite de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara din 18—19 iunie a.c. vor fi întotdeauna un motto preţios muncii mele de la catedră.

Prof. BÓNI JÁNOS ,
inspector şef al Inspectoratului şcolar
al judeţului Mureş

„Muncim laolaltă"

Analiza multilaterală a dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului la recenta plenară a înaltului for al partidului nostru, programul amplu de acţiune cuprins în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu constituie un îndreptar teoretic şi practic de mare importanţă pentru noi toţi, cei chemaţi să educăm şi să pregătim viitorul ţării. În această nobilă activitate, de mare responsabilitate, muncim laolaltă educatori români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, uniţi frăţeşte în eforturi pentru transpunerea în viaţă a hotărîrilor şi indicaţiilor partidului nostru comunist. Noi, cei care ne desfăşurăm activitatea în şcolile şi secţiile cu limba de predare maghiară, îndrumăm procesul de învăţămînt în aceste unităţi, cunoaştem din proprie experienţă justeţea politicii naţionale marxist-leniniste a partidului nostru. Avem asigurate condiţii necesare pentru învăţămîntul în limba maternă, astfel încît elevii să dobîndească cunoştinţe temeinice, să se pregătească pentru viaţă, pentru muncă. Am socotit totdeauna o sarcină esenţială ca elevii noştri să-şi însuşească bine limba statului nostru socialist, pentru a putea desfăşura o activitate rodnică în orice domeniu. Sîntem conştienţi că limba română nu este o limbă străină pentru nici unul din locuitorii patriei noastre socialiste. Din experienţa noastră cunoaştem, că cei care învaţă din copilărie limba română, alături de limba maternă, pot să le folosească bine pe amîndouă. De aceea credem, că va trebui să îmbunătăţim învăţarea limbii române încă din grădiniţe, să folosim mai intensiv perioada foarte receptivă a vîrstei preşcolarilor şi şcolarilor mici. Însuşirea corectă a limbii române de către toţi elevii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare necesită îmbunătăţirea metodelor şi procedeelor folosite la lecţii, accentul urmînd a se pune pe caracterul practic al predării.

O expresie elocventă a democraţiei socialiste, a umanismului societăţii noastre socialiste constituie ideea cuprinsă în cuvîntarea secretarului general al partidului cu privire la faptul că, în localităţile unde se vorbeşte şi limba unei naţionalităţi conlocuitoare, este necesar ca tinerii să cunoască şi limba acesteia, iar învăţătorii să cunoască ambele limbi, pentru a putea să lucreze mai bine cu copiii. Experienţa din judeţul nostru, unde, în multe localităţi, oamenii cunosc şi folosesc ambele limbi — română şi maghiară, sau română şi germană — arată pe deplin justeţea acestei idei, iar colaborarea frăţească rodnică dintre cadrele didactice de naţionalitate română, maghiară şi germană a dus la rezultate remarcabile. Pe acest drum al conlucrării frăţeşti în educarea şi instruirea copiilor sîntem hotărîţi să mergem în continuare cu şi mai multă fermitate.

UN VAST PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

Cum vor fi dotate școlile și atelierele școlare din sectorul dumneavoastră ?

Interviu cu ing. DUMITRU NECȘOIU,
prim secretar al Comitetului de partid
al sectorului 7, București

Red: Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea învățămîntului în țara noastră, conține referiri la o mai bună utilizare a bazei materiale a învățămîntului, ca și la dirijarea investițiilor în sensul asigurării spațiilor de învățămînt, a locurilor în internate și cămine. Ce măsuri se vor lua, în această direcție, în sectorul dumneavoastră, pentru începerea noului an școlar ?

D. Necșoiu : Ascensiunea pe care o cunoaște învățămîntul din țara noastră, ca urmare a grijii deosebite cu care sînt abordate și soluționate, de către conducerea superioară de partid, problemele fundamentale ale școlii românești, este evidentă și în realizările, în această direcție, ale sectorului 7. Cu sprijinul organelor locale de partid, școlile generale, liceele de cultură generală și de specialitate, școlile profesionale din sectorul 7 și-au îmbunătățit an de an baza materială. În ultimii zece ani, s-au construit 536 săli de clasă, 52 laboratoare de fizică și chimie, 52 de ateliere școlare, 3 săli moderne de sport etc. Pentru anul școlar 1973/1974, din fondurile de investiții vor fi date în folosință încă două noi localuri de școli generale, fiecare cu cîte 24 săli de clasă, în Drumul Taberei. Se vor extinde școlile generale nr. 156 și 174 cu 24 săli, vor fi terminate construcțiile școlilor profesionale UCECOM și U.M.E.B. Se va da în folosință o nouă casă de copii școlari, cu 240 locuri, în cartierul Militari.

Red : Cum se va da extindere, în școli, laboratoarelor și cabinetelor și cum se va îmbunătăți dotarea acestora, astfel încît să corespundă cerințelor unui învățămînt modern, legat de practică, de viață ?

D. Necșoiu : Pentru ca toate unitățile școlare să aibă asigurată predarea în laboratoare a fizicii, chimiei și biologiei, ne-am propus ca pînă la 1 septembrie 1973 să amenajăm încă 12 laboratoare de biologie și 10 cabinete de diferite specialități. În scopul dotării cu mobilier adecvat, aparatură modernă audio-vizuală, bogat material didactic, se vor folosi fondurile alocate din buget (800 de mii lei, cît și fonduri realizate pe baza legii 20/1972, din contribuția cetățenilor. Utilizarea metodelor moderne, care dezvoltă gîndirea, capacitatea de investigare a elevilor, deprinderea de a învăța sistematic și de a aplica în practică cele însușite, va fi astfel, mult favorizată.

Red. : Ce alte preocupări aveți privind amenajarea, dotarea și sporirea funcționalității atelierelor școlare ?

D. Necșoiu : Cu sprijinul întreprinderilor industriale din sector (U.R.E.M.O.A.S., U.M.A.S., Electrotehnica, U.U.P.S. și altele), vom îmbunătăți dotarea celor 15 ateliere ale liceelor „Nicolae Bălcescu", „Tudor Vladimirescu", Liceului nr. 25 și Liceului nr. 33, precum și ale școlilor generale de 10 ani, transformîndu-le, pînă la 1 septembrie a.c., în secții ale întreprinderilor respective, încadrate în planurile de producție ale acestora.. Îndrumarea tehnică, în aceste ateliere-secții, se va asigura nemijlocit de specialiști din uzinele care le patronează. Vom urmări să ridicăm această activitate la un nivel superior, să asigurăm elevilor de liceu o pregătire politehnică ce le va înlesni însușirea unor meserii, a deprinderilor și tehnicilor de lucru specifice acestora. Școala va răspunde astfel nevoilor societății, devenind o sursă principală pentru pregătirea forței de muncă necesare dezvoltării economice a patriei noastre.

Interviu realizat de
DRAGOMIR MAGDIN

Necesitatea însușirii limbilor străine

Instrument de formare multilaterală

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., rusa, engleza, germana și franceza sînt astăzi limbi de bază pentru o generație care se impune a fi în pas cu noile cerințe ale științei, tehnicii și culturii.

În S.U.A. și Anglia, predarea limbilor străine urmărește obiective culturalizante, cită vreme la noi accentul se pune pe transformarea ei într-un instrument de formare multilaterală a personalității constructorului societății socialiste, de cunoaștere și însușire a experienței internaționale, în interesul propriului popor. Avînd în vedere aceste obiective, îmi propun o preocupare neslăbită, în cursul lecțiilor, pentru ea, prin aplicarea metodei orale, să trezesc interesul elevilor mei pentru posibilitatea folosirii active a vocabularului. O atenție deosebită voi acorda foneticii, deoarece limba nu este formată din litere, ci din sunete și, pe măsură ce volumul de cunoștințe crește, lecția mea trebuie să devină un joc plăcut, interesant, educativ.

Manualele de limbă engleză, care sînt accesibile elevilor, sînt asemănătoare tuturor categoriilor de școli. Or, odată cu înființarea liceelor de specialitate, se naște și problema predării textelor de specialitate. Specificul liceului impune ca profesorul de limbă engleză să întrebuințeze toate metodele necesare ca viitorul specialist să se descurce în meseria pe care și-o alege. Lecții eficiente de limbă engleză, pe profilul liceului, le-am aplicat și le voi continua în modul cel mai practic în atelierul de lăcătușărie, tîmplărie, în laboratoarele de instalații, construcții, chimie, fizică, protecția muncii etc., acolo unde am în permanență materialul didactic viu, unde se poate însuși un vocabular tehnic activ. În felul acesta, se produce un echilibru total între activitatea orală și vizuală, elevul are dorința de a învăța fără a da semne de oboseală, este interesat și activ. Practica de laborator presupune o deosebită atenție pentru pregătirea benzii model, pe care o voi realiza astfel încît să trezesc interesul elevului printr-o nouă abordare a materialului vechi, și să-l stimuleze sugerîndu-i o participare activă.

O deosebită atenție voi acorda filmelor de specialitate, de fizică, chimie, construcții, instalații, telecomunicații etc. în limba engleză și care ne sînt oricînd puse la dispoziție ; ele pot asigura elevilor pregătirea practică corespunzătoare, prin exersarea vocabularului adecvat. În plus, îmi voi pune la punct cunoștințele și deprinderile necesare pentru a fi o bună mînuitoare a utilajului tehnic, picup, magnetofon, epidiascop, aparat de filmat etc., astfel încît să pot întrebuința organizat și eficient materialul auditiv-vizual de care dispune școala. Voi reorganiza laboratorul lingvistic și de pe acum mă voi ocupa de elaborarea unui material didactic adecvat specificului școlii în care predau. De asemenea, odată cu începerea anului școlar 1973—1974 elevii mei vor avea la îndemînă și culegerea de texte de specialitate întocmită de C.P.E.I.T.

Este foarte bine ca elevul să cunoască cel puțin două limbi străine. Dar există cadre didactice de limbă engleză, franceză, rusă ori germană care nu cunosc decît limba pe care o predau. Se cere neapărat ca însuși profesorul să cunoască perfect două limbi străine, pentru a avea el însuși un acces mai larg la comorile spirituale ale umanității, lucru foarte important pentru cei ce pregătesc pe specialiștii de mîine.

Prof. LIDIA-EUGENIA LILIACOVEANU
Liceul industrial de construcții
București

În strînsă legătură cu viața

În Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a arătat necesitatea studierii limbilor străine și rolul cunoașterii acestora în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. După cum menționa conducătorul partidului și statului nostru, „avem obligația de a asigura tineretului nostru posibilitatea de a învăța în școli limbi străine", deoarece „accesul la cuceririle științei și tehnicii contemporane nu este posibil fără stăpînirea măcar a două limbi de circulație mondială. Astăzi fără limba rusă nu te poți descurca într-un șir de probleme tehnice. Fără engleză, de asemenea, nu te poți descurca în cele mai multe probleme tehnice. La fel în ce privește germana, franceza".

În crearea unei economii unitare, a unei industrii dezvoltate și a unei agriculturi dotate cu mijloace tehnice avansate, poporul nostru folosește propria sa experiență, cît și experiența altor popoare. Comunitatea de orînduire socială pe care o are cu vecinii săi, țelurile comune, internaționalismul socialist care îi leagă constituie o sferă largă de colaborare economică, politică, socială.

Avînd în vedere aceste aspecte, consider că predarea limbii ruse nu trebuie legată numai de cunoașterea operelor literare și de artă ruse și sovietice, ci, și aceasta în primul rînd, de opera măreață de construire a societății socialiste și comuniste. Predarea trebuie să se facă într-o mai strînsă legătură cu viața, cu problemele construcției socialiste, cu tehnica. În programele și manualele școlare de pînă acum au fost însă aproape inexistente temele legate de viața economică, de orientarea școlară și profesională a elevilor, necesitățile de cadre ale economiei noastre socialiste, pregătirea pentru încadrarea socială a tineretului.

Personal mă gîndesc, pentru îmbunătățirea sub acest aspect a lecțiilor pe care le voi preda, să desfășor mai multe lecții sub forma unor convorbiri pe baza vizitelor făcute în întreprinderile economice, pentru al căror profil sînt pregătiți elevii școlii sau ai clasei respective. De asemenea, mă voi preocupa să conduc elevii spre citirea și înțelegerea unor prospecte de utilaje sau mașini cu care este dotată întreprinderea, sau chiar să formuleze ei astfel de materiale. Aceasta pentru „clasele de real". Pentru „umaniști", mă gîndesc să folosesc cît mai des articolele din presa cotidiană sau periodică rusă care vine în țara noastră. Sînt cazuri cînd elevii care se prezintă la bacalaureat nu pot înțelege și reda conținutul unui articol redactat în cel mai simplu stil publicistic. E drept că programele și manualele nu au menționat astfel de materiale, dar profesorul poate să realizeze acest lucru în orele pe care programa le pune la dispoziția lui, dar mai ales legînd conținutul lecțiilor de actualitate, de viața de zi cu zi.

Realitățile contemporane ne obligă la o altă concepție asupra lecțiilor de limbi străine, profesorul trebuie să rupă definitiv cu formele învechite de predare. Personal, mă voi strădui ca fiecare lecție să devină o verigă obiectiv necesară în formarea tînărului, în orientarea lui în viață, în înarmarea lui cu cunoștințe, deprinderi și concepții sănătoase despre lume și viață, pentru a-l ajuta să se încadreze eficient în viața socială și economică a țării.

Pentru studierea limbii ruse avem condiții deosebit de favorabile. În primul rînd dispunem de cadrul organizat al sistemului nostru de învățămînt, începînd cu școala generală și pînă la învățămîntul superior. Dispunem de aparate și mijloace audio-vizuale, de profesori bine pregătiți. La acestea se adaugă dorința tineretului nostru studios, elevi și studenți, de a cunoaște lucruri noi și interesante, de a-și însuși un orizont larg de cunoștințe și, în felul acesta, de a fi mai folositor patriei noastre socialiste.

Prof. ANETA SAFTA
Liceul „Zoia Kosmodemianskaia"
București

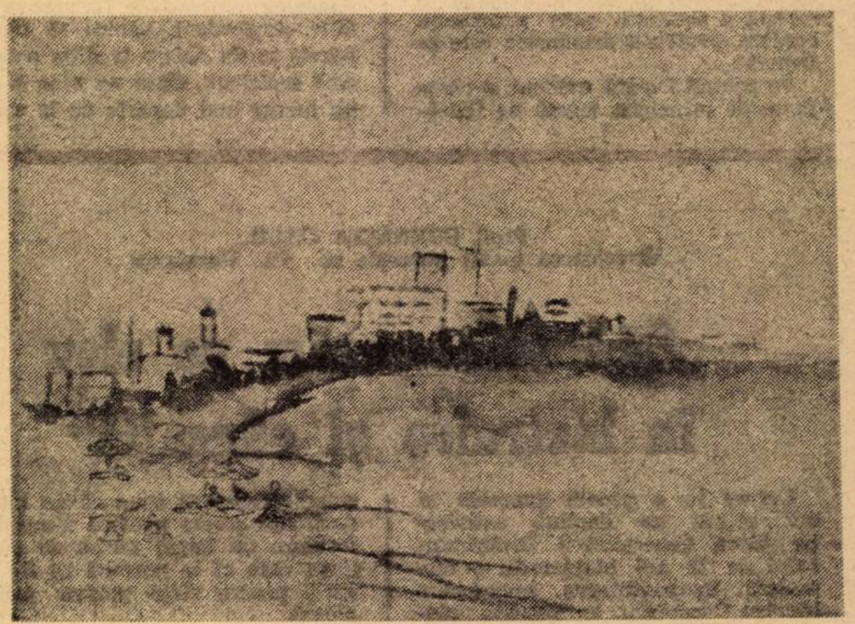

Acuarelă de prof. ZAMFIRA ALLA *Peisaj din Mangalia*

Repetenția înseamnă cazuri concrete

La nouă ani, de două ori repetent ! Am consemat sobru o realitate școlară : elevul Tudor Ștefan de la Școala generală nr. 92 din București (b-dul Republicii nr. 43), la încheierea anului școlar 1972—1973 în luna iunie, a fost declarat repetent a doua oară. Prima dată acest eveniment trist a avut loc la finele clasei I, în anul școlar 1970—1971 (învățătoare : Teodora Dinu). Tudor Ștefan repetă clasa I la aceeași școală, cu o nouă învățătoare (Maria Bușu), căreia îi va fi elev și în următoarea clasă, și promovează. Următorul an școlar (1972—73) se încheie cu rezultatul amintit. Din catalogul clasei a II-a, unde figurează, am extras mediile anuale pe obiecte ale acestui elev : **română — 4 ;** matematică — 5,33 **științele naturii — 4,33; desen — 4,66; activități practice (lucru) — 4,66;** geografie — 5; muzică — 5; educație fizică — 9; purtare — 6,66. Clasa I (primul an de școală), în anul școlar 1970—1971, Tudor Ștefan o încheia cu aceste medii: **română — *4*; matematică — *4* ; desen — 4,66;** muzică — 7; educație fizică — 8; lucru — 7; purtare — 8,66!... Situația școlară în iunie 1971 : este declarat repetent...

Am stat de vorbă cu amîndouă învățătoarele. De asemenea, pentru a cunoaște mai bine împrejurările obiective și subiective care au determinat acest dublu eșec pedagogic, am discutat și cu elevul și cu părinții săi (care sînt de mai mulți ani despărțiți și care și-au întemeiat alte familii din care au rezultat alți copii). Prima învățătoare (Teodora Dinu), rugată să schițeze o caracterizare a fostului său elev, ne-a declarat că nu o poate face deoarece a trecut destul de mult timp de atunci și nu-și mai aduce aminte (precizarea noastră : doar doi ani !). În prima discuție avută la școală s-a conturat, cu o excepție pe care o subliniem apăsat (anume, opinia profesoarei Aurelia Tiron, directoarea școlii) o anumită tendință : responsabalitatea acestui eșec pedagogic revine în exclusivitate familiei. Nu este în intenția noastră de a stabili responsabilități sau de a disculpa pe cineva. Deoarece am amintit de opinia deosebită a profesoarei Aurelia Tiron o consemnăm ca atare, ea fiind într-un anume fel „cheia“ înțelegerii acestei situații care s-a produs. În esență, spunea : copiii de felul lui Tudor Ștefan cer să fii foarte apropiat de ei și în mod permanent. Au nevoie de căldură sufletească (poate în compensație pentru minusul de afectivitate de care sînt frustrați în familie, am întregi noi această idee). Departe de mine, deci, intenția de a afirma că învățătoarea Aurelia Bușu nu a căutat să se apropie de acest elev, că nu s-a preocupat de el pentru a-l readuce în rîndul colegilor sub raportul rezultatelor școlare.

Dealtfel, ne-a mărturisit în discuție că pînă, aproximativ, la sfîrșitul lunii aprilie — începutul lunii mai ale acestui an școlar, mai existau posibilități pentru elevul Tudor Ștefan să evite acest deznodămînt. A invitat mama (casnică) la școală pentru a **n**-a oară, mamă care, ca și în alte împrejurări, nu a răspuns chemării. Acesta este **momentul critic** pentru situația școlară a elevului. Oarecum obosită de atîtea insistențe, resemnată în fața indolenței mamei, învățătoarea Maria Bușu a lăsat lucrurile să se desfășoare de la sine. Resemnarea amintită este și ea determinată de o suită de împrejurări. Din a doua căsătorie a mamei elevului Tudor Ștefan au rezultat alți doi copii : o fată de 5 ani și un băiat de un an și trei luni. Atît din discuția cu învățătoarea, cît și din relatările tatălui lui Tudor Ștefan (și el recăsătorit și avînd din această nouă familie un alt copil) reiese că de multe ori Tudor Ștefan venea la școală cu lecțiile nepregătite, uneori absentînd nemotivat. Mama îl reținea pentru a vedea de frații mai mici. (În discuția cu mama, aceasta a negat că ar fi răpit din timpul de lucru al copilului său). Atunci, școala a încercat o altă soluție : a căutat să ia legătura cu tatăl copilului (Tudor Dumitru este șef recuziter la Teatrul C. I. Nottara. Mama nu a indicat locul de muncă al fostului soț. Urmărind în continuare problema am solicitat mamei locul de muncă al acestuia, și ne-a răspuns și nouă că nu-l cunoaște. Atunci i l-am comunicat noi, arătîndu-i și sursa informației — școala). O vreme, tatăl venea zilnic la școală, lua copilul, îl ajuta să-și facă lecțiile. La sugestia învățătoarei, i-a cumpărat rechizitele și toate lucrurile necesare pentru școală. (Intenționa să-i cumpere și uniformă școlară, pe care a condiționat-o de notele obținute). Poate că lucrurile ar fi avut o altă evoluție dacă n-ar fi fost intervenția neinspirată a mamei, care a cerut fostului soț ca acesta să se vadă cu copilul lui în anumite condiții, într-un loc fixat de ea (casa unui văr, situată undeva pe Lizeanu). Pus în fața acestei situații, tatăl a dat și el îndărăt. S-a mai încercat și o altă rezolvare : integrarea copilului într-o clasă de recuperare la o școală din apropiere. Pentru aceasta era nevoie de consimțămîntul mamei care a refuzat să-l dea.

Tudor Ștefan nu este un elev nerecuperabil (în pofida unei tendințe spre agresivitate — ca autoapărare — și a unei tentative de furt). Are un intelect cu o dezvoltare normală. La fișa lui psiho-pedagogică, ne mărturisea învățătoarea Maria Bușu, nu există nici o mențiune specială privind o dezvoltare subnormală. Ar exista acum o altă soluție, la care școala a reflectat și cu care tatăl este în continuare de acord : aceea de a fi dat copilul Tudor Ștefan în grija tatălui său. Pentru aceasta este însă nevoie în afară de avizul Autorității tutelare și de consimțămîntul mamei. Va înțelege mama, cel puțin acum, că este în interesul propriului ei copil ca acesta să fie luat de tată ? Spunem aceasta și pentru a se evita situații limite, aproape incredibile, pe care le-am întîlnit cu același prilej la Școala generală nr. 46 din municipiul București : din trei clase a IV-a, 12 elevi au fost declarați repetenți. Șase dintre aceștia erau repetenți pentru a doua oară : iar **trei** sînt născuți în anii **1957, 1958,** respectiv **1960.** Un simplu calcul ne arată că și în cazul în care ar fi promovat clasa a IV-a ar fi avut vîrsta de **16, 15,** respectiv **13 ani...**

NICOLAE SORIN

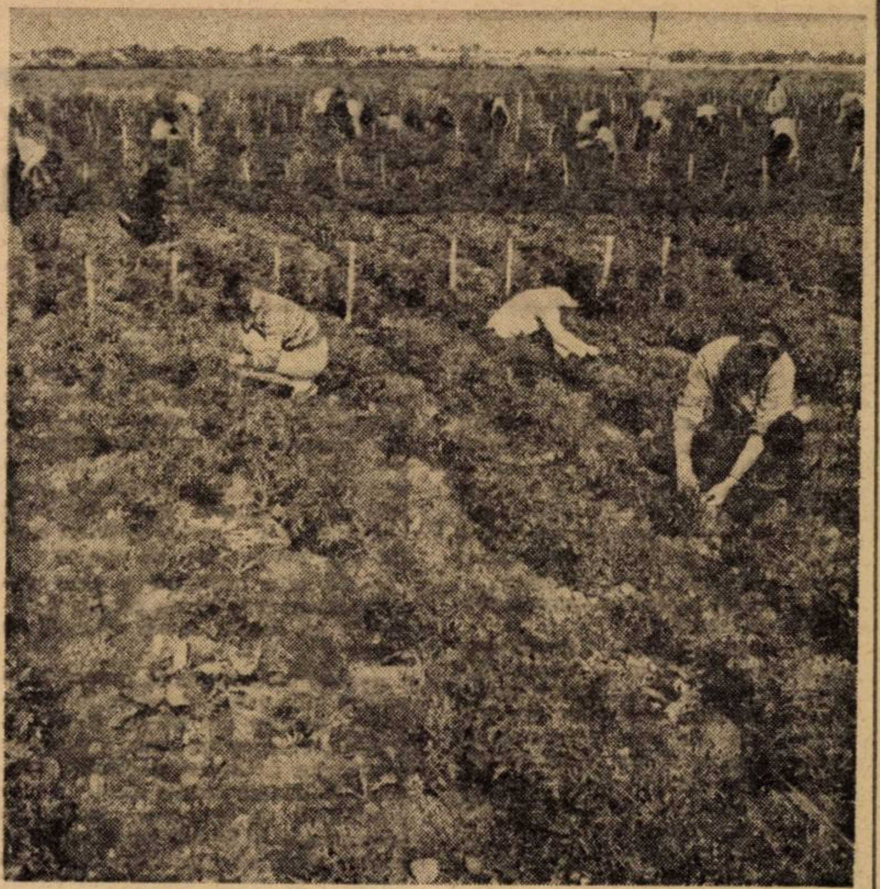

Elevi în plină campanie de vară

Pentru calitate, în școala sătească

O convorbire, în aceste zile, cu toate cadrele didactice de la Școala generală de 8 ani din comuna Poenari-Burghi se arată imposibilă... Dacă pe directorul școlii, profesorul Traian Iordăchescu, aflat în concediu (de fapt, în febra pregătirii examenului de grad) vestea sosirii mele îl aduce neîntîrziat la școală, ceilalți profesori — majoritatea, lipsiți de șansa participării la discuție, răspund, în afara localității, unor cerințe de reciclare, ori susțin examene de continuare a studiilor.

Red. : Recenta Plenară a C.C. al P.C.R. a evidențiat unele lipsuri ale activității in învățămînt. Reflectind asupra lor, ce v-ați propus să faceți pentru, ca, în noul an școlar, și în școala dv., calitatea procesului instructiv-educativ să crească ?

T. Iordăchescu : În primul rînd, ne preocupă asigurarea bazei materiale, corespunzătoare unui învățămînt modern, legat de practică, de viață. Se impune, astfel, construirea unui atelier cu mai largi posibilități de afirmare, în incinta școlii și a unui laborator, de care încă nu dispunem. Pentru trecerea la școala de 10 ani va fi, apoi, necesar să construim două săli de clasă. Demersurile le-am făcut, la Direcția de sistematizare.

Red. : În privința asigurării cadrelor de specialitate...

T. Iordăchescu : La împrejurarea fericită că toate cadrele didactice sînt calificate — majoritatea în posesia gradelor, ceilalți preocupați să obțină diferența de studii față de institut — trebuie adăugată nemulțumirea noastră de a nu avea încă un maistru-instructor de specialitate. Am cerut Stațiunii de mașini agricole din localitate, pentru începutul noului an școlar, un maistru mecanic.

Red. : Cum vedeți concretizarea raportului dintre perfecționarea continuă a cadrelor didactice și îmbunătățirea calitativă a procesului de învățămînt ?

Doina Tudor, profesoară de limba și literatura română : De cîțiva ani, mă aflu în situația de a preda limba și literatura română, pentru mine, specialitate „secundară“. Pentru a rămîne — aș vrea să spun — cu conștiința împăcată pe acest post, precum și din nevoia de a-mi vedea îmbunătățite metodele de predare, am susținut examenele de diferență. Perfecționarea continuă a cadrelor didactice nu privește însă numai specialitatea, ci, așa cum se știe, orizontul cultural-științific și tehnic, atitudinea față de elevi, propria conduită etc.

Constantin Iordăchescu, profesor de istorie-geografie : Nu doar predarea va fi îmbunătățită prin efortul de perfecționare (și autodepășire) al profesorului, ci și verificarea, în sensul accentuării valorii ei formative. Astfel, pentru a stimula gîndirea independentă și creatoare a elevilor, notarea (așa cum se practică, sistem depășit !) va trebui să țină seama de felul în care aceștia sesizează conexiunea între fenomene, evenimente, sau domenii de activitate. În toate împrejurările, profesorul este solicitat să vadă în elevul din fața lui pe cetățeanul de mîine al țării, cu un nivel ridicat de cultură și civilizație, cu o justă înțelegere a muncii și posibilități reale de a produce, în folosul lui și al societății.

Doina Tudor : Se știe că valoarea educativ-formativă a notării ține de tonul folosit în apreciere, de modul de comentare a răspunsului. Prin urmare, tactul pedagogic nu este, nici el, scutit de o anume „perfecționare“... Am observat că la activitățile de cerc, din care lipsește nota, contribuțiile unor elevi sînt mai substanțiale, adesea, decît la lecție. Apropo de cercuri, cred că ar fi bine să funcționeze, în noul an școlar — în condițiile unui învățămînt interdisciplinar — cercuri comune : matematică—fizică (chimie), l. română—istorie, științele naturii —geografie etc.

Red. : Cerințele actuale ale învățămîntului nostru obligă la eforturi de mai bună cunoaștere a elevilor de către fiecare educator. „Rebuturile“ (în activitatea dumneavoastră, reduse : un singur repetent pe întreaga școală) aveau, adesea, drept cauză, insuficienta cunoaștere a înclinațiilor elevului ori solicitarea lor unilaterală. Cum s-a gîndit conducerea școlii să asigure, în noul an, buna cunoaștere a elevilor și dezvoltarea aptitudinilor ?

T. Iordăchescu : Mă gîndesc, între altele, să organizez participarea tuturor cadrelor didactice la unele activități, practice cu elevii, pentru ca aptitudinile și interesele acestora să poată fi cultivate printr-un „front comun“.

Florica Nica, învățătoare : La sugestia conducerii școlii, unele lecții au fost predate, la clasa a IV-a, de către profesori. O familiarizare a elevilor cu „atmosfera“ etapei următoare, cu profesorii, s-a realizat, astfel. La rîndul lor, profesorii au avut de cîștigat în sensul apropierii, al cunoașterii viitorilor elevi. Eu însămi m-aș simți îndemnată să predau, cu eforturile necesare, cîteva lecții la clasa a V-a, pentru motive ușor de imaginat. Un învățămînt unitar conceput presupune, din partea noastră, unitate de cerințe și continuitate !

Red. : Considerați că un anume „specific“ al școlii generale din mediul sătesc poate influența calitatea procesului instructiv-educativ ? În ce fel ?

T. Iordăchescu : Nu întîmplător, în discuția noastră, ne-am referit, ca la un prim factor, la baza materială. Cu certitudine, încă, în mediul sătesc, dotarea școlii și a atelierelor ei lasă de dorit. Se întîmplă însă ca, împotriva acestui dezavantaj, pasiunea și priceperea omului de la catedră să dea roade surprinzătoare. De pildă, cu aparatura existentă, anevoie „transportată“ la clasă (în lipsa unui laborator), profesoara de fizică Maria Brătescu a transmis unui impresionant număr de elevi pasiunea pentru electricitate, concretizată în opțiuni pentru meseriile aferente. Beneficiem, se spune, de o mai strînsă „colaborare“ cu familia. Termenul este inexact, mai potrivit ar fi „contact“ cu familia. În sensul că, potrivit unei optici deformate, ea așteaptă de la profesor totul. Spre exemplu, meditațiile „cu clasa“, îngrijorător mijloc de supraîncărcare, erau preferate de părinții convinși că acasă, de unul singur, elevul nu învață. Vom reduce meditațiile de acest fel și vom „medita“ la noi forme de „sprijin direct“ acordat elevilor. De asemenea, la mijloace eficace de stimulare a interesului pentru studiul individual.

M. DRAGOMIR

UN VAST PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

VACANȚA '73

Odihnă înainte de toate

Din convorbirea pe care am avut-o cu cîteva zile în urmă la Inspectoratul școlar al județului Prahova — interlocutor inspectorul **Mircea Simion** — am desprins în mod esențial ideea de a asigura copiilor după un an de rodnică activitate în școală și întreprinderi, o binemeritată perioadă de odihnă activă, relaxare și reconfortare.

— Cum ați organizat vacanța elevilor în județul dv. ?

— Ne-am preocupat, inspectoratul, școlile, U.T.C.-ul și organizația de pionieri, să organizăm, am spune, o mare întîlnire a elevilor din mai multe județe ale țării în taberele de odihnă. Pentru ei va fi un schimb util de experiență. Cred că am reușit să îmbinăm plăcutul cu utilul, cum se spune, avînd grijă să nu-i obosim cu prea multe activități, fie chiar sportive. Dar să vă dau cîteva exemple pentru susținerea celor arătate mai înainte.

Am trimis deja și continuăm să trimitem copiii la Bușteni, Cheia, Telega, Năvodari, Gîlma, Arpăneș și altele, după cum se știe, localități renumite pentru pitorescul lor în toată țara. În total, vom trimite în această vară 6 000 de copii, împreună cu profesorii lor. Menționez că, spre deosebire de anii trecuți, majoritatea celor cuprinși în tabere vor fi copii mici (din clasele I—VII). Am rezervat mai multe locuri pentru elevii din școlile profesionale (circa 900), ceea ce reprezintă o creștere de 50 la sută față de anul trecut. Au fost cuprinși și tineri care fac ucenicia la locul de muncă.

— Ce alte inițiative a avut comandamentul județean pentru a cuprinde un număr sporit de copii in tabere ?

— Au fost organizate pentru luna august tabere suplimentare în internatele liceelor din Slănic, Sinaia și Paltinu, ceea ce va asigura sporirea numărului de locuri și condiții mai bune de cazare pentru elevi. Avem posibilități ca, printr-o judicioasă gospodărire a fondurilor planificate pentru vară, să organizăm tabere în iarnă și în primăvara anului viitor. Acestea au și fost prevăzute, de altfel, în planul nostru. Vor fi cuprinși circa 500 de copii în plus față de 1972.

— Sînteți mulțumiți de felul cum a fost organizată odihna elevilor din județul dv. ?

— În linii mari, da. Mai există însă posibilități de lărgire a acestei acțiuni, pentru a cuprinde cît mai mulți copii. Unii conducători de școli (și părinți) n-au înțeles încă utilitatea trimiterii copiilor în tabere, mai ales cei din învățămîntul profesional. Consider că directorii respectivi n-au dus o muncă educativă suficient de susținută în acest sens.

— Ce activități vor desfășura elevii în tabere ?

— Punem accentul pe învățarea înotului. Inspectoratul a organizat un număr de 12 centre de înot cu 26 de instructori. Aici vor fi cuprinși peste 2 500 de elevi în 21 de serii. Ei vor obține la sfîrșitul ciclului brevete. 500 de pionieri vor participa la expedițiile „Cutezătorii munților", „Sărbătorile munților" etc. Nu vor lipsi nici concursurile de minifotbal (30 de echipe), volei și altele. În afara acestor activități, în județul nostru se vor organiza tabere de muncă (la Paltinu și Cîmpina). Copiii vor amenaja, de asemenea, locurile lor de joacă.

— Din cîte județe veți primi copii în tabere ?

— Din 16. Avem și o tabără națională la Telega. Preșcolarii din București, Buzău și Teleorman vor poposi și ei pe malurie Prahovei.

C. BUȚURA

Volei la munte

Vacanța nu înseamnă pauză în activitatea de conducere a școlii

Odată cu încetarea cursurilor, activitatea școlară se continuă în activități specifice vacanței, menite să-i odihnească și să-i recreeze pe elevi, să-i pună în noi ipostaze totodată, de a fructifica și căpăta noi cunoștințe, de a se descurca în împrejurări deosebite de cele din timpul anului școlar.

Un rol deosebit îi revine conducerii școlii în orientarea și buna organizare a acestor activități pe perioada vacanței. Directorul de școală are la dispoziție vara pentru a gîndi și regîndi diversele aspecte ale procesului instructiv-educativ și de a găsi noi soluții pentru anul viitor. Activitatea de conducere nu încetează odată cu venirea verii.

Pornind de la această premisă — în discuția pe care am avut-o cu cîțiva directori de școli din județul Arad — interlocutorii mei au reliefat ideea că de felul cum este organizată acum activitatea școlii depinde, în mare măsură, buna desfășurare a viitorului an școlar. Două mari obiective vor sta în atenția conducerii școlii pe perioada verii : organizarea vacanței elevilor și pregătirile în vederea deschiderii noului an școlar.

★

La Liceul pedagogic din Arad activitatea patriotică a elevilor se desfășoară pe grupe de clasă, prin rotație de la 14 iunie la 16 septembrie. Și pentru că elevii provin în majoritate din mediul rural, ei rămîn după efectuarea orelor de muncă în cadrul școlii. „Această situație a implicat responsabilități sporite din partea conducerii școlii, ne lămurește prof. dr. Vasile Popeangă, directorul liceului, pentru organizarea timpului liber al elevilor. În acest scop, a fost inițiat, chiar de la terminarea cursurilor, un club al elevilor, care să le asigure în mod organizat diverse posibilități de recreere : sport, lectură, vizionare de spectacole. Cu deosebită grijă au fost pregătite încă din timpul anului excursiile pe care elevii noștri le vor face în această vară. Elevii au studiat o bibliografie, iar profesorii au purtat discuții cu ei despre locurile ce vor fi vizitate, despre obiectivele pe care le vor avea de îndeplinit : alcătuirea unor colecții de roci, ierbare, insectare. Colectivul didactic al școlii și-a propus să valorifice experiența elevilor în diferite lucrări de cercuri. Astfel încă dinainte de vacanță aceștia știu ce lucrări vor avea de elaborat în anul viitor. Excursiile și taberele sînt prilejuri potrivite pentru culegerea materialului în vederea elaborării acestor lucrări, elevul fiind pus în postura de observator atent și de interpret al propriilor lui observații".

Concurs de navomodele

Foto : prof. VIRGILU JIREGHIE, Arad

★

Al doilea mare obiectiv asupra căreia se concentrează atenția directorului de școală pe perioada vacanței este pregătirea pentru deschiderea noului an de învățămînt sub diversele ei aspecte.

Un prim aspect : pregătirea contingentelor de elevi. În acest scop învățătorii și viitorii diriginți vor efectua recensămîntul pentru înregistrarea tuturor copiilor de vîrstă școlară și vor face pregătiri cu elevii corigenți în vederea recuperării lor, se vor înregistra în documentele școlare toate modificările referitoare la efectivul de elevi Probleme deosebite se pun la clasele cu profil special. La Liceul „Ioan Slavici" unde va funcționa și o secție sportivă, conducerea liceului a planificat selecția elevilor cu aptitudini.

Un alt obiectiv care va sta în atenția directorului în perioada vacanței este pregătirea profesorilor, valorificarea investițiilor de pregătire profesională a acestora, primirea noilor repartizați și sprijinul acordat pentru o ușoară integrare socio-profesională. Am remarcat preocuparea colectivului didactic de la Liceul pedagogic din Arad pentru activitatea științifică. Astfel, în timpul acestei vacanțe profesorii sînt antrenați de către conducerea școlii într-o bogată activitate redacțională a unor lucrări cum sînt : o culegere de studii de tehnologie didactică, istorie locală, investigații sociologice în mediul sătesc, conducere științifică a școlii ; un anuar al liceului, însumînd preocupările științifice ale cadrelor didactice de aici, un manual de metodică de istorie și un manual de pedagogie generală.

De asemenea, materialul faptic și observațiile referitoare la modernizarea învățămîntului acumulate în timpul anului școlar vor fi prelucrate în timpul acestei vacanțe de fiecare profesor, urmînd ca în viitorul an școlar să fie supuse dezbateri în consiliile profesorale și în comisiile metodice. „Tendința noastră a fost, ne spune directorul școlii, ca școala noastră să fie o școală deschisă, care să permită cadrelor didactice confruntarea propriilor opinii despre modernizarea învățămîntului cu ale altor colegi. De aceea, intenționăm ca în anul viitor să organizăm un larg schimb de experiență al cărui plan îl definitivăm în această vară".

★

Desigur, nu există o ierarhie a acestor preocupări ale conducerii școlii pentru deschiderea în bune condiții a noului an școlar. Toate ocupă același loc în atenția directorului. Există, însă, tendința unora dintre directorii de școală de a pune pe primul plan pregătirea materială, aceasta constituind, chiar, pentru mulți dintre ei, singura preocupare. Problemele de ordin material nu pot fi soluționate doar de către director. Rolul lui este de a coordona activitatea tuturor factorilor de răspundere (consiliile populare, comitetele de părinți, inspectoratul școlar, întreprinderea patronatoare etc.), în antrenarea colectivului didactic pentru rezolvarea diverselor probleme de ordin material : aprovizionarea cu manuale, cu diverse surse de informare pedagogică, și de specialitate, organizarea laboratoarelor, a cabinetelor și a atelierelor. Altfel, directorul de școală riscă să devină un simplu administrator.

CORNELIA CÎRMACEA

VACANȚA '73

Sub semnul jocului, aerului curat și al soarelui

Brodina este o localitate montană, de un pitoresc unic, așezată pe cursul a două ape : Suceava și Brodina. Aici n-a mai fost niciodată o tabără de elevi. Se poate spune că și tabăra de acum este o... *improvizație* de ultim moment, dar poate că termenul nu este cel mai fericit. Il folosim, totuși, doar în sensul că școala generală din localitate a fost transformată ad-hoc în dormitoare și cantină, căci în rest totul este departe de a da impresia de improvizație.

Brodina se află pe teritoriul județului Suceava ; tabăra însă a fost amenajată de Inspectoratul școlar al județului Botoșani. O alegere inspirată a locului ! Aici își vor petrece vacanța, timp de două săptămîni, patru serii, de cîte 200 de elevi fiecare. Elevi din clasele II—VIII, dintre care ponderea cea mai mare (85%) o au fiii de țărani, din satele județului Botoșani.

La Brodina am ajuns pe-nserat. Copiii tocmai serveau masa de seară. O masă, cum aveam să ne convingem, gustoasă și consistentă, gătită de o expertă : bucătăreasa Viorica Moraru și cele trei ajutoare ale ei.

— Vă place în tabără ? — i-am întrebat pe copii.

— Plaaace ! — a venit răspunsul, coral și însuflețit.

„Am vrea să stăm aici toată vacanța“, (Marcela Schiopu, clasa a III-a, comuna Săbeni), „Ne distrăm toată ziua“ (Adrian Adumitroaia, clasa a IV-a, comuna Durnești), „Acasă ne-ar fi pus la lucru“ (Rodica Intrati, clasa a VI-a, comuna Desca).

— E bună mîncarea ?

— Buuună !

„E mai bună decît acasă. Acasă începe secerișul. Nu se mai gătește“ (Victor Miron, clasa a III-a, comuna Copălău), „Aici mînînc tot. Îi văd și pe ceilalți. Acasă nu pot“ (Constantin Luca, clasa a III-a, comuna Drăgușeni). Numai micuța Elena Dascălu, din satul Sarafinești, elevă în clasa a II-a, este puțin necăjită : îi este dor de cei patru frățiori ai săi și de părinți. Cînd vorbim cu ea, este pe punctul de a plînge. Dar face... progrese, ni se spune. Față de acum trei zile, cînd a venit !...

Tabăra, aflăm de la profesorul Vasile Tcaciuc, directorul ei, înscrie în program activități recreative variate : drumeții prin împrejurimi, o excursie la Putna, o vizită la Fabrica de mobilă și cherestea, plimbări cu trenulețul de munte, o întîlnire cu grănicerii și alta cu bătrînii din Brodina, o întîlnire cu pionierii din localitate, baie în rîul Suceava (sub atenta supraveghere a comandanților însoțitori). Și, bineînțeles, jocuri sportive : volei, fotbal, handbal. Tabăra dispune de un număr apreciabil de mingi ! Toate activitățile — ni se mai spune — înainte de a fi incluse în program, sînt discutate cu elevii. Unele chiar sugerate de ei ! De pildă, pescuitul. Am asistat la întoarcerea în cartierul general al taberei a unui tînăr profesor de matematică (numele ne scapă), însoțit de cîțiva „discipoli“ în ale undițatului. Recolta de pește din după-masa acelei zile era bogată : vreo 50 de bucăți — păstrăvi, mrene, săbioare. Și acesta era doar începutul ! La Brodina, vacanța se desfășoară sub semnul copilăriei fericite ; sub semnul jocului, al aerului curat și al soarelui !

D. RACHICI

In satul „Luceafărul“

La 10 kilometri de orașul Botoșani, în punctul numit Agafton, pe malul unui pîrîu zglobiu, am găsit un sat, desprins parcă dint-un basm frumos sau din filmele lui Walt Disney. Este Satul Vacanței, „Luceafărul“, unde își are reședința tabăra de copii a municipiului Botoșani. 21 de căsuțe liliputane (cărora li se vor adăuga, în curînd încă 9), de forme dintre cele mai curioase, ornamentate în culori vii și purtînd fiecare cîte un nume și o emblemă : „Racheta“, „Căprioara“, „Donald“, „Arici-pogonici“ etc. Casele au la geamuri perdeluțe joviale, înăuntru — curent electric și tot confortul, iar în față — ronduri de flori, pe care, evident, le vor îngriji copiii.

Satul este așezat pe o colină dulce, în spatele cătunului Agafton. În vale sînt terenurile sportive : de fotbal, volei, handbal și tenis ; lîngă ele este locul de joacă al copiilor mici : tobogane, leagăne, balansoare. Intr-un colț al văii — poligonul de tir pentru arme cu aer comprimat, unde elevii mai mari, supravegheați îndeaproape, încearcă să devină trăgători de elită. Ceva mai departe, este o rezervație naturală (creată tot acum) de animale sălbatice, în care căprioarele, puii de mistreți și de vulpe, avînd spații delimitate, zburdă în voie și îi desfată pe micii vizitatori. Iar în fața satului acesta mirific, se află un masiv muntos, cu cărări adumbrite ce îndeamnă la drumeție, cu circa 70 hectare de pădure, de brad și foioase, care degajă aerul cel mai curat din lume.

— Tot ce vedeți aici — ne spune tovarășa Virginia Dragomir, președinta Consiliului municipal al Organizației pionierilor — s-a făcut fără nici o cheltuială din bugetul statului : prin simpla contribuție a întreprinderilor din oraș și munca voluntar-patriotică a părinților și elevilor. Ideea a fost a Comitetului municipal de partid și a Comitetului executiv al Consiliului popular, idee îmbrățișată apoi cu entuziasm de conducerile întreprinderilor și de părinți. Tocmai de aceea construirea Satului Vacanței, „Luceafărul“, s-a înfăptuit într-un timp record. Care părinte nu dorește ca fiul lui, după un an de strădanii, să-și petreacă o vacanță frumoasă, cu aer și soare, cu jocuri felurite, în mijlocul naturii ? ! Aici vor veni, prin rotație, toți elevii din municipiul Botoșani, care nu sînt cuprinși în alte tabere. Trebuie și ei să se recreeze ! La „Luceafărul“ au totul la dispoziție. Cînd nu se vor putea juca afară și nu vor putea face drumeții — pe timp de ploaie, vreau să spun — biblioteca și clubul taberei, amenajate în corturi încăpătoare, vor funcționa din plin. Copiii vizionează filme și programele televiziunii, joacă șah și ping-pong sau vor participa la spectacolele Teatrului de păpuși din Botoșani, programate, în număr mare. Transportul, din municipiu la „Luceafărul“, se face deocamdată cu autobuzele. În curînd însă, se vor pune în funcțiune două tramcare (tractoare cu remorci confortabile) care vor da și transportului un aer de pitoresc, de copilărie, făcîndu-l mai atractiv.

Am părăsit Satul Vacanței, „Luceafărul“, cu regretul de a nu fi copil.

R. DIMITRIE

Cu bisturiul în vacanță

Clasa specială de biologie de la Liceul „Zinca Golescu“ din Pitești împreună cu alte eleve pasionate de studiul științelor naturii au alcătuit un grup de 40 de eleve care, conduse de profesorii Romulus Sorescu și Stelian Săraru, au efectuat o excursie științifică în Delta Dunării și pe litoral.

În săptămîna de recreere și cercetare, de odihnă și învățătură la marea școală a frumuseților patriei, elevele au realizat un număr însemnat de obiective științifice (studierea florei și faunei ocrotite, noțiuni de asociații vegetale prin ecosistemele din Deltă, studii pedagogice ș.a.), au recoltat plante și animale pentru laboratorul de biologie al liceului și și-au exersat deprinderile de observare — cercetare, de disecție (pe meduze și pe crabi) și... au cules voie bună, soare și învățăminte bogate.

T. RĂDULESCU

LOPATARUL
LOPATARUL

Excursie pe lacul Snagov.

Ce vor copiii

Ne-am gîndit că cel mai bine și cel mai clar despre vacanță — vacanța lor — ne pot vorbi elevii. Programarea activităților din timpul lunilor de vară o cunoaștem din planificări sau lungi și frumoase dări de seamă. De aceea am încercat să aflăm în ce măsură aceste activități corespund dorințelor elevilor, dacă se stabilește echilibrul direct între substantivul **odihnă** și calificativul **activă** — sintagmă cu care se înlocuiește, de obicei, termenul de vacanță.

Discuțiile s-au înfiripat repede. Vacanța constituie un subeict plăcut de conversație, mai ales pentru cei care se bucură cel mai mult de venirea ei.

Alina Gancea, 5 ani și jumătate, Căminul de copii al Universității din București, cu orar săptămînal.

Red. : Acum ești în vacanță. Te poți juca mai mult, probabil ai să pleci din București...

Alina : Am fost la Bușteni cu tovarășa și cu copiii. Am învățat cîntece.

Red. : Unde mai mergi în această vară ?

Alina : La țară, la bunici. Acolo sînt copii, mă joc cu ei, de-a baba oarba, de-a v-ați ascunselea. Mamaia are o curte mare și o casă frumoasă. Și mănînc struguri și caise.

Red. : Cum îi cheamă pe prietenii tăi ?

Alina : Anca și Luluca. Pe Anca o iubesc mai mult că-mi dă paletele și joacă tenis cu mine.

Red. : Pe mama o ajuți ?

Alina : Da. Tai rădăcinile de la ceapă și usturoi, ud florile, curăț pătrunjelul, șterg praful și ceșcuțele de cafea.

Cătălina Varodin, absolventă a clasei a IV-a C, Școala generală de 10 ani nr. 156.

Red. : Ce înseamnă, pentru tine, vacanța ?

Cătălina : Ne odihnim, dar în același timp facem și sport, tenis, înot, lectură, excursii prin locurile pitorești.

Red. : Îți vei petrece vacanța numai în București ?

Cătălina : Am fost în Moldova. Am văzut bazele de foraj de la Abrudul Vechi, lîngă Focșani, și de la Piatra Neamț. La Tîrgul Ocna am vizitat salina. La întoarcere am trecut pe la Mausoleul de la Mărășești. Voi mai vizita Delta împreună cu tata. Poate mă voi duce la bunica, la Focșani.

Cătălin G. Iacoviță, absolvent al clasei a IV-a D, Școala generală de 10 ani, nr. 156.

Red. : Ce vei face în această vacanță ?

Cătălin : Pentru că voi participa la concursul „Minitehnicus“, organizat de Palatul pionierilor, care se finalizează la 1 septembrie, mă voi stabili la construcția unui aparat de telecomunicații. Sînt și membru al clubului de radiofonie al școlii unde voi începe chiar azi activitatea. Aici vom realiza o stație de transmisie, pe care sper că o vom termina în această vară. După aceea voi pleca la mare, la 15 iulie, împreună cu părinții.

Nadina Dimitrievici, clasa a VII-a B, Școala generală de 10 ani, nr. 136.

Red. : Ce ne poți spune despre programul tău din această vacanță ?

Nadina : Vacanța a început pentru mine abia acum o săptămînă. Pînă atunci am fost prinsă în diferitele activități organizate de școală. Fac parte din echipa de handbal a școlii. Particip și la alte întreceri sportive — meciuri de volei, de tenis, concursuri de biciclete — ca jucătoare sau ca suporteră. După un an școlar de muncă intensă, cum a fost cel care a trecut, doresc să mă pot odihni cu adevărat. La 10 iulie voi pleca în tabără la Mamaia, apoi, la întoarcere, într-un circuit prin țară: Maramureș, Arad, Timișoara. De curînd mi-am cumpărat bicicletă și sînt foarte îndrăgostită de ea.

Elisabeta Apostol, anul III B, Liceul „I. L. Caragiale.

Red. : Ai așteptat desigur cu nerăbdare venirea vacanței. Ce îți oferă această vară ?

Elisabeta : De abia acum, după terminarea practicii, ne putem considera cu desăvîrșire liberi. Zilele acestea am făcut o excursie cu clasa la Piatra Arsă. Am urcat pînă la Sfinx. Îmi place tovărășia colegilor mei, nu găsesc nici o satisfacție în singurătatea ostentativă. Între 28 iulie și 17 august voi pleca în Tabăra internațională de la Năvodari.

Red. : La vîrsta ta, consideri vacanțele petrecute cu părinții un impediment în afirmarea libertății ?

Elisabeta : Nu. Este foarte plăcută compania părinților. De pildă, n-am fost niciodată într-o discotecă împreună cu prieteni de vîrsta mea.

*

Desigur, se pot descrie amănunțit activitățile organizate ale vacanței. Dar am dorit ca răspunsurile elevilor să demonstreze că vacanța se opune discursivității, verbalismului. Ea este, într-adevăr, subordonată unor obiective educative concrete : acum se creează sau se dezvoltă o multitudine de deprinderi. În funcție de vîrstă — pe baza activităților specifice acestor luni de vară. Vacanța îi apropie pe copii, prin excursii, drumeții, tabere, de realitățile noastre socialiste. Și, mai ales, le oferă odihna atît de necesară. Condiția realizării acestor deziderate este ca educatorii să acționeze în consens cu concepția elevilor despre ceea ce trebuie să fie în mod realist, vacanța.

V. BACIU

COPILUL ŞI MEDIUL NATURAL

Între 16—23 iulie a.c. va avea loc la Bucureşti şi oraşul Victoria „Stagiul internaţional pentru formarea animatorilor mişcărilor de copii şi preadolescenţi în domeniul educaţiei pentru ocrotirea şi conservarea naturii", organizat de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, cu sprijinul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.

La lucrările Stagiului participă delegaţi din străinătate şi din ţara noastră. Propunîndu-şi să dea răspuns la o serie de probleme care se ridică in faţa educatorilor in domeniul ecologiei, acest Stagiu, care se desfăşoară pentru intiia dată în ţara noastră, are drept scop: inarmarea celor ce se ocupă cu educaţia copiilor şi preadolescenţilor cu informaţia şi tehnicile necesare antrenării acestora in acţiuni de ocrotire a naturii, de sensibilizare a lor pentru problemele mediului inconjurător; popularizarea realizărilor obţinute în ţara noastră în domeniul educaţiei pentru ocrotirea naturii; organizarea unui schimb de experienţă între animatorii cu pregătire şi activitate recunoscută in acest domeniu; discutarea problemelor de conţinut şi metodică, a contribuţiei activităţii extraşcolare la opera de protecţie a mediului inconjurător.

Programul cuprinde expuneri teoretice urmate de discuţii, lucrări practice, mese rotunde, vizite de documentare ştiinţifică la muzee şi rezervaţii naturale, vizionări de filme etc.

În ordinea de idei a Stagiului amintit, publicăm mai jos două articole aparţinind unor personalităţi care vor susţine referate de specialitate in cadrul acestei manifestări — pentru a detaşa problemele cele mai importante ale raportului „copilul şi mediul ecologic" — domeniu cu implicaţii atît de largi pentru opera educativă.

In drumeţie

Conflictul om-natură...

„Omul — spunea Fabre în «Amintiri entomologice» — va sucomba ucis de excesele a ceea ce numeşte el civilizaţie". Profeţia aceasta este desigur mult prea sumbră, căci progresele tehnologice moderne fac posibilă găsirea a numeroase remedii pentru daunele pe care, în mod real, le aduce mediului ecologic civilizaţia epocii noastre.

Specialiştii în ecologie — ştiinţa echilibrelor biologice din mediul natural — ştiu, cam de un sfert de veac, că mediul înconjurător (înţelegînd prin acesta totalitatea agenţilor fizici, chimici, biologici şi a factorilor sociali, capabili să aibă un efect direct sau indirect, imediat sau mai indepărtat, asupra fiinţelor vii şi activităţilor umane) se degradează repede. Solurile cultivate sînt ameninţate prin excesul îngrăşămintelor chimice şi al pesticidelor, rîurile şi fluviile, adevărate canale şi rigole naturale ale oraşelor şi uzinelor, transportă continuu cantităţi inepuizabile de reziduuri şi dejecţii, transformînd ţărmurile mărilor şi oceanelor în „depozite" de gunoaie; cît despre poluarea aerului, e de prisos să mai vorbim. Presa şi literatura de specialitate furnizează neîncetat date ilustrative şi suficiente ca să ne dăm seama de pericolul situaţiei create. Ceea ce ar mai trebui, probabil, să spunem, totuşi, este că omul poate trăi cinci săptămîni fără hrană solidă, 5 zile fără apă, dar nu poate trăi nici 5 minute făr aer.

Este limpede aşadar că în peisajul uman şi terestru s-a creat, întru-un fel, un dublu conflict **între cetăţeni şi economişti** pe de o parte, rezolvarea lui ducînd la încetinirea sau chiar oprirea dezvoltării unor ramuri industriale; pe de altă parte, este conflictul dintre **om şi natură,** care se rezolvă prin indeplinirea a două obiective majore: a) păstrarea resurselor fundamentale — aer, apă, sol — sub forma şi în proporţiile necesare bunei stări a omului; b) ocrotirea elementelor naturii, necesare dezvoltării omului pe plan educativ, estetic, ştiinţific.

Salvarea naturii comportă o cooperare la nivel naţional, european şi chiar mondial. La noi în ţară această problemă a căpătat importanţă de stat. Însuşi secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, spunea la Conferinţa Naţională, în iulie 1972: **„Este necesar să luăm măsuri riguroase pentru combaterea noxelor industriale, preîntîmpinarea poluării apelor şi aerului, protecţia pădurilor, lacurilor, rîurilor, munţilor, a locurilor considerate monumente ale naturii".** Recent, proiectul de lege privind protecţia mediului înconjurător a fost votat de Marea Adunare Naţională, devenind astfel o adevărată „constituţie a naturii", cel mai complet şi mai adevărat act normativ asupra protecţiei mediului ambiant din ţara noastră. Dar, aplicarea acestei „constituţii" va fi posibilă numai cu participarea întregului popor, a tuturor cetăţenilor patriei, de la cei mai tineri la cei mai bătrîni.

În acest sens, şcoala şi, în general, instituţiile educative au un rol important pentru răspîndirea cunoştinţelor despre mediul ecologic şi însemnătatea lui pentru viaţa umanităţii, pentru cultivarea dragostei faţă de natură şi a respectului pentru bogăţiile şi frumuseţile ei. Foarte utile in acest sens vor fi măsurile de introducere în programele de învăţămînt a cunoştinţelor de ecologie, a celor legate de ocrotirea mediului ambiant, de accentuare a activităţilor extraşcolare privind ocrotirea naturii.

Dacă, de mici, vor fi crescuţi în acest spirit, viitorii adulţi vor trata cu mai multă consideraţie şi discernămînt mediul în care trăiesc şi-şi desfăşoară activitatea. Cît despre cetăţenii de astăzi, ajunşi la vîrsta maturităţii (formînd un public amorf, cu preocupări foarte diverse), aceştia trebuie corect informaţi şi educaţi în spiritul respectului faţă de mediul natural, pentru crearea unei conştiinţe şi atitudini ferme, în sprijinul noii legi adoptate în ţara noastră

Prof. univ. C.S. ANTONESCU
Universitatea Bucureşti,
Facultatea de biologie

...şi problema educaţiei

Protecţia mediului înconjurător a devenit la ora actuală, una dintre preocupările majore ale omenirii. Este firesc, aşadar, ca şcoala — care pregăteşte pe cei ce vor acţiona în cadrul ambiant al naturii pe multiple planuri — să fie considerată răspunzătoare şi de pregătirea lor în vederea cunoaşterii ample a sistemului ecologic, de cultivarea respectului pentru tezaurul material, estetic, sanitar pe care îl reprezintă natura nealterată de mîna omului modern

Programele şi manualele prevăd o serie de cunoştinţe despre modificările permanente suferite pe planeta noastră, legile fundamentale care guvernează echilibrul spaţial; factorii care asigură echilibrul natural, biocenozele, ecosistemele; interacţiunea om-natură şi efectele ei asupra naturii şi asupra omului, în special urmările pe care progresele tehnologiei moderne le au în tabloul vast al naturii. Şcoala noastră, ancorată puternic în viaţa socială, reflectă, prin conţinutul activităţilor ei politica partidului nostru. Incluzînd problema mediului înconjurător în contextul politicii generale, şcoala subliniază necesitatea cooperării pe plan mondial, a menţinerii păcii şi a luptei împotriva armelor nucleare şi bacteriologice în scopul salvării naturii, a vieţii.

Un loc special se acordă problemelor derivate din interdependenţa dintre factorii ecologici şi cei economico-sociali; aşa sînt problemele de urbanizare, de politică economică utilizarea raţională a resurselor naturale, politica repartiţiei echilibrate a reţelei industriale, necesitate impusă de micşorarea concentraţiei de poluanţi ş.a.

Este de subliniat faptul că mediul ecologic este tratat în cadrul procesului de învăţămînt din ţara noastră în strictă dependenţă de alte probleme majore ale lumii: sănătatea, alimentaţia, populaţia, locuinţele, dezvoltarea, cooperarea internaţională, pacea, dezarmarea ş.a.

În eforturile pentru educarea copiilor privind ocrotirea naturii, remarcăm faptul că problema nu este tratată ca un scop în sine în cadrul obiectelor de învăţămînt destinate anume şi că abordarea ei se face într-o manieră interdisciplinară, ceea ce duce la mai buna însuşire a cunoştinţelor şi la mai exacta plasare a prezenţei lor în contextul lumii materiale. De asemenea, formarea unei viziuni de ansamblu asupra acestei probleme se realizează în mod treptat, de la simplu la complex, îmbinînd noţiunile teoretice şi practice dobîndite în cadrul disciplinelor de învăţămînt.

Elevul este condus în acest ansamblu de cunoştinţe prin căi şi mijloace atent alese în funcţie de vîrstă. Astfel, la vîrsta preşcolară predomină jocurile şi activităţile practice de un anumit gen, cum sînt amenajarea şi îngrijirea colţului viu (îndepărtarea prafului de pe frunze curăţirea frunzelor uscate, plivitul florilor şi zarzavaturilor). Este de menţionat că în sistemul învăţămîntului nostru preşcolar, cunoaşterea mediului înconjurător şi cultivarea respectului pentru el constituie o problemă de bază, avînd aceeaşi pondere cu preocupările pentru dezvoltarea vorbirii.

În şcoala generală şi în liceu, elevii sînt introduşi treptat în complexul cunoştinţelor despre mediul înconjurător, de astă dată la un nivel mai înalt, fiind ajutaţi să înţeleagă legătura logică dintre cauzele şi efectele modificărilor ecologice, să cunoască esenţa politicii de combatere a factorilor care modifică natura într-un mod nedorit. Un loc aparte în pregătirea elevilor pentru cunoaşterea şi protejarea mediului natural îl au şi activităţile tehnico-productive. Instruirea practică industrială sau agricolă contribuie la dezvoltarea observaţiei, favorizînd înţelegerea realităţii lumii actuale dominate de progresele ştiinţei şi tehnicii contemporane.

În afara orelor de curs, la cercurile pe obiecte, sînt organizate activităţi practice şi teoretice care duc mai departe, aprofundează cunoştinţele dobîndite la clasă. Multe din temele studiate şi dezbătute la aceste cercuri se axează pe probleme dintre cele mai actuale ale umanităţii preocupate să rezolve echitabil conflictul om-natură. Pot fi astfel întîlnite teme ca: poluarea sonoră, poluarea electromagnetică, poluarea aerului, apei, poluarea radioactivă, asanarea eco-sistemului uman etc., alese de către membrii acestor cercuri, dintre multe alte teme cu o surprinzătoare maturitate şi putere de discernămînt.

Alături de aceste orientări, aş vrea să subliniez că pentru anii viitori, avem în vedere îmbogăţirea paletei tematice referitoare la mediul înconjurător şi protecţia lui. Este destul să arăt în acest sens, că începînd chiar cu viitorul an şcolar, elevii claselor a VII-a vor studia „Ecologia", că viitoarele programe şi manuale ale diferitelor discipline vor accentua studiul mediului înconjurător, care va fi mai atent abordat prin prisma interdisciplinară. În studiul relaţiilor dintre natură şi societatea omenească, cu caracterul lor global, se va accentua interacţiunea lor la nivel planetar; de asemenea se va da o atenţie specială studiului echilibrelor naturale specifice geosferelor, studiului echilibrului natural, al peisajului geografic, al oceanelor şi resurselor lor, al prevederii şi dirijării factorilor meteorologici, al agroclimatologiei, organizării spaţiului, al situaţiei apei în lume, al urbanizării, al folosirii optime a resurselor naturale, al poluării aerului, apei şi eroziunii terenurilor.

În afară de cuprinderea acestor aspecte în programele şi manualele şcolare, în tematica cercurilor pe obiecte, ne-am gîndit să mai punem la dispoziţia elevilor şi unele materiale publicate (broşuri, reviste) care tratează asemenea teme.

Protejarea mediului ambiant — care la noi a căpătat o importanţă *de stat* — necesită o participare largă a întregului popor. Cunoştinţele, deprinderile şi sentimentele pe care le presupune realizarea ei în măsura impusă de realităţi, se dobîndesc în primul rînd prin şcoală, încă de la cea mai fragedă vîrstă. Acesta este şi motivul pentru care organizatorii şcolii noastre fac eforturi să introducă larg în învăţămîntul de toate gradele preocuparea pentru educarea tineretului — a celor ce vor trebui să trăiască şi să muncească mîine într-un cadru ecologic propice — în spiritul respectului faţă de natură şi comorile ei de sănătate şi frumuseţe

Prof. MARIETA SAVA
director al Direcţiei învăţămîntului preşcolar şi general obligatoriu din M.E.I.

DIALOG CU CITITORII

Un semn de recunoștință

Primim din partea învățătorului Nicolae Palade din Moneasa — Arad o scrisoare emoționantă:

„Împlinind vîrsta de 62 ani și avînd și 44 ani de serviciu, voi fi pensionat începînd cu data de 1 septembrie 1973. Aș dori să aduc sincere și respectuoase mulțumiri Școlii generale din Moneasa, Inspectoratului școlar al județului Arad și Ministerului Educației și Învățămîntului, pentru grija ce mi-au purtat-o în acordarea tuturor drepturilor prevăzute în Statutul personalului didactic.

Eu am apucat timpuri cînd luni și luni de zile salariile învățătorilor n-au fost plătite. Așa ceva nu s-a mai întîmplat în regimul actual. Rog să-mi înțelegeți și să dați grai acestor simțăminte pe care aș dori să le împărtășesc tuturor celor ce lucrează în învățămînt și mai ales tinerilor".

Sînt gînduri sincere, ale unui om care o viață întreagă și-a dedicat-o școlii și creșterii oamenilor.

Îi dorim o bătrînețe senină, așa cum binemerită.

Totuși, ancheta era necesară

În anul școlar 1971/72 — ne aducea la cunoștință o sesizare de la Școala generală Plopșoru (Gorj) — la clasa a VII-a, obiectul matematică, nu s-a predat întreaga materie; elevii și profesorii absentează zile întregi de la cursuri, fără a se lua vreo măsură disciplinară; la sfîrșitul trimestrului al II-lea, din anul școlar recent încheiat, nu s-a ținut consiliul pedagogic pentru discutarea situației la învățătură etc.

O parte din abaterile semnalate nu sînt întemeiate. O parte însă... Ultimul capitol din matematică (Funcția liniară) — aflăm din răspunsul Inspectoratului școlar al județului Gorj — s-a predat într-un număr de ore mai mic decît cel prevăzut de programa școlară. Deci, „galopînd" prin materie! Apoi „consiliul pedagogic pentru analiza muncii și a rezultatelor obținute în trimestrul al II-lea s-a ținut cu o întîrziere de două săptămîni față de data planificată, rămînînd ca inspectoratul școlar să facă unele observații cu privire la calitatea discuțiilor purtate".

„Se confirmă faptul — citim mai departe în răspunsul inspectoratului — că unii profesori (cazuri rare) au lipsit de la ore, directorul nesancționînd această stare de lucruri".

„În concluzie — ni se scrie în final — este necesar ca inspectoratul școlar să urmărească în mod riguros activitatea colectivului didactic al Școlii generale Plopșoru și să sprijine conducerea școlii pentru a efectua o muncă de îndrumare și control a procesului de învățămînt, într-o formă exigentă și cu competență".

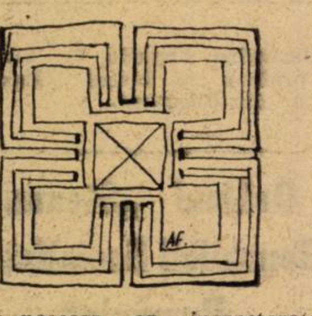

Deci, ancheta la fața locului a fost necesară; iar angajamentul formulat în ultima parte a răspunsului va fi, sperăm, respectat.

Oare nu se găsește o soluție?

„Mă numesc G. M. (corespondentul nostru ne-a rugat să-i publicăm numele cu inițiale — n.n.) și sînt profesoară la Școala generală din comuna Agăș, satul Cotumba, jud. Bacău, titulară pe postul de biologie-agricultură, absolventă a Institutului pedagogic de 3 ani din Bacău.

În anul școlar 1972—73 am avut concediu medical aproximativ 160 zile, prin comisiile de expertiză, fiind bolnavă de poliartrită reumatoidă, osteoporoză difuză și lichid la un genunchi. Din cauza navetei pe care o fac (am domiciliat în localitatea Comănești și fac naveta la Agăș — satul Cotumba) parcurg o distanță foarte mare pe jos. În acest an școlar, am fost internată de 4 ori la Spitalul din Comănești, la Spitalul Militar din Iași, la Clinica balneologică din Iași iar în prezent mă găsesc internată la Spitalul Brîncovenesc. Medicii mi-au spus că va trebui să-mi schimb locul de muncă, mai aproape de domiciliu (posed acte care să dovedească acest lucru); și chiar comisia de expertiză a capacității de muncă mi-a recomandat schimbarea locului de muncă.

Avînd în vedere situația prezentată mai sus, vă rog să-mi spuneți dacă (actele dovedesc cele spuse de mine) aș putea fi fixată pe o catedră alcătuită din 10 ore, întrucît nu există o catedră întreagă — iar starea sănătății nu-mi permite să mai fac naveta".

Credem că Inspectoratul școlar al județului Bacău va ține cont de starea precară a sănătății dv. și va găsi o soluție omenească, schimbîndu-vă locul de muncă, în raport cu recomandările medicale ce vi s-au făcut. Vă sfătuim să vă adresați acestui for, către care lansăm și noi, pe această cale, un apel călduros să vă sprijine.

D. CICHIRA

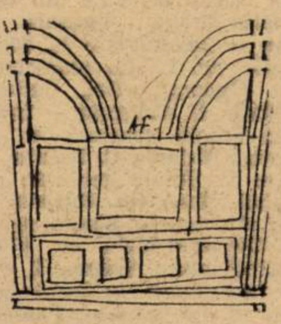

Concursul „Tinere condeie"

S-a încheiat de curînd concursul național de creație literară „Tinere condeie", organizat sub auspiciile Ministerului Educației și Învățămîntului și Comitetului Central al U.T.C. aflat la cea de a doua ediție. Peste 400 de autori, elevi din licee, școli profesionale și postliceale, au oferit juriului, prezidat de poetul Ștefan Augustin Doinaș, o bogată „producție" literară, în special poetică, astfel încît misiunea de a stabili cele mai valoroase lucrări nu a fost scutită de dificultăți. Desigur, creațiilor premiate li s-ar fi putut adăuga și altele, dar este incontestabil că, în selecția operată, sînt prezente cele mai semnificative „voci" ale generației căreia i se adresează acest concurs. Și ne gîndim nu numai la Vasile Poenaru, cunoscut unui public mai larg, ci și la Ion Mureșan, Gheorghe Albu (toți trei recompensați cu premiul I), precum și la alți elevi premiați. Poemele lor rețin prin tonul grav, de înfiorată interogație, prin capacitatea de a învinge obstacolele și constrîngerile limbii și de a institui un spațiu poetic distinct. În cele mai bune creații, „laureații" din acest an ai „Tinerelor condeie" mărturisesc o încredere în puterea limbajului poetic, în capacitatea sa de a explora o problematică definitorie pentru generația din care fac parte, și de a realiza o comunicare esențială. „Mai grei ca greierii-n suflarea ierbii, / Să atîrnăm afară din cuvinte" — spune, într-un poem cu accente programatice, Ion Mureșan.

Se poate descifra în nivelul atins de creațiile premiate, nu numai expresia unor aptitudini certe, ci și rodul unei pedagogii suple, moderne, exercitate de profesorii acestor elevi. Nu poate fi vorba de nici o coincidență a hazardului în faptul că trei dintre elevii reținuți dintre cei mai buni, sînt dintr-o aceeași școală — Liceul din Drăgășani.

Dealtfel, importanța unei îndrumări adecvate din partea profesorului de literatură poate fi dedusă și din lucrările care atestă fie o greșită concepere a actului creator în literatură, fie o tendință de a ignora personalitatea elevului. Unele texte — poezii exterioare, declarative, o proză (care, în paranteză fie zis, nu prea a fost bogat reprezentată) de consemnare plată a unor fapte, impresii — ar putea constitui puncte de plecare pentru o discuție despre ceea ce ar presupune o adecvată pedagogie a creației literare, sau, poate, despre ceea ce n-ar trebui ea să fie.

Dincolo însă de asemenea umbre, rămîne sentimentul stenic al întîlnirii cu o poezie adevărată, produsă de o generație care, la fel ca în alte domenii și în cel literar, se arată bogat înzestrată.

I. VULTUR

Premiile acordate la concursul „Tinere condeie"

I. Pentru poezie

Premiul I: Gheorghe Albu, Liceul economic, Tîrgoviște, județul Dîmbovița; Ion Mureșan, Liceul „George Coșbuc", Cluj; Vasile Poenaru, Liceul „Nicolea Bălcescu", București.

Premiul II: Doina Doru, Liceul „Mihai Eminescu", București; Ioan Evu, Liceul nr. 2 Hunedoara; Miruna Gologan, Liceul „Ion Neculce" București; Silviu Dănuț Popa, Liceul nr. 1, Caracal, Olt.

Premiul III: Constantin Bădiță, Liceul industrial de construcții Craiova; Cătălin Bordeianu, Liceul „Mihai Eminescu", Iași; Aurelian Drăgușin, Liceul din Drăgășani, județul Vîlcea; Maria Pavlovics, Liceul nr. 7 Cluj; Petre Scutelnicu, ‚Liceul „Papiu Ilarian", Tîrgu-Mureș.

Mențiuni: Lidia Blidaru, Liceul nr. 3 Bacău; Alexandru Burgui, Liceul Hotarele, jud. Ilfov; Ana Fenoghen, Liceul „Spiru Haret", Tulcea; Călin Filica, Liceul din Drăgășani, județul Vîlcea; Silviu Lari, Liceul economic Bistrița; Marcel Mazilu, Liceul din Drăgășani, jud. Vîlcea; Nicolae Mesea, Liceul din Călimănești, jud. Vilcea; Mihaela Opriș, Liceul „M. Eminescu", București; Domnița Petri, Liceul „L. Rebreanu", Bistrița; Victor Rusu, Liceul „Ștefan cel Mare" Suceava; Michael Schmidt, Grupul școlar „Independența" Sibiu; Sergiu Tiufaeff, Liceul „I. Neculce" București.

II. Pentru proză

Premiul II: Ionuț Cristache, Liceul „Ienăchiță Văcărescu" Tîrgoviște.

Premiul III: Ligia Cucu-Rozmarin, Liceul nr. 2 Ploiești.

Pentru teatru

Premiul II: Anca Gabriela Visdei, Liceul „Gh. Lazăr" București; Cornel Paroșanu, Școala postliceeală a Grupului școlar poligrafic „Dimitrie Marinescu" București.

MOZAIC

Succese internaționale ale sportului școlar românesc

Primul campionat mondial școlar de atletism, desfășurat recent la Atena, ne-a adus și primele satisfacții: două medalii de aur, una de argint și două de bronz. Iată și numele performerilor: Doru Oprea (Liceul „Panait Cerna" — Brăila), campion la săritura în înălțime și Adrian Calimente (Liceul nr. 2 Arad) învingător în proba de 110 m garduri, Dorin Moruțan (locul doi la aruncarea suliței), Viorel Dumitrescu și Dorin Ciuplea (clasați pe locurile trei la 100 m plat și, respectiv, la aruncarea discului).

*

Finala campionatului internațional școlar de fotbal de la Lille (Franța) ne-a oferit, de asemenea, o frumoasă surpriză: victoria (în finală) a selecționatei școlare din România asupra echipei Belgiei, cu scorul de 3—0.

Adresăm felicitările noastre elevilor care au repurtat aceste prestigioase victorii și, în egală măsură, profesorilor lor. Succesele de mai sus constituie un motiv de mîndrie pentru profesorii de educație fizică din toată țara, fiindcă ele sînt de fapt succese ale întregului sport școlar românesc.

Revista „Forum"

Revista „FORUM" nr. 6 (iunie) promovează opinii interesante privind relația învățămînt-cercetare-producție: „Optimizarea relației învățămînt-cercetare-producție" (Constantin C. Cojocaru), „Proiectul de diplomă inginerească — suport pentru realizarea integrării" (C. Rădulescu și Gh. Albița), „Temele tezelor de doctorat mai ferm axate pe realitățile producției" (Sergiu Vrejba). Sub titlul „Pluridimensionalitatea integrării" este continuată ancheta realizată în numerele 4 și 5, pe tema unității dintre învățămînt, cercetare și practică în domeniul științelor sociale. Intervențiile sînt semnate, de această dată, de prof. univ. dr. C. Gruici, conf. univ. dr. M. Marian, lect. E. Zaharia.

D. M.

„Inteligența și cunoașterea ei" *)

O carte despre inteligență și, mai ales, despre cunoașterea ei, cu ajutorul unui important aparat de mijloace de testare, răspunde nu numai unui gol resimțit în biblioteca de fiecare zi a cadrelor didactice, ci și unei vechi absențe în literatura de specialitate.

Susținută de o informare bogată, selectată cu multă grijă din ceea ce se publică despre inteligență, cartea pe care ne-o oferă tovarășul colonel Ioan Căpâlneanu constituie un bun prilej de informare, dar și de meditație; de orientare fermă pe poziții materialist-dialectice, dar și — de pe aceste poziții — de stimulare a unui proces de creație proprie; de inițiere în testarea și cercetarea inteligenței, dar și de așezare a propriei activități de testare pe temeiurile rigurozității științifice.

Cartea explorează cu îndemînare aspectele diagnosticării inteligenței, aria largă a experimentelor privind studiul inteligenței, domeniul dificil al motivației (concept și metodologie), precum și modalitățile practice de diagnostic, de utilizare a rezultatelor diagnosticării, de formare și dezvoltare a motivației și de folosire a unor teste și a unui model de fișă psihopedagogică, fapt care înfățișează atît densitatea preocupărilor cărora le răspunde cu autoritate, cît și valoarea ei practică pentru optimizarea procesului instructiv-educativ școlar.

O mențiune specială se cuvine meritului deosebit al autorului de a trata inteligența în permanentă relație cu personalitatea, cu creativitatea, cu factorii manifestării și măsurării inteligenței.

Utilă cadrelor didactice, cartea, prin stilul ei accesibil, poate fi recomandată și părinților elevilor, adresîndu-se deopotrivă specialiștilor și publicului larg cititor.

C. POPESCU

---

*) Colonel Ioan Căpâlneanu: „Inteligența și cunoașterea ei". Editura militară, București, 1973, 182 p., 4,75 lei.

Titluri și ordine acordate unor cadre didactice cu prilejul „Zilei învățătorului"

Cu prilejul „Zilei învățătorului", conducerea noastră de partid și de stat a acordat înalte titluri și ordine ale Republicii Socialiste România unor cadre didactice care s-au distins prin activitatea lor meritorie în domeniul instruirii și educării elevilor și studenților, prin contribuția adusă la dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii din patria noastră. A intrat in tradiție ca, în fiecare an, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Consiliului de Stat, să onoreze cu prezența sa această solemnitate. Dînd o înaltă apreciere muncii educatorilor din patria noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus în cuvîntul său : „Acordarea acestor înalte distincții constituie în primul rînd o apreciere personală a dumneavoastră, a fiecăruia din cei care au fost decorați și, totodată, constituie și o apreciere mai generală a aportului cadrelor didactice din întregul nostru învățămînt la minunata operă de făurire a unui tineret nou, înarmat cu cuceririle științei și culturii celei mai înaintate, educat în spiritul dragostei față de popor, față de partid, față de cauza socialismului (...) Sînt convins că veți face totul, ca și pînă acum, pentru a înfăptui în cele mai bune condiții programul de dezvoltare a școlii, a științei și culturii, de făurire a omului nou, constructor al socialismului și comunismului".

Aceste calde cuvinte ale secretarului nostru general onorează în mod deosebit pe toți dascălii noștri, constituind în același timp un îndemn pentru slujitorii școlii, chemați astăzi să traducă în viață măretele sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

„Profesor universitar emerit"

Corneliu G. Baba — profesor la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din București ; **Radu C. Bogdan** — profesor, rector al Universității din Brașov ; **Petre C. Botezatu** — profesor la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași ; **Alexandru T. Ciucurencu** — profesor la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din București ; **Eugen I. Costa** — profesor la Institutul de medicină și farmacie din București; **Simionescu I. Cristofor** — profesor, rector al Institutului politehnic din Iași ; **Ioan C. Gavrilă** — profesor consultant la Institutul de medicină și farmacie din Cluj ; **Gulian Henri C. Ionescu** — profesor la Universitatea București ; **Georgio A. Ostrogovich** — profesor consultant la Institutul politehnic „Traian Vuia" din Timișoara ; **Aron Z. Popa** — profesor, rector al Institutului de mine din Petroșani.

„Profesor emerit"

Nicolae Al. Bezrodnii — profesor, director adjunct la Grupul școlar „Hidromecanica" din Brașov; **Gheorghe I. Chilărescu** — profesor, director la Liceul din Drăgășani, județul Vîlcea ; **Vasile V. Corpade** — profesor, director la Liceul agricol din Lugoj ; **Constantin C. Dragomirescu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Ilfov ; **Alecu A. Darie** — profesor la Grupul școlar „Unirea" din București ; **Emilian Gh. Girbea** — profesor la Liceul „Ion Creangă" din București ; **Ana T. Groza** — profesoară la Liceul „Mihai Eminescu" din Cluj ; **Gheorghe V. Iftimie** — profesor la Școala generală nr. 3 din Piatra Neamț ; **Ilie Gh. Micu** — profesor, director la Liceul de muzică din Sibiu ; **Ioan I. Ocolișan** — profesor la Liceul nr 4 din Timișoara ; **Paul D. Popescu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Prahova ; **Florentina R. Slăvescu** — profesoară la Școala generală nr. 96 din București.

„Învățător emerit"

Aurelia I. Aolăriței — învățătoare la Școala de muzică și arte plastice din Suceava ; **Ioan M. Bălan** — învățător la Casa de copii nr. 1 din Dorohoi, județul Botoșani ; **Ioan D. Bărbat** — învățător la Școala sanatorială din Eforie-Sud, județul Constanța ; **Ludovic L. Bödö** — învățător, director la Casa de copii din Miercurea Ciuc, județul Harghita ; **Agapia R. Caprița** — învățătoare la Școala generală din Budești, județul Brăila ; **Eugenia V. Covăceanu** — învățătoare la Școala generală nr. 1 din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, județul Bacău ; **Maria C. Cringoiu** — învățătoare la Școala generală nr. 22 din Craiova ; **Melania C. Enache** — învățătoare la Școala generală nr. 6 din Galați ; **Ioan Gh. Oncioiu** — învățător, director la Școala generală din Copăceni-Malu cu Flori, județul Dîmbovița ; **Valeria I. Petrișor** — învățătoare la Școala generală nr. 12 din Brașov ; **Pantelie D. Vișan** — învățător la Școala generală din Mătăsari-Runcurelu, județul Gorj.

„Educatoare emerită"

Alexandrina C. Juncu — educatoare, directoare la Grădinița nr. 14 din Iași ; **Olga E. Machedon** — educatoare, directoare la Casa de copii preșcolari din Sibiu.

„Ordinul Muncii" clasa a II-a

Vasile M. Cătuneanu — profesor la Institutul politehnic din București ; **Virginia R. Dima** — profesoară, directoare la Liceul „Spiru Haret" din Tulcea ; **Ioan Șt. Pătruț** — profesor la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj ; **Grațian C. Porțan** — profesor, director la Școala generală din Ip, județul Sălaj.

Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa a II-a

Gheorghe I. Vrînceanu — profesor consultant la Universitatea București.

Ordinul „Meritul cultural" clasa a II-a

Alexandru Eugeniu Fr. Pîriianu — profesor la Liceul „Gheorghe Lazăr" din București.

Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa a III-a

Vasile T. Ababii — profesor la Universitatea din Iași ; **Aurel Ștefan A. Cojocaru** — profesor la Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș; **Virgil A. Dragomir** — profesor la Institutul de construcții din București.

„Ordinul Muncii" clasa a III-a

Ion M. Anghel — conferențiar la Universitatea din București ; **Alexandru Gh. Anton** — profesor la Liceul din Strehaia, județul Mehedinți ; **Iulia D. Ardeleanu** — educatoare, inspector la Inspectoratul școlar al județului Ialomița; **Barbara E. Bakk** — învățătoare la Școala generală din Teliu, județul Brașov ; **Emil C. Bărbieru** — învățător, inspector la Inspectoratul școlar al județului Bacău ; **Stan Gh. Bănică** — învățător, director la Școala generală nr. 2 din Ulmu, județul Brăila ; **Nicolae T. Bidiac** — învățător la Școala generală nr. 179 din București ; **Aurelian C. Bițan** — profesor, director la Școala generală din Potigrafu-Gorgota, județul Prahova ; **Titus Gh. Blidaru** — șef de lucrări la Institutul agronomic din București ; **Eugenie V. Blideanu** — profesor, director la Școala generală nr. 201 din București ; **Coloman C. Boga** — conferențiar la Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș ; **Elena P. Brîndușă** — profesoară, directoare la Școala generală din Cervinia, județul Teleorman ; **Traian A. Bretan** — profesor la Liceul din Șomcuta Mare, județul Maramureș ; **Irimie T. Burcezan** — profesor, director la Liceul pedagogic din Năsăud ; **Elena A. Buzilă** — învățătoare la Școala generală din Dudeștii Noi, județul Timiș ; **Caesar Gr. Calenic** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Tulcea ; **Gheorghe V. Călugărița** — profesor la Liceul „Nicolae Bălcescu" din București ; **Gavril C. Covasi** — profesor la Liceul „Mihai Eminescu" din Satu Mare ; **Nicolae Gh. Checiu** — profesor, director la Liceul nr. 5 din Constanța ; **Maria V. Cezar** — învățătoare la Școala generală Valea Siliștei, județul Vaslui ; **Elena P. Chivu** — institutoare, directoare adjunctă la Școala generală nr. 88 din București ; **Crucița I. Chețan** — învățătoare la Școala generală nr. 24 din București ; **Alexandru P. Cicortaș** — profesor, director la Școala generală nr. 3 din Salonta, județul Bihor ; **Marioara V. Ciolănescu** — educatoare la Grădinița din Domnești, județul Argeș ; **Maria C. Civică** — învățătoare la Școala generală nr. 7 din Turda, județul Cluj ; **Aurelia M. Cimpoieru** — institutoare, directoare la Școala generală nr. 133 din București ; **Maria Șt. Crăciunescu** — profesoară, directoare la Școala generală din Cuza-Vodă, județul Ialomița ; **Dumitru N. Cristea** — profesor, director la Școala generală din Beșlii-Mînzălești, județul Buzău ; **Teodora Gh. Crupenschi** — educatoare la Grădinița nr. 17 din Bacău ; **Constantin I. Coadă** — profesor la Liceul economic din Tg. Jiu, județul Gorj ; **Traian M. Conțan** — profesor, președintele Consiliului județean al Organizației pionierilor — Alba ; **Ștefania M. Costache** — învățătoare, directoare la Școala generală nr. 122 din București ; **Antoaneta V. Cucu** — profesoară, directoare adjunctă la Liceul nr. 3 din Craiova ; **Ecaterina T. David** — educatoare, directoare la Casa de copii preșcolari din Brăila ; **Elisabeta I. David** — învățătoare la Școala generală nr. 3 din Sighetul Marmației ; **Nicolae I. Dinu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al municipiului București ; **Ion M. Dincă** — profesor, director la Liceul „Ion Maiorescu" din Giurgiu, județul Ilfov ; **Maria T. Dinescu** — învățătoare la Școala generală din Novaci, județul Gorj ; **Dumitru P. Doagă-Diaconescu** — profesor, director la Grupul școlar pentru industrializarea lemnului din Piatra Neamț ; **Irina M. Dobrescu** — educatoare la Grădinița de copii nr. 1 din Caransebeș, județul Caraș-Severin ; **Dumitru I. Dobreanu** — profesor la Liceul din Toplița, județul Harghita ; **Gheorghe V. Dobrin** — profesor, director la Școala generală din Sercăița-Sinca, județul Brașov ; **Georgeta N. Donciu** — educatoare la Grădinița nr. 1 din Jibou, județul Sălaj ; **Virginia N. Dragomir** — educatoare, directoare la Grădinița nr. 12 din Tulcea ; **Veronica A. Dragomir** — învățătoare, directoare la Școala generală din Bîrsăul de Jos, județul Satu Mare ; **Mihai Sorin C. Dragomirescu** — profesor, director la Liceul agricol din Ciorogîrla, județul Ilfov ; **Viorica V. Drebot** — învățătoare la Școala generală nr. 1 din Bocșa, județul Caraș-Severin ; **Domnica D. Dulvac** — educatoare la Grădinița de copii din Măceșul de Sus, județul Dolj ; **Ion I. Dumitrescu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Vîlcea ; **Ilie V. Duvlea** — conferențiar la Institutul agronomic din Timișoara ; **Ioan T. Elec** — profesor, director la Liceul industrial de construcții din Zalău ; **Ioan P. Faur** — profesor, director la Școala generală nr. 3 din Arad ; **Gheorghe P. Falcău** — profesor, director la Școala generală nr. 2 din Balș, județul Olt ; **Gheorghe I. Fianu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Argeș ; **Aurica P. Filip** — profesoară la Liceul „Gheorghe Șincai" din Baia-Mare ; **Alexandru M. Florea** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Constanța ; **Radu D. Frangu** — conferențiar la Institutul politehnic din Galați ; **Floarea M. Frîncu** — educatoare la Grădinița de copii din Daneș-Seleuș, județul Mureș ; **Grațian C. Gall** — profesor la Liceul pedagogic din Oradea ; **Lorica M. Gavriliță** — conferențiar la Institutul de medicină și farmacie — Iași ; **Alexandru Șt. Gheorghe** — conferențiar la Institutul de petrol, gaze și geologie din București ; **Victor N. Gheorghe** — conferențiar la Universitatea din București ; **Maria Gh. Gheorghiță** — profesoară la Liceul pedagogic din Buzău ; **Maria C. Gherman** — învățătoare la Școala generală din Budești, județul Bistrița-Năsăud ; **Margareta P. Ghimpu** — profesoară, directoare la Grupul școlar al Ministerului Industriei Ușoare din Timișoara ; **Sofia Gh. Giurgea** — educatoare la Grădinița nr. 7 din Focșani ; **Damian I. Giurin** — maistru-instructor la Școala profesională „Victoria" din Călan, județul Hunedoara ; **Elena I. Grecu** — învățătoare la Școa-

(Continuare în pag. a 15-a)

(Urmare din pag. a 14-a)

la generală din Bănești, județul Prahova ; **Narcise Domnica Felicia A. Magiac** — profesoară la Liceul nr. 24 din București ; **Dan Gr. Hățulescu** — profesor, director la Casa de copii nr. 7 din București ; **Andrei M. Hell** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Timiș ; **Dumitru I. Hodină** — profesor, director la Școala generală din Slobozia Conachi, județul Galați ; **Cleopatra Gh. Hrihor** — învățătoare la Școala generală Remizău — Vicovul de Jos, județul Suceava ; **Vasile I. Iacob** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Neamț; **Gheorghe P. Iacobescu** — conferențiar la Institutul politehnic din București ; **Maria I. Iancu** — învățătoare la Școala generală din Cerna-Roșia Montană, județul Alba ; **Alexandru P. Ignat** — profesor la Școala generală din Prisăcani, județul Iași ; **Maria F. Ilie** — învățătoare la Școala generală nr. 1 din Hîrșova, județul Constanța ; **Octavian Șt. Ilieș** — profesor la Școala generală nr. 2 din Baia Mare ; **Dumitru A. Iriș** — învățător, inspector la Inspectoratul școlar al județului Teleorman ; **Felicia Marcela M. D. Iovanelli** — conferențiar la Academia de studii economice din București ; **Ileana Șt. Jakab** — învățătoare la Școala generală din Jebuc, județul Sălaj ; **Despina I. Jugănaru** — învățătoare la Școala generală din Cornești, județul Dîmbovița ; **Ana E. Kovacs** — învătătoare la Școala generală nr. 3 din Satu-Mare ; **Margareta D. Kovacs** — învățătoare la Școala generală din Araci — Vîlcele, județul Covasna ; **Roza M. Kelemen** — educătoare, la Grădinița din Sintionlunca Ozun, județul Covasna ; **Ștefan P. Lazea** — profesor, director la Școala generală din Spermezeu, județul Bistrița-Năsăud ; **Vasile M. Lăzăroaie** — învățător la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din Avrig, județul Sibiu ; **Ileana F. Leu** — educatoare la Grădinița din Segarcea-Vale, județul Teleorman ; **Marin I. Lungu** — profesor, director la Școala profesională de mecanici agricoli din Balș, județul Olt ; **Ioan N. Macarie** — profesor, director la Grupul școlar transporturi din Cluj ; **Trifan I. Macioapă** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Suceava ; **Silviu S. Macri** — maistru-instructor la Grupul școlar construcții din București ; **Dumitru I. Manea** — învătător, inspector la Inspectoratul școlar al județului Buzău ; **Ion I. Mareș** — lector la Universitatea din Craiova ; **Dan V. Marinescu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Ilfov ; **Maria D. Mazilu** — profesoară, directoare la Școala generală nr. 1 din Ciolpani, județul Ilfov ; **Andrei I. Mirza** — conferențiar la Institutul de medicină din Timișoara ; **Minodora V. Medeleanu** — șef de lucrări la Institutul politehnic din Timișoara ; **Vasile C. Mleșniță** — profesor la Institutul agronomic „Dr. Petru Groza“ din Cluj ; **Evița D. Mișcovici** — educatoare la Grădinița de copii din Sînmartinul Sîrbesc, județul Timiș ; **Angelica Gh. Mogea** — învățătoare la Școala generală nr. 10 din Focșani ; **Nuțu Gh. Moiș** — profesor, director la Școala generală din Călățele, județul Cluj ; **Matei A. Möss** — profesor, director la Școala generală nr. 2 din Sibiu ; **Ioan M. Muntean** — profesor, director la Liceul „Horia Cloșca și Crișan“ din Alba Iulia ; **Petre P. Munteanu** — profesor, director la Liceul agricol din Sibiu ; **Elena A. Muntoiu** — învățătoare, directoare la Școala generală din Săcărîmb-Certejul de Sus, județul Hunedoara ; **Elena A. Mureșan** — maistru-instructor la Școala generală nr. 19 din Timișoara ; **Elena P. Mureșan** — învățătoare la Școala generală din Cuzdrioara, județul Cluj ; **Valeria T. Natea** — învățătoare la Școala generală din Sărmaș-Platonești, județul Harghita ; **Eugen I. Năstase** — profesor, director la Școala generală din Schela, județul Galați ; **Elena C. Nechita** — profesoară la Școala generală din Motoșeni, județul Bacău ; **Georgeta Gh. Neculuță** — învățătoare la Școala generală nr. 9 din Huși, județul Vaslui ; **Marioara N. Nistor** — învățătoare la Liceul din Sulina, județul Tulcea ; **Victoria D. Olteanu** — educatoare la Grădinița „Electroaparataj“ din București ; **Teodor D. Oroveanu** — profesor la Institutul de petrol din Ploiești ; **Ion A. Pascali** — maistru-instructor la Școala generală nr. 6 din Galați ; **Eleonora C. Pavelescu** — educatoare la Grădinița de copii din Cazanele-Orșova, județul Mehedinți ; **Neculai D. Pavlică** — profesor, director la Școala generală nr. 8 din Botoșani ; **Ion D. Petre** — maistru-instructor la Liceul industrial construcții București ; **Marina Gh. Podea** — profesoară, directoare la Liceul nr. 2 din Arad ; **Ersilia N. Pop** — profesoară, directoare la Școala generală din Zau de Cîmpie, județul Mureș ; **Victor I. Popa** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Covasna ; **Aurelia R. Popa** — educatoare la Grădinița din Mișca, județul Arad ; **Chiril M. Popescu** — profesor la Institutul politehnic din Iași ; **Ilie G. Popescu** — învățător, director la Școala generală din Săvești-Răucești, județul Neamț ; **Elisabeta I. Popescu** — profesoară, directoare la Școala generală din Slăveni Gostavățu, județul Olt ; **Elena Gh. Prodan** — profesoară la Liceul de muzică din Iași ; **Valeria I. Prodan** — profesoară, directoare la Liceul „Vasile Alecsandri“ din Bacău ; **Mihai I. Radu** — învățător la Școala generală nr. 12 din Pitești ; **Ilinca I. Radu** — profesoară, directoare la Liceul „I.H. Rădulescu“ din Tîrgoviște ; **Margareta C. Raduly** — învățătoare, directoare la Școala generală din Gheoroc, județul Bihor ; **Ioan I. Rotaru** — profesor, director la Centrul școlar M.I.U. din Cluj ; **Aron A. Sabău** — profesor, director adjunct la Școala generală nr. 25 din Oradea ; **Simion I. Saca** — profesor la Liceul nr. 2 din Dorohoi, județul Botoșani ; **Elena N. Van-Saanen** — educatoare, directoare la Grădinița de copii nr. 6 din Brașov ; **Florica I. Sasu** — educatoare la Grădinița nr. 13 din Salonta, județul Bihor ; **Ilie M. Sandu** — maistru-instructor la Liceul industrial energetic din București ; **Vladimir N. Sîrbu** — profesor, director la Centrul școlar chimie din Iași ; **Ioan I. Șerban** — învățător, director la Școala generală din Grădiștea de Munte-Orțișoara de Sus, județul Hunedoara ; **Ilona I. Simonfi** — educatoare la Grădinița de copii nr. 13 din Cluj ; **Cornel M. Socol** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Sibiu ; **Maria V. Socoleanu** — învățătoare la Școala generală din Crăiești, județul Mureș ; **Dionisie D. Soo** — profesor la Școala generală nr. 8 din Tg. Mureș ; **Ion C. Staicovici** — învățător, director la Școala generală din comuna Iancu Jianu, județul Olt ; **Victor M. Stănescu** — profesor, director la Grupul școlar Electroputere din Craiova ; **Laurențiu V. Stilea** — profesor la Liceul „Vasile Roaită“ din Rîmnicu Vîlcea; **Diomid Gh. Strungaru** — lector la Institutul pedagogic din Constanța ; **Wendelin I. Suck** — învățător, director la Școala generală din Secusigiu-Sîmpetru German, județul Arad ; **György E. Szabo** — conferențiar la Universitatea „Babeș-Bolyai“ din Cluj ; **Ion M. Ștefan** — învățător la Școala generală din satul Alexandru Odobescu, comuna Nicolae Bălcescu, județul Ialomița ; **Cornel Victor A. Tabără** — șef de lucrări la Institutul politehnic din București ; **Anatoli V. Tariuc** — profesor, director la Grupul școlar petrol din Cîmpina ; **Carolina N. Tîrjoianu** — profesoară la Școala generală din Hațeg, județul Hunedoara ; **Helmut R. Theil** — profesor la Institutul politehnic „Traian Vuia“ din Timișoara ; **Simion Liviu I. Toma** — profesor, director la Liceul nr. 1 din Brașov ; **Ionel Gh. Tomozei** — conferențiar la Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad“ din Iași ; **Maria T. Todoran** — educatoare, directoare la Casa de copii preșcolari din Prundul Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud ; **Aurel D. Tuțescu** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Dolj ; **Ioana I. Ungureanu** — învățătoare la Școala generală din Tg. Bujor, județul Galați ; **Dorina T. Vlad** — educatoare, directoare la Grădinița nr. 52 din București ; **Stan D. Vlad** — profesor, director adjunct la Grupul școlar pentru industria lemnului din Rîmnicu Vîlcea ; **Dafina M. Vulpe** — profesoară, directoare la Școala generală nr. 111 din Constanța.

Ordinul „Meritul științific“ clasa a III-a

Nicolae Al. Irimiciuc — profesor la Institutul politehnic din Iași ; **Cristian Mihai I. Tocaci** — conferențiar la Institutul de mine din Petroșani.

Ordinul „Meritul cultural“ clasa a III-a

Vasile A. Bordeianu — profesor, director la Școala generală nr. 8 din Piatra Neamț ; **Victor I. Budescu** — profesor, director la Școala generală Dolboșeț, județul Caraș-Severin ; **Ion I. Catană** — profesor, director la Școala generală din Priboieni, județul Argeș ; **Eugen I. Ciocîrlea** — profesor, inspector la Inspectoratul școlar al județului Vaslui ; **Lazăr D. Chelu** — profesor, director la Liceul „Panait Istrati“ din Brăila ; **Ionică P. Dumitrache** — profesor la Școala generală nr. 10 din Focșani ; **Constantin D. Gioarsă** — învățător, director la Școala generală nr. 1 din Pătulele, județul Mehedinți ; **Aurelian D. Chivici** — profesor la Școala generală nr. 5 din Rîmnicu Vîlcea ; **Ion I. Grigoriu** — profesor, director la Școala generală din Lelești, județul Gorj ; **Valeria Gh. Hilițian** — profesoară la Școala generală din Costulești, județul Iași ; **Ion V. Jipa** — profesor, director la Casa corpului didactic a județului Dîmbovița ; **Verona V. Lupușor** — învățătoare la Școala generală din Călărași, județul Botoșani ; **Ecaterina C. Mardare** — învățătoare la Școala generală din Bohotin — Răducăneni, județul Iași ; **Doina V. Miclea** —profesoară, directoare adjunctă la Liceul de coregrafie din Cluj ; **Badea N. Negreanu** — profesor, director la Școala generală Beiu-Ștorobăneasa, județul Teleorman ; **Ludovic I. Petreș** — profesor la Liceul din Ditrău, județul Harghita ; **Ion T. Popa** — învățător la Școala generală din Morărești-Brădești, județul Dolj ; **Grigore A. Popa** — profesor la Școala generală nr. 1 din Fălticeni, județul Suceava ; **Ana N. Seuleanu** — învățătoare la Școala generală nr. 1 din Brebu, județul Prahova ; **Costică N. Sterian** — profesor la Școala generală nr. 5 din Rîmnicu Sărat, județul Buzău.

Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România“ clasa a IV-a

Lucian N. Ene — profesor la Institutul de medicină și farmacie din București ; **Dumitru I. Mareș** — profesor la Universitatea din Timișoara ; **Darie I. Parascan** — profesor la Universitatea din Brașov ; **Andrei T. Ripianu** — profesor la Institutul politehnic din Cluj.

Ordinul „Meritul cultural“ clasa a IV-a

Ion Gavrilă Codalbu — lector la Conservatorul „Ciprian Porumbescu“ din București ; **Petre M. Vasilescu** — conferențiar la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale“ din București.

★

Au mai fost conferite următoarele distincții : **„Medalia Muncii“, Medalia „Meritul științific“** și **Medalia „Meritul cultural clasa I“** unui număr de 413 cadre didactice.

CONSULTAȚII

Inv. Căldărușe Aurica, com. Cîlnic, jud. Gorj, a solicitat la 1 septembrie 1972, acordarea gradației a 4-a, împlinind 20 ani vechime în învățămînt. Cu toate că directoarea școlii a propus acordarea gradației următoare, avînd în vedere vechimea și activitatea corespunzătoare desfășurată, inspectoratul școlar județean n-a fost de acord, pe motiv că n-a urmat cursurile de perfecționare la care a fost planificată. Nici în urma depunerii a două contestații, prin care a arătat că n-a știut nimic de această programare și ca nu i-a adus nimeni la cunoștință acest lucru, inspectoratul școlar județean n-a revenit asupra hotărîrii inițiale și, prin urmare, tovarășa învățătoare ne roagă s-o ajutăm în clarificarea acestei situații.

— Problema este cît se poate de simplă. Inspectoratului școlar al județului Gorj îi revine sarcina să facă dovada, prin orice înscris oficial, că v-a adus la cunoștință programarea respectivă (Codul muncii art. 178). **În cazul în care nu poate face această dovadă, aveți dreptul să pretindeți inspectoratului școlar acordarea gradației a 4-a pe data de 1 septembrie 1972, diferența de salariu de 1 500 lei pe cele 10 luni de întîrziere și recalcularea drepturilor de concediu.**

Cunoașterea sistemului gradațiilor, cu profundele lui implicații de ordin moral, psihologic, social și financiar, aplicate la specificul muncii și sensibilității personalului didactic, determină aplicarea lui cu multă grijă.

Stoichițescu Alexandru, orașul Negrești, jud. Vaslui pensionat pe data de 1 septembrie 1972 pentru limită de vîrstă, a suplinit timp de 3 zile postul unei învățătoare care se afla în concediu medical. Pentru zilele suplinite nu i s-a achitat nici un drept, pe motiv că pensionarii nu pot suplini în astfel de situații și nu au nici aprobarea inspectoratului școlar județean.

— Cred că cei care v-au dat acest răspuns n-au sesizat că în Precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 100 000 din 20 octombrie 1972 în legătură cu plata cu ora sînt cuprinse, referitor la îndeplinirea activităților didactice de către pensionari, numai aspectele specifice învățămîntului ce nu sînt prevăzute în Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară. Potrivit art. 60 (1 b) din această lege aveți dreptul să vă angajați cu contract de muncă pe durată determinată de pînă la 4 luni, în cursul unui an calendaristic, primind, pe lîngă salariul postului și pensia întreagă. Suplinirile pînă la 30 de zile se aprobă de directorul școlii (art. 89 din Regulamentul de numiri și transferări).

Școala generală com. Unguraș — Batin, jud. Cluj, ne întreabă dacă gratificațiile primite de cadrele didactice la sfîrșitul anului școlar afectează alocația pentru copii pe luna respectivă.

— Gratificațiile nu afectează acordarea alocației de stat pentru copii (Decretul nr. 285/1960).

Școala generală com. Tăcuta, jud Vaslui, ne solicită ajutor în clarificarea situației ivite prin încorporarea, pe data de 30 mai a.c., unui profesor suplinitor fără studii corespunzătoare, care suplinește în continuare și în acest an școlar o catedră vacantă. În această situație tovarășul în cauză beneficiază de compensarea în bani a concediului de odihnă neefectuat ?

— Compensarea în bani a concediului anual de odihnă este permisă în cazul chemării angajatului pentru îndeplinirea serviciului militar în termen (art. 19 din Legea nr. 26/1967). Pentru timpul lucrat în acest an școlar urmează să i se calculeze cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună integral servită.

IOAN BADIU

PEDAGOGIE COMPARATĂ

Cu vacanța, în 20 de țări

Alternarea activității școlare cu perioade de odihnă pentru elevi — cu vacanțe — constituie una dintre trăsăturile caracteristice ale structurii anului de învățămînt. Dar acceptarea acestui principiu de structură, întîlnit în organizarea sistemelor de educație și învățămînt, nu duce însă și la o dimensionare uniformă ca timp a vacanțelor școlare. Numărul acestora și mai ales durata variază surprinzător de mult de la o țară la alta. (Sînt luați în discuție anii școlari anteriori).

La prima vedere, poate nedumeri acest fapt, dacă se are în vedere doar anul calendaristic, care are pretutindeni, evident, aceeași durată. Și totuși, făcînd analiza comparativă a reglementărilor privitoare la numărul și durata vacanțelor școlare, de pildă din 20 de țări europene, se constată o mare varietate de soluții organizatorice, care prezintă însă atît aspecte comune cît și diferite de la o țară la alta.

Această stare de fapt este de înțeles, dat fiind contextul social-economic, cultural-istoric și politic în care funcționează sistemele de educație și învățămînt. De aici și aspectele diferite în ce privește, de exemplu, începerea anului școlar, durata anului școlar sau a săptămînii școlare, numărul și durata vacanțelor școlare ș.a.

Sub raportul duratei, se poate constata — pe baza unor date referitoare la învățămîntul primar publicate cu cîțiva ani în urmă la Institutul pedagogic național din Paris — că vacanța de iarnă se situează între 10 zile, ca în Elveția, Franța, Italia, Luxemburg și 3 săptămîni, ca în Jugoslavia, Marea Britanie și Suedia. Totuși durata cea mai des întîlnită este aceea de 15 zile, practicată în Austria, Belgia, Danemarca, R. F. Germania, Norvegia, România, Scoția și Spania.

Vacanța de primăvară prezintă o variație mai mare, situîndu-se ca durată între 4 zile, ca în cazul Italiei, și 3 săptămîni ca în Marea Britanie. Și de data aceasta, durata de 15 zile este cea mai frecventă, fiind întîlnită în învățămîntul școlar din Austria, Belgia, Franța, R. F. Germania, Luxemburg, România, Scoția și Spania. Există și alte durate și, anume, de 8 zile în Danemarca și de 10 zile în Elveția, Norvegia și Olanda.

Cît privește vacanța de vară, durata acestei perioade de odihnă permite să se vorbească în mod curent de vacanța mare și pe bună dreptate. Numărul de zile sau de săptămîni este într-adevăr mult mai mare, exprimîndu-se de obicei în luni, dar și variația este similară.

În concret, durata vacanței de vară se plasează între o lună, ca în Austria, care marchează limita minimă, și 3 luni, ca în Italia, care reprezintă astfel limita superioară sub acest raport. Între aceste limite, țările incluse în eșantionul nostru comparativ se înșiruie, în funcție de durata vacanței mari, în felul următor :

Olanda (4—5 săptămîni), R. F. Germania (5 săptămîni), Marea Britanie (5—6 săptămîni), Danemarca și Luxemburg (6 săptămîni), Norvegia (7 săptămîni), Scoția (7—8 săptămîni), Belgia, Cehoslovacia, R. D. Germană și Spania (2 luni), Polonia și U.R.S.S. (2 luni și o săptămînă), Elveția, Franța, Jugoslavia și Suedia (2 luni și jumătate), România (2 luni și 3 săptămîni).

În cadrul structurii anului școlar, în cîteva țări se prevede și o vacanță de toamnă și anume : în Franța, cu durata de 2 zile, în Danemarca și Olanda, de 8 zile, iar în R. F. Germania cu o durată mai mare, de 12 zile. În Marea Britanie școlile practică uneori o astfel de vacanță, cu durata de o săptămînă.

În plus, unele țări mai au un al cincilea tip de vacanță, din considerente de ordin religios, precum : Norvegia, cu durată mai mare, avînd 8 zile. Și în R. F. Germania se întîlnește o asemenea vacanță, însă durata este variabilă, de la un land la altul.

Este de remarcat faptul că țările care folosesc aceste două ultime tipuri de vacanțe au perioade mai scurte prevăzute pentru vacanțele de vară, ca de pildă R. F. Germania, Olanda și Danemarca.

În sfîrșit, trebuie menționat faptul că în două dintre țările analizate comparativ se prevede încă o perioadă cu funcții de vacanță și anume în Franța, cu durata de 2 zile, plasată ca timp la mijlocul lunii februarie, și în Suedia, cu o durată mult mai mare, de 8 zile, situată în februarie—martie. Un caz aparte, în această ordine de idei, prezintă școala belgiană care beneficiază, pe lîngă cele 2 luni de vacanță de vară, de 8 zile în timpul anului la alegerea autorităților locale.

Informația cantitativă prezentată ilustrează o foarte mare diversitate de modele structurale ale anului școlar în învățămîntul primar din cele 20 de țări europene. După cum s-a putut remarca, varietatea este așa de mare, încît în unele țări există soluții organizatorice diferite chiar în interior, ca în R. F. Germania, în Marea Britanie și Scoția.

Dacă se încearcă o privire de ansamblu, însumarea duratelor acestor vacanțe, în cazul a 16 țări pentru care am dispus de date și pentru vacanțele de iarnă și primăvară, permite stabilirea unei durate totale minime de 2 luni, ca în Austria, și a unei durate maxime, de 3 luni și 3 săptămîni, marcată de România și Suedia. Din totalul de 16 țări, un număr de 6 planifică anual pentru vacanțele elevilor între 2 și 2 luni și 3 săptămîni, iar restul de 10 țări, între 3 și 3 luni și 3 săptămîni.

În aprecierea de ansamblu, numărul și durata vacanțelor școlare constituie un indicator comparativ util, care trebuie însă completat cu analiza comparativă bazată și pe alți indicatori, dată fiind complexitatea sistemelor de educație și de învățămînt din lume.

VASILE ILIESCU

Învățămîntul, domeniu fertil de colaborare

— Interviu cu MOHAMED BOUAMOUD, subsecretar de stat pentru învățămîntul primar și secundar din Regatul Maroc —

La invitația Ministerului Educației și Învățămîntului, în perioada 2-5 iulie a.c., ne-a vizitat țara domnul MOHAMED BOUAMOUD, subsecretar de stat pentru învățămîntul primar și secundar din Regatul Maroc, membru al guvernului marocan. Cu acest prilej, oaspetele a avut amabilitatea să acorde un interviu revistei „Tribuna școlii".

Rep. : V-am ruga, în primul rînd, să ne vorbiți despre scopul și rezultatele vizitei dumneavoastră în România.

— Îmi permit să afirm că vizita mea în țara dumneavoastră e încă o dovadă a bunelor relații de colaborare, de cooperare în domeniul învățămîntului între Regatul Maroc și Republica Socialistă România. Totodată, constituie un răspuns la vizita pe care reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului au făcut-o recent la Rabat. Discuțiile începute atunci au fost finalizate acum, la București, prin rezultate pozitive. Astfel, au fost semnate un Program de aplicare a Acordului de colaborare culturală și științifică marocano-român și un Protocol de acord referitor la învățămînt.

Rep. : Cu ce impresii vă înapoiați în patrie ?

— La prima mea vizită în România m-a impresionat dorința comună de a intensifica relațiile dintre țările noastre pe plan social, economic și cultural. Primirea deosebit de ospitalieră ce ni s-a făcut constituie o mărturie elocventă a prieteniei marocano-române. Țin să mulțumesc călduros tuturor celor care — în timpul vizitei noastre — n-au precupețit nici un efort pentru a ne face cît mai plăcute zilele petrecute în România. Nu pot părăsi țara dumneavoastră fără a-mi exprima bucuria de a fi văzut cîteva din însemnatele ei realizări, mai ales în industrie, urbanism, turism.

Rep. : Profităm de amabilitatea dumneavoastră, rugîndu-vă să ne relatați unele amănunte despre orientarea și obiectivele principale ale învățămîntului marocan, în perioada actuală.

— Vă pot spune că învățămîntul marocan se află în plină evoluție. În planul nostru cincinal pe anii 1973—1977 ne-am propus să realizăm o seamă de obiective importante, cum ar fi : generalizarea învățămîntului, ridicarea nivelului instrucției școlare, crearea unui învățămînt care să corespundă necesităților economiei naționale, reforma învățămîntului tehnic. Toate acestea impun, pe plan național, o susținută acțiune de formare a cadrelor necesare învățămîntului marocan.

Interviu consemnat de
GABRIELA TARABEGA

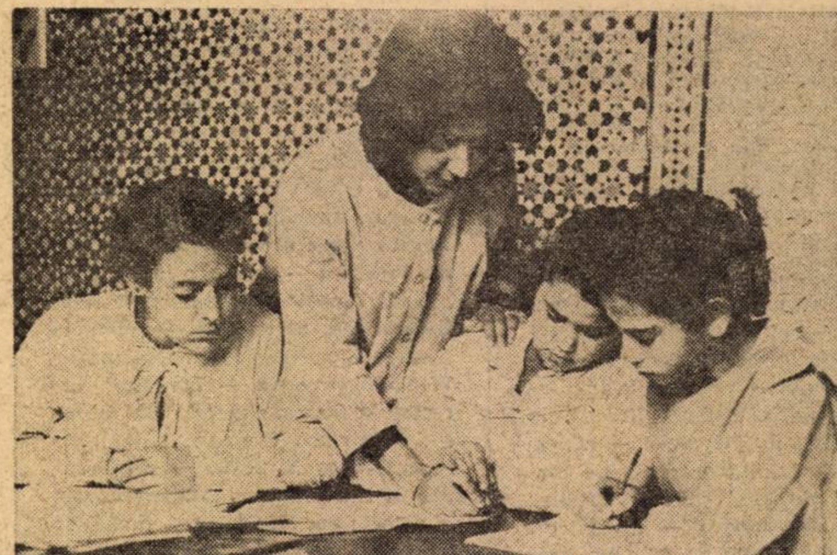

Tinerele eleve din Rabat (Maroc) se pregătesc în cadrul cercurilor de studiu pentru viitoarele lor meserii.

ȘCOALA CONGOLEZĂ

Comună tuturor tinerelor state africane, preocuparea pentru dezvoltarea școlii îmbracă forme specifice și se soldează cu rezultate diferite în funcție de condițiile istorice, economice și social-politice caracteristice fiecărei țări. În Republica Populară Congo o serie de factori obiectivi, o politică școlară adecvată nevoilor naționale și consecvent desfășurată de autorități, au dus la obținerea unor rezultate deosebit de bune pe linia combaterii analfabetismului și dezvoltării școlii.

În esență, această politică a urmărit — și urmărește și în prezent — înlăturarea grelei moșteniri lăsate de stăpînirea colonială în domeniul învățămîntului, crearea condițiilor ca un număr tot mai mare de copii să frecventeze școala. În vederea realizării acestor obiective, autoritățile de la Brazzaville — capitala țării — au luat o serie de măsuri organizatorico-administrative și au destinat anual o importantă parte (circa 16—20 la sută) din bugetul național dezvoltării învățămîntului. Beneficiind de sprijinul consistent al statului, școala congoleză, aproape inexistentă, în clipa dobîndirii independenței (15 august 1960) s-a dezvoltat impetuos, a putut să ofere condiții ca un număr crescînd de copii să descopere lumina cărții. În prezent școlarizarea copiilor între 6—16 ani este gratuită și obligatorie. 95 la sută din copiii de vîrstă școlară frecventează o instituție de învățămînt. Numărul unităților școlare din învățămîntul primar — arată statisticile — a ajuns la 950 și ele sînt urmate de aproximativ 250 000 de elevi. De asemenea, s-a extins rețeaua școlilor secundare și au apărut o serie de școli cu profil tehnic. În ceea ce privește învățămîntul superior, trebuie arătat că orașul Brazzaville s-a afirmat, în anii din urmă, ca un prestigios centru universitar, aici învățînd atît studenți din R. P. Congo cît și din alte țări africane. Ultimele statistici arătau că 3 000 de studenți frecventează facultățile de drept, litere și științe ale Centrului de învățămînt sau urmează cursurile Centrului de studii administrative și tehnice.

În ultimii ani autoritățile congoleze, fără a pierde din vedere continua extindere a rețelei școlare, a dezvoltării cantitative a învățămîntului de toate gradele, au început să acorde o atenție sporită aspectelor calitative, și, în special, legării școlii de nevoile țării. S-a declanșat o susținută acțiune de reformare a învățămîntului, acțiune care vizează atît înlocuirea institutorilor străini cu învățători și profesori autohtoni cît și schimbarea conținutului programelor și manualelor școlare. În ceea ce privește învățămîntul superior a fost constituită o comisie a „Școlii poporului", care se preocupă de modernizarea acestuia, de găsirea celor mai bune metode pentru racordarea lui la necesitățile învingerii subdezvoltării. Așa cum declara președintele Marien N'Gouabi, într-un interviu acordat recent cotidianului algerian „El Moudjahid", acestea sînt probleme care preocupă în mod deosebit guvernul, deoarece de adaptarea sistemului de învățămînt la nevoile dezvoltării, depinde într-o mare măsură progresul țării.

C. CARBARAU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul" Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 104

Sîmbătă 28 iulie 1973
16 pagini — 1 leu

Sub semnul vacanței și al cunoașterii

Sîntem in miezul vacanței de vară. Soarele arde intens, bronzind trupurile copiilor noștri ; cărările, dumbrăvile munților sînt pline de rîsetul lor. Voioșia și jocul și-au dobîndit semnificația plenară, dind taberelor și excursiilor — organizate in acest an intr-un număr record — animația caracteristică tinereții și copilăriei fără de griji.

Socialismul a făcut copiilor noștri darul cel mai de preț : le-a dăruit copilăria ! Iar vacanța mare din acest an se desfășoară, mai mult ca niciodată, sub semnul tutelar al copilăriei. Soarele din ochii și de pe trupul fiilor de oameni ai muncii din țara noastră nu poate fi privit altfel decît ca o realizare a socialismului ; briza mării și cărările munților străbătute de pașii lor tineri sînt daruri fără egal făcute, prin grija partidului, copiilor noștri.

Dar dincolo de aerul curat, dincolo de jocurile sportive care le fortifică organismul și le recreează intelectul, vacanța constituie un prilej deosebit de important de cunoaștere a patriei și a realizărilor ei. Nu poți iubi țara in care te-ai născut, în care trăiești și respiri cu ai tăi, dacă nu-i cunoști deplin frumusețile, dacă nu i-ai admirat infăptuirile mărețe din anii noștri, dacă sufletul tău n-a tresăltat, de bucurie și mîndrie, lingă ele. Copiilor noștri — oameni in devenire — li se cere să iubească pămîntul sfînt, dintre Dunăre și Carpați, cu o dragoste nețărmurită. Numai așa ii vor putea da noi străluciri, numai așa vor putea să se sacrifice pentru el, dacă va fi nevoie, apărîndu-l.

Cunoașterea nemijlocită a României de către fiii ei cei mai tineri merge, deci, mînă in mînă cu iubirea de neam și de țară. Iar vacanța mare din acest an se desfășoară și sub semnul acestei cunoașteri !

DIMITRIE RACHICI

Scurt popas intr-o drumeție prin munți

SCRISOARE DESCHISĂ PENTRU 45 DE ZILE

Tovarășe inspector general școlar județean,

Mă adresez dv., pe această cale, datorită însemnătății și urgenței traducerii în viață a sarcinilor prioritare privind deschiderea noului an de învățămînt.

Vă reamintesc faptul că în cursul anului școlar recent încheiat, printre articolele, reportajele și fotografiile pe care le-am publicat în legătură cu pregătirea tehnico-productivă a elevilor, am relevat unele aspecte pe care le-am apreciat ca reprezentative pentru eforturile și realizările pe această temă ale colectivelor didactice din județul dv.

În același timp, vă mai reamintesc și faptul că, în același județ, am întîlnit pe cîte o ușă în unele școli, o inscripție fără acoperire, de „Atelier".

Sîntem acum, însă, după Plenara C.C. al P.C.R. care — ca expresie a grijii partidului față de dezvoltarea neîntreruptă a învățămîntului în țara noastră — a dezbătut pe larg problemele școlii românești și ne-a înarmat cu documente de excepțională însemnătate pentru pregătirea și formarea tinerelor generații corespunzător cerințelor construcției noastre socialiste.

Vă reamintesc din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Plenară, următoarele :

„Intregul învățămînt trebuie să pregătească tineretul pentru producție, pentru muncă. Și tînărul din liceu și cel din universitate trebuie să fie in stare să execute o muncă concretă în societatea socialistă. Fiecare trebuie să înțeleagă că nu se pregătește să devină funcționar, ci pentru a contribui la sporirea avuției naționale. Consider că trebuie să înscriem ca principiu de bază in hotărîrea Comitetului Central și in lege că învățămîntul trebuie să pregătească tineretul pentru muncă și viață. Aceasta este sarcina fundamentală a unui învățămînt cu adevărat serios, capabil să pregătească poporul pentru construcția societății socialiste și comuniste."

Vă mai reamintesc că în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 „Cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România", printre obiectivele de bază menționate se află și următorul : **„pregătirea tineretului din toate gradele de învățămînt pentru viață, pentru muncă, pentru activități social-utile, pentru a deveni participant activ la opera de construire a socialismului și comunismului în patria noastră".**

Vă reamintesc, de asemenea, și faptul că numărătoarea inversă începe, nu cu ziua deschiderii noului an școlar, ci cu cel puțin o săptămînă mai înainte, interval necesar pentru alte sarcini prioritare, operative la care sînt chemate să participe cadrele didactice din toate școlile învățămîntului de 10 ani și liceele din țară ; mai sînt, așadar, circa 45 de zile !

In aceste 45 de zile nu ne mai pot fi de mare folos evidențele, la nivelul inspectoratului școlar, ale atelierelor școlare, ale dotării lor actuale și alte date similare orientative ; este necesară o **rezolvare operativă și la fața locului în fiecare școală** a situației atelierelor școlare, de către dumneavoastră personal și de către colaboratorii dv., cu sprijinul organelor de partid și al consiliilor populare, cu aportul inițiativei directorilor școlilor și al colectivelor didactice respective și cu contribuția întreprinderilor și altor unități de producție industrială și agricolă din localitate.

Măsurile concrete ce se vor stabili pentru fiecare școală au menirea să traducă în viață obiectivele hotărîtoare ale muncii tehnico-productive a elevilor, de a cultiva dragostea acestora față de munca fizică, de a contribui la însușirea cunoștințelor tehnice comune mai multor domenii de activitate productivă și de a forma deprinderi și obișnuințe durabile de muncă fizică. Aceste măsuri concrete — program operativ de lucru pentru fiecare școală și colectiv didactic — vor asigura de bună seamă nu numai o bază materială didactică necesară procesului de învățămînt, ci și o contribuție la perfecționarea formelor de organizare a muncii tehnico-productive a elevilor, a formelor de patronare a școlilor și liceelor de către întreprinderi și o modalitate de efectuare a instruirii practice a elevilor de către specialiști din întreprinderi și cadrele didactice. Este, în fapt, **un aspect al conducerii științifice a învățămîntului din județul dv. și, totodată, un mare act de creație a mijloacelor didactice moderne cu care ne dotăm școlile.**

La deschiderea anului școlar vom fi prezenți în unele școli din județul dv. și vă vom vizita cu convingerea că ne vom bucura împreună de succesele obținute mai ales dacă pentru ancheta „Corigenți la... deschiderea anului școlar" nu vom avea de menționat școli și directori de școală din județul de ale cărui probleme școlare răspundeți.

Cu deosebită prețuire pentru munca dv.
încărcată de responsabilitate,

COSTIN ȘTEFĂNESCU
redactor șef al revistei „Tribuna școlii"

IN ACEST NUMĂR

PROGRAMA DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I—VIII

(Proiect de discuții)

Revista pune, spre dezbatere, la indemina colegilor invățători, profesori, cercetători științifici și tuturor celor interesați, proiectul Programei spre a realiza — pe această cale — o amplă confruntare cu experiența didactică de la catedră și cu cercetarea experimentală.

In vederea lărgirii continue a acestei confruntări vom publica punctele de vedere comunicate redacției :

In cursul trimestrului I al anului școlar 1973—1974, vom publica — in incheierea dezbaterii — concluziile ce se impun și, pentru definitivarea Programei, vom transmite Direcției învățămintului preșcolar și general obligatoriu din Ministerul Educației și Învățămintului, toate punctele de vedere exprimate de colaboratori.

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC

Prima tabără de vară a profesorilor de muzică și desen

În dimineața în care am sosit la Negrești, județul Satu Mare, în Tabăra de informare și documentare a profesorilor de muzică și desen (seria I, 1—14 iulie, profesori de muzică) era planificată o deplasare pe ruta Negrești — Certeze — Săpînța — Sîmbra Oii. Scopul: cunoașterea regiunii din punct de vedere geografic, etnografic și al folclorului muzical. Am însoțit grupul de profesori, studenți și elevi care participau la această plăcută și instructivă excursie. Așa a început cunoștința noastră. Convorbirile ulterioare cu directorul coordonator al taberei, prof. Anton Scornea, secretarul general al Societății profesorilor de muzică și desen, și cu un număr de cadre didactice au evidențiat utilitatea și eficacitatea acestor reuniuni estivale (de 14 zile) ale profesorilor de o anumită specialitate.

Pentru cei 37 de muzicieni, prima tabără de informare și documentare a constituit, pe lîngă un început de experiență care sugerează numeroase idei de îmbunătățire și îmbogățire a unei activități adecvate, și un foarte bun prilej de cunoaștere a capacităților creatoare, a preocupărilor profesionale a muncii didactice. Activitatea zilnică — prelegeri urmate de discuții, lecții demonstrative, acțiuni de popularizare a muzicii și științei, organizate împreună cu Consiliul popular și Casa de cultură a orașului Negrești, pentru localnici, deplasări în satele din împrejurimi pentru documentare, programe artistice susținute de formația corală a profesorilor din tabără și de fanfara elevilor veniți aici — s-a îmbinat cu odihnă și recreere. Problemele dezbătute în cadrul întrunirilor au urmărit familiarizarea participanților cu cele mai noi cercetări sau creații în domeniul muzicii românești și universale contemporane, cu metode de predare care conduc la atingerea scopului educației estetice a elevilor prin muzică. Amintim cîteva din temele care au suscitat un deosebit interes: „Despre muzica de avangardă (prof. Silvian Georgescu, București), „Stiluri și curente în muzica modernă“ (prof. I. Popescu-Băleni, București), „Modalități de orchestrație“ — demonstrație practică (prof. Mircea Gorgos, București), „Implicațiile matematicii în predarea muzicii“ (prof. Alexandru Rusin, București), „Formarea și instruirea unei fanfare de elevi“ — demonstrație practică cu formația de fanfară a Grupului școlar Galvani-Tei din Capitală (prof. Nicolae Istrati, București), „Folclorul muzical al copiilor“ (compozitorul Nelu Ionescu, București). Prezența acestor cadre didactice în tabără a stimulat ambiția și talentele, dorința de afirmare și de autoperfecționare. Cele 4 studente de la Conservatorul „Gheorghe Dima“ din Cluj (anii II și III), care și-au desfășurat practica pedagogică în colectivul taberei (dintr-o simplă întîmplare, fiind — spre binele și satisfacția lor — în mod eronat trimise la Negrești) ne-au declarat că această perioadă le-a apropiat foarte mult de specificul viitoarei lor activități didactice. Poate că această greșeală administrativă de orientare va duce la inițiativa organizării practicii pedagogice a studenților, în următorii ani, în taberele de documentare ale profesorilor.

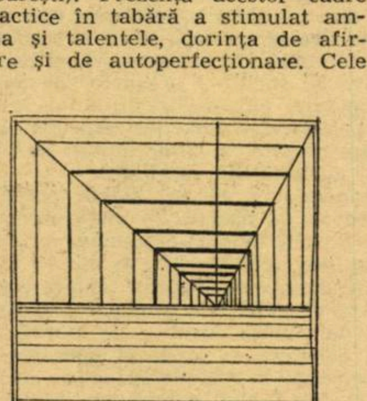

Atmosfera de emulație, de studiu, de seriozitate cu care ne-am întîlnit în tabăra de la Negrești ne îndreptățește să credem că în viitorul an numărul participanților îl va dubla sau tripla pe cel din vara '73, începutul acestei forme de documentare trasînd traiectoria pentru mai bine și mai mult. Reținem și propunerea mai multor cadre didactice ca participarea în patru veri consecutive la această activitate să se considere — cum, de fapt, este — drept o formă de reciclare.

V. B.

Expoziția națională de artă plastică a preșcolarilor și elevilor

Miercuri 18 iulie a.c., în sala Dalles din Capitală s-a deschis Expoziția națională de artă plastică a preșcolarilor și elevilor din școli generale, profesionale și licee, organizată de către Ministerul Educației și Învățămîntului, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Comitetul Central al U.T.C. și Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

La vernisaj au participat Ion Traian Ștefănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului, Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, alți oameni de artă și cultură.

Numeroasele exponate — peste 1 500 de desene, lucrări de pictură și sculptură — selecționate din zecile de mii intrate în concursul de artă plastică, rod al imaginației și strădaniei elevilor, se îmbină în această expoziție estivală cu farmecul și prospețimea vîrstei autorilor. Este atîta sinceritate în desenele lor, atîta sensibilitate în exprimarea realității pe care o trăiesc, încît, pe bună dreptate, elevii înșiși socotesc expoziția un omagiu adus copilăriei, adolescenței și tinereții și, totodată, construcției socialiste ; fiecare lucrare nu este altceva decît o expresie a luminii din suflet, o explozie a bucuriei inimii pentru tot ceea ce este omenie și prețuire față de partid și de patrie.

C. G.

Concurs de lucrări de metodică

În dorința de a stimula în rîndurile profesorilor de matematică activitatea cu caracter metodic, redacția Gazetei Matematice seria A organizează un : CONCURS DE LUCRĂRI DE METODICA PREDĂRII MATEMATICII.

În afara drepturilor de autor (în cazul cînd lucrările vor fi publicate în coloanele revistei), se acordă următoarele premii : **Premiul I — 1 000 lei ; premiul II — 600 lei ; premiul III — 400 lei.**

Vor fi publicate în revistă și articole ce nu au fost premiate. De asemenea, la rubrica „Note metodice“ vor apare spicuiri din alte articole.

CONDIȚII DE PARTICIPARE :

1. Pot participa profesorii de matematică, precum și orice alte persoane interesate de predarea matematicii în școala generală și liceu.
2. Manuscrisele, dactilografiate în patru exemplare, se vor trimite pînă la data de **15 noiembrie 1973 pe adresa Societății de științe matematice din Republica Socialistă România, București, str. Academiei 14,** purtînd pe plic mențiunea **„Pentru concursul de metodică“.**
3. O lucrare trimisă pentru concurs nu poate depăși șase pagini dactilografiate la două rînduri (exclusiv desenele, diagramele, tabelele etc., care vor fi executate separat).
4. Lucrările nu se vor iscăli. Fiecare lucrare va purta un motto. Același motto va fi scris pe o foaie separat împreună cu numele autorului, adresa sa exactă și instituția unde lucrează și funcția ce o deține. Această foaie va fi sigilată într-un plic aparte, introdus în plicul mare ce conține lucrarea pentru concurs.
5. Un autor poate trimite mai multe lucrări. În acest caz, fiecare din ele va fi prevăzută cu un motto diferit.
6. În redactarea lucrărilor se va ține seamă de normativele publicate în G.M.A., vol LXXVIII, nr. 2/1973, pag. 80.

„Ne pregătim pentru viață“

Aflată la a doua ediție, expoziția „Ne pregătim pentru viață“, cuprinzind obiecte executate în atelierele școlare de elevi din județul Botoșani, se remarcă, în primul rînd, prin varietatea și bogăția preocupărilor micilor meșteri mari de pe aceste meleaguri. Cusături și obiecte de artizanat, lucrări în lemn și metal, instrumente electrotehnice, piese și aparate care oglindesc cooperarea școlilor cu întreprinderile sau înfățișează strădania pentru modernizarea învățămîntului — iată, în cîteva cuvinte, conținutul plin de aplicabilitate al acestei valoroase expoziții.

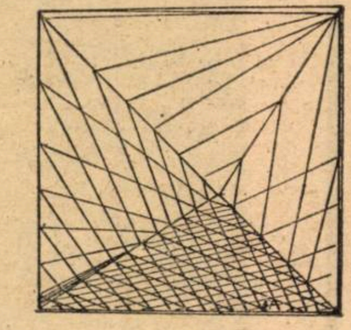

Cele cîteva mii de obiecte expuse (dintre care o bună parte vor fi valorificate prin Magazinul școlar din Botoșani), selectate riguros din alte zeci de mii pe care le-au executat elevii botoșeneni în cursul anului școlar trecut, dovedesc că și aici, ca peste tot în țara noastră, iscusința miinilor și agerimea tinerelor minți sînt canalizate spre muncă și spre frumusețea ei care îl innobilează pe om.

R. DIMITRIE

Preocupări actuale ale Casei corpului didactic din București

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie pune în fața școlii românești un program clar, stabilind pentru o perioadă îndelungată de timp liniile directoare cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. Tuturor factorilor de răspundere le revine rolul de a elabora măsuri concrete pentru realizarea sarcinilor ce derivă din documentele de partid. Un ajutor deosebit pentru transpunerea în realitate a acestor măsuri îl pot da Casele corpului didactic. Am discutat, în acest sens, cu **Dumitru Bădulescu,** directorul Casei corpului didactic din municipiul București.

Red. : Cum v-ați propus să contribuiți la traducerea în viață a hotărîrilor recentei plenare a C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului prin activitatea pe care o desfășurați în această vară ?

D. Bădulescu : Am încercat să ne conturăm întreaga activitate din lunile iulie și august pornind de la hotărîrile plenarei din 18—19 iunie și am căutat și noi soluții pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce ne revin. Astfel, încă de la apariția Hotărîrii privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului am trecut la alcătuirea unei bibliografii, compartimentată pentru fiecare capitol în parte : dezvoltarea învățămîntului preșcolar, lichidarea repetenției la clasele I—IV, generalizarea învățămîntului liceal, perfecționarea conținutului și metodelor în învățămîntul preșcolar general și liceal, activitatea educativă, activitatea de conducere a învățămîntului etc.

Punînd la dispoziția cadrelor didactice această bibliografie, urmărim ca ele să cunoască foarte bine căile de dezvoltare a învățămîntului și le dăm totodată posibilitatea să găsească niște soluții concrete pentru îmbunătățirea muncii de la catedră. Tot pe această linie se înscriu și următoarele activități : discuții asupra noilor programe de limba și literatura română în lumina sarcinilor trasate învățămîntului de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, și dezbaterea privind perfecționarea metodelor de transmitere și însușire a cunoștințelor de istorie.

Red. : Ce acțiuni concrete întreprindeți pentru perfecționarea personalului didactic ?

D. Bădulescu: Voi enumera cîteva dintre aceste acțiuni, pe care le organizăm împreună cu inspectoratul școlar : cursul de perfecționare cu învățătorii, care se va desfășura între 25 august și 10 septembrie, cursul de perfecționare cu educatoarele, care va avea loc în aceeași perioadă, pregătirea consfătuirilor cadrelor didactice din septembrie, diverse consultații privind perfecționarea mijloacelor de predare, cum ar fi : specificul predării limbilor străine în grădinițele de copii, funcționalitatea materialelor audio-vizuale etc.

CORNELIA GÎRMACEA

Succese la olimpiade internaționale

Găzduită, în acest an, la Moscova, olimpiada internațională de matematică, aflată la a 16-a ediție, a întrunit 125 de concurenți din 16 țări.

Intregul lot de elevi români participanți (8 la număr) a dovedit o temeinică pregătire, 4 dintre ei situîndu-se printre premianți, după cum urmează : **Premiul II : Adrian Ocneanu,** Liceul „Mihai Viteazul“, București ; **Premiul III : Iulian Appel,** Liceul nr. 21 București ; **Valeriu Anisiu,** Liceul „Nicolae Bălcescu“, Cluj ; **Alexandru Buium,** Liceul „Gh. Lazăr“, București.

★

La cea de a V-a ediție a olimpiadei internaționale de chimie de la Sofia au participat și patru elevi din țara noastră. Dovedind o bună pregătire practică la probele de chimie analitică calitativă și elaborînd soluții originale în rezolvarea problemelor, concurenții români au obținut **două premii III : Marius Andruh,** Liceul „Bogdan Petriceicu Hajdeu“ din Buzău și **Gabriel Drochioiu,** Liceul militar din Cîmpulung-Moldovenesc.

Cursuri de perfecționare

În perioada 16 iulie — 4 august 1973, la Predeal, se desfășoară cursurile de perfecționare a profesorilor de matematică. Și în această vară, ca și în verile din ultimii ani, s-au organizat de Societatea de științe matematice și I.C.P.P.D. cursuri de vară pentru introducerea profesorilor în problematica nouă ce face obiect al programelor de matematică introduse de Ministerul Educației și Învățămîntului în școala generală și liceu. În felul acesta, rămîne permanent valabilă exprimarea clară și pe deplin veridică a regretatului acad. Grigore Moisil : Vara profesorul nu este în concediu, el este în „vacanție“ ; învață și se pregătește să fie la înălțimea cerințelor puse școlii de innoirile permanente din știință și cultură.

Peste 60 de profesori, dornici să se pregătească continuu, audiază cursuri de înaltă ținută științifică și direct legate de activitatea lor viitoare în clasă. Pentru a exemplifica numai problematica și pentru a ilustra nivelul cursurilor, dăm cîteva exemple de teme dezbătute : acad. Gh. Vrînceanu, „Paralelism în geometrie“, acad. Caius Iacob, „Asupra momentului deviație“, acad. O. Onicescu, „Blaise Pascal — Viața și opera“, conf. dr. Ion D. Ion „Structuri algebrice“, prof. dr. Nicu Boboc, „Clase și funcții“, conf. dr. Vasile Bunescu, „Instruirea programată în învățarea matematicii“ ș.a.

Audiate cu interes și în condiții optime de învățare, organizate în zone care pot oferi și condiții de odihnă, aceste cursuri sînt de mare randament.

Dorim ca tradiția să se păstreze și să se amplifice și în alte centre, cu mai mulți profesori și cu teme cît mai actuale și legate de viața socială.

UN VAST PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ŞI PERFECŢIONAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

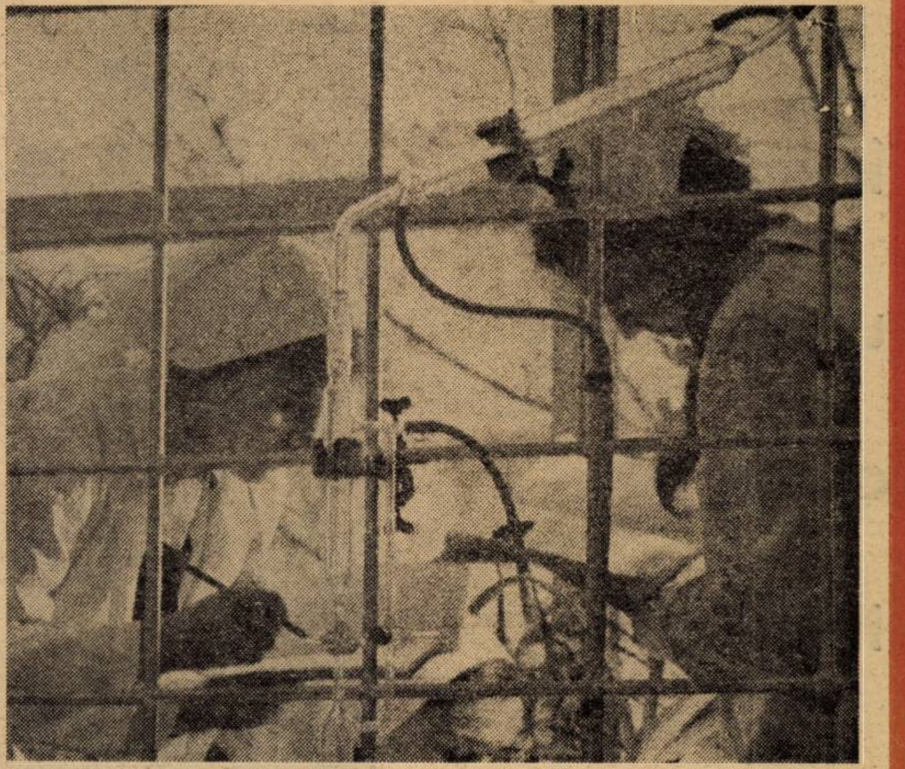

Analiza țițeiului se face cu atenție și precizie. Lecție în laboratorul Liceului industrial de chimie — Ploiești.

Prof. emerit ION DRAGU
directorul Liceului
„Ion Neculce“ București

Învăţămîntul modern — important factor de propulsiune socială

Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 au demonstrat, o dată mai mult, că învățămîntul nostru actual a devenit și devine, pe măsura perfecționării sale continue, un important factor de propulsiune socială și de progres. Iată de ce acțiunea complexă de modernizare a școlii de toate gradele este tot mai mult considerată ca parte integrantă a procesului de modernizare a societății însăși.

Liceul „Ion Neculce“, primul din țară care a trecut la sistemul de desfășurare a procesului instructiv-educativ numai în laboratoare, cabinete și ateliere dispune în momentul de față de 14 laboratoare, 15 cabinete, 7 ateliere și 5 săli special amenajate. Elevii au la dispoziție, printre altele, un laborator de mașini electronice de calcul, un laborator de instruire programată, laboratoare fonice ultramoderne, fiecare obiect de învățămînt predîndu-se în cadrul unor puternice complexe funcționale. Calculatorul electronic, cabinetele și semicabinetele, dotate, de asemenea, cu instalații electronice asigură pregătirea în condiții apropiate de cele în care vor lucra după terminarea studiilor.

Într-o asemenea viziune am conceput și pregătirea tehnico-productivă a elevilor.

Experiența liceului nostru, ca și a altor școli din țară, demonstrează că integrarea organică într-un sistem unic al activității laboratoarelor, cabinetelor și atelierelor școlare și desfășurarea acestei activități pe baza unei aparaturi moderne, a unor microinstalații care să reprezinte imaginea utilajelor și proceselor tehnologice din producție contribuie în mod evident la pregătirea tineretului pentru viață, pentru muncă. Pentru că, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la recenta plenară a C.C. al P.C.R., menirea învățămîntului constă tocmai în pregătirea întregului tineret al țării pentru producție, pentru a fi în stare să execute o muncă utilă.

Perfecționarea învățămîntului nu se poate limita însă la mijloacele tehnice care îl deservesc. O însemnătate deosebită o are modernizarea programelor și a manualelor școlare.

Programele și manualele — de altfel ca și mijloacele și metodele de predare — trebuie să fie concepute, în lumina orientării actuale, către probleme de ordinul esențelor, către folosirea unui limbaj concentrat al simbolurilor, al unor formule logico-matematice, al sintezelor etc.

În ultimă instanță, îndeplinirea rolului învățămîntului ca factor de propulsiune socială depinde de cadrele didactice. Profesorul, omul de la catedră asigură eficacitatea întregii strategii a modernizării școlii. El dă viață tehnicilor didactice, înnoiește mijloacele de învățămînt, perfecționează metodele și procedeele de predare, asigură aplicarea creatoare a programelor și folosirea eficientă a manualelor școlare. Dacă vrea să țină pasul cu revoluția tehnico-științifică și să devină cu adevărat un factor important de propulsiune socială, învățămîntul nu se poate lipsi de cele mai noi înfăptuiri ale acesteia. În acest sens, înseși programele și manualele trebuie să cuprindă elementele noi existente la data elaborării lor, iar profesorii de toate specialitățile au datoria de a continua acest proces, selecționînd și incorporînd în permanență în lecții cunoștințele noi, esențiale puse la dispoziție de știință în evoluția sa neîntreruptă. Sistemul de învățămînt se dovedește astfel un sistem deschis, dinamic, receptiv la cerințele și schimbările sociale intervenite în economie, știință, tehnică și cultură.

Prof. FELICIA HAICA
directorul Liceului „Gh. Șincai“
București

Un substanţial şi susţinut efort creator

Cuvîntarea tovarășului secretar general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, constituie pentru noi un prețios îndreptar în găsirea celor mai potrivite căi de a face știința și cultura din ce în ce mai accesibile generațiilor de copii și tineri pe care îi educăm în spiritul eticii comuniste. Formarea intelectuală și morală a elevilor, ca acțiune permanentă a școlii, noi o vedem desfășurîndu-se în concordanță deplină cu comanda socială. De aceea, în liceul nostru, vom insista ca obiectivele importante înscrise în calendarul modernizării procesului instructiv-educativ să aibă în vedere noile sarcini pe care partidul și statul nostru ni le pun în față, în etapa actuală.

Folosind spiritul de creativitate al colectivelor de catedră, apelînd la gîndirea tehnică a instructorilor-maiștri și a profesorilor, stimulînd inițiativele de grup și individuale, vom lărgi funcționalitatea laboratoarelor și cabinetelor existente, vom găsi soluții originale pentru crearea altora și vom continua munca de cercetare pentru inovarea didactică. În activitățile bine organizate din cadrul laboratoarelor pe specialități (fizică, matematică, biologie, chimie, complexul audio-vizual) al cabinetelor de științe sociale, limba și literatura română, geografie etc. și al atelierelor, asigurăm manifestarea plenară a inteligenței și abilității elevilor.

Pentru a evita orele prea încărcate de predare, am întreprins, și vom continua să extindem acțiunile de preluare a experienței pozitive legate de îmbunătățirea relației profesor-elev, de creșterea ponderii aportului elevilor la ore, a muncii lor independente și de investigare.

Nu vom pierde din vedere nici activitatea profesorului, perfecționarea metodelor sale de lucru, pregătirea sa competentă, corespunzătoare cerințelor contemporaneității. Noi, cadrele didactice, ne vom strădui ca în primii doi ani de liceu să punem un accent deosebit pe cunoștințele practice, pe instruirea și educarea tineretului pentru producție.

În acest sens vom accentua și mai mult caracterul aplicativ al cunoștințelor predate, indiferent de obiectul de studiu, pentru a lega organic învățămîntul de viață, de activitatea social-politică a țării.

Înseamnă că, mai mult ca oricînd, se impune organizarea științifică a muncii noastre pentru asigurarea calității rezultatelor, în vederea creșterii unor viitori cetățeni de nădejde, înarmați cu o bogată cultură generală, avînd multiple posibilități de integrare într-o formă de muncă social utilă. Sîntem conștienți că principala noastră datorie este să dăm societății socialiste românești, comuniști demni, folositori dezvoltării ei multilaterale.

Conf. univ. DUMITRU MUSTER
Institutul Central de Perfecționare
a Personalului Didactic

Bacalaureatul — mai aproape de cerinţele vieţii

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România aduce o soluție și în ce privește examenul de bacalaureat, pe liniile preconizate de cercetarea pedagogică și de specialiștii din țara noastră. Hotărîrea menționează că, „în condițiile generalizării învățămîntului liceeal, se va simplifica și perfecționa examenul de bacalaureat, punîndu-se accent pe lucrări de sinteză sau de diplomă“. Și, pentru o temeinică soluție în vederea unei mai mari stabilități, „modalitatea viitoare de organizare a bacalaureatului va fi experimentată și apoi definitivată“.

Perfecționarea examenului de bacalaureat, printr-o **simplificare**, era așteptată în țara noastră. Într-adevăr, se subliniase perfecționarea realizată, în iunie 1966, în sistemul examenelor școlii noastre, referitoare la paralelismul existent între „examenul de absolvire al școlii generale“ și „concursul de admitere în liceu“, prin anularea inutilei formalități, obositoare, pentru încheierea unui ciclu școlar în care elevul fusese adus pînă în ajunul acelui examen de absolvire.

Examenul de bacalaureat este discutat și criticat și peste hotare, chiar într-a țară cum e Franța, unde se bucură de o tradițională considerație și are un rol important ; de „punct de sprijin al învățămîntului“ și de „prim grad al învățămîntului superior“.

Hotărîrea Plenarei propune o soluție : simplificarea examenului de bacalaureat, prin care se elimină paralelismul cu concursul de admitere în învățămîntul superior. Reorganizarea permite păstrarea formulei bacalaureatului, ca examen solemn de încheiere a ciclului liceal. Ea se poate face în acord cu experiența altor examene similare, ca examenul de diplomă de la unele licee de specialitate. Dar și în acord cu o altă directivă, aceea a profesionalizării învățămîntului, întrucît „întregul învățămînt trebuie să pregătească tineretul pentru producție, pentru muncă. Și tînărul din liceu și cel din universitate trebuie să fie în stare să execute o muncă concretă în societatea socialistă“ — spune secretarul general al partidului, în cuvîntarea de încheiere a dezbaterilor plenarei.

Ca membru în comisia examenului de diplomă de la liceele pedagogice, am fost plăcut surprins constatînd că proba practică (prezentarea unei lecții proiectate de candidat) s-a desfășurat în modul cel mai firesc, cel mai puțin nevrozant și cu cele mai bune rezultate. Examenele „teoretice“ — scrise și orale — au avut același iz tradițional, de verificarea memoriei, în condiții de hazard, de subiectivism și tensiune nervoasă.

La toate tipurile de licee, o asemenea **probă practică**, finalizînd **pregătirea profesională** a candidatului, poate constitui temeiul examenului de bacalaureat ; ar fi „lucrarea de sinteză sau de diplomă“ propusă în Hotărîre. Aprecierea cîștigării unui program minimal de **cultură generală** și a **culturii profesionale** în profilul specializării — ambele în contextul evoluției candidatului în timpul studiilor liceale (chiar fără o repetare a verificării cunoștințelor din anii de școală, ar completa tematica examenului de bacalaureat.

Este, deci, posibilă perfecționarea examenului de bacalaureat prin simplificare. Formula menține titlul de bacalaureat, fără să exagereze cu organizarea unui examen inutil — deoarece îi urmează concursul de admitere în învățămîntul superior. Rămîne, însă, ca o problemă importantă de cercetat, modul cum a fost promovat elevul pînă la etapa finală a ciclului liceal. Dar calitatea, eficiența pedagogică, ca și eficiența economică a învățămîntului, constituie alte sarcini în perfecționarea școlii noastre generale și liceale.

În căutarea unui mediu optim al instruirii

Chimia — știință de mare viitor — își descoperă adepții încă de pe băncile școlii. Aspect din laboratorul de chimie al Liceului nr. 2. din Dorohoi

„Premiere“ pentru luna septembrie

Am vizitat Liceul „I. L. Caragiale“ din București de două ori. De fiecare dată mi-a fost greu s-o găsesc pe tovarășa profesoară Ioana Cosma, directoarea școlii. În timpul primei vizite, ne-am întîlnit în ateliere. Ultima oară în laboratoarele de la etaj, unde tovarășa directoare dădea indicații concrete echipei de mecanici-instalatori care lucrau la amenajarea cabinetelor și laboratoarelor. Peste tot domnea o activitate febrilă, școala se transformase într-un adevărat șantier. În cîteva clipe eram cu toții plini de praf și moloz. Călcam printre țevi, cărămizi și schele. Discuția s-a înfiripat chiar acolo, pe coridoare.

— La ce se lucrează acum ?

— Pentru a răspunde cu promptitudine hotărîrilor Plenarei, pregătim laboratoarele și cabinetele în conformitate cu ultimele cerințe — mi-a spus tovarășa I. Cosma. În ideea sporirii funcționalității laboratorului de chimie, instalăm la fiecare masă puncte luminoase, conducte de gaz și apă, chiuvete circulare. Laboratorul de fizică, în afară de aceleași instalații, va avea panouri luminoase pentru proiecții. Cabinetul de biologie va fi pregătit cu toate cele necesare pentru a permite efectuarea disecțiilor. Vom înființa și un cabinet fonic nou, dotat cu toată aparatura necesară. Avem multe de făcut și de pus la punct pînă la deschiderea noului an școlar — dar dorim să începem activitatea „cu toate pînzele sus“.

— Intr-adevăr, văd că la liceul dv. se muncește cu spor. În această „prefacere calitativă“ a școlii sînteți ajutați și de întreprinderi ?

— Singuri n-am fi reușit. Colaborăm în foarte bune condiții cu întreprinderea „Automatica“ (întreprindere patronatoare), care ne ajută în mod efectiv în organizarea și dotarea microsecțiilor, ne pune la dispoziție specialiști cu înaltă calificare etc. Dealtfel, directorul întreprinderii amintite face parte din consiliul de conducere al școlii. „Automatica“ nu este însă singura întreprindere cu care am stabilit relații fructuoase de colaborare. Colaborăm, de asemenea, cu „Proiect-București“, precum și cu Universitatea București, Liceul Militar din Breaza etc. Am atras în munca de modernizare a școlii și colectivul de la seral și pe părinții elevilor. Prin aceasta, am reușit să realizăm importante economii.

— Ce alte „premiere“ vor avea loc în luna septembrie la școala dv. ?

— De exemplu, cabinetele de limba română și geografie vor fi amenajate într-un stil original (în vederea sporirii funcționalității nu pentru decor) de către un arhitect de la „Proiect-București“, cel de matematică va fi organizat în stil „CEPECA“ (cu benzi electronice), sala de muzică (o premieră „absolută“) va fi prevăzută cu plăci fonice (obținute de la Scăieni), microsecțiile productive le vom transforma într-o «aripă a întreprinderii „Automatica“» (acestea nu se vor mai deosebi cu nimic de secțiile fabricii), în unele laboratoare proiecțiile vor fi făcute din anticamere (pentru a nu stînjeni cursul lecției), vom amenaja vestiare cu dușuri pentru fete și băieți (pe lîngă microsecții), cu concursul întreprinderii „Pipera“. De asemenea, vom confecționa două panouri — o expoziție permanentă a produselor elevilor. N-aș dori însă să dezvălui de pe acum toate intențiile noastre, pentru a nu epuiza capitolul „surprizelor“...

— Credeți că aceste lucrări de modernizare vor putea fi terminate pînă la începutul noului an școlar ?

— Ne-am angajat în multe lucrări, sîntem însă convinși că le vom realiza la timp. Ducem lipsă de specialiști. Chiar acum doream să iau legătura cu un director de întreprindere ca să ne trimită alți cîțiva tehnicieni.

— Bănuiesc că lucrările reclamă, în afara mîinii calificate de lucru, și sume importante de bani...

— Intenția noastră este să ne descurcăm cu cei peste 200 000 de lei obținuți din producția atelierelor noastre școlare (electrotehnică. mecanică fină și lăcătușerie), utilizîndu-i cu cît mai mult folos... și zgîrcenie.

— Ce ați prevăzut pe linia perfecționării cadrelor de specialitate — a laboranților și maiștrilor-instructori ?

— În cursul anului școlar trecut, am avut unele greutăți în ceea ce privește pregătirea de specialitate și mai ales pedagogică a maiștrilor-instructori. Laboranți de meserie încă nu avem, este o problemă rămasă pentru moment în suspensie. Maiștrii-instructori și inginerii vor fi schimbați aproape cu toții, cu concursul întreprinderii „Automatica“, a cărei conducere a înțeles să ne repartizeze cadre cu o pregătire corespunzătoare, capabili să îmbine în mod eficient cunoștiințele teoretice ale elevilor, la chimie și fizică de exemplu, cu activitățile practice, să-i stăpînească mai bine pe școlari, întărind astfel disciplina muncii acestora. Dorim să formăm tineri bine pregătiți, polivalenți.

— Vă dorim, din toată inima, succes !

C. BUȚURA

Un muzeu-laborator de istorie

Cu doi ani în urmă, am înjghebat un micromuzeu școlar, care s-a dovedit mai mult decît folositor la lecțiile de istorie.

Punîndu-mi însă problema funcționalității acestui muzeu școlar, a eficienței orelor de istorie, am ajuns la concluzia că acesta nu poate fi decît un început. Și atunci, urmărind să intuiesc expresia materială a înaltei semnificații ideologice a istoriei, am realizat, de fapt, un cadru modern de instruire și un veritabil mediu de educație cetățenească a elevilor, un muzeu-laborator de istorie.

În acest sens, se cunoaște că pentru formarea unor reprezentări superioare la lecțiile de istorie, alături de situarea în timp a diverselor momente și evenimente istorice, practica impune necesitatea încadrării în spațiu, care, în general, se realizează cu ajutorul hărților de istorie. Dar într-o școală sînt puține hărți tematice. Și la drept vorbind e și greu să fie altfel, căci istoria generează sute și mii de teme. Folosind însă ecranul metalic (ecran, care, vopsit în alb, folosește și la proiecții), peste care întindem o hartă, a României spre exemplu, putem intui o infinitate de teme din istoria României, cu ajutorul unor simboluri din tablă subțire, care puse pe bucățele de magnetită de la difuzoare inutilizabile, dinamuri de bicicletă etc.), adiționează pe hartă, sub care se află o tablă metalică. Putem astfel mișca pe harta noastră orice simboluri care reprezintă armate, cetăți, corăbii (confecționate de elevi din tablă subțire, de o anumită mărime — 3,5 cm și vopsite după model), folosindu-le pentru a prezenta tactica unei bătălii, o răscoală, încheierea unei păci etc.

Ulterior, pentru astfel de lecții, am confecționat un glob terestru din tablă, de dimensiuni ceva mai mari decît cel obișnuit (cu diametrul de 75 cm), peste care, conducînd cu ajutorul magneților cele 5 corăbii ale lui Magellan, am reușit să prezint într-un mod oarecum inedit memorabila călătorie, care dovedea pentru prima dată în acest mod, lumii întregi, sfericitatea planetei noastre, considerată drept erezie la acea vreme. Răsunătoarele campanii ale lui Iancu de Hunedoara le-am prezentat folosind săgeți și simboluri colorate în roșu pentru trupele lui Iancu și în albastru pentru cele otomane, indicînd cu ajutorul acestor simboluri, sub care am pus magneți, strălucitele manevre tactice ale voievodului român.

Lecția a plăcut prin îmbinarea povestirii cu demonstrațiile tacticii militare, care a fost aidoma unui joc tactic pentru care elevii au arătat mare interes. Acest ecran metalic poate avea o aplicabilitate mult mai largă ; noi l-am folosit, spre exemplu, și la lecțiile și concursurile pe teme de circulație etc.

În același sens, cu valențe educative și instructive tot atît de valoroase, am confecționat cîteva hărți electrice, deosebit de apreciate de elevi. Prima hartă cu temă economică — „Avîntul industriei României socialiste“ — am conceput-o pe 10 circuite, fiecare circuit reprezentînd cîte o ramură industrială, fiecare din ele însumînd aproximativ 10—20 obiective indicate pe întreg teritoriul țării, prin tot atîtea beculețe care răspund la comanda unui întrerupător ce aprinde și un bec de control atașat la „legendă“. Indicarea diferitelor obiective ale industriei cu ajutorul unor beculețe luminoase s-a dovedit a fi cu mult mai convingătoare față de simpla lor prezentare pe o hartă obișnuită.

Ceva mai interesantă pentru elevi s-a prezentat harta electrică complexă, de istorie, pe care am confecționat-o special pentru verificare. Ca și la harta economică, fondul de bază este tot o hartă fizică. Concepută pe 7 circuite, ea conține valori care se referă la mai multe orînduiri sociale, indicînd localități din epoca pietrei, epoca metalelor, localități din străvechea Dacie ,locuri în care s-au desfășurat eroicele lupte ale țărănimii și muncitorimii etc. Cum funcționează ? Relativ simplu : Cerîndu-i-se unui elev să arate localitățile unde s-au descoperit valoroase vestigii din epoca neoliticului — spre exemplu — elevul suprapune un indicator (de 1 m), în vîrful căruia este fixat un beculeț de 6,5 v. peste o localitate înscrisă pe hartă, să zicem Hamangia sau Cucuteni și dacă becul de control din vîrful indicatorului se aprinde, răspunsul este corect și vizibil pentru întreaga clasă, deoarece în prealabil profesorul a făcut contactul numai pentru acest circuit.

Ceva mai recent, împreună cu elevii clasei mele, am confecționat și dat în folosință o nouă hartă electrică pe tema : „Industria Sighișoarei pe meridianele globului“, hartă cu care se poate aprofunda aspectul economic al istoriei noastre de azi, pornind de la valorile concrete locale.

Acest muzeu-laborator de istorie pe care l-am considerat un valoros instrument corect și eficient prin varietatea și complexitatea materialului intuitiv și a mijloacelor tehnice pe care le conține, mi-a impus conceperea unei noi planificări a materiei, în sensul integrării organice în lecție a acestor valori materiale și a folosirii unei metodologii specifice, cu scopul ridicării lecției de istorie la nivelul unui act politic de înaltă ținută etică.

Prof. VICTOR GAVRONSCHI
Școala generală de 10 ani, nr. 5 — Sighișoara

ÎNCHEIEREA FAZEI PE ȚARĂ A CONCURSULUI DE ECONOMIE POLITICĂ,

EDIȚIA 1973

Elevii premiați la concurs împreună cu prof dr. doc. N.N. Constantinescu

Faza pe țară a concursului de economie politică, ediția 1973, al elevilor din liceele de cultură generală, de specialitate și economice, care s-a desfășurat în cadrul unei tabere organizate la Cîmpulung-Muscel, și-a încheiat zilele acestea lucrările prin premierea cîștigătorilor. În timpul taberei, concurenții au beneficiat de un bogat program cultural și turistic care a contribuit activ la destinderea și odihna lor, ca și de interesante vizite și convorbiri în mari unități economice din regiune.

La concurs au participat 138 de elevi, care au ieșit victorioși în faza județeană.

Subiectele primite de elevi la concurs au fost stabilite în așa fel, încît să țină seama de diferențele existente în programele de învățămînt la diferitele categorii de școli. Elevii liceelor de cultură generală și ai celor de specialitate din anii III, respectiv IV, au primit tema : „Strategia dezvoltării economice a României, elaborată de P.C.R., și căile de înfăptuire a ei". Elevilor acelorași liceea, dar din anul II, li s-a dat subiectul : „Venitul național în socialism. Politica promovată de P.C.R. în vederea sporirii și utilizării lui optime". În fine, elevilor de la liceele economice li s-a oferit posibilitatea să scrie despre : „Rentabilitatea și sensul ei în economia socialistă. Factorii de creștere a rentabilității".

Cîștigătorii concursului, pe cele trei piste pe care s-a desfășurat, au fost :

A. **La anul III, respectiv IV, de la liceele de cultură generală și liceele de specialitate : Premiul I :** PUIU MARIANA, Liceul „Ion Maiorescu", Giurgiu ; **Premiul II :** GHEORGHIU CONSTANTIN, Liceul nr. 2, Călărași ; **Premiul III :** MESTEACĂN DOINA, Liceul „Tudor Vladimirescu", Tg. Jiu, și BIBU NICOLAE, Liceul „C. Diaconovici Loga", Timișoara.

B. **La anul II de la liceele de cultură generală și liceele de specialitate : Premiul II :** DUMITRESCU ROXANA, Liceul „C. A. Rosetti", București ; **Premiul III :** HEDEȘ ALEXANDRU, Liceul din Sărmaș, județul Mureș.

C. **La liceele economice : Premiul I :** ȘUPIALĂ EMILIA, Liceul economic din Ploiești ; **Premiul II :** CUCOȘ CONSTANTIN, Liceul economic din Suceava ; **Premiul III :** STĂVĂROIU PETRE, Liceul economic din Tg. Jiu și EFTIMESCU G. MARIAN, Liceul economic din Tîrgoviște.

Premianților — între care, după cum se vede, fetele ocupă un loc de frunte — li s-au oferit diplome și premii în cărți și obiecte din partea Ministerului Educației și Învățămîntului și a Comitetului Central al U.T.C. La formarea premiilor, o contribuție însemnată și-a adus Editura didactică și pedagogică. În plus, Catedra de economie politică de la Academia de studii economice din București a oferit o diplomă și un premiu pentru lucrarea cu cel mai bun nivel teoretic. Ele au fost obținute de eleva ȘUPIALĂ EMILIA, de la Liceul economic din Ploiești. La rîndul său, premiul Editurii politice pentru cea mai bună lucrare care tratează o problemă a politicii economice a partidului nostru a fost cîștigat de eleva PUIU MARIANA, de la Liceul „Ion Maiorescu" din Giurgiu. Premiul Comitetului P.C.R. și al Consiliului popular al orașului Cîmpulung-Muscel a fost acordat elevului PĂDURARU TEODOR de la Liceul nr. 3 din Iași.

Juriul, format din profesori de liceu și cadre universitare, a acordat, de asemenea, un important număr de mențiuni.

Ce arată activitatea din timpul taberei și rezultatele fazei pe țară a concursului de economie politică ?

În primul rînd, elevii au dovedit un mare și entuziast interes pentru problemele economice. Masa și diversitatea întrebărilor puse de ei în decursul consultațiilor acordate stau la temelia acestei concluzii. Aproape că nu a fost domeniu al economiei politice a socialismului care să nu fi intrat în preocupările lor active. Mult interes a prezentat pentru ei și mecanismul capitalismului contemporan. În al doilea rînd, elevii au dovedit o inteligență vie și o mare capacitate de înțelegere a problemelor care, aș îndrăzni să spun, exprimă chiar o anumită maturitate. Merită cu acest prilej subliniat și faptul că elevii s-au dovedit avizi de argumente sistematice, de analiză reală a fenomenului economic, de înțelegere logică a proceselor vii, actuale. În al treilea rînd, discuțiile au arătat că marea majoritate a elevilor se străduiesc cu succes să înțeleagă politica economică a partidului și statului nostru și, la nivelul vîrstei lor, încearcă s-o expună convingător, să-i arate rezultatele cu mîndrie, să facă legăturile cauzale necesare ; nu o dată, ei își spun părerea proprie în legătură cu situația dintr-o unitate economică sau alta pe care o cunosc, din județul lor, sau despre care au citit în ziar.

Toate acestea demonstrează că introducerea economiei politice în liceele de toate gradele corespunde unei necesități reale, prezentă în chiar mintea elevilor. Ei înțeleg tot mai mult că a participa la conducerea vieții economice și sociale presupune ca, în prealabil, fiecare să dobîndească cunoștințele economice necesare exercitării eficiente a acestui drept, respectiv obligații, ale oricărui membru al societății socialiste. Se ajunge, astfel, la convingerea că însușirea temeinică a cunoștințelor de economie politică reprezintă o necesitate absolută în formarea oricărui specialist al zilelor noastre.

Rezultă, așadar, de la sine însemnătatea prezenței profesorului de economie politică în licee și semnificația muncii sale pentru societatea noastră. Însăși tabăra de la Cîmpulung-Muscel, condusă de profesorul Constantin Piloff, directorul Liceului economic din Sibiu, ajutat de alți 9 profesori de specialitate din diferite județe ale țării, constituie un exemplu de ce poate înfăptui competența, conștiinciozitatea și dragostea în muncă a profesorului de această specialitate.

Evidențiind toate aceste laturi pozitive puse în lumină de concurs, nu trebuie scăpat din vedere că cea de a doua olimpiadă de economie politică, beneficiind de progresul calitativ substanțial realizat de școala noastră în ultimul an, a dat la iveală și o serie de aspecte care arată cît de mult trebuie încă muncit pentru ca, în toate liceele, economia politică să fie însușită de elevi în concordanță cu nevoile țării și aspirațiile elevilor. În legătură cu aceasta, însăși analiza efectivului de concurenți, ca și rezultatele concursului, ne oferă suficient material de reflecție.

În primul rînd, la faza pe țară a concursului nu au participat elevi din două județe : Mehedinți și Sălaj, întrucît acolo, la faza județeană, nimeni nu a obținut nota necesară calificării.

În al doilea rînd, la faza pe țară, un număr însemnat de elevi din anumite județe au obținut note slabe sau chiar nesatisfăcătoare. Astfel, dintre candidații trimiși de județul Galați, 5 au obținut note sub limită și 2 la limită, iar din cei 10 candidați ai județului Brașov, 6 au obținut note sub limită, 3 note la limită, și doar 1 candidat nota 7.

În legătură cu asemenea rezultate ale unor județe — care contrastează cu cele obținute de altele — fără îndoială că se ridică anumite întrebări și anume :

a) Dacă elevii trimiși de respectivele județe la faza pe țară a concursului au fost cei mai buni, iar faza pe țară a concursului i-a arătat ca necorespunzător pregătiți, care este nivelul celorlalți copii din liceele respectivelor județe ? Ce fac respectivele inspectorate școlare ? Cum veghează ele asupra nivelului învățămîntului ?

b) Dacă discuțiile avute cu elevii respectivi, în tabără, îi arată ca inteligenți, avizi de cunoștințe, harnici, cu dragoste față de acest obiect de studiu, cum au răspuns profesorii cerințelor manifestate de aceste inteligențe vii, de acești tineri ? Cum s-au preocupat ei de îndrumarea și studiul elevilor ?

c) Dacă la faza pe țară notele au fost acordate pe teze secrete de profesori de liceu, iar ele au arătat că elevii de felul celor amintiți din Brașov și Galați nu aveau cunoștințele minime necesare, cum au putut profesorii lor să le dea note maxime și cum au putut comisiile, la faza județeană, să-i premieze ? Superficialitatea a fost doar la licee, nu și la faza județeană ?

Desigur, întrebări se mai pot pune. Nu mă îndoiesc că se vor găsi și răspunsuri : pe ici-colo autocritice, dar în fond justificative sau care să disperseze răspunsurile. Cert este că situația din asemenea licee și județe ca cele amintite mai sus nu poate fi considerată normală și ea trebuie complet schimbată.

Profesor doctor docent,
N. N. CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. a 13-a)

„Obținerea acestor premii este pentru mine o încurajare și o confirmare a faptului că prin muncă, prin efort, se pot obține cele mai mari satisfacții și rezultate dintre cele mai bune"

MARIANA PUIU
anul III B
Liceul „Ion Maiorescu" — Giurgiu

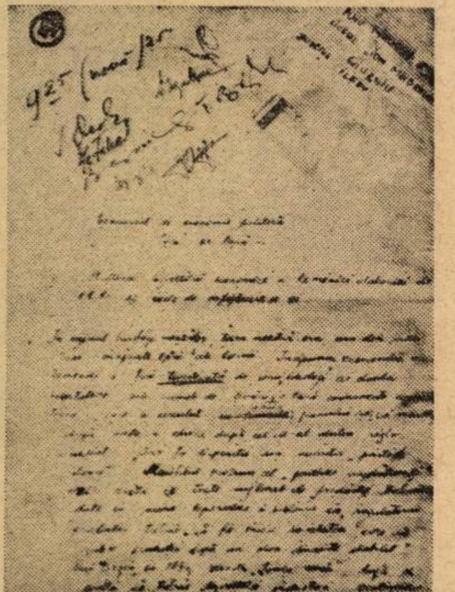

Fragment din lucrarea scrisă a elevei Mariana Puiu, premiată la concursul de economie politică

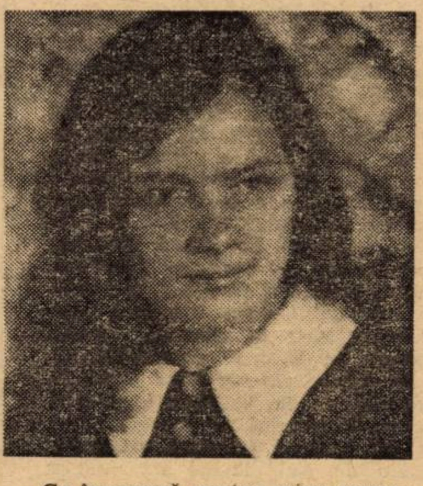

„Ce înseamnă pentru mine economia politică ? Studiul ei m-a ajutat să înțeleg numeroase probleme practice. Cunoștințelor teoretice acumulate am încercat să le dau o interpretare concretă, în funcție de realitățile cunoscute în timpul practicii".

EMILIA ȘUPIALĂ
anul III A
Liceul economic-Ploiești

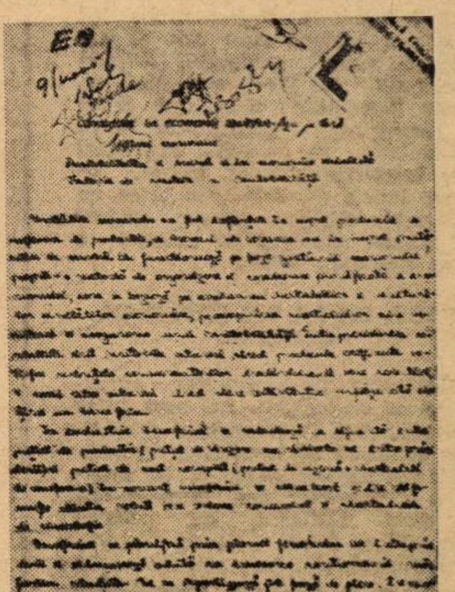

Fragment din lucrarea scrisă a elevei Emilia Șupială, premiată la concursul de economie politică

VACANȚA '73

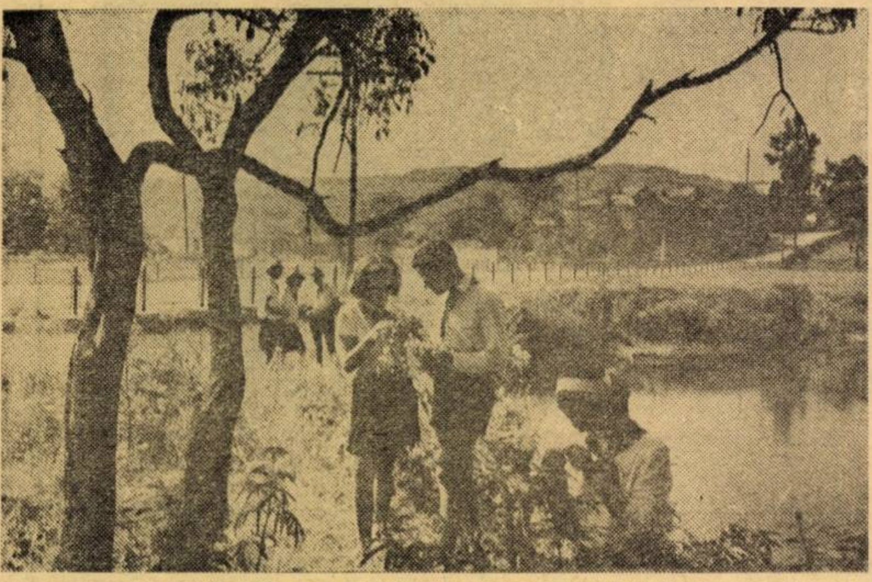

Acum se colectează plantele pentru ierbar

Tinerețea și voioșia drumeților

Categoric, vacanța nu călătorește în vagonul de dormit! O vezi, trează, pe la toate ferestrele, îngrijind de odihna, mișcarea, sănătatea, voia bună a călătorilor săi... de la un an școlar la altul! Poți „da notă" vacanței, cu ajutorul statisticilor: s-a dublat numărul taberelor, cifra echipajelor în expediție se apropie de două mii... Dar nota cea mai dreaptă o vei citi în ochii copiilor, în bucuria lor de a se ști răsfățați de soare, pe plajă, ocrotiți de umbră, la munte, de a putea să rîdă nestingheriți, să cînte. Drumețiile lor sînt, adesea, forma de manifestare a curajului; bilet a cărui viză trebuie să fie încrederea.

„ȘOIMII ÎNĂLȚIMILOR"

Premiat, în vara trecută, de revista „România pitorească", pentru acțiunea de marcare a unor trasee turistice în masivul Rodnei, echipajul pionieresc „Grănicerii Năsăudului" e sprijinit, în această vară, de numai...12 echipaje, cu aceleași preocupări, răsărite pe Valea Someșului! Intenții care, pentru elevii Liceului nr. 2 din Sibiu, conduși de profesorul Richard Schuller, s-au transformat în faptă: de la cabana Negoiu, un drum sigur, marcat de ei, ajunge prin vîrful Scara, la lacul Avrig. Și lacurile, sînt, se știe, o inimitabilă sursă de răcoare. Dar nu numai atît, pare a spune grupul de elevi de la Școala generală nr. 1 din Reșița, care, supranumindu-se „șoimii înălțimilor", și-au ales ca obiectiv de zbor Munții Retezat, pentru a cerceta lacurile glaciale. Argumentului lor științific, pentru care pot fi escaladați munții, echipajul „Bujorii Parîngului" (al Școlii generale nr. 5 din Petroșani) îi adaugă unul de semnificație istorică, prin faptul că include în traseul expediției sale localitățile: Brad, Țebea, Avram Iancu. Și, astfel, în timp ce echipajele elevilor țintesc vîrfuri de munte, numărul lor țintește o cifră rotundă: 2 000!

ȚARA, DE LA UN CAPĂT LA ALTUL!...

Excursiile, nu mai puțin numeroase ca expedițiile, dar mai puțin exigente față de momentul pregătitor, continuă să rămînă o apreciabilă pasiune de vacanță. În autocare confortabile sau „la pas" mii de elevi vizitează, cu prilejul excursiilor, locuri istorice, obiective industriale, monumente ale naturii și de artă etc. Consemnăm, din mulțimea de excursii ale acestei vacanțe, cîteva. Elevii Școlii generale din Padeș (jud. Gorj), în excursie de la Tîrgu-Jiu la Ticleni, au făcut un popas la Hobița, localitate în care și-a trăit copilăria Brâncuși. Și, firește, la Tîrgu-Jiu, au zăbovit în fața operei marelui nostru sculptor. Tot aici, au vizitat casa memorială a Ecaterinei Teodoroiu. La capătul traseului îi așteptau, ca uriașe porți deschise ale industriei, Rovinarii și Țiclenii... Nordul Moldovei, zonă de interes turistic și istoric, atrage, de la o zi la alta, grupuri de elevi excursioniști: au trecut, de curînd, prin Piatra-Neamț, înspre Tîrgu-Neamț, „bucureștenii"; le vor călca pe urme, în curînd, „sătmărenii"! Participanții, din toată țara, la concursul republican de biologie „Emil Racoviță", care a avut loc la Timișoara, și-au manifestat dorința de a urca în Munții Aninei, în timp ce 118 pionieri hunedoreni, aflați în tabăra de la Sighetu Marmației, vizitează muzeul etnografic din localitate și cimitirul vesel de la Săpînța. Țara, de la un capăt la altul, freamătă la atingerea pașilor tineri care o străbat!

„TA-RA-TA-TA! DEȘTEPTAREA!"

Unde, dacă nu în taberele de odihnă ale pionierilor și școlarilor, se aud, în diminețile de vacanță, aceste semnale? Unde, dacă nu în tabere, se leagă „pe cuvînt de pionier" prieteniile, se premiază cîștigătorii concursurilor de orientare turistică? Tabăra, „miniimperiu" al odihnei, jocului (de ce nu, dacă aici se practică, „minisporturile"?!) e întotdeauna (sau ar trebui să fie) inspirat situată: la poalele cetăților dacice din Munții Orăștiei — noua tabără de la Costești, pe un vas — tabăra elevilor de la Orșova, la poale de codru, la cotul rîului, în vecinătatea mării etc. etc. Și aici, odată ajunși, mîncarea bună de la cantină nu e totul! Orice inițiativă reușită e aplaudată și riscă... să devină realitate. Ca „Olimpiada Leghia '73", alături de care curge un rîuleț de... emoții, în tabăra de la Leghia (jud. Cluj). La rubrica „Știați că?..." înființată în unele tabere, o cretă misterioasă scrie că în tabăra elevilor din liceele cu profil de limbă engleză, de la Telega, se vorbește doar englezește și că... it is O.K.! Un tulnic abia auzit dintr-o tabără de munte vestește că dincolo, adică la mare, în tabăra internațională de la Năvodari, vor sosi „minimaeștrii" de la Vultureşti, pentru a-și muia penelul în mare!... Dar cîte nu vestesc tulnicele vacanței, dincolo de puterea de cuprindere a unei pagini? Cine-și imagina în vara trecută că taberele vor crește la dimensiunile unor sate ale vacanței? Că în tabere și în incinta unor școli generale vor lua ființă bazine de înot și că beneficiari vor fi toți copiii țării? Cineva, totuși! Căruia pionierii, școlarii, întreg tineretul îi mulțumește din inimă.

DRAGOMIR MAGDIN

„Să cîștigi prietenia Oltului"

La poarta satului de vacanță constituit în parcul Palatului pionieresc din București, în vreme ce discut cu „primarul" satului — pionier, desigur — oprește autocarul așteptat. Vădit stingheriți de trepte, ca și de asfaltul încins (malul pe care săreau din bărci e undeva, în urmă) coboară, iată, membrii echipajelor „Ciuta" și „Vulturul", întorși dintr-o expediție „Cutezătorii" pe Olt... Bărci, rucsacuri cu involuntare „probe" de lut, colecția de aparate, plase de prins fluturi, mingea de volei, corturi, o pirostrie... Ghicesc, sub bronzul obrajilor, o emoție, în privirile limpezite de soare, nerăbdarea de a se „confesa". Mă adresez, prin urmare, întîi profesorului Victor Constantinescu, unul din conducătorii echipajelor:

— „Ciuta", echipaj al fetelor și „Vulturul" — al băieților, au realizat...

— O expediție de-a lungul Oltului, pe jos, de la Izvorul Olt, pînă la Tușnad și de aici, cu bărcile, pînă la Rîmnicul-Vîlcea. Fetele au urmărit să studieze fauna și flora zonelor parcurse de Olt, băieții să cerceteze fenomenul de poluare a apei. Mersul cu barca, învățat de către unii ad-hoc, a dat rezultate surprinzătoare. Scoși din conveniențe, puși în fața încrederii totale a profesorilor care i-au condus, copiii s-au descurcat de minune, autogospodărindu-se. Nu i-a speriat răpăitul ploii în pînza cortului, nu i-au dezarmat valurile înverșunate, după cum nici prima mămăligă rotată. Inventivi, chibzuiți, disciplinați, receptivi deopotrivă la frumusețile naturii și la realizările oamenilor muncii, s-au întors cu bărcile grele de impresii și amintiri...

Țin să aflu cîteva din impresiile micilor navigatori, invocate de conducătorul expediției. Îl întreb, de aceea, pe **Florin Vicea**, elev, de acum, în clasa a VIII-a, la Școala generală nr. 96, ce i s-a părut dificil în această expediție.

„Să cîștigi prietenia Oltului", îmi răspunde. Continuă: „Capricios cum nu-l puteam cunoaște din carte, Oltul nu face numai spărturi în munte, ci și în barcă. Cu efort colectiv, am putut ieși din unele momente de «supărare» a Oltului. Dar i le-am iertat pentru frumusețile pe care ni le-a așternut înaintea ochilor. Mă gîndesc la peisaje fantastice, ca acelea din defileul Turnu Roșu, lacul vulcanic Sfînta Ana, peștera Bistriței". **Gabrielei Rădoi**, elevă în clasa a VIII-a la Școala generală nr. 179, i-au făcut o puternică impresie muncitorii betonieri care lucrau în apă la amenajarea barajului de la Vîlcea. Ține sub brațul foarte bronzat o minge de volei, soră bună cu vîsla, din cîte înțeleg, pentru amatorii de mișcare în aer liber. O întreb pe Gabriela dacă pot rosti cuvîntul **odihnă** în legătură cu vacanța lor de pînă acum, în care locul întîi îl deține mișcarea. Îmi răspunde că da. Că, adică, odihna a fost prevăzută și respectată. Nu, bineînțeles, odihna pe care unii o confundă cu inerția! Mișcarea nu exclude odihna, cum liniștea nu exclude cîntecul. Și ei au cîntat. Oltului i-a plăcut și i-a ajutat să plutească. „Să cîștigi prietenia Oltului"!...

M. DRAGOMIR

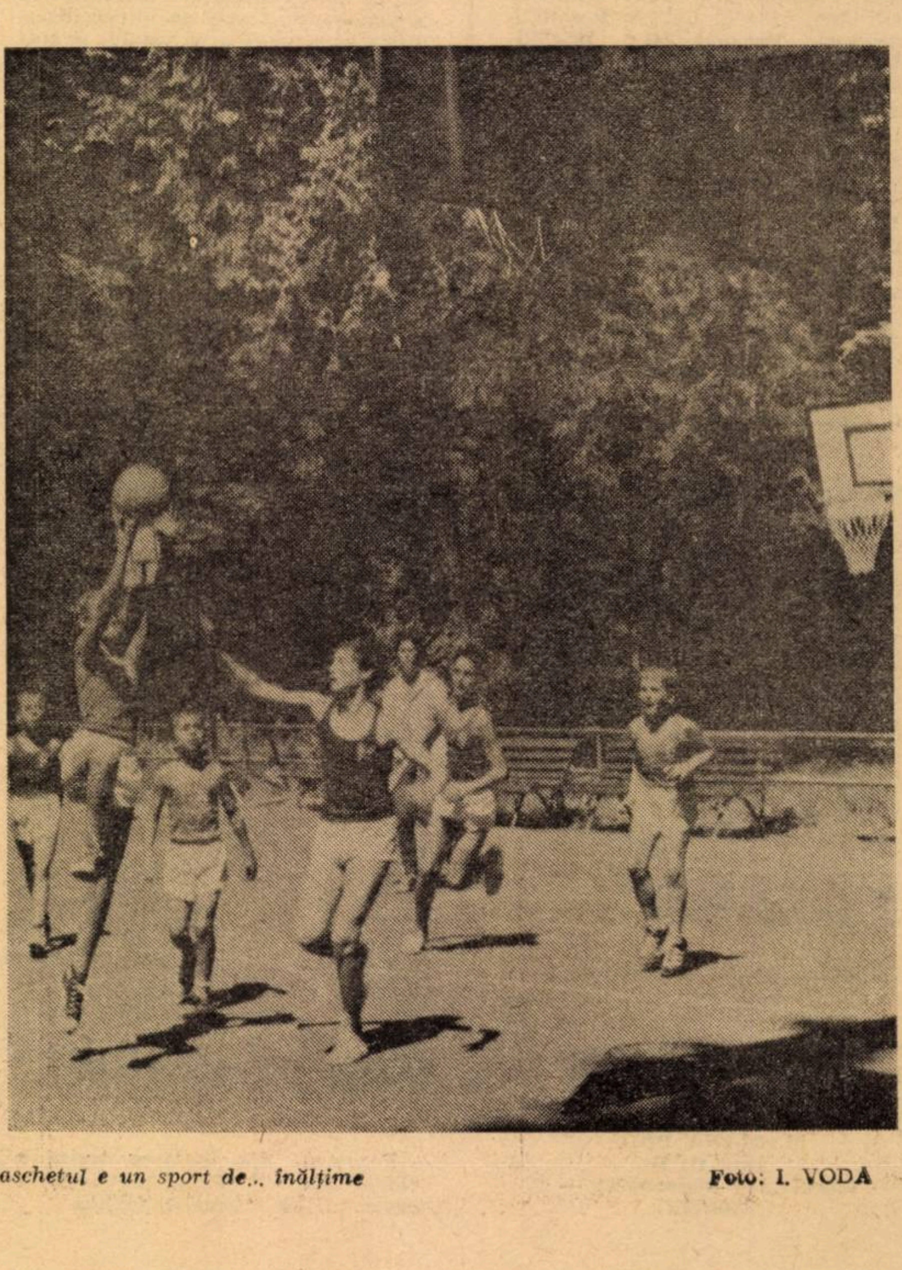

Baschetul e un sport de... înălțime

Foto: I. VODĂ

Sport, recreație

Pentru a cunoaște cum este organizată vacanța sportivă a elevilor din județul Brăila, ne-am adresat tovarășului prof. emerit Timotei Petride, inspector general al Inspectoratului școlar județean, vicepreședinte al C.I.E.F.S., Brăila.

Rep : Ce măsuri s-au luat pentru a li se oferi elevilor un program de destindere și reconfortare în vacanță, bogat în competiții sportive ?

Timotei Petride : Activitatea sportivă pentru vacanța de vară este orientată în lumina sarcinilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973, privind dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului ; se încadrează, deci, în ansamblul activității sportive de masă și a elevilor. Am întocmit din timp, în colaborare cu Comitetul județean U.T.C., cu Consiliul județean al pionierilor și C.I.E.F.S., un program bogat și divers, ținînd cont atît de propunerile cadrelor didactice, cît și de cerințele și dorințele elevilor — program care să dea posibilitatea acestora din urmă de a face cît mai multă mișcare în aer liber.

Rep. : Dacă vreți să precizați.

Timotei Petride : Așadar, pentru perioada vacanței au fost prevăzute excursii, drumeții, concursuri de orientare turistică — pentru care am stabilit și fonduri de premiere — vizite cu elevii din municipiu la diferite unități I.A.S., C.A.P. și S.M.A., iar cu elevii din județ, vizite în municipiul Brăila, la diferite întreprinderi, șantiere, muzee etc. Am pus un accent deosebit pe cuprinderea în competiții sportive a copiilor de la cea mai fragedă vîrstă. Chiar începînd cu preșcolarii. De exemplu, peste 1 500 de preșcolari și elevi vor învăța înotul la bazinul acoperit și la ștrandul de la Dunăre ; în patru centre din județ, de pe malul Dunării, sînt organizate condiții pentru întreceri de fotbal, volei, handbal, tenis de cîmp ; dorim să reactualizăm, în special la sate, jocul de oină ; tot în mediul rural vor avea loc competiții de atletism și crosuri. Cu ajutorul Comitetului județean U.T.C., elevii din mediul sătesc vor fi atrași la concursul „Cupa tineretului de la sate" (volei handbal, atletism, fotbal și popice).

În această vară, peste 4 000 de elevi din județ sînt beneficiarii taberelor de la munte și de la mare. La Lacul Sărat vor merge în serii săptămînale cîte 340 elevi, la punctul turistic Viișoara, 120 de elevi, de asemenea în serii de cîte o săptămînă. Tot pentru vacanța '73 este prevăzută prima ediție a Festivalului sportiv al tineretului de la Dunăre. În colaborare cu Consiliul județean al pionierilor am hotărît ca un mare număr de elevi (30 de echipe) să participe la întrecerea „Cupa speranțelor la minifotbal". Mai amintim „Ștafeta iscusinței și îndemînării", 18 excursii cu elevii în țară și 150 excursii în județ, precum și cele 32 echipaje (400 pionieri) care vor străbate țara în cadrul expedițiilor „Cutezătorii".

Și cluburile (2 cluburi la liceele „Nicolae Bălcescu" și „Panait Cerna" din municipiu și 6 la licee și școli profesionale din județ) vor antrena elevii în activități sportive diverse, recreative.

Rep. : Desigur, există condiții optime pentru desfășurarea acestor activități.

Timotei Petride : Am luat din timp măsurile necesare pentru construirea terenurilor simple de fotbal, handbal, volei, tenis de cîmp etc. și pentru dotarea colectivelor sportive ale școlilor în general cu echipament sportiv adecvat. S-a mărit capacitatea de cazare a taberei de la Lacul Sărat, de la 120 locuri la 340 locuri. La punctul turistic Viișoara, numărul locurilor a crescut de la 60 la 80. Și Comitetul județean U.T.C. a dovedit o preocupare în acest sens, dotînd școlile de la sate cu materiale sportive în valoare de peste 30 000 lei în acest an.

Rep. : Vă rugăm să ne dați cîteva lămuriri în legătură cu participarea cadrelor didactice coordonatoare și îndrumătoare la activitățile sportive și recreative specifice vacanței.

Timotei Petride : Referitor la acest lucru se cunosc indicațiile și măsurile luate în întreaga țară. Concediile profesorilor sînt astfel planificate, încît în fiecare școală sau la bazele sportive să existe, în permanență cadre didactice care să supravegheze activitățile de vară ale elevilor. În tabere, elevii sînt conduși de comandamentele respective, din care fac parte și cadre didactice.

Considerăm că în județul Brăila tineretul nostru școlar va petrece o vacanță reconfortabilă, se va odihni, își va recupera forțele pentru noul an școlar. Le dorim tuturor vacanță plăcută, bună dispoziție, odihnă !

TRAIAN ENACHE

Înotul se învață de timpuriu

Foto: I. VODĂ

La izvoarele sănătății

Stațiunea balneară Malnaș-Băi, așezată între dealuri de o rară frumusețe, printre care Oltul apare neașteptat, a însemnat întotdeauna o atracție pentru turiști. Apa minerală Malnaș, vestită și peste hotare, i-a asigurat interesul călătorilor.

Pe malul Oltului, într-una din zilele foarte călduroase, un grup mare de elevi încercau s-o convingă pe tovarășa profesoară că apa Oltului este caldă și mică, cum nu se poate mai bună pentru baie.

Răspunsul hotărît al profesoarei a întristat grupul de elevi care în drum spre vila nr. 1 devenise din ce în ce mai zgomotos, organizîndu-se, resemnat, în echipe de fotbal. Au trecut 11 zile de cînd au venit elevii din toate județele țării la Malnaș-Băi. Este vorba de elevii veniți la Școala sanatorială din localitate pentru a-și îngriji sănătatea. După meciul de fotbal, am stat de vorbă cu cîțiva elevi. „Îmi place foarte mult aici — ne spune Moisescu Eugen, elev din cl. a VI-a, Școala generală nr. 1 din Tîrgoviște — fiindcă mă înțeleg bine cu colegii mei. Deja din primele zile ne-am împrietenit și am făcut multe excursii împreună prin pădurile frumoase din împrejurimi. Îmi plac mult pădurile, dealurile, Oltul. Dar nu avem prea multe jocuri la clubul nostru". Butușinea Marian, elev în cl. a VI-a la Școala generală nr. 2, Balș, județul Olt, ne spune : „Eu am fost și anul trecut la Malnaș-Băi și cunosc bine localitatea și împrejurimile. Am mulți prieteni. Ne jucăm foarte mult, dar mi-ar place să ascult muzică ușoară, și să mă uit la televizor. Dar..." „Am mai văzut și diafilme, intervine Frunză Gabriel din cl. a VII-a a Școlii generale nr. 164, București, ca : *Litoralul Mării Negre, Delta Dunării, Imagini din Europa, Fauna țării.* Dar mi-ar plăcea și mie dacă am avea un club mai bine dotat". Un alt elev din București, Cosma Ștefan, cl. a VI-a, Școala generală nr. 119, ne povestește că el se află pentru a treia oară aici și îi place mai mult decît la Căciulata, fiindcă aici are mulți prieteni, există un loc mare de joacă și au un program liber. Cunoaște mulți copii și se înțelege bine cu copiii din sat. Ne adresăm unui alt elev care desenează într-un colț, anume lui Rettegi Zoltan din cl. a VI-a a Liceului de muzică — secția pictură, Baia Mare, pentru a afla că „și eu mă simt bine, fiindcă pot desena mult. Ne înțelegem bine cu tovarășele profesoare, mîncarea este bună, dar clubul de care vorbeau și colegii mei nu are prea multe jocuri, mai ales cînd plouă. Și plouă des la Malnaș-Băi". Am stat de vorbă cu Peterfy Krisztina, profesoara Școlii sanatoriale Malnaș-Băi. O întrebăm dacă este adevărat ce spun elevii. „Da. Au dreptate. Noi ne străduim să ne apropiem de elevi, ca în cele 23—24 de zile pe care le petrec la noi să le rămînă o amintire plăcută. Avem în fiecare serie 105 elevi din toate județele țării. Școala noastră este specializată în tratamentul stării posthepatice la elevii școlilor generale din întreaga țară. Elevilor bolnavi li se aplică o cură de apă minerală (izvorul „Ileana") cunoscută pentru acțiunea ei benefică asupra ficatului, un tratament medicamentos, un regim special de mîncare și de odihnă. Școala, funcționînd tot anul, în lunile de vară are un caracter de tabără. Școala sanatorială este patronată de trei organe : Organizația județeană de turism-Covasna, Direcția sanitară a județului Covasna și de Inspectoratul școlar județean Covasna. Din cauza aceasta se creează o situație «specială». În general, avem condiții bune și elevii sînt bucuroși că pot veni la noi. Dar există și deficiențe. De pildă, în clubul nostru, în afară de cîteva cutii de table și șah, un televizor (care nu funcționează) și cîteva cărți, nu avem altceva".

Cu gîndul, nu atît la cele cîteva lipsuri care vor fi, desigur, remediate, cît la ambianța prielnică reconfortării elevilor, am părăsit, condus de un grup de elevi, stațiunea Malnaș-Băi.

J. FARKAȘ

VACANȚA '73

AGENDA

Sporirea numărului de locuri în creșe și grădinițe la 14 269 în 1975, amenajarea de localuri pentru acestea, cu cîte 1 000 de locuri, în cartierele Titan, Berceni și Drumul Taberei, proiectul : grădiniță-cămin-centru comun de servire, cuprinzînd 1 500-2 000 de copii — iată cîteva măsuri de prim ordin privind generalizarea învățămîntului preșcolar, stabilite în ședința recentă a Comitetul Executiv al Consiliului popular al municipiului București ● AGENDA ● Timp de două săptămîni, după încheierea anului școlar, elevii Liceului pedagogic din București au recoltat la I.A.S. Mihăilești 87 280 kg cartofi timpurii, 2 000 kg mazăre, 20 000 kg ceapă ; ei au ajutat și la întreținerea florii soarelui pe o suprafață de 90 ha. Așteptăm în continuare vești similare de la alte școli... ● AGENDA ● Promoțiile 1933, 1953 și 1958 ale Liceului pedagogic „Gh. Lazăr" din Cluj, și-au dat întîlnire recent în localul nou al școlii. Prilej de rememorări emoționante pentru tineri și vîrstnici ● AGENDA ● Liceul agricol Podu-Iloaiei, județul Iași, își sărbătorește al zecelea an de existență. În atîția ani, tot atîtea laboratoare și cabinete funcționale ! Elevii dispun de un lot de 25 ha, cîmpuri cu diverse culturi, iar cele 180 de capete de animale în sectorul zootehnic, compun o adevărată fermă. Venitul de 200 000 lei obținut anul trecut numai prin munca elevilor nu este grăitor ? Le dorim succese în continuare ! ● AGENDA ● Prima școală publică din orașul Tîrgoviște, de acum 140 de ani, azi Școala generală „Vasile Cîrlova", se va mîndri cu bustul de păstor „neîntristat" al primului nostru poet modern. Reține plăcut atenția frumosul număr festiv al revistei școlii, cu prilejul acestei aniversări ● AGENDA ● De vizionat, în aceste zile de început de vacanță, noul film documentar românesc „Porumbeii și fanfara" (regizor : Jean Petrovici), despre timpul liber al copiilor și modalitățile de a-l folosi în mod plăcut și instructiv, așa cum propun... pionierii din Iași ● AGENDA ● Tabăra de la Nucșoara (Argeș), loc de odihnă pentru aproape 400 de elevi sosiți aici din toată țara, e în același timp gazda președinților comisiilor de control obștesc din licee teoretice și de specialitate. Ei vor audia, cu ocazia unui util schimb de experiență, expuneri privind dezvoltarea democrației socialiste și eficiența controlului obștesc exercitat de elevi și vor dezbate aspecte ale legislației controlului obștesc, rolul acestuia în toate domeniile de activitate. Bineînțeles, programul abundă în manifestări sportive, culturale și recreative, drumeții și... carnaval la foc de tabără ! ● AGENDA ● O altă tabără-surpriză, în această vară : tabăra de instruire și odihnă a elevilor-președinți de asociații sportive școlare și-a stabilit sediul la Complexul turistic al tineretului de la Costinești. În două serii, pe durate de 12 zile, președinții-elevi se vor perinda aici, iar în următoarele trei serii sediul taberei se va transfera în stațiunea montană Gurghiu din județul Mureș. În total 1 400 de viitori organizatori ai activităților sportive și de recreere. În primul rînd, se vor organiza concursuri de înot, începînd cu grupa... „topor" ! ● AGENDA ● Aflăm că ediția '73 a expedițiilor „Cutezătorilor" înregistrează o participare aproape dublă față de ultimii patru ani laolaltă. Urăm expedițiilor vînt prielnic pe „mările vacanței"... ● AGENDA ● Elevii celor trei școli generale din comuna Nuci cresc viermi de mătase, dar nu în... nuci ! Veniturile nete se ridică la 3 000 lei pînă acum. Totuși, pe cînd și o plantare de nuci la Nuci ? ● AGENDA ● După recentul Simpozion de carstologie românească de la Oradea, al profesorilor de geografie din țara noastră, între 31 iulie și 2 august se va desfășura la Craiova a VI-a Consfătuire anuală a acestora. Comunicările și referatele privind geografia județului Dolj, urbanistica Craiovei, ca și vizitele la unitățile industriale și obiectivele social-culturale din municipiu vor fi încununate de o aplicație științifică în cîmpia nisipoasă a Olteniei de la est de Jiu ●

Preşcolarii, în vacanţă

O raită pe Valea Prahovei, printre cei mai mici

Braşov-Timişul de Jos. 18—19 iulie 1973. Pe o căldură neobişnuită locuitorilor meleagurilor muntoase din inima ţării, am luat autobuzul 24 cu destinaţia Predeal, prin răcoroasa vale a Prahovei, cu intenţia să ating zonele de linişte şi paradis prin care zburdă cei mai mici locuitori ai ţării noastre, în coloniile anume destinate lor, de la **Timişul de Sus** şi **Timişul de Jos**. E ştiut că un număr cel puţin egal de prichindei se scaldă acum în nisipul şi valul Mării Negre, în coloniile de preşcolari de pe litoral !

Trecînd de Dîmbul Morii, unde alţi copii, şcolari, îşi au taberele lor, autobuzul şerpuieşte elegant spre **Timişul de Jos.** Nici un afiş, însă, nici o tăbliţă indicatoare nu înlesneşte descoperirea coloniilor. Nu numai pentru părinţi, dornici să-şi revadă, într-un scurt posibil răgaz, copiii, beneficiari ai acestui splendid loc de vacanţă, ci pentru orice turist, orice simplu călător ar fi deosebit de util, să se vadă aici, scris cu litere de o şchioapă : **Colonia Casei de copii preşcolari nr. 1 Bucureşti.** Abia şeful de gară îmi poate da cîteva lămuriri evazive. Într-adevăr, lîngă spitalul de boli nervoase din Timişul de Jos, o cabană semeaţă, cît un castel, îi adăposteşte pe toţi cei 90 de copii ai acestei Case, a cărei încercată directoare, tovarăşa **Rozalia Bătrînca,** mă primeşte vorbindu-mi cu mîndrie de foarte bunele condiţii de care se bucură această a treia serie de copii, după cei circa 75 de copii ai Grădiniţei fabricii „Suveica" din Bucureşti şi cei 75 din seria a doua, veniţi din judeţul Constanţa. Aflu că în această colonie sînt numai 80 de locuri disponibile, dar cîteva perechi de gemeni pot dormi în aceleaşi paturi, astfel că... încap toţi ! Copiii sînt îngrijiţi de o infirmieră şi o soră medicală. „Castelul" a fost pregătit dinainte. Pentru transportul copiilor, O.N.T.-Bucureşti a pus la dispoziţie două largi autobuze. Alimentaţia este excelentă : carne de porc, viţel şi pasăre, brînză, smîntînă, miere de albine, fructe, prăjituri. Acum, la ora prînzului, micii „colonişti", veniţi din poieniţă, cu pălăriuţele lor albe, stau la măsuţele din sufrageria amenajată într-o ordine exemplară. Educatoare cu o experienţă îndelungată îşi fac aici datoria ; eforturile lor deosebite trădează o mare dăruire. Tovarăşa Bătrînca — împlineşte în toamna aceasta 27 de ani în activitatea de conducere şi 18 în funcţie de directoare a casei —, îmi destăinuie că, timp de patru zile, înainte de plecare, a fost o bucurie nemaipomenită printre copii (cînd plecăm, mamă directoare ?), că în această vară avantajul beneficierii şi de munte şi de mare, prin aprobarea unei a doua colonii, între 14 septembrie şi 4 octombrie, la Costineşti, e un fapt real şi cîştigat, în sfîrşit, că una din tinerele educatoare de aici, proaspătă absolventă a Liceului pedagogic Bucureşti, Elena Niculescu, este fosta sa elevă din clasa a IV-a a Casei de copii şcolari nr. 4. Tot atîtea fapte de care poate fi mîndră tovarăşa directoare. Copiii aceştia, abandonaţi la naştere sau venind din familii cu părinţi alcoolici sau închişi, cresc azi sub scutul puternic al ţării, mîngîiaţi de soarele ei, lîngă crestele binefăcătoare ale munţilor, în poienile pline de iarbă tandră, unde ei descoperă chemările naturii.

Jocul nu cunoaşte vacanţa

Foto : Prof. *V. BOGDANEŢ*

Urc spre Timişul de Sus. Iar nici o tăbliţă indicatoare spre colonia **Casei de copii preşcolari Plopeni-Constanţa.** Aici, o directoare tînără, tovarăşa **Paraschiva Ghiţă.** Şi mai sus, condusă spre un adevărat orăşel al cabanelor, ajung la sediul **Coloniei de copii preşcolari din Constanţa.** O cunosc aici şi pe tovarăşa **Ioana Radu,** directoarea coloniei şi a Grădiniţei nr. 5, Constanţa. Discuţia comună pe care o am cu dînsele şi cu tovarăşa doctor **Jana Dumitrescu** — care răspunde de îngrijirea medicală a ambelor colonii —, cu administratorul coloniilor, tovarăşul **Gheorghe Răducanu,** e edificatoare pentru imensa pondere a elementelor pozitive în munca de conducere, pe lîngă micile necazuri inerente. Ne aflăm la începutul celei de a treia serii de 21 de zile. La Colonia Plopeni — 113 copii, întregul efectiv al Casei. Se lucrează şi aici tot peste plan, care cuprindea doar 105 copii. La colonia mare, în prima serie au venit 200 de copii, efectivul Grădiniţei Fabricii de confecţii şi tricotaje din Bucureşti (directoare : Elena Roman). În seria a doua — 163 de copii din judeţul Constanţa, iar acum — 160, însoţiţi de un personal didactic de 40 de educatoare. Şi aici, aprovizionarea e impecabilă : de la Braşov, maşina aduce carne de 3 ori pe săptămînă, lapte proaspăt, zarzavaturi, fructe. Se stabileşte, în formarea menu-ului, prin grija medicului şi a celor două surori, un control igienic al hranei şi un regim bogat în calorii. Condiţiile de transport cu trenul, asigurate de O.N.T., sînt şi aici din cele mai bune. N-au fost cazuri de îmbolnăviri, de răniri — după cum relatează doctoriţa Dumitrescu —, doar, cînd vremea a fost mai rece, cîte o faringo-amigdalită, cîteva indigestii de adaptare... Cînd plouă, sălile de mese se transformă în „mini-cluburi" ad-hoc, unde copiii desfăşoară jocuri de masă, modelează în plastilină, desenează.

Dar programul stabilit de conducere prevede ca ei să fie cît mai mult timp în natură : foarte multe jocuri în aer liber, foarte multe drumeţii, jocuri distractive, jocuri de orientare, de cunoaştere a mediului înconjurător, jocuri de creaţie... Stimulînd observarea prin descoperire, fiecare directoare are în plan şi momente-vîrf, de surpriză : seri de basme, spectacole ale unei echipe de teatru de păpuşi din Braşov etc.

Problemă grea

Din toate acestea am desprins o concluzie : bunul mers al unei colonii depinde mult de conducerea ei experimentată. O alta : acum, în cel mai înalt grad, copiii îşi pot declanşa energiile latente, elanul cunoaşterii nemijlocite ; să fie lăsaţi deci să o facă, în toată voia : să observe singuri gărgăriţele, conurile de brad (confundate la început de unii copii cu „cornurile"). Jocul organizat li se mai pare încă — poate din lipsa noastră de maleabilitate — un efort intelectual, o obligaţie şi e cel puţin straniu să-i vezi, la sfîrşitul unui asemenea joc „dirijat", că spun : „Tovarăşa educatoare, acum putem să ne jucăm ?". Vor fi lăsaţi să descopere singuri lumea, de întrebările lor nu va duce lipsă nimeni, niciodată.

*

La Bucureşti, tovarăşa **Eleonora Pop,** inspector cu problemele învăţămîntului preşcolar în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, mi-a relevat cifrele încurajatoare ale creşterii numărului de copii preşcolari în colonii : 15 000, anul acesta, adică cu 5 000 mai mulţi decît în anul trecut. „Sîntem conştienţi — a precizat dînsa — că, în domeniul organizării coloniilor, va trebui să analizăm situaţia şi sub raportul relaţiilor între generaţii, în favoarea celor mici, şi va trebui să analizăm şi modalitatea adaptării mobilierului la funcţionalităţi sporite, ameliorarea condiţiilor de joc în aer liber prin introducerea unor instalaţii adecvate de joc şi de mişcare, care să facă eficiente acţiunile de fortificare fizică, într-un cuvînt să ne ocupăm şi de problema **dotării** coloniilor".

Într-adevăr, în finalul popasului printre cei mai mici pe Valea Prahovei, consensul general al directoarelor şi educatoarelor din colonii a fost acesta. Faptul că ei realizează o odihnă activă, profitînd de cura cu agenţi fizici naturali (şi cîntarul va înregistra, în mod sigur, curbe ascendente !), faptul că primesc o educaţie patriotică adevărată, cunoscînd frumuseţile naturii patriei, în exodul celor de la mare la munte şi invers — toate aceste **fapte** fac parte din programul general al partidului nostru, de dezvoltare a învăţămîntului preşcolar, de uşurare a condiţiilor de viaţă ale femeilor, de ridicare a nivelului general de bunăstare a poporului nostru, de înaintare accelerată a societăţii noastre socialiste multilateral dezvoltate.

DOINA STERESCU

O școală sătească din Țara Oașului și imperativele actuale ale perfecționării

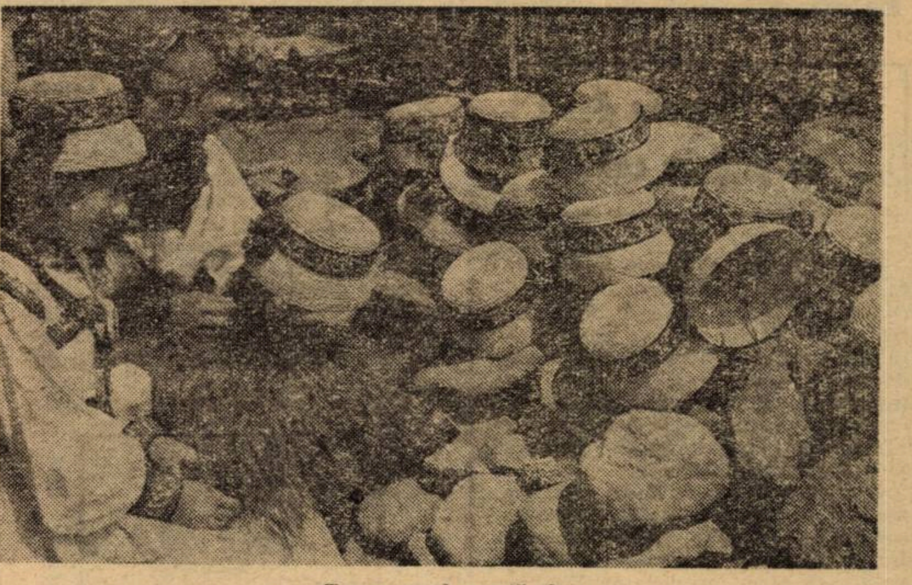

Tot oșeanul poartă clop

În Vama — comună situată la cîțiva kilometri de Negrești, în străvechea Țară a Oașului (județul Satu Mare), am fost invitată să vizitez și o modestă sală de muzeu amenajată într-o bătrînă casă țărănească. De fapt aici între exponate (ceramică, hrisoave, o colecție numismatică, obiecte etnografice), mărturii de istorie și civilizație românească l-am descoperit pe Gheorghe Haiducu, președintele Consiliului popular din localitate. În timp ce vorbea unui grup de „cutezători“ despre existența localității încă din 1375 — atestată într-un document bisericesc pe care îl posedă —, sau despre preocuparea pentru olărit a localnicilor, am putut tălmăci cum se cuvine grija pe care o poartă comunei Vama (3 300 locuitori) actualul ei primar. Aici l-am înțeles și pe profesorul Haiducu, pînă anul trecut directorul școlii generale, care cunoaște cel mai bine — după mărturia colegilor săi — posibilitățile de perfecționare a învățămîntului în acest perimetru geografic al țării. Atît domnia sa cît și ceilalți doi profesori — Emil Dîrlea, directorul Școlii generale de 8 ani, și Gheorghe Ardeleanu — specialitatea limbă și literatură română — m-au convins că în Vama preocupările pentru un învățămînt modern, în deplină concordanță cu hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, au început să se concretizeze în fapte demne de consemnat.

Red. : Vă rog să mă ajutați să alcătuiesc o micromonografie a acestor preocupări.

Gheorghe Haiducu : Nu putem vorbi în totala accepție a cuvîntului despre modernizarea învățămîntului în comuna noastră, pentru că există încă dificultăți în privința organizării spațiului și activității. În ceea ce privește învățămîntul preșcolar, tovarășele educatoare lucrează cu două grupe, simultan, în cele patru ore de program zilnic (o oră este rezervată deplasării copiilor). Atît datorită întinderii comunei, cît și în funcție de posibilitățile reale, avem patru săli de clasă la dispoziția grădiniței (directoare Viorica Dîrlea), doar două amenajate cu mobilierul necesar, plasate în patru zone diferite (în est, în centru, la șosea și în sectorul pădurii) ; considerăm că în acest fel asigurăm frecvența copiilor pe care îi putem cuprinde în această formă de învățămînt. Dorim să construim o grădiniță nouă în centrul comunei și credem că vom fi sprijiniți în acest sens. Teren există. Pînă atunci însă ne străduim să mărim numărul locurilor, de la 130 la 180, pentru cei 50 de copii în plus urmînd să găsim și să dotăm alte două săli de clasă.

Red. : Cîți copii de vîrstă preșcolară există în comună ?

G. Haiducu : 300—350. După cum v-am spus nu vom reuși să le oferim tuturor posibilitatea înscrierii la grădiniță în următorul an școlar. Vor rămîne în familie. Din aceleași motive n-am cerut nici suplimentarea posturilor de educatoare pînă în prezent.

Red. : Ce ne puteți spune despre școala primară ?

G. Haiducu : Condiții similare ne-au impus funcționarea claselor I—IV în trei puncte diferite ale Vamei (est, vest, sud). Dar, așa cum ne-am propus, la 20 august a.c. vom inaugura noul local al școlii, construit în centrul civic al comunei. Deci, începînd cu anul școlar 1973—1974 vom da în folosință 8 săli de clasă (pentru clasele V—VIII). Este un eveniment pentru școala din Vama care datează ca instituție din anul 1846. Școala generală de 8 ani a fost înființată în 1955. E un eveniment cu atît mai mult cu cît la ridicarea acestui local au participat, efectiv, profesorii, elevii, părinții. Un ajutor deosebit l-au dat cei trei deputați din rîndul cadrelor didactice (directorul școlii, Emil Dîrlea, directorul adjunct, Florica Marincaș și învățătoarea Florica Tulba). Sălile pe care le vom înlocui cu noul spațiu intenționăm să le transformăm în locuințe pentru cadrele didactice.

Red. : Voiam chiar să abordăm problema personalului didactic, a calificării lui, a condițiilor de muncă.

G. Haiducu : Între 1962—1972 am avut o fluctuație neplăcută, aproape îngrijorătoare de cadre didactice. S-au perindat la Școala generală din Vama peste 200 de dascăli, una dintre cauze fiind și cea a locuințelor cu chirie. Din actualul colectiv didactic, în sfîrșit de doi ani statornic, doar trei sînt localnici. Celorlalți a trebuit să le oferim noi spațiul de locuit. Dorim ca domiciliul lor stabil să fie în Vama pentru ca să se simtă legați de aceste meleaguri. În acest fel și munca lor va cîștiga în calitate.

E. Dîrlea : Credem că în acest an vom termina și cu suplinirile (catedrele de muzică și limbă franceză). Așa cum este constituit acum, colectivul nostru didactic, tînăr — media de vîrstă, 30 de ani — este format din învățători și profesori calificați (cu excepția celor două supliniri amintite). Toți sîntem preocupați continuu de perfecționarea stilului nostru de muncă, de îmbogățirea cunoștințelor. Deși sîntem vitregiți în privința posibilităților de documentare, putem afirma cu sinceritate că ținem pasul cu vremea. În momentul de față doi profesori se află la cursuri de reciclare. Acum doi ani au terminat aceste cursuri trei cadre didactice, anul trecut, două. Mulți dintre noi sîntem abonați la diverse reviste de specialitate. Și la „Cartea prin poștă“. Cînd timpul liber ne permite, facem deplasări de documentare la Biblioteca municipală din Baia Mare.

Gh. Ardeleanu : Aproape toți colegii mei sînt înscriși pentru definitivat, sau și-au luat acest examen. Tovarășii profesori Gh. Haiducu și Petru Țintaș au gradul I. În ceea ce privește sîrguința noastră pentru modernizarea conținutului învățămîntului, cred că există motive întemeiate de mulțumire. Lecțiile de problematizare sub formă de seminar, stimularea studiului individual, munca în laboratoare și cabinete nu constituie excepții pentru profesorii și elevii din Vama. Succese se obțin deopotrivă atît la secția română cît și la cea cu limba de predare maghiară.

E. Dîrlea : Într-adevăr toate cadrele didactice care predau la clasele maghiare cunosc bine și limba română. De fapt aproape toți elevii noștri vorbesc bine românește.

Red. : Cîteva cuvinte despre generalizarea școlii de 10 ani ?

E. Dîrlea : Toată populația de vîrstă școlară din Vama este și va fi școlarizată fără greutăți. Cele cîteva cazuri provenite din familii dezorganizate sînt îndrumate spre căminele de copii din Timișoara, Arad, București pentru recuperarea și integrarea lor socială.

Pînă acum nu am avut posibilitatea de a înființa clasa a IX-a. Anul trecut au rămas în Vama doar 8 absolvenți, restul sînt liceeni, sau elevi ai școlilor profesionale. În anul școlar care urmează, în funcție de reușita la examenele de admitere (există 60 de absolvenți), s-ar putea să înființăm o clasă a IX-a. Am făcut deja comanda manualelor.

Red. : Cum înțelegeți legarea învățămîntului de viață în condițiile acestei localități ?

G. Haiducu : Ținînd seama de tradiția olăritului în Vama, am înființat pentru elevii claselor V—VIII un cerc de olărit. Cei cu îndemînări deosebite după absolvirea clasei a VIII-a sînt selecționați pentru atelierul de ceramică din Vama care lucrează pentru Cooperativa prestări de servicii din Negrești. Cu același scop au luat naștere un atelier de broderie și cusături și un cerc de menaj și gospodărie (55% dintre elevii școlii sînt fete). Specificul local ne obligă în mod deosebit la o activitate serioasă în cadrul microfermei școlare.

În încheiere, aș vrea să spun că, de 22 de ani de cînd locuiesc eu în Vama, sînteți primul ziarist care ne vizitează școala. Vă rog să mă credeți sînt într-adevăr emoționat la gîndul că mulți dintre colegii noștri din întreaga țară vor afla care sînt preocupările unei școli sătești din Țara Oașului.

V. BACIU

ÎNCHEIEREA FAZEI PE ȚARĂ A CONCURSULUI DE ECONOMIE POLITICĂ

(Urmare din pag. a 5-a)

Discuțiile avute în tabără cu elevii, dar nu numai cu ei, precum și alte date, arată existența — și nu doar la Brașov și Galați — a unor defecțiuni în predarea economiei politice în licee. Vom enumera cîteva:

1. Mulți dintre profesorii care predau economia politică în licee nu au pregătirea de specialitate necesară: unii sînt licențiați în istorie, alții în filozofie etc. și predau economia politică între alte discipline. Or, predarea economiei politice presupune o pregătire specială și complexă și preocupări sistematice pe linia informării științifice. Slăbiciunea pregătirii unor profesori a fost sesizată chiar de elevi. În tabără, la întrebarea noastră adresată unor elevi care participaseră foarte activ la discuție: — „Dar pe profesorii dv. de ce nu i-ați rugat să vă răspundă la astfel de întrebări ?“, 2 elevi au replicat : — „Tovarășa noastră profesoară nu-i de economie politică“.

2. Într-un număr de licee, economia politică se predă de cadre care nu au o pregătire pedagogică și nici preocupări în acest sens. Or, pregătirea pedagogică este esențială pentru munca în liceu. În plus, sînt și cazuri în care astfel de cadre lipsesc de la orele de lecții (unele se eschivează chiar de la inspecții).

3. În cursul anului școlar, unii profesori au sărit peste unele capitole sau au înlăturat explicațiile la altele, reducînd adesea predarea la scheme scolastice care nu permit elevului să gîndească.

4. În multe licee, profesorii de economie politică nu se ocupă atent de elevi, nu caută să descopere talentele așa cum fac, de pildă, profesorii de matematici, de fizică etc. Fără a micșora răspunderea profesorilor în acest domeniu, trebuie avut aci în vedere — deoarece este necesar să se ia măsuri corespunzătoare — că de multe ori se fărîmițează și se reduce timpul de lucru al profesorilor cu elevii — ca dealtfel, și cel de pregătire al profesorilor —, răpindu-li-se prea mult timp cu activități în afara muncii pedagogice care, oricum, trebuie considerată fundamentală și prioritară în activitatea unui profesor.

Așadar, concursul pe țară de economie politică a scos în relief atît progresele numeroase, cît și destule minusuri în predarea economiei politice în licee. Fără a omite vreunul din aceste aspecte — și poate fiindcă permite tocmai sesizarea lor într-o formă concentrată — concursul de economie politică s-a dovedit un admirabil mijloc de stimulare a interesului elevilor pentru problemele economiei politice și politica economică a partidului nostru ; totodată, a asigurat — cu ajutorul taberei — un schimb prețios de experiență între fruntași. Nu-i mai puțin adevărat că acest concurs la scară națională îi confruntă și pe profesori, metodele lor de muncă, preocupările lor. De aceea, atît primul concurs (Bușteni-1972), cît și al doilea concurs (Cîmpulung-Muscel-1973) cer, prin rezultatele lor, continuarea acțiunii și perfecționarea ei. Rezultatele mai bune în viitor vor putea fi obținute prin îmbunătățirea muncii la catedre și în clasă, prin îndrumarea competentă, atentă și adecvată a elevilor în studiu. Trebuie ridicat nivelul predării la nivelul exigențelor actuale ale țării și, ținînd seama corect de posibilitățile reale ale elevilor, eliminînd irosirea timpului și satisfăcîndu-le, totodată, curiozitatea intelectuală și cetățenească legitimă. Se impune, de asemenea, organizarea și desfășurarea mai plină de gijă a fazei județene a concursului.

Fiind un succes al elevilor și profesorilor, ediția 1973 a taberei-concurs de economie politică a demonstrat capacitățile mari de care dispun tinerii noștri, dragostea cu care școala luptă să valorifice aceste posibilități pentru a face din tinerii de astăzi soldați credincioși, lucizi și calificați ai societății socialiste multilateral dezvoltate. Și dacă, subliniind succesele, am amintit de lipsuri, am făcut-o pentru că depinde de noi să le învingem.

„URMAȘII LUI ERNST THÄLMANN“

Ideea celui de-al X-lea Festival mondial al tineretului și studenților, ce va avea loc la sfîrșitul lunii iulie și începutul lunii august la Berlin (R.D.G.), a mobilizat tineretul și populația din R.D.G. încă cu mult înaintea primelor acorduri ale fanfarei Festivalului care vor marca deschiderea marii întîlniri a tineretului lumii. În prezent, au loc pregătiri intense, atît la Berlin, cît și în alte localități din R.D.G., în vederea organizării în cele mai bune condiții a Festivalului, cea mai mare manifestare a tineretului lumii din acest an. Membrii organizațiilor de pionieri și tineret, toți tinerii, doresc să fie prezenți la pregătiri și depun eforturi susținute la locurile lor de muncă — întreprinderi, instituții, școli, universități, cooperative, cazărmi, pe vapoarele de cursă lungă, în mine — pentru a obține rezultate și mai bune în muncă. Mulți tineri își plătesc singuri — din economiile lor — biletul de tren la cel de-al X-lea Festival. În școli, tinerii muncesc din toate puterile pentru a îndeplini sarcinile pe care și le-au asumat încă de la începutul anului școlar trecut, sub motto-ul „Să întîmpinăm Festivalul cu rezultate cît mai bune“. Aproape fiecare tînăr și-a luat un angajament concret. Înainte de toate, este vorba despre obținerea unor rezultate cît mai valoroase la învățătură, inclusiv la însușirea limbilor străine. Tinerele gazde doresc să fie interlocutori bine pregătiți. În lunile precedente, în majoritatea școlilor au avut loc cursuri speciale și conferințe. De asemenea, în multe localități din R.D.G. s-au ținut concursuri pentru obținerea insignei „Bunei cunoașteri“, cu care prilej s-au evidențiat sute de mii de tineri. Acest concurs a avut drept scop principal înarmarea tinerilor cu date privind istoria festivalurilor tineretului, precum și cunoașterea organizațiilor de tineret din întreaga lume.

Pionierii aduc o contribuție deosebit de prețioasă pentru pregătirea Festivalului. Ei au strîns pînă acum peste un milion de mărci pentru fondul special de solidaritate cu tineretul lumii. Totalul donațiilor pentru Festival se ridică de pe acum la cîteva milioane. Școlarii din Berlin, membrii organizației de tineret, pionierii, și-au suflecat mînecile și au renovat clasele, au pavoazat școlile, pentru ca oaspeții să se simtă ca la ei acasă. În elegantul turn al televiziunii din Berlin, se fac pregătiri pentru organizarea unui uriaș bazar, ce are drept scop ajutorarea tinerilor în lupta lor împotriva imperialismului. Militarii armatei populare, ajutați de copii și părinți, construiesc în parcul pionierilor, un orășel, din corturi, denumit „Republica Ernst Thälmann“. El va constitui pentru copiii cu cravatele albastre — pionierii — un adevărat paradis romantic în timpul Festivalului. Aici sînt așteptate cu mult interes și mari speranțe întîlnirile prietenești cu tinerii de pe alte continente.

MIT NEUEN LIEDERN
ZU DEN
X WELTFESTSPIELEN

„Solidaritate antiimperialistă, pace și prietenie!“ Sub această deviză se desfășoară în acest an cel de-al X-lea Festival mondial al tineretului și studenților de la Berlin

Tineretul școlar din R.D.G. este pe deplin conștient de responsabilitățile care-i revin privind pregătirea optimă a Festivalului. Activitățile tinerilor în preajma Festivalului privind învățătura și pregătirea politică, pregătirea programelor culturale, pregătirea materială, atestă acest lucru. Pionierii și membrii organizației de tineret vor fi gazde excelente pentru reprezentanții tinerilor din lumea întreagă.

Ideile celui de-al X-lea Festival al tineretului și studenților — solidaritatea antiimperialistă, pacea și prietenia cu popoarele lumii — sînt adînc înrădăcinate în sufletele urmașilor lui Ernst Thälmann. Ei sînt gata să arate tuturor oaspeților cum cresc — sănătoși și ocrotiți — copiii unei țări socialiste, să demonstreze prin acțiunile și atitudinea lor prietenească faptul că sînt buni patrioți și, în același timp, pătrunși de spiritul internaționalist.

FRIEDER HEBECKER
vicepreședinte al Organizației
„Ernst Thälmann“ din
Republica Democrată Germană

„Grunnskolen“ un experiment norvegian

Ce este nou în sistemul de învățămînt din Norvegia ? Greu de spus într-un singur cuvînt, deoarece dorința de a introduce noul în procesul de educare și instruire a copiilor a constituit în ultimii ani o preocupare permanentă pentru pedagogii și profesorii norvegieni. Ca o încununare a strădaniei lor, școala elementară de șapte ani a fost transformată în școală generală de nouă ani, iar școala secundară s-a extins la 12 clase și a juns să cuprindă 75 la sută din tinerii norvegieni.

Școala generală de nouă ani, numită în Norvegia „grunnskolen“, este un experiment deosebit de interesant. Menirea sa este de a conferi copiilor o educație cît mai propice, pentru încadrarea lor în normele societății contemporane, precum și o instruire cuprinzătoare pe care să se bazeze ulterior învățămîntul secundar. Aceste premise sînt ușor de enunțat, dar greu de pus în practică. Nu este deloc ușor să adaptezi programele, atît la posibilitățile individuale ale fiecărui copil, cît și la necesitățile generale ale societății. Dar în ce constau particularitățile acestei școli ?

În primele șase clase ale școlii generale norvegiene, copiilor nu li se pun note. Pedagogii norvegieni consideră că este neechitabil să creezi diferențieri între copii, din moment ce școala este obligatorie. Totuși, pentru a dirija evoluția intelectuală a copiilor, de două ori pe an li se fac caracterizări scrise, care cuprind aprecieri asupra capacității de asimilare și a comportamentului. Aceste caracterizări sînt înmînate părinților și nu se aduc la cunoștința copiilor, pentru a nu-i handicapa. Pentru verificarea cunoștințelor, în clasă, se dau periodic un fel de extemporale, la care, de asemenea, nu se pun note. În schimb, copiilor li se comunică verbal ce greșeli au făcut, cum și ce trebuie să învețe, pentru a le remedia. Observațiile se referă la subiectul extemporalului și nu la posibilitățile intelectuale ale copilului.

În ultimele clase, se dau note și se încheie medii de două ori pe an. La sfîrșitul anului se dau, de asemenea, un examen oral la o materie și un examen scris la două materii. Pentru celelalte materii se iau în considerație notele din timpul anului. Aceasta înseamnă că ponderea în aprecierea elevului o are felul în care a muncit acesta în timpul anului.

În prezent, se discută însă foarte intens problema renunțării totale la examene și la note, pe motiv că notele împart copiii în învingători și învinși. Aceasta le-ar crea copiilor încă de la o vîrstă fragedă, complexe și i-ar face să conceapă viața sub forma unei competiții.

Avînd în vedere că în prezent în școala secundară admiterea se face în virtutea notelor obținute la absolvirea școlii generale, dacă se va renunța la sistemul de notare, școlile secundare vor trebui să introducă examene de admitere.

O altă particularitate a școlii generale este că în cadrul ei nu se repetă clasa. Clasa este considerată ca o entitate socială și, ca atare, ruperea unui copil dintr-un mediu social și transplantarea lui în altul, îi vor crea, conform părerii învățătorilor norvegieni, anumite traume psihice. Deci, toți cei înscriși în clasa I vor absolvi clasa a 9-a în aceleași efective și aceeași împărțire pe clase din primul an. Din studiile de pînă acum, s-a constatat că doar aproximativ doi la sută din elevi nu fac față cerințelor programei școlare.

Copiii care nu pot să învețe, în ciuda eforturilor depuse de ei și de profesor, au posibilitatea să părăsească școala generală după terminarea clasei a 8-a. Este de datoria școlii să caute o ocupație pentru acești elevi și să se preocupe îndeaproape, timp de un an, de supravegherea și îndrumarea lor.

Legătura cu „piața muncii“ este, dealtfel, un principiu respectat cu strictețe de „grunnskolen“. În ultimele două clase, elevii trebuie să lucreze în mod nemijlocit în producție trei săptămîni pe an. În timpul practicii, elevii nu sînt remunerați și sînt scutiți de frecventarea cursurilor. Practica se efectuează numai în întreprinderile alese de direcțiile școlilor generale și sub supravegherea acestora.

Școala generală norvegiană a adus, de asemenea, ceva nou în materie de metodica predării. Ea a renunțat în mare măsură la metoda expunerii de către profesor și a pus un accent deosebit pe studiul individual al elevului. Încă din primul an de școală, elevii sînt învățați cum să folosească pentru informare și instruire cărțile, ziarele, revistele, radioul și televiziunea. Educatorii norvegieni sînt de părere că aceste mijloace, considerate în general ca auxiliare, sînt indispensabile formării școlare a copilului.

Trebuie avut însă grijă, avertizează ei, ca munca individuală să nu ducă la formarea unor trăsături individualiste la copii, să nu slăbească spiritul de solidaritate al clasei. Tocmai spre a preîntîmpina apariția unor asemenea manifestări, se recurge, pentru anumite teme de studiu, la formarea unor micro- și macro-grupe. Astfel, pentru predarea unor anumite subiecte, se utilizează unirea a două sau trei clase. Apoi, pentru dezbaterea temei predate, copiii auditori ai lecției se împart în mici grupe fără a respecta împărțirea pe clase. Organizarea predării și prelucrării materialului, predat în felul acesta, urmărește familiarizarea copiilor de mici cu tehnica participării la mitinguri, adunări, discuții și dezbateri publice, cu activitatea în plen și pe grupe de lucru.

În ceea ce privește cadrele didactice, se obișnuiește ca în școala generală, la clasele 1—6, să existe un diriginte care să aibă cît mai multe ore cu putință la clasa de care răspunde, dar nu este obligat să predea el toate materiile. Ba mai mult, există regula ca pentru muzică, gimnastică, desen și engleză (care începînd cu clasa a 4-a este obligatorie), să existe profesori speciali. Începînd cu clasa a 7-a, fiecare materie trebuie să fie predată de un profesor de specialitate. Dar și așa, se obișnuiește ca fiecare clasă să aibă un diriginte. Acesta este obligat să predea cel puțin 8—10 ore la clasa respectivă. Norma unui profesor la clasele 1—6 este de 30 de ore pe săptămînă, iar pentru clasele 7—9, de 27 de ore. Salariul depinde de pregătirea profesională și nu de nivelul claselor la care se predă. Vîrsta de pensionare a profesorilor este de 70 de ani, dar ei se pot retrage din activitate la cerere, la 67 de ani.

Anul 1973 este anul generalizării în toată Norvegia a sistemului școlii generale. Experimentarea ei a început în 1955 în trei școli. Odată cu aceasta, s-a introdus și sistemul unor unități școlare mari. 15—20 de școli mici erau grupate într-o singură unitate școlară. Cu timpul, s-a constatat că pentru Norvegia școlile mari de cîte 1 000—2 000 de elevi nu constituie o soluție, avînd în vedere densitatea redusă a populației și distanța mare dintre localități. Din punct de vedere educativ, în cadrul unor școli mai mici se poate realiza o cunoaștere mai bună a elevilor de către profesori și problemele de disciplină se rezolvă mai ușor. În consecință, în prezent, s-a trecut din nou la organizarea unor școli mai mici care să cuprindă între 180 și 400 de elevi. Școala generală corespunde în prezent necesităților sociale ale țării, dar avînd în vedere evoluția societății, „grunnskolen“ constituie pentru Norvegia doar un experiment.

ADRIANA SOCEC

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Invățămintului și Uniunea Sindicatelor din Invățămint, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scinteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scinteii“

CABINET

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 105

Sîmbătă 11 august 1973
16 pagini — 1 leu

1944
23 AUGUST
1973

ÎN CINSTEA MARII SĂRBĂTORI

Consemnăm acum, în pragul marii sărbători a eliberării patriei de sub jugul fascist, cîteva din succesele pe care învățămîntul și toți cei ce-l slujesc le-au dobîndit în efortul acesta continuu și susținut de perfecționare și modernizare.

- Anul școlar ce-și va deschide în curînd porțile debutează cu un frumos record în ceea ce privește manualele : 25 569 000 de manuale școlare vor fi puse la dispoziția elevilor. Este cel mai mare tiraj de carte școlară înregistrat pînă acum ! Între acestea, Abecedarul deține primul loc : 464 000 abecedare — de asemenea cifră record — vor fi înmînate școlarilor de clasa I.

Din cele 771 titluri de manuale 111 sînt originale. 28 de titluri noi sînt editate pentru învățămîntul general obligatoriu, 21 pentru liceele de cultură generală, 38 pentru liceele de specialitate, 24 pentru școlile profesionale și tehnice. Cîteva exemple : a fost editat, pentru prima dată în acest an școlar, un manual de Ecologie pentru clasa a VII-a, manuale noi pentru clasele speciale de matematică și fizică, pentru liceele de specialitate.

- 20 de ateliere noi au fost de curînd puse la punct în școlile comunelor județelor Neamț și Roman. În mare parte acestea au fost realizate prin forțe proprii, prin munca plină de dăruire a profesorilor și elevilor. Economiile realizate se ridică la cîteva zeci de mii de lei.

- O noutate și, în același timp, un fapt ce vorbește de la sine despre importanța deosebită pe care învățămîntul nostru o acordă limbilor străine, însușirii acestora de către elevi. Traducînd în viață măsurile Plenarei din iunie a. c. în acest an școlar un număr considerabil de școli generale vor începe studiul primei limbi străine încă din clasa a II-a. Astfel claselor existente li se adaugă încă 1000 de clase ceea ce, practic, înseamnă dublarea lor. Tot în această toamnă în clasa a IV-a se va introduce treptat studiul celei de a doua limbi străine. Cei mici, preșcolarii vor putea și ei dobîndi, la cererea părinților, prin lecții speciale organizate, noțiuni de engleză franceză, germană și rusă.

- Din județul Harghita aflăm că se vor da în curînd în folosință noi și moderne obiective școlare construite din fondul centralizat al statului. De pildă, la Miercurea Ciuc și Odorheiul Secuiesc vor fi clădite două școli cu cîte zece săli de clasă fiecare, precum și două internate de 216 și respectiv 184 locuri. Sporește, de asemenea, numărul de săli de clasă la școlile din comunele Capul Corbului și Sîndominic. La liceul din Gheorghieni s-au dat în folosință două ateliere Zilele acestea se execută lucrările de finisaj la casa de copii din Cristurul Secuiesc, care are o capacitate de 200 locuri. Noi creșe și grădinițe sînt în construcție în cartierele de locuințe Tudor Vladimirescu și „Patinoarul“ din Miercurea Ciuc, „Cornișa“ din orașul Toplița și „Florilor“ din Gheorghieni.

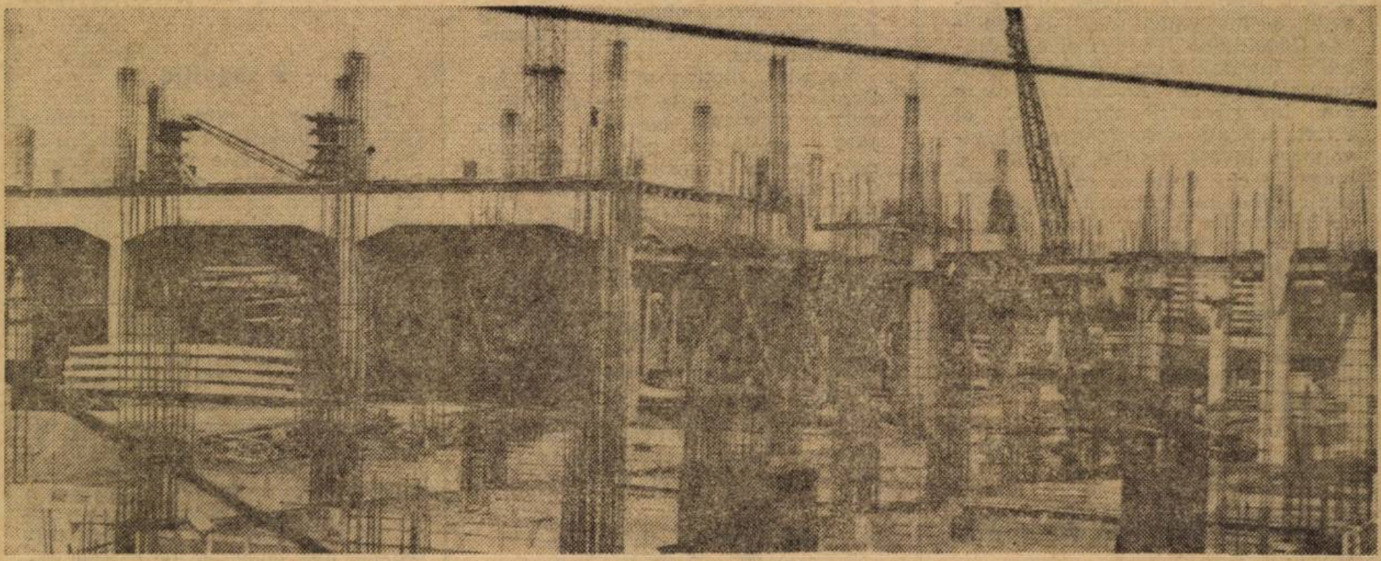

PREGĂTIREA DESCHIDERII NOULUI AN DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUB SEMNUL TRADUCERII ÎN VIAȚĂ A HOTĂRÎRII PLENAREI C.C. AL P.C.R. DIN 18-19 IUNIE 1973 CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI PROGNOZĂ

de George Botez

- Adaptare
- Orientări
- Cadru prognotic
- Investigații

(în pag. 4)

MAI PUȚIN DE O LUNĂ ȘI JUMĂTATE PÎNĂ LA DESCHIDEREA NOULUI AN ȘCOLAR ! LUCREȚIA SANDRU ȘI CORNELIU ZAMFIR NE VORBESC DESPRE LUCRĂRILE PREGĂTITOARE. (ÎN PAG. 5)

Atelierul polifuncțional

pentru pregătirea tehnico-productivă cu profil larg a elevilor din clasele V-VIII : o soluție eficientă ?

(în pag. 6 — 11)

Grădinița — prima treaptă

de Ion T. Radu

Articol despre sarcinile imediate și ale etapei următoare pentru îndeplinirea obiectivului de a cuprinde în anul școlar 1980-1981, în grădinițe, aproape întreaga populație preșcolară în vîrstă de 3-6 ani.

(în pag. 3)

ALTFEL DE FOTOSINTEZĂ

de Ion Zafiu

Frunza... obișnuita frunză ! Ea este locul mirific al absorbirii luminii focului veșnic al soarelui. Naturaliștii numesc această absorbire fotosinteză. Ea este generatoarea tuturor minunilor firii. Viața pămîntului se aprinde aici. Veșmintele cele mai luxoase ale naturii se țes aici în această frunză, care apare atît de banală !

Banca... obișnuita bancă ! Toți am stat în ea. Banca însă este locul mirific unde se întîlnește lumina științei cu viitorul dăltuit în generații umane.

Întîlnirea creează suflet, sufletul omului. Din acest loc al dăruirii razelor științei, se nasc toate minunile omului : blocurile care despică norii, hidrocentralele, zborurile cosmice, miliardele de volume ale bibliotecilor, depozite ale gînduri-

(Continuare în pag. 12)

În paginile 7-10. Proiectul programei de limba română pentru clasele I-VIII (urmare din nr. 104). Dezbateri pe marginea proiectului

Acest număr al revistei noastre este ilustrat în întregime cu desene și vignete realizate de elevii Mircea Gojgrea-Soleava, Corneliu Ionescu, Ewdoka Moșoianu, Otilia Richițeanu, Cicerone Trușcă și prof. Sorin Ilfoveanu de la Liceul de muzică și arte plastice din Pitești.

Ştiri, însemnări, comentarii

Şedinţa Consiliului învăţămîntului liceal şi tehnic profesional

Vineri 27 iulie a.c., la Casa universitarilor din Bucureşti s-a desfăşurat şedinţa Consiliului învăţămîntului liceal şi tehnic profesional. La şedinţă au participat Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, preşedintele Consiliului, membri ai consiliului şi invitaţi. S-au dezbătut probleme legate de sarcinile ce revin din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind perfecţionarea şi dezvoltarea învăţămîntului, precum şi măsurile ce urmează să fie luate pentru descongestionarea planurilor de învăţămînt şi a programelor şcolare din învăţămîntul profesional şi liceal. În continuare, s-a prezentat o informare privind organizarea şi desfăşurarea examenului de bacalaureat în învăţămîntul liceal — sesiunea din iunie 1974 — şi s-a analizat normativul de dotare al liceului cu mijloace de învăţămînt.

V. APOSTOL

Pregătirea viitorilor profesori

Comitetul Sindicatului Universităţii din Timişoara a editat, în urma unei consfătuiri de specialitate, volumul de comunicări şi referate ale cadrelor didactice universitare „Pregătirea studenţilor pentru viitoarea activitate instructiv-educativă". Volumul reprezintă o valoroasă contribuţie metodică în ansamblul preocupărilor de optimizare a pregătirii psiho-pedagogice a viitorilor profesori.

Reviste ale elevilor

Cinci reviste ale elevilor din licee ne-au parvenit în ultima vreme: „Dintre sute de catarge" — revistă de educaţie politică patriotică, ştiinţifică a elevilor Liceului „Ion Minulescu" Slatina; „Armonii", a Şcolii generale „Vasile Cîrlova" din Tîrgovişte; „Lyceum", revista elevilor Liceului „Gh. Lazăr" Sibiu; „Confluenţe", revista elevilor Liceului nr. 1 din Municipiul Gh. Gh. Dej şi „Aspiraţii", revistă bilunară a Liceului „Spiru Haret" Tulcea. Cea mai gazetărească... este revista cu titlul sugestiv al liceenilor din Slatina, cu un sumar orientat spre anchete, opinii din rîndul elevilor, lucrări susţinute în cadrul diferitelor cercuri. Un variat palmares de rubrici informativ-educative: breviar tehnico-ştiinţific, magazin cu întrebări şi teste de cultură generală, sport etc. Atragem, totuşi, atenţia „Catargelor" asupra unor grave pete de neortografie, chiar în albumul literar!

În privinţa sectorului literar, profunzimea şi accentele de lirism autentic le-am întîlnit la elevii sibieni Revista „Lyceum" e mai zgîrcită în spaţiu, dar cuprinde articole interesante, inedite, depăşind diletantismul.

Revista „Armonii" într-o zveltă apariţie grafică, resimţind puternic... egida Casei corpului didactic, impresionează, totuşi, prin aspectul mozaicat al rubricilor.

Bucurîndu-se de multe colaborări din afară, revista elevilor tulceni pune accentul pe rememorări şi valorificarea tradiţiilor liceului, cu ocazia împlinirii celor 90 de ani ai săi de existenţă.

Am lăsat intenţionat la urmă revista „Confidenţe", apărută cu un supliment pe perioada efectuării practicii continue în producţie, pentru a sublinia seriozitatea şi tendinţa spre informare minuţioasă a acestui colectiv redacţional, pentru realizarea unei bune legături a elevilor şcolii cu producţia. Alături de o abordare aplicată a domeniului chimiei, paginile literare nu rămîn nici ele mai prejos.

DOINA STERESCU

Dicţionarele geografice ale judeţelor patriei

Societatea de ştiinţe geografice din R. S. România, înfiinţată în 1875 se pregăteşte să-şi serbeze centenarul. În legătură cu acest memorabil eveniment, Biroul Consiliului de conducere al S.S.G. a întreprins o serie de măsuri printre care se include şi desfăşurarea amplă, la scară naţională, a activităţii de elaborare a dicţionarelor geografice ale judeţelor României socialiste.

Vechile dicţionare ale judeţelor României, elaborate între anii 1882-1897 şi 1898-1902, iar apoi — după 1918 — unele mai generale, regionale, pentru Transilvania, Banat şi Crişana, sînt de mult depăşite prezentînd numai interes metodic şi istoric.

Pe baza multora din cele 32 dicţionare elaborate de Societatea Geografică Română, ulterior, a devenit posibilă editarea „Marelui dicţionar geografic al României" în care a fost concentrat numeros material faptic din acele vremuri.

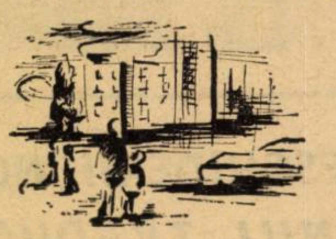

În primăvara anului 1972 Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a apreciat în mod deosebit acţiunea de elaborare a actualului Dicţionar geografic. În 1973 a fost conceput planul tematic (îndrumătorul pentru întocmirea fişelor) şi întreaga suită de măsuri organizatorice (desemnarea coordonatorilor, tehnica de lucru în cabinet şi pe teren, etapizarea xerografierii şi, apoi, a tipăririi dicţionarelor). Toate problemele Dicţionarului geografic au fost amplu dezbătute în cadrul unui simpozion naţional organizat la Sibiu în zilele de 7—8 aprilie 1973; cu acest prilej, s-a definitivat tematica cercetărilor şi modul de lucru, s-au unificat metodele de abordare a problemelor. Cu acelaşi prilej, pentru exemplificare, au fost prezentate preocupările filialelor S.S.G. privind studiul orizontului local cu exemple mai detaliate din judeţele Sibiu, Hunedoara, Buzău. Practic, actuala „acţiune a dicţionarului" s-a declanşat, amplificat şi diversificat după simpozionul naţional de la Sibiu.

Dicţionarul geografic al R. S. România, atît ca structură cît şi ca etapizare în timp, va cuprinde două faze: faza I, între anii 1973 şi 1980 — cînd urmează a fi elaborate şi tipărite 40 dicţionare geografice (39 pentru judeţe plus unul pentru municipiul Bucureşti) şi faza a II-a, între 1981—1984, cînd, pe baza celor 40 dicţionare judeţene va fi elaborat şi tipărit „Marele dicţionar geografic al R. S. România" în 5—6 volume.

Fără îndoială, dicţionarele geografice judeţene şi republican, prin structura, cerinţele şi actualitatea datelor cît şi sub raport metodic şi organizatoric, vor ridica numeroase şi variate probleme. Ele trebuie să reprezinte rodul unei colaborări desăvîrşite, al unei munci colective exemplare.

Toponimicele, denumirile proprii, care vor fi prezentate în dicţionar se referă la aşezările rurale (aşezări izolate, sate, comune), aşezări urbane (municipii, oraşe), formele de relief, elementele de hidrografie, bio şi pedogeografie etc. Tratarea lor implică o documentare ştiinţifică însoţită neapărat de investiţii pe teren şi de ilustraţii expresive. Sub acest raport, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, Comitetele judeţene şi municipale ale P.C.R., Inspectoratele şcolare judeţene, Casele corpului didactic, filialele S.S.C. şi numeroase întreprinderi şi organizaţii teritoriale manifestă interes deosebit faţă de această activitate sprijinind-o, văzînd în realizarea ei un act de ştiinţă, de cultură, o operă necesară, naţională.

Fără a avea un caracter enciclopedic dicţionarul geografic al fiecărui judeţ va cuprinde şi noţiuni de istorie, economie, lingvistică, geologie, biologie etc., în măsura în care ele sînt necesare unei mai bune cunoaşteri geografice complexe a unor obiecte şi fenomene naturale sau fapte social-economice.

Conf. univ. dr. ILIE D. ION
secretar general al Societăţii de ştiinţe geografice din R. S. România

O sugestie

Excursiile şi expediţiile pioniereşti sînt prilejuri ideale pentru elevi de a cunoaşte vestigiile trecutului, splendorile naturii, ca şi eroica muncă de construire a socialismului. Pentru a veni în întîmpinarea realizării dezideratelor acestei instructive activităţi, sugerăm ca la intrarea în fiecare oraş sau municipiu — alături de stemă — să existe un panou din care excursionistul să poată afla informaţii privind prima atestare documentară (dacă se cunoaşte) a localităţii, momente din istoria ei, personalităţi cultural-ştiinţifice ale căror nume se leagă de istoria oraşului, principalele unităţi economice şi locul lor în economia ţării, muzeele şi casele memoriale ce pot fi vizitate (cu indicarea traseelor), alte obiective de interes turistic.

Prof. I. CODĂU
Ineu

Lauri pentru o formaţie şcolară

Un palmares deosebit a obţinut în acest an formaţia muzicală, reunită, a şcolilor generale nr. 1 şi 2 din Buftea, dirijată de tînărul profesor George Petcu: premiul I pe oraş, premiul I pe judeţul Ilfov şi premiul III pe ţară la Festivalul cultural-artistic al pionierilor şi şcolarilor. Cei peste 30 de membri ai formaţiei (solişti de muzică populară şi uşoară, instrumentişti la mandolină, chitară, vioară, muzicuţă sau baterie) şi-au dezvăluit în repetate rînduri talentul şi pasiunea pentru muzică, urcînd treptele măiestriei pînă la încununarea cu laurii premiilor amintite. Iată numele cîtorva dintre micii protagonişti, devenite de mult cunoscute locuitorilor oraşului Buftea: Carmen Gheorghiu (solistă de muzică uşoară), Rodica Chira şi Ion Rebegeanu (talentaţi chitarişti), Florica Dedu şi Ioneta Năstase (soliste de muzică populară) ş.a.

Cînd scriem aceste rînduri, entuziasta formaţie muzicală din Buftea se află pe litoral — drept recompensă a succeselor repurtate. Dar nu este vorba numai de odihnă, ci de un număr de spectacole prezentate în faţa elevilor din toată ţara veniţi la întîlnirea cu soarele şi apa mării. Talentul şi pasiunea, se ştie, nu intră niciodată în vacanţă!

R. DIMITRIE

Al II-lea Forum Naţional al Organizaţiei Pionierilor

În perioada 8—21 august se desfăşoară lucrările Forumului Naţional al Organizaţiei Pionierilor. Aflat, în acest an, la a II-a ediţie, Forumul Naţional al Organizaţiei Pionierilor se desfăşoară, de data aceasta, în mediul rural, în frumoasa comună Livada din judeţul Satu Mare.

Timp de 14 zile, delegaţii vor participa la diverse acţiuni specifice taberelor pioniereşti, preponderente fiind acele activităţi în care copiii sînt puşi să rezolve singuri diverse probleme de conducere. Programul lucrărilor Forumului, aflat în proiect, urmează să fie dezbătut şi îmbogăţit de pionierii participanţi.

Astfel, în ziua de 9 august, va avea loc deschiderea festivă a Forumului. În aceeaşi zi, pionierii vor participa la un foc de tabără închinat prieteniei cu copiii din lumea întreagă, la care vor fi prezenţi delegaţi ai elevilor de diverse naţionalităţi din tabăra internaţională de la Năvodari. În zilele următoare, paralel cu dezbaterile asupra unor probleme ale organizaţiei de pionieri, copiii vor vizita oraşe, localităţi pitoreşti, obiective industriale, monumente istorice ale judeţului Satu Mare, se vor întîlni cu pionierii delegaţi la Festivalul tineretului de la Berlin, vor participa la Festivalul cîntecului, dansului şi obiceiurilor populare din Satu Mare etc.

În adunarea generală a participanţilor, care va avea loc în ziua de 20 august, Virgiliu Radulian, preşedintele Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, va face o informare asupra activităţii desfăşurate de Forumul Naţional al Organizaţiei Pionierilor de la I la a II-a sa ediţie. În aceeaşi zi, vor fi aleşi cei 10 pionieri locţiitori ai preşedintelui Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor şi se va adopta programul de activităţi dedicate unor sărbători ale anului următor între care: a 30-a aniversare a zilei insurecţiei naţionale antifasciste armate şi a 25-a aniversare a Organizaţiei Pionierilor din R.S.R.

C. G.

Ştiri, însemnări, comentarii

GRĂDINIŢA — PRIMA TREAPTĂ

Programul amplu de dezvoltare şi perfecţionare a învăţămîntului, adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., deschide învăţămîntului preşcolar, ca şi celorlalte trepte ale sistemului şcolar din ţara noastră, noi perspective. Prin dimensiunile dezvoltării programate, precum şi prin măsurile preconizate în vederea perfecţionării activităţii instructiv-educative din instituţiile preşcolare, hotărîrile plenarei se înscriu ca un act de însemnătate istorică în evoluţia educaţiei preşcolare din ţara noastră.

Cîteva idei exprimă, pe cît de lapidar pe atît de cuprinzător, dimensiunile acestei perspective ; prima, se referă la generalizarea învăţămîntului preşcolar pînă la sfîrşitul acestui deceniu şi, ca etapă premergătoare, imediată, integrarea tuturor copiilor de 5 ani în grădiniţe; a doua vizează modernizarea structurii învăţămîntului preşcolar — prin extinderea grădiniţelor cu program prelungit — în fine, a treia priveşte perfecţionarea conţinutului şi a metodelor de lucru cu copiii în grădiniţe, în vederea dezvoltării lor intelectuale şi întăririi rolului grădiniţei în pregătirea copiilor pentru şcoală.

Subliniem că aceste direcţii de dezvoltare a învăţămîntului preşcolar sînt, de fapt, aspecte ale unui proces unitar de **integrare a educaţiei preşcolare, instituţionalizate, în sistemul de învăţămînt al ţării noastre.**

Educaţia preşcolară constituie, în ultimii ani, obiectul multor frămîntări în gîndirea pedagogică, precum şi terenul a numeroase încercări în acţiunea de ameliorare a sistemelor de învăţămînt naţional. Ca şi în alte aspecte ale perfecţionării sistemelor şcolare, şi în privinţa subsistemului învăţămîntului preşcolar se conturează unele tendinţe şi orientări generale, comune, după cum se confruntă şi unele concepţii şi experienţe.

Nu ne propunem examinarea acestora. Din multiplele trăsături comune, care constituie achiziţii ale teoriei actuale a sistemelor şcolare, întrucîtva încercate în unele reforme de învăţămînt, am putea releva : extinderea acţiunii de renovare a învăţămîntului şi asupra educaţiei preşcolare ; integrarea copilului într-un proces de educaţie organizat la o vîrstă mai timpurie decît pînă acum (4—5 ani) ; accentuarea funcţiei de propedeutică şcolară a grădiniţei ; integrarea învăţămîntului preşcolar în ansamblul sistemului, ca verigă constitutivă a acestuia.

Fireşte că, determinat de condiţii economice, sociale, politice, precum şi de tradiţii, soluţiile adoptate sînt diferite. Totuşi, cu toată diversitatea pe care o prezintă structurile sistemelor şcolare din diferite ţări, ele prezintă, din punct de vedere al învăţămîntului preşcolar, o trăsătură comună şi anume **considerarea acestuia ca etapă necesară şi distinctă în sistemul de formare a generaţiilor tinere prin învăţămînt, cu funcţii şi obiective bine definite.**

GENERALIZAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI PREŞCOLAR

Transformarea grădiniţei în verigă constitutivă a sistemului de formare a copilului implică, între altele, extinderea acestei trepte de învăţămînt pentru a cuprinde o parte cît mai mare din populaţia de vîrstă preşcolară. De aceea, în concordanţă cu cerinţele dezvoltării economice şi sociale a ţării noastre, plenara C.C. al P.C.R. a stabilit dezvoltarea treptată a învăţămîntului preşcolar, astfel încît la sfîrşitul deceniului să se ajungă la generalizarea, în linii mari, a acestuia.

Îndeplinirea acestui obiectiv presupune atît **extinderea reţelei grădiniţelor cît şi mărirea capacităţii de cuprindere a celor existente,** pentru a oferi posibilitatea cuprinderii unui număr de copii de două ori mai mare decît în prezent, adică aproape un milion şi o sută de mii.

De asemenea, este necesară **realizarea unui ritm anual de extindere a capacităţii de cuprindere în strînsă corelaţie cu dinamica efectivelor de copii preşcolari în acest deceniu.** Două aspecte trebuie relevate în legătură cu aceasta : primul se referă la creşterea efectivelor de copii în grădiniţe, ca urmare a cuprinderii unei părţi din ce în ce mai mare din populaţia preşcolară, iar al doilea priveşte creşterea demografică a populaţiei preşcolare care sporeşte considerabil sarcinile de cuprindere în învăţămîntul preşcolar.

Potrivit programului de extindere a învăţămîntului preşcolar, se prevede ca în anul şcolar 1973/1974 aproximativ 670 000 de copii să frecventeze grădiniţa, aceştia reprezentînd 48% din populaţia preşcolară. De asemenea, se prelimină ca în anul 1975 numărul copiilor care vor beneficia de educaţie în instituţii preşcolare să fie de circa 770 000, ceea ce reprezintă 65% din numărul copiilor preşcolari.

Concomitent cu dezvoltarea generală a învăţămîntului preşcolar, apare necesară **inlăturarea decalajului existent între judeţe în această privinţă.** Realizarea obiectivului generalizării învăţămîntului preşcolar presupune pentru unele judeţe accelerarea ritmului de extindere a unităţilor preşcolare, astfel încît pînă la sfîrşitul deceniului să poată cuprinde un efectiv de două sau chiar de trei ori mai mare decît cel actual.

În procesul dezvoltării continue **a** învăţămîntului preşcolar hotărîrile plenarei prevăd **cuprinderea prioritară a copiilor de 5 ani în grădiniţe,** pentru ca în următorii doi ani, toţi copiii să beneficieze, cel puţin un an, de activitate pregătitoare pentru şcoală. Această orientare reflectă una din tendinţele învăţămîntului contemporan care se exprimă, pe de o parte în coborîrea vîrstei de începere a şcolarităţii pe seama perioadei care, pînă nu de mult, era consacrată educaţiei în instituţii preşcolare sau în mediul familial, iar pe de altă parte în extinderea învăţămîntului preşcolar şi în accentuarea funcţiilor instructiv-educative ale acestuia.

PRIORITATEA GRĂDINIŢELOR CU PROGRAM PRELUNGIT

O altă direcţie principală de dezvoltare a învăţămîntului preşcolar o constituie extinderea cu precădere a grădiniţelor cu program prelungit, zilnic sau chiar săptămînal acolo unde este nevoie. Prin aceasta, instituţiile preşcolare realizează din plin funcţia lor de sprijinire a mamelor angajate în muncă.

Se preconizează ca, pînă la sfîrşitul deceniului, 67 % din copiii care frecventează grădiniţa să beneficieze şi de cămin. Aceasta înseamnă că aproape jumătate din populaţia preşcolară va fi cuprinsă în grădiniţe cu program prelungit.

Considerarea grădiniţei cu orar prelungit ca tip preferabil de instituţie preşcolară implică o participare largă a întreprinderilor, cooperativelor agricole de producţie şi a altor organizaţii socialiste la crearea unor astfel de unităţi. În acelaşi timp, apare necesară şi rezolvarea unor importante probleme pedagogice în legătură cu funcţionarea acestor unităţi. Avem în vedere, in primul rînd, organizarea raţională a regimului de viaţă al copiilor pe toată durata zilei, prin îmbinarea activităţilor educative cu odihna, jocul şi acţiunile de întărire şi dezvoltare armonioasă á organismului copilului. Evident că, integrarea copiilor într-un program organizat pe durata de opt-nouă ore pe zi oferă posibilitatea îmbogăţirii sensibile a activităţii educative în folosul dezvoltării lor intelectuale. În legătură cu aceasta, se impune elaborarea unor programe de activităţi pentru orele de după-amiază în orarul grădiniţei, astfel încît acestea să fie folosite, în limite rezonabile, pentru realizarea obiectivelor educaţiei preşcolare.

PERFECŢIONAREA CONŢINUTULUI

Paralel cu măsurile de dezvoltare şi perfecţionare a structurilor învăţămîntului preşcolar urmează să fie pus în aplicare un program privind îmbunătăţirea conţinutului activităţii instructiv-educative şi a tehnicilor de lucru în grădiniţe. Majoritatea pedagogilor opinează, pe temeiul experienţei acumulate, că educaţia preşcolară trebuie să vizeze dezvoltarea integrală a vieţii copilului şi ca atare trebuie să fie axată pe: educarea vorbirii, cunoaşterea mediului ambiant (natural şi social), formarea deprinderilor de comportare, a unor deprinderi manuale, dezvoltarea fizică armonioasă şi întărirea sănătăţii, educaţia artistică. În acest sens, acţiunea educativă a grădiniţei constituie o parte integrantă a educaţiei totale a copilului. În plus, educaţia în grădiniţă îşi poate aduce contribuţia la omogenizarea nivelului de dezvoltare a copiilor înainte de vîrsta şcolarizării, poate neutraliza influenţele negative la care este supus, uneori, copilul, în mediul familial, după cum are posibilitatea să depisteze tulburările caracteriale sau mentale arătînd necesitatea luării unor măsuri adecvate în general. să stimuleze dezvoltarea intelectuală, antrenîndu-i într-o activitate sistematică. Educaţia preşcolară este menită să ofere copiilor o sumă de experienţe care favorizează accesul la învăţămîntul primar fără însă să fie nevoie ca pentru aceasta, să preia obiectivele acestuia sau să-l prefigureze prin conţinut şi mod de organizare.

Derivat din funcţiile educaţiei preşcolare se discută tot mai mult problema introducerii în programul grădiniţelor a însuşirii tehnicilor de bază de comunicare (cititul, scrierea şi calculul aritmetic). care revin, în mod tradiţional, învăţămîntului primar. La acestea se adaugă un interes sporit pentru învăţarea unei limbi străine. Încercările efectuate, precum şi stadiul cercetărilor de pînă acum demonstrează că un răspuns avizat nu se poate da decît precizîndu-se „ce“ anume se poate învăţa şi „cum“ trebuie să se înveţe aceste elemente la vîrsta preşcolară.

Întreaga experienţă a activităţii instructiv-educative din grădiniţă atestă posibilitatea şi utilitatea cultivării deprinderilor de vorbire prin exerciţii de exprimare şi pronunţie, prin îmbogăţirea vocabularului şi cultivarea stilului. De asemenea, sînt dovedite uşurinţa şi rapiditatea cu care copiii de această vîrstă învaţă o limbă străină, vorbită. În ceea ce priveşte calculul, copiii pot ajunge la înţelegerea lumii mulţimilor, prin forme diverse şi concrete, pe care o pot grupa şi ordona pe diferite criterii ; în acest fel, calea spre însuşirea noţiunilor de număr, deci spre formarea conceptelor abstracte este deschisă.

Evident, însuşirea acestor elemente trebuie să se facă prin forme de activitate adecvate vîrstei copiilor, fără să reproducă, în mod necesar, modelul şcolar de activitate. De aceea, considerăm că atît prin conţinutul activităţii cît şi prin obiectivele urmărite, activitatea din grădiniţe poate deveni o etapă de tranziţie în însuşirea tehnicilor de bază ale învăţării, dovedindu-se, şi din acest punct de vedere, legătura strînsă cu treapta următoare a sistemului şcolar.

Conf. dr. ION T. RADU

Invăţămînt şi prognoză

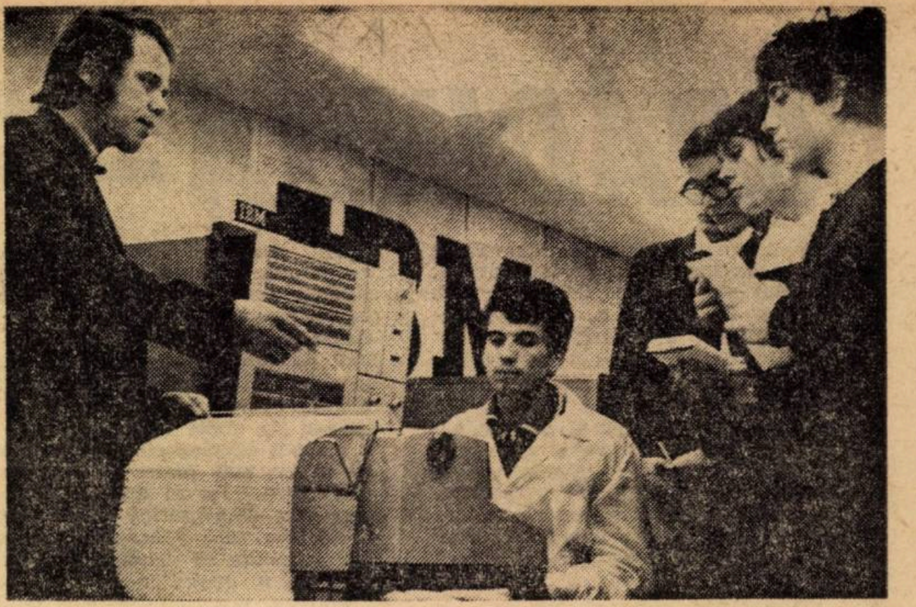

Eveniment remarcabil în viaţa ţării, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie 1973 reprezintă o încununare a preocupărilor susţinute pentru dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului de toate gradele, în vederea ridicării şcolii româneşti şi creşterii neîncetate a nivelului general al cunoaşterii şi făuririi conştiinţei socialiste a întregului popor.

Aşa cum s-a arătat la plenară, alături de succesele înregistrate de învăţămîntul nostru, rămîn în continuare în centrul atenţiei organelor decizionale, a specialiştilor în politica educaţională, a tuturor slujitorilor şcolii româneşti, probleme legate de planificarea judicioasă a necesarului de cadre, în funcţie de perspectiva dezvoltării economico-sociale a ţării, precum şi de legarea mai directă şi mai eficientă a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia.

Adaptare

Dar de aceste mereu noi „puneri în problemă“ nu sînt scutite nici ţările de veche tradiţie, nici ţările a căror cultură, s-a consittuit de abia în epoca modernă, şi, mai cu seamă, nici ţările abia eliberate de sub jugul colonial. Fiindcă pretutindeni în lume se recunoaşte rolul imens al educaţiei, ca factor al dezvoltării economice şi sociale, se caută mereu alte căi pentru adaptarea structurilor lui la nevoile societăţii contemporane şi se încearcă o evaluare a necesităţilor viitoare, cărora această „nouă industrie“ va trebui să le răspundă.

Dealtfel, pe o hartă a dezvoltării învăţămîntului, ţările lumii ar trebui colorate la fel pentru că absolut toate se află într-un proces continuu de adînci prefaceri. Doar nuanţele de culoare ar fi diferite într-o asemenea tentativă de cartografiere.

În legătură cu aceasta, e de subliniat însă că experţii în educaţie, guvernele şi popoarele, organismele internaţionale înţeleg în primul rînd, că perfecţionarea sistemelor de educaţie nu este numai necesară, ci este şi cea mai rentabilă investiţie socială : o investiţie numai şi numai pentru viitorul naţiunilor.

Însuşi programul lansat de „Fundaţia europeană a culturii“ — cu sediul la Amsterdam — care debutează cu o temă despre învătămînt ; „Educarea omului pentru secolul al XXI-lea“, conţine o imagine prospectivă asupra societăţilor europene din anul 2 000, cu proiectarea viitorului social (văzut în perspectiva etică), demografic şi ecologic, biologic, economic, precum şi al folosirii timpului de către om, urmată de o studiere detaliată a utilizărilor viitoare de spaţiu pe pămînt, a factorilor, esenţiali de dezvoltare a culturilor învătămîntului şi programelor de învăţămînt şi, în sfirşit a mijloacelor corespunzătoare de realizare.

Profesorul F. H. Harbison, de la Universitatea din Priceton, S.U.A., a încercat să sistematizeze experienţa din domeniul prognozării învăţămîntului şi pregătirii forţei de muncă în enunţurile următoare : ritmul de creştere a forţei de muncă totale, într-o ţară în curs de dezvoltare, este egal cu 50 % din ritmul de creştere a venitului naţional ; ritmul de creştere a forţei de muncă cu pregătire superioară este, în general, egal cu de două ori ritmul de creştere a venitului naţional ; ritmul de creştere a forţei de muncă de pregătire medie este egal cu de trei ori ritmul de creştere a venitului naţional.

Un alt element orientativ important îl constituie, de asemenea, prognozele şi scenariile prognotice elaborate în ţările dezvoltate. Perioada de investigaţie este extinsă, de obicei, pînă în anul 1980, uneori (ca în S.U.A.) pînă în 1985, iar alteori se fac estimări (ca în cazul ţărilor membre ale O.C.D.E.) pînă în 1990. Consultarea sistematică a rezultatelor acestor prognoze (metodă uzuală în cercetarea prospectivă) este necesară şi pentru că efortul principal al României, în următoarele două decenii, poate fi sintetizat în enunţul : „să ajungem la nivelul statelor dezvoltate atît în ce priveşte producţia şi venitul naţional pe locuitor, cît şi în domeniul condiţiilor de viaţă ale populaţiei“. Fără îndoială că realizarea acestui ţel impune creşterea accelerată a numărului de cadre cu studii medii şi superioare.

Orientări

Orientările şi direcţiile dezvoltării economico-sociale a României în deceniile următoare, prezentate în Raportul tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi aprobate de Conferinţa Naţională a P.C.R. din iulie 1972, precum şi sarcinile trasate de Conferinţa Naţională au implicaţii largi asupra tuturor laturilor vieţii noastre economico-sociale şi implicit „asupra învăţămîntului, care — se subliniază în cuvîntarea secretarului general al partidului nostru, rostită la deschiderea anului de învăţămînt universitar 1972/1973 — este una din cele mai importante activităţi de formare a omului, a cadrelor necesare edificării socialismului“.

Este aşadar o axiomă a prognozei educaţionale faptul că evoluţiei economiei noastre spre o structură caracteristică economiilor avansate e necesar să-i corespundă un nivel tot mai ridicat de cultură şi de pregătire de specialitate a întregii populaţii.

Într-o aplicaţie a teoriei grafelor la studierea procesului de urbanizare, prof. univ. Miron Constantinescu subliniază, că „în cazul concret al procesului de urbanizare ne interesează, îndeosebi, cuantumul şi direcţia investiţiilor necesare pentru deschiderea şantierelor şi implantarea uzinelor, pentru construirea de locuinţe, aşezăminte sanitare, administrative şi culturale, după cum trebuie să precizăm cuantumul şi ritmul cheltuielilor bugetare necesare asigurării procesului de şcolarizare, calificare şi recalificare, ridicarea nivelului cultural“.

Iată o schemă perfectă de abordare sistematică şi multidisciplinară a problemelor de organizare, planificare şi prognoză a educţaiei, de care se preocupă astăzi colective dintre cele mai competente de specialişti. Dealtfel, eforturile multidisciplinare de abordare în viziune prospectivă a educaţiei converg, toate, spre aceeaşi convingere : dacă vrem să fim bine pregătiţi pentru un „mîine“ ce începe încă de astăzi, trebuie neapărat să menţinem permanente „deschiderile“ subsistemului educaţional dinspre acest timp şi aceste spaţii de proiecţie, dar şi dinspre întreg sistemul social-economic naţional.

Cadru prognotic

Pe baza acestor concluzii, a orientărilor normative conţinute în documentele Conferinţei Naţionale a P.C.R. din iulie 1972 şi a principalelor nivele pe care trebuie să le atingem peste două decenii, se poate contura cadrul prognotic al sistemului nostru educaţional.

Evident, nu putem desfăşura în această prezentare toate aspectele interesind o atare prognoză şi deci nu putem detalia nici măcar datele principale de intrare. Ele sînt însă uşor de obţinut pe baza estimărilor macroeconomice conţinute în documentele Conferinţei Naţionale a P.C.R., la care ne-am mai referit. Iată numai cîteva exemple : în 1990, în comparaţie cu 1970, producţia globală industrială va spori de 6—8 ori, cu un ritm mediu anual de 9—10% ; producţia de energie electrică va ajunge la 180—200 miliarde kwh ; producţia de oţel va atinge cifra de 20—25 milioane tone, producţia agricolă va creşte de trei ori. Numărul celor ocupaţi în activitatea economico-socială va creşte la peste 11 milioane persoane în 1990, din care 9,5—10 milioane salariaţi.

Pe baza unor astfel de performanţe, ţara noastră va lichida, practic, decalajul faţă de ţările avansate şi va dispune de o bază tehnico-materială care va solicita un număr tot mai mare de cadre cu o pregătire de cea mai bună calitate.

În adevăr, este uşor de remarcat că dezvoltarea impetuoasă a învăţămîntului nostru, despre care se spune astăzi curent că a devenit o autentică forţă de producţie, accelerează activitatea întregului sistem social-economic, care-l implică, la rîndu-i. Abordarea sistematică a devenit deci obligatorie. Pe baza analizei sistemelor este posibilă proiectarea necesarului de cadre în perspectivă, pe principalele grupe profesionale, pentru ramurile de bază ale economiei, precum şi determinarea evoluţiei conţinutului învăţămîntului, a formelor şi structurilor sale. Există însă şi posibilitatea de a construi un model operaţional care, utilizînd tehnici corespunzătoare, simulează organizarea şi conţinutul optimal, referitoare, fără doar şi poate, la obiective şi criterii fixate în prealabil. O dată stabilit, de exemplu, conţinutul învăţămîntului unei anumite profesiuni, metodele matematice de ordonanţare pot determina segmentarea şi secvenţializarea optimală, în funcţie de natura profesiunii, de ansamblul de cunoştinţe şi de motive care o definesc, de receptivitatea şi capacitatea de efort a elevilor etc.

Investigaţie

Comparaţia cu învăţămîntul din alte ţări induce, în plus exigenţe pe care le-am putea numi „globale“, în raport cu investigaţiile „locale“ care privesc un subsistem naţional.

Şi dacă cercetarea sistematică a învăţămîntului, în raport cu apartenenţa la sistemul naţional social-economic, ne conduce la prognoza parametrilor — de tip instituţional — ai structurii sale, asocierea sistemului mondial de învăţămînt vizează mai ales problemele de conţinut ale învăţămîntului.

Evident, ni se impune în tot timpul să fim cît se poate de circumspecţi la preluarea unor probleme de conţinut. Vrem să spunem că modernizarea conţinutului în sensul ţinerii pasului cu toate cuceririle tehnico-ştiinţifice obţinute pe plan mondial este de dorit, dar că trebuie avute în vedere, întîi de toate condiţiile, specificităţile şi — de ce n-am sublinia-o ? — urgenţele noastre, nevoile de cadre şi de pregătire pe care le reclamă economia noastră naţională, orice acţiune dobîndeşte, de aceea, o semnificaţie, în raport cu sistemul axiologic ce orientează efectiv practica de făurire a societăţii sociailste multilateral dezvoltate. Ar mai trebui accentuat că o serie de parametri ai sistemului mondial — cum ar fi dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii mondiale, unele aspecte ale economiei mondiale etc. — trebuie consideraţi drept parametri liberi pentru subsistemul învăţămîntului a căror evoluţie viitoare se cere explorată prin metode previzionale aplicate suplimentar.

Consemnată după încheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. prezentarea noastră cumulează nu numai răspunderea pe care o poartă orice cercetător, al viitorului învăţămîntului românesc, dar şi mîndria de a întreprinde asemenea investigaţii în ţara care, prima din lume, a procedat la o largă instituţionalizare a preocupărilor prospesctive.

Pornind, de la principiul de bază că „învăţămîntul trebuie să pregătească tineretul pentru muncă şi viaţă“, că „aceasta este sarcina fundamentală a unui învăţămînt cu adevărat serios, capabil să pregătească poporul nostru pentru construcţia societăţii socialiste şi comuniste“, principiu cerut să fie înscris ca atare atît în hotărîrea Comitetului Central, cît şi în lege, se ajunge imediat la necesitatea de a-l fructifica în realizări pe măsura ţelurilor astfel formulate.

Prognozarea învăţămîntului şi pregătirii cadrelor ţine permanent seama de această finalitate socială, pregătirea tineretului pentru muncă şi viaţă fiind un principiu axiomatic de lucru.

GEORGE BOTEZ

ÎN PREGĂTIRE, NOUL AN

La o școală generală

Pregătirile pentru deschiderea anului școlar 1973-1974 putem spune că le-am început odată cu inaugurarea noului local de școală, fapt care se înscrie în ansamblul marilor construcții ce se ridică an de an în întreaga țară. Cred că putem afirma că încă de acum școala este pregătită aproape în întregime, pentru primirea noului contingent de elevi ai claselor I și a elevilor din anii mai mari, care își vor desfășura activitatea în condiții incomparabile față de anii precedenți în ce privește baza materială a școlii. Cele trei laboratoare au fost dotate cu mobilier și aparatură modernă, iar atelierele școlare, cu sprijinul întreprinderilor patronatoare sau care nu patronează școala, au fost dotate cu strictul necesar sau poate chiar mai mult pentru asigurarea desfășurării activităților tehnico-productive (strunguri, polizor, aparat de sudură etc.). Din sumele realizate în cadrul acestor activități au fost cumpărate : frigider, aragaz, aspirator, mașini de călcat etc., iar pentru asigurarea securității elevilor, ținînd seama că școala are trei etaje, a fost confecționat un grilaj din fier. Pentru asigurarea unei bune dezvoltări fizice a copiilor am dotat sala de gimnastică a școlii cu aparatură necesară, iar în curtea școlii, cu sprijinul unor instituții, au fost amenajate diferite terenuri de sport (baschet, handbal, volei). Sîntem la ultimele retușuri : fixarea tablelor școlare pe sticlă. Ne așteptăm cu drag elevii. În ce privește cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă școlară în învățămînt, încă din iarnă s-a trecut la depistarea pe teren a acestora, astfel încît putem afirma cu certitudine că nici un copil de vîrstă școlară din circumscripția noastră nu va rămîne neșcolarizat. Pentru asigurarea unor condiții cît mai bune desfășurării procesului de instruire și educare, s-a studiat posibilitatea deschiderii unui semiinternat pentru elevii claselor I-VIII care au condiții deosebite de viață de familie.

În spiritul lucrărilor Plenarei din 18-19 iunie 1973 și ținînd seama de indicațiile cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului cu privire la sarcinile ce revin școlii pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, la școala noastră s-a prevăzut să se creeze un centru puternic pentru clasele a IX-a pe întregul sector, asigurîndu-se astfel condițiile optime de generalizare a învățămîntului general obligatoriu de 10 ani.

În pregătirea și amenajarea localului pentru deschiderea viitorului an școlar mă simt datoare să menționez sprijinul acordat de către elevii noștri prin miile de ore de muncă patriotică efectuate, concursul colectivului de cadre didactice, care, cu dragoste și abnegație, au muncit pentru amenajarea sălilor de clasă, a laboratoarelor, nedîndu-se în lături de la munci cum sînt spălatul geamurilor, al podelelor sau măturatul. Toate aceste lucruri au fost posibile datorită dragostei față de muncă, înțelegerii reciproce care există în mijlocul colectivului nostru de cadre didactice, sudurii sale, colectiv care în felul acesta a înțeles să răspundă grijii partidului nostru față de școală, de știință, de cultură. Întregul nostru colectiv se angajează solemn ca și pe viitor să depună eforturi și mai mari în pregătirea la un nivel cît mai înalt a elevilor, ducînd mai departe tradițiile frumoase ale școlii românești, ca și tradiția unității noastre școlare, a vechii școli „Clemența“, înființată acum 109 ani.

Prof. LUCREȚIA ȘANDRU
directoare, Școala generală nr.19, București

Într-un județ

— Convorbire cu prof. **Corneliu Zamfir,** inspector școlar șef al județului Constanța —

— În ce stadiu se află generalizarea învățămîntului general obligatoriu în județul dv. ?

— În județul nostru, învățămîntul general obligatoriu a fost realizat în anul școlar trecut în proporție de 94%. Absolvenții clasei a VIII-a au fost cuprinși în școlile postgenerale cît și în forma ucenicie la locul de muncă. Avînd experiența anului școlar 1972—1973, vom putea cuprinde fără dificultăți la 17 septembrie a.c. toți elevii noștri în școala generală obligatorie.

— Ce măsuri concrete ați luat în această direcție ?

— În primul rînd, în fiecare comună va funcționa cel puțin o școală de 10 ani (școlile cu capacități mai mari au fost transformate în școli de 10 ani). În 1973—1974 vom înființa noi internate și cantine, pentru a asigura tuturor elevilor condiții pentru viață și învățătură. Acestea vor avea 60—80 locuri fiecare. Este vorba de localitățile Oltinu, Pantelimonu și Dobromir.

— Dar în privința cadrelor ?

— Toate școlile din mediul rural și urban au asigurate încă de pe acum cadre calificate la științele exacte, limba română, limbile străine, istorie, geografie. La celelalte discipline luăm în prezent măsurile de rigoare. La 1 septembrie vor fi asigurate toate catedrele cu învățători și profesori calificați.

— Ce ne puteți spune despre asigurarea unor condiții optime de viață pentru noile cadre didactice ?

— Și în această direcție primim un sprijin substanțial din partea Consiliului popular. Apreciez colaborarea noastră ca fiind deosebit de fructuoasă. La Ghindărești și Gîrliciu se vor da în folosință în scurt timp două blocuri cu locuințe. Este o expresie concretă a grijii organelor de partid și de stat locale pentru asigurarea unor condiții optime de viață pentru noile cadre din județul nostru.

— În privința asigurării unui mediu optim al instruirii ?

— Școlile din mediul sătesc vor fi prevăzute cu un număr sporit de laboratoare, iar cele existente deja în orașe vor fi mărite și dotate cu aparatură modernă. În anul școlar 1973—1974 vor fi înființate în județul nostru peste 40 de noi laboratoare de fizică, chimie și biologie. În privința atelierelor școlare, vom acorda o atenție deosebită celor existente în școlile de 10 ani. Deși toate aceste școli dispun în prezent de 1—2 ateliere, ne preocupăm să sporim numărul lor, precum și să le dotăm mai bine. De asemenea, am luat măsuri pentru diversificarea atelierelor, pentru ca acestea să răspundă necesităților industriei locale. Pentru aceasta este necesar să intensificăm colaborarea noastră cu marile întreprinderi. Pînă în prezent apreciez ca foarte bună colaborarea cu Întreprinderea de electricitate, cu Șantierele navale. Întreprinderea „Energia“, Integrata de lînă, I.P.M.C., I.M.U.-Medgidia. Cu ajutorul acestora am reușit să înființăm microsecții și să dotăm atelierele interșcolare cu aparatură modernă. Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești și unitățile ei nu ne-au dat însă sprijinul necesar, preferînd să se ocupe în exclusivitate de ucenici (de ex. „Prestarea“, „Munca și arta“). La sate, s-a realizat o colaborare fructuoasă îndeosebi cu C.A.P.-Peștera, care a înzestrat școala din localitate cu două ateliere (lăcătușărie și croitorie-țesătorie), C.A.P.-Viile (a amenajat trei ateliere — lăcătușărie, tîmplărie și croitorie-menaj), C.A.P. Cerchezu etc.

În anul care a trecut, în județ s-a realizat din munca productivă a elevilor suma de 1 200 000 lei (încasări), la care se adaugă lucrări pentru autodotare în valoare de 10 600 000 lei. În anul școlar 1973—1974, conform previziunilor noastre, veniturile realizate din munca elevilor vor crește substanțial.

— Ce măsuri ați luat pentru a spori numărul elevilor calificați în diferite meserii ?

— Vom intensifica pregătirea practică a școlarilor în așa fel ca la solicitarea întreprinderilor să putem răspunde prompt, oferind industriei tinere cadre bine pregătite în meserie. Anul trecut un număr de elevi de la Școala generală nr. 28 s-au angajat (în urma unui examen de atestare) la Întreprinderea „Chimpex“, iar de la Școala generală nr. 26 — la T.A.P.L. și în domeniul turismului.

— Care specialități sînt mai mult solicitate în municipiul și județul dv. ?

— Meseriile ce privesc lucrări în metal și lemn, electrotehnica. De regulă, întreprinderile solicită școlilor prin Direcția industrială a muncii cadrele de specialitate necesare. Datoria școlii este să pregătească pe elevi (în cadrul atelierelor-școală și întreprinderilor) în așa fel încît ei să acopere solicitările industriei atît în ceea ce privește pregătirea în meserie, cît și în ceea ce privește numărul de cadre.

B. CONSTANTIN

Tabere în Vrancea

În cursul lunii trecute, pionierii din munții Vrancei au trăit una din bucuriile lor de vacanță. Pe aceste meleaguri au fost inaugurate două noi tabere și anume cea din Hălăciuc și cea din Soveja. În Hălăciuc au fost predate pionierilor mai multe vile construite de întreprinderile din județul Vrancea (I.F.E.T.-Focșani, C.P.L.-Gugești, Într. silvică Focșani, Într. Vin-vie Focșani, Într. legume-fructe Vrancea, I.A.S Focșani, Fabrica de construcții Focșani, I.A.S. Odobești, I.G.O. Focșani, Vinexport-Focșani, I.A.B. Focșani).

La inaugurare au participat tovarășul prim-secretar Simion Dobrovici al Comitetului județean de partid Vrancea, Vasile Pătrosca, secretar cu propaganda al Comitetului județean P.C.R., Dimitriu Constantin inspector general al învățămîntului și președintele organizației pionierilor, Valeriu Chiriac.

Au participat de asemenea, tovarășul prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. Galați, Constantin Dăscălescu, și Elena Poparad-Mantho vicepreședintă a Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Directorii întreprinderilor mai sus citate, care au contribuit la ridicarea taberei, au primit din partea pionierilor cîte o scrisoare-album de mulțumire, iar din partea C.N.O.P. Diploma de onoare.

La serbarea cu care s-a inaugurat tabăra au participat colective artistice ale pionierilor din Năruja, Tulnici, Paltin, Adjud, Odorhei, Gugești, Valea Sării, Vidra, Negrilești, Colaciu și din alte sate din împrejurimi.

De la darea lor în folosință noile tabere au găzduit elevi și pionieri din aproape toate școlile din județ și lucrările Forumului pionieresc județean.

G. NESTOR

ATELIERUL POLIFUNCȚIONAL

Sarcina:

„Întregul învățămînt trebuie să pregătească tineretul pentru producție, pentru muncă".

Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.

„...prin instruirea practică se va urmări să se dea elevilor o pregătire politehnică, care să înlesnească însușirea unor meserii apropiate, a deprinderilor și tehnicilor de lucru specifice acestor meserii".

Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România.

Obiectivul educațional:

Pregătirea tehnică-productivă multilaterală, prin formarea deprinderilor și obișnuințelor de muncă fizică comune mai multor domenii de activitate.

Soluția:

Atelierul polifuncțional care poate fi realizat într-o singură încăpere cu trei-patru mese de lucru (tîmplărie, lăcătușărie, electrotehnică ș. a.) și cu uneltele de bază și materialele minim necesare instruirii practice comune mai multor meserii și domenii de activitate.

Pregătire comună pentru mai multe domenii de activitate

Atelierul polifuncțional pentru clasele V—VIII ale școlii generale, pe care îl propunem spre examinare atentă și, eventual, spre generalizare întrunește o serie de avantaje, cu mult superioare atelierelor pe specialități (tîmplărie, mecanică, electrotehnică ș. a.) destinate elevilor cursului gimnazial.

Enumerăm cîteva dintre avantajele atelierului polifuncțional;

a) Educațional: *atelierul oferă posibilități sporite elevilor de a-și forma deprinderi de muncă și de activitate utilă comune mai multor domenii și ramuri de producție; atelierul specializat este superior celui polifuncțional în acțiunea de calificare profesională; în clasele V—VIII, însă, prevalează nu calificarea, ci pregătirea pentru viitoare calificări.*

b) Didactic: *în atelierul polifuncțional pregătirea introductivă a elevilor în cunoașterea materialelor, materiilor prime și uneltelor de muncă și în formarea deprinderilor de lucru este mai amplă, această pregătire avînd un mediu de instruire — deși sumar înzestrat ca mijloace — mai bogat în posibilități de activitate directă a elevilor și de producere a unor lucrări cu utilitate nemijlocită care mențin mai ușor interesul elevilor pentru munca tehnico-productivă.*

c) Economic: *cu o dotare relativ restrînsă și prin folosirea unei singure încăperi utilizabilă pînă la 50—60 de ore săptămînal, atelierul polifuncțional este mai ușor de realizat de către școlile mici și mijlocii decît atelierele pe specialități.*

În atelierul polifuncțional, destinat pregătirii elevilor pentru mai multe domenii de activitate, se poate desfășura și muncă tehnico-productivă pe specialități.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

Deprinderile de bază comune cîte unui domeniu sau grup de meserii

Red: Cum apreciați ideea atelierului polifuncțional?

Ing. **Ioan Oprișiu**, directorul Grupului Școlar al Ministerului Industriei Ușoare: Găsesc excelentă ideea înființării în clasele V—VIII ale școlii generale a unui atelier polifuncțional. Din experiența mea de fost muncitor și actual director, pot afirma cu toată tăria că în primele clase nu se poate merge numai pe însușirea noțiunilor unei singure meserii. Să dăm copiilor posibilitatea să lucreze în mai multe domenii de bază — lăcătușărie, tîmplărie, electrotehnică, croitorie, cusătorie-confecții, strungărie, prin rotație (2—3 trimestre în fiecare specialitate). Toți copiii (mă gîndesc și la fete) se pot iniția începînd chiar din clasa a V-a în meseriile pe care le-am amintit, cu excepția meseriei de strungar, care cere deja deprinderi formate. Putem lăsa strungul în grija celor din clasa a VIII-a. Băieții și fetele ar putea începe încă din clasa a V-a să învețe primele noțiuni de electrotehnică (demontarea și montarea prizelor montarea difuzorului etc.) pentru a se familiariza cu specificul acestei meserii. Nu este necesar să-i supraîncărcăm, mai ales că teoretic ei nu învață încă prea mult în acest domeniu. Aceasta este valabil și pentru celelalte meserii. Scopul principal al unui astfel de atelier este, după părerea mea, formarea la copiii claselor V—VIII a deprinderilor fundamentale în meseriile de bază și nicidecum o calificare. Cu cît copiii se vor deprinde mai de timpuriu cu mînuirea unui ciocan, a unei pile, a ferăstrăului, dălții, burghiului, dornului, cleștilor etc., cu atît ei vor fi mai receptivi în munca tehnico-productivă de mai tîrziu.

Red.: În afară de formarea deprinderilor de bază pentru însușirea unor meserii, atelierul polifuncțional mai are și alte disponibilități?

Ing. Ioan Oprișiu: Nu e vorba doar de a forma deprinderi, ci și de a sădi dragostea pentru muncă în aceste inimi tinere și foarte receptive. În fiecare clasă inițiindu-se în altă specialitate, la finele clasei a VIII-a, elevul va opta pe o bază solidă pentru o meserie pe care a îndrăgit-o în acești ani și pentru care are înclinații reale. Aci rolul profesorului, al dirigintelui și mai ales al maistrului-instructor este enorm. De pildă, în cazul în care un elev nu are înclinații deosebite pentru electrotehnică (nu a dat rezultate bune în atelier), dar totuși insistă să se specializeze în continuare în această disciplină, va trebui oprit la timp, fiindcă, în caz contrar, va ocupa pe nedrept locul colegului său mai talentat și cu rezultate mai bune. Maistrul-instructor va trebui să fie numai ochi și urechi, cum se spune, pentru a putea depista la timp înclinațiile și aptitudinile elevilor săi. Cred că specializarea într-o anumită direcție va trebui să înceapă încă din clasa a VIII-a. Copiii sînt destul de mari de acum, posedă de asemenea cunoștințe teoretice substanțiale pentru a se ocupa de o singură meserie.

Red.: Care sînt deprinderile de bază pentru lăcătușărie și pentru filatură?

Ing. Ioan Oprișiu: Fiecare meserie va fi predată de către un maistru instructor calificat, care să-și iubească meseria. El trebuie să fie bine pregătit și ca psiholog și pedagog.

Ce deprinderi vor trebui învățate în acești ani? După părerea mea, la lăcătușărie elevul trebuie să știe: 1) cum se mînuiește pila (poziția corectă); 2) să măsoare exact (însușirea noțiunii de dimensiune) o piesă, un șurub, la început cu aparatele de măsurat, apoi „din ochi"; 3) să lovească corect cu ciocanul (privirea trebuie îndreptată în jos, nu la floarea cuiului); 4) să taie cu dalta și ciocanul etc. La țesătorie și filatură: 1) să lege nodul special; 2) să cunoască și să recunoască ușor materiile prime (lîna, bumbacul, relonul etc.); 3) să cunoască secțiile fabricii, să știe rostul lor (pentru cîștigarea încrederii, a dragostei pentru muncă); 4) să lege firele rupte (la ring, de ex.), să pună bobinele, să schimbe canele etc. Să avem grijă să nu-i speriem pe copii cu activități complicate sau să-i ducem la practică acolo de unde s-ar putea întoarce cu impresii negative.

În sfîrșit, cred că este necesar ca pe fiecare elev să-l însoțească o fișă (completată în fiecare trimestru) în care să fie specificate toate datele privind aptitudinile sale pentru fiecare dintre specialități, atitudinea față de muncă, dacă este ordonat sau nu, în ce măsură etc., care va fi oglinda elevului în ceea ce privește activitatea practică. Dacă își vor putea însuși deprinderile de care vorbeam încă din clasele V—VIII, vor da rezultate excelente mai tîrziu (în clasele 9—10 ale școlii generale și eventual la liceele de specialitate). Noi, la școala profesională, pierdem aproape un trimestru pentru a forma la copii primele deprinderi, întrucît sîntem nevoiți să luăm totul de la A. Aproape nici un elev absolvent al clasei a VIII-a nu știe să mînuiască corect ciocanul sau pila.

CONSTANTIN BUTURA

Profesie și atelier

Red.: Care sînt profesiile în care elevii au posibilitatea să se califice la școala dv.?

Vasile Răican, directorul Școlii profesionale de căi ferate din București: În școala noastră, elevii se califică într-una din meseriile: electricieni pentru locomotive Diesel și electrice, electricieni vagoane, lăcătuși mecanici locomotive, lăcătuși mecanici vagoane.

Nicolae Andrei, directorul Liceului industrial de arhitectură din București: După absolvirea liceului nostru, elevii obțin diploma de muncitor de înaltă calificare în construcții; mai au însă și posibilitatea de a ocupa funcții de desenatori sau tehnicieni proiectanți.

Red.: Care apreciați că sînt principalele deprinderi — simple și elementare — care, formate la elevii claselor V-VIII, ar ușura învățarea uneia dintre meseriile amintite de dv.?

Nicolae Andrei: Sînt de părere că formarea unor deprinderi minim necesare pentru însușirea unei meserii poate să înceapă chiar înaintea intrării elevului în clasa a V-a. Este vorba despre deprinderi elementare care, deși variază de la o meserie la alta, își găsesc utilitatea în viața practică de fiecare zi. Revenind la profilul liceului nostru, ar fi de dorit să formăm în primii ani de studiu îndemînări legate de: dulgherie, prepararea

betonului, executarea zidurilor, vopsitorie, noțiuni despre elemente prefabricate, elemente spațiale legate de construcția unei case, recunoașterea unor materiale de construcție (acestea putîndu-se face și în laboratoarele de fizică) ; deprinderi de modelaj, ștucaturi (adică elemente ornamentale la stîlpi, pereți, ancadramente de orice fel, ornarea suprafețelor laterale ale scărilor), elemente legate de cunoașterea procesului de lipire și a substanțelor cu care se lipește.

Am amintit ca importante cele de mai sus și datorită faptului că ele constituie o latură comună, punctul de plecare pentru profesiuni atît din domeniul construcțiilor cît și din cel al arhitecturii.

Vasile Răican : La începutul procesului de calificare, fie în meseria de lăcătuș, fie în cea de electrician, ar fi de dorit ca elevii să aibă deprinderi de : trasare, debitare (tăiere), pilire, găurire ; să cunoască elemente de desen tehnic legate de operațiile enunțate ; utilizarea curentului electric la instalații simple : transformatoare, sonerie, instalații pentru lămpi electrice de iluminat, vibratoare.

Red. : Dacă acestea ar fi deprinderile, ce este necesar să devină atelierul-școală pentru clasele mai mici în perspectiva imediată ?

Nicolae Andrei : Precizarea ce anume trebuie să fie un atelier-școală pentru clasele mai mici merită să fie făcută de la profesie la profesie, de la lucrare la lucrare și de la vîrstă la vîrstă. Formarea de deprinderi pe profilul liceului nostru cere lărgirea noțiunii de atelier-școală. Atelierul-școală în cazul nostru este nu numai ceea ce este cuprins în incinta școlii, ci, mai ales, șantierul de lucru ca atare. Nu putem și nici nu este util să executăm în școală operații ca prepararea cimentului, construirea de ziduri, execuții a unor ștucaturi în vivo etc. Pentru a ne veni în ajutor, este necesar ca atelierul-școală pentru elevii claselor V-VIII să fie compus din două părți : atelierul amenajat în cadrul școlii, unde urmează să se însușească anumite operații, și atelierul-școală din afara zidurilor școlii, unde se fac lucrări de extensie. Procedînd astfel, atelierul-școală devine un mijloc eficient, pe de o parte, pentru integrarea elevilor în viața practică curentă, iar pe de alta, poate să scurteze cu cel puțin un an perioada de pregătire pe profil a tînărului în liceu.

Vasile Răican : În această perspectivă se impune ca atelierul-școală pentru clasele mai mici să devină un mijloc de însușire a alfabetului unui număr cît mai mare de profesii înrudite și un mijloc de pregătire practică generală a tînărului.

Red. : Care ar fi dotarea minimă a unui astfel de atelier pentru elevii claselor V—VIII ?

Nicolae Andrei : Un atelier-școală de construcții și arhitectură (atelierul amenajat în cadrul școlii) poate fi redus la un atelier de tîmplărie, cu : rindele, ferăstraie, mașini de tăiat materiale, ciocane, soluții pentru lipit.

Vasile Răican : Pentru formarea primelor deprinderi, minimul de dotare este dat de : bancuri de lucru pe care urmează să se monteze menghine ; echere de trasat ; dornuri ; burghie de găurit ; ciocane ; clești ; tarozi pentru tăiat ; pile ; o mașină de găurit manuală ; o mașină de găurit electrică ; un polizor ; un ferăstrău de tăiat metale ; un șubler ; o riglă gradată ; un punctator.

MARIA NEAGOE

ATELIERUL POLIFUNCȚIONAL

Dotarea — subordonată scopurilor educative

Red. : Ce apreciați că este necesar pentru dotarea unui atelier mecanic ?

Ing. Vasile Serițan, director adjunct la Grupul școlar de construcții București : Este foarte bine ca în clasele V—VIII ale școlii generale să se înființeze un complex de ateliere unde copiii se pot iniția în meseriile de bază: lăcătușărie, electrotehnică, croitorie-cusătorie, strungărie. Pentru realizarea acestui scop este însă nevoie înainte de toate de o dotare corespunzătoare a atelierelor. Iată cu ce ar trebui dotat un atelier mecanic de acest fel : 1) bancuri cu menghine, pentru fiecare elev din grupă ; 2) trusă individuală cu scule (instrumente de măsurat, pile, burghie, dorn punctator, ciocane de diferite dimensiuni dălti, scule de filetat, șurubelnițe electrice, trăgătoare-căpuitoare, ciocan de lipit, foarfeci pentru tăiat tablă, ferăstraie de tăiat metale etc.) ; 3) un polizor ; 4) o mașină de găurit și filetat ; 5) un strung ; 6) o freză ; 7) o mașină de rabotat ; 8) o ghilotină pentru tăierea metalelor ; 9) un aparat de sudură (electric și autogen) ; 10) un dispozitiv de îndreptat și îndoit ; 11) material didactic-planșe reprezentînd diferitele operații de bază (îndreptări, tăieri etc.). În atelierul de tîmplărie se vor găsi : 1) tejghele ; 2) ferăstraie ; 3) dălți ; 4) rindele ; 5) ciocane (din lemn și metal); 6) mașini de găurit lemnul (coarbe); 7) soluții de lipit lemnul; 8) instrumente de măsurat ; 9) dispozitive pentru presat ; 10) un polizor ; 11) o tocilă de apă. Ar fi ideal ca fiecare atelier să fie dotat cu o mașină universală pentru tîmplărie produsă de Uzina Metalurgică din Roman, care are următoarele avantaje ; a) dimensiuni reduse ; b) accesibilă elevilor mici ; c) un preț relativ mic.

Red. : Dar un atelier de electrotehnică ?

Ioan Socaciu, maistru instructor : Atelierul de electrotehnică va fi dotat cu : 1) mese prevăzute cu prize la curenți de 220, 110, 48, 24 și 12 volți și redresoare pentru curent continuu ; 2) plăci cu circuite imprimate pe care elevii să efectueze montaje cu aparate și materiale electrotehnice ; 3) trusă individuală (aparate de măsură, ciocan de lipit etc.) 4) materiale pentru executarea de montaje și scheme ; 5) materiale electroizolante ; 6) materiale didactice (aparatură de joasă tensiune, aparate de comandă, protecție și control, secțiuni de electromotoare, bobine, transformatoare de tensiune) etc.

Ing. Vasile Șerițan : La clasele mai mici (V—VII), elevii ar fi bine să lucreze în atelierul electrotehnic cu curenți slabi, să execute operații foarte simple (ei pot construi material didactic pentru electricitatea statică). Este bine să se evite munca sub tensiune mare, pentru a evita accidentele (electrocutările), ceea ce îi poate speria pe elevi. Nu trebuie deci neglijată protecția muncii.

Red. : Dotarea atelierului oferă posibilități pentru însușirea unei culturi tehnice de bază ?

Ioan Socaciu : În afară de dotare trebuie avută în atenție însușirea de către elevi a primelor noțiuni de tehnologie. În caz contrariu, copiii vor învăța meșteșugărește. Dealtfel, s-a observat faptul că la școala noastră profesională (cred că este o situație generală) vin elevi fără o pregătire corespunzătoare în această direcție. Ei sînt, de asemenea, foarte slabi cunoscători ai geometriei plane și în spațiu, nu sînt în stare să execute un desen tehnic. La lăcătușărie și la tîmplărie, de exemplu, geometria plană și în spațiu au aplicabilitate practică, o știm cu toții. Este bine ca toate lucrările ce se execută în ateliere să fie legate de o lucrare utilă, practică (pentru autodotare sau valorificare).

Ing. Vasile Șerițan : La grupul nostru școlar — vom crea „o axă de specialitate" — profesorul de tehnologie — profesorul de desen — maistrul-instructor, care va avea rolul de a asigura împletirea organică a cunoștințelor teoretice cu activitatea practică. Această metodă se poate aplica cu succes și în școala generală (profesorul de matematică, fizică, desen și maistrul-instructor).

Rolul principal al școlii generale (în special al claselor V—VIII) e necesar să se rezume, după părerea noastră, la : 1) depistarea adevăratelor înclinații și aptitudini ale elevilor pentru o specialitate practică dată, precum și 2) formarea deprinderilor inițiale în meseriile de bază. Atelierul polifuncțional va putea asigura cu siguranță (premise : o dotare corespunzătoare, maiștrii-instructori bine pregătiți) acest deziderat. După ce elevii se vor familiariza pe rînd cu specificul acestor meserii, ei își vor putea alege **(conștient** meseria de bază. Este însă nevoie și de o testare a lor. De exemplu, pentru specializarea în strungărie (aceasta este posibilă încă din clasa a VIII-a), elevii vor trebui să-și dovedească aptitudinile lor, supunîndu-se unui examen-test. Un mare rol îl au aici și atitudinea față de muncă, spiritul gospodăresc, ordinea. Aș prefera un elev care dă rezultate medii la o disciplină practică, dar este foarte ordonat, își organizează bine munca și sculele, unuia care a executat o lucrare în mod ireproșabil, dar este, neglijent, dezordonat. Consider că prezența unui cadru didactic la fiecare clasă de elevi, care să urmărească îndeaproape comportamentul școlarilor în timpul muncii practice, să depisteze împreună cu maistrul-instructor înclinațiile și aptitudinile elevilor, să întocmească și să urmărească fișa de observație profesională a fiecărui elev, este cu atît mai bine. Considerăm foarte util ca elevii să termine cele opt clase cu deprinderi polivalente. În prezent, aceștia nu cunosc decît artizanatul sau lăcătușăria.

CONSTANTIN BUTURA

REZULTATE PROMIȚĂTOARE

Rep. : Care este opinia dv. în legătură cu cele relatate mai înainte de către tovarășii intervievați ?

Ion Rizescu, *director adjunct al Direcției învățămîntului preșcolar și general obligatoriu din Ministerul Educației și Învățămîntului : Interlocutorii și-au exprimat păreri în legătură cu formarea deprinderilor de muncă elementare, dar în același timp fundamentale și necesare în practicarea oricărei meserii. Ei au apreciat rolul pe care-l au atelierele școlare în acest sens. Multe dintre părerile exprimate pot fi luate în considerație, iar aplicarea lor în practica școlară e necesar să se facă în funcție de condițiile de care dispune fiecare unitate de învățămînt, de nivelul pregătirii teoretice și practice a elevilor, de a efectua activități tehnico-productive.*

Rep. : În prezent, ce măsuri se iau de către Ministerul Educației și Învățămîntului, inspectorate și școli pentru ridicarea necontenită a nivelului activităților tehnico-productive a elevilor ?

Ion Rizescu : *Ministerul Educației și Învățămîntului a elaborat, după cum se știe, programe orientative și baremuri pentru dotarea atelierelor școlare. Realizarea sarcinilor înscrise în aceste documente continuă să fie o preocupare de căpătii a direcțiilor de specialitate din minister, a inspectoratelor, conducerilor școlilor, precum și a cadrelor didactice. Potrivit Hotărîrii recentei Plenare a C.C. al P.C.R. în aceste luni — pînă la deschiderea anului școlar — se desfășoară o amplă acțiune de construire, amenajare și dotare a atelierelor școlare. Cu sprijinul organelor locale de partid și de stat, inspectoratele școlare, școlile, întreprinderile care patronează școli au datoria să examineze situația dotării din fiecare atelier școlar și să ia măsurile care se impun pe plan local în acest scop. Astfel, atelierele din școlile generale reușesc în bună măsură să-și aducă contribuția la formarea deprinderilor fundamentale de muncă, necesare într-o gamă largă de meserii.*

Rep. : În ce măsură atelierul polifuncțional va putea răspunde cerințelor actuale ale pregătirii practice a elevilor claselor V—VIII ?

Ion Rizescu : *În acest context poate fi luată în considerație și ideea unui atelier polifuncțional (lăcătușărie, electrotehnică, mecanică croitorie etc.). Dealtfel, jud. Ilfov a înființat cîteva ateliere după această concepție în orașul Urziceni și municipiul Giurgiu. Rezultatele par să fie promițătoare. În orice caz, experiența acestor ateliere trebuie examinată cu atenție de colective de specialiști și apoi generalizată.*

Sîntem de părere că mai ales în orașele mari s-au dovedit extrem de utile atelierele interșcolare cu profil polifuncțional, ateliere în care elevii dintr-un grup de școli apropiate între ele pot să-și însușească deprinderi cu orientare diversă. Există asemenea ateliere în municipiile : București, Piatra Neamț, Ploiești și altele. Pentru a realiza în condiții cît mai bune sarcina înscrisă în Hotărîrea Plenarei din 18—19 iunie a.c., de a pregăti tineretul din toate gradele de învățămînt pentru viață, pentru muncă, pentru activități social-utile, este necesar să facem în continuare eforturi în vederea dotării atelierelor școlare, mai ales a celor cu caracter polifuncțional, a îmbunătățirii conținutului și rezultatelor lor

MARIA NEAGOE

„ELEVUL DIN ULTIMA BANCĂ!“

Aproape în fiecare școală, dacă nu chiar clasă de elevi există o „ultimă bancă" ocupată de aceiași elevi sau, într-un caz mai fericit, de unul și același elev — pe tot parcursul anului școlar. Cine sînt acești elevi ? De regulă, situația lor școlară este precară, profesorii reclamă totala lor inadaptare la colectivul clasei și o eventuală neintegrare în viața școlii. După caracterizările unor cadre didactice, aceștia — „elevii din ultima bancă“ — sînt „copii-problemă“, care aduc prejudicii onoarei clasei prin numărul mare de note mici, „copii-problemă“, datorită dozei de indisciplină pe care aceștia o infuzează întregului colectiv al clasei.

Ținînd seama de notele înscrise în catalog și de discuțiile purtate cu astfel de elevi, reiese că, la unii dintre ei, este vorba de o repetare sistematică a eșecului școlar, iar la alții de o oscilare între rezultate bune și slabe — cu preponderență a celor din urmă.

Simpla noastră observare participativă în timpul orelor de clasă, în pauzele dintre ore, precum și conversația întreprinsă cu acești elevi, ne duc la formularea următoarelor concluzii :

1) Situația în care se găsește un astfel de elev nu ține riguros de tipul de temperament căruia-i aparține. Tratarea diferențiată, individuală, se impune, și aici, la fel — dacă nu mai mult — ca și pentru copiii cu situație școlară bună și foarte bună. Pot exista copii cu stări maladive nesesizate de familie și nici de educator, care-i fac apatici, dezinteresați, absenți. Perpetuarea stării de boală, precum și etichetarea nejustificată a acestor copii ca „întîrziați mintal“ aduc prejudicii grave procesului lor de integrare în viața școlii.

2) Situația de „copil—problemă“ nu este întotdeauna reală, deoarece nu este vorba decît rareori de tulburări grave de comportament, care să trădeze afecțiuni psihice native sau dobîndite și care să frîneze buna activitate școlară a elevului

Integrarea școlară precede — condiționînd-o în mod necesar — integrarea socială viitoare a elevului de astăzi. În această perspectivă, prezența în clasă a unor elevi cu situație școlară slabă e necesar să fie interpretată nu ca o simplă situație de moment, dăunătoare numai respectivei perioade școlare, ci ca o realitate cu repercusiuni grave pentru integrarea socială viitoare.

În majoritatea lor, elevii de care vorbim sînt copii normali, sănătoși psihic și fiziologic, și drumul sinuos pe care-l străbat spre integrarea socială se datorează altor cauze ce țin, în special, de activitatea educatorilor și a familiei, de organizarea colectivului de elevi, de stări de boală temporare, de sistemul de relații extrașcolare etc.

Fără să exagerăm, putem spune că „elevul din ultima bancă“ exprimă o demisie a educatorilor respectivi de la sarcinile ce le revin față de toți copiii. Profesorul cu o atare atitudine — luat ca model — contaminează clasa de elevi, imprimîndu-le un anume mod de a-i privi și trata pe colegii lor ajunși în ultima bancă. În viziunea colegilor lor, „cei din ultima bancă“ sînt copii „răi“ (mai ales, dacă sînt și repetenți), datorită cărora clasa nu este fruntașă în cadrul diferitelor acțiuni competitive pe școală Elevii cu rezultate bune și foarte bune sînt chiar convinși că au făcut foarte mult pentru a-i ajuta, dar s-au izbit de pasivitate, comoditate și încăpățînare, care sînt atribuite de obicei „celor din ultima bancă“. Se declară că s-au făcut foarte multe ședințe, cu întreaga clasă ori numai cu elevii-pionieri, în care s-a discutat situația cutărui sau cutărui elev, că în planul de muncă al detașamentului mai sînt prevăzute și alte adunări cu aceeași temă etc. Nu am participat la multe asemenea acțiuni, dar cu siguranță că nu acestea constituie cheia rezolvării problemei copiilor considerați „problemă“. Critica are valoarea educativă recunoscută, dar numai ea, singură, fără a-i alătura, în primul rînd, analiza cauzelor care au provocat situația de „elev din ultima bancă“ și, apoi, măsurile concrete, adecvate ca întrajutorarea, spiritul tovărășesc, prietenia, cultivarea încrederii în forțele proprii, înțelegerea reciprocă și altele, rămîne departe de rezultatul scontat.

LĂCRĂMIOARA CIUNTU
cercetător științific, Institutul de cercetări pedagogice

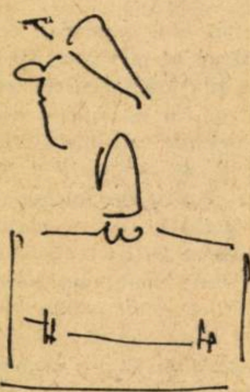

Ateliere școlare între intenție și realitate

Prezente mai mult ca oricînd în actualitatea noului an de învățămînt, atelierele școlare se află înscrise pe agenda de lucru a tuturor factorilor răspunzători de buna desfășurare a procesului instructiv-educativ.

Ce sînt, ce ar trebui să fie, care este stadiul construcțiilor și dotărilor atelierelor școlare, iată întrebările la care încearcă să răspundă ancheta noastră efectuată în cîteva școli din județele **Arad, Prahova** și **Buzău.**

La școala de cultură generală din Bîrsa — Arad ni s-a spus de la început că unitățile economice de pe teritoriul comunei nu dispun de ateliere și secții anexe. În această situație, cadrele didactice au fost nevoite să înjghebeze din nimic un atelier de confecționat mături și plasă din sîrmă. Amenajat într-un spațiu necorespunzător, lipsit de dotare, atelierul, dacă-l putem numi așa, este departe de a răspunde cerințelor.

„Dacă ar exista bunăvoință, ne spunea primarul Zaharia Grecu, s-ar putea face lucruri frumoase la noi“. Numai că simpla afirmație nu schimbă cu nimic situația existentă. Poate fi vorba de o adevărată pregătire a elevilor pentru munca productivă, în cazul atelierului citat ? Categoric, nu!

O altă deficiență ce aduce prejudicii procesului de instruire practică a elevilor o constituie nivelul redus al dotării. Dialogul ce există între școală și unitatea-patron se limitează, în unele cazuri, doar la beneficiile ce ar trebui realizate și, mai puțin sau de loc, la aspectul educativ al muncii, la calitatea pregătirii celor ce instruiesc elevii. Cît de utilizabile sînt mașinile puse la dispoziția liceului din Sebiș — același județ — de către Întreprinderea județeană pentru industria locală, ne spune profesorul Avram Dîrlea, directorul liceului : „I.J.I.L. a dotat liceul cu o mașină de rabotat, un strung paralel pentru tîmplărie, o mașină de frezat și un ferăstrău electric. Ar fi fost foarte bine, însă nici o instalație nu are motor și toate sînt într-un stadiu foarte avansat de uzură“.

O situație identică am întîlnit la școala din Lipănești — Prahova patronată de Fabrica de celuloză „Mucava“ din Scăieni. „Instruirea practică este lipsită de finalitate“ — declară prof. Neagu Stanciu, comandantul-instructor al unității de pionieri. Directorul școlii, Ion Nicolescu, nu face nimic pentru redresarea situației, primarul Tudor Păun crede pe cuvînt declarațiile mult prea optimiste ale directorului, iar inspectoratul școlar se mulțumește să consemneze realitatea.

Un caz mai ciudat l-am întîlnit la Școala generală din Oreavu-Buzău situată la trei kilometri de Rîmnicu-Sărat. În acest oraș funcționează nu mai puțin de șase mari unități industriale. Cu toate acestea școala este lăsată să se descurce singură, instruirea tehnico-productivă fiind pentru elevii școlii o noțiune abstractă. Aspecte identice pot fi întîlnite și la școlile din Limpeziș, Costești, Rosetti și Largu.

Tot în acest județ situația construcțiilor școlare a atelierelor este rămasă în urmă. În acest an trebuiau date în folosință 17 ateliere. Pînă la această dată, la șapte din acestea (Cilibia, Ziduri, Lanuri, Cochileanca ș.a.) lucrările n-au început încă, la Zărnești și Vadul Pașii abia se toarnă fundația, la Tintești-Pogoanele și Lopătari lucrările au ajuns la centură. Doar un singur atelier, cel din Vîlcelele, este gata. Din nou un an irosit, în care înarmarea elevilor cu acele cunoștințe practice menite să le permită integrarea rapidă și deplină în activitatea productivă va rămîne o vorbă goală. Organele locale se mulțumesc să caute soluții, dar, pînă acum, acestea trebuia de mult găsite.

Semnificativ este însă și felul în care privește inspectoratul școlar situația. „Construcțiile, în marea lor majoritate, sînt efectuate de unitățile locale de prestări servicii. Ritmul și calitatea lucrărilor este sarcina direcției tehnice și de investiții a Consiliului popular județean. Săptămînal noi doar ne informăm de la aceasta de stadiul lucrărilor“, ne spune Viorel Ciocîlteu, inspector școlar al Inspectoratului școlar județean Buzău.

În ceea ce privește nivelul și calitatea dotărilor acestea sînt rămase în urmă, mai ales în școli din mediul rural. Cauza ? Unitățile desemnate să patroneze școlile sînt cooperativele agricole de producție. Puține sînt însă cooperativele care pot ajuta cu scule și dispozitive atelierele școlare.

Profesorul Traian Dimache de la Școala generală din comuna Drajna de Jos-Prahova îmi spunea că nu s-ar fi ajuns la această situație dacă ar cunoaște cu precizie care sînt sculele, aparatura și dispozitivele ce pot și trebuie să fie puse la dispoziția școlilor. Dar așa ceva există. Este vorba de baremurile orientative de dotare aprobată de M.E.I. cu nr. 37505 din 1972. Numai că între prevederile broșurii și realitatea întîlnită este o mare distanță. În broșură se menționează că școlile trebuie „să preia acele utilaje, scule și dispozitive ce nu prezintă un grad pronunțat de uzură“. Numai că indicațiile nu se cunosc, iar dacă se știu, nu sînt respectate. Deci nu de indicații ducem lipsă, ci de preocuparea de a le da viață.

Ne simțim obligați să amintim tuturor celor menționați în ancheta de față că cerințele conducerii de partid sînt ca practica să se desfășoare la nivelul impus de evoluția științei și tehnicii contemporane, iar școlile și unitățile patronatoare au datoria să facă tot ce este posibil pentru a asigura elevilor cele mai bune condiții pentru instruirea și formarea lor.

AUREL GHIMPU

Altfel de fotosinteză

(Urmare din pag. 1)

lor omenirii, giganticele uzine atomice și multe altele. În „banca fotosintezei umane“ se păstrează focul veșnic al sufletului omenirii; aici se țese mintea omenirii creatoare de valori și transformatoare a naturii, ideile înnoitoare ale societății.

Clasa... o clasă obișnuită ! Trecătorii din drum nici nu-și îndreaptă ochii spre ea. Însă această clasă este un atelier al gîndirii umane. Aici, printr-o forță de-a dreptul miraculoasă, vin să se prezinte toate continentele lumii, talazurile înspumate ale oceanelor, aici răcnesc leii din savane, se dezvăluie secretul cifrelor din toată arhitectura universului, se învîrtesc planetele, luminează imensele galaxii, se descoperă angrenajul intim al forțelor naturii ; aici se arată luna în limba tuturor poeților, lucește vraja cuvintelor scriitoricești. Aici se vizionează permanent spectacolul biruinței finale a binelui împotriva răului : aici „adevărul și dragostea ies totdeauna la suprafață ca untdelemnul deasupra apei“. Aici se deapănă povestea omenirii care începe de undeva din negura mileniilor. Și tot aici se înțeleg profund legile societății umane și ale triumfului socialismului.

În clasă se conduc primii pași riguroși ai gîndirii omului ; un pas... doi... A căzut — are nota „patru“... haide, haide mai departe !... bravo ! are nota „zece“ ! Și, de aici pleacă mai tîrziu vulturii minții omenești cum au fost Enescu, Sadoveanu, C. I. Parhon, I. P. Pavlov, Einstein și alții care au trecut și ei prin acest mic atelier al cugetării umane, ridicînd adesea două degete în fața învățătorului lor. Sînt cuante de energie și lumină ale gîndirii și cutezanței care au plecat din acest microunivers uman și au răscolit lumea cu puterea atletică a creației lor.

Educarea... se pare că ar fi o meserie obișnuită, plătită cu salariu ca oricare altă meserie. Educarea este însă ecranul magnific al experienței de viață milenară a omenirii. Ea este conjugarea verbului „a trăi“ la timpul trecut, prezent și viitor. Este puntea dintre generații, ștafeta sufletului umanității prezente către umanitatea viitoare : imaginea nefilmată a tot ce este bun, frumos și cinstit în noi, vizionată și acumulată de către cei ce vin după noi : este corola virtuților care nasc virtuți ; este lumina care naște lumină ; este drumul mereu străbătut, dar niciodată bătătorit, de la suflet la suflet, focul veșnic viu care încălzește inima copilului, germinează în plasma fragedă a sufletului copilăresc idealurile de viață. La lumina acestui foc viu lucesc sentimentele cele mai nobile, se hrănesc virtuțile valorice ale viitorilor adulți, se aprind dragostea, voința și bucuria de a trăi demn și cinstit, într-o omenire dreaptă și cinstită.

Educația naște valoare umană, valoare pentru crearea de valori, valoare care schimbă fața pămîntului.

Dar cine este posesorul acestei forțe magice a educației ? Cine este acea lentilă care colectează toate razele științei și virtuții, care își potrivește permanent focarul exact în sufletul copilului, aprinzînd aici scîntei după scîntei ? Care este oglinda aceea în care copilul se proiectează pe el însuși ca om în viitor ? Cine este acel om care se țese pe pînza vremii cu zeci de ani de dăruire a inimii și minții ; acel om care, chiar dacă este încet prăfuit de vreme, cu chip de moșneag, creează totuși copilărie suavă și zglobie, tinerețe visătoare, tinerețe trimisă de el în stoluri-stoluri pentru zborul vieții ?

Acesta este **educatorul !**

VACANȚA

VACANȚA

Complexul de odihnă pentru copii – Năvodari

Complexul de odihnă și tratament pentru copii și tineret de la Năvodari, cel mai mare complex de odihnă pentru copii din lume, este cunoscut nu numai la noi în țară, dar chiar pe toate meridianele lumii.

Să încercăm, în rîndurile ce urmează, o prezentare a acestui oraș în miniatură al copiilor după ce, la fața locului, am stat de vorbă cu directorul coordonator al complexului, prof. **Traian Cartacai,** după ce nenumărate cuvinte ale copiilor — un adevărat mozaic internațional — au configurat imaginea vieții lor în această mare tabără.

Construit din fondurile Uniunii Generale a Sindicatelor din România, complexul de la Năvodari dispune de aproape 6 000 locuri, pe fiecare serie, răspîndite în taberele: „Albatros“ — 4 unități, 1 728 locuri, „Delfin“ — 5 unități, 1 872 locuri, „Pescărușul“ — o unitate, 200 locuri, „Cutezătorii“ — 4 unități, 1 600 locuri și o tabără de corturi de 300 de locuri, la care se adaugă celelalte spații : cantinele, punctele medical-farmaceutice, terenurile de sport, scenele în aer liber, chioșcurile de dulciuri, de ziare, reviste etc.

Evident, numărul foarte mare de copii dintr-o serie, cît și complexitatea vieții desfășurate aici în scopul odihnei, al recreerii, în spiritul prieteniei și al colectivității, necesită efort și solicitudine din partea cadrelor didactice, de la nivelul comandamentului pe complex, pînă la comandamentul pe unitate. Grija permanentă a conducerii este de a întocmi programe de activități de așa natură încît sentimentul „vacanței“ trăit de cei mici să fie deplin. Am asistat la una din cele mai spectaculoase manifestări a talentelor și pregătirii artistice a copiilor : „Festivalul mării“. Fiind deja o tradiție, aceasta dă posibilitatea micilor coriști, soliști vocali și instrumentiști, dansatorilor, coregrafilor, instruiți în tabere, să tindă fiecare spre premiul I. O competiție înflorită de bucuria reușitei personale, sau a reușitei celorlalți. Am asistat și la serile patronate de delegațiile de copii din diferite țări, sosiți în tabăra internațională de la Năvodari, delegații care, așa cum ne spune directorul taberei internaționale, Ion Ionașcu, au cîte un partener în cîte o unitate română cu care stabilesc diverse acțiuni comune, se cunosc reciproc, învață cîntece, dansuri etc. În cadrul „serilor națiunilor“ se prezintă momente artistice cu ecouri din folclorul popoarelor, oglindind aspecte din viața copiilor. Fiecare din aceste seri conține un fragment emoționant : interpretarea unui cîntec în limba română, învățat în tabără.

Cu cîțiva dintre micii oaspeți, sosiți de peste hotare, am stat de vorbă, deși aici, mai mult ca oriunde, atmosfera generală e de la sine grăitoare : Bernard Fabre—Franța, Nina Alimova și Alexei Lațiș — U.R.S.S., Leclon Maurice — Algeria, Wilson Gareden — Anglia, Emanuel Soldati — Elveția, Sarca Perecrimova — Cehoslovacia. Sintetizînd, cuvintele lor au sunat cam așa : „Ne simțim excelent în această tabără, printre prietenii noștri români. Mulțumim organizatorilor pentru asigurarea unor condiții deosebite în care ne petrecem vacanța laolaltă cu pionierii din România și sîntem convinși că pentru noi contactul la această vîrstă cu o țară atît de minunată ca România va însemna o experiență de viață importantă. Vom avea ce povești, desigur, la întoarcere."

SILVIA ZABARCENCU

„N-am să uit cerul taberei“

Drumul de la Timișoara la Bogda e unul de la șes la zonă de deal, șerpuitor prin îngrijitele sate bănățene. Ochiul atent al unui școlar care urmează traseul are de înregistrat imagini ale hărniciei și ale bunei gospodăriri. Tabăra de la Bogda a pionierilor și școlarilor — inspirat așezată, între dealuri, element, din capul locului, de nedezmințită atracție. Improvizația în amenajarea taberei este exclusă. Ai impresia că te afli într-o stațiune. Pretutindeni — verdeață, brăzdată, în interiorul taberei, de alei curate. Pășesc în tabără la orele după-amiezii, consacrate odihnei, plimbărilor, sportului. În preajma terenului de volei, aflu cît de „săritori“ au fost componenții actualei serii (elevi uteciști din licee, școli profesionale, școli generale) în amenajarea terenului. Un „hei-rup“ bărbătesc, și copacul uriaș care se afla în mijloc a fost doborît, apoi segmentat și transformat în „tribune“ pentru cei care (prin rotație !) alcătuiesc galeria. Pe „campioni“ nu e greu să-i descoperi. După fiecare competiție, numele lor este înscris la rubrica „Aplauze pentru...“ a gazetei de perete, Campioană la tenis de masă — **Adriana Ponețchi,** elevă în anul III la Liceul nr. 1 din Timișoara. „În tabără — îmi spune — sportului nu-i lipsește aspectul competitiv. Dar farmecul lui aparte provine dintr-o participare generală, în funcție de preferințe și posibilități“. Dacă așa stau lucrurile, **Mihai Rușmănoiu,** de la Școala profesională din Orțișoara, se consideră oarecum nedreptățit. Pur și simplu, nu are cu cine „lupta“ (la propriu !) în tabără. Căci saltelele n-au fost prevăzute pentru luptători, cum pentru înotători n-a fost prevăzută... apa ! Și astfel, bazinul „de înot“ continuă să rămînă albie de soare ! Iar **Ovidiu Parascan,** elev în anul III la Liceul de informatică, nu poate concepe vacanța fără apă.

De-ar veni odată cisternele promise — aud — că altfel numai ploile de toamnă vor mai umple bazinul ! Pentru că o anume specie de umor s-a strecurat în discuție, mă consider îndreptățit să întreb în ce măsură interlocutorii mei se întîlnesc, în tabără, cu personajul preferat al vacanței : Veselia. **Aida Voștinaru,** elevă în anul IV la Liceul nr. 1 din Timișoara, a realizat, ca membră a formației de teatru a elevilor din oraș, unele adaptări umoristice precum „Cioara“ lui Topîrceanu, care s-a bucurat de mare haz. Serile de dans sînt, apoi, însoțite de momente vesele. Într-una din ele s-a făcut și haz... de necaz ; se înfiripase un dans cu invocații în jurul magnetofonului, înțepenit în tăcere. Prilej, de către toți așteptat, pentru a se divulga talentele muzicale. Pe celelalte le identific în poeziile și pînzele inspirate de împrejurimile pitorești ale taberei. Amatorii de excursii îmi vorbesc de „Grota lupilor“, de cabana „Vînătorilor“, de mistreți și de cerbi lopătari. Apropo de cerbi, la concursul de spontaneitate „Să dăm nume taberei“, un elev a propus : „Tabăra cerbilor“ altul (**Dan Velcescu,** anul IV la Liceul „C. D. Loga“ din Timișoara), „Tabăra stelelor“, adăugînd : „N-am să uit cerul cu stele de vis, al taberei“. Cum, laolaltă, nu vor uita masa „grozavă“ de la cantină, drumețiile însoțite de cîntec, poleite de soare. Tinerețea, în tabăra de la Bogda, e reprezentată și de comandanții detașamentelor, unii dintre ei studenți încă, în ultimul an, la facultăți de educație fizică, de muzică. Le-am cunoscut atașamentul, firesc, față de elevi. Le-am cunoscut — unora și altora — inițiativa și entuziasmul. I-am auzit conversînd — generații apropiate — despre „conflictul între generații“, coloana de metal din India, zboruri cosmice. I-am adunat în privire, pentru a-mi aduce aminte de ei cînd vine vorba despre o vacanță fericită, sau cînd mă aflu sub cerul înstelat al vreunei tabere.

DRAGOMIR MAGDIN

Din municipiu – spre toată țara!

Convorbire cu prof. PARTENIE VESA, directorul Casei pionierilor din Arad

Rep. : Ce măsuri s-au luat, la Casa pionierilor pe care o conduceți, pentru ca elevii să-și petreacă vacanța într-un mod cît mai atractiv și folositor ?

Partenie Vesa : Colectivul de conducere al Casei pionierilor din Arad a acordat o atenție deosebită organizării vacanței mari a elevilor, accentul punîndu-se pe tabere de instruire, pe excursii și expediții. Iată, de pildă, un grup de 50 de pionieri — membri ai cercurilor de carturi, pirogravură și navomodele, din cadrul Casei noastre — și-au petrecut 12 zile de neuitat în tabăra cu autogospodărire de pe Valea Zugăului, din apropierea comunei Dezna. O altă tabără interesantă, de un specific deosebit, ni se pare cea din Munții Zărandului, prevăzută pentru perioada 23—30 august : o tabără a culegerilor de fructe de pădure. Aici, pe lîngă culegerea și valorificarea fructelor (cu sumele încasate se vor dota cercurile Casei), pionierii vor face drumeții, se vor juca în aerul tare de munte. Dintre expediții amintim : Expediția „Peșcăruș“ (1—15 august), cu caracter nautic, pe Mureș, Expediția „Stejărel“ (15—25 august), din Munții Bihorului, Expediția din Nordul Moldovei „Arcașii lui Ștefan“ (1—12 septembrie), sau Expediția „Emil Racoviță“, condusă de prof. Carol Csedli, care și-a adunat sumele necesare deplasării muncind timp de 2 săptămîni la fermele nr. 5 și 6 ale I.A.S. Sere-Arad. Acest ultim echipaj va străbate itinerarul : Arad-Țebea-Cheile Ripicioarei-Pasul Tomnatec-Muntele Găina-Orașul Dr. Petru Groza-Arad făcînd cercetări asupra fenomenelor carstice, culegînd roci și insecte etc.

Rep. : Vacanța actuală pune accent și pe sport, pe fortificarea organismului copiilor. Ce ați întreprins în acest sens ?

Partenie Vesa : O mare importanță acordăm „Cupei speranțelor“ la minifotbal, acțiune în cadrul căreia sînt antrenate 55 de echipe, însumînd aproximativ 600 pionieri și școlari de pe raza municipiului Arad. Echipa care se va clasa pe primul loc va participa la campionatul republican al „Cupei speranțelor“, care va avea loc la Constanța, în perioada 27 august—3 septembrie. Aici, echipelor evidențiate li se vor înmîna diplome și alte premii, iar la etapa finală echipa cîștigătoare va primi „Cupa speranțelor“, ediția a III-a. Sperăm să fie o echipă arădeană !

Rep. : Dar în privința cunoașterii de către copii a frumuseților patriei, a locurilor istorice și a realizărilor de la noi ?

Partenie Vesa : Avem prevăzute o serie de excursii. Astfel, în luna august, vom organiza, cu autobuzul propriu, o excursie pe ruta : Arad-Herculane-Porțile de Fier-Craiova-Pitești-R. Vîlcea-Tg. Jiu-Petroșani-Deva-Arad. Prin aceasta, copiii vor face cunoștință cu numeroase obiective industriale cum ar fi : complexul hidroenergetic de la Porțile de Fier, Uzina de autoturisme din Pitești, vor vizita lucrările de artă ale lui C. Brâncuși etc. Excursii similare vor fi organizate la casele memoriale „O. Goga“ din Ciucea, „G. Coșbuc“ din Năsăud, la mînăstirile din nordul Moldovei, la barajul de la Bicaz etc. Nu pot să nu amintesc, tot aici, expediția din Deltă „Panoramic '73“ a membrilor cineclubului „Temerarii“ de la Casa pionierilor din Arad. Expediționarii vor imortaliza pe peliculă frumusețile acestui mirific colț de țară, iar mai apoi, prin proiecții, le vor face cunoscute și colegilor lor.

D. RACHICI

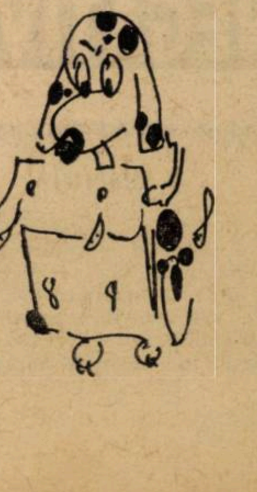

Tribuna „Tribunei"

CUM VĂD BACALAUREATUL ÎN NOUL CONTEXT

AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI LICEAL

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din țara noastră trasează o serie de măsuri care implică și examenul de bacalaureat.

Cred că acest termen trebuie să se generalizeze pentru toate tipurile de licee cu următoarea diversificare: **bacalaureat umanist**, rezervat absolvenților secției umaniste a liceelor de cultură generală. **bacalaureat în arte**. pentru absolvenții liceelor de artă. **bacalaureat științific**, cu trei variante fizico-matematică. chimie-biologie. științe tehnico-economice și pentru secțiile reale ale liceelor de cultură generală, **bacalaureat tehnic**, rezervat absolvenților liceelor de specialitate industriale. economice. agricole. pedagogice.

Această diversificare ar asigura o mai bună punere în valoare a aptitudinilor. cunoștințelor și capacității creatoare a absolvenților și o mai funcțională corelație cu profilul instituției de învățămînt superior.

Propunînd acest mod de organi-

zare a bacalaureatului. mă gîndesc și la realizarea unei mai strînse legături cu practica și viața. Coliziunea cu practica productivă ar urma să se realizeze fie prin introducerea unei probe practice de specialitate, în cazul liceelor tehnice, pedagogice, de artă, de sport a cărei notă va fi inclusă în media generală, fie prin acordarea în paralel cu diploma de bacalaureat a unui certificat de meserie, pentru absolvenții liceelor de cultură generală. Certificatul ar urma să fie acordat în urma unui examen teoretic și practic în ramura profesională practicată cel puțin 3 ani continuu în atelierul școlar sau în unele întreprinderi.

Integrarea socială va fi. astfel mult ușurată și. în același timp prestigiul bacalaureatului mult sporit dacă se vor fixa anumite bareme de medii pentru a se acorda recomandări la admiterea în învățămîntul superior : media 7 în ultimii 4 ani și 7,50 la bacalaureat pentru absolvenții liceelor de cultură generală. media 8 în ultimii 4 ani și 9 la bacalaureat pentru absolvenții liceelor tehnice (solicitați în mai mare măsură pentru producție). Absolvenții liceelor tehnice care au pierdut un examen de admitere la facultate și școli postliceale și cei ai liceelor teoretice care au ratat două examene consecutive vor fi automat integrați în producție. primii în specialitatea liceală, secunzii pe baza calificării inscrise în certificatul de meserie.

Prin intrarea în producție bacalaureații de orice tip capătă dreptul de a fi încadrați ca muncitori calificați, de unde — în raport cu aptitudinile și rezultatele obținute — vor fi recomandați pentru cursurile care le asigură titlul de specialist cu calificare medie.

Actuala structură a bacalaureatului (3 obiecte, din care două se repetă la scris și oral) este, fără îndoială depășită. Propun ca, indiferent de tipul său, examenul de bacalaureat să constea din patru probe : două scrise — care să pună în evidență gîndirea creatoare, capacitatea de sinteză — într-un cuvînt maturitatea intelectuală a candidatului — și două orale. unde să se poată verifica aptitudinile aplicative, capacitatea de rezolvare a

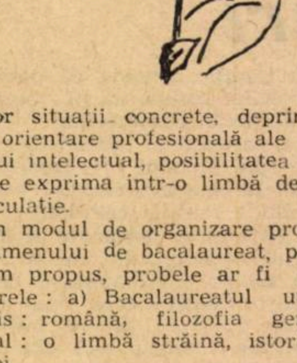

unor situații concrete, deprinderile de orientare profesională ale viitorului intelectual, posibilitatea lui de a se exprima intr-o limbă de largă circulație.

În modul de organizare propus a examenului de bacalaureat, pe care l-am propus, probele ar fi următoarele : a) Bacalaureatul umanist scris : română, filozofia generală. Oral : o limbă străină, istoria patriei.

b) Bacalaureatul științific: Varianta I (fizică-matematică) scris : română, matematică. Oral : limbă străină. fizică. Varianta a II-a (chimie-șt. biologice). Scris : româna, biologia. Oral : o limbă străină, chimia.

Varianta a III-a (științe tehnico-economice). Scris : limba română, matematica. Oral : o limbă străină. fizică sau economia politică (la alegere).

c) Bacalaureat tehnic și în arte. Scris : matematică, materia de specialitate. Oral : o limbă străină, o probă tehnică de specialitate cu caracter practic (susținerea acesteia).

Prof. TUDOR OPRIȘ
Liceul „Gh. Lazăr", București

OPERE LITERARE ÎN LIMBILE STRĂINE DIFERENȚIATE

PE ANI DE STUDII

Pentru ca limbile studiate să poată servi efectiv ca instrument de informare și mijloc de comunicare este necesar să se găsească și să se aplice soluții eficiente.

Literatura artistică scrisă în limba studiată ne poate veni în ajutor Și. intr-adevăr. Editura didactică și pedagogică a inițiat cu ani în urmă. continuînd și în prezent. publicarea unor opere literare valoroase din punct de vedere educativ și estetic care au fost în prealabil prescurtate și bogat adnotate. Soluția adoptată. deși lăudabilă și binevenită. nu este totuși îndeajuns de eficientă din punct de vedere didactic În primul rînd. textele literare din aceste ediții conțin prea multe particularități gramaticale necunoscute elevilor. În al doilea rînd vocabularul textelor în cauză depășește uneori cu mult bagajul lexical al școlarilor. Apoi numărul prea mare de note explicative distrage atenția cititorului-elev Toate acestea determină întreruperea repetată a lecturii care încetează de a mai fi fluentă Or după cum este cunoscut. lectura lipsită de fluență împiedică înțelegerea directă a textului, antrenînd involuntar tendința de traducere din limba străină în cea maternă. Se ajunge astfel la un fenomen deosebit de negativ : între parcurgerea textului în limba străină și înțelegerea lui se interpune limba maternă. Iar veriga intermediară a limbii materne frînează procesul formării automatismelor lingvistice absolut necesare pentru cunoașterea reală a unei limbi străine. Adăugăm. în sfîrșit. că dificultățile mari de gramatică și lexic întîlnite în asemenea texte îi determină uneori chiar și pe elevii bine intenționați să renunțe pur și simplu la continuarea lecturii.

Situația descrisă foarte succint mai sus poate fi remediată. după părerea noastră. prin **metoda adaptării diferențiate a textelor literare în funcție de anul de studiu.**

Este necesar mai întîi selectarea judicioasă a operelor literare ce urmează a fi adaptate în raport cu particularitățile de vîrstă ale elevilor. Apoi textul operei literare alese va fi prescurtat (dacă e cazul) și supus (neapărat) unor operații de substituiri gramaticale și lexicale în conformitate cu cuantumul de cunoștințe prevăzut de programa în vigoare pentru clasa căreia îi este destinat textul respectiv. Iată un exemplu ilustrativ din domeniul limbii franceze. Un roman ca „Les trois mousquetaires" de Alexandre Dumas-tatăl este recomandat ca lectură particulară elevilor din clasa a VII-a. Adaptarea acestui roman va presupune o serie întreagă de înlocuiri a unor forme și construcții gramaticale, necunoscute elevilor din această clasă. cu formele și construcțiile gramaticale corespunzătoare nivelului lor de cunoștințe. Pe de altă parte, cuvintele și expresiile din roman. neasimilate încă de elevi, vor fi înlocuite cu corespondentele lor sinonimice cunoscute. ori de cîte ori asemenea sinonime există. În felul acesta. notele explicative vor fi reduse la strictul necesar, referindu-se în special la nume proprii. realități istorice de epocă. tradiții etc. Vocabularul francez-român de la sfîrșitul unei astfel de cărți va cuprinde doar unități lexicale a căror substituire nu a fost posibilă.

Prof. MIHAI MARC SOCOLESCU
Școala generală nr. 1. comuna Dascălu, jud. Ilfov.

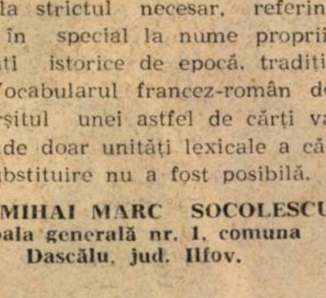

NEGATIV

Se impune o examinare operativă a situației!

O scrisoare adresată redacției noastre purtînd ștampila Consiliului popular al comunei Verbița. județul Dolj. și semnăturile (indescifrabile ale președintelui și secretarului Comitetului executiv ne face cunoscută o serie de nereguli existente la școala din localitate. Modificări de note. în cataloage, fără nici o justificare, absențe nemotivate de la ore. atît ale elevilor. cît și ale unor cadre didactice. „omiterea" de a da teză la unele discipline în anul școlar trecut și — în concluzie — un nivel scăzut de pregătire a elevilor : iată lipsurile semnalate în scrisoare.

Se impune o examinare operativă a situației, la fața locului, din partea Inspectoratului școlar al județului Dolj. de la care așteptăm un răspuns cu constatările și măsurile de rigoare.

Îndepărtat din învățămînt

Prin Ordinul nr. 3 772/1973 al adjunctului ministrului educației și învățămîntului. a fost îndepărtat din învățămînt Csaky Geza. învățător, educator titular la Școala ajutătoare din comuna Bilbor, județul Harghita. Motivul îndepărtării : fapte reprobabile, incompatibile cu funcția de educator și cu etica socialistă.

D. CICHIRA

CONSULTAȚII

Educatoarea Maria Gheorghei. Grădinița de copii sezonieri din comuna Săpînța. județul Maramureș, întreabă dacă nu poate fi salarizată la gradația I (5-10 ani vechime învățămînt) înainte de a obține examenul de definitivat.

Potrivit precizărilor privind aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 2841/1968, personalului didactic din învățămîntul preșcolar, obligatoriu de cultură generală și liceal, articolul 8, cadrele didactice cu o vechime de pînă la 5 ani în învățămînt se salarizează astfel: cu salariul tarifar prevăzut pentru „anul I" dacă sînt în primul an de activitate în învățămînt, sau cu salariul tarifar prevăzut pentru „anii II și III" dacă sînt în al doilea și al treilea an de activitate în învățămînt. Același salariu se acordă și cadrelor didactice care au împlinit perioada de stagierat, dar nu au obținut gradul didactic definitiv, chiar dacă au un stagiu de activitate în învățămînt de peste 3 ani.

„Întrucît la data promovării examenului de stat — precizează Inspectoratul școlar al județului Maramureș — nu ați avut 5 ani de activitate în învățămînt, gradația I nu v-a putut fi acordată decît după ce ați promovat examenul de definitivat."

Școala generală Tibeni, comuna Satu Mare, județul Suceava. întreabă dacă mai este în vigoare dispoziția potrivit căreia personalul didactic care a obținut la absolvirea cursurilor de perfecționare în perioada 1955—1959 (inclusiv) calificativul „foarte bine" (note de 10 și 9) i se acordă un an în plus la vechime.

Inspectoratul școlar al județului Suceava răspunde : „personalului didactic, care pînă la data de 1 ianuarie 1970. i s-au recunoscut unele perioade de activitate (stagiu) în învățămînt pe baza unor dispoziții care nu mai sînt în vigoare i se mențin în continuare perioadele astfel calculate".

Deci, în această precizare se încadrează și întrebarea școlii mai sus menționate cu privire la anul calculat în plus personalului didactic care a obținut la absolvirea cursurilor de perfecționare în perioada 1955—1959 inclusiv. calificativul „foarte bine" (note de 10 și 9).

Henrieta Stőkel, Timișoara. cere lămuriri cu privire la drepturile de salarizare pe perioada concediului de maternitate. Din răspunsul Inspectoratului școlar al județului Timiș, pe care l-am solicitat pentru a vă lămuri, deducem că aveți dreptul la un cîștig calculat, procentual (85%) în funcție de vechimea neîntreruptă în muncă conform H.C.M. nr. 1 356 din 22. VI. 1968. Baza de calcul va fi salariul lunar realizat (cîștigat) pentru cele 12 ore săptămînal prestate.

Mihai Rubei. Școala generală Gelu, comuna Variaș, județul Timiș. Diferența de concediu neefectuat în anul 1972 o puteți efectua în cursul acestui an școlar în perioada cînd nu sînt cursuri.

Octaviana Șovrea. Școala generală nr. 1, comuna Păunești, județul Vrancea. absolventă a Universității București. Facultatea de geologie-geografie. promoția 1971—1972, ne sesizează că nu a primit indemnizația de instalare. Ne-am adresat inspectoratului școlar județean de la care am primit următorul răspuns : „Indemnizația de instalare se acordă cu condiția ca absolvenții să se stabilească în localitățile în care se află organizațiile socialiste la care au fost repartizați.

Dumneavoastră nu v-ați stabilit în comuna Păunești unde ați fost repartizată și nu aveți dreptul la plata indemnizației de instalare."

Gitana Sterian, Ploiești, cere lămuriri în legătură cu drepturile de concediu ale profesorilor suplinitori. Răspunsul Inspectoratului școlar al județului Prahova este următorul : „În conformitate cu instrucțiunile M.E.I. aprobate cu ordinul 330/1968, suplinitorii de posturi vacante au dreptul la un concediu de odihnă calculat la cîte 5 zile lucrătoare pentru fiecare lună integral servită pentru cei numiți după 1 septembrie, dar care au funcționat pînă la 30 iunie.

Cei care suplinesc pe posturi temporar vacante (concedii de naștere, boală etc.) nu pot fi salarizați pe timpul vacanțelor de iarnă și primăvară și nici nu primesc concediu de odihnă".

NOTE DE LECTOR

Cartea pentru elevi

Colecţia „ARCADE"

În totalul cărţilor tipărite anual, bibliografia şcolară deţine, incontestabil, o pondere deosebită. O confruntare atentă şi judicioasă a cererii de carte şcolară, cu ceea ce se află în rafturile librăriilor, este o măsură ce se impune cu necesitate, mai ales acum, în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R., din 18—19 iunie 1973, înainte cu puţin de începerea unui nou an şcolar.

Editura „Minerva" specializată în editarea operelor scriitorilor clasici, răspunde nevoilor şcolare prin colecţiile „Biblioteca pentru toţi" şi „Arcade". Seria „Arcade", iniţiată în 1970, este o colecţie de opere fundamentale din literatura română. Importanţa şi utilitatea unei astfel de serii constă în primul rînd în faptul că ea ajută la popularizarea cu precădere a literaturii naţionale şi slujeşte la cunoaşterea mai bună a scrierilor reprezentative, clasice. În acest scop, fiecare volum beneficiază de o postfaţă, o bibliografie selectivă a operei autorului şi a studiilor despre autor. Domină ediţiile în care se publică o singură operă fundamentală, operă recomandată în bibliografia şcolară cum ar fi de exemplu : „Craii de Curtea Veche" de Mateiu Caragiale, „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă, „Descrierea Moldovei" de D. Cantemir, „Vlaicu-Vodă" de Al. Davila, „Răzvan şi Vidra" de B. P. Haşdeu, „Adela" de G. Ibrăileanu etc. Alte volume adună lucrări mai semnificative din opera unui scriitor sau altul. (V. Alecsandri : „Poezii", G. Alexandrescu : „Poezii", Al. Macedonski : „Poezii", T. Arghezi : „Poezii", D. Anghel : „Poezii şi proză", G. Bacovia : „Poezii", I. L. Caragiale : „Nuvele şi povestiri" etc.).

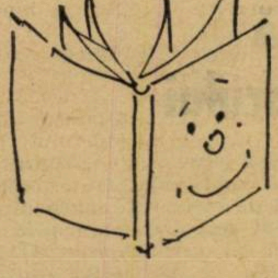

De un interes deosebit sînt selecţiile judicios făcute, opera unor critici literari. Astfel, „Spre roman" de G. Ibrăileanu, cuprinde o suită de articole menite să facă evidentă una din direcţiile mai puţin subiective

ale criticii lui Ibrăileanu. S-au ales, de aceea, numai opiniile despre roman ale criticului, ca fiind cele mai relevante şi mai definitorii. Este un tip de ediţie mai puţin încercat la noi, dar incontestabil fecund. „Universul poeziei" de G. Călinescu, antologie şi postfaţă de Al. Piru, constituie o culegere de eseuri apărute între 1938 şi 1948, aparţinînd deci unui deceniu şi corespunzînd unei anumite perioade din activitatea şi concepţia estetică a lui G. Călinescu.

Cu caracter antologic este şi singura lucrare consacrată folclorului „Cîntece de dragoste şi dor", antologie şi postfaţă de George Munteanu.

Orientarea acestei serii, se pare că nu a avut un caracter planificat, propunîndu-şi cuprinderea tuturor epocilor literaturii române. De aceea domină scriitori din secolul al XX-lea, mai exact din perioada interbelică, din secolul al XIX-lea, din perioada veche doar I. Neculce, iar din perioada contemporană, nimic. Parcă, pentru a se completa, editura îşi propune în 1974 publicarea unui volum : „Din letopiseţul Ţării Moldovei" de Miron Costin, „Poezii" de Eliade Rădulescu, „Studii de literatură română" de T. Vianu, „Romanul românesc" de Pompiliu Constantinescu ş.a.

Evident, seria „Minervei" nu poate şi nu trebuie să acopere tot necesarul de carte şcolară dintr-un an. Direcţia literar-editorială din Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste a organizat anul acesta o comisie intereditorială, care a coordonat întocmirea selecţiunilor de carte şcolară din producţia de carte a anului viitor, orientînd-o spre tematica esenţială şi necesară, evitînd suprapunerile.

În privinţa postfeţelor, se poate face constatarea, că, îndeobşte ele sînt bine scrise. Astfel, postfaţa lui Aurel Martin la „Sărmanul Dionis", care se ocupă în exclusivitate de categoria fantasticului în proza literară eminesciană, plecînd de la premisa îndreptăţită, că prozele lui Eminescu, de esenţă lirică, nu sînt simple ilustrări ale unor concepte filozofice, demonstrează valoarea acestora de proiecţii în „paralel" ale unui eu invadat de vis, mister şi supranatural. Deosebit de inteligentă este, de asemenea, în aceeaşi postfaţă, analiza fantasticului de viziune eroică şi optimistă din „Făt-frumos din lacrimă".

Legată de cerinţele şcolii şi de exigenţele unei astfel de colecţii este postfaţa la Costache Negruzzi „Alexandru Lăpuşneanul", semnată de I. D. Bălan. Sobru, bine documentat, autorul face o bună plasare a cunoscutei nuvele istorice în contextul nuvelisticii româneşti şi universale subliniindu-i cu pertinenţă originalitatea şi continuitatea în timp, ca principala sursă de inspiraţie — remarcabile sînt şi postfeţele semnate de D. Micu, Marian Popa, Nic. Manolescu, C. Măciucă. Este bine că editura şi-a format un colectiv permanent de colaboratori, dar, poate ar fi bine să fie antrenaţi şi alţi cercetători, specialişti într-un domeniu sau altul de istorie literară şi, atît cît e posibil să existe o preocupare pentru exactitate, accesibilitate şi simplitate a analizelor.

Opere fundamentale ale literaturii române pot fi găsite, credem, şi în domeniul literaturii române contemporane. Ne referim la scriitori consacraţi, unanim acceptaţi ca : Zaharia Stancu, Marin Preda, Eugen Jebeleanu, Mihai Beniuc, a căror studiere o prevăd programele şcolare.

ILEANA MANOLE

Cartea pentru profesori

Leon Ţopa: „SOCIOLOGIA EDUCAŢIEI PERMANENTE" *)

Tematica „Sociologiei educaţiei permanente" este dezbătută într-o ordine care se desfăşoară de la general la special, de la istoric la viitorologic, de la formele instituţionalizate ale educaţiei şcolare spre cele extraşcolare, extinse în aria educaţiei sociale, în care opinia oamenilor, idealurile şi obiectivele ce şi le propun acţionează ca factori de educaţie. În prima parte a cărţii se discută conceptul şi sistemul educaţiei permanente şi se caracterizează studiul multidisciplinar, istoric şi culturalogic al acesteia, un capitol fiind dedicat privirii asupra trecutului educaţiei poporului în ţara noastră : „Izvoarele trecutului". (Bălcescu, Haret, Iorga, Gusti ş.a.).

Partea a doua este consacrată cercetării modalităţii de a pregăti în şcoală educabilitatea, capacitatea de a se instrui şi educa pe tot parcursul vieţii. În cea de-a treia parte se face demersul de a conceptualiza mulţimea de forme şi instituţii active din educaţia adulţilor şi din aria postşcolară, atît de efervescentă. Sînt prezentate şi unele direcţii ale instrucţiei, formaţiei şi educaţiei adulţilor în alte ţări.

O a patra parte tratează pe larg problemele de didactică a adulţilor, stăruind asupra proceselor de instruire şi învăţare intelectuală, latură a educaţiei pe care autorul o consideră hegemonică în desăvîrşirea omului societăţii socialiste actuale şi de perspectivă.

Partea a cincea prezintă tabloul metodelor şi mijloacelor în activităţile cultural-educative, dedicînd un capitol aspectelor de continuitate (ânulare) şi perfecţionare a metodelor (şi sistemelor de metodă) în această activitate. În partea rezervată autoeducaţiei, autorul oferă consultaţii, îndrumări practice de traducere în viaţă a unor procedee, tehnici şi metode la nivelul oricărui om al muncii, absolvent al şcolii generale.

Mediului educaţional familial i se atribuie două studii, care pun în lumină, pe de o parte caracteristicile educaţiei copiilor în familie, pe de altă parte, caracteristicile şcolii părinţilor.

În ultima parte, intitulată „În perspectiva deceniului următor" autorul întreprinde o privire critică şi ia în considerare cîteva probleme a căror soluţionare a devenit prioritară : relaţia învăţămînt-producţie, orientarea profesională, perfecţionarea educaţiei adulţilor ca proces de mare eficienţă economică ş.a.

Autorul relevă valenţele autoeducaţiei şi autoinstrucţiei la toate vîrstele, în cele mai diverse împrejurări de viaţă educaţională, profesională şi politică. Evident, autoeducaţiei la adulţi i s-a conferit în pedagogia modernă o însemnătate centrală. Nu numai în capitolul dedicat autoeducaţiei sînt analizate condiţiile ei sociologice şi sînt recomandate tehnici şi procedee de autoinstruire şi autoeducare („Consultaţii"), ci pe întregul parcurs al volumului se relevă necesitatea sporirii calităţii educaţiei, a activităţilor culturale prin procese autentice de autofăurire a propriei personalităţi. Tratarea insistentă a laturilor şi resurselor autoeducaţiei oamenilor societăţii socialiste multilateral dezvoltate nu este o preferinţă personală, ci răspunsul la o legitate socială, educaţională, corespunzătoare ariei şi palierelor în extindere (şi diversificare) ale educaţiei şi culturii în societatea noastră.

Sinteza, realizată în cele opt capitole ale cărţii, relevă fondul antropogonic şi sociogonic al proceselor educaţionale în societatea noastră socialistă multilateral dezvoltată, fundamentează şi pune în evidenţă creativitatea practicii educaţiei socialiste ca proces unitar, global şi, totodată, în continuă diversificare. Sînt aşezate astfel premisele sistemului educaţiei permanente, deci ale unui întreg, compus din elemente corelate, interdependente, apte de o relativă autonomie şi mişcare independentă, care să asigure caracterul deschis al întregului, unitatea sa în evoluţia creatoare.

Studiul descoperă virtuţile conceptului şi sistemului educaţiei permanente în modalităţile de adaptare şi prospectivare a gradelor şi ciclurilor de învăţămînt ; face propuneri privind conţinutul şi metodologia educaţiei şi instrucţiei. Capitolele „Educaţia permanentă şi şcoala de cultură generală", „Educaţia permanentă în universitate", „Sistemul social global şi sistemul de învăţămînt" aduc argumente în favoarea acestei viziuni şi pun în lumină relaţia dintre educaţie, învăţămînt şi producţie.

ALEXANDRINA COSTEA

---

*) Editura stiinţifică, colecţia „Sinteze sociologice", Bucureşti, 1973, 268 p.

PLANIGLOB ŞCOLAR

U.R.S.S.

Psihologia în slujba dezvoltării armonioase a copiilor

Veşnica controversă dintre adepţii predeterminării fatale prin codul genetic, ceea ce ar duce la diminuarea rolului instruirii şi al educaţiei, pe de o parte, şi adepţii posibilităţilor egale ale tuturor indivizilor în dezvoltarea oricărui talent, ceea ce ar duce la ignorarea particularităţilor individuale şi inutilitatea muncii de orientare profesională, pe de altă parte, poate fi totuşi soluţionată, susţin psihologii sovietici. Ei afirmă că aptitudinile se pot forma în procesul instructiv-educativ, al cărui rol este decisiv. Totodată însă, există şi premise înnăscute, care, în condiţii egale, asigură indivizilor ce le posedă o formare mai uşoară, mai rapidă, mai timpurie şi mai pregnantă a aptitudinilor. Deosebirile individuale se bazează în special pe însuşirile sistemului nervos, manifestate prin : percepere, atenţie, memorie, gîndire, precum şi prin capacitatea de a învăţa, adică modul de însuşire a experienţei sociale.

Existenţa premiselor înnăscute a fost demonstrată prin cercetări legate de relevarea cît mai timpurie a aptitudinilor. De exemplu, elemente ale simţului ritmului se manifestă chiar de la vîrsta de 2—3 ani. S-a constatat că deosebirile individuale în acest domeniu sînt foarte mari. O cercetare efectuată asupra elevilor din clasa întîi, chiar în primele zile ale anului şcolar, a arătat că ei pot fi grupaţi în majoritatea lor (80%) după aptitudini (literare, matematice, plastice etc.). Fenomenul acceleraţiei, care se constată în epoca actuală, duce la o mai rapidă dezvoltare intelectuală a copiilor, dar ca aptitudini nu pot fi considerate decît acele însuşiri care se menţin şi la vîrsta maturităţii.

O preocupare de seamă a psihologilor sovietici o constituie elaborarea unor noi sisteme de învăţare care să asigure nu numai un cuantum de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi, dar şi un ritm mai rapid al dezvoltării intelectuale a elevilor. Cercetările asupra dezvoltării intelectului în cadrul lecţiilor de matematică din primele clase arată succesul introducerii experimentale a noţiunii teoretice de număr, a însuşirilor generale ale mărimilor, ceea ce duce la dezvoltarea gîndirii teoretice. De asemenea, la lecţiile de limbă, cercetările au arătat că încă din clasele mici se poate trece la familiarizarea sistematică cu principalele sensuri şi forme ale limbii, ceea ce duce la dezvoltarea vorbirii — indice deosebit de important al nivelului general al dezvoltării elevilor. Cercetările asupra instruirii timpurii la preşcolarii de grupă mare din grădiniţe au arătat că în decurs de două luni copiii pot fi alfabetizaţi, astfel încît, la sfîrşitul anului şcolar, ei pot citi, scrie şi povesti conţinutul textelor din abecedar.

VLADIMIR ANDRICI

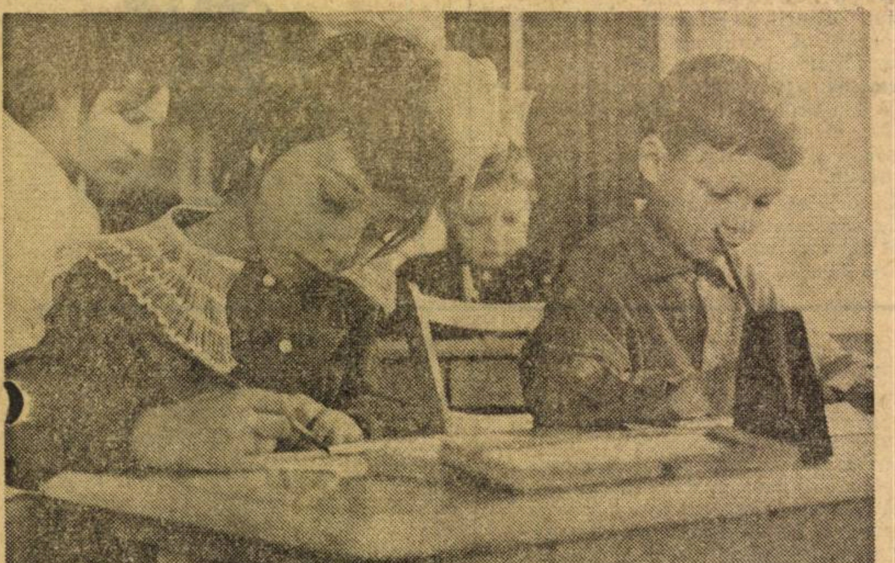

R. P. Polonă

Cei 422 de mii

Cu diplomă sau cu certificat de absolvire a şcolii, care asigură cunoştinţe şi calificări superioare, se vor prezenta la locurile de muncă, în lunile ce urmează, 422 mii de tineri polonezi

Acest fapt constituie ceva mai mult decît o ilustrare statistică a dezvoltării învăţămîntului din R.P. Polonă. Afluxul celor 422 mii de absolvenţi cu diplome ale institutelor de învăţămînt superior, cu certificate de absolvire ale liceelor, şcolilor medii generale şi profesionale, creează astăzi condiţii pentru o mutaţie favorabilă a barometrului productivităţii. Întreaga idee a construcţiei celei „de-a doua Polonie" se bazează pe sporirea numărului de cadre pregătite din ce în ce mai bine atît din punct de vedere profesional, cît şi din cel al culturii generale. În anul 1960 au absolvit şcoli medii profesionale 42 mii de tineri, în 1971, 175 de mii. Un ritm tot atît de intens îl are şi afluenţa absolvenţilor institutelor de învăţămînt superior : de la peste 20 de mii în 1960, la peste 47 de mii in anul 1971. Această afluenţă a cadrelor calificate, legată şi de alţi factori — de natură politică, socială, organizatorică — a dus în ultimii ani la obţinerea unor rezultate esenţiale în ceea ce priveşte creşterea productivităţii muncii în R.P. Polonă.

SOMALIA

Spre o şcoală pentru toţi

Înaintea invaziei coloniale, tipul de educaţie în Somalia era exclusiv tradiţional şi se realiza mai ales în şcoli în care se preda Coranul. După ocupaţie şi pînă la Revoluţia nesîngeroasă din 21 octombrie 1969, educaţia urmărea să satisfacă interesele colonialiştilor şi ale susţinătorilor lor. Ea ţintea în principal să pregătească funcţionari şi interpreţi care să-i ajute pe colonialişti să comunice cu populaţia locală şi să-şi introducă peste tot propria lor limbă, ca mijloc de difuzare a propriei culturi şi de dominare a ţării.

Revoluţia din octombrie 1969, alături de nenumărate schimbări pozitive în viaţa societăţii noastre, a modificat şi întreaga concepţie cu privire la educaţie, atît din punct de vedere cantitativ cît şi calitativ. Numărul celor care urmează şcoala a sporit de trei ori faţă de perioada premergătoare anului 1969. A fost înfiinţată o Universitate naţională cu 8 facultăţi.

Politica şcolară a statului nostru urmăreşte să creeze condiţii ca fiecare copil doritor să înveţe, să poată urma şcoala. Şi, cu toate că nu am putut introduce învăţămîntul obligatoriu, numărul celor care învaţă a crescut cu 32 la sută în şcoala elementară, cu 28 la sută în şcoala intermediară şi cu 57,8 la sută în şcoala secundară.

O altă măsură importantă adoptată îndată după Revoluţie a fost modificarea radicală a programelor şcolare, în scopul de a conferi educaţiei o orientare spre muncă şi un caracter politehnic, de a o lega mai strîns de mediul social şi natural al copilului. Limba somaleză a devenit un mijloc oficial de folosire atît în şcoli cît şi în instituţii. Noile programe urmăresc, de asemenea, să formeze o concepţie sănătoasă despre viaţă, o concepţie socialistă faţă de stat şi faţă de proprietate.

Pentru a grăbi procesul eradicării analfabetismului (90 la sută din populaţie nu ştie să scrie şi să citească), iniţiem o campanie naţională, de doi ani, pentru alfabetizare, în decursul căreia toţi adulţii vor fi învăţaţi să citească şi să scrie. Mai precis, ei vor fi supuşi unui proces de alfabetizare funcţională. Se prevede ca, în decursul următorilor 10 ani, poporul nostru să lichideze neştiinţa de carte.

MOHAMED ALI WARSAME
director al revistei
„Glasul profesorilor"
din Somalia

REPUBLICA MALGAŞĂ

În concordanţă cu cerinţele poporului

Înainte de evenimentele din mai 1972, cînd în Madagascar a fost răsturnat de la putere vechiul guvern, regimul neocolonialist a supus masele populare unui nesfîrşit şir de suferinţe. După alungarea lor, în luna mai anul trecut, noul guvern al generalului de divizie Gabriel Ramanantsoa, care a primit împuterniciri depline, a determinat o serie de schimbări pe calea noncapitalistă.

Printre obiectivele majore ale politicii şcolare pe care statul nostru le urmăreşte cu consecvenţă amintesc : armonizarea învăţămîntului cu realităţile naţionale, malgaşizarea lui treptată, democratizarea, laicizarea şi planificarea lui.

În conformitate cu aceste obiective a fost redus la jumătate numărul orelor de franceză, pentru a se face mai mult loc altor discipline, cum ar fi limba malgaşă, matematica, geografia, istoria şi, în general, ştiinţele. În primii ani ai şcolii primare, de exemplu, întreg procesul instructiv-educativ se desfăşoară azi în malgaşă şi nu se învaţă deloc limba franceză. Programele şi planurile de învăţămînt, la toate nivelele, au fost elaborate de specialişti autohtoni care ţin seama de realităţile noastre concrete.

Învăţămîntul nostru este organizat astfel : *Învăţămîntul primar*, care şcolarizează copiii în vîrstă de 6 ani împliniţi. Statul luptă pentru extinderea lui, întrucît acest ciclu este menit să elibereze individul de analfabetism şi să-l pregătească astfel încît să-şi poată asuma o serie de responsabilităţi în oraşul sau satul în care trăieşte. *Învăţămîntul secundar general şi tehnic* care se realizează printr-un ciclu scurt de patru ani şi unul lung de şapte ani. El adînceşte pregătirea de cultură generală şi, respectiv, tehnico-profesională a tînărului, chemat să-şi asume, după absolvire, responsabilităţi social-economice mai complexe. Efectivul de elevi care urmează învăţămîntul secundar s-a triplat în raport cu cel dinainte. În al treilea rînd, avem *învăţămîntul superior* pe care tindem să-l organizăm cît mai în concordanţă cu cerinţele poporului nostru. Spunem aceasta deoarece, înainte, Universitatea noastră era copia fidelă a celei franceze. Poate este semnificativ să amintesc că astăzi universitatea are în frunte un rector malgaş. De asemenea, directorii liceelor, chiar şi cei provizorii, sînt cu toţii malgaşi. Aceasta nu înseamnă că noi sîntem xenofobi. Profesorii străini pot preda în şcolile noastre atîta vreme cît servesc interesele malgaşilor. Dealtfel, Franţa va continua să coopereze cu Madagascarul în domeniul învăţămîntului, pentru formarea cadrelor, în cercetarea ştiinţifică, în schimburile culturale.

„Nu am putea să ajungem la renovarea sistemului de educaţie — spunea prof. Manambelona, ministrul educaţiei şi afacerilor culturale, la reuniunea UNESCO de la Tananarive, ţinută în aprilie a.c. — fără un studiu prealabil al datelor reale atît economice, cît şi sociale ale ţării". Eforturile care se fac pentru dezvoltarea şcolii au la bază acest principiu.

Desigur, transformările ce au avut loc şi care continuă sînt încă departe de ceea ce ar trebui. Dar noi toţi avem încredere şi susţinem guvernul actual astfel încît el să poată face paşi mari înainte, pentru binele întregii ţării.

EUSEBE RANOARISON
secretar al Sindicatului
cadrelor didactice din
Madagascar (S.M.M.
FISEMA)

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia : Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 20

Tiparul Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

CABINET

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 106
Simbătă 18 august 1973
16 pagini — 1 leu

1944
23 AUGUST
1973

DESTIN
LIBERTATE
PROGRES

Insurecția națională antifascistă armată din 23 August 1944 se află înscrisă în istoria țării noastre cu litere de foc ale eroismului maselor muncitoare și ale înțelepciunii partidului. Hotărîtor pentru destinele națiunii, actul de la 23 August 1944 a produs cea mai profundă transformare din întreaga istorie a poporului român, deschizînd calea revoluției populare și a anilor construcției socialiste.

Consemnăm în agenda marilor noastre realizări, accesul liber în învățămînt pentru întregul tineret al țării și pentru toți oamenii muncii, gratuitatea învățămîntului de toate gradele, generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, creșterea fără precedent a numărului elevilor, studenților, cadrelor didactice și al unităților școlare : școli, licee și facultăți.

Caracteristice învățămîntului nostru îi sînt legătura strînsă cu producția și cercetarea științifică și corelarea sa nemijlocită cu cerințele dezvoltării sociale, ale construcției noastre socialiste, pe baza unei concepții unitare promovată cu consecvență de către partid.

În aceste zile, ale sărbătorii lui 23 August, cadrele didactice din întreaga țară — profund angajate în îndeplinirea hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie a.c. — îndreaptă cu căldură un gînd de recunoștință față de partid și față de conducerea partidului, pentru condițiile create în îndeplinirea cu succes a nobilei misiuni de educator al tinerelor generații.

Intensificînd pregătirile pentru deschiderea noului an școlar, educatorii acționează cu convingerea că — așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu :

„De felul în care școala își îndeplinește această misiune — orientarea copiilor și tineretului în viață — depinde ce fel de tineret, ce fel de oameni va avea societatea noastră de mîine".

TRIBUNA ȘCOLII

„Porțile școlilor, larg deschise tuturor copiilor țării" — acest vechi vis
al oamenilor muncii a devenit realitate în anii liberi,
al căror șir a început cu August 23

Ştiri, însemnări, comentarii

Şedinţa Consiliului pentru învăţămîntul preşcolar şi general obligatoriu

În ziua de 14 august 1973, la Casa universitarilor din Bucureşti, a avut loc şedinţa de lucru a Consiliului pentru învăţămîntul preşcolar şi general obligatoriu, sub conducerea tovarăşului Traian Pop, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului. În afară de membrii colegiului, au participat inspectori şcolari generali şi alţi reprezentanţi ai inspectoratelor şcolare judeţene, lucrători din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului etc.

Pe ordinea de zi a Consiliului au fost incluse următoarele puncte: descongestionarea planului de învăţămînt pentru şcoala generală; informarea cu privire la predarea limbilor străine; proiectul de Regulament privind organizarea şi funcţionarea comitetelor şi comisiilor de părinţi şi normativele de dotare a grădiniţelor şi a şcolii generale (ciclul primar şi gimnazial).

În încheierea lucrărilor Consiliului, a luat cuvîntul tovarăşul Traian Pop, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, care, referindu-se la sarcinile ce decurg pentru şcoală din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, a informat Consiliul asupra planului de măsuri pe care le va lua conducerea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului în cursul anului şcolar 1973—1974, cu aplicabilitate în anul şcolar 1974—1975.

Activitatea editorială a Caselor corpului didactic

Casele corpului didactic au trecut deja de faza începutului : ziua de naştere va fi în această toamnă sărbătorită pentru a doua oară. Ezitările şi căutările îşi mai au, desigur justificări, dar se poate vorbi, evident, de prezenţa marcantă a acestor instituţii în viaţa cadrelor didactice din judeţe.

Aş vrea să aduc în discuţie de această dată activitatea editorială a acestor forumuri ale activităţii cadrelor didactice. Aflate sub îndrumarea inspectoratelor şcolare, planurile editoriale ale Caselor corpului didactic încearcă să cuprindă o varietate de probleme. Astfel, Casa corpului didactic din Tîrgovişte, în anul şcolar 1972—1973 a tipărit patru Scrisori metodice (în cadrul unei colecţii) adresate profesorilor de ştiinţe sociale, celor care predau limbile moderne, fizica şi chimia şi biologia. Într-un tiraj, variind între 600 şi 800 de exemplare, fiecare din aceste Scrisori metodice, abordînd probleme referitoare mai ales la modernizarea predării obiectului în speţă, a reuşit să pătrundă în toate şcolile judeţului.

Tot sub egida instituţiei noastre au apărut : o Culegere de studii prilejuite de inaugurarea instituţiei noastre şi un număr al publicaţiei „Însemnări pedagogice“. Aniversarea a 140 de ani de la înfiinţare a şcolii generale „Vasile Cîrlova“ din Tîrgovişte a prilejuit o colaborare fructuoasă din care au rezultat o revistă şcolară „Armonii“ şi monografia unităţi sărbătorite. În pregătire sînt deja numerele 2 ale revistelor „Însemnări pedagogice“ şi „Armonii“ şi o culegere de materiale prezentate la Simpozionul dedicat lui Gh. N. Costescu. Exceptînd, desigur, publicaţiile şcolare, meritorie mi se pare angrenarea unui mare număr de colaboratori din şcolile întregului perimetru dîmboviţean.

Faţă de volumul sporit de muncă pe care îl necesită această valoroasă activitate editorială a Caselor corpului didactic, apreciem că este necesar ca inspectoratele şcolare să analizeze condiţiile de lucru (redacţional, tehnoredacţional şi tipografic) şi să ia măsurile corespunzătoare ce se impun.

Prof. LUCIAN GRIGORESCU
documentarist la
Casa corpului didactic,
Dîmboviţa

CONCURSURI DE ADMITERE în licee

Între 1 şi 10 septembrie a.c. se organizează o nouă sesiune a concursului de admitere în licee învăţămînt de zi la unităţile şcolare la care nu s-au completat toate locurile în sesiunea din iulie. De asemenea, în aceeaşi perioadă, va avea loc şi concursul de admitere la învăţămîntul liceal seral şi la învăţămîntul fără frecvenţă al liceelor de specialitate. Pentru liceele de cultură generală, sesiunea de admitere la învăţămîntul fără frecvenţă se va organiza în perioada 20—30 septembrie 1973.

Concursul este precedat de examenul medical, iar la unele profile (arhitectură şi sistematizare, licee de artă, pedagogice, licee de educaţie fizică) şi de susţinerea unor probe practice de verificare a aptitudinilor (desen după natură, desen liniar, probe muzicale, dans, probe sportive) care se organizează cu 3-4 zile înainte de data începerii probelor scrise. Candidaţii respinşi la probele practice se pot înscrie la concursul de admitere în alte licee pînă în ziua de 29 august inclusiv. Înscrierea candidaţilor la concursul de admitere pentru învăţămîntul seral şi fără frecvenţă, precum şi pentru învăţămîntul de zi la liceele la care au mai rămas locuri disponibile se încheie cu două zile înainte de începerea acestuia.

La concursul de admitere la învăţămîntul de zi se pot prezenta absolvenţi ai clasei a VIII-a a şcolii generale care împlinesc cel mult 17 ani în anul 1973, iar la învăţămîntul seral şi fără frecvenţă se pot prezenta, indiferent de vîrstă, persoanele care au absolvit clasa a VIII-a a şcolii generale sau posedă studii echivalente şi lucrează în domeniul specialităţii în care urmează să se pregătească (pentru liceul de specialitate). La învăţămîntul seral organizat pe lîngă liceele de cultură generală, candidaţii vor prezenta dovada de încadrare în muncă. Probele de concurs la liceele de cultură generală, de artă şi pedagogie sînt : limba română — scris şi oral, matematică — scris şi oral ; istoria României — oral.

Candidaţii de la liceele cu predarea în limbile naţionalităţilor conlocuitoare susţin probe scrise şi orale şi la limba şi literatura maternă.

La liceele de specialitate, concursul constă în susţinerea următoarelor probe : limba şi literatura română sau, la alegerea candidatului, un obiect din profilul specialităţii la care acesta se înscrie (fizică, chimie, ştiinţe biologice, geografie) — scris şi oral şi matematică — scris şi oral.

Candidaţii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare pot susţine probele de concurs în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă.

Programele concursului de admitere au fost publicate încă de la începutul anului 1973 şi puse la dispoziţia celor interesaţi prin reţeaua de difuzare a presei.

Lucrările scrise pentru învăţămîntul de zi şi învăţămîntul seral în sesiunea 1-10 septembrie a.c. se susţin în ziua de 1 septembrie şi respectiv 2 septembrie 1973. Probele scrise nu sînt eliminatorii. Admiterea în licee se face în ordinea descrescîndă a mediilor generale obţinute de candidaţi la concurs şi în limita locurilor planificate.

La concursul de admitere nu sînt candidaţi reuşiţi fără loc şi nu se aprobă reexaminări.

Candidaţii declaraţi admişi la concursul de admitere se pot înscrie în şcolile şi la specialitatea pentru care au candidat.

Lista candidatilor admişi, în ordinea descrescîndă a mediilor şi în limita locurilor planificate, se afişează imediat după încheierea concursului.

Informaţii detaliate privind desfăşurarea concursului de admitere — numărul de locuri şi profilele în care se şcolarizează elevii — se pot obţine de la secretariatele liceelor, precum şi de la inspectoratele şcolare.

În şcolile profesionale

În şcolile profesionale — învăţămînt de zi şi ucenicie la locul de muncă — la care nu s-au completat toate locurile planificate, în sesiunea din iulie a.c., precum şi şcolile profesionale învăţămînt seral se va organiza o nouă sesiune de admitere în perioada 1—10 septembrie 1973.

La învăţămîntul de zi, precum şi la ucenicie la locul de muncă se pot prezenta absolvenţi ai şcolii generale de 10 ani, precum şi promovaţi ai clasei a VIII-a a şcolii generale care împlinesc cel mult 18 ani în anul calendaristic 1973. La forma ucenicie la locul de muncă se pot prezenta la admitere şi candidaţi care împlinesc cel mult 19 ani în anul calendaristic 1973.

La meseriile mecanizator-miner, sondor, mecanic agricol, limita de vîrstă este de 25 de ani, iar pentru meseria vînzător pentru magazine săteşti se primesc candidaţi care au vîrsta de pînă la 25 de ani şi stagiul militar satisfăcut.

La învăţămîntul seral se pot prezenta, indiferent de vîrstă, persoanele care au absolvit şcoala generală sau posedă studii echivalente şi lucrează în meseria în care urmează să se califice.

Înscrierea candidaţilor a început cu 30 de zile înainte de concurs şi se încheie cu 2 zile înainte de începerea acestuia. Înscrierile la concurs se fac la sediul fiecărei şcoli sau al centrelor de înscriere stabilite de ministerul, organul central sau local al administraţiei de stat în subordinea căruia funcţionează şcolile respective

Admiterea candidaţilor înscrişi se face în limita locurilor planificate pentru fiecare meserie şi cuprinde : examenul medical, care se desfăşoară în perioadele 1—2 septembrie a.c. pentru absolvenţii şcolii generale de 10 ani şi 2—3 septembrie a.c. pentru promovaţii clasei a VIII-a.

Admiterea absolvenţilor şcolii generale de 10 ani în şcolile profesionale se face fără susţinerea de probe scrise sau orale, pe baza rezultatelor examenului medical, în limita locurilor planificate pentru meseria respectivă. În cazul cînd numărul celor înscrişi depăşeşte numărul locurilor planificate pentru meseria respectivă, admiterea se face în ordinea mediilor obţinute în clasa a X-a a şcolii generale. Candidaţii care nu au fost admişi la la meseria la care s-au înscris (în cazul cînd numărul celor înscrişi a depăşit numărul locurilor planificate) se pot înscrie la o altă meserie, în cadrul şcolii respective sau la o altă şcoală.

Admiterea promovaţilor clasei a VIII-a a şcolii generale se face în limita locurilor planificate. În cazul cînd numărul candidaţilor depăşeşte numărul de locuri planificate, se vor susţine probe scrise şi orale la obiectele cuprinse în broşura „Programele concursului de admitere în liceele de specialitate, şcoli profesionale şi ucenicie la locul de muncă — sesiunile din anul 1973“, publicată şi pusă la dispoziţia celor interesaţi prin reţeaua de difuzare a presei. În acest caz, admiterea se face în ordinea descrescătoare a mediei obţinute la probele scrise şi orale. Candidaţii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare pot susţine probele de concurs în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă.

Informaţii suplimentare privind concursul de admitere se pot obţine de la orice şcoală profesională sau întreprindere care primeşte ucenici, precum şi de la ministerele economice — direcţiile de personal-învăţămînt.

MICROFIŞA

Profesorul Iosif I. Gabrea împlineşte 80 de ani

La 18 august, profesorul universitar doctor docent Iosif I. Gabrea împlineşte vîrsta de 80 de ani. Distins elev şi colaborator apropiat al lui G. G. Antonescu, a desfăşurat o multilaterală activitate pedagogică, teoretică şi practică, parcurgînd toate treptele ierarhiei didactice.

Absolvent al Şcolii normale din Cîmpulung-Muscel, profesorul Gabrea şi-a început cariera didactică în anul 1913 ca învăţător în Teleorman şi, apoi, ca institutor la Şcoala de aplicaţie a Şcolii normale din Cîmpulung-Muscel. După ce îşi ia licenţa în filozofie şi drept, funcţionează un timp ca profesor secundar îndeplinind şi funcţia de bibliotecar al Bibliotecii pedagogice de pe lîngă Casa şcoalelor şi, pentru o scurtă perioadă, de şef al Muzeului pedagogic. În anul 1927 devine asistentul profesorului Antonescu, iar după ce ia doctoratul în pedagogie, conferenţiar (în 1932) şi, mai tîrziu, profesor de pedagogie la Facultatea de ştiinţe a Universităţii din Bucureşti. Între anii 1941—1949 a fost director al unuia dintre Seminarele pedagogice universitare din Bucureşti. În 1938 a fost ales membru al Academiei de ştiinţe.

Profesorul Iosif I. Gabrea a desfăşurat o prodigioasă activitate didactică şi ştiinţifică, cunoscută şi apreciată în sfera pedagogilor din ţara noastră şi peste hotare, încununată de primirea „Ordinului Muncii“ Clasa a II-a, conferit de Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România pentru : „Activitate îndelungată şi merite deosebite, precum şi pentru contribuţia adusă la dezvoltarea învăţămîntului superior“.

Pentru generaţiile de elevi şi studenţi pe care le-a educat rămîne o vie întruchipare a pedagogului zelos — legat de şcoală printr-un sincer, călduros şi statornic devotament. A desfăşurat o rodnică muncă de cercetare a fenomenului educaţiei în şcoala românească, care s-a materializat într-un lung şir de publicaţii, cărţi, broşuri, reviste şi articole în presa pedagogică, pe o perioadă de peste cinci decenii. Bogata sa activitate ştiinţifică îl situează printre cei mai fecunzi pedagogi din perioada interbelică.

Menţionăm o parte din aceste lucrări : **Şcoala creatoare,** (Individualitate-personalitate), 1927 ; **Individualizarea învăţămîntului,** 1929 ; **Statistica şi politica şcolară,** 1932 ; **Organizarea învăţămîntului în 28 de ţări,** 1933 ; **Menirea şi organizarea universităţilor populare,** 1934 ; **Şcoala românească. Structura şi politica ei,** 1937 ; **Din problemele pedagogiei româneşti,** 1937 etc. În colaborare cu I. C. Petrescu a tradus Prelegeri pedagogice de I. Fr. Herbart (1926) şi Artă şi cultură de E. Neumann (1927).

În 1963 a publicat un volum de Texte pedagogice alese din Fr. A. W. Diesterweg, cu o introducere amplă şi valoroasă asupra pedagogului german, tradus şi comentat pentru prima oară în România. Profesorul I. I. Gabrea a fost un neobosit autor de manuale pentru învăţămîntul primar.

Profesorul I. I. Gabrea a propus creşterea tineretului din diferite ţări în spiritul respectului reciproc între popoare, pentru consolidarea păcii scriind : „Mult mai important se pare că este rolul Centrelor internaţionale de documentare pedagogică în realizarea apropierii dintre naţiuni, pentru consolidarea păcii“ şi „Educatorii din lumea întreagă, au cei dintîi datoria să se întîlnească în gînd şi în faptă spre a înlătura războiul“. (Un centru naţional de documentare pedagogică, 1936, pag. 9—25 şi lucrarea „Problemele pedagogiei româneşti“, pag. 400).

VICTORIA POPOVICI
cercetător ştiinţific
Institutul de ştiinţe pedagogice

Ştiri, însemnări, comentarii

ÎNVĂŢĂMÎNTUL ROMÂNESC ÎN ANII SOCIALISMULUI

„În ţara noastră studiază, în prezent, peste 4 milioane de tineri, ceea ce înseamnă că din cinci locuitori unul este cuprins într-o formă de învăţămînt“. (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România).

O privire comparativă a cifrelor de şcolarizare a populaţiei şcolare pe diferite tipuri de unităţi de învăţămînt între anii 1938—1972 este elocventă.

Astfel, în anul şcolar 1938—39, numărul total al elevilor şi studenţilor era de 1 781 290. În anul şcolar 1948—1949, primul an după aplicarea reformei învăţămîntului în ţara noastră, în şcolile de toate gradele erau cuprinşi 2 203 728 de elevi şi studenţi. În anul şcolar 1972—73, învăţămîntul românesc de toate gradele a fost frecventat de un număr de 4 341 722 de elevi şi studenţi.

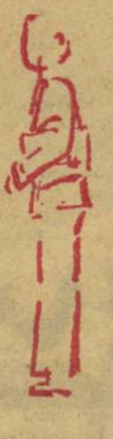

În România burghezo-moşierească învăţămîntul preşcolar era foarte slab reprezentat. Doar 90 787 de copii de vîrstă preşcolară au fost cuprinşi în anul şcolar 1938—39 în cele 1 577 de grădiniţe de copii, în care îşi desfăşurau activitatea 1 819 educatoare. Anul şcolar 1948—49 a marcat şi aici un salt calitativ. În învăţămîntul preşcolar au fost cuprinşi în acel an 157 934 de copii de vîrstă preşcolară. Numărul unităţilor preşcolare se ridica la 2 998, iar al personalului didactic la 3 951. În anul şcolar 1972—73, învăţămîntul preşcolar a fost frecventat de 591 670 de copii preşcolari. Numărul unităţilor de acest tip se ridică la circa 11 542, iar al cadrelor didactice la 23 224 de educatoare.

◆

„A crescut numărul grădiniţelor şi s-a asigurat generalizarea în linii mari a învăţămîntului preşcolar pentru copiii în vîrstă de 5 ani“. (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România).

În anul şcolar 1980—81, conform prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., va fi cuprinsă în grădiniţă aproape întreaga populaţie de vîrstă preşcolară de 3—6 ani.

„Aproape 91 la sută din tineretul şcolar este cuprins într-o formă de învăţămînt cu o durată de cel puţin 10 ani“. (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România).

În anul şcolar 1938—39, învăţămîntul obligatoriu de cultură generală cuprindea un număr de 1 575 477 de elevi. În anul şcolar 1972 — 1973, învăţămîntul general obligatoriu este frecventat de 2 729 092 de elevi.

◆

„Numărul elevilor care urmează învăţămîntul liceal este de peste 10 ori, iar al studenţilor de aproape 7 ori mai mare decît în anul şcolar 1938—1939“. (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România).

Numărul elevilor care frecventau liceele de cultură generală în anul şcolar 1938—39 era abia de 29 064. În anul şcolar 1948—1949, primul an de aplicare a reformei învăţămîntului, numărul acestora se ridica la 55 020. În anul şcolar 1972—73, 355 328 de elevi sînt înscrişi în liceul de cultură generală.

◆

„Ţinînd seama de sarcina stabilită de Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1972, Plenara a hotărît generalizarea învăţămîntului liceal, prin învăţămînt de zi, seral şi fără frecvenţă, pînă la anul 1985. În acest fel, în viitor, fiecare muncitor, fiecare om al muncii va avea ca pregătire minimă liceul. Se va realiza, astfel, un progres important în ridicarea nivelului general de cultură şi în dezvoltarea multilaterală a personalităţii fiecărui cetăţean“. (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România).

Liceele de specialitate şi şcolile tehnice care primeau absolvenţi ai şcolii generale erau frecventate în anul şcolar 1938—39 de 20 283 de elevi. În anul şcolar 1948—49 sînt înscrişi în acest tip de şcoală 89 544 de elevi, iar în anul şcolar 1972—73, numărul acestora se ridică la 149 895.

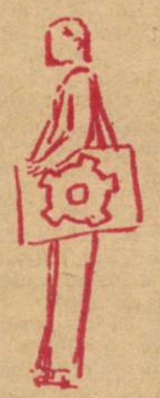

O dezvoltare impetuoasă a cunoscut în aceşti ani şi învăţămîntul profesional şi postliceal. Astfel, în acelaşi an şcolar 1938—39, pe care îl luăm ca punct de referinţă, învăţămîntul profesional şi postliceal era frecventat de 39 250 de elevi. Reforma învăţămîntului din 1948 a constituit şi pentru acest tip de şcoală o cotitură. Numărul elevilor înscrişi înregistrează un salt important : 61 372. În anul şcolar 1972—73 învăţămîntul profesional şi postliceal este frecventat de un număr de 371 751 de elevi.

◆

„Învăţămîntul superior trebuie să pregătească oameni pentru producţie. Să dezrădăcinăm complet mentalitatea care se mai întîlneşte încă în învăţămîntul superior şi în special la unii părinţi, potrivit căreia nu s-ar cuveni ca, după atîta şcoală, tînărul să meargă în producţie“. (Din Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973: Cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului).

Nevoia de cadre calificate cu pregătire superioară în toate domeniile de activitate — industrie, economie, agricultură, ştiinţă, cultură, învăţămînt — a determinat o dezvoltare impresionantă a învăţămîntului superior în anii de după Eliberare. Dacă în anul 1938—1939 cele 16 unităţi de învăţămînt superior erau frecventate de 26 489 de studenţi, în anul universitar 1948—1949, primul an de aplicare a reformei învăţămîntului, numărul institutelor de învăţămînt superior se ridicase la 47, frecventate de 48 676 de studenţi. În anul universitar 1972—73, cursurile învăţămîntului superior sînt frecventate de un număr de 143 986 de studenţi.

Pentru a putea cuprinde întreaga populaţie de vîrstă preşcolară şi şcolară în diferitele trepte şi forme de învăţămînt, statul şi partidul nostru au investit sume din ce în ce mai importante pentru asigurarea bazei materiale a dezvoltării învăţămîntului, pentru asigurarea bunei desfăşurări a procesului de instruire şi educaţie a generaţiilor tinere. Paralel cu aceasta, s-a asigurat pregătirea de specialitate, pedagogică, ideologico-politică a educatoarelor, învăţătorilor şi profesorilor chemaţi să instruiască şi să educe generaţiile tinere. Şi aici cifrele sînt elocvente.

Astfel, reţeaua şcolară a cunoscut o amplă dezvoltare. Dacă în anul şcolar 1938—39 numărul unităţilor şcolare se ridica la cifra de 15 379 — aceasta ca să nu mai vorbim de dotare — în anul şcolar 1948—49, numărul unităţilor şcolare ajunge la 19 062, iar în anul şcolar 1972—73, la 28 162.

Dinamica personalului didactic a cunoscut aceeaşi linie ascendentă. În anul şcolar 1938—39 numărul total al personalului didactic din unităţile preşcolare şi de învăţămînt de toate gradele era de 55 215. În anul şcolar 1948—49 pentru a face faţă nevoilor unui învăţămînt în plină expansiune, erau încadraţi 86 490 de educatoare, învăţători şi profesori. În anul şcolar 1972—73, în învăţămîntul românesc socialist funcţionează 219 749 cadre didactice.

◆

„Plenara apreciază că s-au obţinut progrese însemnate în modernizarea structurilor şi conţinutului învăţămîntului, în legarea şcolii cu nevoile vieţii, ale ştiinţei şi culturii, în sporirea eficienţei procesului instructiv-educativ. În şcoli şi instituţii de învăţămînt superior există o atmosferă de lucru şi seriozitate. Elevii şi studenţii sînt animaţi de dorinţa de a-şi însuşi cunoştinţe temeinice, care să le dea posibilitatea să-şi aducă o contribuţie cît mai mare la progresul patriei, la întreaga activitate de edificare a societăţii socialiste, la apărarea independenţei naţionale, a cuceririlor revoluţionare ale poporului.

Plenara dă o înaltă preţuire activităţii intense desfăşurate de puternicul detaşament de cadre didactice, care participă activ la înfăptuirea politicii partidului, aducînd o valoroasă contribuţie la realizarea programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. Peste 43 la sută din totalul cadrelor didactice sînt membri ai partidului, ceea ce are o mare importanţă în promovarea unui spirit de exigenţă şi responsabilitate în întreaga activitate pe care o desfăşoară şcoala.

Succesele înregistrate în ultimii ani de învăţămîntul nostru, ca şi adeziunea largă a cadrelor didactice şi studenţilor la măsurile de îmbunătăţire stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 1968, de Congresul al X-lea şi de Conferinţa Naţională confirmă deplina justeţe a politicii partidului în domeniul învăţămîntului“.

(Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România).

Copiii județului Galați sînt așteptați la grădiniță

La Galați, în municipiu și în județ, învățămîntul preșcolar, organizarea sa conform indicațiilor recentei Plenare a C.C. al P.C.R. și, în ultimă instanță, conform cerințelor și imperativelor impuse de școala modernă, de viața însăși, constituie pentru organele locale responsabile de educația copiilor, o preocupare dintre cele mai serioase. Inspectoratul școlar și-a înscris-o între problemele prioritare ale pregătirii noului an școlar, conducătorii de întreprinderi, de unități cooperatiste, organizațiile obștești o au pe agenda de lucru la locul cuvenit.

Două aspecte au stat cu precădere în atenția forurilor amintite în perioada de vară. În primul rînd, extinderea spațiului de școlarizare astfel încît să poată fi cuprinși în grădinițe cei 17 776 de copii prevăzuți în plan și apoi asigurarea condițiilor pentru o bună desfășurare a procesului de învățămînt, înțelegînd prin aceasta cadre de specialitate și activitate didactică propriu-zisă.

În ceea ce privește extinderea spațiului de școlarizare, au fost temeinic studiate toate posibilitățile, toate resursele locale, atît în orașe cît și la sate. Rezultatul este îmbucurător pentru acest an : În județ s-au construit și sînt în curs de a fi construite din fondul de investiții, trei grădinițe cu program prelungit. Două dintre ele vor funcționa în municipiu (în microraionul 40 și în Țiglina) avînd 120 și respectiv 240 de locuri iar a treia, cu 120 de locuri, la Tecuci. În municipiu, se mai amenajează, de asemenea, trei grădinițe în localuri vechi : una pentru copiii salariaților de la Fabrica de mobilă, alta pentru cei ai salariaților de la Întreprinderea orășenească de transporturi și o a treia în localul unei școli generale avînd cîte 110, 110 și 100 locuri, toate cu orar prelungit. Față de anul școlar trecut numărul grădinițelor sporește, pe județ, cu șase unități iar capacitatea de cuprindere cu 1 025 locuri. Crește, de asemenea, cu trei unități (anul acesta școlar vor fi 12 față de 9 anul trecut) și numărul grădinițelor de pe lîngă întreprinderi. Va funcționa, de pildă, o unitate pe lîngă I.A.S. Barboși, una pe lîngă Combinatul Siderurgic — unitatea 3 — și alta pe lîngă Șantierul Naval. De curînd, a fost turnată fundația unei grădinițe pe lîngă UCECOM. La aceste grădinițe, sporul față de anul precedent va fi de 567 locuri. Atenție deosebită a fost acordată și extinderii spațiului de școlarizare în satele și comunele județului. 58 de noi grădinițe cu orar normal își vor deschide porțile astfel că numărul copiilor țăranilor cooperatori care vor putea beneficia de ele va crește cu 5 646.

Acestea sînt grădinițele noi, cele proaspăt amenajate. Am primit asigurări de la Inspectoratul școlar că în momentul de față sînt terminate și reparațiile curente și capitale la **toate** grădinițele din municipiu și județ existente.

Firește, pentru rezultatele acestea exprimate lapidar, în cifrele de mai sus, a fost nevoie de multă muncă, de mult interes, de efort. Trebuie subliniat în acest sens faptul că, mai mult ca oricînd, de data aceasta efortul a fost comun, că preocuparea pentru dezvoltarea învățămîntului preșcolar, pentru îmbunătățirea sa a angajat într-un sistem de inițiative și măsuri mai mulți factori de răspundere ai județului. Colaborarea inspectoratului școlar cu conducerile întreprinderilor, cu primarii, cu conducerile cooperativelor agricole de producție, antrenarea mai largă a organizațiilor de femei, a părinților s-a dovedit a fi eficientă și mai ales promițătoare. Se cuvine relevat în acest sens sprijinul deosebit pe care l-au acordat inspectoratului, președinții C.A.P.-urilor din comunele Foltești (la grădinița din Foltești a fost organizat — tocmai datorită rezultatelor bune pe care le-a obținut — un schimb de experiență la care, pe lîngă educatoare, au fost invitați președinții C.A.P.-urilor și primari din întreg județul). Smulți, Drăgușeni, Pechea — aici cooperativa a construit — spre mîndria cooperatorilor — o grădiniță cît un cămin cultural.

Deocamdată, pentru acest an, ceea ce s-a făcut este bine. Nu se poate spune însă că n-ar mai fi loc și de mai bine, că s-au epuizat toate posibilitățile. Mai sînt, bunăoară, întreprinderi și C.A.P.-uri care nu privesc cu toată răspunderea această problemă lăsînd toată grija și preocuparea pe seama inspectoratului, cu toate că au posibilități să-și amenajeze grădinițe. De asemenea, există mentalitatea că odată cu construirea sau amenajarea unui local se încheie răspunderea față de copii, că grădinița înseamnă doar un loc unde copiii să poată fi adunați și supravegheați. Ca atare, problema dotării cu material didactic, a asigurării unor condiții bune de pregătire și educare a copiilor este neglijată. Este nevoie să se înțeleagă — și indicațiile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie subliniază cu claritate acest lucru — că grădinița, ca prima treaptă de școlarizare, trebuie să se integreze organic sistemului de învățămînt și să asigure preșcolarilor tehnicile și deprinderile de bază ale învățării, că grădinița, departe de a fi un simplu loc de joacă, trebuie să devină cadrul unei activități riguros organizate după principiile pedagogiei moderne.

Spuneam, la început, că un al doilea important aspect care a stat în atenția inspectoratului a fost cel metodic, de conținut. Tovarășa **Maria Stoenescu,** inspectoare pentru învățămîntul preșcolar, ne-a vorbit despre cîteva din acțiunile inițiate atît în scopul perfecționării educatoarelor, cît și în scopul îmbunătățirii conținutului activității în grădinițe. Anul acesta în grădinițe vor lucra un număr de 760 de educatoare în municipiu și județ. Pentru proaspetele absolvente, cît și pentru învățătoarele și profesoarele care vor fi încadrate, pe post de educatoare, se va organiza un curs de inițiere. De asemenea, în preajma deschiderii anului școlar, va fi inițiat un schimb de experiență la care vor fi invitate absolventele ultimilor doi ani, precum și primari și președinți de C.A.P.-uri.

Utilă a fost, atît pentru schimbul de experiență care s-a realizat, cît și pentru valoarea sa metodică, expoziția cu material didactic realizată în grădinițe, organizată în această vacanță.

Tot în sprijinul pregătirii educatoarelor va fi în curînd difuzată o lucrare realizată de un colectiv de educatoare intitulată „Daruri pentru copii“ care cuprinde cîntece, poezii, teatru pentru preșcolari. Tovarășa M. Stoenescu ridica în discuția pe care am avut-o și cîteva probleme care se cer rezolvate la nivel mai înalt. Este vorba, în primul rînd, de programa pentru preșcolari care se cere mai pregnant diferențiată, pentru sat și oraș, pentru grădinițele cu orar săptămînat și cu orar prelungit. Se lucrează, spunea tovarășa M. Stoenescu, destul de greu cu o programă unică, și aceea destul de depășită față de problemele ce se pun acum învățămîntului preșcolar. De asemenea, se simte mai mult și mai sistematic nevoia instruirii educatoarelor și mai ales a celor ce răspund în cadrul inspectoratelor de acest compartiment, la nivel central. Mărturisea, de exemplu, tovarășa M. Stoenescu că nu a mai fost invitată la o ședință de lucru în minister de vreo șase ani de zile...

*

Sînt, cele consemnate mai sus, cîteva din faptele, din preocupările și realizările cu care inspectoratul școlar al județului Galați întîmpină deschiderea noului an în învățămîntul preșcolar. Și avem temeiuri să credem că startul va fi bun.

MONICA ROBEA

Urcuș. Foto : V. BOGDĂNEȚ

ÎN CENTRUL ATENŢIEI: ATELIERUL ŞCOLAR

• MASĂ ROTUNDĂ •

Pregătirea tinerelor generaţii pentru viaţă, înarmarea lor cu acele cunoştinţe fundamentale de tehnologia meseriilor, cunoşterea domeniului unor meserii cu un caracter cît mai larg, toate acestea în vederea facilitării integrării într-o activitate social-utilă constituie sarcini de bază ale şcolii generale, ale învăţămîntului de cultură generală. În lumina acestor îndatoriri de bază ale şcolii, am iniţiat o masă rotundă cu reprezentanţi ai inspectoratelor şcolare judeţene: **Hunedoara, Bistriţa-Năsăud, Neamţ, Sălaj** şi **Vrancea.** Au participat: **inspector şcolar general Cornel Stoica** (Hunedoara), **inspector şcolar general Leon Hogiu** (Bistriţa-Năsăud), **inspector şcolar general Ion Crăciun** (Neamţ), **inspector şcolar general Emil Trifu** (Sălaj), **inspector şcolar Iulian Ţibrea** (Vrancea).

Red: Punem în dezbaterea de faţă următoarea problemă: posibilitatea extinderii (generalizării) atelierelor polifuncţionale (mixte) în judeţul dumneavoastră.

C. Stoica: În judeţul nostru, dat fiind specificul său, există posibilităţi mari de a amenaja în mediul urban ateliere şcolare pe profil separat (lăcătuşărie, tîmplărie, electrotehnică, broderie). În mediul rural, unde nu avem aceleaşi posibilităţi (o bază materială mai redusă, spaţiu insuficient, efective de elevi mai reduse), se impune amenajarea unor ateliere şcolare cu funcţionalitate mixtă: lăcătuşărie-tîmplărie; croitorie-broderie. Ideea de atelier multifuncţional cred că se poate aplica mult mai bine în ce priveşte activitatea practico-productivă a fetelor, unde amenajarea de ateliere cu profil mixt s-a dovedit şi economicoasă, şi eficientă. Ţinînd seama de specificul industrial al judeţului nostru, am amenajat în asemenea ateliere mixte şi un colţ de electrotehnică, lărgind astfel gama de meserii şi funcţionalitatea lor. Dealtfel, chiar şi fetele sînt atrase tot mai mult — din acelaşi motiv — spre activităţi cu caracter industrial. Actualmente, ne aflăm în faza de organizare a microîntreprinderilor. De pe acum avem un număr de 7 de astfel de unităţi productive la şcoala generală din Orăştie, nr. 1 din Petrila, nr. 7 Hunedoara, Liceul nr. 2 Deva, Liceul din Brad.

E. Trifu: În ce priveşte judeţul Sălaj, fenomenul cel mai marcant din viaţa şcolii noastre în acest domeniu este generalizarea, în mediul urban, a microîntreprinderilor (atelierele interşcolare) care să cuprindă elevi începînd din clasa a V-a şi pînă în ultimul an de liceu. Ele sînt profilate pe lucrări în fier, ţesături covoare, electrotehnică etc. Avem, de asemenea, şi ateliere şcolare mixte (tîmplărie si lăcătuşărie), cum este acela de la Şimleu. După părerea noastră, atelierele mixte sînt necesare îndeosebi în mediul sătesc, unde există condiţii deosebite: spaţiu, dotare etc. Chiar şi în mediul rural şi noi orientăm fetele spre profesii cu un specific industrial mai pronunţat: astfel, este şcoala din Ip, unde fetele sînt atrase spre lucrări de lăcătuşărie şi electrotehnică.

Red: Din ce se compune o microîntreprindere?

C. Stoica: Să luăm de pildă microîntreprinderea care funcţionează pe lîngă Liceul din Brad. Există, în primul rînd, o secţie de maşini-unelte în a cărei dotare sînt: un strung, maşini de găurit etc. şi care deserveşte toate celelalte secţii. Sînt apoi ateliere de lucrări în metal (lăcătuşărie), lucrări în lemn (tîmplărie), electrotehnică, broderie, croitorie.

I. Ţibrea: În judeţul Vrancea, am trecut în municipiul Focşani la amenajarea unui atelier centralizat pe 7 specialităţi.

I. Crăciun: Într-un fel asemănător se petrec lucrurile şi în judeţul nostru. Elevii de liceu şi din clasele IX-X ale şcolilor generale îşi desfăşoară activitatea în ateliere centralizate.

L. Hogiu: Şi în judeţul Bistriţa-Năsăud se va merge tot pe ideea de amenajare de ateliere centralizate şi cu secţii specializate.

Red: Ce implicaţii are această formulă pentru activitatea de instruire practico-productivă şi în învăţămînt din şcolile respective?

I. Crăciun: Aceasta presupune, bineînţeles, corelarea programelor tuturor unităţilor şcolare ai căror elevi îşi desfăşoară activitatea în atelierul şcolar centralizat.

L. Hogiu: La cele spuse pînă acum găsesc necesară o precizare: atelierul şcolar centralizat poate fi amenajat numai în mediul urban.

I. Crăciun: Pentru a realiza o mai mare eficienţă a instruirii practico-productive a elevilor, precum şi pentru a asigura o gamă mai largă de profesii din care elevii să poată face opţiunile în funcţie de aptitudini şi interese, o soluţie ar fi circulaţia elevilor nu numai în şcoala lor, ci şi la celelalte şcoli... Or atelierul centralizat ar constitui în acest fel o soluţie.

Red.: Ce v-a determinat să recurgeţi la această formulă?

I. Crăciun: Soluţia la care am recurs se datoreşte lipsei de spaţiu.

Red.: Ce alte modalităţi de instruire practico-productivă întrevedeţi în judeţul dumneavoastră?

C. Stoica: O altă modalitate de colaborare între şcoală şi întreprinderea patronatoare — acolo unde specificul acesteia îngăduie — este următoarea: elevii, sub îndrumarea muncitorilor din uzina patronatoare, produc la două maşini instalate de întreprindere obiecte din mase plastice. Aşa procedează Întreprinderea chimică din Orăştie, care patronează şcoala generală din localitate. Planul atelierului şcolar este integrat în planul întreprinderii. Pentru a spori simţul de responsabilitate al elevilor, cadrele de conducere ale secţiei lor sînt alese din rîndurile elevilor: control tehnic de calitate, organizarea muncii, proiectare (planşe).

I. Ţibrea: În judeţul nostru, în mediul rural, atelierele şcolare îşi desfăşoară activitatea şi în comun cu serviciile de prestări de pe lîngă Consiliile populare.

I. Crăciun: O altă soluţie s-a experimentat în judeţul Neamţ, la Bicaz şi Tîrgu-Neamţ, unde s-au amenajat ateliere mixte cu cooperativa meşteşugărească (lucrează echipe formate din doi membri: un muncitor plus un elev). (Elevii, cîte 4 ore — deci, 2 într-un schimb).

Red.: Ce avantaje oferă această formă de colaborare?

I. Crăciun: Sînt cîteva avantaje: cooperativa asigură aprovizionarea cu materia primă, maşinile, precum şi desfacerea produsului. Elevii asigură cooperativei manopera. Se rezolvă astfel o sumedenie de probleme: aprovizionare, desfacere, asistenţă tehnică, dotare. Şi un cîştig — care nu se măsoară în cantităţi — pe plan educativ; elevii se formează în spirit muncitoresc.

I. Ţibrea: Şi un alt avantaj: nici muncitorul nu-şi întrerupe producţia pentru a se ocupa în mod special de elevii pe care îi are în grijă.

L. Hogiu: La Casa de copii din Prundul Bîrgăului s-a amenajat un atelier de ţesut covoare exclusiv al şcolii. Cadrele care asigură instruirea practică a elevilor au fost trimise în prealabil la Sibiu pentru a se specializa.

C. Stoica: Deoarece discuţia noastră s-a oprit şi asupra modalităţilor de realizare eficientă a colaborării între şcoală şi întreprinderile patronatoare în scopul atingerii finalităţilor pe care învăţămîntul le are, voi spune cîteva cuvinte despre modul cum am înţeles noi să adîncim această relaţie în judeţul Hunedoara. Încă din ultima etapă a anului şcolar recent încheiat, la noi şi-a făcut loc o idee nouă, şi anume: în toate unităţile şcolare s-a constituit la activităţile de instruire practico-productivă cîte o **catedră obştească.** Să mai explic în ce constă această catedră. În afară de maiştrii-instructori, ai şcolii, în componenţa ei intră, în mod voluntar, muncitori, tehnicieni, ingineri din întreprinderea patronatoare. Conducerile şcolilor au căutat ca în activul obştesc al catedrelor să fie atraşi în primul rînd părinţii elevilor care muncesc în întreprinderile patronatoare respective.

NICOLAE SORIN

Eforturi comune, sporite, susţinute!

În Şcoala generală nr. 53 din Bucureşti, la ora primului clopoţel (reamintit? anticipat?) — două cadre didactice: **Elena Popescu,** profesoară de limba şi literatura română şi **Natalia Andreescu,** învăţătoare. Desprind, din conversaţia pe care n-aş destrăma-o, cuvintele: sarcini, plan de acţiune, programul meditaţiilor. Prin urmare, mi-ar veni greu să spun: 15 august, zi de „vacanţă“ ...De aceea, îmi voi plasa întrebările pe orbita — deja imaginată — a noului an şcolar. Aşadar:

Red: Există un alfabet, o succesiune a preocupărilor pentru deschiderea noului an şcolar?

Elena Popescu: Fireşte, se poate vorbi de o succesiune, dar mai ales de simultaneitate. În sensul că — înţelese fiind noile şi complexele noastre sarcini — nici un cadru didactic nu-şi poate rezuma ziua de lucru în şcoală la cele două-trei ore de meditaţii acordate elevilor corigenţi. (Iar recuperarea acestora necesită, din partea noastră, gesturi — să nu le spunem eforturi — de profundă participare şi înaltă răspundere.) Am început, de pildă, să întocmim situaţia efectivelor de elevi...

Red: Vă întîmpină, aici, neajunsuri?

Natalia Andreescu: Într-o măsură apreciabilă. Mulţi dintre părinţii elevilor aflaţi în circumscripţia noastră înclină să-şi înscrie copiii la şcolile generale învecinate (nr. 51, nr. 52) pentru motivul că acolo există semiinternate.

Red: Remediul nu mi se pare neclar...

Natalia Andreescu: Şi nici imposibil! Direcţiunea şcolii este preocupată să asigure, în noul an şcolar, condiţiile similare celor din şcolile pe care le-am amintit. În ce priveşte opţiunea pentru limba străină în primele clase (la noi, germana, la cele două şcoli, engleza), ne-am propus să obţinem datele informative, printr-un sondaj, în primele zile din septembrie. Fluctuaţia elevilor dintr-o şcoală în alta va fi astfel exclusă.

Red.: Ce satisfacţie presupuneţi că vor avea elevii la prima intrare în laboratoarele şi atelierele şcolii?

Elena Popescu: Aceea de a descoperi noi seturi de planşe, aparatură nouă, modernă. O mulţime de tablouri noi au fost înrămate, în aceste zile, cu ajutorul — mereu prezent — al comitetului de părinţi. Ca în fiecare an şcolar, aşteptăm cu nerăbdare, cu încredere, „surprizele“, de această natură, oferite de elevii de la Casa de copii şcolari nr. 5 (fete), renumiţi pentru îndemînarea lor. Şi aici aş deschide o paranteză. Am fost invitată într-o fabrică (nu voi da nume, presupunînd că asta se întîmplă în mai multe locuri), de către una din fostele mele eleve, provenită din Casa de copii. Mediocră. Adeseori, la limba română, corigentă. Mi-a fost dat să cunosc o îndemînare aleasă, însoţită de o pasiune exemplară la tînăra muncitoare căreia îi dădeam, uneori cu uşurinţă, nota patru. Nu cred că e nici prea tîrziu, nici inutil să-ţi dai seama de o eroare. Împotriva erorilor, vom avea încă de luptat.

Red.: Pentru că n-o găsiţi zonă interzisă, cum vedeţi perfecţionarea cadrelor didactice din şcoala în care activaţi?

Elena Popescu: Absolut necesară şi... continuă! Dacă vreţi cifre, din zece învăţători, opt deţin gradul II, ceilalţi doi urmînd să plece, peste cîteva zile, la reciclare. Profesorii — în aceeaşi măsură preocupaţi de obţinerea gradelor didactice. Totul este ca nu „hîrtiile“, ci rezultatele noastre să vorbească despre aceasta. Ca numărul repetenţilor să nu mai ajungă, în noul an, la 18! Ca efortul nostru comun, sporit şi susţinut să ne apropie de ideal!

M. DRAGOMIR

UN OBIECTIV MAJOR: GENERALIZAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI OBLIGATORIU DE 10 ANI

Din multitudinea aspectelor care privesc dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului general obligatoriu din ţara noastră, putem desprinde următoarele direcţii principale : a) generalizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani ca bază de pregătire ştiinţifică generală, necesară unei formări profesionale sau continuării studiilor şi ca etapă în vederea trecerii la învăţămîntul liceal general ; b) perfecţionarea structurii învăţămîntului general obligatoriu în perspectiva instruirii unitare a întregului tineret pînă la vîrsta de 16 ani ; c) perfecţionarea conţinutului învăţămîntului, a formelor de organizare a activităţii didactice şi a metodelor de lucru ; d) îmbunătăţirea rezultatelor acestuia prin prevenirea pierderilor de elevi, ridicarea nivelului la învăţătură al elevilor şi eliminarea repetenţiei.

Îndeplinirea acestor obiective presupune, pe lîngă o amplă acţiune organizatorică, vizind aşezarea reţelei şcolare în teritoriu, crearea condiţiilor didactico-materiale, asigurarea mijloacelor de învăţămînt şi a personalului didactic, rezolvarea a numeroase probleme pedagogice referitoare la îmbunătăţirea structurii, perfecţionarea conţinutului şi a tehnicilor de lucru, cum ar fi : relaţia funcţională cu învăţămîntul preşcolar pe de o parte, şi cu învăţămîntul liceal pe de altă parte, realizarea unui învăţămînt diferenţiat adaptat capacităţilor diferite ale elevilor, modalităţile de diversificare a studiilor, de orientare şcolară şi profesională, în raport cu înclinaţiile elevilor şi cu nevoile economiei şi vieţii sociale.

Nu ne propunem să tratăm aci aceste probleme şi, mai puţin, să prezentăm soluţii. Relevăm numai cîteva din aspectele mai importante ale învăţămîntului general-obligatoriu în această etapă.

Se cunoaşte că pe baza directivelor C.C. al P.C.R. din aprilie 1968, începînd din anul 1969 s-a trecut la realizarea învăţămîntului obligatoriu pe o durată de 10 ani. În acest sens s-a prevăzut ca, după promovarea clasei a VIII-a, toţi tinerii să continue studiile cel puţin doi ani în învăţămîntul liceal şi în ciclul superior (clasele IX şi X) ale şcolii generale. Într-o perioadă de tranziţie, o parte din promovaţii clasei a VIII-a au fost primiţi în continuare şi în învăţămîntul profesional.

În cei patru ani care au trecut de la momentul trecerii la învăţămîntul obligatoriu de 10 ani, s-au înregistrat progrese însemnate în realizarea acestui obiectiv. Astfel, în anul şcolar 1972/73, peste 90% din promovaţii clasei a VIII-a ai anului precedent au fost primiţi în învăţămîntul liceal, profesional şi în şcoala generală de 10 ani, efectuînd studii generale şi profesionale cu durată de 10-13 ani. Cu toate acestea, determinat de extinderea învăţămîntului profesional, ca urmare a creşterii nevoii de forţă de muncă, ciclul superior al şcolii de 10 ani nu s-a dezvoltat în ritmul preconizat şi nu a cuprins pe toţi tinerii care nu frecventează învăţămîntul liceal. Ca urmare, nu s-a putut trece la realizarea învăţămîntului profesional numai cu absolvenţi ai şcolii de 10 ani.

În acelaşi timp, trebuie menţionat faptul că, deşi învăţămîntul în clasele IX-X este apropiat de cel al primelor clase ale liceului, totuşi, nu s-a asigurat o pregătire ştiinţifică generală, unitară, a întregului tineret. Unele diferenţe între clasele IX-X şi anii I-II ai liceului subzistă atît în planul de învăţămînt, cît şi în ceea ce priveşte programele unor obiecte de învăţămînt.

În perspectiva trecerii la învăţămîntului liceal general, plenara din iunie a.c. a adoptat noi măsuri în direcţia realizării învăţămîntului general obligatoriu.

Instruirea întregului tineret în şcoala generală de 8 ani şi în prima treaptă a liceului — alcătuită din primii doi ani marchează o etapă nouă, superioară, în înfăptuirea învăţămîntului general obligatoriu. Printre trăsăturile esenţiale ale acestei modalităţi se relevă faptul că se asigură „un învăţămînt obligatoriu unitar, cu durata de 10 ani“, pentru întreaga generaţie pînă la vîrsta de 16 ani. Prin înlăturarea diferenţierii dintre clasele liceale şi clasele superioare ale şcolii de 10 ani, şi prin cuprinderea tuturor tinerilor în anii I şi II ai liceului se creează premise pentru o instruire ştiinţifică temeinică a fiecărei generaţii, ca bază pentru continuarea studiilor şi pentru clarificarea ulterioară în termen scurt.

În acelaşi timp, relaţia de continuitate stabilită între şcoala generală şi prima treaptă a liceului asigură trecerea, fără obstacole, de la un ciclu de învăţămînt la altul, pînă la absolvirea clasei a X-a.

Instruirea unitară, pe o durată de 10 ani, oferă posibilităţi mai largi pentru realizarea unui învăţămînt diversificat şi, corelat cu aceasta, sporeşte posibilităţile de realizare a unei mai temeinice orientări şcolare şi profesionale a tinerilor în conformitate cu înclinaţiile lor. Prin structura adoptată, se previn erorile şi consecinţele nedorite pe care le-ar comporta o orientare şcolară timpurie şi definitivă a elevilor. Integrarea tuturor tinerilor în prima treaptă a liceului, cu profile diferite dar avînd un trunchi comun de cunoştinţe ştiinţifice generale permite trecerea, deci reorientarea, cel puţin pînă la absolvirea acestei trepte, de la un profil la altul, în cazul în care elevul a făcut o alegere nepotrivită capacităţilor şi înclinaţiilor sale.

Pe planul fluxului de şcolarizare, două aspecte se impun atenţiei în vederea rezolvării problemelor pe care le implică realizarea învăţămîntului general-obligatoriu în această modalitate : creşterea efectivelor fiecărei generaţii şi prelungirea cu doi ani a duratei instruirii tuturor tinerilor.

Ca urmare a creşterii natalităţii, începînd din anul 1973/74 efectivele de elevi din şcoala generală de 8 ani înregistrează creşteri treptate pînă în anul 1980 cînd numărul elevilor din clasele I-VIII va fi cu aproximativ 750.000 mai mare decît în anul 1972/73, însemnînd un spor de 30%. Adăugîndu-se anii I şi II de liceu (generalizat), efectivele de elevi din învăţămîntul general-obligatoriu vor creşte cu circa un milion şi jumătate (55%) faţă de anul şcolar 1972/73.

O asemenea expansiune a învăţămîntului obligatoriu presupune nu numai rezolvarea unor probleme de asigurare a spaţiului de învăţămînt, a cadrelor didactice şi a mijloacelor de instruire necesare, ci pune şi serioase probleme sociale cărora învăţămîntul trebuie să le răspundă, precum şi probleme pedagogice referitoare la structura şi la integrarea acestuia prin corelaţii funcţionale, în întregul sistem şcolar, referitoare la funcţiile şi conţinutul fiecărui ciclu, la calitatea pregătirii elevilor ş. a

Una din principalele consecinţe ale acestei explozii şcolare o constituie faptul că în cadrul învăţămîntului obligatoriu, mai ales în ultimele clase, apare necesitatea pregătirii diversificate a tinerilor şi, legat de aceasta, amplificarea acţiunii de orientare şcolară şi profesională, ca două condiţii necesare pentru dezvoltarea personalităţii elevilor, pentru valorificarea cît mai deplină a potenţialului uman al fiecărei generaţii.

În strînsă legătură cu aceasta, integrarea întregului tineret într-un învăţămînt cu conţinut unitar, pînă la nivelul primei trepte liceale, face necesară introducerea unor forme de activitate didactică în scopul diferenţierii acesteia în raport cu capacităţile inegale ale elevilor. În acest fel trebuie apreciată însemnătatea acţiunii de organizare a unei reţele de şcoli cu program prelungit, precum şi a extinderii claselor speciale (pregătitoare, de recuperare) pentru tratarea diferenţiată a copiilor cu o dezvoltare intelectuală mai lentă sau cu manifestări de inadaptare şcolară. Dar, aplicarea unor principii ale pedagogiei diferenţiale unor copii cu trăsături psihice diferite, implică, pe planul organizării şcolare, elaborarea şi punerea în lucru a unui sistem de depistare şi diagnosticare cu minimum de riscuri, a acestor copii, depăşirea unor mentalităţi greşite dar justificate afectiv, ale unor părinţi care se împotrivesc trecerii copiilor în asemenea clase, elaborarea unei metodologii de lucru cu aceşti elevi, pregătirea personalului didactic pentru activitatea specifică cu astfel de clase ş.a.

Măsurile de diferenţiere a instruirii ar putea viza eventual şi crearea unor clase cu profil mai accentuat, în ultimele clase ale învăţămîntului obligatoriu, precum şi introducerea unor cursuri de nivel diferit pentru unele discipline.

Înfăptuirea învăţămîntului general-obligatoriu de 10 ani, în modalitatea adoptată, cuprinzînd primul ciclu al învăţămîntului secundar plus jumătate din ciclul al doilea, preuniversitar, are multiple şi profunde semnificaţii. Pe această cale, învăţămîntul românesc răspunde exigenţelor dezvoltării ştiinţei, tehnicii şi vieţii sociale în ansamblu, asigurînd tinerilor un nivel ridicat de pregătire care să le permită integrarea fără dificultăţi în producţia modernă şi să înfrunte mobilitatea caracteristică societăţii contemporane. Totodată, realizarea acestui obiectiv creează premise favorabile extinderii treptate a învăţămîntului liceal, pînă la generalizarea acestuia, fără să mai fie nevoie de schimbări structurale importante şi va conduce la ridicarea nivelului de cultură a populaţiei ţării noastre în perioada următoare.

ION T. RADU

Profesorul meu

În urbea dunăreană Brăila, profesorul emerit Nicolae Tane îşi deapănă anii senin cu înţelepciune.

Funcţionînd la o Şcoală de aplicaţie condusă şi îndrumată de el, mi-a oferit imaginea vie şi impresionantă a unui pedagog model. Cu o pregătire ştiinţifică şi de specialitate de nivel superior, şi-a consacrat toate forţele intelectuale şi morale formării unui mare număr de învăţători capabili şi conştienţi de înalta lor misiune socială şi patriotică. Competenţa sa ştiinţifică şi pedagogică a fost întotdeauna completată de o mare modestie şi sobrietate, de pasiune şi abnegaţie în îndeplinirea sarcinilor profesionale şi obşteşti.

Pregătirea temeinică a lecţiilor o efectua zilnic considerînd-o o îndatorire primordială. Expunerea acestora, în faţa elevilor, era străbătută de emoţia măiestriei, stimulînd interesul lor de cunoaştere, captivîndu-i pentru idealul de a deveni devotaţi şi utili patriei şi poporului. Pasiunea autoperfecţionării se reflecta pregnant şi în îmbogăţirea bibliotecii personale cu noutăţile ştiinţifice de specialitate, beletristice şi filozofice. Priceperea sa de selecţionare a celor mai valoroase lucrări cu aplicaţii eficiente în învăţămînt, sporea valoarea activităţii sale de predare.

Alături de cunoştinţele de specialitate ale unui bun învăţător, se preocupa cu ardoare să insufle elevilor săi dragostea şi entuziasmul pentru profesiunea aleasă.

Încheindu-şi cariera profesională ca director al Liceului pedagogic din Buzău, desfăşurînd-o peste patru decenii ca pe o înaltă îndatorire morală şi socială, a fost distins cu înaltul titlu de „Profesor emerit“.

Să-mi fie îngăduit, ca această succintă omagiere s-o încununez cu o consideraţie în lumina recentei plenare a partidului cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului : sarcinile de onoare şi de mare responsabilitate preconizate de partid, includ organic în munca de la catedră un model de comportare plin de devotament faţă de viitorul ţării, în spiritul eticii comuniste pentru toţi slujitorii şcolii din patria noastră.

DUMITRU ANTOHI
învăţător-pensionar, Sighişoara

DICŢIONAR

SOCIOLOGIA EDUCAŢIEI

Sociologia educaţiei este o ramură a sociologiei generale care studiază fenomenul educaţional din punct de vedere sociologic. Sociologia educaţiei şi învăţămîntului, cum este denumită frecvent, în publicaţiile de specialitate, a apărut relativ recent, ca disciplină distinctă şi se găseşte învecinată cu filozofia educaţiei, cu ştiinţele pedagogice şi cu psihologia socială. Pragmatismul, curentele şcolii active, pedagogia socială şi pedagogia burgheză a colectivului, au furnizat elemente importante teoriei sociologice a educaţiei care au sprijinit constituirea acestei ramuri noi.

Nu există un acord unanim cu privire la definiţia obiectului sociologia educaţiei şi învăţămîntului. Aşa de exemplu, R. Merton, D. Bloom şi N. Rogoff, consideră că sociologia educaţiei urmăreşte „să determine natura mediului social şi psihologic constituit de şcoală“ ; R. Hubert o consideră ca „studiul comparativ al condiţiilor de funcţionare a diferitelor sisteme şcolare“ ; P. W. Musgrave o apreciază ca „studiu global al raporturilor dintre educaţie şi societate ca întreg“ etc.

Asupra problematicii ei sînt opinii care gravitează, în linii generale, spre aceleaşi obiective. Astfel, pot fi amintite cîteva din problemele care intră în sfera de preocupări a sociologiei educaţiei şi cu care sînt de acord mulţi reprezentanţi ai acesteia : raportul educaţiei cu societatea ca întreg şi cu celelalte fenomene sociale, condiţionarea socială a instituţionalizării procesului educaţional, raportul educaţiei şcolare cu cea postşcolară, analiza sistemelor şcolare, locul şi rolul educaţiei în societate, relaţia dintre educaţie şi dezvoltarea ştiinţei în ansamblu, economia educaţiei, rolul educaţiei în distribuirea indivizilor în societate, sistemul şcolar şi mobilitatea socială şi socioprofesională, poziţia socială şi personalitatea profesorului, clasa de elevi ca grup social.

În acest domeniu se folosesc adeseori termeni diferiţi, cu acelaşi sens, iar uneori aceiaşi termeni, cu înţelesuri diferite. Aşa sînt : sociologia educaţiei, sociologia educaţiei şi învăţămîntului, pedagogia socială, pedagogia sociologică, sociologia pedagogică, sociologia şcolară etc. Distincţiile care se încearcă să se facă între ele, se reduc adesea la mutarea accentului de pe pedagogie pe sociologie şi invers.

DUMITRU SALADE

Promovarea și repetenția, puncte de referință ale muncii profesorului

Munca personalului didactic se cere „măsurată“ și „cîntărită“ — e adevărat cu alte instrumente și unități decît cele prevăzute în stassuri — nu doar după o perioadă mare de timp, cînd nu s-ar mai putea întreprinde nimic spre îmbunătățire, ci în permanență, pentru a evita acumularea carențelor și a interveni la momentul oportun cu măsuri corespunzătoare de remediere și perfecționare. Între multiplele aspecte subliniate de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. ne vom referi la necesitatea menținerii pe toată perioada de școlarizare a întregului efectiv de elevi. Deși legislația noastră școlară asigură bază juridică școlarizării obligatorii a tuturor copiilor de la 6 la 16 ani, totuși un număr de elevi — și oricît de mic ar fi acest număr, noi nu-l putem neglija — nu poate încheia învățămîntul general de 10 clase pînă la 16 ani din cauza repetenției. Atunci cînd acești elevi depășesc 16 ani (sau cu mai mult de trei ani vîrsta clasei) sînt scoși din evidența școlară și îndrumați să se înscrie la învățămîntul fără frecvență.

De ce rămîn elevii repetenți ? E o întrebare cu o mie și una de cauze și tot atîtea răspunsuri. Un lucru este sigur : cadrele didactice care-și pun această întrebare cu responsabilitate pedagogică și socială reușesc să-și mențină colectivele de elevi încredințate și să evite pe cît posibil repetenția.

Există însă și reversul acestei situații : unii învățători și profesori care afișează indiferență față de soarta unor elevi, „argumentîndu-și“ pentru că nimeni nu le dă crezare, că nu-i interesează aceasta și că nu se văd obligați să facă o „contabilitate“ a notelor pentru a vedea, de pildă, că un elev rămîne repetent din cauza unui 6 pe care nu-l poate lua la ultima verificare (notată totuși cu 5). Acești oameni nu vor să înțeleagă faptul că nu e drept ca un obiect să anuleze nejustificat alte 10—12 obiecte și cu atît mai mult o notă să anuleze zeci și zeci de alte note. Pentru că regulamentul școlar precizează că nota unui profesor nu constituie subiect de discuție, conducerile de școli și consiliile profesorale rămîn doar simpli observatori ai unor situații nedrepte. Ce rost au atîtea ședințe de consiliu profesoral, de catedre etc. dacă noi considerăm nota „tabu“ și n-o luăm în discuție atunci cînd este pusă în afara oricăror norme ? Un profesor, de pildă, pune peste 70 de note de 2 într-o duminică pentru faptul că elevii au lipsit de la cros. Cu toate că notele au fost puse în absență, în zi de duminică și fără ascultare, directorul nu poate decît să demonstreze absurditatea unei asemenea notări și să tragă la răspundere pe profesor, dar notele rămîn note pentru că nu are nimeni voie să le anuleze dintr-un document oficial — catalogul. Un profesor pune unui elev într-o oră două note : 8 și 2. Directorul îi spune că e aberant acest sistem de notare și ia măsuri cu profesorul, dar notele rămîn. Un altul dă afară din clasă un elev pentru indisciplină, îi pune absență și o notă de 2. Directorul nu poate să intervină pentru anularea notei. A lăsa asemenea situații nesancționate (nu în sensul sancțiunii administrative care nu schimbă situația de fapt) înseamnă a accepta tacit un aspect incompatibil cu normele de dreptate, care se finalizează într-un mare număr de repetenți.

Repetenția se poate lichida (la clasele mici) sau ameliora (la clasele mai mari) de oamenii școlii printr-un plus de muncă responsabilă, în forme prevăzute în Hotărîre și cu vizarea următoarelor aspecte : evitarea hazardului și subiectivismului în notarea elevilor (actualmente o parte, deloc neglijabilă, dintre repetenți fiind în această situație din motivele respective) ; perfecționarea modului de notare al fiecărui profesor se poate face nu prin evitarea discutării acestuia, ci tocmai printr-o discutare principială a sa. Regulamentele școlare — oricum aceste regulamente trebuie să reflecte noua situație a școlii — să prevadă modalitatea corectării unor încălcări flagrante de norme pedagogice și umanitare ca cele prezentate mai sus. Consiliul profesoral, conducerile de școli să aibă un cuvînt de spus în acest sens, nu doar să comenteze fără nici un rost o situație incorectă.

Promovarea și repetenția să constituie puncte de referință ale aprecierii muncii unui profesor. În acest fel oamenii nu vor mai munci sub spectrul zeului statistic, ci se va urmări cu adevărat pregătirea elevului. Lichidarea repetenției nu înseamnă, așadar, promovare automată, ci întreprinderea unui ansamblu complex de măsuri care să ajute elevului să se formeze în funcție de capacitatea sa.

Prof. Gh. DASCĂLU
Babadag — Tulcea

1673 - DIMITRIE CANTEMIR - 1973

Apărător al demnității neamului

Cantemir a demonstrat pentru prima dată — cu argumente științifice — ideea unității, continuității, romanității și latinității limbii noastre.

Cărturarul scria „Hronicul“ pentru ca generațiile următoare să știe că nu din „glogozala“ și „a lumii strînsură“ sîntem, să știe că am fost cu mult mai de mult tot pe aceleași locuri „neclătiți“. Traian fiind „săditorul și părintele moșilor strămoșilor noștri Romînilor în Dachia care n-au fost clătiți de pe locurile sale“, ci, „precum el cu mîna lui, ca pre un sad ales într-o livadă, i-au împlîntat și i-au sădit, așe neclătiți și în veci nemutați i-au lăsat : carii și pînă astăzi toată lumea îi vede și-i cunoaște tot acel vechiu nè(a)m romînesc a fi în Moldova, și în Țara Muntenească, și în Ardè(a)lul tot acel vechiu, și a mai marilor săi nume de Romani ținînd“.

Iar cînd amintea „acè“ vestită a bătrînilor zisă : „luptă-te pentru moșiie“ și „...pînă la izbîndirè (a) laudelor și slavei moșiii pînă la vărsarè (a) acei mai de pre urmă a sîngelui picătură, lupta vor suferi“ el urmărea ca să scoată la lumină „vechile istorii comoare“ și „la triaba de obște a le arăta“ și „...cele romînești, precum romînilor să cuvin vom dovedi“.

Strămoșii noștri erau „nu prădători, nu năpăditori, nu adoășături ; ce înmulțitori, ce lățitori ; ce(i) mai din lontru și mai de triabă mădulare a împărăției Romanilor“. Dar vorbind de strămoșii noștri, autorul arăta limpede scopul scrierii sale : „Slujească-să doară cu ostenintele noastre, niamul moldovenesc, și ca într-o oglindă curată, chipul și statul ; bătrînețele și cinstè(a) neamului său privindu-ș(i), îl sfătuiesc, ca nu în trudele, și sîngele moșilor strămoșilor săi să să mîndrească, ce în ce au căzut din calea vredniciii“ urmașii să ducă mai departe faptele lor bune.

Prof. CONSTANTIN MUNTEANU
Dej

Umanistul

Lucrarea lui Petru Vaida, intitulată „Dimitrie Cantemir și umanismul“, apărută în Editura „Minerva“, reprezintă primul studiu sistematic, care pune în mod deschis problema umanismului renascentist în opera învățatului moldovean.

După ce face o remarcabilă analiză a ideologiei renascentiste în Europa, Petru Vaida încearcă o definire a umanismului romînesc, trecînd cu succes peste o dificultate care a incomodat pe mulți cercetători, și anume aceea a determinării bazei sociale a unui curent care a exprimat în Occident tendințele și aspirațiile tinerei burghezii, clasă care lipsește din peisajul istoric al Moldovei secolului al XVII-lea.

Studiul lui P. Vaida are meritul de a analiza opera lui D. Cantemir dintr-un unghi de vedere nou, comparatist, raportînd-o la caracteristicile generale ale umanismului renascentist european și apoi la cel romînesc. Pe baza unei bogate informații și cu un pronunțat simț al argumentației, P. Vaida confruntă opera marelui cărturar moldovean cu temele și motivele caracteristice Renașterii occidentale: demnitatea umană (De dignitate hominis), umanismul civic sau patriotismul (Salus publica), raportul dintre libertatea umană și soartă (De fortuna), concepția despre cultură axată pe conceptul de „humanitas“.

Petru Vaida valorifică izvoare necercetate pînă acum, raportînd pe Cantemir la marile figuri ale Renașterii : Erasm, Machiavelli, Poggis, Leonardo Bruni și relevînd contactul lui cu Wissowatius, teolog unitarian polonez din secolul al XVII-lea, a cărui operă „Stimuli virtum, fraena peccatorum“ a tradus-o în partea a III-a a Divanului.

Confruntarea operei cărturarului cu problematica și motivele caracteristice umanismului Renașterii, toate făcute într-un stil limpede și prompt, sporesc valoarea lucrării despre savantul nostru.

Prof. IOAN PĂIUȘAN
com. Iosășel-Gurahonț, jud. Arad

Autor al unor lucrări de muzică

Pe Dimitrie Cantemir l-au atras melodiile folclorului romînesc, turcesc și arab pe care le-a cules și notat. Sistemul de notație muzicală pentru muzica turcă făcută de el se mai amintește și azi în unele școli din Turcia. În plus trebuie arătat că s-au găsit manuale de muzică elaborate de Dimitrie Cantemir în limba turcă pentru școlile din Turcia de pe vremea sa. Melodiile instrumentale orientale — „Peșrevuri“ — notate de Dimitrie Cantemir, se cîntă și astăzi de către lăutarii turci. Una din aceste melodii a fost utilizată și de Mozart într-o simfonie. Într-un manuscris muzical al lui Dimitrie Cantemir, păstrat în Biblioteca națională din Paris, se găsește cîntecul Dervișilor și Aria lui Cantemir, citate de mulți scriitori și muzicologi francezi.

Pe Cantemir l-au atras și melodiile lente și repezi de dans. El a mai cules și notat așa-numitele „Beste“ sau „Pestade“, care se cîntau și de către fanfarele militare. Lui îi aparțin și o colecție de cîntece turcești și cîteva lucrări didactice muzicale (Cartea despre știința muzicii cu sistemul literelor ; Introducere în muzica turcească în limba moldovenească).

În „Istoria imperiului otoman“, marele cărturar rezervă unele capitole muzicii orientale și turcești, instrumentelor muzicale și muzicanților turci. Dar cel mai important studiu cu caracter muzical, folcloric și etnografic este cel din „Descriptio Moldaviae“ unde cărturarul analizează cîntecele populare romînești, le notează, le comentează din punct de vedere muzical, literar și folcloric. Totodată autorul descrie datinile și obiceiurile din Moldova, prilejurile cînd moldovenii obișnuiau să cînte.

Dimitrie Cantemir a ajuns la concluzii valoroase asupra specificului și originii doinei romînești și a unor termeni străvechi utilizați de moldoveni în cîntecele populare.

Prof. ANTON SCORNEA
Liceul „D. Cantemir“, București

CONSULTAȚII

Prof. Alexandru Avel din comuna Dofteana, județul Bacău, a solicitat transferarea la o altă unitate școlară, in perioada legală de transferări, pentru motivul apropierii de părinți. Cererea i-a fost respinsă, la fel și contestația, sub motiv că respectivele catedre solicitate au fost acordate unor persoane mai îndreptățite. În fapt, pe acele catedre au fost transferate cadre didactice ale căror posturi s-au redus.

Întrebarea care se pune este dacă au prioritate la transferare, pe catedrele vacante, cadrele didactice ale căror activități s-au restrins ca urmare a reducerii numărului de catedre, chiar dacă nu întrunesc condițiile de vechime și pregătirea altor cadre didactice care solicită aceleași catedre.

— Potrivit art. 37 din Regulamentul privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic, in caz de restringere de activitate, ca urmare a reducerii numărului de posturi (catedre) la unele unități școlare, personalul didactic rămas neincadrat poate fi transferat cu prioritate in posturile și catedrele vacante, pentru care au pregătire de specialitate, de la celelalte unități școlare din localitatea respectivă sau din localități apropiate.

La transferarea acestor cadre didactice nu este necesar să se facă o analiză comparată, sub raportul vechimii și pregătirii profesionale cu alte cadre didactice care solicită același post (catedră), de indată ce personalului didactic al cărui post s-a redus i se acordă o prioritate absolută pentru a fi transferat pe posturile respective.

Dealtfel, această măsură este în concordanță și cu prevederile art. 133 din Codul Muncii care instituie obligația pentru unitate de a oferi persoanelor in cauză trecerea intr-un alt post corespunzător.

Prof. Maria Soare, comuna Vidra, județul Vrancea, solicită să i se facă unele precizări in legătură cu operațiile posterioare incheierii lucrărilor comisiei de transferare sau comisiei de judecare a contestațiilor la transferări.

— În acest sens trebuie să facem următoarea demarcare :

a) Actele de transferare a personalului didactic titular se fac la nivelul și prin grija inspectoratelor școlare județene și al municipiului București, respectiv al ministerelor și al celorlalte organe centrale care au in subordine școli, pe baza hotăririlor comisiilor enunțate mai sus, făcind comunicările in scris tuturor solicitanților.

Inspectoratele școlare județene și al municipiului București comunică și unităților școlare subordonate ministerelor și celorlalte organe centrale transferarea personalului didactic care predă obiecte de cultură generală la unitatea școlară respectivă, precum și inspectoratelor școlare județene, modul de rezolvare a cererilor de transferare trimise de acestea.

b) Propunerile de numire ca titulari in invățămint a celor care au depus cereri de angajare sau de transferare din alte sectoare de activitate, se inaintează Ministerului Educației și Învățămintului, spre aprobare, de către inspectoratele școlare, respectiv ministerele și celelalte organe centrale in subordinea cărora se află unitatea școlară.

În cazul in care, din actele inaintate, rezultă că prevederile legale au fost respectate, Ministerul Educației și Învățămintului emite ordinul de numire ca personal didactic titular in invățămint a celor propuși. Actul de numire este transmis organelor propunătoare, după care, acestea dispun incadrarea pe posturile respective și comunică celor interesați măsura adoptată care intră in aplicare pe data de 1 septembrie.

În consecință, dv. urmează să primiți răspunsul din partea inspectoratului școlar județean la care s-a examinat cererea de transferare.

Prof. Stoian D. Gheorghe, din Buzău, pune următoarele intrebări : Cit timp poate rămine o catedră rezervată și in ce condiții poate fi declarată vacantă ? Cum se poate funcționa pe o catedră rezervată fără a pierde calitatea de titular ?

— Personalului didactic trecut in funcțiile prevăzute de art. 59 din Statut i se rezervă postul, in condițiile legii, pe timpul cit indeplinește acele funcții. Dispozițiile legale nu stabilesc vreo limită in timp pentru rezervarea acestor posturi. Singura condiție impusă de lege este ca personalul didactic să fie trecut pe una din funcțiile care conferă acest drept, iar rezervarea postului este asigurată numai pe perioada de timp in care exercită acea funcție. De indată ce a trecut pe o altă funcție neprevăzută de art. menționat, cel in cauză pierde dreptul la rezervarea postului respectiv, care devine vacant.

Pe posturile rezervate nu pot fi angajate decit cadre didactice suplinitoare. Ca atare, un titular trecut pe un post rezervat pierde calitatea de cadru didactic titular intrucit nu poate deține legal două posturi, unul ca titular și altul ca suplinitor

IOAN V. BOJAN
consilier juridic șef
in Ministerul Educației și
Învățămintului

„Se va urmări perfecționarea metodelor de transmitere și însușire a cunoștințelor; va fi diminuată ponderea activităților expozitive și va fi extinsă utilizarea metodelor moderne, active, care dezvoltă gîndirea, capacitatea de investigare a elevilor, presupun participarea lor la dobîndirea cunoștințelor, munca lor independentă, deprinderea de a învăța sistematic și de a aplica în practică cele însușite.“

(Din Hotărîrea Plenarei C. C. al P. C. R. din 18-19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

In acțiunea largă de dezvoltare și perfecționare continuă a învățămîntului românesc, modernizarea sistematică a conținutului învățămîntului și a metodelor de transmitere a cunoștințelor în ritmul impus de evoluția științei, tehnicii și culturii constituie unul dintre obiectivele de bază ale activității cadrelor didactice din toate tipurile de școli și nivele de învățămînt.

Ecoul puternic pe care l-a produs Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. în rîndul educatorilor și adeziunea profundă a acestora față de sarcinile stabilite de Plenară au intensificat activitatea educatoarelor, învățătorilor și profesorilor din toată țara, pentru valorificarea a tot ceea ce este pozitiv în propria lor activitate de la catedră și pentru găsirea de noi soluții, corespunzătoare cerințelor acestor sarcini stabilite de partid.

Publicăm în paginile 8, 9, 10 ale revistei cîteva dintre colaborările pe această temă, sosite la redacție.

Cabinetul de literatură

Am luat cunoștință, cu mai mult timp în urmă, de modalitatea propusă de un stimat coleg privitoare la amenajarea unui „Cabinet de limbă și literatură în școala generală sătească“. („Tribuna școlii“, 3 febr. 1973). Articolul, care conține o sumă de indicații metodice și practice de real folos, ne-a servit, în parte, și el, drept ghid în conceperea și amenajarea propriului cabinet.

În conceperea propriului cabinet am încercat să ținem seama de trei principii: 1) amenajarea lui pe ansambluri de elemente; 2) valorificarea tradiției culturale locale; 3) realizarea unei funcționalități maxime a cabinetului.

Ansamblurile de elemente preconizate sînt de două feluri : stabile și mobile, variabile. Astfel, portretele celor mai importanți scriitori studiați în clasele V—X le-am așezat pe un singur perete, în forma unui unghi cu deschizătura în jos. Pe un alt perete, sub un cadru în care e scris „Centre revuistice românești“, am așezat o hartă pe care sînt însemnate prin buline și dreptunghiuri, 12 mari orașe în care apar reviste literare și de cultură. Dedesubtul respectivei hărți, am montat un alt cadru „Reviste ale Uniunii scriitorilor“ din Capitală și provincie, pe care acestea sînt schimbate periodic (în funcție de apariția fiecăreia). Elevii au posibilitatea să se familiarizeze, astfel, practic cu peisajul revuistic românesc contemporan, cu istoricul unor publicații, cu profilul unor reviste, cu anumite creații accesibile lor, să-și facă o impresie generală despre ceea ce înseamnă o echipă redacțională și să aplice acest lucru, respectînd bineînțeles proporțiile, în redactarea propriei lor gazete de literatură. Pe al treilea perete, am așezat portretele a trei scriitori contemporani: Zaharia Stancu, Marin Preda și Anghel Dumbrăveanu. Pe același perete, am alcătuit și un „Triptic statuar“ alcătuit din busturile lui Iosif Vulcan M. Eminescu, Iulian Grozescu. Toate trei au fost grupate în jurul revistei „Familia“, revistă care i-a reunit pe toți în jurul ei: I. Vulcan, fondator; M. Eminescu, care aici a debutat; Iulian Grozescu, care a fost unul din redactorii ei. Totodată Societatea culturală, înființată anul trecut în comuna noastră, prima de acest fel din județul Timiș, a fost cinstită cu numele poetului de pe meleag comloșean, „Iulian Grozescu“.

În unul din colțurile cabinetului se află un punct de „Informare-documentare“, înzestrat cu cele mai semnificative dintre ultimele apariții editoriale, cu alte reviste și publicații decît cele ale Uniunii scriitorilor, cu cîteva numere din vechea revistă „Suflet nou“, care apărea în comuna noastră (1934 — 1939), alături de numerele gazetei „Suflet nou“, editată în ultimii trei ani de cenaclul literar pionieresc al școlii, semn al unei modeste continuități.

Am recurs la închegarea unor ansambluri — stabile și mobile — de elemente, datorită faptului că acestea posedă un sporit coeficient de influență asupra elevilor-receptori, în comparație cu elementele disparate, singulare. Principalul element al acestor ansambluri îl constituie, însă, biblioteca, lucrările literare, dicționarele ș.a. Credem că, în acest fel, vom reuși să realizăm o maximă funcționalitate a cabinetului de limbă și literatură română.

Prof. TRAIAN GALETARU
Școala generală Comloșu Nou, jud. Timiș

Manualele de limbi străine

Deși noile manuale de limbi moderne care au apărut deocamdată pentru ciclul I sînt foarte bune, oricum ar fi, ele încă nu țin seamă de două elemente care mi se par a fi importante : este vorba, pe de o parte, de diferențierea tipologică a elevilor și, pe de altă parte, de aceeași diferențiere — de astă dată — a profesorilor. Din acestea, s-ar putea contura pentru viitor elementele primare și în vederea instruirii programate. În esență, problema este următoarea : cum să se facă, din punct de vedere al eficacității, parcurgerea integrală a manualului de către masa de elevi a unei clase la nivelul unor medii de 5—6 sau de către aceiași elevi, la nivel de 9—10, în timp ce cei foarte buni ar putea depăși limitele manualului pentru clasa respectivă ?

Trecerea la sistemul de predare pe cabinete și laboratoare și generalizarea acestuia în învățămîntul liceal pun cu acuitate problema materialului audio și video, cu atît mai mult cu cît dincolo de instruire, la aceste obiecte, se realizează un complex educativ cu spectru foarte larg. Cînd se dispune de un material de mare varietate, posibilitatea de organizare devine selectivă și ușor adaptabilă atît specificului clasei, cît și profesorului.

Materialul audio existent nu acoperă totalitatea lecțiilor dintr-un manual, discurile conținînd 70—80% din texte și aproape nimic din exerciții. Dialogurile textelor din manual sînt citite de regulă de doi vorbitori, iar cînd elevii îl ascultă pe un al treilea sau pe un al patrulea personaj, sesizează după timbrul vocii, că de fapt este același interpret. Tot aici, putem menționa și faptul că, atunci cînd personajele dialogului sînt copii, glasul baritonal al speakerului este distonant. Ce se poate face ? În primul rînd, ar trebui completate lecțiile lipsă de pe discuri și apoi cîteva exerciții, pentru fiecare lecție. Pentru a nu face investiții bănești în plus, se poate proceda și în felul următor : să existe cîteva centre în țară în orașele mari cu niște profesori de limbi străine, aleși pe bază de voluntariat, care să imprime pe bandă tot ceea ce este necesar, de la copii, să zicem de 12—16 ani, copii vorbitori ai limbii respective ca limbă maternă, care prin intermediul corespondenței școlare internaționale, ar vizita colegii lor de la noi. Și ar face-o cu plăcere, sînt sigur.

Materialul video din dotare cuprinde diapozitive cu aspecte din țara a cărei limbă se studiază, precum și seturi de diapozitive cu diverse tematici. Lucru foarte bun, numai că ele nu pot servi (nici nu au de fapt acest scop) lecțiilor din manual, decît accidental.

Audiovizualizarea integrală a manualelor de limbi oferă posibilitatea folosirii mijloacelor tehnice audiovizuale nu numai în laboratoarele lingvistice, ci și în cele mai obișnuite săli de clasă, chiar dacă profesorul nu va considera necesară utilizarea lor la fiecare oră. Astfel că, dacă pentru fiecare lecție ar exista un text (imprimat cu vorbitori nativi) de circa 1—4 minute și dacă pentru fiecare lecție ar fi cîteva diapozitive ilustrative, nu numai aspectul tehnologic al învățămîntului ar avea de cîștigat, ci și performanțele realizate de elevi.

Prof. ȘTEFAN IANCU
com. Somcuța-Maramureș

Caietul geografic

Noile obiective ale predării geografiei impun nu numai renunțarea la unele modalități de instruire și educare, ci și înlocuirea vechiului Caiet geografic cu altul nou. Secția de geografie din cadrul Editurii didactice și pedagogice a trecut deja la editarea unor astfel de caiete. Exemplu ne sînt: Caietul geografic pentru clasa a V-a și Caietul geografic pentru clasa a VI-a.

Aceste caiete cuprind hărți de contur, diagrame, schițe cu un pronunțat caracter aplicativ și, de asemenea, aspecte din viața popoarelor din Africa, Asia, America ce se studiază în clasa a VI-a, precum și scurte informații intitulate „Știați că...“ și „Extreme geografice“, întîlnite în Caietul pentru clasa a V-a.

Printre preocupările actuale și de perspectivă ale Secției de geografie mai sînt și editarea Caietului geografic pentru clasa a VII-a și clasa a IV-a.

Caietul geografic pentru clasa a VII-a va contribui la dezvoltarea interesului elevilor privind studiul geografiei Europei, Asiei și a țărilor de pe aceste două continente, iar cel pentru clasa a IV-a va mări importanța predării geografiei patriei, la această clasă.

Un mare avantaj, pe care-l prezintă ele, este că vor contribui la adîncirea cunoștințelor predate în conformitate cu prevederile programei pentru studiul geografiei la aceste clase, reprezentînd o sincronizare cu manualul și cu realitatea geografiei. Așa este cazul Caietului geografic pentru clasa a IV-a, care, prin schițele, diagramele și graficele prezentate într-o formă sugestivă, îi ajută pe elevi să înțeleagă dinamica geografiei economice din țara noastră. Prin acest Caiet, elevilor li se aduce un mare serviciu, deoarece fiecare lecție beneficiază de un spațiu pentru planul lecției prezentat de învățător, de material cartografic, ilustrativ și documentar. Hărțile de contur cuprinse în caiet pot fi completate de elevi cu elementele necesare, pe măsură ce învățătorul explică lecția, iar întrebările, exercițiile și aplicațiile practice scot în evidență specificul geografiei țării noastre.

Folosind aceste caiete ca un instrument de lucru atît în timpul predării lecției, cît și în munca independentă de acasă, elevii ajung să înțeleagă mai bine fenomenele geografice, latura practică, aplicativă a geografiei, problemele mediului și ale lumii înconjurătoare. Caietul, ca instrument de lucru al elevilor, permite — în același timp — o comunicare rapidă, directă, o documentare ce poate înlocui uneori pagini întregi de manual.

Pornind de la necesitățile de perspectivă ale școlii noastre, apare necesară editarea unor astfel de caiete și pentru alte obiecte de învățămînt, începînd chiar cu predarea citit-scrisului și aritmeticii la clasa I și terminînd cu orele de lectură, istorie sau literatură la clasele mai mari. Aceste caiete pot fi un auxiliar prețios pentru clasele I—IV în condițiile muncii simultane, unde se întîmpină unele greutăți din cauza timpului pe care învățătorii îl au la dispoziție pentru a lucra cu fiecare clasă.

În mod firesc, mai rezultă și faptul că viitorii învățători vor trebui pregătiți metodic pentru folosirea acestor caiete de către elevi în timpul predării lecției, acest instrument de lucru fiind „prins“ în noul plan de învățămînt al liceelor pedagogice de învățători.

Cred, de asemenea, că este necesară apariția lor anuală și într-un tiraj corespunzător.

VICTOR PIEPTAN
institutor, Liceul de muzică „G. Enescu“, București

Magazinele școlare

La Școala generală de 10 ani din Știubeni, județul Botoșani, funcționează două ateliere : unul de lăcătușărie și tinichigerie pentru băieți) iar altul de artizanat (pentru fete). În atelierul de lăcătușărie și tinichigerie se execută obiecte de uz casnic, ca : lame de ferăstraie, zăvoare, fărașe, iar în cel de artizanat, carpete în motive populare, ii, ilice, pernițe cu ornamente etc. Grupele de fete realizează frumoasele pernițe „Fantezia“ și ilice tip „Popular“.

Apreciem inițiativa Inspectoratului școlar Botoșani de a fi înființat magazinul „Artizanat școlar“, în care se vînd produse executate de elevi din toate școlile județului. Considerăm că ar fi bine dacă și în școli s-ar deschide, după modelul magazinului „Artizanat școlar“, chioșcuri în care vînzători să fie elevii pe care i-am familiariza astfel, și cu profesia de lucrător în comerț. Aceasta ar veni în sprijinul extinderii ariei pregătirii practice a elevilor.

Prof. MIRCEA JUNCĂNARU
comuna Știubeni—Botoșani

Fizica în şcoala generală

În convorbirea pe care am avut-o cu cîţiva dintre cei mai apreciaţi profesori de fizică şi de specialităţi înrudite ai Inspectoratului şcolar judeţean, din licee şi şcoli generale ale **oraşului Braşov,** ne-am oprit mai ales la cele ce sînt de întreprins în acţiunea de îmbunătăţire a predării fizicii, de elaborare a planurilor, programelor şi manualelor, de realizare a aparaturii de laborator şi a literaturii auxiliare de specialitate adresată profesorilor şi elevilor ş.a.

Au participat : prof. **Ioan Cazan** (specialitatea : fizică, inspector şcolar) ; prof. **Florica Şeitan** (discipline de predare : fizica şi matematica la Liceul nr. 2; prof. **Octavia Bejenaru** (fizica şi chimia la Şcoala generală nr. 2) ; prof. **Teodor Munteanu** (fizica şi matematica la Şcoala generală nr. 4, responsabilul cercului pedagogic al profesorilor de fizică din şcolile generale) ; prof. **Arthur Hanke** (fizica şi matematica la Şcoala generală nr. 6) ; prof. **Alexe Corneiciuc** (matematica la Şcoala generală nr. 6, responsabilul Cercului pedagogic al profesorilor de matematică din şcolile generale) ; prof. **Gheorghe Buzea** (fizica şi matematica la Şcoala generală nr. 19) ; prof. **Octavian Gurău** (fizica la Liceul nr. 2, responsabilul Cercului pedagogic al profesorilor de fizică din licee) şi prof. **Monica Ionescu** (fizica şi matematica la Şcoala generală nr. 6).

UN ANACRONISM : STUDIUL FIZICII FĂRĂ UN RIGUROS INSTRUMENT MATEMATIC.

Red : Expresia foarte uzitată „matematizarea ştiinţelor" defineşte realitatea contemporană incontestabilă a inserţiei matematice în domeniile celorlalte ştiinţe — pure sau avînd un contact mai imediat cu experienţa. Asigură programa de matematică aparatul de calcul trebuitor predării în bune condiţii a fizicii, noţiunile de matematică absolut necesare pentru predarea cunoştinţelor fundamentale de fizică ?

F. Şeitan : Cînd elevii stăpînesc bine instrumentul matematic, fizica se poate aprofunda mult mai bine şi cu o mare economie de timp. Pe baza experienţei mele în predarea fizicii, dar şi a matematicii, aş aminti doar cîteva cunoştinţe de matematică pe care le apreciez ca oportun să stea în atenţia colegilor care predau matematica şi a celor care elaborează programele şi manualele : sistemul metric (unităţile de măsură, relaţiile dintre ele, instrumentele de măsurat şi priceperea folosirii lor, a riglei gradate etc.), operaţiile cu numere (rezolvarea ecuaţiei de gr. I cu o necunoscută pe baza proprietăţilor operaţiilor aritmetice); modificarea rezultatelor în funcţie de modificarea termenilor ; împărţirea şi înmulţirea unui număr compus ; problemele tipice de înmulţire ; cele rezolvate prin metoda figurativă ; rapoarte şi proporţii ; proporţiile derivate cu termeni schimbaţi ; mărimi direct şi invers proporţionale : împărţiri în părţi direct şi invers proporţionale ; procente ; procente din procente. Din geometrie, ne sînt foarte necesare, mai ales în construcţia imaginilor în oglinzi plane : construcţiile grafice (construcţia unui unghi egal cu un unghi dat ; simetria faţă de axă ; distanţa de la un punct la o dreaptă ; distanţa dintre două drepte paralele ; asemănarea figurilor) şi multe altele.

I. Cazan : Pentru ca asemenea cunoştinţe să poată deveni, cum s-a spus, „instrumentele de lucru" la fizică, este necesar ca **predarea matematicii, în toate compartimentele ei, să preceadă predarea fizicii, să fie cu cel puţin un pas înaintea acesteia.** Altfel, lacunele din cunoştinţele de matematică determinate de nesicronizarea predării de la cele două discipline (sau de omisiunile datorate programelor ori dascălilor), îl obligă pe profesorul de fizică să destineze o parte din orele sale lămuririi noţiunilor aferente de matematică, în detrimentul rezolvării de probleme de fizică, al efectuării demonstraţiilor teoretice, interpretării fizice a fenomenelor şi, deci, al conţinutului fizicii.

Red : Aţi vorbit de necesitatea corelării programelor celor două discipline. Cîteva exemple de neconcordanţă între ele.

T. Munteanu : Un caz tipic : în clasa a VI-a, la lecţia „Densitate", pagina 14, şi la predarea noţiunilor de elasticitate (introducerea de la cap. „Presiune") pagina 42, elevii ar trebui să posede cunoştinţe din capitolul „Rapoarte şi proporţii" care, la matematică, se predau numai cu un capitol mai tîrziu. Este adevărat că manualul de fizică încearcă să acopere lacuna, introducînd o lecţie de matematică : „Mărimi proporţionale". Noţiunea, introdusă sumar şi nu metodic cum ar permite lecţiile de matematică, nu serveşte scopului propus. Ar fi normal, în consecinţă, ca Aritmetica de clasa a VI-a să înceapă în trimestrul I cu capitolul „Rapoarte şi proporţii", ca o continuare logică a operaţiilor cu fracţii ordinare cu care se încheie Aritmetica în clasa a V-a. Diferenţa nu este decît de un capitol. Extragerea rădăcinii pătrate, care îi solicită din greu pe elevii de a VI-a, ca prim capitol, şi-ar găsi perfect locul după capitolul „Procente", înaintea capitolului „Grafice". Această schimbare de ordine a capitolelor serveşte atît matematicii cît şi fizicii, contribuind la însuşirea de cunoştinţe cu care elevul să poată opera calitativ superior. Aceasta ar preveni şi greutăţile suplimentare create de intrarea în materia de clasa a VI-a a elevilor cu un an mai mici ca vîrstă (seria clasa I de 6 ani) decît cei din anii precedenţi.

M. Ionescu : Exemple de studiu în contratimp a unor noţiuni se mai pot da. Mă refer la „asemănarea triunghiurilor dreptunghice", care se studiază la clasa a VII-a în trimestrul II, deşi la fizică ar fi necesară în trimestrul I, pentru studiul planului înclinat ; de asemenea, introducerea tardivă faţă de nevoile fizicii, a funcţiilor trigonometrice şi a teoremei lui Pitagora.

Ş. Şeitan : Tot astfel, graficele sînt plasate mult prea tîrziu — în clasa a VII-a — în timp ce noi avem nevoie de ele încă din clasa a VI-a, cînd predăm noţiunile de forţă.

Red. : Aceste exemple relevă mai mult deficienţele de sincronizare a predării fizicii şi matematicii. Există şi altfel de neconcordanţe între cele două programe ?

M. Ionescu : Am putea adăuga acele cunoştinţe de matematică strict necesare care nu au fost prevăzute în programe sau pentru care nu este asigurată predarea lor temeinică. Aş aminti, bunăoară, calculele cu puteri în baza 10, foarte necesare mai ales în clasa a VII-a. Calculele cu puteri se învaţă la matematică în clasa a V-a, fără a se insista însă asupra celor în baza 10. Am studiat comparativ două clase : una la care profesorul de matematică a avut grijă să-i înveţe pe elevi aceste calcule, cu puteri pozitive şi negative. Ei efectuau de patru ori mai multe probleme decît clasa paralelă, care nu a fost astfel iniţiată şi care, în consecinţă, făcea şi foarte multe greşeli, din cauza numeroaselor zecimale, a zerourilor ce trebuiau numărate etc.

A. Hanke : Aş vrea să amintesc aici şi faptul că felul cum se rezolvă în clasa a V-a problemele de amestec şi aliaj nu-i dă elevului deloc cunoştinţele pe care fizica să le poată utiliza în clasa a VII-a la probleme asemănătoare. Ele ar trebui reluate la matematică, în clasa a VII-a, la ecuaţii. Dealtfel, din cauza acestor dificultăţi pentru elevi, instrucţiunile Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului prevăd că problemele de amestec şi aliaj să nu fie introduse în biletele de examinare (matematică) la concursul de admitere.

ELEVUL SĂ VADĂ IDEILE MATEMATICE ÎN ACŢIUNE

Matematica nu trebuie să-i ofere fizicii numai aparatul de calcul şi noţiunile necesare înţelegerii şi aprofundării problemelor ei fundamentale, ci — aşa cum remarca prof. Alexe Corneiciuc — şi să-l pregătească pe elev din punct de vedere al gîndirii funcţionale, al logicii. Prin aceasta, întărim caracterul formativ al matematicii în raport cu trebuinţele studiului fizicii. Prof. Corneiciuc a precizat că este necesară, în acest scop, introducerea noţiunilor de dependenţă funcţională, ceea ce s-ar putea realiza prin predarea a două mărimi variabile. Experienţa sa de predare a arătat că acestea se cer expuse în aşa fel, încît elevul să fie ajutat să şi „vadă" mărimile variabile, pentru a le putea folosi. Remarca este valabilă şi pentru alte noţiuni matematice, şcolarul trebuind ajutat „să vadă" ideile matematice în acţiune. ,

Am notat de aceea cu mult interes şi propunerea ca, în programele şi manualele de matematică, să fie inserate şi probleme cu conţinut din domeniul fizicii (T. Munteanu), alături de cerinţa de a da o atenţie specială activităţilor practice de laborator, care „concretizează" materialul teoretic, convingîndu-l pe elev că matematica şi fizica sînt ştiinţe ce izvorăsc din viaţă şi îşi au aplicarea în viaţă (G. Buzea : „Ar fi necesar să se fabrice mai multe truse pentru experienţe, cum este acel dulap, trimis în şcoli cu cîtva timp în urmă, cu care se pot realiza aproximativ 40 de experienţe. De obicei însă, asemenea truse se realizează în tiraj mic, apoi nu mai apar ; dar şcoli noi apar mereu" ; I. Cazan : „Şi în pregătirea profesorilor de fizică, la facultăţi, să se acorde mai multă atenţie matematicii. Actualele facultăţi de fizică şi chimie sînt deficitare sub acest aspect, ceea ce se resimte în munca la catedră din şcoala generală").

ŞI CÎTEVA ADIACENŢE DELOC NEGLIJABILE

„Clasa a VI-a este o clasă dificilă şi tocmai aici programa este foarte grea şi încărcată, atît de încărcată încît nu avem timp nici de recapitulări" — O. Bejenaru.

„La această clasă se predă din fiecare cîte puţin şi, pe total, aşa de mult încît nimic nu se poate sedimenta. În schimb materia pentru clasa a VIII-a e prea uşoară faţă de puterea de înţelegere la această etate. Se impune, după mine, şi o reorganizare a materiei în perspectiva tuturor anilor de studiu la şcoala generală" — M. Ionescu.

„Explicaţiile pe care le conţin manualele de fizică şi matematică să fie mai concise (se dau explicaţii prea ample pentru relaţii foarte simple, ceea ce oboseşte, contribuind la supraîncărcare), problemele grupate în serii gradate (din ce în ce mai grele) şi, pe cît posibil, pe grupe asemănătoare, iar regulile să fie tipărite cu litere distincte. Sînt foarte indicate, pentru sistematizarea cunoştinţelor şi sedimentarea lor, rezumatele la sfîrşitul capitolelor" — O. Gurău.

„Manualele să conţină multe probleme-întrebări, care, precum ştim, dezvoltă judecata, gîndirea şi contribuie la înţelegerea conştientă a cunoştinţelor. Ar fi binevenite la fizică mai multe culegeri de probleme pentru elevi (la matematică au apărut destul de multe) ; cea care există conţine probleme prea identice ; elevii s-au plictisit de ea. Asemenea culegeri ar fi bine să conţină probleme cu toate gradele de dificultăţi" — M. Ionescu.

„Pe plan mondial există o experienţă foarte valoroasă în acest sens ; apar lucrări care prezintă amănunţit metodica predării fiecărei ore de fizică (cu schiţe şi întrebări în ajutorul profesorului), ce diafilme se pot folosi, ce material didactic, cum se pot procura. Alte culegeri indică concret schiţele ce se pot face la tablă pentru fiecare oră de fizică" — A. Hanke.

„Ne-ar fi foarte util un manual special pentru profesori cu lecţii concrete în învăţămîntul programat, cu desenele care trebuie proiectate sau făcute pe planşe etc. Metodicile ar trebui să se ocupe intens de tehnica experienţelor de laborator, indicînd în acest sens două variante : una pentru laboratoarele bine dotate, alta pentru cele mai puţin înzestrate — T. Munteanu.

*

Bază a ştiinţelor naturii şi a celor tehnice, fizica şi problemele predării ei în şcoală necesită o mobilizare mai largă şi mai organizată de forţe pentru a depăşi unele rămîneri în urmă, care — după cum au relevat discuţiile de la Braşov — se manifestă încă în studiul ei în scoala generală.

STELA PREDESCU

Lecţia de matematică

În cele ce urmează mă voi referi la modul în care am predat cîteva lecţii din capitolul „Poligoane regulate înscrise în cerc" la clasa a VIII-a. Am să arăt ceea ce am adus nou faţă de manual care este mult depăşit (a fost elaborat în anul 1957).

Pentru calculul laturii şi apotemei pătratului, hexagonului şi triunghiului echilateral înscris în cerc am folosit mai multe metode şi anume :

1. Cu ajutorul teoremei lui Pitagora ;

2. Cu ajutorul funcţiilor trigonometrice pentru unghiul de 45° (în cazul pătratului) şi pentru unghiul de 30° (în cazul hexagonului şi triunghiului echilateral) ;

3. Prin demonstraţie. Toate aceste metode au fost „descoperite" de elevi. În cazul pătratului apotema constituie mediană în triunghiul dreptunghic format şi, deci, conform teoremei, este egală cu jumătate din ipotenuză, respectiv jumătate din latura pătratului.

La apotema hexagonului, elevii au observat că ea constituie înălţime pentru triunghiul echilateral care s-a format şi cunosc formula, de la aplicaţiile teoremei lui Pitagora. Pentru a obţine formula apotemei triunghiului echilateral, pe lîngă alte metode, s-a folosit şi teorema catetei care se opune unui unghi de 30°.

La sfîrşitul fiecărei ore, elevii au observat că, indiferent de metoda folosită, au ajuns la aceeaşi formulă. După predarea celor trei lecţii (pătratul, hexagonul şi triunghiul echilateral înscris în cerc) am întocmit un tabel cu formule pentru latura şi apotema fiecărui poligon în parte şi elevii au observat legătura dintre apotema hexagonului şi latura triunghiului, dintre apotema triunghiului şi latura hexagonului.

La fiecare lecţie s-au făcut şi aplicaţii ca acestea :

1. Ce diametru trebuie să aibă o bîrnă pentru a scoate din ea o grindă pătrată cu latura secţiunii de 10 cm. ?

2. Dintr-o bară cu diametrul de 2 cm. se confecţionează piuliţe hexagonale. Care este latura celei mai mari piuliţe ce se poate scoate din această bară ?

3. Un muncitor are de efectuat o piesă în formă de triunghi echilateral cu latura de 17,3 cm. El are la dispoziţie discuri de diferiţi diametri. Ce diametru minim trebuie să aibă discul pe care-l va folosi, pentru a nu face risipă de material ?

Astfel, elevii văd că ceea ce învaţă ei la lecţii au aplicaţii practice. Se va atrage atenţia asupra utilităţii poligoanelor regulate şi la geometria în spaţiu.

Un material valoros pentru aplicarea în practică a cunoştinţelor studiate la lecţiile de matematică a fost pus la dispoziţia profesorilor, de către Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti, care a întocmit o „Culegre de probleme".

Aşa cum am arătat, la cele trei lecţii pe care le-am predat, dacă elevii stăpînesc bine teorema lui Pitagora şi funcţiile trigonometrice, calculul laturii şi apotemei poligoanelor regulate înscrise în cerc nu constituie decît nişte aplicaţii ale acestora.

Pentru poligoanele cu un număr n de laturi am dedus cu elevii formula laturii şi apotemei tot cu ajutorul funcţiilor trigonometrice. Consider că astfel de lecţii au eficienţa dorită ; pentru a stimula elevii, obişnuesc ca la sfîrştiul orei de curs să notez, cu note mari bineînţeles, elevii care s-au remarcat prin răspunsurile date. În felul acesta, elevii se întrec să vină cu metode originale, descoperite pe loc Pentru a reuşi să obţin de la elevii mei rezultatele dorite mi-au trebuit cîteva luni de muncă perseverentă. Desigur, că astfel de lecţii ne dau satisfacţie şi nouă, dar şi elevilor care văd că reuşesc să descopere noţiuni pe care nu le-au cunoscut mai înainte.

Aceasta înseamnă, după părerea mea, învăţare modernă în care elevul este „cercetător", iar profesorul are rol de îndrumător.

Prof. **RITA PETRESCU**
Şcoala generală nr. 146, Bucureşti,

Geografia la clasele III-IV

În manualul de geografie pentru clasa a III-a se prevede ca „Organizarea administrativ-teritorială a Republicii Socialiste România“ (pag. 49) să fie predată, conform programei școlare, după ce elevii au învățat județul natal. Ținînd seamă de faptul că elevii dispun de mijloace de informare multiple, că ei află permanent noutăți despre realizările oamenilor muncii din diferite județe am inclus această lecție înaintea predării județului natal și nu după. Aceasta, și pentru faptul că elevii înțeleg mai bine așezarea județului pe harta patriei și vecinii județului, cu care fac cunoștință în prima lor lecție despre județul natal.

Făcînd cunoștință cu harta patriei în general, cu organizarea ei administrativ-teritorială, elevii și-au însușit mai precis cunoștințele despre județ, s-au putut valorifica educativ mai eficient realizările oamenilor muncii din patria noastră pe parcursul unei mari părți a anului școlar, și aceasta pentru că ei aveau o privire de ansamblu asupra patriei. Credem că predarea acestei lecții conform indicațiilor amintite, adică spre sfîrșitul anului școlar, ar frustra atît pe educatori, cît și pe elevi de posibilitatea folosirii în lecții — chiar și la alte obiecte de studiu — a informării cotidiene de actualitate, ca, spre exemplu, despre succesele oamenilor muncii în realizarea cincinalului în patru ani și jumătate.

Pe această linie se înscrie și predarea capitolului „Continentele globului pămîntesc“, introdus în geografia clasei a IV-a. Folosind același principiu, de la general la particular, și bazîndu-ne pe receptivitatea copiilor din clasa a IV-a față de informația curentă obținută prin intermediul mijloacelor moderne de informare, cît și corelarea mai bună cu celelalte obiecte de învățămînt, am predat acest capitol după recapitularea cunoștințelor dobîndite în clasa a III-a, cu privire la orientare, relief, ape, semne convenționale, și înainte de a preda cunoștințele despre țara noastră.

Cunoscînd globul pămîntesc și continentele, elevii înțeleg mai ușor unde este așezată țara noastră pe glob și în Europa. De asemenea, cunoscînd relieful diferitelor continente, elevii au înțeles mai bine relieful patriei noastre. Predarea acestui capitol în modul amintit a fost deosebit de folositoare pentru valorificarea educativă a cunoștințelor pe care elevii și le-au însușit din afara școlii. Așa, bunăoară, ei au urmărit și înțeles mult mai bine lecțiile de istorie, conținutul anumitor lecții de citire, evenimentele externe cotidiene, urmărind pe harta lumii vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în diferite țări ale lumii.

La toate acestea amintim eficiența pe care o are cunoașterea continentelor atunci cînd predăm noțiuni de economie și vorbim despre legăturile comerciale pe care le întreține Republica Socialistă România cu diferite țări ale lumii.

Predarea în acest fel a geografiei asigură o mai armonioasă și mai organică integrare a noțiunilor geografice, în contextul general al preocupărilor de modernizare a învățămîntului.

VIRGINIA ȘI PRECUP ROMAN
învățători, Liceul de cultură generală Tg. Lăpuș, jud. Maramureș

Subiectele la concursurile școlare

În ultimii ani, subiectele la concursul de limba și literatura română, bunăoară, au fost tot mai bine formulate, au fost în general accesibile, de natură să scoată în evidență deprinderile de muncă independentă, orientarea în interpretarea judicioasă a fenomenelor.

Este pozitiv faptul că se pune un mare accent pe compunerile libere, care reflectă cel mai bine afinitățile și predilecțiile elevilor noștri.

Cu toate aceste realizări, au existat — cel puțin în faza județeană a concursului de limba și literatura română — unele lipsuri care, pe viitor, ar trebui remediate. Astfel, unele întrebări de la capitolul „Cunoștințe“, considerăm că nu au fost de natură să pună în valoare potențele formative ale învățămîntului. „Precizați titlul primului text redactat în limba română“, „Care sînt cei trei fondatori ai presei românești“ (titlurile ziarelor și anii apariției lor) — anul I ; „Citați titlurile a trei poezii publicate de Mihai Eminescu în *Familia* și precizați anul“, „Cînd și unde a apărut poezia *Epigonii*“ — anul II ; „Precizați titlurile romanelor din ciclul Comăneștenilor“, „Indicați trei reprezentanți ai simbolismului românesc“ — anul III ; „Citați două titluri de reviste conduse de George Călinescu“, „Titlul ultimului volum al lui Lucian Blaga apărut în timpul vieții“ — anul IV, sînt întrebări care pun accentul pe informativ, încurajînd istorismul și descriptivismul ; asemenea întrebări situează pe plan secundar educația estetică a elevilor. În locul lor ar fi fost mai folositoare temele care să verifice cît de profund au fost înțelese creațiile lui Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Octavian Goga, Ion Minulescu, George Coșbuc (despre care s-au formulat întrebări la anii I—V de liceu), care este atitudinea tînărului față de marile valori ale artei. Ca urmare, un număr însemnat de concurenți, deși au prezentat compuneri interesante și au vădit un remarcabil talent, n-au întrunit punctajul obligatoriu pentru a participa la faza finală, deoarece au întîmpinat greutăți la „Cunoștințe“, după părerea noastră, capitol nesemnificativ în modul în care se pare că este conceput.

De asemenea, nu s-a procedat bine stabilindu-se un subiect comun pentru anii IV și V fiindcă anul V a parcurs alte perioade ale istoriei literaturii române. Aceasta o dovedește și faptul că la noi, din cei 11 candidați din anul V, prezentați la etapa județeană nici unul n-a reușit să obțină premii — I, II, III — sau mențiuni

Prof. TRAIAN MATEESCU
Prof. IONEL MIHAI
Craiova

Dirigenția

Doresc să susțin două propuneri făcute în ultima vreme în presa pedagogică (vezi, „Revista de pedagogie“ nr. 1/1973 și „Învățămîntul profesional și tehnic“ nr. 2/1973) pentru stimularea activității muncii diriginților : a) includerea, în cursurile universitare și în cursurile de reciclare a profesorilor, a unor forme de pregătire pentru munca de diriginte si comandant de pionier ; b) degrevarea profesorilor diriginți de o parte din sarcini.

Pledoaria mea pentru realizarea acestor propuneri pornește, în primul rînd, de la neajunsurile întîlnite în munca unor diriginți, buni profesori de specialitate și care manifestă multă bunăvoință în privința activității lor ca diriginți.

Atitudinea de rezervă a unor profesori, față de sarcina de diriginte, este motivată de faptul că, nu au fost inițiați prea mult (ca să nu zicem deloc) în facultate, în această direcție, că nu reușesc să găsească materiale-ghid (cu tematica adecvată clasei, cu ore model etc.), că pregătirea temei și a elevilor pentru ora de dirigenție presupune mai mult timp etc. Acesta este, poate, și motivul pentru care — de cele mai multe ori — unii diriginți își aleg ca teme de discutat cu elevii, teme apropiate de specialitatea pe care o predau, nu în funcție de specificul colectivului de elevi, de realitățile clasei, de particularitățile de vîrstă.

Se înțelege că nu se pot da rețete pentru munca dirigintelui (sintetizate într-o „Metodică“) și nici că fixarea unor anumite teme, purtînd chiar și titlul, pe clase nu este posibilă, dar realizarea propunerilor de mai sus ar lichida unele neajunsuri, oferindu-le viitorilor diriginți un sistem mai solid de perfecționare în această muncă.

Dacă avem în vedere că activitatea unui diriginte nu se reduce numai la dezbaterea unor teme în orele de dirigenție (amintim în treacăt unele sarcini organizatorice, de evidență, colaborare cu alți factori educativi, acțiuni extrașcolare cu clasa etc.) și că în general unii diriginți sînt și comandant-instructor de pionieri (în școlile generale) sau organizator U.T.C. (în licee, școli profesionale și tehnice), justificăm suficient necesitatea ca un diriginte să fie degrevat de o parte din alte sarcini ce-i revin sau, chiar, din orele de specialitate.

Prof. VASILE COTOFREI
directorul Școlii generale Dumbrăvița—Botoșani

Atelierele școlare

Încă de la jumătatea anului școlar trecut, în școala noastră s-a pus cu pregnanță problema înființării și dotării a două ateliere : croitorie-broderie și lucrări în plexiglas. În privința dotării, școala a primit un prețios ajutor de la unitățile industriale și economice de pe raza orașului, dar contribuția cea mai însemnată au avut-o elevii școlii care prin munca prestată pe ogoarele unităților agricole din localitate au obținut suma de peste 35 000 lei, alocată, în principal, atelierelor școlare. În prezent, acestea au o dotare corespunzătoare : menghine, polizoare, mașină de găurit, truse individuale, mașini de cusut etc.

Cele două ateliere își vădesc din plin funcționalitatea. Astfel, atelierul de croitorie a reușit să obțină de la Fabrica de confecții din Craiova deșeuri de urson, din care elevele au confecționat căciulițe și pernițe „Fantezia“, obiecte ce au avut o largă căutare, cererea depășind cu mult așteptările și posibilitățile școlii. La rîndul lor, băieții au confecționat în cadrul atelierului de lucrări în plexiglas, frumoase bibelouri din mase plastice, veioze, brelocuri, castele săpate în plexiglas transparent, croșete etc. Elevii au mai lucrat seturi de cuțite de masă cu mîner de plexiglas, care au avut asigurată desfacerea, ca urmare a cererilor manifestate.

O atenție deosebită s-a acordat elevilor din clasele I—IV, care efectuează, de regulă, orele de îndeletniciri practice în atelierele școlare, unde se deprind cu modul de funcționare a mașinilor și utilajelor, însușindu-și anumite tehnologii mai simple și pregătindu-se pentru viitoarea lor activitate în aceste ateliere. Dealtfel, pasiunea și interesul manifestat pentru activitățile tehnico-productive sînt generale, elevii dovedind multă sîrguință în producerea obiectelor respective.

Desfacerea produselor a îmbrăcat diferite forme : vînzarea direct din ateliere, organizarea de expoziții cu vînzare, precum și prin comenzi făcute oficial de Cooperativa de consum din oraș.

Pentru viitor, ne-am propus diversificarea producției, stabilirea de legături ferme cu întreprinderile industriale din oraș, transformarea atelierului de lucrări în plexiglas într-o secție a uneia dintre unitățile economice din localitate precum și un mai mare aport de dezvoltarea bazei didactico-materiale a școlii, în scopul modernizării procesului de învățămînt

Prof. MARIN PIRNEA
directorul Școlii generale de 10 ani nr. 1 — Băilești, jud. Dolj

---

Doar o anumită întrebare

Se știe că toate întrebările cu „Pentru ce... ?“ activează gîndirea copiilor, întrucît îi stimulează să dea răspunsuri explicative de natură cauzală. Acestea sînt printre cele mai potrivite întrebări : ele satisfac curiozitatea și nevoia de cunoaștere a minții, atît de iscoditoare a copilului aflat la o vîrstă, prin excelență, a propriilor sale întrebări.

În legătură cu întrebările de tipul „pentru ce ?“, iată o secvență decupată dintr-o activitate de observare efectuată de copii pe tema „Legume, zarzavaturi“. Ca material didactic natural copiilor li se prezintă : ceapă, morcovi, ridichi, pătrunjel, sfeclă furajeră etc. Trecem peste alte momente ale activității corect realizate și ne oprim la întrebarea pe care educatoarea o adresează copiilor : „Pentru ce este albă partea de sub pămînt din tulpina cepei ?“

Așadar, întrebarea începe cu cauzalul „pentru ce ?“. În aparență, formularea pare a fi corectă sub aspectul obiectivelor formative, pentru că ar stimula gîndirea cauzală a copiilor. Dovadă, sînt răspunsurile lor : „Este albă pentru că nu-i soare“ ; „Este albă pentru că nu-i lumină“ ; „Este albă pentru că soarele nu ajunge sub pămînt“ ; „Că nu-i soare, de aia este albă“ și altele.

Ce ne arată însă analiza atentă a răspunsurilor date de copii, în raport cu realitatea observată de ei ? Din cauza întrebării, pe care o apreciem ca formulată incorect, răspunsurile copiilor sînt lacunare și unilaterale, putînd duce la generalizări eronate. În adevăr, răspunsurile copiilor arată că tot ceea ce se află sub pămînt, din corpul plantei, este de culoare albă. Cauza : lipsa luminii solare. Or, tot pe măsuțe în fața copiilor, se află morcovul ; tulpina lui, deși se află tot „sub pămînt“ și pînă la care „nu ajunge soarele“, totuși nu este albă, ci portocalie. La fel stau lucrurile și cu cartofii, ridichile, sfecla furajeră și alte legume pe care copiii le cunosc din observare directă și din experiență personală.

Cum rămîne atunci cu afirmația că „tot ceea ce este sub pămînt are culoarea albă ?“ de îndată ce experiența nemijlocită a copilului o contrazice. Firește, s-ar putea ca preșcolarii să nu observe această contradicție, ceea ce nu înseamnă însă că educatoarea nu trebuie să le atragă atenția. Răspunsul copiilor „pentru că nu-i soare“ devine parțial concret într-un alt sistem de referință. Unde se ascunde eroarea în întrebarea care dezorientează înțelegerea copiilor ?

Întrebarea este formulată „pe dos“. Corect ar fi să se spună : „Pentru ce partea de sub pămînt a cepei nu este verde, așa cum sînt frunzele ei ?“. Orientate spre aflarea legăturilor cauzale, răspunsurile copiilor ar deveni corecte. Desigur, nu este nici necesar și nici posibil, să li se dea copiilor cunoștințe despre „asimilația clorofiliană“. Va veni timpul cînd ei vor învăța în școală, dar încă din grădiniță copiii au nevoie să-și formeze o imagine reală despre fenomenele din natură. În cazul discutat, relația dintre cauză și efect se stabilește corect dacă preșcolarii înțeleg că datorită soarelui (cauza), frunzele plantelor sînt verzi (efectul). De unde, devine accesibilă pentru ei și o altă relație ; anularea cauzei elimină efectul : „lipsa luminii solare face ca tulpinile subterane să nu aibă culoarea verde a frunzelor“.

În fond, nu este oare înțelegerea, la acest nivel, a lumii plantelor, un element al pregătirii preșcolarului pentru școală ? Socotim că gîndirea cauzală a preșcolarului de azi, ce se desfășoară în planul acțiunilor obiectuale și al reprezentărilor, prepară terenul de trecere spre formele abstracte ale gîndirii cauzale a școlarului de mîine. De priceperea, aptitudinile didactice și de măiestria pedagogică a întrebărilor educatoarei depinde, așadar, și valorificarea potențialului intelectual al copilului și trecerea „pragului“ ce îi deschide intrarea în școală

VIORICA FILIMON
educatoare, Grădinița nr. 1, Cluj

În taberele de la Costinești și „2 Mai“

Costinești... un adevărat paradis al copiilor. Fețe voioase și bronzate de soarele darnic al litoralului mă întîmpină încă de la sosire. Grupuri de tineri merg la antrenamente sportive, alte grupuri la plajă. Aici, pe plajă, este însă principalul punct de întîlnire al acestor copii zburdalnici ce se bucură acum de o binemeritată odihnă după un an întreg de învățătură. Peste tot — jocuri cu mingea, alergări, adevărate bătălii cu valurile și nisipul fierbinte.

— În prezent, se află în stațiune un număr de 317 uteciști, redactori ai revistelor școlare din toată țara, îmi relatează **Dumitru Bangal**, directorul taberei. Alți 200 pionieri si școlari — unii din municipiul București, alții de la Casa de copii din Sinaia — se află la odihnă la Schitu, care aparține tot de noi.

Red : Care este în linii mari programul zilnic al copiilor ?

D. Bangal: Odihna și sportul ocupă cea mai mare parte a zilei. Voleiul, baschetul și înotul sînt pe primul plan. Copiii fac chiar și ciclism. Aproape nu există sport care să nu fie practicat.

Red. : Cum sînt organizate antrenamentele sportive, jocurile ?

D. Bangal: Fiecare grupă (12 copii) dispune de cite un antrenor-specialist care are grija programului zilnic al disciplinei respective. Micii oaspeți de peste hotare participă și ei alături de copiii români la activitățile sportive și programele artistice. În prezent, se află în stațiune 16 copii din Suedia și 28 din R.D.G. După această serie vor veni trei serii de sportivi (elevi ai liceelor cu profil sportiv și cei mai buni sportivi din școlile generale).

După intermezzoul de la Costinești, poposim la Tabăra de copii — „2 Mai“. D. Bangal, gazdă amabilă, îmi dă pe loc lămuririle cerute : cei circa 260 de pionieri din clasele IV—VIII care se află în această tabără au fost selecționați din comunele de frontieră din toată țara în funcție de rezultatele obținute la învățătură. Aici are loc cea mai originală întîlnire a copiilor patriei noastre : pionierii de pe Dunăre se întîlnesc cu cei de pe malurile Tisei, cu cei de pe meleagurile nordice ale Maramureșului etc. În tabără se află și oaspeți de peste hotare : 21 de copii din Bulgaria și 24 din R.S.F. Iugoslavia.

Red. : În cit timp s-au obișnuit copiii unii cu alții, avînd în vedere că provin din regiuni atît de diferite ?

D. Bangal : Prieteniile se leagă aici, pe litoral, mai repede decit ne-am putea noi închipui...

Red. : Care este programul unei zile de odihnă în Tabăra „2 Mai“ ?

D. Bangal : La 6,30 dimineața — deșteptarea ; urmează gimnastica de înviorare, activitatea gospodărească în dormitoare, micul dejun. La 8,30 „toată lumea“ iese la plajă (plaja este de fapt o prelungire a curții taberei — n.n.), pînă la ora 12. La ora 13, se servește masa de prînz (într-adevăr, consistentă și bine pregătită, de către tinere fete din satul Flămînzi n.n.). La 14,30 copiii se duc în brațele lui... Moș Ene. După somnul binefăcător, urmează programul pe detașamente, care prevede activități sportive, jocuri distractive, vizionări de filme, activități cultural-artistice. Cina de la orele 19,30 încheie ziua de vacanță.

Red. : Ce profesori se află acum în tabără ?

D. Bangal : Un profesor de muzică, doi de educație fizică (specialitatea volei și handbal), un profesor de limbă română și 13 comandanți-instructori de pionieri. Regretăm nespus că Ministerul Educației și Învățămîntului nu ne-a trimis profesori specialiști de înot. Este sportul cel mai îndrăgit aici. Sîntem nevoiți să ne descurcăm cum putem (profesorii de volei și handbal predau și înotul). În afara acestor activități, copiii se duc în drumeții, excursii, învață „tainele“ meseriei de grănicer.

M-am despărțit cu regret de aceste tinere flori venite din toate colțurile patriei și reunite aici, pe malul însorit al țării, într-un uriaș buchet frățesc...

B. COSTESCU

Pictor la șaisprezece ani !

Un pictor la șaisprezece ani (preocupările sînt „mai vechi“) trece cu dexteritate de la tempera la ulei, de la linogravură la sticlă, de la metaloplastie la... sculptură ! Un pictor la șaisprezece ani deține premiul I conferit de Consiliul popular al municipiului București pentru o pictură în acuarelă („Sînt un bun gospodar“) și, atribuit cu doi ani în urmă, premiul Nehru — India — pentru un desen în ceracolor („Revoluționarul“) ! Cristian Rareș Pantea... Autorul expoziției deschise, în această plină de surprize vacanță, la Casa de cultură „Friedrich Schiller“ din Capitală. Elev, în anul II, la Liceul „I. L. Caragiale“. Mediul școlar îi este — îmi spune — prielnic : profesori care îl încurajează, apreciindu-i talentul, colegi care (îi întîlnești și acum, aici) îl privesc cu mîndrie și încredere.

În sală — o emanație de culoare, prospețime și puritate. „Mi-am făcut din culoare un crez“, îmi mărturisește Rareș Pantea. De aici, armonia perfectă a nuanțelor. Și, desigur, tot de aici, îngroșările uneori excesive. Interesantă gama cromatică a roșului („Calul troian“, „Floarea tinereții“). În „Marină“, negrul din conturul corabiei se scurge în mare (pictură pe sticlă). Cealaltă, „Marină“, prezentă în expoziție (ulei), apelează în mai mare măsură la simbol (enigmatica mînă ieșind din mare), compatibil cu ciudatul amestec de alb-verde-violet-bleumarin. O atenție aparte revendică frunzele.

Închipuind fie lacrimi ale Universului, fie bărci plutitoare, felii ale fructului („modern înseamnă sugestie“...), renunțînd la forma reală, pentru a deveni romboidale, dreptunghiulare („Vas cu flori“ 1, 2) frunzele sînt, evident, simboluri. Plutesc în afara vasului, necuprinse, ori, pur și simplu, izolate, avînd conturul real și nervurile îngroșate cu ajutorul culorii („Dansul Ielelor“). Copaci-flacără în „Pe deal“ (amintind, împotriva obiecțiilor, de Van Gogh), copaci vineții în „După prima ninsoare“. Amestec de fantezie și persiflare în „Arhitectură modernă 1“, de ironie și tristețe în ochii — care sînt sau nu sînt de bufniță — în „Vînători nocturni“. „Natura statică cu vas și lingură de lemn“ revarsă fîșii identice de culoare din vas pe fața de masă...

Dar, nu natura statică, ci portretul constituie, în pictură, piatra de încercare, înțeleg din discuția cu pictorul ! „Insurecție“ (ulei), concretizează în imagine, în portretele celor doi luptători hotărîrea, dorința arzătoare de libertate, însoțite de credința în victorie. „Au trecut anii“ — abur de nostalgie și înfrigurare ; calm resemnat, ochi măriți a înțelepciune, maxilare diforme, păr alb, un sentiment al vieții, complex ! De unde, la numai șaisprezece ani ?! Și apoi (metaloplastie) : „Bătrîn“ ! Încercare de a adăuga — în verde — culoarea, lucrărilor de modelare în metal ! Mai puțin „ingenioasă“ — „Logodnicii“, construită pe una din variantele (mirosind a „lună și stele“) ale folclorului ! „Tinerețe“, da ! „Gemenii“, iarăși ! Incontestabile realizări ale unui pictor la numai... șaisprezece ani ! Mulți, de pictură autentică, înainte !

DRAGOMIR MAGDIN

O mare diversitate de soluții

Poate nu este o exagerare să spunem că vacanțele își au, fiecare, nota lor dominantă, aparte, dincolo de ceea ce le face să semene (nu întotdeauna în sensul cel rău al cuvîntului) : jaloanele fixate de obișnuitele „instrucțiuni cu privire la...“ De astă dată, vacanța ni se pare că a strălucit prin varietate, dublată de o mare suplețe în alegerea căilor de petrecere a timpului liber al copiilor. Poate și fiindcă s-a acumulat o anumită experiență generatoare de noi idei și inițiative, poate și fiindcă școlile și organizațiile locale de tineret s-au gîndit foarte din vreme la cele ce ar fi de întreprins. În mod sigur însă, pentru că fantezia pedagogilor și, odată cu ea, și a elevilor, a fost mai îndrăzneață și mai originală.

Ce plăcută trebuie să fie — nu-i așa ? — hrana preparată de elevii înșiși, la un cuptor construit de ei înșiși, într-o tabără „organizată și amenajată tot de ei înșiși“ (după cum ne asigură prof. Gh. Gheorghiu, că au făcut, vara aceasta, elevii și pionierii din orașul Urziceni). Chiar dacă micilor gospodari le-a lipsit dexteritatea culinară a mamelor sau a bunicelor — și le-a lipsit de bunăseamă — castroanele cu supă s-au golit mai repede decit acasă. Și chiar dacă patul a fost mai tare, somnul a fost mult mai dulce... După cum somnul și odihna trebuie să fi fost mult mai profunde în acele „sate de vacanță“, organizate de multe județe (Timiș, Iași, Galați, Cluj, Vrancea, Brașov, Constanța, Botoșani) și instalate în locuri de un pitoresc inedit, în căsuțe construite după cel mai nostim joc al fanteziei copiilor sau educatorilor, bunăoară în „vile“ ca acelea din turtă dulce, visate încă de pe cînd copiii „citeau“ poveștile cu pitici de pe pozele din pliantele pentru cei mici. Dar odihna celor din tabăra „plutitoare“ de pe lacul Orșova ? — da, da ! — o tabără instalată pe un veritabil vas — „Alba Iulia“, — care își leagănă zi și noapte oaspeții.

Mă gîndesc apoi la grupul de școlari — tot dintre cei pomeniți la început, din Urziceni — care au plecat în expediția „Ciuta“ să studieze — ca membri ai cercului de radio de la Casa pionierilor din localitate — nici mai mult nici mai puțin decit „propagarea undelor radio în munții Bucegi“. Sau la cei din Hunedoara care și-au propus să descurce — pentru ei și pentru alții — „firul Ariadnei“, pornind în expediția cu acest nume, pentru marcarea traseelor turistice din județ — astfel ca nimeni să nu se mai rătăcească urcînd crestele munților spre a cunoaște și admira frumusețile inestimabile ale naturii. Sau la cei — nu puțini la număr — porniți cu bicicletele în „Turul cetăților“ (jud. Brașov), ori care și-au propus „Asaltul Carpaților“ (județele Buzău, Prahova, Dîmbovița, Argeș, Sibiu) sau care, ca un omagiu adus splendorilor montane ce li s-au oferit mereu cu dărnicie, pregătesc de zor acea „Sărbătoare a munților“ (jud. Prahova).

La complexul sportiv al studenților din Capitală sau la celelalte din jurul lacului Tei, în orice zi și la orice oră din zi ai merge, vezi tineri și elevi de toate vîrstele exersînd... deocamdată „la perete“, mișcările corecte ale rachetei în jocul de tenis ; o dată, de două ori, de o mie de ori, ceasuri în șir, cîțiva puști — cei mai perseverenți — lovesc cu aceeași atenție și concentrare mingea care trebuie proiectată într-un anumit punct... Alții învață înotul, schiul pe apă, handbalul, aruncarea cu discul... cu același interes și dragoste, care fac din muncă un mijloc plăcut și eficient de odihnă.

Marea diversitate în alegerea formelor de petrecere a timpului liber este evidentă și în activitățile patriotice, nu mai puțin frumoase și mobilizatoare, care au adunat vara aceasta sute de mii de elevi în munca pentru dezvoltarea bazelor sportive, îngrijirea parcurilor și spațiilor verzi, a drumurilor, pentru strîngerea recoltei, a plantelor medicinale, a materialelor folclorice și documentare necesare colecțiilor din școli și muzee, construcția unor școli și locuințe și atîtea altele cite reclamă gospodărirea orașelor și satelor patriei, traiul bun al poporului.

Cred că nu e prea devreme ca experiența de vacanță (varietatea și adeseori ineditul formelor de organizare a ei în această vară ne îndeamnă să o spunem) să fie mai sistematic studiată de către specialiști și cercetători, pentru a fi prezentată în studii anume spre folosul tuturor școlilor și al celor ce beneficiază de zilele vacanțelor : copiii.

ANA COSMIN

ÎN DEZBATERE: PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I–VIII

Studiu într-un sistem concentric, judicios, echilibrat

Este pentru prima oară cînd, ca profesor de limba română, voi avea în față o imagine completă asupra modului de studiere a limbii române din clasa I pînă în clasa a VIII-a, într-un sistem concentric, judicios echilibrat. Profesorul de limba română va simți satisfacția că nu va mai alerga pe la învățători după programa de limba română pentru clasele I—IV, ci va avea la dispoziție o programă unitară a claselor I—VIII, cunoscînd ce și cum au învățat elevii în clasele mai mici, în ce mod și-au format deprinderi practice, astfel încît studiul limbii române în clasele V—VIII să nu fie rupt de ceea ce s-a realizat în clasele anterioare, ci să apară ca o continuare firească a dobîndirii cunoștințelor și formării deprinderilor practice.

Marea varietate a exercițiilor practice propuse în proiectul programei și legarea strînsă a gramaticii de vocabular, ortoepie, ortografie și punctuație se realizează în mod concret aproape la fiecare lecție, și la fiecare clasă. O serioasă muncă va reveni însă în acest sens realizatorilor manualelor care trebuie să exploreze cu mare atenție normele vorbirii și scrierii cuprinse în Îndreptarul ortoepic, ortografic și de punctuație, să selecționeze cu grijă cît mai multe aspecte concrete ale vorbirii și scrierii, să le repartizeze judicios pe clase și lecții, potrivit dificultăților mai mari sau mai mici care se ivesc, în strînsă legătură cu cunoștințele care se dobîndesc, astfel încît Îndreptarul să nu fie pentru elevi doar o carte separată, ci să se integreze organic în gramatică, cît și în manualele de limbă română.

Sînt de acord cu indicația dată în proiect și anume că în studiul limbii române „pe primul plan trebuie să apară faptele de limbă și nu regulile abstracte“. Vreau să fac o precizare la o altă formulare din proiectul programei, pe care o reproduc : „a învăța gramatica nu înseamnă a memora definiții și reguli, ci a forma capacitatea și deprinderea elevilor de a folosi cunoștințele în vorbire și scriere“. Să nu se înțeleagă însă din aceasta că se renunță definitiv la definiții și reguli. Într-adevăr vom respira ușurați dacă se va termina o dată pentru totdeauna cu kilometricele definiții chinuitoare pe care elevii erau obligați să le tocească, fără să înțeleagă nimic din ele. Definițiile de bază, formulate astfel încît să se înlesnească înțelegerea fenomenelor, sînt însă necesare.

Lăudabilă mi se pare inițiativa stabilirii definițiilor de bază în proiectul de programă pentru clasele I—IV, spre a se evita formulări diferite la clase diferite și autori diferiți. Bine ar fi dacă inițiativa s-ar extinde și în programa pentru clasele V—VIII.

Avînd în vedere împletirea accesibilității, a ușurării învățării, cu stricta respectare a adevărului științific, cred că s-ar putea face următoarele rectificări la definițiile propuse în proiectul programei : să se renunțe la formularea „Subiectul (parte de propoziție care arată despre cine se vorbește în propoziție“), căci într-o propoziție se vorbește nu numai despre realitatea exprimată prin subiect, ci despre realitatea reflectată prin multe părți de propoziție. În propoziția „Eu merg la școala cea nouă împreună cu sora“ se vorbește și despre școala cea nouă și despre sora, deși părțile de propoziție care exprimă aceste realități nu sînt subiecte. Abandonarea acestei formulări ar evita deruta și memorarea mecanică. Propun formularea : Subiectul (parte de propoziție care arată cine face o acțiune). Treptat, la clasele a III-a și a IV-a se va adăuga că subiectul arată și *cine este într-un fel sau este ceva*, spre a se defini astfel și subiectul raportat la predicatul nominal.

Deși s-a mai încercat înlăturarea necazului amintit cu definiția subiectului, folosindu-se la clasele V—VIII definiția „Subiectul este partea de propoziție despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului“, recomand totuși să se renunțe și la această formulare, căci cu ajutorul predicatului se spune ceva și despre realitatea reflectată prin complement. În exemplul „Culeg struguri“, spunem ceva despre struguri cu ajutorul predicatului, căci fără predicatul „culeg“ nu am spune nimic din ceea ce dorim să comunicăm despre struguri, anume culegerea lor. Deci, și despre complement se spune ceva cu ajutorul predicatului. Dealtfel, predicatul este nucleul propoziției și numai cu ajutorul său spunem tot ce dorim să comunicăm în propoziție.

În proiectul de programă se recomandă la clasa a III-a o definiție a substantivului compusă din 20 de cuvinte. Este cred, însă, mult mai accesibilă cea pe care o propun, fiind formată doar din trei cuvinte și anume : Substantivul denumește obiecte. În sensul folosirii termenului „obiecte“ e bine să se formuleze și definiția adjectivului (Adjectivul arată însușirea obiectelor).

Referitor la definiția „Pronumele personal“ (desemnează diferite persoane), propun înlocuirea termenului „desemnează“ cu „arată“, păstrînd termenul „desemnează“ pentru clasele mai mari, spre a se evita confundarea de sens și a nu se înțelege eronat că pronumele personal... „desemnează“ persoanele.

În proiectul programei de limba română se folosește foarte des termenul „predare“. În revistele noastre de specialitate și chiar în „Tribuna școlii“ s-a recomandat termenul „dobîndire“, pe care îl propun și pentru motivul că programa urmează a fi o invitație la modernizare.

Apreciind întărirea caracterului practic-aplicativ al studiului limbii române, formarea deprinderilor, consider că programa trebuie să recomande periodic exerciții cu caracter permanent, cuprinzînd cît mai multe aspecte învățate ale scrierii și vorbirii, căci nu văd, de exemplu, cum s-ar forma deprinderea scrierii corecte a conjuncțiilor doar în minutele rezervate exercițiilor din ora repartizată conjuncției.

Bine ar fi dacă programa ar indica și ce anume să se facă în orele rezervate copierilor, dictărilor, compunerilor gramaticale și chiar în orele rezervate recapitulării, lăsîndu-se, bineînțeles, loc și pentru inițiativa creatoare a învățătorilor și profesorilor.

MIHAIL OPRESCU
profesor gradul I
Drăgășani

O bună orientare metodologică

Nu poate decît să ne bucure faptul că noua programă pune un accent deosebit pe „valoarea formativă a studiului limbii române în școala generală“, pe „sporirea funcționalității cunoștințelor“. Într-adevăr, „a învăța gramatica nu înseamnă a memora definiții și reguli, ci a forma capacitatea și deprinderea elevilor de a folosi cunoștințele în vorbire și în scris“.

Un principiu novator este și acela care cere manualelor „corelarea permanentă a gramaticii cu vocabularul, fonetica, ortoepia, ortografia și punctuația“ care ar trebui să fie unul din principiile fundamentale în practica predării limbii române, de-acum încolo.

Pe de altă parte, limba literară nu poate fi redusă exclusiv la limba literaturii artistice, cum au redus-o manualele școlare de pînă acum. Sfera ei este mult mai largă, mai cuprinzătoare. Binevenită, prin urmare, ideea selectării unor exerciții practice și din celelalte stiluri ale limbii : juridic, administrativ, tehnic, stilul presei etc. Numai că, pentru valorificarea acestor principii în spiritul actualei programe, va trebui să se asigure necondiționat caracterul unitar al predării limbii române de-a lungul celor 8 clase ale școlii generale.

În felul acesta, profesorii de la clasele V—VIII sînt datori să cunoască amănunțit **ce** și **cum** predau colegii lor de la clasele I—IV. Să se instituie forme sistematice de colaborare și întrajutorare reciprocă între profesori și învățători, fie pe calea interasistențelor, fie prin activități metodice de altă natură, programate și urmărite de conducerea școlilor.

Profesorul de română nu va mai fi descumpănit că trebuie să predea, la clasa a V-a bunăoară, predicatul doar în 2 ore. El va ține cont de faptul că în clasa a IV-a s-au afectat acestei importante categorii sintactice nu mai puțin de 5 ore. Dacă învățătorul își face cum trebuie datoria, elevul său va trebui să recunoască în text nu numai predicatul verbal, ci și „predicatul exprimat printr-un verb însoțit de alte părți de vorbire“, cu alte cuvinte, predicatul nominal.

Mai adăugăm la acestea unele chestiuni privind acordul predicatului cu subiectul, și vom recunoaște, fără-ndoială, că au fost parcurse principalele noțiuni privind asimilarea predicatului. Atît cît se poate, bineînțeles, realiza acest deziderat la nivelul de vîrstă și de percepție al școlarului clasei a IV-a. Ar fi însă destul în 5 ore ca profesorul să aibă deja asigurată o bază lingvistică, pentru a fixa, lărgi și aprofunda la nivelul clasei a V-a, în mod științific, noțiunea de predicat.

Cum am văzut, activitatea profesorului devine, într-un fel, complementară celei desfășurate de învățător, responsabilitatea amîndurora devenind la fel de mare. De aceea, în cadrul activităților de perfecționare, îndeosebi la reciclare, e bine să se renunțe la forma tradițională a „cursurilor“ de specialitate, promovîndu-se, cu predilecție, seminariile aplicative, pentru a asigura cadrelor didactice o bună orientare metodologică, de la exerciții și pînă la discutarea celor mai mărunte procedee de predare, întrucît acestea vor juca un rol decisiv în aplicarea valoroaselor principii preconizate de noua programă.

La clasele VII—VIII, e necesar să se editeze un foarte bun manual de gramatică, mai puțin explicativ și preponderent aplicativ, care să conțină, cum cere programa, „o suită de analize gramaticale și analize lingvistice complexe“.

Aderăm la o asemenea soluție, bazîndu-ne pe principiul valorificării intensive a textelor de analizat, știut fiind că un text, bine ales, oferă suficient material de limbă pentru educație lingvistică la orice nivel de vîrstă (de pildă unele versuri eminesciene).

Alese în mod corespunzător, aceleași texte pot oferi o bază de discuție lingvistică și pentru clasa a VII-a și, îndeosebi, pentru a VIII-a. Rămîne doar ca autorii să realizeze o judicioasă selecție a problemelor, a aspectelor de discutat, în funcție de gradul acestora — diferit — de dificultate.

Ideal ar fi ca, la absolvirea claselor a IV-a și a VIII-a să fie reintroduse *examenele de absolvire*. Numai astfel s-ar putea ridica simțitor, la nivelul fiecărei școli luată în parte, gradul de pregătire a elevilor, precum și calitatea activităților de muncă independentă, destinată propriei pregătiri. Practica lingvistică desfășurată la catedră ne-a convins că elevilor le lipsește cîteodată țelul înalt al finalizării propriei pregătiri, la o disciplină sau alta, ajungînd de cele mai multe ori dezorientați în fața unor examene prea severe.

G. S. RUSSU
com. Iablanița,
jud. Caraș-Severin

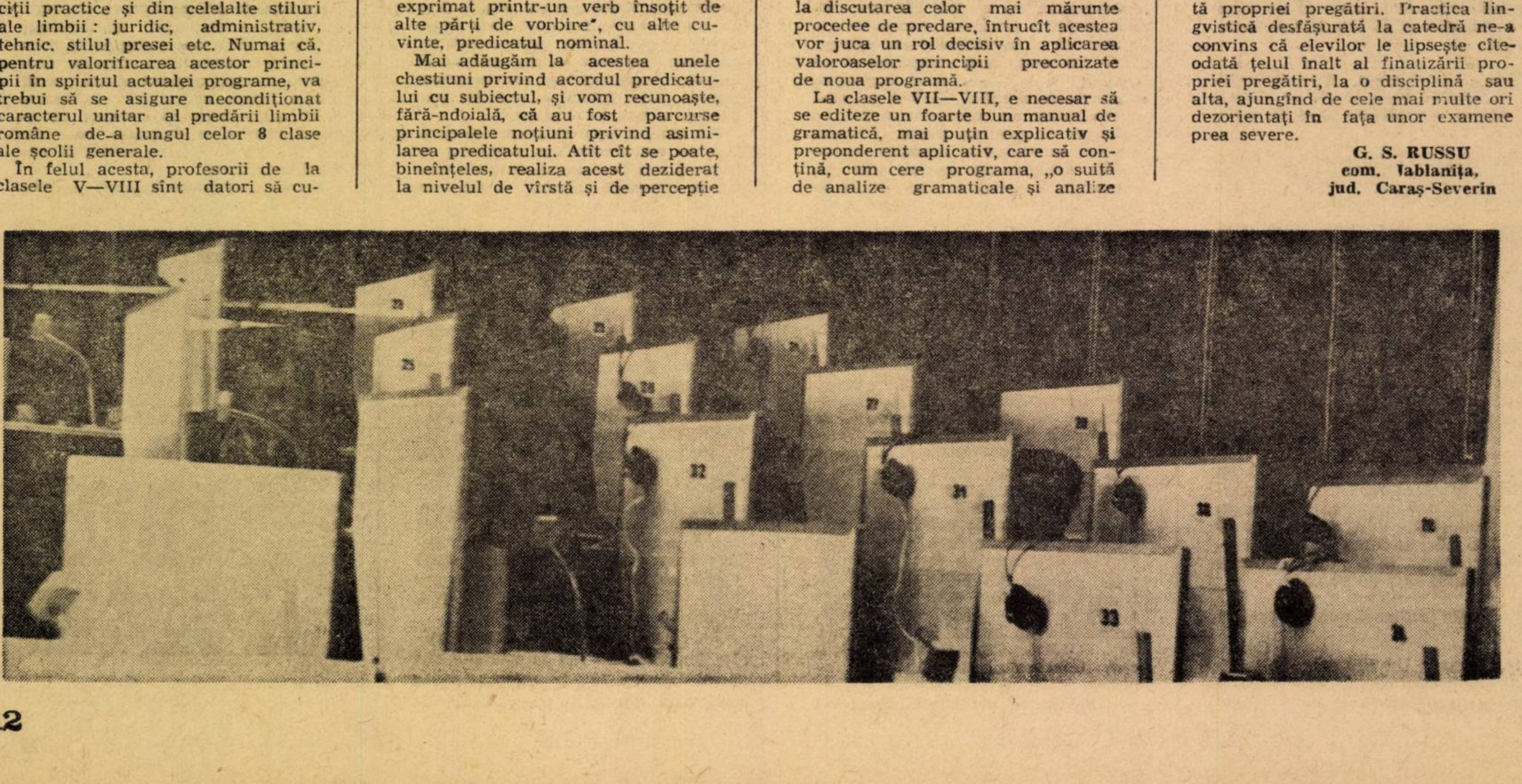

ÎNDRUMĂRI ŞI RECOMANDĂRI PRIVIND APLICAREA PROGRAMELOR

ÎNDRUMĂRI PRIVIND APLICAREA PROGRAMELOR ŞI MANUALELOR DE LIMBI STRĂINE PENTRU CLASA A V-A ŞI CLASA A VI-A (A DOUA LIMBĂ)

In ansamblul de măsuri stabilit de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. privind dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România, un loc important revine şi învăţării limbilor străine.

In acest sens, începînd cu anul şcolar 1973/1974, se va introduce, treptat, studiul celei de a doua limbi străine din clasa a VI-a, cu 2 ore pe săptămînă. De asemenea, se va introduce, în mod obligatoriu, studiul celei de a doua limbi moderne din clasa a V-a şi a VI-a, cu 2 ore săptămînal, la elevii din clasele speciale de limbi străine (cei care au studiat o limbă străină în clasele I—IV).

In predare, se vor folosi programele şi manualele de clasa a V-a, aplicîndu-se reducerile cuprinse în aceste îndrumări. Predarea va urmări însuşirea practică a limbii, a vocabularului uzual, integrat în contextele cele mai frecvente, precum şi a structurilor gramaticale fundamentale, pentru ca elevii să-şi poată forma capacitatea de a utiliza limba vorbită în împrejurări concrete de viaţă. Vor fi folosite, cu prioritate, metode active de predare-învăţare: dialogul, conversaţia, exerciţiile.

Reducerile efectuate în programe au caracter orientativ, activitatea practică, experienţa şi iniţiativa creatoare a profesorului avînd rolul hotărîtor în formarea automatismelor de vorbire ale elevilor.

Publicăm, în rîndurile care urmează, indicaţiile de detaliu privind aplicarea programelor şi manualelor de limbi străine pentru clasa a V-a şi clasa a VI-a (a doua limbă).

LIMBA ENGLEZĂ
clasa a V-a

Nu se vor studia lecţiile nr. 42, 46, 54 şi 58.

Se vor face următoarele reduceri de ore:

— Lecţii introductive orale 16 ore
— Lecţii pentru formarea deprinderilor de citit-scris 5 ore
— Lecţia 40 — The Table... 1 oră
— Lecţia 51 — In the Street 1 oră
— Lecţia 55 — On a Farm... 1 oră
— Lecţia 56 — Our Country... 1 oră
— Final general revisions... 4 ore

LIMBA FRANCEZĂ
clasa a V-a

Nu se va studia lecţia 31 Bon amusement

Se vor face următoarele reduceri de ore:

— Lecţii orale introductive: 10 ore
— Lecţia 24 Une conversation téléphonique: 2 ore
— Lecţia 25 Marie a des pommiers dans son jardin 2 ore
— Lecţia 30 Marie va chez le médecin 1 oră
— Lecţia 34 Il neige: c'est l'hiver 1 oră
— Lecţia 35: Marie a froid 2 ore
— Lecţia 37 Le matin 2 ore
— Lecţia 38 Les enfants rentrent de l'école 2 ore
— Lecţia 39 Nous partons pour Predeal 1 oră
— Lecţia 40 Les enfants admirent les montagnes 2 ore
— Lecţia 42 Paul a faim 2 ore
— Lecţii de recapitulare finală 4 ore

LIMBA GERMANĂ
clasa a V-a

Se scot textele: Wir lernen vielerlei
Im Pionierzimmer
Der 1. Juni

Se va reduce numărul de ore la lecţiile:

Lecţia 5 — Hier und dort 2 ore
„ 6 — Die Klasse 1 oră
„ 7 — Ist die Kreide schwarz? 1 oră
„ 9 — Peter und Otti 1 oră
„ 10 — Die Stunde 2 ore
„ 11 — Peter zeichnet 2 ore
„ 12 — Der Lehrer ist zufrieden 1 oră
„ 13 — In der Pause 2 ore
„ 14 — Im Hof 2 ore
„ 15 — Im Papierladen 2 ore
„ 17 — Noch 20 Tage 2 ore
„ 18 — Am Abend 2 ore
„ 19 — Im Zimmer 2 ore
„ 21 — Der Stundenplan 2 ore
„ 22 — Immer pünktlich 2 ore
„ 23 — Mircea schreibt einen Brief 2 ore
„ 26 — Besuch in einer Fabrik 2 ore
„ 27 — Erich spielt 1 oră
„ 29 — Im Dorf 2 ore

Pentru etapa introductivă orală se rezervă 8—10 ore.

Recapitulări = 6 ore.

LIMBA RUSĂ
clasa a V-a

Se vor face următoarele reduceri de lecţii şi ore:

— Lecţiile introductive orale de recapitulare: 6, 12, 18
— Lecţia 21 se va realiza într-o singură oră în loc de 2 ore
— Lecţia 24 (Litera г se va învăţa în aceeaşi lecţie cu litera ч de la Lecţia 26)
— Lecţia 25 (de recapitulare)
— Lecţia 28 (Literele şi ь se vor învăţa o dată cu litera б de la Lecţia 29)
— Lecţia 30 (Litera я se va învăţa în aceeaşi lecţie cu literele ы şi ю de la lecţia 32)
— Lecţia 31 de recapitulare
— Lecţia 33 (Litera ë se va învăţa în aceeaşi lecţie cu literele şi de la lecţia 34)
— Lecţia 35 (Litera se va învăţa odată cu litera de la lecţia 36)
— Lecţia 38 (Litera ж se va învăţa în aceeaşi lecţie cu litera ю de la lecţia 39)
— Lecţia 40 (de recapitulare)
— Lecţia 41 (Timpul prezent, conj. I se va include în Lecţia 42, timpul prezent, conj. II)
— Lecţia 43 (Substantivele de genul masculin se vor studia în aceeaşi lecţie cu substantivele de genul feminin de la lecţia 44)
— Lecţia 45 se va realiza într-o singură oră în loc de 2 ore
— Lecţia 46 (de recapitulare)
— Lecţia 49 se va realiza într-o singură oră în loc de 2 ore
— Lecţia 50 se va realiza într-o singură oră în loc de 2 ore
— Lecţia 53 (de recapitulare)
— Lecţia 54 (Cazul acuzativ al substantivelor nume de lucruri se va studia o dată cu cazul acuzativ al substantivelor nume de fiinţe din lecţia 55)
— Lecţiile de recapitulare finală: I, II, III, IV.

CLASE SPECIALE
LIMBA ENGLEZĂ

Clasa a II-a
Repartizarea orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de audiere pasivă la începutul anului şcolar 10 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formare a deprinderilor de exprimare corectă 52 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 10 ore
— Lecţii de audiere pasivă curentă (trim. II, III) 10 ore
— Lecţii de recapitulare finală 6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 8 ore
96 ore

Se vor studia împreună, în cîte 1 oră, lecţiile: 6 şi 7, 11 şi 12, 14 şi 15, 35 şi 36, 43 şi 44, 46 şi 47

Clasa a III-a
Repartizarea orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului şcolar 5 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formare a deprinderilor de exprimare 67 ore
— Lecţii de audiere pasivă 8 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 9 ore
— Lecţii de recapitulare finală 3 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 4 ore
96 ore

Se va reduce cu 1 oră predarea lecţiilor: 11—16, 19, 23—28, 35 şi 38—40.

Se vor preda împreună, în cîte 1 oră, lecţiile: 48 şi 49, 55 şi 56, 64 şi 65.

Clasa a IV-a şi a V-a
Repartizarea orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Recapitulare la începutul anului şcolar 4 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formarea deprinderilor de exprimare 77 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 6 ore
— Lecţii de recapitulare finală 4 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 5 ore
96 ore

Se va reduce cu 1 oră predarea lecţiilor: 6—10, 12—18, 27—35.

Clasa a VI-a
Repartizarea orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului şcolar 4 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formare a priceperilor şi deprinderilor de exprimare 74 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 8 ore
— Lecţii de recapitulare finală 3 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 7 ore
96 ore

Se va reduce cu 1 oră studierea lecţiilor: 2, 8, 13, 14, 16, 21, 22, 25, 28, 30, 31, 32, 36, 39—41.

Clasa a VII-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de repetare la începutul anului şcolar 2 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formare a deprinderilor de exprimare 72 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 5 ore
— Lecţii de recapitulare finală 4 ore
— Pregătirea şi efectuarea lucrărilor scrise trimestriale 9 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 4 ore
96 ore

Se va reduce cu 1 oră predarea lecţiilor: 2, 4, 9, 10—13, 16, 18—20, 26, 28, 30—33, 35.

Clasa a VIII-a
Repartiţia lecţiilor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului şcolar 2 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formarea deprinderilor de exprimare 73 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 5 ore
— Lecţii de recapitulare finală 3 ore
— Pregătirea şi efectuarea lucrărilor scrise trimestriale 9 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 4 ore
96 ore

Nu se vor studia textele de la lecţiile: 14, 15, 16, 17, 31 şi 32.

Se vor studia, pe bază de exerciţii, problemele de gramatică de la lecţiile respective, în cîte 1 oră.

Se va reduce cu 1 oră predarea lecţiilor: 5, 7, 20—22, 25, 26.

LIMBA FRANCEZĂ

Clasa a II-a
Repartiţia orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii orale pentru comunicare de noi cunoştinţe şi formarea deprinderilor de exprimare corectă 42 ore
— Lecţii mixte (orale, citit, scris) pentru comunicare de noi cunoştinţe 43 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 5 ore
— Lecţii de recapitulare finală 6 ore
96 ore

La începutul trim. II, cele 9 lecţii de trecere la perioada scris-citit se vor efectua în 5 ore plus una de recapitulare.

Nu se vor studia lecţiile Dans la salle de bains, Marcel joue au ballon, Mon oncle arrive.

Problema J'ai des (Je n'ai pas de) se va studia la lecţia Le petit déjeuner.

Verbele aller şi arriver de la lecţia Mon oncle arrive se pot studia şi consolida la lecţia Marie va a l'ecole.

Se vor reduce cu o oră lecţiile 3, 11, 12, 13, 14, 18, 19.

Clasa a III-a
Repartiţia orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţie introductivă la începutul anului 1 oră
— Lecţii pentru comunicare de noi cunoştinţe 74 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 10 ore
— Lecţii de recapitulare finală 6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 5 ore
96 ore

Se vor reduce cu o oră lecţiile: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.

Clasa a IV-a şi a V-a
Repartizarea orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii introductive la începutul anului 2 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi formarea deprinderilor de exprimare 80 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 5 ore
— Lecţii de recapitulare finală 6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 3 ore
96 ore

Se vor reduce cu o oră lecţiile: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25.

Clasa a VI-a
Repartizarea orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi dezvoltare a deprinderilor de exprimare corectă 76 ore
— Lecţii de recapitulare curentă 6 ore
— Lecţii de recapitulare finală 6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului 8 ore
96 ore

Se reduce cu cîte o oră studierea lecţiilor: 5, 6, 7, 13, 14 (cu două ore), 17, 21, 24, 25, 26, 27. 28. 29, 30.

Clasa a VII-a
Repartiţia orelor
(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului 2 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de dezvol-

(Continuare în pag. 14)

(Urmare din pag. 13)

tare a deprinderilor de exprimare corectă	72 ore
— Lecţii de recapitulare curentă	6 ore
— Lecţii de recapitulare finală	6 ore
— Pregătirea şi efectuarea lucrărilor scrise	6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	4 ore
	96 ore

Nu se vor studia lecţiile : 13, 18, 27

Se vor reduce cu o oră lecţiile : 1, 7. 15, 16. 17, 19, 21, 25.

Se vor reduce cu o oră recapitulările : 1, 2, 3, 4, 5.

Clasa a VIII-a
Repartiţia orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului	2 ore
— Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formarea priceperilor de vorbire	69 ore
— Lecţii de recapitulare curentă	7 ore
— Lecţii de recapitulare finală	8 ore
— Pregătirea şi efectuarea lucrărilor scrise	6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	4 ore
	96 ore

Nu se vor studia lecţiile : 3 şi 15.

Se vor reduce cu o oră lecţiile : 2, 9. 14, 17, 20, 21.

Se vor reduce cu o oră recapitulările : 1, 2. 3. 4, 5.

Le subjonctiv imparfait şi plusque-parfait se vor studia la Lecţia 5 (le subjonctiv révision).

LIMBA GERMANĂ
Clasa a II-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii introductive orale	40 ore
— Lecţii de formarea deprinderilor de vorbire şi scriere	46 ore
— Lecţii de recapitulare finală	4 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	6 ore
	96 ore

Lecţiile 7 şi 8 se vor studia împreună.

Lecţiile 10 şi 11 se vor studia împreună.

Lecţiile 14 şi 17 se vor studia împreună.

Lecţiile 16 şi 18 se vor studia împreună.

Recapitulările curente se vor face în cîte 2 ore.

Lecţiile de recapitulare trimestrială — 1 oră.

Lecţiile 1, 8, 9, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 se vor studia în cîte 2 ore.

Lecţiile 4, 5, 6, 7, 14, 15, 16 se vor studia în cîte 1 oră.

Clasa a III-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de repetare la începutul anului	8 ore
— Lecţii de predare şi formare a priceperilor şi deprinderilor de exprimare orală şi în scris	70 ore
— Lecţii de recapitulare curentă	6 ore
— Lecţii de recapitulare la sfîrşitul anului	6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	6 ore
	96 ore

La repetarea de la începutul anului şcolar, lecţiile 2 şi 3 se vor studia în cîte 1 oră.

Lecţiile de predare de la 6 la 40 se vor preda în cîte 2 ore fiecare.

Clasa a IV-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de repetare la începutul anului şcolar	6 ore
— Lecţii de predare şi formare a priceperilor şi deprinderilor de exprimare orală şi în scris	75 ore
— Lecţii de recapitulare curentă	3 ore
— Lecţii de recapitulare la sfîrşitul anului şcolar	8 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	4 ore

Lecţiile de repetare 1 şi 4 se vor studia fiecare în cîte 1 oră.

Lecţiile de repetare 2 şi 3 se vor studia fiecare în cîte 2 ore.

Lecţiile nr. 5, 6, 7, 8, 10, 13, 15, 19, 20, 22, 31, 32, 34 se vor studia în cîte 3 ore.

Lecţiile nr. 9, 11, 14, 17, 18, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 35, 36, 37, 38, 40 — se vor studia în cîte 2 ore.

Lecţiile nr. 12, 16, 23, 25, 30, 33, 39 se vor studia în cîte o oră.

Clasa a V-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

Lecţii de recapitulare la începutul anului	6 ore
Lecţii de comunicare a cunoştinţelor şi formare a deprinderilor	68 ore
Lecţii de recapitulare curentă	8 ore
Lecţii de recapitulare finală	6 ore
Lecţii la dispoziţia profesorului	8 ore
Total	96 ore

Lecţiile 15. 19, 26. 27 şi 28 se vor studia în cîte 3 ore.

Lecţiile 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16, 17, 20, 21. 22, 23, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37 se vor studia în cîte 2 ore.

Lecţii 1, 2, 14, 18. 25, 34, 39 se vor studia în cîte 1 oră.

Lecţiile 10, 12, 24, 38 devin facultative.

Lecţiile de recapitulare 1 şi 3 se vor studia în cîte 1 oră iar lecţiile 2, 4 şi 5 în cîte 2 ore.

CLASA a VI-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

Lecţii de repetare la începutul anului	5 ore
Lecţii de comunicare de noi cunoştinţe şi de formarea priceperilor şi deprinderilor de exprimare	76 ore
Recapitulări curente	5 ore
Recapitulări finale	4 ore
Ore la dispoziţia profesorului	6 ore

- Lecţiile de repetare de la începutul anului (lecţiile 2, 4 şi 6) se vor preda în 5 ore
- Lecţiile nr. 3, 16, 20, 27, 35 nu se vor studia
- Lecţiile nr. 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 21. 22, 23, 24, 25, 28, 33, 34, 36 se vor studia în cîte 3 ore

Lecţiile nr. 7, 12, 15, 18, 26, 29, 30, 31, 32. 37, 38, 39 se vor studia în cîte 2 ore

Lecţiile nr. 1, 5, 33. 40 se vor studia în 1 oră

CLASA a VII-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului	6 ore
— Lecţii de comunicare a cunoştinţelor, de dezvoltarea priceperilor şi deprinderilor de vorbire	74 ore
— Lecţii de recapitulare curente	6 ore
— Lecţii de recapitulare finală	4 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	6 ore
Total	96 ore

- Lecţiile 4, 6. 8, 11, 16, 21, 22, 23, 24 se vor studia în cîte 3 ore
- Lecţiile 9. 13, 17 vor fi studiate în cîte 5 ore
- Lecţiile 10. 14, 20, 27 vor fi studiate în cîte 1 oră
- Lecţiile 5, 15, 26. 28, 30 vor fi studiate în cîte 2 ore
- Lecţiile de recapitulare curente 1 şi 2 se vor studia în cîte 1 oră
- Lecţiile de recapitulare curente 3 şi 4 se vor studia în cîte 2 ore

CLASA a VIII-a
Repartizarea orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului	4 ore
— Lecţii de formare a priceperilor şi deprinderilor de exprimare	74 ore
— Recapitulări trimestriale	8 ore
— Recapitulări finale	6 ore
— Ore la dispoziţia profesorului	4 ore
Total	96 ore

Toate lecţiile de la 1 la 26 vor fi studiate reducîndu-se cîte o oră la fiecare lecţie, faţă de programa existentă.

LIMBA RUSĂ
Clasa a II-a
Repartiţia de ore

— Lecţii de formare şi consolidare a deprinderilor de audiere şi exprimare orală	80 ore
— Recapitulări trimestriale	6 ore
— Recapitulări finale	6 ore
— La dispoziţia profesorului	4 ore
TOTAL	96 ore

Nu se vor studia lecţiile : 5, 9, 31, 36, 43, 48.

Lexicul şi unele structuri ale lecţiilor recapitulative pot fi studiate (consolidate) în cadrul celorlalte lecţii.

Se vor reduce cu o oră lecţiile 10, 12, 13, 14, 16, 18, 21. 23, 24, 28, 32, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 47.

Selecţionarea exerciţiilor se va face de către profesori.

Se va ţine seama de nivelul clasei.

Clasa a III-a
Repartiţia orelor

— Perioada prealfabetică	10 ore
— Însuşirea alfabetului	60 ore
— Perioada postalfabetică	12 ore
— Recapitulări trimestriale	6 ore
— Recapitulări finale	6 ore
— La dispoziţia profesorului	2 ore
Total	96 ore

Se vor reduce cu cîte o oră lecţiile : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 16, 19, 22, 23, 24. 26, 27, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, după programă.

Nu se va studia lecţia a 9-a. Lexicul şi unele structuri pot fi consolidate în cadrul lecţiilor a 2-a şi a 8-a, după programă.

Clasa a IV-a şi a V-a
Repartiţia orelor

(3 ore săptămînal — 96 ore anual)

— Lecţii de recapitulare la începutul anului şcolar	6 ore
— Lecţii de predare	75 ore
— Recapitulări trimestriale	6 ore
— Recapitulări finale	6 ore
— La dispoziţia profesorului	3 ore
Total	96 ore

Se vor reduce cu cîte o oră lecţiile : 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 17, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29 — după manual.

Nu se vor studia lecţiile : 8, 15, 26 după manual.

CLASA a VI-A
Repartiţia orelor

— Recapitulare la începutul anului şcolar	3 ore
— Predare	78 ore
— Recapitulări trimestriale	6 ore
— Recapitulări finale	6 ore
— La dispoziţia profesorului	3 ore
Total	96 ore

Se reduc cu cîte o oră lecţiile : 24, 33, 34, 35, 37 — după programă.

Nu se vor studia lecţiile : 11, 13, 17, 23, 31 — după programă.

Clasa a VII-a
Repartiţia orelor

— Recapitulare la începutul anului şcolar	3 ore
— Predare	75 ore
— Lucrări scrise şi corectarea lor	6 ore
— Recapitulări trimestriale	6 ore
— Recapitulări finale	3 ore
— La dispoziţia profesorului	3 ore
Total	96 ore

Se reduc cu cîte o oră lecţiile : 14, 16, 19, 22, 29, 35 — fiind lecţii recapitulative după un capitol studiat — după programă.

Nu se vor studia lecţiile : 5, 7, 17, 34 — după programă.

Clasa a VIII-a
Repartiţia orelor

— Recapitularea la începutul anului scolar	3 ore
— Recapitulări trimestriale	6 ore
— Lucrări scrise şi analiza lor	6 ore
— Recapitulări finale	6 ore
— La dispoziţia profesorului	3 ore
— Predare	72 ore
Total	96 ore

Se reduc cu cîte o oră lecţiile : 1, 2, 3, 4, 10, 14, 19, 26, 32, 38 — fiind lecţii recapitulative la începutul anului şcolar sau după un capitol studiat — după programă.

Nu se va studia lecţia a VIII-a — după programă.

Îndrumările privind aplicarea programelor şi manualelor de limbi străine pentru clasa a V-a la clasa a VI-a (a doua limbă) vor fi dezbătute la consfătuirile anuale ale cadrelor didactice, în Secţia profesorilor de limbi străine.

RECOMANDĂRI PRIVIND APLICAREA PROGRAMELOR ŞCOLARE DE MATEMATICĂ, ÎN SCOPUL DESCONGESTIONĂRII ELEVILOR — CLASELE V-VIII

Clasa a V-a. Se va renunţa la exerciţiile încărcate în mod artificial, în care aplicarea regulilor de efectuare a operaţiilor se face sub formă de supraetajare multiplă, de utilizare a 3—4 paranteze. De asemenea, se va renunţa la acele probleme complicate în mod artificial a căror rezolvare se face mult mai uşor prin algebră, în clasele următoare.

Se va insista asupra cunoaşterii proprietăţilor operaţiilor aritmetice pentru o aplicare conştientă a regulilor de calcul.

Calculele ce se efectuează se vor extrage, pe cît posibil, din situaţii-problemă la nivelul înţelegerii copiilor, relevîndu-se astfel necesitatea învăţării aritmeticii.

Problemele cu conţinut geometric se vor lega de activităţi practice ale elevilor (trasat, tăiat, lipit, pe baza unor măsurători ; măsurători pe teren).

Clasa a VI-a. În predarea capitolelor „Mărimi direct şi invers proporţionale" şi „Procente" se va renunţa la transmiterea unor scheme de calcul fără o motivaţie suficientă, la nivelul înţelegerii elevilor. Problemele cu conţinut aplicativ trebuie să constituie baza învăţării acestor capitole. Nu se vor trata însă problemele de amestec şi aliaj în măsura în care acestea depăşesc nivelul de înţelegere al elevilor.

La geometrie, materialul intuitiv trebuie să fie astfel folosit incît să activizeze gîndirea elevului. Simpla prezentare a modelelor nu este suficientă pentru învăţarea geometriei. Se recomandă ca elevii să fie solicitaţi să efectueze lucrări practice în clasă sau pe teren, să facă măsurători, în tot cursul anului şcolar, nu numai în cele cinci ore, la sfîrşitul anului, destinate prin programă acestui scop. Utilizarea raţionamentului corect în geometrie se va face în mod treptat ; profesorul se va asigura că elevii au înţeles necesitatea formării convingerilor pe această cale şi insuficienţa intuiţiei în abordarea problemelor de geometrie.

Clasa a VII-a. Primele (aproximativ) 20 săptămîni de predare a algebrei nu trebuie să creeze la elevi impresia falsă că algebra nu are legătură cu problemele practicii. Se va căuta ca pe măsură ce se introduce o nouă operaţie cu expresii algebrice să se prezinte exemple din practică în care se utilizează operaţiile respective.

Predarea ecuaţiilor se va face, de asemenea, pornind de la exemple practice.

La rezolvarea problemelor cu ajutorul ecuaţiilor se vor trata şi probleme de amestec şi aliaj. Se va renunţa la problemele artificiale care nu formează gîndirea elevilor.

Se va insista ca elevii să cunoască bine mulţimea de numere în care rezolvă ecuaţiile sau inecuaţiile.

Clasa a VIII-a. Se vor evita exerciţiile de calcul algebric prea încărcate. Deprinderile de calcul se pot forma şi pe exerciţii mai puţin complicate dar bine alese şi, mai ales, printr-o convingere fermă a aplicabilităţii în practică, sub formă de instrument de lucru al calculului respectiv.

Se va renunţa la problemele artificiale în care se combină în mod fantezist diferite numere. Se vor căuta probleme din realitate, din situaţii cunoscute sau uşor accesibile elevilor. Este recomandabil ca şi elevii să fie solicitaţi să găsească probleme, exemple.

Se va insista asupra mulţimilor de numere în care se lucrează.

Pentru învăţarea geometriei, se recomandă ca elevii să efectueze măsurători în clasă, în atelier şi în orice împrejurare, să matematizeze diferite aspecte ale fenomenelor din viaţa practică cu care intră în contact. Raţionamentul matematic necesar demonstrării teoremelor, rezolvării problemelor, trebuie permanent dublat de intuirea fenomenului real.

NOTE DE LECTOR

Elogiul eroismului*)

A opta carte a colecției **„Colocviile adolescenței"** — colecție a cărei contribuție la educarea moral-politică a tineretului este dintre cele mai substanțiale, pe plan editorial — atrage atenția atît prin marea actualitate și generozitate a temei enunțate cit și prin deosebitul interes pe care o atare arie tematică îl deșteaptă în conștiința adolescentului, acest veșnic îndrăgostit de aspectele grandioase ale existenței. Intuirea coordonatelor acestui interes, ale întrebărilor specifice vîrstei în care eroul, eroicul devine năzuință, model, patimă. dăruire și răspunsul adecvat și persuasiv la aceste întrebări reprezintă o primă și fundamentală cerință față de cel ce-și asumă sarcina deloc ușoară de a scrie tineretului despre eroism.

La dificultatea intrinsecă, obiectivă a temei — frumusețea și atractivitatea acesteia nu diminuează, ci sporesc exigențele — Vasile Vetișanu-Mocanu adaugă o a doua, subiectivă de data aceasta: angajamentul stilistic. Pentru că elogiul promite de la bun început și din titlul cărții încă pateticul și solemnul, deci o structură stilistică străbătută de mari tensiuni, care să degaje forță de convingere și de înălțare spre sublim. Dacă dificultatea inerentă subiectului ales poate fi înduplecată prin metodă și aparat critic, a doua nu poate fi înfruntată cu succes decît prin talent și (sau) experiență în ale scrisului. Debutînd cu această carte, Vasile Vetișanu-Mocanu își provoacă destinul. Aceasta cu atît mai mult, cu cît el neglijează, în parte, demersul sistematic în dezbaterea temei, mizînd aproape în întregime pe virtuțile emoționale ale cuvîntului.

Ordonindu-și materia în trei capitole (I Actualitatea eroicului ; II Eroismul, cultura și idealul vieții ; III Dimensiunile actuale ale eroismului) și un epilog, autorul nu urmează niște criterii logice, substanța capitolelor nu se structurează pe linia unor demonstrații care să converagă în final. Dealtfel, cartea, în întregime, nu e o demonstrație, ci o ilustrare prin fapte, fenomene și nume a ceea ce înseamnă eroismul, ilustrare, uneori, emoționantă, care ne dă — pe alocuri — senzația participării la măreața desfășurare a trecutului și a prezentului nostru eroic. Cele trei secțiuni n-ar fi deci decît trei acte — necesare autorului ca și lectorului — ale unui spectacol în care eroul încearcă să ne facă părtaș, la modul emoțional, la sentimentele și gîndurile sale cu privire la eroism. Suita de fapte, de fenomene, de personaje sînt tot atîtea motive de efuziune patetică, care — fapt remarcabil — captează atenția, o ține încordată, ne dă satisfacții uneori, alteori ne deziluzionează, dar este destul de antrenantă, de vreme ce reușește să ne strecoare fără să observăm la prima lectură anumite inadvertențe sau formulări de genul : „Grecii nu lucrau pentru a sfîrși ca eroii, ci trăiau eroic. Dovadă dintre cele mai apropiate sînt vecinii lor spartani. Aceștia din urmă erau oameni îndemînatici, aprigi, soldați buni și instruiți în școli anume. Totul părea eroic la ei. Și totuși, eroi au fost grecii, pentru că educația lor nu sfîrșea într-o direcție, ci cuprindea întreaga manifestare a societății, în toate domeniile" (p. 27) ; „Badea Cirțan a fost eroul atîtor legende și capitole scrise, dar în afara acestora, a rămas unul din entuziaștii susținători ai ideii de unire" (p.88) ; „Eroismul a fost întotdeauna privit din perspectiva multilateralității, în sensul că năzuia către o trăire și retrăire autentică a totului, pentru atingerea unui ideal" (p. 181).

Părțile de rezistență ale cărții sînt acelea în care autorul prezintă faptele eroismului cotidian al maselor în procesul de edificare al destinului nostru istoric și al noii societăți, eroismul încorporat în creația istorică conștientă a maselor, acele părți în care emoțiile eroului se nasc din contactul direct cu valorile evidente și scumpe nouă și ni se comunică în starea lor nativă, fără a trece prin comentariu sau reflecție filozofică, care, așa cum sînt realizate în cartea de față, diminuează mai întotdeauna, emoția transmisă, fără să aducă un spor în ordinea cunoașterii. Patriotismul, participarea din toată ființa la înfăptuirea idealului politic și social al partidului nostru, destinul istoric de sacrificiu și de împlinire astăzi a poporului român — toate acestea, ca dovezi nepieritoare ale eroismului, ne emoționează încă o dată prin citirea cărții. Nu pe tot parcursul ei, nu întotdeauna la nivelul corespunzător valorii pe care toate acestea le au pentru fiecare dintre noi, cert e însă că prin emoțiile și gîndirile pe care reușește să le transmită și chiar prin rezervele pe care le suscită și, implicit, prin spiritul critic pe care îl poate incita la lucru în complexul domeniu al eticii, „Elogiul eroismului" e un mijloc util de îmbogățire spirituală, de educație și autoeducație morală, iar pentru autor o promisiune care merită să mai fie verificată, poate, într-o viitoare lucrare.

FLORIN GABA

---

*) **Editura „Albatros", 1973 (Colecția** „Colocviile adolescenței"

„Istoria literaturii române" — vol. III

Al treilea volum al Tratatului de Istoria literaturii române (București 1973, Editura Academiei R.S.R., 1 044 p., 66,00 lei), subintitulat : „Epoca marilor clasici" apare sub conducerea unui comitet de redacție format din nume prestigioase ca Șerban Cioculescu, Ovidiu Papadima și Alexandru Piru. După o introducere generală în care se fixează trăsăturile epocii, volumul face loc unui prim capitol intitulat **Scriitori de tranziție după Unire** — (printre care : Ioan M. Bujoreanu, N. Nicoleanu, I. C. Fundescu, N. Scurtescu). Paginile cansacrate lui Titu Maiorescu sînt precedate de un studiu concentrat despre „Junimea și Convorbirile literare", cu o detaliată trecere în revistă a acelora care au colaborat, cu poezia sau cu proza, la celebra revistă. Punctul de vedere adoptat în expunerea capitolului Eminescu — ne referim la structura celor peste 70 de pagini ale acesteia — merită a fi subliniat prin calitățile analizei și sintezei, prin concentrarea unui volum mare de informații într-un spațiu determinat.

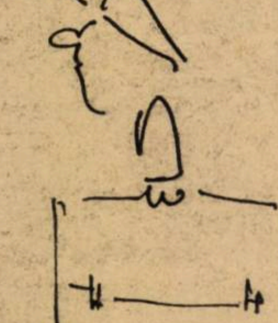

Calități proprii și secțiunilor următoare dedicate lui I. Creangă, I. L. Caragiale, I. Slavici, Al. Macedonski ș.a. Pentru publicul larg (specialiști, cercetători, studenți, profesori, elevi) căruia i se adresează, volumul al treilea aduce substanțiale referiri la „Literatorul" și revistele anexe, „Familia", „Tribuna" și alte publicații transilvănene din epocă, presa bucovineană, presa umoristică și satirică și „Contemporanul" (cu poezia și proza sa).

Monografic sînt prezentate și revistele „Evenimentul literar", „Viața", „Vatra", „Literatură și artă română" etc.

După C. Dobrogeanu-Gherea, D. Zamfirescu, sînt studiați cu aceeași riguroasă metodă Delavrancea, Al. Vlahuță, G. Coșbuc și Traian Demetrescu. În paginile aceleiași cărți, capitolul „Folcloriștii, ideile și opera lor" impune prin grija cu care este urmărită o parte valoroasă a istoriei noastre literare. Realizare remarcabilă a culturii contemporane, al treilea volum din „Istoria literaturii române" conține procesul evolutiv al unei perioade scurte, începînd cu întemeierea mișcării literare ieșene și încheindu-se cu sfîrșitul secolului trecut".

Prof. FLORENTIN CATAN
Liceul nr. 1, Alexandria

„Istoria modernă și contemporană a României"

— Caietul metodic nr. 4, Arad —

Sub egida Inspectoratului școlar județean și a Casei corpului didactic Arad a apărut Caietul metodic nr. 4, cuprinzînd material bibliografic, texte și izvoare istorice despre perioada modernă și contemporană a istoriei țării noastre. Cum e firesc, scopul lucrării, elaborată de Lucia Ostoici, este de a veni în ajutorul profesorilor de științe sociale, oferindu-le extrase din lucrări și surse de specialitate spre a fi folosite în cadrul lecțiilor. Ea a fost alcătuită după programa de învățămînt și cuprinde perioada de la revoluția burghezo-democratică din anul 1848 pînă în zilele noastre, mai concret pînă la Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972.

Profesorii de specialitate pot găsi adunate într-un volum manifeste din timpul Revoluției de la 1848, extrase din presa străină, cuvîntări, aprecieri ale unor personalități despre evenimentele politice din țară ș.a. Pentru alcătuirea volumului, autoarea s-a folosit de o vastă bibliografie, din care nu lipsește consultarea ziarelor politice arădene „Românul" și „Patriotul", precum și de presa de specialitate: Magazin istoric, Analele de istorie ș.a. Aceeași atenție se acordă ecourilor în contemporaneitate a marilor evenimente istorice din țară și aprecierilor făcute de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul unor solemnități de aniversare.

Profesorii de istorie au astfel la dispoziție material bibliografic și intuitiv, care-i ajută să cultive elevilor o gîndire istorică absolut necesară înțelegerii profunde a istoriei noastre naționale.

Prof. A. ILICA

„Școala Argeșului"

— Materiale metodice și de cercetare științifică —

Apărută recent sub egida Inspectoratului școlar județean Argeș, a Sindicatului învățămînt și a Casei corpului didactic (Pitești — 1973 ; redactori de carte, profesorii Romulus Sorescu și Laurențiu Cudric), culegerea de materiale metodice și de cercetare științifică „Școala Argeșului" este dedicată, aproape în întregime, perfecționării metodologiei activităților didactice subordonate — așa cum enunță în introducerea volumului, profesorul Gheorghe Dragoș, inspector școlar general adjunct — principiului „cunoștințele dobîndite sînt mai trainice decît cele servite".

Un prim și bogat capitol al Culegerii, abordind experimental modernizarea învățămîntului prin inovarea tehnologiei didactice — căreia îi sînt expuse obiectivele, cadrul și elementele novatoare de către profesorul Florian Dițuleasa, inspector școlar general — reunește planuri de lecții experimentate după modelul promovării activității nemijlocite a elevului cu sursele de informație (model — deși nemenționat în Culegere — introdus în experimentul de la Pitești de un colectiv al Institutului de cercetări pedagogice din București).

Un alt capitol al „Școlii Argeșului" oferă cititorului un valoros schimb de opinie în legătură cu educarea moral-cetățenească a elevilor, cu activitatea desfășurată de profesorul diriginte, cu educarea elevilor pentru munca productivă ș.a.

Volumul mai cuprinde — în rîndul celor 33 de colaborări ale sale — file de istorie argeșeană, evocări, note și informații de specialitate ș.a.

Apariția acestei Culegeri — așteptată cu interes de profesorii argeșeni și din alte județe — constituie nu numai un eveniment editorial al activității organelor județene de învățămînt, ci și o remarcabilă afirmare a valorii pe care o are experimentarea la catedră, în școală, sub semnul pasiunii puse în înfăptuirea obiectivelor educării tineretului nostru școlar corespunzător cerințelor dezvoltării sociale și sarcinilor stabilite de partid. Se degajă din lectura atentă a Culegerii un curent de masă determinat de organele școlare și de cadrele didactice în județul Argeș, de receptivitate și deschidere spre perfecționarea continuă a muncii educatorului ; cu discernămînt, cu pondere și cu fundamentare teoretică în analiza critică atît a părăsirii unor metode și procedee de învățămînt, cît și în însușirea altora.

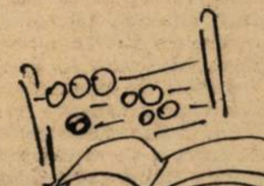

Cititorul, avizat prin această Culegere, asupra a ceea ce este cunoscut prin „Experimentul de la Pitești" așteaptă și următoarele culegeri, mai bogate în planuri de lecții experimentate și mai elocvente în privința eforturilor novatoare în domeniul perfecționării metodelor de învățămînt.

CONSTANTIN COSTESCU

PLANIGLOB ŞCOLAR

OASPEŢI DE PESTE HOTARE DESPRE ROMÂNIA ŞI ŞCOALA EI

Realizările poporului nostru în domeniul dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului, obţinute prin muncă pasionată, sub conducerea partidului, constituie, pentru cei mai mulţi dintre oaspeţii de peste hotare, obiectul unei profunde admiraţii. Ca intotdeauna in momentele de bilanţ — cum este acesta, prilejuit de sărbătorirea zilei de 23 August — am incercat o privire retrospectivă asupra celor ce au declarat, in acest sens, specialişti din alte ţări care au vizitat România cu diferite prilejuri. Spicuim cîteva dintre impresiile lor, despre România contemporană şi şcoala ei.

Herman Oschlak, profesor, preşedintele Sindicatului pedagogilor comunişti din Danemarca : „In ţara dumneavoastră, m-a impresionat în mod deosebit morala muncii, pe care am simţit-o pretutindeni, legăturile afective dintre oameni, demne de cunoscut şi de reţinut".

Alfred Kastler, laureat al Premiului Nobel pentru fizică, Franţa : „Revin in România remarcind marile realizări in domeniul industrial, al organizării învăţămîntului superior şi al dezvoltării cercetării ştiinţifice. Am regăsit un Bucureşti mai frumos, mult îmbogăţit în laboratoare de cercetare. Dar, ceea ce mi se pare esenţial, este bogăţia sufletească a oamenilor şi imensul număr al celor ce se formează ca specialişti".

Prof. dr. V.M. Hvostov, U.R.S.S. : „Cercetarea pedagogică din România, ale cărei preocupări le-am putut cunoaşte direct cu prilejul vizitei mele... aduce puncte de vedere valoroase în sfera unor obiective centrala ale ştiinţelor educaţiei. Am constatat că se desfăşoară o activitate intensă şi bine orientată pentru elaborarea unor noi structuri de dotări şcolare, a unor mijloace moderne de predare, precum şi pentru cercetarea bazelor psihologice, pedagogice şi didactice ale procesului de învăţămînt".

Hoang Kim Hai, secretar general adjunct al Sindicatului învăţămînt din R. D. Vietnam : „Sint fericit că am avut posibilitatea să vin în România, ţară care construieşte socialismul. Am reţinut cu deosebit interes ritmul cu care se munceşte pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi de cultură ale poporului".

Guy Georges, membru al Secretariatului permanent al Sindicatului Naţional al Institutorilor din Franţa : „Vizitînd o serie de şcoli din ţara dumneavoastră, am fost frapat de spiritul muncii care domneşte în rîndul elevilor, de la cei mai mici pînă la cei mai mari ; aş zice şi de acea atitudine responsabilă pe care am observat-o la ei faţă de propria pregătire. M-a impresionat în mod deosebit grija pentru şcoala de la sate, pentru modul ei de organizare.

Ne-am încheiat vizita în România cu sentimentul reconfortant că efortul pentru buna pregătire a tinerei generaţii depăşeşte toate frontierele şi că pe educatorii de pretutindeni îi leagă nobila grijă de a creşte eternul copil în spiritul vremurilor de azi".

Tadeusz Toczek, vicepreşedinte al Uniunii sindicatelor de învăţămînt din R.P. Polonă : „Două trăsături caracteristice ale colectivelor didactice pe care le-am cunoscut ne-au impresionat în mod deosebit : în primul rînd profunda angajare obştească a oamenilor şcolii în ansamblul acţiunii educative ; în al doilea rînd disciplina şi responsabilitatea de care dau dovadă elevii. Apreciem de asemenea competenţa activiştilor obşeteşti ai sindicatelor din învăţămînt".

*

„Şcoala de vară" — aşa se numeşte acţiunea iniţiată de Uniunea naţională a profesorilor din Marea Britanie care oferă membrilor săi posibilitatea de a împleti odihna cu munca de informare şi perfecţionare profesională.

Programul „şcolii de vară" prevede deplasarea grupului de cadre didactice într-o ţară străină pentru vizite în şcoli şi în diferite locuri cu semnificaţie socio-culturală deosebită, pentru a audia expuneri privind învăţămîntul şi problematica lui din ţara gazdă. Anul acesta „şcoala de vară", numărînd 85 de profesori şi institutori din toate colţurile Angliei, şi-a desfăşurat „cursurile" în ţara noastră.

La capătul bogatului ei program de vizite şi conferinţe, cîţiva dintre participanţi au avut amabilitatea să împărtăşească redactorului nostru părerile şi impresiile cu care se întorc în patrie. Transcriem mai jos cîteva dintre ele :

Marie Carlish, institutoare, Londra : „Am mai fost în România în 1953, la Festivalul Mondial al Tineretului. De atunci şi pînă astăzi, constat că au avut loc schimbări extraordinare. Sînt pur şi simplu uimită de progresul care s-a făcut şi care se reflectă în primul rînd în numărul mare de construcţii — fabrici, uzine, universităţi, şcoli elementare şi licee, blocuri de locuinţe, case de odihnă, pe care le-am văzut atît în Bucureşti cît şi pe litoral sau la Braşov. Pretutindeni pe unde am fost se vede drumul bun pe care se merge, se simte că se munceşte bine, eficient. Pentru mine este deosebit de semnificativ faptul că în oraşe destul de mici, cum este Braşovul, funcţionează foarte multe şcoli".

Freda Grean, institutoare, Cirencester : „Din prezentarea pe care a făcut-o domnul rector al Politehnicii din Bucureşti, Radu Voinea, şi din explicaţiile date de doamna prof. Suzana Gâdea, a reieşit numărul mare de fete care urmează la dumneavoastră învăţămîntul superior şi numărul din ce în ce mai mare de tinere care studiază la politehnică. In atelierul pe care l-am vizitat, destinat unora din activităţile practice ale studenţilor, am aflat că funcţionarea maşinilor de acolo este supravegheată de o fată. M-au impresionat foarte plăcut toate acestea, mai ales că la noi există rezerve în ceea ce priveşte profesiunile inginereşti pentru femei ; tinerele se feresc de astfel de meserii ; adesea ele se declară inapte de a învăţa ştiinţele exacte, cum ar fi matematica sau fizica".

J. G. Wilson, profesor, Presten : „În ţara noastră, învăţămîntul este administrat local ; de aceea există deosebiri sensibile între şcoli, de la o localitate la alta. La dumneavoastră, există un singur sistem de educaţie, de învăţămînt, organizat pe plan central. Aceasta, desigur, are o serie de avantaje.

Mi-au plăcut foarte mult şcolile pe care le-am vizitat : modernul local al Politehnicii din Bucureşti, care oferă toate condiţiile unei bune pregătiri. Mi-a plăcut şi Liceul „Nicolae Bălcescu", unde am reţinut cu admiraţie atenţia acordată tradiţiilor lui.

În acelaşi timp, m-a impresionat peisajul României, în special cel montan, ca şi căldura şi ospitalitatea poporului dumneavoastră. Spun aceasta nu din politeţe, ci din tot sufletul, cu toată convingerea".

Fred Jarvis, secretar general adjunct al Uniunii naţionale a profesorilor din Marea Britanie : „Şederea noastră — de două săptămîni — în România a fost, ca să spun aşa, o «odihnă intelectuală». Am avut prilejul unui larg schimb de idei, de experienţă cu colegii noştri români, am primit informaţii preţioase cu privire la sistemul dumneavoastră de învăţămînt şi am aflat cu admiraţie de eforturile care se fac în România pentru a crea şcolii condiţii bune de muncă. Tot ceea ce am vizitat la Braşov şi la Bucureşti (aici m-a impresionat în mod deosebit localul nou al politehnicii) a ilustrat în mod convingător această grijă. În acelaşi timp, mi-a plăcut preocuparea organizatorilor şcolii dumneavoastră pentru pregătirea şi perfecţionarea corpului didactic".

W. H. Kinsman, profesor, Lavnceston Cornwall : „Ceea ce am văzut la dumneavoastră, atît vizitînd şcolile cît şi unele localităţi de pe litoral şi din ţară, se poate caracteriza printr-un singur cuvînt : impresionant".

Învăţămîntul în America Latină

CUBA

Peste un milion de analfabeţi — aceasta era, printre altele, „zestrea" cu care tînăra republică Cuba pornea în vasta ei activitate constructivă, la data înlăturării vechiului regim 600 000 de copii nu aveau nici măcar posibilitatea de a merge la şcoală, atît datorită condiţiilor materiale grele ale familiilor lor cît şi numărului insuficient de şcoli şi de cadre didactice. O campanie asiduă de alfabetizare a început atunci şi s-a desfăşurat cu deplin succes, astfel încît Cuba a devenit prima ţară din America Latină fără analfabeţi.

Una din măsurile imediate luate de guvernul revoluţionar pentru lărgirea accesului la carte al populaţiei şi ridicarea nivelului ei de cultură, a fost folosirea tuturor resurselor pentru înfiinţarea de cît mai multe unităţi şcolare. Au fost folosite în acest scop pînă şi clădirile vechilor cazarme (de exemplu, în 1959, cazarma Columbia din Havana a devenit şcoală medie revoluţionară). Construcţia de noi localuri a fost continuu încurajată. În prezent se află în construcţie 81 de şcoli medii care vor cuprinde 5 000 de elevi, 9 şcoli pedagogice, 3 universităţi 17 institute politehnice şi 5 insitute de tehnologie.

Pentru a facilita frecventarea şcolii de către toţi copiii au fost create numeroase centre şcolare internat şi semiinternat. Peste 400 000 de elevi beneficiază de serviciile unor asemenea centre. În plus, statul acordă tineretului studios un sprijin material direct, prin burse. În acest an, Ministerul Învăţămîntului a acordat, de exemplu, peste 100 000 de burse noi în învăţămîntul superior.

O atenţie deosebită se dă pregătirii profesorilor pentru şcolile de bază, pentru „şcoala de cîmp", ca şi formării specialiştilor pentru industrie — cadre deosebit de necesare în construcţia vieţii noi în Cuba.

Politica şcolară a guvernului cubanez reflectă, an de an, grija de a dezvolta şi perfecţiona învăţămîntul de toate gradele. Sînt alocate pentru aceasta sume importante (circa 500 de milioane pesos anual).

URUGUAI

Sistemul de învăţămînt uruguaian cuprinde trei niveluri : primar, secundar şi superior.

Învăţămîntul primar posedă un ciclu de studii pe 6 ani şi este obligatoriu pentru copiii între 6 şi 14 ani. El înglobează şi învăţămîntul preşcolar, organizat în grădiniţe, care primesc copii între 4 şi 5 ani.

Şcolile primare sînt de trei feluri : urbane, rurale şi speciale. Programul şcolilor urbane diferă de acela al şcolilor rurale. În şcolile primare speciale învaţă copii care prezintă unele deficienţe fizice sau psihice

Cît despre învăţămîntul secundar, acesta prezintă trei feluri de şcoli : învăţămîntul secundar general, învăţămîntul tehnic şi învăţămîntul normal. Învăţămîntul secundar general poate fi urmat fără examen de admitere numai pe baza notelor din şcoala primară.

Învăţămîntul superior se realizează prin universitate şi o serie de institute specializate cum ar fi Conservatorul naţional de muzică, Şcoala naţională de arte frumoase, Şcoala de biblioteconomie etc. Universitatea pregăteşte, prin facultăţi specializate, în ramuri ca : agricultură, ştiinţe economice şi administraţia întreprinderilor, litere şi ştiinţe, drept şi ştiinţe sociale, inginerie, topografie şi arhitectură, medicină, stomatologie, chimie şi farmacie, ştiinţe veterinare.

CHILE

Politica şcolară a guvernului chilian urmăreşte să înlocuiască vechiul învăţămînt, care limita accesul la carte al copiilor proveniţi din rîndul maselor largi populare — printr-un sistem cu adevărat democratic şi ştiinţific, care să asigure tuturor şanse egale de învăţătură şi să contribuie la ridicarea nivelului de cultură al întregului popor.

Ca urmare a măsurilor luate, în Chile creşte an de an numărul celor ce învaţă. Astfel, dacă în 1970, aproximativ 2 000 000 de copii frecventau învăţămîntul general, numărul lor a crescut la 2 200 000 în 1971 şi la 2 300 000 în 1972. În ceea ce priveşte liceele din sistemul învăţămîntului public, în cursul mediu, ele numărau în aceeaşi etapă 200 000 de elevi, 240 000 şi respectiv peste 270 000. Şcolile publice profesionale numărau 100 000 de elevi, apoi 125 000 şi respectiv circa 270 000.

Pentru a crea condiţii ca aceste efective sporite să se menţină, s-au luat măsuri sistematice privind creşterea serviciilor şi prestaţiilor pentru elevi : a crescut numărul meselor servite la cantinele şcolare ; zilnic toţi copiii primesc o jumătate de litru de lapte ; a sporit numărul manualelor, cărţilor şcolare şi al altor materiale necesare bunei pregătiri a fiecărui copil.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia : Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 20
Tiparul Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

CABINET

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 107

Sîmbătă 1 septembrie 1973
16 pagini — 1 leu

ÎN PRAG DE AN ŞCOLAR

Evenimentul contemporan se măsoară, în principal, după noutatea lui, după numărul celor care participă nemijlocit la desfăşurarea momentelor sale, după lărgimea ariei persoanelor care îl cunosc şi îi înţeleg semnificaţia, precum şi după profunzimea ecoului şi a rezultatelor sale.

Pregătirea deschiderii fiecărui nou an şcolar constituie unul dintre evenimentele care de fiecare dată cuprinde şi atrage nemijlocit în desfăşurare aproape întreaga populaţie a ţării, aproape toate instituţiile şi colectivele de muncă ; se poate spune, îndreptăţit, că anul şcolar constituie un eveniment al întregului popor.

Deşi deschiderea anului de învăţămînt are loc în fiecare toamnă cu o perfectă regularitate, evenimentul este de fiecare dată nou.

Noi sînt gîndurile şi nouă este hotărîrea elevilor de a parcurge cu succes încă o etapă de cunoaştere, de dezvoltare şi de apropiere către realizarea ţelurilor pe care cu atîta cutezanţă le făureşte copilăria şi tinereţea ; noi sînt multe dintre sălile de clasă, băncile în care vor asculta chemarea primului clopoţel, noi sînt uniformele şcolare, noi — mulţi dintre profesori şi multe dintre manualele răsfoite cu înfrigurare încă din prima zi de şcoală.

De fiecare dată, aceleaşi, dar întotdeauna noi sînt preocupările tuturor celor angrenaţi în mecanismul perfect reglat în societatea noastră pentru asigurarea condiţiilor din ce în ce mai bune pentru învăţătură, copiilor şi tineretului ţării.

Elev sau părinte de elev, constructor care a predat noua construcţie şcolară, lucrătoare care a finisat la masa ei de lucru din fabrică un costum de elev, tipograf care a aşezat în pagină literele manualelor, profesor aplecat la masa sa de lucru asupra planificării activităţii sale pentru un întreg an de muncă — un întreg popor care-şi pregăteşte prin copiii de azi încă o treaptă a destinului său de mîine.

Deschiderea anului şcolar este un eveniment care se măsoară la dimensiunile unui popor.

Acest an şcolar capătă, spre deosebire de toţi ceilalţi precedenţi, şi dimensiunile unui eveniment istoric : elevii şi cadrele didactice îşi vor începe activitatea lor comună sub semnul traducerii în viaţă a hotărîrilor Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie 1973, a indicaţiilor primite din partea tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

Pe cît de importante sînt sarcinile privind deschiderea noului an şcolar, pe atît de încărcată de răspundere se cere să fie îndeplinirea lor. Mai sînt puţine zile pînă la începerea efectivă a activităţii de la catedră cu elevii. Măsurile stabilite de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, în lumina hotărîrilor partidului, activitatea desfăşurată de inspectoratele şcolare şi conducerea unităţilor şcolare cuprind în prezent masa largă a celor cîteva sute de mii de educatori şi pe fiecare dintre aceştia în parte : se elaborează şi se încheie de către fiecare cadru didactic proiectul propriei sale activităţi consemnat în eforturi de a exprima nu numai trăsăturile profunde care definesc concepţia unitară a învăţămîntului nostru, dar şi atitudinea înaintată faţă de cerinţele şcolarizării fiecărui copil atît pe durata învăţămîntului general obligatoriu, cît şi în continuare pînă la calificarea şi integrarea sa profesională.

Educarea tineretului pentru viaţă şi pentru muncă presupune din partea cadrelor didactice răspunderea de a-şi perfecţiona propria lor viaţă şi propria lor muncă. Este necesar, din acest punct de vedere, să fie cu şi mai multă grijă examinat sistemul de relaţii din cadrul fiecărui colectiv didactic, dintre şcoală şi părinţii copiilor, dintre toţi aceştia şi organizaţiile de copii şi tineret spre a deschide cît mai larg drumul formării din fiecare copil şi tînăr a unei personalităţi complexe şi armonios dezvoltate, o capacitate în muncă bine înzestrată, om de nădejde al societăţii noastre.

Îndeplinirea marilor sarcini presupune, de asemenea, examinarea temeinică şi îndeplinirea fără reproş a tuturor sarcinilor mici ; nici un amănunt — aparent neînsemnat — nu poate fi trecut cu vederea dacă el poate deveni un eventual obstacol în buna desfăşurare a activităţii.

În prag de an şcolar, cadrele didactice măsoară dimensiunile evenimentului mai mult decît oricine prin răspundere, prin exigenţă şi hotărîre de a se ridica la nivelul eforturilor şi realizărilor tuturor celorlalţi oameni ai muncii din patria noastră.

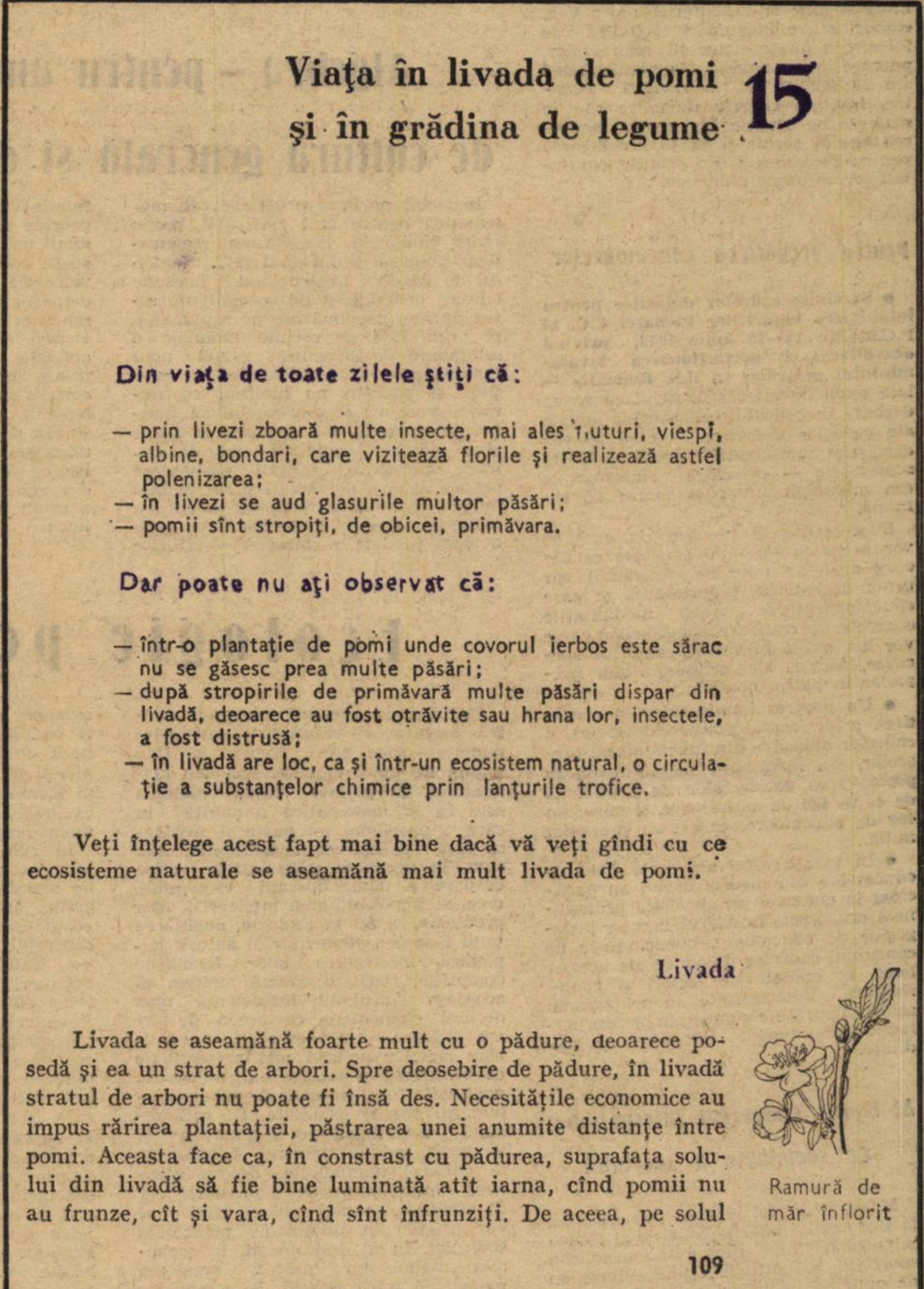

Viaţa în livada de pomi şi în grădina de legume 15

Din viaţa de toate zilele ştiţi că:

- — prin livezi zboară multe insecte, mai ales fluturi, viespi, albine, bondari, care vizitează florile şi realizează astfel polenizarea;
- — în livezi se aud glasurile multor păsări;
- — pomii sînt stropiţi, de obicei, primăvara.

Dar poate nu aţi observat că:

- — într-o plantaţie de pomi unde covorul ierbos este sărac nu se găsesc prea multe păsări;
- — după stropirile de primăvară multe păsări dispar din livadă, deoarece au fost otrăvite sau hrana lor, insectele, a fost distrusă;
- — în livadă are loc, ca şi într-un ecosistem natural, o circulaţie a substanţelor chimice prin lanţurile trofice.

Veţi înţelege acest fapt mai bine dacă vă veţi gîndi cu ce ecosisteme naturale se aseamănă mai mult livada de pomi.

Livada

Livada se aseamănă foarte mult cu o pădure, deoarece posedă şi ea un strat de arbori. Spre deosebire de pădure, în livadă stratul de arbori nu poate fi însă des. Necesităţile economice au impus rărirea plantaţiei, păstrarea unei anumite distanţe între pomi. Aceasta face ca, în constrast cu pădurea, suprafaţa solului din livadă să fie bine luminată atît iarna, cînd pomii nu au frunze, cît şi vara, cînd sînt înfrunziţi. De aceea, pe solul

Ramură de măr înflorit

109

Ecologia — o nouă disciplină în planurile de învăţămînt, corespunzătoare pregătirii omului modern. Profesorilor de specialitate le-a fost pus la dispoziţie şi manualul necesar (din care am... detaşat fila de mai sus), alcătuit în condiţii ştiinţifico-pedagogice şi grafice demne de remarcat.

În pagina a 2-a a revistei — scurte îndrumări metodice pentru folosirea manualului, redactate de unul dintre autori : conf. univ. dr. Bogdan Stugren.

ÎN ACEST NUMĂR

Colaborări pe temele ce vor fi dezbătute la consfătuirile cadrelor didactice

În dezbatere: Proiectul programei de limba română pentru clasele I-VIII (în pag. a 10-a).

De la Ministerul Educației și Învățămîntului

A fost aprobată rețeaua claselor a II-a la care se introduce, în noul an școlar, studiul unei limbi moderne de mare circulație. Elevii din 2 507 clase a II-a se vor iniția, astfel, la alegere, într-una din limbile engleză, franceză, germană, rusă. De asemenea, se va extinde studiul celei de a doua limbi de mare circulație la 3 359 clase a VI-a, precum și la 640 clase a V-a și a VI-a, ai căror elevi au studiat o limbă străină în clasele I—IV. Cu sprijinul unor colective de specialiști, au fost examinate programele de limbi străine la clasele a II-a și a V-a, elaborîndu-se îndrumări metodice de folosire a programelor și manualelor, pe care le-am publicat în numărul 106 din 18 august a.c. al revistei noastre. Invităm cadrele didactice să le studieze cu atenție înainte de începerea anului școlar și să se pregătească pentru dezbaterile din secțiile consfătuirilor cadrelor didactice.

Pentru pregătirea educatoarelor

● **Sarcinile cadrelor didactice pentru înfăptuirea hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului preșcolar în R.S. România** — iată tema de interes deosebit ce se va dezbate în cadrul consfătuirilor anuale ale cadrelor didactice — care se vor desfășura anul acesta în perioada 10—11 septembrie — de către educatoarele din municipii, orașe și centre de comună.

După ședințele plenare (în care se vor prezenta sarcinile generale ce decurg din documentele plenarei) vor urma dezbaterile propriu-zise, în care educatoarele vor analiza modalitățile concrete de realizare a măsurilor ce se vor lua, avînd în vedere condițiile specifice, locale, ale învățămîntului preșcolar în patria noastră.

● Un progres îmbucurător în pregătirea profesională, politico-ideologică, a cadrelor didactice din învățămîntul preșcolar, s-a înregistrat anul acesta în promovarea examenelor de gradul II de către 420 de educatoare, admise din 469 de educatoare, care s-au prezentat inițial.

● În vara acestui an, peste 2 500 de educatoare din mediul urban au participat la cursurile de reciclare profesională organizate în cadrul liceelor pedagogice de educatoare, bucurîndu-se de concursul cadrelor didactice ale acestor licee, în calitate de lectori și conferențiari. Educatoarele au achiziționat astfel importante cunoștințe pentru perfecționarea muncii educative în grădinițe.

Al IV-lea simpozion internațional de sociologie a sportului

Marți, 28 august 1973, au fost deschise, la București, lucrările celui de al IV-lea Simpozion internațional de sociologia sportului, pregătit de Comitetul român de organizare, în strînsă colaborare cu Comitetul internațional de sociologia sportului.

La dezbaterea temei simpozionului: „Rolul social al jocurilor copiilor" participă, cu referate și comunicări științifice, specialiști, cadre universitare, profesori, cercetători și sociologi din circa douăzeci de țări.

Programul Simpozionului se desfășoară sub forma *lucrărilor plenare* și a *lucrărilor pe grupe*, comunicările urmărind să ilustreze complexitatea și profunzimea aspectelor social-educative ale jocului, potrivit repartiției tematice pe grupe: Educația prin joc. Socializare; Perfecționarea animatorilor, influența familiei, a grupului și a taberelor în jocul copiilor; Jocul, cultura și societatea; Dezvoltarea biopsihică prin joc. Metodă; Timpul liber, spațiul, comunicațiile de masă și jocul; Aspecte psihosociale ale jocului; Joc și sport; Jocul universal; Turismul. Sub aceste forme, la care se adaugă discuții, mese rotunde, schimburi de opinii menite să contribuie la „fundamentarea științifică a activității celor care se ocupă de formarea și educarea tinerei generații", lucrările Simpozionului continuă pînă la 2 septembrie 1973.

Manuale noi

Perfecționarea manualelor, printr-o mai bună sistematizare și dozare a cunoștințelor în raport cu particularitățile de vîrstă ale elevilor, constituie o preocupare de căpetenie a specialiștilor, ca urmare a sarcinilor Hotărîrii Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. Dat fiind rolul deosebit de important al manualelor școlare în pregătirea elevilor, Editura didactică și pedagogică a făcut eforturi pentru îmbunătățirea lor în acest an, atît sub raportul conținutului, cît și al redactării și prezentării lor grafice. Dintre noile manuale ieșite de sub tipar recent, am reținut cîteva pe care încercăm să le prezentăm cititorilor în ceea ce au ele mai original și mai util. .

Algebra – pentru anul I licee de cultură generală și de specialitate

Redactat pe baza programei de matematică pentru anii I, II—IV, secție reală, publicată în „Gazeta matematică" numărul 9 din anul 1972, manualul de Algebră pentru anul I licee de cultură generală și de specialitate, corespunzător la două ore pe săptămînă, prezintă față de vechile manuale o schimbare de structură. Astfel, noul manual pune baza noțiunilor de mulțime și operații cu mulțimi cu numere reale, ca și conceptului de funcție. În manual sînt cuprinse și unele teme clasice: inegalități, radicali, numere complexe, noțiuni elementare despre sisteme de ecuații și se renunță la reluarea unor elemente de calcul (cu numere întregi și raționale și cu polinoame), predate în clasele V—VIII. Noțiunile despre mulțimi și structuri algebrice sînt valorificate în manual, dînd unitate întregii prezentări, predarea lor continuînd în clasele următoare ale liceului. Ceea ce ni s-a părut demn de remarcat este faptul că nu s-a renunțat la elementele de calcul în favoarea teoriei, fiind cuprinse suficiente aplicații ale noțiunilor teoretice cuprinse în programă. Grija deosebită a colectivului de autori, alcătuit din profesorii: *Z. Bogdanof*, *E. Georgescu-Buzău* și *L. Panaitopol* pentru prezentarea selectivă și gradată a problemelor, ca și pentru accesibilitatea lor fac din acest manual un instrument modern în predarea algebrei la anul I de liceu.

VIOLETA APOSTOL

Pentru limbile străine

În vederea folosirii cît mai frecvente a limbii uzuale, textele, ca părți componente ale unor lecții, din noile manuale destinate predării limbilor: franceză, engleză, rusă și germană, la anul I al liceelor de cultură generală și de specialitate sînt în mare parte dialogate. Aspectele descriptive din texte sînt înlăturate, prin folosirea exercițiilor de tip structurat, care ajută la dobîndirea automatismelor de limbă și la fixarea lor. Colectivele de autori, formate din profesorii: **Virgiliu Ștefănescu-Drăgănești, Aurelia Voinea, Tina Herescu-Daniil** (limba engleză), **Aristița Negreanu, Claude Dignoire** (limba franceză), **Livia Ștefănescu** (limba germană) și **Liubov Dudnicov** (limba rusă) au urmărit ca aceste manuale să constituie pentru elevi ajutoare eficiente în însușirea vorbirii curente în limba studiată.

OANA ANDREESCU

A apărut în aceste zile noul Manual de citire și compunere pentru clasa a V-a.

Ecologie pentru clasa a VII-a

Planificarea predării ecologiei pentru asigurarea asimilării întregului material către elevi, trebuie să țină seama de două caracteristici ale manualului. În primul rînd, ecologia este ca și matematica o știință în care o problemă nu poate fi înțeleasă fără cunoașterea ansamblului. Așa cum, în predarea matematicii, orice scăpare a unei operații elementare creează imposibilitatea înțelegerii altor probleme, la fel în ecologie, neglijarea unui fenomen elementar al naturii împiedică înțelegerea unor fenomene complexe. Dacă, bunăoară omitem să acordăm suficientă importanță unei noțiuni elementare ca aceea de formă biotică, nu vom reuși să explicăm elevilor noțiuni mai pretențioase ca biocenoza și ecosistemul, adică cunoștințele de biocenoză și ecosistem nu vor fi asimilate. De aici rezultă necesitatea de a planifica și parcurge întregul manual. Lecțiile de la sfîrșitul manualului, despre ocrotirea naturii și protecția mediului vor fi eficiente, numai atunci cînd se vor asimila în prealabil principiile ecologiei. În al doilea rînd, în economia manualului nostru, ponderea principală este ocupată de activitatea practică de laborator cu elevii și nu de partea teoretică. Am urmărit înainte de toate ca elevul să se deprindă cu observarea și analizarea fenomenelor ecologice, să se formeze pe această cale pe plan intelectual. De aceea, cred că în planificarea predării este nevoie să nu fie omise lecțiile ținute cu elevii în natură. Prezentarea noțiunii de biotip poate fi făcută cu cel mai mare succes în teren, pe malul apei, într-un relief diversificat de munte sau de deal. Dar, în acest context, este nevoie să se țină seama și de anotimp. Zilele frumoase de la începutul toamnei trebuie să fie folosite pentru excursii în cadrul orelor de ecologie. O excursie necesită, uneori mai mult de două ore. Cred că nu va fi nici o dificultate de a comasa, într-o zi frumoasă, 3—4 ore în vederea unei excursii, cedînd apoi altor discipline orele respective din altă săptămînă.

În ceea ce privește predarea unei lecții, recomandările mele ca autor de manual, au numai un titlu de sugestie. Depinde de personalitatea fiecărui dascăl, de arta sa de a îmbina concretul cu tematica — reușita lecției. Unii profesori sînt înclinați spre expuneri teoretice, alții spre prezentarea datelor concrete în natură. Dozarea celor două componente ale lecției nu poate fi cuprinsă într-o recomandare universal valabilă. După părerea mea, dat fiind vîrsta elevilor, trebuie să mergem de la concret spre teorie, de la observații și fapte la noțiuni. Un prilej de a realiza aceasta ar fi, bunăoară, și lecția nr. 6 despre aspectele sezoniere ale ecosistemelor, adică prima lecție din ciclul în care se vorbește despre dinamica sezonieră a ecosistemului. Profesorul este pus aici, ca și în celelalte lecții, în fața unor probleme noi: operarea cu întrebări, operarea cu planurile necolorate care redau palid fizionomii ecologice diferențiate prin culorile lor în realitate, operarea cu termeni noi. În ceea ce privește întrebările, scopul lor este activarea unor cunoștințe sporadic obținute de elevi în viața de toate zilele, ca și activarea unor cunoștințe obținute la botanică și zoologie în vederea organizării lor dintr-un punct de vedere nou, punctul de vedere sintetic al ecologiei. De aceea, întrebările nu au rostul de a fixa mecanic anumite cunoștințe redate în clasă, ci rostul de a realiza un mod de gîndire propriu ecologiei, de a ajuta elevii să-și dezvolte capacitățile de gîndire, de analiză și sinteză.

Referindu-ne la lecția mai sus-amintită, cred că ne interesează mai mult ce fapte a observat elevul în peisajul de toamnă, ce fel de judecăți poate formula pe baza acestor observații, mai mult decît eventualele memorări mecanice ale cunoștințelor despre peisajul de toamnă. Spuneam mai sus că planșeul necolorat din manual împiedică o mai eficientă înțelegere a fenomenelor ecologice. Profesorul trebuie să fie gata să suplinească această lipsă tehnică desenînd planșele respective pe tablă cu cretă colorată. Știu că nu este o treabă ușoară, dar numai astfel va apare și în caietele elevilor un desen edificator.

În sfîrșit, termenii noi. În ecologie numărul de termeni tehnici este mare și totodată ecologia se poate concentra în expunerea terminologiei. Procesul nu este pozitiv pentru clasa a VII-a. Termenii noi trebuie să rezulte din predare. Astfel spus, trebuie descrise fenomenele pentru care elevilor nu li s-a dat încă un termen și apoi aratată necesitatea denumirilor. Bunăoară, nu trebuie să punem termenul de *aspect sezonier* înaintea unei discuții, prin întrebări adresate elevilor, despre schimbările suferite de pădure, luncă etc., în cursul unui an. Dimpotrivă, cred că termenul trebuie să rezulte din discuție.

Predarea ecologiei în clasa a VII-a reclamă din partea cadrelor didactice un efort în plus. Ecologia nu este o disciplină de cabinet, ci de teren și laborator. După părerea mea, un foarte bun profesor de biologie este acel profesor care caută să expună în teren legăturile între evenimente, între lucruri, care cunoaște biotopurile locale. Dar aceasta reclamă nu numai pasiune pentru natură ci și o solidă pregătire teoretică. Din păcate, mulți dintre profesorii de biologie nici nu au auzit cuvîntul ecologie în anii studenției (mă refer la absolvenții de dinainte de 1960). Nici literatura ecologică în limba română nu este prea bogată. Pînă în prezent, singurul manual românesc universitar de ecologie este cel elaborat de mine și publicat de Editura didactică și pedagogică în anul 1965. De altfel, manualul este epuizat și în parte depășit.

Lectura unor cărți de ocrotire a naturii, ca de pildă, „Înainte ca natura să moară" de Jan Dorst (Editura științifică, 1970), „Monumente ale naturii din România" de E. Pop și N. Sălăgeanu (Editura Meridiane 1965), ca și lectura revistelor „Ocrotirea naturii" și „Terra" pot fi utile pentru pregătirea profesorului.

Conf. univ. dr.
BOGDAN STUGREN
Cluj

Vignetele din acest număr au fost realizate de profesorul CONSTANTIN DONDOȘ-BOER, de la Școala generală nr. 11 din Brăila.

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18–19 iunie 1973

Lichidarea repetenției la clasele I–IV, sarcină transferabilă în măsuri și activitate concretă

Interviu cu prof. VALENTINA FILIPESCU, șef de sector la Institutul de cercetări pedagogice

Red. : Vă rugăm să relevați semnificația pedagogică a sarcinii de lichidare a repetenției în ciclul primar

V. Filipescu : Vreau să precizez de la început că lichidarea repetenției în ciclul primar constituie un obiectiv important al muncii la catedră a învățătorilor, o sarcină care se cere realizată, în principal, prin ridicarea calității procesului instructiv-educativ. Ar fi o gravă greșeală ca lichidarea repetenției să fie abordată ca un act administrativ de promovare formală a tuturor elevilor dintr-o clasă în alta, indiferent de performanțele lor școlare ; prin această atitudine, total inadmisibilă, s-ar deschide drum promovării din an în an a unor elevi slab pregătiți care nu ar mai putea face față în ciclul gimnazial. Aceasta ar însemna, în fond, o împingere a repetenției de la clasele I-IV, la clasele V-VIII.

În afară de acest aspect, mai menționez și faptul că grupa de vîrstă 6-10 ani reprezintă perioada fundamentală pentru evoluția ulterioară a elevului, în care se pun premisele formării deprinderilor, cultivării motivației pentru muncă și învățătură, însușirii valorilor morale ș.a.

Așadar, rezolvarea formală a sarcinilor instructiv-educative ale ciclului primar, nu numai că transferă repetenția în ciclul școlar următor, dar aduce prejudicii dezvoltării în ansamblu a personalității viitorului absolvent al învățămîntului obligatoriu, scade eficiența pregătirii și randamentul integrării socio-profesionale a acestuia. De aceea, deși repetenția nu reprezintă un fenomen de masă, ea trebuie privită cu toată răspunderea.

Red : Sînt și alte aspecte care grevează asupra răspunderii educatorilor în această direcție ?

V. Filipescu : Desigur, repetenția aduce, în primul rînd, o stigmatizare a copilului în măsură să-i modifice negativ comportamentul, să-l traumatizeze psihic, să-l facă și „mai rău“ decît poate că nici nu a fost. Apoi, nici atmosfera unei familii cu copil repetent nu poate constitui cel mai tonic mediu pentru dezvoltarea favorabilă a copilului, pentru depășirea momentului de eșec școlar. Amintesc, totodată, despre dificultățile de integrare ale repetentului în clasele care-l preiau și despre consecințele înscrierii lui în aceste clase, mai ales, pentru organizarea și desfășurarea activității învățătorului însuși.

Cred că nu mai este nevoie să arăt că prelungirea prin repetenție a școlarizării, departe de a ridica eficiența învățării pentru elevul repetent, aduce și pagube materiale întregii societăți încărcată cu cheltuieli neeconomice pentru pregătirea forței de muncă.

Red : Care apreciați că sînt principalele surse de repetenție și cum pot fi înlăturate ?

V. Filipescu : Una dintre surse o constituie optica evident greșită a unor educatori și, chiar părinți, după care unii dintre elevi „nu ar putea face față cerințelor școlii“ ; ca urmare, ei adoptă față de acești copii o atitudine demobilizantă de.. brațe încrucișate.

La clasa I sînt unele surse specifice, printre care : absența la unii copii a deprinderilor de comunicare de conduită în colectiv, a pregătirii pentru adaptarea la regimul de activitate din școală (mai ales, la copiii care nu au frecventat grădinița).

La clasele II-IV, — spre deosebire de clasa I la care cauzele insuccesului școlar rezidă în mediul și viața anterioară școlarizării — cauzele trebuie căutate, în mod deosebit, la „noi acasă“, adică în școală... Cauza cauzelor o constituie în marea majoritate a cazurilor, rămînerile în urmă ale elevului față de cerințele fiecărui moment și ale fiecărei etape de învățătură : aceste rămîneri în urmă se datoresc fie absențelor îndelungate (de pildă, prin boli contagioase), fie pierderii de către unii elevi a ritmului de muncă imprimat întregii clase de către învățător.

Nu mă refer la alte cauze printre care cauze de natură medicală sau supraîncărcarea copiilor cu sarcini, cu solicitări numeroase de activitate în afara clasei ș.a.

Red. : Și soluțiile ?

V. Filipescu : Mai întîi, înțelegerea profundă de către toate cadrele didactice a responsabilității profesionale, sociale și politice a acestei sarcini trasate de Plenară.

Apoi, promovarea unei atitudini atente, de grijă și tratare diferențiate a fiecărui elev în parte, corespunzător particularităților grupei sale de vîrstă.

Cred că pe primul plan al activității, la clasele I-IV, e necesar să se situeze un climat relațional și afectiv favorabil, o atmosferă stenică și optimistă care să cultive elevului motivația față de condiția sa școlară și să-i asigure cadrul cel mai potrivit educării sale morale.

Și, deși nu este nici un secret și nici o noutate, soluția cea mai potrivită și cea mai necesară este ridicarea calitativă a nivelului întregii activități didactice.

La clasa I, de pildă, cred că se impune ca perioada de cunoaștere temeinică a fiecărui elev de către învățător să fie cît mai mult scurtată spre a se putea asigura — prin rezolvarea judicioasă și operativă a situațiilor sesizate — buna și rapida integrare în colectiv și în regimul muncii și vieții școlare a fiecărui și a tuturor copiilor.

La clasele II-IV, se impune ca încă din primele săptămîni de școală să se evalueze cu justețe care este nivelul real al pregătirii fiecărui elev, să se depisteze eventualele rămîneri în urmă și să se organizeze aducerea elevilor respectivi la nivelul general al clasei.

Devine necesară înțelegerea tratării individuale a elevului în condițiile muncii cu întregul efectiv al clasei, într-o optică reconsiderată atît în ce privește activitatea din timpul orelor, în clasă, cît și în privința sprijinului suplimentar acordat în afara orarului, elevilor care întîmpină dificultăți în pregătire.

T. GRIGORIU

Participarea tuturor profesorilor la orientarea școlară și profesională a elevilor

Interviu cu prof. MIHAI GHIVIRIGĂ, inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului

Red. : Care sînt principalele sarcini privind orientarea școlară și profesională, în lumina documentelor Plenarei?

M. Ghivirigă : *Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și din Hotărîrea Plenarei rezultă cu claritate că principala sarcină în domeniul orientării școlare și profesionale o constituie* participarea tuturor cadrelor didactice la cunoașterea și îndrumare elevilor. *Ca o consecință, rezultă o a doua sarcină importantă : intensificarea pregătirii psiho-pedagogice a întregului personal didactic, fapt care facilitează o muncă eficientă de educație și de orientare.*

Este, de asemenea, necesară îmbunătățirea informării elevilor pentru a cunoaște profesiile și școlile pe care le pot urma, aceasta este o condiție a educării intereselor profesionale ale elevilor și a îndrumării lor, în concordanță cu nevoile sociale de cadre.

Se impune utilizarea mai largă a unor instrumente științifice de cunoaștere (fișe, chestionare, teste etc.) și de informare a elevilor (monografii profesionale, ghiduri școlare prospecte etc.) Cercetarea științifică, *în acest domeniu, are sarcina să se dezvolte și să ofere practicii școlare instrumentele necesare.*

Red. : Ce teme — care decurg din aceste sarcini —, le considerați mai indicate pentru a fi dezbătute în cadrul consfătuirilor cadrelor didactice ?

M. Ghivirigă : *Desigur, prima temă este aceea a* rolului profesorului în orientarea elevilor. *În principiu, lucrurile sînt clare și unanim admise ; orientarea elevilor constituie o problemă de educație, iar profesorul este factorul principal al orientării. Profesorul deține acest rol esențial, deoarece el îi cunoaște cel mai bine pe elevi prin contactul direct pe care-l are la lecții și în alte activități școlare, le cultivă interesele și aptitudinile, îi ajută să-și definească personalitatea și să se autoorienteze. În calitate de diriginte, profesorul are sarcini suplimentare în orientarea elevilor : coordonarea muncii de orientare la nivelul clasei, completarea fișelor școlare pe baza observațiilor făcute de profesorii clasei, legătura cu familiile elevilor ș.a. Din acest an școlar, fișa a devenit un instrument de înregistrare a datelor celor mai semnificative de cunoaștere a elevilor, la îndemîna tuturor diriginților. De asemenea, profesorii vor primi îndrumări metodice pentru activitatea de orientare pe care o vor desfășura.*

Cadrele didactice — și bineînțeles, cercetătorii din domeniul psihologiei și pedagogiei — au de rezolvat unele probleme, dintre care menționez : modul de colaborare dintre profesorii clasei și diriginte, sistemul de metode care va fi folosit pentru cunoașterea elevilor și tehnica utilizării diferitelor mijloace de informare a elevilor ; toate acestea necesită, cu ocazia consfătuirilor, o analiză atentă.

O a doua temă importantă este pregătirea psiho-pedagogică a profesorilor în vederea orientării elevilor și a muncii instructiv-educative din școală, în general. Fără îndoială, este necesară îmbunătățirea pregătirii psiho-pedagogice a studenților din facultățile care pregătesc cadrele didactice. Dar, pe lîngă pregătirea primită în facultate și la cercurile de perfecționare post-universitare, profesorii înșiși pot să-și completeze și aprofundeze cunoștințele de psihologie și pedagogie practică. Studiul individual în acest domeniu este după părerea mea tot atît de important ca și documentarea continuă în propria specialitate. Există o literatură psiho-pedagogică recentă dedicată cunoașterii și orientării elevilor ; studierea acestor lucrări de către toți profesorii ar putea sugera soluții la probleme și situații concrete.

În sfîrșit, o altă temă care poate forma obiectul unor dezbateri utile, este aceea a informării școlare și profesionale a elevilor. Așa cum prevede și Hotărîrea Plenarei, este necesară o creștere și diversificare masivă a mijloacelor de informare a elevilor și părinților asupra conținutului muncii în diferite profesiuni, asupra rețelei școlare de pregătire profesională și asupra necesarului de cadre în sectoarele de activitate productivă și servicii socio-culturale.

Pînă cînd școlile vor beneficia de noi mijloace de informare, e de dorit să se intensifice utilizarea celor existente și anume : monografiile profesionale editate de Ministerul Educației și Învățămîntului și de Ministerul Muncii să fie popularizate în școli și puse la dispoziție elevilor pentru documentare prin bibliotecile școlare sau cabinetele de orientare ; informațiile despre rețeaua școlară și posibilitățile de plasare în cadrul județului pot fi procurate prin inspectoratele școlare și direcțiile județene ale forței de muncă, specialiștii din producție pot fi solicitați mai mult de către școli pentru consultații colective de orientare profesională ; presa centrală și locală constituie un mijloc operativ de difuzare a informației profesionale, de care nu s-a profitat suficient etc.

Se pot discuta și alte teme deosebit de importante ca : orientarea școlară și profesională ca parte integrantă a procesului de educație, legătura școlii cu familia în vederea orientării elevilor, sarcinile conducerii școlilor în acest domeniu etc.

Red. : Ce perspective de dezvoltare au laboratoarele și cabinetele de orientare ?

M. Ghivirigă : *În Hotărîrea Plenarei se prevede organizarea treptată a laboratoarelor și cabinetelor de orientare, iar în anexa la Decretul Nr. 278/1973 se aduc precizări referitoare la sarcini, organizare și încadrare. Laboratoarele de orientare au caracter interșcolar și sînt subordonate direct inspectoratelor școlare. Anexa precizează că „ele au sarcina să îndrumeze profesorii și diriginții în cunoașterea, informarea și educarea elevilor pentru alegerea profesiunii, efectuează examene psihologice și acordă consultații la cererea elevilor și părinților“.*

În următorii 2—3 ani, se vor înființa cîte un laborator de orientare în fiecare județ, dotat cu toate mijloacele necesare pentru cunoașterea și informarea elevilor și totodată pentru documentarea profesorilor.

În paralel se va dezvolta rețeaua cabinetelor de orientare în școlile cu cel puți 800 de elevi. Cabinetele vor fi afiliate laboratoarelor de orientare. În fiecare cabinet va funcționa cîte un profesor de orientare în a cărui normă intră și patru-cinci ore de predare.

Profesorii de orientare care funcționează în laboratoare și cabinete au regim de cadre didactice cu sarcini de predare. Se vor elabora, în curînd, îndrumări amănunțite în legătură cu sarcinile profesorilor de orientare și sistemul de lucru în laboratoare și cabinete.

AL. IORDĂNESCU

DESCONGESTIONAREA PROGRAMELOR ȘI MANUALELOR

În această toamnă consfătuirile cadrelor didactice, care preced fiecare început de an școlar, se vor desfășura sub semnul importantelor hotărîri luate de Plenara C.C. a P.C.R. din 18—19 iunie 1973, privind dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului românesc.

Cunoscut fiind rolul pe care îl au programele și planurile de învățămînt în buna desfășurare a activității la catedră, ne-am adresat unui grup de cadre didactice de la Liceul nr. 2 și Școala de aplicație a Liceului pedagogic din Ploiești cu rugămintea de a anticipa cîteva din programele predării în condițiile reducerii numărului de ore pentru anumite capitole și subcapitole din programă, sau a programelor unor discipline, probleme care vor sta în centrul discuțiilor apropiatelor consfătuiri.

Atitudine creatoare

Este știut că manualele nu pot ține pasul cu programele. Ele necesită un timp mai îndelung de elaborare. Dar chiar dacă acestea ar ține pasul cu programele, învățătorul tot ar trebui să fie atît de bine pregătit încît să se poată adapta cu ușurință schimbărilor care survin. Așa cum sînt elaborate, manualele pentru clasele I—IV ale ciclului primar al școlii generale permit elevilor să se instruiască. Dar metodele, procedeele de transmitere a acestor cunoștințe pe care le oferă manualul trebuie să fie „depășite" de către învățător. Timpul nu ne permite întotdeauna să stăruim atît de mult asupra unei chestiuni din programe cît ne recomandă aceasta și nici să luăm **ad litteram** manualul. Singurul factor care ne poate confirma că am predat bine cunoștințele este răspunsul clasei.

Revenind la cele spuse anterior, dacă clasei. Dacă învățătorul observă fenomenul de respingere a unui procedeu din partea clasei, este obligat să renunțe la el și să caute un altul, adecvat situației. Dar în „dezacordul" dintre manual, programă și predare mai intervine și un alt factor. Manualul este redactat de o **anumită persoană**, care a lucrat cu **anumiți elevi**. În mod obiectiv, el reflectă **o anumită experiență didactică**. Învățătorul este chemat să combine experiența altuia — în cazul de față a autorului manualului — cu a lui proprie, cu rezultatele investigațiilor sale personale. Normal este deci ca el să contopească în predare ceea ce a făcut autorul cu ceea ce îi oferă clasa sa de elevi. Copiii nu au cu toții aceeași capacitate, aceeași înțelegere, rezistență la efort, putere de concentrare. Lucrînd cu ei, învățătorul nu poate să nu aibă permanent în atenție grija de a-i modela în funcție de particularitățile lor.

Spuneam că manualul nu trebuie luat **ad litteram.** La gramatică, de pildă, manualul de clasa a III-a structurează în următoarea ordine cunoștințele gramaticale : morfologia și apoi sintaxa. Cunoștințele gramaticale pot fi predate pornind însă și pe o cale inversă : de la sintaxă spre morfologie. Copilul înțelege mult mai bine valoarea morfologică a cuvîntului după ce în prealabil a aflat funcțiile lui sintactice. O mare însemnătate pentru formarea gîndirii și deprinderilor de a se exprima concis, clar, direct o prezintă orele de compunere. Aici este și o chestiune de intuiție a psihologiei vîrstei. Copilul obosește repede, se plictisește atunci cînd i se cere să repete lucruri știute de el. Dacă tema este nouă, atunci ea îl atrage pe elev. Problema temelor pentru acasă se înscrie și ea în coordonatele unui învățămînt activ, care elimină factorii ce concură la supraîncărcarea elevilor. În temele de lucru pentru acasă la aritmetică evit să dau probleme cu un enunț lung. Asemenea enunțuri obosesc elevul înainte de a începe să rezolve problema propriu-zisă. (Dacă mă interesează să văd cum știu elevii mei să scrie atunci le dau exercițiu nu de aritmetică, ci de caligrafie). A învăța pe elev cum să învețe este cheia progresului școlar. La exercițiile din clasă am deprins pe elevi să rezolve problemele atît prin procedee clasice, cît și prin scheme și chiar algebrizare. Atunci cînd li se dau probleme le las libertatea să aleagă ei procedeul de rezolvare. Și, mai este încă ceva : nu numărul de exerciții rezolvate contează cît modul de rezolvare.

Atitudinea creatoare a învățătorului nu se rezumă doar la raportul său cu programa și manualul, ci și cu propria planificare. Cînd învățătorul observă că nu-i „merge" clasa, el va proceda numaidecît la o altă planificare. Elevii ne răspund în fiecare moment dacă vom face sau nu pasul următor în predare. De aceea, o rigiditate prea mare în planificare este dăunătoare la fel de mult ca și absența ei.

Este nevoie ca să conștientizăm pentru elev finalitatea cunoștințelor însușite de el. Un lucru oricît de mic pe care îl predăm trebuie să aibă pentru elevi legătură cu viața înconjurătoare. Chiar la o adunare simplă, de pildă, să facem apel la o situație cunoscută de elevi (sau posibilă) din familie, din joacă.

Inv. MARGARETA DOROBANȚU
Școala de aplicație de pe lîngă
Liceul pedagogic, Ploiești

Prioritate criteriului valoric

Numărul redus de ore rezervate predării unor capitole din Istoria literaturii române — la toate clasele — nu înseamnă reducerea programei acestei discipline, ci adaptarea ei la noile condiții de timp fixate. Aceeași cantitate de materie predată într-un număr restrîns de ore nu se soldează cu evitarea supraîncărcării. Aș spune chiar că efectul este contrar celui scontat, dacă se ține seama numai de criteriul cantității. Avînd în vedere că acest an școlar este de tranziție — în 1974—1975 urmează să fie puse în circuit programe și manuale noi — sarcina corelării actualei programe cu actualele manuale și timpul afectat predării ne revine nouă, profesorilor. Va trebui să gîndim foarte bine cum să dozăm cunoștințele, criteriul după care ne vom organiza predarea — cel puțin a literaturii române — fiind cel al valorilor, iar scopul urmărit fiind cel al formării deprinderilor de analiză, de interpretare, de preluare critică a acestor valori literare. De pildă, va trebui să insităm asupra creației unui scriitor prezentat monografic, asupra analizei operei sale reprezentative, și nu asupra biografiei și activității sale generale. Analiza literară să o realizăm împreună cu elevii pe baza lecturii întregii opere sau a unor fragmente semnificative, și nu prin compilarea referirilor autorului manualului. Există încă destule capitole care nu pot fi dezvoltate în timpul programat decît printr-o expunere alertă a profesorului (de exemplu, 3 ore pentru lecția introductivă, la anul II, despre dezvoltarea literaraturii la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea, lecție care trebuie să cuprindă : cadrul istoric, dezvoltarea presei, curente literare, linii directorate). Deci, programa ne va obliga, în continuare, la încorsetarea unor discuții, datorită limitei de timp, îngreunînd antrenarea elevilor la descoperirea frumuseții textului literar. Va trebui să atenuăm deficiențele manualului — nu numai cele cantitative, ci și pe cele de calitate — prin aplicarea metodei învățării prin descoperire. Să completăm analizele sărace din manuale în clasă, la un nivel ridicat, prin discuții cu elevii despre realizarea conținutului de idei al operei literare într-o formă artistică adecvată. Cred că în acest fel vom evita și supraîncărcarea elevilor, osențialul fiind să-i obișnuim să efectueze singuri o analiză literară, să le oferim modalități de lucru și nu rețete de analize sau chiar analize mai bine sau mai puțin bine confecționate.

Referindu-mă la concordanța programă-manual adaug că eșalonarea unor capitole este gîndită deficitar. Paginile despre Titu Maiorescu se află la începutul manualului anului II ; despre revista „Contemporanul" se scrie la sfîrșitul aceluiași manual, după tratarea curentelor care apar ulterior (sămănătorism, poporanism, simbolism). Dacă ne-am ghida după această ordine ar însemna să eliminăm discuțiile despre polemica Titu Maiorescu — C. Dobrogeanu Gherea. Poate că viitoarele manuale, în deplină concordanță cu viitoarele program vor renunța la numărul mare de analize propriu-zise, care riscă să devină șabloane și îngrădesc imaginația elevilor, înlocuindu-le, eventual, cu fragmente bine alese din literatura critică de specialitate, care vor fi comentate în clasă.

Cred însă că eliminarea gramaticii din programa claselor de liceu — cel puțin pentru secția umană — conduce în final la supraîncărcarea elevilor care se pregătesc pentru examenele de admitere la facultățile filologice, aceștia fiind obligați să-și reîmprospăteze cunoștințele de gramatică predate în clasele V—VIII, sau chiar să se familiarizeze cu noțiuni noi. Mai degrabă s-ar putea reduce din lecturile suplimentare prea numeroase pentru clasele V—VIII. cărți se găsesc în comerț destul de greu. (În același sens sînt absolut necesare culegeri de texte, mai ales pentru începuturile literaturii noastre, selectate după criterii riguros științifice).

Prof. MADELENA POPA
Liceul Nr. 2, Ploiești

Lecție în laboratorul de chimie al Liceului nr. 3 din Baia Mare

Accent pe limba vie

Există o discordanță între numărul de ore de limbă franceză și programe și manual care se manifestă în două feluri opuse. Primul mod se observă la anul I de liceu, unde pentru limba modernă sînt afectate 4 ore săptămînal. Numai că manualul a fost conceput pentru o predare de 3 ore pe săptămînă. În acest fel, manualul fiind mai redus și limitativ, obligă profesorul să introducă în cursul predării texte noi sub formă de lectură particulară. Considerăm însă că acest timp acordat pentru anul I de liceu la predarea unei limbi moderne este exagerat de mare. Fenomenul opus acestuia se observă la anul IV de liceu, la secția umană, unde se limitează numărul de ore pentru predarea limbii moderne principale la 2 ore pe săptămînă. Aceasta în condițiile unei programe și manual foarte încărcate, imposibil de parcurs în mod normal. Și programa de anul III la secția umană la limba franceză, ca limbă principală, este încărcată în raport cu numărul de ore rezervate săptămînal: tot 2 ore.

În evitarea supraîncărcării elevilor, respectiv eliberarea programelor și manualelor de un volum de cunoștințe inutile pentru elevi, consider că este indicat să se aibă în vedere și profilul secției : real și uman. În această ideie, cred că la secțiile reale — unde elevii parcurg aceeași programă și învață după același manual ca și colegii lor de la secția umană — s-ar putea înlocui istoria literaturii poporului respectiv (în cazul de față, francez) cu aspecte din cultura și civilizația țării, precum și cu noțiuni foarte largi de curente literare. Problemele de istorie literară sînt necesare elevilor secției umane a anilor III și IV de liceu. În această situație, găsesc absolut necesar sporirea numărului de ore de limba principală la secția umană, la anii III și IV, la 3 ore. Această propunere o fac avînd în vedere și faptul că mulți absolvenți ai acestei secții se prezintă la concursuri de admitere la facultăți cu profil filologic la care sînt cerute cunoștințe de limbă și literatură foarte dificile. De unde ar putea fi „scoasă" această oră în plus ? Cred că la secția umană la anul III, ora de matematică prevăzută săptămînal în program ar putea fi afectată studierii limbii moderne principale. După același criteriu al profilului secției sau liceului, consider că se impune redactarea de manuale de limbi moderne pe specificul acestora (real, uman, economic, mecanic, petrol-chimie etc.).

Eficiența metodelor folosite în predare este o chestiune care în ultimă analiză se raportează tot la capitolul evitarea și eliminarea factorilor care duc la suprasolicitarea și încărcarea elevilor. Metodele active de predare — audio-vizuale — sînt susținute la clasele V—VIII ale școlii generale și de programe, și de manuale. Programele sînt ideale pentru însușirea limbii moderne vorbite la aceste clase. La anii III—IV de liceu, din pricina unor manuale și programe foarte încărcate, nu putem utiliza cu aceeași eficiență metodele audio-vizuale. Nu trebuie înțeles de aici să renunțăm la textul literar. Ar trebui însă să se aleagă **texte cu dialoguri** și nu texte cu un vocabular pasiv (care conțin descrieri, narațiuni) Un exemplu fericit de soluționare este textul ales din opera lui Roger Martin du Gard. Se pot găsi asemenea texte și în scrierile lui Balzac, Flaubert etc. Dialogul permite dramatizarea și lucrul cu întreaga clasă. Textele existente în manual sînt foarte lungi și nu pot fi fragmentate.

O altă cauză care alimentează supraîncărcarea elevilor este însuși modul de elaborare a unor manuale. În manualul de anul IV de literatură franceză literatura secolului XX este prezentată într-o dezordine. Profesorul este nevoit să sistematizeze întregul material și să facă el una proprie. Chiar și periodizarea trebuie s-o facă în acest caz profesorul. Nu poți însă vorbi despre literatura franceză a secolului XX fără să insiști asupra unor personalități și opere. Manualul ar trebui să ofere o periodizare clară, cu scriitorii reprezentativi ai fiecărui moment literar.

Independent de secție, în predarea limbilor moderne accentul trebuie însă să se pună pe limba vie, pe un număr cît mai mare de exerciții de vorbire, pe situații cît mai apropiate de viața de azi. La secțiile și liceele de specialitate ar fi necesar în plus ca manualul să conțină și texte științifice pentru a familiariza elevii cu terminologia de specialitate.

Prof. SPERANȚA RÂMNICEANU
Liceul nr. 2, Ploiești

Cum putem înlătura supraîncărcarea din activitatea extrașcolară a elevilor?

Cu acțiuni de calitate și eficiente

Anul școlar trecut in special, supraîncărcarea, acest fenomen sau, i-aș zice mai degrabă acest balast pe care l-am purtat pe umeri deopotrivă profesorii și elevii, dar mai ales elevii, a constituit pe bună dreptate subiect de serioase și ample discuții, care au angajat în căutări de soluții pe toți cei ce slujesc învățămîntul mijlocit sau nemijlocit. În momentul de față noi toți, profesori sau diriginți, sîntem perfect constiienți că acest fenomen se datorează și unor cauze din afara școlii dar că, în bună măsură, fiecare dintre noi, prin modul în care ne-am organizat și desfășurat activitatea, am contribuit — firește inconștient — la apariția și amploarea pe care a luat-o în ultimii ani.

Mă voi referi pe scurt la cîteva din cauzele care consider că au dus la supraîncărcarea activităților extrașcolare, la supraaglomerarea timpului liber al elevilor, la „inflația" — pentru că în ultimă instanță despre așa ceva este vorba — de acțiuni, în care solicităm și antrenăm pe elevii noștri de toate vîrstele. În primul rînd, există tendința — pe care nu o putem tăgădui — *transferării* în activitatea extrașcolară a unor activități specific didactice, proprii procesului instructiv, predării. Această tendință se manifestă, mai ales în condițiile descongestionării programelor analitice, a lecțiilor din manuale. Am întîlnit adesea diriginți — profesori de biologie — care, neavînd timp sau suficiente ore pentru predarea unui capitol, transferau în ora de dirigenție ceea ce nu puteau să predea la curs, organizînd medalioane despre viața și opera unor biologi, simpozioane cu teme axate pe capitole anume, din materia ce trebuia predată la clasă etc. La fel procedează uneori și profesorul de română și cel de matematică sau de fizică. Așa s-a ajuns ca multe din orele noastre de dirigenție, din activitățile în afara clasei, în loc să fie prilej de dezbateri etice, de educație patriotică, cetățenească, artistică, momente de comunicare sinceră, apropiată între profesor și elev, sînt niște copii, nu dintre cele mai reușite, ale lecțiilor.

Apoi, o altă cauză esențială ar fi *necorelarea acțiunilor* întreprinse de școală și organizațiile de tineret, fapt care duce la paralelisme, la repetări de acțiuni, la oboseală și la plictiseală, la lipsă de interes, de participare afectivă a elevilor. Un exemplu bine cunoscut: despre frumusețea muncii (de obicei titlul acțiunilor este general, nu spune ceva anume) se vorbește în referate lungi și la dirigenție, și în adunările generale U.T.C., și la cele pionierești. Cînd, despre același lucru elevii pot fi convinși în nenumărate feluri cu obligația ca fiecare acțiune să-i poată convinge și fiecare să aibă specificul bine definit și bine delimitat în funcție de cel ce le inițiază: profesor (școală), organizație U.T.C. sau de pionieri.

În sfîrșit, este vorba despre o *neplanificare judicioasă a muncii* în raport cu cerințele specifice ale procesului de învățămînt, cu cerințele elevilor înșiși.

S-ar mai putea vorbi, mai ales cînd este vorba despre activitățile artistice, despre exagerare, — sînt nepermis de multe și, din acest motiv, nu toate de calitate — despre excesul de zel și ambiția unor școli și profesori de a fi primii în ceea ce privește numărul echipelor artistice, al concursurilor de tot felul. Poate crede cineva că, într-o școală, sînt atîția elevi talentați încît să poată fi practicate toate genurile de manifestări artistice? Adevărul este că sînt cîțiva elevi solicitați pînă la epuizare, care fac parte din toate formațiile, pentru a satisface ambiția școlii de a se prezenta în concursuri. Am avut o elevă, talentată e drept, care era în vreo cinci formații și în cîteva cercuri pe obiecte. Avea cîte cinci repetiții pe zi în preajma concursurilor (și nu știu cum se face că aceste concursuri sînt uneori în perioada tezelor) și învăța așa cum învăța, după miezul nopții! S-ar putea da multe exemple. Din păcate, de asemenea situații sîntem cu toții vinovați. Am meditat mult la această problemă acum, în vacanță, și mă bucur că se va discuta despre ea și la apropiatele consfătuiri ale cadrelor didactice. Ceea ce trebuie să ne preocupe acum în organizarea activității extrașcolare este *calitatea* fiecărei inițiative și acțiuni, *eficiența* ei, necesitatea ca acestea să răspundă unui *scop* unui *obiectiv*. Mai bine mai puțin și mai bine. Timpul elevului în afară de clasă trebuie folosit în așa fel încît să-i îmbogățească mintea și spiritul să-l destindă, să-l pregătească pentru viață."

Prof. VIORICA LEONTIEȘ
Liceul din Boldești, jud. Prahova

Printr-o judicioasă și echilibrată organizare a muncii

O problemă foarte importantă care trebuie să preocupe pe fiecare cadru didactic comandant-instructor de detașament sau unitate, este cea a organizării muncii pionierești cît mai judicios spre a se elimina pe cît posibil, tot ceea ce se repetă, ceea ce nu interesează, într-un cuvînt, pentru a se evita supraîncărcarea. Copiii au nevoie de acțiuni utile, cărora să li se imprime un conținut mai eficient, în forme noi, atractive și convingătoare.

Munca metodică desfășurată în consiliile pionierești să aibă drept obiectiv major sporirea motivației fiecărei acțiuni propuse. Pentru realizarea acestui obiectiv esențial va trebui acordată o atenție deosebită modului în care vor fi gîndite programele de activități la nivelul detașamentelor, în așa fel încît fiecare pionier să participe creator la realizarea lor.

Dubla misiune a cadrului didactic: comandant-instructor de detașament — diriginte, reprezintă, după opinia mea, o sursă care poate genera supraîncărcarea elevilor. Deci, grijă deosebită pentru coordonare. Nu suprapunere ci completare. Din experiența mea de comandant-instructor de pionieri știu că, printr-o judicioasă și bine echilibrată organizare a muncii, se pot evita pericolul — aparent imposibil — al activității noastre ca îndrumători ai organizației și în același timp ca profesori.

Specificul organizației, al muncii pionierești, ne permite, ne înlesnește acest lucru. Cele mai reușite acțiuni, cu adeziune deosebită în masa elevilor sînt, după părerea mea, filmele cu tematică variată — conform activităților propuse, întîlnirile pionierilor cu oameni de seamă din diferite domenii de activitate în cadrul școlii, evitîndu-se astfel pierderile de timp prin deplasare, vizitele la diferitele instituții sau întreprinderi, judicios pregătite pentru a-și atinge scopul dorit, perfectîndu-se anterior formalitățile de acces, vizionarea de spectacole nu la întîmplare, ci în așa fel încît să coincidă pe de o parte cu dorința elevilor iar de pe altă parte să răspundă unei tematici școlare.

O problemă importantă este modul de organizare a cercurilor pe obiecte — care trebuie să aibă la bază opțiunea elevului — fără obligații și limitări. Tematica adecvată și popularizată, din vreme să nu repete lecțiile.

Acestea sînt doar cîteva sugestii foarte puține — din gama variată și bogată de activități care ne stau la îndemînă spre a le oferi copiilor. Cît privește conținutul lor, activitatea, frumusețea, aici totul depinde numai de noi, pedagogii".

Prof. DOINA BĂILESCU
comandant-instructor de unitate la
Școala generală nr. 4, București

Repartizînd echitabil sarcinile elevilor

Supraaglomerarea? Da, se manifestă fără îndoială, în anii din urmă mai cu seamă, tendința aceasta de a da mereu mai mult populației școlare a țării, de a-i solicita puterea de muncă și de organizare, mereu mai acut. Există în procesul acesta al supraaglomerării elevului o latură obiectivă — volumul de cunoștințe se mărește an de an, fiind vorba aici de reala necesitate de încadrare a tînărului în uniformă azi, în ritmul alert de dezvoltare al societății lui de mîine. Și e bine că e așa, și ar fi și mai bine dacă dozarea acestui volum de cunoștințe noi s-ar face mai judicios, mai responsabil față de timpul și capacitatea elevilor. Asta este însă problema acelor oameni minunați — profesorii noștri — care stau în spatele catedrelor. Să avem deci încredere în grabnica ei soluționare.

Inamicul numărul 1 este însă latura subiectivă a acestui proces. Latura subiectivă adică: familia care, veșnic nemulțumită de volumul, de calitatea cunoștințelor odraslei sale, îi pune un profesor de limbi străine, un altul de pian, de balet ș.a.m.d. De ce oare școala — care este și care trebuie să fie PRINCIPALUL factor de formare al tînărului — nu reușește să polarizeze toate aceste activități suplimentare? De ce la școală cercurile facultative de limbi străine au prea puțini membri, în timp ce 30—40% din elevi au profesori de limbi străine acasă?

Am spus deci familia, dar nu mă opresc aici. Tot la factorii subiectivi, și deci foarte susceptibili de a fi eliminați din procesul de supraaglomerare, intră și destul de multe activități ale organizației U.T.C.

În cele mai multe cazuri — de ce n-am recunoaște-o? — acțiunile organizate în școli și licee sînt departe de a mobiliza pe toți utecistii respectivei organizații U.T.C., ele fiind dimpotrivă primite ca o plictisitoare obligație. Subliniez, ca o obligație, pentru că aici este unul din punctele cele mai vulnerabile. Neatrăgînd, nereușind să mobilizeze prin însăși esența și conținutul lor, multe din acțiunile specifice organizației U.T.C. au trecut sub un soi de tutelă a cadrelor didactice. Pentru mobilizări la muncă patriotică, pentru orele de învățămînt politico-ideologic, pentru participarea la cercurile de științe sociale chiar, este din ce în ce mai des necesar să se apeleze la autoritatea unui cadru didactic, de preferință a dirigintelui. În momentul în care multe din aceste activități, care ar trebui să fie de așa natură concepute și realizate încît să oglindească mai adevărat aspirațiile celor cărora le sînt destinate, elevilor uteciști, trec — din pricina deficiențelor lor organizatorice — pe seama școlii, apare un soi de dublare a vieții organizației U.T.C.

Evident, dirigintele este omul cu rolul cel mai important în procesul educativ al tinerilor. Pe lîngă rolul său însă, de cele mai multe ori el este și purtătorul factorilor de educație politică și civică de care ar trebui să răspundă organizația U.T.C. a clasei respective. Organizația nu întotdeauna, încearcă totuşi în continuare să o facă, dirigintele o face și el, apare paralelismul care obosește, care stinge de cele mai multe ori interesul elevilor.

Am spus că multe din activitățile organizației nu reușesc să atragă, dar principala problemă este acum modul în care s-ar putea înlătura această stare de lucruri. Mai întîi, de ce nu reușesc acțiunile noastre să artagă? Există în cele mai multe cazuri mentalitatea că programele de activități sînt elaborate de un for conducător (biroul U.T.C. în cazul unei organizații de clasă) și supuse aprobării. Evident, teoretic totul e cum nu se poate mai bine și mai frumos. Practic însă și biroul respectivei clase care se ocupă de întocmirea materialului, are o mare încredere în secretarii și birourile anilor trecuți, folosește deci încrezător programele acelor ani și-și utilizează prea puțin puterea de creație, fantezia și spiritul organizatoric. Știu, că un secretar sau un birou care procedează așa, trebuie pus în discuția organizației și schimbat. Bun; alegem alte cadre de conducere. Cadre noi. În mod inevitabil vor apela cu multă încredere la ceea ce au realizat cei dinaintea lor, ei neavînd experiență. Nu e vorba aici de reavoință sau de incapacitate, e vorba de un strat serios de praf și oboseala, de o mentalitate învechită care îi împiedică pe mulți să transforme acțiunile organizației U.T.C. în lucruri specifice tinereții și entuziasmului generației care stă acum în bănci. Mai e vorba de încă un fenomen greu de înlăturat, acela al concentrării vieții de organizație la nivelul conducătorilor. Într-o clasă obișnuită de școală, cel mai utecist dintre uteciști este secretarul ei. El strînge bani, el împarte bilete, el propune acțiunea și ține ședințe etc. Ceilalți — masa de uteciști — trăiesc într-o dulce pasivitate față de agitația acestui om. Participarea lor la un simpozion, la o adunare generală sau la un cerc este pur fizică. Cea mai mare victorie a organizației U.T.C. în școli ar fi antrenarea efectivă a tuturor elevilor la viața de organizație. Cointeresarea și atragerea lor, ar însemna intr-un fel transformarea oganizației U.T.C. într-o a doua clasă, cu orele ei de educație, cu orele ei de relaxare, cu sentimentul unic al unei mai tinere, puternice și entuziaste familii, sentimentul pe care organizația U.T.C. din școli trebuie să-l transfere generației de mîine.

ELENA VIORELA PETRUȚ,
secretar al Comitetului U.T.C.
al Liceului „Gh. Lazăr", București

PREŞCOLARII CA ELEVI

(dar nu ai clasei I)

Pentru învăţămîntul preşcolar din ţara noastră, Hotărîrea Plenarei C.C al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. este de o importanţă excepţională, stabilind coordonatele dezvoltării şi perfecţionării procesului educaţiei preşcolare la scara întregii generaţii de copii.

S-a relevat funcţia educativă a învăţămîntului preşcolar care, pe drept cuvînt, pentru prima dată este considerat ca parte integrantă a sistemului unitar de învăţămînt din patria noastră. În consecinţă, s-a stabilit cel mai înalt ritm de dezvoltare a capacităţii de cuprindere a copiilor în învăţămîntul preşcolar, întîlnit în cei 80 de ani de istorie a grădiniţelor de copii din România.

Astfel, dacă în prezent sînt cuprinşi în grădiniţe 44% din copiii de vîrstă preşcolară din ţară, pînă în 1980 urmează să realizăm generalizarea învăţămîntului preşcolar, în prima etapă, cel puţin pentru copiii de 5 ani. Acest ritm ne obligă ca, în numai 7 ani, să dublăm actuala capacitate de cuprindere a grădiniţelor, bineînţeles, la nivele calitativ-superioare.

Pentru realizarea acestor proiecte de mare amploare s-au şi luat o serie de măsuri împreună cu organele locale ale puterii de stat şi cu ministerele economice care au în atribuţii şi organizarea de grădiniţe, măsuri care urmăresc extinderea spaţiului necesar noilor grădiniţe. O atenţie deosebită trebuie acordată înfiinţării, la timp, a tuturor locurilor prevăzute pentru acest an şi pentru anii următori ai actualului cincinal. În funcţie de cerinţele sociale ale fiecărui judeţ sau localităţi, spaţiul pentru grădiniţe noi poate fi extins prin amenajarea unor localuri existente. Calea amenajărilor de grădiniţe cu program normal (de 6 ore pe zi) în spaţii existente, dar realizate cu spirit gospodăresc, care să exprime grija pentru copii, poate conduce la rezultate deosebite ; multe din resursele locale de spaţiu pot fi valorificate în beneficiul educaţiei.

Obiectivele din planul de investiţii centralizate pentru învăţămîntul preşcolar sînt destinate, în totalitate, grădiniţelor cu program prelungit, cunoscut fiind importantul rol social al acestora de a sprijini participarea femeii la procesul de producţie.

În vederea îndeplinirii sarcinilor plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea unitară a învăţămîntului preşcolar pe întreg teritoriul ţării, acţiuni deosebite trebuie să se manifeste în judeţele rămase în urmă sub acest aspect, cum sînt Botoşani, Suceava, Iaşi, Prahova, Dîmboviţa, Teleorman, Vaslui, Ilfov, Hunedoara

În ceea ce priveşte cuprinderea cu prioritate a copiilor de 5 ani în grădiniţe, sarcină subliniată în Hotărîrea plenarei s-a întreprins, împreună cu inspectoratele şcolare, întocmirea unor studii de analiză în fiecare localitate încît, cel mai tîrziu pînă în 1975, toţi copiii să beneficieze de educaţie în grădiniţă cel puţin un an înainte de intrarea în clasa I.

În acest sens, păstrînd tot ce este pozitiv în experienţa grădiniţelor noastre, vom îmbunătăţi programele, accentuînd rolul formativ al procesului de învăţămînt în general şi al unor elemente pregătitoare pentru intrarea în clasa I, fără a prelua, însă, sarcinile şcolii. Se perfectează cadrul învăţării limbilor străine în grădiniţe, sub conducerea unor profesori de specialitate, în strînsă colaborare cu educatoarea grupei respective. Este vorba de a răspunde sarcinilor trasate de plenară în privinţa însuşirii unor limbi de largă circulaţie mondială ca limbile rusă, engleză, franceză, germană, care se vor învăţa la grupele mijlocie şi mare, în cel mult 6 jumătăţi de oră pe săptămînă. Plasarea acestor activităţi în programul zilei se va face astfel încît în cursul unei săptămîni să fie aşezate la aceeaşi oră.

În ce priveşte îmbunătăţirea metodologiei învăţămîntului preşcolar, considerăm că e necesară o intensificare a acţiunii de perfecţionare a pregătirii profesionale a educatoarelor, mai ales sub aspectul pregătirii psiho-pedagogice a acestora. Totodată, este necesar să fie îmbogăţite sursele de informare ştiinţifică în domeniile care fac obiectul practicii educative din grădiniţe cum sînt : cunoaşterea naturii şi a vieţii sociale, dezvoltarea vorbirii copiilor, învăţarea elementelor de matematică modernă în formele jocului logic accesibil preşcolarilor, educaţia muzicală, artistică şi fizică a copiilor. În acest scop se iniţiază elaborarea unor manuale pentru educatoare, mai complexe decît metodicile destinate elevelor din liceele pedagogice de educatoare, manuale în care să fie cuprinse, pe lîngă informaţii ştiinţifice din domeniile amintite, elemente de psihologie genetică aplicată, precum şi îndrumări privind promovarea unor metode active care să solicite copilul să acţioneze independent, să caute să descopere soluţii variate, originale la aceeaşi problemă, să pună întrebări, eliminînd din practica educativă metodele şi procedeele care determină copilul la o recepţie pasivă. O contribuţie deosebită în această acţiune sperăm să o aducă profesorii de pedagogie şi metodiştii celor 40 licee de educatoare din ţară, care se vor întruni într-o consfătuire pe ţară preconizată pentru primul trimestru al noului an şcolar.

În perspectivă, pregătirea universitară a unor cadre cu înaltă specializare pentru învăţămîntul preşcolar la facultăţile de pedagogie (Bucureşti, Cluj, Iaşi) va contribui la îmbunătăţirea cercetării ştiinţifice şi perfecţionarea substanţială a procesului educaţiei preşcolare în grădiniţele noastre.

ELEONORA POP
inspector principal în Ministerul
Educaţiei şi Învăţămîntului

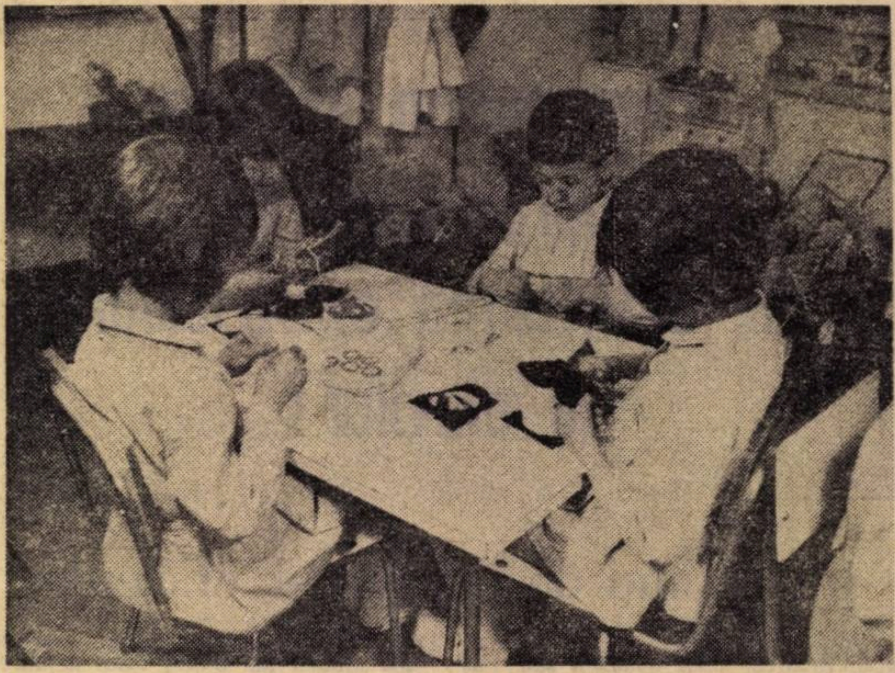

La grădiniţa de copii a Combinatului de confecţii şi tricotaje din Bucureşti.

Toamna se numără bobocii!

Cum să nu observi adevărul mereu inedit al străvechiului proverb, acum în aceste zile de amiază ale anului, cînd tot ce ne înconjoară, greu de fructe, emoţii şi evenimente, se colorează de sărbătoarea rodului, cînd toate se regăsesc într-un suav echilibru promiţător : între vară şi toamnă ?

Campania de numărare a „bobocilor" a început, hotărît, încă din vară ! Păşind în miezul ei, i-am măsurat — simbolic — temperatura în scurta convorbire iniţiată la Grădiniţa nr. 45, sectorul 8, din Capitală.

Pe o alee tăcută şi umbroasă, în cartierul Bucureştii Noi, chiar înainte de a descopei grădiniţa, m-au întîmpinat în aer sunetele de clopoţei, gălăgia cristalină a vocilor copiilor.

M-au întîmpinat, apoi, tovarăşa directoare a grădiniţei, **Paula Nenciu**, şi tovarăşele educatoare **Sabu Aneti** şi **Cuteanu Anastasia.**

Red. : Tovarăşă directoare, cum veţi proceda dumneavoastră pentru a cuprinde cît mai mulţi copii de 5 ani în grădiniţă ?

Paula Nenciu : Noi am studiat în colectiv cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie şi ne-a bucurat faptul că se pune un accent deosebit pe generalizarea învăţămîntului preşcolar. Aceasta ne angajează şi mobilizează ; în primul rînd, să răspundem sarcinii de a include toată generaţia de 5—6 ani în grădiniţă. Cînd vom primi dosarele de înscriere, vom face anchete sociale, pentru a studia vîrsta copiilor, condiţiile lor de viaţă, a acorda prioritate celor cu condiţii proaste de locuit, copiilor familiilor numeroase şi mai ales celor din familii dezorganizate. Niciodată n-am realizat totalul de cereri : cartierul muncitoresc e mare ; pe de altă parte, specificul grădiniţei — cu orar prelungit — e unic în sector. Noi oferim condiţii excepţional de bune, dar numai pentru 110 copii. O altă condiţie de înscriere, la noi, e ca mamele să fie în cîmpul muncii. Anul trecut au rămas pe dinafară acei copii care nu aveau mame în producţie. Încă de acum doi ani la Inspectoratul şcolar al sectorului s-a pus problema extinderii spaţiului actual. Comitetul Executiv al Consiliului popular deţine în prezent un proiect de construcţie, cu toată documentaţia — care se pretează, şi ca valoare şi ca necesitate — executat de tatăl unui copil din grădiniţă, proiectant în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. În spaţiul nou creat am avea posibilitatea să primim în plus 200 de copii. Noi am luat şi o iniţiativă personală : mărirea spaţiului pentru o sală de mese şi clasă, prin desfiinţarea unui zid despărţitor.

A. Sabu : 25 de copii în plus — o grupă — ar intra în această sală. Grădiniţa noastră asigură condiţii excelente de educaţie, instrucţie şi de uşurare a muncii părinţilor, dar e împărţită necorespunzător. Supraetajarea creează dificultăţi pentru noi. Sînt două nivele în două corpuri de clădiri, care ar necesita un personal mai mare de supraveghere.

A. Cuteanu : Nu putem să supraveghem făcînd naveta, sus şi jos. În grădiniţe e bine să existe un singur nivel.

P. Nenciu : Anul trecut s-a dat în folosinţă o creşă, în Cartierul Pajura, cu 250 de locuri, dar în ea n-au intrat decît 100 de copii, în timp ce grădiniţa noastră a respins aproape tot atîtea cereri. Eu aş propune consiliilor populare să reflecteze la raţionalizarea raportului între construcţia de creşe şi cea de grădiniţe.

Red. : Poate n-ar fi rău dacă aţi schimba localurile sau dacă măcar creşa ar ceda o parte din spaţiu, provizoriu, grădiniţei, copiilor de 3—4 ani de exemplu.

A. Cuteanu: — Tot trebuie să satisfacem cererile cartierelor Pajura, Chitila...

A. Cuteanu : Creşa e construită sub egida Ministerului Sănătăţii şi ar trebui aprobarea acestuia.

A. Sabu : — E foarte binevenită măsura generalizării. E atît de necesar ! S-a văzut cît de bine se prezintă copiii care au trecut prin grădiniţe. Şi şcoala satisface cerinţele programei, şi acomodarea cu colectivul se face mai devreme.

Red. : În concluzie, sînteţi în faza înaintării de propuneri.

P. Nenciu : Inspectoratul şcolar le-a aprobat întotdeauna. Celelalte două foruri de care depinde rezolvarea sînt Serviciul de sistematizare şi Inspectoratul sanitar de stat.

DOINA STERESCU

Condiţia de... viitor elev

Cum vor putea fi ajutaţi copiii de 5 ani care au fost şcolarizaţi în acest an. să depăşească decalajul care îi desparte de cei care au frecventat grădiniţa pînă în prezent ? — iată o întrebare care stă firesc în atenţia noastră, a celor care lucrăm în grădiniţe. După părerea mea, două sînt obiectivele de maximă importanţă pe care le avem de urmărit, pentru reuşita deplină în acest domeniu. În primul rînd va trebui să dezvoltăm, la nou veniţii în grădiniţă, dragostea pentru muncă, pentru condiţia lor viitoare de şcolari. Al doilea obiectiv ar fi după mine — în cadrul formării deprinderilor prevăzute de programă — cultivarea în mod insistent a acelor deprinderi absolut necesare clasei I (formarea mîinii pentru scris, a deprinderilor de conduită în colectiv, intelectuale şi practice, grija faţă de rechizite şi avutul obştesc).

În urma consultării colectivului de educatoare al grădiniţei noastre, am hotărît, ca o măsură de prim ordin, asigurarea grupei mari cu cele mai bune cadre didactice de care dispunem, chiar dacă acestea îşi părăsesc grupa anterioară. Aş propune chiar efectuarea unui transfer temporar de personal didactic calificat la grădiniţele recent înfiinţate, pentru a se putea acorda toată atenţia copiilor nou veniţi. Este imperios necesar, apoi, ca perioada de cunoaştere a acestor copii, a zestrei cu care vin ei în grădiniţă din mediul familial, a părinţilor, să se facă într-un timp cît mai scurt. Să nu ne deruteze rezultatele bune obţinute de ceilalţi copii să nu facem din unii „vedete", iar din alţii nişte complexaţi.

A doua sarcină, care decurge din prima, ar fi adîncirea tratării diferenţiate, individuale a copiilor. Mai ales în perioada destinată jocurilor şi activităţilor alese, se poate accentua munca individuală cu copiii nou veniţi, valorificîndu-se din plin timpul afectat acestor activităţi. Pentru a evita pericolul supraîncărcării, este bine — cred — să eliminăm unele activităţi mai puţin semnificative şi să organizăm totul în mod atractiv, să creăm o ambianţă plăcută de joc. De mare importanţă este integrarea efectivă a acestor copii în activităţile colective ale grupei, pe baza împărţirii atente a sarcinilor şi a antrenării lor treptate în viaţa de colectiv, ca şi prin dezvoltarea activităţii de acasă a copiilor. Trecerea de la regimul familial la regimul mixt : familie-grădiniţă, se va face printr-o acţiune paralelă, sinergică, în care elementele de educaţie nu se vor repeta, ci se vor completa.

PROFIRA STAN
directoarea Grădiniţei nr. 8,
Bucureşti

Lecţia introductivă de filozofie

În perioada scurtă care a mai rămas pînă la deschiderea noului an şcolar, gîndurile tuturor slujitorilor şcolii se îndreaptă, în mod firesc, spre asigurarea condiţiilor necesare ridicării procesului de învăţămînt. În acest scop, printre multiplele preocupări de o atenţie aparte se bucură pregătirea lecţiei introductive care, aşa cum dovedeşte experienţa la catedră, prezintă o importanţă deosebită. Ea constituie o fereastră larg deschisă spre disciplina pe care o predăm şi este menită să stimuleze interesul şi pasiunea elevilor pentru însuşirea conştientă şi sistematică a noilor cunoştinţe. Pe de altă parte, ea realizează o introducere treptată a elevilor în studiul obiectului de învăţămînt, favorizînd acomodarea lor cu activitatea şcolară.

Întrucît lipseşte din multe manuale, inclusiv din cel de filozofie, pentru ca această lecţie să poată îndruma elevii în lumea obiectului de studiu, este necesar să i se asigure nu numai un conţinut bogat, ci şi o formă atractivă de expunere, care să dinamizeze gîndirea şi să le trezească interesul.

Oferind elevilor o imagine de perspectivă asupra activităţii din cursul anului şcolar, lecţia introductivă de filozofie nu se poate mulţumi cu o simplă enumerare a principalelor capitole ale cursului : noţiuni de istoria filozofiei, noţiuni de materialism dialectic, noţiuni de materialism istoric şi socialism ştiinţific. Pentru ca ea să-şi atingă scopul propus este necesar ca, încă din prima oră, să-i facem pe elevi să înţeleagă care este rostul filozofiei, în ce constă utilitatea ei, ce le oferă studiul filozofiei marxiste precum şi faptul că ea constituie o busolă, un ajutor şi un îndrumător preţios în lupta pentru făurirea orînduirii comuniste.

De asemenea, trebuie relevat rolul deosebit pe care îl are filozofia marxistă în formarea şi educarea omului nou. După cum se ştie, construirea cu succes a noii orînduiri presupune dezvoltarea multilaterală şi armonioasă a fiecărui membru al societăţii. Filozofia marxistă reprezintă tocmai unul din mijloacele importante de educare la oameni a unor înalte calităţi şi principii morale.

Pe lîngă acestea, este semnificativ şi stimulativ totodată să arătăm elevilor că filozofia îi ajută pe oameni să-şi lămurească sensul vieţii, să devină profund conştienţi de justeţea idealurilor pentru care luptă, astfel încît fiecare tînăr să înţeleagă locul şi rolul său în efortul general al poporului nostru în opera de făurire a societăţi socialiste multilateral dezvoltate. Desigur, formarea unei concepţii clare şi unitare asupra sensului vieţii este posibilă numai dacă oamenii şi-au format o concepţie generală justă despre lume şi acest obiectiv se poate realiza tocmai prin însuşirea materialismului dialectic şi istoric.

În sfîrşit, se cere să fie relevată contribuţia importantă pe care o aduce filozofia la dezvoltarea gîndirii, făcînd-o mai suplă, mai pătrunzătoare.

Ca o concluzie (a lecţiei introductive) filozofia marxistă este folositoare fiecărui om, indiferent de domeniul în care îşi desfăşoară activitatea. Astfel, oamenilor de ştiinţă ea le oferă o bază teoretică şi metodologică generală pentru cercetarea şi interpretarea fenomenelor şi proceselor pe care le studiază, reprezentînd o călăuză în cercetarea ştiinţifică. Scriitorilor şi artiştilor le dă o orientare justă în munca de creaţie, îi ajută să oglindească profund şi viu, în imagini artistice, măreţia vieţii pe care o trăim, faptele de eroism ale omului nou. Pe scurt, filozofia marxistă vine în sprijinul fiecărui membru al societăţii noastre socialiste.

Procedînd astfel, putem avea certitudinea că predarea filozofiei în liceu va aduce o contribuţie sporită la pregătirea tineretului pentru muncă şi viaţă — imperativ fundamental al învăţămîntului nostru.

În afara celor arătate, socotesc că în deschiderea cursului de filozofie, care este bine să aibă loc în cadrul adecvat al cabinetului de ştiinţe sociale pentru a putea folosi diferite materiale, profesorul se va simţi îndemnat să dea elevilor şi cîteva indicaţii bibliografice măcar pentru primul capitol, insistînd mai ales asupra documentelor de partid şi de stat ce trebuie cunoscute.

O deosebită importanţă practică ar avea şi unele recomandări în scopul dezvoltării capacităţii şi deprinderii elevilor cu un stil raţional şi eficient de muncă intelectuală independentă specific obiectului, precum şi unele precizări referitoare la modalităţile de lucru în ore, în aşa fel ca ponderea s-o aibă însuşirea activă a cunoştinţelor prin activităţi directe ca seminarul şi studiul individual.

Prof. ION CODRU
Liceul nr. 36, Bucureşti

Casa tineretului din Iaşi

Unitate între disciplinele sociale şi celelalte discipline

Complexitatea transformărilor conştiinţei umane în sensul făuririi unei concepţii materialist-dialectice despre lume face posibilă, după părerea noastră, manifestarea în practică, în activitatea didactică a cel puţin două tendinţe greşite : considerarea că numai ştiinţele sociale şi, în cadrul lor, numai filozofia ar permite educaţia ateist-ştiinţifică nemijlocită, explicită şi subaprecierea problemelor criticii religiei în numele unei critici „pure" a idealismului ca formă rafinată a religiei.

Cu scopul evitării unei asemenea alternative, socotim că în întreaga sa activitate profesorul trebuie să se călăuzească metodologic după două principii esenţiale : realizarea unităţii dintre influenţele ştiinţelor sociale şi celelalte discipline, precum şi a unităţii intrinsece a disciplinelor sociale, unitate realizată pe plan superior, sintetic şi integrativ de predarea în ultimii ani a obiectului filozofie ; ducerea pînă la capăt a disputei filozofice fundamentale şi ireconciliabile, depăşindu-se limitele criticii abstracte, teoretice, doar a formei rafinate a religiei şi critica acesteia ca atare.

Am dori să subliniem că, în lumina primului principiu, legătura firească între obiectele de învăţămînt poate să fie realizată în mod real în conştiinţa elevilor în măsura în care ceea ce este implicit devine explicit, cu alte cuvinte, în măsura în care toate cadrele didactice ajung la interpretarea materialistă şi dialectică a fenomenelor, cea mai temeinică sudură rămînînd atributul profesorului de ştiinţe sociale. În acest sens, cred că merită atenţie iniţiativa întreprinsă în cadrul Grupului şcolar pentru industria lemnului din Rîmnicu Vîlcea, care constă în antrenarea tuturor cadrelor didactice în studierea posibilităţilor concrete pe care le oferă fiecare disciplină şi fiecare lecţie pe linia educării ateist-ştiinţifice a elevilor. Este vorba despre hotărîrea ca în cadrul comisiilor metodice pe specialităţi să se organizeze şedinţe de lucru în care să se studieze posibilităţile concrete, precum şi modalităţile de prezentare a concluziilor ateist-ştiinţifice pe teme şi lecţii.

Menţionăm că nu este vorba de referate teoretice abstracte, „de principiu", ci de studiu concret, colectiv al posibilităţilor pe care programele şi, în cadrul lor, fiecare lecţie le oferă integrării organice a obiectivelor educaţiei ateist-ştiinţifice şi în general ale educaţiei comuniste în multilateralitatea ei.

Fără a minimaliza valenţele educative excepţionale ale obiectului filozofie, a considera că doar în predarea acesteia, şi în cadrul ei doar cîteva lecţii, printre care lecţiile de istoria filozofiei şi lecţia despre ştiinţă şi religie, pot servi formării concepţiei ateist-ştiinţifice despre lume este profund greşit teoretic şi extrem de dăunător practic.

Împotriva unei asemenea poziţii, pe care o putem califica cel puţin limitată, este imperios necesar ca toţi profesorii să se străduiască să cultive spiritul ateist-ştiinţific prin predarea oricărei discipline şi oricărei lecţii. Totuşi, pentru că în practică se manifestă încă neajunsuri, cred că nu ar fi lipsit de interes ca, la nivelul catedrelor de ştiinţe sociale, să se studieze în mod concret şi detaliat, la fiecare disciplină şi fiecare lecţie, modul în care acestea pot contribui la atingerea obiectivelor educaţiei ateist-ştiinţifice. În această direcţie, de mare însemnătate în şcolile judeţului nostru va fi aplicarea practică a concluziilor metodologice desprinse în urma simpozionului ţinut în această primăvară avînd ca temă : „Şcoala, factor de cultură şi civilizaţie. Formarea gîndirii materialist-dialectice despre lume şi viaţă a tineretului şcolar", simpozion realizat sub conducerea Comitetului judeţean de partid de către Inspectoratul şcolar, Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă şi Casa corpului didactic, cu sprijinul nemijlocit al Academiei de ştiinţe sociale şi politice „Ştefan Gheorghiu".

În legătură cu cel de al doilea principiu enunţat, cred că este necesară repunerea ateismului în drepturile sale fireşti, lucru ce se resimte cu atît mai mult cu cît profesorul, absorbit de frumuseţea disputei logice cu diferite forme de idealism, ar putea să neglijeze critica religiei ca atare, să o socotească de la sine înţeleasă.

În măsura în care instruirea şi educarea ateist-ştiinţifică sînt obiective ale întregului proces de învăţămînt, în această direcţie vor acţiona eficient strădaniile fiecărui profesor de a integra în activitatea didactică tipurile de lecţie, metodele şi procedeele active dintre care aş enumera : „expunerea dramatică", „expunerea cu oponent", „dezbaterea", „seminarul", „lucrările de analiză teoretică şi practică", dezbaterea impunîndu-se ca cea mai generoasă formă de conştientizare a lecţiei. Cred, de asemenea, că sînt preţioase indicaţiile metodice ce privesc educaţia ateistă, cuprinse în volumul „Ştiinţă, religie, societate", reţinînd mai ales necesitatea dezvăluirii şi fixării noţiunilor, categoriilor cu care elevii trebuie în ultimă instanţă să opereze independent în cîmpul disputei : materialism-ştiinţă pe de o parte, idealism, religie pe de altă parte. Prin excelenţă, o condiţie a eficienţei muncii specifice necesare în procesul educării ateist-ştiinţifice este reprezentată de asigurarea caracterului deschis al discuţiei.

Îndeplinirea cerinţelor enumerate mai sus presupune condiţia fundamentală ca toate argumentele folosite să aibă caracter ştiinţific, logic-istoric, argumentarea să se realizeze în cunoştinţă de cauză. Aşa cum construirea structurii ştiinţifice a lecţiei presupune folosirea cu măiestrie a datelor ştiinţelor particulare în sinteze filozofice superioare, defrişarea terenului presupune cunoaşterea acelui minim de informaţie despre religie şi istoria ei, încît să putem dezvălui în faţa celor ce se mai găsesc sub influenţa acestor concepţii caracterul contradictoriu, retrograd şi narcotizant al tuturor credinţelor religioase.

Prof. ALEXANDRU DRĂGAN
Grupul şcolar pentru industria lemnului, Rm. Vîlcea

Ora de istorie la clasa a IV-a

Realizarea în cele mai bune condiţii a educaţiei patriotice presupune o activitate ordonată şi bine organizată.

Formarea reprezentărilor şi noţiunilor de patrie, popor, naţiune, partid, trecut de luptă, vitejie, eroism etc. ; dezvoltarea sentimentelor patriotice, dragostea de patrie, ataşament faţă de clasa muncitoare şi partid, admiraţie faţă de trecutul de luptă al poporului român, mîndrie naţională şi ură faţă de duşmanii patriei — iată principalele obiective urmărite în orele noastre de istorie. Toate cele amintite nu se formează însă în mod spontan, de la sine, ele sînt rezultatul unui îndelungat şi complex proces educativ.

La venirea în şcoală, copilul are vagi noţiuni despre patrie, popor, ele fiind mai mult reprezentate de locul, casa, satul în care s-a născut. Treptat, prin lecţii, cercul reprezentărilor se lărgeşte, dobîndind un conţinut tot mai bogat. Studiul geografiei, conţinutul multor lecţii de citire, activităţile extraşcolare dar, mai ales, studiul istoriei contribuie la formarea noţiunilor, reprezentărilor de patrie, popor, la întărirea sentimentelor şi convingerilor patriotice.

Cunoaşterea trecutului istoric al poporului, a luptelor sale glorioase pentru apărare şi independenţă, trezeşte în sufletul copilului puternice sentimente de dragoste şi admiraţie faţă de patrie şi popor.

Pentru atingerea acestui scop, în ajutorul metodelor didactice folosite în predare, vin povestirea şi lectura.

De exemplu, la lecţia „Participarea României la primul război mondial" învăţătorul va putea citi despre Moş Miron al lui Agîrbiceanu care, după ce şi-a împărţit otava „strămătură nu alta" pentru caii soldaţilor români, vede căzînd pe pîinea albă primită în dar de la aceştia două lacrimi de fericire şi bucurie, că visul de veacuri al românilor din Ardeal — unirea cu Ţara — s-a înfăptuit.

Folosirea elementelor de istorie locală o consider de asemenea un stimulent de seamă în studiul istoriei.

Cînd elevii mei vor afla, la timpul şi locul cuvenit, că satul lor — Tăuni — are o vechime de peste 2 000 de ani, că pe locul casei în care s-au născut a fost cîndva aşezarea unui dac, cînd vor afla că 200 de consăteni ai lor au participat la 1 decembrie 1918 la adunarea de la Alba-Iulia, umblînd pe jos mai mult de o sută de kilometri pentru a vedea înfăptuită unirea cu Ţara, cînd vor afla că Ioan Bianu, preşedinte al Academiei Române s-a născut în comuna lor, sigur interesul pentru cunoaşterea istoriei poporului român va creşte. De unde toate acestea ? Din documente scrise şi mai ales din obiectele muzeului şcolii strînse de profesorul şi de elevii şcolii, de pe vatra satului. Trei ciocane din epoca pietrei şlefuite, un tîrnăcop din epoca bronzului, un vîrf de lance, mai multe cioburi de oale, un lacăt foarte vechi şi ingenios lucrat, alte multe lucruri şi arme de luptă, o colecţie de monede foarte vechi, ba chiar şi o măsea de mamut de dimensiuni uriaşe — pe care noi le păstrăm cu grijă, cu mîndrie pentru că ne vorbesc despre trecutul satului nostru, despre istorie...

Înv. INOCENŢIU CODĂU
com. Tăuni, judeţul Alba

Telemesaje

În preajma celui de al treilea an şcolar în care emisiunile de televiziune vor îndeplini, în spiritul Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, funcţia de mesager pentru o parte mai importantă ca în trecut din necesarul audio-vizual al procesului de învăţămînt, rolul ce revine şcolii în întreaga viaţă socială depinde, în mod hotărîtor, de perfecţionarea conţinutului, metodelor şi formelor de comunicare şi însuşirea cunoştinţelor. Realizarea acestor obiective pretinde ca în practica şcolară să fie asimilate statornic cîteva modalităţi de perfecţionare pedagogică, printre care de cea mai mare utilitate sînt :

— promovarea continuă a metodelor active care stimulează gîndirea independentă a elevului ;

— reducerea ponderii ocupate în prezent de activităţile expozitive ;

— formarea capacităţii de aplicare practică şi în condiţii noi a cunoştinţelor însuşite ;

— formarea deprinderii de muncă independentă, sistematică şi organizată.

„Aceasta presupune a se acorda un rol mai mare activităţii în laborator şi atelier, diferitelor forme de exerciţii şi aplicaţii practice, extinderii mijloacelor audio-vizuale“ (Paul Niculescu-Mizil : Probleme actuale ale dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului, Era Socialistă, LIII, 16/73 pag. 19).

Experienţa primilor doi ani şcolari în care Radioteleviziunea Română în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice au realizat emisiuni de TVS ce au fost cercetate şi integrate organizat în procesul de învăţămînt din majoritatea liceelor de cultură generală, a permis formularea unui număr de concluzii ferme asupra calităţilor pe care trebuie să le aibă asemenea emisiuni pentru a beneficia de un grad mare de utilitate pedagogică, precum şi în privinţa modalităţilor de integrare eficientă în lecţie.

Pe baza acestor acumulări şi în conformitate cu etapele prevăzute în programul de dezvoltare al acţiunii, în anul şcolar 1973—74 televiziunea şcolară integrată se deschide şi spre şcoala generală, prin emisiuni de botanică şi geografie pentru clasa a V-a şi emisiuni de electrotehnică pentru activităţile tehnico- productive ale clasei a VII-a. În acelaşi timp se continuă şi se amplifică ciclurile de emisiuni începute pentru liceu la obiectele : biologie (anul III), geografie (anul VI), chimie (anul III) şi fizică (anul III). Astfel elevilor din şcolile generale şi licee li se vor pune la dispoziţie în acest an şcolar un număr de peste 70 emisiuni de TV şcolară ce vor putea fi integrate sub conducerea profesorilor în lecţiile pe care le vor practica, sau, datorită faptului că sînt retransmise în aceeaşi săptămînă, vor putea fi vizionate ca emisiuni de TVS dirijată, în afara activităţilor şcolare.

Subiectele emisiunilor au fost alese pe temeiul unor criterii validate, aplicînd metodologia anchetelor cu experţi, în urma cărora s-au selecţionat şi transferat spre TVS acele părţi din lecţii care, pentru a fi realizate, necesită intervenţia mijloacelor audio-vizuale.

Dacă în cazul liceelor, mai puţin numeroase, profesorii pot avea la dispoziţie alături de emisiunile de TVS şi unele copii de filme didactice împrumutate de la filmotecile judeţene, în cazul şcolilor generale, numeroase şi răspîndite pe suprafeţe mari, prezenţa mesajelor audio-vizuale necesare procesului de învăţămînt, aduse prin intermediul relativ simplu al televiziunii şcolare, va putea reprezenta un ajutor important şi o condiţie concretă pentru perfecţionarea metodică a lecţiei.

Acest mesaj-emisiune T.V.S. nu reprezintă o lecţie (şi nici o microlecţie !), ci doar o parte a acesteia. Pornind de la faptul că fiecare oră de curs reprezintă un act de învăţămînt de o individualitate irepetabilă, datorită unor variabile specifice cum sînt : nivelul real de pregătire a clasei şi a fiecărui elev în parte, nivelul performanţelor şcolare realizate la lecţiile anterioare, efectivul clasei, componenţa acesteia pe sexe, capacitatea de efort a elevilor (în raport cu curba de efort a zilei respective), materialele didactice efectiv folosite în orele de curs precedente ş.a., devine necesară o integrare autentică a mesajului televizat, prin adaptarea acestuia la toate variabilele care deţin ponderi însemnate în configurarea individualităţii irepetabile a orei de curs.

Cercetătorii şi realizatorii acestei acţiuni cunosc şi dificultăţile care urmează a fi depăşite, fie pe latura dotaţiei cu telereceptoare, fie a organizării orarelor şcolare pentru a le adapta necesităţii de integrare firească a emisiunilor de TVS în lecţii. Dar ei doresc şi speră totodată ca avantajele pe care le vor aduce aceste emisiuni de pionierat, ca şi deprinderile pedagogice noi pe care le vor forma treptat în masa cadrelor didactice angajate în acţiune, să le asigure o audienţă largă şi un cadru afectiv şi motivaţional favorabil.

Dr. AL. GHEORGHIU
Şeful laboratorului mijloace moderne
de învăţămînt, Institutul de cercetări
pedagogice

Îndrumări pentru folosirea emisiunilor de TV şcolară în procesul de învăţămînt în şcolile generale

De ce sînt necesare emisiunile de TV şcolară

Procesul de învăţămînt se desfăşoară în funcţie de o serie de obiective ce urmează a fi realizate de toţi elevii participanţi. În forma cea mai simplă de formulare, aceste obiective sînt sinonime cu scopurile acţiunii educaţionale, adică exprimă intenţia pedagogică ce stă la baza acţiunii. Dar, pe măsură ce exigenţele societăţii faţă de învăţămînt au crescut, s-a delimitat necesitatea ca obiectivele să fie exprimate cu o precizie din ce în ce mai mare. Acest deziderat s-a obţinut prin formularea lor în termenii comportamentelor finale, pe care elevii urmează a şi le forma şi a căror prezenţă poate fi demonstrată prin probarea unui minim de performanţe individuale.

Confruntat cu asemenea obiective, procesul de învăţămînt apare ca un ajutor oferit elevilor ce se instruiesc cu scopul realizării lor într-un timp cît mai scurt, într-un procent cît mai ridicat şi cu o stabilitate cît mai mare în timp. Practica şcolară demonstrează însă că ritmul de realizare a obiectivelor variază mult de la elev la elev şi că sînt obiective ce se obţin cu multă dificultate şi care necesită un timp îndelungat de instruire. De aici, necesitatea sporirii randamentului de învăţare al elevilor, proiectarea de variante pentru desfăşurarea procesului de învăţămînt şi alegerea aceluia care demonstrează cel mai ridicat grad de eficienţă.

Elaborarea unor asemenea variante presupune selecţionarea formelor de organizare a procesului de învăţămînt, a metodelor şi procedeelor didactice, a mijloacelor de învăţămînt şi tehnicilor de integrare, ca şi evaluării riguroase cu ajutorul unor instrumente elaborate special ; cu un termen intrat de curînd în nomenclatorul pedagogic, necesită o tehnologie didactică perfecţionată. În cadrul ei, mijloacele audio-vizuale îndeplinesc funcţii complexe şi, după estimări recente, au indicaţii majore de folosire pentru aproximativ 10—15 la sută din temele şi lecţiile cuprinse în programele şcolare ale diferitelor obiecte de învăţămînt.

Modalităţile de obţinere a mesajelor audio-vizuale necesare procesului de învăţămînt sînt variate, dar pînă nu demult filmul didactic reprezenta modalitatea principală. Cercetările întreprinse atît la noi cît şi în alte ţări, au arătat însă că prezenţa filmului didactic în scoală este încă departe de a satisface necesităţile procesului de învăţămînt, datorită costului ridicat, timpului mare de realizare, dificultăţilor de difuzare, condiţiilor cerute de manipularea aparatelor etc.

Plecînd de la aceste realităţi, a fost experimentată şi validată televiziunea ca mijloc de învăţămînt deoarece beneficiază de numeroase avantaje : emisiunile pot fi recepţionate în condiţii bune şi simultan aproape în întreaga ţară, condiţiile pretinse pentru recepţionare sînt uşor realizabile, mînuirea telereceptorului este simplă, elevii sînt deosebit de receptivi la imaginea televizată, costul de realizare devine foarte avantajos în condiţiile unui mare număr de beneficiari, emisiunile sînt realizate sub control de specialitate şi pedagogic ş.a.

Cum se organizează o lecţie cu TVS integrată

Lecţia în care se foloseşte, adică se integrează o emisiune de TV şcolară, cunoscută sub denumirea de **telelecţie** cuprinde de obicei, trei etape :

I. De la începerea telelecţiei pînă la începerea emisiunii de TVS.

II. Timpul în care se recepţionează emisiunea în clasă.

III. De la sfîrşitul emisiunii pînă la terminarea telelecţiei.

Duratele acestor etape sînt variabile şi depind de aşezarea emisiunii în cadrul celor 50 de minute ale lecţiei. Există şi situaţii, e drept destul de rare, cînd, datorită orei de începere a cursurilor şcolare, începerea sau terminarea telelecţiei coincide cu începerea, respectiv, încheierea emisiunii.

Cu cît durata emisiunii de TVS integrată este mai scurtă, cu atît timpul celor două perioade adiacente este mai mare şi dă posibilitate profesorului să asigure mai bine atît pregătirea clasei pentru folosirea mesajului transmis, cît şi valorificarea recepţionării sale.

Prezentăm cîteva reguli de organizare ce s-au desprins în urma experienţei primilor doi ani de folosire a TVS integrate :

a) Cele mai utile telelecţii s-au desfăşurat în laboratoare.

b) Telereceptorul sau telereceptoarele au o poziţie fixă în laborator (clasă) care să asigure o bună vizibilitate şi audibilitate tuturor elevilor.

c) Telereceptorul trebuie pus la punct înainte de începerea lecţiei şi, pentru a asigura ca începerea vizionării să corespundă exact cu începerea transmisiei, este bine ca el să fie încălzit şi să aibă numai sonorul închis, pentru a nu perturba etapa din lecţia anterioară emisiunii.

d) Tot înainte de începerea telelecţiei, profesorul trebuie să-şi pregătească laboratorul (clasa) cu toate celelalte mijloace de învăţămînt necesare.

e) Telelecţia trebuie să înceapă strict în momentul terminării recreaţiei, pentru a permite folosirea integrală a timpului ce precede transmisia.

f) Este bine ca elevii să aibă locuri fixe în încăperea şcolară respectivă pentru a se reduce la minimum posibil momentul organizatoric al telelecţiei.

g) Cele mai bune recepţionări au fost obţinute prin telereceptoarele cu diagonala ecranului de 59 cm.

În ce forme poate fi folosită TV şcolară

TV şcolară cuprinde acele emisiuni de TV care, sub diferite forme, sprijină procesul de învăţămînt şi realizarea obiectivelor sale. Cea mai cunoscută formă de difuzare este a **TVS completive,** în care, urmărindu-se analizarea şi aprofundarea unor teme mai dificile ale programei şcolare, îmbogăţirea sau sistematizarea conţinutului unor teme mai importante, emisiunile se recepţionează în timpul liber al elevilor, nu necesită sincronizarea cu orarul şcolar sau cu planificarea calendaristică şi, în consecinţă, au un caracter facultativ. În ţara noastră TVS completivă este o prezenţă mai veche, care, în mare parte, a cuprins emisiuni de consultaţii pentru elevii claselor terminale, aflaţi în preajma examenelor şi concursurilor de admitere în cicluri superioare de învăţămînt.

Emisiunile de care ne ocupăm în aceste materiale sînt grupate în forma **TVS integrată.** Mesajul acestora corespunde următoarelor patru criterii :

— **Se integrează** în programa şcolară a obiectului respectiv.

— **Se sincronizează** cu orarul şcolar şi cu planificarea calendaristică a cadrelor didactice care le utilizează.

— **Se recepţionează** de către elevi în lecţiile curente, desfăşurate în clasă sub conducerea profesorului de la obiectul respectiv.

— **Se valorifică** în cadrul procesului de învăţămînt.

Datorită acestor cerinţe, emisiunile de TVS integrată au o structură şi o durată determinată, programîndu-se după un plan publicat înainte de începerea anului şcolar, cu scopul de a da posibilitatea profesorilor să şi le sincronizeze cu propria planificare calendaristică.

Conţinutul acestor emisiuni cuprinde imagini utile, în cea mai mare parte în mişcare şi schimbare, evitîndu-se prezenţa unui alt profesor care, apărînd pe ecranul televizorului, ar putea înlocui profesorul clasei.

Ţinînd seama că nu toţi elevii din clasele paralele pot integra în mod curent în lecţii aceste emisiuni, în paralel este folosită şi forma de **TVS dirijată,** variantă în care sînt cuprinse emisiunile ce corespund următoarelor criterii :

— **Se integrează** în programa şcolară.

— **Se sincronizează** numai cu planificarea calendaristică a obiectului respectiv.

— **Se recepţionează** de către elevi ca o activitate extraşcolară obligatorie îndrumată şi dirijată de profesorul de specialitate.

— **Se valorifică** în clasă în lecţia imediat următoare vizionării.

În ultimă analiză, TVS dirijată este o variantă a formei integrate, de care se deosebeşte prin faptul că se recepţionează în afara lecţiilor curente şi, în consecinţă, nu mai solicită sincronizarea orarului şcolar cu ora transmiterii emisiunilor. În practică, toate emisiunile de TVS integrată sînt reluate la un interval de 1—2 zile sub forma TVS dirijate.

Există şi forma **TVS substitutivă,** în care întreaga programă şcolară este transferată emisiunilor de TV ce se transmit cu regularitate pentru elevii sau studenţii cursurilor fără frecvenţă.

Durata emisiunilor de TVS integrată (reluate săptămînal) realizate în acest an pentru şcoala generală va fi de 10 minute în medie pentru obiectele biologie şi geografie şi de 30 minute pentru electrotehnică (în cadrul activităţilor tehnic-productive). Datele la care se vor transmite sînt fixate, şi ca atare cunoscute de cadrele didactice înainte de începerea anului şcolar.

În ce constă sincronizarea orarului şcolar cu programul emisiunilor de TVS integrate

Sincronizarea orarului este poate cea mai dificilă problemă de rezolvat la nivelul şcolii. Ea constă în a programa stabil în orarul respectiv, la obiectul ce foloseşte emisiunile de TVS integrată, o lecţie care să se suprapună peste timpul ce revine emisiunii. De exemplu, dacă toate emisiunile de botanică la clasa a V-a s-ar transmite la orele 16,10 sau 16,20 şi ar avea o durată medie de 10 minute, în orarul şcolii cel puţin o clasă a V-a ar trebui să aibă botanica programată în intervalul care se suprapune peste timpul de transmisie. Numărul claselor ce pot fi sincronizate în orar depinde, pe de o parte, de numărul telereceptoarelor existente în școală (se folosește cîte unul pentru o clasă sau laborator), iar pe de altă parte, de numărul profesorilor de aceeași specialitate existenți în schema școlii.

În condițiile emisiunilor de electrotehnică, utile elevilor din clasele VII, acestea se integrează mai ușor datorită faptului că în orarul școlar lecțiile de atelier sînt programate într-un grup compact de 4 ore succesive. Este necesar doar ca ziua respectivă să corespundă cu orarul emisiunii.

Pentru a da posibilitatea integrării emisiunilor de TVS atît elevilor care învață dimineața, cît și celor de după amiază, fiecare emisiune va fi programată în aceeași săptămînă în cele două variante. De exemplu, emisiunile de geografie pentru clasa a V-a vor fi programate dimineața, marțea, în intervalul 9,00—9,30, iar după amiază, joia, în intervalul 16,10—16,30. Această organizare va favoriza și folosirea TVS în formă dirijată, de către elevii care nu au integrat emisiunile respective în lecție.

De cine depinde eficiența unei telelecții

Rațiunea introducerii televiziunii școlare în procesul de învățămînt constă tocmai în contribuția pe care o aduce la sporirea eficienței telelecției, a procesului de învățămînt în ansamblul său. Se știe că eficiența reprezintă un raport care se stabilește între obiectivele ce se propun a fi realizate în activitatea didactică și obiectivele pe care profesorul reușește să le realizeze.

Experiența acumulată în domeniul utilizării televiziunii școlare demonstrează că emisiunile de televiziune dețin numai potențial capacitatea de a spori eficiența procesului de învățămînt. Acest potențial al televiziunii de a îmbogăți fondul de reprezentări și a stimula gîndirea elevilor devine realitate numai în anumite condiții de organizare a procesului de învățămînt, a telelecției. Aceasta se dovedește eficientă numai atunci cînd în cadrul ei se creează toate condițiile necesare pentru activizarea elevilor, pentru participarea lor activă la procesul de construire a propriei cunoașteri, la operarea cu cunoștințele pe care le posedă, la aplicarea lor în condiții noi, precum și atunci cînd emisiunea se integrează firesc în cursul lecției. integrarea sa este pregătită în munca comună a elevilor cu profesorul înainte de emisiune, iar mesajul său este valorificat în activitatea elevilor în timpul rămas după emisiune, ca și în lecțiile următoare.

O atenție deosebită urmează a fi acordată elaborării de **situații problematice** care pregătesc recepționarea emisiunii sau care pot fi rezolvate cu ajutorul mesajului televizat, **organizării muncii individuale** a elevilor în cadrul activităților de laborator, a experiențelor și a **rezolvării diverselor tipuri de exerciții și probleme.** Astăzi se știe cu certitudine că, în cazul cînd emisiunea ar înlocui pur și simplu profesorul, iar acesta în restul timpului și-ar asuma doar sarcini informative, făcînd abstracție de prezența emisiunii și de necesitatea valorificării ei, eficiența telelecției nu s-ar deosebi de cea a lecțiilor lipsite de mesaj audio-vizual, sau poate ar fi chiar mai scăzută.

Așadar, eficiența telelecției nu depinde numai de calitatea emisiunii ci de ansamblul tehnologic în care se integrează, de totalitatea metodelor, formelor și relațiilor practicate în timpul lecției, de coerența și orientarea spre activizare a acestora.

Cum se elaborează un proiect de tehnologie didactică pentru o telelecție

Pornind de la ideea că emisiunile de TVS sînt create în scopul de a sprijini procesul de învățămînt, profesorul trebuie să le asigure eficiența printr-o integrare organică în lecție, integrare care poate fi realizată numai în condițiile unei pregătiri atente și minuțioase, atît din punct de vedere științific cît și pedagogic.

Emisiunile de TVS integrată se situează alături de ceilalți transmițători de mesaj pe care profesorul îi folosește obișnuit în lecție, devenind însă timp de 10 minute elementul principal de informare. În aceste condiții, funcția de organizator și coordonator al activității elevilor în lecție, precum și responsabilitatea profesorului pentru realizarea obiectivelor educaționale, se amplifică și capătă valențe noi.

Practica telelecțiilor realizate pînă în prezent a arătat că cele mai bune rezultate se obțin atunci cînd lecția se bazează pe un proiect de tehnologie didactică elaborat cu anticipație de profesor, în concordanță cu indicațiile metodice pe care le primește organizat și regulat prin presa și publicațiile de specialitate. Într-un asemenea proiect, profesorul trebuie să prevadă, în succesiunea pe care o consideră cea mai potrivită, activitățile desfășurate de elevi, propria sa activitate, mijloacele de învățămînt suplimentare de care se va folosi procedeele și tehnicile speciale pe care le va aplica etc. Bineînțeles aceste elemente vor fi ordonate în raport cu celelalte etape principale în care se desfășoară telelecția. Concomitent va elabora sau va selecționa toate materialele utile pentru realizarea obiectivelor pe care și le-a propus.

Programul emisiunilor de T. V. S. integrată în anul școlar 1973/1974

Se prezintă mai jos programul emisiunilor de T.V.S. integrată ce vor fi elaborate de Radioteleviziunea Română în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice și difuzate pe canalul național în anul școlar 1973—74.

Tovarășii profesori, care vor integra aceste emisiuni la disciplinele pentru care se transmit, sînt rugați să-și întocmească planificarea calendaristică în raport cu programarea lor pe post, ținînd seama că aceasta a fost făcută cu concursul unui grup de profesori de specialitate din municipiul București.

Avînd în vedere că, în prezent, numai un procent restrîns de școli generale beneficiază de telereceptoare și că este în curs de desfășurare acțiunea de autodotare cu asemenea aparate, emisiunile transmise pentru obiectele biologie și geografie la clasa a V-a au în acest an un caracter experimental și facultativ. Cît privește emisiunile de electrotehnică ce urmează a fi folosite în cadrul activităților tehnico-productive, acestea se adresează în special inginerilor și maiștrilor care predau acest obiect, fiind recomandate pentru integrare ori de cîte ori condițiile locale permit.

Trimestrul	Săptămîna	Liceu				Școală generală		
		Biologie III	Geografie IV	Chimie III	Fizica III	Biologie V	Geografie V	Activitatea tehnico-productivă
I	17 IX-23 IX							
	24 IX-30 IX							
	1 X-7 X	Fiziologia celulei						Organizarea atelierului de electrotehnică și a activităților de atelier după modelul întreprinderilor.
	8 X-14 X		Carpații Meridionali			Fiziologia rădăcinii și tulpinii	Locul Pămîntului în Univers	
	15 X-21 X		Munții Apuseni	Industria cloro-sodică				Baza energetică utilizată în industrie: producerea, transportul și distribuția energiei electrice
	22 X-28 X		Munții Carpații (caractere generale)		Electroliza			
	29 X-4 XI	Fiziologia sistemului muscular				Fiziologia frunzei	Mișcările Pămîntului	Introducerea în bazele electrotehnice: Materiale electrotehnice
	5 XI-11 XI	Sistemul nervos organizare funcționare			Acțiunea cîmpului magnetic asupra particulelor electrice în mișcare			
	12 XI-18 XI		Delta Dunării			Polenizare		Semne convenționale, utilizarea lor în schemele electrice
	19 X-25 XI							
	26 XI-2 XII	Fiziologia axului cerebro-spinal			Autoinducția	Bacteriile		Circuite electrice și aparate de masură
	3 XII-9 XII		Dunărea					
	10 XII-16 XII	Activitatea nervoasă superioară		Fonta				Instalații electrice interioare și exterioare: părți componente
	17 XII-23 XII		Lacurile R.S.R.	Oțelul			Circulația apei în natură	
II	11 I-17 I		Marea Neagră		Producerea tensiunii electro-motoare alternative			
	18 I-24 I	Fiziologia analizatorului vizual		Cuprul				Executarea unei instalații electrice interioare
	25 I-31 I	Fiziologia analizatorului acustic		Zincul Mercurul			Valuri și maree	
	1 II-7 II	Fiziologia analizatorilor (sinteză)			Cîmpul magnetic învîrtitor			
	8 II-14 II		Așezari	Atomi în spațiu			Poluarea mediului natural	Mașini utilizate în industria electrotehnică
	15 II-21 II							
	22 II-28 II							
	1 III-7 III	Fiziologia digestiei					Vulcanii	Relee electromagnetice
	8 III-14 III	Igiena digestiei						
	15 III-21 III		Transporturile			Vița de vie		
	22 III-28 III	Fiziologia respirației		Cauciucul				Transformatoare
	29 III-4 IV	Fiziologia sîngelui			Fascicole de ioni. Plasma	Floarea Soarelui	Fenomene carstice	
III	22 IV-28 IV	Fiziologia inimii						
	29 IV-5 V			Întrebuințările acetilenii		Sfecla de zahăr	Ghețarii	Circuite electronice și de automatizare
	6 V-12 V	Fiziologia circulației					Acțiunea omului asupra naturii	
	13 V-19 V							
	20 V-26 V	Metabolismul			Tranzistorul			
	27 V-2 VI	Fiziologia excreției		Petrolul	Unde electromagnetice	Grîul		Prezentarea unei întreprinderi electrotehnice
	3 VI-9 VI	Fiziologia reproducerii			Radiolocația		Regiunile geografice ale pămîntului	
	10 VI-15 VI							

Emisiunile pe obiecte vor fi programate în următoarele spații :

— biologie, clasa a V-a : marțea în intervalul 9,00—9,30 și joia între 16,20—16,30 ;

— geografie, clasa a V-a : marțea în intervalul 9,00—9,40 și joia în intervalul 16,10—16,40 ;

— electrotehnică (activități tehnico-productive), clasa a VII-a : miercurea între 9,30—10,00 și joia între 16,30—17,00 ;

— biologie, anul III liceu : miercurea între 9,10—9,30, cu reluare joi sau vineri după amiază în cadrul programului de Teleșcoală ;

— geografie, anul IV liceu : miercurea între 9,10—9,30, cu reluare joi sau vineri după amiază în cadrul programului de Teleșcoală ;

— chimie, anul III liceu : marțea în intervalul 9,10—9,40 și joia în intervalul 16,00—16,30 ;

— fizică, anul III liceu : marțea 9,10—9,30 și joia în intervalul 16,00—16,30.

Durata emisiunilor pe obiecte va fi în medie de :

— 10 minute la biologie, clasa a V-a și geografie, clasa a V-a ;

— 20 de minute la toate emisiunile obiectelor de liceu ;

— 30 minute la emisiunile de electrotehnică (activități tehnico-productive).

* Programarea exactă a emisiunilor pe post va putea fi cunoscută din suplimentul Radioteleșcoală și Programul de radio și televiziune.

• Înainte de transmiterea unei emisiuni, tovarășii profesori pot găsi îndrumări metodice orientative sub forma unor modele facultative de tehnologie didactică, publicate în Buletinul Radioteleșcoală cu apariție bilunară.

Materiale de îndrumare vor fi publicate periodic și în revista „Tribuna școlii".

• Grupajul Televiziunea școlară din acest număr de revistă a fost alcătuit de colectivul laboratorului de mijloace moderne de învățămînt al Institutului de cercetări pedagogice (str. Sfinții Apostoli nr. 14, București, sector 6, telefon 31 28 91).

Proiectul programei de limba română pentru clasele I-VIII

Observații marginale

După mulți ani de discuții și controverse în legătură cu predarea limbii noastre în școli, discuții care au avut loc nu numai la noi, ci și în numeroase alte țări, din preocuparea de a face eficient acest studiu și a-l moderniza în urma atitor studii noi, total diferite de cele publicate în deceniile anterioare în acest domeniu, apare noul proiect de programă, care își propune o înnoire a programei și o adaptare a ei la cerințele modernizării studiului limbii materne în școala generală. Salutăm cu deplină aprobare cele spuse în preambul în legătură cu necesitatea de a cuprinde în acest studiu nu numai morfologia și sintaxa, cum s-a tot făcut de două decenii încoace.

Accentul pus acum pe exerciții aplicative va fi întîmpinat cu totala adeziune a cadrelor didactice ; acestea vor avea desigur prilejul să facă și propuneri concrete de îmbunătățire a acestei programe, avînd în vedere rolul capital al studiului limbii („Limba și legile ei dezvoltă cugetarea“ — scria, acum un secol, Eminescu).

Citind cu atenție acest proiect nou, cîteva întrebări și nedumeriri se ridică de la început : studiul limbii române „se încheie în clasa a VIII-a“ într-adevăr ? Mîine, cînd se va generaliza învățămîntul de 10 ani, în ultimele două clase nu se va mai studia deloc limba literară, oprind cunoașterea sintaxei expresive, a structurii frazei, a resurselor expresive ale limbajului la ceea ce prescrie acest proiect pentru clasa a VIII-a ? De ce, apoi, această risipă de ore pentru a relua mereu, în fiecare clasă, cunoștințele nu numai predate, dar și aprofundate prin exerciții recapitulative și aplicative, pentru care se prevăd ore speciale, în afara orelor de lectură literară ? Principiul concentric, foarte prețuit de autorii proiectului, este, desigur, pedagogic dar lasă poarta larg deschisă pentru repetiții obositoare, care dezgustă de gramatică pe elevii dornici să afle mereu ceva nou și atrăgător în studiul limbii ; sînt, de exemplu, reluate de patru ori **subiectul** și **predicatul**, cu dezvoltări mici desigur, dar și cu aspecte studiate încă din clasa a II-a ! Cum proiectul dă cu litere aldine noțiunile noi, de la o clasă la alta, ne putem da ușor seama că, adesea, nu elementele noi predomină în proiect, în fiecare clasă, ci cele reluate, repetate, pînă la saturație. De exemplu, în clasa a VI-a, se reiau **subiectul** și **predicatul** cu toate aspectele, **fără nici un element nou** (1 oră și 2 ore), ca și **atributul**, dar aici apare nou „atributul verbal“; în schimb se prevăd, ca materie nouă, **complementul circumstanțial de loc, de timp, de mod**, cu exerciții „de recunoaștere“, „de alcătuire a unor fraze“ = 2 ore ! Dar pentru a cita oară se reiau **substantivul, articolul, adjectivul, pronumele, verbul** etc. pînă în clasa a VII-a? Nu riscăm așa un exces de teorie goală, de noțiuni abstracte, de vreme ce nu se nuanțează de la o clasă la alta **aspectele de structră și cele expresive ale limbajului comun ?**

Aici intervine acum o întrebare esențială : de ce s-au uitat, în organizarea aceasta concentrică a materiei, **aspectele afective ale limbajului, faptele de stil, de expresivitate,** specifice, atîtea, fiecărui capitol de gramatică, fapte care definesc bogăția limbii, originalitatea **ei**, resursele de expresivitate pe care gramaticile de acum **70—80** de ani le puneau în lumină, fără să se teamă de critica celor care concepeau, și mai concep și azi, studiul limbii redus la morfologie și sintaxă, fapt care, cum se spune în preambul a adus prejudicii cunoașterii aprofundate a limbii : „Reducerea, în general, a cunoștiuțelor de limba română la **morfologie** și **sintaxă** a imprimat predării gramaticii un caracter din ce în ce mai abstract și teoretic, situație cu consecințe negative pentru însușirea limbii române în școală, pentru dezvoltarea și formarea deprinderilor de exprimare corectă, orală și scrisă“ (punctul 6 din **preambulul proiectului).**

Cîteva, foarte sumare, noțiuni de vocabular, începînd doar din clasa a V-a (abia în clasa a VII-a menționînd „implicațiile stilistice ale folosirii sinonimelor, omonimelor, antonimelor și ale cuvintelor polisemantice...“, în ore foarte puține, pentru că majoritatea sînt consumate în repetări ale noțiunilor de gramatică), vor înnoi, prea puțin aprofundarea unor chestiuni esențiale de limbaj, de vocabular și de construcții stilistice, împiedicîndu-ne la fiecare pas. Pentru a înnoi și nuanța această sumbră repetare la infinit a capitolelor de gramatică, ar fi fost utilă recomandarea de a ilustra aspectele expresive ale substantivelor, ale verbelor și îndeosebi, ale adjectivelor și pronumelor, atît de bogate și de originale în limba noastră, mai ales că încă în clasa a III-a se indică : „adjective care arată însușiri opuse“, adică o modalitate stilistică de a enunța **antiteza.**

Dacă din clasa a V-a se prevăd „lecturi literare“, în număr aproximativ egal de ore cu predarea gramaticii și vocabularului, ar fi oare absurd să se arate prin programă o cît de mică preocupare față de **resursele expresivității fiecărei părți de vorbire,** la capitolele de sintaxă cu atît mai mult ? Să ne gîndim că aceste **lecturi literare** conțin un impresionant număr de construcții afective, de aspecte stilistice la fiecare pas, care vor stîrni interesul elevilor și-i vor determina să-și pună întrebări în legătură tocmai cu ceea ce spune proiectul : „sporirea funcționalității“ limbajului, eficacitatea construcțiilor personale, sugestive.

Proiectul nou de programă menține studiul, după părerea noastră, la un nivel tradițional (ceea ce poate că nu e tocmai așa de greșit), dar și prea abstract și formal încă (ceea ce nu e deloc recomandabil). Pînă în clasa a V-a elevii nu studiază **adverbul** (clasa a IV-a încheind cu **verbul**), deși noțiuni mult mai grele, și oarecum paralele, sînt predate din clasa a III-a : adjectivul, ba chiar și : „funcțiunea sintactică a adjectivului“, cu toate că „atributul“ și „numele predicativ“ se vor studia numai în anii următori. Abia în clasa a VI-a se prevede la „vocabular“ studiul **sinonimelor** și **omonimelor**„ după ce în anul precedent s-a prevăzut acela al **antonimelor**, iar în anul următor, abia în clasa a VII-a : „cuvinte **polisemantice**“. Aceste aspecte nu trebuie izolate unele de altele (și la așa distanță), mai ales că **polisemia** este de multe ori punctul de plecare pentru **sinonimie** și **omonimie**, în orice caz aspectul cel mai des întîlnit, încă din clasa a II-a la cele mai obișnuite cuvinte : **drum, vatră, mînă, vecin, lumină** etc.

S-a discutat apoi în ultimul deceniu mult despre **sinonimie** gramaticală. Nicăieri proiectul nu menționează acest fenomen important de limbă, vast domeniu de formare a deprinderilor analitice și de sinteză, în legătură cu resursele expresive, de nuanțare și de precizare a ideilor ; e adevărat că, spre deosebire de trecut, sintaxa este prezentată în ultima clasă în paralelism : părți de propoziție — propoziție subordonată. Aici însă apare un lucru de neînțeles : fiindcă nicăieri nu se vorbește despre **complemente concesive** și **condiționale**, au fost sacrificate propozițiile respective, încît elevii nu mai află nimic despre bogăția de construcții care pot ilustra **subordonatele concesive** și **condiționale**, atît de frecvente în limbă ; proiectul le ignoră pur și simplu, încheind studiul frazei cu propoziția de scop. Nu încape îndoială că e o eroare, că în uz sînt mult mai frecvente **condiționalele** și **concesivele** decît **circumstanțialele de loc,** decît **subiectivele** și **predicativele** studiate totuși.

Se putea face loc apoi în proiect și unor fenomene generale în sintaxa scrisului contemporan.

Cum se vede, aproape nimic din cercetările și concluziile concrete, tipărite, în mai multe cărți, în ultimul deceniu, nu a pătruns încă în acest proiect, totuși prea încărcat în unele părți (clasa a III-a ; clasa a V-a), prea schematic și incomplet în alte părți (clasa a IV-a; clasa a VIII-a, unde în special punctele B.C.D., sînt exprimate în mare grabă, iar sintaxa este, cum am spus, incompletă). Am putea regreta și faptul că datele definitorii ale cercetărilor statistice, făcute în ultimii ani pentru a defini mai exact profilul fonetic și lexical al limbii contemporane, în raport cu celelalte limbi romanice, nu sînt amintite nicăieri în clasele mai mari, cînd tinerii sînt foarte interesați în astfel de date (sonoritatea specifică a limbii, reromanizarea ei prin neologisme, raportul dintre părți de vorbire la diferiți scriitori români ; aspectul foarte pronunțat romanic al vocabularului științific și tehnic, care permite înțelegerea limbii române de către orice cititor instruit din alte țări etc.). Am fi preferat în locul repetărilor prea numeroase introducerea unor noțiuni esențiale de cultură lingvistică de la clasă la clasă, pentru a face realmente atrăgător acest studiu și a-l degreva de plictisul teoriilor și comentariilor abstracte, reluate mereu la gramatică, după ce au fost lămurite și exemplificate odată.

Sperăm că nimeni nu se va supăra dacă, ridicînd cîteva probleme de bază ale studiului limbii noastre literare, opiniile vor fi rostite limpede, cu bună credință, cu dorința sinceră de a avea în viitorul apropiat un ghid cît mai bun în predarea celei mai importante discipline din învățămîntul de cultură generală.

Prof. univ. dr. GH. BULGĂR

Elevii Liceului „G. Bacovia“ din Bacău, la muncă patriotică
Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ

Cîteva propuneri

• Consider necesar a se introduce predarea pronumelui odată cu verbul. Spun acest lucru deoarece se întîmpină greutăți atît în scriere cît și în conjugarea verbului. De asemenea, introducerea pronumelui personal de politețe abia în clasa a IV-a, e puțin cam tîrziu. Mă gîndesc în special la elevii din mediul rural.

În ceea ce privește exercițiile aplicative, trebuie să cuprindă numai esențialul noțiunilor noi predate și să fie cît mai variate.

Înv. IOAN COICA
Școala gen. Drauț, jud. Arad.

• *La clasa a V-a, studiul limbii ar trebui reluat cu capitolul despre vocabular (definiție, structura cuvîntului), familia de cuvinte, antonimele studiindu-se în clasa a VI-a, odată cu sinonimele și omonimele. Apoi să se studieze, în clasa a V-a, capitolul rezervat foneticii. Cunoscîndu-se încă din clasa a V-a structura cuvîntului (rădăcină și terminație) va fi mai ușoară pentru elevi înțelegerea flexiunii nominale și a flexiunii verbale.*

Sînt de părere că, deși proiectul de programă ține în mare măsură seama de sistemul predării concentrice, fără repetări inutile, unele noțiuni trebuie introduse încă din clasa a V-a. Astfel, încă din această clasă ar trebui studiate toate modurile verbelor și timpurile tuturor modurilor pentru a-i familiariza pe elevi, de la început, cel puțin cu denumirea lor. De asemenea, ar fi mai potrivit ca noțiunea de propoziție regentă să se introducă din clasa a VI-a (și în a VII-a), odată cu noțiunile de coordonare și subordonare în frază.

Proiectul de programă acordă, în clasa a VIII-a, un spațiu foarte larg sintaxei, părțile de propoziție fiind prevăzute a se studia în paralel cu propozițiile subordonate. E o prevedere cît se poate de binevenită. Cred însă că n-ar fi vorba de nici o supraîncărcare a elevilor, ori de însușirea unor cunoștințe inutile, dacă nu s-ar radia noțiunile de complement circumstanțial condițional, complement circumstanțial concesiv, propoziție circumstanțială condițională, propoziție circumstanțială concesivă și propoziție circumstanțială consecutivă.

Prof. MIRCEA MOISA
Craiova

• La capitolul Morfologie (cl. a V-a) unde s-au menționat numai două verbe ajutătoare (auxiliare): a avea și a vrea (a voi), găsesc cu cale reluarea firească a recomandării vechii programe care menționa învățarea deopotrivă a celor trei verbe auxiliare: a avea, a fi și a vrea (a voi).

Aș propune, de asemenea, să se mai acorde o oră în plus la capitolul „Verbul“ de la cl. a V-a și astfel să fie introdusă învățarea verbului auxiliar „a fi“ concomitent cu familia celorlalte două: „a avea“, a vrea (a voi).

Pentru clasa a VIII-a, de dorit ar fi să se acorde timp mai mult pentru exercițiile de analiză sintactică a frazei de la care pornește totdeauna înțelegerea logică a topicei propoziției și a frazei.

Prof. GEORGE I. DECA
Școala generală Boldeștii de Jos, jud. Neamț

Este posibil un învăţămînt fără pierderi şcolare?

Una dintre problemele majore ale dezvoltării învăţămîntului este generalizarea învăţămîntului de 10 ani, într-o formă unitară, cu un mare grad de adecvare între stadiile de dezvoltare psihosocială a copilului şi formele de şcolarizare. Dar, aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. „trebuie părăsită vechea mentalitate şi vechea situaţie de a pierde pe drum circa 10 la sută din copii".

Situaţia la care se referă tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cred că este generată de ignorarea unui principiu fundamental al procesului educaţional: diferenţierea conţinutului şi formelor de instrucţie şi educaţie în funcţie de relaţia dintre sistema de solicitare şi potenţialul de răspuns integrator al elevului.

*Epoca noastră, prin dinamismul său, solicită intens, atît ritmul, cît şi conţinutul procesului de formare a personalităţii, accelerînd şi diversificînd reactivitatea de adaptare a copilului. Statisticile Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii raportează un procent de 10—40 la sută de copii care prezintă tulburări ale procesului de adaptare şi integrare şcolară şi socio-profesională. Cercetările, efectuate împreună cu colectivul de pedagogie specială din Institutul de cercetări pedagogice din Bucureşti, au stabilit în loturile investigate, o medie între 10—21 la sută din copiii din primele clase ale şcolii generale ca prezentînd unele dificultăţi de adaptare şcolară *).*

Transformarea disfuncţiilor latente ale persoanei în procese reactive are loc, în principal, în timpul şcolarizării prin tensiunea generată de raportul de forţe dintre sistemul de solicitare intelectuală reprezentat de procesul instructiv-educativ şi potenţialul cognitiv al individualităţii educate. Caracteristicile de bază ale sistemului de solicitare sînt concretizate în unicitatea şi omogenitatea procesului educaţional. Aceste trăsături esenţiale sînt generate de un raport unilateral dintre sistema de solicitare şi coordonatele dezvoltării personalităţii copilului: raportul cronologic.

Studiile de psihologie genetică demonstrează însă că în unele ţări, o proporţie de aproximativ 14—20 la sută dintre copiii de vîrstă şcolară mică prezintă o diferenţă considerabilă între vîrsta mintală, definită nu ca formă a performanţei, ci ca stadiul de operaţionalitate (proces care determină gradul de integrare intelectuală şi de maturizare a gîndirii) şi vîrsta cronologică. Cercetările noastre surprind acest fenomen, de copii handicapaţi intelectual. Programa de învăţămînt nu stabileşte un raport de eficienţă cu parametrii operaţionali ai inteligenţei copilului, instituindu-se în acest mod ca o formă a suprasolicitării şi devenind ea însăşi un focar al procesului de handicapare.

Omogenitatea procesului de instruire aplicată unei populaţii şcolare cu un grad ridicat de dispersie a individualităţii structurale a personalităţii determină un mare grad de heterogenitate a colectivelor de clasă.

Aplicarea omogenă a programei analitice la un colectiv didactic cu un procent ridicat de heterogenitate poate genera două modalităţi de modelare ineficientă a gîndirii elevilor: o aplatizare generală a stimulării interindividuale, frînîndu-se astfel progresul, sau o extrapolare a elementelor aflate sub media de dezvoltare a vîrstei mintale, ceea ce duce la eşec şcolar.

Inadaptarea şcolară, care constituie un preludiu al inadaptării socio-profesionale de mai tîrziu, este — în primul rînd — determinată de neaplicarea principiului diferenţierii în raport cu individualitatea operaţională. Aplicarea adecvată a acestui principiu ar determina o diferenţiere a formelor şi conţinutului informaţional, precum şi a metodologiei diferenţiate în învăţămîntul de cultură generală. Acesta apreciem a fi punctul de plecare al acţiunii de prevenire a procesului de handicapare şcolară şi intelectuală.

Constituirea unor clase de recuperare reprezintă un prim pas spre rezolvarea acestei situaţii de fapt. Dar, această acţiune de recuperare nu poate fi decît o formă specifică a aplicării principiului diferenţierii în cadrul sistemului de învăţămînt. A organiza numai acţiunea de recuperare, fără să anihilezi însă cauzele inadaptării înseamnează a depune o muncă ineficientă. Cercetarea cu mijloace de investigaţie obiective a eficienţei acestor clase a întărit convingerea exprimată mai sus.

În societatea noastră, învăţămîntul şi educaţia sînt sisteme operaţionale prin care comanda socială se transformă în realitate socială. Modelul de om necesar societăţii socialiste şi comuniste este cel care prezintă posibilităţile maxime de a-şi integra cultura, de a se integra în cultură şi de a crea bunuri socialmente necesare. Obligativitatea şcolii de 10 ani presupune reconsiderarea sistemului de învăţămînt în întregime. Aplicarea principiului diferenţierii formelor şi conţinutului după criteriile discutate reprezintă una dintre modalităţile majore de adaptare a sistemului de învăţămînt la condiţiile specifice etapei noastre culturale. Adoptarea unui sistem diferenţiat de învăţămînt nu presupune organizarea unei reţele în afara acestuia, ci problema se cere rezolvată în interiorul acestuia. Formele nu trebuie să preceadă, ci să fie generate de concepţia şi principiile de structurare ale sistemului de învăţămînt.

Cu cît numărul de copii cuprinşi în învăţămîntul general va fi mai mare, cu atît frecvenţa individualităţilor deficitare poate creşte, deci poate reclama un mai accentuat grad de diferenţiere pentru a se evita conflictul de integrare intelectuală, generator de atitudini evazioniste socio-profesionale. Un învăţămînt modern se bazează pe o explorare funcţională a structurilor personalităţii copilului (J. Piaget, B. Skinner), el nu se constituie ca un imperativ mai mult sau mai puţin absolut, ci ca o organizare ştiinţifică şi ingenioasă a unui sistem deschis de solicitări adaptate procesului pluri-dimensional al dezvoltării personalităţii umane. Învăţămîntul modern nu este pentru copil, adică nu utilizează energia copilului să se exercite, ci copilul foloseşte învăţămîntul pentru devenirea sa plenară. Numai în acest context, profesorul devine un mentor, care ajută pe copil să înveţe să gîndească. Această modalitate relevantă pentru caracterul modern al învăţămîntului presupune, ca o condiţie esenţială, tocmai diferenţierea formelor şi conţinutului dictată de diversitatea structurii şi funcţiilor personalităţii copilului. În fine, un învăţămînt modern se defineşte prin eficienţa sa integratoare. Cu cît sistemul de învăţămînt este mai aderent la nevoile dezvoltării persoanei, cu atît mai mult se reglează şi mecanismul de integrare socio-profesională, deci, în ultimă instanţă, se sporeşte eficienţa şcolii, ca o bună garantare a progresului social.

Nu rămîne îndoială că indicaţiile secretarului general al partidului şi Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 vor stimula atît gîndirea pedagogică, cît şi organizarea şi conducerea şcolii, pentru găsirea acelor modalităţi care să corespundă dezideratului fundamental al societăţii noastre, transformat în prezent în obligaţie statutară. „Obligaţia statului, a societăţii — spune tovarăşul Nicolae Ceauşescu — nu este să-i scoată afară din şcoală pe cei care învaţă mai greu, ci să găsească mijloacele potrivite pentru a-i ajuta pe toţi copiii să-şi însuşească cunoştinţele corespunzătoare".

Aplicarea acestor indicaţii constituie o cale către o şcoală diferenţiată în funcţie de elev, în care noţiunea de repetent să constituie un anacronism mustrător.

Conf. univ. dr.
CONSTANTIN PĂUNESCU
Institutul central de perfecţionare a personalului didactic, Bucureşti

---

*) V. studiile privitoare la handicapul intelectual şi şcolar ale lui dr. C. Păunescu, dr. M. Stoiciu, Cezar Bîrzea, C. Stănică, publicate în Revista de pedagogie nr. 12/1970 şi lucrările colocviului „Copilul handicapat din învăţămîntul de cultură generală". . din decembrie. 1970. Bucureşti.

Cînd şi cum depistăm dislexia şi disortografia

Învăţarea cititului şi scrisului reprezintă un moment crucial pentru copilul de şase—şapte ani. Aceasta este posibilă datorită interrelaţiei ce se stabileşte între următorii factori: integritatea funcţiilor senzoriale, capacitatea de organizare spaţio-temporală, lateralitatea, capacitatea de simbolizare şi limbaj. Aceste funcţii se structurează şi se coordonează reciproc sub influenţa procesului instructiv-educativ şi a întregii personalităţi a copilului.

Insuficienta dezvoltare sau perturbarea uneia sau a mai multora dintre funcţiile amintite are drept consecinţă apariţia unui ansamblu de dificultăţi întîlnite în învăţarea lecturii (dislexia) şi ortografiei (disortografia).

Dislexia se caracterizează prin următoarele tulburări: inversiuni în silabe (copilul citeşte, de exemplu, ra în loc de ar), confuzii vizuale ale literelor simetrice (d şi b, p şi q, b şi q), confuzii auditive ale sunetelor (v şi f, c şi g etc.), omisiuni ale sunetelor,

Dislexicul este în general deficitar în domeniul percepţiei vizuale şi auditive şi al orientării spaţio-temporale. Într-adevăr, după cum spune R. Diatkine, limbajul scris nu se poate separa de organizarea temporo-spaţială. Seriile temporale devin semnificative pentru limbaj şi spaţiul se organizează prin învăţarea lecturii. Învăţarea limbajului scris poate fi alterată fie pentru că şcolarul mic face un efort pentru a percepe global o formă, fără să aibă posibilitatea de a analiza elementele formei şi succesiunea lor, fie pentru că el renunţă la trecerea permanentă de la analiză la sinteză şi invers. În acest caz, trecerea de la limbajul oral la cel scris (şi invers) se face printr-o suită de operaţii elementare perturbate şi necoordonate, care nu au ajuns încă la nivelul semn — semnificaţie.

În dislexie, tulburările percepţiei vizuale şi auditive, ale orientării spaţiale şi temporale pot fi asociate sau nu, cu dificultăţi în limbaj (în special de articulare), dificultăţi în sfera motricităţii, stîngăcie, ambidextrie etc.

Disortografia cuprinde un ansamblu de dificultăţi în învăţarea ortografiei: a) greşeli identice cu cele care apar în dislexie şi care sînt, în general, consecutive acesteia; b) greşeli care se produc datorită lipsei suportului lingvistic adecvat; sensurile cuvintelor nefiind sesizate, copilul nu poate să le scrie corect.

După datele lui Cl. Launay şi C. Davy, activitatea şcolară obiectivează la aproximativ 5—8% dintre copii o tulburare despre care înainte nici anturajul lor şi nici ei nu şi-au dat seama decît, poate, într-o mică măsură şi care, în orice caz, nu le-a produs dificultăţi grave de adaptare. Este vorba tocmai despre dislexie şi disortografie, care pot fi surse ale unei importante întîrzieri şcolare şi ale unor tulburări de comportament.

Într-adevăr, dislexia şi disortografia se relevă în mod pregnant prin grave consecinţe psiho-afective şi tulburări de comportament. În raţiunea eşecurilor, a conflictelor care rezultă în urma repetării primelor clase din cauza lecturii şi ortografiei, a sancţiunilor pe care le antrenează, copilul dislexic devine un şcolar dificil, la marginea vieţii şcolare şi, adesea, la marginea vieţii familiale. Pentru a disimula rezultatele şcolare nesatisfăcătoare, aceşti copii pot deveni mincinoşi, insolenţi, agresivi. Agresivităţii i se asociază o instabilitate crescîndă, astfel încît, ziua, copilul este incapabil de o activitate stabilă, iar noaptea are tulburări ale somnului, manifestate prin dificultatea de a adormi, agitaţie, coşmaruri, enurezii rebele. Uneori, aceste manifestări generează o stare de disconfort psiho-social. Dificultăţile produse de aceasta pot antrena fuga de la şcoală, fobie şcolară. Un alt tip de copii dislexici apar foarte apatici, egocentrici, lipsiţi de încredere în capacităţile lor, dependenţi exagerat de mamă.

Corectarea dislexiei-disortografiei se face pornind de la elucidarea cauzelor acesteia, bazată pe cunoaşterea dificultăţilor particulare ale copilului.

De mare importanţă este profilaxia dislexiei-disortografiei. Aceasta se poate realiza la nivel preşcolar, prin depistarea copiilor cu predispoziţii pentru dislexie şi disortografie; odată cu intrarea în şcoală sînt necesare măsuri adecvate pentru înlăturarea tulburărilor specifice din domeniul structurării temporo-spaţiale, al lateralităţii, limbajului etc.

Perturbarea şcolarităţii este inevitabilă dacă dislexia nu este diagnosticată timpuriu, ci abia la vîrsta de 9—10 ani, cînd copilul a repetat mai multe clase şi s-a „obişnuit" să fie printre ultimii şi să fie pedepsit pentru eşecurile sale. După vîrsta de 12 ani, dacă dislexicul nu a fost reeducat sau dacă reeducarea a fost inoperantă, tulburările de comportament se agravează, iar situaţia sa şcolară devine de nerezolvat.

Se impune, deci, cu necesitate, să se recurgă la educarea specializată a dislexicilor şi disortograficilor, cît mai de timpuriu, apelîndu-se şi la metode psihoterapice,

Asist. univ. VASILE PREDA
Facultatea de istorie-filozofie
Catedra de psihologie Cluj

Recenzie

„Îndrumări metodice privind predarea scris-cititului in şcoala de surzi"

E. D. P. 1973

Prima de acest fel în literatura surdopedagogică din ţara noastră, lucrarea vine în sprijinul cadrelor didactice care lucrează în învăţămîntului special pentru copiii deficienţi de auz, contribuind altfel — într-o mare măsură — la ridicarea calităţii acestuia.

Subliniind importanţa scrisului şi cititului pentru surzi, Ilie Stănică porneşte de la considerentul că „...labiolectura ca mijloc de recepţie a vorbirii înlocuieşte incomplet audiţia, iar mimico-gesticulaţia şi dactilemale sînt mijloace de comunicare necunoscute de cea mai mare parte a oamenilor", din care cauză „învăţarea citit-scrisului, formarea deprinderilor de citire şi scriere constituie o condiţie esenţială în însuşirea limbii, în cunoaşterea vieţii şi a lumii înconjurătoare de către surzi" (pag. 7).

După ce tratează particularităţile perceperii limbii de către surzi, autorul subliniază că „Profesorul defectolog trebuie, ca în perioada predării şi consolidării sunetelor în practica comunicării verbale, a citirii cuvintelor scrise cu ajutorul alfabetului decupat sau din abecedar, să-i înveţe pe copii pronunţarea corectă a cuvintelor, respectînd fenomenele asimilării, regulile ortoepice şi ortografice specifice limbii" (pag. 25).

Se dau apoi îndrumări metodice privind „însuşirea citirii literelor şi cuvintelor. Formarea deprinderilor de citire a propoziţiilor şi a unor texte închegate", ca şi asupra însuşirii „...scrierii literelor, a cuvintelor, a propoziţiilor şi a unor texte mici", fiind arătate şi unele „forme de activitate pentru formarea deprinderilor de citire şi scriere".

În final sînt ataşate două anexe: „Material didactic (grafic şi instrumental) folosit în predarea citirii şi scrierii la deficienţi de auz, cîteva planuri de lecţii şi o listă bibliografică.

Prof. RADU PREDESCU
Şcoala specială pentru surzi, Craiova

Nota din catalog

Fără îndoială că dacă ar lipsi notele din catalog, instrucția școlară nu s-ar deosebi prea mult de celelalte forme de învățămînt. În jurul acestor cifre din catalog se constituie mitul și realitatea vieții noastre de elev, de ele se leagă toate bucuriile și suferințele anilor, de școală și sub acțiunea lor ne alegem, adesea, drumul consacrării noastre de mai tîrziu. Notarea este prin excelență un act responsabil și delicat, ea însemnînd în același timp și o probă de competență și probitate profesională. Nicăieri ca în procesul acordării notelor nu sîntem mai amenințați de pericolul vătămării autorității noastre la clasă. Nicăieri nu sîntem priviți și judecați de elevi cu atîta asprime și meticulozitate. Sîntem drepți, pentru că atribuim cu obiectivitate notele și sîntem nedrepți, pentru că în aprecierile noastre ne lăsăm uneori furați de stări trecătoare.

Interesul unui elev pentru notare merge atît de departe, încît el este capabil să țină minte toate notele pe care colegii săi de clasă le au la un moment dat. Mai mult chiar, el poate să-și amintească pînă și răspunsurile date de colegi sau împrejurările în care aceștia au fost notați într-un fel sau altul de profesor. Competiția care se instaurează la nivelul clasei, aprinde la elevi dorința și pretenția echității în întreaga noastră acțiune de apreciere și notare, făcîndu-i să ne urmărească tot timpul cu o atentă scrupulozitate. Iată pentru ce e necesar ca notarea să fie un act de justiție pedagogică veritabilă, o componentă esențială a personalității noastre în școală și dincolo de zidurile ei. Severitatea exagerată, ca și clemența prea largă sînt semnele aceleași lipse de obiectivitate.

Nota pusă în catalog măsoară cu relativitate exactitatea cuantumului cunoștințelor — autenticitatea și nivelul lor la un moment dat, iar, pe de altă parte, stabilește și o ordine pe verticală a elevilor, după rezultatele obținute de ei. Ea îndeplinește, deci, o funcție mobilizatoare și ierarhizantă, stimulînd elementele valoroase și sancționînd atitudinea delăsătoare față de carte. Cu alte cuvinte, nota din catalog exprimă un raport de obligație reciprocă între educator și elev în cadrul aceleiași responsabilități : încadrarea optimă și rapidă în viața socială.

Nota își menține valoarea de instrument didactic eficient numai cît timp este înțeleasă ca mijloc stimulativ, și nu ca scop în sine. Prin acțiunea ei intermitentă, nota nu oglindește integral nivelul global al cunoștințelor, ci numai calitatea lor într-un moment al pregătirii elevilor. Iar acest moment îl poate găsi pe elev „sub" ori „peste" limita obișnuită a pregătirii sale la lecție. Nota va fi astfel „mai mică" sau „mai mare", după cum nivelul cunoștințelor este mai scăzut sau mai ridicat. Și într-un caz și în celălalt, elevii trebuie să înțeleagă că nota primită nu reprezintă un verdict definitiv, ci doar o măsură a randamentului lor din ziua respectivă. Se întîmplă, nu odată, ca un elev cu rezultate generale bune să capete o notă mică, tot așa cum altul mai slab să obțină o notă mare. In ambele situații, avem de-a face cu oscilații în activitatea elevilor, primul semnalînd fisuri temporare în pregătire, iar al doilea, o împrejurare favorabilă mai mult sau mai puțin statornică. Oricum, însă, cade în sarcina noastră să le explicăm amîndorura că notele atribuite sînt fie un accident, fie un prim pas pe calea înțelegerii adevărate a sarcinilor școlare. Altfel spus, nota nu trebuie nici să slăbească, dar nici să exacerbeze încrederea elevului în puterile sale, ci să dea imaginea cea mai veridică a rezultatelor înregistrate de el în diferite etape de pregătire și verificare. Cu această condiție notele devin cu siguranță factor de reglare și autoreglare a acțiunii noastre educativ-instructive, indicîndu-se de fiecare dată nevoia mai mică sau mai mare de intervenție. Si aportul nostru poate fi considerabil, dacă ne gîndim la reacția felurită a elevilor în fața calificativelor, unii înțelegîndu-le ca adevărate stimulente, iar alții resimțindu-le ca piedică sau obsesie frînantă.

Atribuirea notei este în fond un act de valorizare, de prețuire și de măsurare a muncii depuse de elevi. Criteriul de apreciere trebuie să fie întotdeauna unul obiectiv, eliminîndu-se pe cît se poate capriciul personal sau variațiile afective ale profesorului.

Obiectivitatea noastră dezvoltă la elevi spiritul de dreptate și sentimentul echității, atît de necesare în structura personalității lor de mai tîrziu. E necesar să-i aducem pe elevi în acel punct al înțelegerii, încît să nu pretindă note mari pentru rezultate mici, după cum să-și dea seama că răspunsurile lor bune cer o notare corespunzătoare. Rezultatul acesta îl putem obține, dezvăluind la capătul fiecărei verificări componentele calitative și cantitative ale răspunsurilor.

Socotim oportun să spunem că deocamdată criteriile de acordare a uneia sau alteia dintre note ne sînt formulate cu destulă claritate în regulamentele școlare de pînă acum. Am în vedere faptul că întreaga construcție docimologică are nevoie să fie clădită pe idealurile fundamentale ale școlii, pe adîncirea laturii formative a învățămîntului, pe orientarea elevilor spre o pregătire în profunzime și nu în extensiune, corelative necesare ale modernizării. Bogăția informației și labilitatea extraordinară a unora dintre datele științelor au făcut necesară apariția unui nou obiectiv în fața școlii : pregătirea unor oameni cu o mare capacitate de adaptare la schimbări rapide, în domeniile lor de muncă. Aceasta cere să dezvoltăm la elevi, încă de pe acum, facultatea lor cea mai de preț : creativitatea despre care e bine să fim convinși că există, ca premisă, în fiecare dintre noi la naștere. Astăzi valoarea deosebită a unui răspuns dat de elev nu mai constă în capacitatea acestuia de memorare și de reproducere fidelă a unor precepte, ci în puterea sa de a descoperi și inventa relații și structuri noi, în forța de adîncire a observației și în posibilitatea de scurtare maximă a timpului de enunțare a soluției.

Evident, calea de realizare a acestor deziderate rămîne aceeași pe care o cunoaștem, asigurarea ambianței și a condițiilor de practică nemijlocită. În acest caz, rolul notei din catalog crește considerabil, ea avînd sarcina să oglindească imaginația și inspirația elevilor, capacitatea lor de efort și dăruire, atitudinea înaintată față de muncă și... obiectivitatea educatorului.

S. SELAGEA
com. Vața de Jos, județul Hunedoara

NOTA LA PURTARE

Această notă a intrat de cîțiva ani, cu drepturi egale, în calcularea mediei generale. Măsura luată e justă și vizează folosirea la maximum a valențelor sale educative, stimulînd pe elevi la o comportare exemplară atît în școală cît și în afara ei. Nu însă toți educatorii îi dau importanța cuvenită. In virtutea obișnuinței, la sfîrșitul trimestrului sau anului școlar, dirigintele, în unele cazuri, grăbit să-și încheie catalogul, spre a putea pleca în vacanță, scrie la rubrica respectivă invariabilul „10".

Acolo unde stabilirea notei la purtare este rezultatul unei judicioase analize a conduitei elevului, avîndu-se în vedere „drepturile și datoriile" fixate în regulamentul școlar, nota exprimă o situație mai aproape de realitate. N-aș dori să fiu înțeles greșit, nu trebuie să se urmărească scăderea notei la purtare la cît mai mulți elevi, dar e necesar să se facă și aici o ierarhizare a valorilor. Dacă în clasele I—IV e greu să ne decidem asupra scăderii notei la purtare, în clasele mai mari avem toate elementele necesare să o facem, deoarece caracterul copiilor începe să se contureze. La fixarea notei la purtare, cred că nu e necesar să ne orientăm numai după notele obținute de elev la studii, după cum fac unii dintre colegii noștri. Un elev poate să aibă note bune și foarte bune la obiectele de învățămînt, dar conduita lui să lase de dorit. Într-adevăr, există elevi buni la învățătură, dar care sînt absenți din viața școlii. In jurnalul clasei citești, adeseori, însemnări ca acestea: „se prezintă la cursuri cu întîrziere pentru a lipsi la exercițiile de înviorare", „n-a participat la munca patriotică a clasei, deși n-avea nici un motiv să lipsească", „a lipsit nemotivat de la serbarea clasei", „fuge de la orele de cor, deși are voce bună", „n-a contribuit cu nimic la înfrumusețarea clasei", „se sustrage sistematic de la practica agricolă" etc. Iată niște elevi egoiști, lipsiți de răspundere și spirit colectiv. Ce vor face mîine cînd li se va cere mult mai mult ? Merită oare să fie calificați cu nota maximă la purtare, alături de elevii care, deși cu note mai mici la unele obiecte de învățămînt, răspund „prezent" la toate chemările clasei lor și ale școlii ? Hotărît, nu ! De aceea, cred că e bine ca nota la purtare să fie acordată cu mult discernămînt, după discutarea în prealabil a cazurilor de indisciplină, a întregii activități a clasei, într-o oră de dirigenție, ca ea să-și atingă scopul educativ, să participe cu egale drepturi la stabilirea mediei generale a elevului.

Prof. MIHAI BĂLAJ
Com. Seini, jud. Maramureș

Chimistele clasei
Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ

A apărut :

„Revista de pedagogie" nr. 7-8 (iulie — august 1973)

Acest număr al revistei se deschide cu **Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România.**

La rubrica : **„Cercetarea pedagogică și dezvoltarea învățămîntului"** sînt publicate : **G. Văideanu :** Calitatea procesului — obiectiv prioritar al perfecționării învățămîntului ; **Petre Mălcomete :** Rolul organizațiilor de partid din școli în conducerea procesului instructiv-educativ ; **Vl. Krasnaseschi :** Criterii și indicatori pentru evaluarea învățămîntului ; **Alex. Gheorghiu și Virginia Crețu :** Eficiența pedagogică a procesului de instruire în condițiile integrării emisiunilor de televiziunea școlară ; **Em Dimitriu și Mihai Bogdan :** Folosirea calculatorului în cercetarea pedagogică ; **Olga Oprea :** Selecția mijloacelor de învățămînt și criterii de validare pedagogică ; **Leon Topa și Șerban Lanescu :** Preocupări autoeducaționale ale elevilor și studenților ; **Nic. Vințanu :** Tipologii de comportament la elevi.

„Perfecționarea tehnologiei didactice" cuprinde : **Maria Popescu :** Preocupări privind modernizarea metodologiei și a tehnologiei didactice ; **Virginia Todor :** Modernizarea lecției de biologie ; **Grigore Pura :** Creșterea eficienței învățării la lecțiile de sintaxă a propoziției prin instruire programată ; **Pavel Petroman :** Optimizarea predării-învățării literaturii ; **Mihail-Aurelian Rădulescu :** Probleme de metodologia asistențelor ; **Valeria Cechir :** Necesitatea muncii diferențiate cu elevii anului I de liceu ; **Aurora Tudose :** Seminarul, formă de organizare a procesului de predare-învățare în liceu ; **Arcadie Szántó :** Aplicarea problematizării în predarea fizicii ; **L. Roman :** Munca elevilor în condițiile trecerii la sistemul predării în laboratoare, cabinete și ateliere ; **L. Hebedeanu și N. Ota ;** Atelier de electronică cu plan de producție — CELTA ; **Anton Zeiler :** Efectuarea experiențelor la domiciliul elevilor și valorificarea lor ; **Viorica Lupu și Demetra Preoteasa :** Lucrările practice de laborator la chimie ; **Weissmann Herbert :** Activitatea de autodotare, mijloc de înzestrare a școlilor ; **Georgeta Horga și Ioan Nicola :** Aplicarea algoritmizării în predarea chimiei.

Despre **„Procesul instructiv-educativ în clasele I—IV"** se scrie : **Emil Verza :** Particularități diferențiate în limbajul și în gîndirea fetelor și a băieților ; **Vasile Petrescu :** Modalități de cunoaștere a unor particularități ale memoriei elevilor de clasa a IV-a ; **Gh. Zațiu :** Procedee active utilizate pentru însușirea tablei înmulțirii și a împărțirii la clasa a II-a ; **Elena Staicu :** Cum putem educa elevii clasei I în spiritul dragostei de muncă.

La **„Istoria școlii și gîndirii pedagogice"** apar : **Anghel Manolache :** Gîndirea și activitatea lui Gh. Lazăr ; **Ion Gh. Stanciu :** Iosif I. Gabrea — octogenar ; **Anton Vasilescu :** Învățătorul Carp Greceanu și valoarea școlii experimentale de la Brezoi-Vîlcea ; **Ion Georgescu :** Un slujitor devotat al învățămîntului — George Joandrea.

În revistă mai sînt publicate și rubricile : **Opinii, Dialog cu cititorii, Cărți-idei, Breviar.**

Ergonomie școlară

Anul precedent de învățămînt s-a încheiat nu numai cu note bune obținute de către elevi la învățătură, dar și cu fructuoase rezultate în activitatea tehnico-productivă a școlarilor. Nu îmi propun să mă refer la succesele obținute în atelierele-școală ce există în prezent în sistemul învățămîntului de cultură generală, ci doar să ridic o problemă legată de sporirea eficienței școlii în acest domeniu: asigurarea unor condiții ergonomice în activitatea atelierelor-școală. Apreciez că merită a fi discutată această problemă și propuse soluții acum, la început de an școlar, cînd se folosesc concluziile experienței acumulate în anii precedenți.

După cît se știe, ergonomia are ca scop studierea și crearea unor condiții de muncă și viață pentru om (în cadrul școlii: elev), astfel încît acesta să fie solicitat în limitele normale ale resurselor sale biologice, printr-o astfel de organizare a muncii, care să asigure evitarea efortului fizic și intelectual inutil, înlăturarea influențelor nocive, combaterea zgomotului, vibrațiilor și trepidațiilor, folosirea esteticii industriale, asigurarea unei securități maxime a muncii, crearea unei ambianțe psihice optime, instituirea unor motivații care să facă plăcută și interesantă activitatea pe care o desfășoară omul (elevul) în producție și în societate.

După părerea noastră, organizarea muncii în atelierul-școală pe principii ergonomice, asigurarea unor condiții corespunzătoare din punct de vedere igienico-sanitar constituie elemente de importanță capitală în această activitate. Atelierul-școală introduce pe elev într-un mediu cu totul diferit pe acela al clasei: mediul muncii productive. Manualul, harta, tabla, creta ș. a. sînt înlocuite în bună măsură, prin mașini, utilaje, mese de lucru și unelte de muncă.

Sub aspect ergonomic nu putem să pierdem din vedere faptul că o parte din utilajele cu care sînt dotate atelierele-școală sînt dintre cele vechi, uzate, cu gabarite mari (bune pentru adulți), cu o funcționalitate depășită, mai puțin adaptate la condițiile umane. Există încă unele ateliere în subsoluri, fără aerisire corespunzătoare, fără lumină directă. În alte cazuri elevii lucrează pe podele cu ciment, deși introducerea unor grătare de lemn sau aplicarea unui înveliș de material plastic ar micșora efectul dăunător al acestora. De aceea, se impune o analiză atentă a situației concrete din fiecare atelier și luarea de măsuri în consecință. Aceasta, și pentru faptul că zgomotul, fumul, praful, mediul viciat, în general, este cu mult mai dăunător pentru elev (preadolescent sau adolescent) decît pentru matur.

Este indicat ca utilajele, în special acelea care produc zgomot prin acțiune, să fie instalate la parter, în locuri mai izolate, pentru a nu tulbura procesul de învățămînt în clasele vecine. Vibrațiile mașinilor și motoarelor produc nu numai unde acustice în aer, ci și unde elastice în construcții. De aceea, se recomandă ca mașinile grele să fie așezate pe batiuri rigide din beton sau oțel. Dacă greutatea acestor mașini este redusă, se pot așeza pe plăci de cauciuc, din pîslă sau din plută. Sursele de zgomot pot fi capsulate în cutii speciale, pereții interiori ai acestora fiind căptușiți cu un material absorbant.

Gruparea elevilor la mașini, la mesele de lucru, e bine să se facă ținîndu-se seama și de dezvoltarea fizică a acestora. Pentru cei cu o statură mică se pot pregăti grătare (postamente) speciale — de înălțimi variabile — pe care să stea în timpul muncii. Tot astfel, uneltele (dălți, ferăstraie, pile, șurubelnițe) să fie diferențiate ca mărime, în raport cu statura și posibilitățile fizice ale elevilor.

Specialiștii în ergonomie recomandă să se dea mare atenție iluminatului în timpul muncii. Cercetările științifice au arătat că lumina zilei asigură nu numai condiții prielnice pentru ochi, dar și o anumită stare tonifiantă. Este necesar să se păstreze un contact vizual cu lumea exterioară (însă, fără elemente care ar putea distrage atenția de la lucru) și în timpul orelor de lucru în atelier, pentru că într-o clădire fără ferestre și numai cu lumină artificială, unii oameni pot suferi de claustrofobie. Pervazul ferestrelor e necesar să fie la înălțimea meselor de lucru. La suprafețe egale, ferestrele înalte sînt mai eficace decît cele largi, deoarece permit o pătrundere mai amplă a luminii în încăpere. De asemenea, e necesar ca geamurile să aibă o transparență bună (90%). Se recomandă ca sursa de lumină să nu vină în linie orizontală, ci dintr-un unghi între 45—90%. În cadrul activităților care solicită intens ochiul (în special, lucrările de artizanat) este indicată o lumină mai puternică.

Culoarea în atelier are, de asemenea, o mare importanță. Pereții, mesele și celelalte obiecte să fie vopsite pe cît posibil în culori mate, adică amestecate cu mult alb. În general, culorile închise au un efect depresiv, pe lîngă faptul că nici nu îndeamnă la curățenie. Culorile deschise au un efect reconfortant și stimulator. În încăperile de trecere (holuri, coridoare, anexe) se recomandă culori mai puternice. În literatura de specialitate se citează exemple care arată că zugrăvirea pereților și plafoanelor în atelierele din industrie în culori deschise și asigurarea unui iluminat corespunzător duc la sporirea producției între 5—10% și la reducerea accidentelor de muncă cu un procent de pînă la 16,5%.

Temperatura aerului în atelier — la înălțimea capului — să fie între 20—23 grade; mișcarea aerului mai mică de 0,2 metri pe secundă, iar umiditatea relativă să fie cuprinsă între 40—50%.

Muzica ritmată și nuanțată are un rol stimulativ, mai ales cînt operațiile de lucru sînt monotone, repetitive, și nu necesită concentrare de atenție și efort mare de gîndire... Se recomandă în acest caz o muzică discretă, „muzică de fond", care are ca scop să creeze un climat acustic agreabil. Pare judicios a se repartiza muzica pe perioade scurte de cîte 10—15 minute, mai ales, la începutul lucrului sau după pauze.

Climatul de muncă poate fi îmbunătățit și prin aspecte decorative de interior: lustre, perdele, suporturi pentru flori cu ghivece și flori; prin afișarea pe pereți a unor grafice sau fotografii cu aspecte din munca elevilor în atelier, în fabrică sau pe ogoare. Fiecare atelier să aibă un profil propriu, după specificul muncii: în general însă o atmosferă caldă care să atragă, un mediu educativ plăcut în condiții de curățenie, bună gospodărie și civilizație. Ținuta îngrijită a elevilor și profesorilor-maiștri să completeze această atmosferă de laborator al muncii, al ordinii, al disciplinei, al creației și satisfacției îndreptățite de realizări.

Dr. PETRE BĂRBULESCU
Institutul de cercetări pedagogice, București

Educația fizică și predarea simultană în dezacord?

Citesc cu mult interes articolele apărute în „Tribuna școlii". Din păcate sînt prea puține care tratează despre modernizarea lecțiilor la clasele I—IV în condițiile predării simultane. La una din sutele de școli cu predare simultană, la care munca învățătorilor este mult mai grea, predau și eu. La aceste școli, din cauze subiective sau obiective, lecțiile de educație fizică se desfășoară mult mai greu. În programa analitică apar un ghid de planificare și o listă cu materiale, utile pentru învățătorii care predau la o singură clasă.

Iată însă cum se pot desfășura aceste ore în condițiile predării simultane, asigurîndu-se o participare activă a elevilor claselor a II-a și a IV-a. Fiecare oră de educație fizică poate începe cu alergări pe distanțe scurte și un complex de 5—6 exerciții de dezvoltare fizică generală: mișcări de mîini, picioare, genuflexiuni, sărituri pe loc, alergări pe loc, flotări, rotări de brațe și trunchi. Pentru a evita plictiseala, elevii pot fi împărțiți în patru grupe, două de băieți și două de fete, iar învățătorul numește cîte un comandant de grupă, dintre cei care execută cel mai corect exercițiul propus. Fiecare grupă are un exercițiu de executat, învățătorul urmărind desfășurarea lui la fiecare grupă, intervenind și corectînd numai cînd e cazul

Cele patru grupe pot executa: săritură în înălțime, podul pe o saltea, săritură în lungime la groapa de sărituri, prinderea și aruncarea mingii. Toate grupele execută cele patru exerciții, pe rînd. Exercițiile în cadrul grupelor se desfășoară cu succes pe bază de întrecere, iar învingătorul la fiecare probă devin automat șefi de grupă la proba respectivă. Aceasta îi convinge pe copii asupra faptului că disciplina e o condiție de a învinge.

Înv. ION MOCANU
Școala generală Milcov-Deal, jud. Olt.

Cînd și cum se predau literele

În articolul „Aspecte ale corelării disciplinelor la clasele I—IV" („Tribuna școlii" nr. 87/1973), se dezbate această problemă pe baza experienței și a unor studii minuțioase, dîndu-se sugestii prețioase autorilor viitoarelor manuale de la clasele I—IV. Pentru neconcordanța care există între abecedar și aritmetică la clasa I soluția care se recomandă, și anume „...scurtarea perioadei de abecedar", se pare că nu este cea mai potrivită.

În condițiile școlarizării copiilor de 6 ani ritmul de muncă trebuie să fie mai lent. Perioadei predării abecedarului îi sînt planificate 100 ore pentru citit, plus 100 de ore pentru scris. Cele 28 litere ale alfabetului plus 8 grupuri de litere (ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi) necesită cel puțin 72 ore. (O oră pentru litera mică și alta pentru cea mare).

Concomitent cu citirea se predă și scrierea. Cele două cerințe ale scrierii: rapiditatea și lizibilitatea se impune a fi realizate în același timp.

În diferitele etape ale școlarității se pune accentul numai pe una dintre cele două cerințe: mai întîi lizibilitatea, urmînd ca rapiditatea să se formeze pe parcurs.

Abecedarul nu prezintă un model de elemente grafice executate cu legături între ele. Nu se pune accentul pe executarea literelor cu o singură mișcare și pe legăturile continue între litere, punînd semnele diacritice la sfîrșit, cerință pe care caligrafia o solicită abia în clasa a III-a. Există riscul automatizării unor elemente grafice ale unui scris greșit. Elevul face pauze în timpul scrierii unei litere spre a lega elementele componente ale acesteia, precum și pentru a lega literele între ele.

Trebuie ținut seama și de faptul că în perioada preabecedară nu se execută toate elementele grafice necesare literelor, fiind reduse la: "linioare, cîrlige, ovaluri. Lipsesc multe elemente necesare unor litere și în special literelor: h, f, l, j (adică „biciul").

Consider ca o lacună a abecedarului și felul cum se folosește virgula. Ea apare odată cu textul model de copiat abia după învățarea a 22 litere, la pagina 70 Oare să nu o folosim pînă în acest moment? Manualul ne oferă model de scriere cu litere de mînă la pagina 60: Ioana moară roată poale soare, toate scrise fără virgulă.

Chiar după ce elevii folosesc virgula în copiere la paginile 70, 73, 75, cuvintele sînt scrise fără a se folosi virgula, ca de exemplu: geam minge Angela (la pag. 82).

Ținînd seama de cele arătate mai sus pledez pentru a se menține numărul actual de ore pentru perioada abecedară, iar pentru a putea fi înțelese problemele de aritmetică propun o altă modalitate.

În predarea literelor, după exerciții de copiere urmează trecerea la exerciții de transcriere, care se recomandă a se face după primele 10—12 litere. Acest moment corespunde cu perioada cînd se rezolvă cele dintîi probleme din manualul de aritmetică, la sfîrșitul trimestrului I.

Rămîne ca în alcătuirea problemelor autorii să găsească cuvintele care conțin literele învățate de elevi în etapa respectivă, ceea ce este posibil cu excepția unei singure litere „î" (necesară în cuvîntul „cîte"), care în abecedar este în ordine a șaptesprezece (spre deosebire de „i", care este a treia). Din punctul de vedere al dificultății, această literă ar putea fi plasată între primele 12 litere.

Institutor TEODOR CUCU
Școala generală nr. 26, Craiova

Jocul didactic şi limbile străine

Jocul didactic folosit — în mod corespunzător — ca „metodă" în predarea limbilor străine la clasele mici creează o atmosferă destinsă, face participarea elevilor activă, creatoare. Înclinaţia spre joc, spiritul de competiţie — specifice vîrstei — constituie premise pentru atingerea, cu ajutorul acestei metode, a obiectivelor urmărite: introducerea şi fixarea elementelor de vocabular, realizarea unor construcţii gramaticale etc. Prezentăm aici cîteva exemple de jocuri didactice pe care le-am folosit în predarea limbii engleze.

Pentru fixarea elementelor de vocabular :

1. Se imparte clasa în două grupuri. Perechi de concurenţi vin şi numesc cu voce tare obiectele indicate de profesor. Grupul care numeşte corect cele mai multe obiecte cîştigă jocul.

2. Un elev iese din clasă. Ceilalţi numesc un obiect de pe o planşă sau din clasă. Apoi elevul care a ieşit este invitat să intre prin comanda „Come in" şi din trei întrebări de tipul „is it a horse?" etc. trebuie să identifice obiectul. Cîştigă elevul care identifică cel mai repede obiectul.

Pentru fixarea unor elemente de gramatică:

1. Se constituie două grupuri de cîte trei elevi care trec în faţa clasei. Un elev din clasă numeşte cîte un adjectiv pentru fiecare grup. Elevii din fiecare grup construiesc propoziţii cu adjectivul respectiv, stabilindu-i formele la cele trei grade de comparaţie. Echipa care construieşte cel mai repede şi corect propoziţiile cîştigă.

2. Se imparte clasa în două echipe, partenerii stînd faţă în faţă, pe două coloane. La un anumit semnal (sonor), jocul începe. Primul elev din coloana A pronunţă propoziţia tip (de exemplu: „I am a pupil"), şi imediat schimbă, tot el, elementul mobil al tiparului, adică persoana, urmînd ca replica, completarea propoziţiei prin efectuarea schimbărilor morfologice necesare — schimbarea persoanei verbului — să fie dată de concurentul din grupa B. Elevul următor din coloana A dă un nou tipar, schimbă elementul mobil, răspunde cel din B şi jocul continuă pînă la ultimul elev din coloana B. Apoi, rolurile se inversează, urmînd ca elevii din coloana B să propună tiparele. Echipa cu cele mai puţine greşeli cîştigă.

Jocul automatizează deprinderile de a realiza construcţii corecte şi dezvoltă spiritul de echipă. El trebuie să se desfăşoare într-un ritm alert. Folosită cu tact şi îmbinată armonios cu celelalte metode, *metoda jocurilor didactice* poate să contribuie la predarea în condiţii tot mai eficiente a limbilor străine în primii ani de şcoală.

Prof. LILIANA TĂTARU-MIHAI
Cluj

Exponatul muzeistic

Exponatul muzeistic solicită — se poate spune — multilateral elevul ; el se oferă privirii, auzului, acţiunii tactile chiar. Astfel, elevul este „obligat" să ia cunoştinţă şi să reţină vizual şi auditiv ceea ce i se transmite de profesor în colaborare cu muzeografii.

Un alt factor îl reprezintă ambianţa, atmosfera de studiu, de cercetare existentă în muzeu. Structura sufletească a elevului este sau poate fi impresionată de faptul că un om şi-a dăruit viaţa studierii unui efect fizic — pe care elevul îl „vede" materializat —, recompunerii unui proces chimic, ori cercetării vieţii unui exemplar minuscul sau de proporţii — din biosferă.

Desigur exponatul muzeistic materializează un moment static sau un rezultat : maşinile expuse — cu rare excepţii — nu pot funcţiona, efectele fizice sau procesele chimice nu pot fi produse la cererea vizitatorilor, exemplarele de faună sînt împăiate sau sînt simple mulaje, speciile vegetale sînt fragmentate, în parte uscate şi presate, documentele literare sau istorice sînt, de cele mai multe ori, fotocopii şi materializează un rezultat, un efort finit şi nu în devenire. Acest exponat are însă miraculoasa capacitate de a solicita imaginaţia privitorului ; el „trăieşte" cu ajutorul acestei imaginaţii.

În sfîrşit, un al treilea factor l-am considera reprezentat de schimbarea în sine, ieşirea din cadrul obişnuit, ce reprezintă un eveniment — de mai mică sau mai mare amploare, după disponibilitatea sufletească a fiecărui elev în parte — care se fixează în structura spirituală a şcolarului.

Contribuţia muzeografilor, care rostesc „povestea muzeului" sau „istoria unei maşini" ori reconstituie basmul literaturii noastre, impresionează şi se impune înţelegerii, simţirii şi memoriei.

Conlucrarea celor trei factori semnalaţi reprezintă un real ajutor în asimilarea şi fixarea cunoştinţelor transmise elevilor, lecţia desfăşurată în muzeu impunîndu-se ca o modalitate de certă valoare în procesul instructiv-educativ.

Prof. FL. GRINEA
Iaşi

UN EXPERIMENT:

Trusa „chimol"

Cu multă satisfacţie am aflat din „Tribuna şcolii" (2 iunie 1973) că reprezentarea în spaţiu a structurii moleculelor — care mă preocupă — a fost experimentată, cu bune rezultate, şi de alţi colegi. În ce mă priveşte, am expus acest principiu unor elevi, în luna martie a acestui an, după care elevii, sub îndrumarea mea, au confecţionat materialul didactic corespunzător din mase plastice. Aşa, am alcătuit truse complexe cărora le-am dat denumirea de „truse chimol" pentru fiecare elev. Utilizarea lor în predare o voi extinde în cursul noului an şcolar. Fiind vorba de un experiment, aştept, în legătură cu el, propuneri, sugestii, comentarii ale colegilor profesori.

Prof. ZOLTAN SZÁTMANI
Salonta

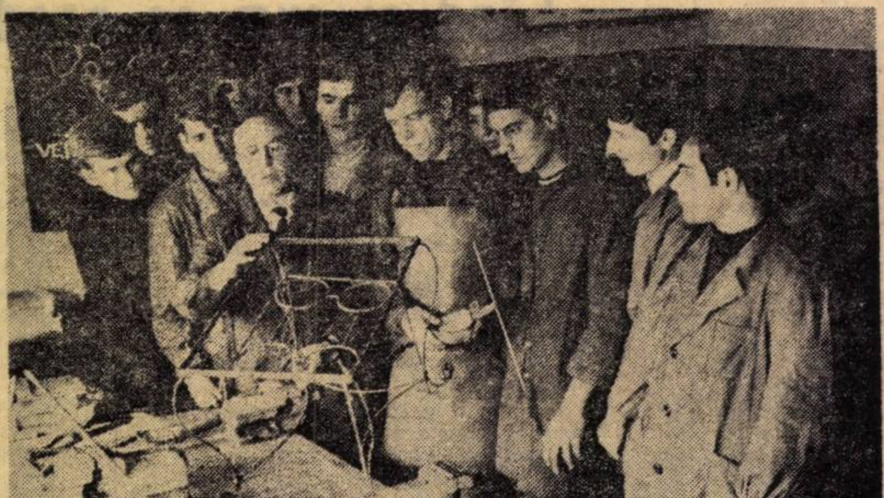

În atelierul de lăcătuşărie al Liceului „Al. Sahia" din Bucureşti.

De la noţiuni la realitate

Din chestionarea sistematică, mai mulţi ani la rînd, a elevilor admişi la şcoala profesională, am observat că circa 70 la sută dintre ei cunosc teoretic problemele cuprinse în programa diferitelor obiecte de învăţămînt, dar nu pot face legătura dintre noţiunile învăţate şi realitate.

Deosebit de eficiente pentru cunoaşterea realităţilor cotidiene de către elevi sînt lecţiile-vizite la cele mai diverse locuri de muncă. Bine pregătite prin stabilirea problemelor, amănuntelor ce vor fi urmărite de elevi realizate în ritm lent, nu ca o plimbare prin secţii şi finalizate prin teme libere, desene, scheme, probleme, lecţiile-vizite oferă tinerilor posibilităţi de prelucrare proprie a observaţiilor concrete culese de pe teren. Imaginile înregistrate senzorial de elevi în timpul vizitei, completate cu explicaţiile profesorului sau cadrului tehnic din unitatea vizitată, se fixează în mintea tinerilor ca elemente durabile pentru explicarea ulterioară, corelativă, a celor mai variate aspecte ale realităţilor cunoscute.

Prof. ALEXANDRA APOSTOL
Grupul şcolar comercial, Botoşani

Ce cultivă gustul stridenţelor sonore

Se spune că formarea gustului estetic muzical se hotărăşte încă din anii de şcoală. Să nu-i intereseze oare pe elevi muzica „cultă" fiindcă opera „Oedip" al lui George Enescu „are idei filozofice pe care nu le înţeleg", cum mi-a declarat un elev cîndva ? Poate, dar am văzut o dată o sală plină de elevi trimişi de diferite şcoli (fără nici un dascăl sau pedagog care să-i însoţească) ascultînd într-o linişte profundă întîmplări din viaţa lui George Enescu, povestite de profesorul universitar Dan Smîntînescu, de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti. Altă dată, într-o sală mai mare, mulţi elevi erau captivaţi de un concert judicios alcătuit din audiţii simfonice, camerale şi solişti instrumentişti.

La orele de dirigenţie, unii profesori încearcă să „explice" că mai există şi o astfel de **Muzică**, dar la reuniunile de sîmbătă seara le oferim fără discernămînt, pentru dans, sunete prelucrate într-un mod necreator, strident, de către compozitori analfabeţi şi textieri agramaţi străini, în scopuri comerciale. Şi uzanţa trebuie luată în consideraţie cu cea mai mare seriozitate. Oare numai muzica de restaurant, de divertisment sau taraful să aibă priorităţi în formarea lor muzicală ? Tinerii noştri sînt îndeajuns de familiarizaţi cu formele complexe — de pildă — ale operei lui George Enescu, Bach, Beethoven, sau Chopin ?

Ce putem spune despre faptul că elevi şi eleve, de 12—13 ani, în loc să înveţe, irosesc timpul înregistrînd pe bandă şi imitînd inepţiile siropoase ale cîntăreţilor de serie străini, pînă le asimilează ? O încercare de demitizare a acestora, de revizuire a atitudinii faţă de arta sunetelor, ar lămuri puţin lucrurile.

A imita moda „pop" la întîmplare şi a o prelua integral înseamnă, cum spunea muzicologul George Sbîrcea „a schimba cireşii noştri în palmieri şi Oltul în Guadalquivir". Dacă sîntem de acord că o audiţie muzicală este menită împlinirii culturii artistice a elevului şi că tinerii au nevoie de muzică pentru a petrece în chip plăcut timpul lor liber, atunci să le oferim acest prilej ; să-i învăţăm să cînte şi să „facă" muzică de artă. Să nu-i lăsăm la voia întîmplării, deoarece toxicomania „stridenţelor sonore" dăunează formării unei sensibilităţi muzicale şi uneori chiar asupra sănătăţii.

Nu sînt de specialitate, dar cred în rolul concertelor educative precedate de explicaţii privitoare la structură, instrumentaţie, autor ş.a.m.d., explicaţii oferite la un nivel adaptat posibilităţilor de înţelegere, gradate cu ştiinţă şi simţ pedagogic. Asemenea iniţiative să nu se limiteze doar la cele luate de radioteleviziune ci chiar pe plan local şi în incinta unor şcoli. Ar fi un bun început, care trebuie sprijinit de toate cadrele didactice. Sîntem datori elevilor noştri, pentru înnobilarea fiinţei lor umane, şi cu aceste cunoştinţe care le lipsesc.

Prof. DUMITRU CODAUŞ
Piteşti

CONSULTAŢII

Datorită volumului important de răspunsuri adresate direct solicitatorilor, rubrica „Consultaţii" nu apare în acest număr.

Rugăm cititorii ca, pentru clarificarea unor situaţii ce îi interesează, să se adreseze în primul rînd conducerilor unităţilor şcolare şi inspectoratelor şcolare judeţene.

Itinerare editoriale

Ghid pedagogic pentru maistrul-instructor

Ediția a II-a, București, Editura didactică și pedagogică, 1973

Colectivul de zece autori ai acestui volum și-a propus, arată coordonatorul lui, Romeo Dăscălescu, în „Cuvînt înainte" — „să orienteze în probleme elementare de pedagogie pe maistrul-instructor, figura centrală a activităților practice din învățămîntul de cultură generală și din cel profesional și tehnic". Așteptată, prin urmare, cu nerăbdare, de categoria vizată de educatori, cartea este binevenită pentru oricare dintre oamenii școlii, îndemnat să-și reexamineze și întregească cunoștințele — mai mult decît „elementare" — de pedagogie. Dovadă prezența, în volum, a unor autentice studii, de interes pedagogic general, ca : „Educația ateist-științifică a elevilor" (Ion Gh. Stanciu — Costin Ștefănescu), „Cunoașterea elevilor" (Dr. Mihai Peteanu), „Verificarea și aprecierea muncii elevilor" (Dr. Dumitru Muster). Unitatea volumului se verifică prin atenția cu care au fost urmărite și corelate principiile teoretice cu metodele practice de lucru. Astfel, coordonatorul volumului oferă „Un model de fișă pedagogică", precizînd că la întocmirea ei maistrul-instructor poate folosi metodele de cunoaștere științifică a elevului, „despre care s-a vorbit în studiul precedent" (adică, în „Cunoașterea elevilor"). I se cere, așadar, aceluia care întocmește fișa, să transcrie observații, decurgînd din aplicarea unor metode științifice, privitoare la caracterul (Comportarea elevului), temperamentul (Rezistența la efort), progresul în însușirea meseriei, calitatea produselor și, bineînțeles, situația școlară a „subiecților". Rezistența la efort, se menționează în descrierea rubricilor indică starea de sănătate a elevului, cît și — cînd lipsa de rezistență are un caracter permanent — o inadecvată opțiune profesională. Autorii au în permanență în vedere legătura între clasă și atelier, între munca profesorului și aceea a maistrului-instructor, întrucît, de pildă, în aplicarea metodelor de predare în învățămîntul practic (obiectul studiului lui Șerban Constantinescu) maistrul-instructor are îndatorirea să se mențină la nivelul științific „corespunzător școlii și anului de studii în care sînt elevii". „Tipologia lecției practice" (Mihai Ghivirigă) — semnalează particularitățile determinate de munca în atelierul școlar și aceea în întreprindere, pentru ca, în continuare, un alt studiu să trateze separat „Îndrumarea practicii în producție" (Romeo Dăscălescu — Gheorghe Ene), Valentina Vișan se ocupă de „Metodele de instruire practică în agricultură", stabilind două categorii mari de metode de instruire practică, „determinate în mod nemijlocit de specificul activităților pratice concrete : metoda reactualizării cunoștințelor și demonstrația pratică". Nu lipsesc — notă caracteristică volumului, care se anunță și reușește, în mare măsură, să fie un „ghid" — indicațiile de ordin metodologic, practic, pentru destinatar : maistrul instructor.

DRAGOMIR MAGDIN

Revista „TERRA" *)

Noua rubrică a revistei „Terra" *„Protecția mediului înconjurător"* — prezentată cititorilor printr-un articol redacțional care sintetizează aportul geografiei la protejarea mediului înconjurător, privit și sub aspectul „instruirii și educării tineretului școlar și universitar în vederea conservării cu grijă și răspundere a mediului ambiant" — debutează cu două studii de specialitate și un interviu al redacției la care răspund cinci primi-secretari ai comitetelor județene de partid. Studiul prof. univ. dr. Vasile Cucu, intitulat „Mediul înconjurător — temă geografică fundamentală", utilizează noțiunea de mediu geografic într-o accepțiune modernă, ca „realitate geografică complexă natură — om" și acordă un răspuns optimist întrebării dacă oamenii planetei sînt capabili să prevină și să reorienteze fenomene „explozive" ale epocii ca de exemplu poluarea etc.

„Sarcinile geografiei privind protecția mediului înconjurător" constituie obiectul celui de al doilea studiu, semnat de prof. dr. Grigore Posea. Autorul acordă, în finalul articolului, un spațiu sarcinilor care revin școlii, în această direcție, insistînd asupra necesității ca, în lecțiile de geografie, „să se pună mai mult accent pe analiza funcțională a factorilor de mediu, pe măsurători și observații permanente sau periodice ale unor fenomene".

D. M.

---

*) Terra, nr. 4, iulie—august 1973

Gramatica azi *)

Față de ediția a II-a a Gramaticii Academiei (1963), această lucrare vrea să fie ceea ce a însemnat Limba română (1956) față de ediția ei I (1954) : un veritabil compendiu, redus ca proporții, întins ca rază de cuprindere.

De unde mari avantaje și dezavantaje. Avantaje, fiindcă prezintă, într-un modest volumaș, o tablă de materii surprinzător de încăpătoare, tratînd pe rînd : probleme de lingvistică generală, morfologie, sintaxă a propoziției și a frazei, fenomene de stilistică gramaticală, punctuație ; dezavantaje, în sensul că necesități imperioase de concentrare a acestui imens material — de limbă propriu-zisă și de cultură lingvistică — fac ca unele titluri să fie tratate doar enunțiativ, sumar descriptiv, fără o exemplificare pe deplin satisfăcătoare (de pildă locuțiunile, semnele de punctuație etc.). Pe de altă parte, exemplele date sînt confecționate ad hoc, fără garanția unei calități literare în măsură a le impune ca model de limbă expresivă.

Sînt, firește, „riscuri" pe care autorul le acceptă *ab initio* drept ipoteze de lucru impuse de specificul unei asemenea întreprinderi.

Foloasele cărții rămîn însă inestimabile. Cele mai multe, nu țin atît — cum s-ar părea — de bogăția informației (ea însăși impresionantă), cît de calitățile scrisului acad. Graur, într-adevăr remarcabile. Fapte de limbă relativ specializate, abstracte și aride prin natura lor, capătă, în interpretarea d-sale, o coloratură afectivă, supuse totdeauna unei logici deductive, comparativiste, fără cusur.

Comparația, demonstrația, deducția, la care se adaugă concentrarea maximă a expresiei, concizia și claritatea, individualizează pe deplin și impun cititorului un stil deja consacrat, cu o mare audiență în public, ceea ce-i asigură autorului o largă popularitate. Iată, de pildă, la *Ordinea cuvintelor*, cum se poate realiza o pledoarie cuceritoare, întru recomandarea unei anumite structuri gramaticale, aducînd față-n față enunțuri construite cu elemente identice, dar cu mesaje diferite : „dați moșului pantofii" ; „dați pantofii moșului" (p. 226).

Argumentul singular, însă bine ales, atractiv prezentat, face de prisos abundenta încărcătură exemplificativă a tratatelor „erudite".

Ca mod de prezentare, ni se oferă o sistematizare riguroasă, în spirit clasic, pe capitole, subcapitole și paragrafe. Sistematizarea în ansamblu, dar și în detaliu, reducînd definițiile la strictul necesar, dovedind o selecție exigentă și o severă disciplină distributivă a elementelor de referință.

Căutînd a desluși ce este *tautologia*, bunăoară, autorul ne spune, într-un stil cu plăcute trăsături de oralitate : „Se numește așa o propoziție în care același cuvînt este subiect și nume predicativ, sau o frază în care o propoziție dependentă o repetă pe cea regentă ! *casa-i casă, masa-i masă ; reușește cine reușește*".

Exemplele sînt în mod fericit complementare definiției, astfel încît cine nu înțelege definiția observă exemplele, și fiecare rămîne cu o percepție, oricît de aproximativă, a unui concept stilistico-gramatical considerat inaccesibil publicului larg. De cele mai multe ori, definițiile sînt date doar funcțional, astfel : propoziția predicativă „Ține locul numelui predicativ din propoziția regentă", autorul introducîndu-ne, fără multă vorbă, în miezul chestiunii. Situat pe linia concepției evoluționiste a limbii, văzută ca „un sistem de semne", ca mijloc de comunicare, acad. Graur justifică pe deplin și apără, în spirtul gramaticii tradiționale, caracterul morfo-sintactic al unor definiții, în ciuda criticilor actuale ce se aduc acestei poziții (v. pp. 29, 34). Esențial în explicarea faptelor de limbă, deși cartea se cheamă „Gramatica azi", se dovedește a fi criteriul istoric, utilizat în permanență, paralel cu descrierea și explicarea unor categorii. Altfel, nici că am înțelege de ce trebuie să scriem (și să rostim, firește) „parade", și nu „parăzi" (v.p. 38, unde se interpretează excelent pluralul substantivelor). Adeseori, împotriva „prescripțiilor" lingviștilor, uzul comun (și nu numai el !) sfidează persistent normele. Editurile știu, fără îndoială că substantivele proprii încep cu majusculă, dar imprimă afișe, titluri de cărți etc. cu minuscule ! Sînt stări de fapt împotriva cărora lingvistul socoate că e mai prudent să dovedească moderație, chiar în formularea unor reguli gramaticale, operînd — cum însuși spune — „cu oarecare elasticitate".

G.C. RUSU

---

*)Al. Graur : „Gramatica azi" ed. II, Editura Academiei R.S.R., București, 1973.

O carte despre învățămîntul hunedorean

Inspectoratul școlar al județului Hunedoara, în colaborare cu Casa județeană a corpului didactic și Sindicatul salariaților din învățămînt ne-au trimis, în preajma zilei de 23 August, un cadou atrăgător, cu conștiinciozitate lucrat : volumul „Din istoria învățămîntului hunedorean". Ne vine de pe meleaguri dacice, de acolo de unde socialismul este îmbogățit prin truda vrednică a oamenilor cu cărbuni, oțel și pîine, mărturia unei statornice prezențe în cultură și știință de carte. Prefațată de tov. Ioachim Moga, membru al C.C. al P.C.R., prim secretar al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R., avînd o pagină filigranată de talentul poetului Ion Bănuță, lucrarea este structurată pe cinci părți, istoric periodizate. Astfel: partea I se referă la evoluția învățămîntului hunedorean din sec. XIV pînă în 1848, partea a II-a relevă dezvoltarea învățămîntului hunedorean în anii „absolutismului luminist"; perioada anilor 1868—1918 este abordată în partea a III-a a lucrării, în timp ce partea a IV-a reactualizează perioada interbelică, fiind evidențiată lupta de clasă pe meleagurile Hunedoarei și ecourile ei în organizarea și practica învățămîntului.

Realizările obținute sub conducerea partidului, începînd cu anul 1948, demonstrează mutațiile și salturile calitative, precum și direcțiile de dezvoltare ale învățămîntului hunedorean, în concordanță cu dezvoltarea multilaterală a socialismului din patria noastră.

Scrisă cu sobrietatea actului științific, și cu putere de convingere, prin argumente, probe și frază, lucrarea reține interesul cititorului. Deocamdată o semnalăm ca o prezență inedită pe masa noastră de lucru. O revenire asupra ei o consider de pe acum necesară.

Nu poți pune punct considerațiilor acestora preliminare fără a strînge mîna autorilor: Cornel Stoica, inspector general, Ion Frățilă, director al Arhivelor de stat din județul Hunedoara, Ovidiu Vlad, profesor, Nicolaie Wardegger, cercetător științific.

Pentru corectitudinea aprecierii, menționăm faptul că pentru a se putea scrie o asemenea lucrare a fost nevoie de patriotismul, dăruirea și capacitatea tuturor generațiilor de hunedoreni, care au scris cu viața și fapta lor istoria acestor meleaguri românești.

ROMEO DĂSCĂLESCU

Întindere solară *)

Semnalăm cu bucurie recenta apariție a volumului de versuri „ÎNTINDERE SOLARĂ" al colegului nostru de redacție, poetul Dimitrie Rachici.

Stăruind cu emoție asupra farmecului generator de emoții al epocii noastre (*„M-aplec spre tine, Dunăre bătrînă, / Din piscul vîrstei mele alb de soare. / Și floare limpede iți smulg din mînă / Și-n pieptul țării prind această floare"*. — Interludiu la Porțile de Fier), asupra firescului dialectic al naturii (*„Rîuri îndrăgostite de propriile maluri... / Cu o religiozitate de veacuri șlefuind stîncile, / visînd drumul cel mai scurt / dintre două puncte, / Ieșirea voastră din matcă — / o supremă negație / a îngustelor limite"* — Rîuri îndrăgostite), asupra locurilor cu rezonanță istorică (*„Beau românii din cupe de dor, / Și le ciocneau / peste rîul întins între ei, / Ca o spadă, / Într-o zi / L-am scos din maluri, / L-am ridicat vertical, / Cu uimire-au văzut / Că seamănă c-un stîlp de pridvor românesc / La o casă-ncăpătoare / Și nouă !"* — La Milcov) și asupra uriașei transformări a omului în și prin realitatea noastră înnoitoare (*„Știu : a crescut iarbă pe jocurile mele..." /* — Stelei mele îi spun), poetul mînuiește cu simplitate filigranul metaforei (*„Țara străveche — cu frunte de bour. / Ca niște copaci viguroși cresc cîntecele / la lumina ta ne închinăm dimineața..."* — Țară a Vîrfului cu Dor) și dimensiunile cosmice ale acesteia (*„Grîule mișcat, iți scriu o scrisoare / pe-o petală de mac, cu o rază de soare"* — Scrisoarea grîului).

Cu fiecare vers de-a lungul volumului, Rachici se dezvăluie mereu mai meșter în mînuirea bogăției de semnificații a cuvîntului, încărcat de emoție, cu încredere în oameni și deplin angajat, autoportretizîndu-se simbolic în Fîntîna visînd : *„Ea leagă cerul / de centrul pămîntului, / limpede / ca un suflet de om, / tuturor / dăruindu-se"*. Așa cum noi, colegii săi de redacție, îl cunoaștem și îl prețuim.

C. ȘTEFAN

---

*) **Dimitrie Rachici** : „Întindere solară", Editura „Albatros". București, 1973.

Dialectica educației în Cuba socialistă

Dialog cu BELARMINO CASTILLA MAS, ministrul educației din Cuba

„Căutăm să obținem o concordanță deplină cu producția nu numai prin asigurarea unei calități corespunzătoare a „produsului finit“ al școlii, ci acționînd în așa fel încît, pe tot parcursul activității lor, unitățile școlare să fie productive in accepțiunea economică a acestui cuvînt. În felul acesta, anii de școală vor fi valorificați în mod intensiv, atît pe planul intereselor sociale ale colectivității, cît și în favoarea dezvoltării multilaterale a fiecărei personalități“.

Cu această caracterizare a obiectivelor centrale ale activității școlii cubaneze, în lumina noii Legi a învățămîntului obligatoriu și a măsurilor privind îmbinarea strînsă a învățămîntului general, tehnologic și universitar cu dezvoltarea economică a Cubei își „prefațează“ **Belarmino Castilla Mas**, ministrul educației din prima țară socialistă a Americii latine, răspunsurile la solicitarea noastră de a ne oferi tabloul dinamic al dezvoltării învățămîntului evoluției poporului cubanez pe calea progresului și bunăstării.

„Punctul de pornire al legării învățămîntului de producție — ne spune el — l-a constituit ampla acțiune educativă numită „școala pe cîmp“, inițiată pe la mijlocul deceniului al 7-lea. Timp de 45 de zile din calendarul școlar, elevii din clasele mari pleacă pe cîmp, unde participă la munca productivă. Această acțiune are un dublu efect educativ : pe de o parte ea îi deprinde pe tineri să prețuiască munca în producție, le face cunoscută viața satului și a muncitorilor de pe ogoare, iar pe de altă parte are rezultate economice importante.“

— V-aș ruga să prezentați, în continuare, planul C.E.I.B.A. care reprezintă, după cîte știu, o altă caracteristică esențială a dezvoltării învățămîntului în Cuba de astăzi.

— În primul rînd cred că trebuie precizat că aceste inițiale desemnează sistemul de complexe școlare speciale pentru educarea patriotică revoluționară. Fiecare dintre aceste complexe școlare dispune de o suprafață de 400—600 de hectare acoperită cu culturi de citrice, cafea, ananas, bananieri. Timpul util al elevilor se divide în 3—4 ore activitate pe cîmp și 4—5 ore pregătire teoretică și de laborator. Elevii conduc tractoare și agregate agricole diverse, întrețin și recoltează culturi de mare productivitate. A devenit un fapt obișnuit ca pe terenurile complexelor școlare C.E.I.B.A. să se obțină producții-record.

— De cîte școli dispuneți în cadrul planului C.E.I.B.A. ?

— În 1973 am depășit numărul de 50 de asemenea școli, după ce începutul a fost făcut, doar cu trei ani înainte, cu complexul școlar experimental de la Artemisa.

Activitatea desfășurată în aceste complexe, ca și în ansamblul școlilor cubaneze urmărește realizarea unei educații integrale, care vizează, alături de formarea cunoștințelor cultural-științifice, participarea elevilor la munca productivă, la diferite activități extrașcolare — artistice, sportive și recreative — astfel încît să se realizeze un învățămînt viu, legat de cerințele contemporaneității. Întregul corp didactic dovedește o înaltă responsabilitate față de sarcinile ce i-au fost încredințate, desfășurînd totodată o activitate susținută pentru continua perfecționare profesională și pedagogică. Numai printr-o asemenea activitate plină de devotament și dăruire s-a reușit saltul uriaș ca, dintr-o țară care abia recent a lichidat analfabetismul (după ce încă în anul 1956 aproximativ 2/3 din populație nu beneficia de știința de carte), să devină o țară în care peste două milioane și jumătate de cetățeni, dintr-o populație de nouă milioane locuitori, urmează diferite cursuri școlare și forme de învățămînt. Evident, aceasta a presupus un efort conjugat și pe planul educației adulților, care a constat în includerea tuturor oamenilor muncii care nu au atins încă un nivel adecvat de pregătire în forme instituționalizate de studiu — ce se desfășoară mai ales în orele de seară — realizîndu-se astfel ridicarea nivelului lor de cultură și de calificare profesională. Paralel se realizează o activitate complexă, în multiple forme, avînd ca principală coordonată formarea cadrelor calificate perfecționarea acestora.

— Cum apreciați colaborarea și schimbul de experiență în domeniul învățămîntului și al stiințelor educatiei între Republica Socialistă România și Cuba ?

— Am putut cunoaște direct progresul impresionant realizat în domeniul educației, ca și în ansamblul vieții economice și sociale de către România socialistă. Trecerea, într-o perioadă uimitor de scurtă din punct de vedere istoric, la generalizarea învățămîntului de 10 ani și perspectiva apropiată a generalizării învățămîntului de 12 ani constituie o strălucită realizare pe plan international. Mi-am putut da seama că această reușită se datorește aplicării creatoare de către întregul corp didactic a indicațiilor partidului, activității instructive de înaltă competență pe care o desfășoară cadrele didactice și atenției deosebite care se acordă problemelor educării tinerei generatii.

Actualele legături prietenești între țările noastre socialiste, legături ce se întăresc necontenit, atît prin schimbul de delegații pe linie de stat cît și prin schimbul de specialiști în diferite domenii ale învățămîntului, puternica dorință reciprocă de colaborare, sînt menite, am această convingere profundă, să avantajeze ambele noastre țări prietene pe planul educării multilaterale a tineretului și al modernizării învățămîntului.

MIRCEA HERIVAN

MENȚIUNI

R. P. UNGARĂ

Ascendențe

Politica școlară a guvernului R. P. Ungare a dus an de an la creșterea procentului populației instruite prin diverse forme de învățămînt. Înainte de eliberare, 15% din cetățenii în vîrstă de peste 15 ani, posedau o pregătire școlară corespunzătoare școlii generale actuale pentru ca, în prezent procentul să urce la 52%. A crescut de la 4% la 16% procentul tinerilor de peste 18 ani, care și-au luat bacalaureatul și de la 1,6% la 4,3% al cetățenilor în vîrstă de 25 de ani și mai mult, care posedă studii superioare. Este, de asemenea, de menționat că 91% din copiii de vîrstă școlară termină azi studiile celor opt clase ale școlii generale și 85% își continuă pregătirea în școlile secundare. În instituțiile de învățămînt superior, numărul studenților a crescut de patru ori în cursul ultimilor 25 de ani, iar proporția studenților de origine muncitorească și țărănească a crescut de la 2% la 52%.

U. R. S. S.

Stațiuni balneare pentru copii

Guvernul Ucrainei a adoptat o hotărîre privind crearea unei noi stațiuni balneare pentru copii. Ea va fi construită în Crimeea pe malul Mării Negre (în U.R.S.S. există în prezent peste 16.000 de stațiuni balneare și climaterice precum și puncte de sănătate pentru copii).

Insula studenților

Insula Kipsala de pe Daugava, situată chiar în centrul orașului Riga, a devenit o așezare a studenților letoni. Aici au și fost construite clădirile rezervate sălilor de studiu și laboratoarelor pentru Institutul politehnic din Riga. Studenții celei mai mari instituții de învățămînt superior din republicile baltice sovietice, vor avea aici toate condițiile necesare învățăturii și odihnei.

Noi centre de învățămînt

La Dușambe, capitala Turkmeniei, se extinde Universitatea națională, care va avea un nou corp de clădiri cu laboratoare și un complex pentru studenți. De asemenea, a început construcția unui nou orășel al Institutului politehnic turkmen unde vor putea învăța 5.000 de studenți.

În Turkmenia, care are o populație de 2.364.000 de locuitori, după revoluția socialistă din anul 1917, au fost înființate 6 instituții de învățămînt superior și 30 de școli medii de specialitate.

Lectură prin muzică

Oamenii de știință din Moscova au elaborat un nou sistem de citit pentru nevăzători. Dacă în „cîmpul vizual“ al aparatului creat de ei este plasat un text obișnuit, dintr-un megafon special se face auzită o melodie pe care orbii o recepționează la fel ca și vorbele. Pentru fiecare element grafic a fost aleasă o combinație caracteristică de tonuri muzicale de o anumită frecvență. Literele se aud ca o serie de acorduri. Descifrînd „melodiile“ transmise de aparat, nevăzătorii transformă sunetele în cuvinte. Este important faptul că pentru descifrarea textului nu este necesar ca nevăzătorul să aibă ureche muzicală. În șase luni, un om cu însușiri medii poate învața să citească orice text fără să-l vadă.

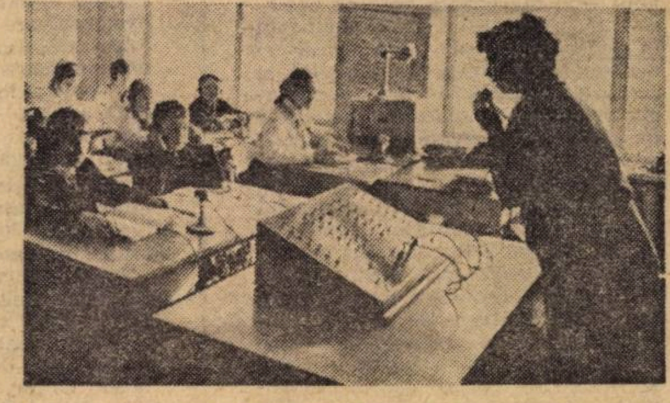

Lecție în laboratorul fonetic al Școlii din satul Spițino, regiunea Kiev.

R. P. POLONĂ

Înscrierea în clasa I

Conform unei hotărîri a Ministerului Instrucției și Educației din R.P. Polonă, înscrierea copiilor în clasa I se va face cu un an înainte de intrarea lor efectivă în școală. Ca urmare, în luna mai a.c. a început înscrierea celor aproximativ 50 000 de copii născuți în 1967, care vor începe școala în septembrie 1974. Se preconizează ca în cel mai scurt timp toți copiii de vîrstă preșcolară să fie cuprinși în diferite forme de educație organizată, pentru a fi pregătiți în vederea începerii școlii.

R. P. BULGARIA

Geografie în aer liber

În districtul Tolbuhin s-a introdus predarea experimentală a geografiei în aer liber în scopul legării mai strînse a teoriei de practică. Orele de geografie se desfășoară într-un spațiu special amenajat în curtea școlii, unde elevii pot face observații, experiențe, măsurători, familiarizîndu-se cu mînuirea diferitelor aparate și instrumente geografice.

O școală nouă (Jjaskovec, lîngă Tîrnovo), ca atîtea altele înălțate în anii liberi ai Bulgariei.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul „Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 108

Sîmbătă 8 septembrie 1973
16 pagini — 1 leu

cabinet

CONSFĂTUIRILE CADRELOR DIDACTICE

Prof. univ. dr. TRAIAN POP,
adjunct al ministrului educaţiei şi invăţămintului

Anul acesta, consfătuirile cadrelor didactice se desfăşoară în condiţiile traducerii în viaţă de către intregul nostru corp didactic a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului din Republica Socialistă România.

Consfătuirile cadrelor didactice, adevărat forum pedagogic, sînt chemate să examineze modalităţile de aplicare — diferenţiat pe grade de învăţămînt, obiecte de predare şi condiţii specifice fiecărei unităţi de învăţămînt — a sarcinilor ce decurg din acest important document de partid, care deschide noi şi largi perspective modernizării şcolii româneşti, adaptării ei neîntrerupte la cerinţele societăţii socialiste.

Consfătuirile noastre trebuie să aibă un caracter de lucru, în cadrul lor să se realizeze un amplu schimb de experienţă şi să se valorifice tot ceea ce s-a dovedit viabil în activitatea de pînă acum. Fiecare educatoare, învăţător şi profesor să plece de la aceste dezbateri cu o imagine clară a ceea ce avem de făcut, cu o perspectivă a muncii sale, configurate pe intregul an şcolar şi cu instrumente de lucru, cu clarificări asupra celor mai potrivite metode, procedee şi tehnici de predare, cunoştinţe indispensabile unei activităţi ştiinţifice organizate.

Firul călăuzitor al Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., al cuvîntării secretarului general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este acela de a ridica învăţămîntul românesc la nivelul cerinţelor actuale ale dezvoltării ştiinţei şi tehnicii, ale cuceririlor pedagogice contemporane, ale etapei de construcţie a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. În această perspectivă, o condiţie hotărîtoare pentru succesul muncii noastre o constituie aplicarea creatoare a programelor şi manualelor şcolare. Deşi, în ultimii ani, s-au depus eforturi susţinute pentru îmbunătăţirea continuă a programelor şi manualelor şcolare, totuşi, unele dintre ele continuă să fie supraîncărcate, iar în alte cazuri, rămase în urmă şi sub aspectul informaţiei ştiinţitice. În acest context, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a elaborat recomandări de reducere a unor programe de învăţămînt, măsură care va contribui numai parţial la atingerea scopurilor pe care le urmărim prin procesul instructiv-educativ.

Dorim să facem un călduros apel către toate educatoarele, învăţătorii şi profesorii ca, în domeniul activităţii lor, să pornească în primul rînd de la obiectivele educative ale fiecărei activităţi, ale fiecărui obiect şi nivel de şcolarizare, şi — în funcţie de acestea — să-şi organizeze munca de fiecare zi, astfel încît programele şi manualele să constituie doar principalul reper de orientare a activităţii didactice Experienţa ne arată că procesul de perfecţionare şi de modernizare a programelor şi manualelor şcolare nu reuşeşte să ţină pasul îndeaproape cu cerinţele fiecărui an de învăţămînt. Acest fapt ne intăreşte şi mai mult convingerea că rolul hotărîtor il are, în ultimă instanţă, cadrul didactic, care a fost, este şi va fi factorul principal al modernizării invăţămîntului.

Prin modernizare, în acest cadru, noi înţelegem informarea la zi a fiecărui cadru didactic cu cele mai noi date din domeniul specialităţii sale, însuşirea acelor metode, mijloace şi tehnici de lucru care să îi permită prelucrarea informaţiei respective, la nivelul şi posibilităţile de înţelegere ale copiilor în raport cu obiectivele urmărite.

În spiritul celor de mai sus, aş dori să mă opresc — spre exemplificare — la obiectivele pe care le urmărim prin predarea gramaticii limbii române şi a limbilor moderne.

În cazul limbii române, noi urmărim să-i ajutăm pe elevi să-şi însuşească acel minim de cunoştinţe care să le asigure o exprimare corectă, scrisă şi orală. Gramatica nu este un scop în sine : ea nu trebuie să se rezume la o activitate de memorare ; ea trebuie însuşită pornind de la vorbire şi aplicată la vorbire.

În cazul limbilor străine, atît la nivelul şcolii generale cît şi al liceului, accentul trebuie pus pe însuşirea limbii vii.

Despre inlăturarea supraîncărcării elevilor s-a scris şi s-a vorbit foarte mult şi, cu toate acestea, elevii continuă să fie încărcaţi. Şi aici, trebuie să pornim tot de la locul şi rolul cadrului didactic în procesul instructiv-educativ. Principala sursă de supraîncărcare este, de regulă, tot profesorul. Educatorul care intră la clasă insuficient pregătit nu va reuşi niciodată să prezinte în faţa elevilor ceea ce este esenţial din lecţia respectivă (pentru că atunci cînd nu stăpîneşti ceva temeinic, nu poţi face pe interlocutorul tău să te înţeleagă şi să-şi asimileze spusele tale), întrucît nu are siguranţa cunoştinţelor pe care le transmite, nu-şi poate pune problema unor metode active şi nu poate să-şi convingă auditorul despre necesitatea şi importanţa cunoştinţelor predate.

Se intîlnesc şi alte aspecte cînd nu se pune problema stăpînirii materiei de către profesor, ci este vorba de lipsa de înţelegere a locului şi rolului disciplinei pe care o predă, în ansamblul pregătirii şi formării elevilor. Astfel de profesori încarcă elevii cu teme numeroase pentru acasă, care depăşesc limitele eforturilor normale ale acestora. Din păcate, se practică darea temelor pentru acasă şi la acele obiecte în care, prin natura lor, cunoştinţele şi deprinderile ar trebui însuşite şi formate numai la orele de curs, aşa cum este cazul desenului, muzicii, lucrului manual etc. De aceea, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului cheamă directorii de şcoală, diriginţii claselor şi pe fiecare cadru didactic în parte să examineze cu multă atenţie, în spirit pedagogic şi sub toate aspectele, modul în care se desfăşoară procesul de învăţămînt cu toate consecinţele ce decurg din activitatea şi relaţia profesor-elev.

Un obiectiv important al învăţămîntului nostru este acela al legării lui de viaţă, de producţie, de educare a tineretului nostru şcolar prin muncă şi pentru muncă. În vara acestui an, inspectoratele şcolare şi toate unităţile şcolare au depus eforturi susţinute pentru amenajarea şi dotarea atelierelor şcolare ; este o acţiune care a dat bune rezultate, fără ca ea să se încheie odată cu începerea cursurilor. Va trebui acţionat în continuare, pentru a asigura fiecărei şcoli, condiţii bune de desfăşurare a pregătirii elevilor în ateliere, în loturi agricole, precum şi în unele secţii ale unităţilor economice de producţie.

În cadrul consfătuirilor, profesorii, maiştri, directorii de şcoli, profesorii diriginţi, întregul corp didactic trebuie să dezbată şi să clarifice importanţa pe care o are educaţia prin muncă a elevilor, precum şi căile de realizare a acesteia pe fiecare treaptă a învăţămîntului nostru.

Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. aduce importante sarcini şi în acest domeniu de activitate a şcolii româneşti, precizînd cu deosebită claritate scopul urmărit în cadrul lucrărilor practice industriale şi agricole ale elevilor. Aşa cum este cunoscut, în învăţămîntul primar şi gimnazial nu se urmăreşte însuşirea unei anumite meserii, obţinerea unei calificări. Prin intermediul lucrărilor practice dorim să-i familiarizăm pe elevi cu actul muncii fizice, să le formăm deprinderi şi obişnuinţe de muncă, să le cultivăm dragostea şi respectul pentru munca fizică, hotărîrea de a-şi aduce întreaga lor contribuţie pe măsura puterilor lor, la efortul general pe care il depune întregul popor, pentru a face ca ţara noastră să-şi ocupe locul ce i se cuvine între popoarele lumii.

Lucrările consfătuirilor cadrelor didactice, fără deosebire de grad de învăţămînt sau specialitate, trebuie să însemne un pas înainte şi sub aspectul îmbunătăţirii activităţii educative. Şcoala noastră se bucură astăzi de un sprijin şi de o colaborare largă din partea părinţilor, organizaţiilor de copii şi tineret, presei, radioului, televiziunii, întreprinderilor economice, a întregului nostru popor. Important este ca fiecare colectiv de pedagogi să-şi stabilească obiectivele educative şi mijloacele de realizare a acestora, pornind de la condiţiile specifice ale şcolii şi elevilor respectivi.

Să facem ca în noul an şcolar, pe care il pregătim, întreaga noastră activitate să fie dedicată ridicării nivelului procesului instructiv-educativ, să fie anul şcolar al calităţii.

Folosesc acest prilej, ca să adresez întregului nostru corp didactic calde felicitări şi urări de succese şi satisfacţii depline în munca de mare răspundere, de pregătire şi educare a tineretului ţării.

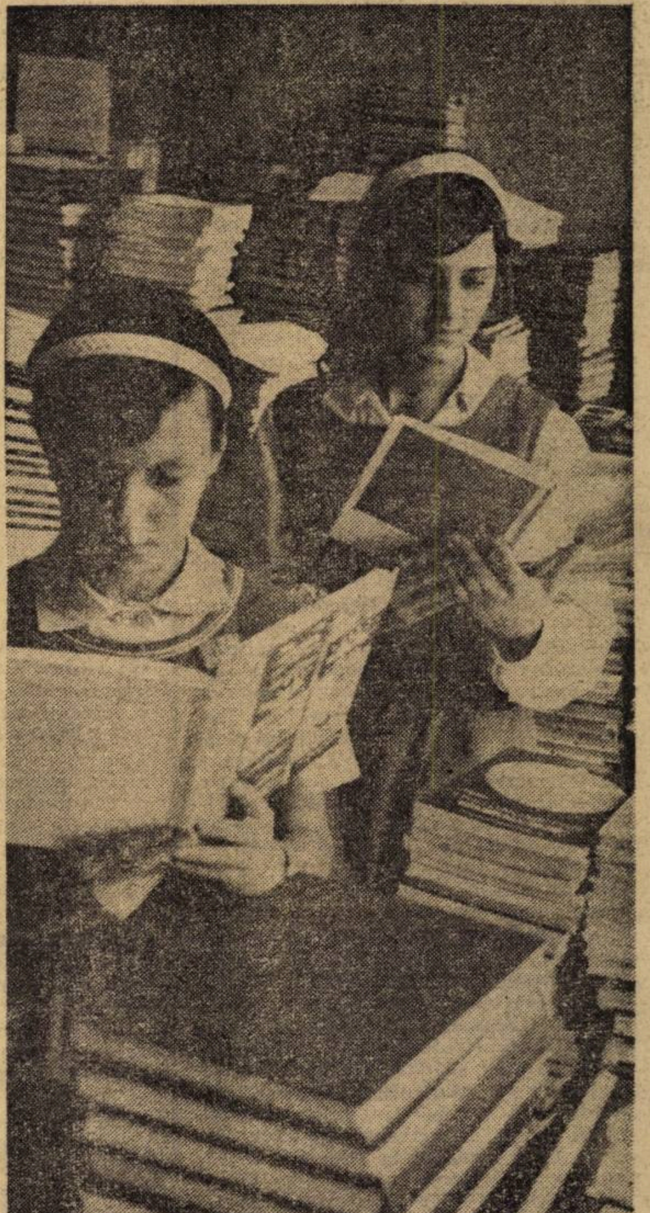

Manualele — una dintre bucuriile începutului de an şcolar

ÎN ACEST NUMĂR

- **Recomandări şi precizări de la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului privind programele de fizică pentru clasele VI — VIII, programele de matematică pentru clasele I — IV, folosirea manualelor de literatură română pentru clasele V — VIII (în paginile 2 şi 14).**
- **Eficienţa şi perspectiva în predarea ştiinţelor sociale, de prof. univ. dr. Gh. P. Apostol (în pag. a 7-a).**
- **În dezbatere : Proiectul programei de limba română pentru clasele I — VIII (în pag. a 10-a).**

DE LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Şedinţa Consiliului pentru munca politico-educativă şi predarea ştiinţelor sociale

Luni, 3 septembrie a.c. a avut loc şedinţa Consiliului pentru munca politico-educativă şi predarea ştiinţelor sociale al Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Şedinţa a fost condusă de tovarăşul Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului. Consiliul a dezbătut stadiul realizării sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului, îmbunătăţirea sistemului unitar de predare a ştiinţelor sociale prin perfecţionarea planurilor de învăţămînt şi a programelor — cadru pentru predarea ştiinţelor sociale, la toate nivelele de învăţămînt, în anul şcolar 1974—1975 ; programul de măsuri privind munca politico-educativă în rîndul elevilor şi studenţilor şi perfecţionarea activităţii de educaţie fizică şi sport.

În vederea creşterii rolului instructiv-educativ al activităţii şcolare şi extraşcolare în rîndul elevilor şi studenţilor, programul de măsuri prevede : perfecţionarea metodelor de predare în vederea unei mai strînse legături a procesului de învăţămînt cu cerinţele vieţii, realizarea unor lecţii cu un bogat conţinut formativ şi educativ ; perfecţionarea predării ştiinţelor sociale, astfel încît toţi elevii să-şi însuşească concepţia materialist-dialectică despre lume şi viaţă, să cunoască şi să înţeleagă problemele fundamentale ale politicii partidului, ale făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate ; adaptarea cunoştinţelor la cerinţele specifice fiecărei categorii de şcoli, domeniului pentru care se pregătesc elevii ; promovarea într-o măsură sporită, a metodelor active de muncă independentă a elevilor ; sprijinirea copiilor rămaşi în urmă la învăţătură ; întărirea conlucrării dirigintelui cu organizaţiile U.T.C. şi de pionieri şi coordonarea de către acesta a tuturor activităţilor educative iniţiate la nivelul clasei, în scopul evitării paralelismului, a supraîncărcării elevilor.

De asemenea, au fost dezbătute : Studiul cu privire la îmbunătăţirea învăţămîntului superior de educaţie fizică şi sport ; Studiul referitor la îmbunătăţirea activităţii sportive de performanţă a elevilor şi studenţilor. Proiectul de instrucţiuni privind instituirea sistemului unitar de verificare şi apreciere a pregătirii elevilor la educaţie fizică, precum şi Sistemul de apreciere al activităţii profesorilor de educaţie fizică.

Organizarea claselor paralele I — X la şcolile generale

În legătură cu organizarea claselor paralele I—X la şcolile generale cu efective mari de elevi, facem următoarele precizări :

1. La şcolile cu efective mari de elevi în acelaşi an de studiu, se organizează clase paralele, pe baza planului de şcolarizare şi reţea aprobate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. Clasele paralele funcţionează, de regulă, cu efective între 30 şi 40 elevi.

2. În funcţie de numărul elevilor din acelaşi an de studiu, clasele paralele se pot constitui după cum urmează :

a) 2 clase paralele, pentru efective între 41—80 elevi ;

b) 3 clase paralele, pentru efective între 81—120 elevi ;

c) 4 clase paralele, pentru efective între 121—160 elevi ;

d) 5 clase paralele, pentru efective între 161—200 elevi ş.a.m.d.

3. In oraşe şi în localităţile rurale cu populaţie şcolară numeroasă se va urmări să se realizeze, pe cît posibil, în cadrul precizărilor de la pc. 2, efective medii (pe oraş, localitate) de 36 elevi.

4. Clasele paralele se constituie pe baza efectivelor de elevi existente la începutul anului şcolar. În mod excepţional, în localităţile cu mişcări de populaţie, organizarea claselor paralele se poate face, în cazuri bine justificate şi în timpul anului şcolar, cu aprobarea inspectoratului şcolar al judeţului (al municipiului Bucureşti), la propunerea directorului şcolii.

În cazurile în care la unele şcoli cu clase paralele efectivele de elevi se micşorează pe parcursul anului şcolar, ajungînd sub limitele minime prevăzute la punctul 2, inspectoratul şcolar judeţean poate aproba funcţionarea claselor respective, cu efectivele existente, pînă la încheierea anului şcolar.

Folosirea manualelor de literatură română pentru clasele V—VIII

Începînd cu anul şcolar 1973/1974, se vor pune în circulaţie noi manuale de literatură română pentru clasele V—VIII ale şcolii generale. Acţiunea de elaborare a noilor manuale face parte integrantă din programul de măsuri care privesc perfecţionarea studiului limbii şi literaturii române în învăţămîntul general obligatoriu. Pentru început, a fost editat manualul clasei a V-a. El cuprinde două părţi: lectura literară şi compunerea.

Folosirea acestui manual impune cunoaşterea de către profesori a obiectivelor studiului literaturii în şcoala generală şi a concepţiei în care se realizează noile manuale.

I. Obiectivele studiului literaturii în şcoala generală

Obiectivele studiului literaturii în şcoala generală rezultă din însuşi scopul predării limbii şi literaturii române în învăţămîntul general obligatoriu — însuşirea limbii române literare actuale, formarea şi dezvoltarea gustului literar, educaţia moral-cetăţenească, patriotică a elevilor. Acest scop se realizează treptat, în funcţie de sarcinile concrete ale fiecărei trepte de învăţămînt. În treapta gimnazială a învăţămîntului (clasele V—VIII), prin studiul literaturii, *elevii trebuie :* să înveţe să citească corect, conştient, logic şi expresiv; să manifeste interes pentru lectură şi să dobîndească deprinderea de a citi singuri; să ajungă să stăpînească un vocabular cît mai dezvoltat, pe care să-l folosească în raport cu solicitările sociale şi culturale; să-şi comunice ideile, gîndurile şi sentimentele în mod corect din punct de vedere gramatical, ortografic şi ortoepic, logic, coerent, clar şi într-o formă aleasă; să reuşească în cele din urmă, să înţeleagă singuri sensurile şi semnificaţiile principale ale unei opere literare citite, valoarea acesteia, să deosebească o carte bună de una mai puţin izbutită, potrivit cu vîrsta şi experienţa lor de viaţă; să fie obişnuiţi să supună operele literare propriei judecăţi şi sensibilităţi; să le compare, să-şi argumenteze ideile, preferinţele; să cunoască, prin intermediul literaturii, viaţa poporului nostru, lupta lui pentru libertate, dreptate socială, independenţă şi progres social; să iubească patria socialistă, Partidul Comunist Român, tradiţiile progresiste ale poporului nostru; să dobîndească însuşirile morale şi civice ale cetăţeanului societăţii noastre socialiste şi să militeze, prin viaţa şi activitatea lor, pentru triumful ideilor socialismului, al colaborării şi păcii între popoare.

II. Concepţia în care se realizează noile manuale de literatură română pentru clasele V—VIII

1. În manuale sînt incluse opere literare sau fragmente din opere dintre cele mai valoroase, corespunzătoare vîrstei elevilor şi obiectivelor propuse. Sînt introduse, pentru fiecare clasă, şi 1—3 opere din literatura universală.

2. Operele literare acoperă, pe ansamblul ciclului gimnazial, *o arie tematică largă, genuri şi specii diferite.*

3. Între poezie şi proză există o proporţie corespunzătoare.

4. Clasa a VIII-a nu mai este o clasă de încheiere a şcolii generale. Ca atare, nu se mai justifică studierea, în această clasă, după principiul cronologic, a unor opere din istoria literaturii române de la origini şi pînă în prezent.

5. În clasele V—VIII se studiază şi *noţiunile elementare de teorie literară,* în strînsă legătură cu operele literare cuprinse în manualele respective. Elevii nu trebuie să fie obligaţi să memoreze definiţii. Ei trebuie să reţină elementele esenţiale care definesc noţiunile de teorie literară.

ORIENTĂRI

6. În clasele V—VI nu se dau notiţe biografice. Fundamental rămîne contactul elevilor cu opera literară. El este temeiul formării şi dezvoltării interesului pentru lectură, al dragostei pentru literatură. Notiţe biografice cu caracter *informativ* se vor da numai în clasele VII—VIII.

7. Operele (textele) literare sînt însoţite, în general, de întrebări, exerciţii şi teme. S-a renunţat, în acest fel, la „îndrumările analitice" din vechile manuale.

8. Întrebările şi exerciţiile sînt un material de gîndire, un prilej de exersare şi de îmbogăţire a vocabularului, a exprimării orale a elevilor, un mijloc de supunere a operei judecăţii, sensibilităţii şi fanteziei elevilor. Ele stimulează efortul creator, iniţiativa, dorinţa de a şti, de a înţelege şi năzuinţa de autoperfecţionare.

9. Întrebările şi exerciţiile nu trebuie să ducă la schematizarea discuţiei asupra textului literar, care trebuie să fie cît mai liberă. Ele reprezintă un ghid în abordarea multiplelor valenţe ale operei.

10. Nu sînt obligatorii toate întrebările şi exerciţiile. Profesorul, cu pregătirea şi experienţa sa, este în măsură să decidă, să folosească manualul în mod creator şi diferenţiat, în funcţie de posibilităţile şi de nivelul clasei. El poate recurge la alte întrebări şi exerciţii, le poate da celor din manual o altă succesiune. În condiţiile folosirii noilor manuale, sporeşte rolul profesorului în organizarea, pregătirea şi desfăşurarea orelor de literatură.

11. Răspunsurile care se aşteaptă de la elevi nu trebuie să se încadreze în anumite şabloane şi scheme prestabilite. Profesorul trebuie să încurajeze gîndirea literară independentă exprimarea personală a elevilor, nuanţele de interpretare, de pătrundere a înţelesurilor şi valorii operei.

12. Întrebările şi exerciţiile constituie, de regulă, un material de lucru, de reflecţie, de activitate independentă în clasă.

13. Citirea textului literar trebuie repusă în drepturile ei. Şcoala are obligaţia să-i înveţe pe elevi să citească corect, cursiv, cu dicţiune. Aceasta nu este o sarcină numai a ciclului primar, ci a întregului învăţămînt general obligatoriu. O lectură de calitate este o premisă dintre cele mai importante a înţelegerii operei, a educaţiei literare, a formării elevilor ca cititori de literatură. Operele mai întinse vor fi citite selectiv în clasă, dar lectura lor integrală este obligatorie pentru elevi.

14. La sfîrşitul învăţămîntului general obligatoriu, elevii trebuie să ştie pe dinafară un număr de poezii dintre cele mai frumoase din literatura română.

III. Compunerile

1. Pentru a veni în sprijinul elevilor şi al profesorilor, manualul pentru clasa a V-a cuprinde o parte consacrată compunerilor. Ea este structurată pe următoarele tipuri de compuneri:

1. Planul simplu
2. Povestirea după plan
3. Povestirea pe o temă dată
4. Povestirea în amănunt a unei întîmplări
5. Descrieri
6. Compuneri libere
7. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă
8. Corespondenţă şi acte oficiale.

2. *Obiectivele compunerilor în clasa a V-a.*

Prin orele de compunere de la clasa a V-a, *elevii trebuie să înveţe:* să scrie corect, logic, ordonat şi îngrijit; să împartă textul literar în unităţi logice (fragmente); să desprindă ideile principale, să le formuleze corect şi să expună conţinutul unor opere (lucrări) după aceste idei; să reproducă cît mai liber înţelesul operelor literare, dar şi în mod concentrat, în rezumat; să alcătuiască compoziţii libere, simple, la început reduse ca întindere; să sistematizeze cunoştinţele şi să-şi exprime organizat şi clar propriile gînduri; să redacteze corespondenţă, acte oficiale şi alte compoziţii cu caracter special.

În cea mai mare parte, conţinutul orelor de compunere la clasa a V-a se poate stabili pe baza materialului cuprins în manual — partea a II-a. Temele indicate în partea de lectură literară se realizează, în bună măsură, prin efectuarea acestor compuneri.

Operele (fragmentele) literare sînt urmate, în general, de mai multe teme. Nu toate însă sînt obligatorii. Este datoria profesorului să indice tema (temele) în raport cu nivelul clasei, cu mediul social şi cultural în care funcţionează şcoala. Va avea grijă ca elevii să fie solicitaţi la un program raţional de studiu, de efectuare a temelor. Profesorul trebuie, dacă este necesar, să selecteze temele, să le adapteze, să le dozeze.

Manualul are un caracter experimental. Pe baza observaţiilor şi propunerilor profesorilor i se vor aduce îmbunătăţirile necesare într-o ediţie viitoare.

Precizări privind descongestionarea conţinutului programelor de fizică pentru clasele VI — VIII ale şcolii generale

În scopul evitării supraîncărcării elevilor, la descongestionarea conţinutului programelor de fizică s-au avut în vedere : eliminarea repetărilor şi a temelor greu accesibile, punerea în concordanţă a programei cu conţinutul celorlalte discipline.

În acest sens, se efectuează următoarele reduceri din programele în vigoare :

Clasa a VI-a : Noţiuni despre reprezentarea grafică a forţelor. Elasticitatea şi plasticitatea corpurilor solide. Compresibilitatea gazelor. Măsurarea presiunii atmosferice cu ajutorul unei coloane de mercur. Legea lui Arhimede la gaze. Aplicaţii. Forţe centrifuge. Aplicaţii. Oscilaţiile corpurilor sonore. Calităţile sunetului : Intensitatea şi timbrul. Rezonanţa sonoră. Forţe de interacţiune între molecule la solide, lichide şi gaze. Noţiuni despre fenomenele de capilaritate şi aplicaţii. Ventilaţia din încăperi. Aliaje. Folosirea lor în tehnică. Distilarea. Importanţa industrială a distilării.

Clasa a VII-a: Unităţi tehnice pentru măsurarea variaţiei energiei interne : calorie şi hilocalorie. Alcătuirea şi funcţionarea maşinii cu vapori. Aplicaţii. Noţiuni despre motorul cu reacţie. Folosirea motorului cu reacţie în aviaţie şi la cercetarea cosmosului. Microscopul. Reostatele şi întrebuinţările lor. Legarea în serie şi în paralel a conductoarelor. Noţiuni despre curenţi derivaţi.

Clasa a VIII-a : Intensitatea, rezistenţa şi tensiunea. Măsurarea lor (recapitulare). Contorul electric. Descompunerea apei cu ajutorul curentului electric. Descompunerea unor săruri. Telegraful. Butelia de Leyda. Noţiuni despre fenomenul fotoelectric.

Simultan se elimină şi demonstraţiile care se referă la temele şcolare.

Numărul de ore astfel economisit a fost afectat sporirii timpului necesar efectuării lucrărilor practice.

Ca urmare a acestor reduceri, bilanţul orelor, acelaşi pentru fiecare clasă, este următorul :

Ore de predare : 40 (aproximativ 63 la sută).

Ore de laborator : 10 (aproximativ 16 la sută).

Ore de recapitulare : 6.

Ore la dispoziţia profesorului : 8.

TOTAL : 64 ore.

În pag. a 14-a, recomandări cu privire la reducerea programei de matematică la clasele I—IV.

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18–19 iunie 1973

> **„Se va continua acţiunea de înfiinţare a atelierelor în toate şcolile, se va intensifica dotarea acestora şi va fi organizată mai bine instruirea în ateliere-şcoală, ferme-şcoală, loturi experimentale, magazine-şcoală, şantiere-şcoală şi altele"**
>
> (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România)

ATELIERUL-ŞCOALĂ

Interviu cu prof. MIHAIL DINU,

directorul Liceului nr. 1 din Roşiorii de Vede, judeţul Teleorman

Red. : Care sînt, după opinia dv., temele care se vor găsi în dezbaterea profesorilor-maiştri în cadrul consfătuirilor consacrate deschiderii noului an şcolar ; la care anume dintre aceste probleme doresc să capete răspuns ?

— Mai înainte, socot necesar un scurt tur de orizont. În liceul nostru funcţionează un număr de 7 ateliere : electrotehnică, mecanică-lăcătuşărie, mecanică-auto, ţesut mecanic, ţesut covoare, croitorie, broderie-lenjerie, precum şi un cerc de cinefoto. Toate au un spaţiu corespunzător şi sînt amplasate în incinta liceului sau în anexele sale. Fondurile necesare dotării au fost procurate în parte de la buget (în jur de 30 000 lei), iar restul, adică, de fapt, cea mai mare parte, provine din realizările elevilor obţinute în instruirea practică-productivă, la practica în agricultură (practica de toamnă şi munca patriotică), la muncă pe şantiere de construcţie, din contribuţia părinţilor. La aceasta nu putem să nu adăugăm sprijinul întreprinderilor patronatoare : „Textila"-Teleorman, care ne-a pus la dispoziţie războaie de ţesut şi un strung, Cooperativa „Progresul", care a dotat atelierul de profil cu războaie de ţesut covoare, UMAIA, care ne asigură materia primă şi unele scule. În acest fel, putem afirma că atelierele liceului nostru au o dotare apropiată de baremurile cerute.

În ce priveşte asistenţa tehnică, următoarea situaţie vorbeşte de la sine : toţi maiştrii-instructori au studii corespunzătoare (liceu industrial, şcoli medii tehnice ori şcoli de maiştri).

Dar să revin la chestiunea formulată în întrebare. Cel mai mult resimt profesorii-maiştri nevoia unei informări şi documentări tehnice şi ştiinţifice legate de profesia lor şi îndeosebi de aspectele didactice ale meseriei : metodologia desfăşurării orelor de atelier ; organizare şi dotare : cunoştinţe de specialitate. Fireşte, asemenea chestiuni sînt dezbătute şi în cadrul comisiei metodice a maiştrilor-instructori care îşi desfăşoară activitatea la nivelul şcolii. Sînt convins că teme cum ar fi evaluarea ştiinţifică a unor noţiuni de economie politică : preţ de cost, manoperă etc., deşi dezbătute şi în cadrul comisiei metodice din şcoală, se vor afla în atenţia participanţilor la consfătuiri. De asemenea, problema corelării activităţilor diferitelor ateliere — nici ea nu este nouă pentru maiştrii-instructori — va constitui şi ea obiectivul unor ample discuţii. Revin şi precizez că, deşi în cadrul dezbaterilor din comisia metodică a figurat şi tema „atelierul-şcoală şi semnificaţia lui în procesul de formare a unor deprinderi de muncă independentă a elevilor pentru facilitarea integrării lor în procesul de producţie", ea nu poate totuşi lipsi de pe agenda apropiatei consfătuiri. Maistrul-instructor simte nevoia să cunoască integral, la nivelul tehnicii şi ştiinţei contemporane, modul cum se pun şi se rezolvă probleme de organizarea muncii în întreprindere, precum şi procesele tehnologice înseşi, în funcţie de profilul atelierului-şcoală pe care îl conduce.

Red. : Care sînt punctele de asemănare şi care sînt deosebirile dintre atelierul uzinal şi atelierul-şcoală, avînd în vedere, bineînţeles, finalităţile lor ?

— Este, în primul rînd, o deosebire între scopurile pe care şi le propun, între sarcinile pe care le au. Atelierele din întreprinderi primesc cu precădere oameni deja formaţi profesional, deşi nu este exclusă şi aici existenţa unor oameni în curs de calificare. Atelierul-şcoală are cu totul altă sarcină. El urmăreşte realizarea altor scopuri : cunoaşterea de către elevi a specificului unor profesii, pe care urmează să le exercite la încheierea şcolii (după parcurgerea unei alte etape de formare profesională), facilitarea formării unor deprinderi de muncă (mînuirea sculelor şi aparatelor din dotarea atelierelor); executarea anumitor operaţii, în funcţie de procesul tehnologic.

Pentru atelierul-şcoală o sarcină de primă importantă este estimarea valorică a muncii elevului în scopul creării de pe acum a conştiinţei utilităţii muncii sale, al dobîndirii satisfacţiei îndeplinirii obligaţiilor ce-i revin din planul de activitate al colectivului în care este integrat

Red. : Cum asiguraţi, în continuare, pregătirea psihopedagogică a maiştrilor-instructori ai liceului pe care îl conduceţi (în principal pentru a-i ajuta să cunoască temeinic cerinţele didactice ale orei de instruire practico-productivă) ? Ce alte modalităţi de perfecţionare aţi organizat ?

— Există o preocupare permanentă la nivelul conducerii şcolii, anume aceea de a insufla fiecărui membru al corpului didactic, deci şi maiştrilor instructori necesitatea lăuntrică de a se perfecţiona prin studiu individual. De aici, numărul mare de abonamente la reviste de specialitate sau la reviste de specific şcolar, prin intermediul cărora profesorii-maiştri iau cunoştinţă de experienţele pozitive din alte unităţi de învăţămînt. Tot la acest capitol, putem aminti şi intensificarea activităţilor de informare şi documentare a maiştrilor în cadrul comisiei metodice de specialitate. Au loc schimburi de experienţă sau se comunică sub formă de sinteză noutăţile din literatura tehnică de specialitate. În cadrul acestor dezbateri locul central îl ocupă, în mod firesc, aspectele metodologice. Folosim, de asemenea, şi alte forme, cum sînt : efectuarea unor lucrări de atelier pe „viu", lecţii deschise ; informări legate de viaţa întreprinderilor patronatoare

Pentru cunoaşterea temeinică a proceselor tehnologice de specialitate, prin inspectoratul şcolar, am programat integrarea în producţie a maiştrilor-instructori pe timp de două săptămîni înainte de începerea anului şcolar.

La nivelul oraşului funcţionează un cerc metodic condus de directorul şcolii de mecanizarea agriculturii, în care cerc se discută probleme de strictă specialitate (pe profil de atelier).

Rezultatele obţinute de elevii noştri în instruirea practico-productivă, îndeosebi faptul că elevii din anii III—IV vor trece să lucreze direct în secţiile întreprinderilor patronatoare constituie, după părerea mea, o dovadă a competenţei profesionale a maiştrilor-instructori ai liceului nostru, ca şi a seriozităţii cu care îşi îndeplinesc sarcinile educative încredinţate.

I. ŢENESCU

FERMA-ŞCOALĂ

Interviu cu prof. CONSTANTIN NIŢOI,

director coordonator, Şcoala generală nr. 1 din comuna Dobroteşti, judeţul Teleorman

Red. : Care sînt, tovarăşe director, problemele care vă preocupă acum, în pragul deschiderii noului an şcolar, în colectivul de profesori răspunzători de activitatea practică-productivă din şcoala dumneavoastră ?

Prof. C. Niţoi : *În calitate de conducător al activităţilor practice agricole ce se desfăşoară pe terenul lotului şcolar, am în vedere, ca în fiecare an, înainte de începerea cursurilor, în cadrul colectivului de ştiinţe naturale, format din 5 profesori de specialitate, şedinţa de analiză critică a activităţii tehnico-productive desfăşurate anul trecut. Vom pune în discuţie greutăţile întîmpinate din cauze obiective: productivitatea solurilor cultivate, bolile şi dăunătorii (asupra acestor probleme se va face şi un studiu pe teren, împreună cu elevii), şi subiective: neconcordanţa între planificarea praşilei de către noi şi S.M.A. la efectiv de maşini, astă vară, opoziţia unor părinţi la convocarea copiilor. Vor fi, desigur, teme propuse de profesori ; noi ne vom opri numai la cele mai interesante.*

La indicaţiile inspectoratului şcolar, am generalizat acordul global în sectorul legumicol şi zootehnic, prin organizarea unor miniferme, care vor avea schema de încadrare a sectorului respectiv. Aceasta, de la 15 septembrie. În cadrul practicii productive, cu durata de 2 săptămîni, vom participa direct la recoltare pe terenurile C.A.P. ale comunei.

Red. : Cum se poate asigura, în cadrul practicii agricole, această întreită pregătire a elevului : dobîndirea unor cunoştinţe de agricultură cu caracter aplicativ : însuşirea operaţiilor şi tehnicilor agricole : achiziţionarea unor cunoştinţe de organizare eficientă — în sensul rentabilităţii — a producţiei agricole ?

Prof. C. Niţoi : *Vă răspund bazîndu-mă pe experienţa de lucru de pînă acum, singura care îndreptăţeşte un răspuns. Pentru a căpăta cunoştinţe temeinice în agricultură, noi am observat că e foarte bine ca profesorul conducător de practică agricolă să posede o bună pregătire în specialitatea sa, să fie pasionat şi competent în a dirija activitatea elevilor. Aceasta e o primă condiţie. A doua o văd în necesitatea ca şi copilul din şcoala generală să fie atras spre ramurile agricole de activitate sau să se producă o asemenea atragere, dar neforţată, voluntară. Fiind pus în situaţii de muncă independentă, creatoare, să-şi vadă singur rezultatele obţinute, să aprecieze singur eficienţa muncii sale. O a treia condiţie — primordială, dealtfel, e aceea ca pe lîngă şcoală să existe neapărat un teren experimental. A face teorie fără practică, în gol, nu are nici o valoare. Combaterea dăunătorilor nu se poate face teoretic. Profesorul trebuie să participe la acţiuni. În facultate, studenţii — viitori profesori, execută lucrări de teren, de laborator. Pe lotul şcolar, profesorul trebuie să stea lîngă elevi, să le risipească nedumeririle, să-i pună în situaţii de natură să-i facă să gîndească, să descopere singuri adevărul.*

Orele de agricultură teoretice şi practice şi cele de activitate practică de la clasele a VII-a şi a VIII-a, sînt suficiente, prin suplimentarea lor de către Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, ca şi practica de o zi pe săptămînă de la clasele a IX-a. Din punct de vedere al rentabilităţii producţiei, copiii sînt instruiţi din momentul în care li se încredinţează funcţiile — onorifice pentru ei, — de preşedinţi, ingineri şefi, contabili în minifermă. Din acest moment mîndria lor copilărească e atît de mare, într-atît îi stimulează aceste funcţii, încît îşi formează automat, spontan conştiinţa responsabilităţii. Pot să vă relatez că elevii noştri au instituit chiar o comisie de judecată, în cazul sustragerii unor fructe din livada şcolii. Nu putem să nu evidenţiem efectul educativ al acestei acţiuni, dezvoltarea dragostei şi a respectului pentru muncă şi colectiv. Bineînţeles că pentru iniţierea copiilor în munca de organizare am invitat la început pe preşedintele C.A.P., pe directorul S.M.A., pe inginerul şef. La această întîlnire li s-a vorbit elevilor despre istoricul, veniturile şi sectoarele cooperativei, li s-a explicat ce este o omidă păroasă etc. Apoi, au vizitat laboratorul de avertizare şi control (din zona Roşiori). Copiii, dealtfel, cunosc cooperativa şi prin părinţii lor. Unii absolvenţi ai noştri sînt acum elevi la Liceul agricol Fundulea sau la Şcoala de mecanizatori agricoli, ei au ştiut că vor lucra în agricultură, le place aceasta, vor avea legături în continuare cu practica agricolă.

Red. : Care sînt perspectivele organizării practicii agricole în acest an de învăţămînt în şcoala dumneavoastră ?

Prof. C. Niţoi: *Perspectivele sînt următoarele: 1) mărirea suprafeţei de practică, raportată la numărul de elevi, care este în creştere, datorită exploziei demografice; 2) extinderea procedeelor moderne: chimizarea, irigarea, folosirea soiurilor precoce, care duc la o productivitate mai mare; 3) un schimb de experienţă cu specialiştii (ingineri agricoli, horticultori) care să ne dea indicaţii, la o masă rotundă, în probleme în care nu sîntem suficient de documentaţi. E necesar să formăm absolventul din mediul rural şi în sensul gospodăririi propriului său spaţiu locativ. În felul acesta se realizează o economie de teren agricol şi un venit substanţial cetăţeanului. Importante sînt pasiunea şi dăruirea profesorilor şi elevilor, ca şi discuţiile lămuritoare ale directorului cu colectivul de profesori tineri, dornici de afirmare.*

D. VOICULESCU

Cînd vorbim de descongestionarea programei și a manualelor, ne gîndim în același timp la patru mari surse ale supraîncărcării : volumul materiei prevăzute de programă, modul de realizare a obiectivelor educaționale, metodele de predare folosite de profesori și ignorarea particularităților clasei. Dacă programa elimină cunoștințe nesemnificative, dacă obiectivele educației sînt integral realizate în condițiile reducerii programei și manualelor, dacă metodele de predare se perfecționează, iar nivelul clasei interesează permanent pe profesor, se poate vorbi cu adevărat de o raționalizare a timpului de învățare al elevilor. În pagina de față, cîțiva colegi ne vorbesc despre cele ce consideră că ar fi de întreprins pentru justa planificare și parcurgerea materiei în condițiile descongestionării programelor și manualelor.

Transferul cunoștințelor

Programa de biologie tratează foarte sistematic problemele esențiale ale acestei discipline, fără a insista asupra unor lucruri mărunte sau cunoscute de către elevi încă din școala generală. Aceasta nu înseamnă însă că programa actuală ar fi foarte ușoară : ea va trebui să fie examinată cu atenție de către profesori, pentru că necesită totuși un efort mare din partea elevilor pentru a fi însușită (Materialul existent este destul de mult).

Pentru a evita supraîncărcarea elevilor și, implicit, a reduce eforturile de ordin intelectual și fizic, nepierzîndu-se nici un moment din atenție ideea directoare a finalității studiului acestei discipline — însușirea cît mai temeinică a cunoștințelor prevăzute de programă, catedra noastră și-a propus ca în centrul activității didactice să așeze **experiențele demonstrative și lucrările efectuate de elevi în laborator.** În acest fel, se realizează una din cerințele învățămîntului modern. Pentru predarea obiectului anatomia — unde există un material foarte mare și dificil de prezentat —, am inițiat o colaborare strînsă între catedra de biologie și unele întreprinderi de profil din localitate, cum ar fi Întreprinderea de industria cărnii. Aceasta, prin abator, a luat cunoștință de tematica și graficul orelor de laborator și ne pune la dispoziție întreg materialul necesar pentru lucrări. Tot în scopul realizării unui învățămînt activ, ne-am propus ca un procent de 80 la sută din totalul orelor afectate predării să se obțină prin proiecții (diafilme, diapozitive, filme școlare). Pe baza unui grafic săptămînal, într-o sală special amenajată — sala de proiecții — se țin toate lecțiile de la toate disciplinele și toate clasele care necesită folosirea unor astfel de mijloace în predare. De asemenea, prin confecționarea de către elevi de scheme și grafice, de modele mute, pe care le integrăm în predare, urmărim realizarea unui învățămînt modern. Firește, o asemenea activitate presupune o foarte mare atenție și concentrare din partea profesorului, precum și o îndrumare permanentă, profesorul fiind solicitat tot timpul orei. În scopul trezirii interesului pentru disciplinele biologice și al stimulării muncii de cercetare, am antrenat elevii și la confecționarea altor materiale didactice, cum ar fi tablouri comparative. Urmărim ca în cadrul disciplinelor de științe ale naturii să realizăm și o cît mai eficientă educație igienico-sanitară a elevilor, pornind de la lucrurile cele mai simple și cu frecvența cea mai mare în viața de zi cu zi : păstrarea curată a laboratorului și a instrumentelor, mînuirea cu atenție a aparaturii, cunoașterea unor reguli și norme de întrebuințarea substanțelor necesare experiențelor etc.

Avînd în vedere specificul zonei, căutăm ca prin toate lecțiile pe care le predăm să obținem o cît mai strînsă corelare între cunoștințele biologice și agricultură. Caracterul practic-aplicativ al biologiei îl demonstrăm îndeosebi în practica continuă, determinîndu-i pe elevi să facă diferite comparații între ferme, tarlale sau sole, sub raportul rezultatelor obținute. De aici, de la rezultate, refacem drumul invers, arătîndu-le în mod convingător că acestea sînt urmarea firească a aplicării riguroase (sau, dimpotrivă, a nerespectării acestor norme) a regulilor agrozootehnice, la timp și în bune condiții. Pornim de la faptele cele mai concrete, cum ar fi o recoltă de porumb. Pe baza observațiilor proprii ale elevilor, îi facem să înțeleagă singuri că recolta respectivă este în funcție de cîțiva indicatori : aplicarea de îngrășăminte în condiții concrete și în raport de natura solului, efectuarea în ritmul necesar a lucrărilor de întreținere a culturii etc. Ne străduim ca prin aceste exemple să stimulăm interesul real pentru muncă, pentru un efort susținut, dublat de o serioasă pregătire profesională de specialitate. Folosim frecvent, în același scop al întăririi legăturii dintre cunoștințele teoretice de la disciplinele biologice și cele practice de agricultură și zootehnie, și alte modalități, cum ar fi vizite documentare la fermele I.A.S. sau C.A.P., cu care prilej elevii își consolidează cunoștințe din domeniul creșterii animalelor, al selecționării și ameliorării raselor de animale, al patologiei animalelor, ca și din domeniul dăunătorilor și bolilor plantelor.

Prin tot ceea ce întreprindem în cadrul orelor de biologie realizăm — și nu în ultimul rînd — un alt obiectiv important al învățămîntului : educația civică a elevilor. Le demonstrăm pe viu că științele naturii reprezintă un cîmp de activitate la fel de interesant ca și acela din industrie sau dintr-un institut de cercetare, că lumea aceasta a științelor naturii oferă celui care este pasionat și perseverent în muncă infinite satisfacții morale și intelectuale. Prin aceasta, în mod implicit, întărim în conștiința elevilor noștri acele elemente de ordin afectiv și logic care îi pot lega mai mult de locul unde s-au născut, le dezvoltăm o perspectivă nebănuită de ei pînă atunci și astfel îi determinăm să se stabilizeze în localitatea și județul de origine.

Prof. MIHAI GHEORGHE
Liceul nr. 1 Alexandria

Experiențe de laborator la Centrul școlar chimie din Ploiești.

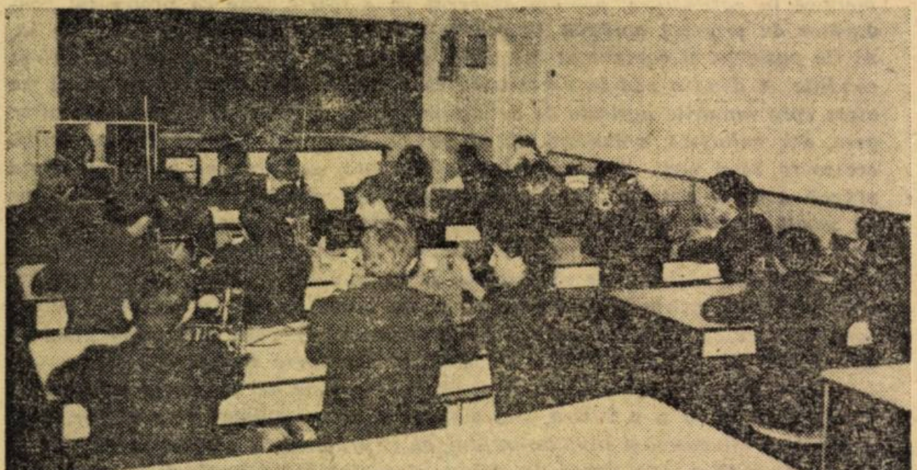

Lecție de fizică la Liceul nr. 3 din Baia-Mare

Exersare orală a limbii

La obiectul limba rusă putem evita supraîncărcarea la clasa a IX-a, deoarece manualele, reprezentînd o trecere de la o etapă inferioară la una superioară, oferă un număr de exerciții suficient de mare, în patru ore pe săptămînă, pentru formarea deprinderilor automatizate de vorbire. Acest scop trebuie, deci, să stea în atenția profesorului de limba rusă : consolidarea cunoștințelor de gramatică și însușirea unui vocabular activ esențial, a fondului principal lexical, schelet necesar pentru clasele următoare. Lecturile în afara clasei, din manualul de clasa a IX-a, ar putea fi exersate cu multă eficiență în momentul recapitulărilor obișnuite și finale, în care s-ar integra, sau chiar în clasele următoare.

În clasele superioare (cînd începe abordarea literaturii), folosind și laboratorul fonic, revistele în limba rusă pentru copii, discurile și diapozitivele, diafilmele privind viața scriitorilor, e mai bine — cred — să se pretindă elevilor teme vorbite, în locul temelor scrise. Discuțiile libere în limba rusă, pe baza unor lecturi făcute chiar în limba română, oferă aria de cunoaștere necesară a literaturii, atunci cînd manualele o oferă prea puțin. Deschizîndu-se, în primul rînd, dragostea pentru limbă, elevii pot gusta individual variantele stilistice ale operelor scriitorilor, prin lectura în afara clasei. Cînd vorbim de nivelul clasei, nu trebuie să se uite că elevii slabi sînt cei dintîi pasibili de supraîncărcare a propriei lor munci, dacă sînt lăsați pînă în ultima clipă fără îndrumare (golurile de cunoștințe se adună). O anomalie continuă însă să rămînă diferența între numărul mare de ore pe săptămînă (3) acordat claselor terminale de la secția real, față de comprimarea manualului, — aceasta în comparație cu numărul mai mic de ore (2) acordat claselor de umaniști, față de bogăția analitică a textelor de literatură studiate la grupele de avansați. De aceea, elevii de la secția real fac față mult mai ușor programei, iar cei de la uman mult mai greu, deși acestora le e indispensabil studiul limbii ca materie obligatorie la bacalaureat.

Prof. MARGARETA APOSTOLESCU
Liceul nr. 2, Alexandria

Esențializare

Recomandările referitoare la aplicarea programelor școlare de matematică pentru clasele V—VIII cu scopul evitării supraîncărcării elevilor ar putea să fie continuate și pentru clasele liceale. Există și aici tendințe — susținute de programe — de a se preda cunoștințe care nu folosesc nici elevilor, nici continuității procesului de învățămînt, îngreunînd asimilarea logică, rațională a matematicii necesare unui absolvent de liceu ; tendințe de a se insista timp îndelungat asupra unor exerciții care se rezolvă prin aceeași metodă, în detrimentul însușirii temeinice a unor noțiuni mai greu de înțeles. De pildă, se predă aproape un trimestru funcția de gradul II, la anul II, deși este suficient un interval mult mai scurt. În plus, în anul III s-ar putea relua studiul ei în cadrul calculului diferențial, fiind tratată ca un caz particular de funcție.

Cred că o parte din orele rezervate funcției de gradul II, despre care am amintit, sau altor subcapitole asupra cărora se insistă, inutil, la fel de mult ar putea fi întrebuințate — în conformitate cu scopul urmărit, evitarea supraîncărcării — pentru consolidarea cunoștințelor teoretice, aplicarea lor practică, crearea posibilităților elevului de a lucra singur, de a găsi soluții originale. În acest sens, la teze sau în timpul orelor să dăm elevilor probleme care se rezolvă prin mai multe căi. De asemenea, în aceste ore se pot preda anumite noțiuni de informatică, de pildă, dacă ne gîndim că o parte din absolvenții noștri se vor angaja — ca și pînă acum — ca muncitori la centrul de calcul.

Anul trecut am predat la anul III, anul acesta voi preda la anul IV. Programele pentru acești ani de studii mi se par destul de lejere. S-au scos unele elemente de geometrie analitică, lucru bine gîndit ținînd seama de faptul că trebuie să dăm prioritate cunoștințelor necesare.

Aș dori să abordez și problema supraîncărcării elevilor prin cercurile de specialitate. Membrii activi ai cercului de matematică nu se plîng de suprasolicitare. Dimpotrivă, cer suplimentarea cunoștințelor predate în clasă, pentru a putea face față exigențelor olimpiadelor. Fiindcă, într-adevăr, există un decalaj serios între ceea ce cuprinde programa și ceea ce se cere la aceste concursuri.

Mai persistă și un alt aspect al supraîncărcării elevilor, determinat de pregătirea pentru concursurile de admitere în învățămîntul superior. Cerințele la acestea depășesc cu mult pe cele ale programei.

În ceea ce privește clasele V—VIII, reducerea este binevenită, atît la algebră cît și la geometrie, fiind în favoarea unei predări raționale, a transmiterii unor cunoștințe utile. Poate că, în viitor — avînd în vedere și modul în care se generalizează învățămîntul de 10 ani —, geometria plană și geometria în spațiu s-ar putea preda pînă în clasa a X-a, respectiv anul III, pentru a asigura o continuitate. În acest fel și legătura cu practica ar cîștiga în eficiență.

Am putea fi mai mult sprijiniți prin publicarea unor culegeri de probleme cu conținut aplicativ, politehnic dacă vreți. Manualele sînt destul de nesatisfăcătoare din acest punct de vedere (lipsesc mai ales probleme care stabilesc legături firești între matematică, fizică și chimie). În liceul nostru, de altfel, fiecare profesor are propria sa culegere de probleme, pe fișe.

Prof. MIHAI RĂILEANU
Liceul nr. 2, Ploiești

Diferenţiere pe grupe de vîrstă

Antrenarea copiilor ın acţiuni gradate, în limitele posibilităţilor lor ● Ceva despre principiul „paşilor mici" ● Ce concură la formarea dragostei de muncă ? ● Importanţa colaborării dintre grădiniţă şi şcoală

Dind un înţeles mai profund conceptului de modernizare a învăţămîntului, raportîndu-l la învăţămîntul preşcolar, se impune, mai mult ca oricînd, întărirea prin toate mijloacele a caracterului său formativ prin respectarea unor cerinţe.

Una dintre aceste cerinţe o constituie luarea în considerare a multiplelor aspecte de vîrstă şi individuale. Dacă avem în vedere scopul final, de a pregăti copilul pentru şcoală, trecerea cu uşurinţă peste unele diferenţieri de vîrstă, peste etapele de dezvoltare, insistîndu-se asupra unui volum de cunoştinţe şi deprinderi care depăşesc posibilităţile copilului, sau sînt insuficiente, nu poate duce niciodată la rezultatele dorite.

Programa şcolară prezintă educatoarelor un volum de cunoştinţe şi deprinderi diferenţiate pentru cele trei grupe de vîrstă, cu îndrumări precise şi folositoare activităţii de zi cu zi. Dar sarcinile educatoarelor nu se opresc aici. Nu se pot transmite cunoştinţe fără a se raporta la nivelul de dezvoltare al grupei, la cunoştinţele asimilate anterior, la unele deprinderi formate şi la perspectivele unor noi asimilări, evaluînd baza posibilităţilor psiho-intelectuale ale copiilor.

Totodată se va avea în vedere faptul că succesul activităţilor nu va fi cel scontat, dacă acestea se vor încadra în nişte şabloane, fără o contribuţie creatoare, o varietate a metodelor şi procedeelor, necesare creării interesului din partea copiilor şi uşurării procesului de asimilare.

Necesitatea cuprinderii în grădiniţă a copiilor de 5—6 ani vizează un aspect important, acela al posibilităţii de a se exercita în mod egal influenţele instructiv-educative asupra tuturor copiilor, pentru ca şcoala să-i găsească pe toţi la un nivel maxim de dezvoltare a interesului şi receptivităţii lor la învăţătură.

Antrenarea copiilor în acţiuni gradate, încadrîndu-i în permanenţă în limitele posibilităţilor lor, folosind proporţii de antrenare, prezentarea unor situaţii noi aşa-zise probleme, pentru a le dezvolta gîndirea, capacitatea de a cerceta şi dirija acţiunile în scopuri folositoare, sînt numai cîteva aspecte de ordin formativ care vor prinde viaţă prin siguranţa şi dragostea de muncă a educatoarelor.

Diferenţierea sarcinilor educative pe grupe este cerută de o dezvoltare continuă şi complexă a copiilor, necesitînd o permanentă raportare şi selectare, o permanentă verificare a ceea ce s-a îndeplinit şi a ceea ce se poate îndeplini.

Să ne referim, de exemplu, la unele sarcini concrete, privind cîteva aspecte de formare a dragostei de muncă şi învăţătură, de formare a unor deprinderi de conduită, a unor deprinderi de viaţă şcolară.

Pentru formarea dragostei de muncă şi învăţătură, un ajutor nepreţuit îl oferă contactul cu realitatea obiectivă prin acţiuni, sarcina imediată fiind aceea de a familiariza copilul cu realitatea înconjurătoare — apoi, extinderea sferei de cunoştinţe gradat, cu aspecte din ce în ce mai complexe.

La contactul cu grădiniţa, copilul de 3—4 ani are în viziunea sa imagini mai mult sau mai puţin confuze despre obiectele din jur, datorită pe de o parte capacităţilor sale anatomo-fiziologice şi pe de alta, gradului de formare, datorat influenţelor educative organizate sau neorganizate. Înlăturarea unor lacune şi conturarea unor imagini clare şi trainice depind de felul cum educatoarea rezolvă dirijarea sistematică, orientativă, a observaţiei copilului.

Dragostea de muncă a copilului se formează în multe situaţii, îndreptîndu-i-se atenţia spre utilitatea acţiunilor sale, bineînţeles avînd ca tovarăş jocul cu introducere treptată a elementelor de învăţare.

În orice acţiune întreprinsă, copilului i se cere o anumită conduită, o respectare a unor cerinţe faţă de sine şi faţă de cei din jur. Antrenarea copilului în acţiune implică necesitatea de a formula aceste cerinţe conform unor posibilităţi reale, insistîndu-se asupra scopului în sine.

Fără o raportare precisă la personalitatea în dezvoltare a copilului, s-ar săvîrşi greşeli, greu de înlăturat în perioada de mai tîrziu.

În centrul atenţiei educatoarelor vor sta, desigur, acele deprinderi care trebuie să se formeze în vederea pregătirii pentru şcoală a copiilor, capacitatea lor de concentrare şi de gîndire, de respectare a normelor unui colectiv organizat, chiar în activităţi independente. În acest sens, se propune o mai strînsă colaborare a grădiniţei cu şcoala, o mai deplină concordanţă între cele două programe.

Acum, cînd atenţia se îndreaptă către aceşti copii, mai mult ca oricînd, cînd se creează noi şi noi condiţii pentru îngrijirea, ocrotirea şi pregătirea lor pentru viaţa de mîine, aşteptăm ca educatoarele, conştiente de înalta lor misiune, să răspundă, cu elan şi pricepere, grijii deosebite şi încrederii acordate.

În numele educatoarelor din judeţul Prahova, afirm strădania de a face să prindă viaţă prin efort sporit, hotărîrile adoptate de plenară şi de cei se asigură o educaţie şi instrucţie optime copilului de azi, cetăţeanului de mîine.

Insp. LUCIA NEAGU
Inspectoratul şcolar judeţean Prahova

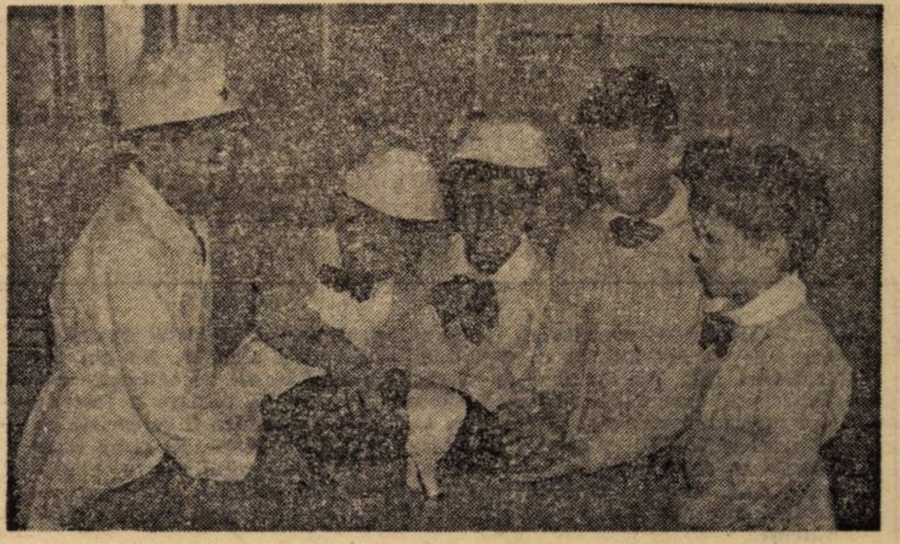

„Studiu" la Grădiniţa nr. 1 din Pucioasa, jud. Dîmboviţa

Cerinţe profesionale

Prin noua programă, în desfăşurarea activităţilor obligatorii la cele trei grupe de copii, educatoarea realizează transmiterea cunoştinţelor, formarea deprinderilor de ordine, autoservire şi comportare civilizată, formarea şi dezvoltarea bazei senzoriale, prin materialul didactic pus la dispoziţia copiilor în diferite scopuri şi tipuri de activităţi, dezvoltarea spiritului de observaţie, formarea reprezentărilor matematice, formarea cîmpului vizual, în vederea consolidării deprinderii elementelor simple de scriere de mai tîrziu, corectarea defectelor de pronunţie, punerea copiilor în situaţii problematice noi.

Programa pentru fiecare educatoare din grădiniţe, fiind un act normativ, oglindind întregul proces de învăţămînt în munca cu cei mici, trebuie să fie binecunoscută. În acest scop, este necesar să se asigure această programă pentru fiecare educatoare, să fie posibilă procurarea ei chiar din librăriile unde se găsesc manuale şcolare. Programa trebuie s-o înţelegem, s-o interpretăm şi apoi s-o aplicăm ca atare. Dacă acest document rămîne sub cheie, în unitate, nu putem îndeplini cu succes această cerinţă. Cunoaşterea programei clasei I şi a grădiniţei de copii e mai ales necesară şi obligatorie pentru educatoarele care vor lucra la grupele mari, grupele pregătitoare pentru şcoală. La fel de utilă e cunoaşterea pregătirii preşcolarilor de către învăţătorii claselor I. Un neajuns constatat din practică e acela că numeroase activităţi obligatorii prevăzute în programa învăţămîntului preşcolar nu au continuitate cu tematica programei clasei I. Să nu mai întîlnim în programa învăţămîntului preşcolar recomandări de activităţi obligatorii ale căror sarcini şi scopuri nu au nici o tangenţă cu programa clasei I, cum ar fi : pictură, reprezentări matematice etc. Continuîndu-se munca din grădiniţă de către şcoală, într-o mai strînsă colaborare, în consfătuiri de lucru pe sectoare, s-ar dezbate şi s-ar lămuri astfel numeroasele probleme noi ce se ridică în munca atît a educatoarelor, dar mai ales a învăţătorilor claselor I. Ar fi foarte bine dacă s-ar preciza în ambele programe scopuri şi tematici care pot suda pe viitor munca din grădiniţă şi şcoală.

Acum, cîteva inconveniente practice, care ţin de dotarea grădiniţelor. Jocul ARCO, recomandat de programa pentru grupele mică şi mijlocie, se găseşte în magazine în cantităţi insuficiente, iar jocul „Constructorul pionier" recomandat de aceeaşi programă pentru activităţile de construcţii la grupa mare, nu se găseşte deloc.

În activitatea practică apelăm adeseori şi la anexele programei din 1963, acestea fiind mai uşoare ca mînuire şi orientare. Ultima programă ne trimite adeseori la consultarea anexelor anului 1963 şi chiar la una din cele mai bune lucrări care a apărut în învăţămîntul preşcolar din ultimii 20 de ani, „Cartea educatoarei". Această situaţie ridică mari greutăţi în activitatea practică de zi cu zi. Propun reeditarea anexelor programei din 1963 în noua programă, în cît mai mare tiraj.

O altă greutate de care se lovesc educatoarele în desfăşurarea programului este şi aceea a inexistenţei tablourilor editate în anii trecuţi pentru desfăşurarea activităţilor obligatorii (lecţiilor) de Cunoaştere a mediului înconjurător şi dezvoltare a vorbirii, în două-trei exemplare, pentru fiecare temă indicată de programă.

De ce nu există în librării mai multe imprimate cu jocuri confecţionate din material plastic, legate de compararea şi clasificarea obiectelor, ordonate în creştere şi descreştere ? Pentru jocurile de construcţie ar fi bine să existe scheme de construcţii sub formă de albume cu temă populară. Să fie posibilă procurarea lor în cantităţi suficiente de către toate unităţile preşcolare, iar întreprinderea „Didactica" să ţină o mai strînsă colaborare, prin sondaje, cu grădiniţele, asigurîndu-le din vreme cu material didactic corespunzător, calitativ şi cantitativ, filme didactice care să oglindească diferite aspecte de muncă.

- ● Educatoarea — un psihopedagog în acţiune
- ● Jucăria — o condiţie, nu un auxiliar
- ● Ce fel de jucării ?

În comerţul de stat nu se găsesc în cantităţi suficiente truse necesare în desfăşurarea unor activităţi ca : „Micuţa croitoreasă" ; „Micul frizer" ; „De-a doctoriţa" ; „Micuţa bucătăreasă" ; „De-a aviatorul" ; „De-a miliţianul" ; „De-a cofetarul".

Materialul didactic înviorează procesul de predare, sistematizează activitatea copiilor, ajută la memorarea temeinică a cunoştinţelor dobîndite — mai ales atunci cînd există în cantitate suficientă şi nu constituie sursa unor accidente, iar materialul din care se confecţionează rezistă la dezinfecţie şi spălare.

Forma şi mărimea lui trebuie să fie astfel alese încît să nu incomodeze copiii.

La grupa de 3—4 ani, materialul didactic ocupă acelaşi loc important, fiind însă mai variat şi mai complex.

La grupa mare — 5—6 ani, grupă pregătitoare pentru şcoală — materialul cedează tot mai mult problemelor orale pe care le ridică „jocul didactic".

Micile unelte agricole pentru preşcolari ar putea fi confecţionate în atelierele şcolare. Pionierii şi şcolarii, ar putea să-şi îndrepte privirea către cei mai mici colegi ai lor, preşcolarii, confecţionîndu-le machete cu teme din poveşti în mărimi naturale, din resturi de placaj. Aceste realizări vor fi primite cu imensă bucurie în lumea copiilor din grădiniţe. În viitorul cel mai apropiat dorim să existe în grădiniţe jucării cu un grad mare de mecanizare ca : tractor, maşina mică, motocicletă, avion etc.

Sînt prea puţine poveşti pentru copiii preşcolari — ca să nu mai vorbim de piese — poveşti ai căror eroi să fie muncitori, ţărani, intelectuali, în care să fie redate procesele de prelucrare a metalelor în uzine, diversele materiale cu care lucrează muncitorul. Aşa înţelege copilul preşcolar procesul de transformare înnoitoare a societăţii noastre multilateral dezvoltate. Şi am dori ca piesele pentru copii să aibă cît mai multe personaje, să fie dedicate, într-o culegere, în exclusivitate grădiniţelor.

În predarea unei limbi străine de circulaţie internaţională, foarte binevenită, aş propune să se înceapă predarea lecţiilor cu tematici care să aibă un caracter cît mai concret, legat de lumea şi preocupările copilului în cadrul jocului său, de exemplu : „Îmbrăcămintea păpuşii" ; „Dormitorul păpuşii" ; „Sufrageria păpuşii" ; „Bucătăria păpuşii".

Întregul sistem de muncă al grădiniţei conţine elemente de care depinde în esenţă pregătirea copilului pentru şcoală.

Educatoare IRINA TABAN
Grădiniţa nr. 193, Bucureşti

Pentru grădiniţe

În judeţul Teleorman, 6 000 de copii din generaţia de cinci ani, ceea ce reprezintă un procent de 91%, vor fi şcolarizaţi în grădiniţe anul acesta, iar 120 de absolvente ale liceului pedagogic au fost repartizate în reţeaua de unităţi preşcolare existente. Sînt în stadiu avansat de construcţie, prin contribuţia voluntară bănească a cetăţenilor şi din fondurile C.A.P., grădiniţele din satele şi comunele Paraschia, Zimbreasca, Măgura şi Orbeasca de Sus. S-au alocat 400 000 lei pentru asigurarea a 100 de grupe de copii cu mobilier nou, care se adaugă celor 200 seturi de mobilier şcolar pe anul trecut, ceea ce înseamnă că 50% din copii beneficiază de acest mobilier nou.

Cercurile elevilor — sursă de supraîncărcare ?

Interlocutorii noștri sînt, ca de obicei, profesori. Obiectul discuției : cercurile de specialitate ca activitate auxiliară a elevilor. Nu am intenționat, însă, realizarea unui istoric al acestei forme de activitate extrașcolară, devenită tradițională. Scopul convorbirii noastre a fost de a demonstra, principial, necesitatea și eficiența organizării cercurilor pe obiecte de studiu, la nivelul claselor V—VIII (respectiv X) și al celor liceale, în consens cu actuala orientare a învățămîntului nostru. Urmărind, deci, evitarea supraîncărcării programului elevilor, sprijinirea efectivă a procesului de învățămînt, formarea unei personalități polivalente.

Red. : Care sînt criteriile de selecție a membrilor cercurilor de specialitate ?

Prof. Elena Mărgărit, Școala generală nr. 10, București : Activitatea în cercuri începe, de fapt, în luna octombrie. Înscrierile pentru cercul de matematică, sau pentru oricare alt cerc, se fac pe baza opțiunii elevilor și a avizului părinților.

Red. : Este absolut obligatoriu acest aviz ?

Prof. Maria Iusco, Școala generală nr. 10, București : Nu obligatoriu, dar necesar. Fiind vorba despre o activitate în afara programului zilnic, este bine să avem și consimțămîntul părinților. Există situații în care părinții doresc participarea copiilor la un anumit cerc, în contradicție cu opțiunea lor. Sau invers. Cererile cele mai multe, la clasele V—VIII — care întrunesc și adeziunea părinților — sînt pentru cercurile obiectelor principale : matematică, limba și literatura română, fizică, biologie.

Prof. Elena Mărgărit : Mai ales că, pînă acum, începînd cu clasa a VIII-a, afluența mare la cercul de matematică, de exemplu, avea o explicație și în pregătirea suplimentară pentru examenul de admitere în liceu.

Prof. Maria Iusco : Cred că înscrierile la cercuri ar trebui efectuate de către diriginți. S-ar elimina atît subiectivismul profesorilor, cît și cel al elevilor, care, la această vîrstă, nu au încă posibilitatea de a se orienta în funcție de interesele majore ale instrucției și educației lor.

Prof. Elena Mărgărit : E bine să-i ferim să gîndească greșit — cum sînt tentați să o facă uneori — că neparticiparea la un anumit cerc ar atrage după sine o eventuală scădere a mediei la obiectul respectiv.

Prof. Georgiana Gălățeanu Liceul „C. A. Rosetti", București : Eu cred că nu se poate vorbi de o selecție propriu-zisă a membrilor unui cerc. Participarea se face în funcție de dorința elevilor. În cazul nostru, fiind vorba de un liceu de specialitate (limba engleză), cred că este foarte indicată organizarea cercurilor pe cele două grupe ale fiecărei clase, cuprinzînd astfel toți elevii dintr-un an de studiu.

Red. : Dar, astfel, nu se reia procesul instructiv pe un alt plan ?

Prof. Georgiana Gălățeanu : Nu. La alegerea acestei „formule" — utile dealtfel — ne-au obligat exigența și solicitările numeroase ale elevilor. Totul depinde de felul cum știm să le dozăm cunoștințele, să le păstrăm și să le stimulăm interesul pentru obiectul respectiv prin modul în care concepem structura și conținutul activității în cercurile pe care le conducem.

Red. : Despre aceste modalități de lucru cu elevii v-aș ruga să vorbiți.

Prof. G. Gălățeanu : Scopul principal al cercului de limbă engleză nu este de a specializa un grup de elevi, ci de a-i deprinde să folosească limba engleză ca mijloc de comunicare în afara clasei, în situații diverse. De aici decurge și necesitatea diferențierii conținutului activității pentru fiecare clasă și pentru fiecare obiect de studiu. La clasele V—VIII, de pildă, cercurile de limbă engleză sînt organizate sub formă de șezători (prezentarea de ghicitori, glume, cuvinte încrucișate, șarade în limba engleză, lectura unei opere și dramatizarea spontană a acesteia realizată de copii, audiții de discuri cu cîntece, jocuri competiționale). În acest an școlar intenționez să abordez, împreună cu membrii cercului pe care îl conduc (anul II), tratarea monografică a trei scriitori de limbă engleză din perioade diferite (Virginia Woolf, David Storey, Wiliam Golding), avînd în vedere că programa nu prevede predarea literaturii la acest an de studiu. Dealtfel, toate aceste modalități de lucru sînt specifice cercului.

Prof. Ana Ispas, Liceul „C. A. Rosetti", București : Indiferent de formele de organizare a unui cerc, forme determinate de profilul școlii, de particularitățile de vîrstă ale elevilor, de specificul obiectului sau de stilul particular de muncă al profesorului — cred că pentru elevi cercurile de specialitate trebuie să constituie o serioasă modalitate de perfecționare a activității școlare, de educare a unor aptitudini sau talente.

Red. : Ați conturat conținutul activității de cerc. Nu se creează oare paralelisme între această activitate și cea didactică propriu-zisă, sau cea extrașcolară, conducînd la supraîncărcarea muncii elevilor ?

Prof. Ana Ispas : Eu nu mi-am propus să-i pregătesc pe membrii societății literare „Petale albe" pentru intrarea la o facultate cu profil umanist. Activitatea Societății noastre — care suplinește cercul de specialitate pentru limba și literatura română —, organizată cu elevi din cei patru ani ai liceului (25 membri), coincide cu îndeplinirea planurilor cultural-artistice ale organizației U.T.C. din școală. Se evită astfel o seamă de paralelisme care ar încărca timpul elevilor. Președinta Societății literare este totodată responsabila comisiei cultural-artistice U.T.C. Activitatea Societății este planificată, formele ei de manifestare fiind cercul dramatic și cenaclul literar.

Întrunirile la un interval de o lună, sau o lună și jumătate, cu membrii Societății, prin caracterul lor diversificat, diferit de ceea ce cuprinde programa școlară — dar bazîndu-se și pe cunoștințele acumulate la lecții — sînt așteptate cu nerăbdare.

Prof. Maria Iusco : De vreme ce elevii participanți la cercurile de specialitate sînt dintre cei foarte bine pregătiți în general, sau măcar la disciplina respectivă, deci obișnuiți și dornici să se perfecționeze, cred că activitatea din aceste cercuri nu încarcă inutil timpul elevilor. Cu condiția de a fi bine condusă în forme caracteristice de lucru cu elevii, în care să primeze calitatea.

V. BACIU

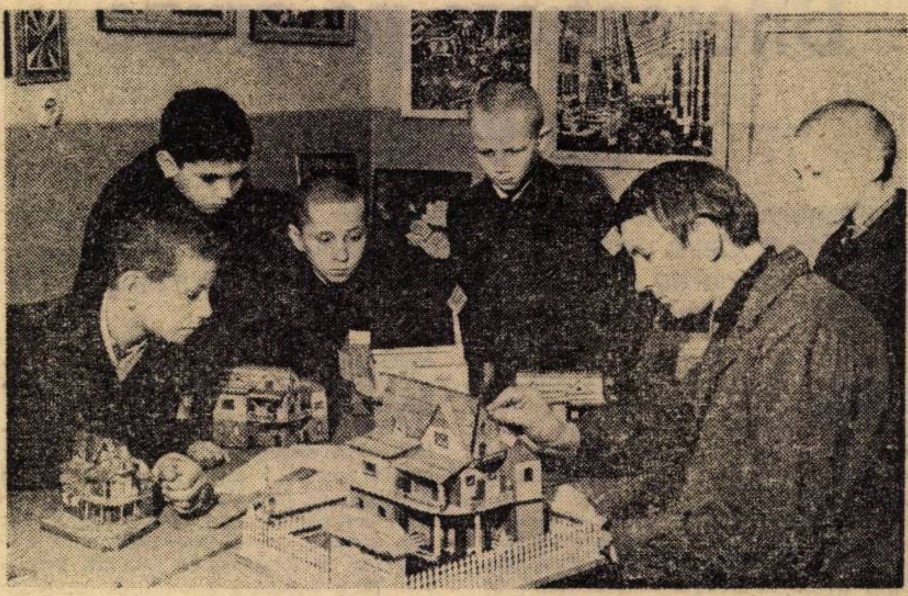

Activitate de cerc la Casa pionierilor din Brăila

ÎN INTERNATUL ȘCOLAR

Opțiuni pentru timpul liber

Înțelegînd prin „timpul liber" al elevilor interni, orele ce le rămîn la dispoziție după lecțiile din clasă, pregătirea individuală pentru a doua zi, activitatea de autoservire (toaletă, masă etc.), somn — am avut în vedere ca orele acestea, de care beneficiază elevul pentru recreare și reconfortare, să și contribuie la lărgirea orizontului său cultural, științific, la educarea moral-cetățenească și formarea unui stil de viață personală elevat, la dezvoltarea multilaterală a personalității, într-un climat optimist, de caldă afecțiune.

Pentru a ne putea exercita influențele pe registre cît mai ample și a le da copiilor posibilitatea să-și aleagă îndeletnicirile recreative preferate, care să le satisfacă interesele, preocupările și gusturile, inițiem acțiuni diverse pe baza unui program clasic rezultat din testarea preferințelor pe grupe și particularități de vîrstă.

În acest fel conducerea școlii și cadrele didactice coordonează în mod adecvat înrfuririle educative de un anumit gen pe care trebuie să le asigure internatul, în timp ce, aparent, aceste activități au un caracter de independență, dezvoltînd totodată la elevi spiritul de autoconducere.

Pentru a imprima timpului liber un caracter cît mai reconfortant, am încercat să evităm excesul de preocupări intelectuale, care să-i rețină pe elevi între patru pereți și am preferat mișcarea fizică și activitățile desfășurate în aer liber. Astfel, elevele pot participa de cîteva ori pe săptămînă la plimbări, jocuri sportive, vizitarea muzeelor, a expozițiilor, vizionarea monumentelor istorice, la activitățile pe teme etice, moral-cetățenești (concursuri, procese literare, scenete, convorbiri literare), precum și la activități gospodărești.

Aceste îndeletniciri sînt organizate să alterneze zilnic. Ne străduim să oferim elevelor posibilitatea de alegere între mai multe activități ce se execută simultan, în ideea evitării programării excesive și uniforme care ar transforma, de fapt, orele libere în ore încadrate într-un tipar obositor. Astfel, în timp ce unele vizionează o emisiune la televizor, altele pot desena, se pot juca cu plastilină, cuburi, pot juca șah, pot asculta o piesă de teatru sau citi, bineînțeles în săli amenajate fără destinații exprese.

În strînsă corelare cu aceste activități, sînt manifestările culturale, foarte potrivite pentru viața de internat (pregătirile pentru serbările școlare, pentru concursurile cultural-artistice pionierești și de tineret, medalioane literare și muzicale ș.a.) ; ele deconectează și recreează în același timp, contribuind la îmbogățirea culturii generale a elevilor. Acestor activități cultural-educative le acordăm o deosebită atenție, știut fiind că interesele culturale ale fiecăruia dintre noi sînt determinate în mare parte încă din vremea școlarității.

În anul școlar încheiat, manifestările de acest gen au fost numeroase. Organizate fie la sfîrșit de trimestru, fie cu prilejul sărbătorilor festive, ele s-au dovedit deosebit de eficiente din punct de vedere educativ.

Pedagogul trebuie să dea dovadă de o înaltă pregătire educativă profesională și pedagogică, pasiune și dăruire în muncă, pentru a înțelege cerințele și nevoile elevilor și pentru a asigura timpului liber un conținut eficient, în măsură să contribuie real la formarea trăsăturilor definitorii ale personalității de mai tîrziu. De aceea, avem în vedere un complex de măsuri care să ducă la optimizarea contactului psihologic dintre pedagogii internatului, profesori și elevi. Dintre ele aș aminti acele ore „la dispoziția pedagogului", pe care le-am organizat începînd din acest an școlar și în care se poate discuta individual sau în grup cu elevii.

FELICIA CIȘMIGIU
director adjunct la Liceul „Zoia Kosmodemianskaia" — București

Spații largi pentru mișcare și sport

Din activitățile sportive organizate în afara clasei, am putut constata faptul că întrecerea pe linie sportivă nu numai că-și păstrează actualitatea, avînd o contribuție importantă la educarea elevilor dar, atunci cînd răspunde și unor aptitudini, se transformă într-o pasiune constantă a elevilor.

Se naște însă întrebarea : cînd, unde cine și sub ce formă se pot organiza aceste activități sportive pentru elevi în condițiile unei școli generale ?

Cel mai bine, firește, se poate organiza în timpul liber al elevului, în mod special duminica, în vacanțele școlare, în tabere, drumeții și excursii, fiind inițiate fie de profesorul de educație fizică, fie de comandantul instructor al detașamentului sau al unității. Conținutul trebuie să fie orientat în așa fel încît să răspundă necesităților de refacere a organismului, odihnei, destinderii, de cultivare intelectuală și fizică..

Unde se pot organiza ? În cazul orașului nostru, Constanța, răspunsul nu este greu de dat. Școala unde funcționez (Școala generală nr. 5) nu-mi permite posibilitatea organizării unor activități sportive extrașcolare dar, aflîndu-se în apropierea Parcului sportiv al pionierilor, desfășurăm acolo multe întreceri sportive (campionatul școlii, „Cupa de ciocolată", „Cupa unității de pionieri"). Baza sportivă construită pentru elevii și pionierii din orașul nostru oferă largi posibilități de desfășurare a activităților sportive, a activităților cu caracter practic-aplicativ.

Avînd în vedere faptul că școala este patronată de întreprinderea T.C.J.F. am inițiat, în colaborare cu conducerea întreprinderii respective, măsuri pentru construirea unei mini-baze sportive. Pe acest mic complex se vor juca, se vor antrena pionierii, vom desfășura o mare parte din activitățile sportive ale școlii noastre.

Formele și acțiunile de educație fizică și sport pe care le vom organiza în acest complex nu sînt încadrate în norme tehnice riguroase, cum sînt de exemplu competițiile sportive. Din acest motiv ele vor fi mai accesibile, mai simplu de organizat, nu vor impune parcurgerea unei etape eliminatorii și vor avea ca obiectiv desemnarea unui cîștigător sau obținerea unor performanțe fizice. Pentru buna lor desfășurare se impune cunoașterea și respectarea unor principii metodice și organizatorice.

Elevul, pionierul trebuie pregătit astfel încît să se poată integra cît mai rapid și eficient în contextul vieții sociale, să se poată adapta la condițiile civilizației moderne contemporane, în care lipsa de activitate motrică devine din ce în ce mai acută.

Prof. VASILE TINCUȚA
Constanța
]

Eficienţă şi perspectivă în predarea ştiinţelor sociale

Conferinţele judeţene ale cadrelor didactice de ştiinţe sociale, din 10—11 septembrie, îşi deschid anul acesta lucrările în condiţiile în care toate forţele din şcoli, licee şi facultăţi, din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului sînt îndreptate în direcţia realizării Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. Prin perspectiva pe care a deschis-o întregului sistem de învăţămînt din ţara noastră, de la grădiniţele de copii pînă la formele de pregătire postuniversitară, Hotărîrea Plenarei depăşeşte graniţele învăţămîntului, are o importanţă deosebită atît pentru progresul şcolii româneşti, cît şi pentru întreaga dezvoltare economică şi culturală a ţării. Coordonata fundamentală a tuturor măsurilor preconizate de plenară pentru perfecţionarea învăţămîntului o constituie realizarea legăturii organice a instrucţiei şi educaţiei cu cerinţele producţiei, ale vieţii. „**Întregul învăţămînt** — arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **trebuie să pregătească tineretul pentru producţie, pentru muncă**“.

O componentă esenţială a pregătirii tineretului pentru muncă şi viaţă, în şcolile de toate gradele, o constituie ştiinţele sociale. Economia politică, filozofia, socialismul ştiinţific, istoria, celelalte discipline de ştiinţe sociale, au ca scop pregătirea politico-ideologică a tineretului, cunoaşterea de către aceştia a politicii partidului şi statului nostru, a problemelor fundamentale ale lumii contemporane. În spiritul Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în ţara noastră este necesar ca ştiinţele sociale să contribuie în mai mare măsură la pregătirea cadrelor, la creşterea aportului acestora la făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

1. Conţinutul, eficienţa pe primul plan

Oricît de importante ar fi celelalte sarcini ale şcolilor şi liceelor, primordiale rămîn preocupările cu privire la conţinut, la sporirea eficienţei învăţămîntului. Toate celelalte preocupări din şcoli sînt subordonate conţinutului, orientării procesului instructiv-educativ prin care se realizează pregătirea tineretului pentru muncă, pentru viaţă.

Consfătuirile judeţene ale cadrelor didactice de ştiinţe sociale au datoria să acorde toată atenţia dezbaterii fondului problemelor, aspectelor esenţiale de conţinut, de natură să contribuie la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a predării ştiinţelor sociale. În acest sens, din documentele plenarei C.C. al P.C.R. din iunie a.c. rezultă sarcini de mare importanţă.

În primul rînd, simplificarea sistemului predării în ansamblul lui, descongestionarea planurilor şi programelor de învăţămînt astfel încît, aşa cum subliniază tovarăşul Nicolae Ceauşescu, „**să asigurăm predarea marxism-leninismului, a materialismului dialectic şi istoric, a cunoştinţelor politice, nu repetînd mecanic, an de an aceleaşi lucruri sau reluînd ceea ce se face în cadrul organizaţiilor U.T.C.**“ Nu de puţine ori preocupările privind perfecţionarea predării ştiinţelor sociale, a învăţămîntului în general, au fost dominate de aspectele cantitative, în principal de numărul de ore afectat unei discipline sau alteia punînd pe planul doi ceea ce este cu adevărat esenţial — conţinutul, ce se face efectiv cu numărul de ore prevăzut, care este finalitatea lor practică.

În al doilea rînd trebuie avut în vedere că îmbunătăţirea continuă a conţinutului ideologic al învăţămîntului este o problemă a întregului corp didactic, a tuturor conducerilor instituţiilor de învăţămînt. În programele, manualele şi lecţiile care se predau la diferite discipline de învăţămînt din şcoli şi licee, va trebui să se pună un accent mai mare pe concluziile filozofice şi politice care decurg din problematica lor de specialitate. Astfel la fizică, chimie, biologie, geografie, pedagogie şi alte discipline să se desprindă concluzii cu privire la materialitatea şi unitatea materială a lumii, opoziţia dintre ştiinţă şi religie, raporturile dintre societate şi natură, dintre om şi mediul inconjurător, la limba şi literatura română, limbi străine şi alte discipline trebuie să se recomande — aşa cum se şi face in multe şcoli şi licee — lucrări, exerciţii, compoziţii pe teme izvorîte din realităţile noastre. Această concepţie, cu privire la obligaţia întregului învăţămînt de a contribui la pregătirea ideologică a tineretului implică o mai strînsă corelaţie între discipline şi cadrele didactice care le predau. Conducerile de şcoli şi licee, organizaţiile de partid şi de tineret vor trebui şi ele să ţină seama în mai mare măsură de acest aspect de mare importanţă decurgînd din hotărîrea Plenarei din iunie a Comitetului Central al partidului nostru.

În al treilea rînd, trebuie pus accentul nu pe latura expozitivă, ci pe dezbaterea problemelor esenţiale, pe realizarea unui dialog viu cu elevii, pe antrenarea tînărului la activitatea politică cetăţenească. Pentru că, aşa cum a arătat, nu o dată, conducerea partidului nostru, pregătirea ideologică nu trebuie să rezulte dintr-o catehizare a tineretului ; elevul nu este un simplu „consumator de concepte“ şi nu trebuie transformat într-un participant pasiv la pregătirea lui politico-ideologică. Aceasta inseamnă că întreaga metodologie şi metodică de predare a ştiinţelor sociale se cer a fi perfecţionate, pe alocuri chiar radical schimbate. Consfătuirile cadrelor didactice din 10—11 septembrie a.c. sînt un bun prilej de a dezbate o asemenea problemă şi de a face un schimb de experienţă in această direcţie.

În al patrulea rînd, este necesar să se aibă mai mult in vedere perspectiva. Tocmai de aceea se pun în discuţie, la consfătuiri, programele de ştiinţe sociale care vor fi aplicate începînd cu anul şcolar 1974—1975. Această dezbatere implică, de asemenea, o serie de aspecte de conţinut şi nu trebuie să fie redus totul la aspectele organizatorice — deloc de neglijat — cu privire la elaborarea unor măsuri cum ar fi pregătirea noilor manuale.

2. Spirit militant, ofensiv

Principala preocupare a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului este de a pune în centrul activităţii educative care se desfăşoară în şcoli, în mod deosebit în cadrul catedrelor de ştiinte sociale, **aprofundarea teoriei socialismului ştiinţific, a principiilor de bază ale marxism-leninismului.** Trebuie să se acţioneze cu toată hotărîrea pentru creşterea spiritului militant al ştiinţelor sociale, pentru sporirea combativităţii faţă de teoriile şi mentalităţile perimate, antiştiinţifice, idealiste.

Deşi au fost obţinute succese şi în această privinţă, nu de puţine ori modernizarea predării ştiinţelor sociale şi creşterea spiritului lor militant, ofensiv a fost transpus pe planul unui verbiaj bombastic, apelîndu-se mai puţin la argumente, la dovezi, la demonstraţie. Or, elevii aflaţi astăzi pe băncile şcolilor, dispunind mai mult decît oricînd de bogate informaţii din presă, de la radio şi televiziune, din filme, pot fi convinşi apelîndu-se în mai mare măsură la judecată, la argumente practice.

Calea principală şi cea mai sigură de creştere a spiritului militant, ofensiv este însuşirea modului în care partidul nostru abordează diferitele probleme ale vieţii politice interne şi internaţionale. Ştiinţele sociale pot şi trebuie să facă mai mult pentru cunoaşterea şi aprofundarea de către elevi a documentelor partidului nostru, a modului realist şi principial în care sînt abordate multiplele probleme ale lumii contemporane.

Spirit militant, ofensiv nu înseamnă doar combaterea tezelor neştiinţifice, apologetice, sau adăugarea unui citat, a cîtorva cifre. Întreaga structură a lecţiei şi dezbaterii cu elevii trebuie să fie impregnată, pătrunsă de spiritul revoluţionar. Prin însuşi modul în care se pun şi se soluţionează diferitele aspecte din lecţii şi din activitatea practică se face şi educaţia în spirit militant a tineretului nostru.

3. Marea responsabilitate a profesorului

Oricît de multe şi bune ar fi măsurile ce se iau pe plan central, **în ultimă instanţă totul depinde de profesor.** El este cel care trebuie să transpună în viaţă cerinţele programei, indicatiile date, să realizeze caracterul educativ al procesului instructiv. Aici intervin deopotrivă **competenţa** şi, aş spune, **măiestria** sau talentul, luate împreună.

Profesorul trebuie să simtă **marea responsabilitate de a face educaţia politico-ideologică a elevilor,** prin instrumentul sau forma cea mai puternică de inrîurire : procesul instructiv. Nimic şi nimeni nu poate înlocui acest proces. Dar depinde de profesor ca el, procesul instructiv, să devină maxim-eficient.

Competenta se dobîndeşte prin pregătire şi autoexigenţă. A studia, a studia cu pasiune, permanent, cu spirit creator, iată ce se cere înainte de toate profesorului. Avem în ţară o bogată informaţie în biblioteci — insuficient folosită. Avem o experienţă practică — puţin cunoscută şi utilizată. Există cercetări ştiinţifice, lucrări originale interesante puţin studiate. Iată de ce, un îndemn la studiu mai asiduu, cu prilejul consfătuirilor din 10—11 septembrie, nu ni se pare a fi neoportun.

Măiestria se obţine tot prin pregătire şi autoexigenţă, folosind experienţa pozitivă. Or, şi în această privinţă, pe lîngă succese, există unele deficienţe. De regulă este mai uşor să se spună, să se arate cum ar trebui să fie predarea, să se solicite experimentarea „de către alţii“ a unor noi metode. Dar practic nu se progresează în acest fel, pentru că totul rămîne de domeniul teoretic.

O problemă importantă este aceea a structurii interne a lecţiilor, care depinde tot de profesor. În dorinţa de a da elevilor multe informaţii, unele lecţii devin stufoase, iar cînd nu sînt bine sistematizate sînt chiar haotice, din care elevul nu înţelege mare lucru, sau, cum am spune în termenii uzuali, la modă, sînt lipsite de eficienţă. Deci trebuie cultivată atenţia faţă de ponderea diferitelor aspecte din interiorul lecţiei, a materialului faptic, şi a tezelor teoretice, deci profesorul trebuie să ştie clar — pentru fiecare an, de studiu, şi pentru fiecare clasă, în funcţie de nivelul ei — cînd trebuie să se oprească şi unde.

Finalitatea lecţiei de ştiinţe sociale depinde, în mare măsură, de concluziile social-politice pe care profesorul ştie să le formuleze, să le deducă logic din întreaga analiză. Tocmai aceste concluzii reflectă, în bună măsură, unitatea, strînsa coeziune dintre latura teoretică şi practică.

Trebuie înlăturată mentalitatea că ştiinţele sociale contribuie doar la pregătirea teoretică a tineretului, a viitorului muncitor. Această pregătire este o componentă a formării lui pentru activitatea **practică**. K. Marx sublinia că timpul cheltuit pentru dezvoltarea intelectuală a muncitorului apare ca „**cea mai puternică forţă productivă**“. Este o concluzie deosebit de preţioasă, confirmată de întreaga dezvoltare socială şi care capătă valenţe noi în epoca noastră de schimbări profunde în ştiinţă şi tehnică, în epoca noastră adînc revoluţionară.

Prof. univ. dr.
GHEORGHE P. APOSTOL

Gînduri în pragul consfătuirilor

După cum se ştie, ştiinţele sociale vor ocupa în apropiatele consfătuiri ale cadrelor didactice un loc important. Întîlnirea la început de an şcolar a tuturor profesorilor care predau aceste discipline va permite nu numai un larg schimb de experienţă, analiza în spirit critic şi autocritic a activităţii desfăşurate pînă acum cît mai ales căutarea unor soluţii, a unor modalităţi eficiente de muncă pentru anul şcolar viitor, reieşite din sarcinile puse în faţa învăţămîntului de către Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

Consemnăm pe scurt cîteva din gîndurile cu care doi profesori din Bucureşti întîmpină această consfătuire, cîteva din sugestiile şi propunerile pe care le vor supune spre discuţie cu acest prilej.

- „În această vacanţă ne-am reanalizat experienţa şi cunoştinţele în lumina sarcinilor ce ne stau în faţă pentru viitorul an privind ridicarea calităţii predării ştiinţelor sociale. Cîteva aspecte care trebuie să ne preocupe sînt de maximă importanţă şi anume : sporirea valorii educative a cursurilor de istorie şi de cunoştinţe politice ca elevii să cunoască şi să înţeleagă problemele actuale ale politicii partidului, ale construcţiei socialiste în ţara noastră ; adîncirea analizei ştiinţifice materialist-istorice a realităţii prin lecţii ; cercetarea fenomenelor să includă cele mai noi realizări ale istoriografiei. Pentru a transpune în realitate cele de mai sus, la lecţie, vom extinde utilizarea metodelor moderne active ; vom utiliza mai mult, în mai mare măsură şi cu eficienţă sporită, cabinetele şcolare.

Acestea şi multe altele sînt probleme ce, cu siguranţă, vor sta în atenţia dezbaterilor noastre“.

Prof. L. ROMAN
Liceul „I. Neculce“,
Bucureşti

- „Faţă de problematica deosebit de complexă ridicată de plenară, nouă, cadrelor didactice, şi în special celor care predau ştiinţele sociale, ne revin sarcini multiple.

Cred că este vorba în primul rînd de perfecţionarea pregătirii noastre, care presupune pasiune, adîncirea cunoştinţelor atît în specialitatea dată cît şi a celor de pedagogie, în vederea folosirii celor mai potrivite şi eficiente procedee în munca cu elevii.

Apoi, grija ca elevii să dobîndească cunoştinţe politico-ideologige bogate care să le permită clarificarea noţiunilor, a procedeelor şi fenomenelor economice, să le permită însuşirea noilor cunoştinţe, pe baza cărora să poată construi raţionamente convingătoare menite să influenţeze pozitiv formarea şi dezvoltarea conştiinţei lor.

Pentru a atinge acest scop, voi folosi, mai mult decît în anul trecut dezbaterile, fie pe bază de referat prezentat de unul dintre elevi, fie pe bază de discuţii la care voi antrena, în explicarea problemelor noi, mai mulţi elevi, bazîndu-mă pe cunoştinţele lor anterioare.

O altă sarcină pe care doresc să o rezolv în acest an şcolar este crearea în liceul nostru a unui cabinet de economie politică care să fie dotat cu exponate uşor de mînuit, de dimensiuni convenabile şi care să înlesnească înţelegerea noţiunilor economice. În cabinet voi organiza activităţi variate, dezbateri, simpozioane, întîlniri, consultaţii. El va pune la dispoziţia celor interesaţi planuri tematice şi bibliografice pentru temele legate de politica economică. Mă gîndesc să organizez dezbateri şi pe teme ca : Locul României în economia mondială ; Civilizaţia socialistă ; Sensul creator al muncii şi apropierea între munca fizică şi cea intelectuală etc.“.

Prof. ADRIANA SARPE
Liceul „Tudor Vladimirescu“,
Bucureşti

Clasele fără repetenție presupun buni învățători

Una din măsurile de seamă care au fost formulate cu mare limpezime în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 este aceea privitoare la lichidarea repetenției la clasele I—IV. Vom avea deci clase fără repetenți. Măsura va avea repercusiuni pozitive în evoluția școlarilor. Dar realizarea ei este legată în mare măsură de pregătirea învățătorilor care vor lucra la aceste clase.

Sînt de părere ca elevii din liceele pedagogice să fie mai bine selecționați pentru ca aici să vină numai cei chemați, vreau să spun cu aptitudini deosebite pentru această profesie. Pentru o astfel de selecție este necesar a se introduce testele de aptitudini pe lîngă examenele tradiționale.

Viitorii învățători să fie astfel instruiți încît să-și poată reprezenta cît mai realist condiția profesiunii lor și să înțeleagă exact care sînt exigențele societății față de munca lor.

Socotim nimerit ca practica pedagogică să înceapă încă din trimestrul al II-lea al anului I, cu efectuarea de către elevi a unui număr de ore de asistență, și să încheie cu o practică continuă, efectuată în anul al V-lea.

Considerăm că e necesar să fie îmbunătățit planul de învățămînt pentru liceele pedagogice. Bazele ortografiei și ortoepiei, ale vocabularului și foneticii, ale morfologiei și sintaxei se pun încă din clasele primare. Elevii de la liceele pedagogice fac gramatică însă numai în doi ani de studiu din cei cinci ani. În acești doi ani se rezolvă toate problemele pe care le poate ridica predarea noțiunilor legate de gramatică în clasele I—IV. Cunoscînd și proiectul de programă de limbă română pentru clasele I—VIII, care concepe predarea și învățarea gramaticii într-un sistem concentric și judicios și care pune accent pe „sporirea funcționalității cunoștințelor", ne dăm seama că numărul de ore este insuficient.

Unii învățători, luînd cunoștință că în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 se prevede că în ciclul primar se va lichida repetenția, se întreabă: „În această situație, mai este nevoie să se pună elevilor note?" Părerea noastră este că e necesar. Notarea se va face și pe mai departe, notele rămînînd un mijloc de control pentru a urmări progresul școlar al elevilor și pentru a indica „locul" pe care-l deține un elev într-o clasă.

Clasele I—IV cer eforturi mari din partea învățătorilor, dar cu cît aceștia nu-și vor precupeți eforturile cu atît mai repede și mai trainic vor asigura o mai optimă acomodare a elevilor la trecerea din clasa a IV-a a ciclului primar în clasa a V-a gimnazială.

Prof. LUCA BEJENARU
Rădăuți

Un anacronism

Integrarea copilului într-un proces de educare organizat la o vîrstă mai timpurie decît pînă acum, crearea condițiilor ca preșcolarul să poată primi educația și cunoștințele necesare în vederea trecerii în învățămîntul primar, realizarea unei mai bune continuități între educația preșcolară și primele clase ale școlii primare, într-o concepție unitară, toate acestea constituie o garanție a succesului muncii copilului în școală.

Hotărîrile Prenarei prevăd ca paralel cu măsurile de dezvoltare și perfecționare a structurii învățămîntului preșcolar, să se îmbunătățească și conținutul activității instructiv-educative și al tehnicii de lucru în grădinițe. Strînsa colaborare dintre educatoare și învățători poate îmbrăca felurite forme, printre care amintesc: participarea educatoarelor și învățătorilor în cadrul cercurilor pedagogice la lecții deschise, referate, activități practice, discuții, la clasa I și grădinițe grupa mare; cunoașterea atît de către educatoare cît și de către învățători a conținutului programelor, metodelor și stilului de muncă, a mijloacelor de educație atît la grădinițe cît și la clasa I. În aceste condiții de colaborare, școala primară poate să se sprijine din plin pe ceea ce a fost clădit în perioada preșcolară.

Casa corpului didactic este chemată să joace, în acest context, un rol tot mai însemnat, prin organizarea de schimburi de opinii între învățători și educatoare, axate pe o tematică ce interesează ambele părți.

Vizitele efectuate la clasă și grădiniță de către educatoare și respectiv învățători pentru cunoașterea activității de pregătire, pentru a asigura o concordanță a regimului zilnic de muncă a viitorului școlar se impune, de aceea, ca primă necesitate. Urmărind dezvoltarea capacității intelectuale, a înclinațiilor, a îndemînării copiilor, precum și familiarizarea lor cu viața în colectivitate, educatoarele — mai mult ca pînă acum — vor fi în măsură să stabilească pe baza constatărilor făcute care dintre copii sînt apți pentru școlarizare și au un nivel corespunzător de dezvoltare intelectuală. Recomandarea făcută de către educatoare, în urma observațiilor și datelor adunate, are o mare importanță, fiindcă cerința de a nu avea repetenți se poate realiza în bună parte numai dacă dezvoltarea psihică a copiilor este la un nivel corespunzător momentului începerii perioadei de școlarizare. (Procentul relativ mare de repetenți în clasele I—IV arată că mulți dintre aceștia au început perioada de școlarizare fără a avea un nivel corespunzător de dezvoltare intelectuală).

Examenul medical obligatoriu, cu ocazia căruia medicul stabilește gradul de dezvoltare psihică a copilului, precum și eventualele sale deficiențe fizice, senzoriale, ajută la selecționarea copiilor.

Este știut că preșcolarul de 6 ani normal dezvoltat este apt atît din punct de vedere fiziologic, cît și sub aspect psihic să se încadreze în viața colectivității școlare, să-și însușească cunoștințele adecvate vîrstei sale. Succesele muncii copiilor depind de noi, de colaborarea tot mai strînsă între educatori, învățători și familie, de însuflețirea și dragostea cu care îi educăm și instruim.

Inv. LUCIA VLAD
Școala generală nr. 4, Deva

Nepromovații la corigență

Una din cauzele repetării clasei o constituie și lipsa de pregătire temeinică în perioada de vară a elevilor corigenți. Experiența a demonstrat că, în funcție de clasă și de obiect, sînt necesare cel puțin 20—30 de ore de pregătire a unui elev corigent pentru a se ridica la nivelul exigențelor programei. Este un lucru binecunoscut că nu sînt puține acele cadre didactice care înțeleg să-și îndeplinească cu multă conștiinciozitate sarcina ajutorării elevilor pentru promovarea la examenul de corigență din toamnă, muncind în timpul vacanței de vară două-trei săptămîni, și aceasta prin sacrificarea concediului lor de odihnă. Există, însă, din păcate, și cazuri în care profesorii lasă elevi corigenți la disciplina lor la anumite clase, fără să facă nici o oră de pregătire în perioada de vară, sau atunci cînd le fac le fac în mod formal și sporadic. „Exigența" care îi „determină" să lase corigenți la disciplina pe care o predau îi „determină" să fie indiferenți la modul cum se vor pregăti elevii lor pentru a susține examenul de promovare, după cum aceeași „exigență" la amintitul examen îi face să treacă cu destulă seninătate la rubrica disciplinei respective, în dreptul elevilor respectivi, situația la învățătură: **repetent.** Și aceasta fără să se gîndească o clipă că este vorba de elevi care au reale posibilități de a învăța sau că mulți dintre aceștia au fost școlarizați în urma multor eforturi și vizite la domiciliu ori, în fine, că printre cei declarați repetenți se găsesc elevi care repetă a treia sau a patra oară clasa.

Dacă vom analiza cu atenție situația acestor elevi și dacă vom căuta cu stăruință să găsim metodele și procedeele cele mai eficace pentru a înlătura această racilă a învățămîntului de cultură generală și obligatoriu, vom reuși să eliminăm și o mentalitate greșită a părinților acestor elevi, mentalitate creată tot din vina noastră, a cadrelor didactice. Din clipa în care copilul a fost declarat repetent întiia oară, părinții îl descurajează, îl îndeamnă să nu mai învețe, pentru că, spun ei, „e tot degeaba". Mai mult chiar, unii părinți intervin pe lîngă cadrele didactice să-l lase din nou repetent, pentru a putea fi scos din evidența școlii și a fi folosit astfel la treburi gospodărești sau la I.A.S. ori C.A.P. (am în vedere cazuri concrete întîlnite la școala noastră).

Pentru înlăturarea fenomenului negativ și nefiresc al repetenției în învățămîntul de 10 ani, cred că ar trebui ca în toate facultățile care pregătesc profesori, precum și în liceele pedagogice pentru învățători să se pună un accent deosebit pe practica pedagogică adaptată la specificul claselor I—X.

Sarcinile care se pun în fața școlii acum, și în mod deosebit în fața cadrelor didactice care funcționează în școli de zece ani, ne obligă pe toți să reflectăm mai mult la folosirea celor mai eficiente și mai active procedee pedagogice, la asigurarea unui climat educațional optim pentru a instrui și educa multilateral tînăra generație.

Prof. IRIMIA CIOBANU
Școala generală nr. 2, Cleja-Bacău

Secvență la Liceul „Simion Bărnuțiu" din Șimleul Silvaniei

La întrebarea redacţiei:

Cum apreciaţi pregătirea candidaţilor la examenul de definitivat ?

Răspund preşedinţi ai comisiilor de examinare

Acad. NICOLAE SĂLĂGEANU

„Examenul pentru definitivarea în învăţămîntul de cultură, generală, liceal şi profesional constituie un moment important în viaţa tinerilor profesori, pe baza căruia ei îşi verifică pregătirea profesională, pedagogică şi ideologică. Măsurile de pregătire luate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului prin Institutul central de perfecţionare a personalullui didactic şi de inpectoratele şcolare judeţene, precum şi de Societatea de ştiinţe biologice, care au constat în elaborarea la timp a programelor de examen, a bibliografiei, în ţinerea unor prelegeri şi consultaţii şi în publicarea unor studii de specialitate, mai ales în problemele noi, s-au dovedit a fi eficiente. Candidaţii au luat în serios pregătirea lor pentru examen.

Pînă acum examinarea e mai avansată la disciplina d. specialitate, biologie. Lucrările scrise au fost în genere bune, dînd dreptul aproape tuturor candidaţilor la susţinerea probelor orale. În genere, au cunoscut subiectele, redînd în formă clară şi concisă cunoştinţele respective, chiar la subiecte relativ recente, ca poluarea mediului înconjurător şi combaterea ei.

La proba orală de biologie, rezultatul este bun la candidaţii examinaţi pînă acum. În genere, răspunsuri bune s-au obţinut la botanică, la zoologie. Cea mai slabă a fost tratarea subiectelor de fiziologie a sistemului nervos. Aplicaţiile practice ale diferitelor cunoştinţe biologice sînt în genere bine cunoscute de candidaţi“.

Prof. univ. dr. VASILE CUCU
proreclor al Institutului central de perfecţionare a personalului didactic

„În perioada 1—7 septembrie 1973 s-a desfăşurat în întreaga ţară examenul pentru definitivarea în învăţămînt a cadrelor didactice din învăţămîntul de cultură generală şi liceal, respectiv a educatoarelor, învăţătorilor, profesorilor. La aceste examene, care s-au desfăşurat în centrele universitare din Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara, Craiova, Braşov prentru profesori, precum şi în unele centre judeţene pentru învăţători şi educatoare au fost prezenţi aproximativ 9 000 de candidaţi.

Pentru buna desfăşurare a acestei înalte atestări didactice, Institutul central de perfecţionare a personalului didactic a organizat comisii, conduse de personalităţi remarcabile ale învăţămîntului şi ştiinţei din ţara noastră.

Rezultatele preliminare ne îngăduie să afirmăm înalta responsabilitate şi exigenţă în care s-au desfăşurat aceste examene, înţelegerea profundă a sarcinilor cuprinse în recenta Hotărîre a C.C. al P.C.R. privind perfecţionarea şi modernizarea învăţămîntului în ţara noastră.

În lumina documentelor partidului nostru, a indicaţiilor date personal de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în vederea îmbunătăţirii în continuare a activităţii şcolii noastre superioare, Institutul central de perfecţionare, sprijinit în mod concret de către conducerea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, s-a preocupat îndeaproape de organizarea pregătirii pentru definitivarea în învăţămînt. În timpul anului şcolar 1972—1973, îndeosebi în vacanţe, au fost organizate cursuri intensive, lecţii-sinteze, lecţii-dezbateri cu acei profesori care se pregăteau pentru acest examen. Pentru îndrumarea profesorilor au fost elaborate, la fiecare specialitate, programe tematice, s-au publicat materiale ajutătoare în revistele societăţilor ştiinţifice, C.I.D.I. sau în publicaţiile bibliotecii noastre pedagogice.

În afară de asemenea forme de pregătire, la care au fost atrase şi cadrele universitare, de la toate filialele existente în centrele universitare, au fost organizate şi consultaţii permanente în cadrul catedrelor Institutului central de perfecţionare.

Sînt forme pe care noi le vom continua, dar mult îmbunătăţite.

Rezultatele la unele specialităţi ne arată că va trebui să revizuim cu mult mai multă atenţie programele tematice în sensul creării posibilităţilor de verificare a modului în care se predau cunoştinţele în şcoală, cum se asigură legătura între cunoştinţele obţinute în universităţi, cum sînt integrate noile cuceriri ale ştiinţei contemporane în fiecare ramură de activitate în parte. Va trebui acordată mai multă atenţie verificării modului în care profesorii noştri, care se prezintă la examenele de definitivat, cunosc, îşi însuşesc şi participă la înfăptuirea politicii partidului nostru în etapa actuală de dezvoltare a ţării. Nu mai amintesc de perfecţionarea măiestriei pedagogice.

Institutul central de perfecţionare va trebui să asigure mijloacele unei informări mai largi şi mai operative, să depăşim cu fermitate manualele şi cursurile vechi. Nu mai vorbesc de cerinţele verificării modului în care se asigură legătura învăţămîntului cu practica. Sînt nu puţine cazurile cînd absolvenţi cu nota 10, în anii imediaţi de predare întîmpină încă mari greutăţi în educaţia elevilor spre practică, ei înşişi interpretează greoi realităţile, fenomenele sociale actuale din ţara noastră.

Iată, desigur, numai cîteva din aprecierile noastre în faţa primelor rezultate ale examenului de definitivat din acest an şcolar“.

Prof. univ. dr. docent JEAN LIVESCU
membru corespondent al Academiei

„Trebuie semnalat interesul masiv al candidaţilor pentru definitivarea în învăţămînt şi eforturile apreciabile atît pentru a se pune la curent cu dezvoltările din disciplinele de specialitate, cît şi pentru aplicarea cunoştinţelor la munca specifică şcolii. Fapt ce se poate vedea din lucrările scrise, unde rezultatele, comparativ cu anii precedenţi, sînt mai bune, apoi din probele orale, unde se poate constata spontaneitate în prezentarea cunoştinţelor şi efortul de a gîndi problemele social-politice, ideologice şi pe cele legate de învăţămînt.

S-ar putea recomanda candidaţilor mai mult interes pentru concretizarea şi sintetizarea în scris a cunoştinţelor şi, în mod special, pentru limbile străine, cît mai multe exerciţii de transpunere dintr-o limbă în alta, pentru a releva formele cît mai apropiate de spiritul limbii respective.“

Prof. univ. dr. docent VASILE MIHU
Universitatea Bucureşti, Facultatea de fizică

„Pe foarte mulţi dintre profesorii înscrişi la această comisie i-am cunoscut încă din timpul studenţiei lor ; i-am întîlnit, apoi, cu ocazia absolvirii Facultăţii de fizică, la examenul lor de stat, iar acum ne revedem pentru definitivarea lor ca profesori în învăţămînt.,

Şi ce constatăm ? Numai după 3 ani de lucru cu elevii au şi devenit «cadre didactice» cu reală maturitate profesională şi total conştiente de rolul profesorului în societate.

Bine pregătiţi — peste 90% din cei prezenţi au făcut faţă cu succes probei de examen la specialitate —, demni şi înarmaţi cu principiile eticii şi echităţii socialiste, ei pot fi lesne daţi ca exemple de ceea ce trebuie să fie «omul nou», harnic constructor al societăţii noastre socialiste multilateral dezvoltate.

Dacă unii dintre ei au tendinţa de a-şi însuşi mai mult aspectul teoretic al problemelor de specialitate, marea lor majoritate pot lega — şi sînt dornici s-o facă — cunoştinţele lor profesionale de probleme practice şi tehnica cerută de viaţă, iar fizica, să recunoaştem, poate satisface cu uşurinţă această normală dorinţă a lor. Elevii din liceele şi şcolile noastre medii au astfel de profesori, se află pe mîini bune, şi avem convingerea că rezultatele interacţiunii profesor-elev nu vor fi decît total pozitive“.

Prof. univ. dr. docent IOAN ŞANDRU
Universitatea Iaşi, Facultatea de biologie-geografie

„Subiectul de la proba scrisă «Geografia schimburilor economice externe a R.S.R.» a dat posibilitatea să se verifice volumul de cunoştinţe în specialitate şi, mai ales, măsura în care profesorii de geografie au aprofundat problemele contemporaneităţii şi le-au aplicat în învăţămînt. Geografia, fiind o ştiinţă de sinteză, cuprinde căile de înţelegere şi prospecţiuni a celui mai complex fenomen legat de cerinţele societăţii. Conţinutul lucrărilor scrise au reflectat în general preocuparea profesorilor de geografie pentru împrospătarea şi aprofundarea pregătirii în specialitate, a culturii generale, prin studierea cu atenţie a revistelor şi lucrărilor noi. A scos în evidenţă creşterea rolului Republicii Socialiste România în diviziunea mondială a muncii, în comerţ şi cooperarea internaţională. S-a constatat însă că unii profesori — puţini la număr — nu şi-au însuşit în suficientă măsură domeniul specialităţii, le lipseşte capacitatea de interpretare geografică, ştiinţifică a proceselor şi fenomenelor social-economice. Acest fapt e necesar să se afle în atenţia cadrelor care se ocupă de perfecţionarea personalului didactic“.

Prof. univ. dr. docent DUMITRU BERCIU
membru titular al Academiei de ştiinţe sociale şi politice, Bucureşti

„Remarcăm de la început seriozitatea cu care au privit această problemă candidaţii care au cel puţin trei ani de predare. S-a dovedit că însuşi nivelul pregătirii şi maturitatea sentimentului responsabilităţii profesionale au crescut considerabil faţă de anii trecuţi. S-a format o conştiinţă matură a dascălului nostru. A sporit deopotrivă pregătirea pedagogică, profesională a noii serii de profesori. În general, amănuntele, faptele fără importanţă, care totdeauna au fost un balast vătămător al calităţii predării istoriei, au fost lăsate la o parte, dar cunoscute şi reţinute de candidaţi pentru a fi folosite la locul şi timpul potrivit. Am constatat acest lucru de fiecare dată în cursul examinării. Din felul cum s-au pregătit şi au dezbătut temele pe care le-au avut, a reieşit cu toată claritatea că profesorii prezentaţi la definitivat şi-au însuşit esenţa documentelor de partid şi, îndeosebi, indicaţiile date de secretarul general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Un candidat a vorbit despre Conferinţa Naţională din iulie 1972 a partidului şi ne-a prezentat, clar şi cu trăsăturile sale esenţiale, importanţa istorică a Conferinţei, după cum un alt candidat a stăpînit şi ne-a înfăţişat corect aceeaşi problemă la nivelul recepţionării tinerilor şcolari. La temele din istoria României, s-a văzut limpede cum evenimentele istorice şi manifestările cultural-artistice sînt străbătute de sentimentul patriotic, care contribuie, desigur, la dezvoltarea şi cultivarea educaţiei patriotice, după cum în predarea istoriei universale stă sentimentul solidarităţii internaţionaliste şi necesitatea legării istoriei patriei de istoria universală.

Faptul că actualii candidaţi au un nivel mai ridicat de pregătire profesională se datoreşte şi grijii pe care au depus-o Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Institutul central de perfecţionare a personalului didactic în organizarea unor cursuri de pregătire şi a unui program bine întocmit.

Desigur că sînt şi unele deficienţe. De pildă, unele lecţii, cum sînt cele de istorie veche, nu sînt suficient cunoscute de candidaţi. În pregătirea generală a profesorilor, un rol pozitiv trebuie să joace şi inspectoratul şcolar judeţean respectiv. Dau un exemplu : judeţul Argeş, ai cărui candidaţi s-au prezentat la acest examen bine pregătiţi.“

Prof. univ. dr. docent ION COTEANU
directorul Institutului de lingvistică al Academiei Republicii Socialiste România

„Aprecierile care urmează vor fi inevitabil sumare pe de o parte, pentru că orice examen, chiar dacă profesori tineri răspund la întrebări puse de profesori mai puţin tineri, deci mai experimentaţi, produce la cei dintîi o stare de tensiune emotivă, pe de altă parte, pentru că numărul de candidaţi văzuţi de noi este prea mic şi nu permite generalizări semnificative.

La comisia pe care am prezidat-o s-au prezentat 97 de candidaţi. După scris au rămas însă 74. Poate că de aici ar şi trebui să pornim, căci procentul celor respinşi este evident *prea mare* la proba-scrisă, care nu se caracteriza prin dificultăţi deosebite.

Două lucruri ne-au surprins : vizibila stîngăcie de exprimare în scris a unor candidaţi (argumentare insuficient de legată, stil şters şi şovăielnic, vocabular uniform etc.) ; al doilea : marea diferenţă dintre candidaţii proveniţi din Prahova şi cei din Tulcea. Pierderile *masive* le-au suferit cei din Prahova. Ceilalţi au ieşit mult mai bine. Chiar dacă pentru Prahova n-ar fi decît un accident, proporţiile lui ar trebui să nu fie trecute cu vederea de inspectoratul şcolar prahovean. În schimb, cel din Tulcea poate fi felicitat.“

(Continuarea anchetei în pag. 14)

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

O mai judicioasă organizare a materiei

Cu toate îmbunătățirile aduse îmi face impresia că materialul privind fonetica și vocabularul e conceput și tratat și în actualul proiect în tranșe izolate și va trebui o mai judicioasă organizare didactică a materiei, de natură să releve legăturile care se cer stabilite între text, gramatică, lexic, exerciții de vorbire și de redactare.

Consider util ca programa școlară de limba română să cuprindă ore sistematice, de studiere a lexicului limbii literare, de îmbunătățire și cunoaștere a vocabularului elevilor, de studiere a lexicului poetic al unor scriitori, de însușire conștientă a terminologiei științifice necesare la însușirea celorlalte obiecte de studiu, ore de analiză lexicală. Unele elemente de etimologie sînt necesare elevilor pentru informarea lor științifică la nivelul dezvoltării societății contemporane, contribuția etimologiei fiind, în primul rînd, de natură cognitivă și științifică. În afara celor opt ore de analize lingvistice complexe prevăzute de programă pentru clasa a VIII-a și a mențiunii că manualele trebuie să ofere și „modele“ de interpretare a textului, este necesar ca fiecare manual didactic, indiferent de specialitate, să aibă explicarea termenilor noi în subsolul paginii, iar la sfîrșitul manualului, un glosar în ordine alfabetică. Tot în scopul însușirii conștiente a terminologiei științifice și pentru informarea semantică și etimologică a elevilor, propun următoarele: tipărirea de dicționare pentru uz școlar, cu indicații ortoepice, ortografice, etimologice, semantice, cu observații asupra sinonimelor, omonimelor și paranimelor; în cadrul studierii lexicului programa să includă și teme despre sensul și forma cuvintelor, despre originea lor și evoluția sensurilor; pentru cultivarea limbii, manualele de gramatică să cuprindă exerciții lexicale care să asigure o legătură firească între text și lexic și totodată să contribuie la cultivarea potențialului de exprimare al elevilor (exerciții pentru învățarea unor tipuri de formare a cuvintelor despre noțiune, despre schimbarea valorii morfologice, despre sens în funcție de diateză, tranzitivitate etc.); se pot însuși repede cu ajutorul unor contexte lămuritoare prin tema abordată, prin folosirea poetică sau prin maniera stilistică a autorului; se impune editarea unor culegeri de texte pentru analize lexicale, în presa destinată tineretului școlar.

Prof. DUMITRU ANGHEL
Liceul Costești, jud. Argeș

Cărțile bibliotecii centrale de stat atrag mulți copii

Mai multe lecții de vocabular și stilistică

Se știe că, în ultimă instanță, gradul de stăpînire a limbii române se reflectă în modul de exprimare a celor pe care-i instruim. La formarea acestor deprinderi, de o importanță covîrșitoare sînt lecțiile consacrate vocabularului și stilisticii.

Față de programa în vigoare, care cuprinde 6 ore consacrate vocabularului (1 oră la clasa a VI-a și 5 ore la clasa a VII-a), proiectul pe care-l discutăm, deși propune un sistem mai închegat de studiu al acestui capitol (în clasele a V-a, a VI-a, a VII-a, prevede totuși un număr redus de ore, doar cu două mai mult.

Consider că e necesar să se reflecteze mai atent asupra posibilităților de studiere organizată, cu mai multe detalii a vocabularului, parcurgînd întreaga tematică propusă de Clara Georgeta Chiosa în lucrarea „Baze lingvistice pentru teoria și practica predării limbii române“ (Editura didactică și pedagogică, București, 1971), la pag. 180—182. În felul acesta se va asigura, în adevăr, un vocabular bogat, se vor forma posibilități largi de exprimare nuanțată de corelare a cunoștințelor de gramatică cu textele literare studiate. Și acum o observație cu privire la raportul dintre gramatică și stilistică în școala generală.

Întrucît noua programă se dorește a fi o contribuție la procesul de modernizare a predării limbii române în școala generală, ar fi bine ca aceasta să reflecte și legătura indisolubilă dintre gramatică și stilistică. În acest sens analizele lingvistice complexe (sintactice, stilistice, morfologice, lexicale, prevăzute la clasa a VIII-a) vor avea eficiența scontată numai pregătindu-le anterior. Lucrul acesta e posibil prin introducerea, începînd cu clasa a VII-a, a unor ore consacrate valorilor stilistice ale diferitelor părți de vorbire corelate cu noțiunile de teorie literară studiate, sau anticipînd alte noțiuni, ușurînd astfel înțelegerea mai adîncă a expresivității limbii noastre, dezvoltînd în acest fel deprinderi pentru comentariul stilistic. Așa, de pildă, la capitolul „Substantivul“ o oră poate fi consacrată valorilor stilistice ale acestei părți de vorbire. În baza unor exemple bine alese se vor putea reliefa valorile stilistice de epitet, de personificare, realizate cu ajutorul vocabularului, dar, mai cu seamă, puterea de sugestie a unor metafore. În mod similar se poate proceda în cazul verbului, pronumelui etc.

Lecțiile de gramatică, întregite cu cele consacrate în exclusivitate problemelor de vocabular și stilistică, ar înlătura în mod sigur lacunele inadmisibile ce se constată în vocabularul unui elev la terminarea clasei a VIII-a. Accentul trebuie să cadă pe motivație, pe satisfacția ce i-o poate oferi elevului stăpînirea deplină a limbii române ca instrument de comunicare și mijloc de expresie.

Și, o ultimă propunere: predarea limbii române (1 oră pe săptămînă) și în anii I—II, prima treaptă a liceului, să fie finalizată cu examen.

Prof. IOAN ILIEȘ
inspector școlar, Bistrița

Accent pe dezvoltarea gîndirii și judecății elevilor

Noul proiect de programă, așa cum este conceput, va duce la însușirea fenomenelor de limbă, a limbii literare vorbite curent, respectînd particularitățile de vîrstă, mai ales pentru clasa I și a II-a. Prin exerciții orale și scrise, elevii vor fi puși să apeleze atît la gîndire, cît și la judecată.

Autorii vor întocmi, după definitivarea programei propuse, manualele ce trebuie să aleagă cu multă grijă, textele pentru exerciții aplicative și analiză, ținînd cont de spiritul programei, de particularitățile de vîrstă ale elevilor.

Pentru clasa a II-a, unde elevii sînt începători în pătrunderea fenomenelor de limbă, cu greu se vor găsi texte suficiente care să ilustreze cu ușurință fenomenul de limbă urmărit. De aceea, după părerea mea, va fi necesar ca autorii de manuale să compună ei înșiși texte care să vină în ajutorul integrării noțiunilor predate. De asemenea, în exercițiile practice, manualele de gramatică să prevadă alcătuirea de către elevi a unor texte în care să aplice fenomenul studiat. În felul acesta, elevul este pus să gîndească acționînd, să compare ideea concepută de el și expresiile folosite în textul alcătuit independent.

Privind numărul de ore prevăzut pentru fiecare capitol, se observă ponderea acordată pentru aplicații practice. Este un fapt pozitiv, va trebui însă să fie îmbogățite unele noțiuni. De exemplu, la clasa a II-a, se prevăd la studierea subcapitolului „Cuvîntul“ numai exerciții de separare a cuvîntului din propoziție, alcătuirea cuvintelor din propoziții, noțiuni de care elevii au luat cunoștință din exercițiile făcute în clasa I de citit-scris. Cred că ar fi binevenit, fără a supraîncărca programa și respectiv pe elevi, dacă s-ar introduce și cuvinte care arată nume de ființe, de lucruri, însușiri, pornind de la intuiție concretă. În acest fel s-ar ușura mai tîrziu însușirea noțiunilor de substantiv, verb, adjectiv.

De asemenea, la subcapitolul „Alfabetul“, pe lîngă exercițiile cu caracter aplicativ enumerate în proiect, cred c-ar fi indicat să fie introdusă și scrierea următoarelor cuvinte: sa (ea, lui) și s-a (s-a dus, s-a jucat), sau (ori) și s-au (s-au întors etc.), săi (lui) și să-i (să-i aducă etc.), m-am (m-am întors acasă). Acestea fiind des folosite în vorbirea curentă a elevilor, se pot însuși ușor, pe bază de exerciții.

Pentru substantiv și verb, tot la clasa a II-a, sînt prevăzute cîte trei ore, ceea ce cred că este cu totul insuficient. S-ar putea lua de la capitolul II „Propoziția“ patru ore și afecta cîte două ore la substantiv și verb, întrucît despre punct, titlu, semnul întrebării și exclamării elevii au mai luat cunoștință și în clasa I.

În clasa a III-a cred că ar fi bine ca subcapitolul „Familia de cuvinte“ să se predea după adjectiv, întrucît și din adjective derivă cuvinte. Cele două ore acordate pentru predarea adjectivului atît la clasa a III-a cît și la clasa a IV-a sînt insuficiente. După părerea mea, ar trebui prevăzute cîte patru ore.

Inv. MIHAI CUCU
Școala generală Dăbica, jud. Cluj

Însușirea activă a scrierii și exprimării corecte

Sîntem bucuroși că în proiect se pune un larg accent pe predarea noțiunilor de vocabular și fonetică, însă la aceste părți ale gramaticii socotim că erau necesare mai multe ore. Fonetica știm că ajută direct la însușirea unei exprimări și scrieri corecte și credem că în cadrul acestui capitol trebuia introdus și un subcapitol — încă de la clasa a V-a — care să cuprindă mai multe reguli de ortografie, ortoepie și de punctuație. Este adevărat că multe din aceste reguli sînt prevăzute a fi învățate o dată cu diferite părți de vorbire, dar de cele mai multe ori timpul afectat orei nu permite să se accentueze asupra acestor reguli și să se folosească exercițiile aplicative. Poate că ar fi necesar, cel puțin în clasa a VIII-a, un capitol (reflectare directă a „Îndreptarului de ortografie, ortoepie și punctuație“) dedicat numai ortografiei, cu dictări și texte aplicative. Aceasta deoarece elevii și-au însușit un bagaj de cunoștințe de gramatică și pot mai ușor să înțeleagă și să-și explice scrierea mai dificilă a unor cuvinte.

Am propune ca, din numărul apreciabil de ore afectate la fiecare din clasele V—VIII pentru compuneri ori puse la dispoziția profesorilor, cîteva să fie folosite la sfîrșitul anului școlar, alături de orele de recapitulare finală, pentru formarea de deprinderi necesare scrierii și exprimării corecte.

Accentuăm asupra necesității ca elevii să cunoască aceste norme, întrucît în actuala programă a studiului liceal, limba este cenușăreasă, iar ortografia se învață — cît se mai poate — prin niște ore sporadice. Urmărind elevii pînă în clasa a IX-a generală, poate era bine ca proiectul publicat să conțină și materia ce se va preda claselor a IX-a și a X-a, în scopul orientării noastre pe întreg ansamblul de studiu.

În ceea ce privește predarea morfologiei și sintaxei, proiectul se pare că urmărește transmiterea unor noțiuni teoretice, mai ales la clasele a V-a și a VI-a, ca la a VII-a și a VIII-a să predomine exercițiile. Ni se pare totuși dificil de transmis noțiuni ca: antonime, predicat nominal ori adverbul de loc, timp și mod într-o singură oră, chiar dacă ni se acordă și o oră pentru exerciții — la clasa a V-a.

De asemenea, în clasa a VI-a, adjectivului, gradelor de comparație ale adjectivului, declinărilor și funcțiilor sintactice ale adjectivului li se acordă doar o oră. Socotim că este prea puțin, chiar dacă în clasa a VII-a se revine asupra părții de vorbire, dar tot numai într-o oră.

În clasa a VII-a, substantivul și articolul (hotărît, nehotărît, posesiv și demonstrativ), cazurile substantivelor, funcțiunile lor sintactice, declinarea substantivelor se vor relua doar într-o singură oră. Sînt foarte binevenite cele două ore de exerciții de fixare, dar elevii trebuie să stăpînească bine noțiunile teoretice pentru a le pune în aplicare în mod corect.

Am dori ca textele alese pentru exerciții să cuprindă mai multe exemple din operele lui Lucian Blaga, Ion Barbu, Tudor Arghezi, George Bacovia, Marin Preda, Zaharia Stancu, precum și din presă, cu fenomenele lingvistice contemporane, cu neologisme de circulație și să se renunțe pe cît posibil la textele cu arhaisme ori regionalisme.

Prof. IOAN GIURA
Liceul de cultură generală, Gurahonț, jud. Arad

Al IV-lea Simpozion internațional de sociologie a sportului

Între 28 august—2 septembrie a.c., a avut loc la București cel de-al IV-lea Simpozion internațional de sociologie a sportului cu tema „Rolul social al jocurilor copiilor". Această interesantă manifestare științifică a fost organizată în colaborare cu Comitetul internațional de sociologie a sportului de către Comitetul român format din reprezentanți ai Academiei de științe sociale și politice, Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Comitetului național de sociologie, Universității din București și Centrului de cercetări pentru problemele tineretului.

Lucrările, desfășurate în aula Universității din București și la Palatul pionierilor, în cadrul a cinci plenare, opt grupe de lucru și o masă rotundă, au abordat o problematică largă privind: socializarea copiilor prin jocuri spontane și organizate; dezvoltarea creativității copiilor prin joc și sport; sportul și statul; condiționarea socială a jocurilor și sportului; metodele de cercetare a grupelor de joc; perfecționarea animatorilor preocupați de petrecerea adecvată a timpului liber al copiilor etc.

125 participanți din 18 țări

Simpozionul a reunit specialiști din domeniul sociologiei, sportului, pedagogiei și psihologiei, cadre universitare, cercetători științifici și practicieni din 18 țări — Austria, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Egipt, Finlanda, Franța, Israel, R.D.G., R.F.G., Olanda, Polonia, România, S.U.A., Ungaria, U.R.S.S. Printre participanții la această manifestare științifică s-au aflat 45 specialiști de peste hotare din cadrul Comitetului internațional de sociologie a sportului, din diferite centre și instituții de profil de peste hotare: prof. univ. dr. **Andrzej Wohl**, vicepreședinte (Polonia), prof. univ. dr. **Gerald S. Kenyon**, secretar general (Waterloo-Canada), prof. univ. dr. **Abdel Azim Fayyaz** (Egipt), prof. **Anghel Stoicev** (Bulgaria), prof. univ. dr. **Kalevi Heimilă** (Finlanda), prof. univ. dr. **N. Ponomarev** (U.R.S.S.), prof. univ. dr. **Karol Stranai** (Cehoslovacia), prof. univ. dr. **Fred Gras** (R.D.G.), **R. R. Eifferman** (Israel) ș.a. De asemenea, la lucrări au luat parte profesori, cercetători, oameni de știință români, dintre care remarcăm prezența prof. univ. dr. doc. **Stanciu Stoian**, membru corespondent al Academiei R.S.R., prof. univ. dr. **George Ciucu**, rectorul Universității din București, prof. univ. dr. **H. H. Stahl**, președintele Secției de sociologie a Academiei de științe sociale și politice, prof. univ. **Ion Șiclovan**, rectorul Institutului de educație fizică și sport, conf. univ. dr. **Ovidiu Bădina**, directorul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului.

78 de referate și comunicări științifice

În cadrul simpozionului s-au susținut numeroase lucrări, manifestarea științifică respectivă fiind mult mai amplă decît simpozioanele internaționale de sociologia sportului anterioare (organizate succesiv la Köln, Viena, Waterloo-Canada).

O bună parte din lucrări au fost dedicate problemei contribuției jocurilor la integrarea socială a copiilor, „Procesul de socializare a copiilor prin jocuri spontane și organizate" (G. Ciucu — România), „Socializarea în grupele de copii și tineret prin joc și sport" (R. Helanko — Finlanda), „Jocurile și construcția realităților" (K. Hammerich — R.F.G.), „Elemente de muncă și joc în activitatea copilului" (A. Monier — Franța), „Relații și stări conflictuale în jocurile copiilor" (I. M. Korotkov — U.R.S.S.), „Agresivitate și catarsis în joc și sport" (M. Epuran — România) ș.a. Alte comunicări au fost dedicate contribuției jocurilor la dezvoltarea biopsihică a copiilor: „Posibilități de concretizare a dezvoltării psihomotrice a copilului prin joc" (I. Mihăilă — România), „Relațiile între principiul funcționalității și intenționalității în jocurile copiilor" (K. Stranai — Cehoslovacia), „Depășirea limitelor psihologice în sport" (A. Myers și G. Myers — S.U.A.), „Debutul sportiv" (Fl. Georgescu și Gh. Cîrstea — România) etc.

Cu interes au fost primite și lucrările privind contribuția jocurilor la dezvoltarea personalității: „Jocurile copiilor de 7—14 ani și dezvoltarea creativității" (V. Radulian — România), „Opțiunea în sport" (A. Stoicev — Bulgaria), „Jocurile copiilor ca mijloc de predare a diferitelor obiecte" (A. A. Fayyaz — Egipt), „Contribuția sportului la formarea și dezvoltarea personalității" (O. Neamțu — România).

Problemele perfecționării animatorilor, ale influenței familiei, grupului și taberelor în jocurile copiilor au fost de asemenea reflectate în multe lucrări, dintre care menționăm: „Formarea și perfecționarea animatorilor în domeniul jocurilor pionierești" (P. Silvestru — România), „Aspirațiile părinților privind socializarea copiilor" (Z. Ciupak — Polonia), „Timpul liber și cultura fizică" (M. Goșeva — Bulgaria), „Stiluri de cooperare și întrecere în jocurile sportive ale copiilor" (R. R. Eifferman — Israel) ș.a.

Căile de cercetare a resurselor formative ale jocului au format obiectul unor referate interesante privind: „Metodele de cercetare a grupelor de joc" (J. Cikler — Cehoslovacia), „Joc și contrajoc" (F. Mahler — România) „Sportul în terapia copiilor handicapați" (W. Krüger — R.F.G.) etc.

Multiple aspecte ale relațiilor dintre sport și stat, ale structurii sociale a sportului au făcut obiectul mai multor comunicări, cum sînt: „Condiționarea socială a jocurilor de mișcare" (A. Wohl — Polonia), „Turismul în ansamblul preocupărilor pionierești" (E. Wilk — România) ș.a.

Numărul mare de lucrări a permis o tratare multilaterală a temei simpozionului, aprofundarea diferitelor ei aspecte, avansarea unor soluții de optimizare a încorporării jocului în ansamblul mijloacelor de educare și instruire a copilului contemporan.

Fructuos schimb de opinii și de experiență

În dezbaterile din cadrul simpozionului s-a realizat un rodnic schimb de păreri și de informații, participanții subliniind importanța jocului ca instrument de socializare a copiilor, dinamica relației elementelor de joc și a celor de muncă în activitatea copiilor; rolul jocurilor de grup și sporturilor de echipă în formarea personalității, aportul sportului în dezvoltarea psihofizică a copilului contemporan. Un deosebit accent s-a pus în discuții pe necesitatea valorificării plenare a resurselor formative ale jocului, pe studierea evoluției conținutului și formelor de joc în societatea modernă, pe pregătirea adecvată a animatorilor ce se ocupă de organizarea timpului liber al copiilor.

O prestigioasă manifestare științifică

După cum s-a apreciat în concluziile prezentate de H. H. Stahl (România), A. Wohl (Polonia) și V. Radulian, președintele Comitetului român de organizare, cel de-al IV-lea Simpozion internațional de sociologia sportului, ținut la București, reprezintă o manifestare științifică de prestigiu. Atît în concluzii, cît și în cadrul conferinței de presă, organizată cu acest prilej, s-a relevat faptul că simpozionul de sociologia sportului s-a organizat pentru prima oară într-o țară socialistă și a beneficiat de climatul favorabil necesar liberului schimb de opinii și experiență, bucurîndu-se de multă atenție din partea autorităților și opiniei publice românești. Comitetul internațional de sociologia sportului a subliniat totodată că pentru prima oară a venit mai îndeaproape în contact cu problemele organizațiilor de copii și tineret, acest lucru fiind foarte important în contextul colaborării factorilor socio-educaționali.

Încadrîndu-se în politica țării noastre de promovare a relațiilor de colaborare științifică și culturală, cel de-al IV-lea Simpozion internațional de sociologia sportului rămîne o valoroasă manifestare științifică, precum și o acțiune semnificativă în cadrul eforturilor ce se fac pe plan internațional de către toți factorii ce contribuie la crearea unei atmosfere de destindere, de pace, de cooperare fructuoasă între popoare, pe tărîmul științei, culturii, al educației.

GHEORGHIȚA FLEANCU

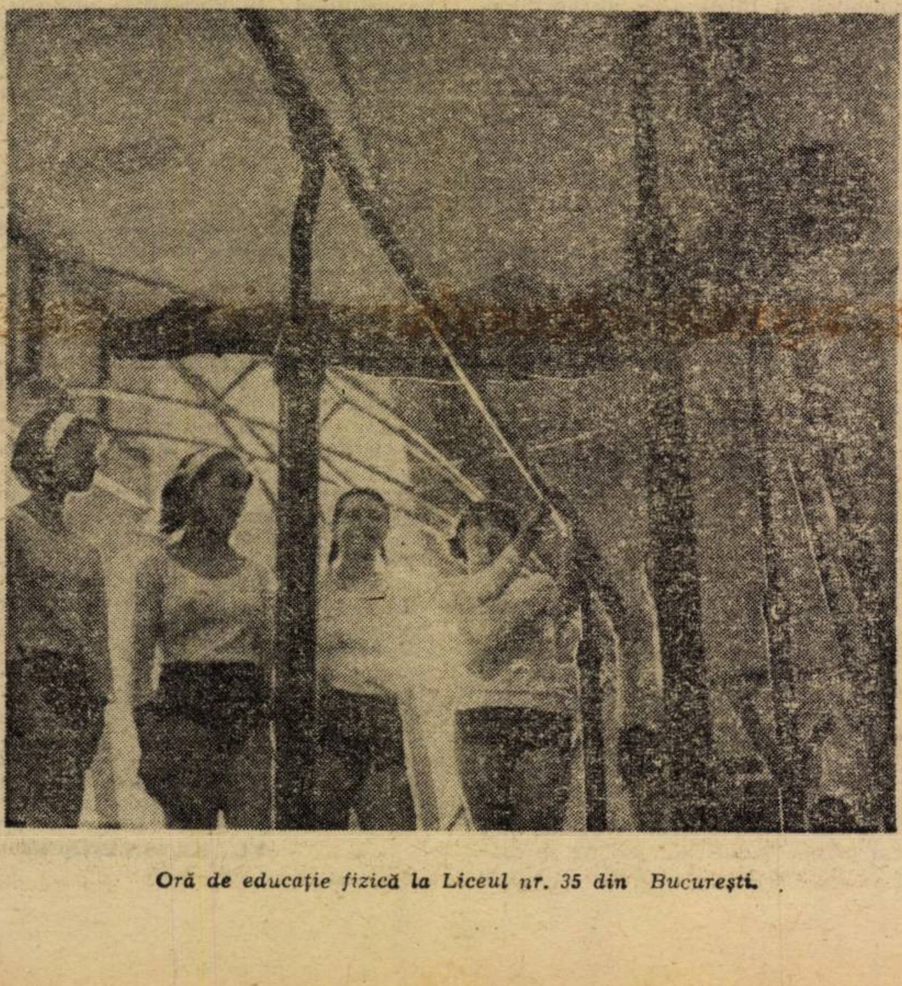

Oră de educație fizică la Liceul nr. 35 din București.

ECOURI

Sociologi, pedagogi și psihologi, specialiști în sport și joc au dezbătut, timp de șapte zile, variate aspecte ale unei problematici de mare interes: rolul social al jocurilor copiilor. S-a realizat astfel un valoros schimb de idei, problemele teoretice și practice ale jocului au fost înfățișate din diverse puncte de vedere. Cu privire la semnificația și valoarea acestui simpozion, transcriem pentru dumneavoastră opinia unor oaspeți de peste hotare.

■ **Prof. univ. dr. Kalevi Heimilă, Finlanda, membru al Comitetului internațional de sociologie a sportului:**

„Uneori sociologii sînt acuzați că complică lucrurile simple și că pe cele complicate le simplifică. Poate că așa își închipuie unii și cu privire la jocul copiilor. Dar eu cred că acesta este într-adevăr un lucru complicat, adică un fenomen complex. Cu atît mai mult, cred că este un merit al acestui simpozion de a fi contribuit la găsirea unor soluții în acest domeniu. Am fost impresionat de faptul că colegii din România utilizează cu multă competență metode științifice în studierea jocului copiilor. Dezbaterile din această reuniune vor impulsiona cercetările din domeniul sportului și jocurilor. Ceea ce este foarte important. Căci jocurile și sporturile nu constituie un sistem închis, ele au numeroase implicații sociale, ele fac parte din societate în ansamblul său".

■ **Prof. univ. dr. Nicolai Ponomarev, U.R.S.S.:**

„Vreau să remarc orientarea profund umanistă a lucrărilor simpozionului. Problematica acestora s-a referit la formarea generației tinere în spiritul păcii, al prieteniei între popoare. Și aceasta este un lucru remarcabil.

În cadrul acestei reuniuni au fost ridicate și dezbătute probleme importante, cum ar fi corelația dintre joc și muncă, relațiile existente dintre jocul spontan și cel organizat. Se poate afirma că ne apropiem de înțelegerea rolului pe care îl ocupă jocul în formarea socială a copiilor și tineretului.

Vreau să apreciez pozitiv lucrările acestui simpozion în care au fost prezentate referate și comunicări conținînd o vastă informație, în care s-a afirmat o gîndire sociologică modernă".

■ **Prof. univ. dr. Abdel Azim Fayyaz, Egipt, membru al Comitetului internațional de sociologie a sportului:**

„Ca reprezentant al Egiptului și Africii, am fost fericit să particip la acest simpozion internațional, să vin în România. Plec de aici cu o mare admirație pentru sistemul de învățămînt și pentru educația din țara dumneavoastră. În aceste zile am cunoscut îndeaproape activitățile sportive și jocurile pe care le inițiază educatorii din România, Organizația pionierilor și am avut multe de învățat. Admir faptul că aici timpul liber al copiilor este organizat de specialiști. Am simțit și am înțeles grija statului socialist pentru educarea tineretului.

Organizatorii simpozionului au desfășurat o activitate rodnică, au înlesnit un schimb de idei și de experiențe pentru care nu ne rămîne decît să le mulțumim".

■ **Prof. univ. dr. Andrzej Wohl, Polonia, vicepreședinte al Comitetului internațional de sociologie a sportului:**

„În cei opt ani de activitate, comitetul nostru, care funcționează pe lîngă UNESCO, a reușit să strîngă în jurul său 150 de specialiști sociologi și pedagogi sportivi, a inițiat patru simpozioane internaționale, a organizat cercetări cu caracter interdisciplinar cu participare internațională. Simpozionul care a avut loc în România este important prin faptul că s-au abordat pentru prima dată problemele jocului. S-a prezentat un număr mare de lucrări, care consider că vor contribui la elucidarea unor aspecte privind educarea tineretului".

A. CARABA

O nouă atitudine faţă de notă

Sondaj de opinie

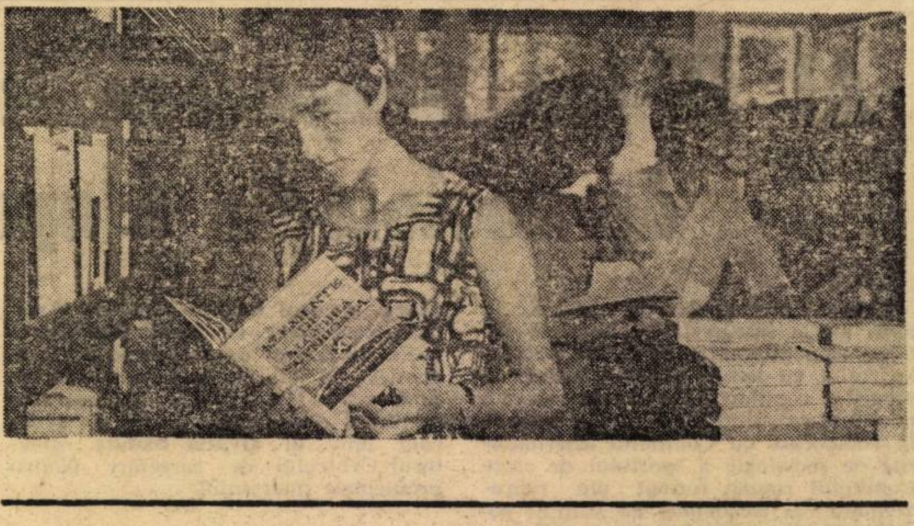

Dacă evaluarea cunoştinţelor constituie o măsură a realizării obiectivelor noastre educaţionale, o nouă atitudine faţă de notă se impune cu necesitate tuturor profesorilor şi elevilor. Ne aflăm în faţa unui proces de reconsiderare a funcţiilor notei. Trierea şi ierarhizarea elevilor au fost principalele funcţii ale sistemului tradiţional de notare. Cum vom proceda însă, conduşi de criteriul aferentaţiei inverse, ca nota să asigure continuitatea învăţării, să aprecieze mai mult calitatea şi nu cantitatea muncii depusă de elevi, să fie stimulatoare ?

Consemnăm opiniile despre aceasta ale unui grup de profesori de la Liceul „I. L. Caragiale" din Bucureşti.

Prof. Alexandrina Tutoveanu (limba şi literatura română) : După mine, nota este aprecierea unui sumum de cunoştinţe către care elevul a fost orientat de profesor, iar el le-a aprofundat şi le-a descoperit noi valenţe. Nota acordată în maniera tradiţională solicită mai ales fondul informaţional, memoria elevului, iar pentru profesor e o cerinţă de ordin... administrativ, ceea ce invită la superficialitate de ambele părţi. Unul din obiectivele esenţiale ale notei — şi pentru profesor, şi pentru elev — e atins dacă ea reflectă mai ales creativitatea gîndirii elevului. Un profesor dublat de un psiho-pedagog va şti să o solicite, indiferent de disciplina pe care o predă. Dar, în condiţiile supraîncărcării programelor şi manualelor, materia multă de parcurs la toate obiectele, insuficient selectată calitativ, nu dă răgaz elevilor să ajungă la generalizări, sistematizări, la aprofundarea problemelor, iar profesorul reuşeşte prea puţin, într-o oră de curs, să apeleze la factorii gîndirii, la creativitatea şi originalitatea interpretării.

Prof. Lidia Ilieşu : (chimie) : Este de dorit ca nota să reflecte acele calităţi ale gîndirii pe care dorim să le dezvoltăm. În măsura în care modul de predare reelaborează materialul nu pe canoanele manualului, elevul este obişnuit să lucreze independent, în aşa fel încît, la orice întrebare, el e pus în faţa unei noi probleme, plecînd de la datele ce i se oferă. În felul acesta, se învaţă în clasă, cu ajutorul unor exerciţii, în aşa fel încît elevul să plece din clasă posedînd elementele fundamentale ale lecţiei. Nota va sancţiona prezenţa sau absenţa elevului în procesul de cunoaştere, ea va nota participarea şi munca lui independentă, în care aceste calităţi ale gîndirii sînt incluse.

Prof. Victoria Demea (ştiinţe sociale) : În sensul dezvoltării creativităţii gîndirii, notele nu sînt stimulatoare în suficientă măsură. La ştiinţele sociale, ne interesează în primul rînd, mecanismul gîndirii, să deschidem elevilor o perspectivă. E preferabil ca un elev să nu fie notat în mod curent, pentru că în actuala programă nu dispunem mai mult de doi ani de un colectiv de elevi. E mai profitabil deci să se urmărească activitatea lui. Neaştentîndu-se să fie notaţi la fiecare răspuns, elevilor li se stimulează, pe această cale, interesul în susţinerea discuţiei, iniţiativa prezentării de noutăţi faţă de programă, li se conturează sfera şi adîncimea zonei ideatice pe care o pot explora. Şi elevii au nevoie permanent să ştie unde şi în ce raport cu materia se află. Prin exerciţii **scrise**, pe o temă dată, chiar restrînsă, se pot sesiza şi alte calităţi : inventivitatea, simţul estetic, modul cum îşi prezintă cunoştinţele în cadrul ştiinţelor sociale, ştiut fiind că unii dintre ei întîmpină greutăţi şi în vehicularea terminologiei filozofice. Apreciind rezultatele învăţării, nota să evidenţieze concluzia originală a elevului, nu răspunsul identic în serie, să consemneze evoluţia tînărului, progresele lui ca intelect şi afectivitate, eliminîndu-se diferenţele prea mari între note, hazardul. În felul acesta se realizează aferentaţia inversă şi pentru elev, nota îl ajută să se autoaprecieze. Nici elevii nu se străduiesc toţi să înţeleagă avantajul ieşirii din vechile scheme de învăţare. Se creează între ei o mică „prăpastie" : „tocilarii" nu se împacă deloc cu sistemul ne-tradiţional, în timp ce sistemul actual nu invită încă în mod complet la formare pe cei mai activi elevi, care pot corija, confrunta, avansa noi idei, valorificînd cunoştinţe de la alte obiecte, se pot transforma în nişte capacităţi în stare să preia comenzi şi să decidă.

Prof. Valeria Tomuleanu (matematică) : Probele scrise, mai ales cele care se dau la sfîrşitul capitolelor, scot în evidenţă puterea elevilor de concentrare, gîndirea logică, atenţia. Ele reflectă mult mai bine valoarea exactă a cunoştinţelor şi asigură continuitatea învăţării şi evaluării, dar cer multă rigoare şi atenţie din partea profesorului, o judicioasă alegere a subiectului.

Prof. Mariana Stoian (limba franceză) : Examinarea ocazională a 2—3 elevi, la tablă, timp de 15—20 minute, nu este în corelaţie cu sistemul de lucru — de activizare a clasei în cadrul lecţiei. Prin specificul obiectului pe care-l predau — limba franceză — cea mai mare parte din oră se desfăşoară în schimburi rapide de replici creatoare sau dirijate, exerciţii structurale, care presupun ca toţi elevii grupei (15—25) să participe la oră, răspunzînd de cîteva ori. Ce ar însemna aceasta, din punct de vedere al notării tradiţionale ? Toţi să primească o notă în fiecare oră sau... nici unul. A devenit un loc aproape comun faptul că verificarea tradiţională creează o atmosferă emoţională încărcată, de aşteptare încordată : „voi fi sau nu voi fi ascultat ?", neprielnică pentru stabilirea unui dialog viu, sincer între profesori şi elevi ; că e subiectivă (pot exista factori care să mă impresioneze plăcut sau neplăcut), parţială şi întîmplătoare, în sensul că poate să nu oglindească nivelul real de cunoştinţe (elevii ghicesc momentul cînd sînt verificaţi, „se asigură de notă" şi nu se mai pregătesc etc.). Pentru asigurarea continuităţii învăţării, e oportun ca verificarea parţială să fie înlocuită cu verificarea-exerciţiu frontală. „Vînătorii de note" să nu mai fie încurajaţi la oral, dar periodic să se efectueze verificarea frontală în scris, prin teste de cunoştinţe (pentru aceasta e necesar să se pună la dispoziţia profesorilor un material mai bogat de îndrumare docimologică), sau, în lipsă de teste, prin lucrări scrise, pentru care profesorul să stabilească un punctaj docimologic (astfel se asigură obiectivitatea şi cuprinderea întregului material). O observare permanentă a elevilor consemnată în fişe, caiete şi catalog înseamnă implicit şi o dorinţă mai puternică a elevilor de a învăţa.

Red. : ...integrînd, printre noile funcţii ale notei, şi funcţia ei stimulatoare. Evaluarea sistematică şi ritmică a cunoştinţelor elevilor poate fi asigurată şi în condiţiile unei singure ore pe săptămînă ?

Prof. A. Tutoveanu : Ritmicitatea notei, care se asigură mai ales la obiectele cu un număr de ore săptămînal mai mare, serveşte, paradoxal, ca un fel de „supapă", la promovarea unor elevi care poate nu ar promova dacă nu ar exista această obligaţie didactică. Mă refer la elevii „de nota 5", aşa-zişii elevi problemă. Or, o sarcină nouă a noastră, acum, este să-i dezvoltăm pe toţi şi pe fiecare în parte, eliminînd eşecul şcolar. Trimestrul III al anului trecut a avut numai 8 săptămîni, deci, la materiile cu o singură oră pe săptămînă, 8 ore, la o clasă formată în medie din 35—40 de elevi. Este evident că notarea tradiţională cu greu atinge, în aceste condiţii, obiectivele educaţionale noi. Mult mai util este procedeul testelor de cunoştinţe.

Prof. L. Ilieşu : Notarea ritmică este pentru elev un element coercitiv şi stimulator : îl pune în gardă — dacă nivelul cunoştinţelor lui este sub exigenţe sau nu — îi poate regla şi impulsiona ritmul învăţării, iar pentru profesor e un mijloc de conducere a acestui ritm. Mai adaug că o notă fără comentariu cade cel mai adesea ca o sămînţă într-un pămînt sterp.

Prof. M. Stoian : Prin teste periodic aplicate se asigură şi ritmul studiului, se evită şi subiectivitatea în aprecieri. Un punctaj în notare, foarte precis stabilit : atît pentru conţinut, atît pentru ortografie-stil, atît pentru creativitate, sensibilitate etc. — cunoscut bine de elevi — aduce surplusul de motivare, îi obiectivizează, le exclude emoţiile şi permite fiecărui elev să lucreze după ritmul propriu.

Red. : Se poate opera deci o tratare diferenţiată a tuturor elevilor, în cadrul examinării, potrivit particularităţilor psiho-individuale ale fiecărui elev ?

Prof. L. Ilieşu : Notarea corectă pleacă şi de la respectul pe care profesorul îl datorează individualităţii elevului. Sînt elevi timizi, lenţi sau repeziţi. Aceştia din urmă ajung să afirme altceva decît au dorit. Profesorul e dator să urmărească corelaţia logică a ideilor, care poate fi înăbuşită de emoţie, să-i lase să vorbească.

Prof. V. Demea : Într-adevăr, unii elevi sînt mai complexaţi la oral. Intervin factorii psihologici : blocajul, nervozitatea, proasta dispoziţie. Atunci, pe cît e posibil, nu de ei mă ocup.

Prof. A. Tutoveanu : Punctul de greutate cade tot pe marea artă a profesorului, căruia îi revine sarcina de fin psiholog ca, în cazul elevilor suprasensibili, al celor caracterizaţi printr-un sever autocontrol, al ambiţioşilor şi, sigur, al unor elevi nepregătiţi, să intervină cu tact, în aşa fel încît să nu fie cauza inhibării şi a reacţiilor negative faţă de carte.

DOINA STERESCU

Analiza promoţiilor şcolare

În compartimentul activităţilor umane, funcţia de control asupra desfăşurării normale a proceselor este conştientă, planificată, organizată şi, în majoritatea cazurilor, instituţionalizată.

Pe lîngă aceste însuşiri, controlul uman (care echivalează, în ultimă analiză, cu autocontrolul) o mai posedă şi pe aceea de a se diversifica în concordanţă cu obiectul şi cu scopurile sale specifice. De aceea, şi cînd este vorba despre sistemul de învăţămînt, exigenţele practicii duc la constituirea unui ansamblu de trepte, modalităţi şi metode de control. Numitorul comun al acestora se profilează, de fapt, ca o evaluare a rezultatelor, comparativ cu aşteptările materializate în obiective, norme şi standarde.

Contribuţia cercetării educaţionale în domeniul evaluării ar putea fi cu greu supraestimată, fie că este vorba despre elaborarea şi validarea experimentală a metodelor şi a tehnicilor. Trecerea de la controlul administrativ-funcţionăresc la acela operaţional, de specialitate implică, evident, cooperarea aparatului ştiinţific.

Prin concursul acestor factori cu o apartenenţă pînă mai ieri foarte diferită (organe ierarhice centrale şi teritoriale, cadre didactice, cercetători în probleme de învăţămînt), se conturează astfel domeniul aparte al **investigaţiilor, diagnosticului şi soluţiilor de evaluare.** Sfera evaluării se extinde de la controlul periodic exercitat de profesor asupra progreselor realizate de către elev la explorarea prin mijloace ştiinţifice a stării sistemului sau a unuia din subsistemele (treptele) învăţămîntului, la un moment dat. Logica dezvoltării şcolii înlocuieşte vechea şi rigida compartimentare despre care am pomenit, prin conlucrarea energiilor la depistarea şi înlăturarea disfuncţiilor.

Concepţia metodologică a evaluării, înţeleasă în acest mod, prezintă minimum două avantaje : **a) pune la dispoziţia organelor de control instrumente mai sigure şi utilizabile într-un timp mai scurt ; b) oferă organelor de decizie studii în care cauzele carenţelor pot fi examinate mai detaliat şi mai profund decît cu prilejul constatărilor operative de teren.**

Unul din exemplele cele mai caracteristice în această privinţă este acela al „pierderilor şcolare". Potrivit terminologiei adoptate în 1970 de către Biroul Internaţional al Educaţiei, pierderile şcolare reprezintă efectele pe care repetenţia şi întreruperea studiilor le au asupra proceselor instructiv-educative. Repetenţia este considerată pierdere fiindcă provoacă reducerea numărului de locuri dintr-o clasă, pînă la limita cînd devine necesară restructurarea claselor paralele, sau determină supraîncărcarea clasei, ceea ce echivalează cu stînjenirea activităţii didactice normale. Pe de altă parte, repetenţia măreşte numărul de ani şi volumul de fonduri necesare pentru trecerea unei promoţii (serii) şcolare printr-o treaptă (sau mai multe trepte) de învăţămînt. Tot aşa, părăsirea timpurie a unei clase şi a unei trepte de învăţămînt este o pierdere din efectivul seriei şi din fondurile prevăzute pentru pregătirea acesteia la un anumit nivel.

Evaluarea sistemului de învăţămînt prin prisma pierderilor şcolare se realizează în mai multe etape : a) estimarea pierderilor pe o perioadă anterioară (după principiul seriilor de elevi reconstituite) ; b) elaborarea principalelor ipoteze de lucru rezultate cu acest prilej ; c) urmărirea longitudinală a unei serii, de la intrarea şi pînă la ieşirea din şcoală, cu analiza simultană a cauzelor şcolare şi extraşcolare care provoacă pierderi, precum şi cu formularea căilor pentru reducerea şi înlăturarea lor. Dinamica unei promoţii (promovări, repetări, abandonări) poartă denumirea de **„flux şcolar"**, de unde şi termenul **„metoda fluxului"**.

Chiar dacă cercetările cu diferite grade de profunzime implică utilizarea unor eşantioane naţionale reprezentative şi a unor unităţi şcolare sau clase special destinate acestui scop, evidenţa codificată a seriei luate în studiu necesită înscrierea întregii populaţii şcolare de vîrsta respectivă, eventual cu ajutorul unei cartoteci sau „cărţi de identitate şcolară", care să însoţească toţi elevii, din momentul înscrierii în clasa întîi şi pînă în momentul cînd părăsesc sistemul de învăţămînt, prin absolvirea unui ciclu terminal şi prin intrarea în activitatea profesională.

În acelaşi timp, pentru a-şi îndeplini funcţia pe lîngă decizie, instituţiile şi persoanele angajate într-o asemenea acţiune de proporţii şi de interes naţional vor avea posibilitatea să informeze conducerea, periodic şi pe baza unei informaţii exhaustive asupra dinamicii fluxului şcolar, ca şi asupra eventualelor discuţii corectabile încă din primele faze ale cercetării.

VL. KRASNASESCHI

Activitatea în grup la orele de literatură română

Opțiunea pentru organizarea învățării în grup se justifică prin superioritatea virtuților și avantajelor acestei metode de lucru care este capabilă de reale influențe pozitive, exercitate atît în planul pregătirii intelectuale, cît și în cel al dezvoltării moral-afective a personalității elevului.

În condițiile învățării în grup, calea către cunoaștere se realizează, în principal, prin dobîndirea de cunoștințe pe baza efortului propriu al elevului ; crește responsabilitatea fiecărui elev care lucrează în cadrul grupului ; se creează un mediu favorabil relațiilor de muncă colectivă ; se tempereează tendințele extremiste ale unor elevi, aroganța și vedetismul sau timiditatea și neîncrederea în forțele proprii ale altora, conturîndu-se liderii autentici, (buni organizatori) ai grupurilor de elevi.

Avantajul real al acestei metode de lucru este știrbit, uneori, de deficiențele cărora practica pedagogică nu le-a găsit încă soluții ca: sistemul de notare în cadrul lucrului în grup, lipsa de timp acuzată cu îndreptățită justificare de cadrele didactice ș.a.

Cu conștiința avantajelor și a deficiențelor, cu conștiința lipsei unui sistem teoretic și a unei confirmări practice unanime, am experimentat lucrul în grup în cadrul unui număr de ore de literatură română.

Din practica predării s-au desprins și s-au conturat cîteva tipuri de activitate.

I. GRUPURI OMOGENE — PROBLEMATICĂ DIFERITĂ

Exemplificăm prin predarea pastelului „În miezul verii" de G. Coșbuc. Programa afectează analizei literare a acestei poezii două ore. Prima oră, al cărei centru de greutate cade pe contactul direct cu textul, rămîne în structura ei clasică :

a) Încadrarea poeziei în ciclul pastelurilor coșbuciene: paralela cu pastelurile lui Vasile Alecsandri.

b) Succinta prezentare a pastelului de către profesor și lectura expresivă a poeziei.

c) Comentariul asupra conținutului poeziei începînd cu eventuala explicație a unor cuvinte și expresii deosebite și pînă la sentimentele comunicate de poet.

Ora a doua, care va continua analiza începută, va permite folosirea din plin a lucrului în grup. Această oră am conceput-o în două momente:

a) Verificarea conținutului pastelului, cu ilustrarea unor versuri învățate pe de rost ; pe măsură ce elevii sînt ascultați, se completează pe tablă planul analizei literare (atît cît permit cunoștințele de conținut).

b) Continuarea analizei literare ; clasa va fi împărțită în trei grupuri neomogene ca nivel de pregătire, corespunzătoare șirurilor de bănci, iar în fiecare grup vor lucra cîte patru elevi. Elevii vor lucra cu textul în față, cu creionul pe maculator. Vor primi sarcini diferite, cărora le vor da răspunsuri prin colaborare în cadrul grupului.

Sarcinile grupurilor A

1. Desprindeți din pastel suita de imagini care alcătuiesc tabloul amiezii de vară.
2. Cîte imagini se succed ?
3. Delimitați imaginile în text.

Sarcinile grupurilor B

1. Recunoașteți în text figurile de stil cu pregnanță plastică.
2. Scoateți-le pe coloane după felul lor.
3. Gîndiți-vă la rolul lor în reliefarea cadrului de natură descris de poet.

Sarcinile grupurilor C

1. Faceți observații asupra versificației poeziei : structura strofei, ritmul și rima.
2. Faceți observații asupra limbajului folosit de poet.

În timp ce elevii lucrează, profesorul poate lămuri eventualele nedumeriri ale vreunui grup sau da indicații suplimentare vreunui alt grup rămas mai în urmă. Timpul lăsat elevilor pentru rezolvare este limitat de profesor în funcție de dificultatea sarcinilor, dar și de ritmul în care lucrează clasa.

Apoi, se completează la tablă planul de analiză literară a pastelului cu considerațiile făcute de elevi prin rezolvarea sarcinilor pe care le-au avut. Grupurile participă la răspunsuri cu mare interes. se corectează și se completează reciproc. Evident, atenția profesorului trebuie mărită. El rămîne coordonatorul concluziilor la care ajung elevii. Planul la tablă se completează integral și elevii iau ca temă acasă lucrarea în scris a analizei literare după planul elaborat cu o participare atît de vie a elevilor.

În timpul verificării soluțiilor propuse de elevi la problematica primită, răspunsurile deosebite, argumentate și expuse frumos pot fi notate, chiar dacă ele nu mai reprezintă rezultatul exclusiv al elevului care răspunde.

De fapt, însăși expunerea sa este dovada că posedă cunoștințele pe care le expune și că are și capacitatea de a le exprima logic, coerent. Iar în fond, acest lucru trebuie notat și nu calea prin care se asimilează cunoștințele.

II. GRUPURI OMOGENE — PROBLEMATICĂ COMUNĂ

Exemplificăm prin predarea lecției „Pe Bistrița și pe Trotuș" de Geo Bogza. Conform programei, am conceput predarea acestui fragment de Geo Bogza într-o singură oră.

Filmul lecției a fost următorul.

a) Prezentarea reportajului prin pasiunea autorului de a cînta frumusețile și bogățiile țării și prin legarea reportajului de „Fabrică și munte", cunoscut de elevi în clasa a VII-a.

b) Lectura expresivă a textului, urmată de explicarea termenilor necunoscuți, numeroși în general în scrierile lui Geo Bogza.

c) Rezolvarea de către elevi a unor sarcini formulate de profesori, prin metoda lucrului în grup.

Clasa a fost împărțită în grupuri omogene de cîte patru elevi. Profesorul scrie la tablă un chestionar ori un plan de probleme ; elevii au la dispoziție un timp oarecare, în care vor rezolva prin colaborare problemele ; apoi sînt ascultați și notați pentru modalitatea în care au lucrat și pentru calitatea răspunsurilor individuale.

Tema pentru acasă va fi „Comori ale trecutului și ale prezentului pe pămîntul Moldovei".

III. GRUPURI ETEROGENE — SARCINI CU GRAD DE DIFICULTATE DIFERIT

Exemplificăm prin verificarea poeziei „Lidice" de Eugen Jebeleanu.

Poezia a fost predată în ora anterioară. Verificarea prin lucru în grup a fost concepută astfel :

Clasa a fost împărțită în trei grupuri eterogene : grupurile A, B și C în ordinea crescîndă a capacității. Pentru ele, sarcinile formulate au fost de dificultate mică, medie, mare.

Sarcinile grupurilor A

— Să construiască propoziții și fraze cu cuvintele și grupurile de cuvinte : Lidice, cîmp sterp, un pumn de lucruri mici carbonizate, ... ș.a., ziduri de ură, milioane, ... alese de profesor după o anumită logică sau scop.

Sarcinile grupurilor B

Să formuleze prin întrebări planul de idei al poeziei.

Sarcinile grupurilor C

Să descrie tablourile care alcătuiesc poezia „Lidice".

Să exprime prin ce mijloace reușește autorul să exprime tensiunea sa sufletească la vederea lucrurilor din muzeu.

După răgazul afectat rezolvării sarcinilor, am pornit cu ascultarea unui elev dintr-unul din grupurile B, care au formulat întrebările. Ceilalți elevi au avut o atitudine foarte activă : au adăugat întrebări, au corectat formulările improprii sau greoaie, au aprobat sau au dezaprobat planul propus.

Apoi, a venit rîndul grupurilor A — un elev numit a citit propozițiile sau frazele formulate de grupul său și din nou clasa a participat cu mare interes : a respins soluțiile corespunzătoare sau le-a îmbunătățit. În final au fost ascultate și răspunsurile elaborate de elevii grupelor C, referitoare la tablourile poeziei și la mijloacele de exprimare a stărilor sufletești ale poetului

La capătul celor cîteva ore de aplicare a metodei lucrului în grup (prinse și neprinse în lucrarea de față), se impun cîteva observații și concluzii :

1. Lucrul în grup are o mare eficiență, iar nereușitele se datoresc nu metodei, ci lipsei de precedent și de obișnuință a profesoarei și a elevilor de a lucra într-un astfel de cadru.

2. Metoda organizării lucrului în grup presupune o folosire adecvată lecției și momentului. Vor rămîne, deci, lecții de literatură în care maximum de eficiență va aparține structurii clasice, vor fi lecții de literatură în care vioara întîi va fi diafilmul sau magnetofonul etc dar alături de ele sau combinată cu ele, metoda lucrului în grup se afirmă cu drepturi ce încep a fi recunoscute și cu mari făgăduințí.

3. Aceasta este o metodă cu mare putere de activizare a elevilor ; cei buni din grup simt crescîndu-le răspunderea pentru soluțiile pe care le dau ; cei mai slabi nu se mulțumesc să preia soluțiile fără nici o contribuție, căci fiecare copil are în el sîmburele demnității. Apoi, dacă soluția este greșită de unul, există alte trei minți care urmăresc, adică alte trei posibilități de sesizare a greșelii.

De asemenea, soluția propusă de un membru al grupului are de la una la trei posibilități de completare și îmbogățire.

4. Numărul relativ restrîns de ore în care mi-am permis aplicarea metodei lucrului în grup se explică prin faptul că programele și manualele actuale sînt concepute în concordanță cu metodologia clasică și, în consecință, apar probleme legate de timp, de respectare a programei etc.

Oricum, primii pași i-am făcut ; drumul către perfecționare e greu, dar e larg deschis contribuției fiecăruia.

Prof. GEORGETA BENCLINOV
Școala generală nr. 8 din Călărași

Compunerea la clasele I-IV

Nu trebuie să așteptăm ca elevii să ajungă în clasa a IV-a ca să fi exersat din plin toate tipurile de compunere. Compunerile libere se pot da la toate clasele. Se pot intercala printre celelalte tipuri, fiind mai mult folosite în etapa finală a anului și mai mult în etapa finală a ciclului (cl. a IV-a). Pot fi orale sau scrise colective sau individuale, aceasta depinzînd de etapele anului școlar. Astfel de compuneri pot porni de la un titlu precizat de învățător sau de la o temă, lăsînd posibilitate copilului să-și aleagă titlul. Fiecare elev va trata tema în felul lui, potrivit cunoștințelor, temperamentului, experienței de viață, dispoziției sufletești, înclinației, aptitudinii sau chiar talentului său. De asemenea, la unele compuneri libere se poate da elevului libertatea de a-și alege singur tema (la cl. a IV-a). Într-o astfel de situație nu mai există nici un fel de îngrădire, și imaginația și puterea lui de creație pot lucra din plin.

Sugestiile, este preferabil să se dea cu prudență, pentru că este binecunoscută tendința elevilor de a împrumuta imediat ideea învățătorului ca fiind cea mai bună.

Ținînd seama de faptul că elevii sînt solicitați să creeze toți o dată, în aceeași zi și la aceeași oră trebuie să fim convinși că nu toți pot da tot ceea ce ar putea da în alte momente, de inspirație.

Cum se rezolvă această problemă ? Cînd trebuie să scrie elevii compunerea liberă ? Desigur, la oră, așa cum impune orarul săptămînal al școlii. Într-o astfel de situație trebuie să se dea toată atenția pregătirii atmosferei necesare pentru a compune prin discuții foarte bine conduse care să emoționeze pe elevi, să le creeze dispoziție pentru creație.

Unele din compunerile libere au nevoie de o pregătire care să înceapă înaintea și în afara orelor de clasă, prin vizite, excursii, observații în natură, observații asupra obiectelor, prin convorbiri etc. De asemenea, cred că e bine ca unele compuneri libere să se facă în afara celor 4 pereți ai clasei, într-un mediu potrivit temei date.

Prof. IOANA BORZEA
Liceul pedagogic, Tulcea

Procedee active de învățare a limbilor moderne

În genere se apreciază că în clasa a V-a la școlile din mediul rural — clasă corespunzînd primului an de studiu al unei limbi străine — curiozitatea, interesul pentru o limbă străină este cît se poate de sporit. Există, de asemenea, păreri potrivit cărora slabul interes manifestat în anii viitori pentru aceeași limbă ar fi în firea lucrurilor.

Oare așa să fie ? În ceea ce mă privește, nu împărtășesc o astfel de opinie, ci mai degrabă sînt înclinat să cred că, în bună măsură, menținerea, dacă nu chiar sporirea interesului, depinde de tactul profesorului, de buna lui pregătire, de metodele și procedeele diversificate pe ani de studiu, de modalitatea în care trebuie abordate cunoștințele (diferențiat pe ani de studiu). Fiindcă, de pildă, dacă în studiul francezei sau rusei la clasa a V-a programa prevede însușirea alfabetului, a foneticii în totalitate, și conjugarea cîtorva verbe, ori studiul inițial al cazurilor și formarea unui vocabular minim, aceasta este destul pentru a-l plasa pe elev în cîmpul de acum deschis înainte al studiului limbii respective.

Mai departe : conform programei, la franceză, în clasa a VI-a, se studiază, la verb, doar formarea viitorului și a perfectului compus și alte cîteva probleme. Or, acum, se poate trece cu succes la îmbogățirea sensibilă a vocabularului elevilor, în special cu substantive și adjective.

Predînd la o școală din mediul rural am considerat utilă înarmarea elevilor cu noțiuni privind natura, denumiri ale părților plantei, denumiri de plante de cultură.

Începînd din clasa a VII-a, cînd timpurile de bază ale verbului se însușesc, consider că elevii pot face, cu succes, saltul de la manual la primele ziare și reviste în limba străină.

Consecvent acestor rînduri, am și experimentat, în acest an, la această clasă, citirea unor rubrici din ziare și săptămînale în limba franceză.

În clasa a VIII-a, pe lîngă continuarea lecturii unor reviste și ziare, care pot fi puse la dispoziția elevilor de către profesorul de specialitate, se poate începe, gradat și cu răbdare (prin utilizarea și a dicționarului), lectura unor mici broșuri sau chiar a unor cărți de lectură în limba respectivă.

Prof. ION ARION
Școala generală Aușeu, jud. Bihor

Examenul de definitivat

Acad. GHEORGHE MIHOC

„Revoluția tehnico-științifică din secolul nostru poate fi caracterizată și prin matematizarea științelor. Aproape nu există domeniu de activitate al societății contemporane în care să nu fie nevoie de matematică si încă, spre deosebire de trecut, la un înalt nivel. Nu există ramură a științelor, chiar cu caracter social ca istoria, lingvistica, sociologia etc., în care instrumentul matematic să nu fie din ce în ce mai mult întrebuințat. Acum 2—3 decenii, unicul cîmp de activitate al unui absolvent al Facultății de matematici era profesoratul. Astăzi, se deschid în fața lui o multiplicitate de drumuri. Ne gîndim, de exemplu, la calculatoarele electronice, care au și vor avea nevoie de un număr din ce în ce mai mare de matematicieni. Progresul științei cere ca un număr din ce în ce mai mare de matematicieni să se dedice cercetării științifice. La repartizarea absolvenților universitari în producție numeroase uzine solicită matematicieni. Aceasta înseamnă că astăzi matematicienii nu pot avea același profil. Una este concepția despre matematică și pregătirea științifică a matematicianului care lucrează în informatică și alta a aceluia care se ocupă cu biometria sau cu statistica. O pregătire specială se cere și pentru matematicianul care se dedică profesoratului. Comisia noastră a privit examenul de definitivat din acest punct de vedere. Ne-a interesat prin urmare nu numai capacitatea matematică a candidatului, ci și măsura în care el este util la catedra lui. Putem afirma că în general sîntem mulțumiți de rezultatul obținut. Am putut constata că absolvenții institutelor pedagogice au preocupări pedagogice și cunoștințe suficiente pentru a duce la îndeplinirea în bune condiții misiunea lor".

Prof. dr. docent MARIA BREZEANU Universitatea București,
Facultatea de chimie

„Pe baza rezultatelor obținute la probele de fizică și chimie, scris și oral, de către candidații la examenul de definitivare, filiala Craiova, sesiunea septembrie 1973, se pot face următoarele aprecieri asupra nivelului de pregătire al candidaților: Profesorii categoria I au dat în general dovadă de o bună pregătire. Prin modul de tratare a subiectelor, la ambele probe de specialitate, candidații respectivi s-au situat la nivelul cunoștințelor predate în facultate, fără să se observe o îmbunătățire în pregătirea lor față de acest nivel.

La profesorii categoria a II-a, se constată însă, un nivel de pregătire foarte scăzut.

Unii nu au făcut decît să înregistreze o serie de date, de relații, fără să-și pună problema semnificației simbolurilor pe care le utilizăm fără să cunoască sensul fizic al fenomenelor, fără să folosească un limbaj științific.

Se poate aprecia că participarea profesorilor la cursurile de pregătire organizate în acest sens a avut o contribuție deosebit de importantă, rezultatele obținute de cei ce au audiat aceste cursuri fiind net mai bune față de acelea obținute de profesorii care nu le-au audiat".

Editura didactică și pedagogică ne informează:

Pînă la data de 7 septembrie a.c. au apărut și au fost difuzate toate programele noi (ediția 1973) necesare școlilor generale, liceelor real-umaniste și liceelor pedagogice.

Pînă la data de 7 septembrie a.c. au apărut și au fost difuzate 738 titluri de manuale școlare din totalul de 769 titluri.

Sînt în curs de difuzare următoarele 15 titluri: **Geografia** și **Istoria** pentru clasa a IV-a, **Carte de citire** pentru clasa a V-a, **Matematica** pentru clasa a IX-a, **Literatura română** pentru anul III de liceu, **Geografia** pentru anul IV de liceu, **Limba română** pentru clasa I la școlile cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare, **Aritmetica** pentru clasa a II-a (versiunea în limba germană), **Istoria** pentru clasa a IV-a (versiunea in limba maghiară), **Limba engleză** pentru clasa a II-a, **Istoria** pentru clasa a VII-a (versiunea în limba germană), **Algebra** pentru anul I de liceu (versiunea în limba germană), **Limba germană** pentru anul II de liceu, **Literatura germană** pentru anul II de liceu, **Limba germană** pentru anul III de liceu (versiunea în limba maghiară).

Se găsesc sub tipar următoarele 16 titluri: **Geografia** pentru clasa a III-a (Municipiul București), **Istoria** pentru clasa a IV-a (versiunile în limbile: germană, slovacă și sîrbă), **Geografia** pentru clasa a IV-a (versiunile în limbile: maghiară, germană, slovacă, sîrbă și ucraineană). **Istoria Universală** pentru anul II de liceu secția umanistă (versiunile în limbile română, maghiară și germană), **Istoria României** pentru anul IV de liceu. Aceste titluri vor fi difuzate pînă la deschiderea anului școlar. După această dată, va apare manualul de **Filozofie** pentru anul III de liceu în limbile română, maghiară și germană.

Inspectoratele școlare județene și conducerile școlilor sînt rugate să urmărească modul în care se difuzează manualele.

Recomandări privind aplicarea programelor de matematică la clasele I – IV, școala generală

În scopul sporirii randamentului învățării matematicii, în condițiile unei reduceri a efortului elevilor, învățătorii își vor concentra atenția asupra metodelor de predare — avînd în vedere, în primul rînd, caracterul activ al învățării și asupra mijloacelor de învățare — care trebuie să conducă la întărirea caracterului aplicativ al procesului de învățare.

Pentru parcurgerea materiei eșalonate pe clase, se va ține seama de următoarele:

Clasa I

Programa prevede, în cadrul capitolului I, „denumirea și recunoașterea unor figuri geometrice: pătratul, dreptunghiul, triunghiul și cercul". Recomandăm ca aceste teme să se trateze la clasă sub formă de jocuri didactice.

Învățarea denumirilor figurilor geometrice, recunoașterea lor, se va face mai temeinic și mai ușor sub forma unor activități practice în care se vor utiliza: rigla, ca instrument de trasare a liniilor drepte, a diferitelor contururi, după indicația învățătorului sau la inițiativa elevilor; diferite cutii dreptunghiulare sau cubulețe din jocurile copiilor, al căror contur va fi urmărit cu creionul; monede sau capace pentru trasarea cercurilor; șabloane confecționate din carton.

Astfel de exerciții practice, rezolvate sub formă de jocuri, trebuie să contribuie la formarea unor deprinderi de lucru, să familiarizeze pe elevi cu unele figuri geometrice nu numai recunoscîndu-le, ci și desenîndu-le. Prin aceasta se facilitează realizarea obiectivului important prevăzut în programă, „de a familiariza pe elevi cu unele elemente de geometrie intuitivă și de a-i deprinde să aplice în practică aceste cunoștințe".

La capitolul al III-lea, punctele a și b, se va suplimenta numărul de exerciții și probleme în legătură cu cazurile de adunare de forma „16 + 4", adică cu formarea unei zeci din unitățile a doi (sau trei) termeni și de scădere de forma „20 — 5", adică de descompunere a unei zeci din care se scad unități. Aceste exerciții și probleme pregătesc pe elevi în vederea învățării cu un randament mai bun a adunării și scăderii cu trecere peste zece, în clasa a II-a.

În legătură cu textul problemelor din manual, apreciat de mulți învățători ca fiind mai puțin accesibil copiilor, recomandăm să se urmărească în activitatea la clasă formarea la elevi a deprinderilor de calcul aritmetic și gîndirea matematică pe probleme cu enunțuri simple, alese cu grijă de învățător, astfel încît dificultățile provenite din formularea problemelor să nu sporească dificultatea învățării matematicii.

Clasa a II-a

La capitolele II, III și V din programă, operațiile respective se vor efectua de elevi numai oral.

Planul de rezolvare a problemelor să se facă numai oral și să fie inclus la capitolul I, ca element nou introdus în cadrul recapitulării, în loc de capitolul II.

La studierea unităților de măsură să nu se ceară să se facă transformări, ci să se opereze numai cu unități de același fel în concentrul 1—1 000.

Clasa a III-a

Se recomandă să se transfere 10 ore de la capitolul V la capitolul IV. Nu este necesar să se rezolve multe exerciții cu numere foarte mari care obosesc elevii, consumă foarte mult timp și nu contribuie la formarea gîndirii matematice. La capitolul V sînt suficiente 35 ore pentru ca elevii să învețe temeinic tehnica de calcul. Operații cu numere foarte mari vor face și în clasa a IV-a, cînd vor avea o mai mare capacitate de efort. Dacă elevii învață temeinic tehnica operațiilor în scris în concentrul 1—1 000, nu vor întîmpina greutăți de înțelegere la operațiile cu numere foarte mari, tehnica fiind aceeași.

La capitolul „Unități de măsură" să nu se facă abuz de transformări.

La capitolul „Fracții ordinare", pentru a se înțelege mai ușor cunoștințele despre fracțiile 1/5 și 1/10, să se includă și 1/2, 1/4, 1/8 dintr-un întreg. De asemenea, să se acorde o deosebită atenție aflării unei părți dintr-un număr, folosind în acest scop, cu precădere, probleme cu conținut practic.

În cadrul lecțiilor din capitolul VII se recomandă ca elevii să cunoască echerul și modul de folosire a acestuia la trasarea unor drepte paralele sau perpendiculare, pentru construirea unor unghiuri. Tot la acest capitol, „pătratul" și „dreptunghiului", „lungimea și lățimea" să fie predate nu la recapitulare, ci după ce elevii învață despre unghiuri. La „recapitulare", să se trateze numai „felul liniilor".

Clasa a IV-a

Se recomandă să se mărească numărul de ore la capitolul IV cu încă 10 ore. Acestea pot fi luate de la capitolul II, prin reducerea numărului de exerciții și probleme cu numere foarte mari.

La capitolul II, aliniatul ultim, tema „aflarea unei necunoscute prin cunoașterea diferenței dintre două mărimi (metoda comparației)" se va preda facultativ.

Pentru îmbunătățirea muncii metodice

Pentru îmbunătățirea muncii metodice și, bineînțeles, a întregii activități școlare, propun să se înființeze o singură comisie metodică a învățătorilor pe comună, iar pentru profesori, comisii metodice pe specialități pe comună.

Comisiile metodice să fie conduse de cel mai capabil cadru didactic, cu grad superior.

Consider că e bine ca ședințele comisiilor metodice să se desfășoare tot lunar, dar la școli diferite din comună. La ședințele comisiilor metodice să participe directorul coordonator sau al școlii respective.

Planificarea tematică a ședințelor comisiilor metodice să cuprindă:

— o lecție metodică, la diferite școli, clase și obiecte, ținută de cadre didactice cu o activitate îndelungată în învățămînt, în care să se întrebuințeze obligatoriu noile metode de învățămînt;

— un referat, axat pe tema modernizării lecțiilor, întocmit nu de un cadru numit, ci de toate cadrele didactice, care să participe în mod obligatoriu la discuții, evitîndu-se astfel superficialitatea, situația ca unii să muncească, iar alții să audieze;

— o „informare științifică", făcută de fiecare cadru didactic, prin rotație, din care să reiasă preocupări pe plan național și mondial de perfecționare a învățămîntului, sau recenzii de cărți nou apărute;

— un proces-verbal care să consemneze și să noteze activitatea profesorilor și cum ar fi reușit să facă lecțiile mai moderne, mai atractive.

Cadrele didactice ar fi cointeresate dacă ar ști că responsabilul comisiei metodice poate să aibă un cuvînt de spus cu ocazia inspecțiilor, a acordării gradațiilor etc.

Pe plan județean, consider că ar fi indicat să se organizeze un cerc pedagogic al învățătorilor care predau la clasele I-IV simultan, desfășurat în localități unde există asemenea școli, nu în orașul de reședință al județului.

Înv. ION MOCANU
Școala generală Milcov-Deal, județul Olt

CONSULTAȚII

Rubrica „Consultații" va reapare începînd cu numărul viitor al revistei.

Rugăm cititorii ca, pentru clarificarea unor situații ce îi interesează, să se adreseze în primul rînd conducerilor unităților școlare și inspectoratelor școlare județene.

Cartea pentru preșcolari

MIRCEA POP:

„Trenul iepurașilor“

Editura „Ion Creangă“, 1973

Profesorul băimărean Mircea Pop se arată preocupat și în această a treia carte a sa pentru copii de investigarea universului afectiv al vîrstei preșcolare, reconfirmînd temeinice aptitudini pedagogice și scriitoricești: acuitate a observației și căldură aperceptivă, pe de o parte, sprinteneală a versului, concizie și umor, pe de alta. Pornind de la ideea că nucleul formativ al existenței infantile este jocul, mișcarea, autorul imaginează o dinamică și amuzantă călătorie pe calea ferată în compania celor mai „tipice“ viețuitoare domestice și nedomestice. Pretextul — deloc insolit — mijlocește aici o întreită familiarizare: cu diversitatea însușirilor fizice ale animalelor aduse în scenă, cu evantaiul echivalentelor morale atribuite acestor viețuitoare, în sfîrșit — și primordial ca intenție — cu un captivant univers de îndeletniciri din trepidanta lume feroviară. Cele mai multe titluri sînt ilustrative în acest sens: **Ariciul acar, Martinel șef de tură, Țapul fochist, Racul frînar, Rățoiul brutar** etc. Șirul atribuțiilor deținute se întregește în context: ciocănitoarea e telegrafistă, porumbelul — poștaș, măgarul — hamal, bursucul — casier etc. De remarcat că fiecare din cele 34 poezii se susține printr-o intrigă abilă, că toate împreună alcătuiesc o narațiune antrenantă, cu certă finalitate educativă. Astfel, cititorul preșcolar sfîrșește itinerarul atractiv al „trenului“ mai informat, îmbogățit sufletește, reconfortat. Morala accesibilă, neostentativă, jocul de cuvinte și poantele, de obicei bine găsite, fac paginile acestui volum atrăgătoare, ușor de reținut. Iată, de pildă, miniatura **Hoți de saboți**: „Martinel a anunțat / Că e foarte supărat. / Vrea să prindă niște hoți / Care-i fură din saboți. / Cine-s hoții ? N-ai să crezi ! / Veverițe din livezi / ...Cu saboții pe butuci, / Toată ziua sparg la nuci“. Sau ușor moralizatoarea **Martinel șef de tură**: „Un mărfar din crîng sosește / Cu butoaie pline. / Ce-i în ele ? Hai, ghicește... / Miere de albine / Martinel, ca șef de tură, / Ordine împarte: / — Eu răspund de garnitură ! / Dați-vă de-o parte ! / Marfa este minunată / Vreau s-o «controlez» îndată !“.

Scrisă inspirat, structurată ingenios și ilustrată cu debordantă fantezie de Sorin Obreja, **Trenul iepurașilor** se dovedește a fi, la cîteva luni de la apariție, nu numai rezistentă la critică, ci și greu de procurat, în ciuda tirajului de aproape 55 000 exemplare.

VASILE SĂVINESCU
Baia Mare

Colecția Lyceum

„Poezii cu formă fixă“

Editura „Albatros“, 1973

O interesantă antologie intitulată „Poezii cu formă fixă“, apărută recent în colecția „Lyceum“ a Editurii „Albatros“, a oferit tineretului studios, profesorilor și chiar poeților cunoscutul istoric literar Gh. Cardaș. Este prima antologie de acest fel din literatura noastră și conține exemple de poezii românești și străine.

Introducerea lămurește pe cititor despre unele noțiuni cum ar fi definiția și clasificarea literaturii, poezie și proză, eliziune și hiat, despre strofele cele mai utilizate și numele date strofelor. Restul lucrării conține în ordine alfabetică speciile poetice cu formă fixă: catrenul, distihul, gazelul, glossa, pantumul, ritornela, sixtina, sonetul, terțina și trioletul. În cadrul fiecărei specii, alcătuitorul antologiei dă definiția, etimologia speciei, schema și istoricul ei. Exemplele sînt selecționate din literatura universală, dar și din cea română. Cîteva exemple din literatura franceză sînt prezentate în limba respectivă fără traducere. Un caz deosebit îl reprezintă sonetul poetului Frederic Mistral „A la Roumanie“ („României“), reprodus în limba provansală, în franceza literară și într-o traducere românească din anul 1907.

În ceea ce privește literatura română, antologia conține și nume din secolul trecut mai puțin cunoscute astăzi, dar care au ajutat la răspîndirea acestor poezii cu forme fixe (Theodor Șerbănescu, Artur Stavri etc.).

În cazul „Glosei“ eminesciene sînt reproduse și aprecierile critice ale lui G. Ibrăileanu, D. Caracostea și G. Călinescu.

Adeseori, în cadrul istoricului fiecărei specii, se relevă și afirmațiile unor autori despre dificultatea compunerii unor astfel de specii.

Lucrarea se încheie cu o bogată bibliografie consultată de autor și un indice de nume. Astfel alcătuită, antologia este utilă pentru cei ce iubesc și studiază „marea literatură“.

Prof. MARIN GH. CAZACU
Liceul Zimnicea, jud. Teleorman

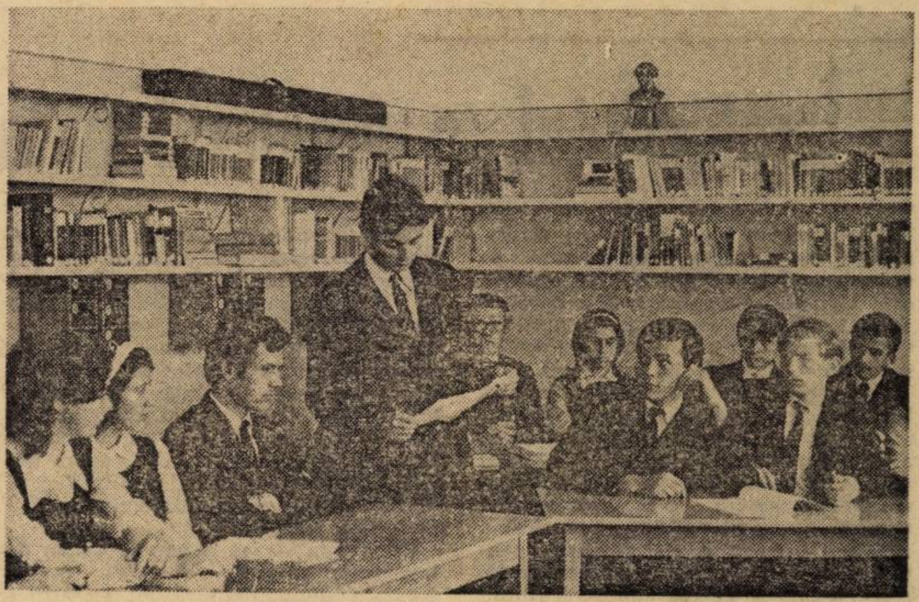

Discuție în cabinetul de literatură al Liceului din Buhuși

Culegere de comunicări și referate de biologie

Prin grija Inspectoratului școlar și a Casei corpului didactic a județului Vaslui, a ieșit recent de sub tipar o „Culegere de comunicări și referate de biologie generală“, sub redacția unui colectiv (V. Ghenciu, I. Gogean, I. Bălănescu, A. Ghenciu-Munteanu), coordonat de lector univ. dr. Vasile Ghenciu, de la I.C.P.P.D., Filiala Iași.

Autorii, conștienți că , învățămîntul biologic trece printr-o etapă de intensă valorificare a celor mai noi cuceriri din domeniul științelor biologice (genetică, evoluționism, ecologie, oceanografie, limologie), dar și din domenii conexe (biofizica, biochimia etc.), grupează în lucrare materiale care vizează compartimente importante ale procesului instructiv-educativ, și anume: modernizarea conținutului învățămîntului biologic, modernizarea principiilor, metodelor și mijloacelor de predare etc.

Lucrarea se adresează în primul rînd profesorilor de biologie din învățămîntul general și liceal, dar și educatoarelor și învățătorilor, care — predînd preșcolarilor și școlarilor mici elemente de cunoaștere a mediului înconjurător și cunoștințe despre natură și om — trebuie să-și racordeze sistemul de gîndire și acțiune naturalistică la orientările noi din acest domeniu. De asemenea, prin problematica filozofică (aspecte filozofice ale geneticii contemporane, organizarea și mișcarea materiei vii, progresul biologic, raportul dintre spațiu și timp în devenirea speciilor etc.), lucrarea poate interesa în mod deosebit și cadrele didactice care predau filozofia.

Valoarea lucrării este sporită și prin axarea tuturor comunicărilor și referatelor cuprinse în ea la orientarea ordinii biologice a sistemelor supraorganismice cu ordinea biologică intraorganismică. Această poziție metodologică — generată de ceea ce scientica denumește ca „revoluție a biologiei“ — deschide perspective largi de abordare sincronică a fenomenelor biologice.

Trebuie subliniată ca trăsătură pozitivă a culegerii ancorarea preocupărilor de cercetare biologică în practică. Atît medicina, cît și agricultura — ca biologii aplicative — beneficiază de concepte moderne, dinamice și eficiente referitoare la asigurarea sănătății și la ameliorarea plantelor și animalelor.

Între alte virtuți ale cărții menționăm — pe linia orientărilor celor mai moderne ale epistemologiei — evidențierea de către autori a participării din ce în ce mai largi și profunde a matematicii (îndeosebi statistica și calculul probabilităților) la descriptarea logicii viului.

Lucrarea își face un titlu de cinste prin stabilirea contribuției la dezvoltarea patrimoniului științific național a unor mari personalități vasluene: Emil Gh. Racoviță (1868—1947) și Constantin C. Moțaș (n. 1891). Studiile despre viața și opera acestor savanți, ca și ale lui Grigore Antipa (1867—1944), prezintă generațiilor tinere modele de mari biologi, deschizători de drumuri în știința românească, demni de admirație datorită multilateralității preocupărilor științifice și participării militante la viața socială.

Întreaga lucrare este străbătută de ideea fundamentală a efectului constructiv al acțiunii societății asupra bogățiilor și frumuseților naturale ale țării, avînd ca scop — între altele — creșterea biomasei, în cazul speciilor utile, reglarea eficientă a echilibrelor, biocenozelor, formarea de biocenoze noi și protecția activă a peisajelor și speciilor rare sau pe cale de dispariție. În acest sens, culegerea aduce o contribuție majoră la dezvoltarea conduitei ecologice superioare, caracteristică omului societății socialiste multilateral dezvoltate.

Prof. IULIAN COGEAN
directorul Casei corpului didactic
Vaslui

„Potențialul biomotric al populației școlare din România“

În numărul 5 pe 1973 al revistei „Educație fizică și sport“, ne reține atenția o vastă cercetare în rîndurile populației școlare, avînd ca scop măsurarea potențialului biomotric al populației școlare din România. Cercetarea e semnată de prof. Virgil Mazilu, conf. dr. Alexe Nicu, prof. Ervin Wilk, prof. Alexandra Focșăneanu, de la Centrul de cercetări științifice și documentare tehnică al C.N.E.F.S.

Dintre concluzii și constatări, în studiu se subliniază în primul rînd prezența în țara noastră a fenomenului de „accelerație“ a creșterii (seculartrend) constatat în țările dezvoltate și care au un nivel de trai ridicat; prezența la elevii din mediul urban, în perioada de creștere, a unor date somatice superioare celor din mediul rural, ca și ale celor din licee, față de cei din școlile profesionale, proveniți în mare parte tot din mediul rural. S-a mai evidențiat constatarea că relieful geografic influențează creșterea somatică (valorile cele mai mari aparțin elevilor și elevelor de la șes, iar cele mai mici celor din satele de munte). Bateria de teste la care au fost supuși elevii și elevele din toate clasele probează că actuala solicitare a fetelor este inferioară unor cerințe normale, că există în toate clasele și la ambele sexe, mari rezerve nevalorificate. Studiul se încheie cu încă o concluzie interesantă: „Este uimitoare evoluția calităților motrice pe parcursul claselor I—IV, atît cantitav, cît și calitativ. Această evoluție ne acuză pentru «îngustimea motrică», pe care noi, profesorii de educație fizică, o oferim elevilor; cu aceștia ar trebui să fim mult mai generoși din punct de vedere al mișcării“.

D. S.

REVISTA „NATURA“

Numărul 4/1973 al revistei „Natura“, editată de Societatea de științe biologice din Republica Socialistă România, oferă cititorilor interesante studii publicate la rubrica „Probleme ale biologiei“. Reținem dintre acestea: „Prioritatea lui Dimitrie Cantemir în descrierea mecanismului homocromiei mobile“ (prof. emerit dr. C. Simionescu) „Mecanismele genetice ale îmbătrînirii“ (N. Teodoreanu, membru corespondent al Academiei R.S.R., biologii G. Ieremia și C. Vlădescu), precum și „Considerații semantice asupra unor termeni de biologie“ (conf. univ. dr. C. A. Picoș).

În sprijinul perfecționării activității profesorilor de biologie sînt publicate articole care tratează despre mișcarea la animale (prof. univ. dr. Libertina Solomon) și despre sistemul hipotalamo-hipofizar (dr. S. Szabó și dr. Z. Kiss). Sînt cuprinse, de asemenea, indicații pentru efectuarea analizei producătorilor într-un ecosistem terestru, ca și pentru realizarea unor planșe necesare lecțiilor „Relațiile organismelor cu mediul“, „Nivelul biocenotic“ și „Interdependența sistemelor biologice de diferite niveluri“, prevăzute în programa școlară de biologie pentru anul IV de liceu.

Sumarul este completat de rubrica: „Biologia în școală“, la care sînt prezentate articole referitoare la utilizarea televiziunii școlare în procesul de învățămînt, la educarea elevilor pentru protejarea mediului ambiant, la experiența microcooperativei agricole școlare din Ileanda, de note, cronică, recenzii etc.

V. A.

R. P. BULGARIA

Învățămîntul, o problemă a întregului popor

9 septembrie. Ziua eliberării Bulgariei de sub ocupația fascistă. ziua de naștere a socialismului în țara noastră. este sărbătorită pentru a 29-a oară de către întregul popor cu bucurie și satisfacție cu mîndrie justificată pentru realizările dobîndite în anii liberi.

Sub conducerea Partidului Comunist, R.P. Bulgaria pășește astăzi într-o nouă etapă a dezvoltării sale socialiste. aceea a construirii societății socialiste dezvoltate Făurirea acestei societăți constituie în prezent principala sarcină nemijlocită a partidului și poporului. care concentrează plenar eforturile pentru a dezvolta energetica. metalurgia. construcțiile de mașini. industria chimică. producția bunurilor de larg consum. pentru a crește ritmul dezvoltării agriculturii și a face să crească venitul național: în același timp se urmărește dezvoltarea cercetărilor științifice și tehnice aplicarea realizărilor revoluției tehnico-științifice în economia națională. perfecționarea relațiilor sociale socialiste

Învățămîntul prezintă și el multe succese și fapte convingătoare care atestă neslăbita noastră ascensiune pe calea socialismului. Cîteva cifre comparative sînt suficiente pentru a arăta preocupările existente în țara noastră pentru dezvoltarea învățămîntului Numărul instituțiilor de învățămînt superior a crescut de la 5. cîte existau înainte de revoluție. la 26. iar al studenților. de la 10 000 cîți erau la sfîrșitul celui de-al cincilea cincinal. la 80 000. Acest număr trebuie să ajungă la 120 000 în anul 1975.

În prezent. întreg tineretul țării noastre învață An de an crește numărul copiilor în vîrstă de 3—7 ani care sînt cuprinși în grădinițe de copii. Toți copiii (pînă la 16 ani) sînt cuprinși în învățămîntul obligatoriu și urmează clasele I—VIII 96.6% din absolvenții învățămîntului de bază (ai clasei a VIII-a) își continuă studiile în instituțiile de învățămînt. la un nivel superior. 80% dintre aceștia învață în școlile medii. în licee. școli medii tehnice și școli medii tehnice profesionale. Școlile de doi ani. școlile medii tehnice-profesionale (de trei ani) și școlile medii tehnice dau economiei naționale în fiecare an 70 000 de muncitori calificați și cadre medii de conducere. Învățămîntul seral și fără frecvență. fără scoaterea din producție. constituie încă o formă de ridicare a nivelului de instruire a clasei muncitoare bulgare

Grija Partidului Comunist Bulgar pentru dezvoltarea învățămîntului public este permanentă. Comitetul Central al P.C.B a dezbătut la plenara specială din 1969 situația învățămîntului și a adoptat hotărîrea cu privire la reforma sistemului de învățămînt și cu privire la reorganizarea radicală a învățămîntului public. Congresul al X-lea al partidului (din anul 1971) a aprobat hotărîrea Plenarei Comitetului Central. impusă de revoluția tehnico-științifică și de dezvoltarea social-economică a țării pe calea socialismului.

Principala verigă a noului sistem de învățămînt al R.P Bulgaria devine școala medie politehnică unică (SMPU). Noua școală medie este chemată să asigure o cale unică a învățămîntului mediu obligatoriu pentru întreaga generație tînără: apropierea și contopirea treptată a celor două ramuri de învățămînt de la noi. învățămîntul de cultură generală și cel profesional: un nivel mai înalt de pregătire de cultură generală și mai modern. un orizont politehnic mai larg. o pregătire prealabilă profesională pentru o muncă utilă societății și pentru educația comunistă: să dea întregului tineret bulgar o pregătire medie într-o perioadă redusă (de 10 ani de curs). pregătire echivalentă cu învățămîntul mediu din toate țările socialiste și din alte state avansate. Absolvenții SMPU își vor continua studiile în cadrul sistemului de pregătire, reciclare și de creștere a calificării muncitorilor. în cadrul școlilor tehnice de 1—2 ani pentru cadre medii de conducere: în cadrul instituțiilor de învățămînt superior.

În afara reformei sistemului de învățămînt. hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.B prevede o reorganizare profundă și a conținutului învățămîntului. a organizării și conducerii activității didactice-educative din școli. Planul și programele de învățămînt pentru cursurile elementare (clasele I—III) ale SMPU au și fost elaborate. Începînd cu noul an școlar (1973—74) — cel de al 30-lea an liber de învățămînt — activitatea clasei I se va desfășura după un nou plan și după noi programe. după o nouă literatură didactică și ajutătoare. Urmează dezbaterea unui nou plan de învățămînt și a programelor claselor IV-X. Și aici sînt prezentate noi principii, moderne, legate de conținutul învățămîntului, de organizarea procesului de instruire și educativ, pentru transformarea școlii într-o puternică instituție ideologică a partidului și statului pentru educația comunistă a tinerei generații și a poporului.

Majorarea salariilor în țara noastră și, în special, sporirea simțitoare a remunerării cadrelor didactice, preluarea treptată a întreținerii depline a tinerei generații de către societatea socialistă. asigurarea treptată a manualelor gratuite pentru elevi, creșterea rolului femeii în cadrul construirii societății socialiste dezvoltate și alte asemenea măsuri creează toate premisele pentru accelerarea reformei învățămîntului. Lozinca enunțată de partid: „Învățămîntul este o chestiune a întregului popor" se transformă în mișcarea pentru construirea pe scară largă de școli, grădinițe și creșe, pentru înzestrarea școlilor cu o bază tehnică și didactică modernă. Politica Partidului Comunist Bulgar în domeniul învățămîntului public sporește rolul școlilor în cadrul construirii societății socialiste dezvoltate. lărgește funcțiile ei sociale, pedagogice, tehnico-științifice și economice.

MARIA SILEANOVA
redactor șef al ziarului
„Ucitelsko delo" — R.P. Bulgaria

R.P.D. COREEANĂ

Succesele școlii

Poporul frate coreean sărbătorește la 9 septembrie, cea de a 25-a aniversare a proclamării Republicii Populare Democrate Coreene Această mare sărbătoare este întîmpinată cu succese remarcabile în toate domeniile de activitate ale țării: în economie în construcții în cercetare învățămînt știință cultură, care au cunoscut în anii puterii populare o dezvoltare continuă. În contextul eforturilor pentru construcția societății noi socialiste. măsurile luate pentru dezvoltarea învățămîntului ilustrează importanța ce se acordă în Coreea socialistă acestui domeniu hotărîtor pentru formarea cadrelor de specialiști și constructori ai vieții noi. Pentru ridicarea nivelului de cultură al întregului popor.

Între măsurile luate pentru dezvoltarea școlii în folosul oamenilor muncii. al întregii țări trebuie amintită în primul rînd obligativitatea școlii generale. În primăvara acestui an Adunarea Populară Supremă a R.P.D. Coreene a adoptat Legea cu privire la introducerea învățămîntului obligatoriu cu durata de zece ani, care precede cursurile liceale. Legea prevede. de asemenea obligativitatea învățămîntului preșcolar de un an. Realizarea învățămîntului obligatoriu de zece ani (în următoarea etapă) a fost dictată de noile cerințe ale construcției socialiste și ale progresului lumii contemporane. de condițiile concrete ale dezvoltării economice și culturale a R.P.D. Coreene de eforturile pentru victoria deplină a socialismului și înfăptuirea cauzei reunificării naționale a țării. În aplicarea sistemului de învățămînt de zece ani — așa cum a subliniat cea de a patra Plenară a C.C. al Partidului Muncii din Coreea. care a făcut o analiză profundă a învățămîntului — se va acorda o deosebită atenție realizării unui nivel calitativ superior al acestuia. În acest sens s-au luat o serie de măsuri pentru dotarea școlilor și perfecționarea metodelor de predare, pentru îmbunătățirea conținutului procesului instructiv-educativ.

Construcția socialistă în R.P.D. Coreeană reclamă din ce în ce mai mulți specialiști și cadre calificate la nivelul exigențelor contemporane pentru diferitele sectoare ale economiei naționale în plină dezvoltare. Aceste cadre sînt pregătite în școlile profesionale și tehnice, în institutele tehnice de învățămînt superior. în care, pe lîngă cursurile de zi, funcționează și numeroase secții serale și fără frecvență. Perfecționarea pregătirii profesionale. pregătirea de cadre calificate se efectuează cu succes și în cadrul marilor întreprinderi. Datorită eforturilor susținute în domeniul pregătirii specialiștilor. a cadrelor cu înaltă calificare. în țară lucrează în prezent peste 600 000 de ingineri. tehnicieni și alți specialiști.

În acest an se prevede ca numărul elevilor cuprinși în diferite forme de învățămînt și cel al studenților să crească în R.P.D. Coreeană cu aproape 400 000. Există largi posibilități pentru aceasta deoarece spre deosebire de situația dinainte de Eliberare. cînd în țară nu exista nici o singură instituție de învățămînt superior. în prezent în Coreea socialistă funcționează peste 140 de astfel de instituții, peste 500 de școli tehnice. peste 4 100 de școli primare (frecventate de circa 2 000 000 de elevi). Aceste cifre vorbesc de la sine despre eforturile făcute pen- înflorirea învățămîntului în R.P.D. Coreeană, despre succesele ei în ridicarea nivelului de cultură al întregului popor. constructor al socialismului.

ION DRĂGUȘANU

Itinerar latino-american

În locul armelor

Costa Rica (51.000 kmp.; 1.500.000 de locuitori), țară cu o experiență aproape singulară: din 1949 a desființat, prin Constituție, armata, astfel încît în prezent este singura fără arme din America Latină și printre puținele din lume. În Costa Rica, a fost posibil — ca urmare — să se aloce sume foarte importante (circa 50% din bugetul național) pentru învățămînt și cultură — pentru construcția de școli, stadioane, săli de spectacole, muzee (de altfel, cazarmele au căpătat certe destinații social-culturale: celebra „Bella vista" este azi muzeu de artă), pentru eradicarea analfabetismului (procentul neștiutorilor de carte este sub 10%, în timp ce în țările vecine el oscilează între 60% și 80%).

În Republica Costa Rica, învățămîntul primar este obligatoriu și gratuit pentru copiii între șase și doisprezece ani. În cele circa 3 000 de școli primare sînt cuprinși 350.000 de copii, iar în cele peste 100 de școli secundare învață 70.000 elevi.

Orientîndu-și eforturile asupra principalei ramuri economice — agricultura — guvernul costarican a luat, concomitent, și o serie de măsuri vizînd stimularea industrializării pe linia valorificării, în folosul propriu, a resurselor materiale și umane naționale. Acestor ample strădanii li se adaugă, și nu în ultimul plan, eforturile consacrate pregătirii cadrelor de specialiști, atît de necesari dezvoltării economiei naționale. În acest domeniu, un rol însemnat revine celor 11 facultăți ale Universității din San José, printre care facultatea de agronomie, economie, științe sociale, farmacie, științe tehnice. Universitatea a fost fondată în 1843 și se bucură de un bun renume. Cursurile Universității din San José sînt urmate de peste 11.000 de studenți. În afara acestei universități, în Costa Rica mai există și alte patru instituții de învățămînt superior. De menționat că la Universitatea costaricană se efectuează cercetări nucleare aplicate la medicină, microbiologie, în farmacologie și agronomie.

Progres prin pregătirea cadrelor

Un articol din Constituția Venezuelei face precizarea că sistemul ei de învățămînt urmărește dezvoltarea amplă a personalității umane, formarea unor cetățeni apți pentru viață, capabili să participe la dezvoltarea societății.

Pe această linie sînt impresionante eforturile de a pregăti tînăra generație în raport cu trebuințele actuale ale societății, de a forma cadrele de specialiști necesari economiei naționale. În Republica Venezuela (912.050 kmp.; circa 9.000 000 de locuitori), țară cu deosebite frumuseți naturale și imense avuții, cu un popor a cărui hărnicie este potențată de năzuința de a păși ferm pe calea progresului, de a-și forma o puternică economie națională, stă în centrul atenției problema dezvoltării învățămîntului de toate gradele, pregătirii cadrelor de specialiști. Pe linia acestor eforturi, este de menționat faptul că învățămîntul primar este obligatoriu (pentru copiii de la șapte la paisprezece ani), în Venezuela funcționînd aproape 11.000 de școli primare și grădinițe, frecventate de 1.823.866 de copii, îndrumați de peste 53.000 de cadre didactice. Cele 1080 școli secundare în care muncesc 12.648 de profesori sînt urmate de 497.769 de elevi.

În pregătirea cadrelor calificate necesare dezvoltării economiei naționale un rol determinant îl au cele 12 instituții de învățămînt superior ale țării, în care învață peste 84.000 de studenți. Cea mai importantă instituție de învățămînt superior din țară este Universitatea centrală. cu sediul la Caracas, capitala republicii. Fondată la 1725. ea se bucură de prestigiu în țară și peste hotare, fiind frecventată de peste 24.000 de tineri. Este de menționat. de asemenea, contribuția Universității din Maracaibo, centru al prelucrării țițeiului, bogăția principală a țării. la pregătirea specialiștilor necesari dezvoltării industriei petroliere venezuelene.

D. I.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul" Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 109
Simbătă 15 septembrie 1973
12 pagini — 1 leu

Ca binet

Cu prilejul deschiderii noului an școlar, sub auspiciile traducerii în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. de însemnătate istorică pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România, dorim educatoarelor, învățătorilor și profesorilor din întreaga țară, tuturor elevilor și părinților lor, să-și desfășoare activitatea la nivelul înalt al sarcinilor stabilite de partid și al măsurilor luate de Ministerul Educației și Învățămîntului.

Transmitem cadrelor didactice, elevilor și părinților acestora, cele mai călduroase urări de sănătate, de fericire și de satisfacții depline în munca dedicată nobilei misiuni de a pregăti tineretul patriei pentru construcția socialistă.

TRIBUNA ȘCOLII

PASIUNE

Vorbise despre stimularea interesului elevilor pentru studiul literaturii, despre inițierea acestora în artă, despre folosirea mai amplă a literaturii contemporane, despre organizarea cabinetelor de limbă și literatură română.

Apoi a discutat despre pasiune:

„...Ca și pentru ceilalți colegi ai mei care predau limba și literatura română, pe lîngă bucuria și emoția firească prilejuită de apropierea deschiderii a încă unui nou an școlar în cronica propriei mele activități didactice, încerc sentimentul unor răspunderi mult mai înalte decît mi-au revenit vreodată, pînă acum. Sînt stăpînită de dorința de a realiza integral programa de învățămînt, dar și de a introduce unele modificări privind, mai ales, ordinea capitolelor ; mă preocupă ideea de a-i conduce pe elevii mei spre o cunoaștere cît mai completă a marilor clasici, întemeietori ai literaturii române, dar și gîndul că drumul spre o cunoaștere cît mai directă a capodoperelor acestora ar constitui în mod fortuit o sursă de supraîncărcare a elevilor ; aș vrea să reușesc să sădesc, continuînd mai departe truda învățătorilor și profesorilor din școala generală, o exprimare din partea elevilor cît mai corectă, cît mai concisă și bogată în nuanțe semantice și în cea mai frumoasă și dulce limbă românească, dar — totodată — să-i determin să fie o viață întreagă ucenici ai iscusitei zăbave asupra filelor de literatură, îndeosebi contemporană ; și m-ar bucura, ca floarea cu care copiii mei m-au așteptat acasă la o aniversare, dacă voi izbuti să strunesc elevilor corzile viorilor sufletelor lor față de frumusețile unei metafore, ale unui vers eminescian sau al unei file din primele nuvele ale celui mai recent debut literar.

Mă aflu la început de an școlar cu toate aceste gînduri, în fața îndatoririi de a realiza un învățămînt modern în înțelesul pe care l-a dat — din acest punct de vedere — Plenara C.C. al P.C.R. din iunie, acest an.

Cred cu toată adeziunea că tehnica didactică modernă și metodele care îi antrenează pe elevi la lecție, în activitate, în acte de gîndire și de creație, reprezintă una din laturile procesului de modernizare a lecției. Dar îmi păstrez — ca cel mai de preț dintre darurile pe care mie însămi mi l-au dat anii în care am fost, la rîndul meu, elevă — convingerea că la baza oricărei perfecționări și modernizări a predării stă și va sta multă, foarte multă vreme înainte, pasiunea profesorului pentru obiectul pe care îl predă, pasiunea cu care îl predă și pasiunea pe care o transmite și o înmagazinează sporindu-i dimensiunile, în elevii săi.

N-am să uit niciodată, și poate ziua aceea a fost hotărîtoare pentru viitorul meu de profesoară, cînd într-un 15 ianuarie, profesoara mea de română, după ce i-am salutat intrarea în clasă, ridicîndu-ne din bănci, ne-a reținut cîteva minute fără să ne așezăm, evocîndu-ne figura lui Eminescu și recitindu-ne cîteva versuri doar, din cîteva poezii ale luceafărului poeziei noastre.

Ne-am așezat în bănci cu lacrimi în ochi, care nu m-au întristat, fiindcă erau lacrimi de emoție profundă și de mîndrie îndreptățită pentru a fi avut un Eminescu.

Pe lîngă cele pe care le-am expus mai înainte ca preocupări cu care mă apropii de ziua sărbătorească a începerii noului an școlar, aș vrea să vă încredințez că în conținutul obiectului limba și literatura română, pe care îl predau, voi include pasiunea pentru obiect, că la materialele pe care le voi folosi voi adăuga întotdeauna pasiune, și că elevilor mei, mă voi strădui să le adaug în profilul formației lor, pasiunea pentru învățătură, pentru muncă și pentru cultură, pasiune cu care — la vremea absolvirii școlii — să muncească, să trăiască, să ducă mai departe opera zilelor noastre...“

Am transcris după notele pe care le-am luat de la Secția Limba și literatura română a Consfătuirii cadrelor didactice din județul Dîmbovița — poate cu unele omisiuni sau adăugiri — o parte din intervenția profesoarei Mina Nicolescu de la Grupul școlar profesional de construcții de mașini din Tîrgoviște, sînt gînduri despre pasiune, exprimate cu pasiune, în prag de an școlar, ca o străveche și mereu nouă dimensiune a muncii de educator.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

La 17 septembrie, primul apel al clopoțelului

TELEGRAMA

adresată corpului didactic și elevilor

Școlii generale Rona de Sus, județul Maramureș

Cu prilejul sărbătoririi a 200 de ani de existență a Școlii generale Rona de Sus, județul Maramureș, adresăm corpului didactic și elevilor călduroase felicitări.

Întemeiată cu două secole în urmă, școala din Rona de Sus a cultivat cu stăruință în conștiința unui larg șir de generații temeinic pregătite, idealuri pentru o viață liberă și fericită, sentimentul de dragoste față de patrie și de popor.

Sărbătorirea școlii dumneavoastră constituie o expresie a politicii partidului nostru de prețuire și valorificare a tradițiilor luminoase progresiste ale învățămîntului românesc, de cinstire a înaintașilor culturii și civilizației poporului român.

Subliniem, cu deosebită satisfacție, grija manifestată de cadrele didactice ale școlii pentru continua perfecționare și dezvoltare a activității instructiv-educative și a vieții social-culturale a comunei.

Ca urmare a măsurilor luate și a sprijinului permanent dat de organele locale și județene de partid și de stat, Școala generală din Rona de Sus a înregistrat o serie de succese în pregătirea teoretică și practică a elevilor, în educarea atitudinii lor active față de muncă, față de proprietatea socialistă, de prețuire a muncii și de respect față de cei care produc bunurile materiale și spirituale.

Sîntem încredințați că școala din Rona de Sus își va îndeplini cu succes, și pe mai departe, misiunea sa socială, aceea de a forma constructori activi ai societății socialiste și comuniste, că personalul didactic își va perfecționa continuu activitatea sa și că elevii vor munci cu abnegație și devotament în scopul ridicării tot mai mult a prestigiului școlii, continuînd opera începută de înaintașii lor.

Încheiem mesajul nostru cu convingerea că tradiția celor două secole de activitate a școlii dumneavoastră și luminoasele perspective deschise învățămîntului din țara noastră de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România, vor constitui un puternic imbold pentru personalul didactic și elevii Școlii generale din Rona de Sus în desfășurarea unei activități de înaltă calitate și eficiență, pusă în slujba ridicării patriei noastre pe cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației.

TRAIAN POP
adjunct al ministrului educației
și învățămîntului

ÎN ACEST NUMĂR

- Supliment de științe sociale

Programele școlare valabile în anul școlar 1973 – 1974 la liceele de specialitate, școlile profesionale și ucenicie la locul de muncă

I. Licee de specialitate

1. **Limba și literatura română,** la toți anii de studii se aplică programa școlară folosită în anul școlar 1972/1973.

2. **Limba modernă studiată în continuare**

a) **Limba engleză,** la anul I se aplică programa elaborată în 1973, iar la anii II-III-IV-V se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 ;

b) **Limba franceză,** la toți anii de studii se aplică programele folosite în anul școlar 1972/1973, cu excepția anului I la care se aplică programa școlară din 1973 (nr. 52 343/1972).

c) **Limba germană,** la toți anii de studii se va folosi programa elaborată pentru 1973 (66 679/1972).

d) **Limba rusă,** la toți anii de studii se aplică programa școlară folosită în anul școlar 1972/1973, cu excepția anului I la care se aplică programa din 1973.

3) **A doua limbă modernă,** la anii I și II se aplică programa elaborată în 1973, iar la anul III se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973.

4. **Economie politică. Probleme actuale ale politicii economice a P.C.R.,** la toate specialitățile se aplică programele folosite în anul școlar 1972/1973.

5. **Socialism științific** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 966/1972).

6. **Filozofie,** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 966/1972) cu excepția anului terminal unde se aplică programa de **„Filozofie și socialism științific“** folosită de asemenea în anul școlar 1972/1973.

7. **Istoria R.S. România,** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 966/1972).

8. **Matematica**

a) **La liceele industriale** la toți anii de studii se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973.

b) **La liceele economice,** la toți anii de studii, se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973.

c) **La liceele agricole,** specialitățile îmbunătățiri funciare, cadastru și organizarea teritoriului și mecanică agricolă, precum și la specialitatea silvicultură se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973.

d) **La liceele agricole** — specialitățile agronomie, horticultură, protecția plantelor, zootehnie, apicultură, veterinară :

— La anii I, II, III și IV se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 91517/1971) inclusiv planul tematic anexat.

— La anul V se va aplica programa folosită în anul școlar 1970/1971, cu indicațiile transmise ulterior.

e) **La liceele sanitare** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 89061/1971).

9. **Fizică**

a) **La liceele industriale, sanitare și agricole** (specialitățile : îmbunătățiri funciare, mecanică agricolă, cadastru și organizarea teritoriului) la toți anii de studii, se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 89 060/1971).

b) **La liceele agricole** (specialitățile : agronomie, horticultură, protecția plantelor, zootehnie, veterinară și apicultură) precum și la liceele silvice (specialitatea silvicultură) la toți anii de studii se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 89 151/1972).

c) **La liceele economice și la liceele agricole,** specialitățile : contabilitate și merceologie agricolă se va aplica programa școlară nr. 7 7566/1973.

10. **Chimia,** la toți anii de studii se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1978 (nr. 74 093/1971).

11. **Desen tehnic**

a) **La liceele industriale cu profil mecanic și electric** la anul I se aplică programa școlară nr. 77 524/1973, iar la anul II se aplică programa școlară folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 96 864/1970).

b) **La celelalte licee de specialitate** pentru specialitățile : topografie, construcții civile și industriale, arhitectură și sistematizare, drumuri și poduri, îmbunătățiri funciare, cadastru și organizarea teritoriului, industrializarea lemnului, exploatări, construcții și transporturi forestiere, confecții textile, confecții din piele și înlocuitori, alimentație publică, se vor aplica programele școlare folosite în anul școlar 1972/1973.

12. **Tehnologia materialelor,** la toate specialitățile se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973.

13. **Rezistența materialelor și organe de mașini,** la toți anii de studii se aplică programa nr. 77 570/1973.

14. **Mașini electrice** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 56 778/1972).

15. **Acționări și automatizări,** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 36 611/1972).

16. **Protecția muncii,** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 84 920/1970).

17. **Organizarea și planificarea producției,** se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 51 541/1969).

18. **La obiectele de specialitate** se vor aplica programele folosite în anul școlar 1972/1973 conform indicațiilor transmise unităților școlare de către ministerele și celelalte organe centrale care au în subordine licee de specialitate.

II. Școli profesionale și ucenicie la locul de muncă

1. **Limba română,** la meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt, se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 100 699/1969).

2. **Științe sociale,** la școala profesională cu promovații clasei a VIII-a :

a) **Cunoștințe economice, probleme actuale ale politicii economice a P.C.R.,** la anul I se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 966/1972) ;

b) **Probleme actuale ale politicii economice a P.C.R.,** la anul II la școala profesională cu durata de 3 ani, se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 966/1972) ;

c) **Cunoștințe social-politice,** la anul II la școala profesională cu durata de 2 ani, se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 966/1972).

3. **Matematica,** la meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt, se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 103 506/1968).

4. **Matematica aplicată,** la meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt, se vor aplica programele folosite în anul școlar 1972/1973.

5 **Fizica,** la meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt. se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 86 186/1968).

6. **Chimie,** la meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt, se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 100 696/1969).

7. **Studiul materialelor**

a) pentru meseriile cu profil mecanic, se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 80 279/1971) ;

b) pentru meseriile cu profil electric, se aplică programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 75 599/1971) ;

c) pentru celelalte meserii se vor aplica programele folosite în anul școlar 9172/1973.

8. **Rezistența materialelor și organe de mașini,** pentru toate meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 80 279/1971).

9. **Desen tehnic**

a) pentru meseriile cu profil mecanic și electric în anul I se va aplica programa școlară cu nr. 77 524/1973. La anul II se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 ;

b) pentru celelalte meserii se vor aplica programele folosite în anul școlar 1972/1973.

10. **Organizarea producției și relații de muncă,** la meseriile care au prevăzut acest obiect în planul de învățămînt, se va aplica programa folosită în anul școlar 1972/1973 (nr. 82 588/1971).

11. **La obiectele de specialitate** se vor aplica programele folosite în anul școlar 1972/1973 conform indicațiilor transmise școlilor de către ministerele și celelalte organe centrale care au în subordine aceste școli.

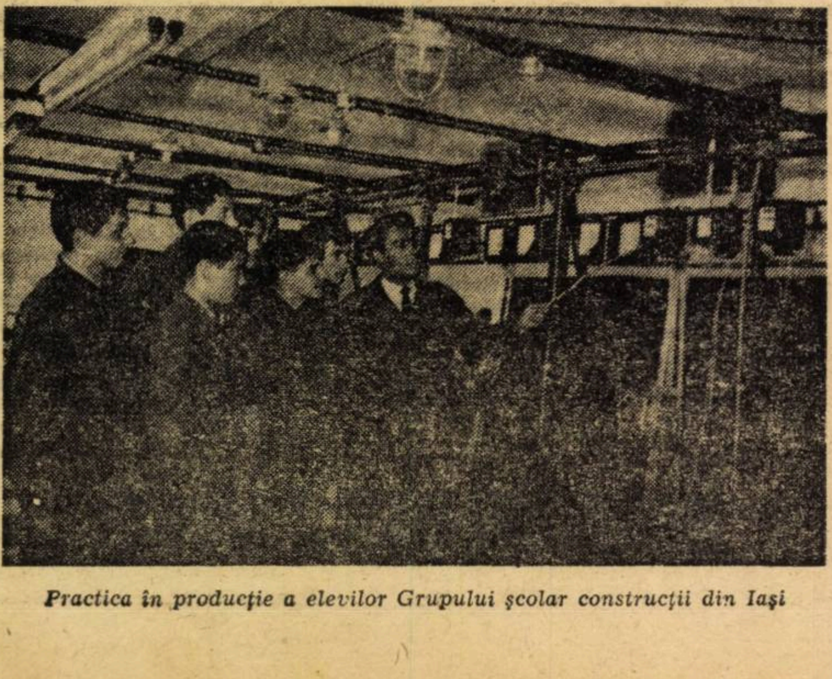

Practica în producție a elevilor Grupului școlar construcții din Iași

CONSULTAȚII

Un grup de cadre didactice din Brăila, care a susținut și promovat examenul pentru gradul II în luna iulie a.c., ne solicită lămuriri cu privire la data de cînd li se aplică sporul de salariu cuvenit. În urma mai multor discuții s-au conturat două păreri : unii susțin că au dreptul la sporul de salariu întreg pe luna august, iar alții sînt de părere că, fiind în concediu, pot primi numai a douăsprezecea parte din acest spor. Care din cele două păreri este legală ?

— Nici una din aceste păreri nu este legală.

Pentru a da răspuns corect la această problemă, potrivit legislației școlare, trebuie să avem în vedere modul cum se obțin gradele didactice și unele aspecte legate de concediul de odihnă al personalului didactic.

Gradele didactice, indiferent că au la bază examenele respective, trecerea din învățămîntul superior în condițiile stabilite de lege, sau obținerea titlului de doctor, **se acordă de Ministerul Educației și Învățămîntului,** printr-un ordin, în care se specifică **și data.**

Pentru gradele didactice obținute pe bază de examene, drepturile materiale cuvenite personalului didactic, se acordă începînd cu 1 septembrie al anului în curs, pe baza adeverințelor prezentate în acest scop. Spre aceeași soluție converg și normele de acordare a concediului de odihnă de 62 zile calendaristice cadrelor didactice, egal cu durata legală a vacanței școlare, cînd se efectuează, de regulă, concediul de odihnă, precum și faptul că indemnizația pentru concediul de odihnă se plătește anticipat, pentru întreaga durată a concediului, pe baza salariului mediu realizat pe ultimele 12 luni. (Legea nr. 6/1969, Legea 26/1967 și Instrucțiunile M.E.I. aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 330/1968).

Prof. Petrescu Ion, ne relatează că a ajuns intr-o situație foarte neplăcută, în urma solicitării transferului în alt sector de activitate, la începutul lunii septembrie a.c., fiind în nesiguranță atît față de locul de muncă unde va merge, cît și față de postul pe care a funcționat în învățămînt și ne cere părerea în această problemă.

— Ținînd cont de specificul muncii în învățămînt, transferul personalului didactic, atît în cadrul învățămîntului, cît și în alte sectoare de activitate, se poate face în perioada legală de transferări și se aplică pe data de 1 sept. Rațiunea acestei măsuri este ușor de priceput, dacă avem în vedere etapa de muncă din învățămînt — an școlar — asigurarea posturilor cu cadre didactice, pregătirea deschiderii cursurilor cu toate problemele ce le ridică acest important eveniment în viața școlii, continuitatea muncii cu elevii etc.

Din cele expuse de dv., și din actele înaintate, vă împărtășim concluziile ce se desprind :

Solicitarea transferului „în interesul serviciului“ și eliberarea din învățămînt după data de 1 septembrie, nu se justifică, întrucît nu este un caz de forță majoră, care să determine inspectoratul școlar județean și Ministerul Educației și Învățămîntului să soluționeze favorabil cererea dv. Acest transfer se putea efectua în bune condiții în timpul verii.

Atît cererea cît și adresa inspectoratului școlar județean sînt slab motivate și puțin convingătoare. Despre posibilitățile de suplinire a postului cu un alt cadru didactic calificat, fără să afecteze alte unități școlare, nu relatează nimic inspectoratul școlar. Faptul că ați reușit la concursul organizat pentru ocuparea acestui post, nu poate fi un motiv hotărîtor, întrucît n-ați anunțat în prealabil inspectoratul școlar, iar transferul în interesul serviciului se poate face numai cu acordul inspectoratului școlar și al Ministerului Educației și Învățămîntului.

Pentru a nu ajunge în situația de nesiguranță, de care vorbiți, vă recomandăm să continuați munca la vechiul post, pînă cînd veți primi aprobarea transferului.

IOAN BADIU

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973

> **„Trebuie părăsită vechea mentalitate şi vechea situaţie de a pierde pe drum circa 10 la sută din copii. Şcoala, învăţătorul, profesorul sînt obligaţi să găsească formele de educaţie cele mai corespunzătoare pentru ca toţi copiii să parcurgă această perioadă obligatorie de învăţămînt."**
>
> (Din cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România)

ÎNLĂTURAREA INSUCCESULUI LA ÎNVĂŢĂTURĂ LA CLASELE I-IV

Asigurarea succesului la învăţătură a tuturor elevilor, eliminarea repetenţiei la clasele I—IV, ca una din sarcinile de bază ale şcolii, depind în mare măsură de concepţia noastră referitoare la această problemă.

De aceea din capul locului se impun cîteva consideraţii de ordin general. Nu putem avansa în practica şcolară fără unele clarificări de ordin teoretic.

În cazul de faţă se cer examinate o serie de probleme şi anume : Relaţia dialectică dintre dezvoltare—învăţare. Ce este fenomenul rămînerii în urmă la învăţătură în condiţiile copilului cu înzestrare normală ? Ce este repetenţia şi care sînt cauzele ei ? Cum trebuie înţeleasă relaţia „învăţător-elev" în procesul instructiv-educativ ? Este posibilă înlăturarea repetenţiei fără urmări directe în pregătirea cantitativă şi calitativă corespunzătoare a elevilor ? Iată cîteva aspecte pe lîngă multe altele ce se pot ridica.

Repere psiho-pedagogice

În clasele I—IV elevul îşi însuşeşte un sistem de cunoştinţe despre natură, societate ; îşi formează un volum corespunzător de priceperi, deprinderi şi obişnuinţe. Procesul de însuşire a cunoştinţelor nu se reduce însă la simpla acumulare cantitativă de date şi fapte noi, imagini, noţiuni etc. În chiar procesul învăţării, acumulării de cunoştinţe noi (citit-scris, cunoştinţe aritmetice, despre natură) se dezvoltă procesele şi însuşirile psihice — percepţia analitică, spiritul de observaţie, gîndirea noţională, limbajul etc. Examinînd din punct de vedere psihologic procesul dezvoltării însuşirilor menţionate se desprinde cu uşurinţă că acestea se realizează în activitatea de învăţare. Trecerea de la limbajul acţiunilor şi cel al reprezentărilor (proprii vîrstei preşcolare şi elevilor din clasa I la început de an şcolar), la limbajul noţional este rezultatul exerciţiilor de aritmetică (de numărat, adunare, scădere ş.a.) de limba română etc. În mod similar analizînd şi celelalte procese şi însuşiri psihice rolul formativ al învăţării apare evident.

Rămînerea în urmă la învăţătură este deseori un indiciu că elevul nu a atins nici măcar nivelul minim de dezvoltare.

În general prin succes şcolar se înţelege obţinerea unui rezultat favorabil în îndeplinirea cerinţelor şcolare. Rămînerea în urmă la învăţătură este o formă a insuccesului şcolar, care se manifestă printr-o pierdere a ritmului de muncă a elevului în raport cu ceilalţi în procesul de însuşire a cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor.

Rămînerea în urmă la învăţătură şi insuccesul şcolar (repetenţia, corigenţa) prezintă note comune, precum şi particularităţi specifice. Asemănarea dintre ele rezidă în coborîrea, în ultimă instanţă, şi într-un caz şi în celălalt „sub nivelul cerinţelor limită". Insuccesul la învăţătură reprezintă un „bilanţ" al muncii şcolare, cu o relativă stabilitate. Rămînerea în urmă la învăţătură, dimpotrivă, este un proces dinamic cu tendinţe diferite de evoluţie fie spre „rezolvare", fie spre „accentuare", ajungînd în final la insucces şcolar (repetenţie, corigenţa). Este un moment în dinamica situaţiei la învăţătură, premerge rezultatul „bilanţului şcolar" şi se află într-o continuă schimbare. În evoluţia acestui fenomen şcolar se disting (după V. Radulian) mai multe etape : a) Stadiul premergător apariţiei rămînerii în urmă la învăţătură, remarcat prin pierderea temporară a „cadenţei", prin apariţia dificultăţilor şcolare aparent întîmplătoare, accidentale, nealarmante ; b) Rămînerea în urmă la învăţătură propriu-zisă, în care dificultăţile se accentuează şi sub influenţa factorilor educaţiei pot evolua fie spre acutizare, fie spre rezolvare ; c) Stadiul rezolvării (într-un sens sau altul) al rămînerii în urmă la învăţătură ; d) Stadiul consolidării rezultatelor.

Verificarea nivelului de pregătire a elevilor are nu numai caracter „orientativ", ci şi „stimulativ". Controlat zilnic, elevul este stimulat să înveţe cu regularitate, fapt ce contribuie la formarea deprinderii de a-şi face lecţiile. Or, aceasta este deosebit de important pentru elevi, stimulîndu-i să depăşească eventualele dificultăţi.

Sîrguinţa sau lenea, interesul sau dezinteresul pot fi sesizate cu prilejul verificării şi, apoi, influenţate de la caz la caz.

Cu prilejul verificării, învăţătorul se poate apropia de lumea internă a elevului. Va putea cunoaşte motivele învăţării, interesele, evoluţia lor, intervenind pentru a le dirija în sens pozitiv. Interesul este un mobilizator al activităţii de învăţare. Nu trebuie uitat însă că el este în proces derivat, este un rezultat al învăţării. Apare în procesul învăţării, ca apoi să devină stimul al acesteia. Avînd în vedere rolul interesului pentru însuşirea cunoştinţelor, formarea priceperilor şi deprinderilor, rolul învăţătorului este de a organiza şi desfăşura lecţiile în aşa fel încît să suscite interesul elevilor. Cînd lecţiile nu sînt predate la nivel ridicat interesul elevilor scade, fapt ce aduce cu sine lipsuri în pregătirea copiilor.

Cîteva concluzii :

Vîrsta şcolară este una din perioadele cele mai importante în psihogeneza copilului.

În această perioadă interacţiunea dintre cei doi factori ai dezvoltării („ereditatea — mediul") se desfăşoară pe fondul activităţii conducătoare — învăţătura — şi a sistemului de relaţii socio-culturale în care se integrează copilul.

Analiza procesului de însuşire a cunoştinţelor ne arată că el nu se reduce la simpla acumulare sumativă de date, fapte etc. în memoria copilului, ci îndeplineşte o funcţie formativă.

Între dezvoltare şi învăţare există un raport corelativ ; respectarea acestei relaţii constituie o condiţie în realizarea obiectivelor urmărite în şcoală.

Succesul la învăţătură se realizează în condiţiile organizării judicioase a procesului instructiv-educativ, prin dozarea raţională a conţinutului, prin folosirea adecvată a mijloacelor, aplicarea selectivă a strategiilor didactice în raport de obiectivele educaţionale urmărite şi ţinînd seama de nivelul de dezvoltare al elevilor.

Rămînerea în urmă la învăţătură şi insuccesul şcolar sînt determinate de un complex de factori cauzali printre care lipsurile din munca didactică deţin un rol însemnat.

Latele psiho-pedagogice şi experienţa pozitivă din practica şcolară dovedesc posibilitatea asigurării promovabilităţii integrale la clasele I—IV, ceea ce atestă că insuccesul şcolar nu este un fenomen inevitabil. Desigur nu există „reţete"-şablon general valabile. Rămîne ca învăţătorul să folosească strategiile didactice cele mai eficiente în raport de situaţiile concrete.

Limba română şi aritmetica

Forma normativă şi aproape numai descriptivă în care se studiază limba în prezent, o moştenire a studierii limbilor clasice — latină şi greacă — încarcă inutil memoria elevilor, fără a opera în mod activ asupra sistemului lor lingvistic. Desigur în mod legic limba copiilor se dezvoltă, dar nu prin mijlocirea studiului limbii în special, ci prin aceleaşi căi pe care s-a dezvoltat şi înainte de a studia limba. Predată în sistemul actual ea nu-şi îndeplineşte nici sarcina de a constitui baza întregului proces de învăţare desfăşurată în şcoală.

În studierea limbii se pune un accent prea mare, în detrimentul celorlalte componente, pe studiul morfologiei şi în general pe aspectul teoretic al studierii gramaticii. Acest mod de tratare are repercusiuni şi în plan educativ, deoarece noţiunile gramaticale abstracte, greu asimilabile, solicită din partea elevului un efort prea mare, care în mod practic nu este susţinut de necesitatea studiului.

Considerînd că a moderniza procesul de învăţămînt înseamnă a transmite în special cunoştinţe cu caracter metodologic, în predarea limbii se neglijează tocmai acest aspect, adică problemele de vocabular, care au o importanţă şi o legătură directă cu problema exprimării corecte orale şi scrise, sînt trecute pe plan secundar.

Indiferent de modalităţile folosite pentru studierea limbii, principiul fundamental care trebuie să stea în permanenţă în faţa învăţătorului este : dacă la venirea în şcoală copilul mic este în stare să înţeleagă şi să se facă înţeles prin vorbire — înseamnă că stăpîneşte codul după care limba se organizează în sisteme. Şcolii îi revine sarcina să prelucreze în mod creator aceste premise în sensul completării, diferenţierii şi mai ales al conştientizării limbii, adică posibilitatea de a decoda semnele lingvistice.

Un obiectiv important în predarea aritmeticii îl constituie lărgirea cercului de cunoştinţe, a reprezentărilor şi a noţiunilor elementare de matematică ale copiilor privitor la realitatea înconjurătoare.

Un alt obiectiv îl constituie însuşirea de către copii a instrumentelor de bază ale activităţii matematice (socotit, deprinderi de observare şi de reprezentare a spaţiului).

Al treilea obiectiv principal al activităţii didactice la aritmetică constă în dezvoltarea gîndirii, a curiozităţii şi mobilităţii spre a-i face pe copii capabili să se orienteze cu uşurinţă în cadrul situaţiilor problematice, calităţi indispensabile, recerute de practică şi de societatea de mîine.

Învăţarea matematicii trebuie concepută ca o structură unitară a proceselor esenţiale de însuşire de cunoştinţe noi, de prelucrarea şi utilizarea lor, astfel ca să permită rezolvarea în continuare de sarcini noi. Învăţarea matematicii e necesar să nu se rezume la stocare în memorie a unor cunoştinţe insuficient selectate şi prelucrate. Achiziţionarea de cunoştinţe matematice trebuie să se realizeze pe căi multiple şi variate, iar generalizarea şi utilizarea lor să favorizeze mobilitatea acţiunilor mintale. În procesul de învăţare a matematicii accentul trebuie să cadă pe elaborarea tehnicilor intelectuale de învăţare, să se urmărească sistematizarea şi însuşirea structurilor interne ale cunoştinţelor. În locul repetării mecanice a regulilor matematice, să se asigure explorarea de către copii a ariei de aplicare a acestor reguli şi a căutărilor independente de soluţii. Tehnicile însuşite de copil în procesul de învăţare a matematicii trebuie să fie aplicate în mod autonom, mărind astfel şansele care favorizează reţinerea noilor cunoştinţe matematice.

Activitatea didactică în învăţarea matematicii la clasele I—IV nu trebuie redusă sau canalizată exclusiv spre acumularea de cunoştinţe, dar nici nu trebuie să fie desprinsă cu totul de rezultatele sale cognitive. Achiziţia de noi cunoştinţe trebuie să constituie un suport adecvat pentru o nouă construcţie cognitivă.

Procesul de formare a noţiunii de număr trebuie să înceapă deci cu faza intuitivă, pornind de la acţiunile cu elemente ale mulţimilor finite, de obiecte concrete, spre a corela apoi acţiunile interioare cu cele exterioare, astfel ca printr-o angajare mereu sporită a puterii de abstractizare a elevilor, să se formeze noţiunea de număr.

În vederea sporirii eficienţei în învăţarea matematicii de către elevi, ponderea activităţii învăţătorului trebuie să se deplaseze de la transmiterea directă de cunoştinţe, spre coordonarea procesului de învăţare. Cea mai mare parte din timpul lecţiei urmează a fi acordată de învăţător pentru rezolvări de probleme pedagogice complexe legate de observarea atentă a activităţii elevilor, a reacţiilor în faţa dificultăţilor, a ritmului individual de rezolvare a sarcinilor şi implicit a ritmului de învăţare.

(Din „Îndrumător metodic pentru înlăturarea insucceselor la învăţătură la clasele I—IV", elaborat, sub îndrumarea prof. univ. dr. docent A. CHIRCEV, de AURA BEDELEANU, PETRU DUMITREASĂ, TIBAD LEVENTE, MARIA NICOARĂ, REMENYI ŞANDOR şi VASILE STANCA de la Filiala Cluj a Institutului central de perfecţionare a personalului didactic).

Cum predăm limba engleză la clasa a II-a

Însușirea situațională a structurii limbii

La clasele a II-a ale școlii generale, scrierea — nefiind încă o acțiune complet automatizată, nici în limba maternă — a fost eliminată din sfera de cunoștințe a noii limbi în primele două trimestre de predare. Elevii se familiarizează, în primul rînd, cu sunetele limbii engleze, prin exerciții de pronunție, implicînd sunete de un grad de dificultate progresiv. În această etapă elevii sînt activizați treptat de la simpla repetare în cor și individuală a cuvintelor rostite de profesor, pînă la rostirea cuvîntului care conține perechea minimală a sunetului rostit de profesor. De exemplu : profesorul stabilește opoziția fonetică (k)—(h), apoi pronunță cele două coloane de cuvinte. Elevii ascultă, apoi repetă și în cele din urmă stabilesc oral, sub formă de replică, opoziția dintre sunetul rostit de profesor și perechea lui minimală.

După familiarizarea cu sistemul fonetic al limbii engleze elevii ascultă, repetă și în cele din urmă se familiarizează cu structuri gramaticale ale limbii ce se complică treptat. Acestea constituie scheletul de însușire a unei limbi care permite apoi executarea de diverse tipuri de exerciții structurale — substituiri, transformări, combinări, completări.

Pentru elevii de vîrstă școlară extrem de importantă este încă însușirea situațională a cuvintelor și structurilor. Capacitatea lor de a-și reprezenta noțiuni abstracte fiind redusă, se pornește de la un număr limitat de cuvinte denumind acțiuni, lucruri și calități concrete, importantă fiind stăpînirea modelelor de limbă și folosirea lor. Acest vocabular limitat se folosește însă în structuri cît mai autentice, mai naturale, selectarea lor făcîndu-se în funcție de gradul de utilizare, de frecvență în limba engleză. Nu este cîtuși de puțin necesară traducerea în limba maternă a structurilor respective ; se recurge la acest mijloc numai atunci cînd un grad considerabil de ambiguitate face ca structura respectivă să fie folosită de elevi în situații nepotrivite.

Pentru ilustrarea înțelesului cuvintelor și structurilor se pot folosi desene cît mai simple, stilizate, desenele individuale servesc exclusiv la clarificarea înțelesului cuvintelor ; noțiunile deja învățate sînt sintetizate în desene situaționale, a căror descriere implică folosirea liberă a structurilor însușite. Păpuși, obiecte reale manipulate de profesor pe tablă sau pe un flanelograf (tablou de fetru) ajută simțitor la înțelegerea sensului cuvintelor străine. Pe lîngă aceasta, de mare ajutor sînt calitățile profesorului de a dramatiza prin intonație și gesturi. Înțelesul unui cuvînt poate fi ilustrat, într-o etapă mai avansată, cu ajutorul contextului ; de asemenea, sinonimele și antonimele cuvîntului respectiv se pot folosi cu succes în același scop.

De o eficacitate mult mai mare decît s-ar crede sînt momentele de relaxare pe care profesorul simte că trebuie să le introducă la jumătatea orei : poeziile ritmate, rostite în cor, jocurile sau cîntecele, oferă, timp de cîteva minute, pauza necesară, fără ca elevii să se deconecteze lingvistic.

MIHAELA HRISTU,
Școala generală nr. 3, Slobozia

Bucuria „descoperirii" la destinatarii noilor manuale

O „tactică" diferită

Primul an de predare a limbii engleze la clasa a II-a a fost pentru mine ceva nou, inedit, cu greutățile specifice oricărui început, cu acomodarea la nivelul „celor mici", cu o „tactică" (dacă poate fi numită astfel) complet diferită față de predarea la elevii altor nivele.

Totuși, după o experiență destul de modestă, îmi permit să formulez unele metode și procedee, unele sugestii. De un real folos mi-a fost ajutorul învățătorului, cu care am păstrat un permanent contact, pentru adaptarea metodelor de asimilare a limbii străine la particularitățile de vîrstă ale elevilor.

Munca la clasă pe grupe a fost deosebit de utilă pentru școlari. În decursul orei, absolut toți elevii erau verificați, chestionați, antrenați în discuții, iar randamentul era mult sporit.

Materialul didactic folosit a fost variat și atractiv : ilustrații, tablouri, planșele, picupul, magnetofonul au stîrnit interesul elevilor și au eliminat o serie de procedee mai puțin utile, cum ar fi, de exemplu, traducerea.

Conversația profesor-elev s-a extins la nivelul elev-elev, copiii fiind capabili să se corecteze între ei, să sesizeze greșelile colegilor lor (ascultîndu-și propriile imprimări pe bandă de magnetofon).

Reluarea unor lecții orale în cadrul capitolului de scriere-citire a fost o idee salutară. La acest capitol e necesară, totuși, o sugestie : reducerea unor texte grele, aglomerate, lungi. Am fost nevoită să împart unele lecții de acest fel în două ore, eșalonarea materialului rămînînd în felul acesta constantă.

Fiecare elev a avut posibilitatea să scrie pe tablă, după dictare, să rezolve exerciții de substituire. Temele de casă nu erau supraîncărcate, dar erau zilnice, pentru a obișnui elevii cu scrierea.

Activitatea extrașcolară a antrenat și mai mult școlarii cu care am reușit, în final, să prezentăm un întreg program artistic în limba angleză (cîntece, jocuri, poezii, dialoguri). După părerea mea, introducerea studiului limbii străine a fost deosebit de folositoare pentru dezvoltarea intelectuală a elevilor din clasele mici. Observîndu-i zi de zi, făcînd comparații cu alți elevi, am constatat un mare progres în gîndire, comportare, disciplină.

De mare folos mi-a fost, în predare, manualul, care, cu unele micii modificări (reducerea cîtorva texte și a unor probleme de gramatică) ar fi ideal pentru începătorii din clasa a II-a.

Prof. SORANA COZMEC
Școala generală nr. 5 Tîrgoviște

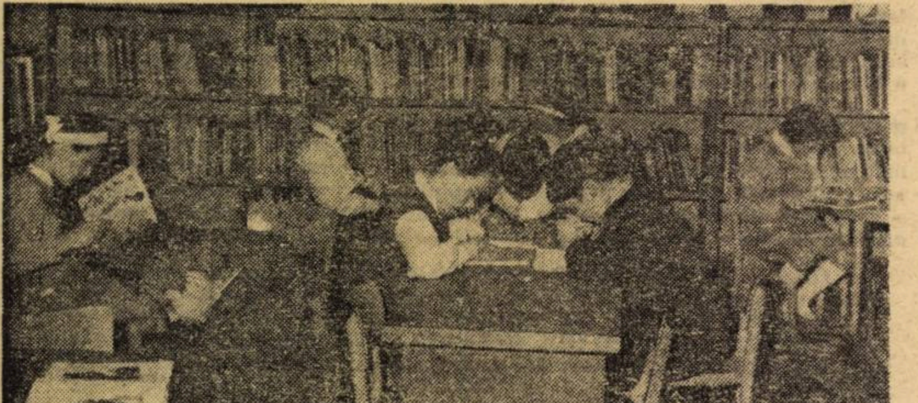
Cărți și „secții" pentru cei mici în bibliotecile mari.

Profesorul, un creator

Experiența la clasele mici m-a convins, și țelurile actuale ale predării unei limbi străine ne impun — ca o condiție esențială — folosirea în predare cu precădere a conversației și exercițiului oral. Conversația și exercițiul oral ajută la formarea automatismelor, îl obișnuiește pe elev cu limba, cu inflexiunile și spiritul ei.

Am constatat că exercițiul oral și conversația nu se pot face la această vîrstă cu succes dacă sînt brodate pe teme aride, ca pentru elevii mari sau pentru adulți (ca multe din acelea inserate în manual). Asemenea teme obosesc și plictisesc la clasa a II-a, ceea ce este egal cu ratarea lecției. În schimb, mici întîmplări hazlii, din viața copiilor, a animalelor pe care le îndrăgesc sau care îi interesează etc., pot constitui subiecte de discuții cu clasa, ele captîndu-l pe elev și făcîndu-l mereu prezent în conversație. Foarte agreate — și în același timp utile în special în etapele de consolidare — sînt poezioarele și textele foarte ritmate. Ele se învață ușor, cu plăcere și pot fi repetate de către copii la infinit, fără un efort special de memorie. Este suficient ca elevul mic să audă primul cuvînt dintr-un vers, ca să-ți spună poezia întreagă. Aceasta, bineînțeles, în folosul fixării și consolidării deprinderilor de exprimare în limba respectivă.

În același timp, m-am slujit frecvent și de cîntece. Acestea ne ajută să prevenim monotonia care este dușmanul cel mai rău al predării. În plus, învățînd să cînte în limba engleză, copiii nu numai că-și îmbunătățesc posibilitățile de exprimare, vocabularul, dar pot cunoaște cîte puțin din natura și spiritul ei. Lecția nu trebuie să poarte amprenta solemnității și a lipsei de căldură, iar cîntecul o înviorează, creează o atmosferă foarte favorabilă unei activități apropiate, unei colaborări strînse, bazate pe afectivitate, între clasă și catedră. Din acest motiv consider cîntecul foarte important în predarea englezei, mai ales cînd e vorba de elevii de 7—8 ani. Trebuie avut în vedere să corelăm cîntecul cu diferite situații create în clasă, sau cu imagini, ilustrații sau desene pe tablă (de exemplu, desene executate de elev în timp ce interpretează cîntecul). Cîntecele pe care le folosesc la clasă sînt de obicei alcătuite de mine sau luate din cărțile de muzică sau din folclorul copiilor.

Arătam mai sus că, în timp ce cîntăm, putem să ne folosim și de desen, care este un alt mod de exprimare predilectă a copiilor de această vîrstă ; desenul îl folosesc însă nu numai însoțit de cîntec. Pentru verificarea și fixarea unor cunoștințe, obișnuințe de limbă și deprinderi, am utilizat adeseori, de pildă, desenele făcute de copii la tablă după cele ce le povesteam eu — în engleză, firește — sau povestirile, redate tot în engleză, de elevi, după ceea ce desenam eu la tablă.

Un mare efect instructiv la clasa a II-a a avut exercițiul făcut pe bază de comenzi : comenzi privind diferite activități în clasă, de felul : Go to the door ; Open the door ; Write on the blackboard ; Sing a song ; Give me a red pencil ; Give Nick a big rubber. Sau : Hands up ; Hands in the pockets; Hands on the desk ; Hands down.

Am folosit după cîntece sau poezii comenzi privind activitățile din grădină : This is how we dig the ground ; This is how we pick the flowers.

În fiecare oră am avut grijă să adaug 2—3 comenzi noi, îmbogățind astfel bagajul lexical al copilului.

Bineînțeles, o lecție alcătuită din elemente atît de variate — din care am arătat doar cîteva — alese în conformitate cu particularitățile vîrstei, clasei, elevilor chiar — îi solicită profesorului un volum mare de muncă, o pregătire prealabilă minuțioasă. Aceasta cu atît mai mult cu cît manualul nu constituie pentru profesorul de la clasa a II-a, un exemplu și un ghid consistent pentru munca la catedră. Desenele din carte nu sînt clare, culorile sînt destul de incerte încît copilul nu le distinge și atunci se creează confuzii de limbă.

Dat fiind faptul că mulți profesori care predau engleza la copiii mici nu au primit în facultate nici un fel de îndrumare în acest sens, că nici Editura didactică și pedagogică nu le pune la dispoziție materialul documentar și auxiliar predării, de care este nevoie — ar fi bine să se organizeze măcar niște cursuri de inițiere, în care profesorii să capete îndrumări practice, concrete pentru desfășurarea lecțiilor.

Prof. STELUȚA ISTRĂTESCU
Școala generală nr. 5, Pitești

(Urmare din pag. I)

asigure bunăstarea materială și înnobilarea spirituală a maselor.

Cele relatate mai sus dovedesc că spiritul filozofic, ca explicație teoretică supremă, a fost dublat și de elemente ale atitudinii omului față de realitate, ale elaborării unor judecăți de valoare, de apreciere a fenomenelor consumului natural, uman și social Ca „atitudine valorificatoare", filozofia oferă practicii umane comandamente care se recomandă acțiunii. Societatea noastră socialistă se construiește și se dezvoltă nu numai în conformitate cu condițiile social-economice date, ci și în perspectiva de nestrămutat a unei filozofii.

Filozofia nu și-a putut îndeplini această misiune importantă, decît în măsura în care a avut posibilitatea să se manifeste sub forma unei gîndiri libere, nesupuse altor comandamente decît acelora pe care i le impune evidența faptelor și lumina argumentelor raționale neconstrînse de nici o presiune dogmatică.

Din cele spuse pînă aci rezultă că filozofia este o teorie a existenței (domeniu denumit antologie), **o teorie a cunoașterii (sau gnoseologie) și o teorie a valorii (axiologie), a modurilor omului de a aprecia fenomenele realității, de a-și aprecia în același timp (locul și rolul) propriilor sale creații.** Sub toate aceste aspecte, filozofia îl ajută pe om să-și lămurească problemele cele mai mari pe care i le ridică prezența sa în lume, pe care i le pune dialogul permanent dintre sine și realitate. Filozofia trebuie să ducă în final la înțelegerea corectă a raportului omului cu lumea, a sensurilor majore ale vieții lui.

3. UTILITATEA STUDIERII FILOZOFIEI

Filozofia oferă **o concepție despre lume** și în același timp un sistem de convingeri generatoare de atitudini în practica socială.

Cu alte cuvinte, filozofia intensifică la maximum conștiința poziției omului în ansamblul social-politic, claritatea îndatoririlor pe care le are în viața concretă, idealurile pentru care se simte atras să militeze, adică acelea care pot constitui „destinul" său în lume, sensul vieții sale.

Filozofia este aceea care îl învață pe om să mediteze asupra a tot ceea ce există în jurul său, să aibă o atitudine conștientă și liber consimțită în tot ceea ce-l angajează în plan concret ; îi ajută să fie nu numai o persoană liberă în idei și opțiuni, ci o personalitate care acționează nu după impulsuri externe, ci după rațiuni și opțiuni interioare.

Filozofia lărgește mult orizonturile spirituale ale insului uman; îi dă posibilitatea să poată trece dincolo de problemele personale și să dezbată problemele mari ale colectivității umane, să se angajeze în ele, să se debaraseze astfel de tentațiile egoismului și să se ofere generos, altruist unor idealuri mai înalte, care privesc clasa socială, poporul din care face parte și chiar umanitatea.

Studiul filozofiei constituie un excelent exercițiu de abilitate intelectuală ; prin el avem ocazia să urmărim eforturile și realizările unor mari gînditori, să învățăm de la ei și în același timp să le vedem și lipsurile sau chiar erorile. Ce mare satisfacție spirituală îți oferă lectura unui Heraclit, Aristotel, Epicur, Bacon, Descartes, Kant, Hegel, Marx, Engels, Lenin, gînditori plini de patosul căutării adevărului, angajați în elucidarea marilor probleme ale omului, în raport cu universul, cu viața !

Istoria filozofiei ne sugerează și relativitatea pozițiilor teoretice existente în mai toate rezolvările date problemelor. Acest lucru ne îndeamnă la prudență și modestie, la spirit critic și exigență, ne obligă la cercetare neîncetată și la argumentarea mereu controlată. Studiul filozofiei ascute spiritul critic, inteligența simțindu-se angajată într-un „joc" rațional de mare rezonanță și în același timp de mare adîncime umană.

Marii gînditori au sintetizat înțelepciunea epocii în care au trăit. Ei au dat expresie acestei înțelepciuni în recomandări etice, deseori profunde și convingătoare pentru corectarea și orientarea vieții personale. Chiar biografiile marilor filozofi constituie uneori modele nepieritoare de dăruire a vieții lor unor scopuri înalte și nobile care vizau îmbogățirea vieții spirituale, perfecționarea personalității umane și mersul înainte al omenirii.

LECTURĂ

„Noi aceștia mai în vîrstă, care ne-am maturizat în mijlocul timpurilor, vă putem considera ca fericiți pe dumneavoastră a căror tinerețe se împlinește acum, în zile pe care dumneavoastră le puteți dărui mai fără grijă decît noi odinioară adevărului și științei. Eu mi-am consacrat științei viața, și mă bucur că mă aflu într-un loc de unde pot colabora în măsură mai mare și într-un cerc de acțiune mai extins decît pînă acum la răspîndirea și la animarea interesului mai înalt față de știință, putînd contribui în același timp la introducerea dumneavoastră în această muncă. Sper că voi reuși să cîștig încrederea dumneavoastră și s-o merit. Dar inițial nu îmi este îngăduit altceva decît ca dumneavoastră să veniți cu încredere față de știință și încredere în dumneavoastră înșivă.

Curajul adevărului, credința în puterea spiritului constituie prima condiție a filozofiei... Despre măreția și puterea spiritului său nu-și poate face omul o idee suficient de mare, iar avînd această credință nu există nimic atît de tare și de rezistent, încît spiritul omului să fie incapabil să-l deschidă. Esența universului, la început ascunsă și închisă, nu are nici o forță care ar putea opune rezistență curajului cunoașterii. Această esență să se descopere în fața cunoașterii, să-și desfășoare bogăția și adîncimile înaintea acesteia și să i le dea ei spre a se bucura de ele". **(Hegel, Prelegeri de istorie a filozofiei,** vol. I., București, Editura Academiei, 1962, p. 7).

„Prima condiție pentru o cercetare filozofică este să ai un spirit liber, cutezător **(Marx, Scrieri din tinerețe).**

„Pornim de la faptul că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, progresul general al țării nu se poate realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, pe baza celei mai înaintate concepții despre lume și viață, materialismul dialectic și istoric".

(Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România, Editura politică, București, 1973, p. 36).

ÎNTREBĂRI

1. Ce este filozofia ?
2. Explicați în ce constă deosebirea dintre cunoașterea filozofică și cunoașterea cu ajutorul științelor particulare !.
3. În ce constă atitudinea valorificatoare (axiologică) a filozofiei ?
4. Pentru ce este necesar studiul filozofiei ?

(Urmare din pag. a VI-a)

senzorialului și raționalului. Relativ și absolut în cunoaștere. Problema adevărului. Practica — criteriu al adevărului. Unitatea dintre teorie și practică. Conștiință, atitudine, acțiune, creație.

Conștiința socială și formele conștiinței sociale. Conștiința socială. Dialectica raportului între existența socială și conștiința socială. Conștiința — produs al vieții sociale. Nivele și forme ale conștiinței sociale. Conștiința politică. Conștiința juridică și dreptul. Morala — formă a conștiinței sociale. Știința și rolul ei în dezvoltarea societății. Esența revoluției științifico-tehnice contemporane. Arta și funcțiile ei. Religia — reflectare denaturată a realității. Filozofia — ca formă a conștiinței sociale. Documentele P.C.R. cu privire la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste.

Filozofia și problematica omului contemporan. Esența umană. Umanismul militant al filozofiei marxiste. Omul — ființă creatoare. Personalitatea și dezvoltarea multilaterală a personalității — obiectiv major al Programului P.C.R. de construire a socialismului și comunismului în România.

Lecție în cabinetul de istorie

Cabinetul de științe sociale

— Bibliografie —

Spre a veni în sprijinul profesorilor de științe sociale, publicăm mai jos o scurtă selecție (întocmită de Lörincz Ștefan, de la Casa corpului didactic din Tg. Mureș), a unor titluri de articole apărute în presă despre rolul, locul și funcționalitatea cabinetelor de științe sociale.

Ele abordează aspecte teoretice și practice ale folosirii acestui modern instrument de învățămînt, transmit modalități de lucru și experiența dobîndită de profesori în utilizarea lor.

Antonescu Nae : Cabinetul — centru metodic și științific. „Tribuna școlii", anul II, nr. 46, 29 aprilie 1972, p. 7.

Apostol Gheorghe P. : Cabinetele de științe sociale — instrument al modernizării și creșterii procesului instructiv-educativ. „Tribuna școlii", anul I, nr. 27, 11 dec. 1971, p. 7.

Burtan Florin : Funcționalitatea și organizarea cabinetului de științe sociale. Revista de pedagogie, anul XXI, nr. 1, ian. 1972, p. 60—63.

Căldare Valerian : Documentele de partid și structura lecției și cabinetului. „Tribuna școlii", anul III, nr. 83, 17 febr. 1973, p. 7.

Costea Ioan : Cum am alcătuit materialele grafice ale cabinetului. „Tribuna școlii", anul III, nr. 82, 10 febr. 1973, p. 5—6.

Demea V. : Lecția de recapitulare finală în cabinetul de științe sociale. „Tribuna școlii", anul III, nr. 99, 9 iunie 1973, p. 5—6.

Dinulescu Florica : O inițiativă valoroasă : cabinetele de științe sociale în școli. „Scînteia", anul XLI, nr. 9010, 6 ian. 1972, p. 4.

Dobrescu Paul : Cabinetele de științe sociale — mai activ integrate în procesul de învățămînt. Scînteia, anul XLI, nr. 9180, 16 iunie 1972, p. 4.

Dobrescu Paul și Iordăchescu Mihai : Cabinetele de științe sociale — nu simple expoziții, ci organisme vii, integrate procesului de învățămînt. „Scînteia", anul XLI, nr. 9047, 3 febr. 1972, p. 6.

Drăgan Alexandru : Experiența unui cabinet de științe sociale. „Tribuna școli", anul II, nr. 43, 8 apr. 1972, p: 6—7.

Drăgan Alexandru : Planificarea muncii profesorului de științe sociale în contextul funcționalității complexe a cabinetului. „Tribuna școlii", anul III, nr. 78, 13 ian. 1973, p. 6—7.

Enache Ion : Modalități de folosire a cabinetului. „Tribuna școlii", anul III, nr. 80, 27 ian. 1973, p. 6—7.

Ludușan Traian Liviu : Repere în organizarea cabinetului de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 46, 29 apr. 1972, p. 7.

Octavian Ana : „Erori" în funcționalitatea cabinetelor de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 40, 18 mart. 1972, p. 5.

Profeanu Nicolae : Conținutul și funcționalitatea cabinetului de științe sociale. „Revista de pedagogie", anul XXI, nr. 3, mart. 1972, p. 38—43.

Roșeanu Rodica : Lecții viabile de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 60, 9 sept. 1972, p. 3.

Ruță Georgeta : Constituirea cabinetelor de științe sociale. „Scînteia tineretului", anul XXVII, nr. 6964, 7 oct. 1971, p. 1, 4.

Soloviev Ilie : Un cabinet de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 31, 15 ian. 1972, p. 11.

Stupcanu Aurora : Funcționalitatea cabinetului de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 37, 26 febr. 1972, p. 3.

Turcu Dorina : O sursă de informare, un cadru de dezbateri — cabinetul de științe sociale „Scînteia tineretului", anul XXVIII, nr. 7070, 9 febr. 1972, p. 5.

Ursu Tudor : Ecouri pe marginea unei mese rotunde cu tema : Lecția în cabinetul de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 48, 13 mai 1972, p. 7.

Verdeș Monica : Lecția în cabinetul de științe sociale. „Tribuna școlii", anul II, nr. 45, 22 apr. 1972, p. 6—7.

Tematica pentru învățămîntul ideologic al cadrelor didactice (1973 — 1974)

Venind în sprijinul activității de pregătire politico-ideologică a cadrelor didactice, de perfecționare în domeniul specialității fiecăruia prin posibilitățile pe care le creează cristalizarea unei gîndiri marxist-leniniste și a unei conștiințe socialiste, revista noastră va publica în următoarele numere, în paginile suplimentului de științe sociale, materiale ajutătoare pentru învățămîntul ideologic, referitoare la orientarea și documentarea cititorilor în problemele actuale ale politicii creatoare a partidului nostru, accentuînd semnificația deosebită a ultimelor documente de partid și de stat, de o importanță covîrșitoare pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

În numărul de față menționăm — în sprijinul propagandiștilor și cursanților — recomandările pe teme pentru seminariile de învățămînt ideologic al cadrelor didactice pentru anul școlar 1973—1974.

TEMA 1

Preocupări actuale ale P.C.R. pentru perfecționarea formelor și metodelor de exercitare a rolului conducător al partidului. Plenarele C.C. al P.C.R. din februarie-martie și iunie 1973 cu privire la creșterea necontenită a rolului conducător al partidului în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

TEMA 2

Politica P.C.R. — expresie vie a aplicării creatoare a marxism-leninismului la condițiile țării noastre. Contribuția partidului nostru la dezvoltarea și îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare a clasei muncitoare.

TEMA 3

Dinamismul creșterii economice, progresul rapid al întregii vieți sociale — caracteristici definitorii ale evoluției României contemporane. Îndeplinirea cincinalului înainte de termen — condiție fundamentală a accelerării progresului social-economic, sarcină de onoare a fiecărui colectiv de muncă.

TEMA 4

Conducerea planificată a activității economico-sociale în țara noastră. Orientările și sarcinile stabilite de Conferința Națională a P.C.R. privind creșterea rolului factorului conștient în înfăptuirea programului partidului și îmbunătățirea în continuare a planificării economico-sociale. Rolul și funcțiile Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

TEMA 5

Creșterea economică și implicațiile sale asupra mediului înconjurător. Preocuparea P.C.R. pentru protejarea mediului ambiant, a condițiilor optime de viață, pentru combaterea poluării și efectelor nocive ale progresului tehnologic. Legea privind protecția mediului ambiant.

TEMA 6

Semnificația măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973 pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în etapa actuală.

TEMA 7

Partidul Comunist Român — continuatorul tradițiilor de luptă ale poporului român pentru libertate socială și națională, al mișcării muncitorești și democratice din România. Concepția partidului nostru cu privire la aprecierea trecutului istoric al poporului nostru.

TEMA 8

Sensul contemporan al spiritului revoluționar și al patriotismului socialist. Angajarea plenară a tineretului în eforturile creatoare ale întregului popor — formă superioară de manifestare a responsabilității sociale, a spiritului revoluționar și a patriotismului tinerei generații.

TEMA 9

Rolul femeii în societatea noastră. Măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973, cu privire la promovarea tot mai activă a femeilor în viața social-politică a țării și îmbunătățirea condițiilor lor de muncă și viață.

TEMA 10

Educarea materialist-științifică a tineretului școlar și universitar — funcție importantă a procesului de învățămînt.

TEMA 11

Mutații și schimbări în direcția destinderii și colaborării, a afirmării politicii de independență națională a popoarelor, a participării tuturor statelor la soluționarea problemelor internaționale. Contribuția României la dezvoltarea relațiilor de colaborare și înțelegere între popoare, la consolidarea păcii și securității în Europa.

TRIBUNA ȘCOLII
Nr. 109
15 septembrie 1973

Științe sociale

CONSULTAȚII ● RECOMANDĂRI METODICE ● DEZBATERI ●
ÎNVĂȚĂMÎNTUL IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Ultimele documente de partid și cu deosebire Plenara C.C. al P.C.R. din 18 — 19 iunie a.c. au subliniat importanța deosebită pe care o au științele sociale în învățămîntul nostru, faptul că ele reprezintă piatra unghiulară pentru însușirea și înțelegerea tuturor fenomenelor economice, culturale și sociale.

Între disciplinele sociale, filozofia ocupă un loc de frunte. Pentru a veni în ajutorul profesorilor care predau această disciplină în licee publicăm în acest număr primele trei lecții din manualul de filozofie pentru anul III, care va fi difuzat după deschiderea anului școlar.

Obiectul și definiția filozofiei

1. FILOZOFIA — CONCEPȚIE GENERALĂ DESPRE LUME

De-a lungul veacurilor conceptul de filozofie a fost utilizat cu înțelesuri diferite. Conținutul lui s-a modificat într-o oarecare măsură de la o epocă la alta sau de la un gînditor la altul. El și-a păstrat totuși anumite trăsături, permițînd astfel delimitarea a ceea ce este filozofia în fapt de alte preocupări ale spiritului uman. În întreaga sa istorie, filozofia, ca domeniu specific al vieții spirituale, s-a înfățișat ca o străduință de cunoaștere a lumii în totalitatea ei. În creația sa filozofică omul a urmărit și urmărește elaborarea unei concepții de ansamblu asupra realității, a unei explicații care să dezvăluie legăturile cele mai intime care există între lumea lucrurilor și aceea a ideilor, între universul fizic și cel spiritual cu toată multitudinea lor de manifestări și semnificații.

Filozofia se delimitează astfel de științele particulare prin faptul că fiecare dintre acestea oferă cunoștințe numai despre una sau alta din categoriile de fenomene ale realității. Astronomia are ca obiect de studiu natura și configurația corpurilor cerești, fizica — universul proceselor fizice ; biologia cu ramurile ei studiază fenomenele vieții, sociologia se ocupă de comunitățile umane, de om în raporturile lui cu ceilalti oameni etc. Toate științele particulare ale naturii sau societății au caracter mai concret, descriu și explică doar anumite zone sau aspecte ale realității. Filozofia, avînd ca obiect realitatea în ansamblu, caută să descopere esența acesteia, legile cele mai generale ale manifestărilor ei. Cu alte cuvinte, filozofia elaborează adevărurile cele mai adînci, cele care ne pot oferi o înțelegere mai deplină a adevărurilor parțiale și o concepție de sinteză, superioară, asupra existenței în general.

Ceea ce mai deosebește apoi cunoașterea filozofică de cea științifică constă în faptul că ea nu este doar o cunoaștere a realității, ci și o cunoaștere a cunoașterii. Fiind teorie a existenței, filozofia este și teorie a cunoașterii, a naturii izvoarelor, condițiilor ; metodelor, limitelor și valorii acesteia.

2. FILOZOFIA CA ATITUDINE VALORIFICATOARE

Filozofia nu este numai cunoaștere. Chiar sensul inițial al termenului este acela de „iubire de înțelepciune", iar înțelepciune înseamnă, pe lîngă o cunoaștere a lucrurilor și a oamenilor, și o chibzuită apreciere a tot ceea ce ne înconjoară, ca și o comportare adecvată împrejurărilor.

În această ordine de idei, filozofia s-a interesat de individul uman ca atare, de rostul lui în lume, de sensul vieții lui, de fericirea la care are dreptul să aspire și să și-o realizeze. Aceasta a fost încă una din problemele principale pe care și-au pus-o aproape toți filozofii de seamă din toate timpurile. Filozofia s-a interesat de ordinea social-politică a vremii respective, a pus problema legilor, a dreptății și a nedreptății, a valorii structurii sociale a epocii militînd pentru sau împotriva ei. Încă în antichitatea greacă, sofiștii ca și Socrate, Platon și alții, și-au exprimat dezacordul cu legiuirile și instituțiile tradiționale, filozofii secolului al XVIII-lea au militat pentru răsturnarea rînduielilor feudale, iar Hegel, prin unele poziții ale lui, a susținut statul prusac. Marx și Engels și-au îndreptat întreaga lor putere de gîndire și militantismul lor revoluționar spre răsturnarea definitivă a orînduirii capitaliste și trecerea la o nouă orînduire, care să înlăture exploatarea, să realizeze libertatea de gîndire și acțiune, să

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag. a III-a)

București, Editura politică, 1967, p. 342).

„După cum au răspuns, într-un sens sau în celălalt, la această întrebare, filozofii s-au împărțit în două mari tabere. Cei care au susținut primordialitatea spiritului față de natură și care au admis deci, în ultimă instanță, o creație a lumii într-un fel sau altul — și această creație este adeseori la filozofi, bunăoară la Hegel, mult mai încîlcită și mai absurdă decît în creștinism — au format tabăra idealismului. Ceilalți, care au considerat natura ca primordială, aparțin diferitelor școli ale materialismului“ (Ibidem, *p. 343).*

ÎNTREBĂRI

1. Care este problema fundamentală a filozofiei ?

2. Ce răspuns dă materialismul la această problemă ?

3. În ce constau soluțiile propuse de idealism ?

4. Ce înseamnă a gîndi dialectic realitatea ?

5. În ce constă modul metafizic de gîndire a realității ?

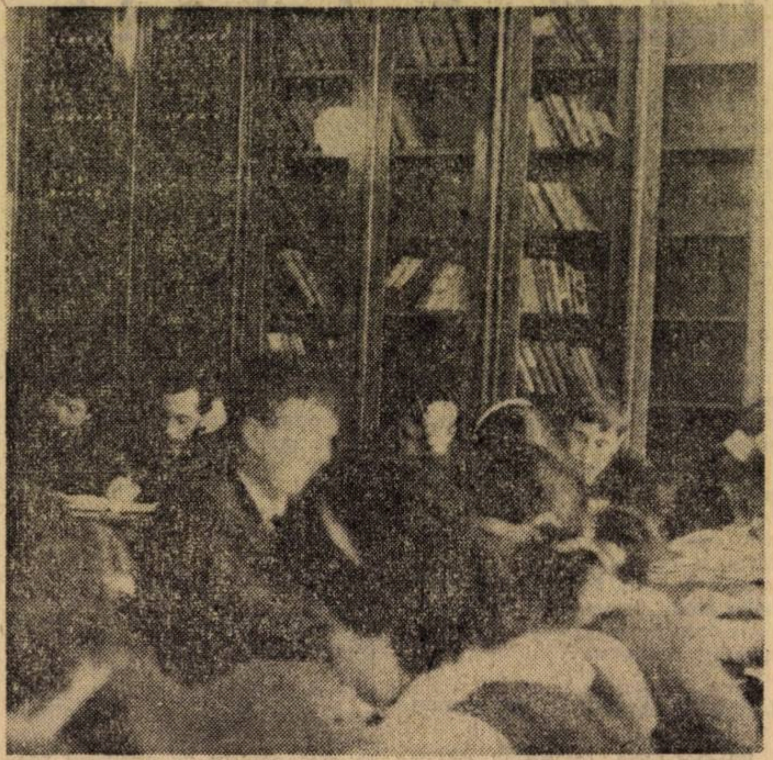

Lectură în cabinetul de filozofie al Liceului „Ion Neculce“ din Capitală

Condiționarea social-istorică a gîndirii filozofice

O cercetare științifică a gîndirii filozofice privită în dezvoltarea ei istorică presupune aflarea cauzelor care au determinat atît apariția acestei gîndiri cît și natura — materialistă sau idealistă — a diverselor concepții. De asemenea o astfel de cercetare presupune și explicarea diferitelor etape ale dezvoltării istorice a gîndirii filozofice.

Cauzele apariției și dezvoltării istorice a filozofiei rezidă în fenomene și stări de ordin social, economic, politic, științific-cultural. Filozofia și știința au apărut numai la un anumit nivel de dezvoltare a societății, cînd aceasta s-a împărțit în clase, cînd au fost acumulate bogății ca urmare a exploatării maselor de sclavi, s-au dezvoltat civilizația și cultura. În aceste condiții, interesul pentru cunoștințe științifice și tehnice avea ca mobil realizarea unor avantaje materiale și mai mari, prin aplicarea acestor cunoștințe în producția agricolă, meșteșuguri, navigație, construcții. Filozofia — care, dealtfel, îngloba la început și multă vreme după aceea toate științele particulare — a apărut în centrele orășenești cele mai civilizate și mai bogate, unde existau condiții pentru a se medita mai în voie asupra universului, a elementului sau elementelor componente ale realității, asupra fenomenelor naturii, vieții omenești, a conduitei în viață, a fericirii, a celei mai bune forme de guvernare etc. Filozofia are prin urmare origine și funcție socială. Se cere deci ca, pentru o bună explicare și înțelegere a concepțiilor filozofice, să avem în vedere de fiecare dată condițiile istorice ale epocii, starea economică, socială și politică a societății în care acestea au apărut, caracterul și particularitățile luptei de clasă, nivelul dezvoltării științei, influența ideilor filozofice anterioare.

1. IMPORTANȚA ȘI LIMITELE FACTORULUI ECONOMIC

Factorul social-economic este în cele din urmă determinant în formarea conștiinței umane, a concepțiilor și ideilor omului. Acest mare adevăr științific l-a dezvăluit Marx, care spune : „Nu conștiința oamenilor este aceea care le determină existența, ci invers : existența lor socială le determină conștiința“. Acest adevăr este pe deplin valabil și în ceea ce privește filozofia. Dar această determinare nu a însemnat pentru clasicii marxismului — cum arată Engels în *Scrisoarea către Bloch* — că factorul economic este singurul care determină istoria, nici că această determinare, în ultimă instanță, se manifestă mecanic și direct. În acest cadru, trebuie să avem în vedere că determinarea socială a ideilor filozofice nu este un fenomen simplu și de aceea nici nu comportă o dezlegare simplistă. Chiar originea de clasă a unui filozof nu este prin ea însăși un indicator sigur cu privire la orientarea sa filozofică. De asemenea, structura intelectuală, personalitatea gînditorului, volumul și natura informației sale științifice își pun în mod sigur o amprentă pronunțată asupra concepției filozofice pe care și-o formează.

(Continuare în pag. a V-a)

(Urmare din pag. a IV-a)

2. De la apariția lor și pînă astăzi, cele două linii „partidele în filozofie“ — cum le-a denumit Lenin, materialismul și idealismul — s-au aflat în permanentă luptă. Această luptă de idei reflectă, în ultima instanță, lupta de clasă din orînduirile sociale bazate pe clase antagoniste. În această luptă, materialismul reprezintă, în general, clasele sociale în ascensiune, forțele sociale înaintate, progresiste, interesate în dezvoltarea producției, în dezvoltarea științei. Idealismul, dimpotrivă, reprezintă, în general, concepția claselor sociale în declin, a forțelor sociale perimate, conservatoare, reacționare. Încercările pe care le fac mai toți istoricii burghezi de a ignora această opoziție și luptă dintre materialism și idealism, precum și cauza ei de clasă, sînt neștiințifice, în afara adevărului istoric.

Originea socială, de clasă, a unui gînditor poate fi în general un indiciu asupra uneia dintre sursele ideilor sale, dar acesta este valabil numai în cazul în care gînditorul respectiv rămîne fidel întrutotul intereselor și ideologiei clasei din care provine. Altfel stau, desigur, lucrurile cînd gînditorul se desprinde de propria sa clasă și adoptă poziția politică și concepția despre lume a altei clase. Astfel de cazuri au existat de-a lungul istoriei filozofiei.

Elaborîndu-se în societate, viziunile filozofice nu sînt și nu pot fi străine de marile frămîntări sociale ; de confluențele economice și politice ale oamenilor, ale modurilor lor de a se grupa. Ideile filozofice, oricît de abstracte și de pure ni s-ar părea, vizează, apără sau condamnă pozițiile de ordin economic și politic ale grupărilor sociale mari. Situarea spontană sau conștientă, mărturisită sau nemărturisită, a unui filozof sau a unei linii filozofice pe punctul de vedere al unui anumit grup social exprimă *partinitatea* filozofiei. Filozofia nu poate fi nepartinică chiar și atunci cînd unii filozofi sau unele curente filozofice afirmă pretenția situării lor pe deasupra pozițiilor de clasă și de partide, ci promovează o anumită partinitate, exprimă și apără interesele de ordin general ale unui anumit grup de oameni. E vorba însă în acest caz de interese restrînse, retrograde, de o partinitate mascată, voalată. Filozofia marxistă își proclamă deschis și conștient caracterul partinic, însușirea ei de a fi filozofie a clasei muncitoare. În orice mod de promovare a partinității, avea de-a face cu extensiuni și incursiuni ale filozofiei în politică și ale politicii în filozofie. Dealtfel, între aceste două domenii de viață spirituală au fost întotdeauna raporturi foarte strînse.

3. IZVOARE TEORETICE

Un rol important în constituirea concepției filozofice și în dezvoltarea ascendentă a gîndirii filozofice l-au avut și îl au cunoștințele științifice care au deschis de multe ori orizonturi hotărîtoare mediației filozofice, sprijinind-o în formarea unor concepții tot mai apropiate de realitate.

Nu trebuie trecută cu vederea influența pe care o exercită, unele asupra altora, concepțiile filozofice, privite bineînțeles în succesiunea lor. Fiecare filozof s-a interesat de ceea ce au gîndit filozofii dinaintea lui, avînd fie o poziție de acceptare, fie de respingere a tezelor enunțate de aceștia. Dar nu putem explica un filozof sau un sistem filozofic numai pe baza ideilor gînditorilor anteriori, deși în multe cazuri aceste influențe sînt vizibile.

Mai poate fi adăugat și un factor interior, care ține chiar de gîndirea filozofului. Gîndirea reflectă realitatea prin noțiuni, care uneori, sînt destul de abstracte, adică nu se însoțesc de imaginea sau reprezentarea concretă a obiectului lor. Acei dintre filozofi care consideră permanent aceste noțiuni ca semnificînd existența unor obiecte corespunzătoare, înafara gîndirii, rămîn pe poziții materialiste, iar cei care, dimpotrivă, alunecă pe panta considerării acestor elemente ale gîndirii ca existente dincolo de gîndire, confundîndu-le cu obiectele materiale sau, mai degrabă, substituindu-se acestora, trec pe poziții idealiste.

Dar, după cum s-a precizat mai înainte, în cele din urmă toți acești factori care acționează în procesul formării unei concepții filozofice au la bază condiții social-economice pe care trebuie să le considerăm factorii cei mai puternici ce determină apariția și dezvoltarea istorică a gîndirii filozofice.

LECTURĂ

„...Potrivit concepției materialiste a istoriei, factorul hotărîtor în istorie este, în ultimă instanță, producerea și reproducerea vieții reale. Nici Marx, nici eu n-am afirmat vreodată mai mult. Și dacă cineva denaturează această aserțiune susținînd că factorul economic este singurul hotărîtor, preface teza de mai sus într-o frază goală, abstractă și absurdă. Situația economică este baza, dar diferitele elemente ale suprastructurii : formele politice ale luptei de clasă și rezultatele ei — constituțiile date de clasa biruitoare după cîștigarea luptei etc. —, formele juridice, fără a mai vorbi de oglindirea tuturor acestor lupte reale în mințile participanților, teoriile politice, juridice, filozofice, concepțiile religioase și dezvoltarea lor ulterioară într-un sistem de dogme, toate aceste elemente exercită, de asemenea, o influență asupra desfășurării luptelor istorice și determină, în multe cazuri, în special forma lor. Există aici o interacțiune a tuturor acestor factori, în cadrul căreia mișcarea economică, creîndu-și drum prin mulțimea nesfîrșită de întîmplări... se impune în cele din urmă ca ceva necesar“.

(Engels către Joseph Bloch la Königsberg (fragment) ; în : Marx-Engels, Opere alese, vol. 2, București, Editura politică, 1967, p. 459—460).

„De faptul că uneori tinerii dau laturii economice mai multă importanță decît i se cuvine, sîntem vinovați în parte noi înșine, Marx și cu mine. Față de adversari a trebuit să accentuăm acest principiu fundamental, pe care ei îl negau și n-am avut întotdeauna vreme, loc și prilej să acordăm suficientă atenție celorlalți factori care participă la această interacțiune,..“ (Ibidem, p. 461).

ÎNTREBĂRI

1. Ce înseamnă cercetarea științifică a filozofiei ?

2. Care sînt factorii explicativi ai concepțiilor filozofice și ai dezvoltării istorice a gîndirii filozofice ?

3. Prezentați rolul factorului economic în explicarea gîndirii filozofice.

4. În ce constă caracterul de clasă al concepțiilor filozofice.

5. Care sînt izvoarele teoretice ale concepțiilor filozofice și în ce măsură devin cauze explicative ale acestora ?

TEMATICILE ORIENTATIVE

Ca răspuns la întrebările unor cititori, comunicăm că în anul școlar 1973—1974, sînt în vigoare tematicile orientative ale programelor de științe sociale utilizate în anul școlar precedent — inclusiv tematica orientativă a programei de filozofie pentru anul III al liceului de cultură generală.

Publicăm, mai jos, Proiectul tematicii orientative pentru anul școlar 1974—1975 a programei de filozofie la anul III (cu 2 ore de predare săptăminal), invitind cititorii revistei să il studieze cu atenție și să trimită observațiile și sugestiile ce le au de făcut Direcției științelor sociale, activităților educative și sportive — Ministerul Educației și Învățămintului, str. Nuferilor nr. 30 București.

PROIECT

TEMATICA DE FILOZOFIE

pentru anul școlar 1974—1975

— 2 ore pe săptămînă —

I INTRODUCERE

Obiectul și definiția filozofiei. Problema fundamentală a filozofiei. Liniile fundamentale în dezvoltarea gîndirii filozofice. Condiționarea social-istorică a gîndirii filozofice. Partinitatea filozofiei.

Relația dintre filozofie și alte forme ale conștiinței sociale. Filozofia și societatea.

Materialismul dialectic și istoric — filozofie a epocii de trecere la comunism. Misiunea istorică și funcțiile filozofiei marxiste. Importanța studierii filozofiei.

II. ELEMENTE DE ISTORIE A FILOZOFIEI

Filozofia în antichitate. Filozofia Orientului antic. Filozofia în Grecia antică. Filozofia în Roma antică. Principalele caracteristici ale luptei dintre materialism și idealism în filozofia antică.

Filozofia în Evul mediu. Continuarea tradițiilor materialiste în opoziție cu gîndirea idealistă și religioasă.

Filozofia modernă. Filozofia Renașterii. Umanismul Lupta dintre materialism și idealism în secolul al XVII-lea. Iluminismul și materialismul sec. al XVIII-lea. Filozofia clasică germană. Socialismul utopic și democratismul revoluționar. Reacția iraționalistă în filozofia de la mijlocul secolului al XIX-lea. Pozitivismul.

Filozofia românească în secolele XV-XVIII și prima jumătate a secolului al XIX-lea. Gîndirea social-politică și filozofică în perioada revoluției de la 1848.

Marxismul — treaptă superioară în evoluția gîndirii filozofice. Geneza filozofiei marxiste. Baza socială a apariției marxismului și izvoarele sale teoretice. Esența revoluției înfăptuite de marxism în filozofie. Etapa leninistă în filozofia marxistă. Contribuția leninismului la dezvoltarea filozofiei marxiste. Caracterul creator și militant al marxism-leninismului. Marxism-leninismul și practica revoluționară.

Confruntarea filozofiei marxiste cu filozofia burgheză în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Filozofia românească în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Pătrunderea și răspîndirea marxismului în România.

Filozofia burgheză contemporană. Critica principalelor curente și orientări din filozofia burgheză contemporană.

Filozofia românească între cele două războaie mondiale.

Victoria filozofiei marxiste în România. Dezvoltarea creatoare a gîndirii marxiste în documentele P.C.R. Direcțiile principale ale cercetării filozofice din R. S. România în etapa actuală. Rolul și sarcinile filozofiei marxist-leniniste în procesul făuririi societății socialiste multilateral-dezvoltate.

III. FILOZOFIA MARXISTĂ, NOȚIUNI FUNDAMENTALE DE MATERIALISM DIALECTIC ȘI ISTORIC

Materialitatea lumii — Materia — entitatea existențială fundamentală. Mișcarea — modul de existență a materiei. Timpul și spațiul — forme fundamentale de existență a materiei. Structuralitatea — atribut al materiei în mișcare. Unitatea și diversitatea lumii materiale. Natură și societate. Existența socială.

Conexiunea și determinismul universal. Condiționare și cauzalitate. Necesitate și întîmplare. Legea. Specificul determinismului social. Subiectiv și obiectiv, spontan și conștient în viața socială. Problema libertății și responsabilității sociale. Determinismul și conducerea vieții sociale de către P.C.R.

Dialectica dezvoltării. Izvorul dezvoltării. Legea unității și luptei contrariilor. Contradicțiile în societatea socialistă. Mecanismul dezvoltării. Legea trecerii de la schimbări cantitative la schimbări calitative. Evoluție și revoluție în viața socială. Sensul dezvoltării. Legea negării negației. Progresul social. Factorii progresului social în societatea socialistă multilateral dezvoltată.

Conștiința și funcțiile ei. Reflectare și conștiință. Conștiința — funcție a materiei superior organizate. Cunoașterea — funcție fundamentală a conștiinței. Rolul practicii în cunoaștere. Treptele cunoașterii. Unitatea

(Continuare în pag. a VII-a)

Liniile filozofice fundamentale

Întrebarea care ni se pune acum este cum anume trebuie să formulăm problema fundamentală a filozofiei, *aceea de care, mai apropiat sau mai indepărtat, sînt legate toate celelalte probleme și care devine astfel nucleul central al conținutului și, în același timp, al filozofiei însăși. Răspunsul este acela că în toate concepțiile filozofice există o astfel de problemă, explicit sau implicit rezolvată ; aceasta este problema raportului dintre materie și conștiință, dintre existență și gîndire.*

Aprofundind această problemă apar două întrebări principale și în strînsă relație una cu alta : care dintre cei doi factori — materia și conștiința — este prim și determinant, în raport cu celălalt ; poate într-adevăr gîndirea să cunoască, adică să reflecte, adecvat realitatea ?

1. MATERIALISM ȘI IDEALISM

Răspunsurile la prima dintre aceste întrebări s-au așezat, de obicei, pe două linii radical opuse : materialismul și idealismul.

Materialiștii au demonstrat că materia, necreată și indestructibilă, este originea primă și substanța a tot ceea ce există în univers, că însăși conștiința umană reprezintă un produs al materiei superior organizată, creierul omenesc. În același timp, materialiștii afirmă și demonstrează că : lumea are o existență obiectivă, independentă și premergătoare conștiinței ; că lumea nu este „creată“ de nici o presupusă și imaginară „ființă“ supremă, așa cum sînt prezentate lucrurile în mitologiile din etapa premergătoare apariției filozofiei, în toate reprezentările mistice religioase și în concepțiile filozofice idealiste. Potrivit explicațiilor filozofilor materialiști lumea materială prezintă o legitate internă, o cauzalitate naturală lipsită de hiatusuri. Acești filozofi afirmă că în lume nu există miracole, nu sînt fenomene care să apară din nimic sau să se aneantizeze, ci întreaga lume se desfășoară pe baza unui determinism cauzal ce-i este propriu.

Materialismul este deci acel curent filozofic principal care în problema raportului dintre gîndire și existență acordă materiei rolul de factor prim, preexistent gîndirii și conștiinței. Forma lui superioară este materialismul filozofic marxist.

Idealismul *reprezintă linia de concepții opuse materialismului. Reprezentanții săi, acordînd întîietate spiritului, conștiinței consideră materia ca generată de cauze sau componente spirituale. Idealismul consideră conștiința fie ca substanță a lumii, fie ca forță și inteligență creatoare și permanent diriguitoare a tot ceea ce se întîmplă în univers.*

Idealismul cunoaște două variante principale : idealismul obiectiv și idealismul subiectiv. *În fond, ambele variante rezolvă de pe aceeași poziție problema fundamentală a filozofiei. Potrivit concepțiilor idealist-obiective, universul se explică printr-o rațiune sau spirit universal care ar exista dincolo de individ și independent de el.* Idealismul subiectiv *consideră că toate lucrurile ar fi simple senzații, reprezentări, produse ale conștiinței individuale, dincolo de care nu se află obiecte cu adevărat reale, independente de om.*

Idealismul, sub toate formele sale, răsturnînd raporturile firești care există între materie și conștiință, prezintă o imagine denaturată, neștiințifică a realității. De aceea, din acest punct de vedere el este foarte aproape de reprezentările mistice, religioase, uneori fiind îmbinat cu astfel de reprezentări. Nu se confundă însă cu ele, pentru că religia folosește drept metodă și criteriu al adevărului credința, în timp ce concepțiile filozofice idealiste caută să se justifice de multe ori pe calea argumentărilor logice, raționale.

Potrivit celor două linii fundamentale în dezvoltarea istorică a gîndirii filozofice, orice concepție filozofică se așează, fie de partea materialismului, fie de partea idealismului, pentru că o a treia linie nu este posibilă : dualismul, care afirmă în același timp ca substanțe ale lumii atît materia cît și spiritul trebuie considerat și el o variantă a idealismului, de vreme ce nu acceptă primordialitatea materiei în raport cu conștiința.

2. DIALECTICA ȘI METAFIZICA

Conceperea și cercetarea filozofică a modului de a fi al realității cunosc și ele două abordări teoretice diferite.

Gîndirea dialectică *pleacă de la ideea unității și diversității lumii, a interdependenței și interacțiunii părților ei, a permanentei schimbări și dezvoltări, acestea avînd cauza adîncă în contradicțiile din interiorul obiectelor și fenomenelor. Potrivit teoriei dialectice, realitatea se află în mișcare, schimbare, devenire.*

Gîndirea metafizică *consideră și cercetează fenomenele pornind de la convingerea că acestea sînt izolate unele de altele. Reprezentanții acestui mod de gîndire nu acceptă ideea dezvoltării, consideră mișcarea ca o simplă creștere cantitativă și o explică prin cauze externe, deschizînd drum, în cele din urmă, acceptării unei forțe supranaturale drept cauză a întregului universal.*

În diversele etape ale dezvoltării istorice a gîndirii filozofice au predominat fie dialectica, fie metafizica, aceasta datorită în primul rînd nivelului respectiv de dezvoltare a științelor.

Dar aceste două abordări teoretice ale modului de a fi al realității nu sînt obligatoriu legate de rezolvarea materialistă sau idealistă a problemei fundamentale a filozofiei. O dovedește faptul că există concepții materialiste nedialectice, de exemplu concepția lui Democrit, în timp ce filozofia idealistă a lui Hegel este dialectică.

Aceste două modalități de gîndire — cea dialectică și cea metafizică — sînt prezente de-a lungul întregii istorii a filozofiei în opoziție și în luptă una cu alta, această opoziție și luptă făcînd parte din însuși obiectul istoriei filozofiei.

Rezolvarea justă, adică materialistă, a problemei fundamentale *este de o mare importanță în rezolvarea tuturor celorlalte probleme ale filozofiei, ca și în asigurarea progresului cunoașterii în domeniul tuturor științelor particulare. Formularea problemei fundamentale a oferit istoriei filozofiei criterii științifice pentru aprecierea diferitelor concepții și a contribuit la o mai bună precizare a obiectului acestei discipline.*

LECTURA

„Marea problemă fundamentală a oricărei filozofii, îndeosebi a filozofiei moderne, este aceea a raportului dintre gîndire și existență“. (Friedrich Engels, Ludwig Feuerbach și sfîrșitul filozofiei clasice germane, în Marx-Engels, Opere alese, vol. 2.,

(Continuare în pag. a IV-a)

Mai multă iniţiativă şi spirit creator

Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. au declanşat o emulaţie particulară şi în frontul celor ce slujesc învăţămîntul preşcolar. Cum să fie sporită capacitatea de cuprindere a copiilor în grădiniţe, ce metode şi procedee să se folosească pentru ca activitatea cu preşcolarii să devină mai eficientă sub raport instructiv-educativ şi formativ, cum să fie organizată munca şi folosite forţele creatoare şi iniţiativele educatoarelor din fiecare unitate pentru îmbogăţirea gamei de material didactic, pentru îmbunătăţirea lui sub raport calitativ şi cantitativ — iată cîteva din problemele care au reţinut stăruitor atenţia participanţilor la recentele consfătuiri ale cadrelor didactice, atît în şedinţa plenară cît şi în lucrările pe secţii. Desprindem din aceste domenii ale dezbaterilor cîteva aspecte concrete, iniţiative şi soluţii care s-au relevat cu prilejul consfătuirilor cadrelor didactice din municipiul Piteşti.

Spaţiul de şcolarizare se lărgeşte. Trebuie însă sporite eforturile pentru accelerarea acestui proces

În oraşul Piteşti vor funcţiona în anul şcolar 1973—74 un număr de 54 grădiniţe de copii (cu 25 grupe mai mult faţă de anul trecut), din care 9 cu program prelungit (mai multe cu trei faţă de aceeaşi perioadă). 4 grădiniţe cu program prelungit pe lîngă întreprinderi şi o casă de copii preşcolari. În total vor fi cuprinşi în reţeaua învăţămîntului preşcolar peste 4 500 de copii, realizîndu-se o cuprindere — deocamdată — de 70%. Aşa cum au subliniat consfătuirile, sarcina cea mai importantă în acest domeniu este organizarea de cît mai multe grădiniţe cu program prelungit pe lîngă întreprinderi. Dealtfel, în ultimii 2—3 ani au fost date în folosinţă noi asemenea obiective cum ar fi în cartierul Craiovei, în Trivale, la Combinatul de prelucrare a lemnului.

Paşii în crearea de noi asemenea unităţi, foarte necesare pentru rezolvarea problemelor privind cuprinderea copiilor mici în grădiniţe, ar putea fi însă mult mai mari. Se observă din partea unor întreprinderi o lipsă de iniţiativă în acest sens. Cum s-a apreciat în referatul inspectoratului şcolar, „ele nu fac nimic pentru asigurarea spaţiului necesar înfiinţării de grădiniţe cu program prelungit, manifestînd, într-un fel dezinteres faţă de propriii lor copii". Aşa sînt F.M.E.. C.A.T.C.. Fabrica „Argeşeana". Fabrica „Textila" a primit de la Comitetul executiv al municipiului, în acest scop, un local, însă de două luni se tărăgănează executarea reparaţiilor capitale. Tot astfel Trustul de construcţii înaintează greu cu construcţia celor două localuri aflate în plan — din cartierul Nord şi Războieni. La toate acestea trebuie adăugat şi faptul că, din spaţiile redistribuite în lunile anterioare pentru învăţămîntul preşcolar, nu s-a obţinut practic nimic.

Fireşte, astfel de situaţii contribuie la faptul că, la ora actuală, în oraşul Piteşti nu pot fi satisfăcute mai bine de 3 000 de cereri pentru şcolarizare în grădiniţele cu orar prelungit.

Aşa cum au relevat consfătuirile, această cifră constituie un motiv de frămîntare şi de preocupare pentru forurile competente, pentru toţi cei ce slujesc învăţămîntul preşcolar, căutîndu-se modalităţi de înlăturare a întîrzierilor şi lipsurilor care trenează acţiunea de lărgire a spaţiului de şcolarizare.

Activităţi nu în joacă, ci cu scopuri didactice precise

„Copilul — a spus tovarăşa educatoare **Maria Diaconescu**, de la Grădiniţa cu orar prelungit nr. 3 — este ca o bucată de plastilină însufleţită, care trebuie modelată după cum ne cer exigenţele vieţii, ale societăţii". Aceasta impune o mare răspundere pentru educatoare, care nu trebuie să uite că la această vîrstă se pune temelia a tot ce îi va învăţa ulterior şcoala generală, liceul, universitatea, părinţii, profesorii, societatea. În acest context, munca din grădiniţă nu mai poate fi privită ca o joacă, însuşi jocul, depăşind aici caracterul mai mult ludic şi devenind o activitate serioasă, cu o finalitate didactică precisă. Trecerea în revistă a obiectivelor pe care şi le propune pentru trimestrul I la grupa mare, tovarăşa **Ana Cristescu**, de la Grădiniţa cu orar prelungit nr. 4 a constituit un prilej de autoanaliză pentru fiecare participantă la lucrările pe secţii : Am acordat suficientă atenţie deprinderilor igienice, de comportare civilizată, formării deprinderilor de muncă practică, a deprinderilor de muncă intelectuală, formării unor cunoştinţe despre mediul înconjurător, utile în viaţă şi în activitatea şcolară pe care copii o vor începe nu peste mult ?

Printre căile de atingere a acestor obiective, la loc de frunte va fi şi în acest an — aşa cum a reieşit din cuvîntul educatoarelor — activitatea de joc. Un accent deosebit va pune tovarăşa educatoare **Elena Predescu**, de la Grădiniţa cu program prelungit nr. 4. — pe jocul de construcţie, care — cum a apreciat vorbitoarea, pe bună dreptate — îl pregăteşte pe copil în spiritul epocii noastre, de permanentă construcţie, înarmîndu-l cu unele cunoştinţe şi priceperi care vor sta la temelia viitoarelor deprinderi constructive pe care şi le va însuşi în viaţă.

Merită reţinute de asemenea preocupările educatoarelor pentru formarea reprezentărilor matematice ale preşcolarilor — apreciată de tovarăşa educatoare **Maria Ghindescu**, directoarea Grădiniţei cu orar prelungit nr. 4, ca una din cele mai grele şi mai importante probleme pe care le pune programa în faţa activităţii cu copiii preşcolari. În această ordine de idei, s-a subliniat necesitatea cunoaşterii amănunţite a cerinţelor învăţămîntului matematicii în şcoala generală, îmbogăţirii paletei materialului intuitiv pentru grădiniţă — de o foarte mare importanţă la vîrsta prin excelenţă a „gîndirii concrete", folosirii terminologiei de specialitate şi accesibilizării ei etc.

Sarcinile învăţămîntului preşcolar, devin din ce în ce mai precise nu numai din punct de vedere al calităţii „predării", al adaptării ei la exigenţele societăţii noastre. A devenit şi pentru grădiniţă o necesitate obţinerea unor rezultate superioare **cu toţi copiii**, nu numai cu cîteva vîrfuri. „Trebuie create — spunea tovarăşa Maria Ghindescu — şanse egale tuturor copiilor, pentru intrarea în clasa I, în faţa vieţii". Aceasta înseamnă să nu lucrăm numai cu cei care dau rezultate spectaculoase, sau să ne oprim la cei ce înaintează mai greu, neglijînd restul colectivului de elevi. **Toţi** copiii trebuie ajutaţi să se depăşească pe ei înşişi, să facă, ritmic, paşii necesari în cunoaştere.

Stimularea iniţiativei creatoare a educatoarelor

Este adevărat : cerinţele procesului de învăţămînt au crescut în ultimul timp atît de mult, încît, practic, dotările pe care le fac forurile competente, rămîn în urma necesităţilor, nu răspund năzuinţei fiecărei grădiniţe de a obţine cele mai bune rezultate. Aşa cum a reieşit din consfătuiri, Editura didactică şi pedagogică este încă mult datoare învăţămîntului preşcolar atît în ceea ce priveşte broşurile şi cărţile de pedagogie şi didactică necesare documentării şi informării educatoarelor, cît şi în ceea ce priveşte crearea de material auxiliar muncii lor, necesar în cantităţi apreciabile. Aceste lipsuri pot fi suplinite — deşi nu întotdeauna la nivelul ştiinţific cerut — de înseşi mîinile educatoarelor, care dedică o mare parte din timpul lor liber confecţionării unor planşe, truse, jucării etc., cu care să-şi poată desfăşura în bune condiţii lecţiile.

Se pune în aceste condiţii, aşadar, problema stimulării iniţiativei creatoare a educatoarelor — şi experienţele împărtăşite cu prilejul consfătuirilor au arătat de cît spirit practic, ingeniozitate şi inventivitate didactică dispun educatoarele municipiului Piteşti.

Demnă de reţinut — în această ordine de idei — ni s-a părut şi sublinierea făcută de tovarăşa educatoare **Maria Antonescu**, directoarea Grădiniţei cu program prelungit nr. 2 — în general, cu privire la atitudinea creatoare a educatoarelor faţă de programă şi faţă de întreg materialul ajutător, didactic, mai vechi sau mai nou de care dispun grădiniţele. Nimic nu împiedică pe educatoare — a spus vorbitoarea — să îmbogăţească o planşă mai săracă sau mai demodată (eventual folosind, în completare, planşe noi pe aceeaşi temă) cu ceea ce este necesar ca lecţia să-şi atingă scopul.

Spaţiul nu ne permite să arătăm concret gama imensă de resurse creative pe care tovarăşa directoare le-a ştiut exploata, în spiritul de mai sus, spre mai categorica ridicare a calităţii muncii din grădiniţa pe care o conduce.

Recentele consfătuiri ale cadrelor didactice au constituit un prilej de analiză obiectivă a muncii, a sarcinilor de viitor, de găsire, printr-un efort comun de gîndire — a unor soluţii judicioase pentru un mare număr de probleme. Consider că învăţămîntul preşcolar, pe care îl slujesc şi eu, a avut de cîştigat din această analiză, desfăşurată în spiritul exigenţelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.

VIORICA DUMITRACHE
Grădiniţa cu orar normal nr. 5, Piteşti

Însuşirea limbilor străine

Experimental, în judeţul nostru, în anul şcolar 1972—1973, au funcţionat două unităţi preşcolare cu un număr de **60** de copii, care au învăţat limba franceză : căminul nr. 1 Călăraşi şi căminul cuplat cu creşă din oraşul Slobozia. În anul şcolar 1973—1974, îmbunătăţirea sistemului de predare a limbilor străine în judeţul Ialomiţa va cuprinde atît unităţi preşcolare din mediul urban, cît mai ales în mediul rural.

Aceasta este şi raţiunea pentru care în liceele pedagogice cea de-a doua limbă străină se studiază începînd cu anul I şi continuă pînă în anul V, spre deosebire de celelalte licee (teoretice, agricole, economice), unde studiul se opreşte la anul III.

Anul acesta, fiind prima etapă de extindere a limbii străine, elevii claselor a VI-a vor studia două limbi străine, astfel : limba franceză în 5 unităţi, cu un număr de 193 elevi, limba rusă în 5 unităţi cu 236 elevi, limba engleză în **9** unităţi cu 509 elevi, limba germană în 3 unităţi cu 92 elevi. Dintre toate acestea ponderea unităţilor rurale este importantă, îndeplinindu-se astfel indicaţiile conducerii superioare de partid.

Se impun cîteva indicaţii metodice de lucru cu clasele II—III ale ciclului primar şi grupele de preşcolari. Se va insista în mod frecvent pe formele de activitate frontală, care antrenează toţi elevii în procesul vorbirii. În acest sens se dovedesc foarte eficiente : angajarea permanentă a elevilor în vorbire însoţită de acţiuni cu obiecte (imagini), de modelaj şi desen ; includerea în lecţii a elementelor de joc şi întrecere, cîntece, poezii scurte, glume, ghicitori, proverbe, jocuri verbale, exerciţii cu ordine şi comenzi (înţelegerea comenzii şi executarea ei), jocuri distractive, recitări de poezii în cor şi individual, de versuri ritmate, folosirea alfabetelor tip pentru alcătuirea de mici propoziţii, organizarea unor scenete scurte cu personaje din lumea umană şi animală. Formulele de politeţe, vocabularul uzual vor fi repetate sistematic, păstrîndu-se situaţiile veridice şi intonaţia autentică.

Profesorul de limbi străine trebuie să apeleze la intuiţia copiilor, la imitaţie, să folosească repetiţia şi conversaţia, deoarece aparatul auditiv la **6**, **7**, **8** ani acţionează ca un filtru care refuză să perceapă sunetele inexistente în limba maternă.

Prezentarea treptată a obiectelor şi fiinţelor din mediul înconjurător în structuri, combinaţii, construcţii simple, apoi imitarea şi repetarea lor cu răbdare şi perseverenţă, ca şi necesitatea de a utiliza forme de activitate cît mai variate în procesul de însuşire a limbii străine la copii de vîrstă şcolară mică, de a schimba şi alterna caracterul activităţii, cu o bază psihofiziologică sînt elemente de care profesorul de limbi străine va ţine seama în organizarea şi desfăşurarea muncii sale.

Un rol important îl vor avea desenele pe tablă şi în caiete contururi simple ale diferitelor obiecte, elemente pe care elevii le vor colora, în timp ce vor rosti denumirea lor.

Verbul va ocupa locul central în structurile predate, pentru că el polarizează celelalte elemente ale propoziţiei. Acţiunile simple, mişcările vor fi denumite prin verbe, care, repetate, vor intra treptat în vocabularul uzual al copiilor.

Copiilor le place să cînte şi învaţă surprinzător de uşor să execute cîntece — dialoguri, gimnastică însoţită de vorbire, sketch-uri, să recite ritmat ghicitori, proverbe. Preşcolarii, mai ales, dar şi elevii din clasa a II-a vor învăţa totul jucîndu-se.

Profesorul are datoria de a face observaţii (împreună cu educatoarea, învăţătoarea) asupra capacităţii copiilor de a învăţa o limbă străină, la această vîrstă.

De asemenea, aplicarea programei **va** trebui să ţină seama de ritmul de asimilare a cunoştinţelor, de condiţiile specifice ale clasei.

Vîrsta şcolarului mic prezintă cele mai bune condiţii pentru învăţarea unei limbi străine : aceasta poate să devină pentru el al doilea sistem de comunicare.

Uşurinţa memorării, lipsa timidităţii, care frînează iniţiativa de frica greşelilor, plasticitatea aparatului fonator cît şi tendinţa lor de imitare, dau posibilitate profesorului să realizeze din plin sarcinile programei.

Inspector CRISTINA VOCHIŢA
Inspectoratul şcolar judeţean Ialomiţa

Tovarăşa educatoare ne învaţă un nou joc

ŞCOALA SOCIETĂŢII NOASTRE SOCIALISTE

Anul şcolar 1973—1974 începe sub auspiciile unor sarcini de excepţională însemnătate, trasate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu într-un mare număr de vizite în unităţile de învăţămînt, în cuvîntări rostite la mari evenimente ale şcolii şi ale tineretului, precum şi — recent — în expunerea făcută la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., a cărei Hotărîre cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului constituie o sinteză clară şi bogată de orientare a activităţii tuturor educatorilor şi tuturor celorlalţi factori răspunzători de pregătirea şi formarea noilor noastre generaţii.

Plenara C.C. al P.C.R., prin sarcinile trasate pentru progresul şcolii româneşti, are — putem să apreciem — semnificaţiile unui act istoric al întregii dezvoltări economice, sociale şi culturale a României socialiste. Îndeplinirea acestor sarcini are înalta misiune de a asigura viitorul patriei şi naţiunii noastre socialiste, corespunzător cerinţelor dezvoltării neîntrerupte economice şi sociale a României.

În fruntea tuturor sarcinilor învăţămîntului şi subordonîndu-le, totodată, pe toate celelalte se află rolul educativ al şcolii, activitatea de formare a unor personalităţi comuniste şi a unor capacităţi de muncă apte să răspundă eficient solicitărilor complexe ale etapei actuale a construcţiei socialismului şi sarcinilor deceniilor următoare.

Prin întreaga activitate a educatorilor

Una dintre cele mai importante concluzii care se impune însuşite de către fiecare educatoare, învăţător şi profesor constă în înţelegerea faptului că — departe de a considera munca educativă a tineretului şcolar ca o sarcină exclusivă a profesorului diriginte şi a organizaţiilor de copii şi tineret sau doar ca o activitate extraşcolară — educarea se înfăptuieşte în primul rînd în procesul instructiv-educativ, la lecţie, în activitatea didactică a tuturor şi a fiecărui cadru didactic, în perfecţionarea conţinutului, a metodelor şi a formelor de predare şi de însuşire a cunoştinţelor.

Indiferent de obiectul de învăţămînt — matematică, sau educaţie fizică, activitatea productivă sau ştiinţele naturii, istoria sau limbi moderne — tot ceea ce se predă în şcoală urmăreşte cu precădere să formeze deprinderi şi obişnuinţe: convingeri şi atitudini, motivaţii şi comportamente fără de care, oricît de bogate ar fi cunoştinţele însuşite, acestea nu vor putea deveni aparente la nivelul exigenţelor noastre, la nici un loc de muncă în care s-ar încadra un absolvent de şcoală astfel „pregătit". A înţelege şi a preciza cît mai concret, pentru fiecare disciplină şcolară, obiectivele educative şi a desfăşura o activitate didactică în lumina realizării acestor obiective constituie pentru noul an şcolar una dintre cele mai însemnate şi mai pline de răspundere din sarcinile fiecărui educator.

Iniţiere în tehnica de lucru cu calculatoarele electronice în Laboratorul Liceului „Ion Neculce" din Bucureşti

În acelaşi timp, este necesar ca întregul personal didactic să stăruie cu mai multă înţelegere asupra rolului — uneori neglijat — de model pe care îl exercită asupra elevilor, educatorul, modul său de a privi munca şcolară (şi, mai ales, propria sa muncă), de a gîndi şi de a se comporta, de a participa şi de a iniţia activităţi cu elevii.

Convinşi de realitatea nu o singură dată semnalată, că totul educă, educatorii au îndatorirea să transforme acest „tot educativ", care este procesul instructiv-educativ, dar şi relaţiile dintre profesori şi elevi, activitatea didactică, dar şi comportamentul educatorului, într-o mare şi autentică şcoală a cadrelor comunismului.

A educa prin întreaga ta activitate, mai înseamnează a nu limita influenţa educativă numai la intervalul dintre intrarea şi ieşirea de la ora de curs. Sînt convins că nimic nu poate fi mai dăunător pentru educaţia pe care sîntem datori să o asigurăm tineretului nostru, decît a considera că sarcinile învăţătorului şi profesorului încep şi se încheie numai la catedră şi numai în prezenţa catalogului. Şcoala oferă un cîmp larg de acţiune, dincolo de ora de curs, în care se fixează (sau nu !) cunoştinţele elevilor, în care se dezvoltă bunele deprinderi şi obişnuinţe (sau, altele !), în care se manifestă şi altfel, cu noi resurse relaţia profesor-elev.

Coordonator al elevilor şi profesorilor

Profesorului diriginte, în dubla sa calitate de coordonator al elevilor din cîte o clasă, dar şi al colectivului de educatori ai acestora, îi revin — la acest început de an şcolar — nu atît sarcini cu caracter organizatoric, ci mai ales de studiere atentă a condiţiilor concrete în care îşi vor desfăşura activitatea sa coordonatoare şi de alcătuire a unui program clar şi adecvat pentru activitatea educativă.

Fiecare profesor diriginte care coordonează activitatea unui colectiv pedagogic pe clasă este, la rîndul său, membru al unui alt colectiv pedagogic coordonat de un alt coleg (poate aflat chiar şi în colectivul clasei pe care o coordonează !), în acest cadru, cu atît mai de neînţeles apar unele situaţii în care unul şi acelaşi profesor cere îndeplinirea unor sarcini ca diriginte şi „refuză" îndeplinirea aceloraşi sarcini, solicitate de colegul său diriginte la o altă clasă unde îşi desfăşoară propria sa activitate de specialitate.

Deşi binecunoscute (şi, necesar a fi mai bine înţelese) sarcinile profesorului diriginte sînt — la un alt nivel — aceleaşi cu propriile sarcini din cadrul obiectului pe care îl

Lecţia de fizică — în laboratorul de fizică !

predă, mă voi referi, spre exemplificare, la cîteva dintre acestea:

— cunoaşterea temeinică a fiecărui elev, a progreselor sale la învăţătură şi a perspectivelor pe care le prefigurează sîrguinţa, înclinaţiile şi aptitudinile sale; conducerea fiecărui elev astfel încît să se evite sub orice formă de manifestare eşecul şcolar şi să se poată realiza o corectă îndrumare şi orientare şcolară şi profesională;

— coordonarea, în principal, a întregului proces instructiv-educativ al clasei spre a se evita supraîncărcarea elevilor şi spre a li se asigura nu numai timp suficient pentru munca şcolară, ci şi pentru recreere, odihnă şi participare la viaţa familială şi la activitatea organizaţiilor de tineret;

— coordonarea activităţii elevilor în afară de clasă şi îndrumarea părinţilor în scopul optimizării influenţelor educative ale familiei şi al folosirii eficiente a timpului liber;

— cooperarea cu toţi ceilalţi factori educativi, prin corelarea acţiunilor şi activităţilor cu caracter educativ ale acestora.

Desigur, sarcinile profesorului diriginte sînt mult mai bogate datorită solicitărilor atît de felurite pe care le adresează prin condiţiile lor specifice, colectivele de elevi; ceea ce însă e necesar să prevaleze, cred că rezidă în marea mobilitate şi capacitate de adaptare şi de a găsi soluţii, pentru fiecare nou aspect pe care îl ridică viaţa şi activitatea de fiecare zi a fiecărui elev din colectivul clasei pe care o coordonează.

Integrarea elevilor în realitatea socială

Odată cu încheierea perioadei de şcolarizare care îi oferă absolventului o calificare şi dreptul de a-şi începe o activitate socială utilă, tînărul este considerat în mod activ integrat profesional şi, astfel, social. Dar, încă înainte de viitoarea sa integrare în activitatea profesională, elevul poate şi e necesar să cunoască îndeaproape realitatea noastră socialistă, politica partidului nostru, direcţiile dezvoltării spre comunism a întregii noastre societăţi. Această sarcină se realizează, în principal, prin îmbunătăţirea continuă a conţinutului ideologic al întregului învăţămînt, prin înarmarea tineretului cu concepţia materialist-dialectică şi cu reale convingeri ştiinţifice, ideologice şi politice.

În acest sens, organizaţiile de partid din şcoli au de îndeplinit sarcini de mare răspundere trasate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. pentru a asigura „să crească rolul şi răspunderea comuniştilor în conducerea întregii activităţi de învăţămînt".

Este necesar să se sprijine şi să se dezvolte participarea organizaţiilor pionierilor şi a organizaţiilor U.T.C. din şcoli, la desfăşurarea în spirit de iniţiativă şi cu elan tineresc a unei activităţi corespunzătoare educării comuniste a tineretului nostru şcolar.

În aceeaşi măsură, se cere o colaborare mult mai strînsă cu întreprinderile industriale şi unităţile agricole, cu instituţiile sociale şi culturale, cu factorii care răspund de mijloacele de comunicaţie de masă şi cu toţi cei interesaţi în pregătirea elevilor.

Dincolo de orele de curs

Respectul, care s-a creat pentru lecţie, pentru activitatea ce se desfăşoară la orele de curs, e necesar să fie extins şi asupra a ceea ce se solicită elevului dincolo de această activitate. Din acest punct de vedere — la care ne propunem să mai revenim — apreciem că important în acest an şcolar este să revizuim unele opinii greşite după care, pe seama timpului liber al elevilor, se pot organiza orice fel de activităţi fără să se ţină seama de o serie întreagă de aspecte ale timpului liber, de rolul său în viaţa tineretului şi — mai ales — de încărcătura reală de preocupări şi solicitări care grevează asupra acestui capitol din bugetul de timp.

Colectivele pedagogice ale claselor şi coordonatorii acestora, organizaţiile de copii şi de tineret şi familiile elevilor — ca principalii factori educativi care sînt responsabili şi care proiectează activităţi pe seama timpului liber al elevilor — vor trebui să-şi cunoască reciproc tot ceea ce asumă timpului liber al şcolarilor. E necesar să se înţeleagă cu toată profunzimea şi cu toate concluziile ce decurg că este valoros nu numărul activităţilor din timpul liber al elevilor, ci conţinutul acestora, rezultatul cu care se soldează fiecare dintre aceste activităţi.

Pe clase sau pe şcoală să se organizeze activităţi — cercuri de activităţi pentru elevi, reviste şcolare, legate strîns de viaţa şi preocupările concrete şi specifice ale fiecărei şcoli, manifestări culturale şi artistice, activitate sportivă de călire fizică a tineretului — de care nu numărul participanţilor să consituie criteriul de apreciere al reuştiei lor, ci faptul că elevul a avut de unde alege cum să-şi folosească eficient timpul liber şi mai ales, ca participarea elevilor să corespundă intereselor lor imediate.

La început de an şcolar, această succintă trecere în revistă a unora dintre preocupările muncii educative în lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R din 18—19 iunie a.c. se cere completată şi dezvoltată de fiecare educatoare, învăţător şi profesor, de către conducerile unităţilor de învăţămînt şi inspectoratele şcolare cu hotărîrea de a-şi aduce întreaga lor contribuţie la înfăptuirea politicii partidului nostru, a programului de dezvoltare şi de perfecţionare a şcolii româneşti.

Conf. univ. CORNELIU BĂJENARU
director al Direcţiei ştiinţe sociale,
Ministerul Educaţiei şi
Învăţămîntului

La întrebarea redacției:

Cum apreciați pregătirea candidaților la examenul de definitivat?

Răspund:

Prof. univ. dr. doc. DUMITRU TODORAN
rectorul Institutului central de perfecționare a personalului didactic

„Dacă există vreun domeniu în care se învederează necesitatea îmbinării științei teoretice cu cercetarea și practica, fără îndoială că unul din aceste domenii este cel educațional. Presupunînd că în formarea profesorului «știința teoretică» este echivalentul asimilării specialității, «cercetarea» familiarizează cu tehnicile științifice de determinare a fenomenelor educaționale (cunoașterea clasei, a elevilor, a mediului familial al acestora etc.), iar „practica“ echivalînd cu activitatea de predare propriuzisă în clasă, e cert că informația de specialitate și informația pedagogică din perioada de pregătire sînt hotărîtoare pentru eficiența practicii educaționale.

De repetate ori am afirmat și am insistat să se renunțe la disocierea nejustificată între pregătirea de specialitate și pregătirea pedagogică. Profesiunea de cadru didactic este structurală, integrală, indisolubilă în legăturile sale, o profesiune distinctă de oricare alta. Cultura de specialitate și cultura pedagogică, grefate pe un fond solid de cultură generală, constituie fără îndoială elementul esențial în formarea viitorului profesor. În activitatea didactică, informația de specialitate poate rămîne un balast neînțeles pentru elevi chiar dacă este meticulos asimilată, dacă lipsește cunoașterea temeinică a metodologiei și tehnologiei învățămîntului.

Totuși, inegalitatea pregătirii științifice teoretice și a practicii pedagogice e un fapt de experiență curentă, — datorat în parte și opticii eronate de a formula unele probleme, cum ar fi de exemplu aceasta : ce este mai important pentru formarea unui profesor, să comunice un stoc de cunoștințe cu o metodologie și tehnologie pedagogică avansată fără să fie un specialist în disciplina respectivă, sau să fie specialist care din punct de vedere metodologic nu cunoaște nici cele mai elementare noțiuni pedagogice ? Așa se explică persistența unor prejudecăți dăunătoare care își fac ecou ori de cîte ori se discută planurile de învățămînt ale facultăților care pregătesc cadre didactice și care, pornind de la optica greșită de care vorbeam mai sus, nu lasă locul cuvenit științelor pedagogice în formarea viitoarelor cadre didactice.

Ce concluzii se desprind din proba de definitivat în perspectiva premiselor enunțate mai sus ? În general, se constată că între media diplomei de absolvire a facultății și media la examenul de definitivat există diferențe apreciabile în minus. Cercetările ar fi cazul să determine motivele acestei situații. Probele examenului de definitivat care urmăresc să determine în primul rînd nivelul pregătirii teoretice și practice de specialitate, precum și pregătirea ideologică și pedagogică se desfășoară în mod destul de școlăresc, iar inspecția în clasă care dacă ar îndeplini anumite condiții, ar trebui să fie o probă decisivă, nu intră în calculul mediei, fiind doar un simplu «bilet» de intrare la examen. În multe cazuri, care merg uneori pînă la 15—20 la sută, mediile obținute de candidați la specialitate sînt sub media de admisibilitate finală, dar sînt compensate de notele obținute la pedagogie și la proba de socialism. Așa, bunăoară, un candidat cu media 6 la specialitate (medie care-i îngăduie să se prezinte la proba următoare, dar este sub media 7 de trecere a examenului de definitivat) este «echilibrată» cu media 8 sau 10 obținută la pedagogie și socialism științific. Nu este oare și acest fapt susceptibil de cercetare și nu e oare un rezultat negativ al sistemului de formare a profesorului în facultate ? La o comisie de matematică sînt respinși la proba scrisă 90 la sută din candidați, comisie la care s-au aplicat aceleași criterii ca la celelalte comisii unde procentul celor respinși a fost rezonabil. S-au adunat oare în regiunea respectivă candidații cei mai slabi din toată țara la comisia respectivă, sau sînt și alte cauze care trebuie cercetate cu toată atenția ? Probabil că odată aceste cauze descoperite vor repune în discuție însuși modul general de desfășurare a examenului, care va trebui serios amendat, introducîndu-se probe suplimentare sau chiar înlocuind total probele clasice actuale în vigoare. Ne gîndim, de exemplu, la un punctaj (de ex. 500 de «elemente») care să cuprindă specialitățile de bază ale examenului, cît și inspecția și care, odată verificate cu minuțiozitate de către comisii permanente de definitivat, să asigure obiectivitatea, fidelitatea și validitatea aprecierii. Nu mai amintesc de faptul că prezentîndu-se mase de profesori în perioada scurtă de examen, oricîte măsuri organizatorice s-ar lua, apar fisuri care afectează cel puțin parțial determinarea riguroasă a pregătirii candidaților“.

Prof. univ. dr. O. ȘAFRAN
Universitatea București

„Pregătirea candidaților pentru proba «Pedagogie» a examenului de definitivare în învățămînt și pregătirea pedagogică a acestora sînt — deși legate între ele — două aspecte diferite ale perfecționării profesorilor începători.

Legate între ele, în sensul că **pregătirea pentru examen** nu rămîne, în principiu, fără consecințe pozitive asupra **pregătirii pedagogice**, a cărei expresie este valoarea muncii instructiv-educative desfășurate la catedră (Tocmai de aceea ; „definitivatul“ este una dintre treptele perfecționării cadrelor didactice“). Și totuși, aspecte diferite, dacă înțelegem prin **pregătirea pentru examen** anularea sau împrospătarea ad hoc a unor cunoștințe iar prin **pregătirea pedagogică** o specializare deja obținută, fie și într-o formă incipientă.

Ținînd seama de această destinație, vom spune că, în general, (explicațiile au fost puține) candidații examinați de mine, în recenta sesiune, s-au pregătit pentru examen, adică și-au împrospătat cunoștințele. După cum au mărturisit, unii — recitind notițele luate la cursul de pedagogie în timpul studenției, alții — folosind manualele curente (chiar și pe cel destinat elevilor din liceele pedagogice de învățători). Mulți au dobîndit — în cadrul cursurilor de pregătire organizate de I.C.P.P.D. — și cunoștințe noi.

Pregătirea pedagogică a candidaților nu poate fi însă considerată a fi satisfăcătoare (tot cu puține excepții). În afară de reproducerea, mai mult sau mai puțin fidelă, a unor cunoștințe, cei mai mulți candidați nu au izbutit altceva. Răspunsurile lor nu au fost — așa cum s-ar fi cuvenit — expresia strădaniei de a-și lămuri, prin studierea unor lucrări de pedagogie, problemele pe care le ridică, inevitabil, propria lor activitate la catedră.

Pentru mine, a fost evident că pregătirea lor pentru lecțiile „de mîine“ nu include în măsura necesară — și efortul de a obține un plus de informare pedagogică. Așa de exemplu, la întrebări ca : «Analiza cibernetică a procesului de învățămînt : Atributiile gîndirii creatoare» ; «Accentuarea caracterului formativ al procesului de învățămînt — esență a modernizării școlii contemporane» ș.a. — candidații nu au putut da decît răspunsuri vagi și, uneori confuze.

Este în afară de orice îndoială că tinerii profesori ar trebui — pe de o parte — să învețe în facultate mai multă pedagogie iar — pe de altă parte — să fie în mai mare măsură ajutați, în școlile în care funcționează să înțeleagă că profesia de educator implică o continuă informare pedagogică“.

Conf. univ. IULIAN NICA
director adjunct al Institutului de cercetări pedagogice

„O nouă promoție de profesori au promovat examentul de definitivat. Rezultatele obținute sînt în general, bune și foarte bune, ceea ce dovedește că majoritatea candidaților au înțeles imperativele învățămîntului din țara noastră izvorîte din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. privind dezvoltarea și modernizarea școlii românești.

În calitate de examinator la psihologie-pedagogie, la una din comisiile la care s-au prezentat profesorii de limba și literatură română, am constatat o creștere substanțială a nivelului de pregătire a candidaților. Multe răspunsuri au dovedit maturitate de gîndire a profesorilor noștri tineri, capacitatea de interpretare și aplicare a cunoștințelor teoretice la viața școlii în procesul de formare și dezvoltare a tineretului în concordanță cu idealul educativ al societății noastre.

Ținînd seama că perfecționarea înseamnă o permanentă acumulare a noului, ar fi necesar să se organizeze mai bine informarea pedagogică a profesorilor fie prin revistele de specialitate, fie prin literatura pedagogică căreia ar trebui să i se acorde un spațiu sporit în planurile editoriale.

O asemenea acțiune bine organizată ar fi o garanție pentru realizarea unui proces continuu de perfecționare, de permanent contact cu cercetarea și practica educațională, un element stimulator în modernizarea procesului de învățămînt“.

Conf. univ. dr. VASILE BUNESCU
prorector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic

„Recent am fost președintele unei comisii de definitivare în învățămînt a învățătorilor. Constatările, în ce privește pregătirea lor pedagogică, sînt îmbucurătoare. În primul rînd, ei cunosc bine fundamentele politice și științifice ale direcțiilor de dezvoltare a școlii românești, așa cum sînt prezentate în documentele de partid și de stat.

În al doilea rînd, am fost plăcut surprins de faptul că folosesc un limbaj pedagogic corect. Vreau să spun că, deși mulți termeni folosiți în pedagogie sînt folosiți și în limbajul obișnuit, acești termeni au în pedagogie un conținut diferit, propriu pedagogilor. Învățătorii folosesc în acest sens terminologia. Meritul în această problemă revine liceelor pedagogice care i-au format și celor care au organizat pregătirea lor în vederea examenului.

Am constatat de asemenea că cei mai mulți știu să descrie ceea ce fac. Nu știu să precizeze totdeauna fundamentele științifice a ceea ce fac. Progresele pe calea perfecționării procesului instructiv-educativ pot întîrzia din cauza aceasta.

Problemele care vizau educarea creativității, sensul corect al problematizării, interferența și transferul în procesul de învățămînt, nu au putut fi tratate satisfăcător.

Introducerea la examenul de definitivare a învățătorilor a unei probe de metodică ar oferi posibilitatea orientării eforturilor lor de pregătire și spre problemele practice, dar și spre fundamentele științifice ale acesteia“.

Prof. MARIA POPESCU,
directoare, Liceul pedagogic din Bucuresti

Red. : Examenul de definitivat constituie un moment hotărîtor al profesiei didactice ; în ce măsură rezultatele sale pot constitui repere orientative în activitatea dv. ?

Maria Popescu : În aprecierea pregătirii candidaților învățători și educatoare la examenul de definitivat se iau în considerație, între altele, pregătirea lor pedagogică, pregătirea în disciplinele de specialitate, experiența dobîndită la catedră în anii de activitate în școală după absolvirea liceului pedagogic, nivelul progreselor realizate în perfecționarea (și autoperfecționarea) pregătirii primite în liceu și modul creator în care și-au asimilat politica școlară a partidului nostru, direcțiile și măsurile privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului românesc.

În fața unei atît de complexe și bogate arii de repere, pregătirea pe care a asigurat-o liceul pedagogic pare relativ dificil de a fi delimitată din rezultatele obținute de candidați. Și, totuși, aceste rezultate pot constitui un feed-back, o informație-inversă asupra modului în care noi înșine am muncit pe vremea cînd actualii candidați erau elevii noștri.

Red. : În mod practic, cum preluați și cum interpretați — ca elemente orientative — rezultatele examenului de definitivat ale candidaților învățători și educatoare ?

Maria Popescu : Nu putem spune că folosim un sistem de analiză a acestor rezultate și de preluare a concluziilor ce se desprind. Dar, avem schimburi de opinii cu examinatorii candidaților și chiar cu unii dintre candidați care, ca foști elevi ai liceului nostru, țin încă o strînsă legătură cu noi.

Cadrele didactice ale liceului nostru participă însă, la acțiunile de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor, iar pe mulți dintre ei îi cunosc îndeaproape din anii lor de activitate la catedră.

Desigur, ne-ar fi mult mai util să participăm noi înșine în comisiile de examinare la definitivat și să primim din partea Institutului central de perfecționare a personalului didactic o analiză a rezultatelor obținute de candidații proveniți din absolvenții liceului nostru ; e ușor de înțeles cît ne poate spune, spre exemplu, faptul că toți candidații absolvenți ai liceului nostru au promovat definitivatul sau că doar un procent restrîns au obținut rezultate bune.

Red. : Publicînd punctele de vedere exprimate de dv., susținem ideea ca rezultatele examenului de definitivat să fie amplu analizate și, pe această bază, luate măsuri pentru a înlătura cu totul „eșecul școlar“ al cadrelor didactice.

Un debut promițător

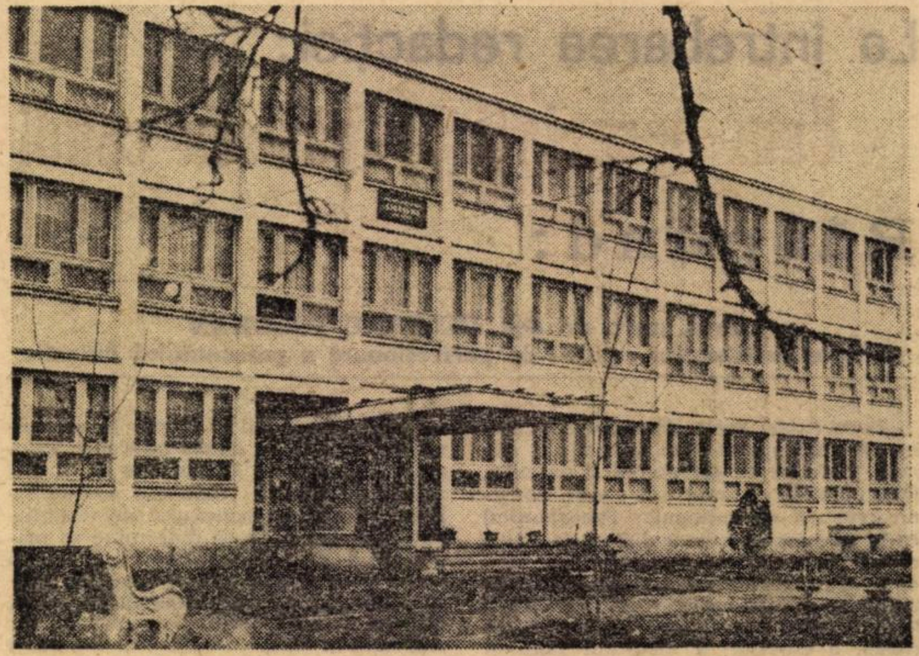

Noile localuri, parte integrantă a fizionomiei acestui debut de an școlar

Numărătoarea inversă a zilelor premergătoare deschiderii anului școlar se apropie de sfîrșit. Pretutindeni în municipiul Suceava și în județ se observă că mai sînt doar cîteva zile pînă la deschiderea festivă a sălilor de clasă. În vitrinele magazinelor de specialitate, uniformele școlare îi mai așteaptă pe școlarii întîrziați. În librării, este o adevărată abundență de manuale, caiete și rechizite. Încă de la intrare, ne întîmpină liste cu bibliografii școlare și cu rechizite necesare elevilor din fiecare an de studiu. Privim rafturile și constatăm că nu lipsește nimic din necesarul de material indicat. Mai mult, conducerea rețelei comerciale a luat hotărîrea să repartizeze magazinelor de alimentație publică caiete și rechizite școlare (este drept că printre cutii, sticle și borcane nu-și prea au locul caietele, dar pentru evitarea aglomerației din librării specifică acestor zile, ideea ni se pare utilă).

De la Inspectoratul școlar județean Suceava sîntem informați că școlilor le-au fost difuzate toate manualele școlare, sosite pînă la această dată. Din depozit lipsesc șapte titluri de manuale, pentru a căror procurare s-a luat legătură cu editura.

Pentru a afla ce măsuri a întreprins Inspectoratul școlar județean în legătură cu asigurarea condițiilor necesare unui bun demaraj al anului școlar, ne-am adresat tovarășului **Eugen Pleșca**, inspector general școlar.

„Anul acesta ne-a spus — inspectorul general al Inspectoratului școlar județean Suceava — am lichidat cu încadrarea în învățămînt a cadrelor didactice necalificate, ca și cu încadrarea învățătorilor la clasele V—VIII. Menținem însă învățători pentru predarea muzicii și eventual a educației fizice. Aceasta nu înseamnă că avem încadrați numai profesori de specialitate la toate disciplinele prevăzute în programele de învățămînt, în sensul că profesorii de limba română mai predau încă educația fizică, desen sau lucru manual. Unii predau chiar și chimia. Problema încadrării este practic rezolvată pentru acest an, dar soluții mai bune vor exista cu siguranță în anul școlar viitor cînd se va generaliza învățămîntul obligatoriu de 10 ani, în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. Mai există o situație care ne dă mult de gîndit. Avem foarte mulți absolvenți ai Institutului Pedagogic de trei ani din localitate și nu vom putea acoperi cu cadre, absolvenți ai universităților, catedrele de la treapta I de liceu. De aceea, am recomandat multor absolvenți ai Institutelor pedagogice titulari de catedre din școlile județului nostru să-și continuie studiile la formele de învățămînt fără frecvență. Ne gîndim, de asemenea, și la detașarea în viitor a unor cadre didactice, la constituirea de catedre combinate în școlile unde profesorii sînt titulari, ca și la organizarea claselor afiliate. În vederea unei încadrări corespunzătoare pentru pregătirea tehnico-productivă a elevilor, s-a făcut o reselecție a maiștrilor-instructori și avem garanția că în atelierele-școală se va desfășura anul acesta o activitate practică îmbunătățită, atît sub aspect profesional cît și educativ".

Spațiul de școlarizare a fost asigurat în întregime. Reparațiile capitale și cele curente s-au terminat în acest județ încă la data de 1 august a.c. 38 de săli de clasă noi vor fi date în folosință în ziua de 16 septembrie, alături de alte 64 din mediul rural

În privința dotării atelierelor-școală, aflăm că această problemă este rezolvată în mare parte prin autodotare. În circa 60% din atelierele-școală existente, se poate desfășura încă de la începutul anului școlar o instruire corespunzătoare programei de învățămînt. Restul de ateliere sînt mai slab dotate urmînd ca pînă la sfîrșitul anului bugetar să primească toate utilajele necesare. „În organizarea atelierelor-școală — ne-a declarat în continuare interlocutorul nostru — se ține seama de asigurarea posibilităților ca elevii să efectueze în clasele a V-a și a VI-a lucrări în lemn și în clasele a VII-a și a VIII-a lucrări în metal și electrotehnică. Aceasta bineînțeles cu diferențierile necesare pentru fete, care efectuează pregătire în atelierele de țesătorie, croitorie, lenjerie și menaj. În clasele a IX-a și a X-a elevii se instruiesc într-o singură meserie, de preferință mecanica, cu specialitățile : auto și agricultură sau electrotehnică". Planul în valoare de patru milioane și jumătate a fost realizat în întregime, cu o depășire de aproape un milion lei. Din partea inspectoratului școlar județean școlile au primit în acest an pentru dotarea atelierului : polizoare, mașini de găurit, bancuri de lăcătușărie, instalații de sudură, tejghele de tîmplărie și unelte în valoare de 565 mii lei. Această sumă s-a realizat prin diminuarea celei prevăzută în buget la capitolul mobilier școlar, deoarece aceasta va fi realizată din producția atelierelor-școală.

În școlile județului sînt definitivate acum ultimele pregătiri. Ne convingem de aceasta încă din curtea **Școlii generale de 10 ani din comuna Bocanci**, unde grupuri de elevi supravegheați de profesorii școlii așează în magazii stive de lemne necesare timpului friguros. În clasă se face curățenie, se mai triază ultimele manuale recuperate, care alături de cele noi vor fi dăruite elevilor.

„Fiecare învățător și diriginte — ne spune învățătoarea Cornelia Pentelescu — s-a îngrijit din timp să comunice celor 682 de elevi sau părinților acestora listele de rechizite de care au nevoie la școală. Pentru aceasta am făcut și vizite la domiciliul celor mai mici elevi și am urmărit dacă la cooperativa de consum din comună există caiete, rechizite, jocuri didactice și culegerile de poezii pentru clasa I și pentru activitățile în completare".

În cancelaria **Liceului de cultură generală din comuna Liteni** îl găsim împreună cu numeroase cadre didactice pe directorul coordonator — profesorul de limba română Vasile Roșca. Aici, sînt definitivate ultimele modificări din orarul școlii. La alcătuirea lui s-au ivit o serie de neajunsuri, ne explică directorul, deoarece cîteva cadre didactice, printre care și prof. de muzică Ioan Hoșbotă, nu s-au prezentat încă la școală. Vizitînd sălile de clasă și atelierele de lăcătușărie, tîmplărie și croitorie, realizate din autodotare observăm că în cele mai mici amănunte totul este pregătit pentru primirea elevilor. Același lucru s-a constatat și în cabinetul de geografie și în laboratorul de biologie care sînt alcătuite pentru predarea într-o concepție unitară. În cabinetul de științe sociale profesorul de specialitate verifică cîteva filme didactice.

Ne continuăm vizita la **Școala generală de 10 ani din comuna Dolhești.** Ne impresionează curățenia și ordinea deosebită. Intrăm în sala destinată clasei a II-a. O cunoaștem cu această ocazie pe învățătoarea Paulina Sandovici, care confecționa ultimele ornamente pentru pavoazarea clasei. Pe catedră observăm înrămat și scris citeț orarul definitiv, alcătuit în raport cu pașii logici ai învățăturii, ai disciplinei și a particularităților de vîrstă a copiilor alături de graficul de frecvență. Toți învățătorii și profesorii erau prezenți în cancelarie și își definitivau planificarea calendaristică. Terenul de sport, ca și atelierele de croitorie, broderie și tîmplărie pregătite cu mare grijă își așteaptă elevii. De altfel, la microferma școlii, care dispune de un teren de cinci ha., activitatea de recoltare a produselor de sezon este în toi. Ne interesăm care este secretul acestor realizări și aflăm că școala dispune de 36 cadre didactice, conștiincioase, pricepute și inimoase, conduse de un om destoinic, profesorul de limbă română — Valeriu Sandovici.

O atmosferă febrilă, inerentă începutului de an școlar există și la **Liceul „Nicu Gane" din Fălticeni.** Profesoara de matematică Doina Cozma, directoarea liceului ne vorbește despre preocuparea pentru încadrarea corespunzătoare cu cadre didactice la ciclul V—VIII și despre greutățile pe care le-a întîmpinat în alcătuirea orarului ; datorită fluctuației de elevi de la clasele a IX-a, a numărului mare de tineri încadrați din întreprinderile din oraș, dornici să urmeze cursurile serale ale liceului, a predării pe grupe a limbilor străine și a respectării zilei de practică. În școală mirosea a vopsea proaspătă și a curățenie. De undeva, străbat pînă la noi zgomotele produse de mutarea mobilierului. La cabinetul de fizică, care dispune de un bogat material didactic, confecționat în întregime de elevi se fac ultimele retușări. La acest liceu beneficiul de 69.500 lei obținut prin munca elevilor a fost dirijat pentru construirea unor noi ateliere de electrotehnică, lăcătușărie și tîmplărie care vor fi date în folosință la 15 octombrie a.c. Sîrguința și răspunderea de care au dat dovadă cadrele didactice de la aceste școli ne conving pe deplin că anul școlar va debuta promițător, că tinerii din acest județ vor beneficia de o bună organizare și desfășurare a procesului de învățămînt.

VIOLETA APOSTOL

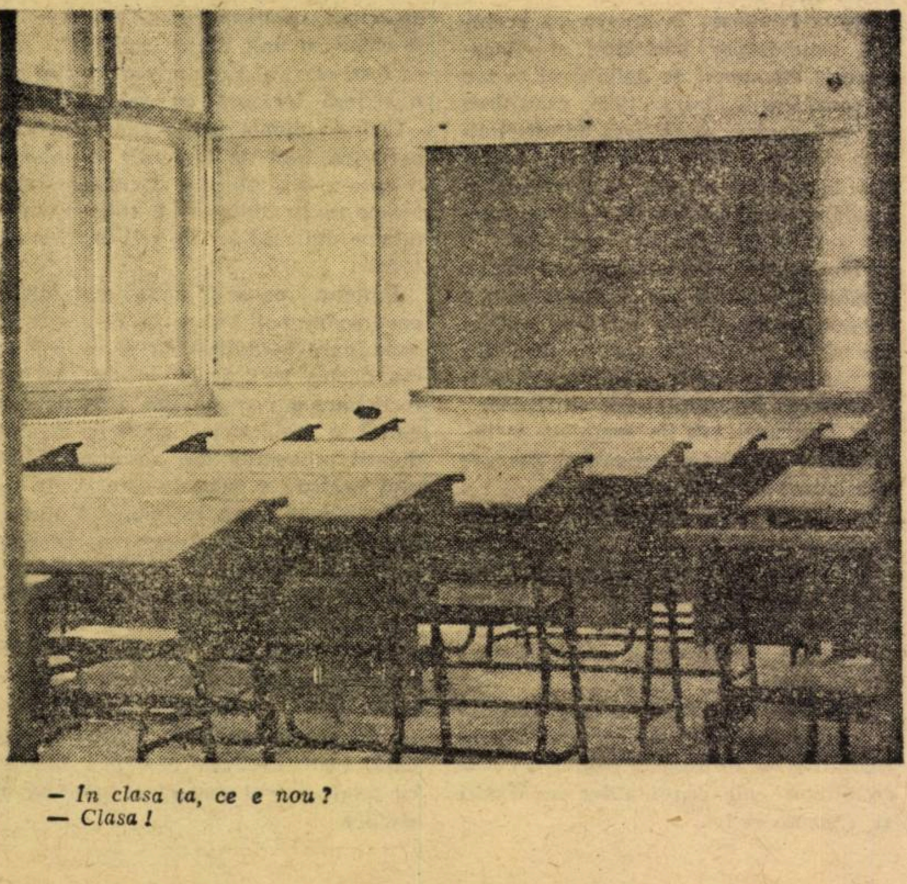

— În clasa ta, ce e nou ?
— Clasa I

Panglica noului

Itinerarele vacanței nu vor fi, desigur, uitate. Aceasta pentru că odihna, reconfortarea și-au alăturat, firesc, drumețiile și excursiile, pentru că, în sfîrșit, retina și-a alăturat o altă... peliculă ! Celor care „nu le-au văzut și nu le știu", frumusețile patriei, realizările ei nu le vor rămîne, totuși, necunoscute— ne asigură albumul „România pe drumul peisajului industrial" realizat, pentru a constitui o surpriză la început de an școlar, de către profesorii și elevii **Liceului Pucioasa.** Evident, numai una din surprize, la care se adaugă, între atîtea altele, noua instalație de lumină, prizele pentru curent continuu și alternativ din laboratorul de fizică al liceului, aparatul „universal" cu proprietăți de transformare și redresare a curentului, realizat de către profesorii de fizică în colaborare cu maistrul-instructor. Colaborare, de pe urma căreia are de cîștigat și laboratorul de fizică al **Liceului din Fieni**, odată cu intrarea în funcțiune a sistemului de verificare prin „fișe", recent definitivat prin montarea cablurilor și prin operațiile de sudură executate la atelierul școlii. Dacă **Liceul Găiești** e gata, în ziua de 17 septembrie, să preîntîmpine capriciile vremii, prin noua instalație de încălzire centrală, laboratorul de fizică al **Școlii generale nr. 5 din Tîrgoviște** reamenajat, indică, pe o hartă electrificată, marile surse de lumină ale țării : termo și hidrocentralele. Popasul următor : **Liceul Moreni** iți îndreaptă atenția către atelierul, nou construit, pentru a fi destinat lucrărilor de... țesătorie și menaj! Chiar dacă „e mic pentru necesitățile școlii" și „se pretează lucrărilor de dulgiherie-lăcătușărie, prin construcția și mobilierul afectat", cum îmi mărturisește ing. Grigore Dragomir, de la Direcția tehnică de investiții a Consiliului popular județean Dîmbovița ! Și atunci, nu cumva — în unele licee (școli) cu bune realizări, ca acela din Moreni — improvizația încearcă să taie o panglică răsucită a noului ?

DRAGOMIR MAGDIN

Indispensabila condiție materială

Cu toate forțele și măsurile pentru îndeplinirea hotărîrilor Plenarei, pentru perfecționarea și dezvoltarea învățămîntului — dezideratul cu care se sfîrșea anul trecut școlar își sporește actualitatea acum, la începerea noului an de învățămînt, după o vară în care corpul nostru profesoral a avut posibilitatea să caute cele mai eficiente soluții pentru ca perfecționarea școlii să-și găsească o rezolvare concretă în fiecare unitate de învățămînt.

Fie că a participat la diverse forme de perfecționare, sau a însoțit elevii în tabere, fie că a confecționat sau și-a recondiționat materialul didactic necesar, fie că a supravegheat lucrările de curățenie a localului sau s-a îngrijit de procurarea integrală și la timp a manualelor școlare, cadrele didactice au căutat să înlocuiască astfel simpla prezență fizică în școală printr-una reală, activă în rezolvarea sarcinilor ce stau în fața deschiderii în bune condiții a acestui an școlar. Fiecare profesor știe din experiența de la catedră că startul în activitatea unui an de învățămînt este hotăritor. Lupta cu cronometrul nu se duce la sfîrșit. Ea începe din prima zi de școală. Zilele, orele pierdute acum rămîn irecuperabile. Provizoratul inițial determină absența unei atmosfere de muncă ordonată, neîncredere și superficialitate. Cele două săptămîni de la începutul anului școlar în care activitatea cadrelor didactice precede începerea propriu-zisă a cursurilor sînt insuficiente pentru rezolvarea tuturor problemelor de început de an școlar. Consultarea planului de învățămînt, a programelor și manualelor noi, planificarea materiei, alcătuirea orarului și alte atîtea situații de rezolvat solicită, de multe ori, mai mult de două săptămîni.

Iată de ce, amînarea unor alte probleme ce țin de obicei de asigurarea bazei materiale a școlii, nerezolvarea lor la timp în perioada verii, îi răpește directorului, întregului colectiv didactic capacitatea de a se concentra la începutul anului de învățămînt asupra problemelor de conținut ale procesului instructiv-educativ. Prezența în școală a lucrătorilor care execută încă lucrări de curățenie sau reparații se prelungește uneori pînă în octombrie. Cauzele sînt multiple și au fost reliefate în presa noastră la fiecare început de an școlar: neglijența constructorilor, neaprovizionarea la timp cu materialele de construcție necesare, neritmicitatea lucrărilor la care se adaugă neglijența unor conduceri de școli.

Astfel de situații am înregistrat cu cîteva zile înainte de începerea anului școlar în raidul ce l-am întreprins în cîteva școli din județul Mehedinți. Și de această dată, ne-au întîmpinat saci de ciment pe coridoarele școlilor, săli de clasă fără sobe, clase fără pardoseli, școli fără împrejmuire. Cîteva exemple: La Liceul „Traian“ din Drobeta Turnu Severin se executau ultimele lucrări de zugrăveală. La Școala generală Rogova, al cărei local a început să se construiască în 1970, se turna mozaicul și se finisau scările. Primarul comunei, Mihai Hornoiu ne asigură însă, că localul va fi gata pînă la 17 septembrie. Rămîne lăudabilă inițiativa de a adapta proiectul destul de vechi la unele necesități ale învățămîntului de azi, printre care: transformarea unor săli de clasă în ateliere și amenajarea în cadrul acestora a instalațiilor necesare de forță, de curent electric etc. încă din faza de construcție. La Școala generală Cioroboreni, comuna Jiana, tovarășul director ne lămurește că toate demersurile la Consiliul popular pentru procurarea sobelor necesare școlii au fost zadarnice. Primarul comunei speră, probabil, ca influențele mediteraniene să se facă mai simțite în această iarnă?!

Numeroase construcții școlare din județ, prevăzute în planul de investiții să fie date în folosință la 31 august a.c. sînt în imposibilitate de a intra în funcțiune cu mult chiar după începerea anului școlar. Astfel, la grădinița cu 240 de locuri din cartierul Crihala din Turnu Severin și la grădinița cu 120 de locuri din Orșova mai sînt de executat numeroase lucrări de finisaj: pardoselile, vopsitorii, zugrăveli. În același cartier din Turnu Severin, lipsa tîmplăriei exterioare la școala generală cu 16 săli de clasă a determinat rămînerea în urmă a lucrărilor interioare de finisaj și a executării fațadelor. Atelierele Școlii generale nr. 9 din Turnu Severin vor fi gata, după promisiunile constructorului, abia în 15 octombrie. În orașul Strehaia, la internatul liceului, aflat în al treilea an de execuție nu se pot da în folosință decît două nivele.

Dacă față de această situație conducerile de școli, colectivele didactice nu sînt în întregime răspunzătoare, inexplicabile rămîn cazurile în care acestea se fac răspunzătoare pentru dezordinea care domnește în clasele, laboratoarele și cabinetele școlii încă de la începutul anului școlar. În zadar se mîndreau profesorii de fizică de la Liceul „Traian“ cu faptul că laboratorul lor este cel mai înzestrat din municipiu, dacă aparatele zăceau în depozit în dezordine. Aceeași dezordine ne-a întîmpinat și la cabinetul de matematică. Cabinetul de științe sociale de la același liceu își întîrzie înființarea pentru că nu sînt făcute niște zugrăveli ornamentale inutile. Prezența, dealtfel, a numeroaselor ornamente pe culoarele liceului (motivată prin menținerea tradiției!) precum și a unor tablouri de oameni de știință îngălbenite de vreme, a unor hărți ce și-au pierdut actualitatea îți creează impresia de vechi, de demodat. Această impresie pe care ți-o dă interiorul este cu atît mai surprinzătoare, cu cît liceul se află plasat într-unul dintre cele mai frumoase parcuri botanice, îngrijit de elevii și profesorii acestei școli.

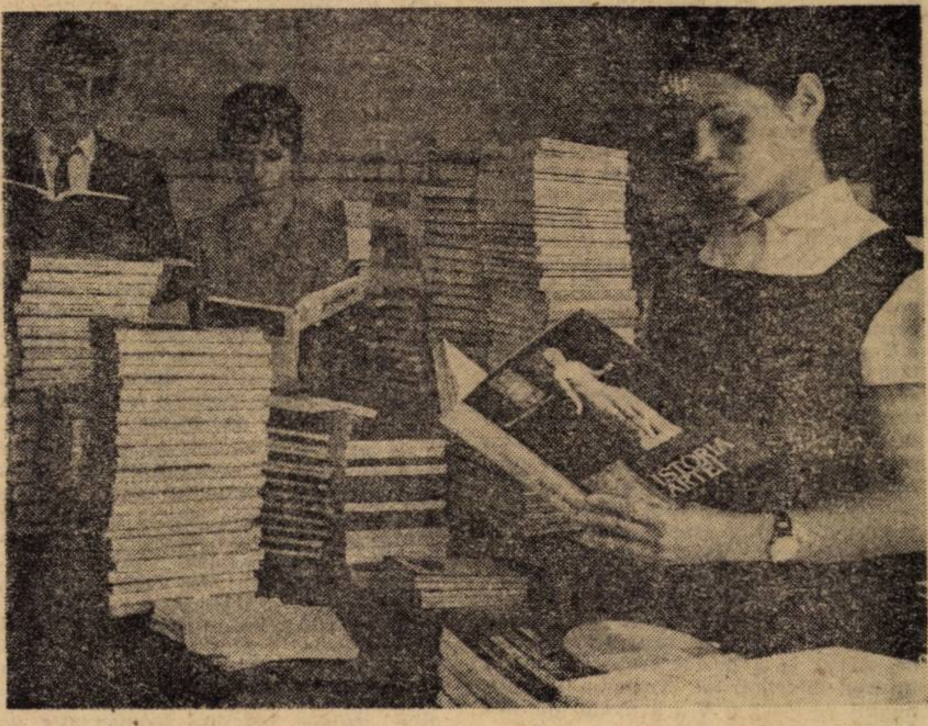

Studiu în... avanpremieră

Pornisem în căutarea acelei instituții de învățămînt, gata pregătite să-și aștepte elevii. Am găsit-o în imaginea unor școli ca cea din comuna Vînjuleț, Școala generală nr. 2 și Liceul nr. 3 din Turnu Severin. La școala generală Vînjuleț, curățenia desăvîrșită, ordinea, ornamentarea pînă în cele mai mici amănunte a claselor, mi-a făcut impresia unei gospodării îngrijite cu cea mai mare atenție. Gospodarii: directorul Gheorghe Mitică, colectivul didactic al școlii, elevii ei.

Adevărate localuri model de școală, Școala generală nr. 2 și Liceul nr. 3, cu cabinete și laboratoare dintre cele mai moderne ne demonstrează încă o dată ce se poate face prin autodotare. Aproape tot, de la mobilierul pentru cabinete, pînă la materialul didactic s-a lucrat în ateliere cu elevii. Anul acesta, beneficiul atelierelor Școlii generale nr. 2 se ridică la 45 000 de lei, iar al atelierelor Liceului nr. 3 la peste 120 000 lei. Numai cuvinte de laudă pentru patronii acestor școli: Uzina de vagoane, Șantierele navale, Fabrica de confecții, care au înțeles că patronajul nu înseamnă numai înzestrarea școlilor cu mașinile și materiile prime necesare atelierelor, ci ea are un sens mult mai larg, mai complex.

CORNELIA GÎRMACEA

CORELĂRI

Poate mai mult ca în oricare alt loc, în școlile din municipiul Piatra Neamț revin ca un refren cuvintele: „Omul sfințește locul“. Cu cît pătrunzi mai adînc în pregătirile pentru deschiderea noului an școlar, cu atît mai mult poți să realizezi semnificația acestui laitmotiv. La Școala generală nr. 1 din municipiul Piatra Neamț războaiele de țesut necesare atelierului de profil au fost concepute de către maistrul de instruire practico-productivă Gh. Dascălu, cu sprijinul elevilor, în atelierul de tîmplărie.

Unul din motivele de legitimă mîndrie a profesorului de geografie, Gh. Grigorescu, directorul Școlii generale nr. 9 din același municipiu, îl constituie trecerea încă din anul școlar trecut la predarea pe cabinete. Școala pe care o conduce are o dotare cu mijloace audio-vizuale care ar putea stîrni invidia oricărei instituții școlare: 4 magnetofoane, 4 aparate de proiecție de 8 mm., un altul de 16 mm., un aparat de filmat, un televizor, 3 diascoluri, un aspectomat de concepție proprie într-o fază avansată de construcție, 10 proiectoare.

Elevii unei alte școli generale (nr. 3), în cadrul lucrărilor de atelier, au realizat, sub conducerea profesorului maistru Constantin Chicu, plasa metalică împrejmuitoare a școlii, precum și mulți alți metri pătrați de plasă metalică protectoare pentru ferestrele școlii.

Sub conducerea profesorului-maistru Maria Croială, elevii Școlii generale nr. 12 dela atelierul de mecanică auto, au fost repartizați în trimestrul III al anului școlar 1972—1973 la „Auto-service“. Muncitorii în seama cărora au fost încredințați au fost mulțumiți de modul în care elevii și elevele profesoarei-maistre Maria Croială s-au achitat de sarcinile de producție primite.

Într-unul din numerele anterioare ale revistei noastre, într-o masă rotundă pe tema atelierelor școlare, la care a participat și prof. Ion Crăciun, inspector școlar general al județului Neamț, d-sa ne vorbea despre o importantă realizare a învățămîntului din municipiul Piatra Neamț, anume amenajarea centrului școlar de ateliere. Oferindu-ni-se prilejul, am confruntat imaginea reală cu aceea care reieșea din intervenția reprezentantului inspectoratului școlar, în cadrul mesei rotunde amintite. Cîteva constatări. Cele două centre vor fi încredințate fiecăruia dintre cele două licee de cultură generală din oraș — Liceul „Petru Rareș“ și Liceul „Calistrat Hogaș. În anul școlar precedent exista un liceu coordonator — Liceul „Petru Rareș“ — dar, ne preciza inspectorul școlar al municipiului Piatra Neamț, soluția aceasta s-a dovedit a fi pricinuitoare de multe dificultăți.

A doua constatare : paralel cu atelierele-școală de la cele două centre continuă să funcționeze ateliere în cadrul celor trei licee din oraș. În acest fel, chestiunea folosirii integrale a capacității atelierelor centrelor este pusă sub semnul întrebării.

Există — de asemenea — un paralelism — după părerea noastră nejustificat — de profile de ateliere : ateliere de lăcătușărie funcționează la centrul școlar, dar și în incinta Liceului „Petru Rareș“; atelier de croitorie există la centrul școlar și totodată în incinta liceului amintit.

Este de semnalat și ponderea relativ mare a atelierelor cu profil de artizanat pentru fete : un atelier de croitorie la Liceul „Petru Rareș“, un altul la Liceul nr. 3, în fine, un al treilea la Centrul nr. 2 (Str. Chimiei) ; două ateliere de țesut covoare. Aceasta, în condițiile în care în municipiul Piatra Neamț nu funcționează o secție (atelier) de confecții sau o secție (atelier) de țesut covoare a cooperației meșteșugărești și — nota bene — în condițiile în care în apropiere se află centrul chimiei — Săvinești !

Privitor la corelarea dintre profilul atelierelor-școală și necesitățile (și posibilitățile) economiei județului este demn de menționat și un alt fapt : în cadrul Liceului „Petru Rareș“ există încă din anul școlar trecut și un atelier de depanat radio și televizoare, deși cei care au luat inițiativa amenajării lui cunosc foarte bine modalitățile de formare a specialiștilor prin școlile postliceale.

În sfîrșit, ar mai fi de amintit pentru o mai bună echilibrare a profilelor atelierelor-școală cu nevoile de cadre ale județului, precum și cu posibilitățile de integrare socio-profesională a tineretului școlar după absolvire funcționarea în cadrul Centrului nr. 1. (Str. Bicaz) a unui atelier de lăcătușărie profilat pe metaloplastie. De inutilitatea lui și-a dat seama chiar conducerea inspectoratului școlar al municipiului Piatra Neamț, care preciza în cadrul consfătuirii, la secția maiștri-instructori, că acest ultim atelier va fi reprofilat pe lucrări în metal de o mai largă necesitate.

I. ȚENESCU

Asimilare și fixare

La Slobozia, într-o pauză a consfătuirii profesorilor de matematică, stăm de vorbă cu tovarășul **Constantin Dumitru,** profesor la Liceul teoretic Slobozia, președintele Societății de științe matematice — filiala Ialomița.

— Cum ați procedat, în calitate de șef al catedrei de matematică, pentru o justă planificare a materiei ? De exemplu, relativ la noua programă de matematică a anului I ?

— Am avut o ședință de catedră, după perioada de studiere a programei de către cei cinci profesori ai colectivului nostru (perioada 1—7 septembrie a.c.), după care am trecut la această planificare, unitară, și pe care o vom respecta toți. Ca să cunoaștem nivelul claselor și măsura realizării treptate a obiectivelor de către toți profesorii, am prevăzut și niște lucrări de sondaj al pregătirii elevilor, pe parcursul anului școlar. Scopurile programei anului I, net superioară celei vechi, le putem realiza în planificare, noțiunile de structuri algebrice sînt mult mai sistematizate, se elimină repetarea cunoștințelor de la ciclul anterior, realizînd o veritabilă descongestionare și modernizare în conținut. Elevii pot asimila cunoștințele cerute, dar — aș îndrăzni să afirm, — nu le pot sedimenta îndeajuns ; e încă prea multă materie pentru numărul de ore prevăzut (patru), în care sînt cuprinse și noțiuni de geometrie și trigonometrie, pe lîngă algebră. Abia în anul următor s-ar putea realiza fixarea acestui cuantum de cunoștințe, ceea ce presupune reconsiderarea întregului sistem al programelor pe cei patru ani de studiu.

D. S.

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

Studiul mai realist al limbii române

Pentru a se ajunge la realizarea în practică a principiilor proiectului, este necesară o judicioasă organizare a cunoștințelor de limbă și literatură română în procesul predării. Principiul predării concentrice permite reluarea cunoștințelor predate în clasele anterioare pentru a li se completa sfera. Adeseori cunoștințele prelucrate anterior s-au reluat fără a li se aduce vreo completare importantă. În acest sens ni se pare îndrăzneață, dar realistă ideea autorilor proiectului de a nu mai include în programa de limbă română pentru clasa a VIII-a și partea de morfologie și de a afecta timpul cuvenit acesteia. altor probleme între care cu preponderență celor aplicative. De asemenea un alt cîștig de timp se realizează aici, prin prelucrarea concomitentă a propozițiilor subordonate cu părțile de propoziții. S-a efectuat deci în programa de limbă română pentru clasa a VIII-a o restructurare radicală. Credem însă că ar mai putea fi efectuate și alte schimbări în programa de limba română pentru celelalte clase. Astfel, la clasa a V-a, unde se stabilește nucleul majorității noțiunilor de morfologie, există situații cînd principiul prelucrării concentrice a cunoștințelor este forțat din punct de vedere logic. Așa este situația modurilor nepersonale care sînt reprezentate doar de infinitiv și de participiu, deși se enunță titlul „Modurile nepersonale“. Titlul este cam lipsit de adevăr. Aparent. situația modurilor nepersonale ar fi similară cu situația felurilor pronumelui. dar nu este întrucît aria modurilor nepersonale este prea restrînsă. Pronumele, prin definiție, nu ne obligă la o prelucrare apropiată a tuturor felurilor lui. Tratarea în manualul de clasa a V-a a modurilor nepersonale ar fi necesar să se facă reprezentîndu-le complet, chiar dacă în clasa a VI-a vor fi reluate și adîncite

Pentru o mai justă proporționare a materiei în partea de limbă în intervalul claselor V—VIII, s-ar mai putea redistribui la aceste clase și alte părți ale unor capitole. Tot la clasa a V-a, pe lîngă pronumele personal și de politețe, pronumele și adjectivul posesiv, s-ar mai putea prelucra pronumele și adjectivul demonstrativ. În acest fel. în clasa a VI-a apar ca feluri noi ale pronumelui, pronumele reflexive și pronumele și adjectivul relativ-interogativ. pe lîngă care se mai poate trata la clasa a VII-a și pronumele și adjectivul nehotărît, rămînînd pentru clasa a VII-a ca noutate un singur pronume, pronumele de întărire. Pe această cale reluarea pronumelui la clasa a VII-a poate fi aproape în întregime recapitulativă, putîndu-se face alți pași spre afectarea unui număr de ore mai mare, părții de sintaxă, incluzînd aici unele chestiuni care se predau în clasa a VIII-a. așa încît acestea reluate în clasa a VIII-a să fie mai bine consolidate. Această prelucrare mai timpurie a unor chestiuni ale gramaticii vizează posibilitatea reluării și consolidării în condiții mai bune a chestiunilor teoretice, precum și posibilitatea de a afecta timp mai mult laturii aplicative la clasa a VII-a. La clasa a VIII-a se creează apoi posibilitatea ca problemele teoretice să constituie un fundament mai solid de la care să se plece în abordarea problemelor practice. Se realizează astfel o ascensiune în prelucrarea concentrică a cunoștințelor în așa fel încît întregirea chestiunilor teoretice de morfologie să se realizeze în clasa a VI-a aproape integral, iar ponderea în împlinirea noțiunilor de sintaxă să fie realizată în clasa a VII-a.

Referitor la folosirea analizei gramaticale ca metodă. este limpede că ea nu poate fi absolutizată, dar ea este strîns legată de fixarea și consolidarea noțiunilor de gramatică. Firește că a rămîne în procesul de însușire a cunoștințelor doar la faza de analiză, înseamnă a realiza doar pe jumătate scopurile obiectului limba română. De aceea, odată cu întregirea noțiunilor de limbă, cînd metoda analizei este deja stăpînită. este imperios necesar să se realizeze și sinteza. folosindu-se metoda sintezei. Dacă la clasele I—IV construcțiile sintactice de propoziții și fraze se realizează mai mult intuitiv, la nivelul claselor a VII-a—a VIII-a se poate vorbi deja de o conștientizare în realizarea construcțiilor amintite. De aceea în manualele de limba română de clasa a VII-a și de a VIII-a s-ar putea oferi elevilor modele de construcții sintactice, dintre care unele greșite intenționat pentru a fi corectate de către elevi (modele de propoziții, modele de fraze cu implicații de fonetică, vocabular. ortografie, punctuație și sens). Este demn de remarcat că actualul manual de clasa a VII-a oferă deja modele de exerciții asemănătoare la partea de morfologie. Pe baza unor repere, la nivelul claselor a VI-a — a VIII-a, se pot alcătui compuneri gramaticale. În unele dintre aceste compuneri gramaticale se pot urmări și implicațiile stilistice ale schimbărilor în unele determinări între cuvinte. La finele clasei a VIII-a elevii trebuie să posede priceperile și deprinderile de folosire a cunoștințelor de gramatică pentru comunicarea orală și scrisă. Aceste cunoștințe bine motivate, bine consolidate trebuie să devină la viitorii cetățeni cunoștințe instrument.

Se pare însă că preocupările pentru aspectul oral al comunicării au fost mai restrînse în studiul limbii române în școală. De aceea merită să amintim dintre alte idei de valoare exprimate de tov. Clara Georgeta Chiosa în articolul „Programa de limba română — concepție și interpretare didactică“ (rubrica Didactica modernă din Limbă și literatură, volumul II, 1973 pagina 371) pe cea referitoare la „formarea deprinderilor de folosire a limbii vorbite, uzuale, îngrijite (conversație uzuală. expuneri libere). D-sa arată că „aceste expuneri orale furnizează la rîndul lor un material pentru observații gramaticale, lexicale, ortoepice, stilistice (cu atît mai ușor de realizat dacă există posibilitatea înregistrării lor...)“. În mod firesc, efectuarea unor asemenea exerciții orale presupune și posedarea de către elevi a unui vocabular bogat, bine reprezentat și cu termeni neologici. La baza însușirii acestui vocabular pe lîngă textele literare, trebuie să stea lecturile suplimentare atent dirijate și urmărite. Credem că interdependența dintre componentele obiectului limba română se poate concretiza și în efectuarea unor exerciții de vorbire în orele de gramatică pe baza conținutului unor lecturi efectuate anterior de către elevi. Din expunerea orală a unui elev se poate lua spre analiză, corectarea și reconstruirea cu elevii a propoziției sau o frază. Din practica la catedră cunoaștem că adesea elevii se exprimă în propoziții sau fraze stereotipe, inflexibile atît oral cît și în scris. Pînă acum timpul nu ne-a permis să ne ocupăm la gramatică în mod suficient de acest aspect. Noua programă, credem că ne va crea această posibilitate.

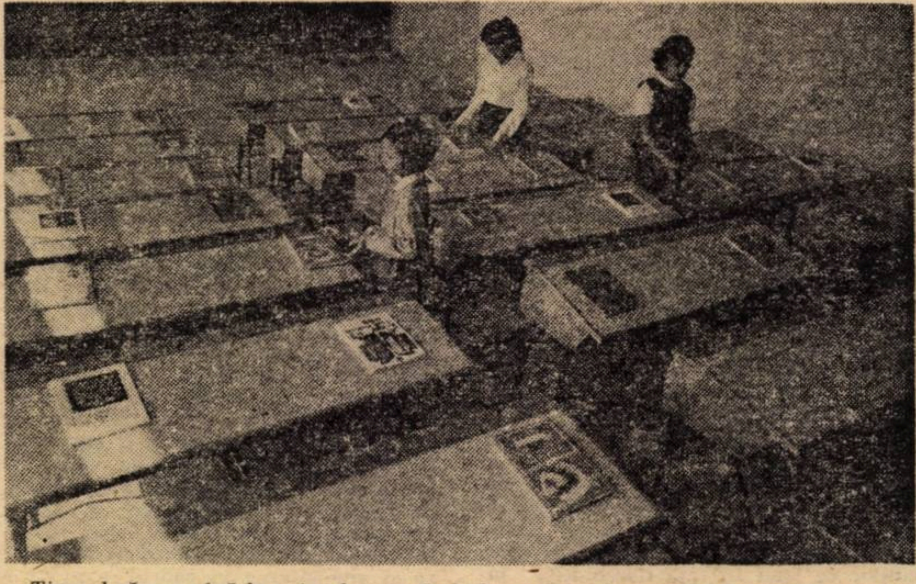

Timpul rămas pînă la primul semnal al clopoțelului se numără în ore și minute

Nu putem pierde din vedere în cele din urmă faptul că interpretarea exagerată sau unilaterală a principiilor expuse în proiectul programei de limba română nu poate fi decît dăunătoare în munca noastră. Nu putem absolutiza latura teoretică în dauna celei aplicativ-practice, dar nici pe cea practică în dauna celei teoretice. Între cele două laturi ale studiului limbii române, cea teoretică și cea practică, trebuie să existe o perfectă corelare.

Proiectul actual al programei de limba română este cu siguranță o încercare curajoasă de a depăși o stare de inerție în orientarea studiului limbii noastre naționale. Dezbaterile prilejuite de acest proiect vor trebui să întărească acele temeiuri care izvorăsc din realitatea obiectivă a studiului limbii noastre, din înaltele ei cerințe.

Prof. EMIL TAMAȘ
Școala generală Agrișul Mic, jud. Arad

Se promovează o concepție novatoare

Cerută cu insistență și prea mult așteptată, programa de limbă română pentru clasele I—VIII (proiect pentru discuție) a provocat, cum firesc era, un interes cu totul deosebit în rîndurile profesorilor de specialitate. De la început aș dori să relev satisfacția pe care concepția generală de alcătuire a acestei programe o promovează, remarcabil de novator.

Maniera tradițională în care a fost gîndită predarea limbii române în școala generală, cu calitățile și neajunsurile ei, era depășită în actuala evoluție a învățămîntului din țara noastră. Elementele noi pe care le conține proiectul supus dezbaterii reflectă, după părerea mea, atît repetatele solicitări ale învățătorilor și profesorilor cît și tendințele de modernizare afirmate în procesul de studiere a limbii materne, în alte țări. În cele ce urmează voi releva cîteva dintre aceste elemente în dorința de a nu se renunța în nici un caz la ele în etapa de definitivare a programei.

O primă calitate desprinsă de mine, din concepția generală pe baza căreia a fost alcătuit proiectul, este faptul că acesta oglindește în mod deosebit de pregnant finalitatea practică (formarea și dezvoltarea exprimării literare) a studierii limbii române în școală. Spre deosebire de vechea programă, actualul proiect realizează mult mai bine principiul concentric (lărgirea cunoștințelor în succesiunea claselor). Din punct de vedere metodic este credem un cîștig faptul că la fiecare capitol sînt prevăzute temele, subtemele și exercițiile practic aplicative pentru însușirea cunoștințelor propuse (exerciții de recunoaștere și exerciții de creație)

Corelarea mai judicioasă a compartimentelor limbii — fonetică, vocabular, gramatică, ortografie, ortoepie, punctuație — face ca studiul limbii române să nu mai aibă un pronunțat scop în sine, ci să fie mijloc eficient pentru însușirea corectă a vorbirii și scrierii. Din punct de vedere metodic este un cîștig faptul că se indică predarea concomitentă, la clasele V—VIII, a părților de propoziție și a propozițiilor corespunzătoare, a sintaxei propoziției, și sintaxei frazei. Profesorii, în special cei cu mai mică experiență, au în noua programă un instrument foarte util de activitate și datorită modului extrem de detaliat în care este prevăzut volumul cunoștințelor ce trebuie predate și însușite de elevi. Această trăsătură va contribui, sperăm, la înlăturarea discrepanței dintre programe și manuale, oferind autorilor de manuale criterii sigure pentru realizarea acestora Exercițiile. care sînt desigur încă discutabile și susceptibile de a fi îmbunătățite, au totuși calitatea că sînt realizate pe principiul gradației venind totodată în sprijinul clarificării și însușirii noțiunilor teoretice.

O altă calitate față de programa anterioară derivă din strădania, cel mai adesea reușită a autorilor acestui proiect de a-l subsuma dezvoltării capacității de muncă independentă a elevilor. În acest sens este pozitiv că se cere învățătorilor și profesorilor să pornească de la analiza greșelilor elevilor, urmărindu-se însușirea conștientă a noțiunilor de lingvistică. Aș mai adăuga la elementele pozitive ale acestui proiect faptul că se menționează toate stilurile funcționale (nu numai cel beletristic) și că sînt evitate subtilitățile și problemele controversate.

Desigur, o lucrare de această natură care să formeze generații întregi de elevi în spiritul însușirii limbii vii a poporului este o operă de mare răspundere științifică și patriotică. Sporul de eficiență în însușirea limbii române, pe care sînt convinsă că-l va aduce noua viziune asupra predării acestei discipline, va fi mai ridicat dacă în cursul dezbaterii proiectului se va acorda atenția cuvenită unor laturi mai puțin rezolvate în acest proiect. Mi se pare, de pildă, că deși s-a discutat foarte mult în ultimii ani despre rolul vocabularului în însușirea limbii nici în actualul proiect acesta nu-și găsește locul cuvenit. După cum se știe vocabularul nu este numai o problemă de limbă. El este o problemă majoră de gîndire, de formație în ultimă instanță, o problemă definitorie pentru trăsături importante ale fizionomiei spirituale a unui om. Mi se pare că autorii programei ar trebui să revizuiască capitolele mai importante ale proiectului lărgind studiul vocabularului.

În ce privește cunoștințele de stilistică deși proiectul înregistrează progrese față de programa anterioară mi se pare, totuși, că el nu rezolvă complet posibilitățile și nevoia cunoștințelor de stilistică strict necesare, îndeosebi, pentru ultimele clase ale școlii generale. Sînt, de pildă, deficitare acele valori stilistice legate de fonetică, de vocabular și de ortoepie.

Observații de amănunt s-ar mai putea face cu privire la modul cum au fost alese unele exerciții și exemple de edificare. Acestea sînt, însă, chestiuni care nu vor putea fi definitiv clarificate decît după ce actualul proiect va fi experimentat timp de cel puțin doi ani. De aceea, propun ca în această perioadă noua programă să fie adoptată cu caracter provizoriu, urmînd ca definitivarea ei să se facă pe baza unor dezbateri pe capitole cu profesorii de specialitate. Îmi exprim totuși convingerea că și în etapa de experimentare, noua programă va însemna un cîștig net pentru învățămîntul de cultură generală, contribuind la îmbunătățirea studiului limbii române.

Prof. ELENA RĂDULESCU
Liceul „Ion Neculce“, București

Itinerare editoriale

Dicționar de pseudonime

Peisajul literar românesc s-a îmbogățit în ultima perioadă cu o serie de lucrări valoroase cu caracter lexicografic, printre care un loc important îl ocupă „Dicționar de idei literare“, amplă lucrare a criticului literar Adrian Marino, „Dicționar de literatură română contemporană“ de Marian Popa, „Micul dicționar enciclopedic“, preambul al apariției „Enciclopediei României“, proiectată în mai multe volume, precum și foarte recenta „Istorie a literaturii române“, volumul III, în Editura Academiei.

O nouă premieră în literatura de informare românească o constituie apariția în librării a unui „Dicționar de pseudonime“ sub semnătura lui Mihail Straje, în Editura „Minerva“. Mergînd pe linia realizărilor de excepție, cum sînt cele de mai sus, depășind cadrul lexicografic propriu-zis, această temerară încercare, avînd precedente pe plan universal care pot fi repede numărate — amintim doar de premiera mondială „Dictionnaire des ouvrages anonymes et pseudonymes“ al lui A.A. Barbier (1806) și de ultima semnalare „Recinik na bălgarskite psevdonimi“ sub îngrijirea lui I. Bogdanov (1961) — pe care le depășește printr-un plus de informație oferit consultanților, reprezintă nu numai o inedită apariție editorială cît mai ales o posibilitate suplimentară de informare a tuturor categoriilor de cititori. Indiferent de categoria sa, un dicționar, prin posibilitatea pe care o oferă lectorului de clarificare imediată a unor noțiuni este o lucrare de primă utilitate. Cu atît mai mult în cazul de față, unde se ivește posibilitatea revelării activității „din umbră“, a multora dintre fruntașii literelor românești, precum și a punerii unei anumite ordine în informație.

Propunîndu-și să pună la îndemîna cititorului numele semnatarului, urmat de notarea anului și al morții, pseudonimele în ordine alfabetică, enumerarea publicațiilor la care a colaborat, completat cu semnalarea locului și a anilor de apariție a publicațiilor și de menționarea izvoarelor, autorul își realizează intențiile, lucrarea prezentînd deseori adevărate microtablouri istorico-bibliografice. Adnotările, menite a veni în sprijinul amatorilor de informații, împlinesc fericit conținutul dicționarului. Demn de apreciat în mod deosebit „sumarul catalog informativ al unor dicționare și scrieri anonime apărute în alte țări“, o adevărată istorie scurtă a acestui gen de lucrări.

Bazat pe o intensă muncă de informare și o largă cercetare a istoriei literaturii, presei, enciclopediilor, monografiilor, almanahurilor, autobiografiilor, cronicilor etc., autorul folosește cu rezultate excelente și informarea orală, directă, în cazul personalităților în viață, inspirînd prin aceasta un plus de încredere în cele consemnate. Voluminosul op reamintește pseudonime simbolice, intelectualiste ori pline de umor, exprimînd într-un fel gama inspirației fiecărui scriitor : eminesciene — Censor (Timpul, 1880), Fantasio, M. E-scu (Timpul, 1882), Gajus (Curierul de Iași), Harțag (Timpul), Nimesis, Sodescu (Timpul), Varro (Federațiunea), — călinesciene — din care spicuim : Aladin, Aristarc, Belphegor, Capricorn al doilea, Nostradamus etc. —, sadoveniene etc., etc. Se pare însă că încercarea de a cuprinde toți scriitorii români pînă la 1940, dintre care unii au fost cu totul și cu totul uitați pe „merit“, n-ar fi cea mai nimerită. Procedîndu-se selectiv, lucrarea ar fi fost mai compactă, în volum mai mic. De asemenea, includerea inițialelor între pseudonime nu ni se pare justă.

Fiind prima lucrare de acest gen în literatura noastră ni se pare normal să se fi strecurat unele lacune sau erori de informație : Semnalăm numai una : la pag. 512, Pamfile Tudor, născut în 1883 (nu 1893) în afară de folcloristică a desfășurat o interesantă activitate de scriitor și istoric publicînd la „Viața românească“, „Neamul românesc pentru popor“, „România ilustrată“, „Adevărul literar și artistic“, „Semănătorul“ etc., în afara pseudonimelor semnalate iscălind : Moș Tudor, T., P. Troian, Tudor etc. Revista „Ion Creangă“ a apărut mai mulți ani : între 1908—1921. Omiterea unor cunoscuți scriitori publiciști și folcloriști printre care D. Furtună, M. Gaster, A. Lambrior ș.a. se datorește probabil convingerii că nu au semnat cu pseudonime.

Dincolo de scăderi semnalate sau nu, ivit din necesitatea de informare a cercetătorilor literaturii române asupra unor aspecte particulare, dicționarul de pseudonime contribuie, neîndoios, la atribuirea și precizarea unor scrieri, atitudini și acțiuni, pseudonimitatea fiind un fenomen cu trecut interesant, perpetuat și în zilele noastre și probabil valabil și în viitor.

Alături de alte lucrări lexicografice această salutară apariție, intitulată complet „Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români“, se încadrează în rîndul realizărilor românești de prestigiu, fiind un instrument de lucru nu atît pentru scriitorii și criticii literari, cît mai ales pentru profesorii *de limbă română*, studenți, elevi, precum și pentru toți iubitorii literaturii naționale.

Lucrare de proporții, dicționarul este un operativ și eficace instrument de informare de primă importanță a publicului din România, oferind și străinătății o imagine sintetică a preocupărilor, majore, din cultura noastră.

Prof. DUMITRU V. MARIN

Final de vacanță la librărie

„Învățămîntul preșcolar“

nr. 3 — 1973

A apărut „Învățămîntul preșcolar“ nr. 3/1973, supliment trimestrial al Revistei de pedagogie.

Numărul se deschide cu un articol semnat de Ion T. Radu intitulat : „Integrarea grădiniței în sistemul de învățămînt“. Dumitru Muster semnează articolul „Fișa pedagogică pentru studiul și caracterizarea individualității copilului în grădinița de copii“. La rubrica **Pregătirea copilului preșcolar pentru școală** sînt publicate articolele : „Jocul și învățarea la vîrsta preșcolară și școlară mică“ de Maria Nicoară și Aura Bedeleanu : „Jocuri logice“ de Gheorghe Iftimie; „Mini-atelierele — factor important în formarea deprinderilor de muncă“ de Elena Roman și „Exercițiile muzicale pregătitoare în grădinițe“ de Gheorghe Bercea. Rubrica **Învățarea limbilor străine în grădiniță** cuprinde articolele : „Modalități privind învățarea limbii ruse“ de Simion Morărescu și Elvira Morărescu ; „Metode active în învățarea limbii franceze“ de Elena Sfichi ; „Însușirea limbii engleze în grupe mici de copii“ de Octavian Oprică. La rubrica **Dezbatere** Silvia Dima semnează articolul „Pregătirea pedagogică a viitoarelor educatoare“. Rubrica **Însemnări pentru părinți și educatoare** cuprinde articolele : „Eu și... ceilalți“ de Costin Ștefănescu ; „Între bine și rău“ de Luminița Ghivirigă ; „Copiii noștri“ de Maria Antonescu; „Ochiul atent al «mamei»“, de Constantina Caramfil și „Să-i iubim, dar să-i deprindem cu munca“ de Silvia Dima. Revista mai cuprinde rubricile **Sfatul medicului**, **Cîntec — teatru — joc — poveste** și **Vitrina cu cărți.**

„Învățămîntul profesional și tehnic“

nr. 7-8 — 1973

Numărul 7—8/1973 al revistei „Învățămîntul profesional și tehnic“ se deschide cu editorialul : „Operativitate, energie, participare activă“ în care sînt analizate cîteva din sarcinile reieșite din Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. Călin Florescu semnează articolul : „Întărirea legăturii cu practica — condiție fundamentală în sporirea eficienței sociale a învățămîntului“. Revista publică o dezbatere privind manualele școlare în care sînt inserate articolele : „Cuvîntul editurii“ semnat de G. Barbu și „Cuvîntul unora dintre autori“ de A. Ghilezan și I. Vasile.

N. Giosan, G. Bărănescu semnează articolul : Educarea tineretului în spiritul combaterii poluării mediului“. La rubrica **Coordonate pentru o didactică a învățămîntului profesional și tehnic**, Al. Gheorghiu, M. Popovici semnează articolul „Tehnica de elaborare a probelor de comportament“. E. Cocoș și E. Ritcher semnează la rubrica **Studii și cercetări** articolele „Elemente de calcul la scurtcircuitarea circuitelor electrice“ și „Un model de abordare a problemelor de decizie“. Revista cuprinde de asemenea rubrica **Cabinete — laboratoare** în care M. Paraschivescu semnează articolul „Laboratorul audio-vizual“, C. Robitu, articolul „Laboratorul psihotehnic în școală“, Gh. Coman, „Repere în organizarea cabinetelor de științe sociale“ și T. Rapotan, „Laboratorul de aparate de măsură și control“. În revistă mai figurează rubricile : **Din corespondențele sosite la redacție, Opinii, Biblioteca, Dialog, Revista revistelor.**

GRAFICA MANUALELOR

Eduard Claparède — de la a cărui naștere se împlinesc în anul acesta 100 de ani — a reluat și întărit o formulă vag conturată înainte : aceea „a copilului om în devenire și nu om în miniatură“. Jean Piaget a creat o adevărată școală, stabilind în mod științific, prin cercetări conduse timp de mai bine de o jumătate de secol, stadiile de dezvoltare ale intelectului uman.

Aceste adevăruri indiscutabile mi-au apărut ca un „laitmotiv“ cu ocazia unei întîmplări, pe care consider util s-o împărtășesc cititorilor „Tribunei școlii“, învățători, profesori și părinți. Preocupat fiind, în cadrul unui colectiv de cercetători ai Institutului de psihologie care lucrează la elaborarea unei baterii de teste de nivel intelectual, cu selecționarea unor itemi pentru diferitele categorii de teste, am căutat o sursă de informare și de verificare în manualele de școală. În mod normal, pașii m-au condus către manualele de aritmetică, lumea cifrelor, operarea cu simboluri constituind o problemă nu numai de interes actual, dar și de mai mare dificultate.

Mi-au trecut prin mînă mai multe asemenea manuale, mai vechi, mai recente, cele prezente în școli și chiar acela în curs de editare. În general, am putut înregistra un progres ; chiar decalajuri izbitoare din punct de vedere al conținutului și al formei.

În cercetare, ca și în multe alte împrejurări ale vieții, urmărești un obiectiv — în cazul de față compararea unor itemi ai unui test de aritmetică pentru vîrstele mici cu nivelul cunoștințelor și modul lor de predare în școală — și ești pus în fața unor probleme noi, peste care nu poți trece cu ușurință.

Manualul de aritmetică pentru clasa I, elaborat de Constanța Iliescu și Constanța Teodorescu în 1968 și revizuit în 1970, mi s-a părut adecvat din punct de vedere al desfășurării gradate a operațiilor aritmetice, dar mi-a provocat oarecare reținere, prin culorile sumbre ale ilustrațiile textului, sărace în imaginarea subiectelor. Exprimarea grafică, ilustrarea unor idei, nu sînt simple elemente auxiliare în învățare ; ele constituie un procedeu de predare ; pe lîngă faptul că sînt un material intuitiv, trezesc interes, o atracție, mai ales la școlarii din primele clase. Graficianul care ilustrează textul nu trebuie să fie un executant fotograf al ideilor expuse, ci să dea dovada unei capacități de creație, transpunînd realitățile la nivelul de înțelegere, într-o concordanță cu activitățile copiilor.

Cercetînd alte surse de informare privind manualele în curs de proiectare, am putut constata — cu multă satisfacție — că Editura didactică și pedagogică este preocupată de editarea unui manual de aritmetică care să aibă un apel mai mare la elevii de clasa I care încep școlarizarea la vîrsta de 6 ani. Autorii sînt aceiași : Constanța Iliescu și Constanța Teodorescu, dar grafica este realizată într-o viziune nouă, într-un colorit viu și plăcut, de către talentata graficiană Magda Ardeleanu, care a știut să transmită copiilor nu numai un mesaj estetic, dar să le trezească și interes pentru lumea atît de aridă a cifrelor.

Copiii iubesc culorile vii care le conturează lumea propriei lor imaginații, le întreține optimismul și le sugerează mai multă încredere în viață. Ilustrațiile din manual răspund pe deplin acestei cerințe, de a continua — în primii ani de școală — lumea basmelor și a povestirilor de care cu greu s-au despărțit. Dealtfel, și conținutul unor exemplificări este luat din această lume a basmelor, anterior cunoscută de copii ; ilustrarea cifrei trei este redată prin „Capra cu trei iezi“, iar cifra șapte prin „Alba ca zăpada și cei șapte pitici“.

Ilustrarea manualului corespunde însă și unui alt deziderat pedagogic : apelează pentru a reda relațiile dintre cifre, la imagini caracteristice civilizației contemporane (automobilul, avionul, tractorul, vaporul). Vaporul nu este manevrat de adulți, ci chiar de copii, împlinind astfel o năzuință a lor de a-și asuma rolul adulților. Nu este cazul să enumerăm aici marea varietate de conținut al ilustrațiilor, menționăm numai că activitățile gospodărești, datinile, activități curente și utile, o lume a păsărilor și mamiferelor, discrete îndemnuri la atitudini morale și sociale, sînt reprezentate în fiecare pagină, pentru a reda perceptual un număr sau o operație simplă de aritmetică.

Copiii reprezentați sînt dinamici, vioi, au chipul unor desene imaginate de... copii.

Am utilizat cîteva dintre machetele lucrării drept teste pe care le-am aplicat unor copii, care vor urma clasa I în luna septembrie ; copii cu două luni sub și peste 6 ani. Rezultatele au depășit așteptările. Planșele au fost smulse din mînă și fiecare copil a identificat cu interes ce reprezintă ilustrația, a realizat cu precizie numărul și a sesizat chiar adunările și scăderile, așa cum — fără să fie învățați de către cineva — știu exact cîți copii sînt în grupul lor, cînd a apărut unul în plus sau altul a plecat. Metoda învățării perceptuale reprezintă o treaptă peste care nu putem trece, cînd vrem să realizăm un învățămînt modern și eficient.

Închei aceste rînduri cu două întrebări : 1) Dacă un manual de aritmetică poate fi astfel îmbunătățit printr-o grafică adecvată, ce se poate face în această direcție cu un abecedar sau cu o carte de citire ? 2) Se va realiza oare de către Editura didactică și pedagogică tipărirea manualului la nivelul machetelor executate ?

CONSTANTIN ZAHIRNIC

Început de an școlar

Ieri și azi

Deschiderea porților școlii a fost și este unul dintre evenimentele tradiționale în toate țările din lume.

Dacă aspectul festiv al acestui eveniment reprezintă nota caracteristică și asemănătoare pe plan universal, data cînd are loc începerea anului școlar constituie un element variabil, de diferențiere.

Este un fapt constatat că începutul anului școlar s-a modificat în permanență în decursul timpului și continuă să sufere modificări și astăzi.

Sub raport istoric, data începerii unui an școlar a fost dependentă de aceea a structurii anului școlar. Între perioadele de timp afectate cursurilor școlare și cele prevăzute pentru vacanțe există un raport care s-a dovedit foarte schimbător, de la un timp la altul, de la o țară la alta. Dealtfel, dinamica acestui raport a format în repetate rînduri obiectul reformelor școlare, căutîndu-se în permanență un echilibru mai bun.

Fără să facem o analiză exhaustivă a chestiunii datei de începere a anului școlar, considerăm că este util de amintit cîteva aspecte mai importante din evoluția acestei date, mai întîi din trecutul școlii românești.

În cazul învățămîntului de cultură generală, regulamentele școlare publicate în baza Legii instrucțiunii publice din 1864 au prevăzut începerea anului școlar la 1 septembrie pentru școlile primare rurale și școlile secundare, în timp ce școlile primare urbane începeau la 15 august. Ulterior, în 1879, începutul anului școlar pentru școlile primare rurale a fost fixat pentru 15 septembrie.

Înainte de sfîrșitul secolului trecut, mai precis în 1898, s-au făcut modificări esențiale în ce privește data și, în plus, a început să se facă diferență între data începerii anului școlar și aceea a începerii efective a lecțiilor, a cursurilor. Astfel, pentru școlile primare din mediul urban, anul școlar începea la 25 august, în timp ce lecțiile, la 1 septembrie. În ce privește școlile primare rurale, vacanța mare se termina la 10 august. Cu toate acestea, anul școlar nu se deschidea în toate școlile la 11 august, cum ar fi fost de așteptat, din cauză că elevii din mediul rural mai puteau avea un tip de vacanță, denumită regională și care se dădea la date diferite, în funcție de lucrările agricole. Ca durată, prin reglementările din anul 1901, vacanțele regionale nu puteau depăși 20 de zile și erau acordate pentru ca elevii să poată da ajutor părinților la lucrul pămîntului. În cazul în care, în unele localități, se considera că nu era nevoie de vacanțe regionale, cele 20 de zile se adăugau la finele vacanței mari, deci după 11 august; astfel că numai în cazul acestor școli porțile școlii se deschideau la 1 septembrie.

Cît privește învățămîntul secundar, anul școlar începea la 1 septembrie, iar primele cursuri se făceau la 9 septembrie. Dar nu pentru toate tipurile de școli secundare anul școlar începea la 1 septembrie. De exemplu, în cazul școlilor normale de învățători, data de 5 septembrie, ora 8 dimineața marca începutul anului școlar, iar în după-amiaza zilei aveau loc primele lecții.

Evoluții similare se constată și în cazul istoriei școlii din alte părți ale lumii. De pildă, în Franța, în colegiile iezuite feudale vacanțele finale erau de două săptămîni pentru elevii din primele două clase și nu depășeau o lună pentru clasele terminale. Cît privește școlile mici, adesea vacanțele depindeau de timpul recoltelor.

Primii ani ai secolului al XX-lea aduc o serie de reglementări asupra vacanțelor mari și, implicit, a începerii anului școlar. Inițial, data de 7 octombrie a marcat acest început, ca la mijlocul secolului să se stabilească prima zi de luni din luna octombrie, pentru școlile secundare. În ce privește școlile primare, ele începeau la 20 septembrie.

Elevii clasei I ai unei școli sovietice ocupîndu-și pentru prima oară locul în bănci, odată cu deschiderea noului an școlar

Pe ansamblul țărilor, dinamica raportului dintre perioadele de școlaritate și cele de vacanță a dus la o creștere permanentă a timpului afectat pentru vacanțe.

Variația constatată în timp se remarcă și în spațiu. Într-o statistică publicată de UNESCO în anul 1966 se consemnează o situație semnificativă în acest sens. Din totalul țărilor avute atunci în vedere, în 39 de țări, adică 19% din total, anul școlar începea în luna ianuarie, ceea ce însemna că anul școlar coincidea cu anul civil. În restul țărilor, datele de început erau plasate în diferite luni ale anului. Cele mai numeroase țări se grupează, din punct de vedere al acestei date, în lunile septembrie și octombrie, mai exact în 66 de țări, adică 31% din total, anul școlar începea în septembrie, iar în 44, respectiv 21%, acest moment se plasa în luna octombrie.

Tot sursele statistice UNESCO ne permit să amintim un alt exemplu comparativ. Astfel, în anul 1970 în 28% din țările europene anul școlar a început în luna august, în 57% în luna septembrie, iar în 15% deschiderea a avut loc în luna octombrie.

Din aceste două exemple comparative, se constată că luna septembrie ocupă ponderea cea mai mare, majoritatea simplă fiind realizată doar în cazul țărilor europene.

Este interesant de menționat că data începerii anului școlar continuă să stea în atenția specialiștilor. Una dintre problemele mult discutate decurge din necesitatea de a face ca anul școlar să coincidă cu anul financiar. În țările în care anul financiar începe în ianuarie, s-ar realiza o coincidență, în timp, și cu anul civil. Argumentul cel mai frecvent invocat fiind acela că, în acest caz, structura anului școlar, pe două semestre, în loc de trei trimestre, ar fi mai adecvată necesităților școlii, ținînd seama de plasarea în timp a vacanțelor de primăvară și de iarnă. În plus, s-ar simplifica planificarea de ordin financiar, fiind un singur an financiar care ar coincide cu cel școlar.

Evident că soluția optimă variază de la o țară la alta, ea depinzînd de contextul social-economic și politic.

VASILE ILIESCU

ITINERAR LATINO-AMERICAN

Fonduri sporite pentru educație

În **Columbia,** țara de la paralela zero (supr. 1 138 338 kmp ; peste 18 000 000 locuitori), obiectivele principale ale statului în domeniul învățămîntului, așa cum ne informează studiile de specialitate, sînt : asigurarea accesului la carte al populației, la toate nivelele; transformarea sistemului național de învățămînt într-un instrument de bază al progresului social : îmbunătățirea conținutului învățămîntului și creșterea randamentului său în toate compartimentele.

Aceste obiective — izvorîte din exigențele actuale ale dezvoltării Columbiei, în special în domeniul industrial, care solicită un număr mare de cadre instruite — au făcut ca, în ultimii cinci ani, statul să tripleze alocațiile pentru învățămînt și educație În Columbia, învățămîntul primar este gratuit și obligatoriu, în țară funcționînd circa 27 000 de școli de acest grad, cu 2 800 000 de elevi și peste 100 000 de cadre didactice. Există, de asemenea, o rețea de grădinițe — peste 3 300 frecventate de circa 110 000 de copii (De menționat că, în ultimii ani, și în Columbia s-a desfășurat o amplă acțiune de lichidare a analfabetismului, grea moștenire de la regimul colonialist. Pe această cale s-au înregistrat succese remarcabile și, în prezent, oficialitățile columbiene apreciază că țara este pe punctul de a lichida neștiința de carte).

În cele 3 211 școli secundare lucrează ceva mai mult de 39 000 de cadre didactice și sînt înscriși peste 570 000 de cursanți.

În pregătirea specialiștilor necesari diverselor sectoare ale economiei naționale în plină dezvoltare, un rol însemnat îl are învățămîntul superior organizat în 33 de universități, din care 15 sînt de stat și 18 particulare, cu un total de 115 000 de studenți — 52 de studenți la 10 000 de locuitori.

Cea mai veche instituție de învățămînt superior columbiană — Pontifica Javeriana — a luat ființă în 1622, iar cea mai importantă instituție de învățămînt superior din țară este Universitatea națională cu sediul la Bogota, capitala Columbiei, unde învață peste 14 000 de studenți. Învățămîntul superior columbian are un profil diversificat și cuprinde aproape toate domeniile științei, economiei, culturii și artei.

Școala învinge dificultățile

„Educația — precizează legea învățămîntului din Republica Ecuador — este funcția primordială a statului“ (art. 1), ea avînd drept țel „formarea unor cetățeni capabili să-și asigure bunăstarea individuală și socială, integrarea în cultura națională a diverselor grupuri umane de pe teritoriul țării care rămîn încă la un nivel de educație inferior“ (art. 2). Ca urmare, în ciuda greutăților generate de situația economică, alimentară, sanitară și, uneori, climaterică a țării, se fac eforturi pentru dezvoltarea învățămîntului și lărgirea accesului la carte al populației.

În cadrul campaniei de alfabetizare, viu susținută de către stat, au fost înființate numeroase cursuri pentru adulți, care au obținut rezultate pozitive, cu toate dificultățile mari pe care le creează, din acest punct de vedere, compoziția etnică a populației (formată din mai multe elemente etnice, între care indienii reprezintă un procent de 50%; aceștia nu vorbesc limba statului — spaniola — ci „quechua“ sau diferite dialecte). Dealtfel, primele acte ale reformei agrare sînt însoțite de o serie de măsuri ale guvernului ecuadorian pentru eliberarea indienilor de servituți și ignoranța în care au fost menținuți. Din Quito, capitala țării, s-a deschis anul trecut, un drum de un fel deosebit, care va stabili pentru prima oară o comunicare între acest oraș și așezările indiene : „drumul luminii“, cum se numește el, are ca jaloane școlile elementare și agricole. El marchează începutul unei emancipări economice și sociale în mediul rural.

În Republica Ecuador (care numără peste 5 000 000 locuitori la o suprafață de circa 280 000 kmp) învățămîntul primar este obligatoriu și gratuit. În cele 7 150 școli primare lucrează peste 25 000 de cadre didactice și peste 975 500 elevi. Învățămîntul secundar și tehnic este frecventat de circa 1 200 000 de elevi. Cît despre învățămîntul superior, acesta are ca sarcină prioritară pregătirea de cadre necesare în diferite sectoare ale economiei naționale. Cele mai importante instituții de învățămînt superior sînt Universitatea centrală de la Quito, fondată în anul 1769, în care se pregătesc 9 000 de studenți; alți 5 000 învață la Universitatea din Guayaquil. În total, există în Ecuador 6 universități (de stat sau particulare). Aceste universități cuprind facultăți, institute și școli specializate, însumînd circa 21 000 de studenți (adică 33 la 10 000 de locuitori).

D. I.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură
Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

CABINET

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul III Nr. 110

Sîmbătă 22 septembrie 1973

12 pagini — 1 leu

Mesajul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la deschiderea noului an de învățămînt

DRAGI TOVARĂȘI ȘI PRIETENI,

Deschiderea anului școlar și universitar constituie un eveniment de seamă atît pentru cadrele didactice, cît și pentru milioanele și milioanele de tineri din patria noastră ce studiază în învățămîntul de toate gradele, însușindu-și minunatele comori ale științei, pregătindu-se să contribuie din plin la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. Cu acest prilej, doresc să salut cordial întregul corp profesoral, pe toți studenții și elevii patriei și să le urez un an școlar rodnic, deplin succes în activitatea lor.

Cunoașteți sarcinile mari, de înaltă răspundere pe care partidul, societatea noastră le pun în fața învățămîntului în scopul formării și pregătirii cadrelor necesare economiei, științei și culturii, al instruirii și educării tinerelor generații în spiritul înaltelor idealuri ale socialismului și comunismului. Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie a.c. a trasat direcțiile dezvoltării în continuare a școlii românești, perfecționării învățămîntului de toate gradele corespunzător cerințelor noii etape istorice în care a pășit societatea noastră.

Realizarea amplului program elaborat de Congresul al X-lea al partidului depinde într-o măsură hotărîtoare de modul în care este pregătit și instruit tineretul, de nivelul cunoștințelor sale științifice și profesionale, de educarea și formarea sa politico-morală sănătoasă. Ne propunem să dezvoltăm o industrie modernă, de înaltă tehnicitate, la nivelul celor mai avansate cuceriri ale tehnicii mondiale ; aceasta cere un tineret înarmat cu tot ceea ce se realizează mai avansat în gîndirea și practica științifică și tehnică contemporană. Țintim să realizăm o agricultură cu un grad ridicat de mecanizare și chimizare, capabilă să asigure producții agricole înalte și stabile ; pentru aceasta este nevoie de cadre temeinic pregătite în toate domeniile agrozootehnicii moderne. Dorim să asigurăm o mare înflorire a cercetării științifice, a întregii culturi socialiste ; aceasta impune pregătirea unui mare număr de intelectuali cu un larg orizont de cunoaștere, cu o mare capacitate creatoare. Toate acestea demonstrează că învățămîntul nostru de toate gradele trebuie astfel organizat și îndrumat încît să corespundă în modul cel mai direct cerințelor concrete, actuale și de perspectivă, ale dezvoltării societății românești, imperativelor practicii construirii socialismului și comunismului în România.

Sarcina principală a învățămîntului în actuala etapă trebuie să fie legarea organică a procesului instructiv de viață, de producție, de activitatea practică. Pentru aceasta învățămîntul trebuie să țină pasul atît cu cuceririle revoluției tehnico-științifice mondiale, ale cunoașterii contemporane, cît și cu schimbările care se produc neîncetat în economia și viața socială a României, în dezvoltarea științei și culturii noastre socialiste. Este necesar să se acționeze cu hotărîre pentru lichidarea oricăror forme perimate de învățămînt, pentru eliminarea din procesul predării a cunoștințelor învechite, depășite, lipsite de actualitate și eficiență practică. Școala trebuie să asigure tineretului nu numai o diplomă, un atestat de cunoștințe, ci însușirea unei profesiuni sau meserii concrete, posibilitatea de a se integra rapid în activitatea economico-socială, în sferele producției materiale și spirituale unde se hotărăște progresul patriei. Este necesar ca fiecare treaptă a învățămîntului — școala generală, liceul, facultatea — să asigure absolvenților cunoștințe teoretice și practice care să le permită prestarea unei munci utile societății.

Ministerul Educației și Învățămîntului, celelalte ministere care au răspunderi în domeniul învățămîntului sînt chemate să acționeze pentru soluționarea rapidă a tuturor acestor probleme în spiritul indicațiilor date de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c., asigurînd perfecționarea în continuare a programelor școlare și universitare, ridicarea nivelului lor științific, dezvoltarea activității de cercetare științifică în școli și facultăți, asigurarea condițiilor pentru îmbunătățirea instruirii practice a elevilor și studenților, dotarea corespunzătoare a atelierelor și laboratoarelor școlare.

Însușindu-și cuceririle științei și tehnicii moderne, dobîndind deprinderi practice cît mai temeinice în toate specialitățile și domeniile de activitate, tineretul nostru trebuie totodată să se formeze în spiritul celei mai înaintate concepții despre lume și viață — concepția materialist-dialectică, a principiilor fundamentale ale socialismului științific. Numai astfel el va putea găsi răspuns multiplelor probleme pe care le ridică viața, va putea înțelege în mod just fenomenele noi ale realității, va putea milita activ pentru cauza socialismului și comunismului.

Corpul didactic, catedrele de științe sociale, organizațiile de partid, de tineret și pionierești din școli și facultăți trebuie să cultive în rîndul tinerei generații pasiunea revoluționară, dragostea față de patrie și partid, devotamentul profund față de interesele vitale ale poporului, voința de a-și însuși și promova în viață principiile eticii și echității socialiste. În școli și facultăți tinerii trebuie să fie educați în spiritul marilor răspunderi ce le revin față de societate pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a cuceririlor revoluționare ale poporului, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Tineretul patriei noastre trebuie să militeze activ pentru înfăptuirea principiilor politicii externe a partidului și statului nostru, pentru afirmarea în lume a înaltelor idealuri ale socialismului, ale progresului social și păcii, aducîndu-și contribuția la lupta pentru făurirea pe planeta noastră a unei lumi mai bune și mai drepte.

Am deplina convingere că profesorii și învățătorii, întregul corp profesoral, toți elevii și studenții, conducerile școlilor și facultăților, organizațiile de partid, de tineret și de pionieri nu vor precupeți nici un efort pentru a asigura înfăptuirea programului de dezvoltare a învățămîntului de toate gradele, pentru a face ca școala să răspundă în condiții cît mai bune înaltelor exigențe pe care i le pun în față partidul și statul, întregul nostru popor, însăși dezvoltarea societății românești pe calea socialismului și comunismului.

Cu această convingere, doresc să urez cadrelor didactice, studenților și elevilor spor la muncă și învățătură, un an școlar cît mai bogat în realizări, multă sănătate și fericire !

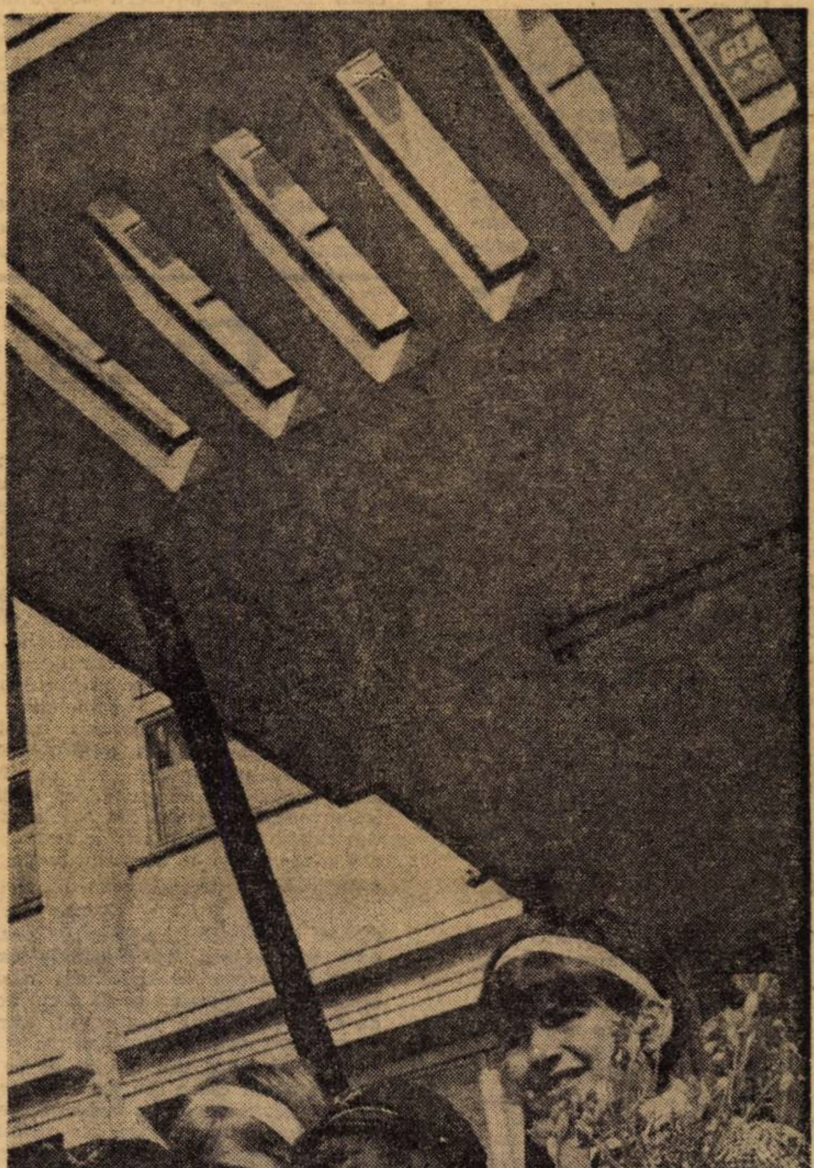

ÎN ACEST NUMĂR:

- Inspecția școlară de I. Gh. Borca (pag. 3)
- Miniatelierele la preșcolari de Maria Luiza Giurgiu (pag. 5)
- Dezbaterea proiectului programei de limba română pentru clasele I—VIII (pag. 8).

În suplimentul de științe sociale:

- Organizarea învățămîntului ideologic al cadrelor didactice (1973-1974) ; Recomandări tematice orientative pentru organizarea cursurilor.

Munca metodică a Casei corpului didactic

Munca metodică a Casei corpului didactic presupune un important capitol — încă nescris — al educației și instrucției postuniversitare a educatorilor.

Menționăm, pe scurt — ca o contribuție la această metodică — unele din formele și metodele pe care le-am folosit cu succes în activitatea Casei corpului didactic din Slobozia-Ialomița:

1. Lecția deschisă

Lecția rămîne principala noastră formă de lucru cu elevii. Aici se pot urmări toate aspectele sau doar unele care ne interesează în mod special. Esențial este să se vadă ce se poate prelua, ce poate fi îndreptat (și să se lase la o parte laudele excesive !). De abia după ce membrii consiliului profesoral au asistat la o demonstrație pot să-și propună să lucreze individual astfel de lecții. Transferul de experiență se observă mai tîrziu.

2. Referat-coreferat

Cîteva mențiuni: text de dimensiuni reduse, înfățișarea de experiență personală, aparat bibliografic, fără a fi absolut necesară expunerea punctelor de vedere ale altor autori. În plus, se vor recomanda unele măsuri pentru activitatea viitoare.

3. Masa rotundă

Poate fi organizată operativ pe cele mai diverse teme, uneori fără ample pregătiri teoretice (în cazul cînd cer mai ales opinii, păreri personale, rezultate ale experienței personale). Se cer opiniile tuturor participanților, fără a se comenta vreuna și, apoi, în colectiv restrîns, cu șefii comisiilor metodice se trag concluziile. Așa atragem către noi întreaga masă de cadre didactice. Mesele rotunde reprezintă excelente prilejuri pentru sondaje de opinie.

4. Convorbirea individuală sau colectivă în cadrul cabinetului metodic

Directorul școlii sau responsabilul comisiei metodice pot organiza asemenea activități cînd situația concretă din școală o cere. Dacă se constată, de pildă, că nu se cunoaște în suficientă măsură tehnica unei vizite la domiciliu, această temă poate fi supusă discuției în cadrul restrîns. Accentuăm: directorul sau responsabilul comisiei metodice sînt parteneri de discuție și nu foruri oficiale.

5. Chestionarul (oral sau scris)

Pe cît de util, pe atît de dificil, impunînd să se lucreze cu o „știință a întrebării" pe care e necesar s-o stăpînească temeinic, mai înainte de toate, colectivul de conducere al școlii sau cel însărcinat cu redactarea chestionarului. De aici, se pot afla preferințe, idei, chiar modalități de lucru pentru acțiuni imediate. Cu prudență conduse și aplicate eficient, ele pot servi la exprimarea unor păreri mai liber și mai direct decît se pot obține în cadrul unor reuniuni la care participă și acei colegi care acaparează discuțiile.

6. Schimbul de experiență

Se organizează între școli, catedre sau comisii. Acolo unde se pot organiza, duc la bune rezultate dacă-s corect precizate temele, iar lucrările, bine conduse. Finalizate prin direcții de lucru și, eventual, printr-un material-sinteză, trimis spre publicare, schimburile de experiență reprezintă forme complexe ale activității metodice.

7. Dezbaterea

Ca etape ale unei dezbateri ni s-au impus următoarele:

a) stabilirea temei de dezbătut (specifică școlii, cerută de nevoile învățămîntului)

b) elaborarea bibliografiei

c) consultarea bibliografiei

d) elaborarea planului de dezbatere (planul tematic)

e) conducerea discuțiilor (sugerăm orientativ): o abordare teoretică (10—15 minute); confirmarea sau infirmarea teoriei prin experiență personală (20 minute); situația din școală (30 minute); concluzii — măsuri (10—15 minute)

f) consemnarea discuțiilor și a concluziilor.

8. Activitatea de cercetare

Pe lîngă aplicarea corectă a programei putem desfășura o utilă muncă de cercetare în metodică sau în specialitate. Milităm pentru activitate colectivă în elaborarea unor materiale ce urmează să fie prezentate la cercurile pedagogice, sesiunile de referate și comunicări etc.

În această direcție, se pot lua teme de cercetare pentru un timp mai îndelungat. Opinăm pentru desfășurarea activității de cercetare a cadrelor didactice cu solicitarea sprijinului inspectoratului școlar și al cadrelor de specialitate din cercetarea pedagogică sau de la catedrele pedagogice universitare.

Prof. GHEORGHE ANTONESCU
directorul Casei corpului didactic din Slobozia

Prof. NICOLAE STANCU
director adjunct al Liceului pedagogic din Slobozia

Cum întocmim orarul?

Prin natura sa, orarul școlii este „organizatorul" întregului regim de muncă pentru elevi și profesori, nu numai pentru timpul petrecut în clasă, ci și pentru jumătatea de zi destinată studiului individual. De aceea, la întocmirea lui, trebuie să se țină seama de toate considerentele de ordin psihologic și pedagogic și în primul rînd de efortul depus de elevi în cursul unei zile.

Nu vreau să dau un orar tip, ci doar să subliniez cîteva puncte, care consider că trebuie respectate în întocmirea unui orar. **De pildă, respectarea unei zile ocupate cu activitatea tehnico-productivă.** Aceasta se poate realiza foarte ușor, ținînd cont că nu toți elevii liceului urmează aceleași cursuri la atelier, din cauză că sînt în ani de studiu diferiți și pentru că în cele mai multe licee meseriile sînt diversificate.

Este cunoscut faptul că una din condițiile esențiale în alcătuirea orarului este **respectarea capacității de concentrare** în funcție de specificul fiecărui obiect de învățămînt și de locul ocupat de el în contextul regimului zilnic și săptămînal de muncă. În prima și ultima oră de curs din fiecare zi se cere un efort mai mare din partea elevilor: prima oră, solicitînd o concentrare mai mare pentru acomodare, iar ultima, un efort mai mare din cauza oboselei acumulate în cele 5 ore. În multe cazuri, sînt planificate la ultima oră obiecte care au repartizată în planul de învățămînt o oră săptămînal (psihologia, geografia și istoria, la unele clase), iar la primele ore matematica. Consider că la cele 5 ore săptămînal pentru predarea matematicii, se poate planifica o oră și ultima, lăsînd altor obiecte orele a 2-a și a 3-a din orar. O altă problemă de care am ținut seama a fost **demixtarea claselor la orele de educație fizică.** Iată un exemplu pentru anul I: gruparea elevilor la educație fizică cu muzica și desen. O grupare bună, ținînd cont că nici una din ore nu se desfășoară în sala lor de clasă; educația fizică în sala de sport, ori pe terenul sportiv, muzica și desenul, în sălile destinate pentru studierea acestor obiecte. Și în nici un caz după educație fizică să fie pus unul din obiectele cele mai grele, deoarece elevii urmăresc cu greu explicațiile, după efortul din ora anterioară. De asemenea, **pregătirea militară** prevăzută la toți anii de studii în una din zile de la 11 la 13. În ciclul I, de exemplu, elevii execută pregătirea pentru apărarea patriei, de regulă 4 ore lunar, în ședințe de 2 ore. Deci, la un interval de 2 săptămîni elevii vor avea pregătire militară, iar în săptămîna liberă ore de pregătire la diferite specialități, grupînd elevii buni cu un profesor, iar elevii rămași în urmă cu unele cunoștințe la anumite obiecte, cu alți profesori.

La gruparea elevilor din același an pentru **studierea limbilor străine** am ținut seama ca să se poată respecta studiul de către elevi a limbii străine respective și să nu se mărească nici numărul de ore prin repartizarea elevilor în grupe. În întocmirea orarului liceului nostru am căutat să respect **utilizarea judicioasă a laboratoarelor și cabinetelor,** în așa fel încît să nu coincidă prea multe ore de aceeași specialitate în orar, ținînd seama că sînt profesori diferiți. Consider că, **în ultima zi a săptămînii nu trebuie să se concentreze obiecte prea grele,** întrucît în aceste zile puterea de acumulare a elevilor este mai mică. În sfîrșit, am ținut seama ca gruparea claselor la același profesor să nu se facă întîmplător, **respectind bugetul de timp al cadrelor didactice,** productivitatea muncii lor. Orele aceluiași profesor să nu fie risipite pe tot parcursul unei zile, dar nici să aibă zile cu cîte o oră, două. E necesar să se țină seama și de pregătirea din timp și cu seriozitate a orei, de informarea continuă în domeniul specialității metodice și culturii generale a profesorului.

În cele mai multe școli, orarul este întocmit de un colectiv de profesori cu experiență. În aceste cazuri consider că rolul directorului nu este numai de a repartiza profesori pe clase, ci de a controla și lucra efectiv la alcătuirea orarului, întrucît directorul are o perspectivă mai largă a problemelor și o înțelegere mai obiectivă a fiecărei situații, răspunzînd direct de întreaga activitate a școlii.

Prof. DOINA COZMA
directorul
Liceului „Nicu Gane", Fălticeni

Cabinete dentare școlare

În cadrul rețelei de stomatologie infantilă din țară, cabinetul stomatologic școlar reprezintă prima unitate de bază, care are o incontestabilă valoare profilactico-curativă, permițînd supravegherea sistematică a tuturor copiilor pe toată perioada lor de creștere. Examenul stomatologic periodic, înregistrat pe fișe speciale și efectuarea de tratamente simple, puțin costisitoare, esențiale în prevenirea complicațiilor afecțiunilor stomatologice, constituie în același timp și foarte bune ocazii educative pentru copii. Controlul periodic la toți copiii școlari sau la tineri, tratarea tuturor afecțiunilor stomatologice pînă la un anumit nivel, legat de condițiile tehnice și profesionale, constituie forma organizatorică sub care funcționează sistemul de „dispensarizare".

Început cu timiditate încă din 1962, acest sistem s-a dezvoltat la noi progresiv, începînd din 1963, ajungîndu-se în Capitală la peste 120 cabinete stomatologice școlare.

Care sînt avantajele acestui sistem?

1. Controlul periodic al tuturor copiilor sau tinerilor dintr-o colectivitate obligă medicul stomatolog să efectueze un tratament corespunzător, în toate afecțiunile buco-dentare, pe baza unei planificări judicioase. Tratamentul precoce al acestor boli previne extinderea lor la alți dinți ai aceluiași copil sau la alți copii (stomatite), combătînd cu deosebire complicațiile uneori destul de grave ale cariei dentare sau ale paradontopatiilor.

2. Paralel cu tratamentul curativ al bolilor dento-parodontale, medicul stomatolog pediatru întreprinde și o acțiune profilactică prin metode de educație sanitară pe cale de a fi generalizate. În această muncă, asistentele de profilaxie stomatologică vor juca un rol din ce în ce mai important.

3. Procesul de învățămînt din școală nu este perturbat, deoarece numărul orelor de tratament stomatologic este minim, iar pe de altă parte noțiunile de educație sanitară privind igiena buco-dentară și igiena alimentației reprezintă noțiuni elementare foarte utile în viața viitorului muncitor sau funcționar din țara noastră.

Valoarea incontestabilă și eficiența dispensarizării copiilor școlari comparativ cu alte sisteme profilactico-curative (autodentare, policlinici gigante de stomatologie) au fost stabilite de specialiști cu ocazia întrunirilor în diverse manifestări științifice din țară și din străinătate.

Copiii tratați prin sistemul de dispensarizare se dezvoltă fizic și psihic armonios, nedepistîndu-se decît cu totul excepțional „urgențe" stomatologice. Copiii netratați sistematic, formează marea grupă de pacienți, ce se prezintă la „urgență" pentru complicațiile locale ale cariei dentare, din care pulpita și abcesul dentar constituie formele cele mai frecvente. În afară de aceasta, marele procent de boli cardio vasculare, renale, pulmonare sau reumatism apărute la copii și tineri se recrutează din grupa celor netratați stomatologic la timp.

Între anii 1971—1973 am efectuat un test de eficiență pe trei loturi de copii de la Liceul nr. 42 din București și anume:

S-a prelucrat la un grup de copii din clasele a VII-a și a VIII-a importanța tratamentului dentar și consecințele grave ale indiferenței față de bolile buco-dentare; s-a recomandat, pentru efectuarea acestor tratamente, Clinica de stomatologie infantilă din București, la dispoziția lor cu prioritate între 7 dimineața și 7 seara. Controlul efectuat după 6 luni a arătat că numai 5% din acești copii au vizitat Clinica de stomatologie infantilă și aceștia datorită durerilor provocate de afecțiunile dentare.

Al doilea lot, format din elevii claselor a V-a și a VI-a, a fost supus la un control stomatologic la începutul anului școlar 1972—1973, cei cu leziuni dentare fiind programați la tratament cu tichete la Clinica de stomatologie infantilă, în afara programului de școală. S-a constatat că numai 20% din ei s-au prezentat la tratamente, într-o clinică situată la numai 200 m distanță, fiind necesare uneori și 5 programări, mulți din acești copii abandonînd tratamentul început.

Al treilea lot, format din copiii din clasele a II-a, a III-a și a IV-a, a fost tratat în cabinetele școlare prin sistemul dispensarizării. La tot acest număr de copii s-a observat o reducere semnificativă a suprafețelor noi de carie la 1—2 pe copil și an de vîrstă, iar complicațiile cariei au dispărut complet. Notele la învățătură nu au fost afectate de tratamentele stomatologice.

Analiza acestui test arată că frecventarea policlinicilor sau clinicilor de stomatologie infantilă nu se poate face în mod continuu și organizat, copiii evitînd să meargă la stomatolog de bună voie pentru a trata afecțiuni buco-dentare ce nu le produc simptome alarmante ca: dureri, febră etc.; pe de altă parte, deplasarea la policlinică sau clinică, chiar dacă este la mică distanță de școală, se face cu rezerve, copilul nefiind dispus să-și reducă din timpul liber.

În concluzie, putem spune că depistarea și tratamentul curent al afecțiunilor dentare trebuie să se facă la nivelul cabinetelor școlare. Formele clinice mai complicate, asociate cu anomalii dento-maxilare, parodontopatii, infecții de focar trebuie rezolvate la policlinicile de stomatologie infantilă din capitalele de județ sau la centrele metodologice din unele municipii. Clinicilor universitare le rămîne în asistența stomatologică sarcina de a rezolva toate formele grave de afecțiuni dentomaxilare la copii, prin metode tehnice superioare, cu o bază materială corespunzătoare și un personal de cea mai înaltă calificare.

Prof. dr. P. FIRU
șeful Clinicii de stomatologie infantilă, București

Dr. LIVIA ZARNEA
șef lucrări, Clinica de stomatologie infantilă, București

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973

„Mai mult ca în alte domenii, se cer multă operativitate, energie, participare activă."

(Din cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România)

Inspecţia şcolară

Interviu cu ION GH. BORCA, şeful corpului de control al ministrului educaţiei şi învăţămîntului

RED. : Ce elemente noi au intervenit în activitatea inspectoratelor şcolare ?

I. GH. BORCA : Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România prevede : „Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi consiliile populare vor lua măsuri în vederea perfecţionării activităţii inspectoratelor şcolare, privind răspunderea lor pentru îndrumarea şi conducerea întregului învăţămînt de pe teritoriul judeţului, indiferent de subordonarea unităţilor şcolare".

În lumina acestor sarcini şi pentru aplicarea Decretului Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 278, privind stabilirea normelor unitare de structură pentru instituţiile de învăţămînt a fost aprobată structura organizatorică a inspectoratelor şcolare judeţene, care intră în vigoare începînd cu acest nou an şcolar. Conform prevederilor decretului, personalul de execuţie şi cel de specialitate s-a normat în funcţie de reţeaua şcolară şi de numărul cadrelor didactice de aceeaşi specialitate sau profil. Noua structură organizatorică prevede posturi de personal tehnico-administrativ la strictul necesar şi posturi de inspectori care dau în mod real posibilitatea inspectoratelor şcolare de a asigura controlul şi îndrumarea activităţii la toate obiectele de învăţămînt şi la toate tipurile de unităţi şcolare din judeţ. Astfel, în judeţele în care funcţionează şcoli în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, sînt prevăzute posturi de inspectori pentru controlul şi îndrumarea disciplinelor şi problemelor specifice acestor şcoli ; a fost întărit controlul şi îndrumarea istoriei şi ştiinţelor sociale şi a limbilor străine. Resurse crescute de îndrumare şi control sînt asigurate, de asemenea, pentru învăţămîntul preşcolar şi pentru clasele I-IV. Prin noile scheme, au fost mult îmbunătăţite perspectivele inspectoratelor şcolare de îndrumare şi control, atît pentru pregătirea practică a elevilor din toate tipurile de şcoli cît şi pentru obiectele de profil care se predau în liceele de specialitate şi în şcolile profesionale. Prevederea de a se putea încadra inspectori cu $^1/_2$ normă pentru anumite discipline şi activităţi le asigură acestora o permanentă legătură cu catedra. Totodată, inspectoratele vor putea să acopere toate specialităţile şi să recruteze în funcţia de inspectori cadre cu o înaltă calificare şi cu vastă experienţă didactică.

Un element de o deosebită importanţă îl constituie instituirea, prin decretul menţionat mai sus, a conducerii colective a inspectoratului şcolar. Prin componenţa stabilită pentru consiliul inspectoratului, din care fac parte, pe lîngă salariaţi ai inspectoratului şcolar, reprezentanţi ai organizaţiei pionierilor, ai consiliului judeţean al elevilor, ai sindicatului, directori de şcoli, cadre didactice din învăţămîntul superior, părinţi ai elevilor, reprezentanţi ai unor uzine, întreprinderi, fabrici care patronează şcolile, se poate asigura o conducere competentă sub toate aspectele. Inspectorii şcolari generali ai inspectoratelor şcolare trebuie să ia de urgenţă măsuri pentru constituirea consiliului inspectoratului şi să lucreze efectiv cu el.

RED. : În ce măsură este necesară reconsiderarea activităţii de îndrumare şi control a inspectoratelor şcolare ?

I. GH. BORCA : Pentru o reconsiderare a activităţii de îndrumare şi control este, în primul rînd, necesar ca inspectoratele şcolare să alcătuiască un plan de îndrumare şi control în care să cuprindă toate instituţiile şcolare de pe raza judeţului, inclusiv învăţămîntul profesional şi tehnic căruia pînă în prezent nu i-au dat importanţa cuvenită. Evident că, în îndrumarea şcolilor profesionale şi a liceelor de specialitate, în mod deosebit la obiectele de profil, îndrumarea şi controlul trebuie să se realizeze într-o strînsă colaborare cu inspectorii de specialitate ai ministerelor şi instituţiilor centrale care au în subordine şcoli pe teritoriul judeţului respectiv.

Al doilea element care trebuie avut în vedere în legătură cu îndrumarea şi controlul este necesitatea de a avea o evidenţă a activităţii cadrelor didactice şi de a planifica controlul şi îndrumarea acestora în aşa fel încît să fie controlate în primul rînd cadrele cu mai puţină experienţă şi cele despre care se ştie că au anumite probleme în legătură cu predarea. În toate cazurile, celor care vor fi găsiţi că lucrează necorespunzător, va trebui să li se dea termene, la care să fie controlate din nou şi, în cazul în care vor fi găsite că nu şi-au îndreptat lipsurile, să se ia măsurile de rigoare care pot ajunge, în ultimă instanţă, pînă la înlocuirea acestora.

Inspectorii trebuie să efectueze munca de teren cu multă răspundere, să ţină un strîns contact cu organele locale, să ia măsuri operative, concrete, în legătură cu constatările făcute. În cazurile în care unele măsuri nu pot fi luate pe loc, nefiind în competenţa lor, ei au obligaţia să consemneze în documentele de control constatările şi să facă imediat propuneri clare conducerii inspectoratului, care, la rîndul ei, trebuie să lucreze operativ, luînd măsurile necesare. În general, activitatea trebuie orientată mai ales spre măsuri concrete şi mai puţin către sesizări de situaţii.

Numai muncind în acest fel, inspectoratele şcolare vor putea să-şi îndeplinească în condiţii bune sarcinile deosebit de importante pe care le au în organizarea, îndrumarea şi controlul unităţilor şcolare, să traducă în viaţă prevederile de importanţă istorică ale Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 privind dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România.

Activitatea inspectorului

Interviu cu NORA COSTESCU, inspector şcolar general al judeţului Prahova

RED. : Cum apreciaţi rolul inspectoratului şcolar judeţean şi al inspectorului în contextul sarcinilor Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului ?

N. COSTESCU : Anul şcolar 1973—1974 se va desfăşura sub semnul marilor probleme pe care le-a pus şcolii româneşti Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din iunie a.c. Pentru a răspunde comenzii sociale a epocii în care trăim, învăţămîntul trebuie să treacă printr-un uriaş proces de transformare.

Rolul inspectorului în desfăşurarea acestui proces ? Ca să răspund la această întrebare, se impune în primul rînd să stabilesc sfera noţiunii de inspector şcolar. Ce este şi ce trebuie să fie inspectorul şcolar ? În momentul în care au fost create inspectoratele şcolare, ele aveau un corp de inspectori care urma să se ocupe cu precădere de munca de îndrumare şi control a ceea ce înseamnează, propriu-zis, procesul de învăţămînt. La ora actuală, inspectorul şcolar face de toate şi mai puţin muncă de îndrumare. În concepţia noastră, se poate ca lărgirea schemelor inspectoratelor şcolare judeţene în această toamnă promiţătoare, tocmai aceasta vizează. Inspectoratele şcolare trebuie să îndrume, să determine, mai ales, munca directorilor de şcoli. Sarcinile mari privind formarea viitorilor cetăţeni se rezolvă acolo, în şcoală, şi aceasta numai în măsura în care directorul acesteia este determinat să înţeleagă ce înseamnează modernizarea procesului de învăţămînt. În măsura în care directorul şcolii are convingerea necesităţii schimbărilor şi reuşeşte să antreneze colectivul didactic la autoperfecţionare, la adoptarea unor noi concepţii, la găsirea unor noi formule care să facă din lecţie un proces de creaţie la care să participe deopotrivă şi profesorii şi elevii. Aceasta trebuie să facă inspectorul şcolar cînd vine într-o şcoală. În această direcţie ar trebui să acţioneze. De fapt însă, lucrurile nu se petrec aşa. Inspectorul şcolar se pierde în probleme de bază materială, deloc neglijabile, dar care ar putea fi rezolvate direct de Consiliile populare, în statistici, în probleme administrative. De ce se ocupă inspectorul şcolar de probleme de plan, cînd există o direcţie de planificare în cadrul Consiliului popular ? De ce să facă inspectorul şcolar zeci de statistici, cînd există Direcţia de statistică de pe lîngă Consiliul popular ? De ce problemele de construcţii şcolare, mobilier să le rezolve inspectoratul şcolar, care nu are tehnicieni, şi nu Consiliile populare direct, aşa cum se întîmplă, sau cum ar trebui să se întîmple în comune ? Sigur că aceasta înseamnează o sporire a sarcinilor Consiliilor populare judeţene. Dar, pe de o parte, acestea tot veghează la rezolvarea acestor probleme, tot le preiau sau le urmăresc, iar, pe de altă parte, s-ar crea timp inspectorului şcolar pentru îndrumarea directă a muncii din şcoală şi pentru a se ocupa cu precădere de perfecţionarea sa proprie, de specialitate şi metodică.

O problemă care ar mai trebui discutată este şi aceea a modului în care inspectoratul şcolar poate interveni în activitatea şcolilor profesionale şi a liceelor de specialitate, pentru că modernizarea învăţămîntului se impune şi acolo sau cu atît mai mult acolo. Prin sistemul de organizare actuală, inspectoratele şcolare nu cunosc decît foarte tîrziu cifrele privind evoluţia acestor unităţi, uneori chiar modificările în reţea şi, de aceea, nu pot asigura o încadrare la cel mai înalt nivel a acestor şcoli, ceea ce desigur are urmări negative.

Oricum, esenţial este ca inspectorul şcolar să înţeleagă ce rol important îi revine în orientarea procesului de învăţămînt şi să acţioneze continuu şi conştient în această direcţie. Este ceea ce îşi propune şi Inspectoratul şcolar judeţean Prahova.

Obiective şi măsuri

Interviu cu VASILE VELICAN, inspector şcolar pentru sectorul VIII Bucureşti

RED. : Care au fost principalele preocupări ale Inspectoratului la începerea actualului an şcolar şi care sînt preocupările dv. imediate ?

V. VELICAN : Complexitatea sarcinilor ce revin şcolii pe linia traducerii în viaţă a hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului solicită o mai bună organizare, o mai intensă activitate şi la nivelul inspectoratelor şcolare.

În sectorul VIII al Capitalei, cu sprijinul permanent şi susţinut al organelor locale de partid şi de stat, s-au luat din timp măsuri pentru pregătirea deschiderii noului an şcolar în cele mai bune condiţii. În continuare mă voi referi, pe scurt, numai la cîteva din problemele prioritare cu care se confruntă slujitorii şcolilor.

Învăţămîntul preşcolar integrat de-acum organic în sistemul de învăţămînt al ţării este tot mai mult în centrul preocupărilor noastre. Pe lîngă sporirea numărului de locuri (au fost date în folosinţă, prin mijloace locale, două noi unităţi şi este în curs de amenajare o a treia), am urmărit ca în grădiniţe să fie cuprinşi cu precădere copiii în vîrstă de cinci ani şi cei de şase ani care în urma examinării medicale nu au fost înscrişi în clasa I, astfel ca aceştia să beneficieze de o activitate instructiv-educativă pregătitoare pentru şcoală. Considerăm că şi aceasta constituie o cale de prevenire a eventualelor pierderi din anii de şcolaritate.

Pentru ajutorarea elevilor la învăţătură şi lichidarea repetenţiei la clasele I—IV, sîntem preocupaţi nu numai de perfecţionarea metodelor de predare, de depistarea şi cuprinderea elevilor handicapaţi în unităţi de învăţămînt specializate, ci şi de organizarea programului prelungit în majoritatea şcolilor. Cu sprijinul Consiliului popular local am detectat posibilităţile de a servi, elevilor, masa contra cost : cantine şcolare, cantine de întreprinderi, restaurante (în încăperi special rezervate). În prezent, se desfăşoară acţiunea de înscriere a elevilor pentru a servi masa şi se stabilesc programele de activitate ale unităţilor respective. Prin această măsură, de excepţională importanţă, se vine în ajutorul acelor părinţi angajaţi în producţie care — datorită programului de lucru — nu au posibilitatea să se ocupe îndeaproape de copii. Sub supravegherea şi îndrumarea personalului didactic al şcolii, elevii îşi vor pregăti lecţiile şi-şi vor petrece în mod util o parte din timpul lor liber.

Acordăm, în continuare, o grijă deosebită pentru cultivarea dragostei elevilor faţă de munca fizică şi formarea deprinderilor tehnico-productive, sarcini înscrise, de asemenea, în documentele plenarei. Urmărim să extindem modelul microsecţiilor de la şcolile generale nr. 178 şi nr. 3 — datorită frumoaselor rezultate obţinute — şi în alte unităţi. Faptul că elevii îşi însuşesc meseria, lucrînd cot la cot cu muncitorii întreprinderilor patronatoare, are multiple implicaţii de ordin instructiv-educativ. Ce poate fi mai convingător, în această privinţă, decît înseşi rezultatele obţinute ? Majoritatea absolvenţilor clasei a X-a (1972—1973) de la Şcoala generală nr. 178, de exemplu, s-au angajat direct în producţie la Întreprinderea U.R.A. Griviţa, iar doi dintre aceştia, datorită bunei pregătiri, lucrează chiar în microsecţia şcolii. Hotărît lucru că ei vor constitui un factor stimulator pentru colegii lor.

Aceste măsuri, luate corespunzător obiectivelor acestui an şcolar, le vom dezvolta orientînd şi mai mult munca de îndrumare şi control către cerinţele procesului instructiv-educativ şi ale perfecţionării relaţiilor şi climatului de muncă din fiecare unitate şcolară din sector.

Cercul pedagogic – nucleu al activității de perfecționare didactică

Cîteva zile de documentare în județul Bihor, înaintea deschiderii anului școlar (firește prea puține pentru a putea cuprinde multitudinea de aspecte și de probleme care preced un astfel de eveniment) m-au făcut să cunosc eforturile deosebite pe care le manifestă toți cei ce slujesc învățămîntul bihorean, începînd de la inspectoratul școlar și pînă la pedagogul celei mai îndepărtate școli, pentru perfecționarea activității didactice, preocuparea pe care o are fiecare profesor, învățător sau educatoare pentru modernizarea metodelor de predare, pentru sporirea eficienței întregii munci desfășurate cu elevii în școală sau în afara sa. S-ar putea spune, de fapt, că pregătirea viitorului an școlar a stat sub semnul acestor imperative majore, că fiecare acțiune întreprinsă a fost subordonată acestui scop. Înseși consfătuirile cadrelor didactice din județ și-au axat în mare parte discuțiile pe această temă.

Aportul pe care îl pot aduce cercurile pedagogice în această amplă și complexă activitate de perfecționare este, se știe, substanțial.

De aceea, inițiativa luată prima dată acum, de a reuni în ajunul consfătuirilor pe toți responsabilii cercurilor pedagogice din județ spre a analiza ceea ce s-a realizat pînă acum și ce nu, spre a facilita mai ales un schimb de experiență în scopul valorificării și extinderii ceea ce a fost bun, valoros, de a găsi noi căi și modalități de lucru, am socotit-o în acest sens binevenită.

Cîteva din problemele dezbătute cu prilejul acestei întîlniri se cer a fi subliniate.

În primul rînd, în atenția cercurilor pedagogice a stat și stă lecția. Lecția de tip modern care să poată transmite elevului, în modalități variate, după principii pedagogice și psihologice avansate, cunoștințele de care are nevoie, fără să-l supraîncarce, să-l suprasolicite. Pentru majoritatea cercurilor pedagogice, perfecționarea sa a stat de-a lungul anului școlar trecut în centrul atenției. Au fost organizate în acest scop o seamă de dezbateri, de schimburi de experiență pe teme cum sînt : metode și procedee de activizare a gîndirii elevilor, cerințe ale programei și manualului, cauze ale supraîncărcării elevilor prin lecție. În unele cercuri au fost experimentate diverse tipuri de predare. De asemenea, s-au făcut demonstrații de lecții prin televiziune integrată și de lecții în cabinete. Tot în scopul găsirii unor soluții optime de predare, 20 de cadre didactice din județ sînt antrenate într-o cercetare privind modernizarea predării și învățării, cercetare ce se va finaliza printr-o amplă dezbatere la nivel de județ. Au fost subliniate încă multe alte aspecte ale activității cercurilor organizate în scopul perfecționării predării. Important de relevat sînt, în același timp, și lipsurile activității cercurilor pedagogice care au fost analizate în această întîlnire. Unele dintre aceste lipsuri, cele mai importante dealtfel, au vizat conținutul muncii în cercuri. Pe scurt, acestea se referă la modul superficial în care s-au organizat unele dezbateri, superficialitate manifestată atît în ceea ce privește abordarea temei ca atare, cît și participarea la dezbatere, studierea bibliografiei etc. ; insuficienta pregătire a unor lecții deschise, fapt care a făcut ca acestea să nu aibă eficiența scontată ; tematica învechită și depășită a unor cercuri, precum și organizarea unor acțiuni neinteresante atît în formă cît și în conținut ; colaborarea slabă, sporadică între inspectoratul școlar și responsabilii cercurilor pedagogice.

Spuneam că întîlnirea tuturor celor care contribuie la perfecționarea profesorilor, a predării a avut mai ales scopul de a stabili direcțiile și conținutul activității viitoare.

Interesant ni se pare că pentru viitorul an inspectoratul școlar a stabilit cîteva direcții, cîteva obiective riguros delimitate pe care să le urmărească cercurile spre a nu se mai munci la libera inspirație, la întîmplare. Unul dintre ele este acela de a analiza toate cauzele care duc la supraîncărcarea elevilor și de a găsi situații pentru eliminarea sa. Apoi studierea celor mai eficiente căi pentru activizarea elevilor în condițiile predării pe cabinete. De fapt, inspectoratul a propus cercurilor spre studiu pentru viitorul an o temă unică : Orientări, preocupări și rezultate privind modernizarea procesului de predare-învățare în școală. Tema aceasta, compartimentată pe cele trei probleme enunțate, va angaja într-un studiu sistematic, într-o susținută muncă de cercetare ce se va desfășura pe tot parcursul anului școlar, un număr mare de profesori.

Rezultatele studiului vor fi concretizate în sesiuni de comunicări trimestriale. Înseamnă, acest sistem nou de organizare a cercurilor, activizarea muncii metodice la nivelul școlii, o pregătire temeinică pentru examenele de grad, stimularea creativității profesorilor. Și este foarte mult.

M. ROBEA

R *de la România...*

Cînd oamenii școlii se gîndesc la viitor

Sîntem obișnuiți **să vorbim despre** caracteristicile unei profesii sau despre statutul unei funcții sociale, în principiu. De pildă, principial, un director de școală din zilele noastre trebuie să fie un bun profesor și pedagog, un bun organizator, coordonator și gospodar, înzestrat cu spirit întreprid și creator. Acestor însușiri li se însumează altele, ca într-un sistem bine închegat, completîndu-le și explicîndu-le. Mai rar se întîmplă ca aceste trăsături de fond să aparțină, toate, aceluiași om investit cu responsabilitatea de a dirija procesul instructiv-educativ dintr-o unitate școlară. Fără să exagerez, cred că le-am întîlnit, concretizate, la directorul Școlii generale nr. 3 din Cisnădie, județul Sibiu, învățătorul Eugen Bucșa.

Am reușit să-l cunosc destul de repede în timp ce mă conducea prin cele 16 cabinete ale școlii și-mi vorbea, cu amănunte specifice fiecărui obiect de învățămînt, despre întrebuințarea anumitor aparate, despre realizarea funcționalității cabinetelor prin simplificarea metodelor de lucru cu elevii, sau despre perspective. În fiecare din aceste cabinete există măcar un singur obiect al cărui patent poate fi semnat de director. (Trebuie însă spus că învățătorul Eugen Bucșa face parte dintre privilegiați : hobyul său — electrotehnica — este pe măsura epocii actuale). Astfel, în biroul direcției se află un interfon cu ajutorul căruia se poate urmări — auditiv — întreaga desfășurare a lecțiilor din oricare sală de studiu (deci se pot efectua, operativ, asistențe la anumite ore care solicită mai puțin privirea, deci prezența fizică a celui care asistă), sau se transmit informațiile legate de activitatea zilnică ; cabinetul de verificare a cunoștințelor este dotat cu un *Versim* — cu trei posibilități de verificare, care diminuează considerabil influențarea reciprocă a elevilor, bazat pe principiul de funcționare al VERFIX-ului ; în cabinetul de muzică o armonetă, fixată la pupitrul de comandă, este corelată prin circuit electric cu o tablă vizualizată pe care pot fi urmărite notele înscrise pe portativ, iar pentru lecțiile de inițiere sau pentru înlesnirea descifrării unor solfegii mai grele pot fi citite simultan și simbolurile în litere ale notelor, înscrise deasupra portativului. Inventarul de lucru — atît de util desfășurării procesului de învățămînt în condițiile perfecționării muncii didactice — se poate completa cu cele 47 de hărți în diapozitive-color, realizate în cercul foto al școlii ; cu suporturile pentru desen, din fier, prevăzute cu o tăviță pentru culorile de apă, confecționate în atelierul de lăcătușărie ; cu reflectorul pentru lumină și umbră din același cabinet, ori cu o mulțime de materiale intuitive — opera profesorilor și a elevilor — ușor de întrebuințat. Mai adăugăm instalațiile electrice pentru fiecare bancă din cabinetele de limbi străine sau din laboratoarele de fizică-chimie și de biologie, grilajele de protecție a geamurilor și becurilor din sala de educație fizică, sau mochetele efectuate de școlari — prin lipire — din deșeuri în timpul activităților practice. Din cele 16 cabinete șase sînt obscurizate (deocamdată), firește tot prin autodotare. Școala cuprinzînd două secții — limba română și limba germană — explicațiile de pe unele panouri și planșe sînt date în ambele limbi.

Directorul Eugen Bucșa ne-a informat, oarecum stînjenit, că școala încă nu are dotarea dorită, adecvată cerințelor unui învățămînt modern. Ceea ce am văzut ar fi strictul necesar. Drept răspuns aș spune că de multă vreme nu m-am gîndit la plăcerea de a fi, din nou, elevă, desigur într-o astfel de școală, de a învăța în astfel de cabinete, în care nimic nu-ți sugerează ostentația modernizării de dragul modernizării. Ești convins că așa este firesc să se lucreze cu elevii în stadiul actual, în orice școală generală.

Unii colegi se vor întreba cum a reușit Școala generală nr. 3 să treacă, din trimestrul al III-lea al anului trecut, la activitatea didactică integrală pe cabinete. Din ce fonduri s-a realizat autodotarea ? Soluția e simplă. Aceleași mijloace care stau la îndemîna oricărei școli, oricărui colectiv didactic — serbări, valorificarea deșeurilor, contribuția comitetului de părinți al școlii, conlucrarea cu întreprinderea care o patronează — au fost folosite pentru atingerea acestui scop și de către conducerea Școlii generale nr. 3 din Cisnădie. În plus — și bănuiesc că în acest plus constă, de fapt, secretul reușitei — o neobosită muncă a întregului colectiv al școlii, profesori și elevi, și acea rară dăruire de sine determinată de dragostea pentru meseria aleasă și de demnitatea răspunderii față de oameni și față de viitorul lor, din partea directorului ei.

★

Despre eficiența generalizării cabinetelor pe obiecte de studiu mi s-a părut inutil să mai discutăm. A devenit un subiect subînțeles. Mai oportună este acum, la început de an școlar, abordarea unor probleme privind conținutul activității școlare a elevilor și profesorilor.

La Școala generală nr. 3 — Cisnădie, odată cu toamna anului 1973 ia sfîrșit experimentul inițiat în 1970 referitor la demixtarea claselor (criteriile aplicării lui au fost mai mult de natură organizatorită — orar, insuficiența spațiului — decît psihopedagogice). Un grafic, concludent, demonstrează că în acești trei ani clasele de fete au înregistrat un vizibil progres la învățătură (majoritatea notelor obținute fiind între 8 și 10), în timp ce clasele de băieți au regresat, tot atît de vizibil (majoritatea mediilor obținute sînt între 5—7). Eforturile vor fi îndreptate, începînd cu acest an școlar, spre o activitate diferențiată cu elevii în cadrul aceleiași clase. Mai ales la ciclul primar, pentru preîntîmpinarea și lichidarea repetenției.

În același scop se va prelua de la secția germană inițiativa specializării învățătorului de la clasa I. Învățătoarea Elfride Medt lucrează de trei ani doar cu clasa I și consideră că această continuitate a contribuit în deosebită măsură la perfecționarea stilului ei de muncă, la găsirea unor metode cu sporite rezultate calitative în învățarea scris-cititului și socotitului.

Desigur, și la Școala generală nr. 3 din Cisnădie, întregul plan de obiective este bine gîndit în corelație cu recentele hotărîri ale Plenarei din 18—19 iunie a.c. privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului românesc.

V. BACIU

De la consfătuirile maiștrilor-instructori

Formele de desfășurare a activității tehnico-productive a elevilor în județul Ialomița - ne-a declarat inspectorul școlar ing. Teodor Rusoiu - cuprind aria de deprinderi practice de muncă necesare în însușirea meseriilor : există ateliere de lăcătușărie, mecanică agricolă, motopompe, tîmplărie, electronică. Atelierele Liceelor nr.1 și nr.2 din Călărași, cel din Dragalina, microferma din Dichiseni sînt profilate judicios și reușesc să formeze deprinderile de muncă ale elevilor datorită priceperii maiștrilor-instructori. Sub nivelul cerut se situează atelierele școlilor generale din Crăsani, Chirnogi-Ulmu, Ciulnița, Bordușelu, pe de o parte pentru că C.A.P. și secția S.M.A. nu asigură baza materială a acestora, pe de altă parte, pentru completarea normelor, activitatea tehnico-productivă se încredințează de obicei altor profesori. Soluția optimă ar fi să se comaseze normele profesorilor-maiștri de la două sau trei comune într-una singură, să se organizeze o catedră independentă de activitate tehnico-productivă, cu un singur cadru specialist ; aceasta cădea în sarcina directorilor de școli. În prezent, se apelează la cadre din producție, care, neavînd timpul disponibil (sînt în campanie), nu satisfac cerințele învățămîntului.

Cealaltă soluție ar fi colaborarea strînsă între întreprinderile patronatoare, maiștri-instructori și inspectoratul școlar, pentru încheierea unor contracte care să vizeze mai multă încredere în producția pe bază de plan pe care o pot da elevii, adaptată la necesitățile școlilor și întreprinderilor. Aceasta s-ar concretiza în livrarea unor mașini cu un grad mai mic de uzură. Pentru maistrul-instructor Mircea Sincovici de la Liceul nr. 2 din Călărași, dotarea nu este și nu poate fi asigurată cu un utilaj „la pămînt", cu care absolvenții liceului nu-și pot forma decît o pregătire cu totul rudimentară. E de menționat că în comunele Sălcioara, Rași, maistrul a făcut „autodotare cu banii lui . . . Și totuși, beneficiul realizat în atelierele existente s-a cifrat anul trecut la suma de 300 000 lei (pentru autodotare, dotarea laboratoarelor și comercializarea produselor). Lucru îmbucurător, anul acesta, maistrul-instructor Ion Coman de la Liceul nr.1 din Călărași a încheiat un contract cu inspectoratul în vederea construirii a 280 de mese de laborator pentru școlile din județ, iar în trimestrul al IV-lea al anului următor o întreprindere din Suceava va putea să livreze școlii un număr de mașini în stare de funcționare cu un grad mai mic de uzură. Iată deci că inițiativele maiștrilor-instructori au un mare rol în adaptarea profilelor atelierelor la necesitățile specifice ale județului. O ultimă necesitate : reciclarea maiștrilor-instructori în specialitate și pregătirea lor psiho-pedagogică, încadrarea lor în producția directă pe perioada vacanței ar contribui, vădit, la bunul mers al activităților tehnico-productive. Dealtfel, o bună inițiativă în acest sens s-a concretizat în crearea cabinetului tehnic de creare și documentare al maiștrilor-instructori de la Călărași.

D. VOICULESCU

Miniatelierele la preşcolari

Înţelegînd momentul de cotitură în noua orientare a procesului instructiv-educativ în grădiniţe, încă din anul trecut s-a iniţiat şi realizat un schimb de experienţă între judeţele Sibiu şi Dîmboviţa, la nivelul învăţămîntului preşcolar, în problema educaţiei prin muncă, cu următorul obiectiv specific: „Miniatelierele la preşcolari".

Astfel, exact la un an după vizitarea acestor miniateliere în Sibiu şi municipiul Mediaş de către un grup de educatoare din judeţul Dîmboviţa, în luna iunie a.c., un grup de 40 educatoare metodiste, responsabile de cerc pedagogic, directoare române, maghiare, germane, din Sibiu, Cisnădie, Agnita şi municipiul Mediaş, conduse de inspectorul şcolar judeţean Vulcu Silvia, au întors vizita în cadrul acestui schimb de experienţă, deplasîndu-se la Tîrgovişte.

La Tîrgovişte, fiecare din grădiniţele vizitate aveau exponate cu lucrări ale copiilor: cusături, aplicaţii, confecţii, împletituri etc., toate avînd o utilitate practică, pentru a da satisfacţie copilului, pentru a-l face să iubească munca şi pe oamenii muncii. La cabinetul metodic, organizat în incinta uneia din grădiniţe, serioasele preocupări de studiu în jurul problemei miniatelierelor le-am remarcat în planurile de muncă alcătuite, urmărite şi realizate cu concursul Casei corpului didactic din Tîrgovişte. Am putut vedea, tot aici, diverse aparate legate de aspectul modernizării, albume variate, cu material pentru jocuri didactice, mijloace de locomoţie, cusături de pînză, precum şi costume şi măşti necesare desfăşurării programelor distractive.

După ce am urcat prin „ruinurile Tîrgoviştei" în Turnul Chindiei, a doua zi am vizitat o grădiniţă care a desfăşurat un alt frumos program artistic cu dansuri româneşti — brîul, chindia, o polcă germană, un ceardaş, un dans al păpuşilor. La aceeaşi grădiniţă, într-o sală cu draperii cusute în motive româneşti, împodobită cu prosoape, marame, carpete, un bătrîn şi o bătrînică, de statură miniaturală, albiţi de vreme stau de-o parte şi alta a unui ceaun sprijinit pe pirostrii. Focul arde molcom. Grupuri, grupuri de copii îmbrăcaţi în variate şi pitoreşti costume naţionale lucrează cu rîvnă la cîte ceva. Rămîi impresionat de disciplina realizată fără cuvinte, de modalitatea lucrului în colectiv, prin colectiv şi pentru colectiv, de îmbinarea îndrumărilor educatoarei cu dezvoltarea liberă a creativităţii copiilor. Nicăieri nu se poate remarca o individualizare a muncii ca în cadrul miniatelierelor, o îmbinare mai perfectă a utilului cu plăcutul, o mai mare independenţă în gîndire şi acţiune, ingeniozitate, perseverenţă şi dragoste de frumos. De fapt, de aici reiese cu prisosinţă aspectul formativ al miniatelierelor în educaţia copilului. Mă opresc şi privesc uimită un grup de copii care pirogravează siluete de animale pe plăcuţe de lemn, pentru a-şi ornamenta sala de grupă, alţii care cos rochiţe, şorţuleţe, pălărioare, lenjerie de corp şi rufărie de pat pentru păpuşi, după tipare, alţii care execută cusături pe etamină, înflorind-o cu motive româneşti, viitoare şerveţele pentru măsuţele din sala de grupă.

Copiii decupează şi aplică deşeuri pe pînză, redînd diverse subiecte; unii pictează pe sticlă, ţes din hîrtie, alţii confecţionează coifuri, pahare, căsuţe, feţe de masă dantelate. Nu lipsesc nici construcţiile din beţişoare de soc. Mă opresc surprinsă pentru că remarc ceva ce ar putea fi prezentat ca exponat şi peste hotare, la o expoziţie cu lucruri efectuate de copii. Din coji de ou vopsite, şi sfărîmate, un alt grup realizează mozaicat Turnul Chindiei. Trec mai departe şi descopăr un mic atelier de marochinărie. Aici se confecţionează poşete, cordoane pentru păpuşi, semne de carte, suporturi pentru creioane. Alţi copii împletesc codiţe la păpuşi, franjuri la prosoape sau cuverturi. Dar ce frumoase sînt şi coroniţele din mărgele colorate pe care le execută fetiţele. În continuare, mă surprinde sîrguinţa unui grup de fetiţe care ţes la războaie, îmbinînd cu multă măiestrie culorile covoraşului — pentru camera păpuşilor. Mai încolo, cu multă migală, alt grup de copii îmbracă într-un subţire înveliş de plastilină cutii de forme şi mărimi diferite, pe care apoi, cu măiestria artistului consacrat, le împodobesc cu motive decorative realizate din imaginaţie, prin combinarea mărgelelor de forme, dimensiuni şi culori variate şi implîntarea lor prin apăsare, foarte delicat, în învelişul de plastilină. Folosesc şi bucăţele de cablu de dimensiuni diferite şi divers colorate. Nu lipsesc nici croşetatul, împletitul papucilor de casă şi ştergătoarelor din foi de porumb. Într-un colţ, un miniatelier de tîmplărie. Bucăţi de lemn moale gata pregătit, de forme şi dimensiuni variate, ciocănele, cleşte, cuie, reduse la dimensiunea copilului. Foarte atenţi, aceşti copii caută şi găsesc ce e mai potrivit pentru ce vor să realizeze. Se confecţionează, în prezenţa noastră, mese, scaune, bănci, scară, hintă, paturi etc.

Aceasta ar fi... temelia!

Privind la fiecare copil în parte, constaţi că este transfigurat de bucuria pe care, indiferent de vîrstă, numai munca ţi-o poate da. Din cînd în cînd, un grup de copii cîntă ceva, legat de munca pe care o desfăşoară. Ultimul punct al vizitei a fost o grădiniţă cuplată cu creşă, avînd 12 posturi, — o instituţie modernă, dotată cu tot ce trebuie, unde ne-a impresionat în special folosirea unor tehnici moderne în procesul de învăţămînt. Descoperim aparate ca: picup, magnetofon, radio, televizor, aparate de proiecţie, apoi aparate electrice cu borne folosite în cadrul activităţilor de reprezentări matematice, care permit copiilor să se familiarizeze cu mînuirea unor aparaturi moderne şi dau în acelaşi timp posibilitatea verificării corectitudinii propriului lor răspuns. Cu multă uşurinţă copiii ştiu să folosească şi tabla magnetică. Tot la această grădiniţă descoperim o sală de basme în care, păşind, pentru o clipă, te regăseşti în lumea de odinioară a copilăriei. Copiii ascultă păpuşile, efectuîndu-se o sincronizare a unei povestiri la picup cu jocul păpuşilor la teatrul de păpuşi. Tot aici te privesc diverse măşti, descoperi un variat şi bogat inventar de costume pentru dramatizări. Şi, peste tot, o lume de frumuseţe, din fiecare colţ al grădiniţei zîmbesc pitici, animale, păsări şi flori, personaje din basme şi peste tot te întîmpină flori, foarte multe flori şi foarte multe zîmbete. Subliniez că în toate grădiniţele vizitate se predau şi limbi străine.

Miniatelierele îi organizează şi îi disciplinează pe copii, îi pregătesc pentru viaţă, dar aceasta numai dacă activităţile sînt dozate după puterea lor şi orientate după aptitudinile lor. Grija cea mare, în astfel de activităţi, va fi ca ele să nu-i obosească pe copii, să nu dureze prea mult şi să nu deranjeze programul activităţilor obligatorii, putînd să se desfăşoare înainte sau după efectuarea acestora, în etapele I sau III. La Tîrgovişte, preocuparea pentru munca desfăşurată în cadrul grădiniţelor există. Nu pot să nu admir pasiunea, priceperea, perseverenţa şi participarea directă a educatoarelor tîrgoviştene în a ridica munca la un act de valoare social-politică.

Ele au înţeles că modernizarea presupune o nouă optică, orientînd totodată şi părinţii, au înţeles că în primul rînd a fost necesar ca ele personal să se modernizeze printr-o flexibilitate a gîndirii, printr-o mare receptivitate faţă de tot ce e nou. Ele au înţeles ce înseamnă să legi învăţămîntul de viaţă încă din grădiniţă, dovedind o permanentă tinereţe şi vigoare spirituală.

Convinsă de importanţa miniatelierelor, facem propunerea ca încă din liceul pedagogic elevele să fie iniţiate în diversele genuri de activităţi specifice miniatelierelor, pentru că numai în felul acesta, avînd ele aceste deprinderi, vor putea să le formeze şi la copii; de asemenea, propunem să apară o anexă la programă, bine gîndită şi elaborată de oameni competenţi.

Educatoare metodistă
MARIA LUIZA GIURGIU
Grădiniţa nr. 1, Mediaş

Bariere de netrecut?

Sînt de părere că nu ar pierde nimic învăţămîntul dacă în viitor s-ar desfiinţa tendinţa de strictă specializare, în „învăţător" şi „educator de grădiniţă". De ce n-ar putea învăţătorul să fie şi educator la grădiniţă? Ce-i lipseşte pentru aceasta? Cunoştinţe? Nicidecum. Îi lipseşte ceva din mijloacele pedagogice prin care se poate apropia de sufletul preşcolarilor şi a influenţa educarea şi instruirea lor, fără a folosi nota. Dacă acestea sînt însă lipsuri, să le înlăturăm prin muncă, prin studiu şi experienţă. Aş propune ca în urma unor cursuri de maximum două săptămîni, ţinute la nivel central, anumiţi învăţători care doresc, pentru început să fie şi educatori, să fie ajutaţi în acest scop. Luînd apoi o clasă din grupa mare, să o poată duce pînă în clasa a IV-a, asigurîndu-le continuitatea pregătirii. Acelaşi lucru s-ar putea propune pentru educatoare. Dacă aceasta s-ar putea generaliza, bineînţeles treptat, învăţămîntul ar avea de cîştigat şi în direcţia distribuirii cadrelor la ciclul preşcolar-şcolar, atît la oraşe, cît şi la sate.

Prăpastia artificială creată între educatorul de la grădiniţă şi învăţător, ca două categorii de „specialişti" foarte diferiţi, menţine lipsa de colaborare a acestora în activităţile lor de la catedră în paguba învăţămîntului. Învăţătorul trebuie să se apropie de grădiniţă, iar educatoarea de învăţămîntul primar, spre a face un larg schimb de metode şi procedee de lucru. Aceasta este posibil şi foarte necesar pentru a putea realiza continuitatea şi concepţia unitară a educaţiei şi instrucţiei copilului, aşa cum prevede Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.

Prof. PETRE GOLUMBEANU
Liceul „N. Bălcescu", Craiova

Dialog inedit...

Pentru grădiniţe

Pe baza Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R., Inspectoratul şcolar al judeţului Bihor a întreprins un studiu concret privind extinderea reţelei învăţămîntului preşcolar, care să asigure, în prima etapă, cuprinderea tuturor copiilor de 5 ani. Astfel, pentru anul şcolar 1973/74, prin construirea şi amenajarea de noi spaţii, posibilităţile de cuprindere a copiilor în grădiniţe au crescut în judeţ cu 2 750 locuri, procentul de cuprindere al copiilor de 3—4 ani s-a îmbunătăţit de la 63,4% la 68,7%, iar cuprinderea copiilor de 5 ani se realizează la ora actuală în proporţie de 93%. Pînă la 15 ianuarie 1974, studiul privind generalizarea învăţămîntului preşcolar va fi definitivat.

CORESPONDENŢA

Din scrisorile adresate redacţiei de educatoare, cu rugămintea de a aduce unele clarificări, publicăm în acest număr două răspunsuri:

Elena Bitlan: Ne-am interesat la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. Am aflat că institutele pedagogice de doi ani nu mai funcţionează, pregătirea educatoarelor realizîndu-se prin liceele pedagogice.

P. Strat—Delatutova: Ne scrieţi că în comuna Tutova (judeţul Vaslui) grădiniţa se bucură de un bun colectiv de cadre didactice, care organizează acţiuni frumoase şi instructive cu copiii. Pe lîngă aspectele pozitive, ne semnalaţi însă şi unul care lasă mult de dorit; insalubritatea localului destinat grădiniţei, poziţia lui (lîngă grajdul comunal) care favorizează apariţia muştelor în orele cînd copiii iau masa afară. Propunerea dumneavoastră, ca autorităţile în drept să ia „urgente măsuri pentru a se construi o casă mare pentru cei mici", se cuvine a fi şi, după opinia noastră, analizată cu atenţie de Consiliul popular al comunei.

Dincolo de o problemă de timp

Cheia succesului profesorului în predarea matematicii rămîne activitatea în clasă a elevilor, adică lecția Este normal deci să apelăm permanent la gîndirea elevului în vederea formării raționamentului matematic, pentru dezvoltarea gîndirii logice. Nu simpla înarmare a sa cu mijloace de calcul și de lucru declanșează și dezvoltă capacitățile individuale în aplicarea cunoștințelor, ci transformarea procesului de rezolvare într-un proces conștient.

Dealtfel, cunoștințele matematice trebuie privite în contextul utilității lor în aplicații, nu ca un cîștig în sine. Pornind de aici, se desprinde necesitatea predării matematicii ca știință aplicativă, de mare utilitate productivă și practică. Așadar, se impune o atentă selectare a problemelor ; trebuie să renunțăm la problemele de aritmetică artificioase, nesemnificative, și să ne oprim asupra acelor probleme inspirate din activitatea practică și care incită la rezolvare, la reflectare asupra posibilelor soluții, a valabilității lor. Eventualele scheme de calcul să fie date cu motivație, ca urmare a înțelegerii tipului de probleme studiat.

Din predarea primelor noțiuni de algebră nu trebuie să reiasă că această disciplină matematică e o construcție artificială, fără legătură cu realitatea, ci un nou aparat de calcul în selecționarea problemelor puse de practică, de viață. Asemenea probleme rezolvate algebric permit totodată dublarea raționamentului de intuire a fenomenelor reale.

Se mai impune respectarea unui alt principiu : **accesibilitatea**, care asigură participarea activă a tuturor elevilor la oră. Cum nu lucrăm cu clase omogene, se cer formulate cerințe diferențiate pe nivele, ținînd seama de necesitatea de a stimula preocuparea elevilor pentru matematică, inițiativa lor în rezolvarea problemelor. Aplicațiile cu soluționări greu abordabile, cerute deopotrivă tuturor, sau cuprinzînd noțiuni necunoscute elevului sînt demobilizatoare și nu asigură scopul științific și educativ scontat.

O justă apreciere din punct de vedere calitativ și cantitativ trebuie făcută asupra temelor date pentru acasă, unde se presupune că elevul lucrează singur. Problemele necesită timp de gîndire, de lucru. Graba în redactarea soluției atrage după sine o oarecare superficialitate care poate dăuna la un moment dat. Reflectarea suficientă, în timp, asupra unei probleme asigură mai multe soluții în ultimă instanță, dar și parcurgerea unor etape în analiza problemei, proces care-și pune amprenta asupra formării individului. Nu e nevoie de saci de cunoștințe sterile, ci de oameni cu o cultură generală temeinică, capabili să gîndească, să selecteze, să acționeze, să opteze pentru o muncă sau alta cu succes.

În matematică, frumusețea trebuie dezvăluită. Eforturile de gîndire cîștigate, noțiunile cunoscute, aspectele noi descoperite fac parte din „zestrea“ matematică a elevului îndrăgostit de disciplină. Toate acestea se manifestă prin acumulări aproape imperceptibile, dar, oră de oră, ele asigură succesul elevului în confruntarea de unul singur cu problema.

Prof. ANGELA GHEORGHIU,
Școala generală nr. 191, București

O nouă structură a anului școlar

Experiența anilor de învățămînt m-a condus la studierea structurii anului școlar și la prefigurarea alteia, mai raționale și mai eficiente pentru învățămîntul liceal, pe care o propun cu acest prilej.

O primă schimbare ar fi trecerea la semestre și pentru cursul de zi, așa cum era pînă de curînd la cursul seral. În istoria învățămîntului nostru, această structură a mai existat și a dat foarte bune rezultate.

Existența semestrelor nu ar desființa cele două vacanțe mici (de iarnă și de primăvară), dar nu ar mai avea o legătură directă cu ele. Primul semestru ar avea circa 14 săptămîni pînă la 20—22 decembrie și încă trei-patru săptămîni pînă la 1 februarie. Semestrul al doilea ar avea circa 12 săptămîni pînă la 23 aprilie și încă 5—6 săptămîni după vacanța de primăvară.

Această structură a anului școlar ar prezenta și alte avantaje, cum ar fi evitarea demarajelor greoaie (cu pierderi de timp, ore irosite, modificări de orar etc.) la debutul actualelor trimestre II și III, precum și evitarea perioadelor de încheiere a primelor două trimestre actuale, cînd adie un aer de vacanță (aducînd, de asemenea, pierderi de timp). Adoptarea sistemului semestrelor ar crea o structură a anului școlar apropiată de cea de la anul IV, unde, de cîțiva ani, sînt doar două „trimestre“ (deși inegale !), asemănător cu noua structură a anului universitar.

Un alt avantaj de ordin pedagogic ar fi acela că nu s-ar mai pune pe primul plan verificarea, notarea, goana oarbă și, de multe ori, fără suport consistent după cele două note ; elevii și profesorii nu ar mai fi supraincărcați cu extemporale (pe lîngă teze), mai cu seamă la obiectele cu 1—2 ore săptămînal, care — practic — nu au în prezent alte soluții.

Prin modificarea structurii anului școlar s-ar mai putea soluționa și problema lucrărilor scrise. Acestea ar putea fi date imediat înaintea vacanțelor mici, urmînd a fi corectate de către profesor în vacanță, pe îndelete, cît mai obiectiv, comparativ și nu în fugă, și aduse în prima lecție de după vacanță, după care — pînă la încheierea semestrului respectiv — mai sînt cîteva săptămîni de îndreptare a celor slabi. Poate că nu ar fi rău dacă în ultima săptămînă înaintea vacanțelor s-ar organiza o „sesiune a tezelor“, dîndu-se în fiecare zi cîte o lucrare la un obiect, fără să fie verificați elevii la celelalte obiecte. Acest din urmă lucru este ușor de realizat și dacă tezele rămîn eșalonate pe perioadă mai lungă de o săptămînă : 10—22 decembrie și 11—23 aprilie.

Prin adoptarea unei noi structuri a anului școlar s-ar înlătura segmentarea actuală inegală a anului școlar, s-ar asigura continuitatea și ritmicitatea procesului instructiv-educativ, sistematizarea perioadelor de vacanță, evitarea supraîncărcării elevilor și profesorilor, o pregătire mai temeinică a tineretului școlar.

Prof. EUGEN FRUCHTER,
Liceul „Enăchiță Văcărescu“
Tîrgoviște

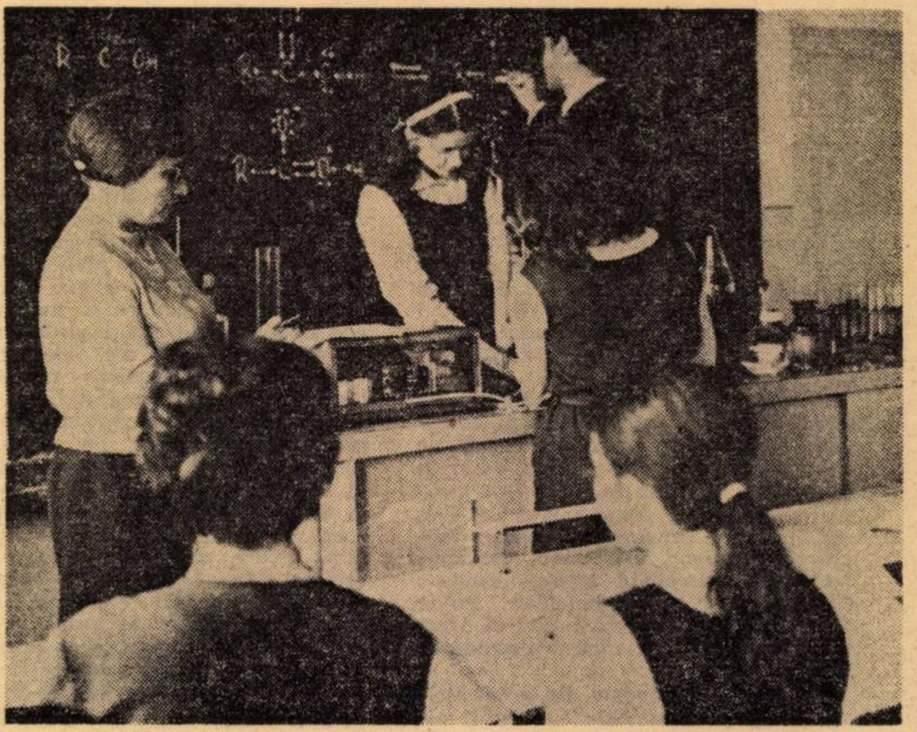

Chimia, la Liceul „Dr. Petru Groza“ din Capitală.

Modernizarea predării matematicii

În matematică, teoria se consolidează prin practică, adică după o lecție de comunicare urmează cîteva de consolidare, prin rezolvări de exerciții și probleme. Acestea sînt, în primul rînd, lecțiile care oferă cele mai multe posibilități de activitate individuală. Unele dintre aceste lecții au ca scop formarea deprinderilor de calcul, altele formarea algoritmului rezolvării unor exerciții sau probleme tipice. În stabilirea tehnologiei unor asemenea lecții, formarea exactă a scopului este hotărîtoare. Dacă scopul este formarea algoritmilor, atunci ora poate începe cu o problemă dată spre rezolvare întregii clase, cu precizarea că nu se cere efectuarea operațiilor, ci fiecare elev să-și noteze pe caiet care crede el că sînt etapele rezolvării problemei. În timpul afectat pentru activitatea individuală, profesorul trece printre bănci și observă modul cum lucrează elevii. După ce timpul de lucru a trecut, profesorul numește un elev să prezinte rezultatul la care a ajuns. Practica a arătat că nu este bine să fie numit un elev care a rezolvat corect, ci unul care la un anumit punct al problemei a urmat o cale greșită. Acest mod de lucru creează o comunicare intensă pe orizontală, adică de la elev la elev, mai ales dacă profesorul reușește să nu schițeze nici un gest de aprobare sau dezaprobare a celor spuse de elevul numit. Elevii își vor susține punctul de vedere, vor aduce argumente și contraargumente, vor învăța să gîndească. Cei care au greșit simt mai puternic dorința de a-și îndrepta greșeala și de a nu mai cădea în ea, mai ales dacă au constatat aceasta într-o luptă de opinii și nu dintr-o seacă comunicare a profesorului sau a premiantului clasei.

În modul acesta, se va discuta fiecare etapă a rezolvării problemei tipice, consemnîndu-se pe tablă etapele esențiale, stabilindu-se algoritmul și apoi se va continua rezolvarea altor probleme de același tip ; dar de data aceasta în întregime. În cazul în care considerăm că problema este ușoară și elevii buni o vor termina repede, dăm două probleme, una pentru toată clasa și a doua pentru cei care termină mai repede, sau se imparte clasa în două grupe, dîndu-se fiecăreia cîte o problemă cu mențiunea ca cei care termină, rezolvă și problema celeilalte grupe. În tot timpul cît elevii lucrează, profesorul se plimbă printre bănci și intervine dacă este cazul. Dacă un număr mare de elevi n-au rezolvat o problemă, nu vom scoate la tablă un elev pentru a o rezolva, ci vom discuta cu clasa despre modul de rezolvare. Cînd s-a stabilit unde este greșeala, se cere să se lucreze în continuare în clasă sau acasă, pentru a înlătura orice încercare a elevilor de a se sustrage de la activitatea individuală. Chiar dacă la început nu vom putea efectua un număr mare de probleme în acest mod, totuși, dacă și elevul care întîmpină cele mai mari dificultăți a încercat să rezolve o problemă sau un exercițiu, chiar dacă nu l-a dus pînă la capăt, am cîștigat mai mult decît dacă acesta ar fi umplut cîteva pagini copiate mecanic de pe tablă.

Prof. BUDIMIR I. RACHICI,
Liceul de cultură generală nr. 4, Arad

Clasele speciale

De cîțiva ani, au luat ființă pe lîngă unele licee teoretice clase speciale de matematică, fizică, chimie, biologie, începînd cu anul II de studiu, care înmănunchează elementele cele mai dotate la aceste specialități, de la toate celelalte licee. Este o inițiativă valoroasă, elevii dotați bucurîndu-se de programe speciale la obiectele de profil, poate și de cea mai bună încadrare.

Modul de recrutare a candidaților, însă, are unele implicații care ar trebui mai mult studiate. Dacă analizăm numai liceele cu limba de predare română din orașul Cluj, constatăm că funcționează, din anul II, 4 clase speciale (Liceul nr. 2 — biologie ; Liceul nr. 4 — fizică ; Liceul nr. 5 — chimie ; Liceul nr. 8 — matematică), care recrutează, în fiecare an, peste 120 de elevi de la celelalte unități școlare. Pe lîngă faptul că liceele fără clase speciale își pierd elevii cei mai buni, în anul I de liceu se mai pierd și elevii care n-au putut face față cerințelor programelor analitice. Această stare de lucruri, pe lîngă faptul că duce la o inechitate a raportului de forțe între licee, la un decalaj în confruntările anuale ale olimpiadelor școlare, la o apreciere neconformă cu potențialul valoric al claselor la examenul de bacalaureat și la concursul de admitere în învățămîntul superior, dar are și implicații de ordin financiar, vizînd direct încadrarea personalului didactic și posibilitatea de funcționare a unor clase.

Conform noilor reglementări, cel puțin pentru început, clasele trebuie să funcționeze cu 36 de elevi. În anul II, cele șapte licee teoretice cu limba de predare română din municipiul Cluj, excluzînd liceele de limbi moderne și de specialitate, trebuie să mai înființeze 4 clase speciale, cu peste 120 elevi, fără a fi afectat planul de școlarizare al liceelor. Cum este posibil acest lucru ? De unde apar cele 4 clase, chiar dacă mai sînt recrutați și candidați de la unele licee din județ ? Dealtfel, planul de școlarizare vizează clasele din întreg județul. Numărul absolvenților de clasa a IX-a ai școlii generale care dau examen de diferență pentru anul II de liceu nu acoperă acest necesar nici sub raport numeric și nici calitativ.

De aceea, considerăm că ar fi necesar să se înființeze clasele speciale începînd cu anul I, pe baza unui riguros concurs de admitere, cu precădere la obiectul de profil. Ar fi o soluție mai judicioasă, eliminînd doar singurul criteriu — nota din anul I — care nu poate exclude principiul relativității.

S-ar evita unele neajunsuri existente, s-ar termina cu numărul mare de transferări de la o școală la alta, la începutul fiecărui an școlar.

Prof. I. CÎMPEANU,
Directorul Liceului nr. 15, Cluj

Pregătirea practică a elevilor

După cum a hotărît Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., una din sarcinile principale ale şcolii generale şi liceului este şi cultivarea dragostei elevilor faţă de munca fizică şi formarea unor deprinderi tehnico-productive. Preocupat de îndeplinirea ei, Inspectoratul şcolar judeţean Suceava, care a organizat anul acesta consfătuirile, la care au participat peste 5 900 de cadre didactice pe specialităţi, a acordat o mare importanţă perfecţionării şi dezvoltării activităţii didactice desfăşurate în ateliere-şcoală. La consfătuirea maiştrilor-instructori din judeţ, care a avut loc la Rădăuţi, participanţii au abordat aspecte legate de îmbunătăţirea programei manualelor, planificării trimestriale şi anuale, a promovării elementelor de modernizare în organizarea şi dotarea atelierelor, ca şi a perfecţionării pregătirii lor profesionale.

„Sub îndrumarea Comitetului judeţean de partid, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular judeţean şi al majorităţii unităţilor economice din judeţ — a precizat în deschiderea lucrării profesorul **Mihai Traşcan**, inspector şcolar — în anul care a trecut s-au întreprins noi acţiuni pentru creşterea numărului de ateliere-şcoală şi pentru dotarea şi amenajarea acestora în condiţii corespunzătoare. Astfel, în anul şcolar care a trecut, în judeţul nostru au funcţionat peste 420 ateliere-şcoală de diferite profile, crescînd ponderea atelierului de lăcătuşărie, mecanică, electrotehnică şi tîmplărie. Faţă de anii trecuţi, s-au îmbunătăţit condiţiile de funcţionare a atelierelor-şcoală, în special prin construirea de noi spaţii şi prin amenajarea celor existente. În prezent sînt în curs de construcţie încă 35 de ateliere-şcoală, atît în mediul urban cît şi în cel rural. Numai în perioada vacanţei de vară s-a procurat mobilier şcolar în valoare de peste 500 000 lei. De asemenea, s-au procurat utilaje în valoare de 407 000 lei, pentru dotarea atelierelor-şcoală. În această acţiune am fost sprijiniţi de numeroase întreprinderi din judeţ. Fabrica de tricotaje „Zimbrul" din Suceava a organizat două ateliere-şcoală în clădirea Şcolii generale nr. 3 din localitate, asigurînd utilajele, materia primă şi îndrumarea tehnică de specialitate pentru realizarea planului de producţie. Combinatul minier Gura Humorului, Fabrica de in şi cînepă din Fălticeni, Întreprinderea de industrializarea lemnului şi Fabrica de mobilă din Cîmpulung Moldovenesc au dotat cîte un atelier cu maşinile şi utilajele necesare la şcoala pe care o patronează, iar Fabrica de mobilă şi I.M.I.L. au asigurat comenzi şi materiale atelierului-şcoală din oraş. De aceea, şcolile şi liceele au desfăşurat o activitate practic eficientă. De pildă, liceele nr. 1 şi 2 din Rădăuţi, Liceul nr. 2 din Suceava, Şcoala generală nr. 2 din Suceava şi Şcoala generală nr. 4 din Cîmpulung Moldovenesc au executat mobilier pentru cerinţe proprii şi pentru alte unităţi şcolare. Şi celelalte şcoli au angajat lucrări asemănătoare, atît pentru autodotare cît şi pentru vînzare. În mediul rural, activitatea tehnico-productivă se desfăşoară în fermele şcolare, în C.A.P.-uri, I.A.S.-uri şi I.M.A., avînd ca principal scop introducerea sistematică a elevilor în bazele ştiinţifice ale producţiei agricole, dezvoltarea interesului pentru creşterea progresului tehnic al agriculturii, formarea deprinderilor de muncă necesară cultivării plantelor şi creşterii animalelor. De aceea, numai în perioada iunie-august 1973, şcolile din judeţul Suceava au efectuat lucrări în valoare totală de peste două milioane lei, din care 500 000 lei în agricultură, 300 000 lei în ateliere-şcoală şi 1 300 000 lei la construcţii şcolare".

Din discuţiile purtate în cadrul conferinţei, s-au evidenţiat, pe lîngă rezultatele bune obţinute de elevi în atelierele-şcoală din comunele Dorna, Candreni, Iacobeni, Vama, Moldoviţa, Dorneşti, Vicovul de Sus, Liteni şi Dolheştii Mari, şi o serie de propuneri ale maiştrilor-instructori în noul an şcolar. Consemnăm cîteva mai importante:

- Organizarea în şcoli a atelierelor polifuncţionale şi o mai multă preocupare din partea întreprinderilor pentru asigurarea materiei prime necesară şcolilor (maistru-instructor **Wilhelm Socolovici**, Liceul pentru industrializarea lemnului din Vatra Dornei).
- Repartizarea unor cărţi de specialitate şcolilor de cultură generală, în care se desfăşoară pregătirea tehnico-productivă a elevilor într-un anumit domeniu — industria lemnului, tehnologia prelucrării lemnului etc., acordarea notelor în cadrul orelor de activitate tehnico-productivă pentru cointeresarea mai mare a elevilor (maistru-instructor **Costache Oşovan**, Liceul nr. 1 din Rădăuţi).
- Distribuirea unor materiale electrotehnice ca: tranzistori, semiconductori, care nu au parametrii necesari, produşi în întreprinderile specializate pentru acestea, şcolilor care îşi desfăşoară activitatea în domeniul respectiv şi editarea unor metodici şi a unor manuale speciale pentru orientarea pedagogică a maiştrilor-instructori din învăţămîntul de cultură generală, ca şi organizarea unor cursuri de perfecţionare pe profile şi activităţi practice în special (maistru-instructor **Eugen Seredenciuc**, Liceul „Ştefan cel Mare" din Suceava).
- Confecţionarea de către întreprindere sau de şcolile specializate a unor unelte, adaptate dimensiunii elevilor din clasele mici şi de către şcoli a unori panouri cu uneltele necesare fiecărei operaţii dintr-un proces tehnologic (maistru-instructor **Sabin Candrea**, Şc. generală nr. 1 şi nr. 2 din Vatra Dornei).

V. ANDREESCU

În atelierul de lăcătuşărie al Liceului „E. Hurmuzachi" din Suceava.

O şcoală complexă pentru viitorul absolvent

Confruntarea elevilor cu marile responsabilităţi sociale ale timpului nostru se efectuează în etape bine distincte. La clarificarea tuturor problemelor legate de integrarea lor socială contribuie, deopotrivă, şcoala — prin toate formele de instruire şi educare — organizaţia de pionieri, organizaţiile de tineret, familia. Un rol deosebit în realizarea unei integrări adecvate dorinţelor absolvenţilor şi necesităţilor societăţii îl are practica în producţie a elevilor. Privită multă vreme ca o anexă a procesului de instruire, practica în producţie a devenit astăzi, prin valoarea pe care i-au evidenţiat-o numeroasele documente ale partidului şi statului nostru, un factor determinant atît în educaţia personalităţii viitorului cetăţean, cît şi în pregătirea profesională a tineretului nostru şcolar. Aceasta este şi părerea unui grup de elevi din anul III, Liceul industrial pentru construcţii de maşini din Galaţi, tineri îndrumaţi de maistrul Gheorghe Lupea în orele de activitate practică, în rîndul cărora am întreprins un sondaj. Cei mai mulţi dintre ei au privit practica în producţie ca pe o parte componentă a procesului instructiv-educativ, absolut necesară formării lor ca viitori participanţi direcţi la producţia de bunuri materiale a ţării. Depăşind emoţia firească pe care au trăit-o intrînd în mijlocul colectivelor de muncă de pe platforma marelui Combinat siderurgic de la Şantierul naval Galaţi, s-au convins că practica le-a dat posibilitatea unei pregătiri competente, deosebit de utile pentru ulterioara lor specializare. În plus au izbutit să cunoască oameni minunaţi care le-au oferit o nouă familie şi satisfacţia de a nu mai fi priviţi ca nişte copii, ci ca ucenici capabili, care luau parte activă, alături de muncitori, la procesul de producţie. În aceste condiţii dorinţa majorităţii celor care vor absolvi Liceul industrial de a munci în rîndul acestor colective, în cadrul acestor întreprinderi este firească şi ni se înfăţişează ca o opţiune conştientă, pe deplin realizabilă. Exigenţa pe care comuniştii de la Întreprinderea mecanică navală, de la S.N.G. şi de la Combinatul siderurgic Galaţi au manifestat-o faţă de elevii aflaţi în perioada de practică se reflectă şi în faptul că majoritatea tinerilor au simţit nevoia — în tot acest timp — să consulte cărţi de specialitate, reviste tehnice, alte materiale bibliografice puse la dispoziţie de către cabinetele tehnice ale întreprinderilor sau de către bibliotecile şcolare. Este şi aceasta o dovadă a dorinţei ca aceste zile petrecute în uzină să fie pentru elevi determinante în opţiunea lor pentru meseria viitoare.

Elevii şi-au manifestat mulţumirea de a fi îndrumaţi de către maiştrii bine documentaţi, buni meseriaşi, adevăraţi comunişti. De fapt, conştienţi de îndatoririle care le revin în formarea viitoarelor generaţii, doi dintre aceşti maiştri au subliniat datoria lor de a veghea atent la îndeplinirea programului pe care îl au elevii în orele de practică, cît şi la formarea lor ca viitori oameni ai muncii. „Nu trebuie să uităm — ne-a spus maistrul Gheorghe Lupea de la S.N.G. — că lor le vom încredinţa maşina-unealtă, secţia, întreprinderea. Nu ne este şi nu ne poate fi indiferent cum va arăta acest tînăr mîine. Iată de ce depunem toate eforturile pentru a fi încredinţaţi că în momentul în care tinerii de astăzi vor deveni beneficiarii strădaniilor noastre, vor şti să rezolve multiplele probleme pe care le ridică viitorul patriei noastre, viitor jalonat cu atîta claritate în expunerile secretarului general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Congresul al X-lea, la Conferinţa Naţională din iulie 1972, sau la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a. c.

În acelaşi sens, Nicolae Macovei, maistru principal la Şantierul naval-Galaţi, ne-a vorbit despre responsabilitatea socială şi omenească a maiştrilor care îndrumă practica, accentuînd că elevilor trebuie să li se dea în fiecare zi noi cunoştinţe care să le solicite interesul, să-i pasioneze, să le dezvăluie tainele muncii şi caracteristicile fiecărei etape a procesului tehnologic respectiv. „Tînărul trebuie să primească de la maistrul său răspunsul cel mai bun la întrebările referitoare la viaţa întreprinderii şi chiar poveţe privind comportarea sa în societate, în aşa fel încît să-l considere, în permanenţă, un exemplu vrednic de urmat în toate privinţele".

Prof. ŞTEFAN OPINCĂ
Casa corpului didactic
Galaţi

Integrarea la clasa I

O nouă promoţie de copii a intrat, începînd cu această toamnă, în clasa I a şcolii generale. Aceşti copii provin din medii diferite, cu particularităţi de viaţă deosebite. Integrarea lor în viaţa şcolii trebuie făcută cu mare atenţie şi grijă din partea învăţătorilor. Cunoaşterea reală a elevilor încă de la începutul anului şcolar determină întregul proces instructiv-educativ. Cum reuşim să facem această cunoaştere cît mai completă ? Cred că e bine să ne aducem aminte de cîteva din obligaţiile noastre de început de an şcolar.

Astfel, în primele zile, fără a ne transforma în anchetatori, vom culege o seamă de informaţii de la familie, grădiniţă sau chiar de la elevul care începe să se familiarizeze cu atmosfera şcolii. Aceste informaţii ne facilitează realizarea conturului personalităţii copilului. Cunoscînd particularităţile psihice şi intelectuale cu care copilul vine în cadrul şcolii, învăţătorul poate să intervină în accentuarea unor calităţi sau în înlăturarea ori diminuarea unor deficienţe, în primul rînd de natură comportamentală, pentru a-şi putea închega colectivul clasei şi pentru a putea forma membrilor lui deprinderi specifice vieţii de colectiv organizat. Una dintre problemele esenţiale ale integrării elevului de 6 ani în şcoală este procesul de acomodare. Aceasta se realizează lent, dar cu excelente rezultate dacă învăţătorul ştie să-şi apropie elevii şi să-i apropie între ei. Deosebit de importantă este impresia de început pe care o face învăţătorul elevilor săi. Copiii de vîrstă mică şi mijlocie au dorinţa şi setea de a cunoaşte mereu, de a reflecta asupra noului din mediul înconjurător, de a asimila cît mai multe date necunoscute pînă acum. De aceea cred că este bine să răspundem întotdeauna întrebărilor ce ni se adresează, direct, fără eschivări sau amînări. Desigur acest lucru presupune o competentă pregătire profesională şi mult tact. Capacitatea de a se concentra a copiilor, la această vîrstă, este destul de redusă. În plus, la şase ani, copiii manifestă o accentuată mobilitate, instabilitate, lipsă de siguranţă. Ar fi indicat să nu-i obosim, să nu creăm discuţii inutile, să nu-i suprasolicităm.

Primele zile le vom ocupa cu prezentarea şcolii, a împrejurimilor ei şi a colegilor lor mai mari. Perioada preabecedară trebuie fructificată în special pentru cunoaşterea elevilor şi omogenizarea lor, pentru obişnuirea lor cu un program fix. În acest sens, elevii clasei I iau cunoştinţă de cerinţele regulamentului de ordine interioară al şcolii, de îndatoririle ce le revin. Se recomandă ca învăţătorul să fie exigent în respectarea ordinei şi disciplinei pentru a forma micilor şcolari deprinderi de comportare civilizată.

Tot în această perioadă se insistă asupra dezvoltării vorbirii elevilor, pentru a ne da seama de capacitatea de exprimare a fiecărui copil.

Consider că integrarea elevilor în şcoală depinde în cea mai mare măsură de noi, învăţătorii, care îi primim pentru întîia dată într-o clasă. De aceea nu trebuie să privim cu superficialitate acest prim şi hotărîtor contact cu şcoala al copiilor de şase ani.

Înv. ION COICA
Şcoala generală Drauţ, jud. Arad

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

Se impun cîteva observații și propuneri

În paginile „Tribunei școlii" s-au făcut multe aprecieri elogioase pe marginea proiectului de programă pentru studiul limbii române în clasele I—VIII. În vederea îmbunătățirii acestuia, voi face cîteva observații și propuneri.

Proiectul prevede prea multe noțiuni noi la clasele mici (a III-a și a IV-a). Cred că elevii n-ar pierde nimic dacă unele capitole s-ar scoate de la clasa a IV-a și anume: **articolul, formele accentuate și neaccentuate ale pronumelui personal, pronumele de politețe,** toate dificile și nu neapărat necesare la această clasă.

Noul proiect nu mai recomandă expres definirea unor noțiuni de gramatică, însă dă, în paranteze, începînd cu clasa a II-a, niște indicații care nu sînt altceva decît definițiile, considerate de autorii proiectului, corecte și utile. Unele din indicațiile acestea cu caracter de definiții sînt mult prea complicate pentru un elev de clasa a III-a, în special cele date la substantiv.

Să admitem că aceste definiții ar fi absolut necesare. Unele din ele nu pot fi acceptate în forma aceasta, deoarece sînt în parte eronate. Astfel, atributul și complementul nu **lămuresc,** ci **determină** un substantiv sau un verb. Articolul nu este „partea de vorbire care se **așază** (sublinierea noastră) pe lîngă un substantiv...", ci partea de vorbire care **însoțește** un substantiv. Pentru exemplificare, să se compare: „Am **UN prieten bun**" cu „Am un **BUN prieten**", în care articolul **un** însoțește tot substantivul prieten, deși în cazul al doilea nu se mai așază pe lîngă substantiv, ci înaintea adjectivului care îl precede. În clasa a II-a, propoziția este definită ca „o comunicare spusă sau scrisă", amintind pe cea învățată de noi cu cîteva decenii în urmă, cînd se spunea că propoziția este „o gîndire spusă sau scrisă". De ce numai propoziția, nu și fraza, ar fi o comunicare spusă sau scrisă? Dacă este dificil să se dea o definiție sau elementele precise pentru delimitarea noțiunii de propoziție, atît timp cît nu se cunoaște predicatul, ar fi mai bine să se recomande numai recunoașterea propoziției și formarea unor deprinderi de a alcătui diferite propoziții.

Uneori definițiile sînt formulate după criterii diferite — de exemplu, definițiile subiectului și predicatului la clasa a II-a.

Adesea s-a renunțat, în proiect, la definiții, mai ales la noțiunile mai dificile, ca în cazul diatezelor. Aș aproba întru totul procedeul, dacă la clasa a VII-a nu s-ar prevedea conjugarea verbelor la toate diatezele. Renunțarea la definirea acestora este justificată prin complicațiile pe care le-a adus ultima ediție a **Gramaticii Academiei** în privința delimitării verbelor reflexive.

În urma acestei măsuri, autorii de manuale școlare și profesorii de limba română vor expedia mai ușor un capitol atît de dificil. În manuale vor fi conjugate două verbe indiscutabil reflexive, fără prea multă teoretizare. Mulți profesori vor conjuga cu elevii și alte verbe, aparent reflexive, deoarece numărul adevăratelor reflexive este destul de limitat. Elevii vor considera că sînt reflexive toate verbele însoțite de pronume reflexive. Cum s-ar putea ieși din această situație echivocă? Simplu. Toate verbele însoțite de pronumele reflexiv să fie incluse într-o singură categorie denumite **verbe pronominale,** așa cum le consideră gramaticile limbii franceze.

S-a spus deseori că azi, în școala generală, se predau prea multe noțiuni de morfologie, în detrimentul sintaxei, deși se știe că cele mai dificile probleme de ortografie și chiar unele de ortoepie nu pot fi înțelese și rațional soluționate fără cunoașterea temeinică a morfologiei. Am impresia că autorii proiectului n-au pierdut din vedere nici acest aspect, nici necesitatea studierii sintaxei pe toată durata școlii generale. Totuși, sintaxa frazei este neglijată în clasele a VI-a și a VII-a la care se dau numai noțiuni sumare, mai mult cu privire la coordonare și subordonare, fără a se preda cel puțin o parte din propozițiile secundare. A lăsa predarea sintaxei frazei aproape în exclusivitate în clasa a VIII-a înseamnă a-i priva pe elevi de posibilitatea aprofundării acesteia prin repetare, sistematizare și aplicații multe și variate. Or, elevii întîmpină cele mai mari dificultăți la înțelegerea sintaxei frazei, nu la a propoziției. Probabil, tocmai de aceea s-a adoptat punctul de vedere al profesorului Vasile Șerban, de a se trata paralel sintaxa propoziției, care se repetă prin exerciții, și cea a frazei. Există și în acest mod de a preda sintaxa cîteva inconveniente. Primul, care ține mai mult de logica predării, se referă la propozițiile subiective și predicative. Studiind subiectul și predicatul, elevul învață că acestea sînt părți principale ale propoziției. Care este situația propozițiilor corespunzătoare lor: subiectivele și predicativele? Ambele sînt propoziții secundare. Deci, paralelismul este numai formal, iar logica predării defectuoasă. Un alt inconvenient, de data aceasta mai mare și privind chiar conținutul. La capitolul mai cuprinzător al complementelor circumstanțiale, elevul învață numai despre circumstanțialele de loc, de timp, de mod, de cauză și de scop. În consecință, nu se vor studia decît propozițiile corespunzătoare acestora. Deci nici un cuvînt despre propozițiile concesive și condiționale, care sînt destul de frecvente în exprimarea orală și în operele literare, din care elevii analizează adesea texte pentru aplicații.

Pentru aceste considerente și pentru necesitatea delimitării frazei și a propoziției, opinez pentru predarea separată a sintaxei frazei, după ce, prin exerciții adecvate, se va repeta sintaxa propoziției, care trebuie întregită prin studierea complementelor: **instrumental, sociativ** și **de agent,** care, incluse la complementul indirect și la cel de mod, nu fac decît să deruteze pe elevi și să falsifice adevărul.

Ultimul punct din programa clasei a VIII-a: **„Limba română — limba noastră națională"**, mi se pare că are caracter mai mult formal, deoarece elevii, necunoscînd limba latină, nu vor putea înțelege caracterul latin al limbii române, așa cum se preconizează în proiect. Ca atare, acest capitol, ar trebui transferat în întregime la anul I de liceu, și anume, la sfîrșitul trimestrului al III-lea, după ce elevii vor cunoaște un minimum de cuvinte latinești și noțiuni elementare de morfologie a limbii latine. În proiect se recomandă tipurile de exerciții adecvate la fiecare capitol. Indicarea lor la fiecare capitol face ca ele să constituie elementul predominant al programei, iar noțiunile de gramatică să se distingă greu din noianul acesta de recomandări metodice, fiindcă, de fapt, exercițiile stabilite de proiect nu sînt decît niște cerințe de ordin metodic. Pentru a pune la îndemîna profesorilor o programă clară și precisă, ar fi bine ca tipurile frecvente de exerciții să fie date în introducere, lăsînd pe seama autorilor grija alegerii și dozării lor, în funcție de gradul de dificultate și de scopul urmărit la fiecare capitol nou, sau de repetare, sau de sistematizare și consolidare a cunoștințelor.

Unele recomandări făcute la diferite capitole de morfologie nu sînt decît aplicații ale unor noțiuni de fonetică, care ar trebui date la această secțiune a programei. Pentru exemplificare, ne vom referi la cîteva cazuri de genul acesta. Țin de fonetică scrierea cu **a** și **ă** în cuvintele **jale, șale, grijă, ușă;** cu **e** și **ie** în cuvintele **epocă, iepure, ieșire;** cu **e,** în loc de **ie,** la pronumele personale **el, ele, ei** etc.; cu **m** înaintea lui **b** și **p;** cu consoane și vocale duble ca în cuvintele: **înnopta, înnoda, cooperativă, idee, conștiincios, cuviincios** (cuvinte cu vocale în hiat); cu **x: explozie, exemplu** și altele **(obișnuință, veșnicie, acvariu, cvartet).**

Unele exerciții sînt de-a dreptul puerile, ca, de exemplu, „pronunțarea și scrierea, în texte, a cuvîntului **conjunctiv**" (la clasa a V-a).

Și, fiindcă ne-am referit la fonetică, îmi permit să atrag atenția că diftongii și triftongii ar merita cîteva precizări în plus. Se învață, de obicei, că **a** și **e** final din cuvintele **patria, victoria, farmacia, patrie, victorie, farmacie** etc. sînt vocale cînd, în realitate, avem de-a face cu diftongii **ia** și **ie: i** semivocală, nefiind marcat grafic, **patriia, victoriia, Româniia, patriie, victoriie, farmaciie.** De același tratament se bucură și unii triftongi, considerați ca diftongi. **Eu, ei sînt triftongi: ieu, iei** (atît la pronumele personale, cît și în substantivele: **farmaciiei, brutăriiei, Româniiei** etc.). De aceea, propun să se introducă în programă, deci și în manuale, noțiunile de **diftongi și triftongi reali și aparenți,** respectiv **vocale reale și vocale aparente.**

Aici aș mai avea de făcut o propunere. Se evită folosirea termenului de **fonem** ca o noțiune mai abstractă. Cred că nu s-ar greși dacă această noțiune s-ar introduce cel puțin la clasa a VII-a.

În ceea ce privește vocabularul, **o** singură observație. Proiectul nu aduce nimic nou față de programele actuale, afară de deplasarea unor noțiuni de la clasele mai mari spre cele mai mici. Despre **arhaisme** și **regionalisme** unde se vorbește? Probabil în comentariile de la textele literare. Atunci de ce nu s-ar vorbi tot acolo și despre **sinonime, omonime** și despre cuvintele **polisemantice?**

Ar merita o revedere și a altor cerințe ale proiectului ca: oportunitatea noțiunii de **subiect multiplu** la clasa a IV-a, stabilirea funcției sintactice a unor părți de vorbire, cînd, de fapt, nu s-a studiat decît subiectul, și altele, pe care le vor semnala, probabil, și alți participanți la dezbatere.

Prof. emerit ION POPESCU
Liceul „Gh. Lazăr", București

O mai judicioasă repartizare a orelor

Începînd cu clasa a III-a, proiectul de programă evidențiază tot mai mult „principiul concentric" care stă la baza organizării cunoștințelor de limbă română, prin faptul că majoritatea cunoștințelor dobîndite în clasa a II-a se reiau sub formă de exerciții recapitulative și aplicative.

La temele (capitolele) principale propuse, orele sînt repartizate astfel: recapitularea și sistematizarea cunoștințelor învățate în clasele anterioare = 3 ore; cuvînt, silabă, sunet, literă, alfabet = 1 oră; propoziția = 19 ore; părți de vorbire = 30 de ore; recapitulare finală = 5 ore; la dispoziția învățătorului = 6 ore.

Pentru capitolul al II-lea nu se rezervă decît o oră, cunoștințele de vocabular și fonetică fiind introduse în capitolele „părți de vorbire". De exemplu: familia de cuvinte, pronunțarea și scrierea unor cuvinte cu grupurile de sunete ia, ie, ea, oa, cuvinte cu „m" înaintea lui b și p etc.

Nu sînt evidențiate cunoștințele de punctuație ce urmează a fi consolidate.

Pentru că programa este un document folosit de învățători, dar ale cărei prevederi se răsfrîng asupra elevului, organizarea și predarea cunoștințelor la clasele mici se cere să se facă în sistem, respectîndu-se următoarea structură: cunoștințe de fonetică și vocabular; cunoștințe de sintaxă (propoziția, părțile principale de propoziție, propoziția simplă, părțile secundare de propoziție, propoziția dezvoltată, exerciții de scriere a propozițiilor izolate sau în text, folosind punctul, semnul exclamării, semnul întrebării); cunoștințe de morfologie (părțile de vorbire).

De asemenea, corelarea acestor cunoștințe nu apare distinctă în exercițiile aplicative și creatoare în orele rezervate recapitulării.

De aceea propun: organizarea riguroasă a cunoștințelor în sistem și repartizarea judicioasă pe capitole, respectîndu-se structura acestora; precizarea temelor privind recapitularea și sistematizarea cunoștințelor învățate în clasele anterioare și a problemelor ce urmează a fi corelate între două capitole, la sfîrșit de trimestru sau la finele anului.

Nici în cadrul aceluiași capitol, ca de exemplu „Părțile de vorbire", orele nu sînt judicios repartizate.

Astfel, pentru adjectiv sînt propuse două ore, pentru pronume, șase ore și pentru verb, zece ore.

Consider că pentru adjectiv și exercițiile aplicative sînt necesare cel puțin patru ore, pentru pronume, patru ore, pentru verb, șase ore și pentru ortografierea grupului verb, pronume, liniuța de unire, încă patru ore.

Inv. emerită EUGENIA COVĂCEANU
Școala generală nr. 1, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

În cabinetul de literatură al Liceului „T. Vladimirescu", București

Genul personal

Pe datele din C. Racoviță, **Sur le genre personnel en roumain,** „Bulletin linguistique", VIII (1940); A. Graur, **Contributions à l'étude du genre personnel en roumain,** „Bulletin linguistique", XIII (1945); Al. Rosetti, **Gramatica limbii române,** București, Editura ziarului „Universul", 1943 și pe sinteza din **Gramatica Academiei** s-ar putea întemeia programa de limba română introducînd **genul personal,** ca noțiune nouă, subliniată, la clasa a VII-a, în capitolul rezervat substantivului, alături de unica problemă nouă, **Substantive colective** (PROIECT DE DISCUȚII, „Tribuna școlii", nr. 105, p. III, coloana II).

În manualul de clasa a VII-a s-ar putea prelua textul din prima gramatică școlară care tratează genul personal (prima și ultima pînă azi), riguroasa gramatică a academicianului Al. Rosetti: „Genul personal: Limba română manifestă tendința de a-și crea un gen personal, alcătuit din nume masculine și feminine.

Semnele morfologice ale genului personal sînt în număr de trei:

1. acuzativul cu **pe** e întrebuințat numai pentru numele proprii sau comune care denumesc persoane sau animale personificate, de ex.: am văzut **pe** Ion (Ioana), l-am văzut **pe** deșteptul acela de ×, m-a bătut **pe** mine etc.

2. genitiv-dativul numelor de persoane e construit cu **lui:** i-am spus **lui** Ion (Ioana) etc.

3. vocativul în — **e** (masculin) și — **o** (feminin) la numele de persoane, lucruri sau ființe personificate: Alexandr**e** (m.), Alexandr**o** (f.), puic**o** (f.)". Nu **e** greu. Dar **e** conform cu adevărul

Cercetător VALERIU NIȚU
Tîrgu-Mureș

Tehnologie didactică

Categorie introdusă de curînd în vocabularul pedagogic în cadrul acțiunii de inovare a învățămîntului. Unii specialiști folosesc expresia tehnologie instrucțională, alții, pe cea cu sens mai larg, de tehnologie educațională sau de tehnologie a învățămîntului. Putem considera drept sinonime tehnologie didactică și tehnologie a învățămîntului. Expresia figurează în mod curent în programele UNESCO ; în unele țări dezvoltate s-au constituit consilii naționale pentru coordonarea acțiunii de inovare a tehnologiei învățămîntului.

O tehnologie specifică procesului de predare-învățare presupune elaborarea sistematicii (taxonomiei) obiectivelor educaționale, și se bazează pe progresele înregistrate de teoria învățării, de mijloacele tehnice moderne și de metodele și instrumentele de evaluare a randamentului intern și extern al învățămîntului.

Tehnologia didactică denumește acel sistem de forme și metode raționale de predare-învățare, de mijloace tehnice și de tipuri de relații dintre profesori și elevi, determinate și corelate în funcție de obiectivele educaționale și cu posibilitatea evaluării riguroase a rezultatelor obținute de elevi sau studenți. Tehnologia didactică modernă este un sistem complex și suplu, capabil să rezerve fiecărei forme sau metode și fiecărui mijloc audio-vizual funcțiile și ponderea care le revin la un anumit nivel școlar în desfășurarea diferitelor categorii de activități. Prin caracteristicile ei, tehnologia didactică realizează trecerea de la o învățare unilaterală sub raportul metodelor, al rolurilor pe care și le asumă elevii și al situațiilor în care ei se află, spre o învățare multilaterală, activă și eficientă. Introducerea unei tehnologii didactice implică reorganizarea sau restructurarea profundă a conținutului învățămîntului, o arhitectură și un mobilier școlar adecvat. Ca orice tehnologie, și cea a învățămîntului poate fi repetată și face posibil procesul de reglare și control al învățării. Bine asimilată și corect pusă în funcțiune, tehnologia didactică asigură un randament previzibil al învățămîntului. Trecerea de la sistemul didactic tradițional spre tehnologia didactică modernă presupune o gestiune (conducere științifică) care să asigure o relație optimă între schimbare și continuitate. Introducerea unor tehnologii didactice intermediare avînd apariția unor discontinuități între sistemul actual și sistemul dorit. Unii pedagogi, atenți la caracterul antropologic-filozofic al acțiunii educaționale, consideră că în cadrul unei tehnologii riguros elaborate partea cea mai înaltă a muncii profesorului nu-și mai găsește locul. Se instituie astfel un conflict între arta didactică și tehnologia didactică. Opoziția dintre artă și tehnologia didactică are însă în vedere accepțiunile unilaterale care reduc tehnologia didactică fie la promovarea mijloacelor tehnice moderne, fie la o acțiune de standardizare a procesului educațional. Arta didactică presupune stăpînirea unor tehnici. Eliminînd improvizațiile și precizînd strategia învățării, tehnologia didactică îi asigură profesorului libertatea de mișcare și de creație.

Metoda expunerii

Constă în prezentarea orală a unei teme într-o organizare logică, caracterizată prin densitate, pregnanță și fluență. Prin expuneri, profesorul furnizează modele de tratare dialectică și antrenantă a unor probleme complexe, cu multe date și idei necunoscute, care nu ar putea fi descoperite pe baza experienței intelectuale a elevilor sau studenților. În învățămîntul primar, metoda expunerii ia forma povestirii, iar în clasele liceale și în învățămîntul superior devine explicație sau prelegere.

Metoda expunerii prilejuiește profesorului manifestarea atitudinilor sale față de valorile științei, ale tehnicii și ale artei și a experienței sale de viață. Caracterul emoțional bine dozat sporește randamentul expunerii. În cadrul tehnologiei didactice contemporane, ponderea și funcțiile expunerii se restructurează în funcție de resursele formative ale noilor metode și mijloace. S-au promovat noi variante ale metodei expunerii, în scopul adaptării sale la exigențele unui învățămînt modernizat.

Dramatizarea ca modalitate a expunerii are două accepțiuni. În sens larg, dramatizarea înseamnă punerea elevilor sau studenților în fața „dramei științei", deci a spectacolului căutării și descoperirii adevărului, prin prezentarea științei ca proces. În această accepțiune, dramatizarea se apropie de învățarea prin descoperire, profesorul fiind însă acela care îndeplinește rolul principal. În sens restrîns, dramatizarea constă în folosirea adecvată a mijloacelor și procedeelor artei dramatice, profesorul fiind acela care joacă roluri, concepînd și realizînd dialoguri. Utilizarea acestei variante a metodei expunerii presupune calități artistice și un perfect acord între calitatea dramatizării și calitatea conținuturilor de asimilat. Simțul măsurii și puterea de a sugera prin nuanțele vorbirii, prin pauze, prin mimică și gestică au un rol esențial în succesul dramatizării. Această variantă, ridicată de unii specialiști la rangul de metodă, reprezintă un exemplu pregnant de aplicare a principiului estetic al învățămîntului.

Expunerea ca oponent a început să fie folosită în învățămîntul superior și în învățămîntul liceal, cu grupe mari de studenți sau elevi. Oponentul profesorului care realizează expunerea poate fi un alt profesor, un student sau un elev bine informat, cu simț psihologic și cu spirit critic. Intervențiile oponentului nu reprezintă întreruperi intempestive, ci întrebări și observații care sporesc interesul auditorilor și conduc la înviorarea expunerii. Această variantă a metodei expunerii se apropie de învățarea prin dezbateri. Metoda expunerii ia o formă specială atunci cînd este realizată de echipa de profesori. (Vezi team-teachers).

Brain – stormingul

A pătruns de curînd în tehnologia didactică, fiind o metodă cu funcții formative importante, dar limitate la domeniul cultivării creativității, ca aptitudine de a elabora idei sau soluții grație imaginației. (Vezi Alex. Osborn, L'imagination constructive, Principes et processus de la Pensée créative et du Brain-storming, Trad. par Georges Rona, Dunod, Paris, 1959). În elaborarea structurii brain-storming psihopedagogii au plecat de la teza că, dacă nu știm decît puține lucruri despre factorii creativității, știm în schimb mai mult despre obstacolele puse în calea ei în cadrul educației tradiționale : obișnuințele anterioare (convenționalismul), autodescurajarea, timiditatea, ironizarea neștiinței sau a greșelilor etc.

Ședințele de brain-storming se organizează cu grupe mici de elevi sau studenți, cărora li se prezintă o problemă interesantă și actuală („cum poate fi organizată circulația într-un autobuz mare" sau „cum se realizează orientarea în condiții de vizibilitate redusă" etc.). Educatorul le cere participanților să-și anunțe opiniile imediat, fără să le cenzureze, așa cum acestea le apar pentru prima dată în minte. Elevii sau studenții sînt permanent încurajați. Atît participanții, cît și profesorul se abțin de a face aprecieri asupra ideilor enunțate în ședință. Propunerile se înregistrează pe bandă magnetică (sau cu discreție, de către o persoană special desemnată). În prima fază se urmărește obținerea cantității și apoi se recurge la selecția ideilor. Întreaga acțiune se desfășoară într-o atmosferă de camaraderie, cu promovarea spiritului de competiție. Practica demonstrează că recolta de idei noi și utile este mai mare atunci cînd se recurge la brain-storming, decît în cazul folosirii metodelor tradiționale.

Noutatea brain-stormingului stă în condițiile care-i asigură succesul : suspendarea temporară a spiritului critic în favoarea spiritului creator, renunțarea la „perfecționism", mărirea intervalului dintre producerea ideilor și analiza lor și, implicit, dintre eroare și corectarea ei, ignorarea normelor care subliniază și întăresc conformismul, disciplina exterioară, autocontrolul excesiv etc.

În literatura pedagogică românească Al. Roșca și colaboratorii prezintă succint brain-stormingul sub denumirea de „asaltul de idei" (Vezi : Creativitate, modele, programare, E.D.P., Bucuresti).

GEORGE VĂIDEANU

VERCON–3

Ce este Verconul ? Pentru exemplificare vă prezentăm aparatul utilizat cu bune rezultate la Grupul școlar de construcții Timișoara, un aparat original de verificare și consolidare a cunoștințelor „VERCON-3".

Folosirea acestui aparat în procesul de învățămînt prezintă următoarele avantaje : profesorul poate verifica și consolida mai bine cunoștințele întregii clase, poate să cunoască mai îndeaproape activitatea fiecărui elev în parte ; familiarizează elevii cu modalitățile de prelucrare creatoare a noțiunilor noi, a informațiilor ; asigură activizarea fiecărui elev, participarea lui afectivă la lecție ; permite studierea științifică a comportamentului elevilor ; dă posibilitatea fiecărui elev să treacă peste barierele emoționale, dezvoltînd încrederea în forțele proprii ; ajută la formarea spiritului critic și autocritic în muncă, elevul își poate da mai bine seama de valoarea activității proprii, elevii sesizează propriul lor fel de a munci și raționa, ceea ce contribuie la formarea supleții și elasticității în gîndire.

Schema logică de funcționare este următoarea :

Folosirea și funcționarea aparatului este simplă : prin apăsarea unui buton de pe pupitrul central, se pune în funcțiune întregul sistem. Profesorul programează răspunsurile corecte pentru fiecare elev cu ajutorul memorizatorului fixat în pupitrul central. Elevilor li se prezintă sau li se proiectează întrebările corespunzătoare etapei lecției. De exemplu, la desenul tehnic, la lecția „Proiecția punctului", în timpul verificării sau consolidării cunoștințelor, pe lîngă întrebările frontale, se pun unele întrebări care pot fi scrise pe o planșă (pot fi scrise direct pe tablă, sau proiectate pe un ecran).

Problemă : *se dă punctul A cu următoarele coordonate : A (20 ; 30 ; 10). Să se reprezinte în epură și spațiu ; să se arate în ce diedru și octant se află. Pentru rezolvare, se acordă cîteva minute, apoi se proiectează următoarele patru răspunsuri : 1. DI/01 ; 2. DII/04 ; 3. DI/02 ; 4. DII/03. După o activitate independentă, elevul își compară rezultatul obținut cu răspunsurile date și apasă pe butonul corespunzător, din claviatura din fața sa (butoanele sînt numerotate de la 1 la 4). Dacă răspunsul este corect, se aprinde un bec alb la pupitrul central de la catedră ; dacă răspunsul este incorect, se aprinde un bec roșu.*

Profesorul, urmărind — în acest timp — activitatea clasei, poate interveni, interoga, ajuta sau lăsa elevul să lucreze pînă acesta va da răspunsul corect. Timpul afectat pasului respectiv este fixat de către profesor. După trecerea timpului acordat, el fixează punctajul obținut de către fiecare elev, pentru primul pas pe o fișă specială. După ce s-a efectuat notarea, dacă este cazul, se trece la pasul următor. Pe fișa de notare sînt trecute în cazul de față 10 posibilități de notare, cu următorul punctaj : pasul 1=10 ; pasul 2=5 ; pasul 3=5 ; pasul 4=15 ; pasul 5=5 ; pasul 6=10 ; pasul 7=10 ; pasul 8=15 ; pasul 9=10. pasul 10=15 (in total 100).

Este ușor să se acorde nota finală ; rezultatul punctajului obținut de fiecare elev se împarte la 10 și se obține nota, care este comunicată la sfîrșitul lecției. Punctajul este fixat de profesor în funcție de dificultatea răspunsurilor, iar întrebările de bază pot fi mai puțin de zece, depinde de lecția și de scopul propus.

Dispozitivul „VERCON-3" este rentabil din punct de vedere economic. Fiecare școală generală, profesională sau liceu poate executa un astfel de aparat cu forțe proprii.

AUREL BERINDE
și
ION SCHORLE
Grupul școlar de construcții, Timișoara

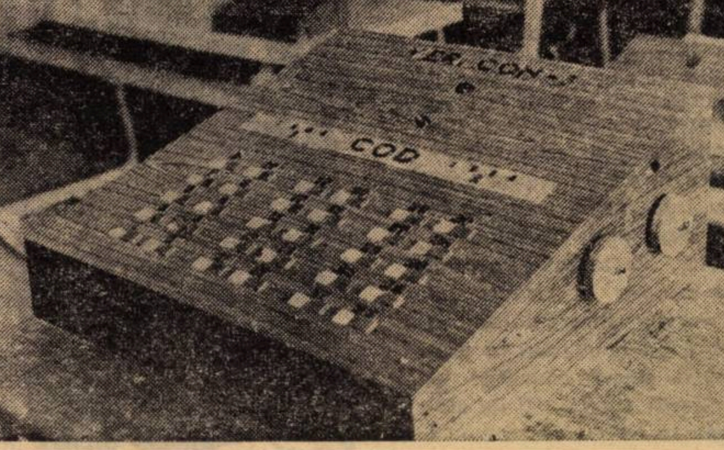

Poşta săptămînii

Prilej de sărbătoare pentru fiii satului

Recent, in satul Rădeşti din judeţul Argeş, a avut loc o emoţionantă intilnire cu „fiii satului", prilej de sărbătoare pentru implinirea a 135 de ani de activitate a şcolii şi de imbogăţire a colecţiilor muzeului din localitate.

Cu prilejul acestei sărbătoriri, directorul şcolii, D. Pătrăşcan, pasionat cercetător al trecutului şi autor al unei monografii a şcolii din Rădeşti, P. P. Măntescu, fost director, şi profesoara emerită Victoria C. Petrescu, fostă elevă a şcolii din localitate, au evocat personalitatea lui Constantin Petrescu, intiiul dascăl al satului, care — din 1884 — a funcţionat la aceeaşi catedră vreme de peste cinci decenii, şi a altor învăţători ai comunei Rădeşti. Prof. Victoria C. Petrescu, fiica învăţătorului Constantin Petrescu, a donat comunei, din colecţia personală, 75 de tablouri în ulei, acuarelă şi grafică.

Cu ajutorul celor care au luat în continuare cuvîntul la adunare — conf. univ. dr. Ion Tudosescu, prof. Victor Iliescu, directorul Liceului „Gh. Lazăr", prof. Florian Diţuleasa, inspector general al Inspectoratului şcolar judeţean Argeş — au fost redescoperite momente însemnate din istoria unui sat şi a unei şcoli şi s-au propus noi obiective social-culturale şi edilitare, care să concure la înfrumuseţarea satului Rădeşti.

Întîlnirea la şcoală a fiilor satului s-a încheiat cu un bogat program de coruri, susţinute de corul Căminului cultural din Rădeşti (dirijor prof. Milea George) şi de corul Şcolii generale (dirijor prof. A. Birliba), un montaj literar-artistic (aranjat de prof. A. Ştefan) şi o suită de dansuri populare (instructor prof. Vasile Niţescu), consemnînd profilul spiritual atît de bogat al acestei aşezări de veche tradiţie argeşeană şi de promovare a noilor noastre realităţi culturale.

Prof. VICTORIA POPOVICI
Institutul de ştiinţe pedagogice

Evitarea monotoniei

Din experienţa anilor anteriori am desprins concluzia că este necesar ca, odată cu îmbunătăţirea manualelor, cu îmbogăţirea şi diversificarea materialului didactic, cu realizarea unor lecţii din ce în ce mai eficiente în cabinete, să găsim metode de predare cît mai variate pentru a evita monotonia şi lecţiile şablon.

De exemplu, unele lecţii de filozofie se pot realiza sub forma unor dezbateri pe baza întocmirii unei bibliografii minime, dată din timp elevilor. Am realizat astfel de dezbateri la teme ca : „Patrie şi patriotism", „Poporul, făuritorul istoriei", „Făurirea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste", „Revoluţia socialistă" ş.a.

Am îmbinat în acest fel, pe parcursul anului şcolar, metoda clasică de verificare şi predare cu metoda dezbaterilor. În acest mod am reuşit să antrenez un număr mai mare de elevi, să-i fac să cerceteze o serie de materiale şi chiar să-şi formuleze o opinie proprie.

Prof. MARIA STOICESCU
Liceul „Tudor Vladimirescu",
Bucureşti

Întîlnire cu noile cadre didactice

Ca de fiecare dată, înainte de începerea unui nou an şcolar, conducerea locală de partid şi de stat a municipiului Gh. Gheorghiu-Dej s-a întîlnit la Casa de cultură, într-o atmosferă sărbătorească, cu noile cadre didactice repartizate să predea în şcolile acestui oraş.

După ce au fost făcute prezentările de rigoare de către prof. Gh. Mocanu, inspector şcolar, tovarăşul Valerian Ghineţ, prim-secretar al Comitetului municipal Gheorghe Gheorghiu-Dej al P.C.R., primarul municipiului, a urat celor peste 30 de tineri educatori şi profesori de diferite specialităţi un călduros bun venit în cetatea petrochimiei de pe Trotuş. Dorindu-le succes în nobila activitate, vorbindu-le despre rezultatele obţinute de locuitorii oraşului construit în anii socialismului victorios, despre importanţa economică şi socială a întreprinderilor şi instituţiilor de aici, tovarăşul Valerian Ghineţ le-a făcut preţioase recomandări necesare nobilei lor misiuni de educare şi instruire a copiilor, atît în şcoală cît şi în activitatea extraşcolară.

Tinerele cadre didactice — cărora organele locale le-au creat din timp condiţii optime de desfăşurare a apropiatei activităţi — şi-au luat unanim angajamentul de a fi la înălţimea misiunii lor, de a răspunde cu dăruire sarcinilor trasate de partid în procesul educaţiei tinerelor generaţii.

CANDIANO PRICEPUTU
redactor şef al ziarului
„Petrochimistul", Borzeşti

Pentru copiii noştri

Aşteptat cu nerăbdare de cadrele didactice, elevi şi părinţi, noul local al Şcolii generale de 10 ani nr. 9, Arad a fost terminat de curînd. Prin darea lui în folosinţă s-au creat posibilităţi optime pentru organizarea cursurilor numai dimineaţa. Atît localul nou şi modern, cu încălzire centrală proprie, cît şi mobilierul cu care a fost înzestrat, constituie o dovadă grăitoare a grijii partidului şi statului nostru pentru educarea şi instruirea copiilor. Cei aproape 800 de elevi ai şcolii au la dispoziţie 19 săli de clasă, două laboratoare, o bibliotecă cu circa 10 000 volume, o sală de lectură şi un cabinet medical. La toate acestea se adaugă trei ateliere pentru băieţi : unul de mecanică-lăcătuşărie, altul de tîmplărie şi cel de electrotehnică, recent terminat şi utilat cu mobilier şi maşini-unelte, precum şi alte două pentru fete : de gospodărie şi ţesut-croitorie.

GHEORGHE ONIŢĂ
preşedintele comitetului de părinţi
al Şcolii generale nr. 9, Arad

Cineclubul şcolar

Pe ecranele laboratoarelor audio-vizuale din şcoli se proiectează diapozitive şi filme din dotaţia filmotecii şcolare, produse de case de filme. Dar nu întotdeauna acest material filmat este adecvat scopului lecţiilor, datorită tematicii acestora atît de variate. Este necesară înfiinţarea de cercuri foto şi cinecluburi în mai toate şcolile în scopul producerii de diapozitive şi filme cu caracter didactic ? S-au făcut propuneri chiar de a introduce „arta filmului" ca obiect de predare în toate formele de învăţămînt, în cadrul unui curs de „istoria artelor" ; dar aceasta nu face obiectul discuţiei noastre.

Din presă şi din unele schimburi de experienţă am aflat despre existenţa unor asemenea cercuri foto şi cinecluburi la foarte multe şcoli din ţară, care au prezentat „producţia" lor la diferite competiţii şi festivaluri şi probabil că asemenea activităţi sînt în atenţia forurilor competente. Dar generalizarea cinecluburilor se lasă încă aşteptată.

Este greu să fie înfiinţate cercuri foto şi cinecluburi cu mijloace modeste ? Sau arta şi tehnicile foto-cinematografice par inabordabile elevilor ? Nici unul din motive nu au temei în descifrarea secretelor imaginii şi sunetului. Filmul îngust de 8 şi 16 mm este un auxiliar de neînlocuit în procesul instruirii, mai ales cînd este realizat tematic, la obiect, chiar în condiţii de amatorism. El poate trata cele mai diferite subiecte — de la etică pînă la ştiinţele exacte.

Sub raport artistic, cineclubul ar polariza în jurul lui o seamă de elevi amatori, dornici să-şi dea concursul cu entuziasm. Se poate porni la drum cu o simplă minicameră de 8 mm, un tanc de developat, o masă de montaj, ceva substanţe chimice şi un minim de cunoştinţe despre arta fotografică.

Să nu considerăm însă cineclubul o joacă de copii. Eficienţa scrisului pe peliculă cu lumină şi culoare este verificată. Activitatea din cinecluburile pionereşti s-a dovedit fructuoasă, motiv pentru care cred că ar trebui amplificată.

Prof. DUMITRU CODAUŞ
Centrul şcolar de chimie, Piteşti

Cîteva rectificări necesare

Cu multă bucurie am intrat în posesia catalogului Expoziţiei naţionale de artă plastică a preşcolarilor şi elevilor — Dalles 1973 — unde am avut şi noi, de la Casa pionierilor Lugoj, cîteva lucrări. Mi s-a spus, la Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, că s-au strecurat nişte greşeli. Într-adevăr, din opt lucrări trecute în catalog, nici una nu are menţiunea corectă : *„Casa pionierilor"*, ci *„Şc. gen. Lugoj"* — de parca am fi într-un sat cu o singură şcoală. Lugojul are 13 şcoli generale, elevii de la cerc aparţineau şcolilor generale nr. 1, 2, 3, 5, 6, 13.

Personal, am verificat datele înscrise pe verso-ul fiecărei lucrări şi toate aveau notat doar „Casa pionierilor" etc.

Au fost reţinute cîteva lucrări ce nu apar în catalog, dar figurau probabil în expoziţie, de vreme ce în notaţiile profesorului universitar dr. Alexandru Tohăneanu, care prefaţează şi catalogul, apare una dintre acestea : Dana Cîrmaţiu 5 ani 1/2 — „Strada". Însă mi se pare că acolo nu era notat Lugoj, ci Sibiu. Cum o fi ajuns acolo, nu ştim. Regretăm. Am dori să nu se mai întîmple.

Şi am dori mai multe cataloage, pentru toţi participanţii, să aibă şi ei bucuria lor şi o amintire pentru mai tîrziu cînd vor merge pe drumul ales în viaţă, oricare ar fi.

Dacă s-ar putea face reproduceri după comorile create în copilărie, credem că toţi nu am avea decît de cîştigat. Aceasta în sprijinul educaţiei multilaterale şi al dragostei pentru artă, în sprijinul celor mai înalte principii ale educaţiei socialiste.

Prof. FELICIA NECŞA
Casa pionierilor, Lugoj

CONSULTAŢII

Prof. Ionescu Constantin, Bucureşti, cu studii universitare şi o vechime de şapte ani în învăţămînt, ne relatează că, din lipsă de catedre vacante în specialitate, suplineşte de doi ani un post de învăţător, într-un judeţ din apropierea Capitalei şi e salarizat ca învăţător fără studii corespunzătoare, cu 1 110 lei lunar, întrucît nu are şi studiile cerute pentru învăţător spre a fi institutor Ne solicită să-i răspundem dacă e bine salarizat şi ce are de făcut în eventualitatea că e încadrat greşit.

— Încadrarea dumneavoastră nu e făcută corect. Absolvenţii din instituţii de învăţămînt superior care nu îndeplinesc condiţiile de studii pentru a fi încadraţi ca institutori, se consideră că au pregătire echivalentă pentru a ocupa post de învăţător sau educatoare ca suplinitori pentru a fi salarizaţi ca învăţători (educatoare) cu diploma liceului pedagogic. Din această necunoaştere a actelor normative şi greşită încadrare aţi pierdut la salariu 2 640 lei. Pentru a intra în drepturile ce vi le acordă legile statului nostru, vă recomandăm să întreprindeţi două acţiuni paralele:

a) să solicitaţi, în scris, inspectoratului şcolar judeţean rectificarea încadrării, invocînd prevederile din Normele pentru stabilirea studiilor echivalente în vederea ocupării funcţiilor didactice, aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766/1970 (II) ; (Rectificarea încadrării se va face de la salariul de 1.110 lei la 1 220 lei, iar de la data de 1 sept. a.c. la 1 325 lei, conform H.C.M. nr. 2841/1968 şi H.C.M. nr. 890/1973 anexa III);

b) să sesizaţi comisia de judecată, solicitînd achitarea drepturilor neacordate pe cei doi ani, întemeindu-vă acţiunea pe prevederile Legii nr. 6/1959, art. 9, alineatul 2, a Normelor pentru stabilirea studiilor echivalente aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766/1970 (II) şi a H.C.M. nr. 2841/1968 anexa 1 A, nr. crt. 5 şi a Codului Muncii art. 176 (2).

Prof. O. Ionescu, Botoşani, absolvent al Facultăţii de muzică a Institutului pedagogic de trei ani, definitiv, ne întreabă dacă poate rămîne în continuare profesor de muzică după ce absolvă şi Facultatea de filozofie, secţia fără frecvenţă, şi cum va fi salarizat.

— Absolvirea altor studii şi dobîndirea de noi specialităţi nu anulează specialitatea dobîndită iniţial prin studii şi nici nu influenţează raporturile de muncă ce le aveţi cu şcoala sau inspectoratul şcolar. Vă creează, însă, noi posibilităţi prevăzute de legislaţia şcolară şi legislaţia muncii. Cît priveşte salarizarea, absolvirea cu diplomă a unei instituţii de învăţămînt superior universitar vă dă dreptul la salarizare ca atare, chiar dacă predaţi în specialitatea pentru care aveţi calificarea numai pentru clasele I—X.

Prof. C. Săuleanu, Constanţa, a susţinut examenul de gradul II în sesiunea iulie a.c. şi l-a obţinut cu media 9,50. Pe baza acestui rezultat poate cîştiga un an la vechime, pe lîngă cei nouă de învăţămînt la catedră, pentru a primi o nouă gradaţie?

— Oricît ar fi de bun rezultatul examenului de grad, singur nu poate duce la acordarea gradaţiei prin reducerea stagiului de la cinci la patru ani. Poate, însă, influenţa reducerea stagiului dacă aţi obţinut rezultate deosebite în activitatea instructiv-educativă în perioada pentru care se acordă gradaţia (art. 137 din Regulamentul de numiri şi transferări).

IOAN BADIU

Colecția „Colocviile adolescenței"

Editura „Albatros"

Editura „Albatros" publică literatură pentru tineret în aproximativ 15 colecții și serii. Dintre acestea amintim: **Cele mai frumoase poezii, Studii monografice, Memoria pămîntului românesc, Sinteze, Lyceum** etc.

Nu de multă vreme, editura a lansat o interesantă colecție: **Colocviile adolescenței,** colecție care își propune să răspundă prompt, organizat multiplelor cerințe specifice educației adolescenților, tinerilor. Printr-un cerc larg de colaboratori — scriitori, filozofi, pedagogi, psihologi, sociologi — se asigură diversitate și prospețime tematică, unghiuri de vedere originale, în pas cu contemporaneitatea. Multiplele întrebări care frămîntă tînăra generație în legătură cu mediul intim și societatea, în legătură cu personalitatea, individualitatea și afirmarea, preocuparea de a înțelege raporturile ce se ivesc zilnic în viața atît de efervescentă, privite sub raport filozofic, etic cetățenesc, își găsesc răspunsuri sau prilej de confruntare în lucrări captivante, într-un instructiv colocviu. Etică și filozofie în acțiune, eseuri de ținută intelectuală, dar, în același timp, și de largă accesibilitate, **Colocviile adolescenței** sînt de un ajutor prețios în definirea și cristalizarea personalității în continuă formare.

Colecția a fost deschisă cu eseul intitulat **Despre pasiune,** semnat de Nicolae Balotă. Eseul este alcătuit pe cîteva coordonate, avînd ca premise explicația conceptului de „pasiune", evoluția semnificației lui, îmbogățirea și multiplicarea sensului, pînă la cel modern. Presărată cu mărturisiri ale unor filozofi și poeți și cu referiri autobiografice, autorul construiește o frumoasă pledoarie pentru lectură, scris, muzică și poezie, sculptură și pictură.

La scurt interval i-a urmat eseul lui Ion Biberi: **Argonauții viitorului,** care deschide largi perspective, aducînd în discuție datele științei și tehnicii, ultimele descoperiri, precum și considerațiile specialiștilor. Teza fundamentală a eseului rezidă în pledoaria pentru liberarea „de sub servituți și prejudecăți, de sub exploatare și violență", pentru afirmarea conștiinței morale a individualității creatoare, integrată în colectivitate.

Mircea Berindei oferă cititorilor în volumul **Fabian** un dialog despre vocație și desăvîrșire. Hipolit își dezvăluie, într-o noapte de mărturisiri, neliniștile inerente vîrstei sale tinere, de căutări, de îndoieli, de incertitudini. Fratele său, Fabian, se antrenează în conversație, astfel încît dialogul abordează probleme din ce în ce mai importante, devine captivant, un adevărat schimb de spade spirituale. Vocația — tema majoră — este treptat definită în raporturile ei tangente cu pasiunea, mania, măsura, desăvîrșirea morală și alte multe aspecte de viață în care ea poate prinde teren sau nu, se apropie de împlinire și desăvîrșire, dă satisfacție sau nu.

O problemă extrem de importantă, care a stat în atenția editurii este aceea care se referă la educarea tinerelor fete. În volumul intitulat sugestiv **Scrisoarea către tinerele fete,** Lucia Demetrius face o confesiune izvorîtă din căldura experienței și a talentului. Există o discrepanță între generațiile tinere și vîrstnice? E bine sau rău să fim originali și cum poate fi înțeleasă noțiunea de originalitate? Ne este indiferentă dragostea și în cadrul acesta demnitatea? Preocuparea de a avea un farmec personal încetează după ce obținem certificatul de căsătorie?

Un alt titlu din colecție este cel semnat de George Macovescu, **Catargele înalte.** Volumul cuprinde un număr de eseuri și evocări pe teme de educație morală, estetică și patriotică (pasiune, entuziasm, responsabilitate, dragoste, dreptate, curaj). Apariția unui asemenea volum face parte dintre lucrările cu implicații majore, pe linia educației socialiste a tinerei generații.

Cele mai recente volume din colecția **Colocviile adolescenței** se referă la personalitate și la eroismul contemporan. (**Eseu despre personalitate,** semnat de Constantin Crișan, precum și **Elogiul eroismului,** de Vasile Vetișanu-Mocanu).

Dintre volumele aflate sub tipar sau care vor apărea la începutul anului viitor amintim: **Idei în mers** (Mircea Malița); **Cadența generației** (prof. Gh. Șovu), **Responsabilitate și destin** (V. Bîrlădeanu), **Munca, izvor al libertății** (Florin Caba), **Însemnări despre arta de a trăi frumos** (Mircea Berindei), **A fi comunist** (Romulus Zaharia) și **Elogiul patriei** (Victor Vetișanu).

Lucrările care apar în colecția **Colocviile adolescenței** sînt pasionante dialoguri despre prietenie, iubire, curaj, vocație, pasiune, capriciile modei, orgoliu, eșec, bun-simț etc. Constituind un îndreptar prețios pentru tineretul nostru, ele pot oferi totodată teme instructiv-educative pentru orele de dirigenție.

VIRGILIU ENE
șef de redacție, Editura „Albatros"

Însemnări pedagogice

Culegerea apărută sub egida Casei corpului didactic din Tîrgoviște, „Însemnări pedagogice", 1973 (fosta „Opinii pedagogice") reunește — mai mult decît însemnări, unele, ieșind din sfera pedagogiei, altele — lucrări ale profesorilor și învățătorilor. Care au, desigur, așa cum titlul unei rubrici (și nu al volumului, din păcate) o spune, și alte „Pasiuni": poezie, teatru, roman, pictură. Ponderea o dețin, firește, contribuțiile la cunoașterea învățămîntului dîmbovițean. Astfel, inspectorul general școlar, prof. Nicolae Oprea, prezintă „Stadiul și perspectivele generalizării învățămîntului de 10 ani în județul Dîmbovița", din care aflăm: „Ca urmare a acestei dezvoltări deosebite a actualelor întreprinderi din județul nostru vor începe să funcționeze în acest an Liceul de constucții de mașini la Tîrgoviște și clase de licee de specialitate la liceele Titu, Găiești și «Ienăchiță Văcărescu» — Tîrgoviște, iar la Găiești, Moreni și Tîrgoviște, patru noi grupuri școlare" (p.11). La rubrica „Profil" se ia un interviu unui „slujitor pasionat al școlii", profesorul Gheorghe D. Pănuș. Concluzia „semnificativă pentru profilul directorului școlii din Ghergani este aceea că — arată realizatorul interviului, prof. Lucian Grigorescu — în ultimii zece ani, nici unul din absolvenții de aici nu a renunțat la continuarea studiilor" (p.34). Directori ai școlilor cu internate și semiinternate din județ dezbat probleme specifice acestor unități școlare, într-o masă rotundă inițiată de prof. Ion V. Jipa, directorul Casei corpului didactic. Un articol despre crearea situațiilor problematice, ca experiment care solicită gîndirea copiilor preșcolari, semnează Felicia Pîrvulescu, educatoare, altul, despre formarea priceperilor și deprinderilor de scriere corectă la elevii primelor clase, Safta D. Vișinescu, învățătoare. Exercițiile de copiere creatoare și variatele forme de dictare întrebuințate la clasă de către autoare apar însoțite de considerații metodice interesante.

Dacă unele materiale sînt nepotrivit repartizate în rubrici, ca evocarea Smarandei Gheorghiu (pentru tîrgovișteni, „Maica Smara") la „Studii. Cercetări. Experiențe", studiului teoretic, documentat și atractiv, „Clasic și modern în predarea istoriei" (autor; lector univ. la I.C.P.P.D., Florea Stănculescu) i se adaugă, firesc, ca pentru a-l concretiza, la „Puncte de vedere", observațiile unui inspector de specialitate (Gh. T. Ionescu), privind „Folosirea problematizării în predarea istoriei". Demnă de remarcat, ambiția colectivului redacțional de a cuprinde un mare număr de colaboratori, cadre didactice, care își exprimă interesante „punctele de vedere", pornind de la experiența școlii în care activează („Aplicarea cerințelor moderne la lecțiile de științe sociale în scopul dezvoltării capacității creatoare la elevii liceului nostru", de prof. Ștefan Vintilescu), se preocupă de cercetarea trecutului istoric al localității („Pagini din lupta proletariatului dîmbovițean condus de partidul comunist pentru o viață mai bună, în anii crizei economice din 1929-1933", de doctorand Dumitru Anghelescu), propun noi interpretări ale autorilor studiați. (Observații asupra structurii poemului „Oul dogmatic" al lui Ion Barbu, de prof. Lucia Tănase). In sfîrșit, pagini selectate din creația unor scriitori proveniți din rîndul profesorilor tîrgovișteni. Se reține emoționanta evocare istorică „Vlad Țepeș", concepută în șapte tablouri de Corneliu Ionescu.

DRAGOMIR MAGDIN

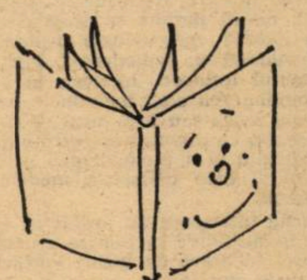

Noi prezențe în standuri

Editura „Ion Creangă" include în preocupările sale centrale publicarea a numeroase lucrări destinate celor mai mici dintre cititori. De pildă, în colecția „Prima mea bibliotecă", editura a publicat recent una dintre cele mai izbutite cărți ale romancierului, dramaturgului și publicistului englez Alan Alexander Milne (1882—1956), dedicată copiilor: **„Winnie ursulețul".** Împreună cu eseurile umoristice, cu nuvelele polițiste, cu pamfletele antirăzboinice, cu autobiografia și cu cele cîteva scrieri pentru copii, „Winnie ursulețul", care a devenit o operă clasică a genului, completează opera marelui scriitor. Plimbați prin lumea de basm a copilăriei, micii cititori fac cunoștință cu Winnie Pooh și cu peripețiile sale într-o vizită, la vînătoare, în aventura cu Jior și îl însoțesc apoi pe Cristofor Robin într-o expediție la Cercul Polar. Traducerea reușită (Zoe Dumitrescu-Bușulenga) și prezentarea grafică sugestivă, realizată de Ernest H. Shepard și Dumitru Dobrică, completează valoarea educativă a cărții.

„Ciopîrțilă cascador", de Tiberiu Utan, este o altă recentă prezență editorială, pe care o recomandăm atît pentru conținutul ei interesant, cît și pentru ilustrațiile atractive realizate de Clelia Ottone. Din lectura cărții, cei mai mici dintre elevi află ce a pățit un vechi prieten al lor, Ciopîrțilă, într-o nouă și temerară meserie, plină de riscuri, neprevăzut și aventură, asistă la un spectacol dat de teatrul de păpuși, învață să deseneze, să scrie și să recite poezii. De asemenea, lectura cărții îi face să ocolească minciuna, să cunoască lumea și oamenii, precum și neasemuitele frumuseți ale limbii noastre.

Alte două apariții recente: **„Primăvară, focuri și gloanțe"** de Paul Constant, ilustrații de György Mihail și **„În urmă cu un noian de visuri"** de Mariana Javarone, traducere de Dragoș Vrînceanu, ilustrații de Marisa Ridolfi, sînt adresate elevilor școlii generale. Prima, cu valențe patriotice, deosebit de impresionantă și educativă, redă, prin amintirile unui dascăl din satul Mălăești, imagini despre primăvara fierbinte și sîngeroasă a anului 1907 și despre viața nouă, lipsită de griji a tineretului nostru; a doua cultivă frumusețea spirituală, dezvoltă înțelepciunea și bunătatea micilor cititori.

Noile apariții ale Editurii „Ion Creangă", care constituie o lectură plăcută și deosebit de utilă, specifică particularităților de vîrstă ale fiecărei categorii de cititori, n-ar trebui să lipsească de pe lista lecturii particulare a elevilor.

VIOLETA APOSTOL

STUDII ȘI ARTICOLE DE ISTORIE

nr. XXII — 1973

Este tot mai evidentă preocuparea redacției ca, paralel cu cercetarea istorică propriu-zisă, să facă loc în paginile publicației aspectelor metodologice ale acestei discipline. Cele două articole de la rubrica **Metodica predării istoriei** (Florea Stănculescu: Clasic și modern în predarea istoriei, respectiv Tudor Ursu: Lecția în cabinetul de istorie) constituie pentru profesorii de la catedră un prețios ghid. Primul articol își propune să privească fără prejudecăți relația dintre tehnologia didactică tradițională și cea modernă, prin preluarea a tot ceea ce este încă viabil în cea dintîi și în respingerea unor exagerări sau integrări inadecvate în ceea ce o privește pe a doua. Prin soliditatea argumentației, concluziile autorului articolului constituie o invitație la reflecție: mai întîi, este subliniată ideea de continuitate între învățămîntul clasic și modern; apoi, se arată că reușita unei lecții de istorie nu este apanajul exclusiv al tehnologiei didactice utilizate; în al treilea rînd, și aici punctarea ni se pare deosebit de prețioasă, faptul că deseori se face mai multă teorie decît practică; și, în fine, că tehnologia modernă folosită inabil poate determina elevul spre o activitate mai ușoară „în loc să-l facă să reflecteze asupra fenomenelor."

Celălalt articol prezintă cîteva lecții practice de istorie cu metodologia folosită și tehnologia didactică integrată în lecții.

Din acest interesant număr al publicației Societății de științe istorice mai rețin atenția articolele din primul compartiment și, în mod deosebit, grupajul de articole pe tema formării națiunilor sau a ideii de naționalitate (V. Maciu, Formarea națiunii române; Camil Mureșan, Formarea națiunilor europene; N. Adăniloaie, Ideea unității naționale în revoluția română de la 1848).

Rolului decisiv în evoluția istorică a lumii contemporane, deținut de mișcarea comunistă, îi este consacrat un documentat articol semnat de Traian Caraciuc (Mișcarea comunistă mondială — cea mai influentă forță a contemporaneității).

La rubrica **Discuții și opinii** semnalăm judicioasele observații pe care le conține studiul istoricului Florin Constantiniu (Anul 1943 și periodizarea istoriei celui de-al doilea război mondial).

Cititorul își poate întregi imaginea asupra sumarului ultimului număr al revistei prin parcurgerea rubricii **Recenzii,** în care sînt comentate trei recente apariții editoriale din domeniul istoriei.

I. ȚENESCU

Sistemul pedagogic sugestiv

GHEORGHI LOZANOV,
doctor în ştiinţe medicale, director al Institutului
de cercetări ştiinţifice în domeniul sugestologiei
din Sofia

Oră în laboratorul de biologie al Şcolii secundare din satul Novo Selo, districtul Vidin, R.P. Bulgaria.

În prezent, mai mult ca oricînd, s-a maturizat necesitatea accelerării considerabile a procesului de instruire, fără supraîncărcarea sistemului nervos al copiilor. Din păcate, perfecţionarea procesului de învăţămînt duce doar la o creştere neînsemnată a însuşirii materialului. Totodată, de cele mai multe ori, surmenajul şi plictiseala cresc, sau, în cele mai bune cazuri, rămîn în limitele normale.

Metodele psihodidactice, chemate să soluţioneze problemele învăţămîntului, oricît de juste ar fi ele, nu sînt în stare să producă schimbări hotărîtoare în domeniul didactic şi al psihoigienei fără ajutorul psihoterapiei sugestivo-comunicative.

Cercetare experimentală

Pentru confirmarea acestor idei am desfăşurat o activitate experimentală în două direcţii : 1. Găsirea unor asemenea mijloace sugestive, care să contribuie la descoperirea unor rezerve individuale, nu numai în condiţiile clinice, ci şi în condiţii normale de comunicare. 2. Transmiterea rezultatelor cercetărilor din domeniul sugestiei în pedagogie.

Cercetările noastre, desfăşurate timp de 22 de ani, ne-au permis să tragem concluzia că fiecare metodologie psihoterapeutică (psihanaliza, psihodrama, hipnoza, antrenamentul autogen, hipnoza în stare trează, convingerea etc.) include — într-o măsură mai mare sau mai mică — şi sugestia. Aceasta se înfăptuieşte prin autoritatea medicului şi a metodologiei acestuia, precum şi prin măiestria medicului-psihoterapeut.

Cercetările ulterioare au arătat că există elemente sugestive în fiecare proces de comunicare. În afară de logica vorbirii şi a esenţei sale emoţionale, avem în vedere întotdeauna prestigiul izvorului de informaţii, precum şi complexul de excitanţi periferici imperceptibili în ansamblu, care sînt legaţi într-o măsură oarecare cu tema centrală, despre care este vorba în acel moment. Există extrem de multe elemente sugestive în procesul pedagogic de comunicare. Prin urmare, există posibilitatea de a se prelucra şi de a fi folosite aceste aspecte sugestive în conformitate cu cerinţele sugestologiei. Astfel, treptat a fost creat sistemul pedagogic sugestiv (sugestopedia).

La prima vedere, pentru un observator din afară, ea nu se deosebeşte aproape de ceea ce se cunoaşte în pedagogie. De pildă, copiii participă în mod activ la procesul de învăţămînt obişnuit. Le place. Ei cîntă cîntece. Joacă mici scenete, dau spectacole. Ascultă muzică. Profesorul sau educatorul stimulează şi îndrumă cu pricepere activitatea lor. Rezultatele finale sînt totodată cu atît mai bune cu cît asimilarea învăţămîntului (nu la un nivel pur mecanic, ci creator !), şi a efectului educativ, au loc fără nici un fel de consecinţe negative pentru sănătatea celor care studiază. Şi toate acestea se petrec într-o perioadă de cîteva ori mai scurtă decît cea prevăzută în program. Timpul liber care mai rămîne poate fi folosit pentru studierea unor limbi străine, pentru activitate artistică sau alte ocupaţii utile sau preferate.

Identitatea aparentă între sistemul pedagogic sugestiv şi alte sisteme de instruire este numai la suprafaţă. Aceasta înseamnă că ea nu cuprinde nici un fel de metode secrete, deosebite de metodologie. **Noul constă în esenţa organizării psihologice a învăţămîntului. Aceasta se bazează pe psihoterapia sugestivo-comunicativă.** Ceea ce înseamnă că se cere în primul rînd o bună pregătire a profesorului, care predă la fel cu medicul psihoterapeut. Uneori, la început, profesorul îşi poate începe activitatea pe baza unor scurte indicaţii, dar în orice caz sub conducerea noastră permanentă.

Principii

Sistemul pedagogic sugestiv este organizat pe baza **principiilor** următoare: în primul rînd, pe principiul de a face un lucru bucuros şi fără încordare; în al doilea rînd, pe principiul unităţii : între aceea de a face un lucru în mod conştient sau nu şi în al treilea rînd, pe principiul legăturii (asociaţiei) sugestive. Aceste trei principii sînt legate indisolubil între ele. Ele trebuie să aibă loc simultan, în orice moment al procesului de învăţămînt.

Principiul „de a face bucuros un lucru şi fără încordare" nu este deloc nou în pedagogie, dar n-a fost considerat ca un principiu absolut ferm şi obligatoriu în învăţămînt. În ceea ce priveşte sistemul pedagogic sugestiv, el include două cerinţe esenţiale noi şi implicite; a) Plăcerea şi lipsa de încordare trebuie înţelese în măsura pseudopasivităţii în comportament. Este importantă dispoziţia interioară a celui care studiază şi nu cum se comportă el aparent. Prin urmare, plăcerea şi lipsa de încordare nu constituie o etapă „de destindere", ci esenţa intrinsecă continuă a procesului de învăţămînt. b) „A face bucuros un lucru şi lipsa de încordare" nu constituie un scop în sine şi nu sînt izolate între ele, ci sînt principii care se condiţionează reciproc, adică plăcerea şi lipsa de încordare decurg pe de o parte din facilitatea studiului prin realizarea principiului „unităţii; între lucrul făcut cu bună ştiinţă şi fără aceasta", iar pe de altă parte din eficienţa sporită datorită descoperirii spontane a rezervelor individuale prin aplicarea celui de al treilea principiu „al legăturii prin sugestie". Principiul „unitate între un lucru făcut cu bună ştiinţă şi fără aceasta" reuneşte la prima vedere direcţiile pedagogice care se bazează pe percepţia în procesul de învăţămînt cu aspectele care contează pe apercepţia din acest proces. Într-adevăr el capătă un nou sens, care se deosebeşte de ansamblul acestor două aspecte care se resping reciproc. Sensul nou decurge din unitatea sa cu principiul legăturii sugestive, care se realizează pe principiul apercepţiei, în scopul descoperirii rezervelor sugestive. Principiul „legăturii sugestive" este un termen nou în pedagogie; el este caracteristic pentru sistemul pedagogic sugestiv. Acest principiu necesită o pregătire corespunzătoare a profesorilor pe baza concepţiilor psihoterapiei sugestivo-comunicative; ei trebuie să se priceapă nu numai să-i „stăpînească" pe elevi, ci să aplice prestigiul său cu maximum de utilitate în scopul descoperirii rezervelor elevilor, al stimulării dezvoltării lor mult mai rapide, decît prin alte sisteme pedagogice şi fără obosirea şi suprasolicitarea sistemului lor nervos, în conformitate cu principiul „de a face un lucru cu plăcere şi fără încordare" şi cu „unitatea între a fi conştient şi fără a fi conştient".

Aceste trei principii se realizează prin **mijloace** psihologice, didactice şi artistice. Ele se află de asemenea într-o unitate indisolubilă şi fiecare dintre ele reprezintă anumite aspecte ale celorlalte două. Mijloacele psihologice dau un sens esenţei psihologice şi creează un stimulent continuu în procesul de învăţămînt. Mijloacele didactice concretizează materialul studiat prin generalizări de un anumit gen şi prin mărirea unităţilor metodologice şi a codurilor (cifrurilor). Mijloacele artistice introduc în fiecare moment al procesului de învăţămînt arta sugestivă didactică (muzica, opereta, măiestria actoricească, arta plastică etc.).

Pe baza acestor principii şi mijloace concrete, orice obiect de învăţămînt poate fi adaptat în funcţie de vîrstă şi de cerinţele sistemului învăţămîntului sugestiv.

Organizarea învăţării

De pildă, predarea matematicii în clasa I capătă în linii generale următorul aspect: 1) Pregătirea prealabilă a învăţătorului şi un control pe parcurs şi o pregătire suplimentară în scopul folosirii juste în practică a principiilor sistemului sugestiv de învăţămînt. 2) Prelucrarea prealabilă a materialului didactic, în scopul realizării unor unităţi metodologice şi coduri mai mari, fără a încălca cerinţele moderne faţă de studiul matematicii (de pildă, teoria pluralităţilor, logica matematică etc). 3) Pregătirea prealabilă a mijloacelor pentru transmiterea unor elemente artistice, care au o însemnătate sugestivo-didactică. 4) Oferirea materialului comasat cu ajutorul unor mijloace pregătite în prealabil, mijloace artistice şi altele care nu necesită încordare din partea elevilor. 5) Activitate susţinută din partea învăţătorului pentru prelucrarea materialului oferit elevilor printr-o metodă plăcută şi uşor de însuşit, stimularea şi revenirea la starea de spirit legată de însuşirea materialului. Aspectul vizual nu trebuie transformat totodată într-o metodă formală, ilustrativă. Deprinderea elevilor să facă analiză, să compare, să gîndească, să generalizeze şi să rezolve probleme de creaţie. 6) Trecerea la un alt material, nu în zilele stabilite în program cu stricteţe, ci pe măsura însuşirii întregului material de către toţi. 7) Evitarea de a se da teme pentru acasă obligatorii, ci crearea interesului pentru însemnătatea practică a materialului studiat, stimularea independenţei elevilor de a rezolva acasă o problemă sau alta, despre care vor putea povesti după aceea la şcoală.

Extensie

În acest mod a fost elaborată o schemă pentru deprinderea citirii în clasa I şi la grădiniţa de copii. Acolo, materialul este de asemenea comasat din punct de vedere didactic, dar aceasta nu este o metodă pentru cuvinte întregi, în pofida faptului că copiii trec dintr-odată la citirea unor cuvinte şi propoziţii scurte. Principala deosebire de metoda unor cuvinte întregi decurge în mod sesizabil din includerea în fiecare moment al procesului de instruire a unor mijloace psihologice şi artistice. Folosirea unor tipuri sugestive — adaptate la activitatea didactică — ale diverselor genuri, artistice îmbinate cu învăţămîntul în calitate de stimulent psihologic permanent de către profesor, transformă asimilarea unor coduri comasate şi a unor unităţi metodologice în impresii plăcute şi dorite de copii, într-un joc interesant. Deosebirea esenţială de metoda unor cuvinte întregi constă în abordarea deosebită a asimilării unui material nou; pe de o parte, cuvîntul întreg sau o propoziţie sînt asimilate mai mult sau mai puţin fără ca elevii să-şi dea seama, emoţional, periferic, fără participarea voinţei şi conştiinţei în memorizare, iar, pe de altă parte, nu se pierde din vedere ceea ce este imperceptibil, biplan şi, la prima vedere, oarecum fugitiv, şi anume intensificarea atenţiei asupra elementelor componente ale codului comasat, în cazul de faţă, literele.

În predarea unor obiecte tehnice, cum sînt desenul, cultura fizică etc., nu există schimbări esenţiale. Aici se pune accentul în special asupra corelării cu stricteţe cu materialul disciplinelor principale şi asupra respectării în linii generale a principiilor sistemului pedagogic sugestiv. Elaborarea unui sistem de pregătire la aceste obiecte este sarcina unui viitor apropiat. Reducerea anului de învăţămînt se face în special pe seama reducerii timpului necesar pentru pregătirea la citire şi matematică.

După ce copiii vor învăţa să socotească şi să citească repede le rămîne mult timp liber pentru activitate suplimentară. Fără a neglija cititul unor cărţi în limba maternă, ei pot trece la studierea unor limbi străine. Studierea unor limbi străine în cadrul programului şcolar, dar cu un număr mai mare de ore de studiu, este extrem de favorabilă pentru părinţi. Acest lucru este totodată foarte potrivit pentru vîrsta fragedei copilării.

Eficienţa sistemului pedagogic sugestiv, ca şi influenţa sa pozitivă suplimentară asupra sănătăţii, educaţiei, sporirea interesului etic şi estetic, toate acestea au dus la dezvoltarea rapidă a acestuia în prezent. Principala problemă care mai rămîne pentru noi este buna pregătire a specialiştilor, care vor lucra după acest sistem. În legătură cu faptul că sugestia este legată în special cu unele aspecte şi forme ale diferitelor genuri de artă, **totodată, însuşi sistemul este în mare măsură un gen de artă,** devine clar că pregătirea specialiştilor nu se poate face numai după cărţi şi după instrucţiuni scrise. Este necesară îndrumarea practică nemijlocită pînă la asimilarea principiilor şi mijloacelor sistemului pedagogic sugestiv la un nivel teoretic şi practic necesar. Activitatea şi cheltuielile pentru pregătirea specialiştilor, sînt compensate cu mult din punct de vedere economic, didactic, educativ, social-psihologic, prin rezultatul pozitiv obţinut de pe urma aplicării acestui sistem. Iar în etapa actuală de dezvoltare a societăţii contemporane, acest lucru are o importanţă deosebit de mare pentru fiecare ţară şi în special pentru ţara noastră, care a păşit pe calea făuririi societăţii socialiste dezvoltate, deoarece pentru noi este deosebit de important ca tînăra generaţie să-şi însuşească cît mai multe cunoştinţe într-o perioadă pe cît posibil mai scurtă.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia ; Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 111

Sîmbătă 29 septembrie 1973
12 pagini — 1 leu

În acest număr:

- **Directorul de școală, de Marieta Sava**
- **În dezbatere : Proiectul programei de limba română pentru clasele I — VIII**

Suplimentul de științe sociale:

- **Lecții de filozofie.**

TEMĂ DE CERCETARE

În unele școli, foștii preșcolari (după doi-trei ani de activitate confortabilă la măsuțe), deveniți elevi ai clasei I, așezîndu-se în bănci, au avut surpriza să rămînă cu picioarele suspendate în aer, pe durata celor cîteva ore de curs, și de a executa escalade pentru fiecare ridicare și așezare. De bună seamă, în școlile respective, situația se află în curs de grabnică rezolvare, cu toate dificultățile ridicate de manevrarea zilnică a băncilor cu înălțime reglabilă, astfel că — urcînd o treaptă de învățămînt de la grădiniță la școală — unii elevi să nu se fi ridicat... prea sus !

Rămîne, însă, ca temă de cercetare cu ample implicații în modernizarea învățămîntului, trecerea — în toate tipurile de școală — de la banca și catedra magistrală, la mesele de lucru cu care ne întîlnim în casă, la grădiniță, în toate laboratoarele de chimie, fizică, biologie și limbi moderne, în atelierele școlare și în toată munca și viața de adult.

Masa de lucru, și nu banca, reprezintă mobilierul în măsură să ușureze promovarea metodelor moderne de învățămînt, organizarea cu elevii a lucrului în grup, integrarea în activitatea de învățare a televiziunii școlare și a mijloacelor moderne audio-vizuale ș.a.

Propunem ca fotografiile din această pagină să fie anexate unei teme de cercetare asupra mobilierului școlar, care ar putea să ia în considerare :

a) Cerințele de modernizare a organizării învățării numai în laboratoare, cabinete și ateliere ;

b) Cerințele dezvoltării psiho-somatice a copilului în perioada de vîrstă dintre 6 și 18 ani ;

c) Cerințele optimizării investițiilor pe care statul nostru le face în domeniul învățămîntului (privitoare la mobilier școlar).

Soluționarea unei astfel de teme de cercetare va aduce, de bună seamă, o valoroasă contribuție la perfecționarea activității școlare.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

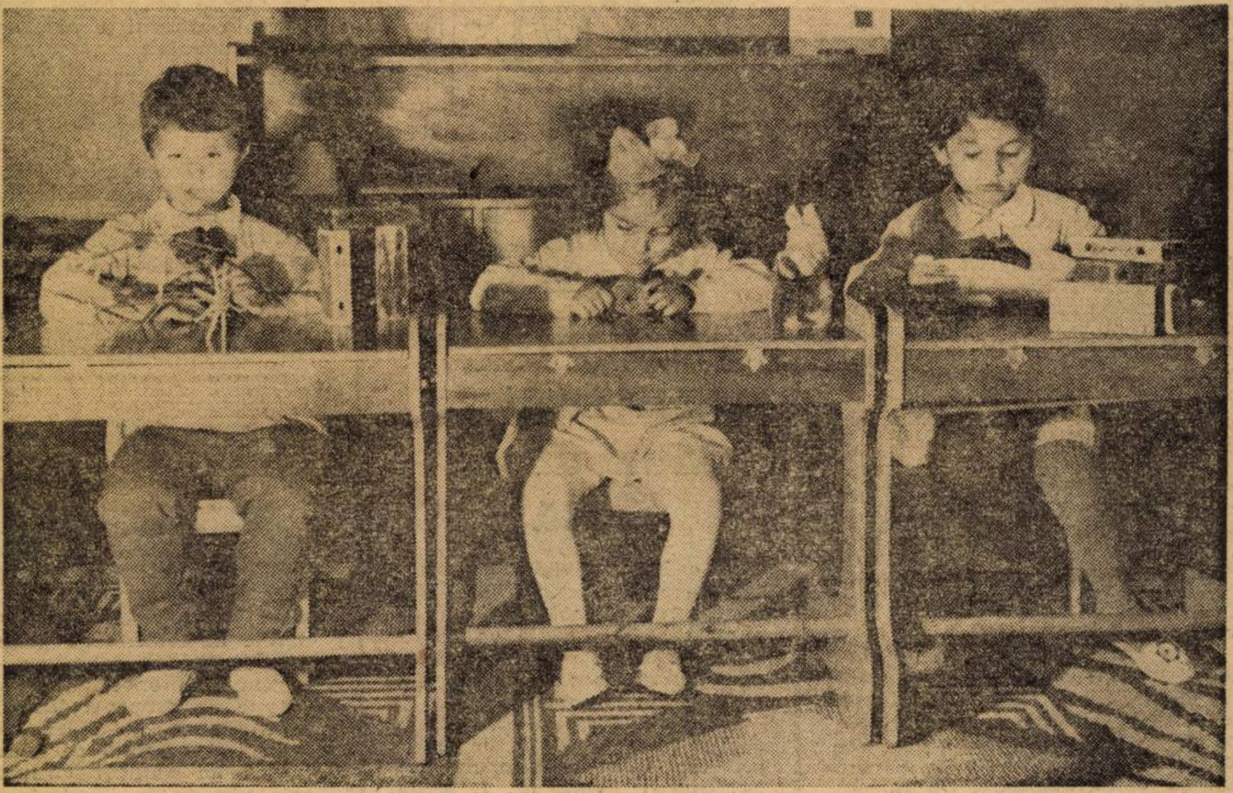

Foto: PETRE COZIA

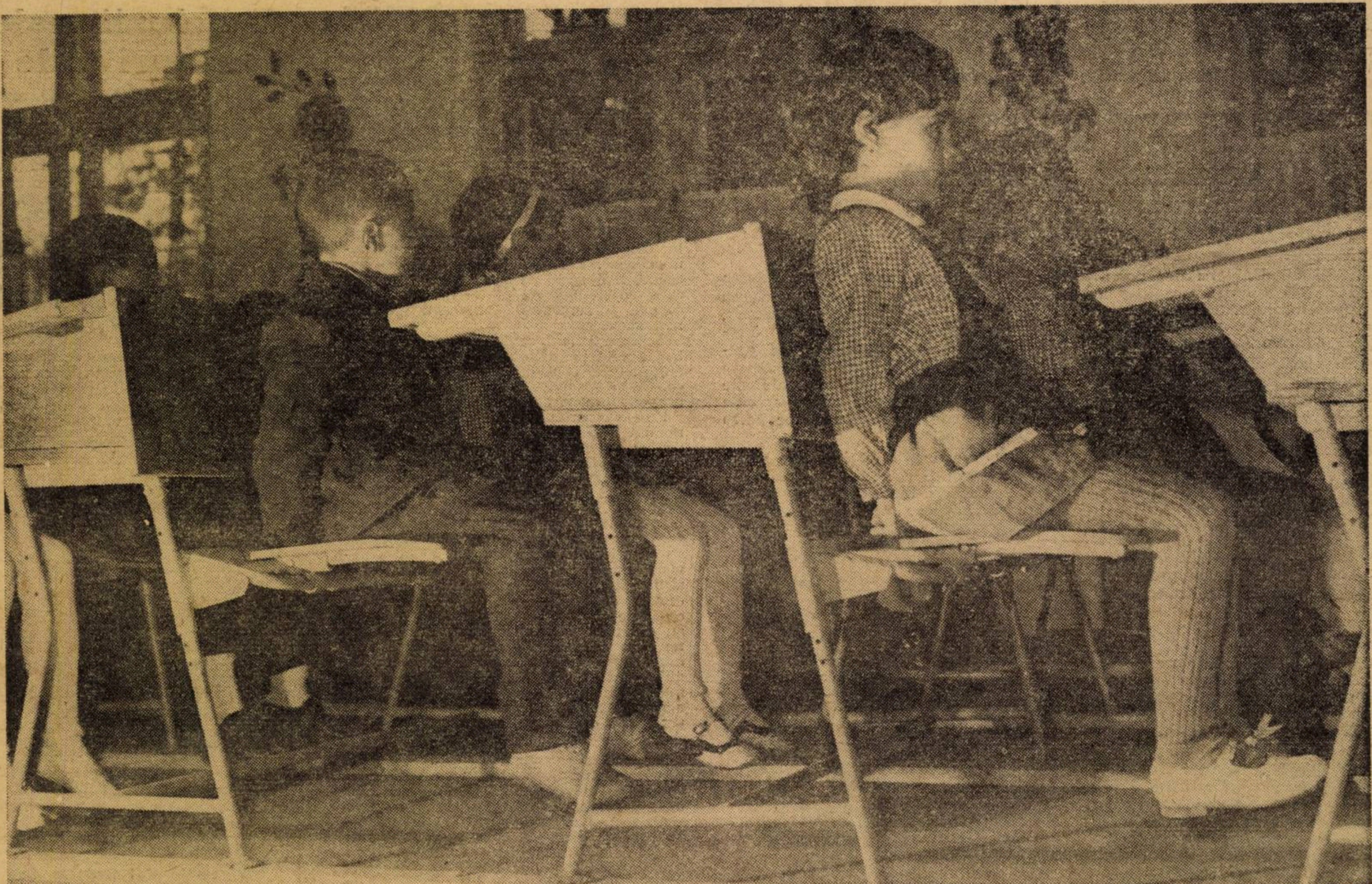

Harnici colecționari

În Casa-școală de la Temeșești, jud. Arad, în care se întocmesc liniști ciudate, huma s-a întîlnit cu harul mîinilor unui neobosit modelor — Iosif Dohangie, „învățătorul Iosif", cum i se spune pe Valea Troașului, de lîngă Săvîrșin.

De două ori pe săptămînă, tinerii arheologi ai dascălului scurmă cetățuia Troașului în căutare de vestigii. Școala e un muzeu istoric și etnografic în toată legea: căuce, rîșnițe de piatră, manuscrise cu file îngălbenite, străchini de lut și stergare vechi.

— Aici, în vitrina aceasta, ce aveți? — l-am întrebat pe dascăl.

— Mărgăritarul fraților Radu Șerban Greceanu, printre unicatele din țară: 1691. Dincoace, documente pentru desființarea iobăgiei în Ardeal, înscrisuri istorice din timpul lui Ioan Zapolya (1526); decretul pergament cu semnătura olografă a lui Iosef al II-lea (inclusiv pecetea de ceară) privind răscoalele din 1784; hărți strategice glăsuind de mersul Revoluției de la 1848/49 etc.

— Văd și o colecție de manuale vechi școlare...

— Da, le-am adunat cu copiii, din bisericile de lemn din împrejurimi, azi toate monumente istorice. Dincoace, avem colecția de gazete românești transilvănene ca „Foaia pentru inimă, minte și literatură", „Telegraful român", „Gazeta Transilvaniei", „Tribuna", „Românul".

— Văd și fotografii vechi documente din perioada Unirii...

— Sînt trimișii la Alba Iulia, cu steaguri și „credenționalele" în mînă, ai obștiilor de pe Valea Troașului iar aici se pot vedea lăzi cu zestre, blide, inventar casnico-gospodăresc, toate din vatra satului. Apoi, colecția icoane pe sticlă; aici se află una de lemn cu „Sfîntul Horea".

— Ce ați simțit cu elevii cînd ați descoperit această piesă?

— Exact ce am simțit cînd, pe acoperișul bisericii din Albac, am citit cu ei (aflîndu-ne în excursie) inscripția (arsură cu fierul roșu): „lucrat Ion Ursu".

— Ce personalități v-au vizitat școala, șantierul arheologic, muzeul în aer liber?

— De la turiști, anume veniți, la specialiști trimiși de UNESCO: Marcel Cellier de la Radiodifuziunea din Lausanne, dr. Hirschberger de la Universitatea din Viena, doi profesori de la Sorbona ș.a. Apoi foarte multe personalități ale culturii noastre. De ani și ani vin culegători de la institutele de specialitate din țară și de peste hotare, zona fiind declarată în întregime monument istorico-etnografic; ba aș putea spune că satele așezate pe vatra vechilor cătune dacice folosesc și astăzi monoxila (barca trunchi de copac, folosită cînd oamenii fug de viituri, e ancorată în dreptul fiecărei case), mormintele de inhumație „acrupi" în spatele casei, ori în grădină; la cuptoare și voverni localnicii le spun „fornare" de la latinescul „fornarria" etc. Desigur că noul a pătruns și aici, dar bătrînii de pe întreaga Vale a Troașului sparg și acum oalele de lut la nunți și botezuri, după străvechi datini și obiceiuri...

Strădaniile noastre sînt sprijinite pe plan local. În afară de săteni, care ne-au înțeles și ne-au ajutat de la început, aș menționa, de asemenea, inspectoratul școlar, Consiliul județean al pionierilor, casele corpului didactic și de creație din Arad ș.a.

PETRE JUCU

Activități la Muzeul de artă

În cadrul activității cultural-educative ce o desfășoară în rîndul tineretului școlar, Muzeul de artă al R.S. România va redeschide lectoratul pe teme de artă plastică, destinat elevilor din Capitală, la 15 octombrie a.c.

Înscrierile grupurilor școlare se pot face de către tovarășii profesori, la sediul muzeului din str. Știrbei Vodă nr. 1, secția de popularizare, studii și documentare, zilnic, între orele 10—18, pînă la data de 14 X 1973.

Informații se pot obține la telefonul 13. 30. 30. int. 836.

Universitatea populară în sprijinul profesorilor

Ca și în alți ani, Universitatea populară din București se arată receptivă la trebuințele școlii, organizînd, împreună cu Inspectoratul școlar al municipiului, o serie de cursuri în sprijinul profesorilor pentru perfecționarea metodelor lor de predare, reîmprospătarea și completarea informației lor în specialitate.

În cadrul cursului **Probleme filozofice contemporane ale științelor naturii** profesorii pot audia prelegeri cu un caracter mai general, de felul: „Semnificația filozofică a rolului matematicii în știința modernă", „Tipuri și procedee de abstractizare în știința contemporană", „Conceptul de lege științifică;" sau, prelegeri pe probleme speciale: „Valoarea filozofică a ecuației universale a materiei", „Hazard și necesitate în apariția și evoluția viului" etc.

Printre celelalte cursuri se numără: **Probleme ale lumii contemporane** (cu prelegeri și lecții ca: „Fenomenul românesc în viziunea istoricilor civilizației", „Fenomenul subdezvoltării și implicațiile sale pe plan contemporan", „Probleme actuale și direcții de dezvoltare ale țărilor socialiste" etc), **Probleme moderne de biologie** (cu lecții de Ecologie, Antropologie istorică, Microbiologie, Botanică, Zoologie, inclusiv Metodica modernă a predării biologiei în școală), **Radioactivitate aplicată** (lecții teoretice și lucrări experimentale pe temele: „Tranzițiile radioactive", „Interacțiunea radiațiilor cu substanța" etc.), **Metodologii moderne în predarea chimiei** („Idei moderne în predarea unor capitole ale chimiei clasice", „Chimia modernă în școală"); **Geografia — probleme actuale și de perspectivă** („Curente și concepții noi în geografie", „Modificări actuale ale scoarței terestre", „Probleme actuale de metodologie", „Schimbări pe harta politică a lumii" ș.a.).

Prelegerile, lecțiile și lucrările experimentale vor fi realizate cu concursul unor specialiști din domeniile respective ale științelor, ceea ce va conferi un spor apreciabil de calitate acestor cursuri inițiate de Universitatea populară bucureșteană.

A.C.

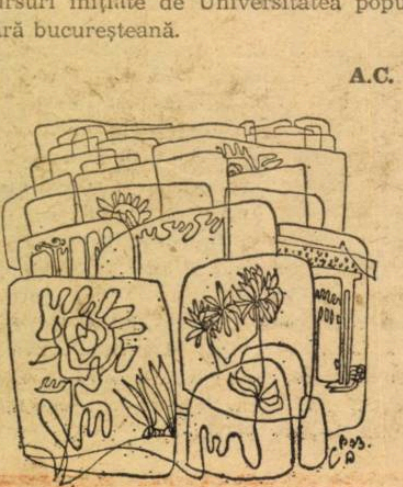

La 30 octombrie a. c.

Simpozionul „Cultivarea spiritului de economie la elevi"

Cu prilejul „Săptămînii economiei", va avea loc în București la data de 30 octombrie 1973, simpozionul „CULTIVAREA SPIRITULUI DE ECONOMIE LA ELEVI", la care sînt invitați să prezinte comunicări și să participe la dezbateri, cadrele didactice din școlile de cultură generală și liceele din Capitală.

Comunicările științifice care vor fi prezentate la simpozion și dezbaterile ce vor avea loc pe marginea acestora, vor aborda următoarele teme importante pentru educarea politico-ideologică și moral-cetățenească a elevilor:

a) spiritul de economie ca trăsătură etică a omului nou și ca aspect al manifestării practice a conștiinței socialiste;

b) procesul instructiv-educativ școlar și cultivarea spiritului de economie la elevi (modalități concrete, educative, oferite de procesul instructiv-educativ în general și pe diferite obiecte de învățămînt);

c) metodica cultivării spiritului de economie în activitatea profesorului diriginte; colaborarea sa cu familiile elevilor;

d) activitatea educativă extrașcolară; acțiuni și manifestări de cultivare și stimulare a spiritului de economie; participarea organizațiilor U.T.C. și de pionieri la aceste acțiuni;

e) tradiția cultivării spiritului de economie la elevi în școala românească;

f) cadrul organizatoric al procesului de economisire la C.E.C., în școală; colaborarea școală-unități C.E.C.

Se recomandă ca, în comunicări, să se prezinte acțiuni, inițiative și realizări ale cadrelor didactice în domeniul educării elevilor în spiritul economiei. Tematica nu poate fi extinsă; se primesc comunicări numai în cadrul tematicii anunțate. Casa de Economii și Consemnațiuni va acorda premii, în librete de economii, autorilor celor mai valoroase dintre comunicările prezentate. Premiile se vor înmîna în cadrul simpozionului, la data de 30 octombrie a.c.

Cadrele didactice care doresc să prezinte comunicări științifice, sînt rugate să trimită textele comunicărilor pe adresa Secretariatului simpozionului (Casa de Economii și Consemnațiuni, Calea Victoriei, sector 4, București — „Pentru simpozion"), pînă la 15 oct. a.c. Întrucît textele unora dintre comunicări și dintre intervențiile participanților la dezbateri vor fi publicate ulterior într-un volum, autorii vor menționa pe comunicare adresa exactă și, eventual, telefonul la care pot fi găsiți de Secretariatul științific al simpozionului. Textele comunicărilor nu vor depăși 10 pagini dactilografiate la două rînduri. Orice alte informații privind organizarea simpozionului se pot obține de la tovarășul Preda Nedelecu, la Casa de Economii și Consemnațiuni, telefon 13 66 02.

Florile școlii

Pe cursul inferior al Crișului Negru se află o localitate: Satul-Nou; iar în mijlocul ei, îți atrage atenția o clădire; școala. Încă de la intrare, aici te întîmpină florile, îndeosebi trandafirii, încă de la primii pași în incinta școlii îți dai seama de simțul gospodăresc al oamenilor: peste tot domnesc curățenia și ordinea — în curte, în clase, la expoziția permanentă cu obiecte de artizanat lucrate de elevi, în livada de pomi fructiferi, în pepiniera de răchită ce aduce școlii în fiecare an venituri frumoase. Acum este toamnă, în livada școlii fructele sînt coapte. Ele te îmbie încă de departe cu parfumul lor și îi desfată mai ales pe micii pomicultori în recreația mare, cînd fiecare își primește **tainul** cuvenit.

La școala din Satul-Nou, fiii moților sînt crescuți în spiritul muncii.

Prof. VIORICA HOTĂRAN
Satul-Nou, județul Arad

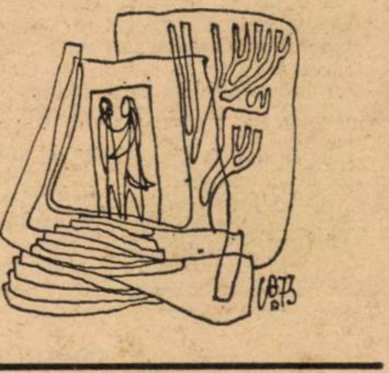

Normaliștii

Întîlnirile de peste ani ale absolvenților de școli sau facultăți nu pot să nu impresioneze. Ele sînt cu atît mai emoționante, mai pline de nostalgii și semnificații, cu cît distanța dintre momentul absolvirii și momentul aniversar devine mai mare.

De curînd, la Liceul pedagogic din Bîrlad, a avut loc o întîlnire mai puțin obișnuită: revederea, după o jumătate de secol de la absolvire, a elevilor fostei Școli normale din localitate.

Promoția anului 1923 a acestei școli, denumită simbolic „Seria eroică", a intrat pentru prima dată pe porțile Școlii normale bîrlădene în timpul primului război mondial, „făcînd școală — după spusele învățătorului I.C. Stoica, unul dintre absolvenții de atunci — amestecați cu soldații, în apropierea frontului". Au fost zile, ani grei, dar cu atît mai luminoase ni se par strădaniile elevilor acelor vremi de a deveni dascăli, în dorința de a-i lumina pe alții. Mulți dintre reprezentanții „Seriei eroice" au căzut pe cîmpul de luptă al celui de al doilea război mondial; alții au căzut cu conștiința datoriei îndeplinite, după ce dăduseră știință de carte mai multor generații de oameni. Iar cei care au rămas în viață se întîlnesc între ei în fiecare an. Bucuriei revederii, ei îi adaugă întotdeauna o lacrimă fierbinte în amintirea colegilor care nu mai sînt.

★

O întîlnire asemănătoare a avut loc, în urmă cu cîtva timp, și la Satu-Mare: revederea absolvenților Școlii normale de aici, promoția 1930.

Au fost și cu acest prilej cuvîntări festive, îmbrățișări, flori și depănări de amintiri. Și tot atunci s-a fixat o nouă întîlnire, pentru anul 1980, cînd și această serie de normaliști va împlini 50 de ani de la absolvire.

R. DIMITRIE

Concluzii reale, măsuri utile

În cadrul unui schimb de experiență organizat la Buzău de Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic, cu maiștrii-instructori, pe tema „Desfășurarea instruirii practice în atelierele-școală", s-au făcut cîteva propuneri demne de semnalat. Astfel, pentru a putea fi scoase la iveală lipsurile și cauzele care le determină, lecțiile deschise de atelier ar fi bine să se țină la școli de același nivel în ceea ce privește dotarea. Numai așa, concluziile pot fi cele reale și măsurile ce trebuie luate, cele mai utile. Organele de îndrumare și control e bine să-și fixeze cerințe unitare, lăsînd la o parte optica personală, care, evident, duce uneori la deruta celui inspectat. Schimburile de experiență să cuprindă și concluziile inspecțiilor anterioare, pentru înlăturarea lipsurilor constatate.

Prof. GHEORGHE ANDREI
Buzău

Vignetele sînt semnate de prof. C. DONDOȘ-BOER

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 – 19 iunie 1973

> „Perfecţionînd învăţămîntul, trebuie să mergem la ridicarea nivelului de cunoştinţe al învăţătorului şi profesorului, la creşterea răspunderii lor. Numai astfel vom putea obţine o ridicare calitativă a întregului proces instructiv şi educativ. Trebuie să ridicăm rolul cadrelor didactice în procesul educativ, în sensul hotărîrilor partidului".
>
> (Din cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU la Plenara C. C. al P. C. R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dzvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România)

DIRECTORUL DE ŞCOALĂ

Interviu cu prof. MARIETA SAVA, director al Direcţiei învăţămîntului preşcolar şi general obligatoriu din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

Red. : Care sînt, după părerea dv., sarcinile prioritare, în acest an şcolar, ce revin directorului şcolii ?

MARIETA SAVA : Aş dori să mă refer la sarcinile care revin în general directorului de şcoală şi, în mod special, la cele specifice acestui an de învăţămînt.

Este primul an şcolar după Plenara C.C. al P.C.R. care, subliniind realizările şi reliefînd neajunsurile în domeniul învăţămîntului, a trasat acestuia sarcini de mare răspundere, la a căror îndeplinire sînt chemate să contribuie toate cadrele didactice.

Pentru a putea fi la înălţimea sarcinilor, considerate prioritare, directorul de şcoală trebuie să fie pătruns de însemnătatea acestui an şcolar în programul de dezvoltare şi perfecţionare a învăţămîntului nostru.

Cînd fac această afirmaţie, mă refer la necesitatea de a pătrunde în esenţa hotărîrilor Plenarei aşa fel încît directorul să antreneze întregul său colectiv în concretizarea orientărilor generale. Totodată, să considere că sarcinile tuturor cadrelor didactice din colectivul său sînt — la alt nivel şi cu alte metode şi mijloace de realizare — propriile sale sarcini.

Directorul prezentului, bine informat în domeniul specialităţii, cunoscător al tehnologiei didactice moderne, participant activ la viaţa social-politică, cunoscător al problemelor generale ale politicii partidului şi statului nostru, dispune de calităţi care îl pot determina în a găsi posibilităţile practice de realizare la nivelul şcolii pe care o conduce, a obiectivelor esenţiale trasate de Plenară.

Generalizarea învăţămîntului, lichidarea repetenţiei la cl. I-IV, înlăturarea supraîncărcării, realizarea unui învăţămînt formativ, legat de practică, pregătirea tineretului pentru a se integra în activitatea social-utilă sînt unele dintre sarcinile de bază care impun măsuri concrete de realizare, atît organizatorice cît şi de conţinut, la nivelul fiecărei şcoli.

Referindu-mă în mod concret la transpunerea în viaţa şcolii a sarcinilor enumerate mai sus, directorului îi revine un rol hotărîtor în ridicarea nivelului de pregătire al elevilor, în asigurarea condiţiilor realizării unui învăţămînt de calitate atît sub aspect teoretic cît şi practic.

Rezumînd — în cîteva cuvinte — răspunsul la întrebarea adresată, aş enumera :

1. Sarcina de organizare a activităţii, aşa fel încît, la nivelul şcolii, să se transpună în viaţă sarcinile deosebite trasate de Plenară.

2. Să înţeleagă că, la realizarea hotărîrilor mari, se poate ajunge numai prin participarea activă şi conştientă a fiecărui cadru didactic la locul său de muncă, că la acţiunea de transpunere în viaţă a hotărîrilor sînt chemate să participe toate cadrele didactice.

3. Consiliile pedagogice din acest an vor avea tot mai mult un caracter practic, vor fi destinate dezbaterilor problemelor prioritare generale ale învăţămîntului şi posibilităţilor de aplicare concretă, adaptate la condiţiile şi specificul şcolii respective.

4. Activitatea comisiilor metodice să fie astfel organizată şi orientată încît să realizeze în condiţii optime :

a) aplicarea în mod creator a indicaţiilor date prin planurile şi programele revizuite pentru acest an ;

b) schimburi de opinii cu privire la metodologia didactică cea mai adecvată pentru desfăşurarea activităţilor la clasă, aşa fel încît să se înscrie în cerinţele fundamentale ; calitate, accent pe caracterul formativ, alegerea esenţialului, o reală contribuţie în descongestionarea activităţii elevilor ;

c) un real schimb de experienţă prin activităţi practice, participarea la lecţii a cadrelor didactice de aceeaşi specialitate şi de specialităţi înrudite, atît în cadrul şcolii cît şi din alte şcoli ;

d) îndemn permanent în perfecţionarea pregătirii cadrelor didactice ca activitate continuă ;

e) antrenarea cadrelor didactice în popularizarea prin presa pedagogică a opiniilor, a soluţiilor concrete rezultate din experienţa proprie.

5. Să continue acţiunea de dotare a atelierelor şi laboratoarelor, să facă din aceasta o preocupare şi acţiune permanentă, la a cărei realizare să fie antrenat să participe întregul colectiv de cadre didactice indiferent de specialitate ; să pună în discuţia consiliului pedagogic problema dotării atelierelor precum şi a activităţilor de instruire tehnico-productivă. Dezbaterea programului de dotare şi de activitate al fiecărui atelier se va face în prezenţa reprezentanţilor întreprinderilor patronatoare şi va avea ca scop asigurarea locului funcţional de activitate pentru fiecare elev, aşa fel încît sarcina să fie raportată ca realizată 100% într-un timp cît mai scurt după începerea anului şcolar.

6. Să organizeze întreaga activitate din şcoală într-o astfel de manieră încît să se realizeze corelarea activităţii didactice cu activităţile organizaţiilor de copii şi tineret : să existe o colaborare perfectă între şcoală şi familie.

Directorului şcolii îi revin cele mai importante răspunderi în folosirea cu eficienţă a activităţii comitetelor de părinţi.

7. În fine, o ordine desăvîrşită, o disciplină perfectă în documentele şi gestiunea şcolii.

Red. : V-aţi referit la munca de îndrumare şi control a directorului şcolii ; care sînt principalele laturi ale acestei activităţi a directorului ?

MARIETA SAVA : 1. Ridicarea nivelului activităţii didactice prin asistenţele efectuate cît şi prin promovarea unui curent de autoperfecţionare pentru fiecare dintre cadrele didactice ale colectivului său.

2. Necesitatea cunoaşterii măsurilor şi legislaţiei şcolare de către toate cadrele didactice ale şcolii.

3 Promovarea intereselor cadrelor didactice în lumina intereselor şcolii.

4. Crearea unui climat favorabil de muncă.

Referindu-mă mai pe larg la cele menţionate, voi face cîteva sublinieri.

Activitatea de îndrumare şi control presupune o deosebită competenţă, autoritatea directorului fiind asigurată în primul rînd prin nivelul său de pregătire, prin modul în care ştie să abordeze problemele de specialitate, prin felul în care ştie să conducă discuţiile în legătură cu problemele de fond ale învăţămîntului.

Ceea ce aş dori să se desprindă cu claritate este accentul pe care trebuie să-l pună directorul, în acest an şcolar, **pe calitate**, pe acţiuni care să contribuie la antrenarea colectivelor de cadre didactice în găsirea de soluţii necesare pentru ridicarea pe o treaptă superioară a învăţămîntului.

Red. : Ce alte aspecte apreciaţi că este necesar să semnalaţi în acest început de an şcolar ?

MARIETA SAVA : Aş vrea să amintesc cîteva trăsături necesare unui conducător şi, de fapt, fiecăruia la locul său de activitate. Îmi vin în minte cîteva figuri de directori ai unor şcoli de curînd vizitate de mine.

Şcolile vizitate sînt construite după proiecte relativ asemănătoare, care au stat la baza multora din ţară şi, totuşi..., cele despre care vorbesc au o notă de personalitate, nu seamănă una cu cealaltă, parcă ar fi alte proiecte, parcă ar fi altă sursă de dotare.

Ce este la mijloc ? Este ceea ce numim pasiunea directorului pentru munca lui, pentru şcoala pe care o conduce, dorinţa de a fi mai bine dotată, cît mai frumoasă, preocuparea pentru asigurarea unui loc de muncă cît mai funcţional şi cît mai plăcut, în acelaşi timp. Mă gîndesc la Şcoala generală nr. 19 din Braşov (directoare prof. Niculina Folea şi Olga Georgescu), la liceele economic din Suceava (director prof. Corneliu Duceac), „Dr. Ion Meşotă" din Braşov (director prof. Valentin Georgescu) şi încă multe altele.

Se văd aici preocuparea pentru estetică şi, în acelaşi timp, asigurarea unei funcţionalităţi ridicate.

Am simţit aici un colectiv unit, am văzut în preocupările directorului un model pentru colectivul de cadre didactice, pentru copiii şi părinţii acestora, am observat rezultatele unei colaborări perfecte cu întreprinderile patronatoare.

Ambianţa plăcută pe care o găseşti în unele şcoli creează colectivului condiţii pentru a-şi pune la contribuţie întreaga forţă creatoare. Sînt exemple grăitoare cadre didactice ca învăţătoarea Elena Mihai (Şcoala generală nr. 19 din Braşov), ca profesorul de instruire tehnico-productivă Virgil Maxim (Liceul „Dr.I.Meşotă") ş.a. care, avînd condiţiile de care vorbeam, au reuşit să lucreze pentru şcoala lor cu forţe proprii, îmbinînd talentul cu dăruirea de sine, multiple obiecte, unele de mare valoare, care au intrat în dotarea şcolilor respective.

Am amintit mai înainte de faptul că directorul trebuie să fie model. Cînd spun „model" mă gîndesc la numeroase aspecte : model de ţinută intelectuală, model etic, estetic, model de comportament.

Pregătirea profesională a directorului, modul în care îşi ţine propriile ore de clasă, informarea acestuia, pregătirea pentru asigurarea unor consilii profesorale de înaltă ţinută pedagogică, exigenţa faţă de sine şi faţă de colectiv, îmbinată cu calm, cu tact, cu amabilitate, fermitate în acţiune, afectivitatea pe care o depune în munca cu copiii, toate acestea sînt de o mare importanţă pentru bunul mers al şcoliii.

Iată de ce directorul nu poate fi ales la întîmplare.

Sarcinile deosebite, rezultate pentru învăţămînt din documentele recentei Plenare, au determinat exigenţe sporite faţă de toate problemele care intră în sfera de preocupare a şcolii. Acestea se cer îndeplinite şi nu oricum. **Se cere calitate.** Este firesc ca, în aceste condiţii de cerinţe sporite pentru calitate, un rol deosebit să-i revină directorului şcolii, care îndrumează şi coordonează întreg procesul instructiv-educativ.

Iată de ce directorul trebuie selecţionat pe baza unor criterii bine determinate, iată de ce grija inspectoratelor este de a menţine pe aceste funcţii cadre didactice bine pregătite profesional, bine orientate din punct de vedere politic şi legate prin toate fibrele de şcoală în general, de locul de funcţionare a şcolii (nu navetişti, nu dintre acei care lucrează uitîndu-se la ceas).

Şi acum un alt aspect, deosebit de important şi uneori decisiv pentru cei care încep cariera de educator, de profesor : Dacă în momentul intrării în facultăţi, colectivele îi înconjoară cu toată grija pe „boboci", străduindu-se să le creeze condiţii cît mai favorabile pentru a se integra cît mai repede în viaţa de student, în atmosfera de lucru care diferă de aceea din timpul şcolarităţii, de ce să nu avem aceeaşi grijă pentru „bobocii" noştri ? Să ne gîndim la proaspeţii absolvenţi care vin dintr-un centru universitar şi păşesc, pentru prima dată în noua lor carieră, pragul unei şcoli. Mult şi multe depind de felul în care aceştia sînt primiţi de directorul şcolii, şi, îndeosebi, de atmosfera pe care o găsesc acolo, la primul lor loc de muncă în cariera aleasă. Cînd spun felul în care sînt primiţi, mă gîndesc atît la latura afectivă, cît şi instructivă şi educativă.

Închei, sperînd că aceste gînduri, doar enunţate, poate vor găsi răsunet în inimile acelora de la care se aşteaptă mult pentru educarea şi instruirea tinerelor noastre vlăstare.

Un obiectiv esenţial: dezvoltarea gîndirii şi vorbirii

I. Unele delimitări

1. În cele ce urmează, încadrîndu-mă în cerinţele formulate de Plenara C.C. din iunie 1973, ce privesc găsirea unor metode active pentru pregătirea copilului de la cea mai fragedă vîrstă pentru viaţă şi încadrîndu-mă totodată şi în preocupările didacticii moderne, de a perfecţiona continuu procesul de învăţămînt, mă voi referi la rezultatele parţiale ale unei activităţi experimentale care a avut în vedere, în primul rînd, munca desfăşurată de un grup de cadre didactice din învăţămîntul preşcolar pentru dezvoltarea gîndirii şi vorbirii copiilor şi, în al doilea rînd, mă voi referi la drumul pe care l-am parcurs în munca de cercetare pentru a introduce copiii în mod sistematic în aspectele variate ale vieţii sociale.

2. Cercetînd programa învăţămîntului preşcolar de la grupa mare şi cea a clasei I primare, am observat că în conţinutul ambelor programe, problema introducerii sistematice a copilului în viaţa socială ocupă un loc important, dar că în realizarea acestei probleme nu se parcurge un drum riguros gradat în munca educativă şi că, foarte multe aspecte din viaţa socială, care-i solicită copilului capacitatea de orientare şi adaptare rapidă la noile condiţii de viaţă, nu-şi găsesc locul cuvenit în programele amintite, şi din această cauză, nu ne întîlnim nici cu un sistem unitar de acţiuni educative (în grădiniţă şi şcoală) care să urmărească pregătirea reală a copilului pentru viaţă.

3. Pornind de la ipoteza că experienţa de viaţă a copilului, lărgită şi îmbogăţită de la cea mai fragedă vîrstă, nu numai că-i favorizează dezvoltarea psihică în mod armonios, dar că-i permite acestuia o adaptare rapidă la cele mai sensibile transformări din mediul social, am cercetat, timp de 2 ani, la mai multe grupe mari şi clase I, mijloacele şi metodele prin care educatorii îmbogăţesc experienţa de viaţă a copiilor şi o valorifică în favoarea dezvoltării unor capacităţi intelectuale a acestora pentru învingerea obstacolelor şi găsirea celor mai bune şi rapide soluţii în rezolvarea unor probleme de orientare şi adaptare.

4. Rezultatele investigaţiei noastre, în aspectul semnalat, ne-au condus la ideea că este necesară punctarea, teoretică şi practică, în special a acelor probleme care să direcţioneze atenţia cadrelor didactice către metodele active,

II. Tehnici de lucru

Metoda învăţării prin descoperire se bazează pe ideea că există diferenţe remarcabile între copiii de aceeaşi vîrstă, sub raportul dezvoltării fizice, intelectuale afective şi volitionale, şi că aceste diferenţe trebuie cunoscute şi valorificate mai bine în munca educativă în sensul organizării şi desfăşurării procesului instructiv-educativ în aşa manieră încît fiecărui copil solicitat în activitate să i se dea posibilitatea să-şi dezvăluie particularităţile de gîndire, afective şi volitionale şi să i se influenţeze totodată dezvoltarea prin tratarea diferenţiată. Studiind definiţia dată de numeroşi pedagogi învăţării prin descoperire, am constatat că notele comune şi esenţiale ale diferitelor definiţii se referă de fapt la activitatea creatoare a copilului, angajîndu-l pe acesta la o intensă activitatea intelectuală pentru a găsi căi originale de reorganizare interioară a experienţei căpătate într-un domeniu oarecare de activitate, cu scopul de a stabili o legătură internă între fapte, idei, acţiuni şi de a-şi fixa în acelaşi timp modelele (schemele) proprii de acţiune.

În cercetarea noastră, în lumina sensului definiţiei învăţării prin descoperire, am urmărit îndeaproape modalitatea de aplicare în practică a prevederilor programei în vigoare pentru grupa mare şi clasa I, şi procedeele speciale prin care educatorii transmiteau odată cu cunoştinţele şi **metodologia descoperirii** cunoştinţelor. În acest scop, la grupele şi clasele experimentale, în cadrul activităţilor prevăzute în planul de învăţămînt, am introdus **teme noi** care aveau în vedere introducerea sistematică a copiilor în viaţa socială, pentru care am alcătuit truse speciale de material didactic, seturi pe probleme şi obiective educative bine determinate, care urmăreau, în cea mai mare parte, crearea de **noţiuni** corespunzătoare realităţii prin reflectarea mai profundă, mai completă decît cunoaşterea senzorială a unor obiecte şi fenomene şi a relaţiilor dintre ele. Am utilizat mult forma jocului didactic (în afara activităţilor obligatorii) pe care le-am intitulat sugestiv „duelul minţii“ şi prin care am ajuns nu la o îmbogăţire mecanică a vocabularului copiilor, ci la însuşirea unor operaţii logice ale gîndirii. Este cunoscut faptul că dezvoltarea gîndirii la copii este condiţionată de lărgirea sferei lor de activitate, de intensificarea corelaţiilor dintre ei şi mediul înconjurător şi de îmbogăţirea limbajului în procesul de comunicare cu ceilalţi oameni. În intimitatea sa gîndirea reprezintă o înlănţuire de acţiuni care îndeplinesc diferite funcţiuni de ordin cognitiv şi, în experimentul nostru, am urmărit în special şi am aplicat procedeele care favorizează crearea de **noţiuni** şi **judecăţi** corespunzătoare realităţii, prin reflectarea mai profundă, mai completă decît cunoaşterea senzorială a unor obiecte şi fenomene. Actul de gîndire se caracterizează prin varietate şi plasticitate, el presupune procese bilaterale, adică trecerea de la noţiunile **specie** la noţiunile **gen** (de la particular la general) cît şi de la noţiunile **gen** la noţiunile **specie.** Şi învăţarea prin „descoperire“ are tocmai această menire : să conducă treptat copilul de la cunoscut la necunoscut, de la particular la general, de la general la particular, într-un cuvînt să-l ajute pe copil să înveţe logic. În practica învăţămîntului preşcolar şi elementar, o lacună ce mai dăinuie şi în prezent este concretizată în aspectul că în procesul învăţării copiii nu străbat în întregime toate etapele cunoaşterii logice. În ce constă această lacună ? Copiii, în procesul cunoaşterii, sînt conduşi către abstractizări, dar nu sînt ajutaţi în aceeaşi măsură să se întoarcă la realitate de pe poziţiile esenţialului. Astfel, în cercetările noastre, am constatat frecvent, uneori, suspendarea copiilor într-un abstract steril : copiii utilizau în vorbirea lor noţiuni cărora nu le cunoşteau suficient sensul şi peste acest aspect se trece cu multă uşurinţă, considerîndu-se o lipsă legată de particularităţile de vîrstă şi nicidecum o lacună generată de înţelegerea limitată a procesului dialectic al cunoaşterii. Practic, nu era urmărit de educatori drumul dialectic al formării şi dezvoltării copilului. Era neglijată, în special, operaţia de concretizare ; aceasta nu numai că prejudiciază valoarea cunoştinţelor însuşite de copii, dar, în mare măsură, favorizează o îndepărtare a instrucţiei de viaţă. Considerăm că în momentul în care şcoala noastră socialistă face eforturi majore pentru a desăvîrşi raporturile sale cu viaţa, cu producţia, trebuie să se acorde cea mai mare atenţie aspectului semnalat.

În experimentul nostru, ne-am oprit asupra lecţiei **descoperirea inductivă,** cu cele două forme ale sale : **descoperirea deschis-inductivă** şi **descoperirea structurat-inductivă** (la care se referă cei mai mulţi din pedagogii contemporani cînd vorbesc de „metoda descoperirii)“.

Descoperirea inductivă implică adunarea şi reordonarea de date — pentru a se ajunge astfel la o nouă **categorie, noţiune cu caracter generalizator.** Lecţia bazată pe descoperirea **deschis-inductivă** este aceea al cărei obiectiv principal constă în a asigura copilului experienţa unui singur proces de cercetare şi anume **„crearea de categorii“**. Ea urmează să-l înveţe pe copil să **„înveţe“ logic**, în sensul că-l deprinde să organizeze datele ce i se oferă într-un plan ce corespunde experienţei lui de viaţă, cunoştinţelor acumulate întîmplător şi cărora copilul trebuie să le „descopere“ forma nouă în care ele trebuie să stea alături, să se unească între ele, să alcătuiască un tot.

Specialiştii, referindu-se la vîrsta cînd apare capacitatea de formare a unor categorii, arată că această capacitate se dezvoltă la copii treptat, între vîrsta de 4 ani şi 8 ani, ea manifestîndu-se prin posibilitatea copiilor de a selecţiona şi de a grupa unele obiecte, jetoane, în funcţie de mai multe criterii (şi numărul criteriilor creşte în raport direct proporţional cu numărul particularităţilor individuale dintr-o grupă de copii, fie preşcolari sau şcolari). Şi noi tocmai acest aspect l-am urmărit : stabilirea **diferenţelor individuale** dintre copiii de aceeaşi vîrstă şi determinarea **categoriilor,** în funcţie de cel puţin 5 criterii : însuşiri, asemănări, funcţii, întrebuinţări, foloase.

Lecţia bazată pe descoperirea **deschis-inductivă se poate desfăşura cu** mijloace de învăţămînt foarte simple, care nu implică nici o modificare **a** programei şi planului de învăţămînt în vigoare. Ea se caracterizează prin faptul că copiii sînt relativ liberi să organizeze cum vor informaţiile pe care le deţin şi să le folosească în funcţie de scopul pe care-l urmăresc ei, copiii, la un moment dat.

Activitatea **structurat-inductivă** urmăreşte, în esenţă, să-i dezvolte copilului capacitatea de înţelegere a unor noţiuni fundamentale. Pentru aceste lecţii materialul de lucru al copiilor trebuie organizat de educatoare înainte de a-l prezenta copiilor, în scopul de a-i determina pe aceştia să **descopere** singuri **noţiunea** a cărei formare se urmăreşte.

Pentru ambele tipuri de lecţii ne-am folosit de trusa de material didactic (alcătuită cu ajutorul talentatei educatoare Coliban Cristina, de la Grădiniţa de aplicaţie nr. 8 din Iaşi) care cuprinde peste 1 000 de jetoane şi care corespund scopului urmărit de ambele variante ale lecţiei : **descoperirea inductivă** (formarea de categorii şi înţelegerea unor noţiuni fundamentale).

Noi am fructificat intens această trusă în toate etapele zilei, folosind-o şi ca mijloc de testare a unor nivele de dezvoltare intelectuală a preşcolarilor. De pildă, în etapa jocurilor şi activităţilor alese de copii, folosind ca structură activitatea deschis-inductivă, am pus la dispoziţia copiilor trusa cu jetoane care puteau fi clasificate după nenumărate criterii (ordine alfabetică, gen, specie, întrebuinţări, modalitate de existenţă, foloase aduse, profesiuni etc.). Cu această ocazie am putut desprinde foarte multe particularităţi individuale ale copiilor, şi anume : timiditate sau îndrăzneală, cunoştinţe bogate sau sărace, lipsă a capacităţii de a grupa după însuşiri asemănătoare, sărăcie în exprimarea corectă, rapiditate sau încetineală în stabilirea unor raporturi cauzale etc.

În lecţiile cu materialul organizat de educatoare, în scopul adîncirii şi înţelegerii unor noţiuni fundamentale, am avut prilejul să determinăm atît volumul de cunoştinţe al copiilor, cît şi capacitatea lor creatoare. Astfel, pentru stabilirea noţiunilor de anotimp (primăvară, vară, toamnă, iarnă), copiii primesc cîte o foaie de bloc .Pe prima jumătate erau desenate elementele semnificative ale unui anotimp sau altul. Copiii trebuiau să recunoască (în gînd) anotimpul, după elementele date, să deseneze cu aceste elemente un peisaj, pe cea de-a doua jumătate şi să adauge alte elemente cunoscute de ei (dar care lipseau de pe jeton), să schimbe apoi cu vecinul de bancă desenul, să-şi povestească unul altuia despre ce anotimp a fost vorba în desenul fiecăruia şi ce elemente au adăugat. (Educatoarea are grijă ca atunci cînd va organiza şi împărţi materialul să dea fiecărui copil alt anotimp, la o măsuţă de patru copii). Şi cu această ocazie am constatat bogăţie de cunoştinţe sau sărăcie în posibilităţile de exprimare frazică şi verbală (sau, alteori, capacitate creatoare ieşită din comun).

În ambele tipuri de lecţie, copiii au avut ocazia să-şi organizeze cunoştinţele după un plan propriu, să descopere unele legături cauzale între obiecte, fiinţe şi fenomene, să stabilească însuşiri, caracteristici şi note comune şi esenţiale anumitor personaje, obiecte etc.

Trusa cu jetoane literare ce cuprindeau personaje şi acţiuni din diferite povestiri cunoscute de copii, a avut efecte deosebite în dezvoltarea vorbirii şi gîndirii copiilor. Celui mai timid copil, expresivitatea personajelor desenate îi inspira curaj, îi dezlega limba, îl îndemna la încercări de a duce pînă la capăt povestirea sa, îl determina la compasiune, la sentimente de întrajutorare pentru cei în necaz, la găsirea unor solutii pentru a scoate din impas un personaj sau altul. Jetoanele literare şi jocul cu ele au procurat multe bucurii copiilor, au stimulat fantezia acestora şi i-au determinat la un exerciţiu de ordonare a vorbirii şi exprimării lor corecte.

Pentru introducerea sistematică a copiilor în viaţa socială cu aspectele ei variate şi bogate în evenimente, jetoanele, — care înfăţişau copilul în toate situaţiile posibile : joc şi activitate în familie, la grădiniţă, pe stradă, în parc, în magazine, la teatru, cinematograf în vizită, în excursie etc, — au fost comentate, explicate şi clasificate de către copii. Cele peste 100 de jetone vorbind copiilor despre profesiunile părinţilor şi a foloaselor ce le aduc societăţii prin munca lor, ne-au oferit prilejul să constatăm că unii copii ştiau mult prea puţin despre rolul social al profesiunii părinţilor, că nu cunoşteau semnificaţia muncii lor şi că foarte puţini copii puteau stabili un raport logic între munca depusă de părinţi şi foloasele aduse societăţii şi familiei lor. Pe măsură ce copiii au fost puşi în situaţia să povestească unde lucrează părinţii lor, să recunoască uneltele cu care lucrează şi ce produc ei la locul de muncă, conţinutul jocurilor de creaţie s-a îmbogăţit simţitor, creativitatea s-a instalat în locul pasivităţii şi a jocului individual, de manipulare a obiectelor şi jucăriilor, vocabularul s-a îmbogăţit simţitor iar exprimarea a devenit din ce în ce mai corectă şi expresivă.

Constatări şi perspective.

În urma experimentului desfăşurat, ne permitem să afirmăm că lecţia de învăţare prin descoperire reprezintă un exerciţiu, un antrenament al gîndirii şi vorbirii copiilor pentru o adaptare rapidă la toate condiţiile vieţii. Este eficientă, în măsura în care cadrele didactice cunosc personalitatea copiilor şi şcolarilor şi ştiu să intervină cu procedee pentru o tratare diferenţiată, în funcţie de particularităţile lor individuale.

Aplicarea în practica şcolară a acestei metode implică schimbarea opticii cadrelor didactice cu privire la raportul : profesor-elev şi la schimbarea raportului dintre instrucţie şi educaţie, preponderent fiind principiul acţiunii formative.

Cu cît această metodă este aplicată mai de timpuriu, cu atît rezultatele pe linia experienţei de viaţă şi a gîndirii creatoare sînt mai bogate şi mai eficiente.

Pe linia introducerii copilului în aspectele variate ale vieţii sociale, învăţarea prin descoperire, încă de la vîrsta preşcolară, reprezintă un izvor nesecat de învăţăminte şi de cunoaştere nemijlocită a realităţii înconjurătoare.

Pentru dezvoltarea gîndirii logice, învăţarea prin descoperire este o garanţie că copilul, în procesul de cunoaştere, a străbătut calea de la particular la general, de la general la particular, de la esenţe din nou la concretizare şi de aici, la o gîndire logică, abstractă.

Pentru îmbunătăţirea practicii învăţămîntului preşcolar, atelierului de material didactic al Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului îi revin sarcini speciale pentru alcătuirea de truse de material didactic, mai variat şi cu indicaţii mai clare de folosire, pentru atingerea mai multor obiective educative prin intermediul aceluiaşi material didactic.

Prof. ELENA SOMEŞANU
Liceul pedagogic de educatoare, Iaşi

Pentru grădiniţe

Inspectoratul şcolar al judeţului Neamţ a întocmit un studiu privind ritmul anual de extindere a reţelei învăţămîntului preşcolar, în strînsă corelaţie cu dinamica efectivelor de copii (şi necesarul de spaţiu)

În acest an şcolar, au fost cuprinşi în grădiniţe 16.890 de copii — cu peste 2 000 mai mult decît în anul precedent. Această cifră reprezintă 51% din totalul copiilor de 3-6 ani şi 84% din totalul viitorilor şcolari, copiii de 5 ani.

În ceea ce priveşte acţiunea de dotare corespunzătoare a grădiniţelor cu material didactic, merită a fi evidenţiate grădiniţele din oraşul Bicaz, care, cu sprijinul atelierelor liceului, au reuşit să-şi procure truse pentru jocurile de construcţii, de asemenea grădiniţele U. T. Roman, C.F.F.S. Săvineşti, nr. 7 din Piatra Neamţ.

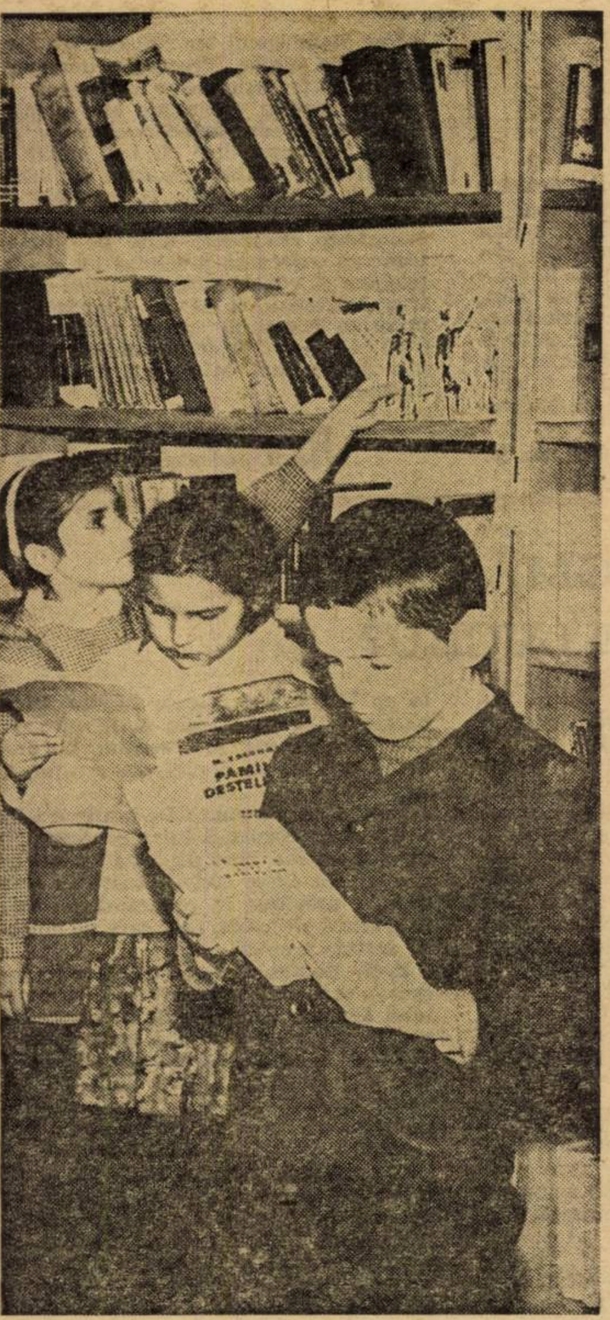

În cabinetul de specialitate

Alături de celelalte cabinete, cabinetul de matematică contribuie activ la introducerea noului în învățămîntul pe care-l desfășoară colectivul didactic al școlii noastre (Liceul „Dragoș Vodă“ — Cimpulung Moldovenesc). Antrenînd pe scară largă comitetul de părinți al școlii și unii elevi de la învățămîntul seral, am instalat un aparat Verfix — perfecționat — cu 36 de locuri.

Fiecare din cele 36 de locuri este alcătuit dintr-un pupitru-comandă avînd o claviatură cu 5 butoane, care prin 5 relee electromagnetice (în total 180 de relee) aprind tot atîtea becuri pe poziția cu numărul respectiv al tabloului de control de pe masa profesorului.

Claviatura folosită — de tip radio cu tranzistor „Mamaia“ — are pe butoane însemnele : O L M S_1 S_2, acestea, precum și toate combinările lor, putînd fi folosite drept coduri de lucru, de 32 coduri posibile.

Pe pupitrul de recepție al profesorului, pe lîngă tabloul de control, format din 36x5=180 beculețe dispuse în ordinea pozițiilor de lucru din clasă, mai funcționează un ansamblu de 36 de butoane care sînt în legătură cu tabloul de semnalizare, format din tot atîtea becuri, montat pe peretele din fața clasei.

Instalația permite un randament ridicat de lucru independent al tuturor celor 36 de elevi aflați în pupitre, precum și un control în fiecare moment asupra fiecărui elev și asupra clasei.

În acest scop au fost întocmite două imprimate : „Fișa de instruire“ și „Cartela de lucru“ a profesorului.

„Fișa de instruire“ are cinci compartimente distincte : obiectul, titlul lecției, scopul lecției ; noțiuni introductive de recapitulare și sinteză ; patru spații de lucru, cu probleme propuse de profesori ; un spațiu pentru lucrări de control, teste sau comunicări de cunoștințe noi ; încheierea, cu două rubrici de concluzii elev-profesor. Cît privește „cartela de lucru“, aceasta folosește profesorului pentru consemnarea rezultatelor la probele de lucru pe care le propune clasei.

Modul de lucru. Fiecare elev primește o fișă de instruire, căreia îi completează prima parte (după ce profesorul anunță titlul lecției și scopul ei). Se trece apoi la o sumară recapitulare de cunoștințe necesare pentru temele ce urmează a fi soluționate, sintetizîndu-se anumite formule sau reguli, pe care elevul și le trece în rubricile respective din fișă.

Se anunță prima temă, la care se dau trei, patru răspunsuri codificate, din care doar unul este corect. Se dă un timp de lucru (de exemplu, 10—15 minute), în funcție de dificultatea problemei, și se așteaptă răspunsurile codificate la tabloul de control. Dacă răspunsul elevului este corect, este anunțat prin tabloul de semnalizare prin aprinderea becului cu numărul de pe poziția sa ; dacă este greșit, i se cere elevului să corecteze răspunsul, pînă la epuizarea timpului propus de profesor.

Deoarece elevii nu pot răspunde instantaneu temelor propuse, la începutul intervalului profesorul se poate deplasa prin clasă pentru a vedea cum lucrează elevii, dînd indicații cu caracter general sau particular. Spre sfîrșitul intervalului de timp propus, profesorul pornește instalația și-și bifează cu cretă pe sticla tabloului de control rezultatele corecte. Se închide apoi instalația, iar unul din elevii care au dat răspunsul corect rezolvă sumar fără calcule la tablă tema propusă, ceilalți trecînd aceste date la rubrica ‚corecții“.

În acest timp, profesorul notează pe cartela de lucru în dreptul primei rubrici elevii care au rezolvat corect. Se fac apoi unele observații, se dau noi indicații în legătură cu modul de lucru și se trece la tema a doua și, succesiv, la toate celelalte teme de lucru. (Este indicat ca aceste teme să fie variat alese și să aibă un conținut gradat).

În final, se poate da un test sau o lucrare de control de cîteva minute. Înainte de încheierea fișei, elevul își va formula o părere a sa asupra propriilor posibilități de rezolvare, precum și asupra subiectelor și modului cum s-a desfășurat ora.

În același fel se poate lucra și cu grupe de elevi, care primesc o singură fișă, alegîndu-se grupele în așa fel încît ele să cuprindă elevi de toate nivelele de pregătire, sau de același nivel.

După lecție profesorul confruntă rubricile din cartela de lucru cu fiecare fișă și corectează eventualele semnalizări „inspirate“, stabilind o notă pentru lucrul în clasă și o notă pentru lucrarea de control (media poate fi trecută în catalog), după care se restituie elevilor fișa spre consultare.

Asemenea lecții se pot face cu eficiență mare în special la sfîrșit de capitole. Instalația se poate folosi cu sau fără fișă (cu rezolvări pe caietul maculator), la fixarea unor cunoștințe în timpul predării lecției noi.

Din experiența cîștigată rezultă că eficiența globală este direct proporțională cu gradul de omogenitate al pregătirii elevilor clasei. În cazul în care clasa este eterogenă, se lucrează mai bine pe grupe diferențiate ca nivel pînă se ajunge la omogenizare relativă, bineînțeles lecțiile de acest tip trebuie combinate într-un sistem unitar cu lecții pe grupe cu o compoziție diferențiată.

Elevii sînt plăcut impresionați de un asemenea mod de lucru, deși ritmul de rezolvare le cere un efort cu mult mai accelerat decît lecția clasică. (Intenționăm ca în viitorul cel mai apropiat să introducem proiectarea problemelor cu răspunsurile sistem Crowder de un epidiascop telecomandat, astfel încît să se cîștige și mai mult timp în favoarea densității lecției).

Prof. FRANTZ SCHRÖDER
Liceul „Dragoș Vodă“ — Cimpulung Moldovenesc

Filmul didactic în lecție

Folosirea unor mijloace vizuale statice (planșe, diapozitive, diafilme) pe de o parte, și a înregistrărilor pe banda magnetică sau disc, pe de altă parte, ajută la crearea în clasă a unor situații ce pot simula viața reală. Totuși, nici unul din aceste mijloace, fie că sînt folosite separat, fie combinat (de exemplu un diafilm cu comentariu înregistrat pe banda magnetică) nu înlocuiește filmul în ceea ce privește realul situațiilor, gradul de atractivitate și posibilitatea de a menține încordată atenția elevilor.

Un alt avantaj constă în faptul că în cazul filmului sonor are loc sinteza audio-vizuală completă ; sunetul coincide întocmai cu imaginea. Ascultînd vorbirea străină în condițiile schimbării rapide a cadrului, elevul nu are posibilitatea de a traduce chiar și parțial în limba maternă cele auzite ; procesul de înțelegere se face fără intermediul traducerii, imaginea servind — în acest caz — ca mijloc de semnalizare a fenomenelor lingvistice.

Filmul constituie pentru un profesor întreprinzător o sursă inepuizabilă de exerciții și activități care pot fi efectuate înainte de prezentarea filmului sau după aceea, în funcție de conținutul filmului și scopul lecției.

Aceste exerciții pot varia de la întrebări și discuții pe marginea celor văzute, la compuneri pe tema tratată în film și comentariul făcut de toți elevii (studenții) simultan, atunci cînd filmul este prezentat fără sonor, cu înregistrarea acestui comentariu pe banda de magnetofon din cabinele individuale. Astfel de exerciții și multe altele au fost folosite de noi, la început, în cazul filmelor didactice „New York“ — și „Washington“, pentru studierea limbii engleze. Rezultatele bune obținute de noi ne-au făcut să căutăm o cale de a îmbogăți filmoteca laboratorului nostru audio-vizual.

Ne-am gîndit să recurgem la un procedeu destul de cunoscut de altfel — adaptarea filmelor.

În cazul nostru adaptarea filmelor s-a desfășurat în trei etape : 1) Alegerea filmului ; 2) Dublarea filmului în limba engleză ; 3) Elaborarea unui sistem de exerciții adecvate.

Alegerea filmului s-a făcut în funcție de cerințele și profilul predării.

La elaborarea comentariului în limba străină se impune să fie respectate, după părerea noastră, anumite principii de bază. Comentariul în limba română (fonograma filmului), care este înregistrat pe bandă și apoi dactilografiat, nu trebuie tradus cuvînt cu cuvînt, el servește doar drept ghid pentru alcătuirea comentariului în limba străină. Pentru a asigura autenticitatea limbii și a termenilor specifici, am recurs la consultarea lucrărilor de specialitate în limba engleză. Comentariul corespunde cu imaginea de pe ecran. Nu se admite folosirea fenomenelor gramaticale necunoscute, iar materialul lexical nou este redus la minim și prezentat anticipat. Comentariul este distribuit în mod egal pe toată durata filmului pentru a se evita pauzele prea mari în unele locuri sau tempoul prea rapid de vorbire în altele, ceea ce ar îngreuna înțelegerea. După alcătuirea și verificarea comentariului, începe munca de dublare a filmului.

În cazul nostru, întregul proces de adaptare și vizionare a filmelor se face în Laboratorul audio-vizual al Institutului de petrol, Ploiești, care este prevăzut cu o izolare fonică perfectă (izolare de care depinde în mare măsură calitatea înregistrărilor). Toate înregistrările se fac pe magnetofoane Tesla B 46-stereo. Pentru o sincronizare perfectă, s-a montat pe film un reper care declanșează releul care pune în mișcare banda sonoră.

Pentru realizarea sincronizării, comentariul poate fi imprimat în două moduri : a) urmărind imaginea de pe ecran fără sunet (dezavantajul constă în faptul că se înregistrează zgomotul de fond al aparatului de proiecție, iar urmărirea simultană a ecranului și a textului de imprimat este destul de dificilă); b) imprimarea se face ascultînd la cască textul comentariului în limba română (dezavantajul — distribuirea inegală a comentariului). În mod ideal proiectarea filmului ar trebui efectuată dintr-o altă încăpere pentru a elimina orice sursă de zgomot ; în prezent, lucrăm la realizarea acestui deziderat.

Se poate face și mixarea cu muzică adecvată, folosind în acest scop clapa „truc“ (magnetofon Tesla B-4) și imprimînd muzica pe canalul 2 ; în timpul vizionării filmului funcționează ambele canale.

După efectuarea imprimării se pune în funcțiune aparatul de proiecție, la reperul stabilit anterior se declanșează banda magnetică și se verifică calitatea înregistrării și a sincronizării. La nevoie, imprimarea se reface pînă ce se ajunge la o calitate ireproșabilă din toate punctele de vedere (dicțiune și pronunție perfectă a celui ce imprimă, distribuirea judicioasă a comentariului și sincronizarea absolută).

Proiecția o facem pe un ecran de 120—160 cm impregnat cu o soluție de oxid de zinc. Obscuritatea se realizează printr-un sistem automat de la pupitrul de comandă. Fiecare cabină dispune de un magnetofon individual cu microfon și cască. Audiția se poate face fie pe casca individuală, fie pe coloanele de difuzoare, obținîndu-se astfel efectul stereo.

Înainte de a începe proiectarea filmului, profesorul trebuie să motiveze alegerea lui, să discute subiectul filmului, să anticipeze eventualele dificultăți de ordin lingvistic, să prezinte scopul lecției și să comunice exercițiile ce vor urma, mobilizînd astfel atenția studenților (elevilor) asupra unor momente de interes deosebit. Cu toate că adaptarea filmelor cere un volum considerabil de muncă din partea profesorului, rezultatele obținute sînt în măsură să răsplătească eforturile depuse și pledează, după părerea noastră (adaptări asemănătoare s-au realizat și în celelalte limbi moderne predate în cadrul institutului nostru), în favoarea extinderii folosirii filmelor didactice adaptate în procesul de predare a limbilor moderne atît în învățămîntul superior, cît și în învățămîntul liceal.

INNA MARINESCU
AUREL ELIESCU
Institutul de petrol, Ploiești

Condiții optime de studiu

Sîntem impresionați de faptul că și în Școala generală nr. 1 Moinești, județul Bacău, alături de alte cabinete bine utilate, a fost dat în folosință, odată cu începerea anului școlar 1973—74, un modern cabinet de matematică, utilat cu o stație „Verfix“.

Această realizare, primită cu o bucurie neînchipuită de către copii se datorează efortului deosebit al tovarășului profesor E. Gherman la care s-a adăugat sprijinul comitetului de părinți al școlii, încît s-a reușit ca, într-un an de muncă, acest cabinet să fie gata de a intra în funcțiune la 17 septembrie 1973, pentru a fi de folos copiilor noștri.

Mobilierul și toată instalația se ridică la suma de 40.000 lei, asigurată prin posibilități locale. Stația modernă dispune de pupitre cu semnalizatoare, ușor de manevrat. Considerăm că această stație rivalizează cu aceea a Liceului „Ioan Neculce“ din București, pe care am văzut-o. Dorim să aducem mulțumiri pe această cale profesorilor care cu dăruire sînt legați de destinele copiilor noștri, sădindu-le în suflet hărnicia, pasiunea și aspirațiile către împlinire.

LUCIA ȘTEFĂNOIU
membru în comitetul de părinți
al Școlii generale nr. 1,
Moinești, jud. Bacău

MANUALUL DE LIMBA FRANCEZĂ

— ANUL I DE LICEU —

Intuind imensul folos practic la care se adaugă cel tradițional, cultural în cazul de față, al studierii limbilor străine în școli, Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 acordă o pondere cu totul excepțională extinderii și predării acestor limbi în învățămîntul de toate gradele.

În cazul limbilor străine, perfecționarea procesului de învățămînt este sinonimă cu modernizarea lecției prin dinamizarea ei — în sensul stimulării dialogului elev-profesor, dialog avînd ca puncte de reper textele, îndrumările și exercițiile din manual.

Față de anii trecuți, la limba franceză, de exemplu, constatăm — și observațiile noastre sînt obiectiv limitate de absența, pînă în momentul discuției, a manualelor de anii III și IV, nejustificată chiar dacă ar fi vorba de prereeditări — cu satisfacție apariția unui nou manual de anul I de liceu, de o calitate indiscutabil superioară celui care l-a precedat.

Să ne oprim puțin asupra acestui manual, semnat de doi universitari din București : Aristița Negreanu și Claude Dignoire.

Divizat în 18 lecții — numărul relativ mic e compensat de densitatea lor — manualul este conceput după clare principii structurale, de reală eficiență. În conformitate cu metodologia modernă a limbilor străine, autorii evită folosirea limbii materne, manualul fiind redactat exclusiv în limba franceză. Consecvența aceasta are și un neajuns : dispariția retroversiunilor, lăsate a fi propuse de profesor în clasă.

De remarcat este că, în intenția autorilor cărții toate exercițiile de tip structural (de substituție, de selecție, cu caracter creator etc.), nu vizează atît stimularea gîndirii elevului cît crearea și fixarea automatismelor verbale, atît de folositoare asimilării rapide a limbii.

Accentul pus pe formarea și consolidarea deprinderilor și automatismelor de limbaj este, cred, salutar întrucît urmează însuși procesul achiziției limbii materne : întîi învățăm cuvinte, enunțuri mai complexe și mai puțin complexe și abia apoi ni le explicăm și fixăm pe baze gramaticale.

O noutate importantă adusă de manualul de anul I este preponderența exercițiilor fonetice în raport cu cele gramaticale, exerciții inspirate și variate, prevăzute nu rareori cu concise explicații.

Autorii lucrării au avut în vedere situația obiectivă a anului căruia i se adresează manualul, anul I de liceu, — prin excelență de tranziție, hotărîtor deci în demarajul către clasele superioare.

Relativ la capitolul Gramatică, mult mai întins în economia internă a lecției decît textul propriu-zis și plasat ca atare înaintea lui, indiciu al importanței pe care i-o acordă autorii, se remarcă faptul că acesta nu se axează pe una sau două chestiuni („si" condițional, pronumele „on" și „y") ca în lucrările similare precedente, ci pe mult mai multe. Procedeul, al înmulțirii problemelor de gramatică cuprinse în lecție, nu este, cred, întru totul fericit. Nu-l consider ca cel mai potrivit fiindcă lipsa de insistență asupra unei chestiuni importante ținînd seama de cvasiinexistența formulărilor regulilor este dăunătoare aprofundării și fixarii în general.

Cu bună știință am lăsat la urmă spinoasa problemă a textelor de lectură. Ariditatea și banalitatea textelor „confecționate" pentru a introduce o anumită cantitate de cuvinte și a fixa unele situații reguli gramaticale, determină pe mulți dintre noi să le folosească în scop fonetic, și, mai ales, ca petexte de conversație. Sesizînd neatractivitatea și artificialul lor A. Negreanu și C. Dignoire au selectat din literatura franceză acele texte interesante și accesibile nivelului de cunoaștere al elevilor.

Un criteriu important în selecția lor a fost dinamismul lor reflectat de cantitatea de dialog. Frecvența dialogurilor în texte prilejuiește realizarea a două obiective esențiale ale lecțiilor permițînd dramatizarea, lectura pe roluri, antrenează deci cît mai mulți elevi și face posibil contactul cu limba vorbită și construcțiile ei specifice.

Ținînd să înarmeze elevii cu acele cunoștințe realmente utile de limbă franceză, adecvate nivelului lor de înțelegere și cuprindere, manualul Aristiței Negreanu și al lui Claude Dignoire se constituie ca un auxiliar de preț al muncii profesorului, un exemplu de manual inteligent și atractiv întocmit.

Prof. ADINA CAPRIȚESCU
Liceul pedagogic — Tg. Jiu

PROGRAMA — DOGMĂ SAU INSTRUMENT DE LUCRU?

Întotdeauna începutul anului școlar înseamnă pentru fiecare profesor și învățător, înainte de toate, cunoașterea și mai ales studierea unor instrumente de lucru indispensabile muncii sale, stabilirea unor jaloane, a unor coordonate după care-și va desfășura activitatea, fixarea unor obiective mai apropiate sau mai îndepărtate către care să converge toate acțiunile sale. Se știe, un prim instrument în angajarea și desfășurarea acestui larg și complex „plan de bătaie" pentru un întreg an școlar, îl constituie programa analitică. Ea este reperul de la care se pornește în configurarea viitoarei activități. Pentru aceste motive am socotit oportună o discuție pe această temă și mulțumim profesorilor Liceului nr. 4 din Oradea pentru participare cît și pentru ceea ce au spus.

Red. : Prin excelență, munca didactică este o muncă de creație de creație pedagogică. Fiecare lecție, tot ceea ce se întreprinde într-o școală, poartă, sau ideal ar fi să poarte, pecetea personalității profesorului, a educatorului, să treacă prin filtrul spiritului și sentimentelor sale. Cum se împacă acest deziderat cu existența unui cadru riguros stabilit, mă refer la programă, la manual, permite existența lor desfășurarea plenară a capacității creatoare ?

Prof. Ludovic Schwartz : Sînt multe păreri în legătură cu ceea ce reprezintă și trebuie să reprezinte în munca noastră programa și manualul. Le respectăm întocmai fără să ne abatem de la litera lor, sînt pentru noi legi, dogme prestabilite sau le socotim documente suple, orientative, puncte de pornire, un cadru care delimitează tematic activitatea de-a lungul unui an școlar ? Problema poate fi privită din diverse puncte de vedere. Elementul hotărîtor, esențial este competența, pregătirea profesională, pedagogică și psihologică a profesorului, capacitatea sa creatoare. Părerea mea este că de profesor și numai de el depinde modul în care pot fi folosite programa și manualul, el stabilește, în funcție de felul în care-și organizează predarea, lecțiile cum, cît și în ce fel să le folosească.

Prof. Viorica Buciuman : Totuși, într-un fel sau altul, eu cred că programa trebuie respectată, îndeplinită. Eu, de pildă, n-aș putea să-mi organizez predarea fără o programă care să-mi eșaloneze, să-mi ordoneze materia. Problema, după părerea mea, este alta. Noi, profesorii, nu ne putem permite întotdeauna desfășurarea unei munci creatoare, datorită supraîncărcării acestor programe, necesității de a parcurge tot ceea ce, de la an la an, s-a prevăzut în ele. Galopăm prin materie, singura noastră preocupare este să o parcurgem pînă la sfîrșitul anului sau al trimestrului și ne gîndim în aceste condiții mai puțin la latura creatoare, afectivă, educativă a predării.

Red. : Totuși, anul acesta s-au operat reduceri simțitoare la majoritatea programelor. Supraîncărcarea prin procesul de învățămînt preocupă acum pe toți cei ce realizează programele și manualele în mod deosebit.

Prof. Ioan Baciu : Este adevărat, anul acesta se încearcă o serie de măsuri. Dar este foarte greu să înlături o situație perpetuată ani de zile. Vorbind de programe, greșeala este că de la an la an s-a tot adăugat și s-a tot redus din ele la întîmplare, uneori. S-au introdus noțiuni fără explicații, s-au redus altele fără justificare și nu totdeauna cele necesare a fi reduse. La fel cu manualele. Fiecare autor a adăugat sau a redus ceea ce a crezut de cuviință.

Prof. Ludovic Schwartz : Îmi permiteți să intervin. La toate acestea s-au adăugat și cerințele impuse de modernizare. Înțeleasă de unii greșit, modernizarea a dus și ea la o supraîncărcare ascunsă, latentă, dar acută. Ea s-a răsfrînt mai ales asupra elevului care fiind angajat în clasă în tot felul de experimente, era încărcat pentru studiul individual cu o cantitate imensă de „teme pentru acasă".

Prof. Ioan Baciu : Revenind la programe și la manuale (din acest punct de vedere ele trebuie privite împreună), consider că elaborarea lor trebuie să fie rezultatul unei largi consultări prealabile cu profesorii, cu învățătorii, cu cei ce le aplică și că, mai ales manualul, trebuie să fie realizat nu atît de profesori universitari cît mai ales de cei din învățămîntul de cultură generală.

Prof. Minodora Buda : Și odată elaborate să rămînă stabile măcar cîțiva ani de zile. Se schimbă prea des, după părerea mea, programele și nu întotdeauna la timp. Nu apucăm să predăm după o programă sau un manual, să le cunoaștem bine și ele s-au și schimbat. Faptul acesta ne stînjenește munca și nouă și elevilor.

Red. Revenind la problema pusă în discuție, cum considerați că ar trebui să fie programa și manualul pentru ca să evite situațiile despre care vorbeați ?

Prof. Viorica Buciuman : Eu cred că programa trebuie alcătuită pe tematici de problemă. Așa cum este, de exemplu, programa de istorie pentru anul II de liceu. Profesorul se poate orienta foarte bine și-și poate, avînd doar tema, organiza lecțiile cum crede că este mai bine. Așa ar trebui să fie și celelalte programe.

Prof. Ioan Baciu : Se vorbește pe bună dreptate de necesitatea unei munci diferențiate cu elevii. Poate, ținînd cont de aceasta, ar fi bine să se elaboreze și programe diferențiate. Să se pornească de la o programă minimală, care să fie apoi aplicată gradat, de la an la an. S-ar putea asigura astfel bazele culturii generale și, în plus, ar spori contribuția profesorului în predare, ar stimula caracterul creator al lecțiilor.

Prof. Melita Frank : De multe ori nu există o concordanță între programă și manual, prima fiind depășită adesea de manual. Se ivesc astfel situații în care ce este prevăzut în programă nu este în manual și invers, fapt care ne creează destule greutăți.

Prof. Remus Cara : Referitor la această problemă o paranteză : la capitolul lectură, și programa și manualele stau prost. Găsim lecturi depășite care prezintă fapte, fenomene, situații depășite care stîrnesc uneori de-a dreptul ilaritate. Alteori sînt prevăzute în manual lecturi din opere care nu s-au mai reeditat de ani de zile. De exemplu, „Cartea Oltului" nu se mai găsește de multă vreme, prin librării. Cele cîteva volume din biblioteca școlii sînt ferfeniță de atîți elevi au fost folosite. În aceeași situație sînt multe alte cărți. Poate editurile ar trebui să ia o măsură în această privință.

Red.: În cazul lecturilor, al exemplificărilor, profesorul nu se poate descurca singur apelînd la alte lecturi potrivite, recomandînd ceea ce consideră că e mai nou, mai potrivit. Nu poate profesorul, măcar în această situație să se abată de la programă și manual, să-și aibă propriul său manual ? Spun aceasta deoarece în repetate rînduri am auzit profesori, diriginți cerînd culegeri de texte, exemple de lecturi, de poezii, cerînd, cum se spune, mură-n gură. Nu este vorba în aceste cazuri, destul de rare, dealtfel, de comoditate ? Și atunci, respectarea cu orice chip a programei, a manualului, nu acest lucru ascunde uneori ?

Prof. Ioan Baba : La începutul discuției noastre, colegul Ludovic Schwartz spunea că de profesor depinde modul în care sînt folosite programa și manualul. Firește, un profesor care va aștepta să i se pună la dispoziție în întregime lecția așa fel încît lui să-i revină numai preluarea sa, nu se poate numi profesor în adevăratul înțeles al cuvîntului. Și, din păcate, se mai întîlnesc dintre aceștia, fără a fi vorba întotdeauna numai de comoditate. Acum însă nu la această categorie doresc să mă refer, ci la profesorul care, pornind de la programă și manual, se străduiește să sintetizeze în lecție pregătirea sa multilaterală, să folosească în predare cunoștințele sale, lectura, documentarea sa. Aș face o propunere în acest sens : S-a arătat aici că este greu în condițiile existente, datorită supraaglomerării programelor și manualelor, să se realizeze asemenea lecții. Se impune după părerea mea din acest motiv, organizarea unor cursuri facultative, care să fie prevăzute în programă, și la care profesorul să se poată desfășura plenar.

De exemplu, asemenea cursuri s-ar impune la estetică, istoria filozofiei, istorie și critică literară etc.

Acestea ar fi, pe scurt, cîteva din opiniile exprimate la întîlnirea cu profesorii Liceului nr. 4 din Oradea. Cum problemele care se ridică pe marginea folosirii programelor și manualelor ridică numeroase alte aspecte care nu au fost abordate la întîlnirea amintită, discuția rămîne deschisă.

M. ROBEA

(Urmare din pag. 1)

Anaximene (aprox. 585—525) **aerul. Heraclit** din Efes (aprox. 530—470), cel mai mare gînditor dialectician al antichităţii, considera drept factor motor al tuturor lucrurilor **focul** (Lumea — spune el — **e un foc veşnic viu, care se aprinde şi se stinge după măsură).** Tot el a sesizat existenţa contrariilor în lucruri, lupta şi unitatea lor, veşnică permanenţei mişcării : „Sîntem şi nu sîntem, ni se pare că reintrăm în aceleaşi valuri ale unui rîu, dar de fapt ele sînt mereu altele..." „Lumea îi apare ca fiind condusă de o legitate obiectivă necesară, de natură raţională (logos)".

Pe linia materialistă au mers, în continuare, **Empedocle** din Agrigent (aprox. 490—430), care considera că substanţa lumii o constituie **apa, aerul, focul** şi **pămîntul,** şi **Anaxagora** (aprox. 500-428), care susţinea existenţa unor componente ale lucrurilor numite **homeomerii.** Dar cea mai deplină şi mai consecventă concepţie materialistă a antichităţii ne-au lăsat-o cei doi mari gînditori din Abdera : **Leucip** (aprox. 500-440) şi **Democrit** (aprox. 460-370). Potrivit materialismului lor atomist şi mecanicist, există atomii eterni care sînt materiali şi din a căror combinare mecanică iau naştere toate celelalte lucruri şi lumi. Atomii sînt dotaţi cu mişcare, însă nu posedă automişcare. Democrit a gîndit natura în mod determinist, recunoscînd legitatea obiectivă. În concepţia lui Democrit, sufletul era şi el material, fiind format din atomi mai mici, mai fini, sferici şi foarte mobili. Ieşirea acestora din trup aduce moartea. El era ateu, în concepţia lui negăsindu-şi loc ideea de divinitate : Gîndirea lui, materialistă şi ateistă, a exercitat o mare influenţă asupra lui **Epicur** ((341—270), mai tîrziu, în gîndirea filozofică a Romei antice, asupra lui **Lucreţiu** (99—55), ca şi asupra unor filozofi şi oameni de ştiinţă din timpurile moderne.

În aceeaşi etapă de dezvoltare a gîndirii filozofice greceşti, idealismul a fost reprezentat de şcoala pitagoriciană. **(Pitagora,** aprox. 580—500) sub forma **teoriei numerelor** (esenţa lucrurilor sînt numerele) şi de şcoala eleată **(Xenofon,** aprox. 565—473) **Permenide** (sec. VI—V), **Zenon** (sec. V), după care existenţa în esenţa ei ar fi o sferă unică, omogenă, imobilă, veşnic aceeaşi. Permenide şi Zenon neagă existenţa mişcării şi a multiplicităţii, adică a lucrurilor individuale.

Între şcolile materialiste şi idealiste a fost o accentuată luptă de idei. Democrit a fost în Atena, a frecventat cercul socratic, dar nu a acceptat nimic din idealismul acestui cerc filozofic. Platon, la rîndul său, nu-l pomeneşte nicăieri în vasta lui operă scrisă. Faptul e oarecum explicabil : pentru Democrit, **materia** era totul, pentru Platon, ea nu era **nimic.**

Cu **sofiştii** (sec. al V-lea î.e.n.) şi Socrate (469—399) centrul preocupărilor filozofice se îndreaptă spre om, filozofia devine astfel preponderent antropologică. Sofiştii fac să se amplifice cunoştinţele ştiinţifice şi tehnice şi caută să le răspîndească în cercuri cît mai largi. Cei mai mari sofişti au fost : **Protagora, Gorgias, Hipias** şi **Prodicos.** În general, sofiştii sînt materialişti, iar unii dintre ei, atei. Protagora, de exemplu, se fereşte să se pronunţe cu privire la existenţa zeilor, declarînd că **nu ştie nici dacă ei există, nici dacă nu există.** Rolul sofiştilor a fost mare în viaţa culturală, instructiv-educativă, ştiinţifică şi politică din Grecia.

Socrate (469—399 î.e.n.) a fost o remarcabilă personalitate a vieţii filozofice din Atena. Preocupările sale erau mai ales de ordin moral, educativ şi politic. Potrivit concepţiei lui Socrate, esenţa lumii şi scopul vieţii umane este **binele.** Cunoştinţele sînt înnăscute, trebuind doar să fie scoase la lumina conştiinţei printr-o metodă adecvată : **dialogul.** Considera că este suficient să ştii ce este binele, ca să-l şi practici. Recomanda virtutea, temperanţa, curajul, dreptatea. Din punct de vedere politic a afirmat idei potrivnice democraţiei. Din cauza atitudinii lui politice şi a unei liberalităţi în comportarea civică şi în practicile religioase a fost judecat şi condamnat la moarte, situaţie în care s-a comportat cu un curaj şi o demnitate impresionantă.

În etapa clasică întîlnim pe cei mai proeminenţi gînditori greci, **Platon** (427—347) şi **Aristotel** (384—322). Platon, filozof idealist, vedea adevărata realitate ca o lume a ideilor, lume existentă în afara ideilor la care se ajunge prin gîndire şi în afara lucrurilor şi fenomenelor naturii. Lumea ideilor este plasată în afara timpului şi spaţiului, ea stă la baza naturii şi omului. Lumea naturală se prezintă doar ca o simplă copie a ideilor, a acestor esenţe ultime, perfecte, primordiale.

Prin întreaga lui filozofie, Platon se dovedeşte un reprezentant al ideologiei aristocraţiei sclavagiste.

Aristotel este exponentul păturilor mijlocii, **este** mai democrat, sprijină însă şi el orînduirea sclavagistă, socotindu-i pe sclavi unelte însufleţite, unelte cu chip de om. Aristotel, acest „Alexandru Macedon al filozofiei", cum l-a denumit Marx, a combătut teoria platoniciană a Ideilor, ca şi alte teorii din domeniul politicii sau esteticii ale fostului său dascăl, spunînd : **„Prieten mi-e Platon, dar mai mare prieten îmi este adevărul".**

În propria sa concepţie şi în clară opoziţie cu Platon, Aristotel arată că esenţa lucrurilor nu există în afara lor, ci în ele, ca un element activ intern pe care-l numeşte formă. Dar concepţia lui oscilează între materialism şi idealism. Lucrurile şi fiinţele sînt compuse din materie şi formă. Materia e o virtualitate, iar forma e imaterială. Materia, ca virtualitate (posibilitate) tinde să se realizeze, să se „actualizeze". De aici, mişcarea universală care urmăreşte o unificare a formei şi materiei. În cele din urmă însă introduce în concepţia lui şi ideea de divinitate, ca gîndire pură.

Platon şi Aristotel s-au ocupat de multiple ramuri ale filozofiei şi ştiinţei : ontologia, gnoseologia, logica (Aristotel e întemeietorul acestei ştiinţe), etica, psihologia, politica, estetica. În şcoala lui Aristotel („Lyceul") s-a acordat o mare atenţie cercetării în domeniul ştiinţelor naturii, în special al biologiei, întemeind prima bibliotecă, primul muzeu şi poate prima grădină zoologică din lume. În teoria cunoaşterii, spre deosebire, de Platon, Aristotel preţuia datele simţurilor. Gîndirea lui are multe elemente dialectice. Engels observa că el a cercetat formele esenţiale ale gîndirii dialectice.

De la aceşti doi gînditori ne-au rămas numeroase scrieri, fie fragmentare, fie întregi. Unele dintre ele au fost traduse şi în limba română. Ne-a rămas cu deosebire întreaga operă a lui Platon scrisă în dialoguri de o mare frumuseţe literară. De asemenea, ne-a rămas aproape jumătate din opera lui Aristotel. În evul mediu, Platon şi Aristotel au fost cei mai cunoscuţi filozofi antici. Biserica, dominantă în cultura acelei epoci, căutînd să-i folosească, în elaborarea viziunii ei asupra lumii le-a denaturat în mare parte ideile.

Odată cu moartea lui Aristotel (322 î.e.n.) începe etapa elenistă a culturii Greciei antice, care durează pînă în preajma erei noastre. Reflectînd stările de lucruri dintr-o societate în declin, filozofia greacă acceptă influenţe mistice orientale, cultivă îndeosebi logica, fizica, etica şi se

(Continuare în pag. a 3-a)

Proiect

Tematica de istorie anul şcolar 1974—1975

Noile proiecte de programe elaborate în cadrul Comisiei de specialişti în domeniul predării istoriei, cît şi prin consultarea altor cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală, pe baza indicaţiilor cuprinse în documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, au în vedere eliminarea repetărilor şi paralelismelor între cunoştinţele predate la diferite nivele ale şcolii, rezolvarea problemelor ridicate de cerinţa etapizării acestor cunoştinţe pe cicluri şi forme de învăţămînt, o concepţie modernă de predare a istoriei.

În învăţămîntul de cultură generală (cl. V—VIII) se propune ca predarea istoriei să se desfăşoare în succesiunea actuală (istorie universală veche, medie, modernă şi contemporană, istoria României). Programele păstrează structura cronologică actuală a organizării materiei şi totodată împărţirea ei pe unităţi de predare restrînse, avîndu-se în vedere în primul rînd criteriul accesibilităţii.

În licee, proiectele de programe cuprind istoria omenirii în cele cinci orînduiri sociale cunoscute, precum şi istoria patriei şi poporului nostru, căutînd să satisfacă cerinţa modernizării învăţămîntului istoriei prin accentuarea problematizării sale, ducînd astfel la stimularea gîndirii, a capacităţii de judecată a elevilor. În acest sens se observă :

a) locul mai larg acordat expunerii creaţiilor materiale şi spirituale ale omenirii (tehnică, ştiinţă, arte, instituţii, concepţii înaintate, literatură etc.), precum şi a modului ei concret de viaţă (locuinţe şi aşezări, urbanistică, îmbrăcăminte, moravuri, viaţă cotidiană etc.) ;

b) organizarea predării pe baza acestor categorii ale creaţiei umane nu va însemna desigur neglijarea instituţiilor şi personalităţile principale ale istoriei, precum şi cronologia de bază ;

c) tratarea pe probleme mari, pe categorii de fapte cu adînci repercusiuni în dezvoltarea istoriei, accentul fiind pus pe analiza ştiinţifică a cauzelor şi a consecinţelor marilor fenomene sociale, politice, economice, spirituale, va contribui la formarea unei temeinice concepţii despre unitatea istoriei umane, în decursul veacurilor. Formele particulare, amănuntele vor fi folosite numai în măsura în care ilustrează sau ajută la definirea unui fenomen, la clarificarea unui eveniment şi ilustrarea unei personalităţi.

Tematica de istorie universală antică pentru învăţămîntul de cultură generală, anul şcolar 1974-1975

I. Introducere
II. Orînduirea comunei primitive
III. Orientul Antic —

ORÎNDUIREA SCLAVAGISTĂ

1. Egiptul antic
2. Mesopotamia antică
3. Fenicia
4. Palestina antică
5. Persia antică
6. India şi China antică
7. Lecţie recapitulativă — Dezvoltarea culturii în statele Orientului antic.

IV. **GRECIA ANTICĂ**

1. Trecerea de la orînduirea comunei primitive la sclavagismul clasic în Grecia.
2. Formarea şi dezvoltarea principalelor state greceşti antice: Sparta şi Atena.
3. Războaiele cu perşii : Grecia după războiul peloponeziac.
4. Dezvoltarea culturii în Grecia antică.
5. Epoca elenistică.
6. Lecţia recapitulativă — Dezvoltarea politică a societăţii greceşti ; democraţia sclavagistă un progres faţă de despotismul oriental.

V. **DACIA**

VI. **ROMA ANTICĂ**

1. Italia preromană şi vechii ei locuitori.
2. Formarea statului roman.
3. Marile cuceriri romane.
4. Decăderea Republicii sclavagiste romane.
5. Formarea şi dezvoltarea Imperiului roman.
6. Descompunerea orînduirii sclavagiste.
7. Cultura Romei antice.
8. Dacia în timpul stăpînirii romane.
9. Lecţia recapitulativă — Evoluţia statului sclavagist roman : regalitate, republică, imperiu.

Tematica de istorie universală medie pentru învăţămîntul de cultură generală, anul şcolar 1974 — 1975

I **Formarea orînduirii feudale (sec. V—XI).**

1. Popoarele migratoare
2. Statul franc
3. Imperiul bizantin în sec. V—XI.
4. Rusia Kieveană
5. Ţara noastră în timpul migraţiei popoarelor
6. Statul feudal arab
7. Societatea feudală

II. **Dezvoltarea orînduirii feudale (sec. XII—XV).**

1. Dezvoltarea oraşelor feudale şi a comerţului
2. Cruciadele
3. Formarea statelor feudale centralizate în Europa apuseană.

A. Franţa şi Anglia pînă în sec. XIV.
B. Războiul de o sută de ani şi războaiele populare din Franţa şi Anglia.
C. Franţa şi Anglia după războiul de o sută de ani.
D. Spania pînă în secolul al XV-lea.

4. Statele feudale din centrul Europei

A. Germania şi Italia în secolele XII—XV.
B. Cehia în secolele XII—XV.
C. Ungaria în secolele XII—XVI

5. Polonia în secolele XII—XV; năvălirea mongolilor în Europa.
6. Formarea Marelui Cnezat al Moscovei, sec. XII—XV.
7. Statele feudale din sud-estul Europei în secolele XII—XV.

A. Bulgaria, Serbia şi Imperiul otoman în sec. XII—XV.
B. Ţările române în sec. XII—XV

8. India în evul mediu
9. China în evul mediu
10. Cultura medievală

III. **Descompunerea feudalismu-**

(Contiunare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

lui şi formarea relaţiilor capitaliste (sec. XVI—XVII).

1. Marile descoperiri geografice
2. Renaşterea
3. Reforma şi războiul ţărănesc din Germania
4. Anglia şi Franţa în sec. XVI—XVII.
5. Revoluţia burgheză din Ţările de Jos.
6. Rusia în sec. XVI—XVII.
7. Ţările române în sec. XVI—XVII.
8. Războiul de treizeci de ani.

Teme de recapitulare

1. Marile mişcări sociale din sec. XII—XV
2. Centralizare şi fărîmiţare politică în feudalismul dezvoltat.
3. Cauzele şi urmările descompunerii orînduirii feudale.

Tematica de istorie universală modernă şi contemporană pentru învăţămîntul de cultură generală, anul şcolar 1974 — 1975

I. Dezvoltarea lumii de la revoluţia burgheză din Anglia pînă la revoluţia burgheză din Franţa

1. Revoluţia burgheză din Anglia.
2. Statele feudale din Europa apuseană şi centrală în a doua jumătate a sec. al XVII-lea şi în sec. al XVIII-lea.
3. Statele feudale din răsăritul şi sud-estul Europei în a doua jumătate a sec. al XVII-lea şi în sec. al XVIII-lea.
4. Formarea Statelor Unite ale Americii
5. Caracteristicile dezvoltării societăţii omeneşti în perioada de formare a orînduirii capitaliste.

II. Dezvoltarea lumii de la revoluţia burgheză din Franţa pînă la Comuna din Paris

1. Revoluţia burgheză din Franţa
2. Franţa între anii 1794—1815.
3. Mişcări revoluţionare între anii 1815—1830.
4. Franţa între anii 1815—1848.
5. Anglia între anii 1815—1848.
6. Revoluţia din 1848—1849 în Europa.
7. Anul revoluţionar 1848 în Europa (lecţie de recapitulare).
8. Formarea statelor naţionale în Europa: România, Italia, Germania.
9. Statele Unite ale Americii între 1787—1865.
10. Formarea statelor naţionale în America Latină
11. Dezvoltarea tehnicii şi culturii universale în sec. XVIII şi XIX.
12. Lupta de eliberare naţională şi formarea statelor naţionale (lecţie de recapitulare).

III. Dezvoltarea lumii de la Comuna din Paris pînă la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie

1. Comuna din Paris
2. Germania la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
3. Anglia şi Franţa la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
4. Rusia la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
5. România la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
6. Statele balcanice la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
7. Statele Unite ale Americii la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
8. Ţările din Orientul îndepărtat în sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea.
9. Politica externă a principalelor state capitaliste la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul sec. al XX-lea. (lecţie de recapitulare).

IV. Dezvoltarea lumii de la primul război mondial şi Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie pînă la cel de al doilea război mondial.

1. Primul război mondial.
2. Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie.
3. Avîntul revoluţionar al mişcării muncitoreşti internaţionale.
4. U.R.S.S. pe drumul construirii socialismului.
5. Statele capitaliste în perioada dintre cele două războaie mondiale.
6. România în perioada dintre cele două războaie mondiale.

V. Situaţia lumii în timpul celui de al doilea război mondial.

1. Al doilea război mondial între anii 1939—1941.
2. Al doilea război mondial între anii 1941—1945.

VI. Dezvoltarea lumii după cel de al doilea război mondial.

1. Situaţia internaţională după cel de al doilea război mondial.
2. România după cel de al doilea război mondial.
3. Ţările capitaliste după cel de al doilea război mondial.
4. Ţările socialiste după cel de al doilea război mondial.
5. Progresele culturii — epoca contemporană.
6. Probleme fundamentale ale lumii contemporane (lecţie de recapitulare).

În suplimentul de Ştiinţe sociale din 6 octombrie a.c. (nr. 112) vom publica proiectul tematicii de Istoria României pentru învăţămîntul de cultură generală, anul şcolar 1974—1975, cel al tematicii de istorie universală pentru învăţămîntul liceal, anul şcolar 1974—1975, precum şi cel al tematicii de Istoria României pentru învăţămîntul liceal, anul şcolar 1974—1975.

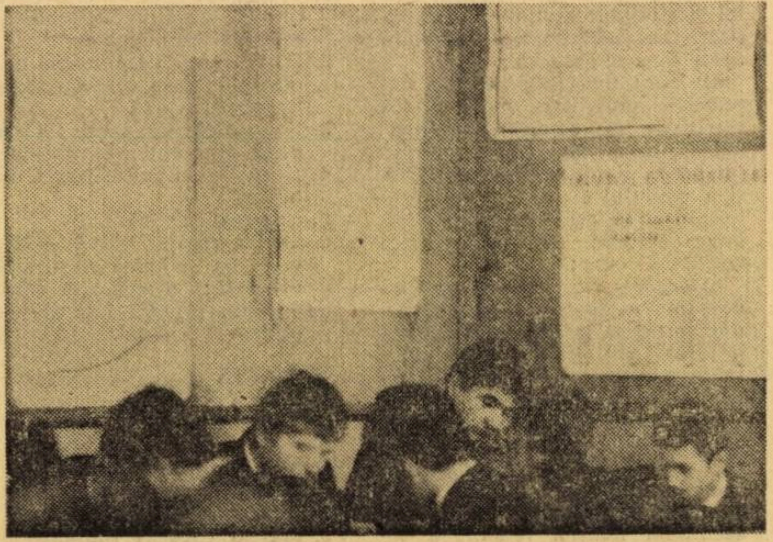

TRIBUNA ŞCOLII
Nr. 111
29 septembrie 1973

Ştiinţe sociale

CONSULTAŢII ● RECOMANDĂRI METODICE ● DEZBATERI ● ÎNVĂŢĂMÎNTUL IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Amintim profesorilor care predau filozofia că în suplimentul de Ştiinţe sociale din nr. 109 al revistei noastre, am publicat primele trei lecţii din manualul de filozofie pentru anul III. În numărul acesta continuăm publicarea lecţiilor 4, 5 şi 6. Pînă la difuzarea în şcoli a manualului, profesorii de filozofie vor găsi în suplimentul de Ştiinţe sociale toate lecţiile prevăzute în programă.

FILOZOFIA ÎN ANTICHITATE

LECŢIA 4

Filozofia a apărut în societatea sclavagistă antică, la popoarele din Mesopotamia, China, India şi Grecia.

1. Filozofia în Orientul antic

Mulţi istorici burghezi au susţinut că filozofia s-ar fi născut în Grecia, că popoarele orientale şi extrem-orientale n-ar fi avut o adevărată filozofie şi că, în general, nici n-ar fi fost capabile de o gîndire înaltă. Adevărul este altul. Popoarele orientale au avut adevărate sisteme de gîndire filozofică cu mult înainte de a fi apărut primele concepţii filozofice în Grecia antică. Materialismul şi idealismul s-au înfruntat puternic în China, India, Mesopotamia, Egipt. Pe lîngă acumularea de observaţii şi cunoştinţe ştiinţifice în domeniul astronomiei, al matematicii şi medicinii au existat la aceste popoare şi gînditori de seamă care au elaborat adevărate şcoli filozofice care şi-au pus întrebări cu privire la viaţă, la comportarea omului, la virtute, fericire etc. Unele dintre soluţiile teoretice şi practice sînt îmbinate însă, cum era şi firesc, în acea perioadă de superstiţii şi misticism.

Gînditorii Greciei antice au cunoscut realizările popoarelor orientale în domeniul ştiinţei şi al filozofiei şi este sigur că au preluat şi prelucrat, într-un mod original, multe dintre ele. Pentru a vedea cît de mare a fost la început influenţa filozofiei orientale asupra celei greceşti, este destul să amintim că egiptenii şi mesopotamienii au fost aceia care au afirmat, înainte de primul filozof grec, Tales, că lumea provine dintr-o apă primordială şi că este foarte probabil ca filozoful grec să fi preluat această idee de la ei.

2. Începuturile filozofării în Grecia antică.

Dezvoltarea societăţii, a civilizaţiei şi a nivelului economic în Grecia antică a făcut să apară mai imperios, în secolul al VII-lea î.e.n. necesitatea amplificării cunoştinţelor ştiinţifice, incluse în sfera filozofiei, pentru a putea supune şi folosi mai bine fenomenele naturii. Odată cu aceasta, gînditorii au simţit nevoia unei înţelegeri a lumii în ansamblul ei. Important este faptul că ei au afirmat caracterul material al lumii. Astfel, cele mai multe dintre concepţiile filozofice din prima etapă a gîndirii filozofice antice din Grecia au fost materialiste.

Această filozofie materialistă constituie expresia păturilor sociale în ascensiune, formate din negustori, meşteşugari, navigatori, care, deşi proprietari de sclavi, erau potrivnice vechii aristrocraţii, erau mai legate de procesul de producţie, erau mai interesate în promovarea cunoştinţelor ştiinţifice şi a filozofiei materialiste. Materialismul a fost concepţia care corespundea evoluţiei societăţii, progresului ei şi păturilor sociale în ascensiune.

3. Etapele dezvoltării gîndirii filozofice în Grecia antică.

Filozofia Greciei antice s-a dezvoltat timp de peste 1 000 de ani cam pînă la începutul secolului al VI-lea al erei noastre, dezvoltarea ei aflîndu-se permanent în dependenţă de aceea a societăţii, de condiţiile istorice, economice, culturale respective.

Filozofia Greciei antice cuprinde mai multe etape, avînd caracteristici relativ aparte.

În etapa **cosmologică** se formulează întrebarea cu privire la substanţa din care provine şi e constituită lumea şi care stă permanent la baza tuturor celorlalte fenomene supuse apariţiei şi dispariţiei. Desigur, răspunsurile date sînt diverse şi de cele mai multe ori naive. În şcoala din Milet, **Tales** (aprox. 624—547), primul filozof european, susţinea că substanţa tuturor lucrurilor este **apa**, **Anaximandru** (aprox. 610—546) considera că este **materia infinită (apeiron)**, iar

(Continuare în pag. a 2-a)

(Urmare din pag. a 3-a)

îndoială şi care se cere să fie doar interpretat şi apărat.

2. Caracteristicile filozofiei medievale.

Filozofia medievală are cîteva caracteristici generale şi fundamentale“

Ideologia dominantă în evul mediu este cea religioasă. Teologia are supremaţia în domeniul spiritual şi cultural ; biserica, puternic organizată şi bogată, domină, ca forţă preponderentă, pe plan social şi politic, unde dogmele sale aveau caracter de axiome şi de legi. Şcolile, cultura în general erau în mîna bisericii, a cărei putere se extindea mult, uneori decisiv, în toate domeniile vieţii sociale.

Filozofia nu mai constituie acum un efort de liberă şi obiectivă cunoaştere, ci un instrument teoretic de apărare a adevărurilor „revelate“ ale credinţei. De aceea, ea şi devine acum, după cum s-a spus, „servitoarea teologiei“.

În perioada medievală este cultivată în mod excesiv logica „dialectica“, în accepţia ei de artă a discuţiei, arta de a raţiona. Rostul folosirii acestei „dialectici“ nu este acela de a descoperi adevăruri, ci de a dezvălui contraziceri în raţionamentele adversarului, de a învinge în dispute. De aici şi caracterul ei de multe ori formalist şi sofistic. Nu este însă mai puţin adevărat, că logica, produs eminamente raţional, a intrat uneori în contradicţie şi în conflict cu misiunea ingrată pe care i-o impuneau cerinţele teologiei. Prin sine însăşi, logica tinde la adevăr şi la argumentarea lui reală, dar teologia avea adevărul „dat“ iar argumentarea urma să fie doar o străduinţă de a răsturna tezele opuse acestor „daturi“, acestor dogme, oricare ar fi fost de fapt valoarea lor. Bineînţeles, raţiunea nu putea totdeauna să accepte o asemenea utilizare. De multe ori ea a provocat răzvrătiri teoretice de răsunet, a generat „erezii“, adică abateri de la linia „credinţei“, a contribuit astfel la subminarea autorităţii dogmelor ce se voiau suverane şi despotice.

Este adevărat, că în evul mediu, filozofia a fost servanta teologiei„ dar ea nu a fost întotdeauna o servantă fidelă. Au existat în această perioadă mari gînditori, unii dintre ei de o serioasă cultură, care au contribuit la amplificarea curentului de înlocuire a iraţionalului prin raţional, de renunţare la dogme şi de promovare a cugetării libere.

3. Gînditori medievali reprezentativi

Dintre gînditorii patristici mai proeminenţi menţionăm pe **Tertulian** (155-222), autorul faimoasei formule iraţionalist-mistice „Cred, pentru că **e absurd**“ şi **Augustin** (354-430).

Dintre gînditorii scolastici este de remarcat mai întîi **Scot Erigen** (810-877), apoi dintre mulţii oameni de ştiinţă şi filozofi arabi, **Avicenna** (sec. X-XI) şi **Averroes din Cordoba** (1126-1198), cel mai mare dintre aristotelicienii arabi. Arabii au dat străluciţii oameni de ştiinţă pentru vremea lor, în multe ramuri ale disciplinelor teoretice şi practice.

Din perioada scolasticii medievale este de reţinut numele lui **Anselm de Canterbury** (1033-1109) în legătură cu importanta problemă a luptei dintre **realism** şi **nominalism**, sub care, de fapt, se manifestă în gîndirea medievală confruntarea dintre materialism şi idealism. Realiştii reluau vechea poziţie idealistă a lui Platon, potrivit căreia ideile ar exista ca realităţi concrete alături de lucrurile pe care le reprezintă ; nominaliştii, în schimb, declarau că noţiunile (ideile) sînt simple nume ale lucrurilor şi ca atare nu au o existenţă independentă de ele.

Dar, între nominalismul extrem care formulează teza că mai întîi există lucrurile individuale şi apoi se formează noţiunile generale şi realismul extrem, care susţine că esenţa generală există înaintea lucrurilor individuale, s-a enunţat şi o a treia doctrină sintetizată în constatarea că esenţa generală nu există nici **înainte**, nici **după** lucrurile individuale, ci **în ele.** Este **conceptualismul** lui **Abélard** (1079-1142), unul dintre cei mai de seamă gînditori ai scolasticii, condamnat ca eretic, pus să-şi ardă singur scrierile, iar mai apoi, fiindcă persistase în ideile lui, aruncat în lanţuri.

Toma d' Aquino (1225-1274) este cel mai faimos teolog scolastic. Călugăr dominican, el se remarcă prin studierea lui Aristotel în original şi prin anumite lucrări despre acest filozof grec. Scrierea sa principală este intitulată **Summa theologiae** (Suma teologică), un tratat în care a vrut să cuprindă totalitatea problemelor teologice şi, mai mult, să elaboreze o enciclopedie a gîndirii dominante. Interesul lui Toma se îndreaptă şi spre probleme politice, juridice, economice, etice etc.

Toma consideră filozofia inferioară teologiei, că ea trebuie să se afle în serviciul acesteia ; prima şi principala sarcină a filozofiei ar fi demonstrarea existenţei lui Dumnezeu. Raţiunea e subordonată credinţei care primeşte adevărurile, pe cînd menirea ei se reduce la a le demonstra sau apăra.

Ca teolog, Toma afirmă că lumea ar fi creaţia divinităţii, din care cauză ea şi este cea mai bună dintre lumile posibile.

În concepţia sa asupra universului, Toma rămăsese la vechea teză geocentrică ; Pămîntul e centrul lumii, în jurul lui se rotesc, fixate pe sfere separate, Soarele, Luna şi cinci planete ; sfera stelelor (a opta) e hotarul lumii, dincolo de ea se află Dumnezeu.

Pe planul ideilor social-politice, Toma are convingerea că puterea absolută în lume trebuie să revină bisericii, că Papa este mai presus decît orice împărat, că biserica este deasupra statului.

Dar, filozofia evului mediu nu a făcut peste tot act de absolută supunere faţă de biserică şi teologie, ci a tins, prin mulţi gînditori ai săi, mai lucizi şi curajoşi, spre o cugetare mai liberă, neîngrădită de dogme. Raţiunea nu a acceptat fără protest rolul de **servantă a credinţei.** Însuşi conceptul de divinitate e supus analizei critice şi i se dezvăluie absurdităţile. Se simte tot mai mult, încă din vremea lui Toma d' Aquino, o puternică aspiraţie a raţiunii şi filozofiei spre autonomie şi libertate.

În acest sens au acţionat ideile unor gînditori ca **Duns Scot** (1270-1308) care declară imposibilă din punct de vedere ştiinţific demonstrarea veşniciei sufletului şi chiar a existenţei lui Dumnezeu. Au acţionat de asemenea curentele eretice. Aşa--numiţii „catari“, de pildă (purii), acceptau şi pe diavol drept coautor al lumii, alături de Dumnezeu, iar instituţia bisericii o considerau ca izvorînd din principiul răului care e dominant în lume.

4.Declinul scolasticii

Datorită unui reviriment în domeniul culturii materiale şi spirituale, **a început să progreseze ştiinţa —** nouă şi mare primejdie pentru teologie. Dezvoltarea economiei orăşeneşti, a industriei şi comerţului stimulează interesul pentru tehnică şi pentru ştiinţele naturii, declanşînd în aceste domenii, ca şi în

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

cel filozofic, o vizibilă tendinţă progresistă, la nivelul vremii Figura reprezentativă a noului curent îndreptat spre ştiinţă este marele gînditor **Roger Bacon** (1214-1294), teolog şi el, dar care, ca intelectual, este interesat de matematici, de cercetarea naturii, de ştiinţa experimentală pe care o numeşte „împărăteasa ştiinţelor“. În plin secol al XIII-lea întîlnim şi poziţii materialiste destul de clare, cum este cea a olandezului **Siger de Brabant** (1235-1281), ucis în închisorile Inchiziţiei. El vorbeşte de eternitatea lumii materiale şi de caracterul muritor al sufletului.

Cu cît declinul scolasticii se accentuează, cu atît mai mult gîndirea liberă porneşte la ofensivă, ideile ei devenind mai cutezătoare.

Devin tot mai frecvente afirmaţiile că despre Dumnezeu nu putem şti nimic, nu putem şti nici măcar dacă el există sau nu, că dacă Dumnezeu este creatorul lumii şi al omului, atunci şi răul din lume, păcatul chiar, trebuie puse pe seama lui. Gîndirea liberă cere tot mai mult să se renunţe la autoritatea cărţilor şi să se treacă la cercetarea naturii şi istoriei, la descrierea şi explicarea fenomenelor lor. Toate aceste idei fac parte din atmosfera ideologică pregătitoare a noii etape care este **Renaşterea.**

Lectură

A se remarca în următorul text panteismul lui Erigène :

„Cînd ni se spune că Dumnezeu face totul, trebuie să înţelegem că Dumnezeu e în totul, că el este esenţa substanţială a tuturor lucrurilor. De fapt, el singur posedă în el însuşi condiţiile adevărate ale fiinţei, şi singur el este în el însuşi tot ce există în sînul lucrurilor cărora pe bună dreptate li se atribuie existenţa. Nimic din ceea ce este nu există într-adevăr prin sine însuşi ; dar Dumnezeu singur, care singurul există într-adevăr prin sine însuşi împărţindu-se între toate lururile, le comunică astfel tot ce corespunde în ele la adevărata noţiune de fiinţă“.

Scot Erigène, cf. A. Fouillée. Extraits des grands philosophes, Paris, Librairie Delagrave, sixième édition).

„Viitorul va şti ceea ce încă nu ştim şi se va mira că noi am ignorat ceea ce el ştie. Nimic nu e adesăvîrşit în invenţiile umane, şi nimeni nu are ultimul cuvînt. Cu cît oamenii sînt mai recent veniţi în lume, cu atît mai extinse sînt luminile lor, pentru că, ultimi moştenitori ai generaţiilor trecute, ei intră în posesia tuturor acelor bunuri pe care munca secolelor le-a acumulat pentru ei...“ (De remarcat aici spiritul progresist al gînditorului şi acel „nimeni nu are ultimul cuvînt“ enunţat în plin secol al XIII-lea) (Roger Bacon, cf. A. Fouillée, op. cit. p. 156-157).

Intrebări :

1. Prezentaţi etapele şi caracteristicile principale ale filozofiei medievale.
2. Care este poziţia realismului, nominalismului şi conceptualismului în problema raportului dintre lucruri şi noţiuni ?
3. Numiţi cîţiva gînditori medievali. În ce constă concepţia lor filozofică ?
4. Declinul scolasticii ; cauzele acestui declin ?

FILOZOFIA RENAŞTERII

LECŢIA 6

1. Caracterizare generală

Perioada culturii europene numită Renaştere îşi are începuturile în secolul al XIV-lea, continuîndu-se în secolele al XV-lea şi al XVI-lea. Cauzele care i-au determinat apariţia trebuie căutate în schimbările ce au avut loc în baza materială a societăţii : dezvoltarea în continuare a forţelor de producţie, intensificarea şi extinderea comerţului, apariţia şi afirmarea noii clase sociale, burghezia. Vechea orînduire socială, feudalismul, este în destrămare şi locul ei începe a fi luat de relaţiile burgheze. Burghezia milita în acea vreme pentru progresul economico-social şi se dovedea o tot mai temută adversară a feudalismului.

Renaşterea a impulsionat dezvoltarea ştiinţelor, artei, a fost inovatoare, a dat creaţii excepţionale în multe domenii de activitate umană, dezlănţuind colosale energii umane, exprimate prin titani ai cugetării, creaţiei şi inventivităţii.

Renaşterea a scos ştiinţa şi filozofia de sub tutela opresoare a teologiei, a afirmat şi cultivat independenţa de gîndire şi de acţiune contribuind la modificarea vechilor concepţii despre lume, a scos gîndirea din îngrădirile dogmatice abstracte şi a îndreptat-o spre om, spre natură şi tehnică. De aici a rezultat o înflorire a ştiinţelor naturii nemaiîntîlnită pînă atunci şi o nouă concepţie despre om, concretizată prin ceea ce s-a numit **umanismul Renaşterii** : nu un umanism contemplativ, ci unul activ, legat de practică, tehnică, de dorinţa de a descoperi şi inventa în folosul omului.

Una din cele mai valoroase teorii ştiinţifice care, prin implicaţiile ei filozofice, a răsturnat concepţia veche despre lume şi om a fost **heliocentrismul**, creat de **Copernic** (1473—1543), preluat şi dezvoltat ulterior de **Kepler** (1571—1630), **Bruno** (1548—1600), **Galilei** (1564—1642) şi combătut vehement de către teologii ignoranţi rămaşi încă multă vreme adepţi ai geocentrismului.

2. Filozofia Renaşterii

Iniţiatorul filozofiei renascentiste este **Nicolaus Cusanus**, gînditor erudit, cu întinse cunoştinţe în domeniul matematicii. A scris numeroase lucrări. În **Despre ignoranţă savantă** a emis idei îndrăzneţe, cum este aceea despre infinitatea şi unitatea structurală a Universului, sau aceea că lumea sublunară nu este inferioară celei cereşti. În aceeaşi lucrare el se dovedeşte susţinător al **panteismului**, concepţie potrivit căreia Dumnezeu şi natura sînt identice, concepţie pe care biserica nu putea s-o admită. În domeniul gnoseologiei (teoriei cunoaşterii), Cusanus acordă mai multă importanţă ratiunii decît simţurilor.

Renaşterea a cunoscut două şcoli filozofice care profesau concepţii diferite, dar care se

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

opuneau deopotrivă spiritului dogmatic al filozofiei medievale și cultivau libertatea spirituală. Acestea au fost: **Academia din Florența**, de factură neoplatonică, reprezentată de **Marsilio Ficino** (1433—1499) și de **Pico della Mirandola** (1463—1494); **Școala din Padova**, care cultiva filozofia aristotelică autentică, bazată pe cunoașterea lucrărilor originale și pe o interpretare obiectivă. Reprezentantul cel mai de seamă al acestei școli a fost **Pietro Pomponazzi** (1462—1525).

Leonardo da Vinci (1452—1519). Cu o puternică înclinație spre cercetări științifice și cu mari posibilități de inventivitate tehnică, Leonardo da Vinci se sprijină în concepțiile sale mai ales pe observație și experiență. Se desprinde de explicațiile supranaturale predominante în evul mediu; nu pune mare preț pe abstracții ca atare, ci se adresează cunoașterii nemijlocite a naturii. Formalismului logic medieval el îi opune certitudinea cunoașterii prin simțuri, prin experiență care, cum spune el, „nu se înșeală niciodată". Leonardo da Vinci formulează și cîteva reguli menite a contribui la o mai bună întrebuințare a experienței și la verificarea ei.

Leonardo a combătut dogmatismul și autoritatea, pilonii principali ai mentalității medievale. El arăta că marele învățător al oamenilor este natura, nu autoritatea celor spuse în cărți. Aceasta nu înseamnă că nu a acordat importanță teoriei, considera însă că ea trebuie să se sprijine pe practică.

Giordano Bruno (1548—1600). Figura filozofică cea mai reprezentativă a Renașterii este Giordano Bruno. A fost ars pe rug la Roma, în ziua de 17 februarie 1600, pentru că s-a opus în mod categoric scolasticii dogmatice și a manifestat intransigență în fața Inchiziției. A atacat ideea potrivit căreia în domeniul științelor Aristotel ar fi spus totul și că nu ar mai fi cazul să fie depășit prin noi cercetări.

În lucrările sale **Despre cauză, principiu și unitate** și **Despre infinit, univers și lume**, Bruno emite o nouă teorie asupra lumii opusă celei oficiale, admisă de Biserică, și alcătuită încă de mult de Toma d'Aquino și Albertus Magnus.

Ideile lui Bruno sînt profund inovatoare. Pe scurt, el susține că universul este infinit, există prin sine și își are cauza în sine; Dumnezeu este imanent universului, naturii, al cărei suflet este. Prin aceste poziții, filozoful răstoarnă fundamentele viziunii teologice despre lume, viziune care nu admite panteismul și își închipuie divinitatea ca transcendentă, adică existînd dincolo de lumea reală și cunoscută. Bruno concepe substanța naturii ca fiind materială și unică, ajungînd să excludă ideea de creație divină. Trece această putere asupra naturii însăși, pe care o consideră însuflețită și o divinizează. Enunțînd infinitatea universului, Bruno a extins concepția heliocentrică a lui Copernic pe care o acceptase.

În problema cunoașterii el a preluat teza lui Cusanus, după care procesul cognitiv s-ar efectua pe o cale treptată, prin simțuri, rațiune, intelect și suflet. Și, cum după el universul era infinit, Bruno deduce în mod just că și cunoașterea trebuie să fie infinită.

Galileo Galilei (1564—1641) a excelat mai ales în domeniul matematicii, fizicii, mecanicii, astronomiei etc. A fost adeptul teoriei coperniciene despre sistemul solar și a avut o concepție mecanicistă despre întregul univers, care, pentru el, era un uriaș mecanism cu structură matematică. De aceea considera că universul nu poate fi descifrat decît aplicîndu-i-se limbajul matematic.

Pentru ideile sale înnoitoare, pentru ostilitatea dovedită față de gîndirea dogmatică antiștiințifică și vechile teorii despre lume, Galilei a suferit condamnarea și umilințele Inchiziției, care l-a urmărit fără cruțare și l-a umilit, silindu-l să-și retracteze afirmațiile.

Evidențierea valorii experienței în cunoaștere a constituit o contribuție importantă adusă de Galilei în știință și filozofie, iar materialismul său mecanicist a avut o mare influență asupra gîndirii filozofice a secolului al XVII-lea.

Intensificarea exploatării burgheze a maselor a dus în epoca Renașterii la mișcări revoluționare și la apariția primelor concepții socialist-utopice, aparținînd lui **Thomas Morus** și **Tommaso Campanella.**

Lectură

„Aceasta (Renașterea, n.n.) a fost cea mai mare răsturnare progresistă din cîte trăise omenirea pînă atunci, o epocă care avea nevoie de titani și care a creat titani, titani ca gîndire, pasiune și caracter, ca multilateralitate și ca erudiție. Oricum vor fi oamenii care au pus bazele dominației moderne a burgheziei, ei numai burghezi mărginiți nu au fost". (**Fr. Engels, Dialectica naturii. Introducere.** București, Editura de stat pentru literatură politică, 1954, p. 5)

„Lumea poate totul, produce totul, și infinita varietate a lucrurilor particulare nu constituie decît o singură și aceeași existență. A cunoaște această unitate este scopul oricărei filozofii, al oricărei cunoașteri a naturii". (**Giordano Bruno**, cf. A. Fouillée, op. cit, p. 177)

„Nevoia pe care o simțim de infinită perfecțiune nu este o reverie vană, un capriciu sau un lux al gîndirii; e o trebuință reală și permanentă, cea mai nobilă și cea mai legitimă dintre trebuințe". (**Giordano Bruno,** ibidem)

Întrebări

1. Caracterizați pe scurt perioada Renașterii.
2. Care sînt ideile filozofice mai importante ale lui Nicolaus Cusanus și Leonardo da Vinci.
3. Prezentați ideile filozofice ale lui Giordano Bruno și Galileo Galilei.

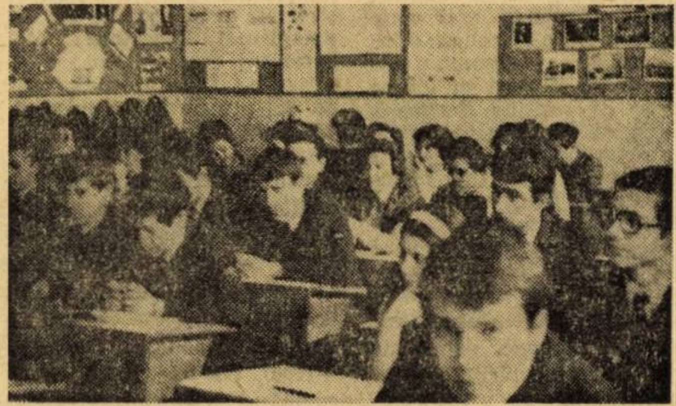

(Urmare din pag. a 2-a)

dispersează în diverse curente: **epicureismul**, ca materialism, ateism și morală a seninătății și curajului, **stoicismul**, ca morală a resemnării, **scepticismul** ca filozofie a îndoielii etc., ai căror reprezentanți și adepți invadează lumea romană.

În această lume, relativ nouă, lumea marelui imperiu roman, filozofia chiar dacă nu mai are bogăția și forța creației originale pe care a avut-o la greci, nu apune, nu se stinge. O strălucită continuare a ideilor lui Democrit și mai ales ale lui Epicur se asigură în această perioadă a gîndirii filozofice prin **Titus Lucrețius Carus** (98—55 î.e.n.) prin nemuritorul poem al acestuia intitulat „De rerum natura" **(Poemul naturii)**. În viziunea filozofică a acestuia, lumea e alcătuită din atomi și vid, în lume nimic nu se naște din nimic, totul se înlănțuie firesc și cauzal, sufletul e muritor, iar frica de moarte e absurdă etc. Confirmîndu-se aprecierea lui Ovidiu potrivit căreia „versurile sublimului Lucrețiu nu vor pieri decît odată cu pieirea lumii", ideile filozofice ale gînditorului latin, „împodobite cu dulcea miere a poeziei", cum remarca T. Vianu, au exercitat o influență recunoscută asupra dezvoltării filozofice ulterioare.

Gîndirea filozofică a Romei antice a adus și alte contribuții. Prin eforturile de traducere în limba latină a multor termeni, fundamentali ai limbii filozofice elene, gînditori ca **Cicero** (106—43 î.e.n.). **Seneca** (4 î.e.n. — 65 e.n.) și alți au întreținut gustul preocupărilor pentru filozofie în rezolvarea problemelor politice și juridice ale vremii și ale imperiului. În modul acesta, gîndirea Romei antice pregătește instrumentele terminologice cu care se va elabora filozofia medievală și o bună parte a filozofiei moderne.

Lectură

„Numai sclavajul a făcut posibilă diviziunea muncii între agricultură și industrie pe o scară mai mare și a creat astfel condițiile pentru înflorirea culturii lumii antice, pentru elenism. Fără sclavaj nu ar fi existat statul grec antic, nu ar fi existat arta și știința greacă; fără sclavaj nu ar fi existat nici Imperiul roman. Fără această bază pusă de Grecia și de Roma nu ar fi existat nici Europa modernă.

Nu trebuie să uităm niciodată că întreaga noastră dezvoltare economică, politică și intelectuală a avut drept premisă o orînduire în care sclavajul era tot atît de necesar pe cît era de unanim recunoscut. În acest sens, avem dreptul să spunem: „fără sclavajul antic nu ar fi existat nici socialismul modern". (F. Engels, Anti-Dühring, în: Marx—Engels, Opere, vol. 20, București, Editura politică, 1964, p. 175).

„Grecii au rămas de-a pururi descălii noștri...". (Marx—Engels, Scrieri din tinerețe, București, Editura politică, 1968, p. 207).

„Știința superioară mai liberă (știința filozofică), precum și arta noastră liberă, gustul pentru acestea și dragostea față de ele, noi știm că își au rădăcinile în viața elenă și știm că de aici și-au scos spiritul lor. Dacă ne-ar fi îngăduit să avem o dorință fierbinte, ar fi dorul de o astfel de țară, nostalgia unor asemenea stări"! (Hegel, Istoria filozofiei, vol. I, București, Editura Academiei, 1963 p. 138).

„Cel mai rău lucru către care poate fi educat tineretul este superficialitatea. Căci ea produce acele plăceri din care se naște răutatea" (fr. 178).

„Nu trebuie aleasă orice plăcere, ci numai aceea pentru bine și frumos" (fr. 207).

„În totul, frumoasă este măsura. Excesul și lipsa îmi displac". (fr.102).

„Dacă nu dorești mult, și puținul îți va părea mult, căci o dorință modestă face ca sărăcia să fie tot atît de puternică ca și bogăția" (fr. 284).

„Științele au rădăcini amare, însă fructele lor sînt dulci".

„Trei lucruri sînt necesare erudiției: talentul, practica și studiul". „Nu stă departe de nevinovăție cel ce și-a mărturisit păcatul". „Sărăcia duce lipsă de multe, lăcomia nesătulului, de toate". (Dumitru Isac, Aristotel, București, Editura tineretului, 1959, p. 177-180).

Întrebări

1. Prezentați pe scurt condițiile social-economice ale apariției filozofiei în Grecia antică.
2. Vorbiți despre materialismul și idealismul din etapa preclasică a filozofiei Greciei antice.
3. Ce aduc nou în filozofia greacă antică, sofiștii și Socrate?
4. În ce constă critica pe care o face Aristotel filozofiei lui Platon?
5. Caracterizați gîndirea filozofică din Roma antică.

FILOZOFIA ÎN EVUL MEDIU

LECȚIA 5

Căderea Imperiului roman de apus, în secolul al V-lea, marchează pentru Europa occidentală sfîrșitul formațiunii sociale sclavagiste și apariția celei feudale. Această trecere este însoțită de o cădere temporară a economiei și culturii, ceea ce a constituit teren favorabil pentru răspîndirea ideilor religioase și impunerea puterii bisericii.

1. Etapele filozofiei medievale

Perioada medievală din dezvoltarea filozofiei europene se împarte, de obicei, în **patristică și scolastică.** Patristica ar dăinui din primele secole ale erei noastre pînă prin secolul al VIII-lea, iar scolastică ar caracteriza filozofia secolelor IX-XIV. Dar aceste delimitări sînt relative, pentru că, în fond, trebuie să avem în vedere continuitatea gîndirii umane, faptul că ea nu are hiatusuri, ci numai cotituri, iar în curentul mare al acestui progres continuu, stagnările sau refluxurile sînt numai temporare. Așa s-a întîmplat și cu gîndirea medievală, care constituie un inel de legătură prin care trece curentul gîndirii antice, pentru a se revărsa mai apoi în epoca modernă, crescut și amplificat cu contribuții remarcabile în condiții sociale și istorice noi.

În patristică se contureză efortul puternic de definire a dogmelor, prin care se reintroduce un nou mod de a gîndi, prezent și în credințele primitive, acela de a **crede** în adevăr și nu de a-l cerceta și verifica rațional. Dogma cuprinde un adevăr „revelat" (comunicat omului de către divinitate) care nu mai este pus la

(Continuare în pag. a 4-a)

CIRCULAȚIA RUTIERĂ A ELEVILOR — TEMĂ DE EDUCAȚIE

interviu cu colonel VICTOR BEDA, șeful Direcției circulație din Inspectoratul general al miliției

Red. : Vă rugăm să ne înfățișați situația de la începutul anului 1973 a accidentelor de circulație rutieră în rîndul copiilor.

V. Beda : În primele opt luni, ale acestui an, accidentele de circulație în care au căzut victime copii pînă la vîrsta de 14 ani se mențin la nivel ridicat. Ele reprezintă, în perioada amintită, 30,6 % din totalul accidentelor în rîndul pietonilor. Ceea ce trebuie subliniat însă, sînt consecințele deosebit de grave : 40,5 % din copiii angajați în accidente și-au pierdut viața, 38,7 % au fost răniți grav — unii dintre ei rămînînd cu infirmități tot restul vieții — iar 20,8 % au suferit răniri ușoare.

Majoritatea covîrșitoare a acestor accidente au fost urmarea lipsei de supraveghere a copiilor preșcolari, a circulației incorecte și a necunoașterii pericolului străzii de către cei de vîrstă școlară. Copilul Bogdan Tănase din București, în vîrstă de cinci ani, a fost accidentat mortal, în ziua de 8 august a.c., pentru că nesupravegheat, a încercat să traverseze strada în fugă. Elevul Dragoș Georgescu, în vîrstă de nouă ani, și-a pierdut viața într-un accident, tot în București, pentru că nu s-a asigurat înainte de traversare ; a apărut din spatele unui tramvai, în fața unui autovehicul, atît de aproape, încît șoferul acestuia nu a mai putut să ia măsuri de evitare. Șirul exemplelor poate continua ; esențial însă este ca asemenea accidente să nu se mai producă. Ocrotirea copiilor împotriva accidentelor de circulație este un atribut al fiecărui părinte, al fiecărui educator, al fiecărui adult. Ca să-i ocrotim trebuie să-i supraveghem, să-i învățăm să circule corect, să-i educăm în spiritul respectului față de regulile de circulație.

Red. : Vă rugăm să ne prezentați cîteva dintre măsurile care au fost luate la începutul acestui an școlar pentru îmbunătățirea activității de educație rutieră a elevilor.

V. Beda : Pentru a preveni cu mai multă eficiență accidentele cu victime în rîndul elevilor, Direcția circulației din Inspectoratul general al miliției împreună cu direcția de resort din Ministerul Educației și Învățămîntului au luat măsuri ca, o dată cu deschiderea noului an școlar, să se intensifice acțiunile educative cu tematică rutieră desfășurate în școli. O primă măsură a fost reorganizarea întregii activități de educație rutieră a elevilor. Declanșarea acestei acțiuni a avut loc cu prilejul ședințelor cu directorii de școli, care s-au desfășurat în zilele premergătoare deschiderii noului an școlar la nivelul fiecărui județ. La aceste ședințe în urma analizei accidentelor de circulație în rîndul elevilor și a modului în care s-a desfășurat activitatea de educație rutieră în anul școlar precedent, s-au stabilit sarcinile ce revin cadrelor didactice pentru întărirea educației pe teme de circulație și măsurile ce trebuie să le ia directorii de școli în acest scop.

Pentru a veni în sprijinul învățătorilor și profesorilor, au fost realizate cinci modele de planșe didactice care redau, în imagini și texte, aproape întreaga tematică a lecțiilor de circulație cuprinse în manualele ce au fost eloborate cu doi ani în urmă Aceste planșe tipărite într-un tiraj de 100.000 exemplare, au început să fie difuzate în școli o dată cu începerea noului an de învățămînt.

Fiind vorba de materiale didactice, amintesc că în această vară a fost realizat încă un film de scurt metraj privind circulația rutieră a copiilor, iar direcția de resort din Ministerul Educației și Învățămîntului realizează în prezent un diapozitiv cu aceeași temă urmînd ca acesta să fie multiplicat într-un număr corespunzător de exemplare.

În scopul învățării practice a regulilor de circulație de către copii au fost date în folosință, tot în această vară, încă două parcuri—școală de circulație, la Craiova și Tg. Mureș. Prin grija organelor locale, asemenea parcuri — deosebit de utile prin condițiile optime de pregătire pe care le oferă — urmează să se amenajeze și în alte orașe mai mari din țară

Pentru îmbunătățirea activității de supraveghere a circulației copiilor s-a stabilit ca agenții de circulație să fie prezenți în preajma școlilor, la orele de începere și terminare a cursurilor. În același scop, organele de miliție în colaborare cu consiliile pionierești desfășoară, în prezent, o largă acțiune de instruire, activizare și extindere a patrulelor școlare de circulație.

După cum vedeți unele măsuri s-au luat, altele sînt deja în curs de aplicare. Sînt, desigur, și alte măsuri pe care le preconizăm. Ele urmăresc ridicarea calității predării lecțiilor de circulație, intensificarea acțiunilor educative cu tematică rutieră prin organizarea și desfășurarea, cu mai multă frecvență, a aplicațiilor și demonstrațiilor practice, a concursurilor jocurilor, proiecțiilor de filme și diapozitive și a altor forme de educație.

ÎN GLUMĂ...

Dacă astăzi putem cunoaște cu oarecare aproximație că roata a fost inventată de egipteni acum vreo 2.000 de ani, că primele harabale ar fi circulat pe teritoriul Mesopotamiei, concomitent cu folosirea cailor, boilor, cămilelor și altor animale pentru diferite deplasări și transporturi, că romanii și alte cîteva popoare antice foloseau carele trase de cai, atît în războaie cît și în timp de pace ; că evul mediu a perfecționat căruța pînă la rangul de trăsură și caleașcă regală ; că primele vehicule care se mișcau singure au avut la bază cele mai năstrușnice idei (arcul uriaș de ceasornic, pînza de corabie, aburul etc.); că primul inventator al automobilului cu vapori a fost arestat de poliția Parisului, cam prin 1780, pentru că a condus cu viteză mai mare de 10 km/h, fapt care a cauzat explozia cazanului și alarmarea populației ; că, în sfîrșit, Daimler a reușit în anul 1885 să realizeze un automobil cu ardere internă, — dacă știm, deci, toate acestea din diferite izvoare și documente ale istoriei, — în schimb nu știm nimic, sau aproape nimic, despre inventatorul pietonului și locul unde s-a produs această minune. Cît privește timpul cînd a apărut pietonul, unii susțin că imediat după ce maimuța-strămoș s-a dat definitiv jos din pom și în locul giganticelor și legănărilor pe crengile boababilor, s-a apucat cu seriozitate antropoidă să cerceteze pămîntul.

Și azi așa, mîine tot așa, umblînd din loc în loc, schimbînd o grotă de clasa a III-a cu o peșteră de clasa I, a creat, în deplasările ei niște poteci înguste, numai cît să pui piciorul. Potecile erau proprietate privată — ca și unele autostrăzi de astăzi — dar cu timpul, toate antropoidele cetei sau tribului puteau să le folosească.

După unii cercetători, se pare că pietonul-antropoid o ducea foarte bine : nu existau agenți de circulație și deci nici amenzi și „prelucrări", nu existau semafoare, indicatoare, nu se inventase încă trecerea obligatorie pe la locurile marcate și — ceea ce era foarte important, — nu apăruseră încă șoferul și autovehiculul.

Cu timpul, cam pe vremea omului de Neanderthal, circulația pe poteci a devenit greoaie. Cînd se întîlneau doi Neanderthali venind din sensuri opuse, — cu excepția cînd unul era șef sau femeie — apăreau desc conflicte, avînd același obiect ; cine să treacă primul ? Ca să rezolve această problemă au fost nevoiți să lărgească potecile. Mai mult n-au știut ce să facă și ne-au lăsat nouă această problemă pe care noi, fiind ocupați, ca și ei cu spartul și lărgitul drumurilor, ne pregătim s-o lăsăm pentru alte epoci.

Timpul a trecut într-o scurgere vertiginoasă. Nimeni nu s-a mai ocupat de această problemă a pietonului. Urmașii oamenilor străvechi au rămas consecvenți scopului pentru care maimuța-strămoș s-a dat jos din pom și deci au continuat cu febrilitate să scotocească lumea, pe pămînt, sau pe apă, au construit așezări, dar la trotuare nu s-au gîndit decît foarte tîrziu. Se zice că locuitorii orașului antic Pompei — acel oraș care a fost acoperit de lava vulcanului Vezuviu — ar fi circulat pînă la producerea catastrofei, pe trotuare.

Arheologii au verificat și, într-adevăr, așa stau lucrurile : existau trotuare la Pompei. Poate au existat și în alte așezări. Dar, oricum, pietonii din antichitate și din evul mediu erau tare triști că în atîta amar de vreme, pentru ei nu s-a amenajat altceva decît acea fîșie îngustă, înghesuită pe lîngă temelia caselor. În epoca feudală, prin Londra circulau foarte mulți călăreți, care aveau prioritate față de pietoni. Mai tîrziu, cînd a apărut autovehiculul, un pieton trebuia să meargă înaintea lui cu un fanion sau cu un felinar, iar cînd ajungea la intersecții, și „antemergătorul" și automobilul, trebuia să dea prioritate călăreților. În afară de întîmplări relatate, nu se mai semnalează cine știe ce fapte din istoria pietonului.

După 1900 s-a mai mișcat cîte ceva : capitalismul a început să înghesuie masa de pietoni nevoiași la periferiile orașelor, unde nu prea avea cine să se ocupe de trotuare sau alte amenajări. Cu timpul au început să apară indicatoarele rutiere — cîteva — și, in sfîrșit, am ajuns în anii noștri, cînd, de bine de rău, pietonul a devenit suveran pe locul de trecere și, pe cuvîntul meu, se simte atît de încîntat de această schimbare de soartă, încît ar sta ore întregi pe biata piele de zebră ce i s-a dat ca semn de recunoaștere a suveranității sale.

Să fie aceasta o răzbunare pe indiferenta cu care a fost tratat încă din apusele vremi glaciare ? Nu știu.

Din „Cartea pietonului" de căp. Constantin Constantinescu, lucrare editată de Inspectoratul general al miliției — Direcția circulație și difuzată în școli prin organele județene ale miliției.

CITIȚI ȘI TRAGEȚI CONCLUZIILE!

- În ziua de 29.08. 1973, orele 18,30 pe drumul european nr. 15, în raza comunei Feleacu, județul Cluj, eleva Munteanu Lucia, de 12 ani, domiciliată în comuna Tureni, satul Mărtinești, jud. Cluj, a fost rănită grav de autoturismul 1-Cj-3876, condus de Szasz Paul. Fetița a apărut brusc în fața autoturismului, coborînd dintr-un pom de pe marginea șoselei.

- Pe drumul național nr. 28 în ziua de 31. 08. 1973, orele 17,00 în Tg. Frumos, județul Iași, fetița Bălăceanu Victorița de șase ani, a fost accidentată mortal de autocamionul 21-Is-426, condus de Smihor Constantin. Victima, nesupravegheată, a traversat drumul în fugă, prin fața mașinii. Conducătorul autocamionului a virat pentru a preveni accidentul, fără însă a-l mai putea evita.

- La 22 august 1973, orele 18,30 în Galați, copilul de șase ani, Gogu Petru, a fost accidentat grav (fractura femurului drept), de autoturismul 1-Gl-2806 condus de Tudor Aurel. Copilul, nesupravegheat a traversat, de asemenea, strada în fugă, fără să se asigure.

- În ziua de 15.09. 1973, orele 19,30, în Șindrilița, județul Ilfov, eleva Colțatu Aurelia, de 11 ani, a fost accidentată grav (politraumatism. traumatism cranio-cerebral acut deschis, fractura gambei drepte) de autoturismul 1-B-9770, condus de Nicolae Tudor. Fetița a traversat drumul în fugă ieșind din cabina unei stații I.T.B.

- În Mîrșani, județul Dolj, copilul Floricel Marin, de 6 ani, a fost accidentat mortal. În ziua de 12 septembrie 1973, orele 8,00 de tractorul 41-Dj-236. În timp ce tractorul staționa, copilul s-a urcat pe dispozitivul de remorcare a celei de o doua remorci. La plecare, tractoristul nu a observat copilul care, căzînd de pe remorcă, s-a lovit la cap, decedînd pe loc.

- Recent, în comuna Tătărusi, județul Iași, copilul Iordache Vasile, a fost accidentat mortal de autocamionul 21-Iș-3209, condus de Roman Ion. În timp ce autocamionul depășea o căruță, copilul a traversat drumul în fugă, fiind lovit de autocamion și proiectat pe acostament, unde a decedat.

Sisteme de notare şcolară

Este un fapt constatat că aprecierea rezultatelor şcolare, mai precis evaluarea şi notarea, formează una dintre cele mai controversate probleme ale şcolii contemporane. Literatura de specialitate română şi străină consemnează problema notării ca pe o temă frecventă de articole, studii, dezbateri, conferinţe etc.

În această ordine de idei, este oportun de amintit un fapt, plin de semnificaţie, în legătură cu studierea modalităţilor de apreciere a rezultatelor şcolare. Dacă literatura docimologică înregistrează ca prim studiu al său pe cel întreprins de Henri Piéron şi Henri Langier, în anul 1922, asupra examenelor, prin care s-au pus în discuţie metodele de notare, este interesant de amintit că Regulamentul pentru şcolile secundare din ţara noastră, din anul 1898, prevedea organizarea unui experiment docimologic, cum s-ar spune astăzi.

Despre ce era vorba ? În timp ce primele regulamente şcolare, ca dealtfel şi cele următoare, emise în baza Legii instrucţiunii publice din 1864, prevedeau sistemul de notare cu cifre, de la 1 la 10, articolul 314 din regulamentul din 1898 preciza că „...pentru a înlesni studierea unui sistem mai simplu şi mai raţional de notarea şcolarilor la studiu, purtare şi frecventare, în timp de un an, cu începere de la 1 septembrie 1898, se va aplica într-un număr restrîns de şcoli secundare notaţiunea următoare: f. bine, bine, suficient, mediocru, rău, care, pentru înlesnire, se vor însemna în registrele respective cu 1, 2, 3, 4, 5...“. Pentru experimentarea acestui nou sistem de notare, denumit atunci „notare cu predicate“, au fost alese următoarele şcoli: liceele „Matei Basarab“ şi „Mihai Viteazul“ din Bucureşti, liceele din Botoşani, Turnu Severin, Iaşi şi gimnaziile din Vaslui şi R. Sărat.

Asemenea preocupări au fost întîlnite şi continuă să se constate în mai toate ţările, ceea ce a prilejuit existenţa unor modalităţi variate de apreciere a rezultatelor şcolare, a unor sisteme diferite de notare. Diversitatea acestora este determinată de multiple variabile, dată fiind complexitatea notării sub raport: pedagogic, psihologic, docimologic, social etc.

Una dintre aceste variabile o constituie scara de notare. Din acest punct de vedere, în practica şcolară din diferite ţări, au fost şi sînt practicate mai ales următoarele sisteme de notare: în cifre, în litere, în calificative şi în culori. (Ca în tabelul de mai jos.)

Cea mai frecventă modalitate pare să fie cea bazată pe scara numerică de notare, practicîndu-se mai ales scările: 1—5 ; 1—7 ; 1—10 ; 1—20.

În prima variantă, nota maximă poate să fie cifra 5, ca de exemplu în U.R.S.S., precum şi în ţara noastră între anii 1952/53 — 1957/58, sau cifra 1, ca, de pildă, în R.D.G. Sistemul cu 7 trepte a fost propus, nu de mult, de către un grup de experţi pentru reglementarea bacalaureatului internaţional, caz în care cifrele 4—7 marchează nivelurile pozitive de pregătire, iar cifrele 1—3, pe cele negative.

Sistemul de notare 1—10 este mult mai răspîndit decît cel cu 20 de trepte, care a constituit sistemul de apreciere tradiţional francez. A fost abandonat oficial în ianuarie 1969, cînd s-a recomandat înlocuirea lui cu o scară de notare simplificată, doar cu 5 trepte, folosindu-se calificative, litere sau cifre, anume:

foarte satisfăcător — A — 1
satisfăcător — B — 2
mijlociu — C — 3
insuficient — D — 4
foarte insuficient — E — 5

În ce priveşte notarea prin calificative, mai pot exista şi alte variante: cu 2 trepte=admis-respins; cu 4 trepte= foarte bine, bine, suficient, insuficient ş.a.

Şi în cazul sistemului de notare prin culori se întîlnesc variante. Dintre acestea, menţionăm procedeul de apreciere cu ajutorul bilelor colorate, folosit şi în ţara noastră înainte de reforma învăţămîntului din anul 1948, în cazul unor facultăţi, şi anume: bilă albă, bilă roşie, bilă albă-roşie, bilă roşie-albă şi, în fine, bilă neagră, care marca insuccesul la examen. Un alt exemplu îl oferă un experiment dintr-o şcoală elementară din Franţa unde s-au utilizat, în notarea şcolarilor, culorile practicate în dirijarea luminoasă a circulaţiei vehiculelor : verde — galben — roşu, sub forma unor cercuri colorate, avînd semnificaţia respectivă. Clasele mici ale şcolilor, din unele ţări, sînt locul unde se întîlnesc numeroase şi variate asemenea procedee. De pildă, în şcolile primare din Anglia unele profesoare marchează cele mai bune teme făcute de şcolari prin lipirea pe caiete a unor steluţe aurii !

Pe ansamblul sistemelor de educaţie şi învăţămînt, în unele ţări se practică acelaşi sistem de notare, în timp ce în altele se utilizează concomitent mai multe scări de notare, adesea chiar în aceeaşi clasă. De pildă, într-un liceu-pilot din Franţa s-a efectuat un experiment docimologic de autonotare controlată. Nota trimestrială pentru fiecare obiect de învăţămînt rezulta dintr-o notă numită „de efort“ sub formă de cifre, 1—5, şi o alta numită „de nivel“ exprimată în litere, A—E, precum şi din alte asemenea note pentru „viaţa comunitară şi socială“ şi pentru „ordine, curăţenie, linişte“. Aceste note rezultau din autoapreciere prin convorbire cu profesorul respectiv şi, la nevoie, cu arbitrajul colectivului clasei.

Tabloul sinoptic al sistemelor de notare amintite oferă o privire de ansamblu edificatoare.

Varietatea sistemelor de notare este mare în raport cu scara de apreciere, dar, indiferent dacă evaluarea rezultatelor şcolare se face cu ajutorul cifrelor, literelor, calificativelor, culorilor sau prin alte simboluri, problema notării şcolare rămîne la fel de complexă în esenţa ei. Faptul acesta este de înţeles, deoarece nota şcolară are nu numai o funcţionalitate pedagogică, ci, din ce în ce mai mult, şi una socială.

VASILE ILIESCU

IN CIFRE	IN LITERE	IN CALIFICATIVE				IN CULORI	
1 - 5	A,B,C,D,E.	2 trepte	4 trepte	5 trepte	7 trepte	Semnale luminoase	Bile colorate
1 - 7		admis	f.bine	f.satisf.	excelent		
1 - 1o		respins	bine	suficient	f.bun	verde	albă
1 - 2o			suficient	mijlociu	bun	galben	albă-roşie
			insuficient	insuficient	satisf.	roşu	roşie-albă
				f.insufic.	mediocru		roşie
					f.insufic.		neagră
					practic nul		

Teste de cunoştinţe

Anul trecut — spre a găsi o bună rezolvare — am organizat examinarea elevilor din clasa a IV-a, la unele obiecte, folosind teste de cunoştinţe. În loc să pun accent pe examinarea orală, aşa cum se obişnuieşte, am folosit, mai ales, examinarea scrisă cu ajutorul unor teste de cunoştinţe. Lucrările date pentru verificarea unei lecţii curente au cuprins mai multe întrebări din întreaga lecţie, şi nu numai o parte din lecţie. Întrebările au fost formulate astfel încît ele să cuprindă elemente şi aspecte esenţiale şi să solicite răspunsuri concise.

Examinarea pe părţi din lecţie mi se pare defectuoasă, deoarece un elev poate fi examinat fie din partea cunoscută de el, fie din ceea ce nu a învăţat şi atunci notarea nu oglindeşte realitatea.

După parcurgerea capitolului „Apa“, la „Cunoştinţe despre natură“, am dat o lucrare de control cuprinzînd întrebări din lecţia precedentă „Importanţa apei“ şi întrebări din întregul capitol referitor la proprietăţile apei, fenomenele apei în atmosferă etc. Pentru întrebările din lecţia precedentă am stabilit un număr de puncte, iar pentru fiecare din celelalte întrebări un alt număr de puncte. Pe baza totalizării punctelor obţinute am stabilit nota fiecărui elev.

Procedeul acestor lucrări de control cu rol de teste de cunoştinţe se poate folosi cu succes la toate materiile, mai ales la clasele mai mari, eliminînd subiectivismul educatorului şi făcîndu-se o verificare mai profundă ; elevul gîndeşte independent, se poate cuprinde întreaga clasă într-un scurt interval de timp, se verifică un conţinut mai larg din materia învăţată şi se economiseşte timpul atît de preţios al orelor de curs.

În elaborarea şi aplicarea acestor teste de cunoştinţe se cere din partea examinatorului o pregătire mult mai minuţioasă, în raport cu obişnuitele „extemporale“ sau „teze“.

Înv. ILIE DAN
com. Mihăileşti, jud. Ilfov

Verificare prin cartele perforate

Verificarea ritmică şi operativă a cunoştinţelor este una din condiţiile desfăşurării optime a procesului de învăţămînt. Pentru realizarea controlului curent şi obiectiv, alături de formele de control tradiţionale, pot fi folosite cu multă eficienţă şi cartele perforate.

Modul de confecţionare şi de utilizare a cartelelor. Cartelele perforate se fac din carton şi pot avea dimensiuni de 7,5 × 12,5 cm pentru cartele de tip „multiple choice“ (cu trei şi patru variante şi 4 × 8 cm pentru cartele de tip „double choice“ (cu două variante). Pe bucata de carton se fac cîte zece orificii pe verticală şi cîte două (patru) pe orizontală, în total, 20—40 de orificii. Astfel, la terminarea testului, profesorul poate aprecia cunoştinţele elevilor cu note de la 1 la 10, în funcţie de numărul răspunsurilor date.

Cu ajutorul orificiilor se codifică răspunsul corect pentru fiecare test pe o cartelă „martor“, care se află la profesor.

Elevul fixează cartela pe o foaie de hîrtie astfel încît colţul drept al cartelei să corespundă cu colţul drept al hîrtiei ; numele elevului se notează în colţul stîng. Răspunsurile sînt însemnate cu creionul punînd cîte un X într-unul din orificiile orizontale. După terminarea testului, profesorul suprapune toate foile, punînd deasupra lor cartela „martor, şi, cu ajutorul unui obiect ascuţit, le perforează numai prin acele orificii care corespund răspunsurilor corecte. Astfel, o simplă privire este de ajuns pentru a stabili numărul de răspunsuri corecte, nota putînd fi imediat comunicată elevului.

Dacă, în prealabil, elevii au fost instruiţi în privinţa modului de lucru cu cartele perforate, testul decurge foarte rapid, se exclude orice posibilitate de consultare între elevi, controlul frontal al cunoştinţelor necesitînd doar patru-cinci minute.

Pentru a-i obişnui pe elevi să lucreze cu aceste cartele, pot fi folosite la început cartele cu două variante. Astfel, pentru a verifica dacă elevii disting sunetele limbii engleze, am efectuat cîteva *teste de prezentare contrastivă a sunetelor*. Am citit, la rînd, zece cuvinte cu sunete vocale ce urmau să fie notate cu „x“ în coloana din dreapta, iar cele cu sunetul e în coloana din stînga. Din cele zece cuvinte (hat, had, ten, hand, pen, net, lamp, bag, red, man) şase trebuiau însemnate în orificiile din dreapta, iar patru în orificiile din stînga. La fel se poate proceda şi cu alte perechi de sunete (i : — i, u : — u, n. — n).

Pentru a verifica cunoştinţele de gramatică, testul cel mai simplu poate fi alcătuit dintr-o listă de 10 verbe, elevii urmînd să deosebească pe cele regulate de cele neregulate. Mai tîrziu, poate fi verificat gradul de asimilare a cunoştinţelor într-un domeniu mai dificil, ca folosirea timpurilor, prezentînd elevilor timpurile Past Indefinite — Past — Continuous ; Present Indefinite — Present Continuous ; Past Indefinite — Present Perfect etc.

În scopul verificării cunoştinţelor în domeniul lexicului, pot fi alcătuite liste de cuvinte pe o anumită temă .

Dacă se urmăreşte verificarea gradului de înţelegere a materialului audiat (fără suport vizual), elevii ascultă un text necunoscut (acesta nu trebuie, desigur, să conţină cuvinte noi sau material gramatical nestudiat), care este repetat de două ori. Textul poate fi citit de către profesor sau înregistrat pe banda magnetică. După audierea textului, elevilor li se pun întrebări în legătură cu conţinutul, la care ei răspund pozitiv sau negativ, însemnînd răspunsul în orificiile respective. O variantă a testului este prezentarea unor enunţuri corecte şi false (right and wrong statements).

Folosirea cartelelor cu trei sau patru variante permite lărgirea sferei de alegere, modul de lucru rămînînd în esenţă acelaşi. În loc de două variante posibile, elevilor le sînt prezentate trei sau patru variante verosimile de răspunsuri, din care doar unul este corect. Acest tip de cartelă este deosebit de util în etape mai avansate pentru a determina volumul de informaţii pe care elevii pot să-l extragă din materialul citit sau audiat.

Anumite teste necesită prezentarea lor în scris. Deci nu există posibilitatea de a multiplica sau dactilografia textul pentru fiecare elev în parte, atunci el poate fi prezentat cu ajutorul epidiascopului sau scris în prealabil pe o foaie de carton, astfel încît toţi elevii să-l vadă simultan.

Desigur, cele cîteva sugestii, prezentate mai sus, nu epuizează posibilităţile de folosire a cartelelor perforate. Controlul curent al cunoştinţelor, cu ajutorul cartelelor perforate, permite detectarea unor greşeli tipice, exclude subiectivitatea notării.

Asist. univ. INNA MARINESCU
Ploieşti

În dezbatere

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

ORTOGRAFIA ŞI PUNCTUAŢIA CONCOMITENT CU STUDIUL LIMBII

Dacă toată lumea este de acord că proiectul preconizează „întărirea caracterului practic-aplicativ al studiului limbii“ (nu s-a spus „al gramaticii“), trebuie să acceptăm, că în acest sens, se poate merge și mai departe decît stipulează programa. Bunăoară, se poate renunța la toate acele ore în care nu se mai predau noțiuni noi în favoarea unor lecții destinate analizelor complexe, gramaticale, lingvistice și stilistice, la toate nivelele, nu numai la clasa a VIII-a. (Prin „complex“ înțelegînd, la fiecare nivel în parte, punerea la contribuție a tuturor cunoștințelor studiate de-a lungul anilor, inclusiv la literatură, pînă în momentul respectiv). Luînd, ca exemplu, situația atributului, vom constata că, studiul în întregime în clasele a V-a și a VI-a, în clasa a VII-a nu ne mai rămîne decît să reluăm, în vederea reactualizării și consolidării, cunoștințelor deja învățate. Cum vom realiza însă acest lucru în practică ? Fără îndoială, nu mergînd într-un text direct la atribute, ci pornind de la frază : stabilirea predicatelor, delimitarea în propoziții, stabilirea felului fiecărei propoziții, a raporturilor sintactice dintre propoziții, punctuația și ortografia, mijloace și procedee stilistice (toate acestea studiate într-un fel oarecare în clasele premergătoare). Deabia acum putem trece cu folos, sîntem încredințați, la propoziție. Dar nici aci nu vom proceda oricum. Pornind de la predicat, cunoscut deja, vom merge din aproape în aproape la : subiect, atribute și complemente. În toată această procedură facultativ poate fi numai momentul (înaine, după sau concomitent) în care vom analiza ortografia și punctuația, valorile stilistice etc., etc. Numai momentul, desigur, rezolvarea celorlalte sarcini fiind cu desăvîrșire obligatorie, dacă dorim într-adevăr înlăturarea aspectelor negative cunoscute.

Știm, ni s-ar putea imputa lipsa de prevedere a timpului necesar unor astfel de analize, atît în ce privește lecția propriu-zisă, cît și pe ansamblul unui an școlar. La aceasta răspundem de pe acum cu următoarele două propuneri :

1. Programarea limbii române, în orarele școlilor, în grupe de cîte două ore consecutive, una pentru gramatică și una pentru literatură, ca, la nevoie, profesorul să le poată cupla (pentru gramatică — în cazul unor analize complexe — sau, de ce nu ?, pentru literatură — atunci cînd are de analizat compuneri) ;

2. Dezafectarea, în vederea folosirii pentru astfel de analize, a timpului rezervat în proiect prepoziției și conjuncției (de la clasa a VI-a interjecției (de la clasele a VI-a și a VII-a) și semnelor de punctuație și ortografie (clasele a V-a — a VII-a).

Ne întemeiem ultima propunere pe aceea că prepoziția și conjuncția nici nu pot fi întîlnite în varietatea lor, și nici înțelese, decît numai și numai în cadrul unor texte analizate multilateral, iar interjecția, redată în clasa a V-a, nu necesită reveniri speciale, și cu atît mai mult izolate. Asemănătoare ni se pare și situația semnelor de ortografie și punctuație, trecute, ca și în programele de pînă acum, ca o cenușăreasă, la sfîrșit. N-am înțeles niciodată și continuăm a nu înțelege cum poate cineva să predea (să învețe — respectiv) ortografia și punctuația altfel decît concomitent cu limba, al cărei auxiliar sînt. Mult mai practic ar fi, în situația neacceptării acestei propuneri, scoaterea celor două ore și introducerea lor între cele rezervate recapitulărilor introductive (de la începutul fiecărui an școlar), în vederea reactualizării cunoștințelor și a creării posibilității de a se uza de aceste cunoștințe pe tot parcursul unui an de studiu, atît la gramatică, cît și la literatură.

Adepți convinși ai necesității „pașilor mici“ în predarea cunoștințelor, am observat, totuși, că, pe alocuri, prevederile proiectului păcătuiesc prin lipsă de coordonare sau printr-o drămuire exagerată a cunoștințelor care, deși explicabile cumva, nu-și dovedesc, în practică, utilitatea scontată. Am cita aici, înaintea altora **atributul verbal**, înscris a fi studiat în clasa a VI-a, în timp **ce atributul adjectival** și **cel substantival** au fost studiate în clasa a V-a. Opinia noastră este ca felurile atributului să fie studiate toate o dată. De ce ? Simplu ! Adjectivul (Numeralul), pronumele, verbul și adverbul sînt părți de vorbire studiate și, deci, cunoscute de elevi, cunoștințe cu adevărat noi însemnînd decît **atributul** (= parte secundară de propoziție...) că acesta **este de mai multe feluri, după partea de vorbire prin care este exprimat.** Cît despre avantajele acestui fel de a proceda, acestea sperăm a rezulta din cele cîteva cuvinte închinate verbului, drămuit și el hagi-tudosian.

Fiind vorba de un mare volum de cunoștințe, dintre care, mai ales modurile și timpurile par a le întrece pe toate în greutatea asimilării, în cadrul verbului este necesară cu adevărat o mai atentă eșalonare. Pledăm însă pentru următoarea : Modurile personale și timpurile lor în clasa a V-a (eventual și cu amintirea numai a celorlalte, nepredicative) ; în clasa a VI-a modurile nepersonale. S-ar înlătura astfel, credem, confuziile care se fac la ora actuală între modurile predicative și cele nepredicative, între diferitele timpuri etc. În plus, învățarea ar fi mult ușurată de imaginea totalității și de posibilitatea comparațiilor : viitor — viitor anterior, conjunctiv prezent — conjunctiv perfect, condițional-optativ prezent — condițional-optativ perfect, predicativ (în clasa a V-a) — nepredicativ (în clasa a VI-a) etc.

Pentru trebuințele școlii românești de la ora actuală, era necesară o mai strînsă corelare între adverbul de loc, de timp și de mod (din clasa a V-a) și complementul circumstanțial de loc, de timp și de mod (prevăzut la clasa a VI-a) coordonare și subordonare (clasa a VI-a) — pe de o parte — și regentă și subordonată, și felul conjuncțiilor după conținut (prevăzute deabia la clasa a VII-a) — pe de alta.

Dacă am fost destul de atenți, și sperăm că da, am constatat și unele omisiuni, — fie că unele cunoștințe ce urmează a fi predate nu sînt înscrise nicăieri, fie că, în conformitate cu înțelegerea de a se sublinia tot ce apare nou, deși existente, unele nu sînt evidențiate, în consecință neputîndu-se șii clar de către noi toți cînd se vor preda ca noțiuni noi. În această situație se află : numeralul colectiv, gradele de comparație ale adverbului, atributul substantival apozițional, pronominal și adverbial, consecutiva și concesiva. De asemenea, nu rezultă **cînd** vor fi predate, dacă se predau, complementele direct și indirect exprimate și prin alte părți de vorbire decît substantivul și pronumele(așa cum se menționează pînă în clasa a VI-a). Să mai spunem că **prezentul** și **viitorul** nu sînt noțiuni noi ? Nu știm !

Lăsînd la o parte deloc neînsemnata problemă a manualului în speranța unei reveniri, vom mai zăbovi puțin asupra compunerilor. Apreciem în mod deosebit numărul mare al acestora la clasa a V-a, și nădăjduim un număr cît mai mare de ore rezervat compunerilor și la celelalte clase, pentru a putea să întocmim, să analizăm, să reîntocmim și să reanalizăm, elevi și profesori — laolaltă, nu compuneri gramaticale, cum se spune undeva, ci compuneri de care avem atîta nevoie în viața de toate zilele : dări de seamă, cereri, adeverințe, procese-verbale, articole pentru presă și gazetele de perete, autobiografii etc., etc. Iar pentru acestea să rezervăm orele destinate în prezent, în proiect, „exerciții aplicative“ pentru a le vitaliza, a le scoate de sub zodia sterilității, al gratuității, pentru — în fine — a le da un sens.

Prof. DUMITRU ȘERBAN,
Școala profesională de construcții
Giurgiu

ACCENT PE LATURA APLICATIVĂ

Organizarea cunoștințelor de limba română are la bază principiul prelucrării concentrice. Se pare însă că dozarea materiei de limbă pe clase în așa fel, încît să se respecte principiul amintit este destul de anevoioasă și în această privință părerile sînt împărțite. Dificultatea constă în faptul că vastitatea materiei impune o selectare riguroasă a acelor cunoștințe implicit legate de formarea elevilor potrivit obiectivelor urmărite prin programă. Dacă ne situăm în limita claselor I—VIII, atunci pe baza principiului prelucrării concentrice a cunoștințelor trebuie să vedem cînd este potrivit să se studieze anumite capitole de limbă, care cere elevilor o capacitate mai mică sau mai sporită de abstractizare. În ce privește partea de morfologie, consider că la clasele mici (II—IV), studierea primelor elemente ale noțiunilor de morfologie trebuie să pornească în relație de la sintaxă spre morfologie, dar concomitent : subiect, substantiv, subiect-pronume, predicat-verb, atribut-adjectiv, substantiv etc. La clasele V—VII, depășidu-se faza de familiarizare de la clasele II—IV se împlinește sfera noțiunilor de morfologie și se poate inversa relația sintactic-morfologic bazată adesea pe concretul semantic al cuvintelor, trecîndu-se de la motivarea morfologică la valoarea sintactică și chiar figurată a cuvintelor potrivit fiecărei clase. La clasa a VII-a, terminîndu-se deja studiul morfologiei, este normal ca la clasele a V-a și a VI-a să se studieze și să se întregească cele mai multe noțiuni de morfologie. La clasa a VII-a reluarea concentrică a unor cunoștințe trebuie să fie teoretic recapitulativă la majoritatea noțiunilor de morfologie. De aceea nu mi se pare că la clasa a V-a programa ar fi prea încărcată, dacă la lecția „Moduri nepersonale“ s-ar învăța toate modurile nepersonale (nu numai infinitivul și participiul). Acest fapt e posibil datorită și ariei mai restrînse a modurilor nepersonale. De asemenea, la capitolul „Pronumele“ la clasa a VII-a, deoarece în două ore este imposibil să se prelucreze și două noțiuni noi (pronumele și adjectivul de întărire, pronumele și adjectivul nehotărît) și să se facă recapitularea celorlalte, ar fi bine să se acorde o oră în plus la clasa a VI-a studierii pronumelui și adjectivului nehotărît, pentru ca astfel la clasa a VII-a să mai rămînă o singură noțiune nouă de prelucrat „pronumele și adjectivul de întărire“.

Apreciindu-se că metoda analizei gramaticale a fost absolutizată în școală, consider că ea este necesară nu ca o probă de finalitate, ci ca instrument de studiu. O probă de finalitate o poate constitui și aplicarea corectă într-o comunicare scrisă a regulilor limbii sub toate aspectele (lexical, fonetic, ortografic și de punctuație). Exprimarea orală și scrisă la majoritatea elevilor suferă adesea din pricina șabloanelor, fapt care își are izvorul in lipsa exercițiului suficient și conștient în ce privește varietatea construcțiilor sintactice, în lipsa unor suficiente deprinderi de compoziție.

Îmi exprim însă părerea că e necesară și o programă adecvată a studiului limbii române în clasele a IX-a și a X-a, unde să se potențeze și să se lărgească priceperile și deprinderile dobîndite în clasele I—VIII, cu atît mai mult, cu cît la aceste clase posibilitățile sînt mai mari. La acest nivel este posibilă formarea unui stil personal al exprimării orale sau scrise a elevului, stil bazat pe un vocabular bogat, nuanțat. Aici programa ar putea fi axată mai ales pe latura aplicativă, oferindu-se elevilor în manualul de limba română modele de acord gramatical, modele cu ortografie și punctuație și modele sintactice incorecte, pentru a fi corectate de către elevi. Tot aici se pot aprofunda și mai mult cunoștințele de vocabular și fonetică, de stil și compoziție, efectuîndu-se cu elevii lecții speciale de redactare a unor referate, recenzii, a unor lucrări cu caracter de cercetare.

Prof. EMIL TĂMAȘ,
Școala generală Argișul Mic,
jud. Arad

ATENȚIE, ELEMENTELOR NOI DE GRAMATICĂ!

Mă grăbesc să subscriu ideii exprimate de prof. univ. Gh. Bulgăr, în nr. 107, al revistei noastre, că una din cauze care face pe elevi să se dezguste de gramatică, pornește de la repetările care se fac de la clasă la clasă, repetări obositoare și pentru elevi și pentru profesori. Repetînd, de exemplu, părțile de vorbire în fiecare clasă într-un număr sporit de ore și amintind „în fugă“ cîteva elemente noi, nu vom reuși să stimulăm interesul elevilor, care vor gîndi că aceste lucruri „le-am făcut și anul trecut și acum doi ani“.

Este foarte adevărat că în ultimul timp, s-au neglijat îndeosebi problemele de vocabular, ortografie, ortoepie, punctuație, dar nici proiectul programei, dacă va rămîne așa, nu va reuși să lichideze acest neajuns. Propun ca la nivelul Ministerului Educației și Învățămîntului să fie alcătuit un colectiv care să se ocupe de alegerea textelor pentru exerciții aplicative care să fie cuprinse în manuale și culegeri speciale. Aceste exerciții de recunoaștere a fenomenelor de limbă, de creație, de compuneri gramaticale, să fie diferențiate pe clase, pe capitole de gramatică, pe probleme de predat. S-ar evita situațiile cînd în textele date spre rezolvare elevilor, aceștia dau peste noțiuni pe care nu le-au învățat, s-ar evita afirmații de genul „veți învăța cînd veți fi mai mari“.

Inițiativa de a se da la concursuri de admitere probleme de judecată, (compuneri, explicarea semnelor de punctuație, dictări etc.) este salutară, dar avem timp să realizăm corespunzător acest lucru în școala generală ? Repetărilor de care vorbeam la început li se rezervă ore destul de multe, iar unor probleme de aplicație, timp insuficient. De exemplu, la clasa a VI-a, se predă substantivul (în întregime !), din care noțiunile de substantive comune devenite proprii și invers, — sînt noi pentru elevi — într-o singură oră. Într-o notă se specifică necesitatea de a se face exerciții de scriere cu un **i**, și cu doi **i**, scrierea cu **s** înainte de **n**, scrierea grupului **cv**, scrierea diversă a cuvintelor compuse. Aceste exerciții sînt absolut necesare. Oare se poate face totul într-o singură oră ?

Aceeași situație și la predarea adjectivului (1 oră) și la predarea verbului etc. Soluția ? **Descongestionarea predării prin evitarea repetărilor care s-au făcut în alți ani și afectarea mai multor ore acestor exerciții și noțiunilor noi.**

Este adevărat că nu ne putem opri cu predarea gramaticii odată cu terminarea clasei a VIII-a. De aceea cred că este nimerit ca **în clasele a IX-a și a X-a să se facă cîte o oră de gramatică, cu accente pe analize stilistice,** implicații stilistice ale folosirii unor moduri verbale, ordinea cuvintelor etc.

La clasa a II-a mi se par puține 12 ore pentru predarea capitolului III, avînd în vedere că aici învățătorul nu trebuie să plece mai departe decît atunci cînd toți copiii stăpînesc rostirea și scrierea unor sunete sau grupuri mai dificile. **(che, ghi, cs, gz, înnoi, ceai, gheață** etc.). Abia în clasa a V-a profesorul va mai avea o oră (?) la dispoziție pentru predarea sunetelor vorbirii și clasificarea lor.

Predarea semnelor de punctuație și de ortografie ar trebui inclusă la începutul anului la fiecare clasă pentru a fi în atenția profesorilor și elevilor în tot cursul anului. Mai sînt situații cînd aceste noțiuni nici nu se mai predau așa cum trebuie, fiind la sfîrșitul anului și... la sfîrșitul cărții.

Prof. VASILE COTOFREI
Școala generală Dumbrăvița,
jud. Botoșani.

VALORIFICAREA EMISIUNILOR DE RADIOTELEȘCOALĂ

De la an la an, redacția de specialitate a Radioteleviziunii Române și-a mărit și diversificat numărul de emisiuni puse la dispoziția școlii. Țelul acestor emisiuni este de a contribui la o mai bună însușire a cunoștințelor ce se predau elevilor în școală, la lărgirea orizontului lor științific, la o mai bună orientare în viață, la educarea lor în spiritul eticii și echității socialiste. Se știe că eficiența acestor emisiuni, la nivelul posibilităților pe care le dețin astăzi, la noi, radio și televiziunea, se obține atunci cînd recepționarea lor (de către un număr cît mai mare de elevi) se îmbină armonios cu măsuri speciale de dirijare și de valorificare a mesajului pe care îl vehiculează. Școlii îi revin sarcini deosebite în valorificarea potențialului instructiv-educativ al emisiunilor, în sprijinul procesului de învățare a elevilor, de dezvoltare a personalității lor. De aceea, prezentînd emisiunile respective, considerăm că se cuvin punctate și o serie de măsuri ce urmează a fi luate de școală în vederea unei superioare valorificări a acestor emisiuni.

În primul rînd, este recomandabil ca toți profesorii, indiferent de specialitate, dar mai ales diriginții, să cunoască emisiunile de radioteleșcoală — atît din programul de radio și televiziune, cît și din publicația „Radioteleșcoală și instrucție postșcolară“ (supliment al programului de radio și televiziune) — și să le popularizeze în rîndul elevilor, subliniind valoarea acestor emisiuni pentru formarea lor.

Din punct de vedere al legăturii ce se stabilește între conținutul și structura emisiunilor, pe de o parte, și obiectivele educaționale și conținutul programei școlare, pe de altă parte, emisiunile de radio și televiziune puse la dispoziția școlii sînt de mai multe categorii :

A. EMISIUNI DE TELEVIZIUNE ȘCOLARĂ INTEGRATĂ (circa 40% din totalul emisiunilor) ; se transmit la două nivele : pentru gimnaziu (la obiectele : geografie, botanică — clasa a V-a și munca tehnico-productivă — clasa a VIII-a) și pentru liceu (la obiectele : fizică, chimie și biologie — anul III și geografie — anul IV). Aceste emisiuni se integrează în programa școlară, se sincronizează cu orarul școlar și cu planificarea calendaristică, fiind recepționate și valorificate în cadrul lecțiilor curente, sub îndrumarea profesorului de la obiectul respectiv. Atît conducerile școlilor, cît și profesorii de specialitate din școlile dotate cu televizoare sînt chemați să ia măsuri pentru crearea condițiilor optime de valorificare a acestor emisiuni în cadrul lecțiilor.

Fiind vorba de o experiență didactică introdusă de curînd în procesul de învățămînt din țara noastră, este importantă în acest stadiu analiza emisiunilor în cadrul comisiilor metodice și la nivelul colectivelor de profesori de la clasele respective.

Întrucît emisiunile de televiziune școlară integrată se retransmit în cursul aceleiași săptămîni (la alte ore), profesorii au posibilitatea să dirijeze elevii care n-au vizionat aceste emisiuni în cadrul lecției pentru a le urmări în timpul lor liber, acasă. Pentru valorificarea emisiunilor de televiziune școlară, în această formă, în lecția anterioară emisiunii, profesorii trebuie să puncteze importanța vizionării acestor emisiuni de către elevi și problemele esențiale conținute, iar în cea care urmează emisiunii trebuie să dirijeze elevii către desprinderea și precizarea ideilor fundamentale, la conturarea cărora a ajutat imaginea televizată.

B. EMISIUNI DE COMPLETARE transmise atît la radio, cît și la televiziune care se sincronizează cu problematica unei discipline de învățămînt pentru unul sau mai multe nivele. Ele pot fi recepționate de elevi în timpul liber. Se transmit emisiuni cu caracter completiv la următoarele discipline :

a) **științe sociale** — clasele a X-a, a XI-a și a XII-a. Emisiunile și-au lărgit sfera, cuprinzînd — la televiziune — sub formă de consultații de 30 de minute, de fiecare dată cîte trei probleme dintr-o tematică mai largă, ca : „Făurirea societății socialiste multilateral-dezvoltate“ ; „Politica economică a P.C.R.“ ; „Materialismul dialectic și istoric“ ; „Istoria filozofiei“ ; „Istoria P.C.R.“.

La radio, pe lîngă filozofie și economie politică se mai transmit emisiuni avînd ca tematică : „Educația moral-cetățenească“ ; „Educația materialist-științifică“.

Atît la radio, cît și la televiziune, emisiunile de științe sociale vor pune un accent deosebit pe problemele de politică curentă, în cadrul lor fiind totdeauna prezente evenimentele politice cele mai importante din viața țării noastre.

b) **Istoria României** — clasa a VIII-a gimnaziu și anul IV liceu (emisiuni radio și TV).

c) **Limba și literatura română** — clasa a VIII-a gimnaziu și anul IV liceu (emisiuni radio și TV).

d) **Matematică** — clasa a VIII-a gimnaziu ; pentru examenul de admitere în învățămîntul postliceal și superior se transmit atît consultații, cît și un curs de matematică modernă și de calculatoare (emisiuni TV).

e) **Fizică și chimie** — consultații pentru examenul de admitere în învățămîntul postliceal și superior (emisiuni TV).

f) **Interferențe științifice** — un ciclu de emisiuni cu caracter interdisciplinar (emisiuni TV).

g) **Ecologie** — un ciclu ce se va transmite paralel cu cel de biologie generală, precum și emisiuni avînd ca tematică lupta împotriva poluării și protecția mediului ambiant (emisiune radio).

Eficiența deplină a emisiunilor completive se asigură numai atunci cînd în școală, în timpul procesului de învățămînt, profesorii disciplinelor respective creează la elevi motivația vizionării acestor emisiuni, elucidează eventualele neînțelegeri și integrează mesajul audio-vizual în sistemul general de dobîndire a cunoștințelor de către elevi.

C. EMISIUNI DE INFORMARE ȘTIINȚIFICĂ GENERALĂ. Au menirea de a lărgi orizontul cunoașterii la elevi, de a le îmbogăți cultura generală. Acestea sînt : „De la Alfa la Omega“ — enciclopedie pentru școlari (la TV), ca și radioenciclopedia (la radio) ; cursurile de limbi străine : engleză, franceză, rusă și germană (la TV).

Profesorii de diferite discipline pot face apel în activitatea pe care o desfășoară cu elevii la mesajul audio-vizual pentru formarea gîndirii științifice interdisciplinare, pentru actualizarea maximă a informațiilor obținute pe această cale.

D. EMISIUNI DE ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ : „Steaua polară“ (la TV) și „Start la intersecție“ (la radio).

Este recomandabil ca profesorii diriginți să orienteze elevii spre cunoașterea și vizionarea acestor emisiuni, urmînd să le popularizeze și în rîndul părinților. Sub îndrumarea profesorului diriginte, în școlile dotate cu televizoare, aceste emisiuni pot fi vizionate în cadrul orelor de dirigenție — mai ales în clasele terminale.

Paralel cu diversificarea emisiunilor de radioteleșcoală a crescut și volumul acestora, însumînd în anul școlar 1973—1974 circa 12 ore săptămînal, dintre care 8 ore 30 minute la televiziune (față de 7 ore 30 minute în anul trecut). La dispoziția cadrelor didactice și a elevilor se mai află și publicația bilunară „Radioteleșcoală și instrucție postșcolară“, în care sînt cuprinse informații privind emisiunile și modul lor de folosire.

Este semnificativ și faptul că pentru realizarea unei părți din emisiunile destinate școlii, Radioteleviziunea Română colaborează cu Institutul de științe pedagogice al M.E.I., valorificîndu-se în acest fel principiul legăturii dintre producție, școală și cercetare.

VIRGINIA CREȚU
Institutul de științe pedagogice
IOAN ȚURLESCU
Sectorul de radioteleșcoală al RTV

GEOGRAFIA ÎN EMISIUNILE DE TELEVIZIUNE ȘCOLARĂ

Convorbire cu : prof. VALERIA SELEA, Școala generală nr. 30, prof. GEORGETA GALIN, Școala generală nr. 118, și prof. MARIA ENACHE, Școala generală nr. 10, din București

Red.: Ce ne puteți spune despre lecțiile de geografie la clasele V—VIII ale școlii generale transmise sau care pot fi transmise de televiziunea școlară integrată ?

Prof. Valeria Selea: Lecțiile de la clasa a V-a care, după părerea mea, se pot transmite cu o eficiență sporită prin mesaj audio-vizual în cele despre relief: Vulcanii, Mișcările seismice. Sînt lecții care apelează la intuiție și pe care le putem prezenta elevilor noștri direct, prin imagine. Tot la această clasă se pot transmite prin teleșcoală și problemele legate de clasificarea vînturilor și, mai ales, a vînturilor din zona caldă, cum sînt alizeele și musonii. Aici cred că deocamdată ar putea fi preluate și unele filme de la alte emisiuni de televiziune care, bineînțeles, ar urma să fie adaptate specificului didactic. Alte teme care pot fi integrate în mesajul audio-vizual sînt: acțiunea de modelare a scoarței de către apele curgătoare și în mod deosebit acțiunea torentelor și combaterea lor, această din urmă lecție avînd un larg caracter aplicativ, precum și lecția referitoare la apele de infiltrație. Elevii vor înțelege în specificitatea lor fenomene geografice cum sînt: carstul, peșterile, cheile, defileele.

Există tot în programa de geografie de la clasa a V-a un capitol foarte dificil pentru elevi: Pămîntul, corp cosmic. Emisiunile teleșcoală vor înlesni elevilor să priceapă atît deosebirile între corpuri cosmice, cît și să-i ajute în procesul de formare a noțiunii de corp cosmic. Și capitolul Biosfera poate fi predat în condiții excelente pe bază de imagini în mișcare, fiind un capitol în care se predau lecțiile despre repartiția animalelor și plantelor pe zone geografice și care în acest chip ar putea fi înțelese mult mai intuitiv.

Prof. Georgeta Galin: În programa de geografie pentru clasa a V-a a școlii generale sînt cîteva capitole și lecții care își sporesc accesibilitatea prin mesaj televizat. Mă refer la lecția despre mișcarea de rotație și revoluție a Pămîntului, unde se poate recurge la tehnica desenului animat. Un alt capitol este „Atmosfera și zonele de climă“, capitol în care predăm elevilor formarea vînturilor, acțiunea factorilor interni și externi. Pentru elevi o dificultate o reprezintă petrografia munților. În emisiunile teleșcoală, cred, de asemenea, că ar trebui prezentate flora și fauna munților. Consider, de asemenea, că explicarea formelor de relief pe județe, ca și prezentarea însemnătății economice a fiecărei forme de relief ar contribui la accentuarea caracterului aplicativ al geografiei. În fine, un alt capitol care s-ar preta la integrarea în televiziunea școlară și care ridică destule dificultăți elevilor este relieful subcarpatic (specific, locul în relieful țării).

Prof. Maria Enache : La clasa a V-a la geografie sînt, prin excelență, lecții apte a fi transmise prin televiziunea școlară integrată lecțiile despre mișcările Pămîntului. De asemenea, după părerea mea, lecțiile despre atmosferă, hidrosferă (mări, oceane), ca și acelea despre litosferă (acțiunea factorilor externi și interni) și biosferă își sporesc eficiența prin mesaj televizat. La clasele a VI-a și a VII-a ar fi ideal să putem preda o lecție despre geografia continentelor prin mesaj audio-vizual, cel puțin în partea de prezentare fizică și economică a țărilor. Dacă acest lucru nu este posibil imediat, o soluție ar fi prezentarea generală, sub cele două aspecte, a fiecăruia dintre continentele studiate în aceste clase.

L. ȚENESCU

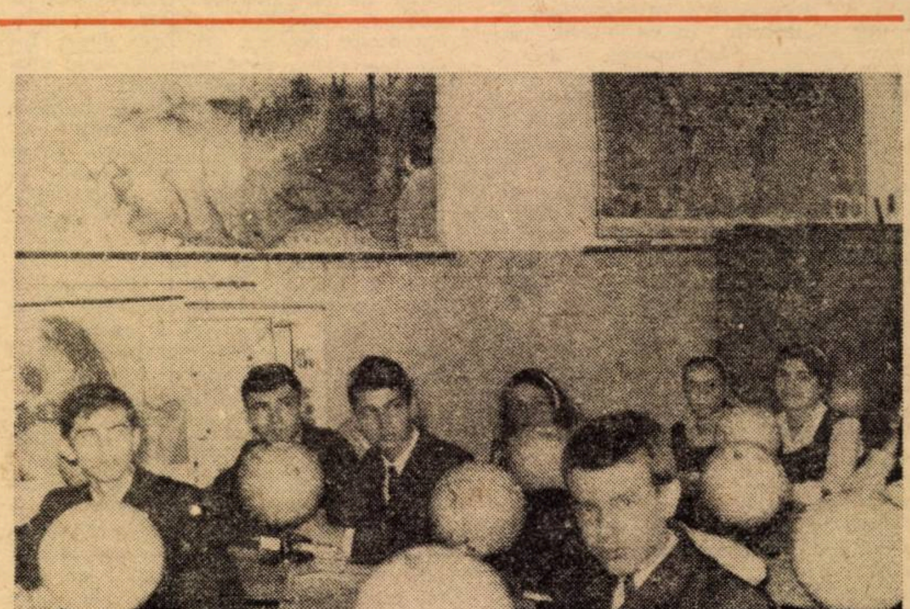

Poşta săptămînii

Activitatea elevului cu sursele de informaţie

Practicarea documentării, ca şi a oricărei metode active, impune îndeplinirea unor noi cerinţe, mai puţin cunoscute învăţămîntului tradiţional. De aceea, pe drept cuvînt se subliniază azi necesitatea de a reflecta la o pedagogie a documentării.

Din momentul în care comunicarea documentară se dezvoltă, aportul informaţiei prin canalul unic al profesorului este pus în discuţie. Copilul are astfel posibilitatea să înmagazineze direct de la sursă o cantitate sporită de informaţii. El învaţă singur, după interesele sale şi în ritmul său propriu. El desfăşoară toate activităţile necesare dezvoltării sale globale (fizice, afective, intelectuale etc.), după posibilităţile sale, devenind răspunzător de învăţătura sa.

Relaţia dintre profesor şi elev capătă astfel noi dimensiuni, profesorul nu se mai preocupă de conţinutul studiilor, ci el capătă rolul de a-l favoriza, a-l ajuta, a-l susţine pe elev în exploatarea documentaţiei. Rolul profesorului se deplasează astfel de la polul „producere de informaţii“ spre polul „utilizarea de documente“. El devine un animator, un consilier care-i ajută pe elevi să se orienteze în universul complex al documentelor şi-i învaţă să obţină din ele maximum de folos. Contextul social cultural actual întăreşte, dealtfel, necesitatea acestui rol ; înmulţirea mijloacelor audio-vizuale face ca profesorul să fie într-o măsură tot mai mică principalul transmiţător de informaţii pentru elev.

În acelaşi timp se lărgesc şi atribuţiile documentaristului şi ale bibliotecarului şcolar, care devin astfel ajutorul preţios al profesorului, asumîndu-şi rolul de educator.

Modificarea relaţiilor pedagogice în cazul practicării documentării trebuie însoţită de o mare atenţie faţă de problemele referitoare la comunicarea documentară : accesul la documente, modul de utilizare a acestora etc. De asemenea, noul rol pe care şi-l asumă profesorul reclamă din partea sa stăpînirea unei metodologii a utilizării documentelor.

Pentru ca documentarea să fie de un real folos, se impune o dotare corespunzătoare a bibliotecii şcolare, în care elevii să poată găsi manuale, tratate, dicţionare, lexicoane, lucrări de specialitate, reviste etc., necesare pentru informare în legătură cu problema ce se cere a fi rezolvată. Fără îndoială că aceste biblioteci nu trebuie să fie un bazar de cărţi, ci să cuprindă materialele de strictă necesitate, care să ofere elevilor informaţiile esenţiale privitoare la diverse teme de studiu.

Profesorului îi revine obligaţia de a-i călăuzi sistematic pe elevi în folosirea documentelor, învăţîndu-i să consulte cataloagele de cărţi şi reviste, să extragă esenţialul din textul citit, să alcătuiască o fişă documentară sau să întocmească bibliografia unei teme de studiu, să citeze o lucrare etc. Deci învăţîndu-i să-şi însuşească o tehnică a documentării ştiinţifice. Totodată profesorul trebuie să inspire elevilor respect pentru carte şi să le trezească dorinţa de a-şi forma o bibliotecă proprie.

Metodele noi, inclusiv documentarea, prezintă avantajul de a pune elevul în contact direct cu ştiinţa şi cultura. Prin folosirea lor, elevii înşişi procedează la căutarea informaţiei şi îşi încearcă puterea de analiză şi sinteză, căutînd să desprindă esenţialul. Reamintim că ajutorul profesorului este indispensabil pentru buna călăuzire a elevilor în universul documentelor.

ION GR. ION
cercetător ştiinţific
Centrul de ştiinţe sociale, Iaşi

Vă propunem o nouă disciplină — bibliografia

Pornind de la principiul că prima condiţie care se cere oricărui specialist sau cercetător în vederea elaborării intelectuale este documentarea şi însuşirea unei tehnici corecte de lucru, se impune ca, în perioada instrucţiei şcolare, tinerii să fie înarmaţi şi cu informaţiile asupra instrumentelor şi izvoarelor oferite de bibliografie ca sursă de informare, cu deprinderile de folosire a lor şi cu cunoştinţele teoretice ale bibliografiei-ştiinţă. Fiindcă instruirea corectă şi completă în vederea desfăşurării unor viitoare activităţi intelectuale necesită un cadru organizat. în planul de învăţămînt al fiecărei facultăţi, al liceelor sau chiar în învăţămîntul de cultură generală ar fi necesar să se predea un curs de bibliografie. Ideea şi practica în această privinţă nu sînt inedite. Încă din 1932, profesorul Ioachim Crăciun ţine la Universitatea din Cluj prima lecţie de bibliografie din cadrul învăţămîntului universitar din România, intitulată „O ştiinţă nouă : bibliografia în învăţămîntul universitar din România“. Cursul de bibliografie cu care a înarmat generaţiile de studenţi (teoretic şi practic) avea menirea de „a servi studenţilor noştri drept călăuză, de a-i apropia de viaţă şi organizarea cărţii, de a le da îndrumări asupra tehnicii muncii ştiinţifice : cum se caută, unde se caută, cum se alege şi cum trebuie să folosească o carte în activitatea lor ştiinţifică universitară şi postuniversitară... Căci e timpul să înceteze odată credinţa că bibliologia e rezervată numai viitorilor bibliotecari“ (Barbu Theodorescu. Istoria bibliografiei române, Bucureşti, 1972, p. 161). Să preluăm, deci această tradiţie valoroasă.

Urmînd cursul de bibliografie, oricare student, viitor profesor, inginer, medic, cercetător, ar putea stăpîni tehnica elaborării unei lucrări ştiinţifice, cu cele trei etape : informarea bibliografică, adunarea şi clasarea materialului (cu redactarea fişelor de referinţă bibliografică, de extras-idei, de citate, de material şi a fişelor de trimitere) şi redactarea lucrării ; ar învăţa să-şi întocmească fişierul individual de studiu, să-şi formeze şi să-şi organizeze o bibliotecă personală. S-ar realiza, de asemenea, familiarizarea elevilor şi studenţilor cu bibliografia-sursă, acest mijloc de informare rapidă şi completă, care oferă o amplă documentare, atît pe terenul tradiţiei, al retrospectivei, cît şi pe cel al noului, al actualităţii, în orice domeniu de activitate. Bibliografia curentă asigură informarea bibliografică primară atît asupra ansamblului producţiei editoriale cît şi asupra unor teme. Informarea asupra stadiului de dezvoltare a diferitelor ramuri ale ştiinţei, asupra progreselor şi ultimelor realizări în cercetarea ştiinţifică este realizată de bibliografia specială, înscrisă azi printre problemele principale ale construcţiei economice.

Unul dintre principalele scopuri ale şcolii este acela de a-i învăţa pe copii cum să înveţe. Deoarece modernizarea învăţămîntului presupune accentuarea activităţii independente a elevului a autoinstruirii. Aceasta reclamă introducerea bibliografiei în învăţămînt, ca un imperativ al modernizării.

Dacă opera de culturalizare a maselor este o latură a democraţiei socialiste, în cazul de faţă dezvoltarea bibliografiei (în sensul eficientizării ei prin introducerea în şcoli şi prin larga popularizare a materialelor bibliografice) reprezintă o premisă a democratizării culturii, inclusiv a învăţămîntului.

ILIE BARANGA
bibliograf,
Biblioteca municipală, Piteşti

Cel mai bun dintre noi

Una din măsurile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 se referă la numirea cadrelor de conducere în învăţămîntul liceal, profesional şi tehnic din rîndul a trei membri ai consiliului profesoral, propuşi de acesta prin vot uninominal. Este o dovadă a importanţei pe care partidul şi statul nostru o acordă promovării în funcţiile de conducere a celor mai valoroase cadre prin consultarea largă a consiliului profesoral, bun cunoscător al valorilor intelectuale, morale, politice ale oamenilor care lucrează în şcoală.

Această expresie a largii democraţii socialiste presupune o creştere a responsabilităţii consiliului profesoral şi a fiecărui cadru didactic în parte, un inalt grad de conştiinţă colectivă.

Cred că ar fi bine ca propunerile consiliilor profesorale pentru funcţiile de conducere să aibă loc în cadrul unor adunări de analiză a rezultatelor obţinute în anul şcolar precedent şi a muncii tuturor membrilor consiliului, inclusiv a conducerii şcolii. Propunerile să fie făcute prin vot secret care asigură acestei acţiuni un plus de obiectivitate. În felul acesta, sub indrumarea organizaţiilor de partid, consiliile profesorale devin organe de analiză eficiente şi un ajutor preţios în munca de conducere a directorului, numit dintre membrii colectivului didactic, considerat a fi cel mai bine pregătit profesional şi ideologic, cel mai principial şi mai bun dintre ei.

Prof. ION ŞTEFAN
Liceul de cultură generală, Babadag

CONSULTAŢII

Prof. Marinescu I., fost director adjunct, ne relatează că, în urma aplicării normelor unitare de structură pentru instituţiile de învăţămînt, s-a redus un post de director adjunct şi, din lipsă de ore în specialitate, a fost trecut pe un alt post de institutor. În continuare, ne roagă să ne dăm părerea asupra măsurii luate, ţinînd cont de datele comparative ale celor doi directori adjuncţi.

— Din cele expuse de dv. se desprind două aspecte principale ale problemei : restrîngerea de activitate şi drepturile de salariu în cazul aplicării noilor normative.

a) Este de competenţa inspectoratului şcolar judeţean să stabilească în caz de restrîngere de activitate personalul didactic ce urmează să fie menţinut în unitate, luîndu-se în considerare nivelul de pregătire al celor în cauză şi rezultatele obţinute în activitate, avînd în vedere şi gradul didactic, vechimea în învăţămînt şi în unitatea şcolară, precum şi situaţia familială. Ţinînd seama de aceste criterii cumulativ, pe baza documentelor şcolare şi a altor acte oficiale care oglindesc situaţia celor în cauză, consultînd, la nevoie, consiliul de conducere al şcolii şi chiar consiliul profesoral, inspectoratul şcolar judeţean e în măsură să hotarască asupra cui acţionează restrîngerea de activitate. Intrucît postul de conducere nu e un drept care se poate solicita, în situaţia în care vă găsiţi şi cu sensibilitatea de care daţi dovadă în scrisoare, nu puteţi contesta retragerea funcţiei de conducere încredinţată. Totuşi, eventualele contestaţii împotriva redistribuirii de personal făcută cu prilejul restrîngerii de activitate sînt de competenţa comitetului executiv al consiliului popular judeţean (Legea nr. 6/1969, Codul muncii art. 175, Decretul nr. 278/1973),

b) Întrucît dv. aţi fost trecut într-un post cu nivel de salarizare mai mic, ca urmare a aplicării Decretului nr. 278/1973 privind stabilirea normelor unitare de structură pentru instituţiile de învăţămînt, aveţi dreptul — timp de trei luni de la data trecerii în această funcţie — la salariul tarifar avut — salariul de profesor şi indemnizaţia de director adjunct. Diferenţa de salariu se suportă de unitatea la care aţi fost incadrat. (Decretul nr. 278/1973, art. 10 şi Decretul nr. 162/1973 art. 21).

Tor. Crăiniceanu Valer, Piteşti, ne cere să-l ajutăm în clarificarea situaţiei la care a primit multe răspunsuri contradictorii. A absolvit şcoala specială de învăţători din Blaj în 1952, a funcţionat în învăţămînt doi ani, după care a trecut în alte munci. În 1972 a absolvit liceul teoretic cu bacalaureat. Doreşte să ştie de ce drepturi se bucură dacă revine în învăţămînt.

— În situaţia în care vă găsiţi nu aveţi calificare didactică pentru a fi numit în învăţămînt. Cursul special de învăţători trebuia completat cu studii de nivel liceal şi obţinerea definitivării în învăţămînt pînă la 1 septembrie 1970 (Legea nr. 6/1969 şi Normele pentru stabilirea studiilor echivalente în vederea ocupării funcţiilor didactice, aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766/1970).

Mai multe cadre didactice ne cer să intervenim la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului pentru a fi angajaţi ca suplinitori în diferite localităţi, de care îi leagă interese de familie.

— Potrivit legislaţiei şcolare, angajarea suplinitorilor este de competenţa inspectoratelor şcolare. Ba mai mult, suplinirile pe o durată care nu depăşeşte 30 de zile se aprobă de directorul unităţii şcolare. În astfel de situaţii, vă recomandăm să vă adresaţi acestor organe de administraţie şcolară care, în funcţie de interesul învăţămîntului, respectînd criteriile stabilite pentru transferări şi numiri, hotărăsc în consecinţă.

IOAN BADIU

R. P. Chineză

Şcoala primară

În R.P. Chineză copiii încep să frecventeze cursurile şcolare la vîrsta de 7 ani. Ei urmează la cea mai apropiată şcoală de locuinţa familiei. Durata şcolarizării obligatorie este acum de 5 ani, apreciindu-se că într-o asemenea perioadă cunoştinţele, care mai înainte se predau în şase ani pot fi însuşite în mod satisfăcător. Astfel, elevii părăsesc şcoala primară la 12 ani.

Pe parcursul celor 5 ani ai şcolii primare, elevii studiază patru discipline principale: limba chineză, aritmetica; cursul politic (cu noţiuni de istorie şi geografie), începînd din clasa a IV-a; cunoştinţe generale (istorie geografie, ştiinţe naturale, agricultură, industrie, sănătate), începînd din clasa a IV-a şi trei discipline secundare: muzica şi dansul; desenul; educaţia fizică.

În unele şcoli primare începînd din clasa a III-a, se studiază şi o limbă modernă de circulaţie de regulă, engleza.

La limba chineză se învaţă circa 2.000 de caractere uzuale, din cele aproximativ 30.000 cît numără în total această limbă. Aritmetica începe să fie studiată cu ajutorul abac-ului (un dispozitiv pentru calculul aritmetic, foarte uzitat şi azi în unele ţări), ajungîndu-se pînă la cele mai complicate operaţii ce pot fi efectuate rapid, cu acest străvechi aparat.

Elevii sosesc la şcoală în jurul orei 7,30. Timp de un sfert de oră ei fac ordine şi curăţenie în clasă.

Activitatea instructiv-educativă propriu-zisă începe la ora 7,45, cu un program de gimnastică matinală, cu o durată de 10 minute.

Elevii participă la cinci ore de curs în clasele I şi a II-a şi la şase ore începînd din clasa a III-a. Acestea sînt repartizate cîte trei dimineaţa şi două, respectiv trei, după amiază. Lecţia la fiecare disciplină durează 45 de minute. Recreaţiile dintre fiecare disciplină durează 15 minute. În timpul recreaţiilor, copiii fac sport (tenis de masă, în curte, la mese de ciment; gimnastică jocuri dinamice etc.).

Vacanţele şcolare, în cursul primar, însumează 60 de zile pe an din care, de regulă, 30 iarna şi 30 vara. În funcţie de climatul regiunii respective, vacanţele îşi modifică durata, respectîndu-se totalul de 60 de zile anual. La Şcoala primară Ţîn Sien-tie din Nankin (Nanjing) pe care am vizitat-o, cele 60 de zile de vacanţă anuală erau repartizate astfel: 20 iarna şi 40 vara.

Anul şcolar se împarte în două semestre şi începe primăvara, în luna februarie, după vacanţa de iarnă.

În R.P. Chineză legătura dintre ceea ce se învaţă în clasă şi activitatea practică-productivă are o importanţă capitală. Elevii sînt educaţi să dobîndească dragostea pentru muncă şi curajul de a învinge greutăţile cu eforturi înzecite. Începînd din clasa a III-a s-a instituit regula ca elevii să meargă în fabrici sau pe ogoare timp de o lună din cele zece de studiu anual. Prin aceasta se realize o legătură nemijlocită cu activitatea practică-productivă, iar elevii — lucrînd manual — învaţă direct de la muncitori şi ţărani, producătorii de bunuri materiale. Luna de practică se efectuează în strînsă concordanţă cu programele şcolare: cînd se învaţă cultura orezului sau a grîului, practica se desfăşoară într-o comună populară unde vechi cultivatori îi învaţă practic pe elevi, semănatul, repicatul, îngrijirile necesitate de culturile respective şi recoltarea; cînd se studiază prelucrarea metalelor, practica se desfăşoară într-o întreprindere de profil, unde muncitori rutinaţi îi învaţă pe elevi cum se prelucrează practic metalele. În general, şcolile primare şi-au creat ateliere de producţie pentru diferite activităţi, majoritatea atelierelor fiind foarte apropiate de profilul unităţilor socialiste care le tutelează.

La Şcoala primară Ţîn Sien-tie din Nankin (Nanjing), tutelată de o fabrică de autocamioane, erau amenajate următoarele ateliere: asamblarea unor piese pentru acţionarea autocamioanelor; stanţarea pieselor respective; curăţirea şi regalvanizarea plăcilor; prelucrarea metalelor; activitatea practică se desfăşura şi pe un teren agricol, unde, pe suprafeţe foarte mici, se cultivau aproape toate sorturile plantelor, legumelor şi zarzavaturilor studiate în clasă.

Foarte interesantă este şi experienţa Şcolii primare din comuna populară Ciunşan, ţinutul Hălun, Regiunea autonomă coreeană Jenpien din provincia Jilin (Tsilin), care a organizat activitatea practică într-o mică gospodărie agricolă proprie, după exemplul vestitei brigăzi agricole de producţie Daceai. Elevii acestei şcoli, împreună cu învăţătorii, au reuşit să deţelenească, pe un versant al muntelui Ceanpai, o suprafaţă de două ha., construind ogoare plane în terase. După experienţe îndelungate, cu ajutorul învăţătorilor, elevii au reuşit să adapteze soiul de porumb de la Daceai pentru maturarea în numai 100 de zile faţă de 140. Ei au obţinut, cu ajutorul polenizării artificiale, o producţie dublă faţă de sortul local de porumb. Elevii şi învăţătorii îmbină munca productivă cu experimentul ştiinţific, învăţînd să stăpînească natura.

La sfîrşitul fiecărui semestru se prezintă părinţilor elevului un raport general asupra rezultatelor obţinute în activitatea şcolară, pe baza observaţiilor periodice înscrise într-un carnet asemănător cu carnetul de note de la noi. În acest raport se evidenţiază în primul rînd conduita morală şi apoi rezultatele la învăţătură. Conduita morală este apreciată în funcţie de stăruinţa depusă în studiu, respectarea disciplinei, ataşamentul faţă de munca manuală, respectarea colectivului, spiritul tovărăşesc, felul cum se îngrijesc de problemele colective şi cum păstrează bunurile obşteşti. Dealtfel, curăţenia claselor este asigurată de elevi, iar a birourilor de către personalul didactic. Îngrijirea curţilor se face de către elevi, suprafaţa fiind repartizată pe clase. În clasele mai mari se urmăreşte şi felul cum se preocupă elevul de problemele cetăţeneşti, ca şi în ce măsură este conştient să înveţe pentru revoluţie. Foarte importantă este nota dată de învăţător pentru îndeplinirea îndatoririlor şi atitudinea zilnică a elevului.

În cazul nereuşitei unor elevi, aceştia sînt ajutaţi de institutori şi de colegii lor pe timpul vacanţei, avînd posibilitatea să promoveze examenele într-o sesiune suplimentară, înaintea începerii anului şcolar. Repetarea anului şcolar se face dacă elevul nu promovează două discipline de bază sau una de bază şi două secundare.

În R.P. Chineză, cea mai mare parte a cheltuielilor pentru învăţămînt (salariile personalului didactic, întreţinerea imobilelor, o parte din costul manualelor, materialul didactic etc.) se suportă de către stat. Din această cauză, practic nu există copii care să nu poată frecventa cursurile datorită taxelor şcolare.

I. DOBRICĂ

MENŢIUNI

Pregătirea tineretului pentru tehnica de calcul

Avînd în vedere că, într-un viitor apropiat, prelucrarea electronică a datelor va pătrunde în toate domeniile vieţii sociale, toţi absolvenţii şcolilor medii din R. S. Cehoslovacă — după cum menţionează presa de specialitate — vor fi beneficiari sau participanţi direcţi la utilizarea tehnicilor moderne de calcul (se prevede ca 60% din specialiştii în acest domeniu să fie cadre cu studii medii). În consecinţă, se preconizează ca fiecare absolvent al şcolii medii să aibă o privire de ansamblu asupra tehnicii de calcul, asupra posibilităţilor şi perspectivelor folosirii ei. O disciplină specială se va introduce în şcoală treptat şi diferenţiat, în funcţie de tipul de învăţămînt. De exemplu, în gimnazii cunoştinţele respective vor fi predate în contextul celor de matematică şi fizică, dar şi în cadrul unei discipline anume. În şcolile medii economice, obiectele de specialitate vor fi completate treptat cu noţiunile de bază ale tehnicii de calcul şi ale sistemelor automatizate de conducere. În şcolile medii industriale cu profil electrotehnic, obiectul „tehnica de măsurare şi automatizare“ va fi sensibil orientat spre problemele tehnicii de calcul. Se prevede şi introducerea unui studiu postliceal în tehnica de calcul şi prelucrarea informaţiilor.

R.P.D. Coreeană: Secvenţă caracteristică pentru seriozitatea cu care se desfăşoară pregătirea în şcoala elementară.

Araba în locul limbii franceze

Elevii marocani, algerieni şi tunisieni vor avea posibilitatea, în noul an şcolar care va începe la 1 octombrie, să studieze în limba arabă materiile prevăzute în planul de învăţămînt.

În prezent, în majoritatea ţărilor Africii de nord se depun eforturi serioase pentru introducerea limbii arabe în locul celei franceze. Pe această linie, lingviştii nord-africani au stabilit un fond lexical comun, de aproape 7.000 de cuvinte. Întreaga selecţie a fost efectuată, după cercetări îndelungate, de Institutul de studii şi de cercetări pentru arabizare din Rabat, Institutul de lingvistică şi de fonetică din Alger şi de Secţia de lingvistică din Tunis.

Mai multe fonduri pentru şcoli

După cum a declarat ministrul indian al educaţiei, guvernul acestei ţări va aloca, în cursul următorilor cinci ani, suma de 11 miliarde rupii pentru dezvoltarea învăţămîntului. Un program special elaborat în acest sens prevede posibilitatea ca toţi copiii între şase şi unsprezece ani să beneficieze de instruire şcolară. Guvernul indian a aprobat, de asemenea, un proiect care prevede lichidarea analfabetismului în rîndul tinerilor în vîrstă de 12—25 de ani.

Priorităţi exprese

Problemele lărgirii accesului la carte al cetăţenilor, lichidării analfabetismului şi organizării învăţămîntului reţin în mod deosebit atenţia forurilor conducătoare din Peru, conştiente că ritmul şi calitatea dezvoltării sînt dependente de nivelul de pregătire al oamenilor, al constructorilor. „Dezvoltarea şcolii şi lichidarea analfabetismului constituie una din priorităţile depăşirii statutului de ţară slab dezvoltată“ — a precizat preşedintele Alvarado.

Printre principalele prevederi ale reformei învăţămîntului (care este gratuit la nivelul elementar şi mediu), se remarcă introducerea unui „ciclu şcolar de bază“, de nouă ani, menit să ofere elevilor — aşa cum arată textul legii cu privire la reformă — „atît o arie cuprinzătoare de cunoştinţe fundamentale, cît şi o dezvoltare — prin practică — a unor deprinderi de muncă fizică, servind unei orientări profesionale“.

Fondurile alocate şcolii generale au fost anul acesta sporite cu sută la sută faţă de anul trecut. Se prevede ca, în următorii zece ani, reţeaua şcolilor de stat să-şi dubleze capacitatea, prin construirea de noi localuri, ateliere şi laboratoare. Numai cu trei luni în urmă, ministrul educaţiei a inaugurat, în departamentul Ancash, situat la nord de capitala ţării, o reţea de 300 de şcoli, în care vor fi cuprinşi circa 30.000 de elevi din mediul rural.

Recent în Republica Peru a fost lansată o campanie de „alfabetizare totală“, pentru care au fost special pregătite sute de cadre didactice; lor li se adaugă alţi 500 de învăţători şi profesori care participă în mod voluntar la aceste acţiuni considerate de interes naţional.

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul „Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 112

Sîmbătă 6 octombrie 1973
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

ALEGERILE SINDICALE

Prof. MARIA STĂNESCU
președinta Comitetului Uniunii sindicatelor
din învățămînt, știință și cultură

Anul acesta, conform prevederilor statutare, au loc alegerile sindicale la grupe, secții, sindicate și organe teritoriale ale sindicatelor (consilii comunale, orășenești, municipale și județene)

Adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri la grupe, organizații sindicale de secție și sindicate din grădinițe, școli și facultăți au loc într-un moment care deschide o nouă etapă de muncă în învățămîntul nostru de toate gradele ; moment în care slujitorii școlii, toți factorii interesați și responsabili sînt chemați să dea viață măsurilor adoptate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie a.c. cu privire la perfecționarea și dezvoltarea învățămîntului în Republica Socialistă România.

Plenara C.C. al P.C.R. a elaborat un plan de perspectivă privind învățămîntul românesc, pentru crearea unui sistem stabil și unitar, deschis și corelat atît în ce privește structurile, succesiunea treptelor, cît și conținutul științifico-educativ, de la învățămîntul preșcolar pînă la cel superior. Hotărîrile și măsurile adoptate de către Plenara C.C. al P.C.R. impun studierea temeinică și traducerea lor în viață de către toate cadrele didactice, de către toți membrii de sindicat din învățămînt.

Corelînd sarcinile ce decurg din Hotărîrea plenarei cu realitățile concrete din fiecare județ și localitate (perspectivele dezvoltării economice culturale, cerințele de cadre pe sectoare, recensămîntul populației școlare, spațiul existent pentru învățămînt, necesarul de cadre didactice, dotarea unităților de învățămînt, amenajarea atelierelor școlare) este necesar să se alcătuiască planuri concrete cuprinzînd măsurile ce se impun a fi luate pentru a se asigura, etapă cu etapă, îndeplinirea tuturor prevederilor hotărîrii ; este necesar să reducem și chiar să înlăturăm definitiv etapa reflecțiilor și a așteptării de noi precizări. Organele sindicale vor trebui să-și propună sarcini concrete care să contribuie nemijlocit la realizarea unor prevederi din Hotărîre.

Organizate în aceste condiții, adunările generale și conferințele sindicale trebuie să constituie un nou prilej de mobilizare a tuturor membrilor de sindicat din învățămîntul de toate gradele la modernizarea sistematică a conținutului învățămîntului, a metodelor de predare, la pregătirea temeinică a tineretului școlar și universitar pentru muncă și viață, la introducerea tot mai largă în practică a principiului educației permanente.

Avînd în vedere rolul și atribuțiile cu care au fost investite sindicatele, adunările generale și conferințele sindicale de alegeri au menirea să ducă la întărirea vieții interne, dezvoltarea democrației socialiste, perfecționarea structurii organizatorice a unor sindicate, a stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor sindicale.

Unul din atributele principale ale adunărilor generale și conferințelor sindicale de dări de seamă și alegeri trebuie să-l constituie analiza într-un spirit de înaltă răspundere, exigență și combativitate revoluționară, a activității desfășurate de organele sindicale, a modului cum membrii acestora și-au îndeplinit mandatul încredințat, cum se aplică principiile și normele înscrise în statutele sindicatelor.

Ținînd seama de sarcinile de mare răspundere ce revin sindicatelor, adunările generale și conferințele de dări de seamă și alegeri sînt chemate să dezbată și să stabilească cele mai corespunzătoare măsuri astfel ca sindicatele să-și îndeplinească rolul de cadru organizat, prin care se asigură participarea efectivă a oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, la rezolvarea problemelor complexe ale dezvoltării economice, cultural-științifice și sociale a patriei noastre.

Instrucțiunile Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România din 1973, stabilesc ca adunările de dări de seamă și alegeri la grupe, secții, sindicate să se desfășoare între 15 octombrie și 1 decembrie a.c. Acțiunea se încadrează în trei momente succesive : instruirea activului sindical pentru pregătirea dărilor de seamă, a planurilor de măsuri și însușirea tehnicii de lucru, desfășurarea adunărilor și pregătirea activului sindical nou ales.

În perioada premergătoare alegerilor, toate comitetele sindicatelor vor trebui să examineze modul în care și-au desfășurat activitatea birourile grupelor și comitetele organizațiilor sindicale de secție, contribuția membrilor de sindicat la îndeplinirea sarcinilor ce au revenit școlii în această etapă de intensă activitate politică, ideologică, economică și socială, cum s-au preocupat de rezolvarea propunerilor făcute de salariați. Concluziile desprinse din aceste analize vor fi reflectate în conținutul dărilor de seamă și în măsurile de îmbunătățire a muncii.

Paralel cu elaborarea dărilor de seamă vor fi întocmite proiectele de hotărîri, care vor cuprinde sarcini concrete din toate domeniile de activitate. La nivelul grupelor sindicale și al organizațiilor sindicale de secție, măsurile pot fi stabilite și în dările de seamă.

O deosebită atenție se va acorda întocmirii bugetelor sindicatelor pentru anul 1974. Ele trebuie să reflecte posibilitățile și necesitățile pe care le au sindicatele, grija pentru folosirea judicioasă a sumelor de la capitolul „cheltuieli" în spiritul indicațiilor date de Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R.

Dările de seamă ale comitetelor sindicatelor, proiectele de hotărîri, rapoartele comisiilor de cenzori, proiectele de buget pentru anul 1974, îmbunătățite cu observațiile făcute în dezbaterile de la grupele sindicale, vor fi văzute de organele de partid și aprobate de organele sindicale respective cu cel puțin 8—10 zile înainte de data adunării sau conferinței sindicale.

Prin dările de seamă și dezbateri, organizațiile sindicale urmează să realizeze o analiză temeinică în spirit critic și autocritic, a contribuției lor la traducerea în fapt a cerințelor formulate de partidul nostru față de învățămînt, îndeosebi pe linia asigurării și pregătirii cadrelor calificate, necesare dezvoltării economice și sociale a țării.

(Continuare în pag. a 2-a)

29 iulie—2 august 1974

CONGRESUL MONDIAL AL ASOCIAȚIEI INTERNAȚIONALE A EDUCATORILOR PENTRU PACEA LUMII (IAEWP)

La propunerea secretariatului **Asociației Internaționale a Educatorilor pentru Pacea Lumii** (IAEWP), guvernul român și-a dat asentimentul pentru organizarea în România a primului congres mondial al Asociației, în vara anului 1974 (29 iulie — 2 august). Tema acestei manifestări științifice este **„Educația în spiritul înțelegerii între popoare"**. Lucrările se vor desfășura în sesiuni plenare și în următoarele cinci secții : Comunicarea educațională în era spațială ; Educația și mediul înconjurător ; Dezvoltarea resurselor umane ; Educația în vederea răspunderii mondiale ; Evoluția spirituală (morală) a umanității și educația pentru pace.

Și-au anunțat participarea educatori, conducători ai învățămîntului și reprezentanți ai unor asociații internaționale din aproximativ 50 de țări ale lumii.

Pentru organizarea lucrărilor congresului s-a constituit un comitet național.

Miercuri 3 octombrie a.c., la Ministerul Educației și Învățămîntului, sub conducerea tovarășului **Virgil Cazacu**, prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului, a avut loc ședința de constituire a Comitetului național român, alcătuit din personalități ale vieții științifice și culturale din țara noastră.

Comitetul național român va lucra în colaborare cu Comitetul internațional de coordonare format din prof. univ. **Charles Mercieca** (S.U.A.), secretar general, prof. univ. **Takhashi Hanada** (Japonia), președinte, și prof. univ. **George Văideanu** (România), prim-vicepreședinte al Asociației.

La strîngerea recoltei : elevii Liceului industrial de alimentație publică din București.

Foto : PETRE COZIA

Prima mea zi de învățămînt

Îmi fuge gîndul spre prima zi de școală, spre ziua cînd copilăria, după ce alergase 7 ani, poposise timidă în școala satului. Era o toamnă frumoasă ca acum. Dealurile erau îmbătate de aroma merelor domnești și crețești, iar strugurii albi și negri se coceau în soarele cald și mîngîietor. Frunzele începuseră să cadă, lăsînd parcă fructele să strălucească, ca niște poame de aur în lumina cosmică a copilăriei.

'Mi-amintesc, apoi, cum mama, grijulie, după ce 'mi-așezase în ghiozdan cîteva nuci și două mere roșii, alături de creioanele și caietele îmbrăcate frumos, m-a luat de mînă și amîndoi am pășit pragul școlii...

A trebuit să treacă 13 ani (timp în care am terminat Liceul pedagogic Ploiești) ca să înțeleg această sărbătoare trăită de școlari și părinți cu emoția întipărită în zîmbetul sfios și în speranța devenirii de mîine.

Prima zi de învățămînt va rămîne de neuitat în inimile celor ce-au început cariera nobilă de dascăli. Pentru mine înseamnă suprema bucurie trăită după cei 13 ani de școală, căci, în prima zi de învățămînt am retrăit cu lacrimi în ochi prima zi de școală, iar în privirile duioase ale mamelor ce participau la festivitatea de deschidere a noului an școlar am retrăit emoția mamei mele, care m-a condus la școală atunci, urîndu-mi în tăcere: „Succes, școlarule !" Ce-mi rămîne de făcut aici, în acest sat departe de cel al copilăriei mele, decît să-i învăț carte și să-i educ pe cei ce mîine vor fi comuniștii constructori ai unei țări frumoase și bogate ca-n povești... Eu, colegii mei repartizați în satele județelor Prahova, Tulcea și Vrancea ne luăm angajamentul de a sluji școala românească cu cinste, de a traduce în viață directivele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. — act de mare importanță în dinamica procesului de învățămînt din țara noastră.

Învățător
GHEORGHE D. SOARE
Școala generală Radila,
com. Valea Călugărească,
jud. Prahova

Consemnări

100 de ani de la nașterea matematicianului G. Țițeica

Obișnuiți cu portretul său de pe copertile caietelor școlare, știm cu toții că marele matematician G. Țițeica s-a născut la 4 octombrie 1873. Numele de botez (în registrul stării civile al municipiului Drobeta Turnu-Severin) este George, pe tatăl său chemîndu-l Radu Țițeica, muncitor cu brațele în gara Vîrciorova.

Viitorul savant urmează clasele primare la Școala generală nr. 1 din Tr. Severin, iar cursurile liceale la Colegiul „N. Bălcescu" din Craiova, unde obține, în clasa a II-a, bursa „Eufrosin Poteca". Bursier apoi al Școlii Normale Superioare din București, G. Țițeica s-a înscris la Facultatea de științe, secția matematică, avînd ca profesori pe David Emmanuel, Spiru Haret și Constantin Gogu. Face studii strălucite în Franța, luîndu-și doctoratul în matematică la Sorbona. In toate școlile a purtat numele: Țițeica R. George. Întors în țară, este numit profesor la Școala politehnică și la Facultatea de științe de la Universitatea din București. În 1913 este ales membru al Academiei române. De asemenea, a fost membru al mai multor academii și societăți de științe matematice cu renume mondial, a ținut cursuri la Sorbona, Bruxelles, Roma, făcîndu-se cunoscut lumii științifice de pretutindeni prin numeroase studii și comunicări în domeniul științei matematice și în special al geometriei. A editat și fondat revistele: „Matematica", „Gazeta matematică", și „Natura". Și tot de numele său se leagă celebrele lucrări „Geometria diferențială proiectivă a rețelelor", „Introducere în geometria diferențială proiectivă a curbelor".

G. Țițeica a fost primul savant român care a făcut cunoscută lumii întregi valoarea școlii matematice românești.

Severinenii de astăzi, în semn de omagiu și prețuire, s-au gîndit să atribuie numele lui G. Țițeica unei străzi și Școlii generale nr. 1 din orașul natal. Totodată, la împlinirea centenarului nașterii sale, bustul ilustrului matematician va fi așezat în rotonda (sau aleea) mehedințenilor de seamă. O pildă și un îndemn pentru urmași.

Ion STROE-OANCEA
Drobeta Turnu-Severin

Oaspeți de peste hotare

Recent, o delegație a Ministerului Învățămîntului și Științei din R. F. Germania, condusă de prof. dr. Klaus von Dohnanyi, a făcut o vizită în țara noastră. Înainte de plecarea spre patrie, în cadrul unei conferințe de presă, ministrul federal al învățămîntului și științei din Republica Federală Germania, prof. dr. Klaus von Dohnanyi, a ținut să-și exprime deplina satisfacție pentru faptul de a fi fost primit de președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, și de a fi avut cu acest prilej un schimb de vederi în probleme privind dezvoltarea relațiilor bilaterale, îndeosebi pe linia învățămîntului, științei și tehnologiei.

Vizita mea în România, a spus în continuare oaspetele, a fost deosebit de utilă și interesantă. În cadrul convorbirilor cu conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului și a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cu rectori, decani, cercetători, cadre didactice, am convenit ca dialogul purtat să fie continuat pentru a facilita o dezvoltare viitoare mai mare a cooperării noastre în acest domeniu.

Despre școala românească, ministrul Klaus von Dohnanyi a afirmat: „Cred că în România s-a pornit cu multă consecvență și fermitate pe un drum pe care eu personal îl consider necesar și potrivit, adică pe calea îmbinării teoriei cu practica, a școlii cu experiența de producție, a cercetării științifice cu dezvoltarea economiei și industriei".

În întîmpinarea centenarului școlii

Evidențiem preocuparea deosebită a cadrelor didactice ale Școlii generale nr. 2 din Fetești, pentru continua perfecționare și dezvoltarea activității instructiv-educative, grija manifestată în pregătirea teoretică și practică a elevilor, în educarea atitudinii lor active față de muncă, în îmbinarea pregătirii științifice și practice a elevilor cu educarea politico-ideologică, moral-cetățenească și ateist-științifică a acestora. Întregul colectiv al școlii caută noi forme menite să sporească eficiența educativă a familiei ca al doilea partener al școlii, al organizațiilor de tineret și pionieri.

Crește preocuparea școlii pentru întărirea colaborării cu toți factorii educaționali, în scopul realizării influenței lor convergente asupra tineretului școlar în procesul instructiv-educativ. Toate cadrele didactice ale școlii au în permanență în vedere perfecționarea metodelor de transmitere și însușire a cunoștințelor, utilizînd metode moderne.

Pînă pe data de 4 noiembrie 1973, ziua sărbătoririi centenarului Școlii generale nr. 2 din Fetești, în fața colectivului didactic stau sarcini deosebite: completarea anuarului școlii, scoaterea numărului festiv al revistei școlii, organizarea unor întîlniri ale pionierilor și școlarilor de la școala aceasta cu pionierii și școlarii de la celelalte școli din împrejurimi, pregătirea sesiunii de referate și comunicări pe probleme de istorie locală și de perfecționare și modernizare a lecției în școală, dotarea și folosirea eficientă a laboratoarelor, cabinetelor și atelierelor școlii.

Bilanțul activității școlii ce se va face cu acest prilej va constitui un puternic imbold pentru toți învățătorii și profesorii, pentru toți elevii școlii în munca pe care o vor desfășura pentru traducerea în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în România.

Inv. IOANA GROZEA
președinta comitetului sindicatului învățămînt Fetești-Ialomița

Conferință de presă la C.E.C.

În întîmpinarea „Săptămînii economiei", care se va desfășura între 25—31 octombrie, la Casa de Economii și Consemnațiuni a avut loc zilele trecute o conferință de presă consacrată acestui eveniment. Președintele Consiliului de administrație al C.E.C.-ului, dr. Mircea Popovici, a informat reprezentanții presei despre acțiunile care se vor organiza în acest an cu prilejul „Săptămînii economiei" — manifestare devenită tradițională în țara noastră. In continuare, s-a răspuns la întrebările participanților.

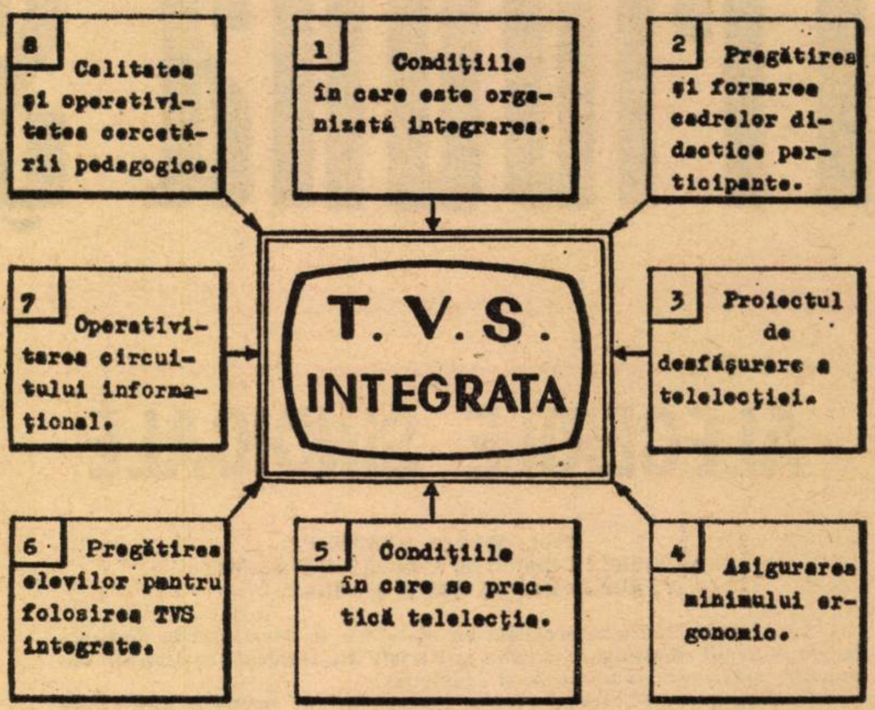
8 Calitatea și operativitatea cercetării pedagogice.
1 Condițiile în care este organizată integrarea.
2 Pregătirea și formarea cadrelor didactice participante.
7 Operativitatea circuitului informațional.
T. V. S. INTEGRATA
3 Proiectul de desfășurare a telelecției.
6 Pregătirea elevilor pentru folosirea TVS integrate.
5 Condițiile în care se practică telelecția.
4 Asigurarea minimului ergonomic.

Recomandări de teledidactică

Eficiența integrării emisiunilor de TV școlară în procesul de învățămînt este condiționată, în cea mai mare măsură, de grupul de factori prezentați în figura de mai sus.

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice care folosesc TVS integrată în acest an școlar, publicăm cîteva recomandări de teledidactică.

1. Asigurarea condițiilor organizatorice de integrare

1.1. Sincronizarea orarului școlii cu programul emisiunilor de TVS integrată implică plasarea lecțiilor de la obiectele ce vor folosi aceste emisiuni în așa fel încît durata transmisiilor respective să fie cuprinsă integral în limitele lecției și — pe cît se poate — să ocupe partea centrală a telelecției.

1.2. Întrucît programul emisiunilor de TVS integrată se stabilește la începutul anului școlar pentru toate cele trei trimestre, orarul școlii necesită o stabilitate corespunzătoare.

1.3. Ținînd seama că fiecare emisiune de TVS integrată se transmite în cursul aceleiași săptămîni, pentru alcătuirea orarului se poate alege una dintre cele două alternative.

1.4. Publicarea anticipată a programului emisiunilor de TVS integrată are și scopul de a permite profesorilor care le vor folosi să-și alcătuiască planificarea calendaristică în raport cu conținutul și obiectivele propuse pentru telelecția respectivă (instruire curentă, recapitulare, introducerea într-un capitol nou etc.).

1.5. Stabilirea numărului maxim de clase paralele care pot folosi concomitent emisiunile de TVS integrată într-o școală este condiționată de 3 variabile: a) numărul profesorilor de aceeași specialitate; b) numărul de telereceptoare cu care este dotată școala; c) numărul de retransmisii săptămînale ale fiecărei emisiuni.

1.6. Numărul minim de telereceptoare necesare într-o școală se determină în funcție de două variabile: a) numărul maxim de clase ce pot folosi emisiunile de TVS integrată în anul școlar respectiv; b) posibilitățile de exploatare rațională a receptoarelor existente (deplasarea lor pe suporturi mobile sau rotația claselor în sălile cu receptoare fixe).

1.7. Ținînd seama că într-o telelecție folosirea integrală și rațională a timpului planificat este o cerință de prim ordin, sînt recomandabile următoarele modalități de realizare:

a) înainte de începerea telelecțiilor să fie pregătite și distribuite pe locul de lucru al fiecărui elev toate mijloacele de învățămînt ce urmează a fi integrate în telelecție (modele de exerciții, modele mute, diapozitive, secvențe de filme didactice, colecții etc.);

b) echipamentele tehnice ce urmează a fi folosite să fie verificate și puse la punct;

c) telelecția să se desfășoare într-un laborator sau cabinet, în care elevii, așteptați de profesor, să poată intra imediat ce se termină recreația;

d) momentul organizatoric să fie simplificat prin numerotarea locurilor din laborator, elevii urmînd a se așeza corespunzător poziției fiecăruia din catalog (în acest fel lista absenților reiese din constatarea locurilor libere);

e) Să fie evitate cu anticipație eventualele cauze perturbatoare din telelecție (prezența unui tehnician, organizarea mobilierului, camuflarea încăperii etc.).

Dr. AL. GHEORGHIU
șeful Laboratorului mijloace moderne de învățămînt din Institutul de cercetări pedagogice

Alegerile sindicale

(Urmare din pag. 1)

Una din problemele de foarte mare importanță, căreia trebuie să i se acorde toată atenția, o constituie desemnarea candidaților pentru organele sindicale de la grupe, comitete de secție și sindicale. Candidații, cei care vor fi aleși în fruntea organizației sindicale, trebuie să fie din rîndul celor mai bune cadre didactice și al altor salariați din învățămînt, cu o temeinică pregătire politică, ideologică și profesională, cu atitudine înaintată în muncă, oameni combativi, cu o înaltă conștiință de clasă care se bucură de stima și respectul colectivelor din care fac parte și nu precupețesc nici un efort pentru înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român. De calitățile politice și profesionale, de nivelul conștiinței cadrelor ce vor fi alese în organele sindicale, depinde în cea mai mare măsură modul cum sindicatele vor îndeplini sarcinile de răspundere ce le stau în față.

Adunările generale, conferințele sindicale de dări de seamă și alegeri trebuie să se desfășoare într-un larg spirit democratic și de combativitate revoluționară, creînd un climat prielnic participanților, să-și exprime liber, nestingherit opiniile asupra problemelor puse în dezbatere, cît și asupra propunerilor de candidați care urmează să fie aleși în organele sindicale.

După alegerea birourilor grupelor sindicale și a comitetelor sindicale de secție, comitetele sindicatelor au datoria să analizeze cu toată răspunderea problemele desprinse din dezbateri și propunerile făcute de participanți și să informeze membrii de sindicat asupra soluțiilor stabilite. Totodată, este necesar ca imediat după alegerile din grupe și secții să se organizeze instruirea celor aleși în birourile grupelor sindicale și în comitetele de secție asupra sarcinilor ce le revin și asupra activității grupelor și, respectiv, secțiilor pe baza unui program de expuneri și dezbateri alcătuit de comitetele sindicatelor cu sprijinul și participarea directă a membrilor Comitetului Uniunii noastre și a organelor teritoriale. Pregătirea activului va cuprinde atît probleme în domeniul metodelor și stilului de muncă specifice organizației, cît și cele referitoare la cunoașterea legislației muncii și a legislației școlare în special, precum și informarea acestuia cu principalele sarcini și măsuri privind dezvoltarea învățămîntului.

În această perioadă, pregnant marcată de măsurile ce decurg din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din țara noastră, pregătirea și desfășurarea alegerilor sindicale vor constitui un mijloc important de mobilizare a tuturor sindicatelor, a tuturor membrilor corpului didactic, la traducerea în viață și îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere ce ne revin.

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 – 19 iunie 1973

> **„În vederea creşterii eficienţei învăţămîntului general şi liceal, este necesară o diversificare mai largă a formelor de organizare şi desfăşurare a procesului de învăţămînt, prin lecţii, activităţi în cabinete şi laboratoare...“**
>
> (din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România)

Cabinetul de specialitate

Interviu cu prof. LIVIA DASCĂLU,

inspector al Inspectoratului şcolar judeţean Braşov

Red. : Ce trebuie să cuprindă un cabinet de limba şi literatura română ?

Livia Dascălu : Instrumente de lucru curent — cartea de referinţă, dicţionare, îndreptare ortografice, ortoepice, diapozitive, fişe pe teme, textele ce trebuie studiate (în special cele care nu se găsesc), decupaje din revistele literare etc.

Red. : Ce părere aveţi despre cabinetele-bazar sau depozit, despre cabinetele-muzeu sau expoziţie ? Altfel spus : Credeţi că „O scrisoare pierdută" se studiază mai bine într-un cadru suprasaturat de material didactic, acoperind, din punct de vedere spaţio-temporal, toată literatura noastră ?

Livia Dascălu : Sînt, în adevăr, multe cazuri în care cabinetul se dotează fără discernămînt pedagogic, „cu ochii închişi“. Atunci el devine un mediu inadecvat studiului şi educaţiei, dacă nu chiar dăunător. Clasa, ca orice încăpere, dacă e tixită, încărcată cu obiecte şi mobilier, dacă are pereţii acoperiţi pînă la refuz cu tablouri, scheme, schiţe etc., îl copleşeşte pe elev, îl oboseşte, îl distrage de la lecţie. O planşă care stă permanent sub privirile elevului îşi pierde din importanţă — copilul pierde interesul pentru ea şi, la momentul oportun, nu o mai poate intui.

La drept vorbind, o cantitate imensă din materialul atîrnat pe pereţii unor cabinete nu are folosinţă — şi nici nu poate avea — decît o dată, la o lecţie, în cursul unui an întreg. Atunci de ce să stea mereu în faţa clasei ?

Nu mai vorbesc de atentatul la bunul gust al elevilor, pe care îl comitem introducîndu-i într-un mediu atît de înzorzonat, de învîrstat.

Red. : Aţi spus că, în cabinet, trebuie să se găsească textele ce sînt de studiat la lecţii. Credeţi că biblioteca şcolii, a comunei sau municipiului ar trebui să se mute în clasă ?

Livia Dascălu : Deloc. Fragmentele din operele ce trebuie studiate pot fi dactilografiate sau multiplicate la xerox, în cantităţi suficiente, astfel ca fiecare elev să poată avea, la lecţie, în faţă, textul, la momentul necesar. Unele texte, portrete, scheme etc., pot fi, pe baza diapozitivelor, proiectate pe ecran şi, în felul acesta, supuse atenţiei întregii clase, rapid şi în condiţii optime. Aşadar, în loc de 36 de cărţi, sau cîteva cărţi transmise din bancă în bancă, 36 de foi, sau un singur diapozitiv... aşa, pe pereţii cabinetului nu va fi necesar să existe decît ceva care să ilustreze, inteligent şi simplu, momentele cruciale ale literaturii şi culturii noastre, un calendar al aniversărilor, poate o „hartă literară“... În orice caz, ceva care să sugereze cadrul în care se desfăşoară întreaga activitate.

Red. : Înţeleg că vedeţi în cabinetul de literatură română o sursă a surselor de informaţie, un cadru fertil de muncă intelectuală.

Livia Dascălu : Pentru a constitui acest cadru trebuie, cred, să se înţeleagă că dotarea cabinetului nu se poate face de azi pe mîine, în pripă, fără discernămînt. Altfel apar acele fenomene, dăunătoare procesului de învăţămînt, la care v-aţi referit. An de an cabinetul trebuie să devină mai bogat, mai valoros, printr-o înzestrare judicioasă, făcută pe îndelete. Este foarte important — şi pentru realizarea obiectivelor înzestrării cabinetului şi din certe raţiuni educative — ca zestrea cabinetului să se constituie şi cu aportul elevilor (laboratorul foto, de exemplu, poate fi folosit pentru multiplicarea materialelor). Aş aminti aici experienţa profesorului Constantin Cuza, de la Liceul nr. 1 din Braşov. Tezaurul informaţional, referenţial al cabinetului de literatură al acestei şcoli se îmbogăţeşte şi se sistematizează cu ajutorul elevilor, care lasă promoţiilor următoare roadele strădaniilor lor. Se constituie, în acest mod, şi o legătură pe planul trăirilor spirituale între elevii de azi şi cei ce le vor lua, mîine, locul în bănci.

Red. : Ce consideraţi esenţial pentru ca munca din cabinetul de literatură română să nu ducă la supraîncărcarea elevilor ?

Livia Dascălu : Organizarea lui şi a muncii desfăşurate aci după criterii foarte bine gîndite, ştiinţifice, pedagogice. Şi, neapărat, modernizarea predării.

Lecţia, ilustrată şi desfăşurată cu mijloacele despre care am pomenit la începutul convorbirii noastre, este mai „densă“, mai substanţială, cele 50 de minute ale ei putînd fi folosite la maximum, activ. Elevul merge acasă cu problemele înţelese. Ca urmare, îi rămîne mai mult timp liber, în care — dacă interesul îl îndeamnă, poate citi sau studia ce doreşte el. Dealtfel, într-un sondaj de opinie făcut în rîndul elevilor de liceu, aceştia au arătat că nu le rămîne suficient timp pentru lectura preferată...

Red. : Ce îndoieli aveţi cu privire la posibilitatea organizării cabinetelor pe specialităţi în fiecare şcoală ?

Livia Dascălu : Desfăşurarea procesului predării în cabinete presupune reconsiderarea muncii pe întreaga şcoală, regîndirea spaţiului de care dispune ea. Bunăoară, este absolut obligatoriu un spaţiu — de preferinţă la intrarea în şcoală — pentru depozitarea, în condiţii corespunzătoare, a paltoanelor tuturor elevilor (în compartimente pe clase). O garderobă, deci. Aşa, deplasarea de la un cabinet la altul s-ar putea face mai uşor şi cu mai puţină dezordine.

Pentru a evita depozitarea în clase a unor aparate, instalaţii care ar supraîncărca spaţiul, se poate recurge — acolo unde condiţiile permit — la amenajarea, între două săli de clasă, a unei cabine pentru proiecţii şi depozitarea materialului respectiv, utilizabilă de ambele clase. O asemenea amenajare s-a realizat cu succes, la Braşov, în Şcoala generală nr. 15.

Întrucît nu cred că se poate ajunge uşor la predarea tuturor obiectelor în cabinete de specialitate — dealtfel, acestea alimentează lesne tendinţa unei specializări excesive — poate au mai multe şanse cabinetele multifuncţionale, pentru mai multe discipline. În judeţul nostru sînt asemenea cabinete, în special în şcolile de la sat. Dar şi la oraş : în Făgăraş, Braşov. La Liceul „Dr. Ion Meşotă“, de exemplu, care excelează prin organizarea chibzuită, ştiinţifică a muncii, a spaţiului şcolii, există un cabinet de ştiinţe sociale şi unul multifuncţional.

În general, predarea pe cabinete este o problemă foarte disputată de către cadrele didactice. Aşa cum a relevat dezbaterea pe care am avut-o în judeţul nostru pe această temă — discuţiile vizează nu atît utilitatea şi oportunitatea cabinetelor cît modalităţile de creştere a eficienţei lor şi implicaţiile ştiinţifico-pedagogice pe care le prezintă munca în cadrul acestora.

STELA PREDESCU

Laboratorul şcolar

Interviu cu prof. DENISA GODINI,

de la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Bucureşti

Red. : În ce măsură laboratorul (de fizică, matematică, chimie etc.) constituie un element de modernizare a învăţămîntului (cum se pot integra instrumentele şi mijloacele de muncă specifice laboratorului în activitatea elevului) ? Consideraţi că trebuie revizuită ideea de laborator în funcţie de cerinţele actuale, moderne ale învăţămîntului, ale pregătirii elevului ?

Denisa Godini : Scopul esenţial al procesului de modernizare al învăţămîntului îl constituie adaptarea rapidă şi pregătirea corespunzătoare a elevilor în activitatea practică productivă, în cadrul şcolii.

Activitatea în laborator, asemănătoare în multe privinţe cu cea din atelierul şcolar, obligă pe elevi să ia contact nemijlocit cu aparatura modernă pe care o vor întrebuinţa ulterior în producţie, să se familiarizeze cu o serie de procedee, metode, deprinderi adecvate scopului urmărit de pregătirea lor. Dacă fiecare lucrare de laborator va fi realizată de toţi elevii (cîte unul, cel mult doi, în cazul unei lecţii), vom reuşi să le creăm o situaţie asemănătoare cu cea pe care o vor întîlni mai tîrziu în producţie, sau într-un laborator de cercetare ştiinţifică.

Cred că este necesar ca orele de laborator să fie precedate de o pregătire specială. Mă refer nu numai la aspectul pur teoretic, general (o astfel de pregătire se realizează la orele de chimie, fizică sau matematică) ; elevul are nevoie să se obişnuiască cu aparatura laboratorului, să cunoască fiecare instrument, aparat sau instalaţie — care îi vor fi explicate amănunţit ; e bine să i se precizeze eventuala utilizare în producţie a acestui instrumentar de lucru. Cred că ideea de laborator, aşa cum pare a fi înţeleasă de majoritatea cadrelor noastre didactice, în concordanţă cu cerinţele actuale de modernizare, nu are de ce să fie schimbată. Ar fi bine, însă, să se restructureze concepţia despre desfăşurarea unei lecţii în laborator, cu atît mai mult cu cît este vorba despre discipline cu profil realist. Adică, să se treacă de la predarea clasică, în care rolul central îi revenea profesorului, emiţător de adevăruri ştiinţifice imbatabile, la lecţia bazată pe activitatea directă a elevului, care poate descoperi sau deduce singur caracteristicile unor fenomene fizice sau chimice, de exemplu. Desigur, aceasta presupune o dotare completă a laboratorului cu mobilierul şi aparatura cerute de specificul obiectului studiat. În acest fel înţeleg asigurarea unei bune funcţionalităţi a laboratorului.

Red. : Există un barem de utilare a laboratorului, un minim de dotare necesar ? În ce constă el (este numai cel recomandat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, sau cel pe care-l consideraţi a fi strict necesar) ?

Denisa Godini : După cîte ştiu eu, situaţia dotării laboratoarelor variază de la o şcoală la alta, în funcţie de interesul manifestat de cadrele didactice, de repartizările de materiale făcute de inspectoratele şcolare, de sprijinul acordat de comitetele de părinţi. Cred că a sosit timpul ca cercetarea pedagogică să se ocupe — practic, studiind posibilităţile şi resursele materiale şi intelectuale din şcolile noastre — de problema dotării adecvate a laboratoarelor ; să se fixeze, eventual, şi acest barem de utilare a laboratorului — despre care amintiţi — ţinîndu-se seama de profilul şcolilor şi de faptul că multe din obiectele necesare unui laborator pot fi confecţionate în atelierele şcolare de către elevi, pot fi chiar concepute de aceştia sau de cadrele didactice de specialitate.

Red. Prin ce modalităţi socotiţi că se poate dota rapid, optim laboratorul, cu mijloacele şcolii, prin colaborarea dintre şcoli sau prin alte metode experimentate de dv. ?

Denisa Godini : Parţial am răspuns la această întrebare referindu-mă la activitatea creatoare a cadrelor didactice, la ajutorul comitetelor de părinţi, la dotările făcute pe linia inspectoratelor şcolare, la aportul elevilor în cadrul activităţilor tehnico-productive în această direcţie. Aş menţiona că dezvoltarea activităţilor în atelierele şcolare, sau transformarea unor şcoli în microunităţi de producţie sînt probleme care necesită timp, dar mai ales o bună organizare, o participare permanentă şi efectivă din partea cadrelor didactice şi a conducerii şcolii. Acelaşi lucru se poate afirma şi despre autodotarea laboratoarelor. Fireşte, colaborarea dintre şcoli sau cu întreprinderile care patronează şcoala conduce la rezultate deosebit de fructuoase în ceea ce priveşte înzestrarea laboratoarelor şi activitatea instructiv-educativă desfăşurată în cadrul lor. Îmi permit să sugerez că există şi posibilitatea ca lucrările de specialitate finale — lucrările de diplomă — care se proiectează a suplini sau a completa examenele de bacalaureat în anii viitori să răspundă prin tematică cerinţei de autodotare a laboratoarelor din şcolile noastre.

VALERIA BACIU

Cum dezvoltăm gîndirea şi vorbirea copiilor?

Masă rotundă la Piatra Neamţ

La Grădinița nr. 2 din Piatra Neamț — atmosferă de lucru intens.

În numărul precedent al revistei noastre, am prezentat sintetic un experiment de modernizare a activităţilor ce dezvoltă gîndirea şi vorbirea copiilor, a cărui concepţie aparţine profesoarei de pedagogie de la Liceul pedagogic de educatoare din Iaşi, Elena Someşanu. În numărul de faţă ne propunem să adîncim tema, abordînd şi aspecte concrete, din practica de zi cu zi a educatoarelor.

În acest scop, am iniţiat, nu de mult, cu concursul tovarăşei Elena Iordache, inspector pentru învăţămîţntul preşcolar în judeţul Neamţ, o masă rotundă cu directoare de grădiniţe şi educatoare din oraşul Piatra-Neamţ.

Red. : Cum vedeţi dumneavoastră, mai ales acum, în condiţiile generalizării învăţămîntului preşcolar, — deci ale unei munci sporite cu copiii de 5 ani care nu au mai fost şcolarizaţi, — realizarea acestui obiectiv esenţial : dezvoltarea gîndirii şi vorbirii copiilor ? Prin ce elemente de planificare, metode şi activităţi vă propuneţi să-l atingeţi ?

Valentina Pruteanu, educatoare, Grădiniţa nr. 7 cu orar normal : În grupa mea sînt 12 nou-veniţi. Am creat situaţia ca „cei vechi“, mai bine dezvoltaţi din punct de vedere intelectual, să discute mult cu cei noi, în cadrul jocurilor de creaţie. Chiar dacă aceştia fac greşeli de ortoepie, îi solicit la fiecare activitate, combătînd tendinţa răspunsurilor fragmentare. Programa e prelucrată dinainte cu părinţii ; ei cunosc orarul şi le adresează întrebări copiilor, acasă. Vorbirea se dezvoltă deci şi în relaţiile cu părinţii. Deşi unii copii sînt mai „alintaţi“, iar altora nu le place „dădăceala“, tuturor trebuie să le stimulăm încrederea în forţele proprii, pe de o parte, iar pe de altă parte, să-i facem să înţeleagă graniţa dintre joc şi activităţile obligatorii, pregătitoare pentru şcoală. Aş mai avea de observat că, în programa clasei I, poveştile şi poeziile, foarte simple, uşoare, care se cunosc încă din grădiniţă, se repetă ; programa clasei I poate fi schimbată şi îmbogăţită în acest sens.

Tony Krumholtz, directoarea Grădiniţei Combinatului de îngrăşăminte chimice : Elementul cel mai important în realizarea obiectivului este observarea pe o arie foarte largă a mediului şi vieţii sociale. Eu văd activitatea în grădiniţă eliberată de nişte canoane metodice, cu accentul pe răspunsul educatoarei la curiozitatea copilului. „Cuminţenia“ frînează dezvoltarea copilului. În viaţa morală (distincţia între bine şi rău), în formarea conceptului de muncă, cu rezultatele şi consecinţele, ei, e bine să putem influenţa familiile prin intermediul copiilor. Învăţătorii ne reproşează că îi „încălzim“, îi protejăm prea mult. Dar rolul formativ al grădiniţei stă tocmai în dăruirea încrederii în forţele proprii ; numai cînd copilul e încurajat, se realizează aceasta. Climatul din grădiniţă, în mod deosebit cel din grădiniţa cu orar prelungit, trebuie să dea şi ceea ce e propriu familiei (afecţiune, ocrotire şi încurajare), şi ceea ce e propriu grădiniţei (instruire). Modernizarea activităţilor din grădiniţă este de multe ori înţeleasă greşit. Deşi se folosesc aparate moderne, nu putem aprecia că aceasta este modernizare, ci mai curînd tehnicizare. Educatoarele folosesc în fixarea poveştilor tot planşe, după care copilul memorează momentele povestirii, dar nu-şi activizează gîndirea. Putem folosi frecvent machetele, accesibile, căci se pot construi din jucării, deşeuri, şi dramatizările, în care exerciţiile de vorbire capătă densitate.

Silvia Gîrcineanu, directoarea Grădiniţei cu orar prelungit nr. 6 : Dacă vorbirea întregului personal al grădiniţei este un model, chiar şi în acţiunile cele mai simple : mîncat, dormit, se realizează o unitate de acţiune.

Maria Bucur, directoarea Grădiniţei „8 Martie“ : Sub aspect metodic, în dezvoltarea vorbirii şi gîndirii, consider că jocurile logice, experimentate de noi încă din anul şcolar 1967—1968 (sub îndrumarea profesorului Gh. Iftimie, creatorul lor), pe lîngă faptul că plac foarte mult copiilor, le antrenează vorbirea. prin convorbirile organizate, întrebările şi răspunsurile înaintea şi în timpul desfăşurării jocurilor ; în acelaşi timp, constituie un fundament pe care se poate dezvolta gîndirea lor logică. De multe ori, copiii — în cadrul jocurilor la liberă alegere — au renunţat la jucăria preferată pentru a organiza un joc cu piese : „Săculeţul fermecat“, „Jocul piesei ascunse“, „Aranjarea pieselor în tablou“. Prin aceste jocuri ei descoperă o lume bogată în implicaţii, descoperă relaţii între obiecte, raportează proprietăţile reale ale obiectelor la gîndirea lor în curs de dezvoltare.

Veronica Filip, directoarea Grădiniţei nr. 2 : În afară de jocurile logice, am prevăzut în planificare şi activităţi create de educatoare, cum ar fi : „Povestind, desenăm“ sau „Desenînd, povestim“ în care se activizează întreaga grupă de copii. Basmele dramatizate pe grupe, în fiecare grupă personajul fiind interpretat de un alt copil, dezlegarea ghicitorilor prin desen (procedeu care individualizează activitatea, preşcolarii fiind timizi şi emotivi), ca şi convorbirile individuale ale educatoarei cu copiii („Ce-ai desenat ?“), contribuie în egală măsură la dezvoltarea vocabularului pasiv al copiilor. În prezentarea experimentului jocurilor logice (în „Învăţămîntul preşcolar“ nr. 3, 1973), profesorul Iftimie nu a menţionat momentul familiarizării cu trusa, adică jocul liber. Din cele 4 figuri geometrice, copiii au construit scene din poveşti, diferite obiecte din mediul înconjurător, pe care le-au comentat pe rînd. La sfîrşit, am făcut o statistică : deşi din aceleaşi figuri, a rezultat o mare varietate de reprezentări de obiecte şi fiinţe şi a apărut necesitatea recompensării copiilor (cîţi au putut să facă construcţii mai complicate, mai simple, sau deloc) constituind un procedeu de testare a gîndirii, imaginaţiei copiilor. Recompensa pe loc, de exemplu un steguleţ la masa fruntaşilor, e foarte stimulatoare. Totalul bulinelor acordate fiecărui copil pentru numărul de răspunsuri corecte i-a pus în situaţia inedită a numărării bulinelor...

Maria Netea, educatoare, Grădiniţa nr. 6 : Alte jocuri („Ce poveşti v-au plăcut mai mult ?“, „Cu cine vreţi să semănaţi ?“) solicită motivaţia copilului în alegerea personajului ; jocurile „Cine ştie poveşti, cîştigă“ sau „Spuneţi cine sînt şi în ce poveste m-aţi întîlnit“ (care poate fi organizat prin prezentarea unui copil îmbrăcat în costumul personajului), cer ordonarea logică a materialului faptic. Desenele incomplete, prin care se cere denumirea obiectului şi a părţii care lipseşte, dezvoltă şi vorbirea şi gîndirea, deoarece presupun operaţii logice : analiză, comparaţie.

Pentru a finaliza această interesantă discuţie, a doua zi, la Iaşi, ne-am adresat prof. Elena Someşanu, coautoarea seturilor cu sute de imagini de clasificare.

Red. : Din experienţa elaborării şi folosirii acestor seturi, ce metode şi procedee de lucru recomandaţi dumneavoastră educatoarelor, pentru dezvoltarea gîndirii şi vorbirii preşcolarilor, în lumina concepţiilor psihopedagogice moderne ?

Prof. Elena Someşanu : Nu atît operaţiile gîndirii, cît însuşirile ei (profunzimea, rapiditatea, elasticitatea) trebuie să fie urmărite de educatoare. M-a preocupat să transmit atît elevelor mele, cît şi educatoarelor care se pregătesc pentru examenul de grad precizarea **sensului** fiecărei activităţi în grădiniţă. În privinţa dezvoltării vocabularului copilului, e foarte bine să realizăm evidenţa nivelului de corespondenţă între realitate şi reprezentarea sa simbolică, la copii. Copiii ştiu să vorbească, dar nu ştiu să răspundă organizat. Putem forma vorbirea după un plan logic, de expunere, la copiii preşcolari ? Punînd această întrebare, aproape că sînt împotriva planurilor, care sînt copiate mecanic în predare (mă refer la eleve), nerespectînd particularităţile copiilor, tratarea diferenţiată. E mai util să cunoaştem modul concret de afirmare a capacităţii de gîndire, a personalităţii fiecărui copil în parte. Educatoarele nu ştiu întotdeauna drumul de la concret la generalizarea observaţiei psihologice. Psihologia copilului se studiază în anul II, dar în anul II elevele nu fac practică pedagogică. Se impune ca planul de învăţămînt al liceului pedagogic să fie adaptat la necesităţile (urgente) ale pregătirii educatoarelor, iar în anii IV. şi V elevele noastre să fie iniţiate în tehnica de cercetare ştiinţifică.

În experimentul meu, pentru sesizarea legilor gîndirii, — prin descoperire, comparaţie, analiză, sinteză şi generalizare, — şi pentru dezvoltarea simultană a vorbirii, am stabilit 10 criterii de clasificare a imaginilor. Se poate oferi copilului, spre clasificare, un set de imagini, din care el să aleagă numai pe acelea reprezentînd obiecte şi fiinţe a căror rostire începe cu sunetul **a**, i se pot oferi imagini ale unor personaje care se aseamănă prin fapte, însuşiri acţiuni. I se cere să aleagă, de exemplu, „neascultătorii“ : iedul cel mare, Scufiţa Roşie, Ionică din „Amintiri...“ Se pot observa şi testa astfel limitele gîndirii, se poate stimula creativitatea prin întrebări „de încurcătură“, întrebări-problemă (Nu : de ce n-are ursul coadă, ci ! ce-ar fi trebuit să se întîmple ca ursul să rămînă cu coadă ? Copiii pot da răspunsuri surprinzătoare, cum a fost acesta : să fie un ţăran deştept, să vadă dacă vulpea nu se preface că e moartă... şi altele). Diferenţiind copiii pe grupe de inteligenţă, li se pot da sarcini de dificultăţi deosebite. Copiii mai slabi povestitori de la grupa mare pot să povestească la grupa mică. Alt set, Anotimpurile, e alcătuit din cîte 6 tablouri ce prezintă imagini pentru fiecare anotimp. Copiii sînt puşi să adauge pe un panou alăturat elementele definitorii ale anotimpului care lipsesc, să le adune completînd şi organizînd cadrul ; se ajunge astfel la o sinteză, urmînd drumul logic al gîndirii. Am creat şi imagini plastice ale timpului : zilele săptămînii reprezentate prin bile colorate, iar tipurile de activitate prin cartonaşe cu scheme desenate. Copiii au obligaţia să le fixeze în ordine pe panoul orarului săptămînal, ceea ce le dezvoltă atenţia şi memoria. Prin acordarea libertăţii de a-şi alege singuri activităţile gospodăreşti — desenate pe jetoane, educatoarea poate să vadă ce înclinaţii au. Exprimarea prin limbaj a unei situaţii trăite de copii favorizează cel mai mult ordonarea mintală a faptelor. Jocurile şi activităţile alese sînt o sursă inepuizabilă de situaţii problematice.

*

În concluzie, **jocurile**, pe bază de material didactic, îi eliberează pe copii, produc miracolul dezlegării limbii“, le ordonează modul de prezentare a lucrurilor, faptelor, scenelor, le creează o vorbire fluentă, dar numai dacă materialul didactic este ales, confecţionat în aşa fel încît el să nu „deformeze“ realitatea, să nu altereze acea dorită echivalenţă între realitate şi reprezentarea ei simbolică, într-un cuvînt să fie un material didactic de calitate, plastic, intuitiv, evocator, expresiv. În al doilea rînd, o mare atenţie e necesar să se acorde copiilor la intrarea lor în grădiniţă, pentru o rapidă acomodare, descătuşare şi dezinhibare a copiilor, pentru declanşarea interesului lor constructiv necesar unei bune desfăşurări a activităţilor, într-un climat aproape familial — şi aceasta se poate realiza numai printr-o întărire a triunghiului **părinte-copil-educator.** O altă preocupare, care se cere permanentizată, vizează perfecţionarea stilului de muncă al educatoarelor.

DOINA STERESCU

„Trei iezi cucuieţi uşa mamei descuieţi“... (dramatizare la Grădiniţa nr. 6 din Piatra Neamţ)

Pentru grădiniţe

Tovarăşelor educatoare care s-au adresat redacţiei cu propuneri de teme pentru pagina „Preşcolarii“, cu apariţie în fiecare număr, în acest an şcolar, le răspundem că dorim să publicăm articole axate în principal pe următoarele teme : **1. Activitatea educativă cu preşcolarii în vîrstă de 5 ani ; 2. Formarea la preşcolari a deprinderilor neceseare elevilor din clasa I ; 3. Dezvoltarea vocabularului şi a exprimării corecte la preşcolari ; 4. Atragerea familiei la organizarea şi respectarea regimului zilnic al preşcolarului ; 5. Activitatea de grup a preşcolarului ; 6. Modernizarea dotării grădiniţelor ; 7. Nivele şi etape de perfecţionare profesională a educatoarelor.**

Sugerînd colaboratoarelor noastre aceste teme care ne preocupă, le recomandăm să le abordeze şi să ne scrie, prezentîndu-ne punctele de vedere şi, eventual, experienţa dobîndită în activitatea din grădiniţă.

Puncte de vedere

Casele de copii

Frontul comun cu școala

Casa de copii este asemănată de obicei cu o familie foarte mare, în care educatorii au de rezolvat problemele atît de diverse și nu mai puțin spinoase pe care le pune, în fața tatălui sau mamei, ori în fața amîndurora deodată, creșterea micilor odrasle. Analogia nu este desigur lipsită de temei. Totuși, experiența de peste 20 de ani de muncă într-o asemenea „familie mare“ m-a convins că sarcinile educatorului sînt aici mult mai dificile și mai variate. Și aceasta, în primul rînd pentru faptul că ei lucrează cu copii de o sensibilitate deosebită, particulară — să ne gîndim, bunăoară, la împrejurările care i-au adus aici. Iar această sensibilitate se multiplică în zeci de variante și se ridică la scară după numărul băieților și fetelor (noi avem peste 200) care compun colectivul unei astfel de case. Este tocmai ceea ce ne-am simțit datoare să facem înțeles de către toate colectivele didactice din școlile în care învață elevele noastre (Școala generală nr. 119, Liceul „Ion Creangă“, mai multe școli profesionale), fiind un aspect care ar putea, în mod firesc, să scape unor profesori, obișnuiți să lucreze cu copii crescuți în colectivități mici, în condiții de viață lipsite de zguduiri și traume. În același timp, ne-am străduit să facem cunoscute condițiile de viață și de muncă, mediul ambiant în care trăiesc copiii în casa noastră, pentru ca și acestea, diferind de cele din familiile obișnuite, mici, necesită o atenție și măsuri pedagogice speciale. Bunăoară, programul casei de copii poate impune anumite schimbări în programul școlii și invers, astfel încît ritmul de viață și muncă din ambele instituții să nu fie în contratimp, ci să se închege într-un flux armonios, spre deplina realizare a obiectivelor instructiv-educative propuse și de una și de cealaltă.

Pentru a realiza toate acestea, am utilizat un sistem de vizite reciproce între cadrele didactice din școală și cele ale casei de copii. Directorii școlilor (în special directoarea Școlii generale nr. 119, unde învață majoritatea fetițelor noastre) au fost invitați să cunoască „pe viu“ viața în colectivitatea noastră, participînd la ședințele cercurilor pedagogice, la diverse activități și manifestări ale copiilor, luînd cunoștință de programul casei de copii, de regimul zilnic al elevelor etc. Am considerat utilă, de asemenea, invitarea cadrelor didactice din școală la serbările noastre, la activitățile recreative din timpul vacanțelor, în taberele pe care le organizăm în cele mai pitorești locuri din țară. Pe de altă parte, noi înșine mergem în școlile în care învață fetele noastre, ținem legătura cu profesorii lor, cu diriginții și comandanții instructori de pionieri, participăm la unele consilii pedagogice, la o serie de activități în care sînt angrenate ele. În felul acesta ne întregim informațiile despre fiecare copil în parte, cu ceea ce ne furnizează activitatea lui într-un mediu diferit de al nostru, și furnizăm, la rîndul nostru, date despre ei, ajutînd școala să le cunoască mai bine, să le trateze în funcție de particularitățile lor cele mai subtile. În același timp, o asemenea legătură ajută la evitarea paralelismelor dintre casa de copii și școală sau organizația de tineret. Dacă, de exemplu, organizația de pionieri își propune vizitarea unui muzeu, atunci în planul de muncă al clasei inserăm în aceeași zi vizitarea acelui muzeu, organizînd astfel munca împreună.

Dar colaborarea noastră cu școala în vederea creării unui front comun pe tărîmul educației și instrucției se realizează nu doar ocazional, ci permanent : ori de cîte ori este nevoie, cadrele didactice din colectivul clasei se sfătuiesc cu pedagogii școlilor, discută cu ei problemele pe care le ridică fiecare elevă în parte, grupele de eleve sau întregul colectiv al casei. În felul acesta școala reușește să valorifice tot ce este mai bun în conformația spirituală a fetelor noastre, să contribuie la înlăturarea unor lipsuri în comportamentul lor, în concepția unora dintre ele despre muncă și învățătură.

Nimic din ceea ce urmărește casa de copii pe plan educativ nu scapă școlii și nimic din ceea ce le cere școala fetelor noastre nu ne scapă nouă, ceea ce duce la consolidarea bunelor deprinderi ale elevelor, la un stil de muncă ritmic, la sentimentul că învățătura este o activitate frumoasă și, totodată, o datorie față de sine însăși și față de societate. Roadele unei asemenea strînse colaborări nu întîrzie să se vadă. Dacă ar fi să ne referim numai la situația la învățătură — trebuie subliniat că foarte multe din fetele noastre sînt premiante, au luat diverse diplome și mențiuni în cadrul școlilor în care învață. La sfîrșitul anului trecut procentul de promovare la clasele V—VIII era de 93 % (și aici trebuie ținut seama că am avut și cazuri de copii deficienți, cu diverse handicapuri, care au afectat procentul de promovare).

Firește, cînd cîte un director de institut sau de întreprindere ne spune : „Să ne mai trimiteți fete ca acestea !“, referindu-se la tinerele crescute în casa noastră și care, la terminarea cursurilor profesionale, ale liceului, sau ale universității, se integrează în producție — noi ne gîndim întotdeauna că acesta nu este numai meritul nostru, ci și al școlii în care au învățat ele, care a acționat într-un front comun cu noi, într-o unitate deplină de vederi.

Prof. MARIA MINEA
directoarea Casei de copii nr. 6
București

Moment solemn : primirea de noi pionieri la Casa de copii nr. 6 din Capitală.

Sistemul de perfecționare a cadrelor didactice

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului obligă să se ia măsuri (cap. XI) și în compartimentul sistemului de perfecționare a personalului didactic.

Statutul personalului didactic din R. S. România prevede un sistem cuprinzător de perfecționare a profesorilor din școala generală și liceu și a învățătorilor, în care pregătirea pentru definitivarea în învățămînt și obținerea de grade didactice (II și I) ocupă un loc important.

S-au ținut în vară (7—14 iulie), examenele pentru obținerea gradului II. Prezentăm cîteva comentarii ale unui examinator dintr-una din cele peste 100 de comisii care au funcționat în cadrul Institutului central de perfecționare a personalului didactic, în centrele universitare din țară, dar la care situația este similară, din punctele de vedere analizate.

Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului din iulie 1973 privind organizarea și desfășurarea lucrărilor comisiilor de examinare sînt precise, venind în sprijinul unei verificări adecvate a calității pregătirii profesorilor care solicită gradul. Este prevăzut un control al pregătirii de specialitate, dar împreună cu metodica predării obiectului de învățămînt respectiv (se consideră media aritmetică a rezultatelor verificării celor două aspecte). Deosebit, se verifică pregătirea pedagogică generală — ceea ce este firesc, fiindcă e vorba de profesori (nomenclatoarele de profesiuni înregistrează denumirile : „profesor de matematică“, nu matematician ; „profesor de istorie“, nu istoric ; „profesor de fizică“, nu fizician ; ș.a.m.d., — cînd e vorba de cadrele din învățămînt). Și se mai cercetează competența candidaților în discutarea unor „probleme ale construcției societății socialiste“ — ceea ce este iarăși firesc, întrucît profesorii pregătesc tineretul unei țări care construiește societatea socialistă multilateral dezvoltată. Instrucțiunile mai menționează nu numai că, „în cadrul examenului, candidații trebuie să dovedească o temeinică pregătire de specialitate, pedagogică și politico-ideologică“, ci că se va urmări și „contribuția personală adusă la perfecționarea programelor și manualelor școlare, la crearea unor noi prototipuri de material didactic“. Iar în ce privește organizarea examenului de grad, se precizează obligația pentru comisie de a asigura „o atmosferă de exigență și obiectivitate“, evitîndu-se „caracterul școlăresc al examinării, creîndu-se o ambianță de discuție colegială între specialiști, pe baza căreia să se poată desprinde gradul de pregătire și informare a candidaților, capacitatea acestora de a interpreta și aplica cunoștințele primite în procesul de învățămînt“, ceea ce, trebuie să recunoaștem, este o bună îndrumare și pentru organizarea examenelor și examinărilor pe care le vor conduce și profesorii respectivi cu elevii lor.

Rezultatele examenului pentru obținerea gradului al II-lea didactic, la care ne referim, demonstrează, în primul rînd, un procent mare de absenți, de „auto-eliminați“ : din 142 de înscriși (la comisia respectivă), s-au prezentat 101 — deci 29% dintre cei îndreptățiți legal să solicite gradul (care primiseră apreciere pozitivă la inspecția specială) nu au crezut că pot face față colocviului prevăzut.

Dintre cei 101 prezentați, 11 — deci circa 11% — nu au putut trece proba primă, de specialitate și metodica ei. Au rămas în examen — și au obținut gradul — 90 de candidați, deci circa 63% din totalul înscrișilor.

Dar sînt unele obiecții în legătură cu calitatea pregătirii. Să se constate, conform instrucțiunilor, nu numai corectitudinea răspunsului la două întrebări propuse într-un bilet întîmplător (de altfel, pentru a corecta hazardul, s-a urmărit, dincolo de răspuns, perspectiva largă a pregătirii pedagogice), ci și preocupările personale de perfecționare a procesului de învățămînt la școala candidatului (întrebarea a fost adresată fiecărui candidat în parte) și lectura pedagogică pe care se întemeia această preocupare („ce carte sau articol de pedagogie v-a interesat sau influențat în ultimii ani ?“). Din nefericire, dacă — în general — răspunsul școlăresc (bună memorizare a cursului de pedagogie, cel mult a bibliografiei) a fost mulțumitor, relativ la întrebările biletului, mai puțin de 10 candidați (deci mai puțin de 10%) au dovedit reale preocupări de autoperfecționare pedagogică și cam tot atîția au putut demonstra interes pentru documentarea pedagogică curentă. Trebuie să recunoaștem că procentele sînt mult prea mici, cînd e vorba de profesori care, prin gradul pe care-l obțineau, urmau să se situeze în rîndul unor profesori fruntași.

Este probabil cazul ca, pentru viitor, instrucțiunile de înscriere la examenele pentru obținerea gradelor didactice să definească mai clar condițiile care se cer pentru fiecare grad. În special, gradul II pare să aibă nevoie de sublineri și precizări. Într-adevăr, definitivatul stabilește statutul de profesor încadrat normal, din punct de vedere științific și pedagogic, pentru sarcinile profesiei. Iar gradul I se acordă profesorului care nu numai că „dovedește o pregătire deosebită de specialitate și pedagogică“, dar afirmă și „preocupări de cercetare în domeniul pedagogiei sau al specialității“, corelîndu-se aceasta cu doctoratul (art. 87 din Statut prevede că personalului didactic care a obținut titlul științific de doctor i se acordă de drept gradul I). Gradul al II-lea nu poate constitui doar o treaptă intermediară, urcată automat, de la definitivat, la gradul I. Acest al II-lea grad trebuie să fie acordat unor profesori care manifestă certe preocupări de modernizare a învățămîntului și care sînt la curent cu documentarea pedagogică respectivă. Aceasta o pretind și instrucțiunile pentru ținerea examenului : dar, într-un fel, este mai eficient dacă aceste condiții sînt prevăzute expres în normativele de acceptare la examen.

Perfecționarea sistemului gradelor didactice este necesară, fiindcă acestea sînt instrumentele cele mai sigure pentru stimularea externă (prin sporurile de salariu pe care le comportă) a perfecționării personalului didactic, fără de care nu este posibil un învățămînt continuu modernizat. Bineînțeles, cînd se va ajunge să se recruteze numai profesori de vocație, motivația perfecționării va avea resurse mai adînci și permanente.

Conf. univ. dr.
DUMITRU MUSTER
Institutul central de perfecționare a personalului didactic, București

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA

Continuăm în acest număr dezbaterea proiectului programei de limba română pentru clasele I — VIII, inițiată în numărul 105 din 11 august a.c. al revistei noastre, aducînd la cunoștință tuturor colaboratorilor care ne-au scris că propunerile, sugestiile și observațiile lor vor fi înaintate Direcției „Învățămîntului preșcolar și general obligatoriu", din Ministerul Educației și Învățămîntului. Mulțumim, totodată, învățătorilor și profesorilor care au răspuns cu solicitudine, dovedind și de această dată interes pentru perfecționarea programelor, manualelor, importante instrumente de lucru din domeniul lor de activitate.

Sugerăm cadrelor didactice care nu și-au spus încă părerea și vor s-o facă, să trimită articolele Direcției „Învățămîntului preșcolar și general obligatoriu" din Ministerul Educației și Învățămîntului.

Prof. RUSU ARGENTINA LORENA, Liceul „Nicolae Iorga", Vălenii de Munte, județul Prahova.

Textele alese în programă să fie modele de limbă ; nu prea mari, conținînd exemple puține. și potrivite, cu exemplificări cît mai elocvente, ilustrînd fenomenul de limbă respectiv. Să se pună accent pe implicațiile stilistice ale majorității părților de vorbire — respectiv părților de propoziție. Ar fi utilă o culegere de exerciții, de analize lingvistice complexe : sintactice, stilistice, morfologice, lexicale, fonetice, de ortografie și de punctuație, pe clase sau pe cicluri. Se poate lărgi cercul noțiunilor de teorie literară, la clasele a VII-a, a VIII-a, elevii fiind apți în a sesiza noțiunea nouă. Ilustrațiile pentru compuneri, de la sfîrșitul manualelor (dacă se vor menține), să fie mai frumoase, mai clare, să spună mai mult. Lecturile literare la clasele V—VIII ar fi însușite mai bine, ar fi mai aproape de sufletul copiilor, dacă — gîndesc eu — ar fi însoțite de unele ilustrații colorate. În cadrul orientărilor noi din didactică se încearcă și la limba română — la gramatică mai ales — predarea programată. Pentru aceasta e nevoie de manuale programate, întocmite pe baza principiului „pașilor mici".

* * *

Prof. IOAN MUNTEANU, Liceul economic „Ioan Ghica", Brăila.

În proiect se supralicitează caracterul practic-aplicativ, ajungîndu-se prin unele formulări la neglijarea și chiar desconsiderarea muncii desfășurate pînă acum în școală pe linia cultivării limbii. De asemenea, deși se sugerează rolul gramaticii în „formarea intelectuală" a elevilor, se trece sub tăcere rolul acesteia în dezvoltarea gîndirii logice a elevilor, faptul că în procesul de formare a noțiunilor gramaticale elevul analizează, compară, clasifică, generalizează, deduce reguli și definiții pe care apoi le aplică în gîndire, vorbire și scriere. Prin aceasta, ca și prin diferențierile operatorii dintre cuvînt-noțiune, propoziție-judecată, gramatica constituie un prim breviar de logică, disciplină și așa urgisită de planurile actuale de învățămînt.

* * *

Prof. EUGENIA MUREȘAN, Luduș.

Într-adevăr, cunoașterea bazelor teoretice ale gramaticii limbii române este o necesitate de prim ordin ; numai că acest lucru trebuie să se vadă și din capitolele programei pentru fiecare clasă, alături de rîndurile, foarte numeroase, rezervate tipurilor de exerciții. Pentru a nu se încărca textul programei, ar fi bine să nu se mai tipărească părțile nesubliniate, adică — materia repetată în clasa superioară, conform principiului concentric.

* * *

Prof. TEOFANA APREOTESEI, Școala generală Muncelu, județul Vrancea.

La clasele I—IV punctul de plecare în predarea gramaticii este sintaxa. De ce nu s-ar face acest lucru și la clasele V—VIII ?

Prof. COSTIN MERIȘCA, Liceul Tg. Frumos, județul Iași.

Cei care au alcătuit noua programă, cu excepția clasei a VIII-a care pare a avea alți „autori", nu numai că n-au redus o serie de noțiuni, dar n-au schimbat de la locul lor aproape nimic din prevederile actualei programe. De pildă, la clasele a III-a și a IV-a nu apare prevăzută despărțirea cuvintelor în silabe, ca la clasele a II-a și a V-a. La clasa a V-a, dacă se prevăd articolul hotărît și nehotărît și cazurile substantivelor, de ce nu se prevede și declinarea ? La „cazurile pronumelui personal" s-a omis sublinierea și, dacă e vorba de cazuri, iar mai încolo de formele neaccentuate, nu înțeleg de ce nu zicem „declinarea pronumelui personal". Poate că, începînd din clasa a V-a, ar trebui predat întîi predicatul și apoi subiectul, deoarece, odată predate modurile predicative, elevul scapă de cercul vicios de la ciclul I, cînd subiectul îl afla punînd întrebarea la predicat, iar predicatul punînd intrebarea la subiect.

La clasa a VI-a, proiectul subliniază greșit ca noțiune nouă : „părțile de vorbire neflexibile : adverbul". Dacă se predau în această clasă gradele de comparație ale adjectivului, de ce nu s-ar preda și ale adverbului, consolidîndu-se astfel cunoștințele despre gradele de comparație. Tot așa se întîmplă cu raporturile de coordonare și subordonare prevăzute la clasa a VI-a, dar conjuncțiile coordonatoare și subordonatoare apar la clasa a VIII-a, cînd toate acestea ar trebui să apară în aceeași clasă, fie a VI-a, fie a VII-a.

* * *

Prof. LEONTIN BULEA, Școala generală Budacu de Sus, județul Bistrița-Năsăud.

Noul proiect de programă pentru limba română, pus în discuție, sugerează ideea respectării unor principii psiho-pedagogice, de care, neapărat trebuie să ținem seamă. În eșalonarea materialului pe clase, se are în vedere principiul accesibilității, evitîndu-se folosirea unor termeni inaccesibili unei anumite vîrste. A vorbi însă elevilor din clasa a II-a de partea de propoziție care arată cine face acțiunea, această definire rămîne incomplet înțeleasă, pentru că micii școlari nu au încă noțiunea de acțiune.

Se vorbește, apoi, foarte mult, de „partea de vorbire flexibilă", însă nicăieri nu se explică ce se înțelege prin termenul de flexiune. Prin prezentarea unui material faptic adecvat, cu multă ușurință, se poate răspunde și la această întrebare.

În cadrul propoziției simple, în clasa a II-a, chiar, elevii pot să observe despre cine sau despre ce se vorbește, stabilind ei înșiși subiectul, apoi ce se spune despre el (ce face, ce este sau cum este). Tot așa pot să stabilească și predicatul. Se pot recunoaște astfel de părți și în alte propoziții dintr-un text, ca apoi să se încerce construcții individuale ale unor forme similare în conformitate cu prevederile programei.

* * *

Înv. ION MOCANU. Școala generală Milcov-Deal, județul Olt.

Studiind Proiectul de programă de limba română la clasele I-IV, am constatat că unele noțiuni apar ca „noi" în clasa a II-a, unde li se alocă 12 ore, deși practic ele se învață în clasa I. Mă refer în acest sens la scrierea cu inițială majusculă la începutul propoziției, folosirea punctului la sfîrșitul unor propoziții, scrierea titlului, scrierea și pronunțarea propozițiilor care au la sfîrșit scris semnul întrebării sau exclamării, folosirea virgulei, a două puncte sau a liniuței de dialog. Elevii cunosc încă din clasa I grupurile de litere, au alcătuit și scriu cuvinte cu ele încă din clasa I. În clasa a II-a, este necesar să se insiste asupra pronunțării și scrierii unor cuvinte mai grele, unde copiii confundă grupurile de litere. Cred că este necesar să precizăm încă din clasa a III-a, pentru a evita o confuzie, că adjectivul se acordă în gen și număr cu substantivul, numai cînd substantivul este de gen masculin sau feminin, făcînd excepție substantivele de genul neutru care la singular primesc adjectiv de gen masculin, iar la plural adjectiv de gen feminin.

În clasa a IV-a este necesar să se acorde o atenție deosebită abrevierilor. Consider că putem în clasa a IV-a, după ce elevii au învățat verbul, să facem exerciții de trecere a verbului prin toate persoanele, numerele și timpurile învățate.

În orele de recapitulare și la cele puse la dispoziția învățătorului să se facă analize pe text a părților de propoziție și de vorbire învățate, elevii putînd mai bine să-și fixeze legătura dintre ele.

* * *

Prof. ZOE OPREA, Luduș.

Nu e bine că s-a renunțat la principiul din vechea programă : „8. Problemele exprimării corecte la limba română literară actuală depășesc cadrul unui singur obiect de studiu", ilustrat prin ideea : „Fără conlucrarea organizată și armonioasă a întregului personal didactic, eforturile profesorilor de limba română nu pot da rezultatele așteptate". Indiferent de specialitate, profesorul este un intelectual, și e exclus ca un intelectual să nu posede aspectul literar al limbii naționale și să nu contribuie la cunoașterea lui.

Dar mai cu seamă nu e bine că s-a renunțat la principiul : „9. Lectura literară este un factor de cea mai mare însemnătate în însușirea limbii române literare" ; forța de influențare a modelelor, în actul lecturii, e foarte mare ; elevii care au citit scrierile marilor clasici români scriu cu ușurință româna literară".

* * *

Prof. IOAN CODĂU, Liceul de cultură generală Ineu, județul Arad.

Constatăm o diminuare — la jumătate — față de vechea programă, a numărului de ore rezervate problemelor de fonetică, ceea ce nu-și are justificarea, dacă ne gîndim că există anumite tendințe în pronunțare care se repercutează asupra scrierii.

Reținem ca o recomandare interesantă realizarea, pe viitor, a unor analize lingvistice complexe, ceea ce obligă la considerarea cuvîntului din punct de vedere fonetic, lexical, morfologic și sintactic, fără a se omite evidențierea valențelor stilistice pe care el le are într-un anumit context. Este un exercițiu util, pregătitor, în vederea abordării stilistice a operelor literare, acum cînd se impune tot mai insistent ideea despre „primordialitatea textului literar", despre „descoperirea operei prin ea însăși". Evidențierea potențelor stilistice ale unor părți de vorbire, ale unor categorii gramaticale, ale unor dislocări și inversiuni modelează nu numai o exprimare corectă, nuanțată, ci și expresivă, capabilă a exterioriza oricînd și marea afectivitate a omului, reacția sa in fața frumosului natural sau creat.

* * *

Prof. CORNELIA TOȘA, Școala generală nr. 10, Tg. Mureș.

Comentariul la primul principiu al proiectului programei e axat pe ideea formării **„deprinderilor de exprimare corectă,** ceea ce nu e rău, dacă în fraza următoare nu ni s-ar spune același lucru — elevii „să-și exprime... ideile... corect" — și dacă principiile următoare nu ar relua, prin confuzii repetate, aceeași idee : principiul următor este enunțat în baza ideii predării concentrice, dar e comentat, în esență, cu ideea exercițiilor „aplicative", cu ideea „formării și consolidării deprinderilor de exprimare corectă" ; principiile 4 și 5 sînt echivalente, pot sta bine în dreptul egalului, repetind caracterul „practic". „4. Studiul gramaticii este un instrument de cunoaștere a limbii, de formare a deprinderilor de exprimare corectă, orală și în scris, și nu un scop în sine" = „5. Intărirea caracterului practic-aplicativ al studiului limbii române — obiectiv principal al predării" ; tautologii de toată frumusețea, dar „practice" care se intilnesc în toată programa.

* * *

Prof. CORNELIA RUSU, Școala generală Jibou. județul Sălaj.

Predarea paralelă a părților de propoziție cu propozițiile subordonate la școala noastră s-a făcut începînd cu clasa a VII-a. Rezultatele au fost mai mult decît satisfăcătoare. Această predare dă posibilitatea elevilor să facă transformări și contrageri cu multă ușurință, stabilind un raport logic între partea de propoziție și subordonata corespunzătoare. Cred că predarea unor subordonate, chiar la clasa a VII-a nu ar supraîncărca elevii, iar la clasa a VIII-a să se introducă complementul condițional și concesiv, precum și subordonatele respective.

* * *

Prof. MIHAI MOCANU, Școala generală Dăscălești, județul Buzău.

Propun ca la începutul fiecărui an școlar să se rezerve mai multe ore de recapitulare a cunoștințelor din clasele precedente (în proiect sînt numai cîte 2 — clase). Aceasta pentru a da posibilitatea profesorului să vadă „bagajul" cu care se pleacă „la drum" în anul școlar respectiv. Mai ales că se cer recapitulate toate „compartimentele" : fonetică, vocabular, gramatică, ortografie și punctuație.

După această recapitulare sumară, să se zăbovească în ore speciale asupra semnelor de ortografie și de punctuație, pe care, apoi, în tot cursul anului, să le reamintim, îmbogățindu-le cu noi cunoștințe. Pînă acum (și în proiectul de discuții) aceste ore (2) sînt plasate la sfîrșitul anului școlar (ultimele ore), cînd oboseala unui an d muncă este vizibilă.

Mai propun ca la fiecare lecție (de sintaxă, îndeosebi) să se precizeze regulile de punctuație care trebuie predate.

La clasa a VIII-a, eventual în preajma punctului „C" (Analize lingvistice complexe), să se facă loc cîtorva ore de inițiere a elevilor în „arta" de a vorbi liber, cu subiecte din afara manualului.

* * *

Prof. GHEORGHE MOVILĂ, Liceul Comănești, județul Bacău.

Consider că predarea mai sistematică a chestiunilor de vocabular poate începe chiar din clasele I—IV, prin însușirea unor cunoștințe despre sinonimie, omonimie și antonimie, prin înlăturarea din vorbirea elevilor a termenilor locali și regionali, a celor de argou și jargon. La clasele a III-a și mai cu seamă a IV-a pot fi discutate mai pe larg problemele de îmbogățire a vocabularului prin mijloace interne (îndeosebi derivarea și compunerea), chiar cu riscul de a se diminua volumul cunoștințelor de morfologie sau sintaxă, care, oricum, se reiau în clasele următoare. Numărul de ore acordate vocabularului (2 în clasa a V-a, 2 n clasa a VI-a și 4 în clasa a VII-a, deci în total 8 ore în cei opt ani de curs) ni se pare mult prea mic.

A ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I–VIII

Consider, de asemenea, că proiectul de programă rămîne mult prea legat de tradiție în ceea ce privește predarea cunoștințelor de morfologie și a celor de sintaxa. În acest caz nu s-au incercat nici un fel de corelări între formele cuvintelor și funcțiile ce le îndeplinesc în propoziție sau în frază. Cîteva exemple : predarea atributului substantival genitival, a complementului indirect, a complementului direct și a diferitelor complemente circumstanțiale s-ar realiza corespunzător odată cu predarea cunoștințelor despre cazuri și cu declinarea substantivelor; predarea atributului adjectival s-ar putea face odată cu capitolul de morfologie consacrat adjectivului, iar cunoștințele despre cuvintele de legătură (prepoziții și conjuncții) s-ar însuși mai temeinic în capitolul rezervat raporturilor sintactice în propoziție și în frază.

* * *

Prof. LUCA BEJENARU, Rădăuți.

Pentru o repartizare echilibrată a materiei pe clase se pot face niște schimbări în proiectul programei. Dacă în clasa a III-a se vorbește despre propoziții cu un singur subiect și cu mai multe subiecte, nu se poate vorbi despre propoziții cu subiect subînțeles în clasa a IV ?

Despre propoziții principale și propoziții secundare (cl. a V-a) se poate învăța în clasa a IV-a, de vreme ce despre părți principale și secundare de propoziție se învață în clasa a III-a.

Adjectivul cu funcțiunea sa sintactică, prevăzut a se studia în clasa a III-a, în 2 ore, s-ar studia, cu mai mult folos, în clasa a IV-a, în 4—6 ore.

Pronumele și adjectivul posesiv, funcțiunile sintactice ale pronumelui și adjectivului posesiv, prevăzute a se studia în clasa a V-a (în 2 ore și împreună cu recapitularea cunoștințelor despre pronume din clasa a IV-a), ar trebui să se studieze abia în clasa a VI-a.

Modurile nepersonale ale verbului se pot învăța fără dificultăți în clasa a V-a, evitîndu-se fragmentarea studierii lor (infinitivul și participiul, în clasa a V-a, supinul și gerunziul, în clasa a VI-a).

Tot așa, despre atributul adjectival și substantival (clasa a V-a) să se vorbească în clasa a VI-a, odată cu atributul verbal, singura noțiune nouă la această parte de propoziție.

* * *

Inv. MANDICA ȚIMBOLSCHI, Școala generală nr. 5, Tecuci.

Considerăm că trebuie să se dea toată atenția exercițiilor de introducere elementară în domeniul gramaticii încă din clasa I la obiectul citit-scris, întrucît atît programa școlară existentă, cît și noul proiect prevăd din clasa a II-a cunoștințe gramaticale numeroase. Aici intervine corelarea cunoștințelor gramaticale repartizate pe clase, corelare ce se impune imperios în primii doi ani de școală elementară.

Astfel definițiile ce se predau în clasa a II-a, și care exprimă sinteza noțiunilor gramaticale (subiect, predicat, substantiv, verb) vor fi folosite mai ușor, conștient și cu eficacitatea dorită.

Proiectul noii programe pentru clasa I nu amintește nimic despre cunoștințele de morfologie, de ortografie și punctuație, despre cele de sintaxă, mai sus-amintite, și care se predau în orele de citit-scris de către majoritatea învățătorilor, cunoștințe care sînt absolut necesare.

* * *

Prof. RADA DAVIDESCU, Liceul „Traian“ — Drobeta Turnu-Severin

E absolut necesară reluarea principalelor noțiuni gramaticale pentru însușirea problemelor de stilistică la clasele a IX-a și a X-a (prima treaptă a liceului) și adîncirea problemelor de gramatică la clasele umaniste dintre care se recrutează viitorii filologi. E firesc ca la clasele umaniste să se introducă studiul gramaticii, necesitatea impusă de greutățile întîmpinate de acei elevi cărora li se cere o probă scrisă la limba română pentru admiterea la facultatea de filologie, după întreruperea gramaticii timp de 4 ani. Propunem să se țină seama de greutatea însușirii noțiunilor de **caz** și **declinare** la substantiv, de **mod**, **timp**, **conjugare** la verb și să se acorde un număr mult mai mare de ore la clasa a V-a.

* * *

Prof. LUCIA BOROȘ, Școala generală nr. 3, Suceava.

Pe baza experienței susțin că ar trebui ca elevii să învețe și despre accentul logic în propoziție și frază, știut fiind că o bună intonație, care lipsește multora dintre elevii noștri, este cheia înțelegerii mesajului operei literare. În ceea ce privește raportul dintre morfologie și sintaxă, deocamdată în favoarea celei dintîi, la toate clasele, începînd cu clasa a VII-a numărul orelor prevăzute în programă trebuie să crească corespunzător scopului formativ. La clasa a VII-a subordonatele completivă directă, indirectă, circumstanțiale de loc, timp, mod nu se pot preda în două ore, în schimb sînt subcapitole de morfologie la care nu se aduce nimic nou (adjectiv, articol, conjugarea verbelor) și care se pot comprima.

Cu mai mult curaj ar trebui incluse problemele de sinonimie nu numai lexicală, ci și gramaticală. Mă refer la contragerea unor subordonate în părți de propoziție și invers, transformarea raportului de coordonare în raport de coordonarea în frază, ceea ce contribuie la dezvoltarea gîndirii și exprimării, la evitarea ticurilor verbale, a construcțiilor șablon.

* * *

Invățător emerit GH. SIRETEANU, Iași.

Pentru ca elevul în vîrstă de 6—10 ani să se poată apropia de cunoștințele de gramatică, să le poată conștientiza și asimila prin efort propriu este necesar să i se ofere condițiile adecvate Experiența ne arată că este necesară prelungirea perioadei de observare și prelucrare a materialului faptic înainte de însușirea generalizată a elementului gramatical.

Considerăm că sarcina unei programe de gramatică este de a indica, măcar în preambul, care sînt elementele de bază care ar putea să ajute pe elevi în activitatea de învățare și pe învățători în conducerea acestei activități. Se pare că în practica didactică, datorită în parte sistemului de lecții folosit, cunoștințele se predau disparat, în unități închise, corelațiile rămînînd în sarcina copiilor. Cum ei nu reușesc să le facă întotdeauna, apare necesitatea repetărilor. Este drept că programa nouă dă unele indicații în detaliile de la fiecare temă și pornește de la realitate — vorbire — prevăzînd mai întîi elementele de sintaxă și apoi pe cele de morfologie. Dar numai aceste elemente sînt insuficiente pentru rezolvarea problemei puse în discuție.

* * *

NECULAI ROTARU, Școala generală nr. 8, Brăila.

Ceea ce pare să constituie viciul de fond al programei prezentate pentru dezbateri este faptul că autorii nu se depărtează deloc de schema „Gramaticii limbii române“ (Editura Academiei R.S.R.), deși în preambul îi incriminează pe profesorii care folosesc tratatul academic în munca lor. Așadar, punerea la punct a unei programe de însușire a cunoștințelor necesare unei exprimări corecte orale și scrise ar trebui să aibă în vedere apropierea de studiile și cercetările din domeniul lingvisticii, care ușurează elevilor drumul spre înțelegerea și stăpînirea mecanismelor limbii și să se depărteze de tratatul științific greoi și cu atîtea paragrafe discutabile astăzi.

Un alt aspect care atrage atenția este faptul că viitoarea programă va trebui să pună un accent deosebit pe exercițiu practic, iar partea teoretică a lecției să nu mai fie preponderentă ca pînă acum. Această idee nu e chiar nouă, dar aplicarea ei în munca la catedră își face cu mare greutate loc și aceasta nu izvorăște din rea-voința, comoditatea sau nepriceperea cadrului didactic, cum încearcă unii să afirme, ci mai ales din lipsa unor materiale pe care să se poată sprijini profesorul în munca sa.

* * *

Prof. VALERIU SURCEL, Școala generală nr. 2, Drobeta Turnu-Severin.

La clasa a V-a se prevede — la substantiv — numai predarea cazurilor, declinarea acestuia cu articolul hotărît și cu articolul nehotărît urmînd a se învăța în clasa a VI-a. Avînd in vedere faptul că elevii învață articolul hotărît, articolul nehotărît și chiar articolul posesiv (genitival) propunem ca declinarea substantivelor cu aceste articole să se predea încă din clasa a V-a, așa cum s-a făcut pînă acum.

De asemenea, nu se poate înțelege motivul pentru care a fost trecută tot la clasa a VI-a conjugarea verbului auxiliar „a fi“ din momentul în care se atrage atenția profesorului să urmărească „pronunțarea și scrierea în texte, a formelor de conjuncție și imperativ, persoana a II-a singular, afirmativ și negativ, ale verbului «a fi» : să fii — să nu fii, fii — nu fi“.

În ceea ce privește noțiunile de vocabular antonime, sinonime, omonime etc. — preconizate a se învăța pe parcursul a trei ani succesivi — propun gruparea lor și predarea în clasa a VII-a, întrucît elevii, pe baza cunoștințelor pe care le au și de la lectura literară, înțeleg mai ușor sensul și semnificația cuvintelor.

Și la clasa a VIII-a, programa a omis predarea complementelor circumstanțiale concesiv și condițional precum și subordonatele respective. Or, textele literare folosite pentru analiza gramaticală cuprind și această categorie de subordonare. Este necesar să fie cuprinse în programa definitivă a limbii române și propozițiile subordonate consecutive, concesive și condiționale.

* * *

Prof. GH. DASCĂLU, Babadag — Tulcea.

În legătură cu dozarea materialului pe clase este necesară o revedere a cantității și gradului de accesibilitate a cunoștințelor, întrucît acum se constată o supraîncărcare la unele clase La clasa a II-a, de pildă, programa prevede peste 20 de noțiuni noi (și să ne gîndim că este primul an de studiere a limbii și că se lucrează cu copii de 7—8 ani), pe cînd la clasa a VIII-a noțiunile noi abia ajung la jumătatea celor din clasa a II-a. Or fi dificile subordonatele subiective și predicative pentru elevii clasei a VIII-a, dar credem că mai dificile sînt noțiunile de subiect și predicat la clasa a II-a.

La clasa a II-a se învață osatura gramaticii și ca punctuație, mare parte din fonetică și nu puține norme de ortografie și ortoepie. Credem că este prea greu, programa fiind prea încărcată Se pot face transferuri de noțiuni de la clasa a II-a la a III-a și de la a III-a la a IV-a, ș.a.m.d. din trei motive : a) se pare că urcînd ordinea claselor, programa e mai lejeră, unui elev de clasa a IV-a i se cer, de pildă, aceleași cunoștințe despre subiect ca celui din clasa a II-a, plus noțiunea de subiect multiplu, pe care n-o vedem nici necesară la a IV-a, nici dificilă ; b) procesul de învățare a gramaticii pornește de la noțiuni cu sfere largi, la altele cu sfere mai înguste E mai greu, de pildă, să inveți ce e predicatul la clasa a II-a, decît „predicatul verbal“ la clasa a IV-a și „predicatul nominal“ la clasa a V-a ; c) clasele I—IV nu mai trebuie văzute ca un ciclu de învățămînt (de aici vine graba de a da claselor primare ceea ce aparține de fapt claselor gimnaziale V—VIII).

În orele rezervate vocabularului să se introducă neapărat „cunoașterea și folosirea dicționarelor“.

* * *

Prof. ANDREI GHIDALI, București.

Deși în proiectul programei se afirma subliniat că „studiul limbii române nu se reduce la cunoștințele de gramtică“ și se recomandă învățătorilor și profesorilor „să acorde atenția cuvenită tuturor componentelor limbii române“, se menține o disproporție nefastă între orele afectate structurii gramaticale (la clasele V—VIII, din 181 de ore se studiază morfologie și sintaxă în 146 de ore) și cele acordate vocabularului (8 ore) și foneticii (5 ore), disproporție pe care nu o anulează cele cîteva exerciții lexicale, ortografice și ortoepice incluse în capitolul morfologiei. Promovarea lexicologiei ca disciplină didactică se face cu excesivă prudență. Numai pentru recapitularea complementelor în clasa a VIII-a se acordă tot atîtea ore cîte pentru toate noțiunile de vocabular repartizate în patru ani de studiu. Dat fiind că li se vorbește elevilor despre sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice, la sintaxă despre cuvinte fără funcție sintactică (datorită „inconsistenței“ semantice), in fine, la literatură despre sensul figurat, este necesară introducerea, ca titlu distinct, a conceptului de semnificație lexicală („înțelesul“, „sensul lexical“ al cuvîntului). Exercițiile avînd ca obiect semnificația lexicală sînt cu atît mai necesare, cu cît folosirea improprie a cuvintelor (datorită „aproximărilor“ semantice) este un fenomen frecvent și general.

Trebuie să-și găsească locul în programă și conceptul de paronim. Confuzia dintre termenii formal asemănători se întîlnește des la elevi și nu doar la ei. Sînt necesare exerciții în care să se opună paronime ca abține și obține, aluzie și iluzie, complement și compliment, eroare, și oroare, emite și omite, familial și familiar etc.

Ar trebui programate (și nu lăsate la facultativa inițiativă a profesorilor) lecții în care elevii să cunoască principalele dicționare ale limbii române (D.L.R.M., Dicționarul de neologisme, cel de sinonime, Micul dicționar enciclopedic etc.) și să se deprindă cu utilizarea acestor fundamentale instrumente de lucru (similar, la fonetică, prezentarea Îndreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație).

* * *

Prof. MARIA IOANA CONSTANTIN, Școala generală nr. 5, Brașov.

Principiul fundamental de organizarea cunoștințelor din programa în discuție este cel concentric. Dar aplicarea acestui principiu cere o fundamentare logică în alegerea și dozarea noțiunilor teoretice de morfologie și sintaxă care se studiază în fiecare clasă. Mă voi opri la două aspecte de acest gen în eșalonarea cunoștințelor de morfologie la clasa a V și a VI-a. Socotită ca bază de plecare în studiul gramaticii la clasa a V-a m-am oprit la cele două părți de vorbire : substantivul și verbul, care, fiind bine știut, prin multitudinea lor de funcțiuni sintactice aduc și bagajul cel mai mare de noțiuni noi ce se studiază acum. La substantiv sînt afectate două ore pentru cazuri : (substantive articulate și nearticulate), funcțiunile lor sintactice și punctuația vocativului. Apoi 3 ore sînt repartizate pentru scrierea și pronunțarea corectă a unor substantive. Abia în clasa a VI-a se acordă 2 ore pentru declinarea substantivului cu articolul hotărît și cu articolul nehotărît. La verb în schimb, sînt afectate 6 ore pentru moduri și timpuri și 4 ore de exerciții pentru aplicarea acestor noțiuni noi. Mă întreb dacă este posibil să se rupă noțiunea de caz de cea de declinare pentru substantiv și părțile de vorbire care urmează la predare, în timp ce la verb nu s-a putut rupe noțiunea de conjugare de cele de mod și de timp.

Special sau diferenţiat?

Această succintă reflecţie pe care o prezentăm cititorului nu este generată de necesităţi formal-terminologice. Orice termen însă, pentru ca să reprezinte o reflectare cu un mare grad de adecvare, trebuie să cristalizeze **more logicum** realitatea. În cadrul unui sistem de gîndire, noţiunile acţionează asupra modului de organizare şi ierarhizare a realităţii. De aceea, gradul de adecvare a unei noţiuni are directă legătură cu gradul de organizare şi eficienţă a sistemului asupra căruia acţionează. În cazul nostru asupra învăţămîntului, ca sistem unitar, deschis şi hipercomplex.

Învăţămîntul special este definit în dicţionarul de specialitate (Dicţionarul Pedagogic) ca fiind „totalitatea acţiunilor complexe de instruire a copiilor care din cauza unor deficienţe organice sau psihice nu pot urma învăţămîntul de masă" (pg. 153).

Definiţia opune termenul de învăţămînt de masă celui de învăţămînt special, reuşind cu multă pregnanţă să surprindă tocmai situaţia de fapt şi nu realitatea. De ce este învăţămîntul special, „special" şi deci altceva decît învăţămîntul de masă, ar constitui o întrebare al cărei răspuns nu trebuie să ne conducă neapărat la o formulă de organizare a învăţămîntului special vizavi de cel de masă, ci la o reconsiderare a raportului fundamental existent între aceste două false compartimente ale sistemului de învăţămînt. Separaţia strictă, cu formele de închistare a celor două modalităţi de instruire a generat — după părerea noastră — fenomenele de pierdere şi ineficienţă atît în învăţămîntul general (de masă) cît şi în învăţămîntul special. Hotărîrea Comitetului Central al P.C.R. din 18-19 iunie, care reprezintă rezultatul aplicării gîndirii dialectice asupra sistemului de învăţămînt din ţara noastră, consemnează un atare fenomen. A acţiona în sensul Hotărîrii înseamnă a găsi soluţiile optime pentru sporirea eficienţei învăţămîntului. În mare, gradul de eficienţă al sistemului este dat de nivelul la care se produce integrarea socială a personalităţii. Deci, nu de la despărţirea — precum apele de pămînt — a copiilor cu deficiente de copiii fără, trebuie să constituie criteriul de constituire a sistemului de învăţămînt, ci gradul de eficienţă integratoare ca mijloc al progresului social.

Integrarea este un proces cu axă bipolară : integrarea individului în societate, care reprezintă faza finală, este un rezultat permanent al eficienţei integrării valorilor în conştiinţă, deci un rezultat al cunoaşterii, al învăţării.

Să ne oprim la problema finalităţii învăţămîntului : integrare socială totală a personalităţii. Realizează învăţămîntul special acest deziderat fundamental ?

Personalitatea copilului handicapat (indiferent pe ce fond se instituie handicapul) se conturează ca o personalitate decompensată, cu un mare grad de entropie. Cu cît se accentuează izolarea, cu atît creşte entropia şi scad gradul şi eficienţa integratoare. Modelarea în cadrul unei structuri închise, univoce, cum sînt şcolile speciale, nu conturează o personalitate cu un indice curent de normalitate, ci accentuează tocmai elementele de discrepanţă frapantă între copilul normal şi cel handicapat.

Înţelegerea greşită a noţiunii de învăţămînt special a dus şi duce la paradoxul următor : se pare că şcoala generală de masă „produce" personalitatea pentru societatea normală, lăsînd sarcina şcolii speciale să „producă" personalitatea pentru o societate „specială" a oligofrenilor, a surzilor, a invalizilor motori, a delincvenţilor etc. etc. Procesul de educaţie este unic şi se aplică diferenţiat, nu după indicaţia „defectului", ci a necesităţii dezvoltării unei personalităţi cît mai apropiate de modelul normalului — în sensul larg al cuvîntului. Or, un asemenea rezultat nu poate fi obţinut prin scindarea procesului educaţional, ci printr-o acţiune modelatoare diferenţiată, care să opereze în evantaiul cu largă deschidere a normalului. Pentru că, orice copil handicapat este un candidat la personalitatea normală. Acţiunea educaţională este deci compensatorie în cazul copiilor handicapaţi, şi nu „specială".

Socotind învăţămîntul în ansamblul său un sistem unitar, „învăţămîntul special" nu poate fi decît structură diferenţiată şi nu un subsistem. Elementul handicapat poate exista în realitate în toate structurile sistemului. Funcţia de echilibrare şi mai ales funcţia de dezvoltare a sistemului nu se produce dacă există în cadrul său structuri închise, izolate. Fără să intrăm în fondul discuţiei, putem afirma că sistemul de învăţămînt nu se poate constitui ca atare, dacă învăţămîntul „special" rămîne un subsistem „paralel" sau „adiacent". Structurile învăţămîntului sînt cosubstanţiale şi diferenţiate după realitatea vie pe care o încorporează.

Reintegrarea învăţămîntului „special" ca formă diferenţiată sub aspect metodologic, în marele sistem al învăţămîntului general, ni se pare piatra unghiulară a modernizării învăţămîntului. Acest fapt ar determina o circulaţie activă a copilului în cadrul sistemului după potenţialul său nativ, la care trebuie să fie adecvate formele de instrucţie şi educaţie. Astfel am ajuns la celălalt pol al procesului de integrare. Structura sistemului nu poate fi uniformă, ci diferenţiată după necesitatea formării personalităţilor diferenţiat. Dar tot atît de necesar este ca sistema de cerinţe (ceea ce se numeşte conţinut) să fie tot atît de diferenţiat, după criterii ştiinţifice indicate de specificul procesului de dezvoltare al copiilor de la limita absolută a normalului, pînă la limita anormalului clinic.

Devine o activitate sisifică, în epoca noastră, să adaptezi potenţialul copilului la sistema de cerinţe valorice. Operaţia trebuie făcută invers. Debilul mental are nevoie de un conţinut diferenţiat şi adecvat structurii nu numai mentale, ci şi a sistemului şi modalităţilor de dezvoltare a personalităţii şi a **necesităţii integratoare.** La fel şi copilul surd sau cel infirm motor cerebral.

Toată gama diferenţierilor trebuie însă să se producă într-o unitate sistematică, în care funcţiile sistemului să nu fie modificate pentru ca să paralizeze prin entropie eficienţa.

Aplicarea în practică a unei anume viziuni ar prezenta, printre altele, mari avantaje economice. Intrarea copilului handicapat în circulaţia sistemului reduce foarte mult costul impus de practicarea unui învăţămînt „special" (închis). În al doilea rînd, ar putea fi şcolarizaţi toţi copiii handicapaţi, reducînd la maximum delincvenţa juvenilă.

De asemenea, ar fi posibilă şcolarizarea timpurie — prin reţeaua de învăţămînt preşcolar — a copiilor handicapaţi, care prin sine, ar reduce extrem de mult reţeaua „învăţămîntului special". În fine, integrarea învăţămîntului special în sistemul creator, dar diferenţiat al învăţămîntului general din ţara noastră, ar spori eficienţa socială a învăţămîntului de toate gradele, printr-o integrare compensatoare.

Conf. univ. dr. CONSTANTIN PĂUNESCU
Institutul central de perfecţionare
a personalului didactic

Integrarea în sistemul general al educaţiei şi învăţămîntului

Existenţa sistemului educaţiei speciale, în contextul general al învăţămîntului, exprimă **tendinţa de diferenţiere şi diversificare a structurilor educaţionale** potrivit caracteristicilor subiecţilor care fac obiectul educaţiei.

Prin natura obiectivelor specifice, recuperatorii, învăţămîntul special se defineşte ca un sistem de sine stătător ; prin obiectivele sale generale, care vizează integrarea în viaţa socială activă, a copiilor şi tinerilor, el se încadrează în sistemul general al educaţiei ca parte componentă a acestuia.

Structurile de învăţămînt special vizează, în prezent, şcolarizarea unor categorii de copii şi tineri a căror inadaptare şcolară, diferită ca **tip, gravitate** şi **durată,** necesită un învăţămînt special.

Aderînd la concepţia modernă asupra educaţiei cît mai diferenţiate, sistemul nostru de învăţămînt special include, în afara categoriilor considerate „clasice" (orbi, surzi, debili mintali, infirmi motori) şi alte categorii de subiecţi care fac obiectul educaţiei speciale, reprezentînd domenii distincte ale acestuia. Această diferenţiere vizează nu numai cuprinderea unor „sub-categorii" de deficienţi senzoriali sau psihici (cum sînt : ambliopii, hipoacuzicii, debilii mintali — forme grave) ci şi diverse alte categorii de copii din şcoala generală care necesită un învăţămînt temporar diferenţiat : copii cu diferite afecţiuni în curs de tratament, copii cu tulburări de limbaj, copii cu rămînere în urmă în dezvoltare.

Analizînd prin comparaţie prezenţa structurilor de învăţămînt special în sistemul educaţiei generale, constatăm că :

- pentru toate categoriile de beneficiari ai educaţiei speciale, lipsesc structurile care marchează extremele sistemului educaţional : creşele şi instituţiile de învăţămînt superior ;
- pentru unele categorii de deficienţi structurile existente nu acoperă totalitatea nivelelor de şcolaritate (nu sînt : grădiniţe pentru debili mintali, licee de cultură generală pentru ambliopi, hipoacuzici şi surzi ; licee de specialitate pentru hipoacuzici, orbi şi surzi ; şcoli postliceale pentru ambliopi, hipoacuzici şi surzi) ;
- în cadrul învăţămîntului special unele structuri înglobează nediferenţiat categorii mari de deficienţe (grădiniţele şi şcolile profesionale şcolarizează în comun surzii cu hipoacuzicii orbii cu ambliopii) ;
- structurile de învăţămînt care înglobează copiii cu diferite afecţiuni în curs de tratament şi cele pentru copiii cu rămîneri în urmă în dezvoltare nu sînt diferenţiate, din punctul de vedere al conţinutului, potrivit gravităţii afecţiunilor sau al caracterului inadaptării şcolare a copiilor ;
- unele investigaţii asupra populaţiei de elevi şcolarizate în instituţiile speciale pentru deficienţii senzoriali şi psihici au demonstrat o mare **eterogenitate** din punct de vedere al gravităţii deficitului, al vîrstei cronologice pe nivel de şcolaritate, al performanţelor şcolare generale.

Din analiza făcută asupra sistemului actual al învăţămîntului special rezultă, în primul rînd, **necesitatea apariţiei unor noi structuri.**

Apariţia acestora este cerută, pe de o parte, de **necesitatea şcolarizării mai diferenţiate** a unor categorii de copii iar pe de altă parte de **oportunitatea instituţionalizării educaţiei la diferite nivele de şcolaritate, potrivit posibilităţilor şi aspiraţiilor celor care beneficiază de instruire în sistemul învăţămîntului special.**

Pornind de la cunoaşterea disponibilităţilor psihice generale ale copiilor, caracterisitice primei etape a dezvoltării, de la posibilitatea utilizării maxime a acestei potenţialităţi în procesul recuperării biologice şi funcţionale, trebuie să asigurăm **crearea şi diversificarea unor structuri de învăţămînt special cu prioritate pentru primele nivele educaţionale :** leagăne, creşe grădiniţe.

Intensificarea procesului recuperării în etapa procesului recuperării în etapa vîrstelor timpurii prin adoptarea unor structuri de învăţămînt adecvate ar crea premizele modificării actualelor structuri, în sensul micşorării duratei lor generale. De fapt, educaţia timpurie, intensivă, în unităţi de tip special este una din condiţiile esenţiale ale creşterii eficienţei acestui învăţămînt, în sensul reuşitei maxime a procesului recuperării.

Mai mult decît atît, însă, lărgirea ariei de cuprindere a acestui sistem, în sensul diversificării structurilor şi al intensificării acţiunilor educaţional-compensatorii la nivelul vîrstelor timpurii reprezintă modalităţi certe de deschidere a sistemului învăţămîntului special către sistemul învăţămîntului obişnuit sau către forme speciale, superioare de educaţie.

Fără-ndoială că ideea integrării diferitelor categorii de beneficiari ai educaţiei speciale în sistemul învăţămîntului obişnuit nu poate fi acceptată decît în anumite limite ; ea vizează numai unele categorii şi, în interiorul acestora, numai subiecţii ale căror performanţe şcolare generale o fac posibilă şi deci, necesară.

Calitatea de element integrat, pe care o are învăţămîntul special faţă de sistemul general al educaţiei, obligă o reevaluare de ansamblu a acestuia. Reevaluarea vizează mai mult decît crearea sau reorganizarea structurilor sau asigurarea pur şi simplu, a unui circuit „deschis" populaţiei de elevi. Ea implică o reaşezare a conţinutului în raport cu modificările operate în conţinutul învăţămîntului obişnuit, mai ales a celor care preconizează accentuarea pregătirii practice a elevilor. Această punere de acord ar favoriza crearea condiţiilor obiective de echivalare a unora din secvenţe, dacă nu chiar, nivele de şcolaritate.

Accesul în sistemul învăţămîntului obişnuit a unora din beneficiarii educaţiei speciale a căror performanţe şcolare demonstrează încheierea, în linii generale, a procesului recuperării înainte de parcurgerea întregului ciclu de şcolarizare diferenţiată, ar favoriza net pregătirea lor completă pentru activitatea productivă, grăbind substanţial procesul integrării lor sociale.

Prof. ALEXANDRU CARAMAN
inspector principal în Ministerul
Educaţiei şi Învăţămîntului

Lecţie la clasa I

Jocul — modalitate de compensare afectivă

Psihologia contemporană relevă cu pregnanţă rolul afectivităţii în viaţa copilului, într-un moment în care şcoala se transformă într-un dialog între profesor şi elev. În acest context, interesul şi satisfacţia, aceste două verigi convergente ale afectivităţii şi motivaţiei, trebuie să devină piloni de sprijin în procesul de modelare*).

„Educatorul trebuie să se sprijine pe satisfacţii pentru a face copilul să progreseze. Satisfacţia acţiunii autonome, a reuşitei într-un joc ca şi într-o descoperire intelectuală nu este numai o consecinţă a succesului ci şi condiţia lui" spunea Ph. Malrieu.

În psihopedagogia specială, problema afectivităţii prezintă un interes deosebit pentru că deficientul mintal este un decompensat, iar frustrarea afectivă, coordonata de bază a vieţii sale psihice.

Aceste fenomene sînt o consecinţă a conflictelor familiale la care se adaugă conflictele şcolare şi complexele de inferioritate generate de experienţă în învăţămîntul de masă. Mai mult, odată cu trimiterea sa într-o şcoală ajutătoare, grupul de copii din cartier îl înlătură într-o manieră dură, specifică nonconformismului infantil.

Din datele unui experiment efectuat în şcoala ajutătoare, cu eleve între 10 şi 15 ani, reiese că numai 0,36% dintre ele se jucau cu copii din grupul de stradă constituit în jurul casei.

Pe de altă parte, cercetarea atentă a jocului spontan şi chiar a celui organizat la deficientul mintal, ne oferă aspecte particulare de tipul imposibilităţii organizării pe baza unui plan mintal, puerilismul, adinamismul, neadecvarea etc., sau din contră brutalitatea, dezordinea, neparticiparea la joc. etc. Toate aceste forme ale jocului sînt cauzate de insuficienţa unor calităţi ale gîndirii, ca de pildă plasticitatea, spaţialitatea, imaturitatea afectivă şi motorie, egocentrismul, stereotipia etc.

Dezorganizarea acestei activităţi centrale a copilului însă, ţine, în egală măsură, de structura mintală şi de frustraţia afectivă.

Lăsînd la o parte celelalte funcţii ale jocului, subliniem importanţa acestuia ca sprijin în procesul de compensare.

În experimentul amintit, am folosit, pe lîngă alte două tipuri de jocuri compensatorii : marionetele (teatrul de păpuşi) şi psihodrama.

Practica jocului cu marionete ne-a oferit posibilitatea provocării unor descărcări afective şi a uzării anumitor comportamente greşite. Apăraţi de acest mod de disimulare, copiii s-au proiectat în reacţiile pe care le împrumutau păpuşii, dezvăluind porniri instinctive nestăpînite, tendinţe de agresivitate, infantilism afectiv. Am considerat necesar să iau parte activă în aceste jocuri, însuşindu-mi unul din roluri. În felul acesta s-a creat posibilitatea directă de a conduce copiii, în cadrul jocului, spre înlocuirea comportamentelor greşite cu altele noi, adaptate.

La fel ca în jocul cu marionete, psihodrama a facilitat reîntîlnirea copiilor, pe plan ludic, cu experienţe neplăcute şi rezolvarea lor în mod favorabil. De asemenea, acest tip de joc le-a furnizat o apropiere cu modelele sociale mai puţin cunoscute, fapt care a dus la adoptarea unor comportamente adevcate, la lărgirea paletei afective cu sentimente, trebuinţe şi atitudini ca : generozitate, devotament, nevoie de independenţă, spirit de solidaritate. Aceste încercări reprezintă doar cîteva argumente care să pledeze în favoarea stimulării jocurilor ca metodă educativă în munca cu deficienţii mintali.

Prof. CARMEN KOSTYAK
Şcoala ajutătoare nr. 2, Bucureşti

---

*) Articolul este elaborat pe baza datelor obţinute într-o cercetare ştiinţifică în cadrul cursului de perfecţionare din 1973.

(Urmare din pag. 1)

34. Dezvoltarea României între anii 1866—1877.
35. Războiul pentru independența națională.
36. România între anii 1878-1914. Începutul organizării politice a clasei muncitoare.
37. Marea răscoală a țăranilor din 1907.
38. Transilvania între anii 1850-1914.
39. România în timpul primului război mondial.
40. Unirea Transilvaniei cu România. Încheierea procesului de formare a statului național român.
41. Cultura românească între anii 1848—1918.
42. România după primul război mondial.
43. Avîntul revoluționar din anii 1918—1920. Crearea Partidului Comunist Român.
44. România între anii 1922-1928. Lupta maselor populare conduse de P.C.R. pentru apărarea intereselor fundamentale ale celor ce muncesc.
45. România în anii crizei economice din 1929—1933. Eroicele lupte revoluționare ale clasei muncitoare conduse de P.C.R.
46. România între anii 1934-1940. Lupta forțelor democratice conduse de P.C.R. împotriva fascismului, pentru apărarea independenței și suveranității naționale.
47. România în timpul dictaturii militaro-fasciste (1940—1944). Lupta de rezistență a forțelor patriotice în timpul războiului hitlerist.
48. Dezvoltarea culturii între cele două războaie mondiale.

REVOLUȚIA DEMOCRAT-POPULARĂ

49. Insurecția națională antifascistă armată din august 1944. Semnificația internă și internațională a insurecției naționale antifasciste.
50. Participarea României la războiul antihitlerist. P.C.R. organizatorul efortului de război al țării.
51. Lupta pentru instaurarea unui guvern democrat. Reforma agrară din 1945.
52. România între anii 1945-1947. Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române.

ORÎNDUIREA SOCIALISTĂ

53. Dezvoltarea României în perioada de trecere de la capitalism la socialism.
54. Dezvoltarea economico-socială și politică a României socialiste.
55. Partidul Comunist Român — forță politică conducătoare a națiunii noastre socialiste.
56. Dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii în patria noastră.
57. Politica externă a Republicii Socialiste România, politică de slujire a intereselor păcii, ale securității și progresului în lume.

Proiect

Tematica de istorie a României pentru învățămîntul liceal

— Anul școlar 1974—1975 —

1. Introducere. Conceptul de cultură și civilizație.
2. Arii de cultură (materială) în epoca străveche.
3. Cultura daco-geților.
4. Cultura romană în Dacia.
5. Unitate si continuitate în epoca migrațiilor.
6. Formarea limbii și a poporului român.
7. Întemeierea statelor feudale românești.
8. Structuri social-economice în feudalismul timpuriu.
9. Instituții de stat și de drept în țările române pînă în sec. XV.
10. Cultura la începuturile evului mediu.
11. Marile mișcări sociale și lupta pentru independență în evul mediu.
12. Ideea de unitate politică la români în sec. XV—XVI.
13. Umanismul și Renașterea în țările române.
14. Locul țărilor române în spațiul est-central-european în secolul al XVI-lea.
15. Noi structuri de stat și de drept în secolul al XVI-lea.
16. Dezvoltarea economică și culturală a societății în sec. XVI-XVII. Curente și stiluri în arta medievală în țările române.
17. Relațiile multiple dintre țările române — factor de progres
18. Cultura la sfîrșitul evului mediu.
19. Iluminismul în țările române
20. Romantismul și spiritul revoluționar.
21. Formarea națiunii române
22. Dezvoltarea culturii naționale.
23. Idei și concepții în pregătirea revoluției de la 1848.
24. Revoluția pașoptistă : aspirații, programe, tendințe.
25. Structuri economice și social-politice sub impulsul revoluției din 1848.
26. Cultura românească la mijlocul secolului al XIX-lea.
27. Unirea Principatelor, act fundamental în dezvoltarea României moderne.
28. Instituțiile României moderne
29. Transilvania în epoca regimului liberal.
30. Consolidarea regimului burghez în România.
31. Independența națională — necesitate istorică.
32. Începuturile mișcării muncitorești și socialiste.
33. Civilizația modernă și progres social.
34. Mișcarea de eliberare națională în Transilvania.
35. Desăvîrșirea unității politice și statale.
36. Pătrunderea marxismului în România.
37. Cultura românească în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.
38. Curente și tendințe în cultura românească la începutul sec. al XX-lea.
39. Făurirea partidului politic al clasei muncitoare, locul și rolul său în istoria poporului român.
40. Crearea P.C.R. — sinteză a idealurilor de eliberare socială și națională.

(Continuare în pag. a 3-a)

CALENDARUL ACȚIUNILOR EDUCATIVE CE SE VOR ORGANIZA CU ELEVII ÎN ANUL ȘCOLAR 1973—1974

Ministerul Educației și Învățămîntului, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, au elaborat programul acțiunilor educative adresate elevilor, în anul școlar 1973—1974.

Activitatea politico-educativă în rîndul elevilor în acest an școlar va fi concepută și se va desfășura pe baza documentelor Conferinței Naționale a P.C.R., a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973 privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului.

Planurile acțiunilor politico-educative, care se vor întocmi la nivelul județelor și școlilor, vor include acțiunile din prezentul calendar, precum și unele activități în funcție de opțiunile elevilor, de specificul școlii, de cerințele concrete locale, evitîndu-se supraîncărcarea programului de lucru al elevilor.

Într-un an școlar, un elev poate participa la concursurile organizate pe linia unei singure activități, (în cadrul concursurilor pe obiecte participarea va fi la un singur obiect). În mod excepțional, cu aprobarea conducerii școlii, un elev poate participa la două activități extrașcolare. În acest caz, una din aceste activități va fi cultural-artistică, sau sportivă.

În perioada tezelor trimestriale, precum și în timpul examenelor nu se vor desfășura concursuri.

I. ACȚIUNI DE EDUCARE A ELEVILOR PRIN MUNCĂ ȘI PENTRU MUNCĂ

1. Concursuri școlare pe obiecte de învățămînt și olimpiade

a) Pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu clasele V-X.

Matematică (cl. V-X)

etapa pe școală : luna februarie
etapa pe județ : 12 mai

Fizică (cl. VII-X)

etapa pe școală : luna februarie
etapa pe județ : 12 mai

b) Pentru elevii din învățămîntul liceal

Limba și literatura română

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 24 februarie
etapa pe țară : 7-13 aprilie, la Timișoara

Limba și literatura maghiară sau germană.

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 24 februarie
etapa interjudețeană : 8-11 aprilie ; pentru limba maghiară la Cluj ; pentru limba germană, la Sighișoara.

Limba și literatura rusă

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 24 februarie

Matematică

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 17 februarie
etapa pe țară : 7-13 aprilie, la București

Fizică

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 17 februarie
etapa pe țară : 7-13 aprilie, la București

Chimie

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 17 februarie
etapa pe țară : 7-13 aprilie, la București

Economie politică

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 24 februarie
etapa pe țară : 7-13 aprilie, la Ploiești

Biologie

etapa pe școală : 10-30 ianuarie
etapa pe județ : 24 februarie
etapa pe țară : 7-13 aprilie, la Jibou-Sălaj

c) Pentru elevii din învățămîntul profesional se organizează concursuri la limba și literatura română, matematică, fizică, chimie în trei etape, la datele prevăzute pentru elevii din licee.

În cadrul desfășurării etapei pe țară vor avea loc sesiuni de referate și comunicări ale elevilor la obiectele respective.

Olimpiade internaționale : matematică, fizică, chimie.

2. Concursuri pe meserii și specialități.

Se organizează numai cu probă practică, în funcție de profil, pentru elevii liceelor de specialitate, școlilor profesionale și ucenicie la locul de muncă ;

etapa pe clasă : 12-31 ianuarie
etapa pe școală : 20 februarie — 10 martie
etapa pe zonă : 20-25 martie
etapa pe minister : 20 aprilie — 13 mai
etapa pe țară : 25-30 mai

3. Concursuri de creație tehnică

a) Pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu

Concursul și expoziția „Minitehnicus"

etapa pe județ : 1 noiembrie 1973 — 30 martie 1974 (expoziție)
etapa pe țară : 7-30 aprilie (expoziție).

Concursuri de aero-navo-racheto-modele, radiotelegrafie și carturi :

etapa pe școală : 1 noiembrie 1973 — 30 martie 1974
etapa pe județ : în vacanța de primăvară
etapa pe țară : în vacanța de vară

b) Pentru elevii din învățămîntul liceal și tehnic-profesional :

Concursul „Tehnium"

etapa pe școală : 1 noiembrie 1973 — 30 aprilie 1974
etapa pe județ : 30 iunie — 30 iulie (expoziție)

II. ACȚIUNI CULTURAL-ARTISTICE

Pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu, liceal și tehnic-profesional.

1. Festivalul de teatru, de poezie patriotică și revoluționară „Partid, inima țării".

etapa pe județ : vacanța de iarnă
etapa pe țară : vacanța de primăvară.

2. Concursul cultural-artistic „Țara mea de glorii"

a) pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu.

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

fază pe şcoală şi pe comună : în vacanţele şcolare

b) pentru elevii din învăţămîntul liceal şi tehnic-profesional.
fază pe judeţ : în vacanţele şcolare.

3. **Festivalul folcloric „Litoral '74" — august**

Participă formaţii folclorice şi fanfare ale pionierilor şi elevilor care au desfăşurat în anul şcolar 1973-1974 o activitate cultural-artistică deosebită.

4. **Concursul de creaţie literară „Tinere condeie"**

Lucrările selecţionate vor fi trimise pînă la data de 15 aprilie 1974 la C.N.O.P., respectiv la C.C. al U.T.C.

5. **Concursul şi expoziţia republicană de fotografii artistice cu tema „Sub flamura Partidului, creştem odată cu ţara".**

Se vor organiza expoziţii la nivelul şcolilor şi judeţelor. Fotografiile selecţionate din expoziţiile judeţene şi clişeele respective vor fi trimise la Palatul pionierilor din Bucureşti, pînă la data de 20 aprilie 1974.
etapa pe şcoală : în vacanţa de iarnă
etapa pe judeţ : în vacanţa de primăvară
etapa pe ţară : 15 iulie — 15 august.

6. **Expoziţia de filatelie a pionierilor şi elevilor „Cravatele roşii"**

Expoziţia republicană se va deschide în oraşul Alexandria la data de 1 iunie.

Alexandru Boboc:

„Marxism-leninismul şi confruntarea de idei în filozofia contemporană"

(Editura politică, 1973)

Noua colecţie, **Dezbateri ideologice** a Editurii politice şi-a propus chiar de la început să precizeze nuanţat principalele preocupări ale filozofiei nemarxiste contemporane, valorificînd-o în spiritul ideologiei materialist-dialectice şi istorice şi înfăţişînd şcolile, curentele şi tendinţele acestor orientări. Ca un principiu general, Al. Boboc surprinde „modificarea de orizont" caracteristică majorităţii tendinţelor amintite şi anume aceea că se afirmă preferinţe pentru „factori neraţionali". Valorificarea critică a gîndirii unor filozofi nemarxişti incumbă analizarea unor probleme specifice, dintre care autorul preferă cîteva chestiuni fundamentale : gnoseologia, epistemologia, metodologia, metafizica, categoriile, filozofia culturii, axiologia şi antropologia filozofică. Se analizează, pe baza cît mai multor citate, o seamă de orientări, multe cu nume de rezonanţă : neokantianismul, neohegelianismul, fenomenologia, pragmatismul, neopozitivismul, existenţialismul, personalismul, neoraţionalismul şi structuralismul. Fiecărui curent enumerat i se explică direcţia esenţială, specificitatea în cadrul tendinţelor nemarxiste contemporane, analizîndu-se activitatea principalilor gînditori, dintre care nu lipsesc : H. Rickert, B. Croce, E. Husserl, W. James, R. Carnap, M. Heidegger, J. P. Sartre, J. Piaget ori Cl. Lévi-Strauss.

Ca o tendinţă orientativă de prospecţiune, Al. Boboc remarcă apelurile tot mai insistente şi necesare de solicitare a gîndirii marxiste în rezolvarea chestiunilor ridicate de gîndirea filozofică nemarxistă contemporană. Se insistă (poate ar fi trebuit mai mult) asupra apropierii treptate, declarată sau nu, a unor filozofi nemarxişti ca J. P. Sartre şi Cl. Lévi-Strauss, de poziţiile marxiste ale filozofiei. Unele aspecte de ordin logic şi metodic emanate din gîndirea nemarxistă sînt apreciate : hermeneutica, principiul fenomenologic, analiza structurală, teoria sensului ş.a. Din volum se remarcă contribuţia însemnată pe care Partidul Comunist Român a adus-o la îmbogăţirea şi progresul filozofiei marxist-leniniste, lămurindu-se şi mai clar valoarea socială şi superioritatea gîndirii materialist-dialectice.

Pagini interesante cu citate din surse originale, atitudinea intransigentă faţă de poziţiile antimarxiste, valorificarea unor aspecte pozitive din gîndirea filozofică nemarxistă, lămurirea fără echivocuri a unor termeni, recomandă cartea lui Al. Boboc ca necesară şi valoroasă, în ciuda stilului pe alocuri greoi şi prea exact pentru cei cărora li se adresează.

Prof. A. ILICA
Arad

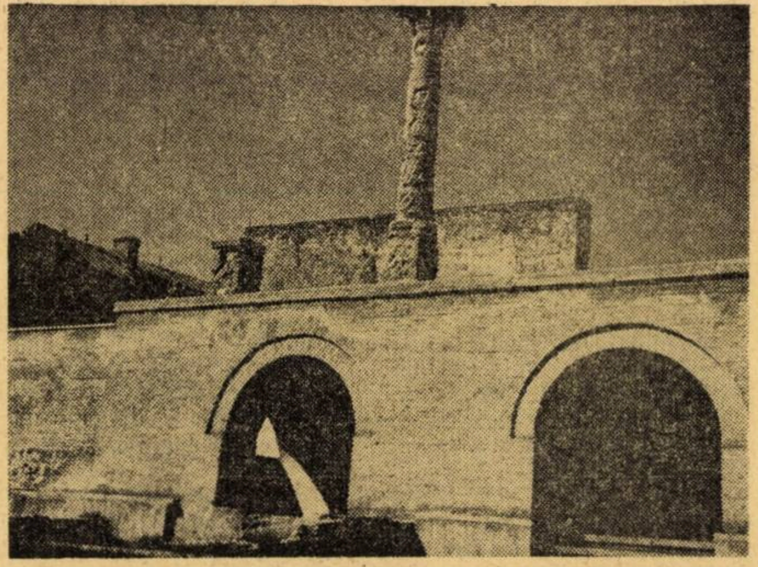

Palatul voievodal din Bucureşti — Muzeul Curtea Veche.

TRIBUNA ŞCOLII
Nr. 112
6 octombrie 1973

Ştiinţe sociale

CONSULTAŢII ● RECOMANDĂRI METODICE ● DEZBATERI ● ÎNVĂŢĂMÎNTUL IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Începînd cu numărul 109 al revistei „Tribuna şcolii" şi continuînd cu următoarele, am publicat în suplimentul „Ştiinţe sociale", proiectul tematicilor orientative ale programelor de ştiinţe sociale pentru anul şcolar 1974—1975. Au apărut pînă în prezent, proiectul tematicii de filozofie la anul III (cu 2 ore de predare săptămînal), proiectul tematicii de socialism ştiinţific pentru învăţămîntul liceal şi proiectele tematicilor de istorie pentru învăţămîntul de cultură generală şi pentru învăţămîntul liceal.

Invităm profesorii de specialitate să participe cu sugestiile şi observaţiile lor pe marginea acestor proiecte la dezbaterea pe care o vom începe din numărul 113 al revistei în paginile suplimentului „Ştiinte sociale".

Proiect

Tematica de istorie a României pentru învăţămîntul de cultură generală

— Anul şcolar 1974—1975 —

1. Obiectul, periodicitatea şi importanţa studierii istoriei patriei.
2. Izvoarele istoriei patriei.

ORÎNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE.

3. Epoca pietrei pe teritoriul patriei.
4. Epoca metalelor pe teritoriul patriei.

ORÎNDUIREA SCLAVAGISTĂ

5. Statul dac de la Burebista la Decebal.
6. Dacia în timpul stăpînirii romane.

PERIOADA DE TRECERE LA FEUDALISM

7. Populaţia daco-romană în timpul migraţiunii popoarelor.
8. Formarea poporului român şi a limbii române.

ORÎNDUIREA FEUDALĂ

9. Începuturile feudalismului pe teritoriul patriei noastre.
10. Formarea statelor feudale româneşti.
11. Organizarea ţărilor române în sec. XIV—XV.
12. Ţara Românească şi Moldova în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn şi Alexandru cel Bun.
13. Răscoala ţăranilor români şi maghiari de la Bobîlna, din 1437.
14. Lupta pentru apărarea independenţei în timpul lui Iancu de Hunedoara şi Vlad Ţepeş.
15. Moldova în timpul domniei lui Ştefan cel Mare. Dezvoltarea economică şi social-politică a ţării.
16. Lupta antiotomană condusă de Ştefan cel Mare.
17. Războiul ţărănesc din 1514 condus de Gheorghe Doja.
18. Moldova, Ţara Românească şi Transilvania în sec. XVI.
19. Lupta pentru independenţă în timpul lui Mihai Viteazul
20. Unirea Ţărilor Române sub Mihai Viteazul.
21. Ţările române în sec. XVII. Domniile lui Matei Basarab şi Vasile Lupu.
22. Dezvoltarea Ţărilor române în timpul lui Constantin Brîncoveanu şi Dimitrie Cantemir.
23. Dominaţia habsburgică în Transilvania şi dominaţia turcă fanariotă în Ţara Românească şi Moldova.
24. Dezvoltarea culturii feudale în ţările române.
25. Răscoala ţăranilor din 1784, condusă de Horia, Cloşca şi Crişan.
26. Mişcarea revoluţionară de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu.
27. Ţările române în perioada premergătoare anului revoluţionar 1848.
28. Dezvoltarea culturii naţionale.

ORÎNDUIREA CAPITALISTĂ

29. Revoluţia de la 1848 din ţările române : cauze şi obiective. Mişcarea revoluţionară din Moldova.
30. Revoluţia burghezo-democratică din Ţara Românească.
31. Revoluţia burghezo-democratică din Transilvania.
32. Unirea Moldovei cu Ţara Românească în 1859. Formarea statului naţional român.
33. Reformele din timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859—1866).

(Continuare în pag. a 2-a)

Consultaţie pentru profesorii de economie politică

Aspecte ale crizei capitalismului contemporan

Una din formele de manifestare a crizei generale a capitalismului o reprezintă procesul de accentuare a fenomenelor de instabilitate economică. Acest proces este determinat de dominaţia proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie şi de contradicţiile reproducţiei capitaliste.

Dacă în stadiul capitalismului premonopolist, instabilitatea se concretiza cu predilecţie prin intermediul desfăşurării ciclice a producţiei, în condiţiile crizei generale a capitalismului asistăm la o diversificare a fenomenelor de instabilitate economică — acest proces fiind influenţat într-o măsură din ce în ce mai mare de mecanismul de funcţionare al pieţei mondiale capitaliste.

Astfel, dezvoltarea inegală a ţărilor din sistemul mondial capitalist, migraţia internaţională a forţei de muncă, protecţionismul comercial agresiv, criza din domeniul relaţiilor valutare, lupta dintre monopoluri pentru extinderea pieţei internaţionale a capitalurilor, intensificarea şi diversificarea contradicţiilor existente în sistemul mondial capitalist sînt, alături de dezvoltarea ciclică a producţiei, forme de manifestare a crizei capitalismului contemporan.

Ca urmare a unor factori noi ce influenţează reproducţia capitalistă, cum ar fi : desfăşurarea revoluţiei ştiinţifico-tehnice, amploarea capitalismului monopolist de stat, militarizarea economiei etc., ciclul economic manifestă o serie de modificări. Printre acestea, enumerăm omniprezenţa inflaţiei, unele dereglări în succesiunea fazelor ciclului, precum şi diferenţierea duratei acestuia.

Dacă în mecanismul clasic al ciclului economic, preţurile manifestau o tendinţă de creştere în fazele ascendente ale ciclului şi apoi o tendinţă de scădere în fazele descendente, în perioada postbelică se înregistrează o creştere a preţurilor chiar şi în condiţiile stagnării producţiei. În acest context avem de-a face cu procesul denumit stagflaţie.

Pînă la o anumită limită, inflaţia reprezintă, pentru burghezie, o sursă importantă de mărire a profiturilor prin intermediul procesului de redistribuire a veniturilor populaţiei, totodată afectînd în mod negativ salariul real al clasei muncitoare. Agravarea procesului inflaţionist dereglează mecanismul reproducţiei capitaliste, fiind un catalizator al disproporţiilor în producţie generînd dezorganizarea comerţului şi a sistemului bănesc. În dorinţa atenuării consecinţelor negative ale inflaţiei, defavorabile burgheziei, statele capitaliste recurg vremelnic la o serie de măsuri ce caracterizează politica anticriză, cum ar fi îngheţarea salariilor, controlul asupra preţurilor, manevrarea taxei de scont, înfăptuirea unor reforme băneşti etc. De cele mai multe ori asemenea măsuri nu-şi ating decît parţial scopul, contribuind, pe plan intern, la accentuarea conflictelor de clasă, iar pe plan extern, la amplificarea contradicţiilor interimperialiste.

Extinderea inflaţiei, coroborată cu militarizarea economiei, dezvoltarea inegală a ramurilor de producţie, amortizarea accelerată a capitalului fix, agravarea problemei pieţelor etc. contribuie la declanşarea crizelor economice parţiale şi intermediare, prin intermediul cărora se produc dereglări în succesiunea fazelor ciclului economic şi modificări în durata acestuia.

Evoluţia diferită a ciclurilor economice naţionale în perioada postbelică poate constitui o supapă de ajustare a dezechilibrului ce există pe plan naţional între cererea şi oferta de forţă de muncă Dacă cererea este mai mică decît oferta, şomajul care ia naştere poate deveni o sursă a emigraţiei, iar dacă cererea este mai mare decît oferta penuria de forţă de muncă reprezintă un punct de atracţie al imigraţiei. Acest dezechilibru emană din însuşi mecanismul producţiei şi acumulării capitaliste. Adaptarea incontinuă a ofertei de forţă de muncă la necesităţile de valorificare ale capitalului determină crearea unei suprapopulaţii relative care, la rîndul ei, constituie un resort al acumulării capitaliste, reprezentînd o condiţie de existenţă a modului de producţie capitalist. Această armată industrială de rezervă, care la începutul actualului deceniu înregistra, pe ansamblul sistemului mondial capitalist, peste 15 milioane de şomeri, procură capitalului materialul uman necesar valorificării sale. În perioada postbelică, fluxul migraţiei internaţionale a forţei de muncă este alimentat cu un efectiv mediu anual ce depăşeşte două milioane persoane.

Posibilitatea ajustării dezechilibrului dintre cererea şi oferta de forţă de muncă prin intermediul migraţiei internaţionale este temporară. Legile reproducţiei capitaliste determină apariţia unor noi disproporţii. De data aceasta, efectivul de imigranţi se transformă într-un tampon de amortizare a şomajului autohton. Astfel, în Franţa, în timpul recesiunii din 1967, 400.000 imigranţi au trebuit să părăsească ţara. O situaţie similară o întîlnim, în ultimii ani, în Elveţia, unde se procedează la o expulzare parţială a forţei de muncă străine.

Desfăşurarea fluxurilor economice internaţionale este oglindită de balanţa de plăţi externe. Stabilitatea economică a unei ţări depinde în mare măsură de echilibrarea schimburilor economice externe. Dezechilibru din balanţele de plăţi ale majorităţii ţărilor capitaliste constituie un indiciu al instabilităţii economiei acestora. Dacă acest dezechilibru manifestă o tendinţă de cronicizare, ajustarea lui este înfăptuită prin intermediul reformelor monetare — devalorizare, dacă este vorba de un deficit — şi reevaluare, în condiţiile unui excedent.

În urma unei devalorizări — cum este cazul dolarului american, lirei sterline engleze, francului francez etc. — sporeşte gradul de competitivitate al produselor autohtone pe piaţa mondială, fiind totodată frînat importul. Se pot înregistra şi situaţii inverse, cînd, datorită excedentelor cronice şi importante ale balanţei de plăţi, trebuie să se recurgă la revalorizare monetară. Este cazul R. F a Germaniei, Japoniei etc. În acestă împrejurare are loc scumpirea produselor ex-

Lector univ. DAN FOCSA
Lector univ. VIOREL CORNESCU

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

portate şi ieftinirea produselor importate. În acest context adevărate războaie comerciale se întreprind de S.U.A., Japonia, ţările membre ale Pieţei comune etc.

Criza actuală din domeniul relaţiilor valutare se repercutează nu numai asupra diversificării contradicţiilor pe plan comercial, ci afectează, totodată, şi fluxul de capital. Astfel, în condiţiile unei reevaluări, are loc scumpirea creditului acordat anterior altor ţări. De asemenea, în momentul unei devalorizări, posesorii valutei respective resimt o diminuare în depozit. Se creează, astfel, cîmp larg de manifestare tranzacţiilor speculative cu diverse valute. Vagabondarea acestor capitaluri au precipitat cursul recentelor furtuni ce au bîntuit sistemul monetar occidental, reforma acestuia fiind iminentă. Dealtfel, la conferinţa de la Nairobi, ţinută în septembrie a.c., s-a căzut de acord ca acest deziderat să fie înfăptuit pînă la 31 iulie 1947.

În concluzie, analizînd evoluţia pieţei mondiale capitaliste, se poate face aprecierea că, în perioada postbelică, contradicţiile interimperialiste în domeniul fluxurilor economice internaţionale au înregistrat momente de încordare, unele perioade de atenuare, pentru ca, apoi, să reapară adesea şi pe alte planuri, cu mai mare intensitate, acestea constituind o trăsătură caracteristică a crizei capitalismului contemporan, un indiciu al instabilităţii sale.

K. Marx, F. Engels, Opere, vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1966, secţiunea şaptea „Procesul de acumulare a capitalului"

Nicolae Ceauşescu „Raport la Conferinţa Naţională a P.C.R." 19-21 iulie 1972, în volumul „Conferinţa Naţională a P.C.R.", Editura politică, 1972, pag. 92—96.

I. Şerbănescu „Inflaţia — incidente asupra ciclului economic capitalist". „Era socialistă", 7/1972, pag. 55—58.

C. Kiriţescu „Lunga cale a reformei sistemului monetar internaţional". „Viaţa economică", 7, 8, 9/1973.

D. Focşa „Migraţia internaţională a forţei de muncă în sistemul mondial capitalist". „Viaţa economică", 49/1972, pag. V—VIII.

În atenţia profesorilor de ştiinţe sociale

Spre a veni în sprijinul predării disciplinelor sociale, începînd cu noul an şcolar, revista noastră a reluat publicarea suplimentului de ştiinţe sociale. Dorim ca prin intermediul său să punem la îndemîna cadrelor didactice care predau aceste discipline o serie de consultaţii asupra unor probleme de ideologie, filozofie şi economie politică de maximă importanţă, care sînt necesare în predare, avînd în vedere temele noi introduse în programe cît şi pe cele care sînt tratate mai puţin în manuale, sau nu sînt cuprinse deloc. Consultaţiile, pe care le vom însoţi de exemplificări practice, metodologice, cît şi de ample bibliografii, vor fi asigurate, ca şi în anul şcolar trecut, de specialişti în domeniile respective, de cadre didactice universitare.

În afara acestor materiale, ne propunem ca în acest an şcolar să acordăm un spaţiu mult mai larg predării acestor discipline, problemelor de metodică şi metodologie a predării, să popularizăm experienţa unor profesori în realizarea lecţiilor, metode eficiente de folosire a cabinetului. Pentru aceasta solicităm colaborarea tuturor profesorilor care predau disciplinele sociale, participarea la realizarea suplimentului a fiecărui cadru didactic angajat în activitatea de educare comunistă a tinerei generaţii. Sugerăm în acest scop cîteva teme pe care dorim să le abordăm în următoarea perioadă :

- — dezbateri asupra modului în care pot fi predate anumite lecţii sau teme din programe (de exemplu : cum veţi organiza în cabinet lecţia „Dacia în timpul stăpînirii romane" sau cum integraţi documentele de partid în lecţia „Făurirea economiei socialiste unitare" ; cum veţi folosi elementele locale în lecţiile de istorie, cum veţi preda în cabinet capitolele „Reproducţia socialistă" sau „Relaţiile economice externe ale României") ;
- — planuri de lecţii model pe discipline (de exemplu : planul lecţiei „Societatea capitalistă contemporană şi dezvoltarea ei spre socialism" sau al lecţiei „Revoluţiile de eliberare naţională" modalităţi de organizare a lecţiilor în cabinete etc.) ;
- — probleme ale modernizării predării ştiinţelor sociale ;
- — metodica integrării documentelor de partid şi de stat ;
- — metodologia diferitelor lecţii pe bază de seminar, referate, modele de teste de verificare a cunoştinţelor la ştiinţe sociale.

Ţinînd seama de rolul pe care îl au catedrele de ştiinţe sociale în perfecţionarea profesorilor, în pregătirea lor metodică, ne propunem să popularizăm mai mult activitatea catedrelor de ştiinţe sociale publicînd o serie de planuri de muncă model ale acestora, acţiuni întreprinse de catedre, opinii în legătură cu problemele pe care le ridică predarea ştiinţelor sociale, perfecţionarea profesorilor.

În ceea ce priveşte cercurile de ştiinţe sociale ale elevilor, aşteptăm sugestii de tematici, relatări pe marginea şedinţelor acestor cercuri, a tuturor acţiunilor întreprinse de membrii cercurilor.

Suplimentul de ştiinţe sociale acordă în acest an o importanţă deosebită învăţămîntului ideologic al cadrelor didactice. Invităm organizaţiile de bază din şcoli, propagandiştii şi cursanţii să se adreseze redacţiei cu propuneri privind articolele şi alte materiale pe care le apreciază ca necesar să apară în sprijinul învăţămîntului ideologic.

Imagine din Muzeul de Istorie al R. S. România

Pregătirea psihologică a profesorului

În cuvîntarea rostită la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18-19 iunie 1973 cu privire la învăţămînt, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat, printre alte sarcini ale perfecţionării muncii şcolare, şi aceea a cunoaşterii de către fiecare profesor a elevului, a înclinaţiilor lui, în vederea orientării lui profesionale. Această valoroasă idee are o serie de implicaţii în stabilirea conţinutului planurilor de învăţămînt a facultăţilor din cadrul universităţilor şi institutelor pedagogice care pregătesc viitoarele cadre didactice. Căci, dacă profesorul, indiferent de specialitatea lui, este chemat nu numai să transmită cunoştinţe şi să formeze deprinderile elevilor săi, ci şi să le studieze înclinaţiile, interesele, aptitudinile pentru a putea aprecia în ce direcţie trebuie ei orientaţi, aceasta înseamnă că el va trebui pregătit pe băncile facultăţii special pentru a putea cunoaşte ştiinţific copilul. Un studiu al personalităţii elevului (interese, aptitudini, temperament, caracter etc.) nu se poate face „din ochi" şi nici orientarea lui profesională nu se poate face „după ureche". Ele presupun, cu necesitate, cunoştinţe de psihologie a copilului, de psihologie diferenţială şi experimentală etc.

Cunoaşterea elevilor, această importantă premisă a orientării, se realizează în concret şi cel mai bine, în cadrul procesului de învăţămînt. Cine altul decît profesorul care predă o disciplină poate să ştie cel mai exact dacă elevul are sau nu are înclinaţii, interese şi aptitudini la acea disciplină ? Şi cum se vor putea cultiva mai bine acele aptitudini dacă nu prin intermediul disciplinei respective ? Dar va putea profesorul să cunoască temeinic şi să formeze adecvat aceste interese şi aptitudini dacă nu are cunoştinţe ştiinţifice despre ele şi despre procesul dezvoltării lor ?

Orientarea profesională mai implică familiarizarea elevilor cu diferitele profesiuni, mai precis, informarea lor profesională. Procesul acestei informări începe cu transmiterea cunoştinţelor şi formarea deprinderilor la obiectele de învăţămînt şi se continuă cu vizitele şi practica în producţie. Dar ca acest lucru să se facă în mod adecvat şi cu eficienţă, este necesar ca profesorul — indiferent de specialitatea lui — să fie pregătit în acest sens, căci altfel acţionează empiric.

Privite lucrurile din această perspectivă, predarea cursului de psihologie (cu ramurile ei diferenţială şi experimentală) pentru viitorii profesori va trebui să dobîndească o pondere deosebită în planurile de învăţămînt. Căci cu şapte sau chiar paisprezece prelegeri (fără seminar) — cum s-a predat pînă acum — nu vedem cum ar putea răspunde acestor cerinţe urgente şi majore. Cred de asemenea că introducerea lucrărilor practice (experimentale) de măsuri psihologice. de psihodiagnostic etc., va deveni un complement absolut necesar al acestui curs, după cum laboratoarele de psihologie şi de orientare profesională (preconizate încă de Directivele Congresului al X-lea) vor constitui principalele mijloace de pregătire practică în acest sens. Ar fi poate necesară şi studierea posibilităţilor de introducere a unui curs de orientare şcolară şi profesională, fie el chiar facultativ. Căci, deşi orientarea se bazează pe psihologie în primul rînd, ea este mult mai mult decît o psihologie aplicată, presupunînd cunoştinţe de sociologie, de economie, de medicină şi igienă, de pedagogie şi — nu mai puţin — de viitorologie.

În acelaşi timp, filialele I.C.P.P.D., în colaborare cu catedrele de pedagogie şi psihologie din principalele centre universitare, ar putea organiza cursuri de informare (sau reciclare) a tuturor cadrelor didactice (în primul rînd a diriginţilor) asupra problemelor implicate în activitatea de orientare : studiul individualităţii elevilor, studiul profesiunilor, al dinamicii vieţii sociale etc. Acestea, completate cu nişte lucrări practice de utilizare a metodelor de cunoaştere a elevilor, de întocmire a fişelor psihologice, şi cu nişte ore de dirigenţie demonstrative de orientare, ar putea să ne scoată din „impresionismul" şi empirismul în care ne zbatem de vreo cîţiva ani.

Considerăm incompletă şi ineficace această acţiune dacă, în întîmpinarea ei, nu vor veni specialiştii (Institutului de psihologie, Institutului de ştiinţe pedagogice, catedrelor de psihologie şi celor de pedagogie etc.) care să furnizeze instrumentele ştiinţifice necesare unei asemenea munci : teste, fişe, chestionare, îndrumătoare etc. Poate crearea unei comisii naţionale căreia să i se încredinţeze această sarcină nu ar fi lipsită de utilitate. Căci forţe există. Ele trebuie numai organizate şi stimulate.

Lect. univ. ION DRĂGAN
Timişoara

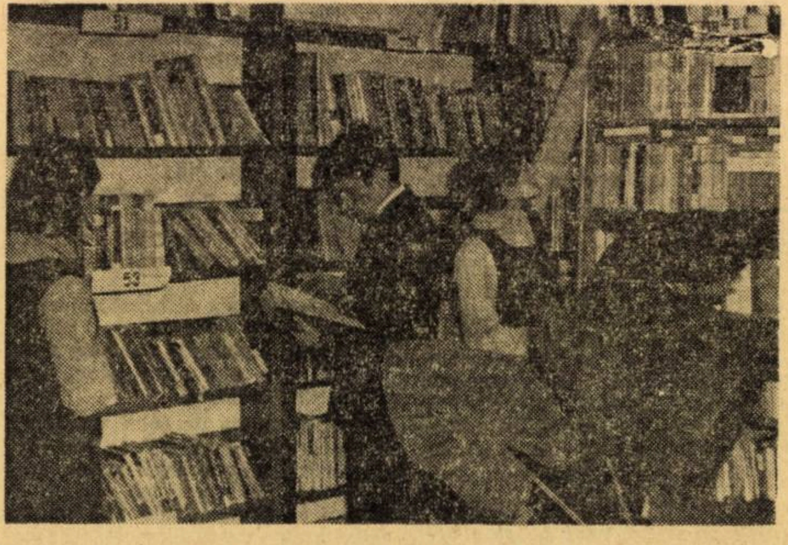

Studiu în bibliotecă.

(Urmare din pag. a 2-a)

41. Situaţia economică şi social-politică a României în perioada interbelică.
42. Activitatea P.C.R. în primul deceniu de existenţă.
43. Afirmarea P.C.R. şi a clasei muncitoare în perioada crizei economice din 1929—1933.
44. Lupta clasei muncitoare, a forţelor democratice şi progresiste sub conducerea P.C.R. împotriva pericolului fascist (1934—1940).
45. Lupta forţelor patriotice sub conducerea P.C.R. împotriva dictaturii militaro-fasciste şi a războiului antisovietic.
46. Cultura românească interbelică.
47. Insurecţia naţională antifascistă armată din august 1944 — cotitură radicală în dezvoltarea societăţii noastre.
48. Lupta pentru democratizare şi progres în condiţiile revoluţiei democrat-populare.
49. Dezvoltarea culturii socialiste în România.
50. România — factor activ al vieţii internaţionale contemporane.
51. Locul României în dezvoltarea culturii universale contemporane.

Proiect

Tematica de istorie universală pentru învăţămîntul liceal

— Anul şcolar 1974—1975 —

1. Originile îndepărtate ale civilizaţiei omeneşti ; popoarele orientale şi egeice.
2. Civilizaţia greacă în epoca clasică.
3. Civilizaţia romană. Sfîrşitul orînduirii sclavagiste.
4. Civilizaţia medievală.
5. Declinul civilizaţiei medievale. Europa şi descoperirea lumii noi.
6. Renaşterea şi Reforma.
7. Lumea în pragul unei noi orînduiri.
8. Iluminismul ideologic al burgheziei în ascensiune.
9. Despotismul luminat în Europa.
10. Revoluţiile burgheze în Europa şi America.
11. Europa după revoluţia franceză. Formarea sistemului colonial.
12. Progres şi reacţiune ; sistemul politic al Sfintei Alianţe.
13. Apariţia socialismului ştiinţific — ideologie a clasei muncitoare.
14. Proletariatul pe scena istoriei.
15. Anul revoluţionar 1848.
16. Problema orientală în sec, al XIX-lea.
17. Formarea statelor naţionale.
18. Avîntul capitalismului — trecerea spre imperialism.
19. Ştiinţa şi cultura omenirii în sec. al XIX-lea şi începutul sec. XX.
20. Principalele probleme politice ale lumii în a doua jumătate a sec. al XIX-lea şi începutul sec. XX.
21. Relaţiile internaţionale între 1871—1914 şi pregătirea primului război mondial.
22. Primul război mondial.

LUMEA CONTEMPORANĂ

23. Lumea după primul război mondial.
24. Sistemele economice. Criză şi avînt.
25. Ştiinţa şi cultura în perioada interbelică.
26. Relaţiile internaţionale între cele două războaie mondiale.
27. Al doilea război mondial şi urmările lui.
28. O nouă lume. Formarea şi dezvoltarea sistemului mondial socialist.
29. Lumea contemporană. Lupta de eliberare naţională în lume.
30. Avîntul ştiinţei şi culturii.
31. Lupta pentru coexistenţă paşnică.
32. Mişcarea comunistă şi muncitorească contemporană.

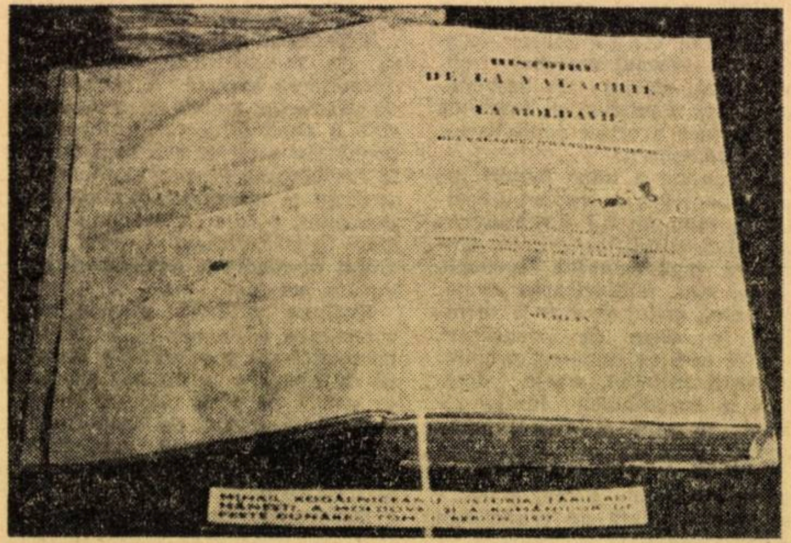

„Istoria Ţării Româneşti, a Moldovei şi a românilor de peste Dunăre" de M. Kogălniceanu — un valoros document aflat la Muzeul de Istorie al R. S. România

Munca tehnico-productivă

Dotarea atelierelor, preocupare continuă a şcolii

Gradul de dotare a atelierelor școlare determină activitatea tehnico-productivă a elevilor să îmbrace, sub aspectul eficienței cantitative și calitative, o anumită coloratură, determină trăinicia și rapiditatea formării unor deprinderi psiho-motrice ale acestora. Un atelier este bine dotat atunci cînd :

— deține utilajele și instrumentele necesare desfășurării activităților pe care este profilat ;

— acestea sînt anume adaptate la capacitățile psiho-fizico – fiziologice ale celor ce le mînuiesc ;

— în activitatea elevilor nu se înregistrează timpi morți din cauza lipsei de materie primă.

În spiritul celor de mai sus, redăm cîteva păreri ale unor cadre didactice direct interesate : „Apreciez ca satisfăcătoare dotarea atelierelor noastre de lăcătușărie, electrotehnică și mecanică — afirmă prof. **Dumitru Spineanu**, directorul Școlii generale nr. 170 din București. În vederea educației pentru și prin muncă, împreună cu profesorii-masitri, sîntem preocupați de procurarea unor truse de unelte, pentru fiecare elev din grupă, precum și de cuprinderea unor aparate de care încă avem neapărată nevoie. Asfel, în curînd vom cumpăra un transformator de sudură de un voltaj mai mic, necesar în sudura lucrurilor mai subțiri.

Ne ferim de mobilarea atelierelor noastre cu aparate al căror grad de uzură morală și fizică este prea avansat sau care nu prezintă siguranța deplină pentru securitatea muncii elevilor. Tot în vederea dotării încercăm să mărim numărul întreprinderilor patronatoare. Dacă pînă anul trecut ne-a patronat numai Întreprinderea de fabricat și montat ascensoare, în curînd urmează să încheiem un contract și cu Întreprinderea de reparații Grivița. Pe lîngă acestea, profesorul-maistru **Nicolae Stoicescu**, dealtfel foarte atașat școlii noastre, este acum intens preocupat de întocmirea programei-cadru pentru clasele a IX-a și a X-a. Împreună ne străduim să cunoaștem îndeaproape planul de producție al întreprinderilor patronatoare. Este un lucru ce ne facilitează alegerea reperelor care pot fi executate de elevi, care se dovedesc eficiente sub aspect formativ-informativ. Ne orientăm, de asemenea, spre acele repere de unde ne putem mai ușor procura materia primă. Asigurarea în flux continuu a materiei prime pentru atelierele noastre face ca elevii să nu fie în gol, adică fără lucru, păstrează starea lor de tonus ridicat, îndepărtează oboseala subiectivă și mobilizează la obținerea unor produse mai bune.“

„De mare folos sînt acele repere a căror realizare implică un număr mare de operații, cu grade diferite de complexitate, repere care au tangențe cu compartimente teoretice de la un număr mare de discipline teoretice — declară prof. **Constantin Popescu**, directorul Școlii generale nr. 171 din Capitală. Astfel reușim să îmbinăm armonios și sincronizat cunoștințele teoretice cu cele practice, reușim să ne îndepărtăm de exagerarea hiperponderală fie numai a laturii teoretice, fie numai a celei practice“.

Profesorul-maistru **Ene Ștefan**, cu o vechime de 19 ani în învățămînt, actualmente funcționînd la Școala generală nr. 171 din București, este de mult preocupat, ca și alți colegi ai săi, de adaptarea uneltelor și utilajelor la posibilitățile fizice și fiziologice ale elevilor. Sînt alese numai unelte de o anumită proporție, iar cele existente încep să capete dimensiuni reduse : pentru clasele mici se utilizează numai pilele de 300 mm., cu mîner mic, bancurile de lucru sînt prevăzute cu podețe care înalță pe elevi, iar dintre ciocane doar acelea cu greutate și mîner de dimensiuni reduse.

Și cum curiozitatea investigativă a elevilor este foarte accentuată, asigurarea protecției muncii prin legarea la pămînt a mașinilor electrice, prin permanenta folosire de către ei a echipamentului de protecție se dovedește foarte necesară.

Atît directorii școlilor cu care am discutat cît și profesorii-maiștri solicită organelor și cadrelor responsabile de bunul mers al activității tehnico-productive programe-cadru mai bine puse la punct, programe ale căror obiective să fie mai bine precizate, iar operațiile propuse elevilor să fie stabilite după criterii logice, așa încît mobilizarea intelectuală și afectivă a lor să se soldeze pe plan educativ cu efecte dintre cele mai constructive.

MARIANA NEAGOE
cercetător, Institutul de cercetări pedagogice

În atelierul de lăcătușărie al Școlii generale nr. 139 din București

Lecția de activităţi tehnico-productive

Nici o lecție nu se naște în clasă în momentul în care ea începe să fie predată. Momentul predării lecției marchează ultima parte a acesteia : ea este deja pregătită, așezată pe temeiuri proprii.

Pentru procesul instructiv-educativ al elevului, mijlocit de momentul lecției, la fel de responsabile se dovedesc atît momentul pregătirii, cît și acel al predării lecției, primul condiționînd desfășurarea celui de al doilea.

La pregătirea oricărei lecții, fie ea de matematică, fizică, chimie, activitate tehnico-productivă etc., participă atît profesorul, cît și elevul. Elevului îi revine sarcina de a-și însuși cunoștințele transmise anterior, pe baza cărora să aibă posibilitatea acumulării altora noi, respectiv a celor pe care profesorul intenționează să le predea într-un timp imediat următor. Dar dacă aceasta este sarcina elevului, cea a profesorului este mult mai mare : pe lîngă revizuirea informației din lecția anterioară, profesorul se orientează și este obligat s-o facă asupra următoarelor :

— mai întîi asupra stabilirii obiectivelor și scopurilor scontate de lecția ce intenționează s-o predea. Decodificat înseamnă că profesorul precizează cunoștințele cu care elevul trebuie să rămînă după lecție, precum și deprinderile ce vor fi formate ;

— legată de obiectivele și scopurile lecției este munca pentru procurarea materialului teoretic și practic necesar. Înțeleg prin material prelegerea pregătită de profesor, problemele adiacente ei, uneltele și instrumentele necesare, dar și proiectarea și exersarea modului cum este bine ca ele să fie folosite.

Iată cum încerc să pregătesc, după acest model, o lecție de activitate tehnico-productivă, în particular o lecție de exploatare a zăcămintelor de țiței și gaze în vederea atestării elevilor liceului teoretic pentru meseria de sondor de extracție. Programa cadru, cu caracter orientativ în legătură cu lecțiile ce urmează a fi predate pe parcursul unui trimestru sau chiar al anului întreg, este prima întocmită. Tot de la începutul anului școlar, și legat de programa analitică, încerc pe cît posibil să-mi procur uneltele și aparatele necesare. În același timp, îmi planific ieșirile pe teren la sonda de extracție, precum și obiectivele ce intenționez să le urmăresc cu elevii.

Pentru fiecare lecție și la fiecare predare, încep cu ceea ce este mai cunoscut elevilor, mai simplu, mai ușor de înțeles și continui gradat cu ceea ce este mai dificil și cere eforturi intelectuale mai mari. Cu amintirea punctelor nodale din lecția trecută introduc pe elev într-o informație teoretică nouă. Informația teoretică este completată imediat cu o informație practică în atelier. În acest scop, în cadrul școlii, am dotat un atelier prevăzut cu o serie de utilaje și unelte. Puse la dispoziția elevilor, ele oferă posibilitatea unei învățări analitice, detaliate, defalcate pe operații, urmînd ca, în bloc, activitatea să fie văzută la fața locului pe terenul de extracție.

Ponderea afectată predării cunoștințelor teoretice și practice variază de la lecție la lecție. În orice caz, din totalul de 6 ore, de-a lungul cărora se desfășoară o lecție completă de activitate tehnico-productivă, 4 ore revin activităților menționate. Celelalte două ore revin de regulă rezolvărilor de probleme. Folosesc acest moment în calitate de etapă avansată a continuării procesului de transmitere a cunoștințelor. Așa reușesc să stimulez atenția elevilor, să-i antrenez și să le captez interesul. Mi se pare că îmbinarea în aceeași zi, și legat de aceeași temă a cunoștințelor în forma prelegerii, cu cunoștințe de aceeași natură în forma problematizării, a rezolvării de probleme este o cale dintre cele mai eficiente în învățare. Am constatat că ea permite o mai bună fixare a cunoștințelor, lămurește și precizează pentru fiecare elev reperele principale asupra cărora să se oprească, mai mult, să le accentueze atît în pregătirea temei de acasă, cît și la un prim contact cu terenul.

Alături de avantajele orientate de această metodă către elev, ea radiază avantaje la fel de mari și înspre profesorul-maistru. Ele constau în continua îmbunătățire a modului său de predare, determinată fiind, printre altele, de orientarea sa mai adecvată în culegerea materialului documentar și în alegerea instrumentelor și utilajelor de lucru.

La secția de exploatare a zăcămintelor de țiței și gaze, grija pentru transmiterea unor norme de protecția muncii este vitală. De aceea, din protecția muncii nu fac o lecție separată, ci am grijă ca de fiecare dată să mulez aceste cunoștințe pe tulpina celor de ordin teoretic și practic. Sînt cunoștințe transmise „in vivo“ și astfel se întipăresc mai bine, devin mai convingătoare, sînt mai eficiente. Normele de protecția muncii participă direct la pregătirea muncitorului elev în meseria de sondor de extracție.

În urma absolvirii cursului de exploatare a zăcămintelor de țiței și gaze, curs predat după modelul amintit, elevul reușește să cunoască obiectul și scopul operațiilor implicate în meserie, utilajele cu care acestea se execută. Plastic, este o situație analogă celei în care elevii reușesc să cunoască bine notele unei bucăți muzicale, modul cum ele trebuie corelate pentru ca melodia să capteze viață, instrumentul cu care se cîntă, și totuși să nu poată cînta efectiv, din lipsa unui antrenament prin repetiții susținute. Atît cît se însușește este foarte mult, dacă mă gîndesc că, pornind cu acest bagaj într-o practică efectivă de-a lungul a trei luni, alături de muncitorii sondori, elevii reușesc să se califice. Dacă ne gîndim că cele trei luni substituie durata de patru ani, cît ar trebui pentru aceeași calificare, utilitatea cursului apare și mai evidentă.

Ing. ALEX. MIHĂILESCU
Liceul Bolintinul din Vale, jud. Ilfov

Ştiri din atelierele-şcoală

- Elevii Liceului „Ion Neculce“ din Capitală se află în procesul executării unui număr de 30 de aparate și instrumente necesare oricărui psiholog-orientator școlar.

Ei execută astfel de truse pentru nevoile școlii lor, dar sînt dispuși să facă acest lucru, sub conducerea profesorului-maistru I. Cernătescu, și pentru alte școli.

M. N.

- Construcția sălii destinată atelierului de lăcătușărie de la Școala generală nr. 1 din Videle este în fază de finisare. Lucrările, efectuate de către Întreprinderea de gospodărie comunală și locativă Videle, avansează însă mult prea lent, astfel încît programul activităților de atelier al școlii este serios afectat.

S. P.

- Conducerea Școlii generale din Vîrfurile, județul Arad, a depus eforturi susținute pentru ca, în funcție de posibilitățile locale, să fie creat un climat favorabil legării învățămîntului de producție. Ca o primă realizare în acest sens sînt cele două ateliere existente în școală : unul de croitorie pentru fete, iar celălalt — un atelier electromecanic, unde băieții își desfășoară orele de activitate tehnico-productivă. Cel dintîi dispune de cinci mașini de cusut, mese de călcat, foarfeci ș.a. Celălalt este înzestrat cu o serie de dispozitive și unelte necesare bunei desfășurări a orelor.

Prof. IOAN PĂIUȘAN
Gurahonț, jud. Arad

- O bună parte dintre profesorii-maiștri de la școlile și liceele situate în sectorul VI al Capitalei și-au propus, pentru autoperfecționare, să cunoască îndeaproape activitatea colegilor din celelalte sectoare și din întreaga țară. Pentru aceasta ei au început să efectueze vizite în atelierele diferitelor școli, schimburi de experiență cu colegii lor, în scopul găsirii celor mai bune căi de desfășurare a orelor de activitate practico-productivă.

N. M.

- Întreaga activitate instructiv-educativă din școala noastră se desfășoară în laboratoare, cabinete de specialitate, în atelierele de practică tehnico-productivă, profesorii fiind îndrumați să dea atenție specială legării învățămîntului de practică, imprimării unui caracter utilitar întregii activități. Așa se face că în școala noastră multe din aparatele, uneltele, mobilierul, materialul didactic și de pavoazare sînt confecționate de mîinile elevilor și, tocmai de aceea, sînt mai mult stimate și iubite de ei.

Prof. MIHAIL NEGARĂ
Școala generală, Orașul Victoria, jud. Brașov

Poşta săptămînii

Examenul de grad

În scopul îmbunătăţirii sistemului de acordare a gradelor didactice fac următoarele propuneri : perioada de la înscriere şi pînă la obţinerea gradului didactic să fie de doi ani, timp în care candidatul poate să aprofundeze programa şi să justifice, la locul de muncă, prin rezultatele ce le obţin, solicitarea gradului : inspecţia specială să fie efectuată în al doilea an de la înscriere.

Inspecţia specială să pună accent pe verificarea rezultatelor obţinute în munca instructiv-educativă şi obştească a candidatului în ultimii 3-4 ani, iar concluziile inspecţiei să fie prezentate şi discutate în consiliul profesoral, după care să se încheie un proces-verbal.

Pentru a se veni în ajutorul celor înscrişi la examenul de grad ar fi bine ca, în afara cursurilor de pregătire, să se organizeze consultaţii periodice pe centre, luîndu-se în discuţie temele mai dificil de asimilat pe baza bibliografiei existente şi a posibilităţilor locale.

Sugerăm ideea că atunci cînd un delegat de la I.C.P.P.D. sau filialele sale se deplasează pentru efectuarea unei inspecţii speciale să ţină şi o consultaţie cu cadrele didactice din perimetrul localităţii unde are loc inspecţia, pe marginea unei teme care să intereseze toate cadrele didactice, nu numai pe cele înscrise la examenul de obţinere a gradului didactic.

Prof. ION CRĂIESCU
Şcoala generală nr. 8 Bîrlad. jud. Vaslui

Corelări

Cum zboară un avion ? Cum se realizează aselenizarea ? De ce pluteşte un corp ? etc.

La astfel de întrebări se poate răspunde, între altele, prin intensificarea activităţii sporturilor tehnico-aplicative, cum sînt aeromodelismul, navomodelismul şi altele. Un elev care practică atletismul şi are rezultate foarte bune ar avea de cîştigat dacă ar fi şi constructor de aeromodele, aceasta în primul rînd pentru că la construcţia lui ar căpăta deprinderi de muncă şi cunoştinţe tehnice, iar la lansare. condiţie fizică. Se întîmplă uneori ca un aeromodelist să alerge 5 km. sau mai mult fără să fie atlet, obţinînd, prin urmare, o performanţă dublă.

Antrenor VIRGIL GHIŢOAICA
Orşova

Bacalaureatul

Pe baza cunoaşterii unor neajunsuri ale examenului de bacalaureat, s-a vorbit, în ultima vreme, de simplificarea, raţionalizarea lui. Pornind de la acest considerent se poate afirma că la liceele de specialitate examenele de bacalaureat pot fi înlocuite cu prezentarea şi susţinerea „lucrării de sinteză sau de diplomă“ la disciplina de profil al liceului, ceea ce urmează să finalizeze pregătirea profesională a candidatului. (Dealtfel, aşa a fost şi la şcoala medie tehnică de acum 20 de ani). Însă la liceele de cultură generală nu văd o astfel de posibilitate. Este adevărat că, prin introducerea învăţămîntului general obligatoriu de zece ani, se prevede o simplificare esenţială a materiei cerute la bacalaureat, fiindcă elevii vor trebui să susţină examenul numai din materia anilor III şi IV, la obiectele respective.

Pe lîngă această posibilitate de simplificare consider că există şi o alta care ar scoate în evidenţă şi mai mult caracterul liceului de cultură generală. Ea ar fi ca elevii să dea examene la sfîrşitul anului III şi separat la sfîrşitul anului IV, la principalele obiecte studiate.

Prof. MIHALY BÖGÖZI
Miercurea-Ciuc

Dotare şi „patronare“

Propun ca, sub egida inspectorilor teritoriali sau a directorilor coordonatori să se transfere de la o şcoală la alta, cu forme legale simple, plusurile neutilizate de material didactic. De asemenea, inspectoratul şcolar să ţină o evidenţă clară asupra dotării cu material didactic pe obiecte a fiecărei şcoli din judeţ, spre a putea orienta mai judicios noile repartiţii de material, întocmindu-se o notă de priorităţi pe şcoli şi pe obiecte, în aşa fel încît să dispară diferenţele de dotare dintre şcolile de centru şi cele din periferii, între cele din oraş şi cele de la sate. etc.

Propun, apoi, ca toate şcolile din judeţ, inclusiv cele de la sate, să fie patronate numai de către întreprinderi industriale orăşeneşti sau din localităţi rurale mari, care să poată dota uniform toate atelierele, şi să acorde aceeaşi asistenţă tehnică şi aceleaşi îndrumări profesionale elevilor din şcolile patronate

Prof. MARIAN STOICA
Şcoala generală
Poienari-Rali, jud. Prahova

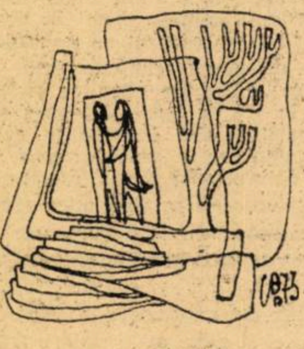

TVS la elevii claselor III-IV

Consider că emisiunile de TVS din programul pe 1973/1974, publicat în „Tribuna şcolii“, pot fi folosite cu succes ca activităţi extraşcolare şi la clasele III-IV. Imaginile în mişcare îi atrag pe elevii mici şi ajută la sporirea eficienţei lecţiilor. În anul şcolar trecut, elevii claselor I-IV din şcoala noastră au urmărit cu mult interes emisiunile, care le-au îmbogăţit şi fixat cunoştinţele. N-am constatat semne de oboseală a elevilor, ci doar dorinţa lor de a şti cît mai mult, manifestată prin întrebarea : „Cînd mai sînt emisiuni pentru noi ?“.

Cred, de asemenea, că şi în acest an şcolar se pot folosi cu succes la clasa a III-a emisiuni ca : viţa de vie, floarea soarelui, sfecla de zahăr, grîul, care le completează cunoştinţele dobîndite la orele de cunoştinţe despre natură, iar la clasa a IV-a emisiunile : Delta Dunării, Lacurile R.S.R., Marea Neagră, Munţii Apuseni, Carpaţii Meridionali, Locul Pămîntului în Univers care le-ar prezenta vizual elevilor frumuseţile patriei noastre.

Înv. ION MOCANU
Şcoala generală Milcov-Dej, jud. Olt

Denumirea instrumentelor de lucru

Avînd funcţia de maistru-instructor şi fiind conştientă de faptul că şcoala trebuie să pregătească oameni pentru viaţă, noi, cadrele didactice, avem datoria să insuflăm elevilor cultul muncii încă de timpuriu, la fiecare lecţie. Chiar la lecţiile de limbi străine ! De pildă, într-un viitor manual de franceză ar fi binevenită o lecţie cu titlul : „Cutia de lucru“ („La boite à ouvrage“), prin care s-ar descrie accesoriile destul de multe ale acestei cutii. Ea ne-ar ajuta, fără îndoială, pe noi, maiştrii-instructori. Autorul manualului respectiv s-ar putea inspira, bunăoară, din cartea Elenei Dumitriu Tomezei, „Lucru de mînă şi gospodărie“.

Oare strică să ştii denumirea unor instrumente de lucru într-o limbă străină ? Cred că nu.

NATALIA ANDRĂŞEL
maistru-instructor. Hunedoara

Cabinet audio-vizual prin mijloace proprii

Cabinetul audio-vizual descris mai jos a fost conceput şi realizat în şcoala noastră cu mijloace proprii în orele de activităţi şi de instruire practică cu elevii.

În dotarea cabinetului intră o serie de aparate de proiecţie. ca : aspectomat. diascol, epidiascop, aparat de proiecţie film 16 mm şi 8 mm, precum şi aparatură audio, ca : magnetofon, picup etc. Mijloacele vizuale sînt realizate prin retroproiecţie, care au o serie de avantaje faţă de proiecţia propriu-zisă.

Am transformat un laborator de electrotehnică (era prevăzut cu mese şi cu o încăpere pentru depozitarea aparaturii didactice). Se pot însă folosi şi două săli de clasă alăturate, avînd avantajul că imaginea retroproiectată are dimensiuni mai mari.

Comanda aspectomatului, a epidiascopului. a aparatelor de filmat, precum şi a instalaţiei de iluminare a sălii de clasă sau încăperii de unde este realizată proiecţia se poate face de la un pupitru de comandă aşezat în sala de vizionare.

Proiecţia am realizat-o pe o tablă din sticlă bine sablată pe partea pe care se vizionează. Tabla este acoperită pe o parte nesablată (în încăperea de unde se proiectează) cu o perdea neagră, fiind posibilă utilizarea ei în condiţiile de lumină ca o tablă obişnuită. Închiderea şi deschiderea perdelei se comandă automat de la acelaşi pupitru de comandă.

Pentru a folosi epidiascopul pentru proiecţia de schiţe, scheme electrice şi de aparatură sau instalaţii este necesară realizarea negativului în aşa fel încît imaginea vizionată să fie normală. Acest negativ se realizează prin desen pe folie semitransparentă sau pe hîrtie de calc, avînd grijă ca dimensiunea imaginii să nu depăşească 150/160 mm. Aşezarea negativelor în epidiascop este efectuată de un operator, la comanda profesorului, care acţionează un avertizor optic ce se găseşte în încăperea de unde se proiectează.

Aparatele de proiecţie existente în prezent în dotarea şcolilor prezintă dezavantajul că în timpul proiecţiei produc mult zgomot, care deranjează. Înlăturarea acestui neajuns a fost obţinută tot prin retroproiecţie, dar în acest caz este absolut necesară reflexia imaginii într-o oglindă plană, obligatoriu cristal, care se aşază în aşa fel încît formează cu axa optică a aparatului de proiecţie un unghi de 45°. Apropiind sau depărtînd aparatul de proiecţie de oglindă, se micşorează sau se măreşte dimensiunea imaginii pe ecran.

Aparatul de proiecţie pentru film 8 mm se poate comanda de la distanţă, nefiind necesară prezenţa unui operator.

Dacă în timpul predării sau verificării profesorul are de făcut completări, se poate folosi de ecran, care, de această dată, este iluminat din încăperea de unde se proiectează cu o sursă de lumină (se poate folosi diascolul fără obiectiv), desenînd cu cretă colorată scheme, instalaţii, aparatură etc.

Pentru realizarea unei audiţii foarte bune, am folosit difuzoarele de radioficare, amplasate simetric pe pereţii laterali, precum şi pe peretele frontal.

Cabinetul a fost prevăzut cu o staţie stereo, la care se pot conecta magnetofonul, picupul, unul sau două microfoane (pentru limbi străine) sau semnalul audio de la un aparat de proiecţie film.

Prof. CONSTANTIN ANTOCHE
Liceul industrial de chimie, Iaşi

CONSULTAŢII

Prof. Elena C. Constantin, absolventă, promoţia 1973. ne întreabă cum să procedeze pentru obţinerea schimbării repartiţiei pe o catedră ce a devenit vacantă de curînd, într-o localitate ce o avantajează din toate punctele de vedere.

— Art. 11 din Decretul nr. 158/1970 prevede că pentru motive temeinice, Ministrul Educaţiei şi Învăţămîntului poate aproba cererile absolvenţilor, de schimbare a repartizării, introduse în termen de un an, cu acordul prealabil al comitetelor executive ale consiliilor populare judeţene.

Odată cu arătarea căii de urmat în rezolvarea cererii dv., vreau să **vă relatez şi inechitatea ce-o cuprinde solicitarea schimbării repartiţiei pe o catedră ce n-a fost pusă la dispoziţia comisiilor de rapartizare**. Legea nr. 6/1968 (art. 14) prevede că în vederea repartizării în învăţămînt a absolvenţilor instituţiilor de învăţămînt superior şi ai liceelor pedagogice, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului pune la dispoziţia comisiilor de repartizare liste de **posturi, rămase vacante după efectuarea operaţiilor de transferare şi numire la cerere.** Pe baza acestor liste absolvenţii îşi aleg posturile în care vor fi numiţi, în condiţiile prevăzute de dispoziţiile legale privitoare la repartizarea absolvenţilor.

În lumina acestei prevederi, posturile ce devin vacante după perioada de numiri şi transferări pot fi date numai în suplinire. urmînd a fi aduse la cunoştinţa tuturor cadrelor didactice pentru a fi ocupate de cei mai îndreptăţiţi şi numai după această etapă vor putea fi puse la dispoziţia promoţiei de absolvenţi din anul viitor.

În felul cum se efectuează schimbările de repartiţii, în majoritatea cazurilor, sînt neîndreptăţite atît cadrele didactice cu vechime în învăţămînt, interesate în ocuparea acestor posturi, cît şi colegii celui ce beneficiază de această schimbare. Cadre didactice cu merite profesionale recunoscute, avînd serioase motive familiale sau de sănătate, care urmăresc ani şi chiar zeci de ani apariţia unui post vacant în localitatea unde au domiciliu, sînt înlăturate de la o astfel de posibilitate prin acest procedeu. Inechitatea apare şi în rîndul colegilor de promoţie care n-au avut posibilitatea să aleagă posturile după merit.

Respectînd legislaţia şcolară, schimbările de repartiţii în învăţămînt se pot face numai pe posturile ce au fost puse la dispoziţia comisiilor de repartizare.

Prof. Dilcu Iordache, com. Bacani, jud. Vaslui, ne solicită unele lămuriri în legatură cu vechimea în învăţămînt. Ca absolvent al liceului teoretic a funcţionat pe postul de pedagog 5 ani (1963—1968). timp în care s-a calificat prof. de matematici prin cursuri fără frecvenţă ale Institutului pedagogic de 3 ani. I se poate recunoaşte această perioadă ca vechime în învăţămînt avînd în vedere că a funcţionat ca pedagog, deci cadru didactic ajutător ? N-ar putea beneficia de prevederea ca „timpul cît personalul didactic a fost student sau elev într-o instituţie de învăţămînt superior sau liceu pedagogic, în scopul de a se califica pentru învăţămînt, se recunoaşte stagiu în învăţămînt“ ?

— Timpul lucrat ca pedagog şcolar nu vi se poate considera vechime în învăţămînt, întrucît în perioada cît aţi ocupat această funcţie nu îndeplineaţi condiţiile de studii de specialitate prevăzute de Statutul personalului didactic pentru ocuparea unei funcţii didactice de predare. De prevederile menţionate nu puteţi beneficia. întrucît v-aţi calificat prin cursuri fără frecvenţă, din postul de pedagog. Chiar dacă aţi fi urmat cursurile de zi nu îndeplineaţi condiţia : „Să fi funcţionat în învăţămînt înainte de trecerea la studii. minimum 3 ani“. (Legea nr. 6/1968), Normele privind stabilirea vechimii în învăţămînt aprobate prin Ordinul ministrului nr. 954/1969 şi Instrucţiunile pentru aplicarea H.C.M. nr. 1059/1959).

IOAN BADIU

Itinerarii editoriale

Gh. Bulgăr și Gabriel Țepelea :

Momente din evoluția limbii române literare

Editura didactică și pedagogică, București, 1973, 422 pag.

„Deși scopurile lucrării noastre sînt mai ales didactica — spun autorii în prefața volumului lor — o serie de probleme sînt tratate pe baza unor cercetări personale, premise noi de istorie literară, ajungînd, mai ales pentru perioada veche, la alte concluzii decît lucrările anterioare“. Este, în fapt, și virtutea esențială a volumului care reprezintă nu numai o lucrare științifică densă în ipoteze și contribuții, nu numai un manual care ordonează cunoștințele de fonetică, gramatică, vocabular, stil ș. a. în funcție de cerințele pregătirii elevilor, a studenților și, chiar, a profesorilor, ci și o poziție originală în abordarea istoriei limbii literare (prin ponderi adecvate prezentării concepției despre literatură și artă, față de analiza lexicală a scriitorilor ; prin notații ca : C. Golescu „ilustrează perfect epoca de tranziție : noul în vocabular — introducerea și consolidarea unor neologisme în limba română — și vechiul în sinteză — tributar trecutului, cronicilor, cărților bisericești“ — și în relevarea conținutului specific al ntelor și publicațiilor, îndeosebi sec. al XIX-lea, care s-au confruntat pe terenul studiului și promovării limbii), precum și un omagiu, pe care autorii, îl aduc farmecului limbii noastre literare.

Operă de intensă informare — cu menționarea riguroasă a surselor și a referirilor, cu trimiteri în text și cu bibliografie selectivă la finele fiecărui capitol și la încheierea volumului, „Momente din evoluția limbii literare românești“ argumentează fiecare aserțiune cu forța autenticității documentare : se reține, uneori, doar una din operele unui autor prezentat (ca, spre ex. Didahiile Ivireanului, fără cele două „Învățături“ sau scrisorile acestuia către Brîncoveanu), după cum, în alte locuri, se apelează la corespondența personală (vezi, textul citat dintr-o scrisoare a lui C. Boliac adresată lui C. Negruzzi), la variante din manuscrise (ca, în comentarea comparată a strofei finale a „Luceafărului“, cu una din variantele ei) și, mai ales, la concise formulări ale unor critici și ale unor cercetători ai literaturii.

Compartimentată în perioade, lucrarea nu secționează evoluția limbii literare, ci doar consemnează determinările social-istorice ale acestei evoluții, intervențiile autorilor trecînd adesea peste ani și epoci (vezi, referirea la procedeele lui Sadoveanu, în paginile despre limba și stilul cărților populare ale secolelor XVI—XVIII sau registrul bogat de semnalare a similitudinii procedeelor unui scriitor, cu ale altuia sau ale altora). Dacă unele absențe (N. Filimon, analiza capodoperei eminesciene „Somnoroase păsărele“) nu pot fi revendicate (autorii au menționat că nu și-au propus o istorie completă a limbii române literare, ci doar „Momente din...“), apreciem că „Perioada actuală“ — capitol final al volumului — ar fi avut nevoie, pe lîngă Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi și Blaga, de o scurtă privire asupra principalelor fenomene contemporane din limba literară, aflată în fața unei intensificări a comunicării (relații de muncă, prelungirea duratei școlarizării obligatorii, massmedia ș. a.) și, în mod deosebit, în fața unor realități sociale și culturale noi.

Plecînd de la un cîntec...

(„A partir d'une chanson“ de Jean Naty-Boyer, din **„L'école libératrice“**, organ hebdomadaire du syndicat des instituteurs, nr. 2, 21 sept. 1973, Paris, pag. 85—86) în depozit la Biblioteca centrală pedagogică din București.

În acest ultim număr ieșit de sub tipar, al revistei militante „L'école libératrice“, care își deschide cuprinsul cu editorialul „Moartea unui erou“ (Salvador Allende) și dezbate preocupări ale luptei sindicale a institutorilor, se află — într-un grupaj de articole dedicate pregătirii metodice a învățătorilor — un model de inițiere muzicală pentru elevii școlii primare.

Semnalînd că în zilele noastre, cîntecul este un mod de exprimare privilegiat (unele vedete ale muzicii ușoare — spune autorul — sînt mai cunoscute decît vedetele cinematografului și ale teatrului și că autorii muzicii ușoare au început să-i estompeze pe unii scriitori și poeți), articolul pune întrebări încurcăturii în care se află ascultătorul acestei muzici : melodia ? textul ? interpretul ? orchestrația ? pentru a face deosebirea dintre „a auzi“ un cîntec la radio sau T.V. și „a-l asculta“, între „a fredona“ și „a cînta“.

Jean Naty-Boyer consemnează etapă cu etapă *o activitate didactică* de pe pozițiile elevilor și nu o lecție în semnificația ei magistrală, pornind de la cîntecul „Aventura“, un tango de J. Davis cu o orchestrație relativ simplă, interpretat de Line și Willy și cu un text în mod clar umoristic, de Genevieve Lajeunesse, sugerînd jocuri de cuvinte și butade care îl fac mai puțin important decît atmosfera de voie bună pe care o realizează. Pedagogul francez opinează pentru următoarele momente ale activității elevilor : audiția colectivă a cîntecului, ascultarea și învățarea cîntecului în grupuri mici și cu întreaga clasă, interpretarea solistică și colectivă, organizarea unor jocuri pe fondul muzical al „Aventurii“, activitate a elevilor de descoperire a unor resurse de frumusețe ale cîntecului și, apoi, a unor opere muzicale, comentarea unei opere muzicale (în locul unei expuneri magistrale), dialogul învățătorului cu elevii și între elevi, abordarea unor elemente de teorie muzicală, o sumară documentare (a învățătorului) și pregătirea pentru un cîntec ce va fi folosit în activitatea elevilor din orele următoare.

Și, toate acestea, nu pentru învățarea unui cîntec (ceea ce, dealtfel, se și realizează), ci, doar, plecînd de la un cîntec.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 9, septembrie 1973

Colectivul de redacție al Revistei de pedagogie și colaboratorii numărului recent apărut (septembrie 1973) oferă cadrelor didactice, cercetătorilor și celorlalți cititori ai revistei, studii, cercetări și articole grupate sub tema generală a direcțiilor și măsurilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, de dezvoltare și perfecționare a învățămîntului romănesc.

Prof. univ. dr. **Traian Pop** prezintă cu stringentă claritate și concizie, în studiul „O etapă nouă în dezvoltarea școlii românești“, liniile directoare ale programului stabilit de Plenară pentru dezvoltarea învățămîntului de toate gradele și dezbate cu implicațiile lor operaționale, principalele obiective ale Hotărîrii Plenarei.

În același spirit, conf. univ. dr. **Ion T. Radu** („Învățămîntul general obligatoriu de 10 ani, bază de cultură generală pentru întregul tineret“), **Luminița Ghivirigă** („Creșterea ponderii metodelor active în procesul de predare-învățare“), prof. univ. dr. docent **A. Chircev** („Inspecția școlară și analiza psihopedagogică a procesului educațional“), **Emil Bildescu** („Perfecționarea inspecției școlare“), prof. univ. dr. **O. Safran** și conf. univ. dr. **B. Grigoriu** („Subiect și obiect în actul pedagogic“) și **M. Zlate** și **L. Vlăsceanu** („Valoarea teoriei disonanței cognitive pentru analiza procesului educațional“) înfățișează aspecte esențiale ale teoriei pedagogice și ale practicii școlare.

Procesului instructiv-educativ în clasele I-IV îi sînt dedicate trei studii (lector univ. dr. **N. Oprescu**, cercetătoarele **Constanța Irimia** și **Simona Vornicescu cu Magdalena Banto**) ; rubrica : „Opinii“ cuprinzînd puncte de vedere pe tema pregătirii învățătorilor și educatoarelor, susținute de **Vasile Farcaș** și dr. **Anton Vasilescu**.

Prof. univ. dr. docent **Ștefan Bârsănescu** relevă contribuția pedagogică a lui Dimitrie Cantemir, iar lectorul univ. **Mihalache Turtoi**, unele probleme ale școlii și învățămîntului în activitatea lui P. P. Negulescu.

Despre școala și pedagogia din alte țări scriu **Mircea Herivan** și **Sofia Pușcașu**. O rubrică de „Cărți-idei“ și un „Breviar“ întregesc acest număr al Revistei de pedagogie, valoros prin tematica sa și prin rigurozitatea științifică a abordării acestei tematici.

C. Ș.

Perpessicius:

Opere, vol. V, Editura „Minerva“, 1972

Poet de un autentic fluid melodic, care aducea în versurile lui drama unui om adevărat, a cărui neliniște era învestită de soartă cu sensuri atît de înalte — precum ne-o dovedesc reacțiile sale sufletești în fața dezastrului uman al războiului, din **Scut și targă**, sau tablourile danubiene, elegiace și tandre, din paginile **Itinerarului sentimental** —, critic și istoric literar de mare erudiție și nobilă urbanitate, autor al atîtor volume de **Mențiuni critice** și **Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor**, ce se constituie ca o impunătoare operă de neîntreruptă observare a procesului de desfășurare a culturii și literaturii noastre din ultimii 50 de ani, eseist și strălucit publicist — cum ni-l readuce în atenție **Memorialul de ziaristică** — dar, mai presus de orice, neîntrecut eminescolog, care a dăruit, jertfindu-se, acel corpus eminescianum, monumentala ediție academică, acest cercetător și cărturar umanist, care, în scrisul său hieroglifiat, expunea și fixa valorile literelor românești cu acul și finețea unui pasionat entomolog, și-a luat și sarcina retipăririi scrierilor sale în cadrul unei ediții definitive de autor.

Prezenta ediție — ce trebuia să cuprindă, după planul autorului, peste 25 de volume — inaugurată în 1966 a ajuns la cel de al V-lea volum, recent apărut la Editura „Minerva“, sub îngrijirea fiului său, profesorul Dumitru D. Panaitescu.

Cu fiecare reapariție a lui Perpessicius trăim o neobișnuită bucurie. Aceeași bucurie ne-a prilejuit-o și volumul de **Opere**, V, care reproduce pe cel de al IV-lea al vechilor **Mențiuni critice**, apărut în 1938, îmbrățișînd răstimpul dintre 1 martie 1931 și 25 septembrie 1932 al Jurnalului său de lector.

Și cu acest volum ne aflăm în fața unor texte remarcabile prin adîncimea și ținuta lor intelectuală, prin finețea observațiilor și a intuițiilor unui cititor pasionat, a unui devorator de cărți, călăuzit de vocația interpretării, a analizei și asociațiilor fertile. Expresie a unei conștiințe înnobilate de cultură și de comprehensiune pentru valorile spirituale românești, a unei conștiințe neliniștite, alarmată de agresiunea unor porniri violente și intolerante — caracteristice celui de al patrulea deceniu al veacului nostru —, foiletoanele lui Perspessicius se constituie ca un fel de călătorii în opere, însoțite de captarea și decantarea sugestiilor lăuntrice ale acestora, ca un fel de lecturi aplicate la creație și la structura diferențiată a personalităților creatoare. De la incursiunile în **Scrierile politice** ale lui Eminescu și pînă la cele din **Viața lui M. Eminescu** de George Călinescu, sau de la **Flori de mucigai** ale lui Tudor Arghezi și pînă la **Eulalii-le** lui Dan Botta, de la **Memoriile** lui Nicolae Iorga și pînă la **Parada dascălilor** a lui Anton Holban, Perpessicius dovedește încă o dată, pe deplin, că nici un complex nu i-a tulburat vreodată dezinteresata lui iubire față de literatură și față de valorile ei umane, față de oameni. Perfect legitimată de întreaga activitate creatoare a lui Perpessicius, de la poezia sa de început și pînă la restaurarea magnificului **dom** al Poeziei lui Eminescu — această iubire față de literatură și față de creatorii ei s-a manifestat nu ca o îngăduință, ci ca o dăruire lucidă, ca o flacără sfîntă, ca o torță. Iar aceasta, mărturisită totdeauna, în scris, într-un stil erudit, plin de acuratețe, învăluitor — stilul său — hrănit de nevoia continuă a unei expresii lirice ornamentale.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

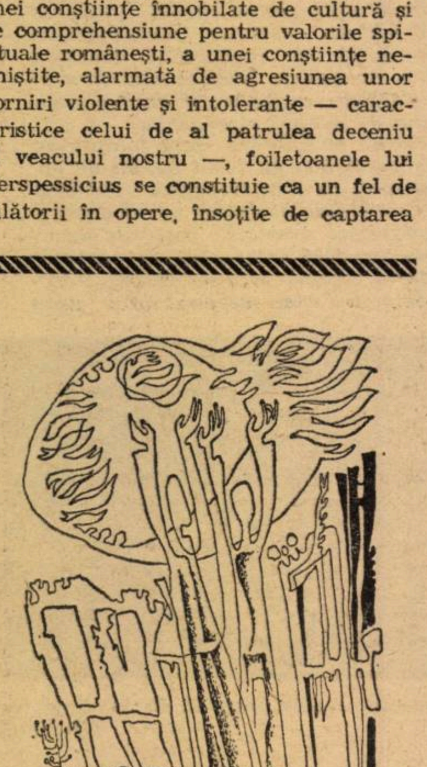

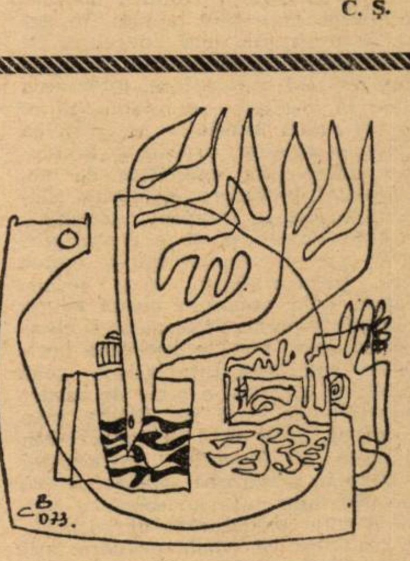

Decada cărții românești

Manifestare tradițională a culturii românești, ediția din anul acesta a decadei cărții s-a deschis la Librăria „Mihai Eminescu“, luni 1 octombrie 1973.

Așa cum precizează organizatorii acestei prestigioase manifestări a culturii socialiste românești, noua ediție „trebuie considerată în același timp și ca un prolog la manifestările prin care autorii, editorii și alți profesioniști ai cărții vor omagia cea de a 30-a aniversare a Insurecției naționale antifasciste armate din România și cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român“.

Au fost și vor fi, în continuare, organizate, pînă la închiderea ediției (10 octombrie 1973), întîlniri între editori și cititori, între cititori și autori în uzine, întreprinderi, școli, facultăți, cămine culturale, biblioteci, atît în Capitală cît și în țară. De un prestigiu deosebit se bucură acțiunile denumite „Ziua editurii“, organizate de către edituri în diferite librării din București.

Relația : învățămînt preșcolar — școala de bază

ANI PREPARATORI

Multiple aspecte ale vieții sociale, cum ar fi creșterea demografică, participarea crescîndă a femeii la viața economică, procesul de industrializare și de dezvoltare a modului de viață urban, precum și progresele înregistrate în direcția cunoașterii copilului în general și a posibilităților de dezvoltare psihică pe care le oferă vîrsta mică în special, au generat una din tendințele principale ale mișcării educaționale din vremea noastră, și anume *integrarea copilului la o vîrstă mai mică într-un proces de formare instituționalizat*. Această tendință se exprimă într-un interes crescînd al organizatorilor de învățămînt pentru ameliorarea primelor trepte ale sistemelor de învățămînt și în situarea problemelor educației preșcolare și ale integrării acesteia în sistemul școlar în rîndul subiectelor principale ale gîndirii pedagogice, îndeosebi ale teoriei sistemelor de învățămînt.

Este semnificativ faptul că acțiunile de renovare a diferitelor sisteme naționale, în deceniile 7 și 8, vizează, între altele, prefaceri importante tocmai în acest compartiment, mai ales în ceea ce privește racordarea educației preșcolare la școala de bază. Tocmai această constatare îngăduie autorilor unuia dintre cele mai fundamentate studii cu privire la situația actuală a educației și la perspectivele ei în lume (Apprendre à être) să considere că „educația preșcolară este un preambul esențial al oricărei politici educative și culturale“ și că „dezvoltarea educației copiilor de vîrstă preșcolară ar trebui să se înscrie printre obiectivele majore ale strategiilor educative ale anilor '70“.

Hotărîrile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din țara noastră reflectă și pe acest plan orientările fundamentale ale învățămîntului contemporan. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țara noastră „avem posibilitatea să urmărim, într-o concepție unitară, întregul proces de învățămînt și de pregătire a cadrelor, începînd de la grădinițele de copii. Grădinițele trebuie să facă și ele parte din procesul de educare și formare a copilului“.

Pregătirea copiilor în vederea integrării în activitatea școlară face să apară probleme noi în ceea ce privește rolul și funcțiile educației preșcolare, precum și relația structurală și de conținut dintre învățămîntul preșcolar și cel primar.

Firește că, determinate de condiții economice, sociale, politice diferite, precum și de tradiții, soluțiile adoptate diferă de la o țară la alta. În general, se confruntă două concepții. Pe de o parte, în unele sisteme de învățămînt, tot mai puține însă, integrarea copiilor în grădiniță se întemeiază pe ideea sprijinirii familiilor în creșterea și educarea copiilor, precum și a ameliorării influențelor exercitate de mediul familial, în vederea egalizării șanselor de succes la începutul activității școlare. Pe de altă parte, educația preșcolară este concepută într-o optică școlară, propunîndu-și, ca și școala, realizarea unor programe cu un volum de cunoștințe precis determinat și chiar utilizarea unor metode specifice perioadei de școlaritate. Între aceste două concepții se situează o serie de modele educaționale care se disting prin accentuarea, mai mult sau mai puțin pronunțată, a funcțiilor instituțiilor preșcolare în pregătirea copiilor pentru școală. De fapt, problema-cheie o constituie tocmai modalitatea de racordare a grădiniței la școala primară, atît din punct de vedere al structurii cît și din punct de vedere al obiectivelor educaționale și al conținutului. Se pot distinge, din acest punct de vedere, trei modalități mai răspîndite : a) instituirea unui an sau doi preparatori în structura școlii primare ; b) integrarea instituțiilor preșcolare în structura școlilor ; c) menținerea structurii tradiționale a instituțiilor preșcolare și cuprinderea în sistemul acestora a tuturor copiilor de vîrstă preșcolară sau cel puțin pentru un an înainte de școală.

Instituirea unui an sau chiar doi, cu funcții de pregătire pentru școală, constituie o modalitate din ce în ce mai răspîndită, mai cu seamă după reformele școlare din deceniile 6 și 7, în direcția realizării unei legături structurale, organice, între instituțiile preșcolare și școala primară. Un asemenea model este caracteristic sistemelor de învățămînt din Franța, Belgia, Italia, Elveția, Australia ș.a.

Primul an al școlii primare de 5 ani din Franța, de pildă, îndeplinește funcțiile unui an pregătitor pentru școala primară propriu-zisă. Destinat copiilor de 6 ani sau chiar mai mici în multe cazuri, acest an preparator este menit să micșoreze diferențele dintre copii, determinate de faptul că numai unii dintre ei beneficiază de educație în instituții preșcolare, precum și de mediul socio-cultural din care provin. Conținutul instrucției constă în activități specifice grupei mari din grădinițe, dar cu insistente preocupări în direcția însușirii elementelor primare ale citirii, scrierii și socotitului.

De asemenea, în Elveția, în unele cantoane cum este cel al Genevei, unde instruirea copiilor în școală începe la vîrsta de 6 și 7 ani, există un an preparator în cadrul școlii primare. El este considerat ca fiind ultimul an al perioadei de educație preșcolară și ca primul an de școală primară, dar totdeauna este efectuat în școli.

Într-un mod asemănător este structurată și școala primară italiană. Constituind obiectul unei reforme profunde încă la jumătatea deceniului 6, ea a fost divizată în două cicluri, din care primul de doi ani, iar al doilea de trei ani. Conținutul activității este adaptat stadiilor de dezvoltare a copilului. Astfel, în primul ciclu (pentru copiii de 6 ani) programa este unică, nediferențiată în discipline de studii, iar obiectivele de bază constau în formarea deprinderilor de citire, scriere și calcul și în cunoașterea mediului înconjurător. În subciclul următor, obiectivele de învățămînt se diferențiază și se realizează prin predarea unor discipline conturate.

Crearea anului sau a unui ciclu preparator în structura sistemelor școlare moderne răspunde necesității de a se asigura o perioadă mai lungă de adaptare a copilului la regimul muncii din școală. În același timp, el oferă posibilități sporite pentru cunoașterea și tratarea diferențiată a elevilor. Se recunoaște că, în primele clase, diferențele dintre elevi sînt sensibile ; ei posedă un fond de reprezentări, de cunoștințe și deprinderi diferit, în funcție de caracterul mai mult sau mai puțin organizat al influențelor exercitate în perioada antepreșcolară. Înlăturarea sau, cel puțin, diminuarea acestor diferențe dintre copii, în vederea unui start școlar în condiții apropiate, constituie unul din motivele principale ale creării și extinderii claselor pregătitoare la începutul școlii de bază.

Concepția cu privire la pregătirea diferențiată a copiilor pentru școală apare deosebit de pregnant în sistemul de învățămînt din R. F. Germania. În Planul structural al educației, adoptat de miniștrii educației ai landurilor, se face constatarea că lucrul cel mai important în organizarea învățămîntului preșcolar este să realizeze dezvoltarea copiilor care provin din mediu socio-cultural dezavantajos și să asigure egalitatea condițiilor de plecare ale acestora în școala primară. În conformitate cu această concepție, s-a trecut la organizarea a trei tipuri de instituții preșcolare :

— kindergarden, care sînt vechile grădinițe de copii, cu menirea de a completa educația familială ;

— schulkindergarden, grădinițe școlare, menite să se ocupe de copiii de vîrsta școlii primare, dar care sînt insuficient dezvoltați pentru frecventarea acesteia ;

— vorklassen — clase pregătitoare — pentru copii a căror dezvoltare le permite frecventarea școlii, dar nu au atins vîrsta calendaristică a școlii primare, cărora le asigură o instrucție școlară prematură.

Ultimele două tipuri, deși diferite din punct de vedere al conținutului activității și al copiilor care le frecventează, vizează pregătirea pentru intrarea în prima clasă a învățămîntului primar ; de aceea, se tinde spre cuplarea lor într-o singură instituție.

În același timp, pentru ca toți copiii să beneficieze de o activitate sistematică de stimulare a capacității intelectuale, a limbajului și a diferitelor abilități, în vederea egalizării posibilităților de acces în școală, se preconizează stabilirea vîrstei de intrare în școală la 5 ani. Corelat cu aceasta, în planul structural se recomandă „gruparea“ primilor doi ani școlari într-un ciclu preparator (eingangsstufe) al școlii primare, ceea ce face necesară reconsiderarea structurii și mai ales a conținutului acesteia.

De fapt, ideea creării unui ciclu pregătitor la începutul școlii primare, așa cum este proiectat în actul de reformă a învățămîntului din R. F. Germania, este deja realizat în structura școlii primare belgiene. Avînd o durată de 6 ani, și primind copii la vîrsta de 6 ani, aceasta este structurată pe trei cicluri de cîte doi ani, din care primul îndeplinește funcții pregătitoare.

Cu toate nuanțele de structură pe care le prezintă clasele pregătitoare integrate în școala primară, *obiectivele și conținutul acestora sînt asemănătoare*. În aceste clase se realizează o educație sistematică în vederea asimilării cunoștințelor și deprinderilor elementare, necesare însușirii tehnicilor de bază ale instruirii : citirea, scrierea și calculul. Atunci cînd ciclul pregătitor are durata de doi ani, în cadrul său se realizează, de obicei, însușirea primelor elemente ale acestor tehnici.

Celelalte modele educaționale menționate la început vor fi abordate comparativ, cu un alt prilej, tot în cadrul acestei rubrici.

Conf. univ. dr. ION T. RADU

R. D. GERMANĂ

Dimensiunile sociale ale școlii

La 7 octombrie, poporul Republicii Democrate Germane sărbătorește „Ziua Republicii“, ziua în care a avut loc, în 1949, proclamarea Republicii Democrate Germane. Această zi este întîmpinată cu entuziasm și succese incontestabile în cele mai variate domenii ale construcției socialiste din țara prietenă.

În această atmosferă a avut loc și deschiderea noului an școlar. Pe întreg cuprinsul țării — învățătorii, profesorii, elevii și părinții, împreună cu muncitorii întreprinderilor care patronează școlile, au participat, cu deosebit interes și zel, la pregătirea sălilor de clasă, a laboratoarelor, a instalațiilor și atelierelor școlare, astfel încît, de la început, să fie creat cadrul material necesar desfășurării în cele mai bune condiții a procesului pregătirii tinerilor constructori. Numai în primii doi ani și jumătate ai actualului cincinal, au fost date în folosință, în Republica Democrată Germană, circa 7 600 săli de clasă și peste 200 săli de gimnastică. Este deosebit de semnificativ pentru politica școlară a statului faptul că, pînă la sfîrșitul acestui cincinal, urmează să se construiască încă 16 000 săli de clasă și 500 săli de gimnastică.

Paralel cu aceasta, vor fi date în folosință noi școli. Numai în regiunea Leipzig, în noul an școlar vor funcționa 12 noi școli, dintre care 6, cu o capacitate de circa 3000 de elevi, au și fost date în folosință. Este doar un exemplu din multe altele ce s-ar putea da pe linia măsurilor luate, în toate colțurile țării, pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului. Evantaiul formelor și gradelor de învățămînt ce stau la dispoziția copiilor și cetățenilor de pe întreg cuprinsul țării este foarte larg și divers. Primul contact cu instrucția și educația organizată, în colectiv, este luat încă de la vîrsta de trei ani, prin grădinițe, în care „învață“ copiii de pînă la șase ani. În continuare le stau la dispoziție școala elementară, apoi școlile medii, profesionale, tehnice, normale, universitățile și institutele de învățămînt superior, alături de variate școli și cursuri pentru ridicarea calificării și creșterea nivelului de cultură al adulților.

Aceste posibilități, larg folosite de către populație, au făcut ca, an de an, să crească în R.D. Germană numărul celor ce studiază. Astfel numărul total al celor care urmează cursurile de zi, serale sau fără frecvență ale învățămîntului superior este de 340 000. Accesul larg la carte, asigurat prin justa politică școlară a statului, s-a repercutat asupra nivelului de pregătire al celor angajați în producție. În acest sens, este de menționat că, în deceniul 1961—1970, pe ansamblul economiei naționale, a crescut de aproape două ori numărul angajaților cu pregătire medie și superioară de specialitate, respectiv de la 360 000 la 705 000. Această tendință se află în prezent într-un proces de accentuare. În conformitate cu Tezele Congresului al VIII-lea al P.S.U.G., se prevede ca, pînă în anul 1975, învățămîntul mediu de zece ani să fie generalizat și obligatoriu.

O trăsătură caracteristică a învățămîntului din Republica Democrată Germană este strînsa legătură cu viața, cu practica, în scopul de a forma tineri capabili să stăpînească tehnica, să dezvolte și să perfecționeze economia națională. În consecință — chiar și în școlile care nu au un specific economic, tehnic — din planurile de învățămînt sînt nelipsite, alături de științele exacte și studiul limbilor moderne, munca manuală, grădinăritul, modelajul, desenul, studiile sociale și locale etc. La aceasta se adaugă modul în care este orientat conținutul învățămîntului, la toate disciplinele, atenția mare ce se acordă lucrărilor de laborator, în cabinete, în ateliere.

I. DRĂGUȘANU

Una din școlile orașului Eisenhütten, centru industrial nou apărut pe harta R. D. Germane

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația ; Piața Scînteii nr. 1, București, telefon ; 17 60 20
Tiparul „Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 113

Sîmbătă 13 octombrie 1973
12 pagini şi suplimentul
„Ştiinţe sociale" — 1 leu

cabinet

START

Duminica trecută, în dimineaţa cu soare generos risipit pe cerul limpede al acestei toamne mustind de înmiresmate şi grele poveri, cîteva zeci de mii de elevi şi studenţi şi-au dat întîlnire pe stadionul Republicii din Capitală într-o impresionantă manifestare sportivă : startul noului an sportiv şcolar, universitar şi de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei. A fost o explozie de tinereţe şi vigoare, o revărsare de entuziasm, de energie şi de forţă. Şcolarii au dovedit încă o dată că reprezintă o autentică şi promiţătoare rezervă pentru mişcarea noastră sportivă, că avem temeiuri să credem în ei. Demonstraţiile de gimnastică, ciclism, aero-modelism, carting şi celelalte întreceri sportive desfăşurate au relevat nu numai gama variată de discipline sportive practicate de elevi cît, mai ales, temeinica pregătire fizică şi sportivă pe care le-o asigură şcoala.

Startul sportiv luat duminica trecută se desfăşoară ca o amplă „cursă" pe întregul an şcolar ; se poate reţine faptul că şi cea mai îndelungată dintre cursele sportive este alcătuită din etape care se cer parcurse cu stăruinţă şi cu bune rezultate.

MONICA ROBEA

Moment de la festivitatea deschiderii anului sportiv şcolar.

Am ţinut o lecţie demonstrativă...

Am ţinut o lecţie demonstrativă. Cumplită sarcină ! Cumplită fiindcă, înarmat cu carnetul şi condeiul său, omul din ultima bancă — asistentul — este socotit, a-prioric, mai mintos decît... cobaiul de la catedră. De data aceasta, asistentul meu... sînt... zece ! Intrînd în clasă, nouă dintre ei le-au dat bună ziua şcolarilor — după cuviinţă. S-au străduit adică să refacă acea comuniune, acea unitate dintre elevi şi dascălul lor, care unitate se tulbură de obicei cînd avem musafiri în clasă. Al zecelea invitat a moţăit numai din cap, şi-a mijit ochii cuprinzînd pe şcolari şi profesori la un loc, ca într-o capcană ; apoi şi-a scos cu mişcări domoale stiloul şi carnetul, cît un catastif, pe care s-a apucat să-l răsfoiască tacticos.

A început lecţia. A început bine. Cînd, deodată — însă poznă! — un elev se apucă să spună nişte „nerozii" — exerciţii ce nu figurau în manual — în dorinţa lui de a fi cît mai creator. Încerc să dreg neplanificata gafă a elevului şi — cine m-a pus ? — îmi arunc ochii şi la figura iabraşului meu musafir : zîmbea maliţios şi făcea în catastiful dumisale nişte însemnări cu viteză de stenograf în concurs. Din această clipă, lecţia demonstrativă s-a desfăşurat altfel decît o gîndisem eu şi o „simţise" clasa.

La discuţii, asistenţii mei au apreciat — bănuiesc, fără curtoazie de circumstanţă — încercarea mea de a demonstra că putem învinge inerţia din munca noastră, inerţie iscată din teamă uneori, alteori din neîncredere faţă de nou şi cîteodată — să fim sinceri — din neştiinţă.

Insul în chestiune nu m-a iertat însă. Şi nu că mi-ar fi adus învinuiri gratuite. Nu. Dar pe lîngă observaţiile, cum se zice, valabile, domnia sa a găsit cu cale să înşire din ceaslovul său şi o sumedenie de „chichiţe".

Gazdă fiind, le-am mulţumit tuturor pentru sfaturi, inclusiv lui. Dar, în final, tot voi face o confidenţă. Acele exerciţii de pronunţare despre care domnia-sa a vorbit în zeflemea erau din „Exercices systématiques de prononciation française" de Monique Léon (care nu este o fitecine, după cum bine ştiu specialiştii în materie). Iar imprimarea era făcută după discurile din seria „Le Français dans le Monde" (care discuri sînt alcătuite cu mult cap[illegible] nu se găsesc pe toate d[illegible]rile).

...De unde se vede că, uneori, e greu, nu numai să ţii o lecţie demonstrativă, ci şi să o asculţi.

FLORIN ANGHEL

Copilul şi ghiozdanul

Cît poate căra o furnică ? Atît de mult încît a devenit proverbială şi suficient ca să ne fi cucerit încă de pe cînd „citeam" povestea vieţii ei doar din cărţile cu poze...

Dar, cît poate căra un copil de şase-şapte ani ? „5—6 kilograme" — ne-o spun ghiozdanele pe care le-am cercetat de curînd. „Puţin" — veţi zice — gîndindu-vă la isprăvile furnicii. „Mult, foarte mult" — va susţine medicul — raportîndu-l pe şcolar la forţele şi particularităţile fiziologice ale fiinţei umane de această vîrstă. Două kilograme, dacă sînt cărate cu mîna şi trei, dacă sînt duse în spinare — iată greutăţile recomandate pentru geanta şi, respectiv, ghiozdanul elevului mic. Altfel, povara — mai ales cînd este transportată mereu în aceeaşi mînă şi timp mai îndelungat de zece minute — afectează starea sănătăţii, devine cauza unor supărătoare diformităţi corporale.

O problemă, deci, foarte serioasă, abordată tocmai de aceea cu mare interes, în multe ţări, prin studii şi cercetări aprofundate, în cadrul preocupărilor de ergonomie şcolară.

Care este sursa supraîncărcării ghiozdanului de şcolar ?

Mai întîi, materialul din care e făcut însuşi ghiozdanul. Dacă e din plastic, de exemplu, acesta poate cîntări 1 1/2 kg. ! În diferenţa de pînă la cele două kilograme admise de medic, geanta elevului mai cuprinde însă *cîteva manuale* (a căror greutate creşte în raport cu genul de hîrtie pe care sînt tipărite), *caiete şi rechizite* (de multe ori mult mai voluminoase decît e necesar la clasele mici, fiind cumpărate la recomandarea exagerată a unor învăţători sau părinţi, ori lăsate la libera alegere a copilului).

Uneori *orarul* şcolii poate fi de vină : bunăoară, dacă programul fiecărei clase nu este bine precizat (elevul este nevoit să vină zilnic cu toate cărţile); dacă, în program, nu sînt dozate bine disciplinele — cele care necesită cărţi şi rechizite cu cele care nu necesită. Alteori, „*exigenţele*" subiectiv sporite ale *învăţătorului* umplu geanta elevului cu kilograme în plus (truse pentru diverse exerciţii la citire şi aritmetică, pentru mici experienţe şi de intuiţie, pentru pavoazarea şi îngrijirea clasei etc.); cît despre „plusul" pe care *părinţii* îl vîră în geanta fetiţei sau băiatului lor prin „pacheţelul" cu hrană ce se dovedeşte uneori mult prea consistent...

În sfîrşit, *copilul* însuşi poate fi vinovat. În măsura în care el poate fi vinovat de faptul că educatorii lui nu l-au învăţat ca, zilnic, să-şi trieze cu atenţie conţinutul ghiozdanului, astfel încît să nu ia cu el mai multe lucruri decît îi impune munca la clasă.

Ne plac tuturor clasele cu copii „harnici ca furnicile". Analogia să se păstreze însă în această sferă.

Poverile care îndoaie lujerul trupului să fie grabnic luate din mîinile copilului !

STELA PREDESCU

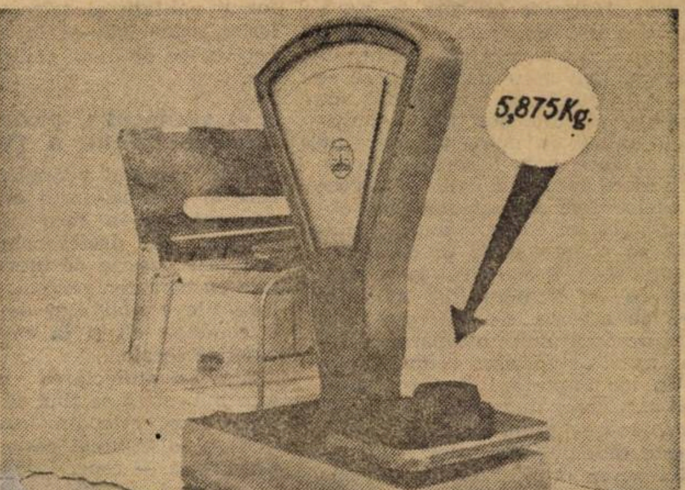

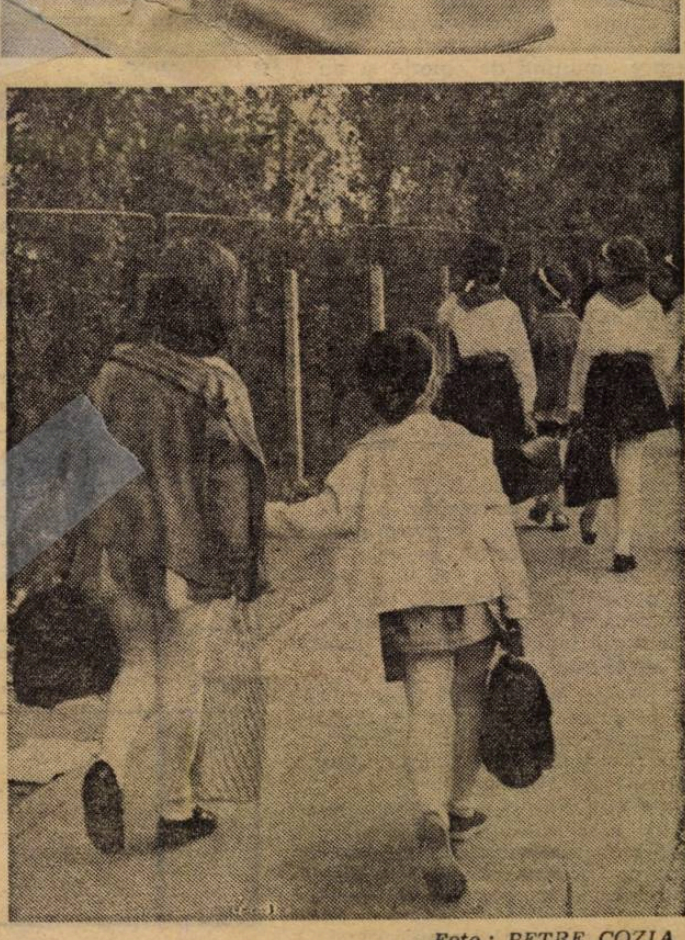

Foto : PETRE COZIA

Pentru clasa I

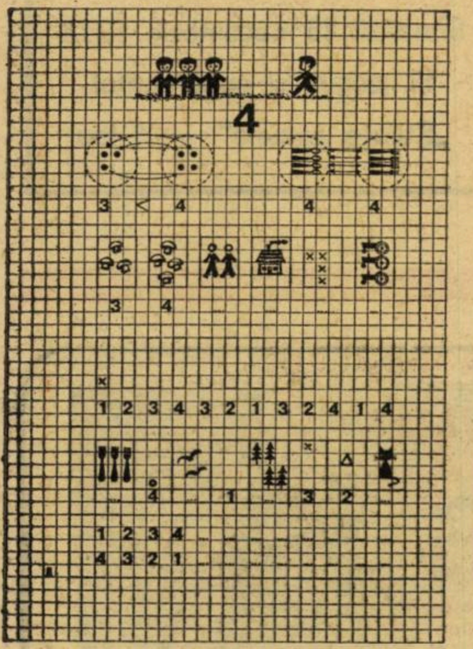

Caietul de aritmetică pentru clasa I, apărut recent la Editura didactică și pedagogică și editat cîte unul pentru fiecare trimestru școlar, îmbină ideea folosirii culegerii de exerciții și probleme cu aceea a folosirii caietului pentru munca independentă, prin prezentarea unor modele gata rezolvate și a exercițiilor pentru a căror rezolvare este necesară completarea de către elevi cu rezultate sau simboluri matematice.

Primul caiet cuprinde elemente grafice pregătitoare pentru scrierea cifrelor, numerația orală și scrisă a primelor 10 numere naturale, descompunerea (desfacerea) unui număr în două numere, adunarea și scăderea cu numerele naturale 1—10, două teme recapitulative (lucrări de control). În paginile 1—3 există elemente grafice, urmînd ca elevul să completeze rîndul, trasînd același element grafic, după indicațiile învățătorului. În scrierea primelor 10 numere naturale, caietul își depășește puțin atribuțiile de „caiet-culegere", sugerînd ideea unor explicații sau fundamentări teoretice pe care le poate înțelege elevul singur sau cu ajutorul învățătorului. Astfel, pentru fiecare număr natural mai mare decît 1 (unu) se urmărește înțelegerea procesului de formare a numărului nou, prin adăugarea unei unități la numărul cunoscut. Aceasta se face prin desene sugestive sau prin ideea corespondenței biunivoce dintre elementele a două mulțimi, observîndu-se că un element dintr-o mulțime nu se poate pune în corespondență biunivocă, deci există în această mulțime cu un element mai mult. În legătură cu aceasta, s-a introdus ceva nou față de programă : compararea numerelor naturale folosind semnul „mai mic". Un loc important îl ocupă completarea (scrierea) numerelor naturale corespunzătoare puterilor mulțimilor de obiecte desenate de autori sau, invers, desenarea mulțimilor de obiecte corespunzătoare numărului natural scris de autori. Descompunerea unui număr în două numere se face cu imagini despre mulțimi de obiecte și nu credem că va prezenta dificultăți în parcurgere. O pagină din caiet este dedicată introducerii numărului zero, evidențiindu-se rolul său de element neutru față de adunare, și de scădere, precum și locul (ordinea) sa în raport cu scrierea șirului natural al numerelor.

Caietul se încheie cu două lucrări de control, de același grad de dificultate, care urmăresc verificarea cunoștințelor elevilor cu privire la capitolele parcurse.

Prof. GHEORGHE HERESCU
Inv. VASILE MOTRESCU

Expoziție de pictură

Casa corpului didactic din București găzduiește expoziția de pictură a profesoarei Elena Filipescu, membră a cenaclului „Ion Andreescu". În cele 39 de lucrări în ulei expuse, artista se dovedește o pastelistă sensibilă, experimentată, reușind să îmbine armonic lirismul naturii înconjurătoare cu propria-i viață lăuntrică.

Din expoziție se detașează tablourile „Munții Făgăraș la Sîmbăta de Sus", „Drum spre Arbore", „Jurilovca", „Grădina Botanică din București", „Case românești din Făgăraș".

Prezenta expoziție constituie un succes pentru arta profesoarei Elena Filipescu și pentru cenaclul „Ion Andreescu". Ea ne îndreptățește să așteptăm cu viu interes noile sale lucrări.

Prof. MARIUS POPESCU
București

EXAMENE
în vederea definitivării și obținerii gradelor didactice în sesiunile din anul 1974

Institutul central de perfecționare a personalului didactic aduce la cunoștința celor interesați următoarele :

Înscrierile pentru susținerea examenelor în vederea definitivării și obținerii gradelor didactice în anul universitar 1973 — 1974 se fac prin inspectoratele școlare pînă la data de 1 noiembrie 1973.

Candidații care vor să se prezinte la examenul pentru obținerea gradului didactic I, vor depune lucrarea împreună cu dosarul de înscriere.

Sesiunile în care se vor ține examenele, sînt următoarele :

— examenul pentru **definitivarea** în învățămînt, în **sesiunea 25 august — 2 septembrie 1974 ;**

— examenul pentru **obținerea gradului didactic II**, în **sesiunea 9—15 aprilie 1974 ;**

— examenul pentru **susținerea lucrării de gradul I** și proba orală de „Probleme ale construcției socialiste", în **sesiunea 1—4 iulie 1974.**

Recomandări de teledidactică

2. PREGĂTIREA ȘI INFORMAREA CADRELOR DIDACTICE PARTICIPANTE

2. 1. La fel ca și oricare altă acțiune de perfecționare a procesului de învățămînt, integrarea emisiunilor de TV școlară în lecțiile unei discipline, necesită ca profesorii beneficiari să cunoască obiectivele educaționale generale ce urmează a fi realizate de către elevii care studiază domeniul respectiv.

2. 2. Pregătirea și conducerea unei telelecții, în contextul tehnologiei didactice moderne, presupune ca profesorul să dispună de o pregătire pedagogică în acest domeniu și — totodată — să stăpînească principalele procedee și tehnici de învățămînt folosite în teledidactică.

2. 3. În același timp, s-a demonstrat că este util să se cunoască modul de funcționalitate al telereceptoarelor folosite, asigurîndu-se în acest fel, o recepționare de bună calitate a emisiunilor.

3. ELABORAREA PROIECTULUI DE DESFĂȘURARE A TELELECȚIEI

3. 1. Proiectul pedagogic de desfășurare al unei telelecții este întotdeauna un material în care intervine rolul creator al profesorului, chemat să adapteze o serie de îndrumări orientative cu caracter general, atît la particularitățile colectivului de elevi pe care îl conduce, cît și la condițiile organizatorice locale.

3. 2. La proiectarea unei telelecții este indicat să se țină seama de faptul, că ea face parte din întregul sistem de lecții al disciplinei respective și — în consecință — reprezintă o lecție în care mesajul audio-vizual necesar este transmis prin intermediul unei emisiuni de TVS și este integrat în procesul de învățămînt.

3. 3. Prezența în lecție a emisiunii de TVS, al cărei conținut a fost selecționat pe baza unor criterii științifice validate, are scopul să contribuie în mod esențial la realizarea obiectivelor educaționale ale temei respective și prin aceasta, la obținerea eficienței pedagogice scontate cu toți elevii participanți.

3. 4. Pentru a-și elabora proiectul propriu de tehnologie didactică al unei telelecții, profesorul are la dispoziție materiale informative ce se publică în revistele „Radio-telescoală" și „Tribuna școlii" și în care găsesc:

— conținutul fiecărei emisiuni de TVS integrată;

— proiectul orientativ de tehnologie didactică prin care specialiștii Institutului de cercetări pedagogice propun integrarea emisiunii în telelecție;

— data exactă a programării și a reluărilor din cursul aceleiași săptămîni.

3. 5. Ca și pentru oricare altă lecție, proiectul de tehnologie didactică al unei telelecții reprezintă planul ei de desfășurare, precizînd activitatea profesorului și activitatea elevilor, în principalele etape, precum și locul în care sînt utilizate diferite mijloace de învățămînt integrate sau echipamente tehnice și modalitățile de valorificare a funcțiilor lor.

3. 6. Întrucît prezența emisiunii în telelecție reprezintă un factor esențial pentru organizarea acesteia, proiectele de tehnologie didactică care au dovedit o bună aplicabilitate, împart timpul telelecției în trei etape și anume (fig. de mai jos) :

— de la începerea telelecției pînă la începerea emisiunii (I_t — I_e);

— timpul de transmitere și recepționare a emisiunii (I_e — T_e);

— de la terminarea emisiunii pînă la terminarea telelecției (T_e — T_t).

3. 7. Ținînd seama că în centrul oricărei acțiuni educative moderne se găsește elevul și activitatea sa, este recomandabil ca în proiectul de tehnologie didactică rolul profesorului să fie concretizat în:

a) conducerea acțiunii de integrare activă și de către toți elevii a mesajului transmis;

b) organizarea unor activități continui și variate a elevilor în întreaga telelecție;

c) stimularea elevilor pentru a selecționa individual și independent informațiile esențiale și pentru a-și dezvolta capacitățile intelectuale, în sensul propus prin obiectivele educaționale.

Dr. AL. GHEORGHIU
șeful Laboratorului mijloace moderne de învățămînt al Institutului de cercetări pedagogice

Etapa	Activitatea desfășurată		Mijloacele de învățămînt folosite.	
	De profesor	De elevi	Mijloace integrate.	Echipamente tehnice
I_t-I_e				
I_e-T_e				
T_e-T_t				

Schema unui proiect de tehnologie didactică pentru o telelecție

---

CONSULTAȚII

Prof. Zamfir Maria, Gornet, jud. Prahova, absolventă a universității, specialitatea lb. română-franceză, cu trei ani vechime în învățămînt, a suplinit, în anul școlar 1972—1973, 15 ore din catedra de limba română rezervată directorului Școlii generale nr. 1 Gornet. Apreciindu-i munca, conducerea școlii i-a promis că va propune funcționarea, în continuare, pe catedra rezervată. Cu toate că a solicitat să suplinească aceeași catedră și în anul școlar 1973—1974, inspectoratul școlar județean a asigurat această suplinire trecînd de la clasele I—IV pe tovarășul institutor Constantin Alexandru (absolvent de liceu pedagogic și institut pedagogic de 3 ani fac. lb. română), titular la această școală. Pe postul tovarășului institutor a fost angajată ca învățătoare suplinitoare tovarășa profesoară.

— Nu-mi pot da seama care sînt interesele învățămîntului care au condus la această măsură. Sub aspectul pregătirii de specialitate, interesul învățămîntului impune ca la clasele I—IV să predea cel care are și pregătire de învățător, iar la clasele V—VIII cel cu studii universitare. Continuitatea în învățămînt e nesocotită complet pentru un provizorat. Analizînd posibilitățile legale de plată în cele două cazuri, tovarășei profesoare nu i se poate acorda decît prin asimilare salariul de învățător, cu toate că are studii universitare. Am putea analiza și alte aspecte, dar considerăm că sînt suficiente pentru a determina Inspectoratul școlar al județului Prahova să reanalizeze cazul ținînd seama numai de interesele învățămîntului și de legislația școlară.

Prof. Necrelescu A. Ion ne întreabă dacă în postul de director și director adjunct pot fi numite și cadre didactice care suplinesc în învățămînt, au rezultate bune în munca instructiv-educativă și dovedesc aptitudini organizatorice.

— Directorii și directorii adjuncți pot fi recrutați numai din rîndul personalului didactic **titular**, care se distinge în activitatea profesională, dovedește aptitudini organizatorice și îndeplinește și alte condiții prevăzute în Statutul personalului didactic (Legea nr. 6/1969 art. 40 și următoarele).

Prof. Savre Constantin, Delinești, jud. Caraș-Severin, ne solicită lămuriri în legătură cu drepturile de salarizare a prof. suplinitor, fără examen de diplomă.

— Inspectoratul școlar județean a procedat corect rectificînd, pe data de 1 septembrie 1972, salarizarea profesorilor suplinitori în curs de calificare anii V—VI, de la categoria „profesor cu institutul pedagogic de 3 ani" la categoria „profesor cu bacalaureat". (Norme pentru stabilirea studiilor echivalente aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766/1970 (III) și Ordinul ministrului nr. 1303/1972 art. 2).

Inv. Rizel Gheorghe, Budești, jud. Vilcea, relatînd situația din școală, ne întreabă la cîte posturi de învățători are dreptul școala, dacă în clasele I—IV sînt 64 elevi.

— La un efectiv total de 61—80 elevi în clasele I—IV se acordă 3 posturi de învățător. (Decretul privind stabilirea normelor unitare de ructură pentru instituțiile de învățămînt nr. 278/1973 art. 4).

IOAN BADIU

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 – 19 iunie 1973

> „Se vor dezvolta şi perfecţiona actualele forme de patronare a şcolilor şi liceelor de către întreprinderi şi, în acest cadru, se va asigura îndrumarea activităţii de instruire practică a elevilor de către specialiştii din întreprinderea respectivă şi cadrele didactice“
>
> (din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România)

Calitatea de întreprindere care patronează şcoala

Interviu cu ing. VASILE BACALU,
directorul Uzinei de vagoane din Drobeta-Turnu Severin,
judeţul Mehedinţi

Red. : În ce constă, în mod concret, sprijinul pe care il acordaţi şcolii patronate de întreprinderea dumneavoastră ?

V. Bacalu : Planul de măsuri privind perfecţionarea învăţămîntului de cultură generală a stabilit sistemul pregătirii tehnico-productive a elevilor într-o concepţie unitară. Întreprinderea noastră a înţeles că patronînd Liceul nr. 3 din Drobeta contribuie la pregătirea elevilor pentru ulterioara activitate productivă. De la început a existat — şi există în continuare — o strînsă colaborare între conducerea întreprinderii, conducerea şcolii şi catedra de instruire tehnico-productivă din cadrul acesteia din urmă. S-a pornit de la amenajarea atelierelor şcolare — atelierele de lăcătuşărie şi de maşini-unelte — în incinta şcolii ; noi am dotat aceste ateliere cu uneltele, instalaţiile şi sculele corespunzătoare scopului pe care ni l-am propus, ţinînd în acelaşi timp seama de toate normele de protecţie a muncii. De asemenea, asigurăm materia primă trebuincioasă îndeplinirii planului de producţie al atelierului (menţionăm că atelierul are un plan de producţie anual prin care, de exemplu, satisface comanda de mobilier pentru unele şcoli din judeţ). O parte din elevii liceului, din clasele mari, îşi desfăşoară activităţile practice în cadrul secţiilor de care dispunem. În acest mod fiecare elev reuşeşte să-şi îndeplinească sarcinile care-i revin prin munca tehnică-productivă în liceu sau în uzină.

Red. : Cum incadraţi sarcinile care revin întreprinderii dumneavoastră prin patronarea şcolii in planul de dezvoltare economică a judeţului ?

V. Bacalu : Elevii care efectuează instruirea tehnico-productivă în uzina noastră pot fi consideraţi parte componentă a forţei noastre de muncă şi, deci, contribuie la realizarea sarcinilor noastre de plan. Începînd cu 1 ianuarie 1974 ne-am propus să transformăm atelierele-şcoală într-o secţie a uzinei, care să execute reperele necesare producţiei noastre ; extindem in acest fel şi capacităţile de producţie ale acestor ateliere. Intenţionăm să creăm condiţii pentru o mai mare diversificare a activităţii tehnico-productive a elevilor, în funcţie de dorinţa acestora, de posibilităţile lor şi de necesităţile uzinei noastre privite în perspectiva economică a judeţului.

Red. : Cum contribuie colectivul întreprinderii dv. la formarea unor deprinderi şi calităţi care facilitează integrarea socială a tineretului şcolar?

V. Bacalu : Colectivul întreprinderii noastre — ingineri, tehnicieni, maiştri, muncitori — urmăreşte, în permanenţă formarea la elevi a unei atitudini comuniste faţă de muncă. Aceştia trebuie să înţeleagă că practica productivă îi pregăteşte pentru viitoarele lor meserii. Colectivul nostru are în vedere formarea acelor calităţi care uşurează angajarea eficientă, totală a absolvenţilor şcolii generale sau liceului într-o activitate social-utilă : să fie buni muncitori, deci bine pregătiţi profesional, să cunoască maşinile şi uneltele din cadrul secţiilor ; să înveţe să respecte programul de muncă din uzină, disciplina socialistă a muncii. Maiştrii-instructori din Liceul nr. 3 sînt absolvenţi ai şcolilor profesionale cu o înaltă calificare. Lor le revine sarcina de a instrui elevii în aşa fel, încît să devină corespunzători locului de muncă pe care îl vor ocupa. În acelaşi scop, un delegat al întreprinderii, inginer, care colaborează şi la conceperea planului de producţie al atelierelor-şcoală se întîlneşte de două-trei ori pe săptămînă cu maiştrii-instructori şi cu elevii practicanţi.

Interviu realizat de VALERIA BACIU

În permanent contact cu realitatea

Interviu cu prof. ELENA GEORGESCU,
inspector şcolar general al judeţului Braşov

Red. : Prin ce se caracterizează rezultatele obţinute prin conlucrarea şcolilor din judeţul dumneavoastră cu întreprinderile care le patronează ?

E. Georgescu : În vederea unei bune pregătiri a activităţii tehnico-productive în acest an, şi în judeţul Braşov au avut loc consfătuirile directorilor coordonatori din mediul rural, directorilor şcolilor generale, liceelor şi şcolilor profesionale, urmate de vizite în atelierele, laboratoarele, expoziţiile cu produse ale elevilor şi la întreprinderile patronatoare în care îşi desfăşoară în mare parte activitatea tehnico-productivă. Pe baza acestui larg schimb de experienţă am trecut la realizarea sarcinilor care ne revin, sub aspect instructiv-educativ, în acest sector de activitate (educaţie politehnică, estetică, etică a elevilor). Totodată, ne-am putut face o imagine exactă asupra stadiului de pregătire profesională şi metodică a maiştrilor-instructori, asupra felului în care se exercită îndrumarea şi controlul acestor activităţi din partea directorilor de şcoli şi reprezentanţilor întreprinderilor patronatoare. Toate acţiunile noastre urmăresc să stimuleze în rîndul cadrelor didactice spiritul de emulaţie creatoare, dinamizator de noi energii, iniţiative, preocupări. Aceasta este, după mine, cel mai mare cîştig de interes social-uman şi metodico-didactic, din care derivă, în mod necesar şi firesc, tot ceea ce ne-am propus să realizăm pe linia educării tineretului nostru şcolar în spiritul muncii.

Renunţînd deci, la forma „clasică“ a şedinţelor, am adoptat stilul de muncă bazat pe contactul direct cu realitatea, pe conclucrarea cu toţi factorii care concură la înfăptuirea sarcinilor pe linie de învăţămînt puse în faţă de conducerea partidului şi statului nostru. Sîntem în măsură să dăm cîteva date edificatoare pentru optica nouă faţă de activităţile tehnico-productive manifestată de cadrele didactice, elevi şi părinţi : peste 70 absolvenţi ai clasei a X-a s-au prezentat în faţa comisiilor de încadrare obţinînd certificat de muncitor calificat ; în vacanţa de primăvară a anului trecut, 55 maiştri-instructori au lucrat efectiv în producţie, iar 10 dintre aceştia sînt înscrişi la examenele de grad ; în vacanţa de vară, peste 25 500 elevi din judeţul nostru au lucrat pe diferite şantiere şcolare (amenajări de săli de clasă, ateliere, baze sportive ş.a.), în agricultură, la înfrumuseţarea comunelor şi oraşelor judeţului nostru sau pe şantierul arheologic de la Rîsnov, şantierul judeţean al tineretului de pe Timiş sau la şantierul Săcele — Vălenii de Munte, iar circa 650 elevi au fost angajaţi în întreprinderi. Am mai putea aminti expoziţiile bogate de sfîrşit de an, deschise în aproape toate şcolile judeţului, numeroasele contracte reînnoite între şcoli şi întreprinderi, suma importantă de 1,3 milioane lei realizată prin valorificarea produselor obţinute în atelierele şcolare, sumă folosită aproape în întregime pentru autodotare.

Interviu realizat de I. AL. BARBU

Ce aşteaptă şcolile de la întreprinderile patronatoare

Interviu cu prof. MIHAI TRUŞCAN,
inspector la Inspectoratul şcolar al judeţului Suceava

Red. : În acţiunile de extindere, dotare şi autodotare ale atelierelor şcolare şi în activitatea tehnico-productivă a elevilor un rol însemnat il au întreprinderile care patronează şcolile din ţara noastră. În ce constă acest sprijin în şcolile din judeţul dumneavoastră ?

M. Truşcan : Aş vrea să menţionez, în primul rînd, faptul că sprijinind activităţile tehnico-productive ale elevilor, întreprinderile îşi pregătesc propriile lor cadre calificate. Astfel, majoritatea unităţilor economice patronatoare din judeţul nostru au acordat un ajutor substanţial în extinderea şi dotarea atelierelor-şcoală şi în organizarea practicii productive a elevilor în secţiile lor, asigurînd utilajele, materia primă şi îndrumarea tehnică necesară pentru realizarea planului de producţie. Se disting în acest sens „Fabrica de tricotaje“ **Zimbrul,** „Uzina de utilaje şi piese de schimb“, „Grupul şcolar pentru industrializarea lemnului“, „Întreprinderea de reţele electrice“ din Suceava, „Combinatul minier“ — Gura Humorului, „Filatura de in şi cînepă“ — Fălticeni, „Fabrica mixtă de industrie locală“ şi „Fabrica de mobilă“ — Cîmpulung, „Fabrica mixtă de industrie locală“ şi „Fabrica de mobilă“ din Rădăuţi. Direcţia comercială, cooperaţia meşteşugărească şi cooperaţia de consum sprijină şcolile in valorificarea produselor realizate de elevi.

Red. : Care sînt — de drept — exigenţele pe care le poate formula şcoala faţă de întreprinderea patronatoare ?

M. Truşcan : Principalele sarcini ce revin întreprinderilor patronatoare se referă la : sprijinirea dotării atelierelor cu uneltele şi instalaţiile necesare ; aprovizionarea acestora cu materia primă afectată activităţilor practice ; repartizarea unor lucrări, din planul de producţie al întreprinderii, elevilor care efectuează practica productivă ; desfacerea producţiei atelierelor-şcoală ; asigurarea condiţiilor pentru desfăşurarea instruirii tehnico-productive a elevilor în secţiile şi atelierele întreprinderii ; atestarea pregătirii absolvenţilor şcolilor generale şi liceelor şi angajarea lor cu prioritate în cadrul unităţilor productive patronatoare. Aceste sarcini se realizează diferenţiat, în funcţie de relaţiile stabilite între şcoli şi întreprinderile care le patronează şi de posibilităţile pe care acestea le au. Putem afirma că în judeţul Suceava nu există şcoli care să nu fie patronate de o întreprindere ; dar sînt cazuri în care şcolile nu beneficiază complet şi permanent de sprijinul tehnic şi material al unităţilor economice. Această situaţie caracterizează mai ales şcolile din mediul rural. Consider că problema patronării şcolilor trebuie tratată unitar de către toate ministerele, centralele şi unităţile economice care patronează şcoli generale şi licee.

Red. : Care sînt implicaţiile educative ale relaţiei şcoală-întreprindere?

M. Truşcan : În cadrul relaţiilor care se stabilesc între şcoală şi întreprindere un rol important revine comitetului de părinţi : colaborarea strînsă între şcoală, întreprindere şi familie determină înţelegerea de către elevi a muncii ca mijloc şi scop al existenţei. În multe cazuri membrii comitetului de părinţi ai şcolii lucrează în întreprinderile care patronează unitatea şcolară respectivă, astfel că problemele legate de activitatea tehnico-productivă pot fi rezolvate operativ prin antrenarea părinţilor. În acelaşi timp, instruirea tehnico-productivă a elevilor în condiţii optime, create deopotrivă de şcoală şi de întreprinderea patronatoare, contribuie la formarea lor intelectuală prin întregirea cunoştinţelor de cultură generală cu cele tehnico-ştiinţifice corespunzătoare producţiei şi vieţii economice moderne ; elevilor li se creează un mediu adecvat pentru observarea sau cunoaşterea activităţilor specifice unor meserii pentru care eventual vor opta. Toate acestea consolidează respectul faţă de oamenii muncii, faţă de proprietatea socialistă, conduce la o unitate de acţiuni în întregul proces instructiv-educativ.

Apreciez că efectele educative ale relaţiei şcoală-întreprindere — cel puţin în judeţul nostru — sînt dintre cele mai remarcabile ; pe lîngă rezultatele obţinute pe linia pregătirii elevilor pentru diverse meserii, instruirea tehnico-productivă contribuie la cultivarea unei motivaţii durabile pentru activităţile social-utile, în strînsă corelaţie cu nivelul de pregătire şi cu aptitudinile elevilor, prin transformarea acestora din consumatori de bunuri materiale în parţial-producători de astfel de bunuri.

Interviu realizat de IOANA ALEXANDRU

Cum pregătim copilul de cinci ani pentru școală?

Masă rotundă organizată de revista „Tribuna şcolii" şi Inspectoratul școlar al județului Vîlcea

Coordonator : Doina Sterescu, redactor

Colaborator științific : Florica Andreescu, lector la Institutul central de perfecționare a personalului didactic, București.

Participanții la discuții : Ioana Spiru, directoarea Grădiniței cuplate cu creșă din zona Sud-Rîmnicu Vîlcea, **Gheorghița Bratu,** directoarea Grădiniței cu orar normal nr. 1 Rîmnicu-Vîlcea, **Irina Cojocaru,** educatoare la aceeași grădiniță, **Maria Georgescu,** directoarea Grădiniței nr. 3 cu orar normal Rîmnicu-Vîlcea, **Victoria Lupu,** directoarea Grădiniței cu program prelungit I. C. H. Rîmnicu-Vîlcea, **Veronica Păunescu,** directoarea Grădiniței din comuna Fîrtățești, **Gheorghe Georgescu,** profesor, Liceul pedagogic Rîmnicu-Vîlcea, **Valentina Vlad,** inspector școlar și **prof. Elena Cojan,** secretara Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

În condițiile primei etape spre extindere a învățămîntului preșcolar, ale unui aflux sporit de copii de cinci ani în grădinițe, credem că este de un permanent interes semnalarea aspectelor noi ce se ivesc în pregătirea pentru școală a preșcolarilor grupei mari. Adresînd întrebările noastre unui grup de educatoare din județul Vîlcea, ne adresăm, de fapt, educatoarelor din întreaga țară. **Cum îi pregătim, în egală măsură, pentru școală, pe copiii care au mai fost și pe cei care nu au mai fost în grădinițe, cum se face această pregătire în grupa combinată, inerentă în mediul rural, cum se poate dezvolta motivația preșcolarului pentru munca de școlar, ce forme de atragere și colaborare se creează în dialogul între grădiniță și familie, între grădiniță și școală ?**

Valentina Vlad : Noi știm că mai există și copii care nu pot frecventa grădinița nici pe durata unui an de zile, din cauza lipsei spațiului sau de cadre didactice. Acești copii constituie o sursă a neomogenității claselor I în care ajung. Inițiativele noastre metodice au fost în direcția creării unor programe speciale pentru grupa combinată, în două variante, multiplicabile la xerox și redistribuite de noi anul acesta la 15 septembrie. Avem o armată de educatoare cu foarte multă dăruire în direcția dotării cu material didactic...

Gheorghița Bratu : Cuprinderea în număr mult mai mare a copiilor de 5 ani le creează posibilități sporite de adaptare la regimul de școală. Din convorbirile pe care le avem cu învățătoarele, din vizitele la școală, am înțeles că formarea deprinderilor de igienă, comportare, a dragostei de muncă, se corelează cu cealaltă sarcină importantă la ciclul următor, lichidarea repetenției. Toate activitățile din grădiniță contribuie la pregătirea pentru școală. Am constatat că munca individuală și în grupe mici de copii, antrenarea copiilor în jocurile alese, cu ceilalți, contribuie la adaptarea lor. Le dăm diferite sarcini în colectiv, sînt urmăriți în mod special în activitățile libere de desen, modelaj, care le formează deprinderea scrisului, le acordăm libertatea și curajul exprimării. Totuși, pentru o mai bună pregătire pentru școală și în general pentru atingerea obiectivelor programei aș atrage atenția asupra necesității menținerii numărului de copii al grupei ca un criteriu în normarea muncii educatoarei ; apoi am dori să se reia pentru noi problema metodicilor, care sînt elaborate tot după programa veche.

Maria Georgescu : Deoarece efectivul unei grupe crește pînă la dublu în condițiile generalizării, cu 15—25 nou veniți grupele ajung să aibă 40 de copii de cinci ani. Noi i-am împărțit în așa fel încît să lucrăm în ritmul normal, după programă, cu o grupă din anii anteriori, după un alt ritm cu o grupă nou creată și căutînd să eliminăm decalajul între „avansați" și „începători" în grupa neomogenă, „mixtă". Avem astfel trei cîmpuri de experiență și observare a nivelului copiilor.

Ioana Spiru : Toți părinții motivează intrarea copilului lor în grădinițe cu argumentul : vrem să-l pregătim pentru școală. Cînd încep însă obligațiile, unii nu-și mai înțeleg rolul. Sînt și părinți care nu-și dau copiii la cămin, ci numai la grădinițe, din mentalitatea că la cămine nu ar fi suficient de instruiți, că accentul se pune aici pe îngrijire.

Elena Cojan : Transformarea grădinițelor din instituții autonome și de ocrotire socială în instituții de instruire va fi înțeleasă și de oamenii din afară dacă se vor organiza lectorate, întîlniri, dezbateri, dacă vor fi mai multe persoane atrase în această muncă a educatoarelor de pregătire pedagogică și de legătură permanentă cu familia.

Maria Georgescu : Pentru atragerea familiei, am organizat asistențe ale părinților celor nou veniți la grupa neomogenă.

Ioana Spiru : Părinții au fost în măsură să-și dea seama de rolul nostru și s-au arătat interesați să ne continue activitatea acasă.

Gheorghița Bratu : Obligația educatoarei în întîlnirile cu părinții este aceea de a-i familiariza cu munca ei, cu regimul de grădiniță.

Victoria Lupu : Am dat o mare importanță acestei legături : educatoare-familie. Am făcut adunări generale în care am prezentat referate despre importanța activităților zilnice, educația estetică, morală, intelectuală. Pe parcurs, la fiecare ședință, am avut un scurt program artistic, am expus lucrările cele mai bune ale copiilor. Părinții au observat că deprinderile de muncă, igienice și intelectuale diferă. Le-am explicat că ne lipsește materialul didactic și de atunci părinții, în frunte cu comitetul, ne-au ajutat. Are o mare importanță plasarea grădiniței lîngă o întreprindere. Dar cum să rezolvăm fluctuația copiilor în cămin (unii pleacă, alții vin chiar la mijlocul anului), provocată de fluctuația de cadre ale întreprinderii ?

Valentina Vlad : Astfel, nici obligația înscrierii pînă la 15 septembrie nu poate fi respectată.

Gheorghița Bratu : Pentru lămurirea și atragerea părinților, ar fi bine dacă s-ar prezenta din cînd în cînd la televiziune o activitate obligatorie sau jocuri de către educatoare cu experiență sau cercetătoare. Să avem și noi teleșcoala noastră, să existe emisiuni pentru preșcolari, la ore potrivite.

Valentina Vlad : Cheia succesului, în propaganda pedagogică, noi considerăm că este apelul diferențiat și neîntrerupt al părintelui către educatoare, în interesul dezvoltării copilului.

Victoria Lupu : Prin comisiile de femei pe întreprindere noi am realizat, după Plenară, o adunare cu biroul de femei al întreprinderii, la care am prezentat un material despre sarcinile Plenarei și le-am rugat ca, repartizate pe instituții, să prezinte lucrările noastre și celorlalte instituții.

Elena Cojan : Potrivit hotărîrilor Plenarei, în orice unitate cu 30 de femei salariate se creează un birou. În sarcinile și planurile lor de măsuri pot să figureze și obiective pentru dezvoltarea învățămîntului preșcolar. Biroul femeilor poate să creeze mijloace extrabugetare de dotare și să devină forul organizat de colaborare cu educatoarele. Unitatea preșcolară are tot interesul să capaciteze acest organism.

Veronica Păunescu : Eu, care lucrez la o unitate în mediul rural, am avut rezultate bune în legătura cu școala. E bine ca grădinița să fie în jurul sau în incinta școlii. Legătura mea cu cadrele didactice și, în primul rînd, cu învățătorul de la clasa I a asigurat frecvența copiilor în grădiniță, învățătorul a asistat la activități, la ședințele cu părinții ; constatînd nivelul diferit de aptitudini pentru școală, a chemat mamele copiilor să vadă aceste diferențe. Copiii au venit „mai cu suflet" la grădiniță. Ca membră în Consiliul popular al comunei și în biroul de femei, am avut posibilitatea să asigur o bază materială mai mare grădiniței.

Irina Cojocaru : E nevoie, după părerea mea, de cel puțin doi ani pentru o bună pregătire pentru școală a copilului, nu din prima zi se realizează aceasta. Elevele liceului pedagogic trebuie să fie edificate asupra condițiilor reale de la sat, să nu dezarmeze și să se înconjoare de oameni care să le sprijine. Pregătirea copiilor pentru școală eu o văd posibilă numai în cadrul grupelor de 25—30 de copii. Cu grupele numeroase pe care le avem, activitățile se prelungesc pînă la 30—45 minute. Nu-i supraîncărcăm pe copii ? La sfîrșitul activității, constatăm că am vorbit doar cu jumătate plus unul dintre copiii grupei. Nu e eficient, nu se realizează dezvoltarea vorbirii, antrenarea activă a tuturor. Eu mi-am propus să sporesc numărul vizitelor în școală cu copiii, pentru a le dezvolta motivația, să fac să ajungă caietul de observație sau fișa psiho-pedagogică la învățători, să aibă fiecare copil acasă caiete pentru colorat și desenat, ca să continue activitățile.

Ioana Spiru : În fond, urmărim aceleași obiective, dar avem sarcini sporite la o asemenea grupă neomogenă. La toate activitățile de dezvoltare a vorbirii contează calitatea materialului didactic. Pentru povestirile create de copii sau pentru cele începute de educatoare și terminate de copii, programa indică doar un titlu. Avem nevoie să ni se sugereze și cîteva subiecte, motivări, nu le putem găsi la nesfîrșit. S-ar putea înregistra la magnetofon dramatizări de povești care să poată fi terminate de copii, le-ar plăcea mai mult. Ar fi bine ca și jocurile logice să fie introduse în programa activităților obligatorii : sînt eficiente și nu ridică probleme în procurarea materialului.

Maria Georgescu : La grupele mari de nou veniți, așa cum se prevede în programă, ne-am propus să începem cu activități de la grupa mijlocie (de la ușor spre greu), ca să le formăm deprinderile de bază. Și totuși și acestea se fac cu destul efort.

Ioana Spiru : Se ridică și problema mediului din care vin. Unii copii vin din familii în care părinții se ocupă mai mult de ei, alții din familii care i-au lăsat liberi. Integrarea în colectiv e mai grea cu aceștia. Cei supravegheați îi ajung din urmă foarte repede pe cei care au fost de la început în grădiniță.

Red. Iată că am ajuns la reafirmarea ideii că tratarea diferențiată a copiilor e o condiție esențială a reușitei tuturor activităților pregătitoare pentru școală. În funcție de buna cunoaștere a copiilor de către educatoare, se pot da sarcini de dificultăți diferite copiilor, în așa fel încît toți să fie preocupați de ceva, nimeni să nu stea și fiecare să lucreze în ritmul său propriu, la capacitatea sa individuală. Considerați că se poate ține o evidență a dezvoltării copiilor ?

Ioana Spiru : În caietul de observații și fișa individuală notăm progresele tuturor. La grădinița cu program prelungit, în activitățile de după-amiază mai putem recupera elemente din program, dar recuperarea aceasta e cu două tăișuri, fiindcă copilul este obosit. Soluția e să grăbim adaptarea celor nou veniți, să-i facem să participe cu plăcere, tot timpul (pentru că reacția de adaptare nu vine imediat, ci puțin mai tîrziu). E nevoie de mult material didactic ca să-i atragem, jucării mecanizate, pe care în familie nu le au, să le dăm mereu altceva. Materialul didactic garantează reușita. Mai putem varia și activitățile, făcute cu același material, ca să nu se plictisească.

Gheorghe Georgescu : Pentru că a fost vorba de tratare individuală, îmi aduc aminte că în momentul cînd am intrat în marele necunoscut asurzitor al școlii, în clasa I, prima tentație a fost să fug. Învățătorul a fost un bun pedagog și mi-a ușurat adaptarea. Dar acum discrepanțele sînt mult mai mari. Unii copii stau pur și simplu sub bănci. Aș propune experimentarea claselor omogene, în care elevii să se simtă egali, nu inhibați, pînă în clasa a IV-a. Pentru a atrage familia, să se organizeze **lunar** lectoratele cu părinții, să existe preocuparea de a elabora jucării în funcție de particularitățile de vîrstă, iar părinții să aibă un îndrumar în alegerea acestor jocuri. Ziarele județene să publice periodic un **Cuvînt al pedagogului**, inițierea psiho-pedagogică a educatoarelor să se facă în cabinete și laboratoare de orientare profesională, acolo să se experimenteze teste, să apară și un **manual** al părinților, necesar în condițiile societății actuale, numai pentru perioada preșcolară...

Red : In finalul discuției, o rog pe tovarăşa Florica Andreescu să-și spună cuvîntul în legătură cu tema abordată.

Florica Andreescu : În grădinița de copii — instituție cu **pregnant caracter educativ** — pregătirea copiilor pentru școală se realizează sub forma **dezvoltării** însușirilor și capacităților psihofizice, a trăsăturilor morale și sentimentelor estetice.

În condițiile generalizării cuprinderii copiilor de 5—6 ani în grădiniță, menținîndu-se caracterul acesteia, se pot aduce unele **îmbunătățiri** procesului de pregătire al copiilor înainte de intrarea în școală. Direcțiile în care ar urma să se perfecționeze programa existentă și, implicit, pregătirea copiilor pentru **clasa I** sînt următoarele : **sporirea** rezistenței fizice **generale** a organismului **copiilor și în** special rezistența la oboseală, la efort, prin practicarea de jocuri sportive și cu caracter de întrecere în aer liber : **dezvoltarea auzului fonematic** și asigurarea **pronunției corecte** a tuturor sunetelor limbii materne în vederea efectuării cu ușurință a exercițiilor de analiză din etapa preabecedară și a scrierii și citirii corecte a primelor litere, cuvinte, silabe (această sarcină deosebit de importantă se poate realiza cu succes, practicînd intens activitatea cu **grupe mici** de copii și **individual ;** dezvoltarea **cîmpului vizual** și a **precizici mișcării** mîinilor prin intensificarea exersării desenului decorativ pe caiete cu pătrățele (în care să fie incluse semnele pregătitoare pentru scris), a activităților manuale ; dezvoltarea **spiritului de observație,** a proceselor si însușirilor **gîndirii** prin întreaga activitate desfășurată în grădiniță ; formarea **deprinderilor** de muncă **intelectuală** și de activitatea **practică :** dezvoltarea capacităților intelectuale și în special a **gîndirii matematice** prin practicarea jocurilor de logică matematică și a exercițiilor pe caiete speciale (în care copiii rezolvă, pe bază de imagini și semne, exerciții cu mulțimi de obiecte) ; educarea independenței, a spiritului creator, a interesului pentru cunoaștere.

Pregătirea tuturor copiilor în acest mod va asigura **șanse egale** de progres fiecărui copil, la intrarea în clasa I.

De asemenea, se impune o mai bună și reală cunoaștere de către educatoare a activității învățătorului și invers, pentru a permite acestuia să continue în clasa I o serie de aspecte pozitive din munca grădiniței, prin care ar spori și mai mult eficiența activității instructiv-educative (de exemplu : jocuri didactice, activități la alegere, alternarea diferitelor activități în cadrul unei ore de curs, folosirea unor elemente de joc ca stimulent al activității ș.a.).

Prin **forme** și **procedee specifice** grădiniței, pregătim cu adevărat copiii pentru școală **fără să preluăm** din conținutul și sarcinile clasei I, asigurînd astfel continuitatea firească între aceste două verigi ale învățămîntului nostru.

LECTURA ȘI COMPUNEREA

Lărgirea posibilităților de verbalizare (deci și dezvoltarea proceselor de gîndire) poate porni de la conținutul bucăților de lectură, fie că sînt cu conținut practic-științific, fie că au conținut literar (adică cele de autori). În fiecare bucată de citire se găsește un număr mai mare sau mai mic de cuvinte, expresii, locuțiuni necunoscute elevilor. Pentru că munca aceasta de îmbogățire și precizare a vocabularului elevilor să aibă un caracter cu adevărat formativ, e necesar, ca pe baza unei cunoașteri amănunțite a manualului școlar, precum și a necesităților de verbalizare impuse de celelalte discipline, învățătorul să-și fixeze de la începutul anului cuvintele pe care urmează să le introducă în vocabularul activ al elevilor. Desigur, pentru înțelegerea textelor, învățătorul e obligat să explice un număr de cuvinte care constituie zestrea pasivă a vocabularului elevului, urmînd ca, treptat, să fie transferate în fondul activ al vocabularului elevilor. Îmbogățirea lexicului nu constituie un scop în sine. Cuvîntul are valoare comunicativă și cognitivă numai în structuri gramaticale mai simple sau mai complexe. Pornind de la această aserțiune, activitatea de îmbogățire a vocabularului elevilor trebuie desfășurată printr-o formă creatoare de activitate, în care aceștia, pe baza experienței lor directe sau indirecte, să fie puși în situația de a folosi cuvîntul în contexte diferite, nu numai sub aspectul conținutului de idei, ci și sub aspectul funcțiunii gramaticale.

Bucățile cu conținut literar se vor folosi în special pentru conturarea premiselor educației estetice literare. După cum se știe, fără a se sustrage esteticii generale, estetica literară își are legile ei. Fără cunoașterea acestora opera literară poate să își exercite forța ei educativă generală, dar nici într-un caz nu poate genera acea emoție estetică de natură superioară în care satisfacția în fața frumosului să fie rezultatul îmbinării stărilor afective cu cunoașterea intelectuală. Bucățile cu conținut literar introduse în manualele claselor II—IV au fost selectate în general pentru a răspunde unor necesități de natură educativă pe plan moral-social, în special în vederea dezvoltării educației patriotice cu toate componentele sale (sentimente, convingeri, atitudini etc.)

În studierea acestor bucăți cu conținut literar, în practica școlară se folosesc niște stereotipii didactice — care — în afară de unele inversiuni cu caracter metodic — nu diferă de forma de prelucrare a celorlalte bucăți de citire. Se omite faptul că ele sînt bucăți de autori, că valoarea lor pe plan artistic poate fi fructificată în vederea alcătuirii unui fond experimental, care să fie utilizat apoi în generalizările legate de cunoștințele de teorie literară, în clasele mai mari.

Una din activitățile legate de studierea operelor literare este împărțirea pe fragmente și cu ajutorul ei se conduce procesul de analiză mentală și, în același timp, se facilitează procesul de verbalizare și de integrare a esențialului într-o unitate prin eliminarea amănuntului nesemnificativ. Criteriul după care se face această fragmentare (de altfel metodicile existente folosesc această „formulă“) este cel **logic.** Deși în prima fază se recomandă fragmentarea de către învățător, ca după modelul acestuia elevul să ajungă singur la deprinderea de a împărți bucata în fragmente, se pune în mod firesc întrebarea dacă pînă la nivelul elevului de clasa a IV, acesta are formată o gîndire logică. Desigur că nu ! Se recurge deci la o fragmentare arbitrară, fără obiect, făcută după criterii formale (strofă, aliniat ; se întîmplă adeseori ca învățătorul să nu recurgă la aceste criterii formale și totuși criteriul logic să fie nerespectat).

Se știe, și faptul acesta nu-l contestă nimeni, că arta — datorită recreării realității cu ajutorul imaginii artistice — este mai concretă decît știința. Recomandăm, deci, ca o formulă mult mai accesibilă elevilor din clasele II—IV, fragmentarea pe baza criteriilor estetice literare : prima idee să fixeze locul, timpul și personajele principale care vor acționa în continuare, cea de a doua să fixeze intriga, adică mobilul care declanșează desfășurarea ulterioară a întregii acțiuni ; următoarele idei vor preciza felul în care evoluează conflictul pînă la punctul său culminant, care va fi fixat de asemenea într-o idee, iar deznodămîntul, sfîrșitul întregii acțiuni, va constitui o idee aparte. În felul acesta, urmărind subiectul operelor epice, dăm posibilitatea de însușire a conținutului și elevilor cu capacități intelectuale mai reduse, prin stîrnirea curiozității, prin menținerea interesului, pentru a afla cum se rezolvă conflictul.

Fragmentarea în această formă poate fi susținută — credem — cu foarte bune rezultate, de dramatizări, în care fiecare moment al subiectului să se constituie sub forma unui „act“ specific operelor dramatice. Repartizarea rolurilor se va face în funcție de particularitățile individuale ale elevilor, dublînd sau chiar triplînd fiecare rol, în așa fel, încît elevul mai slab la învățătură sau cu un temperament mai lent să aibă modelul unui coleg de al său pe care să-l imite la început, treptat-treptat posibilitățile interioare formate înlocuind procesul de imitație.

Pentru elevii rămași în urmă la învățătură, cu insuccese școlare deci, se cere desfășurarea unor activități individuale, antrenînd eventual în această activitate organizația de pionieri, în sensul suplimentării textelor din manuale sau înlocuirii acestora cu altele în care momentele subiectului să fie bine conturate. Dezvoltarea interesului pentru lectură, a dragostei pentru literatură este inadmisibil să nu fie inițiată la aceste clase. Nu ne gîndim exclusiv la enorma valoare educativă, atît sub aspect moral-social, cît și sub aspect estetic al literaturii. Dacă admitem că lectura este una din formele cele mai eficiente în dezvoltarea posibilităților de verbalizare și că verbalizarea este forma de manifestare a gîndirii, rolul formării deprinderii de a citi, de a „face“ lectură reiese și mai clar în evidență.

Din păcate, manualele actuale care conțin un număr mult prea mare de fragmente de opere literare, nu oferă prea multe posibilități de aplicare a acestui procedeu recomandat de noi. Prea des, autorii manualelor au urmărit în special introducerea unor fragmente cu valoarea educativă (moral-social), chiar dacă din punct de vedere structural fragmentul nu răspunde necesităților estetice. În asemenea situații, create de fragmente fără o unitate artistică și chiar logică uneori, nu se produce „catarzisul“ care stă la baza emoției estetice, nici nu se acoperă interesul care în mod firesc se naște în cititor din dorința de a afla evoluția conflictului, rezolvarea lui ; acesta poate să-i producă satisfacție sau insatisfacție, și în funcție de ele să-l determine la adoptarea unei atitudini față de realitatea prezentată. În practica școlară, învățătorul, prin întrebări, care de cele mai multe ori, prin multitudinea lor, maschează influența directă a operei literare asupra elevilor, conduce pe elev la niște concluzii la care — în mod normal — trebuie să ajungă singur. Elevii ajung la asemenea stereotipii, încît chiar neconvinși prin conținutul operei, dau răspunsul sugerat de întrebările învățătorului.

Prezența fragmentelor în manuale (eliminînd din această categorie pe cele care se constituie prin structura lor în unități de sine stătătoare, ca de exemplu fragmentele din **Amintiri din copilărie de I. Creangă**) sînt dăunătoare și în ceea ce privește constituirea lor în modele pentru compunerile libere ale elevilor. În clasele I și a II-a, elevii rămași în urmă la învățătură — fapt ce se concretizează în cele din urmă în insuccese — se recrutează dintre cei cu o experiență de viață mai redusă decît cea normală pentru această vîrstă, dintre cei care, datorită timidității, nu îndrăznesc să-și verbalizeze gîndurile și sentimentele, sau, în sfîrșit, dintre cei care în mod normal au o evoluție mai înceată. Învățătorul, cunoscînd particularitățile individuale ale elevilor săi, va acționa în primul rînd pentru eliminarea acestor cauze ale insuccesului. Lecțiile de dezvoltarea vorbirii și cunoașterea mediului înconjurător de la clasa I și cele de expunere — compunere de la clasa a II-a—îi oferă nenumărate prilejuri de a lucra în mod individual cu elevii din aceste categorii, pentru a-i ajuta să depășească stările generatoare de rămînere în urmă la învățătură. Nu numai logica expunerii trebuie să constituie sarcina acestor activități, ci și verbalizarea, învățătorul intervenind în respectarea corectitudinii exprimării. După părerea noastră la clasele II-IV compunerile în marea lor majoritate trebuie să fie libere. Forma actuală utilizată mult prea des în practica școlară, de a se închista elevul într-un plan de idei alcătuit, deși aparent din colaborarea învățătorului cu clasa, este departe de a răspunde sarcinilor pe care lecțiile de compunere le au la aceste clase. Învățătorul are sarcina de a-l ajuta pe elev să-și lărgească an de an experiența afectivă și intelectuală (bineînțeles prin cunoașterea realității) și de a trezi în elev dorința de verbalizare a acestei experiențe. Atitudinea aceasta față de lecțiile de compunere este salutară pentru toți elevii, dar pentru cei cu dificultăți în realizarea sarcinilor școlare este absolut obligatorie. După ce acest prim stadiu, premergător compunerilor propriu-zise, este depășit, activitatea în care bucățile de citire cu conținut literar au un rol foarte mare, se poate vorbi despre alcătuirea de compuneri propriu-zise de diverse tipuri.

La ora de lectură.

În alegerea temei compunerilor, practica școlară merge după niște șabloane : la fiecare început de an școlar — la toate clasele — elevii scriu o cumpunere despre felul în care și-au petrecut vacanța ! Universul copilăriei este al copilului, deci este firesc ca el să fie lăsat să spună ceea ce dorește, ceea ce gîndește și simte. Succesul învățătorului în activitatea aceasta se materializează atunci cînd elevii săi simt ca o necesitate verbalizarea stărilor lor.

În efectuarea compunerilor, în mod obligatoriu, se parcurg cele trei etape : invențiunea (adunarea materialului), dispozițiunea (organizarea acestuia) și stilizarea sau elocuțiunea (adică redactarea propriu-zisă a lucrării). Dintre aceste trei etape, cea mai dificilă este a treia. Or, în practica școlară, de obicei, se sare peste prima etapă, cea de adunare a materialului, care se constituie în compunere. La nivelul claselor I—IV, adunarea de material înseamnă experiență de viață și materialul lexical cu ajutorul căruia această experiență să poată fi verbalizată. Concluzia care se desprinde de aici, tocmai pentru evitarea rămînerii în urmă, este de a accentua prima etapă la aceste clase și abia eventual la clasele a II-a și a IV-a să se niveleze raportul dintre cele trei etape. Este posibil acest lucru, numai în momentul în care experiența de viață, materialul lexical este întregit cu exemplele de structurare corectă, logică, pe care opera literară sau chiar cea cu conținut practic-științific le-a oferit în repetate rînduri. Desigur, nu e în intenția noastră să negăm importanța așa-numitelor compuneri cu omisiuni, cu început dat etc., existente în manualele de compunere. Rolul lor este foarte mare în îmbogățirea, precizarea și înfrumusețarea vocabularului elevilor, în structurarea materialului lingvistic în mod corect gramatical și logic, dar pe acestea nu le considerăm compuneri, ci exerciții de întrebuințare a vocabularului și de alcătuire de structuri lingvistice corecte.

Nu le putem considera aceste exerciții drept compuneri, deoarece ele nu contribuie cu nimic nici la dezvoltarea intelectuală (spirit de observație, posibilitatea de a compara, de a face asocieri și disocieri etc.), nici la conturarea, lărgirea și nuanțarea trăirilor afective.

O dirijare mai atentă este necesară la compunerile descriptive ca o urmare firească a caracteristicilor gîndirii școlarului mic. Acesta își reprezintă realitatea în mod global. Procesul de analiză, spiritul de observație sînt mai slab dezvoltate. De aceea, în efectuarea compunerilor descriptive (după obiecte, ilustrații, excursii), momentul observării obiectului care urmează a fi descris trebuie foarte bine condus prin întrebări succesive, adresate mai ales elevilor care au mai slabe posibilități de observare a realității, de analiza acesteia, evidențiind elementele esențiale caracteristice, precum și îmbinarea lor pentru a constitui întregul. Totodată, li se oferă și materialul lingvistic necesar asupra căruia, bineînțeles, se revine chiar prin notarea la tablă, atunci cînd se efectuează compunerea propriu-zisă.

Programele analitice repartizează pentru fiecare clasă numărul de ore săptămînale și anuale pentru probleme legate de formarea dreprinderilor în legătură cu alcătuirea compunerilor. Se enumeră și felurile de compuneri care vor sta în atenția învățătorului în anul respectiv. Nu se indică, însă, cît din numărul total de ore repartizate compunerilor se vor folosi pentru aceste tipuri. Este sarcina învățătorului de a repartiza orele în funcție de importanța pe care ele o au în formarea generală a elevilor și în funcție de nivelul clasei. În această situație, atribuirea unui spațiu larg compunerilor libere este pe deplin posibilă.

Din „Îndrumător metodic pentru înlăturarea insucceselor la învățătură la clasele I—IV“, elaborat sub îndrumarea prof. univ. dr. docent **A. CHIRCEV**, de **AURA BEDELEANU, PETRU DUMITREASA, TIBAD LEVENTE, MARIA NICOARĂ, REMENYI ȘANDOR** și **VASILE STANCA**, de la Filiala Cluj a Institutului central de perfecționare a personalului didactic.

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Învățămîntul de pretutindeni își caută insistent noi forme de primenire și de adaptare la cerințele vieții sociale. Între acestea, selecția și restructurarea conținutului, apropierea învățămîntului de producție, modernizarea metodelor și a formelor de organizare, precum și integrarea orientării școlare și profesionale în procesul de învățămînt se situează printre cele mai importante.

În ansamblul preocupărilor profesionale ale oricărui educator, o.s.p. se înscrie alături de transmiterea conținutului obiectului de specialitate, de formarea capacității mintale și a profilului moral al elevilor printre principalele sale funcții instructiv-educative.

Finalizarea procesului educațional nu poate fi concepută independent de o.s.p. Dimpotrivă cu cît calitatea muncii educative va fi mai ridicată, cu atît și procesul orientării școlare și profesionale va putea fi mai bine realizat.

În cuvîntarea secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, se arată că „profesorul de specialitate... poate urmări zilnic înclinațiile tineretului și aprecia, în funcție de aceasta în ce direcție trebuie orientat", recomandînd, ca urmare, „ridicarea nivelului de cunoștințe al învățătorului și profesorului... creșterea răspunderii lor". Este clar deci, că numai angajarea întregului corp didactic în opera de o.s.p. poate combate și preveni apariția unor fenomene negative cum sînt: evoluția întîmplătoare a opțiunilor școlare și profesionale, aglomerația excesivă a tineretului, mai ales spre unele tipuri de școli, în timp ce altele nu-și pot acoperi numărul de locuri, influența relativ redusă pe care o exercită școala asupra opțiunilor elevilor, numărul mare de tineri calificați, care ocolesc meseria pentru care au fost pregătiți, absența unor criterii mai largi de selecție etc.

„Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România" precizează fără rezerve obligația „participării întregului personal didactic la activitatea de cunoaștere a elevilor și de îndrumare a acestora spre alegerea școlii și a profesiunii viitoare; îmbunătățirii informării elevilor în legătură cu diferitele școli și meserii", subliniind nu numai importanța introducerii acestei probleme în activitatea școlii, ci și necesitatea transformării ei într-o puternică pîrghie a procesului educațional.

Concepînd o.s.p. ca pe un sistem de măsuri, Plenara prevede necesitatea „organizării treptate a laboratoarelor și a cabinetelor de o.s.p.; dezvoltării activității de cercetare științifică în acest domeniu; perfecționării cadrelor didactice pentru extinderea și intensificarea acțiunii de orientare școlară", astfel încît o.s.p. să poată oferi fiecărui elev condiții adecvate pentru autoorientarea și autodeterminarea viitorului său profesional. Precizînd rolul școlii în domeniul o.s.p., Plenara schițează un adevărat program de lucru pentru etapa actuală, pornindu-se de la teza că orice profesor poate și trebuie să contribuie la acțiunea de orientare a elevilor.

O permanență în preocupările cadrelor didactice

Experiența acumulată în acest domeniu la noi în țară și peste hotare, înainte și după al doilea război mondial, arată în mod convingător că utilizarea rațională a energiei umane este o problemă de mare interes social și că școala își poate aduce o contribuție însemnată la rezolvarea ei. Numeroasele forme organizatorice experimentate au demonstrat, fără excepție, că pregătirea tinerilor pentru alegerea școlii și a profesiunii constituie o datorie a școlii ca instituție educativă, orientarea fiind considerată tot mai mult ca o activitate specifică educației.

La noi în țară, experiența dobîndită prin acțiunile întreprinse în ultimii ani (dezbaterea o.s.p. în diverse consfătuiri, utilizarea unor specialiști în școală, uzine și întreprinderi, înființarea unor laboratoare și cabinete de o.s.p., tipărirea unor monografii profesionale, inițierea unor cercetări în acest domeniu etc.) vine să confirme teza că acolo unde o.s.p. este integrată procesului educațional, pregătirea tinerilor pentru muncă și pentru viața socială cunoaște un nivel mai ridicat. Aceasta presupune utilizarea unui sistem amplu de măsuri coordonat și orientat înspre același scop, începînd cu modul de organizare a activităților didactice (lecții, lucrări practitce și de laborator, activități tehnico-productive ș.a.), continuînd cu activitățile extradidactice desfășurate de organizația de pionieri și U.T.C. și sfîrșind cu atragerea familiei, a întreprinderilor economice, mass-mediei în această vastă acțiune de pregătire și repartizare a forței de muncă potrivit cu nevoile prezente și de perspectivă ale societății. Numeroase inițiative venite din partea părinților, a U.T.C., a întreprinderilor sau corpului profesoral atestă faptul că acolo unde o.s.p. a fost înscrisă pe agenda de lucru a școlii și urmărită continuu și sistematic, rezultatele muncii educative și de o.s.p. au fost net superioare celorlalte școli. Acest fapt s-a concretizat într-un mai larg evantai al opțiunilor școlare și profesionale, într-o mai judicioasă motivare a alegerii școlii sau profesiunii, într-o mai stăruitoare preocupare pentru cunoașterea lumii profesiunilor și autoverificarea intereselor și opțiunilor etc. devenite evidente în numeroase și variate împrejurări.

Rezultatele cercetărilor științifice, precum și experiența pozitivă a unor școli demonstrează și ele că școala își poate aduce contribuția în acest domeniu, orientîndu-și munca în următoarele direcții principale:

a) organizarea științifică și mai eficientă a cunoașterii și autocunoașterii elevilor, ca o condiție fundamentală a ridicării calității procesului educațional și de o.s.p.;

b) stimularea, formarea și dezvoltarea intereselor, înclinațiilor și aptitudinilor elevilor în diverse domenii de activitate, în conformitate cu disponibilitățile fiecăruia;

c) asigurarea unui sistem informațional privind lumea profesiunilor și care să permită înțelegerea mecanismului social și a parametrilor de bază care condiționează progresul unui stat;

d) educarea unui sistem motivațional social-moral adecvat nivelului de dezvoltare al elevilor care să stea la baza opțiunilor școlare și profesionale;

e) realizarea condițiilor necesare pentru a se înfăptui unitatea dintre opțiuni, aptitudini și cerințele sociale, în așa fel încît această unitate să susțină înflorirea personalității și promovarea valorilor.

Toate acestea presupun, firește, integrarea lor în ansamblul programului educațional, fără de care munca de o.s.p. desfășurată izolat ar putea deveni formală și ineficientă. Acțiunea de o.s.p. se desfășoară în strînsă legătură cu însușirea conținutului învățămîntului (adică a elementelor specifice fiecărui obiect de învățămînt), cu educarea unei atitudini juste față de muncă în general, cu dezvoltarea personalității morale și formarea conștiinței socialiste a fiecărui membru al societății. Opera de educație nu poate fi concepută în afara o.s.p. și invers. Nici una din sarcinile amintite nu poate fi izolată, ruptă de procesul educațional și considerată ca nespecifică pentru activitatea oriecărui lucrător din învățămînt și nici nu poate fi înfăptuită independent. Dacă o.s.p. este un proces continuu, care se realizează eșalonat, cu mijloace didactice generale și specifice, nici un educator nu poate fi dispensat de cunoașterea și utilizarea acestora în propria sa activitate profesională, ci, dimpotrivă, aplicarea lor întregește și ameliorează calitatea muncii didactice.

Căi de cunoaștere a elevului

O primă direcție în activitatea instructiv-educativă o constituie *organizarea cunoașterii și autocunoașterii elevilor.* Fiecare profesor este cointeresat să pătrundă esența personalității elevilor, asigurînd astfel condițiile pentru valorificarea posibilităților fiecărui tînăr. Scopul final al acestei acțiuni este asigurarea unei orientări juste a elevilor spre domenii de activitate conforme cerințelor economiei socialiste și posibilităților proprii.

Acțiunea de cunoaștere a elevilor trebuie să ia un caracter de masă în rîndul corpului profesoral. Cine poate cunoaște mai bine elevul decît profesorul de specialitate? El vine în legătură cu școlarul în mod organizat, zilnic, avînd posibilitatea să-l studieze sistematic, pentru a-i stabili dominantele, pentru a-l înțelege și a-l ajuta

Căile de cunoaștere sînt variate. Important este ca metodele de cunoaștere să fie încadrate într-un sistem, găsindu-și locul în activitatea educativă. Directorii de școli trebuie să privească și ei cu cea mai mare răspundere cunoașterea elevilor, considerînd-o ca o componentă de prim rang a orientării școlare și profesionale. Acolo unde funcționează cabinete de orientare școlară și profesională, să fie sprijinite, pentru a putea veni din plin în ajutorul cadrelor didactice.

Profesorul de specialitate, indiferent dacă este sau nu diriginte, nu poate desfășura o acțiune educativă eficientă, dacă nu este preocupat în permanență de cunoașterea individualității fiecărui elev, plecind de la premisa că nu există doi indivizi la fel în totalitatea trăsăturilor lor psihice și fizice. În cunoașterea elevilor este necesară folosirea celor mai diverse căi. Una din acestea, la îndemîna fiecărui profesor, este *observația*. Observația directă se realizează pe baza formelor de lucru cu elevii. La lecțiile de specialitate și la orele de dirigenție, urmărind modul de manifestare a elevului, pus în situații diferite, orice profesor își poate da seama de volumul cunoștințelor sale, de interesul dovedit, de eventualele înclinații și aptitudini, de calitatea motivațiilor învățării, de gradul de dezvoltare a proceselor sale psihice, de trăsăturile lui de caracter, de nivelul deprinderilor, de aspirațiile profesionale etc. La fel, ***activitatea în cercurile de specialitate*** este un alt mijloc de realizare directă a observării elevilor Aici ei își pot etala cunoștințele dobîndite în clasă și în afara ei, manifestîndu-și preocupările deosebite pe care le au, exersîndu-și înclinațiile și cultivîndu-și aptitudinile. Aceasta presupune o grijă deosebită pentru încadrarea elevilor în cercuri.

În practică mai întîlnim situații în care un elev face parte din trei-patru cercuri, în timp ce sînt elevi care nu fac parte din nici un cerc. Antrenarea lor în activități interesante și formative ale cercului lărgește registrul observațiilor.

Timpul liber al elevilor constituie și el un larg prilej de manifestare a individualității lor. Este însă necesară o organizare a timpului lor, așa încît elevii să poată beneficia din plin de el în favoarea dezvoltării propriei personalități.

Pentru a observa elevul în timpul liber este necesar să ne aflăm cît mai mult în preajma lui, să-l vedem cum se manifestă în anturajul colegilor și mai ales cînd se crede necontrolat. Aceasta presupune crearea unor ocazii de a ne afla mereu în mijlocul lor, în pauze, la spectacole, în excursii, în vizite la domiciliu, în activități de interes obștesc ș.a.

Convorbirile organizate cu elevii constituie și ele un bun prilej de pătrundere în intimitatea școlarului. Școala modernă caută să șteargă distanța dintre bancă și catedră, în sensul ca profesorul să devină un sfătuitor și un îndrumător permanent al elevului, iar acesta din urmă să vadă în profesor un adevărat părinte. Încrederea este o condiție esențială în realizarea unui climat educativ favorabil. Astfel de convorbiri individuale măresc șansele realizării unui schimb de păreri sincere, care să îmbogățească informațiile profesorului asupra elevului și să permită o influență educativă corespunzătoare. În cazul elevilor cu înclinații deosebite la obiectul de studiu respectiv și cu interes dovedit în acel domeniu, convorbirile pot deschide noi căi de valorificare a posibilităților și de îmbogățire a cunoștințelor. Astfel de convorbiri sînt de o largă utilitate și cu elevii care prezintă dificultăți în pregătire la obiectul de studiu respectiv. Se pot analiza împreună cauzele și se pot stabili de comun acord măsurile de luat pentru ca lucrurile să se îndrepte. În felul acesta se va putea preveni și repetenția în multe cazuri.

Observarea *indirectă* se realizează prin adunarea de date asupra personalității elevilor prin intermediul altor factori educativi, ori prin aplicarea unor metode și procedee care să favorizeze îmbogățirea informațiilor și să înlesnească procesul educării lor în spiritul autocunoașterii, autorealizării, autodepășirii și autoorientării.

Autocunoașterea, premisă a orientării

Prin aplicarea metodelor științifice de cunoaștere a personalității elevilor, educatorii trebuie să ofere adolescenților și tinerilor posibilitatea de a se autocunoaște, de a găsi calea pe care își înlătură lipsurile, slăbiciunile, modalitățile prin care să-și dezvolte continuu calitățile, precum și direcția în care pot să se autorealizeze și să se autodepășească.

Puțin studiată, și mai puțin valorificată, autocunoașterea elevilor și autoeducația, dealtfel, trebuie să devină nu numai o preocupare a fiecărui educator, ci și un mijloc de influențare pozitivă a atitudinii și conduitei lor. Ajutați să-și cunoască însușirile pozitive și negative, să și le compare cu cele ale colegilor, să și le confrunte cu cerințele practicii, să și le dezvolte sau, respectiv, lichideze, cu alte cuvinte să-și formeze o imagine cît mai completă și mai obiectivă despre ei înșiși, elevii își determină mai sigur drumul în viitor.

Participînd la dezbateri, la analiza unor situații, antrenați în efectuarea unor activități, solicitați să-și exprime părerea despre unii colegi și să-și facă o autocaracterizare, scrisă sau orală, stimulați să se autodepășească etc. elevii, mai ales cei din clasele ultime, ajung să-și modeleze personalitatea și să se autoorienteze conștient și independent.

În acțiunea de cunoaștere și de educare a elevilor în direcția autocunoașterii, profesorul are posibilitatea de a utiliza, *chestionarul* sub diverse forme. Aplicarea unor chestionare de interese, sociologice, biografice, de aptitudini, de personalitate etc., ajută la completarea informațiilor. Se impune însă o cunoaștere amănunțită a tehnicii folosirii lor și o alegere rațională a acestora, pe baza literaturii de specialitate psiho-pedagogică, astfel încît să nu se comită greșeli nici în aplicarea și nici în interpretarea rezultatelor. Se întîlnesc cazuri în care se abuzează de utilizarea chestionarelor, ceea ce duce la pierderea interesului pentru darea unor răspunsuri plauzibile, în ton cu caracteristicile personalității. În aceste cazuri, chestionarele din surse de informație devin forme de dezinformație, de inducere în eroare. Folosirea lor corectă are însă importanța ei recunoscută.

Mînuirea instrumentelor de măsură şi control. Foto *prof.* *IOAN GHEŢIU — Iaşi.*

factorii psihologici reali (aptitudini, atitudini, interese etc.) care formează suportul lor. Interpretarea justă se face însă numai prin confruntări şi raportări multiple ale rezultatelor. Ponderea cea mai mare în interpretare trebuie să o aibă confruntarea rezultatelor obţinute la teste cu datele înregistrate în cadrul procesului instructiv-educativ de profesorii de specialitate şi mai cu seamă de diriginţi.

Pentru realizarea unei astfel de colaborări fructucase este însă necesar ca personalul din laboratoarele şi cabinetele de orientare şcolară şi profesională să fie în strîns contact cu problemele concrete ce se ivesc în şcoală, cu realitatea activităţii şcolare, iar învăţătorii şi profesorii să-şi ridice continuu nivelul de pregătire nu numai în domeniul specialităţii lor, dar şi în domeniul psihopedagogiei moderne, însuşindu-şi rezultatele pe care psihologia şi pedagogia contemporană le-au realizat.

Profesorul, în acţiunea de cunoaştere a elevilor, este favorizat şi de posibilitatea *studierii produselor activităţii* acestora, sub cele mai diverse forme de realizare. De la formele cele mai simple, exprimate prin conţinutul rezolvării temelor de acasă şi pînă la realizările cele mai preţioase toate oferă material informaţional legat atît de posibilităţile elevului, cît şi de trăsăturile caracteriale ale individualităţii sale.

Aceasta presupune o *studiere permanentă a randamentului şcolar*, pentru a contribui la o continuă îmbunătăţire a realizării sarcinilor formative în munca cu copiii, adolescenţii sau tinerii. Randamentul şcolar arată profesorului în ce măsură strădaniile sale au fost încununate de succes, care este progresul realizat de anumiţi elevi, la care obiect de studiu au făcut progrese evidente unii din ei iar eventualele regrese să ducă neîntîrziat la analiza cauzelor şi la luarea măsurilor pentru autorealizarea fiecăruia.

Prin urmare, posibilităţile de cunoaştere a elevilor de către profesor sînt multiple, rămînind doar ca fiecare să-şi dea maximum de interes pentru desprinderea la timp a dominantelor individuale, în vederea iniţierii de acţiuni educative, cu largul concurs al tuturor factorilor interesaţi.

Examinări psihologice

Una dintre metodele cunoscute prin care se obţin informaţii utile despre diferitele trăsături psihologice ale personalităţii elevilor, este *metoda testelor* sau a probelor diagnostice. Prin utilizarea acestui instrument se investighează diferitele categorii de aptitudini (generale, speciale senzorio-motrice, intelectuale etc.), trăsăturile temperamentale, interesele elevilor, ceea ce înseamnă că totul poate fi de folos tuturor educatorilor în aprofundarea cunoaşterii elevilor, în consecinţă, în activitatea instructiv-educativă, şi implicit în cea de orientare şcolară şi profesională.

Aptitudinile, interesele, motivaţia şi trăsăturile temperamentale ale elevilor sînt descifrate, în primul rînd, din performanţele pe care aceştia le realizează şi din manifestările lor comportamentale şi de conduită, investigate în cadrul activităţilor şcolare, extraşcolare ; la lecţii, la lucrările de laborator, la teze, în activitatea de atelier, în activitatea depusă în cadrul organizaţiilor de pionieri şi U.T.C., în munca cultural-artistică, în munca patriotică etc.

Informaţiile obţinute prin aplicarea testelor au un caracter complimentar, oferindu-ne noi puncte de vedere în interpretarea şi aprecierea datelor. Astfel, de exemplu, în unele cazuri sînt elevi cu rezultate slabe la învăţătură, consideraţi ca incapabili sau cu aptitudini reduse. Examinările cu teste dovedesc însă că elevii respectivi au aptitudini intelectuale bune sau potrivite. Aceasta înseamnă că în asemenea cazuri insuccesul la învăţătură se datoreşte în primul rînd unor factori negativi de natură afectiv-motivaţională. Prin urmare, explicaţia greutăţilor trebuie căutată în atitudinea negativă a acestor elevi faţă de şcoală, faţă de anumite discipline, în anumite particularităţi temperamentale şi afective ale indivizilor respectivi (instabilitate emotivă, dezechilibru etc.) sau într-un regim de viaţă nefavorabil muncii intelectuale disciplinate şi sistematice.

Valorile reale, posibilităţile uneori latente ale elevilor nu pot fi evaluate just decît în cadrul unităţii întregii personalităţi, ceea ce se realizează cu ajutorul unor metode şi procedee complexe, în care trebuie să fie implicată şi metoda testelor, mai cu seamă în cazurile elevilor care ridică anumite probleme educative. Aplicarea testelor este însă şi dăunătoare, atunci cînd aceasta se efectuează în mod superficial, mecanic, fără o pregătire psihopedagogică temeinică a examinatorului şi fără simţul răspunderii. Sînt dăunătoare rezultatele obţinute prin teste atunci cînd, datorită unei aplicări neadecvate, deficitare, ele reprezintă informaţii eronate, nereale, despre particularităţile elevilor. Efectul examinărilor cu teste devine nedorit dacă acestora li se acordă prea mare importanţă, dacă în loc să impulsioneze şi să orienteze munca educativă, dimpotrivă au un efect demobilizator asupra educatorilor. Cunoaşterea aptitudinilor şi a altor particularităţi ale personalităţii are sens social, uman şi pedagogic numai dacă se îmbină cu găsirea şi conştientizarea posibilităţilor reale şi a modalităţilor concrete de dezvoltare a însuşirilor pozitive ale personalităţii. Aplicarea testelor trebuie să fie realizată deci în spiritul concepţiei materialist-dialectice despre om. În spiritul convingerii despre posibilităţile educării şi perfecţionării calităţilor umane.

Ştiinţa contemporană a dovedit că aptitudinile omului se dezvoltă pe baza potenţialităţilor ereditare, dar această dezvoltare e determinată de condiţiile de viaţă, de activitatea cu semnificaţie vitală a omului. Azi se ştie precis că nenumărate potenţialităţi ereditare ale elevilor rămîn nerealizate în aptitudini active, din cauza unor metode instructiv-educative insuficiente. În domeniul orientării şcolare şi profesionale sarcina cadrelor didactice nu e numai de a cunoaşte aptitudinile şi celelalte particularităţi individuale ale elevilor, ci şi de a contribui efectiv prin metodele educative cele mai eficiente la desfăşurarea procesului de dezvoltare a aptitudinilor şi a intereselor. De exemplu, dacă prin metoda observaţiei, a analizei produselor activităţii şi prin metoda probelor diagnostice (teste) se constată la unii elevi existenţa unor potenţialităţi pentru dezvoltarea aptitudinilor şi intereselor matematice, tehnice, literare, ştiinţifice, artistice etc., atunci vor trebui luate măsurile adecvate pentru a favoriza cît mai mult desfăşurarea acestui proces, în aşa fel încît elevul să nu fie privat de sentimentul satisfacţiei autorealizării şi a iniţiativei proprii.

Examinările psihologice vor avea un efect negativ, dacă în urma lor unii elevi se descurajează sau îşi pierd încrederea în propriile forţe sau dacă alţii se simt într-o situaţie privilegiată.

Aplicarea testelor cere multă pricepere şi măiestrie, fiindcă orice greşeală tehnică sau psihologică a examinatorului poate influenţa rezultatul. Chiar şi atitudinea, personalitatea examinatorului au repercusiuni asupra felului de a răspunde al subiecţilor. Situaţia-test care cuprinde o serie întreagă de factori legaţi de situaţia dată (de ex. : scopul, momentul examinării, personalitatea examinatorului etc.) trebuie să fie de aşa natură, încît să asigure angajarea subiecţilor în activitatea de a rezolva problemele respective. Altfel, lipsa de motivaţie sau o hipermotivaţie denaturează performanţele. Testele aplicate trebuie să fie bine selecţionate. Orice test se aplică numai după ce a fost adaptat la populaţia examinată. Un test prea greu sau unul prea uşor nu are valoare discriminativă.

De asemenea, probele înainte de aplicare trebuie să fie validate, adică să fie verificate dacă într-adevăr depistează acele particularităţi care au fost prevăzute.

O altă condiţie a unui test este etalonarea realizată pe categorii de subiecţi, pe vîrste etc.

Rezultă din cele spuse că adaptarea sau elaborarea testelor devine sarcina unor instituţii de cercetări sau eventual a laboratoarelor psiho-pedagogice interşcolare.

Un moment deosebit de important în aplicarea testelor constă în interpretarea competentă a rezultatelor obţinute. Performanţele realizate nu au întotdeauna aceeaşi semnificaţie, ele trebuie să fie deci interpretate cu multă pricepere pentru a descoperi

Informaţiile cu privire la lumea profesiunilor

Cunoaşterea şi autocunoaşterea elevilor nu sînt decît o parte a acţiunii de orientare şcolară şi profesională. Pentru a ajuta pe fiecare tînăr să-şi aleagă în mod adecvat şcoala sau profesiunea, să se realizeze plenar, orice educator trebuie să-i înlesnească şi cunoaşterea domeniului profesiunilor, a cerinţelor şi specificului lor. Numai cunoscînd reţeaua şcolară şi marea varietate a profesiunilor, tînărul va face o alegere conştientă şi independentă a aceleia care i se potriveşte mai bine.

Lumea profesiunilor este vastă şi variată şi desigur nu putem avea pretenţia de a o cunoaşte în toate amănuntele ei. Dar domeniile, sectoarele, grupele profesionale cele mai importante trebuie cunoscute şi prezentate elevilor pentru a-i ajuta în opţiunea lor şcolară şi profesională.

Fie că ne referim la sectoare sau grupe de profesiuni înrudite, fie la ocupaţii sau specializări profesionale individuale prezentarea lor în faţa elevilor trebuie să urmeze o anumită schemă, un anumit plan. Elevii trebuie să ia cunoştinţă de ele în mod cît mai analitic şi concret pe numeroase căi. Pentru aceasta, de mare utilitate este metoda vizitelor la locul unde se desfăşoară activitatea profesională respectivă (atelier, fabrică, şantier, spital, laborator, şcoală etc.), prezentarea de filme documentare sau artistice, albume, fotomontaje, diapozitive, prospecte, întîlniri cu specialişti în producţie, dezbateri pe teme profesionale, consultaţii, seri de întrebări şi răspunsuri etc.

Fireşte că, pentru fiecare profesor, principala cale de a contribui la comunicarea unor informaţii despre lumea profesiunilor, la familiarizarea elevilor cu problemele orientării şcolare şi profesionale o constituie modul în care înţelege să predea şi, mai ales, să-i pregătească pe şcolari în domeniul specialităţii sale. Orice obiect de învăţămînt permite şi de multe ori pretinde numeroase şi variate aplicaţii practice, legături cu viaţa productivă, incursiuni în domenii înrudite, ilustrări cu exemple convingătoare etc. care favorizează discutarea sau semnalarea unor probleme de orientare şcolară şi profesională, în mod firesc şi organic, neforţat şi superficial. Tehnologia didactică modernă (utilizarea modelării, a descoperirii, a metodei muncii în grup, a mijloacelor tehnice moderne etc.) uşurează punerea şi soluţionarea cu succes a unor chestiuni de orientare şcolară şi profesională cum sînt : opţiunea şcolară şi profesională, motivarea alegerii, concordanţa deciziei cu posibilităţile proprii şi cu nevoile sociale ş.a., în aşa fel încît la sfîrşitul unui ciclu şcolar, la o răspîntie, oricare elev să-şi poată alege motivat drumul care corespunde cel mai mult disponibilităţilor sale şi nevoilor sociale de interes general.

În urma folosirii tuturor metodelor şi materialelor amintite, cît şi din discuţiile ulterioare, elevii trebuie să rămînă lămuriţi asupra următoarelor probleme :

1. Obiectul, natura activităţii şi importanţa socială a ocupaţiilor respective.
2. Aptitudinile cerute în învăţarea şi practicarea cu succes a profesiunii sau grupelor pe profesiuni.
3. Metodele de însuşire a deprinderilor de muncă profesională şi durata pregătirii.
4. Posibilităţi de perfecţionare, specializare şi salarizare oferite în sectoarele *ocupaţionale* în cauză.

Datele privitoare la problemele de mai sus se extrag din monografiile profesionale existente sau se pot obţine prin studierea personală a profesiunilor, prin anchete şi observaţii la faţa locului. Spre a uşura munca de informare a educatorilor în această privinţă, vom dezvolta puţin fiecare din punctele menţionate.

Obiectul, natura activităţii şi importanţa socială a profesiunii se referă la descrierea sumară a activităţii profesionale, a principalelor operaţii de muncă şi etape ; la materiile şi materialele ce se prelucrează şi obiectele în care sînt transformate ; la metodele şi procedeele de lucru (manual, cu maşini-unelte, utilaje, agregate etc.) ; la natura activităţii predominant fizică sau intelectuală, sau combinată, uşoară sau grea, curată sau mai puţin curată, continuă sau intermitentă etc.

În dinamica profesiunilor se observă tendinţa naturală a unora de a se dezvolta, de a primi o pondere din ce în ce mai mare în economia naţională, iar a altora, dimpotrivă, de a se afla în declin, de a nu mai prezenta perspective de viitor De aceea, în orientarea şcolară este deosebit de impor-

Dr. MIHAI PETEANU
Conf. univ. dr. ION RADU
Prof. univ. dr. DUMITRU SALADE
Lector univ. TITUS ŞUTEU
Prof. univ. dr. doc. BENIAMIN ZÖRGŐ

(Continuare în pag. a 8-a)

ORIENTAREA ŞCOLARĂ ŞI PROFESIONALĂ

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

(Urmare din pag. a 7-a)

tant să cunoaștem locul grupei profesionale respective în ierarhia ocupațională din cadrul economiei naționale, pentru a ști pe ce trebuie să punem accentul în informarea și convingerea elevilor. Asupra așa-numitei balanțe a forței de muncă și a dinamicii profesiunilor, care diferă de la un județ la altul, se obțin date de la Direcțiile județene de muncă, cît și de la Direcția forței de muncă din Ministerul Muncii.

Aptitudini cerute în învățarea și practicarea cu succes a profesiunii. Orice ocupație se exercită un timp anumit în cursul unei zile (de regulă 8 ore) și cere o cheltuire de energie fizică sau psihică, după natura sa. În plus, în orice profesiune sînt cerute anumite aptitudini, adică posibilități de efectuare optimă a unor operații și activități ale căror rezultate se concretizează în bunuri de consum, opere literare, științifice, artistice, de învățămînt etc. De obicei, capacitățile sau aptitudinile cerute pentru exercitarea cu succes a profesiunilor se grupează în *fizice* și *psihice*.

Cerințele fizice sau *medicale* privesc în primul rînd starea de sănătate, forță și robustețe generală a organismului față de factorii vătămători ai mediului profesional. Se cunoaște faptul că unele profesiuni se desfășoară în condiții de microclimat optim, în încăperi luminoase, spațioase, curate, bine aerisite, cu efort muscular minim și cu posibilitatea de menținere și refacere a energiei nervoase etc. Altele, în schimb, cer un mare consum de energie fizică și se desfășoară în condiții grele de microclimat : frig, umezeală, curenți de aer, trepidații, zgomot, aer viciat etc.

În afară de aptitudinile fizice generale, *fiecare profesiune sau grupă de profesiuni* cere anumite aptitudini fizice și fiziologice speciale. În felul acesta, diferitele sisteme și organe ale corpului sînt felurit solicitate și trebuie să prezinte capacități funcționale corespunzătoare Dar nu toți oamenii prezintă asemenea capacități organice pe măsura cerințelor profesionale. Exercitarea în condiții neindicate a profesiunilor este păgubitoare nu numai pentru faptul că se prejudiciază calitatea produselor muncii, dar uneori se pun în pericol sănătatea și viața lucrătorului și chiar a celor din jur. De pildă, sînt mult apreciate astăzi de tineri o serie de profesiuni din transporturi (aviator, mecanic de locomotivă, conducător auto etc.), din industria chimică, textilă, metalurgică etc. În asemenea profesiuni se cere, între altele, o funcționare cel puțin normală a organului vizual (a vederii clare și distincte a obiectelor) și mai cu seamă cea a *acuității cromatice* (a vederii colorate) foarte importantă în transporturi, în industria textilă, în medicină, în pictură, în profesia de desenator de modele, în hortiviticultură și chiar în agricultură.

Toate aceste stări constituie așa-numitele *contraindicații* pentru învățarea și practicarea unor anumite profesiuni. De exemplu, persoanele cu debilitate pulmonară sînt contraindicate să profeseze ocupații în aer închis, viciat, în curent ; cele predispuse la reumatism vor fi ferite să practice profesiuni în frig, umezeală, curent etc., după cum se vor feri de profesiuni care se execută după un orar neregulat, persoanele suferinde sau predispuse la boala ulceroasă.

Nu mai puțin importante, din punctul de vedere al succesului profesional, sînt *aptitudinile psihice :* intelectuale, caracteriale, morale, temperamentale etc. În acest sens, există o gamă nesfîrșită de combinații și gradații, atît în ceea ce privește cerințele profesionale, cît și în privința variației aptitudinilor la diverși indivizi observați și examinați de noi.

Studiile făcute asupra profesiunilor precizează natura și gradul de participare a diferitelor aptitudini fizice și psihice la diversele operații ocupaționale și le ierarhizează în funcție de frecvență și importanță. Se obișnuiește să se alcătuiască fie *tabele cu cerințele medicale* sau *psihologice* ale profesiunilor, cu indicarea aptitudinilor și gradului în care se cer (inferior, mediu, superior), fie profiluri psihologice sau *psihograme* ale profesiunilor, unde se prezintă sub formă de grafic nivelul inferior la care se admite existența diverselor aptitudini fizice sau psihice care e bine să fie cunoscute de profesori, părinți și elevi.

Metodele de însușire a deprinderilor de muncă profesională și durata pregătirii. În activitatea de orientare școlară și profesională se pun frecvent întrebări relative la condițiile de pregătire, perfecționare și specializare în profesiune, la gradul de instrucțiune cerut, limitele de vîrstă, durata pregătirii etc. Profesorii care se ocupă, de oirentare școlară și profesională, cît și profesorii diriginți trebuie să fie lămuriți în această privință, ca să poată răspunde competent. Informații în acest sens se găsesc în monografiile profesionale cît și în îndrumătoarele pentru admiterea în licee de specialitate, școlile profesionale, școlile de specializare post-liceală și învățămînt superior, editate și tipărite de Ministerul Educației și Învățămîntului.

De un real ajutor în munca profesorului îi sînt : *Nomenclatorul meseriilor și specialităților* care se pregătesc prin învățămîntul profesional. Nomenclatorul meseriilor și specialităților care se pregătesc prin școli profesionale și ucenicie (unde se primesc absolvenți ai școlii generale de 10 ani) și prin licee de specialitate

Teren fertil de colaborare între educatori

Legătura profesorului diriginte cu profesorii de specialități diferite care răspund de pregătirea elevilor la disciplina respectivă este necesară atît în cunoaștere, cît și în influențarea favorabilă a dezvoltării personalității fiecăruia și a colectivului în ansamblu. Această legătură poate avea un cadru organizat. sub forma discuțiilor la nivelul consiliului profesoral, sau prin stabilirea, de comun acord, a unei date cînd se iau în discuție anumite situații sau se analizează unele cazuri particulare în cadrul colectivului pedagogic al clasei. Schimbul de păreri ocazionale, dar permanente mărește șansele cunoașterii la timp a caracteristicilor specifice fiecărui elev în parte. În felul acesta, măsurile educative vor avea o accepție unanimă, izvorîte fiind din analiza colectivă a cazului.

Colaborarea permanentă cu părinții elevilor vine în întîmpinarea evitării unor greșeli în munca educativă, în general, și în activtiatea de orientare școlară și profesională în special. Formele de realizare a acestei legături sînt bine cunoscute de cadrele didactice, dar nu și folosite în egală măsură. Unii profesori, diriginți și nediriginți, neglijează această cerință elementară, izvorîtă din necesitatea obiectivă de a ține o permanentă legătură cu acei care răspund de modul cum copiii lor își petrec cea mai mare parte din timpul de care dispun. Mai există diriginți care nu cunosc părinții elevilor și nici n-au căutat ca în doi-trei ani să-și satisfacă curiozitatea firească de a vedea unde-i locuiește elevul, ce condiții de studiu are, cum își petrece timpul, ce preocupări are etc.

Profesorul are posibilitatea și datoria de a-și aduce contribuția la activizarea elevilor și pe linie de *organizație de copii sau tineret.* Educarea politico-ideologică a elevilor atît prin orele de specialitate, cît și prin cele de dirigenție este organic sprijinită și completată de activitățile pe linie de organizație, pe care oricare profesor este chemat să le sprijine. Varietatea acțiunilor întreprinse la acest nivel, permite o descătușare a elevului din preocupările oarecum stereotipe de fiecare zi, oferindu-i prilejul de a-și manifesta liber individualitatea, unele interese, aptitudini, capacități etc.

Pedagogul școlii cu internat, considerat și înțeles ca partener activ la opera educativă a elevilor, poate oferi profesorului informații prețioase legate de manifestări, atitudini, calități, defecte etc.

Consultațiile date de *medic* în această postură pot și trebuie să preîntîmpine luarea unor decizii profesionale improprii.

Cabinetele de orientare școlară și profesională și laboratoarele special înființate în acest scop, care se vor extinde treptat, în lumina recentei Hotărîri privind dezvoltarea învățămîntului, stau de asemenea la dispoziția cadrelor didactice în mai profunda cunoaștere a elevilor, devenind, totodată, locuri de perfecționare a diriginților sub această latură a muncii lor educative.

Întreaga activitate de cunoaștere și de influențare a elevului se concretizează și sintetizează în *Fișa școlară.*

IV. *Fișa școlară* constituie un document de lucru, un formular menit să consemneze informațiile semnificative pentru formarea copilului, pentru orientarea sa școlară și profesională. Ca formă de prezentare este vorba de un document în care datele necesare, indicatorii relevanți pentru imaginea personalității elevului se repartizează pe 5—6 pagini, alternînd texte condensate, cu tabele și spații goale într-o aranjare grafică adecvată. Diferite aspecte sau rubrici sînt stabilite prin aproximări succesive, pe baza experienței școlare și a consultării cadrelor didactice.

Cunoașterea elevului se finalizează într-o caracterizare de sinteză, prevăzută pentru clasele terminale : a IV-a, a VIII-a (respectiv a X-a) și în anul IV sau V de liceu. Pe parcurs, datele consemnate în fișa pedagogică servesc muncii instructive și educative curente, oferind informațiile discutării cazurilor și adoptării măsurilor necesare. Modul de utilizare practică a acestor date ține de cultura psihopedagogică a fiecărui cadru didactic. Pot fi inserate în formular cîteva pagini goale pentru observații curente în decursul anilor de studiu.

Cunoașterea elevului, completarea fișei se bazează, în primul rînd, pe datele observației continue, adică pe acea documentare longitudinală, pe care urmărirea acelorași elevi în decurs de mai mulți ani o oferă. Dirigintele clasei nu poate să cuprindă, în cîmpul propriei lui investigații, întreg ansamblul de activități și de manifestări ale elevului. În mod firesc, el se va baza în completarea fișei pe aprecierile colectate de la celelalte cadre didactice pentru a reduce din subiectivitatea unei interpretări personale. Aprecierea nu este, în fond, decît o condensare a materialului de observație.

Datele cercetărilor arată că acordul în apreciere este maxim cînd este vorba de elevii cotați ca foarte buni și, de asemenea, la cei slabi, deci la polii extremi ai reușitei școlare. Concordanța evaluărilor este aici de multe ori de 100%. În schimb, dezacordul este mare în regiunea mediană a reușitei școlare, în primul rînd la elevii mediocri și într-o anumită măsură chiar la cei cotați ca buni. Este de remarcat în această privință tendința profesorilor de a extrapola rezultatul sau nota obținută de un elev sau altul la materia predată de ei drept măsură a inteligenței acestuia.

Alături de datele furnizate de profesori este indicat să se recurgă și la aprecierile elevilor — persoane care au același statut în grup ca și subiectul evaluat. Este de așteptat ca anumite laturi ale personalității elevilor să se dezvăluie mai bine în relațiile lor reciproce, mărturia copiilor furnizînd astfel un material mai autentic. Se utilizează cu bune rezultate tehnica interaprecierii, preconizată de Gh. Zapan, precum și ancheta sociomotrică, ținîndu-se seama de motivarea alegerilor, respectiv a respingerilor.

Datele și aprecierile consemnate în diferite rubrici ale fișei școlare apar oarecum disparate dacă nu sînt condensate într-o formulare sintetică ușor de citit. Se recomandă, în acest sens, ca în partea finală a fișei să fie un set de indicatori sintetici, reuniți sub titlul de „caracterizare“, care să se detașeze de restul formularului și să însoțească elevul pe o treaptă nouă de școlarizare, la bacalaureat, la un concurs etc.

*

Considerate ca niște recomandări de ordin general sugestiile de mai sus pot deveni punctul de plecare al unui program de lucru adaptat condițiilor fiecărei școli. În felul acesta, indicațiile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 prind viață contribuind neîntîrziat la ridicarea calității procesului de învățămînt.

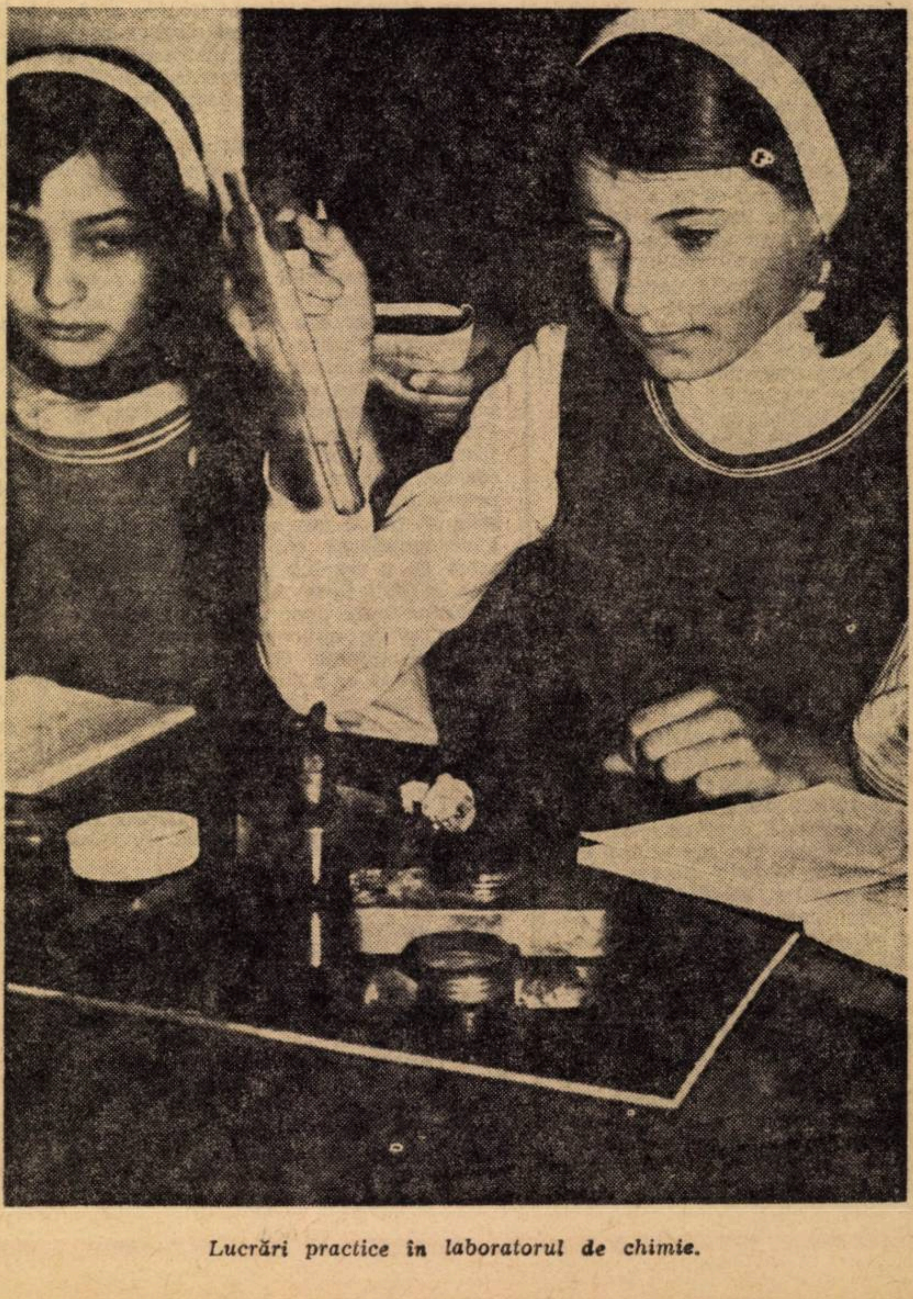

Lucrări practice în laboratorul de chimie.

(Urmare din pag. 1)

fesori care să aibă ca specialitate economia politică) ;

g) controlul efectuat de minister asupra predării economiei politice în licee să fie mai sistematic şi mai cuprinzător pe plan teritorial ;

h) programa pentru examenul de definitivare a profesorilor care predau economia politică, la fel ca şi examenul propriu-zis, să fie efectuate împreună cu catedra de economie politică de la Academia de studii economice, care a acumulat o mare experienţă, nevalorificată încă de minister pe acest tărîm ;

i) sporirea preocupărilor corpului profesoral pentru cercetarea ştiinţifică la fel ca şi pentru metodica predării.

j) continuarea concursului naţional de economie politică pentru elevi, concurs care — organizat de doi ani — are deja o contribuţie pozitivă în progresele realizate pe tărîmul predării economiei politice în licee. Este însă necesar ca fazei judeţene să i se acorde o atenţie mult mai mare decît pînă acum, deoarece în multe judeţe s-a observat o mare superficialitate în pregătirea şi desfăşurarea concursului.

ÎN DEZBATERE

Proiectul tematicilor orientative ale programelor de istorie

După cum am precizat în numărul 112 al suplimentului „Ştiinţe sociale“, iniţiem în acest număr dezbaterea proiectelor tematicilor orientative ale programelor de ştiinţe sociale. Incepem cu sugestiile şi observaţiile pe marginea programelor de istorie primite prin intermediul inspectoratelor şcolare de la cadrele didactice din judeţele Neamţ, Timiş şi Braşov, precum şi de la profesorul Mircea T. Georgescu de la Liceul „Grigore Alexandrescu“ din Tîrgovişte.

JUDEŢUL NEAMŢ

La tematica de istorie universală antică pentru învăţămîntul de cultură generală s-ar putea include la sfîrşitul capitolului III o temă care să trateze realităţile social-politice şi culturale din America precolumbiană.

Tema de la capitolul VI pct. 8 : „Dacia în timpul stăpînirii romane“ să fie inclusă după pct. 6, cap. VI, pentru ca tema de la punct. 7 : „Cultura Romei antice“ să poată oferi profesorului condiţii cît mai favorabile de a integra istoria patriei în contextul istoriei universale.

De asemenea la **tematica de istorie universală medie pentru învăţămîntul de cultură generală,** este necesară o temă introductivă.

La **tematica de istorie universală modernă şi contemporană pentru învăţămîntul de cultură generală** ar fi bine să se includă o temă introductivă, iar la cap. VI, după pct. 4, să se prevadă o temă referitoare la : „Ţările în curs de dezvoltare“. Pct. 5, de la cap VI, să fie reformulat astfel : „Revoluţia tehnico-ştiinţifică în epoca contemporană“.

În **tematica de istorie o României pentru învăţămîntul de cultură generală** să se includă o serie de teme pentru lecţiile de recapitulare. Temele să fie grupate într-un capitol separat, ca un îndrumar pentru profesori, aceştia avînd latitudinea de a le folosi cînd şi unde consideră oportun, în funcţie de condiţiile specifice şcolii, în care lucrează.

În noua viziune în care s-a realizat proiectul tematicii de istorie universală pentru învăţămîntul liceal lipsesc precizări privind planul de învăţămînt al liceului în anii viitori.

Acest curs de istorie, cu o asemenea tematică ce oferă elevului posibilitatea să-şi facă o imagine precisă şi clară asupra evoluţiei societăţii omeneşti nu trebuie să lipsească din planul de învăţămînt al nici unui liceu, indiferent de profilul acestuia.

Viitoarea programă trebuie să cuprindă o temă introductivă cu referire la : „Societatea omenească şi rolul ei în dezvoltarea umanităţii“, precum şi temele de la pct. 2 în forma : „Civilizaţia greacă în epoca clasică şi elenistică“, în loc de „Civilizaţia greacă în epoca clasică“.

În tematica de istorie a României pentru învăţămîntul liceal după pct. 17 să se includă o temă nouă : „Locul ţărilor române în istoria evului mediu“ ; Pct. 34 să fie reformulat astfel : „Mişcarea de eliberare naţională a Transilvaniei“, ceea ce ar include şi acţiunile ce s-au desfăşurat în afara teritoriului Transilvaniei ; după pct. 39 să se includă o temă nouă : „România în timpul primului război mondial“, temă ce ar oferi profesorului posibilitatea să realizeze lecţii cu puternice rezonanţe patriotice. De asemenea, temele incluse în programele examenului de definitivat şi ale colocviului pentru obţinerea gradului II să fie corelate cu cerinţele programelor şcolare în vigoare.

JUDEŢUL TIMIŞ

Tematica noilor programe se bazează pe o viziune modernă. Se accentuează metodele active de lucru cu elevii. care duc la dezvoltarea gîndirii la elevi, a capacităţii de sinteză, de comparaţie şi generalizare.

Faţă de programele anterioare, s-au introdus tematici referitoare la popoarele din Asia, Africa etc. Este foarte bine ca programele, să dea posibilitatea elevilor să cunoască şi contribuţia popoarelor din Africa, America Latină etc. la dezvoltarea civilizaţiei omenirii.

La istoria României este foarte bine inclusă tema : „Locul ţărilor române în Sud-Estul Europei“. În acest fel se poate trata mai eficient rolul românilor în această parte a Europei ; contribuţia sa de-a lungul istoriei, în sprijinirea luptei popoarelor pentru libertate şi progres.

(Continuare în pag. a 3-a)

(Urmare din pag. a 6-a)

care acorda o mare atenţie fizicii, Descartes prefera matematica, deşi a fost în acelaşi timp şi un remarcabil naturalist şi filozof. Tocmai de aceea considera el că adevăratul mijloc de cunoaştere nu este experienţa, ci raţiunea. Scrierile lui principale sînt : **Discurs asupra metodei, Meditaţii metafizice, Principiile filozofiei etc.**

Filozofia carteziană constituie reflectarea poziţiei ideologice-politice a burgheziei franceze, clasa care avea o putere economică mai mică la începutul secolului al XVII-lea, ceea ce a făcut-o să fie în această perioadă mai conciliantă în raport cu nobilimea feudală.

Omul de ştiinţă şi filozoful. Descartes a fost un remarcabil savant al vremii lui, cu creaţii în domeniul matematicii, geometriei, fizicii, mecanicii etc. În ceea ce priveşte concepţia despre lume, el este dualist. Convingerea lui era că în lume există două substanţe : **spiritul** (gîndirea) şi **corpul** (întinderea), care nu au nici o influenţă una asupra alteia. Dar acest dualism este ferm doar pe plan filozofic, pentru că în cercetările sale ştiinţifice, de anatomie, fiziologie şi psihologie, marele filozof va afirma legătura dintre spirit şi corp. Considerînd Universul constituit din materie şi mişcare, Descartes îl vede dominat de legi mecanice. Se comportă ca nişte agregate mecanice, nu numai plantele, dar la fel şi animalele. În acest sens, ideea lui Descartes despre „animalul maşină“ a devenit celebră, influenţînd toate orientările mecaniciste ulterioare. Concepţia lui Descartes asupra naturii şi omului cuprinde înseşi puternice elemente teologice, Descartes afirmînd că materia şi mişcarea ar fi fost create de Dumnezeu, care mai apoi s-a retras din univers. **Materia** carteziană este concepută atomist, concepţia lui deosebindu-se din două puncte de vedere de atomismul lui Democrit. După Descartes atomul nu este indivizibil, iar vidul nu există. Materia are ca atribut fundamental **întinderea** şi este divizibilă la infinit. Deoarece Descartes nu concepea existenţa vidului, miş-

(Continuare în pag. a 8-a)

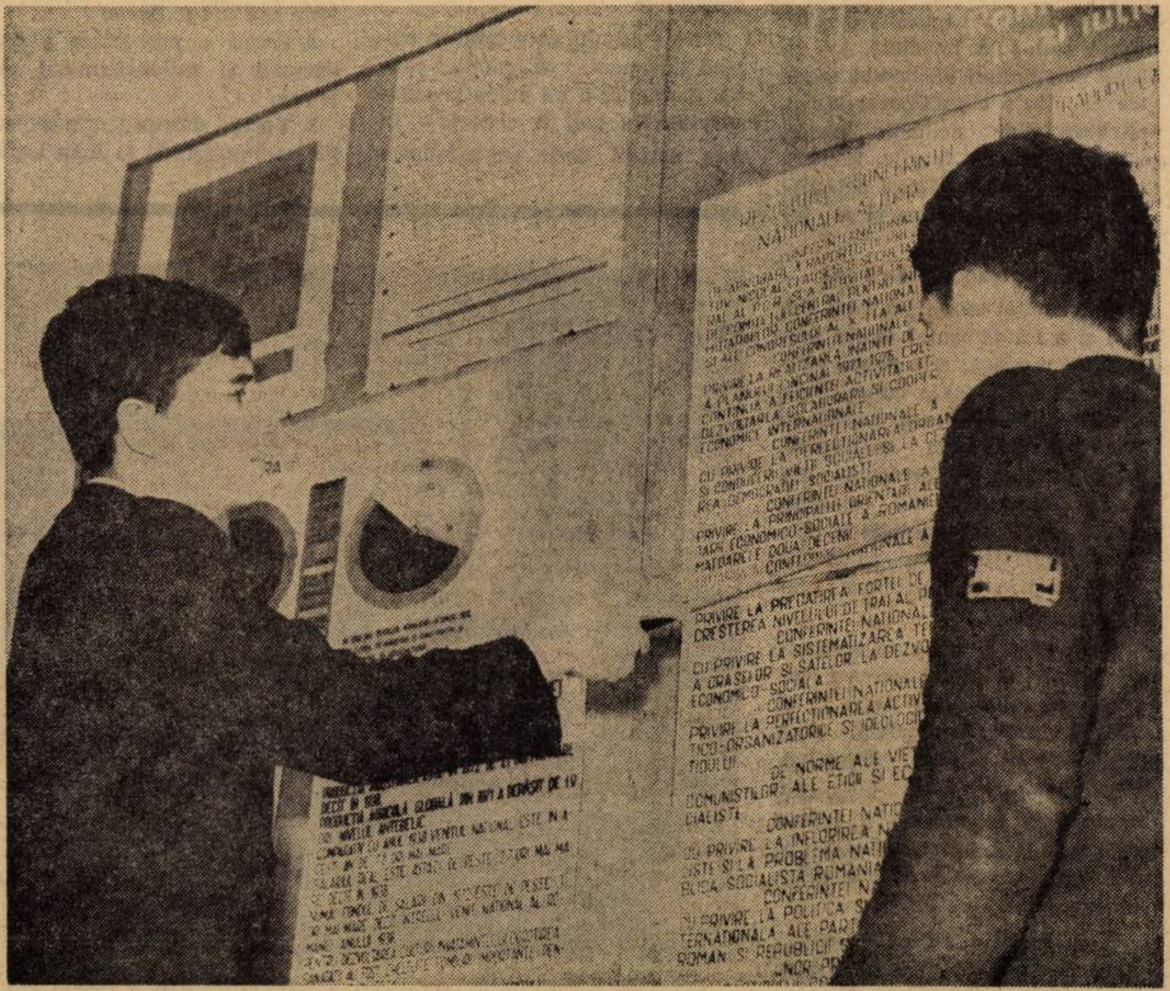

În cabinetul de ştiinţe sociale al Liceului Petru Rareş din Suceava

(Urmare din pag. a 7-a)

carea nu-i apărea posibilă decît sub forma unui vîrtej, a unei permanente rotiri.

Problema metodei ; raţionalismul cartezian. Problema metodei a constituit o preocupare centrală pentru marele filozof francez. De aceea a sistematizat-o într-o serie de reguli, convins fiind că raţiunea este dată oamenilor în mod egal, dar că nu toţi se pricep s-o aplice aşa cum trebuie. Pentru aceasta, el consideră că este necesară o metodă adecvată. În general însă, fără a nega valabilitatea datelor senzoriale în procesul de cunoaştere, Descartes dădea întîietate **raţiunii,** singura care ne dă cunoştinţe clare, evidente şi sigure. În cadrul raţiunii, el face o certă distincţie între surprinderea prin intuiţie a unor adevăruri şi deducerea logică a altora. O astfel de intuiţie, de evidenţă raţională imediată, stă la baza certitudinii existenţei noastre ca fiinţe cugetătoare; de aici, pe baza unor deducţii logice, uneori destul de fragile, Descartes ajunge să se asigure de existenţa lumii exterioare şi a lui Dumnezeu.

4. John Locke (1632—1704)

A dezvoltat empirismul lui Bacon şi a fundamentat teoria senzualistă a cunoaşterii. Bacon afirmase deja că toate cunoştinţele provin din experienţă. Locke va întregi afirmînd, în continuare, că experienţa se formează din datele senzoriale, din senzaţii. Este o poziţie materialistă în problema cunoaşterii, ea caracterizîndu-se prin trei principii fundamentale :

1. Nu există, aşa cum susţinuse Descartes, idei înnăscute ; întreaga cunoaştere se naşte în şi din experienţa senzorială, care oglindeşte realitatea obiectivă.

2. „Sufletul“ sau intelectul uman este la naştere o **tabula rasa,** tabulă nescrisă, pe care experienţă senzorială înscrie datele ei.

3. În intelect nu există nimic care să nu fi fost înainte în senzaţii.

Alţi mari gînditori ai secolului al XVII-lea au fost : **Benedict Spinoza,** care unifică cele două substanţe carteziene ; **Thomas Hobbes** şi **Gottfried Wilhelm Leibniz.**

Lecutură

„Omul, servitor şi interpret al naturii nu acţionează şi nu înţelege decît pe măsura descoperirilor experimentale şi raţionale ale legilor acestei naturi ; în afară de aceasta, el nu ştie şi nu mai poate nimic.

Nici mîna singură, nici spiritul lăsat în voia lui n-au mare putere ; pentru a realiza opere, e nevoie de instrumente şi de ajutoare de care spiritul are tot atîta nevoie cît şi mîna. Şi, la fel cum instrumentele fizice accelerează şi reglementează mişcarea mîinii, instrumentele intelectuale uşurează sau disciplinează mersul spiritului.

Ştiinţa omului este măsura puterii sale, pentru că ignorînd cauza, înseamnă a nu putea produce efectul. Nu poţi fi victorios în faţa naturii decît supunîndu-te ei ; şi ceea ce, în speculaţie, poartă numele de cauză, devine în practică o regulă“ (Fr. Bacon, cf. Fouillée, Op. cit., p. 178).

„Nu de astăzi mi-am dat seama că din primii mei ani am căpătat numeroase păreri false drept adevărate şi că ceea ce am clădit de atunci pe aceste principii atît de puţin sigure nu ar fi putut fi decît foarte îndoielnic şi nesigur ; şi de atunci am judecat că va trebui, odată în viaţă, să mă apuc serios de a mă dezbara de toate opiniile pe care le primisem mai înainte, şi de a reîncepe totul din nou din temelii, dacă aş fi vrut să stabilesc ceva sigur şi constant în ştiinţă“ (René Descartes, cf. N. Bagdasar, V. Bogdan, C. Narly, „Antologie filozofică“, Bucureşti, Casa şcoalelor, 1943, p. 264).

Întrebări

1. În ce constă concepţia materialistă a lui Bacon ?
2. Faceţi o prezentare a dualismului şi raţionalismului cartezian.
3. Vorbiţi despre teoria senzualistă a cunoaşterii la John Locke.

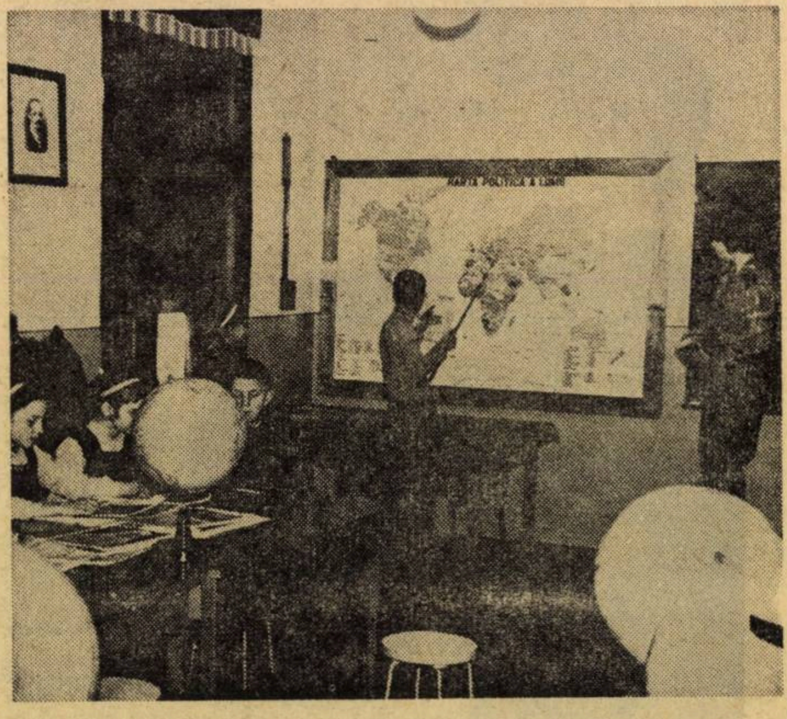

Lecţie în cabinetul de ştiinţe sociale

TRIBUNA ŞCOLII
Nr. 113
13 octombrie 1973

Ştiinţe sociale

CONSULTAŢII ● RECOMANDĂRI METODICE ● DEZBATERI ● ÎNVĂŢĂMÎNTUL IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Ce arată examenul de economie politică la concursul de admitere la Academia de studii economice

În condiţiile în care conducerea planificată a economiei cere un număr apreciabil de specialişti, pregătirea viitorilor economişti cu studii superioare ridică în faţa învăţămîntului exigenţe tot mai mari. Cum este şi firesc, ele încep să apară încă de la examenul de admitere. Unui economist i se cere o bună pregătire teoretică, o bună cunoaştere a practicii şi a politicii economice, o înaltă capacitate de orientare corectă în probleme, de iniţiativă creatoare şi de soluţionare promptă, eficace a problemelor. De aceea, examenul de admitere trebuie să asigure o selecţie care să servească realizarea acestor exigenţe.

Ce concluzii se relevă din desfăşurarea examenului de economie politică la concursurile de admitere care au avut loc la Academia de studii economice din Bucureşti ?

În primul rînd, o anumită îmbunătăţire a pregătirii candidaţilor faţă de anii trecuţi, precum şi o cunoaştere mai temeinică şi la zi a unor documente de partid. Acest progres a fost obţinut : a) printr-o serioasă îmbunătăţire a predării economiei politice în liceu ; b) prin organizarea de către catedra de economie politică de la Academia de studii economice a unui curs pregătitor cu candidaţii, concentrat în 2—3 luni, şi la care au venit un număr mare de candidaţi.

Totuşi, deşi examenul se desfăşoară pe baza programei oficiale, liceul nu oferă încă viitorului absolvent cunoştinţele necesare pentru a răspunde la examenul de admitere, făcînd necesară o pregătire suplimentară.

Rezultă, prin urmare necesitatea de a ridica predarea economiei politice în liceu la nivelul cerinţelor examenului de admitere în învăţămîntul superior.

Măsurile de pregătire suplimentară a elevilor, după terminarea şcolii, se dovedesc insuficiente spre a putea înlătura — în timpul scurt pe care îl au la dispoziţie — golurile pregătirii elevilor la economia politică.

O anchetă făcută în rîndul cadrelor care au examinat temele la concursul de admitere de anul acesta şi la care au răspuns 28 profesori, conferenţiari, lectori şi asistenţi universitari au subliniat următoarele lipsuri foarte tipice în rîndurile candidaţilor :

a) învăţatul mecanic, pe de rost, a unor teze pe care nu le pot explica sau ilustra ;

b) confuzii între categorii şi legi care ţin de cunoştinţele cele mai elementare ; insuficienţa cunoştinţelor logice ;

c) sectorul cel mai slab al cunoştinţelor candidaţilor a fost economia politică a socialismului;

d) necunoaşterea unor capitole întregi din economia politică (de exemplu foarte mulţi candidaţi nu au ştiut să se refere atunci cînd a fost vorba de reproducţia capitalului social) ;

e) iluzia că utilizarea unei mari cantităţi de cuvinte ar putea ascunde lipsa de cunoştinţe (sînt candidaţi care scriu 7—8 pagini fără să spună nimic) ;

f) un mare număr de fraze incorect scrise. (Dealtfel, greşelile gramaticale abundă).

Cum se explică aceste lipsuri şi cum ar putea fi remediate ele ? După părerea cadrelor examinatoare la concursul de admitere, la această întrebare răspunsurile ar fi următoarele :

a) în licee, economia politică, în foarte multe cazuri, se predă „în completare“, de către cadre care nu sînt economişti de specialitate (profesori de istorie, filozofie etc.), iar în unele cazuri, de către cadre care nici măcar nu au munca de bază în învăţămînt şi îşi îndeplinesc sarcinile la şcoală „printre picături“. Folosirea profesorilor specializaţi în predarea economiei politice şi a celorlalte discipline economice (licenţiaţi ai Facultăţii de economie generală de la Academia de studii economice). Se impune, deci, cu necesitate, crearea unor catedre economice pe licee sau pe centre ;

b) programele pentru licee să fie alcătuite cu mai multă grijă, potrivit necesităţilor reale ale societăţii, exigenţelor disciplinei ştiinţifice, posibilităţilor reale ale elevilor (posiblităţi care, acum, sînt cînd subapreciate, cînd supraapreciate) ;

c) respectarea programelor analitice (acum există elevi care în liceu nu au parcurs capitole întregi), ca şi a timpului afectat raţional fiecărei teme (aşa-numita metodă a „concentrării materiei“ din lipsă de timp nu face decît să ducă la schematism, omisiuni, memorizare mecanică, neînţelegerea problemelor etc., fără a mai vorbi de lipsa de atractivitate a expunerii) ;

d) elaborarea unor manuale adecvate pentru liceele de diferite categorii ;

e) îmbunătăţirea metodelor de predare a economiei politice în licee, lucru care presupune şi un timp de pregătire satisfăcător pentru cadrele didactice ;

f) pentru elevii care dovedesc aptitudini deosebite la economia politică să fie organizate în şcoli cercuri de economie politică (acest lucru cere însă, iarăşi, pro-

Prof dr. doc.
N. N. CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

În sprijinul profesorilor de istorie

Programul de activităţi pe trimestrul I al Comisiei de istorie a Casei corpului didactic din Bucureşti se remarcă prin varietatea acţiunilor organizate: de la simpozioane, comunicări şi dezbateri, pînă la lecţii practice, schimburi de experienţă, excursii şi vizite documentare.

Consemnăm cîteva dintre activităţile programate în acest trimestru : În ziua de 6. XI, orele 18 va avea loc dezbaterea intitulată: „Probleme ale epocii fanariote“, dezbatere ce va fi condusă de dr. Ion Berindei şi la care vor participa cu comunicări dr. Florin Constantiniu, conf. univ. dr. Vlad Matei, dr. Al. Duţu.

De asemenea, în acest trimestru se vor ţine două lecţii practice: o lecţie de istorie în care se foloseşte filmul didactic, pe data de 23. X., orele 10, la Şcoala generală nr. 5 din Calea Victoriei nr. 114 A, profesor susţinător Gloria Ceacalopol şi o lecţie de istoria României la anul V, în ziua de 4.XII., orele 9,30, la Liceul pedagogic de învăţători, Şos. Panduri, nr. 90.

Programul cuprinde, de asemenea, şedinţe de informare, consultaţii (6. XI, pentru profesorii care întocmesc lucrări metodico-ştiinţifice — consultant prof. dr. A. Bîrdeanu), excursii şi vizite documentare (excursie la Tîrgovişte, Haimanale, Mărgineni, Moreni, Filipeştii de Pădure, Tîrgşor, Valea Călugărească, Urlaţi, Ploieşti, excursie la mînăstirile din jurul Capitalei).

Consemnăm, totodată, o iniţiativă lăudabilă : în vederea generalizării experienţei pozitive, a perfecţionării metodelor de transmitere şi însuşire a cunoştinţelor, începînd cu acest trimestru, se organizează „Ziua deschisă a profesorului“. În această zi se vor ţine lecţii după cele mai moderne metode şi procedee pedagogice de către profesori cu o bogată experienţă şi activitate didactică. După lecţii vor urma discuţii între profesorii participanţi care au asistat şi profesorii asistaţi.

În vederea sporirii eficienţei dezbaterilor ce vor avea loc în cadrul cercurilor pedagogice din luna decembrie, s-a fixat tema de studiu : „Noi concepţii şi tendinţe în pedagogia istoriei“, în legătură cu care profesorii vor prezenta opinii şi experienţe personale pentru perfecţionarea metodelor de transmitere şi însuşire a cunoştinţelor

PROIECT

Tematica de economie politică pentru învăţămîntul liceal

Anul şcolar 1974—1975 (1 oră săptămînal — 32 ore anual)
ANUL III

Proiectele de programe-cadru de economie politică pentru licee, care urmează să fie aplicate începînd cu anul şcolar 1974—1975, au fost elaborate prin consultarea unor colective largi de cadre didactice de specialitate, ţinîndu-se seama de observaţiile şi sugestiile făcute în presă şi în cadrul consfătuirilor din şcoli şi licee.

Pe baza indicaţiilor conducerii partidului, noile programe de economie politică pun accentul pe însuşirea noţiunilor de bază, a categoriilor şi legilor economice ; o atenţie deosebită se acordă problemelor politicii economice a partidului şi statului nostru, cunoaşterii aspectelor fundamentale, concrete pe care le ridică procesul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate. De asemenea, sînt abordate unele probleme cu privire la participarea României la circuitul economic mondial. În mod succint se prevede studierea evoluţiei gîndirii economice, a principalelor confruntări de idei în lumea contemporană. Invităm profesorii de specialitate să participe cu sugestiile şi observaţiile lor pe marginea acestor proiecte la dezbaterea pe care revista noastră o începe în acest număr.

Programa de economie politică pentru anul I liceu urmează să o publicăm în numărul următor al revistei noastre.

I. INTRODUCERE

1. Însemnătatea teoretică şi practică a studierii vieţii economice a societăţii.
2. Producţia bunurilor materiale — temelia existenţei societăţii.
3. Forţele de producţie şi relaţiile de producţie. Modul de producţie.
4. Dezvoltarea social-economică a societăţii.
5. Reprezentanţi de seamă ai gîndirii economice.
6. Revoluţia săvîrşită de marxism în gîndirea economică.
7. Pagini din gîndirea economică românească.

II EXPLOATAREA CAPITALISTĂ

1. Exploatarea capitalistă. Plusvaloarea — esenţa exploatării capitaliste.
2. Imperialismul. Trăsăturile sale fundamentale.
3. Capitalismul monopolist de stat.
4. Aspecte ale dezvoltării capitalismului în România.

III. SOCIALISMUL. POLITICA ECONOMICĂ A P.C.R.

1. Edificarea socialismului în România. Politica P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.
   — făurirea economiei socialiste unitare;
   — România ţară socialistă cu economie în curs de dezvoltare;
   — esenţa societăţii socialiste multilateral dezvoltate;
   — direcţiile de dezvoltare a României în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.
   — trecerea la comunism;
2. Politica P.C.R., de dezvoltare a forţelor de producţie.

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

— industrializarea socialistă a ţării;
— dezvoltarea agriculturii;
— promovarea progresului tehnico-ştiinţific;
— forţa de muncă — pregătirea şi utilizarea cadrelor.

3. Proprietatea socialistă Dezvoltarea şi apărarea proprietăţii socialiste în ţara noastră.
4. Producţia de mărfuri, marfa, banii şi legea valorii în socialism.
   — condiţiile apariţiei producţiei de mărfuri.
   — trăsăturile producţiei de mărfuri ;
   — marfa şi banii ;
   — conţinutul şi trăsăturile legii valorii. Valoarea şi preţul mărfii.
5. Repartiţia în socialism.
   — repartiţia în întreprinderea socialistă de stat ;
   Salariul în socialism ;
   — repartiţia în C.A.P. Acordul global.
6. Organizarea şi conducerea planificată a economiei naţionale
   — legea dezvoltării planice, proporţionale a economiei naţionale ;
   — principiile conducerii planificate ;
   — sistemul de organizare şi conducere a economiei naţionale.
7. Întreprinderea socialistă. Căile creşterii eficienţei activităţii economice.
   — fondurile întreprinderii socialiste ;
   — cooperativa agricolă de producţie ;
   — preţul de cost şi rentabilitatea ;
   — productivitatea muncii şi căile creşterii ei.
8. Reproducţia socialistă.
   — avuţia naţională şi produsul social ;
   — venitul naţional. Căile creşterii venitului naţional ;
   — repartiţia şi utilizarea venitului naţional. Fondul naţional de dezvoltare şi fondul de consum. Bugetul de stat ;
   — politica P.C.R. de investiţii, căile creşterii eficienţei investiţiilor ;
   — creşterea nivelului de trai, obiectiv fundamental al politicii economice a P.C.R.
9. Relaţiile economice externe ale României.
   — economia mondială. Comerţul mondial ;
   — cooperarea economică internaţională ;
   — relaţiile economice ale României cu ţările socialiste ;
   — relaţiile economice ale României cu toate ţările, indiferent de orînduirea lor socială.

NOTĂ

Tratarea unor teme poate fi extinsă sau restrînsă în funcţie de specificul pe care îl impune profilul fiecărui liceu. În liceele cu profil industrial, spre exemplul, se vor trata dezvoltat temele : promovarea progresului tehnic, fondurile întreprinderii socialiste, repartiţia în întreprinderea socialistă de stat ş.a., iar în liceele cu profil agricol se va insista asupra temelor : dezvoltarea agriculturii cooperativei agricole de producţie, repartiţia în C.A.P. etc.

PROIECT

Tematica de economie politică pentru liceele economice

Anul şcolar 1974—1975

(3 ore săptămînal — 96 ore)

ANUL III

I. NOŢIUNI INTRODUCTIVE

1. Însemnătatea cunoaşterii vieţii economice, a proceselor economice. Apariţia ştiinţelor economice. Obiectul şi metoda economiei politice.
2. Procesul de producţie şi elementele acestuia. Producţia şi reproducţia.
3. Modul de producţie şi componentele lui. Interacţiunea dintre forţele de producţie şi relaţiile de producţie.
4. Orînduirea social-economică. Evoluţia societăţii omeneşti.
5. Economia naturală şi economia de schimb. Producţia de mărfuri şi evoluţia ei. Marfa şi factorii ei.
6. Categoriile economice. Legile economice, caracterul lor.

II. ECONOMIE SOCIALISTĂ

7. Apariţia modului de producţie socialist. Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.
8. Baza technico-materială. Industrializarea socialistă. Dezvoltarea agriculturii. Politica P.C.R. de dezvoltare armonioasă a economiei în toate judeţele ţării.
9. Relaţiile de producţie socialiste. Dezvoltarea proprietăţii socialiste în etapa actuală.
10. Producţia de mărfuri, banii, legea valorii şi acţiunea ei în socialism; legea cu privire la regimul preţurilor şi tarifelor.
11. Procesul muncii; pregătirea, perfecţionarea şi utilizarea forţei de muncă.
12. Perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale.
13. Pîrghiile economico-financiare în mecanismul conducerii şi planificării economiei naţionale. Legea finanţelor. Rolul creditului în conducerea economiei.
14. Productivitatea muncii. Căile creşterii acesteia; progresul tehnic, factor determinant în sporirea continuă a productivităţii muncii.
15. Repartiţia după muncă în socialism. Salarizarea în unităţile socialiste de stat. Sistemul de repartiţie în C.A.P. Acordul global.
16. Fondurile unităţilor socialiste. Creşterea eficienţei utilizării fondurilor de producţie.
17. Preţul de cost. Reducerea cheltuielilor materiale de producţie, cerinţa unei economii moderne.
18. Calitatea producţiei. Legea calităţii produselor.
19. Produs social şi venit naţional.
20. Fondul naţional de dezvoltare social-economică. Eficienţa investiţiilor. Sporirea eficienţei capacităţilor de producţie şi a fondurilor utilizate.
21. Fondul de consum. Creşterea nivelului de trai, obiectiv central al politicii economice a P.C.R. Schimbări în consumul populaţiei.

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

III. ECONOMIE MONDIALĂ

22. Economia națională și economia mondială.
23. Diviziunea internațională a muncii; corelația dintre diviziunea internă și cea internațională.
24. Comerțul exterior în dezvoltarea economică.
25. Sistemul valutar și de credit internațional.
26. Sistemul mondial al socialismului în economia mondială.
27. Participarea României la circuitul economic mondial. Măsuri luate de partidul și statul nostru pentru perfecționarea comerțului exterior.

IV. CURENTE ALE GÎNDIRII ECONOMICE CONTEMPORANE

28. Caracterizarea generală a evoluției gîndirii economice.
29. Revoluția săvîrșită de marxism în gîndirea economică.
30. Confruntări de idei în gîndirea economică din România în perioada interbelică.
31. Idei și tendințe în gîndirea economică contemporană.

FILOZOFIE, ANUL III LICEU

Începuturile gîndirii moderne

Lecția a 7-a

1. Gîndirea filozofică modernă

Gîndirea filozofică modernă își are începuturile într-o perioadă de dezvoltare tot mai puternică a relațiilor de producție capitaliste, de sporire a puterii economice, sociale și politice burgheze. Din acest punct de vedere, țara care oferea cele mai favorabile condiții pentru dezvoltarea unei gîndiri filozofice și științifice progresiste a fost Anglia, la începutul secolului al XVII-lea. Aici au și apărut primele sisteme filozofice materialiste ale epocii moderne.

2. Francis Bacon (1561—1626)

Francis Bacon a fost primul mare gînditor materialist al epocii moderne. Intenția lui principală a fost aceea de a înnoi știința și filozofia. În acest scop a elaborat planul unei vaste cercetări intitulate **Istauratio magna,** lucrare concepută în mai multe părți și în care își propunea să facă o clasificare a științelor, să instituie o nouă metodă de cercetare și să o aplice în diverse științe. Nu a reușit să-și ducă însă la îndeplinire planul propus decît într-o mică parte : a realizat prima din cele șase părți ale vastului său proiect, sub titlul **Despre însemnătatea și progresul științelor** ; pe cea de a doua intitulată **Novum organum,** a elaborat-o numai în parte, iar din celelalte ne-a lăsat doar fragmente.

În conținutul ei, filozofia lui Bacon se dovedește a fi materialistă, chiar dacă nu întrutotul consecventă acestei linii filozofice. Filozoful englez concepe materia ca existînd în mod obiectiv, ca fiind necreată și indestructibilă, implicînd în același timp mișcarea ca cea mai importantă trăsătură a ei. Fenomenele naturii sînt forme de manifestare ale materiei în mișcare, inclusiv cele biologice.

În sistemul științelor, Bacon făcea totuși un oarecare loc și teologiei, considerînd că obiectul filozofiei l-ar constitui Dumnezeu, natura și omul.

Metoda baconiană. În elaborarea noii metode, Bacon înlătură mai întîi vechea logică scolastică, principiul autorității și dogmatismul. El consideră că, de-a lungul veacurilor, cunoașterea umană a fost întunecată de anumite prejudecăți, pe care le numește „idoli“ și care ar fi constituit totdeauna surse de erori. Acești „idoli“ sînt de patru feluri : **idola tribus** (idolii tribului), care provin din structura umană ca atare și se manifestă prin înclinația de a judeca lucrurile în raport cu omul, ceea ce duce la antropomorfizare; **idola specus,** (idolii peșterii), care provin de la individul ca atare, de la structura lui mintală și corporală, obiceiuri, educație și de la anumite împrejurări : **idola fori** (idolii forului), care își au proveniența în viața comună a oamenilor și foarte adesea în limbaj ; **idola theatri** (idolii teatrelor) își au originea în dogmatizarea unor concepții filozofice, a unor autorități și moșteniri teoretice vechi. Bacon cere, în consecință, înlăturarea tuturor acestor prejudecăți, ca o condiție prealabilă unei cercetări cu adevărat științifice.

Metoda pe care o propune este **inducția** (inducția incompletă) care prezintă avantajul că pleacă de la realitate și ține un contact permanent cu ea. El arată pe larg cum trebuie să se procedeze cu această metodă de trecere de la constatări parțiale la generalizări valabile și scoate totodată în evidență importanța cunoașterii prin cauze, ca și rosturile practice ale științei.

Bacon nu a minimalizat aportul rațiunii în cunoașterea naturii, în comparație cu aportul experienței empirice, așa cum i s-a reproșat uneori. Mai degrabă se poate spune că el a îmbinat cele două căi ale cunoașterii, comparînd pe omul de știință nu cu furnica, pentru că aceasta doar înmagazinează și folosește ceea ce a înmagazinat, nici cu păianjenul, care-și țese pînza din propriul său cap, ci cu albina care adună materia primă din flori, dar o și prelucrează într-un mod propriu, transformînd-o în miere.

Străduințele lui Bacon de a institui o nouă metodă de cunoaștere a adevărului, potrivnică vechii metode scolastice, era o cerință a vremurilor noi, în care științele se dezvoltau substanțial și își căutau instrumentele potrivite lor pentru a putea pătrunde în adevărurile naturii.

Ideile social-politice ale lui Bacon. În acest domeniu, Bacon se înfățișează ca ideolog al burgheziei în ascensiune. El propune chiar unele soluții menite a duce la evitarea răscoalelor declanșate de masele populare aflate în mizerie. Reținem în același timp ideea că trebuie găsit ceva pentru eliminarea acestei mizerii materiale. Bacon se dovedește adversar al nobilimii, al privilegiilor, al titlurilor și rangurilor, considerînd că meritul oamenilor trebuie apreciat în funcție de utilitatea lor. Aceste idei ale lui Bacon își găsesc explicația în faptul că el era ideologul clasei burgheze, pe atunci o clasă progresistă.

3. René Descartes (1595—1650)

A fost un alt mare gînditor al secolului al XVII-lea, care deschide drumul raționalismului modern. Spre deosebire de Bacon

(Continuare în pag. a 7-a)

(Urmare din pag. a 2-a)

Tema „Curente și tendințe în cultura românească la începutul sec. XX“ ar trebui să se predea la literatură. Este mai potrivită o temă de cultură 1848—1918, care să oglindească caracteristicile epocii respective : lupta pentru unire, independență, libertate, democrație etc.

În general, temele de cultură, atît la istoria universală, cît și a României să reflecte caracteristicile culturale ale epocii respective, renunțîndu-se la înșirarea de multe denumiri, cu reprezentanți ai culturii, ceea ce pînă acum ducea la supraîncărcarea elevilor.

De asemenea, temele de cultură din istoria patriei nr. 49 și 51 să fie contopite, astfel încît să reiasă contribuția culturii românești la dezvoltarea tezaurului mondial al culturii, iar tema nr. 50 să fie ultima.

Este necesar să se introducă istoria și în prima etapă a liceului.

JUDEȚUL BRAȘOV

La tematica de istoria României pentru învățămîntul de cultură generală este necesară reducerea numărului total de ore de la 57 la circa 50, pentru ca un număr de circa 5—6 ore să rămînă la latitudinea profesorului pentru ore de recapitulare.

Tematica de istorie universală pentru învățămîntul liceal, este elaborată în ideea istoriei civilizației, cuprinzînd teme deosebit de interesante. Totuși, acest criteriu nu este respectat de la început pînă la sfîrșitul tematicii, pentru că sînt intercalate și simple lecții ca : „Renașterea și reforma“, „Anul revoluționar 1848“, „Primul război mondial“ etc., se impune ca și aceste lecții să fie cuprinse în teme de sinteze.

În unele cazuri nu se respectă logica istorică și cronologică, ca de pildă la tema 13 apare „Socialismul științific-ideologic al clasei muncitoare“, iar la 20, tema : „Proletariatul pe scena istoriei“, ceea ce practic ar fi trebuit să fie invers.

Tematica de istorie a României pentru învățămîntul liceal, răspunde așteptărilor noastre, este o tematică interesantă și bogată în conțiunt.

Considerăm necesară unirea sau apropierea temelor 32 și 36 și anume : „Începuturile mișcării muncitorești și socialiste“ și „Pătrunderea marxismului în România“, decalajul ce apare în tematică fiind mult prea mare prin interpunerea temelor : 33, 34, 35. „Civilizația modernă și progresul social“, „Mișcarea de eliberare națională în Transilvania“, „Desăvîrșirea unității politice și statale“).

— O situație similară întîlnim și între temele 40 și 42; indicăm succesiunea 40 și 42 fiind mai logică decît 40 și 41 („Crearea P.C.R. — sinteză a idealurilor de eliberare socială și națională“ și „Societatea românească. în perioada interbelică).

Considerăm necesară introducerea unui număr mai mare de teme dedicate Transilvaniei cît și construirii societății socialiste multilateral dezvoltate).

Se impune, totodată, editarea manualelor școlare pentru anii III și IV în baza actualei tematici.

★

Prof. emerit
MIRCEA T. GEORGESCU
Liceul „Grigore Alexandrescu“, Tîrgoviște

Proiectul de programă privind predarea istoriei, supus dezbaterii consfătuirilor cadrelor didactice din toamna acestui an, aduce cîteva corecturi reparatorii față de unele măsuri anterioare ce creau acestei discipline, al cărei rol în formarea idealurilor umaniste a fost dintotdeauna recunoscut, o situație destul de precară. Nota ce prefațează proiectul cuprinde la rîndu-i precizări utile referitoare la modul de aplicare a viitoarei programe.

Tematica oferă o viziune cu totul nouă a cursului de istorie pentru învățămîntul liceal, scopul fiind înlăturarea repetării temelor cuprinse în programa școlilor de cultură generală, respectînd, în același timp, unitatea și continuitatea evoluției societății pe plan universal și în cadrul istoriei patriei. În același timp, temele propuse răspund unui deziderat al învățămîntului modern, predarea istoriei pe probleme, practică uzitată în învățămîntul superior, la vremea sa, de Nicolae Iorga. Astfel alcătuită, noua tematică cuprinde ceea ce e vrednic de reținut, anume aportul fiecărei perioade, al fiecărei zone geografice la sporirea moștenirii culturii materiale și spirituale a umanității, ceea ce ni se pare mult mai de folos decît cunoașterea, chiar foarte corectă, a unor date sau conflicte militare, uneori fără semnificații deosebite.

La istoria patriei se dă posibilitatea unei mai largi pătrunderi în spiritul istoriei noastre, a particularităților ei și, în același timp, a integrării acesteia în contextul istoriei universale, permițînd o mai profundă înțelegere a unor evenimente din trecut, o mai clară orientare asupra evoluției contemporane a României, ca și a perspectivelor dezvoltării ei viitoare.

Pentru a răspunde cît mai bine țelului urmărit, propunem o completare a programei cu cîteva teme ce, credem noi, nu pot lipsi din desfășurarea cursului de istorie universală. Pe lîngă tema „Civilizația greacă în epoca clasică“ socotim necesară și o altă : „Civilizația helenistică“, fenomen de dimensiuni majore și care a dominat multe secole evoluția unei însemnate zone de la confluența celor trei continente ale lumii vechi. Formarea temei a 4-a „Civilizația medievală“ credem că ar trebui înlocuită cu „Civilizațiile medievale“, deoarece sînt deosebiri certe între diferitele regiuni ale lumii cunoscute atunci De exemplu, civilizația bizantină e sensibil diferită de cea a Europei occidentale, ca și de cea a popoarelor orientului extrem. Sugerăm, de asemenea, să se formeze cîte o temă, măcar orientativ, și pentru istoria Americii Latine și a continentului african, includerea lor în programă justificîndu-se prin prezența tot mai activă a popoarelor de aici la viața contemporană și, mai ales, a legăturilor tot mai strînse dintre țările de aici și țara noastră. Chiar noțiunea de „Istorie universală“ și-ar justifica mai deplin conținutul prin tratarea temelor menționate

Prin ineditul ei în învățămîntul liceal, noua programă creează unele dificultăți, sporite și de faptul că manualele existente sînt alcătuite pe alte criterii. Cu un plus de efort din partea propunătorilor, greutățile vor putea fi depășite. Important rămîne faptul că, predată după noua programă, istoria răspunde mai bine contribuției sale la formarea educației cetățenești a elevilor, justificîndu-și locul ce pe drept îl merită în cadrul sistemului instructiv-educațional al învățămîntului nostru.

Laboratorul de matematică

Vorbind despre predarea matematicii ca dealtfel despre predarea oricărei alte discipline școlare, nu putem să nu semnalăm serioasele rămîneri în urmă ale metodologiei didactice privind predarea bazelor științelor. Tehnica predării cunoștințelor matematice trebuie modernizată într-un ritm mai rapid, în concordanță cu posibilitățile. În acest sens, este necesar ca eforturile noastre să rezolve o serie de probleme privind **funcționalitatea maximă a cunoștințelor predate, caracterul lor actual și de perspectivă, caracterul aplicativ și productiv al acestor cunoștințe. Sînt necesare eforturi mari pentru dezvoltarea creativității muncii elevului.** Aceste preocupări conduc la ideea realizării neîntîrziat în viața școlii a unuia dintre principiile fundamentale ale educației contemporane : **unitatea dintre învățămînt, cercetare și producție.** Acestui scop trebuie să-i subordonăm, în mod necesar modernizarea predării matematicii, schimbul de idei și de experiență de la catedră.

În ultimii 10 ani, o serie de reviste care se ocupă de problemele modernizării învățămîntului matematic au început un larg schimb de idei pe tema edificării laboratorului de matematică.

O parte componentă
a tehnologiei moderne

Este știut că astăzi atît științele naturii, cît și cele umaniste sau de organizare și conducere a vieții social-economice solicită tot mai stăruitor, în activitatea lor proprie, aparatul și structurile matematicii, modelul matematic. De asemenea, folosirea mașinilor electronice de calcul în producție, în cercetare și în învățămînt apropie din ce în ce mai mult o mare parte din disciplinele matematicii actuale de producția materială. În acest context, laboratorul școlar de matematică devine o parte componentă a tehnologiei moderne a învățămîntului, oferind un cadru organizat pentru sprijinirea încorporării experimentului și practicii în procesul de studiere și aplicare a matematicii. El vine în sprijinul realizării principiului unității între învățămînt, cercetare și producție, contribuind la dezvoltarea caracterului formativ și aplicativ al învățămîntului matematic, la micșorarea decalajului ce mai stăruie încă între performanțele teoretice și cele practice-aplicative ale tineretului.

Prin intermediul activităților din laborator, și îndeosebi al lucrărilor practice de laborator matematic, tinerii se vor obișnui să folosească mai activ cunoștințele matematice la modelarea proceselor și fenomenelor naturii, societății și gîndirii, vor corela în mod eficient știința cu producția, vor înțelege mai bine necesitatea studiului interdisciplinar. În acest mod, laboratorul de matematică va contribui la dezvoltarea concepției care așeza practica în înțelesul său cel mai larg drept criteriu de verificare a adevărului oricărei teorii.

Laboratorul de matematică va permite deci realizarea în practica instructiv-educativă a unirii caracterului operațional concret cu cel operațional formal al cunoștințelor matematice, îndeplinind astfel funcții cognitive, de investigație, verificare și aplicare a științei, pentru dezvoltarea cunoașterii, a producției și a educației muncii.

Conceptul

Noțiunea de laborator de matematică este astăzi asimilată și în practica cercetării sau a producției din marile instituții de cercetare sau din întreprinderi. Există deosebiri între aceste laboratoare și laboratorul școlar ?

Laboratoarele de matematică pentru cercetarea și pentru experimentul matematic se disting desigur în raport cu laboratorul școlar de matematică. Evident, asemănările și deosebirile dintre ele sînt legate de sarcinile specifice pe care le au de îndeplinit. În desfășurarea activității de cercetare și aplicare a matematicii au apărut deja cîteva tipuri de laboratoare, cel de tehnici de măsurare, de tehnici de calcul, de mașini de calcul, ca și cel de mecanică. Aceste laboratoare au un pronunțat caracter de specializare în aplicarea matematicii și se întîlnesc în cadrul unor instituții specializate, la întreprinderi sau la unele licee de profil. Considerăm că pentru școala generală și pentru liceul de cultură generală este necesar un **laborator de matematică de tip polifuncțional pentru predarea și aplicarea matematicii.** Zestrea acestui laborator trebuie să conțină o serie de elemente care se află în echipamentul unuia sau altuia din laboratoarele enumerate mai sus. Dotarea acestui tip de laborator matematic trebuie pusă în concordanță cu caracterul aplicativ al noțiunilor de matematică cuprinse în programele școlare **— pe ani de studii, sau în programele activităților facultative de matematică.** Desigur, dotarea laboratorului școlar este complexă, dispunînd de o variată gamă de instrumente și modele, planșe, programe și mașini de învățat, mașini de calcul etc., **care să asigure realizarea unui învățămînt problematizant, programat și productiv.**

Fără să fi avut laboratoare de matematică, școlile noastre dispun — în cadrul cabinetelor de matematică — de o serie de instrumente și aparate, truse și planșe, care pot fi integrate în zestrea laboratorului de matematică. Lista acestora trebuie însă completată cu o gamă destul de variată de aparate și instrumente, care să permită realizarea unor adevărate lucrări de laborator. Această listă trebuie să înceapă de la instrumentele geometrice și pînă la mașinile de calcul, de la jocul matematic pînă la modelarea matematică, de la curiozitățile și investigațiile matematice pînă la aplicațiile acestei științe în producție.

Subliniem faptul că pentru a face loc laboratorului de matematică în tehnologia didactică, sînt necesare proiecte de construcție sau amenajare, echipament de laborator, fișe pentru lucrările de laborator.

Un laborator
de matematică în fiecare școală

Da ! Toți elevii, absolvenți ai școlii generale sau ai liceului de cultură generală, trebuie să asimileze în cultura lor matematică și funcționalitatea acesteia. Considerăm necesar ca fiecare unitate școlară să se preocupe de studiul, amenajarea și dotarea laboratorului de matematică, așa cum se preocupă de dotarea și dezvoltarea funcționalității.

Evident, școlile pot fi sprijinite în realizarea laboratorului de matematică prin publicarea de către Ministerul Educației și Învățămîntului a unor documentare pentru activitatea laboratorului de matematică și a unor proiecte-tip de construire sau de amenajare a acestui laboratar. În acest sens, școlile vor primi, în cursul acestui an școlar, o lucrare pentru edificarea laboratorului și a muncii în laborator: „Laboratorul de matematică“. Această lucrare va stimula inițiative, realizări și schimb de opinii, care vor contribui la creșterea performanțelor teoretice și tehnico-aplicative ale tineretului școlar. Privind dotarea laboratorului de matematică, considerăm necesar, în primul rînd, ca întreprinderile de material didactic să asimileze în producție de masă o serie de aparate, truse, mașini și tehnici necesare desfășurării experiențelor de laborator matematic.

Publicațiile de specialitate „Gazeta matematică“-B și „Gazeta matematică“-A, pot și trebuie să-și aducă sprijinul prin lucrări și rubrici destinate activității laboratorului de matematică. În al doilea rînd, considerăm că la amenajarea laboratorului de matematică își pot aduce o serioasă contribuție colaborarea școlii cu întreprinderile de patronaj, munca tehnico-productivă din atelierele școlare și din întreprinderi, comitetele de părinți de pe lîngă școli. Acțiunile pe linia învățămîntului privind pregătirea și perfecționarea cadrelor didactice trebuie să includă în planul lor de muncă o serie de inițiative care să contribuie la asigurarea eficienței activității în laboratorul de matematică.

Prof. emerit GH. N. RIZESCU
Liceul „Dimitrie Cantemir“, București

Dramatizarea facilitează învățarea limbilor străine

A învăța să vorbești o limbă străină înseamnă mai mult decît a învăța vocabularul și gramatica limbii respective. Un vorbitor străin poate pronunța o propoziție care, deși perfectă prin cuvintele ce le conține, poate fi incomprehensibilă vorbitorului nativ. Aceasta se întîmplă pentru că vorbitorul străin nu a dat intonația, accentul sau ritmul caracteristice limbii respective. Profesorii își dau seama de importanța ritmului și intonației în vorbire și ei prezintă propozițiile model ale lor cu un oarecare sentiment dramatic. Ei pot chiar exagera unele caracteristici pentru a fi siguri că elevul e conștient de ele. Ei pronunță propozițiile așa cum trebuie spuse în situația reală de viață. Pronunțarea dramatică încurajează elevul să accepte construcția ca una într-adevăr existentă și nu ca o idee abstractă, creată pentru ora de limbă. De aceea, una dintre cele mai interesante și utile activități, din acest punct de vedere, pe care profesorul o poate oferi elevului e dramatizarea.

Dacă profesorul este gata să consacre o mare parte din timpul său și mult efort acestei sarcini, el poate forma un cerc dramatic în școală, ceea ce va furniza o mare cantitate de „free English“ (engleză liberă) atît pentru elevii ce iau parte la piesă cît și pentru restul elevilor (ce formează auditoriul).

Am condus un astfel de club în școala în care predau. Ideea creării lui ne-a fost furnizată de o lecție cu tema „Who is guilty“ la Forsayte Saga (anul VIII de studiu). Părerile elevilor erau atît de împărțite încît am hotărît să încropim un „proces“ — lucru ce s-a făcut într-un timp neașteptat de scurt și cu o plăcere nebănuită din partea elevilor — cu toate că erau în pragul examenului de admitere în învățămîntul superior și, mai mult, elevi ai unei clase speciale de matematică. Contribuția mea la acest „proces“ a fost minimă (distribuirea rolurilor, indicații generale asupra desfășurării acțiunii, costume). Rezultatul a întrecut cu mult așteptările mele : cu toți deveniseră actori, iar schimbul de replici devenise un duel. Aceasta a fost doar începutul. A urmat un spectacol „Femeia în literatura engleză“ cu ocazia Zilei femeii. Cîntece, poezii, dialoguri din operele studiate de elevi la clasă (Hamlet, Sons and Lovers, Mourning Becomes Electra etc.) au format delectarea spectatorilor și a interpreților.

Cred că selecționarea temei sau piesei este o parte importantă a sarcinii profesorului. Este puțin probabil ca elevul să poată interpreta un rol din Shakespeare, însă el va arăta cu siguranță mult interes pentru ceva modern, ușor de înțeles. Shakespeare este minunat, dar engleza lui nu este ceea ce folosim noi astăzi în conversația de fiecare zi. Vom alege deci ceva ce se va potrivi nevoilor de conversație zilnică a elevului. Școlarul va citi piesa, va căuta cuvinte noi, iar apoi vom discuta împreună (loc, timp, scop, mesaj, autor). Una din căile care au antrenat și m-au ajutat foarte mult în dramatizare a fost folosirea improvizației. Pentru a-l ajuta pe elev să improvizeze cît mai mult, eu am proiectat o situație (de preferat una cu conflict), apoi am ales elevii pentru a interpreta scena. Aceștia, bineînțeles, nu aveau un rol scris, pe care să-l memoreze, așa că erau obligați să folosească propriul vocabular. Acest procedeu dă elevului posibilitatea să gîndească singur, să se exprime, prin propriile cunoștințe, în engleză. În acest fel, întreaga clasă este implicată în activitate. De obicei am folosit aceeași situație, de improvizație, cu mai multe grupuri de elevi din clasă. Procedeul ajută la dezvoltarea imaginației școlarilor. Este bine ca pentru toate acestea, instruirea să se facă în engleză.

Toată această activitate, începînd cu alegerea temei sau piesei, trebuie să se bazeze mult și pe amuzament. Am constatat că prezența sau numai absența acestei calități face din clubul dramatic un succes sau un eșec.

Prof. STELUȚA ISTRĂTESCU
Liceul „N. Bălcescu“, Pitești

Catalogul și nota elevului

Catalogul rămîne, cel puțin deocamdată, un indispensabil document oficial și un auxiliar încă prețios al dascălului, un mijloc de ilustrare a modului în care elevii s-au achitat la clasă de îndatoririle lor școlare.

Greșeala care pîndește uneori folosirea catalogului începe abia atunci cînd lipsa de tact, simplismul, altăuri de subiectivismul și formalismul didactic riscă să facă din catalog o sperietoare pentru școlari ; cînd autoritatea profesorului nu mai este conferită de calitățile lui, ci de „documentul“ pe care acesta îl ține sub braț.

În fond, doar umplînd funcționărește căsuțele dreptunghiulare, cu absențe și note, și calculînd contabilicește procente și medii, anevoie se poate obține oglinda fidelă a individualității unui elev ori a unei clase, care e mult mai complexă, mai dinamică și mai plină de nuanțe decît rezultă din niște simboluri convenționale.

Catalogul nu poate fi argument suprem în acțiunea educativă și nu are un scop în sine.

Eliberarea totală și definitivă a lecțiilor și activităților școlare de rigiditate și închistare, apropierea lor de o muncă didactică vie, degajată, multilaterală — adaptată naturii practicii sociale contemporane și psihicului tineretului de astăzi — implică reconsiderarea funcției catalogului — transformarea lui dintr-un fetiș pedagogic într-un document școlar cu o funcție pregnant formativă. Aceasta impune nu numai utilizarea ponderată, plină de tact și sprijinită pe convingere a catalogului. Alături de el, poate juca un rol instructiv-educativ folosirea la lecții și activități, de către toți profesorii, a fișei de caracterizare psiho-pedagogică a elevilor, care oferă date despre posibilitățile reale, randamentul școlar și caracteristicile personalității elevului.

Cîteva cuvinte despre notă.

Elevul nu are nevoie de notă doar în catalog (și în carnetul său), ci și în conștiința sa. El nu trebuie să învețe pentru notă, însă are dreptul la satisfacția notei pentru munca sa. Nu caracterul stimulativ sau punitiv al notei, ci măsura în care ea exprimă o apreciere obiectivă consolidează prestigiul profesorului.

Notarea cunoștințelor este într-adevăr un privilegiu al profesorului, însă problema notării nu e o chestiune personală, de care el să n-aibă de dat socoteală nimănui. Prin acordarea unui număr corespunzător de note încă de la începutul trimestrelor — socotim — dispare pentru elevi fetișismul notei ; cu condiția ca profesorul să nu se simtă „obligat“ să dea, cu orice preț, cît mai multe note mici la începutul anului, spre a-i avea pe elevi „în mînă“. Ritmicitatea și justetea notării sînt obligații de bază ale profesorului. Este inechitabil ca, la același obiect, un elev să aibă în catalog 5-6 note într-un trimestru, iar altul numai 2 sau 3. Considerăm greșită și ascultarea „în trombă“ a acelorași elevi, mai multe lecții consecutive, pentru ca aceștia să fie apoi părăsiți pînă la sfîrșitul trimestrului. Dacă vom pune cu prea mare ușurință note de 2 și 3 și se adună un număr ridicat de astfel de note, situația elevului respectiv e pecetluită. Și este foarte grav cînd el însuși o consideră ca atare. Tot astfel, sistemul ascultării „la cerere“, practicat pe la finele trimestrului sau anului școlar pentru „îndreptarea situației“ — sistem care încurajează lenea — trebuie înlăturat.

Credem că nota școlară și-ar întări valoarea formativă dacă, cu ocazia verificărilor curente, nu ar fi neglijat nici volumul global de cunoștințe la disciplina respectivă (și la celelalte discipline), nici răspunsurile, bune sau rele, pe care elevul le-a dat la alte lecții, cînd nu a fost notat.

Prof VALERIU C. NEȘTIAN
Podul Iloaiei, jud. Iași

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

Așa după cum subliniam în numărul trecut al revistei noastre, proiectul programei de limba română a suscitat un viu interes printre învățătorii și profesorii care predau această disciplină, concretizat printr-un mare număr de observații și propuneri sosite pe adresa redacției. Cea mai mare parte din articolele primite au fost publicate. Încheiem în acest număr dezbaterea noastră, publicînd o ultimă intervenție, pe cea a prof. univ. dr. Sorin Stati. Menționăm că în ultimele zile au mai sosit articole pe marginea proiectului de programă de la învățătorii Maria Pop și Mihai Pop, de la profesorii Traian Mîrzea, Traian Ciobanu, Ovidiu Vișan, Liviu Avram. Toate vor fi trimise direcției „Învățămîntului preșcolar și general obligatoriu“ din Ministerul Educației și Învățămîntului. De asemenea, sugerăm și celorlalte cadre didactice, care nu și-au exprimat încă punctul de vedere și vor să o facă, să se adreseze direcției amintite.

Redacția va reveni asupra proiectului de programă cu aprecierile comisiei care a redactat-o, în momentul cînd aceasta va stabili care din propunerile reieșite din dezbaterea noastră vor fi adoptate.

Studiul limbii române în şcoala de cultură generală

Publicarea în „Tribuna școlii“ (nr. 104 și 105) a proiectului programei de limba română pentru clasele I—VIII a adus în plină actualitate o problemă veche, dar de interes permanent, a învățămîntului nostru : cum trebuie concepută și organizată predarea limbii române ca să dea rezultatele așteptate și necesare (din punct de vedere social și național). De importanța extraordinară a acestui obiect de studiu nu se îndoiește nimeni, și iarăși nimeni — indiferent de gradul de competență — nu se poate declara deplin satisfăcut de felul în care școala izbutește să se achite de obligațiile ce-i revin de drept în această privință. Nu sînt numai profesorii de română care observă cu nemulțumire cîte greșeli de vorbire și de scriere persistă și cîștigă teren și cîți tineri, cu diplomă de bacalaureat sau chiar de licență, le comit și le răspîndesc. Există — din fericire — un larg și intens curent de opinie contra exprimării incorecte, izvorît din străvechea dragoste de limbă a poporului nostru, din pasiunea sa mereu vie de a-i apăra frumusețile și bogăția. În fața fenomenelor negative, reacția critică îmbracă adesea și pe drept cuvînt forma întrebării : Asemenea greseli nu puteau fi extirpate pe băncile școlii ?

Fără îndoială că ar fi putut fi extirpate, dacă eficiența sutelor de ore de limba română ar fi cea dorită și firească. Dacă activitatea didactică ar recurge la cele mai potrivite procedee de formare la elevi a deprinderii de a-și exprima — cum citim în recentul proiect de programă — „cu ușurință gîndurile, ideile și sentimentele, corect, într-un mod ordonat, logic, coerent și concis“.

Au fost discutate în repetate rînduri, mai ales în ultimii ani, programele și manualele, au fost criticați și profesorii. Elaborarea gramaticii Academiei, publicarea multor cărți și studii de teorie lingvistică și de metodică au dat tot mai mare consistență ideii că în predarea limbii române trebuie să se producă înnoiri substanțiale. Au avut loc dezbateri între cei direct interesați și s-au organizat sesiuni științifice și consfătuiri. Totuși saltul calitativ preconizat nu s-a produs încă și se pare că va mai trebui să-l așteptăm un timp, nimeni nu poate spune cît. Publicarea noului proiect de programă ca și discutarea lui de către învățători și profesori în paginile „Tribunei școlii“, sînt fapte pozitive pe care le-aș numi semne bune. Aprecierile concludente sînt premature, căci trebuie văzute manualele noi și rezultatele lor practice în viitorii cîțiva ani. Pînă atunci ne putem permite doar unele judecăți provizorii, unele speranțe frumoase și cîteva îndoieli generate de lectura proiectului supus discuției. L-am numit mai sus „noul proiect de programă“ și cred că toți l-am vrut nou nu numai în sensul de „cel mai recent“. Noutăți există, fără îndoială ; nu multe, dar măcar cîteva sînt binevenite și deschizătoare de drumuri frumoase și rodnice :

„A învăța gramatica nu înseamnă a memora definiții și reguli, ci a forma capacitatea și deprinderea elevilor de a folosi cunoștințele în vorbire și scris“. „Pe primul plan trebuie să apară faptele de limbă și nu regulile abstracte“. Pe copii îi așteaptă deci fericirea de a nu mai memora definiții lungi, adesea ininteligibile și aproape totdeauna fără folos practic. Afirmarea consecventă a caracterului practic-aplicativ apare ca o adevărată binefacere.

„Corelarea permanentă a gramaticii cu vocabularul, fonetica, ortoepia, ortografia și punctuația“. Pînă acum, cunoștințele dobîndite în școală se reduceau în general la morfologie și sintaxă, „situație cu consecințe negative pentru însușirea limbii române în școală, pentru dezvoltarea și formarea deprinderilor de exprimare corectă, orală și scrisă“.

Predarea nu va avea în vedere, ca pînă acum, numai limba literaturii artistice, ci toate stilurile limbii române. În mai multe locuri, proiectul repetă următoarea recomandare : „Pot fi comparate, din acest punct de vedere, texte beletristice cu texte științifice sau publicistice“. Se amintește de mai multe ori necesitatea considerațiilor stilistice și faptul acesta îl trecem printre noutățile cele mai îmbucurătoare.

Justețea acestor declarații de principiu este evidentă și a fost relevată cu satisfacție de participanții la dezbaterea din „Tribuna școlii“. Pare îndreptățit și principiul tratării concentrice a materiei — care nu e nou —, mai ales că apare însoțit în preambul de corectivul „dar fără repetări inutile“. Între preambul și conținutul propriuzis al proiectului există însă o contradicție surprinzătoare și foarte neplăcută, semnalată și ea în cadrul dezbaterii : repetările abundă și utilitatea lor nu se vede. Se pierd astfel multe ore care ar fi putut fi afectate multor cunoștințe necesare, acum absente din programă, și efectul negativ cel mai neînsemnat este desigur plictiseala elevilor. Despre o evitare reală a „repetărilor inutile“ se poate vorbi numai în legătură cu programa de clasa a VIII-a, pentru care se prevăd numai sintaxa și (de mult doritele) „cunoștințe elementare despre originea și evoluția limbii române“. În schimb, în clasa a VII-a, cea mai afectată de reluările fără rost, elevii vor suporta *18 ore de morfologie*, ca să învețe ca noutăți numai substantivele colective, pronumele de întărire și nehotărît, numeralul adverbial, verbele impersonale, adverbele relative și locuțiunile, și *13 ore de sintaxa propoziției*, unde singurele noțiuni necunoscute sînt subiectul inclus, propoziția fără verb și două feluri de complement circumstanțial (cauză și scop). Renunț la alte exemple în acest sens, trimițînd la intervențiile participanților la dezbatere.

E probabil că în clasele II—IV repetările cerute de proiect se vor dovedi folositoare, dar aș recomanda eliminarea lor radicală în clasele mari. Limitîndu-ne la gramatică, programa de clasa a V-a ar putea fi consacrată morfologiei esențiale (urmînd ca formele mai rare, mai puțin frecvente în limbajul de toate zilele, tipice pentru stilul „înalt“ și textele beletristice, să figureze la clasa a VII-a : de exemplu, viitorul anterior, conjunctivul perfect, flexiunea pronumelui relativ, problema delicată a locuțiunilor etc.). În clasa a VI-a s-ar da elementele de bază ale sintaxei propoziției (și cu această ocazie s-ar realiza implicit și o recapitulare a morfologiei cuvintelor flexibile), într-a VII-a o sintaxă elementară a frazei, pentru ca în clasa a VIII-a să se predea noțiunile și construcțiile mai dificile și mai pretențioase din întreaga sintaxă — completare a materiei predate în cele două clase precedente.

Rămîne, fără îndoială, o obligație a profesorului să reia oricînd o problemă de fonetică, de gramatică sau de vocabular, dacă situația particulară a clasei o cere și e de datoria lui să verifice foarte des cunoștințele predate în alți ani, dar nu sub forma unei succesiuni de ore în care să reexpună capitole întregi de materie cunoscută, cu două-trei noutăți abia perceptibile de către elevi.

Dacă se renunță la nefericitele reluări, rămîn disponibile foarte multe ore, insuficiente totuși pentru cîte lucruri au fost trecute cu vederea de noua programă. Enumerarea și, mai ales, justificarea lor cer mult spațiu. Nu știu cît să insist asupra lor, din lipsă de informații privind materia ce urmează a fi predată în clasele IX și X, în cadrul învățămîntului obligatoriu de zece ani. În preambul, autorii proiectului afirmă că studiul limbii române se încheie cu clasa a VIII-a, dar sper că e vorba de o opinie strict personală, cu care mă grăbesc să mă declar în cel mai violent dezacord.

Ce lipseste din proiect?

În partea de gramatică omisiunea cea mai izbitoare (aș spune chiar uluitoare) afectează propozițiile circumstanțiale. Lipsesc următoarele specii de uz curent : propozițiile condiționale, concesive și consecutive. (În schimb nu lipsesc completivele indirecte și predicativele !). O atare greșeală, deși foarte gravă, e ușor de remediat ; mult mai încurcată e însă situația lecțiilor de vocabular, pentru care proiectul dă prea puține sugestii autorilor de manuale. (În plus, unele indicații nu se dovedesc bine inspirate ; vezi, de pildă, predarea în clasa a V-a a *antonimelor*, în clasa a VI-a a *sinonimelor și omonimelor* și în clasa a VII-a a *polisemiei*, cu toate că — așa cum s-a arătat în cadrul dezbaterii — aceste fapte lexicale nu trebuie izolate unele de altele). E evident pentru oricine că lexicul a rămas, în continuare, Cenușăreasa lecțiilor de limba română, deși, dacă este să plecăm de la observarea vorbirii actuale, cel mai mult ne supără tocmai aspectele negative de vocabular : folosirea improprie a unor termeni, cuvintele repetate ca un tic și goale de sens, termenii de argou, neologismele stîlcite, necunoașterea diferențelor stilistice dintre sinonime, prețiozitatea și „cultismele“ (de timpul *a servi* în loc de *a mînca*), bagajul lexical foarte redus etc. În orele consacrate vocabularului ar fi mult apreciate de către elevi unele explicații etimologice, care i-ar familiariza cu noțiuni importante ca : evoluția limbii, împrumuturile lexicale, relația strînsă limbă-societate etc.

În general, aspectelor stilistice li se dă importanța cuvenită numai în... introducere, iar autorii par să ignoreze numeroasele cercetări recente în acest domeniu și să fi uitat că dispunem de masiva lucrare clasică a academicianului Iorgu Iordan „Stilistica limbii române“.

Se vorbește, tot în introducere, de formarea unei exprimări ordonate, logice, coerente și concise, dar n-am găsit în proiect ore consacrate redactării unei scrisori, a unei cereri, a unui rezumat, regulilor de formulare a unei definiții sau de construire a unui raționament, combaterii anacolutului, a construcțiilor pleonastice, a stereotipiei sintactice. Lipsesc, de asemenea, expunerile sistematice, firește la un nivel elementar, asupra stilurilor funcționale ale limbii. Nu sînt nici inutile și nici prea „grele“ cunoștințele despre felul în care trebuie să se desfășoare un dialog sau despre politețea în vorbire (care nu se reduce la utilizarea pronumelor de politețe, dealtfel destul de complicată în românește).

Mai ales cei care predau româna în mediul rural trebuie să țină seama de existența regionalismelor din toate compartimentele limbii, și în privința aceasta proiectul nu le oferă nici un ajutor.

Închei aceste observații generale cu regretul că aprobarea programei în forma actuală ar consemna încă o dată separația dintre gîndirea teoretică a lingviștilor români și practica studierii limbii în școală. Din sutele de studii și volume de lingvistică modernă apărute la noi, autorii proiectului n-au reținut nimic. E totuși greu de crezut că, menținîndu-ne în hotarele rigide ale tradiționalismului, vom realiza progrese spectaculoase.

Prof. univ. dr. SORIN STATI

16
17
23
18
24
11
12
6

Lecție în laboratorul fonetic al Liceului nr. 2 din Rădăuți

Itinerare editoriale

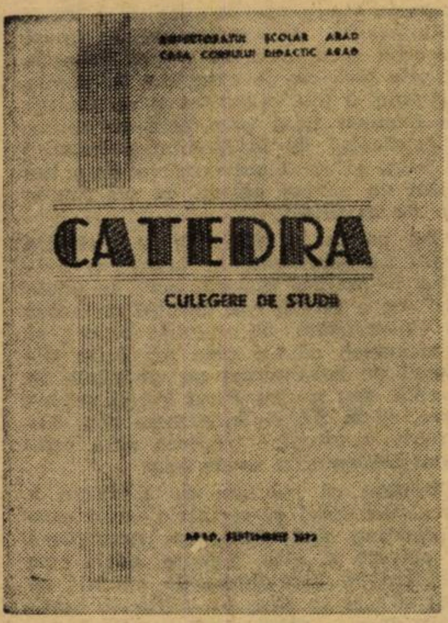

Apărută sub egida Inspectoratului școlar și Casei corpului didactic din Arad, masiva culegere de studii intitulată „Catedra" vine să demonstreze efervescența muncii de cercetare și strădaniile oamenilor școlii de pe meleagurile arădene pentru continua lor perfecționare, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a învățămîntului.

Volumul se remarcă nu numai prin numărul sporit de pagini (peste 400), ci și prin varietatea și multitudinea problemelor abordate, prin ținuta sobră și competentă în care sînt elaborate cele mai multe dintre studii.

În capitolul „Perfecționarea tehnologiei didactice", cadre de specialitate, cu o bogată experiență la catedră, dezbat în profunzime și adeseori din unghiuri originale de vedere teme ca : „Utilizarea jocurilor didactice pentru dezvoltarea vorbirii la preșcolari" (Maria Tomov) ; „Utilizarea categoriilor de structură și funcțiune în explicarea cunoștințelor de istorie în liceu" (Nicolae Roșuț) ; „Comentariul în cadrul lecțiilor de literatură" (Iuliu Lucaciu) ; „Aspecte ale educării atenției la școlari" (Alexandra Bazili) etc. ; iar în capitolul „Investigații în mediul rural" sînt redate cercetările cu privire la lexicul unor sate din jurul Aradului, între factorii de educație ai acestora, sau este creionat „profilul instituțional" al unei școli (Școala generală din Frumușeni).

Un loc aparte în cuprinsul volumului „Catedra" îl ocupă capitolul „Studii de istorie locală". Sînt, în total, șase lucrări de o certă valoare istorică aducînd fiecare contribuții substanțiale la cunoașterea fostelor instituții de învățămînt și cultură din această parte a țării, la clarificarea unor probleme privind luptele muncitorești din trecut. Semnatarii acestor studii (profesorii : Eduard Găvănescu, Vasile Popeangă, Iulian Negrilă, Anton Ilica, Alexandru Roz și Eugen Gluck), de vîrste și specialități diferite, sînt deja cunoscuți unui cerc destul de larg de cititori, fie din coloanele unor publicații la care colaborează frecvent, fie din alte lucrări pe care și-au înscris numele. Între ei, se disting fără îndoială, primii doi, ale căror studii : „Școlile românești din regiunea Aradului în anii revoluției de la 1848—49" (Eduard Găvănescu) și „Aradul în noiembrie 1918" (V. Popeangă) vădesc și de această dată o vastă cultură, pasiune și profundă familiarizare cu temele propuse. Sumarul volumului (avînd coordonatori pe V. Popeangă, I. Lucaci și M. Tomov) este întregit de capitolele : „Probleme ale organizării activității școlare" și „Critică și bibliografie" cărora li se rezervă un spațiu mai restrîns.

R. DIMITRIE

Ing. Gh. Pozdîrcă,
prof. Pelaghia Popescu, ing. Constantin Mocanu :

Munca educativă în învățămîntul profesional

E.D.P., 1973

Pornind de la ideea că educația tinerilor muncitori trebuie integral realizată în timpul școlarizării și de aceea, în chiar procesul instruirii profesionale, autorii au găsit și cea mai bună soluție, demonstrînd, pe baza unei experiențe concrete, că **esența muncii educative în învățămîntul profesional constă în a da tînărului muncitor demnitate umană și conștiința valorii profesiunii sale in contextul social și național.**

Lucrarea se adresează îndeosebi personalului tehnico-ingineresc din învățămîntul profesional, care nu a beneficiat de o pregătire pedagogică și psihologică sistematică. Dar, avînd o îndelungată experiență didactico-educativă și un larg orizont teoretic, autorii depășesc acest obiectiv. Lucrarea este un excelent ghid al muncii educative din toate categoriile de școli profesionale și un reușit compendiu de pedagogie civico-morală, util întregului personal didactic.

O **Introducere**, urmată de patru capitole, de o bibliografie selectivă și cîteva anexe, însumînd pe ansamblu circa 130 pagini, formează conținutul lucrării. Ideea centrală este aceea că, indiferent de tipul și gradul școlii, de profesiunea dată, **tinerii muncitori trebuie pregătiți, sub raport profesional, ideologico-politic, civic și moral la nivelul exigențelor viitorilor muncitori ca membri ai clasei celei mai productive și cu rol conducător în stat.** De pe acest înalt palier, sînt cercetate particularitățile, obiectivele, conținutul, planificarea și metodologia muncii educative în școlile profesionale. Referitor la fiecare din aceste patru probleme (capitole), cititorul va găsi o foarte clară și logică expunere a principiilor și chestiunilor aferente, însoțite de exemple sugestive și, nu de puține ori, emoționante prin caracterul lor veridic.

În întregime, lucrarea infirmă părerea că printr-o bună pregătire de specialitate cineva poate fi și bun profesor sau educator. Autorii demonstrează că nici bunul simț și nici talentul nativ nu sînt suficiente pentru a putea ordona toate actele noastre paideutice în lumina marilor idei ale pedagogiei contemporane, cum sînt : educația permanentă, continuitatea muncii educative în toate mediile prin care trec copiii și tinerii, măsura justă, transformarea unui act de instruire tehnică într-un mijloc al cultivării umanismului și patriotismului.

Cele cîteva anexe (planșe) de la sfîrșit, cuprinzînd planificarea muncii educative la o clasă de elevi (mecanici agricoli) în anii 1969/70 și 1970/71, reprezintă o veritabilă parte aplicativă a lucrării. Orice educator (diriginte) găsește în aceste anexe un cadru organizatorico-metodic de natură să-l ajute să sesizeze, să ierarhizeze și să rezolve judicios problemele educative specifice clasei pe care o conduce.

Prof. ION ROMAN
Iași

Perfecționarea pregătirii cadrelor didactice

Dezbătînd o problemă de intensă actualitate și arie de cuprindere mondială, lucrarea **„Pregătirea psihologică, metodică și practică a studenților pentru viitoarea activitate instructiv-educativă"** apărută cu sprijinul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, face cunoscute unor cercuri largi roadele sesiunii științifice organizate în anul 1971 de Comitetul sindicatului din Universitatea Timișoara, în colaborare cu Seminarul pedagogic al acestei universități.

Lucrarea merge pe linia înfăptuirii uneia din marile directive trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu Congresului U.G.S.R. din martie 1971 privind însemnatul și sporitul rol pe care îl au sindicatele în „întreaga activitate de instruire și educare publică din țara noastră", în perfecționarea activității în toate domeniile construcției socialiste.

Volumul apărut sub îngrijirea asigurată de lector univ. Ion Drăgan, președintele Comitetului sindical al Universității din Timișoara, înmănunchiază într-un cuprinzător registru tematic, structurat pe aspecte vizînd psihologia copilului și psihologia pedagogică, pedagogia, metodica limbii și literaturii române, metodica limbilor moderne, temeinice studii, dintre care amintim : Contribuția practicii pedagogice la formarea viitorului profesor (N. Apostolescu) ; Pregătirea studenților în problemele teoretice și practice ale docimologiei (N. Pîrvu) ; Propuneri privind planificarea lecțiilor demonstrative și a lecțiilor de probă în cadrul practicii pedagogice (V. Țîrcovnicu) ; Rolul psihologiei în creșterea eficienței procesului instructiv-educativ (Ion Drăgan) ; Aspecte ale pregătirii profesorilor pentru activitățile cultural-obștești și activitățile educative cu elevii (Petre Radu) ; Inițierea studenților practicanți în problematica și activitatea concretă a muncii cu familia elevilor (Viorica Goian) ; Inițierea studenților în utilizarea tehnicilor sociometrice pentru cunoașterea colectivului clasei (Petronela Velciov) ; Posibilități și limite în introducerea punctului de vedere modern al predării limbilor străine (Teofana Corobceanu) ș.a.

Ritmul mereu ascendent de continuă dezvoltare a bazei economice a patriei noastre în procesul construcției societății socialiste multilateral-dezvoltate, implică organic ampla și complexa perfecționare a întregului învățămînt și însemnata creștere a atribuțiilor și rolului cadrelor didactice. Modernizarea procesului instructiv-educativ — cerință de bază a societății contemporane — nu poate fi înfăptuită decît printr-o necontenită perfecționare a pregătirii ideologice-politice, a pregătirii de specialitate și pedagogice a personalului didactic de toate gradele. „Fiecare educator, învățător și profesor din întregul sistem de învățămînt — arată secretarul general al Partidului Comunist Român — trebuie să fie atît un bun specialist în domeniul său, cît și un bun educator comunist".

În lumina acestei directive fundamentale, lucrarea de față înscrie un prețios aport într-o problemă în care au adus contribuții valoroase gînditori din domeniul pedagogiei contemporane ca : Fr. Schneider, I. Döring, Ștefan Bîrsănescu, G. Kerschensteiner, Stanciu Stoian, M. Keilbacker, I. C. Petrescu, Ed. Spranger, I. Gabrea, E. Weber, C. Narly ș.a.

ION ORGHIDAN

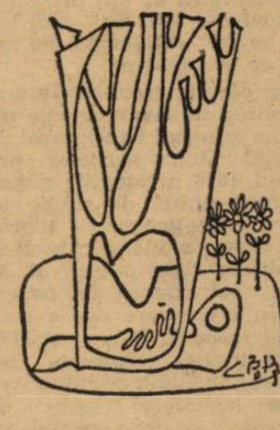

Virgiliu Ene :

Satira în literatura română

(două volume)

Editura „Albatros", 1973

În prestigioasa colecție „Lyceum", a fost publicată recent o **masivă** ediție închinată **Satirei în literatura română**, lucrare unică în literatura noastră, îngrijită, prefațată și comentată de Virgiliu Ene. Dacă în trecut sau în prezent au fost publicate numeroase cărți referitoare la celelalte genuri literare — liric, epic, dramatic —, genul satiric, atît de specific poporului nostru (G. Călinescu, în monumentala sa **Istorie a literaturii române**, afirma că „Hotărît lucru, literatura română a început prin pamflet"), a fost „ocolit" sistematic. Este paradoxal acest fapt, dar perfect explicabil : se cerea din partea unui istoric literar un timp îndelungat în selectarea textelor, urmărite pe întregul parcurs al evoluției literaturii române, precum și o temeinică cunoaștere a exegezelor referitoare la genul satiric universal și autohton. Or, reamintim că în acest sens nu există nici la noi, nici aiurea un punct de vedere unitar unanim admis în ceea ce privește componența, sfera acestui gen literar. Nici dicționarele cele mai ample, române sau aparținînd altor popoare, nu definesc cu claritate care sînt componentele acestui gen, care sînt interferențele, apropierile sau granițele satirei, pamfletului, invectivei, imprecației, parodiei, epigramei etc.

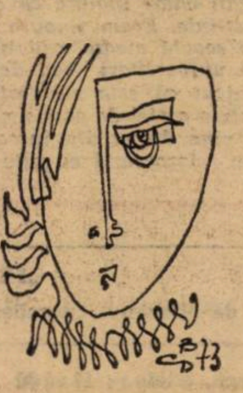

În metodicul și documentatul său studiu desfășurat cronologic pe marile perioade ale literaturii noastre criticul abordează și reușește să elucideze aceste spinoase probleme. Subsumînd aforismul călinescian, enunțat mai sus, adaugă mențiunea că „satira ocupă, în cadrul culturii noastre, un loc deosebit de important, ea bucurîndu-se de o înaltă prețuire atît din partea făuritorilor operelor literare, cît și în rîndul cititorilor. Afirmațiile de mai înainte se pot susține cu numeroase argumente. Unul dintre cele mai convingătoare constă în faptul că scriitorii români — de la marii noștri clasici, pînă la scriitori valoroși, dar care nu s-au putut înălța în opera lor pînă la desăvîrșire — au abordat cu predilecție acest gen literar, care dădea glas unor aspirații populare". Acest punct de vedere este aplicat cu consecvență, antologia însumînd 131 de autori, scriitori clasici și contemporani, unii din ei mai puțin cunoscuți și chiar ignorați pînă acum de istoria noastră literară, și peste 800 de pagini de texte selecționate cu rigurozitate dintre cele mai expresive manifestări ale satirei românești.

Antologia alcătuită de istoricul literar Virgiliu Ene constituie o contribuție valoroasă a istoriei noastre literare și, totodată, un instrument util în procesul învățămîntului de limbă și literatură română.

TUDOR OPRIȘ

Bacalaureatul în confruntare cu cerinţele şcolii contemporane

În funcţionalitatea sa tradiţională, bacalaureatul este un examen selectiv adoptat în Franţa din primii ani ai veacului trecut.

Un asemenea examen este întîlnit în majoritatea ţărilor, purtînd denumiri diferite şi răspunzînd la cerinţe şcolare şi sociale multiple şi adesea foarte variate.

În litera „Marelui dicţionar universal al secolului XIX", publicat la Paris, bacalaureatul era definit ca „diplomă... care constituie atestatul prin care Universitatea constată că un tînăr a făcut suficiente studii secundare pentru a aborda anumite profesiuni liberale sau pentru a se consacra studiilor speciale care-l conduc la acestea".

În acest spirit, bacalaureatul francez constituia punctul nodal în circulaţia dintre învăţămîntul secundar şi cel universitar, în fapt canalul de acces la studii superioare. Pentru acest motiv, era organizat sub egida Universităţii, cu jurii formate din universitari şi deschidea candidaţilor admişi porţile Universităţii. Cu alte cuvinte, în această concepţie, bacalaureatul constituie în primul rînd un examen de admitere în Universitate şi nu un examen de absolvire a şcolii secundare.

Situarea bacalaureatului la locul de cumpănă dintre două grade de învăţămînt, într-un punct de contact pentru multiple cerinţe, a prilejuit controverse încă din secolul trecut în legătură cu funcţionalitatea sa atît în Franţa, cît şi în numeroase alte ţări, care l-au preluat sau au fost influenţate de modalitatea sa de organizare.

Considerăm că este grăitoare în acest sens menţionarea cîtorva momente mai importante din istoricul bacalaureatului în ţara noastră. Eforia şcoalelor propunea în anul 1858 ca studiile gimnaziale să aibă o durată de studii de şapte ani, cu excepţia secţiei literare care avea şi clasa a VIII-a. Absolvenţii acestei ultime clase puteau să obţină, în urma unui examen, diploma de bacalaureat în litere care dădea acces la studii superioare în ţară şi străinătate. De fapt tocmai asigurarea acestui ultim acces constituia cerinţa care a determinat pe legiuitorul şcolar din Ţara Românească să preia parţial modul de organizare al liceului francez.

În conformitate cu „Legea instrucţiunii publice din 1864", studiile liceale se terminau printr-un examen general, care se organiza în cadrul şcolii respective, comisia fiind formată din profesori ai şcolii, sub preşedinţia directorului liceului sau a rectorului Universităţii. Ulterior, în anul 1872, organizarea examenului general a fost transferată Universităţii, comisiile fiind formate din universitari sub preşedinţia rectorului. Ne găsim astfel în faţa unei preluări a modelului francez, examenul general, schimbîndu-şi funcţionalitatea, transformîndu-se într-un examen de admitere în Universitate. Apoi, după o revenire de un an, în 1882 se adoptă şi denumirea de bacalaureat.

Prin „Legea învăţămîntului secundar şi superior din 1898", Spiru Haret înlocuieşte bacalaureatul cu un examen general de absolvire, numit şi examen de capacitate, care se susţinea în faţa unei comisii interne a şcolii, prezidată fiind de un profesor sau agregat universitar. Modificările nu au încetat, astfel că după primul război mondial s-a revenit la bacalaureat, care se organiza în anumite circumscripţii, cu profesorii de specialitate sub preşedinţia unui profesor universitar.

Aceste modificări în conceperea bacalaureatului cu implicaţii şi asupra probelor de examen, au fost o consecinţă a cerinţelor şcolii româneşti în diferite etape şi a felului în care legiuitorul şcolar a înţeles să le soluţioneze. Evident că un rol l-a jucat şi preluarea experienţei şcolii din alte ţări, preluări care, aşa cum au dovedit-o faptele, nu întotdeauna au fost bine inspirate.

Diversitate în conceperea funcţionalităţii bacalaureatului se constată şi în alte ţări, în special ca urmare a modalităţii de acces la învăţămîntul superior. Dacă bacalaureatul este organizat într-o formă oarecum mai simplă în ţările în care obiectivul său principal este să marcheze terminarea studiilor secundare, ca de pildă în Cehoslovacia, Iugoslavia, Polonia, România, U.R.S.S. etc., în ţările în care obţinerea bacalaureatului echivalează cu dreptul de a urma cursurile universitare, bacalaureatul este mai complex ca organizare.

Ţările care prezintă modelele cele mai complexe par să fie Franţa şi Marea Britanie. Prin organizarea şi conducerea lor, aceste examene cad în competenţa Universităţii.

În Franţa, bacalaureatul a fost conceput pe două etape: prima la finele penultimei clase a liceului, iar a doua la finele ultimei clase. Liceul francez are o durată de studii de 7 ani şi urmează şcolii elementare de 5 ani. În ultimul deceniu au avut loc o serie de reforme care au urmărit o simplificare a bacalaureatului francez, ca de pildă: restrîngerea la o singură etapă, la finele liceului, reducerea numărului probelor de examen, creşterea posibilităţilor de opţiune în raport cu disciplinele şcolare şi seriile bacalaureatului. În anul 1970, bacalaureatul a fost restrîns la o singură sesiune, probele orale căpătînd astfel un rol determinant pentru rezultatul definitiv al examenului; în acelaşi timp, numărul opţiunilor a crescut şi s-a diversificat şi mai mult.

În ce priveşte Anglia şi Ţara Galilor, învăţămîntul liceal este sancţionat, în principal, prin obţinerea „Certificatului general de învăţămînt" (G.C.E.). Examenele sînt eşalonate tot pe două etape, fiind situate în aşa-numita „clasă a VI-a", în care elevii se pregătesc, la alegere, la un număr foarte mic de discipline de învăţămînt: 2—3. Liceul clasic englez are şase ani de studii şi urmează şcolii primare cu durata tot de şase ani. În fapt, „clasa a VI-a" necesită, în general, doi ani de studii, necesari pentru a susţine mai întîi probele din prima etapă, denumite de nivel „obişnuit" (notate prin litera „O") şi apoi probele din etapa a doua, denumite de nivel „avansat" (notate prin „A"). Obţinerea G.C.E. asigură admiterea la Universitate, fără alt examen. Totuşi, dată fiind descentralizarea învăţămîntului englez, universităţile au bareme variate de admitere, minimul cerut fiind de cinci probe G.C.E., din care cel puţin două de nivel „A".

Pentru a răspunde cerinţelor şcolii contemporane, determinate mai ales de dezvoltarea economică a statelor, de creşterea demografică, de mutaţiile socio-profesionale, bacalaureatul continuă să sufere numeroase modificări.

Concomitent cu reformele care au urmărit examenul în sine, altele au căutat să modifice contextul funcţionalităţii sale. Astfel, s-a căutat să se transforme bacalaureatul dintr-un examen de „selecţie" într-un examen de „orientare". În acest scop, în unele ţări ca Belgia, Franţa, Italia, U.R.S.S., dosarul şcolar sau aprecierea elevului cel puţin în timpul ultimului an de studii liceale stau în atenţia comisiilor examinatoare. O altă soluţie a constituit-o recunoaşterea dreptului de acces la studii universitare şi în cazul deţinătorilor diplomelor altor tipuri de şcoli secundare, în special tehnice. În alte ţări, ca, de exemplu, în Marea Britanie, a fost organizat şi un alt tip de examen final prin care se obţine „Certificatul de învăţămînt secundar" (C.S.E.), existînd preocuparea de a institui un sistem unitar, cu un singur tip de certificat.

Tot pentru a răspunde la cerinţele şcolii contemporane se înscrie şi măsura de politică şcolară, luată în unele ţări, de a recunoaşte dreptul de acces la Universitate, în anumite cazuri, şi persoanelor adulte care nu deţin diplomă de bacalaureat ca, de pildă, în Suedia, sau nu au făcut studii secundare, ca în S.U.A. În ambele ţări, admiterea presupune trecerea unui examen conceput în acest scop.

Evident că soluţiile de adaptare a bacalaureatului la cerinţele şcolii contemporane sînt mult mai numeroase şi privesc şi alte aspecte decît cele menţionate. Este demn de amintit că sînt şi ţări în care s-a ajuns la hotărîrea de a se aboli examenul de bacalaureat, mai exact la înlocuirea lui cu alte modalităţi de evaluare a gradului de pregătire a elevilor, ca, de exemplu, în Suedia. În acest caz, evaluarea este plasată în ultimele două clase ale gimnaziului, care are durata de studii de trei ani şi urmează şcolii de bază de nouă ani. Elevii sînt supuşi, la diferite intervale şi anumite materii, la probe stabilite de către comisia naţională de învăţămînt. Nivelul de pregătire este apreciat de „experţi-inspectori", recrutaţi dintre universitari, din întreprinderi şi din administraţia şcolară locală.

Desigur că nu poate surprinde faptul că vremurile noastre au prilejuit organizarea, în 1967, şi a unui bacalaureat internaţional, prima sesiune fiind ţinută în anul 1970.

În general, din confruntarea bacalaureatului cu cerinţele şcolii contemporane s-a conturat tendinţa de completare a posibilităţilor de evaluare oferite de probele tradiţionale scrise sau orale eşalonate pe una sau cîteva zile, prin teste, întrebări cu răspunsuri multiple, convorbiri individuale, aprecierea dosarului şcolar ş.a. care acoperă un timp mai îndelungat. În acelaşi timp s-a manifestat tendinţa de a concepe bacalaureatul ca un instrument de evaluare şi orientare, de promovare a dinamicii sociale. Chiar şi în ipoteza abolirii bacalaureatului, evaluarea şcolară rămîne o necesitate evidentă şi continuă.

VASILE ILIESCU

O interesantă şcoală experimentală

Convorbire cu prof. IOLE LOMBARDI, preşedinta Şcolii medii din Ariccia (Roma)

Ne stăpîneşte, poate, o idee de şcoală, experimentală, întemeiată egal pe tradiţie şi prognoză. Arhitectura unei şcoli ivindu-se proeminentă printre celelalte construcţii — de rînd? — pare aceeaşi pretutindeni. Să fie elevii şi profesorii alţii?

Oricum, dacă, aflat la Roma, poţi dialoga nu rareori patetic cu copiii şi adolescenţii departe de sălile de clasă, sau să întîlneşti singurătatea duminicală pe aleile universităţii, o şcoală experimentală atrage, dar şi impune prudenţă, discreţie. Competenţa aparţine iniţiatorilor experienţelor respective, care, şi ei, s-ar putea să fie prudenţi, discreţi... Şi totuşi, ascultînd-o la Bucureşti la sfîrşitul lui septembrie, pe d-na profesoară Iole Lombardi, preşedinta Şcolii medii — experimentale... — din Ariccia (Roma), am recunoscut atît o şcoală ştiută cît şi o idee care, poate, ne stăpîneşte pe toţi.

— Prin ce se distinge şi ce poziţie ocupă în învăţămîntul italian o şcoală medie precum aceea pe care o conduceţi şi pe care, la Roma, v-am auzit calificînd-o drept experimentală?

— Poate ştiţi că, de zece ani, în Italia are loc o reformă a şcolii medii, mai exact a şcolii medii de primul grad, cea de 8 ani. Cu această reformă, statul a introdus modificări importante — întîi de toate, instrucţia a devenit obligatorie pentru toţi copiii, pînă la 14 ani. În aceşti primi ani s-a făcut un rodaj al înnoirilor introduse.

Lucrînd în comisia pentru reformă, am luat parte la crearea noii şcoli medii chiar înainte ca aceasta să se instituie. Eram singura profesoară de şcoală medie, ceilalţi fiind profesori universitari sau deputaţi. Şi s-a văzut că este esenţială prezenţa, într-o astfel de comisie, a cuiva care vine direct din lumea şcolii. Acum, împreună cu alte şcoli din Roma, puţine, vreo patru, cu a mea cinci, ducem o activitate „experimentală".

— Un fel de reformă în reformă?

— Poate. Pe de o parte am căutat să realizăm lucruri noi cerute de reformă, pe de alta încercăm să pregătim calea pentru reforme şi mai substanţiale.

— Folosiţi o metodă specifică pentru realizarea experimentelor şcolii dv.?

— Pentru a răspunde, ar trebui să spun că la şcoala mea se aplică mai degrabă o metodă inductivă. Dar vreau să evit definiţiile. Ce încerc să fac şi repet colegilor este să stabilim un raport mereu mai personal între noi, profesorii, şi copiii, şi nu numai învăţîndu-i lucruri, cît mai ales să ştie să se orienteze prin alegerea unei meserii viitoare şi în general să se orienteze în viaţă. Lecţia nu se face de la catedră. Elevii participă şi studiază cu interesul şi entuziasmul lor ceea ce vor să studieze în particular. Astfel, pe lîngă disciplinele fundamentale, ei sînt liberi să-şi spună opinia şi să se oprească la materiile aşa-zise opţionale.

— Ce se învaţă în şcoala dv?

— Am încercat, printre altele, să dau copiilor să studieze mai mult o limbă străină. Prin lege, în şcoala medie italiană se studiază una singură, care e sau franceza sau engleza. Generaţiile şcolare de astăzi manifestă o tendinţă accentuată spre studiul limbii engleze. La şcoala mea am introdus a doua şi a treia limbă, urmînd în curînd să o introducem şi pe a patra. De doi ani se studiază, pe lîngă franceză şi engleză, rusa, iar din acest an şi germana.

La unele clase s-a studiat, ca să dau un exemplu, ca materie fundamentală cinematografia. Cu ajutorul a doi tineri regizori care au ţinut şi lecţiile, s-a realizat un film ai cărui autori şi actori au fost copiii şcolii. O altă materie este jurnalismul — copiii au ales-o cu entuziasm. Nu neglijăm nici un moment ceea ce se cheamă observaţia ştiinţifică — folosim chiar orele de „distracţie" pentru a încuraja anumite cercetări, jocuri didactice, preocupări de ecologie etc.

— Se învaţă după un orar obişnuit?

— Tendinţa, la noi, este ca elevii să rămînă cît mai mult timp în şcoală. Să înveţe, să se joace, să mănînce, să se odihnească aici.

— Absolvenţii se bucură de aceleaşi drepturi cu cei ai şcolilor „neexperimentale"?

— Desigur. Intenţionăm ca, după absolvirea celor opt clase obligatorii, să introducem încă doi, la alegere. Mă grăbesc să mă întorc la Roma tocmai pentru a discuta această problemă la Ministerul Instrucţiei Publice.

GHEORGHE ANCA

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia ; Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon ; 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

CABINET

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 114

Sîmbătă 20 octombrie 1973
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

Elevi ai Liceului din Fierbinți, lucrînd la sortatul strugurilor, la I.A.S. Urziceni.

RECOLTÎND

Parcă mai strălucitoare ca niciodată, actuala toamnă și-a deschis din nou catalogul nevăzut; și mii de elevi ai patriei, alături de studenți și de cadre didactice, au răspuns și în acest an „Prezent!" la strînsul recoltei. Timp de două săptămîni, lanurile de porumb, livezile cu crengile aplecate de rod, grădinile de legume și tarlalele imense ale viilor mirosind a razachie și tămîioasă au fost pline de rîsetul, de larma lor tinerească. Mîinile harnice ale elevilor, deprinse cu condeiul și cu întoarcerea paginii de carte, au trimis la adăpost în hambare ori spre piețe mii și mii de tone din roadele acestui pămînt.

Acum, elevii s-au întors în sălile de clasă, în laboratoare și atelierele-școală. Toamna le-a înscris în catalogul vredniciei o notă bună. Aici îi așteaptă alte cataloage, alte viitoare note. Au mîinile mai aspre, palmele unora dintre ei sînt împănate, poate, cu bătături produse de îndărătnicia știuleților, de coșurile și lăzile transportate. Brațele, trupurile lor au cîștigat, însă, un plus de vigoare — vigoarea pe care ți-o dă munca fizică.

În această importantă campanie, elevii noștri au adus școlilor și venituri bănești. Dar, beneficiul cel mai însemnat, cum își poate da seama oricine, este deprinderea cu munca fizică, ridicarea acesteia în ochii lor pe cea mai înaltă treaptă a cinstirii.

Sămînța dragostei de muncă aruncată acum în sufletele curate ale copiilor patriei va rodi, fără îndoială, însutit. În orice trimestru al anului, în tot timpul vieții! Și nici o monedă nu va putea acoperi valoarea acestei rodiri !

DIMITRIE RACHICI

Controlul prin compunerile elevilor

„Tribuna școlii" vine, de la un timp, în mod concret, în ajutorul oamenilor de la catedră, urmărind cu perseverență latura practică a fenomenului didactic, în acord cu realitatea socială contemporană. Dezbaterile pe diverse teme ce au loc în coloanele ei reușesc să elucideze idei încă neclare, să dea orientarea justă în domenii importante ale activității noastre.

Mă adresez de aceea redacției cu convingerea că ne va ajuta în clarificarea unei probleme, după părerea mea, foarte importante, care intră în sfera de preocupări curente a profesorului de limba română, anume corectarea compunerilor elevilor.

Am dori să știm cîte compuneri sînt posibile pe trimestru și ani de studiu, cîte se pot corecta, cîte se pot discuta cu elevii, sub formă de cenaclu, în clasă etc.

Personal, consider că la clasa a VIII-a, de exemplu, nu se poate trece de un scriitor fără a se alcătui o compunere de analiză a operei sau de sinteză pe marginea întregii sale creații studiate. Vom putea corecta toate aceste lucrări ? Desigur că nu ! Dacă nu vom cere aceste compuneri este însă păgubitor !

La clasele mai mici (a V-a, a VI-a, nu mai vorbesc la a VII-a) corectăm temele elevilor, discutăm compunerile ! Putem corecta totul ? Dacă avem, să zicem, numai 200 de elevi, cît și cum vom corecta ? Vom corecta mult, nu vom face o corectare de calitate ! Să nu uităm că o corectare bună este mai migăloasă decît o compunere făcută din nou, iar o corectare făcută în fugă nu folosește aproape la nimic.

La elevii mari, fixez 2—3 compuneri pe trimestru, dar la elevii mici nu pot rămîne numai la atît. Dacă ei vor mai face și altele pe caietul de notițe, înseamnă că nu sînt de controlat și corectat ?

Urmăriți numai numărul compunerilor propuse de manualul actual pentru clasa a V-a. Dacă ele se fac, este posibilă corectarea tuturor ?

Am fixat pentru clasa a V-a un număr de compuneri în acord cu programa și posibilitățile oferite de manual („Mama mea", rezumatul operei „Păcală avocat", „O întîmplare care m-a impresionat" — narativă, „Puiul neascultător" — încercare de caracterizare, „Telegrama") ; clasa are 38 de elevi × 6 (avînd în vedere și tezele) sînt 228 de compuneri.

Să adăugăm la acestea compunerile de la clasele a VI-a (Cererea, Adeverința, Viața lui I. Creangă — după plan dezvoltat, „Împărat slăvit e codrul" — după „În Pădurea Petrișorului"). Am 72 de elevi. Înmulțiți aceasta cu 5 (socotind și teza). Fac 360 de lucrări.

Mai adăugăm 218 compuneri la 72 de elevi din anul I („Arta literară în „Scrisoarea III", „Stilul artistic în literatura religioasă", „Umanismul și iluminismul în literatura noastră, ideile și patosul patriotic care le străbat"). În total 806 compuneri.

Față de toate acestea ce se poate reduce, ce se poate adăuga sau cum se poate proceda pentru a asigura procesului de învățămînt calitate, iar profesorului timp pentru pregătirea lecțiilor și perfecționarea profesională ?

Cu mulțumiri,
Prof. CONSTANTIN OLTEANU
Liceul nr. 2 Brașov

NOTA REDACȚIEI : Problemele pe care le aduce în atenția noastră prof. Constantin Olteanu prezintă un interes deosebit pentru activitatea la catedră. Am fi bucuroși dacă la elucidarea lor ar contribui cît mai mulți dintre cititorii noștri, pe care îi invităm să ne scrie despre modul cum consideră ei că s-ar putea efectua un control echitabil și eficient al compunerilor elevilor.

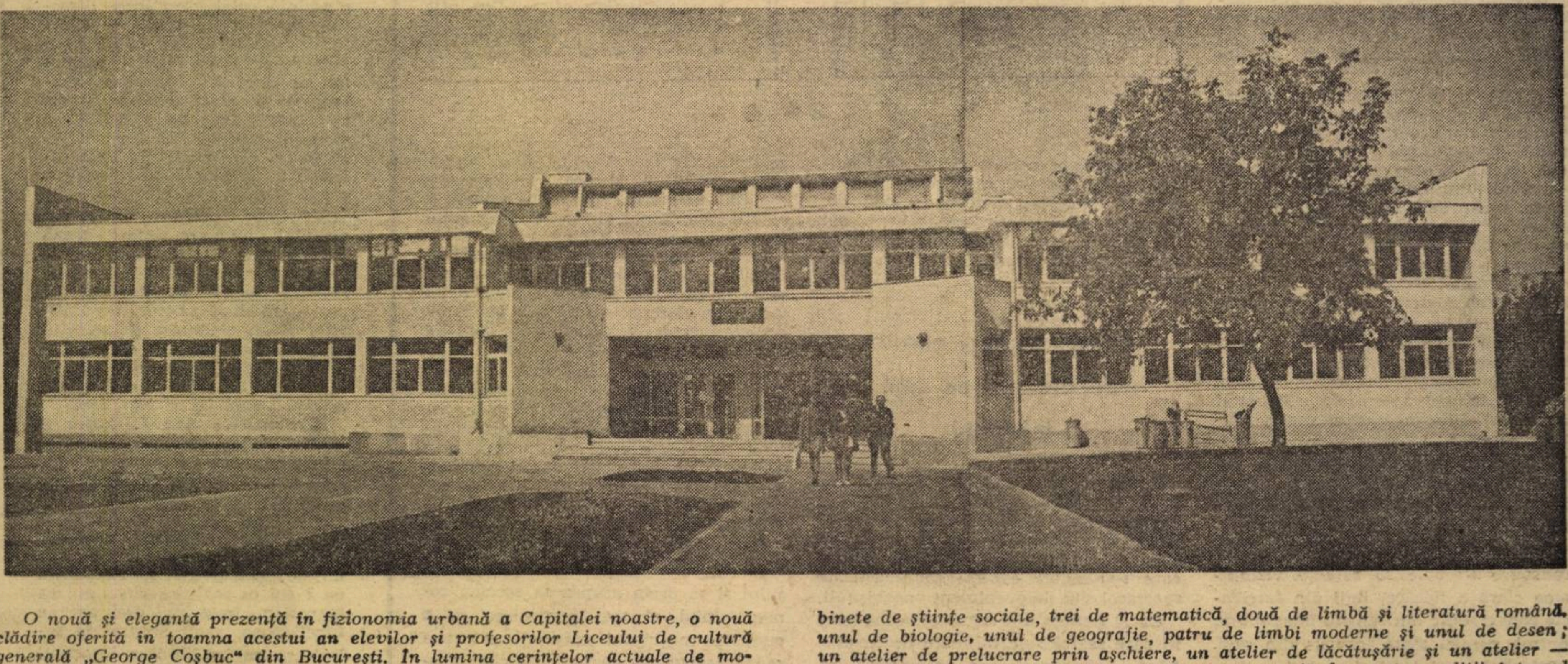

O nouă și elegantă prezență în fizionomia urbană a Capitalei noastre, o nouă clădire oferită în toamna acestui an elevilor și profesorilor Liceului de cultură generală „George Coșbuc" din București. În lumina cerințelor actuale de modernizare a învățămîntului, proiectanții acestui edificiu și-au propus să creeze aici cîteva dintre condițiile indispensabile pentru desfășurarea unei activități didactice moderne.

O scurtă inventariere a „zestrei" acestei clădiri : o sală de prelegeri, două laboratoare de fizică, două laboratoare de chimie și unul de biologie ; trei cabinete de științe sociale, trei de matematică, două de limbă și literatură română, unul de biologie, unul de geografie, patru de limbi moderne și unul de desen ; un atelier de prelucrare prin așchiere, un atelier de lăcătușărie și un atelier — secție de asamblare, a întreprinderii „Electroaparataj". În aceste condiții, întregul proces de învățămînt are loc în laboratoare, cabinete și ateliere.

Un cuvînt de laudă pentru elevii și profesorii liceului, care au oferit constructorilor un ajutor mai mult decît substanțial, prestînd mii de ore de muncă patriotică.

POȘTA SĂPTĂMÎNII

S-au deschis școlile și grădinițele, a fost parcursă deja o bună bucată de drum din trimestrul I. Și astfel, numărul scrisorilor sosite pe adresa redacției noastre s-a amplificat mult. Scrisori mai mari sau mai mici, în plicuri albe, sau albastre, de la educatoare, învățători sau profesori de diferite specialități, sînt aduse în tolba poștașului ; ele vin zilnic, ca niște pescăruși policromi, ca niște mesageri, de pe întreg cuprinsul patriei. Unele conțin articole, pe cele mai diverse teme de învățămînt — de metodică, de conținut, de programă etc. — altele vin cu propuneri, cu sugestii privitoare atît la publicația noastră, cît și la îmbunătățirea procesului de învățămînt ; multe dintre ele ne transmit simple știri — proaspete — legate de viața școlilor și grădinițelor. Toate sînt citite de noi cu atenție, din toate desprindem o trăsătură comună : dorința colaboratorilor noștri de a-și aduce aportul, mai modest sau mai substanțial, după posibilități, la edificarea școlii contemporane, la modernizarea procesului de învățămînt care, așa cum se subliniază, repetat, în documentele de partid, trebuie să țină pasul cu cerințele actuale și de perspectivă ale vieții.

Iată, de pildă, învățătorul **Augustin Cărăbaș**, de la Școala generală nr. 7 din Lugoj, se întreabă în titlul unui articol : „Este motivată absența compunerii la clasa I ?“ Pe parcursul a trei pagini dactilografiate demonstrează, cu argumente, că această absență este nejustificată. În plus, arată chiar cum o suplinește la lecțiile sale : „Elevii mei din clasa I povestesc, pe rînd, periodic, înainte de ore sau în pauzele mari, cîte o poveste citită de ei ori auzită de la părinții lor“. Și uite așa, Făt-Frumos, Ileana Cosînzeana și alte personaje din povești îi deprind pe țîncii de-o șchioapă să se exprime într-un grai românesc curat fără stridențe.

Din Săpînța (Maramureș), profesorul **Grigore Holdiș** ne relatează despre întîlnirea care a avut loc între absolvenții promoției 1923 a școlii din localitate. „Cu acest prilej pe stîlpii de la poarta școlii — ni se scrie — gravorul în lemn Ion Stan Pătraș a sculptat portretele lui Creangă și Eminescu, precum și versurile : «Hai la școală Grigoriță, / Nu stai bine pe uliță. / Hai la școală să-nvățăm / Și bine să ne purtăm»“. Nu ne îndoim că după un asemenea îndemn patetic frecvența elevilor din Săpînța va atinge un procentaj de 100%.

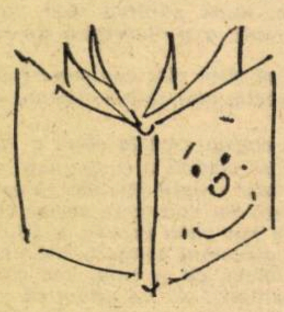

Despre aniversarea unor școli, ne-au scris și profesorii : **Ion Stroe-Oancea** (împlinirea a trei pătrare de veac de la înființarea Liceului economic din Drobeta-Turnu Severin) și **P. Tomegea** (aniversarea a 115 ani de la întemeierea școlii din Bogdănești-Suceava). Ultimul face și o propunere : „Satul Bogdănești este locul copilăriei lui Spiru Haret.

Parcă ar suna mai frumos ca școala noastră să poarte numele «Spiru Haret», decît atît de comunul nume de azi — Școala generală nr. 1“. Despre felul în care se țin lecțiile la diversele discipline, despre unele corective care ar trebui aduse, primim multe articole. Învățătorul **Ion Mocanu** din Milcov-Deal (Olt), de exemplu, este de părere că „Ora de muzică trebuie să devină mai mult oră de cîntare, nu numai de teorie... Iar tovarășii inspectori, în controalele efectuate, să participe și la orele de muzică“. Sperăm că Inspectoratul școlar al județului Olt va trece pe recepție.

Despre eficiența orelor de dirigenție, despre „meseria“ de diriginte ne-a scris recent prof. **Șt. Grosu** de la Liceul „Spiru Haret“ — București. Articolul, deși cam general, ridică probleme interesante. Cităm : „Meseria de diriginte nu este ușoară; ea se învață și se perfecționează în mijlocul colectivului de elevi... Calitatea cea mai de preț a dirigintelui este de a găsi căile de acces spre sufletul elevilor care așteaptă de la noi totul“. Am ales citatul de mai sus pentru că unii diriginți, în orele lor, uită tocmai acest lucru esențial.

R. DIMITRIE

CONSULTAȚII

Inv. Marcu Stelian, Băile Olănești, jud. Vîlcea, ne relatează că a funcționat ca titular la Școala sanatorială Băile Olănești din anul 1963 pînă spre sfîrșitul lunii septembrie a.c., cînd, în urma reducerii unui post de învățător, din cele două existente, a fost trecut ca suplinitor pe un post rezervat, la distanță de circa 10 km, după ce inițial colega fusese repartizată ca educatoare la un cămin de copii din localitate. Sîntem întrebați dacă s-a procedat corect.

— Privită numai sub aspectul alegerii personalului didactic care să rămînă în unitate în caz de restrîngere a activității, problema este simplă. Inspectoratul școlar județean decide cine să rămînă în unitate, luîndu-se în considerare nivelul de pregătire al celor în cauză, rezultatele obținute în activitate, gradul didactic, vechimea în învățămînt și în unitatea școlară, precum și situația familială, apreciate cumulativ. Cel nemulțumit se poate adresa Comitetului executiv al Consiliului popular județean (art. 28 din Legea nr. 6/1969 și art. 175 din Codul muncii). Dacă această reducere ar fi fost avută în vedere înaintea deschiderii anului școlar, fără schimbări de soluții după cîteva săptămîni, persoana vizată putea fi plasată în localitate, mai ales că au fost publicate și posturi vacante în Băile Olănești.

Analizînd, însă, în profunzime cauzele care au determinat reducerea unui post de învățător de la școala sanatorială, **rezultă alarmante deficiențe în organizare.** Comparînd cifrele statistice pe ultimii șase ani, ajungem la concluzia că, din lipsă de planificare, în cele zece serii de activitate școlară pe an, cu durată de internare de 24 zile (profil — sechele post-hepatită epidemică), există mari fluctuații de elevi de la o serie la alta și de la o clasă la alta. Uneori, cei doi învățători de la clasele I—IV aveau 45 elevi, în timp ce pentru cele două grupe de clase V—VIII rămîneau, doar, 15—20, sau invers. Nu în puține serii, unele grupe de clase au funcționat și cu 3 elevi. S-au petrecut cazuri de nerespectare chiar a vîrstei de sanatorizare (6—16 ani), trimițîndu-se, prin rețeaua sanitară, copii sub 6 ani, sau peste 16 ani, culminînd cu internarea unor salariați de la diferite întreprinderi din țară, trimiși în loturile de copii. O judicioasă planificare din partea serviciului de resort din cadrul Ministerului Sănătății, precum și o strînsă colaborare între direcțiile sanitare județene și inspectoratele școlare, pe baza unui plan de trimitere riguros respectat, ar duce la eliminarea fluctuațiilor de elevi și la realizarea cu maximum de eficiență a scopului medical și instructiv-educativ, care a stat la baza înființării acestor unități pentru copii.

Sub aspect juridic, **reducerea postului nu are suport legal.** Pentru cei 25 elevi din clasele I—IV, planificați într-o serie la această școală sanatorială, se normează două posturi de învățător (Norme unitare de structură pentru instituțiile de învățămînt cu caracter special — Anexă la art. 8 și 11 din Decretul 278/1973, cap. III și cap. I c).

Inv. maistre Ana I. Costin și Maria Nistor, absolvente promoția 1973, repartizate pe catedre de lucrări practice, doresc să știe la ce salariu au dreptul.

— Întrucît actualele reglementări prevăd pentru funcția de maistru-instructor, pe lîngă studii de specialitate și un stagiu de 3 ani ca maistru sau 5 ani ca tehnician, în primii trei ani de funcționare, aveți dreptul la salarizare ca învățătoare (Statutul personalului didactic și H.C.M. nr. 2841/1968).

IOAN BADIU

Recomandări de teledidactică (III)

Asigurarea minimumului ergonomic

Pentru recepționarea în bune condiții a emisiunii de TVS integrată, suprafața pe care pot fi răspîndiți elevii în fața telereceptorului are forma unui unghi de 60° cu vîrful la centrul ecranului și cele două laturi simetrice față de normala pe acest punct (fig. 1).

Înălțimea la care poate fi așezat telereceptorul se calculează în așa fel încît unghiul format de orizontala plecată de la nivelul ochiului elevului cel mai apropiat și o dreaptă care ar uni ochiul cu centrul ecranului, să nu depășească 30° (fig. 2).

Distanța la care trebuie să se găsească elevii față de telereceptor depinde de dimensiunea ecranului său și de fondul de iluminare existent în încăpere. Astfel, pentru vizionarea optimă a imaginii unui aparat cu diagonala de 59 cm, într-o încăpere în care există o iluminare de maximum 50 Lx., poziția cea mai bună este între 3—5 m. Dacă iluminarea secundară crește, poziția se poate apropia ; dacă ecranul este mai mare, distanța elevului trebuie mărită.

Contrastul imaginii corecte trebuie să permită ca de la distanța de 3 m să fie distinse minimum 7 nuanțe, iar de la 5 m minimum 5 nuanțe de cenușiu, existente în partea centrală a imaginii de control difuzate pentru reglaj (mira de control).

Geometria imaginii trebuie să asigure redarea corectă a liniarității drepte și curbe existente în imaginea de control.

Definiția imaginii (finețea detaliilor transmise (trebuie să asigure vizibilitatea clară a fiecărei linii din fasciculele convergente din centrul imaginii de control, pentru toate locurile din sală.

Diferitele reglaje ale imaginii nu trebuie să altereze calitatea sunetului recepționat în oricare din locurile elevilor.

În apropierea telereceptorului și pe perioada folosirii în lecție, nu trebuie să funcționeze aparate electrice medicale, telereceptoare care recepționează pe alte canale sau motoare cu explozie. În cazul cînd aceste condiții nu pot fi realizate, trebuie montată o antenă cu directivitate mare și orientare judicioasă.

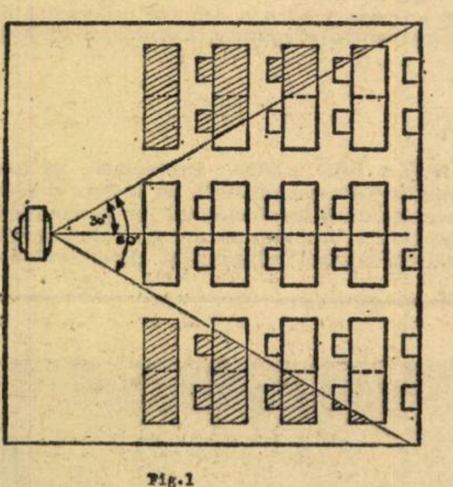

Fig.1

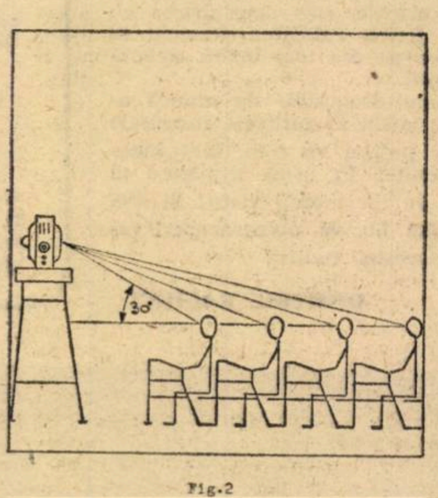

Fig.2

Cîteva condiții cerute de practicarea unei telelecții

Prezența unei emisiuni de TVS în lecție contribuie la sporirea eficienței ei numai dacă se integrează organic și firesc în activitatea desfășurată de elevi, evitîndu-se cu grijă elementele care i-ar putea conferi caracterul de spectacol sau de eveniment neobișnuit.

Ca și pentru alte situații pedagogice în care se folosesc mijloace de învățămînt audio-vizuale, se recomandă ca elevii participanți la telelecție să fie pregătiți să descopere în conținutul mesajului pe care urmează a-l viziona, puncte de sprijin pentru rezolvarea situațiilor problematice formulate cu grijă de profesor înainte de recepționarea emisiunii. În acest fel este stimulată activitatea pe plan mental a elevilor în timpul vizionării și se evită pericolul recepționării pasive.

Pentru valorificarea unei emisiuni de TVS integrată este indicat ca activitatea în care sînt antrenați elevii după vizionare, să fie orientată spre formarea aceluiași grup de capacități pe care l-a servit și mesajul audio-vizual.

Întrucît prezența emisiunii în lecție îi restructurează forma de desfășurare, evaluarea randamentului elevilor necesită și ea o perfecționare corespunzătoare ; rezultate bune s-au obținut prin aplicarea probelor ce măsoară gradul în care se realizează, de către fiecare elev în parte, obiectivele educaționale proiectate.

Dacă profesorul intenționează să integreze numai partea vizuală a mesajului și să preia asupra sa sarcina comentariului, el are îndatorirea de a cunoaște conținutul emisiunii, pentru a putea realiza un comentariu clar, simplu și sincron cu imaginile.

Dr. AL. GHEORGHIU
șeful Laboratorului mijloace moderne de învățămînt din Institutul de științe pedagogice

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973

> „Este necesar să aducem o serie de îmbunătățiri formelor și metodelor de predare“
>
> (Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, la Plenara C. C. al P. C. R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

Modern înseamnă actual, contemporan, dar și prospectiv

Interviu cu prof. CONSTANȚA IONESCU, de la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din București

Red. : Cum înțelegeți abordarea metodelor și procedeelor moderne de predare ?

C. Ionescu : În condițiile actuale, lecția — ca principală modalitate de pregătire organizată a tineretului nostru școlar — nu poate fi decît angajantă. Aceasta echivalează cu utilizarea unor procedee și metode de predare adecvate obiectului — dar nu infeudate lui — care dezvoltă personalitatea elevului, îl plasează în contemporaneitate și, în același timp, îl proiectează în viitor. În modernizarea tehnicilor de predare cred că e bine să pornim de la trei premise : 1. reconsiderarea locului pe care-l ocupă elevul în clasă, în școală, în societate, deci inclusiv a raportului profesor-elev, acesta din urmă fiind **subiectul : — el** învață, nu profesorul **îl** învață ; 2. renunțarea la șabloane și tipare metodice ; 3. o foarte bună pregătire profesională a profesorului și o permanentă legătură cu tot ce este nou în domeniul specialității sale.

Aceste condiții existînd, presupunînd și dragostea pentru meseria de profesor, vom reuși să-i formăm elevului deprinderi de a observa, de a prelucra datele, de a gîndi. În liceu, lucrăm cu elevi la o vîrstă în care productivitatea creierului este foarte mare. Deci, trebuie să știm să exploatăm această energie, în folosul elevilor și al societății.

Am dat elevilor din anul II (anul trecut) un test privitor la felul în care e bine să decurgă o lecție de biologie. Răspunsurile lor arată că utilizarea procedeelor prin care se face apel la gîndirea logică dau mare randament ; elevii sînt entuziasmați — nu exagerez — de lecțiile de descoperire (mă refer, desigur, la științele biologice). În acest sistem educațional. sistem deschis în care „intrările“ și „ieșirile“ sînt controlate, elevul cîștigă sentimentul de realizare intelectuală și dorința de autodepășire

Red. : În ce măsură laboratorul de biologie sau de științele naturii este un cadru de promovare a unei predări active ?

C. Ionescu : Deși noi, profesorii, și elevii din liceele din Capitală beneficiem de condiții optime de lucru în laborator, mă gîndesc la școlile în care nu există încă laboratoare complet și modern utilate. Ideal este ca, în aceste cabinete de lucru să reușim să „transportăm“ o parte din natură, pentru ca fiecare subiect să poată efectua experimentele solicitate de obiect. Dar există o mulțime de posibilități ca unele experiențe să se realizeze în condiții simple cu efecte deosebite. (De pildă, fixarea palmei peste un pahar cu hidroxid de Ca. evidențiază respirația: corpul elimină bioxidul de carbon care intră în reacție cu hidroxidul de Ca). Pe baza acestor mici experiențe se pot demonstra fenomene, principii generale. Deseori, legile particulare ale biologiei îmi permit explicarea unor legi generale, abordarea unor domenii de filozofie materialist-dialectică. Astfel, elevii ajung să stabilească ei înșiși corelații între biologie și celelalte discipline. Dar, ca să revenim la tema discutată, lecția modernă presupune schimbarea tehnologiei didactice, înlăturarea descriptivismului angajarea reciprocă și consecventă a profesorilor și elevilor.

Interviu realizat de VALERIA BACIU

Valorificarea resurselor interne ale școlii în modernizarea predării

Interviu cu prof. IOANA COSMA, directoarea Liceului „I. L. Caragiale“ din București

Red : Cum valorificați resursele interne ale școlii pentru perfecționarea și modernizarea metodelor și procedeelor de predare ?

I. Cosma : Activitatea catedrelor din liceul nostru, are ca obiectiv central, perfecționarea continuă a procesului de învățămînt pe baza unei concepții prospective, unitare, care călăuzește munca întregului colectiv atît în problemele de conținut cît și în folosirea acelor metode menite să trezească în rîndurile elevilor interesul, curiozitatea, pasiunea căutărilor științifice.

În clasă, se urmărește dezvoltarea capacității elevilor de a munci independent, gîndirii lor creatoare, deprinderea lor cu folosirea instrumentelor muncii intelectuale. În valorificarea interasistentelor la lecții, a asistențelor directorului la ore, punem accent pe acele metode și procedee care solicită capacitățile creatoare ale elevilor, renunțîndu-se aproape complet la teoretizarea excesivă și la amănuntele nesemnificative, care fac apel numai la memorie. Asemenea aspecte nu trebuie uitate în cursul discuțiilor cu cadrele didactice despre desfășurarea activităților cu clasa, la ședințele consiliului pedagogic al școlii.

Cred că directorul trebuie să vegheze permanent la informarea științifică — de specialitate și pedagogică — a profesorilor, îmbinată cu folosirea la maximum a mijloacelor materiale pe care le au la dispoziție (ateliere-școală, laboratoare, tehnică audio-vizuală), să aibă în vedere stabilirea unor relații moderne între profesor și elevi în cadrul procesului de învățămînt, realizarea echilibrului între orele de curs lucrările de laborator, consultații și cercuri pe specialități, precum și formele de generalizare a experienței pozitive. Toate acestea, cînd devin preocupări curente ale colectivului de conducere, contribuie, în final, la realizarea unui învățămînt elastic, adaptabil, promotor al progresului în știință și societate, învățămînt în cadrul căruia caracterul informativ și cel formativ să se îmbine în mod organic.

De aici, permanenta preocupare de a observa cu atenție comportarea fiecărui elev, de a le controla în mod permanent activitatea și de a nu neglija principiile pedagogice elementare, recepționînd tot ceea ce este nou și util.

Se pune un accent deosebit pe realizarea legăturii între teorie și practică, folosindu-se, pentru aceasta, orele de laborator și activitatea tehnico-productivă, în cadrul cărora elevii au posibilitatea, nu numai să verifice direct realitatea unor teorii învățate, dar și să se familiarizeze cu procesul de producție modern, al meseriilor pentru care sînt instruiți. Astfel se creează condițiile pentru integrarea rapidă în procesul muncii după absolvirea școlii, într-o oarecare măsură ei fiind de pe acum încadrați în acest proces.

Interviu realizat de I. PETRESCU

Independența metodelor de predare față de conținutul obiectului predat

Interviu cu învățătoarea LUCREȚIA NICOVESCU, de la Școala generală nr. 199 din București

Red. : Cum realizați perfecționarea predării, la clasele I—IV, în condițiile existenței unui singur învățător, pentru discipline diferite ?

L. Nicovescu : Consider că perfecționarea metodelor de predare în vederea ridicării calității învățămîntului și a lichidării repetenției la clasele mici trebuie să înceapă încă din prima zi de școală. În fiecare lecție predată, indiferent de obiectul de învățămînt, este necesar să utilizăm metode active de predare, pentru ca lecția să aibă o structură elastică și diferențiată, să fie atrăgătoare și interesantă, activînd, în orice moment și în modalități cît mai variate, capacitățile intelectuale ale elevilor. În condițiile predării diferitelor discipline, am ținut seama că metoda de lucru utilizată nu este dependentă de conținutul obiectului de învățămînt și de aceea am ales acele metode care permiteau, pe de o parte, parcurgerea tuturor etapelor specifice procesului de învățare, iar pe de altă parte, răspundeau conținutului obiectivelor și sarcinilor concrete urmărite, particularităților de vîrstă ale elevilor, nivelului general al clasei, timpului afectat studiului etc.

Am observat că, prin tratarea diferențiată a elevilor, se asigură dezvoltarea personalității lor în vederea integrării rapide în activitatea școlară și mai tîrziu în cea socială. Întrucît eficiența metodelor, indiferent de obiectul predat, sporește în măsura în care ele răspund curiozității și interesului elevilor putem realiza activizarea acestora, stimulîndu-i în cadrul fiecărei lecții la descoperire, la găsirea unor soluții proprii, la o gîndire creatoare. Deci, învățarea prin descoperire la obiecte cum sînt cunoștințele despre natură, limba română sau aritmetica, îi conduce pe elevi la formularea, în mod independent, a unor definiții, reguli, la stabilirea notelor caracteristice ale unor fenomene.

Interviu realizat de CARMEN HERȚA

Folosirea tehnicii moderne în procesul instructiv-educativ în grădinițe

Convorbire cu educatoarele VASILICA TRIFU și STELA MURARU de la Grădinița Combinatului de confecții și tricotaje-București

Red. : În ce măsură tehnica modernă contemporană e implicată în modernizarea procesului instructiv-educativ, în obiectivele, metodele și condițiile de organizare a învățării la vîrstele preșcolare ?

V. Trifu : Folosirea sistematică și cu scop precis a aparatelor audio-vizuale contribuie la realizarea cu eficiență sporită a sarcinilor de ordin informativ și formativ. Prezența picupului în cadrul activităților de educație muzicală creează posibilitatea audierii de către copii a unor interpretări model de cîntece populare și pionierești, marșuri, bucăți orchestrale etc. Aceste audiții contribuie la familiarizarea copiilor cu textul și caracterul melodiilor, la dezvoltarea auzului muzical, a sensibilității și a dragostei pentru muzică. Folosind cîntece cu diferite ritmuri, oferim copiilor posibilitatea să perceapă corect, să le diferențieze și să le reproducă adecvat, în mișcări obișnuite și în dans. În cadrul programului distractiv, prin intermediul picupului, copiii audiază basme și povestiri. Întregirea acestei audiții cu imagini și explicații din partea educatoarei asigură înțelegerea ideilor de bază, reținerea succesiunii episoadelor, caracteristicile personajelor.

Magnetofonul l-am folosit, în special, pentru înregistrarea vorbirii copiilor. Dorind să-i fie imprimată vocea, fiecare copil își dă toată silința să pronunțe cît mai corect cuvintele, să aibă un ton adecvat textului. Magnetofonul îl mai întrebuințăm și pentru înregistrarea vorbirii copiilor timizi, fără ca ei să știe. Reproducerea vorbirii, în diferite ocazii, constituie un bun prilej pentru educarea încrederii în forțele proprii și pentru învingerea timidității.

S. Muraru : Audițiile radiofonice, ca și emisiunile de televiziune pentru copii sînt, de asemenea, îndrăgite și mult dorite de ei. Semnalăm însă un neajuns și anume, emisiunile adecvate preșcolarilor sînt prea puține și la ore care nu se încadrează firesc în programul nostru.

Prin proiecțiile de diafilme reușim să apropiem copiii de realitate, să le stimulăm vorbirea, spiritul de analiză, atenția și stăpînirea de sine.

Un alt aspect al acestei probleme îl constituie faptul că, în grădinița noastră, copiilor li se formează diferite deprinderi tehnice pe baza cărora ei înșiși mînuiesc anumite materiale, unelte și aparate (ciocan, cuie, lemne, ață, mașină de cusut, pensule, vopsea, aparat de pirogravat), ca și o mare varietate de material de construcție cu ajutorul cărora ei realizează jucării și obiecte utile activității și jocurilor din grădiniță.

Convorbire realizată de DOINA VOICULESCU

Spiritul independent în gîndire şi acţiune

Învăţămîntul nostru are datoria să cultive în copil acele însuşiri care să-l facă apt de investigaţii şi achiziţii independente, de creativitate, de operativitate în gîndire : „... Va fi diminuată ponderea activităţilor expozitive şi va fi extinsă utilizarea metodelor moderne, active, care dezvoltă gîndirea, capacitatea de investigare a elevilor, presupune participarea lor la dobîndirea cunoştinţelor“ — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.

Perioada preşcolarităţii, caracterizată, sub aspect intelectual, prin apariţia simbolului şi a reprezentărilor, este terenul pe care se vor dezvolta viitoarele operaţii concrete şi noţionale în gîndire, după cum arată marele psiholog Jean Piaget.

Activităţile de observare, lecturile după imagini, povestirile, desenul şi modelajul pe teme alese de copii, jocurile simbolice, de construcţii, didactice, iată doar cîteva modalităţi prin care educatoarea poate stimula nevoia firească a copilului preşcolar de independenţă intelectuală şi afectivă, în opoziţie cu perioada anterioară de totală tutelare maternă.

Astfel, într-o activitate de observare ca „Struguri“ şi „Aspectele de toamnă în parc“, întrebările educatoarei, clare, precise, au rolul de a delimita cîmpul perceptiv al copilului, de a-l conduce pe acesta pe drumul comparaţiilor simple şi de a-i dirija gîndirea către accesibile relaţii temporale, spaţiale, cauzale, deductibilitate logică.

Frumoase rezultate dau şi povestirile pe o temă dată sau cele începute de educatoare şi pe care copiii urmează să le continue. În aceste activităţi, copiii fac apel la propria experienţă şi la răzleţele achiziţii anterioare pe care le restructurează sub forma unor povestiri proprii. Cu această ocazie sînt antrenate : gîndirea reprezentativă, puterea de creativitate, limbajul.

Desenul şi modelajul liber, activităţi cu mari resurse formative, au şi ele prilejul să exerseze la copii, alături de îndemînare, primii germeni ai relaţiilor spaţiale, cauzale, ai raţionamentului logic, îi obligă să-şi clarifice reprezentările şi să îşi fructifice imaginaţia.

Jocul, cea mai adecvată activitate vîrstei preşcolare, hotărîtoare pentru dezvoltarea psihică a copilului, deţine capacităţi inestimabile în exersarea gîndirii autonome.

Exerciţiile de triere şi sortare pun bazele operaţiilor de clasificare şi scriere în gîndirea de mai tîrziu.

Completarea unor propoziţii lacunare spuse de educatoare, de tipul „Ionel ...la şcoală“, contribuie la însuşirea corectă a structurilor specifice limbii române şi supune gîndirea copilului la un efort canalizat către descoperirea relaţiilor logice între elementele comunicării.

Exerciţiile cu grupe de mulţimi, urmărind formarea unor reprezentări matematice, se inserează şi ele între jocurile didactice capabile să organizeze pe plan mental experienţa de viaţă a copilului.

Jocurile simbolice şi de construcţii caracteristice pentru vîrsta cronologică a preşcolarului, alături de jocul didactic, dau copilului în şi mai mare măsură posibilitatea să se afirme în mod independent.

Este necesar însă să atragem atenţia că, pentru atingerea tuturor acestor obiective privind modelarea şi dezvoltarea psihicului copiilor în direcţia viitoarei lor integrări în societate este absolut necesar ca personalul didactic din grădiniţe să-şi extindă sfera de influenţă şi asupra părinţilor.

Familia are deseori tendinţa să înăbuşe înclinaţiile naturale de emancipare ale copilului, greşeală educativă cu grave repercusiuni pe planul afectivităţii şi intelectului.

O strînsă colaborare cu familia pentru stabilirea unei platforme de cerinţe unitare în educaţie este obligatorie în vederea eliberării tuturor resurselor psihice ale copilului.

Efortul nostru pentru a crea oameni integraţi societăţii de mîine va fi eficient doar atunci cînd vom înţelege în sfîrşit că instrucţia şi educaţia, aşa cum arată M. Debesse: „Nu-l creează pe om, ci ajută ca el să se creeze !“.

PROFIRA STAN
directoare
Grădiniţa nr. 8, Bucureşti.

Activitate practică la Grădiniţa Combinatului de confecţii şi tricotaje-Bucureşti

Formarea deprinderilor de autoservire la grupa mică

O lacună în învăţămîntul nostru preşcolar o reprezintă lipsa unor îndrumări metodice care să arate cum trebuie executate deprinderile igienice şi de comportare civilizată. Din această cauză, fiecare educator procedează în acest domeniu cum crede că e mai bine.

O educatoare la începutul carierei, sau chiar una cu experienţă, în primele zile de grădiniţă ale grupei mici de 3 ani poate, pe bună dreptate, să intre în panică şi să se gîndească, uneori, că nu ştie cum o va scoate la capăt cu copii care nu ştiu să facă nimic şi cu părinţi care nu cred că un copil mic poate să se autoservească.

Prima acţiune pe care o întreprind, deci, este lămurirea părinţilor, la început în mod individual, apoi în prima şedinţă. Le explic importanţa acestor deprinderi şi le cer ajutorul, expunîndu-le felul în care trebuie să procedeze şi ei acasă pentru a-i deprinde pe copii cu autoservirea. Îi rog să acţioneze în comun cu noi, să dea posibilitate copiilor să se autoservească şi acasă, mai ales seara, cînd au timp mai mult (fiindcă majoritatea părinţilor acuză lipsa de timp în urmărirea formării deprinderilor).

Împărţind obiectele de îmbrăcăminte în trei grupe, după una din piese devenită reprezentativă, de exemplu : grupa I — paltonul, grupa a II-a — maioul, grupa a III-a — pantalonul de trening, copiii vor învăţa numai trei tehnici de dezbrăcare specifice fiecărei grupe.

În prima grupă intră toate piesele de îmbrăcăminte care se încheie de sus pînă jos cu nasturi ca : paltonul, jachete, unele rochiţe, cămaşa băieţilor. Tehnica dezbrăcării e următoarea : ducerea mîinii pe la spate pînă se prinde mîneca inversă de manşetă, apoi tragerea cu mîna eliberată trecută prin faţă de manşeta celeilalte mîneci pînă la degajarea completă, iar pentru grupa a II-a : pantalon de trening, pantaloni lungi, ciorapi cu chilot, tragerea părţii de sus a pantalonului pînă sub genunchi, aşezarea, apoi tragerea cu ambele mîini de manşeta pantalonului sau de vîrful şi călcîiul ciorapului pînă la scoaterea piesei respective. Aceste procedee fac ca lucrurile să fie scoase pe faţă, uşor şi copilul este scutit de efortul de a le întoarce pe faţă, operaţiune care ia mult timp. Pentru grupa a III-a, a lucrurilor mai strîmte : maiou, unele rochiţe, pulovere pe gît ş.a., cer copiilor să-şi încrucişeze mîinile mult în faţă, să prindă, piesa respectivă de tiv (marginea de jos) cu ambele mîini, să ţină strîns şi să ridice mîinile astfel încrucişate în sus, antrenînd şi obiectul cu ele pînă este scos. Acestea însă trebuie întoarse pe faţă şi le arătăm anumite semne (cusătura proeminentă de la maiou etc.), cum să deosebească faţa de dos.

Apoi le demonstrăm tehnica întoarcerii pe faţă. Obiectele, odată scoase, se aşează pe locurile indicate (în dulapuri individuale, agăţate în cuiere, pe rafturi etc.), aceasta în funcţie de posibilităţile de mobilier ale fiecărei grădiniţe.

De acum, de fiecare dată cînd vor avea o piesă de dezbrăcat, îl putem ajuta pe copil spunîndu-i : îl dezbrac, ca maioul, sau ca paltonul, sau ca pantalonul de trening. Aceste procedee economisesc timp, energie şi muncă, simplificînd acţiunile copiilor şi lăsîndu-le mai mult timp pentru activităţi mai interesante.

În primele zile, cînd preşcolarul îşi scoate maioul sau puloverul prin procedeul încrucişării mîinilor, noi, adulţii, pe la spate, să nu fim văzuţi, îl ajutăm puţin, ca efortul să nu fie prea mare şi să-l facă să-şi piardă încrederea în puterile proprii, la nevoie începem unele acţiuni lăsîndu-l să le continue, sub îndrumare verbală.

Scoaterea încălţămintei, mai ales a ghetelor, comportă şi ea anumite greutăţi. Desfacerea fundei de la şiret constituie o primă necunoscută pentru copil. Explicîndu-i copilului astfel : nu trage de aici (arătînd bucla), nici de aici (cealaltă buclă), ci de aici, de la capătul şiretului, tragem cu putere şi funda se desface. Arborăm un aer fericit privind copilul şi-l invităm şi pe el să încerce acelaşi lucru la cealaltă gheată. După cîteva exerciţii de acest fel, controlate, copilul îşi însuşeşte tehnica desfacerii şiretului.

Sînt şi momente cînd o educatoare şi o infirmieră trebuie să ajute la îmbrăcarea a 26—30 de copii, ceea ce nu e deloc uşor. Imediat ce copiii s-au sculat şi au fost la toaletă, facem îmbrăcatul dirijat, cu toţii odată.

Celor speriaţi de neîndemînarea lor, le zîmbim, le spunem că totul merge bine, îi mai ajutăm lăsîndu-i să creadă că ei au făcut totul şi trecem la altă piesă : băieţii cămaşa, fetiţele rochiţa. La fetiţe e mai uşor, deoarece se procedează ca la îmbrăcarea maioului şi în general ele sînt mai îndemînatice.

O problemă dificilă este să-i deprindem să nu-şi încalţe pantoful (gheata, sandala) de la stîngul în dreptul. Pentru aceasta, la început, fiecăruia îi găsesc cîte un semn ca să ştie să se încalţe corect.

Un alt procedeu pentru a-i deprinde să deosebească pantoful drept de stîngul e următorul : iau o pereche de ghete sau pantofi, îi aşez unul lîngă altul corect şi arăt copiilor : cînd pantofii au capetele, vîrfurile, unul lîngă altul, înseamnă că sînt prieteni, se iubesc şi pot fi încălţaţi fără grijă ; dar cînd au capetele la distanţă (şi arăt ghetele aşezate invers), sînt supăraţi şi, atenţie ! : nu-i încălţaţi că vă împiedicaţi !

Cînd observ că se poate îmbrăca singuri, încep să cer copiilor să-şi aşeze ei hainele în faţa lor pe pat pentru a fi îmbrăcate corect. La început, se poate întîmpla ca un copil să-şi îmbrace maioul cu faţa la spate, dar, fiindcă a depus efort pentru a-l îmbrăca, îl las astfel, părinţii fiind avizaţi că la început va veni poate incorect îmbrăcat, dar va fi lăudat că el singur s-a îmbrăcat.

Astfel, încet dar sigur, urmărind cu atenţie formarea deprinderilor de dezbrăcare-îmbrăcare, după aproximativ două trei luni de la venirea în grădiniţă, majoritatea copiilor se îmbracă în mod corect.

În privinţa formării deprinderii de a se spăla corect, am în vedere că în general copilul odată intrat în spălător are tendinţa (cu mîinile murdare de nisip sau praf) să ia săpunul şi numai după aceea îşi bagă mîinile sub apă, murdărind săpunul care trece astfel în mîinile celorlalţi copii.

Un spălat corect îi arăt că trebuie făcut astfel : întîi îşi udă mîinile cu apă (îndepărtînd, cînd e cazul, nisipul de pe mîini), apucă apoi săpunul, se săpuneşte pe mîini bine pe toate părţile, ţine săpunul de un colţ şi-l clăteşte de clăbuc punîndu-l în săpunieră şi îşi continuă spălatul, bine, apoi se clăteşte sub jetul de apă, îşi scutură uşor mîinile deasupra chiuvetei şi trece să se şteargă cu prosopul individual.

Trebuie demonstrată această tehnică tuturor copiilor, apoi ajutaţi individual, căci greutatea cea mare e însuşirea tehnicii de a-şi curăţa şi partea exterioară a mîinilor, nu numai palmele, cum procedează de obicei copiii.

Din cînd în cînd fac controlul prosoapelor în prezenţa copiilor, să văd dacă au rămas urme de murdărie pe ele, atrăgîndu-le atenţia să se spele corect fiindcă „prosopul singur spune dacă copilul s-a spălat bine“.

Cine are prosopul curat, va fi lăudat. Vom fi atente însă ca să se şteargă cu prosopul efectiv, fiindcă am avut copii care, grijulii de a nu-şi murdări prosopul, nu-l mai foloseau.

Astfel, îndrumat cu răbdare, înţelegere şi blîndeţe nelimitate şi urmărit cu atenţie, copilul îşi formează şi consolidează deprinderile de autoservire.

LAURA ADAM
educatoare, Grădiniţa nr. 3,
Bucureşti

PENTRU GRĂDINIŢE

Inspectoratul şcolar al judeţului Rîmnicu-Vîlcea ne informează că anul acesta la 17 septembrie 1973 a fost cuprins în grădiniţe un procent de 76% din totalul populaţiei preşcolare. Cuprinderea copiilor de 5 ani atinge 99,8% în mediul urban şi 82,5% în mediul sătesc. S-au înfiinţat 36 de unităţi noi, cu 61 de posturi noi de educatoare. Numai în municipiul Rîmnicu-Vîlcea, din 1972 pînă în 1974 vor exista 3 grădiniţe noi cuplate cu creşe. Pentru mobilier şi material didactic, s-au făcut investiţii în valoare de 110.000 lei.

Lectura literară a elevilor

În clasă

Influența lecturii asupra cititorului copil preocupă astăzi, din ce în ce mai mult, pe pedagogii, psihologii și scriitorii din țara noastră. În acest sens, s-au întreprins diferite studii, bazate pe anchete, și discuții cu cititorii, ale căror rezultate sînt de remarcat în activitatea noastră cu copiii.

Aș putea spune că, din experiența efectuată în mai mult de două decenii de activitate pe care o am la clasă, am desprins două direcții ale investigațiilor : prima, referitoare la psihologia cititorului, la posibilitățile pe care le are copilul de a înțelege lectura literară și de a lua atitudine de valoarea ei, iar a doua, privitoare la lectura literară în care accentul cade pe analiza influenței diferitelor mijloace de creație artistică asupra copiilor. Aceste două direcții nu reprezintă decît laturile esențiale care au fost canalizate spre o singură problemă, adică relația dintre lectură și cititor.

Pentru ca școlarul să descopere importanța lecturii și să înțeleagă mesajul autorului, trebuie ca el să fie ajutat permanent de învățător, de cunoștințele acumulate mai mult sau mai puțin din cele povestite sau citite de către acesta în clasă. Astfel, copiii vor putea înțelege într-un anumit fel sensul operei literare, pentru ca apoi să ia o anumită atitudine față de acesta. Am constatat că, dacă operele literare sînt citite artistic, atît la lecțiile din clasă, cît și în cadrul activităților din afară de clasă, acestea au o mare însemnătate în educarea comunistă multilaterală a elevilor, contribuind la realizarea educației intelectuale, morale și estetice a elevilor.

Soluționînd în mod științific îndrumarea lecturii elevilor chiar din clasa I, am ținut seama de faptul că dezvoltarea psihică a copiilor este influențată de condițiile în care ei trăiesc. Pentru ca elevii mici să-și însușească pe deplin cele cuprinse într-o povestire sau lectură, am urmărit îmbogățirea vocabularului acestora cu expresii literare noi întîlnite în carte, am insistat să-și însușească tehnica cititului, citirea conștientă și citirea cursivă, să-și consolideze dragostea de carte.

Am căutat să descopăr cît mai multe căi care să vină în ajutorul copiilor pentru dezvoltarea gustului față de lectură prin antrenarea copiilor la o lectură corectă și expresivă prin folosirea citirii pe roluri, iar la sfîrșitul lecturii i-am pus pe școlari să povestească pe scurt ceea ce au înțeles.

Am ales pentru lectura suplimentară texte literare scurte, cu o tematică variată legată de programa școlară, texte care le-au trezit interesul copiilor și pentru lectura altor opere literare asemănătoare în conținut cu cele studiate în clasă („Dumbrava minunată" de Mihail Sadoveanu, în clasa a IV-a). Ele respectau particularitățile psihologice, individuale și de vîrstă ale elevilor, aveau un conținut instructiv-educativ. În îndrumarea lecturii în afară de clasă am folosit în practică diverse forme cum sînt : recenzarea, povestirea și diferite lecții de popularizare a cărților.

Pentru îndrumarea lecturii independente este necesară o informare cît mai bogată privind cărțile potrivite vîrstei copilului, inclusiv notele biografice, valorificarea lecturii independente cu prilejul diferitelor activități în școală și în afara școlii, în vederea stimulării gustului pentru citit, a formării deprinderilor de lectură sistematică, și efectuarea unor sondaje sau a unor cercetări la nivelul școlii sau al unor clase, în vederea îmbogățirii preferințelor elevilor.

La fiecare început de an școlar mi-am organizat munca în așa fel ca, printr-o povestire introductivă, să le stimulez interesul copiilor pentru cărți și citit, apoi am stabilit lista de cărți pentru primul trimestru, explicîndu-le copiilor unele probleme pe care trebuie să le urmărim în timpul lecturii.

După aceasta, i-am întrebat : ce cărți au citit în timpul vacanței de vară, discutînd conținutul lor. Deși nu e bine ca în timpul vacanței de vară să-i supraîncărcăm pe copii cu diferite sarcini, am remarcat că ei totuși citesc și pentru acest fapt la sfîrșitul anului școlar le-am recomandat lista cărților ce se includ pentru lectură în anul școlar următor. De asemenea, în activitatea cu elevii am urmărit mai mult calitatea și nu cantitatea lecturii. În legătură cu lectura în afară de clasă m-am călăuzit după un principiu pe care l-am considerat că are eficiență, acela că nu este bine ca după fiecare oră de lectură în clasă să se recomande lectură în afară de clasă.

Pe măsură ce elevii s-au familiarizat cu unele elemente ale lecturii independente, în special cei din clasele a III-a și a IV-a au fost deprinși cu citirea diferitelor publicații pentru copii cum sînt : „Luminița", „Arici Pogonici", „Cutezătorii" și chiar ziarul județean „Năzuința". Pentru a înțelege mai bine importanța publicațiilor, la început, am prezentat copiilor un eveniment important din ziar, spre exemplu o expediție, ale cărei etape le-am urmărit în numerele următoare ale ziarului.

Pentru formarea preferințelor copiilor am reflectat asupra virtuților morale ale lecturii, i-am ajutat pe aceștia să găsească în conținutul cărților modele de viață, idealuri pentru a-și descoperi calitățile morale propuse. Prin studiul lecturii, elevii au primit o bogată cultură generală care a contribuit la formarea convingerilor și conduitei în viață, care înlesnesc formarea personalității umane.

În activitatea mea am căutat să fiu la curent cu literatura nouă, să urmăresc publicațiile nou apărute, iar pentru descoperirea preferințelor copiilor față de lectură, mi-au fost de un real folos interasistențele efectuate la copiii de la grădiniță. Am mai constatat că pentru vîrsta de 3—4 ani au fost predate povestiri scurte, simple, cu un singur episod important, prezentate într-o formă atrăgătoare, iar vîrsta de 5—6 ani am observat că vădește o curiozitate în contrast cu omul matur, că îi interesează cauza fenomenelor din natură, viața păsărilor și a animalelor, mijloacele de locomoție, munca oamenilor, realizările tehnice etc. Datorită acestui fapt am recomandat părinților ca la această vîrstă să le dăruiască copiilor cu prilejul diferitelor împrejurări cărți care corespund acestor vîrste.

La elevii de vîrstă mică (6—10 ani), trebuie adăugate lecturi care redau viața de școală, preocupările colectivului de copii, deprinderile de comportare civilizată etc.

Unii dintre elevii de 9—10 ani manifestă interesul pentru lectura diversificată care relatează călătorii, întîmplări eroice din trecutul de luptă al poporului nostru, povestirile științifico-fantastice. Urmărind activitatea acestora am putut să descopăr că au fost în stare să-și aleagă singuri cărțile preferate.

Aș dori să amintesc că nu se poate concepe o bună îndrumare a lecturii de către învățător fără un control eficient care vizează în primul rînd selecționarea lecturii și prevenirea alunecării spre literatura dăunătoare educației. Pe linia evoluției lecturii elevilor controlul a avut și are rolul principal. Pentru acest fapt am aplicat controlul informativ și documentar. Controlul informativ sau preventiv m-a ajutat să urmăresc ce citește elevul, la o anumită vîrstă din ceea ce i-am indicat, pe cînd controlul documentar mi-a dat posibilitatea să urmăresc ce se citește la un moment dat în clasă, ce citesc anumiți elevi, ce rezultat are lectura asupra educației acestora. Controlul documentar l-am exercitat atunci cînd am apreciat că este util, pe cîtă vreme cel preventiv l-am exercitat încă din primul moment.

Inv. AUREL CRIȘAN
Școala generală Crișeni, jud. Sălaj

În afară de clasă

Am urmărit o emisiune TV în care se constata că foarte puțini cetățeni citesc cărți de lectură. Unii invocau lipsa de timp, alții foloseau timpul liber pentru cititul presei, audierea emisiunilor radio și TV, plimbărilor.

Consider că, deși mijloacele de informare rapidă se impun din ce în ce mai mult, totuși cartea rămîne cel mai bun prieten al omului. Este însă necesar, ca încă din primele clase să formăm copiilor, viitori cetățeni, interesul, dorința și necesitatea de a citi și chiar de a avea o bibliotecă personală. Încă din clasa I, am împrumutat cărți de povești cu fotografii colorate copiilor, și am observat că acestea îi interesau în mod deosebit.

La început, copiii cereau fraților sau părinților să le citească, dar la sfîrșitul clasei I au început singuri să citească. Le-am atras atenția cum să întrețină cărțile de la bibliotecă și am constatat cu bucurie că atunci cînd le înapoiază, cunosc conținutul lor, le și păstrează și chiar le recondiționează. În discuțiile purtate cu părinții elevilor i-am convins să le cumpere cărți accesibile vîrstei și chiar să le formeze mici biblioteci personale. Începînd cu clasa a II-a le-am indicat elevilor ce cărți pot citi, conform programei. Unii din ei le-au cumpărat, făcînd uneori schimb între ei, alții le-au împrumutat de la biblioteca școlii sau sătească, astfel că toții elevii au devenit cititori pasionați. Am constatat că lecturile le-au dezvoltat vocabularul, le-au format o citire corectă și curentă, lucru care a avut repercusiuni favorabile asupra pregătirii lecțiilor la celelalte obiecte. Cu ocazia serbării de sfîrșit de an școlar și a serbării pomului de iarnă m-am ocupat personal ca elevilor să li se dea cărți accesibile vîrstei lor.

Deoarece anual bibliotecile școlare primesc pachete cu cărți, propun ca școlilor generale să li se trimită cărți adecvate elevilor claselor I—IV și ca biblioteca școlară să fie încredințată unui cadru didactic, care personal să citească mult, să cunoască conținutul cărților, și să stimuleze elevii pentru a citi cărți împrumutate de la bibliotecă. Bineînțeles se poate înființa și o expoziție permanentă cu vînzare, în care să se prezinte noutățile apărute în librării pentru elevii claselor I—IV.

Inv. ION MOCANU
Școala generală Milcov-Deal, jud. Olt

In clasa I a Școlii generale nr. 11 din București

Lichidarea repetenției la clasele I-IV cere învățătorului mai multă pregătire

Una din cele mai importante sarcini este cu certitudine aceea a lichidării repetenției la clasele I—V, care nu trebuie să fie doar consemnată în conștiința noastră, a cadrelor didactice, ci privită ca o serioasă răspundere profesională, socială și politică. Este o problemă complexă, deloc ușoară, a cărei rezolvare cere învățătorilor pregătire metodică complexă, perseverență, abilitate pedagogică, consacrare.

Dacă pînă acum unul din „procedeele" folosite, pentru a-l determina pe copil să învețe, era repetenția, de acum înainte, învățătorul trebuie să caute necontenit si să găsească acele metode și căi care să-i determine pe toți copiii să-și însușească cunoștințele cerute de programa clasei respective.

În rezolvarea acestei probleme, considerînd ca principiu călăuzitor în activitatea didactică acela al tratării individuale a elevilor, învățătorul va trebui să-și fixeze liniile de acțiune cu fiecare elev în parte, mergînd pînă la diferențierea chiar a temelor pentru acasă.

Pentru aceasta, învățătorul, consider că e necesar să studieze mult și permanent, să cunoască tot ce apare nou în știința pedagogică, să-și studieze în același timp, fiecare elev în parte, să acționeze în mod pozitiv asupra familiei elevilor, al cărei interes pentru învățătură este scăzut, mai ales în mediul rural.

Dar ca să poată realiza toate acestea, învățătorul va avea nevoie de timp. De aceea propun să se studieze problema timpului și să se creeze, într-un fel, ziua metodică a învățătorului asa cum este prevăzută în prezent pentru profesor.

Actuala situație, în care profită de zi metodică numai profesorii, mi se pare neîntemeiată, întrucît și învățătorii nu numai profesorii au nevoie de timp pentru pregătire metodică — poate chiar de mai mult timp, ținînd cont că ei predau la clasele de început și începutul este întotdeauna mai greu.

Inv. ILIE DAN
com. Mihăilești, jud. Ilfov

În școlile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare

Însușirea direct intuitivă a limbii române

Asigurarea unor largi posibilități de afirmare deplină a tineretului din rîndul naționalităților conlocuitoare în toate profesiile, în toate domeniile vieții politice, economice și sociale, adîncirea permanentă a prieteniei și frăției dintre toți tinerii, fără deosebire de naționalitate, sînt preocupări permanente ale școlii noastre. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, „Nu poate fi egalitate dacă cetățenii aceleiași țări nu cunosc limba statului, care le permite să-și desfășoare activitatea în orice domeniu".

În acest scop și în unitățile de învățămînt cu secții de predare în limbile naționalităților conlocuitoare din județul Covasna s-au creat condițiile necesare pentru însușirea direct intuitivă, cît mai temeinică a limbii române de către elevii aparținînd naționalităților conlocuitoare, pentru vorbirea curentă a limbii române și însușirea limbii literare într-un sistem unic de predare. Ne-am adresat profesorului Florea Marincea, **inspector școlar la Inspectoratul școlar județean Covasna, și profesorilor** Elisabeta Bede Krauss **și** Mariana Naidin **de la Liceul de cultură generală nr. 1 din orașul Sfîntu Gheorghe — la care funcționează două secții de predare : una în limba română și cealaltă în limba maghiară — cadre didactice care au obținut rezultate deosebite în acest sens, rugîndu-i să ne împărtășească din experiența lor privind predarea limbii române la secția cu predarea în limba maghiară.**

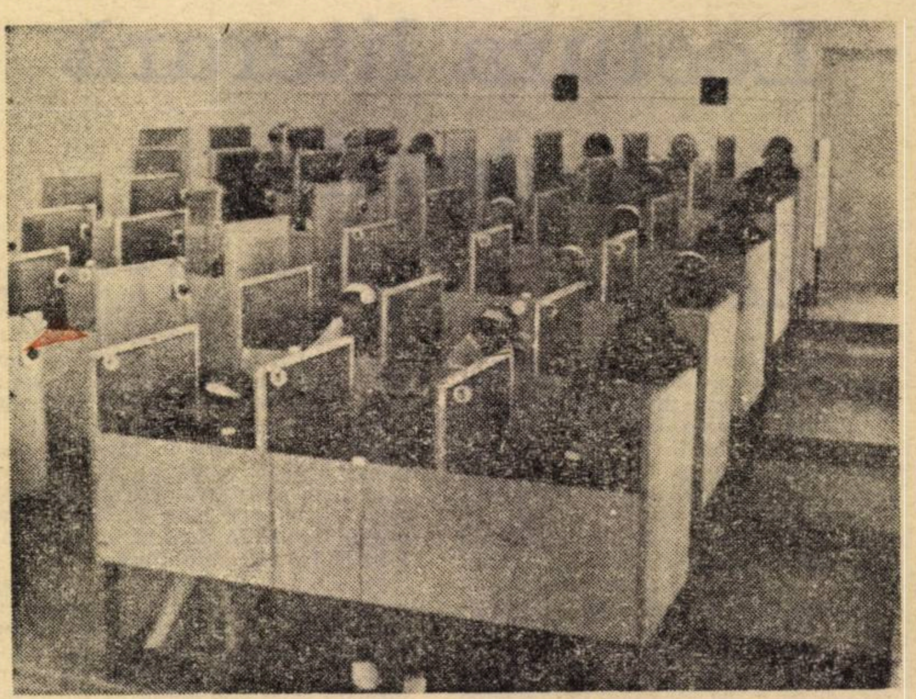

În Laboratorul fonetic al Liceului „Ady-Șincai" din Cluj

Iată ce ne-au relatat interlocutorii noștri :

F. MARINCEA :

Pentru a fi cît mai eficientă predarea limbii române, în scopul însușirii temeinice a acesteia și al utilizării curente a unui vocabular cît mai bogat de către elevi de naționalitate maghiară, se impune să existe o concepție didactică clară atît sub raportul a ceea ce predăm, cît și al utilizării în predare a metodelor și procedeelor de învățare. Consider că în școlile cu predare în limba maghiară, mijlocul esențial pentru însușirea limbii române este folosirea curentă a limbii române la orele destinate predării acestui obiect.

În aceste școli — așa cum ne-a arătat experiența de pînă acum — utilizarea vorbirii curente, îi conduce pe elevi la însușirea directă a sistemului de limbă. Pentru formarea unei vorbiri proprii conștiente, am utilizat metode și mijloace specifice de lucru. În alegerea lor, am preluat multe idei din metodologia tradițională privind învățarea limbilor străine, dar am utilizat și un complex de metode active de lucru, după modelul manualelor intensive, care au stimulat gîndirea creatoare a elevilor.

Un alt aspect pe care îl ridică însușirea limbii curente de către elevi privește vocabularul. În prezent, manualele de limba română pentru clasele I—IV destinate elevilor de naționalitate maghiară conțin unele cuvinte care, adăugate la cele care se preconizează să fie învățate de preșcolari, duc la o supraîncărcare a elevilor. De aceea, sînt de părere că este mai potrivit să se însușească doar cantitatea minimă necesară pentru vocabularul activ al elevilor.

E. KRAUSS :

În predarea limbii române, pe lîngă bunele rezultate pe care le-am înregistrat, am întîmpinat însă și unele greutăți legate de cunoștințele lexicale ale elevilor. de înțelegerea sensului cuvintelor și. de aceea, am folosit frecvent la lecții traduceri, încercînd să le explic cuvintele prin corespondentele lor din limba maghiară ; am folosit multe exerciții scrise și orale și, de asemenea, foarte mult material didactic. Am confecționat planșe necesare însușirii normelor ortografice și descrierii aspectelor naturii în diferite anotimpuri. Întocmind fișe ortografice pentru elevi și pentru întreaga clasă, am evidențiat anumite serii de greșeli pe care le-am corectat apoi lucrînd diferențiat, individual sau în grup.

La clasele mici, utilizez mult conversația și, pentru aceasta, dau ca temă, acasă, elevilor să citească lecția care urmează să fie predată, iar în clasă discutăm în limba română conținutul ei. Am observat că, procedînd așa, stimulez interesul elevilor pentru lecție și îi determin să formeze propoziții, să înțeleagă sensul unor cuvinte.

La gramatică utilizez exercițiile cu diftongi, triftongi și vocale în hiat, exerciții de flexionare cu formele corespunzătoare ale articolului posesiv genitival. În clasa a V-a, am dat elevilor să formeze fraze și propoziții cu substantive articulate și cu articole adjectivale și substantivale pe care unii dintre elevi le asimilau mai greu. La clasa a VIII-a, paralel cu lecțiile de recapitulare, am început să analizăm fraza repetînd, cu elevii, cuvintele și construcțiile gramaticale noi.

M. NAIDIN :

Predînd la clasele I—IV și vorbindu-le elevilor românește atît în clasă cît și în recreații, i-am deprins să folosească fără dificultate formulele de politețe, să se exprime corect formînd propoziții scurte. Însușirea intuitivă a limbii române, de către elevii de naționalitate maghiară, a fost facilitată de apelul permanent la materialul didactic variat, de observările din natură. de relatarea unor aspecte legate de viața lor de școlari, de diferite jocuri didactice. În predarea formelor neaccentuate ale pronumelui, am utilizat ilustrații sau planșe speciale, iar pentru topica frazei, jocuri didactice. Prin excursii sau vizite în magazine i-am obișnuit să folosească atributele adjectivale și numeralele, iar prin povestirile începute și continuate de elevi am urmărit să le dezvolt imaginația și bagajul de cuvinte. Lecturile dramatizate i-au ajutat pe elevii mici să pronunțe corect cuvintele românești la care întîmpinau dificultăți.

De mare importanță s-a dovedit a fi în predare folosirea unei motivații reale pentru învățarea limbii române, motivație cu valori educative care constituie, de fapt, și sursa marilor satisfacții pentru elevii ce ajung să comunice, în mod corect în limba română.

★

Din cele relatate de profesorii pe care i-am solicitat să ne vorbească despre problemele predării limbii române în școlile cu predare în limba maghiară reiese că, pe lîngă utilizarea unor metode speciale de predare. în însușirea activă și conștientă a limbii române de către elevi se poate reține :

1. necesitatea organizării unui sistem de predare directă a limbii române în școlile naționalităților conlocuitoare :
2. importanța utilizării vorbirii curente, care constituie un mijloc de comunicare directă ;
3. necesitatea cultivării la elevi a unei motivații în măsură să sprijine procesul de învățare a limbii române.

VIOLETA APOSTOL

Procedee de însușire a limbii ruse de către elevii clasei a II-a

Studiu în bibliotecă

Deoarece lecțiile sînt orale, predarea limbii străine la această clasă presupune o muncă deosebită și minuțioasă din partea profesorului. Se apelează numai la memoria elevilor, la atenția lor, la puterea lor de concentrare și asimilare.

În cele 50' ale orei de limba rusă am folosit o multitudine de metode și procedee, care au avut o eficiență deosebită. Astfel, metoda de bază care a contribuit la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea vorbirii a fost **conversația, dialogul** dintre profesor și elevi, dintre elevi. în diferite roluri.

Folosind această metodă la lecțiile 1 și 2, am constatat că din cei 24 elevi, 20 și-au însușit bine cuvintele legate de școală (elev, elevă, învățător), reușind să formuleze cu ușurință propoziții ca : **sînt elev.** Mai greu a fost reținut cuvîntul **învățător** sau propoziția **mă numesc...**, care au prezentat dificultăți în pronunțare.

Însușirea temeinică a acestor cuvinte s-a făcut prin repetarea în cor, pe grupe și individual, a cuvintelor și construcțiilor predate. Elevii se obișnuiesc în acest fel nu numai cu pronunția, ci și cu audierea limbii pe care o studiază.

După ce cuvintele au fost însușite, o serie de elevi au formulat întrebări pentru colegii lor, jucînd rolul de profesor. Acest lucru i-a stimulat și i-a antrenat la vorbirea corectă în limba rusă.

La lecția a V-a predînd după metodele amintite anterior, cuvintele : **băiat, fetiță, ceas, casă** și structurile **Nu! Ce ?, Unde ?,** am constatat la ora următoare că unii elevi nu și-au însușit cuvîntul **băiat,** iar alții nu-l pronunțau corect. De aceea, am făcut timp de o oră exerciții de pronunție .

În general, cuvintele care prezintă dificultăți în pronunțare, cuvintele care conțin consoane muiate se însușesc mai greu de către elevi din prima oră. Acest lucru se realizează după o utilizare mai îndelungată a acestor cuvinte.

După ce elevii au acumulat un număr mai mare de cunoștințe, am putut să folosesc mai des întrebări de tipul **Ce este aceasta ?**

Numărul mare și diferit de întrebări le stimulează atenția și dorința de a răspunde cît mai mult și cît mai corect. Pentru ei constituie un fel de joc, de întrecere.

Pentru a nu da semne de oboseală, elevii în timpul orei, am introdus după cîteva lecții jocul didactic. De exemplu, un joc foarte ușor și simplu pe care l-am folosit la început de an școlar a fost jocul **Cine ?, Ce ?** Un elev numește un obiect, iar colegul de bancă sau alt elev pune întrebarea : **Cine ?** sau **Ce ?,** în funcție de ființele sau obiectele respective.

Un alt procedeu de consolidare a cunoștințelor îl constituie exercițiile de gimnastică în limba modernă, (în cazul de față, limba rusă) de tipul : **„Ridicați-vă", „Așezați-vă"** și continuînd apoi cu altele mai complicate. De asemenea, povestirea după tablouri este un procedeu prin care am obținut bune rezultate. Elevii au învățat să povestească mai întîi după ilustrate și tablouri foarte simple, ca : **Iată clasa, În clasă sînt elevi** etc., pe care, apoi, pe măsura dezvoltării posibilităților de exprimare ale elevilor, le-am amplificat. Am evitat învățarea lor mecanică, cerînd ca la fiecare elev să folosească cuvintele dintre construcțiile cunoscute, adăugînd cîte ceva nou.

În fine, un alt procedeu folosit este învățarea versurilor. În prima oră, versurile erau memorate numai de 5—6 elevi. După repetarea lor. în 2—3 ore, toți elevii din clasă le știau.

Elevii au confecționat și material didactic, care ne era absolut necesar la lecție, deoarece înlocuia și manualul. De pildă, elevii au desenat un tablou, au decupat jetoane cu flori, fructe, jucării, au adus chiar jucării și diferite obiecte, pe care le-am integrat la lecții.

Prof. AURORA AEȘINEL
Școala generală nr. 2, Fălticeni

DIMITRIE CANTEMIR ȘI PEDAGOGIA VÎRSTELOR

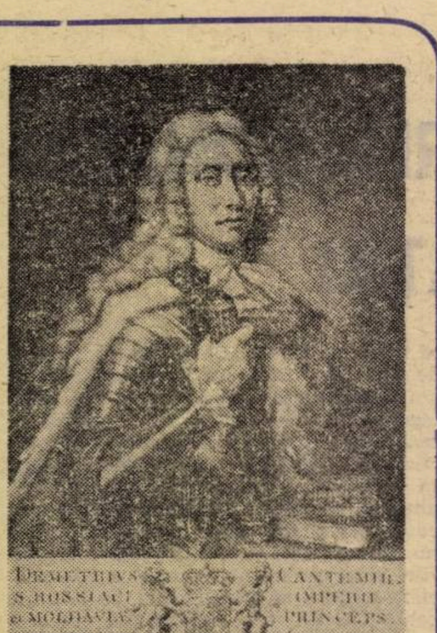

Dimitrie Cantemir (1673-1723), de la a cărui naștere sărbătorim anul acesta 300 de ani, în ansamblul extraordinarei și multilateralei sale activități de savant, gînditor și om politic, se dovedește un pedagog și educator de talie europeană. În acest domeniu anticipează teoria rousseistă a pedagogiei vîrstelor și poate fi considerat în același timp un precursor al educației permanente. Dealtfel, epoca în care trăiește îl situiază între Comenius (1592-1670) și J.J. Rousseau (1712-1778). Ca și Comenius, Cantemir mai păstrează destule elemente religioase în gîndirea sa pedagogică și educativă, dar în același timp anunță și prefigurează orientările moderne în acest important domeniu de formare a personalității umane. Amintim, în această privință, preocuparea de răsturnare a valorilor sociale și de clasă, scumpe aristocrației feudale, interesată în păstrarea principiului ereditar în promovarea pe scara socială și de înlocuire a acestora, cu valori individuale, în care criteriul este al meritului personal și al valorii învățăturii și culturii. El își dezvoltă ideile și în lucrări speciale, pe profil pedagogic și educativ, ca *Divanul lumii* (1698) și *Loca obscura* (1721), dar și în lucrări cu alt profil, în special în *Istoria ieroglifică, Hronic, Descrierea Moldovei.*

Cantemir este autorul unui sistem de educație permanentă, socotind că omul are nevoie să se instruiască și să se educe din copilărie pînă la moarte. În cadrul acestui concept, înainte de Rousseau, socotește că sistemul și metodologia predării cunoștințelor, precum și conținutul educației trebuie să difere după specificul vîrstei. Astfel, în copilărie, etapa în care omul ia contact cu primele cunoștințe și învățături, acestea trebuie predate ținînd seama de dificultățile de înțelegere ale copilăriei, educatorul trebuind să știe ce să predea mai întîi și ce mai pe urmă, după principiul de la mai ușor la mai greu. Cantemir consideră, de asemenea, că facultatea prin care se face îndeosebi însușirea cunoștințelor la copii este memoria, împrejurare ce obligă la predarea acelor noțiuni care pot fi mai ușor reținute cu ajutorul memorării.

Asemănînd omul cu un fruct, cu o „poamă“, deci cu un element al naturii, Cantemir îi împarte viața în șapte vîrste, fiecare reprezentînd o etapă nu numai sub raport biologic, deci sub raportul condiției naturale, fiziologice, ci și sub raport educațional. Aceste vîrste sînt : pruncia, copilăria, catarigia, voinicia, bărbăția, căruntelele și bătrînețele.

Pruncia, pe care o numește „floare a vieții omenești“ *(Divanul)*, corespunde micii copilării. Educația trebuie începută încă din această etapă, în care rolul fundamental îl joacă părinții. Născut de la natură ca o ființă bună, pruncul reprezintă un model al nevinovăției și omeniei pentru conduita omului matur. Copilăria — am spune astăzi vîrsta școlară mică — și catarigia — termen ce ar însemna pubertatea — asemănate pe scara vieții cu „legătura florii a vieții omenești“, iar sub raportul educației cu un pom în plină floare, gata de legat, receptiv adică la influențe, reprezintă o etapă formativă importantă, întrucît de felul educației primite acum depinde dacă omul va fi în viață bun sau rău.

Educația primitivă în copilărie este fundamentală, pe ea formîndu-se cu timpul întreaga personalitate. Învățătura, însușirea de cunoștințe este cea prin care omul se distinge de animal : „Omul cu mintea și cu învățătura din dobitoace se alege, iară aceasta lipsind și decît dobitocul mai rău ieste“ *(Divanul)*. Sau : „pedeapsa și învățătura lipsind, nu numai în copilărie, ce asești și în bătrînețe tot dobitoc se va numi și asemine celor fără socoteală să va socoti“ *(Divanul)*.

Omenia, cerință fundamentală a eticii cantemiriene, devine scopul educației mai ales pentru vîrstele mature. Voinicia, adică tinerețea și adolescența, este vîrsta inconstanței, a tentațiilor, a sîngelui fierbinte (Rousseau o va numi „vîrsta pasiunilor“), împrejurare ce obligă la un efort pentru ca omul să se mențină pe linia unei conduite morale severe. Același lucru se cere și pentru vîrsta bărbăției, în care tentațiile prevalent biologice ale tinereții sînt înlocuite de altele, legate de viața socială, „lumea“, prilej de a comite diverse incorectitudini și nedreptăți față de semeni. Ultimele două vîrste, căruntelele și bătrînețele, trebuie să constituie pentru om cel mai bun prilej de a-și reconsidera trecutul și de a porni pe un drum nou, pentru ca moartea să nu-l găsească în dificultate morală. Pentru a putea depăși dificultățile pe drumul către o adevărată corectitudine morală, omul este obligat ca toată viața să se instruiască, cerință izvorîtă dealtfel din formația de umanist a marelui nostru educator.

ION VERDEȘ
cercetător științific principal,
Institutul de cercetări pedagogice

GHEORGHE LAZĂR, O PILDĂ DE PATRIOTISM

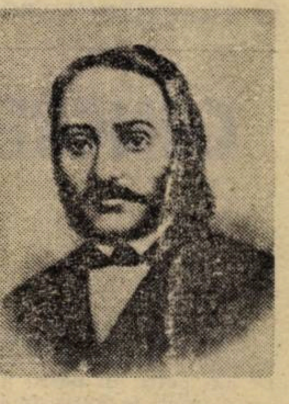

Dintre numeroasele figuri de dascăli care și-au închinat viața luptei pentru luminarea poporului, un rol de frunte în istoria învățămîntului românesc îl ocupă Gheorghe Lazăr de la moartea căruia s-au împlinit 150 de ani.

Născut la 5 iunie 1779 în comuna Avrig, județul Sibiu, a dus viața aspră a iobagilor de pe moșia baronului Samuel Bruckenthal. Din cauza aceasta a mers tîrziu, la vîrsta de 12 ani, la școala trivială (generală) românească din Avrig, unde a avut ca învățător pe scriitorul Ioan Popovici Barac, care a îndemnat pe tatăl său să-l dea la liceul călugărilor piariști din Cluj.

În 1800 i se acordă o bursă pentru Facultatea de teologie din Viena. Însetat de știință, Gheorghe Lazăr răscolea bibliotecile, cerceta publicațiile și periodicele vremii, studiind cu multă seriozitate științele naturii, precum și economia, dreptul, istoria, medicina, științele militare. După terminarea studiilor se reîntoarce în țară, ca profesor la Seminarul din Sibiu.

În Țara Românească, la începutul secolului al XIX-lea, dezvoltarea culturii românești și a învățămîntului în limba romînă devenise o necesitate istorică. Această necesitate a înțeles-o Gheorghe Lazăr care se frămînta pentru o școală unde să învețe toți copiii de români. Încurajat de Constantin Bălăceanu, Iordache Golescu și Iancu Văcărescu, profesorul transilvănean a înaintat divanului domnesc la sfîrșitul anului 1816 un plan de organizare a unei școli românești. După doi ani de amînări, în februarie 1818, divanul s-a întrunit pentru a discuta planul propus. A fost invitat și Gheorghe Lazăr care, modest dar demn, a susținut că în limba română care-i tot așa de frumoasă ca limba oricărui popor, se poate învăța orice : „Știința este ca și adevărul, una și aceeași limbă s-ar arăta, numai să știe cineva a o expune pe înțeles“. Cu o justificată mîndrie patriotică marele dascăl a demonstrat că și românii sînt înzestrați cu aceleași posibilități ca și celelalte popoare.

Domnul Ion Caragea a dat hrisovul din 24 martie 1818 prin care s-a înființat prima școală superioară în limba română deschisă cu 20 elevi la sfîrșitul lunii august 1818, la Mînăstirea Sf. Sava (pe locul din fața Universității unde este astăzi statuia lui Mihai Viteazul). Școala avea patru „grade“ : primele cunoștințe de scris-citit și socotit ; cultura generală, gramatică, geografie, istorie ; științe matematice și pregătirea inginerească ; filosofie și drept.

În octombrie 1818, cînd domnul Ion Caragea a părăsit tronul, foarte mulți elevi ai Academiei grecești de la Schitu Măgureanu au fugit la „școala românească de la Sf. Sava“.

În ciuda numeroaselor greutăți, majoritatea provocate de reforma școlară a noului domn fanariot Alexandru Suțu, școala lui Lazăr a progresat și a devenit principalul focar cultural românesc. La propunerea sa, în 1819, mitropolitul Dionisie Lupu a trimis patru elevi (Eufrosin Poteca, Ion Pandeli, Simion Marcovici, Constantin Moroiu) la Universitatea din Pisa să se perfecționeze și să vină în țară ca profesori. Pentru afirmarea limbii române și din necesități didactice, Lazăr a scris la începutul anului 1821 primele cursuri „Aritmetica matematicească“ și „Temeiurile trigonometrii cei drepte“ în care a folosit limba vorbită de popor. Cursurile nu s-au tipărit deoarece a izbucnit mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu și școala s-a închis. Mărturiile contemporane dovedesc că Gheorghe Lazăr și-a pus cunoștințele în slujba mișcării revoluționare învățînd pe panduri cum să facă afeturile, cum să calculeze distanțele și să ochiască cu tunul, cum să fortifice tabăra de la Cotroceni.

Moartea lui Tudor Vladimirescu și persecuțiile care au urmat l-au îndurerat mult pe Lazăr zdruncinîndu-i sănătatea. A încercat să redeschidă cursurile dar noua eforie a școalelor nu l-a ajutat. Amărît și părăsit marele dascăl a fost răpus de mizeria în care se zbătea și în primăvara anului 1823 a căzut bolnav la pat. Binecuvîntînd țara și elevii care-l însoțeau, în iunie 1823, marele pedagog a părăsit orașul București întorcîndu-se în satul natal unde a murit la 17 septembrie în același an.

Prin inteligența clară, prin temeinica instrucție academică, prin voința și perseverența de a ridica pe cei mulți, Gheorghe Lazăr a rămas o distinsă personalitate culturală în istoria poporului român. Pentru prima dată marele dascăl a făcut din predarea istoriei un instrument de educație în spiritul patriotismului. O altă tradiție inițiată de Gheorghe Lazăr este cea a învățămîntului științific în limba maternă. Și astăzi se mai folosesc în forme identice sau apropiate 83 termeni matematici. În același timp, el are marele merit de a fi legat strîns învățămîntul științific de munca practică. Pedagogia sa cuprindea cele trei laturi ale educației iar gîndirea sa pedagogică avea la bază principiul democratizării învățămîntului, principiul naționalizării învățămîntului, principiul moralizării și principiul învățămîntului educativ.

DUMITRU P. IONESCU
lector universitar, Institutul central de perfecționare a personalului didactic
București

Bibliografia lucrărilor lui Dimitrie Cantemir

În cadrul manifestărilor consacrate aniversării marelui cărturar-voievod, de la nașterea căruia se împlinesc trei secole, semnalăm apariția **bibliografiei selective a scrierilor istorice, literare, filozofice și muzicale,** cantemiriene, tipărite de Biblioteca centrală de stat din București, cu scopul de a populariza mai larg viața și activitatea savantului din secolul al XVII-lea.

De o extremă utilitate, acest volum omagial, difuzat unor instituții culturale din țară și străinătate, se adresează cititorilor, cercetători, specialiști din țară și de peste hotare, interesați de opera și personalitatea „omului universal“, Dimitrie Cantemir. El este completat cu o **exegeză** selectivă a celor mai cunoscute lucrări ale sale, din care se reproduc citate semnificative, cuprinde opinii ale unor oameni de cultură, români și străini, despre personalitatea sa și este ilustrat cu o bogată iconografie : manuscrise, stampe, diverse ediții ale operei.

La acest act de cultură se adaugă realizarea — de către aceeași instituție — a unor seturi de fotografii înfățișînd aspecte din viața și activitatea domnitorului, care urmează să fie expediate bibliotecilor.

D. S.

Expoziția de la Muzeul arhivelor

Comemorarea pe plan UNESCO, a 150 de ani de la moartea lui Gheorghe Lazăr, readuce în atenție viața simbolică și opera fecundă a unuia din cei mai prestigioși îndrumători ai culturii române din secolul trecut, a întemeietorului învățămîntului românesc superior în limba națională.

Printre numeroasele manifestări prilejuite de această comemorare națională, se înscrie și expoziția documentară „Gheorghe Lazăr“, deschisă recent la Muzeul arhivelor. Cu acest prilej a avut loc un simpozion dedicat evocării cărturarului și marelui patriot român la care au participat : prof. dr. Vasile Netea, prof. dr. Gh. Pârnuță, prof emerit Ilie Popescu Teiușan, Virgil Teodorescu, custodele muzeului.

Expoziția pune în lumină aspecte mai puțin cunoscute din viața marelui bărbat român. Valoarea documentelor, în mare parte inedite, este remarcabilă. Exponatele primelor vitrine ilustrează momentul formației sale intelectuale medii — Cluj—Sibiu. Remarcăm o interesantă corespondență referitoare la trimiterea lui Gh. Lazăr la mitropolia din Carlovitz, pentru a-și desăvîrși studiile teologice.

Grupate cronologic, în expoziție sînt expuse : circulara către ispravnicii județelor pentru înființarea școlilor românești în centrele județene ; facsimilul anaforalei boierești din 6 martie 1818 privind înființarea Școlii de la Sf. Sava și anaforaua din 20.XI.1822 care confirmă că „Școala cea românească este în ființă și că se dau 4 000 de taleri pentru dascălul Lazăr.“ Remarcabile sînt și documentele originale legate de ridicarea monumentului lui Gh. Lazăr în Piața Universității.

Expoziția se încheie cu : Gh. Lazăr în istoriografia română, *care relevă cu pregnanță că figura marelui dascăl și-a păstrat de-a lungul timpului aceeași strălucitoare lumină.*

Prof. V. POPOVICI

O manifestare de prestigiu

CONGRESUL ASOCIAŢIEI INTERNAŢIONALE A ŞTIINŢELOR EDUCAŢIEI

Congresul Asociaţiei Internaţionale a Ştiinţelor Educaţiei, care se organizează din patru în patru ani, a avut loc nu de mult la Paris, în localul Universităţii Paris-Dauphine. Pentru prima dată, această manifestare ştiinţifică a celui mai înalt for pedagogic internaţional a avut loc la Paris, reunind peste 600 specialişti în pedagogie şi în ştiinţele auxiliare, din 55 ţări.

Tema generală a congresului a fost : „Relaţiile între ştiinţele fundamentale şi ştiinţele educaţiei". Lucrările s-au desfăşurat în şedinţe plenare şi în cadrul a douăsprezece secţii : istoria educaţiei, pedagogia comparată, educaţia permanentă, metodele de cercetare în ştiinţele educaţiei, filozofia educaţiei, tehnologia educaţiei, psihopedagogia, matematica şi ştiinţele educaţiei, educaţia şi ştiinţele de exprimare şi comunicare (lingvistică, estetică, semiologie), psihanaliză şi educaţie, psihologia vieţii sociale şi noile relaţii pedagogice, formarea educatorilor. A fost organizată, de asemenea, o masă rotundă avînd ca temă „Cercetările ştiinţifice şi schimbările în sistemul educativ".

În şedinţe plenare au fost prezentate expuneri cu caracter mai larg — conferinţe — în legătură cu aportul psihologiei copilului, biologiei, sociologiei şi economiei la ştiinţele educaţiei. Conferinţele au fost urmate de dezbateri.

În cadrul fiecărei secţii, un raportor general, desemnat dinainte, a făcut sinteza comunicărilor primite în legătură cu tema respectivă. Fiecare secţie şi-a stabilit modul de lucru convenabil. Participanţii la congres au anunţat din timp secţia la care doresc să participe. Dezbaterile din secţii au fost consemnate într-un raport general al fiecărei secţii, prezentat şi dezbătut în şedinţe plenare.

Scopul congresului a fost clar definit de către prof. Gaston Mialaret, de la Universitatea din Caen, preşedinte al Comitetului de organizare, care a spus : „Această manifestare ştiinţifică are un triplu scop : ca orice reuniune de acest gen, permite întîlnirea de specialişti în pedagogie din diferite ţări ; încearcă să definească limitele proprii şi specificitatea ştiinţelor educaţiei în ansamblul disciplinelor umane ; în fine, face să fie mai bine recunoscută, în Franţa şi pretutindeni, importanţa cercetărilor în domeniul educaţiei".

Conţinutul conferinţelor şi comunicărilor a fost extrem de bogat şi interesant. Dezbaterile în şedinţe plenare şi în secţii au fost vii şi consistente, edificatoare pentru complexitatea şi importanţa problemelor care frămîntă pe pedagoii din lumea întreagă. Evident, concluziile acestora nu pot fi prezentate într-o sumară informaţie. Vom aminti numai unele concluzii, unanim acceptate, şi care au fost subliniate atît în rapoartele generale cît şi în cadrul dezbaterilor. Astfel, în cadrul lucrărilor congresului s-a accentuat în mod deosebit caracterul interdisciplinar al pedagogiei, ca ştiinţă fundamentală a educaţiei, şi necesitatea ca aceasta să primească efectiv şi substanţial sprijinul ştiinţelor educaţiei — psihologia, biologia, sociologia, economia etc., ca cercetările ştiinţifice în domeniul educaţiei să utilizeze un aparat metodologic complex şi modern, expresie a acestui complex ştiinţific interdisciplinar, să beneficieze de o tehnologie modernă şi de prezentare activă şi responsabilă a specialiştilor din diferite ştiinţe ale educaţiei. În cadrul conferinţelor şi dezbaterilor s-a insistat îndeosebi asupra posibilităţilor ştiinţelor educaţiei de a contribui la clarificarea problemelor pedagogice, la fundamentarea ştiinţifică a actului educativ, la eficienţa educaţiei.

În mod amplu au fost analizate obiectivele, funcţiile şi coordonatele educaţiei în societatea contemporană, exprimate prin conceptul de educaţie permanentă menită să răspundă condiţiilor şi exigenţelor de formare a omului capabil să se manifeste creator şi să se afirme plenar într-o societate în continuă transformare.

Cu mult interes a fost abordată problema formării educatorilor, subliniindu-se că în formarea acestora trebuie să intre ca o parte inseparabilă, alături de formaţia didactică şi formaţia pentru comunicare, relaţii umane şi înţelegere internaţională, care permit o reală modificare a atitudinii educatorilor, în concordanţă cu cerinţele vieţii în prezent şi în perspectivă. A fost unanim acceptată ideea că formarea educatorilor nu poate fi concepută ca un model unic, valabil pentru toate ţările, ci sistemul de formare a educatorilor trebuie să ţină seama de situaţia concretă din ţara respectivă, de comanda socială în materie de educaţie, de cultura autohtonă şi să înarmeze pe educatori cu o pedagogie inventivă, care să favorizeze necontenita lor adaptare la schimbările ce au loc în societate. Cum era şi firesc, congresul specialiştilor în pedagogie n-a omis nici problema atenţiei de care se bucură azi în faţa guvernanţilor acest sector de activitate socială şi condiţiile care sînt create educaţiei, învăţămîntului şi cercetărilor ştiinţifice în domeniul educaţiei. „Industria învăţămîntului, cum ne-am obişnuit de acum să spunem, este cea mai importantă din toate pentru investiţiile umane şi financiare pe care le necesită. Dar, din păcate, este cea pentru care creditele acordate cercetărilor sînt cele mai reduse", afirma în cuvîntul său M. M. Bow, subdirector pentru învăţămînt al UNESCO. „Şi totuşi, spunea acesta mai departe, se deplînge, fără încetare, randamentul insuficient al sistemelor educative, faptul că unele produse ale lor nu corespund nevoilor societăţii".

În concluziile congresului s-a subliniat necesitatea ca atenţia acordată şi condiţiile create cercetărilor ştiinţifice să corespundă pe deplin importanţei şi rolului educaţiei în societatea contemporană.

La congres au participat patru pedagogi români : prof. dr. A. Dancsuly, prof. dr. D. Muster, dr. Gr. Lazăr şi semnatarul rîndurilor de faţă. Au fost prezentate două comunicări, apreciate în mod deosebit şi reproduse în materialele congresului. De asemenea, pedagogii români au participat activ la dezbateri. Congresul Asociaţiei Internaţionale a Ştiinţelor Educaţiei marchează un moment important în clarificarea problemelor educaţiei, a raporturilor dintre ştiinţele educaţiei, în dezvoltarea pedagogiei, în fundamentarea ştiinţifică a actului educativ.

Prof. univ. doctor docent
ANGHEL MANOLACHE

Probleme actuale ale planificării învăţămîntului

Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate implică eforturi continue pentru accelerarea progresului economico-social, a bazei tehnice materiale în industrie, agricultură, construcţii, transporturi, comerţ, în ştiinţă şi tehnologie, învăţămînt, cultură şi ocrotirea sănătăţii, în vederea asigurării unui nivel de trai al populaţiei tot mai ridicat.

Pe tot parcursul acestui proces complex se impune aplicarea cu consecvenţă a celor mai moderne şi mai eficiente metode sau forme de organizare, planificare şi conducere a întregii vieţi economice şi sociale, în lumina strategiei promovate de Partidul Comunist Român cu consecvenţă şi clarviziune.

Conducerea planificată este, dealtfel, activitatea care — precizează tovarăşul Manea Mănescu într-un articol definitoriu privind planul naţional unic de dezvoltare economico-socială a României *) — „trebuie să dea expresie cerinţelor şi exigenţelor dirijării dezvoltării societăţii pentru atingerea ţelurilor şi obiectivelor politicii partidului nostru".

Avînd în vedere acest adevăr indubitabil, legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României concentrează concepţia partidului nostru despre conducere pe baza planului naţional unic a tuturor sectoarelor vieţii economice şi sociale.

Legea sintetizează experienţa acumulată în anii construcţiei socialiste, enunţă principiile de bază ale conducerii planificate şi defineşte obiectivele fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a ţării. De asemenea, legea inserează prevederi care vor contribui la îmbunătăţirea în continuare a muncii de diagnozare, planificare şi prognozare a activităţii economico-sociale potrivit programului partidului, exigenţelor mereu sporite ale ştiinţei conducerii societăţii socialiste.

În acest context, preocupările privind perfecţionarea activităţii de planificare şi prognozare a învăţămîntului şi pregătirii cadrelor, precum şi modernizarea şi îmbogăţirea arsenalului metodologic sînt de cea mai strictă actualitate.

Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. a stimulat în mod deosebit atît procesul de investigare riguroasă a necesarului de cadre, la nivelul întregii economii, şi de stabilire, pe această bază, a necesarului de pregătit şi a planului corespunzător de şcolarizare cît şi demersurile ştiinţifice referitoare la posibilităţile practice de instituire a unor forme şi metode noi de planificare. O primă garanţie a reuşitei constă în creşterea ponderii activităţii de analiză şi de îmbunătăţire, în acest scop, a sistemului informaţional pentru sistemul naţional de învăţămînt.

Pentru activitatea de planificare educaţională, de un real folos s-a dovedit a fi, de asemenea, strîngerea laolaltă, prelucrarea şi publicarea în volum a celor mai eficiente „modele matematice ale sistemului educaţional"**)

Trebuie să fie evidenţiate şi unele lucrări originale româneşti, între care se afirmă, prin consistenţă faptică şi documentară, precum şi prin rezultatele ştiinţifice noi, o serie de teze de doctorat (meritoriu este însuşi faptul că se are în vedere o atît de ingenioasă formă de integrare a învăţămîntului — matematic sau economic — cu cercetarea şi producţia, acestea din urmă fiind reprezentate tot de sistemul naţional de învăţămînt) şi de articole ştiinţifice care-şi aşteaptă editorul sau editorii, în vederea publicării, la rîndu-le în volum.

S-au întocmit, testat şi utilizat şi sisteme de algoritmi şi programe de prelucrare pe calculatorul electronic a „seriilor de variante" privind unele secţiuni optimizabile ale planului şi prognozei învăţămîntului şi pregătirii cadrelor.

O altă direcţie în care este îndreptată atenţia în prezent o constituie indicatorii, normativele şi normele de plan. În viziunea specialiştilor în planificare din ţara noastră — a căror bogată experienţă înseamnă, în fond, cele douăzeci şi cinci de planuri anuale elaborate pînă acum — abordarea acestei problematici ţine seama de faptul că indicatorii, normele şi normativele de plan trebuie să formeze un sistem unitar, în care conţinutul lor, funcţiile şi zonele de folosire se completează reciproc. Gradul de reprezentativitate al indicatorilor are însă, în general, un caracter relativ sau aproximativ. Tocmai de aceea, indicatorii propuşi pentru învăţămînt şi, respectiv, pentru pregătirea cadrelor, în cadrul sistemului unitar de indicatori — care urmează să fie definitivat de către C.S.P. în colaborare cu alte organe centrale de sinteză şi titularii de plan — sînt supuşi unei analize critice la care îşi aduc contribuţia specialişti din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, Ministerul Muncii şi Comitetul de Stat al Planificării, precum şi cadre didactice de la catedrele din învăţămîntul superior care au contingenţă cu problemele de planificare.

Fiind proiectat, după un asemenea „algoritm" — dacă ne este permis să ne exprimăm astfel — putem aprecia că noul sistem de indicatori va reflecta mai exact unităţile, fenomenele, complexitatea lor, va permite măsurarea cantitativă sau valorică a anumitor corelaţii şi va exprima laturile calitative ale proceselor economico-sociale, în condiţii de mai multă precizie şi rigoare.

Economistul francez Charles Bettelheim scrie undeva că planificarea socialistă este prima tentativă — reuşită, subliniem noi — a omenirii de a calcula dinainte cantitatea de timp pe care societatea trebuie să o cheltuiască pentru producerea unuia sau altuia dintre produse. Noi dispunem de toate posibilităţile pentru a prevedea timpul socialmente necesar pentru producerea diverselor bunuri, în aşa fel încît societatea să nu irosească munca socială sau să nu producă ceea ce nu este util.

Dincolo de aceste deziderate, „autentificate" de proba de foc a practicii curente, dorim să atragem atenţia asupra unui aspect mai puţin comentat şi investigat ; este vorba de faptul că, dată fiind natura „producţiei" învăţămîntului, ceea ce se consideră drept plan, în acest sector, trebuie corelat cu scenariul prognotic pe care-l are în vedere prognoza unui alt sector economic, beneficiar al cadrelor pregătite prin învăţămînt. Apare aici un aspect inedit al relaţiei dintre plan şi prognoză care trebuie subsumat raporturilor dialectice dintre activităţile de planificare şi cele de prognozare.

Îmbinarea organică a planului de pregătire a cadrelor cu prognoza dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului, precum şi cu prognoza macroeconomică pe termen lung, creează condiţii pentru încadrarea activităţii curente de învăţămînt, într-o previziune şi strategie de ansamblu şi de perspectivă îndepărtată.

În Raportul prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R. din iulie 1972, tovarăşul Nicolae Ceauşescu subliniază, dealtfel, că „preocuparea de a prefigura viitorul constituie un atribut al conducerii şi, se poate spune, chiar dintre cele mai importante". Într-o asemenea viziune, programul general al partidului, prognozele, planurile cincinale şi anuale constituie un tot unitar şi corelat, în cadrul căruia partidul şi statul, întregul popor acţionează pentru construirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

GEORGE BOTEZ

În Laboratorul de electronică al Liceului „C. A. Rosetti" din Capitală.

---

*) Manea Mănescu, Planul naţional unic de dezvoltare economico-socială a României, în „Era socialistă" anul III, nr. 14, 1973, pag. 7.

**) Mircea Maliţa, Corneliu Zidăroiu, „Modele matematice ale sistemului educaţional", Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1972.

TABERELE DE VARĂ PENTRU CADRELE DIDACTICE

Mijloace active şi atractive de ridicare a nivelului pregătirii profesionale

A intrat de acum în tradiţie ca in fiecare vară, societăţile ştiinţifice ale cadrelor didactice în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură să organizeze tabere (lectorate) de informare şi documentare pe specialităţi, cu o durată de 10—15 zile, pentru profesorii din şcolile generale şi licee.

De la an la an, taberele sînt solicitate de un număr tot mai mare de cadre didactice. În vara acestui an, cele 15 tabere au cuprins peste 600 participanţi, din toate judeţele ţării. Este îmbucurător faptul că o mare parte din cei veniţi în tabere erau cadre didactice din mediul rural, unde există mai puţine posibilităţi pentru documentare în specialitate. Participarea în taberele de vară nu a afectat concediul de odihnă al profesorilor, ea fiind considerată activitate didactică.

Programe bine orientate, dar şi forme de activitate interesante şi atractive

Activitatea taberelor (lectoratelor) din acest an a fost axată pe sarcinile ce decurg din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. privind dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului pentru fiecare disciplină. Ea s-a bucurat de aprecieri pozitive unanime şi pentru că acţiunile programate nu s-au desfăşurat numai în amfiteatre şi săli de clasă, ci, mai ales, în mijlocul naturii, în laboratoare, staţiuni experimentale şi de cercetări, case memoriale, muzee, în cadrul unor obiective economice sau în locuri istorice. Deci ele au oferit cursanţilor un cîmp de activitate foarte variat şi interesant. Zilnic, participanţii s-au întîlnit cu noi obiective prevăzute în programul de activitate, îmbinînd studiul şi cercetarea cu un divers program recreativ şi de odihnă în mijlocul peisajului încîntător al patriei noastre. Şi localităţile în care s-au desfăşurat cursurile au permis acest lucru, deoarece ele au fost stabilite în zone care au prezentat cele mai largi posibilităţi de documentare şi de activităţi practice-aplicative pentru fiecare specialitate. Astfel, în vara aceasta, Timişoara, Constanţa şi Tg. Jiu au găzduit profesori de biologie ; la Haţeg, Drobeta-Turnu Severin şi Tg. Jiu au fost organizate taberele pentru profesorii de geografie ; la Sibiu şi Baia Mare, pentru cei de biologie, iar la Cluj, Suceava şi Constanţa şi-au desfăşurat activitatea profesorii de istorie. Cu sprijinul Uniunii Sindicatelor, în acest an, la Negreşti, Breaza şi Tulcea s-au organizat primele tabere de vară pentru profesorii de desen şi muzică.

Programele, acordînd locul cuvenit expunerilor politico-ideologice, informărilor pe probleme noi de specialitate, şi dezbaterilor metodice şi psiho-pedagogice, am asigurat preponderenţă activităţilor aplicative şi excursiilor de documentare.

Profesorii de istorie (tabăra de la Cluj) au audiat expuneri deosebit de interesante şi utile privind problemele actuale ale politicii interne şi externe a partidului nostru („Dezvoltarea social-economică a României în perspectiva următoarelor decenii", „Contradicţiile economice şi însemnătatea învingerii lor pentru făurirea societăţii soicaliste multilateral dezvoltate", „Poziţia R.S.R. în problema securităţii europene"), sau referitoare la probleme fundamentale din istoria patriei şi universală („Demografie şi istorie", „Noi aspecte ale problemei continuităţii" etc.). De asemenea, profesorii de istorie au efectuat numeroase deplasări şi aplicaţii practice în Munţii Apuseni, la şantierul arheologic de la Dăbîca, la Blaj, precum şi vizite la muzee şi întreprinderi din Cluj şi Alba Iulia.

Programul taberei profesorilor de geografie de la Tg. Jiu a cuprins informări cu privire la probleme actuale şi de perspectivă ale geografiei româneşti şi străine ; expuneri cu caracter metodic ; activităţi practice prin care s-a urmărit cunoaşterea cadrului natural şi social al zonei respective, precum şi aspecte ale relaţiei om-mediu înconjurător. S-a insistat asupra caracteristicilor părţii muntoase, subcarpatice, de podiş şi piemont din nordul Olteniei şi a mutaţiilor social-economice petrecute, asupra evoluţiei paleografice a depresiunii subcarpatice din Oltenia şi a podişului Mehedinţi. A fost studiată morfologia, structura şi evoluţia defileelor Oltului, Jiului, şi Dunării, formarea traseelor şi a nivelelor de carstificare în văile Olteţ, Sohodol, Tismana, Motru, remanierea reţelei hidrografice în zona subcarpatică, sistematizarea teritorială şi valorificarea superioară a resurselor naturale (Rogojelu, Ticleni, bazinul Lotrului etc.). Totodată au fost vizitate obiective economice, locuri istorice, rezervaţii ştiinţifice, monumente ale naturii

Profesorii de biologie din tabăra de la Constanţa au audiat prelegeri şi au participat la dezbateri pe marginea unor probleme actuale de genetică a unor aspecte privitoare la teoria sistemică sau ale evoluţiei regnului animal şi vegetal în lumina noilor cercetări ; de asemenea au discutat despre noi modalităţi de realizare a unui învăţămînt formativ biologic ; programul a mai cuprins deplasări pentru studierea structurii biologice tectonice şi geografice a Dobrogei şi a evoluţiei bazinului Pontic, a vieţii nevertebratelor litoralului Mării Negre, a florei şi faunei Deltei Dunării. Nu au lipsit nici vizitele la Staţiunea de cercetări zootehnice Palas, la rezervaţia din pădurea Fîntîniţei, la acvariul de la Constanţa şi nici activităţile practice de hidrobiologie, genetică, de determinarea şi conservarea materialului zoologic şi botanic colectat.

Un element util l-a constituit caietul editat de Societatea de ştiinţe filologice pentru taberele profesorilor de limba şi literatura română, cu pagini antologice de critică literară românească şi texte literare prevăzute de programa şcolară, ceea ce a înlesnit lămurirea în cadrul cursului, a unor probleme legate direct de activitatea de la catedră.

Pentru profesorii de desen şi muzică, o mare parte din conţinutul activităţilor a fost dedicat creaţiei şi cunoaşterii aspectelor folclorice ale zonei în care au fost situate taberele, precum şi contactul direct cu creatorii populari.

Fără îndoială că taberele de informare şi documentare din vara acestui an, prin actualitatea temelor tratate şi caracterul lor aplicativ, bucurîndu-se de prezenţa unor cadre universitare şi cercetători din Bucureşti, Cluj, Iaşi, Timişoara şi de concursul profesorilor pasionaţi din zonele în care s-au desfăşurat acţiunile, au reprezentat contribuţii reale la pregătirea politico-ideologică, de specialitate şi metodică a cadrelor didactice.

Activitate reuşită

Îmbinarea prezentărilor teoretice şi metodice cu acţiunile practice de teren au contribuit la adîncirea cunoaşterii procesului de continuă transformare social-economică din toate judeţele ţării, ceea ce se va răsfrînge pozitiv atît în activitatea de la clasă, cît şi în cea de culturalizare a maselor pe care sînt chemaţi să o desfăşoare toţi slujitorii şcolii.

Reuşita taberelor se datoreşte desigur şi organelor locale de partid şi de stat, inspectoratelor şcolare, comitetelor sindicatelor învăţămînt şi caselor corpului didactic din localităţile respective, care au răspuns cu multă bunăvoinţă la solicitările conducerilor de tabără în vederea realizării programelor.

În cadrul acţiunilor practice şi al excursiilor de documentare, profesorii de biologie au colecţionat roci, plante, insecte pentru alcătuirea de colecţii necesare dotării laboratoarelor şcolare ; profesorii de limba şi literatura română şi de muzică au efectuat culegeri de folclor ; profesorii de desen au realizat lucrări de pictură în ulei şi acuarelă ş.a.m.d.

După modelul activităţilor din tabere, cadrele didactice, vor putea să iniţieze în şcoli, împreună cu elevii, colecţionarea de materiale din localitatea respectivă, cu care să pună bazele unui muzeu local sau ale unei monografii floristice şi faunistice locale, care ar constitui o reală contribuţie la studiul florei şi faunei ţării noastre.

Activitatea desfăşurată la cursuri constituie şi un început de colaborare între cadrele didactice şi colectivele de cercetători care au ţinut prelegeri şi au condus lucrările practice pe linia efectuării unor cercetări ştiinţifice. Ea reprezintă şi un îndrumar în efectuarea de către profesori a lucrărilor practice şi excursiilor cu elevii. Mai trebuie subliniat că taberele au oferit participanţilor posibilitatea de a se informa din surse competente asupra unora din problemele de bază cuprinse în programele examenelor pentru obţinerea gradelor didactice.

Ţinînd seama de acest ansamblu de aspecte, care atestă însemnătatea taberelor de vară, recent, Biroul executiv al Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură a apreciat că este necesar ca şi în viitor sindicatele să acorde deplinul lor sprijin acestei acţiuni şi că ar fi util să se facă şi o mai largă popularizare în rîndul celor interesaţi, atît prin intermediul filialelor societăţilor ştiinţifice cît şi al comitetelor sindicatelor învăţămînt, caselor corpului didactic. În paginile revistelor societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice s-ar putea publica din timp localităţile, perioada şi programele cursurilor de vară, astfel încît de avantajele lor să se poată bucura un număr cît mai mare de cadre didactice.

GH. HUDREA

În Laboratorul de fizică al Liceului „V. Alecsandri" din Bacău

Foto: Prof. V. BOGDĂNEŢ

Revista „Învăţămîntul liceal şi tehnic profesional"

nr. 9/1973

În acest număr:

- **Vasile Alexandrescu:** O nouă etapă în perfecţionarea învăţămîntului românesc.

Liceul — tendinţe actuale, perspective de viitor:

- **R. Dăscălescu:** Obiectivele învăţămîntului liceal.
- **I. Ionescu:** Tipuri de licee, profile, structură.
- **I. Mihăescu:** Bacalaureatul '73 şi cîteva concluzii metodologice.

Formarea cadrelor în strînsă legătură cu cerinţele dezvoltării social-economice a patriei:

- **Mihai Florescu:** Pregătirea schimbului de mîine — una din preocupările noastre majore.

Actualitatea :

- **C. Florescu:** Sarcini înscrise pe agenda primelor zile de şcoală.
- *****:** Vă prezentăm Centrul şcolar M.I.U.-Timişoara.
- **N. Dinu:** Activitatea tehnico-productivă, mijloc de orientare şcolară şi profesională.
- **Al. Iliescu:** Noutăţi survenite în predarea limbilor străine.

Organizarea şi dotarea atelierelor şcolare:

- **I. Petculescu:** Atelierul de producţie-şcoală din întreprindere.
- **Al. Mazingher:** Organizarea atelierelor-şcoală.
- **P. Sava:** Atelierul-şcoală de freze cu plan de producţie.

Coordonate pentru o didactică a învăţămîntului tehnic profesional:

- **Al. Gheorghiu, M. Popovici:** Proiectul de tehnologie didactică.

Raid-anchetă:

- **M. Roşoga:** Practica de vară sub semnul improvizaţiei!
- **Ion M. Dănescu:** De ce se acceptă întîrzierea construcţiilor şcolare?

De vorbă cu:

- **Acad Caius Iacob:** Vocaţia umanistă a predării matematicii.

Autodotare:

- **G. Strugari, Al. Fotin :** O schemă pentru anclanşarea automată.

Învăţămînt uzinal:

- **N. Pavel :** Din experienţa siderurgiştilor gălăţeni privind pregătirea propriilor cadre şi

Din corespondenţele sosite la redacţie.

„Radioteleşcoală şi instrucţie postşcolară"

Numărul 29 — octombrie 1973 al „Radioteleşcolii" (supliment al revistei Radio TV, realizat în colaborare cu Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului) se distinge atît prin tematica bogată pe care o conţine, cît şi prin sobrietatea cu care sînt elaborate materialele.

„Locul Pămîntului în univers", „Fiziologia rădicinii şi tulpinii", „Carpaţii Meridionali, grupa Bucegi-Făgăraş" — iată doar cîteva dintre titlurile telelecţiilor care ni s-au părut mai interesante şi care, fără îndoială, în momentul transmiterii lor, au fost urmărite cu atenţie şi eficienţă de telecursanţi.

Cu acest prilej semnalăm şi apariţia unui număr special al „Radioteleşcolii" cuprinzînd textele emisiunilor recapitulative din perioada: iulie, august, septembrie 1973 (lecţiile 1—60), număr intitulat „Curs TV de limba germană".

Relațiile interpersonale în școală

Viața psihică și comportamentele umane se desfășoară la trei niveluri : 1) nivelul individual, general-uman ; 2) nivelul interpersonal ; 3) nivelul grupal. In școală, elevul se modelează în bună măsură după relațiile și grupurile în care este prins. Relațiile și grupările școlare dispun de o serie de caracteristici speciale și de aceea pentru educatorul modern este deosebit de importantă inițierea în psihologia socială școlară. Cunoașterea științifică a fenomenelor psihosociale din clasă și școală constituie o premisă pentru construirea strategiilor educative eficiente.

La vîrsta relațiilor „pure“

Orice relație între persoane presupune o interacțiune structurată prin care se produce un schimb de informații și o influențare reciprocă pe baza organizării interne a persoanelor care intră în joc. Moreno a studiat relațiile interpersonale în primul rînd pe colectivele de copii, tocmai pentru că aceștia prezintă o mare plasticitate și întrețin raporturi foarte semnificative din punctul de vedere al interinfluențării. La copii, la elevi, relațiile interpersonale sînt „pure“ sub unghiul expresivității și al intermodelării. Asociindu-se prin afinități interajutorale sau competiție, copiii fuzionează oarecum unul cu altul într-o unitate simbiotică. Piaget relevă marea însemnătate a relațiilor de cooperare pentru însăși formarea intelectului și a conștiinței de sine. Macarenko deplîngea situația copiilor unici, feriți de ceilalți copii, care, în izolarea lor, sînt privați de condițiile normale de dezvoltare psihosocială. Într-adevăr, angajarea în relații și integrarea în grup reprezintă o condiție indispensabilă pentru preluarea valorilor sociale. Copilul nu se poate forma moralicește decît parcurgînd școala relațiilor cu adulții și cu ceilalți copii în cadrul unor acțiuni comune. În felul acesta, comportamentele se coajustează, elevii se acomodează unii cu alții, se dezvoltă motivația și sentimentele morale. Numai prin interacțiune, raportată la anumite modele și scări de valori, prin confruntări vii concrete, se pot contura astfel de noțiuni și atitudini cum sînt : sociabilitatea, colegialitatea, sinceritatea, bunăvoința, solidaritatea, prietenia, onestitatea, dreptatea etc. Psihologul român C. N. Matei a dovedit că valorile morale nu sînt atît rezultatul unei demonstrații teoretice, cît al exersării și experiențelor dobîndite în cadrul raporturilor interpersonale și de grup. Ca în orice alte tipuri de relații interpersonale, în structura raporturilor dintre elevi se descoperă următoarele dimensiuni : comunicarea, afinitatea și respingerea, dominația și subordonarea și mobilitatea statutelor. Rețelele de comunicare dintre elevi pot fi : a) centralizate — cînd toți comunică cu unul, dar nu comunică între ei ; b) diagonale — cînd informația se transmite numai pe anumite linii ce se întrerup ; c) circulare — cînd comunicarea urmează selectiv drumul de la unul la altul, întorcîndu-se în același punct ; d) omogene — cînd se comunică nestăvilit și neselectiv de la unul la altul, informația răspîndindu-se rapid în tot grupul. Această ultimă rețea domină în rîndurile elevilor și funcționează mai ales atunci cînd este vorba de evenimente de interes comun. Difuzarea informațiilor este însă dependentă și de tipurile de sarcină propuse clasei și se dezvoltă preferențial după relațiile interpersonale. Tocmai de aceea, cînd pedagogul transmite printr-un elev un mesaj clasei, el trebuie să țină seama de raporturile pe care le întreține acesta cu ceilalți și de șansele pe care le are de a fi ascultat. Analizînd conținutul mesajelor pe care și le transmit reciproc elevii, constatăm că primul loc îl ocupă cele care privesc problemele de organizare instructivă, respectiv temele care s-au dat, condițiile de verificare, metodele profesorilor, orarul și alte probleme ale vieții școlare ; pe al doilea loc se situează mesajele ce privesc petrecerea în comun a timpului liber, jocuri și distracții ; pe al treilea, schimburile de informații privind însuși conținutul învățării, soluțiile la unele probleme, modul de pregătire și accentuare a cunoștințelor esențiale ; pe al patrulea sînt discuțiile critice sau comentariile despre comportarea elevilor și în ultim plan, și cu volum minimal, schimburile de informații privind viața familială. Din această analiză de conținut rezultă că relațiile dintre elevi au un caracter precumpănitor școlar și de existență liberă, infantilă sau tinerească. Ar interesa desigur accentuarea preocupărilor pentru conținutul învățării și pentru valoarea morală a comportamentului. O primă condiție a unei astfel de evoluții ar fi rezolvarea optimă a problemelor organizaționale școlare și antrenarea elevilor în autoconducere.

Dominanța, simpatia, antipatia

Dominarea și subordonarea intervin cu necesitate în relațiile dintre elevi. Această dimensiune a raporturilor nu poate însă fi interpretată univoc, întrucît se poate situa la diverse niveluri calitative. Tendințele agresive ale unor elevi duc la subordonarea altora prin constrîngere. Există și tendința unor elevi mai slabi sau mai leneși de a se subordona unor colegi din motive de comoditate. În unele cazuri, dominanța în raporturile dintre doi sau mai mulți elevi nu este totală, rigidă și se realizează comutativ după notele de superioritate pe care le prezintă — unul, de pildă, în direcția sportului, altul la învățătură, celălalt în organizare și priceperi gospodărești. Aici deja se observă nota de valoare ce reglează comutativ raporturile. Elevii nu sînt în genere înclinați să se subordoneze nemotivat altora și, spre deosebire de adulți, care uneori recurg la stratageme duplicioase, refuză pretenția altora de a-i subordona fără justificare. De fapt, cei cu încăpățînate și lipsite de acoperire pretenții de dominație riscă să rămînă niște izolați. Deîndată însă ce un coleg, voluntar sau involuntar, își afirmă dominația sa valorică asupra unuia sau unora dintre colegi, pentru aceștia dominatorul devine un factor de influențare competitiv cu cadrul didactic. Unii autori chiar susțin că mai ales din punct de vedere afectiv și moral elevii se influențează mai puternic între ei decît sînt influențați de cadrele didactice.

Relațiile afective dintre elevi, în dimensiunea lor fundamentală, de atracție, respingere, sau indiferență au fost amănunțit studiate de către sociometrie. Aceasta dovedește că atracțiile și respingerile sînt de regulă selective și depind de anumite criterii. Metoda sociometrică este foarte simplă. Subiecții aparținînd unui anumit grup sînt întrebați cu care din membrii grupului luați în ordine de preferință ar dori să se asocieze pentru îndeplinirea unei anumite acțiuni și cu care, de asemenea luați în ordine, nu ar dori să fie asociați. Acțiunea prevăzută poate fi : pregătirea temelor, întrecerea sportivă, munca productivă, îndeplinirea unei sarcini obștești, petrecerea timpului liber etc. Întrucît preferințele și respingerile depind de condițiile acțiunii prevăzute, în dependență de aceasta, de fiecare dată, sînt aleși sau respinși alții. Se înțelege că formularea preferințelor și respingerilor, în condițiile testului sociometric, implică judecăți de valoare. De aceea, sociogramele ne furnizează informații despre coezivitatea și funcționalitatea grupului considerat dintr-un anumit punct de vedere. În sociograme — construcții grafice — sînt reprezentate prin vectori, pozitivi sau negativi, alegerile și respingerile formulate. Cu acest prilej, se poate constata care sînt persoanele cele mai preferate și cele mai respinse (implicit și cum sînt aceștia caracterizați de grup), care sînt cei lăsați de-o parte prin indiferență. Dacă se coordonează însă sociogramele, se vor constata și unele puncte comune rezultate din transfer de la un criteriu la altul. Unii elevi preferă să învețe cu prietenii lor, chiar dacă aceștia nu sînt cei mai potriviți pentru operația dată. Este însă indiscutabil că raporturile afective autentice rezultă din studiul sociometric după criteriul petrecerii timpului liber. O motivație similară se întîlnește și în felul în care se asează elevii în bănci în mod liber și fără a fi influențați de unele evenimente cum sînt lucrările scrise. O și mai mare certitudine în identificarea raporturilor interpersonale de ordin afectiv dobîndim atunci cînd la elevi coincid preferințele privind timpul liber cu cele referitoare la pregătirea temelor școlare.

Relațiile afective dintre elevi nu se reduc însă la cele pe care le relevă studiul sociometric. În primele clase din școala elementară cu deosebire, dar și mai tîrziu, se descoperă între elevi relații de simpatie și antipatie, care nu sînt motivate conștient. Elevii se reflectă unul în altul, putînd să se identifice tacit, să se compenseze, sau să intre în relații de incompatibilitate. Pedagogului îi revine sarcina de a semnala relațiile de antipatie și, fără a forța transformarea lor în raporturi pozitive, să preîntîmpine accentuarea antipatiei, evoluția ei spre conflicte care, ulterior, își pot găsi motivații de diverse feluri. Unul din factorii de care trebuie să se țină seama în studiul relațiilor dintre elevi este și cel al apartenențelor de sex. În această privință, trebuie să se țină seama nu doar de problemele firești în perioada adolescenței, cînd se semnalează unele sentimente incipiente de atracție între băieți și fete, sau de paradoxală segregare, ci și de modelele culturale diferite, conform cărora se dezvoltă personalitatea la băieți și la fete. Cercetările au dovedit că dacă în unitățile preșcolare și în prima clasă elementară, atracțiile sau preferințele între fete și băieți sînt foarte frecvente, copiii, în alegerile lor conform unui anumit criteriu, aproape neținînd seama de faptul dacă cineva este fată sau băiat, mai tîrziu, în clasele a doua, a treia și a patra, preferințele scad brusc, pînă acolo încît alegerile se produc înăuntrul subgrupării de băieți și de fete la care elevul sau eleva aparține. Mai tîrziu, formulările de preferințe între elevi și eleve încep să crească treptat, fiind foarte clar exprimate la vîrsta preadolescenței și adolescenței. Atragem atenția asupra situației atracțiilor din ultimele clase primare. S-ar putea întîmpla ca aici, în afara unor procese de ordin psihanalitic, să intervină și elemente de competiție între fete și băieți, cu solidarizări ale acestora. O astfel de competiție pe tema „care sînt mai capabili“ în fond, independent de conștiinciozitate (practic o falsă problemă), va persista în toate clasele mijlocii și mari, dar cu o mai mare doză de raționalitate și suplețe. Dacă ne referim însă la prieteniile dintre băieți și fete, în care intervin indiscutabil și alte motive decît cele privind colaborarea la învățătură, atunci acestea vor fi minime la vîrsta preșcolară și vor crește progresiv pînă la clasa a cincea, a șasea, după care cunosc o ușoară scădere. Diriginții de la clasele mari trebuie uneori să intervină pentru a utiliza raporturile de simpatie și prietenie dintre elevi și eleve, în scopul progreselor la învățătură și a responsabilității comune pentru o conduită valoroasă.

Notele și poziția elevului în sistemul clasei

În rîndurile elevilor și îndeosebi înăuntrul claselor sînt dezvoltate relațiile de mobilitate a statutelor, de restructurare a pozițiilor într-un sens ascendent sau descendent. Elevii trăiesc sub imperiul unui sistem de continuă apreciere a activității lor, notele încercînd să consemneze valoarea răspunsurilor nu numai după criterii absolute, dar și după criteriul relativ al comparației dintre elevi și al rangurilor la care aceștia se situează. În aceste condiții, se ajunge la o departajare provizorie între elevi : fruntași, buni, mijlocii și slabi. De la o clasă la alta însă și uneori și la intervale mai mici, poziția elevilor pe scara aprecierilor se poate modifica în bine sau în rău. Relațiile interpersonale sînt în oarecare măsură dependente și de evoluția statutelor pe care le ocupă elevii confruntați unul cu altul. Tendința de asociere a elevilor situați la un moment dat aproximativ la același nivel după rezultatele la învățătură poate avea efecte diferite. Uneori se ajunge la cooperare pentru menținerea unei poziții avansate sau pentru depășirea unei poziții minore sau intermediare. Alteori, elevul este ținut în plenul categoriei din care face parte, iar progresele dobîndite în urma stăruințelor sale sînt apreciate negativ de către colegii care rămîn la urmă. Pentru a preîntîmpina astfel de situații, pedagogul va trebui să evite absolutizarea statutelor stabilite la un moment dat, să ignore departajarea menționată mai sus și să formuleze aprecieri exacte, favorizînd mobilitatea statutului și demonstrînd că meritele trebuie mereu reconfirmate și fiecare dispune de posibilitatea de a dobîndi o poziție superioară în sistemul clasei. Aceasta, cu atît mai mult cu cît elevii își conturează păreri destul de veridice despre capacitățile și valoarea rezultatelor fiecăruia, indiferent de calificativele care se atribuie.

În relațiile sale cu elevii, cadrul didactic dispune întotdeauna de o poziție dominantă, manifestîndu-și funcțiile sale de îndrumare și conducere. Pedagogul nu poate însă nicicum evita angajarea în relații afective cu elevii și, dimpotrivă, el trebuie să cîștige dragostea și respectul copiilor, legîndu-se personal sufletește de ei. Este contraindicată însă exprimarea unor preferințe frapante și a unor respingeri categorice. Astfel de situații sînt traumatizante, elevii fiind tot așa de sensibili față de dascălul lor, ca și bolnavii dintr-un pavilion față de medicul care le acordă asistență. Răspunderea pentru întreaga clasă și spiritul de dreptate pun pe pedagog într-o situație specifică, raporturile sale cu elevii putînd să evolueze situativ, dar nici într-un caz să nu ajungă la polarizări, în sensul simpatiei și antipatiei, al preferințelor și respingerilor nemotivate și al clasificărilor rigide, manifestate prin metoda nonpedagogică a etichetărilor definitive.

Prof. univ. dr.
PAUL POPESCU-NEVEANU

Moment din activitatea practică în atelier, a elevilor Școlii generale nr. 4 din Rădăuți.

VIAŢA SINDICALĂ

Aspecte de la dezbaterile din grupele sindicale

În centrul atenţiei: grija faţă de om

În dezbateri a fost apreciată preocuparea Comitetului sindicatului învăţămînt, Cluj de a organiza în fiecare an tabăra de odihnă de pe litoral pentru salariaţii din învăţămînt şi familiile lor (în fiecare vară, aici s-au odihnit peste 3000 de persoane). A fost evidenţiată, de asemenea, măsura privind prioritatea în darea în folosinţă a locuinţelor proprietate personală pentru membrii sindicatului nostru în ordinea necesităţilor, ca şi obiectivitatea în repartizarea locuinţelor din fondul de stat (salariaţilor cu salarii mici) pe baza anchetelor sociale întreprinse de comitetul sindicatului la faţa locului.

În ce îi priveşte pe tinerii sosiţi în acest an de pe băncile facultăţilor să predea în şcolile noastre, în dezbateri s-au făcut referiri frumoase la căldura cu care aceştia au fost primiţi în colectivele de muncă, la căutarea celor mai bune soluţii pentru cazarea lor, pentru îndrumarea pe linie profesională, pentru atribuirea urgentă (acolo unde a fost posibil) de locuinţe din fondul de stat etc.

În discuţiile din multe grupe a fost abordată problema repartizării biletelor de odihnă şi tratament, subliniindu-se că actualul sistem (de afişare la fiecare grupă a locurilor existente în staţiuni, cu data plecării) este bun, cum bună este şi metoda obţinerii unor bilete la propunerea grupei sindicale din care face parte salariatul.

Discuţiile din alte grupe au scos în evidenţă şi fermitatea cu care Comitetul sindicatului învăţămînt Cluj apără drepturile salariaţilor în comisiile de judecată. Este o altă faţetă a grijii ce se poartă în ţara noastră faţă de om.

Prof. LUDIAN MARCA
preşedintele Comitetului sindicatului învăţămînt, Cluj

Priorităţi pe plan profesional

Voi transcrie telegrafic cîteva aspecte privind activitatea profesională:

1. La grupa sindicală de la Şcoala generală nr. 177, în vederea modernizării învăţămîntului, a fost prezentat un plan de perspectivă care urmăreşte: înlăturarea supraîncărcării elevilor; întărirea caracterului aplicativ al cunoştinţelor; diminuarea ponderii activităţilor expozitive; desfăşurarea lecţiilor în laboratoare şi cabinete.

2. La Şcoala generală nr. 181 a fost discutat modul cum trebuie realizat raportul dintre învăţare şi predare, acordîndu-se atenţie deosebită activităţii proprii a elevilor.

3. Pentru înlăturarea fenomenului de repetenţie la clasele I—IV, în grupa sindicală de la Şcoala generală nr. 171 s-au trasat o serie de sarcini privind verificarea şi aprecierea cunoştinţelor elevilor. Pe prim plan, să apară nu volumul de cunoştinţe, ci exactitatea, rigurozitatea, temeinicia acestora şi mai ales capacitatea elevilor de a gîndi singuri.

4. La grupele sindicale de la Grădiniţa nr. 46 şi Grădiniţa D.G.C.M. au fost incluse în planurile de măsuri acţiuni privitoare la realizarea unităţii dintre conţinutul, formele de organizare, metodele şi mijloacele de învăţămînt. S-a arătat concret cum acestea trebuie să fie într-o strînsă corelaţie, ţinînd seama de caracterul unitar al obiectivelor urmărite.

Prof. ADAM CĂLIMAN
preşedintele Comitetului sindicatului învăţămînt al sectorului 8, Bucureşti

Activităţi culturale şi sportive tot mai interesante

În multe grupe sindicale la care am participat au fost apreciate ca foarte folositoare mesele rotunde organizate pe teme ca: „Educaţia ateistă a elevilor şi părinţilor", „Educatorul comunist în şcoală şi societate", „Cadrele didactice — creatori, îndrumători şi consumatori de artă". O altă acţiune care poate fi relevată cu acest prilej: dezbaterea organizată de grupa sindicală a Şcolii generale nr. 1 din Bacău pe tema „Cum receptăm fenomenul literar contemporan" — acţiune ce a dus la un preţios schimb de păreri între cadrele didactice şi poetul Sergiu Adam de la revista „Ateneu". Foarte apreciate sînt, de asemenea, serile de ghicitori, maxime şi cugetări organizate de grupa sindicală a Şcolii generale nr. 4 din Bacău.

În privinţa activităţilor sportive, putem spune că avem mulţi iubitori ai sportului în rîndul membrilor de sindicat, care practică tenisul, şahul, fotbalul, atletismul. În dezbateri, s-au făcut aprecieri pozitive la unele spectacole sportive, la activitatea Asociaţiei sportive „Tinereţea" a Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură Bacău, la organizarea campionatului de şah (devenit tradiţional) de la Liceul „Lucreţiu Pătrăşcanu" etc. Au fost făcute totodată unele propuneri, din care transcriem: Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură să iniţieze concursuri cultural-artistice între formaţiile din ţară, precum şi campionate ale asociaţiilor sportive din ramura învăţămînt, care să meargă pînă la faza finală. Formaţia laureată şi echipa campioană să participe la confruntări internaţionale, la schimburi de experienţă cu colegii din alte ţări.

Prof. AURELIA NĂCUŢĂ
preşedintele Comitetului sindicatului învăţămînt, Bacău

Cabinetul de desen al Şcolii generale din comuna Plătărăşti, judeţul Ilfov.

ITINERARE EDITORIALE

Prof. univ. dr. doc. A. Chircev, lector univ. V. Lăscuş şi prof. T. Fodor :

„Viaţa şcolii"

Sub egida Inspectoratului şcolar judeţean Cluj, a Comitetului sindicatului învăţămînt şi a Casei corpului didactic (coordonatori ştiinţifici: prof. univ. dr. doc. A. Chircev, lector univ. V. Lăscuş şi prof. T. Fodor), a apărut recent cartea „Viaţa şcolii".

Lucrarea cuprinde 20 de articole şi studii grupate în 5 capitole. Primul capitol cuprinde două studii semnate de A. Chircev şi V. Lăscuş, în care autorii se ocupă de problemele *cercetării metodico-ştiinţifice în şcoală*. Prof. A. Circev subliniază importanţa cunoaşterii temeinice a motivelor învăţării de către cei chemaţi să direcţioneze activitatea de informare şi formare a elevilor. Se procedează, în continuare, la prezentarea modalităţilor concrete de determinare a motivelor intrinseci. În contextul metodelor — am zice — clasice: observaţia, conversaţia, chestionarul, analiza psihologică a produselor activităţii elevilor.

Ocupîndu-se de „lucrările metodico-ştiinţifice pentru gradul didactic I la învăţători" (cerinţe şi exigenţe), V. Lăscuş atrage atenţia asupra faptului că elaborarea unor atari lucrări nu trebuie să se desfăşoare în campanie, ci că este necesar ca această activitate să dobîndească caracter de permanenţă.

Capitolul II este consacrat cîtorva aspecte privind *educaţia politică a elevilor*. Relaţia de esenţă, existentă între *politică şi educaţie* (V. Lăscuş) este însoţită de înfăţişarea cîtorva acţiuni concrete desfăşurate de cadrele didactice pe linia întăririi şi adîncirii acestei legături: organizarea şi rolul cabinetelor de ştiinţe sociale în legarea cunoştinţelor social-politice de practica construirii socialismului (A. Negru); contribuţia cercurilor de citire a cărţii politice în formarea la elevi a convingerilor politico-ideologice (C. Ganea); educarea dragostei faţă de clasa muncitoare şi partidul ei revoluţionar prin predarea istoriei patriei (S. Cîmpeanu şi I. Cîmpeanu); predarea istoriei pe baza unor noi metode şi principii: problematizarea (A. Stoica) şi descoperirea (V. Bota).

Capitolul III este axat pe *pregătirea tehnico-productivă prin disciplinele realiste*: modalităţi concrete de programare a lecţiilor de matematică (M. Ionescu şi E. Ionescu); structurare şi utilizare a materialului intuitiv de biologie în „Sala de ştiinţe naturale", organizată într-o sală obişnuită de clasă în şcolile care nu dispun de laborator special de biologie (N. Daisa); rolul instructiv-educativ al excursiilor în natură (T. Fodor); cercul tinerilor naturalişti (V. Guţiu); emisiunile TV în predarea lecţiilor de biologie (A. Vereşezan) ş.a.; menţionăm, de asemenea, o parte din rezultatele unui amplu experiment privind *dezvoltarea creativităţii la elevii mici prin jocuri şi exerciţii aritmetice* (R. Mihalevici şi col.).

Capitolul IV este rezervat *timpului liber*, care — bine organizat — trebuie să se transforme în *timp educativ* (T. Abrudan).

Ne-a reţinut în mod deosebit atenţia, în ultimul capitol — *Şcoala şi cadrele didactice* —, un articol „Cîteva însemnări cu privire la predarea limbii şi literaturii române" (Iuliu Pîrvu).

Într-un apendice al cărţii sînt semnalate cîteva din cele mai recente publicaţii ale cadrelor didactice.

NICOLAE JURCĂU
cercetător ştiinţific
la Centrul de ştiinţe
sociale-Cluj

Instrumente destinate activităţii independente a elevilor

Editura didactică şi pedagogică editează, pentru acest an şcolar, **Caietul de fizică**, destinat elevilor claselor a VI-a. Întocmit de profesorul Mircea Coltofeanu, inspector şcolar din Bucureşti, caietul urmăreşte să realizeze predarea experimentală a fizicii. Conţinutul său îi determină pe elevi „să facă" fizică, să înţeleagă desfăşurarea fenomenelor fizice şi să-şi însuşească organic, prin efectuarea unor experienţe, o serie de noţiuni legate de stările fizice ale materiei, de lungime, masă, timp, volum, forţă, greutate, viteză, frecvenţă, căldură, acustică etc.

Tematica şi problematica caietului sînt în mare măsură originale, permiţînd o corelare strînsă a cunoştinţelor teoretice cu practica, aprofundare a caracterului formativ al cunoştinţelor de fizică. Prin descoperire dirijată, elevii pot imagina anumite aparate, pot descoperi şi cerceta fenomenele fizice. În caietul de fizică, utilizabil împreună cu manualul, se propun noi căi de descoperire a unei legi prin operaţii şi observări directe (legea lui Arhimede). Sînt cuprinse, de asemenea, numeroase probleme, experienţe şi jocuri distractive, care contribuie la dezvoltarea gîndirii ştiinţifice a elevilor.

Intenţia de a sprijini şi orienta studiul individual al elevilor din diferite nivele de învăţămînt, prin alcătuirea unor caiete speciale de activitate independentă, sau prin tipărirea unor reviste destinate pregătirii lor, desfăşurată în clasă sau acasă, a existat atît în ţara noastră, cît şi în străinătate.

De pildă, **L' Institut Cooperatif de l' Ecole moderne — Pédagogie Freinet**, din Franţa, a iniţiat, în urmă cu cîţiva ani, editarea unor reviste documentare, cu caracter de lucru, destinate elevilor din învăţămîntul de cultură generală şi liceal. Revistele, reunite în colecţia **„Bibliothèque de travail"**, au o apariţie lunară — colecţiile pot fi consultate de către cei interesaţi la Biblioteca centrală pedagogică din Bucureşti — şi abordează teme cuprinse în programele de învăţămînt ale diferitelor discipline: biologie, geografie, istorie etc. Realizate într-o riguroasă manieră ştiinţifică, cu o prezentare grafică sugestivă (scheme, grafice, desene şi fotografii color), aceste materiale sînt adevărate instrumente de lucru, deosebit de utile în orientarea studiului individual al elevilor, ca şi a documentării lor de specialitate. Concepute pentru trei categorii de vîrstă: şcolari mici, preadolescenţi şi adolescenţi, colecţiile respectă deopotrivă particularităţile individuale şi pe cele de vîrstă ale elevilor, evită supraîncărcarea printr-o judicioasă repartizare şi sistematizare a problemelor tratate, contribuind la formarea unui adevărat spirit ştiinţific de lucru.

OANA ANDREESCU

24 octombrie: Ziua internațională a Națiunilor Unite

TINERETUL VĂZUT DE NAȚIUNILE UNITE

de S. A. CHEDID, directorul Centrului de informare al O.N.U. la București

Kurt Waldheim, secretar general al Organizației Națiunilor Unite, în mijlocul pionierilor bucureșteni cu prilejul inaugurării străzii „Națiunilor Unite" din București

Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat, la 7 decembrie 1965, o Declarație conținînd șase principii privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare.

De atunci, Adunarea Generală și Consiliul economic și social au subliniat, în nenumărate rînduri, rolul însemnat pe care tinerii sînt chemați să-l joace în lume

La 28 octombrie 1969, Adunarea Generală a adoptat o importantă rezoluție care definea țelurile și metodele prin care tineretul putea fi orientat, în mod eficace, către progresul spiritual și material al tuturor popoarelor.

În spiritul acestor două rezoluții și al activităților care le-au urmat, la nivel național și internațional, Organizația Națiunilor Unite a reunit la New York, în iulie 1970, primul Congres mondial al tineretului. Scopul acestui congres a fost acela de a atrage atenția tinerilor asupra principalelor probleme ce se pun în fața omenirii, de a le oferi ocazia să-și exprime punctele de vedere, pe de o parte asupra păcii pe de altă parte asupra progresului și de a găsi mijloacele prin care ei ar putea sprijini acțiunea Națiunilor Unite.

În septembrie 1971, O.N.U. organiza un colocviu cu tema: participarea tineretului la cel de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare; la rîndul său, această reuniune avea să formuleze 19 recomandări de cea mai mare importanță.

Participarea efectivă a tinerilor la soluționarea marilor probleme mondiale era astfel lansată și întărită prin diferite inițiative naționale, regionale, interregionale și internaționale care ne-ar cere prea mult timp și s-ar dovedi fastidios a le enumera aici. Să menționăm doar că problema este de atunci înscrisă cu regularitate, și sub diferite forme, pe ordinea de zi a Națiunilor Unite. Chiar în acest an, comunicarea cu tineretul și cu organizațiile internaționale de tineret va face obiectul unei examinări aprofundate în cadrul celei de-a XXVIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

*

Această rapidă enumerare ne obligă să stabilim o fișă de identitate a „tînărului" și să schițăm unele dintre aspectele și problemele care îl privesc și pe care Națiunile Unite se străduiesc să le evidențieze

Oricare ar fi particularitățile mediului în care trăiește, tînărul are o misiune de îndeplinit, misiune în cadrul căreia efortul pe care trebuie să-l desfășoare este de fapt invers proporțional cu avantajele ce îi revin. Astfel, el trebuie să lupte pentru ca să încetățenească justiția acolo unde ea nu există decît într-un stadiu incipient: trebuie să cheltuiască mult mai multă energie decît este de obicei necesară pentru a-și dezvolta cunoștințele atunci cînd are la îndemînă mijloace rudimentare în acest scop, sau să lucreze în condiții extenuante pentru a da un randament derizoriu, atunci cînd uneltele pe care le folosește pentru aceasta sînt primitive.

Activitățile sale în lume variază în funcție de regimul politic, economic și social în care trăiește, de gradul de dezvoltare al mediului său de posibilitățile de pregătire profesională puse la dispoziția sa și de mijloacele care îi sînt oferite spre a beneficia el însuși și a face să beneficieze de pregătirea sa colectivitatea căreia îi aparține.

Prin constatări de acest fel, sînt evaluate reformele ce urmează a fi introduse, atît în cazul supradezvoltării, cît și al subdezvoltării; în ceea ce privește aceasta din urmă, se cuvine să reținem faptul că toate țările în curs de dezvoltare, care acoperă mai mult de două treimi din suprafața locuită a pămîntului și constituie aproape trei pătrimi din populația sa, nu aduc decît 14% din produsul național brut mondial, 7% din producția industrială mondială și 35% din producția alimentară mondială.

Procentele de natalitate în aceste țări sînt foarte ridicate, iar vîrsta mijlocie se află cu mult sub nivelul celei normale din cauza mortalității foarte crescute printre adulți; rezultă de aici că ne aflăm în fața unui surplus de tineri, cu toate problemele ce le sînt puse în față de nivelul scăzut de dezvoltare.

Într-adevăr, mai mult de jumătate din populația mondială este analfabetă și, din toți copiii lumii, au acces la învățătură doar mai puțin de jumătate; în țările cele mai puțin avansate producția internă medie abia se ridică la 100 de dolari pe an și pe cap de locuitor, fără a mai vorbi de disparități și de reducerile de bază. Or, o mare parte din cele 70 000 000 de suflete, care reprezintă creșterea demografică netă în lume, agravează în mod considerabil această situație.

Se poate deduce de aici cît este de uriașă acțiunea ce trebuie dusă pentru sensibilizarea tinerilor de pe toate meridianele într-o lume în care sursele de ajutor bilateral și multilateral reunite se ridică doar la șapte miliarde de dolari, în timp ce cheltuielile pentru înarmare au depășit 220 miliarde de dolari pe an.

Să stabilești priorități în acțiune? Lucrul acesta este într-adevăr necesar, dar implică înainte de toate concepții și planuri în care spiritul, brațele, unealta și materia să se completeze unele pe altele pentru a forma un tot și a atinge obiectivele propuse.

★

S-ar impune acum să părăsim considerentele de ordin abstract, pentru a căuta exemple palpabile în domeniul experiențelor ce se află în curs de desfășurare. Și, pentru că ne aflăm în România, voi vorbi de unele dintre constatările mele în această țară; mă grăbesc însă să adaug că aș fi citat România, ca exemplu, chiar dacă m-aș fi aflat în altă țară, într-atîta consider drept o garanție pentru viitor locul de frunte pe care ea îl rezervă tineretului în planurile sale de dezvoltare.

Prin tradiție și prin mijloacele create astăzi, tineretul din România este în centrul preocupărilor naționale legate de dezvoltare și de progres sub toate formele lor.

Oriunde te uiți, găsești instituții și acțiuni destinate tineretului: licee, biblioteci, universități, școli profesionale, institute, ansambluri artistice, conservatoare, cluburi, case de cultură, terenuri de sport, laboratoare, colonii și tabere de vacanță, servicii medicale, control alimentar etc.; formarea trupurilor și a spiritelor — educația în spiritul păcii pe care o realizați aici, nu o dovedește cu prisosință? —, perfecționarea tehnicilor și reciclarea profesională sînt punți care leagă strîns creuzetul pregătirii de cîmpul larg și variat al producției și al productivității.

Prin această puternică organizare, în care nimic nu este lăsat la întîmplare, România a putut nu numai să recîștige numeroșii ani de întîrziere, datorați evenimentelor istorice pe care a fost nevoită să le trăiască, dar, de asemenea și în primul rînd, să privească viitorul cu încredere.

Este neîndoios că toate aceste posibilități fac ca România să fie predestinată a deveni, în numeroase privințe, o națiune-pilot în domeniul cooperării tinerilor, realizînd cu unii schimburi de experiență, iar pe alții făcîndu-i să profite de ele în spiritul avantajului reciproc.

Conferința economică pentru Europa își va ține peste cîteva luni lucrările la București; în mai puțin de un an, această capitală va găzdui primul și cel mai mare congres mondial al populației, organizat de Națiunile Unite.

Indicii de acest fel nu pot fi înșelători; ei arată clar că, prin dinamismul său îndreptat pe calea dezvoltării, România a ajuns să se impună atenției mondiale datorită capacității sale de a forma nu numai tineri cu o pregătire tehnică ultramodernă, dar și tineri în stare să-și pună priceperea și cunoștințele lor în serviciul cooperării, păcii, înțelegerii și prieteniei.

MENȚIUNI • MENȚIUNI • MENȚIUNI

Corpul profesoral

În noul an școlar, numărul învățătorilor și profesorilor care predau în școlile și în învățămîntul superior din R.P. Bulgaria se ridică la aproximativ 120 000 ceea ce reprezintă dublul numărului de cadre didactice din anul 1939. Pregătirea lor se realizează în prezent în 20 de școli pedagogice (acum 30 de ani nu existau decît patru). Universitățile din Sofia, Plovdiv, Tîrnovo, Institutul pedagogic superior și Institutul superior de pedagogie muzicală asigură cadrele necesare pentru cursurile secundare (clasele IX—XI) ale școlii generale, pentru școlile profesionale și tehnice, în timp ce 15 institute semisuperioare pregătesc învățători și pedagogi pentru școlile primare și grădinițele de copii. Unele din aceste institute au, de asemenea, sarcina de a pregăti pe cei care predau activitățile practice, al căror rol crește în învățămîntul bulgar.

Un centru de tehnologie a învățămîntului

Creat cu concursul UNESCO, Centrul național de tehnologie a învățămîntului din R.P. Ungară își propune să contribuie la învățarea noilor metodologii de predare, la asimilarea și aplicarea rezultatelor obținute în acest sens peste hotare, să sprijine cercetarea pedagogică maghiară pentru creșterea eficienței învățămîntului. De asemenea, centrul are ca sarcină fabricarea experimentală de mijloace și instrumente de învățămînt audio-vizual, ca: filme fixe, filme cinematografice, benzi de magnetofon etc., coordonarea producției lor industriale și repartizarea instrumentelor tehnice în învățămînt.

Pentru buna înzestrare și funcționare a Centrului, guvernul R.P. Ungare alocă suma de 210 milioane de forinți, iar UNESCO o subvenție de 1 150 000 de dolari.

Învățămîntul general

Documentele de partid și de stat indică, în Uniunea Sovietică, trecerea, pînă în anul 1975, la învățămîntul mediu general în rîndurile tineretului. De pe acum, 75 la sută din elevi absolvă școlile medii. În anul curent, aceasta reprezintă 3 700 000—3 800 000 de persoane. Diplomele de absolvire a școlilor de opt ani au fost obținute în acest an de cinci milioane de tineri, ceea ce reprezintă 92% din cei ce au intrat în clasa I în urmă cu opt ani.

Nivelul de pregătire a populației

În capitala Republicii Democrate Germane, 9,5 la sută din totalul salariaților sînt absolvenți ai unui institut de învățămînt superior și 10,7 la sută, ai unei școli de specialitate. De asemenea, 2,6 la sută dintre muncitori au trecut examenul de maiștri, iar 40,5 la sută au urmat cursuri de specializare. Din rîndul femeilor salariate, 5,8 la sută au studii superioare, 7,8 la sută au absolvit școli de specialitate, iar 38,8 la sută au urmat cursuri de specializare.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Invățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Invățămînt, Știință și Cultură
Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul" Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 115
Sîmbătă 27 octombrie 1973
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

TRICENTENAR DIMITRIE CANTEMIR

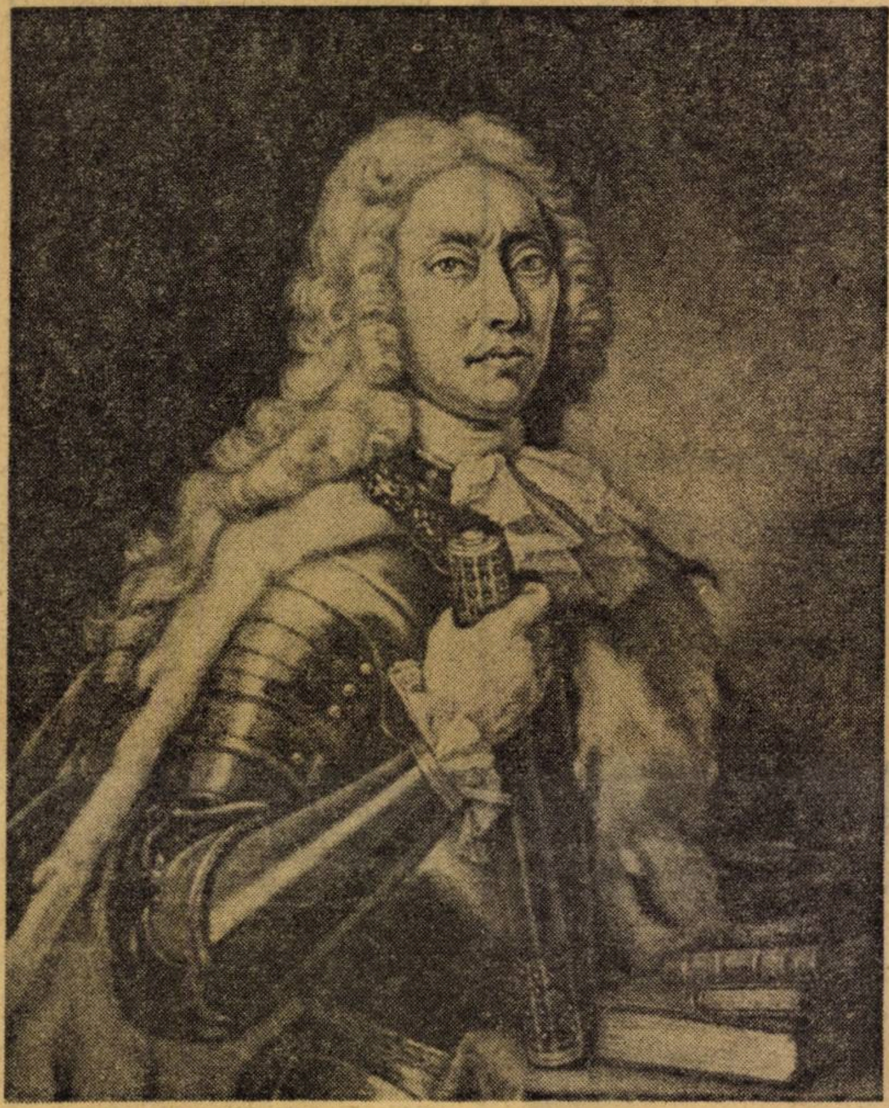

„A doua și a treia vîrstă, sau legarea florii vieții omenești, este copilăria și așa-zisa adolescență, la care vîrstă ajungind omul, este ca și floarea : de se va lega la vreme bună, ea face roadă bună, iar de se va lega la vreme rea, face și roadă rea. (...) Pentru că în vîrsta copilăriei tale poți lega sau apucături și obiceiuri bune sau rele, iar cele pe care le vei dobîndi de copil, le vei moșteni pînă la bătrînețea ta (...) În vîrsta copilăriei tale vei învăța legea, iar în adolescență te vei deprinde cu învățătura multă, în copilărie vei învăța să suporți educația, în tinerețe vei dobîndi minte și învățătură și cu toate că nu vei putea pricepe lucrurile deplin și cum se cuvine, totuși, legînd rod la vreme potrivită, cu timpul vei mînca acel rod copt și dulce, adică punînd temelie adîncă și groasă, vei zidi pe ea un palat mare, înalt și frumos".

(DIMITRIE CANTEMIR, „Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea, au giudețul sufletului cu trupul")

COMUNISTUL

Ne-am deprins de cîtva timp cu fapte care altădată căpătau dimensiunile unui eveniment de excepție — intrarea în producție a unei fabrici, inaugurarea unei săli de spectacole, darea în folosință a unor blocuri de locuit sau a unei școli noi — și le receptăm astăzi ca pe un eveniment cotidian. Dar entuziasmul și bucuria ne sînt mari deopotrivă, le simțim cu aceeași intensitate și astăzi în fața zidurilor mirosind încă a var proaspăt, și, fie că acestea aparțin unei mari uzine sau unui lăcaș de cultură, trezesc în noi același sentiment de mîndrie, de încredere în politica realistă și înțeleaptă a partidului nostru, de ridicare continuă a țării spre culmi altădată abia bănuite. Căutînd nuanțe, am putea spune că în entuziasmul nostru e mai pregnant ca oricînd sentimentul unei depline încrederi în capacitățile creatoare ale poporului.

Așadar, inaugurarea unui local de școală, a devenit astăzi un eveniment obișnuit. Și totuși, semnificația acestui fapt rămîne în permanență, păstrîndu-si mereu autenticitatea noului, chiar în condițiile în care mulți, foarte multi dintre elevii patriei noastre pășesc în fiecare an într-o școală nouă.

Iată de ce, nu putem trece peste corespondenta sosită zilele acestea la redacție fără să consemnăm scrisoarea directorului Școlii generale de 8 ani Ploștina din orașul Motru, care ne relatează că în decursul unui an, în acest oraș, numărul construcțiilor școlare a crescut cu încă patru.

Astfel, în anul 1972 s-a dat în folosință prin contribuția cetățenilor un local nou de școală în satul Roșiuța, localitate componentă a orașului Motru. În luna septembrie a actualului an de învățămînt s-a inaugurat un nou și modern local de școală la Ploștina, compus din patru săli pentru clasele I—IV, două săli pentru grădiniță, o sală profesorală și o sală de festivități. Noile încăperi, adăugate celor existente, permit desfășurarea procesului de învățămînt de la această școală într-un singur schimb, realizîndu-se astfel „o veche dorință" — cum o numește corespondentul nostru — a cadrelor didactice, a părinților și elevilor de aici. În ziua de 7 octombrie a.c. la Însurăței, sat ce aparține tot orașului Motru, a fost inaugurat un local de grădiniță, construit cu ajutorul Întreprinderii de exploatări miniere Leurda—Motru. În prezent, la Școala generală de 10 ani Motru se construiește un modern atelier-școală, iar în proiect pe anul 1974 este prevăzută construcția unei noi școli la Motru.

Din scrisoarea corespondentului nostru mai aflăm că o contribuție deosebită, manifestată prin spiritul de inițiativă și de simț gospodăresc la realizarea acestor construcții școlare, a avut-o primarul și secretarul comitetului orășenesc de partid, comunistul și, în același timp, profesorul de științe sociale, Tănase Lolescu. Îi consemnăm cu bucurie numele, înscriindu-l alături de al altor comuniști ai zilelor noastre, care, prin modul exemplar în care muncesc, înfăptuiesc politica partidului, contribuind astfel la dezvoltarea învățămîntului nostru.

La Motru, într-un oraș minier, prin excelență un oraș muncitoresc, se construiesc școli noi. Un fapt devenit obișnuit, invitînd la reflecții... Cărbune și învățătură. Tot astfel cum oțelul Reșiței sau al Galațiului, grînele Bărăganului implică tot mai mult noțiunile carte, știință, asocieri care generează nețărmurita încredere în ziua de mîine a unui popor dornic de învățătură.

CORNELIA GÎRMACEA

cabinet

„Tribuna școalei"

Continuatoare a altor publicații de specialitate pedagogică, „Tribuna școlii" își are, cu decenii în urmă, o înaintașă în revista „Tribuna școalei". În perioada interbelică, în fostul județ Suceava, cu reședința la Fălticeni, adevărate personalități didactice (M. Lupescu, N. Stoleru, Al. Vasiliu-Tătăruși și mulți alții) își pun în slujba luminării poporului talentul, energia și, nu de puține ori, modestul avut.

Preocupate de ridicarea calității învățămîntului, de crearea unor condiții mai bune pentru instruirea și educarea copiilor săraci și talentați ai lumii satului, cadrele didactice din județul Suceava au scos publicațiile : „Tribuna învățătorilor fălticineni" și „Tribuna școalei".

Primul număr al „Tribunei școalei" apare la 1 ianuarie 1919, la Fălticeni, „scoasă de cîțiva prieteni iubitori de lumină", după cum mărturisește redactorul revistei, învățătorul Teodor Radovici de la Școala din Rotopănești. În articolul-program al primului număr din această revistă, intitulat „Un îndemn", redactorul dezvăluie veridic că „școala este chemată să formeze sufletul ce bate unison în poporul român". Nu e de mirare apariția unei reviste pedagogice sub conducerea acestui învățător din Rotopănești, cînd, în același sat apare, încă din 1853, prima școală rurală de fete și unul din primele teatre sătești din țară, ambele apărute prin osîrdia postelnicului N. Istrati.

Printre colaboratorii de seamă ai „Tribunei școalei" se numără revizorul școlar V. Costăchescu, care a publicat lucrări și numeroase articole la nu mai puțin de patruzeci și două de reviste, cît și Ilie Mihăilescu care, exprimîndu-se în mod plastic, demască triste realități ale vremii de atunci. „Sfîntul locaș al școalei e un fel de han părăsit — adesea o fostă crîșmă — în care trieră dracii mălaiul mărunțel", precizînd, totodată, necesitatea ca această instituție să fie „un frumos palat de lumină și cultură" — la care s-a ajuns abia în zilele noastre.

Prof. M. GEANOPOL
Școala generală Rotopănești, jud. Suceava

CITITORII PROPUN

Memoratoare

Vin cu două propuneri pe care vă rog să le transmiteți mai departe, la forul superior sau să le publicați în ziarul nostru spre a fi discutate. Ele par simple, dar cred că vor avea efecte foarte pozitive.

1. Imensa cantitate de informații care trebuie memorată de un elev încarcă inutil memoria lui, multe din ele rămînînd neutilizate.

Avînd în vedere că elevii pierd mult timp pentru a căuta o formulă, o lege etc. propun să se elaboreze și să se tipărească un memorator al elevului la diferite obiecte (ca memoratorul de matematică, de fizică de chimie etc.)

Ele să conțină principalele legi, constante, valori după programa de liceu și să li se permită să folosească aceste memoratoare la oricare lucrare scrisă, la tablă, la examenul de admitere (inclusiv la politehnică...) și la examenul de bacalaureat.

Să avem elevi care, chiar dacă au uitat o formulă sau o lege să poată demonstra ce știu.

2. Să nu se mai scrie tezele în caiete, ci pe foi.

Am constatat că fiecare elev folosește din caietul de teză doar 30%—60% din hîrtie. Restul de pagini se duc intacte, neutilizate, deci de prisos fabricate, la DCA la retopit. Dar la examene se scrie pe foi. Propun deci ca teza să se scrie pe coli mari, poate chiar special editate (foi duble !), să nu fie necesar să se cumpere caiete mari. Elevii clasei cumpără necesarul aproximativ, cele neutilizate se redistribuie sau se păstrează pentru la anul. Personal, aproximez că s-ar economisi astfel : fiecare elev 5 lei, 100 000 elevi ar economisi 500 000 lei pe an, astfel s-ar fabrica aproximativ pentru 100 000 elevi în loc de 500 000 caiete = 42 000 kg., 4 500 000 foi duble = 27 000 kg, socotind că un elev scrie 5 teze și la o teză are nevoie de 3 foi duble pe trimestru. Sper ca datele să corespundă, iar 3 foi duble foarte rar se scriu, de obicei maximum două (cel puțin la matematică și fizică).

Prof. ERICH HUNVAR
Liceul din Jimbolia,
Jud. Timiș

Comisia financiară a școlii, necesitate obiectivă

Pornind de la faptul că școala este o instituție de stat, că pînă acum problema unei planificări financiare a fondurilor extrabugetare a fost trecută pe planul doi sau neglijată complet, îmi permit să fac unele propuneri pe care le consider ca fiind necesare pentru noul an școlar.

a) Avînd în vedere că în prezent există un singur casier, care se ocupă de fondurile extrabugetare și care ține secret, an după an operațiunile financiare, propun ca în cadrul fiecărei școli generale de 10 ani, pe lîngă celelalte comisii existente, să se înființeze și o comisie financiară, formată din cel puțin trei cadre didactice care să se ocupe de fondurile extrabugetare și care, la fiecare sfîrșit de trimestru, să prezinte cîte o scurtă dare de seamă în fața consiliului profesoral.

b) Colectivul de conducere al școlii în perioada 1 sept. — 1 octombrie, sub directa îndrumare a inspectoratelor școlare, să planifice sumele propuse a se încasa din serbările școlare, cercuri și ateliere existente în școală, lotul școlar, muncă în C.A.P.

c) Să se interzică cu desăvîrșire încasarea sumelor de bani de către școli, oricît de mici ar fi ele, fără bonuri sau pe bonuri făcute pe foi volante și să se introducă chitanțe originale care să fie înregistrate la comisiile populare și care să poată fi controlate de organele financiare.

d) Administrațiile financiare sau consiliile populare să organizeze instructaje cu aceste comisii în vederea cunoașterii legilor financiare în vigoare, care privesc fondurile extrabugetare, pentru aplicarea și respectarea lor întocmai.

e) Îndeplinirea sarcinilor de plan financiar de către fiecare unitate școlară, avîndu-se în vedere posibilitățile existente, să devină obligatorie, contribuind în felul acesta la dezvoltarea bazei materiale a fiecărei școli, la accelerarea procesului de modernizare a învățămîntului în școala generală, mai cu seamă din mediul rural.

Înv. ION CISMARU
Comuna Comloșu Mare,
județul Timiș

CONSULTAȚII

Prof. Ionescu C. Elena, titulară la o școală generală, absolventă a universității, Facultatea de limba română, promoția 1962, fără examen de diplomă, ne relatează că inspectoratul școlar a îndepărtat-o din învățămînt pe motiv că „nu a promovat examenul de diplomă în termenul stabilit pentru susținerea lui". Cu toate că autoritățile învățămîntului, la care a apelat în repetate rînduri, **i-au explicat de ce nu are dreptate,** apelează și la „Tribuna școlii", mai mult pentru a avea conștiința împăcată că a folosit și această cale.

— Dreptatea este de partea dumneavoastră. Măsura luată de inspectoratul școlar nu este legală, întrucît absolvenții instituțiilor de învățămînt superior, fără examen de diplomă, care la data intrării în vigoare a Statutului personalului didactic (15 martie 1969) funcționau în învățămînt își păstrează, ca personal didactic, dreptul decurgînd din dispozițiile legale pentru a preda în învățămîntul obligatoriu de cultură generală. (Legea nr. 6/1969, art. 335, Normele pentru stabilirea studiilor echivalente în vederea ocupării funcțiilor didactice, potrivit art. 9 din Statutul personalului didactic, aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766 din 18 iulie 1970, art. I lit. „c", pct. 4, și Ordinul ministrului nr. 1303 din 10 iulie 1972 art. 1).

Prevederea că absolvenții instituțiilor de învățămînt superior fără examen de diplomă, care nu promovează acest examen în termenul stabilit pentru susținerea lui și astfel pierd calitatea de personal didactic titular, se referă la cei repartizați în învățămînt după intrarea în vigoare a Statutului personalului didactic (art. 238 din Statut).

Solicitați, urgent, inspectoratului școlar județean repunerea dumneavoastră în drepturi.

Prof. Nicolae D. Ion ne relatează că a funcționat ca director al unei școli generale timp de șase ani într-un municipiu cu regim de concurs. La schimbarea din funcție, în septembrie a.c., a fost trecut suplinitor, întrucît nu avea catedră rezervată. Nu s-ar putea găsi o posibilitate de a fi titularizat ?

— Statutul personalului didactic prevede că în funcțiile de director și director adjunct, precum și în cele de îndrumare și control, poate fi numit personalul didactic de predare titular. Cum, însă, la apariția Statutului se găseau în aceste funcții și unele cadre didactice fără rezervare de catedră, sau recrutate din rîndul suplinitorilor calificați, se impune rezolvarea situației acestora, într-o perioadă de tranziție, cu atît mai mult cu cît la selecționarea și promovarea în aceste posturi de răspundere s-a ținut seama de anumite calități politice, profesionale și organizatorice.

Prin numirea unui cadru didactic ca director el a devenit titular al acelei școli și localități. La această interpretare a situației ne conduc și ultimele acte normative care prevăd obligația directorului de a desfășura și activitate de predare la clasă.

Inspectoratele școlare județene, printr-o atentă analiză a fiecărui caz în parte, pot soluționa legal aceste situații, recrutînd pe viitor în posturi de conducere, îndrumare și control numai personal didactic de predare titular.

În cazul dumneavoastră, la propunerea inspectoratului școlar județean, Ministerul Educației și Învățămîntului vă poate numi titular pe o catedră vacantă fără concurs.

IOAN BADIU

POȘTA SĂPTĂMÎNII

O problemă interesantă abordează într-un articol prof. **Leontin Domide** din Baia-Mare, colaborator mai vechi al revistei noastre. Este vorba de obiectele la alegere în liceu. Citām : „Conținutul învățămîntului în școala generală de 10 ani nu urmărește să uniformizeze pregătirea elevilor, ci, concomitent cu materiile comune de bază, creează posibilități de instruire diferențiată, în funcție de aptitudini". În articol, colaboratorul nostru aduce o obiecție actualului sistem de stabilire a disciplinelor la alegere : la clasele speciale de biologie cu profil umanist, elevii nu pot alege ca obiect facultativ fizica, deși aceasta se cere la concursul de admitere în facultățile de medicină. Remarcă justă și după părerea noastră.

Tot o obiecție aduce și prof. **Cornel Rusu** din Hunedoara, însă de această dată referitoare la actualele uniforme școlare : „Unul ar trebui să fie costumul elevului din ciclul elementar și altul al celui din ciclul liceal" — scrie dînsul, și parcă i-ar ieși aripi de îngeri de sub condei, că prea sînt **uniforme** uniformele elevilor noștri !

„Transcrieți repede, că șterg tabla !" este titlul unui articol hazliu trimis de prof. **C. Răducanu** (Tg. Mureș ?). Omul face haz de necaz constatînd că unii profesori predau prea repede, fără ca elevii să poată ține pasul cu ei. Deh ! Secolul vitezei !

Tovarășul **Candiano Priceputu** de la ziarul „Petrochimistul" din Borzești ne aduce la cunoștință că în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej a luat ființă cercul literar „Zburătorul", al pionierilor și școlarilor. Dintre preocupările mai interesante ale cercului transcriem: „În cadrul **atelierelor de creație** ale ședințelor săptămînale vor fi invitați scriitori din București, autori de literatură pentru copii, redactori ai revistei „Cutezătorii" și de la emisiunile de televiziune etc". Dorim „Zburătorului" zboruri cît mai înalte.

„Dăscălița argeșeană" este titlul unui portret al învățătoarei Sița Popa de la Școala generală nr. 4 din Curtea de Argeș, portret creionat cu căldură de tovarășa **Smaranda Gheorghe** din același oraș. Aflăm cu acest prilej că învățătoarea are nu mai puțin de 22 ani petrecuți la catedră. Mulți înainte !.

Despre confecționarea unui dispozitiv de păstrare și folosire a hărților ne scrie prof. **Erich Briebrecher** de la Școala generală din Ațel, județul Sibiu. Dispozitivul pare destul de ingenios și, citām, „lungește simțitor viața hărților". O dovadă în plus că, acolo unde există preocupare și interes, nasc inventatori și la țară.

R. DIMITRIE

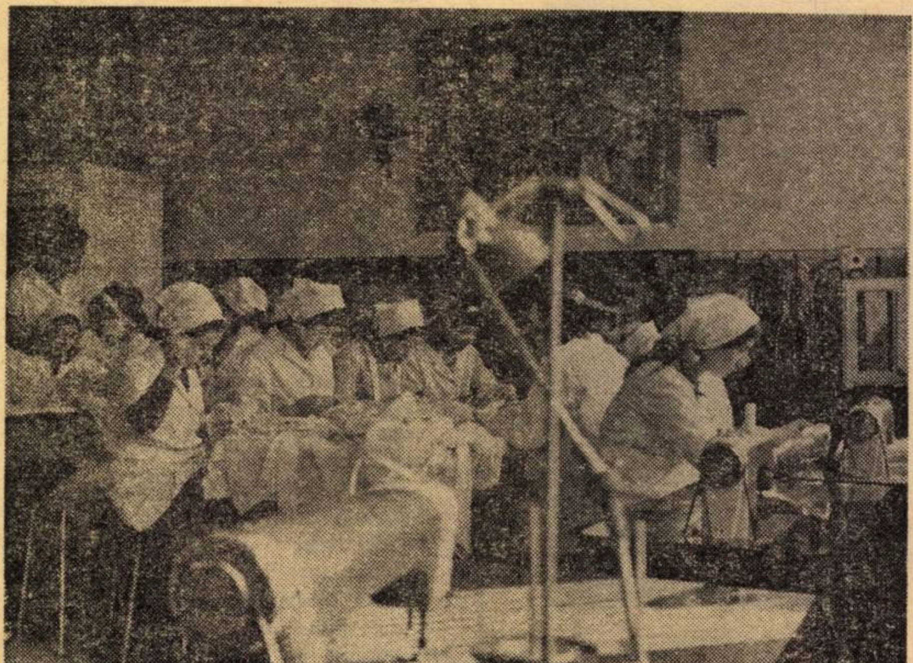

Marca de prestigiu a unui atelier-școală

Un atelier de croitorie într-o școală nu mai constituie, desigur, o noutate. Despre atelierul Liceului „Nicolae Bălcescu" din Brăila, însă, merită să scrii, pentru că el pare a avea realizări ieșite din comun.

— Avem atîtea comenzi — ne spunea directorul școlii, prof. Vasile Coroș — încît nu știm cum să mai facem față ; comenzi de la particulari sau de la unități socialiste (creșe, cămine de zi, spitale etc.). Atelierul nostru, deși mic, și-a dobîndit o bună faimă în oraș. În primul rînd, pentru că lucrul executat este ireproșabil.

Am asistat la una din lecțiile ținute de maistra-instructor, Aneta Licheardopol, în acest atelier. Vreo douăzeci de eleve, din anul II, erau ocupate cu munca lor : unele croiau, altele confecționau butoniere, coseau nasturi ; iar cele patru mașini de cusut, de care dispune atelierul, erau în plină activitate. Am văzut și o parte dintre obiectele executate, care așteptau să plece spre furnizori : bluze, cămășuțe, fețe de pernă etc. Toate, lucrate perfect, cu mare artă, mai bine chiar decît la unele cooperative specializate.

— Elevele sînt harnice — ne spune maistra-instructor Aneta Licheardopol. Cele mai multe dintre ele învață croitoria cu pasiune : știu că, chiar dacă nu se vor face croitorese, nu strică în viață, în viitoarea lor gospodărie, să cunoască și această meserie. Întîmpinăm însă greutăți în procurarea materialului. Numai noi știm (și mai ales tovarășul director) cît trebuie să ne zbatem pentru niște ață sau pentru unele pînzeturi dorite de clienți.

Mai aflăm că în anul școlar trecut atelierul de croitorie al Liceului „N. Bălcescu" din Brăila a adus școlii venituri însemnate ; cu banii cîștigați au fost dotate celelalte două ateliere (de electrotehnică și lăcătușărie) și unele laboratoare. Dar cel mai mare beneficiu de aici este, fără îndoială, deprinderea de a munci a tinerelor fete.

D. R.

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973

> **„Consider că trebuie să înscriem ca principiu de bază în hotărîrea Comitetului Central și în lege, că învățămîntul trebuie să pregătească tineretul pentru muncă și viață. Aceasta este sarcina fundamentală a unui învățămînt cu adevărat serios, capabil să pregătească poporul pentru construcția societății socialiste și comuniste.“**
>
> (Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie a. c. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

Legătura învățămîntului cu viața

Interviu cu prof. LEON HOGIU, inspector școlar general al județului Bistrița-Năsăud

Red : Printre obiectivele de bază ale dezvoltării și perfecționării învățămîntului, conturate cu claritate în Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., se înscrie și „pregătirea tineretului din toate gradele de învățămînt, pentru viață, pentru muncă, pentru activități social-utile, pentru a deveni participant activ la opera de construire a socialismului și comunismului în patria noastră.“ Care sînt mijloacele prin care se realizează aceste obiective în învățămîntul din județul dv ?

L. HOGIU : Cunoaștem faptul că în etapa actuală, orientarea fundamentală a învățămîntului nostru este legătura lui cu nevoile practicii, cu viața. În înfăptuirea acestui scop noi am pornit de la ideea că fiecare obiect de învățămînt poate și trebuie să-și aducă o importantă contribuție la asigurarea caracterului aplicativ, în primul rînd prin adoptarea unei concepții noi în predare, apoi prin folosirea posibilităților oferite de conținutul științific al fiecărei lecții. De asemenea amenajarea de noi laboratoare și cabinete constituie, fără îndoială, un aport însemnat la realizarea caracterului aplicativ al procesului instructiv-educativ.

Cu bune rezultate se asigură în județul nostru legarea învățămîntului de viață la obiectele fizică, biologie, chimie, datorită preocupărilor susținute în cadrul școlilor și al inspectoratului școlar pentru înzestrarea celor 125 de laboratoare pentru aceste discipline. Trebuie să relevăm faptul că și la celelalte obiecte de învățămînt (geografie, științe sociale, limbi moderne, matematică, limba și literatura română) înființarea a peste 200 de cabinete în școlile din județ creează un climat favorabil promovării metodelor active, renunțîndu-se la verbalismul excesiv din timpul lecțiilor, la metodele expozitive.

Experiența pozitivă acumulată la Liceul „Liviu Rebreanu“ din Bistrița, Liceul „George Coșbuc“ din Năsăud, Liceul de cultură generală din Sîngeorz-Băi, la Școala generală din Cristeștii Ciceului atestă superioritatea predării integrale pe cabinete și laboratoare, ne determină să muncim pentru extinderea, treptată, a acestui sistem de activitate școlară — în măsura creării condițiilor — și în alte unități școlare ale județului.

Esențială pentru realizarea unui învățămînt formativ, legat de viață, este instruirea tehnico-productivă, prin care urmărim, odată cu dezvoltarea dragostei pentru muncă, orientarea școlară și profesională în strînsă concordanță cu realitatea economico-socială a județului, a fiecărei localități. Pentru a crea un cadru adecvat îndeplinirii acestor imperative ale școlii contemporane, ne preocupăm de amenajarea și dotarea atelierelor-școală, de diversificarea profilelor lor. Numai la începutul acestui an școlar au fost date în folosință 14 noi ateliere, numărul acestora ridicîndu-se în prezent la 325 în județul Bistrița-Năsăud. Am reușit astfel să asigurăm condiții optime educării elevilor prin muncă și pentru muncă. Cred că e oportun să fac o remarcă : noi urmărim mai ales valențele educative ale acestei forme de instruire, adică dezvoltarea spiritului de răspundere, a spiritului organizatoric, a aptitudinilor creatoare ; pe planul al doilea ne interesează obținerea unor venituri bănești care pot fi folosite pentru autodotarea școlilor, atelierelor, laboratoarelor și cabinetelor. Facem această afirmație deoarece stimularea atitudinii înaintate, comuniste fată de muncă, formarea deprinderilor și priceperilor elevilor pentru o anumită meserie au un rol decisiv în modelarea personalității viitorilor constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pentru elevii din mediul rural, instruirea tehnico-productivă se realizează atît în atelierele școlare — organizate pe profile specifice condițiilor locale (tîmplărie, croitorie, artizanat) — cît și prin activitățile practice desfășurate pe loturile școlare, care au o suprafață de peste 75 ha., sau direct în sectoarele de producție ale unităților agricole. Totodată s-a trecut la organizarea unor gospodării agricole didactice, înregistrîndu-se rezultate deosebite în localitățile Șieu-Odorhei și Piatra. Prin diversificarea acestor forme de activitate, întărirea legăturii învățămîntului cu viața, cu practica, a stat și stă în permanență în atenția inspectoratului școlar și a unităților economice patronatoare. Corelînd și în acest an practica productivă a elevilor din mediul rural cu acțiunile prevăzute în calendarul agricol, peste 10.000 de elevi au răspuns cu abnegație, dovedind un înalt patriotism, apelurilor pentru strîngerea la timp a recoltei.

Red : În afara lecțiilor și a instruirii practice productive ne puteți indica alte forme de activitate cu elevii prin care se pregătește integrarea lor socială ?

L. HOGIU : Alături de școală, un aport deosebit la întărirea caracterului aplicativ al învățămîntului îl aduc organizațiile de pionieri și tineret prin formele specifice de activitate : acțiuni patriotice, cercuri tehnice aplicative sau chiar excursii și drumeții. În acest fel elevii se conving „pe viu” de elanul constructiv al poporului nostru, iau contact cu marile înfăptuiri ale prezentului.

Prin tot ce face școala românească în general și prin tot ceea ce se realizează în școlile județului nostru, putem spune că se pregătește cu grijă și înaltă responsabilitate tineretul școlar în spiritul sarcinilor care reies din documentele de partid, înlesnindu-se calificarea profesională și încadrarea absolvenților școlii generale sau ai liceului într-o activitate social-utilă.

Elevii de azi — comuniștii de mîine

Interviu cu prof. MARIA VASILESCU, directoarea Școlii generale de 10 ani nr. 128 din București

Red : Cum contribuie științele sociale la formarea elevilor ca viitori cetățeni ai statului nostru socialist ?

M. VASILESCU : În cadrul educației comuniste a tinerei generații, științelor sociale le revine un rol deosebit. În școala generală vorbind de științe sociale ne referim, de fapt, la studiul istoriei, constituției și cunoștințelor economice. Prin predarea acestor discipline se urmărește cunoașterea sistemelor de valori politice, economice, etice, juridice pe care se întemeiază societatea noastră socialistă, astfel încît tineretul să poată intra în viață cu o temeinică pregătire ideologică pentru a fi în primele rînduri în înfăptuirea politicii partidului nostru. În afara istoriei, obiect de studiu care permite transmiterea unor noțiuni de această natură la vîrste fragede, constituția, cu care elevii iau contact în clasa a VII-a, îi ajută în cunoașterea legităților socialismului, determinînd respectarea lor. În clasa a VII-a elevii nu mai sînt străini de evenimentele politice interne și externe ; studiul constituției le facilitează înțelegerea cursului și importanței evenimentelor și fenomenelor social-politice a semnificației unor categorii sociale, istorice, economice. Pe de altă parte, informațiile din domeniul științelor sociale primite prin alte canale — radio, televizor, presă — se explică și se clarifică tot în cadrul lecțiilor de constituție, de cunoștințe economice sau cunoștințe social-politice (menționăm că elevii noștri sînt abonați la presa pentru tineret și cred că acest lucru este general). Dealtfel, indiferent de tema predată, discut, înaintea fiecărei ore, principalele evenimente politice, interne sau internaționale, documentele de partid și de stat. De pildă, de curînd, am evidențiat necesitatea istorică a înființării diviziei „Tudor Vladimirescu”. sau am explicat rolul și atribuțiile organelor de securitate în societatea noastră.

Învățarea mecanică, seacă a unor texte sau paragrafe de legi de către elevi este inutilă dacă aceștia nu vor ști să le aplice în viață. Aș dori să accentuez că pentru toate convorbirile cu elevii — în timpul lecțiilor sau în afara lor — profesorul trebuie să fie excepțional pregătit și, firește, convins de tot ceea ce afirmă. Nu-mi pot imagina că astăzi ar mai exista vreun profesor de științe sociale sau vreun diriginte, care să nu asculte în fiecare dimineață primul buletin de știri ori radio-jurnalul, sau să nu citească, la pima oră, ziarul „Scînteia”. Educația etică, înțelegînd prin aceasta și educația patriotică, se realizează, în mare măsură în contextul acestor lecții ceea ce nu exclude transferul de cunoștințe care se dobîndesc la disciplinele amintite în cadrul altor ore — mai ales al celor de dirigenție — sau în situații în care ele își dobîndesc, practic, valoarea educativă. Mă refer la acțiunile pionierești și ale organizațiilor de tineret, la activitățile culturale din școală sau extrașcolare. Mai mult chiar, trebuie să avem în atenție mereu mediul familial, cu toate influențele pe care le exercită asupra dezvoltării intelectuale și asupra formării caracterului copilului, deoarece elevul își petrece majoritatea timpului în școală și în familie. În acest scop elevii care nu se pot bucura de o supraveghere și un ajutor continuu din partea părinților, beneficiază de condițiile semiinternatului nostru (masa de prînz, pregătirea lecțiilor sub îndrumarea învățătorilor, profesorilor, pedagogilor). Este mult mai ușor să le formăm în acest fel deprinderi de ordine, de muncă, de disciplină — care le sînt atît de necesare fie în treapta superioară de învățămînt, în liceu, fie în forma de activitate în care se integrează

Red : Cum corelați cunoștințele însușite la lecțiile cu profil social-politic cu deprinderile dobîndite prin instruirea tehnico-productivă ?

M. VASILESCU : Cred că o succintă situație statistică este relevantă în acest sens : din cei 20 de absolvenți ai clasei a X-a (din anul trecut) : 10 sînt în producție, 6 sînt elevi ai școlii profesionale, 2 sînt elevi de liceu ; din cei 84 de absolvenți ai clasei a VIII-a (aceeași promoție) : 23 sînt înscriși la liceele industriale, 15 în școli profesionale, 2 sînt ucenici la locul de muncă iar 21 sînt elevi ai clasei a IX-a din școala noastră. Din investigațiile făcute reiese — ca un efect direct, pozitiv, al educației realizate în școală prin toate mijloacele pe care le cunoaștem — că absolvenții se integrează cu multă ușurință în producție ; de exemplu își îndeplinesc la timp normele — asemănătoare cu ale muncitorilor calificați, cu vechime — dînd produse de calitate. Deci activitatea tehnico-productivă în atelierele-școală sau în incinta întreprinderilor patronatoare, corelată cu cunoștințele de economie politică le modelează elevilor acele calități care îi vor ajuta mai tîrziu să-și cunoască drepturile și îndatoririle de cetățeni, locul de muncă, capacitățile creatoare. De fapt, cred că astfel se concretizează legătura învățămîntului cu viața : determinîndu-i pe elevi ca, pe baza unor cunoștințe teoretice și a unor deprinderi practice, să facă față noilor situații create de încadrarea lor în muncă, în societate ; pregătindu-i să ia atitudinile corespunzătoare, cele mai potrivite, acestor situații. Țara noastră nu are nevoie de oameni-mașini de înregistrat cunoștințe, ci de cetățeni responsabili, conștienți de locul ce le revine în societatea noastră socialistă și de obligațiile pe care le au față de această societate și față de viitorul ei.

Interviuri realizate de VALERIA BACIU

Elaborarea programei activităţilor instructiv-educative

Sîmbătă, 20 octombrie a.c., la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a avut loc o şedinţă de lucru pe problemele din învăţămîntul preşcolar, în cadrul căreia s-au stabilit colective de lucru, pe teme, pentru elaborarea programei activităţilor instructiv-educative din grădiniţe. În cadrul şedinţei de lucru, tovarăşul **Traian Pop**, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, a expus direcţiile principale ale activităţilor instructiv-educative şi măsurile preconizate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului pe linia aplicării în viaţă a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la învăţămîntul preşcolar. Colectivele de lucru stabilite vor elabora noile programe pe grupe de vîrstă. Structura acestor programe cuprinde activităţi ca: 1) organizarea vieţii copilului: regimul zilei; 2) cunoaşterea mediului înconjurător; 3) dezvoltarea vorbirii; 4) însuşirea limbii române (în grădiniţele cu copii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare); 5) educaţia patriotică; 6) educaţia fizică; 7) educaţie muzicală; 8) desen; 9) modelaj; 10) lucru manual; 11) activităţi de construcţii şi creaţie; 12) formarea deprinderilor igienice şi de comportare civilizată; 13) activităţi distractive; 14) activităţi la alegere; 15) formarea reprezentărilor matematice; 16) învăţarea unei limbi străine (în grădiniţele în care părinţii solicită acest lucru).

În cadrul dezbaterilor care au avut loc cu acest prilej, s-au ridicat o seamă de probleme în legătură cu: definirea conţinutului învăţămîntului preşcolar **pe grupe**, elaborarea unor **programe distincte** cu îndrumătoare şi materiale ajutătoare-anexă, **definirea obiectivelor şi a scopului urmărit** în activităţile la grupa mică, mijlocie şi mare, crearea unor normative pe grupe de activităţi care să fie, în acelaşi timp, criterii de apreciere a activităţii cadrelor din învăţămîntul preşcolar, luarea în considerare, într-un capitol distinct din programă, **a educaţiei patriotice**, formarea conceptelor şi deprinderilor morale, estetice.

Dintre propunerile făcute, în luările de cuvînt, menţionăm: necesitatea continuităţii şi unităţii programei grădiniţei cu programa claselor I—IV, definirea concepţiei psiho-pedagogice de bază, care să călăuzească în elaborarea programei; eficienţa **exerciţiilor pregătitoare** în vederea însuşirii scris-cititului în clasa I; continuitatea predării elementelor de matematică modernă în clasa I; prevenirea şi înlăturarea deficienţelor de vorbire la copii; importanţa jocului în predarea elementelor grafice şi în educaţia moral-patriotică a copiilor; rolul textului în jocul cu cîntec şi necesitatea îmbogăţirii conţinutului metodicii de predare a cîntecelor; predarea unitară a desenului la cele trei grupe, pentru formarea deprinderilor artistice şi a imaginaţiei; valorificarea jocurilor sportive cu preşcolarii, ţinînd seama de dozarea efortului fizic şi chiar de necesitatea unei testări a potenţialului biomotric, în creştere, al populaţiei preşcolare, crearea de utilaj sportiv conceput astfel, încît să dea copilului posibilitatea să-şi manifeste particularităţile motrice specifice.

În încheierea şedinţei de lucru, tovarăşul ministru Traian Pop a recomandat să se reţină din actuala programă tot ce s-a dovedit a fi valoros, să se ţină seama de experienţa pozitivă acumulată în folosirea actualei programe, astfel încît noile documente pe care le elaborăm să asigure o dezvoltare multilaterală a copiilor, să pună accentul pe dezvoltarea proceselor intelectuale, să stimuleze iniţiativa copiilor, să-i familiarizeze cu uneltele simple de muncă; bazele gîndirii tehnice trebuie să pornească încă de la această vîrstă prin folosirea unor jocuri mecanice, a unor jocuri de construcţie.

În acelaşi timp, noile programe trebuie să creeze educatoarelor un cîmp larg de manifestare a iniţiativei, să aibă posibilitatea să adapteze aceste programe la condiţiile locale.

S-a stabilit ca pînă la 1 decembrie a.c. aceste proiecte de programe să fie elaborate.

Redacţia „Tribuna şcolii" ar dori să vină în sprijinul colectivelor care elaborează noile programe şi în acest sens apelează la toate educatoarele care doresc să-şi exprime opiniile lor în coloanele revistei noastre, fie prezentînd experienţa lor, fie făcînd diferite propuneri şi sugestii de viitor.

Mulţumim anticipat tuturor acelora care ne vor onora cu astfel de materiale.

D. STERESCU

„Primele zile ale copilului în grădiniţă"

— Însemnări de la practica pedagogică —

Conform prevederilor programei de practică pedagogică pentru liceele pedagogice de educatoare, prima săptămînă de şcoală s-a desfăşurat pentru elevele anilor V în grădiniţă (Grădiniţa cu orar normal nr. 6 din Sibiu), alături de micuţii copii care în curînd vor deveni pentru aceste eleve elementul viu al muncii lor de viitoare educatoare.

Printr-un instructaj special, atît elevele anilor V, cît şi educatoarele grădiniţelor unde s-a desfăşurat această practică au fost îndrumate asupra obiectivelor ce trebuie urmărite şi a sarcinilor ce le revin în această perioadă.

Această introducere mai profundă în viaţa grădiniţei a fost finalizată prin referate înlocuite de către eleve la sfîrşitul săptămînii de practică, desfăşurată sub titlul „Primele zile ale copilului în grădiniţă" Impresiile produse asupra elevelor de aceste prime zile din grădiniţă, precum şi concluziile desprinse sau observaţiile lor mai interesante asupra unor copii se referă la noul care apare în acest răstimp de familiarizare a copiilor cu grădiniţa, punînd în evidenţă individualitatea copiilor, tratarea lor diferenţiată de către educatoare, deprinderea lor cu normele de conduită în colectiv, într-o atmosferă prietenoasă, optimistă, realizată cu tact pedagogic deosebit.

Pentru majoritatea elevelor, practica de o săptămînă a constituit un prilej de aprofundare a problemelor muncii instructiv-educative din grădiniţă şi de a dovedi mai multă seriozitate în activitatea de practică pedagogică.

Prof. LUCIA NICOLA-ROMAN,
Liceul pedagogic, Sibiu

„Nasc şi la Moldova..." copii minune! (Radu Postăvaru, de vîrsta grupei mari a grădiniţei, 5 ani, din Iaşi, dirijînd un concert simfonic la Piatra Neamţ.)

ELEVE ÎN MUNCA DE CERCETARE

Tinerele absolvente ale liceului pedagogic, cadre de nădejde ale învăţămîntului preşcolar, păşesc tot mai hotărît pe drumul muncii de cercetare, iniţiindu-se în aceasta prin studiu autonom, sub îndrumarea profesorilor specialişti, de pedagogie şi metodişti, din liceu.

Recent, la Craiova, cu ocazia „Zilei Liceului pedagogic" în cadrul sesiunii de comunicări ştiinţifice a elevilor la secţia „Pedagogie preşcolară", patru eleve din anul V au susţinut, în faţa colegelor lor din Suceava şi Bucureşti, în faţa profesorilor invitaţi, a tovarăşei Eleonora Pop, inspector pentru învăţămînt preşcolar în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, două interesante comunicări: „Formarea reprezentărilor matematice la preşcolari" (autoare: Lixandra Maria şi Enache Maria) şi „Formarea deprinderilor elementare de muncă la copiii preşcolari (autoare: Buzatu Elena şi Celoiu Ioana).

Primul referat (sub îndrumarea profesoarelor Vlădoiu Marieta şi Cătănoiu Florica) analizează metodele şi procedeele de formare a reprezentărilor matematice la copii, modalitatea introducerii termenului de „mulţime" şi desfăşurarea unor jocuri propuse care dezvoltă în sens logic limbajul şi gîndirea matematică la preşcolarii grupei mari.

Spicuim din această lucrare, elaborată după un studiu bibliografic la zi, din care nu lipseşte consultarea unor lucrări străine, un pasaj semnificativ, pentru interesul arătat de eleve în direcţia îmbunătăţirii metodelor de lucru".

„Introducerea termenului de mulţime se face în primul joc didactic de reprezentări matematice la grupa de 5 ani. Jocul se numeşte „Spune ce mulţime ai găsit", şi are ca scop reactualizarea cunoştinţelor copiilor despre denumirea grupelor de obiecte şi a culorilor acestora, perceperea globală a cantităţii şi aprecierea ei prin expresia „mai multe" „ mai puţine", introducerea noţiunii de „mulţime de".

Scopul acesta ar fi prea vast. E necesar ca, în prima activitate despre mulţimi, copilul să înţeleagă ce este o mulţime, să folosească termenul respectiv, iar abia pe urmă, în altă activitate, să se treacă la compararea mulţimilor. Însă se pune întrebarea: cum să introducem noţiunea de mulţime. Dacă le prezentăm copiilor o mulţime de obiecte, de exemplu o mulţime de păpuşi, şi îi întrebăm ce avem, ei ne vor putea spune: păpuşi, nişte păpuşi, cinci păpuşi etc., dar nu ne vor spune că avem o mulţime de păpuşi. În cel mai bun caz, amintindu-şi de activităţile din anul precedent, vor răspunde: „Dumneavoastră aveţi o grupă de păpuşi". În acest caz educatoarea va spune: Da, eu am o grupă sau o mulţime de păpuşi. Dacă însă lucrăm cu mai mulţi copii care n-au mai fost la grădiniţă, este mai bine ca introducerea termenului de mulţime să se facă în felul următor: educatoarea descoperă mulţimea de păpuşi şi spune: „Eu am găsit o mulţime de păpuşi". În acelaşi timp educatoarea va indica şi delimita mulţimea de păpuşi. Cîţiva copii vor repeta: „Dumneavoastră aţi găsit o mulţime de păpuşi".. Apoi se anunţă titlul jocului arătîndu-se că pe celelalte mese sînt aşezate alte mulţimi, iar noi va trebui să le descoperim pe rînd şi să spunem ce mulţime am găsit. În pregătirea materialului pentru activitate vom evita să formăm mulţimi cu un singur obiect, copiilor fiindu-le mai greu să înţelagă deocamdată că şi în acest caz avem o mulţime de obiecte. Apoi copiii descoperă pe rînd mai multe mulţimi şi la întrebarea educatoarei: „spune ce mulţime ai găsit?", răspunde: „Am găsit o mulţime de..." (maşini, păpuşi, creioane etc.). E bine ca răspunsul copiilor să fie însoţit de un gest prin care să delimiteze mulţimea respectivă.

În încheierea activităţii, se poate face un exerciţiu aplicativ, educatoarea chemînd pe rînd fetiţele şi băieţii şi formînd mulţimea fetiţelor şi mulţimea băieţilor din grupă.

Etapa următoare introducerii termenului de mulţime o constituie alcătuirea de mulţimi după formă, dimensiune şi culoare".

În continuare, autoarele referatului mai descriu jocurile propuse: **De-a magazinul, Construieşte la fel ca mine, Cine schimbă cu mine, Ghici ce lipseşte, Cere de la vecini, Jocul deosebirilor, Jocul intersecţiilor cu două cercuri, Jocul perechilor,** şi altele pe care elevele le înfăţişează în detaliu.

Felicitînd călduros viitoarele educatoare angajate în munca de cercetare şi perfecţionare pedagogică, le urăm mult succes în activitate!

DOINA VOICULESCU

„Eu botanist mă fac"
Foto: Prof. V. BOGDĂNEŢ

ARITMETICA

În predarea aritmeticii ia clasele I—IV are o importanţă deosebită problema raportului dintre concret şi abstract. E necesară evidenţierea relaţiilor dintre datele concrete şi exprimarea lor formală cu ajutorul convenţiilor grafice sau cu ajutorul unor simboluri, în scopul formării la copil a deprinderii de a traduce în forme matematice adecvate anumite situaţii date.

Primele probleme simple de matematică trebuie să fie acelea pe care şi le pune copilul zilnic, acţionînd fie pe plan familial, în jocurile sale, sau în activitatea şcolară. E necesar să se ţină seama de experienţa pe care copilul şi-a însuşit-o deja şi să nu fie dezrădăcinat din mediul ambiant; să se profite de acumulările pe care şi le-a achiziţionat şi care e necesar să fie utilizate şi perfectate. Atitudinea matematică pe care propunătorul trebuie să o adopte, este de a-şi ilustra explicaţiile prin exemple familiare copilului, iar aplicaţiile la lecţie să constituie o reîntoarcere la mediul ambiant.

Orice situaţie trăită are adeseori un aspect numeric şi poate prilejui alcătuirea unei probleme sau poate fi punctul de plecare al unei întregi serii de achiziţie. Acest mod de a concepe predarea aritmeticii în clasele I—IV are drept rezultat eliminarea într-o considerabilă măsură a dificultăţilor existente în legătură cu aplicaţiile aritmeticii. În aceste condiţii copilul nu mai învaţă cum să aplice cunoştinţele sale într-un caz dat, întrucît realitatea, calculul şi întoarcerea la realitate, constituie de fapt cele trei faţete ale unuia şi aceluiaşi proces.

După ce copiii se familiarizează cu conceptele de bază: număr, numărare, operaţii aritmetice, trebuie să-i obişnuim să opereze independent cu aceste concepte în cadrul unui lung şir de exerciţii fără legătură directă cu date din realitate, să stabilească relaţii şi să găsească soluţii de rezolvare a unor probleme desprinse din sfera lor de preocupări şi de activitate. Fără a minimaliza importanţa calculului aritmetic, desfăşurarea în mod sistematic a activităţii de predare, activizarea şi controlul cunoştinţelor la matematică, oferă posibilitatea formării la elevi a priceperillor şi a deprinderilor de calcul.

Formarea de priceperi şi deprinderi de calcul mintal este necesară în vederea pregătirii multilaterale a elevului şi pentru formarea lui din punct de vedere matematic. Prin faptul că precede calculul în scris, face posibilă iniţierea elevului în cunoaşterea diferitelor forme de calcul, oferindu-i procedee raţionale pentru efectuarea calculelor şi formîndu-i priceperi şi deprinderi necesare trecerii la calculul în scris. De asemenea, utilizarea calculului mintal oferă posibilitatea clarificării diferitelor noţiuni matematice şi contribuie la integrarea acestor noţiuni în ansamblul de cunoştinţe necesare rezolvării problemelor.

Trebuie acordată atenţie calculului mintal în vederea dezvoltării facultăţilor mintale ale elevului, introducîndu-se procedee variate, ordonate pe scară ascendentă.

Greutăţile pe care unii copii le au în aplicarea cunoştinţelor de matematică, la rezolvări de probleme analoage cu cele rezolvate, nu se înlătură prin creşterea numărului de exerciţii practice, nici prin rezolvarea de probleme în serie. E necesară generalizarea situaţiilor concrete care să permită extinderea efectului lor. Utilă este şi căutarea de situaţii reale care să permită alcătuirea de probleme de genul celor rezolvate anterior şi să se caute situaţii, care cer a fi soluţionate, fapt care să se realizeze pe baza noţiunilor deja cîştigate, spre a da şi acestor copii posibilitatea asimilării şi consolidării celor învăţate. Acest al doilea stadiu de activitate, de explorare şi asociere permite precizarea, fixarea şi aplicarea noţiunilor, reliefîndu-se astfel fecunditatea lor prin rezolvări de probleme. Aspectul acesta al activităţii evidenţiază nivelul de asimilare a noţiunilor şi cunoştinţelor de către elevi. O noţiune, o regulă matematică este bine stăpînită numai atunci cînd poate fi ilustrată corect prin exemple corespunzătoare, sau se aplică cu succes în rezolvări de probleme.

Matematica este o disciplină care prin însuşi obiectul ei, studierea spaţiului şi a relaţiilor cantitative, constituie o sursă şi totodată o cale de formare a bazelor gîndirii raţionale la toţi elevii. Pentru procesul didactic actual prezintă o importanţă deosebită eforturile de a găsi drumul cel mai potrivit care să-i conducă pe elevii claselor I—IV spre cunoaşterea matematică a realităţii. Optimizarea procesului de învăţare a matematicii la aceste clase depinde, în considerabilă măsură, de intensificarea ritmului de asimilare a cunoştinţelor matematice şi folosirea economicoasă a timpului lecţiei, în avantajul acestei sarcini, iar în al doilea rînd, de cultivarea elementelor de creativitate şi flexibilitate ale gîndirii matematice.

Principalele căi de realizare a acestor obiective constau în lărgirea ariei aplicaţiilor şi a explorărilor independente ale elevilor, pentru descoperirea relaţiilor din diverse probleme şi pentru desprinderea căii de rezolvare.

Programa de matematică la clasele I—IV acordă o mare importanţă introducerii noţiunilor de geometrie, care lărgesc sfera de aplicaţii ale aritmeticii. Prin particularitatea pe care o are geometria, studiată la clasele I—IV, aceasta se deosebeşte de aritmetică, oferind posibilitatea observării directe a obiectelor lumii reale sau a desenelor care reprezintă aceste obiecte. Unele proprietăţi ale figurilor geometrice pot fi puse în evidenţă prin intuiţie, utilizînd metoda inductivă, astfel ca pe baza studierii prin observaţie a unor cazuri particulare, să se ajungă la descoperirea şi formarea proprietăţilor generale.

Desigur, numai prin simple procese de intuiţie nu se pot stabili relaţiile intime ale figurilor. astfel că e necesar să se folosească operaţiile logice de abstractizare şi generalizare, şi apoi raţionamentul, pentru formarea de reprezentări, în scopul sesizării adevărurilor geometrice.

Optimizarea procesului didactic la matematică necesită nu numai modalităţi noi de activizare a clasei, ci şi un nou tip de relaţii, pe de o parte între învăţători şi elevi, iar pe de altă parte, între elevii înşişi.

În vederea sporirii eficienţei în învăţarea matematicii de către elevi, ponderea activităţii învăţătorului trebuie să se deplaseze de la transmiterea directă de cunoştinţe, spre coordonarea procesului de învăţare. Cea mai mare parte din timpul lecţiei urmează a fi acordată de învăţător pentru rezolvări de probleme pedagogice complexe, legate de observarea atentă a activităţii elevilor, a reacţiilor în faţa dificultăţilor, a ritmului individual de rezolvare a sarcinilor şi, implicit, a ritmului de învăţare.

Realizarea individualizării procesului didactic la matematică prezintă probleme şi aspecte caracteristice în clasele I—IV, iar eficienţa depinde, într-o considerabilă măsură, de cunoaşterea si de respectarea particularităţilor psihice, individuale ale fiecărui elev.

Pentru a cunoaşte pe fiecare elev în parte, în vederea tratării acestora în mod individualizat, pe lîngă informaţiile culese prin observarea nemijlocită a elevilor, trebuie să provocăm anumite situaţii prin probleme de matematică special alese, care angajează grupe de elevi, în scopul de a-i determina să se manifeste în toată plenitudinea trăsăturilor lor temperamentale. În urma concluziilor trase, respectarea acestor trăsături se va realiza în cadrul procesului instructiv printr-o tratare diferenţiată a grupelor de elevi, prin alimentarea lor cu probleme diferite ca grad de dificultate sau chiar şi cu alt conţinut.

Elevilor cu trăsături ale temperamentului flegmatic, trebuie să le adresăm în timpul lecţiilor întrebări fulger, le cerem să rezolve rapid exerciţii uşoare la tablă, să continue sau să corecteze răspunsurile colegilor, determinîndu-i astfel să facă eforturi pentru a se integra în ritmul de muncă al clasei.

În cazul elevilor impulsivi, nestăpîniţi, de tip coleric, care intervin în oră prea des, necontrolaţi, cu impresia că totul le este binecunoscut şi clar, îi solicităm în special în probleme dificile, despre care sîntem convinşi că nu le stăpînesc deplin, tocmai pentru a le demonstra pe loc atitudinea lor superficială, pripită. Pe de altă parte, ţinînd seama de faptul că elevii de temperament coleric, dispun de un surplus de energie, de un ritm susţinut şi rapid de muncă, trebuie să le repartizăm teme suplimentare pentru acasă sau chiar şi în clasă.

Un sprijin deosebit şi cu mult tact trebuie să le acordăm elevilor cu manifestări ale temperamentului melancolic, deoarece trăsăturile acestui temperament sînt de natură să rateze însuşirea cunoştinţelor sau rezolvarea problemelor de matematică.

Dacă tratarea individuală a elevilor în procesul de învăţare a matematicii reclamă un volum de muncă suplimentară şi creează uneori dificultăţi privitoare la realizarea în timp a programelor şcolare, în schimb asigură succesul la învăţătură al fiecărui elev în parte, cointeresarea lui în participarea susţinută, activă în procesul de învăţare, ceea ce contribuie substanţial la creşterea nivelului la învăţătură al elevilor, la eliminarea repetenţiei în clasele mici.

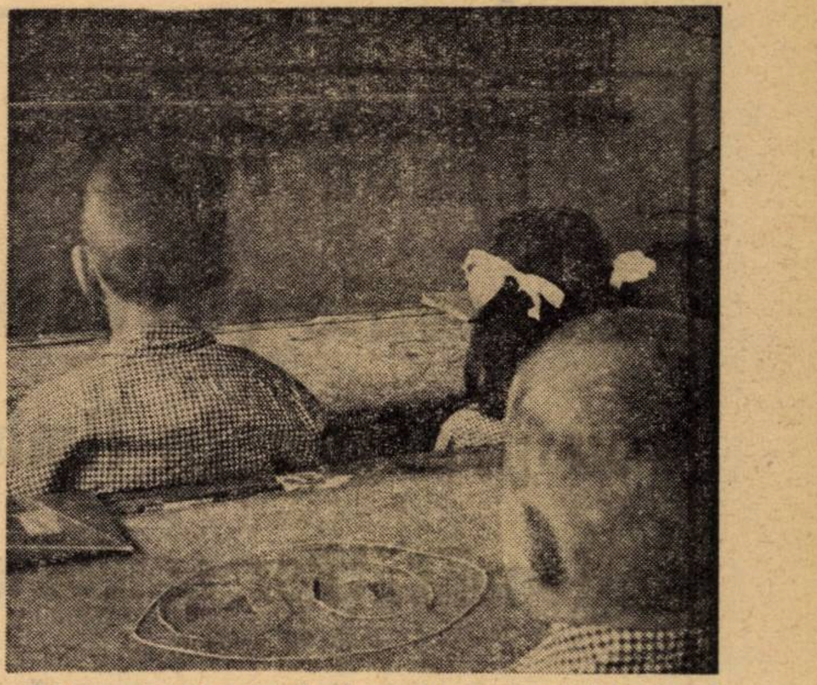

Folosirea teoriei mulţimilor în predarea aritmeticii la clasa I, la Şcoala generală nr. 97 din Bucureşti.

Noile cerinţe privitoare la organizarea lecţiilor de matematică trebuie să aibă în vedere şi pe elevi în mod direct, care e necesar să-şi însuşească un alt mod de a solicita sprijinul învăţătorului. Să aştepte din partea învăţătorului nu atît comunicarea de cunoştinţe cît, mai ales, confirmarea justeţei în procesele lor de gîndire şi a eficienţei activităţii desfăşurate. În contrast cu atitudinea dovedită de elevi la efectuarea în mod mecanic de exerciţii matematice. cu caracter aplicativ, este necesară sporirea interesului elevilor, spre a-i face şi pe ei mai răspunzători de soluţionarea sarcinilor de care depinde pregătirea lor la matematică. Prin muncă conştiincioasă, dusă în desfăşurarea activităţii didactice, se poate asigura la elevi o atitudine pozitivă faţă de matematică, obiect de bază la clasele I—IV, care să se manifeste printr-o curiozitate vie, prin sporirea de interese şi printr-o sensibilitate vădită pentru specificul problemelor de matematică.

Afirmaţia conform căreia toţi elevii pot obţine rezultate bune sau măcar satisfăcătoare în însuşirea matematicii, cu deosebire însă că volumul de instruire necesară pentru obţinerea unor astfel de rezultate diferă de la un elev la altul, este acceptată de psihologi, pedagogi şi matematicieni. E necesar ca învăţătorii să adopte o atitudine optimistă şi să nu pornească de la premisa falsă că unii dintre elevi sînt incapabili de a învăţa matematica.

Din „Îndrumător metodic pentru înlăturarea insucceselor la învăţătură la clasele I—IV", elaborat sub îndrumarea prof. univ. dr. docent **A. CHIRCEV**, de **AURA BEDELEANU**, **PETRU DUMITREASĂ**, **TIBAD LEVENTE**, **MARIA NICOARĂ**, **REMENYI ŞANDOR** şi **VASILE STANCA**, de la Filiala Cluj a Institutului central de perfecţionare a personalului didactic.

Material didactic pentru predarea numerelor la ciasa I

După modelul riglei de calcul de tip liniar, utilizată la adunarea şi scăderea numerelor pozitive şi negative prezentată în revista „Tribuna şcolii" (23 decembrie 1972), se poate construi o riglă conţinînd numai numerele naturale, care poate fi folosită în scopuri diferite la clasa I.

Pentru **efectuarea adunării**: $3+5$, considerăm primul termen 3, pe rigla de jos (pasul I), deplasăm apoi rigla de sus pînă cînd diviziunea sa zero vine în dreptul lui 3 (pasul II). Considerăm al doilea termen 5, pe rigla de sus şi citim în dreptul său pe rigla de jos, rezultatul: 8 (pasul III).

După ce a fost prezentată axa numerelor, se atrage atenţia că modul de lucru cu rigla materializează de fapt operarea cu segmente de lungime egală cu 3 şi respectiv 5 unităţi.

În cazul efectuării scăderii, adresăm elevilor întrebarea dacă ţinînd seama de felul cum am lucrat cu rigla nu am putea determina termenul necunoscut din egalitatea: $3+x=8$. Considerăm primul termen pe rigla de jos (pasul I), deplasăm rigla de sus pînă cînd diviziunea sa zero vine în dreptul lui 3 (pasul II) şi apoi, ştiind de la adunare că suma 8 este considerată pe rigla de jos şi că, în dreptul său pe rigla de sus se găseşte al doilea termen. Procedind ca atare vom determina valoarea 5 a termenului necunoscut x (pasul III). Introducem în predare definiţia scăderii şi arătăm că pentru punerea în prim plan a termenului necunoscut egalitatea $3+x=8$ se mai scrie $8-3=x$.

Pentru **efectuarea scăderii** considerăm descăzutul pe rigla de jos (pasul I), deplasăm rigla de sus pînă cînd scăzătorul 3 ajunge în dreptul descăzutului 5 (pasul II). În dreptul scăzătorului citim pe rigla de jos rezultatul 5 şi atragem atenţia elevilor că dacă am compara scăderea $8-3$ cu adunarea $8+3$, primul şi al treilea paşi sînt identici, dar a doua pereche de paşi se fac în sens invers (în cazul adunării al doilea termen se consideră la dreapta primului termen, iar în cazul scăderii la stînga).

Pentru **comutativitate**, se verifică imediat cu rigla că: $6+3=3+6$, iar pentru **asociativitate**: $2+(4+3)=(2+4)+3$.

La trecerea peste 10 se utilizează reversul riglei, unde se găsesc doar diviziunile fără numerotarea lor. Numerotarea se va face succesiv de către elevi pe rigle, sub îndrumarea învăţătorului. După numerotarea diviziunii a 9-a, fie că se continuă inventarea de noi semne, sau se unesc unităţile mai mici învăţate de elevi în unităţile mai mari. Copiii trebuie lăsaţi să încerce inventarea de semne, pentru a se convinge de dificultăţile acestei căi, astfel încît, în mod firesc, să opteze ei înşişi pentru a doua cale. Învăţătorul va antrena cu abilitate elevii pentru a găsi cel mai simplu mod de notare a acestei noi unităţi mari.

Pentru că rigla de tip liniar descrisă anterior în reviste nu este rezistentă, se poate construi din placaj o riglă circulară alcătuită din două discuri mobile concentrice, cel din faţă avînd diametrul mai mic.

Prof. ŞTEFAN FĂTULESCU,
Şcoala generală nr. 144, Bucureşti

Limba română în școlile și secțiile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare

MASĂ ROTUNDĂ

Săptămîna trecută, la Oradea, redacția noastră a inițiat, în colaborare cu inspectoratul școlar județean, o dezbatere asupra perfecționării predării limbri și literaturii române în școlile și secțiile cu limbă de predare maghiară. La „masa rotundă" au luat loc : prof. Maria Tirla și prof. Grațian Gal, **inspectori ai Inspectoratului școlar județean-Bihor, precum** și prof. Ludovic Kovács, **directorul Liceului „Alexandru Moghioroș" (cu limbă de predare maghiară),** prof. Maria Iffjú, **de la același liceu,** prof. Magda Szeder, **Liceul nr. 4 (secția maghiară),** prof. Éva Bán **și** înv. Ida Dobos, **Școala generală nr. 9 (secția maghiară) și** prof. Irina Szegedi, **Școala generală nr. 14 (secția maghiară).**

Insp. Maria Tirla : Predarea limbii române în școlile și secțiile cu limbă de predare maghiară ridică unele probleme care țin de caracteristicile celor două limbi. Dezbaterea noastră caută să găsească răspuns la întrebarea esențială : ce strategii și ce tactici e necesar să utilizăm în scopul sporirii eficienței predării limbii și literaturii române ?

Înv. Ida Doboș : Predau limba română la clasele I—IV, unde copiii vin din grădiniță cu un bagaj de cunoștințe deja format. Ceea ce urmărim să aflăm încă din prima zi de școală este cu ce anume cunoștințe vin acești copii ? Dealtfel, ei încă nu și-au însușit în mod satisfăcător nici limba maternă. Problemele care sînt în atenția mea, în acest moment, se referă la modul de predare a limbii române de către educatoare. Pînă acum am avut doar trei ore pentru limba română, ceea ce cred că a fost insuficient. Unii dintre elevii noștri au ezitări, nesiguranțe în pronunție. Greutățile le avem începînd, dacă vreți, cu felul de a spune : „bună dimineața". Ca atare, pentru a le forma deprinderi corecte de vorbire facem exerciții de „dicțiune", pentru a emite corespunzător anumite sunete. Cînd pronunț un cuvînt, un sunet, îl pronunț cu gura deschisă, rar, și cer apoi și elevilor mei, același lucru prin exerciții repetate. Uneori, le cer să repete ceea ce spun ei înșiși, tocmai pentru a le corecta greșelile de pronunție și a le forma deprinderi de vorbire corectă. Cele mai frecvente pronunțări incorecte sînt : **e** deschis pentru **e** ; **e** pentru **ă** ; **o** pentru diftongul **oa.** Este un pas foarte important făcut înainte momentul în care elevul reușește să formuleze singur o propoziție (utilizez, în scopul dezvoltării vorbirii independente, „cutia cu surprize", care conține imagini pe care elevii le explică). Cînd ajung să vorbească în mod liber, înregistrez textul pe bandă de magnetofon și apoi derulăm banda pentru a da posibilitatea elevilor să-și corecteze singuri greșelile de pronunție. Tot pentru a-i ajuta să-și însușească o pronunție corectă folosim procedeul silabisirii. O dificultate tipică a elevilor de această vîrstă este lipsa acordului. De exemplu, ei spun **doi elev** în loc de **doi elevi.** Acordul și genul se pot învăța mult mai bine în acele cazuri în care elevii au un mediu favorabil acasă.

Insp. Grațian Gal : În clasa I, un rol deosebit e bine să-l aibă auzul fonematic.

Înv. Ida Doboș : Cînd elevii sînt puși în situația de a povesti ceva prin cuvinte pe care nu le-au folosit nu o pot face la fel cu acei elevi care au fost într-o școală în care funcționează amîndouă secțiile.

Prof. Maria Iffjú : Trecerea în povestire de la persoana I la persoana a III-a este mai grea. Mai este încă ceva : copiii maghiari folosesc mai mult imperfectul, deși în situațiile cerute ar fi cazul să se folosească mai-mult-ca-perfectul sau perfectul compus.

Înv. Ida Doboș : Aici este de vină și manualul.

Prof. Éva Bán : În clasa a VI-a există o legătură între bucățile literare și gramatică Bucățile literare sînt mai ușoare. Elevii se descurcă pentru că citesc, pentru că memorează. La gramatică există o neconcordanță între vocabularul însușit de elevi și terminologia unor definiții (de exemplu, regula despărțirii în silabe). Ce se întîmplă ? Copilul abia știe practic să vorbească, dar i se cere să învețe o definiție. Și el nu numai că nu reușește să o învețe, dar nici nu o înțelege în unele cazuri. Consider că la nivelul claselor a V-a n-ar fi absolut necesar să le cerem definiții (care conțin în formulare anumite cuvinte care presupun cunoștințe pe care nu le au), ci să le pretindem să se exprime logic. Este mai bine să punem accent pe conversație și aplicații practice de ortografie și ortoepie.

În manualul de clasa a VII-a există o bucată de lectură : „Lupta de la Vaslui". Textul este plin de arhaisme. Ne lovim de următoarea situație : copilul nu știe încă bine românește și se întîlnește cu o serie de cuvinte din vocabularul pasiv. Copilul e pus în situația de a învăța forme verbale vechi, la care se adaugă o frazare (topică) greoaie. În același timp, noi sîntem nevoiți să le explicăm arhaismele, rămînîndu-ne prea puțin timp pentru a le transmite și noțiuni de teorie literară (temă, idee, imagine artistică). Programa prevede pentru aceasta doar două ore, ceea ce este foarte greu de realizat în mod efectiv. Predarea devine formală.

Insp. Maria Tirla : Să eșalonăm dezbaterea pe cele trei cicluri de învățămînt Să ne referim atît la dificultăți, cît și la modalități de însușire a cunoștințelor de limba română. Pe cît va fi posibil, cu exemplificări (pronume personal, posesiv, diateza reflexivă, timpurile verbale). De asemenea, să concretizăm cîteva dintre acele procedee și metode utilizate mai frecvent și care socotim că au o mai mare eficiență.

Prof. Irina Szegedi : La baza formării deprinderilor de vorbire corectă ar fi bine să stea pronunțarea model. Pentru aceasta, utilizăm o gamă de procedee : recitări de poezii, audierea de discuri, înregistrare pe bandă de magnetofon, citirea expresivă, autocontrolul prin banda de magnetofon etc. Deprinderea ortoepică nu poate fi însă redusă numai la pronunțarea corectă, ci e util să fie extinsă și la dezvoltarea deprinderilor de exprimare literară. În legătură cu definițiile, sînt de părere că nu ar fi necesar să le cerem elevilor să le formuleze, ci să le înțeleagă în mod conștient și să le aplice în mod conștient în diferite situații. Urmărim dezvoltarea gîndirii logice a copiilor, în ultimă instanță.

Insp. Maria Tirla : Pentru că s-au ridicat problema ortografiei și a ortoepiei să vorbim acum și despre tipurile de exerciții pe care le utilizăm la diferite capitole din gramatică sau pe care le folosim pe tot parcursul predării gramaticii.

Insp. Grațian Gal : Ne gîndim la exerciții de fonetică, de lexic și de morfologie.

Înv. Ida Doboș : În manualul de clasa a II-a, sînt texte care conțin pasaje pe care se pot face bune exerciții aplicative. Ca modalitate de lucru, folosesc exercițiile pe grupe de elevi, care plac acestora. N-au însă eficiență dacă nu ne rezervăm timpul pentru control și apreciere. Nu este suficient să vezi numai greșelile, după cum nu este suficient să corectezi doar cuvîntul scris greșit, ci trebuie să le cerem să corecteze întreaga propoziție. Acest tip de exerciții sînt cele mai eficiente pentru că solicită gîndirea elevilor...

Insp. Grațian Gal : ...exercițiile de modificare și de completare de texte, exercițiile creatoare. Chestiunea însușirii de structuri caracteristice limbii române și a modului în care îi putem învăța pe elevi să și le însușească : aceasta este problema. Este vorba de a optimiza acest proces de gîndire directă în românește.

Prof. Éva Bán : Să traducem cît mai puțin în clasă și dacă se poate chiar deloc cuvintele, din limba română în limba maghiară. Pentru că traducerile îi sustrag pe elevi de la inflexiunile specifice foneticii limbii române. Să facem apel numai la vocabularul limbii române prin explicarea prin sinonime sau prin perifrază.

Prof. Irina Szegedi : Predau la anii I—IV de liceu. Noi nu avem pentru elevii acestor ani ore speciale de gramatică la limba română. La anul I, exista o oră pentru dezvoltarea exprimării orale și scrise în limba română, care însă s-a scos. Dacă se poate, să se revină la acea oră, care ne-ar ajuta foarte mult.

Prof. Ludovic Kovács : La școlile pedagogice această oră încă există.

Prof. Maria Iffjú : Mi se pare că la clasele mai mici ar trebui să prevedem mai multă conversație și cît mai puțină gramatică teoretizatoare (care să se predea la clasele mai mari).

Prof. Magda Szeder : Sînt noțiuni mai abstracte.

Prof. Maria Iffjú : Și la orele de gramatică ar trebui introdusă mai multă conversație, exerciții aplicative. Ce folos că știe elevul definiții, reguli, dacă nu poate să le folosească în exprimare.

Insp. Grațian Gal : Există o varietate de procedee, și noi trebuie să ne oprim la cele mai eficiente. Mai ales, la metodele de învățare activă. Care sînt căile, în baza experienței noastre, care facilitează însușirea limbii române ? La baza acestei însușiri se află tot exercițiile, gradarea lor, îmbinarea exercițiului cu munca independentă a elevului.

Insp. Maria Tirla : De exemplu, însușirea ortografiei prin învățarea pe grupe. Ele s-au utilizat și mai înainte. Este vorba de folosirea lor în mod conștient, deliberat. În problema îmbogățirii vocabularului elevilor, să ne gîndim și la alte procedee : lectură dirijată, munca cu dicționarul etc.

Prof. Maria Iffjú : M-a preocupat foarte mult folosirea compunerilor. Elevii vin în clasa a V-a cu prea puține cunoștințe de limba română, față de cerințele predării la această clasă. Profesorii nu cunosc programele din clasele I—IV și nu știu ce se face la aceste clase. Dacă elevul poate să-și corecteze exprimarea (folosind banda de magnetofon), de ce nu s-ar putea face acest lucru și vizual ? Dintre compuneri aleg compunerea care prezintă greșelile cele mai tipice, pe care o scriu așa cum a fost redactată de către elevi pe tablă. Apoi, invit pe elevi să spună ei singuri unde au fost făcute greșelile (acord, timp, topică). Scriu, apoi, pe tablă forma corectă. Prin acest procedeu, îi activizez și mai mult și îi fac conștienți de formele corecte. Cred că s-ar putea ca în caiet să se treacă numai formele corecte.

Înv. Ida Doboș : Numai la sfîrșitul trimestrului III ajung cu elevii la compunerile individuale. Cred că ar fi bine ca toate cadrele didactice de la clasele a V-a să cunoască programa de clasele I—IV.

Insp. Grațian Gal : Putem indica și alte modalități de lucru utilizate pentru îmbogățirea vocabularului elevilor.

Prof. Irina Szegedi : Mă gîndesc la lecturile particulare. Ceea ce se cere prin programă sînt lecturi particulare multe și greoaie. Ar trebui să fie mai puține. Fiecare elev să citească, să prindă gustul lecturii, să îndrăgească prin ele literatura română. În acest fel își îmbogățește vocabularul și și-l face mai expresiv.

Insp. Grațian Gal : Lecturile literare sînt facultative. Fiecare profesor face însă o selecție.

Insp. Maria Tirla : Profesorul poate recomanda și alte lecturi. Important este să se țină seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor și de gradul de dificultate a lecturilor.

Prof. Éva Bán : Să nu extindem însă prea mult numărul de pagini recomandate spre lectură. Sînt recomandate, mai ales, acele lecturi care se studiază în manual prin fragmente. La clasele a VIII-a am recomandat ca lectură suplimentară acele opere care, în manual, se studiază fragmentar. Chiar și din I. Neculce am recomandat acele bucăți care au constituit model de inspirație pentru scriitorii de mai tîrziu.

Prof. Maria Iffjú : Randamentul elevului la compuneri este în funcție de indicațiile pe care le-a primit înainte de a se da tema pentru acasă. Trebuie s-o anunțăm din timp. Care tipuri de compunere mi se par mai eficiente în predarea limbii și literaturii române ? Compunerile în care li se dau mai multă libertate, independență elevilor.

Prof. Irina Szegedi : Alt tip de compunere sînt compunerile cu epitete obligatoriu de a fi folosite în text.

Insp. Maria Tirla : Selecționarea temelor pentru acasă urmărește să ducă la consolidarea unor deprinderi de vorbire și scriere corectă. Aceasta, în strînsă dependență cu eficiența acestor exerciții și cu evitarea supraîncărcării elevului. Important este, în tema de lucru pentru acasă, nu cantitatea, ci bogăția de fapte cuprinse în exerciții.

Prof. Maria Iffjú : Cred că temele selective sînt mai eficiente. Faci întotdeauna o anumită legătură între problemele de gramatică și cele de literatură.

Înv. Ida Doboș : Trebuie să punem un accent mai mare pe tehnica învățării. Copilului mic îi este necesar să i se spună și cum va rezolva temele, și cum va învăța în funcție de orar.

★

Dezbaterea a evidențiat cîteva dintre aspectele predării limbii și literaturii române în școli și secțiile cu limbă de predare maghiară : dificultățile mai frecvente, procedeele și metodele de înlăturarea lor, modalitățile de perfecționare în ansamblu a procesului de predare a acestei discipline: tehnologie didactică, metodologie, manuale, programe. Aceasta, în scopul sporirii eficienței pe plan formativ și informativ a disciplinei limbă și literatură română.

NICOLAE SORIN

(Urmare din pag. a 5-a)

surarea tuturor cheltuielilor, asigurarea înfăptuirii reproducției lărgite, formarea fondurilor dezvoltării economico-sociale și de consum, restituirea creditelor bancare la termen din mijlocele proprii.

În întreprinderile agricole de stat, gestiunea economică reclamă ridicarea gradului de eficiență în procesul realizării producției ; extinderea rolului creditului de scurtă și lungă durată în activitatea economică, creșterea rolului beneficiului în formarea fondurilor fixe și mijloacelor circulante și în stimularea materială a angajaților acestor unități. În ultimii ani, gestiunea economică s-a extins în unitățile agricole de stat și asupra fermelor existente în cadrul lor, cărora le-au fost alocate mijloace de producție și financiare necesare desfășurării activității în mod de sine stătător și dreptul de a administra bunurile cu care sînt dotate. Fermele trebuie să-și compenseze cheltuielile din venituri proprii și răspund direct de realizarea sarcinilor de plan. Ansamblul măsurilor luate în ultimii ani pe linia conducerii întreprinderilor agricole de stat și organizării fermelor, vizează creșterea producției acestor unități și rentabilizarea lor.

În întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii, pînă în ultimii ani, din veniturile proprii se acopereau cheltuielile de mijloace circulante, mai puțin cele de amortizare a fondurilor fixe. Pentru a stimula procesul de cooperativizare și a susține consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție, amortizarea fondurilor fixe era finanțată de la bugetul statului. Etapa aceasta fiind depășită, s-au luat măsuri de așezare a activității acestor întreprinderi pe baze pur economice.

În cadrul gestiunii economice proprii, acestor unități li s-au dat mai multe drepturi și răspunderi în folosirea mijloacelor materiale și financiare, în relațiile cu cooperativele agricole de producție și cu alte unități.

Pe viitor, cheltuielile acestor unități, inclusiv cele de amortizare, se vor compensa din sumele încasate pentru lucrările executate.

Posibilitatea de a desfășura o activitate rentabilă crește prin lărgirea gamei de lucrări ce le vor putea executa — lucrări mecanizate în cîmp, asigurarea exploatării utilajelor de irigat, a mijloacelor de transport, introducerea mecanizării în ferme zootehnice, reparații, prestări servicii.

Secțiile de mecanizare care funcționează ca nuclee permanente de producție în cadrul cooperativelor agricole, sînt cointeresate economic în producție și veniturile C.A.P. avînd plan propriu de venituri și cheltuieli.

Măsurile menționate sînt menite să permită o mai bună gospodărire a fondurilor aflate la dispoziția I.M.A., odată cu sporirea aportului acestor unități la creșterea producției agricole.

În cooperativele agricole de producție, gestiunea economică se bazează pe folosirea acelorași legi, economice, ca și în sectorul de stat al economiei socialiste. Numai modul de folosire a legilor economice prezintă unele particularități impuse de caracterul cooperatist al proprietății asupra mijloacelor de producție. Cercul problemelor economice pe care le rezolvă cooperativele agricole de producție de sine stătătoare este mai mare. Ele își stabilesc singure planul de producție și de valorificare a acesteia în concordanță cu condițiile concrete în care își desfășoară activitatea și în cadrul concepției unitare de dezvoltare și modernizare a agriculturii, urmărind sporirea averii obștești, întărirea proprietății socialiste, creșterea continuă a veniturilor membrilor cooperatori. Cooperativele agricole, în măsură mai largă decît întreprinderile agricole de stat, folosesc relațiile marfă-bani în raporturile lor economice cu alte unități și cu statul. Ele desfac o parte a producției pe piața neorganizată la prețuri care se formează sub influența cererii și ofertei. Înfăptuind gestiunea economică, cooperativele agricole de producție își compensează cheltuielile cu încasări din realizarea producției. Din veniturile proprii își sporesc fondul indivizibil, asigură remunerarea după muncă, plătesc obligațiile către stat.

Pentru creșterea veniturilor cooperativelor și orientarea producției lor spre acele produse de care are nevoie societatea, statul acționează prin pîrghiile economice, prin sistemul prețurilor, prin credite etc.

Un anumit control al activității C.A.P. efectuează Banca Națională pe calea relațiilor complexe care există între cooperative și bancă. Cooperativele agricole își păstrează toate disponibilitățile bănești la bancă și efectuează cea mai mare parte a plăților și încasărilor prin bancă. Ca urmare, activitatea financiară a C.A.P. este cuprinsă în planul de credit și de casă al băncii. Controlul prin bani exercitat de bancă, are rol de îndrumare și utilizare a mijloacelor și de prevenire a eventualelor neajunsuri în activitatea economică.

Începînd din anul 1970, în cooperativele agricole de producție, corespunzător condițiilor specificului activității, se organizează ferme de producție cu gestiune economică internă, zootehnice, legumicole, viticole, pomicole ș.a. Fermele dispun de un teritoriu bine delimitat și atribuit în folosință permanentă ; vor avea efective de animale ; bază materială necesară desfășurării procesului de producție, iar prin secțiile de mecanizare a agriculturii se vor pune la dispoziție mijloacele necesare mecanizării lucrărilor agricole. Fiecare fermă va avea plan propriu de venituri și cheltuieli, parte componentă a planului cooperativei. Obiectivele de investiții necesare fermei se execută pe baza planului de producție și a celui economic și financiar prin grija consiliului de conducere, care asigură aprovizionarea fermei cu materiale necesare, cu forța de muncă ce va lucra permanent în fermă și va valorifica producția fermei.

Înființarea fermelor în diferite sectoare de producție ale cooperativelor agricole este menită să asigure folosirea cu maximum de eficiență mijloacele și forța de muncă în fiecare cooperativă, creșterea producției și veniturilor cooperativelor, ale cooperatorilor și aportului agriculturii la dezvoltarea economiei naționale.

*

Pentru aplicarea gestiunii economice în modul în care această metodă socialistă de conducere economică este concepută de partidul nostru, este deopotrivă importantă precizarea teoretică a conținutului ei în continuă dezvoltare, stabilirea și restabilirea echilibrului optim în cadrul relației conducere centralizată-democrație economică, în pas cu schimbarea rapidă a relațiilor din economia națională și pregătirea profesională, politică și ideologică a celor ce muncesc.

Acest din urmă deziderat este impus de amplul proces de desfășurare a înzestrării tuturor ramurilor economiei cu instalații și utilaje de înaltă tehnicitate, de extinderea automatizării producției, de creșterea complexității proceselor economice, cerințelor conducerii științifice a producției și de rolul deosebit pe care îl dobîndește conștiința socialistă a oamenilor în procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

PRINCIPIILE GESTIUNII ECONOMICE (II)

Ca metodă economică de conducere a întreprinderilor, gestiunea economică se bazează pe cîteva principii : autonomia economică-operativă în organizarea producției și gospodărirea fondurilor ; cointeresare materială în rezultatele producției ; controlul operativ al activității economice prin intermediul pîrghiilor valorice.

AUTONOMIA ECONOMICĂ OPERATIVĂ ÎN ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI GOSPODĂRIREA FONDURILOR

Este una din condițiile economice necesare pentru activitatea unităților economice pe bază de gestiune economică proprie. Autonomia economică operativă își are izvorul în specificul relațiilor de producție socialiste, în modul de funcționare al mijloacelor de producție ce aparțin întregului popor, în cadrul unor circuite de producție relativ independente. Autonomia circuitelor de producție constituie substratul autonomiei economice. Ea apare datorită faptului că întregul fond de mijloace de producție la care ne referim, funcționează în cadrul unităților cu statut de centrală și al întreprinderilor înzestrate și dotate de stat care produc bunuri materiale, execută lucrări, prestează servicii.

Autonomizarea fondurilor de producție ale unităților economice de stat, prin existența și funcționarea acestora în cadrul unor unități distincte este atestată prin calitatea de persoană juridică ce se acordă acestor unități. Totodată, apartenența lor în continuare la fondul unic al proprietății de stat rămîne asigurată prin faptul că așa cum se precizează și în legea cu privire la organizarea și conducerea unităților economice de stat, aceste unități nu pot pe nici o cale să înstrăineze, să pună sub ipotecă sau gaj fondurile fixe cu care au fost înzestrate, de asemenea nu pot fi urmărite pentru nici un fel de cerințe mijloacele lor circulante, cu excepția celor bănești.

Starea de autonomie a fondurilor unităților economice de stat determină și individualizarea cheltuielilor de producție ale unităților respective în raport cu cheltuielile sociale de producție. O parte a cheltuielilor pentru mijloace de producție, cele ocazionate de plata salariilor etc. sînt cheltuieli proprii, deosebite de ansamblul cheltuielilor sociale de producție.

Odată cu autonomizarea fondurilor, cu individualizarea cheltuielilor, se separă și veniturile rezultate din activitatea proprie atît de veniturile altor unități economice, cît și de veniturile generale ale societății. Din încasările proprii, unitățile cu statut de centrală și întreprinderile cu gestiune economică proprie, trebuie să-și recupereze integral cheltuielile făcute și să obțină venit net. În condițiile economiei socialiste planificate, venitul net al unităților economice este cu atît mai mare cu cît cheltuielile individuale pentru producerea mărfii sînt mai mici decît cele planificate.

Așadar, autonomia economică-operativă a unităților economice se exprimă în dreptul ce-l au aceste unități în cadrul legilor și normativelor de stat de a organiza producția, desfacerea produselor și activitatea financiară ; de a manifesta largă inițiativă în descoperirea și valorificarea rezervelor interne, în folosirea rațională a tuturor fondurilor de care dispun ; de a recruta forța de muncă necesară ; de a avea cont propriu la bancă ; de a contracta credite, de a ține evidență contabilă ; de a încheia un bilanț propriu.

Acest cadru al autonomiei unităților cu statut de centrală se extinde în baza directivelor aprobate de Conferința Națională a partidului din 1967 și Congresul al X-lea. Unitățile cu statut de centrală sînt titluare de plan vor dispune în drepturi de execuție, recepționare a lucrărilor și punere în funcțiune a investițiilor. Ele vor răspunde în exclusivitate de lucrările de dezvoltare și modernizare prevăzute în plan : vor avea dreptul de a aproba achiziționarea de utilaje și obiective de inventar din categoria fondurilor fixe, care sînt cuprinse global în planul de investiții și nu figurează într-un deviz general ; de elaborarea amănunțită a planului de aprovizionare cu materiale în strînsă coordonare cu planul de producție și cel de investiții ; de a elabora planul anual și de perspectivă ; de a aplica măsuri pentru executarea ritmică și integrală a sarcinilor planificate ; de a elabora și introduce măsurile pentru organizarea științifică a producției.

Pe aceeași linie se înscrie extinderea dreptului întreprinderilor de a intra în relații economice cu diferite alte unități și organizații economice din țară și străinătate, pentru executarea unor lucrări ; aprovizionarea cu materii prime ; realizarea cooperării în producție și desfacerea produselor.

În limitele competențelor stabilite de centrală unele întreprinderi din cadrul lor vor putea încheia contracte cu antreprenorii, furnizorii și clienții, vor urmări îndeplinirea obligațiilor reciproce prevăzute în contracte și asigurarea livrării produselor potrivit contractelor încheiate. Dispunînd de dreptul de a intra în relații economice cu alte unități, întreprinderile își asumă și obligația de a respecta disciplina contractuală, adică totalitatea prevederilor din contracte, cu privire la : calitate, cantitate, prețuri, modalități de plată, garanții, termene de livrare, condiții de recepționare, expediție, ambalaj etc.

Renunțîndu-se la sistemul prelucrării la buget a tuturor veniturilor și a finanțării de la buget a tuturor cheltuielilor, s-a lărgit autonomia unităților economice și în domeniul financiar.

Faptul că întreprinderile economice vor primi de la buget numai dotarea inițială — la înființare —, că se va prelua la buget numai o cotă parte din beneficii și nu se vor mai acoperi practic, de la buget, pierderile din activitatea productivă, ca și posibilitatea de a efectua unele lucrări de investiții cu caracter productiv, social-cultural și pentru premierea salariaților, va stimula colectivele întreprinderilor să mobilizeze mai intens rezervele interne de creștere a producției și productivității muncii, de reducere a prețului de cost și

Prof. univ. ing. dr.
MIRON BELEA

(Continuare în pag. a 4-a).

(Urmare din pag. a 3-a)

sporire a beneficiului.

Din examinarea conţinutului autonomiei economice se pot desprinde cîteva concluzii.

Autonomia economică operativă nu afectează şi nu trebuie să afecteze subordonarea unităţilor economice planului unic de stat şi cerinţele reproducţiei socialiste de ansamblu. Acest lucru se asigură prin reglementarea proporţiilor principale ale economiei naţionale în mod centralizat ; finanţarea construcţiei de noi întreprinderi şi într-o anumită măsură şi a dezvoltării întreprinderilor existente pe seama mijloacelor centralizate, reglementarea pe baza planului unic a nomenclatorului de bază a producţiei marfă şi a salarizării pe baza indicatoarelor unice pe întreaga economie naţională.

Cea mai largă autonomie o au unităţile economice în raporturile lor cu statul ; dimensiunile autonomiei întreprinderilor în raporturile cu statul pot fi apreciate după numărul indicatorilor stabiliţi de forurile superioare, după intervenţia statului în activitatea întreprinderilor, în sfera producţiei, repartiţiei şi schimbului.

Între autonomia economică şi centralismul economic există o anumită corelaţie care se modifică în funcţie de condiţiile economice concret istorice. Centralismul economic şi autonomia economică sînt două laturi ale economiei socialiste, care formează o unitate dialectică. Interdependenţa lor în cadrul acestei unităţi este determinată de unitatea economiei socialiste.

Aspectul contradictoriu al unităţii îl relevă faptul că centralismul economic şi autonomia tuturor verigilor economiei naţionale unui centru unic, iar autonomia presupune existenţa unei anumite independenţe în raport cu aceasta.

În acelaşi timp, unitatea lor o condiţionează cerinţa autonomiei şi cointeresării materiale a verigilor sistemului economic naţional în elaborarea şi îndeplinirea sarcinilor stabilite prin planul central.

Centralismul şi autonomia se condiţionează în aşa măsură încît ar putea fi considerate abscise şi ordonate ale conducerii economiei socialiste.

Exagerarea rolului unei laturi sau alteia este deopotrivă de dăunătoare. Pasiunea pentru metodele centralizate de conducere în dauna autonomiei unităţilor economice duce la înăbuşirea iniţiativei acestora şi la greutăţi în însăşi conducerea centralizată, care se reflectă în alcătuirea birocratică a planurilor de stat fără considerarea necesităţilor sociale. Pasiunea pentru autonomie conduce la apariţia fenomenelor de spontaneitate, a unor fenomene ce nu pot fi stăpînite, care subminează însuşi rolul autonomiei economice.

Măsura echilibrului între centralism şi autonomie se impune a fi găsită pornind de la cerinţa că autonomia economică a unităţilor economice să răspundă rezolvării sarcinilor tactice ale dezvoltării economice, care derivă din scopurile strategice pe care şi le propune să le atingă conducerea economiei naţionale în întregul său.

Partidul nostru, prin întreaga sa politică economică şi prin măsurile adoptate îndeosebi după Congresul al IX-lea pentru perfecţionarea mecanismului de funcţionare a vieţii economice, asigură în mod continuu echilibrul optim în planul economiei naţionale descris de aceste coordonate.

COINTERESAREA MATERIALĂ ÎN REZULTATELE PRODUCŢIEI

Cointeresarea materială ca unitate a stimulării şi răspunderii materiale priveşte unităţile cu statut de centrală şi întreprinderile în calitate de organizaţii economice, colectivele de lucrători şi pe fiecare salariat în parte. Pînă la ultimii ani, cointeresarea materială a factorilor amintiţi era în multe privinţe necorespunzătoare. Principala formă a cointeresării materiale a întreprinderilor derivă din dreptul acestora de a-şi crea un fond al întreprinderii, chiar dacă lucrau cu pierderi, care era utilizat pentru construcţia de locuinţe şi premierea lucrătorilor ce au obţinut rezultate deosebite în producţie.

Modul de formare şi repartizare a fondului respectiv nu a creat stimulentul eficient pentru obţinerea celor mai mari realizări posibile în activitatea economică. Reglementările cu privire la distribuirea beneficiului prevăd ca o parte din beneficiile planificate şi cele peste plan să fie afectate satisfacerii unor nevoi financiare ale întreprinderilor atît pe linia investiţiilor, cît şi a producţiei şi a stimulării materiale.

Unităţile cu statut de centrală şi întreprinderile vor putea să folosească o parte a beneficiului planificat pentru restituirea creditelor bancare, primite în vederea finanţării investiţiilor planificate — modernizări, reutilări, dezvoltări de proporţii mai reduse etc. — pentru mărirea fondurilor proprii de mijloace circulante necesare activităţii de producţie, în cazul obţinerii de rezultate bune, cum şi pentru alte nevoi. Condiţionarea utilizării beneficiului pentru autofinanţare, de îndeplinirea unor indicatori cantitativi şi calitativi, va mări interesul pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan.

Din beneficiul peste plan, datorită efortului propriu depus pentru depăşirea planului de producţie şi reducerea preţului de cost, întreprinderile vor putea utiliza o parte pentru mici investiţii productive şi social-culturale necuprinse în plan, pentru acoperirea creşterilor de mijloace circulante şi premierea salariaţilor, de regulă la sfîrşitul anului după încheierea bilanţului. Premierea se va face pe baza unor criterii stabilite de întreprindere conform cu normativele generale.

Pentru a înlătura situaţia anormală a beneficierii de premii şi în cazul în care întreprinderea cheltuieşte nejustificat fonduri pentru amenzi, despăgubiri şi dobînzi penalizatoare la credite din cauza defecţiunilor propriei sale activităţi, se prevede ca asemenea cheltuieli să fie suportate într-o anumită măsură de fondul de premiere al întreprinderii şi al centralei şi, în lipsa acestuia, chiar din fondul de salarii al personalului tehnico-administrativ.

În stimularea materială a personalului întreprinderilor, un rol sporit va avea sistemul de salarizare îndeosebi prin funcţia salariului tarifar de încadrare, prin diferenţierea pe trepte a salariilor, prin considerarea vechimii neîntrerupte în aceeaşi întreprindere şi prin acordarea de premii la sfîrşitul anului. Aceste elemente de perfecţionare sînt menite să determine un interes mai mare pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, ridicarea calificării muncitorilor şi reducerea fluctuaţiei forţei de muncă.

Acordarea premiilor la sfîrşitul anului este de mare însemnătate pentru întărirea cointeresării materiale a întreprinderii în îmbunătăţirea tuturor indicatorilor producţiei. Unităţile sînt stimulate astfel să încheie activitatea unui întreg an cu rezultate contabile pozitive, să determine premiile pe bază de beneficii în momentul în care producţia a fost vîndută, deci recunoscută de societate ca utilă, iar preţul de cost complet a fost definitivat.

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

Pînă în anii din urmă, cointeresarea materială s-a aplicat în mod unilateral în multe întreprinderi, numai sub latura stimulării, în timp ce răspunderea materială pentru activitatea desfăşurată pentru pagubele pricinuite din vina salariaţilor, fie că nu a existat, fie că a avut adesea un caracter formal.

Măsurile luate pentru ca întreprinderile să poată face plăţi numai în limita fondurilor aprobate, vor determina creşterea răspunderii lor pentru întreaga activitate desfăşurată. Ele vor trebui să cumpănească mai bine resursele de care dispun şi să-şi îndrepte eforturile spre punerea în valoare a resurselor existente în fiecare unitate, deoarece va fi calea principală şi la îndemîna lor pentru constituirea fondurilor necesare lărgirii producţiei proprii şi pentru stimularea materială a personalului. Experienţa de pînă acum a arătat că dacă întreprinderile nu sînt puse în situaţia să se gospodărească în limita unor fonduri bine stabilite, ele slăbesc preocuparea pentru creşterea productivităţii muncii, reducerea preţului de cost, respectarea obligaţiilor contractuale, slăbesc controlul asupra aprovizionării cu materii prime şi materiale, ceea ce de multe ori a dus la apariţia unor stocuri supranormative cu toate consecinţele negative asupra activităţii întreprinderilor.

Pe aceeaşi linie a întăririi răspunderii în producţie se înscriu : punerea în dependenţă a constituirii fondului de salarii şi premii de îndeplinirea planului de producţie, de către unităţile cu statut de centrală şi întreprinderi ; condiţionarea plăţii integrale a salariului tarifar de realizarea integrală a sarcinilor de către fiecare salariat şi răspunderea materială pentru pagubele de orice natură pricinuite producţiei din vina salariatului. Salariaţii care nu-şi îndeplinesc conştiincios sarcinile ce le revin, nu respectă disciplina tehnologică, dau lucrări de calitate necorespunzătoare vor suferi sancţiuni disciplinare după gravitatea abaterii, după mărimea pagubei provocate şi funcţia deţinută de cel vinovat. Sancţiunile vor putea merge pînă la reducerea salariului tarifar de încadrare, prin retrogradare sau chiar desfacerea contractului de muncă. În trecut, sancţiunile materiale pentru abateri sau lipsuri, care provocau pagube, erau suportate de stat, întreprinderea plătindu-le din fondul statului, din venitul naţional. În temeiul noilor reglementări, cel care produce pagube le va suporta personal.

EVIDENŢA ŞI CONTROLUL OPERATIV AL ACTIVITĂŢII ECONOMICE PRIN INTERMEDIUL PÎRGHIILOR VALORICE

Acest principiu se degajă din funcţiile comensurării cheltuielilor şi rezultatului economic în formă bănească şi stabilirii dependenţei cheltuielilor unităţilor economice de venituri.

Evidenţa şi controlul permit organelor de conducere ale unităţilor cu statut de centrală şi ale întreprinderilor să prevină şi să înlăture la timp eventualele neajunsuri ; să asigure o dezvoltare echilibrată să dezvăluie rezervele interne ale dezvoltării, să întărească disciplina de plan şi respectarea legalităţii.

Principalele modalităţi prin care se realizează controlul activităţii economice sînt, din partea întreprinderilor, relaţiile contractuale, iar din partea sistemului financiar-bancar pîrghiile valorice : banii, preţurile, creditul, dobînda.

Cu ajutorul banilor şi preţurilor se întocmeşte evidenţa cheltuielilor reale de muncă socială şi a veniturilor întreprinderii ; se calculează anumiţi indicatori ai producţiei şi eficienţei economice ; se urmăreşte respectarea disciplinei contractuale, aportul unităţilor productive la venitul naţional, rambursarea creditelor ş.a.

Organele financiare şi de credit exercită controlul prin bani cu prilejul relaţiilor contractuale ce intervin între întreprinderi ; în cadrul întreprinderilor cu prilejul mişcării fondurilor, prin compararea sub formă bănească a cheltuielilor cu rezultatele activităţii întreprinderii şi subunităţilor ei.

În sistemul de conducere a activităţii economice, preţurile stabilite raţional îndeplinesc rolul de instrument economic cu care statul influenţează asupra întreprinderilor în sensul ridicării eficienţei, al îmbunătăţirii calităţii producţiei, favorizării reproducţiei normale prin compensarea cheltuielilor de producţie şi asigurarea rentabilităţii necesare fiecărei întreprinderi.

Extinderea sferei creditului asupra unor lucrări de investiţii prevăzute în planul de stat, dar care nu vor mai fi finanţate la buget, pe lîngă că va face să crească competenţa şi răspunderea întreprinderilor în folosirea fondurilor, va obliga organele bancare să analizeze eficienţa economică a utilizării lor, respectarea termenelor de executare a lucrărilor şi să aplice regim de restricţii pe linie de credit, ceea ce va determina o acţiune promptă şi mai intensă pentru normalizarea situaţiei întreprinderilor în care acest lucru devine necesar. În folosirea raţională şi eficientă a creditelor, un rol activ îl are perceperea dobînzilor şi îndeosebi a dobînzilor penalizatoare pentru nerespectarea termenelor de dare în funcţiune şi neatingerea parametrilor proiectaţi. În cazul în care întreprinderile vor trebui să recurgă la credite pentru a-şi continua activitatea, din vina unor salariaţi, dobînzile vor fi suportate de salariaţii respectivi.

Prima verigă de control este controlul preventiv intern, prin care se verifică eficienţa operaţiilor economice, oportunitatea cheltuielilor şi se asigură respectarea disciplinei de plan.

O formă superioară a controlului economic-financiar este controlul bancar, exercitat, după cum se cunoaşte, de către bănci, cu prilejul decontării lor fără numerar, eliberării mijloacelor băneşti necesare achitării salariilor, premiilor şi altor plăţi, a vărsămintelor la bugetul de stat a cotelor de beneficii, a cotelor cu amortizare, a impozitului pe circulaţia mărfurilor. Controlînd încasările, utilizarea creditelor, modul în care unităţile economice îşi achită obligaţiile băneşti faţă de buget şi faţă de furnizori, băncile se edifică asupra îndeplinirii indicatorilor cantitativi şi asupra planului de producţie şi a celui de aprovizionare tehnico-materială, asupra utilizării resurselor materiale, ritmicităţii desfacerii, determinînd măsuri operative în cazul în care se semnalează deficienţe în activitatea unităţilor economice.

UNELE PARTICULARITĂŢI ALE GESTIUNII ECONOMICE ÎN UNITĂŢILE DE PRODUCŢIE DIN AGRICULTURĂ

După cum se cunoaşte, structura socială şi economică a agriculturii este formată în ţara noastră din întreprinderile agricole de stat (I.A.S.), întreprinderile de mecanizare a agriculturii (I.M.A.), cooperativele agricole de producţie (C.A.P.), gospodăriile personale ale ţăranilor proprietari ai mijloacelor de producţie. Primele trei categorii de unităţi de producţie sînt organizate pe baza gestiunii economice proprii.

Relaţiile de gestiune economică în agricultură presupun comen-

(Continuare în pag. a 6 a)

(Urmare din pag. a 7-a)

Kant (1893), pentru ca — în lucrările ulterioare — (**Problemele psihologiei** — 1898, **Ştiinţa şi energie** — 1901 şi **Elemente de metafizică şi baza filozofiei kantiene** — 1912) să încerce elaborarea unui sistem filozofic care-şi va găsi expresia închegată în **Personalismul energetic** (1927).

Evident, problema unităţii ştiinţei implică necesitatea analizei statutului filozofiei, a raportului dintre filozofie şi ştiinţă, dintre filozofie şi alte forme ale conştiinţei sociale, cum ar fi fost arta, religia etc. Problematica abordată de Constantin Rădulescu-Motru în lucrările sale nu se reduce numai la cea mai înainte amintită. Prin opera sa, Constantin Rădulescu-Motru a încercat în aceeaşi măsură să formuleze o filozofie a culturii, o epistemologie, să răspundă unora dintre problemele majore ale metodologiei, ale logicii, după cum a făcut şi tentativa, nereuşită în ansamblul ei, de a defini notele distinctive ale spiritualităţii româneşti.

Reducînd voit dimensiunile unei activităţi plurivalente, vom sublinia numai că toate au fost subordonate nevoilor interne ale propriului său sistem filozofic şi nevoilor politice cărora a vrut să le dea expresie şi pe care le-a apărat.

Sub influenţa lui I. Kant, dar distanţîndu-se de el, printr-o viziune proprie despre **conştiinţă**, întreprinzînd examenul, nu totdeauna ştiinţific, al procesului istorico-filozofic, sub influenţa, de asemenea, a energetismului lui Oswald, Constantin Rădulescu-Motru a elaborat un sistem filozofic, căruia el însuşi i-a dat denumirea de **personalism energetic**.

În viziunea sa **personalismul** era echivalent cu acea tendinţă a unor cugetători de a face cît mai mare loc caracterelor personalităţii omeneşti în teoriile generale despre lume şi viaţă, printre cugetătorii de acest tip, Motru considerîndu-i pe sofişti, pe J. Locke, G. Berkeley, D. Hume, pe relativişti şi pragmatişti, o sferă care, după părerea noastră, ilustrează şi tendinţa gînditorului român, ca şi sursele inspiraţiei sale.

Aspiraţia sa de a pune în centrul preocupărilor fiinţa umană sau pentru a-i folosi propria-i expresie „caracterele personalităţii omeneşti" nu este în sine, o eroare, ci o necesitate care-şi găseşte expresia ştiinţifică în cadrul antropologiei marxiste. Ceea ce ni se pare a fi o eroare este ideea că o teorie generală despre lume şi viaţă se poate elabora pornind **numai** de la aceste caractere.

Gînditorul a distins însă între personalismul energetic, cel mistic şi personalismul dualist, apreciind că personalismul energetic se defineşte prin punerea unităţii persoanei cu natura materială fără o eliminare a personalităţii umane, personalismul mistic prin considerarea persoanei ca o emanaţie a eului afectiv, iar cel dualist ca o teorie care opune omul naturii.

Din perspectiva pe care o vroia fundamentată ştiinţific şi în folosul căreia a operat, cu date ale ştiinţei, care însă conveneau sistemului, gînditorul sublinia că persoana sau personalitatea este „faptul fundamental pe care se ridică generalizările filozofice". Se înţelege că operaţia primară pe care trebuia s-o realizeze, era aceea a definirii personalităţii. Din acest punct de vedere el concepea personalitatea ca o verigă a lanţului energiei universale, iar originea personalităţii sta, după părerea sa, în structura psihosferei, adică în „structura vieţii omenirii întregi" şi nu în individul uman izolat. Personalitatea ar presupune, deci o „parte biologică" care se află în dependenţă cu întregul „mediu cosmic" şi o „parte sufletească" care se află în dependenţă cu istoria întregii culturi omeneşti.

Definind astfel personalitatea, Constantin Rădulescu-Motru se apropie de o înţelegere lucidă a raportului dintre om şi mediul cosmic, dintre personalitate şi istoria culturii. Dealtfel, el aprecia că personalitatea presupune o împletire a fizicului cu psihicul, fiind o diferenţiere care continuă viaţa, trecînd-o din domeniul biologic în cel psihic. În vederea înţelegerii personalităţii este necesar, după Motru, să se elaboreze o viziune raţională despre raportul dintre individ şi omenire, despre rolul muncii, despre raportul dintre eu şi personalitate, despre raportul dintre individualitate şi personalitate, ca şi despre raportul dintre persoana şi natură. Acestea sînt şi categoriile fundamentale ale personalismului energetic. Se poate remarca faptul că în cadrul personalismului energetic, Motru a acordat un rol important muncii, considerînd că „personalitatea este o statornicire de aptitudini în vederea unei munci de îndeplinit". Într-o definiţie, Motru îşi înţelegea propriul său personalism ca un „raţionalism" pus la punct cu progresul ştiinţei şi un „realism", întrucît extinde legea energiei asupra întregului cîmp al experienţei omeneşti, atît asupra celei materiale cît şi asupra celei spirituale.

La prima vedere, personalismul energetic al lui Motru ar trece ca un sistem necontradictoriu şi care ar satisface cerinţele unei abordări întru totul ştiinţifice. În realitate, personalismul energetic implică finalismul şi constituie, în ultimă instanţă, una dintre variantele idealismului, în măsura în care presupune personalitatea ca un scop al întregii energii universale, iar energia ca realitate adevărată.

Personalismul energetic a avut finalizare pe planul gîndirii politice într-o doctrină conservatoare, care acorda un rol deosebit, dacă nu determinant, în viaţa istorică, elitelor sau oamenilor de vocaţie, cu toate că în împrejurări politice importante, gînditorul s-a situat pe poziţii democratice (el a şi fost „pensionat" în 1940, împreună cu M. Ralea, P.P. Negulescu şi alţi oameni de cultură de către guvernul fascist).

Opera lui Motru nu poate fi apreciată în afara contribuţiei gînditorului la dezvoltarea psihologiei, mai ales a celei experimentale. Considerată în ansamblu, opera lui Motru constituie un moment important al gîndirii filozofiei româneşti, mai ales prin problematica abordată şi prin necesitatea de a o relua şi regîndi din perspectiva filozofiei marxiste.

Lecţie în cabinetul de ştiinţe sociale al Liceului din Sebiş.

TRIBUNA ŞCOLII
Nr. 115
27 octombrie 1973

Ştiinţe sociale

CONSULTAŢII ● RECOMANDĂRI METODICE ● DEZBATERI ● ÎNVĂŢĂMÎNTUL IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Cercurile de marxism-leninism mai aproape de cerinţele educaţiei comuniste

Ultimele documente de partid şi în special Plenara C.C. al P.C.R din 18—19 iunie 1973 pun în faţă slujitorilor şcolii cerinţele unei mai mari receptivităţi faţă de tot ce e nou în specialitatea respectivă, în conţinutul disciplinelor de învăţămînt în general şi al ştiinţelor sociale în special. Cadrelor didactice li se cere să nu se rezume doar la transmiterea unui volum mai mare sau mai mic de informaţii şi formule teoretice, ci să urmărească înţelegerea de către elevi a utilităţii acestora.

În lumina acestor indicaţii, mi-am organizat activitatea atît la catedră cît şi în afara ei, mai strîns legată de cunoaşterea conţinutului documentelor de partid, a practicii construcţiei socialiste şi comuniste de la noi din ţară. Astfel, în anul şcolar trecut, la cercul de marxism-leninism de la Liceul „Ion Heliade Rădulescu" din Tîrgovişte, ca răspuns la întrebările elevilor, la orele de filozofie am dezbătut cîteva din problemele teoretice ale construcţiei socialiste desprinse din studierea operelor tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Am urmărit cu prioritate înţelegerea conţinutului actualei etape a societăţii noastre socialiste.

Documentele de partid mi-au oferit posibilitatea de a îmbogăţi lecţiile cu o încărcătură moral-cetăţenească solidă ce are ca efect o orientare politico-ideologică clară.

O primă experienţă în acest sens am avut-o la şedinţele cercului de ştiinţe sociale cînd am apreciat efortul de sinteză pe care elevii l-au realizat, desprinzînd din cuvîntările tovarăşului Nicolae Ceauşescu elementul nou creator în aplicarea teoriei marxist-leniniste la condiţiile României.

Pentru uşurarea înţelegerii acestor documente a trebuit să înlăturăm unele dificultăţi de început — privind înţelegerea unor categorii ale materialismului istoric cu care elevii vin în contact la cerc, categorii care sînt prevăzute în programă pentru trimestrul al II-lea. De aceea, odată cu prezentarea bibliografiei, mi-a revenit obligaţia de a explica şi conţinutul unora din aceste noţiuni şi categorii filozofice la care se referea materialul cercetat, urmînd ca elevii să le întregească conţinutul prin dezbaterile de la cerc.

Dezbaterea şi dialogul au stabilit o legătură mai directă între profesor şi elev, stimulînd interesul acestora ca participanţi activi la propria lor formare. Activitatea în cercuri corespunde nevoii permanente de a dezvolta şi îmbogăţi cunoştinţele elevilor cît şi din cerinţa de a-i obişnui pe aceştia cu munca independentă, stimulîndu-le puterea de selecţie, de cercetare şi creativitate. În acelaşi timp, activitatea a cîştigat şi pe linie metodică, prin renunţarea la referatele care nu întotdeauna angajau la discuţii toţi elevii.

Participarea la discuţii în mod deschis şi liber a acestora a sporit interesul faţă de activitatea cercului cu atît mai mult, cu cît aceştia proveneau şi de la secţia serală a liceului şi de la clasele mai mici ale cursului de zi, care, în anii trecuţi, nu beneficiaseră de studierea acestor obiecte în planul de învăţămînt.

Mărturisesc că am obţinut astfel un schimb fructuos de opinii între elevii de la seral, care vin cu experienţa în producţie şi maturitatea lor politică pe de o parte şi preocupările celor de la zi, pe de altă parte, interesaţi în a cunoaşte şi a-şi însuşi esenţa liniei programatice a partidului nostru. Un astfel de exemplu ni l-a oferit tema : „Politica P.C.R de cunoaştere şi soluţionare a contradicţiilor în socialism", temă la care au participat majoritatea profesorilor de socialism din judeţ în cadrul activităţilor prezentate la „Sesiunea metodico-ştiinţifică privind metodologia predării ştiinţelor sociale" organizată în zilele de 23—24 februarie 1973 de către Casa corpului didactic din Tîrgovişte, la liceul nostru.

Conceput ca dezbatere pe baza unui plan şi a unei bibliografii dinainte stabilite, acest simpozion a avut aspectul unei confruntări vii şi interesante. În acelaşi timp, elevii au înţeles mai bine modalităţile noi folosite de către P.C.R. în soluţionarea contradicţiilor ivite în procesul construcţiei socialiste pe baza profundelor descoperiri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane.

În şedinţele cercului am continuat şi vom continua şi în acest an şcolar discuţiile privind alte aspecte desprinse din analiza marxist-leninistă a realităţilor româneşti, ca şi din generalizarea teoretică a concluziilor desprinse din mersul nostru ascendent spre perfecţionarea tuturor laturilor socialismului în România.

Activitatea cercului nostru s-a axat şi pe alte forme de lucru cum ar fi întîlnirile cu activişti de partid şi de stat, cu tovarăşii ce

Prof. FLORICA DEFTU
Liceul „I. H. Rădulescu",
Tîrgovişte

(Continuare în pag. a 2-a)

(Urmare din pag. 1)

au stagiu îndelungat în mișcarea muncitorească, vizite în unitățile socialiste din municipiu și din afara sa la „Muzeul de istorie al partidului" din București, a muzeelor locale din Tîrgoviște, orașul Moreni etc.

Participarea la concursul „Cine știe, cîștigă", organizat de cercul nostru în colaborare cu membrii cercului de istorie pe tema : „Trecutul de luptă al tineretului dîmbovițean oglindit în documentele de arhivă locală", organizat cu ocazia aniversării a 50 de ani de la crearea U.T.C. a constituit o lecție vie și atrăgătoare prin ineditul ei, spre cunoașterea trecutului istoric al județului nostru integrat organic în realitățile de azi.

Panoul cu fotografiile care reprezentau aspecte din activitatea organizației comuniste din județul nostru, cît și pasajele prezentate din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în cadrul vizitei ce a făcut-o orașului și județului nostru în 1967 și 1969 au constituit, de asemenea, momente de educație politico-ideologică.

* * *

ÎN DEZBATERE:

Proiectul programelor de istorie

Continuăm, în acest număr, publicarea sugestiilor și observațiilor cadrelor didactice primite prin intermediul inspectoratelor școlare, asupra proiectelor tematicilor de istorie.

Județul Alba

La istoria antică, clasa a V-a, lecțiile de recapitulare să fie concepute unitar, vizînd cîteva criterii comune și esențiale pentru caracterizarea civilizației create de societățile antice din Orient și Europa, cum ar fi : posibilități de producție, clasele sociale, organizarea puterii politice, cuceriri de seamă în cultură etc. În acest fel, s-ar putea detașa unitatea dezvoltării societății omenești, aportul creator al diferitelor popoare în cultura materială și spirituală, rolul contactelor dintre ele, aspirațiile comune, nivelul de dezvoltare etc.

Propunem o temă pentru a lărgi orizontul lumii antice : civilizația creată de populațiile din America Latină.

Pentru istoria medie, clasa a VI-a, este necesar să se introducă, pe lîngă cele trei teme de recapitulare, încă una privind „Lupta pentru libertate a popoarelor subjugate din centrul și sud-estul Europei". De asemenea, să se introducă o temă privind civilizația dezvoltată a popoarelor din America Latină înainte de marile descoperiri geografice.

Pentru istoria universală modernă și contemporană, clasa a VII-a să se introducă o temă referitoare la popoarele din Peninsula Scandinavă.

Ar fi binevenită o temă specială privind istoria Poloniei, Cehoslovaciei, Iugoslaviei, Greciei Albaniei, Turciei, între cele două războaie mondiale.

La istoria României, clasa a VIII-a, fiind ore puține, în raport cu cele 57 teme, propunem să se renunțe la teze și aceste 3 ore să fie destinate recapitulării.

Pentru istoria universală, învățămîntul liceal, proiectul cuprinde cele mai importante probleme ale dezvoltării societății omenești, dînd prioritate deosebită evenimentelor contemporane. Subliniem faptul că proiectul acordă o atenție corespunzătoare problemelor de civilizație și cultură.

Considerăm însă, că tematica cuprinde puține probleme privind istoria antică și medievală. În acest sens, propunem introducerea următoarelor teme :

Caracteristicile comunei primitive pe glob ;

Principalele state din Orientul antic și civilizația lor.

Propunem, de asemenea, o corelație mai strînsă între conținutul programei și evenimentele petrecute pe teritoriul patriei noastre, ca, de pildă, la temele de cultură antică să fie inclusă civilizația și cultura geto-dacilor.

Tema nr. 4 „Civilizația medievală" ar fi indicat să cuprindă și aspecte din istoria poporului nostru, ca de exemplu : „Formarea și dezvoltarea relațiilor feudale pe teritoriul patriei noastre" incluzînd civilizația și cultura românească în această perioadă.

Actualul proiect nu acordă suficientă atenție civilizației și culturii popoarelor din Asia, Africa și America Latină. Mai propunem, de asemenea, ca viitoarele manuale școlare de istorie să cuprindă, la sfîrșitul fiecărei teme, concluzii și indicații bibliografice, precum și mai multe hărți adecvate.

Considerăm că proiectele programelor pentru liceu sînt bogate și variate în conținut, cuprinzînd tot materialul necesar pentru formația intelectuală a tinerei generații. Felul cum au fost formulate temele solicită din plin gîndirea creatoare a elevilor.

Județul Iași

Proiectul programei de istorie, la **școala generală** (V—VIII) păstrînd succesiunea actuală, respectă criteriul accesibilității, însă la capitolul III „Orînduirea sclavagistă" era necesară o expunere generală a acestei orînduiri după care să se prezinte statele prevăzute în programă ;

De asemenea, înainte de a se trece la „Grecia antică" și „Roma antică", o lecție introductivă-comparativă între sclavagismul clasic și Grecia și Republica sclavagistă romană ar fi prevenit elevii asupra modului cum s-au desfășurat trecerile de la orînduirea comunei primitive la sclavagism.

La dezvoltarea orînduirii feudale sec. XII-XV este necesară o lecție introductivă, care să trateze cauzele care au dus la această soluție.

Pentru **istoria universală modernă și contemporană,** se impune necesitatea unei lecții introductive care să dezvolte caracterul general al revoluțiilor din această orînduire, specificîndu-se particularitățile ce pot apare în funcție de dezvoltarea economică a țărilor respective.

În general, programa de istorie pentru **liceu** pune accent pe problematizare, stimulînd astfel gîndirea și capacitatea de judecată a elevilor.

Sînt necesare expuneri și exemplificări cu creațiile materiale și spirituale ale omenirii. De asemenea, trebuie pus un accent deosebit pe analiza științifică a cauzelor evenimentelor, ajutîndu-i în acest fel pe elevi să-și dezvolte o gîndire logică, să poată argumenta științific evoluția **fenomenelor istorice.**

Gîndirea filozofică românească

CONSTANTIN RĂDULESCU-MOTRU

În ultimul deceniu al secolului trecut, în mișcarea filozofică din România, ca urmare a unor multipli factori, dintre care cei socio-culturali ne par a fi de maximă importanță, s-au petrecut mutații de excepțională rezonanță care aveau să se prelungească de-a lungul mai multor decenii și să imprime noi caracteristici și dimensiuni aprofundării problematicii filozofice și social-politice.

În esență, în perioada mai înainte amintită, cînd polemica dintre marxism și idealismul maiorescian era în curs de desfășurare, cînd se constituiau școlile românești în domeniul științelor naturii și cînd, concomitent, se constituise prin opera lui Vasile Conta, primul sistem **filozofic materialist** din România, gîndirea filozofică considerată sub aspectul **problematicii sale,** trece la cercetarea unora dintre aspectele fundamentale ale **existenței umane,** ale cosmologiei, ontologiei, teoriei cunoașterii și teoriei culturii, remarcîndu-se o impresionantă diversificare a cercetării transformării sugestive în direcția limbajului filozofic, și, în același timp, puternice tendințe de constituire a **unor sisteme** filozofice care se voiau a fi în ton cu filozofia contemporană, cu științele naturii și folosind un termen generic, dar care necesita precizări ulterioare, cu necesitățile spirituale ale națiunii. Este perioada cînd gîndirea filozofică din România intră **conștient** în raporturi **conștiente și critice,** de cele mai multe ori originale, cu orientările caracteristice filozofiei Europei Occidentale, raportîndu-se într-o manieră care nu excludea tradiția românească și datul spiritual de la noi, la kantianism și neokantianism, hegelianism și neohegelianism la intuiționism, pragmatism etc. Operația aceasta complicată în structuri și finalități, inaugurată mai ales de marxism, se continuă în opera lui Constantin Rădulescu-Motru. P.P. Negulescu, chiar în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, pentru ca, luînd apoi dimensiuni în lucrările celor doi filozofi, să desprindă aspecte noi în lucrările lui Ion Petrovici, Mircea Florian, Lucian Blaga etc. în primele patru decenii ale secolului XX.

Chestionarea marilor probleme ale filozofiei tradiționale și ale acelora ridicate de mișcarea filozofică a timpului s-a împletit cu încercarea de judecare a fenomenelor social-politice din România, și de găsirea unor soluții — este drept nu totdeauna științifice — care țineau de ansamblul și direcțiile de dezvoltare a culturii și societății românești.

O analiză retrospectivă, întreprinsă de pe pozițiile specifice metodologiei marxiste, ilustrează că la sfîrșit de veac și la începutul celui în care trăim, direcțiile fundamentale în filozofie continuă să rămînă aceleași, confruntarea dintre raționalism și iraționalism, materialism și idealism, dialectică și metafizică, fiind constituente ale mișcării filozofice. Această apreciere de ansamblu nu trebuie să altereze diversitatea luptei de idei, numeroasele nuanțe apărute în toiul și în cadrul dezvoltării gîndirii filozofice, sensul și semnificația fiecărei atitudini, ruperea acestora de contextul social-economic și politic în care s-au construit noile sisteme filozofice. Tocmai de aceea, ținînd seama de aspectele multiple ale datului social, de luptele practic-politice, de marile momente care au produs schimbări radicale în viața lumii în general și a celei românești în special, credem că surprinderea a ceea ce a constituit realmente nou în filozofia de la sfîrșitul secolului trecut și din primele patru decenii ale secolului nostru nu se poate realiza decît prin prezentarea, fie ea cît de succintă, a operei unuia sau altuia dintre gînditorii care și-au desfășurat activitatea în etapa la care ne referim. Și cum în ordine cronologică, de care nu se poate face abstracție în judecarea fenomenului istorico-filozofic, opera lui Constantin Rădulescu-Motru se impune a fi analizată acum, ne vom referi la aceasta, adăugînd că din experiența de pînă acum, am ajuns la concluzia că aprofundarea ei este solicitată chiar de cadrele didactice care predau filozofia.

Constantin Rădulescu-Motru (1868—1957) și-a făcut studiile la Universitatea din București, avîndu-l ca profesor pe Titu Maiorescu, continuîndu-și-le, în vederea desăvîrșirii lor, în Germania și Franța, unde a acordat deopotrivă atenție cercetărilor din domeniul psihologiei, ca și studiului filozofiei ca atare și istoriei filozofiei. La München, a lucrat cu K. Stumpf, iar la Leipzig cu N. Wundt, gînditori care, asemenea lui I. Kant vor exercita o puternică și durabilă influență asupra concepției sale filozofice, ca și asupra principalelor sale cercetări din domeniul psihologiei. Este important de remarcat faptul că în perioada de la sfîrșitul secolului trecut și de la începutul secolului XX, ca urmare a proceselor revoluționare prin care treceau științele naturii în general, fizica în special, una dintre problemele centrale, dacă nu fundamentala problemă a filozofiei, era aceea a dobîndirii unui răspuns cu privire la **natura** și **unitatea științei.** În Franța, de pildă, noile descoperiri din domeniul științelor, al fizicii, chimiei, biologiei, aveau să conducă la afirmarea **bergsonismului ;** în Germania avea să apară și să se dezvolte ca un curent ostil materialismului în general și marxismului în special, **machismul ;** în S.U.A., în aceeași perioadă a cunoscut o înflorire deosebită, **pragmatismul,** toate acestea, variante ale idealismului, încercînd să răspundă la întrebarea dacă este sau nu posibilă o **unitate a științei** sau, mai precis, dacă este posibilă unitatea **sintetică** a științei Problema era, prin excelență, una filozofică, cu atît mai mult, cu cît examenul ei era, implicit sau explicit, un examen al noțiunilor fundamentale ale filozofiei generate de fizica clasică de tip newtonian, cum ar fi fost cele de cauzalitate, substanță, natură, materie, spirit, etc. „Noile" curente, speculînd datele științelor naturii care nu verificau mecanismul impus altădată de fizica clasică, au ajuns la concluzia că nu există materie, că natura este dependentă de subiect, că noțiunea de cauzalitate este perimată, situîndu-se astfel pe pozițiile idealismului subiectiv, ale cărui vicii teoretice au fost examinate de către V.I. Lenin în celebra sa lucrare **„Materialism și empiriocriticism".**

Avizînd noua problematică, Constantin Rădulescu-Motru, o abordează încă din primele sale lucrări, **Realitatea empirică și condițiile cunoștinței** (1889), **Evoluția cauzalității naturale la**

Conf. univ. dr.
GH. CAZAN

(Continuare în pag. a 8-a)

Unele probleme ale activizării elevilor în condiţiile folosirii televiziunii şcolare integrate

Cercetările au demonstrat că o lecţie cu televiziune şcolară integrată devine eficientă numai atunci cînd este orientată spre activizarea elevilor. Acest fapt presupune mobilizarea resurselor creatoare a fiecărui elev, pentru a participa activ chiar şi la elaborarea cunoştinţelor care urmează a fi însuşite, a capacităţilor proiectate a fi reţinute. În lumina acestei necesităţi, emisiunea de TV şcolară integrată constituie numai o mică parte din procesul angajării elevilor în activităţi reale, activităţi în care elevul este mobilizat pentru rezolvarea problemelor în care se simte implicat. De aceea, în etapa telelecţiei ce precede transmiterea emisiunii, o importanţă esenţială o are crearea, prin activitatea comună a elevilor şi profesorului, de situaţii de problematizare, prin care să se dobîndească o motivaţie intrinsecă a procesului de învăţare a elevilor, în conţinutul cărora să se realizeze conştientizarea scopului învăţării. În prezenţa unei situaţii de problematizare, emisiunea poate fi aşteptată ca un punct de sprijin în oferirea răspunsului la o problemă, la o tensiune cognitivă ce s-a născut în clasă. O situaţie de problematizare, presupune crearea unei situaţii complicate între datele pe care le solicită rezolvarea problemei şi achiziţiile elevilor, nu întru totul satisfăcătoare. De aceea, lecţia care urmăreşte trezirea interesului şi curiozităţii elevilor prin crearea situaţiilor-problemă trebuie să reprezinte un sistem funcţional bazat atît pe cunoştinţele anterioare ale elevilor cît şi pe o largă orientare a acestora în lumea înconjurătoare, pe conştientizarea valorii şi aplicaţiei ştiinţifice a situaţiilor curente de viaţă. Emisiunile de televiziune oferă, în virtutea criteriilor care stau la baza lor, numai procese şi fenomene cu care elevii nu pot luat contact în clasă sau în natura înconjurătoare, sau mecanismul intim al producerii proceselor şi fenomenelor pe care profesorul nu-l poate prezenta altfel.

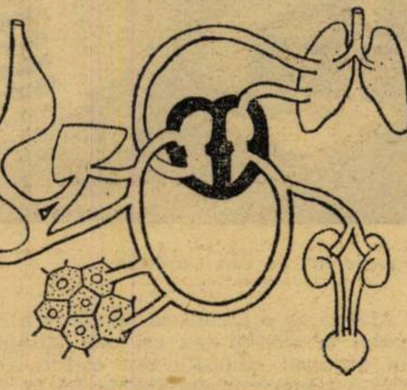

Figura 1

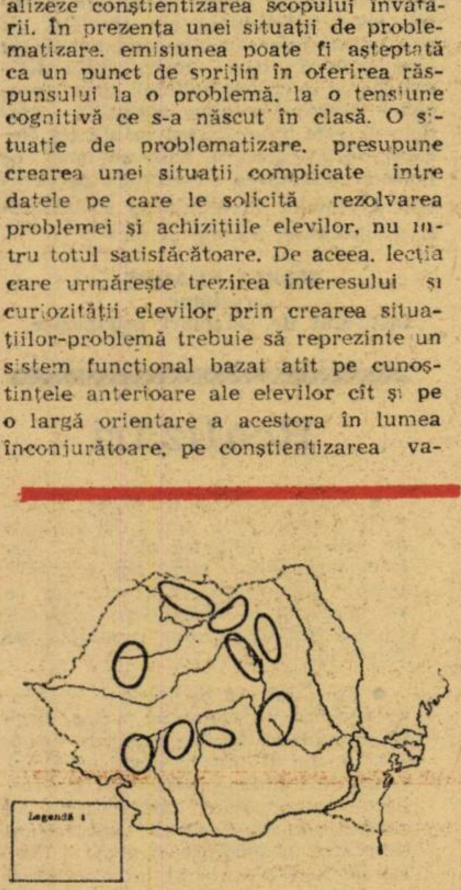

Figura 2

Crearea interesului pentru aceste fenomene şi mecanisme, în cele mai multe cazuri, se poate realiza numai pornind de la observaţiile curente ale elevilor. De exemplu, ciclul de lecţii privind mişcările Pămîntului poate mobiliza observaţiile în natură ale elevilor care conduc la întrebări de tipul : De ce Soarele răsare în alt punct, în anotimpuri diferite ? De ce la amiază, în diferite anotimpuri, Soarele se află în alt punct ? Emisiunea de televiziune va oferi o parte din explicaţiile ştiinţifice ale acestor fenomene.

Aportul emisiunii se va integra organic în sistemul de achiziţii al elevilor numai în condiţiile în care, după emisiune, profesorul va activa procesul lor de gîndire pe marginea problemelor emisiunii. Profesorul va stimula şi obişnui elevii să formuleze cît mai multe întrebări privind emisiunea, să ofere cît mai multe soluţii, variante de răspunsuri la problemele ridicate. Pentru aceasta, profesorul trebuie să fie convins că răspunsurile greşite ale elevilor nu sînt mai puţin importante, din punct de vedere metodologic, decît cele corecte. Demersul didactic nu trebuie să se limiteze la înlocuirea răspunsului incorect dat de un elev cu răspunsul corect al altui elev, sau cu precizarea profesorului. Răspunsurile incorecte pot fi prilejul unui demers deosebit de fructuos care, pornind de la evaluarea disfuncţiilor gîndirii elevilor, să le elimine, fortificînd şi dezvoltînd, în acelaşi timp, procesele gîndirii. Elevul trebuie condus să găsească el însuşi răspunsul corect. Nu este indicat ca profesorul să formuleze o judecată asupra comportamentului clasei fără să se refere la cauzele şi consecinţele ei. Din contră, este util să depisteze întrebările şi răspunsurile originale pe marginea problemelor lecţiei sau emisiunii de TVS, antrenînd cît mai mulţi elevi în aprecierea lor. Prin activitatea organizată după vizionarea emisiunii, profesorul urmează să verifice în permanenţă, prin conexiune inversă, atît corectitudinea celor înţelese, cît şi măsura în care achiziţiile elevilor se structurează într-o ordine, într-o sinteză, bazată pe achiziţii esenţiale şi pe conştientizarea scopului învăţării.

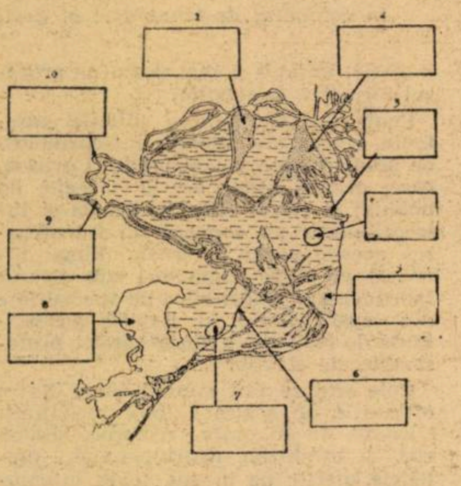

Figura 3

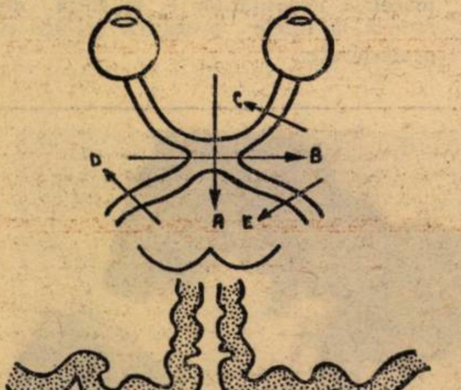

Figura 4

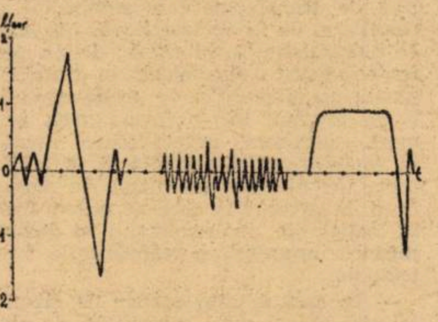

Figura 5

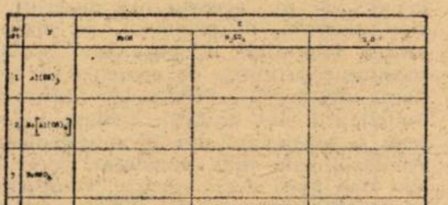

Figura 6

În această perioadă a telelecţiei un rol deosebit revine activizării prin excitaţii realizate cu ajutorul probelor speciale sau al modelelor mute.

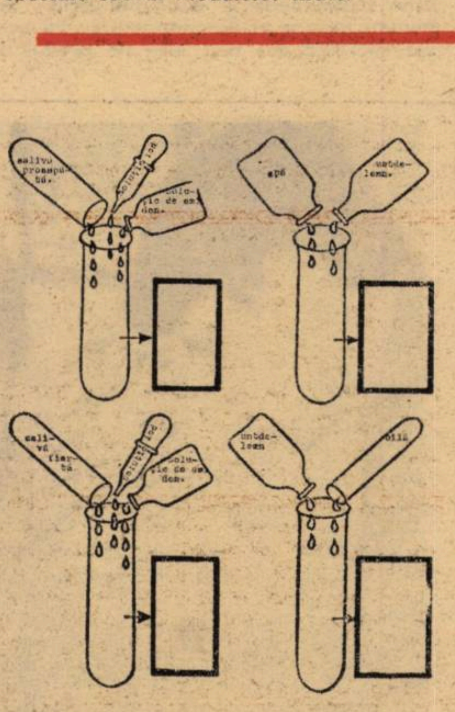

Figura 7

Elaborate pentru a contribui la realizarea obiectivelor educaţionale de către toţi elevii participanţi, asemenea modele se folosesc individual, fiind multiplicate sau tipărite special.

Recomandăm în continuare exemple de modele elaborate şi experimentate de cercetătorii Institutului de ştiinţe pedagogice pentru telelecţiile desfăşurate în licee. În raport cu obiectivele pe care le sprijină aceste modele distingem :

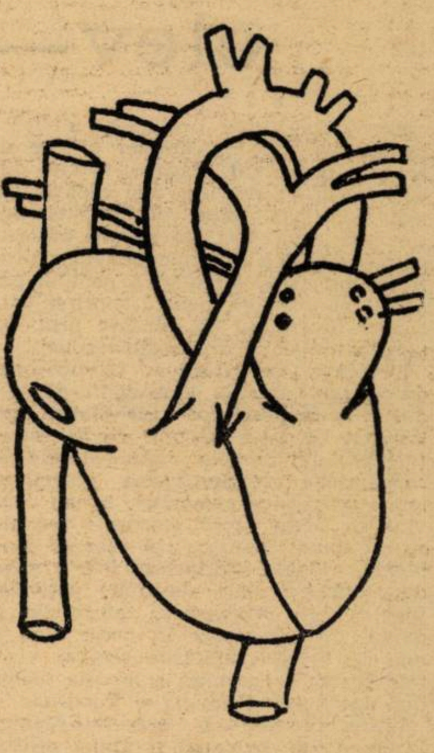

Figura 8

Fig. 9.

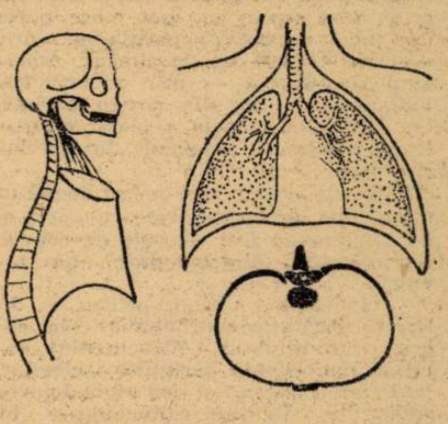

Figura 9

1. Modele pentru formarea capacităţii de a corela fapte diverse din domeniul aceleiaşi ştiinţe.

Exemplu : Fig. 1. Stabilirea de către elevi a legăturii funcţionale dintre diferitele aparate ce realizează nutriţia organului.

— Fig. 2. Posibilitatea corelării dintre relieful morfologic, aspectele geografice, economice, plasarea pe hartă etc.

— Fig. 3. Aceleaşi aspecte de corelaţii în cadrul Deltei Dunării.

2. Modele pentru formarea capacităţii de sinteză a unităţii dintre structură şi funcţie.

Exemplu : — Fig. 4. Exerciţii de apreciere a tulburărilor funcţionale ce apar ca o consecinţă a modificării structurilor.

3. Modele pentru formarea capacităţii de a obţine observaţii ştiinţifice prin activităţi independente.

Exemplu : Fig. 5. Precizarea informaţiilor obţinute prin analiza unui grafic realizat de un aparat înregistrator (fiziologic).

Fig. 6. Exerciţii de descoperire a unor relaţii chimice, prin rezolvări de tipul : $X + R = P + Y$

Fig. 7 Precizarea informaţiilor obţinute în urma unor reacţii chimice (biochimice).

4. Modele pentru formarea capacităţii de a demonstra mecanismul intern al diferitelor procese funcţionale.

Exemplu : Fig. 8. Exerciţii de precizare pentru funcţiile unui organ.

Fig. 9. Exerciţii de precizare a unei funcţii observabile cu ajutorul schemelor funcţionale.

Ţinînd seama că varietatea acestor modele poate fi deosebit de mare, elaborarea lor reprezintă un larg domeniu de manifestare pentru funcţia creatoare a profesorului.

Material întocmit de
dr. AL. GHEORGHIU şi V. CREŢU
Institutul de cercetări pedagogice

Reciprocitatea elev—atelier

Atenția acordată problemei atelierelor școlare are un caracter din ce în ce mai pronunțat. Pașii sporadici din anii trecuți se precizează și capătă tot mai mult linii bine conturate de acțiune. În rînd cu ei, înscriem și preocuparea actuală a cadrelor didactice (profesori-maiștri și directori ai școlilor generale și liceelor), pentru sporirea eficienței procesului de educare prin și pentru muncă a tineretului școlar.

Eficiența activităților tehnico-productive este funcție dependentă de modul cum se desfășoară activitatea atelierelor, de felul în care ele își soluționează problemele organizatorice și conceptuale (de precizarea obiectivelor și scopurilor urmărite). Ne-au convins de acest lucru discuțiile purtate cu cei direct interesați în această problemă, vizitele întreprinse într-o serie de ateliere școlare destinate activităților tehnico-productive, eforturile și modul de organizare în acest sens a muncii. Printre unitățile școlare vizitate recent se numără și liceele teoretice din Slănic-Prahova și Covasna.

Liceul teoretic al orașului Slănic-Prahova este patronat și ajutat oficial de Întreprinderea salină din Slănic. El este însă și în atenția Întreprinderii mecanice din Plopeni. De Întreprinderea Plopeni, elevii și profesorii slăniceni sînt legați foarte strîns și afectiv (majoritatea părinților elevilor lucrează nu la Întreprinderea de la Slănic, ci de la Plopeni).

Cu ceea ce s-a primit din partea celor două unități, în liceu s-a construit și dat în folosință un atelier de lăcătușărie-strungărie. El este dotat cu minimumul de aparate necesare și se întinde pe o suprafață de 100 mp. Întreprinderea Slănic-Prahova a oferit în acest scop școlii cea mai mare parte din mîna de lucru, uneltele necesare, precum și 7 000 kg de ciment. Adăugînd și ajutorul — prin muncă voluntară — primit din partea părinților și elevilor, școala a reușit să realizeze însemnate economii din fondurile sale

Rațiunile pentru care a fost construit un atelier de lăcătușărie-strungărie și nu altul ne-au fost relevate de conducerea școlii (director prof. Ion Ionescu) :

— În primul rînd, pentru că în branșa lăcătușărie-strungărie din cadrul Întreprinderii Plopeni sînt cuprinși majoritatea părinților elevilor, fapt care a înlesnit și mai mult dotarea atelierului. În plus, calificîndu-se în meseriile amintite, elevii continuă un drum bine bătut, cunoscut și îndrăgit de familiile lor.

— Însușirea în bune condiții a acestor meserii este asigurată și de asistența efectivă pe care comitetul de părinți a hotărît s-o dea elevilor în timpul orelor de activitate tehnico-productivă. Profesorul-maistru, întîmpinînd dificultăți în urmărirea cu bune rezultate a modului de desfășurare a activității fiecărui elev (dificultăți traduse în aceea că nu reușește să urmărească dacă toți elevii și-au însușit operațiile implicate de meserie), s-a hotărît ca o echipă alcătuită din 3—4 părinți, cunoscători ai meseriei, să participe activ, prin rotație, la desfășurarea orelor, urmărind și îndrumînd modul de lucru al elevilor.

— Opțiunea pentru lăcătușărie-strungărie a venit și din partea elevilor care se orientează tot mai mult către facultăți și școli tehnice de profil mecanic. Din totalul de 42 de elevi cîți au terminat liceul în anul trecut, 22 au intrat la facultăți politehnice, iar 11 la școli tehnice.

O altă acțiune concretă, avînd la bază obiective formativ-educative asemănătoare, o constituie și preocuparea activă de transformare a atelierului de tîmplărie, de la același liceu, într-unul de electrotehnică. Motivul : de un profesor-maistru specializat în tîmplărie școala nu dispune și de aceea operațiile se învățau într-o formă mult prea meșteșugărească, nefolositoare elevilor în orientarea profesională și în activitatea lor practică cotidiană. În același timp, la nivelul la care se putea lucra în atelier ele nu le solicitau în destulă măsură interesul și capacitățile intelectuale.

— În cadrul unui atelier de electrotehnică există mari posibilități de aplicare practică a cunoștințelor de fizică, chimie și matematică însușite în formă teoretică.

— Într-un atelier de electrotehnică, fetele din liceu pot să-și însușească meseria de bobinator, meserie atît de solicitată în Întreprinderea Plopeni.

Orientări asemănătoare am întîlnit și la Liceul teoretic din Covasna. Întreprinderea lui patronatoare este Fabrica de mobilă din Tîrgul Secuiesc. Cu mașinile și deșeurile de tîmplărie primite, liceul și-a dotat un atelier care, prin profilul său, se aliniază la necesitățile economice locale (ocupația de bază a locuitorilor din această zonă geografică este marcată, în principal, de prelucrarea lemnului). Inspectoratul școlar înlesnește primirea de comenzi în vederea desfacerii produselor obținute. Solicitanții sînt unitățile școlare județene și magazinul din Tîrgul-Secuiesc. Atelierul este bine amenajat, cererile sînt mai mari decît ofertele, veniturile materiale frumoase. Cu toate acestea atelierul prezintă o serie de incoveniente din punct de vedere al rezultatelor instructiv-educative. Astfel, după cum ne-a informat prof. Traian Teacă, directorul adjunct al liceului : 1) preferințele, înclinațiile, tendințele lăuntrice ale elevilor în orientarea lor către o profesiune sau alta nu pot fi luate în considerație decît într-o foarte mică măsură ; 2) la terminarea celor 12 clase, foarte puțini elevi reușesc să cunoască majoritatea operațiilor incluse în monografia de „tîmplar-mobilă" ; 3) producția obținută nu devine instrument al educației prin și pentru muncă al elevilor pentru că accentrul este pus mai ales pe produsul material obținut și mai puțin pe procesul formativ al elevilor.

In cabinetul de tehnologie al Școlii generale nr. 56 din Capitală

Pentru îmbunătățirea situației existente, școala s-a adresat Întreprinderii de prestări servicii a județului Covasna, care, printre altele are și o secție de bobinaj și electrotehnică. Școala și întreprinderea au convenit la transferarea acestei secții în școală. Elevii lucrează pe lîngă muncitori sub directa îndrumare a profesorilor de specialitate din școală. Astfel se lărgesc posibilitățile de realizare a dezideratelor profesionale ale elevilor

Cele arătate sînt numai cîteva dintre eforturile de găsire a unor modalități eficiente de adaptare reciprocă dintre elev și condițiile, instrumentele, metodele oferite de mediu, toate interacționînd în orele de activitate tehnico-productivă, în momentele predării-învățării, într-o formă sui-generis. Este evidentă întoarcerea întregului personal de specialitate „cu fața", în același timp, către elementele cu care educă în cadrul a.t.p. dar și către cele pe care doresc să le educe. În subsidiar, este vorba atît de adaptarea elevului la condițiile existente, cît și invers, a condițiilor existente la elev. Se vede că adaptarea presupune modelarea elevului la condițiile educaționale existente, presupune modelarea comportamentului său prin direcționarea, în parte, a convingerilor, aspirațiilor lui aptitudinale și atitudinale pe un făgaș ale cărui coordonate poartă amprenta nivelului de dezvoltare a celei mai apropiate zone geografice (așa-zisă patronatoare), a necesităților ei în forță de muncă la finele pregătirii școlare și profesionale.

Alături de o asemenea adaptare a elevului la mediul său cel mai apropiat, în procesul educativ din cadrul activității tehnico-productive, la fel de importantă, pentru asigurarea unui echilibru funcțional, este și adaptarea, prin sensibilizarea de un specific anume, a tuturor condițiilor încadrate în mediul în care educăm. Căci elevul este nu numai „mînă și cap", dar în același timp „ființă și inimă" ; el și-a format anumite idealuri profesionale, are preferințe, dorințe, înclinații proprii numai lui, și-a propus spre rezolvare scopuri apropiate și de perspectivă.

În cea mai mare parte, elevul încearcă să și le satisfacă prin activitatea dominantă pe care o desfășoară (activitatea de învățare și implicit activitatea tehnico-productivă). Deci adaptarea condițiilor sociale, în cazul nostru, este dată tocmai de luarea în considerație, pe parcursul procesului de muncă — învățare a elementelor ce vin dinspre elev, ca rezultat al potențelor sale afective, cognitive, raționale și chiar fizice și fiziologice. Surprinderea dintr-un singur unghi de vedere a trebuințelor individuale ale elevilor, cît și a trebuințelor sociale, consumarea lor simultană (în cazul nostru, prin activitățile tehnico-productive), prin procedee dintre cele mai adecvate, credem că este bine să stea în atenția fiecărei unități școlare. Este un mod ce permite adaptarea reciprocă propriu-zisă a elevilor la ambianța socială cît și a ambianței sociale la elev.

MARIA NEAGOE
cercetător
Institutul de cercetări pedagogice

Adrese utile

- Liceul nr. 1 din Sfîntul Gheorghe (str. Școlii nr. 1), recondiționează, prin atelierul său de electrotehnică, aparate electrice de măsură (voltmetre, ampermetre, ohmetre, galvanometre etc)., produce dulapuri cu schelet metalic pentru laboratoare, cabinete și ateliere școlare.
- Atelierul de ceramică al Școlii generale nr. 40, din București (str. Periș nr. 27) pune în vînzare servicii de cafea, lapte, apă, vin, țuică, vase decorative, vaze etc., la prețuri convenabile. Doritorii se vor adresa conducerii școlii.
- Se pot obține la comandă, prin direcțiunea Liceului de cultură generală din Slănic-Prahova următoarele produse, efectuate cu elevii în cadrul activităților tehnico-productive : jardiniere de diferite tipuri și mărimi, etajere și măsuțe de hol din fier forjat, cuiere cu oglindă, cuiere simple, veioze, fețe de masă, șervețele, diverse articole de broderie.
- Liceul „D. Cantemir" din București (str. Tunari nr. 52) primește comenzi pentru mobilier (mese, scaune, taburete, dulăpioare), îmbrăcăminte pentru copii, lenjerie de pat etc.

In atelierul de lăcătușărie — Foto : prof. IOAN GHEȚIU, Iași

Realizări

- Școala generală nr. 42 din București pregătește o serie de produse de utilitate : felinare electrice, veioze, lampadare, mese tip artizanat pentru televizoare etc., cu care se va prezenta la deschiderea „Magazinului învățămîntului" organizat pe Capitală.
- Folosindu-se de același spațiu, de aceleași utilaje și de aceiași profesori-maiștri, școlile generale nr. 6, 7 și 8 din Capitală, desfășoară activitățile tehnico-productive în atelierele interșcolare amenajate pe profesii de lăcătușărie, strungărie, tîmplărie, gospodărie și menaj. Atelierele sînt plasate în incinta Școlii generale nr. 6. Toate aceste școli sînt patronate de Unitatea de utilaj tipografic — Scînteia. Inițiative de organizare a unor ateliere interșcolare se pot întîlni și în orașul Sfîntul Gheorghe.
- Liceul „C.A. Rosetti", patronat de Întreprinderea „Electronica" construiește aparate de radio cu transistori, a căror desfacere va avea loc în curînd, cu prilejul deschiderii „Magazinului învățămîntului" din Capitală.

Chibzuind matur și responsabil

În organizațiile sindicale din școli, activitatea din ultimele săptămîni s-a aflat sub semnul unei intense dezbateri asupra modului în care și-au îndeplinit mandatul cei aleși, pentru ca prin pregătirea, munca și pasiunea lor să sporească contribuția sindicatelor la bunul mers al unităților de învățămînt. Efectiv, întregul corp didactic, precum și ceilalți salariati din grădinițe, școli generale și licee au participat la adunările pentru prezentarea dării de seamă și alegeri, avînd creată posibilitatea de a-și exprima opinia în legătură cu treburile colectivului și ale instituției, de a reliefa elementele caracteristice în stilul și metodele de muncă ale organelor alese, de a aprecia rezultatele și stadiul de constituire a unei experiențe în raport cu locul specific al organizației și de a evalua contribuția la realizarea obiectivelor, precum și sarcinile de viitor. Într-un cuvînt, cele cîteva mii de grupe și secții sindicale au îndeplinit funcția unor autentice tribune, dar și a unor adevărate laboratoare de analiză pertinentă, rodnică și necesară în ampla activitate ce se desfășoară în școli pentru aplicarea programului partidului de perfecționare și modernizare a învățămîntului.

Începînd cu aceste zile și în tot cursul lunii noiembrie vor avea loc adunările generale sau conferințele, la nivelul sindicatelor, etapă calitativ superioară, care implică noi și importante măsuri și eforturi din partea activului sindical.

Se impune atenției, în primul rînd, pregătirea documentelor: darea de seamă și proiectul de hotărîri, raportul comisiei de cenzori, execuția bugetară și proiectul de buget. Este momentul cînd comitetul sindicatului, în întregul său, comisiile acestuia, comisia de cenzori și alți membri ai organizației sînt chemați să chibzuiască, matur și responsabil, pe de o parte, cum să valorifice cele rezultate din dezbaterile în grupe și secții, iar pe de altă parte, cum să proiecteze activitatea în perspectivă. Referitor la primul aspect, darea de seamă a comitetului va cîștiga mult în valoare, nu atît prin enumerarea problemelor, prin inventarierea acestora (aceasta este o chestiune de evidență), cît prin prezentarea a ceea ce a făcut actualul comitet privitor la soluționarea lor și ce urmează să facă și prin cine, la ce termene.

În ce privește al doilea aspect, este necesar să se realizeze o deplină concordanță între proiectul de dezvoltare a activității și proiectul de buget, precum și între acestea, structura organizatorică și stilul de muncă propus pentru grupe, secții și sindicat.

Este recomandat, de asemenea, să se realizeze o relație între darea de seamă și celelalte materiale înscrise pe ordinea de zi și hotărîrea conferinței precedente, să se facă referiri la modul în care activitatea sindicatului s-a încadrat în prevederile statutului acestuia.

Se impune, în al doilea rînd, atenție și preocuparea pentru pregătirea tuturor condițiilor pentru desfășurarea adunării generale sau conferinței: fixarea unei zile și ore convenabile pentru a asigura o bună participare, avînd în vedere că are loc în afara orelor de program și dispersarea teritorială, mai ales în mediul rural; stabilirea unei săli corespunzătoare scopului; pregătirea propunerilor pentru prezidiu, pentru comisiile de lucru — secretariat, proiect de hotărîre, iar la conferință, comisia de validare etc.

Adunările generale și conferințele sindicale se convoacă cu cel puțin 10 zile înainte, iar ordinea de zi va trebui anunțată tuturor celor interesați. La aceste adunări se recomandă sindicatelor să invite reprezentanți ai organelor de stat, în municipii ai inspectoratelor școlare, caselor corpului didactic, ai organizațiilor U.T.C., de pionieri, ai întreprinderilor care patronează unități de învățămînt etc. Date fiind nenumăratele activități implicate de pregătirea adunărilor generale sau conferințelor sindicale este necesară o maximă mobilizare a întregului activ sindical, pe baza unui plan amănunțit, președintele ocupîndu-se de coordonarea și urmărirea fiecărei sarcini în timp și condiții calitative optime.

În pregătirea adunărilor, comitetul sindicatului trebuie să pornească de la ideea că nimic nu este secundar și să ia toate măsurile care conferă acestui cadru organizat de exercitare a drepturilor și îndatoririlor membrilor de sindicat rolul de catalizator al gîndirii și acțiunii convergente pentru a mobiliza întregul potențial de care dispune școala la aplicarea documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973.

Prof. ELENA COJAN
secretar al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

PE TEMA ALEGERILOR SINDICALE

Prof. Dobrița și Radu Vergu de la Școala generală nr. 2 din Tulcea întreabă: Ce trebuie să cuprindă dările de seamă și proiectele de hotărîri ale conferințelor sindicale?

Răspuns: Reușita conferințelor de dări de seamă și alegeri la sindicatele din învățămînt — ca dealtfel și la celelalte sindicate — depinde în cea mai mare măsură de modul în care comitetul sindicatului respectiv reușește să pregătească, să conceapă și să prezinte conferinței documentele indicate prin instrucțiunile Consiliului Central al U.G.S.R.

Dintre acestea m-aș referi la două, care mi se par de o importanță hotărîtoare: darea de seamă și proiectul de hotărîri. Referitor la darea de seamă subliniez ideea că de modul cum a reușit comitetul sindicatului să pregătească materialul, să-l selecționeze, să-l sistematizeze și să-l prezinte, depinde dacă ea reușește să fie un document de analiză exigentă privind activitatea birourilor grupelor sindicale, a comitetului, pe perioada expirată, dar în același timp să constituie și un document orientativ pentru activitatea de viitor a noului organ ales.

În această ordine de idei mi-aș permite să prezint unele probleme de care comitetul sindicatului nostru ține seama în întocmirea dării de seamă. În primul rînd, darea de seamă trebuie să emane — ca o materializare a aplicării principiului muncii colective în întreaga activitate sindicală — de la un colectiv format din cei mai capabili membri ai comitetului, ai comisiilor pe probleme sau alți membri din activul sindical. Ea nu trebuie concepută ca o însumare a unui material informativ cules din dările de seamă prezentate în adunările grupelor sindicale, **ci darea de seamă trebuie să oglindească analiza exigentă a activității desfășurate de birourile grupelor sindicale** — analiză pe care comitetul o organizează premergător adunărilor generale de dări de seamă și alegeri la grupe — prilej în care membrii comitetului informează despre activitatea grupelor de care au răspuns —, iar comitetul formulează aprecieri ce se vor transmite în adunările grupelor.

Pentru ca darea de seamă să nu fie un referat, un material care s-ar putea foarte bine prezenta într-un consiliu profesoral, în ședința unui cerc pedagogic, problemele care se analizează trebuie selectate cu grijă și prezentate prin prisma activității specifice organizației sindicale, a aportului adus de birourile grupelor, de comitet la rezolvarea lor. De pildă, din multitudinea aspectelor activității profesionale, în darea de seamă se vor analiza cele mai actuale probleme reieșite din documentele Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului și pentru rezolvarea cărora organele sindicale trebuie să analizeze ce au întreprins, dar mai ales să dezbată, în conferință, ce măsuri se impun privind generalizarea învățămîntului de 10 ani, perfecționarea conținutului și metodelor în învățămîntul preșcolar, general și liceal; preocuparea organelor sindicale pentru continua informare, documentare și perfecționare a cadrelor didactice, a maiștrilor-instructori.

Un capitol special din darea de seamă va analiza contribuția organelor sindicale din școli la amenajarea, dotarea cabinetelor, laboratoarelor și atelierelor, precum și la organizarea și desfășurarea practicii în producție a elevilor; legătura organelor sindicale din școli, a comitetului sindicatului cu sindicatele din întreprinderi, în scopul perfecționării patronării școlilor de către unitățile productive. Am insistat mai mult la această parte din darea de seamă, deoarece aici există tendința de a se confunda materialul cu un referat de consiliu profesoral. Aș mai adăuga că nu este suficient să se selecteze problemele, ci este necesar un mod specific de abordare, acel al activității sindicale, adică pe deoparte trebuie analizate acțiunile prin care organele sindicale au sprijinit conducerile școlilor, inspectoratul școlar, Casa corpului didactic, dar în același timp, evidențiate și activitățile proprii organizate la nivelul grupelor sau al comitetului

Darea de seamă trebuie să trateze în măsură egală și problemele sociale privind condițiile de muncă și de viață ale salariaților din învățămînt, să analizeze activitatea politico-educativă desfășurată pentru educarea salariaților; creșterea conștiinței profesionale, a disciplinei în muncă.

Un accent deosebit, în materialul prezentat, trebuie pus pe viața de organizație, pe stilul și metodele de muncă ale activului sindical, aceasta asigurînd dării de seamă caracterul de document orientativ pentru organele nou alese.

Desigur acestea sînt niște opinii, ce nu pot fi socotite rețete în întocmirea dărilor de seamă, care trebuie să oglindească activitatea vie, concretă, desfășurată de fiecare comitet, raportată la condițiile specifice organizației respective.

Despre proiectul de hotărîre cîteva sublinieri: față de darea de seamă, se impune cu necesitate, să-i imprimăm un și mai pronunțat caracter de document orientativ pentru activitatea de viitor.

Măsurile care se prevăd trebuie să izvorască din cele mai recente documente de partid și de stat privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în țara noastră. Ele trebuie să se refere la toate domeniile activității sindicale: profesional, politic, cultural-educativ, de asigurări sociale, legislația muncii, sport-turism și măsuri privind viața de organizație. Pentru ca aceste măsuri să trăiască, să fie concrete, realizabile, trebuie neapărat corelate cu propunerile făcute de salariați în adunările generale ale grupelor sindicale.

De asemenea, trebuie stabilită o corelație stringentă între modul cum s-a analizat o anumită problemă în darea de seamă și măsurile prevăzute în proiect în sensul că dacă în darea de seamă în problema respectivă se menționează niște realizări, în proiect se vor prevedea măsuri de permanentizare, de creștere a eficienței unor metode, practici folosite; și invers, dacă se menționează deficiențe, trebuie prevăzute asemenea măsuri care să combată lipsurile, să orienteze noile organe alese spre găsirea unor soluții corespunzătoare

Măsurile inserate în proiectul de hotărîri trebuie să stimuleze creativitatea, inițiativa organelor alese, lăsîndu-le — pe fondul general al activității sindicale — cîmp de acțiune, de perfecționare continuă a contribuției organizației sindicale din învățămînt la îndeplinirea sarcinilor trasate școlii de către partid.

MARIA PETRAȘCU
președinta Comitetului sindicatului învățămînt, Timișoara

În centrul dezbaterilor: calitatea învățămîntului

Ceea ce a caracterizat adunarea generală de dare de seamă și alegere a biroului grupei sindicale la Școala generală nr. 2 din Tulcea a fost hotărîrea fermă a colectivului didactic de a înfăptui cu toată responsabilitatea sarcinile desprinse din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului românesc.

Atît darea de seamă prezentată de învățătoarea **Anisia Lupu**, organizatoarea grupei sindicale, cît și discuțiile purtate în adunare au analizat într-un spirit de exigență și au stabilit măsuri menite să contribuie la modernizarea învățămîntului, a metodelor de predare, la pregătirea temeinică a elevilor pentru muncă și viață, la formarea lor ca cetățeni de nădejde ai patriei noastre socialiste. Au fost evidențiate în darea de seamă și în cadrul discuțiilor un număr de cadre didactice, învățători și profesori ca, de pildă, **Maria Solca, Constantin Petcu, Maria Ifrim, Ileana Săvulescu, Radu Vergu, Viorica Stan,** care, datorită lecțiilor de bună calitate și consultațiilor predate elevilor, au reușit, fără să facă rabat exigenței, să ridice procentul de promovabilitate pe școală la aproape 88% în anul precedent.

Școala generală nr. 2 din Tulcea se situează printre școlile fruntașe din municipiu și județ și prin numărul mare de absolvenți ai claselor a VIII-a care în anul școlar trecut au reușit la examenul de admitere în licee de specialitate, în licee de cultură generală și școli profesionale: 81 din 90 de candidați.

Rezultate pozitive au fost obținute și în ceea ce privește educația comunistă a elevilor, activitatea cultural-artistică și sportivă. Biroul grupei sindicale, în strînsă colaborare cu conducerea școlii — director **Nicolae Ivan** — sub conducerea organizației de partid, a mobilizat colectivul didactic la înfăptuirea obligațiilor profesionale și obștești, a vegheat la o judicioasă repartizare a sarcinilor și s-a străduit să mențină și să dezvolte un climat creator, de muncă responsabilă în școală.

În discuții, s-a cerut ca în viitor să se țină cu regularitate adunările trimestriale ale grupei sindicale, să se pună în dezbaterea colectivului probleme de interes general cum ar fi de exemplu cele referitoare la modul cum se ocupă cadrele didactice de cultivarea la elevi a dragostei față de munca productivă, la modul cum se realizează în școală de către fiecare învățător și profesor orientarea școlară și profesională a elevilor, să se dezbată, într-o adunare, modul cum se îndeplinesc obligațiile ce revin cadrelor didactice în calitate de profesor de serviciu pe școală, domeniu în care, în prezent, mai sînt încă neajunsuri.

S-au făcut propuneri ca biroul grupei sindicale să aibă în atenție, mai mult, cerințele spirituale și condițiile de muncă și viață ale cadrelor didactice, să organizeze vizite la întreprinderile industriale din municipiu, să continue cu organizarea de schimburi de experiență între învățători și profesori, să manifeste mai multă combativitate în menținerea ordinei și disciplinei în școală. Propunerile și recomandările făcute în adunarea generală au completat planul de măsuri al biroului grupei sindicale și au, ca obiectiv major, ridicarea permanentă a calității procesului instructiv-educativ.

Adunarea generală a grupei sindicale de la Școala generală nr. 2 din Tulcea a reales în funcția de organizator al grupei sindicale pe învățătoarea **Anisia Lupu** și a ales ca locțiitor al organizatorului grupei sindicale pe prof. **Maria Solca,** iar ca responsabil cu problemele sociale pe prof. **Serghei Trifan.**

Au fost, de asemenea, aleși delegații la conferința sindicatului învățămînt Tulcea și s-au desemnat candidații pentru comitetul sindicatului și comisia de cenzori.

După încheierea lucrărilor adunării generale, conducerea școlii împreună cu biroul grupei sindicale, cu întregul corp didactic au oferit flori și cărți și au felicitat pe cei trei noi profesori repartizați la Școala generală nr. 2 din Tulcea: **Elena Leancă, Stana Gavrilă** și **Petre Solca.**

NICOLAE BURCEA
membru în Biroul executiv al Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Semnificația inovației în învățămînt

În ultimele decenii, mai mult decît oricînd, au survenit schimbări care au imprimat un dinamism specific tuturor activităților umane. Vorbim de schimbare atunci cînd intervine o modificare notabilă în cadrul unui anumit proces, între două perioade succesive.

Inovația este un gen de schimbare. După cum spune M.B. Miles, specialist renumit în studiul inovației, aceasta este „o schimbare specifică, nouă, deliberată". Într-un document al Centrului pentru cercetare și inovație în învățămînt — organism internațional specializat în studierea acestor probleme — inovația este definită ca „orice tentativă care vizează, conștient și deliberat, să introducă în sistemul de învățămînt o schimbare în scopul îmbunătățirii acestui sistem".

Inovațiile apar ca puncte de reper, precise și localizate, ale schimbării, care este o mișcare globală. Ele marchează, în cîteva moduri, liniile de forță ale schimbării, fiind expresia unui dinamism și a unui efort voluntar. Accelerarea schimbării provoacă inovații numeroase și variate, care se dezvoltă sub influența mai multor factori : evoluția concepțiilor și a mentalităților privind fenomenul educațional, tendințele egalitare și exigențele sociale care duc la democratizarea învățămîntului, dezvoltarea științei și expansiunea cunoștințelor, apariția noilor mijloace de comunicație, aspirațiile cadrelor didactice înseși etc.

Transformarea învățămîntului se sprijină actualmente pe inovație și cercetare. Cele două fenomene sînt strîns legate ; totuși, trebuie distinse cu grijă. După J. Hassenforder, cercetarea în educație prezintă aspecte extrem de variate, ea exercitîndu-se după planuri de analiză diferite : psihologice, pedagogice, sociale, economice. Pedagogia experimentală se apropie aparent de inovație, deoarece se introduc unele modificări într-o situație pedagogică cu scopul de a se evalua efectele acestora. Există, totuși, limite în introducerea variațiilor în sînul unei situații pedagogice.

Pedagogia experimentală găsește în inovație un cîmp remarcabil de investigație. Dezvoltarea inovațiilor spontane permite multiplicarea observațiilor și măsurătorilor. Un climat favorabil inovației constituie un stimulent pentru pedagogia experimentală.

Evaluarea inovației după metodele pegagogiei experimentale este utilă. După cum spune sociologul englez Michaël Young, efectele inovației este bine să se măsoare pe planul rezultatelor școlare. De fapt, unul dintre scopurile inovației în învățămînt este acela de a se obține rezultate școlare mai bune, printr-o mai mare raționalizare a organizării și a metodelor. Dar trebuie să se țină seama nu numai de rezultatele școlare ca atare, ci și de evaluarea atitudinilor și a motivației. Intensitatea motivației este o consecință a eforturilor depuse de participanți în vederea asigurării succesului inovației. Experimentarea pedagogică cea mai „neutră" scapă cu greu de influența factorului motivațional declanșat, întreținut și intensificat prin introducerea în situația pedagogică a unei inovații, ale cărei efecte urmează să fie evaluate prin compararea cu un eșantion martor neafectat de inovația respectivă. După J. Hassenforder, se pare că cea mai mare parte a cîștigurilor înregistrate, după numeroși ani, în experimentele pedagogice a fost generată de situația experimentală însăși. Astfel, pedagogia experimentală comportă limite în privința punerii în evidență a superiorității intrinseci a uneia sau alteia dintre metode, tocmai datorită apariției unor cîmpuri motivaționale de intensitate și eficiență diferită. Meritul inovației rezidă în elanul creator pe care-l antrenează, în maniera în care ea mobilizează energiile, în formarea unui cîmp motivațional optim transmiterii cunoștințelor.

Inovația alimentează și orientează reflectarea prospectivă, fiind legată de progresul pe termen lung al științei educației, devenind în același timp, din ce în ce mai mult, un fenomen internațional. Curentele în materie de tehnologia educației nu cunosc frontiere ; noile practici pedagogice ca individualizarea, utilizarea mijloacelor audio-vizuale etc. se dezvoltă în toate țările. Datorită faptului că reușita sau eșecul inovației nu depind numai de calitățile ei intrinseci, aceasta trebuie adaptată la condițiile concrete ale diferitelor țări și la realitățile sociale ale momentului respectiv.

Fruct al eforturilor responsabile, inovația reclamă un climat de manifestare liberă a inițiativelor creatoare, răbdare și optimism. În acest sens, J. Fourastié, economist și sociolog francez, spune : „A lăsa conducătorilor de instituții, profesorilor care manifestă mai mult dinamism, largi inițiative adaptate la mijloacele și la necesitățile elevilor și a nu-i judeca decît după rezultatele lor pe termen lung, iată modul de găsire a celor mai bune căi. În acest domeniu, mai mult decît în altele, din momentul ce noi vrem să fim generația descoperirilor, trebuie să acceptăm să fim și generația încercărilor".

În ultimele decenii, în domeniul învățămîntului au apărut și s-au dezvoltat multe tendințe novatoare. În general inovația se dezvoltă după linii de forță care depășesc cadrul școlii, dar care se repercutează asupra ei. Astfel, se fac eforturi pentru punerea la dispoziție a tuturor surselor de informație și a unei documentații foarte variate, în cadrul unei rețele de biblioteci și în centre de documentare special amenajate. Aceasta permite transpunerea în viață a unor principii ale „școlii active", cum ar fi dezvoltarea autonomiei și inițiativei elevilor în alegerea liberă a unor cărți ce vor fi studiate, încurajarea muncii independente, dezvoltarea creativității, formarea și dezvoltarea la elevi a idealului educației permanente. Datorită progreselor realizate în cercetarea științifică și a dezvoltării rapide a cunoașterii, se impune modernizarea programelor școlare. Astăzi se urmărește tot mai mult să se strîngă legătura între programele școlare și viață, deoarece elevii trebuie deprinși să utilizeze informația pe parcursul întregii vieți, iar pedagogia trebuie să pună accent pe principiile generale după care se înlănțuie și se structurează cunoștințele. Reforma programelor este însoțită, astfel, de o revizuire profundă a metodelor, în rîndul cărora „metodele active" capătă o pondere crescută. Importanța acordată experimentării de către elevi în cadrul unor discipline ca fizica, chimia, biologia, în scopul desprinderii principiilor generale și al legării teoriei cu practica, reprezintă o tendință modernă în pedagogie. În tot mai multe țări se caută ca unitățile de învățămînt să fie în contact permanent cu mai multe instituții și întreprinderi, încheindu-se chiar contracte, ceea ce facilitează legarea învățămîntului de practică, de viață.

O altă tendință novatoare stă în noua organizare școlară, pe grupe cu diferite efective, constituite astfel încît să permită elevilor să avanseze în ritmul lor specific la diferite obiecte de învățămînt, transpunîndu-se în practică principiul individualizării, dînd posibilitate fiecărui elev să se dezvolte în funcție de aptitudinile și interesele sale. Tehnicile moderne de comunicare (televiziune, radio, cinematograf etc.) duc la dispariția claselor tradiționale, sau la modificarea lor din punct de vedere al structurii, al programelor și metodelor. Aceste tehnici permit individualizarea maximă, elevul putînd lucra în ritmul său și nu în ritmul impus de profesor sau de grupul său. Învățămîntul programat se relevă, astfel, profitabil în special pentru elevii lenți. În individualizarea muncii instructiv-educative, suplețea metodelor se dovedește a fi un factor deosebit de important.

Asist. univ. VASILE PREDA
Facultatea de istorie-filozofie, Cluj

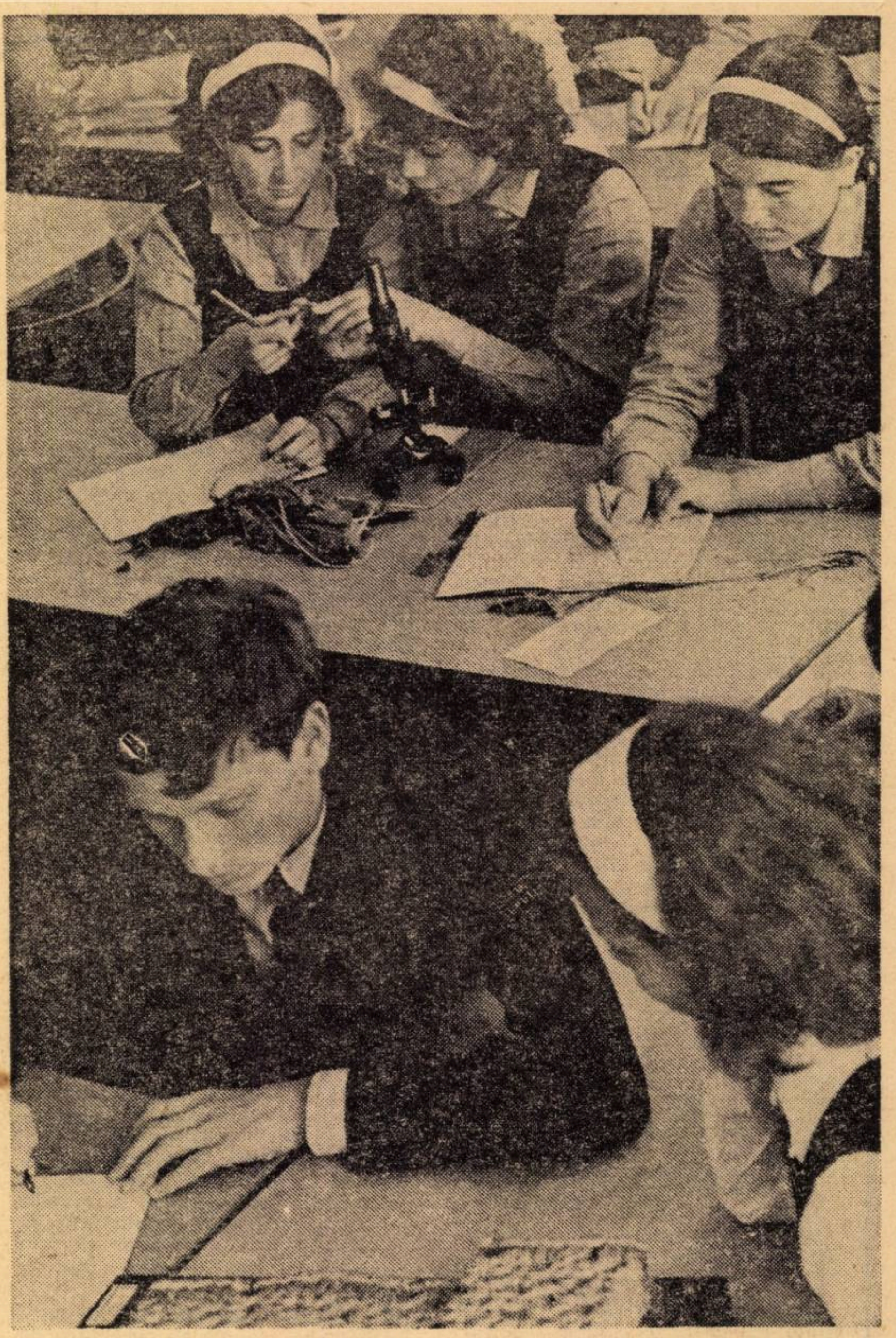

Experiențe în laboratorul de botanică la Liceul din Buhuși
Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ.

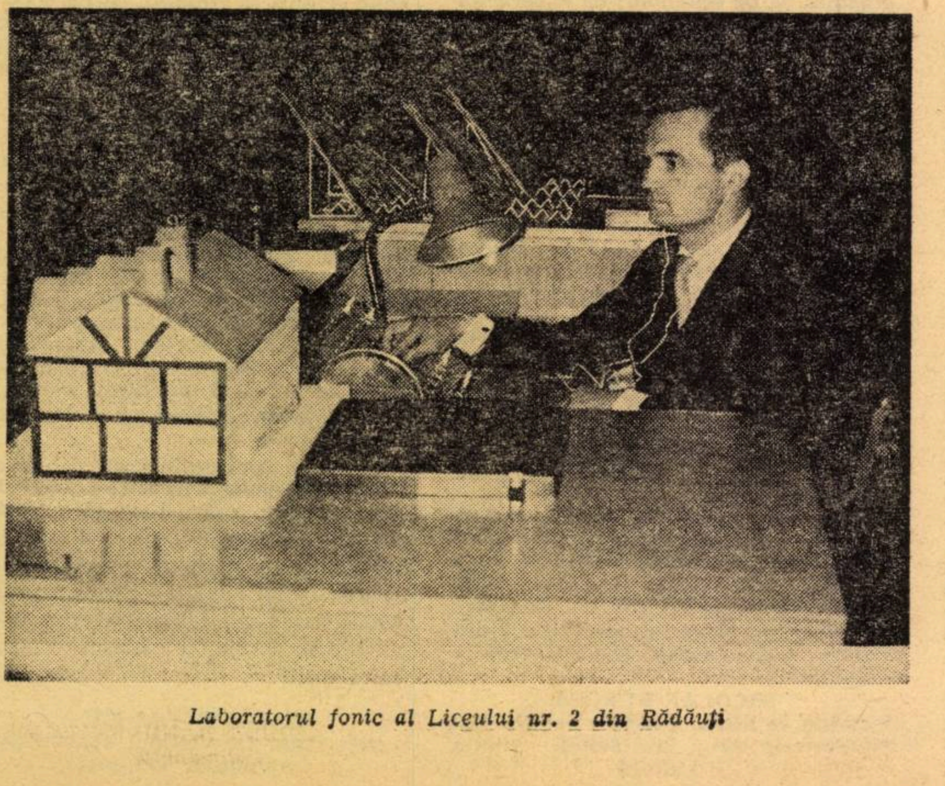

Laboratorul fonic al Liceului nr. 2 din Rădăuți

Îmbinarea activității experimentale cu cercetarea

Temele abordate în cercurile științifice ale elevilor de la Liceul „Iacob Mureșianu" din Blaj sînt concrete, adaptate la condițiile economico-sociale locale, de interes imediat. Iată un exemplu. Este știut că lupta împotriva poluării mediului înconjurător constituie unul din imperativele majore ale timpurilor noastre. Datorită deversării în Tîrnava Mare a apelor reziduale industriale, provenite de la Uzinele chimice Copșa Mică, în apa rîului se semnalează uneori prezența unor concentrații ridicate de substanțe toxice. De aceea, prin tema stabilită la secția de chimie, se urmărește să se cerceteze în ce măsură substanțele reziduale influențează compoziția chimică a pînzei de apă freatică și să se stabilească extinderea zonei poluate, prin analiza apei din fîntînile existente în patul aluvionar al Tîrnavei Mari. Se mai prevede analiza sub acest raport a particulelor depuse în atmosferă pe covorul vegetal și pe stratul de zăpadă. În acest scop s-a cerut sprijinul specialiștilor de la Uzina de apă, interesați să colaboreze cu elevii școlii noastre. O asemenea activitate — de ce să n-o mărturisim ? — este folositoare și cadrelor didactice, deoarece pot fi antrenate astfel în desfășurarea unei munci de cercetare științifică.

Prof. ANTON ZEILAR
Liceul „Iacob Mureșianu", Blaj

Noțiuni de stil și compoziție în școală

În zilele de 20 și 21 octombrie a.c. în orașul Tulcea a avut loc simpozionul „Noțiuni de stil și compoziție în școală“, organizat de Societatea de științe filologice, în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, Inspectoratul școlar al județului Tulcea și Casa corpului didactic din localitate.

Simpozionul, la care au participat, cu comunicări, cadre didactice universitare de prestigiu (prof. univ. dr. Silvian Iosifescu, prof. univ. dr. Gh. Bulgăr, conf. univ. Liviu Onu ș.a.), precum și numeroși invitați din țară și din județ, a avut un pronunțat caracter de lucru, atît prin contribuțiile aduse la clarificarea unor probleme legate de noțiunile stil și compoziție, de predarea acestora în școală, cît și prin punctele de vedere exprimate în discuții — nu o dată contradictorii, dar cu atît mai interesante.

O vizită cu caracter documentar-aplicativ în orașul Tulcea și împrejurimi a întregit reușita acestui simpozion valoros, ale cărui dezbateri, sperăm, se vor prelungi mult peste limita celor două zile cît a durat și peste hotarele județului în care s-a ținut.

D.R.

Dirigenția, activitate continuă, complexă

Mi-au trezit interesul propunerile din articolul „Dirigenția“, publicat în „Tribuna școlii“ nr. 106 și doresc să-mi spun părerea în legătură cu opiniile inserate, pe linia îmbunătățirii și stimulării activității noastre, a diriginților. Dacă sîntem de acord în mod absolut cu propunerea de a se include în cursurile universitare și în cursurile de reciclare a cadrelor didactice unele forme de pregătire pentru activitatea de diriginte și comandant-instructor, am sugera, chiar, introducerea dirigenției ca obiect de bază, cu examen. Dar **ora de dirigenție** trebuie privită ca o activitate educativă completă, desfășurată în timp, care oferă tuturor profesorilor, bine pregătiți sau mai puțin bine pregătiți într-o anumită specialitate, prilejul de etalare a calităților individuale de educator. Aceasta presupune dragoste față de copii, față de profesiune, receptivitate sporită la cerințele societății, motivații interioare... bine motivate. Apoi, o exigentă organizare a activității sale. Privind atît în perspectivă, cît și prin prisma experienței acumulate pînă acum, elevii sînt principalii colaboratori și realizatori ai actului educativ dirijat. „Dirijorul“ ar putea fi considerat deci, un „coleg mai mare“ al elevilor. Așadar credem că profesorul nu are motive „să fugă“ de aceste ore de dirigenție, sau să se teamă de ele. În ceea ce privește munca dirigintelui, ne întrebăm de ce ar fi degrevați diriginții tocmai de ceea ce este al lor. Dacă vor fi scutiți de „o parte din sarcini“ nu sînt încurajați în rezerva, fuga și teama lor? Nu vor fi direcționați spre unilateralizare? Nu vor scăpa acel „ceva“, care uneori înseamnă foarte mult? Munca sub aspect multilateral — organizare, evidență, activitate culturală, colaborare cu toți factorii educativi, activitate patriotică obștească și alte acțiuni extrașcolare, studiul individual permanent al pedagogiei, pregătirea în specialitate, receptivitatea la nou, cunoașterea evoluției societății — duc la cunoașterea năzuințelor, cerințelor și posibilităților de formare a personalității colegilor noștri mai mici; la perfecționarea activității noastre, a diriginților și comandanților-instructori de pionieri. Numai astfel putem căpăta certitudinea că prin misiunea noastră nobilă, care nu este chiar atît de „neproductivă“, participăm direct la procesul educativ, științific organizat, la realizarea partenerilor de lucru și a noastră ca oameni de nădejde în societate.

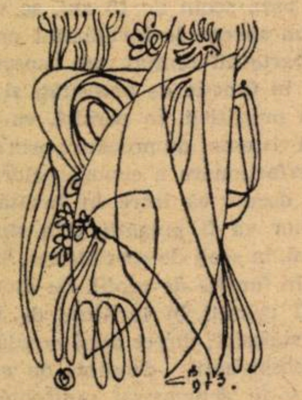

Prof. PANĂ CONSTANTIN-STREJEȘTI
directorul Școlii generale,
Sebeșul de Sus, jud. Sibiu

Itinerare editoriale:

„Cîntecele în învățarea limbilor străine“

E.D.P., 1973.

Sînt cunoscute cazurile în care elevi silitori, după 5—6 ani de învățare (în școală) a unei anumite limbi străine o cunosc mai puțin decît pe o altă limbă străină învățată în 2—3 ani.

Cum se explică acest lucru? Nu este vorba numai de o aptitudine, de o înclinație specială spre învățarea unei anume limbi, ci, mai ales, este efectul acțiunii factorului psihologic al dominantei. Intervenția unui impuls suplimentar, legat de actul rațional al motivației învățării, al interesului sau al afectivității, al studierii cu plăcere, sporește randamentul învățării, uneori cu un procent mai mare decît cel al dublării numărului de ore destinate studiului limbii în școală.

Iată de ce în procesul oricărei învățări, dar mai ales în cel al însușirii limbilor străine, utilizarea unei game variate de mijloace și mai ales crearea dominantei învățării pe căi afective sînt cerințe de importanță majoră.

Lucrarea **Cîntecele în învățarea limbilor străine** (autor **Simion Morărescu**) răspunde pe deplin acestor cerințe. Inedită în literatura de specialitate prin conținut și structură, cu o deosebită valoare teoretico-metodică și practic-aplicativă, cartea este de un real folos profesorilor de limbi străine (moderne) din țara noastră.

Utilizarea mai largă a cîntecelor în predare, în însușirea limbilor moderne, activizează elevii, provoacă o afectivitate stenică, sporește gradul de interes și înviorează procesul învățării.

După cum arată și autorul în prefață, „diferitele categorii de cîntece prezentate în lucrare constituie pentru profesorii de limbi străine doar un material suplimentar, de predare, care printr-o judicioasă întrebuințare și încredere organică în structura lecțiilor ridică eficiența acestora în mod semnificativ.“

În prima parte a lucrării, sintetizîndu-se experiența de pînă acum în folosirea cîntecului ca auxiliar al studiului unei limbi moderne, se arată atît rolul cîntecelor în procesul de predare a limbilor moderne, cît și mijloacele, metodele și procedeele de utilizare a cîntecelor la lecții, în scopul dezvoltării vorbirii elevilor prin corectare sau consolidarea unor deprinderi de pronunțare, prin automatizarea unor modele structurale, prin stimularea și menținerea atenției și interesului pentru activitățile lecției.

Lucrarea conține și numeroase exemple de planuri de lecții la principalele limbi moderne care se învață în școlile noastre (engleză, franceză, germană, rusă), pentru diferite clase, începînd cu clasa a II-a, ținîndu-se seama de condițiile în care se desfășoară lecția (laborator lingvistic, sală de clasă de tip curent, cabinet de limbi străine etc.), de vîrsta elevilor, de posibilitățile profesorului etc.

În partea a doua a lucrării sînt prezentate circa 240 de cîntece grupate cîte 60 pentru fiecare limbă străină dată. Cîntecele sînt corelate cu temele generale prevăzute în programele și manualele școlare și sînt accesibile.

Ținînd seama de rolul imens pe care îl are folosirea cîntecului în crearea climatului afectiv necesar învățării limbilor străine și de valoarea documentară și metodică, recomandăm cu căldură cartea **Cîntecele în învățarea limbilor străine** tuturor profesorilor de specialitate.

ALEXANDRU POPESCU-MIHĂEȘTI
lector la Institutul
central de perfecționare
a personalului didactic
București

Centenar Ovid Densușianu

La filiala Societății de științe filologice din Buzău a avut loc o ședință comemorativă consacrată aniversării a 100 de ani de la nașterea marelui filolog și istoric literar, Ovid Densușianu. Despre personalitatea marelui savant român (întemeietorul Societății filologice și Institutului de filologie și folclor) au susținut referate profesorii buzoieni Iuliana Duțu și Ștefan Fontanini, iar prof. Alexandrina Mihăescu, fostă studentă a lui Ovid Densușianu, a evocat cu căldură figura luminoasă și frumusețea morală a celui aniversat.

Prof. GH. ANDREI
Buzău

O inaugurare

În prezența a sute de elevi, părinți, cadre didactice și invitați din partea organelor de partid și de stat a avut loc, recent, inaugurarea Școlii generale pentru copii cu deficiențe psihice recuperabile din municipiul Bacău. Reproducem din cuvîntul rostit cu această ocazie de eleva Tatiana Irimia din clasa a V-a, cererea făcută colectivului didactic: „pentru readucerea noastră la nivelul cerut de societatea socialistă, vă dorim tovarăși profesori multă sănătate, răbdare, putere de muncă, să simțim în dumneavoastră pe adevărații noștri părinți“.

Prof. IRIMIA CIOBANU
Bacău

Un prim contact cu ecologia

Introducerea, începînd cu acest an școlar, a predării ecologiei la clasa a VII-a este o noutate, care ne-a stîrnit interes, atît nouă cadrelor didactice de specialitate, cît și elevilor. Fiind o materie foarte frumoasă și interesantă, prin specificul ei, această disciplină se bazează pe o seamă de cunoștințe din domeniul botanicii și zoologiei. Dar, elevii din clasa a VII-a din acest an, nu au studiat botanica și posedă cunoștințe empirice despre lumea plantelor. De aceea, explicarea unor noțiuni de bază din domeniul acestei discipline duce la răpirea unui timp prețios afectat predării ecologiei. Cred că, era mult mai bine, ca studiul ecologiei să fi fost planificat pentru prima oară, la elevii actuali din clasa a VI-a, în anul școlar 1974/1975, deoarece ei au studiat botanica și zoologia. Astfel, s-ar fi realizat cu mai multă ușurință predarea ecologiei pe baza muncii de cercetare activă a elevilor

Prof. VALONIA BRAIE
Toplița

„Ziua liceului“

O frumoasă tradiție înscăunată de mai mulți ani de Liceul pedagogic din Craiova: sărbătorirea în fiecare toamnă, în luna octombrie, a „Zilei liceului“. Prilej fericit de a sublinia încă o dată succesele acestui lăcaș de cultură în precedentul an școlar și de a da noi imbolduri la învățătură în anul abia început; dar, mai ales, prilej și de a aprinde și mai vie în inimile celor de aici flacăra mîndriei și a dragostei față de bătrînul liceu craiovean ajuns la respectabila vîrstă de 103 ani.

În toamna aceasta, programul dedicat sărbătoririi a fost deosebit de bogat, astfel că „Ziua liceului“ a durat... trei zile: 5, 6 și 7 octombrie. S-au ținut două sesiuni de comunicări științifice — a cadrelor didactice și a elevilor ce activează în Societatea științifico-literară „Ștefan Velovan“, au fost organizate întreceri sportive, s-a deschis o expoziție de artă plastică și de obiecte executate de elevi în cadrul practicii productive, a fost prezentat un film color realizat de cinefilii liceului, au avut loc schimburi de experiență cu elevii și cadrele didactice de la mai multe licee pedagogice din țară, iar în final — un reușit program artistic intitulat „Te sărbătorim, liceu iubit“.

Și bineînțeles, cum se întîmplă în asemenea ocazii, s-a urat viață lungă bătrînului liceu pedagogic craiovean, acestei prestigioase instituții de lumină: îi urăm și noi, în încheierea acestor rînduri.

DIM. R.

Cu prof. Constantin Rapcea, directorul Liceului „George Enescu“

din Sinaia, despre:

Activitatea școlii în acest an

— Care sînt principalele direcții ale activității dumneavoastră în acest an școlar?

— Conducerea școlii noastre și cadrele didactice vor acorda în continuare și în acest an școlar o importanță deosebită pregătirii ideologice și profesionale, pentru a corespunde cerințelor actuale ale dezvoltării și perfecționării învățămîntului, în vederea desfășurării unei intense munci politice și educative în rîndul elevilor, cu scopul de a se crea un climat de muncă eficientă și de răspundere. Vom acorda o atenție deosebită intensificării preocupărilor pentru antrenarea elevilor în activități artistice, culturale, sportive, gospodărești și tehnico-aplicative, care se desfășoară în școală, stimulîndu-le în acest fel inițiativa creatoare. Ne-am propus ca, în consiliile profesorale, să analizăm periodic modul în care se desfășoară procesul de învățămînt, activitatea cadrelor didactice, ca și rezultatele muncii educative, luîndu-se bineînțeles și măsuri pentru îmbunătățirea activității depuse.

— Ce obiective urmăriți în instruirea teoretică și practică a elevilor?

— În procesul de instruire teoretică și practică desfășurat în școală urmărim stimularea gîndirii politice a elevilor noștri și formarea unor atitudini de muncă, îmbunătățirea continuă a cunoștințelor lor ideologice, în sensul ridicării nivelului conștiinței lor. O atenție deosebită vom acorda folosirii tuturor resurselor educative — familie, școală și societate — pentru ridicarea conștiinței socialiste a tinerilor din această unitate școlară, care numără peste 1 400 de elevi, pentru formarea lor ca oameni noi, constructori vrednici ai societății socialiste multilateral dezvoltate.

Prof. ANDREI BANDUROVSCHI
Călimănești

Direcția: Școala generală de 10 ani

Cu cîteva săptămîni în urmă, în Polonia s-au luat hotărîri care vor influența în mod decisiv învățămîntul polonez. La 13 octombrie a.c., Seimul R. P. Polone a adoptat Hotărîrea cu privire la Dezvoltarea în continuare a sistemului de educație națională.

Conform acestei hotărîri, noul sistem de învățămînt urmează să aibă la bază școala medie generală de 10 ani, cu același program, atît la orașe cît și la sate, garantînd tuturor copiilor și tinerilor condiții egale de start în viață.

Parlamentul a luat această hotărîre în preziua celei de a 200-a aniversări a creării Comisiei de educație națională care a făcut din dezvoltarea învățămîntului o problemă publică, iar educarea tinerei generații a ridicat-o la rangul de sarcină de stat. Pornind de la considerente progresiste și patriotice, Comisia de educație națională a elaborat programul școlii elementare și a acordat o deosebită atenție învățămîntului pentru masele largi ale poporului, creînd astfel ideea unei școli democratice. Comisia a devenit, în Europa și în lume, primul organ de stat, conducător al întregului sistem de învățămînt de la școlile elementare, pînă la universități. Sarcinile de educație le-a trasat astfel încît tineretul să fie pregătit pentru viața practică și pentru îndeplinirea îndatoririlor cetățenești.

Polonia, după cum se știe, ocupă, sub aspectul dezvoltării învățămîntului, unul dintre locurile de frunte din Europa. În anii 1946—1971, mai mult de 11 milioane de absolvenți au ieșit pe porțile școlii generale, mai mult de 1,5 milioane, din liceele de cultură generală, mai mult de 5 milioane, din școlile profesionale, mai mult de 600 000 din institutele de învățămînt superior. În prezent, peste 90% din absolvenții școlii generale își continuă învățătura și, în ritm rapid, se dezvoltă învățămîntul polonez pentru cei care muncesc. Dar, neobișnuitul dinamism al vieții contemporane, revoluția tehnico-științifică cer noi transformări ale sistemului de învățămînt. De aceea, și hotărîrea Seimului R. P. Polone privind reforma sistemului de învățămînt decurge din noua etapă de dezvoltare a Poloniei, din noile necesități ale unei țări care merge cu pași repezi înainte, din dorința să țină pasul cu progresul, să ocupe locurile de frunte.

Hotărîrea Seimului este, de asemenea, expresia marelui interes pe care îl acordă problemelor învățămîntului și educației conducerea de partid și de stat, interes pe care îl observăm din decembrie 1970. Despre deosebit de importantul rol al învățămîntului și despre necesitatea reformei sistemului, au amintit hotărîrile celui de al VI-lea Congres al P.M.U.P. care a avut loc în anul 1971. Aceste probleme, în strînsă legătură cu procesul de educare a tinerei generații au făcut obiectul Plenarei a VII-a a C.C. al P.M.U.P., la sfîrșitul anului trecut.

Și mai de vreme, adică imediat după decembrie 1970, din inițiativa Biroului politic al C.C. al P.M.U.P., a luat naștere Comitetul experților pentru elaborarea raportului privind situația învățămîntului polonez. Acest Comitet, condus de renumitul savant, profesor doctor Jan Szczepansky cu care au colaborat lucrătorii din domeniul învățămîntului și științei, a pregătit, după o muncă de doi ani un bogat raport în care s-a analizat sistemul actual de învățămînt și s-au trasat căile dezvoltării de perspectivă a acestuia. Rezultatele muncii Comitetului experților prezentate acum cîteva luni, întregii societăți, au fost completate de o foarte bogată discuție, la care au participat peste 200 000 de persoane. Programul transformării sistemului de educație națională s-a stabilit prin hotărîrea Seimului în legătură cu una dintre variantele prezentate în raportul Comitetului experților. Hotărîrea trasează deci contururile noii organizări a învățămîntului, luînd ca bază școala de 10 ani care dă o pregătire medie. Noua școală de 10 ani care pregătește tînăra generație pentru participarea activă la viața țării va îndeplini multiple funcții, mai ales va pregăti pentru continuarea învățăturii înainte de admiterea în învățămîntul superior, pentru activitatea profesională. Programul școlii de 10 ani va cuprinde pregătirea comunistă, tehnică și, de asemenea, practică o astfel de pregătire medie multilaterală adaptată la interesele și aptitudinile individuale ale tinerilor, cu influență asupra scurtării perioadei necesare pentru obținerea unei calificări profesionale.

Pe baza școlii de 10 ani, se va realiza un sistem de învățămînt profesional foarte diferențiat, sub aspectul duratei, în funcție de necesități și de direcția pregătirii. În paralel, va fi dezvoltat sistemul de pregătire prin cursuri de perfecționare a cunoștințelor. Tineretul dornic să intre în învățămîntul superior va fi pregătit prin studii de doi ani, în școli de specialitate, diferențiate în funcție de profil. De asemenea, vor fi primiți în institute de învățămînt superior, direct după școala de 10 ani, absolvenții deosebit de capabili care și-au demonstrat posibilitățile la concursurile și olimpiadele organizate pe plan central, absolvenții școlilor profesionale de doi ani, avînd la bază școala medie de 10 ani, absolvenții școlilor de 10 ani, după cel puțin doi ani de activitate profesională sau după îndeplinirea stagiului militar.

Problemele sistemului de învățămînt — se subliniază în hotărîre — sînt problemele tuturor celor care se ocupă de educație. Sarcini din ce în ce mai mari în domeniul educației stau în fața familiei, întreprinderilor, sindicatelor, organizațiilor de tineret și de masă. Coordonarea influențelor și acțiunilor acestor instituții va permite crearea unui întreg mediu de educare. Toate acestea pornite din proiectul de reformă a educației școlarilor care sînt impuse în hotărîrea Seimului R.P.P., au luat naștere nu numai pe baza rezultatelor cercetărilor și analizei Comitetului experților și a discuției sociale largi, ci și pe baza generalizării făcute în urma experimentelor pedagogice și pe baza practicii progresiste în învățămînt și, de asemenea, pe baza lucrărilor și studiilor de prognoză ale Ministerului Învățămîntului și Educației, condus în prezent de ministrul Jerzy Kubersky.

Dr. HENRYKA WITALEWSKA
redactor, șef de secție al
revistei „Gloss Nauczycielsky"
din Varșovia

Tendințe în structura învățămîntului liceal

În sistemele de învățămînt tradiționale, liceul reprezintă tipul de școală secundară, de regulă, cu un profil de cultură generală, cu durata de studii de 6—8 ani, fiind plasat după școala primară, respectiv, de 6—4 ani și constituind canalul de acces la învățămîntul universitar.

În această concepție a fost organizat liceul românesc prin Legea instrucțiunii publice din 1864, durata de studii fiind fixată la șapte ani. Primul ciclu, de patru clase, purta numele de gimnaziu, iar ultimele clase formau ciclul superior. În paralel cu învățămîntul liceal, de cultură generală, au fost organizate școli profesionale de agricultură, de industrie, de comerț, care nu aveau statutul juridic al liceului, în ce privește nivelul și finalizarea studiilor respective. Ulterior au intervenit modificări în structura sistemului de învățămînt, liceul ajungînd la o durată de studii de opt ani, funcționînd în paralel cu diferite tipuri de școli în cadrul învățămîntului tehnic, profesional, normal etc.

Modelul organizatoric tradițional a fost adoptat, din secolul trecut, de toate statele, la momente diferite și în condiții variate determinate de contextul social-economic și politic respectiv. Cu timpul acest model a fost supus unor reforme, unor transformări funcționale, mai ales după al doilea război mondial, fapt ce permite conturarea unor tendințe pe plan mondial.

Transformările au vizat numeroase aspecte ale învățămîntului, ca de pildă : structura organizatorică, conținutul învățămîntului, metodele didactice etc. În prezentul articol ne vom opri asupra tendințelor care privesc structura învățămîntului liceal.

Reformele școlare au vizat mai întîi primul ciclu al liceului, constatîndu-se adoptarea în principal a două soluții organizatorice :

— Organizarea unei școli unice cu durata de studii de 7—10 ani, care a rezultat din fuzionarea într-o singură unitate școlară a școlii primare și a ciclului inferior din cadrul liceului tradițional. Acest model organizatoric a fost adoptat în țările socialiste, precum și în Japonia, S.U.A., Suedia, fiind în curs de preluare și în alte țări, ca de exemplu în Belgia, R. F. Germania și Spania.

— Organizarea ciclului inferior al învățămîntului secundar sub forma unei școli unice, aparte, situată între școala primară și liceul propriu-zis, ca de pildă în Italia.

În ambele cazuri, durata învățămîntului liceal se reduce la aceea a ciclului superior al liceului tradițional, mai precis va fi, respectiv, de 4—2 ani.

În țările în care se menține sistemul de învățămînt tradițional, ca de exemplu în Franța, Marea Britanie, durata liceului continuă să rămînă de 7 ani în prima țară, urmînd după școala elementară de 5 ani, și de 6 ani, în a doua, succedînd școlii primare de 6 ani.

Tendințele care afectează primul ciclu al învățămîntului liceal se manifestă, în cazul acestor țări, prin adoptarea unor planuri de învățămînt comune în clasele diferitelor tipuri de școli secundare, precum și prin oferirea unor posibilități sporite pentru elevi de circulație pe orizontală.

În general, în anii care urmează, atenția legiuitorului școlar este concentrată asupra liceului, în cazul țărilor care au adoptat școala unică de 7—10 ani, sau asupra ciclului superior al liceului, în cazul țărilor care păstrează încă modelul tradițional.

Complexitatea problemelor de structură la nivelul acestei trepte este deosebită datorită funcționalității învățămîntului secundar, în ansamblul său ca subsistem trebuind să asigure :

— pregătirea pentru continuarea studiilor superioare ;

— pregătirea cadrelor medii, a muncitorilor calificați, a integrării în viața activă a societății.

Sistemul de învățămînt tradițional asigură această dublă funcționalitate prin existența a mai multor tipuri de școli, care variază de la o țară la alta ca număr, ca profil, ca durată de studii, ca finalizare etc.

Față de acest model organizatoric, există tendințele :

— acordarea unui statut educativ școlilor tehnice, echivalent cu acela al școlilor de cultură generală în ce privește finalizarea studiilor, posibilitatea de acces la învățămînt superior ;

— adoptarea unui singur tip de școală secundară, în locul numeroaselor tipuri tradiționale, în care să se ofere posibilitatea pregătirii diversificate a tuturor elevilor de vîrstă școlară corespunzătoare.

În timp ce prima tendință se constată în majoritatea țărilor cu un învățămînt dezvoltat, a doua s-a conturat într-un număr mai mic de țări — dar în curs de creștere — ca de pildă în Japonia, S.U.A., Suedia. Este vorba de școala comprehensivă, după denumirea din țara de baștină, S.U.A., în care astfel de școală se numește „școala secundară comprehensivă publică" (comprehensive public high school). Păstrînd această caracteristică, în Japonia liceul se numește „școala secundară superioară", iar în Suedia „gimnaziul".

Acest tip de școală urmează să fie introdus, în următorul deceniu, și în alte țări ca, de pildă, în Belgia, R. F. Germania, Spania. Este interesant de menționat că în unele țări, școlile de tip comprehensiv coexistă cu cele tradiționale, ca de pildă „colegiul de învățămînt secundar" din Franța sau „școala comprehensivă" din Marea Britanie.

Acțiunea tendințelor menționate, atît de la nivelul primului ciclu, cît și de la al doilea ciclu de învățămînt liceal, se împletește organic cu aceea a tendinței de prelucrare a învățămîntului obligatoriu, care vizează cuprinderea, treptat, a întregului învățămînt secundar.

Astfel, în cazul țării noastre, conform prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, învățămîntul obligatoriu de 10 ani cuprinde în structura sa : ciclul I primar (4 ani), ciclul gimnazial (4 ani) și prima treaptă a liceului (2 ani), iar generalizarea învățămîntului liceal va include pînă în anul 1985 și treapta a doua a liceului.

VASILE ILIESCU

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 116

Sîmbătă 3 noiembrie 1973

12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

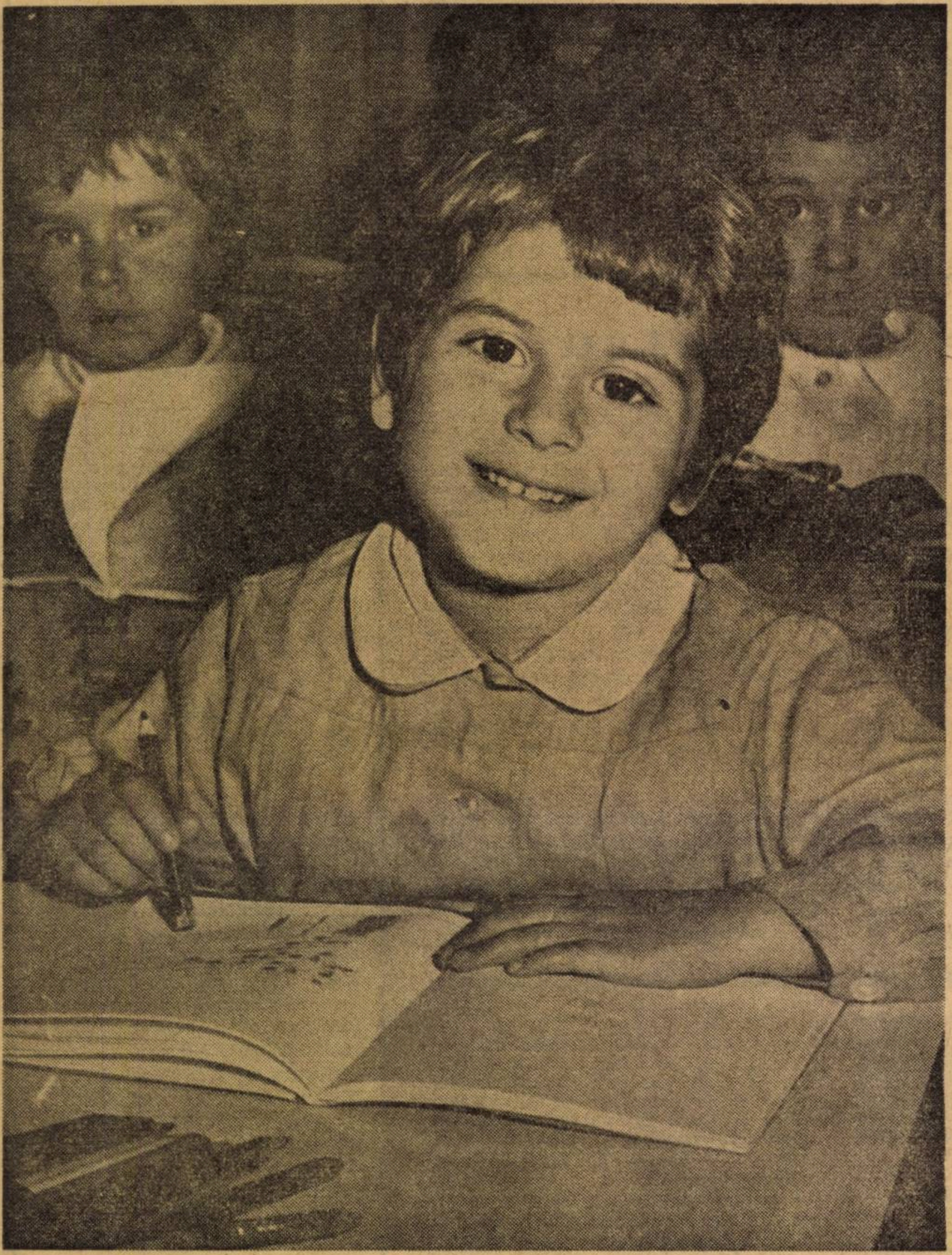

Daniela *Foto : VIRGIL ULIERU*

Mesajul adresat de tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU
profesorilor și elevilor școlii din Costești-Bistrița, județul Vîlcea

Dragi tovarăși,

Doresc, în primul rînd, să vă mulțumesc pentru scrisoarea plină de căldură pe care mi-ați adresat-o și pentru invitația de a participa la festivitatea consacrată împlinirii a 325 de ani de la înființarea școlii dumneavoastră. Exprimîndu-mi regretul că nu pot participa personal la aniversare, doresc să vă adresez, cu prilejul acestei sărbătoriri, un cordial salut și cele mai calde felicitări.

Apreciez că, asemenea multor instituții de învățămînt din țara noastră, școala din Costești-Bistrița a desfășurat, în îndelungata sa existență, o rodnică activitate pentru instruirea și educarea tineretului, stimulîndu-i setea de cunoaștere și respectul față de muncă, sădind în inimile a numeroase generații de copii dragostea față de patrie, față de trecutul glorios al poporului și față de realizările de astăzi ale României socialiste. Anii construcției socialismului au însemnat și pentru școala dumneavoastră, ca dealtfel pentru întregul învățămînt românesc, o perioadă de puternică dezvoltare și afirmare, de însemnate realizări în îndeplinirea măreței și nobilei misiuni cu care școala a fost investită în societatea noastră nouă.

Am convingerea că bilanțul pe care-l faceți astăzi, la împlinirea a 325 de ani de existență și activitate a școlii, vă va oferi noi temeiuri și imbolduri pentru a munci și mai stăruitor spre a încununa activitatea dumnevoastră viitoare cu noi și însemnate succese. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pune în fața învățămîntului sarcini tot mai complexe, legate de perfecționarea continuă a procesului de instruire și educare a tinerei generații — și sînt convins că veți face totul pentru a contribui la realizarea lor în cele mai bune condiții.

Îmi exprim speranța că veți acționa cu toate forțele, în spiritul indicațiilor și orientărilor date de partid, de hotărîrile Plenarei C. C. al P.C.R. din iunie 1973 cu privire la dezvoltarea învățămîntului, pentru ridicarea nivelului de instruire cultural-științifică a tineretului și educarea lui în spiritul dragostei față de muncă și față de patrie, aducîndu-vă astfel întreaga contribuție la pregătirea temeinică și formarea sănătoasă a viitorilor constructori ai socialismului și comunismului în țara noastră

Cu aceste gînduri, urez cadrelor didactice și elevilor școlii noi succese în activitatea viitoare, satisfacții cît mai mari în muncă și la învățătură. Folosesc, de asemenea, acest prilej pentru a adresa tuturor locuitorilor comunei Costești-Bistrița cele mai bune urări de sănătate și fericire.

Unde ne sînt absolvenții?

Într-o friguroasă dimineață de noiembrie, în urmă cu nu prea mulți ani, pe o stradă centrală din București, întîmplarea mi-aducea în cale pe un fost coleg de studenție, entuziast profesor de literatură română la un liceu din Capitală (și autorul unei valoroase monografii consacrate unui dramaturg român din perioada interbelică), care mergea grăbit, însoțit de un tînăr. Aproape din fugă îmi divulgă rostul lui acolo și la acea oră. Se ducea cu tînărul care îl însoțea, un fost elev al său, să-l angajeze într-o întreprindere. Sigur, nici un paragraf din statutul corpului didactic nu prevede în mod explicit o îndatorire de acest gen pentru profesor sau diriginte. Dar nu-i mai puțin adevărat că o astfel de îndatorire se află în însăși condiția de educator. Formăm, pe diferite trepte ale învățămîntului, tineretul pentru viața socială, îl înarmăm cu deprinderi și cunoștințe pentru a desfășura cît mai repede, indiferent în ce domeniu, o activitate social-utilă atît lui însuși, cît și colectivității. Iată de ce gestul profesorului de literatură română de care aminteam la începutul acestei însemnări închide în cadrul lui obișnuit (aparent) o semnificație majoră, care dezvăluie în esența ei umanismul meseriei de educator. Fiindcă nu se încheie odată cu ieșirea de pe băncile școlii a unei serii de absolvenți îndatoririle pe care școala, profesorii, fiecare membru al corpului didactic le au față de foștii lor elevi. După cum nu este suficient să ținem „la zi" situația opțiunilor foștilor elevi : cîți au intrat în liceu (sau în învățămîntul postliceal), cîți s-au îndreptat spre școli profesionale, cîți s-au încadrat direct în procesul de producție. Dar cei care nu apar în nici una din aceste rubrici ce au făcut ? Ce știm despre ei ? Mai mult : ce am întreprins și vom întreprinde pentru a-i ajuta să se integreze cît mai repede într-o instituție, întreprindere, pentru a-i ajuta să-și însușească o profesie, pentru a-i ajuta, în fond, să dobîndească adevărata demnitate de tînăr care contribuie, potrivit cu puterile și priceperea lui, la sporirea avuției materiale și spirituale a țării noastre ?

NICOLAE SORIN

Colegul nostru

„Despre învățătorul Constantin Popescu de la Școala generală Șipot, din comuna Turburea-Gorj, se pot spune multe lucruri frumoase. Este un învățător harnic și priceput. Îi place ca școala din Șipot, pe care o conduce, să fie cît mai bine gospodărită. Pe elevii săi îi educă în spiritul omeniei, al cinstei. Le cultivă pasiunea pentru muncă și mîndria de a fi folositori patriei noastre socialiste.

Invățătorul Constantin Popescu este un animator al vieții culturale. La cercul de cultură și educație socialistă este un îndrumător și sfătuitor al sătenilor. Simte o deosebită plăcere să cerceteze urmele trecutului. Impreună cu elevii școlii sale a descoperit și achiziționat numeroase piese muzeistice.

La 2 martie 1969, a inaugurat în cadrul școlii un mic muzeu. Astăzi, acest muzeu numără peste 500 piese muzeistice, compartimentate în următoarele secții : arheologie, numismatică, istorie și geografie, etnografie. Secția arheologie cuprinde de ceramică din epoca bronzului, 1700-1200 î.e.n., precum și ceramică dacică găsită și adusă la școală de către elevii și sătenii din Șipot. Secția numismatică cuprinde diferite monede și bancnote din trecutul țării. Cea mai veche monedă este din perioada romană. Alte monede străine vorbesc despre legăturile noastre cu alte popoare. Secția istorie și geografie cuprinde piese care vorbesc despre lupta poporului nostru pentru apărarea și păstrarea patrimoniului național. Muzeul posedă o hartă veche a satului Șipot, ce amintește de conflictul dintre moșnenii șipoteni și mînăstirea Polovragi, care avea moșie pe aceste meleaguri. Secția etnografie cuprinde diferite unelte, care ilustrează, la rîndul lor, modul de trai în trecut. Aici e încadrată vestita vatră țărănească pe cale de dispariție. Tot aici se află și zestrea

DOINA STERESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

Jubileul școlii din Costești — Bistrița

Școala din Costești-Bistrița, județul Vîlcea, și-a aniversat recent 325 de ani de existență, numărîndu-se printre cele mai vechi instituții de învățămînt din țară, cu limba de predare română.

Școala sărbătorită funcționează în prezent într-un local nou, modern, compus din 8 săli de clasă, 2 laboratoare și 3 ateliere-școală (de tîmplărie, lăcătușărie și țesătorie-croitorie), în care cei aproape 1 000 de elevi ai comunei, îndrumați de învățătorii și profesorii lor, urcă treptele științei de carte, pregătindu-se să devină oameni folositori patriei.

Cu ocazia acestui moment aniversar, dorim Școlii din Costești-Bistrița viață lungă, iar oamenilor ei, noi și mari succese în munca nobilă de instruire și educare a tinerelor vlăstare.

DIM R.

Cabinet de literatură

Cabinetul de literatură română de la Liceul din orașul Zimnicea, județul Teleorman, constituie un mijloc eficient de predare-învățare a literaturii naționale. În cadrul acestei noi viziuni de predare, am căutat să îmbinăm armonios aspectul expozițional cu cel funcțional, fără a neglija totuși metodele și procedeele pedagogice clasice.

Am căutat ca funcționalitatea cabinetului de literatură română să se manifeste complet, antrenînd atît profesorii cît și elevii. Pentru cei din urmă, cabinetul constituie un teren propice de „cercetare științifică". Încă de mai mulți ani, elevii au fost antrenați în diverse acțiuni de cercetare. Astfel, cabinetul nostru de literatură posedă, în colecțiile sale, materiale ca: „Jocuri de copii", „Obiceiuri de Anul Nou", „Porecle din orașul Zimnicea și comunele vecine", „Mic dicționar toponomic al orașului Zimnicea", „Oralitatea stilului în opera **Amintiri din copilărie** de Ion Creangă" și „Din înțelepciunea poporului nostru" (culegere de expresii populare). Reiese de aici faptul că elevii ajută la colecționarea materialului folcloristic și lingvistic local. În felul acesta, ei cunosc tezaurul inestimabil al poporului nostru.

Prof. MARIN GH. CAZACU
Zimnicea, jud. Teleorman

O elevă dintr-a doua... Foto: *Prof. V. BOGDANEȚ*

Colegul nostru

(Urmare din pag. 1)

pentru măritiș a unei fete înainte de cel de al doilea război mondial. Se mai găsesc desene, creații literare, lucrări în lemn și traforaje ale elevilor, precum și mulaje geografice executate cu multă măiestrie în orele de lucru. Tot ceea ce se poate vedea aici este un stimulent în creație. Întregul material muzeistic servește procesului de învățămînt.

Dascălul Constantin Popescu este mereu activ, mereu la datorie. În prezent, lucrează la monografia satului Șipot."

Am reprodus mai sus mesajul caligrafiat al învățătorului pensionar Ilie Cojocaru din Turburea, din aceste locuri — oare cît de aproape de Hobița brîncușiană sau de monumentele de piatră ale ideilor, de la Tîrgu Jiu? — cu nume de ape din vechime. În rîndurile concise se ghicește bucuria gestului colegial, de elogiu al unor strădanii și realizări în care deslușim profunda conștiință politică a dascălului zilelor noastre, expresia înaltă la care se ridică devotamentul patriotic și cetățenesc al unui om modest și harnic, care și-a transferat propria sa pasiune, de scormonitor prin vestigiile istoriei, în șirul de succese ale învățămîntului modern, învederîndu-ne cît de adînc pot coborî treptele înțelegerii în sufletele copiilor, parcă în prelungirea celorlalte trepte, suitoare spre lumină, ale operelor gorjeanului Brâncuși. Portretul colegului nostru, care își educă elevii în spiritul dragostei de muncă și al „mîndriei de a fi folositor patriei socialiste", ne îndeamnă să-i urmăm, unanim, pilda comunistă.

CONSULTAȚII

Învățătoarea Ardelean Ileana, comuna Ocna Șugatag, satul Breb, județul Maramureș, în timpul vacanței de vară a fost în concediu de maternitate, pînă la data de 23 septembrie a.c. La cererea depusă la inspectoratul școlar județean, prin care solicita acordarea concediului legal de odihnă în continuarea concediului de maternitate, cu adresa nr. 5285/1973, i s-a răspuns „să se adreseze conducerii școlii, pentru avizarea cererii, în situația în care se poate asigura suplinirea postului, pe această perioadă, prin lărgiri de sarcini". Bunăvoința directorului de a asigura suplinirea postului de învățător la clasa a II-a prin lărgiri de sarcini n-a dat rezultate, întrucît colegii n-au acceptat să suplinească fără plată 54 zile, cu toate că s-a încercat și varianta de a schimba suplinitorii zilnic (!) Are dreptul la concediul legal de odihnă în continuarea celui de maternitate? În această situație, cadrele didactice pot fi obligate să suplinească prin lărgiri de sarcini?

— De regulă, concediul de odihnă al personalului didactic se efectuează în timpul vacanței școlare (lunile iulie-august), sau în perioadele cînd se întrerupe activitatea de predare la clasă pentru odihna elevilor, în timpul iernii și primăverii. Sînt, însă, și unele excepții, cînd concediul anual de odihnă poate fi efectuat și în afara vacanței școlare. Una din excepții este și aceea cînd cadrele didactice nu și-au putut efectua concediul de odihnă pentru că se aflau în acel timp în concediu de maternitate sau au avut de îngrijit copii bolnavi mai mici de 2 ani. Cadrele didactice care efectuează concediul de odihnă în această situație pot fi înlocuite cu suplinitori plătiți din economiile realizate la fondul de salarii.

Potrivit legii, instituția este obligată să modifice programarea concediilor și să asigure efectuarea concediului pînă la sfîrșitul anului calendaristic în curs, în cazul cînd angajata cere concediu de odihnă înaintea sau în continuarea concediului de maternitate.

(Legea nr. 26/1967 art. 13, Legea nr. 6/1969 art. 56, Instrucțiunile referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic aprobate prin Ordinul ministrului nr. 330/1969 art. 8 a și Indicații în legătură cu aplicarea instrucțiunilor referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic II/7).

Prof. Nanu I. Alexandru ne relatează că a încercat să se înscrie la gradul didactic I și a fost respins pe motiv că nu are 5 ani de la acordarea gradului II, iar la 1 august 1959 nu era în învățămînt, fiind promovat in munca de activist al U.T.C. și, astfel, nu se poate bucura de condițiile prevăzute de art. 242 din Statutul personalului didactic. Ne întreabă dacă s-ar găsi totuși o posibilitate de înscriere.

— Din cele relatate de dv. rezultă că ați fi îndeplinit toate condițiile prevăzute de art. 242 din statut, dacă ați fi rămas, în continuare, să funcționați în învățămînt. Avînd în vedere sensul acestui articol precum și faptul că ați fost promovat într-un post care vă dădea dreptul la rezervare de catedră, vă recomand să solicitați Ministerului Educației și Învățămîntului acordarea gradului I, fără a avea 5 ani vechime în gradul didactic II.

IOAN BADIU

POȘTA SĂPTĂMÎNII

„Elevii Liceului nr. 2 din Tîrnăveni, județul Mureș, s-au întors la clasă, din campania agricolă, cu puteri sporite — ne scrie prof. **Ioan Vasilache**. Constituiți în brigăzi, pe clase, însoțiți de diriginți și de alte cadre didactice, ei au dat un ajutor prețios la strîngerea recoltei din cele trei ferme (Sighișoara, Apold și Saeș) ale I.A.S. Albești. Centrul Saeș a fost mai bine organizat, conducerea fermei concepînd un sistem de retribuire bănească după numărul de lăzi recoltate zilnic. În fiecare seară, recepționerul comunica echipelor rezultatul muncii lor. Toate realizările apăreau într-un grafic, iar procedeul avea darul să îi stimuleze pe elevi. La Apold recepționarea s-a făcut după numărul de kilograme recoltate. Echipele însă nu aveau posibilitatea să participe totdeauna la cîntărire, iar rezultatul real s-a aflat abia în ziua încheierii socotelilor de plată. În toată campania, cei 242 elevi ai Liceului nr. 2 din Tîrnăveni au recoltat peste 858 000 kg. fructe, evidențiindu-se brigada anului III-A.

Sîntem recunoscători conducerii I.A.S. pentru condițiile ce ni le-a creat în timpul muncii. Mai rămîne un loc mic pentru un «totuși». Pe viitor ar fi bine ca direcția I.A.S. Albești să pună un accent mai mare pe dotarea clubului din cadrul fermelor. De ce e oare nevoie să vină cineva din afara fermei să spună că sînt necesare mai multe ziare și reviste, că e nevoie de o bibliotecă și că televizorul trebuie să fie în bună stare de funcționare?" Într-adevăr: de ce? — întrebăm și noi, odată cu corespondentul nostru.

„În condițiile actuale, au crescut sarcinile școlii în vederea lărgirii orizontului cultural, dezvoltării interesului și gustului pentru lectură" — remarcă prof. **Dumitru Anghel**, de la Liceul din Costești-Argeș. Și în final dă o sugestie, pe care o susținem și noi: „atunci cînd inspectorii școlari se deplasează într-o școală pentru efectuarea unei inspecții, să îndrume și să controleze și activitatea bibliotecii școlare". Că doar de-aceea sînt inspectori!

Învățătorul pensionar **Toma Ceoponea** (comuna Brîncoveni-Olt) ne trimite o scurtă amintire, de acum mai bine de 50 de ani, din prima noapte petrecută în comuna unde a venit să lucreze după absolvirea școlii normale. Prezentîndu-se în fața unei autorități comunale, spunînd cine este și cu ce treburi pe acolo, aceasta l-a „găzduit" într-un pod cu fîn.

„Inspectoratul școlar al județului Dîmbovița, Catedra de psihologie a Universității București și Casa corpului didactic din Tîrgoviște — ne scrie prof. **Ion V. Jipa** — au organizat o sesiune de comunicări pe tema: «Orientări noi în psihologia învățării»". Au participat cu lucrări cadre didactice universitare, iar ca invitați — profesori și directori din școlile speciale ale județului. Dr. **Ion N. Mailat**, din București, ne face cunoscută o festivitate care a avut loc nu de mult la Pucheni — Dîmbovița, cu prilejul ieșirii la pensie (după o activitate de 42 de ani) a învățătorului Iulian Olteanu. Corespondentul nostru scrie: „bătrînul dascăl a promis că va ține o strînsă legătură cu cadrele didactice în îndrumarea și experimentarea metodelor de învățămînt". Așadar, nu e vorba de... bătrînețe!

„La Orșova s-a deschis pentru a treia oară expoziția de pictură a elevului Petti Velici din anul IV al Școlii de artă din Drobeta Turnu-Severin. Cele 48 de tablouri — ne asigură colaboratorul mai vechi al revistei noastre, **Ion Stroe-Oancea** — vădesc un talent deosebit". Îi dorim din toată inima împlinire!

La Botoșani a avut loc de curînd o manifestare cultural-artistică, intitulată „Dialogul artelor" — ne informează prof. **Adrian Lungu**, directorul Casei corpului didactic din Botoșani, manifestare ce va fi organizată și în alte orașe ale județului.

Sub titlul: „Pronume sau adjectiv pronominal?", prof. **Vasile Sburlea** (Școala generală nr. 2, Fălticeni) atrage atenția asupra unor confuzii pe care le poate genera actualul manual de gramatică pentru clasa a VIII-a. În vederea evitării acestora, profesorul propune: „E de datoria noastră, cînd predăm această lecție (despre pronume și adjectiv pronominal — n.n.) să prevenim elevii, cu tact, asupra deficienței manualului. Pentru reușita lecției, se cer îndeplinite condițiile: 1. Să dăm exemple **autentice** de pronume de întărire. 2. Să definim pronumele de întărire ca fiind acel pronume ce ține locul unui substantiv precizînd obiectul denumit de acesta. 3. Vom sublinia faptul că pronumele de întărire nu se mai folosește astăzi în limba literară, ci numai adjectivul pronominal". Asemenea observații și propuneri cu privire la manuale sau programe, ca și exprimarea fără reticențe a unor puncte de vedere personale cu scopul vădit de a contribui la îmbunătățirea continuă a procesului de învățămînt, sînt oricînd binevenite în redacția noastră.

R. DIMITRIE

Doi ani de la Plenara C.C. al P.C.R. din 3 — 5 noiembrie 1971

> **„Ridicarea rolului conducător al partidului şi dezvoltarea continuă a democraţiei socialiste presupun creşterea nivelului politico-ideologic al cadrelor de partid şi de stat, al tuturor comuniştilor, formarea unei înalte conştiinţe socialiste a întregului popor, pentru a putea acţiona în mod conştient în făurirea propriului lor destin.“**
>
> (Din cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3-5 noiembrie 1971)

Semnificaţia majoră de importanţă istorică a Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 constă în faptul că, pe baza analizei ştiinţifice profunde a realităţii noastre, pornind de la succesele dobîndite de poporul român în făurirea noii orînduiri şi de la cerinţele obiective ale accelerării progresului României pe calea socialismului a fost elaborat un vast program de perfecţionare a activităţii educative — parte integrantă a programului făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate în ţara noastră.

Ilustrînd în mod exemplar consecvenţa politicii partidului nostru şi justeţea programului elaborat în noiembrie 1971, Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 a configurat cu claritate drumul şcolii româneşti, obiectivele şi sarcinile pentru a căror îndeplinire cadrele didactice şi toţi ceilalţi factori răspunzători de pregătirea şi educarea tineretului şcolar depun, cu toată adeziunea şi cu întreaga lor energie, o muncă neobosită. La împlinirea a doi ani de la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, dăm cuvîntul în această pagină unor colegi, secretari ai unor organizaţii de partid din şcoli.

Învăţămîntul, într-o concepţie unitară

Prof. VIORICA BREABĂN,
secretar al organizaţiei de partid de la Liceul „A. T. Laurian“ din Botoşani :

Istoricele măsuri elaborate de Congresul al X-lea al P.C.R., hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 şi ale Plenarei din 18—19 iunie 1973 au trasat pentru oamenii şcolii directivele unui amplu program cu majore implicaţii educative. Pentru organizaţia de partid, pentru conducerea liceului nostru, aceste hotărîri au devenit jaloane în ridicarea pe noi trepte, calitativ superioare, a procesului instructiv-educativ. Sarcinile concrete care revin fiecărui cadru didactic privind creşterea nivelului politico-ideologic, perfecţionarea profesională în vederea potenţării valenţelor educative ale activităţii didactice, a formării tinerei generaţii în spiritul dragostei de partid şi de ţară al respectului pentru muncă, sînt urmarea firească a dezbaterilor din consiliile profesorale sau din adunările generale, organizaţia de partid fiind factorul dinamizator în înfăptuirea acestor sarcini.

Una dintre măsurile stabilite de recenta adunare generală a organizaţiei de partid se referă la grija pe care trebuie s-o acordăm instruirii elevilor seralişti — muncitori — care îşi completează pregătirea profesională cu cea teoretică, în scopul formării de cadre cu o înaltă calificare, utile unui municipiu în plină dezvoltare social-economică, cum este oraşul nostru.

Realizarea perfecţionării multilaterale a învăţămîntului, într-o concepţie unitară, la dimensiunile exigenţelor formulate de partid pentru actuala etapă de dezvoltare a ţării, impune şi în continuare răspunderi mari, în primul rînd organizaţiei de partid din şcoala noastră, care reprezintă factorul politic conducător al întregii activităţi instructiv-educative din colectivul nostru. Adunările generale vor pune în discuţie teme ideologice legate direct de viaţa şcolii : „Educarea tineretului şcolar în spiritul materialismului dialectic“, „Rolul femeii în societatea noastră“, „Perfecţionarea formelor şi metodelor de întărire a rolului conducător al partidului în societatea noastră“. În aceste dezbateri, se va ţine seama de problemele actuale ale şcolii integrate în viaţa societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Partidul — conducătorul întregii noastre activităţi

Prof. IULIA VLASA,
secretar al organizaţiei de partid de la Liceul „G. Bariţiu“ din Cluj :

Se poate afirma cu toată responsabilitatea că şi în şcoala noastră, organizaţia de partid a devenit tot mai puternică, a ştiut să-şi exercite rolul de conducător şi dinamizator al întregii activităţi instructiv-educative.

Cum am înţeles noi, comuniştii, acest lucru ? În primul rînd, încercînd să cuprindem în sfera activităţii noastre principalele probleme ale procesului didactic prin cunoaşterea obiectivelor majore ale şcolii, a problemelor specifice din unitatea noastră, a tuturor greutăţilor pentru a le putea soluţiona în spiritul cerinţelor de astăzi ale învăţămîntului.

Concret. Prezenţa organizaţiei de bază s-a simţit în orientarea şi sprijinirea conducerii şcolii, a organizaţiilor de pionieri şi tineret care-şi planifică şi desfăşoară munca în spiritul documentelor de partid. Astfel, conducerea şcolii a informat organizaţia de bază asupra felului cum a organizat şi a controlat activitatea de instruire practică a elevilor. Putem afirma că sprijinul acordat conducerii şcolii de către organizaţia de bază şi receptivitatea acesteia la sugestiile comuniştilor au contribuit la îmbunătăţirea acestei activităţi. În 1973/74 — ca urmare a colaborării dintre organizaţiile de bază ale P.C.R. din întreprinderile patronatoare şi organizaţia de bază din liceul nostru — s-a trecut la o mai mare diversificare a iniţierii elevilor în diferite meserii.

Punerea în discuţie în adunările generale a problemelor-cheie din şcoală a intrat în stilul nostru de muncă. Orientarea şcolară şi profesională, realizarea unui climat propice de instruire şi educare în spiritul eticii comuniste, analiza activităţii unor catedre în privinţa contribuţiei pe care şi-o aduc la formarea tineretului şcolar, diferite aspecte legate de organizaţiile U.T.C. şi pionieri etc. sînt probleme care stau mereu în atenţia comuniştilor de la Liceul „George Bariţiu“. Controlul şi analiza periodică a modului cum se îndeplinesc hotărîrile, stabilirea unor sarcini concrete, permanente, pentru fiecare comunist, precum şi informările pe care aceştia le prezintă în adunările generale asupra îndeplinirii sarcinilor, sînt tot atîtea forme de activitate care duc la creşterea rolului de conducător al organizaţiei de partid în şcoală.

Organizaţia de bază a dinamizat întreg colectivul şcolar pentru ca acesta să devină o rotiţă a întregului mecanism social-politic şi economic din oraşul şi judeţul nostru. Promoţiile de absolvenţi pe care i-am dat şi în anul acesta, printr-o pregătire profesională bună (70,8% au intrat în învăţămîntul superior, restul în producţie) vor deveni cu siguranţă buni constructori ai societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Etica comunistă — codul muncii şi vieţii noastre

Prof. TRAIAN STĂCESCU,
secretar al organizaţiei de partid de la Liceul de cultură generală din Hîrşova, judeţul Constanţa :

Indiferent de disciplina predată, fiecare comunist a căutat ca atît în cadrul lecţiilor cît şi în activitatea extraşcolară să facă în primul rînd educaţie comunistă, să acţioneze pentru traducerea în viaţă a prevederilor proiectului de norme ale eticii şi echităţii comuniste, descoperind şi utilizînd metode cît mai variate şi interesante pentru orele de dirigenţie şi pentru cele de specialitate. La nivelul anilor II şi III de studii am organizat un concurs cu public intitulat „Normele vieţii şi muncii comuniştilor“. Acest concurs a contribuit la cunoaşterea adîncă a documentelor de partid. Biroul organizaţiei de partid şi direcţia liceului au acordat o deosebită atenţie predării ştiinţelor sociale. Dealtfel, organizaţia de partid din liceul nostru a înţeles dreptul de control asupra conducerii administrative — drept căruia i se subliniază importanţa în Congresul al X-lea, în Plenara din 3—5 noiembrie 1971 şi în Plenara din 18—19 iunie 1973 — ca pe o datorie de a-şi uni eforturile pentru atingerea obiectivului comun : perfecţionarea procesului instructiv-educativ, formarea la elevi a unei concepţii ştiinţifice despre lume şi viaţă Acest rol conducător al organizaţiei de partid din liceul nostru este concretizat şi prin faptul că fiecare comunist se consideră în adunările generale, în întreaga activitate pe care o desfăşoară în cadrul şcolii un coautor la problemele discutate, sau cele în curs de rezolvare.

Profesorii şi învăţătorii comunişti au acordat o atenţie deosebită autoperfecţionării. Numărul cadrelor didactice care se prezintă la examenele de grad este în creştere.

În prezent, activitatea biroului organizaţiei de partid este călăuzită de preţioasele indicaţii date de către secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului, îndeplinind sarcinile concrete ce revin fiecărui grad de şcolarizare, fiecărui cadru didactic.

Aplicăm creatoar documentele de partid

Prof. OLTEA MARIA MUŢIU,
secretar al organizaţiei de partid de la Liceul nr. 1 din Timişoara :

Substanţialul aport al organizaţiei de partid din liceul nostru în maturizarea progresivă a comuniştilor din colectivul de cadre didactice în creşterea receptivităţii şi sporirea contribuţiei acestora la soluţionarea complexului de probleme ale procesului de învăţămînt este doar un aspect care demonstrează că întărirea rolului conducător al organizaţiei de partid în toate domeniile de activitate, inclusiv în viaţa şcolii, este o realitate din ce în ce mai pregnantă. Adunările generale ale comuniştilor, consiliile pedagogice, oferă cadrul propice unor schimburi de opinii, unor dezbateri fructuoase, toate tinzînd spre dezvoltarea şi perfecţionarea procesului instructiv-educativ din şcoala noastră. Un plan de activitate bine întocmit, completat şi aprobat de adunarea generală şi adus apoi la cunoştinţa tuturor cadrelor didactice constituie o premisă a exercitării funcţiei de îndrumător şi a dreptului de control ale organizatiei de partid. Comuniştii din liceul nostru au dat dovadă de operativitate şi responsabilitate în îndeplinirea sarcinilor trasate în adunările generale, acordînd o atenţie deosebită celor privitoare la instruirea tehnico-productivă a elevilor.

Unele cadre didactice din şcoala noastră fac parte din Comitetul judeţean sau din Comitetul municipal de partid, sînt membri ai comisiei ideologice şi lectori ai Comitetului judeţean de partid, fapt care determină o mai strînsă legătură cu organele superioare de partid şi, în acelaşi timp, asigură verificarea şi studierea concluziilor noastre sau aplicarea în practică a propunerilor pe care le facem.

În cadrul liceului nostru se constată că, pe baza măsurilor luate de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 şi de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, a crescut capacitatea de înţelegere şi acţiune a cadrelor didactice, lucru care constituie o garanţie pentru aplicarea creatoare a documentelor de partid şi de stat în activitatea la clasă şi cea extraşcolară. Consemnăm, de asemenea, că diriginţii, în calitate de propagandişti pentru învăţămîntul ideologic din cadrul organizaţiei U.T.C., traduc, de fapt, în viaţa şcolii principiile politicii partidului, realizînd şi în acest fel o susţinută muncă de educare politică a elevilor.

Sub semnul unor evidente reînnoiri

Inspectoratul şcolar judeţean Buzău, în colaborare cu Casa corpului didactic, a organizat o întîlnire a educatoarelor din municipiu şi judeţ cu tovarăşele **Eleonora Pop** şi **Rodica Şovar**, inspectori în Ministerul Educaţiei şi Invăţămîntului, cu scopul elucidării unor probleme de conţinut şi metodice care stau în faţa cadrelor didactice din învăţămîntul preşcolar în lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie, şi care se cer imediat aplicate în practică.

După o succintă expunere a tovarăşei **Elisabeta Constantinescu**, inspector şcolar judeţean, asupra situaţiei şi perspectivelor de dezvoltare a învăţămîntului preşcolar în judeţul Buzău, a luat cuvîntul tovarăşa Eleonora Pop, care a trecut la indicaţii metodice menite să lărgească sfera şi optica acţiunilor cu preşcolarii. Din cele expuse, au reieşit cîteva obiective de mare urgenţă şi de maximă responsabilitate.

În privinţa formării şi perfecţionării cadrelor pentru preşcolari, este necesară o exigenţă sporită care să vizeze în primul rînd calitatea pregătirii. În liceele pedagogice, secţia educatoare, este nevoie să se muncească cu mai multă stăruinţă pentru depistarea aptitudinilor şi înclinaţiilor deosebite ale viitoarelor educatoare. Pentru întărirea învăţămîntului preşcolar, la Facultatea de filozofie-pedagogie din Bucureşti, s-a creat, începînd cu anul al III-lea de studii, o secţie pentru învăţămîntul preşcolar, ai cărei absolvenţi vor lucra fie ca directori de unităţi preşcolare, fie direct cu preşcolarii, sau în institutele de cercetare

În privinţa activităţilor concrete din grădiniţă, vorbitoarea a subliniat necesitatea de a se lăsa copiilor mai multă libertate în recreaţii şi mai multă independenţă în orele de activităţi: „Copiii să-şi spună şi ei părerea asupra a ceea ce discutăm; să le-o ascultăm şi să intervenim cu corectările noastre, în contextul aceleiaşi stări afective". Numai aşa „vom reuşi să le dezvoltăm limbajul şi să-i determinăm să se ataşeze de noi".

În privinţa adaptării copilului la contactul cu persoanele străine, e bine ca, la o serie de activităţi, să se invite actori care să recite, povestitori talentaţi sau, cînd e cazul, la unele ore, educatoarele să facă schimb: o educatoare mai talentată la desen să facă desenul la o anumită grupă, iar cealaltă să o înlocuiască pentru reprezentări matematice sau dezvoltarea vorbirii, conform orarului. În felul acesta, copii vor fi mai pregătiţi pentru şcoală, pentru viaţă. S-au dat şi alte îndrumări metodice, destul de amănunţite care, evident, au venit în sprijinul participanţilor.

Tovarăşa Rodica Şovar a vorbit despre contribuţia educatoarelor la formarea concepţiei ştiinţifice despre lume şi viaţă, punînd accentul, îndeosebi, pe cunoaşterea mediului înconjurător în cele patru anotimpuri. Au fost subliniate, ca metode, observaţia imediată şi cea în timp, iar ca elemente de conţinut, deplasarea preşcolarilor în mediile naturale studiate. „Pe această linie — remarca vorbitoarea — programa instructiv-educativă e puţin deficitară, deoarece cunoaşterea mediului înconjurător ar trebui să fie preponderentă faţă de reprezentările matematice sau activitatea de dezvoltare a vorbirii".

Cu acest prilej, tovarăşele inspectoare au vizitat şi cîteva grădiniţe şi cămine de copii din municipiul nostru.

Prof. GHEORGHE ANDREI
Casa corpului didactic, Buzău

Consiliile pedagogice refuză formalismul

Fără îndoială, consiliile pedagogice sînt unul din mijloacele de completare a cunoştinţelor noastre profesionale. Bineînţeles, dacă sînt bine organizate şi au în dezbatere o temă majoră,

În ce priveşte învăţămîntul preşcolar, însă, după părerea mea, consiliile pedagogice nu se desfăşoară tocmai cum ar trebui. În multe cazuri, de exemplu, în mediul rural, mai ales în comunele unde sînt doar una sau două educatoare, consiliile pedagogice nu numai că sînt conduse de profesorii sau învăţătorii din localitate, dar problemele învăţămîntului preşcolar sînt complet neglijate. Ar fi mult mai indicat, cred eu, să se adune, în astfel de ocazii, un număr cît mai mare de educatoare, de la mai multe grădiniţe — astfel ca dezbaterea şi schimbul de opinii să fie cît mai complexe, mai eficiente.

La fel ar trebui să se procedeze şi la oraşe: un consiliu să întrunească 25—30 de educatoare, fiind condus de o educatoare competentă care se bucură de mult prestigiu.

Temele dezbătute în consilii să fie corelate, în timp, cu activităţile din grădiniţă: la început de an şcolar se va acorda atenţie problemelor legate de grupa mică (copii care trebuie familiarizaţi cu grădiniţa); în trimestrul II — probleme legate de activităţile instructiv-educative, iar în trimestrul III accentul să cadă pe teme privind pregătirea grupei mari pentru şcoală.

Temele consiliilor pedagogice ar fi bine să fie fixate la nivel de inspectorat, la începutul anului şcolar, pentru a fi studiate şi aprofundate la timp.

Educatoare MARIA PANTIŞ
Alba Iulia

Instantaneu de la Grădiniţa de copii a Combinatului de confecţii şi tricotaje, Bucureşti.

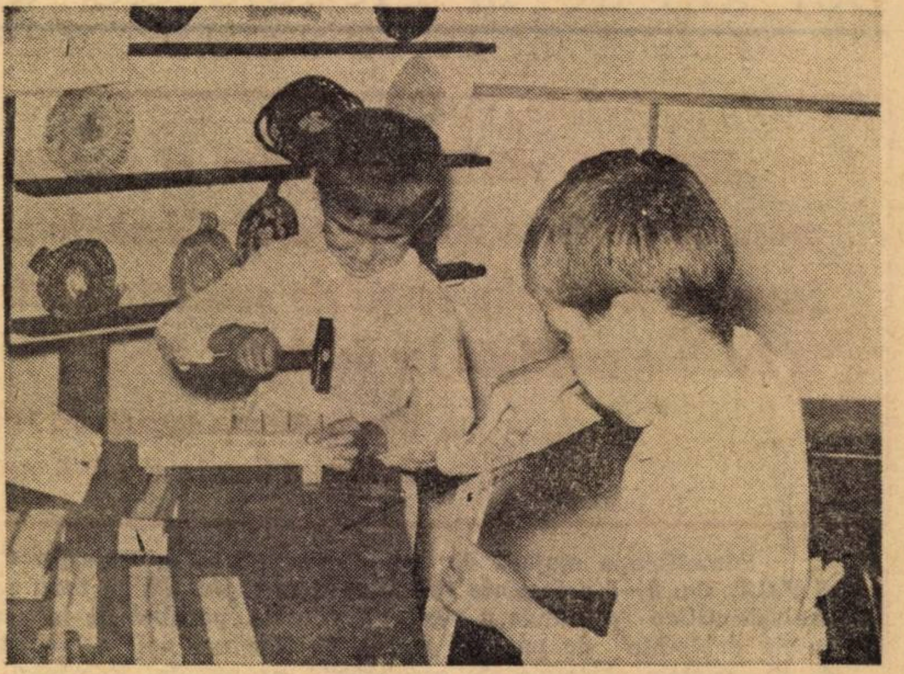

Deprinderile practice se capătă începînd de la cea mai fragedă vîrstă

Pentru îmbunătăţirea muncii metodice

E util, după părerea mea, ca regulamentul grădiniţelor de copii să fie îmbunătăţit, pentru ca într-adevăr învăţămîntul preşcolar să se integreze în cerinţele documentelor de partid. Este absolut necesar să se revadă planificarea muncii în grădiniţele de copii, activitatea social-culturală, regimul zilnic la grupa mică, grupa mijlocie şi grupa mare. Urmărind anexele de la paginile 52—54 din regulament, se constată uniformizarea activităţii, atît la grădiniţele de copii cu program prelungit, cît şi la cele cu orar săptămînal.

În munca de conducere, e necesar să se realizeze baza unei concepţii moderne, ştiinţifice şi practice, care să ofere un cadru adecvat perfecţionării şi diversificării în funcţie de vîrstă a procesului instructiv-educativ. Înfiinţarea unor comisii metodice a educatoarelor pe comună sau oraş — care să organizeze în activitatea metodică şi de perfecţionare lecţii deschise, schimburi de experienţă, informări de specialitate, discuţii, interasistenţe, consfătuiri, simpozioane, este absolut necesară avîndu-se în vedere numărul mare de cadre care lucrează în noul an de învăţămînt.

De asemenea cred că e bine ca, la nivel de comună sau oraş, să se îmbunătăţească şi activitatea consiliilor pedagogice, pentru dezbatere şi rezolvarea la nivel de grădiniţă a problemelor activităţii educative din grădiniţe, generalizarea experienţelor pozitive, îmbunătăţirea formelor de predare, stimularea personalului didactic în vederea perfecţionării etc.

Prof. VALERIU SANDOVICI
director coordonator, comuna Dolheşti, jud. Suceava

O confruntare utilă

Recent, la Casa corpului didactic din Bucureşti a avut loc o interesantă întîlnire, între Maria Taiban, profesoară de pedagogie la Liceul pedagogic din Bucureşti şi un grup de tinere educatoare, fostele sale eleve — repartizate în ultimii ani. Prin fructuosul schimb de opinii, la această întîlnire s-a creat o veritabilă confruntare între ceea ce absolventele au învăţat în liceu şi ceea ce, acum, constituie practica vie a muncii lor în grădiniţe.

Ca martor al discuţiei, ne propunem să consemnăm aici concluziile cele mai importante:

1. Pregătirea psihologică asigurată în liceu educatoarelor se dovedeşte a fi încă lacunară, nesistematizată, mai ales în capacitatea lor de a detecta, defini şi trata variatele particularităţi psihice ale copiilor, mergînd pînă la deficienţe caracteriale. În această privinţă, educatoarele au mărturisit că în timpul practicii pedagogice, în liceu, nu aveau „timp" suficient să se ocupe de **cazuri**, deşi fiecare copil reprezintă, în ultimă instanţă, un „caz". Deşi în acţiunea de cunoaştere a copilului este implicat factorul familial, participarea elevelor în cadrul practicii pedagogice la acţiunile în comun ale grădiniţei cu familiile copiilor a fost nesatisfăcătoare. Supraîncărcarea elevelor cu sarcini neîndeajuns dozate şi selectate rămîne o realitate. Cum în momentul de faţă, la unele grădiniţe există un procent de copii foarte dinamici, care cunosc deja scrisul şi cititul din familie, educatoarele trebuie să ştie ce formule să adopte şi cu aceştia, iar programa să prevadă elemente care să ofere acestor copii activităţi la nivelul lor de dezvoltare.

2. Se simte lipsa unor cunoştinţe de **psihologie socială** printre elevele care, la absolvirea liceului pedagogic, nu sînt încă maturizate pe plan social, în relaţiile cu adulţii, şi se impun greu în faţa părinţilor. Ele simt nevoia ca liceul să le pregătească şi pentru viaţă, în general, să le pună în situaţia de a cunoaşte oameni de diferite vîrste, profesii, mentalităţi, a unor acţiuni ale şcolii care să le scoată din izolarea faţă de ambianţa socială. Iată ce declară Viorica Dănilă, de la Grădiniţa nr. 3 din Bucureşti: „În cadrul vizitelor, în relaţiile cu părinţii, nu m-am simţit înarmată nici cu tactul, nici cu experienţa necesară, să ştiu cum să vorbesc cu părinţii, ce să observ în primul rînd". Tot pentru o mai bună cunoaştere a mediului social specific profesional, educatoarea Ioana Nuică, de la grădiniţa I.T.B. — Săftica, a propus să se extindă sistemul întîlnirilor cu părinţii pe cartier.

3. În privinţa programei şi a manualelor liceului pedagogic, la „Literatura pentru copii" se prevede doar o oră pe săptămînă în anul V, iar manualul nu cuprinde analize de texte adecvate specificului vîrstei preşcolarului, nu dă îndrumări de explicare la nivelul preşcolarului a unor cuvinte ca: ceaţă, nor, fulger. Explicarea fenomenelor fizice, care, în general, ori se amînă, ori se face eronat, vulgarizator, cade şi în sarcina profesorului de ştiinţe exacte din liceu.

4. În sfîrşit, o mai mare independenţă şi libertate de acţiune a elevilor la practica pedagogică, pentru rezolvarea greutăţilor şi a situaţiilor inedite ce apar, se cuvine a fi realizată, pentru acomodarea lor reală cu regimul de muncă în grădiniţă.

DOINA VOICULESCU

RESURSELE AUTOANALIZEI

Eficiența activității de perfecționare se măsoară, se evaluează prin calitatea lecțiilor, prin nivelul științific și pedagogic la care sînt pregătite și realizate și, în final, prin rezultatele obținute în procesul de instruire și educare a elevilor, care trebuie să asigure o valorificare optimală a prețiosului potențial uman pe care îl reprezintă tînăra generație.

Însăși pregătirea pe care o comportă o lecție, precum și celelalte forme de organizare a procesului instructiv-educativ, constituie o importantă cale de perfecționare a măiestriei didactice, înseamnă o perfecționare continuă, ritmică, aparentă, fiind întru totul subordonată cerințelor de fiecare zi ale practicii educative în vederea optimizării ei.

Pregătirea lecției are un caracter permanent, ea obligă la un studiu sistematic, organizat, susținut de motive puternice : obținerea unor rezultate controlabile și verificabile.

Date fiind determinările și condiționările multiple ale succesului unei lecții, pregătirea ei solicită din partea învățătorului sau a profesorului o documentare temeinică în domeniul specialității sale, investigații în diferite compartimente ale culturii generale, adiacente cu pregătirea sa de bază, cunoașterea problemelor de psihologia copilului sau adolescentului, de pedagogie generală, cunoașterea metodologiei și tehnologiei didactice specifice obiectului de învățămînt și fiecărei lecții. De asemenea, fiecare lecție trebuie încadrată într-o viziune politico-ideologică fundametată pe concepția materialist-dialectică despre lume.

Reușita unei lecții depinde de această armătură solidă de idei, principii și tehnici din variate domenii, care trebuie selectate și valorificate în procesul ei de pregătire, cît și în realizarea ei.

Nivelul de pregătire al unei lecții se apreciază numai prin **rezultatele** ei, în măsura în care acestea reprezintă o obiectivare a scopurilor propuse. De aceea, analiza lecției are menirea să scoată în evidență valoarea, eficiența ei, pornindu-se de la confruntarea rezultatelor cu **scopurile, cu intențiile,** cu **modelul inițial**, pentru că în procesul de pregătire s-a elaborat doar un model ideal al lecției.

Din aceste motive considerăm că tot atît de importantă pentru perfecționarea activității didactice, alături de pregătirea lecției, este **autoanaliza** acesteia. Analiza critică a lecției efectuate de autorul ei reprezintă o resursă internă inepuizabilă pentru optimizarea procesului instructiv-educativ, un mijloc de autoreglare a lui în vederea ridicării randamentului școlar. (Nu numai rezultatele obținute la încheierea unor etape școlare — a unui trimestru, a unui an sau ciclu de învățămînt — trebuie să constituie prilej de meditație, de reflecție pentru învățător sau profesor, ci fiecare lecție sau activitate desfășurată cu elevii).

Preocuparea unui cadru didactic pentru perfecționarea sa continuă se măsoară, în primul rînd, prin această atitudine critică față de rezultatele muncii sale, de unde pornesc căutările innoitoare, înlăturarea șabloanelor, a rutinei, renunțarea la atitudinea de automulțumire și înlocuirea ei cu dorința sinceră de autodepășire.

De regulă, mulți învățători și profesori, cînd sînt puși în situația să facă analiza lecțiilor pe care le-au ținut — adică atunci cînd lecțiile s-au desfășurat în prezența unei asistențe — prezintă filmul lecțiilor, fac o descriere a lor, menționează metodele folosite, materialul didactic întrebuințat, toate acestea privite ca elemente izolate, detașate de ansamblu, neintegrate în unitatea funcțională a lecției.

Propriu-zis ei nu întreprind o analiză, nu încearcă o evaluare, o apreciere în funcție de obiectivele pe care și le-au fixat în faza de pregătire a lecțiilor. Chiar dacă se fac unele referiri la rezultatele lecției, acestea nu sînt raportate la scopurile stabilite anterior. În general, aproape nu se stabilește nici o legătură între pregătirea lecției, desfășurarea și rezultatele ei. Din modul în care relatează despre lecția ținută nu rezultă ce probleme l-au preocupat în mod deosebit în pregătirea ei și, dacă, așa cum a rezultat din realizarea lecției, el a găsit soluțiile corespunzătoare.

Dealtfel, maniera în care se face autoanaliza lecției pune în lumină concepția care a stat la baza pregătirii ei, efortul depus de învățător sau profesor în crearea, în construirea acesteia : lecția fiind, așa cum se știe, un act de creație didactică.

Lecția, prin scopul urmărit, constituie pentru un cadru didactic o situație-problemă care presupune diferite strategii de rezolvare a ei. Structura unei lecții, selectarea și delimitarea conținutului informațional, metodele folosite, materialul didactic, activitatea profesorului și elevilor nu sînt altceva decît modalități strategice de rezolvare a problemei, de realizare a scopului. Construind lecția într-un anumit mod, învățătorul sau profesorul înseamnă că a reflectat asupra diferitelor modalități, asupra diferitelor strategii, s-a oprit asupra aceleia pe care a considerat-o optimă.

Posibilitatea, mai bine zis, capacitatea de a argumenta, de a motiva opțiunea pentru o strategie sau alta, din mai multe variante posibile, în conceperea și constituirea unei lecții, ni se pare că pune în evidență, de la început, atitudinea creatoare a cadrului didactic față de activitatea sa, pregătirea pedagogică și experiența lui didactică, puterea de discernămînt și de selecție, de valorificare a cunoștințelor și experienței sale.

Ar fi, deci, necesar ca autoanaliza lecției, ca și analiza ei, să aibă ca punct de plecare discutarea motivelor care l-au determinat pe învățător sau profesor să conceapă și să creeze lecția într-un anumit mod în vederea realizării obiectivelor propuse.

Nu se poate aprecia, de asemenea, în mod obiectiv un rezultat în munca instructiv-educativă dacă nu se procedează la determinarea contribuției diferiților factori și condiții a căror acțiune a fost considerată potențial în pregătirea activității respective.

Într-o asemenea concepție metodologică, fiecare moment și act din structura unei lecții dobîndesc o semnificație, sînt purtătorul unei intenții, al unui scop și se justifică în funcție de aceasta. Astfel diferitele componente ale unei lecții — conținutul, metodele, procedeele, mijloacele didactice, formele de comunicare și conlucrare dintre profesor și elev ș.a. — nu apar ca niște elemente și aspecte izolate care se articulează potrivit unei obișnuințe, unei „logici empiriste“, ci sînt raportate continuu la un sens, gîndite, motivate și integrate într-un mod specific în funcție de noutatea fiecărei lecții care este determinată de conținutul și scopul său.

Autoanaliza unei lecții trebuie să se desfășoare potrivit acestei mișcări reversibile a gîndirii pedagogice — de la scopuri la rezultate și de la rezultate la scopuri — pe traiectoria căreia va putea fi examinată eficiența metodologiei didactice folosite, ca instrument de acțiune pentru obiectivitatea scopurilor.

Autoanaliza lecției, ca și pregătirea ei, necesită un anumit timp, astfel ca învățătorul sau profesorul să poată reflecta asupra modului în care a desfășurat-o, să desprindă concluzii pentru munca sa de viitor, să le consemneze, să le compare cu altele rezultate din lecțiile anterioare. Numai în acest mod autoaprecierea lecției poate servi ca sursă a perfecționării măiestriei sale pedagogice.

Din acest punct de vedere, cadrele didactice sînt dezavantajate atunci cînd trebuie să facă autoanaliza lecției imediat după ce au încheiat-o. Dacă după desfășurarea lecțiilor cadrele didactice ar dispune de timpul necesar pentru a medita asupra lor, discuțiile care ar urma ar oferi organelor de inspecție mai multe elemente pentru aprecierea nu numai a lecțiilor la care s-a asistat, dar și a pregătirii generale pedagogice și metodologice a celui inspectat.

Conf. univ. dr.
EUGEN BLIDEANU

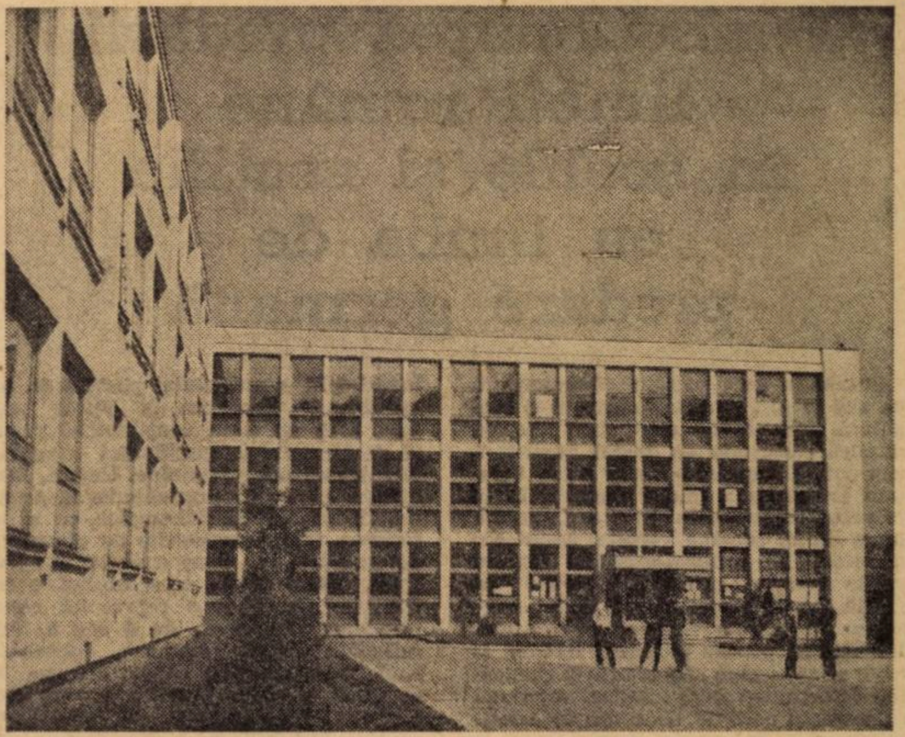

Noua clădire a Liceului central experimental de atletism din Cîmpulung, județul Argeș.

În sprijinul pregătirii învățătorilor

- Inspectoratul școlar județean Suceava și Casa corpului didactic au inițiat recent, la Liceul „Ștefan cel Mare“ din Suceava, o masă rotundă cu tema : **„Cum putem lichida repetenția la clasele I—IV"**, condusă de prof. Eugen Pleșca, inspector general, la care au participat numeroși învățători și învățătoare din județ. S-au evidențiat în cadrul discuțiilor principalele cauze care generează rămînerea în urmă la învățătură și insuccesul școlar al elevilor din clasele mici, precum și principalele direcții care se impun pentru prevenirea și eliminarea repetenției.

În programul activităților organizate pentru profesori a fost inclusă și masa rotundă avînd ca temă : **„Pregătirea cadrelor didactice pentru activitatea socio-culturală“**. La discuțiile conduse de Oltea Tănase, redactor al ziarului „Zori noi“ din Suceava, au participat cadre didactice din județ, directori ai căminelor culturale și ai caselor de cultură, reprezentanți ai C.J.C.E.S., U.T.C. și sindicat.

- Dintre activitățile organizate pentru învățători, în această perioadă, Inspectoratul școlar al municipiului București și Casa corpului didactic, am reținut expunerile : **„Promovarea unui spirit euristic în activitatea didactică cu elevii din clasele I—IV“** (prof. emerit. gr. I Petre Sorin, inspector școlar), **„Dinamica vocabularului“** (prof. Lucia Petrescu de la Liceul nr. 21 din Capitală), **„Noțiuni despre mulțimi. Concluzii care se desprind pentru orientarea predării aritmeticii la clasele I—IV“** (prof. gr. I Gh. Herescu, director adjunct al Liceului „Mihail Sadoveanu“) și consultația privind predarea morfologiei la clasele I—IV, acordată de lector univ. Alexandru Popescu-Mihăilești de la I.C.P.P.D.

Inceputul școlarizării pentru o nouă generație de elevi, în condițiile create astăzi dezvoltării învățămîntului românesc, presupune o deosebită grijă din partea învățătorilor și profesorilor pentru perfecționarea profesională, pentru calitatea lecțiilor predate, știut fiind că de o serioasă pregătire polivalentă a cadrelor didactice depinde încadrarea socială a viitorilor constructori ai societății noastre socialiste.

Perfecționarea predării limbii române în școlile și secțiile cu limba de predare germană

Școala în care predau funcționează cu trei secții : română, germană și maghiară. Prin însuși acest fapt școala noastră constituie un mediu favorizant cunoașterii reciproce între elevi, însușirii temeinice a limbii române. În ce privește modalitățile directe de asimilarea limbii române vorbite, amintesc : manifestările cultural-artistice, concursurile sportive, cercurile elevilor pe școală etc. În afara acestui cadru, subliniez importanța majoră a obiectelor care se predau în limba română la toate secțiile, cum sînt istoria și geografia, Direcțiunea școlii noastre, împreună cu întregul colectiv de cadre didactice, a întocmit în așa fel orarul încît la secțiile cu limba de predare a naționalităților conlocuitoare, cel puțin un obiect într-o zi, se predă în limba română.

Manualele pentru clasa a V-a și a VI-a, redactate într-o viziune nouă, vin în mod substanțial în sprijinul perfecționării procesului de predare a limbii și literaturii române și implicit a însușirii ei de către elevi. În acest fel, pentru elevii noștri, trecerea de la clasa a VI-a la a VII-a, unde sînt manuale comune de limbă și literatură română independent de secție, nu mai prezintă un grad de dificultate.

În activitatea noastră la catedră, punem un accent principal pe îmbogățirea vocabularului elevilor. Și aici Ministerul Educației și Învățămîntului a venit în ajutorul elevilor prin texte, prin asigurarea unui număr de ore pentru fixarea cunoștințelor dobîndite în lecțiile anterioare, prin orele rezervate compunerilor, în fine, prin orele lăsate la dispoziția profesorului, pe care le folosim în funcție de situația reală a clasei.

Pentru a favoriza însușirea și lărgirea lexicului activ, folosirea conștientă a unor expresii uzuale, recurgem la mijloace moderne, cum ar fi discurile sau la altele ca albumele cu vederi care oglindesc realizările orînduirii noastre sociale. De asemenea, folosim frecvent crearea de situații cît mai apropiate de cele din viața reală.

În textele literare studiate, acolo unde elevii întîlnesc arhaisme, regionalisme sau locuțiuni verbale, stăruim îndelung pentru a le explica și a-i ajuta să și le însușească în mod conștient.

Există cîteva particularități specifice însușirii limbii române de către elevii germani. Astfel, elevii din clasale mici au tendința să folosească forma invariabilă a articolului posesiv (a, al, ai, ale). De asemenea, la vîrste mai mici încă nu și-au conștientizat regula de formare a genitivului singular al substantivelor feminine. Uneori, manifestă ezitări în pronunțarea și scrierea diftongilor și triftongilor, ca și în scrierea formei articulate de plural cu doi sau trei **i** a unor cuvinte, ca : **fiu, copil, codru.** Tot la acest capitol, o dificultate frecventă o reprezintă recunoașterea și scrierea cu **â** sau **ă**. Sub influența limbii materne, operează unele transferuri de reguli, cum ar fi așezarea virgulei înaintea completivei directe. În fine, am putea aminti și tendințe de utilizare a imperfectului indicativ cu valoare de perfect compus sau calchierea unor expresii, locuțiuni din limba germană în limba română, fenomen întîlnit mai des la elevii claselor V și VI. Mai tîrziu, asemenea forme sînt eliminate.

Ca modalități de lucru pentru consolidarea unor deprinderi de scriere și pronunțare corectă a limbii române — îndeosebi la clasa a V-a, unde, după cum am amintit, întîlnim cel mai adesea aceste expresii — recurgem la diferite forme de compuneri. La început, folosim compunerile colective, pentru a-i ajuta pe elevi să se exprime în mod logic. Pe urmă, trecem la compunerile semicolective, iar în partea finală a anului școlar, la compunerile individuale pe teme libere sau date, care solicită atît gîndirea copilului, cît și capacitatea sa de exprimare coerentă, corectă, nuanțată. Obișnuiesc să analizez compunerile în orele speciale pe care le avem consacrate prin programă pentru această activitate. (La clasa a V-a, programa prevede : 2 ore de lectură, 2 ore de gramatică și o oră de compunere). Bineînțeles, nu există o ruptură între orele consacrate acestor trei feluri de activități. Aceasta, întrucît predăm în mod unitar obiectul limba și literatura română și apelăm la anumite cunoștințe din gramatică pentru a explica unele probleme de vocabular sau de compunere ori invers. Important este ca prin munca noastră la catedră să reușim ca trecerea elevilor în clasa a VI-a să însemne nu numai un volum de cunoștințe în plus, ci și deprinderi de vorbire și scriere corectă și expresivă a limbii române, însușite în mod conștient și activ.

Prof. SIGRID SCHNEIDER
Școala generală nr. 15 — secția germană, Sibiu.

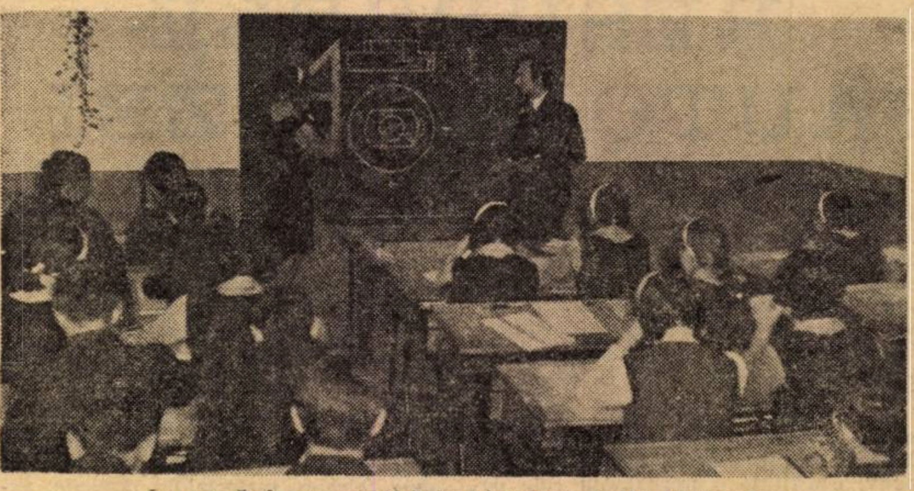
La o oră de matematică la Liceul nr 2 din Fălticeni.

O nouă metodă în lecțiile de matematică

O mare parte a orelor de matematică din școală este rezervată rezolvării de exerciții și probleme și este important ca încă de la predarea teoriei, a noțiunilor și teoremelor (a regulilor și proprietăților, cum le numim adesea) să se utilizeze metode active de lucru, aplicabile la rezolvarea problemelor de matematică de către elevi. De aceea, profesorul trebuie să analizeze elementele (cunoștințe, raționamente) ce intervin în rezolvarea problemelor pe care lecțiile noi le pun, să asigure pregătirea elevilor încă din lecțiile anterioare (fie prin exerciții și probleme adecvate, fie prin observatii făcute în cursul lecțiilor) și să-și pregătească întrebări ajutătoare cu care să intervină dacă elevii nu găsesc singuri soluțiile.

De fapt, la matematică, deosebirea dintre o teoremă și o problemă, în care se cere „să se demonstreze că..." (de exemplu), constă numai în importanța celor ce se cer demonstrate. Este vorba atît de importanța aplicativă, cît și de importanța raționamentelor prin care se obține demonstrația. De cele mai multe ori, demonstrarea unei teoreme folosește metode și procedee active de gîndire sau artificii utile în rezolvarea multor probleme. Din analiza procesului de descoperire a demonstrației unei teoreme, de pildă, se pot desprinde metode de rezolvare, mult mai ușor decît prin reconsiderarea unui număr oarecare de probleme.

Fiecare rezolvare de probleme propriu-zise sau problematizarea predării teoriei este bine să se încheie cu o analiză a procesului de rezolvare, redusă măcar la observația : ce ar trebui să reținem din rezolvarea acestor probleme ?

Prin problematizarea predării teoriei se depășeste și discrepanța care mai există uneori în școală între teorie și aplicații. Cele două aspecte dobîndesc o legătură organică, ajutînd elevilor să depășească dificultatea pe care o întîmpină adesea la rezolvarea exercițiilor și problemelor cu caracter „mai teoretic", a exercițiilor și problemelor în care li se cere mai ales să gîndească și mai puțin să calculeze.

În practică, este indicat să să înceapă prin propunerea fiecărei lecții, individual, ca o problemă elevilor. Astfel, la predarea **teoremei bisectoarei,** pregătirea se poate face după explicarea teoremei lui Tales, sau după cîteva aplicații la această teoremă, prin observația că ea se va aplica ori de cîte ori se va cere să se demonstreze egalitatea a două rapoarte, dacă există o paralelă potrivită. După enunțarea teoremei, se va cere elevilor să găsească demonstrația. Profesorul își poate pregăti întrebări ajutătoare de forma : „ce trebuie să se demonstreze ? cum se demonstrează egalitatea a două rapoarte ?". În analiza raționamentelor desfășurate se va insista asupra ideii de a duce o linie ajutătoare pentru a crea condițiile de aplicare a unei teoreme despre care se consideră că ar putea conduce la rezolvarea problemei.

La lecția **„Teorema lui Rolle"**, pregătirea va consta în cîteva exerciții de aplicare a teoremei lui Fermat (de exemplu, să se verifice pentru cîteva funcții elementare, a căror reprezentare grafică elevii o cunosc, că în punctele de extrem local derivata se anulează) și cîteva exerciții în care să se ceară intervalul în care este transformat de către o funcție continuă un anume interval din domeniul de definiție. (De exemplu în ce interval este transformat intervalul [1,6] de către funcțiile : $f(x) = \sin x$; $g(x) = -x^2 + 5x$; $h(x) = -x^2 + 7x - 5$ etc.).

Predarea poate începe cu următoarea problemă : cum credeti că arată reprezentarea grafică a unei funcții continue pe un interval [a, b], derivabil pe (a, b) și cu $f(a) = f(b)$? Observati o proprietate comună ? În acest fel se poate propune elevilor nu numai găsirea demonstrației unei teoreme enuntate, ci chiar descoperirea enunțului. În continuare, pentru aflarea demonstrației este necesar ca elevii să observe că funcția trebuie să aibă cel puțin un punct de extrem în interiorul intervalului și să exprime această observație folosind termeni preciși și raționamente riguroase. În analiza raționamentelor făcute se pot pune întrebări legate de momentul utilizării continuității și derivabilității în demonstrație.

La capitolul **„Proprietățile radicalilor"** am putea lansa problema : cum se comportă oare extragerea de rădăcină față de celelalte operații ? Întrebări auxiliare ar putea fi : „cercetați cîteva exemple numerice". Dacă elevii nu reușesc să dea exemple adecvate profesorul poate continua : „urmăriți de pildă, exemplele : $\sqrt{16 \times 9}$; $\sqrt{16 + 9}$; $\sqrt{16/9}$; $\sqrt{16 - 9}$ etc". Urmărim ca elevii să desprindă proprietățile radicalilor din considerarea cazurilor particulare prezentate și să-și dea seama de necesitatea demonstrațiilor.

După ce elevii au un anume antrenament, se poate trece la o formă superioară : să se propună elevilor teme, probleme mai complexe, a căror soluționare să se facă pe parcursul mai multor lecții, ceea ce ar constitui analogul din procesul de învățare al temelor din cercetarea științifică

Lector univ. ELENA OPREANU
Universitatea București

Optimizarea activității în cabinetul școlar

Pentru a obține un învățămînt de calitate, o atenție deosebită trebuie să acordăm mijloacelor de comunicare și verificare a cunoștințelor. Cabinetul de matematică ne creează condiții pentru îndeplinirea acestui scop. Uneori se înțelege că prin modernizarea învățămîntului trebuie să îndepărtăm metodele clasice. Prin înființarea cabinetului de matematică nu se resping metodele clasice utilizate în predare, ci ele se adaptează condițiilor create de aplicarea mijloacelor moderne. De aceea, în predare, un accent deosebit am pus pe metoda intuiției, care este folosită de mult în învățămîntul clasic și am îmbinat-o în mod creator cu metodele descoperirii, ale dezbaterii și învățării în grup. Faptul că ne-am adunat materialul în cabinet nu înseamnă că am adus ceva nou. Modernizarea învățămîntului matematic nu înseamnă nici introducerea mașinismului, dar nu trebuie să neglijăm faptul că toate acestea ne vor ajuta extrem de mult în găsirea unor căi mai simple de ușurare a comunicării la elevi a tuturor cunoștințelor, a-i face să gîndească și să judece. De la început ne-am propus să procedăm în mod diferit la comunicarea cunoștințelor, de la clasă la clasă. Am pus un accent mai mare pe învățarea în grup. Învățarea în grup nu este ceva nou, dar se folosește mai mult și cu mai mare succes astăzi, datorită mijloacelor moderne de predare.

Cabinetul de matematică de la școala noastră este amenajat într-o sală de clasă obișnuită. Pornind de la ideea că mediul influențează foarte mult asupra formării elevilor am căutat să creăm cadru corespunzător pentru a le dezvolta imaginația. Întrucît la matematică se lucrează foarte mult la tablă, am introdus o tablă de 4 m lungime și de 1.20 m lățime. Pentru lucru la tablă avem mai multe rigle cu mîner, compase, echere, raportor, și avem intenția să confecționăm un dispozitiv care să cuprindă toate instrumentele necesare, transformînd tabla într-o planșetă de lucru. Am ținut să introducem pe pereți planșele care reprezintă figurativ conceptele fundamentale ale matematicii. Altă serie de planșe vor fi expuse într-un pliant pentru a fi consultate de elevi. În vederea folosirii materialului și în timpul proiecțiilor am confecționat un panou electric pe care am fixat planșele cu demonstrațiile și formulele folosite permanent. Am procurat două truse de corpuri geometrice din plastic și două din lemn, două truse de figuri plane și corpuri geometrice din sîrmă confecționate de elevi în cadrul cercului de matematică, pe care le folosim drept material demonstrativ. Cabinetul mai dispune de două dulapuri tip bibliotecă, care cuprind manuale pentru toate clasele, toate culegerile de probleme și exerciții apărute, reviste de specialitate și tratate toate, în mai multe exemplare.

Am procurat de asemenea 36 truse de geometrie alcătuite din : rigle, echere, raportor, florar și compas, trei truse de compas. Am căutat ca, din cabinet să nu lipsească instrumentele de măsură : trusă de metru liniar alcătuită din metru gradat și metru demontabil, metrul tîmplarului centimetru de croitorie, ruletă, șublere, vinclu, micrometru, cinci rigle de calcul și avem intenția să cumpărăm încă 30, trusă pentru demonstrarea formării corpurilor de rotație (anexe la mașina centrifugă).

Instrumentele de măsurat, precum și piesele le-am introdus în cabinet deoarece majoritatea elevilor noștri vor deveni muncitori și sperăm să contribuim astfel la integrarea în producție a tinerilor absolvenți. Spre deosebire de clasă, în cabinet trebuie să dispară noțiunea de profesor și elev și să apară noțiunea de cercetător și ucenic cercetător. Aici, elevul trebuie să învețe să cerceteze, și să descopere. Pentru obținerea unor rezultate mai bune, profesorul de matematică trebuie să păstreze o strînsă legătură cu celelalte obiecte de învățămînt.

Prof. DUMITRU ANA
Prof. IOAN MIHĂILĂ
Școala generală nr. 1
din comuna Telega, Județul Prahova

ÎNVĂŢĂTORUL ŞI RELAŢIA SA CU FAMILIA

Se ştie că în clasa I vin copii din medii familiale diferite, cu unele trăsături de caracter conturate şi foarte deosebite. Unii au frecventat grădiniţa, alţii, din anumite motive nu, alţii au primit în familie educaţie numai de la părinţi, în educaţia altora au intervenit fraţii mai mari sau bunicii.

Nu este de ajuns ca învăţătorul să cunoască bine numai aspectul temperamental şi fizic al copilului ci paralel, este nevoie să cunoască mediul şi factorii care au contribuit la educarea lui pînă la venirea în clasa I, precum şi mediul şi factorii care-l vor sprijini pe învăţător de-a lungul anilor de şcoală.

Factorul important care va concura paralel cu învăţătorul la pregătirea şi educarea copilului este familia. După cum elevii prezintă individualităţi foarte diferite, aşa şi familiile lor sînt medii micro-sociale cu profile şi mentalităţi deosebite, care au pus amprente durabile pe personalitatea copilului.

Este necesar ca printr-o subtilă şi discretă investigaţie întreprinsă la începutul anului şcolar, învăţătorul, pe lîngă culegerea tuturor datelor privitoare la elevi, să cunoască şi profilul moral, cultural precum şi starea sănătăţii părinţilor.

Se ştie că elevii proveniţi din mediul familial în care unul din părinţi, bea excesiv sau cei din familii dezorganizate, în cele mai multe cazuri vin la şcoală timoraţi, fricoşi, irascibili, în unele cazuri cu manifestări de indisciplină. Cunoscînd bine cauzele acestor atitudini, învăţătorul poate crea elevului cele mai frumoase clipe din copilăria lui, cîştigîndu-l definitiv.

Majoritatea covîrşitoare a elevilor provin din familii bine închegate, dar deosebite unele de altele. Gradul de cultură al membrilor familiei, climatul familial dacă elevul în primii ani ai copilăriei a crescut la creşă, sau acasă cu mama şi cu bunicii, ori cu femeia din casă ; dacă este singurul copil sau familia este mai numeroasă, dacă este ultimul copil din familie, acestea toate trebuie cunoscute de la început de către învăţător.

De fiecare dată cînd am început să lucrez cu o nouă serie de elevi veniţi în clasa I, acum fiind la a opta, fiecărui elev i-am întocmit o mică fişă în care notam toate datele privitoare atît la elev cît şi asupra familiei.

Se ştie că elevul provenit dintr-o familie în care este singurul copil şi mai ales dacă a crescut cu bunicii, manifestă, de obicei, egoism, ar vrea ca totul să se facă pe voia lui. Faţă de mezinul din familie, atitudinea părinţilor este de obicei mai elastică, copilul a fost alintat şi de fraţii mai mari, de aceea manifestările acestor elevi vor fi mai puţin controlate, uneori manifestînd pasivitate în acţiune, fiind obişnuiţi să le facă altcineva lucrul. Elevii proveniţi din familii numeroase, sînt mai maturizaţi, mai obişnuiţi cu munca.

Cunoscînd familia sub toate aspectele sale, dar păstrînd toată discreţia, învăţătorul ce lucrează cu micii şcolari poate cunoaşte în mare măsură motivele atitudinilor şi manifestărilor chiar din primele zile de şcoală. Desigur, cunoscînd şi elevul şi familia, învăţătorul îl va ajuta pe elev să se integreze mult mai repede şi fără mari eforturi în colectivul clasei, în programul şcolii ; prin individualizarea preocupărilor, îndrumărilor şi sfaturilor date fiecărui copil, cerînd fiecăruia ceea ce ştie şi ce poate, încă din primele săptămîni formăm spiritul de încredere în forţele proprii, îl facem să lucreze singur, să gîndească lucrînd.

Individualizarea activităţii în primele săptămîni de şcoală, cu fiecare elev lucrînd după profilul său, cere din partea învăţătorului mult tact şi răbdare, dar această muncă nu trebuie să fie stînjenită de atitudinea familiei bine intenţionată, dar care nu totdeauna concordă cu cerinţele învăţătorului. Se ştie că fiecare părinte are emoţii atunci cînd îi vine copilul în clasa I, deoarece se află în faţa necunoscutului : va putea să înveţe copilul, sau va învăţa greoi ? De aceea, părinţii intervin în ajutorarea copiilor în primele zile de şcoală, iar acest ajutor devine atît de insistent uneori, încît elevul nu mai învaţă singur, ci numai ajutat de mamă ori tată, uneori de bunica. Trebuie să recunoaştem că părinţii cunosc prea puţină pedagogie şi didactică, mai ales tendinţele de modernizare a procesului de învăţămînt. S-au întîlnit şi se întîlnesc cazuri cînd părinţii pun pe micii şcolari să scrie pagini întregi, chiar din primele zile, de semne şi cifre, uitînd că el are nevoie de joacă. Această măsură provoacă uneori stare de ostilitate faţă de învăţătură.

Se impune ca din primele săptămîni învăţătorul să lucreze nu numai cu clasa, dar, în aceeaşi măsură, şi cu familia. Munca învăţătorului de la clasa I şi cea a familiei trebuie corelate, pentru ca fiecare să ştie ce are de făcut, să nu existe nici o contradicţie, întrucît îl punem pe micul şcolar în faţa unor dileme : cum să facă, cum spune mama ori cum a spus tovarăşul învăţător ?

Consfătuirile învăţătorului cu părinţii elevilor din clasa I în primul trimestru de şcoală au menirea ca aceştea să cunoască cerinţele şcolii, iar învăţătorul să-şi asigure sprijinul competent al familiei în educarea elevilor. Învăţătorul are datoria să arate părinţilor că elevii nu se pregătesc numai pentru viaţă aşa cum este acum, ci şi pentru viitor.

Programul zilnic al copilului va fi bine motivat, învăţătorul nu va spune numai părinţilor să respecte anumite indicaţii, ci vor stabili împreună modalităţile de lucru cu copiii. E bine de asemenea ca părinţii să ştie de la început că educarea şi instruirea elevilor în şcoală se face în mod organizat, că ea urmăreşte un scop final, la realizarea căruia familia poate să concure cu răspundere, bineînţeles, rolul coordonator avîndu-l şcoala.

Inv. MIHAI CUCU
Şcoala generală Dăbîrca,
jud. Cluj

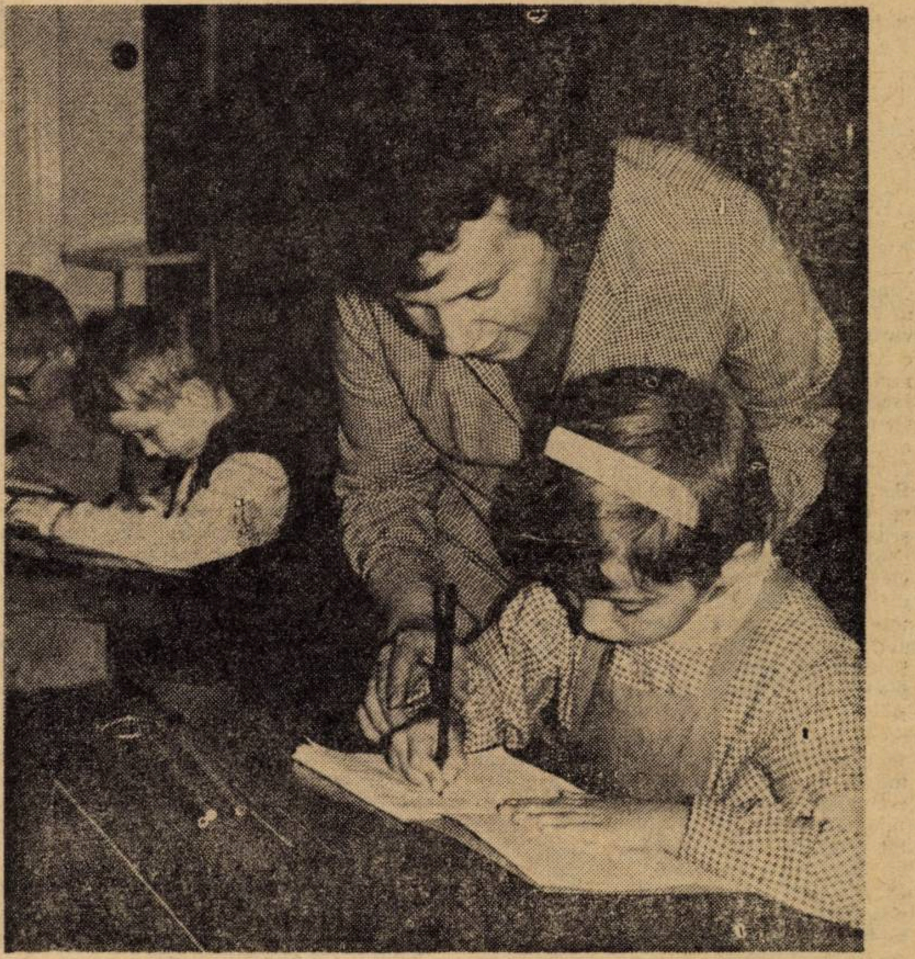

Lucrări practice în laboratorul de chimie

Comportamentul didactic

Un colectiv profesoral oferă cele mai diverse „schiţe de portrete" temperamentale sau chiar „ciudăţenii" temperamentale cu consecinţe vizibile asupra comportamentului elevilor : unui profesor îi trebuie timp apreciabil să străbată distanţa de cîţiva paşi dintre uşa unei clase şi catedră, altul pronunţă 4—5 cuvinte pe minut în timp ce colegul său le epuizează într-o secundă, unul nu-şi poate ţine nervii şi aruncă în catalog o ploaie de note proaste, altul „explodează" la cel mai mărunt act de indisciplină, unul schimbă 2—3 replici într-o lună cu colegii săi, altul e pornit să scotocească toate ungherele sufletelor celor din cancelarie pentru a mai afla ceva etc.

Deşi nu ne face nici o plăcere recunoaşterea propriilor noastre defecte, totuşi cu aceasta trebuie să începem. Obligîndu-ne profesia să ne cunoaştem elevii cu care lucrăm, să considerăm aproape o datorie profesională să ne cunoaştem pe noi înşine. Dacă prin firea noastră ne simţim bine la recunoaşterea meritelor (uneori exagerate) să fim conştienţi şi de defectele pe care le avem pentru că a le cunoaşte înseamnă a le supune. Este nevoie să ne „mascăm", aşadar, în faţa elevului ? Să părem altfel decît sîntem ? Cînd e vorba de defecte „mascarea" este riscantă, pentru că în faţa elevului ea poate duce la stări inhibitoare. Comportamentul didactic s-ar defini mai uşor prin ceea ce nu trebuie să conţină. Dar pentru că definiţiile prin negaţie sînt vulnerabile cel puţin formal, spunem că aceasta didactic este un sumun al calităţilor tuturor temperamentelor (echilibru, calmitate, dinamism, putere de adaptare, complexitate şi durată a stării afective, perseverenţă, capacitate de reţinere, rezistenţă în muncă, iniţiativă etc.).

Şi nu putem face abstracţie de acest sumun de calităţi întrucît poate nici o altă activitate nu cere un mai mare grad de adaptare la condiţiile variabile ale realităţii concrete (elev ca individ, lecţie ca verigă de cunoaştere) ca activitatea didactică.

Face parte acest comportament din „zestrea naturală" a omului de la catedră sau din cea cîştigată cu truda perfecţionării ?

Cel puţin prin rădăcinile sale, el intră în „zestrea naturală" a calităţilor lor neuropsihice. Dar el se modelează în permanenţă prin procesul de educaţie şi printr-o permanentă autoanaliză şi printr-un autocontrol riguros. Ochii iscoditori ai elevului, zîmbetul sau şoapta sa, dacă sînt analizate adînc şi luate în consideraţie ca atare — şlefuiesc temperamentul didactic. Un singur lucru este necesar: fluxul raţiunii să distribuie cu maximă precizie dinamismul excitaţiei şi inhibiţiei, să determine intensitatea, echilibrul şi mobilitatea proceselor nervoase.

Raţiunea, aşadar, să domine temperamentul, iar omul să nu fie sclavul propriului său temperament.

Sîntem obligaţi să ne controlăm minuţios actele. Asta înseamnă că uneori trebuie să ne schimbăm parecum „firea", că trebuie să fim altfel de cum snîtem în mod obişnuit. Da chiar asta se cere, pentru că activitatea didactică este un proces care se realizează numai şi numai cu ce e luminos în personalitatea omului de la catedră, orice umbră — firească poate naturii umane — fiind dăunătoare, întunecînd modelul în care sincer şi total crede elevul. „A zis tovarăşa învăţătoare" sau „aşa ne-a spus tovarăşul profesor" sînt expresii care confirmă totala încredere a elevului faţă de omul de la catedră. Răspunsul la această încredere nu poate fi decît păstrarea luminoasă în personalitatea profesorului a modelului spre care aspiră elevul. De aceea pregătirea lecţiilor trebuie să constea nu numai în cunoaşterea conţinutului acestora şi în stabilirea tehnologiei de desfăşurare a lor, ci şi într-o pregătire care să vizeze complexul de reacţii, mişcări şi sentimente ce determină atitudinea profesorului faţă de cele predate.

Dar prin această transformare n-am ajunge cum s-ar putea crede la o manifestare standardizată ? N-am face din comportamentul didactic un „tipar în care totul ar lua forme prestabilite ?

Nu, pentru că există un cîmp imens de manifestare a personalităţii didactice. Credem că dinamismul raţional şi proporţional trebuie să fie fundamentul manifestării omului de la catedră. Acestea se formează însă prin controlul riguros al raţiunii prin autoeducaţie, înţelegîndu-se prin „educaţie" valorificarea superioară a valenţelor temperamentale şi estomparea sau eliminarea minusurilor de comportament.

Prof. GH. DASCĂLU
Babadag

Predarea cunoștințelor despre natură

În condițiile actuale, cînd se acordă o mare importanță învățămîntului biologic, la clasele I—IV este necesar ca fiecare învățător să cultive interesul copiilor pentru lumea înconjurătoare, să-i înarmeze cu deprinderi de observare corectă a realității, să-i pună în contact nemijlocit cu obiectele și fenomenele din mediul apropiat. Aceste fapte vor duce la eliminarea sau restructurarea cunoștințelor empirice sau antropomorfice ale școlarului mic și la formarea primelor noțiuni științifice. Pe această bază, în mod logic și treptat, se va forma, încă din primii ani de școală, întărindu-se pe parcurs, concepția ateist-științifică despre lume și viață. Am observat că elevii mici manifestă un deosebit interes pentru științele naturii, participînd conștient și activ la lecții sau lucrări practice cînd lecțiile nu sînt monotone și cînd se folosește un material didactic bogat și se fac experiențe interesante. Pornind de la aceste observații și de la premisa receptivității școlarilor mici față de tot ce e nou, față de obiectele și fenomenele lumii înconjurătoare am adoptat la Școala de aplicație a Liceului pedagogic din Zalău un învățămînt biologic legat de viață, de practică. Primul pas a constat în colaborarea permanentă stabilită între profesorul metodist, învățătorul și elevul practicant. Problemele noi de specialitate, însușite teoretic de elevi în orele de metodica predării sau cele discutate în comisiile metodice ale învățătorilor, au fost aplicate în cadrul lecțiilor model sau al lecțiilor de probă. De exemplu, am experimentat la clasele a III-a de la Școala de aplicație **planificarea sistematică a întregului material ce se predă la clasa a III-a prin introducerea unor tipuri variate de lecții**, inclusiv lecții de laborator sau de aplicații practice pe teren.

În cadrul lecțiilor am introdus munca în grupe a elevilor („Albinăritul"), lucrări practice și experiențe („Grîul"), „În apele dulci ale patriei noastre"), munca independentă și observația cu material didactic și manual școlar („Buruienile din culturi", „În preajma apelor"), proiecții („Plante industriale" „Vița de vie").

Pentru aceasta s-au consultat cu atenție manualul și programa, iar planificarea s-a alcătuit pe sisteme cu variate tipuri de lecții. De exemplu, programa școlară prevede pentru primul trimestru 14 ore, din care am repartizat 11 ore pentru predare și trei ore pentru lecții de recapitulare, laborator și verificare. Pentru cele 11 ore afectate transmiterii și dobîndirii de noi cunoștințe am utilizat în cadrul sistemelor, alături de lecția mixtă, combinată sau de comunicare de noi cunoștințe cu toate verigile ei și alte tipuri de lecții.

Prima lecție **„Să cunoaștem natura"** a fost o lecție introductivă realizată printr-o excursie, iar noile cunoștințe s-au predat „pe teren". Lecția a doua **„Grădina de legume"** s-a predat ca o lecție de comunicare sau de dobîndire de noi cunoștințe, tot în natură, într-o grădină de legume din apropierea școlii, unde micii elevi au observat „pe viu" principalele legume, alcătuirea lor și morfologia externă a organelor vegetative și de reproducere a plantelor. În același timp am colecționat plante și semințe pentru ierbarele și colecțiile de la colțul naturii din clasa lor. La capitolul **„Cerealele"**, unde sînt prevăzute două ore de comunicare de noi cunoștințe, o lecție s-a ținut în clasă și cealaltă pe teren, iar la capitolul **„Plante industriale"**, cunoștințele s-au predat prin lecții mixte (sfecla de zahăr și cartoful) și lecții de comunicare (inul, cînepa și floarea-soarelui).

Cele trei ore destinate recapitulării, lucrărilor de laborator și verificării se pot plasa după oricare capitol studiat sau în ultimele trei săptămîni de școală. Lecțiile de recapitulare s-au realizat pe baza unui plan notat anterior de elevi. S-au discutat aspectele planului, s-au făcut observații și recunoașteri de plante după planșe, material natural viu și conservat și diapozitive (sau secvențe din diafilme) existente în școală. S-a insistat asupra caracterelor generale ale diferitelor plante cultivate studiate, a importanței lor economice, a rolului pe care îl are omul în obținerea producțiilor sporite, dîndu-se exemple din cadrul județului. Pentru lecția de laborator am ales acele experiențe care se pot efectua la orice școală (cu material existent sau ușor de procurat) și accesibile elevilor de la clasa a III-a, de exemplu: recunoașterea plantelor studiate, a organelor vegetative și de reproducere după material natural viu sau conservat sau după fișe de ierbar, recunoașterea fructelor și semințelor, observația semințelor încolțite la grîu, porumb, fasole, observația cartofului încolțit.

Cele mai pasionante observații pentru copii au fost cele realizate cu ajutorul microscopului. S-au utilizat secțiuni simple, existente în trusele de material didactic, secțiune prin bobul de grîu, printr-o tulpină de plantă textilă, observația granulelor de amidon etc. Toate observațiile au fost conduse atent de învățătoare. Lucrările de laborator s-au executat frontal, cu explicațiile date pe etape. Elevii au fost pregătiți și organizați în grupe și au lucrat sub conducerea învățătoarei cu material didactic distribuit la mese de „elevi laboranți". Observațiile au fost notate în caiete, iar la discutarea rezultatelor au participat toți elevii. Lecția de verificare, ținută după o recapitulare și o oră de observații și experiențe în laborator, s-a soldat cu cele mai bune rezultate. Verificarea s-a făcut prin mai multe procedee: orală sau scrisă, cu fișe individuale, cu întrebări-probleme, cu fișe pe grupe sau frontal cu întreaga clasă.

Cele 12 ore ale trimestrului II au fost repartizate astfel: 9 ore predare, 1 oră recapitulare, 1 oră laborator, 1 oră verificare. În cadrul celor 9 ore de predare sistemul a cuprins lecții de comunicare sau de dobîndire de cunoștințe la vița de vie și albinărit, lecție-vizită la ferma de animale și lecție-excursie în păduri, pentru observarea fagului și teiului, ghioceilor și viorelelor. Pentru lecția de aplicație practică în laborator am ales lucrări și observații accesibile: recunoașterea plantelor și animalelor studiate din planșe, diapozitive și diafilme, recunoașterea după material viu natural sau conservat a florilor, fructelor, semințelor. S-au făcut observații microscopice asupra piciorului și acului albinelor. S-au observat planșe de ierbare cu plante bolnave și insectare cu dăunătorii cei mai răspîndiți, s-au comparat diferite secțiuni prin lemn de tei, fag, brad, stejar.

În trimestrul III, în cele 6 ore afectate predării, se continuă capitolul **„Plante și animale de pădure"** cu lecții de dobîndire de noi cunoștințe la care s-a folosit material didactic și mijloace audio-vizuale. **„În preajma apelor"** și **„În apele dulci ale patriei"** au fost lecții la care predarea noilor cunoștințe s-a făcut comparativ pe baza observațiilor individuale ale elevilor, cu material didactic natural viu și conservat colectat de învățătoare cu ajutorul elevilor. Lecțiile s-au încheiat în ambele cazuri cu prezentarea de diapozitive și secvențe din diafilme.

Orele destinate recapitulării finale au fost utilizate pentru a fixa cunoștințele elevilor despre natura înconjurătoare, evidențierea într-un tot unitar a celor studiate și sublinierea rolului omului în transformarea naturii. De aceea, temele au fost axate pe aspecte legate de răspîndirea plantelor cultivate și sălbatice și importanța lor, viața animalelor domestice și sălbatice și importanța lor, rolul omului în cunoașterea și transformarea plantelor și animalelor (cu date legate de agricultura și zootehnia județului Sălaj, și măsurile luate pentru obținerea de recolte și producții bogate). Procedînd astfel, elevii au dobîndit cunoștințe științifice temeinice și unele deprinderi de activitate practică în laborator sau pe teren și de aceea considerăm că utilizarea sistemelor cu variate tipuri de lecții la clasa a III-a este oportună și deosebit de eficientă în predarea cunoștințelor despre natură.

STELA TEMEȘ
Liceul pedagogic Zalău,
județul Sălaj

La clasa I a Școlii generale nr. 5 din Bacău

Adaptarea la viața școlară

Una din cauzele care generează rămînerea în urmă la învățătură și insuccesul școlar al elevilor din clasa I o constituie inadaptabilitatea acestora la viața de elev, la munca organizată. Prevenirea și eliminarea repetenției cauzată de inadaptabilitatea școlară impun cadrelor didactice o muncă susținută, bazată pe cunoașterea individualității copiilor, care, îmbrăcînd forme de activitate specifică muncii cu elevii de 6 ani, să evite ruptura dintre grădiniță și școală.

Experiența celor doi ani în care am lucrat consecutiv cu elevi de 6 ani m-a convins că pentru integrarea treptată a copiilor în sistemul cerințelor impuse de regimul școlar și obținerea unor rezultate optime în cadrul procesului instructiv-educativ, este necesar să modificăm și să diversificăm structura fiecărui tip de lecție, creînd lecții vii, cu o structură elastică, care să permită folosirea cu precădere a elementelor de joc și introducerea activităților de completare.

Introducerea activităților de completare în structura lecției are un rol hotărîtor în procesul de prevenire a inadaptabilității școlare, deoarece fiind interesante, atrăgătoare și distractive oferă posibilitatea fixării și consolidării cunoștințelor elevilor într-un mod plăcut, fără eforturi care să depășească nivelul evoluției lor fizice și intelectuale.

Din varietatea acțiunilor de destindere ce se pot alătura muncii de instruire, am acordat întîietate jocului didactic, care facilitează în cea mai mare măsură procesul de fixare și consolidare a cunoștințelor și influențează, datorită caracterului său formativ, dezvoltarea personalității elevului. Astfel, jocuri didactice ca: „Mă cunoști, ce fac?" sau „Ghicește unde trăiesc" au contribuit la verificarea și consolidarea cunoștințelor elevilor despre animale, la dezvoltarea atenției și a capacității de analiză și asociație. „Alfabetul" și „Cuvintele deosebite" au avut ca scop îmbogățirea vocabularului, dezvoltarea capacității de selectare, a mobilității gîndirii și a expresivității limbajului. Jocurile: „Problemele hazlii" și „Ilustrațiile problemă" au fost destinate dezvoltării gîndirii independente a elevilor și formării capacității de a-și pune și rezolva probleme.

Deseori, jocurile didactice au fost urmate de cîntece. Deși cîntecele le-am introdus cu scopul de a înviora lecția și a preveni monotonia, prin conținutul lor au contribuit în mare măsură la realizarea scopului instructiv-educativ. Cîntece ca: „În crîngul înverzit" sau „Cîntecul toamnei", corelate cu imaginile din abecedar, au favorizat efectuarea exercițiilor de recunoaștere a sunetelor, de izolare a acestora în vederea rostirii lor corecte, contribuind la perfecționarea pronunției și formarea deprinderilor de vorbire corectă.

În același timp, m-am folosit frecvent de istorioare scurte cu întîmplări interesante, luate de obicei din viața copiilor sau a animalelor îndrăgite de ei, ilustrate cu desene ce erau ulterior reproduse de elevi pe caiete. Acestea au constituit intermediarul concret de care m-am servit pentru consolidarea legăturii dintre sunet și semnul său grafic, litera. Astfel, istorioarele: „Cornul ce nu se termină niciodată", „Oușorul năzdrăvan", „Secera fermecată", ilustrate cu desene ce reprezentau cornul, oușorul și secera m-au ajutat să consolidez deprinderile de citire și scriere a sunetelor și literelor c, o, s.

Desenul, dublat de activitățile de modelaj, l-am întrebuințat, dealtfel încă din perioada preabecedară, în vederea pregătirii elevilor pentru scris.

Așa, de exemplu, prin exerciții de copierea unor contururi după model (obiecte simple formate din linii verticale, oblice, curbe), prin exerciții de modelare a elementelor grafice etc. am urmărit să le dezvolt motricitatea fină a mîinii și degetelor, îndemînarea manuală și percepția vizuală.

Am amintit cîteva din activitățile prin care am realizat adaptarea elevilor la activitatea didactică. Alături de acestea, ghicitorile, versurile ritmate, jocurile de mișcare etc. m-au ajutat să previn surmenajul și plictiseala, ce generează insuccesul școlar și să transform fixarea și consolidarea cunoștințelor în impresii plăcute, dorite de copii.

Înv. AUGUSTA BEIAN,
Școala generală din comuna Crăciunelul de Jos, județul Alba

Maria Giurgea
Maria Georgescu-Bogdan
Constanța Teodorescu

Descoperind o lume nouă. *Foto: prof. V. BOGDĂNEȚ*

În legătură cu studiul literaturii române în liceu

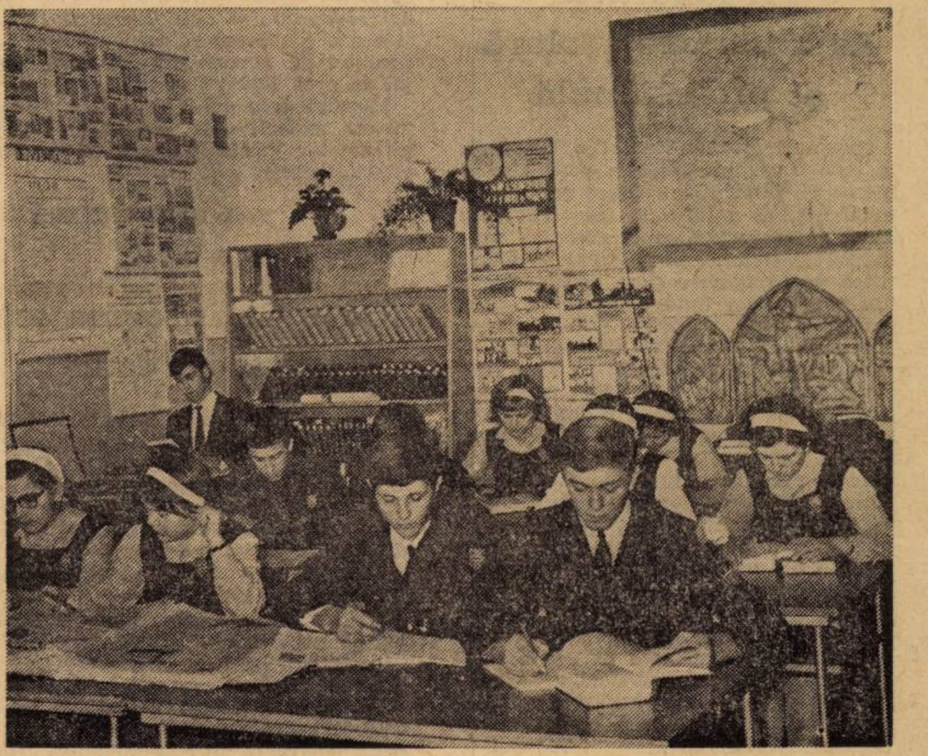

Studiu în bibliotecă

În conformitate cu Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România, care stabilește o nouă structură a învățămîntului obligatoriu de 10 ani, se impune reconsiderarea concepției de organizare a conținutului literaturii române în liceu.

Ținînd seama de faptul că în prima treaptă a liceului — clasele a IX-a și a X-a — va fi cuprinsă întreaga generație de elevi absolvenți ai gimnaziului și că în cea de a doua treaptă — clasele a XI-a și a XII-a — va intra doar o parte a acestei generații, este necesar ca, în fiecare treaptă, cunoștințele să se structureze sub forma unui sistem distinct, bine închegat.

Studiul literaturii române în clasele a IX-a și a X-a își propune ca obiective formarea unei imagini de ansamblu a istoriei literaturii române și, prin aceasta, dezvoltarea sentimentului de dragoste față de patrie, de valorile spirituale ale poporului, de limba română, realizarea educației estetice și dezvoltarea gustului pentru lectură. În același timp, urmărește dotarea elevilor cu instrumentele specifice de investigare a fenomenului literar și, implicit, dezvoltarea deprinderilor de apreciere a operelor literare, precum și a spiritului critic. De asemenea, se are în vedere îmbunătățirea exprimării prin utilizarea, potrivit normelor limbii române literare, a unui bogat și variat material lexical. În treapta a doua a liceului, se mențin, în linii mari, aceleași obiective, potențate acum la un nivel superior. Întreaga activitate este orientată spre înțelegerea marilor valori ale literaturii noastre naționale, în evoluția sa, cu referiri la literatura universală.

După cum se vede din enunțarea obiectivelor studierii literaturii române, se prefigurează conținutul acestui obiect în cele două etape ale învățămîntului liceal. Astfel, în clasele a IX-a și a X-a, elevii vor cunoaște principalele modalități de analiză a operelor literare, precum și o schiță sumară a istoriei noastre literare, prin intermediul unor scrieri reprezentative.

În ultimele două clase, se impune o privire amplă asupra principalelor momente ale istoriei literaturii române, corelate cu fenomenul literar universal. În structurarea conținutului acestei etape, trebuie avute în vedere nu numai realizarea obiectivelor amintite, ci și necesitatea de a evita repetarea cunoștințelor din clasele anterioare, precum și numărul relativ mic de ore — aproximativ 140.

Dacă absolvenții școlii generale de zece ani — gimnaziul și primele două clase de liceu — rămîn cu o imagine sumară a istoriei literaturii române, cei care sfîrșesc liceul trebuie să ajungă la o înțelegere mai completă a literaturii noastre, văzută în momentele ei esențiale și în contextul mai general al literaturii universale.

De aceea, sînt necesare mari sinteze care să îmbrățișeze literatura română pe verticală și pe orizontală și care să fie susținute de analizele literare ale unor lucrări de mare valoare, caracteristice momentelor respective.

În cîteva mari priviri panoramice — literatura populară, literatura veche, literatura în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea; literatura pașoptistă; junimea; Mihai Eminescu, literatura pînă la primul război mondial, literatura între cele două războaie mondiale; literatura după 23 August 1944 — se pot evidenția coordonatele pe care evoluează literatura română în diferite etape, modul în care principalele momente ale culturii se reflectă pe plan literar, continuitatea scrisului românesc în timp și în spațiu, ca și raporturile dintre literatura noastră și cea universală.

Fiecare din aceste capitole este aprofundat prin analiza unor opere reprezentative, datorită cărora elevii vor înțelege atît personalitatea artistică a marilor creatori, cît și modul în care scrieri diferite ca realizare și conținut se constituie într-o arhitectonică originală, caracterizată prin unitate în varietate.

În cadrul capitolului despre literatura pașoptistă, de pildă, după ce sînt trecute în revistă condițiile social-istorice și culturale, se iau în discuție clasicismul și romantismul, precum și formele lor de manifestare în literatura noastră. Programul „Daciei literare" permite evidențierea elementelor caracteristice ale literaturii pașoptiste și a direcțiilor principale de dezvoltare a literaturii (interesul pentru realitățile sociale și naționale, descoperirea și valorificarea folclorului, interesul pentru istoria națională). Reprezentanții acestui moment nu sînt studiați monografic, ci prin lucrări caracteristice, dintre care unele — „Zburătorul“ de Ion Heliade Rădulescu, „Umbra lui Mircea. La Cozia“ de Grigore Alexandrescu, „Alexandru Lăpușneanul“ de Constantin Negruzzi, „Despot-Vodă“ de Vasile Alecsandri — vor fi analizate, iar altele — „Negru pe alb“ de Constantin Negruzzi, ciclul „Doine“ de Vasile Alecsandri — vor fi tratate sub forma prezentărilor generale.

În rîndurile de față nu ne-am propus o detaliere a problemelor enunțate, ci doar o schițare a lor cu gîndul de a determina luări de poziție din partea colegilor noștri, ale căror puncte de vedere pot contribui la precizarea unei noi concepții privitoare la studierea literaturii române în liceu.

VASILE TEODORESCU

„Estetica industrială“ în predare

Planul de învățămînt pentru liceul de cultură generală prevede, în cadrul activităților facultative la alegere, predarea în 1—3 ore săptămînal a unui număr de obiecte, între care și estetica industrială.

Includerea acestei discipline în planul de învățămînt, fie și ca obiect facultativ, este o expresie a orientării sale realiste, spre cele mai importante probleme ale practicii economice și sociale. Problema educației, desigur, se pune pretutindeni în lume. Evident, în cursa pentru educația publicului în spiritul esteticii industriale, prima interesată este industria. Pentru ca produsul industrial creat de designer să fie selectat de consumator, e necesar un limbaj comun, deci educația estetică poate ridica eficacitatea producției. Școala însă trebuie să depășească acest obiectiv pur economic, țelurile formative ale învățămîntului trebuie să vizeze educarea estetică a elevului ca parte a educației multilaterale, care să creeze un om apropiat de idealul nostru educațional.

În liceul de cultură generală nu formăm designeri, formăm oameni capabili să se orienteze în mediul natural, tehnic și social, deci care trebuie să aibă și cunoștințe de estetică industrială. Părerea noastră însă este că obiectul inclus în actualul plan de învățămînt nu trebuie conceput îngust ca estetică a produsului industrial, ci, mai larg și mai educativ, ca **estetica mediului ambiant.** Activitatea politică, economică, tehnică este în fond îndreptată spre ameliorarea continuă a mediului ambiant, estetizarea acestui mediu este stadiul cel mai înalt al acestei activități. Estetica mediului ambiant include, în consecință, estetica produsului industrial, alături de estetica relațiilor sociale, estetica peisajului, estetica timpului liber (loisir).

Pornind de la aceste premise teoretice, am încercat să predau la o clasă a Liceului „Lucrețiu Pătrășcanu“ din Bacău, în anul școlar 1972—1973, estetica mediului ambiant într-un curs de o oră pe săptămînă. Cum pentru obiectele la alegere nu există programe, am conceput o programă care cuprindea următoarele lecții: Specificul esteticului; Raportul dintre artă și realitate; Procesul de creație; Creația științifică, tehnică și artistică; Elemente ale algoritmului procesului de creștere; Artă și tehnică; Artă și industrie; Specificul esteticii industriale; Frumosul industrial; Funcție, structură, formă; Stil și ornament; Funcția socială a esteticii industriale; Funcția ergonomică a esteticii industriale; Valoarea estetică a locului de muncă și a mașinilor-unelte; Valoarea estetică a bunurilor de consum (alimente, textile, încălțăminte, confecții); Moda; Estetica interioarelor (mobilă, tapiserie, corpuri de iluminat, finisaje în construcții); Estetica produselor tehnice de consum; Estetica ambalajelor (Reclama comercială. Design și marketing); Estetica localităților; Estetica străzilor și a spațiilor verzi; Estetica timpului liber; Estetica relațiilor interumane; Estetica relațiilor sociale; Estetica ceremoniilor.

În ultimul trimestru, am planificat și o serie de lecții practice, discuții cu proiectanți, decoratori, designeri, iar în colaborare cu atelierul decorativ al Direcției comerciale a județului Bacău, după o discuție concretă a unor vitrine din oraș, am dat elevilor ca temă proiectarea unei vitrine, urmînd ca cele mai bune proiecte să fie folosite în sezonul de vară. Începutul este încă timid, în anul viitor va trebui lărgită partea aplicativă a acestei programe ad-hoc, elevii au arătat un deosebit interes pentru aplicarea în practică a principiilor învățate. Acest accent pe latura practică nu trebuie însă exagerat, să nu uităm că în liceul de cultură generală nu ne propunem să instruim designeri, ci doar să educăm în spirit design elevii, cel mult să-i orientăm profesional pe cei talentați spre o meserie de viitor. Și pentru că vorbeam de interesul elevilor, trebuie să spun că acesta este factorul care, pe lîngă argumentele teoretice de mai sus, ar pleda pentru transformarea acestui obiect facultativ într-un obiect obligatoriu în liceu și chiar în școala de cultură generală. S-ar putea organiza cursuri de reciclare pentru profesorii care ar dori să predea acest obiect. Comisia de estetică industrială din cadrul Asociației române de marketing organizează deja asemenea cursuri pentru alte categorii de specialiști. Credem, după experiența acestui prim an, că nici un efort nu e prea mare în comparație cu cîștigul real pe care l-ar obține atît învățămîntul cît și economia națională, întreaga societate, de pe urma introducerii **esteticii mediului ambiant** în planul de învățămînt ca obiect obligatoriu. Am dori ca și alți colegi din țară care au început să predea acest obiect să contribuie cu experiența acumulată la generalizarea lui. Poate ar fi necesară o consfătuire care să ia în discuție problemele teoretice și practice ale educației design în școală.

IOAN NEACȘU
Liceul „Lucrețiu Pătrășcanu“, Bacău

A fi sau a nu fi profesor...

Toți știm și repetăm în toate consiliile că profesorul trebuie să fie o pildă pentru elevi: deci să fie drept, atotștiutor, corect, punctual cu o ținută decentă, chiar sobră, bine pregătit profesional, avînd un larg orizont cultural și științific, cu o moralitate desăvîrșită, cunoscător al sufletului omenesc și în special bun psiholog al vîrstei, care este copilăria.

Cum îi cunoaștem și cum îi vedem noi pe elevi, știm. Să ne închipuim cum ne văd ei pe noi, cît de aproape sîntem de idealul pedagogic în ochii lor, cum știu să ne aprecieze acești „judecători“ neiertători, cărora le cerem să ne semene.

Dar cum putem cere elevilor noștri să nu imite aspectele negative ale comportamentului nostru? Cum le putem cere să vorbească corect, cînd unii învățători și chiar profesorii de limba română zic: „a lu' Maria“, „a lu' tovarășu'“, și „lu' mama“ după ce au predat ani de zile genitivul și dativul în școală? Cum să le cerem noi eleganță în exprimare cînd ți se întîmplă să auzi cadre didactice vorbind cu „pă, dă“ „dupe“ etc. Sau cum să le pretindem un comportament ireproșabil cînd nervozitatea dascălului răbufnește ca un torent în apelative deloc mîngîietoare, împrumutate de la periferia vocabularului. Cum poate fi, așadar, drept să cerem altora lucruri pe care noi nu le avem, de ce să vedem paiul din ochii elevilor, cînd nu observăm bîrna din ochii noștri...

Copiii sînt oglinda noastră și, spre marele nostru regret, ei amplifică chiar pînă la deformare imaginea noastră, defectele noastre.

Prof. VENERA CLUJEANU

Un laborator de orientare școlară și profesională

Casa corpului didactic din Botoșani, în colaborare cu Direcția pentru probleme de muncă și ocrotire socială a municipiului, a înființat un laborator de orientare profesională dotat cu aparatură modernă și cu instrumente științifice de cunoaștere (fișe, chestionare, teste) și cu un fond documentar cuprinzînd toate lucrările psiho-pedagogice care au apărut în ultimii ani.

Laboratorul își propune să ajute cadrele didactice în pregătirea psiho-pedagogică care constituie o condiție esențială a educării intereselor profesionale ale elevilor și a îndrumării lor, în concordanță cu nevoile sociale de cadre : să sprijine pe toți oamenii școlii în informarea elevilor cu privire la cunoașterea profesiilor și școlilor pe care le pot urma ; să informeze profesorii și diriginții de conținutul muncii în diferite profesii (prin monografii profesionale, prospecte, îndrumătoare etc.) de rețeaua școlară existentă ; să efectueze examene psihologice de aptitudini și să acorde consultații la cererea părinților, elevilor și cadrelor didactice ; să solicite ajutorul specialiștilor și instituțiilor specializate din țară pentru sprijinul în dotarea continuă a laboratorului.

Prof ADRIAN LUNGU
directorul Casei corpului didactic
Botoșani

Cenaclul cadrelor didactice botoșenene

La 21 octombrie a.c., Casa corpului didactic din Botoșani a găzduit deschiderea festivă a cenaclului literar al învățătorilor și profesorilor botoșeneni Cenaclul — așa cum sublinia prof. Lucian Valea, cunoscut poet cu mai multe volume publicate — își propune nu numai să stimuleze activitatea de creație a cadrelor didactice, dar să și îndrume și să sprijine cercurile literare din școli.

În planul de muncă al cenaclului, pe anul școlar 1973/1974, sînt cuprinse (pe lîngă ședințele de lucru) : simpozioane, întîlniri cu scriitori cunoscuți din alte centre, excursii și schimburi de experiență cu cenaclurile similare ale altor județe.

Cu prilejul deschiderii cenaclului botoșenean, a fost organizat și un recital de poezie, la care au citit din producțiile lor : prof. Lucian Valea, eleva Iuliana Maloș, prof. Al. Pleșca, prof. Mihai Munteanu și alții. La acest recital și-a dat concursul și corul „Brevis“ al Liceului de muzică din Botoșani, dirijat de prof Pavel Costan.

Membrii cenaclului au vizitat, de asemenea, expoziția de pictură a pictorului amator Vasile Mălinaș, deschisă cu această ocazie.

Prof. IOSIF E. NAGHIU
Botoșani

Curs de informatică pentru profesori

Inspectoratul școlar al județului Buzău în colaborare cu Casa județeană a corpului didactic, a înființat un curs de inițiere în informatică (pe întreaga durată a anului școlar 1973—1974) pentru profesorii de matematică și fizică din municipiu și județ, curs condus de prof. Gheorghe Radu, inspector școlar.

Pentru trimestrul întîi, sînt programate temele : „Scheme logice“, „Sisteme de numerație“, „Cartela de comandă a calculatorului“, „Elemente de programare în Fortram“.

Prima temă a fost dezbătută la 15 octombrie, celelalte fiind eșalonate la două săptămîni, în ziua metodică a profesorilor cursanți.

Cursul are drept scop inițierea profesorilor de matematică și fizică în problemele informaticii, pe linia legării învățămîntului de cercetare și producție.

Prof. emerit OCTAVIAN BURLACU
directorul Casei corpului
didactic Buzău

Peste 2300

Organele locale de partid și de stat ale municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej au manifestat un interes deosebit pentru a transpune în viață prevederea Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973 cu privire la cuprinderea tuturor copiilor, aflați la vîrsta celor 5 ani, în sfera învățămîntului preșcolar.

Măsurile luate au condus la asigurarea spațiului de școlarizare dotat cu mobilier corespunzător, confecționat în atelierele proprii de elevii școlii profesionale. De asemenea, a crescut numărul posturilor de educatoare, precum și capacitatea căminelor și grădinițelor, încît, la ora actuală, există 23 de unități preșcolare. Dintre acestea, 15 sînt dispuse pe raza orașului — 5 cămine (două ale Consiliului popular municipal și trei ale Combinatului petrochimic și I.E.C. Borzești), iar 8 grădinițe cu orar normal funcționează în comunele subordonate municipiului.

Astăzi, din cei 1906 copii în vîrstă de 5 ani, un număr de 1898 beneficiază de condițiile create, ceilalți opt copii necuprinși avînd motive bine întemeiate, de a nu frecventa grădinița.

În plus, o grijă deosebită a fost manifestată și pentru încă 450 de copii, în vîrstă de 4 ani, care frecventează grădinițele, venindu-se astfel în sprijinul mamelor salariate.

CANDIANO PRICEPUTU
Borzești, județul Neamț

Aspect de la căminul nr. 5 al Combinatului petrochimic Borzești

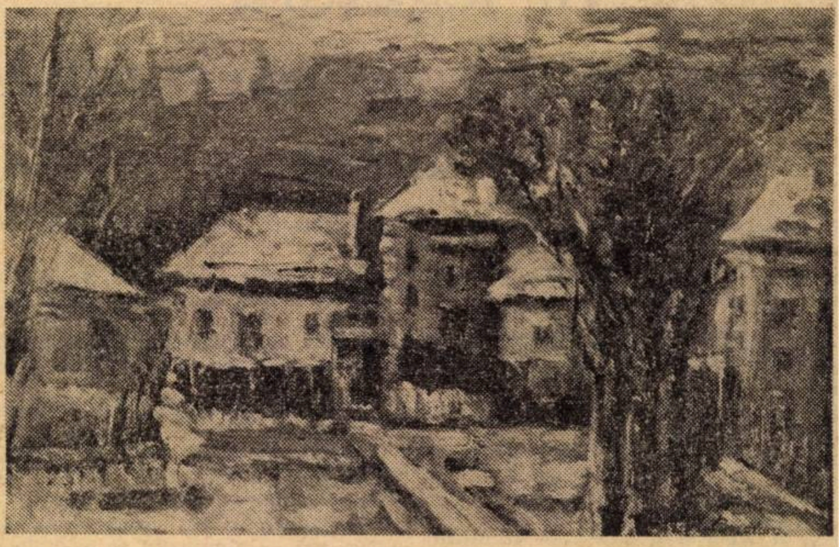

Expoziție de pictură

În cadrul Cenaclului artelor frumoase „Ion Andreescu“, de pe lîngă Casa corpului didactic din București, a avut loc, recent, vernisajul expoziției de pictură a profesorului-pictor Ștefan Bucătaru.

Expoziția este o sinteză de optimism, de lirism cromatic, cu subiecte de actualitate, într-o formă diversificată, încît orice opțiune, de gust, rafinament și competență, pentru conținut și formă, pentru sinceritatea creatoare, este justificată. Departe de „lumea închipuirii“ lucrările pictorului Ștefan Bucătaru fac parte din acea categorie estetică unde autoritatea ideii artistice de contemporaneitate vine în întîmpinarea noii concepții de viață a societății noastre în corelare cu tradițiile bune ale picturii noastre.

Printr-un mod aparte de a tălmăci linia și culoarea — aș putea spune că pictorul Ștefan Bucătaru și-a supus, cu vehemență, pornirea în artă prin temeinica cunoaștere a desenului lui Ressu — al cărui discipol a fost — paletei lui Petrașcu, iar pentru afecțiunea sa deosebită pentru flori și paletei lui Luchian.

În tablourile ce reprezintă flori se poate vorbi de o adîncă înțelegere a efectului estetic, despre un intelect pictural, de alegere a subiectelor după necesitatea fixării „fiorului cromatic“ care duce la ideatică de meditație asupra culorii, de grijă pentru spațiul în care plasează obiectul, cu egală atenție pentru analiza gamelor de lumini și umbre, în prim plan — pe obiect și în spatele lui — pe fundal — pretext de cunoaștere plenară a paletei.

Cîtă dreptate avea pictorul Francisc Sirato, care afirma — în considerațiunile sale asupra operei lui Grigorescu — că întreaga viață a luminii este un joc de umbre și penumbre, rezultat din întretăierea luminii, culoarea aparentă a timpului.

Ștefan Bucătaru, prin multe din lucrările din actuala expoziție, s-a angajat, mărindu-și răspunderea pentru viitorul carierii sale artistice.

CONSTANTIN BIVOLARU

VIAȚA SINDICALĂ

Din activitatea grupelor din școlile tulcene

- Grupa sindicală de la Liceul pedagogic din Tulcea a organizat un schimb de experiență, în cadrul căruia, cadrele didactice cu vechime și experiență în învățămînt au împărtășit din tainele profesiei lor tinerilor profesori veniți în acest an școlar în liceu.

- „Unele probleme privind materialul de limbă folosit în orele de gramatică“ a fost titlul unei discuții ce a avut loc la Școala generală nr. 2, la care au participat profesori și învățători din oraș. Discuția a fost organizată de grupa sindicală a școlii.

- În vederea înlăturării fenomenului de repetenție la clasele I—IV, în grupa sindicală de la Școala generală nr. 9 s-au trasat sarcini concrete pentru tratarea individuală și diferențiată a elevilor.

- Comisia de învățămînt de pe lîngă Consiliul județean al sindicatelor din Tulcea are în planul de lucru inițierea unui studiu pe tema : „Integrarea social-profesională a tinerelor cadre didactice“, care este în curs de desfășurare în toate școlile din județ. Aceeași comisie va organiza un schimb de experiență pe tema : „Contribuția organizațiilor sindicale din școli la antrenarea cadrelor didactice în activități cultural-educative și recreative“.

„Forum '73“

Reîntorcîndu-se în organizațiile care i-au delegat, participanții la Forumul pionieresc de la Livada au lăsat în urmă (nu numai prin viu grai ori prin fapte de înalt civism, ci și printr-un bogat set de manuscrise) o prețioasă zestre de cuget și simțire. Această zestre se concretizează în placheta „Forum'73“ publicată de curînd la Satu-Mare.

Găsim în cuprinsul plachetei cele mai bune reportaje, poezii, consemnări, interviuri, desene, epigrame, fotografii etc., realizate, într-o splendidă emulație de două săptămîni, de pionierii și invitații lor uteciști, în tabăra de la Livada ; găsim, de asemenea, dedicațiile unor distinși oameni de cultură și artă precum acad. Eugen Pora, Al. Andrițoiu, Paul Erdös.

Bogată tematic, inspirat și cu grijă redactată, placheta se remarcă prin exprimarea unor dimensiuni definitorii ale vîrstei pionierești de azi : sensibilitate lucidă, inteligență și cutezanță, angajare civică nedrămuită. E aproape hazardat să încerci detașări între cele aproape 100 de piese ale culegerii — selecționate și definitivate cu pricepere de colegiul redacțional pionieresc și utecist, îndrumat, la rîndu-i, cu pasiune de profesorii : Elena Itcou (Botoșani) și Gh. Mocanu (orașul Gh. Gheorghiu-Dej).

Rod al hărniciei și efervescenței pionierești, placheta „Forum'73“ aduce, prin aerul său proaspăt, distinct, mărturia unei robuste stări de spirit.

Prof. VASILE SAVINESCU
Satu-Mare

Itinerare editoriale

TURISM CU MANUALUL...

Salutăm o excelentă idee a Editurii pentru turism ! Aceea de a cuprinde în proiectul său de plan editorial pe anul 1973 seria „Tinerețea în excursie“, serie care cuprinde lucrări ce pot constitui, așa cum își anunță intenția editorii — intenție confirmată de cărți deja apărute — un variat material didactic documentar pentru profesori. Acest material va fi, totodată, un mijloc atrăgător pentru elevi, de a cunoaște realitatea, de a recapitula într-o formă inedită cunoștințele predate în clasă sau de a-și insuși noi cunoştințe.

Inițiativa Editurii pentru turism este lăudabilă pentru multiple rațiuni. Cred că cei mai pasionați și cei mai numeroși turiști sînt elevii (la ce altă vîrstă, oare, decît a lor, este așteptată cu atita emoție și fremătătoare nerăbdare o excursie ?) Cred, de asemenea, că cei mai numeroși și mai conștiincioși „ghizi“ voluntari sînt profesorii care insoțesc grupurile de elevi în excursii, iar pentru elevi și profesori o excursie nu este doar un prilej de deconectare, ci și o acțiune cu funcții educative și informative. Făcînd turism, elevii — însoțiți întotdeauna de profesorii lor — acumulează valori morale și informații științifice. O excursie școlară este implicit o prelungire a activității, instructiv-educative. În aceste condiții, pentru ambele categorii, un instrument de lucru cum este seria „Turism cu manualul...“, inițiată de Editura pentru turism, va aduce servicii incontestabile învățămîntului care și-a propus să iasă dintre zidurile sălilor de clasă. Fiindcă este foarte important, dacă ești elev, pasionat de istorie sau de botanică, de geologie sau de zoologie, să ai o sursă de informare din care să afli ce poți găsi în locurile prin care treci, din sfera ta de interese. Fiindcă este, de asemenea, important, dacă ești profesor, să dispui de o sursă de informare pentru îndrumarea atenției elevilor asupra a ceea ce este de observat pe diferite itinerare turistice. Nevoia este, dealtfel, valabilă pentru toți cei care practică turismul. Ne facem o plăcută îndatorire din a publica aici prezentarea primelor cărți apărute în această colecție de incontestabilă valoare și utilitate.

...de istorie

Una dintre primele confirmări ale ideilor de mai sus, ne-o oferă lucrarea **„Turism cu manualul de istorie“** semnată în editura amintită de Dumitru Almaș și Ioan Scurtu. „Excursiile cu temă și obiectiv istoric, ne completează instrucția și educația — ne declară autorii acestui manual. Cine știe mai multe, e mai bine format, e mai puternic spiritualmente, mai om. Dar, cind ajungem într-o localitate, știm noi oare ce obiectiv de interes istoric merită și trebuie să vedem ? De cele mai multe ori nu. Și atunci bîjbîim, pierdem vreme, ostenim zadarnic. De aceea, ne-am gîndit, iubiți tineri, să vă oferim o călăuză : «Turism cu manualul de istorie». Nu vă speriați de cuvîntul manual. Nu vă pune nimeni notă pentru cele învățate de aici. Nimeni, afară de voi înșivă. Pentru că, ajunși într-o localitate oarecare și deschizînd acest ghid, veți constata că vi-i de mare folos ; că vă ia de mînă și vă îndeamnă spre urmele, venerabilele și dragile urme ale trecutului, că vă îmbie și vă șoptește la ureche cîte ceva despre aceste mărturii din vremuri apuse, că vă îmbie să le cunoașteți mai adînc, și mai deplin, că vă însuflețesc, vă înaripează în muncă și în cariera voastră.“

„Turism cu manualul de istorie” are o structură simplă, dar cu atît mai funcțională. Întreaga istorie a patriei care se desfășoară, îndeobște în lecțiile dedicate acestei discipline, în ordine cronologică, se sistematizează în acest manual într-o altă ordine, teritorială. Astfel, intrăm în municipiul București și cunoaștem Palatul Șuțu pentru ca, trecînd print-un scurt istoric al capitalei țării, să ajungem la Curtea Veche și la Hanul lui Manuc, să vizităm biserici și mînăstiri, să ne oprim o clipă la Lupoaica Romei, din piața Confederației — dăruită de orașul Roma orașului București — și, după o bogată incursiune în istoria patriei, să ne sfîrșim excursia la „Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei pentru socialism”.

În continuare, istoria patriei ne este înfățișată, pe județe, aranjate în ordine cronologică — ceea ce simplifică, desigur, activitatea de informare a celor interesați. Dacă sîntem în județul Alba, vom deschide „manualul” și vom afla că„materialele arheologice descoperite pe teritoriul acestui județ, cu un trecut bogat încărcat de istorie, atestă existența omului încă din comuna primitivă“. La capitolul „Județul Constanța“ vom afla că „Teritoriul actualului județ Constanța era locuit chiar din paleolitic“. La județul Ilfov că, de asemenea, „săpăturile arheologice de la Gumelnița, Căscioarele, Vidra au demonstrat că teritoriul actualului județ Ilfov a fost locuit încă din comuna primitivă“ Și astfel, despre fiecare județ în parte, ni se dau informații istorice de mare utilitate atît pentru educația cît și pentru instrucția elevilor noștri.

Scrisă cu competența istoricului de profesie și cu căldură de literat, această lucrare este o garanție că cele ce îi vor urma, în aceeași colecție, vor onora pe deplin prea bunele intenții ale editurii.

B. OCTAVIAN

...și de botanică

Anul 1973 a dăruit literaturii de popularizare a botanicii, în mod special elevilor, studenților și profesorilor de biologie, trei izbutite și foarte apreciate cărți : **Cu rucsacul prin lumea florilor** (Editura pentru turism), **Aceste uimitoare plante** și **Botanica distractivă**, ed. a II-a (Editura „Albatros“), sub semnătura aceluiași autor : profesorul Tudor Opriș. Filolog, cunoscut animator și îndrumător al tinerelor talente literare din întreaga țară, Tudor Opriș, cu toate că a îmbrățișat o altă specialitate, este unul din cei mai buni popularizatori ai științelor naturale clasice și moderne.

Fiecare din cele trei cărți citate cuprinde o altă fațetă și abordează în alt chip lumea florilor. **Botanica distractivă**, carte unică în literatura noastră științifică și cu prea puține echivalențe (mai ales actuale) în literatura străină, este o captivantă și ingenioasă sinteză a celor mai variate ramuri teoretice și practice ale botanicii. **Aceste uimitoare plante** este o valoroasă contribuție la educarea sentimentului patriotic prin intermediul cunoașterii, prețuirii și conservării plantelor endemice, plante de un excepțional interes biologic, care nu cresc decît pe teritoriul țării noastre, constituind astfel un inestimabil patrimoniu științific.

În sfîrșit, **Cu rucsacul prin lumea florilor** este cel mai complet și util ghid botanic pus la dispoziția celor care practică în mod special excursia botanică sau împletesc plăcerile turismului cu interesul pentru flori.

Prin concentratul și funcționalul capitol al recomandărilor practice, prin descrierea sintetică a principalelor fitocenoze cuprinse în orizontul local, prin prezentarea celor mai cunoscute rezervații botanice, grupate pe județe, prin bogata bibliografie, ca și prin stilul său concis, această carte, însoțită de o frumoasă ilustrație și de o hartă bine pusă la punct în ce privește principalele obiective botanice, constituie un excelent instrument de lucru.

Aș dori să subliniez admirabila ținută grafică asigurată acestor cărți de Editura „Albatros“ și de Editura pentru turism, prezentare pentru care nu s-au precupețit nici coperțile atrăgătoare, nici hîrtia de calitate, nici admirabilele imagini color, ceea ce dovedește atenția și considerația acordată în țara noastră cărților științifice de popularizare.

Cele trei lucrări ale lui Tudor Opriș nu sînt numai interesante și plăcute, dar aduc un remarcabil serviciu botanicii, făcînd să crească interesul și dragostea tineretului pentru gingașa lume a plantelor, pentru minunatele flori ale plaiurilor românești, care mai mult ca oricînd au nevoie de înțelegere și ocrotire.

Prof. dr. doc.
I. T. TARNAVSCHI

Dumitru Salade, Rodica Ciurea

„Educația prin artă și literatură”

E. D. P., 1973

Studiile, în majoritate, sprijinite pe cercetări experimentale, aparțin unor pedagogi de prestigiu și unor profesori cu apreciabilă experiență la catedrele de literatură, muzică sau desen. S-a înlăturat astfel, ab initio, atît optica „puristă“ a cercetătorului cantonat într-un anumit domeniu al artei, cît și optica psiho-pedagogică, ce ignora, volens-nolens, specificul interpretării fenomenului artistic. Prin efortul lor conjugat, s-a realizat astfel un echilibru.

Grupîndu-le în patru mari capitole : (I. Premise teoretice ale educației artistice multilaterale; II. Aspecte genetice ale educației muzicale; III. Educația literară a adolescentului; IV. Cultivarea creativității prin activitățile cu conținut artistic), autorii nu și-au propus o tratare exhaustivă a educației artistice. Ei au urmărit doar „să trezească interesul specialiștilor și cercetătorilor în general pentru problematica pe care o conturează creativitatea în activitățile artistice ale copiilor“ (pag. 6).

In primele pagini sînt circumscrise, prin fine disocieri, sfera și conținutul educației artistice în comparație cu educația estetică, insistîndu-se asupra limbajului artistic cu multiple semnificații, asupra sarcinilor educației artistice : formarea gustului și judecății estetice, a capacității de creație, făcîndu-se o radiografie a situației existente în acest domeniu, pentru a defini procesul educației artistice ca o „activitate dirijată, continuă, sistematică, începută de timpuriu și realizată prin concursul tuturor factorilor (familie, organizații de tineret, organizații obștești, școală etc.)“ (pag. 15).

Capitolele care urmează clarificărilor teoretice amintite se limitează la cîteva aspecte ale acestui proces. Astfel abordînd tema educației artistice prin muzică, autorii caută răspuns la întrebările : cînd trebuie începută educația muzicală și care-i sînt limitele; ce importanță are memoria în trăirea complexă a fenomenului muzical ; care sînt locul și aportul cîntecului și audiției în educația muzicală a școlarilor mici etc.

Originalitatea de expresie grafică este urmărită prin activitatea la desen a preșcolarilor. Pe baza tematicii și a mijloacelor desenului infantil sînt relevate particularitățile psihice (intelectuale și afective) specifice activității grafice : amplitudinea memoriei figurative și cromatice, posibilitățile de analiză și sinteză, limitele fanteziei reproductive și creatoare ș.a. La preadolescenți si adolescenți sînt evidențiate, tot pe bază de anchete și experimente, date referitoare la : cultivarea gustului și judecății literare; transferul capacității de apreciere de la operele studiate în școală la cele citite independent; considerații relativ la formarea receptivității estetice prin analize literare, surprinderea unor indici ai creativității în compunerile elevilor etc.

Limitîndu-se la tratarea cîtorva aspecte ale educației artistice : creativitate, gust și judecată estetică, memorie muzicală și figurativă etc., autorii reușesc să avanseze idei și ipoteze dintre cele mai incitante pentru reînvigorarea activității de educație artistică a tineretului.

VIȘTIAN GOIA
Cluj

V. V. Popescu

„Știința conducerii învățămîntului“

E. D. P, 1973

Știm azi cu toții că există o teorie, sau o știință a conducerii în general, precum există și teorii particulare ale diferitelor domenii de activitate. Știm, de asemenea, că în pedagogie există, mai de mult chiar, preocupări de a elabora o teorie a conducerii. Întrebarea care se pune este însă în ce raport se aflau între ele aceste realizări. Se suprapun ele? Se completează reciproc? Sau se deosebesc în mod esențial? Pe de altă parte, nu poate fi ocolită nici problema gradului de semnificație al informațiilor acumulate pe tema conducerii în pedagogie în raport cu cele acumulate în afara ei. A da răspunsul necesar unor astfel de întrebări și probleme presupune o analiză prealabilă a domeniilor implicate și în primul rînd al celui școlar, dintr-un punct de vedere temeinic elaborat sub raport metodologic. Aceasta și face autorul în cele 5 capitole ale lucrării, care se ocupă pe rînd cu conducerea pedagogică, tendințele actuale ale teoriei conducerii, știința conducerii și raportul ei cu alte științe (în primul rînd, cu pedagogia), funcțiile conducerii în învățămînt și conducerea și perfecționarea conducătorilor. Se precizează noul conținut al conducerii școlare în contextul a ceea ce se știe despre acest fenomen, indiferent de sursa teoretică din care provin informațiile (sociologică, pedagogică, psihologică, cibernetică etc.) și adaptarea noilor puncte de vedere rezultate la problematica specifică școlii noastre (Cap. V, mai ales).

S-au evitat astfel două pericole evidente azi : transferul mecanic de informații din menagement în pedagogie și închistarea în stereotipii empirice, vechi, cultivate încă de pedagogia de catedră. S-a dovedit că există o alternativă viabilă la aglutinarea „barbară“ a teoriei conducerii cu domeniul învățămîntului, ca și la „egoismul” empiric al pedagogiei, în urmărirea modului în care un caz particular al conducerii (conducerea școlară) se încadrează, cu specificul și istoria sa, în cerințele mari ale conducerii științifice, care deține azi informații care depășesc pe cele acumulate de diferitele domenii particulare, inclusiv de pedagogie. Tocmai de acest lucru a ținut seama autorul, surprinzînd decalajul existent între ceea ce se știe azi în conducerea în genere și ceea ce se cunoaște din pedagogie. Ritmuri diferite de dezvoltare și alte împrejurări au făcut ca informațiile cele mai semnificative despre fenomenul conducerii să nu se acumuleze în pedagogie, de unde și necesitatea prelucrării și valorificării în context pedagogic a ceea ce se cunoaște din altă parte. Desigur, problema se poate pune și invers : teoria generală a conducerii trebuie să valorifice experiența și informațiile acumulate în diferitele domenii concrete ale conducerii, dar aceasta este o altă problemă care nu ne preocupă aici.

Credem că merită subliniată și preocuparea autorului de a nu se limita la conducerea învățămîntului în general, ci de a o încadra în specificul învățămîntului de la noi. După țară și epocă, conducerea învățămîntului variază ca sarcini și scopuri, ca forme de organizare, ca specific de conducere, de care trebuie ținut seama, așa cum arată mereu autorul, ca o condiție esențială a aplicării teoriei conducerii în pedagogie.

Sub raportul construcției, cartea pe care o prezentăm este concepută sub forma unei triade : **conducerea în pedagogie, conducerea în general** și **raportul dintre ele.** Este o alcătuire clasică, de ținută, care realizează un tot unitar, o viziune închegată și structurată asupra întregii problematici a conducerii în contextul învățămîntului nostru. Ea se remarcă printr-o abordare modernă a problemelor conducerii învățămîntului, printr-o documentare temeinică și, mai ales, printr-o forță de analiză remarcabilă.

N. RADU

MARELE OCTOMBRIE ŞI ŞCOALA

Cu 56 de ani în urmă a avut loc marele eveniment care a deschis o nouă eră istorică. Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a adus la putere, pentru prima dată în istoria omenirii, pe muncitori şi ţărani. În Rusia, jefuită şi pustiită, înapoiată şi flămîndă, a început construirea unei vieţi noi, luminoase, pentru toţi cei ce muncesc.

După decretele asupra păcii şi pămîntului, au fost adoptate decretele privind ocrotirea vieţii şi sănătăţii copiilor, construcţia de noi şcoli, şcoli pentru toţi copiii, şcoli populare şi pe deplin democratice.

În Ţara Sovietelor s-a deschis perspectiva înfăptuirii practice a tezelor teoretice ale marxismului, ale indicaţiilor partidului comunist şi ale lui Vladimir Ilici Lenin în domeniul învăţămîntului public. V. I. Lenin a acordat o însemnătate deosebită transformării revoluţionare a şcolii, considerînd-o elementul cel mai important al revoluţiei culturale.

Tînărul stat sovietic trebuia să depună o imensă muncă în domeniul învăţămîntului. Trebuia început totul literalmente de la zero, întrucît guvernul ţarist a lăsat o moştenire foarte grea. Rusia era prima pe lista ţărilor europene cu cei mai mulţi analfabeţi. Aproape 4/5 din copii şi adolescenţi nu cunoşteau carte, multe popoare neruse nu au avut posibilitatea şi dreptul de a învăţa pe copiii lor în şcoli în limba lor maternă. Dintr-o sută de naţionalităţi peste patruzeci nu au avut nici alfabetul lor. Acum toate acestea reprezintă demult trecutul greu. Nu întîmplător prietenii noştri de peste hotare compară dezvoltarea învăţămîntului în Uniunea Sovietică cu zborul cosmic. „Dacă am folosi terminologia şcolară — spunea L.I. Brejnev, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., la Congresul învăţătorilor — am putea spune că cel mai sever învăţător — istoria — a pus ţării noastre la obiectul «învăţămîntul public» cea mai mare notă". Este o apreciere care însufleţeşte şi înaripează învăţătorimea noastră !

La noi, în Uniunea Sovietică, există o bună tradiţie — întîmpinarea sărbătorii întregului popor cu noi succese în muncă. Acum oamenii sovietici se pregătesc să întîmpine cea de a 56-a aniversare a Marelui Octombrie. Împreună cu ei, muncesc cu abnegaţie şi învăţătorii, profesorii, toţi lucrătorii pe frontul învăţămîntului.

Partidul nostru, la cel de al XXIV-lea Congres al său, luînd în considerare cerinţele progresului ştiinţific-tehnic şi social a trasat drumul dezvoltării în continuare a şcolii. Partidul a cerut perfecţionarea tuturor gradelor de învăţămînt pentru a pregăti mai bine tineretul, a-l educa în spirit comunist, a-l face apt pentru viaţă şi muncă. În faţa şcolii a fost pusă o sarcină de o deosebită importanţă : terminarea în fond a trecerii la învăţămîntul mediu obligatoriu pînă la sfîrşitul celui de al nouălea plan cincinal (1975). Aceasta înseamnă că, după terminarea şcolii de opt ani, fiecare absolvent trebuie să continue studiile într-una din formele învăţămîntului mediu : şcoala de cultură generală de zece ani, şcoala medie tehnică (tehnicum), şcoala medie profesională-tehnică, şcoala serală (fără frecvenţă) a tineretului muncitor. Este o sarcină de răspundere, complexă. Sînt necesare nu numai noi cadre de profesori, noi clădiri şcolare, materiale didactice, dar şi perfecţionări continue în procesul instructiv-educativ, noi eforturi în munca foarte importantă a orientării profesionale a elevilor, îmbunătăţirea activităţii extraşcolare..

La noi s-au făcut multe cu ajutorul organizaţiilor de partid şi sovietice, al maselor largi. Numai în anii celui de al optulea plan cincinal (1966—1970) s-au construit clădiri şcolare în care pot învăţa opt milioane de elevi. Numărul şcolilor medii a crescut cu 12 000, în prezent funcţionînd în ţara noastră peste 45 000. Acest număr va creşte şi mai mult în urma hotărîrii recente a partidului şi guvernului cu privire la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă în şcolile săteşti, adoptată din iniţiativa secretarului general al C.C. al P.C.U.S., tovarăşul L.I. Brejnev.

Institutele pedagogice superioare şi medii au pregătit peste 600 000 de învăţători şi profesori ; în prezent, în şcolile de cultură generală şi în celelalte unităţi şcolare de nivel mediu lucrează aproape trei milioane de educatori bine pregătiţi. Acest fapt constituie o chezăşie a succesului.

În anul şcolar trecut, de exemplu, în Bielorusia, din fiecare 1 000 de elevi, 952 şi-au terminat cu succes studiile medii, iar în Ucraina — 968. O serie de regiuni şi ţinuturi din Rusia sînt aproape gata cu generalizarea învăţămîntului mediu. Dar, asemenea succese nu sînt obţinute încă peste tot.

Iată de ce se acordă în ţara noastră, din primele zile ale acestui an şcolar, o atenţie deosebită problemelor şcolarizării, ca nici un copil să nu rămînă în afara şcolii şi — ceea ce este principal — să înveţe cu interes. Practica de mulţi ani a şcolii sovietice a dovedit că fiecare copil sănătos poate să înveţe cu succes. Profesorii noştri înţeleg bine acest lucru. Tocmai de aceea se bucură de un cald sprijin chemarea educatorilor din oraşul Moscova de a da fiecărui elev cunoştinţe adînci şi solide, iar fiecărui educator o înaltă pregătire profesională.

Creativitatea, căutarea celor mai eficiente metode de predare şi de educare a tinerei generaţii — iată ce caracterizează astăzi munca fiecărui colectiv didactic. Aceasta este cu atît mai necesară cu cît, în următorii doi-trei ani, trebuie să fie încheiat procesul de trecere la noile programe şi manuale în cadrul fiecărui obiect de învăţămînt. Oamenii de ştiinţă de la Academia de ştiinţe a U.R.S.S., Academia de ştiinţe pedagogice, împreună cu cei mai buni profesori şi metodişti au muncit timp îndelungat şi cu sîrg pentru a le elabora. A fost depusă o foarte mare muncă pentru modernizarea conţinutului învăţămîntului. Concomitent, s-a desfăşurat şi o mare muncă experimentală. Şi cea mai mare prefacere — am putea spune revoluţionară — a fost efectuată în ciclul elementar al şcolii de cultură generală ; parcurgerea programei de învăţămînt în trei ani în loc de patru.

Aplicarea pe scară largă a acestei măsuri a confirmat justeţea ei, iar astăzi, toţi copiii sovietici termină cursul elementar cu un an mai devreme decît înainte. Încă din clasa a patra începe însuşirea sistematică a bazelor ştiinţelor.

Interesul pentru cunoştinţe este trezit în şcolile sovietice şi prin activităţi facultative care contribuie la dezvoltarea aptitudinilor şi capacităţilor copiilor. Peste cinci milioane de copii sînt atraşi în astfel de activităţi. Academia de ştiinţe pedagogice a elaborat zeci de programe diferite.

Sarcina de prim ordin pentru întregul corp didactic din ţara noastră rămîne în continuare perfecţionarea lecţiei ca formă de bază a instruirii şi educării şcolarilor. Ce fel de metode să fie aplicate pentru a întări răspunderea elevilor faţă de rezultatele muncii lor ? Cum să fie folosite posibilităţile multiple ale lecţiei pentru a forma bazele moralei comuniste, pentru a educa pe tineri şi tinere ca patrioţi şi internaţionalişti înflăcăraţi ? — iată întrebări care sînt dezbătute zilnic în cadrul colectivelor de educatori

„Şcoala noastră — spunea L.I. Brejnev la Congresul învăţătorilor — are sarcina de a pregăti nu pur şi simplu oameni instruiţi. Ea are răspunderea ca pe poarta ei să iasă luptători pentru cauza comunismului, bine pregătiţi politic şi convinşi ideologic". Această sarcină permanentă capătă o însemnătate deosebită în zilele noastre — în etapa unei lupte ideologice ascuţite pentru tineret.

In condiţiile învăţămîntului mediu general, creşte răspunderea profesorului în faţa societăţii pentru instruirea şi educarea tinerei generaţii. Maturitatea politică, buna orientare în domeniile ştiinţelor, cunoaşterea adîncă a specialităţii — toate acestea (şi încă multe altele !) trebuie să caracterizeze pregătirea unui profesor de azi.

Nimic nu scapă ochilor pătrunzători ai elevilor. Nu întîmplător, Nadejda Konstantinova Krupskaia a pus pe prim plan personalitatea profesorului şi i-a sfătuit pe educatori să-şi amintească mereu că sînt pentru copii adesea izvorul unor emoţii adînci şi că exemplul lor constituie o mare forţă în procesul educării comuniste a tinerei generaţii.

Cauza şcolii a devenit de mult în ţara noastră, cauza întregului popor. Altfel nici nu se poate. În fiecare familie sovietică se învaţă, cineva frecventează o şcoală, o şcoală medie tehnică sau un institut de învăţămînt superior... Este de ajuns să amintim doar două cifre din comunicatul Direcţiei centrale de statistică privind rezultatele primului semestru al acestui an : 81 milioane de oameni sînt cuprinşi într-una din formele de învăţămînt. Dintre aceştia 49 milioane sînt şcolari. O adevărată armată uriaşă ! Iată de ce a fost întîmpinată pretutindeni cu însufleţire noua Lege cu privire la învăţămînt. După dezbaterea ei aprofundată de către masele de oameni ai muncii şi în presă, legea a fost adoptată la cea de a VI-a sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S., la Moscova, în iulie a.c. Astfel, tot ce a fost început de Marele Octombrie şi obţinut în anii puterii sovietice în domeniul învăţămîntului este întărit din punct de vedere juridic într-un singur act de stat. În Lege sînt definite clar sistemul de învăţămînt, scopul şi sarcinile fiecărei trepte a lui — de la grădiniţă pînă la universitate — structura conducerii instituţiilor de învăţămînt şi educaţie. Sînt definite drepturile şi obligaţiile acelora care instruiesc şi educă tineretul, precum şi ale elevilor şi părinţilor. Cu alte cuvinte, nu există nici o problemă principală a învăţămîntului care să nu-şi fi găsit rezolvare juridică în acest foarte important document. De aceea, educatorii sovietici îl şi numesc „legea noastră".

Profesia de educator este, prin excelenţă, o profesie paşnică. Şi noi sîntem foarte fericiţi că Programul sovietic de pace, politica externă a partidului şi guvernului nostru, unitatea strînsă a popoarelor ţărilor noastre socialiste creează condiţii favorabile pentru educarea tinerei noastre generaţii, care va continua demn cauza marelui Lenin, cauza înaintaşilor săi.

NADEJDA PARFIONOVA
redactor-şef al ziarului „Ucitelskaia gazeta"

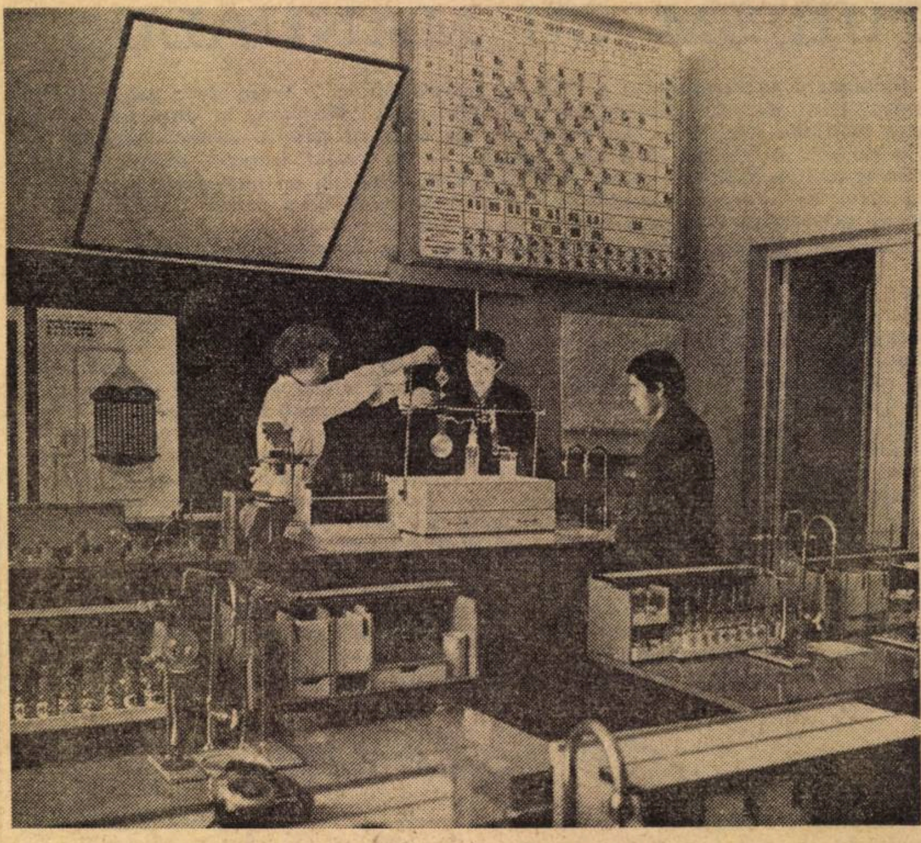

Mici laboratoare — aşa se înfăţişează locurile de muncă ale elevilor în multe şcoli din U.R.S.S. Mesele de lucru au instalate apă şi gaz, dispunînd de tot ce este necesar pentru experienţe. Pe ecranul mare, elevii pot urmări fenomenele care au loc în cursul acestor lucrări efectuate la lecţie.

MENŢIUNI

R. P. ALBANIA

Statul albanez investeşte sume importante pentru pregătirea cadrelor. Pentru un elev care nu primeşte bursă, statul cheltuieşte 3 400 leks : pentru bursieri, această sumă se ridică la 11.700 pe toată durata studiilor şcolii secundare. În şcolile secundare, cheltuielile sînt de 13 500 şi, respectiv, 24 300 de leks pentru patru ani de studiu (8,20 leks fiind echivalenţi cu un dolar).

INDIA

Noul plan cincinal al Indiei (1974-1979) prevede alocarea a 22 miliarde de rupii pentru dezvoltarea învăţămîntului şi culturii naţionale — se arată într-un raport al Ministerului Educaţiei, referitor la extinderea sistemului de învăţămînt, lichidarea analfabetismului şi ridicarea nivelului cultural al populaţiei acestei ţări. Un program special elaborat în acest sens va permite tuturor copiilor între şase şi unsprezece ani să beneficieze de instruire şcolară. O parte însemnată din suma menţionată mai sus este destinată modernizării şi perfecţionării învăţămîntului.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură
Redacţia şi administraţia : Piaţa Scinteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

Tribuna şcolii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 117

Sîmbătă 10 noiembrie 1973

12 pagini şi suplimentul
„Ştiinţe sociale" — 1 leu

În anul şcolar 1973/1974, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a introdus în şcoli un sistem unitar, cu caracter experimental, de verificare şi apreciere a gradului de pregătire fizică şi sportivă a elevilor noştri. Urmărind să dezvolte, pe lîngă o „minte sănătoasă într-un corp sănătos", motricitatea copiilor noştri, formarea unor deprinderi de exerciţiu fizic în aer liber pentru tot restul vieţii, promovarea acestui proiect este o sarcină generală, de a cărei îndeplinire sînt răspunzători toţi cei prezenţi în procesul de învăţămînt, aşa cum se desfăşoară în grădiniţă, şi pînă la universitate. Nu numai profesorii de educaţie fizică sînt chemaţi să vegheze şi să acţioneze ; educatoarele, învăţătorii, profesorii, diriginţii, organizaţiile de copii şi de tineret din şcoli ş. a. — întregul front al învăţămîntului nostru va dezvolta astfel activitatea şi mişcarea tinerilor în aer liber.

Strugurii

În vremea copilăriei mele credeam că strugurii nu sînt fructe, fiindcă n-aveam de unde-i culege, după cum culegeam vişinile ori dudele. Pe atunci, nu existau struguri pe meleagurile Unghenilor de Argeş — şi nici prin împrejurimi nu existau.

Iar cînd ajungeam — rar de tot — să le cunoaştem boabele de chihlimbar — dulci şi înmiresmate — strugurii erau ca o prezenţă exotică, aşa ca smochinele ori cuişoarele. Mai apoi, am înţeles că şi strugurii sînt fructe, ca dudele şi ca vişinile ; dar de ce nu „creşteau" şi pe la noi, n-am înţeles decît mult mai tîrziu.

Culesul viilor se lega în mintea mea de adolescent de nişte tablouri idilice, cu ţărăncuţe rumene, zîmbind fotogenic, purtîndu-şi graţios coşurile pline pe umeri şi călcînd uşor, cu paşi de balet, într-o prefirare de operetă — aşa cum ne erau prezentate în reclamele unor renumite pivniţe de vinuri ori în felurite cromolitografii.

★

Am fost de cîteva ori, împreună cu şcolarii mei, la cules de struguri pe unul din colnicele din împrejurimile Piteştiului, cu coama împovărată de belşugul roadelor. Am fost să dăm o mînă de ajutor la strînsul acestei avuţii de preţ care, la multele confruntări internaţionale, ne-a adus medalii de aur şi preţuirea celor mai buni cunoscători din lume.

Şi pe cînd cei mai mulţi munceau cu sîrg, în roua dimineţii ca şi în arşiţa soarelui, cîţiva, dintr-o nesăbuită pornire de zbenguială, au găsit cu cale să se joace zvîrlind cu ciorchini unul într-altul. În parcela alăturată, culegătoarele erau femei în puterea vîrstei — unele ; altele vor fi avut nepoţi ca şcolarii mei. Munceau în tăcere, culegînd cu mişcări agere — ca într-un ritual. Văzînd fapta necugetată a celor cîţiva tineri, o bătrînică a ieşit din rînd, şi-a prins bărbia în palmă şi i-a privit. Nedumerită. Uimită. Mîhnită. Şi n-a spus nimic. I-a privit îndurerată cu ochii mari. Atît. Iar vinovaţii au lăsat privirea în pămînt, ruşinaţi. Sincer ruşinaţi.

...Mi s-a părut că am asistat la una din cele mai izbutite ore de dirigenţie din lunga-mi carieră dăscălească — deşi „ora" nu durase mai mult de cîteva minute. Ori şi mai puţin.

FLORIN ANGHEL

„Trebuie"

Oricit am blama efectele dăunătoare ale verbalismului în activitatea didactică, nu vom putea niciodată să eliminăm în întregime limbajul care rămîne, şi aici, ca pretutindeni, principalul mijloc de comunicare. De fapt, nimeni nu s-a gîndit şi nu a pretins vreodată că ar fi nevoie să opereze această absurdă eliminare. Problema ţine, însă, de dozaj şi de stil. Iată, drept pildă, abundentul „trebuie", *pe care mi-a fost dat să-l aud adeseori, repetat cu o perseverenţă, demnă de o cauză mai nobilă, de unii educatori, pentru care tactul pedagogic nu era cea mai teribilă dintre virtuţi.*

„«Trebuie», *să învăţaţi*", „«trebuie», *să fiţi cuminţi*", „«trebuie», *să vă faceţi temele*", trebuie, trebuie *şi iarăşi* trebuie *la nesfîrşit.*

Efectul acestor imperative-solicitări nu e greu de bănuit : plictiseală, o silă şi un inapetit total pentru toată imensa listă de „trebuie" *cărora... „trebuie" să le răspundă un elev. Repetarea abuzivă a aceleiaşi cerinţe diminuează, în cele din urmă, însăşi autoritatea pedagogului.*

Nu este suficient să ştim ceea ce dorim să obţinem de la elevii noştri. Şi nici pe departe nu ajunge să le spunem lor. (ba, adeseori, aşa cum arătam, aceasta nu poate decît să dăuneze).

Calea, mai puţin simplă — dar cu siguranţă eficientă şi pe măsura unui învăţămînt cu adevărat modern — poate fi aceea de a crea astfel de stituaţii educative care să-l conducă pe elev spre ţelul urmărit de educator, să-l determine să dorească să realizeze şi să realizeze cu adevărat obiectivul propus.

Pe cînd — în acelaşi timp — colaborări la revista noastră fără... trebuie *(cu funcţie de argument pedagogic !) ?*

VIOLETA APOSTOL

Lecţie şi personalitate

Lecţia este expresia unei personalităţi. O lecţie lipsită de personalitate nu-şi poate atinge deplin scopul. Din acest punct de vedere, planul lecţiei ne apare ca un îndreptar de regie, o formulă care aşteaptă semnul baghetei magice a dascălului pentru a prinde viaţă. În felul ei, lecţia este un act de creaţie şi s-a putut vorbi de valoarea ei estetică. Ea este rezultatul unui efort îndelungat de pregătire pe băncile şcolii, facultăţii şi la locul de muncă. Lecţia reflectă personalitatea, cultura şi, mai cu seamă, pasiunea educatorului. Din această perspectivă, lecţia ne apare ca *unică*.

Fiecare dintre noi ne amintim de dascăli pe care nu-i putem uita, care au avut un cuvînt greu de spus în drumul pe care l-am ales în viaţă. Şi dacă, în calitate de educatori, avem obligaţia de a da socoteală vreunei inspecţii, apoi aceasta nu vine de la directorul şcolii sau inspectori judeţeni, ci de la elevii înşişi. Astfel, cel mai „autorizat" inspector al lecţiei rămîne elevul, a cărui apreciere se produce nu numai pe moment, ci şi mai tîrziu, în viaţă. Sînt binecunoscute mărturiile unor oameni mari ai culturii româneşti (Sadoveanu, Creangă ş.a.) despre dascălii din anii de şcoală. Personalitatea dascălului hotărăşte adesea viitoarea meserie. Academicianul Aurel Moga mărturisea undeva că s-a dedicat medicinii interne atras de puternica personalitate a profesorului său, Iuliu Haţieganu. În orice caz, viitorul om va purta pecetea înrîuririi bune sau rele din anii de şcoală. Omul de ştiinţă de renume mondial, Horia Hulubei, de asemenea mărturisea : „Dacă am căpătat o oarecare deprindere în a nu mă exprima prea banal, o datoresc unuia din profesorii mei de română, Calistrat Hogaş, ale cărui lecţii le ascultam vrăjiţi, fără a auzi măcar sunetul clopoţelului care vestea sfîrşitul orei".

Şi asemenea confesiuni emoţionante se pot înmulţi. Ele amintesc vîrsta la care simţim nevoia unor modele. Elevii datorează acestor *modele* enorm din viitoarea lor personalitate. Muncă disciplinată, perseverenţă, optimism, iubirea adevărului, sancţionarea minciunii şi nedreptăţii, deprinderea de a înţelege, de a gîndi sănătos, iată tot atîtea bunuri cîştigate în şcoală. Prestigiul unei şcoli se datorează, astfel, în primul rînd, dascălilor ei.

Prof. THEODOR CODREANU
Şcoala generală din Dodeşti
comuna Viişoara,
judeţul Vaslui

POȘTA SĂPTĂMÎNII

„Eficiența tehnicilor vizuale și primejdiile care le implică“ (Sic) este titlul unui articol trimis de prof. *Leontin Domide* din Baia Mare, corespondent, activ al revistei noastre, căruia i s-a răspuns de curînd tot în cadrul acestei rubrici. Materialul de acum are două părți distincte. În prima se arată „eficiența tehnicilor vizuale“, cu toate avantajele ce decurg din folosirea lor în procesul de învățămînt („accelerează desfășurarea unui proces a cărei evoluție este prea lungă pentru a fi urmărită în clasă ; de exemplu, creșterea unei plante“, „se redă într-un ritm convenabil desfășurarea unui fenomen prea rapid pentru a putea fi urmărit în mod direct ; de exemplu, coagularea sîngelui“ ; „vizualizează, la nivel de clasă, fenomene microscopice care, prin mijloace tradiționale, nu pot fi urmărite decît individual“). În cea de a doua parte a articolului, autorul prezintă dezavantajele, sau, cum sînt numite în titlu, „primejdiile“ folosirii acestor tehnici moderne. Printre acestea, sînt enumerate : „necunoașterea aparatului de către profesori“ ; „arderea siguranței“ ; „obținerea unei imagini neclare din cauza zgîrieturilor de pe lentila obiectivului, ștearsă cu cîrpe“ etc. Toate bune, dar acestea, oricît s-ar strădui autorul să ne convingă, nu sînt *primejdii*, căci cine, bunăoară, îl împiedică pe profesor să cunoască aparatul respectiv și să învețe mînuirea lui ?! Arderea prea deasă a siguranței — defect de construcție a aparatului sau al instalației electrice la care este conectat — de asemenea nu pot constitui un motiv de abandonare totală a acestor tehnici pentru procesul de învățămînt ! Aparatele actuale (unele dintre ele, desigur), nu sînt perfecte ; a le respinge însă în bloc, a le socoti *primejdii*, după ce s-au făcut atîtea eforturi pentru impunerea lor și după ce (cele mai multe) și-au arătat eficiența de care vorbește însuși autorul articolului, ni se pare cam exagerat. În final, prof. Leontin Domide găsește totuși calea cea bună, vorbind despre una din lecțiile sale : „după emisiune, în afară de dialogul cu elevii, am organizat activități reale, aplicative și numai apoi am trecut la predarea cunoștințelor necuprinse în emisiune, îmbinînd astfel telelecția cu mijloacele tradiționale, pentru un succes deplin al ei“. Punctul pe *i* este, deci, pus pînă la urmă. Dar, poate, cu această idee trebuia să înceapă articolul.

Prof. *Valeriu Sandovici*, comuna Dolhești (Suceava) : Aveți perfectă dreptate cînd afirmați : „Gramatica se adresează elevilor sub forma unui sistem complex de norme“. Și cînd adăugați : „O metodă de învățare modernă și, în același timp, o concepție practică de verificare a cunoștințelor și de predare este participarea activă a elevilor la lecții“. Și cînd faceți observația : „Elevii, de multe ori, acceptă ceea ce spune profesorul“. Aveți atîta dreptate, încît nimeni nu vă poate contrazice !

„Sîrguință și responsabilitate“ se numește discuția pe care a avut-o prof. *A. Gheorghe* din Buzău cu un grup de cadre didactice din comuna Blăjani, localitate „izolată“ a județului. Discuția s-a axat pe probleme de învățămînt, de condiții speciale (create de „izolare“) etc. Participanți, profesorii : Ana Stanciu, Ion Mihăilă și Irina Milescu. Transcriem din intervenția directoarei școlii (Irina Milescu) : „toți absolvenții din acest an ai școlii noastre au reușit la examenele de admitere, destul de grele, din licee și școli profesionale“. Izolare ?!

„Educatoare, învățători, profesori de muzică ! Construiți-vă singuri un videofon !“ — iată un îndemn patetic al învățătorului *Dimitrie Mnerie*, de la școala generală nr. 20 din Timișoara. Și cum să nu-ți construiești un asemenea aparat, cînd (cităm) „videofonul elimină procedee ca : fononimia, scrierea liniarelor orizontale, a bulinelor cu forme și culori diferite, dă posibilitatea cîntării simultane, urmărind prin văz linia melodică în ritm, fără a încărca memoria elevilor cu simboluri, scurtînd timpul de pregătire muzicală“ ? Așadar, un aparat-minune ! Căci și în muzică, întocmai ca în sculptură : principalul e să elimini ce-i de prisos !

Prof. *Viorica Ioviță*, Craiova, într-un articol interesant se ocupă, statistic, de dezvoltarea vocabularului la elevi : „alfabetul vorbirii frumoase se învață cu profesorul de limba română, dar se cultivă și prin orele de istorie, geografie, limbi străine etc. Anul trecut, surprize mari mi-a oferit corectarea tezelor elevilor de clasa a VIII-a la istorie. De ce ? Deoarece elevii spuseseră lecția fără a mai veghea atent la grația limbajului, la muzicalitatea lui, la corectitudinea logică și gramaticală, avînd sarcina doar de a transmite cunoștințe exacte“. Și profesoara ce-a zis ?

R. DIMITRIE

ÎMPOTRIVA ABSENȚELOR... MOTIVATE!

O scurtă vizită, într-o singură dimineață, prin cîteva școli din Capitală.

Ne-au interesat absenții motivați. Și ne-a reținut atenția răspunsul, relativ frecvent, dat ca justificare fără drept de apel :

— Lipsește, pentru că este la policlinică (cu variantă : „de trei zile, îl chinuie o măsea !“).

Într-adevăr, printre absenții motivați, cei mai mulți erau în tratamente de urgență la servicii de stomatologie.

Dar, motivată chiar, absența este tot absență ; elevul este solicitat să depună eforturi suplimentare pentru a completa golul ivit în cursul normal al învățării.

Absența motivată, pentru că elevul a fost nevoit să meargă de urgență la un serviciu de stomatologie, este inevitabilă și... incurabilă ?

Dăm un prim răspuns acestei întrebări, cu ajutorul cadrelor de specialitate.

Dinții copiilor noștri în pericol

Menținerea sănătății dinților a devenit, astăzi, în lumea contemporană și civilizată una din preocupările de cea mai strictă actualitate :

În primul rînd, pentru că afecțiunile buco-dentare au ajuns în totalul populație, la ponderi îngrijorătoare. Se poate estima că peste 95% din copii suferă de carii dentare ; din aceștia 40% prezintă anomalii dento-maxilare și alți 20% se plîng de diferite boli ale mucoasei bucale (parodontopatie, stomatită, glosită).

Apoi pentru că se înregistrează o distrucție rapidă a dinților prin procese de carie sau prin pierderea lor precoce datorită unor boli parodontale însoțite, de cele mai multe ori, de complicații locale (abcese, edentații) sau de boli generale la distanță foarte grave, cunoscute sub numele de infecție de focar dentară (boli de inimă, reumatism articular, boli de rinichi, de sînge etc.) În Capitală — spre exemplu — sînt dispensarizați cîteva mii de copii cu boli de focar, care stau cîteva luni în spital, întrerupîndu-și pregătirea lor școlară.

Să concretizăm : pornind de la aprecierea că în 95% din cazuri, copiii au cîte cinci-șase carii dentare, înseamnă că — la circa cinci milioane de copii — există minimum 28.500.000 carii dentare, că trei milioane de copii prezintă diferite anomalii dento-maxilare și că două milioane de copii au leziuni ale mucoasei bucale și parodontale.

Dacă un medic stomatolog, avînd la dispoziție o aparatură modernă, și personal mediu ajutător ar putea îngriji pe an în medie 3.400 de carii, 100 copii cu diferite anomalii dento-maxilare sau 8.000 de copii cu leziuni ale mucoasei bucale, ar fi nevoie de 8.500 medici stomatologi numai pentru tratarea cariilor dentare, fără a mai putea vorbi de tratamentul anomaliilor dento-maxilare, pentru care ar mai fi nevoie de alți 2.000 de specialiști și de alte 500 de cadre pentru îngrijirea mucoasei bucale.

O armată întreagă de 11 000 medici stomatologi pediatri și alții 11.000 de asistenți de stomatologie cu 5.500 unități de lucru ar putea rezolva aceste afecțiuni într-un an întreg.

Statul ar trebui să cheltuiască pe an, peste cinci miliarde și jumătate de lei pentru salarii la medici și la cadrele medii, precum și pentru instalațiile cabinetelor dentare. Nici cea mai bogată țară din lume nu ar putea suporta astfel de cheltuieli din bugetul ei.

Deși dispunem de o rețea dezvoltată de medici stomatologi pediatri — rețea care se dezvoltă continuu — aceasta nu ar putea rezolva bolile dentare ale generației actuale de copii decît în aproximativ 45 de ani !

În fața acestei situații, e necesar să introducem metodele profilactice și preventive singurele care pot face față acestui mare flagel care se cheamă „caria dentară“.

Configurînd această imagine, ne propunem să revenim, în legătură cu participarea cadrelor didactice la aplicarea măsurilor profilactice și preventive, în cadrul preocupărilor dumneavoastră de a înlătura chiar și unele din absențele... motivate.

Prof. univ. dr. doc. P. FIRU
directorul Clinicii de stomatologie infantilă, București

SANCȚIUNI

Așternem cu bucurie cele mai calde aprecieri — așa cum facem în fiecare număr de revistă — despre oricare dintre colegii noștri de la catedră sau din colectivele inspectoratelor școlare, care, cu dăruire și cu exigență, își dedică munca și viața lor, formării tinerelor noastre generații comuniste.

Dar, de pe poziția tuturor cadrelor didactice, care nu precupețesc nici un efort să-și îndeplinească misiunea lor de educatori — și în numele demnității lor care se cere neștirbită — scriem, uneori, și despre sancționarea unor educatori care nu au înțeles cît de înaltă îndatorire o reprezintă responsabilitatea în îndeplinirea îndatoririlor la catedră și în viața socială, ținuta morală, exemplul pe care-l înfățișează elevilor și întregii noastre societăți. Semnalăm sancționarea cu „retragerea pe trei luni a ultimei gradații“, primită de prof. Pompiliu Giușcă, director al Liceului de cultură generală din Sulina, jud. Tulcea, pentru încălcarea unor prevederi ale regulamentului școlar, nivel scăzut al muncii de conducere a școlii ș.a.

De asemenea, menționăm sancționarea cu „mustrare“ primită de prof. Ion Dumitru, Berești-Mieria, jud. Galați și pe Dumitru Vizitiu, administratorul Liceului din Berești, ambii pentru abateri de la normele de comportare.

Au mai fost sancționați cu „avertisment“ prof. Gh. Carboro, director al Liceului din Berești, și prof. Teodor Ene, de la același liceu, pentru neîndeplinirea unor îndatoriri de serviciu și prof. Eugen Cocindău, director coordonator al Școlii generale din comuna Berești-Mieria, pentru comportare necorespunzătoare.

Cu prilejul anchetei care a precedat sancțiunile amintite, s-a mai constatat că maistrul suplinitor Constantin Toader de la Casa pionierilor din comuna Berești a manifestat o comportare necorespunzătoare față de unele eleve ; s-a luat măsura ca lui Constantin Toader să nu i se mai acorde ore la instituțiile de învățămînt.

Sîntem încredințați că aceste sancționări vor contribui la înlăturarea pe viitor a oricăror manifestări ce ar știrbi prestigiul cadrelor didactice. De asemenea — ca educatori, fiind convinși de rolul educativ al sancțiunii — îndemnăm pe cei sancționați să reflecteze asupra acestui moment al muncii și vieții lor și să stăruie în hotărîrea pentru a se ridica la nivelul stimei cu care poporul nostru își prețuiește educatorii.

Adresăm inspectoratelor școlare ale județelor Tulcea și Galați îndemnul de a-și intensifica munca lor de îndrumare atentă și de control eficient pentru a ridica fără întrerupere activitatea instituțiilor școlare și a cadrelor didactice din județele respective, la nivelul stimei de care se bucură.

REDACȚIA

CONSULTAȚII

Prof. Bărbos Valer, Sibiu, ne relatează că a cerut inspectoratului școlar județean să-i aprobe un concediu de studii în vacanța de primăvară, în contul concediului de odihnă pe anul școlar 1972-1973, pentru a se prezenta la sesiunea de examene, fiind student la învățămîntul superior fără frecvență. Cum aprobarea a primit-o numai pentru concediu fără salar, ne cere să clarificăm această problemă.

— Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice care se califică prin cursurile fără frecvență ale învățămîntului superior universitar și pedagogic, conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului a aprobat ca participarea acestora la sesiunile de examene și cursurile de pregătire care au loc în perioada în care nu se desfășoară activitate de predare la clasă — vacanțele școlare de iarnă și primăvară și intervalele din lunile iunie sau septembrie — să fie considerată ca efectuată în cadrul concediului legal de odihnă la care personalul didactic respectiv are dreptul în acel an școlar. Participarea la sesiunile de examene și cursurile de pregătire pe seama concediului legal de odihnă se poate face în cazul în care acest personal nu are de efectuat concediu de odihnă din anul școlar precedent. Pe perioadele respective solicitantul primește salariul tarifar pentru funcția de bază. Zilele de concediu astfel acordate vor fi compensate prin activitatea depusă în cursul vacanței școlare de vară, potrivit celor stabilite de inspectoratul școlar județean care aprobă concediul solicitat. Concediul de studii acordat în contul concediului de odihnă, nu afectează drepturile de concediu de studii fără plată, cu durată de 30 zile calendaristice, acordat anual în baza prevederilor art. 18 din H.C.M. nr. 1052/1962 republicată, după modificarea ei prin H.C.M. nr. 1190/1967.

(Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 152158/11. I. 1968 și Indicații în legătură cu aplicarea instrucțiunilor referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic II/6).

Prof. Maria Enescu, Școala generală nr. 26, Galați, ne solicită răspunsuri la cîteva întrebări :

— Rămînînd cu catedra formată din 16 ore, se consideră vechime normală în învățămînt ?

— Da.

— Calculul salariului, în cazul catedrei de matematici, se face raportîndu-se la 20 sau la 18 ore ?

— La 18 ore săptămînal (normă întreagă).

— De ce drepturi beneficiază cei ce au fost transferați, ca urmare a aplicării noilor norme pentru instituțiile de învățămînt ?

— Personalul transferat în interesul serviciului sau trecut în aceeași unitate în funcții cu nivele de salarizare mai mici, precum și personalul devenit disponibil, ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 278/1973 privind stabilirea normelor unitare de structură pentru instituțiile de învățămînt, beneficiază de drepturile prevăzute în art. 21 din Decretul nr. 162/1973 (publicat în Buletinul oficial al Republicii Socialiste România, partea I, nr. 65 din 11 mai 1973). Persoanele transferate în interesul serviciului în altă localitate, ca urmare a aplicării noilor norme de structură pentru instituțiile de învățămînt, beneficiază de drepturile prevăzute în H.C.M. nr. 253/1973.

IOAN BADIU

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973

„Trebuie să crească rolul și răspunderea comuniștilor în conducerea întregii activități din învățămînt! Ei trebuie să asigure îndeplinirea liniei partidului. Fiecare organizație de partid, fiecare comunist poartă răspunderea pentru aceasta. Să ridicăm în mod hotărît activitatea și rolul organizațiilor de partid!"

(Din Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 18 — 19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

Traducem hotărît, în activitatea noastră, politica partidului

Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, ale Conferinței Naționale a P.C.R. din iulie 1972, ca și Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973 au dat o direcție clară muncii organizațiilor de partid din școli cu privire la dezvoltarea conștiinței socialiste a profesorilor și elevilor la formarea unor convingeri înaintate și a deprinderilor de conduită comunistă. Putem afirma că școlii îi revine în cea mai mare măsură sarcina de a începe și de a fundamenta procesul de modelare a omului nou, capabil să construiască conștient și cu devotament societatea socialistă și comunistă. Pentru îndeplinirea acestei misiuni, organizația de partid din liceul nostru este permanent preocupată de conducerea, îndrumarea și coordonarea întregii activități a profesorilor și elevilor, activități care în mod concret sînt cuprinse în modalități specifice și în planurile de muncă ale organizației de sindicat sau ale organizației U.T.C. Biroul organizației de partid a organizat încă la începerea anului școlar o întîlnire cu comitetul U.T.C. din școală pentru a-i ajuta pe membrii acestuia să cunoască problemele importante de care e necesar să se ocupe și modul în care vor munci. Propagandiștii pentru învățămîntul ideologic al cadrelor didactice au stabilit planurile pentru cursurile învățămîntului politic U.T.C. și, prin diriginții claselor, precum și prin membrii comitetului U.T.C. din școală, s-a asigurat desfășurarea acestei acțiuni în bune condiții. Profesorii de științe sociale au ajutat la pregătirea unor materiale referitoare la rolul tînărului utecist în procesul de educare a tineretului, sau cu privire la trecutul de luptă al poporului nostru, teme dezbătute în adunările generale U.T.C. Biroul organizației de partid a format un colectiv de membri de partid care cunosc mai bine problemele muncii cu tineretul și fiecare profesor din acest colectiv, împreună cu membrii uteciști din comitet, răspunde de munca unui număr de 3-4 clase. În atenția biroului stau toate disciplinele de studiu, dar mai ales cele care contribuie zi de zi la formarea unei concepții materialist-dialectice despre lume și viață a elevilor. Cu profesorii care predau aceste discipline se organizează des discuții privind intensificarea muncii de educație în rîndul elevilor, în mod deosebit urmărindu-se educația prin muncă și pentru muncă.

În ceea ce privește munca de îndrumare a organizației sindicale, biroul organizației de partid din școala noastră a trasat sarcini concrete cu privire la munca desfășurată de biroul grupei sindicale pentru educarea membrilor de sindicat în spiritul disciplinei și responsabilității față de muncă, al atașamentului față de școală. Controlul îndeplinirii tuturor sarcinilor membrilor de sindicat — în primul rînd al celor profesionale — se realizează în permanență; cel puțin o dată pe an se analizează, fie în ședință de birou, fie în adunare generală de partid, activitatea biroului grupei sindicale.

Prof. ELENA MIHAI
secretar al organizației de partid
de la Liceul „I. L. Caragiale" din
București

Fiecărui membru de sindicat — răspunderi bine precizate

În această etapă a anului școlar, în care activitatea nemijlocită la catedră contribuie la clarificarea operativă a măsurilor și acțiunilor ce se impun pentru traducerea în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., corespunzător condițiilor specifice ale fiecărei unități școlare, organele sindicale din școlile municipiului Pitești au înțeles că este necesară participarea largă și activă a tuturor educatorilor la elaborarea și aplicarea acestor măsuri și acțiuni.

Sîntem — în același timp — în plină desfășurare a alegerilor sindicale, a analizării exigente a activității desfășurate de organizațiile sindicale din școli și a realizării unei imagini clare a sarcinilor imediate și în perspectivă ce revin organelor și organizațiilor sindicale.

În munca noastră, desfășurată sub permanenta îndrumare și conducere a organizațiilor de partid, ne sprijinim pe aportul fiecărui membru de sindicat și pe contribuția eforturilor colective ale grupelor sindicale îndreptate spre dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. Ne stau în față numeroase îndatoriri referitoare la activitatea profesională a cadrelor didactice din care — în primul rînd — perfecționarea muncii didactice, la problemele sociale privind condițiile de muncă și de viață ale salariaților din învățămînt, la creșterea răspunderii față de muncă și a disciplinei, precum și privind viața de organizație, stilul și metodele de muncă ale activului sindical.

În prezent, obiectivul principal al întregii noastre activități îl constituie mobilizarea tuturor cadrelor didactice din grădinițe, școli și licee pentru perfecționarea lecției, metodelor de predare, a cabinetelor, laboratoarelor și atelierelor școlare pentru a asigura o bună pregătire întregului tineret din școlile municipiului Pitești, la nivelul cerințelor dezvoltării neîntrerupte a societății noastre socialiste multilateral dezvoltate.

Prof. STELIANA STĂNESCU
președinta Sindicatului din învățămînt,
din municipiul Pitești

Organizației noastre U.T.C. îi revin înalte răspunderi în educarea comunistă a tineretului

Atît prin numărul mare al uteciștilor din școală — 98% din totalul elevilor — cît și prin calitatea rezultatelor obținute în diversele activități, începînd cu pregătirea profesională, putem spune că organizația de tineret din liceul nostru, condusă și controlată de organizația de partid, formează un colectiv bine închegat și puternic. Cadre didactice — membri de partid — răspund direct de îndeplinirea obiectivelor fixate la începutul anului școlar de către biroul arganizației U.T.C., nu numai sub aspect cantitativ, pentru argumentarea unor statistici. Această răspundere se concretizează atît prin discuții individuale cu tinerii — care permit o tratare diferențiată — cît și prin stimularea unor acțiuni care duc la omogenizarea colectivului. Dealtfel, ne străduim să fim cît mai receptivi la sugestiile uteciștilor: în acest mod ei participă la toate întîlnirile pe care le organizează și pe care le doresc — simpozioane, reuniuni cultural-artistice, concursuri determinate de aniversări UNESCO etc. — din convingere și plăcere. În același scop, ne-am îngrijit să formăm propagandiști pentru învățămîntul ideologic U.T.C. din rîndul membrilor organizației și să organizăm discuții interesante, conduse de activiști de partid și de specialiști de prestigiu, pe marginea politicii interne și externe a P.C.R.

Din inițiativa organizației de partid și a organizației U.T.C. cercurile de specialitate sînt reunite în Societatea literar-științifică a liceului, sub auspiciile căruia se redactează și revista „Lumina", societate care întreține sudura colectivului și permite o strînsă colaborare, fructificată în acțiuni comune. De fapt, tot ceea ce înțelegem prin activitatea organizației U.T.C. certifică faptul că această activitate este simțită ca un rezultat al inițiativei și al priceperii tinerilor, că nu este privită ca o sarcină impusă din afară. Deci, satisfacțiile sînt justificate. Cred că un asemenea stil de muncă — prin care nu se fac discriminări între procesul instructiv-educativ, privit ca o sarcină a școlii, și educarea comunistă a tineretului, privită ca o responsabilitate a organizației U.T.C. — conduce atît la evitarea paralelismelor și supraîncărcării cît și la crearea unei atmosfere propice stimulării creativității, responsabilității politice și sociale. Concepînd în acest fel coordonarea și îndrumarea activității organizației U.T.C., organizația de partid din liceul nostru asigură obținerea unor rezultate profesionale și educative în deplin acord cu Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973.

Prof. SILVIA DEDIU
director cu probleme educative,
îndrumător al organizației U.T.C., de la
Liceul „Dr. Petru Groza", București

Vom fi credincioși poporului și Partidului Comunist Român

„Voi învăța și voi munci pentru a deveni fiu de nădejde al patriei mele — Republica Socialistă România; voi fi credincios poporului și Partidului Comunist Român; voi respecta neabătut îndatoririle pionierești" este legămîntul prin care pionierul dovedește că își iubește patria și este gata oricînd să o slujească, că este devotat Partidului Comunist Român care îi asigură o copilărie fericită.

Îndrumați și sprijiniți nemijlocit de organizația de partid din școală, pionierii unității noastre au căutat ca, prin activități variate, cu un conținut bogat și actual, să-și indeplinească îndatoririle pe care și le-au asumat. Aplicînd creator documentele de partid am adoptat o serie de măsuri care au avut menirea să stimuleze preocuparea elevilor pentru învățătură, pentru întărirea disciplinei școlare și formarea deprinderilor de muncă, să-i ajute pe școlari să-și lărgească orizontul cultural, spiritul de inițiativă, inventivitatea, să le dezvolte dragostea pentru patrie și partid, pentru copiii din lumea întreagă. După stabilirea concretă a sarcinilor am raportat periodic organizației de partid rezultatele activității unității, a detașamentelor și grupelor. S-au făcut sistematic analize privind situația la învățătură, au avut loc întîlniri cu secretarul de partid și activul pionieresc în care s-au dezbătut pe larg, în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie a.c., diferite aspecte ale desfășurării procesului instructiv-educativ.

Una dintre măsurile stabilite în vederea educării școlarilor în spiritul patriotismului socialist, al dragostei și devotamentului nemărginit față de poporul nostru, de patrie și partid a fost inițierea unor întîlniri cu vechi militanți, cu istorici, care i-au ajutat pe pionieri să cunoască tradițiile și trecutul glorios de luptă al poporului și al clasei muncitoare, să îndrăgească frumusețile țării, să prețuiască realizările obținute în construcția socialismului.

Prof. CARMEN HERȚA
director cu probleme educative,
comandant-instructor al unității de pionieri de la Liceul nr. 6 din Cluj

Însuşirea limbilor străine de la o vîrstă fragedă

— Premise psihopedagogice —

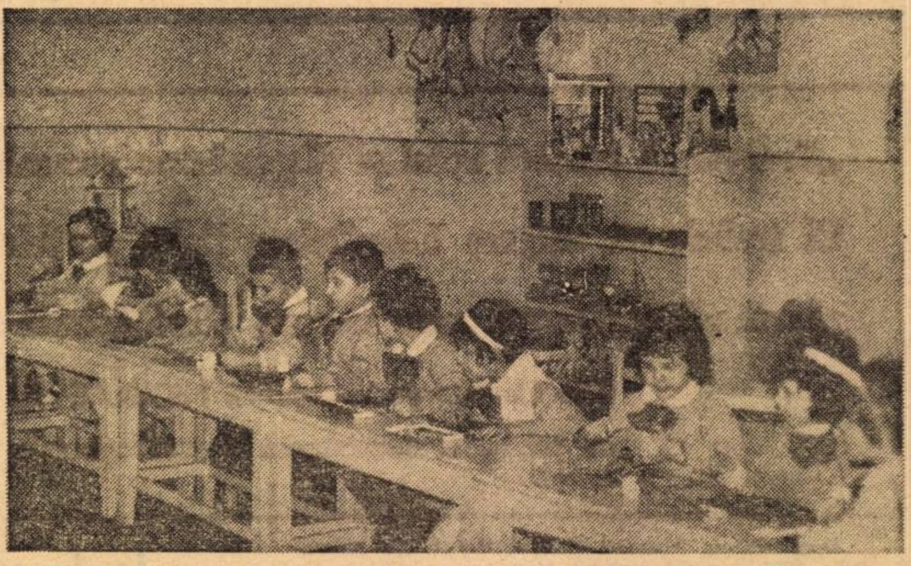

Instantaneu la Grădinița de copii nr. 1 din Pucioasa-Tîrgovişte

Activităţi practice la Grădiniţa Combinatului de confecţii-tricotaje din Bucureşti

Lucrarea lui Henri Houlmann **Les langues vivantes,** apărută în colecţia „Copilărie-Educaţie-Învăţămînt" a editurii **Casterman,** 1972, nu se adresează atît profesorilor de specialitate, cît organelor de conducere administrative-şcolare şi părinţilor. Plecînd de la premisa că, în perioada contemporană, învăţămîntul limbilor vii nu este şi nu poate fi destinat doar unor elite şcolare, ci trebuie să devină un **învăţămînt de masă**, autorul îşi propune să convingă autorităţile şi părinţii că învăţămîntul limbilor vii nu va putea realiza progrese dacă nu va beneficia de concursul concertat al ambilor factori şi, mai ales, dacă vor fi ignorate în continuare principalele descoperiri ale fiziologiei, psihologiei, neurologiei, pedagogiei etc., precum şi implicaţiile acestora în procesul de însuşire a limbilor vii.

Lucrarea vizează deci propagarea în mase a unei alte optici în legătură cu învăţămîntul limbilor vii şi implicit o nouă politică şcolară în acest domeniu.

După o pledoarie asupra necesităţii ca fiecare cetăţean să cunoască cel puţin o limbă străină — necesitate impusă de relaţiile economice, ştiinţifice, politice, culturale, estivale etc. — H. Houlmann abordează problema funcţiei cerebrale a limbajului, imitaţia ca factor esenţial în însuşirea limbilor vii din primii ani ai copilăriei, bilingvismul şi multilingvismul în această perioadă, şi unele rezultate ale predării limbilor vii în sistemul grădiniţelor de copii şi al şcolilor primare din diverse ţări (Franţa, U.R.S.S., Marea Britanie, Italia, Ungaria, Belgia, Suedia, Canada etc.).

Punctul de plecare al lucrării îl constituie afirmaţia că : **„Un învăţămînt, de masă, astfel cum este cerut de societatea noastră de azi, nu se va putea realiza dacă noi nu înţelegem mecanismele învăţării, şi, în primul rînd, în cazul însuşirii limbilor vii, mecanismele cerebrale"** (op. cit. p. 37). Or, neurologii şi psihologii au demonstrat de mult că plasticitatea creierului unui copil, posibilităţile sale de asimilare în domeniul limbajului sînt mai mari decît ale adultului. Aceste constatări n-au dus însă la consecinţele practice necesare în domeniul structurării învăţămîntului (vîrsta la care trebuie să înceapă predarea limbilor străine, organizarea claselor, metodele de predare etc.). În „Langage et mécanismes cérébraux", Presses Universitaires de France, Paris, 1963, W. Penfield şi Lamar Roberts afirmă categoric că învăţămîntul nu ţine seama de „orarul emisferelor cerebrale", căci : „...există un orologiu biologic atît pentru creier, cît şi pentru glandele copilului... Atunci cînd studierea unor limbi noi este întreprinsă pentru prima dată în timpul celui de al doilea deceniu al vieţii, este dificil, dacă nu imposibil, să se ajungă la un rezultat bun. Şi este dificil pentru că nu este fiziologic" (cf. op. cit. p. 40). Problema esenţială este deci de a ţine seama de coordonatele biologice, de a acorda sistemul de învăţămînt cu datele pe care ni le furnizează ştiinţa modernă despre funcţiile cerebrale.

Însuşirea limbilor vii trebuie să beneficieze în primul rînd de **imitaţie,** — facultate atît de caracteristică celor mici. Prin imitaţie nu trebuie să se înţeleagă însă numai imitaţia unor cuvinte sau silabe, ci simularea gesturilor, a comportamentului şi chiar a ideilor anturajului. Ea are la bază simpatia care împinge pe copil spre alţii, „...a vorbi înseamnă deci a imita şi influenţa pe altul imitîndu-l" (citat după Malrieu et J. Larrue). Imitînd, copilul se afirmă pe sine, el sesizează lucrurile într-un mod global, intuitiv ; se poate spune în acest fel că imitarea „este strict legată la copil cu sincretismul gîndirii (op. cit. p. 42). Dar, acest sincretism al limbajului şi gîndirii — factor esenţial al adaptării şi asimilării — se pierde pe măsură ce se dezvoltă gîndirea logică. Limbajul egocentric, caracteristic primilor ani, face loc în jurul vîrstei de 7—8 ani, treptat, unui „limbaj socializat" şi gîndirii logice. După Piaget şi P. Janet, acesta este momentul exteriorizării unei gîndiri proprii la copii, momentul în care, datorită instaurării treptate a gîndirii logice, copilul începe să-şi unifice părerile şi să le sistematizeze, pentru a evita confuziile posibile dintre ele.

Majoritatea cercetătorilor sînt de părere că **evoluţia se face de la o percepere globală spre diferenţiere şi că momentul în care se poate vorbi la copil de manipularea unor unităţi izolate, bazate pe reflecţie, este în jurul vîrstei de 8 ani.** Consecinţa pe plan didactic, sau mai precis, în domeniul însuşirii limbilor străine este că, datorită plasticităţii creierului, prospeţimii psihologice, capacităţii de imitaţie, perioada cuprinsă între **4—8 ani** este **perioada cea mai propice pentru însuşirea unei limbi străine.** Acest adevăr a fost sesizat, dealtfel, de părinţi din cele mai vechi timpuri, angajînd — cei mai cu stare — guvernante la copii, sau organizînd, în zilele noastre, grădiniţe de copii, în care însuşirea unei limbi moderne începe de la această vîrstă. Evident, un asemenea învăţămînt este esenţialmente oral, respectînd, în acest sens, recomandările psihologiei şi ale lingvisticii. Bunăoară, în programul unor grădiniţe din Italia figurează jocuri, cîntece, dialoguri axate pe situaţii concrete, desene, tablouri în culori, flanelografe, mijloace audio-vizuale, lecţiile de limbi străine terminîndu-se la sfîrşitul anului printr-un recital dat de către elevi în faţa părinţilor şi a unui numeros public. Interesant este şi programul utilizat de grădiniţele din U.R.S.S., unde fetiţele sînt puse în situaţia de a descrie veşmintele păpuşilor lor, de a povesti secvenţe din diafilme, de a-şi prezenta programul unei zile etc.

Experimentele întreprinse în diverse ţări au arătat că, în timp de doi ani, la grădiniţă, copiii îşi însuşesc cîteva structuri, precum şi un vocabular curent de 5—600 de cuvinte. Contactul cu o limbă străină de la această vîrstă le permite o pronunţie şi o intonaţie mai bună, îi face apţi pentru însuşirea în continuare, în mai bune condiţii, a limbii respective. Dar nu numai atît : testele întreprinse arată că în felul acesta se creează premise favorabile şi pentru însuşirea, mai tîrziu, a celei de a doua limbi străine, Cauza ? „Pronunţarea este un proces esenţialmente imitativ şi capacitatea de imitaţie atinge punctul maxim între 4—8 ani, descrescînd în mod treptat, ulterior, în decursul copilăriei" (op. cit. p. 50).

În jurul vîrstei de 10—12 ani se poate spune că creierul copilului este „programat". De acum înainte, în procesul însuşirii unei limbi străine, copilul face dese raportări la limba maternă, deci nu îşi însuşeşte limba străină în mod atît de spontan, intuitiv, ca înainte. Urmează apoi pubertatea, marcată la cei mai mulţi copii de căutări, de structurarea unei personalităţi proprii şi de o anumită inhibiţie în faţa noului. Însuşirea unei limbi străine devine **un mijloc** către un **scop** precis : promovarea clasei, obţinerea unei note mai bune. În plus, mai apare la copii şi un accentuat simţ al ridicolului, care determină chiar pe unii copii bilingvi să renunţe la utilizarea unei limbi necunoscute de către colegii lor. Drept consecinţă acestor considerente psihofiziologice, autorul consideră greşită începerea uceniciei în limbi străine abia la vîrsta de 10 ani. Prospeţimea psihofiziologică nu mai este aceeaşi de la 10—12 ani, iar preocupările multiple ale copilului fac ca limba străină introdusă abia acum să fie însuşită nu în mod spontan, ci cu un anumit efort şi prin raportări la structurile limbii materne, deci pe o cale artificială.

Concluziile esenţiale care se desprind din această lucrare sînt :

1. Însuşirea limbilor vii trebuie să înceapă încă de la grădiniţă, perioada optimă fiind de la 4—8 ani. Predarea trebuie însoţită aici de gestică, de sugerarea prin mijloace corporale a situaţiilor.

2. Acolo unde nu există grădiniţe şi nici posibilităţi de a le înfiinţa, sarcinile trebuie preluate de şcoala generală începînd de la 6—7 ani. Se precizează că vîrsta de 8 ani nu trebuie în nici un caz depăşită.

3. Copiii vor fi îndreptaţi spre însuşirea celei de a doua limbi străine, după aptitudini şi interese, ţinîndu-se seama de acumulările lor lingvistice din primii ani. În cazul elevilor din perioada pubertăţii şi a adolescenţei, **se va renunţa la gestică — mijloc de sugerare a unei situaţii, pentru a nu se** ajunge la efecte rizibile.

4. Nu trebuie neglijat nici faptul că există copii dotaţi pentru însuşirea unor limbi străine, aşa după cum există copii dotaţi pentru tehnică. Cerinţele vor fi deci dozate în funcţie de posibilităţile individuale, de capacitatea fiecărui elev.

5. Metodele trebuie să ţină seama de structura biopsihică a elevilor, căci există o apropiere între interesul pentru însuşirea limbilor străine şi reflexul condiţionat al lui Pavlov. Copilul trebuie să înţeleagă un cuvînt, o structură, prin punerea în situaţia care generează comunicarea, prin determinări efective şi de interes. Vor fi evitate astfel definiţiile abstracte. Bunăoară, termenul de „ipocrizie" nu va fi definit, ci vor fi arătate, practic, cîteva situaţii de ipocrizie ale unor personaje cunoscute.

6. Problema însuşirii limbajului trebuie considerată în primul rînd o problemă psihopedagogică şi numai în al doilea rînd lingvistică. Cu alte cuvinte, limbajul va fi conceput drept o „percepere a lucrurilor şi a faptelor, adică o acţiune, o comportare într-o situaţie dată" (op. cit. p. 80). De unde, concluzia adresată specialiştilor de a evita automatismele abstracte care nu ţin seama de „punerea în situaţie". Critica este îndreptată — după cum se vede — atît împotriva metodelor tradiţionale, cît şi a celor structuraliste.

7. Laboratoarele lingvistice, absolutizate de unii, contestate de alţii, trebuie privite ca mijloace utile — dar nu singurele şi nu în orice moment — în procesul însuşirii limbilor străine. Faptul că ele izolează pe elevi în cabină, că ele creează o situaţie artificială, face ca utilizarea lor să fie indicată într-o fază mai avansată de fixare a noţiunilor. Televiziunea în circuit închis pare a fi mijlocul cel mai adecvat pentru ceea ce autorul numeşte „punerea în situaţie" a elevilor, adică pentru crearea unei atmosfere cît mai naturale şi cît mai adecvate. Marele dezavantaj al televiziunii este însă că ea nu-l obligă pe elev să vorbească, mărginindu-se la a-l face să înţeleagă.

8. În fine, Houlmann combate romantismul unora, sau publicitatea ieftină a altora, care agită în occident ideea însuşirii rapide a unei limbi străine. O limbă nu se învaţă „dormind", prin „somn" sau numai pe bază de discuri, oricît de judicios ar fi programate. Ea necesită un mare efort, un efort continuu. Cea mai bună metodă este de a afecta zilnic circa 20 de minute însuşirii unei limbi, de a stărui şi de a fi conştient de necesitatea unui contact continuu cu limba respectivă.

★

Am prezentat această lucrare nu atît pentru noutatea totală a tezelor puse în discuţie, cît pentru pledoaria ei entuziastă şi pentru **sugestiile practice.** În contextul învăţămîntului modern supraaglomerat, însuşirea unei limbi străine încă de la o vîrstă fragedă prin jocuri, cîntece şi alte procedee adecvate vîrstei ar degreva — între altele — învăţămîntul superior nefilologic de sarcina grea, dar absolut indispensabilă astăzi, de a include în planurile sale şi discipline ca limbile străine, care ar fi trebuit să fie cunoscute dintr-o altă perioadă. Orele obţinute printr-o astfel de degrevare ar putea fi utilizate în favoarea disciplinelor de specialitate.

Pe de altă parte, măsurile luate pe linie de partid şi de stat în urma Plenarei din 18—19 iunie a.c. vor pune în discuţie, fără îndoială, planurile şi programele de învăţămînt de la facultăţile de limbi străine. În ce ne priveşte, propunem restructurarea actualelor cursuri de **Pedagogie generală, Metodica limbilor străine** şi **Psihologia copilului** cuprinzînd şi date fiziologice, psihopedagogice relative la vîrsta copiilor din sistemul grădiniţelor şi al şcolilor primare, care să conducă la însuşirea limbilor vii prin imitaţie, jocuri, cîntece etc., adecvate vîrstei.

În cadrul practicii productive au fost luate măsuri la Institutul pedagogic din Piteşti (secţiile de limbi străine) ca toţi studenţii să-şi însuşească în mod obligatoriu cunoştinţe şi deprinderi despre aparatura audio-vizuală, începînd de la epidiascop pînă la aparatul de proiecţie cinematografică. În cadrul aceloraşi ore ei vor confecţiona tablouri în culori, flanelografe, desene destinate să stimuleze conversaţia copiilor, vor învăţa cîntece în limba străină şi jocuri cu comenzi în limba respectivă etc.

Toate cadrele didactice de la secţia de limbi străine sînt angajate într-un experiment, care urmăreşte efectuarea practicii observative la grădiniţă a anului al II-lea în semestrul II şi lecţiile de limbă străină la grădiniţe (anul al III-lea). Credem că toate facultăţile de limbi străine, dar mai ales cele de la institutele pedagogice, trebuie să aibă în vedere, încă de pe acum, adaptarea programelor la noile realităţi ale învăţămîntului nostru preşcolar şi primar.

Prof. univ. dr.
GABRIEL ŢEPELEA

Formarea deprinderilor de muncă independentă

Joacă-n serios

Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ

Bazele formării și dezvoltării deprinderilor de muncă independentă se pun încă din primele clase și constituie un proces de lungă durată. De la primul contact al elevului cu cartea, învățătorul este preocupat de formarea acestor priceperi, pentru ca elevul să fie un participant activ la modelarea propriei sale personalități.

Însemnătatea educativă a muncii independente e deosebit de mare, deoarece întărește voința elevilor, educă spiritul lor de organizare, îi deprinde să studieze, să alcătuiască planul oricărei lucrări, să o împartă în etape succesive, dezvoltă spiritul de inițiativă și organizare. Prin muncă independentă se înlătură învățarea mecanică și se asigură temeinicia cunoștințelor dobîndite, elevii sînt deprinși să folosească manualele, să lucreze repede, să muncească concentrat, liniștit, meticulos și ordonat, să ducă la bun sfîrșit cele începute, să controleze cele îndeplinite și să-și concentreze atenția asupra greșelilor făcute.

Toate acestea nu pot fi realizate decît într-o muncă planificată și o îndrumare atentă din partea învățătorului. De aici decurge necesitatea de a rezerva în cadrul lecțiilor timpul necesar pentru a-i învăța pe copii să muncească independent. În timpul muncii independente se pot face caracterizări psihopedagogice complete. Pentru aceasta e bine să ne alegem în timpul fiecărei activități pentru observație mai amănunțită trei, patru elevi.

Activitatea independentă trezește interesul copiilor și evită monotonia pe de o parte, iar pe de altă parte oferă posibilitatea de a verifica gradul de independență al fiecărei lucrări, efectuate de elevi, care au posibilitatea să gîndească și să lucreze independent.

Lecția își păstrează rolul conducător deoarece elevii dobîndesc noi cunoștințe și le sistematizează. Dar înțelegerea în adîncime, formarea deprinderilor, dezvoltarea priceperii de a aplica cele învățate rămîn pe seama muncii independente a elevlior. Numai atunci cînd studiază singur, cînd caută să aplice ceea ce a învățat, elevul poate înțelege mai bine ce i s-a predat. Deci trebuie să se formeze la elevi deprinderea de a studia și capacitatea de a înțelege și de a dobîndi mereu noi cunoștințe, ținînd seamă de particularitățile individuale, dezvoltînd aptitudinile elevilor și folosindu-le ca bază pentru însușirea materiei prevăzute în programă. Prin aceasta ei învață să colaboreze, să discute organizat, să acorde ajutor, să-și îndeplinească în mod conștiincios îndatoririle la timpul prevăzut. Ei învață, de asemenea, să-și susțină opiniile exprimate, dar și să accepte observațiile și criticile juste ale colegilor.

Lecție în clasa I

Conținutul temelor independente în clasă

În alegerea și stabilirea conținutului temelor independente, precum și a duratei lor, învățătorul se va călăuzi în primul rînd după scopul urmărit. Conținutul se stabilește în conformitate cu prevederile programei, cu natura materialului, cu scopul urmărit, cu gradul de pregătire și de dezvoltare a elevilor și cu timpul necesar efectuării lucrării.

Învățătorul poate folosi munca independentă a elevilor în toate tipurile de lecții, în diferitele etape ale ei, această activitate contribuind la pregătirea elevilor în vederea explicării lecției noi sau pentru consolidare. Elevii pot sistematiza materia parcursă, completînd o schemă sau răspunzînd la anumite întrebări-problemă.

Dacă nivelul elevilor este omogen se poate da tuturor aceeași temă sau se pot pregăti două, trei teme diferite : una fiind pentru cei foarte buni, alta pentru cei buni și alta pentru cei mediocri. În felul acesta e posibil ca toți elevii să termine lucrul în același timp. Pentru consolidarea cunoștințelor este indicat să se dea elevilor tema independentă cu 15—20 minute înainte de sfîrșitul orelor, în așa fel ca toți să o execute, iar pentru cei mai buni să se dea și ceva suplimentar.

O importanță deosebită se acordă obișnuirii elevilor cu citirea și recitirea lucrărilor efectuate, pentru a-și corecta singuri eventualele greșeli.

Durata efectuării temei independente poate fi și de 5 minute și de 10—15 minute, dar să nu depășească acest timp deoarece elevii din clasele I—IV, obosesc repede și nu se obține rezultatul dorit.

Activitatea independentă efectuată înainte de predare pregătește elevii pentru însușirea temeinică a cunoștințelor, legînd tema dată de conținutul lecției. Putem folosi muncă independentă chiar în verificarea cunoștințelor, aceasta dîndu-ne posibilitatea să examinăm mai mulți elevi și mai ales să observăm cum lucrează ei.

La limba română, în perioada preabecedară, temele de activitate independentă au ca element de bază exercițiul pentru formarea unor deprinderi necesare scrisului. Elevii pot alcătui cuvinte și propoziții cu alfabetul decupat, citirea în gînd a coloanelor de cuvinte, a textelor etc. În clasele următoare vor forma răspunsuri la întrebări, scoate idei principale, vor face rezumate și caracterizarea personajelor.

În cadrul orelor de **compunere** copiii meditează și pot scrie povestiri proprii pe anumite teme, prin analogie cu altele cunoscute de ei.

La gramatică se pot da teme variate ca : scoaterea unor cuvinte sau propoziții din texte, analizarea lor, precum și construcții de propoziții cu ajutorul schemelor gramaticale.

Unii învățători consideră că la **istorie** este imposibilă o muncă independentă la clasele I—IV, dar alcătuind la început planul cu elevii în clasă și scriindu-l pe tablă, mai tîrziu elevii l-au întocmit singuri, povestind lecția după el. O altă formă a muncii independente o constituie alegerea, citirea și transcrierea unor citate în caiete. Copiii își însemnă cuvintele istorice în vocabular, iar în clasa a IV-a pot alcătui albume cu figuri de domnitori și citate care ilustrează dragostea de patrie și vitejia lor.

La geografie și științele naturii se pot întrebuința aceleași forme ca și la istorie, numai că aici intervine observarea obiectelor și fenomenelor în vederea stabilirii de asemănări și deosebiri, pentru alcătuirea unor criterii de sistematizare.

Prilej de muncă independentă oferă toate obiectele de învățămînt. **Desenul** contribuie alături de îndeletniciri practice în confecționarea obiectelor, modelele fiind desenate, apoi aplicate. La **educație fizică**, stimularea spiritului de independență se face mai ales la forurile de mișcare cînd sînt puși în situații de concurs.

Lecțiile de **aritmetică** pot reprezenta o îmbinare rațională între predare și exerciții efectuate sub îndrumarea învățătorului și activitatea independentă desfășurată de elevi.

Materialul principal pentru munca independentă îl constituie exercițiile și problemele.

Fixînd conținutul muncii independente la aritmetică, învățătorul poate stabili un raport corect și normal între exerciții, probleme și lucrări pentru însușirea definițiilor și terminologiei aritmetice. În cazul cînd temele independente cuprind rezolvări de exerciții, pregătirea se face simplu indicînd numărul exercițiului, pagina și coloana sau copierea de pe tablă. Această formă trebuie însă variată pentru a trezi interes, a stimula gîndirea creatoare a elevilor și judecata.

Exemple :

— Scriem pe tablă cîteva exerciții cu rezolvările gata făcute și printre acestea căutăm să existe și una greșită, pe care elevii să o găsească și să o însemneze cu altă culoare.

După rezolvarea unei serii de exerciții de același tip, li se dă elevilor să compună singuri cîteva exerciții analoage și să le rezolve.

— Exerciții sub formă de pătrate distractive.

— La clasele a III-a și a IV-a, pentru a se consolida diferențierea dintre termeni, factori și rezultate se dau exerciții cu x.

Pentru consolidarea deprinderilor de numărat-socotit se introduc **jocuri didactice** ca de exemplu : „Numără și desenează !“ și „Cercul călător“, folosite la începutul clasei I, „Corectează greșelile !“, care cuprinde exerciții cu unele rezultate greșite, folosit în toate clasele, precum și alte jocuri care ajută în educarea și dezvoltarea spiritului creator, a sentimentelor morale și a trăsăturilor de caracter.

Jocurile constituie o activitate instructiv-educativă independentă plăcută și atractivă, dar ele trebuie să fie cît mai interesante, soluționarea lor să reclame „minte ageră“ și posedarea unei „cheițe minune“ prin care să se întrețină un climat care generează curiozitatea și dragostea pentru investigație.

Chiar și în clasa I, spre sfîrșitul anului, am stimulat activitatea independentă a elevilor prin întreceri individuale sau pe rînduri de bănci, cerîndu-le să întocmească exerciții care să ducă toate la același rezultat. Ei au descoperit astfel pe o cale plăcută mai multe exerciții, aprofundîndu-și compoziția numerelor și operațiilor.

În clasele mai mari, aceste jocuri se dezvoltă fiind făcute cu numere mai mari, și au fost foarte folositoare cînd s-a introdus ca termen sau factor semnul întrebării.

Activitatea devine mai pasionantă cînd elevii compun independent exerciții cu numere date sau în care operațiile și numerele sînt alese de elevi din imaginație, sau cu cifre privind realizările obținute, culese de ei cu ocazia vizitelor făcute la diferite unități industriale și agricole.

Contribuția activităților extradidactice

Munca independentă din clasă este completată și îmbunătățită de cea extrașcolară. Temele pentru acasă, activitățile pionierești, organizarea unor concursuri și întreceri constituie forme ale acestei activități.

Dacă sînt bine organizate, **temele pentru acasă** dezvoltă spiritul de răspundere al elevilor. Alternarea temelor scrise cu teme practice înlătură fenomenele de oboseală. Se pot da multe teme practice acasă. De exemplu, cînd elevii au învățat unitățile de măsură, le-am dat ca temă să măsoare lungimea camerei, a casei și să cîntărească diferite obiecte.

Pentru ca elevii să poată pregăti temele pentru acasă trebuie să știe cum să facă această muncă.

De aceea, atît în vizitele făcute la domiciliu, cît și în ședințe, am îndrumat părinții asupra felului cum să-și ajute copiii. În rezolvarea unei probleme mai dificile, de pildă, părinții pot să-l ajute pe copil îndrumînd judecata logică, dar nu în rezolvarea completă. În felul acesta se evită formarea unui leneș sau a unui om care nu are încredere în forțele lui.

Temele pentru acasă le-am ales să fie cît mai variate, iar volumul lor să nu necesite prea mult timp, evitînd astfel supraîncărcarea elevilor.

O condiție deosebit de importantă o constituie explicațiile date elevilor pentru efectuarea temelor date acasă.

Înv. ANA FILIP
Școala generală nr. 8 din Tîrgoviște

Perfecționarea predării limbii române în școlile cu secții de predare în limba sîrbo-croată

Am citit în „Tribuna școlii“ articole privind experiența metodică a unor colegi din școli cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare. Mă înscriu și eu, cu cîteva puncte de vedere, cu dorința de a contribui la perfecționarea predării limbii române în aceste școli.

În studiul foneticii, la clasa a V-a, dificultățile cele mai frecvente pe care le întîmpinăm privesc pronunțarea greșită a celor două vocale caracteristice limbii române *â* și *ă*, deoarece, acestea nu există în limba sîrbă. Elevii fac confuzii atît în ortoepie, cît și în ortografie. Pentru a corecta aceste pronunții folosesc unele ore puse la dispoziția profesorului, în care, împreună cu elevii, efectuez exerciții de recunoaștere a literelor și fonemelor respective în cuvinte care le conțin.

O altă dificultate în predarea foneticii se referă la capitolul diftongi, deoarece nici aceștia nu există în limba sîrbă, iar elevii nu și-au format încă deprinderi de pronunție corectă (spun *flore*, în loc de *floare*). Manualul este deficitar aici: nu conține suficiente exerciții aplicative adecvate pentru elevii de la secția sîrbă. Pentru corectarea acestor pronunții greșite, folosim foarte mult exercițiile aplicative. Independent de lecție, există momentul ortografic cu toată clasa. Elevii, în caiet, la sfîrșit, sînt îndrumați să aibă fișa ortografică cu rubricile: data, greșeala, corectarea greșelii. Dacă se repetă greșeala, ea se repercutează și asupra notării elevilor.

Despărțirea cuvintelor în silabe este o altă dificultate tipică pentru elevii noștri. Cauza rezidă în faptul că în limba sîrbo-croată nu se mai respectă anumite reguli în despărțirea cuvintelor în silabe (despărțirea se face după auz). Ca atare, în predarea și explicarea acestui punct din ortografie nu ne putem referi la situația din limba sîrbă pentru a le consolida regulile din limba română. Există în limba română și în limba sîrbă cîteva cuvinte care au o formă identică, dar la care accentul cade pe silabe diferite. De exemplu, în limba română spunem dușmán, caractér; în limba sîrbă, accentul se pune altfel: dúșman, carácter. Ce facem pentru înlăturarea acestor pronunții incorecte? Scriem cuvintele respective pe tablă în ambele situații. Elevii trebuie să scoată în evidență cuvîntul accentuat corect în limba română și să-l șteargă pe cel care conține greșeala (de punere a accentului). Găsesc foarte potrivit noul manual pentru clasele V-VI în ceea ce privește procedeele de îmbogățire a vocabularului la elevii sîrbi. Fiecare lecție conține foarte multe expresii noi, cuvinte noi și familii de cuvinte noi. Elevii formează propoziții care conțin cuvintele, expresiile și familiile de cuvinte nou învățate. La clasa a VII-a, unde se studiază sinonimele și omonimele, recurgem la exerciții de tipul: „găsiți cît mai multe sinonime pentru cuvîntul prieten (a vorbi).“ Mai mult chiar, ca temă pentru acasă obișnuim să dăm elevilor scurte compuneri la liberă alegere în care să folosească cît mai mult grupe de sinonime, omonime și antonime.

În predarea substantivului întîmpinăm două mari dificultăți: scrierea abreviată a substantivelor care denumesc instituții centrale, care în limba română se scriu toate cu majuscule, iar în limba sîrbo-croată numai cel dintîi cuvînt. (de exemplu: P.C.R. — în limba română; P.c.r. — în limba sîrbo-croată). Cum procedăm? Facem comparații între cele două limbi, iar pentru fixarea deprinderii corecte de scris în limba română îi avertizăm asupra deosebirilor. Cea de a doua dificultate se referă la scrierea numelor de popoare, care în limba română se scriu cu literă mică, iar în limba sîrbo-croată, cu majuscule. Dificultăți prezintă pentru elevii noștri și articularea substantivelor și adjectivelor cu articolul hotărît propriu-zis, deoarece în limba sîrbo-croată articolul nu există ca parte de vorbire. Ei tind ca în vorbire să folosească greșit acest articol. Astfel spun: aceasta femeie, în loc de această femeie; mergem la școala pentru mergem la școală; elevă aceasta a învățat, în loc de eleva aceasta a învățat etc. Și pentru înlăturarea acestor greșeli tipice și, implicit, pentru formarea unor deprinderi corecte de vorbire și scriere recurgem la orele puse la dispoziția profesorului. Pentru a veni și mai mult în sprijinul perfecționării predării limbii române la secțiile de limbă sîrbo-croată aș sugera ca, ținînd seama tocmai de aceste particularități ale limbii materne a elevilor, manualele să fie diversificate (pentru naționalitatea sîrbă).

În ce privește sintaxa, consider că este prea puțin o oră rezervată studierii subordonatei subiective și predicative la clasa a VIII-a, cu atît mai mult cu cît aceasta nu există în limba sîrbo-croată.

Cred că manualele pentru clasa a V-a și a VI-a sînt bine concepute. Se studiază întîi sintaxa și apoi morfologia. Ele conțin ceea ce trebuie să știe un elev de la secția sîrbă pentru a face trecerea la clasa a VII-a. Totuși, cred că putem obține o mai mare concordanță între programă, și manual pentru toate clasele.

Prof. VIDOSAVA IEREMICI
Școala generală nr. 8, secția sîrbă
Timișoara

Repere metodologice în predarea limbii franceze

— După G. Mauger și A. Galliot —

În cele ce urmează, ne vom referi doar la cîteva metode și mijloace folosite în învățarea limbii franceze.

Metoda audio-linguală — tradițională — are ca elemente fundamentale: învățarea limbii străine — respectiv franceza — prin exprimare orală; formarea deprinderilor pe baza însușirii structurilor și modelelor de exprimare; înțelegerea limbajului ca o formă de comportament; selecționarea cu grijă a materialului lexical; fixarea exercițiilor și a ordinei însușirii regulilor gramaticale prin apelare la fenomene similare din limba maternă și în corelare cu regulile ei gramaticale cunoscute în prealabil; cunoașterea istoriei, a culturii, a obiceiurilor poporului francez.

Practica predării prin metoda amintită ne-a dovedit că numărul redus de exerciții de exprimare orală cu caracter creator se răsfrînge negativ asupra însușirii limbii franceze.

Metoda audio-vizuală se bazează pe sinteza percepției auditive cu cea vizuală. Particularitatea ei față de metoda audio-linguală constă în aceea că însușirea materialului nou de limbă se realizează nu prin folosirea situațiilor, ci prin sincronizarea lor cu textul sonor imprimat pe bandă. Elevii își însușesc textul global. În perioada de început, scrierea și cititul sînt excluse. Se trece la citit numai după ce elevul poate să scrie ceea ce distinge și înțelege, după auz și sunet. Cu alte cuvinte, limba este exersată direct și nu se vorbește despre ea.

Se impune, așadar, folosirea unui mare număr de exerciții orale, materialul fiind specific limbii vorbite și nu celei scrise.

Este știut — și lingvistica modernă a evidențiat acest lucru — că sistemul unei limbi este organizat pe serii de complexe fonologice — sunete — morfologice, sintactice, numite structuri. Însușirea acestor structuri poate oferi un sprijin mult mai sigur pentru formarea deprinderilor de exprimare decît însușirea regulilor gramaticale tradiționale. Ca atare, folosirea intensivă a mijloacelor tehnice audio-vizuale — **înregistrarea exercițiilor de vorbire pe bandă și apelarea la diapozitiv** — constituie o cale sigură și rapidă în predarea și însușirea corectă a limbii franceze.

Mijloacele audio-vizuale — bandă sonoră, proiectarea imaginilor prin diapozitive — reprezintă un stimulent în procesul instructiv-educativ, deoarece ele fac un dublu oficiu: pe de o parte, transmit informații și lărgesc cîmpul cunoașterii, iar pe de altă parte, au și o repercusiune profundă asupra gîndirii și imaginației elevilor.

Folosirea simultană a imaginii și a sunetului sporește eficiența lecțiilor de limbă franceză, mai cu seamă în perioada de început. Această metodă lasă profesorului libertatea deplină de mișcare în alegerea procedeelor pe care le consideră cele mai prielnice pentru scopul propus în cadrul fiecărei ore.

În această situație, manualul devine doar un ghid și nu un atotstăpînitor al orei de limbă modernă în clasă, și, astfel, învățarea limbii franceze — ca a oricărei alte limbi moderne — se transformă în mod firesc într-un dialog viu între profesor și elevi.

În principiu, așa cum arătam mai înainte, profesorul nu e stînjenit în structurarea lecțiilor, în desfășurarea lor. Lecțiile de început vor decurge cu manualul închis, și în acest caz, profesorul va avea rolul de a sublinia doar expresiile și cuvintele mai pregnante. Desigur, este posibil ca aceste lecții să se desfășoare și cu manualul deschis, și atunci nimic nu-l împiedică pe profesor să abordeze, de pildă, conjugarea completă a verbului „a fi“ la indicativ prezent chiar atunci. (Este bine ca profesorul să recurgă la alfabetul fonetic internațional alcătuit după clasificarea profesorului Pierre Fouché de la Sorbona).

În ce privește însușirea regulilor gramaticale și a lexicului corespunzător unui număr de patru-cinci lecții, este de la sine înțeles că profesorul va îmbina expunerea regulilor de gramatică cu lectura textului în cadrul unor dictări și dialoguri simple. Textul va fi cu atît mai ușor de înțeles și respectiv lexicul și regulile gramaticale vor fi mai rapid însușite, cu cît în alegerea lui profesorul va avea în vedere și aspectul atractiv, unda de umor și voioșie, de lirism.

În cazul limbii franceze, decalajul dintre aspectul scris și cel vorbit constituie pentru începători un serios handicap. De aceea, pronunțării corecte trebuie să i se dea importanța cuvenită de la început. În acest sens, socotim că este util ca textele să fie însoțite de o „rubrică“ de indicații de ortofonie și ortografie. Socotim, de asemenea, că este în beneficiul elevului ca fiecare lecție să fie însoțită și de un vocabular, în care nu numai să se explice cuvintele noi, întîlnite în textul respectiv, dar să se dea o atenție mai mare explicării galicismelor, să se dea exemple de sinonime, omonime, antonime. Și aceasta, pentru a consolida atît noile noțiuni de lexic, cît, mai ales, pentru a face pentru elevi cît mai flexibilă și mai accesibilă folosirea limbii în situații diferite.

Într-un stadiu mai înaintat de cunoștințe de limba franceză ale elevilor, profesorul va lărgi, cu mari sorți de izbîndă, aria textelor, apelînd nu numai la texte literare ale unor scriitori francezi clasici sau moderni, ci și la texte cu privire la istoria și civilizația Franței. Mai mult chiar, în acest stadiu se poate trece cu elevii la încercări de traducere în limba franceză a unor scriitori români. Personal am experimentat acest lucru cu elevi din clasele XI—XII, traducînd unele versuri din „Luceafărul“ sau din sonetul „Veneția“!

Prof. dr. ION I. CHELASE

Metoda audio-vizuală structurală globală

Metoda audio-vizuală structurală globală se aplică, cu mare succes, la cursurile pentru copii și adulți, în toate țările lumii. Materialul didactic editat și recomandat în predarea limbilor străine cu ajutorul acestei metode poate fi folosit atît pentru studiul individual, cît și pentru studiul în grup. Prin întrebuințarea benzilor de magnetofon, a discurilor și a diafilmelor, precum și prin practicarea unei metodologii speciale, se realizează învățarea naturală a limbilor străine, fără nici un fel de traducere. Fiecare curs de limbă străină are un manual al său, cu textul în limba respectivă și cu ilustrarea fiecărei lecții.

Principiile metodei audio-vizuale structurale globale se bazează pe stimularea inteligenței și memoriei, cu ajutorul văzului și auzului. Autorii metodei au realizat o suită de tablouri-imagini care, prezentate cursanților și însoțite de banda magnetică sau de disc, redau, în mod spontan, aspectele vieții cotidiene la care se referă aceste imagini. Apoi, în cursul lecției, prin folosirea exercițiilor de substituție, de transformare și combinare a structurilor, cursantul capătă o deprindere a limbii străine pe care o studiază. Înțelegerea unei limbi se face prin percepera globală a lecției. Se formează în acest moment conceptul armonic, care apoi va fi exteriorizat prin exprimarea orală. La exteriorizare, în fiecare clipă, exprimarea orală este controlată de auzul interior.

După cum am amintit, **se pleacă de la situații exprimate printr-o succesiune de imagini.** Limba folosită cu acest prilej este expresia verbală a realității, iar imaginea constituie elementul de bază care prezintă această realitate, chiar înaintea cunoașterii limbii. Fiecare imagine precede fraza cu cîteva secunde și apoi o susține. În felul acesta, imaginea constituie elementul psihologic care ne face să trecem cu ușurință de la limba noastră maternă la limba străină.

Al doilea principiu care călăuzește această metodă este **utilizarea complexului sonor**: sunetele, intonația și ritmul, ca un tot. Înregistrînd grupurile fonetice și apoi înglobîndu-le în intonația normală a limbii străine, stimulăm creierul printr-un ansamblu metodic și ritmic. Creierul omenesc este foarte sensibil la ritmurile și structurile melodice. Metoda audio-vizuală structurală globală provoacă această reacție, tot așa de ușor ca și perceperea imaginii. Unitatea sunet-imagine permite, printr-un mecanism de infiltrație, să se absoarbă sunetele noi fără să le opună sunetele limbii materne.

Al treilea principiu este acela al **învățării limbii vorbite.** Prin cuvintele și expresiile învățate, cursantul poate să participe efectiv la viața unei civilizații străine. Limba scrisă va veni ceva mai tîrziu, după ce a dobîndit esențialul mijloacelor de expresie orală, grație dialogurilor care compun fiecare lecție.

Al patrulea principiu constă în **conexiunea între facultățile noastre de a percepe și de a reține conținutul lingvistic și mijloacele tehnice folosite,** pentru a transmite limba care se studiază. În vederea unui studiu sistematic și eficace, se recomandă de la început o progresie riguroasă și stabilită în mod sistematic a studiului vocabularului și a gramaticii. Toate lecțiile sînt prezentate sub formă de dialoguri ilustrate care pleacă de la situații concrete și amuzante.

În ceea ce privește studiul gramaticii, care în această metodă poartă numele de mecanism-gramatical, ea este prezentată și învățată cu ajutorul situațiilor concrete, cuprinse în mecanismele limbii. Toate faptele gramaticale de bază sînt prezentate într-o manieră amuzantă, grație imaginilor care le însoțesc. Structura gramaticală a limbii străine se însușește în mod conștient, prin exerciții de conversație dirijată.

Exercițiile orale și scrise de conversație și de redactare îl antrenează pe cursant, în așa fel încît elementele deja învățate contribuie la adaptarea cunoștințelor sale la noile situații și creează situații noi. În final, cel mai important moment este acela în care cursantul învață să-și transfere cunoștințele obținute în propria sa viață, în propriile sale situații și să devină, astfel, creatorul noilor situații. Din acest moment, devine posibilă comunicarea între cursanți, chiar dacă încercarea de a vorbi este timidă. În curînd, ei se obișnuiesc și devin stăpîni pe cunoștințele lor, iar bagajul de limbă crește, sub îndrumarea profesorului. Se recomandă să se învețe un lexic și o gramatică clară și simplă, care să suscite interesul pentru continuarea studiului.

O lecție predată cu ajutorul acestei metode cuprinde următoarele momente sau faze: Prezentarea; Explicația; Recapitularea; Transferul în situații similare ale lecției.

Avem certitudinea că, datorită largii experimentări, realizate în diferite țări, această metodă răspunde cerințelor contemporane, exprimate atît de fericit și just de către conducerea noastră de partid, care prevede cunoașterea cît mai multor limbi străine de către tineretul țării.

Prof. HARILAU BIALA
București

Învățămîntul pentru deficienți

MASĂ ROTUNDĂ ORGANIZATĂ DE REVISTA „TRIBUNA ȘCOLII“

Coordonator : VALERIA BACIU, redactor

Colaborator științific : conf. univ. dr. **CONSTANTIN PĂUNESCU**, de la Catedra de pedagogie specială, I.C.P.P.D., București

Participanții la discuție : conf. univ. dr. **ION STRĂCHINARU** de la Catedra de psihosociopedagogie și etică, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iași ; lector univ. **IOAN DRUȚU,** de la Catedra de psihologie și psihopedagogie, Universitatea „Babeș-Bolyai“ din Cluj ; prof. **EMILIA CATRINESCU,** director al Școlii ajutătoare nr. 8 din București ; prof. **GHEORGHE RĂULEA**, directorul Școlii ajutătoare din Turnu Roșu, județul Sibiu ; prof. **ION MUȘU,** director al Școlii speciale profesionale din București.

Cînd vorbim despre dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului românesc în actuala etapă, este firesc să ne referim și la învățămîntul special, la școlarizarea și educarea în condiții optime a copiilor cu deficiențe psihice și senzoriale. Pentru a prefigura unele direcții de orientare științifică a învățămîntului pentru deficienți mental, am invitat în redacție un grup de cadre didactice specializate care au abordat o parte din principalele aspecte ale conținutului și metodologiei activității didactice în acest sector al învățămîntului.

ÎN DEZBATERE :

- **Relațiile dintre învățămîntul general de masă și învățămîntul special, bazate pe caracterul deschis al sistemului, pe principiul diferențierii.**
- **Înlăturarea rebuturilor din clasele mici ; o judicioasă triere și orientare școlară a tuturor copiilor din învățămîntul general, prin mijloace științifice adecvate.**
- **Preșcolarizarea copiilor cu dezvoltare psihointelectuală mai dificilă, formă de diferențiere precoce și de prevenire a handicapului școlar.**
- **Preprofesionalizarea și profesionalizarea deficientului mental, condiții ale eficienței integrării sociale.**

Învățămîntul special — subsistem al învățămîntului general

C. PĂUNESCU : Există, se pare, o modalitate consacrată în abordarea problemelor învățămîntului. Totdeauna cînd se pune în discuție destinul învățămîntului general de masă, se aplică o discriminare prin lăsarea la o parte a sectorului învățămîntului special. Mi se pare că Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie, în spiritul căreia discutăm, ne sugerează o nouă optică, un nou raport între cele două compartimente ale aceluiași sistem de învățămînt.

E. CATRINESCU : „Tribuna școlii“ a publicat un studiu care preconiza o integrare a învățămîntului special în sistemul învățămîntului general. Personal, pe baza experienței după cîțiva ani de activitate în cadrul învățămîntului pentru deficienți mental, aș opina să nu se renunțe la formele tradiționale de organizare a învățămîntului special. Și în școala generală există cazuri liminare, sau de debilitate mintală mai ușoară. Părinții preferă ca acești copii să fie școlarizați în cadrul școlilor generale obișnuite sperînd că, de vreme ce nu va mai exista reptenție, vor fi trecuți din clasă în clasă.

C. PĂUNESCU : Învățămîntul „special“ nu trebuie să se constituie ca un depozit de repetenți al învățămîntului de masă, așa cum a fost pînă acum, ci să devină una dintre formele de prevenire a repetenției, prin accentuarea caracterului său de specificitate și de tratare diferențiată a copilului.

E. CATRINESCU : Pentru tratarea diferențiată a copiilor s-au înființat clasele de recuperare, socotite un eșec.

C. PĂUNESCU : Pentru că în clasele de „recuperare“ s-au extrapolat copiii cu etiologii foarte diverse, în majoritatea cazurilor, repetenții. Dacă nu există o diferențiere cauzală, cum poate fi vorba de o tratare diferențiată ?

I. MUȘU : Eu nu am înțeles că se susține ideea desființării școlilor ajutătoare. Instituții speciale vor exista, dar să nu închidem posibilitatea integrării unor categorii de deficienți mental, recuperabili, în școlile generale obișnuite.

GH. RĂULEA: În cadrul școlii noastre ajutătoare am trecut la omogenizarea claselor în funcție de posibilitățile intelectuale ale elevilor. Din clasa „foarte bună“ trimitem școlii de masă elevi pînă în clasa a IV-a. Copilul vine la noi după doi ani de repetenție într-o școală generală, de exemplu, și, după pregătirea sa în condiții deosebite, își revine ; prin acordul inspectoratului școlar al județului noi îl retrimitem învățămîntului general.

O școlarizare diferențiată presupune structuri diferențiate

C. PĂUNESCU : Iată o dovadă peremptorie a „circulației“ copilului în sistem. Apoi este o demonstrație „per a contraria“ a necesității diferențierii conținutului și formelor chiar în învățămîntul general. Caracterul „închis“ al învățămîntului special perturbă în mare măsură însuși procesul de formare și integrare a personalității deficientului.

GH. RĂULEA : Fiind izolați, deficienții mental nu pot acționa în condiții obișnuite, deci întîmpină greutăți în integrarea lor socială și profesională.

I. MUȘU : În ajutorul acestei integrări cred că vine practica în producție pe tot parcursul anului școlar, practică ce îi oferă elevului condiții de profesionalizare normală, excluzînd un contact artificial, cu o realitate creată ad-hoc.

I. STRĂCHINARU : Relația **învățămînt general — învățămînt special** este un raport dialectic de unitate și diferențiere. Nu mai putem vorbi de un sistem închis al învățămîntului special, ci de un subsistem integrat sistemului învățămîntului general. În felul acesta vedem și deschiderea unor posibilități de circuit : de la învățămîntul normal spre învățămîntul special și din învățămîntul special spre învățămîntul normal. Deci, în acest caz în învățămîntul special vor fi cuprinși numai deficienții diagnosticați cu răspundere și competență.

I. DRUȚU: Legătura învățămînt normal — învățămînt special presupune un susținut efort de omogenizare a claselor și a grupelor de elevi. Este adevărat, însă, că în școlile speciale avem o serie de copii care nu sînt întîrziați mental și, datorită faptului că învățămîntul special este privit la ora actuală ca un sistem închis, acești copii nu pot trece în învățămîntul de masă.

I. MUȘU : Mai apar și situații în care unii elevi primesc diagnosticul de debilitate mentală după ce termină clasa a VIII-a. Firesc, ar fi ca ajunși pînă aici, acești copii să-și continue studiile tot în învățămîntul general.

C. PĂUNESCU : Pentru aceste motive propunem un singur sistem de învățămînt cu structuri diferențiate, pe diverse criterii : specializare, potențial intelectual, profesionalizare. Deci, învățămîntul special, cum îl numim acum, ar fi o structură diferențiată a sistemului de învățămînt.

Diagnosticare complexă, în timp

I. STRĂCHINARU: Promovarea în procent de sută la sută în ciclul primar implică o discuție sumară privind diagnosticarea, trierea și orientarea preșcolarilor care urmează să intre în clasa I. Activitatea de diagnostic implică la rîndul ei o cunoaștere profundă a personalității copiilor de această vîrstă. Ori această cunoaștere nu este posibilă în condițiile în care clasele I—IV au un efectiv de școlari mai mare de 20—25 de copii. Un alt aspect: condițiile diferențierii învățămîntului implică învățători pregătiți multilateral și bine orientați în pedagogia specială, deci care să poată lucra individual cu elevii.

C. PĂUNESCU : Diagnosticarea complexă, cu convergență psihopedagogică a copiilor preșcolari, constituie o condiție a evitării repetenției în clasele I—IV. Dar, această operație presupune cîteva măsuri de aplicare științifică a principiului diferențierii. Una dintre acestea este existența unor instituții specializate, care să utilizeze munca în echipă complexă de specialiști. Desigur, diagnosticul medical este foarte necesar, dar ceea ce interesează învățămîntul este diagnosticul și prognosticul psihopedagogic.

I. STRĂCHINARU: De aceea, nu numai elevii liceelor pedagogice, ci și toți studenții care se pregătesc să devină cadre didactice (la clasele I—IV vor preda și profesori de limbi străine) trebuie să fie pregătiți pentru o asemenea triere. Ar fi bine să se introducă învățămîntul de psihologie și pedagogie în toate facultățile care pregătesc personal didactic. Mai mult, să se predea lecții de psihopatologie și de pedagogie diferențiată.

I. DRUȚU: În acest fel cred că este mai oportun să vorbim despre o preorientare în cadrul școlilor și o orientare profesională de care să se ocupe laboratoarele psihopedagogice.

C. PĂUNESCU: Atît instituțiile specializate în diagnosticarea, trierea și orientarea copiilor, cît și comisiile de nivel județean sau orășenesc ar fi necesar să aparțină Ministerului Educației și Învățămîntului, la care, firește, să colaboreze și Ministerul Sănătății. Viziunea în care urmează să se facă selecția și orientarea nu poate să o aibă decît departamentul care dirijează procesul instructiv-educativ. O altă problemă foarte importantă o constituie metodologia selecției și instrumentele necesare.

Să acordăm prioritate majorității

I. MUȘU : Ne putem creea astfel posibilitatea unui diagnostic precoce. Mă refer la faptul că ar trebui să existe o formă instituționalizată, prin care să se trieze **preșcolarii.**

I. STRĂCHINARU: Cei mai mulți dintre copii — media — au nevoie de instituții preșcolare, din punct de vedere nonclinic. Deci trebuie înscriși în grădinițe, cu prioritate, copii care nu au un mediu favorabil unei dezvoltări armonioase, sau care se prezintă cu anumite greutăți de vorbire sau deficiențe de altă natură, fără ca să fie neapărat oligofreni.

E. CATRINESCU: Aceasta înseamnă că diferențierea pe grupe să se realizeze pe criterii psihopedagogice și nu pe criterii cronologice.

C. PĂUNESCU: Desigur. Preșcolaritatea trebuie să devină o formă firească de învățămînt pentru toți copiii, o formă de profilaxie, un laborator în care să fie posibilă o obesrvare, investigare și diferențiere judicioasă care să permită trecerea ulterioară spre canalele diferențiate ale învățămîntului general. În grădinițele existente, nu pătrund decît copiii cu o dezvoltare considerată „normală“, ceilalți sînt lăsați în familie. Desigur, sînt necesare grădinițe pentru deficienții mental de limită, care necesită forme specializate de educație. În tot cazul, putem afirma că organizarea perioadei preșcolare — și în special generalizarea acesteia — constituie o premisă pentru înlăturarea repetenției în clasele I—IV.

Continuitatea profesionalizării

I. MUȘU : Introducerea în grădinițe normale sau specializate a copilului deficient cred că poate rezolva și una dintre problemele cheie : aceea a dezvoltării la această categorie de copii a deprinderilor necesare unei preprofesionalizări și apoi a unei profesionalizări. Experiența școlii noastre demonstrează clar că o profesionalizare începută la vîrsta școlară, care pentru deficientul mental este de 9—10 ani, sau după terminarea școlii de cultură generală, nu dă rezultate.

I. STRĂCHINARU : Datele privitoare la dezvoltarea psihică a deficientului mental impun o educație prin muncă foarte timpurie.

C. PĂUNESCU : Poate că ar trebui, în cazul învățămîntului pentru deficienții mental să reconsiderăm raportul — în timp și spațiu — dintre cultura generală — de obicei verbal-teoretică — și cultura practic-profesională, de obicei foarte formal introdusă în școala specială.

I. MUȘU : Aș vrea să subliniez necesitatea caracterului practic al învățămîntului din școlile speciale. De o sută de ani este dovedit că debilul mintal poate fi mult mai lesne integrat social dacă este pregătit pentru exercitarea unui anumit proces tehnologic caracteristic unei meserii.

I. STRĂCHINARU : Este important însă ca deprinderile de activitate, nucleul principal neuro-motor al oricărei activități, să-i fie dezvoltate foarte de timpuriu.

C. PĂUNESCU : După intensitatea deficienței mentale, ar urma să fie stabilit și raportul dintre cultura generală și dezvoltarea deprinderilor fundamentale de muncă. Și tot după acest criteriu, se poate stabili întregul parcurs al dezvoltării deprinderilor.

GH. RĂULEA : Ar fi bine ca profesionalizarea să aibă caracter continuu, începînd de la vîrsta mică și pînă la terminarea studiilor în clasele a IX-a și a X-a.

C. PĂUNESCU : Desigur, „pașii“ simultani și ritmici ai pregătirii generale pentru viață, pentru integrarea socio-profesională ar fi soluția ideală. Cînd copilul deficient termină ciclul de cultură generală el trebuie să stăpînească și o meserie. S-ar scuti timp și mai ales risipa de energie umană și financiară datorate unei greșite orientări.

CULTIVAREA SPIRITULUI DE ECONOMIE LA ELEVI

Tradiţie

În anul 1881, odată cu înfiinţarea secţiunii de economie pe lîngă Casa de depus şi consemnaţiuni s-au organizat şi cele dintîi case de economii şcolare, din ţara noastră.

Cel care a dat însă viaţă acestor Case de economii şcolare a fost Spiru Haret care, apreciind valoarea lor educaţională şi naţională, a căutat să exercite un control asupra lor şi, în consecinţă, a numit în 1902 un îndrumător special pentru verificarea activităţii acestora. Prin acest control oficial s-a ajuns la o bună cunoaştere a activităţii Caselor de economii şcolare, creîndu-se condiţii pentru sistematizarea şi unificarea modului lor de funcţionare. Haret a dat dispoziţii precise ca aceste Case de economii să se înfiinţeze pe lîngă toate şcolile primare din ţară.

Mai tîrziu, potrivit Decretului nr. 324 din 28 ianuarie 1909, publicat în Buletinul Oficial al Ministerului nr. 300 din 15 februarie 1909, Casele de economii şcolare au devenit obligatorii în şcolile primare, recomandîndu-se, totuşi, să funcţioneze doar acolo „unde se va putea şi vor fi în legătură cu băncile populare, unde se vor depune şi economiile copiilor”.

Casele de economii şcolare funcţionau între 1 octombrie — 31 mai. Decretul a stabilit şi modalităţile de funcţionare, directorii şcolilor primare fiind răspunzători de buna lor funcţionare şi de păstrarea cu grijă a economiilor. Lor, directorilor şcolilor, le revenea şi sarcina „ca la deschiderea noului an şcolar să pomenească în cuvîntarea de deschidere despre «însemnătatea Casei de economie şcolară din punct de vedere educativ şi economic»”.

Se atrăgea atenţia asupra necesităţii ca, în fiecare an, în luna septembrie, să se facă în toate clasele, lecţii asupra Casei de economii „spre a dezvolta la copii deprinderea de economie”. De asemenea, astfel de lecţii se vor face cel puţin odată pe lună, la fiecare clasă. Mai mult, membrii corpului didactic primar erau îndemnaţi ca, în întîlnirile lor cu părinţii elevilor, să le vorbească asupra foloaselor Casei de economii şcolare.

Decretul constituie, dealtfel, un îndrumător pentru modul în care să se opereze depunerile, din care rezultă grija deosebită pentru contabilizarea şi păstrarea banilor depuşi. Se menţiona ca libretul de economie să rămînă în păstrarea directorilor de şcoli şi să nu fie eliberat decît odată cu certificatul de absolvire sau la permutarea elevilor la altă şcoală. Casele de economii şcolare erau puse sub directa supraveghere a Ministerului Instrucţiunii şi organele de control ale acestuia erau datoare de a inspecta şi activitatea Caselor.

Prof. dr. ION VLAD
cercetător ştiinţific principal,
Institutul de cercetări pedagogice

Valori educative ale producţiei

Economia reală nu este — după părerea noastră — numai o sumă a economiilor pe compartimente, ci şi o rezultantă a acţiunii de economisire în compartimentele respective.

Pentru înţelegerea şi însuşirea temeinică de către elevi a acestui mod complex de a se obţine economii, de cea mai mare utilitate sînt lucrările practice organizate în atelier. Principalele lucrări pe care le execut cu elevii în atelier sînt demonstrarea şi montarea subansamblurilor, organelor şi pieselor de maşini, constatarea uzurilor şi repararea sau înlocuirea lor.

În aceste lucrări, după însuşirea corectă a tuturor operaţiilor şi fazelor de lucru, îi pun pe elevi în diferite situaţii concrete din care ei înşişi să poată înţelege marea însemnătate a economiei. Astfel, după ce un elev a demontat o baterie cu discuri, îi înlocuiesc unele piese aflate în perfectă stare, prin altele identice, dar cu un ridicat grad de uzură. La montarea acestor piese uzate (din care, unele sînt uzate pînă la degradare), elevii întîmpină dificultăţi; totuşi, după ce reuşesc să execute montarea acestor piese, ei au prilejul să observe funcţionarea defectuoasă a pieselor respective şi să ajungă singuri la concluzia că o piesă uzată şi neînlocuită la vreme, nu numai că devine un obstacol în calea realizării parametrilor de lucru, dar produce o uzură mult mai timpurie chiar şi a altor piese sau, uneori, a întregii maşini. Astfel, elevii descoperă, nu atît cauzele risipei şi căile înlăturării ei, dar, mai ales, modalităţile de bună gospodărire a avutului obştesc, de folosire eficientă a acestuia, de înţelegere profundă a semnificaţiei investiţiilor pe care statul nostru le face pentru modernizarea neîntreruptă a lucrărilor din agricultură.

O altă formă de activitate a elevilor şcolii noastre cu influenţă pozitivă în cultivarea spiritului de economie, o constituie munca în ateliere pe baza planului de producţie asumat şi gestionat de şcoală. Efectuarea sarcinilor de producţie, în condiţii similare cu ale tuturor locurilor de muncă productivă din industrie, pune elevii în faţa cerinţelor de respectare a indicatorilor de plan, a realizării de beneficii şi, prin urmare, a unei excepţionale gospodăriri a timpului de lucru, a maşinilor şi uneltelor de muncă, a materialelor şi materiilor prime; elevii se află, de asemenea, şi în faţa rigorilor controlului tehnic de calitate şi a exigenţelor beneficiarilor. Menţionez că, la realizarea atelierului mecanic de producţie al şcolii noastre, toate lucrările de zidărie, acoperiş, ferestre, uşi, instalaţie electrică, precum şi pentru unele dotări ale atelierelor de sudură, forjă şi lăcătuşărie au fost făcute de elevii şcolii noastre, realizîndu-se economii importante atît la manoperă, cît şi la unele materiale.

Activitatea elevilor pe baza planului de producţie al şcolii face parte din profilul profesional al mecanicului agricol, căruia îi revin, în cadrul lucrărilor de întreţinere a maşinilor, şi unele mici reparaţii. Dar, dincolo de completarea pregătirii profesionale, activitatea elevilor pe baza planului de producţie constituie unul dintre cele mai puternice mijloace educative pentru cultivarea deprinderilor de economisire în producţie.

Prof. inginer
MARGARETA ŞTEFĂNESCU
Şcoala profesională de mecanici agricoli
din Călugăreni, jud. Ilfov

O amplă arie tematică

Cultivarea spiritului de economie incumbă o arie foarte largă de aspecte, printre care amintim:

a) cunoştinţe despre economisire (rolul acesteia, semnificaţiile individuale şi sociale, căile de realizare ş.a.);

b) deprinderi de a economisi ca acţiune organic integrată în complexul de deprinderi necesare elevului şi viitorului absolvent pentru muncă şi viaţă;

c) convingeri asupra rolului şi importanţei economiei, a semnificaţiei ei individuale şi sociale, asupra necesităţii de a realiza economii pe planuri multiple;

d) atitudini deschise şi receptive pentru realizarea de economii transferabile în iniţiativă şi stăruinţă pentru descoperirea continuă de modalităţi concrete de a realiza economii;

e) un comportament caracterizat prin obţinerea celor mai eficiente rezultate în muncă şi în viaţă.

Este necesar, să distingem între conţinutul economisirii exprimat prin proverbul „strînge bani albi pentru zile negre”, caracterizînd incertitudinea determinată de continua ameninţare materială în condiţiile societăţilor bazate pe exploatare, şi conţinutul fundamental restructurat al conceptului de economie în societatea noastră socialistă, definit prin dobîndirea de resurse materiale şi umane pe baza gospodăririi celei mai raţionale a întregii activităţi omeneşti în toate domeniile ei de manifestare. Este, în fapt, o trecere esenţială de la „a strînge” diminuînd resursele pînă sub minimul necesar, la „a obţine” prin excepţională gospodărire.

Înţelegerea de către elevi a acestui nou conţinut al economiei reprezintă — după părerea noastră — principalul aspect metodic al predării cunoştinţelor despre economie; conţinutul în jurul căruia se pot asimila în cele mai bune condiţii toate celelalte cunoştinţe necesare în acest domeniu: rolul economisirii, căile de realizare a economiilor, valoarea imediată şi mai îndepărtată a ceea ce se obţine prin buna gospodărire a resurselor ş.a.

Comportamentul caracterizat prin obţinerea celor mai eficiente rezultate în muncă şi în viaţă presupune un om multilateral format, înzestrat cu egală capacitate de analiză şi sinteză, personalitate definită prin iniţiativă, acţiune şi decizie. Pentru realizarea unui astfel de comportament, credem că este necesar să cultivăm o motivaţie durabilă faţă de economie şi să îmbogăţim în virtuţi formative mediul de muncă şi de viaţă al elevului. Insistăm asupra necesităţii de a îmbogăţi continuu în valori educative mediul de muncă şi de viaţă al elevilor şi, în primul rînd, mediul educaţiei şcolare. În acest mediu e necesar ca elevul să se afle în contact permanent cu sursele de cunoştinţe despre economisire, cu solicitări care să-i formeze deprinderile de a economisi, să-i cultive şi să-i întărească convingerile şi să-i ofere situaţii de exprimare a atitudinii sale deschise şi receptive pentru realizarea de economii.

Lector univ.
TEODORA SIMIONESCU
Institutul pedagogic din Galaţi

Contribuţia lecţiilor de economie politică

Subliniem ideea metodologică fundamentală după care ştiinţele sociale în general, deci şi economia politică, deţin un loc central în formarea profilului socio-profesional şi spiritual etic al tinerei generaţii din ţara noastră, fapt accentuat în repetate rînduri de documentele de partid şi de stat. Alături de ştiinţele pozitive, care sporesc potenţialul de creaţie al omului modern, ştiinţele sociale îi ajută pe elevi în cunoaşterea şi interpretarea lumii, în înţelegerea fenomenelor şi proceselor sociale, a legilor obiective care generează societatea, oferind în acelaşi timp răspuns la întrebările cu privire la marile schimbări care au avut şi au loc în dezvoltarea vieţii sociale, atît în ţara noastră cît şi pe plan mondial. Numai înarmaţi cu concepţia marxist-leninistă despre lume şi societate, elevii pot înţelege adecvat sensul ascendent al omenirii şi vor putea, astfel, să-şi canalizeze eforturile pentru angajarea totală în făurirea societăţii socialiste şi comuniste în ţara noastră, muncind cu dăruire şi abnegaţie la făurirea istoriei şi destinului întregii noastre naţiuni socialiste.

Între elementele definitorii pentru conceptul de gîndire economică, înţeles ca obiectiv major al educaţiei elevilor prin predarea economiei politice, distingem:

1. înţelegerea ştiinţifică a fenomenelor şi proceselor economice a politicii economice desfăşurată cu abnegaţie şi spirit creator de partidul nostru;

2. formarea unui sistem de sentimente şi convingeri, a unei atitudini şi a unui comportament specific constructorului activ al societăţii noastre.

La rîndul său, această structură comportamentală include, pe lîngă atitudini fundamentale, ca: dragostea faţă de muncă, faţă de cuceririle revoluţionare ale poporului nostru, şi componenta referitoare la grija faţă de valorile materiale şi spirituale create în societatea noastră, faţă de bunurile şi avutul obştesc şi de ridicarea continuă a nivelului de viaţă al oamenilor muncii.

Un viu interes au manifestat elevii, şi cu ocazia lecţiei „Bugetul de stat şi creditul”, purtînd discuţii intense despre unele probleme ca: structura bugetului de stat, principalele cheltuieli bugetare, despre caracterul constructiv al bugetului nostru, despre modul de întocmire şi de executare a bugetului.

La aceeaşi lecţie, elevii au luat cunoştinţă despre sistemul bancar ca modalitate de colectare a resurselor băneşti disponibile în economie şi la populaţie şi de repartizare a lor pentru satisfacerea nevoilor societăţii; în acelaşi timp, elevii au primit informaţii despre sistemul bancar, despre rolul fiecărui tip de bancă, despre Casa de Economii şi Consemnaţiuni, despre operaţiunile bancare pe care aceasta le execută; despre avantajele pe care le oferă această instituţie bancară.

Prof. ELENA TOMA
Grupul şcolar profesional „Autobuzul”
din Bucureşti

Din activitatea profesorului diriginte

Dirigintelui îi revin sarcini complexe în educaţia morală a elevilor; în aceasta constă specificul muncii lor şi, în mod firesc, el este un coordonator al activităţii colegilor săi profesori în valorificarea formativă a cunoştinţelor şi în cultivarea deprinderilor şi obişnuinţelor cu care e necesar să înzestrăm tinerele noastre generaţii. Descifrîndu-le atitudinea faţă de muncă şi faţă de activitatea de învăţare, cu care-i solicită şcoala, dirigintele se străduieşte să le formeze însuşiri pozitive de caracter, să descopere şi să le cultive aptitudini şi înclinaţii, cu alte cuvinte, să le modeleze personalitatea.

Particularităţile de vîrstă, dar — mai ales — nivelul însuşirii noţiunilor economice de către elevi determină întrebuinţarea unor procedee adecvate. De aceea, m-am străduit să am mereu în vedere ceea ce ştiu şi ceea ce nu ştiu elevii la un moment dat, pentru că unii dintre elevii claselor mari nu cunosc nici preţul diferitelor alimente şi obiecte de îmbrăcăminte, cu toate că unii manifestă dorinţe nu uşor de temperat, în special, faţă de acestea din urmă. Din această cauză, le este greu să înţeleagă unde se află sursele economisirii. Din experienţă personală afirm că învăţătorul şi profesorul diriginte e necesar să aibă grijă să-i înveţe pe părinţi cum să le explice copiilor specificul muncii lor, efortul pe care-l depun la locul de muncă, răsplata materială şi morală pe care o primesc ş.a.

Profesorul diriginte poate interveni pentru a explica şi demonstra avantajele modalităţilor de economisire a banilor, timpul materialelor etc. cu scopul de a realiza opoziţia faţă de spiritul nechibzuit, risipitor, neglijent cu bunurile de tot felul. Vom reuşi să

(Continuare în pag. a 9-a)

(Urmare din pag. a 8-a)

convingem într-adevăr că eliminarea risipei „este o virtute pe care constructorii socialismului trebuie să o practice pretutindeni: la locul de muncă şi la ei acasă", căci „nu poţi fi econom cu bunurile tale şi risipitor cu bunurile obşteşti; şi nici invers."

Semnul sigur al succesului muncii dirigintelui în realizarea unui număr mare de elevi adepţi ai bunei gospodăriri în întrebuinţarea tuturor bunurilor, îl constituie formarea deprinderilor de autoeducare care să funcţioneze atît pe plan individual, cît şi în cadrul colectivului. Ei înşişi să organizeze pînă la urmă, din proprie iniţiativă, acţiuni de combatere a risipei de tot felul, să explice „tehnicile" de economisire prin forme variate, oferite de Casa de Economii şi Consemnaţiuni. Chiar dacă sumele depuse de ei nu sînt mari, va trebui să le formăm obişnuinţa de a recurge permanent la serviciile C.E.C. pentru păstrarea cu folos a surplusurilor băneşti.

Din cele de mai sus — rezultate pentru mine, din proprie experienţă — susţinem necesitatea ca activitatea de educare, de cultivare a spiritului de economie să se desfăşoare pe mai multe planuri cu metode adecvate. Într-un fel imprimi deprinderea de economisire a timpului, cu alte mijloace cultivi deprinderea de a economisi materiale, de a păstra avutul personal şi cel obştesc, altfel îi obişnuieşti pe copii să-şi economisească banii de buzunar pentru realizarea unor dorinţi personale.

Dezbaterile organizate cu elevii, pe tema economisirii, pot fi continuate şi cu părinţii în cadrul adunărilor cu părinţii pe clase şi cu prilejul consultaţiilor, dînd, de data aceasta, metodelor noastre acel ton de apropiere firească, obişnuită, ca între gospodari. Măsurile stabilite pot fi aplicate întocmai în cadrul frontului comun în aşa fel, încît pregătirea tinerilor pentru viaţa lor la vîrstă adultă să fie cît mai completă.

Formarea, încă de pe acum, a curentului de opinie favorabilă modului de viaţă cumpătat, ritmat de succesiunea năzuinţelor spre confort material şi spiritual şi de îndeplinire a lor în mod raţional, constituie o misiune care ne apropie continuu societatea viitorului, bazată pe raţiune în toate compartimentele sale.

Prof. PETRE CIUPITU
Tirgovişte, jud. Dîmboviţa

Colaborarea dintre şcoala şi unitatea C.E.C.

În regulamentul de organizare şi funcţionare a şcolilor de cultură generală elaborat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului se prevede ca o datorie pentru toate cadrele didactice ca în activitatea de la clasă şi în activităţile extraşcolare şi obşteşti să sprijine „acţiunea de economisire la C.E.C." atît în rîndul şcolarilor cît şi în rîndul părinţilor la şedinţele cu părinţii elevilor sau în orice altă ocazie.

Mă voi referi, la modul în care am organizat procesul de economisire la C.E.C. ca responsabil cu munca C.E.C. la Liceul nr. 4, Braşov, azi Liceul de prelucrarea automată a datelor, în perioada 1952—1972 — mai bine de două decenii şi rezultatele obţinute.

În consiliul pedagogic s-au pus în dezbatere următoarele obiecte şi măsuri:

1. Cultivarea spiritului de economie şi a foloaselor economiei, atît în rîndul elevilor, cît şi în rîndul părinţilor, cu ocazia serbărilor şcolare; în şedinţele cu părinţii pe clasă sau pe şcoală.

2. Popularizarea rolului şi activităţii Casei de Economii şi Consemnaţiuni a instrumentelor de economisire pe care C.E.C.-ul le-a pus la îndemîna populaţiei, precum şi a avantajelor pe care le acordă depunătorilor.

3. Discuţii cu părinţii despre rolul lor în educarea şi cultivarea spiritului de economie încă de la vîrsta cea mai mică a fiilor lor.

4. Prelucrarea, informarea, ori de cîte ori este posibil, a colegilor noştri în consiliile pedagogice asupra materialelor propagandistice editate de către C.E.C. privind acţiunea de economisire în şcoli şi a rezultatelor obţinute de cadrele didactice din cadrul liceului nostru.

5. Prelucrarea în rîndul elevilor a rolului economisirii la C.E.C., în cadrul orelor de dirigenţie, şi prezentarea instrumentelor de economisire specifice vîrstei lor.

6. a) Realizarea acestor obiective şi în cadrul unor ore de curs prin teme legate de ideea economisirii la C.E.C., date la limba română şi limbi străine. Analize de fraze cu caracter din domeniul economiei sau comentarea unor proverbe şi maxime legate de cumpătare şi economie;

b) prin rezolvări de probleme cu conţinut C.E.C., la orele de matematică;

c) prin discuţii despre economie, potrivit cu capacitatea de înţelegere a elevilor, în orele de dirigenţie, în adunările de pionieri şi în activităţile extraşcolare.

Pentru ducerea acestei munci e necesar ca fiecare profesor să fie mai întîi convins de importanţa acţiunii de economisire şi de cultivare a spiritului de economie în rîndul elevilor, ducînd această activitate cu pasiune.

Susţin necesitatea de a se ţine o permanentă legătură cu agenţiile C.E.C., de care aparţin şcolile, pentru a avea permanent material documentar propagandistic care poate fi afişat în diferite puncte în şcoli.

Colaborarea dintre şcoală şi unitatea C.E.C. se înscrie, astfel, ca un important mijloc de educare a tineretului şcolar, o cale larg deschisă spre formarea omului nou, constructor al socialismului şi comunismului.

Prof. VALERIAN VEŢELEANU
Şcoala generală nr. 4 din Braşov

Spiritul de economie — obiectiv al educaţiei pioniereşti

Organizaţia pionierilor, prin întregul complex de activităţi extraşcolare ce le iniţiază, are prilejul să acţioneze prin modalităţi variate, specifice, asupra spiritului de economie al pionierilor şi şcolarilor, să-i formeze ca viitori cetăţeni adulţi, posesori ai unei gîndiri economice, capabili să se integreze, cu eforturi sporite, la realizarea economiilor în producţie, în viaţa economică şi socială.

Pornind de la faptul că educarea spiritului de economie constă, în primul rînd, în cultivarea la pionieri şi şcolari a unei atitudini responsabile faţă de bunurile obşteşti pe care ei le au în folosinţă (manuale, bănci, clasă, şcoală), faţă de muncă şi producătorii bunurilor materiale şi spirituale, faţă de creşterea şi consolidarea proprietăţii socialiste, am întreprins — în unitatea noastră de pionieri — acţiuni care să ducă la realizarea acestui scop.

Una din formele specifice pe care organizaţia pionierilor a folosit-o, a fost mobilizarea opiniei colective a grupelor, detaşamentelor şi întregii unităţi, pentru combaterea unor manifestări negative din activitatea pionierilor şi şcolarilor ca neglijenţa, risipa, nepăsarea, cît şi stimularea spiritului de economie, grija faţă de bunul obştesc. Pentru aceasta am folosit dezbaterile din grupe şi detaşamente, gazeta de perete a organizaţiei de pionieri şi U.T.C., la care au fost criticaţi, prin articole, epigrame, caricaturi, cei care nu foloseau cum trebuie timpul afectat pregătirii lecţiilor, murdăreau sau deteriorau manualele, băncile, pereţii sau alte bunuri care se cer folosite şi de alte generaţii de elevi, a fost combătută atitudinea unor pionieri şi şcolari care făceau risipă de materiale la cercurile de electrotehnică, foto sau la practica în ateliere.

Un sondaj efectuat în rîndul pionierilor şi elevilor din şase clase diferite arată că, pe măsura creşterii în vîrstă a copiilor, a acumulării experienţei de organizaţie, mobilul sau scopul care îi determină să păşească şi să persevereze pe calea economiilor este dorinţa de a-şi procura cele necesare desfăşurării unor activităţi cultural-recreative sau sportive (magnetofon, cărţi, biciclete etc.), de a face excursii sau de a avea bani pentru vizionarea de spectacole de teatru sau filme. Iată, răspunsurile celor 124 de depunători la C.E.C. din cele şase clase III—VIII la întrebarea: „Cine sau ce te-a determinat să economiseşti şi să depui bani la C.E.C.?"

Din prezentarea motivaţiilor exprimate de copii, reiese că, la clasele mici, a III-a, a IV-a şi a V-a, determinante sînt dorinţa şi sfaturile părinţilor, profesorilor, precum şi exemplul colegilor lor, care sînt deja posesori ai libretelor C.E.C., pe cînd la clasele mai mari, a VI-a, a VII-a şi a VIII-a, apar motivaţii superioare ca dorinţa de a face călătorii, de a-şi cumpăra cărţi, biciclete, rachete de tenis, magnetofon, chitară ş.a.

Prof. TEODORINA PAVELESCU
comandant-instructor de unitate,
Şcoala generală nr. 112
din Bucureşti

Nr. crt	Răspunsuri	Clasele					
		III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Părinţii,profesorii,rudele	8	6	6	3	2	2
2.	Colegii care aveau carnete CEC	2	3	2	3	1	-
3.	Dorinţa de a călători,de a face excursii	4	4	6	7	6	5
4.	Dorinţa de a-mi cumpăra cărţi	2	2	3	5	5	3
5.	Să-mi iau rachetă de tenis	-	-	-	5	3	3
6.	Pentru a-mi cumpăra bicicletă	-	-	-	-	3	4
7.	Vreau să-mi cumpăr magnetofon,picup	-	-	-	-	3	6
8.	Dorinţa de a avea banii mei de cheltuială	-	-	-	-	2	2
9.	Alte motivaţii	-	-	-	-	1	2
	TOTAL ELEVI: 124	16	15	17	23	26	27

Economia ca acţiune permanentă

Pornind de la aprecierea că spiritul de economie constituie o trăsătură componentă a profilului moral spiritual al omului nou, constructor al socialismului, că buna gospodărire în producţia materială şi în orice alt domeniu de activitate socială utilă se înscrie printre cele mai importante laturi ale activităţii umane, opinăm pentru permanentizarea preocupării educatorilor, de cultivare la tinerele generaţii a acestei trăsături, izvorînd şi sprijinindu-se pe spiritul de economie.

Adăugăm, aşadar, la ideea economiei ca trăsătură permanentă, recomandarea metodică de a privi cultivarea spiritului de economie ca o acţiune, de asemenea, cu caracter permanent.

Pornind de la aceste premise, cu prilejul unor cercetări concrete pe care le-am efectuat pe loturi de elevi-pionieri în diferite şcoli din ţară şi în cîteva tabere de vacanţă din vara anului 1973, am căutat să desprindem — pe lîngă alte obiective — unele aspecte psiho-sociale privind spiritul de economie şi, mai ales, formele şi mijloacele educative care pot contribui la transformarea economisirii la elevii-pionieri, într-o acţiune permanentă.

Unul dintre aspectele care s-au relevat pregnant în cercetările noastre de teren — în care noi am urmărit, cu precădere, realizarea obiectivelor politice fundamentale ale educaţiei pioniereşti — îl constituie atitudinea pionierilor faţă de economisire. Astfel, înregistrînd opţiunile pionierilor faţă de unele trăsături caracteriale care ar putea configura profilul moral al unui bun pionier, am constatat că, în tabloul primelor cinci calităţi menţionate de pionier, s-a aflat cu regularitate — la fiecare lot înregistrat — „spiritul de economie".

Pornind de la această constatare, am cerut pionierilor să ne arate care sînt modalităţile concrete prin care ei realizează economii. Situaţia centralizată are următorul aspect: 35% au indicat economia de bunuri personale; 28% au menţionat economia de timp; 23% au arătat că economisesc la C.E.C.; 14% s-au referit la economii de bunuri obşteşti.

După cum se vede, aria economisirii este destul de largă, ea afectează principalele modalităţi de manifestare a economisirii la vîrsta elevului-pionier şi, totodată, ponderea importantă pe care o deţine economisirea la C.E.C.

Pentru a ne preciza conţinutul conceptului de economie şi a obţine un indicator cît mai reprezentativ al nivelului practicii de economisire la pionieri, le-am cerut să ne precizeze care este, după părerea lor, contrariul spiritului de economie.

Pe primele cinci loturi s-au clasificat următoarele trăsături negative: neglijent (24%); prost gospodar (21%); needucat prost educat (16%); lipsit de spirit de răspundere (15%); risipitor (12%); alte trăsături negative (12%).

Este interesant de observat faptul că „risipitor", ca trăsătură negativă, nu constituie principalul antonim al „spiritului de economie", primele locuri în această clasificare fiind ocupate de trăsături negative care arată că, în conţinutul său, termenul de „economie" este înţeles de marea majoritate a elevilor prin aportul constructiv pe care îl aduce acest spirit de economie, la formarea personalităţii.

Prof. RODICA GÎRLEANU
cercetător la Consiliul
Naţional al Organizaţiei Pionierilor

CULTIVAREA SPIRITULUI DE ECONOMIE LA ELEVI

Profesori sătmăreni şi suceveni despre şcoală şi sport

Timp de trei zile, în municipiul Satu-Mare a avut loc un fructuos schimb de experienţă între Casele corpului didactic din Satu-Mare şi Suceava.

Oaspeţii au vizitat cîteva şcoli, printre care Liceul nr. 2 din Satu-Mare (liceul-pilot al Casei corpului didactic), unde a avut loc un schimb valoros de păreri condus de prof. Boris Mălai, directorul şcolii. Acesta a prezentat activitatea depusă de cadrele didactice din şcoală pentru autodotarea complexului de laboratoare şi despre eficienţa cabinetului de O.S.P.

Liceul din Livada, care a găzduit al II-lea Forum naţional al pionierilor, şi cel din Negreşti-Oaş au lăsat, de asemenea, o impresie bună vizitatorilor. La Negreşti au fost vizitate, printre altele, Muzeul „Ţării Oaşului", cîteva sate şi comune oşeneşti, care au dat prilejul colegilor din Suceava să cunoască valoroasa bogăţie folclorică şi etnografică a judeţului Satu-Mare, unică în felul ei.

Cu ocazia acestei vizite la Casa corpului didactic au avut loc trei întîlniri sportive (volei, şah, tenis de masă) între profesorii din A.S. „Ştiinţa" Satu-Mare şi „Didactica" Suceava, asociaţii ce funcţionează pe lîngă cele două case ale corpului didactic.

Schimbul de experienţă dintre instituţiile amintite s-a dovedit de reală utilitate practică şi ne-am propus ca el să fie continuat în zilele de 21, 22, 23 noiembrie a.c. la Bistriţa, unde ne vom întîlni într-un „trio" : Bistriţa, Suceava şi Satu-Mare.

Prof. TEODOR CURPAŞ
directorul Casei corpului didactic
Satu-Mare

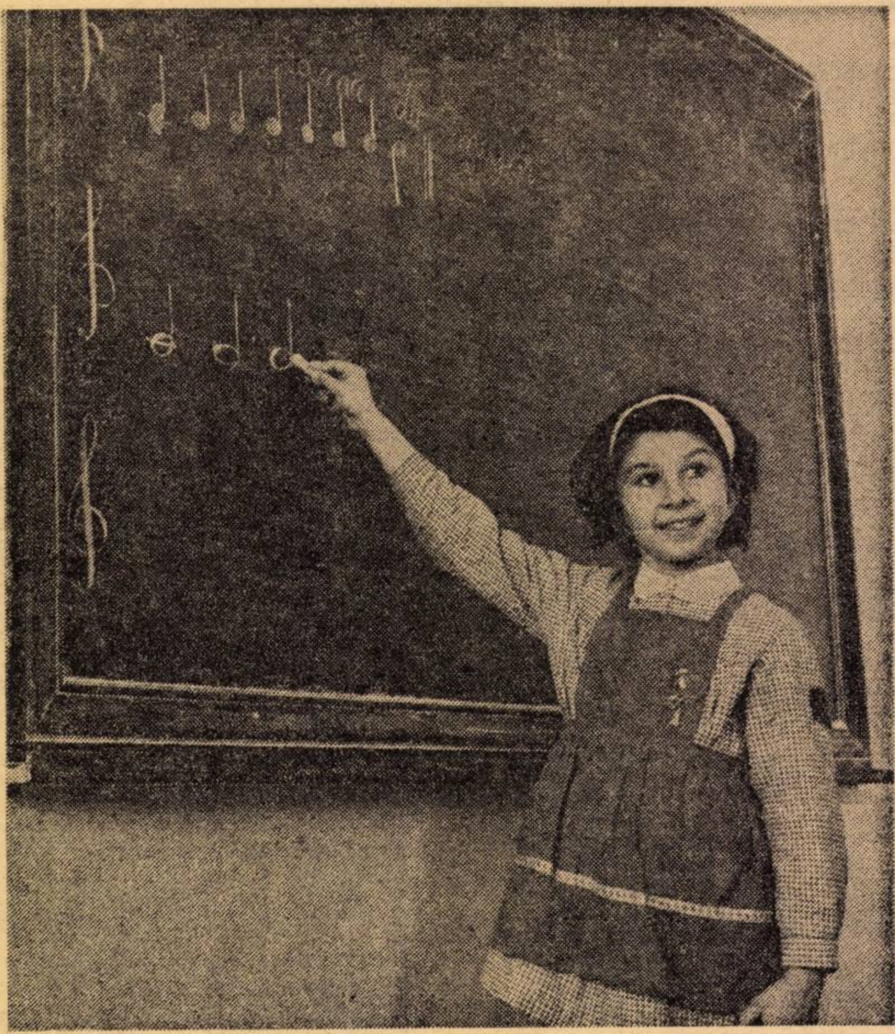

La lecţia de muzică

„Iancu Jianu"

Începînd de la 14. X. a. c., teatrul „I. Creangă" din Capitală joacă, cu un deosebit succes, evocarea dramatică în versuri „Iancu Jianu", semnată de doi distinşi profesori : Al. Mitru, binecunoscut autor de cărţi istorice pentru copii şi tineret, şi Aurel Tita, apreciatul traducător al fabulelor lui La Fontaine şi al multor altor scriitori clasici francezi.

Propunîndu-şi să readucă pe scenă epoca lui Caragea şi legendara figură a haiducului Iancu Jianu, prietenul şi sprijinitorul lui Tudor Vladimirescu, autorii reuşesc să îmbine cu abilitate elemente de folclor, documente de epocă, episoade comico-eroice sau cu o puternică încărcătură dramatică, oferind micilor spectatori o piesă nu numai antrenantă, dar şi profund educativă.

Recomandăm cu căldură acest izbutit spectacol şi propunem preluarea lui de către cît mai multe teatre de tineret din întreaga ţară.

R. ŞIPOT

Cel mai elocvent document

În vederea prezentării la examenul de definitivat sau grad, se efectuează, pentru fiecare cadru didactic, inspecţii în urma cărora se încheie procese-verbale de către inspectori sau delegaţi ai inspectoratului şcolar care asistă la un număr de lecţii, controlează documente metodice ale cadrului respectiv, discută cu factori de răspundere din localitate.

Consider că o asemenea formă de apreciere, în care un singur om este pus în situaţia de a-i aprecia altuia întreaga activitate şi experienţă acumulată de-a lungul anilor, în cîteva ore de asistenţe şi documentare, este superficială sau chiar formală. Este frecventă situaţia cînd un cadru didactic cu rezultate slabe e notat cu calificativul „bine" sau „foarte bine", sau un cadru bine pregătit, primeşte doar „satisfăcător".

Mai autorizată şi mai obiectivă poate fi fişa de caracterizare a activităţii personalului didactic, care vizează întreaga personalitate a educatorului, atît la catedră cît şi în afara ei. Această caracterizare are în vedere creativitatea, modul în care se reflectă în munca omului de la catedră noul, nivelul de pregătire a elevilor săi etc.

Conducătorul unităţii, respectiv directorul coordonator, este cel mai indicat să aprecieze conduita, comportarea şi personalitatea unui cadru didactic, căci cine îi cunoaşte mai bine întreaga activitate decît directorul şcolii ? Trebuie văzut nu numai omul de la catedră, ci educatorul în toate ipostazele, în toate momentele cînd se află printre elevi. La examen, se ştie, principalul nu este procesul-verbal, ci capacitatea candidatului de a trata subiectul dat. În vederea scutirii de unele deplasări de la distanţe mari a unor cadre, în ideea de a anula paralelismul aprecierii (aceeaşi apreciere şi a conducerii şcolii şi a inspectorului de specialitate), e bine să rămînă la dosar un singur document : fişa de caracterizare. Această fişă, cuprinzînd o concluzie unanimă a tuturor factorilor de răspundere din şcoală, este, cred, cel mai competent document.

Prof. VALERIU SANDOVICI
comuna Dolheşti, judeţul Suceava

Un fructuos schimb de experienţă

Preocupaţi de înnoirea metodologiei didactice, un grup de 30 de profesori de diferite specialităţi din oraşul Iaşi au făcut în ziua de 21 octombrie 1973, un fructuos schimb de experienţă cu o parte din colegii lor din oraşele Bacău şi Dărmăneşti.

Schimbul de experienţă a fost organizat de Casa corpului didactic din Iaşi, la a cărei solicitare a răspuns cu multă amabilitate Casa corpului didactic din Bacău.

Mai întîi, am asistat la o lecţie de matematică ţinută la Şcoala de construcţii din Bacău (pe tema „Recapitularea integralelor"), lecţie desfăşurată într-un modern cabinet de instruire programată, realizat cu mijloace proprii.

Apoi am vizitat Liceul „V. Alecsandri" din Bacău, în care toate obiectele se predau în cabinete şi unde s-au obţinut pînă la această oră rezultate remarcabile. Directoarea şcolii, prof. M. Prodan, ne-a arătat cum au ajuns la aceste rezultate, ce greutăţi au avut de întîmpinat şi ce planuri mai au pentru viitor.

Am plecat apoi la Dărmăneşti şi am vizitat Şcoala de 10 ani din localitate. Grupul de cadre didactice care ne aştepta ne-a arătat realizările şcolii, menţionînd că din 1969 aici se predă în cabinete.

Am schimbat impresii, am discutat asupra eficienţei muncii pe cabinete, asupra împletirii metodelor tradiţionale cu cele moderne.

Ne-am despărţit de gazde cu bucuria că am fructificat din plin o zi de lucru.

Prof. ŞTEFANIA BURLACU
Liceul nr. 4 „Garabet Ibrăileanu" Iaşi

Din activitatea Casei corpului didactic — Mehedinţi

În localul Casei corpului didactic Mehedinţi a avut loc recent o sesiune de comunicări ştiinţifice, organizată de această instituţie în colaborare cu filiala Mehedinţi a Societăţii de ştiinţe istorice.

Au fost prezentate comunicările : „Mărturii documentare despre fostul oraş Cerneţi" (autor N. Chipurici), „Unele date cu privire la domeniul creşterii vitelor în judeţul Mehedinţi în primul deceniu al perioadei Regulamentului Organic" (autor M. Mâneanu) şi „Unele date referitoare la perioada ocupaţiei germane în judeţul Mehedinţi (1916—1918)" — susţinută de N. Fuiorea.

★

Cu prilejul sărbătoririi centenarului naşterii marelui matematician român Gh. Ţiţeica, născut în Drobeta Turnu-Severin, Casa corpului didactic Mehedinţi, în colaborare cu filiala locală a Societăţii de matematică, a organizat un simpozion comemorativ.

După o prezentare a vieţii ilustrului matematician de către Fl. Ciortan, profesoară pensionară, nepoată a lui Gh. Ţiţeica, au fost trecute în revistă multiple aspecte ale personalităţii savantului, prin cuvîntul profesorilor Gh. Bazacov, Constantin Ciobotea, Viorel Sahagia şi C. Stuparu.

S-a amenajat, cu această ocazie, şi o expoziţie menită să ilustreze contribuţia lui Gh. Ţiţeica la dezvoltarea matematicii, disciplina de predilecţie a marelui om de ştiinţă român.

În aceeaşi organizare, elevii claselor a VII-a şi a VIII-a, precum şi cei din anii I, II şi III din liceele de cultură generală şi de specialitate din municipiu au participat la un concurs de geometrie sintetică.

Prof. A. COSTEA
prof. D. ŞONEA
Casa corpului didactic Mehedinţi

Un dascăl:

GHEORGHE MATIEŞANU

Ca mulţi dintre dascălii ardeleni, Gheorghe Matieşanu (1897-1973), a trebuit să înfrunte toate greutăţile care i se aşezau în faţa idealului de învăţătură.

Cu firea lui dîrză, aparţinînd celor mulţi şi modeşti, dascălul Matieşanu era fiu de ţăran, născut în Tohatul Sălajului, care mai dăduse culturii noastre pe povestitorul Petre Dulfu. Studiile sale sînt împărţite cu alte activităţi, într-o vreme cînd limba naţională nu putea fi învăţată în şcoli. Aceasta era situaţia celor mai mulţi fii ai Ardealului, la începutul acestui veac, care nu uitaseră că se „trag de la Roma", de cîte ori se aplecau asupra cronicelor vechi şi hrisoavelor rămase de la înaintaşi.

Gh. Matieşanu citea cărţile venite din **Ţară**, de la fraţii de peste Carpaţi, luminîndu-se singur, cum o spune el însuşi, adesea. În 1918 obţine diploma de învăţător, militant pentru cultivarea dragostei de învăţătură, în rîndul poporului de la sate. Fostul student al Facultăţii de filologie din Budapesta, după 1 dec. 1918, are posibilitatea să desfăşoare o intensă activitate în domeniul învăţămîntului. Este numit dascăl la Zalău, Oradea, Cluj etc.

În 1927 devine colaborator al marelui istoric Nicolae Iorga, fiind numit redactor al ziarului „Neamul românesc din Bihor şi Sălaj". E perioada cînd, la îndemnurile magistrului său, care-l citează în lucrarea : **O viaţă de om**, la Paris, desfăşoară o vie activitate culturală, organizînd şezători culturale, conferinţe despre România, fiind ales preşedinte al unor asociaţii culturale, de strîngere a unor legături cu oraşul Dijon etc.

În cumplita perioadă a anilor 1940-1941, Gh. Matieşanu a ripostat energic dictaturii fasciste, condamnînd crimele şi ororile săvîrşite pe pămîntul ocupat.

De numele său se leagă numeroase societăţi de lectură, înfiinţate peste tot pe unde l-a purtat destinul, fie ca secretar al Astrei, din Sălaj, fie ca inimos dascăl.

De fiecare dată, avea grija ca să fie prezente frumuseţile tradiţiilor noastre, corurile şcolare, obiceiurile locurilor, expoziţii de costume populare, faţă de care nutrea o admiraţie aparte. Cu aceeaşi osîrdie ce-l caracteriza, Gh. Matieşanu a cules folclorul satelor, străbătînd pe jos drumurile spre cătune şi sate, mulţumit cu ceea ce putea găsi în creaţia populară. În cadrul Ligii culturale, al cărei membru activ a fost, el a ţinut să dezvăluie o serie de momente din activitatea acesteia. A conferenţiat la Vălenii de Munte, în cadrul renumitei Universităţi, unde avea o rubrică specială, despre folclor.

Mai tîrziu, fiind încadrat în regiunea Făgăraşului, a publicat studiul : **Obiceiuri de nuntă din Făgăraş**.

Stabilindu-se în 1968 la Someşeni (Cluj), Gh. Matieşanu este membru al subfilialei Academiei, participînd activ la şedinţele acesteia prezentînd comunicări şi referate despre locurile din ţară, despre cultura franceză, ca şi despre rosturile şcolii şi ale dascălului, predînd încă, la catedra de franceză a Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj.

Pretutindeni, prezent la manifestările culturale din ţară, iniţiind acţiuni de cunoaştere a învăţămîntului din trecut, evocînd, cu multă strălucire, figuri de dascăli cunoscuţi, renumitul dascăl Gh. Matieşanu îmbărbăta şi încuraja pe toţi din jur. Parcă viaţa, prea multa viaţă, nu-l lăsa să se gîndească şi la odihna ultimei clipe. Dar n-a fost aşa. S-a stins din viaţă în acest an, lăsînd moştenire un exemplu de muncă, de modestie, de cutezanţă şi biruinţă, făcîndu-l mereu prezent printre gîndurile şi faptele noastre.

VASILE VETIŞANU

Itinerare editoriale

M. Loghin, Gh. Mitra, Mircea Vodă

„Metodica predării educaţiei fizice pentru clasele I — IV“

(Manual pentru elevii liceelor pedagogice de învăţători)

E. D. P. — 1973

Literatura noastră pedagogică s-a îmbogăţit cu un manual didactic: „Metodica predării educaţiei fizice pentru clasele I—IV“, util nu numai pentru elevii liceelor pedagogice, ci şi pentru zecile de mii de învăţători care predau la clasele I—IV de pe cuprinsul patriei.

Din lectura manualului desprindem preocupările celor trei autori de a pune la dispoziţia viitorilor învăţători indicaţii de ordin metodic în organizarea procesului instructiv-educativ privind predarea educaţiei fizice la clasele I—IV, iar în al doilea rînd preţioasele îndrumări metodice date pentru învăţătorii care nu au avut posibilitatea însuşirii unor asemenea indicaţii metodologice.

Dealtfel, în literatura noastră pedagogică au mai apărut unele lucrări de acest gen (Educaţia fizică în clasele I—IV: Niculescu Elena şi colaboratorii: Metodica predării educaţiei fizice în şcoala generală: Nedelcovici Eliza şi colaboratorii; Metodica predării educaţiei fizice la clasele I—IV: Chirculescu Marian şi colaboratorii) precum şi articole din revistele de specialitate, toate aceste materiale constituind îndrumătoare în munca profesorilor de educaţie fizică, ca şi a învăţătorilor, dar nu în totalitate satisfăcătoare cerinţelor etapei actuale. Lucrarea la care ne referim poate fi socotită ca o sinteză, caracterizată prin valorificarea experienţei personale a autorilor, ca şi prin preţioasele îndrumări metodologice care nu se repetă şi în celelalte lucrări citate.

Ea se compune din şapte capitole din care cel mai extins, după cum afirmă unul din autori, este cel al Metodicii realizării cerinţelor programelor, toate avînd o valoare teoretică şi îndeosebi una practică de îndreptar, util şi adecvat în desfăşurarea cît mai eficientă a lecţiilor de educaţie fizică.

În ansamblu, lucrarea lasă să se desprindă unele aspecte destul de caracteristice în alcătuirea sa, ca: nu se repetă indicaţiile metodologice din alte manuale; există o perfectă coerenţă în expunerea ideilor, chiar atunci cînd la elaborarea unui capitol concură doi autori; apare o nouă terminologie de specialitate; se desprinde o totală claritate şi siguranţă în emiterea unor indicaţii de ordin teoretic, pedagogic şi psihologic, care conduc pe învăţător la îndeplinirea sarcinilor instructiv-educative, în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 28.II. — 2 III.1973.

Ele dau, de asemenea, indicaţii practice în ceea ce priveşte confecţionarea materialului didactic, amenajarea terenurilor şi a spaţiilor destinate educaţiei fizice în aer liber, fără cheltuieli costisitoare.

CEZAR V. BAHRIM
Galaţi

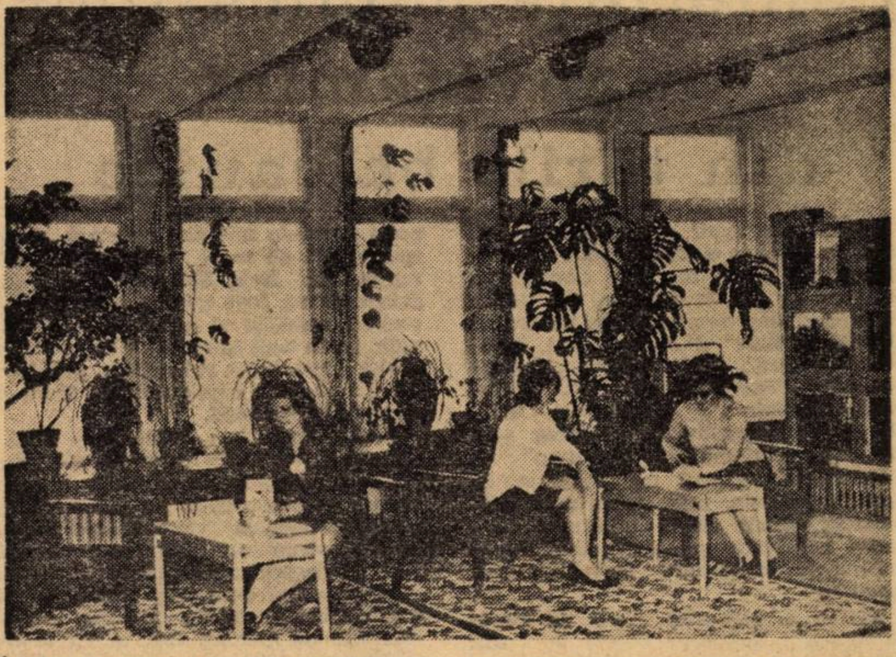

În holul internatului Institutului pedagogic din Suceava *Foto: D VINTILA*

Două cărţi pentru candidaţii la învăţămîntul superior

Semnalăm apariţia a două cărţi de o ţinută cu totul deosebită în literatura didactică a ultimilor ani. *„Fizica“* de Mircea Alexandru Oncescu, după un şir de alte încercări, reprezintă prima reuşită deplină a unui curs de nivel postliceal. Scrisă în spiritul ultimelor concepţii pe plan mondial în respectivul domeniu, această lucrare reuşeşte să menţină un echilibru între pericolul abstractizării abuzive a raţionamentului şi simplificarea deformatoare a rigurozităţii. O idee despre breşa făcută în concepţia asupra unei fizici de acest nivel ne-o putem face din însăşi ordinea — pentru a nu mai vorbi de conţinut — în care se înlănţuiesc capitolele: invarianţa galileiană, invarianţa einsteiniană, legile dinamicii, gravitaţia, mecanica statistică, legile termodinamicii, oscilaţii şi unde, legile electromagnetismului. În una din cele patru anexe este prezentat instrumentul matematic folosit. Remarcăm, de asemenea, folosirea exclusivă a Sistemului internaţional de unităţi, lucru, iarăşi, nu uşor de realizat. Munca autorului este fericit completată de condiţiile grafice de o factură total inedită pe care Editura didactică şi pedagogică a ţinut să o asigure cărţii.

„Chimie pentru admitere în facultate“, elaborată de prof. dr. Constantin Rabega şi lector dr. Maria Rabega retopeşte în retorta măiestriei pedagogice cunoştinţele de chimie liceală, pentru a le ridica pe o treaptă calitativ superioară. Cele două volume care constituie lucrarea făcînd parte din seria „Sinteze-Lyceum“ a Editurii „Albatros“. Volumul întîi cuprinde partea de chimie fizică în care sînt prezentate legile chimiei şi structura materiei. În al doilea volum sînt descrise cele mai importante elemente chimice şi compuşii lor, respectiv principalele funcţii organice. Cu toată întinderea lucrării, în cele aproape 900 de pagini, este selecţionat esenţialul, evitîndu-se ceea ce este circumstanţial şi ar suprasolicita memoria elevilor. De asemenea, autorii nu s-au mulţumit să reformuleze materia de liceu, ci au căutat să satisfacă, în parte curiozitatea ştiinţifică a unor elevi, pasionaţi ai acestui obiect. Pentru aprofundarea cunoştinţelor, lucrarea mai conţine probleme şi calcule stoechimetrice. În şirul lucrărilor de acest tip, adresate nespecialiştilor, această carte este singura care foloseşte, în mod consecvent denumirea substanţelor, conform hotărîrilor luate pe plan internaţional de I.U.P.A.C. în ceea ce priveşte nomenclatura. Ceea ce este un merit deosebit.

Prof. ŞTEFAN FĂTULESCU
Şcoala generală nr. 114, Bucureşti

„Atlas botanic“

Recenta apariţie a Editurii didactice şi pedagogice, „Atlasul botanic“ constituie o lucrare ştiinţifică valoroasă, realizată de conf. univ. dr. docent Constanţa Moruzi, profesoara Lucia Popovici şi graficianul Ion Toma. În 215 pagini, 181 planşe color cu peste 800 de specii de plante sînt redate evoluţia regnului vegetal, morfologia, fiziologia şi sistematica plantelor, noţiuni de geobotanică, de ocrotire a naturii, curiozităţi.

De la primul pînă la ultimul capitol, se remarcă bogăţia materialului ilustrativ-intuitiv, prezentat ştiinţific, într-o înlănţuire logică, care uşurează înţelegerea lui şi face ca acest material să fie deosebit de util în studiul plantelor. Plasarea textelor explicative pe aceeaşi pagină cu ilustraţiile, la care se referă, denumirile ştiinţifice însoţite, totdeauna, de denumirile populare constituie de asemenea calităţi ale lucrării.

Planşele color sînt lucrate cu rigurozitate şi măiestrie artistică, ceea ce face ca „Atlasul botanic“ să fie nu numai o lucrare ştiinţifică valoroasă, ci şi o adevărată lucrare de artă cu o prezentare grafică excepţională. Dealtfel, întreaga prezentare a lucrării este atrăgătoare, fiind tipărită pe hîrtie cretată şi legată în pînză.

Fără îndoială, apariţia unei asemenea lucrări constituie o realizare deosebită a Editurii didactice şi pedagogice, la care au contribuit munca neobosită pasiunea şi abnegaţia autorilor şi a lucrătorilor de la I.P. „Arta grafică“.

Datorită conţinutului său, lucrarea interesează, în primul rînd, pe profesorii de biologie, care îşi vor putea ilustra lecţiile cu material selecţionate din atlas, pe studenţii biologi, farmacişti, agronomi etc., cărora le va uşura strădania de a pătrunde în lumea plantelor, pe elevii şcolilor şi liceelor de specialitate. În aceeaşi măsură îi interesează pe elevii şcolilor generale şi liceelor de cultură generală, cărora le va fi de mare ajutor în călăuzirea primilor paşi către cunoaşterea vieţii plantelor.

Prof. emerit AL. DABIJA

„Revista de pedagogie“

nr. 10 — 1973

Orientat către principalele măsuri stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, numărul 10 pe acest an al **Revistei de pedagogie** oferă cititorilor un substanţial grupaj de studii şi articole interesînd teme prioritare ale şcolii în etapa actuală.

Semnalăm studiile: **Vasile Bunescu**: Perfecţionarea învăţămîntului prin modernizarea şi descongestionarea planurilor, programelor şi manualelor şcolare; **Emilia Constantinescu, Ecaterina Csengeri**: Pregătirea tematică în profile largi, bază eficientă a specializării; **Florian Biolănescu**: Iniţiativa — atribut fundamental al conducerii şcolii.

În legătură cu perfecţionarea tehnologiei didactice sînt publicate articolele: **Magda Dumitrescu**: Rolul laboratorului în formarea personalităţii; **Leontin Domide**: Autodotarea laboratorului de fizică; **Maria Bîrlădeanu, Silvia Bălănescu**: Utilizarea metodelor mute pentru activizarea elevilor în cadrul lecţiilor de anatomie; **Tudorel Mirescu** şi colaboratorii: Contribuţii la metodologia de evaluare a unui nou conţinut la disciplinele biologice; **Mia Dumitriu**: Problematizarea în predarea literaturii; **Constantin Pufan**: — Cauzele psihopedagogice ale indisciplinei la elevii din şcoala ajutătoare; **Detlef Strunk**: Folosirea flanelografului la lecţiile de limbă.

La rubrica **„Procesul instructiv-educativ în clasele primare“** apar: **Olga Oprea**: Instruirea prin problematizare şi descoperire în clasele primare; **Paal Gustav**: Procedee de activizare a elevilor prin munca cu cartea la clasele mici; **Eugenia Berindei**: — Contribuţia unor elemente de instruire programată la sporirea eficienţei lecţiilor de gramatică; **Nicolae Oprescu**: Introducerea conceptului de număr pe baza mulţimilor.

În acelaşi număr sînt prezente şi rubricile: **„Istoria şcolii şi gîndirii pedagogice“**; **„Şcoala şi pedagogia în alte ţări“** şi **„Breviar“**.

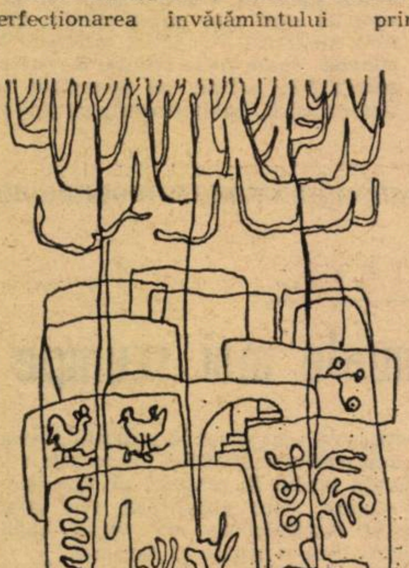

„NATURA“

nr. 5 (XXV) — septembrie — octombrie 1973

În numărul 5 al revistei, recent apărută citim:

V. Gh. Radu: Problemele actuale ale taxonomiei moderne; **M. Vrabie, N. Vrabie**: Scheletul şi diversificările sale în seria nevertebratelor.

La rubrica **„În sprijinul perfecţionării“** sînt publicate studiile: **A. Murgoci**: Relaţiile dintre structură şi funcţie în cadrul ecosistemelor; **G. Petcu**: Absorbţia alimentelor şi transportul acestora în organism; **M. Teodorescu, V. Trandaburu**: Aspecte ale dezvoltării embrionului uman; **A. Asandei, Z. Mezei**: Învăţarea prin problematizare.

În rubrica **„Biologia în şcoală“**, sînt grupate articolele: **Gh. Florea**: Metoda dia-fotografică în predare-verificare; **D. Bahrim, C. Bahrim**: Lucrare practică de laborator cu tema „Disecţia la peşti“; **H. Lovasz, V. Lovasz**: O mare pasiune pentru animale mici; **C. Ştefănescu**: Aspecte ale activităţilor tehnico-productive agricole în şcolile din judeţul Argeş.

În revistă sînt, de asemenea, prezente şi rubricile:

„Note, Cronică, Recenzii“, „Din activitatea societăţii de ştiinţe biologice“, şi „Recunoaşteţi planta“.

cabinet

Conferința publicațiilor de învățămînt din țările balcanice

La sfîrșitul lunii septembrie a.c., timp de aproape o săptămînă, s-au desfășurat, la Sofia, lucrările Conferinței publicațiilor de învățămînt din țările balcanice. Reprezentanți ai revistelor **„Ucitelsko Delo“** (R.P. Bulgaria), **„Prosveten pregled“**, **„Șkendija“**, **„Skolske novine“**, **„Prosvetni delavec“**, **„Prosveten rabotnik“**, **„Prosveten list“** (R. S. F. Iugoslavia), **„Tribuna școlii“** (R. S. România), **„Deltion“** — O.E.L.M.E.C. (Cipru), au prezentat, cu această ocazie, referate privind problemele actuale ale învățămîntului din țările respective și participarea publicațiilor de învățămînt la soluționarea acestora.

Astfel, în referatul expus de **Maria Silianova** („Ucitelsko Delo“) au fost prezentate sarcinile pe care le-a trasat învățămîntului bulgar Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar din 1969 și cel de al X-lea Congres al P.C.B. : să pregătească cadre cu înaltă calificare, de tip nou, capabile să rezolve sarcinile complexe ale construirii socialismului și comunismului, ale revoluției tehnico-științifice ; să formeze personalități creatoare, apte de a gîndi de sine stătător, să se orienteze în problemele noi ce apar, să învingă dificultățile și contradicțiile actuale, să formeze cetățeni educați în spirit comunist, fideli partidului, cu o înaltă cultură spirituală și fizică.

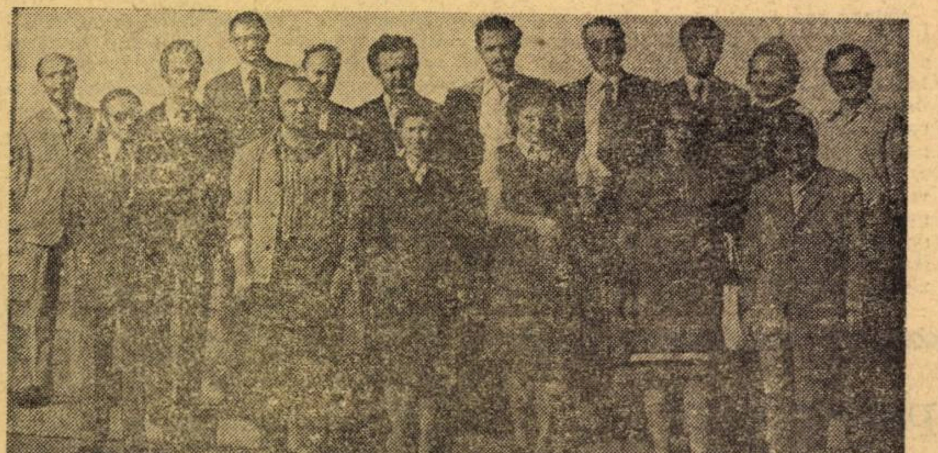

Participanți la conferință

Ca organ de presă al acestora, revista „Ucitelsko Delo“ consideră că este sarcina sa de a sprijini Ministerul Învățămîntului și Comitetul Central al Uniunii profesorilor bulgari în realizarea politicii partidului și statului în domeniul învățămîntului, să mobilizeze profesorii și lucrătorii din domeniul învățămîntului la rezolvarea sarcinilor concrete. să fie tribună de opinii și propuneri pentru dezvoltarea învățămîntului să popularizeze experiența pedagogică de frunte, să exprime și să apere interesele profesionale. ale membrilor Uniunii.

Oprindu-se. în expunerea sa. la rolul revistelor de învățămînt în perfecționarea profesională a lucrătorilor din domeniul învățămîntului. **Milija Knejevici** („Prosveten pregled“) a arătat că în ultimii ani Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia a pus în mod acut problema caracterului ideologic al învățămîntului și a pregătirii marxiste a profesorilor și că. în această perioadă. au apărut o serie de articole (de fond. interviuri. anchete etc.) cu privire la importanța pregătirii marxiste a profesorilor la problemele-cheie în legătură cu interpretarea marxistă a istoriei. economiei politice filozofiei, sociologiei și altor materii. Din anul 1955. redacția revistei a început să editeze un supliment separat. in două pagini. intitulat „Din practică pentru practică“. cu scopul de a populariza cele mai bune și mai actuale realizări ale profesorilor. Reprezentantul revistei săptămînale „Skolske novine“ **(George Djurici)** — revistă care rezervă în fiecare număr cîte două din cele 20 de pagini ale sale problemelor radioului și televiziunii școlare — a expus în referatul său modalitățile prin care este susținut acest domeniu atît de important, pe un spațiu atît de mare. În referatul prezentat de **Neja Maurer** („Prosvetni delavec“) au fost tratate probleme ale școlilor speciale și orientării profesionale, iar în acel susținut de **Blagoi Kondarko** („Prosveten rabotnik“), probleme ale introducerii săptămînii de lucru de cinci zile în școli.

Kostas Karellis („Deltion“ — O.E.L.-M.E.C.) a vorbit în referatul său, despre rolul organizației cipriote de învățămînt în dezvoltarea școlii, în legarea ei de problemele vieții contemporane, despre structura învățămîntului din țara sa, despre revista la care lucrează.

În referatul delegației române, au fost expuse direcțiile deschise învățămîntului de Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 și modul cum contribuie revista **„Tribuna școlii“** la traducerea în viață a sarcinilor plenarei. Problemele actuale ale învățămîntului românesc și ale revistei noastre au suscitat un viu interes, concretizat în numeroasele întrebări care au fost puse pe marginea referatului.

Cu prilejul întîlnirii de la Sofia, delegațiile au participat la o conferință de presă, în cadrul căreia **Hristo Chelcev**, prim-adjunct al ministrului învățămîntului, și **Totca Spiridonovna**, secretar al Comitetului Central al Uniunii sindicatelor de învățămînt din R.P. Bulgaria, au vorbit despre direcțiile actuale de dezvoltare ale învățămîntului bulgar.

Înscriindu-se pe linia acțiunilor progresiste pentru lărgirea colaborării internaționale, Conferința publicațiilor de învățămînt din țările balcanice a adus o contribuție valoroasă la afirmarea unor idei pozitive privind educația și instrucția tineretului.

OCTAVIAN BUZESCU

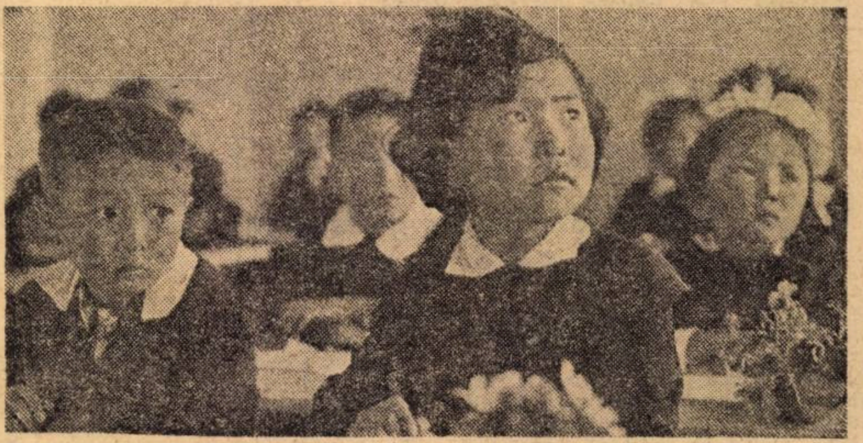

Intr-o școală secundară din Ulan Bator, capitala R.P. Mongole

R.P. MONGOLĂ

Școala medie din deșertul Gobi

La distanță de 600 de kilometri de Ulan Bator, în partea de sud a deșertului Gobi, se-ntinde panoramic și contradictoriu prin mănunchiul de iurte și blocuri care-l constituie orașul Dalansadgad. Călătorul care calcă pentru prima oară pe aici rămîne surprins de existența unei școli medii ale cărei corpuri de clădiri i se înfățișează într-o urbanitate de metropolă.

Școala medie din Dalansadgad e un punct de intretăiere al prezentului cu viitorul pe care ea-l reprezintă cu demnitate. Ca instituție, școala datează din anul 1927, în noul ei local funcționează din 1970.

În fiecare zi calcă pragul școlii 1400 de elevi și 50 de cadre didactice, intîmpinați de o lozincă scrisă în mongolă, care în traducere sună, la prima vedere, ciudat : „Bună dimineața ! Te-ai odihnit bine acasă ?“. *Prin această întrebare, citită în fiecare dimineață, copiii crescătorilor de cai și de cămile sînt îndemnați către o viață rațională, în care odihna constituie condiția unei munci cu randament. Cei 300 de interni ai școlii, care beneficiază de condiții de viață cu adevărat hoteliere, răspund pozitiv întrebării, în bloc.*

Concepția unei educații moderne pe care întrebarea ciudată o mărturisește este ilustrată și de cei 100 de sportivi ai școlii, campioni naționali la atletism, călărie, lupte. Sala de gimnastică de care dispun tinerii elevi din Dalansadgad este de-a dreptul fascinantă. După cum fascinante ni s-au părut demonstrațiile de dresaj și de călărie pe care copiii ni le-au făcut în Gobi. Forței fizice, fără de care n-ar putea stăpîni natura, tineretul Mongoliei socialiste îi adaugă acum forța științei de carte, care îl face stăpîn pe prezentul și viitorul țării. Laboratoarele de fizică, chimie, atelierele de mecanică și tîmplărie, cabinetul de literatură — toate stau mărturie unei activități pasionante de însușire a științei de către elevi, de pregătire pentru o viață activă de muncă. Aici, în aceste laboratoare, ateliere și cabinete, tradiția se transferă în civilizație tehnică, prezentul anticipează viitorul. Aplecați peste eprubete, bancuri de lucru și file de carte, i-am văzut pe tinerii din Dalansadgad în rolurile lor viitoare de muncitori, ingineri, artiști. Poate că prin mintea lor, forjată de temperatura înaltă a științei și tehnicii, însuși deșertul Gobi va deveni mai generos decît este astăzi pentru oameni, cai și cămile. Acest lucru l-am perceput cu sentimente de certitudine atunci cînd am văzut hergheliile în spume și cămilele introvertite, alergate de păstori pe motociclete, alături de alții călare.

Am trăit o justificată mîndrie patriotică în camera pionierilor, atunci cînd am văzut ecusonul cu culorile noastre naționale pe o măsuță-stand pe care erau expuse mărci, insigne și vederi cu frumuseți de-ale noastre. Aici, în camera pionierilor, mi s-a spus, pentru completarea notițelor, despre activitatea organizațiilor de copii și de Comsomol din școală, despre cercul de teatru al elevilor și despre stații de radio „Cravata roșie“. Școala din Dalansadgad este pe recepție permanentă, pe toate lungimile de undă, cu mai îmbelșugata zi de mîine a patriei. Sînt o garanție pentru aceasta cei 1400 de copii de păstori din Gobi, dintre care 600 se laudă cu apartenența lor la cercul de mîini îndemînatice. Tineri care-și fac mîna mistrie și mintea burghiu, pentru construcții și foraje.

ROMEO DASCĂLESCU

REALITĂȚI CAPITALISTE

Clase mai puține, manuale mai scumpe

Intre visurile cele mai îndreptățite ale omenirii, accesul tuturor copiilor la carte este poate cel mai organic și mai firesc legat de imensul salt făcut de om în cunoaștere, în acumularea de informație. Și tocmai omul — autorul acestor inestimabile cuceriri și acumulări — este nu rareori ținut departe de izvoarele științei de carte (în lume numărul analfabeților va trece, în curînd, de 800 000 000), iar școala, în prea multe părți, chiar dacă a fost pusă „la dispoziția tuturor“, rămîne totuși un privilegiu.

Actualul an școlar s-a deschis, de exemplu, în Italia în condițiile unui spațiu de școlarizare neîndestulător. Numai la Roma lipseau 2 333 de săli de clasă, ceea ce a afectat situația multor tineri, care s-au văzut în imposibilitatea de a-și continua studiile. La aceasta s-a adăugat prețul în creștere al manualelor școlare, care constituie, mai ales pentru familiile cu mai mulți copii școlari, încă o problemă serioasă.

Bariera taxelor prea mari, continuă să oprească accesul la carte al multor tineri (proveniți mai ales din mediul muncitoresc și țărănesc) dornici să-și desăvîrșească pregătirea în învățămîntul universitar. În Belgia, începînd cu anul trecut, taxele de admitere în învățămîntul superior au crescut de peste două ori, în Olanda cu 200—1000 de guldeni, ceea ce a dus la numeroase atitudini de protest și nemulțumire.

În același timp, baza materială a școlilor nu evoluează în raport cu ritmurile contemporane, unele state occidentale fiind mai puțin receptive la trebuințele școlii. Asociația națională pentru problemele învățămîntului din S.U.A. arată, de pildă, că contribuția guvernului federal în această direcție este de numai 7 la sută, ea adăugîndu-se unui procent asemănător alocat de către autoritățile statelor respective, restul fondurilor fiind constituite prin taxele de școlarizare mereu mai mari, uneori prin donații și chete publice.

Tabloul asperităților pe care îl prezintă accesul la carte în societatea capitalistă poate fi completat și cu alte fenomene nu mai puțin caracteristice și pline de urmări pentru situația școlară a copiilor : lipsa acută de cadre didactice (în Anglia lipsesc peste 25 000 de profesori, din care un număr însemnat la matematică), sau imposibilitatea de a salariza numărul necesar de învățători și profesori (și prin urmare, în S.U.A., de exemplu, șomajul pentru mulți dintre ei).

S. P.

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 118

Simbătă 17 noiembrie 1973

12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

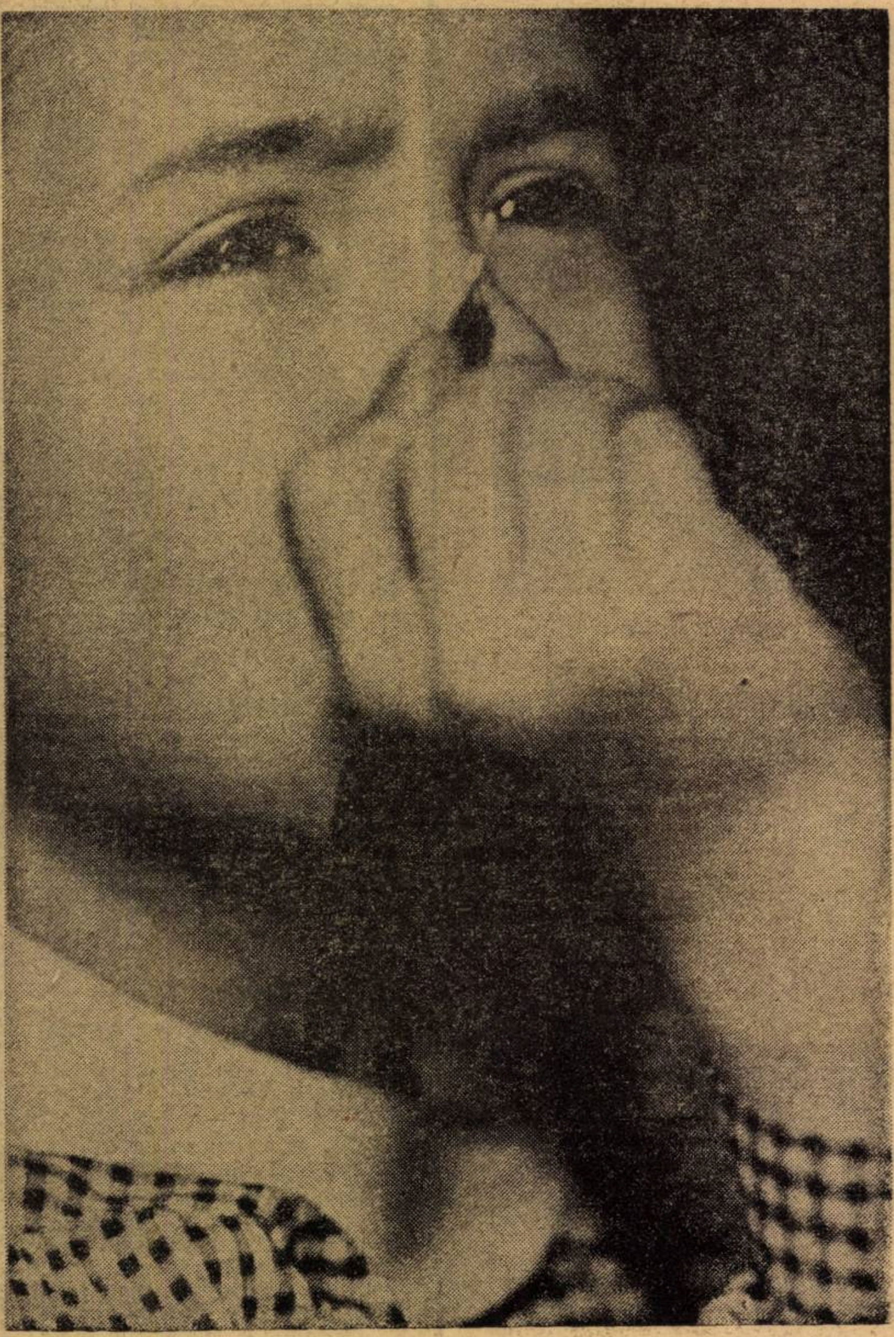

Fascinația cunoașterii
Foto : prof. V. BOGDĂNEȚ

ECONOMIE

Chemîndu-i pe toți comuniștii și pe toți cetățenii țării să facă totul pentru economisirea resurselor de energie, pentru combaterea risipei sub orice formă s-ar putea manifesta și pentru a contribui — și pe această cale — la progresul economiei naționale și al propriei lor prosperități, Hotărîrea recentă a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. constituie, pentru educatorii din toate unitățile școlare, din conducerea acestora și din cercetarea pedagogică, un document de excepțională însemnătate, o sursă din care se pot și e necesar să se extragă nu numai teme ale activității didactice, de conducere și de cercetare a acesteia, ci și o concepție politică, care să fie transmisă întregului tineret școlar al țării noastre. Să sădim pe întreaga perioadă de școlarizare a generațiilor tinere, hotărîrea de a economisi resursele de energie, materiale și timp, și de a lucra în laboratoarele și în atelierele școlare cu consumuri cît mai reduse.

Avem, în întreaga muncă de educare a tineretului școlar, posibilitățile cele mai largi de a-l ajuta să înțeleagă profund că a economisi — în condițiile societății noastre socialiste — înseamnă a respecta munca, efortul și investițiile înmagazinate în fiecare produs material și că lupta împotriva risipei este indisolubil legată de grija față de avutul obștesc și față de bunurile personale ; economia se înfățișează, așadar, ca o expresie sintetică, prin graiul faptelor, a unui profil moral-spiritual înaintat. În acest fel, economia se va afla în munca educatorului ca obiectiv al educației, dar și ca metodă, ca rezultat al educației, dar și ca unul din principalele ei criterii de evaluare.

Dacă în activitatea de la catedră, vom cultiva deprinderile, obișnuințele, convingerile și comportamentele care să înzestreze nu numai pe absolvenții școlii, dar chiar și pe elevii și studenții de azi cu sentimentul înaltei responsabilități față de toate resursele materiale ale economiei noastre naționale și cu spiritul celei mai raționale gospodăriri a acestor resurse, desigur, și în cercetarea pedagogică — din institute, centre și laboratoare de cercetare, de la catedrele universitare și din toate școlile — devine de cea mai mare actualitate să se înscrie printre priorități și o temă care s-ar putea intitula „Cultivarea spiritului de economie la elevi".

Prin aceasta, atît activitatea la catedră, cît și cercetarea pedagogică își vor îmbogăți semnificația lor de act politic.

Experimentul de la Blaj

Într-o îndelungată activitate la catedră, dascăl și prieten al multor generații de absolvenți bine pregătiți, pasionat și cutezător cercetător al fenomenelor și proceselor educative, stăruind — îndeosebi — asupra lecției, ca nucleu central al muncii educatorului, popularizator al ideilor moderne în pedagogie (realizînd, singur documentarea, prelucrarea, dactilografierea și difuzarea unui perseverent buletin de informare intitulat „Ars discendi"), profesorul **Toma Cocișiu,** director al — așa cum îi face bucurie să i se spună — „experimentalei de la Blaj", ne propune o schemă de organizare și desfășurare a lecției și — eventual — a cursului universitar, izvorîtă din cerințele învățămîntului activ.

Iată desfășurarea lecției, pe care ne-o propune :

A. Aplicativ (practic)

a. lecția este organizată și se desfășoară în jurul unei teme din mediul ambiant ;

b. profesorul conduce activitatea elevilor sau a studenților la izvoarele științelor ;

1. din aceste izvoare : elevii culeg informații,
2. pe care le prelucrează,
3. le exprimă personal,
4. le duc la confruntare în comun.

Scientic (teoretic)

1. se efectuează o observare directă,
2. se solicită judecata proprie.
3. se exersează exprimarea personală,
4. are loc o confruntare în comun.

Din punct de vedere pedagogic, elevii și studenții deprind capacitatea de a dobîndi cunoștințe în cursul vieții întregi. Pe plan social, profesorul duce activitatea în comun cu elevii, cu studenții. Elevii și studenții se influențează, se ajută reciproc în aspirații, cerințe, aprobări și dezaprobări. Opinia colectivă asigură disciplina împotriva elevilor care săvîrșesc abateri. Teoria izvorăște — în acest fel — din practică.

După părerea profesorului Toma Cocișiu, investigarea, cercetarea, munca independentă, studiul individual, efortul propriu, inițiativa școlarului la lecție, a studentului la curs, programarea, problematizarea, prospectarea și activizarea sînt termeni diferiți, dar cu înțeles identic.

Reproducînd organizarea și desfășurarea lecției — așa cum a experimentat-o și cum ne-o propune profesorul Toma Cocișiu — relevăm orientarea hotărîtă a acesteia către activitatea directă a elevului cu sursele de informație și ridicarea rolului profesorului la nivelul unui autentic organizator și colaborator al activității elevului.

Reținem, de asemenea, semnalarea lapidară a resurselor educative și socializatoare a acestui model de lecție, precum și opinia autorului, după care, eforturile sale se întîlnesc cu eforturile generale de modernizare a lecției.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

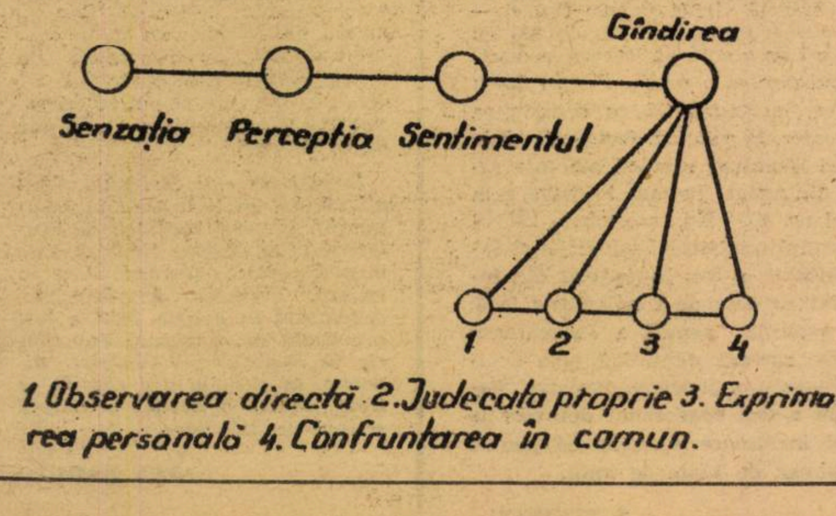

1. Observarea directă 2. Judecata proprie 3. Exprimarea personală 4. Confruntarea în comun.

Perimetrul suficienței

— Eu, dragul meu, dacă nu am cu ce, nu fac — îmi spunea cîndva un profesor de fizică. Dacă ministerul vrea să fac experiențe să-mi aducă material didactic.

Cu gesturi largi, teatrale, interlocutorul meu îmi motiva insuccesul evident al unei lecții, la care niște obligații speciale mă determinaseră să asist.

Mai bine de treizeci de perechi de ochi neastîmpărați și iscoditori urmăriseră, cu un interes din în ce mai neîmplinit, o înșiruire searbădă de legi și consecințe ale acestora și își dăduseră vădit silința să le priceapă. Nu știu de ce, la sfîrșitul lecției, în clasă totul era cenușiu.

— În zilele noastre nu se mai poate face predarea unei științe experimentale fără aparate — continuă să-mi explice doct, colegul. Și în această privință, nu stăm prea bine. Întreprinderea de material didactic ar trebui să se preocupe mai mult, să caute... să asigure.

Avea dreptate ! Pentru a duce mai departe investigația elevilor e necesar să se cunoască tot ceea ce s-a realizat. De aceea, unitățile școlare au nevoie să fie înzestrate cu aparatură didactică din ce în ce mai fină, mai complexă și mai sensibilă — gîndesc eu, pierzînd șirul spuselor sale.

Încerc să-i explic că — oricum — a face o lecție despre legile frecării, fără măcar un tribometru cu plan înclinat, este greu de realizat.

GH. PETRESCU

(*Continuare în pag. a 2-a*)

Descongestionarea programelor și a manualelor școlare pentru clasele I—IV

În ziua de 12 noiembrie a.c., la Ministerul Educației și Învățămîntului a avut loc o consfătuire în legătură cu descongestionarea programelor și manualelor școlare pentru clasele I-IV. La consfătuire a participat un număr însemnat de învățători de la școlile din municipiul București, cadre didactice de la I.C.P.P.D., lucrători ai Editurii didactice și pedagogice, inspectori școlari.

Ședința a fost condusă de tovarășul **Traian Pop**, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care a precizat că măsurile de descongestionare a programelor și manualelor școlare se înscriu printre acțiunile întreprinse de Ministerul Educației și Învățămîntului în scopul de a găsi formele cele mai corespunzătoare pentru ca toți copiii să parcurgă perioada obligatorie de învățămînt. În acest sens, este necesar să se analizeze conținutul actualelor programe și manuale școlare destinate claselor I-IV și să se realizeze descongestionarea lor de noțiuni și date inutile, accesibilitatea sporită, eșalonarea mai bună a materiei pe parcursul celor 4 ani de studiu din ciclul elementar, o corelație, într-o concepție unitară, între învățămîntul preșcolar și primele clase ale învățămîntului general.

Dezbaterile au evidențiat atît aspectele pozitive ale actualelor programe și manuale cît și neajunsurile lor.

În cadrul ședinței, s-au stabilit colective de lucru alcătuite din învățătorii care vor revizui conținutul programelor de învățămînt pentru clasele I-IV.

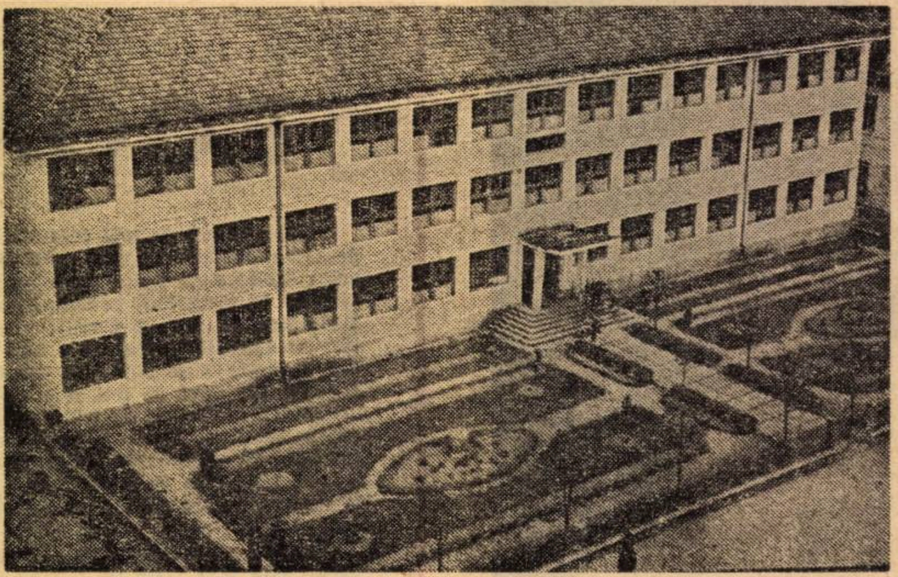

Noua clădire a Liceului din Vatra Dornei, județul Suceava

Acțiuni de perfecționare

În cadrul acțiunilor de perfecționare organizate de I.C.P.P.D., colectivul de biologie al sectorului de metodologie didactică al acestui institut a deschis seria cursurilor cu primele grupe de profesori de biologie din Capitală, sîmbătă 3 noiembrie a.c., la Liceul „Iulia Hasdeu".

În această nouă acțiune se va realiza un program revizuit și întregit în raport cu anii precedenți nu numai din unghiul de vedere al conținutului, ci și în ceea ce privește formele de desfășurare a activităților cu personalul didactic care participă la aceste cursuri.

Spicuim cîteva titluri ale noii programe: **Datele sistematice ale învățămîntului biologic** — în care se vor dezbate probleme legate de tendința actuală în multe țări de tradiție, de a se realiza un sistem integrat de învățămînt biologic, temă la care alături de considerații teoretice se vor face și aplicații practice legate de programa și manualele de biologie, în legătură cu optimizarea învățămîntului biologic.

Dealtfel, în totalitate, noua programă a prevăzut o creștere a ponderii lucrărilor practice ținînd seama de valențele lor formative deosebite, de rolul pe care îl au în condițiile școlii contemporane, și care urmărește o legare cît mai strînsă a învățămîntului de practică, de viață.

O altă temă se referă la **Cercetări moderne referitoare la integrarea nervoasă : sistem limbic**. În cadrul acestei teme se vor da interpretări noi, cibernetice, problemelor de integrare nervoasă clasice. Se va insista asupra predării în clasă cu ajutorul modelelor, în vederea măririi accesibilității acestor probleme mai dificile ca înțelegere și care vizează în final eficiența predării.

De asemenea, se vor dezbate teme ca **Diferențierea celulară ontogenetică și filogenetică**, în care se vor analiza probleme de mare actualitate, atît sub raport științific cît și metodico-didactic.

În desfășurarea acestor cursuri, materia se va preda sub forma **lecțiilor-dezbateri**, cursanților punîndu-li-se la dispoziție, în acest scop, bibliografia necesară, întrucît asigurarea unor lecții-dezbateri active presupune un studiu individual deplin și susținut.

Alături de serii de perfecționare din București, colectivul de biologie al I.C.P.P.D. a inițiat și pentru județul Buzău, la Buzău, 3 serii de perfecționare, iar la Roșiori, pentru județul Teleorman, 2 serii de perfecționare, săptămînale, urmînd ca în vacanțele de iarnă, primăvară și vară, alături de cursurile de pregătire pentru obținerea gradului II și a definitivatului, să fie cuprinși în serii de perfecționare și profesorii de biologie din jud. Dîmbovița, Ilfov, Constanța etc. planificați pentru perfecționare în cursul acestui an.

ADRIANA POP-TODORAN
Catedra de metodica biologiei I.C.P.P.D.

Perimetrul suficienței

(Urmare din pag. 1)

— Ca să vezi; nici asta nu avem! Era unul, dar s-a stricat.

Sînt stupefiat! Ce anume s-o fi defectat la un astfel de aparat, de nu s-a putut repara?

— Eu, dragă, sînt profesor, nu sînt tîmplar! Iar dacă nu mi se asigură cu ce să fac experiențe, nu fac!

Motivarea cade sec, ca o ghilotină. El își face „meseria". Iar meseria sa este rotundă. Preocupările sale sînt curbate, uniforme, fără colțuri. Aspirațiile sale sînt echidistante. Perimetrul întregii sale vieți spirituale este circular și suficient. A abandonat spirala, de îndată ce ea l-a plasat pe orbita micii sale existențe.

Încerc să-l conving că unele dispozitive le poate realiza cu elevii, în orele de practică productivă.

— Eu, domnule, îmi fac datoria după orar! Am patru ore, eu patru ore fac. De, am și eu greutăți... am familie...

Tac, învins de logica sa centripetă. El nu face, dar motivează! Și motivează, zîmbind satisfăcut.

Discuția lecției se încheie. Despre preocupările pentru modernizarea predării, despre legarea noțiunilor teoretice de practică, de viață... La ce bun! Îmi închipuiam răspunsul.

— Eu, domnule, fac ce-am învățat. Măcar să știe „ei" cît mine! Nu-mi obosesc celula nervoasă. E plină lumea de astenici.

Plec din cancelarie cu un sentiment apăsător. Vreau la aer.

În hol, zăbovesc un minut în fața cîtorva vitrine cu lucruri făcute de elevi la orele de practică. De pe un raft îmi zîmbește șugubăț un tribometru cu plan înclinat. Arcul raportorului este nichelat. Pe o etichetă citesc un nume și o clasă. A IX-a F. Era clasa la care tocmai asistasem.

Aud că s-a înscris colegul de fizică la colocviul de grad. Este rîndul meu să zîmbesc.

SANCȚIUNI

În numărul anterior al revistei, redacția mărturisea bucuria cu care primim și facem cunoscute succesele obținute de colegii noștri de la catedră în procesul de educare și instruire în spiritul ideologiei comuniste a tinerelor generații și totodată și tristețea și revolta sinceră care ne încearcă atunci cînd aflăm — într-un loc sau altul — o faptă reprobabilă săvîrșită de către un educator.

Menționăm, de această dată, pe **Tirica Mihai**, fost învățător la Școala generală nr. 1 Suharău, județul Botoșani, care, pentru a obține drepturi ce nu i se cuveneau și pe care nu se străduia să le dobîndească pe cale cinstită, a folosit acte false în dovedirea calității sale de cadru didactic. Pe baza a două acte false — diplomă falsă de învățător și adeverință falsă de vechime neîntreruptă în muncă — Tirica Mihai capătă diferite gradații și încasează în mod ilegal sume de bani rezultînd din diferența de salariu de la învățător necalificat la învățător calificat. Pentru toate aceste fapte reprobabile, Tirica Mihai a fost îndepărtat din învățămînt cu data de 1 noiembrie 1973, prin Ordinul nr. 4884 din 31 octombrie 1973 al adjunctului ministrului educației și învățămîntului.

În calitate de profesor de limbă și literatură română la Școala generală Azuga, județul Prahova, secția liceu seral, **Panait Ion**, într-una din primele zile ale lunii decembrie 1972, după cum au stabilit organele de cercetare în drept, a mers la domiciliul unei eleve a sa din anul II de la liceul seral — după ce în prealabil o anunțase despre această vizită, și prin fiul ei — de la care a pretins suma de 300 lei pentru a-i da o notă de trecere la disciplina pe care el o preda. Pentru fapta sa gravă, incompatibilă cu demnitatea de educator, Panait Ion, fost profesor de limba și literatura română la Școala generală din Azuga, județul Prahova, prin Ordinul nr. 4924 din 3 noiembrie 1973 al adjunctului ministrului educației și învățămîntului, a fost îndepărtat din învățămînt cu data de 1 noiembrie 1973. Prin sentința penală a Judecătoriei Cîmpina, rămasă definitivă prin decizia Tribunalului județean Prahova, Panait Ion a fost condamnat definitiv la doi ani închisoare corecțională pentru infracțiunea de luare de mită.

I. ȚENESCU

CONSULTAȚII

Institutorul Crăsneanu Partenie, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău, definitivat în învățămînt, avînd ca studii școala pedagogică și facultatea de științe juridice, cu 23 de ani vechime în învățămînt, în prezent director de școală generală cu post rezervat, ne cere lămuriri cu privire la susținerea gradului didactic II. Conform prevederilor Statutului personalului didactic institutorii pot obține gradele didactice la una din specialitățile pentru care s-au pregătit în învățămîntul superior. Cum va susține gradul II în această situație?

Lipsind o prevedere expresă din Statutul personalului didactic privind susținerea gradului didactic II în situația în care institutorii au ca studii superioare universitare alte facultăți decît cele cu profil didactic, să încercăm găsirea unei soluții în lumina legislației școlare.

Dacă învățătorii și educatoarele care au obținut gradele didactice (II sau I) beneficiază de ele și după numirea lor ca institutori, așa cum prevede legea, cu atît mai mult se pot bucura de dreptul de a se prezenta la gradul II, învățătorii și educatoarele cu studii superioare, care predau în aceleași funcții. Avînd în vedere că obținerea gradelor didactice este o formă de perfecționare științifică și metodică corespunzătoare sarcinilor de serviciu pe care le are de îndeplinit candidatul, precum și faptul că nu există o programă specială pentru institutori, în situația la care ne referim, gradul didactic II va fi susținut după programa pentru învățători (art. 9 e, 84 și 90 din Statutul personalului didactic și art.1 din Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste).

Prof. Niculaș Maria, comuna Ceanul Mare-Bolduț, jud. Cluj, ne relatează că în urma absolvirii institutului pedagogic de 3 ani, în anul 1970, a fost repartizată la Școala generală din comuna Vadu Moților, județul Alba, cu care ocazie a încasat și indemnizația de instalare. După doi ani de funcționare, căsătorindu-se, s-a transferat în com. Ceanul Mare. Comitetul executiv al Consiliului popular din com. Vadu Moților a întocmit actele de restituire a indemnizației de instalare, pe motiv „că a părăsit, în timpul stagiului, organizația socialistă la care a fost repartizată".

Împotriva procesului verbal prin care s-a stabilit restituirea indemnizației de instalare, încasată la prezentarea la post, puteți face contestație la Comisia de contestații, care funcționează la Ministerul Muncii (București, strada Scaune nr. 1), conform art. 24 din Decretul nr. 158/1970. În apărarea dumneavoastră arătați că în cel de-al treilea an de stagiu, ca urmare a căsătoriei, v-ați transferat în conformitate cu art. 14 din același Decret, în specialitatea pentru care ați fost repartizată, unde v-ați continuat stagiul și unde funcționați și în prezent.

Prof. Niță I. și Vasile D. Ion s-au prezentat de trei ori la examenul de definitivare în învățămînt și nu l-au promovat. Ce măsură legală li se poate aplica? Ne întreabă: de ce nu se organizează și pentru noi o sesiune de lichidare?

Întrucît în cele trei sesiuni nu ați obținut definitivarea în învățămînt, pierdeți calitatea de titulari și vi se desface contractul de muncă pentru necorespundere în muncă. Sesiunea de lichidare, organizată în aprilie 1970, a fost prevăzută ca o măsură tranzitorie în Statutul personalului didactic. În situația dv., cea de a treia sesiune o puteți considera sesiune de lichidare.

IOAN BADIU

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973

> **„Educația fizică, sportul, mișcarea în aer liber vor trebui să devină, în mai mare măsură, factori de o deosebită importanță pentru menținerea sănătății, pentru educarea voinței și a caracterului, pentru dezvoltarea multilaterală a tinerei generații".**
>
> (Din Hotărîrea Plenarei C. C. al P. C. R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

Sistem unitar de verificare și apreciere

Recent, conducerea Ministerului Educației și Invățămîntului a elaborat sistemul unitar de verificare și apreciere a gradului de pregătire fizică și sportivă a elevilor, care se aplică din acest an de învățămînt în toate instituțiile școlare.

Instituirea, pe baza prevederilor din Hotărîrea Plenarei C. C. al P. C. R. din 28. II-2. III. 1973, a sistemului unitar constituie un moment deosebit de important, atît pentru stabilirea conținutului și a orientării educației fizice școlare, cît și în privința creșterii responsabilității conducerilor de școli și a profesorilor de specialitate pentru pregătirea fizică și sănătatea tinerei generații, la nivelul cerințelor impuse de societatea noastră socialistă. În acest mod, educația fizică și sportul — activități de interes național — își găsesc locul ce li se cuvine în amplul proces de educare multilaterală a tineretului.

În fața întregului tineret școlar, a fost pus, pentru prima dată, un sistem de cerințe unice, pe clase, obligatorii pentru toți elevii (cu excepția acelora care prezintă afecțiuni dovedite cu acte medicale) care vizează în primul rînd pregătirea fizică a tineretului. Astfel, școala va avea posibilitatea, nu numai să cunoască nivelul de pregătire fizică al tineretului școlar, dar să și programeze parametrii la care să se situeze această pregătire.

În esență, este vorba ca, pe baza datelor furnizate, să se realizeze conducerea pregătirii fizice și sportive a întregului nostru tineret. Introducerea sistemului unitar implică, în primul rînd, schimbarea opticii profesorilor de specialitate față de conținutul lecțiilor, în sensul cunoașterii și aplicării în mod corespunzător a conținutului programelor școlare. Trebuie să devină o preocupare constantă dezvoltarea continuă — în concordanță cu particularitățile de vîrstă și sex — a calităților motrice de bază (viteză, rezistență, forță etc.) pentru care sistemul unitar de cerințe indică norme anuale obligatorii pentru elevi.

Sistemul unitar de cerințe solicită, în același timp, ca fiecare tînăr să cunoască și să practice una sau două ramuri de sport. Această cerință impune ca fiecare profesor de educație fizică să muncească mai mult cu clasele de elevi, să valorifice în mai bune condiții spațiile de lucru existente în școală, să se preocupe de dezvoltarea bazei materiale, astfel încît toți elevii să-și poată însuși și să practice disciplinele sportive alese.

Atenția profesorilor de specialitate se va îndrepta și spre asigurarea unui caracter atrăgător și plăcut tuturor activităților de educație fizică și sport organizate în școală. Fără aceasta, reacția multor elevi și părinți se va caracteriza prin încercarea de a obține scutiri medicale.

Introducerea sistemului unitar de verificare și apreciere a gradului de pregătire fizică și sportivă a elevilor trebuie să determine o mobilizare a acestora pentru o participare conștientă la lecții, să le cultive interesul pentru o cît mai bună pregătire, să le formeze obișnuința de a practica în mod sistematic exercițiile fizice și sportive.

Dezbaterea în cadrul consfătuirilor județene ale profesorilor de educație fizică a sistemului unitar de verificare și apreciere reprezintă ocazii de stabilire a măsurilor care se impun pentru aplicarea lor imediată, cu eficiență sporită la nivelul fiecărei unități școlare.

Conf. univ. ALEXANDRU FORȚU
șeful Serviciului pentru educație fizică și sport din Ministerul Educației și Învățămîntului

Activitățile corporale și formarea omului

1. Denumim activități corporale totalitatea jocurilor, întrecerilor, exercițiilor și preocupărilor care folosesc mișcarea — gesturi motrice — pentru formarea și dezvoltarea sănătoasă a organismului, pentru creșterea capacității de efort a acestuia, pentru odihnă și recreiere, pentru întregirea personalității.

Orientarea ludică (cu caracter de joc), ognistică (cu caracter de întrecere), gimnică (cu caracter de perfecționare fizică) sau de loisir (recreativ) a activităților corporale satisface diferitele nevoi și tendințe ale ființei umane, care trebuie privită în întreaga sa complexitate și în mulțimea determinărilor sale bio-psiho-sociale.

2. Activitățile corporale oferă ființei umane mai mult decît cred multe persoane, inclusiv unii educatori.

De pe acum — și cu atît mai mult în deceniile următoare — se evidențiază un anumit dezechilibru între solicitările intelectuale și afective ale individului, pe de o parte, și cele motrice, pe de altă parte. Hipochinezia și tensionarea psihică sînt produse ale civilizației tehnice, automatizate și urbanizate. Pe întregul glob, omul este în căutarea propriului echilibru, care tinde să fie rupt, ceea ce creează chiar o anumită teamă în rîndurile unor specialiști.

Obiectivele majore și specifice ale activităților corporale sînt dezvoltarea și perfecționarea fizică, formarea și educarea motrică, creșterea capacității de adaptare la efort, învățarea structurilor de acțiuni — ramuri de sport — pentru folosirea lor independentă, crearea obișnuinței de practicare a exercițiilor fizice și peste limitele vîrstelor școlare.

Efectele : întregirea ființei umane, prin acțiunile pozitive formativ-educative și prin acțiunile profilactice-curative, de compensare și corectare a unor influențe nefavorabile.

3. Formarea personalității prin activitățile corporale este o realitate : Celebra expresie-deziderat a lui Juvenal „mens sana in corpore sano" sublinia dualismul unei concepții despre om care se dorea totuși integrală, dar care astăzi, în societatea noastră socialistă, nu mai satisface, fiind incompletă. Omului total, multilateral dezvoltat, i se aplică o concepție unitară, materialist-dialectică, în care somaticul nu e numai purtătorul psihicului ci ambele se intercondiționează.

Cîteva din direcțiile în care activitățile corporale contribuie la formarea personalității : a) cunoașterea de sine, prin schema corporală, echilibru, coordonare segmentară, controlul respirației, învingerea propriei greutăți și prin organizarea perceptiv-motrică a relațiilor cu ambianța. Cunoașterea de sine are un izvor însemnat în comparație cu alții, atît în întrecerea directă cît și indirectă (prin compararea performanțelor) ; b) conducerea și organizarea acțiunilor propuse, în dialogul cu natura sau cu semenii, ca o expresie a capacității de reglare a conduitei, nu ca adaptare pasivă, ci ca „asimilare" activă a ambianței. Stăpînirea de sine, combativitatea, raționalitatea și creativitatea gesturilor și acțiunilor motrice se învață ; c) cunoașterea altora și integrarea socială, ca efecte ale organizării colective a activităților ludice-ognistice-recreative, ca efecte ale învățării strategiilor de colaborare și cooperare.

Evident că activitățile corporale nu cultivă numai virtuți. Ele promit și manifestări neconforme cu cerințele și normele etice, mai ales cînd „modelele" sînt împrumutate sau influențate de concepții individualiste de tip concurențial. Educarea rezistenței față de astfel de influențe și a frînelor devin preocupări, atunci cînd situațiile le reclamă.

Știința activităților corporale a devenit o realitate : Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului marchează un moment de restructurare concepțională, de unire și integrare a teoriei cu practica și a acestora cu cerințele sociale. Stabilind jaloanele și priceperile de acționare, acest document fixează și răspunderi, a căror împliniri ne dă o supremă satisfacție profesională și socială.

Caracterul științific al muncii noastre constă în : stabilirea precisă a obiectivelor, prin indicatori cantitativi și calitativi, organizarea exemplară a activității și controlul permanent al rezultatelor ei, luarea în considerare a specificului vîrstei de creștere — fiziologic, psiho-comportamental și social — creșterea gradului de atractivitate a tuturor activităților, considerarea elevului ca persoană care-și va desfășura activitatea, va munci, studia, crea și se va recrea — în condițiile societății mileniului al 3-lea.

Prof. univ. dr. MIHAI EPURAN
Institutul de educație fizică și sport din București

Influența efectuării orelor de educație fizică în aer liber

Omul care pune în serviciul unei inteligențe lucide și al unei voințe ferme un corp sănătos, rezistent și bine antrenat este capabil să facă față eforturilor de orice fel, solicitărilor zilnice ale vieții contemporane.

Exercițiul fizic, formă a mișcării, asociat cu factori ca aerul, soarele și apa constituie formula cea mai bună de păstrare și întărire a sănătății.

Desfășurarea orelor de educație fizică în aer liber influențează direct dezvoltarea psiho-somatică a elevului, contribuind la realizarea sarcinilor fiziologice ale educației fizice școlare, la călirea organismului, dezvoltarea fizică generală, la mărirea capacității de muncă.

În lumina Hotărîrii Plenarei C. C. al P. C. R. din februarie-martie 1973 cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, a indicațiilor Ministerului Educației și Învățămîntului, referitoare la îmbunătățirea organizării și a conținutului formelor de participare a exercițiilor fizice și a sportului în școli, se precizează că în toate școlile și la toate clasele, în fiecare trimestru, un număr cît mai mare de lecții de educație fizică se vor desfășura în aer liber.

Trimestrelor I și IV, datorită anotimpurilor mai calde le este specific din totdeauna activitatea în aer liber.

Probleme noi apar în ceea ce privește ultima lună a trimestrului I și trimestrul II. Activitatea copiilor, a tinerilor, se desfășoară, o bună parte din timp, în locuri închise, aglomerate, uneori departe de aer curat. Elevul stă, în afara orelor de curs din școală, alte cîteva ore acasă, tot în interior, pentru pregătirea temelor. Deci ora de educație fizică în aer liber nu poate fi decît necesară și binevenită. Efectele ei sînt atît de imediate cît și ulterioare. Cele imediate se materializează în faptul că elevul este capabil, în ora următoare de curs, să desfășoare o activitate cu randament sporit, datorită aportului crescut de oxigen atît de necesar celulei nervoase : se remarcă o atenție mai stabilă, o putere mai mare de asimilare. Pe de altă parte, activitățile corporale în aer liber influențează latura psihică a organismului, creînd o stare de bună dispoziție și emulație, deci un climat favorabil de muncă.

Prin solicitarea intensă a aparatului respirator sînt activizate toate celelalte funcții vitale ale organismului.

Din efectele ulterioare aș evidenția mărirea rezistenței organismului, în regim de efort, la condițiile variate de temperatură, lucru necesar în activitatea productivă, în anumite profesii.

În același timp, efortul fizic bine condus, sau abordarea unor jocuri competiționale, contribuie la formarea unor trăsături de caracter pozitive, a unei personalități armonioase.

În încheiere, un cuvînt de stimă și respect pentru activitatea profesorului de educație fizică preocupat mereu de creșterea și educarea tinerei generații a patriei noastre socialiste.

Prof. ELA JECU
Liceul „Zoia Kosmodemianskaia" din București

LA CINCI ANI

Orientarea în spaţiu

Realitatea cotidiană pune copilul în situaţia de a răspunde, singur sau cu ajutorul adultului, diferitelor solicitări pe care le ridică integrarea lui în mediul care-l înconjoară şi, îndeosebi, celor privind orientarea în spaţiu, cunoaşterea poziţiei obiectelor cu care vine în contact şi a relaţiilor dintre ele.

Acest lucru se realizează cu atît mai uşor, cu cît copilul îşi însuşeşte o exprimare corectă, în propoziţii şi fraze, **a relaţiilor spaţiale,** ştiut fiind că majoritatea preşcolarilor înţeleg greu unele noţiuni legate de spaţiul ce îi înconjoară, datorită unei experienţe concrete reduse de cunoaştere a realităţii.

În cadrul activităţilor desfăşurate în grădiniţă, am căutat să dezvolt capacitatea copiilor de a observa obiectele din mediul ambiant, de a face diferite asociaţii între un obiect şi alte obiecte, urmărind în acelaşi timp şi posibilitatea de a se exprima în propoziţii corecte, de a se indica diferite raporturi gramaticale referitoare la relaţiile dintre obiecte, de a le îmbogăţi vocabularul cu forme gramaticale care indică poziţia obiectelor din natură (pe, sub, deasupra, dedesupt, înainte de, înapoi de, la dreapta, la stînga, sus, jos etc.).

Pentru a realiza acest obiectiv, am pornit de la precizarea poziţiei spaţiale **stînga-dreapta,** exersînd aproape cu fiecare prilej aşezarea obiectelor, raportate direct la părţile corpului omenesc. La grupa mijlocie, m-am folosit de o serie de jocuri cu caracter original, care au concretizat poziţia spaţială „la stînga“, „la dreapta“, consolidînd în acelaşi timp şi deprinderea de a indica locul obiectelor, cu ajutorul mîinii drepte.

Un joc exemplificativ pe care l-am organizat în aer liber sau în clasă, în cadrul programelor distractive, s-a intitulat „Ghici unde mă aflu?“

Jocul se organizează cu întreaga clasă împărţită în două subgrupe.

Un copil este scos afară din clasă sau legat la ochi, iar altul care poartă un semn distinctiv (steguleţ, o căciuliţă roşie) este aşezat într-una din cele două echipe. La semnalul educatoarei, copilul ascuns va indica în care subgrupă s-a aşezat colegul său (în cea din stînga sau dreapta). Precizez că aşezarea copilului care e chemat să răspundă se va face în sensul poziţiei celor două subgrupe; poziţia indicată de el să coincidă cu aşezarea în spaţiu a celor două echipe. În felul acesta, am căutat să precizez nu numai poziţia în spaţiu, ci am orientat copilul în sensul (poziţiei) cunoaşterii poziţiei anterioare şi al stabilirii noii poziţii spaţiale, în raport cu prima.

Mergînd pe aceeaşi linie, am organizat diferite jocuri care au fixat unele reprezentări, spaţiale mai complicate, în legătură cu poziţia obiectelor, urmărind dezvoltarea spiritului de observaţie, promptitudinea în darea răspunsurilor corecte, independenţa în acţiune, activizarea sau îmbogăţirea vocabularului cu adverbe sau propoziţii care indică locul obiectelor în spaţiu.

Un alt joc pe care l-am organizat cu copiii de grupă mijlocie a fost „Ghiceşte unde m-am ascuns?“.

Atît sarcina didactică, cît şi regulile jocului au solicitat copiii, cerîndu-le să observe locul iniţial al obiectului, poziţia lui faţă de celelalte elemente, efectuarea unor asociaţii între acestea, precum şi sesizarea la timp a schimbărilor survenite, pe o machetă de lucru, acestea fiind scoase în evidenţă prin asociere şi diferenţiere. Folosirea elementelor de ghicitoare a antrenat întreaga grupă de copii şi a contribuit la dezvoltarea unor procese intelectuale ca: memoria logică, atenţia distributivă, memoria afectivă şi vizuală.

Un alt joc distractiv pe care l-am realizat la grupa mijlocie a fost „Unde s-au ascuns animalele pădurii?“.

Organizarea lui a pus copilul în situaţia de a observa, de a asocia şi de a exprima locul personajelor în spaţiu, relaţiile afective dintre ele. Acţiunea jocului este plasată într-un cadru de pădure, siluetele reprezentînd personaje îndrăgite de copii sau personaje negative din poveştile cunoscute.

Jocul se încadrează pe o temă de poveste, iar copiii sînt puşi în situaţia de a preciza locul animalelor din pădure (respectiv din scena folosită în joc), în funcţie de poziţia lor anterioară, participarea afectivă realizînduse prin ascunderea personajelor pozitive şi demascarea celor negative. În acest context, jocul capătă un puternic caracter educativ.

Jocul distractiv şi de atenţie „Caută-ţi căsuţa“ îşi pune în valoare caracterul său prin folosirea unor versuri care precizează regulile după care se desfăşoară. El urmăreşte nu numai orientarea în spaţiu a participanţilor, ci şi dezvoltarea spiritului de observaţie, a promptitudinii şi a rapidităţii de executare a acţiunii cerute prin reguli expuse anterior:

Se organizează clasa în patru-cinci cercuri, aşezîndu-se în mijlocul lor cîte un copil. Copiii din căsuţe ies din cerc şi nu au voie să vadă schimbarea poziţiei acestora decît la semnalul educatoarei. Copilul care nu a găsit căsuţa în timpul stabilit de recitarea unor versuri care însoţesc jocul, ca: „Am pierdut căsuţa mea / Spune-mi, spune-mi, unde-i ea? / Repede să o găsesc / Şi apoi să mă opresc“ (recită copilul care caută); şi „Cine încă n-a găsit / Locul lui cel potrivit / Să iasă acum din joc / Şi pe bancă să ia loc“ (recită ceilalţi copii); acest copil va preciza verbal unde se află căsuţa (lîngă copac, în faţa copacului, a băncii, după pom, lîngă scaun, sub copac etc.) şi apoi se va aşeza pe bancă.

Elementul de joc şi mişcarea antrenează întreaga clasă, solicitînd o participare activă.

Din organizarea şi desfăşurarea acestor jocuri, am constatat o acumulare evidentă a unei experienţe pozitive în organizarea colectivului de copii, în precizarea unor sarcini legate de cunoştinţele şi experienţele anterioare ale acestora, în dezvoltarea vocabularului şi a unei vorbiri corecte din punct de vedere gramatical, în educarea unor capacităţi intelectuale ca: spirit de independenţă, rapiditate în acţiune, dezvoltarea atenţiei distributive, a memoriei vizuale, afective etc.

Prin folosirea acestor jocuri originale, am reuşit să dezvolt la copii deprinderea orientării în spaţiu, deosebirea lucrurilor prin raporturile care există între ele, îmbogăţindu-le cunoaşterea în acelaşi timp, sfera reprezentărilor obiectelor din mediul ambiant şi a relaţiilor care există între acestea.

Prof. RODICA ŞOVAR
inspector în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

Activitate recreativă la Căminul pentru preşcolari din Fălticeni

---

Pregătirea mîinii pentru scris

Despre o tehnică pedagogică în vederea formării şi dezvoltării deprinderilor necesare pentru a scrie corect, citeţ, frumos şi repede, ale viitorilor şcolari, nu avem suficiente izvoare. În pedagogia modernă pot aminti studiul serios, pilduitor pentru noi, educatoarele, apărut cu ani în urmă, **De la grădiniţă la şcoală (autori M. Boştină şi Manasia Virginia).**

În decursul celor două decenii de activitate didactică, petrecute numai alături de copii, m-am preocupat în mod deosebit ca, preşcolarilor mei, atunci cînd vor păşi în clasa I, la primele lecţii de scriere, elementele grafice să le fie în întregime cunoscute.

Alături de joc, la vîrsta preşcolară, un rol foarte important îl au activităţile obligatorii, acestea constituind „mugurii învăţării“. Pentru copiii numiţi „copiii anului pregătitor pentru şcoală“, pe măsură ce ei se apropie de vîrsta şcolară, activităţile obligatorii ca activităţi sistematice de învăţare, au o importanţă tot mai mare, fără ca jocul să-şi piardă din valoarea sa educativă.

Preşcolarului îi sînt accesibile mişcările largi şi acţiunile care implică mişcări, ca: aruncare, prindere şi apăsare.

Încerc să fac o scurtă expunere a unui experiment mai vechi, pe care doresc să-l reiau anul acesta la grupa mare, pe care o conduc. Mă aflu în primul stadiu al urmăririi lui, în cadrul activităţilor obligatorii de: educaţie fizică, desen, modelaj, aplicaţii, confecţii.

Desenul decorativ reprezintă un mijloc foarte important în educarea şi instruirea copiilor de vîrstă preşcolară, ajutîndu-i să diferenţieze, în mod cît mai precis, forma, mărimea şi plasarea în spaţiu a diferitelor obiecte. Este un mijloc important în dezvoltarea percepţiei estetice şi a spiritului de observaţie. Arta noastră populară ne oferă o mare bogăţie de forme şi culori, fiind, în acelaşi timp, deosebit de accesibilă înţelegerii copilului preşcolar.

Se pot desena motive de pe cămăşi naţionale, fote, brîuri bătrîneşti, ulcioare, vase ceramice, porţi de ţară.

Activităţile de desen contribuie direct la dezvoltarea muşchilor mici ai mîinii, muşchi care funcţionează în tot timpul scrierii.

Modelajul este o altă activitate care-şi aduce o imensă contribuţie în pregătirea mîinii preşcolarului pentru scris. Am folosit ca element decorativ, în cadrul activităţii de modelaj, linia curbă pentru undiţă, executată din plastilină, colorată în trei culori; s-a modelat un rînd de undiţe roşii, galbene şi albastre.

Copiii au lucrat cu foarte multă exactitate, conştiincios, au îmbinat culorile în realizarea modelului, dat de către educatoare sau ales de ei. În activităţile de modelaj, am realizat din plastilină cîrlige, undiţe şi bastonaşe, cu care am ornat diferite obiecte, decupate din carton: un ulcior, o cană, o ploscă. Ulciorul a fost împodobit cu modele formate din undiţe, foarte subţiri, de diferite culori şi puncte, ornate în diferite combinaţii. Am mai confecţionat, din carton, toate semnele grafice mărite proporţional, ca să fie uşor observate de către întreaga grupă de copii, cuprinzînd în conturul lor, acelaşi număr de spaţii indicate în abecedar.

Am confecţionat cu copiii, din sîrmuliţă maleabilă, semnul grafic respectiv, îndoind sîrma în aşa fel, încît să putem forma toate cele 15 elemente recomandate de abecedar.

Dacă analizăm bine, pentru învăţarea unui singur semn grafic la preşcolari, se pot organiza cel puţin şapte activităţi necesare. Intuirea semnului grafic este realizată prin următoarele forme: 1) decuparea semnului grafic de către educatoare; 2) prezentarea semnului grafic în faţa copiilor printr-un desen al educatoarei în tuş (acolo unde s-a pretat, am prezentat obiectul în sine, de exemplu vergeaua pentru liniuţă, oul pentru oval, undiţa pescarului pentru zală şi cîrlig); 3) modelarea semnului grafic ce trebuie însuşit de către copii; 4) confecţionarea lui din sîrmă; 5) scrierea semnului grafic cu creioane colorate (la desen); 6) la aplicaţii, aplicarea semnului grafic de către copii pe caiete; 7) scrierea semnului grafic pe caietul special nr.1 în trimestrul IV al anului şcolar.

Scopul meu, în această pregătire specială a copiilor grupei mari, a fost: să-i deprind cu liniatura caietului, să redea corect semnele pregătitoare scrisului, să le formez mîna pentru scris, urmînd ca scrierea literelor să rămînă o sarcină exclusivă a şcolii.

În fiecare fel de activitate, am urmărit pregătirea conştientă a copiilor pentru însuşirea scrisului. Am îmbinat şi alternat diferite feluri de activităţi, stabilind între ele anumite corelaţii.

IRINA TABAN
Grădiniţa nr. 143 din Bucureşti

Ce părere aveţi ?

Poate că ar fi bine să se gîndească cineva mai mult la modelul uniformei preşcolarilor. Se fac mereu eforturi pentru uşurarea muncii în menaj a mamelor salariate. Creatorii poate n-au călcat această rochiţă apretată sau, n-au făcut-o de multe ori. S-au întrebat oare cu ce contribuie la uşurarea muncii mamei cînd au înlocuit vechiul model (cu nasturi la spate, desfăcut pînă jos) cu cel nou, de care copiii tot nu se pot dezbrăca singuri chiar dacă nasturii sînt în faţă? Poate că ar fi mai bine să fie deschisă rochiţa pînă jos, sistem halat. Aşa, copiii ar putea-o dezbrăca singuri, iar mamele ar călca-o mai uşor şi în mai puţin timp. Cutele din faţă ar putea fi înlocuite cu nişte pliuri pornite din umăr, cusute pînă-n talie şi care ar da aceeaşi lărgime în poale. Cordonul ar putea fi, ca la orice halat, susţinut de găici în părţi sau fixat prin cusături numai în spate şi legat în faţă.

ANA LUPESCU
Constanţa

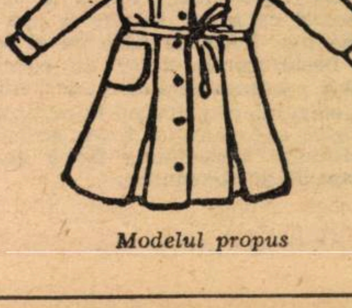

Modelul propus

LICHIDAREA REPETENŢIEI ÎNSEAMNĂ:

Muncă susţinută

Comisia metodică a învăţătorilor de la Şcoala generală nr. 1 din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, dezbătînd tema : „Cum se poate lichida repetenţia la clasele mici“ şi-a propus ca sarcină principală modernizarea tehnologiei didactice. În cadrul discuţiilor s-a evidenţiat totodată preocuparea cadrelor didactice din şcoală pentru ridicarea calitativă a procesului instructiv-educativ prin perfecţionarea metodelor active folosite în predare şi prin cunoaşterea psihică a elevilor rămaşi în urmă la învăţătură. Considerînd că una din principalele cauze ale repetenţiei o constituie faptul că nu se respectă cerinţele didactice fundamentale cu privire la modul de concepere a lecţiei, învăţătorii au căutat să nu folosească procedee „şablon“ în expunerea lecţiei, să creeze elevilor deprinderi de muncă independentă, acordînd o deosebită atenţie repetării şi fixării cunoştinţelor dobîndite. În acest scop, lecţia a fost socotită drept o oglindă care reflectă toate laturile vieţii şcolare : latura educativ-formativă, cea metodică şi organizatorică. Dacă lecţiile predate vor avea un conţinut care prin volumul său depăşeşte puterea de asimilare a elevilor, rezultatul va fi că ei nu vor înţelege explicaţiile primite. Dimpotrivă, dacă lecţiile nu vor comunica destule cunoştinţe, şcolarii se vor deprinde cu o atitudine superficială faţă de muncă.

S-au analizat cu această ocazie lipsurile evidenţiate în organizarea lecţiei, socotindu-se că acestea provin şi din faptul că învăţătorii nu reuşesc să menţină atenţia şi să trezească interesul elevilor pentru obiectul de învăţămînt pe care îl predau şi că nu folosesc raţional timpul afectat lecţiei.

Calitatea lecţiilor este determinată de munca susţinută pe care o desfăşoară cadrele didactice pentru ridicarea nivelului lor ideologic şi profesional, de aprofundare a întregului sistem de lecţii ce le predau şi de pregătirea minuţioasă a fiecărei lecţii în vederea utilizării unor metode de învăţămînt cît mai variate şi eficiente. S-a hotărît ca în continuare învăţătorii din şcoală să acorde importanţă şi celorlalte forme de muncă cu elevii, lecţiilor suplimentare şi să întărească legătura cu părinţii în cadrul lectoratului organizat în şcoală.

Înv. EMILIA POPESCU
Şcoala generală nr. 1 din oraşul
Gh. Gheorghiu-Dej

Instantaneu la clasa I.

Activitate individualizată

Dacă în sfera producţiei materiale nu sînt admise rebuturi, cu atît mai mult nu trebuie să admitem în şcoală asemenea fenomene improprii pentru o evoluţie şi o dezvoltare normală a copilului. În cuvîntarea sa la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta : „În mod operativ, permanent, să aducem perfecţionările care se impun în sistemul învăţămîntului. Se pun mereu noi probleme, se impun continuu îmbunătăţiri. Învăţămîntul este poate cel mai mobil sector social şi trebuie să ţinem permanent seama de acest lucru“.

Avem un cadru organizatoric creat pentru a evita repetenţia, datorită căreia s-au înregistrat la nivelul claselor I—IV pierderi de 10 la sută din efectivul de şcolari.

Este cunoscut faptul că acei copii care prezintă deficienţe vor fi şcolarizaţi în instituţii speciale. Toţi copiii de 5 ani primesc în grădiniţe, începînd cu acest an şcolar, educaţia şi cunoştinţele necesare, care le va facilita studiul în primele clase. În scopul creşterii responsabilităţii personalului didactic, al evaluării şi preţuirii activităţii pe care acesta o depune şi pentru o mai bună cunoaştere a nivelului de cunoştinţe al copiilor, cred că, este necesară instituirea testării copiilor de 6 ani care vin în ciclul primar şi apoi a elevilor din ciclul gimnazial. Opinez asupra acestei probleme, care sigur nu va avea caracterul unui examen, dar este menită să antreneze atît educatoarele, cît şi învăţătorii la o susţinută activitate didactică, individuală cu elevii, ceea ce practic va duce în final la lichidarea repetenţiei în ciclul primar. Considerăm că aceasta va spori în mod implicit şi răspunderea conducerilor şcolilor care au în subordine unităţi preşcolare, pentru desfăşurarea în învăţămîntul preşcolar şi în şcoală a unei activităţi didactice la nivelul cerinţelor actuale şi de perspectivă, privind traducerea în viaţă a prevederilor Plenarei din iunie a.c.

Înv. MARIN LISENCHE
Şcoala generală Cuzlău din comuna
Păltiniş, jud Botoşani

Cunoaşterea capacităţii intelectuale a elevilor

Una din cauzele prezenţei repetenţiei se datoreşte şi faptului că elevii „repetenţi“ provin din familii dezorganizate, incapabile să le asigure atmosfera formării şi educării personalităţii copilului. Aceşti elevi absentează de la cursuri, obţin rezultate slabe în pregătirea lecţiilor. Alţi elevi, care prezintă grade diferite de debilitate mintală, trebuie depistaţi cu ajutorul specialiştilor şi orientaţi la timpul cuvenit spre şcoli speciale.

Pentru însuşirea cunoştinţelor prevăzute în programă este necesar să se desfăşoare o muncă complexă, ţinînd seamă de individualitatea fiecărui copil. Aceasta presupune din partea învăţătorului chemare pentru profesie, dăruire, pasiune şi timp. Dar nu numai atît, pe lîngă faptul că învăţătorul este un psihopedagog desăvîrşit, el va studia în permanenţă, se va documenta multilateral, deoarece este cel care transmite atît cunoştinţe de istorie, de geografia patriei, cît şi de limbă şi literatură română etc. Pentru desfăşurarea unei munci de calitate considerăm necesară instituirea unei zile metodice necesară pregătirii de specialitate a învăţătorilor.

Institutor ANGELICA CERNEA
Şcoala generală din comuna Rădoieşti,
jud. Teleorman

Programe şi manuale diferenţiate

În actuala organizare a activităţii din şcoala generală, lichidarea repetenţiei poate fi condiţionată de adoptarea unor măsuri privind organizarea, conţinutul şi cantitatea de cunoştinţe obligatorii pentru elevii claselor I—IV. De aceea, susţinînd ideea unei bune pregătiri în această direcţie a viitorilor învăţători, cît şi a celor ce lucrează în prezent în probleme de psihologia copilului şi cea pedagogică. Numai cunoscînd individualitatea fiecărui copil se va ajunge la organizarea judicioasă a muncii cu clasa. Încă la sfîrşitul clasei I, pe baza constatărilor, se poate decide care copii vor învăţa conform cerinţelor unei programe reduse, speciale. Considerăm că această programă poate fi redusă numai la obiectele la care copilul nu reuşeşte să-şi însuşească cunoştinţele şi deprinderile intelectuale impuse de programa unică. De ce s-ar cere mai puţin la desen, muzică, îndeletniciri practice etc., cînd experienţa şcolii demonstrează că elevii cu insuccese la limba română sau aritmetică, de exemplu, desenează, cîntă, sau mînuiesc acul cu rezultate bune ?

Elaborarea unei programe şcolare diferenţiate nu necesită şi elaborarea unor manuale speciale, ci numai simpla prezenţă în conţinutul celor actuale a unor teme mai uşoare pe care învăţătorul le va folosi în scopul propus. În cazul cînd totuşi acestea lipsesc din manual se pot doza temele pentru munca independentă a elevilor, în mod diferenţiat. Am observat că printr-o activitate bine organizată, intensă şi diferenţiată a clasei reuşim să creăm un climat plăcut în care fiecare copil să facă progrese după capacităţile sale.

Înv. MĂNDICA ŢIMBOLSCHI
Şcoala generală nr. 5 din Tecuci

Evitarea supraîncărcării elevilor

Supraîncărcarea apare în general la stabilirea temelor pentru acasă, cînd temele nu sînt alese în raport cu contribuţia lor la dezvoltarea capacităţii intelectuale a elevilor, ori nu ţin cont de timpul necesar efectuării lor. Consider că, la clasele III—IV nu este necesar să se dea ca temă pentru acasă copieri de fragmente, fără a urmări un anumit scop. Ele pot fi înlocuite cu scoaterea unor idei principale din textele literare, cu întocmirea planului unei bucăţi literare, cu răspunsul la chestionare, rezumatul unei lecturi etc. O mare importanţă se poate acorda şi lucrărilor originale ale copiilor, fără a se insista pe anumite şabloane care de fapt, se folosesc în cadrul orelor de compunere. Aceste lucrări originale au un efect formativ deosebit, contribuie la dezvoltarea gîndirii creatoare, a exprimării frumoase, plastice, la dezvoltarea vocabularului activ. Într-o altă ordine de idei ne pronunţăm împotriva temelor prea lungi, care plictisesc elevii ; mai bine să se dea teme mai scurte, dar care pretind un efort intelectual maxim. La desen, muzică, lucru manual, considerăm că temele pentru acasă nu contribuie la formarea unor deprinderi extraordinare, ci supraîncarcă elevii, răpind un timp preţios în defavoarea pregătirii pentru a doua zi, la lecţii.

La aritmetică temele vor fi alese atent, respectînd gradul lor de dificultate şi încadrarea rezolvării în timp.

În cadrul orelor de aritmetică, în clasă nu se dau probleme suficiente, pe care credem că ar trebui să se pună accent, ci se fac exerciţii, pe motivul că dezvoltă deprinderile de calcul. Nu vrem să contestăm această realitate, dar, tot la fel de bine s-ar putea face acest lucru şi în cadrul problemelor, ce se rezolvă tot prin exerciţii aritmetice. Dorim să arătăm că, atît din practica de la catedră, cît şi din constatările efectuate pe teren, prin probleme se dezvoltă cel mai mult gîndirea matematică la elevi şi este necesar ca, în cadrul orelor de aritmetică desfăşurate în clasă să se rezolve cît mai multe probleme în condiţii variate, folosindu-se schema de rezolvare şi apoi să se efectueze calculele. Important este ca elevul să vadă în întregime sensul problemei, să cunoască relaţiile între datele problemei şi numai după aceea să se treacă la calcule. Afirmăm încă o dată că şi exerciţiile sînt importante, dar mult mai mare efect îl au rezolvările de probleme, chiar dacă se greşeşte la calcule, dacă concepţia de rezolvare este corelată, scopul urmărit este în mare parte realizat.

Iată numai cîteva aspecte în ceea ce priveşte direcţia de acţiune a cadrelor didactice în lichidarea repetenţiei la clasele I—IV, pentru realizarea sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid şi de stat.

Prof. BEJAN IOAN
inspector şcolar
la Inspectoratul şcolar judeţean
Covasna

O mai bună organizare a întregii activităţi

Sarcina principală a cadrelor didactice este de a se angaja concret, cu toate forţele, într-o muncă intensă, desfăşurată atît în clasă, cît şi în afara ei, în vederea stimulării interesului elevilor, a curiozităţii şi pasiunii lor pentru învăţătură. Consider că pentru aceasta se pot utiliza forme şi metode variate :

— **PERFECŢIONAREA CONTINUĂ A METODELOR ŞI PROCEDEELOR DE PREDARE.**

— **TRATAREA DIFERENŢIATĂ A COPIILOR :** învăţătorul stabileşte după caz trei grupe (fără ca elevii să cunoască aceasta), cărora să le adreseze întrebări după posibilităţile lor de judecată, gîndire şi memorizare.

— **ACTIVIZAREA GRUPELOR DE ÎNTRAJUTORARE A ELEVILOR,** care vor avea sarcina de a se ocupa de elevii mai slabi la învăţătură, ajutîndu-i în efectuarea temelor.

— **CREAREA UNOR CERCURI PENTRU PREGĂTIREA ÎN COMUN A TEMELOR DATE ACASĂ.** Prin rotaţie, învăţătorul sau profesorul poate fi prezent pentru a-i îndruma pe elevi în rezolvarea temelor.

— **CONTACTUL PERMANENT CU FAMILIA** în vederea asigurării unor condiţii optime de studiu pentru elevi.

— **VERIFICAREA RITMICĂ A CUNOŞTINŢELOR :** orice elev poate avea la fiecare obiect 8—10 note care să oglindească participarea lui la lecţie.

— **ORGANIZAREA DE MEDITAŢII, CONSULTAŢII CU ELEVII** pe grupe, în funcţie de nivelul lor de pregătire.

— **LĂRGIREA SCHIMBULUI DE EXPERIENŢĂ,** a interasistenţelor efectuate de către educatoare şi profesori la clasele I—IV de învăţători la clasele V—VIII şi la grădiniţă.

— **ATRAGEREA ELEVILOR LA CERCURI ÎN FUNCŢIE DE POSIBILITĂŢILE** de afirmare în vederea profesionalizării lor.

Prof. VALERIU SANDOVICI
Şcoala generală din comuna Dolheştii
Mari, jud. Suceava

Marea influență educativă a faptului mărunt

„AȘA TE-A ÎNVĂȚAT LA ȘCOALĂ?"

Ne-am obișnuit ca în probleme de educație a elevilor noștri să găsim, voit sau nu, numai vinovăția lor. Ei sînt vinovați cînd nu sînt cuminți la școală și acasă ; ei sînt vinovați cînd nu au o ținută îngrijită ; ei sînt vinovați cînd nu se spală ; ei sînt vinovați cînd nu-și pregătesc lecțiile ; ei sînt vinovați cînd și-au pierdut obiectele de școală ; ei sînt vinovați cînd nu se ridică în autobuz sau tramvai să cedeze locul celor mai în vîrstă ; ei sînt vinovați... mă opresc aici fiindcă șirul acestor „vinovății" poate fi continuat.

Cred însă depășit acest mod de gîndire și acționare în societatea noastră în care școala și educația, în general, au suferit niște mutații care nu pot fi ignorate.

Se vorbește de educația permanentă, se vorbește de răspunderea întregii societăți pentru educația tineretului nostru școlar și în documentele de partid. În cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se definesc magistral răspunderile, mai ales ale factorilor educaționali.

Nicăieri nu se spune însă de răspunderea exclusivă a copiilor pentru educație, peste tot fiind definită însă răspunderea școlii, a familiei, a organizațiilor de copii și tineret etc.

Dar, practic, sfera educației, cu toate pretențiile și implicațiile sale majore, cere acțiuni dimensionate pe mai multe direcții și nu se rezumă la a-l învăța pe „copil" numai să scrie, să citească și să socotească.

Nimeni nu spune că nu trebuie înscrise pe lista prioritară aceste deprinderi, fiindcă altfel s-ar anula însăși definiția școlii, dar deprinderile acestea vor fi anulate de viață dacă nu vor fi completate „cel puțin egal" de altele, tot atît de majore, ca scrisul și cititul. Comportarea demnă și civilizată, igiena personală care asigură sănătatea individuală și colectivă, simțul întrajutorării, al ordinii, al disciplinei, nu strict școlare, ci al organizării raționale a vieții personale, simțul economiei pentru a putea folosi cu bune rezultate și cît mai mult bunurile tale personale și cele colective, cinstea, preocuparea permanentă, nu numai de a te încadra în cerințele generale sociale, dar de a le depăși, în sensul bun al cuvîntului, trebuie să fie preocupări permanente ale tuturor dascălilor de școală.

Copilul, indiferent de vîrsta lui — 3 sau 16 ani — ascultă cu mare încredere ce spune și cum se spune la școală. Dacă fiecare dascăl și-ar face o aprofundată analiză a modului cum acționează și ce transmite zilnic copiilor săi, ar ajunge desigur la concluzia că tocmai problemele majore ale vieții rămîn nu de puține ori pe planul doi.

Într-o cantină școlară, un copil de 6 ani, în clasa I, mănîncă la masă cu mănușile în mîini, invocînd că este lovit la mînă și-l doare. Un coleg al lui face o glumă și motivează prezența mănușilor ca o protecție împotriva microbilor. Pus să-și scoată mănușile, copilul era, de fapt, murdar de cerneală.

Alți elevi, de data aceasta mai mari, așteaptă răspunsul unor probleme majore care privesc pregătirea pentru viață, spre a ști să evite și cele mai mici erori în ceea ce se numește comportarea civilizată și echilibrată.

Lipsa de supraveghere și de grijă permanentă în a urmări copilul în toate împrejurările pentru a-i corecta comportarea găsesc cîmp deschis și în risipa bunurilor personale sau colective : pîine și mîncare, acasă sau în cantinele școlare, lumina care nu se stinge din lipsa atenției, apa care este lăsată să curgă ore în șir la robinetul uitat deschis, ușa care se trîntește, cu sau fără voie, pierderea obiectelor de școală : creioane, stilouri, căciulă, foarfecă, mănuși, comportarea necivilizată pe stradă, la școală și acasă.

Toate acestea, precum și controlul permanent asupra curățeniei și sănătății copiilor, asupra modului cum își folosesc pauza, cum mănîncă, cum se joacă, cum se comportă cu colegii, sînt cerințe cu valabilitate pentru toate vîrstele.

Exigențele dascălului, indiferent că este sau nu diriginte, ale învățătorului, nu trebuie să scadă niciodată.

Atenția pentru aceste lucruri considerate „mărunte", acționarea permanentă asupra formării unor deprinderi solide de conduită corectă și sigură creează premisele unor realizări depline în formarea personalității copilului de azi, a omului de mîine.

De aceea, educația nu se poate împărți în : educația făcută în școală, în casă, educație făcută pe stradă etc. Ea este una și aceeași cu cerințe unitare, dar și cu rezultate unitare.

În condițiile de astăzi, în care familia, mama și tata, sînt antrenați mai mult în procesul muncii, mi se pare că școala trebuie să acționeze mai activ, atît asupra pregătirii și răspunderilor cadrelor didactice pentru educația complexă a elevului, cît și a răspunderilor care le revin acestora în pregătirea mai temeinică a părinților pentru ca actul educațional în școală și în familie să nu sufere modificări de exigență și competențe.

Copilul nu trebuie să găsească teren nepregătit în formarea sa nicăieri, iar tradiționalele și tot atît de depășitele expresii : „așa te-a învățat la școală ?!" sau „așa te-a învățat acasă ? !" trebuie să se contopească în răspunderile majore pe care prioritar cei doi factori le au amplificate azi de răspunderea întregii societăți.

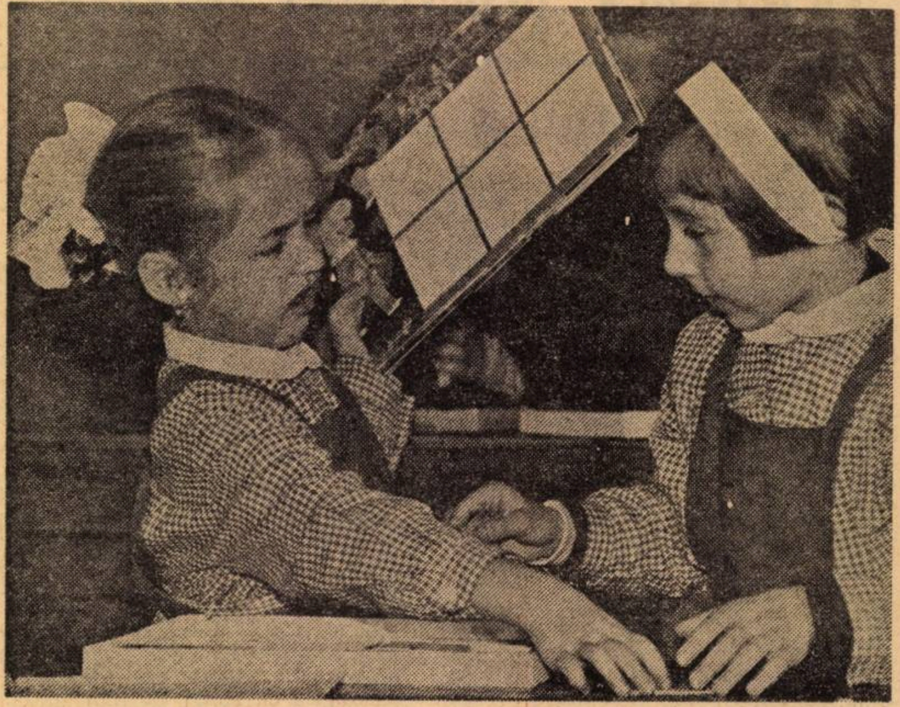

Ce fapt „mărunt" a determinat acest conflict, și ce implicații educative are el ?

Acele fapte „mărunte" peste care se trece cu ușurință : respectul pentru colegul și semenii tăi, respectul pentru părinții și oamenii în vîrstă, grija de a-ți agonisi bunurile, de a-ți apăra sănătatea și viața, nu sînt fapte mărunte, ele vin să realizeze, de fapt, alături de învățatul scrisului și cititului, al socotitului, la început, iar mai tîrziu al algebrei, biologiei, limbilor străine, a deprinderilor practice etc., „marea educație".

Și, aș adăuga în finalul acestor păreri că „marea educație" de care societatea noastră are nevoie se impune a fi o prezență permanentă, dar nu prin morală și dădăceală, ci prin tact pedagogic, prin consecvență, prin exemplul personal, dăruire și pasiune, răbdare și sensibilitate, receptivitate, înțelegere și bunătate, prin capacitatea de a înlocui oricînd și a depăși chiar cadrul familial, pentru a putea crea momente permanente de desfășurare a copilului în plenitudinea capacităților sale, dar și de a face la timp retușurile necesare unei dezvoltări armonioase și sigure a caracterului și personalității copiilor noștri.

Prof. CONSTANȚA BĂRBOI

Casele de copii școlari

Un regim de viață prielnic dezvoltării personalității copilului

Casele de copii școlari, ca instituții educative și de ocrotire trebuie să ofere elevilor un regim de viață prielnic pentru dezvoltarea multilaterală a personalității lor și capabil să suplinească absența familiei.

Specificul muncii cadrelor didactice din casele de copii este determinat în mare măsură de faptul că efectul acelui cadru intim și strict individual pe care îl oferă familia, multitudinea relațiilor afective de maximă finețe în care se integrează copilul crescut în familie trebuie obținute aici în forme colective de organizare și influențare.

Grupul din casa de copii, la rîndul lui, nu este identic cu clasa din școală. Diferențele dintre aceste două forme colective de organizare cer din partea profesorului tehnici de lucru diferite, alte unghiuri și planuri din care este abordat conținutul activității din aceeași specialitate. Cu alte cuvinte, copilul are nevoie ca profesorul de educație fizică, de muzică sau maistrul-instructor din casa de copii să fie altceva decît profesorii cu care lucrează în școală la același obiect de învățămînt, iar activitățile desfășurate în casa lui să fie adaptate specificului activității școlare de aici.

În scopul adaptării activității profesorilor din casele de copii școlari la specificul psihopedagogic al grupelor de elevi cu care lucrează și la regimul lor de viață, Inspectoratul școlar al municipiului București, împreună cu Direcția învățămîntului preșcolar și general obligatoriu din Ministerul Educației și Învățămîntului, a organizat o întîlnire de lucru cu directorii caselor de copii și cu profesorii din aceste unități. Întîlnirea, care a avut loc în ziua de 2 noiembrie 1973, la Casa corpului didactic, a prilejuit un util schimb de experiență între reprezentanții celor 10 case de copii școlari din municipiul București și a permis conturarea cîtorva cerințe unitare de integrare a activităților din cercuri în sistemul muncii instructiv-educative din casele de copii.

Activitățile cultural-artistice, unele forme de activități practice și gospodărești organizate prin cercurile din casele de copii au cîștigat interesul elevilor și au permis satisfacerea unor exigențe calitative sporite atunci cînd profesorii au evitat paralelismul cu lecțiile desfășurate în școală. Selecția copiilor după aptitudini și preferințe, diferențierea și individualizarea activității după nivelul abilitării la care a ajuns fiecare elev, adoptarea unor forme de îndrumare stimulative pentru ritmul de lucru, pentru consolidarea deprinderilor și a tehnicilor de lucru, pentru manifestarea independenței și a creativității copilului, s-au înscris deja ca premise favorabile în asigurarea unei motivații pozitive din partea elevilor și în evitarea supraîncărcării lor.

Sincronizarea activităților din cercurile casei de copii cu activitatea sportivă, cultural-artistică și practică programate de școală la obiectele de învățămînt respective sau în cadrul organizației de pionieri permite realizarea caracterului unitar și progresiv al solicitărilor, continuitatea în acțiune, dozarea rațională a informațiilor și a exercițiilor. Participanții la dezbateri au remarcat că sarcina de coordonare a acestor influențe revine și profesorului de specialitate din casa de copii, recomandînd drept mod de acțiune contactul permanent cu profesorii școlii, cu diriginții claselor, cu educatorii grupelor, cu cluburile sau instituțiile în care activează unii elevi.

S-a cerut de asemenea, ca activitățile din cercurile casei de copii să contribuie efectiv la pregătirea elevilor pentru viață, la facilitarea integrării lor socioprofesionale, prin adaptarea permanentă a conținutului și a tehnicilor de lucru la particularitățile individuale și de vîrstă ale copiilor. În această ordine de idei, s-a formulat implicit necesitatea concentrării preocupărilor asupra acțiunilor de masă, ca mijloc de stimulare a dezvoltării multilaterale a fiecărui copil, paralel cu pregătirea specială a elevilor cu posibilități sporite, în vederea introducerii lor în activități de performanță.

Întrucît școlarii din casele de copii lucrează jumătate din zi în școală, iar o bună parte din timpul rămas îl consumă cu efectuarea temelor, programul de lucru în cercuri trebuie plasat în timpul lor liber. În acest mod, se asigură copiilor condiții de folosire eficientă și plăcută a tuturor perioadelor din zi și a tuturor zilelor, un regim de viață plăcut și apropiat de exigențele vieții cotidiene, o alternare corespunzătoare a diverselor forme de activitate, astfel ca activitățile cultural-artistice, sportive și practic-gospodărești să fie plasate în timpul liber al copiilor, fără să fie concentrate numai în zilele în care nu se desfășoară activitate școlară organizată.

Profesorii din casele de copii, participanți responsabili la realizarea întregului sistem de acțiuni educativ-formative, inițiate independent sau în colaborare cu școala, trebuie să facă parte integrantă din colectivul pedagogic al casei de copii, să recurgă la tehnici de lucru specifice consolidării și adîncirii celor însușite de copii, să participe alături de educatori la efectuarea serviciului pe unitate, precum și la alte acțiuni din afara casei de copii. Aceasta presupune ca și profesorii încadrați în casa de copii doar cu o jumătate de normă să-și desfășoare munca de bază și activitatea social-obștească în aceste unități, iar pe plan profesional să se dovedească, în primul rînd, buni educatori.

La discuția inițiată au fost abordate și probleme legate de asigurarea bazei materiale corespunzătoare pentru realizarea sarcinilor pe care le au profesorii din casele de copii. Suplinirea absenței bazelor sportive proprii se poate realiza în prezent prin asigurarea accesului școlarilor din casa de copii la bazele sportive ale școlilor din apropiere, ale unor cluburi, întreprinderi sau școli profesionale.

Am subliniat cîteva din problemele care au stat în atenția participanților la această întîlnire, dorind ca ele să constituie o premisă de discuție pentru educatorii care-și desfășoară munca în casele de copii școlari.

Prof. dr. NICULINA OBROCEA
inspector școlar al Inspectoratului
școlar al municipiului București

Activitatea practică — „teren“ de aprofundare a cunoștințelor teoretice

Spre deosebire de celelalte forme de activitate tehnico-aplicativă și științifică practicate în școli, microcooperativele agricole de producție prezintă avantajul că armonizează interesul pentru cunoașterea și investigarea științifică, cu activitatea practică nemijlocită și cu stimularea spiritului gospodăresc, încadrînd aceste preocupări în contextul unor situații care reproduc, la scară mică, o problematică social-economică de actualitate. Instruirea teoretică și practică se îmbină organic cu aspecte și preocupări care contribuie la conturarea acelor însușiri care intră în „pregătirea pentru viață“. Școlarului din mediul rural antrenat în activitatea unei microcooperative agricole de producție, i se creează un cadru propice pentru accentuarea unor trăsături de comportament cum ar fi răspunderea personală, chibzuința, preocuparea pentru problemele de interes obștesc, participarea la adoptarea unor hotărîri ce privesc o colectivitate în ansamblul ei etc. La cele de mai sus se adaugă faptul că, în acest cadru, se constituie o ambianță de democratism care îl familiarizează pe școlar cu această caracteristică dominantă a vieții sociale din țara noastră. Diversitatea și profunzimea problemelor și soluțiilor pe care le impune activitatea bine orientată a unei microcooperative agricole de producție, nu se limitează numai la efectuarea unor lucrări agrotehnice pentru cele cîteva culturi, care ocupă o suprafață nu prea mare (circa 2—3 ha), pe care o deține o astfel de unitate. Ele au implicații mult mai largi care sporesc aria preocupărilor profesorului de științe biologice și agricole, antrenați în activitatea pe acest tărîm. Totul începe de la alcătuirea unui plan bine fundamentat, care să țină seama atît de caracteristicile acestei unități microproductive cît și de obiectivele urmărite prin ea în instruirea și educarea școlarilor.

Pe terenul, atribuit, fiind necesară o delimitare a suprafețelor pe culturi, se ivește prilejul de a prezenta solul drept substrat necesar pentru creșterea și dezvoltarea plantelor agricole. Fertilitatea, ca principală însușire utilă a solului, poate fi explicată în corelație cu celelalte caracteristici cum ar fi roca mumă, textura, structura, componenții dinamici, humusul, microorganismele etc. Terenurile luate în cultură mai trebuie caracterizate și în ce privește înclinația, expoziția, permeabilitatea, adîncimea pînzei de apă freatică, fenomenele de eroziune, îmburuienirea etc. Cunoștințe utile se pot transmite în această etapă cu privire la relația sol-plantă și la nevoile (pretențiile) diferite ale unor plante de cultură față de condițiile de sol și climă.

Odată stabilit sortimentul plantelor de cultură, într-un număr nu prea mare de specii *), precum și amplasamentul acestora conform criteriilor de favorabilitate, se poate trece la problema soiurilor celor mai potrivite și a hibrizilor indicați pentru zona respectivă. Drept criterii în alegerea acestora, se are în vedere producția ce se poate obține (cantitativ și calitativ), agrotehnica pe care o presupune, concordanța cu condițiile de sol și climă, valorificarea îngrășămintelor, rezistența la boli și dăunători etc.

În această etapă să nu scăpăm prilejul de a prezenta locul fiecărei specii în sistematica regnului vegetal, caracteristicile ei morfologice, precum și unele elemente de fiziologie.

În timpul desfășurării programului lucrărilor agricole, începînd cu pregătirea terenului în vederea semănatului și încheind cu strîngerea, transportul, condiționarea și depozitarea recoltei, vom avea grijă să transmitem elevilor unele cunoștințe utile despre rolul fiecărei lucrări agrotehnice în parte, în reglarea raportului dintre plantă și mediul ambiant, făcîndu-se concomitent și referiri la funcționarea diferitelor mașini, utilaje și unelte agricole. Aceste explicații sînt detaliate apoi pentru fiecare lucrare agricolă în parte, în zilele în care elevii participă nemijlocit la efectuarea lor.

În perioadele ce separă diferitele momente de mai mare intensitate a lucrărilor agricole, se pot face observații în grup sau individual, cu privire la procesele de creștere și dezvoltare a plantelor, efectele diferitelor fenomene meteorologice (ploi, secetă, grindină), apariția eventuală a dăunătorilor sau a simptomelor unor boli ale plantelor ș.a.

Este indicat ca într-o perioadă în care întreg terenul este acoperit, iar culturile se află într-o fază de vegetație corespunzătoare, să se efectueze cu toți microcooperatorii — în grupuri — așa-numita „revistă a cîmpului“, ajutîndu-i să observe stadiul de dezvoltare a plantelor, fenomenele ivite și cauzele lor, să compare. Profesorii de științe biologice și agricole sau cadrele tehnice agricole pot răspunde la întrebările elevilor, pot da explicațiile necesare.

În perioada de bilanț a activității membrilor microcooperativei (la care vor participa și elevii), se trag concluzii asupra muncii depuse și a rezultatelor ei, oglindite în producția obținută, sînt prezentate aprecieri bine argumentate, cu privire la factorii naturali și agrotehnici care au contribuit la realizarea unui anumit nivel al recoltelor. Nu vom uita desigur analiza unor aspecte cum ar fi : calitatea materialului de semănat, iernarea culturilor de toamnă, densitatea plantelor răsărite pe unitatea de suprafață, starea sănătății culturilor, condițiile în care a avut loc înfloritul, polenizarea și fructificarea, încadrarea lucrărilor agricole în termenele optime și nivelul calitativ la care au fost executate.

Procedîndu-se în acest fel se conștientizează activitatea practică, aceasta devenind utilă pentru aprofundarea cunoștințelor transmise la lecție.

Lector AURELIA ASANDEI
I.C.P.P.D., filiala Cluj

---

*) Colecții mai complete de plante se pot crea pe lotul școlar, deoarece pe terenul microcooperativei se cultivă mai ales acele plante care au importanță economică și sînt specifice pentru zona dată.

În cabinetul de tehnologie a meseriei de la Școala generală nr. 56 din Capitală.

Moment pentru concluzii

Alături de miile de brațe harnice ale cooperatorilor și lucrătorilor din I.A.S., la munca agricolă de toamnă participă cu sîrg și elevii, studenții. Dealtfel, lucrul acesta nu trebuie să ne mire : avem un tineret harnic, cu o înaltă conștiință cetățenească sădită prin educația școlară, familială, a întregii societăți.

Ca unul din miile de dascăli ai țării care au însoțit copiii la aceste activități, am constatat că atunci cînd locul de muncă era bine determinat, iar elevii știau ce aveau de făcut și profesorii erau prezenți în mijlocul lor — randamentul era deosebit. Consider însă că acest aport ar putea fi mai mare dacă s-ar înlătura o serie de lipsuri din activitatea organizatorilor practicii agricole. Așa, de exemplu, unele unități agricole beneficiare nu aveau un plan precis de organizare a activității elevilor. O zi-două, elevii erau folosiți în recoltarea porumbului de pe o parcelă situată într-o extremitate a fermei, apoi erau „ceruți“ de un inginer la o altă cultură și — la scurte intervale de timp — alți șefi de fermă își disputau clasele. Acest procedeu făcea ca, de la un aport substanțial, dăruit cu tot entuziasmul de către tineri, să se alunece spre superficialitate. Este, de aceea, necesar să se ia măsuri eficiente de organizare temeinică a muncii brațelor tinere, ca ele să fie dirijate judicios la locul pe care au fost distribuite.

Socotesc că inițiativa trebuie să plece de la conducerile școlilor și nu de la alte foruri. Dacă se merge pe principiul tutelării unităților școlare de către marile unități productive, socotesc că, în privința ajutorării la strîngerea recoltei, școlile să deservească și ele cîteva unități, în raport de numărul de elevi, desigur. O condiție esențială a succesului este strînsa colaborare între organizatorii din școală și cei ai unității beneficiare. Cîteva sugestii în acest sens pentru viitorul an agricol :

Se simte nevoia ca directorii de școli să fie puși la curent din timp de către unitățile în care vor lucra elevii, asupra celor ce sînt de efectuat și, poate, chiar să încheie cu beneficiarii adevărate contracte de lucrări. De asemenea, cu una-două săptămîni înainte de declanșarea campaniei, personalul didactic care va însoți pe elevi să se deplaseze la viitoarele locuri de muncă ale acestora pentru ca să le recunoască și, împreună cu tehnicienii și inginerii unităților beneficiare, să stabilească cel mai bun mod de organizare a întregii activități.

Din punct de vedere educativ, cred că e bine ca școlile să aibă posibilitatea să-și cunoască rezultatele muncii, prin participarea la întregul ciclu de lucrări : recoltare, cîntărire, încărcat-descărcat, predarea la baza de recepție sau magazie. Profesorii însoțitori, tehnicienii și îndrumătorii din partea beneficiarilor să verifice modul cum se muncește ; să evidențieze eforturile deosebite, dar să și pună să se refacă lucrarea dacă nu s-a efectuat bine.

O altă problemă, deloc neglijabilă după părerea mea, este aceea a hainelor de protecție. Sînt convins că se pot găsi haine de protecție (cît de uzate), știut fiind că elevii vin la lucru în propriile lor uniforme sau haine.

Încă de pe acum, adunările U.T.C. (plenare sau cu temă) cred că pot să analizeze ce au realizat elevii prin munca lor și să alcătuiască planuri generale de activitate pentru viitor. De asemenea, discuțiile la orele de dirigenție pot oferi minunate prilejuri de analiză sinceră a atitudinii elevilor în cursul activităților patriotice, ca și a modului în care a fost apreciată contribuția lor de către colectivul de muncitori ai unității în care s-a lucrat. Foarte folositoare cred că ar fi și întîlnirile între factorii de răspundere din unitățile beneficiare și elevii școlii, în care să se dezbată căile de perfecționare a colaborării lor în viitorul an agricol.

Prof. CONSTANTIN AVRAM
Caracal

Relația cu unitățile economice agricole

Interviu cu prof. LÉNART PAL, inspector la Inspectoratul școlar al județului Bihor

Red. : Ce probleme ridică patronarea școlilor din mediul rural de către unitățile economice agricole ?

L. Pal : Se poate distinge, în ceea ce privește problema pe care o abordați, două aspecte deosebite : unul referitor la patronarea atelierelor școlare din mediul urban și al doilea cu referință la patronarea atelierelor școlare din mediul rural. Distincția cred că trebuie neapărat făcută deoarece — deși prin conținut se urmărește același scop — problemele specifice determinate de profilul întreprinderilor de la sat sînt altele. Confundarea lor duce la consecințe pe care le suportă, în ultimă instanță, elevii. În atelierele școlare sătești, după părerea mea, treburile nu merg tot atît de bine ca în cele din școlile urbane. Activitatea tehnico-productivă se desfășoară, sau trebuie să se desfășoare, sistematic. Or, la sate activitatea practică a elevilor nu este continuă, nu are același ritm și aceleași rezultate pe toată perioada anului școlar. Cînd spun aceasta mă refer mai ales la lunile de iarnă. Primăvara și vara elevii muncesc pe cîmp și nu se mai ridică problema atelierelor. Apoi, ateliere există în special acolo unde C.A.P.-urile — unitățile care patronează școlile sătești în cea mai mare măsură — sînt mai slab dezvoltate și, în consecință, sînt și deficitar sau inconsistent dotate. Astfel, iarna atît din cauza unei proaste orientări cît, mai ales, a insuficientei dotări a atelierelor, elevii nu fac mai nimic sau se încropește, la inspirația profesorului de științele naturii, te miri ce activitate pe care o numim, formal, tehnico-productivă. Este adevărat, sînt și școli care cu sprijinul substanțial al cooperativelor agricole de producție au găsit soluțiile cele mai bune pentru lunile de iarnă : aici se lucrează coșuri, mături, garduri de nuiele sau sîrmă, se efectuează mici reparații la uneltele agricole etc. Dar, repet, nu peste tot este posibil acest lucru și nu peste tot se procedează în mod similar. Dacă fetele croșetează sau sînt cuprinse în ateliere de croitorie, pentru băieți instruirea tehnico-productivă rămîne o problemă încă nesoluționată. Principal este ca fiecare elev să poată nu numai să învețe ce este munca, ci să efectueze, practic, o anumită muncă pentru a-și însuși deprinderi necesare viitoarei sale integrări sociale. Numai astfel activitatea tehnico-productivă a elevilor își atinge scopul. De aceea cred că este necesar să se găsească soluțiile cele mai eficiente atît în privința patronării atelierelor-școală sătești de către C.A.P.-uri, S.M.A.-uri, cooperative de consum, unități silvice, cît și în organizarea activității lor concrete.

M. ROBEA

Limba română în şcolile şi secţiile cu limba de predare maghiară

Părerea mea este că în primul rînd avem sarcina de a-i învăţa pe elevi limba română vorbită curent. Cum se prezintă realitatea ? Programele, manualele nu corespund întocmai în ceea ce priveşte realizarea acestei sarcini. Predăm o serie de construcţii, structurii gramaticale fără de care elevii ar putea vorbi corect. Predînd aceste cunoştinţe pierdem timp în dezavantajul activizării vocabularului. Cîteva exemple. La toate examenele de admitere de pînă acum s-au cerut candidaţilor în general analize de frază. Programa prevede predarea anumitor propoziţii subordonate la care nici nu ne gîndim atunci cînd vorbim ce fel anume de subordonate sînt. Consider că aceste cunoştinţe să fie predate facultativ în anii III—IV de liceu acelor elevi care doresc să se înscrie după absolvire la o facultate de profil.

Nu întotdeauna, chiar textele literare ajută la însuşirea limbii române vorbite. Fac excepţie, după părerea mea, manualele de limbă şi literatură română pentru clasele V şi VI.

O altă carenţă consider că este faptul că nu avem încă o literatură în limba română pentru copiii maghiari adecvată vîrstei acestora. Deocamdată, cele mai accesibile opere pentru aceşti copii sînt tot cele scrise de Ion Slavici. Ne-ar trebui, eventual, să se scrie basme în limba română de către scriitori maghiari, cunoscători ai limbii române, dar care să fie în acelaşi timp şi pedagogi. Aceasta pentru a asigura criteriul accesibilităţii operelor respective prin vocabularul folosit. Elevii citesc cu multă pasiune operele care le sînt accesibile. De exemplu, pentru ei „Pădurea spînzuraţilor“ este mult mai apropiată de nivelul de cunoştinţe de limba română decît „Răscoala“. Spun toate acestea în ideea de a pune în mîna elevului nostru cartea accesibilă, care îl ajută în însuşirea limbii române vorbite. Experienţa mea la catedră îmi arată că acei elevi maghiari care au fost în tabere unde s-au întîlnit cu puţini elevi vorbitori de limbă maghiară se întorc acasă cu limba română aproape învăţată. Nu odată mi se întîmplă să fiu întrebat asupra înţelesului unui număr de 20—30 de cuvinte auzite şi reţinute de către aceşti copii din cîntecele, poeziile româneşti învăţate în tabără. Rezolvarea restului de dificultăţi cade în sarcina profesorului. Aici putem vorbi de metode, procedee folosite, de activizarea elevilor. Aici se pune problema omului de la catedră. Tot aici se pune şi problema folosirii unor mijloace moderne în predarea limbii române : cum am putea utiliza mai eficient cabinetul lingvistic la orele de limba română, benzile de magnetofon, discurile (integrate în lecţiile de limbă română). Elevul trebuie să aibă acces la laborator pentru a se autoverifica. Experienţa îmi arată că limba vorbită vie, are un efect mult mai puternic asupra elevilor. Ca atare, tehnica să fie folosită ca un mijloc auxiliar, la care elevul să recurgă şi pe care să ştie s-o mînuiască.

Sînt cîteva particularităţi în însuşirea limbii române vorbite de către elevii de la şcolile şi secţiile maghiare asupra cărora mă voi opri în cele ce urmează. În limba maghiară nu există flexiunea substantivului şi adjectivului. Pentru elevul maghiar prezintă o anumită greutate acordul substantivului cu adjectivul, stabilirea genului substantivelor, folosirea formelor neaccentuate ale pronumelor personale. În limba maghiară există o aşa-numită conjugare tranzitivă şi intranzitivă. Pentru a-i face pe elevi să înţeleagă şi să folosească corect formele accentuate şi neaccentuate ale pronumelui personal în predare, recurg la situaţia existentă în limba maghiară a conjugării tranzitive şi intranzitive.

Un alt fenomen este următorul : elevii deosebesc în vorbire cu dificultate diateza activă de cea reflexivă. De multe ori, recurg atunci cînd nu este cazul la formele reflexive. O greutate generală este folosirea corectă a dativului şi, în mod deosebit, a dativului popular. Am putea aminti la acest capitol al însuşirii limbii române de către elevii şcolilor şi secţiilor cu limbă de predare maghiară şi locuţiunile. Cred că s-ar putea neglija însuşirea acestor locuţiuni, deoarece ele constituie o singură parte de propoziţie sau o singură unitate morfologică. Legat de predarea frazei, socot că la studierea subordonatelor să nu se insiste atît de mult asupra analizelor, asupra recunoaşterii felurilor de subordonate, cît să se pună accentul pe transformarea unor propoziţii corespunzătoare în subordonate şi invers. În predare se ridică nu o dată chestiunea folosirii limbii materne în explicarea vocabularului nou învăţat, a unor cunoştinţe sau noţiuni gramaticale. După părerea mea, se exagerează în folosirea metodei directe. Nici o explicaţie suplimentară, nici prezentarea obiectului respectiv nu vor putea înlocui noţiunea propriu-zisă (este vorba mai mult de noţiuni abstracte). Însuşirea vocabularului trebuie verificată pe tot traseul, începînd de la înţelegerea noţiunii predate şi pînă la însuşirea ei de către elevi. Însuşirea unor cuvinte noi trebuie într-un fel oarecare verificată. Elevul să fie pus să redea exact noţiunea respectivă într-un alt context. Aceasta ne asigură că realmente noţiunea sau cuvîntul nou învăţat au fost asimilate.

Printre mijloacele eficiente de însuşirea limbii române vorbite amintesc emisiunile de radio şi televiziune, cinematografie. Am putea să sincronizăm în limba română filmele străine transmise prin emisiunile T.V. pentru copii. Bineînţeles, printre aceste mijloace eficiente trebuie să amintim vorbirea zilnică în familie în limba română.

Prof. RACZ NAGY IOAN
Liceul cu limba de predare maghiară din Satu Mare

Un procedeu insuficient valorificat în lecţiile de limba engleză

De multe ori, din dorinţa de a rezolva o problemă cît mai bine recurgem la soluţii dificile şi lăsăm să ne scape pe acelea mai simple şi la îndemîna noastră, cum ar fi, de pildă, tabla, material didactic nelipsit dintr-o clasă şi nu întotdeauna folosit în mod judicios. Aici ne pîndeşte primejdia extremelor : de a o folosi excesiv sau prea puţin, ceea ce face să fie păgubit elevul, iar munca noastră să nu-şi atingă ţelul decît în parte.

Un astfel de mijloc de folosire simplă şi eficientă a tablei îl constituie **desenele schematice** (figurinele), care pot lămuri un număr nelimitat de noţiuni, ştiut fiind faptul că imaginea impresionează mai puternic şi este reţinută mai uşor decît cuvîntul. Figurinele nu reprezintă o metodă nouă şi au fost utilizate cu succes în diverse situaţii. Chiar şi revista americană de specialitate „English Teaching Forum", în numărul său din septembrie-octombrie 1970, recomandă folosirea lor. Am putea adăuga ca aceste desene schematice pot fi utilizate mult mai larg decît recomandă sus-numita revistă şi anume nu numai în predarea lexicului limbii engleze, ci în toate aspectele acesteia : gramatică, ortografie şi chiar şi în probleme de intonaţie (pronunţie).

Pentru a face ma
unor acţiuni exprimate de anumite verbe putem să le reprezentăm acţiunile acestora prin asemenea desene schematice. De pildă verbele : **To swim** (a înota) şi **To run** (a alerga), pe care le putem ilustra printr-un înotător (fireşte, o figurină schematizată) şi un alergător.

Să trecem acum, la o altă problemă de lexic, la modul de a lămuri arii semantice şi domenii de folosire a unor cuvinte sau expresii prin asemenea figurine. Să luăm ca exemplu expresia **a bunch of**, întîlnită în trei contexte cu trei sensuri diferite, deşi înrudite, şi pe care pentru a le fixa în conştiinţa elevilor le vom reprezenta intuitiv prin trei figurine : **buchet de flori (a bunch of flowers) ; legătură de chei** (a bunch of keys) ; **ciorchine de struguri** (a bunch of grapes). O altă situaţie în care desenul schematic ne poate fi de un real folos este lămurirea noţiunii de **Present perfect**, legată de ideea prezentului sau a rezultatului acţiunii în prezent. **Present perfect** exprimă în engleză, aşa cum se ştie, o acţiune începută în trecut şi continuînd pînă în momentul vorbirii sau chiar în momentul vorbirii. Cum putem face pe elev să înţeleagă că, deşi acţiunea porneşte din trecut, interesul nostru este concentrat asupra prezentului ? Să luăm propoziţia : **He has just arrived** (el tocmai a sosit) pe care o ilustrăm pentru a concretiza ideea de prezent print-un alergător surprins în momentul sosirii.

Pentru a-i face să intuiască al doilea aspect — rezultatul acţiunii în prezent — într-o frază ca : **You have prepared your lesson and you know it now** (Ai pregătit lecţia şi acum o ştii), care se compune din două momente, vom lua prima parte : **you have prepared your lesson** (ai pregătit lecţia), şi o vom reprezenta printr-o masă de lucru la care se află un elev, sub care punem menţiunea **yesterday** (ieri) adică o acţiune ce s-a petrecut în trecut şi, apoi a doua: **and you know it** (şi acum o ştii), pe care o reprezentăm schematic printr-un elev şi un profesor examinator, sub care adăugăm menţiunea : **to day** (astăzi), deci rezultatul acţiunii se resimte în prezent.

Figurinele ne pot fi de folos şi în distingerea între **diateza activă şi pasivă**. Să luăm şi pentru această situaţie un exemplu : **The boy is beating the cat** (băiatul loveşte pisica — diateza activă) şi propoziţia : **The cat is beaten by the boy** (pisica este lovită de băiat — diateza pasivă). Cum vom proceda ? Vom concretiza situaţiile schematic printr-un băiat cu un băţ ameninţînd o pisică. Prin două săgeţi — una avînd sens de la stînga la dreapta, iar cealaltă de la dreapta la stînga, vom face mai vie, mai atractivă deosebirea dintre acţiunile exprimate prin cele două diateze.

În fine, pentru a demonstra diversitatea situaţiilor în care putem recurge la desene schematice, vom aminti şi un caz de eroare în ortografie care poate fi înlăturat mai uşor pe această cale. Ca şi în cazurile precedente, vom recurge la exemplificări. Luăm cuvintele **bad** (rău) şi **bed** (pat). Le vom ilustra printr-un pat care are la cele două părţi laterale literele **b** şi **d**, iar ca pe o pernă în interiorul patului, litera **e**. Elevul va reţine cu uşurinţă că litera **e** este în cuvîntul **bed**, adică în pat.

Subliniez că nu este nevoie de talent la desen. O condiţie a reuşitei o constituie însă simplitatea lor, pentru a nu distrage atenţia elevului prin elemente care nu interesează în momentul predării şi pentru a fi executate cît mai repede, simultan cu predarea. Aceste mici figurine pot înlătura anumite momente de oboseală care intervin în atitudinea elevilor în predare sau monotonia, creînd o atmosferă de voioşie şi făcîndu-i pe elevi mai receptivi la fluxul informaţiei. Metoda poate fi aplicată nu numai la elevii mici, ci şi la cei mari.

Prof. VERONICA MARINESCU
Liceul „N. Bălcescu", Bucureşti

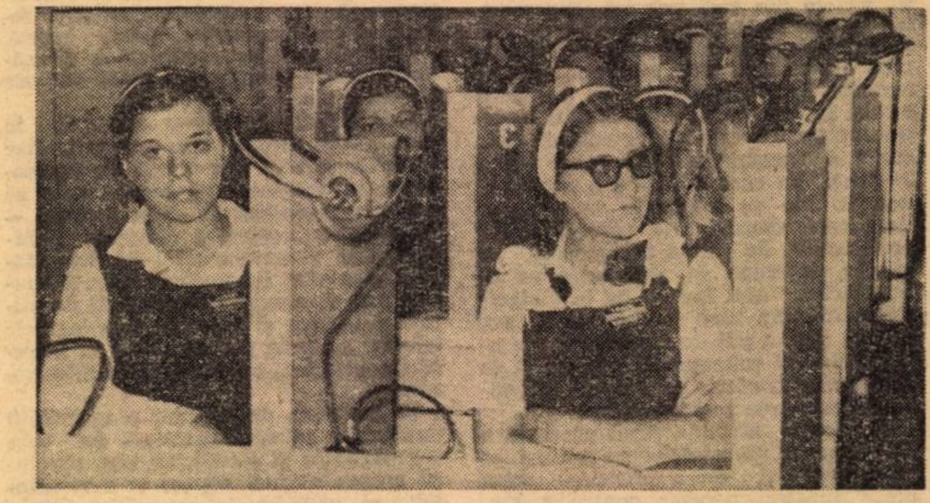

Cabinetul audio-vizual al Liceului „T. Vladimirescu“ din Capitală

Practic, pe viu...

Dată fiind explozia informaţională, puternică care stăpîneşte cercetarea ştiinţifică în întreaga lume, a înmănunchea în cîte un volum al Editurii didactice toate noţiunile de fizică, matematică, chimie, mecanică, electricitate etc. devine imposibil. Tot atît de imposibilă devine însuşirea tuturor noţiunilor dintr-un domeniu ca să nu mai vorbim de evantaiul, de domenii.

În aceste condiţii, devine imperios necesar a jalona direcţia în care elevul trebuie îndreptat spre a-şi forma singur o reprezentare sau o impresie asupra domeniului respectiv, impresie care formată corect, să-i permită luarea unor decizii personale, bineînţeles pe măsura posibilităţilor sale de vîrstă şi cunoaştere.

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 a trasat ca sarcină preocuparea pentru formarea gîndirii independente la toate categoriile de şcolari.

Consider că problema aceasta trebuie să preocupe toţi lucrătorii şcolii. Metodele sînt multiple şi în bună parte depind de omul de la catedră.

Şi pentru că la vîrsta lor, şcolarii îşi pun anumite întrebări, consider că trebuie ajutaţi să răspundă şi singuri.

Îmi amintesc de întrebarea pusă cîndva de un scolar mic.

— Tăticule, ce e mai tare: o cioară sau un papagal? Pentru acest şcolar, atunci, se făurea noţiunile de **mare şi tare, mic şi slab.**

Sarcina educatorului e de a sesiza momentul şi de a facilita răspunsul corect.

În formarea gîndirii independente un loc deosebit îl ocupă disciplinele tehnice ca: desen tehnic, rezistenţa materialelor, organe de maşini, instalaţii electrice, tehnologia materialelor etc.

Pentru ca predînd aceste discipline, să formăm la elevi gîndirea independentă e necesar să pregătim cadrul corespunzător. De exemplu: pentru succesul predării desenului tehnic, este absolut indicat ca fiecare elev să lucreze efectiv sub îndrumarea profesorului. De aceea, în liceul nostru se procedează în felul următor:

Fiecare elev face singur schiţa sau secţiunea unui obiect (piston, bielă, arbore, butuc, roată dinţată etc.), obiect la care în acel moment nu mai lucrează nimeni, elevii ceilalţi ocupîndu-se de realizarea desenului altor obiecte. Deci elevul răspunde singur de desenul pe care îl execută, sursele de inspiraţie fiindu-i propria imaginaţie şi indicaţiile profesorului; e obligat astfel să gîndească independent. Aceasta presupune, însă, efort din partea cadrului didactic şi o bază materială corespunzătoare. În acest domeniu, baza materială se realizează uşor. La indicaţiile profesorului, elevii aduc singuri piesele cu care urmează să se înzestreze cabinetul de desen tehnic.

Lecţiile de rezistenţă se pretează, foarte multe din ele, la tipul de lecţie ce presupune o strînsă colaborare profesor-elev. Elevul participă în felul acesta la realizarea lecţiei propriu-zise.

Cît despre organele de maşini, menţionez că această disciplină se poate preda aproape în întregime ca aplicaţie practică de rezistenţă, rolul profesorului fiind de a conduce corespunzător mersul lecţiei.

Sînt însă şi discipline tehnice la care expunerea nu poate fi evitată; aşa ar fi, de exemplu, tehnologia materialelor sau instalaţiile electrice.

Din experienţa liceului nostru s-a constatat că expunerea la faţa locului, unde fiecare afirmaţie este cîntărită **practic, pe viu**, creîndu-se cadrul emoţional corespunzător, are rezultate cu mult deasupra expunerii izolate de fenomenele reale.

Menţionez că aplicînd, încă din anul trecut, această metodică, la noi s-a putut obţine un procent de promovabilitate mare.

Ing. DUMITRU ŞELARU
profesor la Liceul industrial de construcţii Tg. Jiu, judeţul Gorj

TEMATICA PENTRU CONCURSUL DE MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

În revista „Tribuna școlii“ din 30 iunie a.c. s-a publicat Regulamentul concursului pentru mijloace de învățămînt, avînd drept scop stimularea spiritului de creație al personalului didactic și al altor specialiști din învățămînt și producție în asimilarea de noi mijloace de învățămînt.

Pentru orientarea participanților la concurs, publicăm tematica de mai jos, în care au fost incluse **principalele aparate și truse necesare studierii fizicii, chimiei, biologiei, matematicii** etc. La concurs pot fi prezentate și alte lucrări decît cele prevăzute în tematică, dacă se apreciază că sînt utile și eficiente în procesul de învățămînt. **Lucrările pot fi prezentate pînă la 15 aprilie 1974,** dată la care se va închide concursul.

Reamintim că **lucrările prezentate la concurs trebuie să fie originale și realizabile cu materiale și utilaje din țară.** Se iau în considerație propunerile prezentate sub formă de prototipuri, machete sau proiecte, însoțite de documentația necesară din care să rezulte : piesele componente, modul de execuție, materialele din care se execută și consumul de materiale, schițe de execuție, prețul aproximativ al produsului. La concurs, pot fi prezentate și propuneri de perfecționare a unor mijloace de învățămînt existente.

Lucrările premiate se bucură de toate drepturile de autor, conform legislației privind invențiile și inovațiile din momentul în care prototipurile prezentate au fost asimilate de întreprinderea sau instituția producătoare și înregistrate ca atare.

*

1. **Trusă pentru lichefierea gazelor.** Dispozitive și pompă pentru lichefierea gazelor (clor, propan etc.). Învățămînt liceal și superior.

2. **Trusă pentru studiul ultrasunetelor.** Generator și receptor ultrasunete (magnetostrictiv și piezoelectric) cu care se rezolvă experiențele tipice. Învățămînt liceal.

3. **Trusă pentru studiul microundelor.** Generator și anexe pentru studiul undelor centimetrice (ghid de unde). Învățămînt liceal și învățămînt superior.

4. **Generator de înaltă tensiune.** Aparatul se compune dintr-un oscilator tranzistorizat care generează înaltă tensiune (de ordinul zecilor de KV) cu frecvență 2KHz. Dotat și cu redresor de înaltă tensiune. Învățămînt liceal și superior.

5. **Spectroscop.** Pentru studiul spectrelor luminoase. Este prevăzut cu prismă și ecran pentru proiecția spectrelor. Învățămînt liceal.

6. **Trusă pentru studiul electronicii prin proiecție.** Set de aparate cu care se realizează scheme ce se pot proiecta cu retroproiectorul. Învățămînt liceal.

7. **Trusă pentru studiul mecanicii pe principiul pernei de aer.** Lucrări demonstrative și experimentale de mecanică. Trusa va cuprinde : suflantă, linie cu orificii, corpurile mobile adecvate etc. Învățămînt liceal și superior.

8. **Lentile din polimetacrilat de metil** Tehnologie și prototip. Folosite la înlocuirea celor actuale din sticlă. Pentru aparatura de uz general.

9. **Diaproiector automat (tip aspectomat).** Proiector pentru uz didactic adaptat proiecțiilor în săli de clasă. Să realizeze toate manevrele necesare prezentării imaginilor. Învățămînt general și liceal.

10. **Trusă pentru studiul legilor gazelor.** Aparate pentru experiențe demonstrative fără a se folosi mercur. Învățămînt liceal.

11. **Trusă pentru studiul radiațiilor infraroșii și ultraviolete.** Aparatură pentru producerea radiațiilor ; studiul proprietăților lor — aplicații. Învățămînt liceal.

12. **Trusă pentru studiul radiațiilor X.** Aparat pentru producerea și studiul radiațiilor X. Aplicații. Învățămînt liceal.

13. **Trusă pentru experiențe efectuate de către profesor la lecțiile de fizică.** Trusa va cuprinde componentele efectuării experiențelor care nu sînt cuprinse în „Trusa pentru elevi“. Școala generală.

14. **Joc competitiv pentru dezvoltarea aptitudinilor de calcul aritmetic.** Realizare din plachete sau pietre de remy. Ciclul primar.

15. **Joc pentru dezvoltarea aptitudinilor cognitive, asociative și logice.** Compus din figuri geometrice. Învățămînt preșcolar și ciclul primar.

16. **Joc bazat pe sistemul binar de numerație comportînd unele dintre conceptele fundamentale ale computerelor.** Realizat din cartele (din carton sau material plastic). Ciclul primar.

17. **Joc de strategie, bazat pe utilizarea elementelor de calcul al probabilităților.** Confecționat din bile diferit colorate. Învățămînt preșcolar și ciclul primar.

18. **Trusă pentru demonstrarea teoremelor fundamentale ale geometriei.** Executat din material plastic, metal etc. Învățămînt general și liceal.

19. **Trusă pentru demonstrarea teoremelor fundamentale ale geometriei în spațiu.** Executat din material plastic, metal etc. Învățămînt general și liceal.

20. **Aparat pentru demonstrarea geometrică a unor formule de calcul algebric.** Elemente demontabile (de preferat din masă plastică). Învățămînt gimnazial și liceal.

21. **Trusă de corpuri geometrice.** Conține corpuri geometrice provenite din secționarea poliedrelor simple. Servește la testarea aptitudinilor pentru geometrie ale elevilor. Învățămînt gimnazial.

22. **Trusă de suprafețe ale corpurilor geometrice desfășurate.** Permite recompunerea corpurilor inițiale. Învățămînt liceal.

23. **Trusă de aparate geometrice care să permită verificarea teoremelor referitoare la unghiurile determinate de o secantă care intersectează două drepte paralele, suma unghiurilor unui triunghi etc.** Prevăzute cu gradații pentru măsurarea unghiurilor. Valabile pentru cele mai importante teoreme de geometrie plană. Învățămînt liceal.

24. **Aparat pentru determinarea valorilor funcțiilor trigonometrice.** Aparat prevăzut cu gradații pentru măsurarea unghiurilor și lungimilor. Învățămînt liceal.

25. **Aparat pentru determinarea valorilor funcției logaritmice în baze diferite.** Prevăzut cu gradații pentru măsurarea lungimilor. Învățămînt liceal.

26. **Aparat pentru ilustrarea formulelor și schemelor din teoria probabilităților.** Învățămînt liceal.

27. **Joc pentru ilustrarea conceptului de grup.** Sub formă de discuri. Învățămînt liceal.

28. **Aparat pentru vizualizarea noțiunii de convergență pentru șiruri.** Învățămînt liceal.

29. **Trusă de experiențe de chimie.** Folosește pentru experiențe executate de către elevi. (Nu va conține substanțele necesare — se vor indica numai substanțele). Învățămînt gimnazial și liceal.

30. **Trusă de experiențe de electrochimie — electroforeză.** Conține aparatura necesară. Se vor indica numai substanțele ce se folosesc. Învățămînt liceal.

31. **Trusă pentru experiențe și determinări cromatografice și colorimetrice.** Conține aparatura și sticlăria necesară. Se vor indica substanțele ce se folosesc. Învățămînt liceal.

32. **Aparate pentru determinări cinetice (viteză de reacție căldură de reacție etc.).** Aparate simple pentru punere în evidență a acestor mărimi. Învățămînt liceal.

33. **Modele fizice pentru ilustrarea unor noțiuni de structură a materiei (înveliș electronic, orbital, legătură chimică).** Machetele să fie executate din materiale care să poată permite o producție de serie rentabilă. Învățămînt gimnazial și liceal.

34. **Aparat pentru testarea memoriei și a atenției distributive.** Conține un ecran pe care apar cifre sau serii de cifre. Subiectul lucrează pe testarea culorilor. Se înregistrează greșelile. Laborator pentru orientarea școlară și profesională.

35. **Aparat pentru studiul persistenței culorii.** Conține un ecran pentru proiecția unei culori. Se cronometrează timpul dispariției culorii și momentul percepției de către subiect. Laboratoare pentru orientarea școlară și profesională.

36. **Aparat pentru studiul memoriei la cuvinte scrise.** Conține mai multe programe cu o serie de 10 cuvinte. Aparatul dispune de ecran pe care să se afișeze 10 cuvinte (din 50) într-o frază cu sens pe o durată de timp, o serie de cifre etc. Contorizare electronică. Laboratoare pentru orientarea școlară și profesională.

37. **Numărător electronic de greșeli.** Ansamblu de două contoare pentru înregistrarea numărului de greșeli. Dotarea laboratoarelor de O.S.P.

38. **Cronoscop cu reacție.** Aparat ce permite înregistrarea timpilor de reacție la trei categorii de stimuli : — auditivi : trei sunete de frecvență diferită ; — culori : trei culori dintr-o sursă unică ; — poziții ; trei lumini așezate în triunghi. Dotarea laboratoarelor de O.S.P.

39. **Aparat pentru măsurarea consumului de oxigen la om.** Tubulatura, recipientele și dispozitivele de măsurare. Învățămînt liceal.

40. **Dispozitiv pentru evidențierea mecanismului de deschidere a stomatelor la plante.** Tuburi, modele de stomată și dispozitive anexe. Învățămînt liceal și general.

41. **Cardiograf pentru uz didactic.** Componente electronice, electrozi, hîrtie, bandă sensibilă pentru înregistrarea revoluției cardiace. Învățămînt liceal.

42. **Jocuri didactice.** Pentru rezolvarea situațiilor-problemă. Învățămînt preșcolar.

43. **Jocuri didactice.** Pentru formarea unei pronunțări și exprimări gramaticale corecte. Învățămînt preșcolar.

Pentru ciclul primar

Înzestrarea școlilor cu mijloace de învățămînt care să pregătească tineretul pentru producție, pentru viața economică a țării, este una din sarcinile trasate de Plenara C.C. a P.C.R. din iunie a.c. privind perfecționarea învățămîntului în țara noastră.

Oficiul central pentru mijloace de învățămînt, în cadrul programului unic de dotare cu mijloace de învățămînt moderne, care să se impună prin eficiență didactică și rentabilitate, a trecut la asimilarea unei serii de truse complexe.

Pe această linie se încadrează un nou produs ce va intra în școli în prima jumătate a anului 1974 : „Trusa complexă pentru cunoștințe despre natură și demonstrații de matematică“, destinată ciclului primar clasele I-IV.

Trusa pune la dispoziția învățătorilor și celor mai mici școlari materialul necesar unui mare număr de experiențe privind fenomene din natură și cunoașterea mediului înconjurător, precum și seturi de piese pentru predarea matematicii la acest nivel.

Pentru obiectul „Cunoștințe despre natură“ se pot realiza experiențe privind : alcătuirea solului (apa și aerul în sol, substanțele organice din sol, permeabilitatea solului), alcătuirea subsolului, rocile dure și moi, cărbunii de pămînt, sarea și proprietățile ei. La capitolul metale și aliaje se pot face experiențe referitoare la dilatarea în volum, conductibilitatea termică a metalelor. Proprietățile apei sînt ilustrate prin experiențe ca : evaporare, fierbere, condensare etc. Se pot realiza și instalații tehnologice, ca, de exemplu, un alambic elementar.

Proprietățile aerului sînt ilustrate cu o serie de experiențe de efect, ca dilatarea, convecția, compoziția aerului atmosferic, compoziția aerului, în procesul respirației etc. Și pentru capitolul privind fenomenele electrice există materialele executării cîtorva experiențe clasice, ca electrizarea prin frecare, pendulul electric, interacțiunea corpurilor electrizate, conductibilitatea electrică.

Jumătate din componența trusei este destinată demostrațiilor matematice. Trusa pune la dispoziție o numărătoare cu discuri pentru predarea numerației și claselor de numerație, un set de figuri geometrice plane, un set de corpuri geometrice (printre care un cub demontabil în unități elementare de volum). Unitățile de măsură sînt prezentate prin metru (demontabil) cu submultiplii săi ; litrul cu submultiplii săi ; kg cu submultiplii săi.

Capitolul fracții ordinare este prezent cu un dispozitiv adecvat. Pentru demonstrații cu elevii în aer liber, trusa este înzestrată cu un echer de cîmp.

Trusa se prezintă sub forma unui mic dulap (modul) care cuprinde — în patru sertare și o nișă laterală — toate piesele componente.

Pe lîngă faptul că trusa poate fi folosită la un număr mare de lecții, aceasta oferă avantajul că montarea componentelor necesare oricărei experiențe sau demonstrații necesită mai puțin de trei minute.

Pentru cunoștințele de biologie, trusa este completată cu unsprezece planșe colorate, în relief (vacuumate din folie de plastic), precum și cu două casete cu alveole în care elevii vor realiza colecții de roci.

Mobilierul este executat sub forma unui modul din lemn furniruit. Prin suprapunerea modulelor de acest tip (tripizate) se realizează în școli dulapuri din elemente modulate.

Piesele trusei sînt repartizate în sertare, în locașuri proprii executate în plăcile-suport ce căptușesc fiecare sertar în parte.

Oficiul central pentru mijloace de învățămînt se preocupă ca în scurtă vreme să fie asimilat un al doilea modul, destinat celorlalte discipline ale ciclului primar — l. română, geografie, istorie — realizat tot în aceeași concepție : un modul cu elemente avînd multiple destinații, ușor de mînuit, într-un mobilier care să întregească cadrul unei clase.

Ing. MARIUS DONICI
Oficiul central pentru mijloace de învățămînt

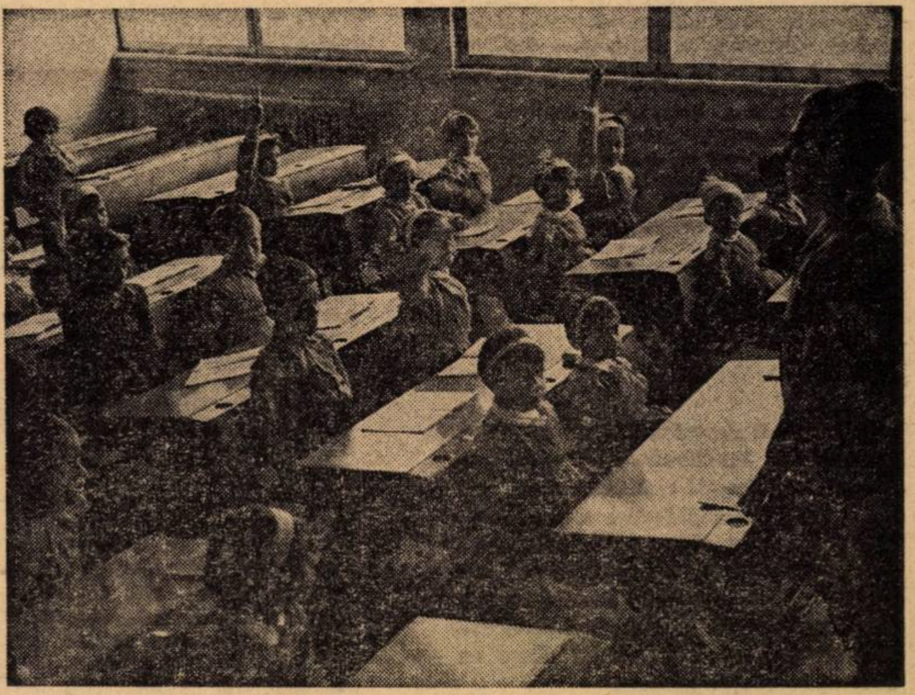

Oră de aritmetică la clasa I la Școala generală nr. 205 din București.

VIAŢA SINDICALĂ

Vizita delegaţiei sindicatelor de învăţămînt din R.P. Ungară

Recent, la invitaţia Uniunii sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură din România, o delegaţie a Uniunii sindicatelor din învăţămînt din R. P. Ungară condusă de Király Piroska, secretar al acestei organizaţii, a făcut o vizită de studiu şi de documentare în problemele sindicale şi de învăţămînt din ţara noastră.

Cu acest prilej, au avut loc întîlniri cu activişti ai sindicatelor din învăţămîntul de cultură generală şi superior, cu directori de şcoli, cu reprezentanţi ai inspectoratelor şcolare şi ai caselor corpului didactic din municipiile Bucureşti, Piteşti, Constanţa.

Delegaţia a avut o întîlnire cu tovarăşa Maria Stănescu, preşedinte al Comitetului Uniunii sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură şi cu alţi membri ai Biroului Executiv, în cadrul căreia s-au discutat probleme legate de activitatea sindicatelor de învăţămînt din cele două ţări prietene.

Întrebări şi răspunsuri

Înv. C. Dinu, directorul Şcolii generale din com. Merenii de Jos, jud. Teleorman, întreabă : Sînt posibilităţi de scurtare a duratei conferinţei sindicale fără a afecta conţinutul ei ?

Răspuns : Da, sînt unele posibilităţi pentru scurtarea conferinţei sindicatului, dacă se iau din timp cele mai potrivite măsuri politico-organizatorice.

În primul rînd, este necesar ca, prin grupele sindicale, să se asigure prezenţa tuturor delegaţilor la timp în sala de desfăşurare a conferinţei, astfel încît lucrările acesteia să poată începe exact la ora anunţată. Pentru aceasta trebuie să se respecte indicaţia Consiliului Central al U.G.S.R. de a se asigura convocarea conferinţei înainte cu cel puţin 10 zile de data stabilită. De asemenea, tot înainte cu 10 zile, să se afişeze la loc vizibil, în fiecare unitate de învăţămînt, lista candidaţilor recomandaţi de grupele sindicale pentru comitet şi a celor recomandaţi pentru comisia de cenzori. În felul acesta se creează şi condiţii pentru ca fiecare delegat să se consulte cu organizaţia sa şi să se pregătească cît mai bine pentru a participa activ la desfăşurarea lucrărilor.

În al doilea rînd, propunerile nominale pentru organismele de lucru ale conferinţei pot fi multiplicate din timp şi predate delegaţilor la intrarea în sală, astfel încît să ia cunoştinţă de ele înaintea deschiderii conferinţei. În aceste condiţii, la deschiderea conferinţei, după ce se anunţă prezenţa, se trece direct la supunerea votului deschis, în bloc, a propunerilor pentru prezidiu, pe care delegaţii le cunosc ; preşedintele prezidiului, după preluarea conducerii conferinţei, supune votului deschis, în bloc, fiecare comisie de lucru în parte (secretariatul pentru redactarea procesului-verbal ; comisia pentru redactarea proiectului de hotărîre sau planului de măsuri ; comisia de validare).

În al treilea rînd, dacă la discuţii s-a înscris un număr mare de delegaţi, în momentul cînd se constată că nu se mai aduc, în dezbatere, probleme şi propuneri noi, ci se repetă cele ridicate anterior, la propunerea prezidiului sau a participanţilor, se poate supune votului deschis al adunării sistarea lor.

În al patrulea rînd, dacă sînt posibilităţi, se poate trece la completarea buletinelor de vot, de către un grup de delegaţi, paralel cu prezentarea şi discutarea fiecărei candidaturi. Aceasta dă posibilitate să se elimine pauza pentru dactilografierea buletinelor de vot, pauză care este, cîteodată, destul de lungă, şi să se continue lucrările conferinţei.

Acestea sînt unele din posibilităţile de scurtare nu numai a conferinţei sindicatului, ci şi a adunării generale (acolo unde numărul membrilor de sindicat este sub 300 şi există condiţii pentru organizarea adunărilor generale).

GH. HUDREA
instructor la Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură

GALAŢI

În Proiectul de hotărîri adoptat de recenta Conferinţă a Sindicatului învăţămînt Galaţi sînt prevăzute multe iniţiative interesante. Astfel, în colaborare cu inspectoratul şcolar judeţean, cu Casa corpului didactic şi societăţile ştiinţifice, se vor organiza întîlniri ale cadrelor didactice cu oameni de ştiinţă şi cadre de specialitate, vor avea loc schimburi de experienţă pe teme legate de modernizarea învăţămîntului, se va sprijini extinderea învăţămîntului preşcolar etc.

Comitetul sindicatului, prin birourile grupelor sindicale, va mobiliza toate cadrele didactice la ajutorarea copiilor care au dificultăţi în însuşirea cunoştinţelor.

În domeniul activităţii politice şi cultural-educative, comitetul sindicatutului îşi propune să mobilizeze cadrele didactice, antrenîndu-le la o serie de manifestări închinate celor două mărețe evenimente care se sărbătoresc în 1974 : Congresul al XI-lea al P.C.R. şi cea de a 30-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist.

DEJ

Din Planul de măsuri al Comitetului sindicatului învăţămînt-Dej citãm, ca sarcină importantă : „Însuşirea de către toate cadrele didactice a conţinutului şi sensului măsurilor stabilite de partid, prin documentele Plenarei din iunie 1973, astfel ca fiecare cadru să-şi reconsidere modul de a concepe munca la catedră, în deplin acord cu exigenţele etapei actuale.

Comitetul sindicatului, birourile grupelor sindicale, toţi membrii de sindicat vor insista mai mult asupra îmbunătăţirii sistemului de predare, punînd accent pe activitatea de laborator şi pe practica elevilor. Pe această linie, se vor asigura schimburi de experienţă între şcoli şi între cadre didactice".

Planul de măsuri prevede, de asemenea, creşterea bazei didactico-materiale (în primul rînd prin autodotarea şcolilor, acţiuni pentru ridicarea nivelului de predare, evitarea supraîncărcării etc.).

Măsuri interesante sînt prevăzute şi pe linia activităţii cultural-educative a salariaţilor, pe linia asigurărilor sociale, a sprijinirii lor materiale.

Recomandări bibliografice

- • • „Locul sindicatelor în sistemul democraţiei socialiste", Editura politică, Bucureşti, 1973.
- • • „Rolul sindicatelor în aplicarea legislaţiei muncii", Editura politică, Bucureşti, 1973.
- • • „Culegeri de legi, decrete şi hotărîri", Colecţia în ajutorul activistului sindical, Editura politică, Bucureşti, 1973, pag. 273—572.

Maria Stănescu : „Relaţia : şcoală — producţie — direcţie centrală a preocupărilor sindicatelor învăţămînt" (Revista „Munca în sindicate" — 1972, pag. 20—23).

Elena Cojan : „Sindicatele din învăţămînt în faţa unor cerinţe precis dimensionate." (Revista „Munca în sindicate" — 1973, pag. 5—9).

Pe teme de matematică

În ziua de 4 noiembrie 1973, Comitetul U.T.C., în colaborare cu catedra de matematică a Liceului de cultură generală nr. 3 din municipiul Drobeta Turnu-Severin, a organizat o întîlnire a elevilor cu prof. univ. dr. Constantin Popovici de la Universitatea Bucureşti.

Cu acest prilej, au fost expuse temele : scheme logice (funcţia booleană asociată unui proces de calcul, formula de structură a unei scheme logice, fragmentarea schemelor logice), algoritmi şi programare, limbajul FORTRAN, dîndu-se numeroase exemple, care au fost urmărite cu deosebit interes de către participanţi.

S-a recomandat apoi bibliografia necesară în vederea aprofundării de către elevi a problemelor legate de studiul şi realizările practice ale culegerii, transmiterii, păstrării şi prelucrării automate ale datelor, cu aplicaţii în diferite domenii de activitate.

În final, oaspetele nostru a răspuns la întrebările puse şi a acceptat cu plăcere invitaţia făcută de elevi de a mai veni în mijlocul lor.

Prof. DUMITRU COJOCARU
Drobeta Turnu-Severin

Muzeul şcolii din Cucerdea

În vederea dezvoltării la elevi a dragostei pentru mărturiile trecutului, a preocupării pentru conservarea acestor mărturii, la Şcoala generală din Cucerdea, judeţul Mureş, a fost amenajat un micromuzeu. Sub atenta îndrumare a directorului şcolii (profesorul Gheorghe Vunvulea), căutătorii de comori de aici îmbogăţesc continuu inventarul micromuzeului. În ansamblu, cele cîteva sute de piese, începînd din epoca glacială şi pînă în zilele noastre, atestă că şi pe aceste meleaguri au existat aşezări omeneşti încă din cele mai vechi timpuri. O bună parte a pieselor din ceramică sînt reconstituite cu mare migală.

Colţul numismatic înscrie la numărul 1 din inventar o monedă de argint pe care se observă inscripţia GORDIANUS III, probabil chiar din timpul împăratului cu acelaşi nume, care a domnit între anii 238—243 e.n., monedă găsită şi donată şcolii de către cooperatorul Ion Maşca. Colţul numismatic numără cîteva sute de monede din metal ce corespund anilor istoriei prin care a trecut poporul român. Piesele sînt de origine greacă, turcă, austriacă rusă ş.a. ; abia mai tîrziu apar cele bătute în România.

La colţul rezervat epocii glaciale, sînt expuşi colţi de mamut — animal care a trăit în acele vremuri. Un topor (ciocan perforat) găsit pe vatra comunei, aparţine epocii neoliticului — cultura Cucuteni-Ariuşd. Vase din lut ars (opaiţ dacic, ceaşcă, fragmente din castroane cu buza supraînălţată, oale), cîteva conducte de ceramică şi fragmente de piatră — toate dintr-un castru roman — sînt mărturii ale existenţei romanilor pe meleagurile noastre.

Micromuzeul nostru, prin grija tuturor cadrelor didactice, se îmbogăţeşte cu exponate din zilele noastre : felurite obiecte casnice, lucrate cu gust, completate cu obiecte de artizanat executate de mîinile iscusiţilor cooperatori cucerzeni şi de copiii acestora.

Înv. AUREL ŞEULEAN
Şcoala generală Cucerdea, judeţul Mureş

Zilele cărţii social-politice

Manifestare de prestigiu a culturii noastre socialiste. Zilele cărţii social-politice, desfăşurate între 9—16 noiembrie, au cuprins o serie de acţiuni menite să contribuie la difuzarea şi mai intensă a acestei literaturi.

Cu ocazia acestei manifestări (organizată de Comitetul de cultură şi educaţie socialistă al municipiului Bucureşti şi Centrul de librării, în colaborare cu editurile politică, Academiei, ştiinţifică şi enciclopedică) au fost organizate : expoziţii de carte — la librării, case de cultură, cluburi etc. — prezentări de serii şi colecţii, întîlniri ale cititorilor cu autori ai volumelor apărute şi cu redactori de specialitate din edituri etc.

Consfătuiri pe diverse teme legate de cartea social-politică au avut loc în circa 20 de mari întreprinderi bucureştene (Uzinele „23 August", „Steaua roşie", „Griviţa roşie", „Electronica" ş.a.).

Întîlniri similare s-au ţinut în mai multe şcoli din Capitală, la care au participat numeroase cadre didactice avînd ca specialitate ştiinţele sociale.

F. LEREA

Schimb de experienţă

Recent, în cadrul unui schimb de experienţă, colectivul profesorilor de chimie de la Liceul „D. Bolintineanu" din Capitală a prezentat realizările sale privind autodotarea laboratorului cu forţe proprii, cu ajutorul elevilor şi al comitetului de părinţi.

S-a arătat cum se poate îmbogăţi gama de material didactic din dotarea laboratorului cu necesarul pentru fiecare lecţie. Totodată, s-a demonstrat cum pot fi folosite imaginaţia şi inventivitatea elevilor şi cum materialul poate fi încadrat cu eficienţă la clasă. A reieşit faptul că, alături de preocuparea pentru îmbogăţirea materialului didactic, trebuie îmbunătăţită şi metodica desfăşurării lecţiilor.

În ce constă experienţa profesorilor de chimie de la liceul nostru ? La anii III şi IV de liceu, fiecare elev este pus să-şi aleagă o lucrare dintr-o listă de lucrări de construcţii de aparate pentru laboratorul de chimie. Împreună cu profesorul se stabileşte ce materiale sînt necesare, modul de execuţie, la ce capitol şi lecţie din programă se aplică etc.

După execuţia lucrării (de către fiecare elev), se face o şedinţă în care elevii îşi prezintă lucrările, dînd explicaţiile necesare. În final, fiecare lucrare este apreciată cu o notă şi autorul ei primeşte o diplomă.

Pe marginea acestei experienţe pot fi trase anumite concluzii, şi anume : munca independentă a elevului poate fi stimulată şi la chimie nu numai la alte obiecte : lucrările create constituie un material didactic preţios care intră în dotarea şcolii şi care poate fi folosit permanent în predarea la clasă ; lucrările efectuate de către elevi sînt un mijloc de aprofundare a cunoştinţelor, de legare a lor de practică ; elevii capătă anumite deprinderi tehnico-practice, se obişnuiesc cu efectuarea unui plan de construcţie, caută rezolvarea unor dificultăţi, se leagă de lucrare în aşa fel încît se educă în ei un mic cercetător, un viitor inventator ; elevii capătă încredere în forţele proprii, îndrăgesc studiul chimiei, sînt antrenaţi în procesul de învăţămînt.

În viitor, o parte din lucrările confecţionate vor fi puse la dispoziţia şcolilor care doresc să-şi îmbogăţească gama de material didactic.

Merită de menţionat faptul că asemenea iniţiative nu sînt singulare în liceu, ele sînt abordate pe multiple coordonate de către toate colectivele metodice, înscriind întreg colectivul profesoral şi pe elevii liceului pe linia transpunerii în viaţă a Documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie a.c. cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului.

Prof. ION VOINEA
directorul Liceului
„D. Bolintineanu", Bucureşti

Itinerare editoriale

Propuneri pentru o nouă formulă de bacalaureat

Numărul 10—1973 al revistei **„Învățămîntul liceal și tehnic profesional"** — apărut recent — publică interesante opinii asupra modului de organizare, în viitor, a examenului de bacalaureat în spiritul Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973. Prof. **Alexandru Vasilescu** pledează pentru organizarea bacalaureatului, nu ca un examen final, plasat la sfîrșitul cursurilor liceale, ci ca o componentă a procesului de pregătire a viitorului absolvent. Astfel conceput, bacalaureatul ar însemna o serie de lucrări de sinteză la principalele discipline de învățămînt realizate de elevi pe parcursul ultimilor ani de studii (în treapta a II-a a liceului). Aceste lucrări ar putea fi actualele teze trimestriale — este de părere autorul — însă într-o nouă formă, îmbunătățită, pentru a reliefa cît mai obiectiv pregătirea elevului. În continuare sînt formulate alte numeroase propuneri privind simplificarea și perfecționarea examenului de bacalaureat.

După cîte ni se dă de înțeles, revista intenționează să organizeze un amplu schimb de opinii, o dezbatere largă pe această temă.

Din sumarul numărului 10 al revistei **„Învățămîntul liceal și tehnic profesional"** mai reținem cîteva titluri : **Petre Constantinescu-Iași :** „Virtuțile educative ale generozității : **Vasile Bunescu :** „Metode moderne de învățămînt" ; **I. Dragu :** Educația prin muncă, sarcina fundamentală a învățămîntului liceal" ; **M. Popovici, Al. Gheorghiu:** Metodele și procedeele de instruire în cadrul tehnologiei didactice" etc. În cadrul suitei de interviuri cu conducătorii unor ministere și organizații centrale pe tema „Formarea cadrelor în strînsă legătură cu cerințele dezvoltării social-economice a patriei" sînt inserate răspunsurile tovarășilor **Gh. Dobra,** prim-adjunct al ministrului minelor, petrolului și geologiei, și **Ilie Alexe,** vicepreședinte al UCECOM.

În continuare, apar rubricile permanente ale revistei : „Consultații", „Autodotare", „Itinerar în lumea profesiunilor", „Învățămînt uzinal", „Invitați de peste hotare" ș.a

---

„Orientare școlară și profesională"

nr. 3 — 1973

În sumar:

Mihai Ghivirigă : Rolul profesorului în orientarea elevilor ; **Nicolae Mărgineanu :** Structura profesiunii în curgerea vremii ; **Dinca Soare :** Rolul familiei și opiniei publice în orientarea școlară.

La rubrica : **„Procesul de învățămînt și orientarea profesională"** sînt publicate : **Ion Drăgan :** Particularitățile psihologice ale intereselor preadolescenților ; **Fl. Iacomi, I. Bucur, Al. Sima :** Cercetare-acțiune pentru acordarea sfatului de orientare școlară și profesională la clasele terminale ale școlii generale ; **Genoveva Pogorilovschi :** Orientarea școlară și profesională în funcție de sistemul atitudinilor persoanei ; **Eugenia Luchian** ; Metode ale profesorului-diriginte pentru orientarea școlară și profesională a elevilor.

„Ghidul profesiunilor" — rubrică de micromonografii profesionale — prezintă : **Dan Huliera :** Prin „sectoarele calde". Șlefuitorii de metale ; **Eugen Sfetcu :** Mineritul ieri și azi ; **Dan Dragnea :** Orientarea profesională a tinerelor fete.

În acest număr al publicației, mai apar articole despre **Activitatea laboratoarelor de orientare școlară și profesională — Constantin Manolescu :** Instrumente de lucru ale profesorului de orientare ; **I. Bocociu, C. Chelemen :** Laborator modern interșcolar de orientare școlară și profesională prin autodotare ; **Zoltan Bogáthy :** Laboratorul de psihologie industrială — sprijin în valorificarea rațională a forței de muncă și despre **Orientarea școlară și profesională în alte țări** și o rubrică de **Critică și bibliografie.**

„Almanahul educației" — 1974

Apărut sub egida Institutului de științe pedagogice, „Almanahul educației" pe anul 1974, cum se precizează încă de pe copertă, este „dedicat părinților".

Față de edițiile precedente, almanahul pare îmbogățit atît sub aspect tematic, cît și sub cel al diversității domeniilor din care sînt recrutați colaboratorii. În sumarul lui găsim multe nume de prestigiu. Prof. univ. dr. docent Ștefan Bârsănescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., publică articolul „Rolul părinților în educația de azi a fiilor lor", iar prof. dr. docent Stanciu Stoian, de asemenea, membru corespondent al Academiei R.S.R. — articolul „Disciplina". Un studiu cu date statistice, intitulat „Despre comportamentul demografic și procreativ", semnează acad. Ștefan Milcu. La rubrica „Mărturisiri", găsim evocările altor oameni de seamă, cum ar fi acad. Eugen Macovschi sau prof. dr. docent N. N. Constantinescu, privitoare la părinții lor, la felul cum aceștia au știut să-i crească și să-i îndrume spre cariera aleasă.

O bună impresie lasă, în cuprinsul almanahului, grupajul „Tinerețe fără bătrînețe", realizat de Florica Popescu, în care Mircea Malița, Lucia Demetrius, Henriette Yvonne Sthal, Aurel Baranga, Radu Beligan, prof. univ. dr. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, prof. univ. dr. Paul Popescu-Neveanu, Sanda Faur și dr. Luminița Ghivirigă vorbesc despre longevitatea spiritului.

Poezii, ghicitori, articole cu caracter științific, umor străin și autohton etc. — întregesc sumarul volumului, atestînd, totodată, varietatea tematică sau, cum remarcam și la început, a preocupărilor celor ce colaborează la alcătuirea lui.

Almanahul apare sub semnul celei de a 30-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist, sărbătoare națională a poporului român. O suită de articole și poezii sînt dedicate măreţului eveniment.

D. CICHIRA

O publicație utilă

Cea de a treia apariție din acest an a publicației **„Limbă și literatură pentru elevi"**, editată de Societatea de științe filologice, acoperă o sferă largă de probleme de un viu interes, de la rubricile dedicate în exclusivitate, chestiunile de gramatică, stil, compoziție, pînă la paginile de literatură originală, unde sînt prezentate speranțe certe din rîndul celor mai talentați elevi ai patriei noastre.

Publicația debutează cu un documentat articol al lui A. Sacerdoțeanu, închinat lui Gh. Lazăr, ctitorul învățămîntului în limba română. Excelente analize model din V. Alecsandri, Al. Macedonski, O. Goga și M. Sadoveanu semnează Ileana Littera, Al. Tudorică, Ion Vasile-Șerban și Graziella Ștefan.

Abandonînd teoretizările abstracte, articole închinate problemelor de limbă dezbat teme cu caracter practic-utilitar, de o stringentă necesitate pedagogică precum : „Exprimarea corectă" (Valeria Guțu-Romalo), „Probleme și exerciții de limbă și literatură" (G. Beldescu), „Folosirea fișelor în redactarea unor compuneri" (N. Saftu).

Orientării etico-estetice a lecțiilor de literatură, ca și activității creatoare a elevilor din redacțiile revistelor și cenaclurilor școlare le sînt consacrate articolele semnate de Sterie Rădoi („Educația estetică a elevilor prin literatură"), Tudor Opriș („Antene spre viață"), Gh. Șovu („Reviste școlare").

În sfîrșit, un substanțial capitol este rezervat concursului de literatură „M Eminescu", ediția 1973, unde Maria Anghelescu și G. C. Ursu fac o serie de considerații asupra etapei finale, prezintă răspunsurile la întrebările concursului și publică fragmente din lucrările premiate, ca și lista completă a laureaților acestei prestigioase întreceri literare.

Socotim bună inițiativa de a se prezenta cîteva talente literare adolescente, însă considerăm că este totuși necesară lărgirea contribuției elevilor la această revistă de o frumoasă ținută științifică și grafică, al cărei binemeritat prestigiu în rîndul elevilor și profesorilor se reflectă în triplarea tirajului după un an și jumătate de la apariția ei.

R. ȘIPOT

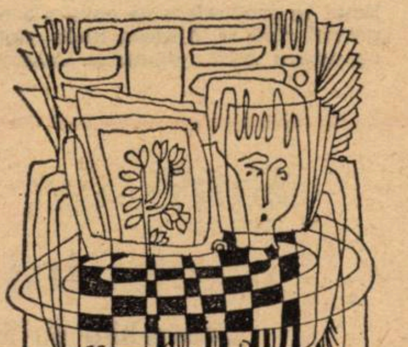

Îndrumătorul învățătorului și profesorului de educație fizică

Lucrarea editată de Inspectoratul școlar al județului Brăila și Casa corpului didactic, cuprinde un „Cuvînt înainte", semnat de prof. emerit Thimotei Petride, inspector școlar general, vicepreședinte al C.J.E.F.S. Brăila, un capitol privind indicații de organizare metodică a lecțiilor de educație fizică și un capitol cu lucrări metodice și îndrumări finale.

Materialele sînt întocmite de profesori cu multă experiență la catedră. De exemplu, capitolul I („Indicații cu privire la organizarea metodică a lecțiilor de educație fizică la clasele I-IV — planuri de lecții — culegere de jocuri") este semnat de inspectorul școlar, prof. Emilia Bizu. Sînt consemnate indicații metodice cu privire la întocmirea planificării, planuri de lecții la fiecare clasă, precum și o culegere de jocuri ca : „Huștiuluc". „Ținta rostogolitoare", „Cercul zburător" etc., fiecare cu indicații metodice.

Capitolul II cuprinde lucrări metodice ca : „Exerciții pentru dezvoltarea forței la clasele V-X (prof. Patrița Goldenberg, Liceul „P. Istrati"), „Predarea exercițiilor de alergări în lecțiile de educație fizică la clasele I-IV" (prof. Ion Leu, Liceul „N. Iorga"), „Exerciții și jocuri pentru învățarea alergării de garduri" (prof. Sultana Moldoveanu, Școala generală nr. 24), „Metodica învățării elementelor din gimnastica acrobatică înscrise în programa școlară pentru clasele I-IV și V-X" (prof. Nicu Cimpoaie, Liceul „Gh. M. Murgoci") și „Metodica învățării aruncării mingii de oină și aruncării greutății" (prof. Liliana Dragan, Școala generală nr. 17).

Îndrumările finale cuprind indicații privind folosirea materialelor de practică sportivă confecționate de elevi și ale școlii, de construire de baze sportive simple în școli, preocupări ale cadrelor didactice pentru perfecționarea permanentă a măiestriei profesionale și rezultatele obținute de aceștia în activitatea profesională.

Ar fi fost cred necesar ca **Îndrumătorul** să cuprindă și un al treilea capitol privind „Organizarea activităților sportive și turistice cu elevii în afara orelor de clasă". Sperăm ca în viitorul cel mai apropiat învățătorii și profesorii din județul Brăila să primească un astfel de Îndrumător.

Inv. TRAIAN ENACHE
Brăila

„TERRA"

nr. 5 — septembrie-octombrie 1973

Revista se deschide cu rubrica de **„Studii"** cuprinzînd : **I. Popovici :** Considerațiuni geografice asupra operelor domnitorului și savantului enciclopedist Dimitrie Cantemir ; **I. S. Gruescu:** Sistemul energetic național al Republicii Socialiste România ; **C. Herbst, N. Caloianu, I. Lețea :** Principalele regiuni industriale pe glob.

Pe linia traducerii în viață a măsurilor stabilite de partid privind protecția mediului înconjurător, apar : **V. Mihăilescu :** Echilibre și dezechilibre naturale și ampla dezbatere pe tema Protecției mediului înconjurător în județele patriei noastre, la care participă : **Trandafir Cocîrlă,** prim-secretar al C.J. Caraș-Severin al P.C.R., președintele C.P.J., Caraș-Severin ; **Gheorghe Blaj,** prim-secretar al C.J. Maramureș al P.C.R., președintele C.P.J. Maramureș ; **Nagy Ferdinand,** prim-secretar al C.J. Covasna al P.C.R., președintele C.P.J. Covasna ; **Ion Catrinescu,** prim-secretar al C.J. Prahova al P.C.R., președintele C.P.J. Prahova, și **Adalbert Crișan,** prim-secretar al C.J. Bistrița-Năsăud al P.C.R., președintele C.P.J. Bistrița-Năsăud. La aceeași rubrică, **A. C. Banu** scrie despre seminarul internațional „Conservarea creatoare și dezvoltarea dinamică a peisajelor cultivate" (Constanța, iunie 1973).

La rubrica **„Informații și peisaje geografice din țară și de pe glob"** cititorul întîlnește articolele : **M. Ieleniez :** Depresiuni și bazinete depresionare între Bisca Mică și Doftana ; **N. Popp, I. Popescu-Argeșel** : Rîpa Dinii (Piemontul Getic) ; **M. Geanana :** Prezența formelor steag și masă la arborii din Carpații românești ; **C. Moissiu :** Un fenomen pseudocarstic dezvoltat pe sulfurile din Valea Rudăriei (Munții Almăjului) ; **V. Loghin :** O alunecare de teren în sectorul localității Dealul Mare (jud. Dîmbovița) ; **O. Selariu, G. Voiculescu :** Aspecte de iarnă (1971—1972) pe litoralul românesc al Mării Negre și **Eugen Pora :** O vizită în insula Corsica.

O interesantă „Cronică geografică" informează despre Profesorul Robert Ficheux la 75 de ani (T. Morariu) ; Consfătuirea cu tema „Cercetarea orizontului local" (N.Al. Rădulescu, Timișoara, mai 1973) ; Simpozionul „Valorificarea economică și turistică a Carpaților Meridionali" (I. Velcea, Rm. Vîlcea-Călimănești, iunie 1973) ; 450 de ani de la apariția primei lucrări despre expediția lui Magellan și contribuția lui Maximilian Transilvanus ; (Ofelia-Proca-Tepelea) 75 de ani de la prima călătorie a unui român în jurul lumii (D. Manea) ; Fr. Csaki : 245 de ani de la nașterea lui James Cook ; Simpozionul de geografia turismului (M. Iancu, Salzburg, mai 1973) ; Bicentenarul nașterii dr. Constantin Caracaș (I. Țugui), precum și știrea : Profesorul Vintilă Mihăilescu — membru de onoare al Societății de geografie din R.S. Serbia.

Rubrica de **„Consultații pe teme de cercetare și de predare a geografiei în școală"** dezvoltă sprijinul pe care revista îl aduce cadrelor didactice prin : **I. Gugiuman : Îndrumări metodice** privitoare la observațiile și cercetările de climatologie urbană ; **V. Crețu, V. Oprescu :** Utilizarea problemelor de comportament la geografia patriei ; **Tamara Birdean, Silvia Moissiu :** Testul docimologic — mijloc de verificare a cunoștințelor la geografia R.S. România ; **I. Buțiu :** Integrarea televiziunii ca mijloc de învățămînt la geografie.

Mai apar : **Geografie instructiv-distractivă pentru elevi și Recomandări bibliografice.**

TENDINŢA DE A ÎNVĂŢA LIMBI STRĂINE MAI DEVREME

Studierea limbilor străine este plasată, în marea majoritate a ţărilor din lume, de regulă, la nivelul învăţămîntului secundar, adică începînd cu primele clase care urmează şcolii primare.

Dată fiind varietatea vîrstei de începere a şcolarităţii obligatorii (5—8 ani), precum şi a duratei ciclului primar (3—6 ani de studii), vîrsta la care se începe prin tradiţie studierea limbilor străine se situează între 10 şi 12 ani.

Mutaţiile pe multiple planuri care s-au făcut simţite în cadrul sistemelor de educaţie şi învăţămînt au afectat, după al doilea război mondial, şi învăţămîntul limbilor străine.

Una dintre problemele abordate cu această ocazie, atît sub raport teoretic cît şi practic, a constituit-o *vîrsta de începere* a studierii limbilor străine.

De fapt, această problemă a devenit o preocupare a învăţămîntului din numeroase ţări, mai ales în ultimele 1—2 decenii. Precedente există însă, de mult. Astfel, este cunoscut faptul că în unele ţări, încă cu foarte mult timp în urmă, chiar cu secole, învăţarea unei limbi străine se făcea încă din primii ani de vîrstă şcolară, în condiţiile caracteristice epocii. Este cazul, mai ales, al fostelor colonii, în care limba de învăţămînt nu era limba populaţiei băştinaşe, ci limba metropolei. În plus, în numeroase ţări existau cazuri în care copiii puteau învăţa practic limbi străine încă de la vîrste fragede, anume în familiile înstărite care, apelau în acest scop la persoane particulare, guvernante etc.

La aceste precedente, se adaugă, din ce în ce mai frecvent, după al doilea război mondial, cercetări ştiinţifice din domeniile neurofiziologiei, psihologiei copilului şi pedagogiei care orientează atenţia specialiştilor, din ce în ce mai intens, asupra perioadei de vîrstă optimă pentru învăţarea limbilor străine. Referitor la această perioadă, unii specialişti — ca de pildă Anderson — consideră că ea se plasează între 4 şi 8 ani. În sprijinul acestei ipoteze vin opiniile ştiinţifice ale neurologilor, ca acelea susţinute de dr. Wilder Penfield din Canada care vorbeşte de o „plasticitate a creierului copilului“, care favorizează învăţarea precoce a limbilor străine.

Dintr-o statistică UNESCO asupra debutului învăţămîntului limbilor străine, rezultă că acest început se plasa sub vîrsta de 10 ani într-un număr de 32 ţări. Dintre acestea, în 9 ţări, studierea începea sub vîrsta de 6 ani, în 12 ţări între 6—7 ani, în alte 12 ţări, între 8—9 ani, iar într-un ultim număr de 7 ţări se plasa între 9—10 ani.

În 10 din cele 32 de ţări, raţiunea predării unei limbi străine, mai exact a limbii franceze sau engleze, decurgea din faptul că aceste limbi constituiau limbi de învăţămînt, fiind vorba de unele state din Africa. În alte 13 ţări, o a doua limbă se preda doar în unele provincii sau regiuni, unde trăiau naţionalităţi conlocuitoare. Ultima grupă o formau ţări în care predarea unei limbi străine se făcea experimental, ca în cazul Marii Britanii, R.F. Germania, Suediei, U.R.S.S.

Dar lista ţărilor în care au fost iniţiate experimente pentru cercetarea posibilităţilor de studiere mai timpurie a limbilor străine, atît în grădiniţe cît şi în şcoala primară, este evident mult mai mare, printre acestea înscriindu-se şi cele din ţara noastră.

Spre deosebire de predarea tradiţională a limbilor străine în învăţămîntul secundar, acest studiu la nivelul învăţămîntului preşcolar şi primar constituie o disciplină şcolară nouă, cu numeroase implicaţii care privesc dezvoltarea copilului, pregătirea de specialitate şi pedagogică a personalului didactic, metodele de predare-învăţare, programa şcolară, integrarea acestui învăţămînt în contextul celorlalte obiecte de învăţămînt, precum şi contraindicaţiile predării timpurii.

Dintre experimentele citate în literatura de specialitate, amintim cîteva în legătură cu vîrsta studierii unei limbi străine.

În Franţa, învăţarea unei a doua limbi în grădiniţele de copii s-a pus în primul rînd în Alsacia, unde copiii nu cunoşteau decît dialectul alsacian şi trebuiau să înveţe limba franceză. La nivelul şcolii primare, o serie de experimente au fost organizate neoficial în anii 1956—1964, cercetîndu-se predarea limbii engleze. Din anul şcolar 1965—1966 experimentarea a fost oficializată, stabilindu-se predarea din clasa a III-a a şcolii elementare, respectiv după ce elevii împliniseră vîrsta de 8 ani.

În Marea Britanie, experimentele în şcoala primară au început în anul 1956, de data aceasta limba aleasă fiind franceza. Cît priveşte vîrsta, s-a stabilit clasa a IV-a a şcolii primare, adică vîrsta de 8 ani, dat fiind faptul că învăţămîntul obligatoriu începe în această ţară la 5 ani.

O situaţie elocventă prezintă Suedia. Deşi prin reforma şcolară din anul 1962, limba engleză se preda începînd din clasa a IV-a a şcolii unice de 9 ani, în 1969 a avut loc o schimbare prin care predarea acestei limbi a fost coborîtă la clasa a III-a, respectiv la vîrsta de 9 ani.

În U.R.S.S., din iniţiativa Institutului pedagogic „Herzen“ din Leningrad a fost organizat din 1957 un experiment în cadrul a trei grădiniţe, la nivelul grupelor mijlocii şi mari, respectiv la vîrsta de 5 şi 6 ani, învăţîndu-se limba engleză, franceză sau germană.

Aceste experienţe ilustrează o parte dintre preocupările existente în cîteva ţări, preocupări mult mai numeroase în realitate. Dealtfel, în legătură cu această problemă au avut loc şi întîlniri internaţionale, ca aceea din aprilie 1962, organizată la Hamburg de către UNESCO, unde au participat 20 de experţi în predarea limbilor străine în învăţămîntul primar. Cît priveşte debutul, concluzia la care s-a ajuns cu această ocazie arată că învăţarea unei a doua limbi poate începe din şcoala primară şi chiar din grădiniţă. Concomitent însă se recomandă continuarea experimentelor asupra studierii timpurii, mai ales pentru a nu se afecta învăţarea limbii materne.

Este evidentă conturarea în lumea contemporană a unei tendinţe care vizează predarea mai devreme a limbilor străine, dată fiind marea capacitate a copilului de a asimila uşor structuri lingvistice şi aptitudinea deosebită pentru învăţarea limbii străine.

Această tendinţă se manifestă în funcţie de contextul social-economic şi politic, luînd forma fie a învăţării unei a doua limbi, ca în statele multinaţionale sau în care trăiesc naţionalităţi conlocuitoare, fie a învăţării unei limbi străine, ca în ţările în care se dă astfel curs unei cerinţe a lumii contemporane, de a cunoaşte limbi de circulaţie internaţională.

Conturarea acestei tendinţe nu infirmă posibilitatea învăţării limbilor străine şi la alte vîrste. Experienţa cotidiană a adulţilor atestă această posibilitate, care presupune însă o motivaţie puternică în acest scop.

Prof. MARIA ILIESCU
Şcoala generală „Vasile Alecsandri“
Bucuresti

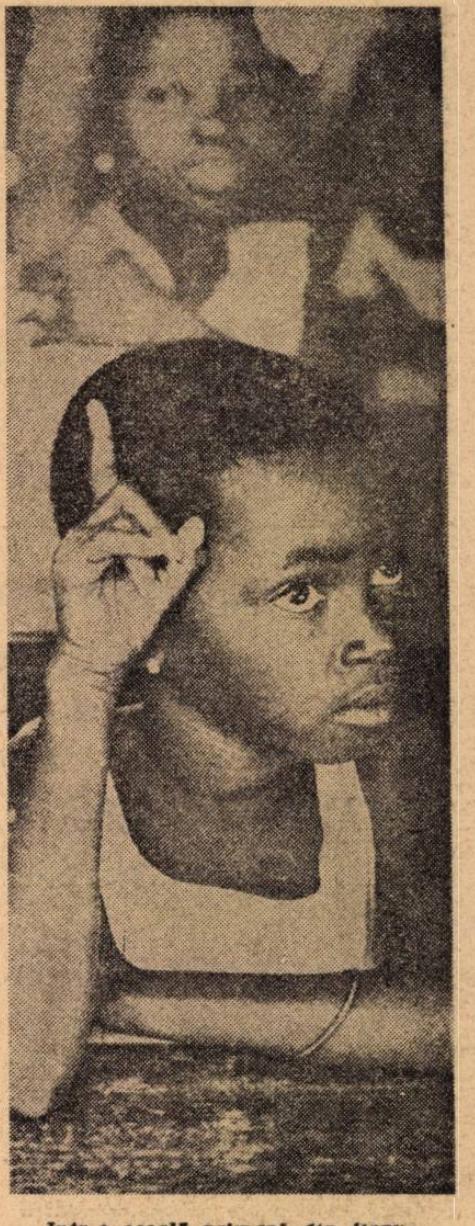

Intr-o şcoală primară din Republica Togo

Spre un nou program mondial de educaţie

Convorbire cu AMADOU MAHTAR M'BOW, subdirector general al UNESCO

Pe profesorul Amadou Mahtar M'Bow, subdirector general al UNESCO pentru problemele educaţiei, l-am ascultat vorbind cu o dăruire totală despre idealurile şi, mai ales, despre programul de educaţie palpabil de-a lungul şi de-a latul lumii. Transcriu răspunsurile d-sale.

— Ca subdirector general, conduceţi programul de educaţie al UNESCO. Ce pondere are acesta în acţiunea planetară a educaţiei?

— Organizaţia are de executat un program vast, al cărui obiect se situează în centrul intereselor umanităţii, care tinde spre universalitate, fiind străbătut de idealul păcii şi cooperării internaţionale în domeniile educaţiei, ştiinţei şi culturii.

Identificarea tendinţelor fundamentale, cu ajutorul unor masive investigaţii, prin schimburi de experienţă între diferitele ţări membre ale UNESCO, a dezvăluit şi precizat, ca necesitate stringentă, ameliorarea sistemelor de educaţie. Odată cu explozia demografică în toată lumea, cu explozia cunoaşterii umane, cu transformările etnografice şi tehnologice, cererea socială de educaţie creşte într-atît încît nu mai poate fi satisfăcută de sistemele de educaţie neevoluate. E drept, sistemul de educaţie nu-i decît un subsistem într-un sistem economic-social vast. Problemele se pun la diferite nivele. Dar responsabilităţile educaţiei rămîn ale educaţiei.

— Încotro se îndreaptă, deci, educaţia?

— Două mari direcţii pe care le plasează educaţia sînt: democratizarea şi renovarea sistemelor.

Democratizarea interioară şi expansiunea cantitativă a educaţiei se manifestă în numărul de şcolarizaţi, precum şi în organizarea învăţămîntului şi tipul de formaţie în interiorul şcolii.

Dreptul la educaţie este consfinţit prin Declaraţia universală a drepturilor omului, adoptată în 1945 de O.N.U., care recunoaşte principiul unei instrucţii generale şi gratuite pentru oamenii din lumea întreagă. Şcoala pentru masele populare face peste tot progrese. În general, ţările industrializate au prelungit durata studiilor. Studiile secundare au devenit gratuite. S-au înfiinţat noi universităţi.

Nevoile cresc mai repede decît venitul naţional. Toate strategiile educaţiei — de elaborare sau inovare — sînt subordonate problemei finanţării lor, previziunii, sporirii considerabile a resurselor pe care le cere.

În ce priveşte formaţia, se caută necontenit stabilirea unui echilibru între cunoaşterea generală şi formaţia profesională. Dacă formaţia generală de bază e bună, permite reorientările specializării de-a lungul vieţii.

Utilitatea socială şi noul mesaj al şcolii în noile condiţii oferă dreptul la educaţie atît tinerilor cît şi adulţilor, angrenaţi în sistemul de educaţie permanentă. Bărbatul şi femeia îşi actualizează continuu cunoaşterea, pentru exersarea unei profesiuni, care în timpul întregii vieţi se poate schimba radical.

— Care sînt modalităţile specifice de abordare a sistemelor în procesul renovărilor pentru a supravieţui ritmului de dezvoltare generală?

— Fiecare sistem naţional de educaţie trebuie luat în globalitatea sa, nu parţial, ţinîndu-se seama de toate inovaţiile — externe sau interne, de planificare, de activitatea practică. Utilizarea tehnologiei didactice rămîne inoperantă fără renovarea concepţiei asupra educaţiei, a formării profesorilor, fără continuitate, multidisciplinaritate, fără coordonarea tuturor elementelor programului.

— Ce particularităţi cunoaşte, în patria domniei voastre, Senegal, ca şi în întreaga Africă, renovarea educaţiei?

— Africa are de depăşit faza subdezvoltării economice şi intelectuale. În patria mea, numele lui Kant nu este cunoscut prea bine de multă lume.

Lipsesc mijloacele. Lipsesc cadrele. Generaţiile noi n-au fost formate în funcţie de nevoile ţării, ci de ale sistemului colonial. Abia acum prind conştiinţa de sine. Guvernele respective militează pentru implantarea ştiinţei şi culturii în ţările proprii.

Problemele nu-s niciodată aceleaşi. Într-un institut de agronomie se formează ingineri care cunosc plantele ţării lor, dar le ignoră pe ale altor ţări.

Dezvoltarea cantitativă a educaţiei a cunoscut un avînt deosebit. Mişcarea de expansiune a fost impulsionată de reuniunile de la Addis-Abeba (1961), Tananarive (1962), Nairobi (1968). În 1960 nu exista în Africa nici un centru pentru formarea profesorilor pentru învăţămîntul secundar. În opt ani, cu ajutorul fondului special, UNESCO a contribuit la crearea a 28.

Modificarea opticii tradiţionale îşi face loc tot mai mult. Cooperarea internaţională este un element esenţial, vital, pentru educaţia şi dezvoltarea ţărilor africane. România ajută unora dintre ele să surmonteze dificultăţile prin care trec.

GHEORGHE ANCA

„TRIBUNA ŞCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 119

Sîmbătă 24 noiembrie 1973

12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

INIȚIATIVA

Am primit zilele acestea la redacție o scrisoare, scrisă cu o căldură deosebită, urmată de vizita profesoarei Eugenia Ban, comandant-instructor al unității de pionieri de la **Școala generală nr. 1 din comuna Mihăilești, județul Ilfov,** care ne-a transmis emoția trăită cu prilejul unei adunări tematice, desfășurată la clasa a VII-a, din inițiativa elevilor. Înțelegînd că, în îndeplinirea hotărîrilor partidului, poartă și ei o mare răspundere, elevii au propus organizației de partid din școală să-i sprijine în organizarea unei adunări pionierești cu tema : „Învățăm pentru țară, pentru viață".

Adunarea tematică a analizat sarcinile ce revin tuturor pionierilor detașamentului nr. 1, în lumina Hotărîrii Plenarei cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România. Discuțiile purtate, intervențiile spontane ale elevilor au evidențiat inițiativa lor, responsabilitatea și angajarea deplină pentru ca, alături de comuniștii și uteciștii din școală, să contribuie și la ridicarea nivelului lor general de cunoaștere, la o bună pregătire pentru producție și viață, astfel încît să devină schimbul de nădejde al comunei, adevărați constructori ai societății socialiste și comuniste.

Pionierii și-au dat seama că îndeplinirea Hotărîrii Plenarei din 18—19 iunie a.c. îi angajează și pe ei la eforturi susținute pentru îndeplinirea cu cinste a îndatoririi fundamentale de a învăța, depunînd energie, o participare activă. Iată cîteva dintre gîndurile lor :

„Raportînd la numărul elevilor din cele cinci școli din comună suma destinată procurării de către stat a manualelor școlare, ei au observat că aceasta se ridică la peste 100 000 lei. Adăugînd și investiția făcută pentru noul local de școală, inaugurat recent, elevii au constatat că sumele cheltuite pentru ei ating valori foarte mari. Aceasta îi obligă și mai mult la sporirea exigenței, atitudinii lor față de învățătură, la multă inițiativă în soluționarea operativă și rezolvarea la timp a problemelor impuse de îmbunătățirea procesului instructiv-educativ din școală" (elevul Silvică Fasui).

„Pentru creșterea eficienței muncii lor s-a propus să se păstreze o legătură și mai strînsă cu fruntașii întreprinderilor de pe raza comunei Mihăilești, exemple demne de urmat" (elevul Horia Truță).

„Un apel călduros a fost adresat tuturor grupelor, ca să-și activeze munca prin participarea la orele de meditații și consultații, prin creșterea simțului de răspundere al fiecărui elev în îndeplinirea conștiincioasă a îndatoririi de a învăța" (eleva Elena Dicu).

„Schițînd cu creta pe tablă proiectul unei noi gazete de perete, s-au găsit multe soluții pentru a o face eficientă în stimularea pionierilor detașamentului la învățătură" (eleva Elena Dedu).

Sînt numai cîteva gînduri ale adunării pionierilor, care dovedesc spirit de inițiativă, dorința de a contribui la ridicarea învățămîntului nostru la un nou nivel, mai înalt, corespunzător cerințelor de dezvoltare economico-socială a țării.

VIOLETA APOSTOL

„Și eu merg la grădiniță..."

Învățătorii mei

Școala copilăriei, în care esențială este o anume trăire, după reguli specifice de comportare, cu viața și organizația ei, cu ființele individuale care o compun, profesori și colegi, cu mediul care o înconjoară și la care se reacționează într-un fel aparte, cunoștințele ce vin pe calea lecțiilor și a lucrărilor corespunzătoare, cu acțiuni artistice sau sportive, programate sau numai sărbătorești...

Această activitate colectivă și individuală, într-o alternanță pe care nu știu ce legi sau regulamente ar putea-o prescrie cu suficientă înțelepciune, această armonie între constrîngere și libertate de care nici o formă de educație nu se poate lipsi, a constituit școala care mi-a întovărășit copilăria, a ajutat-o să se dezvolte sănătos, a ferit-o de primejdiile care pîndesc orice viață, din ascunzișurile mereu înnoite ale neantului.

O schemă abstractă a păzitorului acestor forme de viață a școlii e tot așa de greu de dat cît ar fi aceea a școlarului. Dar modele concrete da. Experiența mea proprie a avut fericirea să le întîlnească și să se bucure de acțiunea lor. Nu e prima oară cînd evoc cu emoție pe profesorul meu din ultimele clase ale școalei primare Marchian din Botoșani : Popovici Puiu.

Bunătate și înțelegere față de fiecare dintre colegii mei, dar nu slăbiciunea indulgentă din comoditate sau indiferență. De la el am învățat

OCTAV ONICESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

GOSPODĂRIRE

M-am întrebat adeseori dacă e bine, dacă e plăcut să fii elev intern. Răspunsul l-am primit vizitînd cîteva internate. Un răspuns relativ, adică în funcție de... internat, de școală, de profesori, de pedagogi, de administratori. Deci în funcție de oameni. Și, ca întotdeauna cînd, întîmplător sau intenționat, mă întîlnesc cu oameni și locuri noi, concluzia se cristalizează sub forma vechiului proverb : „Omul sfințește locul". Iar locul cu investitură umană dăruiește omului, înzecit, bunurile pe care le așteaptă. Ca un pămînt bine lucrat, ca un atelier minuțios utilat și curat întreținut, ca un cămin bine îngrijit. Cînd un internat școlar este un astfel de loc, întemeiat din dragoste și înțelepciune omenească, elevii au sentimentul că trăiesc în mijlocul unei numeroase familii. Pentru fiecare din ei internatul nu mai înseamnă un **„acolo"** unde stai obligat de împrejurări, săptămînă de săptămînă, așteptînd, ca pe o descătușare, duminica. Dimpotrivă : internatul devine locul obișnuit al traiului zilnic, în care elevul își pregătește lecțiile sub îndrumarea profesorului, unde urmărește o emisiune la televizor sau citește liniștit o carte ; locul în care învață să respecte viața în colectiv, știind că fiecare lucru de care se folosește și de care se leagă este un bun al său, dar, totodată aparține și celorlalți colegi. Fie că este vorba de pîinea pe care o mănîncă, de banca la care învață, de vesela pe care o întrebuințează, de becul pe care îl aprinde, de difuzorul instalat în dormitor. Acești elevi interni — îndrumați cu grijă și dragoste — pot ajunge să înțeleagă frumusețea vieții în comun, să se bucure de această viață, numai dacă vor învăța să prețuiască locul în care trăiesc, cu toate bunurile lui. Dacă vor fi convinși că ordinea, curățenia, economia, combaterea risipei nu sînt imperative cerute de conducerea internatului, ci rezultante ale propriului lor mod de a gîndi, ale propriului lor comportament civilizat. Da, ca acasă, ca într-o casă bine și înțelept gospodărită, în care căldura și lumina nu au doar semnificații simbolice.

VALERIA BACIU

A doua Conferință a miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO

Luni, 26 noiembrie a.c., încep la București lucrările celei de a II-a Conferințe a miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO. La lucrări participă delegații ministeriale din țări europene, precum și observatori, reprezentanți ai unor organisme specializate ale O.N.U., organizații europene subregionale, organizații internaționale neguvernamentale care au statut consultativ pe lîngă UNESCO, diferite fundații europene.

Vor lua parte, de asemenea, **René Maheu**, director general al UNESCO, **Amadou Mahtar M'Bow**, subdirector general pentru problemele educației, și alți reprezentanți ai organizației.

Reuniunea de la București va dezbate probleme referitoare la evoluția situației învățămîntului superior în Europa în perioada 1967—1973, după prima Conferință care a avut loc la Viena, transformarea structurilor, programelor, metodelor învățămîntului superior în raport cu creșterea obiectivelor sale, a evoluției funcțiilor sale și a orientării sistemelor educaționale către educația permanentă, precum și posibilitățile de cooperare dintre instituțiile europene de învățămînt superior și cele din țările în curs de dezvoltare.

Simpozionul „Școala fără ziduri"

Ca manifestare științifică importantă a Casei corpului didactic din județul Caraș-Severin, încadrată organic în acțiunea complexă „Zilele culturii la Reșița", simpozionul „Școala fără ziduri", ajuns la a treia ediție, s-a bucurat de o largă și activă participare a cadrelor didactice, a inspectorilor școlari, a activiștilor Organizației pionierilor, Uniunii Tineretului Comunist, sindicali, culturali etc.

Prima zi a simpozionului, desfășurată în plen, a relevat rolul școlii ca principal factor de cultură și civilizație, larga colaborare a învățămîntului cu toți factorii educativi, precum și complexitatea muncii educative pe care o desfășoară profesorii (învățătorii) în calitatea lor de diriginți și de comandanți-instructori de pionieri. În acest sens, conf. dr. ing. Trandafir Cocârlă, prim-secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al Partidului Comunist Român, în cadrul expunerii intitulate „Crearea omului de tip nou, sarcină importantă a activității noastre în etapa actuală", menționînd o serie de succese obținute în munca politico-educativă desfășurată în activitatea școlară și extrașcolară, a remarcat marile răspunderi care revin în etapa actuală școlii și celorlalți factori educativi în opera de formare și dezvoltare a tinerei generații. Tot în plenară, au mai fost susținute expuneri privind activitatea dirigintelui.

În continuare, pe parcursul a șapte zile (corespunzătoare zilelor de activitate metodică pentru specialitățile respective), s-au desfășurat lucrări pe secții : limba română, limbi străine, pedagogie școlară, fizică, cultură tehnică, istorie, geografia județului, biologie, matematică, învățători, educatoare. Totodată, în colaborare cu Consiliul județean al Organizației pionierilor, s-a organizat și secția „Activitatea pionierească". Remarcăm, de asemenea, includerea în cadrul simpozionului a sesiunii de toamnă a Filialei Reșița a Societății de științe filologice, precum și a schimbului de experiență între comitetele sindicatelor învățămînt din județ.

Dr. GHEORGHE FLEANCU

Oaspeți de peste hotare

Cu prilejul unei vizite efectuate recent în România, la invitația Ministerului Educației și Învățămîntului, delegația oficialităților universitare din Statele Unite ale Americii, alcătuită din dr. Charles Odegaard, președintele Universității din Washington-Seattle, dr. W. Donald Cooke, vicepreședinte pentru cercetare și decan al Facultății pentru studii postuniversitare a Universității Cornell, Ithaca, New York, dr. Eugene Hammel, prodecan al Facultății de studii postuniversitare a Universității Berkeley, California, dr. Stephen Wiberley, decanul Facultății de studii postuniversitare a Institutului politehnic Rensselaer, Troy, New York, dr. Reith Hitchins, profesor la Universitatea Urbana, Illinois, a vizitat instituții de învățămînt superior din București, Cluj, Iași, Sibiu. Cu acest prilej, oaspeții au expus conferințe, au participat la mese rotunde, au discutat cu cadre didactice și studenți.

În cadrul conferinței de presă organizată înainte de a ne părăsi țara, oaspeții au împărtășit ziariștilor impresiile cu care se întorc în patrie cu privire la învățămîntul nostru și modul în care se realizează pregătirea studenților. „Am avut posibilitatea să discutăm — a spus redactorului nostru unul dintre interlocutori, dr Stephen Wiberley — cu numeroși studenți, unii dintre ei din aceia care studiază limba engleză. A fost pentru noi o experiență plăcută. Tinerii vorbeau excelent englezește și fără accent străin". La întrebarea redactorului nostru despre impresiile noi cu care se întorc în patrie, profesorul dr. Reith Hitchins, care a vizitat România în mai multe rînduri, a relevat interesul crescînd pe care l-a observat pentru schimburile culturale cu alte țări, „începînd cu învățămîntul și continuînd cu domeniile sociologiei, demografiei, ecologiei, istoriei". Ca specialist în istorie, oaspetele a apreciat că schimbul de lectori în această disciplină este foarte folositor pentru ambele țări, pentru că activitatea istoricilor, depășind zidurile universităților, poate contribui la cultivarea în cercuri mult mai largi a unei atmosfere de simpatie și prietenie între popoarele noastre".

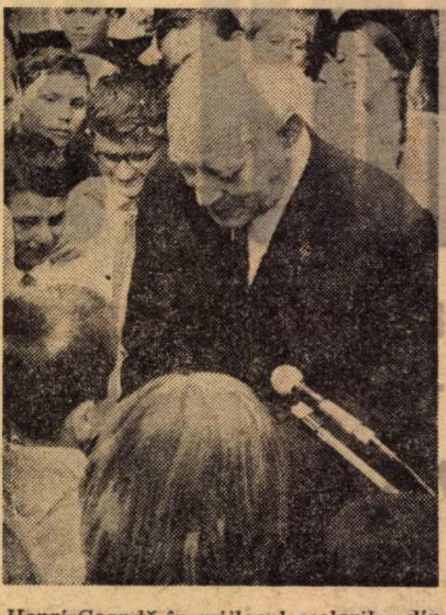

Henri Coandă în mijlocul școlarilor din București, în noiembrie 1972

Muzeul „Henri Coandă"

În Capitală, sub patronajul Academiei Republicii Socialiste România, a luat ființă în anul 1970 Muzeul „Henri Coandă" dedicat vieții și activității marelui savant român. Aici, ca într-o carte deschisă, vizitatorii pot desluși preocupările multiple și inventivitatea, ieșite din comun, ale lui Henri Coandă.

Numeroase fotomontaje și machete, dispuse în cele cinci săli ale muzeului, ne dau o imagine fidelă a personalității savantului de la a cărui moarte se împlinește un an la data de 25 noiembrie. Astfel, vizitatorul ia cunoștință de marile sale invenții (primul zbor cu reacție, procedeul desalinizării apei marine, transportul tubular cu mare viteză etc.), de lucrările sale de artă (H. Coandă în tinerețe a fost elev al sculptorului Rodin), are posibilitatea să cunoască familia savantului.

Muzeul „Henri Coandă", aflat în Capitală, pe b-dul Ana Ipătescu, nr. 29, sector 1, interesează, deopotrivă, atît oamenii de specialitate, cît și marele public — elevi, studenți, cadre didactice ș.a. — care pot petrece clipe înălțătoare, de mare patriotism, în intimitatea vieții și activității marelui dispărut.

G. DIMITRIU-SEREA

Învățătorii mei

(Urmare din pag. 1)

regula proporționalității, fundamentală și pentru sensul abstract al calculului matematic, dar și pentru înțelegerea unui mare grup de fapte ale experienței naturale sau ale relațiilor economice umane. Dar tot de la el am învățat să recit versuri, urmărind, nu declamația formală, așa de obișnuită, ci ritmul și punctuațiile cu pauzele respective ale gîndului. De la el am înțeles cîteva lucruri din viața plantelor, pe care lecturile, zise de intuiție, ale cărților le țineau zăvorîte. Popovici Puiu m-a silit să cînt în cor, prin înfrîngerea dintru început a unui egocentrism de care nu-mi dădeam deloc seama.

Cît de diferit de Popovici Puiu era profesorul de limba română din prima pînă la ultima clasă a liceului. Comparația între un stejar și fag al pădurii învecinate orașului nostru nu ar fi mai grea. Știința desăvîrșită a limbii, așternută cu nuanțele necesare, peste atîția ani în care nici un aspect nu trebuia să se repete. Desfășurarea literaturii noastre, după puterea inteligenții și capacității noastre emotive. Lecturi în comun, cu plinătatea reacțiilor admise fără limitare, incitarea la critică. Lecția de dicțiune, de compoziție, de discurs, de versificație, literatură comparată, întreg complexul de cunoștințe pe care literatura le invocă și face pe tineri să retrăiască experiența umană integrală. Profesorul Neculai Răutu — pe care-l înțelegeam și prin fiul său prezent alături cu mine, în aceeași bancă, în lungul atîtor ani — nemișcat pe catedra lui, a dinamizat înțelegerea noastră literară, fără constrîngeri, prin lămurirea sunetelor limbii, ale discursului și ale compoziției literare și printr-un fel de priză în a cărei stăpînire am stat ani de-a rîndul.

Sînt greutăți de alegere pentru mai departe. Mă opresc la cel mai neașteptat dintre profesorii de liceu, ca temperament și ca ținută. Constantin Fedeleș, la înfățișare ca ghidul meu italian din Cissolo de pe Monviso, descendent, poate, al lui Dragoș descălecătorul, părînd a avea toate siguranțele lumii, dar ascunzînd, în ochii ce priveau mereu înlăuntru, toate îndoielile ei. În tovărășia lui — așa îi era cursul, o tovărășie de gîndire — am început a înțelege cum poate arăta un filozof, ce drum spre buna gîndire îți așterne îndoiala, îndoiala nesceptică, cea care te îndeamnă să cauți. El m-a purtat pe drumurile Psihologiei, care era atunci doar al problemelor deschise. Dar ce-i datoresc mai cu seamă a fost curajul de a căuta gîndirea nu în manualele școlii, dar în cărțile marilor autori pe care mi-i punea în față. Am îndrăznit să caut atunci știința nu numai în marile tratate de Psihologie ale timpului, pe care aveam să le întîlnesc și la Universitate, dar și în Criticile kantiene. Îmi era și profesor de germană și nu i se părea greu să-mi recomande, pe lîngă literatura lui Goethe și pe aceea a lui Immanuel Kant. De cît folos mi-a fost nu mă întreb, dar cît mi-a plăcut să dezbat poziția din Critica rațiunii practice *în convorbirile și încercarea neisprăvită, de altfel, de traducere împreună cu Petre Grimm, mai vîrstnicul meu prieten și coleg de la Mînăstirea Dealu, e sigur.*

Densitatea amintirilor despre profesorii copilăriei mele este măsura valorii învățăturii lor neprețuite.

CONSULTAȚII

Nicoară I. Marin și Ionescu Aurel, București, ne relatează greutățile ce le-au întîmpinat cu ocazia legalizării, la notariatul de stat, a actelor cerute de școala profesională. Nu s-ar putea găsi o formulă care să înlăture aceste deplasări, timpul pierdut cu așteptările, cheltuieli etc ?

— În vederea economisirii timpului din producție a cetățenilor, s-a prevăzut, în Decretul nr. 377/1960 (art. 11) pentru organizarea și funcționarea notariatului de stat, dreptul organizațiilor socialiste de a întocmi actele notariale necesare pentru completarea unor dosare, printre care și a celor școlare, care necesită operații foarte simple și nu implică o pregătire de specialitate. Conform acestui decret, sarcina certificării și legalizării actelor necesare alcătuirii dosarelor școlare (copiile legalizate de pe certificatele de naștere, certificarea sau legalizarea semnăturilor, a declarațiilor privind numărul membrilor întreținuți de părinții susținători etc.) revine secretariatelor unităților școlare.

Înv. Mara N. Elena este angajată să suplinească un post de învățătoare a cărei titulară se află în concediu de maternitate. După ce ne relatează că e salarizată prin plata cu ora, ne întreabă dacă are sau nu dreptul la plata salariului pe timpul vacanței de iarnă a elevilor, întrucît i s-a comunicat că pe vacanță nu va fi plătită.

— Întrucît dv. sînteți angajată pe o perioadă determinată — pe timpul concediului de maternitate, — fără să aveți altă încadrare, aveți dreptul la salariu de învățătoare potrivit studiilor, stagiului recunoscut în învățămînt și gradului didactic obținut. În cazul dumneavoastră, nu se aplică plata cu ora. Fiind angajată pe o durată determinată, în care intră și vacanța de iarnă a elevilor, aveți dreptul la plata salariului și pe această perioadă, urmînd să desfășurați, zilnic, activitățile programate. (Codul muncii art. 70 (2), Statutul personalului didactic, H.C.M. nr. 2841/1968 și Precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 100 000/1972 în legătură cu plata cu ora a unor activități didactice).

Înv. Savu Maria și Ghizdoneț Maria, com. Godeni, jud. Argeș, ne relatează că, pentru acest an școlar, orele de educație fizică de la clasele la care sînt învățătoare au fost date în completarea catedrei de educație fizică, încadrată cu un învățător ca suplinitor. Măsura luată de directorul școlii este legală ?

— *Potrivit legislației școlare, la școlile generale care dispun* de profesori calificați *pentru educație fizică, se vor include în norma acestora și orele de la clasele I—IV* pînă la completarea catedrei. *În cazul relatat, măsura luată de directorul școlii nu este legală, întrucît nu este îndeplinită una din cele două condiții — calificarea. (Statutul personalului didactic — art. 5, Planurile de învățămînt pentru școala generală aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 1260/1973).*

IOAN BADIU

> **„Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. cheamă cadrele din economie, muncitorii, inginerii și tehnicienii, pe toți comuniștii și cetățenii țării să facă totul pentru economisirea resurselor de energie, să combată risipa sub orice formă, contribuind astfel la progresul economiei naționale, la propria lor prosperitate!"**
>
> (Din Hotărîrea Comitetului Executiv al C. C al P. C. R. în legătură cu dezvoltarea energeticii și măsurile de economisire a combustibililor și energiei electrice)

Control riguros

Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. în legătură cu dezvoltarea energeticii și măsurile de economisire a combustibililor și energiei electrice, urmată de Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei au fost amănunțit discutate atît în cadrul Inspectoratului școlar al municipiului București, cît și cu directorii unităților școlare din Capitală, stabilindu-se acțiuni imediate și obiective concrete prin care se aplică în practică deciziile conducerii superioare de partid și de stat.

Un calcul estimativ ne arată că diminuarea consumului de combustibili, combaterea abuzurilor și risipei în întrebuințarea resurselor de căldură și lumină — în sectorul nostru de activitate — se vor solda cu economii substanțiale din consumul de energie electrică de pînă acum. În fiecare unitate școlară, punctele de iluminat de pe culoare au fost reduse de la 6 la 3. În afara sălilor de clasă, celelalte spații închise vor fi luminate cu becuri de 40 și 25 wați. Pe parcurs vom trece la individualizarea punctelor de iluminat, prin readaptarea instalațiilor electrice, acolo unde se impune această măsură. Pentru exterior se va păstra doar un singur punct de iluminat, de obicei în căsuța portarului, asigurîndu-se, firește, condițiile de pază și securitate.

Se va urmări folosirea la maximum a luminii naturale în desfășurarea procesului de învățămînt, eliminîndu-se supraîncărcarea rețelei electrice prin utilizarea fără discernămînt a aparaturii audio-vizuale sau prin iluminarea artificială în timpul unor lecții în care se camuflează ferestrele, cu atît mai mult cu cît exagerarea acestor practici este neprielnică și pentru starea sănătății elevilor. De asemenea, este interzisă funcționarea, în incinta școlilor, a oricăror recipienți și colectori nejustificați de procesul de învățămînt.

Respectînd normele precise fixate pentru consumul de lumină și căldură și prin angajarea efectivă a colectivelor didactice și a elevilor din toate unitățile școlare în acțiunile de folosire rațională și judicioasă a combustibililor și energiei electrice, în acest an realizăm o reducere însemnată din consumul de energie, — subliniem — în condițiile creșterii numărului de unități școlare (27 de grădinițe, 5 școli generale, o casă de copii).

Prin îndeplinirea tuturor obiectivelor pe care ni le-am propus — în scopul traducerii în viață a hotărîrilor Decretului Consiliului de Stat din 17 noiembrie 1973 — s-au ținut ședințe de instruire cu serviciile de contabilitate și administrație și cu conducerile unităților școlare.

Toate măsurile luate de noi pentru dezvoltarea spiritului de economie și combaterea risipei nu sînt limitative și definitive, urmînd să fie suplimentate și îmbunătățite. Atribuția noastră de îndrumare și control se va exercita în mod riguros și în această direcție (de pildă toți inspectorii efectuează control de noapte la unitățile școlare din Capitală). În același scop, cu ajutorul organizațiilor de pionieri și de U.T.C., elevilor li se vor încredința răspunderi concrete, intensificîndu-se, totodată, și munca de educare a deprinderilor de autocontrol și autogospodărire.

Prof. VASILE PRICEPUTU
inspector școlar general al municipiului București

Gospodărire rațională

Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei privesc în egală măsură pe toți cetățenii din patria noastră inclusiv pe aceia care sînt azi în școli — cadrele didactice și elevii.

Este un adevăr unanim acceptat că educația cu care copilul intră în viață se resimte pînă la cea mai înaintată vîrstă. Dintr-un asemenea considerent școala e datoare să ofere un bun exemplu în privința folosirii judicioase a combustibililor, a carburanților și energiei electrice, să-i mobilizeze pe elevi în toate acțiunile care conduc la economie și combaterea risipei atît în școală cît și acasă. În acest sens, Inspectoratul școlar județean Timiș, în lumina Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 13 noiembrie a.c. și a Decretului amintit a luat măsuri concrete de care să se țină seama în grădinițe și în școlile de toate gradele, indiferent de subordonarea lor, măsuri care să asigure traducerea imediată în viață a dispozițiilor intrate în vigoare.

În domeniul reducerii de combustibil se va acționa prin folosirea rațională, judicioasă a lui, evitîndu-se excesul și risipa. În unitățile în care cursurile se desfășoară în prima parte a zilei, încălzitul va fi întrerupt înainte de a se încheia activitatea școlară. Lecțiile și activitățile ce urmează să aibă loc în laboratoare, cabinete, ateliere, vor fi grupate în așa fel în orar, încît să nu fie necesară încălzirea zilnică a acestora. Meditațiile, în cazul școlilor cu internat, se vor desfășura în măsura posibilităților, în sălile de curs, pentru a fi evitat consumul de combustibil suplimentar. Fără a stînjeni desfășurarea activităților educative în condiții normale, au fost scoase din funcțiune radiatoarele și reșourile, întrebuințate nerațional în unele birouri, cabinete etc. Referitor la măsurile de folosire eficientă și rațională a iluminatului în fiecare unitate, colectivele de conducere împreună cu specialiștii au trecut la raționalizarea consumurilor în birouri, pe coridoare, holuri și în exterior (curți, fațade) și în sălile de clasă. În unitățile în care cursurile se desfășoară și după-amiaza sau care funcționează cu secții serale, s-au luat măsuri pentru evitarea risipei, așa că atît cadrele didactice cît și elevii vor fi răspunzători pentru buna funcționare a unității, folosirea judicioasă a luminii și căldurii. Renunțînd la iluminatul exagerat, urmărind consumul de energie necesar desfășurării activității educative scontăm pe o reducere în medie de 50 la sută a energiei folosite pînă acum în acest scop.

Conștienți că „economia este o artă", atît noi cît și cadrele didactice din școlile de toate gradele ce funcționează în județul Timiș ne străduim să dezvoltăm la elevi, cetățenii de mîine, încă de pe băncile școlii, priceperea și deprinderea de a economisi, de a folosi cu grijă energia electrică și combustibilul necesar încălzirii și iluminării atît în școală cît și acasă.

Realizînd aceste deziderate contribuim, după părerea noastră, la educarea și formarea personalității copilului, omul capabil să se integreze mîine în viață și să acționeze pentru prosperitatea ei, pentru progresul societății.

Prof. PETRE RADU
inspector școlar general al județului Timiș

Să educăm cetățeni responsabili

Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei, elaborat în lumina sarcinilor stabilite de recenta hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. a fost primit cu viu interes de către opinia publică, de către educatorii din unitățile școlare din întreaga țară. Reglementările stabilite de Decretul Consiliului de Stat asigură economisirea cu strictețe a combustibililor și energiei electrice în interesul dezvoltării continue a economiei naționale, a prevenirii risipei și abuzurilor în gospodărirea unor componente de bază ale avuției naționale. La realizarea acestor importante măsuri stabilite de conducerea partidului și statului nostru sînt chemate să participe toate cadrele didactice din unitățile de învățămînt, din conducerea acestora, precum și din domeniul cercetării pedagogice.

Pentru educarea elevilor — viitori constructori ai socialismului — în spiritul economisirii resurselor materiale, al asigurării și utilizării judicioase a combustibililor și energiei electrice se pot folosi o gamă variată de mijloace și metode.

Un mijloc important în acest sens, ca, dealtfel, în întreg procesul educațional, îl constituie lecțiile de fizică și chimie, de economie politică și geografie, unele discipline de profil tehnic, orele de dirigenție etc. Învățătorii și profesorii sînt chemați ca, în predarea cunoștințelor la unele lecții, în dezbaterile care au loc în orele de dirigenție, să ajute elevii să înțeleagă semnificația politică a măsurilor stabilite de partid, contribuția acestora la sporirea avuției naționale, la realizarea înainte de termen a obiectivelor planului cincinal. Elevii trebuie să fie orientați să desprindă clar sarcinile ce le revin pentru a participa și ei, alături de întreaga societate, la transpunerea în viață a acestor măsuri. Pentru întărirea caracterului aplicativ al programului stabilit de partid în domeniul economisirii, cercurile științifice ale elevilor din licee și, în mod deosebit, din liceele de specialitate pot să-și înscrie în programul lor teme adecvate de cercetare, strîns legate de activitatea economică a întreprinderii în care își desfășoară practica de producție, a cooperativei agricole de producție, a localității în care trăiesc și învață.

Elevii din școlile profesionale și licee de specialitate, precum și cei care învață în școli care au plan de producție este necesar să fie îndrumați de profesori și maiștri-instructori să folosească cît mai judicios combustibilii, carburanții și energia electrică, eliminînd risipa și pierderile de resurse energetice sub orice formă s-ar manifesta, realizînd însemnate economii care să contribuie la scăderea prețului de cost al produselor și obținerea de beneficii suplimentare. Rezerve însemnate în folosirea resurselor energetice pot fi obținute și ca urmare a stabilirii unui program diferențiat, rațional de iluminat în sălile de clasă și lectură, laboratoare, cantine, internate și ateliere, de utilizare cît mai judicioasă a unor instalatii, mașini și agregate, autovehicule etc.

Desigur, o contribuție importantă la îndeplinirea măsurilor stabilite de conducerea partidului își poate aduce și cercetarea pedagogică, factorii care prospectează învățămîntul prin oferirea unor soluții de optimizare a mijloacelor și spațiilor destinate procesului de învățămînt, pentru îmbunătățirea funcționalitătii laboratoarelor, atelierelor, cabinetelor și pentru creșterea gradului de pregătire a elevilor, al capacității lor de a folosi adecvat mijloacele moderne cu care sînt înzestrate continuu unitățile de învățămînt.

Întregul proces de educație trebuie să conducă la creșterea răspunderii profesionale a tinerei generații, la formarea unor deprinderi de muncă corespunzătoare pentru folosirea integrală și rațională a bazei materiale de care dispun școlile, a mijloacelor de învățămînt, astfel, încît fiecare tînăr să fie pregătit pentru a se încadra rapid în muncă, în îndeplinirea sarcinilor ce 1 le impune profesiunea pentru care s-a pregătit.

Fiecare învățător și profesor, organizațiile de pionieri și U.T.C. au răspunderi sporite pentru cultivarea la elevi a chibzuinței, a spiritului de economie, a îndatoririlor ce le revin ca viitori cetățeni, participanți activi la prosperitatea continuă a patriei noastre socialiste.

Prof. IOAN BÂRNA
inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului

VIITOARELE PROGRAME

— Contribuții orientative —

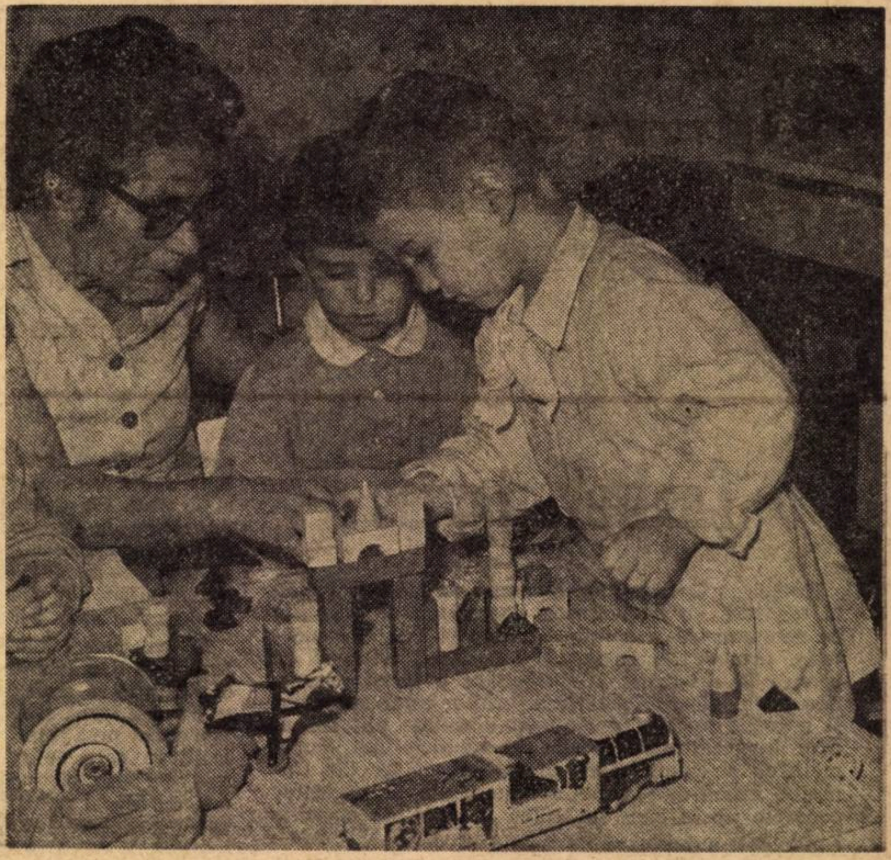

Primele idei pentru construcții

În amplul program de dezvoltare și perfecționare a învățămîntului, stabilit de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, s-a trasat sarcina de a se continua acțiunea de modernizare a conținutului învățămîntului preșcolar, acordîndu-se o mai mare atenție desfășurării activităților pe baza unor programe elaborate pe grupe de vîrstă, pentru a se realiza — printr-o concepție unitară — o mai bună continuitate între educația preșcolară și primele clase ale școlii generale. Elaborarea noilor programe se desfășoară în colective diferite care vor asigura o **unitate de concepție** în diversitatea aspectelor specifice pe care le implică, avînd în vedere următoarele principii :

1. Asigurarea dezvoltării psihofizice armonioase a personalității copiilor în condițiile colectivității preșcolare.

2. Asigurarea caracterului științific al conținutului învățămîntului preșcolar în acord cu progresul științelor și cu respectarea particularităților de vîrstă ale copiilor.

3. Apropierea copiilor de realitatea obiectivă, de cunoașterea naturii și a vieții sociale prin contact direct, pentru îmbogățirea reprezentărilor lor despre realitatea contemporană.

4. Antrenarea copilului în acțiune ca făuritor al propriei personalități, în mod deosebit prin exersarea îndemînărilor și a capacităților psihice și fizice ale acestuia, în condiții variate.

5. Valorificarea maximală a funcțiilor formative ale jocului, ca activitate de bază a copilului preșcolar, în întreg procesul instructiv-educativ în grădiniță.

6. Asigurarea unității și continuității între învățămîntul preșcolar și școala primară, urmărind realizarea în grădiniță a premiselor psihologice ale intrării copilului în școală.

În sprijinul principiilor enunțate, s-au stabilit cele 16 capitole destinate pentru fiecare grupă de vîrstă, ceea ce impune unele precizări.

I. Astfel, prezența într-o programă a aspectelor privitoare la **organizarea vieții copiilor ; regimul zilei,** pare inutilă dacă facem referință la programele școlare, care cuprind exclusiv conținutul procesului de învățămînt. Dar, în condițiile grădiniței, datorită specificului vîrstei preșcolare, orice moment al zilei este un pretext educativ. De aceea, se cere **reexaminat și echilibrat** raportul între timpul afectat activității, odihnei, servirii mesei copiilor, sosirii și plecării din grădiniță etc., asigurînd **ponderea cuvenită activităților instructiv-educative,** jocurilor libere ale copiilor, spre a îndeplini în fapt **funcția educativă a grădiniței.**

În cadrul activităților și jocurilor copiilor, pot fi îmbunătățite raporturile între activitățile dirijate de adult și **cele desfășurate după opțiunea copiilor,** în favoarea celor din urmă ; între activitățile și jocurile desfășurate cu întreaga grupă de copii sau cu subgrupe de 4—5 ani sau chiar individuale.

În orarul activităților instructiv-educative să-și găsească o reflectare mai amplă **activitatea proprie a copiilor.** O pondere mai mare să fie acordată desfășurării mai multor **activități și jocuri în aer liber,** promovînd plimbările, vizitele, excursiile, spre a oferi copiilor impresii directe despre natură și schimbările acesteia, despre viața socială (a adulților, a altor copii preșcolari și școlari, a pionierilor).

II. Cunoașterea mediului înconjurător (natură, ambiantă, viață socială) s-a considerat că e mai bine să fie tratată separat de problemele dezvoltării vorbirii, pentru cîteva considerente

Este necesar să se asigure caracterul științific și sistematic al cunoașterii realității ca mijloc de informare a copiilor, dar și ca pretext de exersare a proceselor psihice de cunoaștere, între care, evident, limbajul.

III. În dezvoltarea vorbirii — ca preocupare specială pentru corectitudinea pronunției sunetelor, însușirea conștientă a vocabularului și a semnificației cuvintelor, a exprimării gramaticale și expresive, adică însușirea limbii române literare încă de la vîrsta preșcolară — se preconizează cultivarea intensivă **a exprimării orale independente** a copiilor preșcolari, prin promovarea pe scară mai largă **a povestirilor create de copii,** a dialogului între copii **atît în** convorbiri, în jocurile de dramatizare, în cele didactice, cît și în **comunicarea liberă între copii** în întreaga viață desfășurată în colectivitatea preșcolară.

Credem că e necesară o utilizare **mai amplă a literaturii pentru copii** prin poezii, basme, povestiri, îndeletniciri, îmbogățirea experienței afective a copiilor, dar și pentru un **contact mai intens al copiilor cu limba literară.** Poate este momentul să extindem utilizarea filmului pentru copii, a desenelor animate, a teatrului de păpuși, înregistrările pe discuri și bandă de magnetofon, a televiziunii pentru preșcolari, cu scopul de **a oferi modele de vorbire literară expresivă și pretexte de comentariu cu copiii.**

Desigur, procesul cunoașterii naturii și a vieții sociale se va relua în școala primară, apoi în gimnaziu, prin studiul în cadrul unor discipline de învățămînt distincte. Aceasta însă nu scuză actuala stare de lucruri în practica cunoașterii naturii la preșcolari, îndeosebi sub aspectul corectitudinii științifice a noțiunilor și a termenilor ce se introduc în limbajul copiilor, de ex. : animale domestice, sălbatice, păsări de curte și păsări călătoare etc...., deși păsările sînt și ele animale.

IV. Un loc deosebit se acordă programei privind însușirea limbii române de către copiii aparținînd naționalităților conlocuitoare, ca expresie a traducerii în viață a sarcinilor trasate de plenara partidului în această problemă educativă. Este necesar să asigurăm condiții prielnice însușirii corecte a limbii române și condiții de desfășurare a unor activități și jocuri în comun cu copii români, favorizînd astfel cultivarea relațiilor de prietenie și colaborare între toți copiii preșcolari, indiferent de naționalitate.

V. Extinderea învățării unei limbi străine de largă circulație, în condițiile specifice vîrstei preșcolare, se înscrie, de asemenea, în spiritul sarcinilor trasate de documentele de partid. Programa propusă constituie un început de drum și urmează să valorifice experiența pozitivă dobîndită în acest domeniu prin încercări experimentale de către profesorii de limbă franceză, germană, engleză, rusă și de către educatoarele care, cunoscînd bine una din aceste limbi, au practicat-o în grădiniță.

VI. Programa pentru formarea reprezentărilor matematice constituie, după trei ani de aplicare generalizată, un bun rezultat privind concepția aplicării elementelor de matematică modernă în educația intelectuală a copiilor preșcolari. Colaborarea dintre pedagogi, matematicieni și educatoare va conduce la extinderea ariei de cunoștințe, priceperi și deprinderi, accesibile preșcolarilor, prin introducerea **percepерii și comparării volumelor, lungimilor, greutăților diferitelor materiale etc.,** prin exerciții experimental-practice și prin mijlocirea jocurilor cu asemenea conținuturi.

VII. Programa de educație moral-patriotică este o încercare de sistematizare selectivă a conținuturilor (sfera reprezentărilor, a noțiunilor, a sentimentelor și a deprinderilor), a sarcinilor și mijloacelor accesibile formării conștiinței și conduitei moral-patriotice la preșcolari. Prin locul ce i se rezervă, ca problemă specială în programarea activităților educative cu preșcolarii, se subliniază importanța, precum și cerințele calitativ superioare pe care le reclamă realizarea ei în toate grădinițele de copii, indiferent de naționalitate sau de mediul social al copiilor.

VIII. Educația fizică a preșcolarilor, deși a beneficiat de o bună concepție și sistematizare, va accentua rolul factorilor naturali (aerul, soarele, apa) în dezvoltarea fizică și în întărirea sănătății copilului. Alături de exercițiile fizice, de jocurile de mișcare, de dansurile populare, vor fi mai intens utilizate jocurile sportive în aer liber, precum și jocurile cu mingea, de alergare cu cercul, sărituri cu sfoara etc. De asemenea, vor fi asimilate noi modele de aparate de educație fizică, precum și instalații de jocuri în curtea grădinițelor, în scopul de a stimula practicarea exercițiilor fizice în aer liber de către copii.

IX. În educația muzicală a preșcolarilor, păstrînd ceea ce este valoros în practica grădinițelor, se va urmări cultivarea sensibilității muzicale și ritmice a copiilor, îndeosebi la grupele mici, asigurînd dozarea dificultăților în raport cu vîrsta și cu experiența muzicală a copiilor. Atît în programă, cît și în culegerile de materiale ajutătoare vor fi incluse jocurile muzicale create în liceele pedagogice de educatoare. De asemenea, se va include material muzical mai bogat din creația de cîntece pentru copii și din folclorul muzical românesc și al altor popoare, accesibile copiilor preșcolari.

X—XI—XII. Separarea, în secțiuni distincte, a programelor de **desen, modelaj, lucru manual,** presupune accentuarea importanței formative a fiecărei categorii de activități și sublinierea funcției de exprimare a personalității copilului în activitatea proprie. Îndeosebi se urmărește diversificarea mijloacelor ce vor fi puse la îndemîna copiilor și introducerea unor sarcini noi, accesibile preșcolarilor (cum ar fi exercițiile grafice pentru pregătirea copiilor pentru scris).

La **desen și modelaj** se va recomanda utilizarea unei palete mai bogate de culori și promovarea libertății copilului de a alege. De asemenea, o mai mare varietate de materiale de lucru : creioane, pastă color, tempera, acuarele, plastilină, nisip umed, lut etc. Dimensiunea și coloritul variat al hîrtiei pentru desen și pictură vor permite lucrări mai ample, precum și colaborarea între copii în realizarea aceleiași lucrări ; aplicarea desenului decorativ pe vase de lut, plăci de faianță, pe lemn, pe asfalt și pe alte materiale, spre a asigura o varietate de planuri spațiale în care să se orienteze copilul.

În programa de **lucru manual** va fi îmbogățit conținutul și cu alte sarcini care s-au dovedit în practică accesibile copiilor și cu bogate valențe educative, cum ar fi : colaje cu materiale din natură și deșeuri textile, țesături la gherghef, modelări din fir de sîrmă, cu izolare colorată, lucrări de tîmplărie.

Atît în programa de lucru manual, cît și în cele de desen și modelaj, în construcții, vor fi promovate mai larg **lucrările colective,** care favorizează crearea relațiilor de adevărată colaborare și ajutor reciproc între copii.

XIII. Activitatea de creație și construcție va cuprinde toată gama de jocuri de creație care pot fi practicate individual sau în colectiv de către copii în grădinițe și apoi acasă. Va fi accentuată varianta extrem de productivă în formarea personalității copilului, **jocul de construcții.**

Îmbogățind conținutul și mijloacele jocurilor de construcții, se va urmări formarea unor deprinderi tehnice și de utilizare a unor unelte simple. În reexaminarea tematicii, aceasta se cere diversificată și mai strîns legată de realitățile vieții contemporane. Deocamdată, copiii construiesc cu materiale miniaturale, deci la proporții relativ mici în raport cu propria lor persoană. În perspectivă, se cer create materiale pentru construcții în volume mai mari, din material ușor, care să permită efectuarea unor lucrări înalte, mai înalte decît copiii, pe suprafețe mari, încît să-și poată construi chiar pereții unei căsuțe.

Construcțiile din nisip umed în combinație cu alte materiale improvizate (scîndurele, bețișoare, crenguțe, flori, pietricele, scoici, semințe etc.), oferă condiții optime copiilor să realizeze machetele unor clădiri, cartiere, sate cu căi de comunicație, cu parcuri și grădini, cu dealuri și văi în relief, ceea ce permite exersarea imaginației creatoare a copiilor contribuie la precizarea reprezentărilor spațiale.

XIV. Activitățile la libera alegere a copiilor ar putea fi tratate în cadrul programelor de specialitate (desen, lucru manual, modelaj, jocuri etc.), dar în aceeași măsură înclinăm a crede că pentru educatoare ar fi mai operativă informarea și organizarea acestor șanse de alegere a lucrărilor dorite de copii. Esențialul este să creăm condițiile corespunzătoare în sala de grupă, în curtea grădiniței, încît copilul să aibă posibilitatea să se orienteze singur spre o anumită activitate din mai multe posibile la un moment dat. Deocamdată, în practica zilnică, șansele de opțiune ale copilului sînt reduse, acesta fiind nevoit să ceară educatoarei ceea ce dorește să lucreze sau să se mulțumească a face ceea ce i se dă.

XV. Programa activităților distractive din grădinițe invită educatoarele la crearea atmosferei de bună dispoziție, de veselie în rîndul copiilor, să-i facă să rîdă, dar prin activități cu conținut educativ pozitiv. Mijloacele moderne audio-vizuale, teatrul de păpăși, jocurile de dramatizare, audițiile muzicale, filmul pentru copii și de desene animate, televiziunea îmbunătățită pentru preșcolari sînt doar cîteva din variatele mijloace care se cer puse în slujba copilului.

XVI. Formarea deprinderilor igienice și de conduită civilizată va trebui să cuprindă, propriu-zis, un inventar al nivelelor la care poate să ajungă conducerea de sine a copilului, independența acestuia față de adult în diferite împrejurări, precum și a modalităților de abordare a acestora în condițiile vîrstei preșcolare. Într-un fel, ar fi vorba de a realiza „cei șapte ani de acasă", dar în condițiile grădiniței și în colaborare cu familia.

Scurta trecere în revistă a celor de mai sus o considerăm o deschidere spre discuții și propuneri de îmbunătățire a viitoarelor programe, atît sub aspectul conținutului propriu-zis al acestora, cît și al structurii, al diviziunilor și al terminologiei adoptate.

Noile programe trebuie să devină expresia gîndirii colective a tuturor oamenilor pasionați pentru munca educativă cu copiii preșcolari : educatoare, cercetători, profesorii de pedagogie și metodiștii de specialitate, inspectoratele pentru grădinițe.

Prin scrisori adresate direct Ministerului Educației și Învățămîntului, prin articole în presa de specialitate, prin participarea la dezbaterea proiectelor, se pot aduce prețioase contribuții la valorificarea experienței pozitive dobîndite în practica grădinițelor de copii și a potențialului creator al educatoarelor din țară.

ELEONORA POP
inspector principal în Ministerul Educației și Învățămîntului

Importanța calculului mintal

Formarea și dezvoltarea deprinderilor de a număra, de a calcula și de a rezolva probleme se realizează în cadrul orelor de aritmetică. În primele clase ale școlii generale, elevii capătă deprinderi elementare de calcul mintal și de calcul scris, înaintea studierii operațiilor aritmetice cu numere pînă la 100. Calculul mintal oral sau scris se bazează pe dezvoltarea gîndirii elevilor. Între aceste două feluri de calcul, este necesar să existe o legătură strînsă. Dealtfel, nici nu se concepe calculul scris fără însușirea calculului oral. Diferența constă în aceea că cel oral se desfășoară în „gînd“ în mintea elevilor, pe cînd cel scris necesită din partea elevilor pe lîngă această judecată și o tehnică operațională.

Elevii școlii noastre dobîndesc cunoștințe de calcul mintal oral, odată cu numerația, cu primele noțiuni de mulțimi în cadrul cercului 1—10, 10—20 și 20—100. Am observat că este bine ca, încă din clasa I, elevii să fie obișnuiți cu exerciții de calcul mintal deoarece pe această cale li se dezvoltă gîndirea matematică. Cercul calculului mintal poate fi atins pe măsură ce elevii își însușesc procedeele de rezolvarea exercițiilor. Formarea deprinderilor de calcul, dezvoltarea gîndirii matematice se realizează prin exerciții dese de calcul mintal efectuate permanent în fiecare lecție aritmetică. Exercițiile se desfășoară înaintea începerii fiecărei lecții propriu-zise sub forma rezolvărilor de probleme sau exerciții cu operații aritmetice. Cele cîteva exerciții de calcul mintal facilitează procesul de înțelegere a cunoștințelor noi predate sau le consolidează, pregătește înțelegerea mai rapidă a structurii problemei, a judecății ei.

Calculul mintal constituie o adevărată gimnastică a minții, a gîndirii elevilor și îi ajută să se orienteze mai bine și mai rapid, le dezvoltă spiritul de inițiativă, de perspicacitate. El este cea mai simplă formă a muncii creatoare a elevului. De aceea, este necesar să fie înțeles de elevi și am realizat acest lucru prin respectarea particularităților de vîrstă și individuale ale elevilor. Deci, să dozăm exercițiile de calcul mintal și să le folosim pe scară largă în însușirea procedeelor tehnice matematice.

Inv. IOAN COICA
Școala generală din comuna Drauț,
județul Arad

Lecție în clasa I

Jocul aritmetic

Am ajuns la convingerea că rezultate bune în formarea la elevi a deprinderilor de rezolvare a problemelor matematice se pot obține prin utilizarea jocului aritmetic, sub multiplele lui forme. Din strategia cu care am utilizat jocul didactic, i-am conturat valoarea sub două aspecte : elevilor buni le facilitează rapiditatea în gîndire (joc cu caracter de întrecere), iar elevilor slabi le formează deprinderi de muncă, le dezvoltă gîndirea. Voi da doar cîteva exemple de jocuri didactice care se pot adapta în predarea aritmeticii la toate clasele. La clasa a II-a, la capitolul „Adunări și scăderi cu trecere peste 10“ am folosit ștafeta aritmetică individuală sau pe grupe, cu sarcina : „cine urcă mai repede scara“.

Jocul se poate desfășura la tablă, unde, sub forma unei scări, sînt date operații aritmetice cu diferite numere. De pildă, 29+3 ; 47+6 ; 58+7. În același timp, două grupe omogene de elevi încearcă să rezolve bine și cît mai repede fiecare operație. Pentru elevii mai slabi am dat rezolvarea acestor operații la nivelul posibilităților lor : 9+2 ; 8+4 ; 7+5.

Un alt joc aritmetic : se dă un exercițiu adecvat temei de consolidat care oferă mai multe posibilități de rezolvare : 36+?—?=42. Soluții : 36+8—2=42 ; 36+9—3=42 ; 36+6—0=42. Cine găsește cele mai multe variante în grup sau individual, în timp cronometrat, este declarat fruntaș.

Cu aceeași eficiență am folosit ghicitorile aritmetice : „m-am gîndit la un număr ; care este acel număr la care dacă adaug 24, fac 37 ?“.

Înv. DORINA BUCUR
Școala generală nr. 1, Alba Iulia

Material didactic pentru predarea limbii germane

Preocupat de îmbunătățirea modalităților de predare a limbii germane în școala generală de 10 ani, am reușit să confecționez materiale didactice diferite, care au fost prezentate în cadrul unei expoziții, organizată la Slobozia. Fiind convins că jocul este o sursă inepuizabilă în predarea limbilor străine la clasele mici (respectiv la clasa a II-a și a IV-a), am realizat un dispozitiv care răspunde la trei întrebări (Was ist das?, Wie ist das ? Wo ist das ?). După ce s-a familiarizat cu citirea în limba germană, elevul are posibilitatea jucîndu-se, fără a face apel la limba română, pornind de la imagine, să-și însușească prin joc cuvinte noi în structuri programate, specifice limbii germane. Iată cum, jucîndu-se, elevul rotește un carton cu întrebarea : Was ist das ? și-i apare o imagine, de exemplu o pisică. În partea stîngă are întrebarea : Was ist das ? însoțită de imagine, iar în partea dreaptă primește răspunsul ; Das ist die Katze.

Imaginea rămîne. Elevul rotește cartonul pînă în dreptul întrebării „Wie ist die Katze ?“, întrebare însoțită de imagine și primește răspunsul : „Die Katze ist schwartz“. Rotește apoi cartonul mai departe pînă în dreptul întrebării : „Wo ist die Katze ?“, însoțită de imagine și primește răspunsul : „Die Katze ist in Haus“.

Am realizat de asemenea și modernizarea unei planșe clasice cu declinarea substantivului german, care inițial oferă o înșiruire de forme ale substantivului la diferite cazuri. Dispozitivul realizat de mine pornește de la imagine și îi ajută pe elevi în înțelegerea declinării substantivului german, a articolului hotărît german, în formarea pluralului substantivelor germane.

Elevul descoperă formele pe care le ia substantivul german în diferite cazuri, descoperă modalitățile de formare a pluralului substantivelor germane și se familiarizează însușindu-și forma de nominativ-singular, genitiv-singular și nominativ-plural, cu particularitățile substantivelor germane.

Prof.
BARBU-CUCURICHI VASILE-TEOFIL
Școala generală din comuna
Dragoș Vodă, județul Ialomița

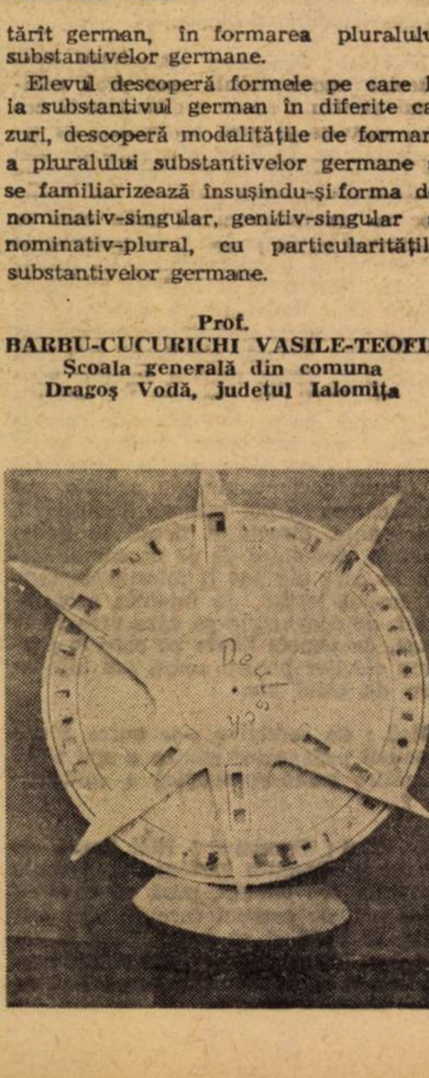

Desenul, ca reflectare a realității

Fiind cunoscută identitatea valorică și educațională a desenului este necesar ca acest obiect cu deosebite valențe aplicative să fie adaptabil cerințelor nemijlocite ale producției materiale cotidiene, integrînd de la cea dintîi pînă la cea din urmă clasă de elevi. De aceea, consider că s-ar realiza mai mult în această direcție, dacă, în cadrul fiecărei ore, elevii ar înțelege că prin execuția tehnică a temei propuse vor contribui la pregătirea lor pentru integrare în climatul de creativitate, în meseria pe care și-o vor alege.

La clasele I și a II-a este evidentă prioritatea acordată desenului după natură, care pune bazele primelor deprinderi de observare și redare cît mai corectă a obiectelor cu forme simple. Totuși, în programa clasei I îi sînt repartizate un număr prea mic de ore în comparație cu desenul decorativ. În predarea prea de timpurie a acestuia la clasa I, am observat că se întîmpină o serie de dificultăți generate de faptul că elevilor le este foarte greu să creeze modele prin repetare și, mai ales, figuri geometrice pe care nici nu le-au învățat. Cred că procesul ar trebui să se petreacă invers : cu cît elevii sînt mai mici, cu atît numărul de ore afectat desenului după natură să fie mai mare, iar elevilor mari care dobîndesc capacități de abstractizare, generalizare și de creație să le dăm posibilitatea de afirmare în cadrul desenului decorativ.

În predarea desenului la aceste clase, am urmărit să le dirijez observarea, îndrumîndu-i să se „desprindă“ de clasă. de bancă sau de masa la care lucrează și să privească mai mult, să descopere mai atent tot ce există în jurul lor, de la firul de iarbă pînă la bolta albastră și de la zidul casei pînă la furnalul uzinei. Și acolo, în mijlocul naturii, am discutat cu ei atît despre așezarea în plan a obiectelor văzute, cît și despre forma și coloritul lor. Degeaba îi vom arăta copilului mărul și îi vom cere să deseneze livada dacă el n-a văzut-o niciodată !

Școlarul mic manifestă permanent tendința de a folosi linia și, deși în programă nu este prevăzut acest lucru, consider că prin exercițiile cu linii simple, dar diferite ca formă, mișcare, lungime și grosime îi putem obișnui pe elevi, chiar de la clasele I și a II-a să surprindă însușirile principale ale obiectelor observate (rechizite școlare, mobilier etc.) și să le traducă grafic prin linii și pete, urmînd ca din clasele a III-a și a IV-a să se dea o atenție mai mare creării motivului decorativ prin procedee de repetiție, alternanță și simetrie. La aceste clase am urmărit mai mult să alternez în chenare și frize figurile geometrice ca pătratul, triunghiul, dreptunghiul, cercul, liniile paralele, oblice, curbe, spirale etc.

Pentru sporirea caracterului aplicativ al desenului este necesar ca în programă să se urmărească corelația care există între acesta și celelalte discipline de învățămînt. Folosind cunoștințele matematice la orele de desen, la clasa a IV-a, elevii și-au dat seama că redarea unui obiect este de fapt reprezentare grafică care se realizează prin linii drepte, segmente de dreaptă, ce pot fi perpendiculare, verticale, orizontale etc. Pornind de la aceste elemente concrete i-am determinat pe elevi să înțeleagă ce este o suprafață plană, un plan vertical (cum este peretele unei camere), sau orizontal ca suprafața ariei unui lac liniștit, pardoseala unei camere. La fel am procedat cu realizarea unui punct pe o dreaptă, pe un plan, a unui segment de dreaptă pe un plan etc.

Programa prevede redarea unor obiecte cu volum, dar unele, ca de pildă, cele de formă cubică, pot fi trecute și în plan. Aceasta îi va convinge pe elevi că atît liniile, cît și unghiurile dintre ele nu se schimbă și deci se pot aplica în mod firesc cunoștințele de geometrie.

În clasa a III-a, la obiectul geografie, este prevăzut ca elevii să deseneze planul clasei sau al camerei etc. Nu este indicat ca ele să fie executate mai ales în cadrul orelor de desen ? Aceste planuri ar putea fi realizate chiar secționat pentru predarea în plan a obiectelor din cameră și a utilizării liniilor și hașurilor. Cu timpul, elevii pot executa în plan diferite piese industriale (un tub, o roată dințată, un arc, o scară în spirală, un desen pentru o pardoseală de mozaic în carouri etc.). Pentru reușita scopului propus, cele două ore prevăzute săptămînal pot fi prevăzute în ore consecutiv. În acest fel, elevul va avea timp să-și exprime liber fantezia și s-o aplice în mod creator.

Succesul corelării între cunoștințele de desen și caracterul său practic, aplicativ poate fi asigurat în mai mare măsură, dacă s-ar edita un manual sau un îndrumător care să răspundă cerințelor actuale, a predării desenului ca reflectare a realității.

Institutor VICTORIA PIEPTAN
Liceul de muzică „George Enescu“
București

Cum predăm

LIMBA ROMÂNĂ

La secția germană a liceului pedagogic

În cadrul secției germane a Liceului pedagogic din Sibiu pregătim educatoare și învățătoare care vor funcționa în unitățile școlare de profil și în secții cu limba de predare germană. Este deci firească și necesară atenția pe care o acordăm însușirii temeinice a limbii române vorbite de către elevele noastre. Noua programă de limbă română eșalonează cunoștințele pe care trebuie să le asimileze viitoarele cadre didactice de-a lungul a cinci ani de studii, pe principiul accesibilității, al creșterii treptate a gradului de dificultate al cunoștințelor și, totodată, în concordanță cu problematica reală pe care o vor întîlni la viitoarele lor locuri de activitate. Astfel, anul I este consacrat problemelor de vocabular și fonetică, și anume la vocabular urmărim să dezvoltăm capacitatea de exprimare bogată și nuanțată a elevelor: mijloace interne de îmbogățire a lexicului, iar la fonetică acordăm atenția cuvenită problemelor de ortografie și ortoepie. În cadrul orelor de metodica predării limbii române căutăm să transmitem elevelor noastre metode de lucru necesare viitoarei activități : dezvoltarea simțului limbii la copii ; probleme de transfer și interferență între limba maternă și limba română ; formarea deprinderii corecte de pronunțare a sunetelor specifice limbii române (și implicit procedee de corectare a unor pronunții greșite) ce — ci, ge — gi, che — chi, ghe — ghi. Viitoarele învățătoare sînt înarmate astfel cu procedee și metode pentru a preda cu succes limba română în clasa I în secțiile și școlile cu limba de predare germană, unde predarea are loc numai oral.

În predarea diferitelor capitole de gramatică urmărim realizarea unui alt principiu al unui învățămînt eficient : întărirea caracterului aplicativ al disciplinei noastre. De aici, ponderea pe care o acordăm exercițiilor practice, depistării greșelilor tipice și înlăturării lor, pentru a ajuta elevele să ajungă mai repede la o folosire spontană, curentă, coerentă și corectă a limbii române. Acolo unde realitatea lingvistică a celor două limbi — limba maternă și limba română — ne permite, recurgem la metoda comparației pentru adîncirea fenomenelor studiate.

Ținînd seama de faptul că pregătim viitoare cadre didactice, aceste procedee au, după cum se poate ușor înțelege, și o altă valoare : de transmitere implicită a unei anumite metodologii necesare în viitoarea activitate. În următorii ani de studiu (II—V), la diferitele compartimente ale gramaticii — morfologie și sintaxă — și în cadrul capitolelor acestora, fie că predăm spre exemplu verbul sau substantivul (morfologie), fie că analizăm un anumit tip de propoziție (sintaxă), ne orientăm în mod special către erorile tipice și către metodica predării limbii române tocmai în ideea pe care am formulat-o mai sus. Urmărim nu numai ca elevele noastre să știe să vorbească și să scrie corect românește, dar să și stăpînească temeinic procedee și metode specifice predării limbii române. Pornim chiar de la greșelile lor, cum ar fi : necunoașterea regulii formării genitivului singular al substantivelor feminine ; însușirea corectă a regulii de a face acordul între articol posesiv și substantiv ; necunoașterea situațiilor cînd trebuie să folosească formele accentuate și neaccentuate ale pronumelor personale ; lipsa acordului dintre substantin și adjectiv în declinare, pe care le conștientizăm, transmițînd, totodată, și procedee de înlăturarea lor. La verb, dificultățile cele mai frecvente — cu care elevele vin de fapt din școala generală — privesc formarea gerunziului la verbele de conjugarea a IV-a, folosirea incorectă a persoanei a treia singular a conjunctivului prezent (**să merg,** în loc de să meargă; **să povestește,** în loc de să povestească), ca și tendința de a utiliza imperfectul indicativ cu valoare de perfect compus sau chiar de perfect simplu. Și asupra acestor greșeli insistăm în amîndouă scopurile enunțate.

Viitoarele educatoare și învățătoare studiază în cei cinci ani de liceu pedagogic și istoria literaturii române. În anii I—III programa este comună cu cea a liceelor de cultură generală, iar în anii IV și V se parcurge eșalonat pe doi ani programa anului IV de liceu. După părerea mea, și aici s-ar putea face o altă eșalonare a programei analitice, în sensul ca în anul I să se studieze literatura veche și începuturile literaturii române moderne inclusiv Filimon, Hașdeu și Odobescu, urmînd ca în anul II să se studieze „Junimea", „Contemporanul" și marii clasici pînă la I. Slavici inclusiv, iar în anul III să se înceapă studiul istoriei literaturii române cu Al. Macedonschi. În anii IV și V, programa poate rămîne aceeași. Fac această sugestie în vederea unei mai solide pregătiri a educatoarelor și învățătoarelor care vor preda în grădinițe (secții) și școli (secții) cu limba de predare germană.

Prof. RITA BRAISCH
Liceul pedagogic Sibiu, secția germană

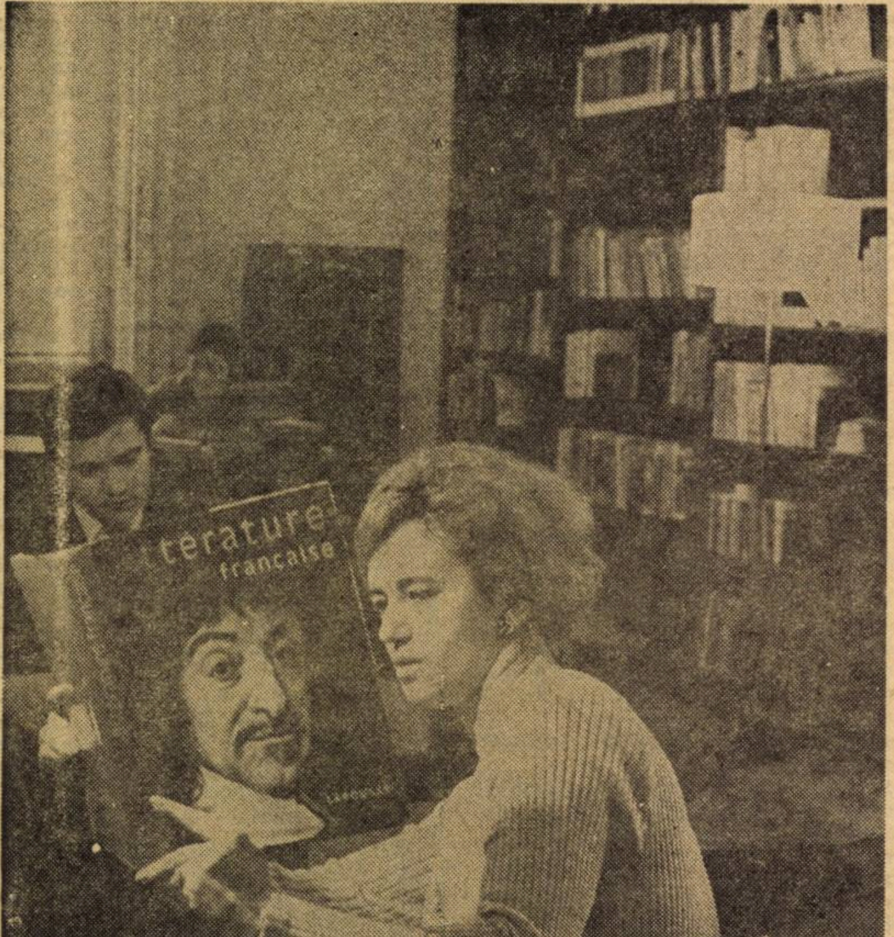

Lectură

Limba franceză ca mijloc de comunicare

Pentru a surprinde actualul efort de perfecționare a predării limbilor străine, în lumina sarcinilor trasate de recenta plenară a partidului nostru, am inițiat, nu de mult timp, un dialog cu profesorul emerit Ion Vicol, **de la Liceul „Mihai Viteazul" din București, solicitîndu-i părerea în legătură cu trei aspecte importante în acest sens.**

Red. : După opinia dumneavoastră, în momentul de față, programele și manualele de limba (și literatura) franceză răspund obiectivului esențial al predării limbilor străine : însușirea limbii vorbite, ca mijloc de comunicare între oameni ?

I. Vicol : Programele școlare au reflectat an de an schimbările profunde care se produceau în scopul și metodele de predare ale limbilor străine, cerînd neîncetat înnoiri, modernizare, adaptarea predării limbilor la noile condiții de viață, stăruind mereu asupra scopului esențial al predării acestora : însușirea limbii vii.

Manualele însă au rămas mereu în urma acestor cerințe imperioase : ele mai conțineau — și mai conțin încă — texte lungi de proză greoaie, adaptări neîndemînatice, dialoguri artificiale, structuri de limbă livrești sau arhaizante, forme verbale istorice depășite pe care nici un francez nu le mai folosește astăzi, ele fiind complet osificate și apărînd drept forme de vorbire dintr-o lume de mult apusă.

Abia la începutul acestui an școlar am fost puși în fața unor manuale de limbă franceză concepute în alt fel, mai curajos, mai modern, manuale în care dialogul viu, natural, în situație, ocupă locul primordial, căutînd să-i obișnuiască pe elevi cu structurile de limbă vorbită, familiară și actuală, pe care le vor întîlni ori de cîte ori vor avea ocazia să angajeze o conversație cu un străin.

Trebuie însă spus cu toată tăria că această cunoaștere a limbii străine și folosirea structurilor amintite în noile manuale n-au fost dublate de o preocupare metodică mai atentă: nu există în aceste structuri nici un fel de gradație a dificultăților, nici o ordine, nici o logică. Structuri delicate, subtile, specifice, sînt date înaintea altora ușoare, ceea ce face ca profesorul să rămînă oarecum perplex. mai ales că textele în care elevii vor întîlni asemenea structuri sînt neinteresante pentru cei mai mulți, nelegate de preocupările lor, stîngace.

Munca profesorului cu un asemenea gen de manual a devenit incomparabil mai grea ca înainte. De aceea, se cere o pregătire atentă din partea profesorului a fiecărei lecții în parte, a alegerii structurilor mai necesare, a alcătuirii altor exerciții decît cele din manual, atunci cînd o vor socoti necesar.

Red. : În ce moment al predării considerați folosirea mijloacelor moderne, audio-vizuale, mai eficientă ?

I. Vicol : Problema eficacității mijloacelor audio-vizuale este prea complexă pentru a putea fi discutată în cadrul restrîns al unei convorbiri de cîteva minute. În fond, eficiența lor ține de natura lecției, de mijloacele pe care le avem la îndemînă, de buna lor funcționare, de îndemînarea celui care le mînuiește și, în general, de puterea de discernămînt a profesorului în folosirea lor. Sînt convins însă că tot ce se referă la o bună fixare a unei pronunții corecte și la folosirea eficientă a structurilor de bază ale limbii este mai potrivit cu vîrsta mică a copiilor (clasele II—VIII), în timp ce la clasele mari, unde se predau texte de cultură și civilizație ori texte literare, merg mult mai bine diapozitivele, filmul fix și filmul documentar sau artistic pe baza cărora se pot închega discuții vii, antrenante, directe și firești în limba străină. Momentul de pe parcursul lecției în care ele pot fi folosite depinde de scopul lecției, de intenția profesorului, de concluziile pe care vrea să le tragă, de temele libere pe care le propune elevilor pentru acasă sau într-un cerc de elevi etc.

Red. : Ce corective s-ar putea aduce practicii pedagogice pentru o mai bună pregătire psiho-pedagogică a studenților ?

I. Vicol : Corective ? Nici vorbă de așa ceva. Practica pedagogică trebuie regîndită din temelii, pusă pe baze cu totul noi, de oameni care să aibă curajul să vadă și să spună deschis organelor răspunzătoare ale ministerului nostru că, așa cum se face astăzi, ea este complet greșită.

Ca în orice meserie delicată de mare răspundere, în care vei lucra o viață întreagă cu materialul acesta gingaș care este copilul, viitorul om, înainte de alegerea meseriei de profesor-educator, este absolut necesară testarea aptitudinilor viitorilor profesori : nu au voie, cred eu, să aleagă această meserie cei care nu iubesc copiii, cei care nu au răbdarea necesară, cei pe care-i irită o cît de mică contrarietate, cei care văd în copil un delincvent, urmărindu-l cu ură și dispreț atunci cînd a făcut o greșeală insignifiantă, cei care nu înțeleg că prima datorie a unui profesor este să cunoască individualitatea fiecărui elev, să-l respecte, să-l ajute, să-l îndrume, să-l formeze ca om.

În acest scop, în cadrul facultăților de limbi străine să se predea — numai pentru cei care au optat pentru meseria de profesor sau vor fi testați ca atare — un curs de psihologie pe vîrste școlare, însoțit de aplicații practice (observații, teste, întocmiri de fișe etc.) în școli de toate gradele și de toate categoriile, astfel încît, la începerea practicii lor pedagogice, studenții să aibă o foarte bună informare de pedagogie școlară. Ei trebuie să fie obligați pentru aceasta și la efectuarea a două-trei ore de dirigenție, sub îndrumarea conducătorului practicii din școlile respective.

Practica pedagogică să se efectueze timp de un an școlar, după terminarea lucrării de diplomă, așa cum am făcut-o și noi la vremea noastră, pentru ca viitorul profesor să se familiarizeze cu toate problemele școlare pe care le va întîlni la locul de muncă : ședințele consiliului profesoral, comisiile metodice, cercurile de elevi, serviciul pe școală, diverse activități (cor, întreceri sportive și cultural-artistice etc.).

Felul în care se efectuează astăzi practica pedagogică este cu totul deficitar, dacă ținem seama de faptul că nu există nici o concordanță între orarele școlilor unde studenții fac practică și cel al studenților din anii III și IV de la Institutul de limbi străine.

Fărîmițarea grupelor de cincisprezece studenți în grupuscule de doi-trei-patru studenți pentru ținerea lecțiilor practice, — fiindcă nu li se permite să absenteze în totalitatea grupului de la cursuri pentru a asista la lecțiile colegilor lor — duce implicit la o muncă pur formală : studenții nu pot învăța nimic practic din felul cum lucrează colegii lor, din discuțiile pe care profesorul le face în marginea unor greșeli sau neîndemînări metodice, nu-și pot spune cuvîntul pentru a arăta cum ar fi făcut ei etc.

Ținînd seama de toate aceste lucruri, care creează dificultăți foarte mari și facultății și conducerilor de școli, cred cu fermitate că este timpul ca Universitatea din București să-și creeze un liceu special, așa cum s-a preconizat în nenumărate discuții duse pe această temă — de tipul fostului Seminar pedagogic „Titu Maiorescu" — dotat la nivelul tehnicii actuale și încadrat cu cele mai talentate cadre tinere, cu o pregătire de specialitate deosebită, care să fie un sprijin real și pentru studenți și pentru învățămîntul limbii franceze în general.

Interviu realizat de
DOINA STERESCU

SUPRAÎNCĂRCARE ÎN... BLOC

Criteriul de alegere a fost... „blocul cel mai mare de pe Calea Griviței".

Obiectivul : cum se desfășoară studiul individual al copiilor — desigur, elevi în diferite școli generale și licee din București.

Concluziile... Pentru concluzii e necesar să deschidem o paranteză — cît pagina revistei noastre — pentru că, alături de acel CUM (se desfășoară studiul individual), realitatea ne-a pus în față un nou element, cel puțin tot atît de important și, în orice caz, în strînsă corelație cu el : CÎT (durează acest studiu). Proporțiile luate de acesta, cu toate consecințele pe planul psihofizic al elevului, ne-au determinat să-l abordăm cu prioritate. Căci, dincolo de condițiile de studiu pe care elevii le au acasă, de metodologia activității individuale, ceea ce poate să apese în mod hotărîtor asupra calității muncii este cantitatea exagerată a sarcinilor școlare și extrașcolare.

Fără îndoială, nimeni nu știe mai bine decît profesorul ce și cîte sarcini poate să îndeplinească în bune condiții fiecare elev, la o anumită disciplină, într-o anumită etapă din an, din săptămînă și chiar din zi. Dar, cercetînd caietele de notițe, de teme, stînd de vorbă cu elevii și cu părinții lor despre condițiile de studiu de acasă (în general, bune), despre modul în care se desfășoară studiul individual, am avut prilejul să întîlnim și unele fenomene ale supraîncărcării, abateri ale profesorilor de la eforturile generale care se depun pentru descongestionarea muncii copiilor de școală.

În cele ce urmează — în care interlocutorii elevi sînt indicați prin numărul fișei de anchetă — vom schița cîteva dintre ele.

Cum poate deveni „grea" o disciplină

Nu există obiect greu. Acest lucru a mai fost — pedagogic — demonstrat. Și totuși, sentimentul l-am întîlnit la mulți elevi, în legătură cu o specialitate sau alta.

— Matematica (predată de prof. Constantin Miuță — n.n.) — afirmă elevul nr. 1 din anul I F, de la Liceul industrial de căi ferate — este, pentru mine, materia cea mai grea. Uneori nu înțeleg ce mi se predă și atunci trebuie să învăț în plus acasă, alteori ni se predă prea mult, mai mult decît în manual, lucruri absolut noi.

— La anatomie (prof. Dorina Hanenheim — n.n.) — ne-a spus elevul nr. 2 din anul III A de la Liceul „Dumitru Petrescu" — e mai greu ca la matematică (elevul este la secția reală — n.n.). Dealtfel, din programul de astăzi — matematică (două ore), franceză, rusă, anatomie — materia cea mai dificilă este anatomia. Ni se dau foarte multe amănunte la această disciplină așa încît, deși lecția din manual are uneori o jumătate de pagină, în caietul de notițe scriem trei pagini. Avem și de desenat, astfel că, pentru a mă pregăti cum mi se cere, am nevoie de circa trei ore.

— Cele mai grele zile — mărturisește elevul nr. 3 din anul III B al aceluiași liceu — sînt acelea în care avem anatomia (prof. Dorina Hanenheim — n.n.). Pregătirea pentru această disciplină ne ia foarte mult timp. Ni se predau multe cunoștințe din compendiul de fiziologie al lui Ranga. (În cîteva cazuri, elevii au arătat că li se predă după alte manuale și cărți decît cele pentru clasa respectivă, ceea ce le îngreuiază munca). Elevul nr. 4 din aceeași clasă și școală a adăugat și dificultățile întîmpinate de termenii grei care trebuie însușiți la această disciplină.

În cazul acesta, anatomia a devenit o povară prin cantitatea de cunoștințe și de teme pe care profesoara le pretinde, fără a ține seama că elevii mai au de pregătit și lecții la alte discipline tot atît de importante și că, pentru studiul individual — cum remarca elevul nr. 3 — au la dispoziție doar timpul de la 7—12 dimineața, deci aproximativ cinci ore.

Alteori dificultățile și, prin urmare, eforturile în plus făcute de elevi pentru învingerea lor, par să vină din lipsa unei strînse legături între teorie și practică. Aspectul s-a evidențiat mai ales în legătură cu studiul chimiei. Interlocutorii noștri s-au referit nu atît la numărul mare de exerciții și probleme pe care le au de efectuat pentru acasă, cît la cantitatea de formule pe care sînt obligați să le rețină și la dificultatea rezolvării și înțelegerii reacțiilor chimice. „La chimie (prof. Mirela Manolescu — n.n.) avem multe formule și denumiri de reținut. Te încurci în ele" (elevul nr. 5, clasa a VIII-a B, Școala generală nr. 180). „La această disciplină sînt foarte multe formule și reacțiile sînt grele" (elevul nr. 6, clasa a VIII-a B, Școala generală nr. 180). „Obiectul la care depun cel mai mare efort pentru învățat este chimia (prof. Antoaneta Popescu — n.n.). Ni se cere să reținem prea multe formule și reacții" (elevul nr. 7, clasa a X-a A, Școala generală nr. 175).

Mari dificultăți și complicații pentru munca și pregătirea elevilor produc unele procedee și metode de lucru la clasă, aplicate fără discernămînt. Unii elevi s-au plîns de moda predării „non stop" : prelegerea profesorului sau predarea noilor cunoștințe cu ajutorul elevilor durează o oră întreagă de curs, fără să se rezerve timp pentru verificarea ritmică a pregătirii școlarilor.

— Pentru noi, elevii, în special pentru cei mai mici — a spus elevul nr. 8, anul I E, Liceul de informatică „Dr. Petru Groza" — predarea oră de oră, fără verificare este obositoare, face să se acumuleze lacunele atît în ce-i privește pe elevii mai puțin sîrguincioși (care, dacă nu sînt controlați, nici nu mai învață), dar și pentru cei mai harnici (care nu au prilejul să-și consolideze cunoștințele, să și le verifice și completeze cu prilejul ascultării și discuțiilor din clasă). În plus, aceasta aglomerează ultima parte a trimestrului cu lucrări de control. (Dealtfel, cea mai mare parte din elevii vizitați aveau cele mai multe note din extemporale).

Există cazuri cînd predarea lecției noi se face prin obligarea clasei de a parcurge, în prealabil, o bibliografie exagerat de mare în comparație cu timpul pe care îl au elevii la dispoziție și cu ponderea pe care o au cunoștințele furnizate de ea, în progresul realizat prin lecție, pe drumul cunoașterii. Astfel, pentru introducerea în istoria literaturii române, la anul I E de la Liceul „Dr. Petru Groza" (prof. Speranța Nicolaescu), după cum se vede din caietul de lectură în afară de clasă al elevului nr. 8 s-a cerut, în prealabil, o incursiune în istoria României (folosind manualul de istorie, dicționare și enciclopedia) pentru familiarizarea cu domniile lui Ștefan cel Mare, Matei Basarab, Mircea cel Bătrîn, Alexandru Lăpușneanu, Petru Rareș, Mihai Viteazul ; pentru cunoașterea mînăstirilor cu trecut istoric : Cozia, Tismana, Slatina, Bistrița (Olt și Moldova), Dragomirna, Putna, Voroneț. În caietul de conspecte al elevului respectiv erau pagini întregi de însemnări din izvoarele cercetate de el, în timpul liber, în legătură cu aceste etape și monumente.

Este bine ca lecția nouă să se desfășoare apelînd la cunoștințele pe care elevii le posedă ; dar aceasta nu obligîndu-i să parcurgă în prealabil, acasă, un material atît de bogat.

Cronofagia prin desen

Nu doar preferințele copilului pentru desen au făcut ca acesta să devină un mijloc auxiliar și pentru alte discipline, des folosit în activitatea la catedră. Schițele, desenele împlinesc o certă funcție didactică, ajutînd la însușirea și adîncirea cunoștințelor ce se predau la lecție. Și aici i se cere însă profesorului o dozare, în sensul de a cîntări timpul necesar efectuării unui desen și gradul lui de utilitate. Cercetînd caietele de teme pentru acasă ale elevului nr. 9 din clasa a VII-a B, Școala generală nr. 180, a fost limpede că, de exemplu, la ecologie (prof. Elena Diacenco) și la geografie (prof. Cornelia Floroiu) nu s-a făcut un astfel de calcul. Cît timp a putut să ia și, mai ales, cu ce folos, sarcina de a desena acasă cîteva lanțuri trofice (ouă, șarpe, arici, vulpe ; morcov, iepure, lup ; lăcustă, pasăre, bufniță), prin redarea imaginii fiecăreia dintre viețățile care intră în acest lanț ? (Lucrarea a solicitat circa o jumătate de oră, după spusele elevului). Tot la ecologie (prof. Elena Diacenco), elevul nr. 10 din clasa a VII-a F, Școala generală nr. 180, are, pe lîngă un caiet cu observații asupra stării vremii, asupra unor plante, și unul care grupează animalele pe continente, folosind decupaje foto din ziar. La sfîrșit sînt redate, tot pe bază de fotografii colecționate de elev, lanțuri trofice.

Desenele la zoologie (prof. Elena Diacenco) și geografie (prof. Cornelia Floroiu) credem că iau destul de mult timp elevilor nr. 11 și 12 din clasa a VI-a A de la Școala generală nr. 180 ; de asemenea, elevilor nr. 9 și 13 care aveau caiet de hărți geografice (la data anchetei aveau desenate Bulgaria și Iugoslavia), ca și o serie de planșe efectuate acasă pentru desen, uneori cu temă indicată de profesor.

Cu toate că regulamentul școlar interzice temele scrise pentru ziua de luni, desigur spre a crea copiilor condiții să se odihnească mai substanțial la sfîrșit de săptămînă, mulți profesori îl încalcă. Din activitatea elevului nr. 8 rezultă că au de scris pentru luni uneori la informatică (prof. Virgil Iliș), la română (prof. Speranța Nicolaescu) și mereu la franceză (prof. Nicolae Șerban) ; elevul nr. 4 are în permanență teme de scris pentru ziua de luni la franceză (prof. Ileana Dumitrescu) și din cînd în cînd la chimie (prof. Mirela Manolescu) sau la rusă (prof. Constantin Grigorescu).

Exemplele se pot înmulți.

„Distracția" de duminică

— Vă ajunge timpul pe care îl aveți pentru învățat ? Cum vi-l repartizați ca să-l folosiți cu eficiență ? — sînt întrebări pe care le-am adresat fiecărui elev anchetat, locatar al blocului. Aproape toți ne-au răspuns : „Dacă ar mai fi timp ar trebui folosit tot pentru învățat". „Avem foarte mult de studiat și de scris și foarte puțin timp".

Cei mai mulți dintre ei își pregătiseră o parte din lecții seara, după întoarcerea de la școală (cînd, după o zi de muncă, randamentul e minim) ; mai întîi își scriu (seara de obicei) și apoi învață (dimineața). Elevii nu știau sau nu erau convinși că temele de scris au rostul de a consolida, de a aprofunda ceea ce au învățat.

— De la orele 20 la 23,30 sau 24 scriu, declară elevul nr. 3, iar dimineața de la 7 la 12 învăț.

— Seară de seară te culci la ora 12 ?

— Aproape în fiecare seară, mai ales cînd a doua zi am anatomia.

În situații asemănătoare se găsesc și alți elevi, pregătirea lor pentru școală necesitînd între 5 și 6 ore pe zi, după calculele făcute de noi împreună cu unii dintre ei. În total, deci, zilnic între 10—11 sau chiar 13—14 ore de lucru ! Să recunoaștem : prea mult pentru un școlar chiar și din clasele mai mari ale liceului.

— Timp pentru recreare îți rămîne doar duminica ? — l-am întrebat pe elevul nr. 3.

— Duminica ? Duminica este ziua pe care o folosesc cel mai mult pentru lecții. Ca să-mi descongestionez programul celorlalte zile din săptămînă, îmi scriu de duminica, mai fac probleme la fizică (la sfîrșitul fiecărui capitol trebuie să avem rezolvate problemele din manual, precum și din unele culegeri).

Cam la fel își petrec duminica și ceilalți elevi cu care am discutat (elevul nr. 14, clasa a VI-a A, Școala generală nr. 180, elevul nr. 15, clasa a VII-a A, Școala generală nr. 180, elevii nr. 4, 8, 10 ș.a.).

Credem că la supraîncărcarea din unele zile contribuie și modul în care este alcătuit orarul. Cercetînd programul școlar al celor circa 20 de elevi cu care am stat de vorbă, am observat că în acesta nu se ține seama de curba eforturilor dintr-o săptămînă sau dintr-o zi. Așa se face că luni pot fi găsite în orarul unor elevi numai discipline care cer un efort special de concentrare (spicuim din orarul clasei a VII-a F, a Școlii generale nr. 180 : literatură, istorie, educație cetățenească, gramatică, italiană), pentru ca, spre mijlocul ei, cînd elevul este deplin obișnuit cu ritmul de muncă și poate face un efort mai mare, să fie plasate discipline care îl solicită mai puțin (de exemplu, miercuri : lucru manual, muzică, gramatică, sport, cor) ; spre sfîrșitul săptămînii, cînd copiii sînt obosiți, orarul prevede 6 ore, aproape toate cu solicitări serioase (de exemplu, vineri : italiană, ecologie, geografie, chimie, matematică, dirigenție). Cît despre „respectarea" curbei eforturilor pe zile, ea se poate deduce tot din exemplul de mai sus.

Și în afară de lecții ?

Alte activități în afara învățării lecțiilor pentru ziua următoare — și pentru mai tîrziu — presupun timp liber. Timp liber nu sub aspect cantitativ numai, timp obiectiv — 2 sau 3 ore la latitudinea elevului, pe care le întrebuințează în funcție de preferințele sale pentru anumite activități — ci timpul pe care mai este capabil să-l folosească într-un fel sau altul, nefiind nici foarte obosit, nici foarte plictisit.

Și dacă le cerem — la modul ideal — părinților să supravegheze felul în care elevii învață, este tot atît de bine să le sugerăm cum ar fi indicat să-și petreacă aceștia timpul rămas după 10—12 ore de învățătură (la școală și acasă).

Toți subiecții anchetați au răspuns că se joacă sau se plimbă în aer liber o jumătate de oră, o oră ; că citesc 1 oră — 2 ore sau, în cazul unei cărți captivante (elevul nr. 7), toată noaptea ; că merg la teatru sau cinematograf (destul de rar) sau că urmăresc — în măsura în care emisiunile li se adresează — peliculele telefilmate. Deci, din 16 ore de activitate (presupunînd că pentru somn sînt rezervate opt ore), doar o oră sau cel mult o oră și jumătate sînt folosite de către copiii între 11 și 14 ani, pentru joc (în aer liber) sau pentru plimbare, la libera alegere. Dacă mai adăugăm ora necesară deplasării la școală și ora totalizată de pauzele dintre lecții (în cazul în care sînt petrecute în curtea școlii), din 16 ore de activitate 13 sînt petrecute între patru pereți (ai clasei sau ai camerei). Chiar și 12 sînt prea multe în aceste condiții.

Nu este oare mult mai indicată, după 5—6 ore de învățat, o oră de citit sau sport ? Cum, poate, ar fi bine să se generalizeze odihna prin somn de 1/2 oră, 1 oră după masă.

Unii elevi au renunțat, din pricina învățatului, la activitățile sportive din cadrul diferitelor cluburi sportive din Capitală, sau la cercurile Casei pionierilor. E bine ? E necesar ? E un efect al unei stări de fapt, obiective, care nu poate fi înlăturat ?

Alții afirmă că activitățile extrașcolare prevăzute de organizația U.T.C. sînt doar planificări pe hîrtie. Și se rezumă — cînd se efectuează, totuși — la vizitarea unui muzeu (elevul nr. 7) sau a unor spectacole, în comun.

★

Evitarea supraîncărcării elevilor este — se pare — o problemă a școlii contemporane, căreia pedagogii și specialiștii de pretutindeni, împreună cu cei care lucrează efectiv la catedră, încearcă să-i dea o rezolvare echitabilă. Este limpede însă că orice măsuri s-ar decide, ele devin eficiente în măsura în care sînt respectate de cei chemați să lucreze efectiv cu copiii : profesorii și învățătorii.

Sîntem convinși că exagerările pe care le-am semnalat mai sus vin din zelul, din devotamentul pentru disciplina pe care o predă fiecare dintre profesorii citați, care uită că acel plus se adaugă lecție de lecție, zi de zi și că, în contestul clasei, el duce, după caz, la oboseală sau capitulare Dar, indiferent de cauzele și circumstanțele stărilor de fapt semnalate, concluzia la care am ajuns și care ar fi bine să dea școlilor citate de gîndit este : La numărul X de pe Calea Griviței există supraîncărcare în... bloc.

STELA PREDESCU
VALERIA BACIU
CORNELIA GÎRMACEA

POPULAȚIA ȘI EDUCAȚIA

Pentru corpul didactic din școlile noastre de toate gradele, problematica POPULAȚIE-EDUCAȚIE este, în general, familiară, deoarece se circumscrie în sfera lui de preocupări. Măsurile prevăzute de Conferința Națională a partidului, din iulie 1972, menite să conducă la întărirea familiei, la stimularea natalității, reducerea mortalității generale și infantile și creșterea duratei medii a vieții oamenilor, la un puternic avînt al instrucției publice și la ridicarea nivelului de trai al întregii populații, se transpun în viață pe un front larg, din care o poziție înaintată revine învățămîntului. Dragostea pentru copilul de grădiniță, grija pentru instruirea și educarea școlarului și pentru formarea specialistului se împart proporțional între familie și școală, ca celule ale societății. Cei ce slujesc învățămîntul privesc, deci, relațiile dintre populație — educație dinlăuntru. Cu toate acestea, problemele privitoare la populație și educație nu ne apar, totdeauna, la valoarea lor, tocmai pentru că le considerăm îndeobște cunoscute. Le redescoperim dimensiunile, în anumite împrejurări, pe fundalul unor evenimente care ne pun în situația să le privim mai atent, mai profund, într-un context mai larg.

1974, anul mondial al populației

Două evenimente de importanță internațională, ce se precipită, vor polariza atenția oamenilor de pe toate meridianele globului : Anul mondial al populației și Conferința mondială a populației. La a 25-a sesiune a sa, din 11 decembrie 1970, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a proclamat anul 1974, Anul mondial al populației, pentru care O.N.U. a prevăzut ca obiective : a) Îmbunătățirea cunoștințelor științifice și difuzarea informațiilor privind tendințele și perspectivele populației ; b) Cunoașterea și aprecierea importanței problemelor populației și a implicațiilor lor ; c) Răspîndirea unor metode de educație a populației privind viața de familie ; d) Sprijinirea programelor naționale în domeniul populației ; e) Extinderea cooperării internaționale și oferirea asistenței corespunzătoare.

Simpla enumerare a acestor obiective ne sugerează locul pe care-l ocupă instituțiile de învățămînt naționale, în cadrul acțiunilor organizate pentru Anul mondial al populației, primele trei fiind astfel formulate, încît lasă să se întrevadă legătura lor directă cu învățămîntul. Aprecierea însemnătății problemelor referitoare la populație depinde de nivelul de cunoștințe, iar cunoașterea aprofundată depinde, la rîndul ei, de difuzarea informațiilor și de răspîndirea metodelor de educație.

Acțiuni UNESCO, incidențe asupra învățămîntului

Implicațiile problemelor privitoare la populație, în domeniul învățămîntului, se desprind, cu deosebire, dintr-un document recent al UNESCO, compus dintr-o scrisoare, datată 17 mai 1973 sub semnătura directorului general René Maheu, prin care solicită toate instituțiile de educație să participe la Anul mondial al populației și o listă cu recomandări de acțiuni, ce urmează să fie întreprinse cu acest prilej, la nivel național. În scrisoare se amintesc obiectivele Anului mondial al populației, dintre care unul este formulat astfel : „c. să se insufle cunoștințele necesare în ceea ce privește populația, viața de familie și funcțiile de procreare, prin intermediul sistemului de învățămînt școlar“. Exprimat mai pe larg, acest obiectiv al Anului mondial al populației definește rolul pe care-l are școala în domeniul demografiei. Printre recomandările de acțiuni ale UNESCO, figurează : întocmirea unui inventar național al mijloacelor de formare a personalului în domeniul populației, organizarea unor colocvii pe probleme de populație, legate de procesul de reînnoire a educației, instituirea unor zile de studiu pentru personalul care predă, dezvoltarea programelor de educație, în materie de populație, destinate elevilor, studenților, tuturor tinerilor, publicarea de manuale privind inițierea în problemele demografice, cunoașterea atitudinii elevilor, profesorilor și părinților față de introducerea problemelor demografice în programele școlare, elaborarea de studii referitoare la programele de educație în materie de populație, destinate școlilor și celorlalte instituții de învățămînt, elaborarea de studii privind raporturile dintre procesele educative și cele de evoluție demografică, elaborarea de studii asupra nivelului de educație atins de femei și atitudinea lor față de procreare etc.

Tematica elaborată de UNESCO completează imaginea asupra corelațiilor dintre populație și educație. Complexitatea acestor conexiuni și necesitatea cunoașterii lor poate fi demonstrată cu cifre și fapte din realitățile țării noastre, prin analiza fenomenelor demografice și a incidenței lor asupra domeniului învățămîntului.

În România, din cinci persoane, una este cuprinsă în rețeaua învățămîntului

În prezent, România are o populație de aproape 21 de milioane de oameni și o populație școlară de peste 4 milioane și jumătate de tineri, ceea ce înseamnă peste 2 000 la 10 000 de locuitori sau că din 5 persoane una este cuprinsă în rețeaua învățămîntului. Această proporție așază țara noastră printre țările avansate în ceea ce privește sistemul de instruire și educare a tineretului, cu atît mai mult, cu cît, în viitorii ani, se va trece la generalizarea învățămîntului liceal.

Creșterea populației se corelează cu numărul de unități preșcolare, școlare, ale învățămîntului superior, al copiilor cuprinși în creșe și grădinițe, al elevilor și studenților.

O problemă cu influențe pozitive asupra unor fenomene demografice, căreia Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 i-a acordat o mare însemnătate, este aceea a dezvoltării învățămîntului preșcolar. Sarcina trasată de Plenară de a se crea condiții materiale pentru cuprinderea, pînă în anul școlar 1980—1981, aproape a întregii generații de copii și a celor de 5 ani, într-un timp scurt, va conduce la acordarea unui mare sprijin familiilor. Dealtfel,, imediat după Plenară, procentul de cuprindere în grădinițe a copiilor între 3 și 6 ani a ajuns recent la 54%.

În ceea ce privește învățămîntul general obligatoriu de 10 ani reprezintă sfera cea mai largă a relațiilor dintre populație și educație. Un elev înscris în aceste școli revine la 7,5 locuitori. În timp ce, în țările economic dezvoltate, un elev înscris în sistemul de învățămînt primar revine la 6 sau la maximum 10 locuitori, în țările slab dezvoltate raportul este de 1 : 15, 1 : 20, chiar 1 : 30. România ocupă și din acest punct de vedere un loc onorabil.

Structura profesională a populației țării noastre, ca urmare a procesului rapid de industrializare, se transpune la scară mai mică în domeniul învățămîntului. Spre deosebire de anii nu prea îndepărtați, cînd liceul de cultură generală era predominant, în prezent se dezvoltă în ritm rapid învățămîntul profesional, tehnic și de specialitate.

Dacă în anul 1938 numărul elevilor ce reveneau la 10 000 de locuitori, din învățămîntul profesional, era de 25, în anul 1969 a ajuns la 127, iar cel al elevilor din învățămîntul mediu de specialitate a crescut de la 13 la 74 la 10 000 locuitori. Proporția se schimbă continuu în favoarea acestuia din urmă, în concordanță cu dezvoltarea social-economică.

Structura pe sexe a populației are și ea corespondent în structura pe sexe a populației de vîrstă școlară și a corpului didactic. În timp ce în școlile generale, liceele de cultură generală și de specialitate diferențele sînt mici între ponderea băieților și a fetelor, în învățămîntul profesional predomină elevii și în învățămîntul superior studenții, în școlile pedagogice și institutele pedagogice de 2 ani predomină elevele și studentele. În compoziția corpului didactic 2/3 o dețin femeile în școlile generale și liceele de cultură generală, în timp ce în învățămîntul profesional și superior raportul este invers. Procesul de feminizare a învățămîntului, ce se manifestă pe plan mondial, este prezent și în unele sectoare ale învățămîntului nostru.

Evoluția numărului de profesori arată și ea transformările care s-au produs, în anii socialismului, în învățămîntul românesc și, implicit, în raportul de interdependență între populație și educație. În anul școlar 1972—1973, au lucrat în învățămînt aproape 215 000 cadre didactice, ceea ce înseamnă 1 cadru didactic la 100 de locuitori. De menționat că în țările economic dezvoltate 1 profesor revine la 150—200 de locuitori, iar în țările slab dezvoltate raportul este de 1 : 400 ; 1 : 600, chiar de 1 : 1 000.

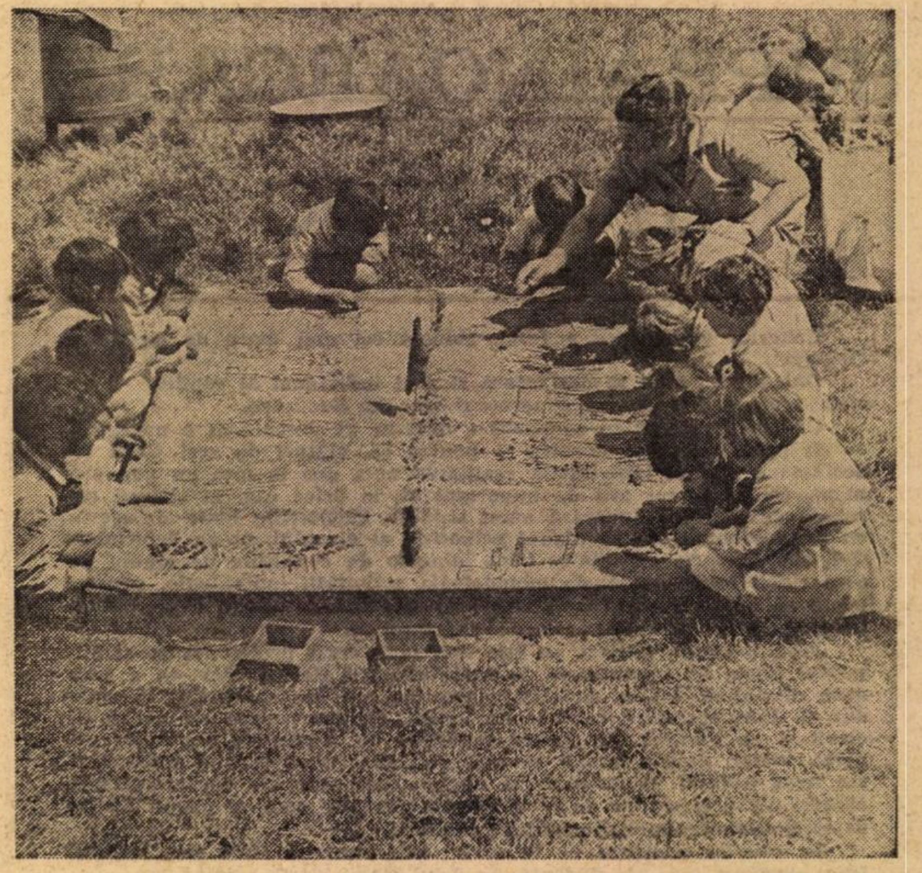

Desen pe nisip

„Grădinița“ în... grădină *Foto : IOAN GHEȚU*

Perfecționarea învățămîntului demografic

Desigur, sînt și alte elemente demografice care se reflectă într-un fel sau altul în domeniul învățămîntului și care determină anumite raporturi interioare ale sistemului educațional, precum și alte conexiuni directe și inverse între învățămînt și populație ; numărul de absolvenți și necesarul de cadre ; nivelul școlii și orizontul de cultură al populației ; repartizarea teritorială a absolvenților și a unităților de învățămînt în mediul urban și rural ; calitatea învățămîntului, productivitatea muncii și ridicarea nivelului de trai al poporului ; educația și familia ; rețeaua școlară și urbanizarea ; raportul dintre gradul de instruire a femeii și fertilitate etc. În fine, învățămîntului îi revine misiunea de a transmite cunoștințe eficiente despre populație.

După cum declară savantul francez Alfred Sauvy, cu prilejul vizitei în țara noastră, demografia a bătut la poarta învățămîntului superior din Franța 100 de ani. În învățămîntul superior românesc se predau multiple cunoștințe despre populație în cadrul catedrelor de geografie, sociologie, economie. Față de necesități, ele sînt însă insuficiente. De aceea, ministerul nostru are în atenție problema îmbunătățirii învățămîntului demografic superior, precum și perfecționarea treptată a profesorilor de liceu care predau discipline înrudite.

Se preconizează introducerea unor cursuri cu profil de demografie pentru studenții economiști, sociologi, istorici, geografi, medici, matematicieni și extinderea capitolelor de demografie la facultățile adecvate, elaborarea unei programe orientative, care să asigure un conținut unitar în predarea cunoștințelor de demografie, la toate disciplinele înrudite ; introducerea treptată, începînd cu anul școlar 1974—1975, a unor cunoștințe despre populație în învățămîntul general și liceal și a unei discipline intitulate „Populația și mediul înconjurător“.

Toate conexiunile existente între populație și învățămînt constituie o problematică vastă care ascunde concluzii prețioase și informații privitoare la populație și educație și un material documentar inestimabil cu privire la transformările care se produc în configurația societății românești.

Realizările obținute de țara noastră în toate domeniile de activitate, în ridicarea nivelului de viață al populației, în perfecționarea învățămîntului de toate gradele, explică, între altele, faptul că tocmai în capitala României va avea loc Conferința mondială a populației (19—30 august 1974).

EMIL BĂLDESCU

PROIECTE ȘI INIȚIATIVE

Discuţie cu preşedinți ai comitetelor sindicale recent alese

Se apropie de sfîrșit alegerile sindicale. Adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri la grupe, organizații sindicale de secție și sindicate din grădinițe, școli și facultăți s-au desfășurat în acest an sub semnul Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la perfecționarea și dezvoltarea învățămîntului în țara noastră. Au fost dezbateri vii, fructuoase, schimburi de opinii interesante, care au demonstrat încă o dată înalta conștiință și responsabilitate ale cadrelor noastre didactice, dorința lor fermă de a contribui, fiecare după puteri, la progresul continuu al învățămîntului românesc. Urînd succese depline organelor sindicale nou alese, în munca pe care o vor desfășura spre a traduce în viață măsurile prevăzute în proiectele de hotărîri adoptate, ne-am adresat unor președinți ai comitetelor sindicale alese recent spre a afla, pentru cititorii noștri, cum înțeleg ei să-și desfășoare activitatea, ce inițiative mai importante au prevăzut în planurile lor, spre a răspunde cu maximum de eficiență sarcinilor pe care le au de dus la îndeplinire în funcția încredințată.

Discuția noastră a căutat să surprindă aspecte cît mai diverse legate de activitatea plină de răspundere a președintelui comitetului de sindicat dintr-un domeniu atît de important cum este cel al învățămîntului. Transcriem răspunsurile interlocutorilor noștri, cu regretul că, din cauza spațiului limitat, în discuție n-am putut asculta și alte opinii.

Intrebare : Ca președintă a comitetului sindicatului, faceți parte, implicit, din comisiile de conducere a școlilor și inspectoratului. Cum veți participa la îndrumarea activității școlare spre a obține rezultatele scontate ?

Răspunde prof. **STELIANA STĂNESCU**, președinta comitetului Sindicatului învățămînt Pitești :

— În această funcție îmi revine, evident, îndatorirea organizării muncii sindicale, atît la nivelul comitetului, cît și al fiecărei unități de învățămînt, precum și îndrumarea și controlul îndeplinirii sarcinilor școlare și extrașcolare. Membrii comitetului nostru sînt repartizați pe unități, în așa fel, încît cei cu mai multă experiență răspund de unitățile care ridică unele probleme, iar cei cu experiență mai puțină să aibă posibilitatea să învețe din felul de muncă al celorlalți.

Membrii comitetului trebuie să informeze permanent președintele și adunările de comitet și birou de viața școlii de care răspund, pentru a se lua din timp măsurile necesare în vederea remedierii unor eventuale lipsuri sau în popularizarea aspectelor pozitive. În comitet sau birou au loc analize asupra unor cerințe propuse prin planul de muncă, în urma cunoașterii situației din școli Vom efectua, în continuare, studii, în felul celor întreprinse anterior, pe diverse teme (despre timpul de muncă și odihnă al cadrelor didactice, despre condiția femeii salariate, despre cauzele unor îmbolnăviri), iar concluziile vor conduce la o mai judicioasă repartizare a sarcinilor din școală. Tot ca și anterior, vom organiza și în viitor întîlniri între activul sindical și conducerea inspectoratului școlar, vom organiza schimburi de experiență pe tipuri de școli etc. Selecționarea propunerilor din adunările sindicale și conferință, urmărirea îndeplinirii acestora este tot o sarcină a comitetului sindicatului și a conducerii inspectoratului. În acest mod am imprimat în școli necesitatea colaborării organizatorului grupelor sindicale cu conducerea școlii, orientarea muncii acestora către problemele majore ale învățămîntului. Nu trebuie neglijată, desigur, nici colaborarea noastră cu conducerile filialelor societăților științifice, al căror rol în dezvoltarea învățămîntului este binecunoscut. În privința colaborării cu inspectoratul școlar, vreau să mai adaug că personal mă interesez zilnic de noile sarcini care îi revin și particip la transpunerea lor în viață. Iau parte, de asemenea, în comisiile pentru numiri și transferări, iar cînd sînt cazuri mai speciale — chiar la unele audiențe de la inspectorat.

Întrebare : Cum va acționa comitetul sindicatului pentru rezolvarea problemelor sociale ale cadrelor didactice ?

Răspunde prof. **EUDOCHA GHIȚA VONICA**, președinta comitetului Sindicatului învățămînt Prundul-Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud.

— Avînd în vedere că majoritatea cadrelor didactice de la noi sînt localnici, cu locuințe proprii, nu există, practic, o problemă a locuințelor. Cele cîteva cadre navetiste se deplasează de la Bistrița cu autobuzul, pe bază de abonament. Pentru ele am propus direcției I.T.A. introducerea unor curse la ore convenabile programului școlar. Toate cadrele pot servi, contra-cost, masa la cantina liceului. Pentru copiii preșcolari avem o grădiniță. În schimb, nu avem creșă în comună. Vom insista pe lîngă conducerile fabricilor de hîrtie și a celei de cherestea de la Susenii-Bîrgăului să primească la creșele acestor întreprinderi și copiii salariaților noștri. În privința aprovizionării cu alimente, am propus unităților comerciale din comună să-și adapteze programul de funcționare și în funcție de timpul liber al cadrelor didactice. Aprovizionarea cu butelii de aragaz se face încă defectuos. Am propus, cu multă insistență, și remedierea acestui neajuns.

O problemă deloc neglijabilă este la noi organizarea timpului liber, pentru că posibilitățile de distracție sînt destul de reduse. Iată de ce, ne-am propus reluarea periodică a întrunirilor tovărășești, organizarea unor excursii turistice sau de documentare, atît în țară, cît și în străinătate. În privința salariatelor noastre care au mai mulți copii — spre a le facilita munca — ne vom îngriji de adaptarea programului școlar la respectarea timpului acordat îngrijirii copiilor.

Proiectul nostru de hotărîri conține și unele puncte privitoare la sănătatea oamenilor, la biletele de odihnă și tratament. Dacă, de pildă, pe anul 1973 numărul biletelor repartizate a fost mic și pentru perioade nepotrivite, pentru anul 1974 am propus să ni se acorde bilete mai multe ; și mai ales, în perioada vacanțelor ! În plan am mai prevăzut : intensificarea legăturilor cu Casa corpului didactic din Bistrița, participarea la un număr mai mare de simpozioane și consfătuiri. În anii 1972 și 1973, sindicatul nostru, împreună cu organizația P.C.R. au organizat, în două ediții, „Simpozionul cultural al Văii Bîrgăului", care s-a bucurat de un amplu succes. Ne propunem ca în 1974 să lărgim cadrul acestei manifestări, punînd accent îndeosebi pe tradițiile artistice locale.

Întrebare : Ce măsuri preconizați pentru instruirea activului sindical nou ales ?

Răspunde prof. **ARON SABĂU**, președintele comitetului Sindicatului învățămînt Oradea :

— Comitetul sindicatului nostru consideră ca o preocupare de prim ordin să treacă imediat după alegeri la instruirea întregului activ sindical ales.

În primul rînd, am sintetizat principalele observații și propuneri din adunările de alegeri, trecînd apoi la elaborarea unui plan de măsuri. Planul prevede modalitățile de instruire, tematica instruirii, cine participă la instruire, și cine asigură instruirea din partea comitetului ; bineînțeles, cu precizarea datei, orei și locului unde se ține instruirea.

Ne-am propus mai întîi să expunem în fața tuturor membrilor biroului unele aspecte cu caracter general, sarcinile lor de ansamblu, între care vom sublinia importanța deosebită a programului de măsuri elaborat de partid, apoi unele modalități de planificare a muncii, a modului de organizare și desfășurare a activității grupelor și birourilor, a pregătirii și desfășurării adunărilor trimestriale, activitatea birourilor între adunări etc. În continuare, în cadrul altor instruiri, organizate separat (organizatorii de grupe și responsabilii cu munca profesională într-o zi, responsabilii cu munca politică și cultural-educativă și sportivă în alta, responsabilii cu probleme de asigurări sociale, legislație și protecția muncii în alta și responsabilii cu probleme C.A.R., în altă zi) vor fi precizate sarcinile specifice fiecărei funcții din birou. Dăm în continuare titlul temelor cuprinse în plan : Modalități și momente de acțiuni ale organizației sindicale pe linia creșterii aportului și eficienței muncii sindicale în lumina documentelor de partid. Stil și metode de muncă ; Contribuția activităților politico-educative, cultural-artistice și sportive la ridicarea nivelului de cultură și civilizație al tuturor salariaților ; Grija pentru crearea condițiilor de muncă și de viață ale salariaților, de respectare a legislației muncii și a normelor de tehnica securității muncii ; Contribuția Casei de ajutor reciproc în sprijinul întrajutorării membrilor săi.

În felul acesta considerăm că esențialul îl constituie conținutul instruirii și că se pot trata mult mai detaliat și mai profund, atît sarcinile de ansamblu, cît și cele ale fiecăruia în parte.

Întrebare : Un climat de muncă propice dezbaterii deschise și schimbului colegial de idei joacă, desigur, un rol important în fiecare unitate de învățămînt. Cum vedeți instituirea unui asemenea climat între cadrele didactice, cu alte cuvinte ce veți întreprinde pentru... educarea educatorilor ?

Răspunde prof. **ELENA BLIDEANU**, președinta comitetului Sindicatului învățămînt din sectorul 4, București :

— Educația face parte din însăși structura omului. Ea definește gradul său de cultură și pregătire, nivelul conștiinței sale, comportamentul său. Se poate pune problema educării educatorilor ? Fără îndoială ! Căci, nu o dată, se întîmplă să întîlnim și lacune la acest capitol. Tocmai de aceea, Comitetul sindicatului nostru nu a neglijat nici această problemă. Permanent vom veghea ca între cadrele didactice din unitățile sectorului 4 să existe o bună înțelegere, vom căuta să instituim o atmosferă neviciată, așa cum spuneați, propice dezbaterilor deschise și colegiale, o atmosferă în care fiecare să se simtă stimat și respectat de ceilalți. În planurile muncii noastre avem incluse o serie de acțiuni menite să cultive această încredere între cadrele didactice — acțiuni atît la nivelul fiecărei școli și grădinițe, cît și la nivelul sectorului : organizarea unor manifestări culturl-educative, a unor întîlniri sau simpozioane pe teme de etică ori cu caracter științific etc. Astfel de manifestări am organizat, nu puține, și anterior. Îmi vine în minte, bunăoară, cea de la „Clubul tineretului" din sectorul 4, pe tema „Tineretul și religia", la care au participat peste 600 de învățători, educatoare și profesori. Suita unor asemenea acțiuni o vom continua. Ba chiar o vom amplifica. Vom sprijini cadrele didactice, mai mult decît am făcut-o pînă acum, cu informări competente privind succesele din domeniul științei și combaterea misticismului, pe baza unor dezbateri vii, în care am observat că se asigură maximum de eficiență educativă : chiar și pentru educatori !

Întrebare : Grupele sindicale pot fi activizate ? Ce veți întreprinde în acest sens ?

Răspunde prof. **VICA PANȚIRU**, președinta comitetului Sindicatului învățămînt Iași :

— Consider că adevărata activitate sindicală, plină de conținut, capabilă să răspundă la problemele cele mai actuale ale procesului instructiv-educativ, trebuie să se desfășoare în grupă.

Pentru activizarea membrilor grupei, în asemenea activități, sindicatul dispune de mijloace multiple și variate : ținerea cu regularitate a ședințelor de grupă ; întocmirea judicioasă a unui plan de muncă ; selectarea problemelor legate de condițiile concrete și de interesul colectivului. Reușita acțiunilor întreprinse depinde și de prestigiul profesional și politico-ideologic al membrilor biroului.

Pentru a asigura participarea activă a tuturor membrilor de sindicat din grupă la rezolvarea problemelor specifice sindicatului vom căuta să evităm paralelismele care nu o dată se constată în unele acțiuni întreprinse de școli.

Alt mijloc de activizare a grupei sindicale îl constituie colaborarea între grupă și comitetul sindicatului, prin delegatul acestuia.

Organizarea unor schimburi de experiență cu alte unități școlare, de mese rotunde, pe teme legate de procesul instructiv-educativ, vizitarea de expoziții tematice, excursii, vizite în întreprinderi etc. — converg, de asemenea, spre activizarea membrilor de sindicat, spre evitarea pasivității care îi mai tentează pe unii.

Acțiuni cu caracter recreativ, programe artistice ale elevilor, organizarea unor expoziții cu vînzarea obiectelor confecționate de elevi în atelierele școlare au un pronunțat caracter stimulator pentru cadrele didactice. Preocuparea noastră este să organizăm cît mai multe asemenea acțiuni. Și, sperăm, cît mai interesante.

Intr-o sală de lectură a Bibliotecii centrale pedagogice din Capitală

Probleme ale evaluării în condițiile folosirii televiziunii școlare integrate

A evalua este sinonim cu a obține informații de măsurare asupra mărimii unui fenomen în unul sau mai multe momente date, iar a măsura înseamnă a compara mărimea rezultată cu o mărime stabilită ca etalon. Plecînd de la aceste date definitorii, orice evaluare se poate efectua în condițiile cînd sînt stabilite cu precizie : obiectul măsurării, scopul măsurării, mărimea etalon, instrumentele de măsurat și tehnica de măsurare. În cazul problemei de față, aceste elemente pot fi delimitate în felul următor :

a) **Obiectul măsurării** este reprezentat prin rezultatele obținute de un număr cît mai mare de elevi, în al căror proces de instruire au fost integrate emisiuni de TVS, în comparație cu rezultatele altui grup, care nu a folosit mesajele audio-vizuale respective. În faza actuală de dezvoltare a metrologiei pedagogice, aceste rezultate sînt echivalente cu ansamblul comportamentelor stabilite ale elevului în momentul evaluării. Folosind reprezentarea schematică a acestui proces, desfășurat în intervalul de timp $t_1 - t_0$: rezultă că : (fig. 1) se pot formula cîteva caracteristici ale acțiunii de măsurare :

— evaluarea se referă la o dublă comparare și anume, pe de o parte se compară rezultatele obținute de elev prin participarea la acțiunea educativă respectivă (Evaluarea E_1), iar pe de altă parte se compară același rezultat cu parametrii proiectați (E_2) ;

— pentru a obține date semnificative, sînt necesare două variante de proiecte de tehnologie didactică cu și fără emisiuni integrate de TVS ;

— întrucît nu se pot practica cele două variante de tehnologie didactică de către aceiași elevi, diferențele individuale urmează a fi omogenizate prin mărirea numărului de elevi participanți la desfășurarea lor ;

— evaluarea se referă la întreaga tehnologie didactică practicată și nu numai la una din compartimentele sale ;

— momentele de evaluare se repartizează succesiv atît de-a lungul întregului proces de instruire, cît și în etapa finală

b). **Scopul evaluării** poate fi delimitat pe două coordonate :

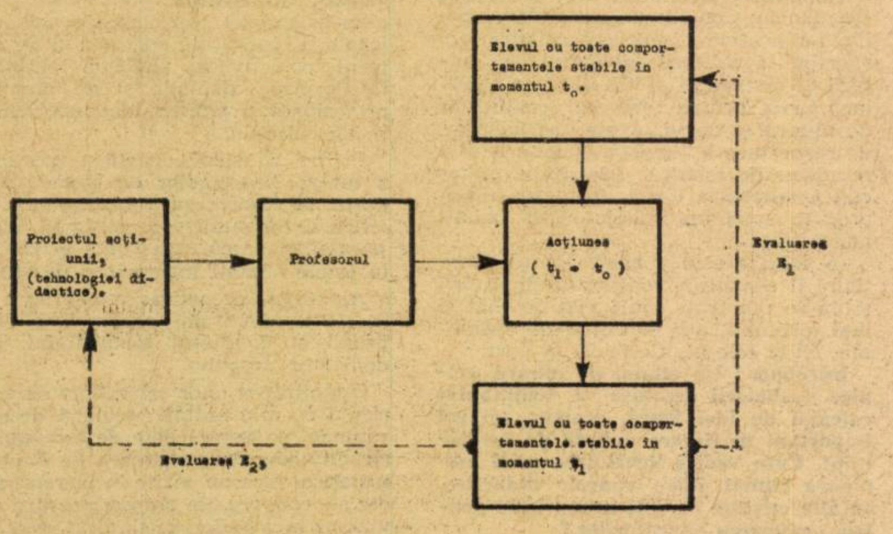
Elevul cu toate comportamentele stabile în momentul t_0.
Proiectul acțiunii, (tehnologiei didactice).
Profesorul
Acțiunea (t_1 - t_0)
Evaluarea E_1
Elevul cu toate comportamentele stabile în momentul t_1
Evaluarea E_2

Figura 1

Precizați prin săgeți circuitul influxului nervos în cele două situații prezentate mai jos și formulați în caseta liberă legile biologice ce sînt verificate prin aceste situații

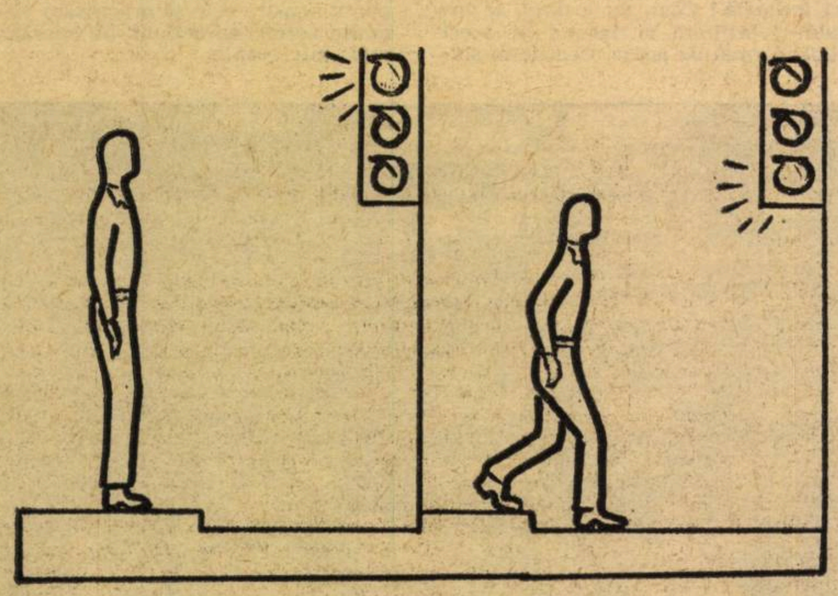

Figura 2

a) Răspunsul corect și acordarea punctajului în funcție de indicarea corectă a următoarelor trasee :
— traseul semnal — receptor vizual : 1 punct
— traseul receptor — lob occipital : 1 punct
— traseul lobul occipital — lob frontal : 1 punct
— traseul lobul frontal — musculatura somatică : 1 punct
— legile biologice verificate :
— orice stimul generează un răspuns (S-R) : 1 punct
— răspunsul este adaptat stimulului : 1 punct
b) Punctaj corect maxim : 10 puncte.
c) Punctaj minim admisibil : 6 puncte, dintre care 4 pentru trasee și 2 pentru explicații.

— în condițiile evaluării E_1 se urmărește surprinderea caracteristicilor procesului de învățare care au condus la rezultatele respective : al calității proceselor psihice implicate (memoria, gîndirea, imaginația, atenția etc.), al progresului individual în comparație cu etapa anterioară ;

— în condițiile evaluării E_2 se urmărește stabilirea caracteristicilor procesului de învățămînt proiectat și practicat cu scopul ameliorării continui a acțiunii intreprinse, la baza căreia este formulat, de la început, în termeni cel puțin cantitativ, un obiectiv de eficiență scontană.

c). **Etalonul** (sau grupul de etaloane) cu care se compară rezultatele obținute este reprezentat de performanțele minime admise prin care un elev poate proba că și-a format comportamentele cerute de obiectivele educaționale scontate și care, pentru a permite acțiunea de evaluare, sînt exprimate în termeni comportamentali observabili și măsurabili.

Este de la sine înțeles că valoarea etaloanelor și, implicit, valoarea informațiilor de măsurare obținute, depind de modul în care au fost stabilite și formulate obiectivele educaționale, de modul în care acestea pot surprinde raportul informativ-formativ. Astfel, alături de obiectivele care privesc latura informațiilor utile, corecte și actuale, o pondere însemnată revine acelora care se referă la capacitățile elevului de a opera corect cu achizițiile sale, de a descoperi și formula soluții creatoare la anumite probleme. În același timp, obiectivele vor cuprinde în ponderi specifice, laturile cognitive, afective și psihomotorii ale comportamentelor necesare.

d) **Instrumentele de evaluare** reprezintă probele obiective prin care se poate aprecia nivelul la care sînt prezentate anumite comportamente observabile. Pentru a obține o informație de măsurare, urmează ca rezultatul respectiv să fie comparat cu etalonul de măsurare, în raport cu care se poate aprecia eficiența sau ineficiența acțiunii.

e) **Tehnica de măsurare** este reprezentată de regulile de aplicare a probelor, de folosire a etaloanelor și de interpretare a rezultatelor.

În condițiile folosirii TVS integrate, toate aceste elemente urmăresc să evidențieze măsura în care, practicîndu-se o tehnologie didactică ce încorporează organic mesajele de TV școlară, se asigură formarea, la un nivel ridicat și de către toți elevii participanți, a ansamblului comportamentelor proiectate. În plus, scopul evaluării va cuprinde și delimitarea aportului ce revine prezenței mesajelor audio-vizuale pentru a fi delimitate căile de ameliorare și dezvoltare ale acțiunii de concepere, realizare și integrare.

Un prim exemplu se referă la experimentul de biologie desfășurat în anul 1972/1973. Elaborarea și integrarea emisiunilor de TVS au urmărit ca, împreună cu celelalte elemente ale tehnologiei didactice proiectate, să obțină formarea stabilă a următoarelor capacități :

a) aplicarea într-un context nou a cunoștințelor însușite anterior ;

b) posibilitatea de a dobîndi independent, informații științifice și a le interpreta corect ;

c) corelarea fenomenelor biologice și nebiologice ;

d) operarea cu conceptul de unitate a organismului uman ;

e) rezolvarea problemelor biologice pe baza legilor care acționează în acest domeniu.

Pentru evaluarea nivelului la care s-au format aceste capacități, s-a elaborat și aplicat, concomitent, un set de probe. Prezentăm în fig. nr. 2 o probă care verifică gradul de formare a capacității de operare cu conceptul de unitate a organismului, iar în figura nr. 3, o probă care evaluează concomitent capacitatea de aplicare într-un context nou a cunoștințelor însușite anterior, capacitatea de corelare a fenomenelor biologice și nebiologice, capacitatea de rezolvare a problemelor biologice pe baza legilor care acționează în acest domeniu.

Indicați prin săgeți legăturile care se stabilesc între diferitele funcții de nutriție.

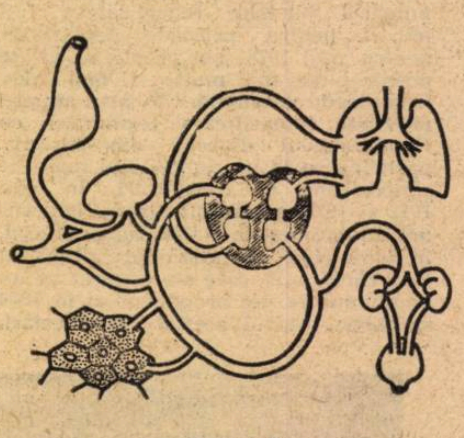

Figura 3

Desenați pe fiecare orbită planeta corespunzătoare, respectînd raportul de mărime dintre planete. Scrieți numele fiecărei planete, în ordinea depărtării de Soare, în spațiul de jos.

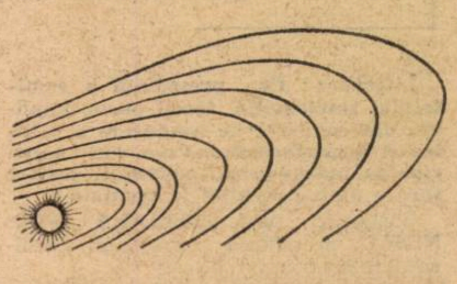

Figura 4

a. Denumirea exactă a tuturor planetelor — 0,5 puncte pentru fiecare denumire; punctaj maxim = 4,5 puncte; punctaj minim admisibil = 4,5 puncte.

b. Desenarea planetelor în ordinea corectă — 0,5 puncte pentru plasarea fiecărei planete la locul corect; punctaj maxim =4,5 puncte; punctaj maxim=4,5 puncte ; punctaj minim admisibil : plasarea planetelor Venus, Pămînt și Marte pe locul corect = 1,5 puncte.

c. Reprezentarea planetelor Jupiter, Saturn, Venus și Neptun prin sfere vizibil mai mari, se notează cu cîte 0,5 puncte pentru fiecare planetă; punctaj maxim = 2 puncte : punctaj minim admisibil : desenarea planetei Jupiter sau a uneia din cele trei prin sfere vizibil mai mari =0.5 puncte.

d. Repartizarea planetelor: Mercur, Venus, Pămînt, Marte și Pluton prin sfere mai mici se notează cu 0,5 puncte pentru fiecare planetă; punctaj maxim = 4.5 puncte: punctaj minim admisibil: reprezentarea Pămîntului prin sferă mai mică = 0,5 puncte.

Total: punctaj maxim = 15.5 puncte punctaj minim admisibil = 7 puncte.

Fiecare din aceste probe cuprinde un punctaj de cantificare și o limită minim admisibilă, adică etalonul cu care se compară și, în esență, se măsoară performanțele realizate. Îndrumările de evaluare se folosesc numai de profesor.

În general, a fost stabilită ca limită minim admisibilă 60—70% din punctajul corect maxim al unei probe, în funcție de importanța științifică și socială a domeniului evaluat, așa cum exemplificăm și printr-o probă de geografie pentru școala generală, clasa a V-a (fig 4).

Sintetizînd datele de mai sus, putem aprecia că evaluarea eficienței procesului de învățămînt în condițiile utilizării televiziunii școlare integrate se impune atît la nivelul cercetării pedagogice, pentru a asigura continua perfecționare a acțiunii legate de generalizarea acestui nou mijloc de învățămînt, cît și la nivelul fiecărui profesor care folosește televiziunea școlară integrată.

Dr. AL. GHEORGHIU
VIRGINIA CREȚU
Institutul de cercetări pedagogice

O școală cu profil aparte

Școala ajutătoare (de copii deficienți) din Nisipeni a luat ființă în anul 1968, fiind prima de acest gen din județul Satu-Mare. Școala a crescut an de an. În prezent, ea numără 23 de cadre didactice, în majoritate calificate, dintre care trei defectologi. Numărul elevilor a sporit și el, ajungînd la 140, dintre care 10—15 reprezintă efectivul anual al unei clase pregătitoare. Școala, demixtată între timp, a ajuns să dea în această vară prima serie de absolvenți — 18 la număr. Cei mai mulți dintre aceștia urmează cursurile unor școli profesionale speciale, inițiindu-se în meseriile de croitor, tîmplar, zugrav, vopsitor, lăcătuș, tapițer. Această inițiere începe de fapt în atelierele școlii, îmbogățite, de la un an la altul, prin autodotare și cu sprijinul unor întreprinderi și fabrici sătmărene („23 August", C.E.I.L., Unio). Nu este neglijată nici formarea deprinderilor de muncă agricolă. Lotul școlar, gospodăria anexă (care asigură internatului importante cantități de alimente), livada (în care au intrat deja pe rod 60 de meri și peri sădiți de școlari), vița de vie (de asemenea plantată și îngrijită de băieți) etc. oferă un teren de practică a cărei utilitate e constatată nemijlocit. Condițiile instructiv-educative se înfățișează și ele îmbunătățite de la an la an. Școala dispune de o sală de gimnastică, de un laborator fonetic, de material didactic corespunzător. Noul este promovat aici cu entuziasm și tenacitate de colectiv, în cadrul căruia se face tot mai simțită profesionalitatea tinerilor defectologi Casandra Mihailov (recent numită directoare adjunctă a școlii), Adriana Zorzolan și Tiberiu Paisz. Tot de aici pornesc proaspete impulsuri de cercetare menite să optimizeze procesul instructiv-educativ din școală. Ambianța tot mai prielnică (care nu numai că nu exclude, ci presupune existența unei lupte neobosite cu șablonul și rutina) a condus la unele rezultate meritorii, ca, de pildă, îmbunătățirea colaborării cu familiile elevilor, existența unor clase fără corigenți, a unor colective cu numeroși evidențiați la învățătură și muncă. Finalitatea practică a instruirii se întrevede, dealtfel și din o seamă de amănunte: numeroase hărți, așezate la vedere, gazetele de perete și panourile de onoare vorbesc de orientarea spre viață și muncă productivă.

Iată doar cîteva realități ce fac obiectul cronicii la zi a Școlii ajutătoare din Nisipeni. Ele au fost constatate într-o recentă vizită de lucru (potrivit aceluiași interes constant și competent la care ne-am mai referit), de către însuși primul secretar al Comitetului județean de partid. Constatare care a condus, firesc, la sugestii și îndemnuri de preț, în conformitate cu noile cerințe educative.

Prof. VASILE SAVINESCU
Satu Mare

A. Dicu, E. Dimitriu:

Probleme de psihosociologie a educației

Ed. științifică, București, 1973

Este cunoscut faptul că în ultimii 20—25 de ani, preocuparea pentru stabilirea obiectivelor educaționale a devenit un „cîmp existențial" tot mai dominant în lumea științelor despre om și esența personalității sale, a devenirii sale ca model congruent comenzilor sociale, caracteristice epocii noastre și viitorimii. Aceste preocupări multidirecționale și polivalente au scos tot mai clar în evidență faptul că dispersia acestor științe nu mai poate dăinui și se simte nevoia ca prin cooperare operațională — de tip osmotic — să se ajungă la sinteze cu valoare de integralitate funcțională. O asemenea știință cu caracter interdisciplinar este și psihosociologia educației, care are menirea de a surprinde într-o unitate monolitică cele trei mari probleme de bază ale fenomenului educativ și anume : „problema educatorului" ca îndrumător al procesului educativ ; „problema educatului" ca copărtaș la prospectarea propriei sale personalități ; problema noilor relații ca „relație educațională" între educator și educat, în care educatorul se angajează cu întreaga sa formație de personalitate.

Cartea pe care o prezentăm, tocmai aceste probleme de bază ale fenomenului educațional le pune în discuție și de la început afirmăm că este meritul deosebit al colaborării fructuoase a unui psiholog (A. Dicu) și a unui pedagog (E. Dimitriu), ambii cu statut remarcabil în domeniul psihosociologiei prospective a educației, colaborare care s-a soldat cu contribuții de mare eficiență la consolidarea acestei noi științe.

Lucrarea este construită după un model triadic :

Partea I care tratează „Finalitatea educației și funcția educatorului" cu următoarele capitole : 1) Coordonate ale prospectării fenomenului educațional ; 2) Libertatea ca ideal educațional ; știința, tehnica și progresul în domeniul libertății ; 3) Obiectivul educațional central și expresiile sale : 4) Utilitatea taxonomiei obiectivelor educaționale formulată în termeni comportamentali.

Partea II „Aspecte ale procesului instructiv-educativ semnificative pentru optimizarea comportamentelor educatorului și educatului" cu : 5) Alternativa predării ; 6) Probleme actuale ale teoriei învățării ; 7) Aspecte ale comunicării educaționale ; 8) Învățămîntul integrat al științelor ; 9) Educația de-a lungul întregii vieți.

Partea III „Un profil prospectiv al educatorului" cu : 10) Un tablou al însușirilor profesiei didactice ; 11) Profesorul, conducător al acțiunii educaționale ; 12) Profesorul, ca experimentalist ; 13) Profesorul, persoană creativă ; 14) Profesorul „Omul uman".

Numai trecerea în revistă a celor trei părți ale cărții și a capitolelor aferente recomandă cartea ca un instrumentar informațional prețios asupra problemelor de mare noutate și necesitate perfecționării procesului de învățămînt. Valoarea lucrării este cu atît mai mare cu cît răspunde direct concepției politice creatoare a partidului nostru cu privire la învățămînt.

Este greu să selecționezi — pentru exemplificare — una din cele 14 probleme dezvoltate în cele trei părți ale lucrării, deoarece toate au o valoare informațională de mare actualitate și toate se găsesc pe același plan de importanță ca subsisteme și elemente ale unuia și aceluiași sistem „sistemul educațional" pe care autorii îl prezintă în viziune sistematică taxonomică, în care elementele și subsistemele se interferează, se întrepătrund, se intercondiționează reciproc și se constituie într-o structură indivizibilă, structură care reflectă logica internă a psihosociologiei educației ca știință.

Într-o nouă ediție, cartea autorilor A. Dicu și E. Dimitriu ar căpăta mult mai multă consistență și valoare acțională, pentru profesori, dacă s-ar opri mai mult asupra aspectelor metodologice și tehnologice ale fenomenului didactico-educativ, care rămîne încă la periferia preocupărilor — așa cum semnalează chiar autorii.

Idealul educațional comunist — pentru care pledează autorii — fără acest instrumentar metodologic se va realiza greu și în timp. Pentru comprimarea timpului și a transformării idealului educațional în realitate este nevoie de o gîndire pragmatică marxistă, mai ales că autorii au demonstrat că pot realiza acest deziderat prin cercetările făcute în școală destul de originale și care, continuate, pot duce la rezultate valoroase în domeniul practic-acțional educativ.

Ca lucrător în domeniul perfecționării cadrelor didactice recomand această lucrare cu căldură tuturor învățătorilor și profesorilor, deoarece, pe lîngă faptul că este pătrunsă de un umanism socialist elevat față de educator și misiunea sa, studiată va incita la reflexie asupra stilului muncii noastre educative comparat cu problemele noi, care se confruntă pe plan internațional și care ne pot influența gîndirea noastră pedagogică și curajul de a năzui spre „nou" și a căuta soluții cît mai adecvate transformării idealului educativ comunist din posibilitate în realitate.

Conf. univ. dr. N. C. MATEI

D. PĂCURARIU:

„Clasicism și romantism"

(Studii de literatură română modernă)

Ed. „Albatros"

Lucrarea de față a prof. univ. D. Păcurariu, o continuare a „Clasicismului românesc", e un atestat neîndoios al unor constante preocupări referitoare la o perioadă din istoria literaturii române nu lipsită de unele contradicții, capabilă însă să suscite un interes sporit atît pentru cercetător, cît și pentru lector.

Autorul, stăpînind exemplar mijloacele de investigație științifică și folosind un laborios aparat critic și o impunătoare documentație, este în același timp, un subtil comentator cu o evidentă forță de reevocare.

Judecățile de valoare emise au o acoperire nu numai factologică, ci și teoretică, fiind exclusă prezența impresionismului facil sau a comentariului vetust. Orientării clasice revendicative din literaturile unor țări europene — Italia, prin Metastasio, dar în special cea franceză, prin Racine, Boileau, La Bruyère, Voltaire — i se alătură cea romantică. În faza de început (în jurul anului 1830), romantismului îi e caracteristică o anumită notă pesimistă, elegiacă, invederată nu atît de o stare de spirit cu rădăcini în realitatea istorică a Principatelor, cît de un anume conformism sau chiar mimetism literar. O dovadă peremptorie o constituie — așa cum subliniază însuși autorul — numeroasele clișee și poze retorice transpuse obsesiv din poetul francez Lamartine (cum e cazul lui Alexandrescu, ale cărui elegii mimează lamartinismul).

Trăsăturile definitorii ale literaturii noastre romantice din acea epocă, elanul civic, marea forță combativă îndreptată spre emanciparea națională, socială și politică a poporului român, vizionarismul, nu sînt în paginile cărții numai o enumerare cantitativă mai mult sau mai puțin interesantă, ci ele apar cu forța evidenței din viața și activitatea scriitorilor discutați din care profesorul D. Păcurariu desprinde elementele cele mai semnificative. Selectarea datelor din viața și activitatea unui scriitor sau altul în concordanță cu opera îi oferă autorului posibilitatea unor ingenioase disocieri în ceea ce privește influențele clasice și romantice care, nu de puține ori, cunosc puncte de incidență la unul și același scriitor sau în cadrul aceleiași opere.

Ideea existenței unei permanente simbioze între clasicism și romantism, care se desprinde din lucrare, pe baza unei analize convingătoare, constituie în același timp, și premisa unor viitoare studii ale prestigiosului istoric literar vizînd unele perioade din istoria literaturii române mai puțin revolute.

Lector univ. NICOLAE VERDEȚU

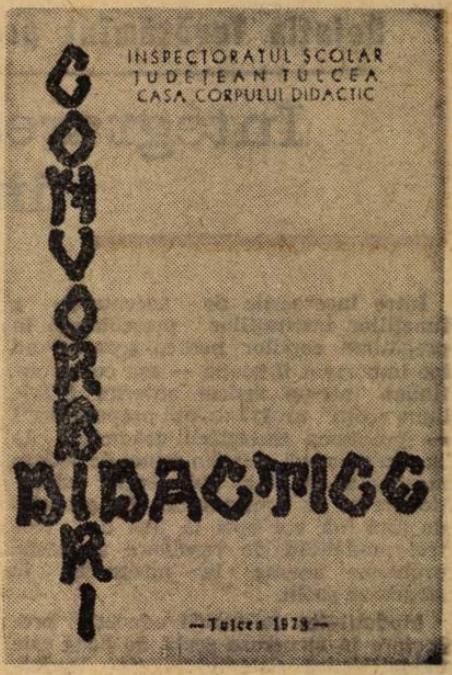

„Convorbiri didactice"

Tulcea, 1973

Cel de al doilea volum al „Convorbirilor didactice" — culegere de studii și materiale didactice editată de Inspectorul școlar județean și Casa corpului didactic din Tulcea — se distinge, ca și volumul precedent, printr-o ținută sobră și elegantă, printr-o selecție severă a materialului încorporat între coperte.

Volumul este compartimentat în următoarele secțiuni : Didactică, Informare, Educație, Consultație, Cercetare, Literatură și Aniversări. Spațiul nu ne permite să ne ocupăm de fiecare în parte. Vom semnala doar contribuțiile care ni se par mai importante din cuprinsul culegerii : „Considerațiuni asupra organizării practicii productive a elevilor" (prof. maistru Florica Neacșu), „Îndrumări metodice pentru alcătuirea monografiilor" (prof. Nicolae Rusali), „Monografia satului Nifon" (prof. Caesar Calenic), „Citindu-l pe Ion Heliade Rădulescu" (un studiu interesant, semnat de prof. Nicoleta Voinescu), „Aspecte ale culturii în nordul Dobrogei" (prof. Constantin Gheorghiaș), „File din istoria învățămîntului tulcean" (prof. Aurel Munteanu) ș.a

Nu putem încheia această succintă prezentare fără să subliniem aportul redactorului responsabil, prof. Nicolae Rusali, sub îngrijirea căruia au apărut „Convorbirile didactice" tulcene — culegere de un real folos pentru cadrele didactice din acest județ.

D. R.

Jean Drevillon:

„Orientarea școlară și profesională"

(Traducere de Ștefan Ghivirigă)

Editura didactică și pedagogică, București, 1973

Lucrarea vine să umple un gol în literatura noastră pedagogică. Autorul, directorul Institutului regional de orientarea școlară și profesională din Caen, cu o vastă experiență și erudiție, prezintă în acest volum multiplele aspecte ale orientării școlare și profesionale.

În prima parte, cititorul este familiarizat cu problema controversată a orientării școlare și profesionale, dezbătîndu-se cu argumente întemeiate pe o practică îndelungată și pe cele mai noi teorii filozofice și sociologice problema dificilă a orientării individuale și problema orientării colective. Autorul se oprește asupra termenilor întîlniți în practica vieții „a fi orientat" și „a se orienta".

În capitolul „Metode și tehnici de orientare" sînt prevăzute cele cinci grupe de metode de orientare care pregătesc orientarea, pentru a asigura individului un maxim de satisfacție și o garanție de eficacitate și stabilitate optimă în societate. Tot în acest capitol se tratează și problema viu discutată azi în psihologie, pedagogie, sociologie, a folosirii testelor.

Profesorii și consilierii școlari vor găsi în această lucrare o cheie de dezlegare a multor probleme de actualitate, sugestii valoroase pentru munca lor practică. Orientarea școlară este esențialmente, spune autorul, a orienta copilul către o instituție sau către un tip de învățămînt, și se adaptează continuu la formele de învățămînt potrivite aptitudinilor elevilor.

Gîndită în acest fel, orientarea școlară și profesională va fi o orientare pedagogică și psihologică.

Prof. ELENA MOLDOVAN
Turda

Relația învățămînt preșcolar—școala de bază

Integrarea instituțiilor preșcolare în structura școlii

Între încercările de accentuare a funcțiilor instituțiilor preșcolare în pregătirea copiilor pentru școală un loc important îl ocupă — așa cum subliniam într-un articol anterior („Tribuna școlii" nr. 112 „Anii preparatori") — problema racordării grădiniței la școala primară, atît din punct de vedere structural cît și al obiectivelor educaționale și al conținutului. În articolul de față mă voi opri la una din cele trei modalități de rezolvare a acestei probleme, anume la integrarea în structura școlii.

Modalitatea integrării educației preșcolare în structura școlii de bază este caracteristică sistemului de învățămînt englez. Școlarizarea copiilor începe la vîrsta de 5 ani ; pot fi primiți însă la școală și copii sub această vîrstă. De regulă, copiii de 3 și 4 ani pot frecventa grădinița (nursery school) sau unele clase (nursery classe) atașate pe lîngă școlile pentru copii mici.

Școala primară cuprinde două cicluri : școala pentru copii mici (infant school) de doi ani și școală primară propriu-zisă (junior school) cu durata de 4 ani. Primul ciclu al școlii primare, a cărui frecventare este obligatorie, se adresează copiilor în vîrstă de la 5 la 6 ani, adică tocmai acelora care, în cele mai multe țări, sînt cuprinși în instituții preșcolare. Concepția pedagogică potrivit căreia este organizat acest ciclu, conținutul său și metodele folosite, îl prezintă ca pe o etapă de tranziție de la educația preșcolară la activitatea cu caracter școlar, realizînd o parte din obiectivele acesteia.

Un sistem asemănător este adoptat în S.U.A., în unele state. Deși majoritatea copiilor încep școala la vîrsta de 5 ani, sau de 6 ani, se manifestă același interes pentru realizarea unei instrucții organizate încă înainte de această vîrstă. Astfel, pentru educația copiilor în perioada anteșcolară există două tipuri de instituții : **nursery school**, care cuprinde copii de 3 și 4 ani și **kindergarten**, pentru copii de 4—5 ani. Aceasta din urmă asigură pregătirea copiilor pentru școală. De aceea, aproape toți copiii de această vîrstă frecventează aceste instituții.

În alte țări, unde problemele includerii educației preșcolare în sistemul de învățămînt sînt în atenția organizatorilor școlari, formula de mai sus privind relația dintre instituțiile preșcolare și școală exercită o anumită atracție. Astfel, în Olanda, printre preocupările actuale ale renovării sistemului școlar se află și problemele racordării învățămîntului preșcolar la învățămîntul primar. Pe măsura cuprinderii întregii populații preșcolare în învățămîntul preșcolar (în prezent aproape 95% din copii frecventează grădinița), există tendința includerii grădiniței în școala primară. Această orientare este stabilită prin modificări aduse la 1 august 1971 legii învățămîntului obligatoriu. În același timp, se experimentează mai multe forme de tranziție de la grădiniță la școală, cum ar fi : clase de început al școlii primare în care învățarea se realizează mai mult prin joc, ținîndu-se seama de specificul activității din grădiniță sau clase pregătitoare, pentru copiii în vîrstă de la 5 la 7 ani.

De menționat faptul că o asemenea modalitate de structurare a legăturii dintre instituțiile preșcolare și școală este însoțită, de obicei, de o accelerare a procesului de instruire a copiilor pe această treaptă de vîrstă, în concordanță cu concepțiile psihologice care pun accentul pe o evoluție mai rapidă a capacităților intelectuale, pe declanșarea mai timpurie a operațiilor mintale și, în consecință, pe rolul important, decisiv, al unei educații sistematice la această vîrstă. În acest scop, în conținutul educației din aceste cicluri anteșcolare, pe lîngă activitățile specifice instituțiilor preșcolare (joc, lucrări de montaj) se acordă o atenție sporită elementelor pregătitoare necesare însușirii tehnicilor de bază de instruire — citit, scris, socotit — urmărindu-se chiar însușirea acestora.

Experiența școlilor pentru copii mici și rezultatele obținute sînt, oarecum, contradictorii. Fără să fie subapreciate avantajele pe care le prezintă sub aspectul integrării treptate a copiilor în activitatea școlară, această formulă nu este lipsită de aprecieri critice. Cele mai întemeiate dintre acestea relevă faptul că conținutul acestui ciclu de învățămînt este prea încărcat, depășind posibilitățile de asimilare de către toți copiii. Din această cauză, o parte din copii, după doi ani, nu știu încă să scrie și să citească, urmînd să-și însușească aceasta în școala primară propriu-zisă. Privit sub acest aspect, se apreciază că o asemenea pregătire pentru activitatea școlară nu realizează dezideratul egalizării posibilităților de acces în școala primară, ci, dimpotrivă, diferențele dintre copii subsistă și chiar se adîncesc.

Conf. univ. dr. ION T. RADU

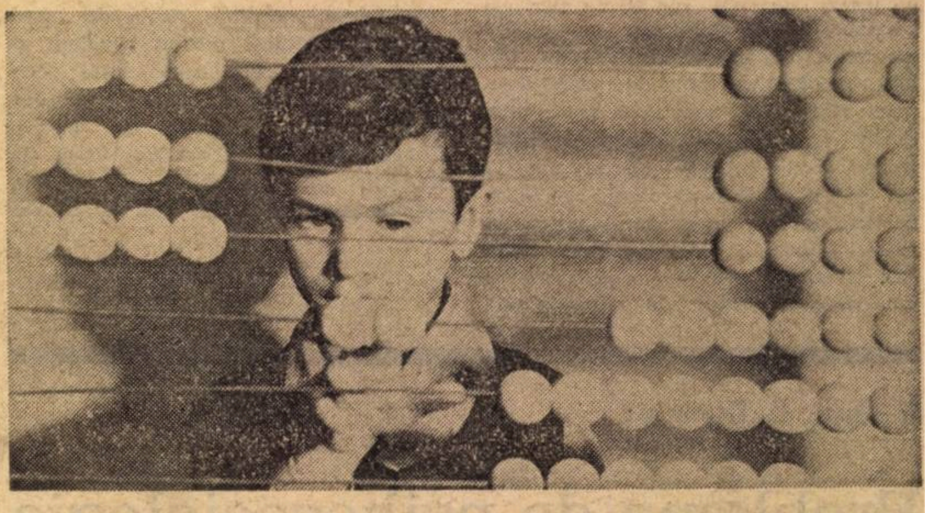

Numărătoare *Foto : E. BUCUREȘTEANU*

R. P. ALBANIA

Creșteri

În efortul general pentru construcția socialismului în Albania zilelor noastre, se detașează pregnant preocupările din domeniul pregătirii cadrelor, a celor chemați să așeze în istoria patriei fapte și realizări cu o semnificație deosebită pentru viața și destinele poporului.

Ca și în alte numeroase compartimente ale activității, în acela al pregătirii tineretului poporul albanez a trebuit să pornească de la niveluri coborîte, adoptînd — în cele trei decenii ale puterii populare — ritmuri de creștere cantitativă și calitativă foarte ridicate, pentru a face față cerințelor impuse de construcția socialistă. Școlile de opt ani și-au deschis porțile pretutindeni pentru toți copiii țării, învățămîntul elementar devenind general și obligatoriu. Anul acesta, cursurile școlii generale sînt urmate de aproape 570 000 de elevi (la o populație de aproximativ 2 000 000 de oameni), care învață în circa 1 500 de școli. În 1960 aceste cifre indicau 274 800 de elevi și 557 școli generale. Comparativ cu anul 1938, numărul cadrelor medii s-a ridicat de la 2 100 la 46 000. Alături de acestea sînt semnificative creșterile în domeniul pregătirii cadrelor superioare — de la 338 în 1938 la 19 000 azi. Conform cerințelor mereu crescînde de cadre pentru toate domeniile activității, aceste cifre se vor modifica în anii care urmează. În 1975 dinamica va indica, față de 1960, o creștere de opt ori a numărului cadrelor superioare, iar al cadrelor medii de 12 ori.

Numai în perioada planului cincinal 1971—1975 se prevede a fi pregătite de trei ori mai multe cadre superioare decît în cincinalul precedent; în aceeași perioadă, economia Albaniei va primi de două ori mai multe cadre medii și tehnico-profesionale inferioare. Numărul cadrelor de toate gradele care trebuie să treacă prin diverse forme de învățămînt în vederea unei calificări mai înalte va crește de două ori. Judecînd după numărul școlarilor și studenților care frecventează în prezent învățămîntul de toate gradele, ca și al celor ce vor fi admiși în școală în cadrul actualului plan cincinal, în anul 1980, efectivul cadrelor superioare va spori cu circa 50%, iar al celor medii cu 60%.

O dinamică în adevăr spectaculoasă, imposibil de realizat în condițiile regimurilor bazate pe exploatare.

Economia națională a țării prietene, dezvoltîndu-se conform cu exigențele progresului social propriu orînduirii socialiste, a impus învățămîntului eforturi de adaptare la necesități și în ceea ce privește specialitățile în care sînt pregătite cadrele de constructori. În prezent, Universitatea și filialele ei, școlile superioare ale Albaniei formează cadre în 62 de specialități, iar școlile secundare în 66. Se prevede ca, în conformitate cu cerințele economiei, să crească numărul specialităților în care sînt pregătiți tinerii.

Alături de toate aceste creșteri, se cuvine amintită și aceea a numărului persoanelor adulte ocupate în agricultură și industrie, care își completează și își desăvîrșesc pregătirea profesională și de cultură generală. Școli și cursuri organizate sistematic stau la dispoziția tuturor acelora care doresc să știe și să învețe mai mult. Iar asemenea oameni există pretutindeni în Albania populară, căci setea de cunoaștere a devenit o trăsătură caracteristică a poporului ei.

R. S. F. IUGOSLAVIA

Școala în pas cu cerințele societății

Progresul material și social accelerat care s-a înregistrat în anii puterii populare în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia s-a realizat în pas cu dezvoltarea învățămîntului, culturii și artei fiecărei națiuni și naționalități, ca un imperativ al comunității socialiste din țara prietenă.

Pretutindeni, în republică, rețeaua învățămîntului a cuprins un procent apreciabil de oameni începînd de la cea mai fragedă vîrstă și pînă la anii maturității, accesul la carte fiind asigurat prin lege. Obligație și datorie cetățenească, învățămîntul primar de opt ani este gratuit și general. În cele peste 14 000 de școli primare învață aproximativ trei milioane de copii (la o populație de circa 20 de milioane de oameni), sub îndrumarea a circa 120 000 de învățători și profesori. O mare diversitate de forme de pregătire stau la dispoziția elevilor după terminarea școlii generale : gimnaziul de patru ani, școli secundare cu profil special, școli de cinci ani pentru pregătirea cadrelor didactice, școli tehnice și profesionale. Așa cum se arată în documentele elaborate în vederea pregătirii Congresului al X-lea al U.C.I., apărute în iulie a.c., în cursul ultimilor patru ani, numai învățămîntul mediu a fost absolvit de 712 000 de persoane.

O preocupare deosebită se manifestă în R.S.F. Iugoslavia în domeniul dezvoltării învățămîntului superior. În prezent, în cele 254 de facultăți și școli tehnice superioare studiază peste 290 000 de tineri la cursurile de zi și fără frecvență ; de 18 ori mai mult decît în perioada antebelică. Numai în ultimii patru ani 57 000 de tineri au terminat studiile superioare, încadrîndu-se în cele mai variate domenii ale activității social-economice.

Cerințele economiei naționale și preocuparea pentru perfecționarea continuă a cadrelor, ca și pentru ridicarea nivelului de cultură al populației au dus la crearea unei largi rețele de cursuri serale și fără frecvență, de ridicare a calificării persoanelor ocupate în producție.

În efortul de a perfecționa învățămîntul, făcîndu-l să răspundă mai bine exigențelor contemporane, s-au făcut pași însemnați pentru legarea strînsă a acestuia de viața practică, pentru integrarea lui în complexul vieții economice. În acest sens este de subliniat aportul organizațiilor economice la îmbunătățirea structurii și conținutului programelor școlilor de specialitate, manifestarea acestor organizații ca fondatoare și cofondatoare ale unor școli de specialitate, ca finanțatoare ale activității unor instituții de învățămînt. În tendința de permanentă îmbunătățire a sistemului școlar, raportul la cea de a 3-a Conferință a U.C.I. în problemele tineretului, ținută la sfîrșitul anului trecut, sublinia necesitatea unor măsuri de renovare a sectorului învățămîntului, începînd de la școala primară și pînă la universitate, conform cu noile sarcini ale vieții întregii societăți, măsuri care să fie elaborate cu participarea largă a organizațiilor U.C.I., a forțelor creatoare din rîndul specialiștilor, al maselor.

Un învățămînt modern, din ce în ce mai temeinic legat de nevoile reale ale producției, ale economiei naționale — acesta este țelul tuturor eforturilor și preocupărilor celor ce lucrează pentru școală și care se aliniază năzuințelor generale spre progres și bunăstare în R.S.F. Iugoslavia.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Cabinet

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 120

Sîmbătă 1 decembrie 1973
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

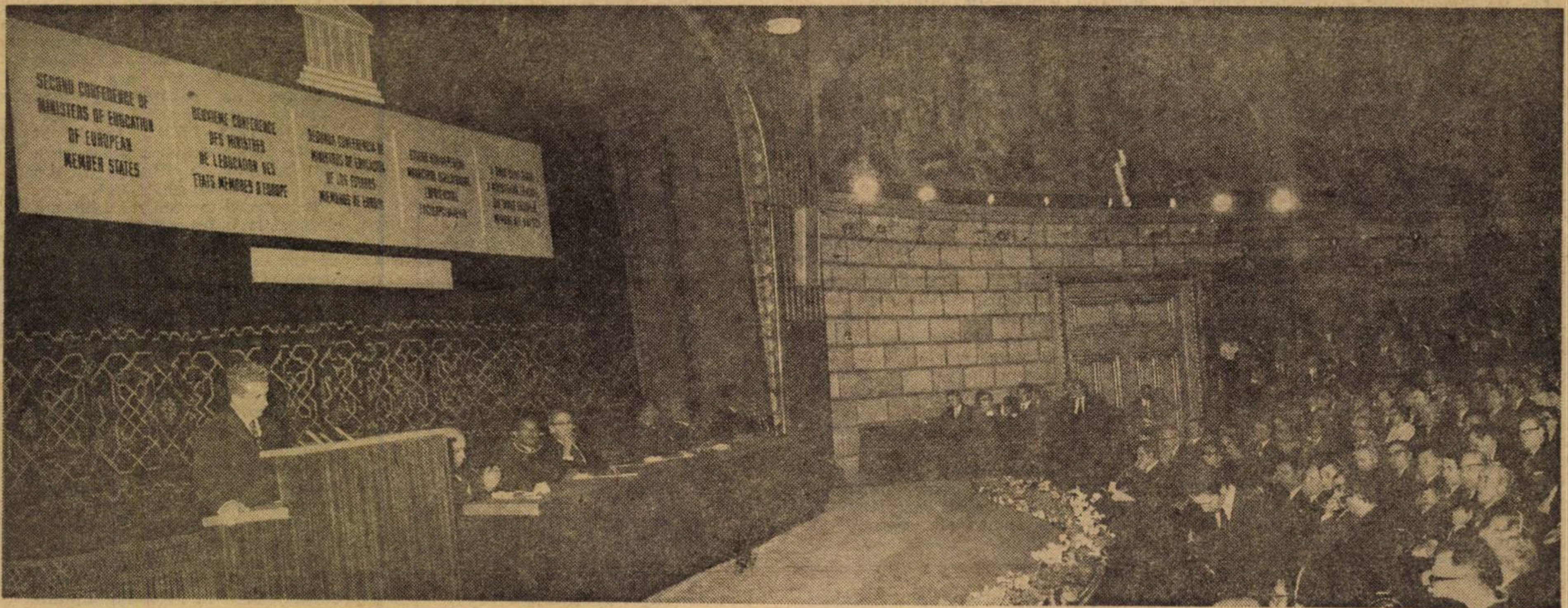

Secvență solemnă de la festivitatea deschiderii celei de a II-a Conferințe a miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO, care se desfășoară la București între 26 noiembrie și 4 decembrie a.c.: tovarășul Nicolae Ceaușescu adresează un cuvînt de salut participanților la prestigioasa manifestare internațională.

Spiritul de economie în profilul moral al tînărului zilelor noastre

În lucrările de etică nu apare spiritul de economie ca o categorie individualizată și s-ar părea un efort steril să încercăm să o introducem. Totuși, la o examinare mai atentă, putem să descifrăm, prin termeni ca „prevedere", „cumpătare" ș.a., unele dintre laturile acestei trăsături morale. Înțelepciunea populară a exprimat, totdeauna, plastic acest lucru prin proverbe de o excepțională densitate de conținut. Economia a fost considerată de moraliștii secolelor precedente mai ales sub aspectul ei de economie fără rațiune și, chiar, de zgîrcenie. De aici, și paradoxul din maximele lui La Rochefoucauld „Zgîrcenia este mai dăunătoare decît dărnicia", paradox al economisirii ca mijloc de prevedere față de amenințările nesiguranței socioeconomice ale epocii.

Istoria civilizației poporului nostru ne arată că, de-a lungul veacurilor, cumpătarea, chibzuința și buna gospodărire s-au bucurat și se bucură de înalta prețuire, cu atît mai mult în zilele noastre, cînd a lucra economic, la limita utilizării optimale și eficiente a resurselor, devine o îndatorire și o virtute.

Formarea deprinderilor de economie începe în familie; de mare utilitate este — spre exemplu — ca bugetul săptămînal să fie discutat în prezența copiilor. Aceștia înțeleg, astfel, cum se gospodăresc veniturile realizate prin muncă și cum se eșalonează prioritățile cerințelor familial-gospodărești.

Școala continuă această acțiune, atît prin explicarea cu cea mai mare claritate și cu forță de convingere, în ce constă importanța spiritului de bun gospodar și care sînt căile de a obține economii, cît și printr-o practică zilnică și continuă de economisire a resurselor materiale cu care elevii vin în contact.

Cultivarea spiritului de economie devine, în acest fel, o latură importantă a activității generale educative.

Prof. RODICA OPRICA
Școala generală nr. 81 din București

Acțiune practică de modernizare

Pentru transpunerea în viață a sarcinilor legate de modernizarea metodelor de învățămînt, trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România, la Liceul „George Enescu" din Sinaia a fost organizată o săptămînă cu un caracter aparte, pe care oamenii școlii de aici au denumit-o **săptămîna metodică**.

Toate colectivele de catedră din liceu și-au planificat acțiuni specifice fiecărui obiect prin care să studieze, să analizeze, să experimenteze și să tragă concluzii pe marginea eforturilor de modernizare. Acțiunea practică a avut un puternic suport teoretic: în cincisprezece întruniri, organizate de Casa județeană a corpului didactic (filiala Sinaia) în colaborare cu Universitatea populară din localitate, au vorbit cadrelor didactice, specialiști în probleme de didactică modernă, invitați din București, Ploiești, Brașov etc.

În săptămîna metodică a fost urmărită, în mod special, predarea în cabinete, policabinete, laboratoare, ateliere sau uzină. S-au făcut, de asemenea, intense schimburi de experiență, prin interasistențe și asistențe la lecții.

Eforturile întregului colectiv, căutările, rezultatele unor experimente, greutățile întîmpinate, concluziile etc. vor face subiectul unui simpozion de comunicări, pe teme de modernizare, al cadrelor didactice din Sinaia, ce va avea loc în aprilie 1974.

Prof. C. D. RAPCEA
directorul Liceului „George Enescu" din Sinaia

Mesajul adresat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

cadrelor didactice, elevilor, organizației de partid și organizației de tineret de la Școala generală din comuna Ozun, județul Covasna

Dragi tovarăși și prieteni,

Doresc, înainte de toate, să vă mulțumesc pentru scrisoarea pe care mi-ați trimis-o și pentru invitația de a participa la sărbătorirea împlinirii a 325 de ani de la înființarea Școlii generale din Ozun. Regretînd sincer că nu am posibilitatea să dau curs acestei invitații, doresc să vă adresez, pe această cale, cele mai calde felicitări cu prilejul aniversării școlii dumneavoastră.

Apreciez în mod deosebit contribuția pe care Școala generală din Ozun — asemenea multor unități de învățămînt cu vechi tradiții din țara noastră — a adus-o pe parcursul îndelungatei sale existențe la pregătirea și instruirea unui mare număr de tineri din rîndul oamenilor muncii români și maghiari, care trăiesc și muncesc înfrățiți în această frumoasă regiune a patriei, la cultivarea nobilelor sentimente ale prieteniei și frăției tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate. Mă bucură, de asemenea, dezvoltarea pe care școala dumneavoastră — ca dealtfel întregul nostru învățămînt — a cunoscut-o în anii socialismului. Faptul că astăzi în comuna Ozun funcționează 7 școli generale, în care învață peste 580 de copii români și maghiari, că, față de doi învățători cît avea în 1948, școala dumneavoastră are astăzi 16, iar în întreaga comună lucrează astăzi 52 de cadre didactice, constituie o vie ilustrare a politicii partidului nostru de înflorire multilaterală a tuturor localităților patriei, de dezvoltare a învățămîntului în limba maternă, de ridicare generală a nivelului de cultură și civilizație al întregului popor.

Astăzi, prin grija partidului și statului, societatea noastră asigură tuturor copiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, depline posibilități de a învăța, de a-și însuși minunatele comori ale științei și culturii, a se pregăti cu temeinicie pentru a-și putea sluji cît mai bine patria socialistă.

După cum cunoașteți, Congresul al X-lea și Conferința Națională ale partidului au pus în fața școlii sarcini deosebit de mari, exigențe sporite izvorîte din necesitatea de a lega tot mai strîns învățămîntul de viață, de cerințele practice concrete ale dezvoltării actuale și în perspectivă a societății noastre, de a crește un tineret multilateral pregătit.

Am convingerea că această aniversare va însemna pentru cadrele didactice ale școlii un nou și puternic imbold de a acționa și mai hotărît pentru a răspunde prin întreaga lor activitate înaltelor cerințe pe care societatea noastră le pune în fața învățămîntului — iar pentru elevi, un îndemn de a învăța cu sîrguință, de a-și însuși cele mai noi cunoștințe și de a se pregăti exemplar pentru a deveni buni cetățeni, buni constructori ai socialismului și comunismului în patria noastră.

Cu această convingere, vă doresc tuturor, cadre didactice și elevi, realizări și satisfacții tot mai mari în activitatea viitoare.

Doresc, de asemenea, să folosesc acest prilej pentru a adresa comuniștilor și tuturor locuitorilor din comuna Ozun călduroase urări de noi succese în muncă, multă sănătate și fericire.

VIAȚA SINDICALĂ

Pentru o atmosferă propice muncii

În scopul ridicării calității învățămîntului, al creării unor condiții bune de muncă în unitățile școlare din municipiul Craiova, Comitetul Sindicatului învățămînt și-a îndreptat atenția spre activizarea birourilor grupelor sindicale, spre instaurarea în toate școlile a unui climat sănătos de muncă.

Astfel, birourile unor grupe au inițiat studii și cercetări pe anumite teme a căror finalizare au înfățișat-o sub forma unor sesiuni de referate, la care au participat ca invitați, reprezentanți ai grupelor sindicale din alte școli. La Școala generală nr. 29, de pildă, a avut loc o sesiune pe tema: „Corelația dintre obiectele de studii și pregătirea practică a elevilor", la care s-a prezentat și referatul „Contribuția organizației de sindicat din școală la realizarea unui învățămînt legat de practică".

Comitetul de secție de la Liceul nr. 3 din Craiova a inițiat — pe tema modernizării învățămîntului — un studiu la principalele discipline de învățămînt, care se întinde pe o perioadă de doi ani. Astfel de preocupări s-au înregistrat și în activitatea altor grupe sindicale, ca, de exemplu cea de la Școala generală nr. 11, care a dezbătut problema: „Colaborarea uzină-școală — factor important în orientarea elevilor spre producție".

Comitetul Sindicatului învățămînt din municipiul Craiova a apreciat valoarea preocupărilor birourilor grupelor sindicale pentru dezbaterea problemelor esențiale ale învățămîntului și a dat indicații ca acestea să se extindă și să fie orientate spre cerințele formulate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.

Mobilizarea membrilor de sindicat spre aceste probleme majore presupune, însă, existența în unitățile școlare a unor colective închegate, a unui climat favorabil muncii creatoare. Aceasta se impune cu atît mai mult, cu cît membrii de sindicat care lucrează în învățămînt sînt chemați să facă educație tinerelor generații.

Birourile grupelor sindicale au prevăzut în planurile lor de muncă expuneri pe teme de etică, echitate cît și de politică curentă. Fentru crearea unui climat sănătos de muncă, de coeziune colectivă, unele birouri ale grupelor sindicale au făcut vizite — cu membrii de sindicat din școlile respective — la locul de muncă al muncitorilor din întreprinderile care patronează școlile sau la cluburile acestora. În alte unități școlare, birourile grupelor sindicale au invitat la adunările lor muncitori fruntași din întreprinderi, care le-au vorbit despre eforturile ce le depun muncitorii de a răspunde chemării secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea cincinalului în patru ani și jumătate.

Membrii de sindicat din învățămînt au luat contact nemijlocit cu viața din întreprinderile industriale, au văzut că aici se caută metode noi de muncă, apoi și-au dat seama de nivelul tehnic și cultural pe care uzina îl cere muncitorului. Aceasta impune implicit cadrului didactic să se autoperfecționeze, să fie în pas cu nivelul științei, pentru a transmite cunoștințe solide muncitorului de mîine care astăzi îi este încredințat spre formare.

O altă serie de acțiuni menite să închege colectivele de la catedră sînt: vizionările de spectacole, mesele comune, excursiile. Dintre birourile grupelor sindicale care au organizat, bunăoară, excursii în țară sau peste hotare amintim pe cele de la Școala generală pentru surzi, de la școlile generale nr. 29 și nr. 12, de la Liceul „Frații Buzești" și altele.

Am amintit aici doar cîteva din acțiunile întreprinse în vederea instituirii unui climat propice muncii și în vederea mobilizării cadrelor didactice spre activități de cercetare, creative. Acțiunea Comitetului Sindicatului învățămînt din municipiul Craiova — de a orienta birourile grupelor pe această linie — nu se va opri desigur aici.

Prof. ION ȘTEFAN
președintele Comitetului
Sindicatului învățămînt din
municipiul Craiova
prof. RADU PREDESCU
Craiova

Minipoligon de circulație pentru preșcolari

Din inițiativa Inspectoratului miliției județului Mureș și cu sprijinul Consiliului popular al municipiului, la Tîrgu-Mureș a fost amenajat un minipoligon de circulație pentru preșcolari.

Minipoligonul se află în incinta Grădiniței nr. 8 cu orar prelungit; el se numește „Parcul circulației", fiind primul de acest gen din țară. Este prevăzut cu numeroase marcaje rutiere reprezentînd intersecții de străzi, treceri de pietoni etc. De asemenea, dispune de semafoare electrice și de semne de circulație.

În ziua inaugurării poligonului, circulația a fost dirijată de pionieri instruiți special în acest sens.

Participarea numeroasă și entuziastă a preșcolarilor de 5—6 ani (mulți cu biciclete, triciclete sau trotinete) a dovedit interesul deosebit al acestora pentru însușirea regulilor elementare de circulație.

La deschiderea liliputanului poligon au fost invitate toate directoarele grădinițelor din Tîrgu-Mureș; s-a arătat cu acest prilej utilitatea deosebită a acțiunii și dorința de a mai amenaja asemenea minipoligoane și pe lîngă alte grădinițe.

Avînd în vedere reușita experimentului de mai sus, Inspectoratul școlar județean — Mureș preconizează: amenajarea unui număr cît mai mare de minipoligoane de circulație, antrenînd în acest sens și comitetele de părinți; organizarea unei mese rotunde cu participarea educatoarelor și a reprezentanților I.M.J., cu tema: „Metode și procedee de formare a deprinderilor de circulație la preșcolari"; concursuri intergrădinițe la nivelul municipiului privind circulația pe drumurile publice; acțiunile de popularizare a regulilor de circulație întreprinse în Tîrgu-Mureș să fie extinse la nivelul întregului județ.

Prof. MAGDALENA VITOS
inspector al Inspectoratului școlar
județean — Mureș

În atenția profesorilor de muzică

Cu prilejul împlinirii unui sfert de veac de la crearea primelor detașamente de pionieri din patria noastră, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Uniunea Compozitorilor din Republica Socialistă România și Radioteleviziunea română, organizează un concurs de creație muzicală pentru Marșul Organizației pionierilor din Republica Socialistă România și pentru alte cîntece pionierești menite să contribuie la educarea copiilor în spiritul dragostei și atașamentului față de patrie, partid și popor, față de muncă și învățătură.

Concursul este deschis membrilor Uniunii Compozitorilor și celorlalți muzicieni profesioniști cu studii și preocupări în domeniul creației.

Se recomandă ca Marșul Organizației pionierilor, precum și celelalte cîntece să fie scrise pe una sau două voci, cu acompaniament de pian, să fie puternic ancorate în contemporaneitate și inspirate din cuceririle revoluționare ale poporului nostru, din bogățiile și frumusețile patriei, din viața și preocupările copiilor.

Concursul va avea trei etape:

a) noiembrie 1973 — 1 martie 1974 — timp destinat creării lucrărilor și expedierii acestora pe adresa Consiliului Național al Organizației Pionierilor, b-dul. prof. dr. Gh. Marinescu nr. 2, sectorul 6. Cîntecele expediate vor purta un motto și vor fi însoțite de un plic închis, cu același motto, în care se vor afla numele, prenumele și adresa autorilor.

b) 1 martie — 31 martie 1974 — jurizarea lucrărilor și selecționarea celor mai valoroase pentru etapa următoare.

c) 1 aprilie — 31 aprilie 1974 — prezentarea și audierea lucrărilor selecționate în concerte publice, în interpretarea corurilor de copii ale Radioteleviziunii, Palatului pionierilor și Casei pionierilor din Constanța. Pentru a cunoaște opinia pionierilor și școlarilor, se vor constitui și jurii de copii ale căror aprecieri vor fi luate în considerație de juriul format din adulți.

În această etapă, după audierea cîntecelor în concerte publice și după cunoașterea aprecierilor opiniei publice, juriul va delibera asupra acordării premiilor și mențiunilor.

Lucrările premiate și menționate vor fi prezentate într-un concert public, cu prilejul Zilei pionierilor.

Juriul, format din personalități ale vieții muzicale și literare, va acorda următoarele premii:

A) Pentru Marșul Organizației pionierilor din Republica Socialistă România — Premiul special al Consiliului Național al Organizației Pionierilor în valoare de 10 000 lei.

B) — Pentru celelalte cîntece:

1. Premii și mențiuni acordate de Consiliul Național al Organizației Pionierilor:

— Un premiu I în valoare de 8 000 lei
— Un premiu II în valoare de 6 000 lei
— Un premiu III în valoare de 4 000 lei.

— Trei mențiuni în valoare de 2 000 lei fiecare.

2. Premiul special al Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România în valoare de 7 000 lei.

3. Premiul special al Radioteleviziunii Române în valoare de 7 000 lei.

Premiile și mențiunile se vor acorda pentru muzică și text în cote stabilite de reglementările în vigoare.

Cîntecele premiate și alte lucrări valoroase, recomandate de juriu, vor fi reținute pentru a fi publicate și difuzate în rîndul pionierilor și școlarilor, pentru a fi imprimate și prezentate în cadrul unor concerte, la emisiunile de radio și televiziune.

Nu se admit lucrări prezentate la alte concursuri.

Rezultatele concursului vor fi publicate în presă.

CONSULTAȚII

Inv. Moldovan Marandița; com. Sînmihaiu de Cîmpie (satul Zoreni), jud. Bistrița-Năsăud, absolventă a școlii pedagogice, cu examen de diplomă, promovat în sesiunea august 1972, nici pînă la această dată n-a încasat indemnizația de instalare. În urma mai multor solicitări, prin adresa nr. 5 153 din 5 noiembrie a.c., i se răspunde că „nu poate beneficia de plata indemnizației de instalare întrucît la data absolvirii liceului pedagogic n-a avut diploma de învățătoare, fapt pentru care în primul an de activitate (1972—1973) a funcționat ca învățătoare suplinitoare și a fost numită ca titulară numai după un an de activitate".

În situația în care mă aflu, am dreptul la indemnizația de instalare? Ce forme să îndeplinesc pentru a putea încasa aceste drepturi?

— Faptul că dumneavoastră ați susținut examenul de diplomă în sesiunea august a pus în încurcătură autoritățile școlare chemate să rezolve aceste probleme. Indemnizația de instalare a educatoarelor și învățătorilor numiți pentru prima dată în învățămînt, egală cu un salariu lunar, este condiționată numai de **numirea într-o altă localitate decît cea în care au domiciliat.**

Întrucît în H.C.M. nr. 826 din 11 august 1951 (I/2), care reglementează aceste drepturi, nu se folosește noțiunea de titular, faptul că ați fost **numită suplinitoare într-o altă localitate decît cea în care ați domiciliat** și avînd în vedere rațiunea acestei măsuri luate de partidul și statul nostru — „îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale cadrelor didactice", — nu diminuează cu nimic drepturile dumneavoastră.

Din cele analizate rezultă că, în legătură cu repartizarea absolvenților care nu s-au prezentat la examenul de diplomă în sesiunea iunie, apar unele deficiențe de ordin administrativ. Indiferent că au promovat examenul de diplomă în sesiunea iunie sau august, numirea și prezentarea la posturi se fac pe data de 1 septembrie a anului respectiv și au aceleași drepturi. Absolvenții care nu s-au prezentat la examenul de diplomă sau care prezentîndu-se au fost declarați respinși își pot alege posturile în ordinea descrescătoare a mediilor generale obținute în anii de studii, după repartizarea tuturor absolvenților cu examen de diplomă. Corigenții din ultimul an de studii își vor putea alege posturile după promovarea examenelor de corigență. Dispozițiile de repartizare pentru absolvenții fără examen de diplomă se păstrează de către conducerea liceului pedagogic și se eliberează acestora numai după promovarea examenului de diplomă din sesiunea august.

Pentru încasarea indemnizației de instalare, care nu vi s-a achitat din vina administrației școlare, urmează să vă adresați conducerii inspectoratului școlar județean, care, pe baza unui act administrativ intern, va dispune intrarea în legalitate (H.C.M. nr. 826/1951 I/2, Regulamentul privind numirea și transferarea personalului didactic aprobat cu Ordinul ministrului nr. 12316/1969 art. 98—115).

IOAN BADIU

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 — 19 iunie 1973

> **„Pentru a realiza o cît mai bună coordonare a muncii de educare a elevilor, se va dezvolta colaborarea școlii cu familia — principali factori educativi“**
>
> (Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România).

Școala în care învață copilul este și a părinților lui

Interviu cu prof. diriginte OCTAVIANA ZORILESCU, Școala generală din comuna Dîlga, județul Ialomița.

Red. : Care considerați că sînt îndatoririle familiei în activitatea complexă de educație a copilului devenit elev ?

Prof. O. Zorilescu : Între datoriile majore ale oricărui cetățean față de societatea noastră se numără și cea a întemeierii unei familii pe principiile eticii comuniste, fapt care incumbă multă responsabilitate în creșterea și educația copiilor. Dacă, teoretic, acest lucru este binecunoscut, în viața de toate zilele apar o multitudine de aspecte individuale, diversificate în funcție de compoziția socială a fiecărei familii, de relațiile dintre soți, de pregătirea morală și intelectuală a părinților pentru exercitarea calității lor de factori educativi, sau chiar de aria teritorială în care locuiește familia. De exemplu, copilul află la școală cum este posibilă aselenizarea, sau despre cometa Kohoutek care nu influențează viața de pe Pămînt. Unii părinți sau bunici — mai ales din mediul rural — afirmă, însă, imposibilitatea omului de a ajunge pe lună, consideră că emisiunile T.V. cu caracter științific sînt trucuri folosite pentru derutarea celor care cred în Dumnezeu, sau „știu precis“ că, odată cu apariția cometei, se va întîmpla o mare nenorocire etc. În aceste situații, școala, în general, și învățătorul sau profesorul diriginte, în special au dificila misiune de a forma o concepție științifică despre lume și viață nu numai elevilor, ci și părinților acestora. Or, această educație nu se poate efectua nici foarte repede și, în cazul părinților, nu doar prin expuneri de popularizare a științei, susținute în cadrul unui program de culturalizare a maselor, mai mult sau mai puțin formal. Dacă mai adăugăm că există și părinți rezistenți la ideea că fiii lor trebuie să învețe organizat, în școală, cred că e bine ca noi, cadrele didactice, să ne formulăm pretențiile față de părinții elevilor noștri, dependent de aceste realități. În general, însă, consider ca pe o obligație elementară, morală și socială, a fiecărei mame și a fiecărui tată, grija de a ține o strînsă legătură cu școala.

Red. : Cum apreciați conlucrarea dintre cei doi factori educativi — școala și familia — pe baza experienței dumneavoastră de diriginte ?

O. Zorilescu : O asemăn cu o reacție reversibilă. Atît părintelui cît și dirigintelui trebuie să le fie clar faptul că formarea viitorului constructor al societății socialiste se realizează în cîmpul de interacțiune familie — școală — familie.

Este necesar ca părintele — așa cum știe că e firesc să meargă la serviciu zilnic — să fie convins de utilitatea unor legături periodice cu școala, cu profesorii, cu dirigintele și, prin comitetul de părinți, cu ceilalți părinți. De obicei — și, din păcate — această legătură se stabilește doar într-un singur sens: de la școală la familie. Profesorul diriginte face vizite la domiciliul elevului, sau invită părinții la școală pentru discuții individuale, mai ales atunci cînd elevul se abate de la normele de conduită școlară, ori primește note mici. Personal, consider că putem vorbi despre o reală colaborare a școlii cu familia, și, invers, a familiei cu școala, atunci cînd părinții simt nevoia să ne facă vizite nu numai în momente de alertă, determinate de indisciplina sau notele slabe ale copilului.

Din experiența mea — repet, mă refer la condițiile școlii din mediul sătesc — am constatat că discuțiile individuale cu părinții elevilor creează un climat de încredere reciprocă. Aceste discuții nu se limitează numai la caracterizarea elevului, într-o anumită perioadă, sau la recomandarea unor procedee pedagogice — cînd este necesar — ci cuprind o sferă largă de probleme, începînd, de pildă, cu concepția despre lume și viață. Elevul, observînd interesul părinților săi pentru activitatea lui școlară și respectul acestora față de școală, va munci cu mai multă tragere de inimă, cu conștiinciozitate. Desigur, munca de convingere „de la om la om“ presupune tact, dar, mai ales, acea dragoste pentru profesiune, nu declarată, ci simțită de fiecare dintre noi, cei care sîntem și diriginți.

ION CREANGĂ
FATA
ȘI
FATA

Elevii școlii sînt și elevii familiei

Interviu cu GHEORGHE PASMANGIA, președintele comitetului de părinți de la Școala generală nr. 24 din București.

Red. : Care este părerea dumneavoastră în legătură cu ponderea educației pe care o primește copilul în familie din momentul în care începe să frecventeze grădinița sau școala ?

Gh. Pasmangia : În perioada activității preșcolare, precum și în primii ani ai ciclului primar, rolul familiei în educația copilului este substanțial, ținînd seama de faptul că fiecare copil la vîrsta mică și mijlocie este încă foarte atașat de mamă, bunică, sau tată, de familie. Intrat în grădiniță sau în școală, copilul este influențat din două direcții. Educației primite în familie — în general privind buna sa creștere, „cei șapte ani de acasă“, cum obișnuim să spunem — i se adaugă educația mult mai complexă primită în școală prin intermediul educatoarei, învățătoarei, profesorilor. Preșcolarul sau copilul-școlar începe să trăiască în două medii diferite, care, uneori — de ce să nu o spunem — acționează asupra lui în mod contrar. Acum, deci, se pune și problema unei strînse legături între familie și școală, pentru a se ajunge la o convergență în problema formării personalității copilului. De acum încolo, școala are și datoria să corecteze greșelile familiei — atunci cînd ele se semnalează — iar familia să sprijine procesul instructiv-educativ.

Cu cît cadrele didactice sînt mai bine pregătite din punct de vedere psiho-pedagogic, cu atît mai mari sînt avantajele copiilor noștri în privința dezvoltării lor intelectuale și morale, știut fiind că fiecare nou an, pînă la majorat, îi apropie, din ce în ce mai mult, de școală : majoritatea timpului lor este afectat preocupărilor școlare. Dar, în aceeași măsură și în același ritm crește și responsabilitatea familiei. Părinții, care își iubesc cu adevărat copiii nu se mulțumesc să le ofere numai condiții materiale — hrană, îmbrăcăminte, rechizite școlare — și să-i răsfețe. Ei sînt atenți la toate manifestările copiilor lor pentru a le cunoaște obiceiurile, înclinațiile, aptitudinile, ajutîndu-i de la cea mai mică vîrstă în orientarea lor școlară, pregătindu-i pentru o corectă opțiune profesională.

În familie, pentru prima dată, copilul află ce este bine și ce este rău, dar nu întotdeauna aprecierile familiei corespund adevărului, realității. În aceste cazuri, cristalizarea acestor noțiuni se realizează în școală. În cadrul școlii, se mai întîmplă, însă, ca — prin contactul zilnic cu ceilalți colegi, proveniți din medii familiale diferite — copilul nostru să deprindă și unele obiceiuri mai puțin frumoase și folositoare. Noi, părinții, sîntem datori să înlăturăm aceste obiceiuri, cu tact și cu grijă pentru a nu-i forma o optică greșită.

În școala noastră — pentru că este și a noastră, a părinților, nu-i așa ? — comitetul de părinți acționează și în acest sens, aplanînd micile litigii care se pot naște între familiile unor copii care intră în conflicte... copilărești.

Red. : Despre acest comitet de părinți aș dori să ne vorbiți : cum contribuie la realizarea unei colaborări optime între familie și școală ?

Gh. Pasmangia : Activitatea comitetului de părinți este variată și se poate desfășura pe planuri multiple. Cei 10 membri ai comitetului de părinți din Școala generală nr. 24 și membrii comitetelor pe clase (în număr de 3 sau 5) sînt aleși dintre părinții elevilor disciplinați și buni la învățătură, considerînd că cel care știe să-și educe propriul copil va putea acorda un ajutor prețios, în această direcție, și școlii.

La începutul anului școlar, am întocmit un plan de activitate, împreună cu conducerea școlii, urmărind două obiective principale : sprijinirea și completarea muncii de educație efectuată de cadrele didactice și rezolvarea unor probleme de ordin gospodăresc. Desigur, antrenînd toți părinții, în primul rînd pe cei mai „inimoși“, care răspund întotdeauna la solicitările școlii, în acțiunile pe care le întreprindem. Mai mult, pentru unele reparații ușoare, apelăm și la iscusința copiilor care și-au format deprinderi practice în cadrul orelor de atelier.

Fiecare membru din comitetul de părinți pe școală răspunde de una sau două clase ; în acest fel putem lucra mai bine și mai operativ. Cu unii părinți — de exemplu, cu cei ai căror copii au note proaste — ne întîlnim și ne înțelegem mai greu. În aceste cazuri, sau în alte situații „critice“, ne deplasăm la familiile respective, încercînd să lămurim adevăratele cauze ale insuccesului elevului. Dacă părinții sînt mai puțin receptivi la apelurile noastre și ale diriginților, atunci discutăm direct cu acești copii și creăm un nucleu de elevi buni care să-i ajute la învățătură, sau în corectarea conduitei.

Cu excepția unor cazuri izolate, cred că în Școala generală nr. 24, colaborarea între majoritatea părinților elevilor din aceeași clasă se bazează pe sinceritate, pe dorința de a crește copii sănătoși, bine instruiți, disciplinați.

În cadrul lectoratelor cu părinții, organizate împreună cu diriginții, pe teme educative („Procedee educative folosite în familie“, „Cum trebuie ajutați copii în pregătirea lecțiilor“), ne consultăm, dăm sau cerem sfaturi, ne familiarizăm cu problemele pedagogiei moderne, discutăm hotărîrile conducerii superioare de partid și de stat cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din țara noastră. Dealtfel, prin întreaga activitate comună a școlii și a comitetului de părinți ne străduim să traducem în viață, în viața școlii, aceste hotărîri privind educația comunistă a copiilor noștri.

În încheiere, aș dori să spun că ar fi bine dacă toți părinții ar fi conștienți de faptul că în educarea copiilor lor nu au importanță numai anii, ci și minutele, pentru că, uneori într-o clipă de neatenție, putem distruge tot ceea ce am construit noi și școala, cu migală, timp îndelungat.

Interviuri realizate de
VALERIA BACIU

Grupa mare — clasa I

Educatoare care predau în oraşul Iaşi la grupa mare, învăţători de la clasa I, metodişti şi inspectori pentru învăţămîntul preşcolar şi elementar, specialişti de la Institutul central de perfecţionare a personalului didactic, filiala Iaşi, şi alţii, s-au întîlnit (la Casa corpului didactic din Iaşi), în cadrul unei consfătuiri de lucru pe tema : „Modalităţi de determinare a concepţiei unitare între educaţia preşcolară şi primele clase elementare".

In dezbatere au fost abordate, îndeosebi, următoarele aspecte : conţinutul activităţilor didactice care privesc dezvoltarea vorbirii copiilor (preşcolari şi şcolari) ; preocupări speciale din partea educatoarelor şi învăţătorilor pentru dezvoltarea unor operaţii de logică şi calităţi ale gîndirii ; acţiuni comune ale grădiniţei şi şcolii pentru dezvoltarea capacităţii de rezistenţă a copilului la oboseală; cadrul afectiv necesar adaptării copilului la activitatea organizată din grădiniţă şi şcoală ; cum trebuie realizat raportul dintre activitatea de joc, învăţare şi muncă ; în ce ar trebui să constea pregătirea superioară a educatoarei şi învăţătorului ; aportul pozitiv al publicaţiilor de specialitate, pentru o mai bună orientare în munca cu copiii, pentru înlăturarea cauzelor care frînează succesul copiilor la învăţătură sau explicarea procedeelor care duc la lichidarea repetenţiei în primele clase etc.

ANIMALE DOMESTICE

Instantaneu la Grădiniţa nr. 2 din sectorul 8, Bucureşti

La dezbatere s-au înscris un număr mare de participanţi. Spaţiul nu ne permite să relatăm decît cîteva intervenţii concrete, referitoare la perfecţionarea activităţii în grădiniţe şi aportul grădiniţei la crearea unei concepţii unitare între cele două verigi.

Cuvîntul învăţătorului emerit **Gh. Sireteanu,** de la Şcoala generală nr. 81-Iaşi, a constituit preambulul discuţiilor : „Pe tema dezvoltării limbajului, în cele două trăsături esenţiale ale sale — mijloc de comunicare şi mijloc de cunoaştere — temă cu cea mai mare pondere în continuitatea activităţilor celor două instituţii, s-au dus discuţii contradictorii cu privire la existenţa unui **prag** între cele două trepte de învăţămînt. Unii învăţători aşteaptă din partea copiilor care au fost la grădiniţă o exprimare fără cusur, iar educatoarele consideră că au realizat mult dacă aceştia reuşesc să se exprime în propoziţii întregi. De fapt, pragul despre care am pomenit, asemănător cu cel dintre clasa a IV-a şi a V-a, există cînd elevii sînt conduşi, în cadrul activităţilor de învăţare, din alt punct decît acela de unde au fost lăsaţi pe treapta anterioară. Dacă învăţătorii vor cere ca exprimarea copiilor la venirea în clasa I să fie corectă, vocabularul să reflecte un cerc de reprezentări mai mare decît este posibil la această vîrstă, pragul va fi greu de trecut. Cerinţele noii activităţi, respectiv activitatea de comunicare cu copiii din clasa I, vor depăşi capacitatea lor de acomodare, fapt cu urmări negative asupra comportamentului copiilor.

Am observat că limbajul copiilor care au urmat grădiniţa este, şi poate fi, îmbogăţit şi activizat mai mult în legătură cu **acţiunile.** Astfel, copiii redau uşor acţiunile multor povestiri cum ar fi : „Capra cu trei iezi", „Scufiţa Roşie", „Ursul păcălit de vulpe", „Punguţa cu doi bani" etc. O serie de aspecte din poveşti n-au fost însă suficient prelucrate cu copiii, şi în felul acesta şi o serie de procese intelectuale au fost exersate mai puţin. De pildă, din povestea „Capra cu trei iezi" rămîn necunoscute de copii interiorul camerei cu unele obiecte de uz casnic, expresivitatea şi stările sufleteşti ale personajelor, relaţiile cauzale, motivaţia etc. Această situaţie se datoreşte faptului că s-a pus accent mai mult pe **funcţia de comunicare** a limbajului şi copiilor li s-a pretins evidenţierea acţiunii în **povestire.**

O concepţie modernă impune sporirea preocupărilor pentru dezvoltarea **funcţiei de cunoaştere a limbajului,** deci a operaţiilor intelectuale. De pildă, cînd un copil cunoaşte şi indică după imagini nişte obiecte, foloseşte un limbaj situativ. E necesar mai mult decît atît : copilul să grupeze obiectele, personajele, fenomenele, după genul proxim, să le compare stabilind asemănări şi deosebiri etc. Aceste operaţii se pot efectua foarte bine cu materialul intuitiv de care grădiniţele dispun din abundenţă. În felul acesta învăţămîntul preşcolar ar răspunde mai mult sarcinii de a pregăti copilul pentru activitatea de învăţare.

Principala eroare pe care o facem noi, învăţătorii, la primirea copiilor în clasa I constă în faptul că îi considerăm pregătiţi pentru activitatea de învăţare ordonată, desfăşurată în unităţi de timp limitate, cu sarcini precise. Le pretindem copiilor să efectueze pe plan abstract nişte operaţii care n-au suficient suport în experienţa lor, cum ar fi compararea numerelor, serierea lor (ordonarea crescătoare sau descrescătoare), includerea (numerelor care compun un număr mai mare). Este necesar ca, în limitele cerinţelor conţinutului programei, procesele intelectuale să fie exersate încă din grădiniţă, iar în clasa I, pornindu-se de la operaţii cu obiecte sau imagini ale obiectelor, să se urmărească măsura în care aceste procese ale gîndirii au devenit operaţionale. Şi în grădiniţă, şi în clasa I, se pot practica jocurile logice, se poate pretinde un limbaj corect şi adecvat situaţiei date, se poate cere o judecată de valoare, un raţionament corect".

Învăţătoarea **Valentina Ştefan,** de la Şcoala de aplicaţie a Liceului pedagogic, a subliniat ce înseamnă pentru şcolari crearea unui cadru afectiv, apropiat celui din grădiniţă, atenţia acordată în prima săptămînă de şcoală jocului copiilor, cunoaşterii particularităţilor lor individuale prin activităţile alese şi mai ales atenţia acordată independenţei copiilor în activitate, pentru a le mări încrederea în forţele proprii şi a le uşura adaptarea la viaţa de şcolar. Educatoarea emerită **Alexandrina Juncu,** directoarea Grădiniţei nr. 14 din Iaşi, a continuat : ...„Am desprins ideea că atît programa învăţămîntului preşcolar, cît şi metodele folosite de educatoare trebuie să se afirme prin atenuarea pragului dintre cele două cicluri de învăţămînt. Problema dezvoltării vorbirii nu e atît o problemă de metodă şi de concepţie, cît mai mult de putere de cuprindere a copiilor în grădiniţă, şi diferenţele în cunoştinţele copiilor, la care se refereau colegii învăţători, se datoresc în cea mai mare parte gradului inegal de cuprindere a copiilor în grădiniţe : cu unii copii s-a lucrat 3 ani, cu alţii numai cîteva luni, în ultimul an de grădiniţă, şi atunci nu s-a mai putut face tot ceea ce este absolut necesar. Deprinderile intelectuale se formează încet, în mod gradat, şi au nevoie de mult timp de exersare".

În cuvîntul său, **Elena Croescu,** directoarea Grădiniţei cu orar normal nr. 1, a arătat că la nivelul grădiniţei pe care o conduce s-au pus pe prim plan problemele care privesc pregătirea **cadrului afectiv** pentru organizarea şi desfăşurarea vieţii copiilor în grădiniţă şi pentru şcoală : „Cu preşcolarii este mult de lucru, şi cînd ai constatat că ai realizat ceva pe planul educaţiei morale, abia îţi dai seama că este încă de făcut destul pe linia educaţiei intelectuale, fizice, estetice.

Problema dezvoltării capacităţii de rezistenţă a copilului la oboseală ne-a reţinut cel mai mult atenţia în momentul de faţă. Am făcut front comun cu părinţii copiilor pentru a stabili împreună cum procedăm, cum dezvoltăm această capacitate. Realizăm aceasta, în grădiniţă, de la amenajarea spaţiului pentru activitatea de joc, învăţătură, pînă la preocuparea de a le întreţine o bună dispoziţie permanentă, un tonus afectiv sporit, străduindu-ne să îmbinăm în mod armonios activităţile statice cu cele dinamice, urmărind respectarea curbei de efort atît în jocuri, cît şi în activităţile obligatorii.

Copiii din grădiniţa noastră petrec mult timp în aer liber. Părinţii ne-au sprijinit mult în amenajarea curţii, au înţeles cum să organizeze timpul liber al copiilor şi acele ocupaţii care le cer mai mult efort fizic şi intelectual decît cel obişnuit. Fiecare grupă are o sarcină în grădiniţă. (întreţinerea plantelor din hol, păstrarea mobilierului, a jucăriilor, a materialului didactic, a cărţilor din bibliotecă etc.) şi fiecare copil (în cadrul grupei) sau grupe de copii au sarcini gospodăreşti concrete. Urmărim sistematic adaptarea copiilor la activitate, momentele cînd se instalează oboseala, cercetăm cauzele şi, pe cît putem, schimbăm metodele, procedeele".

Grigore Cehan, inspector pentru învăţămîntul primar, printre altele, a afirmat : „Creîndu-se premisele pentru a se realiza mai mult pe linia sarcinilor educaţiei intelectuale a copilului preşcolar, consider că şi cursurile de reciclare ar trebui să aibă în vedere **cum** se introduc elementele de modernizare în procesul instructiv-educativ, şi cum procedăm pentru a şterge decalajul dintre **informaţie** în problemele modernizării şi **aplicarea în practică** a metodelor moderne".

În continuare, tovarăşa **Elisabeta Breahnă,** inspector pentru învăţămîntul preşcolar, a supus atenţiei cîteva probleme legate de sistemul de pregătire a copilului pentru a i se uşura învăţarea scris-cititului în şcoală : „Sînt necesare exerciţiile de pronunţie, de analiză fonetică ? Cînd şi cum le facem ? Cum se dezvoltă auzul fonematic ? Nu numai formarea mîinii pentru scris, cum de cele mai multe ori se preconiza, ci întreaga capacitate de concentrare a copilului în activitate ne interesează, coordonarea ochi-mînă, poziţie, reprezentările spaţiale, exerciţiile de reglare a mişcărilor, de stabilire a unui ritm egal de lucru etc. S-ar putea face şi mai mult pe linia formării unor deprinderi intelectuale, a unor capacităţi de adaptare rapidă la cerinţele variate ale societăţii. Vom încerca să ne însuşim sau să ne schimbăm optica şi implicit şi metodologia activităţilor de introducere sistematică a copilului în viaţa socială. Activităţile de cunoaştere a mediului înconjurător vor fi mai bine organizate şi mai bine valorificate în favoarea adaptării şi orientării copilului spre esenţial şi necesar".

În intervenţia sa, tovarăşul **Mihai Alexandrescu,** inspector pentru învăţămîntul primar, s-a declarat adeptul ideii realizării unui **climat educativ unitar.** Nici mobilierul şi nici „cadrul" în care îşi desfăşoară şcolarii de 6 ani activitatea (în sălile de clasă) nu corespund întotdeauna particularităţilor morfo-fiziologice şi afective ale copilului de 6 ani.

În final, prof. **Aurora Tudose,** directoarea Casei copilului didactic din Iaşi, şi-a exprimat satisfacţia că a reţinut, din discuţii, efortul comun al cadrelor didactice de a respecta specificul fiecărui tip de instituţie şcolară — din moment ce sarcinile lor nu se substituie, ci se condiţionează reciproc atunci cînd există unitate de metodă şi de concepţie — de asemenea, a remarcat străduinţa cadrelor didactice de a evita paralelismul, de a realiza un judicios echilibru între activitatea de joc, muncă, învăţare, de a nu suprasolicita copilul în activitate, şi mai ales, de a colabora în această problemă şi cu familia.

★

Această dezbatere ne-a sugerat noi teme şi forme de activitate, pe care să le introducem în cursurile de perfecţionare ale cadrelor didactice, fie cu ocazia cursurilor de reciclare, fie a celor de pregătire pentru examenele de grade. În adîncirea şi lărgirea culturii noastre profesionale, psihologice şi pedagogice, nimic nu este prea mult şi prea greu, cînd este în favoarea şi spre binele copiilor noştri.

Lector univ.
ELENA CRENGUŢA SOMEŞANU
Institutul central de perfecţionare
a personalului didactic, Filiala Iaşi

Perfecţionarea stilului de muncă

Recent, la Liceul pedagogic din Iaşi a avut loc o discuţie pe tema perfecţionării stilului de muncă al educatoarelor, cu participarea unor cadre didactice ale liceului şi ale grădiniţelor din vecinătate. Convorbirea a evidenţiat unele aspecte ale valorificării experienţei pozitive a educatoarelor fruntaşe din judeţ, mai ales, pentru a atenua deosebirea ce se manifestă încă între pregătirea şi condiţiile generale de muncă ale educatoarelor din mediul rural faţă de cele din mediul urban.

Alexandrina Juncu, directoarea Grădiniţei nr. 14-Iaşi, a amintit preocuparea inspectoratului şcolar judeţean de a pune la dispoziţia educatoarelor din judeţ bibliografii selective pe teme de învăţămînt preşcolar, colecţii de poezii care să completeze conţinutul programei, colecţii de material didactic (figurine, siluete), care se pot multiplica, spre folosire, în grădiniţele mai îndepărtate de centrul judeţului.

Elisabeta Breahnă, inspector pentru învăţămîntul preşcolar, a precizat noua atitudine a colectivelor metodice din judeţ : în cercurile pedagogice au fost cooptate educatoare tinere în conducere şi s-a renunţat parţial la forma clasică de susţinere : referat-lecţie practică-discuţie, în favoarea analizei unor subcapitole la o temă, pe care au fost invitate să o ilustreze, cu activităţi practice concrete, cinci sau şase educatoare, la grupe la care lucrează, cu material demonstrativ.

Alte forme de ajutor metodic, pentru educatoarele din mediul rural, se referă la sistemul de consultaţii **pe centre,** cu sprijinul grupului de educatoare metodiste şi al profesorilor metodişti de la liceele pedagogice. Altele pornesc din iniţiativa conducerii liceului pedagogic de a înregistra model, şi integral, pe bandă de magnetofon, cîntecele prevăzute în programa preşcolară. Menţionăm şi preocuparea directoarelor de grădiniţe de a corela planul de activităţi al grădiniţelor cu acţiunile de la Casa corpului didactic, de a organiza aici expoziţii de material didactic. Toate aceste acţiuni duc la o aşa-zisă „patronare" a grădiniţelor din mediul rural de către cadrele didactice şi grădiniţele din municipiu.

În această pregătire, un important rol revine filialei I.C.P.P.D.-Iaşi, ai cărei cercetători îşi transmit concepţia asupra manualelor şi planificării schimburilor periodice de experienţă şi informare, la nivelul diferitelor generaţii de educatoare. Ideea necesităţii unei pregătiri permanente a absolventelor liceului pedagogoic a fost subliniată de **Elena Someşanu,** profesoară de pedagogie la Liceul pedagogic-Iaşi.

În sfîrşit, la consfătuirile anuale cu absolventele liceului pedagogic, precedate de vizite ale colectivelor didactice la locurile de muncă ale acestora consultînd şi organele locale de partid şi de stat, se adaugă, o nouă măsură a conducerii Liceului pedagogic Iaşi **(directoare : prof. Ana Coptil) :** completarea unui formular de către educatoarele repartizate în mediul rural, din care să rezulte în ce măsură ele se integrează în viaţa satului, sau comunei în care îşi exercită profesia.

DOINA STERESCU

Sistemul de promovare și calitatea învățămîntului

Nici un sistem educațional din zilele noastre nu poate rămîne indiferent la propria eficiență, printre ai cărei indicatori se numără coeficientul de „pierderi“ dedus din raportul între cuantumul repetenților, retrașilor, exmatriculaților, decedaților și efectivul înscrișilor pe clase sau pe o întreagă treaptă a învățămîntului.

Mijloacele de a combate repetenția sînt legate direct de politica școlară, cu corelarul său — modalitatea de a trece dintr-o clasă în alta, pînă la promovarea finală (absolvire). În principiu, ameliorarea extensivă, adică lărgirea accesului, pînă la generalizarea unei trepte, duce implicit la majorarea pierderilor, dacă nu procentual, oricum în cifre absolute, ca urmare a creșterii populației școlare.

Sistemul nostru de învățămînt se îndreaptă rapid spre ameliorarea extensivă, întîi la nivelul a 10 clase obligatorii, iar apoi la nivelul liceului (12 ani de școlarizare generală obligatorie), urmînd să realizeze înlăturarea repetenției în clasele I—IV.

Noul sistem implică modificări de concepte și deprinderi de programe, forme și metode, ceea ce impune pregătirea și perfecționarea în spirit corespunzător a cadrelor didactice. La rîndul său, însă, experiența directă de catedră devine o școală a educatorilor, cu efecte imediate și cu concluzii prelevate „in vivo“.

Un prim aspect cu care profesorul va fi confruntat se referă la necesitatea de a împleti urmărirea progresului realizat de elevi cu promovarea automată. Fără satisfacerea acestei exigențe, elevii de pe treapta cu promovare automată nu vor putea fi considerați în mod cert pregătiți pentru treptele salective, sau pentru activitatea socioprofesională.

S-au experimentat în această privință diverse soluții, printre care organizarea de clase omogene, după criteriul nivelului de dezvoltare, crearea de grupuri diferențiate în cadrul aceleiași clase, iar în ultimii ani, sistemul de „urmărire a progresului continuu“, care diferențiază conținutul și metodele după nivelul atins de elevi la fiecare obiect.

Indiferent care din soluțiile amintite se adoptă, înlăturarea repetenției este însoțită de menținerea calității, dacă personalul didactic ține seama de adaptarea uneori dificilă a copiilor la cerințele clasei I, pînă cînd învățămîntul preșcolar se generalizează, de necesitatea caracterului concret și atrăgător al conținutului, ca și de aceea a metodelor active de instruire, de imperativul completării propriilor cunoștințe psihopedagogice în vederea organizării diferențiate și individualizate a proceselor instructiv-educative, de dificultățile la învățare ale copiilor cu situație familială necorespunzătoare.

Mai semnalăm că, așa cum a rezultat dintr-o cercetare recentă, cadrele didactice și părinții consideră că probleme ca rămînerea în urmă a unor elevi, sub influența anumitor determinări socio-fimaliale, sau egalizarea condițiilor de învățare, se pot rezolva prin organizarea în școli de consultații, meditații și cursuri suplimentare.

Cantitatea și calitatea „produselor“ școlii cad sub incidența multor altor factori de natură pedagogică și economică. Cu toate acestea, răspunsurile la chestionarele utilizate în cursul cercetării amintite demonstrează conștiința educatorilor din școală și din familie că ameliorarea calitativă intensivă a învățămîntului depinde într-o largă măsură de școală și că profesorii sînt deciși să folosească mijloacele de care dispun în această privință, sprijinind astfel înlăturarea repetenției în clasele I—IV, prin atenuarea sau înlăturarea cauzelor care o provocau în vechiul sistem de promovare.

VL. KRASNASESCHI
Institutul de științe pedagogice

Cum îi învățăm ABC-ul pe elevii de la secția cu limba de predare sîrbo-croată

Preocuparea învățătorilor din școala noastră care predăm la secția cu limba de predare sîrbo-croată este înarmarea elevilor cu temeinice cunoștințe de limba română. Ca atare, socot că este binevenită măsura de a programa ora de limba română în așa fel încît să fie cel puțin o lecție pe zi în limba română. Avem astfel posibilitatea să lucrăm zilnic în limba română cu elevii și implicit avem asigurată continuitatea. care contribuie la sporirea capacității de comunicare în limba română a elevilor de la secția aceasta. Programele actuale au o orientare mult mai corespunzătoare sarcinilor puse în fața școlii, prin întărirea caracterului aplicativ al predării disciplinei noastre.

Firește că pentru a putea realiza acest scop intră în discuție cîțiva factori : activitatea învățătorului în ansamblu, procedeele și metodele sale de lucru, dar și manualul, ca instrument de predare. Avem la toate clasele secției cu limbă de predare în limba sîrbo-croată manuale de limba română bune. Deoarece predau la două clase simultan — clasele II și IV — mă voi referi mai mult la manualele de limba și literatura română pentru aceste clase. Ținînd seama de faptul că elevii în clasa I au învățat limba maternă în alfabetul chirilic, iar orele de limba română s-au desfășurat oral, ne întîlnim în clasa a II-a cu un manual care, după un număr de 20 pagini destinate dezvoltării vorbirii elevilor (perioadă preabecedară propriu-zisă, partea ilustrativă), intră la pagina 21 direct în prezentarea a nu mai puțin de 16 litere, semne grafice cu totul noi pentru elevii din clasa a II-a de la secția aceasta. Pentru clasa a III-a, după părerea mea, s-a editat un manual valoros pentru limba română, care îi ajută pe elevii noștri să-și însușească limba română vorbită. Manualul de clasa a IV-a prezintă multe aspecte pozitive. Este conceput din punct de vedere metodologic la nivelul cerințelor acestei clase. Consider, însă, că ar fi necesar ca acest manual să conțină mai multe exerciții care să se bazeze atît pe cunoștințele gramaticale, cît și pe elemente de fonetică. În acest sens, văd necesar un număr sporit de exerciții care să conțină în text diftongi și triftongi.

Ținînd seama de nivelul general al elevilor claselor III-IV de la secția aceasta, cuvintele noi ar trebui să fie introduse în manual prin sinonime. La studierea gramaticii ar fi potrivit ca și la ciclul I să se predea întîi sintaxa și apoi morfologia (așa cum se procedează la ciclul II). Din morfologie ar fi util ca elevii să cunoască mai multe părți de vorbire. În prezent, elevii învață substantivul, verbul, adjectivul, pronumele și numeralul. Ar fi indicat ca cel puțin în trecere să se dea elevilor și denumirea părților de vorbire neflexibile, și cu unele exemplificări.

Înv. GORIȚA ISAILOVICI
Școala generală nr 8, secția cu limba de predare sîrbo-croată din Timișoara

Dezbatere asupra programelor și manualelor

În scrisorile adresate redacției, cîteva colege învățătoare din județul Brașov și de la Școala generală nr. 53 din București fac propuneri referitoare la descongestionarea programelor și manualelor școlare pentru clasele I—IV. Apreciind propunerile făcute ca foarte valoroase, vom publica scrisorile primite în numărul viitor al revistei, cu care prilej vom și deschide pagina „Clasele I—IV“ pentru o dezbatere asupra actualelor programe și manuale școlare de la clasele I—IV.

Invitînd colegii din toată țara, interesați în perfecționarea programelor și manualelor pentru clasele I—IV, să participe la dezbatere, îi rugăm să-și redacteze propunerile, însoțite de motivarea lor, prin formulări cît mai concise și cît mai constructive.

OPINII

Predarea citirii la clasa a IV-a

Cu gîndul la documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 și dorind să contribui și eu la perfecționarea și modernizarea învățămîntului, vreau să pun în discuția colegilor, a învățătorilor care predau la clasa a IV-a, unele observații și propuneri, care cred că ar contribui la înlăturarea unor fenomene de supraîncărcare a elevilor, la lichidarea repetenției, la ridicarea calității procesului instructiv-educativ.

E vorba de predarea citirii la clasa a IV-a pentru care planul de învățămînt prevede 2 ore săptămînal (68 ore anual), iar programa le distribuie în 48 ore pentru citirea după manual (lecții de citire propriu-zise), 16 ore pentru lectură suplimentară (cîte 1 oră din 2 în 2 săptămîni) și 4 ore recapitulare.

Întocmindu-mi orarul și trecînd, spre exemplu, cele două ore de citire miercurea și sîmbăta, rezultă 27 ore pe trimestrul I, 28 ore pe trimestrul II și 15 ore pe trimestrul III, în total 66 ore, deci cu 2 ore mai puțin decît prevederile programei. Planificînd aceleași ore lunea și joia, rezultă 68 ore anual (28+25+15). Planificîndu-le marțea și vinerea rezultă 69 ore (28+25+16) cu o oră în plus față de programă.

După cum se vede un cîștig minim de o oră, se poate obține și prin orar, dar consultînd planul de învățămînt, programa și manualul pentru a-mi putea întocmi o bună planificare am constatat că cerințele programei (privind citirea bucăților din manual, întocmirea planului de idei, rezumate, povestiri, răspunsuri la întrebări. valorificarea conținutului educativ etc. pentru a căror realizare timpul de o oră e uneori insuficient, ținînd cont de lungimea unor lecții) sînt în contradicție cu manualul care cuprinde 60 de lecții (25 pe trimestrul I, 21 pe trimestrul II și 13 pe trimestrul III, lecțiile nr. 3 și 4 de pe trimestrul III, specificînd manualul, să fie predate într-o oră).

Chiar dacă socotim că 5 lecții de pe trimestrul I sînt indicate în manual ca lecturi (deci le-am planifica în cadrul orelor de lectură suplimentară ? !) și respectiv 3 pe trimestrul al II-lea, tot mai rămîn 21 lecții pe trimestrul I și 18 lecții pe trimestrul al II-lea și 13 lecții pe trimestrul al III-lea. În total 51 lecții.

Calculînd 51 ore, necesare bucăților de citire (față de 48 ore acordate de programă), plus 16 ore pentru lectură, 4 ore pentru recapitulare, rămîn 71 ore (față de 68 din programă).

Gîndindu-ne că cele 4 ore de recapitulare sînt strict necesare la finele anului, că nici cele 51 ore destinate bucăților de citire nu pot fi reduse (4+51=55), rămîn pentru lectură doar 13 ore.

Dar, nu pentru faptul că am face lectură cu 3 ore mai puțin decît prevederile programei mă îngrijorez, ci pentru faptul că, din cauza lipsei de timp, toate lecțiile de citire vor fi predate în cîte o singură oră. Și, lecțiile de citire nu sînt toate egale, ci se deosebesc, nu atît cantitativ, ci mai ales calitativ.

Ideea merită să fie reținută și pentru clasele de recuperare sau diferențiate, întrucît am constatat asemenea situații în anul școlar trecut, cînd am predat la o asemenea clasă.

Pentru înlăturarea acestor greutăți și promovarea tuturor elevilor cu un nivel de pregătire corespunzător este necesar să se insiste în clasa a IV-a la orele de citire, pentru că la celelalte obiecte de învățămînt această activitate sau nu se face (desen, muzică, ed. fizică, înd. practice) sau este ocazională (istorie, geografie, cunoștințe despre natură, gramatică, compunere). Astfel, tocmai elevii care ar avea cea mai mare nevoie să citească, să-și formeze deprinderea de citire, în vederea perfecționării ei, sînt uneori nesolicitați sau solicitați mai rar.

Statistic, cele 2 ore de citire raportate la cele 25 ore din planul de învățămînt reprezintă 8 la sută din timpul de studiu (în clasă) al unui elev de clasa a IV-a, dar acest timp de 8 la sută raportat la 30 de elevi ai clasei devine de 0,26 la sută pentru fiecare elev. Posibilitatea ca fiecare elev cu anumite greutăți la citire să exerseze, să citească în acest timp de 0,26 la sută, (timp care i se cuvine) fără a neglija aici pe elevii buni și foarte buni se reduce și mai mult.

Iată doar cîteva motive pentru care, în vederea pregătirii temeinice și a promovării tuturor elevilor consider necesar ca predarea citirii la clasa a IV-a să se facă în 3 ore, în loc de 2 ore.

Fără pretenția epuizării tuturor posibilităților de soluționare a contraindicației dintre numărul prea mare de lecții din manual și numărul prea mic de ore acordate de planul și programa de învățămînt, eu propun următoarele soluții :

a) *varianta I :* la școlile unde desenul, muzica și educația fizică sînt predate de profesori de specialitate (în completare de catedră), să se reducă cu o oră timpul afectat predării unuia dintre aceste obiecte. (asemănător cu clasele la care se predă o limbă modernă).

b) *varianta a II-a :* la școlile la care se predă o limbă modernă și numărul de ore afectat desenului, muzicii și educației fizice e deja redus cu o oră, să se prevadă în planul de învățămînt, încă o oră.

c) *varianta a III-a :* la școlile unde învățătorii predau toate obiectele, conform planului de învățămînt (inclusiv la clasele simultane) să se studieze posibilitatea predării desenului, muzicii sau a educației fizice într-un număr de ore redus cu una.

Aș sugera ideea ca învățătorilor din această categorie să li se permită ca printr-o muncă minuțioasă și precisă să poată preda unul din obiectele amintite (desen, muzică sau ed. fizică) într-un număr de ore redus cu 1 și pe un trimestru ; spre exemplu pe trimestrul I să predea muzica într-o oră (în loc de 2) pe trimestrul al II-lea să predea ed. fizică în 2 ore (în loc de 3) și pe trimestrul al III-lea să predea desenul într-o oră (în loc de 2), creîndu-și, astfel, posibilitatea, ca pe tot parcursul anului școlar să predea citirea în cîte 3 ore săptămînal în loc de 2 ore.

Inv. TEODOR DRĂGOIU
Școala generală nr. 7 din Turda, județul Cluj

EXPERIENȚĂ ȘI ÎNVĂȚĂMINTE DIN ȘCOLILE MARAMUREȘENE

De curînd, Ministerul Educației și Învățămîntului a întreprins o acțiune de îndrumare și control a activității școlilor din județul Maramureș, cu sprijinul unor cadre didactice de la Institutul de perfecționare a personalului didactic din Cluj, de la Institutul pedagogic din Baia Mare și cu concursul inspectorilor de specialitate ai Inspectoratului școlar județean. Obiectivele acestei activități s-au referit la dezvoltarea rețelei școlilor de toate gradele, în cuprinsul județului, la realizarea învățămîntului obligatoriu și integrarea școlară și profesională a absolvenților acestuia, desfășurarea activității didactice la principalele discipline — avînd în centrul preocupărilor realizarea programelor școlare, perfecționarea tehnologiei didactice și rezultatele obținute în pregătirea elevilor — precum și realizarea sarcinilor educative din procesul didactic și în cadrul acțiunilor extrașcolare.

Pe fondul general al dezvoltării și perfecționării învățămîntului din țara noastră, urmare a grijii pe care partidul și statul nostru o investește cu generozitate în acest important sector al activității sociale, învățămîntul maramureșean cunoaște o autentică înflorire atît pe planul dimensiunilor dezvoltării lui, cît și al rezultatelor obținute în instruirea și educarea tinerelor generații.

Unele date sînt edificatoare pentru stadiul de dezvoltare a diferitelor trepte ale învățămîntului în acest județ, după cum multe realizări și încercări au valoarea unor experiențe pozitive, iar rezultatele obținute pot constitui termen de comparație în evaluarea randamentului școlar, pentru celelalte județe ale țării.

Posibilități largi de instruire tuturor elevilor

An de an, rețeaua școlilor de toate gradele s-a extins, cuprinzînd o varietate mare de tipuri de școli și profile. Aceasta a permis, pe de o parte **cuprinderea unui număr sporit de tineri pe toate treptele de învățămînt,** asigurîndu-se un nivel ridicat de instruire generațiilor tinere, iar pe de altă parte **orientarea acestora în diferite direcții de formare,** corespunzător cerințelor economiei, precum și intereselor și aptitudinilor elevilor.

Ca rezultat al preocupărilor pentru traducerea în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie, a.c., rețeaua învățămîntului preșcolar s-a extins, prin înființarea în acest an, a încă 50 de grădinițe. În acest fel, **aproximativ 70% din copiii în vîrstă de 3—6 ani frecventează grădinița.** Se poate aprecia că ritmul de dezvoltare a învățămîntului preșcolar, în ultimii ani, creează premise favorabile generalizării acestei trepte de învățămînt, în județul Maramureș, în următorii 3—4 ani. De asemenea, **în cele mai multe localități a fost realizată sarcina cuprinderii în grădinițe a tuturor copiilor de 5 ani ;** în întregul județ, aproape 89% din acești copii frecventează grădinița.

Este demnă de relevat inițiativa inspectoratului școlar județean ca, în localitățile unde efectivele mici de copii preșcolari nu permit înființarea unei grădinițe, **învățătorii să organizeze de 2—3 ori pe săptămînă, cu copiii de 5 ani, activități educative** specifice grupei mari din grădiniță, **în vederea pregătirii acestora pentru școală.** În acest scop, pentru vacanța de iarnă, este proiectat și un instructaj de inițiere a învățătoarelor în desfășurarea acestor activități.

În vederea realizării învățămîntului obligatoriu, județul dispune de o rețea de școli generale care, prin amplasarea lor în teritoriu, asigură cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă școlară. Cu toate acestea, există încă circa 400 de copii care nu frecventează școala. Considerăm că este de datoria personalului didactic din școlile la care se înregistrează asemenea cazuri, îndeosebi în localități cum sînt : Borșa, Poienile de sub Munte, Vișeu, să întreprindă, cu sprijinul organelor locale și al inspectoratului școlar, acțiuni adecvate (folosirea burselor de școlarizare, cuprinderea în internate, organizarea transportului copiilor la școală ș.a.) pentru școlarizarea întregului efectiv al fiecărei generații.

Integrarea școlară a elevilor promovați ai clasei a VIII-a atestă gradul ridicat de instruire ce se asigură tineretului din județul Maramureș. **În prezent, aproximativ 95% din elevii care au terminat opt clase își continuă studiile în învățămîntul liceal, profesional și în clasa a IX-a a școlii generale** sau se califică la locul de muncă.

Este pozitiv faptul că **aproape jumătate din promovații clasei a VIII-a care continuă studiile sînt cuprinși în învățămîntul profesional** (școli și ucenicie), ceea ce reflectă o bună orientare dată tinerilor, corespunzător nevoilor de forță de muncă ale economiei. În legătură cu aceasta apare necesară, însă, **îmbunătățirea raportului dintre liceele de cultură generală și liceele de specialitate,** din punct de vedere al fluxului de școlarizare, prin dezvoltarea mai accentuată a capacității de cuprindere în liceele de specialitate, astfel încît acestea să devină precumpănitoare în structura învățămîntului liceal din județ. În prezent, în anul I al liceelor de cultură generală sînt cuprinși 16% din promovații clasei a VIII-a care continuă studiile, în timp ce în liceele de specialitate sînt școlarizați 14,2%. Totodată, se impune o atentă examinare, de către inspectoratul școlar, a posibilităților de **integrare mai largă a fetelor în învățămîntul liceal și profesional,** cunoscînd că aproape ¾ din promovații clasei a VIII-a care nu continuă studiile sînt fete.

Trecerea, începînd din anul școlar următor, la generalizarea primei trepte a liceului, oferă inspectoratului școlar județean prilejul ca, prin amplasarea teritorială judicioasă a școlilor în care vor funcționa anii I și II de liceu și prin stabilirea profilelor acestora, să realizeze o structură corespunzătoare a învățămîntului liceal și să asigure școlarizarea întregului efectiv al fiecărei generații pe o durată de 10 ani.

Premise pentru o activitate didactică rodnică. Analiza procesului didactic, la jumătatea primului trimestru al anului școlar, îndeamnă — chiar prin acest fapt — la examinarea măsurilor adoptate în școli în vederea desfășurării activității didactice în condiții optime. În acest sens, se constată la majoritatea cadrelor didactice preocupare pentru cunoașterea temeinică a cerințelor programelor școlare și alcătuirea unor **planuri de activitate care reflectă aplicarea creatoare a prevederilor programelor,** în funcție de nivelul de pregătire al elevilor, de condițiile locale etc.

Mai puțin este, însă, realizată adaptarea programului de activitate în cadrul unor obiecte de învățămînt, la particularitățile anumitor clase de elevi, firește, sub aspectul nivelului de pregătire a elevilor, cu toate că în unele cazuri s-ar fi impus aceasta, date fiind diferențele de nivel ale unor clase paralele. Din această cauză, se întîlnesc slabe preocupări de tratare diferențiată a claselor sau a elevilor unei clase, în funcție de capacitățile acestora.

De asemenea, se observă grija pentru realizarea unui **raport corespunzător între lecțiile și activitățile de transmitere a cunoștințelor, pe de o parte, și cele de consolidare și aplicare a celor învățate,** pe de altă parte. În acest sens, mulți din profesorii care predau matematica, fizica, chimia, izbutesc în măsură însemnată să prevină supraîncărcarea elevilor prin programarea mai multor ore destinate rezolvării de probleme, reducînd astfel volumul temelor pentru acasă, precum și axarea lecțiilor pe elementele esențiale ale fenomenelor și legilor studiate. Corelat cu aceasta, în predarea unor discipline cu un carcater aplicativ mai pronunțat, cum sînt : fizica, chimia, biologia, matematica, **frecvența lucrărilor de laborator, a lucrărilor practice și a altor activități aplicative** este mai mare, ceea ce produce o autentică conversiune în structura actului de predare-învățare, în sensul unei angajări mai eficiente a elevilor în procesul de asimilare a cunoștințelor. O asemenea orientare în conceperea procesului didactic este conjugată cu o activitate susținută din partea conducerilor de școli și personalului didactic, sprijinită de inspectoratul școlar, pentru **organizarea și dotarea laboratoarelor, a cabinetelor pe specialități și a atelierelor școlare.** Este semnificativ faptul că, **în cele 22 de licee ale județului sînt în funcțiune circa 80 de laboratoare** pentru predarea fizicii, chimiei, biologiei și limbilor, multe dintre acestea fiind concepute, realizate și dotate conform cerințelor unui învățămînt modern. Aceasta a permis ca în multe licee și chiar școli generale să se treacă la desfășurarea activității didactice în cabinete pe specialități. Cele mai răspîndite sînt cabinetele pentru predarea matematicii, științelor sociale și a geografiei. Sînt demne de evidențiat eforturile și realizările obținute, în această privință, de colectivele didactice de la Liceul nr. 3, Liceul „Gh. Șincai" și Grupul școlar minier, din Baia Mare, de la Liceul „Dragoș Vodă" din Sighet și Liceul din Tg. Lăpuș. Tot mai numeroase sînt și școlile generale care și-au amenajat laboratoare, cabinete și ateliere. Chiar dacă unele din cele 225 de laboratoare și 350 cabinete școlare, create în 210 școli generale, nu sînt dotate potrivit exigențelor predării eficiente a fizicii, chimiei sau biologiei, totuși realizările obținute în multe școli sînt îmbucurătoare, iar în altele constituie un început promițător în această direcție.

Acțiunii de organizare și dotare a laboratoarelor i se adaugă preocupările pentru confecționarea de material didactic corespunzător cerințelor diferitelor teme din programe. De fapt, trebuie menționat că o parte însemnată din dotarea laboratoarelor și a cabinetelor, atît sub aspectul instalațiilor, mobilierului, cît și al materialelor didactice, este realizată prin autodotare.

Astfel, la Liceul „Gh. Șincai", ca și la Liceul minier au fost realizate, cu participarea elevilor, aparatură și materiale didactice pentru fizică. Prof. Kimer Paul și Păcurar I. au construit unele aparate — transformator pentru lucrările de laborator de descărcări în gaze, termometru electronic diferențial pentru lucrările de calorimetrie, remarcabile atît din punct de vedere tehnic cît și didactic. De asemenea, la Liceul nr. 3 s-a realizat, în cadrul cercurilor de elevi, material didactic pentru lucrările frontale la temele : legile curentului electric, determinarea densităților.

La Școala generală nr. 3 din Sighet, prof. Grigoriu Ion a adus o contribuție esențială la îmbogățirea inventarului cabinetului de biologie cu materiale didactice. La Școala generală Ulmi, învățătorul Ivănescu M. a confecționat cu mijloace proprii unele materiale didactice în vederea amenajării unui laborator de dezvoltarea vorbirii. Exemple de acest fel sînt numeroase. Ele demonstrează posibilitățile mari de care dispun școlile și rezervele ce pot fi folosite pentru crearea cadrului optim necesar unei activități didactice încununate de succes

În centrul preocupărilor — perfecționarea tehnologiei didactice

Faptul care atrage în primul rînd atenția atunci cînd se urmărește modul în care se desfășoară activitatea didactică îl reprezintă preocuparea cvasiunanimă de îmbunătățire a sistemului de lucru, exprimată într-o **atitudine creatoare față de structurarea lecțiilor,** în **deplasarea accentului pe folosirea acelor metode care stimulează activitatea elevilor** și în statornicirea unor noi **relații profesor-elevi, de conlucrare** în realizarea unui obiectiv comun.

În acest context, lecțiile predate de majoritatea profesorilor controlați s-au caracterizat prin expunerea clară și accesibilă a cunoștințelor. Mulți profesori izbutesc să **selecționeze, din materialul informațional, datele esențiale care-i conduc pe elevi la cunoașterea fenomenelor** și înțelegerea principiilor, a legilor ce trebuie însușite, insistînd asupra acelora cu funcție instrumentală în achiziționarea unor noi cunoștințe sau în rezolvarea unor probleme teoretice ori practice. Astfel, profesorii de literatură oferă în lecții modele de analiză a operelor literare și reliefează, pentru înțelegerea operei scriitorilor, elementele în care se reflectă trăsăturile caracteristice ale epocii în care aceștia au trăit și ale curentului literar pe care îl reprezintă.

Este, de asemenea, evidentă preocuparea multor profesori de a asigura în desfășurarea lecțiilor, **participarea activă a elevilor la procesul de asimilare a cunoștințelor și de a stimula munca independentă a acestora.** Rezolvarea de probleme la matematică, efectuarea de exerciții de compunere la limba

e şi control

română, a unor observaţii şi experienţe la biologie, experienţe şi lucrări de laborator la fizică, chimie, reprezintă forme de activitate frecvent întîlnite în lecţiile predate de înv. Mitan Ion de la Şcoala generală Strîmtura, prof. Suciu M. de la Şcoala generală Batiz, Filipaş Mariana de la Şcoala generală Fărcaşa, Pantea Maria, Liceul nr. 3 Baia Mare, Grigoriu Ioan, Şcoala generală nr. 3 Sighet.

De asemenea, la unele discipline — mai ales la matematică — se folosesc variate **procedee de tratare diferenţiată a elevilor în raport cu pregătirea acestora,** cu interesele şi aptitudinile lor. De pildă, profesori ca Man Narcisa de la Liceul nr. 3 Baia Mare, Damian Zamfira de la Liceul din Tg. Lăpuş ş.a. supun elevilor, spre rezolvare, exerciţii şi probleme cu grad de dificultate diferit, în scopul solicitării elevilor după capacitatea lor de efort. Pentru elevii cu interese deosebite în domeniul matematicii, în afară de clasele speciale de la Liceul „Gh. Şincai", în şcoli sînt organizate activităţi suplimentare ca : cercuri de elevi, reviste şcolare de matematică, consultaţii etc., iar pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar sînt organizate meditaţii şi consultaţii.

În acelaşi timp, pentru lecţiile de matematică, fizică, chimie, biologie este caracteristică orientarea profesorilor de a accentua caracterul aplicativ al acestora.

Se remarcă şi grija profesorilor, îndeosebi a acelora care predau limba română, istoria, ştiinţele sociale şi geografia **de a valorifica conţinutul educativ al lecţiilor în direcţia formării unor convingeri politico-morale,** făcînd bogate şi interesante investigaţii de această natură, referitoare la mesajele transmise de operele studiate, la sublinierea unor realităţi sociale şi evidenţierea luptei poporului român pentru libertate naţională şi socială.

Cercetarea activităţii didactice a scos la iveală şi unele neajunsuri în sistemul de lucru al unor învăţători şi profesori, pentru a căror înlăturare este necesară o analiză atentă în cadrul diverselor forme de activitate metodică şi o susţinută muncă de îndrumare din partea inspectoratului şcolar şi a directorilor de şcoli. Astfel, în sistemul de lucru al unor profesori se întîlnesc, încă, lecţii cu structură învechită, uniformă, riguros încadrată „pe verigi şi momente", precum şi lecţii în care predomină expunerea profesorului, clasa rămînînd pasivă. Chiar şi în şcoli care au creat laboratoare şi cabinete, unele lecţii s-au ţinut tot în sălile de clasă, deşi conţinutul acestora ar fi solicitat folosirea aparaturii şi a unor materiale didactice de care dispun şcolile. Apreciem că problema cea mai importantă în această privinţă o constituie folosirea intensivă a laboratoarelor şi a cabinetelor create, orientarea profesorilor pentru a înţelege că nu este posibilă sporirea eficienţei activităţii didactice fără o deplasare reală, în sistemul de predare, de la metodele expozitive, verbaliste, către lecţii care angajează pe elevi în procesul de asimilare a cunoştinţelor prin activitate nemijlocită în laborator sau cabinet. În alte cazuri, materialele didactice — şi în special mijloacele tehnice — sînt folosite în desfăşurarea lecţiilor cu scop în sine, fără să contribuie la înţelegerea fenomenelor explicate. Astfel, cele cîteva proiecţii efectuate la lecţiile de la anii II ai Liceului „Gh. Şincai" au avut un rol secundar în desfăşurarea lecţiilor fără însemnătate pentru înţelegerea celor predate.

În lecţiile unor profesori care predau matematica, fizica, limba română nu se acordă suficientă atenţie formării deprinderilor de muncă independentă, dezvoltării gîndirii matematice a copiilor, formării deprinderilor de respectare a regulilor ortografice şi de punctuaţie, precum şi dezvoltării vocabularului elevilor. În cele mai multe cazuri, temele scrise ale elevilor, ca activităţi independente, nu sînt controlate, iar unii profesori nu acordă atenţia cuvenită exprimării orale corecte a elevilor care folosesc frecvent regionalisme în vorbire.

Deşi pentru unele discipline, matematica, l. română, sînt organizate activităţi suplimentare, este necesar ca şi la altele cum sînt fizica, chimia, biologia, liceele care nu au clase speciale cu asemenea profile, să organizeze, în folosul elevilor cu interese şi aptitudini pentru aceste domenii, unele activităţi adecvate, în afara programului obligatoriu. Cercurile de electronică, radiotehnică, create pînă în prezent în unele şcoli constituie numai un început în această direcţie, care trebuie extins în toate şcolile.

În timp ce la Liceul nr. 3 din Baia Mare activitatea cercului de biologie este foarte variată, avînd în program cercetarea diferitelor fenomene biologice (de ex. poluarea Săsărului), în alte unităţi şcolare, activitatea cercurilor este sporadică, pe alocuri formală, lipsită de un conţinut care ar putea trezi curiozitatea şi interesul elevilor. De asemenea, apare cu totul nejustificat faptul că în unele licee de specialitate sînt organizate cercuri pe alte profile decît specialităţile în care se pregătesc elevii.

În acelaşi timp, faţă de însemnătatea pe care o prezintă pregătirea ştiinţifică, teoretică, pentru însuşirea tehnicii în general şi pentru formarea profesională în special, este necesar ca. la Grupul şcolar minier să se acorde mai multă atenţie pregătirii ştiinţifice a elevilor şi în special nivelului predării fizicii.

Desfăşurarea unor lecţii observate ne îndreptăţesc să îndemnăm şi la o grijă sporită a profesorilor în direcţia valorificării mai depline a valenţelor educative ale conţinutului acestora. Avem în vedere eficienţa educativă sporită pe care ar fi avut-o multe din lecţiile de matematică şi fizică în care profesorii şi învăţătorii asistati s-au mulţumit cu rezolvarea unor probleme din manuale sau din culegeri, fără a se strădui să introducă în conţinutul lor date actuale din economia naţională sau din realizările pe plan local.

Dans din Oaş

Pregătirea temeinică ştiinţifică, generală şi de specialitate a elevilor, obiectiv major

Ca pretutindeni, colectivele didactice din licee şi şcoli generale situează în centrul activităţii lor pregătirea temeinică a elevilor.

Sondajele efectuate şi observaţiile făcute asupra nivelului de pregătire a elevilor au arătat că o bună parte din aceştia posedă cunoştinţele prevăzute de programe, şi au priceperi şi deprinderi corespunzătoare. De pildă, la probele de control date la Liceul pentru exploatarea lemnului din Sighet, aproape 2/3 din elevii anului IV au obţinut calificative bune şi f. bune, iar la Liceul industrial minier din Baia Mare, la lucrarea de control dată la anul IV la specialitatea electromecanică, 76% din elevi au obţinut note bune şi foarte bune, 22% au dovedit o pregătire satisfăcătoare şi numai 2% au fost notaţi cu calificative nesatisfăcătoare.

Pentru evaluarea randamentului activităţii şcolare sînt concludente şi rezultatele obţinute de absolvenţi la concursuri pentru admiterea pe treptele următoare ale învăţămîntului, precum şi în diverse confruntări interşcolare, mai ales în diferite etape ale olimpiadelor şi concursurilor.

Referindu-ne la concursurile de admitere în învăţămîntul superior şi postliceal, la care s-au prezentat absolvenţii liceelor, seria 1973, rezultatele obţinute sînt pozitive. Astfel, la Liceul din Tg. Lăpuş, din 45 absolvenţi, 43 sînt cuprinşi în învăţămîntul superior şi postliceal ; la Liceul „Gh. Şincai", din 176 absolvenţi, 100 frecventează instituţii de învăţămînt superior şi postliceal, restul fiind încadraţi în munca productivă, iar din cei 165 absolvenţi ai Liceului nr. 3 Baia Mare, 85 continuă studiile, ceilalţi lucrînd în diferite sectoare de activitate.

Se remarcă preocuparea învăţătorilor din şcolile vizitate pentru îndeplinirea prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., referitoare la prevenirea insuccesului la învăţătură şi evitarea repetenţiei. Pentru realizarea acestui obiectiv, înţeles de către toţi învăţătorii nu ca o simplă normă administrativă, aceştia îşi intensifică eforturile pentru pregătirea temeinică a lecţiilor şi au prevăzut aplicarea unui complex de măsuri în direcţia îmbunătăţirii activităţii didactice, a perfecţionării metodelor de lucru.

În ceea ce priveşte pregătirea de specialitate, teoretică şi practică, este de menţionat faptul că în liceele de specialitate şi şcolile profesionale s-au organizat laboratoare, cabinete, ferme didactice, conducerile şcolilor îngrijindu-se de dotarea acestora cu mijloace moderne de învăţămînt.

De asemenea, pentru pregătirea tehnico-practică a elevilor din şcolile generale şi liceele de cultură generală sînt organizate, cu sprijinul întreprinderilor patronatoare, 440 de ateliere cu profil de lăcătuşărie, tîmplărie, electrotehnică, confecţii, menaj-gospodărie.

În unele unităţi, cum sînt Liceul din Tg. Lăpuş şi Liceul nr. 3 din Baia Mare, activitatea tehnico-practică în ateliere este organizată pe principiul microîntreprinderilor, cu rezultate pozitive atît de ordin material, cît şi pe plan educativ.

În lumina cerinţelor pe care le ridică pregătirea de specialitate, mai ales în unele licee industriale, considerăm că este necesară intensificarea eforturilor pentru înfiinţarea unor laboratoare absolut necesare la Liceul industrial construcţii de maşini Baia Mare (maşini electrice şi automatizare), la Liceul agricol Seini (laborator de horticultură), Liceul industrial metalurgic Baia Mare (laborator de tehnologia materialelor şi cabinet pentru tehnologia metalelor neferoase), Grupul şcolar pentru exploatarea lemnului Sighet (laborator de motoare). Faptul că la Liceul industrial de construcţii de maşini, atelierele-şcoală sînt organizate în săli de clasă, fără să existe condiţii tehnice de folosire a unor utilaje (maşini de găurit, polizoare, strunguri, freze), creează serioase dificultăţi în pregătirea tehnică a elevilor acestei unităţi.

O observaţie ce se impune în desfăşurarea instruirii practice este aceea că mulţi maiştri-instructori manifestă **tendinţa de teoretizare a lecţiilor de instruire practică, repetînd noţiunile predate la obiectele de specialitate.** În acest fel, se micşorează simţitor timpul afectat instruirii practice.

Este pozitivă conlucrarea celor mai multe licee de specialitate şi şcoli profesionale cu întreprinderile în direcţia desfăşurării practicii în producţie a elevilor. În multe cazuri, această practică se efectuează pe lîngă muncitori în cadrul unor brigăzi mixte, elevi-muncitori, în special la lucrările unde activitatea este organizată pe echipe. O asemenea organizare ar trebui adoptată şi pentru elevii Şcolii profesionale pentru construcţii de maşini, care efectuează practica în producţie la Întreprinderea de maşini şi utilaj minier, fără să fie controlaţi şi îndrumaţi de personalul tehnic de specialitate al unităţii respective.

De asemenea, considerăm necesar ca directorii şcolilor să acorde mai mult sprijin şi îndrumare maiştrilor-instructori în vederea organizării raţionale a participării elevilor la această activitate, astfel încît ei să efectueze o gamă variată de lucrări şi fiecare elev să lucreze efectiv. Nu se pot forma şi consolida deprinderi temeinice de lucru în condiţiile în care în timp ce un elev lucrează, alţi 4—5 colegi în jurul său sînt simpli „observatori", aşa cum se întîmplă în atelierele Şcolii generale nr. 4 Baia Mare.

Activitatea de îndrumare şi control la care ne-am referit a oferit nu numai posibilitatea cunoaşterii multiplelor probleme pe care le ridică activitatea şcolilor din judeţul Maramureş, ci şi un larg şi util schimb de opinii între profesorii din şcoli şi factorii de îndrumare. Constatările făcute şi concluziile desprinse au constituit obiectul unor analize detaliate pe specialităţi şi cu conducerile şcolilor vizitate.

În scopul valorificării învăţămintelor desprinse, inspectoratul şcolar judeţean a adoptat măsuri corespunzătoare de a pune în dezbaterea colectivelor de catedră din şcoli şi a cercurilor pedagogice pe specialitate principalele observaţii stabilite şi de a le înscrie printre obiectivele activităţii de îndrumare şi control pentru etapele următoare ale anului şcolar.

Apreciem, în încheiere, rezultatele pozitive obţinute pînă în prezent de unităţile şcolare şi de Inspectoratul şcolar judeţean Maramureş şi orientarea preocupărilor actuale ale acestora pe linia traducerii continue în viaţă a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

ION T. RADU
şi
ION ŞTEFĂNESCU
din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

CONTROLUL PRIN COMPUNERILE ELEVILOR

În numărul său din 20 octombrie a.c., revista noastră a publicat articolul profesorului Constantin Olteanu de la Liceul nr. 2 din Brașov, cu privire la controlul prin compunerile elevilor. La întrebarea pe care colegul nostru o punea asupra modalităților de corectare a compunerilor și, mai ales, asupra timpului care se cere pentru corectarea lor, pe adresa revistei au sosit — drept răspuns — un număr mare de scrisori de la învățători și profesori din toate județele. S-a creat astfel, spontan, un dialog viu, deschis, între colaboratorii noștri pe o problemă care-i preocupă și-i interesează. Am socotit firesc deci să-l invităm la redacția noastră pe profesorul C. Olteanu spre a citi răspunsurile primite și a continua dialogul început. Noi am deschis paginile revistei tuturor celor ce ne-au scris, exprimîndu-ne regretul că nu am putut publica în întregime fiecare scrisoare din care se degajă înalta responsabilitate cu care privesc dascălii noștri tot ceea ce contribuie la pregătirea și formarea elevilor, căldura, grija, pasiunea pe care o investesc în munca lor în fiecare zi.

„Ce realizăm, corectînd ?“

Am căutat prin gazeta „Tribuna școlii“ un răspuns asupra unor întrebări care mă frămîntau în legătură cu controlul și corectarea compunerilor, de la care excludeam pe acela al temelor la gramatică, socotind posibil controlul celor din urmă prin autocontrol dirijat.

„Tribuna școlii“ — invitîndu-mă la redacție — mi-a oferit fericitul prilej de a veni în contact direct cu scrisorile cuprinzînd experiențele colegilor din țară. Mulțumesc tuturor și le cer permisiunea unui schimb de idei permanent, personal, iar gazetei i-aș adresa rugămintea să lărgească sfera schimbului de experiență pe teme profesionale pînă la comunicarea directă între profesori.

Nu-mi permit (din cauza spațiului) să dialoghez aici cu toți cărora le rămîn îndatorat pentru opinia în legătură cu întrebarea mea : **„Controlul prin compunerile elevilor“**. Socotesc că unele fenomene sînt înscrise direct în tema pe care am supus-o discuției, iar că altele vin în tangență cu ea mai mult sau mai puțin, dar sînt conexate ei, în orice caz. Am remarcat pasiunea pentru misiunea profesorului de limba română, că, acolo unde există dorința de adevăr și eficiență didactică, s-au găsit căi salutare. Mi-am permis sublinierea unor pasaje care au în vedere tocmai acest lucru și am remarcat că, în general, sînt comune procedeele care pornesc dintr-o înaltă conștiință profesională, dintr-o practică îndelungată, dintr-o capacitate profesională superioară. Am reținut că trebuie avute în vedere rezultatele muncii profesorului și nu munca în sine a profesorului ; că nu interesează (vezi experimentul tov. prof. Dimitrie Fara) cît ai corectat, **ci ceea ce ai realizat prin cît ai corectat**, controlul prin forma „cenaclu“ și de aceea sînt necesare sondajul și controlul, nu neapărat corectarea a tot, ci a ceea ce e tipic și are putere și valoare de „moment psihologic“ asupra clasei ; am reținut, de asemenea, că întreg corpul didactic trebuie să răspundă (dar cu obligație controlabilă prin inspecție, aș zice) de exprimarea elevilor, deși este iarăși vorba de „corectare“ (și problema este iarăși numai conexată temei noastre) ; am reținut că accentul trebuie să cadă pe corectarea compunerilor-teză.

Ca forme în controlul și audierea compunerilor recunosc și acea „punere pe tablă“ a unui text cu greșeli care să fie discutat în clasă sub raport gramatical și stilistic (dar nu cu lectura în „surdină“ de către profesor a compunerii, după lecturarea făcută de elev (care ar răpi din timp). Acest procedeu îl aplic și eu. În plus mă așez în bancă, lîngă elev, și, pe măsură ce el citește, eu corectez. La clasa a V-a întocmesc „Cărticica de compuneri“ în care public majoritatea compunerilor elevilor îndreptate și „Cărticica“ circulă pe la fiecare elev pe acasă, el se compară cu sine și cu ceilalți colegi. Am în vedere însă și operația corectării cu anumiți elevi în prezența acestora, în ore de consultații. Sînt și eu de acord cu... dezacordul dintre lectura literară de la clasa a V-a și partea manualului care privește compunerile. Mai mult decît atît, remarc modul greoi, neinspirat al indicațiilor date de manual la acest capitol.

Socotind că poate rămîne deschisă tema controlului exprimării plastice, a dezvoltării gîndirii gramaticale, și a sensibilității elevilor prin intermediul compunerilor, mulțumesc redacției și colegilor care mi-au împărtășit din experiența lor.

Prof. CONSTANTIN OLTEANU
Liceul nr. 2 din Brașov

„Programa e categorică : o oră“

Cîte ore se afectează, de fapt, unei compuneri ? Una, două, trei... ? Se face compunerea în clasă, se iau caietele la corectat și se discută ora următoare ? Aceste întrebări mi le pun la clasele VI—X care n-au în program oră specială de compunere.

Dar care este situația la clasa a V-a? Programa prevede o oră de compunere săptămînal.

În anul școlar 1973/1974 se folosește, cu caracter experimental, un manual de limba română — citire și compuneri. Au fost elaborate și „Îndrumări privind folosirea manualului de citire pentru clasa a V-a“ aprobate cu nr. 69 597/1973. În aceste Îndrumări, la pag. 8 se spune, „Pentru a veni în sprijinul profesorilor se propune următoarea desfășurare a orelor de compunere“... Și de fapt aici stă necazul meu. Această propunere, care oricum trebuie respectată, deoarece are valoare anul acesta de programă, pe mine mai mult mă încurcă. Solicit sprijinul dumneavoastră, și prin dumneavoastră al celorlalți colegi, pentru a vedea cum înțeleg dumnealor aplicarea acestei programe. Și am să mă refer și la ceva mai concret.

Printre primele compuneri se află „Povestirea în scris a conținutului operei“, „Povestea unui om leneș“ de Ion Creangă. Aceasta presupune lectura operei respective. Mă întreb atunci cum se mai desfășoară ora de citire cînd este programată această oră (destul de tîrziu) dacă elevul cunoaște deja conținutul lecturii ?

Aceeași întrebare aș pune-o și în cazul compunerilor a II-a și a III-a („Stigletele“ de M. Sadoveanu și „Năluca“ de Cesar Petrescu) care solicită lectura unor opere care nici nu se fac în trimestrul I.

În rezumat, aș putea spune că nu sînt de acord cu partea de compunere din manualul de citire pentru clasa a V-a. Și aceasta din următoarele motive : se cere elevului să citească bucăți care se fac mai tîrziu la ora de citire. Prin aceasta scad interesul și atenția elevilor în ora respectivă, exercițiile conțin elemente pe care profesorul le face la ora de citire (ex. : Compunerea a II-a, pag, 113, ex. : 2. Se cere elevilor să formuleze ideile planului simplu din lectura „Stigletele“, lucru care trebuie făcut și în ora de citire) ; se programează prea multe chestiuni pentru o singură oră de compunere.

Îmi pun întrebarea : dacă se cere să efectueze elevii într-o oră compunere, povestire și planuri, cînd le mai corectează profesorul ? Cînd se mai citesc ? Unde se mai citesc ? Programa e categorică : o oră.

Prof. MARIA COSTINEANU
Iași

„Într-o întîlnire cu șefii de catedră“

În cadrul ședinței catedrei de limbă și literatură română de la Școala generală Baia de Criș, a avut loc o întîlnire rodnică cu profesorii de limbă și literatură română, șefii catedrelor de la școlile generale din zona orașului Brad, județul Hunedoara.

Lucrările au fost conduse de tov. conf. Ion Dalea, de la I.C.P.P.D. Timișoara, care a prezentat expunerea : „Rolul formativ al compunerilor în dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor“. a dat îndrumări prețioase cadrelor didactice de specialitate în lumina noilor programe și cerințe.

Prof. Minel Zbîrcea, Maria Lăzăruț, Iorgu Dincă, Victor Coposu și alții au împărtășit din experiența anilor la catedră, subliniind necesitatea corelării între imaginație și vocabular în cadrul orelor de compunere, importanța lor pentru dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor, cît și sarcina de bază a profesorilor în crearea climatului de lucru pentru eficiența acestor ore.

Promitem să revenim cu părerile noastre (nota redacției : și, eventual cu referatele ținute și cu punctele de vedere exprimate de colegii dumneavoastră.).

Prof. LIVIU LUCACIU
Școala generală din Baia de Criș,
jud. Hunedoara

„Timpul“

Colegul Constantin Olteanu de la Liceul nr. 2 Brașov a calculat numărul orelor de compunere, referindu-se, îndeosebi, la un anumit tip de compuneri. Dar o temă ca : „Toamna“ în care să se folosească cel puțin cinci adjective cu sens propriu și cel puțin cinci adjective cu sens figurat, este un alt tip de compunere, care se cere mai ales la gramatică. Așa fiind, numărul total al compunerilor de corectat nu se oprește la 360 + 218 =578.

Corectarea atentă este, în ultimă analiză, activitate de cunoaștere și îndrumare a fiecărui elev în parte, duce în același timp la depistarea liniei directoare, la capătul căreia se află metodele și procedeele pe care trebuie să le folosim în munca noastră ulterioară cu autorii compunerilor. Bănuiesc că foarte puțini colegi se vor ralia ideii (dacă ar lansa-o cineva) de a se renunța la vreun tip de compunere sau la efortul de a corecta compunerile (calitatea de profesor presupune un plus de energie izvorîtă din înalta sa conștiință profesională).

Însă are și profesorul de limba română un dușman — timpul — pe care în nici un caz nu trebuie să-l învingă surmenîndu-se pentru că învățămînt de calitate și, mai ales, învățămînt modern nu se poate face decît cu cadre didactice în deplinătatea forțelor fizice și morale. Se poate recurge cu succes și la autocorectare, în timp ce se verifică tema unui elev. Ulterior, prin sondaj, profesorul verifică dacă elevii și-au îndeplinit conștiincios această sarcină.

Mai dificilă este corectarea lucrărilor care reflectă capacitatea creatoare a elevilor. Fiind mai personale sau total originale, este necesar ca profesorul să ia contact direct cu ele. Totuși, în funcție de scopul urmărit, la școala noastră, se recurge fie la corectarea simultană, fie la cea „migăloasă“, a fiecărei compuneri. De exemplu, dacă este vorba de o compunere cu plan prestabilit și discutat în clasă, uneori (căci nu este un procedeu ce se recomandă a fi generalizat), în oră specială, se citesc două compuneri — de obicei, a unui elev mai bun și a unui elev mai slab la învățătură. Elevii comentează lucrările ascultate, referindu-se la tehnică, la conținut, la exprimare. Acest autocontrol dirijat de profesor are, desigur, dezavantajele lui : nu se poate conta pe perspicacitatea și conștiinciozitatea tuturor elevilor, o serie de greșeli de fond și de formă din caietele lor rămîn nediscutate, profesorul nu are posibilitatea să aprecieze nivelul de cunoștințe și potențialul de aplicare al tuturor elevilor.

Prof. CONSTANȚA STRAFF
Ploiești

„Prin sondaj“

Sînt întru totul de acord cu semnatarul scrisorii că nu toate compunerile trebuie controlate. Un control de fond, integral (care să cuprindă toate compunerile, la toate clasele) este, cred eu, imposibil. Pe noi nu ne interesează însă controlul integral în sine, sub aspectul său statistic, dacă se poate numi așa, ci realizarea obiectivelor urmărite prin compunere. Aceste obiective pot fi atinse prin control, control care are în vedere evoluția elevilor în toți anii de studiu și are în vedere complexitatea de fond și de formă a acestui sector de activitate.

În ce mă privește, am grijă ca orice compunere să fie precedată de îndrumări, a căror natură este condiționată de nivelul clasei și de subiectul ce urmează a fi tratat. Un sondaj pe baza cîtorva întrebări îmi permite să-mi dau seama în ce măsură îndrumările au fost înțelese și constituie un control preliminar al compunerii. Mai exact, verificarea gradului de înțelegere a îndrumărilor reprezintă o cvasigaranție a posibilității de realizare a compunerii potrivit scopului urmărit.

Verific la termenul fixat dacă toți elevii și-au efectuat compunerea, iar unul sau doi elevi își citesc lucrările în clasă.

În funcție de timpul de care dispun, controlez acasă cîteva compuneri, notînd în caietele elevilor ce am constatat, într-o formă cît mai concisă și mai clară. Prin acest sistem, pînă la sfîrșitul anului școlar, 2—3 compuneri din fiecare caiet ajung să fie analizate de mine în aspectul lor de fond.

Un control deosebit de eficient este cel pe care-l realizez la intervale mai mari, cînd timpul îmi permite. După o compunere pe care o consider mai concludentă, examinez toate caietele elevilor și consemnez pe foi separate observațiile, ținînd seama de caracterul lor. Am, astfel, o privire de ansamblu asupra celor înfăptuite de elevi și posibilitatea unei prezentări sintetice a calităților și lipsurilor, vizînd nominal elevii. Procedeul îl folosesc în mod obișnuit și cu ocazia tezelor trimestriale.

Prof. VASILE PARFENIE,
Liceul de cultură generală din Ineu,
jud. Arad.

„Nu toate compunerile trebuie controlate“

Corectarea, în totalitate, a compunerilor de la una sau mai multe clase nu poate fi făcută de fiecare dată. De aceea, consider că procedeul de **a se discuta și corecta într-o oră cîteva compuneri** (4-5-6) **este cel mai potrivit.** Cu acest prilej se pot face anumite observații privitoare la modalitățile de lucru pe care ar fi trebuit să le utilizeze elevii în alcătuirea compunerilor, pentru ca acestea să întrunească aprecierile cele mai bune. Pentru ca profesorul să cunoască nivelul priceperilor și deprinderilor elevilor este necesar ca, periodic, pe clase, să corecteze în întregime diferite tipuri de compuneri, discutate în amănunțime, sub toate aspectele, iar concluziile să fie prezentate în una din orele prevăzute la „dispoziția profesorului“. Corectarea tuturor compunerilor și la toate clasele, consider că se poate face cu eficiență în perioada vacanțelor de iarnă și primăvară.

Echitabil ar fi ca numărul de ore ce constituie norma săptămînală de lucru la clasă a profesorului de limba română (catedra) să fie mai mică de 20 ore (nu cît cea a celorlalte specialități). În astfel de condiții s-ar crea timp mai mult pentru corectarea temelor elevilor și eficiența ar fi mult sporită.

Prof. CONSTANTIN PĂUN
Școala generală, comuna Mirșa,
jud. Ilfov

„În funcție de dimensiunile lucrărilor“

În funcție de dimensiunile lucrării, **analiza și controlul ei le fac fie la sfîrșitul orei, fie în ora rezervată contro-**

Dialog la catedră

lului temelor pentru acasă (din cadrul orelor indicate în programă cu mențiunea „ore la dispoziția profesorului").

Controlul compunerilor libere se poate face în chip diferit, în funcție de stadiul formării priceperilor și deprinderilor de redactare a compunerilor.

Compunerile realizate în colectiv, fiind compuneri unice, „model", nu mai necesită control asupra compoziției, ci asupra felului cum s-au respectat normele ortografice și de punctuație.

Cît privește compunerile semicolective, acestea cer un control imediat și competent, care nu se poate face în aceeași oră cu lucrarea, ci va fi efectuat în ora următoare, în care, în limitele timpului de care dispunem în ora următoare, dăm curs citirii lucrării, stabilind ce a realizat elevul și ceea ce ar fi putut realiza. Menționez însă că aceste compuneri semicolective se propun două-trei pe an și **numai la prima corectură este necesar un control în care să fie cuprinsă întreaga clasă,** la celelalte compuneri semicolective, **controlul se poate face prin sondaj.**

Nu mă refer la modul cum trebuie controlate și compunerile libere, individuale, pentru că procedeele sînt cele cunoscute. Sînt însă de părere că nici în cazul lor **nu e indicat să mergem pe linia unei comparații între compunerile elevilor, ci să se aibă în vedere, în primul rînd, efortul pe care îl depune fiecare elev spre a se depăși.**

Prof. DUMITRU ANGHEL
Liceul din Costești, jud. Argeș

„Stabilirea atribuțiilor profesorilor"

După opinia noastră, trebuie pornit, în primul rînd, de la reconsiderarea locului și rolului profesorului de română în cadrul fiecărei școli, la trecerea efectuării unor măsuri concrete privind înlăturarea supraîncărcării acestuia.

Cu cîțiva ani în urmă, norma didactică a unui profesor de limba română era de 18 ore săptămînal, dintre care 15 ore de predare și 3 ore afectate corectării caietelor de teme ale elevilor.

Poate c-ar fi oportun, în vederea soluționării timpului reclamat de îndeplinirea sarcinilor profesorilor de limbă română, să se dea în studiu această problemă, reașezîndu-se norma didactică a acestora în raport cu cea a profesorilor de alte specialități care au mai puține obligații în afara orelor de curs, în conformitate și pe criteriile normelor eticii și echității socialiste.

În actualul an școlar s-a introdus ziua metodică, salutată de fiecare dintre noi ca pe o binevenită măsură inițiată de Ministerul Educației și Învățămîntului și menită ridicării nivelului activității didactice.

Ziua metodică, stabilită la 6 ore săptămînal, desigur, vine în ajutorul nostru în scopul mai sus arătat, dar ea nu rezolvă integral problema timpului necesar îndeplinirii cu eficiență a sarcinilor profesorului de limba română.

Poate că ar fi necesară și schimbarea opticii unor directori de școli, în orientarea stabilirii atribuțiilor, și care nu totdeauna dau dovadă de suficient discernămînt în această direcție, solicitînd, din motive pur subiective, aproape în exclusivitate, pe profesorii de română.

Credem că, dacă se vor iniția asemenea măsuri, poate și altele, profesorul de română nu va mai fi socotit o „cenușăreasă" a școlii, avînd posibilitatea să se ocupe cu maximum de randament, și nu formal și sporadic, de corectarea celor cîteva sute de compuneri și teme, să-și îndeplinească în mod exemplar sarcinile ce îi revin în condițiile noilor orientări ale învățămîntului românesc contemporan.

Prof. IOAN TIMBOLSCHI
Școala generală din Condrea, jud. Galați

„Sistematic, nu în salturi"

Nu-i suficient să corectăm numai compunerile, ci și celelalte teme, întrucît se găsesc elevi (chiar după absolvirea clasei a IV-a) care fac încă greșeli și la copierea textelor de la lecțiile de citire — darămite atunci cînd e vorba de o compunere.

Din pură curiozitate am apelat la elevii mei (36 la număr în clasa a IV-a) să revizuiască caietele de la începutul trimestrului și fiecare să-mi spună cîte teme are corectate (limba română, aritmetică) la data de 24 octombrie a.c. (deci nici măcar la jumătatea trimestrului I).

Cînd am făcut bilanțul temelor corectate, a fost de 1025. la care se mai adaugă 36 de la lucrări de control la cunoștințe despre natură, deci în total 1061. În aceste 1061 teme corectate se includ 3 lucrări de control la limba română și două la aritmetică.

Dacă de la începutul trimestrului corectăm sistematic și nu în salturi, în fiecare zi cel puțin 10 lucrări, eventual caiete (așa procedez) numărul lor s-ar ridica.

Consider că a corecta, a verifica zece sau chiar cincisprezece lucrări, în fiecare seară „odihnindu-ne de muncă prin muncă" nu este un lucru peste puterile noastre sau ar afecta ceva pregătirea lecțiilor sau perfecționarea profesională, cu atît mai mult, cu cît autorul articolului este un tovarăș și nu o tovarășă, care, oricum, are mult mai puține obligații familiale.

Înv. ELENA COVATARIU
Școala generală din Rădășeni, jud. Suceava

„Nu numai profesorii de limba română"

Să aruncăm o privire asupra numărului de ore pe care programa îl prevede pentru compuneri la clasele V—VIII. La clasa a V-a 29, la a VI-a 10, la a VII-a 10, la a VIII-a 10. Se observă că la clasa a V-a, aproape săptămînal, de-a lungul anului școlar, va trebui ca în planificare să figureze o oră (alcătuirea compunerilor sau discutare), iar la clasele VI—VIII, trimestrial, 2—3 ore pentru compuneri.

La un număr mare de elevi, controlul tuturor lucrărilor de-a lungul unei ore este o imposibilitate. Ce se poate efectua în clasă ?

În clasă se pot analiza cel mult 3—4 lucrări — depinde și de dimensiunea lor.

Cum se procedează la clasă ? Toți elevii urmăresc atenți — în timp ce un elev citește — felul cum a închegat lucrarea ca plan, expresiile deosebite pe care le-a folosit (deosebit ca pozitiv și negativ, greșelile gramaticale, dezacordul), conținutul în sine al lucrării.

Fie că se analizează cu clasa fiecare lucrare în parte după ce s-a citit, fie prin comparație cu alte lucrări după ce s-au citit, profesorul dă aprecierea justă asupra lucrării.

Dacă asupra nivelului lucrărilor corectate în clasă (ne putem pronunța după ce am verificat și cît de corect s-a scris, cum este așezată în pagină lucrarea), ce facem cu celelalte ? Să le lăsăm necorectate nu este posibil, deoarece unul din indicatorii de apreciere ai activității profesorului de limbă română este tocmai nivelul deprinderilor de exprimare. Vom continua controlul acasă. Se urmăresc greșelile de ortografie, gravitatea lor, puterea de concepție și de exprimare a elevului, logica alcătuirii lucrării, cum a utilizat alte surse etc. Profesorul trebuie să aibă un caiet în care, la pagina fiecărui elev, să-și noteze greșelile tipice și în clasă să se oprească asupra lor.

Dar apare o restricție din partea programei. Nu sînt prevăzute ore pentru discutarea compunerilor (doar la lucrările scrise). Și observațiile noastre le transmitem în pripă, atunci cînd dăm lucrările elevilor, ele rămînînd pentru mulți elevi fapte trecătoare ; greșelile se vor mai repeta și vom lupta împotriva lor de-a lungul unui ciclu, rămînînd necorectate la unii elevi.

Considerăm că ar fi necesar ca numărul orelor pentru compuneri să fie mai mare, iar programa să precizeze numărul de ore necesar corectării și discutării lor. Acum prevede doar numărul orelor pentru compuneri, dînd orientativ, chiar sugestii la titluri.

De felul cum elevii se exprimă trebuie să răspundă întreg corpul didactic. Nimănui să nu-i fie indiferent felul cum se exprimă elevul în scris, chiar dacă este profesor de fizică, chimie, biologie, istorie, matematică. Toți să lupte pentru o exprimare corectă, clară, literară.

Pe lîngă aceasta, la clasele I—IV, elevii să învețe cum să așeze în pagină lucrarea, care să fie raportul dintre părțile ei, cum să le sudeze.

Ar fi cazul ca toți factorii cu munci de răspundere, mai ales în mediul rural, să înțeleagă activitatea în conținut a cadrului didactic.

Prof. MARIN GHIMIȘ
Școala generală din Osica de Jos, jud. Olt

„Un calcul just"

Calculul făcut de profesorul C. Olteanu din Brașov este un calcul just. Această situație am semnalat-o și eu de mai multe ori, în diferite ocazii și chiar revistei „Tribuna școlii".

Apreciez atenția deosebită a redacției, publicînd scrisoarea pe prima pagină, ca o problemă stringentă. Autorul a omis corectarea și a celorlalte teme, date în orele de gramatică.

Cum „s-ar putea efectua un control echitabil și eficient al compunerilor elevilor" ! ? Am încercat să corectez mai mult și mai des compunerile elevilor slabi la învățătură, cu intenția de a-i ajuta. Am nemulțumit pe cei buni care doreau să le citesc lucrările.

Am încercat ca în fiecare zi să corectez 2—3 caiete de la fiecare clasă, în ordinea alfabetică, apoi după criteriul rezultatelor, dar n-am reușit niciodată să le văd pe toate, să fac o corectare de calitate.

În afara caietelor de teme zilnice, încă din primii ani de învățămînt, am introdus din cl. a V-a un caiet de 200 file pentru rezumate (mai tîrziu recenzii) extrase din lectura suplimentară a celor patru ani (V—VIII), caiet pe care am încercat să-l văd, cel puțin o dată pe an, la 2—3 rezumate (recenzii).

Intențiile mele bune n-au putut fi niciodată duse pînă la sfîrșit, corectarea s-a făcut superficial, urmărind cantitatea în detrimentul calității, lipsa de timp aducîndu-mi mereu nemulțumiri, neconcordanță între intenții și realizări.

Consider că singura cale pentru rezolvarea problemei ridicate este ca, profesorului de limba și literatura română, să i se acorde „ore de corectare" în catedră (așa cum a fost cu ani în urmă) pentru a „efectua un control echitabil și eficient al compunerilor elevilor".

Prof. MIHAI POPESCU
Școala generală nr. 23 din Craiova

„O lucrare cu scop practic"

Nu se poate corecta, în general și în mod conștiincios, toate compunerile elevilor. De aci nu trebuie să decurgă, însă, raționamentul ca să se reducă numărul lor. Profesorul să fixeze atîtea compoziții cîte crede că sînt necesare. Și e bine ca ele să fie cît mai multe. Este un exercițiu minunat pentru formarea gîndirii și exprimării. Datorită lor, școlarul își aduce contribuția la lecție, chiar dacă nu este interogat.

Dar atunci cum să procedăm, dacă e cu neputință să corectăm toate lucrările, după cum am afirmat. Iată ! Cînd pentru ora de română elevii au avut de pregătit o compunere, elevii să-și citească lucrările, cu voce tare, în fața colegilor, iar profesorul să conducă discutarea lor. Observînd greșelile de ortografie, profesorul să ceară elevului să scrie pe tablă cuvintele cu asemenea erori.

Nu spun să nu se facă deloc corectarea compunerilor și acasă. Dar această operație n-are eficacitatea aceleia care se efectuează în clasă.

Am elaborat, anul trecut, un studiu intitulat „Importanța exercițiilor de ortografie pentru scrierea corectă". Am trimis această lucrare Editurii didactice și pedagogice. Mi s-a răspuns scurt că lucrări asemănătoare s-au editat. Da, sînt de acord, teoretic, dar nici una cu scop practic care să fie la îndemîna profesorului începător. Or, pînă am ajuns să scriu o astfel de lucrare, mi-a trebuit peste patru decenii de experiență. Și atunci n-ar fi mai operativ să existe un studiu practic pe care să-l întrebuințeze profesorul tînăr, fără a mai fi nevoit să facă efort, să bîjbîie, ca să ajungă tîrziu de tot, prin propria experiență, la un rezultat eficient ?

Fac propunerea ca, pentru fiecare obiect de învățămînt, să se ia inițiativa publicării de studii îndrumătoare, sub denumirea : „Din experiența de la catedră". Aci să se concretizeze metode de predare practică care să formeze o adevărată didactică, lipsită, însă, de didacticism. Iar în acest scop să se organizeze concursuri pentru astfel de lucrări, și cele mai bune să fie publicate în broșură.

Prof. pensionar DIMITRIE FARA
Timișoara

„Latura concretă"

Profesorul Constantin Olteanu pune în discuție controlul compunerilor elevilor cu maximum de eficiență. Este cît se poate de binevenită, discutarea acesei importante probleme, ba, mai mult, prin discuțiile purtate pe această temă, profesorii începători, precum și ceilalți slujitori ai școlii interesați, vor culege acele roade, care, negreșit, se vor repercuta pozitiv asupra procesului instructiv.

Deși autorii manualelor ciclului gimnazial sînt conștienți de importanța compunerilor, dumnealor au ignorat latura concretă, modul în care se poate efectua o verificare eficace, (competența dîndu-le dreptul), lăsînd preferinței profesorilor soluționarea lor.

Din statistica profesorului C. Olteanu e pregnantă ideea imposibilității corectării compunerilor, serios efectuată cu folos pentru elevi, putîndu-se întreprinde doar un control superficial.

Pentru a putea observa gradul de însușire a cunoștințelor elevilor, posibilitatea lor operatorie, folosesc cu succes (relativ nedezmințit) sondajul.

Elevii nu bănuiesc cînd și cui i se va cere caietul cu compuneri pentru corectare (o fac fie acasă, fie în sala profesorală), elevii sînt interesați în efectuarea cu maximum de conștiinciozitate a temelor date. Observațiile făcute sînt discutate, insistîndu-se asupra greșelilor generale și repetabile.

În clasă, citirea și discutarea colectivă a cîtorva compuneri, alternînd lucrările elevilor slabi cu cele ale elevilor fruntași, îmi dau încă o posibilitate de-a controla sîrguinciozitatea elevilor.

Prof. IOANIDE HORGA
Școala generală nr. 1 din Horea, jud. Alba

„Peste 1200 de lucrări, în afară de teze și caiete de lectură"

Nu este simplu să alcătuiești o compunere, dar nici ușor să corectezi 8—10 compuneri la o clasă pe un trimestru, 40—50 la cinci clase cu cîte 30 de elevi în medie la clasă, respectiv peste 1 200 de lucrări, în afară de teze, în afară de caietele de lectură suplimentară. Iată un impas pe care unii, în mod greșit, îl rezolvă prin renunțarea la compuneri.

În îndelungata mea activitate la catedră, am apreciat valoarea formativă practică a compunerilor, planificînd în fiecare trimestru 8—10 asemenea lucrări de tipuri diferite, Rezultatele, verificate și prin examenele de admitere, au fost întotdeauna îmbucurătoare.

Problema corectării am rezolvat-o practic și eficient. În clasă, de fiecare dată, s-au citit 2—4 compuneri, s-au purtat discuții asupra conținutului, s-au tras concluzii. Pentru corectarea formei, a ortografiei și punctuației, caietele au fost reținute. Apoi s-au mai luat de la alți elevi 4—6 caiete și s-au corectat acasă. În total, la o lucrare și la o clasă, se corectează și se notează 8—10 compuneri, la circa o treime din numărul elevilor, iar la fiecare elev, cel puțin două lucrări într-un trimestru. Un stimulent puternic este notarea compunerilor cu două note, pentru conținut și formă, făcîndu-se apoi o medie.

Prof. ION SAMOILA
Școala generală din Sînnicolaul-Mare, jud. Timiș

Excursia elevilor din Copăcelu

42 de pionieri și elevi de la Școala generală nr. 6 a comunei Copăcelu (municipiul Rm. Vîlcea) au efectuat o excursie pe ruta: Pitești, Scornicești, Slatina, Drăgănești și retur.

Au fost vizitate cu acest prilej următoarele obiective: la Pitești — centrul orașului; la Colibași — Uzina de autoturisme; la Scornicești — Cooperativa agricolă de producție, Liceul sanitar, Școala generală și Muzeul; la Slatina — Muzeul de istorie și etnografie, iar la Drăgășani — Fabrica de cauciuc.

Excursia a avut drept scop: cunoașterea de către școlarii din Copăcelu a meleagurilor natale ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai de seamă fiu al României contemporane.

Prof. MIHAI BUHARU
Rm. Vîlcea

Să facem și artizanat! Dar ce fel de artizanat?

„Tribuna școlii" este totdeauna un ghid prețios în munca mea. Găsesc exprimate în articolele publicate de această revistă idei, atitudini, norme, sugestii, experiențe și unele aspecte din clase și laboratoare. Găsesc că s-ar putea reproduce în revistă și cîte o fotografie a lucrărilor executate de eleve în cadrul pregătirii tehnico-productive cu caracter artizanal. O astfel de încercare ar fi salutată cu multă căldură, mai cu seamă de pasionatele profesoare maestre. Aceste lucrări, executate de mîini pricepute, nu servesc numai ca podoabă pentru interior sau îmbrăcăminte. Ele ne oferă un cîmp vast de acțiune în munca de instruire și educație.

În orele de lucru manual, se pot crea valori materiale și spirituale care satisfac o mare cerință a școlii, o funcție de bază a ei, avînd în vedere că în, cadrul desfășurării unei tehnologii, elevele se obișnuiesc să aplice informații sigure, să le examineze pe cele incerte, să inoveze, să inventeze. Se realizează o întreagă gamă de operații de la simpla observare și pînă la executarea unor lucrări de mare valoare artistică. Aceste lucrări obligă elevele să adune, să scadă, să înmulțească, să împartă, adică la un întreg proces matematic. Ele definesc structuri artistice prin reluarea unor puncte și interpretarea lor prin diferite combinații.

În aceste ore, avem posibilitatea de a face din copii obișnuiți oameni talentați. Deci, alegerea și îmbinarea motivelor, pentru crearea unui model, constituie o problemă destul de dificilă. Combinarea motivelor, a culorilor, dezvoltă gustul, deschizîndu-se elevilor posibilitatea de a lucra într-un stil personal.

Se știe că orele de lucru de mînă formează o adevărată școală a muncii, în cadrul lor realizîndu-se și o educație estetică. În aceste ore, se dau copiilor în forme concret senzoriale informații despre felul în care se pot realiza obiecte care, în totalitatea lor, contribuie la îmbogățirea tezaurului nostru folcloric. În acest caz atingem și probleme ale educației patriotice. Consider că școala are datoria să găzduiască și să îndrume, să ocrotească, să răspîndească și să apere, sprijinind din plin aceste valori.

Profesor-maistru LIVIA GOREA
Școala generală nr. 6 din Brașov

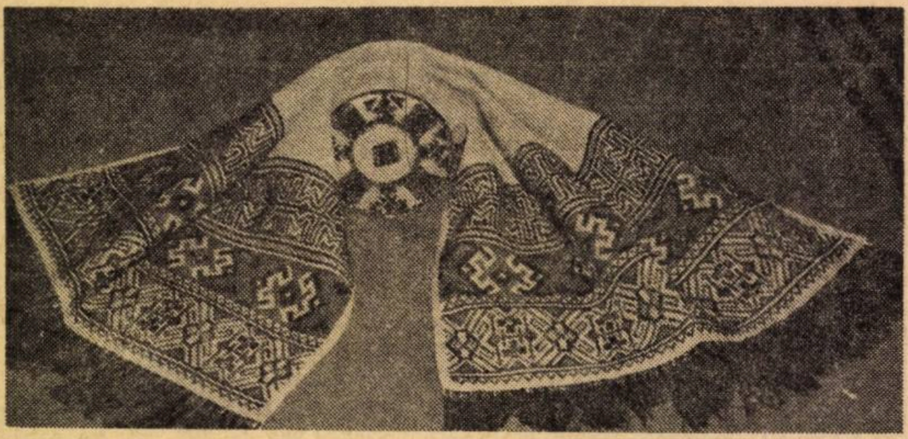

Una din lucrările de artizanat executate de elevele Școlii generale nr. 14 din Brașov.

„Zilele culturii mușăteștene"

Din inițiativa unui grup de cadre didactice din Mușătești-Argeș, la jumătatea lunii noiembrie au fost organizate „Zilele culturii mușăteștene", cuprinzînd: deschiderea Universității populare din Mușătești, de la înființarea căreia a trecut un pătrar de veac, o sesiune de comunicări științifice, în cadrul căreia au fost susținute referate legate de trecutul istoric, cultural și didactic al Văii Vîlsanului și îndeosebi al oamenilor școlii din Mușătești; a avut loc, o întîlnire cu fiii satului.

Muzeul de istorie, etnografie și folclor din Mușătești, mult îmbogățit în colecțiile sale, a pus la dispoziția vizitatorilor exponate numeroase privind trecutul de luptă de pe aceste meleaguri.

Cu acest prilej a mai fost aniversată împlinirea a 80 de ani de la fondarea Societății pentru cultura țăranilor, a așezării teascurilor tiparniței „Gazetei țăranilor" (care la vremea sa era cunoscută și peste hotare) și a fost evocată figura strălucitului învățător și tribun al țărănimii muncitoare, Constantin Dobrescu-Argeș.

Un reușit program artistic a încheiat sărbătoarea din Mușătești.

Prof. MARIETA BURSUC
București

În fum și zgomot

În satul Valea Mare din comuna Ștefănești—Argeș, funcționează două școli alăturate: Școala generală și Școala ajutătoare de fete.

La sunetul clopoțelului, sute de elevi ies în recreație. Dar de multe ori, în timp ce se joacă veseli prin curțile școlilor, un fum negru și gros îi învăluie ca o perdea. De unde vine acest fum? De la Fabrica de bitum, apărută mai bine de un an la numai cîțiva metri de școlile amintite. Este de neînțeles cum de s-a ales pentru această fabrică, din toată lunca Argeșului, tocmai acest teren de lîngă școală. Cine a autorizat construcția fabricii nu s-a gîndit și la sănătatea copiilor?

Aceeași situație o găsim și la Casa de copii școlari din Pitești, care funcționează într-un local nou, în cartierul Trivale. Ce păcat că imediat după mutarea copiilor a apărut chiar lîngă gardul Casei un mare parcaj de autocamioane! Zeci și zeci de mașini emană zilnic gaze de eșapament în preajma copiilor! Ca să nu mai vorbim de zgomotul produs de motoare ce tulbură atît odihna elevilor, cît și procesul de învățămînt.

Cazurile de mai sus nu sînt singulare. Alte școli au fost amplasate cu totul contraindicat, ca, de pildă, pe lîngă gări sau depouri de locomotive (cazul Școlii generale nr. 8—Pitești), pe lîngă autogări, piețe (școlile generale nr. 1 și 12, Pitești), sau în vecinătatea... restaurantelor.

Considerăm necesar ca edilii orașelor să fie obligați, prin lege, să nu aprobe construcția unei întreprinderi în apropierea școlilor dincolo de limita care evită orice pericol de poluare.

Cît privește școlile care suferă în prezent din cauza acestui fenomen, se impune studierea situației de către specialiști care să recomande măsuri sigure de înlăturarea pericolului.

Prof. CONSTANTIN C. POPESCU
Pitești

Formația corală „Camerata"

În toamna anului 1972 a luat ființă formația corală „Camerata", a Liceului pedagogic din Slatina care și-a aniversat recent un an de existență. În acest scurt răstimp, sub conducerea tînărului și talentatului ei dirijor, prof. Al. Stanciu, această formație s-a impus ca o prezență vie, devenind corul școlar cel mai apreciat din județ.

Programul spectacolului aniversar a cuprins piese corale executate de elevi în limbile: română, spaniolă, franceză, italiană — din creația unor compozitori ca: I.H. Darclée, I.D. Chirescu, sau Regnart, Weber, Palestrina ș.a. Acestora li s-au adăugat patru lucrări muzicale compuse de tînărul prof. Al. Stanciu, care ne-a oferit încă o dată prilejul să apreciem veritabilul său talent de dirijor și compozitor. La reușita spectacolului, o contribuție substanțială a adus-o, pe lîngă formația aniversată, orchestra de cameră a liceului.

Subliniem cu acest prilej că în decurs de un an, formația „Camerata" a dat 20 de concerte, cu peste 30 piese corale, în orașele Slatina, Piatra-Olt, Caracal, Slătioara ș.a.

Prof. JEAN LUPU
Slatina

Talent și sensibilitate

Locuitorii Lugojului, oraș cu străvechi tradiții culturale, au trăit recent un emoționant moment cultural: vizitarea expoziției de pictură a elevei Petronella Sîrbu, din anul I al Liceului „Coriolan Brediceanu".

Sutele de vizitatori — o afluență de public rar întîlnită la o astfel de manifestare — au admirat îndelung cele 33 de tablouri expuse pentru prima dată de către Petronella în holul Teatrului popular.

Varietatea tematică (de la natura moartă — care de fapt predomină — la autoportret și compoziții ca: Peșteră, Întoarcere din cîmp, Arcade lugojene, Adunare), sensibilitatea plastică, trăirea intensă, sinceră a fiecărui moment surprins pe pînză, ca și combinația fericită a culorilor, dau lucrărilor elevei Petronella Sîrbu o mare putere de sugestie, o notă de maturitate autentică.

Fără îndoială, dacă va ști să-și cultive, să-și formeze talentul și sensibilitatea de care dispune, printr-un travaliu continuu, cu vigoare și hotărîre, Petronella Sîrbu va deveni un nume despre care se va mai auzi și se va mai scrie.

NICU DUMITRESCU
Lugoj

IMPORTANT!

Anunțăm pe cititorii noștri că, în această perioadă, se reînnoiesc abonamentele pentru anul 1974 la revista „Tribuna școlii".

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Abonamentul pe întregul an vă asigură primirea revistei atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament:

— Anual 52 lei
— Pe șase luni 26 lei
— Pe trei luni 13 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Munca tehnico-productivă în școlile din satele de munte

La Școala generală din Dorna Cândrenilor—Suceava, un număr însemnat de directori, maiștri și profesori-instructori din școlile satelor de munte s-au reunit recent pentru a dezbate tema: „Organizarea muncii tehnico-productive în școlile din zona montană". Consfătuirea a fost deschisă de tovarășul Vasile Moroșanu, secretar al Comitetului comunal de partid, primarul comunei, care a apreciat inițiativa de a se organiza o asemenea acțiune la Dorna Cândrenilor, făcînd, totodată, o succintă prezentare a condițiilor economice și geografice ale comunei.

Din referatul prezentat de tovarășul profesor Mihai Carp, ca și din informarea succintă a profesoarei-maistru Profira Nedelea, s-a desprins concluzia că activitatea tehnico-productivă din Școala generală Dorna Cândrenilor se desfășoară în atelierele-școală — de electrotehnică, lăcătușărie, tîmplărie, dulgherie, croitorie, artizanat, broderie, pe lotul școlar, în sera de flori și grădina de zarzavat a școlii.

În activitatea practică a elevilor s-a urmărit, în primul rînd, realizarea scopului educativ, formarea deprinderilor de muncă la elevi și a sentimentului de mîndrie al acestora că sînt realizatori de bunuri materiale pe care școala le desface prin magazinul de prezentare și vînzare a produselor, deschis în imediata apropiere a școlii din comuna Dorna Cândrenilor.

Aici pot fi găsite spre cumpărare mobilă de bucătărie, garnituri de grădinițe, mobilier pentru cantine, paturi, dulapuri, obiecte de uz casnic, obiecte de artizanat etc.

Angajînd numeroase comenzi cu diverși beneficiari (I.C.T. Cluj, Fabrica de industrie locală Vatra Dornei, Casa Agronomului, cu Inspectoratul școlar județean Suceava, pentru garnituri de grădinițe etc.), școala a reușit pînă în prezent să asigure elevilor un permanent front de lucru, să-i antreneze la o muncă al cărui rezultat elevii îl văd, îl pot aprecia, iar pe de altă parte a realizat pînă în prezent, în proporție de peste 95 la sută, planul de producție pe anul 1973, cu reale posibilități de a-l depăși pînă la 31 decembrie a.c.

Vizitarea atelierelor și magazinului de vînzare a produselor, precum și discuțiile care au urmat au condus spre numeroase concluzii practice pentru participanți, le-a demonstrat odată în plus necesitatea unirii tuturor eforturilor din școală și întreprindere, în scopul realizării dezideratului major: acela al pregătirii tineretului pentru muncă.

Prof. AUREL STAVARACHE
directorul Casei corpului didactic
Suceava

Un cenaclu școlar activ

În cadrul Liceului de cultură generală din Ilia funcționează din această toamnă cenaclul de știință și artă „Leonardo da Vinci". Aici, profesori și elevi pasionați de frumos se întrunesc săptămînal spre a-și prezenta lucrările originale, a discuta pe marginea lor, sau de a dezbate probleme de filozofie, artă, poezie, muzică etc. Periodic, în scopul inițierii în muzică, se fac audiții muzicale care, apoi, sînt comentate, se țin prelegeri pe teme ca „Arta de a asculta muzica", „Inițierea în muzică", „Simfonia a IX-a de Beethoven" etc.

La capitolul *filozofie* o bună impresie a lăsat pînă acum expunerea elevei Maria Drăgan despre „Filozofia libertății", iar la cel al literaturii beletristice — lucrările elevilor Eduard Goro (poezii) și Ottilia Fuchs (nuvela „Mama").

Intrarea în cenaclul „Leonardo da Vinci" se face pe bază de invitații, iar lucrările meritorii sînt inserate în revista liceului.

Prof. EUGEN STAN
Liceul de cultură generală din Ilia

O nouă casă de copii

Cei care trec pe strada Toamnei, din orașul Bistrița, văd înălțîndu-se o frumoasă și modernă clădire cu ferestre largi și luminoase, cărora le zîmbesc în fiecare dimineață primele raze ale soarelui : este Casa de copii școlari, deschisă în această toamnă. Aici sînt internați băieți din județul Bistrița-Năsăud.

Cînd am fost repartizată să muncesc în această unitate, în calitate de educatoare, trebuie să mărturisesc, eram foarte emoționată. Auzisem că aici e foarte greu. Abia după cîteva săptămîni de activitate, am început să înțeleg „greul" : aici fiecare educator trebuie să fie un foarte bun părinte, să-și iubească mult copiii și să-i cunoască foarte bine. Sînt convinsă acum că e frumos — deosebit de frumos — a forma și reda societății oameni întregi, cu concepții sănătoase, oameni care să iubească munca și viața, gata oricînd să-și apere patria.

Repet, este pentru prima dată cînd muncesc într-o astfel de instituție școlară ; munca mă atrage, pentru că iubesc copiii. Sînt dornică să cunosc mult și multe din activitatea caselor de copii. Este o invitație, dacă vreți, de a face schimburi de păreri, personale sau colective, prin intermediul presei de specialitate, sau prin corespondență directă cu educatori înzestrați cu o bogată experiență pedagogică în acest domeniu.

Educatoare MARIA GYÖRGY
Casa de copii școlari — Bistrița

Cabinet fonic prin autodotare

La Școala generală nr. 2 din Cîmpina a fost dat de curînd în folosință un cabinet fonic, în care se vor preda limbile străine — primul de acest gen din oraș. Cabinetul a fost realizat în întregime pe baza sumelor încasate de elevii școlii în cadrul practicii tehnico-productive, sub conducerea maistrului-instructor Gh. Popa. O contribuție însemnată la înzestrarea modernului cabinet au adus-o întreprinderea care patronează școala (I.R.U.E.P.) și comitetul de părinți.

Prof. OLGA NEDELCU
prof. ALEXANDRU BLANCK
Școala generală nr. 2, Cîmpina

50 de ani de existență a Liceului „Aurel Vlaicu"

Duminică, 25 noiembrie, orele 9,30... În incinta Liceului „Aurel Vlaicu" din București, s-au întîlnit oameni din diferite generații pentru a sărbători semicentenarul școlii.

Școala a început să funcționeze ca gimnaziu în octombrie 1923, cu o clasă de băieți (55 de elevi) și una de fete (49 de eleve) fiind transformată, apoi, în liceu în anul 1927. În 1973 pe băncile acestui liceu învață peste 1 000 de elevi.

Din cuvîntul primului director al liceului, Bartolomeu Popescu, prezent la festivitate, ne trec pe dinainte toți acei ani de început, plini de zbucium și de muncă, de alergături nesfîrșite și de așteptări des repetate pe la ușile celor mari pentru a obține construirea unui local de școală aici, în cartierul locuit de ceferiști, într-o vreme cînd pe o rază de mai mulți kilometri nu exista altă instituție de cultură.

Școala nu a rămas străină de marile frămîntări politice prin care a trecut țara, prin care a trecut însuși cartierul în care se afla. Mulți elevi ai liceului s-au încadrat în mișcarea de tineret progresistă, unii fiind chiar membri ai U.T.C. Grigore Preoteasa, fost elev al liceului, a fost și unul dintre tinerii care și-au desfășurat activitatea în anii grei de ilegalitate.

Cei peste 800 de profesori ai școlii au muncit cu dăruire pentru pregătirea elevilor. Marile eforturi ale dascălilor din generația trecută, entuziasmul lor nestins, pasiunea fierbinte pentru profesiunea aleasă au ridicat prestigiul liceului. Dascăli iluștri ca Pompiliu Constantinescu, Sterie Diamandi, Nanu Ioan, Emil Sanielevici, Șerban Cioculescu, Miron Constantinescu rămîn făclii nestinse în viața școlii.

De la acești profesori numeroase generații de elevi au deprins dragostea de carte, setea nepotolită de știință și artă, dragostea față de patrie și popor. De pe băncile acestui liceu au pornit în viață adevărați oameni. Unii s-au realizat devenind personalități, cunoscute în țară și peste hotare, dețin funcții de răspundere în aparatul de partid și de stat, se bucură de un binemeritat renume în viața științifică și artistică a țării.

Începînd cu anul 1971, Liceul „Aurel Vlaicu" a dobîndit un profil de specialitate : „Liceul de matematică și fizică", schimbare ce denotă sincronismul cu necesitățile timpului nostru, desfășurîndu-și activitatea în două secții : fizică electronică și fizică aplicată. Școala dispune de laboratoare, înzestrate cu aparate și instalații moderne, cabinete, ateliere.

În atmosfera entuziastă a acestei aniversări, colectivul didactic al liceului și elevii au adresat o telegramă Comitetului Central, tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal, angajîndu-se de a nu precupeți nici un efort pentru a îndeplini sarcinile stabilite de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

A 50-a aniversare a liceului — prilej de confruntare a realizărilor de azi cu cele de ieri — întărește convingerea în continuitatea eforturilor care să asigure o bună pregătire a tinerelor generații.

Prof. TUDOR DĂNEȚ
director al Liceului „Aurel Vlaicu"
din București

ITINERARE EDITORIALE

Emilia Ivan:

„Educația fizică în grădinițe"

Editura „Stadion", 1973

Primă treaptă a sistemului de învățămînt, învățămîntului preșcolar i se acordă atenția cuvenită pe linia perfecționării sale în toate compartimentele în lumina sarcinilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. Problema dezvoltării fizice a copilului preșcolar este tot la fel de importantă ca și cea intelectuală, dacă ne gîndim că pentru sănătatea minții este necesară asigurarea sănătății trupului, dezvoltarea armonioasă a acestuia pe măsură ce copilul crește.

Indicațiile metodice pe care le propune cartea în această direcție sînt, așadar, binevenite. Autoarea se ocupă atît de grupele mici (3—4 ani), cît și de cele mari (5—6 ani), subliniind că orice joc ales trebuie să răspundă sarcinii pedagogice propuse : „formarea unei deprinderi motrice, educarea unei calități fizice sau psihice etc.", ținîndu-se cont de „vîrsta copiilor, dezvoltarea și pregătirea lor fizică, starea sănătății lor, locul de desfășurare și condițiile atmosferice".

Copiii execută exercițiile fizice prin recitarea cîntată, tărăgănată, a unor versuri, fapt care-i determină să uite efortul fizic, să li se pară că totul e joc, voie bună pînă la îmbujorare. De asemenea, un fapt meritoriu este și acela de a fi ilustrate cu desene aproape toate tipurile de exerciții propuse.

Exemplele model de planuri de activitate obligatorie pentru educație fizică pe grupe de vîrstă cu care se încheie lucrarea, alăturate conținutului extrem de bogat, cu un număr impresionant de exerciții, ne determină să o recomandăm în primul rînd educatoarelor din cămine și grădinițe, dar și părinților, care au sarcina să se ocupe de dezvoltarea fizică și sănătatea copiilor lor.

Prof. GHEORGHE ANDREI
Casa corpului didactic, Buzău

„Manual pentru profesori"

Biologie — culegere tematică

Centrul de informare și documentare al învățămîntului, redacția de biologie, a luat valoroasa inițiativă de a orienta conținutul „Culegerii tematice de biologie", publicație cu apariție semestrială, pe temele programei cursului de perfecționare, organizat periodic de Institutul central de perfecționare a personalului didactic.

În numărul 1 din acest an au fost publicate următoarele prelegeri : **„Organizarea sistematică a materiei vii și unele probleme ale factorilor evoluției"** de lector univ. dr. Mircea Tufescu, **„Date noi privind acțiunea comparată a hormonilor în seria vertebratelor"** de lector univ. dr. Dumbrăvița Schmidt și **„Cercetări recente în studiul celulei vegetale"** de lector univ. Ariana Todoran.

Păstrînd, pe de altă parte, în continuare profilul publicațiilor C.I.D.I., culegerea cuprinde — în completarea temelor respective — și prelucrări din literatura științifică mondială, privind cele mai importante și recente descoperiri științifice din specialitate.

Se vorbea într-o vreme despre necesitatea unor „manuale pentru profesor". Astfel de publicații sintetice și de indiscutabilă actualitate vor satisface, desigur, asemenea cerințe, evitînd limitele și închistarea inerentă unui manual. Cu un astfel de conținut, „Culegerea tematică de biologie", editată de C.I.D.I., devine „o carte de căpătîi" a fiecărui profesor care ține pasul, în munca sa la catedră, cu ritmul tot mai accelerat al revoluției tehnico-științifice și al perfecționării predării biologiei.

Studiind culegerea tematică de biologie, fiecare profesor poate deveni un cursant permanent, fără frecvență, la cursurile de perfecționare.

Prin acest nou conținut al culegerilor tematice biologice editate de C.I.D.I., „cursurile de perfecționare" organizate de I.C.P.P.D. dobîndesc fundamentul informațional științific de care cadrele didactice au nevoie, căpătînd posibilitatea ca, în cuprinsul lor, să insiste asupra laturii aplicative și formative a problemelor științifice tratate.

În acest fel, eficiența și caracterul lor multilateral vor crește, fapt ce se va reflecta cu precădere în instruirea și educarea elevilor.

Prof. emerit CEZARA POPOVICI
Liceul nr. 15 din București

Colecția „Cărăbușul de aramă"

În primăvara lui 1971 își lua zborul spre depărtări un cărăbuș de aramă. Cărăbușul despre care aminteam s-a născut cu mai mulți ani în urmă din imaginația unui mare poet al neamului românesc — Lucian Blaga — și a fost preluat drept titlu de volum și ulterior de colecție de editura care se adresează celei mai tinere generații de cititori.

Colecția, bogat ilustrată, a debutat cu poezii de Lucian Blaga (Noapte de mai, Sufletul satului, Haiducul, Din copilăria mea ș.a.). Au urmat alți doi poeți de seamă — Octavian Goga și Ion Barbu. Volumele **Eu știu un basm** și **Bălcescu trăind** cuprind versuri închinate țării, naturii, omului.

Cînd întreaga țară îl sărbătorea în urmă cu un an pe marele revoluționar transilvănean Avram Iancu, Editura „Ion Creangă" i-a cinstit memoria publicînd volumul **Fluierul Iancului.** Și-au dat întîlnire în paginile acestei reușite antologii poeții : Alexandru Andrițoiu, Petru Anghel, Ion Brad, Ion Horea, Traian Iancu, Mircea Micu, Tiberiu Utan, Dragoș Vrânceanu, Gh. D. Vasile.

În semn de prețuire pentru două personalități de seamă ale literelor românești — Mihail Sadoveanu și Victor Eftimiu — editura va publica volumele antologice **Sadoveniana** și **Omagiu.** Poeți de prestigiu, de ieri și de azi, printre care Topîrceanu, Labiș, Jebeleanu, Lesnea omagiază în versuri pe Sadoveanu. Al doilea volum cuprinde o selecție din cele mai cunoscute poezii patriotice ale lui Victor Eftimiu însoțite de textul autograf în facsimil.

În planul editorial din anul viitor mai figurează antologiile **Laudă limbii române, Lumină pentru fiecare vis** și **Ceasul muncii și al privighetorii,** cuprinzînd poezii de Eminescu, Alecsandri, Macedonski, Arghezi, Ion Bănuță, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Horea și alții. Celor care au îndrăgit-o pe Maria Tănase le este pregătită o surpriză ; un volum de versuri ale unor apreciați poeți din zilele noastre, închinate marii interprete a cîntecului popular. Se află de asemenea, în lucru un volum antologic ce va cuprinde poezii populare despre Horia, Cloșca și Crișan.

Menționăm deosebita ținută grafică a volumelor din colecția Cărăbușul de aramă, datorată ilustratorilor : Val Munteanu, Petre Vulcănescu, Octav Grigorescu, Anamaria Smighelschi etc.

RADU LEVĂRDĂ

Prestigioasă manifestare internaţională

Conferinţa miniştrilor educaţiei din ţările europene membre ale UNESCO

Săptămîna aceasta înscrie, în şirul manifestărilor internaţionale remarcabile găzduite de ţara noastră, încă o acţiune de o însemnătate deosebită pentru progresul şi prosperitatea naţiunilor din Europa: Conferinţa miniştrilor educaţiei din ţările europene membre ale UNESCO. Reuniunea, la care participă reprezentanţi ai învăţămîntului, educaţiei şi cercetării din 25 de ţări europene — personalităţi remarcabile ale vieţii culturale — observatori, reprezentanţi ai unor organisme internaţionale social-culturale, ai unor fundaţii de învăţămînt — aprofundează probleme de o mare însemnătate pentru dezvoltarea învăţămîntului superior din Europa în raport cu cerinţele materiale şi spirituale ale fiecărei naţiuni, cu marile schimbări sociale petrecute în lume, cu progresele uriaşe ale cunoaşterii ştiinţifice, ale tehnicii contemporane.

Participarea şefului statului român — tovarăşul Nicolae Ceauşescu — la şedinţa inaugurală a reuniunii, subliniind importanţa pe care învăţămîntul o prezintă în viaţa naţiunilor, ilustrează preocuparea vie manifestată în România socialistă pentru acţiunile care slujesc idealurilor de pace şi prosperitate ale omenirii, pentru tot ceea ce promovează ideile colaborării şi înţelegerii între state. „Instituţiile universitare — a spus cu acest prilej tovarăşul Nicolae Ceauşescu — au jucat întotdeauna un rol activ în mai buna cunoaştere reciprocă a popoarelor pe plan spiritual, în generalizarea aportului fiecărei naţiuni la tezaurul ştiinţei universale, în circulaţia largă a ideilor înaintate. Cu atît mai mult astăzi ele sînt chemate să promoveze intens schimbul de valori ştiinţifice şi umane şi odată cu aceasta, spiritul de prietenie şi conlucrare paşnică între naţiuni. Institutele de învăţămînt superior, toţi cei ce lucrează în sfera vieţii universitare, fără deosebire de concepţii politice, filozofice şi religioase, pot contribui, prin contactele, schimburile de experienţă şi de opinii pe care le realizează, prin colaborarea strînsă pe plan ştiinţific şi tehnic, la continua apropiere a popoarelor, la dezvoltarea cooperării multilaterale a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială".

Cîteva repere ale evoluţiei înregistrate de învăţămînt

Prima Conferinţă a miniştrilor educaţiei din ţările europene (Viena, 1967) a recomandat participanţilor să promoveze în ţările lor o preocupare continuă pentru problematica învăţămîntului superior contemporan în raportul lui cu dinamica societăţii. Actuala conferinţă face o analiză adîncă, pe multiple planuri, a evoluţiei învăţămîntului superior din Europa în perioada 1967—1973, oprindu-se, în lucrările pe secţii, la două probleme cu o semnificaţie fundamentală: transformările pe care le-au cunoscut structurile, programele, metodele de învăţămînt superior, ţinînd seama de creşterea efectivelor, de evoluţia funcţiilor şi de orientarea sistemelor de educaţie spre educaţia permanentă — pe de o parte: cooperarea europeană în domeniul învăţămîntului superior: obiective, căi şi mijloace de realizare a ei — pe de altă parte.

O primă constatare care s-a impus tuturor participanţilor în şedinţele plenare şi pe secţii este aceea a dezvoltării cantitative pe care a cunoscut-o învăţămîntul superior din Europa în ultimii şase ani, a creşterilor însemnate pe care le prezintă cuprinderea fetelor în şcolile superioare — deşi nu într-un procent satisfăcător („egalitatea — spunea în alocuţiunea sa domnul René Maheu, directorul general al UNESCO — nu este încă cu adevărat realizată: proporţia studentelor, care depăşeşte 50% într-o ţară, nu atinge acest procent decît în alte două ţări"). Totodată s-a menţionat că ritmul de creştere a numărului studenţilor este ceva mai lent decît în perioada dinaintea Conferinţei de la Viena. Aceste constatări au adus în cîmpul de vederi al participanţilor la discuţii variatele aspecte şi implicaţii ale accesului la învăţămîntul superior, dealtfel, pe larg analizate şi cu prilejul Conferinţei de la Viena.

Accesul la studiile universitare

Aşa cum au relevat dezbaterile, de pînă acum, accesul la învăţămîntul superior ridică în faţa organizatorilor şcolii cel puţin două probleme importante: nivelul de pregătire al celor ce doresc să urmeze cursurile universitare, pentru a putea face faţă cerinţelor acestui grad de învăţămînt; condiţiile material-culturale în care evoluează copilul în anii şcolarităţii anteuniversitare. Cu alte cuvinte, cum să fie împăcată selectivitatea învăţămîntului superior, care ar părea să rămînă încă o regulă în unele ţări europene, cu exigenţele unei democratizări generale a sistemului educativ, pe care le constatăm în cele mai multe părţi ale Europei. Aceasta a făcut necesar ca problemele accesului la învăţămîntul universitar, al egalizării şanselor, să fie abordate într-un context mai larg — cum sublinia domnul Joseph Fontanet, ministrul educaţiei naţionale din Franţa, în intervenţia sa din cadrul primei zile a lucrărilor conferinţei — începînd chiar cu grădiniţa şi şcoala elementară.

Cu prelungirea şcolarităţii obligatorii şi democratizarea învăţămîntului secundar, pe de o parte, şi exigenţele educaţiei permanente, care rezultă din însăşi evoluţia societăţii europene şi, în particular, a modurilor de producţie, pe de altă parte, — spunea domnul René Maheu — este de prevăzut că fluxul spre formaţia postsecundară, şi mai ales spre universităţi, va creşte. Dar lărgirea accesului la studiile superioare prin adoptarea unor soluţii în funcţie de condiţiile concrete socio-culturale şi materiale ale fiecărei naţiuni conducînd — cum au subliniat vorbitorii — la un număr mereu sporit de studenţi, implică aspecte noi legate de cheltuielile de şcolarizare. Or, atrăgea atenţia domnul René Maheu, cheltuielile pentru educaţie, în special cele pentru învăţămîntul superior, sînt deja atît de substanţiale, încît se poate naşte întrebarea dacă, în unele cazuri, ele nu au atins un prag peste care ţările ar putea ezita să mai treacă.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R., preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, primit cu puternice aplauze la festivitatea deschiderii celei de a doua Conferinţe a miniştrilor educaţiei din ţările europene membre ale UNESCO.

Solicitarea socială şi eforturile de adaptare ale universităţii

Universitatea contemporană se află în faţa a două mari imperative cu rezonanţe adînci în conţinutul şi structura ei. Este vorba, pe de o parte, de creşterea solicitării sociale faţă de învăţămîntul superior, atît în ceea ce priveşte numărul specialiştilor cît şi calitatea pregătirii lor. Pe de altă parte, dezvoltarea explozivă a cunoaşterii ştiinţifice, înnoirea vertiginoasă a tehnicii — străbatem „epoca celei mai grandioase revoluţii ştiinţifico-tehnice cunoscute în istorie", arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu în şedinţa de deschidere a reuniunii — influenţează asupra valabilităţii în timp a cunoştinţelor acumulate în facultate. Pentru a face faţă acestor imperative şi a se adapta situaţiilor determinate de evoluţia societăţii, de ştiinţă şi tehnică, universitatea contemporană trebuie să opereze adînci transformări atît în organizarea şi structura sa cît şi în conţinutul şi metodele de realizare a pregătirii viitorilor specialişti, să revadă însăşi finalizarea studiilor superioare.

În discuţiile prilejuite de şedinţele plenare şi pe secţii, au fost pe larg descrise preocupările forurilor organizatoare ale învăţămîntului din diferite ţări europene de reînnoire şi reformă a sistemelor lor educative şi de învăţămînt superior, pentru plasarea şcolii la nivelul măreţelor responsabilităţi contemporane. Au fost înfăţişate eforturile din fiecare ţară de a găsi căile şi mijloacele care să asigure învăţămîntului superior o largă deschidere spre nevoile societăţii, ale vieţii sociale, şi s-au formulat propuneri şi sugestii pentru perfecţionarea în continuare a acestui sector, pentru adoptarea unor mijloace practice de întărire a cooperării bi şi multilaterale între statele şi instituţiile de învăţămînt superior european.

Tratînd învăţămîntul superior ca un „sector cheie", nu numai pentru sistemul educativ al fiecărui stat, dar şi pentru întreaga viaţă a naţiunilor, Conferinţa a relevat necesitatea ca acesta să pregătească oameni receptivi faţă de problemele progresului rapid al societăţii, inserîndu-i pe studenţi mai organic în munca de cercetare şi în producţie. O experienţă pozitivă a fost prezentată în acest sens de către N. F. Krasnov, şeful delegaţiei sovietice, în ceea ce priveşte preocupările din ţara sa pentru a lega strîns învăţămîntul superior de cercetare pusă în slujba progresului tehnic (după cum s-a menţionat, astăzi în U.R.S.S., un student din patru este angrenat — sub conducerea profesorilor — într-o lucrare serioasă de cercetare).

Totodată s-a arătat necesitatea ca universitatea să devină mai receptivă în general la spiritul înnoitor al vremurilor noastre, luptînd ea însăşi împotriva formelor de muncă rigidă pe care le mai păstrează, pe alocuri, din tradiţiile vieţii ei seculare, renunţînd la acea rezistenţă la inovaţie care o mai caracterizează uneori, la acea tendinţă de a se considera o „lume închisă". Avînd un trecut îndelungat, universităţile europene sînt posesoarele unei moşteniri culturale inestimabile, care însă s-a cristalizat adeseori, în modelele instituţionale, în tradiţii ideologice şi în practici, mai mult sau mai puţin, închistate, nepotrivite spiritului prezentului.

★

Lucrările reuniunii de la Bucureşti a miniştrilor educaţiei din ţările europene membre ale UNESCO — încă în curs de desfăşurare — vor completa, desigur, tabloul problemelor care frămîntă pe organizatorii şcolii din fiecare ţară europeană. Dincolo de această variată şi vastă problematică din care am reţinut doar cîteva elemente — ceea ce semnifică, pentru fiecare participant, această prestigioasă manifestare, găzduită de ţara noastră, este recunoaşterea progreselor realizate de învăţămîntul românesc în anii construcţiei socialiste, a valorii lui atît pe planul cuprinderii numărului de studenţi, al armonizării lui cu cerinţele economiei, ştiinţei şi culturii naţionale, cît şi al adaptării la exigenţele moderne faţă de structura, conţinutul şi metodele de muncă.

Semn al prestigiului de care se bucură învăţămîntul şi cultura românească pe arena internaţională, al marii receptivităţi pe care o manifestă statul nostru faţă de problemele şcolii ca factor de progres şi civilizaţie, ca mijloc de răspîndire a ideilor păcii şi de realizare a unei cooperări rodnice între popoare, actuala conferinţă a miniştrilor educaţiei vine să adauge tezaurul ei de idei, iniţiative şi propuneri, altora elaborate în manifestări nu mai puţin fructuoase, găzduite de România în ultimii ani: Reuniunea rectorilor universităţilor europene (1970), Conferinţa comisiilor pentru UNESCO din ţările europene (1972), crearea Centrului european pentru învăţămîntul superior (1972) — pentru a nu rămîne decît în sfera UNESCO.

Evoluînd în spiritul tuturor acestor acţiuni, cea de a doua Conferinţă a miniştrilor educaţiei din ţările europene membre ale UNESCO a confirmat, în lucrările de pînă acum, convingerea participanţilor că, aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu: „Învăţămîntul a devenit un element decisiv în dezvoltarea umanităţii, factorul fundamental care îl ajută pe om să devină cu adevărat stăpîn al naturii şi societăţii, să-şi creeze prin propriile forţe condiţii de viaţă sociale şi spirituale din ce în ce mai elevate".

ANA COSMIN

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură
Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

CABINET

„Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 121

Sîmbătă 8 decembrie 1973
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

Dezbatere asupra programelor și manualelor pentru clasele I — IV

Incepem, cu acest număr de revistă, dezbaterea asupra programelor și manualelor pentru clasele I—IV, publicînd primele scrisori primite la redacție, semnalînd caracterul lor concis și constructiv, precizia formulării propunerilor și aria largă a aspectelor abordate.

În pagina a 5-a, publicăm scrisorile altor participanți la dezbatere.

PROPUNERI

- Textele din abecedar pot fi mai lungi pentru a nu fi învățate pe de rost, iar prezentarea unei litere să se facă cu caractere diferite și de mărimi diferite pentru a fi recunoscută și în alte texte. Scrierea literelor de mînă în abecedar și paralel în caiete speciale să se facă la fiecare lecție pe diferite spații : spațiu pentru caiet tip I, apoi liniatură tip II și un colțișor rezervat scrierii fără liniatură. Aranjarea în pagină să evite monotonia și felul în care se aranjează textul tipărit să justifice necesitatea despărțirii în silabe.
- Este necesar să se realizeze materiale ajutătoare pentru orele de activități libere și activități de completare.
- Se impune în viitor programarea unor activități de testare în prima fază și de exersare în faza a doua de cunoaștere și fixare a capacității de observare, generalizare, abstractizare, asociere, diferențiere etc., procese psihice deosebit de solicitate în activitățile elevilor.
- Găsesc bună orientarea manualelor de citire în conținut : lecturi pentru clasa a II-a ce favorizează formarea noțiunilor morale, lecturi cu conținut istoric la clasele a III-a. Foarte interesante sînt lecțiile de la clasa a IV-a ce abordează domenii de știință și artă prin prezentarea unor personalități de frunte ca Em. Racoviță, C. Porumbescu etc.
- În manualele de citire să existe un echilibru între ideea exprimată și mărimea lecției (am întîlnit la clasa a IV-a lecții foarte lungi, ce spun foarte puțin) și un control riguros asupra vocabularului ce urmează să fie însușit în legătură cu o anumită temă din programă.
- Propun, de asemenea, să fie transferate la sfîrșitul manualului cuvintele necunoscute, în vederea eliminării, la clasele mici, a termenilor de restrînsă circulație. În privința conținutului lecțiilor, propun ca acesta să fie conceput ca un punct de plecare în abordarea unor discuții din domenii cît mai diferite (exemplu la clasa a II-a : „Un șantier nou") ; conținutul să fie prezentat într-o formă cît mai variată (o lecție putînd începe și cu o sarcină : „Citiți textul și observați...").
- Ar fi necesar ca programele să aloce un număr mai mare activităților de muncă independentă. sub forma unor sarcini scurte, precise, gradate care să completeze lecțiile de citire. Se pot lucra — cu sarcini orale și scrise — între cinci-zece teme care vor cere cele mai diverse operatii : de la înțelegerea conținutului, activizarea vocabularului, la exprimarea propriei gîndiri, a propriei opinii.
- Textele de citire la clasa a IV-a pot fi însoțite de noțiuni accesibile de teorie literară, folosindu-se pentru aceasta texte de autori consacrați.
- La gramatică, consider oportună folosirea încă de la prima lecție de comunicare a numirilor de „verb" și „adjectiv". deoarece ele sînt mai ușor înțelese.
- Programele să aibă în vedere că o oră de verificare scrisă poate fi urmată și de o oră de analiză și corectare a greșelilor tipice și individuale.
- Ultimul capitol al manualelor de gramatică să cuprindă extrase de cuvinte din Îndreptarul ortografic.
- Manualele de aritmetică pentru clasele mici sînt mai mult un ghid al învățătorului în partea de explicare a materialului nou. Avînd în vedere această realitate, consider că ar fi bine să fie reduse, ca volum, cu explicații sumare, dar cu ilustrații semnificative. Un capitol nou poate fi precedat de o ilustrație sugestivă sau de un joc care să solicite preponderent procesul de gîndire : asociație pentru adunare, comparații pentru scădere etc.
- Consider necesar (și chiar urgent) reducerea etapelor intermediare „orale" în care, de fapt, se scrie foarte mult (exemplu, cazurile de împărțire la clasa a III-a). Timpul astfel economisit să fie folosit în consolidări prin exerciții și probleme. Fiecare capitol să cuprindă un număr suficient de probleme suplimentare (culegerile de probleme fiind greu de găsit).
- Consider exagerat modul în care s-a înțeles algoritmizarea în predarea înmulțirii și împărțirii în manualul de aritmetică pentru clasa a doua.
- Probele pentru verificarea operațiilor să se predea ca o anexă indispensabilă, din prima oră de comunicare și nu la sfîrșitul capitolului, dînd astfel posibilitate de autocontrol. Să nu se insiste cu proba adunării prin scădere și a înmulțirii prin împărțire, întrucît, din experiență, știm că cei ce nu reușesc o adunare sau o înmulțire, cu greu vor proba corect prin scădere și împărțire.
- Problema trecerii „fără crize" de la clasa a IV-a la a V-a nu a fost rezolvată. Un aspect, chiar din primele lecții, elevii clasei a V-a au la geografie noțiuni dificile a căror înțelegere implică o pregătire prealabilă. Exemplu : scara de proporție — înțelegerea noțiunii și aplicarea ei prin desenarea unei hărți sau plan, la o scară dată. Elevii întîmpină mari greutăți. Am convingerea că se merge mai departe fără ca elevii să-și fi însușit tehnica de realizare a unei hărți în aceste condiții.

Inv. GABRIELA VOICU
Școala generală nr. 53 din București

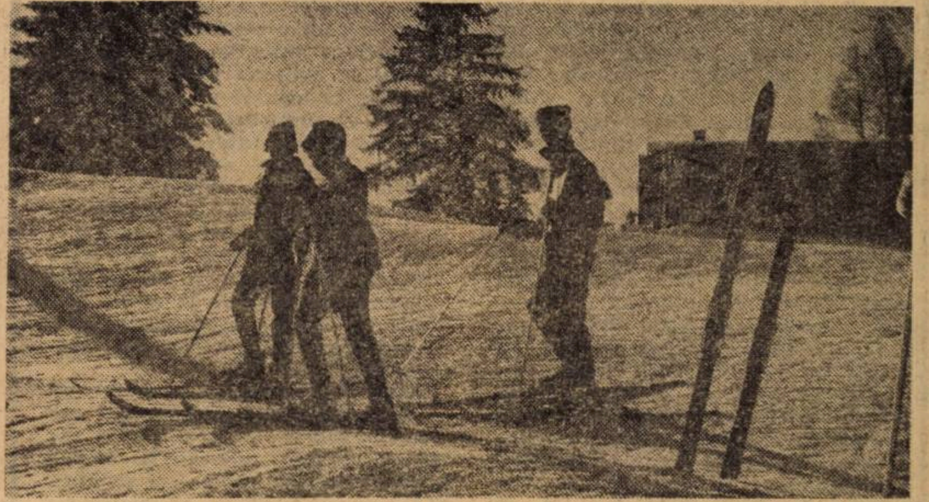

Preludiu la vacanța de iarnă

LA SFÎRȘITUL PRIMULUI TRIMESTRU

Un simplu gest

Gestul cu care, oficial, se încheie un trimestru. Gestul acela, plin de imensă responsabilitate, cu care profesorul, deschizînd filele catalogului, „încheie situația" înseriind în rubrica din catalog a fiecăruia dintre elevii săi, la disciplina sa, nota finală. Pare o simplă operație de calcul. O simplă operație de matematică și de statistică. Și totuși... În fața a 30—40 de perechi de ochi, și tot atîtea conștiințe, tot atîtea individualități și viitori adulți — prin acea atît de elementară mișcare a stiloului pe fila de catalog, profesorul oficiază, dă verdicte, influențează destine, potențează valori umane.

Primul trimestru al anului școlar se suprapune cu ultimul trimestru cronologic. Pe plan general social, acest ultim trimestru s-a încheiat — așa cum o confirmă ultimele documente de partid — cu rezultate pozitive de mare valoare care dau garanția realizării programelor de mare perspectivă ale dezvoltării patriei noastre.

Pe planul educației și instrucției, primul trimestru din acest an școlar constituie o primă etapă în aplicarea hotărîrilor partidului privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, hotărîri care cuprind prevederi de mare însemnătate pentru modernizarea didacticii, generalizarea învățămîntului, promovabilitatea, lichidarea repetenției etc., hotărîri care vor da, în general, o nouă dimensiune acțiunii de formare a oamenilor societății viitoare.

Și astfel, simplul gest, cu care se încheie situația elevilor la sfîrșitul primului trimestru, cuprinde toată această încărcătură de responsabilitate.

B. OCTAVIAN

De ce?

O întrebare, una dintre cele mai simple întrebări, cu care începe lungul, sinuosul și complexul proces al cunoașterii. O pune, atunci cînd deschide ochii asupra lumii, copilul curios să înțeleagă de ce e zi sau noapte, de ce plouă sau ninge (un copil m-a întrebat, într-o zi, de ce este miercuri), de ce se spune așa și nu așa. Și-o pune, cu aceeași nestăvilită dorință de a înțelege, omul ajuns la deplină maturitate, în efortul milenar de a descifra tainele naturii, de a explica și stăpîni fenomenele, procesele fizice sau chimice, sociale sau economice. Prin ea, prin această întrebare pe care o pune, sau și-o pune de cînd se naște și pînă moare, omul face pașii logici pe calea instruirii, a cunoașterii pe calea înțelegerii profunde, cauzale a lumii. Fără acest de ce permanent, obsedant, propriu numai minții și spiritului uman, societatea n-ar fi ajuns poate la nivelul de civilizație și progres de astăzi.

Gîndind la toate acestea, mi s-a părut inexplicabilă, de neînțeles și, în ultimă instanță, gravă, absența uneori totală a lui de ce din orele de curs, din predare, din dialogul profesor-elev. Lecțiile, cel puțin cele la care de atîtea ori am participat, abundă în schimb de interogații de tipul cît, unde, ce, cînd, care.

Fiecare dintre ele îl obligă pe elev doar la memorizare, la înregistrare mecanică, la reproducere automată. Fiecare îl îndepărtează de la o participare activă, conștientă la procesul de însușire a cunoștințelor, de acel atît de necesar, indispensabil proces de gîndire, de prelucrare, de filtrare, de efortul de a judeca și înțelege cu propria-i putere și capacitate. Aceste sîcîitoare interogații, care-l situează în postura unui participant pasiv la ore, îi răpesc copilului sau adolescentului acea neasemuită satisfacție de a fi ajuns, din aproape în aproape, prin căutări, prin sute și mii de de ce-i *așa și nu* altfel, *la descoperirea unor adevăruri, la explicarea unor lucruri sau fenomene care, cu o zi sau o oră înainte, îi erau de neînțeles.*

Și nu cred că există loc în care această întrebare să nu se ceară, pusă cu mai multă insistență așa cum este școala. Atunci, de ce nu *este pusă ?*

MONICA ROBEA

LA ZI

In perioada 17 —22 decembrie 1973, va avea loc o presesiune de transferări în municipii și orașe. Cererile se depun la inspectoratele școlare, în perioada 12—17 decembrie a.c.. (Informarea de la Ministerul Educației și Învățămîntului, în pagina a 2-a).

●

Vineri 21 decembrie 1973 (după ultima oră de curs) începe vacanța de iarnă pentru elevii din școlile generale, din liceele de cultură generală și de specialitate și din școlile profesionale.

Primul clopoțel după vacanță, în dimineața zilei de joi, 10 ianuarie 1974. (Citiți în numărul viitor al revistei despre acțiunile ce se vor organiza pentru elevi în perioada vacanței și despre sărbătorirea pomului de iarnă).

De la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

În conformitate cu prevederile art. 240 din Statutul personalului didactic, în perioada 17—22 decembrie 1973, va avea loc o presesiune de transferări în următoarele municipii şi oraşe: Arad, Piteşti, Cîmpulung-Muscel, Curtea de Argeş, Bacău, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Buhuşi, Comăneşti, Moineşti, Tîrgu Ocna, Oradea, Bistriţa, Năsăud, Botoşani, Dorohoi, Făgăraş, Brăila, Buzău, Rimnicu Sărat, Reşiţa, Anina, Bocşa, Caransebeş, Moldova Nouă, Oraviţa, Oţelul Roşu, Cluj, Dej, Turda, Constanţa, Medgidia, Sf. Gheorghe, Tîrgovişte, Găieşti, Pucioasa, Craiova, Galaţi, Tecuci, Tg. Jiu, Deva, Hunedoara, Petroşani, Lupeni, Petrila, Vulcan, Călan, Brad, Călăraşi, Slobozia, Feteşti, Ţăndărei, Iaşi, Tg. Frumos, Paşcani, Hirlău, Baia Mare, Sighetul Marmaţiei, Drobeta-Tr. Severin, Tg. Mureş, Sighişoara, Reghin, Tîrnăveni, Piatra Neamţ, Roman, Bicaz, Tg. Neamţ, Balş, Caracal, Corabia, Drăgăneşti, Slatina, Ploieşti, Buşteni, Breaza, Cîmpina, Mizil, Satu Mare, Sibiu, Mediaş, Suceava, Gura Humorului, Fălticeni, Rădăuţi, Cîmpulung, Vatra Dornei, Tr. Măgurele, Alexandria, Roşiorii de Vede, Videle, Zimnicea, Timişoara, Lugoj, Tulcea, Vaslui, Birlad, Huşi, Rm. Vilcea, Focşani şi municipiul Bucureşti.

La această presesiune de transferări pot participa cadrele didactice titulare şi definitive în municipiile şi oraşele respective (nu se includ comunele şi satele aferente acestor municipii şi oraşe), care doresc să funcţioneze la unităţi şcolare mai aproape de domiciliu şi la data de 1 septembrie 1974 împlinesc cel puţin 3 ani de activitate în posturile şi catedrele pe care funcţionează.

Transferările în cadrul presesiunii se efectuează pe posturi şi catedre vacante la unităţi preşcolare, şcoli generale, case de copii, şcoli speciale, şcoli profesionale şi licee, cu excepţia unităţilor preşcolare şi şcolare de aplicaţie ale liceelor pedagogice. În această perioadă se vor rezolva, cu prioritate, cererile cadrelor didactice titulare ale căror posturi urmează să se restringă pentru anul şcolar 1974/1975.

Nu se pot efectua transferări de la şcoli generale, case de copii şi şcoli speciale, la licee şi şcoli profesionale. De asemenea, nu se pot efectua transferări de la casele pionierilor şi şcolile populare de artă, la şcoli generale, licee şi şcoli profesionale.

Cadrele didactice care doresc să se transfere în această etapă pot consulta listele cu posturile şi catedrele vacante, care vor fi afişate la inspectoratele şcolare şi publicate în presa locală la 11 decembrie 1973. Cererile se depun la inspectoratele şcolare în perioada 12—17 decembrie 1973. Tot în această perioadă se pot efectua şi transferări prin schimb de posturi în condiţiile de mai sus.

Transferările efectuate în cadrul presesiunii intră în vigoare la 1 septembrie 1974.

ECOURI

Pe marginea examenului de definitivat

În numărul 109 al revistei „Tribuna şcolii", prof. univ. dr. doc. Dumitru Todoran, rectorul Institutului central de perfecţionare a personalului didactic, şi prof. univ. dr. O. Şafran, de la Universitatea din Bucureşti, la întrebarea redacţiei asupra nivelului de pregătire al candidaţilor la examenul de definitivat, fac aprecieri nu prea îmbucurătoare. „Pregătirea pedagogică a candidaţilor nu poate fi însă considerată a fi satisfăcătoare" — spune unul din intervievaţi. Şi, în continuare, se arată în ce constă caracterul nesatisfăcător al pregătirii acestora.

Participînd, în calitate de examinator la psihologie-pedagogie, în două comisii (filologie şi istorie) în alt colţ de ţară — la Timişoara —, am făcut aceleaşi constatări: aceeaşi anemică pregătire la această disciplină, cu adăugirea că la psihologie lucrurile au mers chiar mai slab decît la pedagogie. Constatarea trebuie să dea în plus de gîndit, deoarece cei rămaşi pentru examinare la acest obiect erau elemente „selecţionate": la disciplinele care precedaseră această probă fuseseră deja respinşi peste 60 la sută (filologie) şi peste 50 la sută (istorie). Deci, dacă acesta era nivelul la cei 40 la sută (respectiv 50 la sută) selecţionaţi, putem să ne închipuim nivelul de pregătire al celorlalţi ! ?

Încercînd să analizăm cauzele care au generat această stare de lucruri, am putut desprinde următoarele (pe baza unei anchete făcute între candidaţi după ultima probă):

a) **absenţa din planurile de învăţămînt a unui curs de psihologie pedagogică** (la unele facultăţi) în perioada studiilor universitare. Se pune astfel foarte firesc întrebarea: cum poţi perfecţiona ceva ce nu există ? (Cunoştinţele de pedagogie din timpul studiilor universitare):

b) **o programă prea încărcată**: volumul mare al cunoştinţelor din actuala programă nu poate face loc unei asimilări temeinice, ci condamnă pe candidat — aşa cum constatau cei intervievaţi — la o memorare mecanică a acestora şi la o reproducere, la examene, pe măsura acestei „asimilări";

c) **sosirea cu inadmisibilă întîrziere a programelor**: la Timişoara **au sosit** cu o săptămînă-două înaintea examenului:

d) **absenţa din librării a bibliografiilor de pedagogie şi psihologie**: candidaţii anchetaţi au arătat că nu au putut procura bibliografia (la psihologie) decît în proporţie de 20—30 la sută (au fost candidaţi, şi nu puţini la număr, care nu au găsit decît 5—10 la sută din bibliografia recomandată). Dealtfel, după părerea noastră, se putea renunţa la o bună parte din bibliografia recomandată, ştiut fiind că ea nu este accesibilă candidaţilor din centrele mai îndepărtate. Mă întreb de unde şi cum îşi procură candidaţii — chiar şi cei de la oraş — lucrări ca „Psihologia inteligenţei" de J. Piaget, „Psihologia copilului" şi „Psihologia pedagogică" (de autori români), „Psihologia preadolescentului" de Kruteţki şi Lukin ş.a., de mult epuizate din librării ? Ori bibliografia va fi fost dată pentru examinatori ?

La aceste cauze — verificabile — de ordin obiectiv, se adaugă altele de ordin subiectiv: o anumită largheţe la aceste examene în anii precedenţi; lipsa unor deprinderi de muncă sistematică la candidaţi (cei mai mulţi, se pregătesc în zilele premergătoare examenului); absenţa unor tehnici elevate de muncă intelectuală la unii din ei ş.a.

Cunoscînd aceste cauze — la care s-ar putea, probabil, adăuga şi altele — vom putea porni la înlăturarea lor şi, astfel, în virtutea unui principiu elementar de logică, vor apărea, în anii ce urmează, efectele pozitive scontate, aşteptate, dorite de noi toţi, inclusiv de cei în cauză, de candidaţi.

Lector univ. ION DRĂGAN
Timişoara

Congresul I.A.E.W.P. Bucureşti, 1974

Comitetul Naţional Român de organizare a primului Congres mondial al Asociaţiei Internaţionale a Educatorilor pentru Pacea Lumii (I.A.E.W.P.) — care va avea loc la Bucureşti, în perioada 29 iulie — 2 august 1974 — aduce la cunoştinţa cadrelor didactice care doresc să prezinte comunicări la acest Congres, că înscrierile se fac pînă la 15 ianuarie 1974.

Cei interesaţi vor anunţa tema comunicării pe adresa: Institutul de ştiinţe pedagogice — Secretariatul ştiinţific al Congresului I.A.E.W.P. — Str. Sfinţii Apostoli nr. 14, sector 6, Bucureşti.

Alte detalii privind lucrările Congresului vor fi publicate ulterior în presă şi vor fi difuzate, prin circulare, inspectoratelor şcolare, societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice şi institutelor de cercetare.

Publicaţii ale învăţătorilor din Ialomiţa

Învăţătura de carte în limba română pe teritoriul actualului judeţ Ialomiţa îşi găseşte atestarea documentară în „Istoria şcoalelor", a lui V. A. Ureche, care scria: „Din 8 iunie 1803 cată un hrisov relativ la şcoala şi biserica din Poiana, judeţul Ialomiţa. Acésta şcólă continua a exista de la 1792, şi Domnitorul Constantin Ipsilante le-au constituit unele venituri şi scutiri".

Cu oprelişti, cu greutăţi anevoie de închipuit astăzi, şcoala ialomiţeană a progresat, s-a dezvoltat. Cadrele didactice şi-au strîns rîndurile în jurul unor publicaţii locale prin intermediul cărora luptau pentru propriile doleanţe, ca şi pentru emanciparea instituţiilor în slujba cărora îşi puseseră serviciile.

În august 1911, apăreau, la Slobozia, **„Revista Asociaţiei învăţătorilor şi învăţătoarelor din România"**, care îşi mută rédacţia la Călăraşi, în luna octombrie a aceluiaşi an, fiinţînd pînă în iulie 1912, iar în iulie 1906 — februarie 1907, **„Răvaşul nostru"**, la Călăraşi, care, cu toate că se intitula „revistă poporană lunară", se adresa mai ales obijduiţilor catedrei. Apoi **„Învăţătorul ialomiţean"**, cu redacţia şi administraţia în comuna Barza (astăzi Al. Odobescu), care se voia o „revistă independentă profesională a corpului didactic din Ialomiţa". Redactorul ei, învăţătorul I. Rădulescu, nu reuşeşte să scoată decît două numere (1924), în care publică articole de îndemn la unitate, la cunoaştere reciprocă.

ŞCOALA IALOMIŢEI

ROSTUL NOSTRU

Primul număr al **„Şcoalei Ialomiţei"** este datat ianuarie-februarie 1927, iar ultimul, august 1936. Din comitetul de redacţie făceau parte I. Lupu, Gh. Vlădescu, D. N. Popescu, Gh. Dinulescu, Gh. Nucă, N. Ţopescu şi R. Silvestru. În cuvîntul introductiv, intitulat „Rostul nostru", se spunea printre altele: „Niciodată nu s-a simţit nevoia mai mult ca acum de acţiunea noastră, căci niciodată societatea n-a fost copleşită de atîtea păcate: omenirea merge spre dărăpănare; nu-i milă, nu-i cinste; munca e o prostie, cîştigul făr' de trudă e merit; morala e o nebunie, iar desfrîul, o virtute !"

„Şcoala Ialomiţei", ca şi alte publicaţii ale învăţătorimii din această zonă a Bărăganului, şi-a îndeplinit, o bună bucată de vreme, rostul pentru care a fost creată, sfătuind, îndrumînd la învăţătură, la luminare.

Prof. AUREL DAVID,
Slobozia

CONSULTAŢII

Educatoarea Dumitran Ioana, Deva, ne solicită lămuriri dacă educatoarele de la grădiniţele de aplicaţie ale liceelor pedagogice se pot prezenta pentru obţinerea gradelor didactice II şi I prin reducere de termen, fără să îndeplinească 10 ani de activitate în învăţămînt pentru gradul II şi 15 ani pentru gradul I:

— Educatoarele, învăţătorii şi institutorii de la şcolile şi grădiniţele de aplicaţie ale liceelor pedagogice beneficiază de reducerea termenului de la 5 ani la 3 ani pentru obţinerea gradelor didactice, cu singura condiţie, să lucreze la unităţile de aplicaţie de cel puţin 3 ani. În situaţia în care un cadru didactic de la aceste unităţi a funcţionat în învăţămînt la data de 1 august 1959, se poate înscrie pentru obţinerea gradelor didactice, fără a avea 5 ani vechime în gradul respectiv, cu condiţia să îndeplinească 10 ani activitate în învăţămînt pentru înscriere la gradul II şi 15 ani pentru înscriere la gradul I (Statutul personalului didactic, art. 86, 87, 89 şi 242).

Educatoarea suplinitoare Corina A. este absolventă a institutului pedagogic de trei ani cu examen de diplomă şi şase ani vechime în învăţămînt. Întrucît şi-a pierdut dreptul de a mai susţine definitivatul este încadrată cu 1130 lei lunar. Este salarizată corect ?

— Din cele relatate, rezultă că vi s-a acordat salariul unei educatoare fără studii corespunzătoare, ceea ce contravine legislaţiei şcolare.

În cazul ocupării unor posturi de educatoare ca suplinitoare, absolventele unei instituţii de învăţămînt superior, care au la bază diploma unei şcoli echivalente cu liceul, sînt considerate că au pregătirea echivalentă pentru a fi salarizate ca educatoare cu diploma liceului pedagogic. Întrucît salarizarea personalului didactic suplinitor se stabileşte potrivit condiţiilor de studii cerute pentru funcţia didactică îndeplinită şi stagiul de activitate recunoscut în învăţămînt, situaţia definitivatului nu influenţează aceste drepturi. În funcţie de situaţia arătată de dv. şi prevederile legale, aveţi dreptul la un salariu lunar de lei 1325. Solicitaţi inspectoratului şcolar judeţean rectificarea salariului tarifar de încadrare şi achitarea drepturilor neacordate. (H.C.M. nr. 2841/1968, punctul 3 din Nota la Anexa nr. 1 A şi punctul 10 din Precizările privind aplicarea prevederilor acestei hotărîri. Normele pentru stabilirea studiilor echivalente, în vederea ocupării funcţiilor didactice, aprobate prin Ordinul ministrului nr.

Mai multe cadre didactice (M. V., D. A., I. A. E., C. N., D. D. E.), absolvente ale institutului pedagogic de trei ani, care, din diferite motive, nu au reuşit să promoveze examenul de definitivat în cele trei sesiuni, ne întreabă dacă mai au dreptul la alte sesiuni de definitivat, în cazul că îşi completează studiile universitare şi la cîte ?

— În urma obţinerii unei noi calificări didactice, aveţi dreptul la numirea în învăţămînt şi, după trei ani de stagiu, vă puteţi prezenta la definitivat în trei sesiuni consecutive.

IOAN BADIU

Cum realizez o lecție modernă?

Pornind de la una dintre sarcinile prioritare trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 — de a se perfecționa metodele și mijloacele de învățămînt — redacția a adresat unui grup de profesoare și profesori de la Liceul nr. 25 din București, întrebarea-extemporal „Cum realizați o lecție modernă ?“

Publicînd răspunsurile primite — cu asentimentul semnatarilor lor — dorim să obținem din partea cititorilor, atît aprecieri asupra punctelor de vedere exprimate, cît și alte răspunsuri la întrebarea pusă de redacție.

O concepție clară asupra predării

Limba reprezintă o unitate organizată după anumite principii de structură.Greșit se folosește metoda predării limbii explicînd cuvinte sau noțiuni izolate, forme, relații și sensuri izolate fără ca acestea să fie văzute în unitatea lor, în interdependența lor. Astăzi, predau structuri de limbă, deci unități caracteristice ale limbii. Aceasta decurge firesc din recunoașterea faptului că limba este, în primul rînd, un instrument de comunicare orală care se sprijină pe deprinderi de înțelegere și exprimare ; de aceea se și acordă o importanță deosebită limbii vorbite, orale.

Predînd structuri și folosindu-le cît mai activ în conversație, elevii ajung mult mai repede la învățarea limbii. Din necesitatea de a-i face, în primul rînd, pe elevi, să vorbească fluent o limbă străină, să nu se neglijeze lectura și scrierea în limba respectivă.

Prof. MARIN RĂDULESCU

Citeva repere

a) Legarea de practică a cunoștințelor teoretice.

b) Renunțarea la unele părți din lecție care solicită inutil elevii pentru memorarea unor relații sau a unor date (constante fizice universale etc.).

c) Participarea cît mai activă a elevilor la lecție (este meritul profesorului de a găsi căile prin care să-i atragă).

d) Rezolvarea unor probleme cuprinzătoare din materia mai multor ani de studiu, chiar cu elemente noi care însă să fie bine exploatate. Subliniez : problemele să nu fie numeroase, ci cuprinzătoare și foarte bine analizate și discutate cu elevii.

e) Elevii să fie învățați să învețe — lucru pentru care să fie pregătiți pentru tot restul vieții.

Prof. ANA PASCU

Pentru mine, modernizarea lecției înseamnă :

1. Folosirea, în predarea limbii engleze, a unor imagini care să sugereze conțintul propozițiilor.

2. Folosirea dialogului, mai ales între elevi și nu numai profesorul să pună întrebări, iar elevul să răspundă.

3. Folosirea structurilor, mai ales în exerciții, adică pe baza unor probleme gramaticale predate anterior.

4. Problemele de gramatică să fie predate tradițional și exercițiile să fie structurale.

5. Folosirea repetării în cor de către elevi a unor structuri sau la citirea lecției pentru ca fiecare elev să aibă posibilitatea să citească.

6. Introducerea cuvintelor noi în propoziții sau în structuri deja cunoscute ; evitarea traducerilor, dar nu excluderea lor ; structurile pot fi folosite și cu rezultate foarte bune la clasa a II-a pentru însușirea problemelor de gramatică ce nu pot fi explicate, deoarece copiii încă nu au notiunile necesare.

Ceea ce trebuie să fie modern, cred că este, în primul rînd, mintea profesorului. Dacă profesorul reușește să-și însușească metodele moderne și să le aplice, bineînțeles îmbinate cu cele tradiționade, lecția va fi modernă, metodele de învățare vor fi și ele moderne.

Prof. LIVIA FRÎNCU

Conținut, dar și metode

Modernizarea unei lecții se poate face prin conținutul lecției și prin metode.

Prin conținut : crearea unor probleme cu conținut practic ; folosirea a tot ce este nou în matematică și rezolvarea unor probleme pe baza noilor cunoștințe și a termenilor folosiți pe plan internațional.

Prin metode : folosirea unor procedee care să dezvolte gîndirea logică a elevilor ; de asemenea, folosirea procedeelor celor mai adecvate pentru ca elevii să-și însușească unele formule și metode de calcul ; controlul sistematic al temelor obligatorii și facultative pentru a-i deprinde pe elevi să lucreze individual.

Prof. ELENA CĂLINESCU

Procedee și instrumente ușor de realizat

Opinez pentru folosirea unor procedee și instrumente care să dezvolte gîndirea elevilor, să le înlesnească înțelegerea unor fenomene și procese biologice cu ajutorul cărora le putem scurta timpul de învățare fără să solicităm eforturi deosebite de memorizare. Astfel, la lecția de anatomie anul III A seral am folosit un model mut, „conturul encefalian“ în care elevii au trebuit să fixeze, odată cu predarea, originea nervurilor cranieni în bulbul rahidian, punte și pedunculii cerebrali.

Prof. TATIANA MAICU

Nu un exercițiu terminologic, ci o concepție

1. Procesul de modernizare este un proces permanent.

2. Are caracter logic, obiectiv, necesar și istoric.

3. Este diferențiat față de termenul de „modernizare“ sau de „nou“ și nu se reduce numai la aspectul tehnicii didactice.

4. Învățămîntul modern, acela care răspunde comenzii sociale dintr-o etapă istorică dată.

Pentru a realiza aceste principii cred că :

1. Nu e potrivit să fie absolutizată sau exagerată o anumită metodă ; ci îmbinate mai multe metode eficiente.

2. Să nu absolutizăm folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale.

3. Să sporim continuu rolul profesorului ; se cere temeinic analizată relația profesor-elev.

4. Rezultatele bune depind în cea mai mare măsură de măiestria cadrului didactic, de felul cum își alege metodele și procedeele în funcție de nivelul fiecărei clase, de propria sa personalitate ; rezultatul depinde și de felul cum îmbină mai multe metode și procedee.

5. Consider că dovada realizării unui învățămînt modern, în cazul fiecărui cadru didactic, este rezultatul, nivelul la care a ajuns cu o anumită clasă la încheierea unei etape de studiu și nu suma unor mijloace și procedee folosite la o oră în cadrul unei asistențe.

Prof. SIMIORINA TOMULESCU

Întîlnirea tradiționalului cu noutățile de ordin didactic

Pentru a ușura însușirea informației este necesară o îmbinare a metodelor clasice cu tehnologie didactică nouă.

Spre exemplu : la lecția „Floarea“, la anul I de liceu, m-am bazat pe spiritul de observare, de investigare, de descoperire al elevilor, punîndu-le la dispoziție tot materialul existent în școală pentru această temă. S-a făcut, mai întîi, disecția florii, apoi în ora a doua s-a discutat despre structurile observate prin microscop (secțiunile respective), s-au analizat mulajele și planșele, făcînd comparații între toate acestea.

Tot timpul rolul coordonator l-a avut profesorul, care a condus observațiile și discuțiile elevilor, notînd pe tablă esențialul și desenînd odată cu elevii ceea ce au studiat la microscop.

La sfîrșitul orei, elevii au ieșit cu lecția învățată și mulțumiți că au descoperit singuri lucruri noi și interesante.

Prof. ALEXANDRINA MĂRGEANU

Din viață și pentru viață

Modernizarea lecției cere, înainte de orice, acea modelare a sufletului unui copil în spiritul respectului față de muncă, al corectitudinii, al demnității și al unei atitudini civilizate ; aceasta nu cu ajutorul magnetofonului sau cu ajutorul planșelor, ci mai ales prin exemplul personal al profesorului, printr-o exigență sporită față de el însuși și implicit față de elev.

Consider că mă încadrez în planul general al modernizării atunci cînd la obiectul „limba franceză“ predau cunoștințele întîi pe cale, orală, ca apoi să le prezint în scris, atunci cînd pun accent pe practica structurilor-model, atunci cînd mă sprijin pe analiza contrastelor dintre limba maternă și limba pe care o predau sau cerînd elevilor să învețe formularea unor răspunsuri în situații care stimulează, pe cît de riguros posibil, diferite situații probabile ale comunicării între oameni, luate din viața reală.

Prof. ELENA BUȘOI

Un criteriu obligatoriu: viitorul

Cum epoca noastră se caracterizează printr-o explozie a științei și tehnicii, școala este prima care are nevoie să se modernizeze, pentru că noi lucrăm cu viitorii muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători și alte cadre ale anului 2000. Ca profesori avem îndatorirea să contribuim la modernizarea programelor școlare și a manualelor școlare, în această optică a viitorului. În al doilea, rînd, să ne modernizăm și noi, mai ales în ceea ce privește pregătirea noastră, spre a fi mereu la curent cu tot ce este nou în știința pe care o predăm și în pedagogie.

Prof. LIDIA BORA

Gîndire și creativitate

La lecții căutăm să-i facem pe elevi să înțeleagă verigă cu verigă raționamentul folosit, să știe să justifice pașii logici ai acestuia și să interpreteze rezultatele obținute. Urmărim să le disciplinăm gîndirea, să le dezvoltăm gîndirea creatoare, să le cultivăm simțul de organizare, prin modul de rezolvare a problemelor, de prezentare a unui raționament închegat și prin susținerea acestuia cu argumente logice.

Acestea necesită ca predarea să o facem în cea mai mare parte cu ajutorul elevilor, activizînd permanent întregul colectiv.

Prof. ELENA ATANASIU

Metodă și tehnică didactică

Considerăm că este greșită opinia unor pedagogi care susțin că modernizarea unei lecții se reduce doar la introducerea de mijloace audio-vizuale moderne (magnetofon, film etc.) Dacă aceste mijloace nu servesc unui conținut, ele nu sînt eficiente.

Exemplu : dacă se folosește în predare atît prezentarea verbală a unei probleme, cît și ulterior urmărirea unui film tematic se realizează, de fapt, prezentarea de două ori a aceleiași probleme (ineficient, deci). Mai logică este folosirea în paralel a expunerii și a filmului, iar din film să fie selecționate doar elemente importante sau care aduc completări prelegerii profesorului.

Prof. CORNELIA TUFESCU

A fi contemporan cu epoca ta

Învățămîntul modern are sarcina să-l înarmeze pe tînăr cu modalitățile și instrumentele învățării pentru a asigura în continuare asimilarea de noi cunoștințe. Aceasta îi va permite, să fie contemporan cu epoca lui, să nu fie handicapat de nou.

Prof. GEORGETA RADU

Modern înseamnă, mai ales, aplicativ

Noțiunile de chimie sînt predate sub dublul lor aspect : informativ, din punct de vedere al conținutului lor, și formativ, din punct de vedere al caracterului lor operațional și al influenței pe care o au asupra dezvoltării gîndirii elevilor.

Prin caracterul aplicativ al chimiei, îi pregătesc pe elevi pentru producție. Acest deziderat se îndeplinește la noi în scoală prin creșterea ponderii lucrărilor de laborator individuale și prin rezolvarea unor probleme legate direct de producție.

De exemplu, la anii IV s-au efectuat lucrări ca : distilarea petrolului brut, sinteza bachelitei, obținerea urotropinei, obținerea oglinzii de argint etc.

Proiecțiile de filme, folosirea planșelor, mulajelor, structuri de substanțe, diafilme, toate acestea contribuie efectiv la o mai bună înțelegere, la dezvoltarea gîndirii, spiritului de inițiativă, discernămînt ș.a.

Prof. DOICHIȚA ȚARULEA

Învățarea prin descoperire

Cred că realizez lecții moderne prin organizarea învățării chimiei, de către elevi, prin descoperire. Fiecare elev are materialul de lucru pregătit pe masă. Observă mai întîi fenomenul care are loc și apoi înscriem pe tablă reacțiile și transformările observate. Fiecare elev are în fața sa cîte o fișă cu lucrările ce urmează să le efectueze în fiecare etapă a lecției : tot pe fișă completează tabele cu observații, ecuații chimice și aplicații.

Scopul modernizării este, deci, de a activiza clasa, de a lucra cu fiecare elev în parte. Fac eforturi să introduc, la fiecare lecție, elemente care să cultive interesul elevilor pentru activitatea desfășurată, astfel încît învățarea să se realizeze — pe cît posibil — numai în cadrul lecțiilor din laborator.

Prof. GEORGETA BĂRBULESCU

Muncă — motivaţie — lucru manual

Prin activităţile specifice organizate în cadrul grădiniţei, copilul este introdus treptat în lumea muncii, pentru a cunoaşte valoarea bunurilor create de om.

Dobîndirea de către copiii preşcolari a unor informaţii despre muncă şi oamenii muncii şi produsele rezultate din muncă este doar un aspect al acestei probleme.

La fiecare început de an, sub îndrumarea directă a noastră, a educatoarelor, copiii au avut posibilitatea să viziteze diferite întreprinderi şi fabrici, să vadă efortul desfăşurat pentru crearea de bunuri materiale.

După vizitarea **Fabricii de confecţii** din oraşul nostru, cu materialele primite de copii în dar de la muncitoarele fabricii şi cu alte materiale asemănătoare, la care am adăugat ac, aţă, foarfecă, copiii au început să se organizeze, îmbinînd jocul cu munca practică, efectuînd obiecte asemănătoare cu cele pe care le-au văzut (cămăşuţe, rochiţe, pijamale pentru păpuşă).

Rolul grădiniţei în pregătirea copiilor pentru viitor este deci dublu în această privinţă : a folosi munca pentru educarea respectului profund faţă de orice activitate utilă şi a le forma deprinderi şi obişnuinţe elementare de muncă.

Sarcinile mici, pe măsura posibilităţilor copiilor, dovedesc că la început ei nu înţeleg mobilul social al muncii, dar pe măsură ce participă direct la muncă şi la unele acţiuni, o înţeleg.

Am amenajat, într-un colţ al sălii de clasă, un microatelier pentru reparatul jucăriilor. Cu unelte pe măsura lor (ciocane, cleşti) şi îndrumaţi direct de noi, băieţii au reparat mobila păpuşii, maşinuţele etc., iar fetiţele, în atelierul de croitorie, au cusut nasturii la rochiţele păpuşilor, le-au cusut baretele la pantofiori şi şorţuleţele. Astfel, au sfîrşit prin a-şi însuşi o serie de deprinderi elementare şi a-şi forma sentimente de dragoste pentru muncă, ceea ce va fi un bun cîştig pentru ei şi, în viitor, pentru societate.

Am observat că munca dezvoltă procesele intelectuale, spiritul de observaţie, curiozitatea, inventivitatea, gîndirea, limbajul, deoarece în activitatea practică copiii îşi însuşesc cunoştinţe despre diferitele proprietăţi ale materialelor cu care lucrează : cartonul din care se confecţionează coşuleţul se poate îndoi, hîrtia pentru pahar se îndoaie mai uşor, dar se rupe mai repede decît cartonul, pînza pe care lucrăm este netedă, se şifonează uşor, dar nu se rupe, o putem tăia numai cu foarfeca, iar cartonul şi hîrtia le putem rupe şi fără foarfecă. Îşi mai însuşesc tehnica folosirii diferitelor unelte accesibile lor (cu foarfeca decupăm, cu acul coasem, cu ciocanul batem, cu şurubelniţa înşurubăm etc.).

La vîrsta preşcolară nu putem vorbi de muncă propriu-zisă, de producere de bunuri materiale, totuşi, prin intermediul jocurilor de creaţie, am desfăşurat cu copiii forme de muncă **cu semnificaţie şi valoare socială.** La vîrsta de 5—6 ani, spre deosebire de celelalte vîrste, datorită posibilităţilor intelectuale şi-a îndemînării, dorinţa copiilor de a munci este mai evidentă. Ea s-a concretizat în faptul că toţi copiii şi-au oferit în permanenţă serviciile în grădiniţă (pentru aranjarea mobilierului din sala de clasă, a materialului pentru activităţi, munca la colţul naturii, munca copiilor de serviciu etc.) sau acasă.

Copiii noştri au fost atraşi întotdeauna spre construcţii mari, complexe, combinînd materialele, confecţionînd jucării pe care le-au folosit în joc (cu cuburile au executat cheiul Dunării, iar vapoarele confecţionate de ei au plutit pe apa imaginată etc.).

S-a văzut mai mult interes pentru construirea de vapoare din lemn, cu steguleţe multicolore, decupate din pînză de către copii, aceasta în urma vizitei făcute la **Şantierul naval „1 Mai“** din oraşul nostru.

Am organizat cu grupa mare jocuri care ştiu că plac, din dorinţa de a avea o bază afectivă pentru o ocupaţie cu randament sporit, în formarea copiilor pentru muncă : **de-a tîmplăria, croitoria, cizmăria.** O importanţă deosebită am acordat-o **activităţilor manuale,** prin care copilul pătrunde treptat în lumea muncii şi a transformării unor materiale, prin care el învaţă să mînuiască uneltele simple şi să-şi însuşească unele operaţiuni şi tehnici de lucru (înşirare, şnuruire, cusătură îndoitură, lipitură).

În prima etapă a zilei, cu o zi, două înainte de predarea unor lecţii de aplicaţii şi confecţii, am pus la dispoziţia copiilor foarfeci, aţă, carton, foi liniate (pentru a tăia în linie dreaptă).

Pentru decupaj circular, am dat copiilor forme desenate (mingi, cercuri, căpăcele), ca, apoi, făcînd exerciţii pe aceste materiale, să poată lucra cu uşurinţă.

Orice acţiune pe care o efectuează copilul în activitatea manuală îi solicită un efort intelectual şi fizic, dar **numai dacă e susţinut de perspectiva atingerii unui scop.**

Ceea ce am remarcat la copii este faptul că **sînt atraşi de rezultatul muncii lor.** Chiar de la vîrsta preşcolară, motivaţia poate avea un caracter social. Copiii sînt obişnuiţi treptat să lucreze nu numai în interesul personal, dar şi pentru folosul altora.

Înaintea unei participări, în anii trecuţi, la asistenţă la clasa I, la o şcoală generală din apropierea grădiniţei noastre, am propus copiilor grupei mari să lucreze un semn de carte, pe care apoi să-l ofere în dar copiilor din clasa I. Rezultatele obţinute în confecţionarea semnului de carte au determinat trăirea unor stări emotive de bucurie şi satisfacţie, izvorîte din conştiinţa că aceste lucruri le folosesc lor şi celor din jur. Aceste trăiri au condiţionat, de fapt, formarea sentimentelor de dragoste faţă de muncă.

Am avut întotdeauna în vedere ca activităţile să fie interesante şi variate. La predarea activităţilor de construcţii, cu jocul „Constructorul pionier“, pe lîngă modelul educatoarei, în introducere, se proiecta un scurt diafilm, în care copiii aveau prilejul să vadă muncitorii folosind, ca şi ei, aceleaşi unelte (şurubelniţă, cheie şi multe piese).

În grădiniţele noastre, pe lîngă activităţile manuale obligatorii, se organizează şi forme de activităţi alese de copii, care au mare eficacitate în exersarea şi formarea aptitudinilor practice ale copiilor.

Am folosit material din natură : ghindă, castane, sîmburi, din care am lucrat cu copiii mărgele, diferite animale, mobilă păpuşii, căsuţe, flori şi păsări din gogoşi de mătase. Din coceni de porumb, conuri de brad, frunze, seminţe de arţar, copiii au făcut **lucrări colective,** prin care am putut să constatăm înclinaţiile şi interesele lor şi să orientăm munca de îndrumare individuală.

De fiecare dată, am ţinut să stabilesc din timp o tematică pentru fiecare fel de activitate manuală. La activităţile alese, e preferabil ca şcolarul mare să-şi **aleagă** ceea ce doreşte, ajungînd astfel să se elibereze parţial de sub tutela educatoarei şi să-şi fixeze un obiectiv pe care să-l atingă şi pe care, uneori, să-l realizeze cu propria lui experienţă.

Este bine ştiut că această dragoste de muncă nu apare de la sine, ea este rezultatul unei activităţi educative sistematice, începînd din primii anii de viaţă ai copilului.

Educaţia copiilor preşcolari prin muncă şi pentru muncă capătă aici, pe măsuţele grădiniţei, o importanţă deosebită, de care sîntem direct răspunzători.

ECATERINA ALBICI
educatoare, Grădiniţa de
aplicaţie a Liceului
pedagogic din Brăila

Deprinderile de muncă independentă

Este un fapt binecunoscut că în jurul vîrstei de trei ani, adesea chiar mai devreme, copiii manifestă în mod vădit dorinţa de a acţiona în mod independent, dorinţă care se reflectă pentru început în variate acţiuni mărunte, dar cu o deosebită semnificaţie pentru adaptarea lor la mediul social. Stimularea acestei tendinţe fireşti încă din primul an de grădiniţă mi se pare un prim imperativ pedagogic.

Urmărind formarea deprinderilor de muncă independentă, am căutat să îndrept eforturile copiilor în activităţi care le provoacă satisfacţii imediate, cum ar fi : jocuri şi activităţi alese. Foarte important mi s-a părut, în aceste situaţii, realizarea sarcinilor în mod progresiv.

Unele deprinderi pe care trebuie să şi le însuşească preşcolarul în grădiniţă sînt simple, nu comportă însuşirea acţiunilor componente în mai multe etape (udatul florilor, ştersul prafului, hrănitul animalelor). Majoritatea deprinderilor însă sînt mai complexe şi nu pot fi însuşite corect într-o etapă, ţinînd cont de datele psihice şi fizice ale copiilor. Acesta este motivul pentru care am procedat la fragmentarea acestor deprinderi în acţiuni mai mici (deprinderea de aşezare a patului, de aranjare a mesei, de păstrare a ordinei în sala de grupă, de cultivare şi îngrijire a plantelor, de hrănire a animalelor). Iniţial, pentru formarea deprinderii de aranjare a mesei, am cerut copiilor de trei ani să distribuie şerveţele de masă colegilor, înmînînd celor aleşi de serviciu, pe rînd, cîte un şerveţel. De la însuşirea acestei acţiuni simple am trecut, la grupele mai avansate, la distribuirea independentă a şerveţelelor de către copiii de serviciu, apoi la aranjarea feţelor de masă, a veselei necesare etc.

În educarea deprinderilor de muncă independente, am folosit cu succes serviciul copiilor, conform unui grafic stabilit, la sala de mese, dormitor, vestiar, baie, colţul naturii vii. Eficienţa procedeului s-a datorat repartizării diferenţiate a sarcinilor, precum şi duratei serviciului pe mai multe zile, timp în care copiii au avut posibilitatea să-şi fixeze şi să exerseze îndatoririle ce le reveneau.

În munca cu copiii preşcolari trebuie să avem în vedere că activitatea tipică pentru etatea lui fizică şi intelectuală este *jocul*. Exersînd, prin *imitaţie*, acţiuni săvîrşite de adult şi punînd bază relaţiilor de grup, jocul nu face altceva decît să pregătească trecerea treptată către ocupaţiile cu randament efectiv.

Urmărind stimularea iniţiativei copiilor de a acţiona independent, am pus la dispoziţia acestora, pentru jocul „De-a tîmplăria“, cleşte de cuie, ciocane, cuie cu floare, foi de glasspapier lac şi scîndurele de brad de diferite dimensiuni. Am ţinut seama ca uneltele folosite să fie mici, uşor de mînuit, corespunzătoare forţei fizice a copiilor.

În jocul respectiv, s-a propus copiilor să confecţioneze una, două piese de mobilă. Pentru a stimula o execuţie cît mai bună, i-am anunţat că la sfîrşit se va organiza o expoziţie cu obiectele lucrate de ei. Aprecierile au fost făcute de copii. Obiectele lucrate au fost folosite şi în alte jocuri ca : „De-a şcoala“, „De-a teatrul“, prilej pentru copii de a se convinge că nu s-au străduit în zadar, că au creat obiecte utile, că munca organizată dă rezultate bune.

Vizitele pe care le-am organizat cu copiii în parcuri, ateliere, şantiere de construcţii, au oferit numeroase prilejuri să le arăt preşcolarilor unele procese de muncă accesibile înţelegerii lor cum ar fi : zidăritul, utilizarea macaralei, sădirea florilor, săpatul, plivitul, cizmăria, tîmplăria, croitoria etc.

Aspectele de muncă observate au constituit modele, pe care ei le puteau reproduce, şi mi-au oferit posibilitatea să-i dirijez în raport cu aceste modele.

Ţinînd cont de tendinţa lor spre activitate independentă, am antrenat copiii de la grupele mari în confecţionarea podoabelor pentru pomul de iarnă. În acest scop, le-am cerut capacele de la sticlele de lapte, staniol colorat, mici bucăţele de ţesături, ghindă, conuri şi crenguţe de brad culese cu ocazia plimbărilor. Le-am pus la dispoziţie materialele respective, la care am alăturat foarfeci, beţişoare, aţă, ace. La început, i-am îndrumat direct, apoi am urmărit consolidarea deprinderilor formate anterior.Am observat cum aceştia au netezit staniolul, l-au răsucit pe beţişoare şi au înşirat „mărgele“ obţinute pentru pomul de iarnă. Din staniolul colorat au făcut mărgele rotunde pe care, în şirag, le-au alăturat cu mărgelele lungi. Coloritul viu i-a încîntat pe copii, care şi-au manifestat satisfacţia pentru cele realizate.

Cele de mai sus au urmărit să releve faptul că practicarea timpurie a muncii, chiar sub aspectul ei elementar, mai ales în jocurile de creaţie, este chezăşia educării optime a elevilor *pentru muncă* şi *prin muncă*, a cultivării celor mai frumoase sentimente, atitudini şi relaţii sociale.

PROFIRA STAN
directoarea Grădiniţei nr. 8
din Bucureşti

MINIATELIERUL — O ŞCOALĂ A MUNCII

Colectivul de educatoare al Grădiniţei nr. 6—7 Suceava (directoare : Maria Onofrei) foloseşte miniatelierele în cadrul activităţilor la liberă alegere. Rezultatele muncii copiilor sînt valorificate în înfrumuseţarea sălilor de grupă, în amenajarea „Colţului micului tîmplar“ (foto 1), a „Colţului păpuşii“ (foto 2).

Dezbatere asupra programelor și manualelor

Abecedarul — un real A.B.C.

Prima carte a școlarului, **abecedarul** are menirea să îndrume procesul de însușire a citirii și scrierii pe baze științifice și să-i educe pe elevi în spiritul moralei comuniste. Consider că, pentru îmbogățirea cercului de reprezentări al copilului, ilustrațiile din primele pagini ale acestui manual — prima zi de școală, clasa, amintiri din vară — în general desenele sale stilizate nu contribuie la educarea unor sentimente de dragoste față de frumusețile și bogățiile naturii înconjurătoare. De aceea, se impune revizuirea conținutului și a imaginilor abecedarului, în această direcție (a paginilor 10 și 11) și corelarea cu programa grădiniței.

În perioada abecedară, elevii sînt familiarizați cu sunetele și literele limbii noastre, cu îmbinarea acestora în silabe, apoi în cuvinte și propoziții. Acest lucru este destul de dificil de realizat, pentru că elevul este solicitat să citească diferite silabe izolat, fără un anumit sens. Propun ca, în programa clasei I, să se introducă încă de la primele lecții predarea unor cuvinte monosilabice, care să-i ajute pe elevi să pătrundă mai ușor în tainele cititului.

De asemenea, predarea consoanelor d, l, să se facă mai devreme, deoarece aceasta ar ușura scrierea și citirea unor cuvinte cu ajutorul cărora se poate consolida cunoașterea literelor învățate. În general, ar fi de dorit ca textele din abecedar să aibă un conținut mai legat de realitatea zilelor noastre, de viață, școală și familie.

Înv. CORNELIA SPĂTĂRUȚ
Școala generală nr. 53 din București

Corelări și reconsiderări

În evitarea supraîncărcării elevilor din clasele I—IV, a eliberării manualelor și programelor de cunoștințe inutile consider că este indicat să procedăm, în primul rînd, la eliminarea acestui balast și apoi să introducem o serie de noțiuni și date noi, conforme cu progresul științific și cu dezvoltarea socială a țării noastre. Este necesar ca aceste lecții să fie corelate interdisciplinar și eșalonate astfel, încît să corespundă înțelegerii logice a elevilor din diferitele grupe de vîrstă.

La **cunoștințe despre natură** nu sînt prevăzute în programele și manualele școlare pentru clasele I—IV lecțiile cele mai semnificative, care să-i familiarizeze pe elevi cu mediul înconjurător și să fie apropiate de particularitățile individuale și de vîrstă ale lor. Menționez că, avem posibilitatea să realizăm aceasta încă de la clasa I, unde propun următoarea eșalonare a temelor : cunoașterea mediului înconjurător (casa, școala, strada, cartierul, orașul etc), predarea unor noțiuni generale despre plante și animale. Pentru clasa a II-a este mai indicat să se studieze variațiile sezoniere, ritmurile de activitate ale populațiilor, viața animalelor domestice și sălbatice, urmînd ca la clasa a III-a să se predea noțiuni despre viața plantelor. Programa pentru clasa a IV-a poate oferi condiții pentru studiul faunei și florei din țara noastră, a generalităților despre poluare, conservarea mediului etc. În general, este bine ca pentru acest obiect să fie prevăzute mai multe ore destinate observărilor directe, excursiilor de studiu.

Referitor la obiectul **aritmetică** consider că ar fi necesară o revizuire a întregii programe, în vederea corelării ei cu programa pentru învățămîntul preșcolar. În aceste condiții, se pot introduce la clasa I lecții în care să fie date noțiuni despre mulțimi (numerele și cifrele să fie predate ca mulțimi). În cadrul primului concentru 1—10 sînt pentru familiarizarea elevilor cu primele operații aritmetice : adunarea și scăderea, iar în al doilea concentru pentru cunoașterea numerelor 1—100 și însușirea operațiilor de adunare și scădere. Numărul de patru ore, afectat săptămînal predării aritmeticii la clasa I, îl consider insuficient, ținînd seama că în acest an de studiu elevii își însușesc primele noțiuni aritmetice cu care vor opera în celelalte clase. În cadrul acestui obiect, la clasa a II-a, manualul ar putea oferi mai multe probleme și nu pagini întregi de exerciții, care îi supraîncarcă inutil pe elevi. Aici, sînt de părere că este necesară excluderea capitolelor despre unități de măsură și introducerea noțiunilor despre fracțiile ordinare. Paralel cu predarea unităților de măsură, în clasa a III-a, să se predea și noțiuni despre scrierea și citirea numerelor zecimale, adunarea și scăderea fracțiilor ordinare, iar la clasa a IV-a să se facă o grupare a problemelor după tipul în care el se încadrează, pentru a oferi elevilor posibilitatea să stăpînească mai bine tehnica rezolvării lor. La **geometrie**, în clasa a III-a se pot introduce noțiuni elementare despre linie și punct, iar în clasa a IV-a noțiuni despre aria și suprafața figurilor geometrice simple.

Înv. VALERIA MUNTEANU
Școala generală nr. 7 din Brașov

Prea mulți termeni de specialitate

Descongestionarea actualelor programe și manuale ale claselor I—IV este o acțiune binevenită și deosebit de actuală în condițiile școlarizării copiilor la vîrsta de șase ani. Dar, pentru a se ajunge la realizarea în practică a acestui lucru, susțin că este necesar ca procesul instructiv-educativ să nu fie privit izolat, ci ca un tot unitar și, de aceea, propun ca la dezbaterea conținutului programelor și manualelor școlare să participe educatoare, învățători și profesori care predau la clasa a V-a.

Referindu-mă la **manualele** pentru clasele I—IV sînt de părere că s-a produs în general o îmbunătățire a conținutului lor și a prezentării grafice. Totuși, se impune o revizuire a textelor din manualul **de citire** pentru clasa a II-a, în vederea actualizării lor. În manual sînt folosiți prea mulți termeni de specialitate, sînt redate prea multe episoade din primul și al doilea război mondial, care, prin conținutul lor, nu realizează familiarizarea elevilor cu noțiuni din trecutul patriei noastre. Mai potrivite ar fi aici lecții despre comportarea morală și civilizată, introducerea unor aspecte din viața școlarilor de astăzi și din trecut, de la noi și din alte țări, prezentate sub forma unor texte scurte și atractive. În noile manuale, întrebările de la sfîrșitul lecțiilor de citire să fie formulate astfel, încît să solicite gîndirea creatoare a elevilor și să nu aibă un caracter reproductiv. Consider necesară editarea unor culegeri cu texte literare prevăzute în programa acestui obiect pentru orele de lectură, deoarece am constatat că de cele mai multe ori cărțile nu pot fi procurate de toți elevii. Adaptată la cerințele programelor de aritmetică pentru clasele I—IV se poate realiza și o culegere de exerciții și probleme matematice.

La **geografie** în manualul pentru clasa a II-a este prevăzută o lecție despre orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, care nu are nici o ilustrație a acestui oraș, dar în schimb sînt date aici multe noțiuni despre poluarea aerului, care duc pînă la urmă la o supraîncărcare a elevilor, la un apel permanent la memorie. Tot la geografie ar fi indicat să se revadă corespondența dintre noțiunile de geografie fizică și economică prevăzute în programă și cele existente în actualul manual. Pentru elevii clasei a IV-a este eficient să se înceapă studiul acestui obiect cu o serie de noțiuni referitoare la principalele forme de relief și ape din țară. Se impune revizuirea și actualizarea cunoștințelor de geografie economică, includerea în programă a conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată și realizarea la sfîrșitul manualului a unei hărți fizice și economice a R.S. România. În legătură cu geografia fizică a continentelor, consider necesară în orientarea generală a elevilor o cunoaștere, în primul rînd, a globului terestru, a continentelor și apoi a principalelor țări, forme de relief și ape.

La **muzică**, pentru evitarea supraîncărcării elevilor optez pentru rezumarea teoriei muzicale la cunoașterea de către elevi a notației gamei do major și introducerea în programă a cît mai multor cîntece populare, pionierești, corespunzătoare vîrstei elevilor noștri.

Înv. MARIA HADNAGY
Școala generală nr. 12 din Brașov

Stil clar și concis în redactarea textelor

Programa orelor de **limba română** la clasa a III-a cuprinde aspecte variate, legate de școală și familie, oraș, sat, muncă, pagini din istoria poporului român, din domeniul literaturii, științei, artei și tehnicii. Textele oferă în mare măsură posibilitatea de realizare a consolidării și lărgirii cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor însușite în clasele anterioare. Totuși, unele lecții sînt prezentate prin imagini artistice într-o limbă mai puțin accesibilă copiilor și necesită din partea acestora multă putere de concentrare, un efort deosebit. Astfel, la lecția „București, inima țării“ (pagina 60) se spune : „În fiecare dimineață, acest uriaș cu ochi albaștri își suflecă mînecile și se apucă harnic de lucru“. Deși prin conținut se urmărește cultivarea la elevi a sentimentului de dragoste față de frumusețile și bogățiile țării, consider că textele sînt greoaie și inaccesibile particularităților de vîrstă ale elevilor din clasa a III-a Mai potrivită mi se pare poezia „Capitala“, de Ana Tăușanu. Mă întreb, de asemenea, de ce pentru prezentarea locurilor unde a copilărit Ion Creangă nu se folosesc mai bine datele biografice decît în text cu expresii figurate, al căror sens copiii nu-l înțeleg.

Apreciez că este necesară pentru perfecționarea citirii elevilor reintroducerea orelor de lectură în planul de învățămînt la clasele a III-a și a IV-a. De asemenea, consider că la clasa a IV-a sînt insuficiente două ore de citire pe săptămînă.

Manualele și programele de **gramatică** la clasele III—IV sînt bine alcătuite. Capitole mai dificile le constituie pronumele și verbul, cărora programa le acordă cîte trei ore la ambele clase.

Apreciind că sînt capitole la care elevii pot să înțeleagă în mod conștient anumite norme ortografice, consider că pentru predarea lor sînt necesare mai multe ore. Cu atît mai mult, cu cît la clasele a IV-a, la pronume s-au dat noțiunile de forme accentuate și neaccentuate ale pronumelui personal. Cu alte cuvinte, elevii pot cunoaște întreaga flexiune a pronumelui.

La capitolul „Verb“ (clasa a IV-a), practica impune cunoașterea flexiunii verbale, fără să dăm denumirile consacrate. Aceasta ar preveni viitoarele greșeli sintactice în alegerea predicatului. „Cuvintele de legătură“, la clasa a IV-a nu reprezintă o necesitate, deoarece nu se studiază și sintaxa frazei. Pot fi predate că sînt părți de vorbire, în legătură directă cu sintaxa frazei.

În manualele de gramatică ale claselor a III-a și a IV-a pot fi introduse mai multe elemente din manualul experimental alcătuit de M. Radu, Ion Lupu, Anghel Tuz și Maria Cucută, deoarece solicită gîndirea elevilor pe multiple planuri, și asigură o legătură permanentă între gramatică, probleme de ortografie și literatură.

Înv. ANA STANCU
Școala generală nr. 53 din București

Recomandări orientative pentru participanții la dezbatere

Printre acțiunile întreprinse de Ministerul Educației și Învățămîntului, în scopul realizării formelor corespunzătoare pentru ca toți copiii să parcurgă perioada obligatorie de învățămînt, este înscrisă și descongestionarea programelor și manualelor școlare pentru clasele I—IV. Această descongestionare urmărește să realizeze o perfecționare a conținutului actualelor programe și manuale, să îndepărteze noțiunile și datele inutile și să eșaloneze mai bine materia pe parcursul celor patru ani de studiu din ciclul elementar, pe baza corelării într-o concepție unitară a învățămîntului preșcolar cu primele clase ale învățămîntului general.

În numărul 120 al revistei noastre, am anunțat că pagina „Clasele I—IV“ va fi deschisă pentru o dezbatere asupra actualelor programe și manuale școlare de la clasele I—IV. Invitam, cu această ocazie, pe toți colegii din țară, interesați în perfecționarea programelor și manualelor pentru clasele I—IV, să participe la dezbatere, rugîndu-i să-și redacteze propunerile, însoțite de motivarea lor, prin formulări cît mai concise și cît mai constructive.

Pentru a avea posibilitatea să publicăm punctele de vedere a cît mai multor cadre didactice la dezbaterea conținutului actualelor programe și manuale, în vederea realizării unei confruntări cît mai largi, recomandăm participanților la dezbatere să-și orienteze în principal, pe cît posibil, opiniile după următoarele aspecte :

1. eliminarea din actualele programe și manuale pentru clasele I—IV a noțiunilor și datelor inutile.
2. menționarea elementelor care sînt necesare să fie introduse în programe și manuale, ca urmare a progresului social și al celui tehnico-științific.
3. precizarea restructurărilor ce se impun din partea intrărilor și ieșirilor din subsistemul I—IV, în vederea corelării într-o concepție unitară a învățămîntului preșcolar cu cel de cultură generală.
4. reconsiderarea actualelor programe și manuale prin analiza profund științifică a pașilor logici ai învățării, ținînd seama de particularitățile individuale și de vîrstă ale elevilor de la clasele I—IV.
5. enunțarea unor rezultate validate ale cercetării pedagogice (experimente), care se impun să fie introduse în programele și manualele claselor I—IV.

VIOLETA APOSTOL

Limbile străine la clasele mici

În anul școlar 1972/73 am trăit un experiment pedagogic inedit : predarea limbii engleze la clasa a II-a cu program special. Pot să afirm că predarea limbii străine la clasele mici (I—IV) pune în fața profesorului o serie de dificultăți. Acestea derivă din particularitățile de vîrstă ale elevilor, care impun utilizarea selectivă și rațională a unor metode și procedee adecvate, adaptarea acestora la interesele specifice vîrstei respective. De aceea, am căutat ca în activitatea cu elevii clasei a II-a să folosesc procedee de o cît mai mare varietate, predominînd caracterul de joc și cîntec.

În orele în care aveam ca scop îmbogățirea vocabularului, m-am folosit de planșe și desene viu colorate, jucării, pliante cu animale etc.

Se știe că la temelia însușirii limbilor străine, în concepția modernă, stau automatismele verbale, care se dobîndesc prin multiple exerciții de repetare a unor modele structurale lexico-gramaticale. La rîndul lor, aceste structuri tip, numite și modele de vorbire, se reiau și se includ în forme variate, în diferite situații analoge de vorbire. Dar asemenea concepție de repetare efectuate în forme invariabile, monotone provoacă adesea nestabilitatea atenției, pasivitatea și diminuarea interesului elevilor. Situația aceasta poate fi evitată prin selecția formelor de activitate care să permită efectuarea exercițiilor de automatizare a modelelor structurale fără micșorarea atenției și interesului și, mai ales, a atitudinii active a grupului de elevi față de asimilarea limbii studiate. În acest scop, am găsit necesar introducerea unor cîntece sau jocuri cu cîntec și text corelate cu tema sau textul ce se predă. Astfel, am avut posibilitatea ca printr-o rațională folosire a cîntecelor să repet și, în cele din urmă, să automatizez în limbajul elevilor structurile lexico-gramaticale propuse într-o formă activă. Un cîntec învățat anterior pentru fixarea unor automatisme de limbă poate deveni ulterior un mijloc adecvat unui moment de destindere. Mă refer la acele cîntece care sugerează mișcări sau se referă la activitatea școlarului (copiii cîntă și mimează).

Un procedeu cu rezultate foarte bune este jocul didactic. Folosit în mod corespunzător, la clasele mici, jocul didactic creează o atmosferă destinsă, face participarea elevilor activă, creatoare. Înclinația spre joc, spiritul de competiție — specifice vîrstei — constituie premise pentru atingerea — cu ajutorul acestei metode — a obiectivelor urmărite : introducerea și fixarea elementelor de vocabular, realizarea unor construcții gramaticale. Un exemplu de joc didactic folosit pentru fixarea elementelor de vocabular : se împarte clasa în două grupuri ; perechi de elevi vin și numesc cu voce tare obiectele indicate de către profesor sau chiar de un „little teacher". Grupul care numește cele mai multe obiecte, cîștigă jocul.

La fel ca și cîntecul, jocul automatizează deprinderile de a realiza construcția corectă. Folosită cu tact și îmbinată cu celelalte metode, metoda jocurilor didactice poate să contribuie la predarea în condiții eficiente a limbilor străine în primii ani de școală.

O problemă deosebit de grea se ridică pentru profesor în perioada de trecere de la vorbit la citit și ulterior la scris, deoarece la vîrsta la care deprinderile de citit și de scris în limba maternă nu sînt încă consolidate este foarte anevoioasă trecerea de la sistemul de scriere fonematică a limbii române la sistemul de scriere etimologică a limbii engleze. Din această cauză se observă la elevi o oarecare dezinteresare și chiar încetinire a ritmului de asimilare a noilor cunoștințe.

Prof. LIA GRIGOROVICI
Școala generală nr. 4 din Rădăuți

Lecție în laboratorul fonic

Istoria literaturii române în școlile și secțiile cu limba de predare maghiară

Avem și greutăți, dar avem și rezultate. Greutățile sînt într-adevăr mari, iar rezultatele pe care le obținem în procesul de predare sînt în funcție de mai mulți factori : elevul, părintele, școala (profesorul). Scopul urmărit stăruitor de noi este ca elevul să-și însușească limba română vorbită. Dar aici intervine, după părerea mea, o contradicție, fiindcă iată ce se întîmplă : la examenul de admitere în liceu, la bacalaureat, la concursul de admitere în facultate se pune accentul nu pe limba vorbită, ci se cer cunoștințe de literatură sau de gramatică (la intrarea în liceu). Printre factorii de care depind rezultatele trebuie să amintim și din ce regiune a țării provine elevul. Și aici discutăm rolul părintelui : cunoaște el limba ? Poate contribui la însușirea limbii române vorbite de către copilul său ? Este ceea ce numim contactul cu mediul familial și socio-profesional. La noi este o problemă că elevii nu ajung în contact cu limba vorbită, ci cu cea literară și au de aceea un limbaj livresc. Și de aici se ivesc situațiile în care, de pildă, elevul intră într-un magazin și nu se poate descurca pentru că nu cunoaște limba de fiecare zi. Aici intră în discuție și programele. La școlile (secțiile) cu limba de predare maghiară, cu mai mulți ani în urmă, au existat manuale întocmite în acest scop. În ultimul timp, s-au introdus manuale comune. Acele manuale erau mai accesibile elevilor de la secția cu limbă de predare maghiară, și programa era mai adecvată. Actualele programe sînt, după părerea mea, prea încărcate. Noi, profesorii, sîntem într-o permanentă goană pentru realizarea ei. Sînt opere ca: „Împărat și proletar", „Moromeții", „Moartea unui artist", pentru studierea cărora în programă sînt rezervate maximum două ore. Pot fi adîncite aceste opere din punct de vedere al conținutului și al limbii în aceste condiții ? Ar fi cazul ca în eventualitatea menținerii tuturor scriitorilor prevăzuți în actuala programă să fie studiați, să se ceară să fie analizate mai puține opere ale acestora, pentru a putea astfel să fie adîncite în special din punct de vedere al limbii.

De programe este legată și chestiunea manualelor. Conțin multe date, au un caracter prea informativ. De exemplu, Alexandru Macedonski, care se studia pînă acum în două ore, inclusiv analiza poeziei „Noapte de decembrie", se studiază în 5 ore, dar ce cuprinde manualul nu s-ar putea realiza nici în 20 de ore. (Viața și opera, precum și analiza a 3 poezii). Un alt inconvenient este schimbarea prea deasă a acestor manuale, ceea ce îngreuiază atît munca profesorului, cît și a elevului.

Și acum cîteva cuvinte despre redactarea manualelor. După părerea mea, limbajul în care sînt scrise manualele nu este accesibil elevilor. Găsim noțiuni de estetică, filozofie, sociologie care sînt necunoscute de către elevi. Părerea mea ar fi ca atît programele, cît și manualele de limba română destinate școlilor (secțiilor) cu limbă de predare a naționalităților conlocuitoare să rezerve mai mult timp studiului limbii române vorbite. De această chestiune se leagă și aceea a dotării bibliotecilor școlare. Operele prevăzute de programă a fi studiate la limba și literatura română să apară cît mai multe în ediții mai ieftine. De asemenea, cred că în cunoașterea limbii române vorbite de către elevii de la școlile (secțiile) cu limbă de predare maghiară o modalitate practică o constituie crearea de posibilități de a ajunge cît mai des în contact cu colegii lor români. Și cînd spun aceasta mă gîndesc la formele cele mai simple, începînd cu căminele de zi și grădinițele. Experiența mea didactică îmi arată că este o mare deosebire între cel care a intrat în clasa I a școlii primare după ce a fost o vreme la căminul de zi cu copii români de vîrsta lui și cel care nu a beneficiat de acest contact. Ne-am putea gîndi chiar la organizarea unor tabere în acest scop.

Și acum să trec la problema cadrelor didactice care predau limba și literatura română. De fapt, însușirea limbii române vorbite, în limita posibilităților, de către elevii de la școlile (secțiile) cu limbă de predare maghiară este în mare măsură în funcție de pregătirea cadrelor didactice. Dacă aceștia sînt bine pregătiți, atunci și elevul primește cunoștințe temeinice și corecte. Este un fapt îmbucurător că lecțiile de limba română de la clasele III și IV de la secțiile cu limbă de predare maghiară sînt ținute de către profesori de specialitate. La sate, din păcate, se mai găsesc și cadre necalificate sau care chiar dacă sînt calificate nu cunosc suficient limba română. Trebuie pus un accent deosebit pe formele active de perfecționare a cadrelor didactice care predau limba română în școlile și secțiile cu limbă de predare a naționalităților conlocuitoare, prin alcătuirea de programe adecvate tipului de școală unde aceștia predau, cît mai diversificate. Ar fi cazul ca acele cadre didactice care predau într-o altă limbă decît limba maternă să se familiarizeze cît mai repede cu limba de predare a elevilor lor. Cabinetul lingvistic să fie dotat cu materiale audio-vizuale adecvate corespunzător cerințelor programei (diafilme, diascol, magnetofon). În repertoriul unor teatre din centre cum este Satu Mare ar fi indicat să se introducă opere dramatice care ne ajută în predarea literaturii române și pe care teatrele respective să le popularizeze prin organizarea de turnee în localitățile din județ. De asemenea, la cinematografele din aceste centre s-ar putea relua filme care sînt ecranizări după opere studiate în școală, ca „Pădurea spînzuraților".

Prof. ȘTEFAN BEZDEK
Liceul cu limba de predare maghiară din Satu-Mare

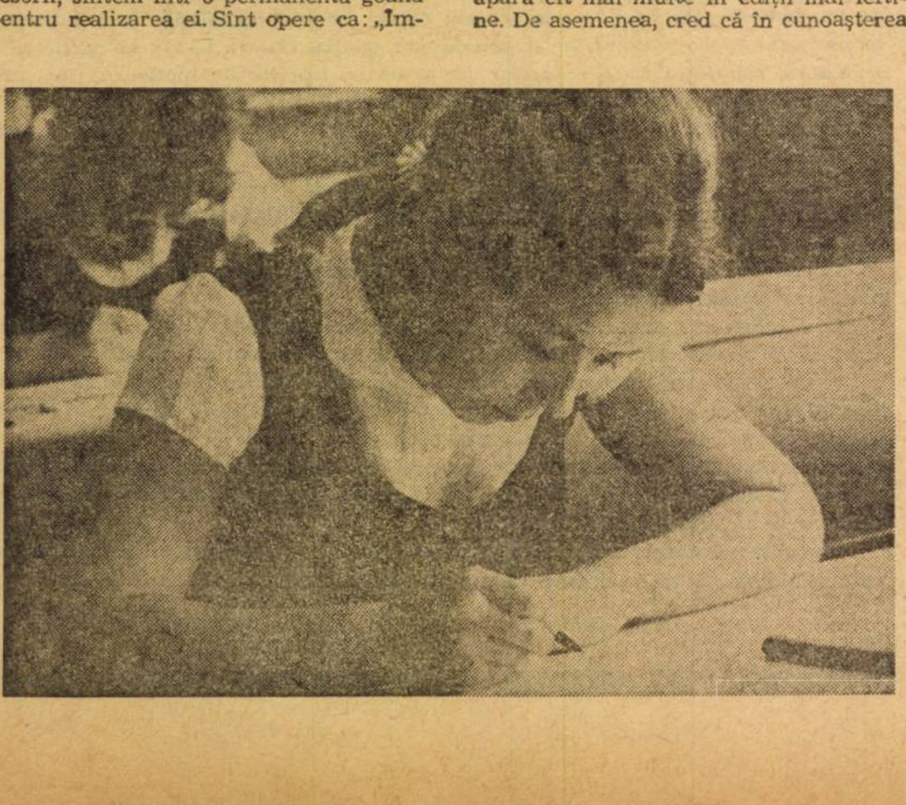

La clase simultane

Una din dificultățile predării la clase simultane constă în organizarea muncii independente la clasa I în perioada preabecedară și în aceea afectată predării cifrelor, la obiectul aritmetică. Acest lucru este dificil, cu atît mai mult, cu cît la clasa I cu elevi de 6 ani, ora nu poate dura cincizeci de minute. Am încercat să folosesc acest timp, într-un mod cît mai util, pentru obiectul aritmetică, gîndindu-mă la operațiunile de adunare și scădere ce vor urma învățării cifrelor. În acest sens, am încercat să fac exerciții de descompunere a cifrelor, care, în același timp, sînt și numere. Spre exemplu, la învățarea cifrei 5 am așezat cinci buline pe un cartonaș cerînd ca doi elevi să și le împartă. Am constatat apoi că, la un elev sînt 3 buline, iar la altul 2 buline. Alți doi elevi au împărțit bulinele în alt fel, astfel încît unul a avut 4 buline, iar celălalt 1 bulină.

Pentru activitatea independentă, am desenat pe o jumătate de foaie de caiet, într-un dreptunghi, 5 mingi, iar mai jos am desenat alte două căsuțe mai mici. Am cerut copiilor să numere mingile, iar deasupra lor să scrie cifra care arată numărul mingilor din căsuțe. Și, ca mingile din căsuța de sus să fie împărțite în căsuțele de jos, în așa fel ca, dacă le numără pe toate, să fie tot cîte sînt în căsuța de sus și, deasupra fiecărei căsuțe de jos să fie scrisă cifra care indică numărul mingilor din căsuță. În momentul în care copiii au numărat mingile, au asigurat iarăși formarea cifrei 5 din cele două cifre, 2 și 3. Mingile au fost apoi colorate, pentru formarea la elevi a deprinderii de a colora uniform.

Tot în sprijinul învățării cifrelor, precum și al stabilirii relației între numărul unor obiecte și semnul grafic ce reprezintă numărul de obiecte, respectiv cifra, am scris pe una din părțile unei bucăți de carton o cifră (5), iar pe cealaltă parte elevul trebuia să aplice aceeași cifră din bucățele. La început bucățelele au fost în număr de trei. Pe măsură ce am cunoscut pregătirea elevilor, am mărit, la unii din ei, numărul bucățelelor, iar la alții am dat numai bucățele fără cifra scrisă alături, indicîndu-le doar cifra ce trebuie formată.

Folosind astfel de procedee, am reușit să formez elevilor primele noțiuni de muncă independentă, să folosesc cele cincizeci de minute ale orei într-un mod cît mai productiv.

Inv. IOAN BUDA
Școala generală Lepindea, comuna Bahnea, jud. Mureș

Gramatica, cu elevii împărțiți pe grupe de nivel

Ținînd seama de faptul că în clasă nu există o omogenitate, am împărțit elevii în trei grupe de nivel, fiecare divizată în altele mai mici, alcătuite din 3—4 elevi. În felul acesta, am obținut nouă grupe de lucru. Consultînd manualul de gramatică de clasa a IV-a, culegerea de exerciții gramaticale, metodica predării gramaticii, cît și alte materiale de specialitate, am întocmit fișe de lucru pentru fiecare grupă în parte. Temele cuprinse în aceste fișe au fost concepute cu scopul de a pune pe elevi în situația de a sintetiza materialul studiat în ultima parte a clasei a III-a și de a face unele observații, proprii, în legătură cu materia parcursă.

Iată cum s-a desfășurat *o oră de gramatică despre cuvinte, silabe, sunete,* la clasa a IV-a, cu elevii grupați pe nivele de cunoștințe. Grupele I, II, III și IV din categoria „avansați" au primit următorul text de lucru :

1. transformați următoarele propoziții dezvoltate în propoziții simple, apoi cuvintele ultimelor patru propoziții le veți despărți în silabe, după care aranjați cuvintele în ordinea numărului de silabe : „Copiii merg în parcul din fața școlii. Un porumbel alb vine lîngă ei. Radu și Ioana îi dau firimituri de pîine. Elevii mîngîie porumbelul. Costel a prins un fluture alb. El îl ține de aripă. Fluturele se zbate". — (După ex. 3, pag. 5 din Culegere).
2. numiți cîteva vocale pe care le cunoașteți.

Grupele V și VI din categoria „mediocri" au primit cîte o fișă cu următorul subiect :

1. formați propoziții simple despre : pădure, fag, copii, iarbă, pionieri, mama, Gică, Marioara, elevi, Zoica, învățător, ea, Chiriac, jocul, el, noi frumusețe. (După ex. 5 și 6 pag. 5 din Culegere).
2. despărțiți în silabe ultimele propoziții formate.

Grupele VII, VIII și IX au avut de lucrat următorul subiect :

1. Formați propoziții simple despre : Marcel, pionieri, banca, fetița, citește, merge, aleargă.
2. Despărțiți în silabe cuvintele ultimelor patru propoziții.

Mai întîi am purtat o discuție cu întreaga clasă folosindu-mă de exercițiile 1, 2, 3 și 5, pag. 4 din manual, unde s-au reamintit cunoștințele învățate privind cuvîntul, silaba, sunetul. Această discuție a durat zece minute. În a doua parte a lecției s-a trecut la studiu pe grupe de elevi, fiecare grupă privind subiectele arătate mai sus. În timpul lucrului observam felul cum își întocmeau subiectul dat, intervenind ori de cîte ori constatam vreo abatere de la conținut, sau cînd se ivea vreo altă dificultate. Această parte a lecției a durat 30 de minute. Am trecut apoi la verificarea activității desfășurate, făcînd unele aprecieri și recomandări, după care le-am dat drept temă pentru acasă exercițiul 5 (pag. 5) din manual.

Am ținut multe ore în felul acesta și consider că avantajele activității desfășurate cu elevii pe grupe de lucru sînt : dezvoltarea interesului elevilor pentru lecție, stimularea lor pentru rezolvarea corectă a exercițiilor, dobîndirea încrederii în forțele proprii.

Înv. CONSTANTIN VIȘAN
Școala generală nr. 16 din Constanța

ÎNVĂȚAREA PRIN DESCOPERIRE

„CLIMA"

În cele ce urmează vom expune o modalitate nouă de organizare, desfășurare și structurare a capitolului „Clima" din manualul de geografia patriei, anul IV, liceu. Chiar dacă in situația actuală, capitolul acesta din manualul de anul IV are aproape același conținut cu cel din clasa a VIII-a, este evident că cele două capitole trebuie să răspundă unor scopuri și obiective diferite. Dacă o serie de obiective, cum ar fi enumerarea factorilor climatici, a elementelor meteorologice (cu datele lor valorice), descoperirea etajelor și nuanțelor climaterice etc., au fost atinse la nivelul clasei a VIII-a, este în mod necesar obligatoriu ca la nivelul ultimului an de liceu „stacheta" obiectivelor (și a performanțelor elevilor) să fie mai ridicată. Intr-o enumerare simplificată, aceste obiective ar fi: **cunoașterea factorilor genetici ai climei** (îndeosebi **radiația solară și bilanțul ei**)**; cunoașterea elementelor meteorologice (regimul termic, pluvial, eolian. evapotranspirația, deficit de apă, secetă, fenomene de iarnă, presiunea atmosferică etc...); înțelegerea mecanismelor fizice de interacțiune dintre acestea, înțelegerea cauzalității și a raporturilor spațiale dintre fenomene; interpretarea unor hărți sinoptice; prevederea vremii.**

Pentru acest capitol, propunem un sistem de trei teme:

Factorii genetici ai climei. Din analiza radiației solare (harta din Atlasul geografic al R.S.R.), a repartiției orizontale și verticale, elevii vor deduce că ea reprezintă factorul genetic esențial al climei. Din analiza și compararea hărților cu temperaturi (medii, iunie, ianuarie) și precipitații ale Europei, elevii vor identifica și explica influența climatului temperat, oceanic și continental asupra țării noastre. Elevii, împreună cu profesorul, vor analiza apoi 3-4 tipuri caracteristice de vreme (cu toate elementele lor meteorologice), cu ajutorul unor schițe sinoptice ale Europei, precum și evoluția unei mase de aer caracteristice care traversează continentul timp de 4-5 zile, cu ajutorul unor schițe succesive. **Aceste schițe și hărți pot fi proiectate la epidiascop, retroproiector, pot fi desenate la tablă sau pot fi multiplicate și distribuite elevilor.** Parcurgînd aceste momente și secțiuni succesive (20-25 minute), prin conversație cu clasa, vor putea fi identificați și „descoperiți" (fără a fi oferiți „de-a gata"), cei trei factori genetici ai climei.

Analiza elementelor climative. La această lecție explicarea de către profesor a elementelor climatice (temperatură, precipitații, vînturi) se cere înlocuită cu analiza lor de către elevi prin interpretarea hărților climatice respective, la care se pot adăuga și alte activități, astfel : analiza regimului termic diurn și anual pentru cîteva localități caracteristice (Timișoara, București, Constanța, Iași, Brașov, Oradea, Predeal, vf. Omu, vf. Semenic, Vatra Dornei), pentru înțelegerea relațiilor dintre temperatură și condițiile naturale : analiza regimului precipitațiilor și al vînturilor în cîteva localități; trasarea pe o hartă (cu elevii) a unor izoterme și izohiete prin interpolarea datelor de la stațiile cele mai apropiate; executarea unor histograme pentru temperaturi și precipitații la diferite stații meteorologice etc.

Aceste activități oferă pe lîngă „descoperirea" unor relații între eelementele meteorologice posibilitatea realizării unor operații cu date reale.

Analiza și prevederea elementelor meteorologice. Această temă are ca obiectiv principal însușirea deprinderii de a descifra o hartă sinoptică, de a analiza evoluția elementelor meteorologice pentru elaborarea unei prognoze de scurtă durată. Astfel, pe o schiță de hartă a țării noastre, elevii vor figura principalele elemente de vreme (temperatura, precipitațiile, nebulozitatea), cu datele cantitative din ziua anterioară; pot fi luate în acest sens datele publicate în presă (ziarul „România liberă"). Schița care se execută trebuie să fie la o scară suficient de mare (aprox. 1: 2.000.000) pentru a permite analiza elementelor meteorologice în raport cu formele și unitățile de relief și pentru a o completa cu elemente noi, rezultate din interpretarea acestor date: măsurarea arealelor cu precipitații, trasarea unor izoterme etc. Din analiza unor asemenea hărți meteorologice pentru cîteva zile succesive și prin compararea lor, elevii vor „descoperi" cîteva legități ale evoluției elementelor meteorologice. Este ideal ca această analiză să fie efectuată pe un număr cît mai mare de situații concrete. Operația poate fi efectuată în mod similar pentru întregul continent, tot pe baza datelor din presă. În continuare trebuie analizată evoluția unui cîmp baric care traversează Europa de la vest spre est, în cîteva zile succesive (cu toate fenomenele pe care le implică), iar, apoi, în mod amănunțit, trecerea acestui cîmp baric peste țara noastră. Pe baza acestor operații succesive, în final, elevii vor trebui să poată elabora o prognoză meteorologică pentru ziua următoare (care poate fi controlată).

Aceste trei teme pe care le propunem aci în acest fel **au un pronunțat caracter euristic.** Considerăm că acest mod de lucru va contribui la sporirea caracterului formativ al geografiei, la dezvoltarea spiritului de investigație și creativitate la elevi.

Prof. OCTAVIAN MÎNDRUȚ,
Institutul de cercetări pedagogice
București

O lecție de analiză literară: „Epigonii"

Esența problematizării constă în crearea unui fond conflictual al învățării : elevul este pus în fața unor probleme teoretice și practice pe care trebuie să le rezolve singur, pe baza unor cunoștințe anterioare, emițînd ipoteze și făcînd raționamente.

În mod concret, cum am încercat să problematizez analiza literară a poeziei „Epigonii" de M. Eminescu.

Am comunicat următoarele situații problemă :

1. M. Eminescu apare pentru mulți ca un miracol, neputînd fi comparat cu nici un alt poet din epoca sa. Incluzîndu-se singur printre epigoni, trezește nedumerire. *Problema :* Prin această poezie Eminescu poate fi încadrat în climatul ideologic al „Junimii" ? Este și el un epigon, așa cum se consideră ?

2. Cuvintele de laudă pe care Eminescu le adresează unor poeți minori, uitați azi, lipsiți de valoare încă de atunci, apar ciudate. *Problema :* Oare lauda lui Eminescu nu este exagerată ? De ce ? În ce măsură aprecierile sale critice își păstrează valabilitatea ?

3. Încă din 1872, T. Maiorescu îl considera pe Eminescu „poet în toată puterea cuvîntului". *Problema* : Se confirmă această afirmație pentru poezia „Epigonii" ?

În ora următoare, discuțiile cu elevii au vizat rezolvarea situațiilor problematice propuse.

1. Astfel, se observă că regăsim în poezia eminesciană anumite concepții maioresciene asupra culturii. Acesta, în 1868, reproșase culturii române „neadevărul", deplîngînd existența doar a „lustrului din afară". Și poetul observă că „În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază" și „Noi în noi n-avem nimica, totu-i calp, totu-i străin". Contemporanii sînt falși, fățarnici și niște nulități, „măști rîzînde, puse bine pe un caracter inimic" ; mimează credința: „Dumnezeul nostru : umbră" ; mimează patriotismul : „patria noastră : o frază".

Deși influența ideologiei „Junimii" a fost destul de puternică asupra sa (elevii cunosc anumite date din studie-
a biografiei poetului), Eminescu ră-
îne un mare admirator al pașoptiș-
r ; a prețuit pe profesorul său Aron
mnul, cel cumplit ironizat de V. A-
sandri.

ajoritatea junimiștilor sînt formați
școala idealistă germană, puternic
nfluențați de scepticismul schopenhauerian. Structura sufletească l-a determinat pe Eminescu să nu se poată nici el sustrage scepticismului pe care-l condamnă la contemporanii săi, pentru că în mod inevitabil „Lumea-i cum este... și ca dînsa sîntem *noi*", iar descurajantele afirmații asupra existenței și asupra rosturilor ei sînt și ale poetului, care trăiește o adevărată dramă, considerîndu-se un epigon.

Epigonii își privesc sceptic și creațiile literare ; chiar și poezia e un joc cu imaginile : „voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate", dînd o imagine falsă unei realități mizere : „pune haine de imagini pe cadavrul tris și gol".

Tributar scepticismului, care de fapt se va adînci în poezia sa, Eminescu se diferențiază însă de epigoni pentru că lui nu i se poate reproșa falsitatea sentimentelor, el rămînînd, la fel ca înaintașii, „pierdut în gînduri sînte", „convorbind cu idealuri".

2. Cam în perioada în care poetul scria poezia, junimiștii intenționează să alcătuiască o antologie a poeziei române. Eminescu, la curent cu aceste preocupări, nu face, însă, în poezia sa critică literară versificată și tendențioasă, ci dovedește o uimitoare maturitate în înțelegerea problemelor literare ale epocii, ilustrînd în același timp concepția sa asupra misiunii poeziei și a poetului.

Poezia are un caracter polemic. Poeții citați nu sînt elogiați pentru valoarea estetică a creației lor, ci pentru intențiile lor nobile și mai ales pentru sinceritatea și elanul cu care s-au angajat în munca de creație : „De-aceea spusa voastră era sîntă și frumoasă, / Căci de minți era gîndită, căci din inimi era scoasă".

Au crezut în puterea miraculoasă a creației, capabile să transforme societatea : „ați visat zile de aur pe-astă lume de amar", „ați creat o altă lume, pe astă-lume de noroi".

Intențiile polemice ale poetului sînt mărturisite într-o scrisoare către I. Negruzzi. Pe de altă parte, poeții la care se referă Eminescu, adică Nicoleanu, Schelitti, Cugler, sînt într-adevăr niște epigoni.

Poetul are simțul măsurii și spirit critic și acordă relativ puțin spațiu creatorilor minori (strofa a doua cuprinde șapte poeți), iar pe alții nici măcar nu-i evocă prin operă, ci mai degrabă pentru crearea unei atmosfere : „Prale firea cea întoarsă", „Daniil cel trist și mic". Și alte evocări sînt succinte, deși rămîn memorabile prin forța cu care i-a definit sau a surprins nota fundamentală a creației lor : Cichindeal, Mumuleanu, Văcărescu, Beldiman etc.

Creatorii valoroși sau semnificativi pentru o epocă istorică primesc caracterizări complexe, poetul surprinzînd la fiecare opera cea mai reușită sau mai semnificativă. Înțelege clar personalitatea complexă, și contradictorie a lui Heliade, care, deși este „o enigmă neexplicată", rămîne ca mărime „un munte", primul poet român cu un sistem filozofic ce-i influențează opera. Negruzzi este evocat prin capodopera sa „Alexandru Lăpușneanu" ; seninul și optimistul Alecsandri, cel mai mare poet român de la 1870, „regele poeziei", prin întreaga sa operă.

3. Adevăratul Eminescu, profund și original, se afirmă la 1870 prin „Mortua est", apoi prin „Epigonii", poezii care cuprind în germene măsura unui uriaș talent. În tot ce a creat ulterior poetul, reia teme și idei, adîncește și duce la perfecțiune arta sa poetică.

Acum pentru prima dată în poezia românească apar imagini poetice uimitoare : „oceane de stele" ; „izvoare ale gîndirii" ; „rîuri de cîntări".

El este cel care introduce masiv în literatura noastră metafora, care are o deosebtă putere evocatoare : „glas cu durere", „cuib de-nțelepciune", „stîncă arsă dintre nouri de eros", Negruzzi „șterge colbul", înaintașii fac „valul să cînte" și „steaua să zboare" etc.

Satira amară la adresa contemporanilor, mulțimea interogațiilor retorice, enumerările copleșitoare, propozițiile juxtapuse, eliptice, procedeul preferat al antitezei, dovedesc o artă matură ce anticipează „Scrisorile".

Cugetări filozofice mai cuprind poeziile înaintașilor, ele sînt însă puerile sau incluse în versuri șchioape. Poetul de 20 de ani se dovedește un spirit speculativ, un filozof care pune tulburătoare întrebări asupra existenței și încearcă să definească în termeni poetici filozofia și poezia.

Deci, intuiția lui T. Maiorescu era bună : Eminescu era deja un „poet în toată puterea cuvîntului".

Prof. MINODORA BURCIN
Liceul din Snagov

Timpul liber și activitatea extrașcolară pionierească

Datorită măsurilor luate de Ministerul Educației și Invățămîntului și preocupărilor cadrelor didactice pentru evitarea supraîncărcării elevilor — în spiritul Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. — timpul liber al tineretului școlar devine din ce în ce mai mult obiectul atenției tuturor factorilor educativi, în scopul realizării unor importante obiective formative ale creșterii și dezvoltării tinerelor noastre generații.

Se cere, în aceste condiții, o cooperare cît mai strînsă a tuturor factorilor educativi — dintre care, în primul rînd școala, organizațiile de copii și tineret și familiile școlarilor — pentru a gospodări cît mai rațional și mai eficient timpul liber al elevilor și spre a evita suprapuneri, paralelisme și... supraîncărcări.

În această pagină — redactată de cercetătoare științifice ale Sectorului de cercetare al Consiliului Național al Organizației Pionierilor — inserăm cîteva dintre principalele aspecte ale activității pionierești spre mai buna cunoaștere a acesteia de către cadrele didactice, pentru a sprijini cooperarea factorilor interesați în valorificarea educativă a timpului liber al elevilor.

Sarcini și supraîncărcare

Conținutul activității pionierești se concretizează în sarcini și acțiuni pe care copiii le primesc și le îndeplinesc în cadrul disciplinei de organizație și apartenenței lor la o anumită grupă, detașament sau unitate. Sarcinile pionierești se realizează în timpul liber al copiilor. în activitatea extrașcolară, dar au influențe și implicații directe și indirecte și asupra activității școlare propriu-zise.

Încălcarea acestei condiții duce adesea la atribuirea unei încărcături sporite de sarcini obștești unui grup de pionieri, de regulă celor din comandament. Aceasta face ca anumiți pionieri să fie foarte ocupați în orele libere, uneori să-și neglijeze pregătirea temelor sau să obosească și să nu mai producă randamentul școlar normal. Întrucît asemenea practici se datoresc, de obicei, unui exces de zel fals înțeles al comandanților-instructori, soluția preconizată se referă la îmbunătățirea stilului de muncă al acestora, la promovarea de către adult a principiului democrației socialiste în colectivitatea pionierească.

De asemenea uneori pionierii, îndeosebi preadolescenți, entuziasmați de diferite propuneri, își alcătuiesc programe încărcate care solicită timp de pregătire și eforturi ce depășesc posibilitățile oferite de ansamblul bugetului de timp al elevului de 7—14 ani din zilele noastre.

Dacă activitatea extrașcolară pionierească poate supraîncărca cu sarcini obștești unii copii (nerecomandate în nici un document care reglementează această sferă de activitate), uneori, se constată că însăși activitatea pionierească, în esență o activitate politico-socială, nu beneficiază de condiții optime de desfășurare, copiii fiind mult încărcați cu sarcini școlare.

În condițiile actuale, cînd învățămîntul face eforturi de lichidare și prevenire a supraîncărcării elevilor, pionieria își pune cu seriozitate problema cooperării pentru realizarea acestui obiectiv cu repercusiuni directe asupra copilului aflat în plin proces de creștere fizică, intelectuală și morală.

IOANA POPESCU-TUȚĂ

Cadru de manifestare politico-socială a copiilor

Ca organizație revoluționară de masă a copiilor, pionieria reunește toate detașamentele și unitățile de pionieri într-o activitate cu profund caracter educativ și contribuie, alături de școală și familie, la formarea tinerei generații. Continuînd și adîncind acțiunea educativă a școlii și a celorlalți factori, în timpul liber al copiilor. Organizația pionierilor, condusă și îndrumată nemijlocit de partid, inițiază și desfășoară o activitate multilaterală cu un conținut și cu semnificații deosebite politico-sociale ce decurg din natura revoluționară a organizației.

Pionieria, acționînd în timpul liber al copiilor și preadolescenților, continuă opera școlii, dar adoptă mijloace și metode specifice, adecvate petrecerii timpului liber, corespunzător sarcinilor și scopurilor urmărite de organizație. În cadrul pionieriei, copiii acumulează nemijlocit o anumită experiență socială, promovează respectarea democrației socialiste în viața de organizație, se exersează în roluri de conducere și execuție, pregătindu-se astfel pentru o viață activă și conștientă în societate.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor, sarcina conducerii pedagogice a activității pionierești revine cadrelor didactice, unor pedagogi experimentați, care prin însăși natura profesiunii lor cunosc știința educației copilului, au un larg orizont științific, sînt cunoscători profunzi ai universului spiritual al copiilor.

Răspunderea lor politico-socială în calitate de comandanți-instructori se îmbină în permanență cu arta folosirii în activitatea extrașcolară a unui conținut și a unor metode potrivite, cu grija de a nu transfera în timpul liber metodele și formele de muncă școlară, de a menține, deci, specificul activității pionierești, ca activitate social-politică a celei mai tinere generații — copiii.

ELENA ISTRATE

Grupa — laborator al inițiativei

Pentru a da o formă mai organizată activității detașamentelor, și pentru a asigura un caracter mai larg acesteia. în urma celei de a II-a Conferințe Naționale a Organizației pionierilor s-a trecut la constituirea grupelor de pionieri conduse de comandanți, tot pionieri. Această nouă formă organizatorică, avînd menirea să activizeze întreaga masă a pionierilor și școlarilor în acțiunea socială, a permis copiilor să se reunească în grupe de 8—10 pionieri, după criteriul preferințelor, apropierii rezidențiale, al coeducației sexelor, al omogenității ș.a

Grupul mic de pionieri imprimă un caracter operativ activității, dă posibilitatea fiecărui pionier să-și asume răspunderi și roluri, să contribuie efectiv la propunerea și organizarea activității, atît a grupei din care face parte, cît și a detașamentului în care grupa respectivă se integrează funcțional. Pentru aceste valențe activizatoare, grupa de pionieri este comparată cu un laborator al inițiativelor în care gîndirea și imaginația copiilor fructifică divers. punînd premise rodnice creativității colective.

Cu deosebire în cadrul grupelor de pionieri se dezvoltă cooperarea în domeniul învățării, consultarea reciprocă, experimentarea în comun a unor ipoteze, verificarea practică a cunoștințelor în mici laboratoare proprii etc. Depășind concepția eronată despre „întrajutorarea la învățătură" care transformă pe pionierul cu succes școlar în meditator al colegilor cu randament scăzut la învățătură, cooperarea în cadrul grupei se realizează cu un beneficiu bilateral sau cu folos pentru cel care într-o împrejurare sau alta ia inițiativa aprofundării, dezvoltării sau perfecționării cunoștințelor și deprinderilor însușite la școală.

RODICA GÎRLEANU-COSTEA

Detașamentul și unitatea — centre active de educație comunistă

Grupa, detașamentul, unitatea oferă copiilor cadrul politic-social instituțional de asimilare a îndatoririlor și drepturilor cetățenești, prefigurate, în funcție de specificul Organizației în „Drepturile și îndatoririle pionierului". Îndatoririle pionierești prin natura lor îndatoriri moral-politice, configurează, la un anumit nivel, tipul de comportament civic, corespunzător aspirațiilor întregii noastre națiuni. Asimilarea lor, ca și exercițiul permanent al normelor de conduită aferente îndatoririlor pionierești — desfășurate atît în procesul activității școlare. cît și în timpul liber al copiilor — corelate cu sistemul drepturilor pionierești, îi deprind pe aceștia cu participarea activă, în condiții de egalitate deplină cu ceilalți pionieri, la viața socială și publică.

Astfel, sistemul alegerilor pionierești îi familiarizează pe viitorii cetățeni cu cerințele privind normele de reprezentare în diferite organe și cu ceremonialul desfășurării alegerilor, îi învață să-și formuleze și să-și susțină propunerile, opiniile, să aprecieze faptele și activitatea colectivului și pe cele individuale, să participe activ, cu spirit de răspundere, punctualitate și eficiență la rezolvarea treburilor obștești, să aducă contribuții proprii cînd sînt consultați în probleme mai mici sau mai mari, cum ar fi îmbunătățirea unor documente ale Organizației, elaborarea unor decizii, acordarea unor distincții etc.

Practicarea sistemului sancțional în cadrul Organizației se dovedește un instrument puternic de consolidare a normelor moral-civice (spiritul de echipă, respectul, echitatea, solidaritatea etc.), de creștere a responsabilității și disciplinei. Opinia colectivului pionieresc se manifestă plenar atît în direcția funcției de apreciere a activității și a comportamentelor membrilor Organizației (atitudinea față de muncă, colaborare, cinste etc.), cît și în cea de corectare a acestora, atunci cînd nu se încadrează în cerințele social-morale statornicite în cadrul colectivului. Căci, actele de comportare și de atitudine nu afectează numai o persoană sau alta, ci întreg detașamentul structurat pe aceleași interese și aspirații.

ELENA IRIMIE

Sportul și turismul

În condițiile societății moderne, cînd activitatea școlară ocupă o bună parte din timpul copiilor și cînd modalitățile statice de petrecere a timpului liber își sporesc ponderea (vizionări de filme, de teleemisiuni, lecturi etc.), sportul și turismul pionieresc au menirea să vină în întîmpinarea nevoii de mișcare, de exprimare a dinamismului copiilor.

În contextul regimului zilnic al elevului contemporan, sportul și turismul pionieresc contribuie la menținerea fundamentului vital necesar învățării, exersînd și dezvoltînd capacitatea de rezistență, forța, îndemînarea, voința etc. prin acțiuni ca: „Delfin" (acțiune de învățare a înotului); „Roza vînturilor" (acțiune de orientare turistică); „Floarea prieteniei" (cicloturism); „Expedițiile Cutezătorii"; „Cupa speranțelor" la minifotbal, la minibaschet; „Ștafeta iscusinței și a îndemînării" etc. De asemenea, sportul și turismul pionieresc activizează unele cunoștințe și deprinderi însușite de elevi în școală, apelînd la noțiuni de geografie, științele naturii, matematică etc. în cadrul unor acțiuni de orientare, cunoaștere realizate prin forțe proprii de către pionieri în timpul liber.

Uneori, entuziasmați de satisfacția dată de sport unii pionieri, insuficient îndrumați, dedică acestor preocupări o bună parte din timpul liber, obosind peste măsură și neputînd în continuare să-și pregătească în bune condiții temele date acasă.

Se întîlnesc și cazuri cînd, dominați de ideea afirmării, diferiți antrenori promovează specializarea timpurie a copiilor, sportul de performanță răpind acestora foarte mult timp cu pregătirea necesară. Fără a nega posibilitatea unor astfel de preocupări încă din copilărie, îndrumătorul adult al activităților sportiv-turistice pionierești ale copiilor este chemat să vegheze asupra îmbinării echilibrate a acestora cu celelalte genuri de acțiuni pentru a contribui la instaurarea unui ritm sănătos al dezvoltării psiho-fizice a fiecărui copil și colectiv pionieresc.

EUGENIA ENĂCHESCU

Activitatea pionierească în sistemul de educație comunistă a elevilor

Parte componentă a sistemului educației comuniste a generațiilor de copii, activitatea pionierească urmărește același scop și aceleași obiective pe care le înfăptuiesc și școala și familia și întreaga noastră societate socialistă. În acest sens, ea are un caracter integrativ, completînd și dezvoltînd orizontul de cunoaștere al elevilor și exersînd copiii în activități cu caracter social-politic. Totodată, activitatea pionierească își menține specificul său de Organizație revoluționară a pionierilor, chemați să ia parte nemijlocită în viitor la procesul complex al edificării socialismului în România. Acest specific rezultă din conținutul politic-social al acțiunilor întreprinse, din modalitățile proprii prin care conținutul respectiv este asimilat și transformat în convingeri și sentimente de către pionieri.

Pionieria utilizează o gamă largă de căi și procedee pentru a sprijini acțiunea școlii, principalul factor de cultură și civilizație din țara noastră. Punînd un accent deosebit pe informarea politică, participarea directă a copilului la evenimentul social-politic, antrenarea membrilor organizației în practicarea democrației socialiste etc., activitatea pionierească promovează, în același timp, utilizarea unor metode ca: învățarea în grup, învățarea prin descoperire, implicarea produselor mass-media în actul educației ș.a. cu scopul de a activiza tot mai mult copiii.

În felul acesta, acțiunile din grupe, detașamente și unități, ca și activitățile din cercuri, stațiuni experimentale, diverse formațiuni etc. promovează, nu atît dorința de înmagazinare, de stocare a informației, cît de vehiculare a ei și de stăpînire a acelor modalități prin care individul, grupul poate, atunci cînd este necesar, să dobîndească el însuși cunoștințele respective. Cu alte cuvinte, nu atît memoria, „cumințenia", „ascultarea" reprezintă obie tul acțiunii educaționale a pionier cît gîndirea și activitatea creato autoconducerea pionierească, discip de organizație, civismul.

Dr. GHEORGHIȚA FLEANC

Predarea literaturii franceze cu mijloace audio-vizuale

Modernizarea învățămîntului nu înseamnă numai folosirea pe scară largă a unor mijloace tehnice de transmitere a cunoștințelor, ci și un mod cu totul deosebit de a privi materialul ce trebuie comunicat elevilor. De cele mai multe ori cînd este vorba de aparatură modernă, discutăm cum poate fi ea folosită în clasele de începători. Vorbind de modernizare în accepțiunea integrală a cuvîntului, experiența ne arată că ea se realizează cu foarte bune rezultate și în clasele de avansați la care se predă literatura.

În general, profesorii de la aceste clase, educați în spiritul analizei literare lansoniene, rămîn legați de modul de predare tradiționalist. Modernizarea la aceste clase are două scopuri: mai întîi, **dobîndirea unui instrument de comunicare, care este limba vorbită, și,** apoi **cunoașterea culturii limbii respective.** Modernizarea predării limbii franceze la anii III, IV înseamnă, pentru elevi, citirea operelor în original, în așa fel încît, lăsînd la o parte manualul, să poată discuta liber, iar îndrumîndu-i, cu ajutorul unor întrebări adecvate, spre cunoașterea conținutului de idei, spre deslușirea sentimentelor din textul respectiv și spre caracterizarea personajelor, să poată ajunge într-un timp cît mai scurt să se miște într-o lume reală, desprinzîndu-se în exprimare de tot ceea ce e artificial și livresc. Urmărind un plan de lecturi de opere indicate de profesori la fiecare sfîrșit de an, care să se includă în curente și școli literare ce vor fi studiate, elevii pot să-și lărgească vocabularul uzual și să-l folosească creator în discuțiile pe care le poartă cu profesorul în legătură cu operele citite. Modernizarea trebuie să aibă în vedere, deci, subordonarea fenomenului literar față de cel lingvistic. De aceea, analizele literare pe text vor urmări imaginea, cuvîntul grăitor, modul de exprimare, armonia, ritmul frazelor care pot tălmăci fondul textului studiat. Se ajunge astfel la o dublă finalitate: **estetică** și **etică.**

În ceea ce privește tehnologia audio-vizuală, ea poate fi folosită și în clasele de literatură, dar cu mult discernămînt și respectînd anumite criterii. Dacă folosim diapozitivele și filmul la o lecție de biografie, de exemplu, cum ar fi despre Ch. Baudelaire sau Marcel Proust, nu putem realiza lecția într-o singură oră, așa cum indică programa. Folosirea diapozitivelor implică două etape de studiu. Prima, aceea în care profesorul prezintă **diapozitivele,** nu într-o simplă succesiune ca în secvențele de film, **ci cu explicațiile necesare.** A doua etapă înfățișează din nou diapozitivele, de data aceasta cerîndu-se, cu ajutorul întrebărilor, lămuriri de la elevi. Dacă avem un film, îl proiectăm de două ori, prima dată pentru a fi receptat, a doua, pentru ca profesorul să adauge elementului sonor informațiile necesare pentru a-l face mai inteligibil, pentru ca apoi să poată servi ca stimul pentru o conversație din cele mai curente.

Viața unui scriitor studiat, dealtfel, se pretează cu ușurință la îmbogățirea vocabularului uzual și la organizarea unor discuții pe teme cotidiene. În anii III și IV, discul este un ajutor neprecupețit al profesorului. El fixează pronunția perfectă, intonația în care se răsfrîng cele mai ascunse valențe ale textului. Dar și discul trebuie folosit cît mai judicios. Prima oară se ascultă cu cărțile închise, a doua oară, cu cărțile deschise, urmărind pe text audierea lui și, în sfîrșit, după ce textul a fost analizat, gîndit, trăit, urmează ultima audiție pentru a ne da seama de data aceasta de cele mai adînci vibrații ce se ascund dincolo de cuvinte. Desigur, nu avem pretenția ca în cele spuse să fi epuizat problemele modernizării predării limbii franceze în cadrul orelor de literatură. Ceea ce s-a prezentat aici au fost numai indicații care au dus la o anumită eficiență prin utilizarea acestor metode. Dar cum nimic nu este definitiv în munca noastră și cum fiecare din noi tinde spre perfecțiune, sugestiile noastre pot constitui doar ca punct de reper pentru desăvîrșirea folosirii acestora cît mai creator și cît mai înnoitor.

SANDA ȚONESCU
Liceul de matematică și fizică
„Aurel Vlaicu" din București

Organizarea lucrărilor experimentale

Lucrările de laborator aduc o contribuție importantă în pregătirea practică a elevilor, în acord cu cerințele actuale de legare a școlii de viață, de producție. De aceea, folosind metoda activizării prin muncă în cadrul lecțiilor experimentale, am urmărit să-i stimulăm pe elevi în elaborarea independentă a metodei de lucru și în verificarea practică a acesteia pe baza experimentului proiectat de către ei, urmărit și interpretat prin consemnarea datelor și a concluziilor ce țineau de confirmarea sau infirmarea ipotezei formulate inițial.

Această manieră de lucru am utilizat-o și în procesul de predare a unor cunoștințe noi, elevii efectuînd experiențe care îi conduceau la rezolvarea experimentală a aspectelor teoretice din lecție. Ei trebuie să formuleze ipotetic diferite soluții și apoi să-și organizeze procesul de asimilare și interpretare științifică a fenomenelor provocate experimental. Soluțiile variate, elaborate independent de fiecare elev, erau discutate în colectiv. Am observat că, procedînd, astfel, se asigură independența soluțiilor propuse, sprijinind însăși joncțiunea dintre teoretic și aplicativ, operarea pe plan concret cu noțiunile teoretice însușite, folosirea lor spontană, în multiple relaționări. Deci, se cultivă fluiditatea în gîndirea elevilor, condiție importantă a creativității.

Printr-o permanentă antrenare a gîndirii elevilor la lecții, ei reușesc să stabilească date noi (să le descopere singuri), operînd cu cunoștințele anterioare, în situații noi. Iată cum am procedat concret, în predarea lecției **„Săruri", la clasa a VIII-a.** După o succintă verificare a cunoștințelor elevilor privind temele studiate: acizi, baze, oxizi, le-am cerut să indice o altă categorie de substanțe compuse ce o cunosc, să se refere la importanța practică a acestei categorii de substanțe compuse și la unele din utilizările lor în diferite sectoare ale economiei. În continuare, i-am solicitat pe elevi să dea exemple de săruri, cunoscute din studiul temelor anterioare și să noteze independent, prin formule chimice cît mai multe exemple de săruri. Elevii au formulat problemele generale pe baza datelor despre celelalte substanțe și anume: definiție, clasificare, denumire, metode de obținere, proprietăți fizice și chimice, utilizări. În discuțiile colective cu clasa am insistat asupra metodelor de obținere a sărurilor și am formulat întrebarea: **Cum credeți că s-ar putea obține sărurile?** Elevii, notînd independent cît mai multe soluții, au analizat apoi soluțiile propuse, pe care le-au verificat experimental în laborator. După verificarea practică a metodelor de obținere le-am dat să identifice, dintr-o serie de substanțe, sărurile și să motiveze alegerea făcută. S-a dovedit că elevii reușeau să exemplifice corect, operînd adecvat cu proprietatea de sare. Le-am cerut să formuleze definiția sărurilor. S-au obținut multe variante de răspunsuri și, în final, am stabilit împreună cu ei definiția corectă.

Valorificînd cunoștințele anterioare, elevii au putut stabili independent unele dintre proprietățile chimice ale sărurilor, au verificat experimental ipotezele propuse prin experiențe realizate de ei în laborator, notînd în fișele de lucru observațiile și concluziile care s-au desprins. După ce li s-a dat reacția tipică de recunoaștere a sărurilor (prin folosirea unor reacții specifice), elevii au recunoscut un sulfat din trei săruri diferite, pe care le-au primit în plicuri. Forma problematizantă de includere în cadrul lecțiilor și a unor lucrări de cercetare, a unor teme de semnificație pentru însăși practica industriei chimice au rol stimulator, hotărîtor pentru gîndirea independentă a elevului, sporesc interesul pentru chimie și pentru domeniile ei aplicative.

Pe baza cunoștințelor dobîndite anterior, privind structura unor substanțe, elevii au fost puși în situația ca, prin apel la raționamentul chimic de tipul ipotetico-deductiv, să formuleze ipoteze sau să-și exprime ideile în legătură cu proprietățile substanțelor respective. Astfel, **la anul II liceu,** la lecția cu tema **„Amoniacul",** după ce, prin discuții colective, am stabilit cu elevii, valorificînd cunoștințele dobîndite anterior, anumite aspecte esențiale privind structura amoniacului (precizînd ecuația de formare a moleculei de amoniac, tipul de legătură, modelul spațial al moleculei), ei au desprins, pe baza cunoașterii structurii amoniacului, caracterul acestei substanțe, stabilind independent metodele de obținere a amoniacului în laborator. Am formulat întrebarea: **Pe baza a ceea ce cunoasteti despre structura amoniacului și despre caracterul acestei substanțe, cum credeți că s-ar putea obține în laborator amoniacul ?.** Elevii au fost solicitați să proiecteze independent metodele de obținere a amoniacului în laborator. Ipotezele, formulate de ei în acest sens, au putut fi verificate experimental, în mod independent. Plecînd de la datele observate și interpretîndu-le au conchis despre modul de obținere a acestei substanțe din sărurile de amoniu și baze tari și au evidențiat proprietățile chimice ale amoniacului, pe care le-au înscris în fișele de lucru.

Cu substanțele de care dispuneau în laborator, elevii au avut posibilitatea să verifice experimental ipotezele propuse de ei cu privire la unele proprietăți chimice ale amoniacului (formarea sărurilor de amoniu). Uneori experimentele erau imaginate chiar de elevi, alteori ei urmăreau în efectuarea lor o prescripție algoritmică, înscrisă în fișa de lucru a fiecărui elev. Menționăm că și în această a doua variantă, experimentele rămîneau deschise în ceea ce privește interpretarea datelor observate, a concluziilor și a mijloacelor de comunicare. Rezultatele obținute se comentau la nivelul clasei, se completau, se apreciau.

Comentarea finală, colectivă, a rezultatelor lucrărilor realizate individual sau pe grup, a contribuit la realizarea unor efecte de ordin educativ, dar și la o corectare și completare reciprocă pe linia modului de lucru, a observațiilor, interpretărilor și concluziilor stabilite de elevi în cadrul lucrărilor respective. Din acest punct de vedere, însăși forma lucrărilor de laborator, care presupune realizarea numai de către un elev sau un grup de elevi, trebuie îmbinată cu activitatea colectivă și cu acel moment important al analizei critice a lucrărilor efectuate.

Lector univ. VIORICA LUPU
Catedra de metodică,
Universitatea București,

prof. LENUȚA MOCANU,
Școala generală nr. 201,
din București

Profil pentru biologie

Asistăm azi la confruntarea a două concepții despre profilul laboratorului de biologie. Prima, cea clasică, care susține existența laboratorului-muzeu cu vitrine, diorame cu animale naturalizate, dulapuri cu ierbare, mulaje, planșe, colecții și cea modernă, care elimină tot ce miroase a naftalină, renunțînd la caracterul muzeistic, simplificînd și reducînd aportul informațional la unele reproduceri, laboratorul avînd aspectul apropiat de cel de chimie-fizică. Motivări pentru una sau alta din concepții există suficiente, n-am să arăt avantajele sau dezavantajele uneia sau alteia, ci încerc prin soluția propusă să rezolv problema reală a funcționalității unui laborator de biologie cu observația că este în specificul unei școli generale, laborator deja existent, vizitabil, criticabil și, mai ales, deschis, fără secrete.

La Școala generală de 10 ani din Orașul Victoria, laboratorul de biologie nu reprezintă un element singular, ci ultima verigă din ceea ce am numit „sectorul biologic" al școlii, care începe cu holul scărilor ce duc spre laborator, în care se găsește colțul ocrotirii naturii (cred, obligatoriu pentru orice școală), format dintr-un perete 3/7 m unde sînt pictate plantele și animalele ocrotite din județul Brasov în mijloc, ecusonul cercului „Floare de colț". În partea stîngă există o hartă pe sticlă a rezervațiilor naturale ale județului Brașov, iar în dreapta o suită de afișe u subiect de ocrotire, le urmează, apoi, o pictură reprezentînd daunele provocate de om naturii (atît acțiunea de distrugere a naturii realizată de omul primitiv, cît și de cel contemporan), supus pericolelor actuale (poluarea apei, atmosferică, sonoră, radioactivă, magnetică). Cu aceasta am pătruns pe oridorul informațional ce reprezintă matic cunoașterea mediului apropiat, sub forma unei excursii prin Munții Făgăraș, ilustrînd zonele pădurilor de fag, fag-conifere, conifere, alpine superioare și alpine inferioare. Sub forma ilustrațiilor de tip problematizat, rebusist și nu contemplativ, elevul observă îndemnuri cu un aport formativ (exemplu: „Observă, cunoaște, îndrăgește și ocrotește natura", sau „Contactul cu natura este primul pas spre ocrotirea ei"). Pereții opuși reprezintă lumea lui Fabre, schema etajării păsărilor din Carpați sau tehnica confecționării unui fluturar, alături de exemplare de fluturi de zi și de noapte colectate din împrejurimi. Tot aici sînt expuse sute de plante de apartament etichetate, preparate microscopice, animale naturalizate, preparate în sticlă organică, acvaterarii cu șerpi, broaște țestoase, șopîrle și salamandre. Se mai găsesc colecții tematice de timbre și numerele revistei „Albumița", redactată de membrii cercului de biologie din școală. Într-o vitrină specială am aranjat cuiburi de păsări, aripi, colecții de pene, de scoici și fluturi adunate de elevi în timpul excursiilor. În laborator se află și un aparat de verificat cunoștințele, numit „Centobotanica" și un colț turistic realizat cu elevii dintr-un mozaic din plăci faianțate, reprezentînd schematic și stilizat creasta Făgărasilor, cu traseele turistice acționate electric și cu rețeaua hidrografică a lacului și cascadei Bîlea. Se mai află un arbore genealogic, confecționat din mozaic colorat, care redă diferite medii de viață și ere geologice, acționat de la un pupitru de comandă. În sfîrșit, în laborator se mai găsesc mese de lucru dotate cu instalații electrice, microscoape, truse și preparate, un dulap-bibliotecă, patru table laterale pentru munca în grup a elevilor, televizorul, aspectomatul, diascolul, epidiascolul, ecranul, specifice fiecărui laborator modern.

Mulți colegi din țară au vizitat laboratorul cu ocazia unor schimburi de experiență sau simpozioane și pot atesta realitatea celor descrise. Și acum motivația și viziunea asupra laboratorului: cred că laboratorul modern trebuie să fie o simbioză între nou și vechi, între colțurile vii (adevărate cîmpuri de observare dirijată), animale naturalizate așezate printre plante și noul prezentat estetic sub forma unor tablouri electrice instructive (evoluția plantelor și animalelor sau sinteza proteinelor).

Reținem deci intenția de a prelungi natura în acest laborator, care reprezintă, aproape, ultima verigă dintr-un lanț formativ ce începe din curtea școlii, continuă în coridoare și la colțurile vii din fiecare clasă. Consider că aceasta duce la dezvoltarea la elevi a ceea ce nativ există, dragostea pentru frumos, pentru natură, dar care pare să capituleze în fața unei educații strict tehnocrate. Elevul care îngrijește aceste flori, le are și în balcoane și în fereastra locuinței lui, celălalt se mărginește cu flori din plastic, o chimie falsă a vieții, ce nu reclamă o îngrijire, respectul sau ocrotirea ei.

Acest laborator veșnic deschis pentru elevii iubitori ai naturii nu va fi niciodată același, ci într-o continuă metamorfoză, zilnic este adusă o nouă viețuitoare, un nou obiect colecționat, laboratorul fiind creația elevilor și a îndrumătorului lor, ce formează de fapt cercul de biologie „Floare de colț".

Prof. NICOLAE DIMINESCU
Școala generală din Orașul Victoria

Activizarea elevilor

Una din formele moderne ale organizării lecției, utilizată la orele de fizică, din cadrul laboratorului a fost **activitatea didactică desfășurată pe grupe de elevi.**

Valorificînd experiența pozitivă acumulată de cadrele didactice în aceste activități practice, catedra de fizică a hotărît să extindă această formă și la alte lecții, ca lecții de transmitere și însușire de noi cunoștințe, lecții de fixare și verificare și altele.

Astfel, în cadrul temei „Electrificarea", în anul III, considerîndu-se că această temă necesită o bună sistematizare a cunoștințelor de fizică, chimie și geografie, precum și o cunoaștere temeinică a documentelor de partid și de stat, cu privire la dezvoltarea economică a țării în următoarele decenii, am folosit cu succes această formă de activitate. După constituirea grupelor (3—4 elevi), am indicat pentru fiecare grupă o problemă din temele : bazele fizice ale electrificării, centrele termoelectrice, centrele hidroelectrice, centrele eoliene, centrele electronucleare, distribuirea și utilizarea energiei electrice și electrificarea țării noastre.

Întrucît programa prevede 3 ore pentru această temă, în prima oră, în afară de organizarea activității, am indicat bibliografia și am avut o conversație frontală asupra temei puse în discuție, subliniind cîteva aspecte semnificative ale fiecărei probleme discutate în parte. Pentru următoarele două ore, elevii au pregătit acasă, individual și pe grupe, tema respectivă, consultînd în acest scop manualul, bibliografia indicată și alte izvoare depistate de ei înșiși.

Activitatea în grup s-a folosit cu succes și la unele lecții de fixare prin rezolvare de probleme, permițînd diviziunea muncii în cadrul grupei (concepție, calcule, verificarea datelor etc.), antrenarea elevilor mai slabi în rezolvarea unor probleme cu un grad sporit de dificultate, formarea la elevi a deprinderilor de colaborare.

O încercare de împletire a activității individuale cu activitatea în grup a avut loc în cadrul unei lecții de literatură la anul III, secția serală, unde s-a analizat povestirea „Pasaj de rațe, sara" din volumul „Țara de dincolo de negură" de Mihail Sadoveanu. După o foarte succintă conversație introductivă, în cadrul căreia s-a verificat dacă povestirea a fost citită, elevii au fost împărțiți în trei grupe. Fiecare elev a primit un chestionar la care a lucrat mai întîi individual, confruntînd apoi răspunsurile sale cu cele date de membrii grupei.

Pentru munca individuală și confruntarea la nivelul grupei, li s-au acordat elevilor 20 de minute. În următoarele 25 de minute s-a trecut la analiza propriu-zisă a povestirii, pe baza răspunsurilor date de elevi la întrebările din fișe. Lucrînd individual și apoi pe grupe, elevii au descoperit singuri unele aspecte specifice ale descrierii naturii în opera lui Sadoveanu.

Activitatea în grupe și cea individuală poate fi folosită cu succes și în cadrul lecțiilor de chimie, la prepararea de către elevi a diferitelor soluții, în rezolvarea unor probleme diferențiate pe baza fișelor individuale etc. Activitatea de grup, deși unanim recunoscută prin contribuția sa la productivitatea și creativitatea gîndirii elevilor, prin contribuția sa la formarea unor trăsături moral-cetățenești, mai lasă deschise suficiente întrebări ce merită a fi studiate și cercetate în continuare. Aceste întrebări vizează : modalitatea de alegere a membrilor grupului (grupe cu nivel de pregătire omogen sau eterogen, numărul elevilor dintr-un grup, stabilirea grupelor de lucru, problemele date spre rezolvare să fie unice pentru toate grupele sau diferențiate pe grupuri de lucru, relația profesor-elev, notarea rezultatelor activității în grup etc.).

Aplicînd problematizarea, am pus elevilor întrebări în aparență simple, care însă au solicitat gîndirea lor logică, la o lecție de geografia patriei, intitulată „Petrolul și industria petrolieră", desfășurată în cabinet. După ce elevii s-au obișnuit cu unele cifre și ritmuri deosebit de ridicate privind dezvoltarea producției în diferite ramuri ale industriei noastre socialiste în actualul cincinal și în cele din viitor, la un moment dat ei au observat creșterea relativ lentă a producției de țiței : de la 13 377 000 tone în 1970, la 14 300 000 tone în 1975. I-am întrebat cum explică acest fenomen. Răspunsul lor a fost : prin economisirea rezervelor ! Cum este atunci posibilă creșterea producției petrochimice cu aproape 300 la sută ? Prin importarea țițeiului. Este oare pentru noi avantajos importul de țiței ? Da ! De ce ? Pentru că vom livra utilaje petroliere statelor exportatoare de țiței. Ele au solicitat aceste utilaje ? Da, întrucît utilajele noastre petroliere se situează la nivelul tehnicii mondiale. Ce fenomen social-economic putem observa în cele discutate pînă acum ? Legăturile comerciale ale țării noastre cu alte state, pe baza avantajului reciproc ! Cunoașteți aceste state ? Da ! Libia și Iran.

Un mijloc important în formarea la elevi a priceperilor și deprinderilor de vorbire productivă, nepregătită îl constituie **jocul.** Elementele de joc pot fi multiple și foarte variate. Iată cîteva din cele folosite la clasele mari:

1. Pe o bandă de magnetofon au fost imprimate fragmente din operele diferiților autori. Elevii audiază cu atenție fiecare fragment literar, urmînd să stabilească cine este autorul, care este titlul operei, numele personajelor principale etc. Acest joc-concurs se poate desfășura individual, în grup sau pe echipe, iar pentru fiecare răspuns corect se acordă un anumit număr de puncte.

2. Se proiectează pe ecran un număr de imagini care reprezintă diferite orașe și regiuni din țara a căror limbă se studiază. Elevii vor numi orașul, regiunea, care dintre scriitorii studiați s-au născut sau au trăit în orașul respectiv etc.

Astfel de jocuri au fost folosite cu succes, mai ales la sfîrșit de trimestru. Ele au contribuit nu numai la o mai bună însușire a limbii, dar și la o mai bună cunoaștere a culturii și spiritului poporului a cărui limbă se studiază.

În general, desfășurarea activității în cabinete și laboratoare favorizează perfecționarea continuă a tehnologiei didactice, prin folosirea metodelor active și prin utilizarea cu maximum de randament a mijloacelor tehnice audio-vizuale.

Prof. ȘTEFAN RAJCSÁNYI
Liceul „Gheorghe Șincai" din Baia Mare

PE URMELE ARTICOLELOR PUBLICATE

„Supraîncărcarea în... bloc"

Cu articolul intitulat „Supraîncărcarea în... bloc" inițiam, în numărul 119 din noiembrie a.c. al revistei noastre, tratarea unei situații devenite îngrijorătoare pentru elevii noștri — și nu numai pentru ei — supraîncărcarea.

Am ales, absolut aleator — așa cum specificam în introducerea articolului sus-menționat — unul din blocurile de pe Calea Griviței. Și, pentru că majoritatea elevilor cu care am stat de vorbă făceau parte dintr-o singură circumscripție școlară (locuind în același bloc), era normal ca majoritatea dintre ei să învețe la aceeași școală, în cazul nostru : Școala generală nr. 180.

Menționăm că, de la început, ne-am propus ca în acel articol să discutăm supraîncărcarea numai de pe pozițiile elevului, așa cum este simțită de către acesta.

La două săptămîni după publicarea articolului, am stat din nou de vorbă cu elevii, cu profesorii, cu conducerea școlii, cu intenția de a consemna măsurile întreprinse pentru evitarea supraîncărcării elevilor.

Am constatat cu satisfacție că, după apariția articolului, conducerea școlii, întregul colectiv didactic a dezbătut într-o ședință a consiliului profesoral diversele aspecte ale supraîncărcării semnalate în ancheta noastră.

Apreciem spiritul receptiv în care au avut loc discuțiile, precum și măsurile care s-au întreprins pentru evitarea unor situații care să ducă în viitor la supraîncărcarea școlară și extrașcolară a elevilor. Atît din discuția pe care am avut-o cu prof. Vasile Ionescu, directorul Școlii generale nr. 180, cît și din procesul-verbal al ședinței consiliului profesoral, organizată imediat după apariția articolului, au rezultat bunele intenții ale profesorilor de a pregăti elevii cît mai temeinic evitînd suprasolicitarea lor. În dezbaterile consiliului profesoral, mulți vorbitori au arătat, însă, că există și condiții obiective care determină supraîncărcarea : unele programe și manuale, concursurile de admitere la care examinatorii pun un accent deosebit pe amănunte, pe cantitatea de cunoștințe, multitudinea de activități extrașcolare, la care elevii au obligația să participe etc. Manualul de franceză pentru clasa a XI-a, de exemplu — arăta profesoara Ileana Dumitrescu — este foarte greoi, conține o cantitate prea mare de cunoștințe în raport cu timpul pe care-l avem la dispoziție.

Desigur, unele manuale sînt ele însele supraîncărcate, dar rolul profesorului este de a le interpreta elastic, de a contribui prin felul cum predă (și nu e vorba numai de reducerea cantitativă) la descongestionarea lor.

Tot în ședința consiliului profesoral, s-au citit și s-au discutat articolele din Regulamentul școlar referitoare la activitatea în afară de clasă și extrașcolară (art. 68), la participarea elevilor în cercuri (art. 74), la concursuri (art. 76).

De asemenea, conducerea școlii și-a propus să ia măsuri pentru ca, în trimestrul al II-lea, orarul să fie mai judicios alcătuit, ținîndu-se, în mai mare măsură, seama de curba eforturilor dintr-o săptămînă sau dintr-o zi. (Cu acest prilej, menționăm că orarul comentat în articolul „Supraîncărcarea în... bloc" aparține clasei a VII-a F de la Școala generală nr. 175 „Dumitru Petrescu" și nu de la Liceul „Dumitru Petrescu" — Școala generală 180).

În mod deosebit, apreciem acele măsuri prin care se recomandă profesorului care dă teme acasă să le coreleze cu temele date la celelalte obiecte, precum și obligația dirigintelui de a controla săptămînal volumul și calitatea temelor date acasă elevilor.

Sînt soluții pe care le recomandăm și altor conduceri de școli în care există situații asemănătoare.

CORNELIA GÎRMACEA

Cum să facem singuri un ecran?

Mijloacele audio-vizuale au pătruns din ce în ce mai mult în sprijinul predării cît mai atractive și eficiente a lecțiilor și al însușirii cunoștințelor de către elevi cît mai ușor și plăcut. Unul din sistemele foarte atractive și extrem de utile în predarea unor discipline îl constituie **proiecțiile de filme, diafilme sau diapozitive.**

Industria noastră optică a realizat o serie de aparate de proiecție, de la tipurile perfecționate, la cele mai ușor accesibile elevilor, studenților. O lipsă general constatată este aceea că, de regulă, proiecțiile se fac fie pe un perete văruit alb, fie pe o pînză albă întinsă sau, uneori, chiar pe un carton mare de desen. Aceste ecrane improvizate reflectă lumina foarte difuz și din această cauză imaginile apar mai puțin luminoase și strălucitoare. Calitatea unor diapozitive pierde foarte mult din cauza folosirii acestor ecrane improvizate.

În comerț există ecrane metalizate sau perlate, unde particulele metalice sau perlele de sticlă mici reflectă lumina mult mai puternic. Aceste ecrane importate sînt scumpe și greu accesibile.

Există posibilitatea să realizăm un ecran cu o putere de reflexie suficient de mare, de o calitate foarte bună, de o culoare perfect albă, care poate satisface cerințele unei proiecții într-o cameră de clasă obișnuită. Realizarea acestui ecran constă din acoperirea unei pînze cu sulfat de bariu. **Mărimea acestui ecran depinde de luminozitatea** (puterea) **aparatului de proiecție și în special de distanța focală a obiectivului folosit.** Pentru scopuri didactice este suficient un ecran care să permită primirea unei imagini de 100×150 cm. O astfel de imagine se obține la o distanță de 2 m pentru un obiectiv cu o distanță focală de 50 mm ; pentru o distanță focală de 75 mm, distanța va fi de 3 m ; pentru o distanță focală de 80 mm, distanța este de 3,5 m ; pentru o distanță focală de 90 mm, distanța e de 4 m ; pentru o distanță focală de 100 mm, distanța este de 4,5 m, iar la o distanță focală de 120 mm corespunde o distanță de 5 m. De regulă, într-o cameră întunecoasă, cu un bec de 100 W, se poate proiecta în condiții bune la distanța de 5 m. Atunci cînd se are în vedere proiectarea numai de diafilme, ecranul poate fi confecționat în formă de dreptunghi (L=150 cm, l=100 cm), dar dacă se utilizează și la proiectarea de diapozitive este de dorit ca acesta să aibă forma pătrată. Desigur, așa cum am arătat, mărimea ecranului depinde de distanța de proiectare și distanța focală a obiectivului, dar, de regulă, pentru acasă este suficient un ecran în formă de pătrat cu latura de 100—120 cm ; pentru școală este de dorit ca latura să fie de 150—200 cm.

Realizarea practică este extrem de simplă. Se confecționează un cadru de lemn (o ramă), cu dimensiunile dorite, de regulă cu circa 5—10 cm mai mare decît e necesară mărimea de proiectat. Se poate folosi orice lemn, decît e necesară mărimea de proiectat. Se poate folosi pînză. În acest scop, se folosește o pînză obișnuită albă care se întinde cît mai bine pe ramă, fixînd-o cu pioneze. E de dorit ca pînza să fie nouă, deoarece prin umezire ea se va întinde și mai bine. După ce s-a confecționat cadrul și a fost așezată pînza, urmează acoperirea cu sulfat de bariu. De regulă, se utilizează cam 75—90 gr. sulfat de bariu pentru a acoperi 1m^2 de pînză. Ca suport pentru menținerea sulfatului de bariu vom utiliza gelatina. În acest scop, se iau 20 gr. gelatină (foi) și se lasă la înmuiat în apă peste noapte (circa 1/4 l apă). Apoi se mai adaugă 1/2 litru de apă și se încălzește totul, de preferință pe o baie de apă, pînă ce toată gelatina a intrat în soluție. Deoarece gelatina alimentară mai conține și substanțe insolubile, e bine să se strecoare soluția încă fierbinte printr-un tifon. Soluția limpede se încălzește în continuare și se adaugă 5—10 gr glicerină și 250 gr. sulfat de bariu. Se agită bine și, cu ajutorul unei pensule late, se acoperă pînza cu un strat de sulfat, agitînd tot timpul soluția pentru a preîntîmpina depunerea sulfatului de bariu pe fundul vasului. Se lasă să se usuce (aprox. 12 ore). Se repetă operația încă de 2 sau 3 ori. Stratul următor se aplică numai după uscarea primului strat ; de fiecare dată se încălzește soluția și se agită bine. După uscare, se obține o suprafață albă, de sulfat de bariu. Adaosul de glicerină are menirea să confere suportului de gelatină o „elasticitate", pentru a preîntîmpina eventuale crăpături care s-ar produce odată cu învechirea ecranului datorită unui proces de uscare prea avansat.

După ce ecranul s-a uscat, este bine, ca, pe o lățime de 5 pînă la 10 cm (în funcție de mărimea lui), să se vopsească un chenar negru cu vopsea de ulei.

Imaginea proiectată apare luminoasă și poate fi văzută de un număr mare de persoane.

Dr. chimist C. MANOLIU —
Institutul petrochimic
ing. RODICA ACTARIAN
Oficiul central pentru mijloace d
învățămînt

Casele corpului didactic

Agendă la Teleorman

1. MASĂ ROTUNDĂ, pe tema: „Grădiniţa, prima treaptă a învăţămîntului". La această manifestare, alături de educatoare, învăţători şi profesori din judeţul Teleorman şi de inspectorii şcolari Aritina Stoicea şi Tănase Mitrică, a participat cu expuneri şi intervenţii pentru lămurirea problemelor ridicate prof. Emilian Dimitriu, doctor în ştiinţe pedagogice, cercetător la Institutul de ştiinţe pedagogice. S-au făcut referiri utile asupra unor probleme privind generalizarea învăţămîntului preşcolar la nivelul judeţului, perfecţionarea conţinutului şi metodele activităţilor din grădiniţă în scopul dezvoltării gîndirii şi vorbirii copiilor etc.

2. SCHIMB DE EXPERIENŢĂ: La Şcoala generală nr. 12 din Piteşti, şcoală-pilot a Inspectoratului şcolar şi a Casei corpului didactic din judeţul Argeş, s-a desfăşurat un interesant schimb de experienţă didactică între învăţători din judeţul Teleorman şi învăţători din judeţul Argeş. 80 de învăţători din judeţul Teleorman, constituiţi în grupe, în funcţie de clasele la care lucrează, au asistat alături de învăţători din judeţul Argeş, la desfăşurarea unor lecţii ca: dezvoltarea vorbirii, compunere, geografie, educaţie fizică, organizate cu precădere în laboratorul multifuncţional al şcolii.

Demonstraţiile practice prezentate au prilejuit un viu schimb de opinii şi impresii asupra modului în care se poate optimiza procesul de predare-învăţare prin utilizarea adecvată a mijloacelor tehnice cu care se dotează şi autodotează şcolile.

Cu acest prilej, învăţătorii din Teleorman s-au documentat asupra preocupărilor pe care le au colegii lor din Argeş pe linia perfecţionării procesului de învăţămînt, au stabilit relaţii de colaborare în acest sens, au vizitat unele obiective din oraşul Piteşti şi din împrejurimi.

3. DEZBATERE PROFESIONALĂ: Un număr de 40 de profesori care predau limba şi literatura română în licee şi şcoli generale din judeţul Teleorman, însoţiţi de inspectori şcolari de specialitate, au participat, timp de două zile, în Bucureşti, Ploieşti, Tîrgovişte, Valea Mare şi Goleşti la cîteva dezbateri pe tema: „Clasic şi modern în predarea literaturii române în şcoală".

Organizată cu sprijinul filialei Societăţii de filologie, această manifestare a vizat informarea profesorilor de limba română asupra posibilităţilor pe care le oferă cunoaşterea şi stabilirea de relaţii permanente între şcoli, muzee literare şi case memoriale în vederea asigurării unui cadru funcţional optim cabinetelor de limba şi literatura română din şcoli.

S-au vizitat biblioteca Liceului „Mihai Viteazul", „Muzeul literaturii române", casele memoriale, „Tudor Arghezi" şi „Bacovia" din Bucureşti, Casa memorială „I. L. Caragiale" din Ploieşti şi expoziţia permanentă din comuna I. L. Caragiale, ruinele Cetăţii domneşti, Mînăstirea Dealu din Tîrgovişte. Casa memorială „L. Rebreanu" din Valea Mare şi „Muzeul Goleşti".

Dezbaterile organizate în laboratorul „Muzeului literaturii" din Bucureşti şi la Casa scriitorilor din Tîrgovişte au conturat modalităţile prin care unele publicaţii (ca, de exemplu „Manuscriptum"), pliantele şi facsimilele pot fi mai bine valorificate în activitatea didactică.

Prof. FL. ANGHEL
directorul Casei corpului didactic
a judeţului Teleorman

Cursuri pentru perfecţionarea directorilor

Printre activităţile organizate de Inspectoratul şcolar judeţean Argeş şi Casa corpului didactic se înscrie şi cursul lunar de perfecţionare a directorilor şcolilor generale, liceelor şi şcolilor profesionale din judeţ. Organizat în colaborare cu I.C.P.P.D. — Bucureşti, cursul are o tematică variată — probleme teoretice şi activităţi practice —, urmărindu-se îndrumarea conducerilor de şcoli asupra modului de abordare şi rezolvare a principalelor sarcini reieşite din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., privind dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului din Republica Socialistă România.

La deschiderea cursului, prof. Florin Mântescu, directorul Şcolii generale nr. 10 — Piteşti, a prezentat referatul „Planificarea muncii în şcoală. Modul cum se reflectă în programele de activitate sarcinile izvorîte din documentele de partid şi de stat, raportate la situaţia concretă a şcolii. Coordonarea de către director a întregii activităţi din şcoală".

În continuare, prof. univ. dr. Pavel Apostol, prorector al I.C.P.P.D. — Bucureşti, a vorbit despre „Ştiinţa conducerii. Probleme ale conducerii învăţămîntului la nivelul şcolii".

Discuţiile care au urmat au constituit un util schimb de experienţă între participanţii la pregătire, iar cuvîntul tovarăşului Ionel Dicu, secretar al Comitetului judeţean de partid, a evidenţiat principalele sarcini ce stau în faţa şcolilor din judeţ în etapa actuală şi rolul organizaţiilor de partid în rezolvarea acestora.

Prof. LAURENŢIU CUDRIC
directorul Casei corpului didactic
a judeţului Argeş

Acţiuni sibiene multiple, diverse

Am ajuns la Casa corpului didactic din Sibiu — instituţie despre care auzisem multe lucruri demne de laudă. Era după-amiază, dădea spre-nserat şi mă aşteptam să găsesc aci o activitate febrilă. Dar n-a fost aşa. La ieşire, cineva de la inspectoratul şcolar, din vecini, m-a informat că programul de funcţionare al Casei s-a încheiat. Am plecat total dezamăgit.

Şi totuşi, dincolo de programul de funcţionare, cum aveam să mă conving ulterior, Casa corpului didactic din Sibiu se apropie mult de ceea ce ar trebui să fie: un focar de cultură pentru cadrele didactice din judeţ, un instrument de informare, de propagare a noului, la îndemîna fiecărui om al şcolii. „Casa corpului didactic ne este de un real folos în munca noastră — ne spunea prof. Lucia Băldeanu de la Liceul «Octavian Goga». Iată, de pildă, eu aveam de susţinut o prelegere pentru lectoratul cu părinţii pe tema: «Climatul educativ în familie». Documentarista Casei, prof. Maria Oprea, mi-a pus la dispoziţie, într-un timp record, un bogat material bibliografic care mi-a facilitat conceperea lucrării. Sau un alt exemplu: în acest an, probabil dintr-o eroare, în şcoala noastră n-a ajuns programa de limba engleză. Am găsit-o însă la biblioteca acestei instituţii". „În activitatea noastră — adaugă prof. Letiţia Popa de la acelaşi liceu — ne interesează evident, fiecare nouă cucerire în specialitatea pe care o predăm. Casa corpului didactic, prin ciclul de acţiuni ce-l desfăşoară, ne pune la curent cu aceste cuceriri. După masă, bunăoară, vom audia expunerea «Evaluarea rezultatelor în predarea biologiei». Pe mine, ca profesor care predau acest obiect de învăţămînt, mă interesează mult tema respectivă şi sînt convinsă că, asemeni altor dăţi, mă voi întoarce cu noi cunoştinţe pentru specialitatea mea".

Informare şi perfecţionare — iată două coordonate spre care converg toate acţiunile Casei corpului didactic din Sibiu. Aici — ne informează directorul ei, prof. Dumitru Gândilă — se ţin diverse cursuri (Cursul de pedagogie, pentru maiştri, început anul trecut; Cursul de limbi străine, în colaborare cu Universitatea populară; Şcoala şi familia — un ciclu de expuneri, cu două secţii: 1) pentru profesorii care conduc lectoratele cu părinţii; 2) pentru părinţii din comitetele de părinţi ale şcolilor). Periodic, au loc dezbateri tematice (ca, de exemplu, dezbaterea de la Mediaş, pe tema „Cum depistăm deficienţele psihice la şcolarii începători", organizată cu învăţătorii claselor I la care au participat şi defectologi şi profesori de la şcolile ajutătoare, sau dezbaterea pe tema „Culegerea folclorului prin elevi", organizată de comisia de limba şi literatura română a Casei, la care şi-au împărtăşit opiniile şi cadre didactice de la Universitatea clujeană). Tot periodic, au loc schimburi de experienţă. Aşa a fost schimbul de experienţă între educatoarele din Sibiu şi cele de la Mediaş, pe tema „Jocul didactic şi dezvoltarea vorbirii preşcolarului", constînd dintr-o activitate teoretică (expunere) şi una practică, demonstrativă. La această acţiune şi-au adus o contribuţie substanţială profesori de psihologie de la Centrul logopedic sibian. „Rolul lecţiei demonstrative în promovarea experienţei didactice pozitive" a fost titlul unui alt schimb de experienţă între învăţătorii claselor I—IV. „Scopul schimbului — ne spune prof. Dumitru Gândilă — a fost de a stabili parametrii lecţiilor demonstrative, pentru că am observat că în cazuri destul de frecvente lecţiile demonstrative se numesc aşa doar cu numele".

Casa corpului didactic vine în ajutorul oamenilor şcolii înscrişi la diverse examene de perfecţionare (definitivat, grade etc.), acordîndu-le consultaţii de specialitate, după un riguros program: consultaţii de pedagogie generală (luni, între orele 17—19); consultaţii pentru profesorii de limba şi literatura română (vineri, între 14—17) — la sediul Casei; pentru învăţătorii români şi germani, o dată pe săptămînă, la Liceul pedagogic etc.

Prin serviciul documentare, condus magistral de prof. Maria Oprea, instituţia întocmeşte şi expediază, la cerere, bibliografia necesară elaborării unor lucrări (pentru examenul de stat, de grad, de definitivat etc.). Acest lucru prezintă un mare avantaj, îndeosebi pentru cadrele didactice din mediul sătesc care dispun de posibilităţi de documentare mai restrînse. Numai în acest an, au fost întocmite zeci de asemenea bibliografii, la solicitarea unor învăţători şi profesori; Ioan Hoza, comuna Bogatu („Literatura fantastică în secolul 19"). Gh. Weisz, comuna Boiţa („Valenţele educative ale activităţilor pionereşti"), Ioan Stratulat, comuna Tălmaciu („Semnificaţia iluminismului în ţările române"), Maria Berea, din Slimnic („Problematizarea în predarea limbilor străine") etc.

Biblioteca instituţiei (bibliotecară Ileana Maniţiu), cu un fond de 10 000 de volume şi circa 120 de publicaţii din ţară şi străinătate, are înscrişi în fişe peste 300 de cititori — dintre care aproximativ jumătate sînt din provincie, primind cărţile solicitate prin poştă. Tot pentru cadrele didactice din alte localităţi, Casa corpului didactic, la solicitarea şcolii, delegă metodişti (din activul său de 300 de oameni, repartizaţi pe comisii) să ţină expuneri pe diverse teme.

După cum se vede, Casa corpului didactic din Sibiu desfăşoară o bogată activitate, aşa cum dealtfel şi auzisem despre ea. Iar faptul că am găsit-o pustie în acea după-masă n-a fost, desigur, decît o nefericită întîmplare.

R. DIMITRIE

„Dialogul artelor" — la a doua ediţie

Casa corpului didactic din Botoşani, în colaborare cu Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă, a organizat cea de-a II-a ediţie a „Dialogului artelor", la care şi-au dat întîlnire poezia, pictura şi muzica. Cu acest prilej, au citit din creaţiile lor poeţii-profesori: Lucian Valea, Radu Cadelcu, Victor Teişanu, Dumitru Ţiganiuc, Mihai Lău ş. a.

Orchestra simfonică a Casei corpului didactic, dirijată de prof. Pavel Costan a interpretat „Mica serenadă" de Mozart.

Tot cu acest prilej, a fost vizitată expoziţia de pictură a profesorilor Elvira Răchieru, Sabin Dol-Oşan şi Petre Negruţiu, din Satu-Mare, precum şi expoziţia de desene pe sticlă a lui Romeo Calagea din Suceava.

Prof. ADRIAN LUNGU
directorul Casei corpului didactic
a judeţului Botoşani

O dezbatere şi un jubileu

La Casa corpului didactic a judeţului Prahova s-a organizat o dezbatere în legătură cu sarcinile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a. c., privind perfecţionarea conţinutului învăţămîntului, a metodelor şi formelor de predare şi însuşire a cunoştinţelor. Dezbaterea a fost condusă de conf. dr. Vasile Bunescu de la I.C.P.P.D. Bucureşti, care a făcut şi o amplă prezentare a temei amintite. Au participat inspectorii şcolari, membrii consiliului de conducere al Casei corpului didactic Prahova, preşedinţii filialelor societăţilor ştiinţifice, şefi ai catedrelor din numeroase unităţi de învăţămînt ale judeţului.

În perioada 19—24 noiembrie a. c., cu prilejul sărbătoririi unui secol de la primele atestări documentare ale activităţii metodico-ştiinţifice şi cultural-educative a cadrelor didactice din judeţul Prahova, sub egida aceleiaşi instituţii, a avut loc o sesiune de comunicări susţinute de educatoare, învăţători şi profesori, care au prezentat, pe secţii, rezultatele unor experienţe metodice sau ale unor cercetări de specialitate.

Prof. IERONIM TĂTARU
directorul Casei corpului didactic
a judeţului Prahova

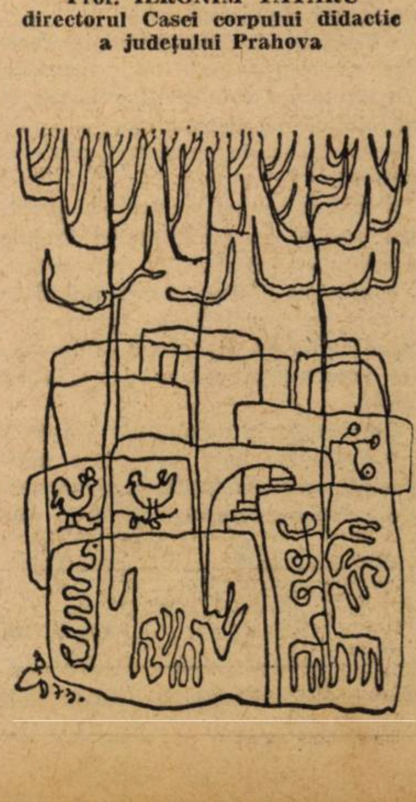

Aspect de la Conferința miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO, care a avut loc recent la București

BILANȚ UNESCO

Un „simțămînt de îmbogățire“

Săptămîna aceasta s-au încheiat, la București, lucrările celei de-a II-a Conferințe a miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO. Desfășurată într-un climat rodnic, de înțelegere și cooperare, Conferința a oferit fiecărui participant — cum sublinia, în cuvîntul său la ședința de închidere, directorul general UNESCO, domnul René Maheu — „simțămîntul de îmbogățire“, prin ideile de pace și prosperitate a umanității pe care le-a slujit, prin efortul de a pune inteligența și tezaurul experienței națiunilor europene în folosul perfecționării învățămîntului.

Abordat ca un „sector cheie“ — nu numai pentru educație, dar și pentru întreaga viață a națiunilor — învățămîntul superior a fost ajutat să găsească noi căi, mai eficiente cu privire la :

- egalizarea șanselor de acces la studiile superioare și democratizarea acestora ;
- îmbunătățirea educației permanente ;
- legarea mai strînsă a universității de viața și cerințele societății ;
- educarea tineretului în spiritul idealurilor de pace și înțelegere între popoare ;
- promovarea cercetării științifice interuniversitare ;
- lărgirea schimbului de experiență, de informații și materiale didactice ;
- intensificarea contactelor directe între universități.

Un mare număr de recomandări subliniază principiile, metodele și căile cooperării europene în domeniul învățămîntului superior :

- întărirea activității Centrului european UNESCO de la București, pentru învățămîntul superior ;
- lărgirea învățămîntului și cercetării civilizațiilor și limbilor europene ;
- schimburi de cărți și periodice între bibliotecile universitare ;
- schimburi de cercetători, profesori, studenți ;
- sprijin pentru rezolvarea problemei privind comparabilitatea studiilor și echivalarea diplomelor universitare ;
- sporirea ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare în formarea de cadre naționale, în crearea și dezvoltarea unor sisteme proprii de învățămînt.

Recomandarea propusă de România :

- **instituirea unor conferințe periodice ale reprezentanților statelor membre europene, care să aibă loc în capitalele europene, alese pe principiul rotației, și să se ocupe de problemele cooperării în ansamblul domeniilor de competența UNESCO**

adoptată prin consens unanim, va permite creșterea rolului statelor europene în definirea obiectivelor acestei organizații în contextul continentului nostru, cristalizarea unei concepții unitare în abordarea și rezolvarea problemelor educației, științei și culturii.

Apreciată ca o reușită incontestabilă, Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO a oferit participanților largi posibilități de a cunoaște nivelul înalt al învățămîntului din România, locul prioritar ce i se acordă în viața și activitatea societății noastre, de a se convinge de consecvența cu care conducerea partidului și statului nostru slujește idealurile de pace, de cooperare și înțelegere între toate popoarele.

ANA COSMIN

Note de drum din R. D. Germană

Școala și semnificațiile ei

Primul contact cu școala din țara prietenă : **Krossen**, mică așezare ce se înscrie în pitorescul Turingiei poate tocmai prin farmecul pe care îl capătă dominată, de pe coline, de Institutul pedagogic de învățători, instalat într-un impresionant edificiu — un castel medieval amenajat, în anii aceștia, după toate regulile traiului școlar modern.

— La noi — îmi spun gazdele — cele mai multe castele au fost transformate în școli și cele mai multe dintre institutele pedagogice de învățători sau educatoare se află la sat...

Precizarea are pentru mine, mai întîi, o valoare de simbol. Acolo unde altădată se țeseau ingenioasele planuri de menținere în ignoranță a sătenilor, osîndiți să trudească pe moșiile grafilor — astăzi mințile se frămîntă în căutarea acelor căi care fac din sutele de studenți tot atîtea făclii ale culturii și științei — o adevărată revărsare de lumină și căldură spre satele ce își aștern alcătuirile în preajmă.

Apoi, sublinierea a făcut să mă gîndesc că, în adevăr, învățătorii, cu rolul lor imens în ridicarea nivelului de cultură și în transformarea vieții satului, e firesc să se pregătească în condițiile raportului permanent, nemijlocit, cu acest mediu pe care îl vor sluji de-a lungul întregii activități profesionale.

Pentru a cunoaște și a se integra de pe acum în viața satului, studenții din Krossen organizează și țin în fața localnicilor conferințe, concerte, întîlniri cu oameni de cultură, cercuri de citit, de prim ajutor, sportive (o condiție a „admiterii“ în institut este cunoașterea înotului). Nimic din ceea ce respiră ambianța din acest lăcaș de studiu nu trădează vreo concesie la capitolul „calitatea pregătirii“. Săli pentru cursuri, colocvii, seminarii, laboratoare, săli pentru concert și activități cultural-recreative, pentru lectură, sport, un bogat material didactic și documentar, planuri și programe atent alcătuite — sînt, în mare, condițiile care înlesnesc buna pregătire a celor circa 350 de studenți.

— Profesorii bătrîni — ne-a spus directorul institutului, în timp ce răsfoiam mapele cu studii psiho-pedagogice făcute de studenți, cu lucrări de cercetare — afirmă că un învățător devine bun, pe parcursul anilor, pe măsură ce acumulează experiență. Noi credem azi că un învățător bun se pregătește de pe băncile institutului și că experiența din anii petrecuți la catedră îl desăvîrșește profesional.

E de înțeles, atunci, de ce în acest institut, ca și în cel pentru educatoare pe care aveam să-l vizitez la Weida, este păzită cu atîta rigoare, cu sentimentul unei mari răspunderi acuratețea procesului de învățămînt.

Ziegenrück : Școala e nouă și din locul ei — un platou cu vedere de jur împrejur — supraveghează parcă drumul spre școală și spre casă al elevilor.

Nu e o simplă școală de sat, ci un centru care asigură instruirea elementară, de zece ani, a copiilor (325 la număr) din încă 7—8 comune, unele situate la 14 km depărtare (elevii sînt transportați cu autobuzul). Este genul de școală — cu orar prelungit (elevii iau masa și-și pregătesc lecțiile pentru a doua zi în școală) care — cum se preconizează — va lua locul unităților mici, pulverizate în mai toate așezările rurale, cărora nu li se putea asigura o înzestrare optimă și o bună încadrare cu personal didactic.

Procesul instructiv-educativ e organizat pe cabinete, înzestrate cu mobilier și instalații aferente moderne. Dulapuri în pereți, depozite pentru aparate și instrumente, pentru substanțe și material intuitiv, vestiare pe culoare — feresc sălile propriu-zise ale cabinetelor de supraîncărcare. Chiar și „amănuntele“ sînt exploatate în interesul educației : banalele etichete „cabinet de...“ au fost înlocuite cu compoziții artistice însumînd simbolurile disciplinelor care se predau în cabinetul respectiv ; eprubetele pentru experiențele „de masă“ sînt mici, pentru a evita risipa de substanță și a cultiva gustul elevilor pentru economie...

★

Preocuparea pentru cultivarea dragostei față de muncă — pe care am întîlnit-o în toate școlile și instituțiile de educație a copiilor vizitate — se face prin munca însăși, elevi de toate vîrstele fiind antrenați la gospodărirea școlii, a internatului, la producția de bunuri materiale.

Iată grădina școlară centrală din **Gera**. Se întinde pe 12.000 m.p. din care circa 1.000 m.p. de seră și este cultivată de mîinile a peste 3.300 de copii din clasele I—IV ale școlii generale ; în total 125 de clase de la zece școli.

Pămîntul se lucrează în parcele repartizate pe școli. Producția este pur și simplu impresionantă. Școala generală nr. 2 din localitate, de exemplu, a realizat 27 de tone zarzavaturi, 2.800 kg. fasole, 550 kg. roșii și circa 54.000 fire de flori !

Venitul total al grădinii (zarzavaturile sînt vîndute în oraș, la centre speciale) a atins anul acesta 35.000 de mărci, ridicîndu-se de la 13.000 în 1968.

Același spirit — al pregătirii viitorilor constructori ai societății prin munca social-utilă — l-am simțit și vizitînd Întreprinderea de rulmenți din **Pössneck**, care a rezervat pentru activitățile practice ale elevilor patru ateliere ; în imediata lor apropiere, mai multe săli de clasă, cu o înzestrare modernă, pentru aprofundarea problemelor teoretice ale lucrului în atelier. Elevii lucrează, din materia primă a întreprinderii, piese mai simple, o bună parte dintre ele necesare în fluxul ei tehnologic. Pregătirea teoretică și practică a elevilor stă continuu pe agendele de lucru ale forurilor conducătoare din întreprindere — nivelul la care se desfășoară ea și calitatea muncii depuse de școlari fiind privite ca o problemă a întreprinderii însăși, a societății în ansamblul ei.

★

În centrul reconstruit al capitalei Republicii Democrate Germane, arhitecții au plasat — și nu doar dintr-un capriciu artistic — un impozant edificiu, care arată de departe privirilor o manșetă murală pe care sînt descrise iscusit, în mozaic, scene din viața și munca profesorilor, a elevilor : Casa corpului didactic. Plurifuncționalitatea ei este dată de numeroasele săli de lectură și seminar, pentru congrese și conferințe, bibliotecă (500.000 de volume), librărie, cămin pentru oaspeți, cantină, bufete cu autoservire, bar și restaurant, toate înzestrate cu mobilier și elemente de decorație interioară dintre cele mai moderne. Aici, ca într-un adevărat centru al culturii, se desfășoară o muncă susținută pentru perfecționarea pedagogică și de specialitate a educatorilor (din grădinițe, din școlile generale și licee, a directorilor, părinților etc.). O multitudine de cercuri string pe iubitorii de artă — pictură, literatură, muzică, artă decorativă, film. Casa are ansambluri de teatru, cor, orchestră, organizează expoziții de pictură, grafică, fotografie, seri de film, întîlniri ale cadrelor didactice cu diferite personalități, seri de dans, spectacole.

Casa corpului didactic din Berlin a atras, prin frumusețea ei, prin diversitatea și profunzimea activităților pe care le organizează atenția multor vizitatori (circa 1.600.000) din țară și de peste hotare (din aproape 100 de țări).

...Un lăcaș ce se înalță spre cer în inima capitalei țării ca o mărturie a locului însemnat pe care îl ocupă școala în viața republicii.

STELA PREDESCU

MENȚIUNI • MENȚIUNI

S.U.A.

Un interes tot mai pronunțat se vădește, în ultimii ani, pentru sectoarele tehnico-profesionale ale învățămîntului. Numărul celor înscriși în învățămîntul de acest tip a crescut în S.U.A. de trei ori, începînd din 1960. Specialitățile în care sînt pregătiți tinerii variază începînd de la prelucrarea metalelor pînă la horticultură, de la reparații de frigidere pînă la arta fotografică. Cheltuielile autorităților federale și ale statelor au sporit, la acest capitol, în mod simțitor în ultimii ani. În California, de exemplu, peste 61 la sută din cei 934 000 elevi urmează cursuri pentru a se califica într-o meserie. Referindu-se la această tendință a învățămîntului american, revista „U.S. News and World Report“, menționa recent că numărul celor care frecventează această formă de învățămînt a crescut în fiecare an mult mai repede decît al celor înscriși în școlile cu profil teoretic sau de cultură generală.

INDIA

Începînd de anul viitor, în 500 de școli secundare din capitala Indiei se va extinde durata studiilor de la 11 la 12 ani, concomitent cu introducerea unor modificări în programa școlară vizînd orientarea absolvenților spre activitățile practice. Treptat, această măsură va fi aplicată în întreaga țară, atît în școli publice, cît și în cele particulare, conform măsurilor preconizate de viitorul plan cincinal cu privire la extinderea și dezvoltarea învățămîntului de toate gradele.

FRANȚA

Organizarea activității sportive din Franța se realizează în mare măsură prin intermediul învățămîntului, atît ca efective (20 000 de cadre didactice), cît și ca fonduri (80 la sută din întregul buget al Secretariatului de stat pentru tineret, sport și timp liber). În învățămîntul primar, din totalul de 27 de ore săptămînal, educației fizice îi sînt repartizate 6 ore, ținute de învățători asistați de consilieri pedagogici. În învățămîntul secundar, programa prevede 5 ore de educație fizică și sport pe săptămînă, deținute de către două categorii de cadre didactice : profesori de educație fizică (pregătiți timp de patru ani, după bacalaureat) și „maîtres“ (pregătiți timp de trei ani în centrele regionale de educație fizică și sport).

„TRIBUNA ȘCOLII“
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, Știință și Cultură

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20

Tiparul “ Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

CABINET

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 122

Sîmbătă 15 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

Pas important pe drumul cooperării europene

Revista noastră a publicat ample reportaje despre a doua Conferință a miniștrilor educației din statele europene membre ale UNESCO, care a avut loc recent la București. În cele ce urmează, voi încerca să redau atmosfera în care s-au desfășurat lucrările și s-au purtat discuțiile.

Conferința a reunit, după cum se știe, delegații ale unor state cu orînduiri sociale diferite și cu concepții diferite privind învățămîntul superior. În aceste condiții, exista riscul de a nu se putea accepta în unanimitate decît unele recomandări foarte generale a căror utilitate practică pentru cooperarea europeană ar fi fost, desigur, foarte redusă. De aceea, a fost necesară o minuțioasă pregătire prealabilă a Conferinței, precum și o intensă activitate în timpul lucrărilor, pentru a se crea posibilitățile de a fi identificate toate problemele majore ale învățămîntului superior din Europa și de a fi degajate cît mai multe tendințe generale și linii de convergență, care să permită apoi elaborarea unor recomandări foarte concrete.

Un fenomen prezent în toate statele europene este creșterea fluxului de candidați la învățămîntul superior. Deși ritmul acestei creșteri a scăzut într-o oarecare măsură în ultimii ani, în cifre absolute, fluxul de candidați este în creștere și este de așteptat ca acest fenomen să continue și în viitor. S-a pus atunci problema dacă învățămîntul superior trebuie dimensionat ținînd seamă de acest flux sau de nevoile de specialiști ale societății. Aci părerile au fost împărțite. Unele delegații au susținut că dreptul la învățămînt trebuie corelat cu dreptul la muncă, aceasta fiind singura concepție care asigură o democratizare reală, dînd fiecărui student garanția unui loc de muncă după încheierea studiilor. Deci, învățămîntul superior trebuie dimensionat în funcție de nevoile de specialiști ale societății. Alte delegații, dimpotrivă, au susținut că învățămîntul superior trebuie să fie accesibil tuturor celor ce doresc să-l urmeze, fără a ține seama, în mod necesar, de perspectivele de utilizare a absolvenților. Deci, învățămîntul superior trebuie dimensionat în funcție de numărul de candidați.

Discuțiile purtate au pus în evidență o serie de deficiențe ale celor două concepții. Astfel, în statele care nu au o economie planificată, este greu să se facă prognoze de lungă durată privind numărul de specialiști necesari societății, existînd întotdeauna fluctuații complexe greu de prevăzut. Deci, în aceste state, este greu de dimensionat capacitatea învățămîntului superior exclusiv în funcție de numărul de specialiști necesari societății. Pe de altă parte, s-a arătat că dimensionarea învățămîntului superior după numărul de candidați duce, în unele specialități (sociologie, științe juridice etc.), la o „masificare" a efectivelor, pierzîndu-se, practic, legătura între profesori și studenți, precum și la crearea unor disproporții mari între specialiști pregătiți și cei necesari societății.

Concluziile conferinței cu privire la această problemă au subliniat necesitatea adaptării învățămîntului superior atît la nevoile maselor cît și la nevoile de specialiști ale societății, aceasta realizîndu-se printr-o activitate de *orientare* către învățămîntul superior a acelor candidați care dispun nu numai de cunoștințe, ci și de capacitatea necesară pentru a urma această formă de învățămînt, creîndu-se, în același timp, pentru cei care au ales de

Prof. univ. dr. doc. RADU P. VOINEA
rectorul Institutului politehnic București

(Continuare în pag. a 2-a)

LA ZI

Pregătirea pedagogică a părinților

Permanent preocupați de lărgirea orizontului cultural științific, de ridicarea nivelului de cunoaștere al sătenilor, colectivul personalului didactic de la Școala din Izvorul Dulce-Merei, aplicînd în mod concret la condițiile școlii și satului prețioasele indicații ale documentelor de partid și de stat, privitoare la educarea politică, ideologică a maselor, a trecut și a organizat, pentru anul școlar în care ne aflăm, într-o formă mult mai largă, activitatea de pregătire pedagogică și social-politică a celor peste 210 familii ale elevilor noștri.

Valorificînd experiența căpătată în anii anteriori cînd activitatea cu părinții a fost organizată pe cicluri de lectorate, după vîrsta copiilor, anul acesta în totalul celor 6 cicluri de lecții a fost cuprinsă întreaga masă de părinți ai preșcolarilor sau școlarilor care frecventează cursurile unei unități a învățămîntului. Cursurile sînt ținute de învățători și profesori cu o bună pregătire pedagogică, cu vastă experiență la catedră ; părinții vor primi cu acest prilej prețioase indicații privitoare la formele de cunoaștere și influențare în bine a personalității copilului, la sprijinirea acestuia în perioada vîrstei preadolescente, la orientarea profesională etc.

Cursurile au fost deschise în luna noiembrie și se vor desfășura pe perioada de iarnă, pînă la deschiderea campaniei agricole de primăvară, de două ori pe lună, în zilele de repaus duminical, sub formă de consultații, expuneri etc.

Numărul mare de părinți prezenți la deschidere (peste 180), atenția și interesul cu care au urmărit prima temă expusă („Sarcinile familiei, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite școlii și pregătirii școlarilor de către Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973") constituie o garanție că în activitatea viitoare eforturile familiilor școlarilor se vor alătura, cu mai multă convingere, celor ale cadrelor didactice, în opera de instruire și educare a copiilor.

Prof. VASILE DRAGOMIR
Scoala generală din
Izvorul Dulce-Merei,
județul Buzău

Pe agenda vacanței de iarnă din acest an, cele peste 50 de tabere de odihnă de 7 zile ocupă un loc deosebit de important, fiind amplasate, în cele mai pitorești locuri din țară : la Predeal și Sinaia, Dîmbul Morii, Izvorul Mureșului, Vatra Dornei, Nucet și Stîna de Vale, Arbănași și Tulnici etc. Citiți în pagina a 3-a : „Se apropie vacanța de iarnă !"

Băiatul lovește pisica ! De ce ?

Am citit cu interes articolul stimatei colege Veronica Marinescu de la Liceul „N. Bălcescu" din București „Un procedeu insuficient valorificat în lecțiile de limbă engleză" — publicat în „Tribuna școlii" din 17 noiembrie a.c. Domnia sa are perfectă dreptate cînd zice : „...din dorința de a rezolva o problemă cît mai bine, recurgem la soluții dificile și lăsăm să ne scape pe acelea mai simple și la îndemîna noastră, cum ar fi, de pildă, tabla..." (francezii au chiar o zicală în legătură cu această — să-i zic și eu — problemă).

După citirea articolului, am simțit o muscă bîzîind și pe căciula mea. Fiindcă și subsemnatul se cam ferește de tablă. Din două pricini : prima — fiindcă am o grafiere fără „cali" și a doua — fiindcă nu știu să desenez nici cît o... celebritate a picturii moderniste. Și, întrucît eu doresc să dau elevului numai lucruri (pe cît posibil) fără cusur, mă simt — cum se zice — complexat în fața tablei.

Cu un singur lucru din sus-citatul articol nu aș fi de acord. Aș zice să evităm exemple de tipul : „băiatul lovește pisica", „pisica este lovită de băiat" sau „un băiat cu un băț amenințînd o pisică".

...Deși, dacă stau să mă gîndesc bine, ce importanță mai are o pisică bătută, cînd băiatul respectiv vede, la atîtea filme, oameni uciși, uneori într-un ritm de cinci-șase pe minut ?

FLORIN ANGHEL

Pas important pe drumul cooperării europene

(Urmare din pag. 1)

la început o anumită profesiune, posibilități de a urma ulterior învățămîntul superior, fără a părăsi locul de muncă (de exemplu, prin cursuri serale organizate la locul de muncă), aceasta fiind și în spiritul democratizării învățămîntului superior. În același timp, s-a arătat necesitatea întreprinderii, la nivel european, a unor studii cu caracter prospectiv asupra evoluției învățămîntului superior și a societății pînă la sfîrșitul acestui secol, studii care să permită adaptarea învățămîntului superior la nevoile societății.

În ceea ce privește structurile învățămîntului superior, s-au exprimat și aci păreri deosebite, unele care susțineau structurile universitare tradiționale, cu ușoare adaptări, iar altele care, dimpotrivă, militau pentru o diversificare și mai mare a structurilor „neuniversitare" existente, diversificare care să corespundă celor mai variate dorințe de a se instrui ale tineretului. S-au exprimat, de asemenea, păreri privind necesitatea integrării structurilor existente, creîndu-se în acest mod unități de învățămînt multidisciplinare (de exemplu, *Gesamthochschule* în R.F. Germania), capabile de importante realizări, îndeosebi în domeniul cercetării științifice, astăzi parte integrantă a învățămîntului superior.

Mult discutate au fost și metodele moderne de predare. Unii vorbitori au pus sub semnul întrebării metodele clasice de transmitere a cunoștințelor „ex cathedra" și au insistat asupra necesității înlocuirii lor cu metode care să stimuleze studiul individual, îndeosebi metodele audio-vizuale. Alți vorbitori, dimpotrivă, au susținut că lecțiile expozitive au avantajul de a permite studentului să urmărească procesul de gîndire al profesorului, ceea ce este deosebit de util în asimilarea cunoștințelor. În sfîrșit s-a exprimat și părerea că metodele audio-vizuale ar trebui doar să însoțească expunerea profesorului, să o ilustreze, dar nu s-o înlocuiască.

În urma discuțiilor purtate, Conferința a consemnat, în concluziile sale, necesitatea de a se crea structuri de durată și caracter foarte divers, adaptate nevoilor culturale și profesionale ale candidaților, precum și nevoilor celor mai diversificate ale societății ; structuri care să fie înglobate într-un sistem coerent al învățămîntului superior, ținînd seamă de interferențele și posibilitățile de trecere între ele. *Învățămîntul superior trebuie legat mai mult de cercetare și de pregătirea practică. El trebuie să fie o imagine a societății moderne, o adevărată pregătire pentru viață prin viață. Legarea strînsă a activităților de învățămînt, producție și cercetare face să crească eficacitatea și dinamismul învățămîntului, asigurînd o participare a cadrelor didactice la programe de cercetare stabilite în comun cu industria și la o mai ușoară încadrare a studentului în viața activă.*

În ceea ce privește principiile și metodele pedagogice, s-a ajuns la concluzia de a se recomanda utilizarea metodelor tehnice moderne, îndeosebi a mijloacelor audio-vizuale, fără a se renunța însă la metoda tradițională de transmitere a cunoștințelor care permite studentului să urmărească gîndirea profesorului.

Perspectiva învățămîntului continuu sau permanent a apărut în cursul discuțiilor ca o soluție optimă pentru problemele care se pun în domeniul învățămîntului superior. S-a arătat, și concluziile Conferinței au consemnat, că numai în contextul unui învățămînt permanent se va putea realiza adaptarea la nevoile societății, crearea unor sisteme în același timp integrate și diferențiate, înnoirea și democratizarea învățămîntului superior. Faptul că, în contextul învățămîntului permanent, învățămîntul superior nu mai apare ca un vîrf, ca un final al studiilor, ci mai degrabă ca o etapă, ca o parte a unui întreg, permite acestuia să iasă din izolarea lui și să se integreze în viața culturală, științifică, economică și socială a întregii națiuni.

În ceea ce privește cooperarea europeană și internațională, discuții lungi și contradictorii s-au purtat în legătură cu problema echivalării și comparabilității studiilor și diplomelor pe plan european. O asemenea problemă discutată de foarte multă vreme, este deosebit de importantă, deoarece soluționarea ei ar permite o mai mare mobilitate a cadrelor didactice și a studenților între diferitele țări europene. mobilitate care constituie condiția unei cooperări intereuropene mai intense. Unii vorbitori s-au arătat foarte optimiști. Alții însă au arătat că nici în țara lor nu s-a ajuns la o echivalare a diplomelor eliberate de institute similare. În sfîrșit, s-au făcut propuneri să se studieze posibilitatea unor echivalări de diplome sau de studii care să dea dreptul numai de a continua studiile într-o altă țară și nu și pe cel de a exercita o profesiune în acea țară („efectul civil" al diplomei). În concluziile Conferinței s-a reținut recomandarea ca, pe baza unor studii temeinice, o comisie de experți să elaboreze în anii 1975—1976 o convenție europeană de echivalare o diplomelor și a studiilor.

Un rezultat extrem de concret al Conferinței a fost precizarea sarcinilor „Centrului European pentru Învățămîntul Superior" de la București, care va trebui :

— să colecteze periodic date statistice, texte de regulamente și orice informație privind sistemele și instituțiile de învățămînt superior din Europa, să le trateze astfel încît să le facă comparabile și apoi să le difuzeze țărilor membre ;

— să analizeze prospectiv evoluția calitativă a structurilor învățămîntului superior ;

— să studieze sistemele de învățămînt superior în contextul educației permanente ;

— să studieze planificarea învățămîntului superior ;

— să studieze rolul cercetării din învățămîntul superior în promovarea înțelegerii internaționale și a cooperării pașnice ;

— să colaboreze strîns cu Biroul UNESCO pentru colaborare științifică, în vederea realizării unor proiecte de cercetare în domenii ca : informatica și modelele matematice, științele moleculare, problemele științifice ale mediului ambiant etc.

Conferința a aprobat, în unanimitate, propunerea delegației române ca directorul general să prezinte celei de-a XVIII-a sesiuni a Conferinței Generale UNESCO, recomandarea instituirii unor *conferințe periodice ale reprezentanților țărilor membre din Europa, pentru a studia cooperarea europeană în toate domeniile care țin de competența UNESCO (învățămînt, cercetare, cultură), conferințe care să aibă loc prin rotație în capitalele europene.*

Este interesant de arătat că, în discuțiile purtate, unele delegații au considerat că propunerea delegației române este prematură, că trebuie așteptate mai întîi rezultatele Conferinței pentru securitate de la Geneva, deoarece numai în funcție de aceste rezultate se poate lua o decizie.

Față de această situație s-a argumentat însă că UNESCO este un instrument de promovare a ideilor, care trebuie să anticipeze viitorul și să accelereze evoluția evenimentelor spre o cooperare europeană și că, de fapt, adevărata problemă este în ce măsură statele europene doresc să meargă pe drumul cooperării. Concomitent, la Conferința de securitate europeană de la Geneva s-a adoptat, prin aclamații, o rezoluție propusă de delegația română de la această conferință prin care UNESCO urmează să preia problema cooperării europene în domeniul învățămîntului, cercetării științifice și al culturii.

Acest succes obținut la Geneva a fost determinant pentru discuțiile care au urmat la București și care au condus în mod necesar, în cele din urmă, la acceptarea unanimă a propunerii delegației române, care a devenit astfel recomandare a Conferinței miniștrilor de la București. Directorul general al UNESCO, René Maheu, a apreciat că acest acord unanim constituie un act politic deosebit de important care va fi interpretat ca o expresie a voinței europenilor de a coopera în domeniile învățămîntului, științei și culturii, și ca o importantă contribuție la securitatea europeană în general.

La ședința de închidere, ca și după aceea, numeroși participanți au scos în relief rezultatele deosebit de concrete și de pozitive ale Conferinței, atitudinea activă și spiritul constructiv manifestat în permanență de delegația română. S-a exprimat, de asemenea, convingerea că lucrările conferinței constituie un important pas înainte pe drumul cooperării europene.

CONSULTAȚII

Tov. Giurgică Tudora, Sinoe, jud. Constanța, cu o vechime neîntreruptă în învățămînt de 7 ani, a fost angajată să suplinească postul de învățător rezervat directorului școlii. Titularul, revenind la post pe data de 1 septembrie a.c., a încetat angajarea la suplinire a tovarășei învățătoare, gravidă în luna a noua. Cum nașterea a avut loc pe data de 24 septembrie a.c., cînd nu mai era angajată, nu i s-au achitat nici un fel de drepturi bănești.

Înv. Bocăneală Lucia, București, a fost angajată suplinitoare pentru anul școlar 1972/1973, pe un post vacant. Cu toate că a solicitat să suplinească, în continuare, în anul școlar 1973/1974, postul a fost dat în suplinire altei persoane. Născînd la data de 4 octombrie a.c., cînd nu mai era angajată, n-a beneficiat de nici un drept material.

— Nu analizăm acum posibilitățile de angajare la supliniri existate la începutul acestui an școlar, din care ne-am putea da seama de ce nu le-a fost acordată atenția cuvenită în situația de viitoare mame, limitîndu-ne la aspectele legate de drepturile materiale. În ambele cazuri, contractul de muncă a fost încheiat pe durată determinată, expirînd pe data de 31 august a.c. Ajutoarele de maternitate le-au fost respinse pe motiv că, la data nașterii copiilor, mamele nu aveau calitatea de angajate. Oare așa să fie ?

Femeile au dreptul la concediu de maternitate plătit, care se compune dintr-un concediu prenatal de 52 de zile și un concediu postnatal de 60 de zile. Aplicînd aceste prevederi legale, rezultă că, de la data de 3 august, respectiv 13 august în cazul al doilea, angajatele aveau dreptul la concediu prenatal, care, după naștere, se continuă cu concediu postnatal de 60 de zile. Intrucît angajatele se găseau în concediu de maternitate la data de 31 august a.c. contractul de muncă nu putea fi desfăcut din inițiativa celui care angajează. Condițiile de vechime în muncă prevăzute de actele normative în cazul angajatelor cu contracte de muncă pe durată determinată sînt îndeplinite, întrucît în ambele cazuri au o vechime în muncă de cel puțin 4 luni în ultimele 12 luni premergătoare concediului de maternitate.

Cunoscînd prevederile Legii nr. 26/1967 privind concediul de odihnă al angajaților prin care instituția este obligată să modifice programarea concediilor și să asigure efectuarea concediului pînă la sfîrșitul anului calendaristic în curs, în cazul cînd angajata cere concediu de odihnă în continuarea concediului de maternitate, precum și prevederea din Legea nr. 6/1969 potrivit căreia cadrele didactice care nu și-au putut efectua concediul de odihnă pentru că se aflau în acel timp în concediu de maternitate își pot efectua concediul și în afara vacanțelor școlare, dispunem de toate elementele pentru recalcularea drepturilor și acordarea lor.

În calitate de personal didactic suplinitor numit pe întregul an școlar beneficiați, potrivit legislației muncii, de aceleași drepturi ca angajații cu contracte de muncă pe durată nedeterminată.

Adresați-vă, în acest sens, inspectoratului școlar, anexînd la cerere certificatele medicale eliberate în acest scop. (Codul muncii art. 155, Legea nr. 26/1967 art. 13, Legea nr. 6/1969 art. 56 și 230, H.C.M. nr. 880/1965 art. 13—17, Instrucțiunile referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic aprobate prin Ordinul ministrului nr. 330/1969 art. 8).

IOAN BADIU

Sesiune științifică la Brașov

În zilele de 8—9 decembrie 1973, s-au desfășurat la Brașov lucrările sesiunii științifice „Problemele predării literaturilor romanice în învățămîntul superior și în licee", organizată de Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură și Facultatea de limbi romanice, clasice și orientale — Universitatea București.

Cadre didactice de specialitate din învățămîntul superior și de cultură generală au prezentat în cadrul celor trei secții : „Modalități de cercetare a literaturilor romanice", „Metodologia analizelor de texte literare" și „Literatura, mijloc de însușire a unei limbi străine", peste 50 de comunicări.

La sesiune, au mai participat, ca invitați, inspectorii de specialitate de la inspectoratele școlare județene, reprezentanți ai Institutului de științe pedagogice și ai Institutului central de perfecționare a personalului didactic, precum și un număr însemnat de profesori din școlile municipiului Brașov.

Navomodeliștii de astăzi, cutezătorii de mîine

„Caracterul unitar al procesului instructiv-educativ impune creşterea răspunderii întregului corp didactic pentru toate activităţile ce se desfăşoară în procesul de învăţămînt“.

(Din Hotărirea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea invăţămîntului in Republica Socialistă România)

SE APROPIE VACANŢA DE IARNĂ!

Primul trimestru al anului şcolar se apropie de sfîrşit. Va începe curînd vacanţa de iarnă. În această săptămînă, premergătoare vacanţei, se definitivează programele de activităţi, care, în acest an, vor fi mai atractive, cu un sporit potenţial educativ, alcătuite mai diferenţiat, în strînsă legătură cu vîrsta participanţilor, cu preocupările tineretului şcolar, accentul punîndu-se pe activităţi de mişcare în aer liber, pe cunoaşterea frumuseţilor patriei, a specificului local şi a realizărilor oamenilor muncii. Taberele de odihnă de 7 şi 10 zile, taberele de odihnă şi instruire a activului U.T.C. şi pionieresc, taberele de pregătire sportivă pentru elevii din şcolile generale şi liceele cu program special de educaţie fizică şi o altă gamă de acţiuni politico-educative, cultural-artistice, sportive şi turistice, înscrise pe agenda vacanţei de iarnă, prin ponderea pe care o deţin în cadrul activităţilor educative, prin gradul sporit de cuprindere a elevilor din şcoli generale, licee şi şcoli profesionale se impun ca principale modalităţi de organizare a vacanţei de iarnă.

De curînd, Comandamentul central de vacanţă a analizat, la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, felul cum s-a desfăşurat vacanţa de vară din acest an şi a stabilit, în consecinţă, măsuri corespunzătoare pentru organizarea vacanţei de iarnă. Dacă avem în vedere faptul că în vacanţa de iarnă din acest an, în tabere şi excursii vor fi cuprinşi atît cu fonduri de la bugetul de stat, cît şi de la părinţii elevilor peste 60 000 elevi, cu peste 40 la sută mai mulţi decît în anul trecut, constatăm cît de mare este grija acordată odihnei şi recreării elevilor în acest an.

Pe agenda vacanţei de iarnă din acest an, cele peste 50 de tabere de odihnă de 7 zile ocupă un loc deosebit de important, fiind amplasate în cele mai pitoreşti locuri din ţară: la Predeal şi Sinaia, Dîmbul Morii, Izvorul Mureşului, Vatra Dornei, Nucet şi Stîna de Vale, Arbănaşi şi Tulnici etc.

Cei mai buni elevi din şcolile sportive şi liceele de educaţie fizică şi sport îşi vor continua şi în această vacanţă pregătirile de specialitate în 15 tabere centrale din zonele montane care vor cuprinde peste 1 500 elevi sportivi la schi alpin şi fond, atletism, gimnastică modernă şi sportivă etc. Alte mii de elevi vor fi cuprinşi în taberele sportive judeţene sau ale şcolilor sportive din întreaga ţară.

Reţeaua taberelor de iarnă din acest an înscrie şi 9 tabere de odihnă şi instruire a activului U.T.C. care vor cuprinde 2 500 secretari ai organizaţiilor U.T.C., ai şcolilor generale din toate judeţele ţării.

Acţiunea tradiţională pionierească „Ambasadorii prieteniei“, aflată la cea de a treia ediţie va reuni, în primele zile ale noului an, la Braşov, 400 pionieri — cîte 10 din fiecare judeţ — într-un program special de intîlniri, vizite şi excursii, cazarea copiilor fiind asigurată de către familiile pionierilor braşoveni.

Excursiile judeţene şi interjudeţene vor cuprinde în această vacanţă zeci de mii de elevi, care vor cunoaşte zonele de interes turistic deosebit, precum şi marile centre industriale ale ţării. În întreaga ţară, sînt deja pregătite, în acest scop, peste 160 baze turistice cu o capacitate de cazare zilnică de peste 20 000 locuri. Numai în municipiul Bucureşti vor funcţiona, în timpul vacanţei, peste 50 de baze turistice cu o capacitate de cazare zilnică de circa 7 000 locuri.

O caracteristică a acestei vacanţe o constituie diversificarea acţiunilor întreprinse. Astfel, pe lîngă tabere şi excursii, elevii au posibilitatea să participe la concursurile şcolare înscrise în calendarul acţiunilor educative cum ar fi: concursurile de creaţie tehnică „Minitehnicus“ şi „Tehnium“, Festivalul de teatru, de poezie patriotică şi revoluţionară „Partid, inima ţării“, concursul cultural-artistic „Ţara mea de glorii“ ş. a.

Folosindu-se condiţiile naturale din acest an, şcolile împreună cu organizaţiile de copii şi tineret vor antrena elevii la practicarea pe scară largă a sporturilor de iarnă, amenajînd, cu posibilităţi locale, pîrtii de schi, patinoare, derdeluşe. Cei mai buni pionieri şi şcolari din întreaga ţară, care au obţinut rezultate deosebite la hochei, patinaj şi judo pot participa, în perioada 26—29 decembrie, a. c. la Miercurea-Ciuc şi în alte localităţi din judeţul Harghita la „Cupa a 25-a aniversare a Organizaţiei pionierilor“, iniţiată de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor cu sprijinul Consiliului Naţional de Educaţie Fizică şi Sport, al Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi al Comitetului Central al U.T.C.

Cu ajutorul întreprinderilor cinematografice judeţene şi ale municipiului Bucureşti se va organiza în întreaga ţară, în zilele de vacanţă, „Festivalul filmului pentru tineretul şcolar“.

În Capitală, în localităţile reşedinţă de judeţ şi în alte localităţi se vor organiza, cu sprijinul direcţiilor comerciale judeţene, „oraşele ale copiilor“ unde, prin grija inspectoratelor şcolare şi a comitetelor judeţene ale culturii şi educaţiei socialiste, se vor stabili programe adecvate la care îşi vor da concursul teatrele, teatrele de păpuşi, formaţii artistice de amatori şi profesioniste. De pe agenda acestei vacanţe nu pot lipsi, de asemenea, pomul de iarnă, organizat pentru copiii în vîrstă de pînă la 15 ani, precum şi revelioanele care pot fi organizate în licee şi şcoli profesionale, la preţuri convenabile, cu sprijinul conducerilor şcolilor, al organizaţiilor U.T.C. şi al comitetelor de părinţi.

Deşi vacanţa încă nu a început, comandamentele de vacanţă din majoritatea judeţelor au stabilit încă de la începutul lunii măsuri concrete pentru toate acţiunile programate. Şcolile, avînd în vedere folosirea integrală a bazei materiale de care dispun, ca şi casele pionierilor, cluburile, casele de cultură şi căminele culturale vor găzdui acţiunile cultural-distractive şi sportive iniţiate pentru toţi elevii care-şi petrec zilele de vacanţă în localitate.

În municipiul Bucureşti, zeci de mii de elevi au asigurate condiţii optime pentru a participa la felurite activităţi programate la Palatul pionierilor şi casele pionierilor din sectoare, în şcoli şi case de cultură, în tabere de 7 zile, în excursii. În acelaşi timp, pentru elevii din întreaga ţară, Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti este pregătit să găzduiască în excursii de 2—3 zile peste 50 000 elevi.

Caracterul benevol, facultativ pentru elevi al acţiunilor de vacanţă sporeşte răspunderea organizatorilor vacanţei pentru toate activităţile care le întreprind.

Este necesar ca atît comandamentele judeţene de vacanţă, cît şi conducerile de şcoli, organizaţiile de pionieri şi U.T.C. să facă totul ca şcolarii să beneficieze de o vacanţă frumoasă, plăcută şi instructivă, la înălţimea grijii pe care partidul şi statul nostru o acordă tinerei generaţii.

Prof. IOAN BÂRNA
inspector general în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

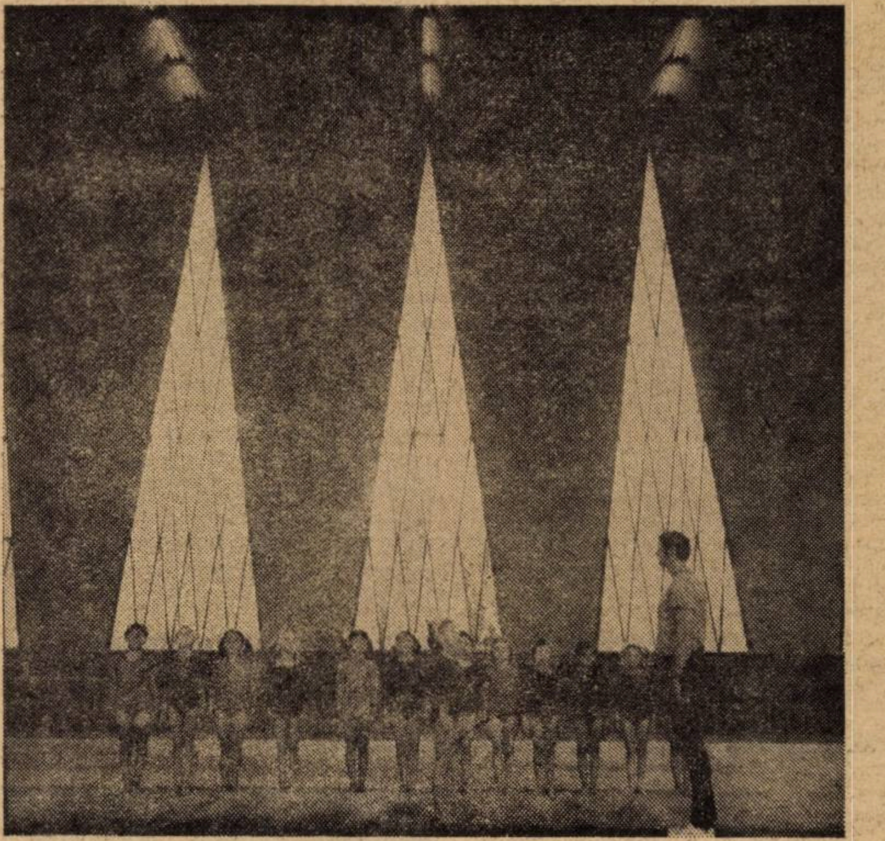

Tinerele gimnaste, în sala de sport din oraşul Gh. Gheorghiu-Dej.

Pomul de iarnă, bucuria celor mici

Pomul de iarnă este una dintre mult aşteptatele bucurii ale copiilor, prilejuite de vacanţa şcolară din lunile decembrie şi ianuarie. Din timp, cei mari s-au îngrijit să le dăruiască preşcolarilor şi şcolarilor pînă la 15 ani o seară plăcută în preajma simbolicului brad, pregătindu-le surprizele pe care le va împărţi, darnic, Moş Gerilă.

În acest an, serbarea pomului de iarnă va fi organizată între 26 decembrie şi 5 ianuarie în grădiniţe, şcoli, şcoli speciale, case de copii, leagăne de copii, întreprinderi şi instituţii, unităţi agricole de stat, cooperative agricole de producţie, în cluburi şi case de cultură ale sindicatelor, în preventorii, sanatorii şi spitale de copii. Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului în colaborare cu Uniunea Generală a Sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, Consiliul Naţional al Femeilor, Consiliul Naţional al Societăţii de Cruce Roşie, Ministerul Sănătăţii, cu Uniunea Centrală a Cooperativelor Meşteşugăreşti şi Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum şi cu sprijinul organelor locale sînt preocupate pentru alocarea unor însemnate fonduri materiale destinate darurilor pentru copii (jucării, cărţi, obiecte de folosinţă personală, dulciuri, în funcţie de vîrstă şi preferinţe). Inspectoratele şcolare, conducerile de şcoli şi cadrele didactice, ajutate de organizaţiile de copii şi tineret, de comisiile de femei şi de cruce roşie, vor sprijini factorii organizatorici în acţiunile de pregătire a serii pomului de iarnă, urmărind să asigure un bogat conţinut educativ acestei manifestări. Formaţii artistice ale elevilor şi copiilor, ale sindicatelor şi unităţilor de artă vor alcătui şi prezenta programe artistice adecvate vîrstei copiilor şi semnificaţiei acestei serbări de iarnă.

Inspectoratele şcolare judeţene, care răspund nemijlocit de organizarea pomului de iarnă în casele de copii şi şcolile speciale, se vor îngriji ca, în aceste unităţi, serbarea să aibă loc în noaptea de revelion asigurînd în felul acesta petrecerea plăcută şi educativă a Anului Nou

Serbarea pomului de iarnă nu trebuie însă să ne facă să uităm că simbolicii brazi constituie o parte însemnată din bogăţiile noastre naturale: tăierea şi procurarea lor intră în grija unităţilor economice competente, specializate în ocrotirea naturii şi a mediului înconjurător.

AUREL DOMŞA
Inspector principal în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

CONTRIBUŢII LA ELABORAREA NOILOR PROGRAME ALE GRĂDINIŢELOR

Deziderate şi propuneri

Ne bucură faptul că în noua programă se va continua predarea elementelor de matematică modernă. Considerăm că actuala programă de reprezentări matematice, prin elementele de logică matematică pe care le cuprinde, uşurează însuşirea în şcoală a procesului numeraţiei, înţelegerea valorii cantitative a numărului, a locului fiecărui număr în şirul numeric.

Am dori însă ca în noua programă, pe lîngă sarcina de alcătuire a mulţimilor şi determinare a acestora, în afară de stabilirea relaţiilor de echivalenţă sau neechivalenţă a mulţimilor, prin punerea în corespondenţă a elementelor, să se introducă, la grupa mare, multe operaţii cu mulţimi, ca : reuniunea, intersecţia, diferenţa. Prin introducerea operaţiilor de mai sus, perfect accesibile copilului preşcolar — în cazul folosirii unui material adecvat şi a unei metodologii potrivite —, s-ar facilita înţelegerea procesului de compunere şi descompunere a numerelor, a operaţiilor de adunare şi scădere, efectuate în prima clasă a şcolii generale.

Unul din cele mai de seamă obiective care vizează pregătirea copilului pentru şcoală îl constituie dezvoltarea limbajului.

Actuala programă satisface în linii generale cerinţele dezvoltării limbajului preşcolarului sub aspect lexical şi gramatical, în aşa fel încît acesta să se poată integra cu uşurinţă în viaţa şcolară. Sub aspect fonetic, însă, lasă de dorit. Or, se ştie că vorbirea preşcolarului abundă în defecte de pronunţie, îndeosebi dislalii. Menţinerea dislaliilor dincolo de perioada preşcolară influenţează negativ asupra însuşirii scris-cititului. Totodată el afectează procesul de integrare socială a copilului, favorizînd formarea unui individ handicapat, închis, izolat. De aceea, am dori, ca în noua programă, preocuparea faţă de însuşirea pronunţării corecte să nu fie tratată ca o sarcină a muncii individuale, să nu se rezume la una sau două activităţi obligatorii, la imitarea onomatopeelor, ci să fie indicate mai multe jocuri logopedice, pentru emisia clară a sunetului, intercalarea lui în cuvînt în diferite poziţii, repetarea sa rapidă în versuri hazlii.

Bazate pe un bogat material intuitiv, asemenea jocuri socotim că ar fi eficiente în însuşirea corectă a limbajului.

Introducerea învăţării unei limbi moderne încă din grădiniţă o considerăm binevenită, accesibilă şi utilă. Practicată încă din anii trecuţi la mai multe grădiniţe din Arad, ea a dat rezultate bune. Continuată însă în şcoala generală chiar din clasa I, considerăm că ar favoriza însuşirea rapidă a limbii respective.

Pentru educarea dragostei de muncă şi a priceperii de a munci organizat, în afară de conţinutul actualei programe, propunem introducerea, în cadrul activităţilor alese de copii, a miniatelierelor (de croitorie, tîmplărie), în care, din elemente prefabricate, copiii să confecţioneze diferite jucării. În acest fel, s-ar putea studia şi mai bine interesele şi aptitudinile copiilor în scopul preorientării lor şcolare şi profesionale.

Avînd în vedere că majoritatea grădiniţelor din mediul rural funcţionează cu grupe combinate, că aceste grădiniţe sînt conduse de tinere absolvente sau cadre cu mai puţină experienţă, socotim utilă şi necesară cuprinderea, în „Îndrumătorul cu privire la aplicarea programei", a unui model de plan trimestrial, cu caracter orientativ, pentru grupa combinată.

Supunem sugestiile de mai sus atenţiei colectivului de elaborare a noii programe pentru învăţămîntul preşcolar, pentru a ţine seama de ele, în măsura în care pot contribui la îmbunătăţirea şi modernizarea conţinutului învăţămîntului preşcolar.

ELISABETA CIOARĂ
educatoare, responsabila cabinetului metodic al municipiului Arad

Un experiment

De curînd, grupa de pedagogie preşcolară de la Facultatea de filozofie — Universitatea din Bucureşti a participat, în cadrul practicii conduse de Eleonora Pop, inspector principal în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, la un experiment organizat la Grădiniţa de copii nr. 57 din Capitală, experiment, se pare, unic, în ţara noastră. Aproximativ 30 de copii, selecţionaţi din patru grădiniţe, care au alcătuit un eşantion omogen în ceea ce priveşte vîrsta (5 ani), au fost solicitaţi să deseneze „ceva frumos", din imaginaţie, în condiţii cu totul deosebite. Pentru a determina o cît mai nuanţată manifestare a potenţialului de creaţie, s-au asigurat micilor participanţi condiţii materiale şi de ambianţă cu efect stimulator.

În acest sens s-au pus la dispoziţia copiilor hîrtii de diferite forme, dimensiuni şi culori, creioane, pensule, acuarele, astfel ca fiecare să poată alege materialul care corespunde mai bine capacităţilor sale de exprimare.

S-au creat condiţiile psihologice specifice unui concurs. Copiii au fost solicitaţi să ţină „secretul de fabricaţie" în sensul ca fiecare să parcurgă propriul drum de realizare.

În cadrul aceluiaşi experiment s-au încercat şi anumite forme de cooperare. Mai mulţi copii au lucrat la acelaşi desen. Rezultatele au fost surprinzătoare mai ales sub acest aspect.

Rezultatele evaluării desenelor vor constitui tema unor discuţii de seminar, după care lucrările preşcolarilor vor fi reunite în cadrul unei expoziţii cu deschidere spre public.

ION GH. IOSIF
student, anul III, Facultatea de filozofie, secţia pedagogie, Bucureşti

„Învăţ să pirogravez" (Grădiniţa de copii nr. 1 din Pucioasa, judeţul Dimboviţa)

Instantaneu la Grădiniţa nr. 5 din Reşiţa.

Prevenirea şi corectarea tulburărilor de vorbire

Tulburările de vorbire se conturează din primii ani de viaţă şi apar, în mod evident, încă de la vîrsta de 3—4 ani. Este de mult cunoscut faptul că cu cît se aplică mai timpuriu o serie de măsuri cu caracter profilactic şi terapeutic, cu atît rezultatele sînt mai bune. Adeseori, la o vîrstă mai mare, tulburările de vorbire dobîndesc un caracter automatizat şi nu mai poate fi vorba de înlăturarea lor.

Cu toate acestea, în actualul sistem de cuprindere a copiilor cu deficienţe, problema tulburărilor de vorbire este atribuită în întregime logopezilor şcolari. Astfel, peste 10% dintre copii, la intrarea în şcoală, urmează de cîteva ori pe săptămînă un tratament special în cadrul cabinetelor logopedice existente. La o analiză mai atentă a cazurilor tratate, se constată că marea majoritate sînt reprezentate prin persistenţa unor defecte de pronunţare a consoanelor mai dificile (r, s-z, ş-j) şi prin cîteva cazuri de bîlbîială sau tulburări de scris.

Cazurile într-adevăr grave rămîn în afara unui tratament, deoarece copiii cu deficienţe grave de limbaj nu fac faţă condiţiilor de învăţămînt din şcoala de masă. Adeseori ei sînt îndreptaţi spre şcoli ajutătoare, cămine-spital etc. Este adevărat că cea mai mare parte dintre ei sînt retardaţi mintal, dar nu este mai puţin adevărat că există şi copii normali care par retardaţi din cauza tulburărilor de vorbire. Or, tocmai această categorie constituie cazurile patologice asupra cărora atenţia logopezilor merită să se îndrepte.

Pe de altă parte, amintim că toate defectele simple de articulaţie a sunetelor, formele uşoare de bîlbîială pot fi cu uşurinţă înlăturate, în mediul de grădiniţă, fără a fi necesară intervenţia directă a unui specialist. Datele experimentale, atît din ţara noastră cît şi din alte ţări, au arătat că educatoarele şi, uneori, chiar părinţii, pe baza unor simple cunoştinţe asupra locului corect de formare a consoanelor mai dificile şi prin cîteva exerciţii de dezvoltare a dicţiunii, pot ajuta cu multă uşurinţă copiii să vorbească corect. De asemenea, educatoarele, dacă cunosc substratul altor tulburări mai grave de vorbire, ca, de exemplu, bîlbîiala, uşurează încadrarea deficienţilor în rîndul celor normali.

Insistăm în mod deosebit asupra introducerii unor elemente de profilaxie şi tratament timpuriu al tulburărilor de vorbire în grădiniţă, deoarece, odată cu vîrsta, majoritatea tulburărilor de vorbire devin din ce în ce mai accentuate.

Considerăm că numai prin popularizarea unor noţiuni elementare de logopedie şi fonetică printre educatoare, defectele de articulaţie a unor sunete, bîlbîiala incipientă etc., pot fi învinse. În felul acesta s-ar uşura considerabil activitatea logopezilor, cărora le-ar reveni numai cazurile într-adevăr grave şi cu caracter patologic. Dar şi în asemenea împrejurări, rolul persoanelor care desăvîrşesc educaţia copiilor nu poate fi neglijat. Orice încercare de a îndrepta vorbirea unui mic deficient, în cadrul unui cabinet închis, în care nu se urmăresc posibilităţile de încadrare printre copiii normali, rămîn socotite eşecului. Toţi terapeuţii ştiu că, dacă ultimele cerinţe nu se respectă, copilul reuşeşte să vorbească corect faţă de terapeut, în timp ce în mediul său obişnuit de viaţă, rămîne un izolat, fără să manifeste un progres vădit.

Iată de ce, astăzi, în condiţiile generalizării învăţămîntului preşcolar, activitatea comună a educatoarei şi logopedului se impune cu necesitate. Numai printr-o largă acţiune de colaborare între educatoare şi alţi specialişti, toţi copiii de pe cuprinsul ţării (indiferent de faptul că sînt din mediul rural sau urban) vor reuşi ca, la intrarea în şcoală, să-şi dezvolte posibilităţile de exprimare corectă.

Lector EMILIA BOŞCAIU,
Institutul central de perfecţionare a personalului didactic, Filiala Cluj

Nivele şi etape de perfecţionare

Munca educatoarei are un profund caracter conştient, determinat de faptul că, înainte de a aplica în practică un procedeu, e necesar să se gîndească la efectele pe care le poate avea asupra dezvoltării copiilor.

Ţinînd seama de exigenţele actuale ale învăţămîntului, e oportun ca imediat după absolvire să fie începută munca de perfecţionare ; să nu se aştepte scurgerea celor doi-trei ani necesari pentru definitivat. Odată cu începerea activităţii cu cei mici, educatoarea să fie preocupată de perfecţionarea metodelor de muncă, să-şi analizeze critic eficacitatea procedeelor folosite în diferite împrejurări, să-şi noteze experienţa pozitivă, ca şi unele greşeli săvîrşite, să-şi sistematizeze şi să-şi sintetizeze rezultatele obţinute, toate acestea ajutînd-o la îmbunătăţirea activităţii ei în grădiniţă.

În pregătirea sa profesională, o bună educatoare va ţine cont întotdeauna de faptul că pedagogia, ca şi celelalte ştiinţe, se află într-o permanentă dezvoltare.

Prezentarea la diferitele probe pentru obţinerea gradelor didactice constituie o verificare a perfecţionării profesionale în diferitele ei etape. Printr-un studiu individual susţinut al conţinutului programelor, pentru colocviul respectiv sau pentru cursurile de perfecţionare, prin realizarea unei pregătiri orientate spre aprofundarea problemelor ideologico-politice, spre îmbinarea acestora cu problemele de psihologie, pedagogie şi metodică, vom putea răspunde exigenţelor tot mai sporite puse în faţa noastră.

Pentru întocmirea lucrării metodico-ştiinţifice în vederea obţinerii gradului I, ar fi bine să se promoveze lucrări de tipul cercetărilor de lungă durată, care să permită observarea sistematică a unor probleme, notarea lor pe fişe, desfăşurarea unor experimente însoţite de studierea bibliografiei, sprijin important în elucidarea sau găsirea unor soluţii concludente.

Numai muncind zi de zi, cinstit şi sincer, iubind profesiunea şi copiii, vom ridica pe o treaptă superioară măiestria pedagogică necesară educării viitorilor constructori ai comunismului.

EUGENIA PLOŞTINARU
directoarea Grădiniţei nr. 5 din Reşiţa

DEZBATERE ASUPRA PROGRAMELOR ŞI MANUALELOR

Conştientizarea cititului

Coborîrea pragului de școlarizare la șase ani a făcut necesară îmbunătățirea activității de însușire a tehnicilor cititului. În ceea ce privește metoda fonetică analitico-sintetică, aceasta nu a suferit modificări decît sub aspectul desfășurării în timp și a unor procedee care măresc gradul de conștientizare a cititului. Modificări mai importante s-au făcut în alcătuirea abecedarului, în intenția de a pune la îndemîna micilor școlari un instrument de lucru mai operant, care să ducă la sporirea randamentului școlar și, în consecință, la evitarea eșecurilor în învățarea cititului. **Abecedarul** ediția 1973, alcătuit pe baza programei din 1969, prezintă îmbunătățiri, specificate în interesantul studiu introductiv din Îndrumătorul pentru folosirea abecedarului.

Se remarcă, în acest sens, preocupările autoarelor pentru modificarea căilor de acces spre cunoașterea elementelor fonematice și însușirea unor elemente structurale ale limbii, concomitent cu formarea deprinderilor de citit.

Atît practica didactică, cît și cea empirică, arată că însușirea deprinderilor de citit este facilitată de măsura în care cuvîntul trezește reprezentări în mintea copilului.

La începutul abecedarului, la a doua literă (litera „m“, pag. 26) s-a introdus silaba, ca unitate de citit independentă. În paginile următoare este prevăzut ca elevii să citească silabele : mi, na, ni, ra, ri, me, re, ne etc. Consider că silabele nu formează nici un fel de reprezentări și de aceea se ivesc greutăți în citirea lor încă din primele pagini. Dacă la un cuvînt scris pe silabe (ex. cuvîntul rame) se acoperă silaba a doua, copiii manifestă tendința de a o citi, deși nu o văd ; dacă se acoperă prima silabă copiii o caută și evită citirea pînă cînd își reamintesc cuvîntul.

S-ar putea motiva că introducerea lor (în ediția 1967 nu sînt) s-a făcut din necesități de analiză, întrucît „pentru conștientizarea actului citirii, o mare importanță o are citirea pe silabe“ (Maria Giurgea, „Îndrumător pentru folosirea abecedarului“, Editura didactică și pedagogică, București, 1971, pag. 9), dar silabele sînt mai ușor de citit pentru copiii de șase ani în cuvinte care au semnificație.

Învățarea cititului nu poate fi redusă la nivelul unor deprinderi empirice. Concomitent, se dezvoltă ceea ce am numi simțul limbii ; înțelegerea nuanțelor în exprimare și modificarea cuvintelor datorită îmbinării lor.

Abecedarul introduce semnele de punctuație pentru a arăta sensul enunțărilor. Astfel, semnul exclamării apare la pag. 37, după ce la pag. 34 elevii au făcut cunoștință cu punctul, ca după două pagini (litera următoare) pag. 39 să apară semnul întrebării și dialogul. Deci, pe un spațiu de 6 pagini (aproximativ o săptămînă și jumătate-două), copiii fac cunoștință cu trei semne de punctuație, dacă adăugăm și virgula sînt patru și dialogul, care presupune perceperea persoanelor. Ținînd seama că, la copiii de 6 ani formarea deprinderilor de a sesiza necesitatea folosirii semnelor de punctuație amintite, care reflectă nuanțe ale gîndirii, se realizează destul de greu, considerăm că au fost eșalonate pe un spațiu prea mic, ceea ce poate genera greutăți în formarea deprinderilor de citit. Repartizarea lor pe un spațiu mai mare ar fi dat posibilitatea ca să devină mai repede operaționale.

Concomitent cu învățarea cititului copiii își dezvoltă gîndirea și exprimarea corectă. Este deosebit de important să fie percepute legăturile dintre obiect și acțiunea pe care o săvîrșește, apoi legătura dintre acțiune și obiectul asupra căruia se răsfrînge (ex. : Ana cumpără mere), apoi legătura între obiect și însușirea sa (ex. : Ana cumpără mere bune). Legăturile dintre cuvintele unui enunț au fost amintite în ordinea în care s-a observat că pot fi percepute de către școlarii de clasa I. Abecedarul introduce mai întîi verbul „a avea“ și apoi (pag. 37), verbul „a fi“, la indicativul prezent, în forma scurtă „Aura e mare“. Verbul „e“ (este) nu trece acțiunea asupra obiectului, ca în cazul propoziției „Nina are mere“, ci arată o însușire a obiectului (viitorul subiect) și, din acest motiv, în asemenea propoziții, legăturile dintre cuvinte sînt greu de determinat și, poate, ar fi necesar să fie evitate.

În legătură cu formarea cuvintelor pe silabe (pag. 40), de pildă, verbul „a-re“ este transformat prin schimbarea primei silabe în „o-re“ ; numeralul „u-nu“ în substantiv propriu „O-nu“. Am observat că elevii nu pot sesiza sensul schimbării silabelor (la pagina 41 se introduce genul : u-na, u-nu, fără text, e greu să înțeleagă genul numai din transformarea unui cuvînt în altul). Mi se pare că, în această problemă abecedarul urmează o linie abstractă pentru copiii de șase ani.

Înv. emerit GH. SIRETEANU
din Iași

Lecție în clasa I

Introducerea elementelor de algebră la clasele mici

Algebrizarea — ca aspect de modernizare la clasele mici — cunoaște dispute în cercurile psihopedagogilor și ale practicienilor. Cei mai mulți specialiști sînt de acord cu posibilitatea introducerii noțiunilor algebrice în rezolvarea exercițiilor și problemelor la clasele I-IV.

Consider că, principalul loc în predarea aritmeticii, la clasele mici, îl ocupă activitatea pentru însușirea conștientă a numerelor, a operațiilor aritmetice și a proprietăților lor, formarea noțiunilor de bază aritmetice și deprinderii de calcul. Optez pentru introducerea elementelor de algebră în conținutul învățămîntului I—IV, sub forma generalizată a operațiilor cu numere și mărimi egale și a rezolvării exercițiilor și problemelor cu conținut concret. De asemenea, susțin că metoda algebrizării nu poate fi forțată, mai ales acolo unde nu-și justifică locul. În general, metodele aritmetice pregătesc elevii pentru înțelegerea și folosirea metodelor algebrice de rezolvare.

Învățătorii care folosesc în exercițiul de tipul $3+2=7$ litere sînt tot mai numeroși, deoarece acestea nu lezează cu nimic înțelegerea. Elevii consideră că „a“, „n“, „b“ etc. reprezintă numere oarecare.

În același sens, se poate lucra și în generalizarea și abstractizarea în capitolul prevăzut la clasa a IV-a: „Ordinea rezolvării operațiilor cu și fără paranteze“. După ce s-a însușit tehnica de lucru cu ordinea operațiilor aritmetice, o lecție poate căpăta o formă deosebită. Voi exemplifica : se dă pentru rezolvare elevilor exercițiul : $(854-74.5) : 1200 =$ Propun ca, în jurul cifrelor, să se deseneze cîteva figuri geometrice cunoscute : dreptunghi, pătrat, cerc, triunghi și elevii să șteargă conținutul numeric al figurilor geometrice. Pe tablă vor rămîne figurile geometrice. Nimic mai abstract și totuși destul de clar pentru cei care au urmărit atent acest proces !

Propunem elevilor ca, în locul figurilor geometrice, să pună alte semne, sugerînd literele alfabetului. La propunerea lor, vom înlocui dreptunghiul cu : „a“, pătratul cu „b“ etc.

Procedînd așa avem posibilitatea să fixăm mai bine ordinea operațiilor aritmetice, mărimea și componența numerelor. În continuare, putem da spre rezolvare egalitatea : $(a.b-c) : d = 5$, sugerînd că numerele nu depășesc cifra zece (și rezultatul este dat).

Rezolvarea este : $(7.5-5):6=5)$

În felul acesta am gîndit că domeniul algebrei devine accesibil, elevilor din clasele I—IV, contribuind la o generalizare și abstractizare eficientă.

Înv. MIRCEA BIVOL
Școala generală Păunei din comuna Dragodana, județul Dîmbovița

Respectarea particularităţilor de vîrstă ale elevilor

Cred că cei ce au întocmit **manualele la clasa a IV-a**, de anul acesta, nu predau efectiv la catedră sau au apreciat cunoștințele după nivelul unor elevi de la clasele experimentale. Voi încerca să exemplific cele afirmate. Manualele sînt greoaie, nu sînt suficient de clare în conținut, care nu ține seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor. Astfel, în manualul de **geografie**, la lecția „Carpații Orientali“ se spune că aceștia sînt de origine vulcanică și sînt formați prin încrețire, noțiuni pe care elevii nu le-au învățat anterior. Este necesar să le predăm niște cunoștințe prevăzute în actuala programă sau să le explicăm ce este un vulcan, cum „s-a încrețit“ scoarța pămîntului ? La lecția „Dealurile și depresiunile subcarpatice“, consider că nu sînt clar exemplificate noțiunile de dealuri subcarpatice, depresiuni subcarpatice și subcarpați. Apoi, delimitarea lor se face după văile unor ape, pe care elevii nu le-au învățat încă (apele constituie un capitol următor).

La obiectul **citire** lecțiile sînt deosebit de frumoase, dar lungi și extrem de numeroase. Anumite lecții : „Dacă toate acestea fi-vor învățate“, „Școala domnească“, „Sfatul viețuitoarelor“, „Un explorator român în Antarctica“, „Meșterul orb“, „Nicușor“, „Pe acoperiș“ etc. necesită două ore pentru predare și aprofundare.

La **cunoștințe despre natură** sînt prevăzute noțiuni greu de înțeles și foarte abstracte, ca de pildă, denumirea învelișurilor pămîntului : hidrosferă, litosferă, atmosferă și biosferă ; calcarul face efervescență cu acizi etc. La lecția despre petrol se dă drept temă la sfîrșitul lecției : „Arătați pe harta patriei principalele locuri de unde se extrage petrol“, dar în lecție nu se precizează unde există asemenea centre.

La **aritmetică**, problemele de tipul celor de la pagina 46—49 corespund, după părerea mea, particularităților de vîrstă ale elevilor de 14—16 ani și nu elevilor din clasa a IV-a. Capitolul „Fracții ordinare“ nu aduce noutăți față de materia învățată în clasa a III-a, iar „Transformări cu multiplii și submultiplii unităților de măsură“ este capitolul cu definiții „simple“ și „clare“. Dacă la capitolul „Fracții ordinare“ se fac operații de adunare și scădere cu fracții care au același numitor, la capitolul „Probleme recapitulative“ (pagina 160) sînt prevăzute exerciții care necesită cunoașterea aducerii la același numitor. Consider necesar înlăturarea acestor deficiențe din manualele pentru clasa a IV-a.

Înv. ARSINETA TIPRIGAN
Școala generală din comuna Straja, jud. Suceava

Concepţie unitară în predarea scrisului

În general, programa pentru clasa I este accesibilă pentru elevii de șase ani, dar dat fiind importanța pe care o are în perioada abecedară jocul aș propune să se analizeze conținutul actualului abecedar, în vederea **introducerii mai multor elemente de joc.** Aceasta s-ar putea realiza sub forma unor ilustrații existente în mape speciale, obligatorii pentru perioada preabecedară. Pot afirma că elementele de joc dezvoltă capacitatea intelectuală a elevilor, iar curba de oboseală scade în timpul utilizării acestor jocuri. În predarea aritmeticii se pot utiliza lotouri ilustrate cu figuri numerice care să explice componența numerelor și a cifrelor.

Ținînd seama că la școlarii din clasa I predomină percepțiile vizuale aș propune ca pentru cunoașterea mediului înconjurător să existe planșe care să ilustreze sugestiv toate temele pregătite în programă, jocuri didactice, cu ilustrații reprezentînd animale și plante cu mediul lor de viață. Aceste materiale didactice pot fi utilizate și în activitățile independente cu copiii. Deoarece la această vîrstă se pot trezi interesele cognitive și în același timp se pot găsi modalități variate pentru desfășurarea unei activități independente creatoare a școlarului, propun să se realizeze o trusă individuală care să cuprindă toate aceste jocuri didactice, lotouri, fișe cu cuvinte și propoziții, ghicitori și basme ilustrate.

În privința scrierii, consider că există o inconsecvență între modul în care sînt inițiați elevii clasei I cu elementele scrisului de mînă și cerințele din programele claselor I—IV. Propun de aceea, o revedere în acest sens a tuturor acestor elemente în vederea creării unei concepții unitare a predării scrisului.

Înv. ELENA GABOR
Liceul pedagogic de învățători din Brașov

Preocupări metodice

Noțiunile de teoria literaturii în secțiile cu predare în limba sîrbo-croată

În primul rînd, aş vrea să mă refer la problemele de supraîncărcare. Programele sînt aceleași, manualele sînt aceleași pentru toate secțiile. Consider că în general elevii posedă în suficientă măsură limba română și pot face față și unor programe și manuale comune.

Ce greutăți au avut ? Să încep cu elevii din anul I. La secția aceasta vin elevi mai ales din mediul sătesc și nivelul lor de pregătire este foarte variat. Tocmai de aceea la început de an școlar cîteva ore trebuie să le folosesc în scopul omogenizării nivelului lor de pregătire individuală. Sînt mai multe aspecte. Mai întîi, în ce măsură posedă limba în genere ; apoi, felul în care se exprimă, vocabularul vehiculat, cunoștințele gramaticale pe care și le-au însușit. Trebuie pus accent de aceea, pe pregătirea lor pînă la intrarea în liceu, explicîndu-li-se, transmițîndu-li-se cunoștințele pe care programa le prevede prin procedee și metode cît mai potrivite nivelului lor, în scopul însușirii cît mai bune a materiei.

Deoarece programa anului I de liceu prevede un număr de lecții de teoria literaturii, este firesc ca acestea să fie cunoscute și însușite cît mai temeinic. Pentru a înlesni însușirea lor, în predare mă folosesc de metoda comparației cu cunoștințele pe care le au din limba maternă. Atunci cînd discut anumite noțiuni din literatura română apelez, cînd este cazul, la o serie de cunoștințe din literatura sîrbo-croată. În acest scop, colaborez cu profesorul de literatură sîrbo-croată pentru a vedea cum au fost predate cunoștințele analoge, cum au fost însușite, dacă unele cunoștințe prevăzute în programă nu au fost parcurse la limba maternă, cu alte cuvinte, urmăresc să știu în ce măsură pot să apelez la elevi atunci cînd predau o serie de noțiuni de teorie literară În orice caz, pregătirea mea personală pentru aceste lecții trebuie să fie foarte temeinică avînd în vedere și faptul că manualul actual este destul de greu accesibil, mai ales pentru partea de teoria literaturii, chiar și pentru elevii români. La un sondaj efectuat am constatat că din manualul de clasa a IX-a (anul I liceu) numai în pagina 1 a primei lecții din primul capitol **(Arta și viața)** elevii nu cunoșteau sensul exact a aproximativ 60% din cuvinte. Este un manual greu, concis, care se adresează mai mult profesorilor. Se manevrează cu o serie de noțiuni ca și cînd elevii le-ar cunoaște dinainte, și ar avea o solidă bază. În această situație am procedat în felul următor : am citit în clasă capitolul amintit și am întrebat elevii ce au înțeles. (Întotdeauna eu pornesc de la o anumită realitate). Am vrut să știu în ce măsură pot elevii mei să folosească manualul atunci cînd vor fi puși în situația de a recurge la el. Concluzia: la tot pasul găsesc în acest manual o serie de noțiuni foarte grele pentru ei, așa încît, după părerea mea, numărul de ore prevăzute pentru predarea teoriei literaturii este insuficient (cum se poate preda în 5 ore capitolul : **„Literatura, artă a cuvîntului“** ? Aceste noțiuni, fără exemplificări, nu pot fi predate și înțelese de elevi. A preda concis duce în cele din urmă la însușirea mecanică a acestor cunoștințe).

Părerea mea este că trebuie găsită o concordanță mai mare între noțiunile de teoria literaturii care se studiază la literatura maternă și literatura română, adică literatura maternă să fie orientată după programa de literatură română. Evitîndu-se repetările, să se poată constata astfel ce este comun pentru ambele literaturi. Eu mă informez de la colegul meu de literatură maternă ce exemple a dat în ora lui și atunci vin cu alte exemple. În acest fel nu există riscul paralelismului.

Restul programei de anul I — începuturile istoriei literaturii române — o vom parcurge tot pe baza cunoștințelor, a temeliei pe care am pus-o prin studierea noțiunilor de teoria literaturii. De aceea, studierii acestor noțiuni trebuie să i se acorde un număr mai mare de ore. Aceasta întrucît o analiză literară se poate efectua cu un mai mare succes atunci cînd noțiunile de teorie literară sînt însușite cu adevărat. Cred că programa anului I, așa cum este ea, este supraîncărcată. (Și la alte capitole (de exemplu, **originea limbii române)** manualul, este foarte greu și elevii nu-l pot folosi în suficientă măsură). Trebuie să selectez o anumită parte din manual și să pun un accent mai mare pe predarea anumitor lecții. Parțial îl folosesc doar la anumite lecții, deoarece dacă aș lăsa elevii să citească singuri toată lecția din manual am impresia că acest fapt mai mult i-ar încurca.

Pentru a înlătura asemenea impedimente procedez astfel : cer elevilor să citească dinainte operele literare prevăzute pentru analiza literară. În felul acesta reușesc ca prin analize temeinice pe text să-i determin la îmbogățirea vocabularului, la dezvoltarea vorbirii. Accentul îl pun nu pe citirea manualului, ci pe citirea operei literare care urmează să fie analizată. De aceea, stărui asupra lecturilor făcute cu anticipație. În trimestrele II și III, cînd trec la studiul istoriei literaturii române, elevii mei cunosc, de acum, operele pe care le studiază. Și cu elevii din anii II—IV procedez la fel. De asemenea, la toți anii de studii pun un accent deosebit pe însușirea versurilor, pe învățarea poeziilor.

Prof. DUSAN SABLICI
directorul Liceului nr. 10, Timișoara

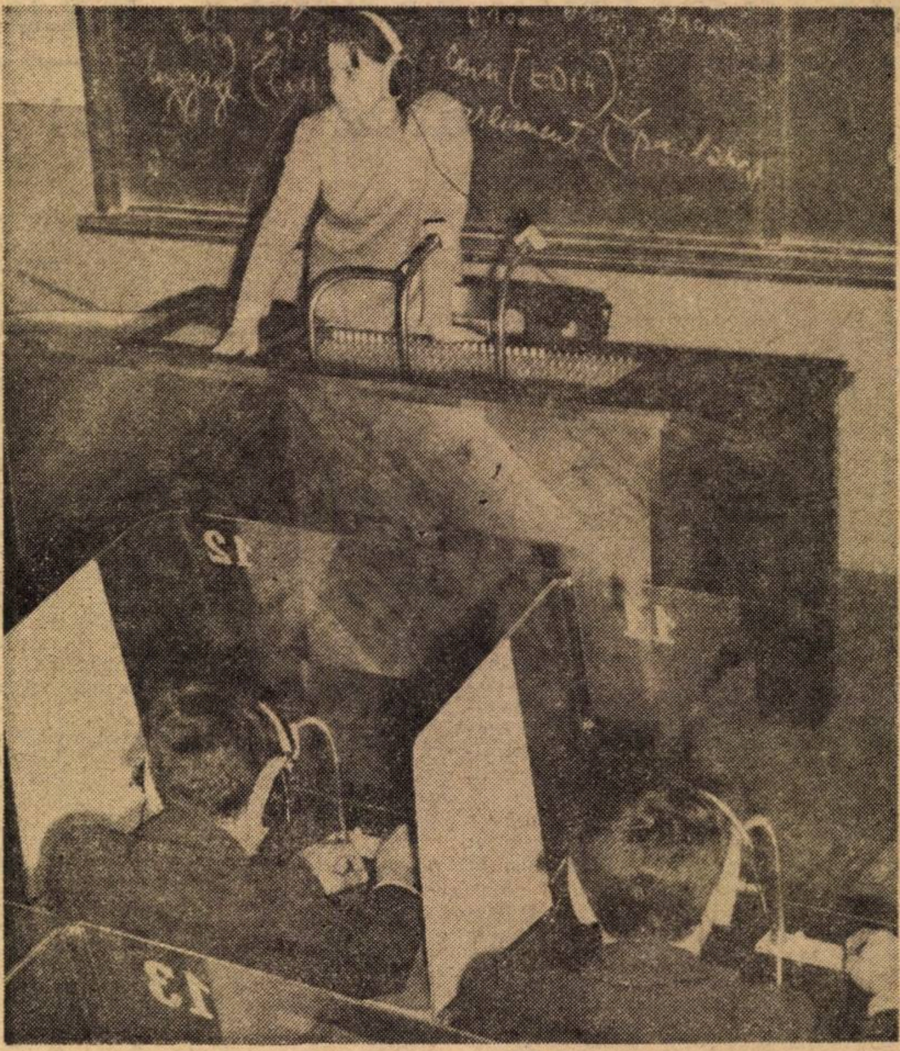

Lecție în cabinetul fonic.

Cu elevi împărțiți pe grupe de nivel

Ținînd seama de faptul că în clasă nu există o omogenitate, am împărțit elevii în trei grupe de nivel, fiecare divizată în altele mai mici, alcătuite din 3-4 elevi. În felul acesta, am obținut nouă grupe de lucru. Consultînd manualul de gramatică de clasa a IV-a, culegerea de exerciții gramaticale, metodica predării gramaticii, cît și alte materiale de specialitate, am întocmit fișe de lucru pentru fiecare grupă în parte. Temele cuprinse în aceste fișe au fost concepute cu scopul de a pune pe elevi în situația de a sintetiza materialul studiat în ultima parte a clasei a III-a și de a face unele observații, proprii, în legătură cu materia parcursă.

Iată cum a desfășurat *o oră de gramatică de cuvinte, silabe, sunete*, la clasa a IV, cu elevii grupați pe nivele de cunoștințe. Grupele I, II, III și IV din categoria „avansați“ au primit următorul text de lucru :

1. transformați următoarele propoziții dezvoltate în propoziții simple, apoi cuvintele ultimelor patru propoziții le veți despărți în silabe, după care aranjați cuvintele în ordinea numărului de silabe : „Copiii merg în parcul din fața școlii. Un porumbel alb vine lîngă ei. Radu și Ioana îi dă firimituri de pîine. Elevii mîngîie porumbelul. Costel a prins un fluture alb. El îl ține de aripă. Fluturele se zbate“. (După ex. 3, pag. 5 din Culegere).

2. Numiți cîteva vocale pe care le cunoașteți.

Grupele V și VI din categoria „mediocri“ au primit cîte o fișă cu următorul subiect :

1. formați propoziții simple despre : pădure, fag, copii, iarbă, pionieri, mama, Gică, Marioara, elevi, Zoica, învățător, ea, Chiriac, jocul , el, noi, frumusețe. (După ex. 5 și 6, pag. 5 din Culegere).

2. despărțiți în silabe ultimele propoziții formate.

Grupele VII, VIII și IX au avut de lucrat următorul subiect :

1. Formați propoziții simple despre : Marcel, pionieri, banca, fetița, citește, merge, aleargă.

2. Despărțiți în silabe cuvintele ultimelor patru propoziții.

Mai întîi am purtat o discuție cu întreaga clasă folosindu-mă de exercițiile 1, 2, 3 și 5, pag. 4 din manual, unde s-au reamintit cunoștințele învățate privind cuvîntul, silaba, sunetul. Această discuție a durat zece minute. În a doua parte a lecției s-a trecut la studiu pe grupe de elevi, fiecare grupă primind subiectele arătate mai sus. În timpul lucrului observam felul cum își întocmeau subiectul dat, intervenind ori de cîte ori constatam vreo abatere de la conținut, sau cînd se ivea vreo altă dificultate. Această parte a lecției a durat 30 de minute. Am trecut apoi la verificarea activității desfășurate făcînd unele aprecieri și recomandări, după care le-am dat drept temă pentru acasă exercițiul 5 (pag. 5) din manual.

Am ținut multe ore în felul acesta și consider că avantajele activității desfășurate cu elevii pe grupe de lucru sînt : dezvoltarea interesului elevilor pentru lecție, stimularea lor pentru rezolvarea corectă a exercițiilor, dobîndirea încrederii în forțele proprii.

Înv. CONSTANTIN VIȘAN
Școala generală nr. 16 din Constanța

Eșec și succes în matematică

Nu este necesar ca elevilor să li se repete avertizator că „matematica e importantă“, „că veți avea nevoie de ea“. Realitățile sociale le-au format convingerea că știința matematicii, ca și alte științe e tot mai mult implicată în viață. Ipotetic vorbind — dacă dintr-o clasă etalon îi eliminăm pe cei cu talente speciale pentru matematică și pe cei — foarte puțini — mai refractari la tainele acesteia, ne rămîne o masă mare de școlari care în raporturile lor cu matematica, prezintă unele caracteristici ce se impun cu precădere atenției noastre.

Aceștia constituie masa de bază, din care, cu timpul se pot recruta candidați în ambele sensuri, atît pentru tabăra „pasionaților“, cît și a „inamicilor matematicii“. Categoria de elevi mediu dotați pentru matematică, poate furniza elemente pentru cele două direcții amintite, mai ales, prin jocul mecanismului eșecului și al succesului. Pentru că acești copii fără un echilibru, fără o atitudine stabilă, consolidată față de matematică, sînt cei mai sensibili la fenomenele amintite. Se înțelege, un insucces al unui mare pasionat nu-l va bucura pe acest elev, dar nici nu-l va descumpăni, într-atît încît să-i schimbe „traectoria“ ; un singur succes a unui refractar, oricîtă bucurie i-ar aduce, nu poate automat să-l scoată pe acesta din condiția lui școlară.

Dar, de regulă, aceste fenomene, produse în cadrul masei medii pot avea efecte de mare intensitate, uneori determinînd schimbări definitive. De aceea, consider că se cere profesorului de specialitate, în primul rînd, apoi dirigintelui, celorlalți profesori, părinților etc. să fie extrem de atenți la producerea atît a eșecului, cît și a succesului. Adeseori, elevul nu-și dă seama cînd înregistrează un succes sau un eșec (nu este vorba doar de ilustrarea momentului prin acordarea notei), fenomen constatat mai ales cu prilejul lucrărilor scrise. În cazul cînd elevul a greșit nu este nevoie să accentuăm pe conștientizarea „căderii“, ci doar să clarificăm greșeala strict matematică. Se întîmplă uneori ca profesorul să insiste pe acest moment. Atunci școlarul, nesigur pe sine de regulă, se sperie de „cădere“ și... poate „cădea“ cu adevărat. Punctul său vulnerabil — încrederea scăzută în sine — poate fi protejat, fără a i se trece însă peste greșeala omisă. Lipsa de tratament pedagogic a unor astfel de momente este una din cauzele de bază ale micșorării, pe măsura trecerii spre clasele mari a ariei prietenilor matematicii.

Dar succesul ? Se știe ce efect are pentru elevi simpla rezolvare corectă a unor probleme. La ceilalți, bucuria deși intensă, poate fi scurtă și atunci efectul nu determină întotdeauna o corectare spre superior a curbei relațiilor dintre școlar și matematică. Satisfacția succesului poate fi deci „exploatată“ pedagogic prompt asigurînd declanșarea procesului ameliorativ pe care-l scontăm și determinînd eficacitatea acestui proces. Scopul fundamental, succesul real constă în depășirea mentalității „matematica — materie grea“ și antrenarea mai multor elevi din școlile de cultură generală spre școli și facultăți cu profil tehnic.

Prof. ALEXANDRINA MATEI
Liceul nr. 1 din Tîrgoviște

Metode și procedee de activizare a elevilor în lecțiile de limbi străine

Una din modalitățile de cunoaștere a reușitei în predare este crearea așa-ziselor „situații-problemă", care presupun opunerea elementelor cunoscute de elevi, elemente ce la prima vedere se contrazic.

Așa, de pildă, după ce elevii au studiat viața și opera lui Honoré de Balzac sau Lev Tolstoi, profesorul pune în fața elevilor următoarea „problemă" : Se știe că Balzac nutrea o mare admirație pentru aristocrație, iar Tolstoi era conte. Cum se face că în operele lor ambii scriitori s-au situat pe poziții progresiste ?

Întrebarea îi determină pe elevi să caute un răspuns pe baza unor corelații între puterea de observație a mediului social respectiv și talentul de a transpune realitatea socială, în ciuda apartenentei scriitorului la o anumită clasă socială.

Dar crearea unor „momente de vîrf" în cazul prezentării de „situații-problemă" poate să ia și alte forme. La anul III — limba studiată în continuare, după ce a predat viața și opera lui Pușkin și Lermontov, profesorul poate da elevilor următoarea temă pentru acasă :„Să se compare Oneghin și Peciorin, arătîndu-se trăsăturile comune și specifice ale celor două personaje ca tipuri ale «omului de prisos»". O astfel de temă presupune din partea elevilor o structurare a întregului material, ținînd seama de faptul că personajele au o factură psihică deosebită, precum și particularități determinate de epoca în care trăiesc.

La literatura franceză s-ar putea da o astfel de temă : Să se compare Andromaca din „Andromaque" (Racine) și Chimène din „Le Cid" (Corneille"), temă care presupune, de asemenea, o meditație asupra trăsăturilor și individualității celor două personaje.

Dar crearea de „situații-problemă" poate fi prezentă în oricare moment al lecției. O verificare frontală, printr-un exercițiu de 5 minute, poate scoate în evidentă relația dintre viața particulară a lui Pușkin sau Baudelaire și creația lirică a acestora. Elevul este nevoit să găsească argumente puternice care să aducă lumină în problema respectivă.

Și în predarea gramaticii se pot crea situații-problemă legate, de pildă, de diferențierea adjectivelor de participii, de anumite conjuncții care introduc subordonate de tipuri diferite (l. rusă) sau probleme referitoare la acordul participiului conjugat cu verbele auxiliare „être", sau „avoir" (l. franceză).

În ceea ce privește activizarea lexicului, credem că nu putem renunța la folosirea unor procedee ca : sinonimia, antonimia, contextul cu analiza unor particularități ce țin de structura limbilor străine studiate.

Experiența didactică a arătat că folosirea judicioasă a discuțiilor tematice și punerea elevilor în situații firești de viață pot duce la obținerea unor succese școlare pe linia învățarii limbilor străine, creează un climat propice desfășurării plăcute a lecțiilor.

Pe a doua treaptă de studiere a limbii străine, cînd elevii dispun de suficiente resurse de ordin lexico-gramatical, profesorul poate trece la activizarea lexicului prin intermediul povestirii. Povestirea nu trebuie să reproducă textul, ci, pe cît posibil, să adauge elemente noi de transformare a vorbirii directe în vorbire indirectă. De cele mai multe ori, întrebările puse la sfîrșitul lecției cu privire la „cheia" textului respectiv vin să convingă pe profesor că materialul a fost însușit temeinic.

Deseori, întîlnim situații cînd noțiuni din limba străină nu-și au echivalentul în limba maternă și sîntem astfel nevoiți să recurgem la explicarea cuvîntului cu ajutorul tabloului, diafilmului etc. De pildă, în explicarea termenului de „iedecar" din poezia „Drumul de fier" (Nekrasov) a fost nevoie de prezentarea tabloului lui Repin „Iedecarii de pe Volga". De o deosebită importanță este automatizarea unor structuri lexico-gramaticale pe care elevul să le poată folosi apoi în vorbire. În acest sens, exercițiile structurale de tipul S+P, completate și extinse, duc la obținerea de propoziții, care, repetate de un număr mai mare de elevi și de mai multe ori, se automatizează.

În cadrul folosirii acestor exerciții în verificarea frontală, ele oferă un bun sprijin de a cunoaște precis volumul de cunoștinte ale elevilor, precum și lipsurile existente, în vederea remedierilor din vreme.

Activizarea lexicului se poate realiza tot atît de bine și în cadrul muncii independente, urmînd ca profesorul să controleze modul cum elevii alcătuiesc propozițiile după modelul dat la tablă.

Un auxiliar prețios în predarea limbilor străine — după cum se știe — este aparatura audio-vizuală. Ea se pretează mai ales în exersarea aparatului fonator, în obținerea unei pronunții corecte, precum și în activizarea lexicului pe baza unor audiții selective a textului, a reluării acestuia cu prilejul unor lecții de fixare sau repetare.

Prof. ANATOLIE CORESCU
Prof. TRAIAN NICA
Liceul pedagogic, Craiova

În laboratorul de chimie al Liceului nr. 3 din Baia Mare

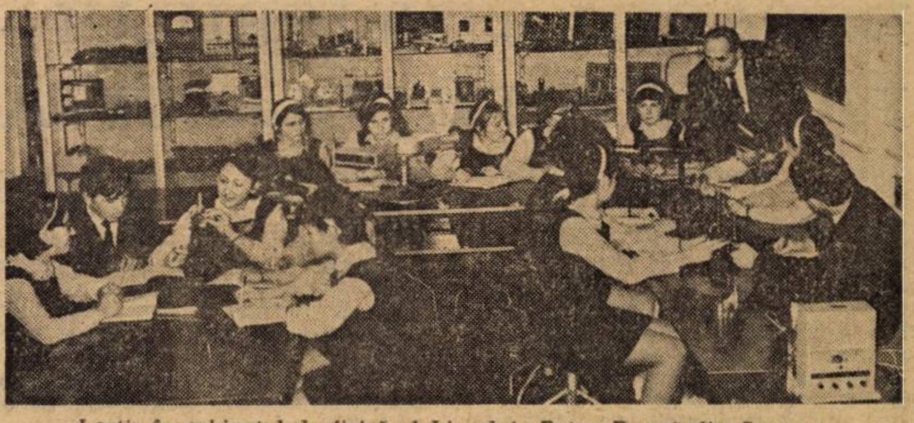

Lecție în cabinetul de fizică al Liceului „Petru Rareș" din Suceava.

Dezvoltarea intereselor de cunoaștere și rolul lor în sporirea eficienței învățămîntului

Ideea că interesele nu sînt un dat (cum considera Claparède), ci un rezultat este acreditată, pe baza psihologiei experimentale, de tot mai mulți pedagogi. Acest rezultat nu apare însă în mod spontan, ci datorită condițiilor de viață (socio-culturale), în general și, a influențelor educative sistematice, în special. În același timp, atît experiența pedagogică obișnuită, cît și datele experimentale pun în evidență influența pozitivă a intereselor, în general, și a celor cognitive, în special, asupra sporirii eficienței procesului de învățămînt.

Pornind de la asemenea premise, ne propunem să analizăm mai îndeaproape interdependența funcțională dintre interesele cognitive și procesul de învățămînt.

Într-un studiu de dată destul de recentă, A. Chircev atrăgea „atenția asupra necesității de a dirija procesul formării și dezvoltării continue a intereselor cognitive". Aceasta presupune valorificarea conținutului procesului de învățămînt în acest scop, precum și utilizarea în procesul predării a unor metode și procedee care să stimuleze aceste interese.

Unul din aceste procedee le-a sugerat Berlyne (1954). Într-un experiment asupra curiozității epistemice, el a pus în evidență rolul întrebărilor în menținerea și sporirea acestei curiozități. Dincolo de valoarea sa științifică (psihologică), experimentul în cauză are și o deosebită semnificație pedagogică, deoarece subliniază rolul *euristicii* — ca metodă de predare — în stimularea și dezvoltarea interesului de cunoaștere, precum și efectele pozitive ale acestuia asupra procesului de memorare, înțelegere și asimilare a cunoștințelor de către elevi.

De fapt, nu conversația în sine — fie ca și euristică — stimulează și menține interesul de cunoaștere, ci faptul că ea conduce pe elev în rezolvarea unei probleme care i se pune sau și-o pune. Iată deci că *problematizarea* constituie o modalitate adecvată educării interesului de cunoaștere.

Printre problemele care i se pun preadolescentului și pe care și le pune el este și cea cu privire la viitoarea profesie. A. Léon arată legătura dintre efortul școlar și reușita socială ca pe o legătură cauzală ; de aceea, elevul își face proiectele de viitor în funcție de gradul de reușită școlară.

Această perspectivă socială, din care încep să privească preadolescenții învățătura, *generează în conștiința lor o legătură între interesele profesionale și cele cognitive.* Aceasta face ca interesele cognitive ale preadolescentului să fie mai *active* și orientate spre rezolvarea unor probleme practice. Tot așa se explică apariția, la această vîrstă, și a intereselor *mijlocite ;* adolescentul începe să fie interesat și de obiecte (discipline) care nu-i plac, dar îi sînt necesare pentru profesiunea care-i place, căreia i se va dedica. În acest fel interesul profesional devine motiv al învățării și generator al interesului cognitiv. Acesta, la rîndul său, are efecte stimulatorii și formative asupra proceselor psihice. Astfel, elevul devine atent la lecții, făcînd chiar efort în acest sens. Unii psihologi au remarcat relația strînsă dintre interes și atenție, iar prof. univ. V. Pavelcu, în „Psihologie pedagogică", subliniază faptul că atenția are la bază un „anumit grad de tonicitate cerebrală, care, în termeni de psihologie, înseamnă interes".

Memoria este, de asemenea, puternic influențată de interesul cognitiv, demonstrîndu-se experimental, că „noi reținem mai ușor un material care corespunde intereselor noastre'. Deci, putem conchide cu prof. univ. dr. doc. B. Zörgö că „influența intereselor se răsfrînge asupra tuturor proceselor psihice : asupra percepției, asupra memoriei, gîndirii, imaginației, la fel ca și asupra vieții afective și asupra manifestărilor de voință". Acțiunea formativă a procesului de învățămînt asupra acestora este potențată de interesele cognitive.

Actiunea interesului cognitiv este bivalentă : pe de o parte, potențează procesul de învățămînt în acțiunea sa formatoare asupra proceselor psihice, iar pe de altă parte sporește receptivitatea și funcționalitatea acestora față de cunoștințele, priceperile și deprinderile transmise prin procesul de învățămînt.

Dezvoltarea interesului cognitiv — ca factor motivațional este condiționată de modalitățile utilizate (metode, procedee) de către educatori în acest scop.

În legătură cu aceasta Vozdinski afirma că „interesul cognitiv apare la elevi numai atunci cînd ei încep să înțeleagă necesitatea cunoștințelor pentru viață". Și aceasta se întîmplă în perioada preadolescenței, cînd elevii sînt capabili să înțeleagă *legătura cauzală dintre efortul școlar și reușita socială și că proiectele lor depind de reușita școlară* (A. Léon). De aceea, preadolescenții încep să se intereseze în mod special de acele obiecte care au legătură cu viitoarea profesie, la care aspiră. Așa se explică și apariția „specialiștilor" clasei în această perioadă de vîrstă.

Procesul de înțelegere a legăturii dintre problemele teoretice ale diferitelor obiective de învățămînt și viitoarea profesie nu se produce spontan, ci este necesar ca profesorii — fiecare la specialitatea lui — să pună în evidență această legătură, să o facă evidentă, subliniind, pe de o parte, valențele practice (profesionale) ale cunoștintelor predate, iar pe de altă parte, valențele teoretice (cunoștințele teoretice necesare) ale diferitelor profesiuni alese de elevi. Numai astfel cunoștințele devin motive în alegerea profesiunii, iar profesiunea devine motiv de cunoaștere.

Apariția „specialiștilor" la vîrsta preadolescenței este un indiciu al maturizării intereselor cognitive și se exprimă prin crearea unei stări tensionale a intelectului, determinînd un comportament cognitiv.

Dar toate acestea sînt rezultatul unei munci instructiv-educative pricepute, adică bazate pe cunoașterea temeinică a psihologiei vîrstei (preadolscența, adolescența) și a psihologiei educaționale care indică pedagogilor modalitățile științifice de lucru în formarea personalității. În rîndurile de mai sus noi am schițat doar una din aceste modalități, care, utilizată, determină sporirea eficienței învățămîntului.

Dr. ION DRĂGAN
Timișoara

DOTAREA ATELIERULUI – PREOCUPARE COLECTIVĂ

Baremul orientativ pentru dotarea atelierelor de lăcătuşărie, elaborat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, este bine conceput şi de un real folos. Pe noi el ne-a ajutat foarte mult în faza de început a activităţii de atelier, fiindcă ne-a orientat asupra materialelor strict necesare pentru buna desfăşurare a procesului instructiv-educativ. Şi în prezent, după trei ani de activitate tehnico-productivă cu elevii, ne mai ghidăm după acest nomenclator în îmbogăţirea dotării atelierului de lăcătuşărie, ştiut fiind că această preocupare trebuie să fie continuă : zestrea atelierului se adună treptat, apoi o serie de unelte şi aparate se uzează şi trebuie înlocuite, apar cerinţe noi din acest punct de vedere ş.a.m.d.

Dar problemele cele mai grele cu privire la baza materială a activităţii practice a elevilor nu au fost cele legate de cunoaşterea uneltelor şi materialelor necesare pentru inventarul oricărui atelier şcolar. Mai grea pare să fie totuşi problema procurării acestor materiale

De la început trebuie să arăt că atelierul nostru de lăcătuşărie (în şcoală mai avem unul de ţesut covoare şi unul de gospodărie) este patronat de Combinatul avicol din localitate ; conducerea întreprinderii ne-a sprijinit activ încă din anul înfiinţării atelierului (1971). Astfel am primit : 5 menghine. 10 dălţi, 15 ciocane, 60 chei fine de diferite mărimi, 70 de pile de diverse mărimi, 20 pînze de bonfaier, 5 şurubelniţe şi o forjă electrică cu două focuri (în valoare totală de circa 6 500 lei).

Nu am aşteptat desigur să ni se dea totul de-a gata de la întreprinderea patronatoare. Am mai apelat şi la alte unităţi şi aşa am procurat prin transfer de la Institutul de petrol şi gaze din Bucureşti 8 suporturi de planşetă pe care, cu ajutorul muncitorilor de la sectorul mecanic I.A.S. Afumaţi, le-am transformat în bancuri de lucru, în felul acesta putînd să începem nestingheriţi de mari lipsuri activitatea de atelier. După aceasta, am apelat şi la I.A.S. Afumaţi care ne-a dat, prin transfer, un număr de utilaje scoase la reformă, dar care nouă ne mai puteau fi de folos ca: micrometru, şubler, burghie, spirale diferite, o bormaşină manuală, o foarfecă de banc, o menghină, o nicovală şi alte piese mai mult sau mai puţin importante.

Între timp ni s-a mai repartizat şi prin Inspectoratul şcolar al judeţului Ilfov un număr de 9 menghine (ca atare acum avem 15) şi un polizor electric, iar din fondurile şcolii am cumpărat un aparat de sudură (care ne-a costat 2 000 de lei).

Cu toate măsurile luate pentru înzestrarea atelierului, la ora actuală nu putem spune că avem întreg materialul necesar Dacă luăm recomandările din baremul ministerului şi cerinţele noastre exprese, ne lipsesc de exemplu : un aparat de sudură oxiacetilenică (inclusiv o trusă de sudură autogenă), două maşini manuale de găurit, o maşină electrică de găurit portabilă, o maşină electrică de găurit de banc, 50 de burghie elicoidale de diferite dimensiuni, chei franceze, ciocane electrice de lipit, cleşti pentru prinderea electrozilor, măşti pentru sudură electrică, material de protecţie pentru sudură electrică, ochelari protecţie polizor, ochelari sudură autogenă, perii de sîrmă şi multe altele.

Una din greutăţile pe care le întîmpinăm în înzestrarea atelierului de lăcătuşărie este faptul că nu găsim pe piaţă multe din piesele pe care le-am putea cumpăra din fondurile şcolii, în cazul în care nu le primim de la întreprinderi. Astfel, nu găsim pe piaţă aparate de sudură (cel pe care îl avem l-am procurat din sector particular). De asemenea, nu găsim pietre de polizor monofazic etc.

În ceea ce priveşte materia primă, aceasta o obţinem cu bani numerar din fondurile atelierului prin Baza teritorială de aprovizionare, Bucureşti. (In anul trecut am procurat astfel materiale în valoare de 3 700 lei). Dar nu întotdeauna baza are materialele pe care le dorim. În această situaţie trebuie să ne orientăm lucrul în funcţie de materialele care se găsesc la bază. Ca urmare, restrîngerea gamei de produse pe care am putea să le lucrăm, cu toate consecinţele asupra procesului de pregătire al elevilor. Bunăoară, din materialele procurate de la bază în acest an n-am putut să realizăm decît garduri metalice ornamentale, suporturi pentru flori etc. Dacă în bază am fi găsit, de exemplu, oţel lat de 20 x 2 mm, am fi putut să confecţionăm, pentru Combinatul avicol, bandă transportoare de hrană pentru păsări. În acest fel am fi orientat şi pe elevi şi activitatea atelierului în general către o producţie necesară întreprinderii patronatoare. Şi chiar din punct de vedere financiar am fi realizat mult mai mult.

Din aceste motive noi nu ne-am putut face suficient de utili întreprinderilor din localitate şi în special celei patronatoare. Acest lucru poate a contribuit la diminuarea interesului întreprinderii pentru problemele înzestrării atelierului nostru. Dealtfel, în general întreprinderea nu a prea beneficiat de roadele atelierelor şcolii, prin faptul că toţi absolvenţii noştri se îndreaptă spre industrie (spre şcoli profesionale şi licee de specialitate) în oraşul Bucureşti şi nu spre sectoarele agricole sau avicole. Credem de aceea că ar trebui să ne ocupăm cu mai multă atenţie de munca educativă pentru orientarea profesională a elevilor spre ramurile specifice economiei noastre locale (bineînţeles, ţinînd seama şi de condiţiile obiective ale etapei pe care o străbatem şi de aşezarea geografică a comunei).

În altă ordine de idei, aş vrea să semnalez că elevii noştri — băieţii şi fetele — manifestă un deosebit interes faţă de activitatea tehnică productivă din atelierul de lăcătuşărie, dorind să se îndrepte, la terminarea şcolii, spre meserii din această sferă. Ni se pare totuşi că o singură oră de atelier la clasele a VII-a este destul de puţin pentru ca ei să-şi poată însuşi ceva cît de cît serios : abia încep să lucreze, că timpul foarte scurt din cadrul orei se şi epuizează, iar ei nu au mai putut finaliza cele începute. Maistrul nu reuşeşte să treacă cu elevii prin toate verigile orei de instruire practică. Considerăm că — chiar dacă scopul acestei activităţi este iniţierea în prelucrarea metalelor — nu este deajuns numai o singură oră pentru a obţine rezultate satisfăcătoare.

Prof. ION COMAN
directorul Şcolii generale de zece ani, comuna Afumaţi, judeţul Ilfov

In atelierul de tîmplărie al Liceului din Vatra Dornei.

Palatul pionierilor din Bucureşti, secţia construcţii carturi.

Activitatea tehnico-productivă la diferite clase

Introducerea copilului în viaţă se face progresiv, şi nu brutal, rupt de preocupările inerente vîrstei. Se ştie că, acum, materia primă cea mai solicitată, în speţă aceea cu care copilul se joacă e lemnul, din care îşi face săgeată, zmeu, băţul pe care îl călăreşte în loc de cal...

În activitatea la clasă, mai precis de atelier, este normal să începem de la joc, care este, de fapt, promotorul creativităţii elevului, şi de la materialele cu care se joacă el, adică de la ceea ce este copilul în realitate. În consecinţă, bine s-a procedat cînd în clasa a V-a s-a început cu noţiuni introductive despre lemn, traforaj, cu ajutorul cărora copilul îşi concretizează tot ce visează şi concepe ; la fel cu pirogravarea şi apoi cu noţiuni despre prelucrarea lemnului. Din păcate, însă, preferinţele copiilor în acest sens sînt satisfăcute pentru o durată foarte scurtă, deoarece în clasa a VI-a e rupt brusc de prelucrarea lemnului şi introdus în tainele metalurgiei, respectiv în lăcătuşărie.

Cine poate crede în mod serios că, numai din punct de vedere politehnic, elevul poate să-şi însuşească într-un singur an respectiv în clasa a V-a, cunoştinţele necesare despre lemn cu multiplele sale întrebuinţări ? La această vîrstă abia poate mînui traforajul ; nu poate fi vorba de ferăstrău, rindea, gelău, maşini-unelte etc.

Autorii programei şcolare au acordat lemnului, precum se vede, o atenţie minoră fără a ţine cont de cele ce am arătat mai sus şi, mai ales, că industria lemnului face parte din economia naţională şi că este nevoie şi de cadre care să îmbrăţişeze meseriilor solicitate de variatele ei domenii

Programa din 1970 a sesizat un fapt concret de care cea din 1972 n-a mai ţinut cont. Astfel, programa din 1970 pentru clasele V—VIII a făcut o eşalonare proporţională, în raport cu perspectiva orientării profesionale a elevilor, şi corespundea preocupărilor adecvate vîrstei, elevii fiind obligaţi să treacă prin întreaga gamă de meserii (traforaj, pirogravură, la tîmplărie în cl. V—VI, lăcătuşărie în cl. a VII-a, electrotehnică în cl. a VIII-a, mecanică într-a IX-a şi maşini unelte în clasa a X-a) ; în felul acesta absolvenţii îşi puteau da seama de posibilităţile şi de predispoziţiile psihofizice ale lor, puteau mai uşor ajunge la o hotărîre în ceea ce priveşte viitoarea profesie. Noua programă neglijează această latură. În timp ce pentru metale sînt alocaţi 6 ani de studiu, de la clasa a VI-a la a XII-a, pentru lemn este alocat un singur an, ceea ce este cu totul iraţional, chiar sub raportul politehnic. Dar şi sub raport utilitar : mobilierul şcolii nu este numai din fier ci, în cea mai mare parte, e din lemn (bănci, scaune, dulapuri) care se deteriorează mai repede. Unde şi cine va face reparaţiile curente : numai clasa a V-a ? Sînt, cred, destule argumente spre a determina forurile competente la redistriubirea şi eşalonarea echitabilă a programului la disciplina A.T.P. în şcolile generale, lăsînd claselor V—VI tîmplăria. Ar fi de dorit ca, pe viitor, cînd se trece la schimbarea programei să fie consultate mai larg şi cadrele care asigură în şcoli pregătirea tehnico-productivă a elevilor.

Prof. NICOLAE EZECHIL
Şcoala generală nr. 6 din Timişoara

Casa cu... 400 de fete

Am pornit la treabă cu gîndul că toți copiii de aici, sînt ai mei ● În Casa de copii, acasă ● Înțelegere și armonie ● „Am obișnuit copiii să ne spună deschis ce au pe suflet ● Fiecare copil are o viață, altfel decît a celuilalt ● Cum dispare teama de necunoscut ● Ceea ce n-am putut face noi, pedagogii, a făcut colectivul ● Dacă treceți prin Bacău...

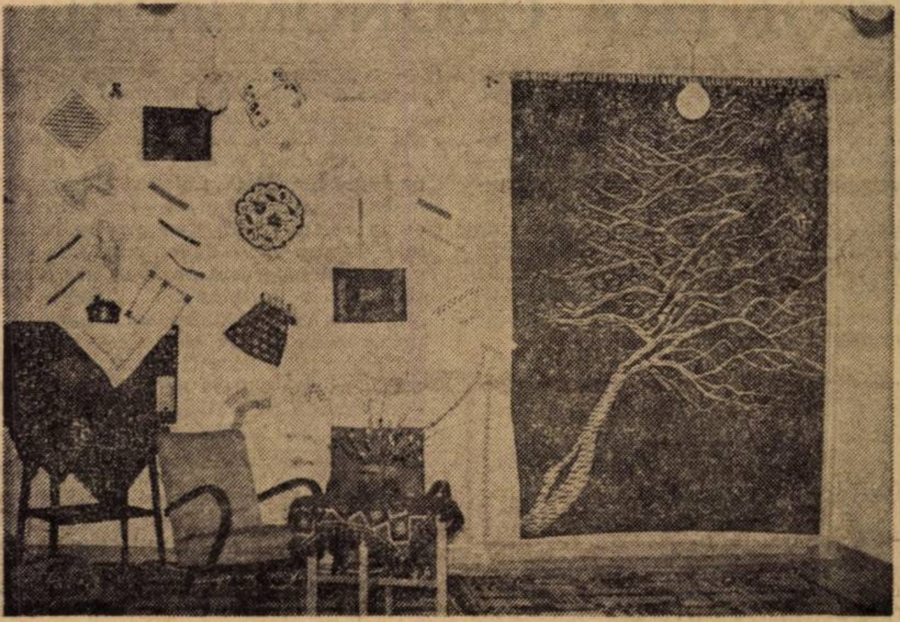

În holul acesta confortabil, unde am admirat un covor deosebit de frumos și original, lucrat de eleve, se stă seara la televizor...

Mărturisesc, pentru considerente pur subiective, nu m-a prea entuziasmat vizita pe care trebuia să o fac la Casa de copii școlari din Bacău. Mi-a fost recomandată drept un model de disciplină, de ordine, iar directoarea, un om deosebit de exigent, de sever. Mi-era teamă, din experiențe anterioare, ca toate acestea, să nu fie rezultatul unor rigori excesive, al unei discipline mult prea mult strunite, mi-era teamă că voi întîlni un om auster, cu o autoritate temută. Și nu-mi plac asemenea locuri, mai ales atunci cînd este vorba de colective școlare, nu-mi plac nici asemenea oameni. M-am înșelat însă, în toate privințele.

Casa de copii școlari din Bacău este, într-adevăr, un exemplu, un model de cum trebuie să fie o astfel de casă unde trăiesc laolaltă copii de toate vîrstele. Iar directoarea, căreia i-am mărturisit temerile mele, s-a amuzat pe bună dreptate copios.

Aflate între blocurile unui nou cartier, cele două clădiri ale Casei de copii se disting doar prin firma discretă și prin grădina mare din fața lor în care se mai văd încă urmele belșugului de flori de astă vară. Înăuntru însă, totul este într-o perfectă ordine, ca într-o farmacie. Nimic forțat, nimic „făcut". Nicăieri nu se bănuie constrîngere, severitate sau rigoare excesivă. Aerul este al unei case tihnite, liniștite, în care parcă totul merge de la sine, unde toate se fac în deplină înțelegere și armonie.

De la camerele luminoase, cochete — nici una la fel — aranjate fiecare după gustul locatarelor, purtînd fiecare pecetea personalității lor și pînă la fiecare amănunt, fiecare fapt, eveniment sau acțiune care privește viața acestui colectiv, totul este gîndit, chibzuit și condus cu un deosebit simț pedagogic, practic și gospodăresc, cu multă dărnicie și pasiune, cu multă înțelegere pentru tot ceea ce presupune copilăria și adolescența.

Am stat cîteva ceasuri de vorbă cu tovarășa **Elena Verdeanu,** directoarea acestui colectiv care numără 400 de fete de la 5 pînă la 18 ani. Mi-a povestit lucruri aproape de neimaginat, situații dificile prin care a trecut, momente grele, sau altele emoționante, frumoase, întîmplări plăcute sau neplăcute. Mi-a vorbit despre colegii săi de muncă, despre aproape fiecare copil, pentru că fiecare are o viață, altfel decît a celuilalt.

— Cînd a luat, de fapt, ființă această casă de copii, pentru că, așa cum sînteți gospodăriți, cum trăiți, parcă ați fi aici, împreună de cînd lumea, am întrebat-o.

— Numai de cinci ani. Văd și acum anunțul acela din presa locală. „...A luat ființă o casă de copii școlari". Atît. Parcă se anunța deschiderea unui aprozar. Și cînd mă gîndesc ce și cît a însemnat acest lucru pentru mine. La început, n-am vrut să primesc conducerea Casei. Nu știam ce trebuie să fac, cum trebuie să muncesc și să mă port aici. Am vizitat cîteva case de copii să văd, să mă inspir. Drept să vă spun, nu mi-a plăcut ce-am văzut. Pînă la urmă, am primit. Și am pornit la treabă cu gîndul că e propria mea casă, iar copiii de aici sînt propiii mei copii. N-am fost numai directoare. Am fost mamă, prietenă, colegă. Cînd a fost nevoie am făcut mîncare pentru cei 400 de copii, am mers din magazin în magazin, pentru aprovizionare, am fost tîmplar, zugrav, croitor. Tot ce este o femeie la casa ei.

— Spuneați însă că nu domeniul administrativ este munca și preocuparea dumneavoastră principală, ci grijă pentru copii, pentru viața și educația lor. Aceasta vă dă adevărata satisfacție. Marea dumneavoastră bucurie sînt ei, copiii.

— Da, așa este. Prin colectivele de copii, am reușit să obținem rezultate bune în educarea unora mai dificili. Pedagogi fiind, ne-am convins că ceea ce nu putem realiza noi, o persoană sau alta, face opinia grupului.

Am fost martora unor manifestări care mi-au dat certitudini și m-au obligat să folosesc în dese cazuri opinia colectivului, fără să lezez personalitatea copiilor, a tinerelor.

Fetița care nu mînca singură, adusă la casa de copii, între ceilalți care știau să se servească la masă, s-a simțit rușinată de propria-i stîngăcie. În cîteva zile, ajutată de noi, a învățat să mănînce corect, singură și, pentru a nu rămîne în urma copiilor, își făcuse o adevărată preocupare, din acest lucru. Fără demonstrații, fără cuvinte mari, colectivul a format-o în cîteva zile.

Sîntem o casă nouă, fără prea multă experiență, dar mi-am adunat în jur cadre didactice și salariați cu sufletul drept și cald, cu dorința sinceră de a face mult pentru copiii care aici au devenit ai noștri. Acum pot mărturisi că s-a format deja o tradiție, că elementele noi sînt ușor asimilate de grupul vechi, că elevele se acomodează rapid cu obiceiurile statornicite aici, iar frica de necunoscut și sentimentele de înstrăinare dispar repede.

Noi, cadrele didactice, am obișnuit copiii să ne spună deschis ce au pe suflet, să ni se destăinuie, să discute cu noi problemele cele mai delicate, străduindu-ne să pătrundem adînc în tainele ființei lor.

O fetiță din clasa a IX-a îi spune dirigintei astfel : „nu știu ce am, de la un timp simt că-mi place să stau mai mult singură, să nu vorbesc ore întregi și să nu fac nimic". Profesoara — un bun psiholog — a intuit că fetița trece printr-o criză sufletească și că, în această perioadă, trebuie să lucreze cu ea delicat. Consultîndu-ne, urmărind fetița, am constatat că era îndrăgostită de un coleg de clasă

O altă fetiță, din clasa a VII-a, se împrietenește cu una mai mică, dîndu-i o atenție aproape exagerată (o ajută la îmbrăcat dimineața, o conduce la spălat, îi aranjează geanta, o întreabă despre dorințele ei, despre rezultatele obținute la școală etc.), deși eleva mică are o soră mai mare, care însă nu-i poartă atîta interes. Acest caz mi-a stîrnit curiozitatea și am căutat să aflu ce sentiment le leagă pe cele două prietene de vîrste diferite. Am descoperit de la ele, că cea mare avusese un frate, care i se părea ei că seamănă cu cea mică, aceasta simțindu-se bine sub ocrotirea și dragostea elevei mari.

Fetițele se împrietenesc după temperamente, interese, calități individuale, dar am văzut și prietene opuse ca temperament și calități, într-o armonie perfectă, completîndu-se una pe alta.

Sînt apropiată de copii. Aș putea vorbi despre fiecare. Le cunosc părerile, dorințele, intuiesc cum ar reacționa fiecare într-o anumită situație și știu cum să le ponderez cînd este cazul, stimulînd tot ce au bun.

Trebuie să mărturisesc, sincer, că avem rezultate bune și multe, multe satisfacții în casa noastră, de la copiii noștri.

Am participat, în urmă cu cîteva zile, la căsătoria unei fete crescută de noi, acum muncitoare la fabrica „Partizanul". Dragostea și grija cu care o înconjurau colegele de serviciu s-au răsfrînt puțin și asupra mea. Mă simțeam mîndră, ca de orice lucru bun, terminat și provenit din muncă stăruitoare, din perseverență și abnegație, din dăruirea fiecăruia din noi.

Îmi dau seama perfect că procesul de educație este lung și anevoios și, adesea, rămîne în urma instrucției, că el ține de receptivitatea fiecăruia. Dar, mai știu că delicatețea, perseverența, exemplul, sînt posibilități de a schimba, de a forma ființa umană.

Mă gîndesc, la o fetiță mai mare, care ne-a fost adusă de la o altă casă de copii. E apropiată de noi, se bucură de înțelegere, astăzi este asimilată perfect de colectivul celor mici și mari. La școală, ne reprezintă cu cinste, obținînd numai note de 9 și 10. Nu de mult, în urma unei discuții, îndelungi pe care am avut-o cu ea mi-a trimis o scrisoare care m-a emoționat profund. „Tovarășă directoare — mi se adresa fetița — vă rog să mă scuzați că v-am scris. Simțeam neapărat nevoia să vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine, pentru că îmi dau seama că ați făcut enorm de multe lucruri. De cînd am discutat deschis și sincer cu dv., de atunci, din acea fată încăpățînată și rea care eram, m-am transformat complet. Acum, vă spun sincer că nu mai doresc nimic altceva decît să învăț și voi face totul să nu ies din cuvîntul dv. niciodată, indiferent ce s-ar întîmpla". Am nenumărate asemenea scrisori și le păstrez pe toate ca mărturii ale izbînzilor muncii noastre.

Am căutat să formez întregul colectiv de profesori astfel încît să vibreze sufletește la fiecare pas al copiilor noștri, să-i înțeleagă din priviri, să le cunoască necazul, să-i mîngîie cu răbdare, să le dea, pe cît posibil, căldura căminului părintesc de care au fost privați.

Între profesori și copii sînt relații apropiate, de respect reciproc, de ajutor dezinteresat. Acela care reușește să facă să treacă ușor, nevăzut, fluidul de bunătate și atenție, de duioșie și mîngîiere părintească spre copii, acela este preferat, este iubit, urmărit cu privirea, așteptat cu plăcere.

De multe ori, elevele mi-au cerut ca un anumit profesor să le însoțească în diverse acțiuni și, fără a leza amorul propriu al celorlalți colegi, am căutat să le îndeplinesc dorința, să le dau satisfacții. Copiii intuiesc mai mult acțiunile celor mari, decît le înțeleg, iar cînd așteptările lor coincid cu realitatea bucuria este de partea amîndorura.

M-am legat de acești copii pe care îi socotesc ai mei, m-am contopit cu dorințele lor și mă consider ca făcînd parte din viața lor viitoare. Aici avem posibilitatea să utilizăm întreaga gamă de sentimente, iar personal mă pot verifica dacă munca pe care am practicat-o atîția ani, a fost cea mai indicată pentru mine.

Lucrez cu mintea și cu inima și adeseori aceste două colaboratoare mă pun în dilemă. Îmi adun atunci toată experiența vieții și încerc să le împac pe amîndouă, făcînd dreptate.

Abia de aici încolo, experiența celor cinci ani ne va ajuta în muncă. Avem certitudinea că nu putem face totul, dar ceea ce realizăm ne va da satisfacția lucrului îndeplinit azi.

★

N-am putut, firește, relata aici decît puțin din ceea ce se poate spune despre acest colectiv. Dar dacă veți poposi vreodată la Bacău, treceți și pe la „Casa cu... 400 de fete". Veți cunoaște acolo ce înseamnă munca în colectiv și o femeie minunată, un pedagog în adevăratul înțeles al cuvîntului.

MONICA ROBEA

Revista de pedagogie

nr. 11 — 1973

Revista de pedagogie nr. 11-1973 se deschide cu articolele : „Dirigintele în dialog permanent cu clasa" de Dumitru Salade ; „Prevenirea insuccesului școlar și înlăturarea repetenției" de Eugen Blideanu ; „Religia ca fenomen de înstrăinare spirituală" de Paul Popescu-Neveanu.

La rubrica **Perfecționarea tehnologiei didactice** sînt publicate : „Valorificarea posibilităților expresive ale filmului în școală" de Virginia Crețu ; „Analiza factorială — o metodă practică" de C. Zahirnic și E. Macarie ; „Întreprinderea — cadru adecvat al creșterii eficienței formative a lecției de economie politică" de Dan Necula ; „Pentru o modalitate perfecționată de examinare, apreciere și promovare școlar-socială" de Ana Gabriela Negulescu ; „Folosirea modelelor obiectuale la lecțiile de matematică" de Gane Policarp.

Procesului instructiv-educativ în ciclul primar îi sînt dedicate articolele : „Educarea interesului elevilor pentru cunoștințele matematice" de Paraschiva Ciulianu ; „Însușirea calculului de către elevii claselor I—IV" de Nicolae Oprescu ; „Probleme metodice ale cunoașterii verbului" de Gheorghe Sireteanu".

În acest număr al publicației, rubrica **„Istoria școlii și gîndirii pedagogice"** informează cititorii despre „Unele trăsături de bază ale pedagogiei române moderne" de Stanciu Stoian.

De asemenea, mai apar rubricile : **„Școala și pedagogia în alte țări"; „Cronica vieții științifice" ; „Cărți—idei" și „Breviar".**

Supraîncărcarea elevilor

CONTRA CRONOMETRU

Investigațiile noastre printre elevi, cu domiciliul în zona Ploiești Sud, ne-au relevat alte aspecte ale supraîncărcării, generate nu atît de conținutul programei și de dificultatea manualelor, nici de numărul excesiv al temelor pentru acasă, cît mai ales de tactul (sau lipsa de tact !) pedagogic, de exigența împinsă pînă dincolo de limită a unor cadre didactice, de atitudinea acestora față de elevi, față de disciplina predată.

„Cine nu se îmbracă pînă la 3...“

Așadar, este vorba de o supraîncărcare pe care sîntem tentați s-o numim **artificială !** Iată, de pildă, oricît ar părea de incredibil, între viteza sau încetineala cu care se îmbracă elevii și notele acestora din catalog poate exista o strînsă interdependență. Fenomenul ni-l semnalează o elevă din clasa a III-a a Școlii generale nr. 32 : „Tovarășul învățător, după ce sună de ieșire, ne spune să ne îmbrăcăm: «Cine nu se îmbracă pînă număr la 3 îi scad nota la purtare» Și începe să numere : 1... 2... Eu, zilele trecute, știind că îmi îmbrac mai greu paltonul, spre sfîrșitul orei de gramatică mă gîndeam tot la îmbrăcat, astfel că n-am prea fost atentă la exercițiul dat pentru acasă. Era un text cu niște cuvinte subliniate, căruia trebuia să-i facem analiza.

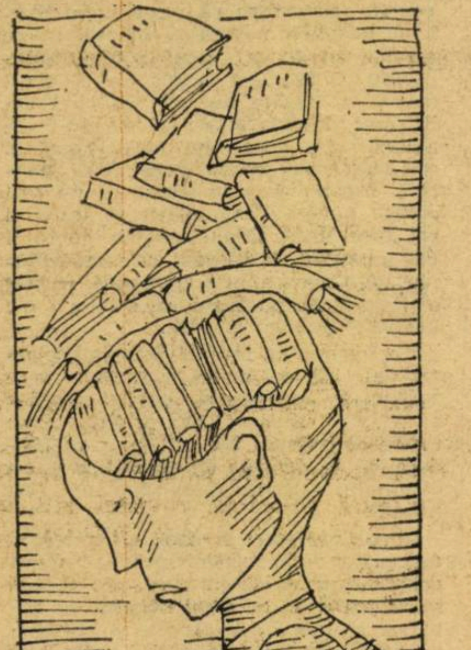

Acasă m-am zbatut cu exercițiul vreo 2 ore și tot nu l-am făcut bine. Tăticul m-a și certat, mi-a zis să fiu mai atentă cînd mi se dă tema. Din toată clasa, numai doi elevi au făcut exercițiul corect.“ Pesemne, adaugăm noi, aceștia sau stătuseră cu paltoanele pe ei, sau deprinseseră o mare viteză în privința îmbrăcatului !

Absențele profesorului — lecții în comprimate

Cînd profesorul lipsește de la o clasă mai multe ore fără a fi suplinit de altcineva va căuta să recupereze în orele următoare materia nepredată, va face deci o cursă contra cronometru, bineînțeles în dauna calității lecțiilor și a înțelegerii lor de către elevi. La fel se întîmplă și cînd se intră cu întîrziere la oră, din motive mai mult sau mai puțin întemeiate : lecția va trebui comprimată, în acest caz, în timpul rămas disponibil, care — vai ! — devine prea puțin încăpător. Lucrurile se complică însă și mai mult, cînd profesorul în cauză ignoră complet manualul, ținînd cu tot dinadinsul ca elevii să-și însușească acele cunoștințe pe care le socotește el necesare. Duc toate acestea la supraîncărcare ? Ca un efort în plus din partea elevului ? Îi răpesc acestuia timp prețios ? Fără îndoială ! Dar să dăm cuvîntul unui elev din anul III A, de la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Ploiești : „Pentru noi, de la secția umanistă, fizica și chimia sînt materiile cele mai grele — sînt aceleași ca la secția reală. Cea mai mare bătaie de cap ne-o dă chimia, mai ales pentru că tovarășul profesor are o metodă foarte «originală»: lipsește 1—2 ore, apoi ne predă **intens** materia din urmă ca să fim **la zi.** La ore intră cu întîrziere ; din această cauză toate pauzele de după chimie ne sînt «mîncate». Lecția nouă ne-o dictează (umplem de fiecare dată aproximativ 4 pagini de caiet cu formule de chimie organică și cu explicații) și ea diferă mult de cea din manual. Cînd sîntem ascultați, nu ni se cer cunoștințe numai din lecția de zi (adesea din ea nu ni se pune nici o întrebare), ci din toată materia. Formulele le învățăm pe-de-rost. Aceasta ne răpește mult timp, ne supraîncarcă și se face, evident, în detrimentul altor materii care pe noi, de la secția umanistă, ne interesează cu preponderență“.

Exigență greșit înțeleasă

Altă dată, profesorul — specialist în disciplina pe care o predă — fie dintr-un exces de zel, fie cu intenția de a epata prin vaste cunoștințe în domeniul respectiv, neglijează diferența de nivel existentă între el și elevi, predînd într-o formă care depășește cu mult puterea de înțelegere a clasei. Un exemplu în acest sens ni-l fac cunoscut două eleve din clasa a VII-a A — Școala generală nr. 32. Este vorba de profesoara de limba engleză. Aceasta — ne spun elevele — a fost trimisă în urmă cu cîtva timp în patria lui Shakespeare pentru niște cursuri. Iar acum este de-o exigență exagerată, pretinzînd micuților ploieșteni de 14 ani o englezească cît mai apropiată de perfecțiune. Intenția profesoarei nu e rea, desigur, dar ea are repercusiuni defavorabile asupra timpului de pregătire al elevilor și totodată a însușirii limbii respective. Căci, din cîte ne-am dat seama în discuția cu cele două eleve, profesoara vrînd să obțină totul dintr-o dată, obține atît de puțin ! Și atunci ?...

Situația din catalog și supraîncărcarea

„Mergeți să vedeți notele din catalog, la matematică și desen tehnic !“ — ne-a îndemnat mama unei eleve din anul I F al Liceului industrial de chimie. Și am mers. Notele sînt într-adevăr dezastruoase : o adevărată avalanșă de 2, 3 și 4, chiar la elevi care la alte materii au note foarte bune. Ultimele note puse sînt ceva mai răsărite (5, 6, 7), dar, avînd în vedere că se încheie trimestrul, efortul celor doi profesori (de matematică și desen tehnic) de a aduce unele corective situației din catalog pare explicabil.

„La desen tehnic — ne-a mai spus mama elevei de care pomeneam — fiica mea, a refăcut o planșă de 4—5 ori ! Iar profesorul de matematică a băgat groaza în copii. Ca și profesoara de desen tehnic. Aproape tot timpul fiica mea și-l pierde numai cu aceste două materii. Altfel n-ar putea face față“. Afirmațiile mamei ni s-ar fi părut exagerate, dar situația constatată de noi la fața locului (Liceul industrial de chimie) le-a confirmat pe deplin. Cei doi profesori — ne-au asigurat atît directoarea școlii, cît și diriginta clasei — sînt oameni bine pregătiți din punct de vedere profesional. Credem însă că în raporturile cu elevii împing exigența pînă dincolo de limita admisă. Poate că e vorba și de un anume egocentrism : ei uită că elevii mai au de învățat și alte materii, uită, totodată, că aceștia sînt copii și mai au nevoie de... copilărie !

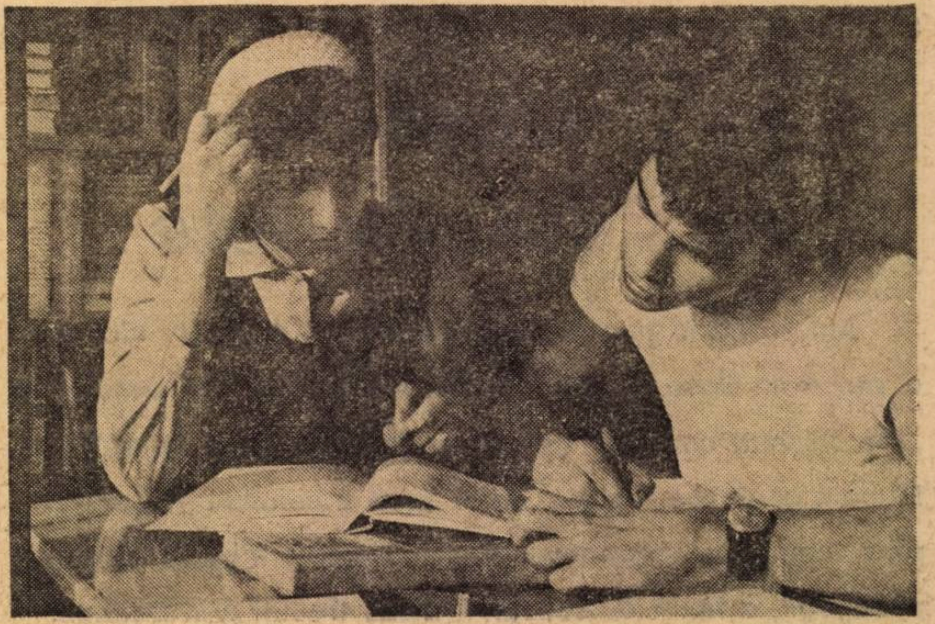

Ceea ce nu s-a înțeles în clasă, presupune îndelungate ore de efort în pregătirea individuală de-acasă.

Geografia se învață desenînd ?

În revista noastră a mai fost combătut procedeul unor profesori de geografie care pretind elevilor să deseneze acasă — adeoseri cu o migală demnă de cauze mai bune — hărțile țărilor, continentelor etc. despre care învață. Au fost criticați, dar, se vede, fără prea mare eficiență, căci acest fenomen negativ încă persistă. L-am întîlnit și la Ploiești. Două eleve, de pildă, din clasa a VII-a A a Școlii generale nr. 32, locuind în blocuri vecine (lor le alăturăm un elev din clasa a V-a D de la Liceul nr. 2), ne-au relatat : „După fiecare lecție trebuie să desenăm, acasă, harta țării despre care ni s-a vorbit la clasă“.

„Și cum o desenați ?“ — le-am întrebat. „Prima dată o scoatem pe o foaie de calc, din carte, apoi de pe foaia de calc o trecem cu indigo pe caiet ; pe urmă începem s-o colorăm : apele cu albastru, munții cu brun, cîmpiile cu verde. Pe urmă trecem pe hartă localitățile“. Așadar, timp nu glumă ! Și te întrebi : cu ce scop ? Cu ce scop, cînd hărțile respective, în cele mai multe cazuri, se află la școală, în manuale, în atlase, în diverse ghiduri la îndemîna oricui ? Sîntem de părere că însușirea cunoștințelor de geografie se poate face foarte bine și fără talent la desen, iar un elev silitor poate să arate pe hartă o capitală a oricărei țări din lume fără să fie și un excelent cartograf !

D. VOICULESCU
R. DIMITRIE

Voi face o vizită la școală

Aseară am fost la una dintre cele mai vechi și mai bune prietene. Soțul ei, un chirurg vestit, nu se afla acasă : era de gardă la clinică. Am discutat tot timpul în șoaptă, să n-o deranjăm pe micuța Olivia, fiica prietenei mele care, în camera de alături, își pregătea lecțiile pentru a doua zi.

— A trecut de opt — spuse deodată Jutta, uitîndu-se la ceas Presimt că nici azi n-o să se culce înainte de zece !

Cînd se întîlnesc două mame, discuțiile ajung inevitabil în sfera educației. Experiența fiecăreia dintre noi devine prețioasă în asemenea momente. Așa veni vorba de complicata problemă a timpului liber al băiețelului meu. Lui îi rămîne, totuși, timp de hoinăreală, de fotbal și de alte îndeletniciri copilărești. După ce i-am povestit prietenei mele și de febra tenisului care i-a cuprins pe elevi pînă și în pauzele dintre orele de curs, ea a oftat cu amărăciune :

— Fiica mea n-are copilărie ! Nici nu știe ce-i joaca...

În acel moment, în cameră intră fetița, tîrîndu-și picioarele vîrîte-n niște papuci mari de pîslă.

— Poftim, mămico — spuse ea, controlează dacă am făcut bine. Și-i întinse un maldăr de caiete.

— Privește și tu — mi se adresă mama — cîte teme le dă, la vîrsta lor !

M-am aplecat peste caiete. În cel de matematică erau două probleme complicate și patru exerciții mai simple ; într-altul, o compunere lungă ; la istorie : de scos ideile principale, de făcut niște schițe și desene ; pentru muzică : de copiat o partitură, cu versuri cu tot.

— Și toate astea pe mîine ? — întreb mirată.

— Da — răspunde micuța Olivia. Mai am încă de învățat și o poezie nouă. Tovarășa învățătoare ne ascultă, și dacă n-o știm ne dă nota patru.

— E lungă poezia ? — întreb.

— De opt strofe.

— Să nu-ți închipui — intervine mama — că fetița răzbește singură ! E mobilizată toată familia : eu îi desenez hărțile, soțul se ocupă de schemele lecțiilor și de recapitularea lecturii particulare, bunica o ajută la lucru manual.

Între timp, fetița se așezase pe canapea. Un copil dolofan, predispus la obezitate. Îi privesc fața gingașă și mă încearcă un sentiment de compătimire :

— Cînd te mai joci ? — o întreb, mîngîindu-i degețelele grăsuțe.

— Eu ? Nu mă joc... Doar, cîteodată, duminica... N-am cu cine...

— Cum n-ai cu cine ? ! O fetiță atît de drăguță...

Aici mama iar intervine :

— Nu are prieteni de joacă. De unde să-i aibă, cînd să și-i facă ? N-are timp de nimic, sărmănica... Doar școala și învățatul ; apoi iarăși școala și din nou învățatul. Așa i se scurg toate zilele !

Îmi vin în minte frînturi din consfătuirea la care am participat azi, cu splendida ei ordine de zi : conjugarea tuturor eforturilor pentru combaterea racilei nesănătoase a supraîncărcării elevilor. Și scap întrebarea :

— La voi, la clasa a patra, cine e învățător ?

— Tovarășa T. Jana.

Răsfoiesc din nou, de data aceasta cu mai multă atenție, caietele atît de grijuliu învelite. Printre liniile subțiri ale desenelor, în compunerile exasperant de corecte, în perfecțiunea pedantă a diferitelor teme, doar dacă închizi intenționat ochii nu vezi contribuția părinților. Mîine însă voi face o vizită la școala Oliviei.

GABRIELLA CSIRE

Itinerare editoriale

Educarea elevilor pentru munca productivă

Un volum apărul sub egida **Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură**, pe baza referatelor și comunicărilor metodico-științifice susținute la cea de a doua ediție a Simpozionului Național al cadrelor didactice. Referatele se recomandă, la lectură, ca un succint și necesar preambul teoretic al cărții ; ele vin din partea unor autori de prestigiu : prof. univ. dr. **Traian Pop**, adjunct al Ministrului Educației și Învățămîntului („Educația elevilor prin muncă și pentru muncă") ; prof. univ. dr. doc. **Dimitrie Todoran**, rector al I.C.P.P.D. („Formarea profesorului pentru școala muncii") ; prof. univ. dr. **George Văideanu**, director al Institutului de cercetări pedagogice („Statutul pedagogic al activităților tehnice-productive") ; prof. **Maria Stănescu**, președinte al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură („Atitudinea educatorului și eficiența educației pentru muncă a elevilor"). Un cuvînt de salut, de fapt, expresie a participării, aparținînd profesorului dr. doc. **Gheorghe Ciucu**, rectorul Universității București, și o prefață-argument semnată de prof. univ. dr. doc. **A. Chircev**, prorector al I.C.P.P.D.-Filiala Cluj. Cele 300 de pagini care urmează fac dovada unui dublu efort din partea coordonatorului ei (prof. Ion Orghidan) : a) de selecție asupra numărului mare de comunicări (autori rămași : peste 150 !); b) de grupare, în zece capitole, a întregului material, care tinde să acopere, din punct de vedere tematic, aria preocupărilor legate de educarea elevilor pentru munca productivă. Și educarea elevilor pentru munca productivă, ca finalitate a procesului general de instruire și educare, nu se confundă cu (sau nu se reduce la) pregătirea tehnico-productivă, introdusă în învățămînt cu scopul de a-i întări caracterul aplicativ, de a-l lega nemijlocit de viață. Acordarea unei șanse de calificare, prin intermediul acestei instruiri (tehnico-productive) nu rezolvă, în toate cazurile, problema calificării „din punct de vedere moral" a tînărului. Prof. univ. dr. **Traian Pop** atrage atenția asupra faptului că „Mai pot fi întîlniți oameni care știu să satisfacă cerințele unei profesii, dar cărora nu le place să muncească. Pregătirea pentru muncă înseamnă, așadar, formarea concomitentă a profilului moral al omului, de pe poziția căruia el nutrește dorința de a deveni, prin munca sa, util societății" (p. 27). O sarcină de asemenea importanță și complexitate, firește, nu revine unei singure discipline de învățămînt, după cum nu își așteaptă rezolvarea din partea unui anumit educator, fie el diriginte, maistru-instructor etc. Și nu independent de această înțelegere, unul din capitolele cărții în discuție se constituie din opinii ale cadrelor didactice care privesc „Contribuția obiectelor de învățămînt la pregătirea elevilor pentru munca productivă". Ca proces care se desfășoară în timp, pe întreaga durată a școlarizării, educarea elevilor pentru munca productivă înregistrează forme specifice de la o etapă la alta. În volum sînt publicate cîteva interesante experiențe în educarea pentru munca productivă a preșcolarilor și a școlarilor din clasele mici (jocuri de creație, vizite la locul de muncă al părinților de diferite profesii, îmbinarea activităților practice cu cele social-utile etc). Cu seriozitate și simț de răspundere, cu (adesea) reale virtuți de prezentare și interpretare a metodelor folosite, educatori, învățători, profesori de diferite specialități, diriginți, maiștri-instructori și relativ puțini inspectori școlari din întreaga țară își aduc contribuția, prin „comunicările" înscrise în acest volum, la dezbaterea unei teme de interes profund pedagogic și social. Fără îndoială, practicii tehnico-productive efectuate în școli i s-a acordat locul și importanța cuvenită, insistîndu-se asupra rolului ei în orientarea profesională, în formarea gîndirii tehnice asupra relației formativ-aplicativ, a dezvoltării, la elevi, a interesului pentru domeniile producției materiale. Relația școală-întreprindere, școală-familie, aportul în educarea atitudinii socialiste față de muncă a organizației U.T.C. și de sindicat, în sfîrșit (dacă expresia rezistă după o atît de scurtă enumerare, pe o listă inepuizabilă de aspecte,) educația elevilor pentru muncă văzută ca „ansamblu coerent de acțiuni și măsuri educaționale multilaterale" (p. 230), pentru a împrumuta una din formulările mai cuprinzătoare ale autorilor ! O carte concepută, cum arată prof. **Elena Cojan**, secretar al Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, în Postfață, pe baza unei „tematici program de cercetare și acțiune", care, citită cu atenție de către cei interesați, ușurează drumul experienței către **mai binele** posibil și necesar.

DRAGOMIR MAGDIN

Manualul de algebră pentru anul I

(Licee de cultură generală și de specialitate)

Manualul de algebră pentru anul I licee de cultură generală și specialitate, editat în 1973, bazat în întregime pe teoria mulțimilor, este conceput la un nivel academic, inaccesibil elevilor, rupt de orice intuiție, ca și de exemple concrete.

Pentru evidențierea „maximului" și „minimului" accesibilității pentru absolvenții claselor a VIII-a, cărora li se adresează acest manual, propun să se studieze numai un capitol din acest manual : grup, inel, corp (pag. 33—34). Consider că acest capitol nu se putea trata mai neconcludent, mai abstract și mai încîlcit decît s-a tratat. Așa este conceput întregul manual. S-a ignorat faptul că elevii nu cunoșteau teoria mulțimilor și că nu a existat o preocupare pentru pregătirea temeinică a cadrelor didactice în acest sens, dar mai ales s-a ignorat necesitatea unui experiment verificat în prealabil pentru a se putea cunoaște ce este accesibil și cît este accesibil, pentru a nu afecta însușirea temeinică a cunoștințelor și dezvoltarea gîndirii logice a elevilor.

E foarte greu de înțeles, de ce s-a preferat tratarea noțiunilor atît de abstract și academic cînd se putea trata foarte simplu, pe înțelesul elevilor ? Nepotrivită este introducerea calculului vectorial în demonstrații, care face ca întreg conținutul manualului alcătuit de Z. Bogdanof, E. Georgescu-Buzău și L. Panaitopol să fie inaccesibil elevilor. De asemenea, lipsa de concordanță între aceste manuale și programă este evidentă.

Evitarea însușirii superficiale a cunoștințelor de matematică în anii I și II de liceu și corelarea cu cunoștințele dobîndite în clasa a VIII-a, se poate realiza în această situație prin eforturi deosebite. De aceea, propun să se studieze facultativ aceste manuale de algebră și geometrie, care constau în generalizări și abstractizări inaccesibile elevilor. Este necesar să se facă cunoscute cadrelor didactice rezultatele obținute de profesorii de la Școala generală nr. 122 din București și ale altora care au experimentat predarea matematicii la clasele V—VIII, cu ajutorul teoriei mulțimilor, în vederea generalizării predării matematicii în acest fel și la clasele I—VIII sau V—VIII. În felul acesta se va realiza o predare unitară pe cele trei trepte ale învățămîntului și se va evita apariția unor programe și manuale inaccesibile elevilor.

De asemenea, propun ca Societatea de științe matematice să organizeze conferințe și consultații pentru cadrele didactice, în vederea studierii și aprofundării unor noțiuni mai dificile din teoria mulțimilor aplicate pe exemple concrete.

Prof. GRIGORE GHEBA
Școala generală nr. 146 din București

Învățămîntul liceal și tehnic profesional

Din nou teme de actualitate

În ultimul său număr (11/1973), revista abordează din nou cîteva teme de actualitate pentru învățămîntul românesc. Este vorba în primul rînd de grupajul **„Liceul — tendințe actuale, perspective de viitor"** continuat de la un număr anterior, care de această dată prezintă două aspecte importante — elaborarea conținutului învățămîntului liceal în perspectiva generalizării lui și repere ale perfecționării activității didactice.

Poate fi, apoi, relevată rubrica de **„Perfecționare profesională"** în cadrul căreia rețin atenția cîteva puncte de vedere în legătură cu lucrarea metodico-științifică pentru obținerea gradului I și articolul „Metode moderne de învățămînt" (partea a II-a). Urmărind masa rotundă a redacției, publicată în acest număr, maiștrii-instructori din învățămîntul de toate gradele, pot afla păreri interesante cu privire la pregătirea profesională a celor ce conduc desfășurarea pregătirii tehnico-productive a elevilor.

Subliniem, de asemenea, preocuparea constantă a redacției pentru includerea în sumar a articolelor și rubricilor din domeniul orientării școlare și profesionale. În acest număr, spre exemplu, este iarăși prezent **„Itinerarul în lumea profesiunilor"**, de data aceasta cu meseria de țesător și sînt inserate opinii despre necesitatea îmbunătățirii informării elevilor asupra profesiunii viitoare.

La toate aceste succinte relatări, se mai pot adăuga rubrica de informații despre învățămîntul peste hotare, sau despre presa pedagogică din țările socialiste, informații tehnico-științifice de actualitate, fotoreportaje, răspunsurile obișnuite la întrebările cititorilor etc., într-un cuvînt, o întreagă varietate de probleme, care pot fi utile multor cadre didactice din școli.

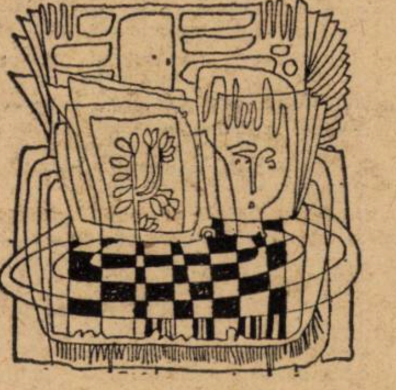

Abonamente pentru anul 1974

Anunțăm pe cititorii noștri că, în această perioadă, se reînnoiesc abonamentele pentru anul 1974 la revista „Tribuna școlii".

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Abonamentul pe întregul an vă asigură primirea revistei atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament :

— Anual 52 lei
— Pe șase luni 26 lei
— Pe trei luni 13 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

★

Reamintim cititorilor noștri că redacția nu are nici un fel de posibilități de a face stocuri din numerele revistei, care se publică săptămînal. În aceste condiții, nu poate satisface nici una din cererile adresate în ultimul timp de unele școli și cadre didactice care au solicitat, pentru completarea colecțiilor, numere de reviste editate în anul 1973.

Invităm colegii noștri, ca, în vederea perfecționării repartizării exemplarelor revistei pe localități, să ne semnaleze eventualele necesități de sporire a numărului actual al exemplarelor difuzate în localitățile respective.

Societățile științifice ale cadrelor didactice invită colegii care doresc să se aboneze la publicațiile editate de societăți să-și perfecteze din timp abonamentele pentru anul 1974.

„De pe Olt și de pe Jiu"...

„De pe Olt și de pe Jiu" nu e un itinerar de călătorie ; e titlul unui volum de cîntece epice populare culese din zona Olteniei de elevii Centrului școlar de chimie Craiova și publicate recent sub îngrijirea profesorului Valentin Buz.

Ceea ce surprinde plăcut este nu numai caracterul inedit al unora din textele culegerii și valoarea de autentic document, ci realizarea unei astfel de lucrări „cu elevii unei școli de specialitate, cu profil industrial, în care, după cum se știe, disciplinele umanistice dau prioritate celor cu profil tehnico-științific".

Tinerii folcloriști, mîine tehnicieni, membri activi ai cercului de folclor „Miorița", îndrumați de profesorii lor și încurajați de conducerea școlii, au participat efectiv la culegerea directă a versurilor, venind astfel în contact cu creatori ori păstrători ai minunatei noastre poezii populare, cu evenimente din viața moșilor și strămoșilor lor, pe care cîntecul bătrînesc le-a înregistrat cu măiestrie și veridicitate.

Cele 269 de pagini ale culegerii cuprind 61 de cîntece, grupate după conținutul lor.

După cum remarcă autorul prefeței, Aurelian I. Popescu, doctor în filologie, prezenta colecție de cîntece bătrînești din Oltenia interesează nu numai ca o „operă" a școlarilor introdusă cu acest prilej în tehnica muncii intelectuale ; ea constituie, totodată, o nouă și valoroasă sursă de informare pentru cercetătorul folclorist, datorită volumului apreciabil de material cules, dar mai ales, datorită unor motive și cîntece rare scoase la iveală : Voica (două variante), Iencea Sibiencea (două variante), Fira, Fata amăgită, Dănuț, Cîntecul lui Iancu.

Impresionează în mod deosebit cadrul desfășurării acțiunii din unele texte, frumusețea versurilor din altele, măiestria artistului popular în zugrăvirea portretului eroilor — portretul femeii haiduc : „Savai, Voica fată mare / De umblă pe cal călare / 'Conjurată de pistoale / Și de săbii gălbioare / Te rănește frățioare / Cu trei coade pe spinare / Trei 'nodate / Trei 'cleștate / Trei peste spinare date / Parcă-i balaur pe spate" (Voica Balaca), ori al arapului buzat, „expresie a adversității populare față de asupritorii străini de altădată ai populației noastre de pe malul Dunării: „De-un arap buzat / Negru și-nciudat / Cu solzii pe cap / Ca äia de crap / Cînd privește / Te-ngrozește / Cînd el cată / Ciinii latră/ Cînd strănută / 'I-ntărîtă / Cînd zîmbește / El rînzește / Cînd vorbește / Nechezește / Cînd el tace / Se preface / Inima puroaie-i coace". (Chira Chiralina — Varianta).

Conținutul interesant al cîntecelor bătrînești incluse aici, colecționarea lor, organizarea materialului în culegere de către elevii Centrului școlar de chimie, însoțirea textelor de ilustrații realizate de elevii Liceului de muzică și arte plastice fac din culegerea „De pe Olt și de pe Jiu" o lucrare originală și un succes al școlii din Craiova, demn de urmat.

MIHAI PETRESCU

Cravatele roșii — simbol al solidarității cu clasa muncitoare

Cu prilejul recentei sărbătoriri a 25 de ani de la înființarea Organizației de pionieri „Ernst Thälmann", pionierii din R. D. Germană care purtau cravate albastre, au primit cravate roșii.

În legătură cu acest eveniment ne scrie Hans Rolle, redactor șef adjunct la revista „Deutsche Lehrerzeitung", aflat în vizită la redacția noastră.

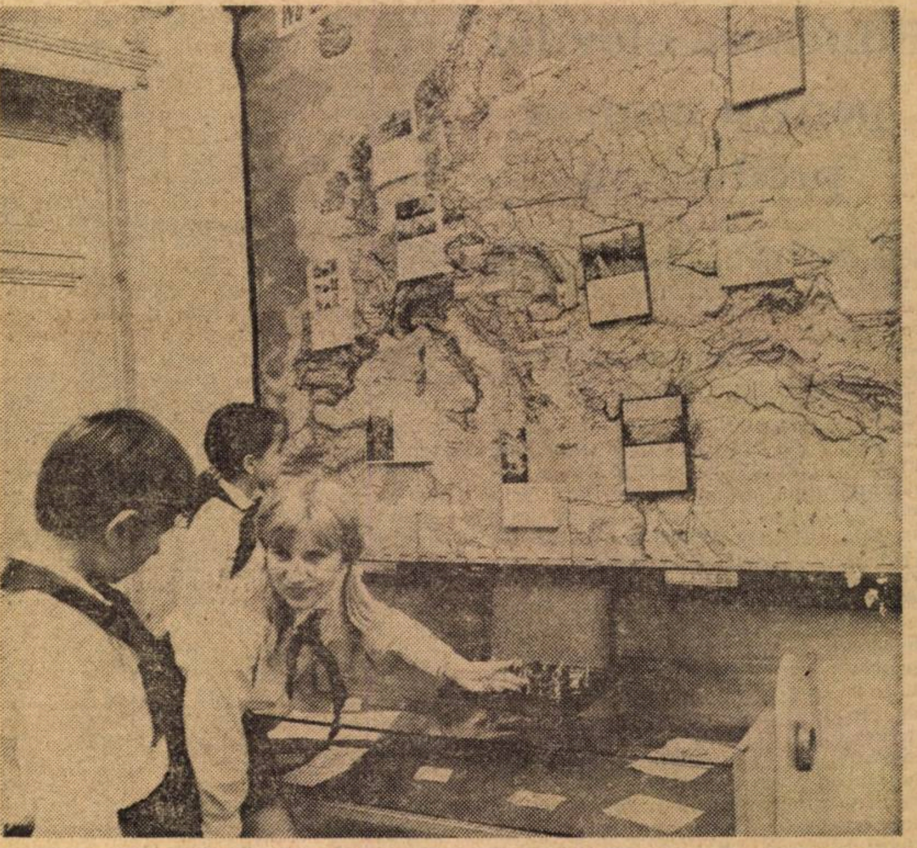

Pionierii din școlile din R.D.G. fac cunoștință cu istoricul festivalelor mondiale ale tineretului, ultimul desfășurîndu-se în vara acestui an în capitala R. D. Germane.

La 13 decembrie 1973 s-a aniversat, pentru a 25-a oară, ziua în care a fost constituită organizația socialistă de copii a Republicii Democrate Germane, organizația de pionieri „Ernst Thälmann". Această zi a fost pentru fetele și băieții din întreaga țară o mare sărbătoare, pe care au petrecut-o împreună cu părinții, cu comandanții detașamentelor de pionieri și cu profesorii lor, cu membri ai Tineretului Liber German și cu toți oamenii muncii. Punctul culminant al festivităților și totodată cea mai mare surpriză și cea mai înaltă distincție pentru toți pionierii l-a constituit înmînarea cravatelor roșii de către partidul clasei muncitoare în ajunul celei de-a 25-a aniversări a Organizației de pionieri „Ernst Thälmann"

Plini de mîndrie cei mai buni comandanți de detașamente din toate districtele și raioanele republicii noastre au primit primii cravatele roșii din mîna primului secretar al C.C. al Partidului Socialist Unit din Germania, tovarășul Erich Honecker, și a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat.

În prezent, sute de mii de pionieri din R.D. Germană poartă deja cravatele roșii ca cel mai înalt simbol și expresie exterioară a coeziunii lor strînse cu clasa muncitoare și partidul său marxist-leninist, Partidul Socialist Unit din Germania.

Înmînarea cravatelor roșii pionierilor din organizația „Ernst Thälmann" de către partidul clasei muncitoare reprezintă o înaltă distincție nu numai pentru cei 1.9 milioane pionieri. Ea înseamnă totodată o mulțumire și o distincție acordată tuturor celor aproximativ 6 milioane de cetățeni ai R.D.G. care, în cei 25 de ani de existență a organizației de pionieri, au muncit și au învățat sub semnul cravatei albastre în cadrul organizației socialiste de copii din republica noastră, pentru cauza nobilă a socialismului și a păcii. Ea reprezintă, de asemenea, o mulțumire și o distincție adresată pedagogilor țării noastre, care au avut o mare contribuție la dezvoltarea organizației de pionieri „Ernst Thälmann", la educarea în spirit socialist a copiilor din grupele și detașamentele de pionieri.

Această înaltă distincție pentru cei mai tineri participanți la înfăptuirea societății socialiste dezvoltate din R.D.G. este expresia permanentei griji pline de dragoste manifestată de partidul clasei muncitoare pentru educarea socialistă a copiilor.

Marea atenție acordată de la bun început de P.S.U.G. dezvoltării Organizației de pionieri a constituit o continuare directă a activității bogate în tradiții desfășurate de partidul lui Thälmann în anii '20 și '30 în rîndul copiilor : de a educa copiii oamenilor muncii pentru a deveni luptători ai clasei lor. Activitatea primelor grupe comuniste de copii din Germania și întîlnirile lor cordiale, frățești cu pionieri sovietici din Organizația de pionieri „V. I. Lenin" în taberele sovietice de pionieri, participarea lor activă la întîlnirea mondială a copiilor de muncitori și țărani din 1929 la Moscova și 1930 la Berlin reprezintă puncte culminante ale mișcării revoluționare de copii din Germania strîns legate de istoria bogată în tradiții a partidului clasei muncitoare.

După nimicirea fascismului hitlerist de către glorioasa armată sovietică, tradiția revoluționară a lui Thälmann și-a găsit o continuare demnă în constituirea în 1948 a organizației de pionieri. Nu a fost deloc întîmplător că ofițerii sovietici însărcinați cu aspectele culturale, care au contribuit enorm și la dezvoltarea unei noi școli democratice, au avut o mare contribuție la dezvoltarea organizației socialiste de copii, strîns legată de școală. Bogata experiență a organizației de pionieri „V. I. Lenin" și a organizațiilor de pionieri din celelalte țări socialiste au fost și sînt de mare ajutor pentru tînăra organizație frățească din R.D.G.

P.S.U.G., care a sprijinit și a stimulat sistematic dezvoltarea organizației socialiste de copii, a conferit organizației de pionieri, la prima conferință a pionierilor din 1952, la Dresda, numele angajant al lui Ernst Thälmann. Odată cu conferirea numelui, a fost înmînat organizației un drapel roșu de onoare cu portretele lui Ernst Thälmann și Wilhelm Pieck. Acest drapel roșu a devenit pentru peste o treime din cetățenii R.D.G., pentru care Organizația de pionieri „Ernst Thälmann" a fost sau mai este încă prima școală de activitate politică, simbolul fidelității lor față de cauza lui Thälmann, simbolul fidelității lor față de marxism-leninism, de ideologia și morala clasei muncitoare, de patriotismul socialist și internaționalismul proletar, de luptă împotriva dușmanilor progresului social și de luptă pentru consolidarea R.D. Germane, ca parte componentă indestructibilă a comunității statelor socialiste. De asemenea, acest drapel roșu simbolizează încrederea fermă și înalta apreciere a partidului clasei muncitoare față de forța educativă a Organizației de pionieri „Ernst Thälmann".

În ajunul celei de-a 25-a aniversări a Organizației de pionieri, această impresionantă aderare a pionierilor la socialism se reflectă mai clar ca oricînd în activitatea cotidiană a grupelor și detașamentelor de pionieri din școlile R.D.G. De la începutul anului școlar, pionierii se pregătesc cu conștiinciozitate pentru acest jubileu pe baza devizei pionierilor „Învățați și acționați după exemplul lui Ernst Thälmann — întăriți Republica noastră Democrată Germană !" Prin rezultatele muncii lor, ei se dovedesc demni de încrederea pe care o manifestă partidul față de ei și de înalta distincție.

Bineînțeles că în centrul pregătirii lor pentru sărbătorirea aniversării s-au situat eforturile pentru rezultate bune la învățătură. Bunele rezultate la învățătură ale tuturor fetelor și băieților reprezintă esența sarcinilor pionierești. De aceea, dările de seamă ale pionierilor asupra realizărilor lor la învățătură au constituit pretutindeni o parte componentă importantă a festivităților prilejuite de aniversare. La multe școli pionierii au invitat, în afară de profesori și conducători ai organizațiilor de pionieri, membri din brigada care îi tutelează, precum și reprezentanți ai părinților. Iar grupuri foarte ingenioase de pionieri au salutat ca oaspeți în mijlocul lor și foști pionieri care au învățat la școala lor în urmă cu 25 de ani. Astfel, dările de seamă au devenit totodată un schimb de experiență extrem de interesant și, pentru multe grupe de pionieri, un nou imbold de a face și mai mult în colectiv pentru o atitudine exemplară a tuturor elevilor la învățătură și pentru preocuparea de a menține ordinea și o disciplină conștientă în clasele lor.

Există însă și multe alte exemple din activitatea de pionieri consacrată pregătirii celei de-a 25-a aniversări, care pot demonstra cum cea mai tînără gardă a lui Thälmann se dovedește demnă de numele și de moștenirea acestuia. Astfel, 35 000 de pionieri lucrează în echipe de tineri agitatori. Sub conducerea unor experimentați conducători ai organizațiilor de pionieri, profesori și educatori, ei se ocupă în aceste echipe de probleme politice actuale și ajută la explicarea în rîndul colegilor de clasă a evenimentelor actuale din republica noastră și din lume. Peste 50 000 de fete și băieți întrețin, prin intermediul cluburilor prieteniei internaționale, care există aproape în toate școlile, relații cordiale, prietenești cu copii din multe țări, îndeosebi cu pionierii din țările socialiste frățești. În ultimele săptămîni, peste 850 000 de pionieri au ajutat la înfrumusețarea claselor și școlilor lor sau la îngrijirea monumentelor sau a spațiilor verzi din cartierele lor de locuit. Multe mii de copii au participat la cercetarea căii parcurse de cravata albastră, o sarcină adresată tuturor pionierilor în pregătirea celei de-a 25-a aniversări. Ei au studiat istoria detașamentului de pionieri din școala lor, au vizitat pe foștii pionieri sau au urmărit ce au devenit aceștia, au cercetat viața și lupta unor personalități al căror nume îl poartă detașamentul lor de pionieri.

Prin asemenea acțiuni și altele asemănătoare, toți pionierii s-au pregătit pentru a 25-a aniversare a Organizației lor de pionieri Ernst Thälmann. În multe detașamente de pionieri pregătirile jubileului s-au aflat sub semnul cerințelor sporite enunțate de recenta rezoluție a Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G. „Pentru un nivel înalt de educație socialistă în Organizația de pionieri «Ernst Thälmann». Rezoluția, care apreciază dezvoltarea cu succes, timp de 25 de ani, a Organizației de pionieri și pune noi sarcini mai ample pentru educarea unor personalități socialiste multilateral dezvoltate, exprimă încă o dată grija partidului față de educarea socialistă a tinerei generații.

Mijle de fapte bune prin care pionierii din republica noastră s-au pregătit pretutindeni pentru a 25-a aniversare a Organizației de pionieri „Ernst Thälmann", au constituit un buchet multicolor de rezultate bune la învățătură și activitate conștientă în spiritul lui Ernst Thälmann. Ele au reprezentat mulțumiri adresate partidului clasei muncitoare și tuturor oamenilor muncii, dar îndeosebi tuturor pedagogilor care i-au ajutat și îi vor ajuta și pe viitor să pășească pe această cale bună, în calitate de fii ai socialismului victorios și de tinere personalități socialiste dezvoltate multilateral. Și încă ceva : aceste mii de fapte bune pretutindeni la orașe și sate reafirmă promisiunea pionierilor din organizația lui Thälmann de a învăța, a munci și a lupta, sub semnul cravatei roșii, după exemplul lui Ernst Thälmann și al tuturor comuniștilor.

HANS ROLLE

MENȚIUNI

U.R.S.S.

În U.R.S.S. funcționează 5700 de școli tehnice profesionale, în care tinerii în vîrstă de 15—17 ani învață profesiunile muncitorești. Școlile care au trecut la noua formă de învățămînt se bucură de o mare popularitate în rîndurile tinerilor. Ele pregătesc constructori pentru aproape toate specialitățile. Elevii parcurg și programa analitică a școlii medii generale de zece ani. Începînd din anul al II-lea în zilele de practică, ei încep să lucreze pe un șantier adevărat. Întreprinderea de bază care exercită patronajul asupra școlii tehnice profesionale o înzestrează cu utilaje, completate și reînnoite, pe măsura dezvoltării tehnicii noi.

Încă de pe acum, o jumătate din numărul tinerilor sovietici intră în producție ca absolvenți ai școlii tehnice profesionale, iar către anul 1985, toți muncitorii din economia națională vor fi absolvenți ai liceelor tehnice profesionale.

Birmania

Numărul tinerilor absolvenți de universități și colegii din Birmania crește cu fiecare an. Pentru edificare, dăm două cifre : în 1972, numărul acestor absolvenți era de 2,5 ori mai mare decît în urmă cu zece ani, în anul 1973, Universitatea din Rangoon a înmînat diploma de absolvire unui număr de 2173 tineri.

Argentina

Potrivit prevederilor reformei din anul 1968, învățămîntul primar și intermediar, care cuprinde copii între șase și paisprezece ani, este obligatoriu. În cele peste 20 400 de școli primare lucrează circa 188 700 de cadre didactice și învață ceva mai mult de 3,5 milioane de elevi. În Argentina funcționează peste 4 100 de instituții de învățămînt secundar și tehnic în care învață peste un milion de elevi și eleve.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, Știință și Cultură
Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1, București, telefon : 17 60 20
Tiparul „Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Anul III Nr. 124

Sîmbătă 29 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

Desen de prof. V. Lungu

DIN CRONICA ULTIMELOR ZILE

20 decembrie 1973 va rămîne în istoria teatrului românesc, a întregii noastre vieți cultural-artistice, o dată memorabilă. În această zi, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat, a avut loc solemnitatea inaugurării noului edificiu al Teatrului Național „I. L. Caragiale" din Capitală. Participarea conducătorilor de partid și de stat ilustrează încă o dată atenția și prețuirea pe care partidul și statul, întregul nostru popor, le manifestă față de teatrul românesc, școală de educare a celor mai înalte virtuți morale, etice și politice încă de la începuturile sale.

Noul edificiu, construcție grandioasă a anilor socialismului, constituie un imbold în plus pentru întreaga noastră mișcare cultural-artistică, chemată să dea curs unui comandament superior — acela de a contribui la formarea și dezvoltarea unei conștiințe noi, de a se împleti și în viitor cu istoria noastră, cu lupta și eforturile poporului pentru construirea societății socialiste.

Cu prilejul zilei de 30 Decembrie și al Anului nou, vă urăm, stimați cititori și colaboratori ai revistei, succes în activitatea dumneavoastră, putere de muncă pentru traducerea în viață a politicii partidului nostru, sănătate și fericire.

TRIBUNA ȘCOLII

Sub stindardul Republicii

În vara acestui an, un eveniment politic de mare însemnătate istorică a relevat complexitatea și multitudinea de aspecte și de probleme pe care le ridică, după cîștigarea unei bogate experiențe și un atît de rodnic bilanț, dezvoltarea și perfecționarea în perspectivă a învățămîntului din țara noastră. Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., la care ne referim, a trecut în revistă și a luat în dezbatere întreaga problematică a învățămîntului din Republica Socialistă România, elaborînd, pe această bază, un program amplu și unitar de dezvoltare și perfecționare a acestui domeniu de activitate.

Cum bine se știe, Plenara a făcut bilanțul activității de învățămînt și de pregătire a cadrelor, în lumina Directivelor C.C. al P.C.R. elaborate în cei 25 de ani de învățămînt socialist și, mai ales, a orientărilor date de Congresul al X-lea și de Conferința Națională din iulie 1972.

Plenara din 18—19 iunie a.c. a consemnat victoriile și realizările de seamă obținute pe linia dezvoltării învățămîntului din țara noastră, apreciind faptul că au fost pregătite cadrele necesare dezvoltării într-un ritm rapid a întregii economii, a științei și culturii românești, contribuind la ridicarea nivelului de cultură generală și de pregătire politico-ideologică a întregului popor, la formarea unor oameni cu înalte însușiri morale și etice, devotați construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, cauzei socialismului și comunismului.

Cu numai un an înainte de sărbătorirea a trei decenii de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, Plenara din iunie 1973, a apreciat cu satisfacție dezvoltarea impetuoasă — atît în ce privește aria de cuprindere și de pregătire, cît și în profunzime — pe care a cunoscut-o sistemul de învățămînt din țara noastră, în perioada construcției socialiste. Profundele transformări social-economice din această

GEORGE BOTEZ

(Continuare în pag. a 2-a)

Grafica și ilustrația cărții școlare

Ședință de lucru

Sîmbătă, 22 decembrie a.c., la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Capitală sub conducerea tovarășului **Traian Pop**, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, a avut loc un schimb de păreri asupra graficii și ilustrației de carte școlară. Scopul acestei întîlniri de lucru a fost acela de a găsi modalitățile practice de îmbunătățire a aspectului grafic, a ilustrării manualelor școlare atît din punct de vedere artistic, cît și tipografic. La această ședință de lucru, au participat, în afară de reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, reprezentanți ai Ministerului Economiei Forestiere, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Centralei cărții, Uniunii artiștilor plastici, Centralei industriei poligrafice, conducerea Editurii didactice și pedagogice, șefi de redacție și lucrători din serviciul de grafică al Editurii, reprezentanți ai ziarelor centrale și ai presei pedagogice, diferiți invitați.

După o informare ținută de tovarășul **Ion Stanciu**, directorul Editurii didactice și pedagogice, au urmat discuțiile pe marginea problemelor pe care le ridică grafica și ilustrația de carte școlară.

În încheierea acestui schimb de opinii, a luat cuvîntul tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care s-a referit la sarcinile ce stau în fața lucrătorilor din Editura didactică și pedagogică, subliniind că discuția se înscrie în ansamblul de măsuri pe care Ministerul Educației și Învățămîntului le ia în scopul îmbunătățirii condițiilor de imprimare a manualelor școlare. În continuare, a arătat că principalul neajuns în activitatea de editare a cărții școlare rezidă în faptul că nu s-a ajuns încă la o concepție unitară referitoare la ilustrația acestui tip de carte. În cuvîntul său, tovarășul Traian Pop s-a referit și la propunerile formulate de reprezentanții Uniunii artiștilor plastici și ai Centralei industriei poligrafice cu privire la organizarea, într-un viitor apropiat, a unor dezbateri pe marginea graficii și ilustrației de carte didactică și respectiv pe marginea condițiilor poligrafice de imprimare a cărții didactice (tehnică de imprimare, hîrtie, literă, copertă). De asemenea, au fost făcute recomandări conducerii Editurii didactice și pedagogice, pentru activizarea întregului colectiv de muncă și stimularea schimbului de opinii în găsirea celor mai potrivite formule de grafică și ilustrație de carte didactică.

I. ȚENESCU

Invitație la dezbatere

Invităm cititorii noștri să ne comunice — spre a publica în paginile revistei — aprecieri asupra graficii și ilustrației manualelor folosite în acest an de învățămînt în școala generală și liceu, precum și propuneri pentru perfecționarea, de pe pozițiile cerințelor didactice, a ilustrației și graficii acestor manuale.

Sugerăm cîteva repere cu caracter orientativ :

- funcția didactică a imaginii ;
- relația dintre text și imagine ;
- rigurozitatea științifică a ilustrației ;
- funcția ilustrației de mediator al realității (ilustrația de manual ca material didactic) ;
- participarea imaginii la ușurarea eforturilor de învățătură și la promovarea activității independente ;
- locul pe care îl ocupă imaginea în pașii logici ai învățării ;
- participarea imaginii la educarea artistică a elevului ;
- justificarea imaginii în raport cu vîrsta elevului ;
- ilustrarea optimală prin fotografie, ilustrație grafică, schemă sau alte posibilități de reprezentare plastică ;
- subordonarea imaginii față de obiectivele informativ-formative ale lecției ;
- punerea în pagină a textelor, începutul lecției sau capitolului, corpul și caracterul literei, situarea coloncifrului ;
- criterii de selecție a imaginilor alb-negru sau colorate ;
- calitatea culorii și a tonurilor folosite ;
- dimensiunea imaginilor și amplasarea lor în lecția sau capitolul din manual ;
- amplasarea legendelor în raport cu configurarea și dimensiunea imaginii ;
- redarea textelor explicative, a detaliilor dintr-o imagine, în imagine sau legendă ;
- relația dintre întreg și parte (utilizarea imaginii — detaliu) ;
- alcătuirea și amplasarea planșelor ;
- alcătuirea și amplasarea tablelor de materie ;
- dimensiunile și formatul manualului (inclusiv greutatea) ;
- coperta : material, ilustrație, titluri etc. ;
- sistemul de legare (broșare) a manualului ;
- calitatea hîrtiei în raport cu condițiile imprimării.

VIOLETA APOSTOL

„Amicii Crucii Roșii“

Școala generală de 10 ani nr. 2-Dîrza din comuna Crevedia, durată pe aceste meleaguri în acest an și cu sprijinul activității patriotice a cadrelor didactice, organizației de pionieri și comisiei de Cruce Roșie comunale, și-a inaugurat de curînd un nou și util cerc al sănătății intitulat : „Amicii Crucii Roșii“. El numără 150 de membri — incluzînd astfel toți elevii școlii — are un comandament cu reprezentanți ai Crucii Roșii din fiecare clasă și un președinte în persoana pionierei Nae Vasilica din clasa a VIII-a, premianta școlii.

Printre sarcinile cercului amintim : menținerea igienii în clasă și școală, însușirea unor noțiuni de igienă și prim-ajutor, vizitarea unor bătrîni suferinzi din comună și anunțarea medicului cu ocazia apariției unor cazuri de boală etc. Cei mai buni tineri activiști voluntari ai Crucii Roșii s-au dovedit a fi pionierii Ilie Gheorghe, Ioniță Elena și Gheorghița Vlaer din clasa a V-a, Nae Vasilica, Niculae Niculina și Costea Niculina din clasa a VII-a.

Meritul creării acestui rodnic cerc al sănătății îi revine profesorului de istorie Clement Păunescu, directorul școlii, profesoarei de geografie Victoria Popescu, director adjunct și comandanta detașamentului de pionieri, profesoarei de matematici Anca Adămoiu, profesorului de limba rusă Marin Constantin și învățătoarei Stela Caracadă, ei înșiși pasionați activiști obștești de Cruce Roșie.

Alături de aceștia, merită a fi evidențiată, pentru pregătirea teoretică și practică a membrilor cercului, dr. Emilia Tăulescu, medicul comunei Crevedia și membră în comisia județeană de Cruce Roșie.

Dr. GH. M. GHEORGHE

Abonamente — 1974

Revista „Albina“ — săptămînal cu o bogată informație din domeniul culturii, științei, educației și artei — vă oferă răspunsuri la întrebările dv., sfaturi medicale, de arhitectură, gospodărești și alte felurite preocupări.

Abonamentele pe anul 1974 se fac prin factorii poștali, difuzorii procentuali, oficiile și agențiile poștale.

Sub stindardul Republicii

(Urmare din pag. 1)

perioadă au determinat lichidarea în întregime a neștiinței de carte în țara noastră, care avea, înainte de reforma învățămîntului, un număr de analfabeți mai mare de un sfert din întreaga populație. Este revelatoriu, în acest sens că în anul școlar 1972/1973, circa 91% din generația școlară era cuprinsă într-una din formele de învățămînt cu durată de cel puțin 10 ani. Trebuie neapărat consemnat și faptul că, în comparație cu anul școlar 1938/1939, în anul școlar 1972/1973 numărul total al elevilor din învățămîntul general obligatoriu a crescut de la 1 660 000 la 2 730 000. În același timp, numărul elevilor din învățămîntul liceal a devenit de peste zece ori mai mare, iar al studenților de circa șapte ori.

Iată, dar, ce salt uriaș a făcut țara noastră, ca urmare a revoluției socialiste, în dezvoltarea învățămîntului și pregătirii cadrelor.

Pe baza hotărîrilor Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din aprilie 1968, precum și a orientărilor date de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului, învățămîntul s-a dezvoltat continuu. S-a mărit gradul de cuprindere în învățămîntul preșcolar, prin lărgirea și îmbunătățirea acestei rețele de învățămînt, s-a coborît vîrsta de școlarizare în prima clasă a ciclului I, primar, la șase ani, s-a asigurat cuprinderea unui mare număr de copii în clasele a IX-a și a X-a, s-a dezvoltat învățămîntul liceal, mărindu-se ponderea liceelor de specialitate, s-au întreprins acțiuni importante în vederea integrării învățămîntului cu cercetarea și producția.

Se poate deci aprecia că, încrederii și importanței care i-au fost conferite, sistemul de învățămînt din țara noastră a răspuns prin amploarea pe care a luat-o, prin rețeaua tot mai mare a unităților sale de toate gradele — ce cuprind astăzi peste patru milioane și jumătate de copii de grădiniță, elevi și studenți —, prin prelungirea duratei învățămîntului general obligatoriu de 10 ani (cu asigurarea gratuității tuturor manualelor), prin dezvoltarea și diversificarea învățămîntului liceal, tehnic și profesional, prin perfecționarea structurilor și a conținutului învățămîntului superior, prin acțiunea tot mai eficientă de integrare a învățămîntului cu producția și cercetarea științifică.

Această foarte succintă trecere în revistă a marilor succese obținute în dezvoltarea învățămîntului nostru, ca și în celelalte domenii, probează faptul că România se situează astăzi printre țările avansate în ceea ce privește sistemele de instruire și educare a tinerelor generații.

Plenara din 18—19 iunie a.c. a elaborat, de asemenea, un program de mare însemnătate privind dezvoltarea în perspectivă a învățămîntului de toate gradele, pentru crearea unui sistem stabil și unitar, deschis și congruent — dacă ne este permis să ne exprimăm astfel — atît în ce privește structurile și ierarhizarea diferitelor trepte, cît și conținutul diverselor obiecte de învățămînt, de la învățămîntul preșcolar pînă la cel superior.

La capătul acestui bilanț, avem de consemnat, așadar, succesele obținute pe linia realizării practice a programului elaborat de plenară. Dar aceasta înseamnă să consemnăm, de fapt, proiectele și realizările tuturor instituțiilor noastre de învățămînt, hotărîrea unanimă a cadrelor didactice de a însoți, cu „producții“ de cadre exemplar pregătite pentru toate ramurile economiei noastre, preocuparea entuziastă de îndeplinire a actualului plan cincinal în numai patru ani și jumătate, de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, de ridicare neîncetată a nivelului de trai — deci și de cultură și educație a tuturor oamenilor muncii.

Scriitori în mijlocul elevilor

Elevii Liceului din Buftea, ai școlilor generale și Școlii energetice, precum și cadrele didactice din oraș au participat, nu de mult, la o manifestare emoționantă prilejuită de întîlnirea membrilor cenaclurilor literare din Urziceni, Buftea, Snagov și Periș cu scriitorii Virgil Carianopol, Stelian Păun, Ion Petrache și Constantin Georgescu.

Debutînd cu recitalul de poezie „Patriei — inima și versul“, întîlnirea a continuat cu dezbateri interesante despre creația literară a elevilor, încheindu-se cu un frumos program susținut de orchestra școlilor generale din orașul Buftea, dirijată de profesorul Gheorghe Piele.

MIHAI IONESCU
secretarul cenaclului literar „Dimitrie Stelaru“ din Buftea

CONSULTAȚII

Prof. Pițurcă D. Marin, com. Orodei, jud. Dolj, nu s-a prezentat la prima sesiune de definitivat din anul 1972, dintr-o greșită interpretare a prevederilor Statutului personalului didactic. Inspectoratul școlar județean i-a respins înscrierea la definitivat, pentru anul 1973 pe motiv că a fost sancționat disciplinar. Cu ocazia înscrierii la definitivat pentru anul școlar în curs, i s-a comunicat că e ultima sesiune la care se mai poate prezenta. La cîte sesiuni mai are dreptul ?

— Personalul didactic este obligat să se prezinte la examenul de definitivare în învățămînt după trei ani serviți efectiv în activitatea didactică de predare. Prezentarea la examenul de definitivat a personalului didactic care îndeplinește condițiile de studii și stagiu nu este condiționată decît de rezultatul inspecției speciale ce se efectuează în acest scop. Întrucît necunoașterea legii nu poate constitui o scuză, prima sesiune a fost pierdută prin neprezentare. Are, însă, dreptul la încă două sesiuni, întrucît în anul 1973 nu s-a putut prezenta din cauza unei măsuri administrative luate prin încălcarea legislației școlare (art. 83 și 209 din Statutul personalului didactic).

Prof. Nistor Emilia, absolventă a universității din anul 1957, cu examenul de diplomă susținut în anul 1960, a obținut gradul didactic II în sesiunea anului 1972. Vrînd să se înscrie la gradul didactic I în acest an școlar, n-a fost admisă, pe motiv că la 1 august 1959 nu avea examenul de diplomă.

— Statutul personalului didactic condiționează prezentarea la gradele didactice și de o vechime de cel puțin 5 ani de la un grad didactic la altul. Acest termen se reduce la 4 ani pentru personalul didactic care a obținut gradul anterior cu media 10 și la 3 ani pentru educatoarele, învățătorii și institutorii de la școlile (grădinițele) de aplicație ale liceelor pedagogice, dacă lucrează la aceste școli de cel puțin 3 ani.

De la aceste termene legea face o excepție pentru personalul didactic calificat, care funcționa în învățămînt la data de 1 august 1959, *dîndu-i posibilitatea să se prezinte pentru obținerea gradului didactic II sau I la împlinirea a 10, respectiv 15 ani de activitate în învățămînt, fără a i se pretinde condiția de vechime de la gradul anterior.*

Întrucît la data de 1 august 1959 funcționa în învățămînt, a împlinit 15 ani de activitate în învățămînt și ca absolventă a universității fără examen de diplomă avea calificare pentru funcția de profesor în învățămîntul obligatoriu de cultură generală, îndeplinește toate condițiile pentru înscrierea la gradul didactic I fără a se pretinde condiția de vechime de la obținerea gradului didactic II (Statutul personalului didactic art. 242 și Normele pentru stabilirea studiilor echivalente în vederea ocupării funcțiilor didactice de predare, potrivit art. 9 din Statutul personalului didactic, aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766/1970, C.).

IOAN BADIU

1973 — BILANŢ

PERSPECTIVE — 1974

1. CARE APRECIAŢI CĂ ESTE CEA MAI IMPORTANTĂ REALIZARE, DIN ACTIVITATEA DESFĂŞURATĂ IN ANUL 1973, DE CĂTRE COLECTIVUL IN CARE LUCRAŢI ?

2. CARE ESTE PRINCIPALUL OBIECTIV AL ACTIVITĂŢII COLECTIVULUI DUMNEAVOASTRĂ IN ANUL 1974 ?

MARIA STĂNESCU,

preşedinta Uniunii Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

1 După cum se cunoaşte, sindicatele au, în atribuţiile lor, o gamă largă de preocupări, prin toate activităţile noastre urmărind înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, contribuind la edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. În acest context, învăţămîntul, ştiinţa şi cultura reprezintă factori deosebit de importanţi în formarea omului ca cetăţean conştient, militant pentru cauza socialismului şi comunismului în patria noastră, ca specialist într-un domeniu sau altul de activitate. Tocmai de aceea, consider că cea mai semnificativă realizare în activitatea noastră din anul 1973 a constituit-o contribuţia Uniunii Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură şi a sindicatelor afiliate la însuşirea conştientă şi creatoare de către cadrele didactice, cercetători şi slujitori ai artei a programului complex de dezvoltare şi perfecţionare a învăţămîntului românesc, de legare a ştiinţei, culturii, artelor de nevoile concrete ale producţiei materiale şi cerinţele spirituale ale maselor.

2 Anul care vine marchează începutul activităţii pentru organele sindicale nou alese în grupe, secţii şi sindicate. În sectoarele noastre, alături de activişti cu experienţă, au fost aleşi, în birourile grupelor şi în comitetele sindicatelor şi secţiilor, numeroase cadre noi, tineri, femei. Pentru buna organizare a muncii şi pentru sporirea eficienţei acestora, se impune ca noile organe sindicale să cunoască bine atribuţiile şi sarcinile ce le revin, să se afirme ca participanţi activi la viaţa colectivităţii. De aceea, printre obiectivele noastre de viitor figurează, în prim plan, organizarea instruirii activiştilor sindicali nou aleşi, în care scop Biroul Executiv al Uniunii noastre, cu sprijinul Consiliului Central al U.G.S.R., a elaborat un program detaliat.

Dorim să imprimăm sindicatelor afiliate, înţelegerea răspunderii ce le revine în mobilizarea întregii capacităţi, a experienţei şi energiei membrilor de sindicat pentru cinstirea în anul 1974 a celor trei decenii de la eliberarea ţării şi întîmpinarea celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, prin noi succese pe tărîmul învăţămîntului, ştiinţei şi culturii.

ELENA ROMAN,

directoare a Grădiniţei „Fabricii de confecţii şi tricotaje" din Bucureşti

1 *Consider, atît pentru mine, cît şi pentru cele 33 de educatoare din grădiniţă, că 1973 a fost un an de intensă activitate, dar, în acelaşi timp, un an care ne-a dat şi satisfacţii deosebit de mari.*

Pe lîngă o serie de realizări (cum ar fi mărirea capacităţii grădiniţei cu încă 150 de locuri, în acelaşi spaţiu, prin mobilarea a cinci săli de clasă cu paturi-dulap; îmbogăţirea simţitoare a bazei materiale în cele 16 parcuri de joc cu jucării, instalaţii pentru jocuri şi aparate de sport; autodotarea grădiniţei cu un bogat material didactic, compus din seturi de planşe confecţionate de către colectivul metodic, într-o formă artistică şi corespunzătoare cerinţelor didactice) consider că cel mai important obiectiv propus şi îndeplinit în anul pe care îl încheiem este pregătirea celor 200 de copii care, la 1 septembrie 1973, au păşit pe porţile şcolii.

2 *În anul 1974 ne propunem: generalizarea experimentului, în cele opt grupe mari din grădiniţă, cu privire la îmbogăţirea conţinutului unor forme de muncă, ce se prevăd în actuala programă — munca pe parcelă, activitatea gospodărească în clasă, la bucătărie şi în parcul de joc — şi îmbogăţirea formelor de activitate-joc, cu caracter de muncă (din etapele de activităţi alese de copii), crearea atelierelor de pictură, tîmplărie, pirogravură şi croitorie. În acest scop, vom continua dotarea grupelor cu baza materială necesară, iar, în acelaşi timp, educatoarele grupelor mari vor cunoaşte conţinutul şi metodica desfăşurării acestor activităţi-joc cu caracter de muncă.*

Tot un obiectiv principal, pe care dorim să-l realizăm în anul 1974, este îmbogăţirea conţinutului activităţii desfăşurate de copii în aer liber. Pentru aceasta, la începutul trimestrului III, vom amenaja o bază sportivă cu teren de mini-volei şi vom extinde terenul de mini-baschet (ambele prevăzute cu tribune pentru micii spectatori).

Inv. AURELIA IUGA,

Şcoala de aplicaţie a Liceului pedagogic „Spiru C. Haret" din Buzău

1 În munca pe care am desfăşurat-o în anul 1973, ca învăţătoare, nu pot menţiona realizări fără să le leg de colectivul de elevi pe care îl conduc, de colectivul şcolii în care caut să mă integrez în mod activ. Astfel, consider că e demnă de menţionat preocuparea pe care a avut-o comisia metodică a învăţătorilor pentru angajarea membrilor ei în cercetarea ştiinţifică a propriei activităţi, cu scopul îmbunătăţirii pregătirii elevilor şi a practicii pedagogice. Folosind formele adecvate muncii didactice, am militat cu toţii — şi continuăm în acest sens — pentru dezvoltarea capacităţii intelectuale a elevilor noştri, activizîndu-i în procesul dobîndirii şi aplicării în practică a cunoştinţelor instructive. Am avut satisfacţii depline atunci cînd cunoştinţele transmise s-au dovedit a fi funcţionale.

2 Colectivul şcolii noastre şi-a propus intensificarea eforturilor de ridicare a nivelului muncii pe o treaptă calitativ superioară, în următoarele trei direcţii principale: cuprinderea copiilor de cinci ani din circumscripţia şcolii noastre în grădiniţa de aplicaţie şi asigurarea pregătirii acestora în vederea integrării lor în clasa I, în toamna anului 1974; optimizarea eforturilor cadrelor didactice care lucrează la clasele I—IV ale Şcolii de aplicaţie în vederea evitării insuccesului scolar, prin asigurarea unei pregătiri corespunzătoare, prin individualizarea procesului de învăţămînt, ceea ce înseamnă cunoaşterea elevilor, adaptarea cunoştinţelor şi metodelor didactice la particularităţile lor de vîrstă şi psihosomatice, prin activizarea maximă a elevilor în timpul lecţiilor; asigurarea pregătirii viitoarelor generaţii de absolvenţi ai liceului pedagogic, capabili să se integreze în activitatea şcolară şi socială.

Prof. EIGEL ERNŐ,

director al Liceului nr. 1 din Miercurea Ciuc, judeţul Harghita

1 *Pe baza unei experienţe de mai bine de doi ani, am reuşit să organizăm, în condiţii bune, activităţile tehnico-productive ale celor 800 de elevi ai liceului nostru de cultură generală, în aşa fel, încît să fie pregătiţi în 15 meserii diferite pentru a lucra efectiv în unităţile industriale ale oraşului. Astfel, fiecare elev, odată cu terminarea liceului, va obţine un atestat, pentru cel puţin o meserie, bineînţeles, avînd în vedere dorinţele şi aptitudinile elevilor.*

2 *Caracterul complex al procesului instructiv-educativ ne împiedică să răspundem complet doar în cîteva fraze la această întrebare. Colectivul nostru de muncă, se preocupă, în cea mai mare măsură, odată cu îndeplinirea altor sarcini, şi de înlăturarea a tot ce este perimat, învechit, în procesul instructiv-educativ. Ne străduim să transmitem elevilor cunoştinţe cu un pronunţat caracter practic. Acest imperativ îşi pune amprenta pe activitatea tuturor catedrelor de specialitate. Astfel, dorim ca, prin folosirea la maximum a tuturor posibilităţilor, lecţiile noastre să corespundă, prin conţinutul şi forma lor, din ce în ce mai mult, cerinţelor unui învăţămînt modern şi eficace.*

Prof. TIMOTEI PETRIDE,

inspector şcolar general al judeţului Brăila

1 În anul 1973, am cuprins în grădiniţele municipiului Brăila 80,1%, adică 3 320 de preşcolari de 5 ani, din cei 4 143 de copii recenzaţi. În mediul rural, procentul copiilor de 5 ani cuprinşi în grădiniţe este de 98,1%, adică 4 710 preşcolari din cei 4 798 de copii recenzaţi.

În judeţul nostru, în anul 1973 s-au prezentat la examenele de definitivat şi pentru obţinerea gradelor I şi II 601 cadre didactice. La cursurile de perfecţionare au participat, în acest an, 457 de cadre didactice, adică 26 educatoare, 96 învăţători, 315 profesori de diferite specialităţi, 20 directori.

O altă însemnată realizare o constituie suma de 2 750 164 lei obţinută prin participarea elevilor şcolilor din judeţul nostru la campania agricolă de toamnă.

2 Pentru anul 1974, pe baza sarcinilor trasate de Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, vom generaliza învăţămîntul preşcolar, în toate localităţile din judeţ.

Cu toate greutăţile pe care le vom întîmpina, de care ne dăm seama, ne vom strădui să realizăm trecerea la treapta I a liceului a aproximativ 5 500 absolvenţi ai clasei a VIII-a, în următoarele 17 unităţi: opt licee, cu profil real şi umanist, cu patru filiale; opt licee industriale cu 21 de filiale; un liceu agricol cu cinci filiale.

Începînd cu trimestrul al II-lea al acestui an de învăţămînt, aproximativ 30 de unităţi şcolare vor avea program prelungit. Se va îmbunătăţi baza materială a şcolilor (mai ales a laboratoarelor şi a atelierelor şcolare).

Prof. SMIDT HERMANN,

inspector şcolar general adjunct al judeţului Sibiu

1 *În anul 1973, activitatea noastră s-a desfăşurat sub semnul îmbunătăţirii continue a stilului de muncă al inspectorilor şcolari şi al directorilor de şcoli. Pentru a sprijini realizarea acestui obiectiv, s-au elaborat, ca instrumente de lucru (difuzate tuturor unităţilor şcolare), programe trimestriale ale activităţii metodico-pedagogice întocmite pe baza planului de muncă, în colaborare cu Casa corpului didactic; programe comune ale acţiunilor educative, concepute în colaborare cu organizaţiile de tineret; grafice ale situaţiilor care au fost urmărite şi înaintate inspectoratului şcolar.*

Menţionăm şi activităţile brigăzilor de control care au influenţat pozitiv stilul de muncă al directorilor de şcoală, ca şi seturile de fişe întocmite pentru studierea muncii de îndrumare şi control, pe problemele esenţiale şi secundare ale şcolii, cu scopul cunoaşterii realităţilor exacte din şcoală, pentru stabilirea deciziilor pe baza acestor date concrete.

2 *În anul 1974, avem în atenţie continuarea, pe o treaptă calitativ superioară, a acţiunilor de modernizare a învăţămîntului şi de sporire a eficienţei sale, în lumina sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973. În acest sens, vom urmări dezvoltarea activităţilor de pregătire tehnico-productivă din şcoli, de exemplu, prin schimburi de experienţă între profesorii şi directorii diferitelor unităţi şcolare din judeţ. Pentru optimizarea procesului de învăţămînt în mediul rural, se va analiza rolul şi locul directorului coordonator în procesul de îndrumare şi control al învăţămîntului pe raza comunei. Sesiunea ştiinţifică a directorilor de şcoli, din 9 ianuarie 1974, va dezbate problema evaluării randamentului şcolar al elevilor şi a contribuţiei directorului la promovarea noului în activitatea de verificare a cunoştinţelor elevilor de către cadrele didactice.*

Conf. univ. dr. ILIE D. ION,

secretar general al Uniunii Societăţiilor ştiinţifice ale cadrelor didactice din R. S. România

1 Axarea tematicii tuturor activităţilor întreprinse de societăţile ştiinţifice pe cerinţele de azi şi de mîine puse în faţa şcolii în lumina programaticei Hotărîri a Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 privind dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului, consider că a constituit obiectivul principal şi realizarea noastră cea mai de seamă din acest an.

Este greu ca, în puţine cuvinte, să cuprindem zeci şi sute de manifestări — tematice şi comemorative — organizate pentru cadrele didactice, îndeosebi pentru cele din mediul rural şi pentru alţi oameni ai muncii din ţara noastră. Menţionăm: publicaţiile apărute pentru profesori şi elevi, noua orientare a tematicii publicaţiilor pe linia creării unei legături organice între şcoală şi viaţă, între formativ şi aplicativ, obţinerea, în acest an, de către peste 17 000 de profesori — a definitivatului şi a unor grade didactice, informarea lor operativă — mai ales a celor de la sate —, antrenarea profesorilor în acţiuni utile, necesare şcolii şi perfecţionării lor, numărul apreciabil de conferinţe de popularizare a ştiinţei, declanşarea acţiunii organizate de întocmire a dicţionarelor geografice ale judeţelor patriei, popularizarea ştiinţei româneşti peste hotare.

2 Preocuparea pentru promovarea noului, alături de dezvoltarea creatoare a tradiţionalului, după părerea mea, emană din planul de acţiuni al fiecărei societăţi a Uniunii noastre, pe anul 1974. Creaţia ştiinţifică va fi tot mai organic ancorată în sarcinile puse în faţa ştiinţei şi economiei, astfel încît — prin mijloacele noastre specifice — să contribuim la realizarea în timp a obiectivelor puse în faţa naţiunii noastre de conducerea Partidului Comunist Român. În anul 1974, prin cadrele didactice, societăţile se vor preocupa mai intens de îndrumarea cercurilor de elevi, educarea acestora prin şi pentru muncă, stimularea olimpiadelor şi a concursurilor pentru elevi, informarea şi dezvoltarea spiritului lor creator.

CONTRIBUŢII LA ELABORAREA NOILOR PROGRAME ALE GRĂDINIŢELOR

Introducerea noţiunii de „pereche"

Invitată, ca toate celelalte colege educatoare, prin articolul tovarăşei Eleonora Pop, publicat în „Tribuna şcolii" din nr. 119 a.c., îmi exprim şi eu părerea cu privire la programa de reprezentări matematice.

Urmărind să dezvolt gîndirea logică a copiilor, nu am admis copierea mecanică de pe tablă a „formărilor de perechi", aşa cum sînt date în „Îndrumătorul pentru aplicarea programei". Nici eu, ca adult, nu pot înţelege cum constituie „o pereche" un creion şi o macaroană, un pătrat şi un paralelipiped sau o altă figură din jocurile de construcţie „Combino", „Plasticon", „Multicomb", criteriul de selectare fiind uneori culoarea, nu forma, aşa cum se specifică în cadrul activităţii nr. 3 de la grupa de 5 ani.

Deşi am căutat să desfăşor o activitate selectivă şi în anii precedenţi, cînd s-a generalizat predarea teoriei mulţimilor în instituţiile preşcolare, am întîmpinat greutăţi în însuşirea conştientă de către copii a noţiunii de pereche şi a limbajului matematic, în general, datorită faptului că, pe baza indicaţiilor date, am introdus în predare, în mod abstract aceste noţiuni, pornind de la reprezentări de „cantităţi inegale". Cred că anul acesta, am realizat un salt calitativ, pornind, în explicarea noţiunii de „pereche", de la „tot atîtea obiecte". În „formarea perechilor", am cerut copiilor să lucreze cu ambele mîini, să ridice în sus mîinile, ca să-mi arate perechile găsite, să vină la tablă şi să formeze ei perechi. Abia atunci cînd s-a înţeles ce înseamnă o pereche, am trecut la exerciţii cu „cantităţi inegale".

La această activitate, am folosit, ca materiale, figuri plane colorate în roşu-albastru, verde-galben şi maron-portocaliu reprezentînd farfurioare, ceşcuţe, funde decupate din hîrtie glasată, steguleţe, plicuri şi buline. După sortarea materialului pe grupe de obiecte, după culoare, am trecut la demonstrarea formării de perechi : prin întrebări de tipul : „Cu cine credeţi că este pereche farfurioara roşie ?" ; „Cine poate să aşeze perechea ceşcuţei roşii pe tablă ?"; „Cine poate forma o pereche din fundiţele mele ?". Am activizat astfel întreaga grupă, copiii fiind interesaţi să aşeze ei materialul demonstrativ. M-am mai folosit de întrebări ca : „De ce spunem că sînt tot atîtea?" („Pentru că sînt perechi") ; „De ce spunem că sînt perechi ?" („Pentru că sînt tot atîtea").

În încheiere, am cerut copiilor să aşeze în coşuleţe mulţimea cu mai multe obiecte şi să spună ce mulţime a rămas pe masă. La formarea de perechi, nu am obligat copiii să aşeze materialele în aceeaşi ordine cum au fost aşezate pe tablă. Formarea de perechi, în altă ordine favorizează însuşirea conştientă a noţiunii de pereche şi gîndirea independentă a copiilor.

În activitatea al cărei scop este alcătuirea de mulţimi de obiecte după dimensiuni (lung-scurt), se recomandă, ca material : bare, cilindri, creioane, beţişoare de 10 şi 5 cm, diferit colorate. La demonstrare, copiii sînt antrenaţi cu întrebări care le stimulează gîndirea, iar pentru unii sînt întrebări „încuietoare" : „Este vreun obiect lung care să nu aibă pereche ?", „Este vreunul scurt care să nu aibă pereche" ? „Care dintre obiectele lungi nu are pereche ?". „Care dintre cele scurte ?". Toate au pereche, deci sînt „tot atîtea".

Este chemat un copil să ascundă beţişorul scurt. „Aşezaţi acum materialele voastre în perechi ! Aşezaţi-le cu două mîini şi în perechi ; pe cele lungi la stînga, cele scurte la dreapta. Spor la muncă !" Ca şi la activitatea precedentă, copiii ascund ultimul obiect, scurt sau lung. Una din întrebări poate fi : Gabi, în mulţimea ta, ai mai multe obiecte lungi sau scurte ? Invit să se ridice în picioare copiii care au mai puţine obiecte lungi şi mai multe obiecte scurte. (Datorită faptului că spaţiul ocupat de obiectele scurte este mai redus, mulţi dintre copii au impresia că sînt mai puţine obiecte scurte, deşi sînt „tot atîtea").

După părerea mea, e preferabil să nu se opereze cu noţiunile de *mare* şi *mic*, la această activitate, pentru a nu se crea un cerc vicios. Chiar şi peste o lună de zile, copiii confundă noţiunea de scurt cu noţiunea de mic.

Mai tîrziu, o activitate ar putea să fie compararea mulţimilor de 4, 5 şi 4 maşini diferit colorate, pentru a se stabili : mai mult cu 1 şi mai puţin cu 1, iar următoarea activitate : compararea mulţimilor de 5, 6 şi 4 obiecte, pentru a se stabili : mai mult şi mai puţin cu 2.

Propun, pentru trimestrul III mai ales, verificarea însuşirii conştiente a numeraţiei, pînă la numerele nou predate, pe baza scării numerice, formate la tabla magnetică de către copii.

Nu putem accepta scoaterea din programă a operaţiilor aritmetice, mai ales în condiţiile activizării pregătirii copiilor pentru şcoală şi mai ales că, cu ocazia vizitei la şcoală, anul trecut, copiii noştri au reuşit să rezolve probleme orale în limitele numărului 10, cu 3 şi 4 unităţi, fără să le cerem acest lucru la grădiniţă.

Copiii se întrec în căutarea de situaţii reale, pentru a alcătui probleme (pentru ei sînt ghicitori), cu elemente luate din mediul înconjurător : furnale, excavatoare, macarale, tractoare ş.a.

Vizita la şcoală ar fi bine, cred, să se facă în luna februarie, nu în luna mai, cum prevede programa, deoarece la sfîrşitul anului şcolar este prea mare decalajul între cunoştinţele copiilor de la şcoală şi cele ale copiilor de la grădiniţă, mai ales la matematici.

SILVIA CRISTEA,
educatoare, Grădiniţa nr. 3
din Hunedoara

„Desenul meu" (Grădiniţa de copii nr. 1 din Pucioasa, judeţul Dîmboviţa)

Jocurile logice – gîndirea logică

Prin jocurile logice, copiii sînt iniţiaţi în teoria (naivă) a mulţimilor şi fac operaţiile logice corespunzătoare, fără a utiliza simbolurile sau terminologia specifică.

Încercăm să ilustrăm acest lucru cu două tipuri de jocuri :

1. Jocul „Te rog să-mi dai", recomandat de Z.P. Dienes şi E.W. Golding în „Logique et jeux logiques", se joacă cu o trusă ale cărei piese se disting prin mărime (mari sau mici), grosime (groase sau subţiri), culoare (roşii, galbene sau albastre) şi formă (pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc). Fiecare piesă a trusei se caracterizează printr-o anumită combinare a celor patru atribute, astfel nu există piese identice, iar în total sînt 2×2×3×4=48 piese.

Copiii cunosc, din jocurile anterioare, componenţa trusei, ştiu să denumească piesele cu ajutorul celor patru atribute şi cu negaţiile acestora. Jocul, la care ne referim, are scopul de a-i iniţia pe copii în intuirea operaţiei de complementariere şi în folosirea principiilor judecăţii logice. El este recomandat pentru grupele mijlocie şi cea mare.

Piesele trusei se împart (fără vreun criteriu de selecţie) la două grupe de copii, fiecare primind cîte 24 de piese. Fiecare grupă nu-şi vede decît piesele proprii, şi, alternativ, prin cîte un reprezentant, cere grupei adverse să-i dea una din piesele pe care le deţine : „Te rog să-mi dai pătratul mare, albastru, gros". Dacă piesa a fost denumită complet şi corect şi se află la grupa adversă, trece la grupa care a cerut-o ; în caz contrar, piesele rămîn pe loc. Piesele o dată jucate nu pot fi solicitate înapoi. Cîştigătoare e grupa care, în final, a acumulat mai multe piese.

Pentru a nu greşi în formularea cererii, vom respecta anumite reguli de judecată : O piesă oarecare a trusei nu se află simultan la noi şi la grupa adversă, adică nu aparţine şi unei mulţimi, şi complementarei acesteia (principiul contradicţiei) ; ea se află însă, în mod necesar, la una din grupe ; dacă nu se găseşte la noi, ea se află cu siguranţă la grupa adversă (principiul terţiului exclus).

În consecinţă, pentru a şti ce piesă trebuie să cerem, vom aranja piesele proprii, încercînd să stabilim între ele anumite corespondenţe pe baza atributelor ce le posedă.

2. În pregătirea înţelegerii noţiunii de număr şi a operaţiilor cu numere, la grupa mare şi în primele săptămîni ale clasei I, se pot folosi jocuri de formare a mulţimilor echivalente. În cadrul acestora, nu se va face nici numărare, nici operaţii cu numere, ci doar manipularea directă a obiectelor şi stabilirea corespondenţei obiect la obiect.

De exemplu, se dă problema : „Aceasta e grămada de nuci a lui Nicu. Cine poate alcătui o (altă) grămadă care să aibă tot atîtea nuci ?".

Pentru început, i se îngăduie rezolvitorului să aşeze în poziţie convenabilă nucile lui Nicu, apoi acest lucru este interzis. Dacă problema este rezolvată şi de Celia şi Rodica, se poate intui mai uşor tranzitivitatea relaţiei de echivalenţă.

În etapa imediat următoare, se vor folosi mulţimi care diferă prin natura obiectelor, iar punerea în corespondenţă este numai sugerată : „Monica, fiind de serviciu, va scoate din dulap cîte o forfecuţă pentru fiecare copil. Radu e chemat să alcătuiască o grămadă care să conţină tot atîtea punctatoare cîte forfecuţe sînt în grămada Monicăi".

Iată un alt exemplu de problemă care îi familiarizează pe copii cu operaţia de adunare, încă înainte de cunoaşterea numerelor : „Nuţa are o grămadă de ciupercuţe, iar Maria o altă grămadă de ciupercuţe. Cine poate alcătui o (altă) grămadă care să cuprindă atîtea ciupercuţe cîte au împreună grămezile Nuţei şi Mariei ?". Sau, pentru scădere : „În grupa noastră, sînt mai puţini băieţi decît fetiţe".

Formînd, succesiv, mulţimi echivalente, sugerăm şi faptul că scăderea este operaţia inversă adunării, pregătim înţelegerea proprietăţilor operaţiilor.

Experienţa acumulată de unele unităţi în folosirea jocurilor logice pledează pentru introducerea acestora în programa de reprezentări matematice a grădiniţelor de copii şi a clasei I.

Prof. GH. IFTIME
Şcoala generală nr. 3 din Piatra Neamţ

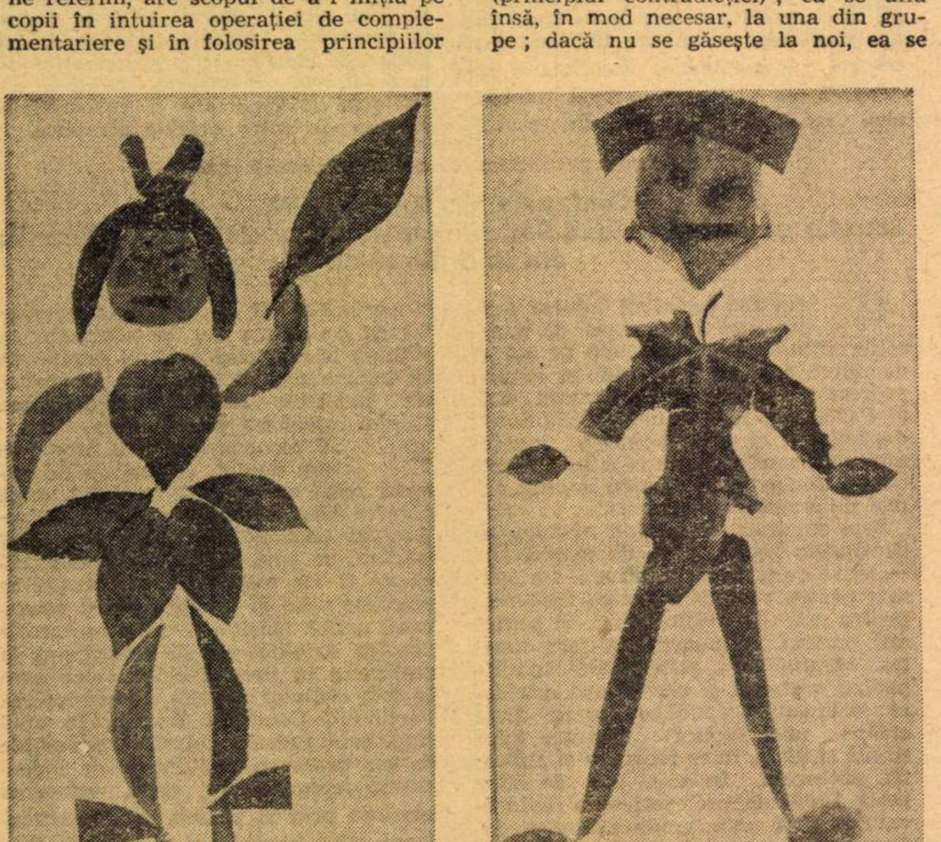

Fata şi băiatul... (colaj de frunze pe carton)

„N-am învăţat nimic, m-am jucat!"

Jocurile logice cu ajutorul trusei conduc educatoarele într-o problemă dificilă a funcţiei didactice şi anume : „cum învăţăm copilul să gîndească". Prin jocurile logice, preşcolarul nu învaţă anume despre ceva ; întrebat fiind : despre ce ai învăţat azi, el va răspunde : despre nimic, m-am jucat. Situaţiile conflictuale îl obligă la efort de gîndire pentru a găsi soluţii noi, originale, proprii pentru copil. El nu operează cu definiţii, cu noţiuni abstracte, ci se joacă cu mulţimi, face incluziuni, apartenenţă, fără să le numească. Semnificaţia cognitivă a cuvîntului o percepe operînd pe plan concret, printr-o cunoaştere senzorială. Jucîndu-se cu obiectele, copilul descoperă relaţii cauzale, sesizează asemănări şi deosebiri, descompune şi recompune, recepţionează însuşiri : culoare, formă, mărime, cantitate, raporturi spaţiale, face abstractizări şi generalizări.

Jocurile logice angajează copiii într-o activitate intelectuală independentă, chiar dacă nu este linişte perfectă, nici nu-i nevoie (bineînţeles, nu acceptăm dezordinea" şi haosul), chiar dacă greşesc (de ce nu ?). Dar interesează faptul că judecă, fac analogii, construiesc raţionamente, trăiesc o gamă întreagă de stări afective : nedumerirea, curiozitatea, mirarea sau satisfacţia, surpriza, bucuria.

Mai e necesar să dezvolt pledoaria includerii jocurilor logice în noua programă de reprezentări matematice a grădiniţei ?

Prof. emerit SOFIA BURCULEŢ
directoarea Casei corpului didactic
din Piatra Neamţ

Șoimii de pe schiuri și săniuțe

Numele de „şoimi" şi l-au luat de la vila „Şoimul" (cărea i se adaugă încă două vile: „Pietricica" şi „Zarea") în care se află încartiruită una din taberele de vacanţă ale elevilor prahoveni. De fapt, sînt „şoimi" adevăraţi, pentru că se deprind, într-un fel, cu zborul — pe schiuri şi săniuţe.

— Necazul e că, aici, la Buşteni, iarna e încă zgîrcită cu zăpada — ne spune prof. Ionel Dunea, directorul taberei. Pîrtii bune de săniuş şi de schiat se găsesc destul de greu — doar la umbra pădurii sau sub coasta muntelui, unde soarele nu bate prea tare.

În schimb, este aer curat, este un soare impresionant de strălucitor pentru acest anotimp, şi, mai ales, mult belşug de voioşie şi voie bună. Deocamdată, în această primă zi cînd se află împreună, cei 143 de elevi cîţi sînt în tabără, veniţi din mai multe sate şi oraşe prahovene, nu se cunosc decît foarte puţin între ei. Deocamdată, ei se numesc unul pe altul: „Cel cu căciulă neagră", „Cel de lîngă copac", „Cel cu săniuţă albastră", „Cea care a căzut acum".

— Cine este cel mai bun schior? — i-am întrebat pe copii.

— Cel cu pulovăr verde! — am primit asigurarea unanimă. „Cel cu pulovăr verde" se numeşte, de fapt, Adrian Tudoroiu şi este elev în anul III la Şcoala profesională din Plopeni. În tabără, a venit, împreună cu alţi opt colegi. Au adus cu ei şi echipament sportiv de la şcoala unde învaţă. Adrian s-a obişnuit cu schiul, încă de anul trecut, într-o tabără similară. Acum „măiestria" şi-o împărtăşeşte şi colegilor. Iar fata ambiţioasă, plină de zăpadă de atîtea căzături, se numeşte Vasilica Irimia, elevă în anul V al Liceului pedagogic din Ploieşti; la anul, pe această vreme, va fi învăţătoare. Acum însă, vrea neapărat să înveţe să schieze.

— Am făcut progrese — spune ea, radioasă, urcînd panta, cu schiurile pe umăr. De această dată, n-am căzut decît de trei ori!

O performanţă, desigur. Pînă la urmă, în cele şase zile de tabără, va deveni o bună schioare.

— Schiul — explică profesorul Al. Sălişcan, care îi iniţiază pe copii în tainele acestui sport — îl pot învăţa numai cei care nu se sperie de căzături. Principalul, la început, este să ştii cum să cazi.

Şi, cu răbdare, le explică totul: cum se prinde bocancul în legăturile schiului, cum se ţin beţele în mîini, care e poziţia corpului în timpul lansării, cum să cazi, dacă te dezechilibrezi, fără să te loveşti etc.

La săniuţe, lucrurile merg mai simplu. A fost blocată o străduţă în pantă, de la marginea Buşteniului, şi pîrtia e gata: cele 50 de săniuţe policrome şi zglobii aleargă la vale, pe rînd, în rîsetul şi zarva celor mai mici *taberişti*. „Mulţi coboară şi mulţi suie" — îmi vine în minte versul coşbucian. Dar „cucuie" nu „capătă" nici unul, pentru că s-au luat toate măsurile de precauţie: a fost aleasă o pantă mai lină, iar obstacolele din drum, periculoase — îndepărtate. Aici, am întîlnit pionieri veniţi pentru prima dată într-o tabără (unii chiar la întîia lor întîlnire cu muntele!): Nina Grigore (clasa a V-a, comuna Albeşti), Florica Sîrbu (clasa a VI-a, satul Vadul Părului), Nicolae Samuilă (clasa a VII-a, din Lipăneşti) şi alţii. De la Şcoala generală din Cioceni sînt prezenţi. în tabără doi elevi: Aurelia Lefter şi Vasile Moldoveanu, ambii în clasa a V-a. La întrebările noastre, răspund cu multă sfiiciune, dar, din cîte aflăm, la săniuş sînt printre primii, candidînd încă de pe acum la cel puţin un premiu al concursului „Săniuţa de argint".

De la prof. Constanţa Ene, comandanta de pionieri a taberei, aflăm cîte ceva din programul de activitate al „şoimilor": Un concurs de schi pentru utecişti şi altul pentru pionieri (bineînţeles, spre sfîrşit, după ce acest sport va fi cît de cît învăţat), un concurs „Săniuţa de argint" pentru elevii care n-au participat la schi; drumeţii la Cabana Gura Dihamului (pentru cei mai mici, numai pînă la pitoreasca aşezare Zamora) şi la Sanatoriul Căminul Alpin; vizită la Casa memorială „Cezar Petrescu" din Buşteni etc.

— Vrem ca elevii noştri să stea cît mai mult în aer liber — ne spune prof. Ioana Cristescu, comandanta U.T.C. pe tabără.

— Mai ales că şi timpul este minunat — adaugă prof. Ionel Dunea, directorul taberei.

— Dar dacă soarele acesta, călduros, neobişnuit pentru acest sezon, se transformă pe neaşteptate într-un... viscol, ce vor face „şoimii" în tabără?

— Nu se vor plictisi, în nici un caz; au jocuri de şah, mese de ping-pong, o bibliotecă bine dotată, cu cărţi interesante şi cu reviste pentru copii, televizoare în toate cele trei vile. Vom merge la filme, vom organiza un concurs intitulat „Isteţime-agerime", etc.

La Buşteni, copilăria e în drepturile ei tutelare. Zăpada era cam puţină în acea primă zi de tabără. În schimb, soarele şi voioşia atingeau cote maxime.

D. RACHICI

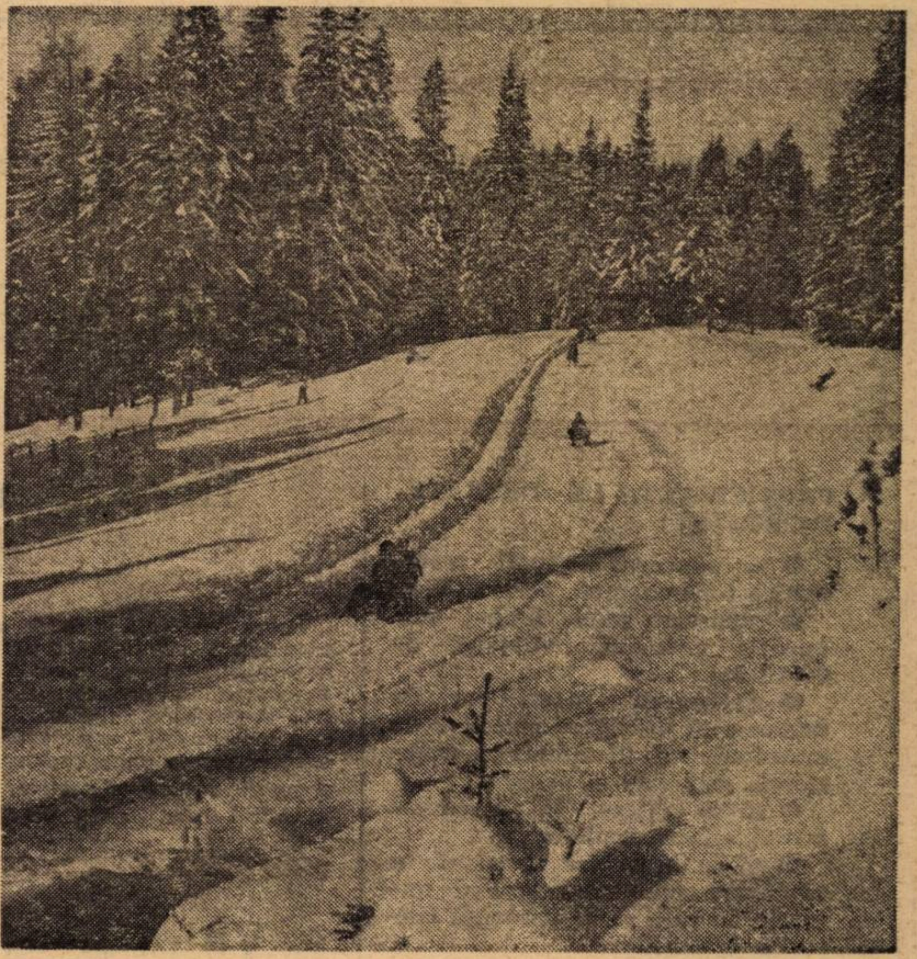

Cu săniuţa

Lectură plăcută şi utilă

Vacanţa aduce, de fiecare dată, pe lîngă multele sale bucurii, şi pe aceea oferită de lectura unei cărţi bune, de studierea unei lucrări pe care, în timpul trimestrului, aglomerat de temele zilnice, elevul nu o poate face pe îndelete, minuţios. Faptul că mulţi profesori, între alte recomandări de vacanţă, îndeamnă elevii să citească, spunîndu-le ce anume să aleagă, este de evidenţiat.

În cele ce urmează îmi îngădui să vă sugerez cîteva din lecturile posibile pentru vacanţă, lecturi pe care, la rîndul meu, le-am recomandat elevilor şi continui să o fac şi în zilele vacanţei cînd voi fi în mijlocul lor.

Fireşte, în recomandările de cărţi, este nevoie să se ţină seama de particularităţile de vîrstă şi nivelul de cunoştinţe, de posibilităţile de asimilare şi redare, de pasiunile şi interesele elevilor. Profesorul va da indicaţii privitoare la întocmirea de fişe biografice pentru publicaţiile consultate, ţinînd seama că ele trebuie să cuprindă: autorul şi titlul cărţii, editura, locul şi anul apariţiei, observaţiile sale personale asupra lecturii (date mai semnificative, eventuale citate etc.), capitolul sau lecţia care poate fi utilizată.

Dacă, de regulă, se indicau listele bibliografice, numai pentru obiectul limba şi literatura română, acum aceste recomandări se fac şi pentru celelalte obiecte de studiu. Aşa, de exemplu, în librării, biblioteci şcolare şi în alte unităţi de cultură, numărul de volume din domeniul chimiei s-a mărit simţitor, conţinutul lor fiind şi deosebit de folositor elevilor în completarea cunoştinţelor primite la şcoală. În acest sens, pot fi recomandate titlurile: „Mecanisme de reacţie în chimia organică" de Florin Badea; „Chimia pentru admitere în facultate" de Constantin Rabega şi Maria Rabega; „Chimia. Principii şi experienţe" de John A. Page, Eduard A. Robinson şi Mary E. Brereton ş.a.

La biologie, merită a fi recomandate cărţile: „Mamifere din mări şi oceane" de Constantin S. Antonescu; „Călătoria unui naturalist în jurul lumii pe bordul vasului Beagle" de Charles Darwin; „Înainte ca natura să moară" de Jean Dorst; „Instantanee din viaţa animalelor" de Ionel Pop; „Aceste uimitoare plante" de Tudor Opriş; „Comori ale naturii din România" de Teodor Fodor; „Călătorie prin lumea florilor" de Gabriela Doru; „Spre Sud" de Emil Racoviţă; „Obiceiurile insectelor" de Jean Henri Fabre şi multe altele.

Profesorii de limbă şi literatură română pot stimula „setea" de lectură a elevilor recomandînd cărţile apărute în colecţiile „Biblioteca şcolarului", „Biblioteca pentru toţi", „Lyceum", „Mici monografii", precum şi titluri din seria „Introducere în opera lui...", cum sînt: „Introducere în poezia lui George Coşbuc" de Octav Suluţiu; „Introducere în poezia lui Tudor Arghezi" de Şerban Cioculescu ş.a.

Lectura suplimentară a elevilor va fi cu atît mai atractivă şi interesantă dacă listele bibliografice de recomandare stabilite vor conţine şi articole din publicaţiile periodice şi seriale. Spre exemplu, la disciplinele biologiei, pot fi indicate, pe lîngă cărţi, şi articole din revistele „Natura" şi „Ocrotirea naturii", iar pentru limbă şi literatură română, articole din „România literară", „Luceafărul", „Contemporanul", „Secoul XX", „Limbă şi literatură", „Convorbiri literare", „Viaţa românească", „Manuscriptum" ş.a.

Prof. AUREL MANEA
Vălenii de Munte

În jurul pomului de iarnă

Asigurarea unei vacanţe de iarnă cît mai plăcute, recreative şi educative pentru elevi, a constituit o preocupare deosebită a organelor de partid şi de stat, a organizaţiilor U.T.C. şi de pionieri, a directorilor de şcoli şi a colectivelor de cadre didactice din sectorul 6 al municipiului Bucureşti.

Activităţile au fost concepute în aşa fel încît să asigure odihna şi reconfortarea copiilor, petrecerea cît mai plăcută a zilelor de vacanţă.

Ilustrativ este, în această privinţă, faptul că peste 900 de elevi îşi vor petrece vacanţa în taberele centrale organizate la Sinaia, Predeal, Buşteni, Pîrîul Rece, Gura Diham, Călimăneşti, Slănic, Neptun şi Borsec. Alţi elevi vor participa la excursii, drumeţii şi expediţii pionereşti.

Pentru cei care rămîn în timpul vacanţei în Capitală, s-au prevăzut vizionări de filme, spectacole de teatru, operă, operetă, circ, expoziţii, activităţi sportive (patinaj, săniuş, schi, tenis de masă etc.). Sălile de educaţie fizică, terenurile sportive, bibliotecile şcolare sînt puse şi pe timpul vacanţei la dispoziţia elevilor. Aceştia vor beneficia, fireşte, de patinoarele artificiale.

În cadrul programului de vacanţă, un loc deosebit îl ocupă tradiţionala serbare a pomului de iarnă atît de aşteptată de elevi de toate vîrstele. Sumele de bani puse la dispoziţia întreprinderilor, instituţiilor, caselor de copii şi a şcolilor speciale pentru procurarea darurilor ce urmează a fi înminate copiilor, ilustrează grija permanentă a partidului şi statului pentru a le crea cît mai multe bucurii.

În jurul pomului de iarnă, se vor desfăşura bogate şi atractive programe culturale la care îşi vor aduce contribuţia formaţii artistice din şcoli. Valorificînd în mod creator tradiţiile poporului nostru legate de sărbătorile Anului nou, elevii, sub îndrumarea cadrelor didactice, au organizat în toate şcolile sectorului echipe care vor merge cu pluguşorul. În textele noului pluguşor, elevii vorbesc cu satisfacţie şi legitimă mîndrie despre realizările oamenilor muncii din patria noastră, îşi exprimă în cuvinte pline de căldură dragostea şi recunoştinţa faţă de partid, faţă de creatorii bunurilor materiale şi faţă de descălii lor.

Recentul concurs de pluguşoare al şcolilor din sector a relevat spiritul creator, inventivitatea, talentul şi umorul sănătos al copiilor care au realizat, pe fondul tradiţional, urări cu un conţinut nou ce reflectă realitatea vieţii noastre.

Împărţirea darurilor de către Moş Gerilă, mai ales în grădiniţe, creează copiilor emoţii puternice, îi face să trăiască momente de neuitat.

Susţinerea programului cultural artistic de către elevi la serbarea pomului de iarnă în întreprinderile care patronează şcolile, urările adresate conducătorilor de partid şi de stat, muncitorilor au intrat în obişnuinţa unităţilor şcolare din sector.

Însoţiţi de părinţi sau în grupuri organizate, copiii din grădiniţe şi elevii din şcolile sectorului iau parte la activităţile cultural-distractive ce se desfăşoară în jurul pomului de iarnă din orăşelul copiilor, precum şi la Palatul pionierilor.

Cu prilejul sărbătoririi Anului nou, pionierii şi uteciştii vor participa la carnavalul organizat pentru ei.

Acţiunile politico-educative, cultural-artistice, sportive şi turistice organizate în vacanţa de iarnă sînt dedicate aniversării proclamării Republicii, întîmpinării celei de a 30-a aniversări a victoriei insurecţiei naţionale antifasciste armate, precum şi celei de a 25-a sărbătoriri a creării primelor detaşamente de pionieri în patria noastră.

Prof. T. NOVAC
inspector şcolar coordonator
pentru sectorul 6 din Bucureşti

DEZBATERE ASUPRA PROGRAMELOR ȘI MANUALELOR

PARTICIPANȚII LA DEZBATERE SUSȚIN :

- **introducerea noțiunii matematice fundamentale de mulțime ;**
- **realizarea unui limbaj matematic accesibil vîrstelor de 6—10 ani ;**
- **elaborarea manualelor de matematică de către colective de matematicieni, învățători cu experiență, psihologi și pedagogi ;**
- **să se editeze, la abecedarul actual, caiete auxiliare ;**
- **să se introducă structuri în explicația regulilor de calcul numeric, în care să se parcurgă lanțurile operațiilor ;**
- **învățarea literelor din abecedar poate fi realizată și fără imagini ;**
- **pentru primele două trimestre să predăm după abecedar, iar în ultimul trimestru, după un manual cu texte scurte ;**
- **solfegii și cîntece didactice mai adecvate predării notelor, ținîndu-se seama de diversitatea zonelor folclorice ;**
- **să se elimine din programă și din manual predarea calculului în scris a celor patru operații cu numere pînă la 1 000 (aritmetică, clasa a III-a) ;**
- **ca autoare de manual, sînt de acord cu propunerile făcute de tovarășa învățătoare Gabriela Voicu, de la Școala generală nr. 53 din București ;**
- **în programa pentru clasa a II-a, sau pentru clasa a III-a, să se prevadă și ore necesare predării împărțirii cu rest ;**
- **la clasa a II-a, la obiectul gramatică, să se introducă un număr mai mare de texte aplicative ;**
- **la clasa a II-a, sînt mai utile exerciții prin scoaterea ideilor principale dintr-o lecție, decît găsirea, în prealabil, de titluri ale fragmentelor ;**
- **la clasele I—IV, se pot organiza activități de învățare, prin joc, pe bază de jetoane cumulative.**

*

CE PĂRERE AVEȚI DESPRE ACESTE PROPUNERI PREZENTATE ȘI ARGUMENTATE DE COLABORATORII CARE NE-AU SCRIS ?

Învățarea pe grupări de litere, fără imagini

Marea problemă este de a discerne care dintre activitățile realizate, acum în învățămîntul primar, pot fi introduse în învățămîntul preșcolar și prin ce metode și procedee. În afara dezbaterilor și a valorificării experienței pozitive, este necesar ca aceste probleme să aibă și o verificare experimentală, riguroasă, în cadrul unor unități de învățămînt specializate. Este știut că, nivelul posibilităților nu poate fi desprins numai din acțiunile care au fost sau care se desfășoară în prezent. Invenția și extrapolarea pot fi aici deosebit de rodnice.

Sînt de părere că este necesar să reconsiderăm modul în care este folosită intuiția la clasele I-IV. Spre exemplu, în actualul abecedar, nu toate ilustrațiile sprijină intenția autorilor. Mai ales, în prima parte a abecedarului, literele, silabele și cuvintele se pierd uneori sau devin un fel de auxiliare ale ilustrațiilor. Atenția copilului este dispersată și atrasă mai mult de coloritul imaginilor, de conținutul acestor ilustrații. Am realizat deja un experiment în care învățarea literelor nu era sprijinită de imagini. Atenția copilului fiind captată numai de litere, de forma și mărimea lor, de modul în care erau îmbinate și asociate, învățarea s-a produs într-un interval record. Intenționez să reiau experimentul, aplicîndu-l pe un număr suficient de cazuri și în condiții oarecum diferite, în așa fel încît rezultatele să fie reprezentative și semnificative. Dacă ipoteza se va reconfirma, de aici ar rezulta necesitatea **intocmirii unor manuale neilustrate, sau în care ilustrațiile să nu fie la un loc cu literele și textele.** În această situație, atractivitatea poate proveni din variațiile de formă a literelor și cuvintelor, din modalitatea ingenioasă a așezării lor în pagină, din introducerea unor activități constînd în decuparea unor litere din reviste sau din materiale special confecționate, jocuri de combinare etc.

Renunțînd la ilustrații (care vor fi date, dar într-un alt timp și loc), devine posibilă introducerea unor metode de mare randament. **Învățarea se va face nu pe litere, ci pe grupări de litere.** La început, se introduc grupări de 2-3 litere, cu forme contrastante, care, în nici un caz, nu pot fi confundate. De exemplu : literele „O", „I", apoi „A", „E", „U" etc. La început, asocierea lor se poate produce cu sau fără sens. Îndemnîndu-i pe copii să realizeze aceste combinații, îi vom lăsa pe ei să constituie cuvinte cu sens. Metoda încercărilor și erorilor (folosită îndeosebi de cercetătorii americani) este, prin excelență, o metodă activă. Aplicarea ei la învățarea cititului dă un randament foarte înalt, dacă e asociată cu anumite elemente de îndrumare dirijare.

După modelul recentului „caiet de aritmetică", se pot alcătui și altele pentru învățarea scris-cititului. Actualele modele de caiete, folosite pentru scrierea literelor, nu sînt cele mai potrivite. Ar fi de dorit ca fiecare pagină să ofere copilului modelul literelor sau textului pe care trebuie să-l scrie, să aibă descompuse elementele din care se compun literele sau cuvintele și să-i sugereze ordinea în care să execute operațiile de legătură.

Este necesar ca, după definitivarea programelor și întocmirea manualelor, să fie stabilit setul minimal de materiale didactice, să fie luate măsuri de dotare a tuturor școlilor cu asemenea seturi, să fie elaborate îndrumătoare analitice concrete de folosire a metodelor și materialelor preconizate și să se adopte măsurile necesare pentru asigura pregătirea corespunzătoare a cadrelor didactice.

În acțiunea de elaborare a noilor manuale și programe, se impune, de asemenea, o valorificare sistematică a experienței pozitive acumulate în alte țări. Aceasta nu însă pe bază de „impresii fugare", ci pe baza unor studi riguroase de pedagogie comparată.

Prof. dr. CONSTANTIN RUSU
directorul Liceului pedagogic din Bacău

Valorificarea folclorului

Dintre opiniile care există în rîndul învățătorilor privind **programele și manualele de muzică pentru clasele I-IV,** exprimate cu o mare aproximație și în procente, aș vrea să amintesc cîteva : 2—3% din aceștia consideră că actualele programe și manuale ar putea fi îmbogățite cu noi cunoștințe, pentru motivul că emotivitatea caracteristică acestei vîrste și plasticitatea gîndirii micilor școlari ar fi mai indicate învățării acestor noțiuni și formării unor deprinderi în clasele mici ; cam 35—45% sînt de părere că actualele programe și manuale sînt potrivite, permițînd profesorilor de muzică să reia studiul muzicii în clasa a V-a, de la un nivel corespunzător ; aproximativ 45—55% cer ca predarea muzicii, în clasele I-IV, să se facă numai pe bază de cîntece, lăsînd predarea notelor și a elementelor teoretice pentru gimnaziu (?!) și cer reducerea cantității de cunoștințe din actualele programe și manuale pe care le consideră supraîncărcate atît cu noțiuni teoretice, cît mai ales practice.

Sînt de părere că actualele programe și manuale de muzică sînt potrivite pentru clasele I-IV, apreciind că sub aspect calitativ s-ar mai putea introduce noi solfegii și cîntece-didactice, mai adecvate predării notelor, noțiunilor muzicale. Aceste cîntece, de la o ediție la alta, ar putea fi introduse în locul sau alături de cele vechi, ținîndu-se seama de diversitatea zonelor folclorice ale țării. Din motive practice, mai propun tipărirea separată a manualelor claselor a III-a și a IV-a, precum și punerea de acord a ordinii temelor din manuale cu cele din programă (ori invers), pentru ca, la întocmirea planificărilor, să ne putem folosi și de programe.

Fiind greu, dacă nu chiar imposibil, să alcătuim programe și manuale ideale, propun întocmirea, în mod experimental a acestora într-o concepție novatoare, cu un nivel de cunoștințe și deprinderi muzicale minime, obligatorii pentru toate clasele și toți învățătorii, și cu un nivel maxim care să fie utilizate, în cadrul unui învățămînt diferențiat.

Mai propun studierea spre rezolvare a neconcordanței ce adesea există între valoarea instructivă și valoarea artistico-educativă a cîntecelor-didactice. Mă refer la melodiile, solfegiile, cîntecele din folclor sau cele anume create de compozitori, pe baza cărora se predau notele și celelalte noțiuni muzicale și care sub raport instructiv au o valoare deosebită, dar, sub raport artistico-melodic și emoțional, nu reușesc să formeze la elevi sentimente de dragoste față de muzica populară românească.

Propun alegerea din comoara folclorului nostru (apelîndu-se și la arhiva națională) și tipărirea, după fiecare lecție, după fiecare cîntec sau grup de cîntece didactice, a 1-2 cîntece, deosebit de valoroase ca melodie, text, mișcare și ritm (dansuri), care, pe cît posibil, să aibă 1-2 măsuri ori un rînd melodic pentru ca elevii conduși de învățători, să recunoască nota ori noțiunea muzicală nou învățată (solfegiindu-se chiar) ; iar restul să-l învețe după auz (cîntat cu instrument sau vocal).

Inv. TEODOR DRAGOIU
Școala generală nr. 7 din Turda, jud. Cluj

Importanța calculului scris în operații cu numere formate din mai multe cifre

Acțiunea întreprinsă de Ministerul Educației și Învățămîntului pentru descongestionarea și îmbunătățirea conținutului programelor și manualelor școlare la clasele I—IV este primită cu viu interes de toate cadrele didactice. Pentru că aceste observații se impun să fie ordonate pe obiecte și clase, mă voi opri la. **programa de aritmetică pentru clasa a III-a.** În această clasă, se consolidează calculul oral cu numere de la 1 la 1 000, se însușesc cunoștințe noi privind numerația cu numere de mai multe cifre, incluzînd clasa milioanelor, se pun bazele celor patru operații în scris cu aceste numere, se introduc noțiunile de unitate fracționară și de număr fracționar, se învață multiplii și submultiplii unităților de măsură, se îmbogățesc cunoștințele de geometrie cu noțiuni elementare și se acordă pondere mare rezolvării problemelor cu cele patru operații în scris.

Actuala programă precizează că în clasa a III-a, se pun bazele celor 4 operații în scris, ceea ce consider că nu este just, deoarece, în această clasă, este necesar să se pună bazele celor 4 operații în scris, cu numere de mai multe cifre. De ce susțin aceasta ? Pentru că elevii folosesc numerele de la 1—1 000 în calculul oral, pe care l-au început din clasa I, îl continuă și îl perfecționează în anii următori, știut fiind faptul că, în viața de toate zilele și în procesul de producție, calculul mintal este preponderent. Cînd se operează cu numere mari, calculul oral devine dificil. În aceste cazuri, este necesar calculul în scris ca un procedeu mai ușor de efectuare a unui ansamblu de operații, în care calculul oral ar fi greoi.

De aceea, propun eliminarea din programă și din manual a predării calculului în scris a celor 4 operații cu numere pînă la 1 000, prevăzut la capitolul II.

Totodată, țin să mulțumesc învățătoarei Gabriela Voicu de la Școala nr. 53 București, care a adus observații critice manualului de aritmetică, a cărei autoare sînt. Sînt de acord cu propunerile făcute, cu excepția afirmației : „Să nu se insiste cu proba adunării prin scădere și a înmulțirii prin împărțire"... Argumentația nu mi se pare convingătoare.

Inv. emerită EUGENIA COVACEANU
Școala generală nr. 1 din municipiu Gh. Gheorghiu Dej, jud. Bacău

Introducerea scrierii cursive şi raţionalizarea judicioasă a materiei

Considerăm **că atît** textele **din** actualul abecedar, cît şi ilustraţiile corespund cerinţelor învăţămîntului şi nivelului de vîrstă al şcolarilor de 6 ani.

În ceea ce priveşte scrierea, **nu** sîntem de acord cu actuala formă. Considerăm că este necesar **să se revină la scrierea cursivă.** Numai astfel se pun bazele unei scrieri frumoase. Pentru scrierea cursivă să se tipărească şi să se reintroducă caietele cu liniatură specială, adecvată acestui tip de scriere. În cadrul orelor de caligrafie, în clasele III—IV se poate preda scrierea rapidă, deoarece elevii au consolidate deprinderile de scriere.

Propunem ca **abecedarul să se predea în primele două trimestre ale anului şcolar, iar pentru trimestrul al III-lea să se editeze un mic manual de citire,** cu texte scurte şi bine alese, care să consolideze cunoştinţele predate în primele două trimestre. Tot în acest manual de citire, să fie introduse şi primele noţiuni de gramatică (morfologie şi sintaxă) accesibile şcolarilor de clasa I.

În locul problemelor scrise, date în manualul de aritmetică pentru clasa I, în trimestrele I şi II, cînd elevii nu ştiu să citească, propunem să se introducă probleme pe baza mulţimilor date, cu ajutorul unui desen colorat. Problemele scrise să se introducă în ultima parte a manualului, cînd elevii au învăţat întreg alfabetul şi pot citi. După predarea „Adunării şi scăderii, în cercul 1—100, fără trecere peste ordin“, să se predea „Adunarea şi scăderea cu trecere peste ordin“ — capitol ce se cere să fie reintrodus în programa şi manualul de aritmetică pentru clasa I. Prin scoaterea capitolului „Adunarea şi scăderea cu trecere peste ordin“ din programa şi manualul de aritmetică pentru clasa a II-a şi introducerea lui în programa şi manualul de aritmetică pentru clasa I se ajunge la o raţionalizare a distribuirii materiei la aceste două clase la obiectul aritmetică.

Propunem editarea unui manual uzual pentru învăţători, care să cuprindă lecţiile ce se vor preda în cadrul orelor de „Cunoaşterea mediului înconjurător“ şi a „Activităţilor la alegere“, în scopul realizării unităţii învăţămîntului şi la aceste obiecte prevăzute de programă la clasa întîi.

Manualul de citire pentru clasa a II-a are texte scurte, dar redactate mult prea ştiinţific pentru copiii, care abia au atins vîrsta de şapte ani, iar realizarea grafică lasă mult de dorit. De aceea, filele subţiri ale cărţii s-au dezlegat pur şi simplu şi, în ghiozdanele elevilor, cărţile de citire erau transformate într-un maldăr de foi. Propunem revizuirea textelor din actualul manual de citire pentru clasa a II-a şi introducerea unor lecţii adecvate nivelului de vîrstă şi capacităţii copiilor din această clasă. Pentru „tipografie“ propunem să se aleagă hîrtie de calitate, iar „legarea“ să nu se mai facă de formă. Este necesar să se reintroducă în planul de învăţămînt la clasele II-IV orele de „lectură“ care au menirea de a perfecţiona citirea elevilor şi a dezvolta gustul pentru citit. În acest scop, propunem introducerea la sfîrşitul manualelor de citire de la aceste clase a textelor literare prevăzute de programele claselor respective.

Înv. MIHAI ŞI TATIANA IFRIM
Liceul din comuna Dumbrăveni, jud. Suceava

Reconsiderări şi propuneri

Apreciez că **introducerea noţiunilor despre mulţimi la obiectul aritmetică,** constituie o fază intermediară necesară înţelegerii conţinutului numărului şi a primelor operaţii de adunare şi scădere. Lucrînd cu mulţimi şi obţinînd rezultate bune, aş propune să fie introduse în manualul de clasa I şi unele exerciţii cu elemente simple de problematizare, care, avînd aspect de „joc aritmetic“, dezvoltă flexibilitatea gîndirii elevilor.

Subscriu şi eu pentru excluderea din programa aritmeticii pentru clasa a II-a a capitolelor despre unităţi de măsură şi sînt pentru folosirea orelor afectate acestor capitole repartizate raţional, la consolidarea cunoştinţelor despre raportul aritmetic dintre termenii împărţiii şi factorii înmulţirii, care dezvoltă mai mult gîndirea copilului. La fel, socotesc necesar să fie introduse mai multe probleme cu conţinut mai complex şi exerciţii în lanţ, combinate din toate operaţiile ca şi cele cu semnul „cît“.

Tot la clasa a II-a, la obiectul **gramatică,** propun introducerea în manual a unui număr mai mare de texte aplicative, pentru consolidarea fiecărei teme şi selectarea lor mai judicioasă, din lecţiile de citire sau lecturi, precum şi a indicaţiilor de a face observaţii în natură, în anumite situaţii date, ca de exemplu cele de la tema: „Textul“ (exerciţiul: „Priviţi în natură şi alcătuiţi un text din 5—6 propoziţii“. Sau: „Priviţi în grădină şi alcătuiţi un text din 3—4 propoziţii“). Prin asemenea exerciţii, li se dă elevilor posibilitatea să creeze exerciţii pe baza observaţiilor personale, folosind un stil propriu. Aceste recomandări sînt valabile şi pentru subiect şi predicat, unde, la fel, sînt prevăzute prea puţine exerciţii aplicative pentru consolidarea acestor părţi principale ale propoziţiei.

La clasa a IV-a, părţilor secundare, atribut şi complement, le sînt afectate prea puţine ore. În acelaşi sens, creator, se pot introduce mai multe teme aplicative, pentru consolidare, ca de exemplu: „Daţi exemple de propoziţii cu aceste părţi din lectura «Harap Alb», sau lecţia de citire «Emil Racoviţă», dintr-o grupă determinată de plante sau animale etc.“.

Citirea de clasa a II-a cuprinde lecţii cu conţinut educativ, cu semnificaţii multiple, dar confirm observaţia unei colege, care, în numărul 121 al revistei, susţinea că întrebările de la sfîrşitul lecţiilor au caracter prea reproductiv, fără să solicite gîndirea creatoare a elevilor. Personal, adeseori le-am schimbat, ca de exemplu în „Legenda lui Gelu“, în locul întrebării: „Ce l-a rugat Gelu pe cal. De ce?“, am pus întrebarea: „Ce a dovedit Gelu prin rugămintea făcută calului?“

La o singură lecţie, „Toamna“, apare tema: „Scoateţi ideile principale“ şi în mod frecvent se cere: „Daţi cîte un titlu fragmentelor“. Cred că pentru elevii de clasa a II-a sînt mai utile, în scopul organizării gîndirii lor, exerciţiile de scoaterea ideilor principale dintr-o lecţie, decît găsirea, în prealabil, de titluri fragmentelor citite. Chiar aceste exerciţii, creează posibilitatea de a da fragmentului un titlu potrivit.

Înv. DORINA BUCUR
Şcoala generală nr. 1 din Alba Iulia

Formarea unei gîndiri matematice moderne

Programele de aritmetică de la clasele I—IV cuprind teme care contribuie la dezvoltarea gîndirii copiilor. Manualele actuale ţin seama, mai ales, de formarea la elevi a capacităţilor de calcul şi, în mai mică măsură, de dezvoltarea gîndirii şi a raţionamentului matematic.

Consider că modul în care sînt concepute şi explicate noţiunile matematice, în clasele I—IV corespunde unei matematici clasice, interpretate ca ştiinţă a relaţiilor cantitative, ca ştiinţă a numerelor. De asemenea, se încurajează învăţarea compartimentată a cunoştinţelor de aritmetică (numeraţie, calcul, rezolvare de probleme) într-un mod care nu-i asigură un caracter unitar. De exemplu, copilul de clasa I cunoaşte conceptul de număr, dar nu ca proprietate a mulţimilor, învaţă să calculeze cu numere de diferite valori, dar nu se evidenţiază relaţia matematică dintre numerele respective, cu atît mai puţin înscrierea acestei relaţii cu simboluri literale. Elevul face calcule, însuşindu-şi tehnica de calcul, dar nu şi esenţa calculului şi, abia tîrziu, el ajunge la înţelegerea legităţilor calculului, a proprietăţilor operaţiilor aritmetice.

Învăţămîntul matematicii conţine bogate valenţe formative, care decurg din caracterul general şi universal al ştiinţei matematicii, din caracterul abstract al conceptelor sale, ca şi din logica ordonării acestor concepte. Prin conţinutul şi tehnologia didactică a matematicii ce se predă la clasele I—IV, nu se realizează decît parţial valorificarea acestor valenţe formative. Sînt de părere că s-ar mări randamentul formativ al învăţămîntului matematicii la clasele I—IV, s-ar valorifica optimal resursele sale formative prin **includerea conţinutului ştiinţific al matematicii în spiritul ştiinţei moderne,** corespunzător copilului de vîrstă şcolară mică, printr-o organizare mai raţională şi o ordonare logică a acestui conţinut, precum şi printr-un sistem de antrenare a gîndirii elevilor la un efort gradat şi susţinut.

Modernizarea conţinutului învăţămîntului matematic presupune introducerea sipiritului matematicii moderne şi revizuirea, în acest sens, a programelor şcolare şi a manualelor la dimensiunile întregului sistem al acestui învăţămînt, acordîndu-se atenţia cuvenită primelor patru clase.

În ceea ce priveşte abordarea conceptelor matematice de către copiii din ciclul învăţămîntului primar, A. Revuz arată că (în: „Matematica modernă, matematica vie“, (trad.) E.D.P., Bucureşti, 1970, pag. 10): „experienţa dovedeşte zilnic că introducerea unor noţiuni fecunde, este cu atît mai uşoară şi cu atît mai rodnică cu cît ea se face mai din timp. Aceasta nu înseamnă, desigur, că ar trebui să transpunem în mod brutal programele şi metodele unui învăţămînt de un nivel dat la un nivel inferior, ci că, de la primul contact cu o noţiune, trebuie să o prezentăm în adevărata ei lumină şi nu sub un aspect care s-o denatureze“.

O serie de experimente realizate de J. Bruner, Z. P. Dienes, R. Dottrens, A. S. Pcelco, M. I. Moro, A. M. Pîşcalo ş.a. şi, în ţara noastră, de Paul Popescu — M. Bejat, B. Zörgö, V. Ştefănescu ş.a. au dovedit posibilitatea asimilării conceptelor matematicii moderne de către copiii din ciclul primar al învăţămîntului. Concluziile ce se desprind, în general, din experimentele întreprinse confirmă nu numai necesitatea, ci şi posibilitatea introducerii, din primele clase, a noţiunii matematice fundamentale de „mulţime“, care favorizează dezvoltarea capacităţilor matematice ale copiilor şi a gîndirii lor matematice, constituind totodată premisele predării, în continuare, a acestei discipline în spirit modern. Prin caracterul său unificator, conceptul de mulţime determină înţelegerea mai profundă a noţiunilor matematice cu multiplele legături dintre ele şi duce la formarea unei gîndiri mai profunde.

Sîntem împotriva exagerărilor, împotriva introducerii unui limbaj neînţeles de copii, uneori chiar şi de învăţători. Opinăm pentru **introducerea modului de gîndire al matematicii moderne,** prin înţelegerea, de la început, la un nivel ştiinţific, a conceptelor matematice ca: fundamentarea conceptului de număr pe mulţimi; formarea conceptului de număr natural cu sublinierea aspectului cardinal al numărului; înţelegerea operaţiilor aritmetice pe baza operaţiilor cu mulţimi concrete (de exemplu, „adunarea“ ca reuniune de mulţimi); introducerea ideii de relaţie de egalitate între două numere naturale (ca şi relaţia de inegalitate), pe baza ideii de echivalenţă a mulţimilor (fără denumire); cunoaşterea proprietăţilor operaţiilor aritmetice concomitent cu însuşirea calculului; introducerea simbolurilor literare în calcul ş.a.

O asemenea renovare a programelor de matematică pentru clasele I—IV implică însă includerea în comisiile de specialişti care le elaborează a unor matematicieni, învăţători cu experienţă, psihologi, pedagogi, care să-şi conjuge eforturile pentru a selecţiona şi grada cunoştinţele matematice de bază.

De asemenea, elaborarea manualelor de matematică pentru clasele I—IV (şi nu de aritmetică, cum li se spune în prezent) ar fi de dorit să aibă un mod unitar în concepţie. Aceast lucru s-ar putea realiza prin constituirea unui colectiv format din autorii celor patru manuale, care să le revadă în vederea unităţii lor de concepţie.

Ridicarea nivelului ştiinţific al procesului de învăţămînt poate începe prin perfecţionarea predării acestui obiect, dar şi prin dirijarea în mod conştient a relaţiei informativ-formativ, astfel încît să realizeze, la modul optim, valenţele formative ale învăţămîntului matematicii. Dar, pentru a „traduce“ conceptele matematicii moderne la nivelul de înţelegere al copilului de 6—10 ani şi pentru a-i forma o gîndire matematică modernă este necesar ca matematica să fie gîndită în relaţii şi structuri matematice.

Lector univ. NICOLAE OPRESCU
Catedra de pedagogie, Universitatea Bucureşti

Perfecţionarea predării matematicii la clasa a II-a

Propun următoarele în legătură cu programa de matematică pentru clasa a II-a:

- Paralel cu predarea împărţirii în părţi egale să se facă şi cea prin cuprindere, care este indispensabilă predării împărţirii în scris. Datorită faptului că programa pentru clasele a II-a şi a III-a, nu prevede acest lucru, am fost nevoit să fac ore speciale pentru a înlătura această dificultate ivită la efectuarea împărţirii în scris.
- Programa pentru clasa a II-a sau pentru clasa a III-a să prevadă şi ore pentru predarea împărţirii cu rest, deoarece în momentul de faţă aceasta constituie numai un subpunct la un caz de împărţire.
- Să se reintroducă, la clasa a II-a, exerciţii cu transformări de unităţi de lungime şi capacitate. Programa actuală nu ne dă posibilitatea de a dezvolta judecata matematică a elevilor.
- Să se renunţe la o mare parte a cazurilor de efectuare a celor patru operaţii aritmetice pe cale orală, reţinîndu-se numai cele strict necesare efectuării în scris a operaţiilor aritmetice.
- Să se introducă lecţii speciale de „Mărire şi micşorare a unui număr cu cîteva unităţi şi de cîteva ori“, deoarece multe probleme se rezolvă cu ajutorul acestor noţiuni.

Înv. NICOLAE VOINEA
Şcoala generală
din comuna Piscu-Sadovei,
jud. Dolj

ÎN AER LIBER

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și a sportului reașează această disciplină la nivelul cuvenit.

„Programele de educație fizică — se spune în Hotărîrea amintită — vor fi orientate în așa fel, încît să asigure un conținut adecvat pregătirii temeinice a elevilor și studenților ; cea mai mare parte a activităților se va desfășura în aer liber".

La Liceul de cultură generală din Drăgășani, activitatea sportivă în aer liber a constituit, cu multi ani în urmă, o preocupare majoră, creîndu-se, în acest sens, o veche tradiție. Așa s-au călit campionii școlii, participanții în etapele finale.

Liceul nostru a dispus întotdeauna de săli de gimnastică, mai încăpătoare sau mai puțin încăpătoare. Am avut toată aparatura de gimnastică. În ultimul timp, am construit și amenajat două săli — una de gimnastică de 18/9 m și alta de jocuri de 30/15 m cu toate anexele. Ne mîndrim cu aceste săli, dar, fiind închise, ele sînt utilizate exclusiv de echipele de performanță, pentru perfecționarea elementelor tehnice și tactice, pentru ridicarea pe treptele măiestriei sportive. Marea majoritate a elevilor noștri lucrează tot timpul anului școlar în aer liber, folosind din plin factorii naturali. Pe baze sportive de bitum sau gazon, curate, marcate, regulamentare și igienice, pe văile și dealurile Oltului, desfășurăm orele de clasă și activitățile sportive. Ce mijloace folosim ? Sînt cele clasice, dar forma în care le utilizăm, ambianța în care se desfășoară o acțiune sau alta, au făcut ca activitatea sportivă să fie mult îndrăgită de elevi. Exemple sînt foarte multe și concludente. Numai la crosul din toamna aceasta au participat peste 800 de elevi din liceul nostru.

Sistemul unitar de verificare și apreciere a gradului de pregătire fizică și sportivă a elevilor — sistem pe care colectivul nostru de profesori îl salută — vine să întărească mai mult tradiția privind activitatea în aer liber și să ne îndemne să perseverăm. De ce ? Pentru că rezultatele sînt pozitive. N-am făcut studii și nici sondaje care să privească fiziologia organismului la elevi. În schimb am făcut — ani de zile — studii asupra creșterii coeficientului de dezvoltare fizică, legat în mod special de calitățile motrice. Plecînd, în clasa a IX-a, de la coeficientul 0 am ajuns în clasa a XII-a la coeficientul +8, +9 și chiar +10 (la colective sau elevi care au participat la acțiunile sportive) și la +2, +1 și chiar —2 la elevi îndărătnici.

Fac mentiunea că aceste calcule nu privesc elevii componenti ai echipelor de performanță.

Îmi permit să selectez din programul de activități sportive de masă din ultimul trimestru al anului școlar 1972/1973 :

I. Atletism : Cupa primăverii (cros pe categorii de vîrstă) — 5 ore ; Cupa cel mai bun săritor — 10 ore ; Cupa cel mai bun aruncător — 5 ore.

II. Fotbal : Fanionul „Locul I" — 15 ore.

III. Handbal : Campionatul liceului — 12 ore (nu participă elevii legitimați).

IV. Ciclism : — 5 ore (biciclete oraș — 20 km băieți ; 10 km fete).

V. Turism — 2 ore (două drumeții pe 5 km).

Se observă că am afectat un număr de ore pentru fiecare activitate. Acestea au fost luate — o parte din orele de colectiv sportiv în care, pentru fiecare elev, există obligativitatea participării și o altă parte din timpul disponibil al elevilor.

Numărul de peste 3 000 de participanți la numai cîteva acțiuni, ne-a demonstrat că o activitate obligatorie poate fi făcută cu plăcere, cu interes. Și atunci este sau nu cazul să pledăm pentru activitatea în aer liber în tot timpul anului ? Experiența mă îndeamnă să spun că da.

Prof. GH. NICOLAESCU
Liceul de cultură generală
din Drăgășani

Plecînd în tabără la Predeal

Un reper: particularitățile de vîrstă

Observația întîmplătoare și o practică socială milenară ca și cercetări științifice sistematice recente au arătat influența pozitivă a educației fizice asupra sănătății copiilor.

Efecte deosebit de favorabile s-au constatat la copiii care practică sistematic educația fizică în perioada copilăriei și adolescenței.

Preocupările școlii pentru organizarea unui regim rațional de educație fizică, ca parte integrantă a procesului instructiv-educativ, corespund nevoilor actuale ale oamenilor de contracarare a efectelor solicitărilor unilaterale preponderent psihice și a sedentarismului tot mai răspîndit chiar la vîrste mici. În aceste condiții, activitatea științifică fundamentată de educația fizică a școlarilor are o incontestabilă valoare sanogenetică.

Specialiștii sînt de acord că, la baza tuturor modificărilor morfologice, determinate de educație fizică stau efectele fiziologice care privesc, în primul rînd, funcția aparatului respirator și a aparatului cardio-vasculr (creșterea debitului cardiac și a posibilităților de schimbări gazoase la nivelul țesuturilor). Exercițiile fizice ameliorează rapid funcțiile motrice (viteză, forță, rezistență, abilitate).

Activitatea fizică reglează și echilibrează schimburile nutritive și excretorii, ducînd la economia de energie. Activitatea fizică sistematică impune echilibrarea și sinergismul eficace al mecanismelor de integrare superioară nervoasă și endocrină. Educația fizică influențează puternic viața psihică — echilibrînd trăsăturile temperamentale prin educarea afectivității, îndeamnă la extinderea cîmpului de cunoștințe — stimulînd capacitățile perceptive de reprezentare, de gîndire concret intuitivă și de previziune. Atunci cînd sînt bine dozate, exercițiile fizice favorizează capacitatea de muncă intelectuală. Ca urmare a acestor efecte, se realizează o accentuare a încrederii în sine și o întărire a trăsăturilor pozitive de caracter și de comportament social.

Pentru ca să se ajungă la aceste efecte pozitive este necesar ca : a) educația fizică să se practice sistematic, avîndu-se în vedere particularitățile de vîrstă și sex ale școlarilor ; b) dozarea solicitărilor să fie rațional distribuită în cursul zilei și al săptămînii ; c) condițiile de efectuare să fie igienice ; d) rezultatele să fie atent urmărite, iar contraindicațiile respectate.

Școlarul mic (6—10 ani) trebuie să beneficieze de exerciții care să favorizeze pregătirea fizică generală, dezvoltara deprinderilor motrice, insistîndu-se asupra mișcărilor de suplețe și îndemînare pentru dezvoltarea grupelor musculare extensive și jocuri sportive simple. Înotul, patinajul, mersul pe schiuri și excursiile pe jos de scurtă durată sînt foarte indicate. La aceste vîrste sînt contraindicate exercițiile obositoare de forță și rezistență.

Școlarul prepuber (11—13—14 ani) prezintă particularități morfofiziologice și neuropsihice care impun selecționarea atentă a exercițiilor, în așa fel, încît acestea să stimuleze și să echilibreze funcțiile, fără a consuma prea multă energie necesară intenselor procese de creștere din această perioadă. La aceste vîrste trebuie să se insiste pe exercițiile de gimnastică de bază, cu evitarea specializării înguste prea devreme.

Înotul, tenisul de masă și de cîmp, scrima sînt sporturi extrem de utile la aceste vîrste. Este indicată organizarea lecțiilor de educație fizică pentru fete și băieți separat la aceste vîrste. În paralel cu dorința excesivă de întrecere la unii preadolescenți, se notează frecvent la alții lipsa de entuziasm pentru mișcare, care la această vîrstă trebuie combătută cu tact pedagogic. Activitatea sportivă a preadolescentului trebuie atent controlată medical

După 14—15 ani, gimnastica de bază va dezvolta la băieți forță și rezistență, iar la fete suplețe și coordonare. La această vîrstă probele atletice de alergare, aruncare și săritură sînt indicate. La elevii școlilor profesionale, în lecțiile de educație fizică se va urmări corectarea efectelor negative determinate de solicitările unor grupe asimetrice musculare în timpul activității practice.

Dozarea solicitărilor va avea în vedere, printre altele, locul ocupat de lecțiile de educație fizică în orarul zilnic și săptămînal — solicitările fiind mai reduse cînd gimnastica este situată în ora I—II și în ultima oră și de asemenea, lunea și sîmbăta. Efortul poate fi mai intens în ora a III-a și a IV-a a orarului zilnic.

Recomandăm desfășurarea lecțiilor de educație fizică în aer liber, cu îmbrăcăminte adecvată și pe terenuri amenajate cel puțin cu nisip și pietriș. Este preferabilă o asemenea lecție uneia făcută într-o sală improvizată.

O atenție deosebită se va acorda dotării cu materialele necesare efectuării exercițiilor și jocurilor cu elevii, atît în săli cît mai ales pe terenurile de sport din exterior.

La începutul anului școlar, profesorul de educație fizică trebuie să testeze aptitudinile elevilor, să se intereseze de diagnosticul dezvoltării somatice, să obțină de la medicul școlar datele necesare referitoare la elevii cu deficiențe și boli, care vor avea un regim special de educație fizică — (gimnastică colectivă, gimnastică medicală — scutire de gimnastică).

Astfel, vor fi înregistrate în timpul anului efectele imediate și în timp constant la elevi și adaptarea conținutului educației fizice și a metodicii la situația existentă.

Conf. dr. Gh. TĂNĂSESCU
Institutul de igienă și sănătate publică
București

În condițiile predării simultane

În condițiile predării simultane, desfășurarea lecțiilor ridică o serie de probleme, dintre care cea mai grea și, totodată, foarte importantă, este aceea a fixării orei de educație fizică în orar. Astfel, am împerechiat orele de educație fizică cu desenul, caligrafia sau îndeletnicirile practice. În asemenea condiții, elevii făceau o jumătate de oră educație fizică, iar cealaltă jumătate, desen, caligrafie sau îndeletniciri practice.

Așa am lucrat, efectiv, doar cîte o jumătate de oră cu fiecare clasă. În timpul nesupravegherii, clasa respectivă n-a dat randamentul necesar, de aceea, după un trimestru, am abandonat acest procedeu, refăcînd orarul. Apoi am fixat orele de educație fizică după terminarea cursurilor, ocupîndu-mă o oră întreagă de fiecare clasă. Dar s-au ivit alte greutăți și aceasta mai ales la clasa a II-a, care a plecat de la școală de două ori la ora 11 și de două ori la ora 13. Pe lîngă aceasta, numărul elevilor era mic (9 elevi), așa că, la lecții, nu s-au putut organiza, în condiții bune, jocuri sportive.

De cîtiva ani, practic un alt procedeu pe care l-am verificat și care dă rezultate mai bune.

Educația fizică o cuplez în orar, tot cu educația fizică. Unii pedagogi sînt împotriva acestui procedeu, motivînd poziția lor prin faptul că fiecare clasă ar avea programa ei separată, care trebuie respectată și îndeplinită. Cînd se predă concomitent, aceasta nu se poate realiza. Practica multor învățători, precum și a mea, a dovedit că se poate respecta întocmai, ba chiar mai mult : elevii din clasa I pot obține rezultate mai bune. Cum se explică acest fapt ? Totul depinde de dragostea învățătorului față de acest obiect, față de copii, depinde de talentul său organizatoric, de felul cum desfășoară lecțiile de educație fizică.

Eu privesc acest obiect ca un obiect cel puțin „egal în drepturi" cu celelalte obiecte și ca atare mă pregătesc temeinic, căutînd ca fiecare lecție să fie vioaie, să aducă ceva nou. La lecțiile de educație fizică, mă folosesc din plin de ajutorul pe care mi-l poate da clasa mare. Prima lecție de educație fizică o desfășoară aproape în întregime clasa a III-a. Lecția aceasta conține numai elemente prevăzute în programa clasei I. Elevii acestei clase văd că tovarășii lor mai mari sînt îmbrăcați în echipament sportiv, văd cum se aliniază, cum se dă raportul, cum se aleargă, ce este coloana de gimnastică, cum se execută diferite exerciții de gimnastică etc. La sfîrșitul orei, organizez un joc comun care este menit să entuziasmeze pe micii școlari. Această oră mă ajută atît pe mine, cît și pe micuții elevi, fiindcă ei își dau seama cum decurge o oră de educație fizică. La organizarea jocurilor, clasa mare mă ajută, de asemenea, foarte mult, mai ales la pregătirea lor.

Prin urmare, sînt pentru împerechierea în orar a educației fizice cu educația fizică și din motivul că o lecție de educație fizică nu se poate organiza bine cu puțini elevi.

Inv. RICHARD MILDT
Școala generală
din comuna Gîrbova,
județul Alba

Autoconducerea — premisă şi deziderat în munca educativă

O latură importantă a muncii dirigintelui o constituie, după cum este binecunoscut, formarea unui colectiv închegat de elevi, educaţia prin şi pentru colectiv fiind o componentă esenţială a educaţiei comuniste. Se pune problema de a forma în aşa fel acest colectiv, încît el să poată fi capabil într-o cît mai mare măsură, de a-şi trasa singur unele sarcini apropiate şi chiar de perspectivă, de a-şi organiza munca pentru realizarea obiectivelor propuse, în mod mai mult sau mai puţin independent, recurgînd la mijloace de autocontrol şi autoapreciere, în ultimă instanţă, la autoconducere.

Este de datoria dirigintelui să aibă permanent în vedere acest scop în munca lui, ferindu-se de cele două extreme : tutelarea excesivă, dădăceala permanentă sau, sub pretextul combaterii acesteia, insuficienta îndrumare şi conducere, lipsa controlului. Ambele tendinţe sînt greşite şi duc la compromiterea sarcinilor educative.

De la început este necesară, desigur, din partea dirigintelui, o prezenţă permanentă în cadrul colectivului de elevi, prezenţă care poate deveni mai discretă pe măsură ce elevii sînt antrenaţi activ în realizarea sarcinilor ce stau în faţa clasei. Treptat, „tutelarea“ iniţială a dirigintelui este înlocuită prin dezvoltarea iniţiativei proprii, elevii încep să fie în măsură să-şi traseze singuri o serie de sarcini, să organizeze chiar modul de realizare a lor şi, în mod firesc, să analizeze îndeplinirea lor, să tragă la răspundere în faţa colectivului pe cei vinovaţi, să-şi formeze o opinie comună şi justă în diferite situaţii. Acest proces are loc paralel şi în strînsă legătură cu formarea unei concepţii juste despre muncă şi învăţătură, despre răspunderea socială a faptelor lor.

Modalităţile de realizare sînt multiple : trasarea de sarcini concrete unui număr cît mai mare de elevi şi urmărirea permanentă a îndeplinirii lor, acţiuni comune de muncă patriotică şi de folos obştesc, începînd cu cele de autogospodărire în clasă şi şcoală, organizarea şi pregătirea de către elevi a unor excursii şi drumeţii, discuţii colective şi individuale pe teme adecvate şi altele. O importanţă deosebită o are modul în care dirigintele ştie să se apropie de elevi, să le cîştige încrederea şi chiar prietenia, fără ca prin aceasta să ajungă la o toleranţă în faţa lipsurilor sau, şi mai grav, la o reducere a prestigiului şi autorităţii sale.

Educarea colectivului de elevi spre autoconducere nu înseamnă nicidecum o scădere a eforturilor şi răspunderii dirigintelui, ci, dimpotrivă, constituie un mijloc şi, în acelaşi timp, un scop în munca sa educativă. Desigur realizarea formală a autoconducerii fără un trainic suport educativ sau fără ca, în colectivul respectiv, să se fi ajuns la stadiul corespunzător, precum şi exagerările în această direcţie, duc la eşecuri, la rezultate contrare. Dimpotrivă, pentru unii diriginţi poate exista o reţinere nejustificată, impusă de părerea că în acest fel s-ar ajunge la o slăbire a disciplinei, la o scăpare din mînă a elevilor. Aceştia vor avea poate elevi mai disciplinaţi, dar, de multe ori, simpli executanţi ai sarcinilor şi cerinţelor impuse de diriginte. Nu astfel de tineri trebuie să formăm. De aceea, să nu ne sperie acest aspect, pentru unii nou şi poate considerat „îndrăzneţ“ al muncii noastre, să facem astfel ca el să devină o componentă obişnuită a acţiunilor noastre educative şi o prezenţă vie în clasa pe care o conducem.

Prof. PETRE DUMITRESCU
Şcoala generală din Livadea,
comuna Vărbilău, judeţul Prahova

Mitul unei ore-miracol

De ani de zile cercetătorii şi oamenii de la catedră încearcă să găsească soluţii în această spinoasă problemă a orelor de dirigenţie. Se pare însă că eroarea e de principiu, de concepţie, şi, de aceea, rezultatele sînt mereu nemulţumitoare. Sîntem stăpîniţi de prejudecăţi în această direcţie : mitul unei ore-miracol, din care elevul să iasă subit transformat. Dar nici un pedagog n-a susţinut că educaţia se face în ore speciale. Vorbim doar de „procesul instructiv-educativ“, deci de interdependenţa dintre instrucţie şi educaţie. Adevărata educaţie se face la orele de curs, nu în ore programate ad-hoc. Ca profesor de limba şi literatura română, am putut constata că nu există problemă educativă care să nu poată fi legată organic de ora de clasă, de materia studiată, de text. Înrîurirea educativă indirectă este şi mult mai eficace, ştiut fiind că tineretul e refractar acţiunilor de moralizare.

Aşadar, se impune o altă optică, o modificare substanţială a unghiului de vedere de pînă acum asupra orei de dirigenţie.

Rezultatele orei educative, fiind uneori nesatisfăcătoare, unele organe de control şi îndrumare, exagerînd, în loc să dea dovadă de mai multă flexibilitate, devin, dimpotrivă, rigide şi birocrate, pretinzînd planificări tip, înzorzonate cu o serie de rubrici inutile şi alte documente scriptice obligatorii, care nu fac altceva decît să supraîncarce multiplele obligaţii ale dirigintelui.

Încă nu am auzit pînă acum vreun profesor să spună că se pricepe să ţină orele de dirigenţie, aşa cum poţi totuşi afirma, la un moment dat, despre orele tale de specialitate. Ele necesită, după cum se ştie, crearea unei atmosfere de încredere şi de intimitate între diriginte şi elevi. Dar, la aceste ore, apar cei mai mulţi musafiri, mai ales că, teoretic, toţi se pricep în probleme de educaţie. Şi prezenţa prea deasă a unor persoane străine în aceste ore „duhovniceşti“, cum le-ar numi Arghezi, nu face altceva decît să tulbure atmosfera atît de greu de înfiripat, să-i stingherească pe elevi şi pe diriginte.

Prof. COSTIN MERIŞCA
Liceul Tg. Frumos,
jud. Iaşi

Caiet de însemnări

Apărut prin bunăvoinţa Casei de Economii şi Consemnaţiuni, acest caiet, tipărit în excelente condiţii tehnice, poate deveni, prin rubricile pe care le cuprinde, un instrument de lucru pentru profesorul-diriginte. Caietul începe cu calendarul pe patru ani şi se continuă cu pagini pentru orar, pentru diverse însemnări (planificarea tematică la orele de dirigenţie, însemnări de la vizitele la domiciliul elevilor, observaţii asupra elevilor etc.). De asemenea, caietul însumează o serie de maxime şi cugetări, precum şi informaţii grupate pe capitole. De exemplu, capitolul instrumente de economisire pentru elevi prezintă diverse forme de economisire iniţiate de C.E.C. în mod special pentru elevi. Printre acestea amintim : foile cu timbre de economii, cecurile de economii şcolare, cele zece serii de seturi de cecuri de economii şcolare cu diferite teme ca : personalităţi din trecutul glorios al patriei, savanţi români din domeniul ştiinţei şi tehnicii, figuri proeminente ale poeziei româneşti etc.

Prof. IOSIF E. NAGHIU
Săveni, judeţul Botoşani

Pentru ca elevii să cunoască şi să respecte regulile de circulaţie

Problema educării şi formării elevilor ca participanţi la traficul rutier a preocupat şi se află în tot mai mare măsură în atenţia organelor noastre ; această temă constituie, de asemenea, şi o preocupare a profesorilor diriginţi.

Conducerea inspectoratului nostru, în colaborare cu inspectoratul şcolar judeţean, organizaţiile U.T.C şi de pionieri, a întreprins o serie de acţiuni ce s-au bucurat de largă participare şi interes. Amintim concursurile pe tema „Cine ştie circulaţie răspunde“, la care au fost antrenaţi mii de copii din satele şi oraşele judeţului, expunerile şi întîlnirile cadrelor noastre cu pionierii şi şcolarii aflaţi în taberele de vară, simpozioanele, filmele şi diafilmele cu subiecte de circulaţie şi altele.

O vastă acţiune a fost întreprinsă şi după începerea actualului an şcolar, cînd, cu aprobarea organelor locale de partid şi în colaborare cu conducerea şcolilor, un număr de 217 ofiţeri şi subofiţeri de circulaţie au prezentat în peste 550 şcoli din judeţ, cazurile de accidente rutiere, ale căror victime au fost elevi, purtîndu-se discuţii cu cadrele didactice şi cu un număr de 93 495 elevi asupra unor aspecte concrete pe care le ridică circulaţia rutieră, asupra măsurilor ce trebuie luate pentru respectarea, de către toţi copiii, a regulilor de circulaţie în vederea prevenirii accidentelor.

Acţiunea iniţiată a scos în evidenţă efortul inspectoratului şcolar judeţean şi al cadrelor didactice, care au reuşit să predea, aproape în toate şcolile, lecţii cu subiecte referitoare la circulaţia rutieră, luîndu-se măsuri de continuare a activităţilor respective.

Se constată, de asemenea, preocuparea care există în majoritatea şcolilor din judeţ pentru formarea, instruirea şi desfăşurarea unei activităţi din ce în ce mai bune de către „patrulele şcolare“, micii „agenţi de circulaţie“ în număr de 1 870, aducîndu-şi aportul la educare rutieră a colegilor lor.

Semnificativă în acest sens este dorinţa manifestată de încă 456 şcolari de a-şi procura echipamentul necesar şi a participa la activitatea „patrulelor şcolare“, lucru ce se va realiza cît mai curînd, avînd în vedere şi iniţiativa unor şcoli (cum este, de exemplu, Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Cluj) care au luat măsuri de confecţionare a acestui echipament în ateliere proprii.

Cu ocazia acestor întîlniri dintre cadrele didactice, elevi şi lucrători de miliţie s-au făcut o serie de propuneri valoroase privind înfiinţarea unor „colţuri de circulaţie“ în încă 140 de şcoli, îmbunătăţirea celor existente, luarea unor măsuri de sistematizare a circulaţiei în apropierea unor şcoli cum sînt : Şcoala generală Urişor, Liceul „Mihai Viteazul“ din Turda, şcolile generale nr. 3 şi nr. 7 din aceeaşi localitate şi altele.

Au fost făcute, de asemenea, propuneri interesante privind înfiinţarea de ateliere auto în şcoli, pentru ca elevii să poată învăţa şi dobîndi deprinderile necesare conducerii autovehiculelor, urmînd ca, odată cu susţinerea examenului de bacalaureat, să susţină şi examenul pentru obţinerea permisului de conducere auto, aşa cum, dealtfel, s-a procedat anul trecut la Liceul nr. 6 şi la Liceul energetic din Cluj.

Întrucît la aproape toate şcolile din judeţ există aparate pentru proiectarea diafilmelor şi diapozitivelor, s-au distribuit un număr de 21 casete, fiecare din ele conţinînd 34—40 diapozitive despre regulile de circulaţie care urmează să se prezinte şcolarilor.

Pe baza datelor obţinute de către lucrătorii de miliţie şi a concluziilor desprinse cu ocazia acestei acţiuni, conducerea Inspectoratului judeţean a stabilit pentru lucrătorii de circulaţie o serie de sarcini concrete.

Fiecărui ofiţer din serviciul circulaţiei i s-a repartizat un număr de unităţi şcolare de care răspunde sub aspectul organizării şi desfăşurării activităţilor de prevenire : predarea lecţiilor de circulaţie, activitatea patrulelor şcolare, agitaţia vizuală, şi altele, pentru ca în acest an de învăţămînt munca de educaţie rutieră a şcolarilor să fie îmbunătăţită. Vor fi iniţiate şi organizate mai frecvent unele acţiuni practice cu elevii : drumeţii, excursii, instructaje, cu care ocazie se vor prelucra prevederile legilor de circulaţie, insistîndu-se pe aplicarea lor în viaţă. Se va acorda asistenţă tehnică pentru executarea amenajărilor necesare unei mai bune sistematizări a circulaţiei în zonele unde se află şcolile şi circulă mai frecvent elevii.

Concluziile ce s-au desprins din această acţiune, precum şi constatările ce se vor face în următoarea perioadă, vor fi sintetizate într-un referat care va fi prezentat la una din viitoarele întîlniri ale directorilor de şcoli din judeţul Cluj.

Considerăm că în felul acesta, organele noastre îşi aduc contribuţia necesară la prevenirea accidentelor de circulaţie în rîndul elevilor, la asigurarea unor condiţii mai bune desfăşurării traficului rutier.

General-maior MARIN VÎLCEANU
şeful Miliţiei judeţene Cluj

În condiţiile actuale

Dacă în ultimul timp se observă o preocupare deosebită pentru modernizarea mijloacelor şi metodelor de comunicare a cunoştinţelor la obiectele de studiu din şcoli, se pare că foarte puţin se vorbeşte despre îmbunătăţirea conţinutului, mijloacelor şi metodologiei orelor de dirigenţie, pentru apropierea lor de practica societăţii socialiste. Din ce în ce mai mult, aceste ore îşi pierd din specificul lor, transformîndu-se în ore obişnuite de curs, în cadrul cărora profesorii se străduiesc să „predea“ elevilor cunoştinţe, este adevărat, cu caracter educativ, dar care repetă orele de istorie, educaţie cetăţenească sau se suprapun materialelor susţinute în cadrul pregătirii politico-ideologice. Diriginţii folosesc „Programele orelor de dirigenţie“ editate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului în anul 1967, care prevăd 75 la sută teme de educaţie cetăţenească, 10 la sută, de conduită morală, 2 la sută, de organizare a colectivelor de elevi, 2 la sută, de analiză a muncii, 3 la sută, de orientare şcolară şi profesională, 3 la sută, de educaţie sanitară şi 5 la sută teme despre circulaţia rutieră educaţia juridică ş.a., care decurg din sarcinile trasate de către organele de resort.

Această proporţie se păstrează, cu foarte mici abateri, de la clasa a V-a pînă la clasa a VIII-a, de la trimestrul I pînă la trimestrul al III-lea. Se pune întrebarea dacă această repartiţie a tematicii mai corespunde cerinţelor actuale.

Pentru a răspunde, este necesar să medităm mai mult asupra sarcinilor trasate învăţămîntului de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, referitoare la educarea elevului, la orientarea profesională, la integrarea lui rapidă în producţie şi, totodată, în viaţa socială.

Ca urmare, şi orele de dirigenţie vor fi orientate tot mai mult în această direcţie. În aceste condiţii, considerăm că tematica indicată de programă ar corespunde claselor V şi VI, pe cînd la clasele VII—VIII şi IX—X, unde, după cum am mai arătat, educaţia cetăţenească şi politico-ideologică se face prin intermediul orelor speciale prevăzute în planul de învăţămînt şi prin învăţămîntul politic iniţiat de organizaţia U.T.C., nu mai sînt indicate. Aceste teme se cer înlocuite cu altele, cu un mai profund caracter practic, care, implicit, să facă şi educaţia moral-cetăţenească.

E necesar să se introducă ore de iniţiere pentru munca de conducere : obişnuirea cu întocmirea unui plan de muncă, care implică răspunderea personală, capacitate de selectare a priorităţilor, întărirea spiritului critic şi autocritic, a spiritului de organizare, autocontrolului ş.a.

Ţinînd seama de cele arătate mai sus, ora de dirigenţie ar urma să devină o oră de analiză, de dezbatere a problemelor ce frămîntă colectivele de elevi, să constituie un prilej de afirmare a personalităţii fiecărui elev, indiferent de nivelul de pregătire. La clasele terminale, ar urma să fie orientate mai mult spre pregătirea elevilor în vederea integrării într-o şcoală sau meserie, conform înclinaţiilor şi aptitudinilor fiecăruia şi într-un nou colectiv cu alte sarcini.

Prof. IOAN MIHĂILĂ
prof. ANA DUMITRU
prof. FLOAREA IONESCU
Şcoala generală nr. 1 din Telega,
jud. Prahova

CENTENAR

OVID DENSUSIANU

S-au împlinit, luna aceasta, 100 de ani de la nașterea marelui filolog român Ovid Densusianu, eveniment de răsunet internațional inclus în calendarul aniversărilor UNESCO, pe 1973. În semn de cinstire a memoriei lui, la Densuș — locul unde s-a născut — și la Deva, în zilele de 15-16 decembrie a.c., a avut loc o impunătoare manifestare cultural-științifică.

Cu acest prilej, Casa corpului didactic Hunedoara, sub egida UNESCO, a editat un volum omagial : „Ovid Densusianu — omul și opera", la elaborarea căruia au adus, prețioase contribuții, prin comunicări, studii și cercetări învățați străini și români, ca : prof. dr. docent Alain Guillermou de la Sorbona, fost elev al profesorului Ovid Densusianu, prof. univ. dr. Jindra Huscova, Universitatea din Bratislava, fostă elevă a învățatului român, dr. doc. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, prof. univ. dr. doc. Augustin Z.N. Pop, conf. univ. Traian Cantemir, asistent univ. Luiza Petre, istoricul literar Ion Damșa, prof. Marieta Bursuc și alții.

Totodată, s-a editat și un amplu studiu bibliografic.

La festivitatea dezvelirii bustului filologului român de la Densuș și la deschiderea sesiunii științifice de la Deva, au rostit scurte alocuțiuni prof. univ. dr. doc. Jean Livescu, președinte al Comisiei Naționale, pentru UNESCO, acad., Alexandru Graur, prof. univ. dr. doc. Boris Cazacu, Maria Groza, vicepreședintă a Consiliului Național al Femeilor, prof. Ion Rizescu, director adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, și David Lazăr, vicepreședinte al Consiliului popular județean Hunedoara.

Printre alte aspecte ale prodigioasei activități a marelui om de știință și cultură român, amintim și preocuparea sa neobosită pentru formarea unei culturi artistice a tineretului din patria noastră, precum și faptul că a fost întemeietorul „Societății pentru cultura artistică în școli", societate care unea, la acea vreme, pictori, sculptori, compozitori, folcloriști, ale căror opere au intrat în patrimoniul artistic național.

Ca oameni ai școlii, ne încearcă un sentiment de legitimă mîndrie la gîndul că educația artistică a tinerelor generații a fost repusă la locul ce i se cuvine ca parte integrantă din formația spirituală și științifică a cetățeanului de mîine. Avem cu toții conștiința datoriei de a ne amplifica eforturile pentru a valorifica moștenirea culturală lăsată de înaintași de talia lui Ovid Densusianu.

Prof. MARIETA SAVA BURSUC

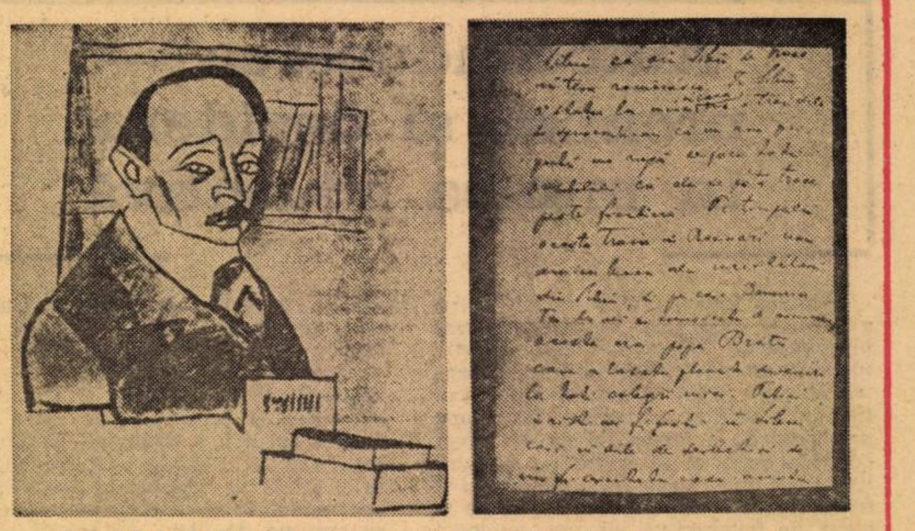

Reproduceri din „Ovid Densusianu", fișier de Augustin Z. N. Pop (volum editat de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Hunedoara și Casa județeană a corpului didactic, apărut sub egida Comisiei Naționale a Republicii Socialiste România pentru UNESCO, Deva, 1973).

„Creator de școală, spirit deschis spre nou"

Prin grija deosebită a Partidului Comunist Român — conducătorul încercat al poporului nostru spre comunism — posteritatea îi dăruiește eruditului Ovid Densusianu, omul care n-a fost înțeles, întotdeauna, în timpul vieții pe măsura virtuților sale de cinste și curaj, de dragoste pentru adevăr și de iubire pătimașă a poporului, întreaga cinstire.

Ovid Densusianu n-a fost numai o figură luminoasă a culturii românești, ci și un mare suflet caracterizat de o simțire adîncă pentru tot ce e trainic în civilizația noastră străveche. Omul sensibil și firav a fost totdeauna o conștiință ce a radiat lumină și a deschis noi orizonturi de cunoaștere a comorilor limbii, artei și literaturii noastre.

Aniversarea de astăzi constituie un minunat prilej de meditație asupra mesajului încă viu al operei complexe a lui Ovid Densusianu, în cultura noastră, ale cărei rădăcini se coboară adînc în istorie. Acest mesaj ne spune că sîntem noi înșine, înfrățiți „cu rîul, ramul", plămădiți din fulgerarea daco-romană, capabili să ne înălțăm patria spre cele mai înalte culmi ale civilizației.

Creator de școală, spirit deschis spre nou, Ovid Densusianu, prin tot ce a creat, prin opera discipolilor care au trecut dincolo de zarea tăcerii, prin cei care și astăzi osîrduiesc pe ogorul școlii sau al literelor românești, prin cei care au tălmăcit și explică frumusețea de giuvaer a limbii noastre — unii dintre ei distinși părtași la această înălțătoare manifestare, el, omul cu adîncă și lucidă iubire de neam și țară, a contribuit la revărsarea rîului limpede al culturii noastre în oceanul culturii universale. Tocmai de aceea, UNESCO a înscris această aniversare în calendarul său. Prin național a pătruns în universal, universalul fiindu-i, nu de puține ori, suport și mijloc de referință în diriguirea literelor românești. El n-a fost un cosmopolit, cum, uneori, pe nedrept s-a spus, ci a fost unul din cărturarii care a prețuit tot ce are mai valoros cultura noastră. Ferindu-se de exagerări, spirit critic dezvoltat, cu o puternică încredere în știință, în progresul ei, el a propulsat arta și literatura, știința limbii în mișcarea de idei a timpului. Cu același spirit critic ce l-a caracterizat, avem sacra datorie de a-i valorifica moștenirea, cu dreaptă cumpănire.

Vă rog să-mi permiteți, în încheiere, să zăbovesc puțin asupra dascălului Ovid Densusianu. Fără exagerare, se poate afirma că, în cele peste patru decenii de profesorat, a depus o vastă și variată activitate didactică, care-l situează alături de Kogălniceanu, Maiorescu, Haret, Iorga, printre ctitorii învățămîntului modern din România.

Întreite sînt motivele care mă fac să afirm acest adevăr.

Avea sfîntul cult al muncii responsabile. Răspunzînd aprecierilor lui Ion Bogdan, în noiembrie 1918, el spunea : „Vremurile nouă se fac cu muncă, cu ce e mai bun în sufletul nostru. Tot ce e șovăire, tot ce e pierdere de vreme prin ascunzișuri, tot ce tulbură buna înțelegere trebuie să dispară din viața noastră".

A fost caracterizat de o deosebită delicatețe, tact pedagogic și o înaltă etică profesională. El își îndemna învățăceii să nu se încreadă în autoritatea adevărurilor consacrate, să acorde atenție chiar și faptelor mici, să nu exagereze încrederea în ei înșiși și să aibă respect pentru cugetarea altora. Pentru că „acolo unde lipsește respectul pentru ideile altora — scria el în Istoria limbii române — niciodată nu vom găsi respectul pentru știință". Opera lui fundamentală, „Istoria limbii române", este un examen concludent în această privință. Principalele ei concluzii sînt și astăzi valabile.

În tot timpul vieții a militat pentru un învățămînt înaintat, ancorat în mișcarea de idei a timpului. Concepția și-o exprimă în „Vieața Nouă". Niciodată și în nici o privință — scrie el în articolul «Încredere în știință» — universitatea nu trebuie să rămînă în afară de atmosfera intelectuală, nu numai a unei țări, dar și a unei întregi epoci. Nu poate fi curent de idei care se discută într-o parte sau într-alta și care să nu găsească ecou în universitate".

Ovid Densusianu a fost o pildă, în această privință. A ținut cursuri de o mare varietate, în fiecare an cursuri noi, din domeniul limbii și literaturii române, al folclorului nostru, al limbilor, literaturilor și folclorului, celorlalte popoare romanice, caracterizate de o bogăție de idei — mărturie vie a unui spirit cu largi orizonturi științifice. Densusianu inaugurează o nouă direcție în studierea tezaurului folcloric al poporului nostru și al altor popoare, a introdus la noi primele noțiuni de stilistică și estetică lingvistică, a fost cel dintîi profesor de lingvistică romanică, fiind un demn urmaș al corifeilor „Școlii ardelene", despre care a scris cu atîta pasiune, „a cultivat istoria literară — așa cum arăta G. Călinescu — întărind poate mai pozitiv ideea de tradiție decît adversarii săi. Cursurile lui de istoria literaturii reprezintă întîia organizare documentată și cu criterii strict artistice de istoria literară modernă", iar „Vieața Nouă" pe care a condus-o nu era, așa cum fără temei s-a afirmat, o revistă eclectică, fără audiență, ci, așa cum afirma același Călinescu în a sa Istorie a literaturii — „a doua școală literară propriu-zisă după «Literatorul»".

(Din alocuțiunea rostită de prof. **Ion Rizescu**, director adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, la festivitatea dezvelirii bustului filologului român de la Densuș).

---

475 de ani de la nașterea lui Johannes Honterus

Un pedagog umanist

Honterus a fost un deschizător de drumuri pentru umanismul orășenesc-burghez din Transilvania. Pornit din Italia, ca o mișcare culturală a tinerei burghezii în formare, noul curent a găsit un teren favorabil în orașele din Transilvania, în primul rînd, la Brașov, care devenise în secolul al XVI-lea cel mai important centru meșteșugăresc și comercial.

În acest mediu, s-a născut și și-a desfășurat activitatea Johannes Honterus. Absolvind în 1525 Universitatea din Viena, cu titlul de „magister al artelor libere", peregrinează prin mai multe orașe europene, venind în contact cu mai mulți umaniști ai vremii. La Cracovia publică, în 1530, două cărți care îi vor aduce o faimă europeană : un manual de geografie și astronomie („Rudimenta Cosmographica") și unul de gramatica limbii latine. Învățînd la Basel arta tiparului și gravurii, se reîntoarce în 1533 la Brașov, unde a întemeiat în 1535 sau 1539 o tipografie, devenind promotorul mișcării umaniste și conducătorul reformei luterane.

Honterus este mai întîi autor de manuale școlare. Cosmografia lui, publicată în 1530 în prima ediție, o transcrie în versuri, scoțînd la Brașov alte două ediții. Acest manual de geografie a fost, după aprecierile specialiștilor, cel mai mult folosit manual de geografie și astronomie în secolul al XVI-lea. A avut zeci de reeditări în diferite țări și orașe europene, din care se cunosc pînă în prezent 36 de ediții. Unele capitole au fost preluate în diverse manuale chiar și în secolul al XVII-lea. Arhivele Statului din Brașov păstrează, de exemplu, o carte apărută în 1692, la Leipzig, care reproduce părți din cosmografia lui Honterus.

Educația nouă, umanistă, spre deosebire de educația feudală, urmărea să dezvolte omul la maximum, un om „titan", un „uomo virtuoso", un om multilateral dezvoltat, adică un „uomo universale" și „magister in diversis artibus". În conformitate cu acest scop, educația a fost concepută, sub raportul naturii ei, ca un proces complex : educație fizică, literară, științifică, muzicală și tehnică.

Aceste principii le-a aplicat umanistul Honterus în gimnaziul pe care-l reorganizează în 1541 în orașul de sub Tîmpa. Noua instituție, cu profilul ei umanist, a fost totodată prima școală superioară de acest fel din sud-estul Europei. De la această școală s-a păstrat și matricola, începînd cu anul 1544. (expusă astăzi la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România din București).

Gimnaziul honterian n-a fost frecventat doar de elevi sași, ci și de alți tineri transilvăneni și chiar și de elevi din alte țări. Liceul din Brașov, care poartă azi, în semn de omagiu, numele lui Honterus, a cultivat, încă de la întemeierea lui, tradiții care se înscriu ca preocupări progresiste în istoria învățămîntului din țara noastră.

Caracterul umanist al gîndirii pedagogice a lui Honterus reiese, pe de o parte, din programa de învățămînt introdusă de el în gimnaziul brașovean, iar pe de altă parte, din regulamentele școlare („constitutio"), scrise de el. În afara așa-ziselor „umanioare", care ocupă un loc central, se mai predau la liceul brașovean „fizica", geografia, muzica și, desigur, teologia. Ținem să subliniem însă în mod special marea importanță care se dădea predării științelor naturii. Prin „fizică" se înțelegeau toate științele naturii de la astronomie și geologie pînă la botanică, zoologie și chiar anatomia omului. „Schola Coronensis" a făcut deci un important pas spre laicizarea învățămîntului.

Pedagogul brașovean se ocupă, în regulamentul școlar, și de activitatea extrașcolară, cerînd ca, anual, să fie prezentate două piese de teatru de către elevi, iar lunar să se facă o excursie școlară în munții din jurul orașului.

Nu uităm nici alte principii pedagogice propagate de Honterus. El cere comunității să creeze condiții ca toți copiii, inclusiv cei săraci, să poată urma școala, cere un învățămînt gratuit, retribuția dascălilor de către întreaga obște, controlul școlii de către această obște. Din partea dascălilor, pretinde conștiinciozitate, iar cei care nu s-ar dovedi la înălțimea sarcinilor să nu fie tolerați în școală.

Pe lîngă gimnaziul brașovean a funcționat și o vestită bibliotecă. După ce, în 1540, biblioteca lui Matei Corvin fusese arsă, biblioteca școlii honteriene a fost cel mai de preț tezaur cu cărți din această parte a Europei. O confirmă mai multe mărturii contemporane.

După modelul gimnaziului honterian s-au reorganizat și celelalte gimnazii din Transilvania, devenind importante focare de cultură.

Brașovul a fost un centru al umanismului românesc. Viața culturală din Scheii Brașovului va gravita în jurul școlii românești de aici și va fi intens susținută de activitatea tipografică a diaconului Coresi.

Contribuind, prin activitatea sa, la răspîndirea unor idei avansate și la propășirea culturii pe teritoriul patriei noastre, Johannes Honterus se integrează în galeria oamenilor de seamă din cultura României, ceea ce explică aprecierea de care se bucură azi opera lui, în țara noastră.

Prof. dr. MICHAEL KRONER
Brașov

La zi

Diploma de „cel mai bun coleg"

De curînd, **Liceul „Spiru Haret" din Tulcea** şi-a sărbătorit 90 de ani de la înfiinţare. Comunicări documentate despre cel mai vechi liceu românesc din Dobrogea, tradiţionala oră de clasă cu amintiri duioase şi de mare preţ pentru cei ce au cinstit băncile şi catedrele şcolii, demonstraţiile artistice de la Casa de cultură a tineretului, vizitele în atelierele şi în muzeul pedagogic al liceului, iată doar cîteva puncte din programul foarte bogat al festivităţilor, care au durat trei zile, cu o masivă participare, nu numai de foşti şi actuali elevi şi profesori, ci şi de alţi prieteni ai şcolii tulcene. Autorităţile locale au dat un larg sprijin organizatorilor serbării, iar revista „Aspiraţii" (a liceului) şi presa dobrogeană, prin articole omagiale, au contribuit la fixarea în timp a acestei aniversări ca bilanţ al atîtor înfăptuiri remarcabile din viaţa de ieri şi de azi a şcolii.

Liceul „Spiru Haret " din Tulcea se mîndreşte cu foştii săi profesori şi elevi, iar în prezent are, de asemenea, şcolari disciplinaţi şi sîrguincioşi, cadre pregătite şi devotate şi o conducere energică şi pricepută, contribuţie la dezvoltarea în continuă înflorire a învăţămîntului nostru la nivelul cerinţelor contemporane.

Multe şi interesante lucruri pilduitoare din punct de vedere educativ au putut reţine atenţia participanţilor la festivităţile din Tulcea. Materialul didactic, laboratoarele, muzeul pedagogic, fanfara, constituie o bună zestre care ar putea fi exemplu şi pentru alte instituţii de învăţămînt din ţară. Mai ales muzeul pedagogic ni s-a părut de o importanţă excepţională ; consemnăm, în acest sens, între atîtea materiale expuse, o diplomă din 1909 a fostului elev din clasa a II-a, Nicolae Dinculescu, socotit „cel mai bun coleg" din clasa lui. Am avut cinstea deosebită să-l cunosc la festivităţi pe fostul elev N. Dinculescu, profesor universitar, aproape octogenar, şi mi-am dat seama că foştii lui colegi n-au greşit cînd i-au acordat diploma de „cel mai bun coleg". Fraţii Dinculescu (între ei este atît de cunoscut prof. universitar emerit, ing. Const. Dinculescu, membru corespondent al Academiei R.S.R.) au cîntat în fanfara liceului şi, după mulţi ani, în 1969, au contribuit la reînfiinţarea ei.

Dar, revenim la diploma lui N. Dinculescu şi ne punem întrebarea, formulată în mai multe feluri, însă urmărind un singur scop : n-ar fi bine să se generalizeze în şcolile de acum sistemul acestei diplome de atunci ? Nu s-ar promova, pe calea aceasta, printre elevi, emulaţia nu numai la învăţătură, ci şi în ordinea tovărăşiei şi prieteniei colegiale ?

Prof. DAVID POPESCU

Şi la Tîrnăveni se face mai mult sport

Nu de mult, a avut loc un eveniment deosebit la Şcoala generală nr. 3 din Tîrnăveni şi anume : inaugurarea modernei baze sportive a şcolii.

Ea se compune din terenuri asfaltate de tenis de cîmp, volei, handbal etc., toate omologate şi construite după normele regulamentare, o pistă circulară, de zgură, de 150 m, cu cinci culoare, un sector de atletism pentru aruncări şi sărituri, iar în final, pe laturile bazei sportive se vor construi tribune pentru spectatori. O parte din activitatea sportivă a oraşului se desfăşoară deja aici. Trebuie menţionat că moderna bază sportivă a fost construită prin munca patriotică a elevilor, cadrelor didactice şi părinţilor şcolarilor şi totodată cu ajutorul substanţial al întreprinderii patronatoare — Combinatul chimic Tîrnăveni.

Prof. MIRCEA ISTRATE
directorul Muzeului Tîrnăveni, judeţul Mureş

Pentru profesorii-maiştri

Funcţionînd de două ori pe lună, cursul de perfecţionare a cadrelor didactice care predau obiectul „pregătirea tehnico-productivă" în licee, şcoli generale şi case ale pionierilor de pe raza judeţului Teleorman, a fost inaugurat nu de mult, cu lecţia pe tema „Analiza sarcinii de muncă şi a deprinderilor în instruire tehnico-productivă". Tema a fost dezvoltată de Emilian Dimitriu, şeful secţiei „Bazele acţiunii educaţionale" din Institutul de cercetări pedagogice. În continuare, cursul — organizat de Inspectoratul şcolar judeţean şi Casa corpului didactic, în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice — va trata o arie mai largă de probleme privind tehnologia instruirii practice a elevilor şi va cuprinde, pe lîngă expuneri şi dezbateri, mai multe demonstraţii practice la nivelul unor şcoli şi întreprinderi din judeţ.

Prof. FL. ANGHEL
Alexandria

În vizită la prieteni

Liceul de cultură generală nr. 3 din municipiul Drobeta-Turnu Severin a primit recent vizita unor distinşi oaspeţi : delegaţia Uniunii Tineretului din R.S.F. Iugoslavia, condusă de Vladimir Maksimovici, preşedintele Conferinţei Uniunii Tineretului Iugoslav.

Oaspeţii au vizitat laboratoarele, cabinetele şi atelierele şcolii şi au făcut un schimb de experienţă cu conducerile organizaţiilor U.T.C. din Liceul de cultură generală nr. 3, Liceul economic, Liceul pedagogic, cu conducerile liceelor respective, cu cadre didactice în probleme privind organizarea activităţilor politico-educative şi instructive ale tineretului şcolar.

Au mai fost vizitate : Liceul agricol Halinga, Muzeul „Porţile de Fier", Hidrocentrala „Porţile de Fier", Combinatul de prelucrare a lemnului şi alte obiective de interes economic şi social-cultural din municipiu.

Peste tot, delegaţiile s-au bucurat de o caldă şi entuziastă primire.

Seara, în sala de spectacole a Casei municipale de cultură, a avut loc un spectacol de gală în cinstea oaspeţilor.

Prof. DUMITRU COJOCARU
Drobeta-Turnu Severin

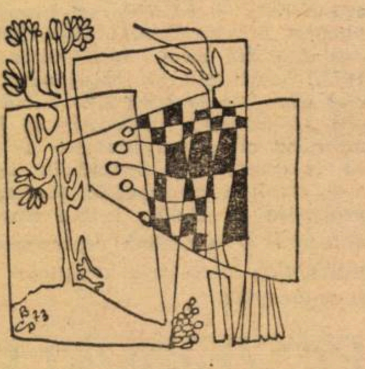

O propunere

Şcolile generale din mediul rural nu au contabil, iar toate aceste operaţiuni cad în sarcina directorului coordonator, care, nefiind specialist, dă de lucru organelor de control financiar intern, organelor de control de la direcţia muncii etc.

Îmi amintesc că prin 1966 a apărut un Îndrumar editat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului privind salarizarea şi toate celelalte probleme financiare, dar de atunci nu s-a mai publicat nimic. Consider că este necesară întocmirea unui astfel de Îndrumar, care să ajungă cît mai repede în posesia directorilor de şcoli. Cu această ocazie s-ar rezolva cu competenţă toate problemele la nivelul de comună şi nu s-ar mai pune atîţia oameni pe drumuri pentru rezolvarea lor.

Prof. VIOREL I. BUDEANU
director coordonator, comuna Pomîrla, judeţul Botoşani

Modernizarea predării matematicii

Schimbul de experienţă organizat de **Casa corpului didactic din judeţul Iaşi** în colaborare cu **Casa corpului didactic din judeţul Neamţ** a constat în vizitarea de către profesorii din Iaşi a cabinetelor de matematică de la liceele „Petru Rareş" şi „Calistrat Hogaş" din Piatra-Neamţ şi într-un schimb de idei cu privire la problemele metodice pe care le ridică modernizarea predării matematicii.

A reieşit că modernizarea predării acestei discipline este, în primul rînd, o problemă de conţinut, că ea nu se poate reduce în mod simplist la o problemă exterioară, de tehnologie didactică.

Discuţii interesante au fost purtate în legătură cu cabinetele de matematică şi cu faptul că noua structură a învăţămîntului general şi liceal va asigura o stabilitate a programelor, că la întocmirea lor, alături de cadre din învăţămîntul superior, nu pot să lipsească nici cadre din învăţămîntul mediu cu vechime la catedră şi cu o cultură matematică recunoscută.

Prof. CONSTANTIN BORŞ
Liceul „Calistrat Hogaş", Piatra-Neamţ

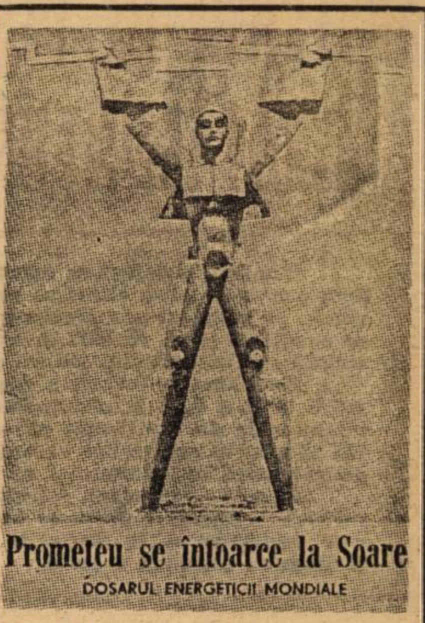

A apărut
Almanahul omului bine informat,
Almanahul dumneavoastră : ALMANAHUL „SCÎNTEIA" 1974.

„Ziua şcolii"

Colectivul profesoral şi elevii **Liceului pedagogic din Cîmpulung-Muscel** au sărbătorit de curînd „Ziua liceului", manifestare devenită tradiţională de cînd, acum 6 ani, venerabilul lăcaş de lumină îşi serba centenarul.

Programul manifestărilor desfăşurate pe parcursul a două zile a cuprins : un simpozion (despre istoricul şcolii), o sesiune de referate ale cadrelor didactice, o sesiune de referate susţinute de elevi, pe secţii : literară, matematică, pedagogică, ştiinţe sociale, practică pedagogică, un program artistic prezentat de elevi.

Sărbătorirea „Zilei liceului" a fost marcată şi de realizări privind baza materială a instituţiei noastre. Astfel, consemnăm cîteva acţiuni aflate în stadiu de finisare : asfaltarea bazei sportive (în suprafaţă de 2 300 m.p.), modernizarea laboratorului de chimie, prin introducerea apei şi gazelor lichefiate la fiecare masă de lucru, introducerea radioficării (în februarie 1974). Sumele respective au fost obţinute din fondul Comitetului de părinţi, iar — lucru demn de semnalat — cea mai mare parte a muncii a fost prestată numai de elevii, profesorii şi personalul tehnic din şcoală, realizîndu-se economii de peste 100 000 lei.

Sărbătorirea „Zilei liceului" a coincis cu sărbătorirea profesorilor Silvia Filipovici, Petre Cazan şi Dan Raoul, cu ocazia pensionării după ce, la „Ziua învăţătorului" din acest an colectivul nostru şi-a îndeplinit aceeaşi datorie faţă de profesorul emerit Ilie Stănculescu, care, aproape 50 de ani, şi-a împletit viaţa cu destinul şcolii ca elev, pedagog, profesor şi director.

Prof. ION PURNICHESCU
organizatorul grupei sindicale a Liceului pedagogic din Cîmpulung-Muscel

ITINERARE EDITORIALE

„Catedra"

Culegerea de materiale cu caracter metodic şi psihopedagogic, „Catedra", apărută sub îndrumarea **Inspectoratului şcolar** şi a **Casei corpului didactic din Galaţi**, lasă o impresie generală de seriozitate şi competenţă. Cercetările cuprinse aici au o tematică diversă şi interesantă, vădind preocupări bogate de metodologie didactică. Cităm, pentru exemplificare, cîteva dintre lucrările de acest gen : „Naţional şi universal în predarea literaturii" (D. D. Şoitu) ; „Mijloace auxiliare la lecţiile de literatură" (Ion Cîrlan) ; „Valenţele unui cenaclu pionieresc" (V. Ghica) ; „Folosirea elementelor de istorie locală în educarea patriotică a elevilor" (Ion Danielescu) ; „Folosirea grupărilor cu repetiţie în liceu" (Gh. Tutulan) ; „Importanţa observării independente a lucrărilor de laborator în predarea chimiei" (B. Leibovici) ; „Integrarea televiziunii ca mijloc de învăţămînt la biologie" (Constanţa Meseşan) ; „Aspecte metodologice din activităţile practice cu elevii" (D. D. Stan) ,

O altă secţie a culegerii se referă la probleme psihopedagogice şi de educaţie generală. Un accent deosebit se pune pe imperativul modernizării învăţămîntului (D. Tiutiuca, Gh. Enăchescu), pe cunoaşterea elevului (Frida Strasser, Elena Vrabie, Dumitru Vrabie), pe formarea deprinderilor de muncă independentă şi orientarea şcolară şi profesională a elevilor (Andrei Barna, Elena Potorac, Maria Itu).

În fine, secţiunea a treia cuprinde recomandări bibliografice privitoare la tematica orientativă pentru cercul de elevi şi la activităţile facultative — matematică (D. Stemer), precum şi titlurile unor lucrări de pedagogie şi de istorie literară, cu o succintă prezentare făcută de R. Constantinescu.

VICTORIA TRANDAFIR
Cîmpina

„Valachica" — publicaţie muzeală pentru elevi

Lucrarea, prefaţată de prof. **Constanţa Boiangiu**, preşedinta Consiliului judeţean al elevilor Dîmboviţa, cuprinde în prima parte referate şi comunicări prezentate la sesiunile ştiinţifice : „Din istoria ţinutului natal" (19—21 iulie 1972, organizată în cadrul Taberei centrale de istorie şi arheologie de la Tîrgovişte, patronată de C.C. al U.T.C.), şi „P.C.R. — conducătorul revoluţiei şi construcţiei socialiste în România" (10 decembrie 1972, organizată de Comitetul judeţean Dîmboviţa al U.T.C. şi Inspectoratul şcolar judeţean, cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la proclamarea Republicii).

Lucrările aparţin membrilor cercurilor muzeale de pe lîngă **Muzeul judeţean Dîmboviţa** şi ai cercului de filozofie de la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu" din Tîrgovişte.

În partea a doua, volumul cuprinde o cronică a activităţii cercului muzeal „Prietenii Curţii Domneşti", pe perioada 1970—1973.

Iată şi sumarul : „Săpături arheologice în judeţul Dîmboviţa" (Marius Mihălăchioiu) ; „Logofeţi şi gramatici în cancelaria domnească de la Tîrgovişte" (Sorina Scărlătescu) ; „Primele menţiuni documentare despre satele dîmboviţene în secolele XV—XVI" (Luminiţa Mihăescu) ; „Prezenţa activă a Bucşanilor în istoria Ţării Româneşti" (Doina Voica) ; „Gîndirea tîrgovişteană despre unitatea naţională" (Gheorghiţa Done) ; „Constantin Brîncoveanu — ultimul ctitor al Tîrgoviştei voievodale" (Maria Păduroiu) ; „Un sfert de veac de Republică. Concepţia despre republică în gîndirea dîmboviţeană" (Cornelia Marin) ; „Pe urmele paşilor lui Grigore Alexandrescu prin Tîrgovişte" (Rodica Antonescu) ; „Semicentenarul Uniunii Tineretului Comunist. Tradiţii revoluţionare de luptă ale tineretului tîrgoviştean" (Marioara Antonescu).

Prof. CORNELIA OLTEANU
Şcoala generală din Şotinga, municipiul Tîrgovişte

cabinet

APRECIERI DE PESTE HOTARE PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DIN ROMÂNIA

România socialistă se bucură, pe arena internaţională, de un prestigiu mereu crescînd, clădit pe realizările remarcabile ale harnicului său popor, pe lupta lui neabătută pentru libertate, progres şi pace în lume, pe poziţia sa justă, realistă în complexul relaţiilor internaţionale, reprezentată cu cinste de fiul său cel mai iubit, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Anul care se încheie a adus România în atenţia admirativă a întregii lumi, o dată în plus, pentru şirul prestigioaselor manifestări internaţionale de învăţămînt pe care le-a găzduit şi pentru măsurile ce vin să adauge realizărilor excepţionale de pînă acum altele, pe drumul perfecţionării învăţămîntului de toate gradele.

În cele ce urmează, spicuim cîteva dintre aprecierile inserate de revistele pedagogice de peste hotare cu privire la învăţămîntul românesc contemporan, la eforturile ce se depun în România pentru perfecţionarea continuă a şcolii.

DEUTSCHE LEHRER ZEITUNG

Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului în Republica Socialistă România a stîrnit un viu interes peste hotare, prin orientările deosebit de semnificative pentru politica şcolară a partidului şi statului nostru, cuprinse în documentele ei. Revista săptămînală „Deutsche Lehrerzeitung", în articolul „Probleme şi perspective ale învăţămîntului românesc", publicat în nr. 37 din 2 septembrie a.c., pornind de la atenţia acordată învăţămîntului în ţara noastră, aşa cum ilustrează măsurile preconizate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., subliniază că România se numără printre cele mai înaintate ţări din lume în ceea ce priveşte realizările în domeniul şcolii.

În continuare, sînt abordate problemele dezvoltării învăţămîntului preşcolar, considerat în ţara noastră ca parte integrantă a sistemului de învăţămînt, respectiv cuprinderea în grădiniţe, pînă în anul şcolar 1980/1981 a aproape întregii populaţii preşcolare în vîrstă între 3—6 ani, acordîndu-se o atenţie specială cuprinderii tuturor copiilor de 5 ani de la oraşe şi sate. Sînt trecute în revistă problemele generalizării învăţămîntului de zece ani, în perspectiva generalizării învăţămîntului liceal, pînă în anul 1985. Articolul semnalează preocupările pentru îmbunătăţirea învăţămîntului profesional, pentru dezvoltarea învăţămîntului superior în raport cu cerinţele economiei naţionale şi exigenţele contemporane.

УЧИТЕЛСКО ДЕЛО

Cu acelaşi interes, priveşte şi revista „Ucitelsko Delo" din R. P. Bulgaria problemele dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului din patria noastră. In numărul 35 din 2 octombrie a.c., vorbind despre măsurile ce se întreprind în România pentru extinderea învăţămîntului preşcolar, generalizarea învăţămîntului de zece ani, şi, apoi, a liceului, pentru lărgirea învăţămîntului seral şi fără frecvenţă, revista subliniază preocupările existente în şcoala noastră pentru modernizarea formelor şi metodelor de predare, grija deosebită ce se acordă participării active a elevului în procesul pregătirii sale, cultivării independenţei în gîndire, a iniţiativei şi atitudinii creatoare în cursul întregii sale activităţi. In legătură cu aceste aspecte, care, în fapt, vizează educaţia şi pregătirea constructorilor de mîine, revista detaşează atenţia specială ce se acordă predării ştiinţelor exacte şi umaniste, ca şi educaţiei în spiritul înaltelor idealuri comuniste a tinerei generaţii.

УЧИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА

Creşterile înregistrate în ţara noastră în producţia de manuale destinate învăţămîntului de toate gradele au reţinut atenţia revistei „Ucitelskaia gazeta" din Uniunea Sovietică. Sub titlul „Cifră record de manuale şcolare" apărut în nr. 106 din 4 septembrie a.c. revista, arătînd că în România deschiderea anului şcolar a fost intens pregătită — menţionează atenţia acordată tipăririi de manuale în cantităţi suficiente procesului instructiv-educativ. Editura didactică şi pedagogică — subliniază revista — a tipărit, pentru noul an şcolar — un număr record de manuale şcolare şi universitare – în total 25,5 milioane de exemplare, mai mult cu 5 milioane decît în anul trecut.

REVUE INTERNATIONALE DES ENSEIGNANTS

Organ al Federaţiei Internaţionale Sindicale a Educatorilor (F.I.S.E.), „Revue internationale des enseignants" rezervă, în nr. 3/1973, un larg spaţiu problemelor legării şcolii de producţie, concepţiei care domină pregătirea tineretului în vederea integrării lui sociale şi profesionale optime. Se subliniază faptul că, pe lîngă orizontul larg de cultură generală, şcoala românească actuală asigură tinerilor o temeinică pregătire tehnică şi practică. Această pregătire — care constituie o componentă substanţială a sistemului unic al educaţiei naţionale — se realizează în complexul de cunoştinţe însuşite în cadrul tuturor disciplinelor de învăţămînt, al datelor furnizate de şcoală din domeniul tehnicii şi organizării producţiei, al informaţiei largi şi al deprinderilor dobîndite de elevi prin activităţile din atelierele şcolare, pe loturile agricole sau, direct, în unităţile de producţie.

Cu deosebită claritate, este expus sistemul legării şcolii de producţie, al pregătirii tehnico-productive a elevilor din ţara noastră, începînd cu particularităţile primului ciclu al şcolii generale şi terminînd cu acelea ale învăţămîntului superior. Ca o trăsătură de o mare importanţă, este prezentată preocuparea de a împleti organic şcoala cu producţia, prin lărgirea bazei materiale necesare acestei relaţii (crearea, dezvoltarea, modernizarea laboratoarelor, dotarea corespunzătoare a atelierelor etc.), prin îmbunătăţirea programelor şi manualelor, a planurilor de învăţămînt, în optica unităţii dintre „învăţămînt-cercetare-producţie".

Głos Nauczycielski

Vizitele în ţara noastră făcute de redactorii publicaţiilor de specialitate din ţările socialiste se soldează nu o dată cu largi relatări despre învăţămîntul românesc în paginile publicaţiilor prietene. Unul dintre aceste rezultate este şi amplul reportaj tipărit recent de revista cu profil asemănător „Tribunei şcolii" din R. P. Polonă. Oaspete (pentru o săptămînă) al redacţiei noastre, redactoarea revistei „Glos Nauczycielski", Henryka Witalewska, împărtăşeşte cititorilor săi impresiile puternice pe care i le-au produs vizitele efectuate în diferite unităţi şcolare şi de educaţie din ţara noastră, cu sprijinul redacţiei revistei „Tribuna şcolii". Palatul pionierilor, Liceul „Zinca Golescu" din Piteşti, Liceul pedagogic din Constanţa, Liceul „Ion Neculce" din Bucureşti, alături de discuţiile purtate cu specialişti ai Institutului de cercetări pedagogice la Şcoala generală nr. 122 din Capitală (în care sînt experimentate forme ale folosirii televiziunii şi filmului în procesul de învăţămînt) etc. — au oferit reporterului-oaspete un substanţial suport pentru elogiile ce străbat articolul de la un capăt la altul, pentru concluzia că, în ţara noastră, şcoala stă în centrul preocupărilor conducerii de partid şi de stat, ale întregii societăţi.

LIDOVÁ DEMOKRACIE

Sub titlul „Învăţămîntul românesc astăzi" ziarul cehoslovac „Lidova Demokracie", abordînd în numărul său din 23 aprilie a.c., problematica legării şcolii de viaţă în ţara noastră, scrie: „...În învăţămîntul românesc, în ultimii ani începe să se impună concepţia legării organice a învăţămîntului de cercetare şi producţie. Ea porneşte de la premisa că şcoala poate îndeplini cerinţele în procesul dezvoltării rapide a societăţii numai dacă se apropie, la toate nivelele, de producţie, numai dacă adînceşte şi pregătirea practică a elevilor şi studenţilor..."

În învăţămîntul superior, orientarea spre producţie şi cercetare — apreciază revista — este şi mai intensă. Publicaţia atrage atenţia cititorilor că, începînd din anul universitar 1971—1972, institutele de învăţămînt superior din ţara noastră sînt subordonate atît Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului cît şi ministerelor de resort, că institutele de învăţămînt superior sînt conduse de consilii formate în proporţie de două treimi din cadre didactice şi o treime reprezentanţi ai producţiei, cercetării, organelor locale şi studenţilor.

KÖZNEVELÉS

Revista săptămînală „Köznevelés" din R. P. Ungară publică, nu o dată, informaţii despre viaţa şi activitatea frontului pedagogic din ţara noastră. În nr. 13/1973, ea se opreşte la preocupările pentru modernizarea activităţii didactice în România, detaşînd principalele ei aspecte din textul unei dezbateri organizate de „Tribuna şcolii" cu privire la activitatea profesorului diriginte („Dirigenţia în contextul modernizării educaţiei", în nr. 81/1973). „Köznevelés" arată interesul manifestat de opinia publică pedagogică din ţara noastră pentru perfecţionarea relaţiei profesor-elev în raport cu sarcinile moderne ale şcolii, subliniind, în ceea ce priveşte munca dirigintelui — necesitatea de a cultiva, neslăbit, o atmosferă de strînsă colaborare între catedră şi clasă, de a acorda o atenţie specială alegerii temelor ce fac obiectul dezbaterilor din orele de dirigenţie.

U. R. S. S.

ŞCOALA ÎN CONTEXTUL SOCIETĂŢII

Constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, la 30 decembrie 1922, reprezintă pentru popoarele sovietice şi pentru întreaga omenire un eveniment de o deosebită importanţă.

În cele peste cinci decenii care au urmat acestui mare eveniment, popoarele sovietice au străbătut cu succes, sub conducerea P.C.U.S., un drum anevoios, ţintind neabătut spre industrializarea ţării, transformarea socialistă a agriculturii, dezvoltarea ştiinţei şi ridicarea nivelului de cultură şi de trai al populaţiei. Realizările obţinute în toate aceste domenii au trezit interesul şi admiraţia întregii omeniri.

Un rol deosebit de important în dezvoltarea pe multiple planuri a vieţii în statul sovietic multinaţional l-a jucat învăţămîntul. În prezent, în U.R.S.S. se înfăptuieşte planul trecerii, pînă în anul 1975, la învăţămîntul mediu general în rîndurile tineretului. De pe acum, 75% din elevi absolvă şcolile medii. În anul în curs, aceasta reprezintă 3 700 000—3 800 000 de persoane. Şcoala generală de opt ani a fost absolvită, în acest an, de 5 milioane de persoane, ceea ce reprezintă 92% din cei ce au intrat în clasa I în urmă cu opt ani.

Aceste realizări şi perspective, la care se adaugă grija pentru lărgirea şi modernizarea bazei materiale a şcolii, pentru îmbunătăţirea programelor şi manualelor, a întregului conţinut a învăţămîntului şi a metodelor de predare — se răsfrîng pozitiv asupra nivelului activităţii din toate domeniile.

CUBA

DUBLĂ SĂRBĂTOARE

La 1 ianuarie, poporul cubanez trăieşte, alături de sărbătoarea începutului de an care, în condiţiile construcţiei socialiste capătă semnificaţii deosebite pentru aspiraţiile şi interesele legitime ale maselor populare — marea Sărbătoare a eliberării. La 1 ianuarie 1959, unităţile armatei revoluţionare de eliberare a Cubei, comandate de Fidel Castro, au intrat victorioase în capitala ţării, zdrobind dictatura lui Batista şi înscriind în istoria poporului începutul vieţii noi în Cuba.

Cei 15 ani, care au urmat de la acel memorabil eveniment, au fost ani de muncă eroică pentru lichidarea efectelor subdezvoltării şi ale îndelungatei dominaţii a monopolurilor străine, pentru realizări remarcabile în industrie, agricultură, ştiinţă, învăţămînt, cultură. Astăzi, Cuba dispune de o industrie în plină dezvoltare, cu numeroase ramuri noi (construcţia de maşini şi utilaje, industria chimică, a materialelor de construcţii etc.), de o agricultură din ce în ce mai rodnică, de o economie în plin progres.

În domeniul învăţămîntului, s-au făcut, de asemenea, paşi spectaculoşi. E destul să reamintim că, în Cuba, existau în momentul proclamării Republicii, peste un milion de analfabeţi (la o populaţie de circa 8 milioane), iar 600 000 de copii nu aveau posibilitatea să meargă la şcoală. Campania naţională pentru lichidarea neştiinţei de carte a făcut ca Republica Cuba să fie prima ţară din America Latină fără analfabeţi. În prezent, guvernul pune, anual, la dispoziţia şcolii, fonduri importante — 500 de milioane de pesos — pentru dezvoltarea bazei materiale şi îmbunătăţirea conţinutului învăţămîntului.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"